

รายงานสืบเนื่องจากการประชุม
การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ
ครั้งที่ 12 ปีการศึกษา 2560

Proceedings of
The 12th RSU National Graduate Research Conference 2017

17 สิงหาคม 2560
ณ อาคารรัตนคุณากร มหาวิทยาลัยรังสิต
จัดโดย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

รายงานสืบเนื่องจากการประชุม

(Proceedings)

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ
ครั้งที่ 12 ปีการศึกษา 2560

วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ณ มหาวิทยาลัยรังสิต

ดำเนินงานโดย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

- บทความทุกเรื่องที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชา (Peer Review)
- บทความวิจัยที่ตีพิมพ์เป็นข้อค้นพบ ข้อคิดเห็นและความรับผิดชอบของผู้เขียนเจ้าของผลงาน และผู้เขียนเจ้าของผลงานต้องรับผิดชอบต่อผลที่อาจเกิดขึ้นจากบทความและงานวิจัยนั้น
- ต้นฉบับที่ตีพิมพ์ได้ผ่านการตรวจสอบคำพิมพ์และเครื่องหมายต่างๆ โดยผู้เขียนเจ้าของบทความก่อนการรวมเล่ม

สารจาก อธิการบดี มหาวิทยาลัยรังสิต

มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ความสำคัญในการหล่อหลอมนักศึกษาให้ใส่ใจในการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ แต่มิได้จำกัดเฉพาะด้านเศรษฐกิจ หากครอบคลุมทุกสาขาวิชา เพื่อความสมดุลของการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยรังสิตได้ขยายสาขาทั้งในกลุ่มบริหารและการจัดการ ศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ และศิลปกรรมวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ ครอบคลุมระดับคุณวุฒิปริญญาตรีและระดับมหาบัณฑิต ส่งเสริมทั้งทางด้านแผนการศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์และแผนการศึกษาค้นคว้าอิสระ

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12 ประจำปีการศึกษา 2560 ภายใต้แนวคิดหลัก “Education 5.0 for Thailand 4.0” ซึ่งเป็นการจัดร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และสมาพันธ์ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ไทย ในวันพฤหัสบดีที่ 17 สิงหาคม 2560 ณ มหาวิทยาลัยรังสิตนั้น นับเป็นการเปิดช่องทางให้นักวิจัยและนักวิชาการได้ร่วมกันใช้ภูมิปัญญา ความรู้ และประสบการณ์อันทรงคุณค่าในการแก้ไขปัญหา ผลักดันและขับเคลื่อนกลไกการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน ผมจึงขอฝากความหวังไว้ว่า แนวคิดในการเชื่อมโยงผลงานวิจัยและการพัฒนาที่กำลังดำเนินการอยู่ และที่จะริเริ่มต่อไปในอนาคต เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่ายอย่างเป็นรูปธรรม

“ประโยชน์ของความรู้	มิใช่อยู่นตำรา
ขึ้นหิ้ง ไม่นำพา	หลังคั่นคว้ามามากมาย
แลกเปลี่ยนเรียนจากกัน	ประโยชน์ล้วนมีมากมาย
ต่อยอดผลิพรรณราย	สร้างค่าให้ไทยพัฒนา”

ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์
อธิการบดี มหาวิทยาลัยรังสิต

สารจาก อธิการบดี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

การจัดประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา เป็นกิจกรรมวิชาการที่มีความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ตลอดจนพัฒนาองค์ความรู้จากการวิจัยที่มีคุณภาพไปสู่การพัฒนาและการประยุกต์ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ทั้งต่อองค์กร สังคม และประเทศชาติ ดิฉันมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งว่า การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นอีกก้าวหนึ่งที่เปิดโอกาสให้กับนักศึกษาตลอดจนผู้สนใจทุกท่าน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเป็นเครือข่ายการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริงกับสังคมและประเทศชาติในอนาคต

รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีษ์ ไทยรุ่งโรจน์
อธิการบดี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สารจาก ผู้บัญชาการ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ในโอกาสการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12 ประจำปีการศึกษา 2560 หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสถาบันการศึกษาคือเป็นแหล่งผลิตผลงานวิจัยและงานทางวิชาการต่าง ๆ ที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ สำหรับประชาชนทั่วไป ภาคเอกชน และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้นำผลงานนั้นไปใช้ก่อเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร สังคม และประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง เวทีของการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาในแต่ละปี นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะเปิดโอกาสให้บัณฑิตที่จบการศึกษาได้เผยแพร่ผลงานวิจัยของตนเองสู่สาธารณชน และสาธารณชนที่สนใจจะได้นำผลงานนั้น ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

ความร่วมมือระหว่าง 4 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และสมาพันธ์ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ไทย นั้น นับเป็นนิมิตหมายที่ดีที่จะทำให้การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยในครั้ง นี้ มีความหลากหลาย รวมทั้งมีการเผยแพร่ในกรอบความร่วมมือที่กว้างขึ้น สำหรับแนวคิดหลักของการจัดการประชุม คือ “Education 5.0 for Thailand 4.0” เป็นหัวข้อที่ทันสมัย และเป็นไปตามแนวทางของรัฐบาลในปัจจุบัน ซึ่งการศึกษาจะต้องเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนในระบบการทำงานในทุกภาคส่วนให้ได้อย่างแท้จริง

พลเอก
(สุรสิทธิ์ อ่าว)

ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารจาก ประธานสมาพันธ์ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ไทย

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 12 ประจำปีการศึกษา 2560 โดยมีแนวคิดหลักของการจัดการประชุมเพื่อนำเสนอผลงานของบัณฑิต ในหัวข้อเรื่อง คือ Education 5.0 for Thailand 4.0 สำหรับ Thailand 4.0 เป็นเรื่องใหม่ของประเทศและเป็นยุทธศาสตร์ของชาติที่จะผลักดันประเทศตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) เป็นนโยบายของภาครัฐที่จะผลักดันและพัฒนาศักยภาพของประเทศ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ภาครัฐลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในทุกด้านเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของประเทศ ภาคการศึกษาเป็นส่วนที่สำคัญในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ดังจะเห็นได้จากงบประมาณที่ภาครัฐสนับสนุนทางการศึกษาของประเทศ เป็นหนึ่งในนโยบายที่ภาครัฐให้ความสำคัญมากที่สุด จากแนวคิดหลักของการจัดการประชุมในครั้งนี้ นับได้ว่าเป็นหัวข้อที่น่าสนใจ สำหรับภาคการศึกษาที่จะรองรับนโยบายของภาครัฐ เพื่อวางรากฐานที่มั่นคงและแข็งแกร่งของประเทศ เสริมสร้างศักยภาพของประเทศ ที่ผ่านมามีหลายครั้งที่นักศึกษาของประเทศไทยได้ไปสร้างชื่อเสียงในระดับโลก ได้รับการยอมรับจากหลายๆ เวทีที่เข้าแข่งขัน แสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถ รวมถึงมาตรฐานด้านการศึกษาของประเทศ การที่ภาคการศึกษาจะต้องก้าวเข้าสู่ Education 5.0 แต่ในขณะที่นโยบายของประเทศไทยก้าวเข้าสู่ Thailand 4.0 นั้น กล่าวได้ว่าภาคการศึกษาจะต้องผลักดันการศึกษาให้รองรับกับอนาคตและแนวโน้มของเศรษฐกิจของประเทศและเศรษฐกิจของโลกโดยรวมเพื่อวางแผนการศึกษา เพราะการศึกษานั้นมีบทบาทที่สำคัญในการตอบสนองความท้าทายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงสิ่งแวดล้อม Education 5.0 นั้น กล่าวได้ว่า The Future of Learning ที่จะครอบคลุมถึง Information and Communication Technologies ในโลกดิจิทัล ของการเชื่อมโยงไร้พรมแดนนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งภาคการศึกษาจะต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก

ทางสมาพันธ์ผู้ให้บริการ โลจิสติกส์ไทย สนับสนุนเรื่องการศึกษา โดยเฉพาะทางด้าน โลจิสติกส์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพรองรับนโยบาย Thailand 4.0 ของประเทศและ โลจิสติกส์ เป็นหนึ่งใน New S Curve ที่ภาครัฐมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้เป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่

ทางสมาพันธ์ผู้ให้บริการ โลจิสติกส์ไทย เชื่อมั่นว่าการประชุมเชิงวิชาการในหัวข้อ Education 5.0 for Thailand 4.0 นั้นเป็นแรงบันดาลใจ ให้ภาคการศึกษาได้เล็งเห็นและแรงผลักดันของภาคการศึกษาของไทยที่จะเป็นหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานหลักของประเทศ

(วิสาร ฉันททรัพย์)

ประธานสมาพันธ์ผู้ให้บริการ โลจิสติกส์ไทย

สารจาก คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

การจัดงานประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 12 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นเวทีสำคัญที่เปิดโอกาสให้เกิดการเผยแพร่ผลงานวิจัย และการแลกเปลี่ยนวิชาการระหว่างนักวิจัย คณาจารย์ และนิสิตนักศึกษา โดยเฉพาะสำหรับนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่จะสอดคล้องกับมาตรการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานของการสำเร็จการศึกษา

การประชุมนำเสนอผลงานในครั้งนี้เป็นการจัดงานร่วมกันเป็นเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยมีองค์การทางด้านวิชาชีพ คือสมาพันธ์ผู้ให้บริการ โลจิสติกส์ ร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดงานครั้งนี้ด้วย กลุ่มของงานวิจัยที่นำมาเสนอครั้งนี้มีด้วยกัน 5 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารและการจัดการ กลุ่มศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มวิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มศิลปกรรม วิจารณ์ศิลป์ และประยุกต์ศิลป์ โดยบทความวิจัยทั้งหมดที่นำเสนอในที่ประชุมและตีพิมพ์ในเอกสารการประชุม ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิของสาขาวิชา เพื่อให้บทความวิจัยมีคุณภาพ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดการประชุมและเอกสารการประชุมครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมงานทุกท่านอันจะนำไปสู่การเป็นฐานความรู้สำหรับการพัฒนาประเทศได้ในอนาคต และในโอกาสนี้ขอขอบคุณ คณะกรรมการอำนวยการจัดการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา และคณะกรรมการฝ่ายอื่น ๆ ทุกท่านที่ทำให้การประชุมวิชาการครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดงาน

).ศ.นั้ ๑๓๖ ๑๓๗

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ สุขสาตร
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

สารจาก คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ด้วยสภาวะความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน โลกยุคปัจจุบัน การเตรียมความพร้อมและการปรับตัวผ่านแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยจึงเห็นความสำคัญของการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องผ่านการดำเนินงานวิจัยเพื่อสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ (Practical based research) ได้จริง

ในโอกาสนี้มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยมีความมุ่งหวังที่จะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อให้เกิดการเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยระดับ บัณฑิตศึกษา ในการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12 อันจะเป็นส่วนหนึ่งในการต่อยอดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

ดร.ณัฐพันธ์ บัววรารณ์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

กำหนดการ

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

ครั้งที่ 12 ประจำปีการศึกษา 2560

วันพฤหัสบดีที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2560

ณ ห้องประชุม Auditorium ชั้น 1 อาคารรัตนकुณากร (อาคาร 11)

มหาวิทยาลัยรังสิต

08:00 – 09:00 น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน
09:00 – 09:10 น.	กล่าวรายงาน โดย คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
09:10 – 09:30 น.	กล่าวต้อนรับ และเปิดการประชุม โดย รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยรังสิต
09:30 – 10:00 น.	พิธีมอบรางวัลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาดีเด่น ของมหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2559
10.00 – 11.00 น.	บรรยายพิเศษ หัวข้อ “Education 5.0 for Thailand 4.0” โดย พล.อ.ดร.พหล สง่าเนตร รองประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการศึกษา และ ประธานคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบการเรียนรู้
11.00 – 12.00 น.	การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย
12:00 – 13:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13:00 – 15:30 น.	การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย/โปสเตอร์
15:30 – 16.00 น.	พิธีมอบเกียรติบัตรแก่ผู้นำเสนอผลงาน และปิดการประชุม

ตารางการนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ภาคบรรยาย (รวม)

วันพฤหัสบดีที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ณ ชั้น 3 และ ชั้น 4 อาคารรัตนคุณากร (อาคาร 11) มหาวิทยาลัยรังสิต

ห้อง เวลา	301	302	303	304	305	306	307	404	405
11:00-11:15	HS-1039	SS-5085	SS-5069	BA-3054	BA-2092	BA-2049	SS-7024	SS-6182	EN-1096
11:15-11:30	HS-2012	SS-5086	SS-5073	BA-3059	BA-2093	BA-2132	SS-1041	SS-6183	EN-1097
11:30-11:45	HS-3016	SS-5099	SS-5002	BA-2179	BA-2094	BA-2133	SS-1042	SS-6185	EN-1100
11:45-12:00	EN-7087	SS-5108	SS-6184	SS-5038	BA-2095	BA-2138	SS-1005	SS-6186	EN-1101

ห้อง เวลา	301	302	303	304	305	306	307	401	402	403	404	405	406	407
13:00-13:15	BA-4035	EN-6157	EN-2014	BA-2180	BA-1037	BA-1084	SS-4046	SS-2072	BA-3079	SS-3033	SS-6187	SS-8023	BA-2135	SS-8007
13:15-13:30	BA-4154	EN-6158	EN-2181	BA-3044	BA-2109	BA-1121	FA-1032	SS-3034	BA-3081	SS-1051	SS-6188	SS-8031	BA-2137	SS-8008
13:30-13:45	BA-4155	EN-6159	EN-3116	BA-2088	BA-2110	BA-1122	FA-1047	SS-1004	BA-3098	SS-1052	SS-6189	SS-8080	BA-2139	SS-8013
13:45-14:00	BA-4156	EN-6160	BA-1009	BA-3056	BA-2111	BA-1123	FA-1057	SS-1196	BA-3147	SS-1053	SS-6190	SS-8106	BA-2140	SS-8015
14:00-14:15	EN-6083	EN-6161	BA-1029	BA-3070	BA-2112	BA-1124	FA-1058	SS-1036	BA-3148	SS-1068	SS-6191	SS-8114	BA-2141	SS-8017
14:15-14:30	EN-6167	EN-6162	BA-1045	BA-2136	BA-2113	BA-1125	FA-1064	SS-1067	BA-3149	SS-1071	SS-6192	SS-8115	BA-2142	SS-8018
14:30-14:45	EN-6168	EN-6163	BA-1063	BA-2089	BA-2117	BA-1128	FA-1065	EN-7172	BA-3150	SS-1077	SS-6193	SS-8175	BA-3143	SS-8019
14:45-15:00	EN-6169	EN-6164	BA-1102	BA-2091	BA-2118	BA-1129	FA-1074	EN-7173	BA-3151	SS-2028	SS-6194	SS-8176	BA-3144	SS-8020
15:00-15:15	EN-6170	EN-6165	BA-1103	SS-5090	BA-2119	BA-1130	FA-1078	EN-7174	BA-3152	SS-2030	SS-6195	SS-8177	BA-3145	SS-8021
15:15-15:30	EN-6171	EN-6166	BA-1105	EN-7107	BA-2120	BA-1131	FA-1055	SS-2198	BA-3153	SS-2043	SS-6197	SS-8178	BA-3146	SS-8022

ห้องนำเสนอ 11-301

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
11:00-11:15	HS-1039	ประมาณการอยู่รอด 10 ปีภายหลังได้รับแรงเป็นวัฏจักรของสะพานพื่นหลังชนิดกรอพื้นน้อยร่วมกับข้อต่อขยับได้	รุจิรา ภัทรทิวานนท์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11:15-11:30	HS-2012	ฤทธิ์สมานแผลของสารสกัดจากใบพลู	กนกอร สมบัติ มหาวิทยาลัยรังสิต
11:30-11:45	HS-3016	พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ในเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย	พาฝัน จิตรีพิทย์ มหาวิทยาลัยรังสิต
11:45-12:00	EN-7087	การออกแบบเว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลด้านการรักษาพยาบาลในประเทศไทย สำหรับคนไข้ชาวเวียดนาม	อันลอง เห่งยีน มหาวิทยาลัยรังสิต
13:00-13:15	BA-4035	กลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าด้วย F-Score กรณีศึกษา ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI)	ปณณชิต พรหมายน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
13:15-13:30	BA-4154	การศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร	ปัทมา ศรีสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:30-13:45	BA-4155	ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภทและดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ภาณุพงศ์ วานิชพิทักษ์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:45-14:00	BA-4156	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ	เมธิดา ไทสกุล มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:00-14:15	EN-6083	การเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนใน SET 50 ด้วยการวิเคราะห์ทางเทคนิค MACD และ RSI	กิตติ อ่อนประสพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:15-14:30	EN-6167	การวิเคราะห์ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ โดยการหาความสัมพันธ์เชิงคุณภาพระยะยาว	ชวนพงศ์ สุขพัฒน์นิกุล มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:30-14:45	EN-6168	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่า SWAP กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยภายใต้ทฤษฎีดอกเบี้ยเสมอภาค	เปรมวดี เตชะพงศ์ประเสริฐ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:45-15:00	EN-6169	การศึกษาการพยากรณ์ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้แบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม	ไพโรจน์ สารณียานนท์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:00-15:15	EN-6170	เปรียบเทียบการทำกำไรจากการซื้อขายหุ้นทางเทคนิคกับการซื้อและถือในระยะเวลา	สุพรรณณี สุยะ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:15-15:30	EN-6171	การหาราคาของ SET50 INDEX OPTIONS ด้วยวิธีแบล็คโพลีโนเมียลและวิธีบูตแสตมป์และเปรียบเทียบกับราคาตลาดของ SET50 INDEX OPTIONS	เอกพล เจริญประเสริฐกุล มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ห้องนำเสนอ 11-302

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
11:00-11:15	SS-5085	การศึกษาการพูดออกตัวในประกาศของคณะ รักษาความสงบแห่งชาติ	ธนพร เจริญใจ มหาวิทยาลัยมหิดล
11:15-11:30	SS-5086	ภูมิภาคนิยม พฤติกรรมนิยมการเลือกตั้ง และ ผลการเลือกตั้ง: การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพื้นที่	รัชนิพร จันท์สา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
11:30-11:45	SS-5099	ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวจากการสร้าง ทางพิเศษผ่านเขาใหญ่	โชคชัย หาริมพลสิทธิ์ มหาวิทยาลัยรังสิต
11:45-12:00	SS-5108	อารยสถาปัตยกรรมกับความรับผิดชอบต่อสังคม ของรถไฟฟ้า บีทีเอส	ฐิติพงศ์ เอี่ยมสะอาด มหาวิทยาลัยรังสิต
13:00-13:15	EN-6157	การศึกษาความแม่นยำของการพยากรณ์ดัชนีตลาด หลักทรัพย์กลุ่มประเทศอาเซียน โดยใช้วิธีการมอนติคาโล	จิรพัฒน์ ทวีสุข ไม่นำเสนอ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:15-13:30	EN-6158	การจัดการลงทุนที่เหมาะสมกับวัยเกษียณ	เจ็ยไฮ่ หวัง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:30-13:45	EN-6159	การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืน เมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้สินเชื่อ	ดวงสิทธิ์ ชื่นวารีย์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:45-14:00	EN-6160	การทดสอบประสิทธิภาพตลาดโดยใช้การวิเคราะห์ ทางเทคนิคด้วย Moving Average RSI และ ADX	ทศน์จิต หวังไพบุลย์กิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:00-14:15	EN-6161	การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	นัทธบงกช เสถียรกิจฉนิชย์ ไม่นำเสนอ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:15-14:30	EN-6162	การเปรียบเทียบมูลค่าความเสี่ยงของกลุ่มหลักทรัพย์ ภายใต้การลงทุนที่มีความเสี่ยงแตกต่างกัน	นันทรัตน์ ดรีพร ชัยศักดิ์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:30-14:45	EN-6163	การทำนายราคาหลักทรัพย์โดยใช้โครงข่ายประสาท เทียมแบบแพร่ย้อนกลับ โดยใช้ตัวแบบอนุกรมเวลา ฟังก์ชันแบบไม่เชิงเส้น	วสันต์ ศิลปะ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:45-15:00	EN-6164	การทดสอบประสิทธิภาพตลาดโดยใช้การวิเคราะห์ทาง เทคนิคและการประเมินประสิทธิภาพ ความแม่นยำของ เครื่องมือวิเคราะห์ทางเทคนิค	ศตวรรษ คำแปง ไม่นำเสนอ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:00-15:15	EN-6165	การศึกษาประสิทธิภาพของระบบเทรด Moving Average Crossover และระบบเทรด MACD Crossover เมื่อทดสอบ ด้วยข้อมูลที่มีการเคลื่อนไหวแบบสุ่ม กรณีศึกษาสัญญาซื้อขาย ล่วงหน้า SET 50 Index Futures	สิทธรัตน์ สักกะกิจ ไม่นำเสนอ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:15-15:30	EN-6166	ประสิทธิภาพการพยากรณ์ดัชนีราคา SET50 Index โดยใช้แบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม	อมรเทพ พึ่งศรี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ห้องนำเสนอ 11-303

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
11:00-11:15	SS-5069	คุณภาพการบริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี- สารสนเทศส่งผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	ภาวิณี ทองแถม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี- ราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ
11:15-11:30	SS-5073	การรับรู้และการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเกี่ยวกับ ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน ใน แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	สถาพร แก้วพิลาธมย์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
11:30-11:45	SS-5002	แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของตำรวจดีเด่น สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่	สิตาทิพย์ สุนดาอินทร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
11:45-12:00	SS-6184	ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการจากงานบริการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ	ปรัชญา โชคชัย มหาวิทยาลัยรังสิต
13:00-13:15	EN-2014	Mathematical Demonstration on Neutron Thermalization by a Rich H-atom Polymer Materials, PETE fiber	Sarayut Khemngern Chulalongkorn University
13:15-13:30	EN-2181	การรวมสัญญาณเซนเซอร์วัดแรงเฉื่อยและแสดงค่าแบบ กราฟฟิก 3 มิติ	ฉัตร อัสวาวุฒิ มหาวิทยาลัยรังสิต
13:30-13:45	EN-3116	อาคารรับภัยแผ่นดินไหวด้วยการใช้ผนังโพน EPS	ไพกานท์ รักษาสุทธิพันธ์ มหาวิทยาลัยรังสิต
13:45-14:00	BA-1009	ปัจจัยสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม กรณีศึกษา บริษัท ไม่นแปรรูป AAA	รัฐอนันท์ จิรวัดมนโกคิน มหาวิทยาลัยรังสิต
14:00-14:15	BA-1029	การประยุกต์ใช้กลยุทธ์ในการจัดการคลังสินค้าเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการบริหารห้องเย็น กรณีศึกษา: บริษัท ปิโตรเคมีภัณฑ์ห้องเย็น จำกัด	สุภาภรณ์ ชินารักษ์ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:15-14:30	BA-1045	การปรับปรุงผังโรงงาน กรณีศึกษา บริษัท สามเจริญ พาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด	วรรณทนา เมืองไธสง มหาวิทยาลัยรังสิต
14:30-14:45	BA-1063	การแก้ปัญหาการจัดเส้นทางยานพาหนะเพื่อสิ่งแวดล้อม	วริศรา ลีสกุลรักษ์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
14:45-15:00	BA-1102	ปัจจัยด้านการจัดการโลจิสติกส์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการ ให้บริการด้านการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวใน จังหวัดกรุงเทพมหานคร	ภารวี อยู่จ้อย มหาวิทยาลัยรังสิต
15:00-15:15	BA-1103	การจัดการห่วงโซ่อุปทานของผู้ผลิตข้าวเจ้าขนาดย่อม : กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตข้าว เจ้าในเขตภาคกลาง	มุขรวี วัชรพงศธร มหาวิทยาลัยรังสิต
15:15-15:30	BA-1105	การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตอิฐบล็อก คอนกรีตกรณีศึกษา ร้านรวมทรัพย์พัฒนา	วัชรียา ชุมอินทอง มหาวิทยาลัยรังสิต

ห้องนำเสนอ 11-304

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
11:00-11:15	BA-3054	การศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักการตลาดในการนำแบรนด์ต่างชาติเข้าสู่ตลาดแฟชั่นไทยให้ประสบความสำเร็จ : กรณีศึกษา แบรนด์ Cotton On	วสวัตดี บุญมาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
11:15-11:30	BA-3059	การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ของพนักงานองค์กรในกรุงเทพมหานคร	ภัทรานิ วีระภาคย์การุณ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
11:30-11:45	BA-2179	การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	จตุพร อินทร์อักษร และ วรรณวิมล อัมรินทร์นุเคราะห์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
11:45-12:00	SS-5038	ความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มเสียงทางบวกและความไว้วางใจในองค์กรกับความผาสุกและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม : บทบาทการเป็นตัวแปรสื่อของความผูกพันต่องาน	ยศวดี สิทธิเดช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
13:00-13:15	BA-2180	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้ใช้ เฟซบุ๊ก ในประเทศไทย	นิเวศน์ ธรรมะ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
13:15-13:30	BA-3044	อิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภค เขตกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์	ธีรพล จิวเจริญ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
13:30-13:45	BA-2088	อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อทัศนคติและการตัดสินใจจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	อรอมล ศรีจาด มหาวิทยาลัยรังสิต
13:45-14:00	BA-3056	นวัตกรรมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภควัยรุ่นตอนปลายถึงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร	จิโรจ กาญจนกฤษ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
14:00-14:15	BA-3070	การเปิดรับและพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ของผู้บริโภคที่ใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai)	ปณิตตา โอภาสไศภณ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:15-14:30	BA-2136	ความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาบน Facebook Live กับความจงรักภักดีต่อตราสินค้า: ศึกษากรณี เวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ	วรรณวนัช ต้นเรืองวงษ์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
14:30-14:45	BA-2089	รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันข้อป้งบนสมาร์โฟนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	สุพจน์ อุ่นเรือน มหาวิทยาลัยรังสิต
14:45-15:00	BA-2091	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งาน แอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	กุลิสรา ปริญญาสนามนธ์ มหาวิทยาลัยรังสิต
15:00-15:15	SS-5090	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของผู้อยู่อาศัย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	โสธรรญา จันทร์รักษา มหาวิทยาลัยรังสิต
15:15-15:30	EN-7107	การพัฒนาโมเดลตรวจจับคำหยาบภาษาไทยบนสื่อออนไลน์ด้วยเทคนิคคตาต้าไมน์นิง	ณัฐาศิริ เชาว์ประสิทธิ์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ห้องนำเสนอ 11-305

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
11:00-11:15	BA-2092	ประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สายงานเครือข่ายสาขาและดิจิทัล (Channels & Digitalization) ในเขต 7	ศวัส ปฐมกุลนิธิ มหาวิทยาลัยรังสิต
11:15-11:30	BA-2093	ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร ของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด	ศิวลีย์ จงจิรภัทร มหาวิทยาลัยรังสิต
11:30-11:45	BA-2094	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร	ชนิกานต์ คุดไชยกุล มหาวิทยาลัยรังสิต
11:45-12:00	BA-2095	ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	สาวิตรี สองศรี มหาวิทยาลัยรังสิต
13:00-13:15	BA-1037	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้า (กรณีศึกษา รถไฟฟ้า บีทีเอสสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้ม) ภายใน กรุงเทพมหานคร	พิชากาญจน์ ลาภเจริญไพศาล มหาวิทยาลัยรังสิต
13:15-13:30	BA-2109	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี	วันพิชิต รัตนพิกุล มหาวิทยาลัยรังสิต
13:30-13:45	BA-2110	แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยรังสิต	ปาริฉัตร สุรเดช มหาวิทยาลัยรังสิต
13:45-14:00	BA-2111	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี	บุษิตา เนาวรัตน์ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:00-14:15	BA-2112	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี	อธิป พวงดี มหาวิทยาลัยรังสิต
14:15-14:30	BA-2113	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภค ในเขตจังหวัดปทุมธานี	รัฐพล วงษ์ทน มหาวิทยาลัยรังสิต
14:30-14:45	BA-2117	ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ	ลาภา องค์กรวิเกียรติ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:45-15:00	BA-2118	ปัจจัยที่ทำนายความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ่งวัฒนะ	กฤตภาคิน มิ่งโสภา มหาวิทยาลัยรังสิต
15:00-15:15	BA-2119	พฤติกรรมกรรมการสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำของประชากร ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	สุภัทรวดี เทียนเพิ่มพูน มหาวิทยาลัยรังสิต
15:15-15:30	BA-2120	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขต กรุงเทพฯ และปริมณฑล	นิลุบล บุญจันทร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ห้องนำเสนอ 11-306

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
11:00-11:15	BA-2049	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานขายบริษัทประกันชีวิต XYZ ที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร	ณัฐพงศ์ แสนแก้ว มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
11:15-11:30	BA-2132	ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและความตั้งใจที่จะลาออกจากงาน : กรณีศึกษา บริษัท สมาร์ท เทคโนโลยี แอนด์ แมท จำกัด	กิชรา อภิญญาอุบลมณี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
11:30-11:45	BA-2133	การแบ่งกลุ่มสตรีอ้วนด้วยใช้ปัจจัยด้านความต้องการต่อส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกของเสื้อผ้าสาวอ้วน-อ้วน ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร	เกล้าลาภา ยุทธภิญโญ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
11:45-12:00	BA-2138	ประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์และการรับรู้ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์	สุมนมาศย์ ศรีเปลี่ยนจัน มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:00-13:15	BA-1084	การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าประเภทรถจำลอง กรณีศึกษา บริษัท มาจอเรีตต์ (ประเทศไทย) จำกัด	พิชญ์दानันท์ ครุณีอาจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:15-13:30	BA-1121	การพัฒนาระบบจองรถออนไลน์และบำรุงรักษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	ชาญณรงค์ สุวิฑิตกุล มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:30-13:45	BA-1122	การปรับปรุงกระบวนการทำงานด้านเอกสารของกองอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยด้วยระบบสารสนเทศ	ชาญศิษฏ์ ไตรอรุณ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:45-14:00	BA-1123	การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าโดยใช้แนวคิดระบบการบริหารงานแบบโตโยต้า กรณีศึกษา ธุรกิจตกแต่งภายใน	ธเนศวร อินทรารุณ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:00-14:15	BA-1124	การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในธุรกิจซัก อบ รีด กรณีศึกษา จรรยาซับบรีด	นิตยากร กุลสิงห์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:15-14:30	BA-1125	การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการจัดซื้อเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองกับซัพพลายเออร์ กรณีศึกษา บริษัท เอบีซี เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด	พรหมภัสสร ปญญบาล มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:30-14:45	BA-1128	การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ บริษัท ABC	วรท สิทธิสุวรรณ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:45-15:00	BA-1129	การควบคุมปริมาณสินค้าคงคลังและการวางแผนผังการจัดเก็บสินค้า กรณีศึกษา ห้างหุ้นส่วน AAA	สุนิสา ตั้งโมนกุลกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
15:00-15:15	BA-1130	การปรับเปลี่ยนกระบวนการขอตรวจปล่อยสินค้าผ่านพิธีการศุลกากรของ บริษัท DHL Express International (ประเทศไทย) จำกัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความพึงพอใจของลูกค้า	อริปัตย์ สุเทวี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:15-15:30	BA-1131	การศึกษาเลือกทำเลที่ตั้งสำหรับการขยายสาขาร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาในเขตจังหวัดปริมณฑล	อัยลดา แสงสุนีย์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ห้องนำเสนอ 11-307

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
11:00-11:15	SS-7024	Nigerian Drugs Syndicates in Thailand: A Panacea for the Mayhem	Athony Ukam Unor Rangsit University
11:15-11:30	SS-1041	Using Virtual Learning Environment in Supporting the Teaching of Action Research to Enhance the Learning Achievement and Learning Participation of Bhutanese Undergraduate Students	Sangay Wangchuk Rangsit University
11:30-11:45	SS-1042	Using Cooperative Learning in Teaching Topographical Map in Geography to Enhance Learning Achievement of 10th Grade Students in Bhutan	Tashi Yangzom Rangsit University
11:45-12:00	SS-1005	The Effectiveness of Computer Assisted Language Learning in English Listening of Grade 6 Students: A Case Study at A Government School in Bangkok	Xie Mingli Rangsit University
13:00-13:15	SS-4046	อัตลักษณ์ความเป็นชายที่สะท้อนผ่านภาพลายสักในภาพโฆษณามอเตอร์ไซด์ Harley-Davidson	ธัช คงเกรียงไกร มหาวิทยาลัยรังสิต
13:15-13:30	FA-1032	การศึกษาและออกแบบเพื่อป้องกันภาวะโรคฉันทันไม่สวย	โกเมศ กาญจนพ่ายัพ มหาวิทยาลัยรังสิต
13:30-13:45	FA-1047	โครงการออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับเก็บได้เพื่อเคลื่อนย้ายในสถานการณ์น้ำท่วม	ภูพล วงศ์กุลชาตะ มหาวิทยาลัยรังสิต
13:45-14:00	FA-1057	การออกแบบสื่อการสอนแบบพกพาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในชุมชนแออัด	พงศธร วัฒนา มหาวิทยาลัยรังสิต
14:00-14:15	FA-1058	บริบทของการเล่าเรื่องในรูปแบบต่าง ๆ	ประพร เตียรละสิน มหาวิทยาลัยรังสิต
14:15-14:30	FA-1064	ผลการศึกษา พัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชานิยม	دنุพล ยั่งยืน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
14:30-14:45	FA-1065	แนวคิดแนวคิดจากผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านการออกแบบ: การประยุกต์สิ่งของจากความต้องการ	ณัฐนิชาต์ ศิริวัลลภ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:45-15:00	FA-1074	โครงการออกแบบเครื่องมือบำบัดเพื่อกลุ่มคนนอนไม่หลับ	พิทักษ์ มีกระจิต มหาวิทยาลัยรังสิต
15:00-15:15	FA-1078	การออกแบบพื้นที่ภายในโรงฝึกงานไม่สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต	ไกรวี ลิ้มปิวรรณ มหาวิทยาลัยรังสิต
15:15-15:30	FA-1055	พื้นที่แลกเปลี่ยนทางการออกแบบเพื่อศึกษาแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างลูกค้ากับนักออกแบบ	สันติ ลอรัชวี มหาวิทยาลัยรังสิต

ห้องนำเสนอ 11-401

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
13:00-13:15	SS-2072	EFL Teachers' Evaluation of Textbook Used in First Year Fundamental English Course at White University	Wattanasak Fuengbangluang Mahidol University
13:15-13:30	SS-3034	A survey of English major Students' Attitudes Toward Speaking English in a Thai Context	Ruttiya Dorkphong Rangsit University
13:30-13:45	SS-1004	Developing English Speaking Skills by Role Playing of Grade 6 Students at Klongha School, Pathum Thani	Jantima Naka Rangsit University
13:45-14:00	SS-1196	การพัฒนาตนเองของครูภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิด การพัฒนาบทเรียนร่วมกันในโรงเรียนขนาดเล็ก	ศิตา เขี่ยมขันติถาวร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช
14:00-14:15	SS-1036	การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ภัทราพร ทำคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย- อลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
14:15-14:30	SS-1067	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1	ทศพล เวชกามา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช
14:30-14:45	EN-7172	การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนหนองพอกวิทยาลัยเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์	อรุณศรี โทโรเลข มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:45-15:00	EN-7173	ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์	กัลญา ปิเจริญ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:00-15:15	EN-7174	การใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการทดสอบสมมติฐาน	ดาวเรือง บุตรทรัพย์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:15-15:30	SS-2198	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษา อาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย	อรรณกฤต อินทะโย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ห้องนำเสนอ 11-402

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
13:00-13:15	BA-3079	กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้า บริษัท เอไอเอ จำกัด ของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร	ฉันทพรรัฐ จิระจรัสธนา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
13:15-13:30	BA-3081	ส่วนประสมการค้าปลีกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของสินค้าร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ของผู้บริโภคกรณีศึกษา ร้านเซ่งฮะ ในชุมชนตลาดคลอง 16 จังหวัดฉะเชิงเทรา	นัฐพร รัตนอร่าม มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
13:30-13:45	BA-3098	การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร	ณัฐหทัย เจริมแป้น มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
13:45-14:00	BA-3147	ความพึงพอใจในตราสินค้าและความชื่นชอบในตราสินค้า ที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนตราสินค้า : ศึกษากรณีสินค้าไอศกรีมน้ำแข็งใสเกล็ดหิมะ	พัชรี ธีรชิววัฒน์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:00-14:15	BA-3148	กลยุทธ์บริหารจัดการพัฒนาร้านเครื่องเขียนอุ่นใจพานิชเพื่อความยั่งยืน	ภณิดา วงศ์วิริยะ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:15-14:30	BA-3149	การแบ่งกลุ่มลูกค้าปลีกที่ซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในดิกโอบีแบทวอเตอร์ โดยใช้พฤติกรรมการซื้อและด้านความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด	ภรณนท์ แดงขาว มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:30-14:45	BA-3150	การจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Gen-Y และกลุ่ม Gen-Z โดยใช้ความต้องการส่วนประสมการค้าปลีกธุรกิจร้านอีฟแอนบอย ในเขตกรุงเทพมหานคร	ภรณญา ชารสินธุ์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:45-15:00	BA-3151	ผลกระทบของความพึงพอใจต่อส่วนประสมการค้าปลีก ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า และการรับรู้คุณค่าจากการสื่อสารของร้านค้า ที่มีต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค : ศึกษากรณีร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี	ศศิวิมล ล้วนเนตรเงิน มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:00-15:15	BA-3152	การแบ่งกลุ่มของนักท่องเที่ยว โดยใช้ปัจจัยด้านบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและแรงจูงใจ กรณีศึกษา เกาะลัดดีแพ้น จ.นครปฐม	ศากุน สร้อยทอง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:15-15:30	BA-3153	การประเมินน้ำหนักความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจส่วนประสมทางการตลาดบริการกับความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร	หทัยพร นิมลลอ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ห้องนำเสนอ 11-403

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
13:00-13:15	SS-3033	การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลนวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติเรื่อง “บ๊อบ แมวเตะฝุ่นข้างถนน”	ชฎาภรณ์ แสงจันทร์ทิพย์ มหาวิทยาลัยรังสิต
13:15-13:30	SS-1051	การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบ เป็นสื่อ: กรณีศึกษานักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2 โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ	อาทิตย์ พลทองสถิต มหาวิทยาลัยรังสิต
13:30-13:45	SS-1052	การส่งเสริมความเข้าใจทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ต โดยการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ-การได้ยิน-การอ่าน-การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK	ณพกิตต์ บุญदानนท์ มหาวิทยาลัยรังสิต
13:45-14:00	SS-1053	รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเพื่อพัฒนาไสตประสาทของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่อง ชั้นคู่ โดยใช้บทเพลงไทย	ภูมิพัฒน์ ชัยบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:00-14:15	SS-1068	การสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะรวมวง: กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนดุริยางค์	ปิยงกูร เอกนิพัทธ์ศรี มหาวิทยาลัยรังสิต
14:15-14:30	SS-1071	การส่งเสริมความสามารถทางการผลิตดนตรีตามแนววิถีจักร การเรียนรู้ 4MAT: กรณีศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยดนตรี	สรวิศ เขียนเสมอ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:30-14:45	SS-1077	การจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model)	สรวิศ ถาวรพฤษ์ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:45-15:00	SS-2028	การพัฒนาบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการสืบค้นข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี	ชิดชไม วิสุตกุล มหาวิทยาลัยรังสิต
15:00-15:15	SS-2030	สภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program	ปาริฉัตร นครเอี่ยม มหาวิทยาลัยรังสิต
15:15-15:30	SS-2043	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานครวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร	กันยารัตน์ เล็กเลอสันต์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ห้องนำเสนอ 11-404

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
11:00-11:15	SS-6182	นโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540-2544	ชาลิสา คำสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยรังสิต
11:15-11:30	SS-6183	อุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซู จี พ.ศ.2488 ถึง 2559	วิภาดา วงศ์วานิชวิริยะ มหาวิทยาลัยรังสิต
11:30-11:45	SS-6185	ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554	พิมพ์นลิน โตไพบูลย์ มหาวิทยาลัยรังสิต
11:45-12:00	SS-6186	ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544-2554	กมลฐิติ ไปด้วย มหาวิทยาลัยรังสิต
13:00-13:15	SS-6187	พัฒนาการและบทบาททางการเมืองของพรรคพลังชล	กิตติเชษฐ์ เศวตภรณ์ มหาวิทยาลัยรังสิต
13:15-13:30	SS-6188	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน	ฐานพวงค์ ปินดา มหาวิทยาลัยรังสิต
13:30-13:45	SS-6189	ความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย	ณัฐภัทร ภูทอง มหาวิทยาลัยรังสิต
13:45-14:00	SS-6190	ความเป็นพลเมืองของประชาชนใน ตำบลยามู อำเภอ ยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี	นัสมา เชื้อสกุล มหาวิทยาลัยรังสิต
14:00-14:15	SS-6191	อุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน	ณฐนิษฐ์ กระแสโสม มหาวิทยาลัยรังสิต
14:15-14:30	SS-6192	วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปักษ์ใต้หรือในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี	วรภรณ์ วงษ์ชมพู มหาวิทยาลัยรังสิต
14:30-14:45	SS-6193	การขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของนายบรรหาร ศิลปอาชา	พัชรพงศ์ ศรีพุ่ม มหาวิทยาลัยรังสิต
14:45-15:00	SS-6194	อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำนธ สัมบุญณานนท์	จินตวิษ บัวทอง มหาวิทยาลัยรังสิต
15:00-15:15	SS-6195	บทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี	อนุวัตร กองพันธุ์ มหาวิทยาลัยรังสิต
15:15-15:30	SS-6197	สิทธิมนุษยชนสากลและสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนา อิสลาม	ซาร่า มณี มหาวิทยาลัยรังสิต

ห้องนำเสนอ 11-405

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
11:00-11:15	EN-1096	การศึกษาพฤติกรรมมารับแรงกระแทกของแนวเชื่อมเหล็กกล้าไร้สนิมที่อุณหภูมิต่ำ	สมพร พรหมดวง มหาวิทยาลัยรังสิต
11:15-11:30	EN-1097	การออกแบบและพัฒนาเครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเลาย	สมพร พรหมดวง มหาวิทยาลัยรังสิต
11:30-11:45	EN-1100	การศึกษาการนำเหล็กชุบสังกะสีมาใช้ในการผลิตตู้จ่ายน้ำมัน	เพียงจันทร์ โกญจนาท มหาวิทยาลัยรังสิต
11:45-12:00	EN-1101	การออกแบบระบบคลังสินค้าสำหรับคลังกระตาดลูกฟูก	เพียงจันทร์ โกญจนาท มหาวิทยาลัยรังสิต
13:00-13:15	SS-8023	แนวทางในการลดความเป็นอาชญากรรมในคดีคดียาเสพติด ศึกษากรณีการนำโทษ ปกครองมาใช้แทนที่การลงโทษจำคุก ผู้เสพยาเสพติด	สโรชา เชียงแอม มหาวิทยาลัยรังสิต
13:15-13:30	SS-8031	ปัญหาการกำหนดเหตุวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความการฟ้องคดีเกี่ยวกับละเมิดทางปกครองต่อศาลปกครอง	เปมิกา สุขเจริญ มหาวิทยาลัยรังสิต
13:30-13:45	SS-8080	มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับคนพิการทางการได้ยิน	สุพรรณริการ์ วัฒนาพรหม มหาวิทยาลัยรังสิต
13:45-14:00	SS-8106	ปัญหาการกำหนดค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายประกันสังคมเปรียบเทียบกับประกันสุขภาพในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า	รัชวีวรรณ โอรรถ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:00-14:15	SS-8114	การคุ้มครองทางกฎหมายด้านความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลตังครรรค์ กรณีศึกษา โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข	อุกฤษฏ์ ไทยงามศิลป์ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:15-14:30	SS-8115	ปัญหาการกำหนดสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533	อาทิตยา โภคสุทธิ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:30-14:45	SS-8175	ปัญหาการฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ กรณีเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและขั้นตอนการฟื้นฟูกิจการ	ก้องภพ รามศิริ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:45-15:00	SS-8176	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการระดมทุนสาธารณะผ่านผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ในการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	กุลประภัสสร ฉันทลักษณ์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
15:00-15:15	SS-8177	กรณีศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทย กับการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน (อสังหาริมทรัพย์) ของมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา	ทวิชัย มีลาภ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:15-15:30	SS-8178	กรณีศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา	นริศสา แสงศิลาวุฒิกุล มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ห้องนำเสนอ 11-406

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
13:00-13:15	BA-2135	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ	ริฎฎารัตน์ อัครโชคทวีศักดิ์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:15-13:30	BA-2137	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการของโรงแรมปรีช จังหวัดตาก กับโรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก	วิวัฒน์ เดติมรัตน์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:30-13:45	BA-2139	ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันองค์กรของพนักงานโรงแรมฮอเลียอินน์ สีลม	สุรเชษฐ์ วัชรุม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
13:45-14:00	BA-2140	ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน)	อนุพงศ์ อรุณจินดาตระกูล มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:00-14:15	BA-2141	การหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับการรับรู้คุณภาพของการบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง: กรณีศึกษาโรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน	มณิสร ชาวไชยา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:15-14:30	BA-2142	ความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกกับพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภคในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม	ศตวรรษ สุจริต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:30-14:45	BA-3143	คุณภาพยางรัดของในมุมมองพ่อค้า/แม่ค้าในเขต กทม.	ชาตรี กานต์ศศิ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
14:45-15:00	BA-3144	การแบ่งกลุ่มผู้ใช้สบู่อ่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพร โดยใช้ปัจจัยด้านการใช้ผลิตภัณฑ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร	ชุตินา วิกัษบุตร มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:00-15:15	BA-3145	การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนในเขตกรุงเทพมหานครโดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคและความต้องการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาด	นันทิดา ทองออน มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
15:15-15:30	BA-3146	การแบ่งกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย โดยใช้ปัจจัยระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดบริการ ต่อการตัดสินใจเข้าของนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในหอพัก	เปรมจิต โชนภูเขียว มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ห้องนำเสนอ 11-407

เวลา	รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ-สถาบัน
13:00-13:15	SS-8007	การคุ้มครองสิทธิของเด็กชั้นก่อนพ้องตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553	ศันสนีย์ ฉลุศรี มหาวิทยาลัยรังสิต
13:15-13:30	SS-8008	การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท	ศาส์นรัตน์ อัมพวา มหาวิทยาลัยรังสิต
13:30-13:45	SS-8013	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยกเลิกการใช้ตราประทับตรานิติบุคคลลงในเช็ค	พัชระ อนุนงค์ มหาวิทยาลัยรังสิต
13:45-14:00	SS-8015	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา	นริศพร คำเจริญ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:00-14:15	SS-8017	แนวทางในการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดประเภทแอมเฟตามีน ศึกษากรณีมาตรการทางกฎหมายในการใช้ประโยชน์แอมเฟตามีนทางการแพทย์	อภิรักษ์ หาญอิทธิกุล มหาวิทยาลัยรังสิต
14:15-14:30	SS-8018	ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของชาวโรฮิงญาในประเทศไทย	ศรัณยธร รัตน์ธนเกียรติ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:30-14:45	SS-8019	ปัญหาสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษ ในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา	ทศวรรษ อินทร์จันทร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
14:45-15:00	SS-8020	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	กชกร อติศรวรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต
15:00-15:15	SS-8021	ปัญหาสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดเกี่ยวกับเช็ค	กมลพันธ์ ช่วยแก้ว มหาวิทยาลัยรังสิต
15:15-15:30	SS-8022	มาตรการต่อรองคำรับสารภาพในคดีอาชญากรรม : กรณีศึกษาความผิดที่มีโทษอาญา	ยุทธกานต์ พริกบุญจันทร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ตารางการนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ภาคโปสเตอร์

รหัสบทความ	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ
BA-2075	การศึกษาปัจจัยจากทฤษฎีตัวแบบการยอมรับเทคโนโลยีตามทฤษฎีการยอมรับและใช้เทคโนโลยี ทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม และทฤษฎีคุณค่าทางสังคม ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร	ณัฐพงศ์ กิริยาผล มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
BA-2076	การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการพร้อมเพย์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร	พานิภัค พันธุ์กำเนิด มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
SS-1026	The Relationship between Perfectionism and English Speaking Ability of Thai Undergraduate Students	อนัญชญา เอี่ยมสำราญ มหาวิทยาลัยรังสิต
SS-1048	การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัย	สุพรรณณี แก้ววิเชียร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
SS-1050	การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ KWDL และ TAI สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ภักนิภา จตุรพักรัตน์สกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
SS-1082	การพัฒนากระบวนการฝึกอบรมแบบผสมผสานโดยใช้คลาวด์เทคโนโลยี เรื่องอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ระยะที่ 1)	กัญฐ์ชนก ศรีนาราง <u>ไม่มานำเสนอ</u> มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี
EN-3060	การประเมินผลผลิตข้าวภายใต้สภาพภูมิอากาศรุนแรงในอนาคต แบบ A2 และ B2 scenarios โดยแบบจำลอง EPIC	ชุตานภรณ์ สุนทรสนาน มหาวิทยาลัยมหิดล
EN-3061	การประยุกต์ระบบภูมิสารสนเทศศาสตร์เพื่อวิเคราะห์หาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี	ชณิฎศา วราชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล
HS-2025	Development of Liquid Crystal Sunscreen with Dragon's Blood Extract	วิราสินีย์ ลือประเสริฐ มหาวิทยาลัยรังสิต

สารบัญ

	หน้า
สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยรังสิต	ก
สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	ข
สารจากผู้บัญชาการสถาบันป้องกันประเทศ	ค
สารจากนายกสมาพันธ์ผู้ให้บริการ โลจิสติกส์ไทย	ง
สารจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต	จ
สารจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	ฉ
กำหนดการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12 ประจำปีการศึกษา 2560	ช
ตารางการนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา	ซ
สารบัญ	พ
บทความวิจัย กลุ่มสาขาวิชาบริหารและการจัดการ	1
 ปัจจัยสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสมกรณีศึกษา บริษัทไม้แปรรูป AAA <i>รัฐฉวี นันทน์ จิรวัดน์ โภกิน ผศ.ดร.พัฒน์ พิสิษฐเกษม และ ดร.บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ</i>	2
 การประยุกต์ใช้กลยุทธ์ในการจัดการคลังสินค้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารห้องเย็น กรณีศึกษา: บริษัท ปิดิเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัด <i>สุภาภรณ์ ชินารักษ์ ดร.นพภูฏ สุวรรณทรัพย์ และ ดร.ไชยรัช เมฆแก้ว</i>	13
 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟ (กรณีศึกษา รถไฟฟ้าบีทีเอสสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้ม) ภายในกรุงเทพมหานคร <i>พิชชากาญจน์ ลากเจริญไพศาล และ ดร.ทรงวุฒิ คีจังกิจ</i>	20
 การปรับปรุงผังโรงงาน กรณีศึกษา บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด <i>วรรณทนา เมืองไธสง และ ดร.ทรงวุฒิ คีจังกิจ</i>	29
 การแก้ปัญหาการจัดเส้นทางยานพาหนะเพื่อสิ่งแวดล้อม <i>วิรสรา ลีสกุลรักษ์ และ ศันติกร พิชญ์พินูด</i>	37
 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าประเภทรถจำลอง กรณีศึกษา บริษัท มาจเอเร็ดด์ (ประเทศไทย) จำกัด <i>พิชญ์दानันท์ กรุณีอาจ</i>	45
 ปัจจัยด้านการจัดการ โลจิสติกส์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการด้านการขนส่งนักท่องเที่ยว ของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร <i>ภารวี อยู่จ้อย และ ผศ.ดร.พัฒน์ พิสิษฐเกษม</i>	52
 การจัดการห่วงโซ่อุปทานของผู้ผลิตข้าวเจ้าขนาดย่อม:กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลาง <i>मुखरी วัชรพงศธร และ ดร.นพภูฏ สุวรรณทรัพย์</i>	60

	หน้า
<p>การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตอัญมณีส่งออกคอนกรีตกรณีศึกษา ร้านรวมทรัพย์พัฒนา วัชรียา ชุมอินทอง และ นพปฎล สุวรรณทรัพย์</p>	71
<p>การพัฒนาระบบจองรถออนไลน์และบำรุงรักษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ชาญณรงค์ สุวิทกุล และ วันชัย รัตนวงษ์</p>	87
<p>การปรับปรุงกระบวนการทำงานด้านเอกสารของกองอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ด้วยระบบสารสนเทศ ชาญศิษฐ์ โตอรุณ และ นันทิ สุทธิการณนัย</p>	97
<p>การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าโดยใช้แนวคิดระบบการบริหารงานแบบโตโยต้า กรณีศึกษา ธุรกิจตกแต่งภายใน ธเนศวร อินทรารุณ และ วรินทร์ วงษ์มณี</p>	105
<p>การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในธุรกิจ ซัก อบ รีด กรณีศึกษา จรรยาซับบรีด นิตยากร กุลสิงห์ และ นันทิ สุทธิการณนัย</p>	114
<p>การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการจัดซื้อเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองกับซัพพลายเออร์ กรณีศึกษา บริษัท เอบีซี เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด พรหมภัสสร ปุญญบาล และ วรินทร์ วงษ์มณี</p>	121
<p>การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ให้บริการ โลจิสติกส์บริษัท ABC วราท สีนวิสุวรรณ และ วัชรวิ จันทรประกายกุล</p>	132
<p>การควบคุมปริมาณสินค้าคงคลังและการวางแผนผังการจัดเก็บสินค้า กรณีศึกษา ห้างหุ้นส่วน AAA สุนิสา ตั้งมโนกุลกิจ และ นันทิ สุทธิการณนัย</p>	141
<p>การปรับเปลี่ยนกระบวนการตรวจสอบปล่อยสินค้าผ่านพิธีการศุลกากรของบริษัท DHL Express International (ประเทศไทย) จำกัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความพึงพอใจของลูกค้า อภิปต์ย์ สุเทวี และ มณิสรา บารมีชัย</p>	149
<p>การศึกษาเลือกทำเลที่ตั้งสำหรับการขยายสาขา ร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาในเขตจังหวัดปริมณฑล อัยลดา แสงสุนีย์ และ มณิสรา บารมีชัย</p>	158
<p>การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของพนักงานขายบริษัทประกันชีวิต XYZ ที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ณัฐพงศ์ แสนแก้ว และ พนิดา สุรัชกุลวัฒนา</p>	169
<p>การศึกษาปัจจัยจากทฤษฎีตัวแบบการยอมรับเทคโนโลยีตามทฤษฎีการยอมรับและใช้เทคโนโลยี ทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม และทฤษฎีคุณค่าทางสังคม ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจ ในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร ณัฐพงศ์ กิริยาผล และ เพ็ญจิรา คันชวงค์</p>	177
<p>การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการพร้อมเพย์ของพนักงานใน กรุงเทพมหานคร พานิกภัค พันธุ์กำเนิด และ เพ็ญจิรา คันชวงค์</p>	185

	หน้า
<p>✚ อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อทัศนคติและการตัดสินใจของที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล</p> <p style="text-align: center;"><i>อรอมล ศรีจาด และ สมชาย เล็กเจริญ</i></p>	193
<p>✚ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล</p> <p style="text-align: center;"><i>สุพจน์ อุ่นเรือน และ สุมาลย์ ปานคำ</i></p>	201
<p>✚ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล</p> <p style="text-align: center;"><i>กฤษรา ปริษญาสานนท์ และ สุมาลย์ ปานคำ</i></p>	211
<p>✚ ประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สายงานเครือข่ายสาขาและดิจิทัล (Channels & Digitalization) ในเขต 7</p> <p style="text-align: center;"><i>ศวัส ปฐมกุลนธิ</i></p>	222
<p>✚ ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด</p> <p style="text-align: center;"><i>ศิวลัย จงจิรภัทร</i></p>	231
<p>✚ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร</p> <p style="text-align: center;"><i>ชนิกานต์ คุตไชยกุล และ ดร.กฤษฎา มุฮัมหมัด</i></p>	240
<p>✚ ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง</p> <p style="text-align: center;"><i>สาวตรี สองศรี และ ดร.กฤษฎา มุฮัมหมัด</i></p>	249
<p>✚ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี</p> <p style="text-align: center;"><i>วันพิชิต รันตพิกุล และ ดร.พัชรหทัย จารุทวีผลนุกูล</i></p>	261
<p>✚ แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยรังสิต</p> <p style="text-align: center;"><i>ปาริฉัตร สุรเดช และ ดร.กฤษฎา มุฮัมหมัด</i></p>	274
<p>✚ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนเขตอำเภอเมืองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี</p> <p style="text-align: center;"><i>บุษิตา เนาวรัตน์ และ ดร.กฤษฎา มุฮัมหมัด</i></p>	288
<p>✚ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี</p> <p style="text-align: center;"><i>อธิป พวงดี และ ดร.พัชรหทัย จารุทวีผลนุกูล</i></p>	302
<p>✚ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภค ในเขตจังหวัดปทุมธานี</p> <p style="text-align: center;"><i>รัฐพล วงษ์ทาน และ ดร.พัชรหทัย จารุทวีผลนุกูล</i></p>	312

	หน้า
<p>✚ ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ <i>ลาภา องค์กรวิเกียรติ และ ดร.กฤษฎา มุขัมหมัด</i></p>	320
<p>✚ ปัจจัยที่ทำนายความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ่งวัฒนะ <i>กฤตภาคิน มิ่งโสภา และ ดร.พัชรหทัย จารุทวีผลนุกูล</i></p>	333
<p>✚ พฤติกรรมการสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล <i>สุภัทรวีดี เทียนเพิ่มพูล และ ดร.กฤษฎา มุขัมหมัด</i></p>	343
<p>✚ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล <i>นิลุบล บุญจันทร์ และ ดร.พัชรหทัย จารุทวีผลนุกูล</i></p>	358
<p>✚ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและความตั้งใจที่จะลาออกจากงาน : กรณีศึกษาบริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท จำกัด <i>กิชรา อภิญญาอุปลัมภ์ และ ดร.อนุฉัตร ชำซอง</i></p>	369
<p>✚ การแบ่งกลุ่มสตรีอวบอ้วนโดยใช้ปัจจัยด้านความต้องการต่อส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกของเสื้อผ้าสาวอวบอ้วน ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร <i>เกตุลาภา ยุทธภิญโญ และ สุทธาวรรณ จิระพันธุ์</i></p>	378
<p>✚ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ <i>ริญญารัตน์ อัคร โสคนวาทิตดี และ ลัดดาวัลย์ เลขมาศ</i></p>	385
<p>✚ ความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาบน Facebook Live กับความจงรักภักดีต่อตราสินค้า: ศึกษากรณีเวิร์กพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ <i>วรรณวนัช ต้นเรืองวงษ์ และ โรจนศักดิ์ โฉมวิไลลักษณ์</i></p>	395
<p>✚ การเปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการของโรงแรมบีริช จังหวัดตาก กับโรงแรมศิลาหยกจังหวัดตาก <i>วิวัฒน์ เตพิมลรัตน์ และ ภูษิต วงศ์หล่อสายชล</i></p>	405
<p>✚ ประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์และการรับรู้ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ <i>สุนนมาศ ศรีเปลี่ยนจั่น และ โรจนศักดิ์ โฉมวิไลลักษณ์</i></p>	417
<p>✚ ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันองค์กรของพนักงานโรงแรมฮอติเคอ์อินน์ สีลม <i>สุรเชษฐ์ วัชรุม และ ภูษิต วงศ์หล่อสายชล</i></p>	426
<p>✚ ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เอไอซี จำกัด (มหาชน) <i>อนุพงศ์ อรุณจินดาตระกูล และ ฐิติกานท์ สัจจะบุตร</i></p>	436

	หน้า
<p>การหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับการรับรู้คุณภาพของการบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง:กรณีศึกษาโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน</p> <p style="text-align: center;"><i>มณิสรา ชาวไชยา</i></p>	446
<p>ความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกกับพฤติกรรมการใช้บริการร้านค้าขายเดี่ยวของผู้บริโภคในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม</p> <p style="text-align: center;"><i>ศตวรรษ สุจริต และ พนิดา สุรชัยกุลวัฒนา</i></p>	462
<p>การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง</p> <p style="text-align: center;"><i>จตุพร อินทร์อักษร และ วรรณวิมล อัมรินทร์นุเคราะห์</i></p>	469
<p>โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้ใช้เฟซบุ๊ก ในประเทศไทย</p> <p style="text-align: center;"><i>นิเวศน์ ชรรมะ ประสาร บุญเสริม และ วิภาดา สุภรพันธ์</i></p>	482
<p>อิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์</p> <p style="text-align: center;"><i>ธีรพล จิวเจริญ และ ศศิประภา พันธนาเสวี</i></p>	494
<p>การศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักการตลาดในการนำแบรนด์ต่างชาติเข้าสู่ตลาดแฟชั่นไทยให้ประสบความสำเร็จ : กรณีศึกษา แบรนด์ Cotton On</p> <p style="text-align: center;"><i>วสวัตดี บุญมาก และ อโนทัย ชลชาติภิญโญ</i></p>	509
<p>นวัตกรรมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภควัยรุ่นตอนปลายถึงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร</p> <p style="text-align: center;"><i>จิโรจ กาญจนกุลชูร และ ศศิประภา พันธนาเสวี</i></p>	518
<p>การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ของพนักงานองค์กรในกรุงเทพมหานคร</p> <p style="text-align: center;"><i>ภัทราณี วีระภาคย์การุณ และ เพ็ญจิรา คັນขวงค์</i></p>	529
<p>การเปิดรับและพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ของผู้บริโภคที่ใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai)</p> <p style="text-align: center;"><i>ปิ่นทิศา โอภาสโสภณ และ ตระหนักจิต ยุตยรรยง</i></p>	538
<p>กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัด ของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร</p> <p style="text-align: center;"><i>ธัญพรรัฐ จิรจรธนา และ ศศิประภา พันธนาเสวี</i></p>	548
<p>ส่วนประสมการค้าปลีกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ของสินค้าร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ของผู้บริโภค กรณีศึกษา ร้านแข่งฮะ ในชุมชนตลาดคลอง 16 จังหวัดฉะเชิงเทรา</p> <p style="text-align: center;"><i>นัฐฐาพร รัตนอร่าม และ ศศิประภา พันธนาเสวี</i></p>	561

	หน้า
<p>การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคน ในเขตกรุงเทพมหานคร</p> <p style="text-align: center;"><i>ณัฐรุห์ทัย เจริมแป้น และ ศศิประภา พันธนาเสวี</i></p>	571
<p>คุณภาพยางรัดของในมุมมองพ่อค้า/แม่ค้าในเขต กทม.</p> <p style="text-align: center;"><i>ชาติริ กานต์ศศิ และ ภูษิต วงศ์หล่อสายชล</i></p>	585
<p>การแบ่งกลุ่มผู้ใช้สบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวภายหลังผลิตจากสมุนไพร โดยใช้ปัจจัยด้านการใช้ผลิตภัณฑ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร</p> <p style="text-align: center;"><i>ชุติมา วิทักษบุตร และ นภวรรณ คมนานุรักษ์</i></p>	594
<p>การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยด้าน พฤติกรรมผู้บริโภคและความต้องการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาด</p> <p style="text-align: center;"><i>นันทิตา ทองออน และ ปราณี เอี่ยมละออภักดิ์</i></p>	604
<p>การแบ่งกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย โดยใช้ปัจจัยระดับความสำคัญของส่วนประสม ทางการตลาดบริการต่อการตัดสินใจเข้าของนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในหอพัก</p> <p style="text-align: center;"><i>เปรมจิต โจนภูเขียว และ ศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์</i></p>	613
<p>ความพึงพอใจในตราสินค้าและความชื่นชอบในตราสินค้า ที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนตราสินค้า : ศึกษากรณีสินค้าไอศกรีมน้ำแข็งใสเกล็ดหิมะ</p> <p style="text-align: center;"><i>พัชรี ชีรชิววัฒน์ และ โรจนศักดิ์ โภมวิไลลักษณ์</i></p>	619
<p>กลยุทธ์บริหารจัดการพัฒนาร้านเครื่องเขียนอุ่นใจพานิชเพื่อความยั่งยืน</p> <p style="text-align: center;"><i>ภณิดา วงศ์วิริยะ และ อนุฉัตร ชำของ</i></p>	630
<p>การแบ่งกลุ่มผู้ค้าปลีกที่ซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในดิกโบบีเทาวเวอร์ โดยใช้พฤติกรรมกรซื้อ และด้านความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด</p> <p style="text-align: center;"><i>ภรนนท์ แดงขาว และ ชีริน วาณิชเสนี</i></p>	639
<p>การจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Gen-Y และกลุ่ม Gen-Z โดยใช้ความต้องการส่วนประสม การค้าปลีกธุรกิจร้านอ็อปแอนบอย ในเขตกรุงเทพมหานคร</p> <p style="text-align: center;"><i>ภรณยา ชารสินธุ์ และ นภวรรณ คมนานุรักษ์</i></p>	647
<p>ผลกระทบของความพึงพอใจต่อส่วนประสมการค้าปลีก ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า และ การรับรู้คุณค่าจากการสื่อสารของร้านค้า ที่มีต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค : ศึกษากรณีร้านค้าปลีก วัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p style="text-align: center;"><i>ศศิวิมล ส้วนเนตรเงิน และ โรจนศักดิ์ โภมวิไลลักษณ์</i></p>	657
<p>การแบ่งกลุ่มของนักท่องเที่ยว โดยใช้ปัจจัยด้านบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและแรงจูงใจ กรณีศึกษาเกาะลัดอีแทน จ.นครปฐม</p> <p style="text-align: center;"><i>ศากุน สร้อยทอง และ นภวรรณ คมนานุรักษ์</i></p>	667

	หน้า
<p>การประเมินน้ำหนักความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจส่วนประสมทางการตลาดบริการกับความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร</p> <p style="text-align: center;"><i>หทัยพร นิมละออ และ ธนธร วชิรขจร</i></p>	677
<p>กลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าด้วย F-Score กรณีศึกษา ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI)</p> <p style="text-align: center;"><i>ปทุมชิต พรหมายน ธนาวัฒน์ สิริวัฒน์ธนกุล และ สุรางค์ เห็นสว่าง</i></p>	686
<p>การศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร</p> <p style="text-align: center;"><i>ปัทมา ศรีสวัสดิ์ และ ธฤตพน อุ่สวัสดิ์</i></p>	696
<p>ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภทและดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย</p> <p style="text-align: center;"><i>ภาณุพงศ์ วานิชพิทักษ์ และ วรณรพี บานชื่นวิจิตร</i></p>	704
<p>ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ</p> <p style="text-align: center;"><i>เมธิตา โทสกุล</i></p>	714
บทความวิจัย กลุ่มสาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	724
<p>DEVELOPING ENGLISH SPEAKING SKILLS BY ROLE PLAYING OF GRADE 6 STUDENTS AT KLONGHA SCHOOL, PATHUM THANI</p> <p style="text-align: center;"><i>Jantima Naka and Supinda Lertlit, Ed.D.</i></p>	725
<p>THE EFFECTIVENESS OF COMPUTER ASSISTED LANGUAGE LEARNING IN ENGLISH LISTENING OF GRADE 6 STUDENTS: A CASE STUDY AT A GOVERNMENT SCHOOL IN BANGKOK</p> <p style="text-align: center;"><i>Xie Mingli and Supinda Lertlit, Ed.D.</i></p>	736
<p>THE RELATIONSHIP BETWEEN PERFECTIONISM AND ENGLISH SPEAKING ABILITY OF THAI UNDERGRADUATE STUDENTS</p> <p style="text-align: center;"><i>Aninchana Eiamsamran and Tanawan Raksapongpanich</i></p>	745
<p>การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</p> <p style="text-align: center;"><i>ภัทราพร ทำคาม ดนุชา สลึงวงศ์ และ ศักดิ์ สุวรรณฉาย</i></p>	757
<p>USING VIRTUAL LEARNING ENVIRONMENT IN SUPPORTING THE TEACHING OF ACTION RESEARCH TO ENHANCE THE LEARNING ACHIEVEMENT AND LEARNING PARTICIPATION OF BHUTANESE UNDERGRADUATE STUDENTS</p> <p style="text-align: center;"><i>Sangay Wangchuk and Somchanok Phu-ampai</i></p>	767
<p>USING COOPERATIVE LEARNING IN TEACHING TOPOGRAPHICAL MAP IN GEOGRAPHY TO ENHANCE LEARNING ACHIEVEMENT OF 10TH GRADE STUDENTS IN BHUTAN</p> <p style="text-align: center;"><i>Tashi Yangzom, and Somchanok Phu-ampai</i></p>	781

	หน้า
<p>✚ การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัย</p> <p style="text-align: right;">794</p> <p style="text-align: center;"><i>สุพรรณณี แก้ววิเชียร อุดม คำขาด และ จริญญา พิชัยคำ</i></p>	
<p>✚ การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องระบบสมการเชิงเส้นโดยใช้เทคนิคการสอนแบบ KWDL และ TAI สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3</p> <p style="text-align: right;">805</p> <p style="text-align: center;"><i>ภักตินิภา จตุรพัคค์สกุล และ มานี แสงหิรัญ</i></p>	
<p>✚ การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ: กรณีศึกษานักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2 โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ</p> <p style="text-align: right;">819</p> <p style="text-align: center;"><i>อาทิตย์ พลทองสถิตย์ และ นิภาพร เฉลิมนิรันดร์</i></p>	
<p>✚ การส่งเสริมความเข้าใจทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ต โดยการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ-การ ได้ยิน-การอ่าน-การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK</p> <p style="text-align: right;">828</p> <p style="text-align: center;"><i>ณพิกิตต์ บุญदानนท์ และ นิภาพร เฉลิมนิรันดร์</i></p>	
<p>✚ รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเพื่อพัฒนาโตสะทาสของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่อง ชั้นคู่ โดยใช้บทเพลงไทย</p> <p style="text-align: right;">837</p> <p style="text-align: center;"><i>จ่าอากาศเอกภูมิพัฒน์ ชัยบุรัมย์ และ ดร.นิภาพร เฉลิมนิรันดร์</i></p>	
<p>✚ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1</p> <p style="text-align: right;">845</p> <p style="text-align: center;"><i>ทศพล เวชกามา กัญจนา ลินทร์ตนศิริกุล และ วินิจ เทือกทอง</i></p>	
<p>✚ การสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะรวมวง: กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนดุริยางค์</p> <p style="text-align: right;">855</p> <p style="text-align: center;"><i>ปิยงกูร เอกนิพิฐุศรี และ นิภาพร เฉลิมนิรันดร์</i></p>	
<p>✚ การส่งเสริมความสามารถทางการผลิตดนตรีตามแนววิถีจัดการเรียนรู้ 4MAT: กรณีศึกษานักศึกษาวิทยาลัยดนตรี</p> <p style="text-align: right;">863</p> <p style="text-align: center;"><i>สรวิศ เขียนเสมอ และ ดร.ชนาวรรณ รักษาพงษ์พานิช</i></p>	
<p>✚ การจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model)</p> <p style="text-align: right;">873</p> <p style="text-align: center;"><i>สรวิศ ฉาวรพฤษ์ และ ดร.ชนาวรรณ รักษาพงษ์พานิช</i></p>	
<p>✚ การพัฒนาตนเองของครูภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการพัฒนามาตรร่วมกันในโรงเรียนขนาดเล็ก</p> <p style="text-align: right;">882</p> <p style="text-align: center;"><i>ศิตา เขี่ยมขันติถาวร</i></p>	
<p>✚ การพัฒนาบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการสืบค้นข้อมูลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี</p> <p style="text-align: right;">890</p> <p style="text-align: center;"><i>ชิตชไม วิสุตกุล และ สุพัตรา ประดับพงศ์</i></p>	
<p>✚ สภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program</p> <p style="text-align: right;">903</p> <p style="text-align: center;"><i>ปาริฉัตร นครเอี่ยม วัลลภา เฉลิมวงศาเวช และ จิดาภา เบญจรัชพร</i></p>	

	หน้า
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร <i>กันยารัตน์ เล็กเลอสันต์ และ วัลลภา เฉลิมวงศาเวช</i>	914
EFL TEACHERS' EVALUATION OF TEXTBOOK USED IN FIRST YEAR FUNDAMENTAL ENGLISH COURSE AT WHITE UNIVERSITY <i>Wattanasak Fuengbangluang</i>	926
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสาขาอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย <i>อรรธกฤต อินทะโย</i>	933
ผลของการใช้โปรแกรมมาตรฐานบำบัดต่อการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น <i>ธาราทิพย์ มณีอร่าม และ สุใจ ส่วนไพโรจน์</i>	942
การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทบาทและกลวิธีการแปลนวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติเรื่อง “บ๊อบ แมวเตะฝุ่นข้างถนน” <i>ชฎาภรณ์ แสงจันทร์ทิพย์ นครเทพ ทิพย์สุภราชภูรี และ ศิริมน ศรีนพรัตน์</i>	950
A SURVEY OF ENGLISH MAJOR STUDENTS' ATTITUDES TOWARD SPEAKING ENGLISH IN A THAI CONTEXT <i>Ruttiya Dorkphong Nakonthep Tipyasuprat and Sirimon Srinoparat</i>	960
อัตลักษณ์ความเป็นชายที่สะท้อนผ่านภาพลายสักในภาพ โฆษณามอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson <i>ธนัช คงเกรียงไกร และ รศ.ดร. กฤษณ์ ทองเลิศ</i>	970
แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของตำรวจดีเด่น สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ <i>สิดาทิพย์ สุนตาอินทร์ และ สิตานนท์ เจษฎาพิพัฒน์</i>	978
ความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มเชิงทางบวกและความไว้วางใจในองค์กรกับความผูกพันและ พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม : บทบาทการเป็นตัวแปรสื่อของความผูกพันต่องาน <i>ยศวดี สิทธิเดช และ ชุชัย สมทิธิไกร</i>	987
คุณภาพการบริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก <i>ภาวิณี ทองแย้ม ณิชูภรณ์ กานคาน และ พณีพรรณ วงศ์เป็ง</i>	998
การรับรู้และการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน ในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย <i>สถาพร แก้วพิลาภมย์ และ สุวันชัย หวนนากลาง</i>	1006
การศึกษาการพูดออกตัวในประกาศของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ <i>ธนพร เจริญใจ</i>	1017
ภูมิภาคนิยม พฤติกรรมนิยมการเลือกตั้ง และผลการเลือกตั้ง: การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพื้นที่ <i>รัชนีพร จันทร์สา และ อานนท์ ศักดิ์วีระชัย</i>	1025

	หน้า
<p>โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของผู้อยู่อาศัย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล</p> <p style="text-align: center;"><i>โสธญา จันทร์รักษา และ สุมามาลย์ ปานคำ</i></p>	1035
<p>ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวจากการสร้างทางพิเศษผ่านเขาใหญ่</p> <p style="text-align: center;"><i>โชคชัย หาริมพลสิทธิ์ และ ลิตานนท์ เกษฎาภิพัฒน์</i></p>	1045
<p>อารยสถาปัตย์กับความรับผิดชอบต่อสังคมของรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล</p> <p style="text-align: center;"><i>ฐิติพงศ์ เอี่ยมสะอาด และ รัตพงษ์ สอนสุภาพ</i></p>	1053
<p>นโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 - 2544</p> <p style="text-align: center;"><i>ชาลิสา คำสวัสดิ์ และ ชำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์</i></p>	1058
<p>อุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซูจี พ.ศ.2488 ถึง 2559</p> <p style="text-align: center;"><i>วิภาดา วงศ์วามิขวีริยะ</i></p>	1064
<p>ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการจากงานบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ</p> <p style="text-align: center;"><i>จำอากาศเอกปรัชญา โชคชัย</i></p>	1070
<p>ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554</p> <p style="text-align: center;"><i>พิมพ์นลิน โด่ไพบุลย์ ชำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ และ วัลลภ รัฐนัตรานนท์</i></p>	1078
<p>ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 – 2554</p> <p style="text-align: center;"><i>กมลฐิติ ไปด้วย และ ชำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์</i></p>	1087
<p>พัฒนาการและบทบาททางการเมืองของพรรคพลังชล</p> <p style="text-align: center;"><i>กิตติเชษฐ์ เสวตภรณ์</i></p>	1095
<p>การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการ อากาศโยธิน</p> <p style="text-align: center;"><i>จำอากาศเอกฐาปนพงศ์ ปินตา</i></p>	1099
<p>ความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย</p> <p style="text-align: center;"><i>ณัฐภัทร ภู่ทอง</i></p>	1108
<p>ความเป็นพลเมืองของประชาชนใน ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี</p> <p style="text-align: center;"><i>นัสมา เชื้อสกุล</i></p>	1116
<p>อุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน</p> <p style="text-align: center;"><i>ณัฐนิษฐ์ กระแสโสม และ ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร</i></p>	1125
<p>วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปักษ์ใต้หรือในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี</p> <p style="text-align: center;"><i>วารกรณ์ วงษ์ชมพู</i></p>	1132
<p>การขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของนายบรรหาร ศิลปอาชา</p> <p style="text-align: center;"><i>พัชรพงศ์ ศรีพุ่ม และ ชำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์</i></p>	1140

	หน้า
<p>✚ อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ <i>เรืออากาศโทจินตวิษ บัวทอง และ สมบูรณ์ สุขสำราญ</i></p>	1147
<p>✚ บทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี <i>อนุวัตร กองพันธุ์</i></p>	1156
<p>✚ สิทธิมนุษยชนสากลและสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม <i>ซาร่า มณี และ ชาลุชัย จิตรเหล่าอาพร</i></p>	1164
<p>✚ NIGERIAN DRUGS SYNDICATES IN THAILAND: A PANACEA FOR THE MAYHEM <i>Anthony Ukam Unor</i></p>	1169
<p>✚ การคุ้มครองสิทธิของเด็กชั้นก่อนฟ้องตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 <i>ศันสนีย์ ฉลุศรี และ ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ</i></p>	1187
<p>✚ การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท <i>ศาสนรัตน์ อัมพวา และ สุรพล ศรีวิทยา</i></p>	1196
<p>✚ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยกเลิกการใช้ตราประทับตรานิติบุคคลลงในเช็ค <i>พัชระ อนุวงศ์ และ สุรพล ศรีวิทยา</i></p>	1203
<p>✚ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา <i>นริศวรร คำเจริญ และ สุรพล ศรีวิทยา</i></p>	1214
<p>✚ แนวทางในการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดประเภทแอมเฟตามีน <i>ศึกษากรณีมาตรการทางกฎหมายในการใช้ประโยชน์แอมเฟตามีนทางการแพทย์</i> <i>อภิรักษ์ หาญอิทธิกุล และ ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ</i></p>	1223
<p>✚ ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของชาวโรฮิงญาในประเทศไทย <i>ศรัณยธร รัตนชนเกียรติ และ ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ</i></p>	1229
<p>✚ ปัญหาสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษ ในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา <i>ทศวรรษ อินทร์จันทร์ และ ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ</i></p>	1234
<p>✚ มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ <i>กชกร อติศรรกิจ และ ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ</i></p>	1240
<p>✚ ปัญหาสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญา และบทลงโทษในความผิดเกี่ยวกับเช็ค <i>กมลพันธ์ ช่วยแก้ว และ ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ</i></p>	1247
<p>✚ มาตรการต่อรองคำรับสารภาพในคดีภาษีอากร : กรณีศึกษาความผิดที่มีโทษอาญา <i>ยุทธกานต์ พริกบุญจันทร์ และ ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ</i></p>	1251
<p>✚ แนวทางในการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติด ศึกษากรณีการนำโทษปกครองมาใช้แทนที่การลงโทษจำคุกผู้เสพยาเสพติด <i>สโรชา เชียงอม และ ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ</i></p>	1256

	หน้า
<p>ปัญหาการกำหนดเหตุวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความการฟ้องคดีเกี่ยวกับละเมิดทางปกครองต่อศาลปกครอง</p> <p style="text-align: center;"><i>เปรมิกา สุขเจริญ</i></p>	1260
<p>มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการทางการได้ยิน</p> <p style="text-align: center;"><i>สุพรรณริการ์ วัฒนาพรหม และ ญาดา กาศยปนนันท์</i></p>	1281
<p>ปัญหาการกำหนดค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายประกันสังคมเปรียบเทียบกับประกันสุขภาพในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า</p> <p style="text-align: center;"><i>รัชนิวรรณ โอรรถ สมปอง สุจริตกุล และศิริ โรจน์ รัฐประเสริฐ</i></p>	1288
<p>การคุ้มครองทางกฎหมายด้านความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลตั่งครรภ์ กรณีศึกษาโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข</p> <p style="text-align: center;"><i>อุกฤษฏ์ ไทยงามศิลป์ และ ญาดา กาศยปนนันท์</i></p>	1298
<p>ปัญหาการกำหนดสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533</p> <p style="text-align: center;"><i>อาทิตย์ โภคสุทธิ และ ญาดา กาศยปนนันท์</i></p>	1308
<p>ปัญหาการฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ กรณีเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและขั้นตอนการฟื้นฟูกิจการ</p> <p style="text-align: center;"><i>ก้องภพ รามศิริ และ ศิริัญญา คูสัตนานนท์</i></p>	1317
<p>ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการระดมทุนสาธารณะผ่านผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ในการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์</p> <p style="text-align: center;"><i>กุลประภัสสร ฉันทาลักษณ์ และ ญัฐริกา แชน</i></p>	1325
<p>กรณีศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยกับการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน (อสังหาริมทรัพย์) ของมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา</p> <p style="text-align: center;"><i>ทวีชัย มีลาภ และ ศิริัญญา คูสัตนานนท์</i></p>	1335
<p>กรณีศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา</p> <p style="text-align: center;"><i>นริศสา แสงศิลาวุฒิกุล และ ญัฐริกา แชน</i></p>	1344
<p>บทความวิจัย กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี</p>	1353
<p>MATHEMATICAL DEMONSTRATION ON NEUTRON THERMALIZATION BY A RICH H-ATOM POLYMER MATERIALS, PETE FIBER</p> <p style="text-align: center;"><i>Sarayut Khemngern</i></p>	1354

	หน้า
<p>การประเมินผลผลิตซ้ำภายใต้สภาพภูมิอากาศรุนแรงในอนาคตแบบ A2 และ B2 scenarios โดยแบบจำลอง EPIC ชุดการณ์ สุนทรสนาน, นาฏสุตา ภูมิจำนงค์, ประมิตา พันธุ์วงศ์ และ วรชาติ วิศวัตพัฒนา</p>	1368
<p>การประยุกต์ระบบภูมิสารสนเทศศาสตร์เพื่อวิเคราะห์หาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี ชนัญญา วราชิต, นาฏสุตา ภูมิจำนงค์, ประมิตา พันธุ์วงศ์ และ วรชาติ วิศวัตพัฒนา</p>	1376
<p>การศึกษาพฤติกรรมการรับแรงกระแทกของแนวเชื่อมเหล็กกล้าไร้สนิมที่อุณหภูมิต่ำ สมพร พรหมดวง และ สายสุนีย์ พงษ์พัฒนศึกษา</p>	1386
<p>การออกแบบและพัฒนาเครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเล สมพร พรหมดวง</p>	1394
<p>การศึกษาการนำเหล็กขุบสังกะสีมาใช้ในการผลิตตู้จ่ายน้ำมัน เพียงจันทร์ โกญจนาท</p>	1400
<p>การออกแบบระบบคลังสินค้าสำหรับลังกระดาษลูกฟูก เพียงจันทร์ โกญจนาท</p>	1406
<p>การรวมสัญญาณเซนเซอร์วัดแรงเฉื่อยและแสดงค่าแบบกราฟฟิก 3 มิติ นัตรา อัสวาวุฒิ และ โอภาส จุฑาทาท</p>	1416
<p>การออกแบบเว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลด้านการรักษาพยาบาลในประเทศไทยสำหรับคนไข้ชาวเวียดนาม อันดอง เหงียน และ ชุตติมา เบี้ยวไข่มุข</p>	1423
<p>การพัฒนาโมเดลตรวจจับคำหยาบภาษาไทยบนสื่อออนไลน์ด้วยเทคนิคคาน่าไมน์นิง ณัฐาศิริ เชาว์ประสิทธิ์ สมชาย เล็กเจริญ</p>	1432
<p>อาคารรับภัยแผ่นดินไหวด้วยการใช้ผนังโพน EPS ไพกานท์ รักษาสุทธิพันธ์</p>	1442
<p>การเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนใน SET 50 ด้วยการวิเคราะห์ทางเทคนิค MACD และ RSI กิตติ อ่อนประสพ และ สุมาลย์ ปานคำ</p>	1450
<p>การจัดการลงทุนที่เหมาะสมกับวัยเกษียณ เจ็ยไฮ่ หวัง สมพร ปิ่นโกษา นลินี เวชวิริยะกุล</p>	1460
<p>การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้สินเชื่อ ดวงสิทธิ์ ชื่นวาริ และสมพร ปิ่นโกษา</p>	1470
<p>การทดสอบประสิทธิภาพตลาดโดยใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิคด้วย Moving Average RSI และ ADX ทัศนจิต หวังไพบุลย์กิจ สมพร ปิ่นโกษา และ บำรุง พ่วงเกิด</p>	1481
<p>การเปรียบเทียบมูลค่าความเสี่ยงของกลุ่มหลักทรัพย์ภายใต้การลงทุนที่มีความเสี่ยงแตกต่างกัน นันทรัตน์ ศรีพรชัยศักดิ์ นงนภัส แก้วพลอย และกนกพรธม แก้วเนตร</p>	1496

	หน้า
<p>✚ การทำนายราคาหลักทรัพย์โดยใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบแพร่ย้อนกลับโดยใช้ตัวแบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันแบบไม่เชิงเส้น <i>วสันต์ ศิลปะ สมพร ปิ่นโกษา และ บำรุง พ่วงเกิด</i></p>	1508
<p>✚ ประสิทธิภาพการพยากรณ์ดัชนีราคา SET50 Index โดยใช้แบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม <i>อมรเทพ พึ่งศรี สมพร ปิ่นโกษา และ บำรุง พ่วงเกิด</i></p>	1519
<p>✚ การวิเคราะห์ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์โดยการหาความสัมพันธ์เชิงคลยภาพระยะยาว <i>ชวนพงศ์ สุขพัฒน์นิกุล และ ภูมิฐาน รังกกุลนุวัฒน์</i></p>	1529
<p>✚ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่า SWAP กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยภายใต้ทฤษฎีดอกเบี้ยเสมอภาค <i>เปรมวดี เตชะพงศ์ประเสริฐ นงนภัส แก้วพลอย และ ธนโชติ บุญวร โชติ</i></p>	1540
<p>✚ การศึกษาการพยากรณ์ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้แบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม <i>ไพโรจน์ สารณิยานนท์ สมพร ปิ่นโกษา</i></p>	1549
<p>✚ เปรียบเทียบการทำกำไรจากการซื้อขายหุ้นทางเทคนิคกับการซื้อและถือในระยะเวลา <i>สุพรรณิ สุขะ 1 สมพร ปิ่นโกษา</i></p>	1560
<p>✚ การหาราคาของ SET50 INDEX OPTIONS ด้วยวิธีแบล็คโพลีโนมอนติคาร์โลและวิธีบูตแสตพรพ และเปรียบเทียบกับราคาตลาดของ SET50 INDEX OPTIONS <i>เอกพล เจริญประเสริฐกุล</i></p>	1572
<p>✚ การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ <i>อรุณศรี โทรเลข</i></p>	1582
<p>✚ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ <i>กัลญา ปิเจริญ</i></p>	1589
<p>✚ การใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการทดสอบสมมติฐาน <i>ดาวเรือง บุตรทรัพย์ มานะชัย ไต่ชะชุตี</i></p>	1595
<p>บทความวิจัย กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ</p>	1605
<p>✚ ประเมินการอยู่รอด 10 ปีภายหลังได้รับแรงเป็นวัฏจักรของสะพานพื้นหลังชนิดกรอพื้นน้อยร่วมกับข้อต่อขยับได้ <i>รุจิรา ภักทิวานนท์ และ มรกต เปี่ยมใจ</i></p>	1606
<p>✚ ฤทธิ์สมานแผลของสารสกัดจากใบพลู <i>กนกอร สมบัติ และ ชีรทัศน์ สุดสาย</i></p>	1612

	หน้า
DEVELOPMENT OF LIQUID CRYSTAL SUNSCREEN WITH DRAGON'S BLOOD EXTRACT <i>Wirasinee Lueprasert and Prasan Tangyuenyongwatana</i>	1622
พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ในเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย <i>พาฝัน จิตรีพิทย์ และ นิภา กิมสูงเนิน</i>	1630
บทความวิจัย กลุ่มสาขาวิชาศิลปกรรม วิจารณ์ศิลป์ และประยุกต์ศิลป์	1641
ผลการศึกษา พัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัยโดยการใช้อัตลักษณ์ของ ชุดไทยพระราชนิยม <i>คณพล ยิ่งยืน และ อโนทัย ชลชาติภิญโญ</i>	1642
การศึกษาและออกแบบเพื่อป้องกันภาวะ โรคฉี่หนูไม่สวย <i>โกเมศ กาญจนพ่าย สุวิทย์ รัตนานันท์ และ Sridhar Ryalie</i>	1650
โครงการออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับเก็บได้เพื่อเคลื่อนย้ายในสถานการณ์น้ำท่วม <i>ภูวพล วงศ์กุลชาตะ ไพจิตร อังศิริวัฒน์ และ ชีรนพ หวังศิลป์คุณ</i>	1661
พื้นที่แลกเปลี่ยนทางการออกแบบเพื่อศึกษาแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างลูกค้ากับนักออกแบบ <i>สันติ ลอรัชวี ไพจิตร อังศิริวัฒน์ และ Sridhar Ryalie</i>	1667
การออกแบบสื่อการสอนแบบพกพาสำหรับเด็กด้วยโอกาสในชุมชนแออัด <i>พงศธร วัฒนา จักรพันธ์ ชรินรัตนา และ สุวิทย์ รัตนานันท์</i>	1676
บริบทของการเล่าเรื่องในรูปแบบต่าง ๆ <i>ประพร เคียรสิน ไพจิตร อังศิริวัฒน์ และ ชีรนพ หวังศิลป์คุณ</i>	1683
แนวคิดจากผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านการออกแบบ: การประยุกต์สิ่งของจากความต้องการ <i>ณัฐนิชาต์ ศิริวัลลภ สุวิทย์ รัตนานันท์ และ David Marc Schafer</i>	1688
โครงการออกแบบเครื่องมือบำบัดเพื่อกลุ่มคนนอนไม่หลับ <i>พิทักษ์ มีกระจิต ไพโรจิตร อังศิริวัฒน์ และ ชีรนพ หวังศิลป์คุณ</i>	1696
การออกแบบพื้นที่ภายในโรงฝึกงานไม่สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต <i>ไกรวี ลิ้มปวีรรณ</i>	1706
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินผลบทความ (Peer Review)	1714
คำสั่งมหาวิทยาลัยรังสิต ที่ 1230/2560 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ ๑๒ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐	1717

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
ครั้งที่ 12 ปีการศึกษา 2560

บทความวิจัย

กลุ่มสาขาวิชาบริหารและการจัดการ

ปัจจัยสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสมกรณีศึกษา บริษัทไม้แปรรูป AAA
THE IMPORTANT FACTORS OF THE PURCHASE APPROPRIATE
A CASE STUDY OF WOODS COMPANY

รัฐชนันท์ จิรวัดน์โกลิน¹ ผศ.ดร.พัทธ์ พิสิษฐเกษม² และ ดร.บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ³

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต gustocollection2551@gmail.com

² อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต phat.rsu@gmail.com

³ อาจารย์ประจำวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต dr.bavornwit@gmail.com

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่มีผลต่อกระบวนการจัดการด้านโลจิสติกส์ และ (2) เพื่อวิเคราะห์หาลำดับปัจจัยสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม ด้วยเครื่องมือการวิเคราะห์กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytical Hierarchy Process: AHP) ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสมมีทั้งหมด 9 ปัจจัย ได้แก่ อัตราส่วนความไม่สอดคล้องในการเปรียบเทียบโดยรวม (Overall Inconsistency Ratio) เท่ากับ 0.07 และน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) น้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ คุณภาพตามความต้องการ (Right Quality) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 17.60% (2) สินค้าให้ได้ปริมาณ (Right Quantity) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 12.20% (3) คุณลักษณะด้านผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อม (Product & Environment Characteristics) มีน้ำหนักความสำคัญ 11.80% (4) ซื่อสัตย์จากแหล่งขายที่เชื่อถือได้ (Right Source) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 11.40% (5) ส่งสินค้าได้ในเวลาที่ต้องการ (Right Time) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 10.80% (6) คุณภาพการบริการเป็นที่น่าเชื่อถือ (Right Service) น้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 9.80% (7) ส่งสินค้าได้ตามสถานที่ที่ต้องการ (Right Place) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 9.30% (8) คุณลักษณะด้านแหล่งวัตถุดิบ (Supply Market Characteristics) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 9.20% และ (9) ส่งการซื้อสินค้าที่ได้อายุการใช้งานเหมาะสม (Right Price) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 7.90% และเกณฑ์การประเมิน/ตัวชี้วัดด้านการจัดการโลจิสติกส์ มีอัตราส่วนความไม่สอดคล้องในการเปรียบเทียบโดยรวม (Overall Inconsistency Ratio) เท่ากับ 0.06 โดยมีตัวชี้วัดของเปอร์เซ็นต์จัดซื้อจัดจ้างที่สมบูรณ์ มีคะแนนรวมของเกณฑ์การประเมิน/ตัวชี้วัดด้านการจัดการโลจิสติกส์มากที่สุดโดยได้คะแนนรวม 0.339 หรือมีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ 33.90% น้ำหนักความสำคัญรองลงมาได้แก่ ตัวชี้วัดของเปอร์เซ็นต์ความต้องการที่ถูกต้อง, เปอร์เซ็นต์ของงานล่าช้าจากการผลิต, เปอร์เซ็นต์การบรรลุตามแผนและเปอร์เซ็นต์สินค้าคงคลังต่อยอดขาย เท่ากับ 21.00% 15.50% 15.20% และ 16.47% ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหา

ABSTRACT

The objectives of this research; (1) to study the factors that are critical to procurement processes that affect the management of logistics (2) in order to analyze the key factors in the procurement. With process analysis, sequence analysis, diplomacy (Analytical hierarchy process: AHP). The overall inconsistency ratio was 0.07%. The results of this study factors; that are important in the procurement appropriate of all 9 factors from high to low as follows: (1) the most important weight. right quality 17.60% (2) right quantity 12.20% (3) product & environment characteristics 11.80% (4) right source 11.40% (5) right time 10.80% (6) right service 9.80% (7) right place 9.30% (8) supply market characteristics) 9.20% and the right price 7.90% and the overall inconsistency ratio is 0.06 percent and a total score of evaluation criteria/indicators management logistics as follows: (1) the most important, significant weight is a measure of procurement integrity was 0.339 or 33.90% (2) a measure of the percentage needs was 21% (3) the percentage of delayed production was 15.50% (4) the percentage of completion as planned was 15.20% and (5) the percentage of inventory to sales ratio was 16.47%.

Keywords: The important factors of the purchase

1. บทนำ

ไม้ยางพารา เป็นไม้ที่มีลักษณะลำต้นกลม สูงปานกลาง เปลือกสีเทาดำ มองทางด้านหน้าตัดจะเห็นท่อน้ำยาง (Latex Vessel) ต่อกันเป็นวงตามแนวด้านสัมผัส (Tangential) เนื้อไม้มีสีขาวอมเหลือง เมื่อสดและจะมีสีขาวจางเมื่อแห้งเนื้อจะหยาบ (ปานกลาง) เส้นตรง วงรอบปีไม้เห็นชัด ไม่มีแกน ส่วนเรย์ (Ray) มีขนาดเล็กมากและมีสีอ่อนกว่าเนื้อไม้ และพอร์ (Pore) เป็นแบบ Radial Multiple ซึ่งการเรียงตัวจะตัดกันระหว่างเรย์กับเมตาทราเคียพาราเรจิมมา (Metatracheal parenchyma) ทำให้มองดูเนื้อไม้คล้ายตาข่าย มีความหนาแน่นพื้นฐาน (Basic Density) 0.56 – 0.65 กรัม/ลบ.ซม. สำหรับที่ความชื้น 15% มีความหนาแน่นประมาณ 0.67-0.74 กรัม/ลบ.ซม. โดยมีค่าใกล้เคียงกับไม้ Soft Maple ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับพันธุ์ของยางพารานั้นๆ สำหรับขนาดของเส้นใยไม้ยางพาราประมาณ 1.26 มม. โดยมีความกว้างประมาณ 0.021 มม. คุณสมบัติทางเคมีของไม้ยางพาราสด เมื่อคิดเป็นร้อยละของน้ำหนักอบแห้ง ประกอบด้วย สารแทรก (Extractives) 13.28% (สำหรับสารแทรกแบ่งเป็นสารที่สามารถละลายในน้ำรวม 10.36% และละลายได้ในสารละลายรวม 23.24%) เซลลูโลส (Cellulose) 50.63% (Holocellulose) 78.72%, (Alpha Cellulose) 49.41% เพนโตซาน (Pentosan) 17.17% ลิกนิน (Lignin) 18.06% และเถ้า (Ash) 0.86% (บริษัท บรูณาพาครูป จำกัด, 2556)

อย่างไรก็ตาม ไม้ยางพาราเริ่มมีแนวโน้มขาดตลาด หลังจากเกษตรกรกรีดยางกรีดออกไปอีก หลังจากนี้ราคาขายแผ่นได้ปรับตัวขึ้นมาแตะระดับ 80-120 บาทต่อกิโลกรัม โดยข้อมูลของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางระบุว่าในแต่ละปีจะมีไม้ยางที่มีอายุ 25 ปี ถูกโค่นในสวนสงเคราะห์ หรือคิดเป็นประมาณปีละ 2 แสนไร่ แต่ความเป็นจริงจะมีการโค่นไม้ยางที่หมดอายุแล้วเพียง 1 แสนไร่ต่อปี ดังนั้น การชะลอการโค่นออกไปจะทำให้ไม้ยางในตลาดหายากมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อต้นทุนของ VNG ที่ใช้ไม้ยางพาราคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 35-40% ของต้นทุนรวม และแนวโน้มการซื้อไม้ปาร์ติเกิลและเอ็มดีเอฟบอร์ดที่ยังขยายตัว ประกอบกับกำลังการผลิตใหม่ของไม้ปาร์ติเกิลบอร์ดจำนวน 2.4 แสนตันต่อปี ที่จะเริ่มเข้ามาในไตรมาสที่ 3/2555 จะสามารถชดเชยต้นทุนที่อาจปรับขึ้นและหนุนให้กำไรบริษัทปี 2555 ขยายตัว 10.3% (บล.เคจีไอ (ประเทศไทย), 2555) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความต้องการไม้

ซึ่งเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมประเภท ไม้แปรรูป-ไม้ท่อน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ และก่อสร้าง ทำให้ภาพรวมของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ในช่วง 10 เดือนที่ผ่านมา นับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2559 มีอัตราการเติบโต 13.8% หรือคิดเป็นมูลค่าประมาณ 102,988 ล้านบาท ซึ่งปัจจัยส่วนหนึ่งมาจากสินค้าของประเทศไทยได้รับการยอมรับจากต่างประเทศมากขึ้น ขณะเดียวกันเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจและการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการส่งออก ซึ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ยังคงเป็นตลาดที่สำคัญและมีศักยภาพ โดยมีสัดส่วนอยู่ที่ 20% ของตลาดโดยรวม โดยเฉพาะตลาดเวียดนาม ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2560 คาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าเฟอร์นิเจอร์ของประเทศไทยจะเพิ่มขึ้นเป็น 1,500 ล้านบาท จากมูลค่าการส่งออก 1,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2559 นี้ ขณะที่ตลาดในประเทศนั้นมองว่าภาพรวมของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์จะมีอัตราการเติบโตประมาณ 10% เป็นผลจากการขยายตัวของโครงการด้านการคมนาคมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปิดโครงการอสังหาริมทรัพย์ใหม่มากขึ้น(กรีติเสริมประกาศศิลป์, 2559)

ดังนั้น ความต้องการ ไม้ยางพาราแปรรูปเป็นสินค้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ความต้องการ ไม้ 2.49 ล้านลูกบาศก์เมตร เป็น 3.42 ล้านลูกบาศก์เมตร จะเป็นข้อมูลที่น่าสนใจทราบได้ที่ประชากรบนโลกยังเกิดการขยายอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยจำเป็นที่จะต้องขยายตัวมากขึ้น และไม้เป็นหนึ่งในทรัพยากรที่มีความสำคัญมากต่อการสร้างที่อยู่อาศัย หรือเครื่องใช้จำพวกเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมีวัสดุชนิดอื่น ๆ ที่มาทดแทนได้ แต่วัสดุประเภท ไม้ก็ยังได้รับความสนใจและเป็นที่ยอมรับอย่างมาก เนื่องจากมีความคงทน และมีลวดลายที่สวยงามตามธรรมชาติ เพื่อให้ธุรกิจสามารถแข่งขันในตลาดไม้แปรรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากการพัฒนาในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการขาย

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น บริษัท ไม้แปรรูป AAA เป็นโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2548 เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับผลิตและจำหน่ายไม้แปรรูป ไม้โครง ไม้ประตู และไม้พื้นบันได โดยมีผู้แทนจำหน่ายเขตกรุงเทพมหานคร คือตลาดค้าไม้ซอยไสวสุวรรณรวมถึงผู้แทนจำหน่ายต่างจังหวัดรวม 170 แห่งทั่วประเทศ และบริษัทยังมีลูกค้ากลุ่มเป้าหมายหลัก คือผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง โครงการหมู่บ้านจัดสรรและคอนโดมิเนียม ทั้งนี้ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ทางบริษัทมีการเติบโตด้านรายได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของบริษัท ทางบริษัทได้มีการพัฒนาประสิทธิภาพมากขึ้น ตั้งแต่การก่อสร้างและขยายพื้นที่โรงงาน การดำเนินการจัดซื้อเครื่องจักรเพิ่ม รับสมัครพนักงานเพิ่มในตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง และสั่งซื้อรถขนส่งเพิ่ม อาทิ 6 ล้อ 10 ล้อ เพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาความสามารถในการขนส่งให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุดในการบริการ

ดังนั้น จากการวิจัย “ปัจจัยสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสมกรณีศึกษา บริษัท ไม้แปรรูป AAA” จึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพยากรหรือวัตถุดิบที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์ลดลง และเพื่อให้การดำเนินงานของทุกฝ่ายในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา มีเอกภาพและมีวัตถุประสงค์เดียวกัน ตลอดจนจัดลำดับของความสำคัญขององค์ประกอบของปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหา การตัดสินใจในการส่งเสริมและพัฒนาด้านโลจิสติกส์ของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการประสานสอดคล้องกันของทุกฝ่ายในบริษัท การจัดการเชิงกลยุทธ์มาดำเนินการจัดลำดับความสำคัญในการจัดการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพเห็นเป็นรูปธรรมในอนาคตต่อไป จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytical Hierarchy Process: AHP) ซึ่งเป็นหนึ่งใน

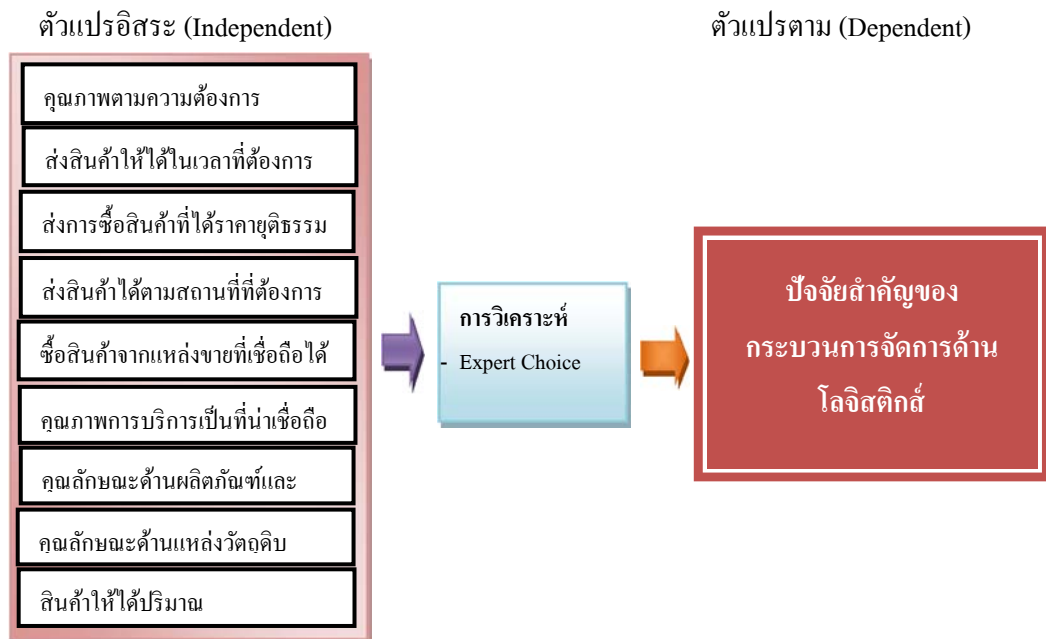

เครื่องมือเพื่อช่วยวิเคราะห์การตัดสินใจแบบพหุเกณฑ์ (Multiple-Criteria Decision-Making) และ การใช้โปรแกรม Expert Choice ช่วยในการสังเคราะห์แง่มุมอันหลากหลายของปัญหาที่ซับซ้อน ไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นหนึ่งเดียวทำให้ผู้ตัดสินใจที่ต้องเกี่ยวข้องกับเกณฑ์การตัดสินใจทั้งแบบรูปธรรม (Objective) และนามธรรม (Subjective) สามารถสร้างทางเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งการตัดสินใจ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่มีผลต่อกระบวนการจัดการด้านโลจิสติกส์
2. เพื่อวิเคราะห์หาลำดับปัจจัยสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม ด้วยเครื่องมือการวิเคราะห์กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytical Hierarchy Process: AHP) เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา

3. กรอบแนวคิดในการศึกษา

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม

ที่มา :จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย, 2559

4. คำถามที่ใช้ในการศึกษา

1. มีปัจจัยใดบ้างที่เป็นองค์ประกอบของปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม
2. คุณภาพตามความต้องการ (Right Quality) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในลำดับแรกในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสมของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความรู้และความเข้าใจในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 6 ราย และเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในระหว่างเดือนมีนาคม- ธันวาคม พ.ศ. 2559

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) ศึกษาค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบและแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- 2) กำหนดขอบข่ายในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ตามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
- 3) สร้างข้อคำถามฉบับร่าง เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม
- 4) นำแบบสอบถามที่ผ่านตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา มาหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม เพื่อมั่นใจว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมและเชื่อถือได้ใช้วิธี ค่า IOC (Index of item objective congruence) เพื่อทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม
- 5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อถือได้ นำไปจัดพิมพ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

5.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 ดังนี้
  - 1.1) การเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบ โครงสร้างและขอบเขตของการนำระบบมาบริหารจัดการในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อให้สามารถทราบถึงปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสมและการกำหนดสิ่งที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้สามารถออกแบบสอบถามได้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ
  - 1.2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความรู้และความเข้าใจในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 6 ท่าน
  - 1.3) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความรู้และความเข้าใจในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา
  - 1.4) วิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบของปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม โดยใช้เครื่องมือกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytical Hierarchy Process: AHP) “โปรแกรมสำเร็จรูป EXPERTCHOICE” ทดสอบข้อมูลที่ได้จากกรเก็บแบบสอบถาม
  - 1.5) สรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ
  - 1.6) จัดทำรูปเล่มสารนิพนธ์
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิเป็นการรวบรวมข้อมูลจากสถิติย้อนหลัง 5 ปี ดังนี้
  - 2.1) ข้อมูลการนำเข้าและส่งออกผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูป ปี พ.ศ. 2555 ถึงปี พ.ศ. 2559
  - 2.2) ข้อมูลสมาคมธุรกิจไม้ยางพารา ปี พ.ศ. 2555 ถึงปี พ.ศ. 2559

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความรู้และความเข้าใจในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา ในส่วนของปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาจัดตรวจสอบ ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป EXPERTCHOICE ทดสอบ เพื่อการวิเคราะห์หาปัจจัยต่าง ๆ เพื่อจัดลำดับความสำคัญที่มีนัยสำคัญ ตามปัจจัยชี้วัดลักษณะของปัจจัยที่มีความสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสมและนำผลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะในลำดับต่อไป

6. ผลการวิจัย

6.1 การออกแบบสอบถาม

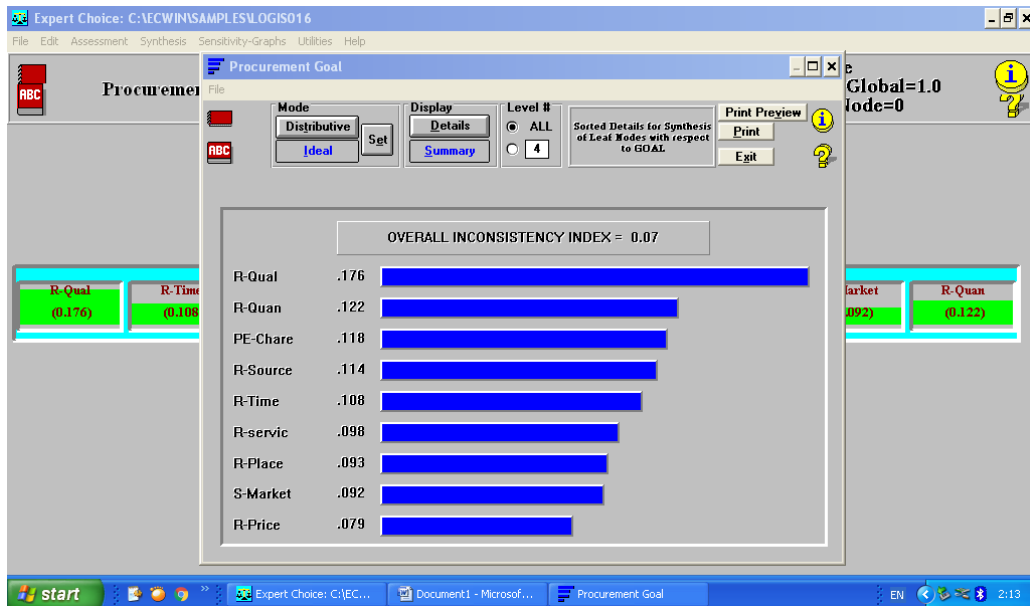
ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง เกี่ยวกับปัจจัยสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสมจำนวน 9 ปัจจัย ทั้งนี้เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงและสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา ผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา หรือที่เรียกว่า ค่า IOC (Index of item objective congruence) ซึ่งการหาค่า IOC จะเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม จากผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัยจำนวน 3 ท่าน สรุปผลการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) มีค่า 0.90 ซึ่งมีค่า IOC อยู่ในช่วงตั้งแต่ 0.50-1.00 ดังนั้นค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

6.2 การจัดทำเกณฑ์ประเมินน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้ซอฟต์แวร์ EXPERTCHOICE

- 1) ผลการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์ / ตัวชี้วัด โดยใช้ซอฟต์แวร์ EXPERTCHOICE จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 คน สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1 อัตราส่วนความไม่สอดคล้องในการเปรียบเทียบโดยรวม (Overall Inconsistency Ratio) เท่ากับ 0.07 ซึ่งแสดงผลสรุปน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์การประเมิน ดังรูปที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลสรุปน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์การประเมิน / ตัวชี้วัด

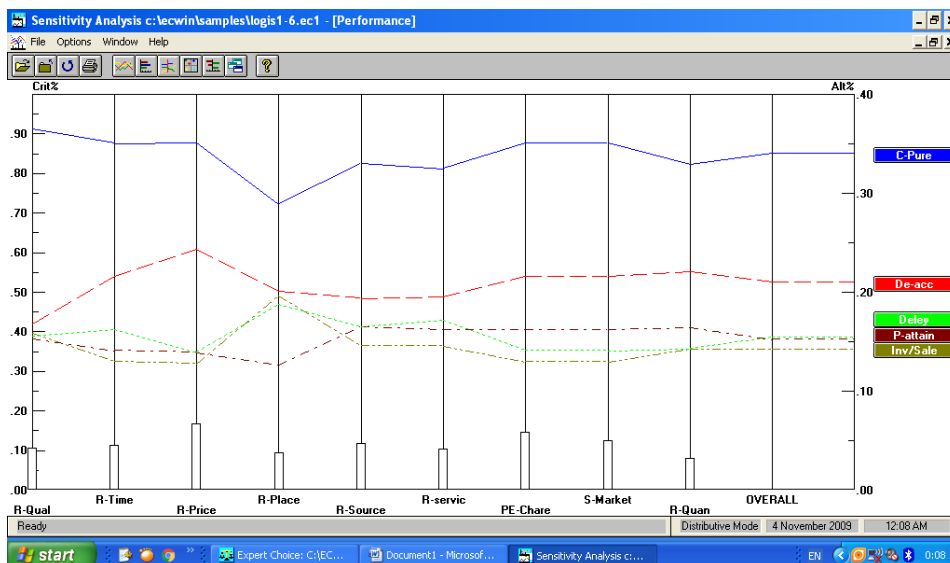
เกณฑ์การประเมิน / ตัวชี้วัดด้านปัจจัยสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม	ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญ
% คุณภาพตามความต้องการ (Right Quality)	0.176 (1)
% ส่งสินค้าให้ได้ในเวลาที่ต้องการ (Right Time)	0.108 (5)
% ส่งการซื้อสินค้าที่ได้ราคายุติธรรมเหมาะสม (Right Price)	0.079 (9)
% ส่งสินค้าได้ตามสถานที่ที่ต้องการ (Right Place)	0.093 (7)
% ซื้อสินค้าจากแหล่งขายที่เชื่อถือได้ (Right Source)	0.114 (4)
% คุณภาพการบริการเป็นที่น่าเชื่อถือ (Right Service)	0.098 (6)
% คุณลักษณะด้านผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อม (Product & Environment characteristics)	0.118 (3)
% คุณลักษณะด้านแหล่งวัตถุดิบ (Supply market characteristics)	0.092 (8)
% สินค้าให้ได้ปริมาณ (Right Quantity)	0.122 (2)

รูปที่ 2 แสดงผลสรุปน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน / ตัวชี้วัดด้านการจัดการ โลจิสติกส์มีอัตราส่วนความไม่สอดคล้องในการเปรียบเทียบโดยรวม (Overall Inconsistency Ratio) เท่ากับ 0.06 โดยมีตัวชี้วัดของเปอร์เซ็นต์จัดซื้อจัดจ้างที่สมบูรณ์ มีคะแนนรวมของเกณฑ์การประเมิน / ตัวชี้วัดด้านการจัดการ โลจิสติกส์มากที่สุด โดยได้คะแนนรวม 0.339 หรือมีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ 33.90%, น้ำหนักความสำคัญรองลงมาได้แก่ ตัวชี้วัดของเปอร์เซ็นต์ความต้องการที่ถูกต้อง เปอร์เซ็นต์ของงานล่าช้าจากการผลิต เปอร์เซ็นต์การบรรลุตามแผนและเปอร์เซ็นต์สินค้าคงคลังต่อยอดขาย เท่ากับ 21.00%, 15.5%, 15.20% และ 16.468% ตามลำดับ

นอกจากนี้ การศึกษาครั้งนี้มีการวิเคราะห์ความไว (Sensitivity Analysis) เพื่อศึกษาว่าเมื่อเปลี่ยนค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละปัจจัยหลัก การตัดสินใจทางเลือกจะเปลี่ยนไปจากผลที่ได้ของการศึกษาอย่างไร แสดงดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความไว (Sensitivity Analysis) ของข้อมูลที่มีการประเมิน

7. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการศึกษาจากผลการวิเคราะห์ที่ให้นักความสำคัญของเกณฑ์ / ตัวชี้วัดโดยใช้ซอฟต์แวร์ Expert Choice พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 คน ให้นักความสำคัญของเกณฑ์ / ตัวชี้วัดปัจจัยสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม โดยมีอัตราส่วนความไม่สอดคล้องในการเปรียบเทียบโดยรวม (Overall Inconsistency Ratio) เท่ากับ 0.07 และมีลำดับของปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ให้นักความสำคัญมากที่สุดคือ คุณภาพตามความต้องการ (Right Quality) โดยมีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 17.60% ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาของทางโรงงานที่เป็นกรณีศึกษามาก เนื่องจากผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความรู้และความเข้าใจในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพตามความต้องการมากกว่าคุณลักษณะด้านอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากการได้คุณภาพไม่ตรงตามความต้องการจะสามารถลดเวลาในทุกขั้นตอนของการผลิตแล้ว พนักงานทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถเพิ่มผลกำไรได้มากขึ้น รวมถึงสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ลดการสูญเสียไม้คิบที่ไม่สวยและไม่ตรงตามคุณภาพในการใช้แปรรูปออกมาเป็นสินค้าได้อีกด้วย

2. ให้นักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 1 คือสินค้าให้ได้ปริมาณ (Right Quantity) โดยมีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 12.20% ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาของทางโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา เพราะว่าในขั้นตอนของการสั่งซื้อวัตถุดิบประเภทไม้คิบเพื่อนำมาแปรรูปเป็นสินค้า การได้ปริมาณไม่ตรงกับความต้องการก็เป็นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง แต่ก็ไม่เทียบเท่ากับการสั่งซื้อแล้วได้ตรงตามคุณภาพที่ต้องการ เพราะวัตถุดิบประเภทนี้เป็นสินค้าจากธรรมชาติ ฉะนั้นการต้องการให้ตรงกับความต้องการทั้งหมดคงเป็นเรื่องยาก อีกทั้งยังมีฤดูกาลของมันเองในการนำไม้ออกจากพื้นที่ได้อย่างสะดวก หรือฤดูกาลที่ไม่สามารถหรือนำไม้ออกจากพื้นที่ได้ยากมาก เช่น ฤดูฝน เพราะถนนหนทางจะเป็นดินเป็นโคลนเกือบทั้งหมด

3. ให้นักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 2 คือ คุณลักษณะด้านผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อม (Product & Environment Characteristics) มีน้ำหนักความสำคัญ 11.80% ซึ่งสอดคล้องตามที่คาดหวังไว้ นั่นคือคุณลักษณะของไม้คิบ ประเภท ไม้ยางพารา จะต้องเนื้อเนียนสวย สีโทนขาว ไม่ใช่สีอมน้ำตาล ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นในกระบวนการผลิตจะต้องตัดทิ้งไปเป็นไม้ถ่าน ไม้ฟืน เพราะหากนำไปใช้งานจะไม่มีค่าหรือราคา เพราะตลาดไม่ต้องการ

4. ให้นักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 3 คือซื้อสินค้าจากแหล่งขายที่เชื่อถือได้ (Right Source) โดยมีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 11.40% ซึ่งสอดคล้อง เพราะว่า ในธุรกิจประเภทไม้แปรรูป เป็นการซื้อขายนั้นใช้เงินสดจำนวนมาก และโดยส่วนใหญ่จำเป็นต้องเงินสด หรือได้เครดิตที่ไม่นานนัก เมื่อเทียบกับอีกหลายธุรกิจ ฉะนั้นในเรื่องของการซื้อสินค้าจากแหล่งขายที่เชื่อถือได้ จึงมีความสำคัญอยู่ไม่น้อย

5. ให้นักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 คือส่งสินค้าให้ได้ในเวลาที่ต้องการ (Right Time) โดยมีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 10.80% ซึ่งสอดคล้อง เพราะว่า ในปกติของธุรกิจไม้แปรรูปจะมีการสำรองวัตถุดิบสำหรับใช้ในการผลิตเฉลี่ยประมาณ 45-60 วัน ทั้งนี้เพื่อให้การผลิตเป็นไปอย่างลื่นไหลและมีประสิทธิภาพ เพราะวัตถุดิบมีราคาที่ไม่คงที่ อีกทั้งยังมีช่วงของฤดูกาลที่นำไม้ออกมาจากแหล่งวัตถุดิบยาก เช่น ฤดูฝนตามที่เกริ่นในข้อที่ 2) ซึ่งทางผู้ประกอบการและซัพพลายเออร์เข้าใจตรงกันถึงอุปสรรคนี้ แต่อาจทำให้เสียโอกาสในการขายของธุรกิจเอง

6. น้ำหนักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 5 คือคุณภาพการบริการเป็นที่น่าเชื่อถือ (Right Service) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 9.80% ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาของทางโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา เพราะว่าการธุรกิจไม่แปรปรวน ในเรื่องของคุณภาพการบริการเป็นที่น่าเชื่อถือ มีความสำคัญน้อยมากเกือบจะเป็นลำดับสุดท้าย เพราะขั้นตอนนี้เป็นการซื้อขายวัตถุดิบ ที่ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญเรื่องของราคา คุณภาพ และปริมาณของไม้ดิบที่จะนำมาใช้ในการผลิตสินค้าให้เพียงพอกับการตลาด

7. น้ำหนักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 6 คือส่งสินค้าได้ตามสถานที่ที่ต้องการ (Right Place) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 9.30% ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาของทางโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา เพราะว่าการส่งสินค้าได้ตามสถานที่ที่ต้องการ มีความสำคัญลำดับท้ายๆของการจัดหาไม้ดิบ เพราะส่วนใหญ่ผู้ขายไม้ดิบ และผู้ซ่งจะเป็นคนละรายกัน เช่นผู้ขายวัตถุดิบคือชาวบ้าน หรือเจ้าของสวน ไม้ยางพารา แต่ผู้จัดส่งคือโรงเลื่อยเป็นต้น ซึ่งหากในธุรกิจนั้นมีโรงเลื่อยเป็นของตนเองด้วย ในเรื่องการส่งสินค้าได้ตามสถานที่ที่ต้องการสำคัญน้อยมาก ๆ เพียงแต่หากมีการทำให้เป็น ONE STOP ได้จะช่วยลดระยะเวลาการประสานงานและการจัดส่งมาที่บริษัทเท่านั้น จึงอาจจะเหมาะกับบริษัทระดับเล็กๆ ที่ไม่ได้มีพื้นที่ในการสำรองวัตถุดิบจำนวนมาก

8. น้ำหนักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 7 คือ คุณลักษณะด้านแหล่งวัตถุดิบ (Supply Market Characteristics) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 9.20% ซึ่งสอดคล้อง เพราะว่าหากเป็นธุรกิจประเภทอื่น ๆ ในเรื่องของคุณลักษณะด้านแหล่งวัตถุดิบ อาจมีส่วนสำคัญลำดับต้นๆในการเพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ แต่สำหรับธุรกิจไม้แปรรูป การจะได้ไม้ยางพาราจากภาคใต้หรือจากประเทศลาวหรือพม่าไม่ได้มีผลอะไรมากนัก

9. น้ำหนักความสำคัญลำดับสุดท้าย คือ ส่งการซื้อสินค้าที่ได้ราคายุติธรรมเหมาะสม (Right Price) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 7.90% ซึ่งสอดคล้อง เพราะว่าราคาที่ยุติธรรม หมายถึง ราคาที่สอดคล้องกับคุณภาพของสินค้า ไม่ใช่ได้วัตถุดิบประเภทไม้ดิบที่มีราคาต่ำ แต่กลับไม่มีคุณภาพทำให้ทุกอย่างเกิดความสูญเปล่า ไม้ดิบไม่สามารถใช้งานได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ต้องกลายเป็นเศษไม้ที่ราคาถูก และพนักงานไม่สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แต่ได้ไม้ดิบที่มีราคาสูง ถึงแม้ว่าจะมีคุณภาพมาก แต่ทำให้เสียเปรียบคู่แข่งในด้านของราคา เพราะตลาดไม้เป็นธุรกิจที่วัดกันด้วยราคาและพันธมิตรในการซื้อขายเป็นหลัก โดยมีคุณภาพที่เหมาะสมก็เพียงพอแล้ว

นอกจากนี้ พบว่า เกณฑ์การประเมิน/ ตัวชี้วัดด้านการจัดการ โลจิสติกส์มีอัตราส่วนความไม่สอดคล้องในการเปรียบเทียบ โดยรวม (Overall Inconsistency Ratio) เท่ากับ 0.06 โดยมีตัวชี้วัดของเปอร์เซ็นต์จัดซื้อจัดจ้างที่สมบูรณ์ มีคะแนนรวมของเกณฑ์การประเมิน / ตัวชี้วัดด้านการจัดการ โลจิสติกส์มากที่สุดโดยได้คะแนนรวม 0.339 หรือมีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ 33.90% น้ำหนักความสำคัญรองลงมาได้แก่ ตัวชี้วัดของเปอร์เซ็นต์ความต้องการที่ถูกต้อง, เปอร์เซ็นต์ของงานล่าช้าจากการผลิต เปอร์เซ็นต์การบรรลุตามแผน และเปอร์เซ็นต์สินค้าคงคลังต่อยอดขาย เท่ากับ 21.00% 15.50% 15.20% และ 16.47% ตามลำดับ ซึ่งจากกรณีศึกษาในการวิจัยนี้ เห็นได้ว่า การนำเอาโปรแกรมสำเร็จรูป EXPERTCHOICE ซึ่งเป็นหนึ่งในระบบการวิเคราะห์การตัดสินใจแบบพหุเกณฑ์ที่อยู่บนพื้นฐานของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytical Hierarchy Process: AHP) ที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันและเป็นวิธีการที่มีความสามารถและเข้าใจง่ายในการทำการตัดสินใจที่ใช้ทั้งข้อมูลที่วัดได้และการ

ตัดสินใจจากผู้ตัดสินใจ นั่นคือ สามารถใช้ตัวแปรพหุเกณฑ์ในการตัดสินใจที่ต้องเกี่ยวข้องกับเกณฑ์การตัดสินใจทั้งแบบรูปธรรม (Objective) และนามธรรม (Subjective)

อย่างไรก็ตาม โปรแกรม EXPERTCHOICE ไม่สามารถแทนที่การตัดสินใจของมนุษย์ได้ แม้ว่าจะมีข้อมูลที่สมบูรณ์แบบก็ตาม และไม่ได้เป็นสิ่งที่ประกันความถูกต้องของคำตอบที่ได้ แต่เป็นเพียงระบบสนับสนุนการตัดสินใจ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยสนับสนุนในการตัดสินใจ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สุดในการตัดสินใจเลือกปัจจัยสำคัญด้านโลจิสติกส์ (Logistics) และปัจจัยในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสมของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา คือ ผู้บริหารของสถานประกอบการที่มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมความเป็นจริงของสถานประกอบการ และมีความเชี่ยวชาญในการตัดสินใจในปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินกิจการของโรงงาน ที่ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว จะทำให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้องที่สุด

ปัญหาที่พบในการวิจัย

1) จากฐานข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาเปรียบเทียบความสำคัญของปัจจัยในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสมและองค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษาแต่ละเกณฑ์ อาจทำให้เสียเวลาในการหาข้อมูลและสร้างฐานข้อมูลในช่วงแรกเริ่มในกระบวนการนี้

2) หากมีเกณฑ์การตัดสินใจจำนวนมาก ต้องมีการเปรียบเทียบมากและยากขึ้น ทำให้ผู้ตัดสินใจที่ขาดความเข้าใจหลักการวิเคราะห์ปัญหา จะทำให้สับสนในการเปรียบเทียบ ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่ถูกต้องเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าข้อมูลที่ได้อัตราส่วนความไม่สอดคล้องต่ำกว่า 0.10 แต่ข้อมูลที่มีอัตราส่วนความไม่สอดคล้องต่ำกว่า 0.10 อาจไม่ใช่ข้อมูลที่ถูกต้องเสมอไป

3) ในการเปรียบเทียบทางเลือกแต่ละทางเลือกนั้น หากผู้ตัดสินใจมีข้อมูลในการเปรียบเทียบอย่างครบถ้วน จะส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละองค์ประกอบมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) รูปแบบปัญหาของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ และข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้เป็นเพียงกรณีศึกษาของการประเมินปัจจัยในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสมและองค์ประกอบการจัดการด้านโลจิสติกส์ที่สำคัญของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษาเท่านั้น ซึ่งการตัดสินใจที่จะเลือกองค์ประกอบใดนั้นจะมีความแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากความแตกต่างในลักษณะเฉพาะของการประกอบกิจการในแต่ละโรงงาน

2) การตัดสินใจของผู้ตัดสินใจแต่ละท่านจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และข้อมูลของแต่ละองค์ประกอบที่ผู้ตัดสินใจมี ดังนั้น การที่จะให้รูปแบบที่เหมาะสมกับแต่ละสถานประกอบการนั้น จำเป็นที่ผู้วิจัยจะต้องกำหนดข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตัดสินใจ หากผู้ตัดสินใจเป็นผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องที่ทำการศึกษาก็จะส่งผลให้ผลลัพธ์ที่ได้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงของสถานประกอบการนั้นมากที่สุด

3) ในการออกแบบสอบถามที่ให้ผู้ตัดสินใจตอบ ควรต้องมีการอธิบายถึงวิธีการตอบแบบสอบถาม และวิธีของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ และแจกแจงปัจจัยต่างๆ ที่จะใช้เป็นโครงสร้างลำดับชั้นให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ตัดสินใจจะได้ทราบถึงกระบวนการในการประเมินที่ถูกต้องและเป็นแนวทางเดียวกัน

4) ในการวิจัยนี้เน้นข้อมูลเชิงปริมาณที่สำคัญ หากนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาประกอบในการตัดสินใจ จะทำให้การตัดสินใจเลือกองค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์เชิงบูรณาการของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) จากผลของการวิจัยเห็นว่าปัจจัยบางตัว ผู้ตัดสินใจให้ความสำคัญน้อยมาก และผู้ตัดสินใจให้ความสำคัญที่ไม่แตกต่างกันแต่ละองค์ประกอบ

ดังนั้น ในการพัฒนารูปแบบโครงสร้างลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ของปัญหาทางเลือกปัจจัยองค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์เชิงบูรณาการของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษาที่เหมาะสมการส่งเสริมและพัฒนาต่อไปในอนาคตควรมีการพัฒนาปัจจัยบางตัวที่ไม่มีความสำคัญ หรือมีความสำคัญที่ไม่แตกต่างกันแต่ละองค์ประกอบออกจากรูปแบบโครงสร้างลำดับชั้น และให้มีเฉพาะปัจจัยที่สำคัญและมีผลต่อการตัดสินใจ เพื่อความสมบูรณ์และง่ายต่อการตัดสินใจ

เอกสารอ้างอิง

จุฑามาศ อินทร์แก้ว. (2556). การวิเคราะห์ปัจจัยการเลือกทำเลที่ตั้งสาขากรณีศึกษา หจก. เอสเอส ค้าไม้ จังหวัด

สุราษฎร์ธานี (Unpublished Independent Study). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพมหานคร.

จุฑาภรณ์ เชื้อทอง. (2552). การประยุกต์ใช้กระบวนการ AHP เพื่อเลือกผู้แทนจำหน่ายคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กที่

เหมาะสม (Unpublished Thesis). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.

ชนาดล เนือยทอง. (2551). การปรับปรุงกระบวนการจัดซื้อจัดหาด้วยแบบจำลองอ้างอิงกระบวนการโซ่อุปทาน

กรณีศึกษา โรงงานผลิตเม็ดพลาสติกกรีไซเคิล (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระ

จอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพมหานคร.

บุญธรรม กิจปริดาภิรุตม์. (2549). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร :

จามจุรีโปรดักท์.

รัตนา แก้วลิ้ม. (2555). แนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดหาวัสดุคืบหลัก กรณีศึกษาริษัทผลิต

เครื่องปรุงรสแห่งหนึ่ง (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.

ศิริชัย กาญจนวาดีและคณะ (2551). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Financial Crisis Advisory Group. (2009). *Report of Financial Crisis Advisory Group*. Retrieved from

<http://www.ifrs.org/Features/Documents/FCAGReportJuly2009.pdf>.

การประยุกต์ใช้กลยุทธ์ในการจัดการคลังสินค้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารห้องเย็น

กรณีศึกษา : บริษัท ปิติเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัด

APPLICATION OF WAREHOUSE MANAGEMENT STRATEGIES TO OPTIMIZE COLD STORAGE MANAGEMENT CASE STUDY: PITI CENTER COLD STORAGE COMPANY LIMITED

สุภรณ์ ชินารักษ์¹ ดร.นพพล สุวรรณทรัพย์² และ ดร.ไชยรัช เมฆแก้ว³

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต supa.china27@hotmail.com

² อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต suwannasap@gmail.com

³ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต chairat.m@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการคลังสินค้าห้องเย็นให้เกิดประสิทธิภาพและลดปัญหาสินค้าที่เสียหายและสูญหายภายในคลังสินค้าห้องเย็น กรณีศึกษา บริษัท ปิติเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัด กลุ่มเป้าหมายเป็นพนักงานแผนกคลังสินค้า บริษัท ปิติเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัด จำนวน 100 คน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ (1) สถิติพารามิเตอร์ (2) สถิติพรรณนา (3) Independent t-Test (4) การวิเคราะห์ความแปรปรวน F-Test (5) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการคลังสินค้า กรณีศึกษา บริษัท ปิติเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัด ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังของบริษัท ปิติเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัด โดยทางผู้วิจัยได้นำค่าการวัดจากตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านระบบ FIFO 2) ด้านระบบ Cross Docking 3) ด้านระบบ WMS 4) ด้านระบบการจัดเก็บโดยจัดเรียงตามรหัสสินค้า และ 5) ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังของบริษัท ปิติเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัด

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพกระบวนการจัดการคลังสินค้า, FIFO, Cross Docking, WMS, ระบบการจัดเก็บโดยจัดเรียงตามรหัสสินค้า

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the management of cold storage for efficiency and to reduce the problems of damaged and lost goods in the cold store, a case study of Piti Center Co., Ltd. The research used a method of surveying with instruments were as follows: (1) Parameter statistics, (2) Qualitative statistic, (3) Independent t-Test, (4) Variance analysis F-Test and (5) Multiple regression analysis.

The research results found factors affecting efficiency in warehouse management process, case study of Pity Center Refrigerant Co., Ltd. For the analyses to find variables affecting warehouse efficiency, the researcher has taken the measurement values of the five independent variables used in the study: 1) FIFO 2) Cross Docking

3) WMS 4) Sorting by product codes and 5) Dependent variables, i.e. an efficiency in warehouse control within the company's warehouse.

Keywords: Warehouse Performance Management, FIFO, Cross Docking, WMS, Storage System, Sorted by product codes

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศซึ่งอยู่ตั้งใกล้กับเขตศูนย์สูตรทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวรวมทั้งผลผลิตส่วนใหญ่ของประเทศล้วนเป็นพืชผลทางการเกษตรกรรมและผลผลิตจากการประมงเป็นหลัก การแข่งขันจึงรุนแรงขึ้นตั้งนั้นคลังสินค้าห้องเย็นหรือห้องเย็นเก็บสินค้าที่ใช้สำหรับการจัดสินค้าในการรับเข้าและจัดเก็บจึงเข้ามามีการจัดการระบบบริหารคลังสินค้า โดยการจัดส่งสินค้าจะทำให้ผู้รับเกิดกิจกรรมการขาย การดำเนินการที่เป็นระบบคุ้มค่ากับการลงทุน การควบคุมคุณภาพของการเก็บสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ การหยิบสินค้า การป้องกันการลดการสูญเสียจากการดำเนินงานเพื่อให้ต้นทุนการดำเนินงานต่ำที่สุดและการใช้ประโยชน์เต็มที่จากพื้นที่คลังสินค้าซึ่งมีหน้าที่หลักในการเก็บรักษาสินค้าซึ่งอาจจะอยู่ในรูปวัตถุดิบหรือสินค้าสำเร็จรูป เพื่อตอบสนองความต้องการของฝ่ายผลิต ดังนั้นการจัดการสินค้าประเภทนี้จะเน้นที่การรักษาสภาพสินค้า และการป้องกันการสูญหายของสินค้าเป็นสิ่งสำคัญ ระบบการทำงานคลังสินค้าของบริษัท ปิโตรเชมเตอร์ห้องเย็น จำกัด เป็นวิธีการและขั้นตอนในการควบคุมกระบวนการรับฝากจัดเก็บ เบิกจ่ายสินค้าประเภทเนื้อสัตว์เพื่อให้ผู้รับได้รับสินค้าตามคำสั่ง เป้าหมายหลักในการบริหารดำเนินธุรกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคลังสินค้า คือเพื่อให้เกิดการดำเนินการที่เป็นระบบคุ้มค่ากับการลงทุน การควบคุมคุณภาพของการเก็บ การเบิกสินค้า การป้องกันและลดการสูญเสียจากการดำเนินงาน การใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากพื้นที่คลังโดยมีคลังสินค้าเป็นจุดเชื่อมแรกที่สำคัญระหว่างผู้ผลิต (ลูกค้า) และบริษัท (ผู้บริโภคร) โดยมีสินค้าคงคลังแสดงให้เห็นถึงจำนวนเงินลงทุนและค่าใช้จ่ายในการถือครองสินค้าคงคลังย่อมมีมูลค่าแปรผันตามปริมาณ โดยมีระบบที่เข้ามาช่วยในการจัดการคลังสินค้าเป็น โปรแกรมสำเร็จรูปหรือเรียกว่าโปรแกรม KeepIt ซึ่งเป็น โปรแกรมที่ใช้ในการค้นหาชื่อลูกค้า ชนิดสินค้า ตำแหน่งสินค้า จำนวนสินค้าและ Location ในการจัดเก็บสินค้า มาเป็นแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ สภาพทั่วไปของการปฏิบัติงานจริงเกิดความไม่แน่นอนขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งปัญหาที่พบเจอในการทำงานด้านคลังสินค้า เช่น การขบรุดไฟล์คลิฟท์ภายในคลังสินค้าโดยประมาทจะทำให้เกิดการเสียหายต่อสินค้าของลูกค้าและทรัพย์สิน ซึ่งสาเหตุที่พบคือ รั้วรื้อนในการตักสินค้าโดยไม่คำนึงถึงสินค้าของลูกค้าว่าจะได้รับความเสียหายมากน้อยแค่ไหน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบคุณภาพในการจัดเก็บและความไว้วางใจจากลูกค้าจากการจัดเก็บสินค้าภายในคลังและส่งผลกระทบต่อถึง KPI ของคลังสินค้าได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อลดปัญหาสินค้าที่เสียหายและสูญหายภายในคลังสินค้าห้องเย็น
- 2.2 เพื่อจัดการคลังสินค้าห้องเย็นให้เกิดประสิทธิภาพกำหนดราคาหลักทรัพย์

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา พนักงานในบริษัท ปิโตรเชมเตอร์ห้องเย็น จำกัด ในพื้นที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 100 คน โดยได้ข้อมูลมาจากการแผนกบุคคลซึ่งข้อมูลล่าสุดเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2559

ได้มีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยมีการนำสูตรของ Yamane (1967) เข้ามาใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยมีการกำหนดระดับของความเชื่อมั่นที่ 95% ความผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการแจกแบบสอบถามโดยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจากของกลุ่มตัวอย่างโดยทำการแบ่งหัวข้อของแบบสอบถามเป็นทั้งหมด 4 ส่วน

- 3.1 ส่วนที่ 1 ประชากรศาสตร์
- 3.2 ส่วนที่ 2 กระบวนการจัดการคลังสินค้า
- 3.3 ส่วนที่ 3 การควบคุมประสิทธิภาพด้านคลังสินค้า
- 3.4 ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

4. ผลการวิจัย

เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่งงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังแตกต่างกัน จากการรวบรวมและคำนวณผล ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้า	เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	d.f.	p
1. ด้านเวลา	ชาย	50	4.87	.16	8.993	98	.000*
	หญิง	50	4.03	.65			
2. ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า	ชาย	50	5.00	.00	13.142	98	.000*
	หญิง	50	3.98	.55			
3. ด้านต้นทุน	ชาย	50	4.94	.13	11.699	98	.000*
	หญิง	50	4.06	.52			
4. ด้านการบริการ	ชาย	50	5.00	.00	8.463	98	.000*
	หญิง	50	4.26	.62			
รวม	ชาย	50	4.95	.07	1.788	98	.000*
	หญิง	50	4.08	.57			

*p<.05

สรุปได้ว่า เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในภาพรวม ด้านเวลา ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า ด้านต้นทุนและด้านการบริการ แตกต่างกัน

ตารางที่ 2

ประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้า	อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	d.f.	Sig.
1. ด้านเวลา	25-30 ปี	20	4.67	.22	2.584	3	.058
	31-35 ปี	22	4.59	.44			
	36-40 ปี	31	4.42	.58			
	40 ปีขึ้นไป	27	4.21,22	.91			
2. ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า	25-30 ปี	20	4.57	.33	.172	3	.915
	31-35 ปี	22	4.52	.50			
	36-40 ปี	31	4.44	.56			
	40 ปีขึ้นไป	27	4.47	.96			
3. ด้านต้นทุน	25-30 ปี	20	4.57	.27	.645	3	.588
	31-35 ปี	22	4.61	.42			
	36-40 ปี	31	4.47	.52			
	40 ปีขึ้นไป	27	4.40	.86			
4. ด้านการบริการ	25-30 ปี	20	4.82	.17	1.727	3	.167
	31-35 ปี	22	4.74	.29			
	36-40 ปี	31	4.51	.49			
	40 ปีขึ้นไป	27	4.54	.90			
รวม	25-30 ปี	20	4.65	.22	.967	3	.412
	31-35 ปี	22	4.61	.41			
	36-40 ปี	31	4.46	.54			
	40 ปีขึ้นไป	27	4.40	.90			

สรุปได้ว่า อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในภาพรวม ด้านเวลา ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า ด้านต้นทุนและด้านการบริการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3

ประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้า	ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	F	d.f.	Sig.
1. ด้านเวลา	ม.6, ปวช.	22	4.73	.22	4.511	3	.005*
	อนุปริญญา, ปวส.	22	4.61	.42			
	ปริญญาตรี	33	4.39	.56			
	สูงกว่าปริญญาตรี	23	4.12	.96			
2. ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า	ม.6, ปวช.	22	4.64	.34	.698	3	.556
	อนุปริญญา, ปวส.	22	4.53	.49			
	ปริญญาตรี	33	4.44	.56			
	สูงกว่าปริญญาตรี	23	4.38	1.01			
3. ด้านต้นทุน	ม.6, ปวช.	22	4.64	.29	1.800	3	.152
	อนุปริญญา, ปวส.	22	4.62	.40			
	ปริญญาตรี	33	4.47	.52			
	สูงกว่าปริญญาตรี	23	4.29	.90			
4. ด้านการบริการ	ม.6, ปวช.	22	4.85	.17	2.649	3	.053
	อนุปริญญา, ปวส.	22	4.76	.28			
	ปริญญาตรี	33	4.52	.49			
	สูงกว่าปริญญาตรี	23	4.46	.96			
รวม	ม.6, ปวช.	22	4.71	.24	2.148	3	.099
	อนุปริญญา, ปวส.	22	4.63	.39			
	ปริญญาตรี	33	4.46	.52			
	สูงกว่าปริญญาตรี	23	4.31	.94			

*p≤.05

สรุปได้ว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในภาพรวม ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า ด้านต้นทุนและด้านการบริการ ไม่แตกต่างกัน แต่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในด้านเวลาแตกต่างกัน

โดยสรุปจากสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังของบริษัท ปิทีเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัด พบว่าตัวแปรที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังของบริษัท ปิทีเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัด ประกอบด้วยตัวแปรปัจจัยด้านกระบวนการจัดการคลังสินค้าในด้านระบบการจัดเก็บโดยจัดเรียงตามรหัสสินค้า ด้านระบบ WMS ด้านระบบ FIFO และด้านระบบ Cross Docking โดยเป็นความสัมพันธ์ในทางบวก คือ

1) หากตัวแปรด้านระบบการจัดเก็บโดยจัดเรียงตามรหัสสินค้า ปรับตัวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังของบริษัท ปิทีเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัดปรับตัวเพิ่มขึ้น .412 หน่วย

2) หากตัวแปรด้านระบบ WMS ปรับตัวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังของบริษัท ปิดิเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัดปรับตัวเพิ่มขึ้น .354 หน่วย

3) หากตัวแปรด้านระบบ FIFO ปรับตัวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังของบริษัท ปิดิเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัดปรับตัวเพิ่มขึ้น .131 หน่วย

4) หากตัวแปรด้านระบบ Cross Docking ปรับตัวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังของบริษัท ปิดิเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัดปรับตัวเพิ่มขึ้น .130 หน่วย

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลของการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการคลังสินค้า ที่มีผลต่อกระบวนการจัดการคลังสินค้า จำแนกตามปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและตำแหน่งงาน

จำแนกตามเพศ ซึ่งเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในภาพรวมด้านเวลา ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า ด้านต้นทุนและด้านการบริการที่แตกต่างกัน

จำแนกตามอายุ ซึ่งอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในภาพรวมด้านเวลา ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า ด้านต้นทุนและด้านการบริการ ไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามระดับการศึกษา ซึ่งระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในภาพรวม ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า ด้านต้นทุนและด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในด้านเวลาแตกต่างกัน

จำแนกตามระดับการศึกษา ซึ่งระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในภาพรวม ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า ด้านต้นทุนและด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในด้านเวลาแตกต่างกัน

จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ซึ่งประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในภาพรวม ด้านเวลา ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า ด้านต้นทุนและด้านการบริการแตกต่างกัน

จำแนกตามตำแหน่งงาน ซึ่งตำแหน่งงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมคลังสินค้าภายในคลังในภาพรวม ด้านเวลา ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า ด้านต้นทุนและด้านการบริการแตกต่างกัน

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการคลังสินค้า กรณีศึกษา บริษัท ปิดิเซ็นเตอร์ห้องเย็น จำกัด โดยทางผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

กระบวนการจัดการคลังสินค้า มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าด้านระบบ Cross Docking ให้ความสำคัญในเรื่องของระบบการรับจ่ายสินค้าภายใน 24 ชั่วโมง ดังนั้น ทางบริษัทควรจะต้องพัฒนาในเรื่องของการจัดสรรเวลาในการรับจ่ายสินค้าภายในเวลาอันรวดเร็ว โดยใช้เวลาไม่ควรเกิน 24 ชั่วโมง เพื่อลดปัญหาในการทำงานผิดพลาด

ด้านระบบ FIFO มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ด้านระบบ FIFO ให้ความสำคัญเรื่องที่มีการจ่ายสินค้าที่รับเข้ามาให้ออกไปก่อน ดังนั้น ทางบริษัทควรจะต้องคำนึงถึงตัวสินค้าของลูกค้าว่าสินค้าที่เข้ามาก่อนหน้านี้ จะเน้นอยู่ที่ Lot เป็นส่วนใหญ่

ด้านระบบ Cross Docking มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ด้านระบบ Cross Docking ให้ความสำคัญเรื่องที่มีการจัดการตรวจสอบตำแหน่งที่จัดเก็บสินค้าดังนั้น ทางบริษัทควรจะต้องคำนึงถึงการจัดเก็บสินค้าในแต่ละตำแหน่งให้ง่ายต่อการขนย้ายในเวลาเบิกจ่ายสินค้า เพิ่มความรวดเร็วในการทำงานได้อีกด้วย

ด้านระบบ WMS มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ด้านระบบ WMS ให้ความสำคัญเรื่องที่มีการดูแลติดตามจัดเก็บสินค้าอย่างปลอดภัย ดังนั้น ทางบริษัทควรจะต้องคำนึงถึงการตรวจสอบสินค้าของลูกค้าทุกครั้งที่มีการรับฝากสินค้าเข้ามาทุกครั้งก่อนทำการจัดเก็บเข้าภายในห้องเก็บสินค้า เพื่อป้องกันสินค้าของลูกค้าชำรุด เสียหายหรือแตกหัก

ด้านระบบการจัดเก็บโดยจัดเรียงสินค้าตามรหัสสินค้า มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ด้านระบบการจัดเก็บโดยจัดเรียงสินค้าตามรหัสสินค้า ให้ความสำคัญเรื่องการจัดเก็บสินค้าในง่ายต่อการค้นหาสินค้าในเวลาเบิกจ่ายสินค้า ลดปัญหาการเกิดปัญหาสลับกัน ตำแหน่งสลับกัน เป็นต้น

การควบคุมประสิทธิภาพด้านคลังสินค้า มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ด้านเวลา มีความสำคัญในการเบิกจ่าย-รับฝากสินค้าเข้าภายในคลังสินค้า เพราะว่าหากปล่อยเวลาให้นานเกินไปจะทำให้เกิดความเสียหายต่อสินค้าของลูกค้าได้เช่นกัน

ด้านเวลา มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ด้านเวลา สามารถส่งมอบสินค้าให้กับลูกค้าได้อย่างรวดเร็วครบถ้วน โดยจะต้องมีการตรวจสอบสินค้าให้ถูกต้องและถี่ถ้วน การจะทำการส่งมอบสินค้าให้กับลูกค้า เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการจ่ายสินค้าให้กับลูกค้า

ด้านลดความเสียหายภายในคลังสินค้า มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า อัตราความเสียหายของสินค้าจากการเคลื่อนย้ายลดลง โดยจะมีการตรวจสอบสินค้าที่รับเข้ามาภายในคลัง โดยจะทำการซีลปิดกล่องหรือตัวสินค้าของลูกค้าก่อนทำการจัดเก็บสินค้าทุกครั้ง เพื่อลดปัญหาในการชำรุดเสียหายจนถึงตัวสินค้าของลูกค้า

ด้านต้นทุน มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า สามารถลดต้นทุนจากสินค้าเสียหายและสูญหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการตรวจเช็คสินค้าอย่างเข้มงวดในทุกครั้งในการรับสินค้าเข้ามาภายในคลังสินค้า

เอกสารอ้างอิง

อมรา ไทยรัตน์. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสินค้าคงคลัง กรณีศึกษา : บริษัท เอส.เค. ฟู๊ดส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้า (กรณีศึกษา รถไฟฟ้าบีทีเอสสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้ม) ภายในกรุงเทพมหานคร

**FACTORS AFFECTING THE DECISION TO BUY THAI PRODUCTS
OF FOREIGN TOURISTS AT THE AREA NEAR THE BTS STATIONS
(CASE STUDY OF THE LIGHT GREEN LINE AND DARK GREEN LINE) IN BANGKOK**

พิชชาญจน์ ลากเจริญไพศาล¹ และ ดร.ทรงวุฒิ ด็จงกิจ²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต (picha_ll@hotmail.com)

²อาจารย์หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต (songwut2737@gmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ ภูมิภาค และอายุ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย และ 2) เพื่อศึกษากิจกรรมทางด้าน โลจิสติกส์ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าไทย โดยประชากรกลุ่มที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวและเลือกซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้าบีทีเอสสายสีเขียวอ่อน และสายสีเขียวเข้ม ภายในกรุงเทพมหานคร ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบจงใจ (Purposive Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square Test)

ผลการวิจัยพบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้าบีทีเอสสายสีเขียวอ่อน และสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ ภูมิภาค และอายุ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 243 คน อาศัยอยู่ในทวีปเอเชียจำนวน 187 คน มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี จำนวน 210 คน โดยสินค้าที่ตัดสินใจเลือกซื้อ ส่วนใหญ่เป็นหมวดเครื่องนุ่งห่ม จำนวน 171 คน ซึ่งงบประมาณที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้ากลับภูมิภาค จะอยู่ในช่วง 3,001 – 5,000 บาท จำนวน 199 คน โดยใช้ระยะเวลาเดินทางเพื่อไปซื้อสินค้าบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้าบีทีเอส ใช้เวลาประมาณ 5–10 นาที จำนวน 181 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกบรรจุภัณฑ์สินค้ารูปแบบถุงพลาสติก จำนวน 193 คน

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ และอายุ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้าบีทีเอส ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ยกเว้นภูมิภาคของนักท่องเที่ยว

ปัจจัยด้านงบประมาณในการซื้อสินค้ากลับภูมิภาค ปัจจัยด้านระยะเวลาการเดินทางเพื่อไปซื้อสินค้า และปัจจัยด้านบรรจุภัณฑ์มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้าบีทีเอส ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ยกเว้นปัจจัยด้านน้ำหนักสินค้ารวมบรรจุภัณฑ์ซึ่งไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้าบีทีเอส

คำสำคัญ: การตัดสินใจซื้อ, กิจกรรมโลจิสติกส์, สินค้าไทย

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to examine relationships between demographics, gender, domicile and age, which affect the decision to buy Thai products and 2) to examine logistic activities that affect the decision to buy Thai products by the group of foreign tourists who visit and shop Thai products around the BTS stations (Light Green Line and Dark Green Line). Samples of 400 cases were drawn from foreign tourists who visited the shopping places around the BTS Skyline, light green line and dark green line in Bangkok, using purposive sampling method. Data was analyzed by computer, using software program to find the chi-square test.

Findings

It was revealed that the respondents were those who decided to buy Thai products around the BTS Skyline, light green line and dark green line in Bangkok. The study of demographic factors, including gender, domicile and age, it was found to be a majority of females (243 people), 187 people living in Asia, and 210 people aged between 20 to 29 years old, while 171 bought clothes. There are 199 people which their budget is around 3,001 – 5,000 Baht. There were respondents of 181 people in the Bangkok metropolis with a walking time to shops around the BTS sky train for 5 – 10 minutes. Most of the respondents (193 people) responded to the questionnaires chose the packages with plastic bags.

Based on the hypothesis testing, gender and age were correlated with the decision to buy Thai products around the BTS skyline at a significance level of 0.05, except for the domicile of the tourists.

The budgetary factors to buy back home, a walking distance factors to go shopping, and packaging factors were related to a decision to buy Thai products around the BTS skyline with significance level of 0.05, except for total weight of package factor that does not affect the decision to buy Thai products around the BTS skyline.

Keywords: Decision to Buy, Logistics Activities, Thai Products

1. บทนำ

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2560 เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาประสบความสำเร็จในด้านจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยว แต่ในด้านการพัฒนาสินค้าและบริการ พบว่า ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สะท้อนให้เห็นได้จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันและการเดินทางท่องเที่ยว โดยอ้างอิงจาก (Travel and Tourism Competitiveness Index) ของ World Economic Forum โดยในปี พ.ศ. 2556 ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่ในอันดับ 43 จาก 140 ประเทศทั่วโลก ประเทศไทยถือเป็นจุดหมายของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกที่ต้องการมาเยือน เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมอันยาวนาน มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาหารการกิน รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเป็นจำนวนมากในแต่ละปี โดยแหล่งท่องเที่ยวจะมี สินค้าพื้นเมือง สินค้าที่ระลึก งานหัตถกรรมให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้อเป็นของฝากกลับไปยังประเทศของตน ดังนั้น ที่ตั้งทำเลของการขายสินค้า การขนส่ง การกระจายสินค้าไปยังที่ต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงสินค้าได้ง่ายขึ้น ถ้ามีแหล่งขายสินค้าพื้นเมืองหรือของดีประจำจังหวัดใกล้กับเส้นทางรถไฟฟ้ามหานคร เพื่อให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้ซื้อ

กลับประเทศเป็นของฝาก โดยมีลักษณะเหมือนกับร้านค้าในสนามบิน เพราะนอกจากจะได้ใช้เงินในการท่องเที่ยวตามที่พักต่าง ๆ แล้วประเทศไทยสามารถเพิ่มรายได้จากการขายสินค้าพื้นเมือง และเป็นการเผยแพร่โฆษณาสินค้าพื้นเมืองของประเทศไทยได้อีกด้วย จากข้อมูลการศึกษาแล้ว พบว่า สินค้าไทย 5 ชนิดที่มีคุณภาพสูงและราคาถูก และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสนใจซื้อกลับไปประเทศของตนเองมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ 1. กางเกงมวยไทย 2. ผ้าไหม 3. ขนมไทย 4. น้ำพริก 5. เครื่องเบญจรงค์ มาจากโพสต์ทูเดย์. (2558, 9 เมษายน) ของฝากไทยสุดฮิต เอเชียต้องจรีดฝรั่งต้องใจ. *หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์*. สืบค้นจาก <http://www.news.rmutt.ac.th/archives/43772> ดังนั้น ผู้วิจัยเลือกศึกษาสินค้าไทย 3 หมวด คือ 1. หมวดเครื่องนุ่งห่ม (กางเกงมวยไทย, ผ้าไหมไทย) 2. หมวดอาหาร (ขนมไทย, น้ำพริก) 3. หมวดของประดับ (เครื่องเบญจรงค์) ส่วนแนวทางในการพัฒนาตลาดหรือแหล่งจำหน่ายสินค้าไทย คือ การสร้างตลาดแหล่งใหม่ที่สามารถเข้าถึงสินค้าได้อย่างสะดวก และจุดสำคัญใจกลางกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ทำให้ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถพบกันง่ายขึ้น ผู้ซื้อสามารถเดินทางโดยใช้รถไฟฟ้าบีทีเอสเดินทางได้อย่างสะดวก และรถไฟฟ้าบีทีเอสแต่ละสถานีจะมีทั้งแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งซื้อขายสินค้าไทยทุกจังหวัดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเลือกซื้อสินค้าไทย และเป็นการเผยแพร่เอกลักษณ์ความเป็นไทยสู่สายตาชาวต่างชาติ และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประเทศ เพิ่มโอกาสในการขยายตลาดทำให้นักท่องเที่ยวสนใจมาเที่ยวและจับจ่ายซื้อของในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านประชากรศาสตร์ เช่น เพศ ภูมิลำเนา และอายุ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมทางด้านโลจิสติกส์ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าไทย

3. การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาด้วยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) และใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยขอบเขตการวิจัย คือ บนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้าบีทีเอสสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบ (Pre-Test) กับกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบราก (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550) ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.874 ซึ่งค่าแอลฟา (Alpha) ที่ได้จะแสดงถึงความคงที่ของแบบสอบถาม โดยมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ มีค่าใกล้เคียงกับ 1 มากแสดงว่ามีความเชื่อถือได้มาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ขอบเขตของเก็บแบบสอบถาม คือ สถานีรถไฟฟ้าบีทีเอสสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้ม จำนวน 6 สถานี สถานีสยาม สถานีโศก สถานีเอกมัย สถานีสนามกีฬาแห่งชาติ สถานีสะพานตากสิน 65 ตัวอย่าง และสถานีหมอชิต 75 ตัวอย่าง รวมทั้งหมด 400 ตัวอย่าง โดยใช้ระยะเวลา ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการตรวจแบบสอบถามและทำการแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกไป จากนั้นนำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยมาลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ด้วย โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการบรรยายการหาค่าร้อยละ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของผู้ซื้อ ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา และอายุ ปัจจัยด้านกิจกรรมโลจิสติกส์ ได้แก่ ปัจจัยด้านงบประมาณในการซื้อสินค้ากลับภูมิลำเนา ปัจจัยด้านระยะเวลาการเดินทางเพื่อไปซื้อสินค้า ปัจจัยด้านบรรจุภัณฑ์ และปัจจัยด้านน้ำหนักสินค้ารวมบรรจุภัณฑ์ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยด้วยสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square)

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้า (กรณีศึกษา รถไฟฟ้าบีทีเอสสายสีเหลืองอ่อนและสายสีเหลืองเข้ม) ภายในกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ

ด้านประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	157	39.25
หญิง	243	60.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิง มีจำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 60.75 และเพศชายมีจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.25

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างเพศกับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย

การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย	เพศ		χ^2 (d.f.)	Sig.
	ชาย	หญิง		
หมวดเครื่องนุ่งห่ม	46	125	23.350 (3)	.000*
หมวดอาหาร	41	54		
หมวดของประดับ	70	62		
อื่น ๆ	0	2		
รวม	157	243		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย ตามแนวรถไฟฟ้าบีทีเอสสายสีเหลืองอ่อนและสายสีเหลืองเข้มภายในกรุงเทพมหานคร ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างภูมิภาคกับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย

การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย	เอเชีย	ยุโรป	แอฟริกา	อเมริกาเหนือ	อเมริกาใต้	ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	χ^2 (d.f.)	Sig.
เครื่องนุ่งห่ม	80	51	2	13	13	12	19.035 (-15)	0.212
อาหาร	42	23	1	12	6	11		
ของประดับ	65	31	2	7	5	22		
อื่น ๆ	0	2	0	0	0	0		
รวม	187	107	5	32	24	45		

จากตารางที่ 3 พบว่า ภูมิภาคไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยตามแนวรถไฟฟ้าบีทีเอสสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างอายุกับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย

การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย	ต่ำกว่า 20 ปี	20 – 29 ปี	30 – 39 ปี	40 – 49 ปี	อายุ 50 ปีขึ้นไป	χ^2 (d.f.)	Sig.
เครื่องนุ่งห่ม	39	97	21	8	6	35.132 (12)	.000*
อาหาร	11	59	20	3	2		
ของประดับ	21	54	28	15	14		
อื่น ๆ	1	0	1	0	0		
รวม	72	210	70	26	22		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยตามแนวรถไฟฟ้าบีทีเอสสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างด้านงบประมาณในการซื้อสินค้ากลับภูมิภาคกับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย

ด้านงบประมาณในการซื้อสินค้ากลับภูมิภาค	การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย				χ^2 (d.f.)	Sig.
	เครื่องนุ่งห่ม	อาหาร	ของประดับ	อื่น ๆ		
น้อยกว่า 1,000 บาท	13	12	5	1	32.963 (9)	.000*
1,000 – 3,000 บาท	31	26	20	0		
3,001 – 5,000 บาท	86	50	62	1		
5,000 บาทขึ้นไป	41	7	45	0		
รวม	171	95	132	2		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า งบประมาณในการซื้อสินค้ากลับภูมิภาคมีแนวโน้มความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยตามแนวรถไฟฟ้ามหานครสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างด้านระยะเวลาเดินทางไปซื้อสินค้ากับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย

ด้านระยะเวลาเดินทางไปซื้อสินค้า	การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย				χ^2 (d.f.)	Sig.
	เครื่องนุ่งห่ม	อาหาร	ของประดับ	อื่น ๆ		
ไม่เกิน 5 นาที (360m.)	68	21	55	1	43.279 (9)	.000*
5 – 10 นาที (720m.)	78	65	37	1		
11 – 15 นาที (1080m.)	22	8	37	0		
16 – 20 นาที (1440m.)	3	1	3	0		
รวม	171	95	132	2		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ระยะเวลาเดินทางไปซื้อสินค้ามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยตามแนวรถไฟฟ้ามหานครสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างด้านบรรจุภัณฑ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย

ด้านบรรจุภัณฑ์	การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย				χ^2 (d.f.)	Sig.
	เครื่องนุ่งห่ม	อาหาร	ของประดับ	อื่น ๆ		
ถุงพลาสติก	95	44	53	1	22.720 (9)	.007*
ถุงกระดาษ	52	29	39	0		
กล่อง	16	22	34	1		
กระบอก	8	0	6	0		
รวม	171	95	132	2		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า บรรจุภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยตามแนวรถไฟฟ้ามหานครสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ ภูมิภาค อายุ และกิจกรรมทางด้านโลจิสติกส์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟ (กรณีศึกษา รถไฟฟ้ามหานครสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้ม) ภายในกรุงเทพมหานคร สามารถนำมาอภิปรายผลโดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงได้

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้ามหานคร โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.75) ทั้งนี้เป็นเพราะเพศหญิงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีรัตนา เชาวน์วุฒิสถียร (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ค้าต่อการให้บริการตลาดสดคลองเตย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

2. ภูมิฐานะ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้ามหานคร สายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร

3. อายุ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้ามหานครสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี (ร้อยละ 52.50) ทั้งนี้เป็นเพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นจนถึงวัยทำงานที่มีกำลังในการซื้อสินค้าไทยด้วยตัวเอง แต่ประเภทของสินค้าจะแตกต่างกันตามความชอบของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ (ปณิศา ลัญชานนท์, 2548) ที่กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีความต้องการในสินค้าที่แตกต่างกัน ซึ่งผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทจะสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่มีอายุแตกต่าง อีกทั้งความชอบและรสนิยมของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัย

4. ปัจจัยด้านงบประมาณในการซื้อสินค้ากลับภูมิลำเนา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้ามหานครสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่มีงบประมาณสำหรับการซื้อสินค้า 3,001 – 5,000 บาท (ร้อยละ 49.75) ทั้งนี้เป็นเพราะซื้อสินค้าเพื่อนำไปเป็นของฝากจึงซื้อเป็นจำนวนมาก

5. ปัจจัยด้านระยะเวลาการเดินทางเพื่อไปซื้อสินค้า มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้ามหานครสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่มีระยะเวลาเดินทางบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้ามหานคร 5 – 10 นาที (720 m.) (ร้อยละ 45.25) ทั้งนี้เป็นเพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ในไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิณี แซ่เฮง (2554) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการซื้อสินค้าจากร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคราคาเดียวของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ช่องทางการจำหน่ายสินค้ามีผลต่อการตัดสินใจซื้อ โดยผู้บริโภคต้องเข้าถึงสินค้าได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

6. ปัจจัยด้านบรรจุภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กับ การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย บนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้ามหานครสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่เป็นบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบถุงพลาสติก (ร้อยละ 48.25) ซึ่งมีความสะดวกในการใช้งานของบรรจุภัณฑ์ที่เรียบง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สฤณี น้ำใจเพชร จิรวินน์ พิระสันต์ และนิรัช สุดสังข์ (2555) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์กล้วยตาก พบว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยใช้ปัจจัยในการตัดสินใจซื้ออันออกลักษณะของท้องถิ่นมาออกแบบที่ดูมีความทันสมัยและมีความสะดวกในการใช้งาน

7. ปัจจัยด้านน้ำหนักสินค้ารวมบรรจุภัณฑ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้ามหานครสายสีเขียวอ่อนและสายสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1) ปัจจัยด้านงบประมาณในการซื้อสินค้ากลับภูมิลำเนา จากการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติ ใช้งบประมาณในการซื้อสินค้า อยู่ที่ประมาณ 5,000 บาท ดังนั้น ผู้ขายควรออกแบบสินค้าในช่วงราคา ไม่เกิน 5,000 บาท เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อสินค้า

2) ปัจจัยด้านระยะเวลาการเดินทางเพื่อไปซื้อสินค้า จากการศึกษา พบว่า ระยะเวลาการเดินทางเพื่อไปซื้อสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ จากสถานีรถไฟไปยังแหล่งช้อปปิ้งอยู่ในรัศมีที่ไม่เกิน 720 เมตร หรือประมาณ ไม่เกิน 10 นาที ดังนั้น รัฐบาลควรจัดตั้งแหล่งช้อปปิ้งหรือตลาดห่างจากจากสถานีรถไฟ เพื่อให้ผู้ซื้อได้สะดวกในการเดินทางเพื่อไปเลือกซื้อสินค้าไทยตามพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้าย่านสีหิวอ่อนและสายสีเขียวเข้ม

3) ปัจจัยด้านบรรจุภัณฑ์ จากการศึกษา พบว่า บรรจุภัณฑ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ คือ บรรจุภัณฑ์ที่อยู่ในรูปแบบถุงพลาสติก เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องมีการแกะบรรจุภัณฑ์ออก เพื่อจัดใส่ในกระเป๋าเดินทางกลับไปประเทศของตนเองได้อย่างสะดวก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาแหล่งเลือกซื้อสินค้าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น MRT
- 2) ควรมีการศึกษาสินค้าประเภทอื่น ๆ เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ซื้อสินค้าประเภทอื่น
- 3) ควรศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น คนไทยในแต่ละภูมิภาค

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟ (กรณีศึกษา รถไฟฟ้าบีทีเอสสายสีหิวอ่อนและสายสีเขียวเข้ม) ภายในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทยบนพื้นที่ใกล้สถานีรถไฟฟ้าย่านสีหิวอ่อนและสีเขียวเข้มภายในกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ ภูมิลำเนา และอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงจำนวน 243 คน (ร้อยละ 60.75) อาศัยอยู่ในทวีปเอเชียจำนวน 187 คน (ร้อยละ 46.75) มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี จำนวน 210 คน (ร้อยละ 52.50) จากการศึกษาการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย ส่วนใหญ่เลือกซื้อสินค้าไทยหมวดเครื่องนุ่งห่ม จำนวน 171 คน (ร้อยละ 42.75) ด้านงบประมาณในการเลือกซื้อสินค้ากลับภูมิลำเนาอยู่ในราคา 3,001 – 5,000 บาท จำนวน 199 คน (ร้อยละ 49.75) ด้านระยะเวลาการเดินทางเพื่อไปซื้อสินค้าไทยใช้เวลา 5 – 10 นาที จำนวน 181 คน (ร้อยละ 45.25) ด้านบรรจุภัณฑ์ของสินค้าที่เป็นถุงพลาสติก จำนวน 193 คน (ร้อยละ 48.25) และด้านน้ำหนักสินค้ารวมบรรจุภัณฑ์ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าไทย

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). การวิเคราะห์สถิติ สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปณิศา ลัญชานนท์. (2548). หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมสาร.

โพสตัดูเดย์. (2558, 9 เมษายน). ของฝากไทยสุดฮิต เอเชียต้องจريت ฝรั่งเศสต้องใจ. หนังสือพิมพ์โพสตัดูเดย์. สืบค้นจาก

<http://www.news.rmutt.ac.th/archives/43772>

ศิริรัตนา ชาวนันท์วุฒิสถียร. (2544). ความคิดเห็นของผู้ค้าต่อการให้บริการตลาดสดคลองเตยกรุงเทพมหานคร

(Unpublished Independent Study). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

- ศฤงคาร น้ําใจเพชร, จิรวัดน์ พิระสันต์, และนิรัช สุดสังข์. (2555). การศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์กล้วยตาก. วารสารวิชาการศิลปศึกษาปริทัศน์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 3(1), 36-48.
- สุริณี แซ่เฮง. (2554). พฤติกรรมการซื้อสินค้าจากร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคราคาเดียวของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร (Unpublished Independent Study). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

การปรับปรุงผังโรงงาน กรณีศึกษา บริษัท สามเจริญพานิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด

THE IMPROVEMENT OF FACILITY LAYOUT CASE STUDY SAMCHAROEN PANICH CO., LTD.

วรรณทนา เมืองไธสง¹ และ ดร.ทรงวุฒิ ดิ้องกิจ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

² อาจารย์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงผังโรงงานของบริษัทกรณีศึกษา ซึ่งเป็นบริษัทดำเนินธุรกิจการพิมพ์แบบครบวงจรตั้งแต่การออกแบบจนถึงขบวนการผลิตและจัดส่งให้ถึงที่หมาย มุ่งเน้นการบริการตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกที่สั้น เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกจากการศึกษาแผนผังบริษัทกรณีศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันธุรกิจการพิมพ์มีวัตถุประสงค์ในการผลิตสินค้าสำเร็จรูปจำนวนมากและมีขั้นตอนในการผลิตหลายขั้นตอน รวมถึงมีระยะทางในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกที่ไกล ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกสูง การศึกษานี้ได้ดำเนินการโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ข้อมูลของกระบวนการขั้นตอนการผลิต การเก็บข้อมูลพื้นที่ของแต่ละแผนก ข้อมูลจำนวนเที่ยว ข้อมูลระยะทางในการเคลื่อนย้ายระหว่างแผนก รวมถึงการเก็บข้อมูลของการตั้งจ้างงานพิมพ์ของบริษัท การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือทางโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำวิจัย คือ CRAFT (Computerized Relative Allocation Facilities Technique) ซึ่ง CRAFT เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการออกแบบผังโรงงาน ซึ่งเป็นการปรับปรุงผังโรงงานเดิมที่มีอยู่หรือผังโรงงานเริ่มต้น โดยวิธีสับเปลี่ยนตำแหน่งของแผนก 2 แผนกหรือ 3 แผนก ให้ได้รูปแบบผังโรงงานหลายๆ แบบขึ้นมาเพื่อหารูปแบบผังโรงงานที่เหมาะสมที่สุด ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า แผนผังของบริษัทกรณีศึกษาที่ได้ทำการปรับปรุงสามารถลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกได้จาก 1010 บาทต่อวัน เหลือ 633.1 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 37.31

คำสำคัญ: การวางผังโรงงาน, การออกแบบผังโรงงาน, ธุรกิจการพิมพ์

ABSTRACT

This research aims to improve the layout of the company's plant for the case study of a full-serviced printing business, which runs from designing to manufacturing and door-to-door delivery. The company focuses on services catered to the needs of the customers to shorten interdepartmental transportation in order to lower costs. At present, a large number of raw materials are used for the production of ready-made printing products whereas the production process also requires many steps. Moreover, long distances in transporting goods between departments result in high transportation costs. This study was conducted by collecting relevant data on some topics: the production process, information on each department's area, number of trips, distance between each department as well as company's

printing orders. The researchers used CRAFT (Computerized Relative Allocation Facilities Technique) as a main tool for this research. CRAFT is a computer program that helps design a plant layout by improving an existing layout or doing an initial layout. This is done by switching the placements of 2 or 3 departments, creating different options of layouts in order to find the most suitable design. The result of the study showed that the improved layout of the company's plant was able to reduce interdepartmental transportation costs from 1,010/day to 633.10/day or 37.31%.

Keywords: Plant Layout, Plant Design, Printing Business

1. บทนำ

การออกแบบผังโรงงานเป็นกลยุทธ์ที่มีสำคัญมากในปัจจุบันเพราะทำให้เกิดผลดีต่อองค์กรในหลายๆด้าน โดยทั่วไปแล้วการวางผังโรงงาน และการออกแบบผังโรงงานมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งส่งผลให้สามารถลดต้นทุนในขั้นตอนต่างๆได้ เทคนิคด้านการจัดการอุตสาหกรรมได้ถูกพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Imai, 2012; Duvall and Hillis, 2011; Kanawaty, 1992) รวมไปถึงทฤษฎีการเพิ่มผลผลิตและการวางผังโรงงานโดยเฉพาะสำหรับโรงพิมพ์ (Geis, 2010; Rai, 2009) ก็ได้ถูกพัฒนาขึ้นเช่นกัน ซึ่งโรงพิมพ์ขนาดเล็กและขนาดกลางในประเทศไทยยังมีความต้องการและความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและประยุกต์ใช้เพื่อการแข่งขัน (Juntong and Wiyaratn, 2013; Juntong et al, 2011; วิภาวรรณ และคณะ, 2555) ดังนั้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของอุตสาหกรรม งานวิจัยนี้จึงได้ทำการศึกษาโรงพิมพ์ขนาดกลางแห่งหนึ่ง

จากการศึกษาบริษัทกรณีศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันธุรกิจการพิมพ์มีวัตถุดิบในการผลิตสินค้าสำเร็จรูปจำนวนมากและมีขั้นตอนในการผลิตหลายขั้นตอน ซึ่งมีระยะทางในการเคลื่อนย้ายที่ยาว รวมถึงมีค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกที่สูง ดังนั้นหากทำการปรับปรุงผังโรงงานในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกสามารถลดค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญจึงได้ทำการศึกษาการปรับปรุงผังโรงงาน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อทำการศึกษาการปรับปรุงผังโรงงาน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก

3. การดำเนินการวิจัย

ได้ทำการเก็บข้อมูลของกระบวนการขั้นตอนการผลิต การเก็บข้อมูลพื้นที่ของแต่ละแผนก ข้อมูลจำนวนเที่ยว ข้อมูลระยะทางในการเคลื่อนย้ายระหว่างแผนก รวมถึงการเก็บข้อมูลของการสั่งจ้างงานพิมพ์ของบริษัท ในวันที่ 7 เมษายน 2560 ได้มีการรับงานเข้ามาดำเนินการผลิตจำนวน 5 งาน

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือทางโปรแกรมคอมพิวเตอร์ คือ CRAFT (Computerized Relative Allocation Facilities Technique) ซึ่ง CRAFT เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการออกแบบผังโรงงาน ซึ่งเป็นการปรับปรุงผังโรงงานเดิมที่มีอยู่หรือผังโรงงานเริ่มต้น โดยวิธีสับเปลี่ยนตำแหน่งของแผนก 2 แผนกหรือ 3 แผนกให้ได้รูปแบบผังโรงงานหลายๆแบบขึ้นมาเพื่อหารูปแบบผังโรงงานที่เหมาะสมที่สุด หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล

จึงนำข้อมูลที่ได้นี้ไปใส่ในโปรแกรม CRAFT (Computerized Relative Allocation Facilities Technique) ซึ่งนำมาใช้ทั้งหมด 3 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบ 1 Opt. Sequence Sequential Rectilinear
  - 1.1) Solve : Stop at each improvement
  - 1.2) Show Flows
- 2) รูปแบบ 2 Traditional Craft Sequential Rectilinear
  - 2.1) Solve : Stop at each improvement
  - 2.2) Show Flows
- 3) รูปแบบ 3 Traditional Craft Leave Blank Rectilinear
  - 3.1) Random layout

4. ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการลดค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก รวมถึงการปรับปรุงผังโรงงาน จากการศึกษาทฤษฎีการวางผังโรงงาน การเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก การศึกษาถึงสภาพปัญหาปัจจุบันของบริษัทกรณีศึกษา ผู้วิจัยมีรูปแบบในการปรับปรุงผังโรงงานทั้งหมด 3 รูปแบบ ดังนี้

	หน่วย	ข้อมูลโรงงาน	
จำนวนแผนก	10	อัตราส่วนต่อเมตรต่อช่อง	2.5 เมตรต่อช่องของ Ms-Excel
จุดคงที่	0	ความยาว (เมตร)	30 12
การวัดระยะ	เมตร	ความกว้าง (เมตร)	50 20
		ขนาดพื้นที่ (ตารางเมตร)	1500 240

	รหัส	พื้นที่ (ตารางเมตร)	ช่องของ Ms-Excel
คลังเก็บสต็อกกระดาษ	D 1	300	48
แท่นตัด/เจียนเล่ม	D 2	125	20
แท่นพิมพ์	D 3	225	36
แท่นพับ	D 4	100	16
เก็บเล่ม	D 5	100	16
ไสกาว	D 6	75	12
เย็บเล่ม	D 7	75	12
บรรจุหีบห่อ	D 8	125	20
จัดส่ง	D 9	125	20
พื้นที่เปล่า	D 10	250	40

รูปที่ 1 แสดงข้อมูลแผนก ข้อมูลพื้นที่ของแต่ละแผนก

Flow Matrix

	TO									
FROM	D 1	D 2	D 3	D 4	D 5	D 6	D 7	D 8	D 9	D 10
D 1		7								
D 2	7		7			5	2	5		
D 3		7		7						
D 4			7		7					
D 5				7		4	2			
D 6		5			4					
D 7		2			2					
D 8		5							5	
D 9								5		
D 10										

รูปที่ 2 แสดงจำนวนเที่ยวในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกต่อวัน

633.1 No improving switches available.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	10	10	10	10	10
2	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	10	10	10	10	10
3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	10	10	10	10	10
4	3	3	3	3	3	2	2	2	2	4	5	6	6	6	6	10	10	10	10	10
5	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	6	6	6	6	6	10	10	10	10	10
6	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	6	6	6	7	7	10	10	10	10	10
7	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	7	7	7	7	7	10	10	10	10	10
8	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7	7	7	7	7	10	10	10	10	10
9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9
10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9
11	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9
12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9

รูปที่ 3 รูปแบบ 1 Opt. Sequence Sequential Rectilinear โดยการทำได้วิธี Solve : Stop at each improvement

จากแผนผังปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก เท่ากับ 1,010 บาทต่อวัน ซึ่งหลังจากการนำข้อมูลเข้าโปรแกรม ทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก จากการทำรูปแบบที่ 1 Opt. Sequence Sequential Rectilinear วิธีแบบ Solve : Stop at each improvement มีค่าใช้จ่ายลดลงโดยการ Switch 0

เท่ากับ 731.5 บาทต่อวัน Switch 1 เท่ากับ 651 บาทต่อวัน Switch 2 เท่ากับ 633.1 บาทต่อวัน สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ คิดเป็นร้อยละ 37.31

626.9 No improving switches available.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	3	3	3	3	1	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	10	10	10	10	10
2	3	3	3	3	1	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	10	10	10	10	10
3	3	3	3	3	1	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	10	10	10	10	10
4	3	3	3	3	1	1	1	2	2	4	5	7	7	7	7	10	10	10	10	10
5	3	3	3	3	1	1	1	2	2	2	7	7	7	7	7	10	10	10	10	10
6	3	3	3	3	1	1	1	2	2	2	7	7	7	6	6	10	10	10	10	10
7	3	3	3	1	1	1	1	2	2	2	6	6	6	6	6	10	10	10	10	10
8	3	3	3	1	1	1	1	2	2	2	6	6	6	6	6	10	10	10	10	10
9	3	3	3	1	1	1	1	2	2	2	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9
10	3	3	3	1	1	1	1	2	2	2	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9
11	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9
12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9

รูปที่ 4 รูปแบบ 2 Traditional Craft Sequential Rectilinear โดยการทำได้ด้วยวิธี Solve : Stop at each improvement

จากแผนผังปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก เท่ากับ 1,010 บาทต่อวัน ซึ่งหลังจากการนำข้อมูลเข้าโปรแกรม ทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก จากการทำรูปแบบที่ 2 Traditional Craft Sequential Rectilinear วิธีแบบ Solve : Stop at each improvement มีค่าใช้จ่ายลดลงโดยการ Switch 0 เท่ากับ 731.5 บาทต่อวัน Switch 1 เท่ากับ 641.6 บาทต่อวัน Switch 2 เท่ากับ 628.2 บาทต่อวัน Switch 3 เท่ากับ 626.8 บาทต่อวัน สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ คิดเป็นร้อยละ 37.94

731.5 Initial layout

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	1	1	1	1	1	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	10	10	10	10	10
2	1	1	1	1	1	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	10	10	10	10	10
3	1	1	1	1	1	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	10	10	10	10	10
4	1	1	1	1	1	3	3	3	3	4	5	6	6	6	6	10	10	10	10	10
5	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	6	6	6	6	6	10	10	10	10	10
6	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	6	6	6	7	7	10	10	10	10	10
7	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	7	7	7	7	7	10	10	10	10	10
8	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	7	7	7	7	7	10	10	10	10	10
9	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9
10	1	1	1	2	2	3	3	3	3	3	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9
11	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9
12	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9

รูปที่ 5 รูปแบบ Traditional Craft Leave Blank Rectilinear โดยการทำได้ด้วยวิธี Random layout

จากแผนผังปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก เท่ากับ 1,010 บาทต่อวัน ซึ่งหลังจากการนำข้อมูลเข้าโปรแกรม ทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก จากการทำรูปแบบที่ 3 Traditional Craft Leave Blank Rectilinear วิธีแบบ Random layout มีค่าใช้จ่ายลดลงโดยการ Switch 0 เท่ากับ 731.5 บาทต่อวัน สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ คิดเป็นร้อยละ 27.57

5. สรุปผล

จากการนำเครื่องมือทางโปรแกรมคอมพิวเตอร์ CRAFT (Computerized Relative Allocation Facilities Technique) มาใช้ในการจัดผังโรงงานใหม่ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีจัดแผนผังโรงงานแบบใหม่ทั้งหมด 3 รูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า

- 1) รูปแบบ 1 Opt. Sequence Sequential Rectilinear สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ เท่ากับ 633.1 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 37.31
- 2) รูปแบบ 2 Traditional Craft Sequential Rectilinear สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ เท่ากับ 626.8 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 37.94
- 3) รูปแบบ 3 Traditional Craft Leave Blank Rectilinear สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ เท่ากับ 731.5 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 27.57

จากรูปแบบ 2 Traditional Craft Sequential Rectilinear โดยการทำได้ด้วยวิธี Solve : Stop at Each Improvement and Show Flows พบว่า หลังจากการนำข้อมูลเข้าโปรแกรม ทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้าย

สินค้าระหว่างแผนก ซึ่งมีค่าใช้จ่ายลดลงโดยการ Switch 0 เท่ากับ 731.5 บาท/วัน Switch 1 เท่ากับ 641.6 บาท / วัน Switch 2 เท่ากับ 628.2 บาท / วัน Switch 3 เท่ากับ 626.8 บาท / วัน สามารถลดค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกได้มากกว่าการทำในรูปแบบที่ 1 และที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 37.94% เมื่อเปรียบเทียบกับแผนผังปัจจุบันซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก เท่ากับ 1010 บาท / วัน แต่ในการปรับปรุงผังโรงงานแบบใหม่นั้น ทำให้พื้นที่คลังเก็บสต็อกกระดามีพื้นที่แคบมากในพื้นที่บางส่วนของบริเวณคลังเก็บสต็อกกระดามีพื้นที่ไม่สะดวกในการใช้อุปกรณ์ในการเคลื่อนย้ายได้ เช่น รถ Forklift เป็นต้น ถึงแม้ว่าในรูปแบบ 2 Traditional Craft Sequential Rectilinear โดยการทำได้ด้วยวิธี Solve : Stop at Each Improvement and Show Flows สามารถลดค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกได้มากกว่าก็ตาม ส่วนรูปแบบที่ 3 Traditional Craft Leave Blank Rectilinear สามารถลดค่าใช้จ่ายรองลงมาจากรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 เท่ากับ 731.5 บาท / วัน คิดเป็นร้อยละ 27.57% และรูปแบบที่ 1 Opt. Sequence Sequential Rectilinear สามารถลดค่าใช้จ่ายรองลงมาจากรูปแบบที่ 2 เท่ากับ 633.1 บาท / วัน คิดเป็นร้อยละ 37.31%

ดังนั้นจากผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบผังโรงงานที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงผังโรงงานใหม่คือ รูปแบบ 1 Opt. Sequence Sequential Rectilinear เนื่องจากรูปแบบที่ 1 ได้มีการวางแผนผังใกล้เคียงกับรูปแบบเดิมคือ ลักษณะการวางแท่นพิมพ์ชนิดต่าง ๆ ถ้าหากมีการปรับปรุงผังแบบใหม่อาจทำให้แท่นพิมพ์ที่ได้ทำการเคลื่อนย้ายได้รับความเสียหายน้อยกว่ารูปแบบที่ 2 และรูปแบบที่ 3 รวมถึงรูปแบบที่ 1 มีระยะทางการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกในระยะทางที่สั้นกว่ารูปแบบที่ 2 และรูปแบบที่ 3 เท่ากับ 127.4 เมตร

6. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การปรับปรุงผังโรงงาน กรณีศึกษา บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด” มีวัตถุประสงค์ เพื่อทำการศึกษารูปแบบการปรับปรุงผังโรงงาน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก จากการได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทกรณีศึกษา พบว่ามีระยะทางการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกที่สูง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องของค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกที่สูงอีกด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า จากรูปแบบ 1 Opt. Sequence Sequential Rectilinear โดยการทำได้ด้วยวิธี Solve : Stop at Each Improvement and Show Flows พบว่า หลังจากการนำข้อมูลเข้าโปรแกรม ทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก โดยการ Switch 0 เท่ากับ 731.5 บาท / วัน Switch 1 เท่ากับ 651 บาท / วัน Switch 2 เท่ากับ 633.1 บาท / วัน สามารถลดค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนกได้ เท่ากับ 37.31% เมื่อเปรียบเทียบกับแผนผังปัจจุบันซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก เท่ากับ 1010 บาท / วัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ เลิศพงษ์ เสกใจเสื่อ, ฤกษ์วัลย์ จันทรสาศา (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปรับปรุงผังบริษัทประกอบอุปกรณ์เสริมรถยนต์ ด้วยหลักการออกแบบผังโรงงานอย่างเป็นระบบ งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นที่จะปรับปรุงผังของบริษัทกรณีศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่สูงขึ้นเกิดความเหมาะสมกับปริมาณรถที่เพิ่มสูงขึ้น โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการออกแบบผังโรงงานอย่างมีระบบ (Systematic Layout Planning: SLP) วัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงแผนผังของบริษัทตัวอย่างซึ่งเป็นบริษัทให้บริการเช่าพื้นที่จอดฝากเก็บรถยนต์และประกอบอุปกรณ์ตกแต่งรถยนต์ให้มีการไหลของวัสดุในกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สรุปผลการวิจัยพบว่า สามารถลดการใช้ทรัพยากรในการขนถ่ายเนื่องจากการลดระยะทางการขนถ่ายสั้นลงจากเดิม 5,448 เมตร เป็น 4,309 เมตร คิดเป็นสัดส่วนที่ลดลง 20.91%

จากการศึกษา การปรับปรุงผังโรงงาน กรณีศึกษา บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด โดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ CRAFT ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

6.1) ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรนำรูปแบบการจัดผังโรงงานที่ 1 ไปใช้จริง เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างแผนก ของบริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด

6.2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่าควรนำรูปแบบการจัดผังโรงงานไปใช้กับอุตสาหกรรมการพิมพ์อื่น

เอกสารอ้างอิง

ประจวบ กล่อมจิตร. (2555). การออกแบบโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตและความปลอดภัย.

กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

วันชัย วิจิรวณิช. (2541). การออกแบบผังโรงงาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมศักดิ์ ศรีสัตย์. (2553). การออกแบบและวางผังโรงงาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี

(ไทย-ญี่ปุ่น).

การแก้ปัญหาคำรถัดเส้นทางยานพาหนะเพื่อสิ่งแวดล้อม

SOLUTION FOR THE GREEN VEHICLE ROUTING PROBLEM

วาริสรา ลีสกุลรักษ์¹ และ ตันติกร พิษณุพิบูล²

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, E-mail : varissra.lee@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา คณะบริหารธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

บทคัดย่อ

ปัจจุบันปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ของภาคการขนส่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยลดอัตราการใช้เชื้อเพลิง และลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในการขนส่งสินค้า โดยปัญหาคำรถัดเส้นทางยานพาหนะนี้ ถูกแบ่งประเภทของปัญหาเพื่อเปรียบเทียบออกเป็น 2 ส่วนคือ รูปแบบปัญหาคำรถัดเส้นทางยานพาหนะแบบมีข้อจำกัดเรื่องความสามารถในการบรรทุก และรูปแบบปัญหาคำรถัดเส้นทางยานพาหนะเพื่อสิ่งแวดล้อม ปัญหาคำรถัดเส้นทางยานพาหนะนี้มีจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดที่จุดเดียวกัน คือ คลังสินค้า ภายใต้ข้อจำกัดความจุของยานพาหนะ โดยใช้วิธีการในการแก้ปัญหาคือ วิธีการหาจุดส่งที่ใกล้เคียงที่สุด และวิธีการหาค่าประหยัด จากการศึกษาพบว่าวิธีการหาค่าประหยัด สามารถจัดเส้นทางยานพาหนะ ที่สามารถช่วยลดอัตราการใช้เชื้อเพลิง ส่งผลทำให้ปริมาณการปล่อย CO₂ ลดลงได้ดีกว่าวิธีการหาจุดส่งที่ใกล้เคียงที่สุด ถึง 26.48% โดยเฉลี่ย

คำสำคัญ: ปัญหาคำรถัดเส้นทางยานพาหนะ, วิธีการหาจุดส่งที่ใกล้เคียงที่สุด, วิธีการหาค่าประหยัด

ABSTRACT

Current carbon dioxide (CO₂) emission trends are rising in the transportation department. Thus, the objective of this research is reducing fuel consumption rates and reducing CO₂ emissions for transportation. The vehicle routing problem is divided for comparison into the two following parts: The Capacitated Vehicle Routing Problem (CVRP) and the Green Vehicle Routing Problem (GVRP). The vehicle routing problem begins and ends at the same place, which is the depot, with limited of the vehicle capacity. The solving method is Nearest Neighbor Algorithm (NN) and the Clarke-Wright Savings Algorithm (CWS). The Clarke-Wright Savings Algorithm can reduce fuel consumption in addition to reducing CO₂ emission better than Nearest Neighbor Algorithm (on average) of 26.48%.

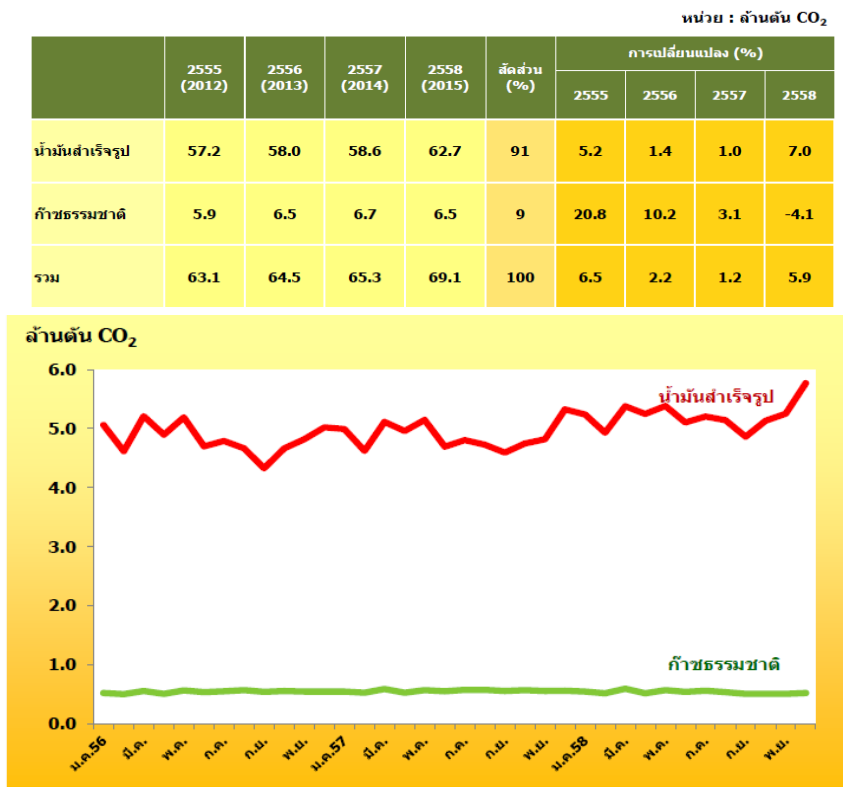
Keywords: Vehicle routing problem, Nearest Neighbor Algorithm, Clarke-Wright Savings algorithm

1. บทนำ

ในปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลก ต่างให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ทำให้แต่ละประเทศต้องเผชิญกับภาวะภัยแล้ง และน้ำท่วม ตลอดจนการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิ และคลื่นความร้อนที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น (วิกานดา วรณวิเศษ, 2558) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลกระทบจากปัญหาภาวะโลกร้อน ที่มีสาเหตุจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เพิ่มขึ้น แต่มีหนึ่งวิธีที่จะสามารถลดความแปรปรวนของสภาพอากาศที่เกิดขึ้นได้คือ

การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) เพื่อบรรเทาปัญหาภาวะโลกร้อน และลดการเกิดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งในภาคการขนส่งมีส่วนในการปล่อย CO₂ จากมลพิษที่เกิดจากการเผาผลาญพลังงานในการขนส่ง แสดงดังรูปที่ 1

รูป 1 การปล่อย CO₂ ของภาคการขนส่ง

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

จากรูปที่ 1 เมื่อปริมาณการปล่อย CO₂ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น การกำหนดเป้าหมาย เพื่อลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย จะต้องปรับเปลี่ยนวิถีคิด วิถีปฏิบัติ วิธีให้คุณค่า ผู้เศรษฐกิจ และสังคมคาร์บอนต่ำบนพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน (แผนยุทธศาสตร์ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก(องค์การมหาชน) พ.ศ.2559-2564) วิธีในการลดการปล่อย CO₂ ของภาคการขนส่ง คือการลดปริมาณการใช้เชื้อเพลิง ซึ่งแปรผันตรงกับ การลดการปล่อย CO₂

ซึ่งงานวิจัยนี้ ได้ทำการศึกษารูปแบบในการจัดการเส้นทางยานพาหนะ ภายใต้ข้อจำกัดของ น้ำหนัก และ ปริมาตรความจุของรถ เพื่อพัฒนาระบบเส้นทางขนส่งให้มีประสิทธิภาพ ร่วมกับการลดอัตราการใช้เชื้อเพลิง อันเป็นผลทำให้ปริมาณการปล่อย CO₂ มีปริมาณลดลง ซึ่งเป็นมลพิษทางอากาศ ที่เกิดจากการเผาผลาญพลังงานในการขนส่งสินค้าจากรถบรรทุก ให้ลดลงจึงถือเป็นส่วนช่วยในการรักษาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ของภาคการขนส่ง

ปัญหาการจัดการเส้นทางยานพาหนะเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Vehicle Routing Problem: GVRP)

ปัญหาการจัดการเส้นทางยานพาหนะจากอดีต ถึงปัจจุบัน มีวิวัฒนาการจากการจัดการเส้นทางที่มีระยะทางสั้นที่สุด ต้นทุนการขนส่งที่ต่ำที่สุด มาเป็นปัญหาการจัดการเส้นทางยานพาหนะเพื่อสิ่งแวดล้อม (GVRP)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาการจัดเส้นทางยานพาหนะที่มีจุดประสงค์ เพื่อลดอัตราการใช้พลังงานเชื้อเพลิง (Kara and Yetis, 2007) ได้พิจารณาต้นทุนจากการขนส่งที่มีผลกระทบจากน้ำหนัก และระยะทาง ที่มีการใช้พลังงานน้อยที่สุด โดยนำเสนอความสัมพันธ์ของการลดการใช้พลังงาน ร่วมกับเงื่อนไขของยานพาหนะในการกำหนดอัตราการใช้พลังงานเชื้อเพลิง (Xiao et al., 2012) ปัจจัยที่ใช้พิจารณาคือ ค่าระยะทาง และค่าน้ำหนัก ที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้น ที่ขึ้นอยู่กับน้ำหนักในการบรรทุก

Juan R.Jaramillo (2011) ศึกษาปัญหาการจัดเส้นทางขนส่งเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Vehicle Routing Problem: GVRP) โดยหาค่าน้ำหนัก ค่าระยะทาง ที่น้อยที่สุด เพื่อลดปริมาณการใช้พลังงานเชื้อเพลิง และการปล่อยก๊าซ CO₂ โดยใช้ Integer Linear Program formulation พบว่า GVRP ให้ค่าผลลัพธ์ที่น้อยที่สุด

Ilker kucukoglu et al. (2013) ศึกษาปัญหาการจัดเส้นทางขนส่ง เพื่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้ข้อจำกัดการใช้พลังงานเชื้อเพลิงรวมต่ำที่สุด โดยใช้ linear programming ประมวลผลเทียบระหว่าง G-CVRP และ CVRP พบว่า ค่าเฉลี่ย G-CVRP ให้ค่าปริมาณการใช้พลังงานเชื้อเพลิงน้อยกว่า 4.09 %

Ruengsak Kawtummachai, Tsutomu. Shohdohji (2014) ศึกษาปัญหาการจัดเส้นทางยานพาหนะเพื่อสิ่งแวดล้อม (GVRP) รูปแบบปัญหาคือ บริษัทค้าปลีก แก้ปัญหาโดยใช้ Harmony Search Algorithm เพื่อลดอัตราการใช้พลังงานเชื้อเพลิงทั้งหมด เทียบกับ วิธีการเดิมของบริษัท และ Clarke-Wright Savings Algorithm พบว่า Harmony Search Algorithm ให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า Clarke-Wright Savings Algorithm 0.22% และให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าวิธีการเดิมของบริษัท 6.7%

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหา และพัฒนาการจัดการเส้นทางยานพาหนะเพื่อสิ่งแวดล้อม ที่สามารถลดอัตราการใช้เชื้อเพลิง และลดการปล่อย CO₂

3. การดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลของปัญหาต้นแบบมาตรฐาน (Standard Benchmark Problem) โดยใช้ปัญหาต้นแบบมาตรฐานของ Augerat et al.(1995) ชุด B ในแต่ละกลุ่มปัญหาจะมีลักษณะที่ตั้งคลังสินค้า จุดส่ง และปริมาณความต้องการสินค้า ที่แตกต่างกัน ในแต่ละกลุ่มปัญหาแทนด้วยอักษรย่อ ตัวอย่างเช่น ปัญหา B-n41-k6 ตัวอักษร B คือกลุ่มของปัญหา, n คือ จำนวนลูกค้า, k คือ จำนวนยานพาหนะที่สามารถใช้งาน

งานวิจัยนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

(1) การศึกษาปัญหาในรูปแบบ ปัญหาการจัดเส้นทางยานพาหนะ แบบมีข้อจำกัดเรื่องความสามารถในการบรรทุก (CVRP) โดยมีสมการเป้าหมายเพื่อ ลดระยะทางในการขนส่งรวม

(2) การศึกษาปัญหาในรูปแบบ ปัญหาการจัดเส้นทางยานพาหนะเพื่อสิ่งแวดล้อม (GVRP) โดยมีสมการเป้าหมายเพื่อ ลดค่าน้ำหนัก และระยะทาง (Weight Distance) โดยรวมให้ต่ำที่สุด ซึ่งงานวิจัยนี้ ค่าน้ำหนักที่ใช้คำนวณ คือน้ำหนักกรรวมกับ น้ำหนักสินค้า

โดยใช้วิธีการแก้ปัญหาทั้งหมด 2 วิธี คือ วิธีการหาจุดส่งที่ใกล้เคียงที่สุด (Nearest Neighbor Algorithm: NN) และวิธีการหาค่าประหยัด (Clarke-Wright Savings Algorithm: CWS)

1. การจัดเส้นทาง โดย วิธีการหาจุดส่งที่ใกล้ที่สุด (NN)

(1) คลังสินค้าเป็นจุดเริ่มต้น จากนั้นหาจุดส่งสินค้ารายต่อไปที่แสดงค่าระยะทางที่ใกล้ที่สุด

(2) ค้นหาจุดส่งรายต่อไปที่แสดงค่าระยะทางที่ใกล้ที่สุดโดยพิจารณาค่าระยะทาง และต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข

ความสามารถในการบรรทุก ของยานพาหนะที่ใช้ขนส่ง ถ้ามีข้อจำกัดใดเกินความสามารถจะต้องหาจุดส่งอื่นที่ใกล้
รองลงมา ถ้าเส้นทางอื่นที่ถูกเลือกทุกเส้นทางเกินความสามารถในการบรรทุกอีก จึงเลือกยานพาหนะขนส่งคันต่อไป

2. การจัดเส้นทาง โดย วิธีการหาค่าประหยัด (CWS)

จากรูปที่ 3 แสดงการทำงาน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

(1) หาค่าประหยัด จากสมการที่ 1

$$S_{i,j} = C_{i,0} + C_{0,j} - C_{i,j} \quad \dots (1)$$

โดย $S_{i,j}$ คือ ค่าประหยัด จากจุด i ไปยังจุดส่ง j

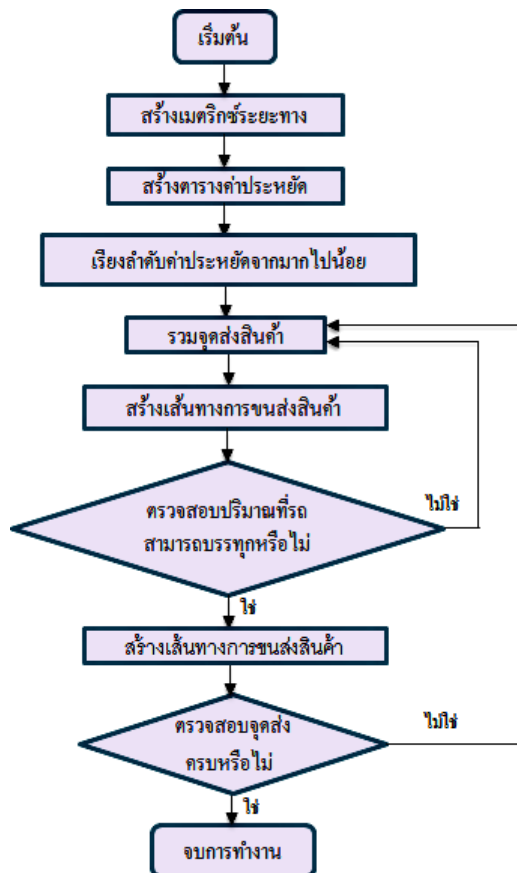
$C_{i,0}$ คือ ค่าระยะทาง จากจุด i ไปยังคลังสินค้า 0

$C_{0,j}$ คือ ค่าระยะทาง จากคลังสินค้า 0 ไปยังจุด j

(2) เรียงลำดับค่า S_{ij} จากค่าประหยัดมากไปหาน้อย

(3) สร้างเส้นทางของยานพาหนะที่ใช้ขนส่ง โดยการเชื่อมจุดส่ง i และ j ที่แสดงค่าประหยัด (S_{ij}) มากที่สุด

ภายใต้ เงื่อนไขความสามารถในการบรรทุก ของยานพาหนะที่ใช้ขนส่ง

รูป 3 ขั้นตอนการทำงานของวิธีการหาค่าประหยัด

การคำนวณหาอัตราการใช้น้ำมัน (Fuel Consumption)

กำลังงานที่เกิดจากการเคลื่อนที่ตามทฤษฎี P_{ij} ในหน่วยจูล (J) เนื่องจากค่ากำลังงานในการเคลื่อนที่จากจุดส่ง i ไปยังจุดส่ง j (Tânia et al., 2012)

$$P_{ij} = (u + g \sin \theta + g C_r \cos \theta) (c_w + \mu_{ij}) d_{ij} + 0.5 C_d \rho v_{ij}^2 d_{ij} \quad \dots (2)$$

ค่าพลังงานทั้งหมดที่ใช้ในการขับเคลื่อน E_{ij} ในหน่วยกิโลจูล (kJ) เนื่องจากค่าพลังงานงานที่เกิดขึ้นในการเคลื่อนที่จากจุดส่ง i ไปยังจุดส่ง j

$$E_{ij} = R B N (d_{ij}/v_{ij}) + (P_{ij} / \varepsilon + P_a) / \eta / 1,000 \quad \dots (3)$$

อัตราการใช้ปริมาณพลังงานเชื้อเพลิง F_{ij} ในหน่วย ลิตร (litre) ในระยะทางการขนส่งจาก จุดส่ง i ไปยังจุดส่ง j ค่าคงที่ 43.2 kJ/g คือค่าความร้อนต่ำ ของน้ำมันดีเซล (Barth et al., 2004)

$$F_{ij} = E_{ij} / (43.2 f_d) \quad \dots (4)$$

ความหมายค่าตัวแปรที่ใช้ ดังนี้

u ค่าความเร่ง (m/s^2), g ค่าคงที่แรงโน้มถ่วง (m/s^2), θ ระดับความโค้งของถนน (degrees), C_r ค่าสัมประสิทธิ์ ความต้านทานการหมุน, c_w ค่าน้ำหนักรถ (kg), d_{ij} ค่าระยะทางระหว่าง i และ j (m), C_d ค่าสัมประสิทธิ์ แรงต้านอากาศ, ρ คิวหน้าผาด้านหน้าของรถยนต์ (m^2), μ_{ij} ค่าความหนาแน่นอากาศ (kg/m^3), v_{ij} ค่าความเร็วในการเข้าโค้ง ระหว่าง i และ j (m/s), R ตัวคูณอันเนื่องมาจากแรงเสียดทานของเครื่องยนต์ (KJ/rev/litre), B ค่าความจุของเครื่องยนต์ (litre), N ค่าความเร็วรอบของเครื่องยนต์ (rev/s), ε ประสิทธิภาพของระบบส่งกำลัง, P_a ค่าพลังงานที่สูญเสียไปเนื่องจากระบบต่างๆ ของเครื่องยนต์ อาทิ เช่น แอร์ (KJ), η ค่าประสิทธิภาพของเครื่องยนต์, f_d ค่าความหนาแน่นของเชื้อเพลิง (g/l), μ_{ij} ค่าน้ำหนักสินค้าที่บรรทุกระหว่าง i และ j (kg)

การคำนวณหาการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (Emissions of CO₂)

หน่วยวัดอัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 1 ลิตรของ น้ำมันดีเซล มีอัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เท่ากับ 2.6676 kg of CO₂ (Defra, 2011)

$$\text{Emissions of CO}_2 = F \times 2.6676 \quad \dots (5)$$

F อัตราการใช้ปริมาณพลังงานเชื้อเพลิง ในหน่วย ลิตร (litre)

4. ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ปัญหาต้นแบบมาตรฐาน (Standard Benchmark Problem) ชุด B แต่ละกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะกระจุกตำแหน่งของจุดส่งสินค้า และปริมาณความต้องการสินค้าที่มีปริมาณใกล้เคียงกัน โดยเฉลี่ยในแต่ละจุดส่ง จากการศึกษาพบว่า วิธีการหาค่าประหยัด (CWS) ให้ผลลัพธ์ค่าน้ำหนัก และระยะทาง (Weight Distance) ต่ำกว่าวิธีการหาจุดส่งที่ใกล้เคียงที่สุด (NN) ซึ่งสามารถช่วยลดอัตราการใช้เชื้อเพลิง และช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ แสดงดังตารางที่ 1 และ 2

เมื่อพิจารณาตัวแปร ที่ส่งผลต่อค่าน้ำหนัก และระยะทาง (Weight Distance) และอัตราการใช้เชื้อเพลิง ขึ้นอยู่กับน้ำหนักของค่าตัวแปรนั้น อาทิเช่น B-n31-k5, B-n31-k5 และ B-n31-k5 ซึ่งมีจำนวนยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งเท่ากัน แต่จำนวนจุดส่งสินค้าเพิ่มขึ้น เท่ากับมีปริมาณความต้องการสินค้าที่เพิ่มมากขึ้น การประมวลผลการจัดเส้นทางของทั้ง 2 วิธีการ พบว่าการอัตราการใช้เชื้อเพลิง การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อจุดส่งสินค้าเพิ่มขึ้น เป็นต้น

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับ	ปัญหา	ระยะทาง (กิโลเมตร) : CVRP		น้ำหนัก ระยะทาง (กิโลกรัม-กิโลเมตร) : GVRP	
		NN	CWS	NN	CWS
1	B-n31-k5	955.06	681.16	122,649.80	97,260.33
2	B-n34-k5	901.62	794.33	127,108.70	113,083.45
3	B-n35-k5	1,223.55	978.33	163,818.16	143,426.85
4	B-n38-k6	1,269.70	832.09	162,996.07	118,691.16
5	B-n39-k5	1,060.15	566.71	131,650.54	81,992.28
6	B-n41-k6	1,088.38	898.09	154,421.82	131,547.12
7	B-n43-k6	970.99	781.96	129,060.41	114,198.10
8	B-n44-k7	1,188.95	937.74	160,096.40	137,549.97
9	B-n45-k5	1,129.52	757.16	146,329.27	115,311.13
10	B-n45-k6	1,083.34	727.84	141,525.62	105,806.78

ตาราง 2 อัตราการใช้เชื้อเพลิง และอัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ลำดับ	ปัญหา	อัตราการใช้เชื้อเพลิง (ลิตร)			อัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (กิโลกรัมคาร์บอนไดออกไซด์)		
		NN	CWS	ค่าผลต่าง (%)	NN	CWS	ค่าผลต่าง (%)
1	B-n31-k5	215.70	153.99	-28.61	575.41	410.78	-28.61
2	B-n34-k5	203.80	179.56	-11.89	543.66	479.01	-11.89
3	B-n35-k5	276.44	221.22	-19.97	737.44	590.13	-19.97
4	B-n38-k6	286.76	188.10	-34.40	764.98	501.79	-34.40
5	B-n39-k5	239.37	128.13	-46.47	638.55	341.80	-46.47
6	B-n41-k6	246.03	203.08	-17.45	656.32	541.73	-17.45
7	B-n43-k6	219.36	176.81	-19.39	585.18	471.67	-19.39
8	B-n44-k7	268.64	212.04	-21.06	716.62	565.65	-21.06
9	B-n45-k5	255.12	171.27	-32.86	680.58	456.90	-32.86
10	B-n45-k6	244.71	164.56	-32.75	652.79	439.00	-32.75
		ค่าเฉลี่ย		-26.48			

5. การอภิปรายผล

งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดเส้นทางยานพาหนะเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยมีข้อจำกัดเรื่องความสามารถในการบรรทุก (Ilker Küçükoğlu et al., 2014) เพื่อให้เกิดปริมาณการใช้พลังงานเชื้อเพลิงที่น้อยที่สุด พิจารณาข้อจำกัด ค่าน้ำหนัก และค่าระยะทาง เปรียบเทียบพบว่า ค่าเฉลี่ยค่าระยะทาง CVRP 353.81 กิโลเมตร G-CVRP 378.13 กิโลเมตร และค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้พลังงานเชื้อเพลิง CVRP 26.79 ลิตร G-CVRP 25.61 ลิตร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่องนี้คือ เมื่อศึกษาการจัดเส้นทางเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณารูปแบบการจัดเส้นทางเพื่อสิ่งแวดล้อมสามารถช่วยลดปริมาณการใช้พลังงานเชื้อเพลิง

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าวิธีการหาค่าประหยัด (CWS) สามารถจัดเส้นทางยานพาหนะ ที่ช่วยลดอัตราการใช้เชื้อเพลิง ส่งผลทำให้ปริมาณการปล่อย CO₂ ลดลงถึง 26.48% โดยเฉลี่ยของทุกกลุ่มตัวอย่าง เมื่อเทียบกับวิธีการหาจุดส่งที่ใกล้เคียงที่สุด (NN) จึงถือเป็นวิธีการที่มีส่วนช่วยในการรักษาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ของภาคการขนส่ง หากพิจารณามุมมองการลดอัตราการใช้เชื้อเพลิง ด้านเศรษฐศาสตร์ สามารถช่วยองค์กร หรือหน่วยงาน ลดต้นทุนการขนส่ง และด้านสิ่งแวดล้อมสามารถช่วยลดมลภาวะ (ปริมาณการปล่อย CO₂) ทางอากาศลงสืบเนื่องจากปริมาณการปล่อย CO₂ เป็นหนึ่งในก๊าซเรือนกระจก ส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อนที่ตอนนี้เป็นปัญหาทั่วโลกที่กำลังเผชิญอยู่

จากการศึกษาปัญหาการจัดเส้นทางยานพาหนะ พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าน้ำหนัก ค่าระยะทาง อัตราการใช้เชื้อเพลิง และปริมาณการปล่อย CO₂ มีดังนี้ ปริมาณความต้องการสินค้า, ลักษณะตำแหน่งที่ตั้งของจุดส่ง และคลังสินค้า, จำนวนยานพาหนะที่ใช้ขนส่ง และค่าระยะทาง ขึ้นอยู่กับน้ำหนักของค่าตัวแปรนั้น

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการทดลองใช้กับปัญหาต้นแบบมาตรฐานที่มีความหลากหลาย ของตำแหน่งที่ตั้งคลังสินค้า และจุดส่งสินค้า สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับปัญหาและ สถานการณ์จริง โดยการเลือกค่าตัวแปรให้เหมาะสมกับรูปแบบปัญหาจริง เนื่องจากปริมาณความต้องการสินค้า และน้ำหนักสินค้า ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงอาจจะมีปริมาณที่มากน้อยต่างกันในแต่ละจุดส่ง ในจุดส่งที่มีน้ำหนักมาก การส่งสินค้าจากคลังไปยังจุดส่งจะทำให้เกิดปริมาณการใช้พลังงานเชื้อเพลิงที่มากกว่าจุดส่งที่มีน้ำหนักน้อยกว่า การพิจารณาการขนส่งต้องเกิดจากค่าน้ำหนัก และค่าระยะทางควบคู่กันในการคำนวณปริมาณการใช้พลังงานเชื้อเพลิง ค่าตัวแปรที่ใช้ในการคำนวณปริมาณการใช้พลังงานเชื้อเพลิง ควรที่จะเป็นค่าสัมประสิทธิ์และ ค่าตัวแปรที่เกิดขึ้นจริง ของยานพาหนะนั้นจริงๆ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงค่าความจริงมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ศูนย์พยากรณ์ และสารสนเทศพลังงาน. (2559). การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) จากการใช้พลังงานปี 2558: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน.
- สำนักยุทธศาสตร์ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน). (2557). ยุทธศาสตร์องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) พ.ศ.2559-2564. (หน้า 36). สำนักยุทธศาสตร์ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน).

- Barth M., Scora G., and Younglove T. (2004). Modal emissions model for heavy-duty diesel vehicles. *Journal of the Transportation Research Board*. (1880), 10-20.
- Defra. (2012). Guidelines to Defra/DECC's GHG Conversion Factors for Company Reporting. *A Green Vehicle Routing Problem*. 48(100-114). สืบค้นเมื่อ January 15, 2017, <https://www.gov.uk/guidance/measuring-and-reporting-environmental-impacts-guidance-for-businesses>
- Ilker kucukoglu et al. (2013). A Green Capacitated Vehicle Routing Problem with Fuel Consumption Optimization Model In *International Journal of Computational Engineering Research*. Vol.03
- İlker Küçüköğlü, Seval Ene, Ash Aksoy, Nursel Öztürk. (2014). A memory structure adapted simulated annealing algorithm for a green vehicle routing problem In *ENVIRONMENTAL SCIENCE AND POLLUTION SENSING, MONITORING, MODELING AND REMEDIATION*. Turkey: Industrial Engineering Department, Faculty of Engineering, Uludag University.
- Juan R.Jaramillo (2011). *The Green Vehicle Routing Problem*. Department of Business Administration Albany State University.
- Ruengsak Kawtummachai, Tsutomu.Shohdohji (2014) . A Hybrid Harmony Search (HHS) Algorithm for a Green Vehicle Routing Problem (GVRP) In *4th International Conference on Engineering Optimization*. September 8-11, Portugal
- Tânia Rodrigues Pereira Ramos, Maria Isabel Gomes, Ana Paula Barbosa-PÓvoa. (2012). Minimizing CO₂ Emissions in a Recyclable Waste Collection System with Multiple Depots In *EUROMA/POMS Joint Conference*, Netherlands: Amsterdam.

การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าประเภทรถจำลอง
กรณีศึกษา บริษัท มาจอเร็ตต์ (ประเทศไทย) จำกัด
INCREASING EFFICIENCY OF INVENTORY MANAGEMENT
IN CASE OF MAJORETTE (THAILAND) CO.,LTD.

พิชญ์ตานันท์ คุรนิอาจ¹

Logistics Management, Master of Business Administration, University of the Thai Chamber of Commerce

Tel. 087-4034448, E-mail: Jellyme.pittanan@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการคลังสินค้าและลดระยะเวลาในการรับ-เบิกจ่ายสินค้าจากคลังเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้ข้อจำกัดด้านพื้นที่ ปัจจุบันคลังสินค้ามีปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลในระบบกับที่ตรวจนับจริงภายในคลังไม่ตรงกันจึงส่งผลกระทบต่อแผนการผลิตเกิดการวางแผนผิดพลาด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการคลังสินค้าขาดประสิทธิภาพทางผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

จากการศึกษาพบว่าปัญหาเกิดมาจากการทำงานของพนักงานที่ไม่ได้ทำการตัดสต็อกทันทีเมื่อมีการรับเข้าหรือเบิกจ่ายชิ้นงานออกส่งผลให้ข้อมูลในระบบไม่เป็นปัจจุบันเกิดความผิดพลาดและเมื่อทำการแก้ไขการผลิตย้อนหลังทำให้เสียเวลาในการดำเนินงาน ในบางขั้นตอนระบบเป็นการปฏิบัติงานด้วยคนทำให้เกิดความผิดพลาดได้ง่ายและพื้นที่ภายในคลังไม่ได้ระบุตำแหน่งการจัดเก็บชัดเจนหลังจากทำการศึกษาและหาแนวทางปรับปรุงด้วยการแบ่งพื้นที่จัดเก็บโดยการวิเคราะห์ ABC Analysis สร้างแบบฟอร์มในการรับ-เบิกจ่ายชิ้นงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และปรับปรุงขั้นตอนการทำงานของพนักงานพบว่าขั้นตอนการรับสินค้าเข้าคลังระยะเวลาลดลง 32.8 เปอร์เซ็นต์ ขั้นตอนการเบิกจ่ายระยะเวลาลดลง 45.54 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณในการเก็บชิ้นงาน Vrac เพิ่มขึ้น 66.67 เปอร์เซ็นต์และปริมาณในการเก็บชิ้นงาน Component Coque เพิ่มขึ้น 33.33 เปอร์เซ็นต์

คำสำคัญ: การจัดการคลังสินค้า, การแบ่งประเภทสินค้าคงคลังตามฐานกิจกรรม (ABC Analysis), การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการคลังสินค้า

ABSTRACT

This research aimed to increase efficiency of the inventory management for the case study of automotive part of toy company and reduce the time taken to pick-up part component from the inventory of Vrac store to the assembly section. The inventory had a problem with the data in the system which is seriously monitored in the database that was to present on operating results and it's not real time of summary so this problem making effect to another department that is planning section when doing the weekly plan. The labour cannot seeking the goods as well, getting waste of time to pick-up because they don't have been setting the zoning and the specific area for

classification. The purpose of the study are to study the causes of waiting in the production process. To optimize the accuracy of inventory data. To study how to improve the efficiency of inventory operations.

The Author applied inventory control of ABC analysis and setting the new layout. Group A based on an inventory of high value and a high rate of annual usage, inventory counting will be counted every month. Group B checked the inventory with triple of frequency per year and Group C performs the counting two time per year. A second approach was to improve the procedure storage for labour by doing inventory control based on ABC analysis and to fill completely on work sheets anytime. And the third approach was to improve the inventory layout by do increasing the two rack to support working processes. The results demonstrated that inventory control system using ABC Analysis which decreased piking time 48.49% in the VRAC, 45.54% in Component, up 66.67% and 33.33% in VRAC and Component Coque storage, that can help to optimize inventory management and increase internal-customer satisfaction.

Keywords: Warehouse Management, ABC Analysis, Increasing Efficiency of Inventory Management

1. บทนำ

สถานการณ์ของอุตสาหกรรมการผลิตของเล่นในตลาดโลกนั้นมีการแข่งขันสูงมากเนื่องจากเป็นที่ต้องการของกลุ่มผู้บริโภคอย่างต่อเนื่องและยังเกิดกลุ่มผู้แข่งขันรายใหม่เข้าสู่ตลาด โดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตจากประเทศจีน ดังนั้นการแข่งขันด้านเวลา การจัดส่งและคุณภาพถือเป็นสิ่งสำคัญ จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของบริษัททำให้พบว่าบริษัทประสบปัญหาสินค้าที่ผลิตออกมามีปริมาณไม่เพียงพอต่อการจัดส่ง เนื่องด้วยทางโรงงานทำการผลิตสินค้ารถจำลองหลากหลายรูปแบบทำให้ไม่สามารถระบุข้อมูลได้ชัดเจน เช่น พื้นที่ที่ใช้จัดเก็บสินค้านั้นๆ มีการจัดเก็บสินค้าหลายประเภทไว้ในพื้นที่เดียวกันจึงทำให้เกิดปัญหาพนักงานหาสินค้าไม่เจอเมื่อเข้าสู่ขั้นตอนการประกอบ ทำให้ไม่สามารถทำการบรรจุสินค้าลงบรรจุภัณฑ์ในกระบวนการถัดไปได้เป็นเหตุให้พนักงานต้องหยุดสายการผลิตเพื่อแทรกการผลิตงานที่ทำไม่เจอในคลังจัดเก็บเพื่อให้สามารถผลิตงานให้เสร็จทันตามเวลาส่งมอบ การหยุดสายการผลิตที่กำลังผลิตอยู่ขณะนั้นส่งผลกระทบต่อผลิตทั้งกระบวนการ และส่งผลกระทบต่อแผนการผลิตโดยรวมในส่วนของงานวางแผนการผลิต จากปัญหานี้ส่งผลให้บริษัทเกิดความล่าช้าในการส่งออก, เกิดต้นทุนในการจ้างพนักงานนอกเวลา และเกิดค่าเสียโอกาสทางการตลาดที่เกิดจากความล่าช้าในการส่งมอบ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสินค้าที่ผลิตออกมาไม่เพียงพอต่อการจัดส่ง โดยเฉพาะปัญหาภายในคลังสินค้าเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ประกอบการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษารั้งนี้ไปใช้ในการวางแผนการผลิตและบริหารจัดการคลังสินค้าให้เกิดประโยชน์และประสิทธิผลสูงสุด

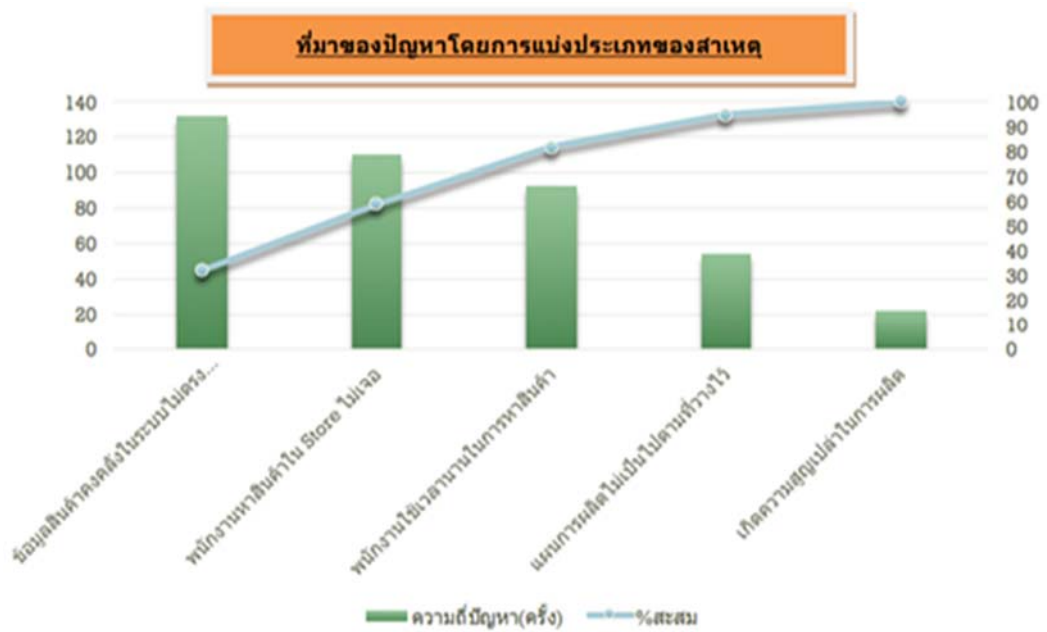
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดการรอคอยในกระบวนการผลิตสินค้าประเภทรถจำลอง
2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพความแม่นยำของข้อมูลสินค้าคงคลัง
3. เพื่อศึกษาวิธีการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในคลังสินค้าให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าเป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Operation Research) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงสภาพความเป็นจริงของระบบปฏิบัติการในปัจจุบัน ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนธันวาคม 2559-มกราคม 2560 และใช้ข้อมูลย้อนหลังในการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2559-ธันวาคม 2559 วิจัยโดยวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของกระบวนการ ได้ผลการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ในรูปที่ 1

รูปที่ 1 สาเหตุของการส่งมอบสินค้าล่าช้า

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลัง 6 เดือนเพื่อศึกษาอัตราการความผิดพลาดที่เกิดจากข้อมูลสินค้าในระบบไม่ตรงกับยอดนับจริงดังแสดงในรูปที่ 2 และตารางที่ 1 ตามลำดับ

รูปที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบยอดสินค้าคงคลังกับยอดตรวจนับจริง

ตารางที่ 1 แสดงอัตราการเปรียบเทียบยอดสินค้าคงคลังกับยอดตรวจนับจริง

เดือน	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ยอดสินค้าคงคลัง	1,365,326	1,905,809	1,980,855	2,450,282	2,124,527	1,594,022
ยอดตรวจนับจริง	1,300,207	1,769,539	1,624,006	2,318,606	2,000,427	1,297,373
ผลต่าง	65,119	136,270	356,849	131,676	124,100	296,649
%ผลต่าง	4.77%	7.15%	18.01%	5.37%	5.84%	18.61%

จากนั้นทำการทดลองในส่วนของฝ่ายปฏิบัติการภายในคลังสินค้า โดยให้ความสำคัญในการปรับปรุง 3 ด้าน คือ ด้านการออกแบบแผนผังคลังสินค้า ด้านการรับเข้าและการเบิกจ่ายภายในคลัง และด้านขั้นตอนการทำงานภายในคลังสินค้า ในด้านการออกแบบคลังสินค้านั้นผู้วิจัยทำการออกแบบผังคลังสินค้าใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บชิ้นงาน Vrac และ Component Coque โดยเพิ่ม Rack และจัดตำแหน่งการวางชิ้นงานทั้ง 2 ประเภทตามทฤษฎี ABC Analysis ชิ้นงานที่มีการเบิกใช้บ่อยที่สุดจะจัดเก็บไว้ใกล้ประตูทางออก โดยชิ้นงาน Vrac จะจัดเก็บไว้ในภาชนะกล่อง WIP ส่วนชิ้นงาน Component Coque จะจัดเก็บไว้ในภาชนะถาดไม้เพื่อให้สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายและประหยัดเวลาในการหยิบชิ้นงาน ในการปรับปรุงในด้านการรับเข้าและการเบิกจ่ายภายในคลังได้จัดทำแบบฟอร์มการรับเข้า-เบิกจ่ายรูปแบบใหม่ให้สามารถใช้งานได้ง่ายไม่ซ้ำซ้อน เมื่อพนักงานมีการนำชิ้นงานเข้าเก็บในคลังหรือเบิกออกไปประกอบจำเป็นจะต้องมีการบันทึกข้อมูลทุกครั้งเพื่อให้พนักงานบันทึกลงในระบบได้อย่างถูกต้อง และสามารถทวนสอบย้อนกลับได้ในภายหลัง ด้านวิธีและขั้นตอนการทำงานภายในคลังสินค้าทำการศึกษาขั้นตอนการทำงานรูปแบบเดิมโดยศึกษาระยะเวลาในการปฏิบัติงานจากการทำ Swimlane Diagram จากนั้นหาจุดคอขวดของงานและตัดขั้นตอนการทำงานที่ไม่เกิดประโยชน์ ที่ก่อให้เกิดความสูญเสียจากการรอคอยออกจากกระบวนการและสร้างขั้นตอนการทำงานใหม่ให้แก่พนักงานเพื่อให้เกิดรูปแบบการทำงานที่มีมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการจัดเก็บ

4. ผลการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้หลังจากปรับปรุงระยะเวลาในการ Picking Time Vrac และ Picking Time Component ลดลงคิดเป็น 48.49% และ 63.04% ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบระยะเวลาในการ Picking Time ทั้งก่อน-หลังการปรับปรุงผังคลังสินค้า

ITEM	ก่อนการปรับปรุง Layout		หลังการปรับปรุง Layout	
	Timing (min.)	Service time	Timing (min.)	Service time
VRAC	10.93	0.66	5.63	4.75
Component	9.47	1.05	3.50	3.78

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าประเภทรถจำลอง หลังการปรับปรุงใน 3 ด้าน คือ ด้านการออกแบบแผนผังคลังสินค้า (Layout) ด้านการจัดเก็บและการเบิกจ่ายภายในคลัง และด้านขั้นตอนการทำงานภายในคลังสินค้า พบว่าสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนและหลังการปรับปรุง

เกณฑ์การวัดผล	ผลการปรับปรุง		สรุปผล
	ก่อน	หลัง	
ระยะเวลาในการรับ-เบิกจ่ายสินค้า(เฉลี่ย)	30 นาที	15 นาที	ลดลง 50%
Qty ที่เก็บได้ VRAC	1,080 boxes	1,800 boxes	เพิ่มขึ้น 66.67 %
Qty ที่เก็บได้ Coque	3,240 Tray	4,320 Tray	เพิ่มขึ้น 33.33%
พื้นที่การจัดเก็บ	540 slot	720 slot	เพิ่มขึ้น 25%

ดังนั้นในการจัดการคลังสินค้าและการวาง Layout ถือเป็นเรื่องสำคัญในการบริหารจัดการคลังให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยได้มีการปรับเปลี่ยนขั้นตอนการทำงานและปรับปรุงพื้นที่ โดยมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กำหนดพื้นที่ในการจัดเก็บให้ชัดเจนภายในคลังสินค้าโดยแบ่งหมวดหมู่ของชิ้นงาน Vrac และ Part Component ด้วยวิธี ABC Analysis ให้ชัดเจนก่อนจัดเก็บภายในคลัง ปรับปรุงกระบวนการรับและกระบวนการเบิกจ่ายโดยทุกครั้งที่มีการรับเข้า-เบิกจ่ายต้องมีใบแสดงรายการในแบบฟอร์มทุกครั้ง ปรับมาตรฐานการทำงานของพนักงานคลังสินค้าให้ดีขึ้น และสนับสนุนให้มีการทำการเปรียบเทียบผลการทำงานก่อนและหลังเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบขององค์กรต่อไป จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า บริษัทสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุนันทา สิริเจริญวัฒน์, 2555) เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าของบริษัท ภูมิไทย คอมซีส จำกัด พบว่าสาเหตุที่ทำให้การดำเนินงานของบริษัทขาดประสิทธิภาพ คือ มีสินค้าคงคลังปริมาณสูง คลังสินค้ามีวิธีการจัดเก็บและจัดวางไม่เหมาะสม กระบวนการเบิกจ่ายอะไหล่ให้ช่างใช้เวลานานและมีข้อผิดพลาดสูง จึงได้จัดลำดับความสำคัญด้วยวิธี ABC และทำการออกแบบแผนผังการจัดเก็บใหม่ และงานวิจัยของ (โชติกา ทองสุโชติ, 2552) เรื่องการจัดการควบคุมสินค้าคงคลังโดยวิธี ABC Analysis ของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง บริษัท เอ.ซี. เอ็นจิเนียริ่ง แอนด์ ดีไซน์ จำกัด พบว่าในการจัดการควบคุมสินค้าคงคลังให้มีต้นทุนที่ลดลงและลดระยะเวลาในการเคลื่อนย้ายสินค้าที่มีปริมาณการใช้งานจำนวนมาก โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบ ABC สามารถลดระยะเวลาในการเคลื่อนย้ายสินค้าจาก Rack มายัง Store ได้เป็นระยะทาง 3.20 เมตร

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าประเภทรถจำลองหลังการปรับปรุงใน 3 ด้านพบว่าสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บพบว่าขั้นตอนการรับสินค้าเข้าคลังระยะเวลาลดลง 32.8 เปอร์เซ็นต์

ขั้นตอนการเบิกจ่ายระยะเวลาลดลง 45.54 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณในการเก็บ Vrac เพิ่มขึ้น 66.67 เปอร์เซ็นต์ และปริมาณในการเก็บ Component Coque เพิ่มขึ้น 33.33 เปอร์เซ็นต์

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าประเภทรถจำลองสามารถสรุปข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาดังนี้

1. เพิ่มจำนวนพนักงานคลังสินค้าให้เพียงพอ
2. ฝึกอบรมการทำงานให้แก่พนักงานเพื่อเพิ่มทักษะการทำงาน
3. กรณีหากมี WIP ในระบบควรมารวมกับชิ้นส่วนที่เหลือจากแผนก assembly ก่อนเคลื่อนย้ายเข้าเก็บในคลังสินค้า
4. ควรนำหลักทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านคลังสินค้าให้ครบทุกด้านในการวิจัยในขั้นต่อไปเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. ในอนาคตอาจมีการนำ Bar Code มาใช้ในงานคลังสินค้าเพื่อเพิ่มความแม่นยำในการรับข้อมูลและประหยัดแรงงานคน
6. ทางผู้วิจัยได้ทำการทดลองเพิ่มเติมโดยสร้างโมเดลจำลอง (Simulation) เพื่อวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนจำนวนพนักงานภายในคลังสินค้าให้เหมาะสมเพื่อลดการรอคอยที่เกิดขึ้น ซึ่งช่วยให้เกิดการวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จและสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.มณีสรา บารมีชัย อาจารย์ที่ปรึกษาที่เสียสละเวลาในการตรวจสอบและให้คำแนะนำตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้จัดทำใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์ทุก ๆ ท่าน นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้บริหารและพนักงานทุกท่านของ บริษัท มาจอเร็ดด์ (ประเทศไทย) จำกัด ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านข้อมูลและเปิดให้เข้าทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้ทำให้งานลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- โชติกา ทองสุโชติ. 2552. การจัดการควบคุมสินค้าคงคลัง โดยวิธี ABC Analysis ของธุรกิจรับเหมา ก่อสร้าง: กรณีศึกษา บริษัท เอ.ซี. เอ็นจิเนียริ่ง แอนด์ ดีไซน์ จำกัด. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน, ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลักขณา ชัยพัฒนานนท์. 2552. การจัดการคลังสินค้ากรณีศึกษา บริษัท ไคก้า (ไทย) จำกัด, หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุนันทา ศิริเจริญวัฒน์. 2558. การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า กรณีศึกษา บริษัท ภูมิไทยคอมซีเอส จำกัด, บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- Logistics Corner (Copyright, 2009). การควบคุมสินค้าคงคลัง. สืบค้นวันที่ 20 พฤศจิกายน 2559 จาก

<http://www.logisticscorner.com/index.php/2009-05-25-00-45-43/42-inventorymanagement/383-2009-07-02-16-03-14.html>.

Tompkins & Smith, 1988. The Warehouse Management Handbook North. Carolina: McGraw-Hill.

ปัจจัยด้านการจัดการโลจิสติกส์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการ
ด้านการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร
LOGISTICS MANAGEMENT FACTORS AFFECTING TO THE EFFICIENCY
OF TOURIST TRANSPORTATION SERVICES OF TOUR BUSINESS IN BANGKOK

ภารวี อยู่จ้อย¹ และ ผศ.ดร.พัฒน พิชญเกษม²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต, pharaweejoojui@gmail.com

²ผู้อำนวยการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต, phat.rsu@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของธุรกิจนำเที่ยวที่มีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการจัดการโลจิสติกส์ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 242 ราย และใช้ One-Way ANOVA และ Pearson Correlation เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีลักษณะของกิจการนำเที่ยวคนในประเทศไปยังต่างประเทศจำนวน 107 บริษัท มีระยะเวลาในการดำเนินกิจการ 6 ปี – 10 ปี มีจำนวนพนักงาน 11 – 50 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 300,001 บาท – 400,000 บาท ผู้ประกอบการเห็นว่า ปัจจัยด้านการจัดการโลจิสติกส์ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการลูกค้าส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์ และน้อยที่สุด ด้านการขนส่ง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ลักษณะทั่วไปของธุรกิจนำเที่ยวที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านการจัดการโลจิสติกส์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ด้านเวลา ด้านข้อมูลข่าวสารและด้านความปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การจัดการโลจิสติกส์, ประสิทธิภาพการให้บริการด้านการขนส่ง, ธุรกิจนำเที่ยว

Abstract

The purpose of the study was twofold, (1) to study general information of travel business affecting to the efficiency of tourist transportation services of tour business in Bangkok and (2) to study logistic management factors to correlate with the efficiency of tourist transportation services of tour business in Bangkok. Questionnaires were

used to collect statistical data from samples of 242 entrepreneurs of tour business in Bangkok. The statistics used for data analysis were descriptive statistics and inferential statistics.

The study found that the majority of the respondents were 107 out-bound operators, duration of business operation was 6 - 10 years, number of employees 11 – 50 persons, and have 300,001 – 400,000 baht of income per month. Entrepreneurs of travel business thought that logistic activities affecting to the efficiency of tourist transportation services of tour business in Bangkok was at a highest level, with an average of 4.71. When considering each item, it was found that customer services affecting to the efficiency of tourist transportation services of tour business in Bangkok was highest at an average of 4.78, followed by logistics communications with the mean score 4.72, and the smallest affecting is transportation with the mean score 4.63.

The results of hypothesis testing showed that

1. General characteristics of travel business include the followings: categorizing by business type, duration of business operation, the number of employee characteristics, and income per month does not affect to the efficiency of tourist transportation services of tour business in Bangkok at a statistical significant of 0.05.

2. Logistic management factors include the followings: customer services, transportation and logistics communications correlate with the efficiency of tourist transportation services of tour business in Bangkok at a statistical significant of 0.05.

Keywords : Logistic Management Factors, Tour Business, Efficiency of Transportation Services

1. บทนำ

ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศ แต่เมื่อผ่านพ้นวิกฤตไปแล้วนักท่องเที่ยว ก็ยังกลับมาเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แสดงถึงความเชื่อมั่นที่นักท่องเที่ยวมีต่อเมืองไทย การท่องเที่ยวไทยยังมีปัญหาสะสมยาวนาน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว ความไม่พร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ทักษะและองค์ความรู้ของบุคลากรท่องเที่ยว ขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น หากประเทศไทยยังจำเป็นต้องอาศัยรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อเป็นฐานเศรษฐกิจหลักให้กับประเทศ รวมถึงเป็นแหล่งกระจายรายได้ และการจ้างงาน เพื่อช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับชุมชนและสังคมไทยแล้ว ควรจะมีการทบทวนทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง ศักยภาพและโอกาสที่จะเกิดขึ้น และเพื่อเป้าหมายการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

จากสภาวะการแข่งขันกันสูงของธุรกิจท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการจัดการ และประสิทธิภาพใหม่ๆ อยู่เสมอ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการบริการที่ดีส่งมอบสิ่งที่มีคุณค่าแก่ลูกค้า และสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าอย่างสูงสุด เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าในระยะยาว (Zimeldin, 2004) ธุรกิจนำเที่ยวเป็นอีกหนึ่งธุรกิจการบริการที่มีการแข่งขันค่อนข้างสูง เป็นธุรกิจที่มุ่ง เน้นการดึงกลุ่มนักท่องเที่ยวให้มาเยือนท้องถิ่นของตนรวมทั้งทำหน้าที่การนำเที่ยวทั้งภายในและต่างประเทศ (กรมการท่องเที่ยว, 2554)

การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำมาช่วยการบริหารจัดการระบบการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากการจัดการโลจิสติกส์เป็นกระบวนการเคลื่อนย้ายสินค้าหรือบริการทั้งภาคการผลิตและภาคบริการจากต้นทางไปสู่ปลายทาง การจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว จะครอบคลุมตั้งแต่การขนส่งนักท่องเที่ยวและวัตถุประสงค์ของ การให้และรับข้อมูลข่าวสารและการรับชำระเงิน (กมลชนก สุทธิวาทนฤพุดิ และคณะ, 2547)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของธุรกิจนำเที่ยวที่มีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการจัดการโลจิสติกส์ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ที่ศึกษาเกี่ยวกับ “ปัจจัยด้านการจัดการโลจิสติกส์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการด้านการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร” โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยคำนวณมาจากสูตรของการคำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample Size) กรณีทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน Taro Yamane (1967) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 ราย โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย เพื่อนำผลที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.744 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายและวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบรรยายคุณลักษณะของข้อมูลที่ได้รับจากผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D)

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการทดสอบความสมมติฐานที่ตั้งไว้ประกอบไปด้วย

- (1) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของข้อมูลที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม

- (2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อใช้ทดสอบค่าความสัมพันธ์กันสำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการวิจัย

ธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีลักษณะของกิจการนำเที่ยวคนในประเทศไปยังต่างประเทศจำนวน 107 บริษัท (ร้อยละ 44.20) มีระยะเวลาในการดำเนินกิจการ 6 ปี – 10 ปี จำนวน 74 บริษัท (ร้อยละ

30.60) มีจำนวนพนักงาน 11 – 50 คน จำนวน 131 บริษัท (ร้อยละ 54.13) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 300,001 บาท – 400,000 บาทจำนวน 86 บริษัท (ร้อยละ 35.54)

ปัจจัยด้านการจัดการโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า กิจกรรมโลจิสติกส์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการให้บริการลูกค้ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) รองลงมา ด้านการติดต่อสื่อสารทางด้าน โลจิสติกส์ ($\bar{x} = 4.72$) และน้อยที่สุด ด้านการขนส่ง ($\bar{x} = 4.63$) โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านการให้บริการลูกค้า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กิจกรรมให้พนักงานบริการรวดเร็ว ถูกต้อง และสะดวก และกิจกรรมให้พนักงานแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.86$) รองลงมา กิจกรรมดำเนินงานตามความต้องการของลูกค้า และกิจกรรมให้พนักงานมีอัธยาศัยที่ดี และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ($\bar{x} = 4.83$) และน้อยที่สุด กิจกรรมมีความทันสมัยของเครื่องมือ ในการให้บริการ ($\bar{x} = 4.57$)

2) ด้านการขนส่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กิจกรรมมีการเลือกประเภทการขนส่ง เช่น ทางรถยนต์ ทางรถไฟ ทางน้ำ หรือทางอากาศ ตามจำนวนของนักท่องเที่ยวและสัมภาระมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$) รองลงมา กิจกรรมเลือกใช้พาหนะขนส่งที่เหมาะสมกับเส้นทาง ($\bar{x} = 4.67$) และกิจกรรมมีการเลือกผู้ขับขี่ยานพาหนะที่เชื่อถือได้ โดยไม่ทำให้เกิดความอันตรายแก่ลูกค้า ($\bar{x} = 4.67$) และน้อยที่สุด กิจกรรมสามารถกำหนดเวลาในการขนส่งตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางตรงต่อเวลาและเชื่อถือได้ ($\bar{x} = 4.50$)

3) ด้านการติดต่อสื่อสารทางด้าน โลจิสติกส์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กิจกรรมนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการไหลของข้อมูลโดยกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่รับคำสั่งจากลูกค้ามายังผู้ประกอบการอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.74$) และกิจกรรมนำระบบสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้เพื่อเพิ่มความสะดวกในการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.70$)

ด้านประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร เห็นด้วยอย่างยิ่งกับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ($\bar{x} = 4.69$) โดยแบ่งออกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านเวลา พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร เห็นด้วยอย่างยิ่งกับด้านเวลา ($\bar{x} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ยานพาหนะมาถึงจุดหมายตามเวลาที่กำหนดอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.73$) รองลงมา ระยะเวลาในการรอขนานพาหนะอยู่ในระยะเวลาที่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.63$) และน้อยที่สุด ยานพาหนะใช้เวลาในการเดินทางเหมาะสม ($\bar{x} = 4.50$)

2) ด้านข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานครเห็นด้วยอย่างยิ่งกับด้านเวลา ($\bar{x} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวทราบถูกต้องอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.74$) รองลงมา มีการใช้อุปกรณ์ สื่อ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ชัดเจน เช่น เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน ป้ายบอกทาง ป้ายบอกห้ามต่างๆ เป็นต้น ($\bar{x} = 4.60$) และมีการแจ้งข้อมูลประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวทราบถูกต้อง ($\bar{x} = 4.60$)

3) ด้านความปลอดภัยพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานครเห็นด้วยอย่างยิ่งกับด้านความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยอยู่

ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.89$) รองลงมา จุดให้บริการรับส่งนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.76$) และมีพนักงานดูแลในเรื่องของความปลอดภัยของทรัพย์สินและสิ่งของมีค่า ($\bar{x} = 4.72$)

5. การอภิปรายผล

ลักษณะทั่วไปของธุรกิจนำเที่ยว ได้แก่ ลักษณะของกิจการ ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ จำนวนพนักงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แตกต่างกับผลงานวิจัยของ ฌภัทร พิมพีศรี, ขจีโณม เกียรติระกุล (2558) ทำการวิจัยเรื่อง “การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัย พบว่า ธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดเชียงรายที่มีรูปแบบของธุรกิจ ทุนในการดำเนินงานเริ่มต้น ระยะเวลาในการดำเนินงาน และจำนวนพนักงานต่างกัน มีการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ปัจจัยด้านการจัดการ โลจิสติกส์ ประกอบด้วย ด้านการให้บริการลูกค้า ด้านการขนส่งและการติดต่อสื่อสารทางค่านโลจิสติกส์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลตามค่าน้ำหนักได้ดังนี้

1) ด้านการให้บริการลูกค้า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยด้านเวลา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงสุด กล่าวคือ กิจการบริการลูกค้าได้ทันเวลาที่ ตามเวลาที่กำหนด และใช้เวลาได้เหมาะสม จึงทำให้กิจการมีการบริการที่มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของลูกค้า ทำให้ลูกค้าประทับใจ และด้านความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก เนื่องจากกระบวนการรักษาความปลอดภัยยังไม่ดีพอ รวมถึงการประกันทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวด้วย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ขวัญหทัย สุขสมณะ (2550) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการ โรงแรมในเมือง จังหวัดเชียงราย รายงานว่าคุณภาพการบริการที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ามาใช้บริการของลูกค้าคือ คุณภาพการบริการของพนักงานในด้านความสามารถในการให้บริการที่รวดเร็วทันใจ มีความเข้าใจในการให้บริการที่ถูกต้องและการให้บริการที่มีความปลอดภัยตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิริยา อุทยานรัตน์ (2556) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ความปลอดภัยรถตู้โดยสารสาธารณะ” ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการขับรถเร็วเกินกำหนด พฤติกรรมการขับรถไม่สุภาพ มีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับความรู้สึกไม่ปลอดภัยในขณะที่นั่งรถตู้โดยสาร และพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือโดยไม่ใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือมีแนวโน้ม ที่จะสัมพันธ์กับความรู้สึกไม่ปลอดภัยในขณะที่นั่งรถตู้โดยสาร ดังนั้นแนวทางการแก้ไขให้ผู้โดยสารมีความรู้สึกปลอดภัยเพิ่มขึ้นในขณะที่โดยสารคือ การปรับปรุงพฤติกรรมของผู้ขับขี่ ด้านการใช้ความเร็ว และลักษณะการขับขี่ที่ไม่สุภาพ เพื่อให้ผู้โดยสารมีความรู้สึกปลอดภัยในขณะที่โดยสารเพิ่มมากขึ้น

2) ด้านการขนส่ง มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยด้านเวลาที่มีความสัมพันธ์มากกว่าด้านอื่น ๆ กล่าวคือ กิจการมีการรักษาเวลาขานพาหนะที่ขนส่งนักท่องเที่ยวให้มาถึงจุดหมายปลายทางตามเวลาที่กำหนด มีความเหมาะสมกับเส้นทางที่เลือกเดินทาง และด้านความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก กล่าวคือ บริษัทนำเที่ยวส่วนใหญ่ได้มีการตรวจสภาพขานพาหนะเป็นประจำ และได้มาตรฐานจากกรมการขนส่ง แต่ในบางครั้งก็ยังมีปัญหาหน้างานบ้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุทธ์ สนั่นดา (2559) ภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวและการรับรู้การประชาสัมพันธ์ทางการตลาด ที่ส่งผลกระทบต่อกรกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัย

กลุ่มของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการติดป้ายคำเตือนต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการระมัดระวังในการท่องเที่ยว และมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำการตามจุดต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่พยาบาล

3) การติดต่อสื่อสารทางด้านโลจิสติกส์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับ ด้านเวลาและด้านข้อมูลข่าวสาร ต่ำกว่าในทุก ๆ ด้าน เนื่องจากการสื่อสารของกิจการยังมีการสื่อสารที่ยังไม่ครอบคลุมทุกช่องทางจึงทำให้ลูกค้ายังมีความพอใจไม่มากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรียา งามเลิศ และ วีระศักดิ์ ศิริกุล (2558) การศึกษาปัญหาการส่งสินค้าล่าช้า และวิธีการแก้ปัญหาการส่งสินค้าที่ล่าช้า : กรณีศึกษา บริษัท ABC พลาสติก จำกัด ผลการวิจัยพบว่า พนักงานภายในองค์กรขาดการสื่อสารที่ดีการสื่อสารที่ใช้เป็นแบบการสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) จึงทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดการโลจิสติกส์เป็นเครื่องมือสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผน การดำเนินงาน และการควบคุมการเคลื่อนไหวทั้งไปและกลับตลอดจนสารสนเทศที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าแก่ลูกค้าสามารถสร้างความความพึงพอใจที่เหมาะสมและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวนั่นเอง (อนงค์ ไพจิตรประภาภรณ์, 2550)

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ลักษณะทั่วไปของธุรกิจนำเที่ยว ได้แก่ ลักษณะของกิจการ ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ จำนวนพนักงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านการให้บริการลูกค้า ด้านการขนส่ง และการติดต่อสื่อสารทางด้าน โลจิสติกส์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ผลการทดสอบ ดังนี้

1) ด้านการให้บริการลูกค้ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ด้านเวลา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.762$, Sig. = 0.000) ด้านข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.285$, Sig. = 0.000) ด้านความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางตรงกันข้าม ($r = -0.129$, Sig. = 0.023)

2) ด้านการขนส่งมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ด้านเวลา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.532$, Sig. = 0.000) ด้านข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.385$, Sig. = 0.000) ด้านความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.146$, Sig. = 0.012)

3) การติดต่อสื่อสารทางด้าน โลจิสติกส์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ด้านเวลา โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.201$, Sig. = 0.001) ด้านข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.108$, Sig. = 0.003)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งนักท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานคร เช่น ปัจจัยคุณภาพการให้บริการ และความน่าเชื่อถือ
2. ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพกับกลุ่มผู้บริหาร โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก
3. นำการวิจัยนี้ไปศึกษากับกลุ่มผู้ใช้บริการ (ลูกค้า หรือ นักท่องเที่ยว)

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการให้บริการลูกค้า กิจกรรมควรรักษานुकลากรที่มีประสิทธิภาพในการทำงานเอาไว้ และจัดทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพของนุกลากรให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อผลประโยชน์แก่นักนุกลากรเอง และกิจการ
2. ด้านข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมควรมีการแจ้งและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ทราบครบถ้วนถูกต้อง ทั้งก่อนและหลังการเดินทาง
3. ด้านความปลอดภัย กิจกรรมควรมีการตรวจสอบสภาพยานพาหนะเป็นประจำ และได้มาตรฐานจากกรมการขนส่ง อีกทั้งยังต้องตรวจใบอนุญาตขับขี่ของพนักงานขับขี่ เพื่อความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือ
4. ด้านการติดต่อสื่อสารทางโลจิสติกส์ กิจกรรมควรให้ความสำคัญในกิจกรรมการสื่อสารด้านโลจิสติกส์ให้ดียิ่งขึ้น โดยอาจนำระบบการแลกเปลี่ยนเอกสารทางธุรกิจ (Electronic Data Interchange) EDI มาประยุกต์ใช้ในการรับส่งข้อมูลเอกสารภายในกิจการ
5. ด้านการติดต่อสื่อสารทางโลจิสติกส์ กิจกรรมควรพัฒนาระบบสื่อสารทาง Social Network เช่น การจองตั๋วผ่านหน้า Website และ Application เป็นต้น ให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึง และรับรู้บริการ ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กชกร บุญฤทธิผล. (2553). *กลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางด้านโลจิสติกส์*. (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- กมลชนก สุทธิวัฒนฤพฒติ. (2549). *การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์*. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.
- กรมการท่องเที่ยว. (2554). *สำนักทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์*. สืบค้นจาก <http://www.tourism.go.th/subweb/listcategory/6/151>.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – 2560*. สืบค้นจาก http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114.
- ขวัญหทัย สุขสมณะ . (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการ โรงแรมในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรายุทธ์ สندا. (2559). *ภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยว และการรับรู้การประชาสัมพันธ์ทางการตลาด ที่ส่งผลต่อการกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดจันทบุรี*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

- ณภัทร ทิพย์ศรี, จจิ โฉม เกียรติระกุล และคณะ. (2558). การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัด เชียงราย. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงราย, 2, 60-70.
- วีรยา อุทัยรัตน์. (2556). การวิเคราะห์ความปลอดภัยรถตู้โดยสารสาธารณะ. การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพรียา งามเลิศ และ วีระศักดิ์ ศิริกุล (2558). ปัญหาการส่งสินค้าล่าช้า และวิธีการแก้ปัญหาการส่งสินค้าที่ล่าช้า : กรณีศึกษา บริษัท ABC พลาสติก. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อนงค์ ไพจิตรประภาภรณ์. (2555). รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพระบบ โลจิสติกส์ภาคอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักโลจิสติกส์กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม.
- Lumsdon, L & Page, SJ (eds). (2004). *Tourism and Transport: Issues and Agenda for the new Millennium*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Yamane, T. (1967). *Taro Statistic: An Introductory Analysis*. New York: Harper & row.

การจัดการห่วงโซ่อุปทานของผู้ผลิตข้าวเจ้าขนาดย่อม :

กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตข้าว เจ้าในเขตภาคกลาง

SUPPLY CHAIN MANAGEMENT OF SMALL-SCALE RICE PRODUCER:

THE CASE STUDY OF PRODUCING FARMERS IN CENTRAL REGION

มูขรวี วัชรพงษ์ และ ดร.นพพล สุวรรณทรัพย์

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี Mookmiikz1234@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการของห่วงโซ่อุปทานข้าวเจ้า โครงสร้างต้นทุนทั้งหมดของห่วงโซ่อุปทาน และปัญหาอุปสรรครวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จากกลุ่มผู้ผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลาง เพื่อนำข้อมูลในการจัดการห่วงโซ่อุปทานข้าวเจ้าในเขตภาคกลางที่ประสบความสำเร็จมาพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางให้เกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

จากการศึกษาพบว่า โครงสร้างต้นทุนการผลิตข้าวเจ้ากิโลกรัมละ 12-26 บาท ปัญหาการดำเนินงานที่พบส่วนใหญ่เป็นปัจจัยภายนอกคือสภาพอากาศ และคู่แข่งทางตรงที่เพิ่มมากขึ้น รูปแบบและกิจกรรมของห่วงโซ่อุปทานที่ประสบความสำเร็จของกลุ่มผู้ผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลางนั้น พบว่าเกษตรกรจะมีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรมของห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การเพาะปลูก การแปรรูปผลผลิต และการจัดจำหน่าย ส่งผลให้เกษตรกรสามารถกำหนดราคาสินค้าเองได้ทั้งนี้การดำเนินงานที่ดีและประสบความสำเร็จคือความร่วมมือของสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อร่วมมือกันดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยความจริงใจต่อกัน

คำสำคัญ : ห่วงโซ่อุปทาน, ผู้ผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลาง

ABSTRACT

The objectives of this research are to study the management model of the supply chain of the entire rice supply chain structure, to study the supply chain and the obstacles and the solutions to different problems from rice producers in the central region of Thailand and to provide information on the successful supply chain management of the rice in central region to develop further other farmers' groups.

From the study, it was found that the cost capital for producing rice was 12-26 bath/kilogram. The most common problem was the external factor of the weather. The other problems are from water shortage, pest, weed, public and private sector support, and the rising of farmers. The structure and activity of a successful supply chain of central rice producers in Central Region indicated that farmers were involved in every activities of the supply chain from cultivation, processing process, and distribution process, as a result the farmers can set their own prices. The solutions are to plan the planting at the right time, grouping together within a group of farmer, and a good customer service affects customer retention and expansion of new customer base.

Keywords: Supply Chain, Producing Farmer in Central Region

1. บทนำ

จากปัญหาหลักที่ชาวนาพบในช่วงปี 2559 นั้น ข้าวเปลือกมีราคา 5,000-6,000 บาท/ตัน (หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ, 2559) ถือว่าธุรกิจการค้าข้าวอยู่ในช่วงวิกฤติ สาเหตุของปัญหาหาค่าข้าวตกค่านั้นมาจากปัจจัยภายในประเทศได้แก่ สต็อกของรัฐบาล สต็อกของเอกชน และมาตรการประกันรายได้ทั้งโครงการจำนำข้าวและการประกันราคา ในขณะที่ภาวะตลาดส่งออกที่ไม่เอื้ออำนวยซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกประเทศนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ปัญหาหาค่าข้าวตกค้ำแก้ไขได้ยากขึ้น เนื่องจากผู้ส่งออกข้าวของไทยส่งออกข้าวได้น้อยกว่าที่คาดการณ์ จากกรณีที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง ภายหลังจากข้าวเปลือกตกต่ำลงด้วยต้นทุนที่สูงแต่ราคาผลผลิตตกต่ำส่งผลในชาวนาเป็นหนี้และสร้างความเดือดร้อนให้กับชาวนาเป็นจำนวนมาก จากปัญหาหาค่าข้าวที่ตกค้ำนั้นทำให้ชาวนาต้องปรับตัวโดยนำข้าวที่เก็บเกี่ยวแล้วมาขายเองโดยไม่ผ่านโรงสีหรือพ่อค้าคนกลาง โดยโพสต์ข้อความขายข้าวผ่านทางสื่อออนไลน์และมีเสียงตอบรับที่ดีจากผู้บริโภค นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานทางภาครัฐเข้ามาให้การสนับสนุนโดยการคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหาและเพิ่มมูลค่าด้วยการให้องค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตข้าวที่มีคุณภาพและจัดให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวร่วมกันผลิตข้าวอินทรีย์เป็นการลดต้นทุนการผลิตเพื่อส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรเพิ่มสูงขึ้น ทำให้กลุ่มเกษตรกรได้รวมกลุ่มในรูปแบบของกลุ่มเกษตรกรศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการทำนาเกษตรอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนและเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้า และนำไปจำหน่ายกันเองสามารถกำหนดราคาได้ด้วยตนเอง จึงนำมาสู่การจัดการจัดการโซ่อุปทานของผู้ผลิตข้าวสารขนาดย่อม โดยเลือกกรณีศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลาง จากกรณีของปัญหาทางด้านราคาตกต่ำทำให้เกษตรกรบางกลุ่มออกมาผลิตและจำหน่ายข้าวเจ้าด้วยตนเองนั้น ผู้วิจัยจะศึกษากระบวนการทำงานทั้งหมดในโซ่อุปทานการผลิตข้าวเจ้าตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำของระบบ เพื่อจะได้ทราบถึงกิจกรรมการทำงาน ต้นทุนการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาในแต่ละขั้นตอน เพื่อเป็นตัวอย่างการจัดการด้านโลจิสติกส์และการบริหารงานในระบบโซ่อุปทานที่ดี เพื่อที่จะนำไปประยุกต์ให้กับองค์กรอื่นๆ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน หรือเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มเกษตรกรที่จะนำไปพัฒนาด้านกระบวนการทำงานของตน เพราะถ้าหากการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้เกษตรกรไทยมีรายได้และชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโซ่อุปทาน

ขณะเกียรติ สมานบุตร (2557, น. 33) ได้กล่าวถึงแนวคิดนี้ว่า วัตถุประสงค์แรกของการมีโซ่อุปทานนั้นเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าซึ่งส่งผลต่อการเกิดกำไรตามมา โดยที่การจัดการโซ่อุปทานมีแนวคิดดังนี้

1. เปลี่ยนจากการทำงานตามบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเป็นการทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการ
2. เปลี่ยนเป้าหมายที่กำไร เป็นการทำงานที่มีเป้าหมายหลายด้าน
3. เปลี่ยนจากการมุ่งเน้นผลิตภัณฑ์เป็นการมุ่งเน้นลูกค้า (Customer Oriented)
4. รักษาปริมาณสินค้าคงคลังในระดับที่เหมาะสม (Optimal Inventory Level) และสามารถสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้สูงสุด โดยใช้ระบบสารสนเทศเชื่อมโยงและแจ้งข้อมูลได้ทันที
5. สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างหน่วยธุรกิจต่าง ๆ ประกอบการติดต่อด้วยสัญญาทางการค้า ใบสั่งซื้อสินค้า หรือการเจรจาทางการค้า

สาคุณ บุญอิต (2558) กล่าวว่า จากคำจำกัดความข้างต้นการจัดการซัพพลายเชนส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่การบูรณาการ กระบวนการทางธุรกิจทั้งระบบซัพพลายเชนเริ่มตั้งแต่ผู้บริโภคนั้นสุดท้ายไปจนถึงซัพพลายเออร์ขึ้น

แรกหรือระหว่างบริษัทธุรกิจในซัพพลายเชนที่ทำหน้าที่ต่างกัน ความสัมพันธ์เชิงระบบในซัพพลายเชนจะมุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงผลการดำเนินงานในระยะยาวเพื่อให้เกิดการผลิตและการกระจายสินค้าในปริมาณ สถานที่ และเวลาที่เหมาะสมถูกต้อง โดยมีต้นทุนรวมทั้งระบบในระดับต่ำที่สุดในขณะที่จะต้องมีคุณภาพในการให้บริการอันเป็นที่พึงพอใจสำหรับลูกค้าที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่มีความเฉพาะเจาะจงได้ ยิ่งไปกว่านั้นผลรับสุดท้ายของการจัดการซัพพลายเชนคือ การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจแบบยั่งยืน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต

อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์ (2552) กล่าวว่าต้นทุน(Cost) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่าจะต้องสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตราซึ่งเป็นลักษณะของการลดลงในสินทรัพย์หรือเพิ่มขึ้นในหนี้สิน ต้นทุนที่เกิดขึ้นอาจจะให้ประโยชน์ในปัจจุบันหรืออนาคตก็ได้ เมื่อต้นทุนใดที่เกิดขึ้นแล้ว และกิจการได้ประโยชน์ไปทั้งสิ้นแล้ว ต้นทุนนั้นถือเป็น "ค่าใช้จ่าย" (Expenses) ดังนั้น ค่าใช้จ่ายจึงหมายถึงต้นทุนที่ได้ให้ประโยชน์และกิจการได้ใช้ประโยชน์ทั้งหมดไปแล้วขณะนั้น และสำหรับต้นทุนที่กิจการสูญเสียไป แต่จะให้ประโยชน์แก่กิจการในอนาคตเรียกว่า "สินทรัพย์" (Asset)

เฉลิมขวัญ คุรุบุญยงค์ (2554) ให้คำจำกัดความของคำว่าต้นทุนไว้ว่า เงินสดหรือสิ่งที่เทียบเท่าเงินสดที่ได้ใช้ไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ ก่อให้เกิดรายได้จากสินค้าและบริการ โดยมีมูลค่าที่วัดได้ในหน่วยเงินตราของสินทรัพย์หรือประโยชน์อื่นใดที่กิจการได้ลงทุนไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการต่าง ๆ ต้นทุนนั้นอาจก่อให้เกิดประโยชน์ได้ในทันทีหรือเกิดภายหลังหากก่อให้เกิดทันทีถือว่าต้นทุนนั้นเป็นค่าใช้จ่าย เช่นเงินเดือนพนักงาน แต่ถ้าประโยชน์นั้นเกิดขึ้นภายหลังต้นทุน จะถือว่าต้นทุนเป็นสินทรัพย์ เช่น อุปกรณ์ เครื่องจักร โดยสินทรัพย์ที่ถูกใช้ไปจะถือเป็นค่าใช้จ่ายในรูปของค่าเสื่อมราคา

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากิจกรรมการดำเนินงาน ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข ไข่อุปทานของข้าวจ้าวของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวจ้าวในเขตภาคกลาง
2. เพื่อศึกษาโครงสร้างต้นทุนทั้งหมดของไข่อุปทานการผลิตข้าวจ้าวของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวจ้าวในเขตภาคกลาง
3. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการ ไข่อุปทานการผลิตข้าวจ้าวของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวจ้าวในเขตภาคกลาง

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

ประโยชน์ทางด้านวิชาการ

มีการศึกษารูปแบบของกระบวนการทำงานของเกษตรกรที่ผลิตข้าวจ้าวในเขตภาคกลางที่สามารถทำนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ และจัดจำหน่ายข้าวสารด้วยตนเองที่ประสบความสำเร็จ ทำให้ทราบถึงโครงสร้างต้นทุนไข่อุปทานและกระบวนการทำงานตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำของการผลิตข้าวสารในเขตภาคกลางที่ประสบความสำเร็จ และทำให้ทราบถึงปัญหาในด้านต่าง ๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตและจัดจำหน่ายข้าวสาร ทำให้สามารถนำแนวทางการแก้ไข พัฒนา และต่อขอองค์ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจนำไปศึกษาและพัฒนาต่อ

ประโยชน์ทางด้านธุรกิจ

ผู้ที่สนใจในการทำธุรกิจข้าวเจ้านำความรู้ที่ได้จากผู้วิจัย ไปประยุกต์หรือนำไปเป็นต้นแบบเพื่อพัฒนา
ก่อให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ เพื่อสร้างเป็นธุรกิจหรือกำลังประสบกับปัญหาจากปัญหาที่กล่าวในข้างต้น และ
ยังทำให้ผู้ประกอบการทราบถึงโครงสร้างกระบวนการทำงานต่าง ๆ ทั้งด้านต้นทุน การตลาด การผลิต รวมถึงปัญหา/
อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขต่าง ๆ

1. ทำให้ทราบถึงเรื่องของกิจกรรมการดำเนินงานในโซ่อุปทานของข้าวเจ้าของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวเจ้าในเขต
ภาคกลาง
2. ทำให้ทราบถึงปัญหา/อุปสรรครวมถึงแนวทางในการแก้ไขในห่วงโซ่อุปทานของข้าวเจ้าของเกษตรกร
ผู้ผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลาง
3. ทำให้ทราบถึงโครงสร้างต้นทุนทั้งหมดของโซ่อุปทานการผลิตข้าวเจ้าของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวเจ้าในเขต
ภาคกลาง
4. สามารถนำข้อมูลของการจัดการโซ่อุปทานข้าวเจ้าของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลางที่ประสบ
ความสำเร็จมาพัฒนาเป็นแนวทางให้กับเกษตรกรกลุ่มอื่นต่อไป

4. การดำเนินการวิจัย

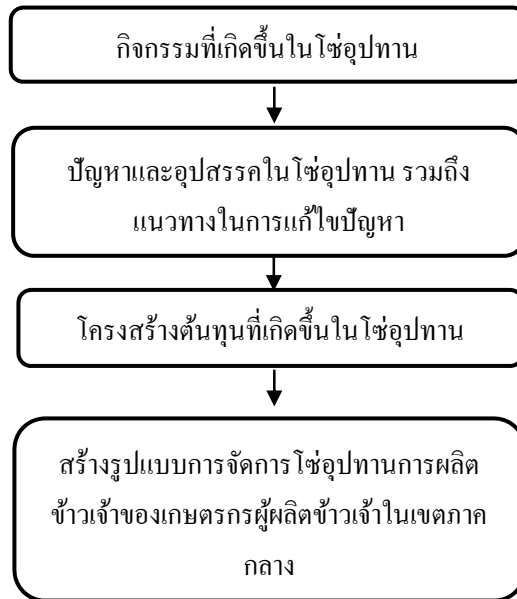
การศึกษาเรื่อง การจัดการห่วงโซ่อุปทานของผู้ผลิตข้าวเจ้านาเดย์ : กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตข้าวเจ้าใน
เขตภาคกลาง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-
depth interview) ใช้คำถามแบบปลายเปิด และเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดย
ทำการสัมภาษณ์กับกลุ่มของผู้ผลิตข้าวเจ้านาเดย์ในเขตภาคกลาง จำนวน 4 กลุ่ม ซึ่งการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใน
การสัมภาษณ์จะพิจารณาจากความเป็นไปได้และความถูกต้องของข้อมูล โดยเลือกขอข้อมูลจากผู้ที่มีประสบการณ์
และมีความรู้ความสามารถในการผลิตข้าวเจ้าเป็นอย่างดี และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis) วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research) และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของ
ตาราง (Dimensional table) เพื่อสร้างตัวแบบของผู้ผลิตข้าวเจ้านาเดย์ในเขตภาคกลางที่ประสบความสำเร็จ

คำถามงานวิจัย

1. กิจกรรมในการดำเนินงานของผู้ผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลางที่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร
2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการโซ่อุปทานของข้าวเจ้าในเขตภาคกลางคืออะไร
3. โครงสร้างต้นทุนโซ่อุปทานของข้าวเจ้าในเขตภาคกลางที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาห่วงโซ่อุปทานของการผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลาง โดย
ทำการศึกษากิจกรรมที่เกิดขึ้นในห่วงโซ่อุปทาน โครงสร้างต้นทุนที่เกิดขึ้นในโซ่อุปทาน ปัญหา/อุปสรรคและ
แนวทางในการแก้ไขปัญหา และนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์กระบวนการทำงานในห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้างรูปแบบ
การจัดการโซ่อุปทานการผลิตข้าวเจ้าของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลางที่ประสบความสำเร็จ

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ กลุ่มผู้ผลิตข้าวเจ้าขนาดย่อมในเขตภาคกลาง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกข้าวเอง ผลิตเอง และจำหน่ายข้าวเจ้าด้วยตนเอง และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบการเรียนรู้อ้างอิงต่อเนื่องแบบปากต่อปาก (Snowball Sampling Technique) ได้แก่จังหวัดสุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และลพบุรี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 17 คนซึ่งจะมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ กลุ่มผู้ผลิตข้าวเจ้าขนาดย่อมในเขตภาคกลาง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกข้าวเอง ผลิตเอง และขายข้าวสารด้วยตนเองในเขตภาคกลางและเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธี Snow Ball โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 17 รายซึ่งจะมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดดังนี้

1. กลุ่มส่งเสริมเกษตรกรอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. กลุ่มข้าวสาร ส.อบต.ไผ่พระ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. กลุ่มศูนย์ส่งเสริมและผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชน จังหวัดปทุมธานี
4. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ จังหวัดลพบุรี

5. ผลการวิจัย

5.1 กิจกรรมการดำเนินงาน

กลุ่มส่งเสริมเกษตรกรอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

มีสมาชิกทั้งสิ้น 64 คน พื้นที่เพาะปลูกที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 2,500 ไร่ โดยมีนางกนกร ดิษฐ์กระจันทร์ เป็นประธานกลุ่ม ปัจจุบันดำเนินงานมาแล้ว 13 ปี

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์พบว่า ทางกลุ่มเกษตรกรกลุ่มนี้เป็นการรวมกลุ่มขนาดย่อม เป็นการทำนาอินทรีย์ 100% ด้านการผลิตเริ่มจากการเตรียมดิน หว่านเมล็ด บำรุงและรักษาต้นข้าว และเก็บเกี่ยว การแปรรูปโดยใช้เครื่องสีขนาดย่อม และการจัดจำหน่าย ข้าวอินทรีย์ของกลุ่มจะมีการจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ ออกภูมูงานเกษตรกรต่าง ๆ เข้าร่วมโครงการผูกปิ่นโต และจำหน่ายภายในกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มแปรรูปออกมาจำหน่ายในราคาข้าว

ชาวกิโกรัมละ 40 บาท และข้าวกล้องกิโกรัมละ 70 บาท การตั้งราคาจะขึ้นอยู่กับต้นทุนจากการดำเนินงาน กลุ่มลูกค้าเป้าหมายจะเป็นประชาชนทั่วไปเน้นไปทางกลุ่มผู้รักสุขภาพ

กลุ่มข้าวสาร ส.อบต.ไผ่พระ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มีสมาชิกทั้งสิ้น 8 คน เป็นการรวมกลุ่มภายในครัวเรือน มีพื้นที่เพาะปลูกกว่า 200 ไร่ โดยมีนายถวัลย์ ไตรอุโภค เป็นประธานกลุ่มปัจจุบันดำเนินการมาแล้ว 4 ปี

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มเกษตรกรกลุ่มนี้เป็นการรวมกลุ่มกันภายในครัวเรือน ทำให้กลุ่มมีขนาดเล็กข้อดีคือบริหารงานง่าย แต่ข้อเสียของกลุ่มขนาดเล็กคือไม่ได้รับความสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านการผลิตเริ่มจากการเตรียมดิน หว่านเมล็ด บำรุงและรักษาต้นข้าว และเก็บเกี่ยว การแปรรูปทางกลุ่มจะจ้างโรงสีเอกชนในการแปรรูปทำให้มีค่าขนส่งในการขนข้าวไปยังโรงสี แต่โรงสีอยู่ไม่ไกลมากทำให้ต้นทุนไม่สูงมาก การจำหน่ายทางกลุ่มมีตลาดถาวร และที่สั่งซื้อผูกขาดทุกเดือนทำให้มีรายได้ที่แน่นอนเข้ามาภายในกลุ่ม

กลุ่มศูนย์ส่งเสริมและผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชน จังหวัดปทุมธานี

เป็นวิสาหกิจชุมชน โดยมีนางสมคิด รุ่งแจ่ม เป็นประธานกลุ่ม มีสมาชิกทั้งสิ้น 70 คน ปัจจุบันดำเนินการมาแล้ว 4 ปี พื้นที่ในการเพาะปลูกมีมากกว่า 2,700 ไร่

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มนี้เป็นวิสาหกิจชุมชนและยังเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมมีการรวมกลุ่มมากมายหลายอาชีพในสาขาเกษตรกรรม ทำให้กลุ่มนี้ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในเรื่องโรงสีชุมชน ด้านการผลิตเริ่มจากการเตรียมดิน หว่านเมล็ด บำรุงและรักษาต้นข้าว และเก็บเกี่ยว แปรรูปโดยโรงสีชุมชนภายในกลุ่ม การจำหน่ายทางกลุ่มจะมีตัวแทนมารับซื้อไปจำหน่ายต่อ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ จังหวัดลพบุรี

มีสมาชิกทั้งสิ้น 15 คน ปัจจุบันดำเนินการมาแล้ว 12 ปี (2560) เป็นวิสาหกิจชุมชน โดยมีพันตรีพิจิตร ประครองศรี เป็นประธาน มีพื้นที่ในการเพาะปลูกมีประมาณ 130-150 ไร่

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์พบว่า เกษตรกรกลุ่มนี้รวมกลุ่มกันขนาดย่อมภายในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงทำนาอินทรีย์ 100% ด้านการผลิตเริ่มจากการเตรียมดิน หว่านเมล็ด บำรุงและรักษาต้นข้าว และเก็บเกี่ยว การแปรรูปจะแปรรูปโดยโรงสีชุมชนในชุมชนใกล้เคียง ทางด้านการจำหน่ายเกษตรกรกลุ่มนี้มีผลิตภัณฑ์ให้เลือกมากมายและยังมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย สามารถซื้อได้ง่ายภายในจังหวัดลพบุรี ทำให้สามารถกระจายสินค้าได้รวดเร็วและทั่วถึง ทำให้ในแต่ละเดือนมีการแปรรูปในปริมาณที่สูงในแต่ละเดือน นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มมูลค่ามาจำหน่ายเสริมเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรอีกด้วย

5.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน

ด้านการผลิต ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคอันดับต้น ๆ ของการทำนาอินทรีย์คือวัชพืชและศัตรูพืช เนื่องจากไม่สามารถใช้สารเคมีมาช่วยในการดูแลรักษาทำให้ต้องมันดูแลอย่างใกล้ชิด มันถอนวัชพืช เมื่อมีศัตรูพืชระบาดต้องรีบพ่นน้ำหมักชีวภาพเพื่อกำจัดศัตรูพืชได้ทันทั่วทั้ง เรื่องนี้ยังเป็นปัญหาหลักที่เกษตรกรทุกคนประสบปัญหาต้องอาศัยความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภัยธรรมชาติ เช่น สภาพอากาศ การแก้ปัญหาเรื่องนี้ทำได้โดยการวางแผนการผลิตตามฤดูกาลที่เหมาะสม

ด้านการแปรรูป ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่าปัญหาและอุปสรรคด้านการแปรรูปคือขาดเครื่องจักรที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ทำให้ต้องไปจ้างโรงสีเอกชนแปรรูปเป็นการเพิ่มต้นทุนที่สูงขึ้นมาก ทั้งนี้การแปรรูปต้องใช้เวลา 2-3 วันจึงจะแล้วเสร็จ ทำให้ต้องพยากรณ์ความต้องการล่วงหน้าก่อนที่ผลผลิตจะหมดแล้วทำให้สินค้าขาดตลาด

ด้านการจัดจำหน่าย ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่าปัจจุบันราคาข้าวที่ตกต่ำลงทำให้เกษตรกรหันมาแปรรูปข้าวจำหน่ายด้วยตนเอง ทำให้เกิดคู่แข่งทางตรงเป็นจำนวนมาก จึงเกิดปัญหาเรื่องการขายตัดราคา และการแทรกแซงจากพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ปัญหาเรื่องคู่แข่งแล้วเกษตรกรจะพบปัญหาหลัก ๆ อีกหนึ่งเรื่องคือ ผู้บริโภคไม่ทราบรายละเอียดเรื่องข้าวใหม่ข้าวเก่าที่จะส่งผลต่อความนุ่ม กลิ่นทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจว่าข้าวไม่เหมือนครั้งก่อนก็จะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตัวผลิตภัณฑ์ ดังนั้นเกษตรกรต้องอธิบายให้ทราบถึงคุณลักษณะของข้าวในระยะเวลาที่แตกต่างกันหรืออาจจะมีการหุงข้าวให้ชิมในบริเวณที่จำหน่าย

5.3 โครงสร้างต้นทุนการผลิต

กลุ่มส่งเสริมเกษตรกรอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

กระบวนการ	ต้นทุน
ด้านการเพาะปลูกต่อกิโลกรัม	6-9 บาท
ด้านการแปรรูปต่อกิโลกรัม	1.66 บาท
ด้านการจำหน่ายต่อกิโลกรัม	14.38 บาท
<u>รวมต้นทุนต่อกิโลกรัม</u>	<u>22-26 บาท</u>

กลุ่มข้าวสาร ส.อบต.ไผ่พระ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กระบวนการ	ต้นทุน
ด้านการเพาะปลูกต่อกิโลกรัม	5-6 บาท
ด้านการแปรรูปต่อกิโลกรัม	3.30 บาท
ด้านการจำหน่ายต่อกิโลกรัม	9.6 บาท
<u>รวมต้นทุนต่อกิโลกรัม</u>	<u>18-19 บาท</u>

กลุ่มศูนย์ส่งเสริมและผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชน จังหวัดปทุมธานี

กระบวนการ	ต้นทุน
ด้านการเพาะปลูกต่อกิโลกรัม	4-5 บาท
ด้านการแปรรูปต่อกิโลกรัม	1.25 บาท
ด้านการจำหน่ายต่อกิโลกรัม	7 บาท
<u>รวมต้นทุนต่อกิโลกรัม</u>	<u>12-14 บาท</u>

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ จังหวัดลพบุรี

กระบวนการ	ต้นทุน
ด้านการเพาะปลูกต่อกิโลกรัม	6-7 บาท
ด้านการแปรรูปต่อกิโลกรัม	1.20 บาท
ด้านการจำหน่ายต่อกิโลกรัม	10 บาท
<u>รวมต้นทุนต่อกิโลกรัม</u>	<u>17-19 บาท</u>

5.4 รูปแบบการจัดการของโซ่อุปทานข้าวเจ้าจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพในเขตภาคกลาง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม รวม 17 ราย มีรายละเอียดดังนี้

โครงสร้างโซ่อุปทาน	กิจกรรมดำเนินงาน	หมายเหตุ
1.เกษตรกร	1.ผู้เพาะปลูก 2.ผู้แปรรูป 3.ผู้จัดจำหน่าย	เกษตรกรเป็นทั้งผู้ผลิต แปรรูป และผู้จัดจำหน่าย
2.หน้าที่	1.ปลูกข้าวอินทรีย์ 2.ดูแลและตรวจสอบคุณภาพ 3.บริหารจัดการและรับคำสั่งซื้อ 4.แปรรูปผลิตภัณฑ์ 5.จัดจำหน่าย	สมาชิกในกลุ่มจะช่วยเหลือดูแลและบริหารจัดการทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม
3.ผู้อบรม	1.กรมพัฒนาชุมชนประจำจังหวัด 2.ผู้ตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ 3.ผู้นำกลุ่ม	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น
4.ผู้ให้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์	1.ศึกษาและทดลองด้วยตนเอง 2.ความรู้จากหน่วยงานภาครัฐ 3.เครือข่ายภูมิปัญญาชาวบ้าน 4.การอบรมภายในกลุ่ม 5.ศูนย์การเรียนรู้ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่	มีการอบรมให้ความรู้ทั้งสมาชิกภายในกลุ่ม จากหน่วยงานภาครัฐ และศูนย์การเรียนรู้ด้านเกษตรประจำจังหวัด

รูปแบบโซ่อุปทานการผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลางประกอบไปด้วย ต้นน้ำคือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญของกระบวนการผลิต เพื่อที่ทำการแปรรูป และจำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลาง ตัวแทนจำหน่ายหรือผู้บริโภคคนสุดท้าย ซึ่งจะเห็นได้ว่าแต่ละกิจกรรมในโซ่อุปทานจะมีเกษตรกรเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมด้วย

6. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 รูปแบบกิจกรรมในโซ่อุปทานข้าวสารเจ้าในเขตภาคกลาง

ตัวแบบที่ได้มีความแตกต่างจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดการ โลจิสติกส์และโซ่อุปทานข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย(Logistics and Supply Chain Management of Rice in the Northeastern Area of Thailand) โดยคุณสนั่น เกษาริ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพันธ์ ปิตาคะโส คือเริ่มจากเกษตรกร ซึ่งเป็นหน่วยผลิตต้นน้ำของโซ่อุปทานข้าว หลังจากนั้นข้าวเปลือกจากเกษตรกรจะถูกส่งผ่านไปเพื่อแปรสภาพเป็นข้าวสาร โดยการส่งผ่านนี้อาจถูกส่งผ่านด้วยเกษตรกรเอง หรือส่งผ่านโดยกลุ่มผู้จัดหาข้าวเปลือก ซึ่งประกอบด้วย พ่อค้าคนกลาง กลุ่มเกษตรกร ตลาดกลาง ฝ้ายถัดไปในโซ่อุปทานข้าว ได้แก่ โรงสี และสหกรณ์การเกษตร ซึ่งทำหน้าที่แปรสภาพข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสาร หลังจากนั้นข้าวสารจะถูกส่งต่อไปยังพ่อค้าส่งออก หยง และพ่อค้าขายส่ง โดยเป็นการส่งโดยตรงจากโรงสีไปยังพ่อค้าส่งออกและพ่อค้าขายส่งหรือส่งผ่านหยง สำหรับการดำเนินงานในช่วงกระจายสินค้านี้ พ่อค้าส่งออกจะดำเนินการส่งออกข้าวสาร ไปยังตลาดต่างประเทศ ขณะที่พ่อค้าขายส่งจะดำเนินการบรรจุข้าวสารเป็นหน่วยย่อยและส่งต่อไปยังพ่อค้าปลีก เพื่อดำเนินการขายข้าวสารภายในประเทศต่อไป ดังแสดงส่วนประกอบของโซ่อุปทานข้าว

6.2 โครงสร้างต้นทุนทั้งหมดของโซ่อุปทานการผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลาง

จากผลการวิจัยในเรื่องของโครงสร้างต้นทุนทั้งหมดของโซ่อุปทานการผลิตข้าวเจ้าในเขต ภาคกลางจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างพบว่า ต้นทุนด้านการเพาะปลูกการทำ นาอินทรีย์จะลดต้นทุนในเรื่องของปุ๋ยและสารเคมีต่าง ๆ เนื่องจากใช้วัตถุดิบทางธรรมชาติ เท่ากับ 2,400-4,200 บาท/ไร่ แปรรูปจะมีต้นทุนสูงเนื่องจากต้องจ้างโรงสีแปรรูปเท่ากับ 500-1,500บาท/ตันค่าขนส่งและค่าแรงงานในการแปรรูป 100-300 บาท ในด้านการจัดจำหน่ายขายผ่าน Social Network ต้นทุนจึงไม่สูง ต้นทุนในส่วนของการจัดจำหน่าย800-1,200 บาท/เดือน ต้นทุนในการขนส่ง 1,200-2,000 บาท/เดือน ต้นทุนด้านแรงงานในการจัดจำหน่าย 800-1,200 บาท/เดือน โดยเฉลี่ยต้นทุนในการจำหน่าย 2,800-4,400 บาท/เดือน โดยต้นทุนที่สูงที่สุดจะเห็นได้ว่าเป็นต้นทุนในการขนส่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องการประยุกต์ใช้กิจกรรมในการจัดการโซ่อุปทานสำหรับข้าวหอมมะลิอินทรีย์ กรณีศึกษาจังหวัดพิจิตร (An application of Supply Chain Management Activities for Organic Jasmine Rice) โดย สุภาพร สวานลำไย เนื่องจากมีกระบวนการทำงานคล้ายกัน

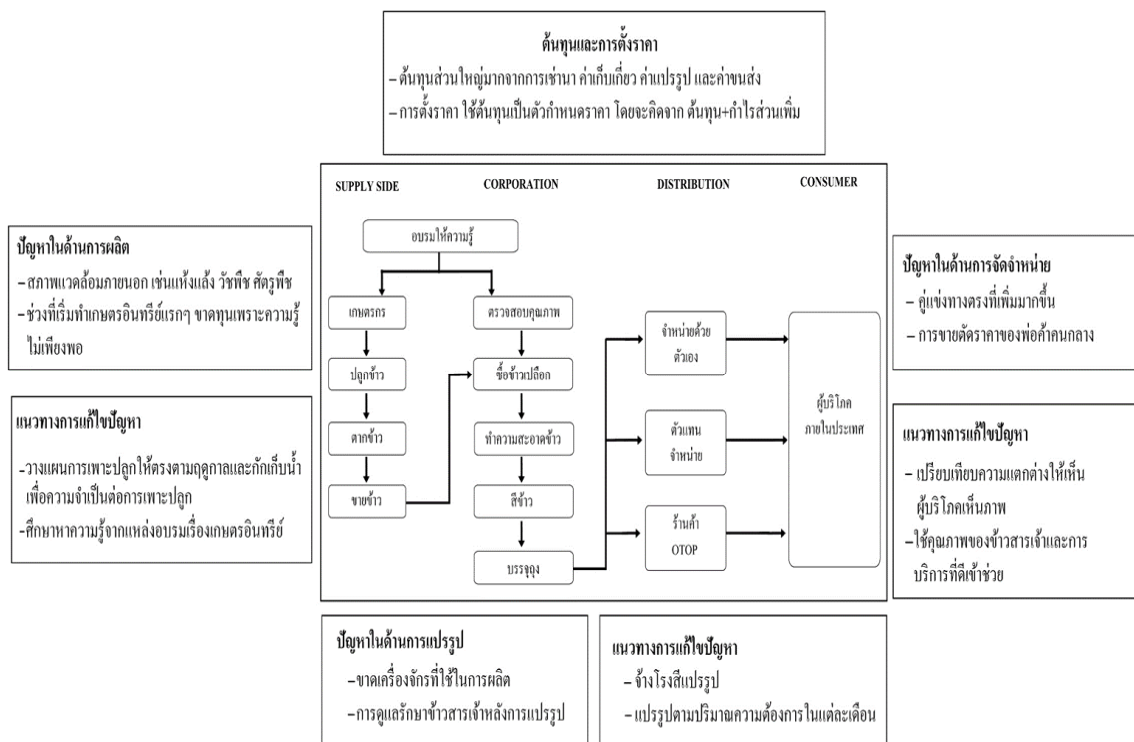
6.3 ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขในแต่ละโซ่อุปทานของข้าวเจ้าในเขตภาคกลาง

จากผลวิจัยในเรื่องของโครงสร้างต้นทุนทั้งหมดของโซ่อุปทานการผลิตข้าวเจ้าในเขตภาคกลางจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างพบว่าปัญหาและอุปสรรคหลักๆ ในด้านการผลิตคือปัจจัยภายนอกเป็นหลัก ทั้งเรื่องของสภาพอากาศ พื้นที่การทำนา การขาดแคลนน้ำ รวมทั้งปัญหาจากภัยธรรมชาติ โรคและแมลงศัตรูข้าว เนื่องจากการเป็นการทำงานแบบเกษตรอินทรีย์ทำให้ไม่สามารถใช้สารเคมีได้ทำให้ต้องดูแลอย่างใกล้ชิด ปัญหาทั้งหมดนี้ส่งผลให้เมล็ดข้าวที่ได้ไม่สมบูรณ์ ด้านการแปรรูปเกษตรกรไม่สามารถตากข้าวให้ตรงกับมาตรฐานที่กำหนดได้เนื่องจากสถานที่ตากหรือช่วงฝนตกซึ่งส่งผลกระทบต่อผลผลิตที่ได้จากการแปรรูปและขาดเครื่องจักรในการแปรรูปทำให้มีต้นทุนในเรื่องของการแปรรูปตามที่กล่าวไปเรื่องของโครงสร้างต้นทุน และด้านการจัดจำหน่ายเกิดคู่แข่งทางตรงที่เพิ่มมากขึ้นจึงเกิดอาการต่อรองของผู้บริโภคเนื่องจากเกษตรกรเริ่มกันมารวมกลุ่มเพื่อแปรรูปและจัดจำหน่ายเองมากขึ้นส่งผลให้เกิดการขายตัดราคา รายได้จึงลดน้อยลง ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการพัฒนาแบบจำลองโซ่อุปทานของข้าวหอมมะลิอินทรีย์ในประเทศไทย

7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการสรุปข้อมูล พบว่าจากเดิมรูปแบบของโซ่อุปทานข้าวสารเจ้าในเขตภาคกลางนั้น เกษตรกรจะเป็นผู้ผลิตและนำผลผลิตที่ได้จำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลางหรือโรงสีข้าวเอกชนเท่านั้น ทำให้เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตเองได้แต่จากการศึกษารูปแบบกิจกรรมในโซ่อุปทานของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ที่ประสบความสำเร็จในเขตภาคกลาง คือเกษตรกรมีส่วนร่วมกับทุกกิจกรรมในโซ่อุปทานคือเกษตรกรเป็นผู้ปลูก ผู้แปรรูป และจำหน่าย โดยเกษตรกรสามารถตั้งราคาสินค้าเองได้โดยบวกกำไรตามที่ต้องการเพิ่มจากต้นทุน ช่องทางการจำหน่ายของผ่าน Social Network งานแสดงสินค้าเกษตร ตลาดนัดต่าง ๆ ศูนย์ราชการประจำจังหวัด และร้านค้าOTOP โดยมีรูปแบบโซ่อุปทานดังต่อไปนี้

แสดงรูปแบบโซ่อุปทานข้าวสารเจ้าในเขตภาคกลางที่ประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโซ่อุปทานนี้

1. การวางแผนในการเพาะปลูกในช่วงที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความเสี่ยงจากภัยแล้ง พายุ ฝน ให้น้อยที่สุด
2. การวางแผนการตลาดและการผลิตให้สอดคล้องกัน เพื่อลดปัญหาสินค้าไม่พอต่อความต้องการหรือเกินความต้องการของผู้บริโภค
3. การบริการและการให้คำแนะนำกับผู้บริโภค เพื่อรักษาลูกค้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ

- กลุ่มเกษตรกรสามารถนำรูปแบบการจัดการ โซ่อุปทานมาช่วยเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ในการผลิตข้าวเจ้า

ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

- นำการตลาดและหลักการแปรรูปไปประยุกต์ใช้ เช่น สร้างความแตกต่าง

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

- ควรศึกษาหาข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้ข้อมูลจากรูปแบบของ Supply Side

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณกลุ่มเกษตรกรผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้าวจากกลุ่มตัวอย่างที่กรุณาสละเวลาในการให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำงานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ และผู้วิจัยหวังว่าการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยต่อผู้ประกอบการ หรือผู้สนใจ ซึ่งสามารถนำผลที่ได้จากงานวิจัยไปพัฒนาธุรกิจต่อไป หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยต้องขออภัยมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมขวัญ คุรุบุญยงค์. (2554). *การบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ: บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

ชนะเกียรติ สมานบุตร. (2557). *การจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Management)*. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี :

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.

สากุน บุญอิต. (2558). *การจัดการซัพพลายเชนเพื่อความเป็นเลิศ*. พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรุงเทพฯ. บริษัทชิกมาราฟฟิคส์ จำกัด.

หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ. (2559). ปีที่ 36 ฉบับที่ 3, 222 วันที่ 29 - 31 ธันวาคม 2559.

อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์. (2552). *การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตอิฐบล็อกคอนกรีตกรณีศึกษา ร้านรวมทรัพย์พัฒนา

INCREASING EFFICIENCY OF PRODUCTION PROCESS USING TOTAL QUALITY

MANAGEMENT: A CASE STUDY OF CONCRETE BLOCK

วัชรียา ชุมอินทอง¹ และ นพปฎล สุวรรณทรัพย์²

¹นักศึกษาคณะศึกษาด้านบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต Noiznae@gmail.com

²อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต Noppadol.s@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิชาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกระบวนการผลิตอิฐบล็อกด้วยเครื่องอัด 2) เพื่อลดต้นทุนในการผลิตอิฐบล็อกด้วยเครื่องอัด และ 3) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตและการแข่งขันในตลาด ในการดำเนินงานผู้วิจัยได้เริ่มจากการวิเคราะห์หาสาเหตุและปัญหาจากการวิเคราะห์แผนภูมิแก๊งปลา พบว่ามี 4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตที่ไร้ประสิทธิภาพ คือ วัตถุดิบ บุคลากร กระบวนการผลิตหรือวิธีปฏิบัติงาน และ เครื่องจักร เมื่อพบปัญหาและสาเหตุแล้วผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับปรุงและพัฒนาโดยใช้แนวคิดทฤษฎีการจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM) และ แนวคิดทฤษฎี PDCA มาประยุกต์ใช้

ผลการทดลองพบว่า ในช่วงการเก็บของมูลของเดือน พฤศจิกายน 2559 สามารถผลิตอิฐบล็อกได้ 29,136 ก้อน จำนวนวันในการผลิตคือ 19 วัน ใน 1 เดือนจากการสัมภาษณ์และพูดคุยกับแรงงานพบว่า มีอิฐบล็อกที่ไม่ได้คุณภาพประมาณ 100 ก้อน ในทั้งหมด 1000 ก้อน ซึ่งสามารถสรุป อิฐบล็อกที่ไม่ได้คุณภาพในเดือน พฤศจิกายน 2559 ได้คือ 2,913 ก้อน คิดเป็น 10% ของจำนวนที่ผลิตได้ทั้งหมด ในช่วงการปรับปรุงเดือน ธันวาคม 2559 สามารถผลิตอิฐบล็อกได้ 43,350 ก้อน จำนวนวันผลิต คือ 24 วันใน 1 เดือน มีอิฐบล็อกที่ไม่ได้คุณภาพ 10 ก้อน ในทั้งหมด 1,000 ก้อน คือ 433 ก้อน คิดเป็น 1% จากการผลิตทั้งหมดและเดือนสุดท้ายที่ทำการทดลองคือ เดือนมกราคม 2560 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น คือ สามารถผลิตอิฐบล็อกได้มากขึ้น เป็น 48,200 ก้อน ใน 23 วันต่อหนึ่งเดือน และอิฐบล็อกที่ไม่ได้คุณภาพยังคงที่ต่อจากเดือนก่อน คิดเป็น 1% ของทั้งหมดเช่นกัน คือ 482 ก้อนของจำนวนที่ผลิตได้ทั้งหมด

สรุปคือ แนวคิดทฤษฎี TQM และ PDCA สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตอิฐบล็อกของการทดลองครั้งนี้ได้จริง ดังนี้ สามารถแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกระบวนการผลิตอิฐบล็อกให้มีประสิทธิภาพในการทำงานได้ดีขึ้น ช่วยลดต้นทุนและของเสียที่เกิดขึ้นได้และช่วยพัฒนาคุณภาพการทำงานของบุคลากร สร้างวัฒนธรรมใหม่ ๆ ให้กับองค์กร ตลอดจนสามารถเพิ่มปริมาณการผลิตให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองได้อย่างชัดเจน

คำสำคัญ: อิฐบล็อก, วงจร PDCA, การบริหารคุณภาพโดยรวม TQM , กระบวนการผลิต

ABSTRACT

The purposes of this research are 1) to find the solutions and ways to improve the production of concrete block using compressor machine, 2) to reduce the cost of the concrete block production using compressor machine and 3) to compare the performance of concrete block production before and after implementing a performance enhancement program.

This research started by analyzing information on causes and problems using a fish bone diagram. The analysis results showed 4 main factors that affecting process efficiency, which are 1) Raw materials 2) Staff members 3) Processes and procedures and 4) Machines. To improve the efficiency of production processes, researcher implemented concepts of Total Quality Management (TQM) and PDCA (Plan, Do, Check, Act) as tools for this experiment.

The data of concrete block production were collected in November 2016, before implementing TQM and PDCA. The data showed that the factory could produce 29,136 pieces of concrete block within 19 days. There were 100 low quality concrete blocks out of 1,000 blocks; therefore, there were total of 2,913 low quality concrete blocks which equals to 10% of the total production volume. During TQM and PDCA implementation phase, data were collected again in December 2016, the factory could make 43,350 concrete blocks within 24 days and there were only 10 low quality blocks out of 1,000. That means there were 433 low quality blocks or only 1% of the total production volume. In January 2017 which is the last month of the experiment, the factory could produce more concrete blocks up to 48,200 blocks in 23 days and the percentage of low quality concrete blocks was still 1% which is equal to 482 blocks. In conclusion, the concept of Total Quality Management (TQM) and PDCA (Plan, Do, Check, Act) can be applied to this concrete block production to increase the production efficiency. These concepts can efficaciously solve the problems and enhance the processes of concrete block production. Moreover, they can also reduce the production cost and develop the potential of staff members. Not only these created a new organizational culture, but also helped to obviously increase the volume of production.

Keywords: Concrete Block, PDCA, Total Quality Management (TQM) and Production

1. บทนำ

จากสภาพเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2558 อุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ มีการเติบโตขึ้นเรื่อยๆ และเกิดการแข่งขันกันมากขึ้นในหลาย ๆ ด้าน เช่น ราคา คุณภาพ ปริมาณ การบริการ หรือแม้แต่จะเป็นความต้องการที่หลากหลายและเพิ่มขึ้นจากลูกค้าทำให้องค์กรและธุรกิจต่าง ๆ ต้องมีการปรับตัวและปรับปรุงเพื่อประสิทธิภาพทุก ๆ ด้าน เพื่อลดต้นทุนกระบวนการทำงานให้น้อยลง และเกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวเอง อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันกับคู่แข่งอีกด้วย ตัวอย่างเช่น ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างที่มีการเติบโตขึ้นจากปี พ.ศ.2558

เนื่องจากมีสถานะการชะลอตัวของเศรษฐกิจ ในงานวิจัยของศูนย์วิจัยกสิกร (2559) กล่าวไว้ว่า ธุรกิจก่อสร้าง ขนส่ง และโลจิสติกส์ ได้รับผลบวกจากการลงทุนและมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐ รวมทั้งความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในกลุ่มอาเซียนหลังการเปิดเสรี AEC โดยคาดว่า มูลค่าการลงทุนก่อสร้างในปี พ.ศ.2559 อาจเติบโตใน

กรอบร้อยละ 5.5-7.5 เทียบกับในปี พ.ศ.2558 ที่อาจขยายตัวราวร้อยละ 10.0 แต่ทั้งนี้ ในปัจจุบันแวดวงธุรกิจก่อสร้างของประเทศไทยยังขาดประสิทธิภาพและเผชิญกับปัญหาหลาย ๆ ด้าน เนื่องจากธุรกิจก่อสร้างเป็นธุรกิจที่ประกอบไปด้วยวัสดุที่สำคัญมากมายในการก่อสร้างเป็นอาคารบ้านเรือน หรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ต้องอาศัยชิ้นส่วนมาประกอบมากมาย อาทิเช่น ปูน หิน ดิน ทราย เสาปูน ท่อ ไม้ อิฐบล็อก เป็นต้น ในแต่ละกระบวนการจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพ และอาศัยแรงงาน เครื่องจักร เพื่อช่วยให้งานสำเร็จไปด้วยดี (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย,2559)

อิฐบล็อกเป็นวัสดุที่สำคัญอย่างหนึ่งเพื่อที่จะช่วยในการสร้างกำแพง ผนังของบ้านให้แข็งแรงและปลอดภัย เพื่อคุ้มกันผู้อยู่อาศัย ในปัจจุบันอิฐบล็อกเป็นธุรกิจ SMEs ขนาดเล็กที่ได้รับความนิยมในตลาดท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และยังมีตลาดที่กว้างขวาง จนทำให้อิฐบล็อกมีช่วงขาดตลาดในบางช่วง โดยธุรกิจอิฐบล็อกนิยมทำควบคู่กับร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง เนื่องจากการตอบสนองความต้องการและเพิ่มความสะดวกให้กับลูกค้าและยังถือเป็นการสร้างผลกำไรอีกทางหนึ่งของร้านวัสดุก่อสร้างอีกด้วย แต่ในกระบวนการผลิตอิฐบล็อกนั้น มีกระบวนการผลิตที่เป็นขั้นตอนชัดเจน มีขอบเขตเวลาชัดเจน หากโรงงานนั้นเป็นโรงงานที่มีขนาดใหญ่ กำลังการผลิตสูง แต่เมื่อเทียบกับโรงงานขนาดเล็ก ที่มีข้อจำกัดมากมาย เช่น แรงงานที่ขาดแคลน ขาดวัตถุดิบ ทำให้เกิดการผลิตที่ไม่ต่อเนื่องหรือสินค้าแตกหักไม่ได้คุณภาพ เป็นต้น

ธุรกิจการผลิตอิฐบล็อกมีการแข่งขันค่อนข้างสูงในปัจจุบัน ประกอบกับมีโรงงานใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายทำให้โรงงานต้องเตรียมพร้อมรับมือ เพื่อเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน แรงงานน้อย แรงงานขาดความรับผิดชอบ ไม่มีวินัย ประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต ต้นทุนการผลิต คุณภาพของวัตถุดิบ ขาดแคลนวัตถุดิบ ขาดการควบคุม ด้านราคาที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรง คุณภาพที่เกิดการเปรียบเทียบอีกทั้งกำลังการผลิตที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ทำให้เราต้องพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตภายในโรงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อสู้กับโรงงานใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นมาอย่างมาก ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตภายในโรงงานภายใต้การควบคุมของตนเองโดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงาน และเลือกใช้ทฤษฎี PDCA ตามหลักแนวทางการปรับปรุงคุณภาพของ TQM ซึ่งประกอบด้วย 1) การให้ความสำคัญของลูกค้า 2) การมีส่วนร่วมของบุคลากร 3) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตอิฐบล็อกในโรงงานเล็ก ๆ จึงจำเป็นต้องอาศัยการวางแผนและการบริหารจัดการที่ดีเพื่อจะทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระบวนการผลิตอิฐบล็อกด้วยเครื่องอัด ที่เป็นทั้งผู้ผลิตเองและจัดจำหน่ายเอง อีกทั้งยังเป็นผู้ผลิตให้กับร้านวัสดุนิเวศน์ใกล้เคียงอีกด้วย

แต่เนื่องด้วยโรงงานเป็นขนาดเล็ก มีเครื่องอัด 3 เครื่อง ปัจจุบันนี้มีการเปิดใช้งานเพียง 1 เครื่อง และคนงาน 1 ทีม (5-6 คน) ด้วยสาเหตุของการขาดแคลนแรงงาน ทำให้กระบวนการผลิตและขั้นตอนการทำงานไม่มีแบบแผนที่ชัดเจนและขอบเขตเวลาที่ตายตัวเหมือนกับอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ทำให้การผลิตมักจะเกิดปัญหาในการผลิตไม่ทันต่อความต้องการ ขาดวัตถุดิบและส่งผลให้เกิดการรอคอย (waiting time) อันเนื่องมาจากหลาย ๆ ปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตจนไม่สามารถผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาหาปัญหาโดยใช้ทฤษฎีแก้งปลา เพื่อหาปัญหาหลักที่ทำให้ผลิตสินค้าไม่ทัน และทำการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยนำทฤษฎี TQM และ PDCA เข้ามาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและปรับปรุงตลอดจนลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาและกระบวนการผลิตอิฐบล็อกคอนกรีตด้วยเครื่องอัด
- 2) เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการผลิตอิฐบล็อกคอนกรีตด้วยเครื่องอัด
- 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังการปรับปรุงประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตอิฐบล็อกคอนกรีตด้วยเครื่องอัด

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยคุณภาพเชิงทดลอง โดยใช้การเขียนพรรณนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำทฤษฎี TQM และ PDCA มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตอิฐบล็อกคอนกรีต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น วิเคราะห์ข้อบกพร่องและหาแนวทางในการปรับปรุงโดยใช้ทฤษฎีประสิทธิภาพ ทฤษฎีแก้งปลา เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในช่วงก่อนปรับปรุงและหลังปรับปรุง

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตอิฐบล็อก เช่น เจ้าของร้าน และบุคลากรที่มผลิตอิฐบล็อก

3.3 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1) ศึกษาทฤษฎีที่จะนำมาใช้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด
2) วิเคราะห์กระบวนการผลิตอิฐบล็อกทั้งจากภายในและภายนอก
3) สัมภาษณ์หรือพูดคุยกับเจ้าของร้านและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
4) วิเคราะห์หาปัญหาโดยใช้การวิเคราะห์แผนภูมิแก้งปลา
5) วางแผนโดยใช้ทฤษฎี PDCA และนำ TQM มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง
6) ดำเนินการปรับปรุงตามแบบแผนที่วางไว้
7) เปรียบเทียบผลก่อนและหลังปรับปรุง
8) สรุปผลการทดลอง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล ปฐมภูมิและทุติยภูมิ ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตอิฐบล็อกโดยการสังเกต สัมภาษณ์

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมข้อมูลที่มีการบันทึกจำนวนการผลิตในแต่ละวัน แต่ละรอบบิลที่มีก่อนหน้านี้ ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์และครอบคลุมอยู่ในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพทั้งสิ้น

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) การสังเกตการณ์ การสังเกตการณ์เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยใช้สายตาเฝ้าสังเกตหรือศึกษาเหตุการณ์ต่างๆ ในทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

การสังเกตการณ์ทางตรง ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ไปยังโรงงานผลิต และควบคุมการผลิตพร้อมกับการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต

การสังเกตการณ์ทางอ้อม ได้จากการบันทึกตลอดทั้งปีที่ถูกบันทึกไว้ และศึกษาจากวิดีโอที่มีก๊อปปี้บันทึกไว้ในก่อนหน้า

2) การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าของร้าน และมีการสอบถามกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการผลิตถึงขั้นตอน ปัญหา และปริมาณในการผลิต

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ในแต่ละเดือนที่ทำการทดลอง โดยใช้ ข้อมูลไม่ได้แจกแจงความถี่ (Ungrouped Data) สามารถหาได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$\text{ค่าเฉลี่ยของตัวอย่าง} : \bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n} ; \text{เมื่อ } n \text{ แทนจำนวนข้อมูลทั้งหมดของตัวอย่าง}$$

1) เดือนพฤศจิกายน มีการทำงาน 19 วัน = N และ จำนวนที่ผลได้ทั้งหมดคือ 29,136 ก้อน

$$\text{จากสูตร แทนค่าได้ดังนี้ } \bar{X} = \frac{29,136}{19} = 1,533.47 \text{ ก้อนต่อวัน}$$

2) เดือนธันวาคม มีการทำงาน 24 วัน = N และ จำนวนที่ผลได้ทั้งหมดคือ 43,350 ก้อน

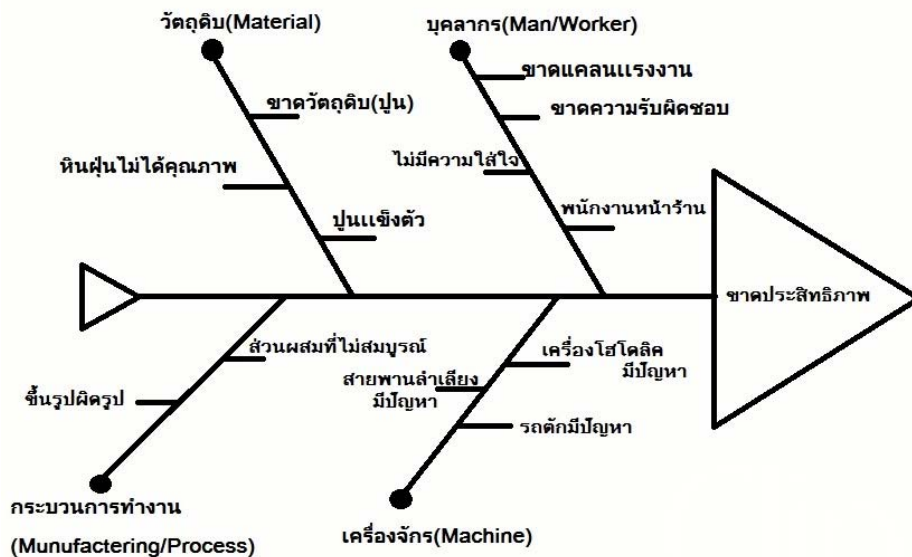
$$\text{จากสูตร แทนค่าได้ดังนี้ } \bar{X} = \frac{43,350}{24} = 1,806.25 \text{ ก้อนต่อวัน}$$

3) เดือนมกราคม มีการทำงาน 23 วัน = N และ จำนวนที่ผลได้ทั้งหมดคือ 48,200 ก้อน

$$\text{จากสูตร แทนค่าได้ดังนี้ } \bar{X} = \frac{48,200}{23} = 2,095.65 \text{ ก้อนต่อวัน}$$

3.7 การวิเคราะห์ ปัญหาโดยใช้ทฤษฎีแก้งปลา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีแก้งปลา โดยระบุปัญหาหลักไว้ในส่วนของหัวปลา คือ ขาดประสิทธิภาพในการผลิต ในส่วนของตัวปลาจะเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อหัวปลา โดยแยกออกเป็น 4 ประเด็นหลักๆ คือ วัตถุดิบ บุคลากร กระบวนการทำงาน และเครื่องจักรที่ใช้ในการทำงาน

ภาพแผนผังแสดงการวิเคราะห์ก้างปลา

3.8 การนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้

3.8.1 ทฤษฎี PDCA เมื่อทราบถึงปัญหาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิตแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำ ทฤษฎี PDCA มาประยุกต์ใช้ ประกอบไปด้วย 4 หลัก คือ การวางแผน (Plan) ดำเนินการแก้ไข (Do) ตรวจสอบ (Check) กำหนดมาตรฐาน (Action)

3.8.2 ทฤษฎี TQM โดยมีหลักสำคัญ 3 ประการ คือ

1) การให้ความสำคัญกับลูกค้า (Customer Oriented)

2) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในองค์กรในทุก ๆ ขั้นตอน ซึ่งสามารถปฏิบัติและดำเนินงานได้ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์และทบทวนข้อมูลการดำเนินงานและสภาพแวดล้อมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของระบบและผลลัพธ์อย่างสร้างสรรค์ และต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 2 พยายามหาวิธีในการแก้ไขปัญหา และการปรับปรุงที่มีการดำเนินงานที่เรียบง่ายและสามารถแก้ไขได้ทันที ดังนี้

1) แรงงานหรือทีมอดอริฐบล็อกร ไม่มีวินัยในการทำงาน/ทำการแก้ไขเบื้องต้นคือ ควรมีการพูดคุยปรับความเข้าใจ เพื่อคุณภาพของงาน

2) วัตถุดิบ หินฝุ่น ไม่ได้คุณภาพตามที่ต้องการ ปูนต้องจับตัวกันที่แน่นพอและอัตราส่วนในการใส่วัตถุดิบไม่ตรงตามที่สูตร/ ทำได้ทันทีคือ เลือกหินฝุ่นจากโรงโม่ ที่ได้ตามคุณภาพและปรับอัตราส่วนให้เหมาะสม

3) เครื่องจักร ปัญหาที่พบบ่อยมากคือ เครื่องอัดบล็อก และรัดคกมีปัญหา / แก้ไขเบื้องต้น คือ นำเครื่องจักรเข้าตรวจเช็ค และสับเปลี่ยนคันอื่น

4) แรงงานหรือทีมงานขาดความรู้ / วิธีการปฏิบัติงาน ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรัดคก เพื่อช่วยกันดูแลรักษา ระหว่างใช้งาน

ขั้นตอนที่ 3 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ

3) สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม (Employees Involvement) บุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพของธุรกิจ และช่วยกันผลักดันธุรกิจก้าวเดินไปข้างหน้า

3.8.3. หลักการ 14 ข้อ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานของ ดร.เดมิ่ง มีดังนี้

- 1) การใช้ความคิดสร้างสรรค์ปรับปรุงอยู่เสมอ (Create constancy of purpose toward improvement)
- 2) ต้องสร้างปรัชญาใหม่ (Adopt the new philosophy)
- 3) ให้เลิกการควบคุมโดยใช้วิธีการตรวจสอบเพื่อให้ได้คุณภาพ (Cause dependence on inspection to achieve quality)
- 4) การสร้างความสัมพันธ์อันดี หรือ ประสานงานระหว่างส่วนต่างๆ เพื่อความเป็นเลิศเป็นสิ่งจำเป็น (Create a long-term relationship of loyalty and trust)
- 5) การปรับปรุงต้องทำในทุกขั้นตอนของระบบการทำงาน การผลิตสินค้าหรือบริการ และต้องทำอย่างเสมอต้นเสมอปลาย (Improve constantly and forever the system of production and service)
- 6) ต้องมีสถาบันฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับงาน (Institute training on the job)
- 7) สถาบันอบรมเพื่อสร้างภาวะผู้นำ (Institute leadership)
- 8) ขจัดความกลัวเพื่อให้ทุกคนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดขึ้น (Drive out of fear so that everyone may work effectively)
- 9) ขจัดอุปสรรคเครื่องกีดกัน (Eliminate barriers) ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องหลีกเลี่ยงหรือป้องกันการเกิดอุปสรรคและปัญหาเพื่อให้ การปฏิบัติงาน ของทุกคนในองค์กรได้ทำงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
- 10) กำจัดคำขวัญ (Eliminate Slogans) เพื่อไม่ให้ทำผิดพลาด (Zero Defects)
- 11) เลิกใช้โควตา (No quotas)
- 12) สร้างความสุขในการทำงาน (Increase joy)
- 13) ให้มีสถาบันการศึกษา (Institute of education) การให้สถาบันหรือการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมให้บุคลากรในองค์กรถือเป็นเรื่องสำคัญมากและจำเป็น
- 14) ลงมือปฏิบัติ (Do it) เมื่อทุกคนเกิดความเข้าใจตรงกันแล้ว ทุกคนก็จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรให้เกิดคุณภาพ โดยผู้นำคือบุคคลสำคัญที่จะเป็นตัวอย่างในการดำเนินงาน

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานก่อนการทดลอง

การวิเคราะห์การทำงานก่อนการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพ เพื่อใช้อธิบายรายละเอียด การทำงาน และสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหา ข้อบกพร่องจนทำให้กระบวนการผลิตอูฐบดออก ขาดประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์ การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ พูดคุยกับผู้มีส่วนประสมการณจริง พร้อมกับบันทึกภาพวิดีโอกระบวนการผลิตอูฐบดออก สามารถอธิบายแยกได้ตามรายละเอียดต่อไปนี้

1. กระบวนการผลิตอิฐบล็อก

จากการศึกษากระบวนการผลิตพบว่า ปัญหาที่ทำให้การผลิตไม่มีประสิทธิภาพ คือ ส่วนของวัตถุดิบ เครื่องจักร ของเสียที่เกิดจากการขึ้นรูปอิฐบล็อกและอิฐบล็อกแตกหักขณะผลิต ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาตามลำดับดังตารางที่แสดงต่อไปนี้ 1) วัตถุดิบ 2) เครื่องจักร และ 3) ของเสียที่เกิดจากการขึ้นรูปอิฐบล็อกและกระบวนการผลิต

2. ขั้นตอนกระบวนการผลิตอิฐบล็อก

ในการผลิตอิฐบล็อกคอนกรีตด้วยเครื่องอัด มีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอนดังภาพ

ภาพแผนผังแสดงลำดับขั้นตอนการผลิตอิฐบล็อก

จากแผนผังแสดงขั้นตอนในการผลิตอิฐบล็อก มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1) การเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอิฐบล็อก คือ ทราย ปูน น้ำ และ หินฝุ่น หินฝุ่นที่มีคุณภาพนั้น จะดูจากฝุ่นปูนสีขาวๆ ที่มีปะปนมากับหิน ปูน เลือกใช้ปูนที่ใช้กับโครงสร้างตึก เพื่อการเกาะตัวและความแข็งแรงของก้อนอิฐ ทราย เลือกใช้ทรายทั่วไป ในพื้นที่ใกล้เคียง สามารถหาทรายได้ 2 แบบ คือ ทรายอบล และ ทรายกันทรลักษ์ ทางร้านเลือกใช้ทรายอบล เนื่องจากมีความหยาบของเม็ดทรายมากกว่า

2) การลำเลียงวัตถุดิบ ใช้รถดักรถยกในการลำเลียงวัตถุดิบไปไว้ภายในอาคาร

3) การผสมวัตถุดิบ เป็นการผสมระหว่าง หินฝุ่น ทราย ปูน น้ำ เข้าด้วยกัน จะเป็นการใช้แรงคนในการตักส่วนผสม จากนั้นเครื่อง โม่จะทำการผสมวัตถุดิบทั้งหมดเข้าด้วยกัน

4) การขึ้นรูปอิฐบล็อก

4.1) หลังจากส่วนผสมเสร็จทั้งหมดเข้ากันแล้ว ก็จะถูกลำเลียงขึ้นสายพานไปพักไว้บนยังรองรับส่วนผสมเสร็จ

4.2) ส่วนผสมเสร็จก็จะถูกปล่อยลงที่บล็อกดวง ในจุดนี้จะมีคนควบคุมตลอดเวลา การทำงานเมื่อส่วนผสมเสร็จแล้ว ผู้ควบคุมก็จะดึงบล็อกออกมาหาตัวเองให้ตรงกับแม่พิมพ์ ส่วนผสมเสร็จก็จะไหลลงไปในแม่พิมพ์ จุดนี้เครื่องจะเกิดแรงสั่น เพื่อให้ส่วนผสมเสร็จทั้งหมด ถูกอัดแน่นอยู่ในแม่พิมพ์ให้เต็มแม่พิมพ์ เมื่อเต็มแล้วก็จะถูกกดอัดด้วยฝาปิดแม่พิมพ์ โดยผู้ควบคุมจะทำการเหยียบเครื่อง ไฮโดรลิกดลง เพื่อเกิดแรงอัดให้ตัวอิฐแน่นขึ้น

4.3) เมื่อแม่พิมพ์ถูกอัดแน่นไปด้วยส่วนผสมทั้งหมด ผู้ควบคุมก็จะดึงขาโยก ที่เป็นตัวส่งก้อนบล็อกสำเร็จตั้งขึ้นมาจากแม่พิมพ์

5) อิฐที่อัดขึ้นรูปเสร็จแล้วก็จะถูกส่งไปยังเครื่องพักบล็อก เพื่อหยากก้อนบล็อกขึ้นมา และตรวจดูความสมบูรณ์

6) เมื่ออิฐบล็อกถูกขึ้นรูปได้อย่างสมบูรณ์แล้ว ก็จะถูกยกไปยังจุดพักบล็อกที่เป็นรางเหล็ก เพื่อรอการเก็บตัวอย่างน้อย 4-6 ชั่วโมง

7) ทำการพรมน้ำเบาๆ โดยใช้สายยางพรมให้ทั่ว เพื่อการจับตัวและความแน่นของส่วนผสมทั้งหมดอีกครั้ง

8) เมื่ออิฐบล็อกแข็งตัวดีแล้ว ก็จะยกไปจัดเรียงเป็นขา ขาละ 50 ก้อน เพื่อจัดจำหน่าย และจะทำการพรมน้ำอีกครั้ง

4.2 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิต

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระบวนการการผลิตในเบื้องต้นแล้ว จึงได้มีการลง ไปโรงงาน เพื่อทำการพูดคุยกับเจ้าของร้าน และทีมผลิต เพื่อสอบถามถึงปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การผลิตขาดประสิทธิภาพ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าของร้าน มีดังนี้

1) เรื่องวัตถุดิบ คือ หินฝุ่น จะต้องมีการมีฝุ่นปนปะปนอยู่เป็นจำนวนมากเพื่อให้เกิดการยึดเกาะกันได้ดี การหาหินฝุ่นที่ได้คุณภาพตามที่ต้องการ ต้องอาศัยลูกน้องที่มีความไวใจได้หาให้ ดังนั้นหากไปถึงโรงโม่แล้ว ลูกน้องพบว่าหินไม่สวยไม่ดี จะมีการโทรแจ้ง และเจ้าของร้านจะตัดสินใจได้ทันที ปัจจุบันทางร้านได้นำหินฝุ่นมาจาก อำเภอ น้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งในพื้นที่นั้นมีบริเวณติดกับภูเขา สามารถหาหินฝุ่นที่มีคุณภาพ

2) สูตรที่ใช้ในการผลิตอิฐบล็อก ในการผลิตอิฐบล็อกของร้าน ประกอบด้วย หินฝุ่น ปูน ทราย และ น้ำ โดยอัตราส่วน ดังนี้ โม่ผสม ประกอบด้วย หินฝุ่น 20 ครุ ปูน 4 ครุ น้ำ 1 ครุ และดินทราย 1 ครุ

3) คนงานหรือแรงงาน ในปัจจุบันมีภาวะขาดแคลนแรงงานมาก จึงทำให้กำลังการผลิตน้อย ถึงแม้จะมีเครื่องจักรมากก็ตาม อีกทั้งงานอัดอิฐบล็อกเป็นงานที่หนัก และอาศัการทำงานเป็นทีม ซึ่งปัจจุบันทีมอัดอิฐบล็อกที่มีอยู่มีขนาดวินัยในการทำงานมาก ทำให้ส่งผลกระทบต่อการผลิตและงานขายหน้าร้าน

4) เครื่องจักร ในการทำงานต้องอาศัยแต่ไม่ช่วยกันดูแลรักษา ทำให้เกิดปัญหาบ่อย สืบเนื่องมาจากแรงงานขาดความรู้หรือขาดประสบการณ์

4.3 ข้อมูลดิบที่ได้จากการสัมภาษณ์ทีมอัดอิฐบล็อก มีรายละเอียดดังนี้

จากการสอบถามเจ้าของร้านแล้ว ผู้วิจัยได้ลงไปสอบถามจากทีมผลิตอิฐบล็อกโดยตรง ทีมอัดอิฐบล็อกให้ข้อมูลว่า ในการผลิตอิฐบล็อก มีอิฐบล็อกที่ผิดรูป แตกหัก ประมาณ 100 ก้อนต่อ 1000 ก้อน และมีการผลิตที่ไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากเครื่องจักรเกิดปัญหา

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยแผนภูมิแก่งปลา

จากแผนภูมิแก่งปลา สามารถอธิบายออกมาเป็นสาเหตุหลัก ๆ 4 เรื่อง และแยกสาเหตุ ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงคำอธิบายสาเหตุและปัญหา

เรื่อง	สาเหตุ	คำอธิบาย
1. วัตถุดิบ	หินปูนไม่ได้ตามคุณภาพที่ต้องการ	หินปูนในแต่ละพื้นที่คุณภาพไม่เหมือนกัน
	ขาดวัตถุดิบ/ ปูนขาดสต็อก	เกิดจากพนักงานหน้าร้านบกร่องในหน้าที่ในการ check stock ปูน ทำให้ไม่มีปูนในการผลิต จึงเกิดเวลารอคอย (waiting time)
	อัตราส่วน	อัตราส่วนไม่พอดีกับวัตถุดิบอื่นๆทำให้การยึดเกาะกันของ หิน ปูน ทราย นั้นมีน้อย
	ปูนหรือส่วนผสมเสร็จแข็งตัวตกค้างอยู่ใน โม่ผสม	ส่วนผสมเสร็จตกค้างและแข็งตัวอยู่ใน โม่ผสม ทำให้อัตราส่วนผสมไม่คงที่
2. บุคลากร	ขาดแคลนแรงงาน	แรงงานเป็นปัญหาที่สำคัญมากและมีผลกระทบต่อกระบวนการผลิตมา เนื่องจากการผลิตอิฐบล็อกเป็นทีม ต้องรู้ใจกัน และตั้งอาศัยความรู้และประสบการณ์
	ขาดความรับผิดชอบ/ขาดการเอาใจใส่/ขาดวินัย	ทีมอิฐบล็อกไม่ใส่ใจในการทำงานทำให้การผสมส่วนผสมอาจจะไม่ตรงตามสูตรและหากทำงานแบบเร่งรีบ ไม่รู้จักสังเกต ก็อาจจะส่งผลให้อิฐบล็อกไม่มีคุณภาพ อีกทั้งยังขาดวินัยและไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง
	ขาดความรู้	ขาดความรู้ในการดูแลเครื่องจักร เช่นการตรวจสภาพเครื่องจักร
	พนักงานหน้าร้านและโรงงานอิฐบล็อกไม่สื่อสารกัน	การไม่สื่อสารกันระหว่างฝ่ายทำให้เกิดความผิดพลาดในเรื่องของการสั่งปูนเนื่องจาก ในการสั่งปูนปูน ต้องเบิกมาจากสาขาใหญ่
3. เครื่องจักร	เครื่องไฮโดลิก	เครื่องไฮโดลิกมีปัญหาบ่อยทำให้ต้องหยุดการทำงาน
	รถตัก /รถยก	รถตักพังเนื่องจากไม่มีคนดูแลและคนงานขาดความรู้ทำให้ไม่มีใครตรวจเช็ค
	แม่พิมพ์บล็อก	แม่พิมพ์บล็อกสึกหรอ ทำให้การขึ้นรูปอิฐบล็อกไม่ได้ตามคุณภาพ
4. กระบวนการทำงาน/การปฏิบัติงาน	ไม่มีข้อกำหนดการทำงานที่ชัดเจน	การทำงานเป็นการเหมาเป็นทีมและคิดเหมา ทำให้ทีมอิฐบล็อกทำงานบ้างขอหยุดบ้าง ส่งผลให้อิฐบล็อกไม่เพียงพอ จึงต้องมีมาตรการเด็ดขาดเรื่องของเวลาการผลิต

4.5 ผลการวิเคราะห์ทฤษฎีที่นำมาใช้

การประยุกต์ใช้ตามแนวคิดและทฤษฎี PDCA ภายใต้หลักแนวคิดของทฤษฎี TQM โดยสามารถประยุกต์ใช้ได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดง แนวคิดของทฤษฎี TQM ที่นำมาประยุกต์ใช้

ลำดับ	ปัญหา ที่ทำการแก้ไข	หลักที่ใช้	แนวทางแก้ไข
1	วัตถุดิบ	Quality	เลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพเพื่อคุณภาพที่ดีให้กับสินค้าและสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า สร้างความมั่นใจให้กับลูกค้า
2	บุคคลากร	Total, Quality	มีการพูดคุยกันมากขึ้นระหว่างเจ้าของกิจการและบุคคลากร เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ทำงานง่ายขึ้น
3	เครื่องจักร	Management	มีคำสั่งจากเจ้าของกิจการให้มีการตรวจเช็คเครื่องจักรก่อนทำงานทุกเช้าอย่างสม่ำเสมอ และจัดเปลี่ยนเครื่องจักรเข้าซ่อมแซมอย่างถูกวิธี
4	การปฏิบัติงานของบุคคลากร	Management	กำหนดมาตรฐานของการขาด ลา สาย ให้ชัดเจน มีการตักเตือนด้วยเหตุและผล สร้างแรงจูงใจให้บุคคลากรเกิดความอยากทำงานมากขึ้น รับรู้รับฟังปัญหาของบุคคลากรเพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน

ในการปรับปรุงประสิทธิภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ยึดนำหลักแนวคิด 14 ข้อของ ดร.เดมมิ่ง แต่เลือกมาประยุกต์และปฏิบัติตลอดการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการผลิตอัฐบดล็อก

4.6 ผลการดำเนินงานการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพ

จากการดำเนินงานในบทที่ 4 จะเห็นได้ว่า ผลการทดลองทั้งหมดสามารถเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตได้จริง โดยวัดในเรื่องของ จำนวนการผลิต จำนวนของเสีย และระยะเวลาในการผลิต

4.6.1 ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพกระบวนการผลิตอัฐบดล็อก ที่พบในการทดลอง คือ

- 1) วัตถุดิบ
- 2) บุคคลากร
- 3) เครื่องจักร
- 4) การปฏิบัติงานของบุคคลากร

4.6.2 จากการปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการผลิตอัฐบดล็อกให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้วิจัยจะต้องทำการควบคุม ปัจจัยต่างๆดังต่อไปนี้

- 1) เพิ่มความรอบครอบในการตรวจสอบในทุกๆขั้นตอนของกระบวนการผลิต ก่อนจะนำอัฐบดล็อกออกจากแม่พิมพ์
- 2) สร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลากรมีความอยากทำงานอยู่เสมอ
- 3) นำผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลเครื่องจักรและการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้ถูกวิธี

4) มีการพูดคุยถึงความต้องการของสภาพปัจจุบันการขายหน้าร้านและปรับความเข้าใจกับบุคลากรให้เกิดความเข้าใจตรงกัน สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขและสบายใจต่อไปได้

4.7 ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังการปรับปรุง

การปรับปรุงกระบวนการผลิตอิฐบล็อกในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม 2559 พบว่ากระบวนการผลิตมีทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อิฐบล็อกที่เสียหายหรือแตกมีจำนวนลดลงมากและจำนวนการผลิตของอิฐบล็อกเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยสามารถแจกแจงรายละเอียดได้ตามตารางต่อไปนี้ ตารางที่ 5 แสดง ผลการเปรียบเทียบผลการทดลอง

รายการ	ระยะเวลา				
	พฤศจิกายน 2559	ธันวาคม 2559	มกราคม 2560	รวม	เฉลี่ย
จำนวนผลิตต่อเดือน	29,136	43,350	48,200	120,686	40,228.66
จำนวนปูน	250	350	400	1,000	333.33
อิฐบล็อกไม่ได้คุณภาพ	2,913	433	482	3,828	1,276.00
ของเสียคิดเป็น %	10%	1%	1%		

จากการเปรียบเทียบปริมาณการผลิตในแต่ละเดือนและการลดของเสีย ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปผลก่อนและหลังการปรับปรุงวิธีปฏิบัติงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้ ตารางที่ 6 แสดง ผลการเปรียบเทียบก่อนและปรับปรุงการปฏิบัติงาน

ก่อนปรับปรุงการปฏิบัติงาน	หลังปรับปรุงการปฏิบัติงาน
1. วัตถุดิบที่ไม่มีคุณภาพ	1. มีการตรวจสอบคุณภาพและตรวจเช็ควัตถุดิบทุกชั้นตอนตั้งแต่จัดซื้อวัตถุดิบจนกระทั่งการผสมวัตถุดิบ ทำให้อิฐบล็อกมีความหนาแน่น แข็งแรง และเป็นทรงสวยงามมากขึ้น
2. บุคลากรขาดคุณภาพ -ขาดวินัยในตัวเอง -ขาดความรู้ - ขาดการสื่อสารที่ดี	2. หลังจากมีการพูดคุยปรับความเข้าใจทำให้บุคลากรมีความรับผิดชอบในการทำงานมากขึ้น มีความเข้าใจตรงกันมีการสื่อสารที่ชัดเจน สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้อย่างถูกต้องวิธี
3. กระบวนการผลิตขาดการควบคุม	3. มีการผลิตที่ตรงตามสูตรส่วนผสม ตรงตามคุณภาพที่กำหนด ทำให้การเกิดของเสียลดลง และปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น
4. เครื่องจักรชำรุด	4. การปรับเปลี่ยนเครื่องจักรที่ชำรุดเข้ารับการซ่อมแซม ทำให้การทำงานไม่สะดุด ไร้ปัญหา และผลิตได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นการสร้างความรอบคอบให้พนักงานตรวจเช็คเครื่องจักรทุกเช้าก่อนปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการช่วยกันดูแลรักษาอีกด้วย

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎี TQM (Total Quality Management) ทฤษฎี PDCA ทฤษฎีประสิทธิภาพ และทฤษฎีกำลังปลา จนนำไปสู่การประยุกต์ใช้เพื่อการทดลองปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการผลิตอิฐบล็อก ในกรณีศึกษานี้สามารถที่จะประยุกต์ใช้งานได้จริงหรือไม่ และช่วยลดปัญหาหรือเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในด้านใด

จากคำถามงานวิจัย เครื่องมือ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานได้จริง และยังช่วยพัฒนาคุณภาพการทำงานของพนักงานได้จริง สร้างวัฒนธรรมใหม่ๆ ให้กับองค์กร อีกทั้งยังสามารถเพิ่มปริมาณการผลิตให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากการทดลอง ส่งผลให้การสินค้าเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า และไม่จำเป็นต้องจะไปซื้อกับผู้จำหน่ายรายอื่น ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้อื่นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

กำจัดของเสีย (Eliminate Waste) หรือ ของเสียเป็นศูนย์ (Zero Defect : ZD) มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒพงศ์ ศรีชนะ และพรประเสริฐ ขวาลำธาร (2555) ศึกษาเรื่อง การลดของเสียในกระบวนการผลิตอิฐบล็อกกรณีศึกษา บริษัทมหาอาณาจักร พบว่า การปรับปรุงกระบวนการผลิตโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการควบคุมคุณภาพ (TQM) สามารถลดของเสียที่เกิดขึ้นจากการผลิตได้จริง ผลจากการเปรียบเทียบก่อนก่อนปรับปรุง มีความถี่ 705 และหลังการปรับปรุงพบว่า ความถี่ลดลงที่ 564

การปรับปรุงกระบวนการผลิต มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ

วาทัญญู ทศนเอี่ยม (2556) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการปรับปรุงกระบวนการทำงานระหว่างแนวทางสินค้าและแนวทางสินค้าที่เค็มในโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ พบว่า การมีส่วนร่วมของพนักงานสามารถลดรอบเวลาการผลิตได้ถึง 25.15% ในเวลาเพียง 9 เดือน โดยผู้วิจัยได้เลือกนำมาประยุกต์ใช้ได้แก่ การผลิตแบบสินค้า การบริหารคุณภาพโดยรวม(TQM) และการวิเคราะห์ปัญหาโดยเครื่องมือ 7 อย่าง

การเพิ่มขึ้นของปริมาณการผลิตและการตอบสนองความต้องการของลูกค้า มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมอร เพชรชูศรี (2553) ศึกษาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดส่งสินค้าโดยการประยุกต์ใช้กิจกรรมย่อยต่างๆ ของการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) โดยในการส่งสินค้ากำหนดไว้ไม่เกิน 14 วันหลังสั่งซื้อ พบว่า TQM สามารถปรับปรุงการจัดส่งให้เร็วขึ้นจากเดิมมีความล่าช้าเกิน 14 วันเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 44.50 หลังการปรับปรุงทำให้การจัดส่งมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยลดลงเหลือร้อยละ 26.50

การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรพงษ์ ชันทอง (2554) ศึกษาเรื่อง การปรับปรุงคุณภาพการผลิตโดยใช้เทคนิคการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กรและสินค้า กรณีศึกษา กระบวนการหยอดกาว RTV ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นในเรื่องการลดของเสีย และบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยพบว่าสามารถลดมูลค่าของเสียได้จริง จากเฉลี่ยสัปดาห์ละ 103,328.97 บาท เหลือเพียง 1,643.37 บาท และยังทำให้บุคลากรมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

จากวิธีการและแนวทางของทฤษฎี TQM และ PDCA สามารถเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตอิฐบล็อกให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยสรุปเป็นเรื่องและแก้ไขปรับปรุงตามสาเหตุของปัญหาได้ดังนี้

วัตถุดิบ จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แผนภูมิแก๊งปลา พบว่า หินฝุ่นที่เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตไม่ได้ตามคุณภาพที่ต้องการ ขาดประสิทธิภาพในการจัดการ คือ ปูนขาดสต็อก ทำให้ส่งผลต่อการผลิตล่าช้าและเกิดเวลา รอคอย และอัตราส่วนผสม ผู้วิจัยจึงศึกษาหลักของ คุณภาพ (Quality) ในแนวทางของทฤษฎี TQM โดยการเลือก วัตถุดิบที่มีคุณภาพเพื่อคุณภาพที่ดีให้กับสินค้าและสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า สร้างความมั่นใจให้กับลูกค้า คือ กำชับพนักงานขับรถให้ตรวจสอบคุณภาพหินฝุ่นก่อนซื้อทุกครั้ง หากพบว่า หินหินไม่สวยหรือ หินฝุ่นมีฝุ่นปนน้อย จะต้องโทรมารายงานก่อนทุกครั้ง ซึ่งในวิธีการนี้ต้องมีความไว้วางใจ เชื่อใจในตัวพนักงาน เนื่องจากเราไม่ได้เห็นสินค้าจริงเอง และต้องอาศัยพนักงานที่มีความเชี่ยวชาญ

ขาดประสิทธิภาพในการจัดการวัตถุดิบ ผู้รับผิดชอบส่วนหน้าขาย ต้องคอยตรวจสอบคลังปูนอยู่เสมอ เพื่อป้องกันการขาดสต็อกของปูน โดยผู้รับผิดชอบส่วนหน้าขาย จะต้องตรวจสอบจำนวนของปูนในโกดังและส่งรายงาน ในทุกเย็นเพื่อทางสำนักงานใหญ่จะได้ส่งปูนออกมาในเช้าวันต่อมา

อัตราส่วนผสม ต้องตรงตามสูตรที่เจ้าของกิจการกำหนดไว้ เจ้าของกิจการต้องลงพื้นที่ตรวจสอบและ พูดคุยกับส่วนผลิตเป็นประจำเพื่อรับทราบปัญหาในเรื่องของอัตราส่วน แนวทางดังกล่าวสามารถปรับปรุง กระบวนการผลิตและดำเนินงานในการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังได้สินค้าที่มีคุณภาพ สร้างความ พึงพอใจให้แก่ลูกค้าอย่างมาก

บุคลากร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหลักการของ Total และ Quality ภายใต้นแนวคิดของ TQM คือ T (Total) ให้พนักงานทุกคนมีส่วนร่วม Q (Quality) การสร้างความพึงพอใจของลูกค้าต่อการ ใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการ เป็นหลัก นอกจากนี้คุณภาพยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับวงจรคุณภาพที่เรียกว่า PDCA cycle สาเหตุนี้ผู้วิจัยได้ มีการเสนอ แนวทางให้เจ้าของกิจการพูดคุย เปิดใจ รับฟังในส่วนของพนักงานมากขึ้น และจากที่มีการพูดคุยกันมากขึ้นระหว่าง เจ้าของกิจการและบุคลากร เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ทำงานง่ายขึ้น เกิดการเห็นอกเห็นใจกันทั้งสองฝ่าย พนักงานมีความรับผิดชอบมากขึ้น สื่อสารกันชัดเจนทำให้การทำงานราบรื่น

เครื่องจักร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางของ TQM โดยยึด แนวทาง M (Management) คือ ระบบของการจัดการ หรือบริหารคุณภาพขององค์กร โดยแนะนำให้เจ้าของกิจการตรวจสอบเครื่องจักรและบำรุงซ่อมแซมอยู่เสมอ โดย ในระหว่างนั้นต้องไม่กระทบต่อกระบวนการผลิต ดังนั้น มีคำสั่งจากเจ้าของกิจการให้มีการตรวจเช็คเครื่องจักรและ จัดเปลี่ยนเครื่องจักรเข้าซ่อมแซมอย่างถูกวิธี อีกทั้งยังกำชับพนักงานทุกฝ่ายให้ช่วยกันตรวจสอบก่อนทำงานทุกเข้า อย่างสม่ำเสมอ ทำให้เครื่องจักรต่อๆสามารถใช้งานได้นานขึ้นและส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ไม่สะดวก ล่าช้าอีกด้วย

กระบวนการทำงาน/การปฏิบัติงาน ถือเป็นอีกสาเหตุที่สำคัญมากต่อกระบวนการผลิต หากไม่มีข้อปฏิบัติ หรือข้อกำหนดที่ชัดเจน เนื่องจากว่า ในกระบวนการผลิตนั้นควบคุมตั้งแต่ตัวบุคลากร คือเริ่มผลิตจนถึงสิ้นสุด กระบวนการผลิต ดังนั้นในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดย ให้เจ้าของกิจการกำหนดข้อปฏิบัติที่ ชัดเจนในการทำงานมากขึ้น และพูดคุยตกลงทำความเข้าใจกับพนักงาน เพื่อความสบายใจทั้งสองฝ่ายเนื่องจากว่า ใน การทำงานเป็นการเหมาเป็นทีมและคิดเหมา ทำให้ทีมอัดอั้นตื้อทำงานบ้างขอหยุดบ้าง ส่งผลให้อุดมการณ์ไม่ เพียงพอ จึงต้องมีมาตรการเด็ดขาดเรื่องของการเวลาในการผลิต

แนวทางทั้งหมดนี้ผู้วิจัยนำหลักทั้ง 3 ข้อ ของ TQM คือ ให้ความสำคัญกับลูกค้า ให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมใน การทำงาน และ ทำการพัฒนาอย่างจริงจังต่อเนื่อง

การวางแผนและวิเคราะห์แก้ไขด้วยแนวคิดทฤษฎีของ PDCA เข้ามาช่วยในทุกเรื่อง เพื่อนำไปสู่เกิดผลสัมฤทธิ์ภาพรวมดังนี้

1) การพูดคุยปรับความเข้าใจและแนะนำ ให้ความรู้แก่บุคลากร การเฝ้าติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างใกล้ชิด ทำให้บุคลากรเกิดความตั้งใจ มุ่งมั่น และรับผิดชอบในงานที่ทำมากขึ้น จึงส่งผลให้กระบวนการทำงานเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปด้วย

2) ปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นและสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า

3) สามารถลดของเสียที่เกิดจากการผลิตได้อย่างเห็นได้ชัด

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า หลังจากการดำเนินปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการผลิตอัฐบล็อกลูกในครั้ง นี้ ได้มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิต โดยแบ่งเป็น 2 แนวทางดังนี้

6.2.1) ข้อเสนอแนะสำหรับธุรกิจ

1) ในการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตอัฐบล็อกลูก ควรจัดให้มีคู่มือวิธีการใช้งาน รวมถึงการจัดฝึกอบรมการซ่อมแซมเครื่องจักรเบื้องต้นเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้อง

2) เจ้าของกิจการควรมีการตรวจเช็คสภาพสิ่งแวดล้อมและเครื่องจักรด้วยตนเอง เพื่อรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของบุคลากรหรือพนักงาน เพื่อเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

3) บุคลากรในทุกส่วนต้องให้ความร่วมมือ เพื่อมุ่งไปที่จุดหมายหรือเป้าหมายเดียวกัน

6.2.2) ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาด้านทุนของอัฐบล็อกลูกเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการลดของเสีย ลดต้นทุน และหาแนวทางการแก้ไข เนื่องจากว่า ปัจจุบันการแข่งขันของโรงงานผลิตอัฐบล็อกลูกมีการแข่งขันสูงขึ้น

2) ในการวิจัยครั้งต่อไป สามารถใช้นวัตกรรมและทฤษฎีดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในสายการผลิตอื่นๆได้ และ

3) ควรศึกษากระบวนการอัฐบล็อกลูกที่จะทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตมากกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ. (2557). TQM : การบริหารเพื่อคุณภาพโดยรวม. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ ส.ส.ท.

พิพัฒพงศ์ ศรีชนะ และ พรประเสริฐ ขวาลำธาร. (2555). การลดของเสียในกระบวนการผลิต

อัฐบล็อกรณศึกษา : บริษัท มหาอาณาจักร จำกัด, สืบค้นวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2559,

<http://academic.udru.ac.th/~industrial/download/PDF45.pdf>.

ธีรพงษ์ ชันทอง. (2554). การปรับปรุงคุณภาพการผลิตโดยใช้เทคนิคการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กรและลิน

กรณศึกษา กระบวนการหยอดกาว RTV, สืบค้นวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2559.

<http://www.repository.rmutt.ac.th/bitstream/handle/123456789/825/124359.pdf?sequence=1>

วาทัญญู ทศนเยี่ยม. (2556). การเปรียบเทียบการปรับปรุงกระบวนการทำงานระหว่างแนวทางลีนและ

แนวทางลีน-ทีคิวเอ็มในโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้, สืบค้นวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2559,

<http://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>.

เอมอร เพชรชูศรี. (2553). การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดส่งสินค้าโดยการประยุกต์ใช้กิจกรรมย่อยต่าง ๆ ของการจัดการ คุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM), สืบค้นวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2559,
<https://gsbooks.gs.kku.ac.th/60/nigr2017/pdf/PMP17.pdf>.

การพัฒนาระบบจองรถออนไลน์และบำรุงรักษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
DEVELOPMENT OF THE ONLINE CAR RESERVATION AND MAINTENANCE SYSTEM
CASE STUDY OF UNIVERSITY OF THE THAI CHAMBER OF COMMERCE

ชาญณรงค์ สุวิทิตกุล และ วันชัย รัตนวงษ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย chis5438@hotmail.com

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย wanchai_rat@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยอิสระเรื่องการพัฒนาและบำรุงรักษาระบบจองรถออนไลน์และบำรุงรักษาโดยการรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนการทำงานของระบบจองรถและบำรุงรักษาของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาการทำงานในปัจจุบัน วัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาฐานข้อมูลสำหรับระบบบริหารจัดการยานพาหนะและบำรุงรักษารถของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เพื่อช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของระบบการจอง การจัดการการใช้ยานพาหนะ และการเรียกดูรายงานต่างๆ ซึ่งผู้จัดทำงานวิจัยได้พัฒนาเป็นเว็บไซต์นอกจากนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสิทธิการใช้งานตามประเภทผู้ใช้ 3 ประเภท ได้แก่ บุคลากร เจ้าหน้าที่กองยานพาหนะ และผู้บริหารมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

การทดสอบประเมินผลประสิทธิภาพระบบงานจองรถออนไลน์และบำรุงรักษาโดยผู้ทำวิจัยได้ทำการประเมินประสิทธิภาพระบบ โดยการทดลองใช้งานของผู้ใช้งานจริงพบว่าระบบการจองรถออนไลน์ทำให้การพัฒนาประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่ดี ช่วยให้ผู้ใช้ระบบสามารถบริหารจัดการการจองยานพาหนะและสรุปข้อมูลได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้นและยังช่วยในการจัดการฐานข้อมูลที่มีความซับซ้อนให้มีความถูกต้องและสามารถวางแผนควบคุมและประเมินผลได้อย่างรวดเร็ว ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจวิเคราะห์การจัดการงานของหน่วยงานได้มากขึ้น เฉลี่ยแล้วการจองรถออนไลน์ลดเวลาการทำงานได้ 66.67% และลดปริมาณการใช้กระดาษในการจองลงได้ 1500-2000 ชุดต่อปี และลดเวลาการค้นหาข้อมูลของระบบบำรุงรักษาได้ถึง 80%

คำสำคัญ: ระบบจองรถออนไลน์, บำรุงรักษา

ABSTRACT

An independent study on the development of the online car reservation and maintenance system was conducted by gathering information and operational processes of the car reservation and maintenance system of the University of the Thai Chamber of Commerce in order to analyze current operational problems.

The purpose of this study was to design and develop a database for the car reservation and maintenance system of the University of the Thai Chamber of Commerce in order to solve problems of reservation system, vehicle scheduling management and browsing reports that the researcher has developed to be a website.

In addition, the researcher had determined licensing according to three types of users including: personnel, vehicle staff and the management of the University of the Thai Chamber of Commerce.

The researcher evaluated performance of the system by evaluating performance of the online car reservation and maintenance system based on user trials. The results could be found that the online car reservation system could enhance the development efficiency at a good level, allowed system users to manage their car reservations and summarize information more quickly, helped manage complex databases to be accurate for planning, control and evaluation quickly and supported the management to decide in analyzing the organizational administrations more effectively. On average, the online car reservation reduced the working time by 66.67%, reduced paper consumption in the reservation by 1,500-2000 sets per year, and reduce a time for searching information of the maintenance system up to 80%.

Keywords: Online car reservation, Maintenance system

บทนำ

ลักษณะธุรกิจเป็นธุรกิจประเภทการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาซึ่งเอกชนเป็นหน่วยรับภาระ การจัดการศึกษา ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา การจัดการดังกล่าวจำเป็นต้องให้ผู้เรียนเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการเรียนทั้งหมด โดยบางความรู้จะเน้นธุรกิจการศึกษาระดับอุดมศึกษาเท่านั้น ซึ่งรูปแบบของธุรกิจการศึกษาอาจจะจัดในรูปของหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาว เป็นทางการ กึ่งทางการ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้ารับการศึกษได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ กระบวนการ และความชำนาญในศาสตร์ใดก็ได้ แต่การจัดการศึกษาไม่ว่ารูปแบบใด จะต้องมีการขออนุญาตมีหน่วยงานที่ควบคุมมาตรฐาน หลักสูตรกระบวนการหรือมีใบอนุญาตให้จัดตั้ง โดยเป้าหมายธุรกิจการศึกษา จะต้องแตกต่างจากเป้าหมายทางธุรกิจ นั่นคือ โดยปรัชญาแล้ว สถาบันการศึกษาจะต้องเป็นสถาบันที่ไม่มุ่งหวังกำไร (Non Profitable organization) โดยในธุรกิจการศึกษา อาจจะหมายถึงกำไรที่ได้พัฒนาคนที่มีความรู้และมีคุณภาพให้แก่สังคมมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการธุรกิจการศึกษาก็จะต้องมีการจัดการให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้พอที่จะใช้จ่าย และสามารถดำรงธุรกิจให้ก้าวต่อไปอย่างต่อเนื่อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (สิยาโน วัฒนพรพรม , 2556) และ (อภิชาติ เปรมปราชญ์ชยันต์ , 2551)

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการทำงานของแผนกยานพาหนะ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานของแผนกยานพาหนะให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อหาแนวทางในการลดเวลาในกระบวนการทำงาน
2. เพื่อสร้างประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน
3. เพื่อลดการตั้งข้อสงสัยความจำเป็นเนื่องจากการปัญหาในการจัดเก็บ

การดำเนินการศึกษา

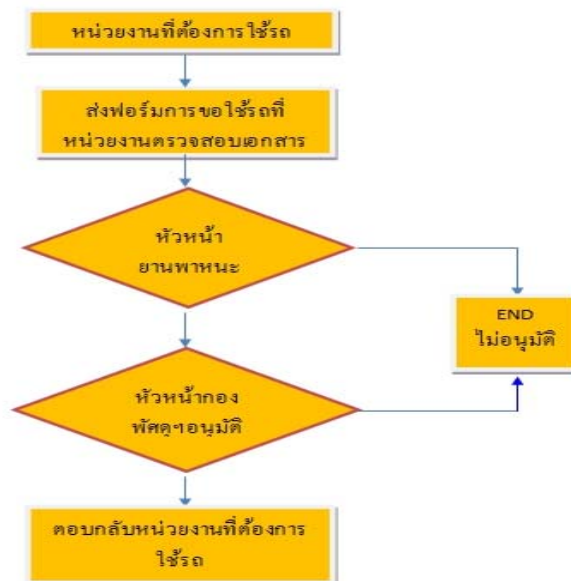
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าเรื่อง “การพัฒนาระบบจองรถออนไลน์และบำรุงรักษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย” ซึ่งมีระเบียบวิธีการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาสาเหตุและรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกองยานพาหนะ
2. รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงาน
3. ศึกษาทฤษฎีและแนวทางที่ใช้ในการบริหารจัดการการลดขั้นตอนในการทำงาน เพื่อให้ปรับปรุงระบบการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
4. การเขียนเว็บไซต์เพื่อทำระบบการจองรถ และนำโปรแกรม Microsoft Office Excel มาช่วยในการจัดการระบบรักษาในรูปแบบใหม่ เพื่อง่ายต่อการจัดเก็บและค้นหาข้อมูล
5. กำหนดทิศทางหรือแนวทางในการแก้ปัญหาและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
6. สรุปผลการศึกษา

ขั้นตอนในการศึกษา

ศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานของการจองรถรวบรวมข้อมูลและขั้นตอนการจองรถและระบบบำรุงรักษาในมหาวิทยาลัยภายในระยะเวลา 3 เดือน โดยศึกษาได้จากพฤติกรรมการทำงานของพนักงานและข้อมูลจากเอกสารและใบจองรถ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 – มกราคม พ.ศ. 2560 ขั้นตอนในการจองรถ การจองรถในแผนกมีขั้นตอนดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาพแสดงขั้นตอนในการจองรถ

เปรียบเทียบการจองรถในรูปแบบเดิมกับแบบใหม่
จากเดิมการจองรถมีการใช้แบบฟอร์มถึง 3 แบบฟอร์ม
แบบฟอร์มที่ 1 การขอใช้ในเวลาปกติ 08.30-17.00น. (ใช้แบบฟอร์ม กพส.ย.001 สีขาว) ต้องยื่นมาที่แผนกล่วงหน้าอย่างน้อย 1 วันทำการ ก่อนเวลา 11.00น.

แบบฟอร์มที่ 2 การขอใช้นอกเวลาและวันหยุด ก่อนเวลา 08.30น. และหลัง 17.00น. (ใช้แบบฟอร์ม กพส.ย.002 สีชมพู)
ต้องยื่นมาที่แผนกล่วงหน้าอย่างน้อย 2 วันทำการ ก่อนเวลา 11.00น.

แบบฟอร์มที่ 3 การขอใช้รถยนต์ไปต่างจังหวัด (ใช้แบบฟอร์ม กพส.ย.003 สีเขียว) ต้องยื่นมาที่แผนกล่วงหน้าอย่างน้อย 5 วันทำการ ก่อนเวลา 11.00น. ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ระบบการจอร์ดแบบเดิมเป็นแบบฟอร์มให้ผู้ใช้กรอกรายละเอียดการขอใช้

จากนั้นเจ้าหน้าที่ต้องทำการกรอกรายละเอียดการจอร์ดลงในสมุดเลขที่การขอใช้รถ เพื่อที่จะได้เลข
หนังสือรับ ไปใส่ในแบบฟอร์มในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 สมุดการออกเลขที่แบบเดิม

ภาพที่ 3 เป็นสมุดออกเลขที่หนังสือและนำเลขที่ได้ไปใส่ในแบบฟอร์มการขอใช้รถ จากนั้นได้เลขที่การขอ
ใช้รถและวันเวลาเรียบร้อยแล้วเจ้าหน้าที่ก็จะทำการบันทึกวันและเวลาลงในสมุดการขอใช้รถยนต์
วันที่ต้องการใช้รถยนต์ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แบบการขอใช้รถ

ภาพที่ 4 เป็นสมุดบันทึกวันเวลาและสถานที่ เจ้าหน้าที่จะบันทึกวันเวลาและสถานที่ลงในวันที่ที่มีการขอใช้รถเพราะสมุดจะมีการบันทึกเป็นเดือนเจ้าหน้าที่จะทำการบันทึกการขอใช้รถล่วงหน้า การจองรถระบบออนไลน์รูปแบบใหม่จะช่วยลดขั้นตอนในการทำงานของเจ้าหน้าที่ และลดขั้นตอนจากการกรอกแบบฟอร์มมาเป็นการจองรถระบบออนไลน์ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 หน้าการเข้าสู่ระบบการใช้งาน

ภาพที่ 5 เป็นภาพแสดงหน้าการเข้าระบบการจองรถโดยผู้ใช้งานต้องมีรหัส Login

ข้อมูลการจอง [Detail] | บันทึกการจอง [Reserved] | จองใช้บริการรถตู้ [Reserved a car]

ผู้ดูแลระบบ | ออกลจากระบบ

เลขที่ ๑ / 2559
วันที่ 22-02-2560 เวลา 15:47:40 น.

ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บริการ

- ชื่อ - สกุล: พิกุล ประคองกิจ
- หน่วยงาน: สำนักบริการคอมพิวเตอร์
- ตำแหน่ง: เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
- เบอร์โทรศัพท์: 6289
- ขอใช้รถเพื่อปฏิบัติงาน: ประกอบพิธีบรรพชา-อุปสมบทหมู่ และถวายภัตตาหาร

กิจกรรม

- โครงการ KPIs Functional Area
- งานประจำ ชื่อกิจกรรม
- งานอื่นๆ

หมายเหตุ

- ขอให้นำแบบเอกสารโครงการหรือกิจกรรมตามที่ขอรถมาด้วยทุกครั้ง
- โปรดตรงต่อเวลา และไปตามสถานที่ที่ระบุไว้โดยเคร่งครัด

โดยขอใช้รถใน วันที่ 22-02-2560 ตั้งแต่เวลา 00:00 น. ถึงเวลา 00:00 น.
กลับมาถึงกค. วันที่ 22-02-2560 ตั้งแต่เวลา 00:00 น. ถึงเวลา 00:00 น.

สถานที่ที่ไม่ติดต่อ (โปรดระบุแหล่งที่ส่งไปชัดเจน)

- วัดเสนาถีน
- วัดศรีอโศก
- วัดน้อย

จำนวนผู้ใช้บริการ

พนักงาน	คน
นักศึกษา	คน
บุคลากรภายนอก	คน
รวมทั้งสิ้น	คน

พัฒนาโดยสำนักบริหารพัฒนาคิวเสอนับมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
copyright © University of the Thai Chamber of Commerce 2015 All rights reserved.

ภาพที่ 6 บันทึกการขอใช้บริการรถยนต์

ภาพที่ 6 เป็นภาพแสดงรายละเอียดการกรอกข้อมูลการขอใช้รถว่าต้องการใช้รถวันที่เท่าไร เวลาใด ไปไหน หน่วยงานที่ขอใช้

ข้อมูลการจอง [Detail] | บันทึกการจอง [Reserved] | รถใช้บริการรถยนต์ [Reserved a car] NEW ผู้ดูแลระบบ [ออกจากระบบ](#)

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ - สกุล [Name]
 หน่วยงาน [Department]

รายละเอียดการจองที่มั่งคั่งสวัสดิการ รายละเอียดการจองใช้บริการรถยนต์

No.	Date Use	Detail	Location	Edit
1/2558	11-07-2559 ถึง 11-07-2559	ประชุมเรื่องการซ่อมบำรุง	กองทัพอากาศ	☒
2/2558	15-07-2559 ถึง 15-07-2559	ประกอบพิธีบรรพชา-อุปสมบทหมู่ และถวายภัตตาหาร	วัดเสนาหิน วัดสร้อยทอง รัตนบุรี	☒

พัฒนาโดยสำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
copyright © University of the Thai Chamber of Commerce 2015 All rights reserved.

ภาพที่ 7 ตารางรายละเอียดการจองใช้บริการรถยนต์

ภาพที่ 7 เป็นภาพแสดงรายการ การจองใช้รถยนต์ของหน่วยงานต่างๆว่ามีใครจะไปที่ไหนบ้างและดูว่ามีกรณีอนุมัติหรือไม่

สรุปผลการวิจัยการจองรถออนไลน์

- ลดขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อนของพนักงาน
- ลดทรัพยากร
- ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบจองยานพาหนะออนไลน์โดยบุคลากรสามารถทำการจองยานพาหนะและลงรายละเอียดการใช้งานพาหนะในการเดินทางด้วยตนเอง
- ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาผู้วิจัยได้ทำการทดสอบโดยการทดสอบระบบในส่วนของผู้พัฒนาโปรแกรม ได้ทำการทดสอบแต่ละฟังก์ชันของการทำงานของระบบ เพื่อหาข้อบกพร่องของโปรแกรม และทำการแก้ไขปรับปรุงโปรแกรมให้ทำงานได้อย่างถูกต้อง ส่วนการทดสอบโดยและให้ข้อเสนอแนะและนำไปปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมต่อไป

ศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานและการปรับปรุงแก้ไขปัญหาของระบบบำรุงรักษา

รวบรวมข้อมูลและขั้นตอนระบบบำรุงรักษาในมหาวิทยาลัยภายในระยะเวลา 3 เดือน โดยศึกษาได้จากพฤติกรรมการทำงานของพนักงานและข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลในระบบ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 – มกราคม พ.ศ. 2560

เปรียบเทียบระบบบำรุงรักษาแบบเดิมกับรูปแบบใหม่

จากเดิมที่ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาข้อมูลได้พบว่าการทำงานของระบบนั้นมีความซับซ้อนยุ่งยากในการหาข้อมูลของรถแต่ละคันและการลงรายละเอียดต่างๆ ดังภาพที่ 8

ตารางบำรุงรักษาแผนกยานยนต์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ทะเบียนรถ:		
วันจดทะเบียนรถ:		
ชื่อพนักงานขับรถ 1.		
.....		
หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....		

ตามระยะทาง

รายการ	X 1,000 กม.	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130	140	150	160	170	180	190	200	
		เดือน	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84	90	96	102	108	114	120
1. น้ำมันเครื่อง	แผน	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	
	ดำเนินการจริง	27/7/16																				
2. ใส้กรองน้ำมันเครื่อง	แผน		R		R		R		R		R		R		R		R		R		R	
	ดำเนินการจริง	27/7/16																				
3. ใส้กรองอากาศ	แผน		I		I		I		I		I		I		I		I		I		I	
	ดำเนินการจริง	27/7/16																				
4. หัวเทียน	แผน				R				R				R				R				R	
	ดำเนินการจริง	27/7/16																				
แผน				R				R				R				R				R		
ดำเนินการจริง	27/7/16																					

ภาพที่ 8 ตารางบำรุงรักษาแบบเดิม

ภาพที่ 8 เป็นภาพตารางบอกรถคันนี้ทำอะไรมาแล้วบ้าง

การบำรุงรักษาแบบใหม่ช่วยให้การค้นหาข้อมูลรถแต่ละคันมีความสะดวกรวดเร็ว ต่างจากแบบเดิมที่ต้องเปิดค้นหาข้อมูลของแต่ละปีและเดือนหา แต่การทำแบบใหม่นั้นพนักงานสามารถกรอกเลขทะเบียนรถและทำให้พนักงานสามารถเห็นข้อมูลการซ่อมของรถได้ทันที ดังภาพที่ 9

No	Date	Truck plate	Mileag	Code	Remark
1	19-Aug-15	สร-8584	10683	MT01	น้ำมันเครื่อง
2	19-Aug-15	สร-8584	10683	MT12	ใส้กรองน้ำมันเครื่อง
3	18-Sep-15	สร-8584	18837	MT01	น้ำมันเครื่อง
4	18-Sep-15	สร-8584	18837	MT12	ใส้กรองน้ำมันเครื่อง
5	24-Nov-15	สร-8584	29266	MT01	น้ำมันเครื่อง
6	24-Nov-15	สร-8584	29266	MT12	ใส้กรองน้ำมันเครื่อง
7	24-Nov-15	สร-8584	29266	MT16	ใส้กรองอากาศ
8	24-Nov-15	สร-8584	29266	MT19	น้ำมันเกียร์(ออโต)
9	24-Nov-15	สร-8584	29266	MT22	ใส้กรองอากาศในระบบแอร์(ถ้ามีการติดตั้ง)
10	8-Feb-16	สร-8584	40222	MT01	น้ำมันเครื่อง
11	8-Feb-16	สร-8584	40222	MT12	ใส้กรองน้ำมันเครื่อง
12	8-Feb-16	สร-8584	40222	MT15	ยางล้อ
13	17-May-16	สร-8584	51281	MT01	น้ำมันเครื่อง
14	17-May-16	สร-8584	51281	MT12	ใส้กรองน้ำมันเครื่อง
15	17-May-16	สร-8584	51281	MT16	ใส้กรองอากาศ
16	17-May-16	สร-8584	51281	MT22	ใส้กรองอากาศในระบบแอร์(ถ้ามีการติดตั้ง)

Maintenance Vehicle checklist

สร-8584

Date	Truck plate	Mileage	Code	Remark
19-Aug-15	สร-8584	10,683	MT01	น้ำมันเครื่อง
19-Aug-15	สร-8584	10,683	MT12	ใส้กรองน้ำมันเครื่อง
18-Sep-15	สร-8584	18,837	MT01	น้ำมันเครื่อง
18-Sep-15	สร-8584	18,837	MT12	ใส้กรองน้ำมันเครื่อง
24-Nov-15	สร-8584	29,266	MT01	น้ำมันเครื่อง
24-Nov-15	สร-8584	29,266	MT12	ใส้กรองน้ำมันเครื่อง
24-Nov-15	สร-8584	29,266	MT16	ใส้กรองอากาศ
24-Nov-15	สร-8584	29,266	MT19	น้ำมันเกียร์(ออโต)
24-Nov-15	สร-8584	29,266	MT22	ใส้กรองอากาศในระบบแอร์(ถ้ามีการติดตั้ง)
8-Feb-16	สร-8584	40,222	MT01	น้ำมันเครื่อง
8-Feb-16	สร-8584	40,222	MT12	ใส้กรองน้ำมันเครื่อง
8-Feb-16	สร-8584	40,222	MT15	ยางล้อ
17-May-16	สร-8584	51,281	MT01	น้ำมันเครื่อง
17-May-16	สร-8584	51,281	MT12	ใส้กรองน้ำมันเครื่อง
17-May-16	สร-8584	51,281	MT16	ใส้กรองอากาศ
17-May-16	สร-8584	51,281	MT22	ใส้กรองอากาศในระบบแอร์(ถ้ามีการติดตั้ง)

ภาพที่ 9 รูปภาพแสดงตารางบำรุงรักษาแบบใหม่

Vehicle Mileage Logbook

ทะเบียนรถ	เลขไมล์ปัจจุบัน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
สก-5549	78,942										
สก-1956	156,772										
สก-1957	177,924										
สก-1958	142,983										
สก-1959	241,619										
อท-9896	153,218										
อร-1994	284,776										
อท-9896	153,218										
สร-8584	51,281										
สร-8587	210,313										
ก1-4755	187,577										
ก1-4847	273,561										
ก0-9858	153,402										
ก1-1621	221,098										
สร-8586	111,654										
สร-1995	217,668										

	MT01	MT09	MT13	MT14	MT15	MT03	MT05	MT07	MT08	MT10	MT11	MT12	MT19	MT20	MT16	MT22	MT06	MT17	MT18	MT04	MT21	MT02	
10000																							
20000																							
30000																							
40000																							
50000																							
60000																							
70000																							
80000																							
90000																							
100000																							
110000																							
120000																							

ภาพที่ 10 แสดงรายการเลขไมล์รถและรายการที่รถต้องทำในระยะเวลาที่กำหนด

สรุปผลการวิจัยระบบบำรุงรักษา

- ลดเวลาและขั้นตอนในการทำงานของเจ้าหน้าที่ จากเดิมที่ต้องกรอกรายละเอียดในช่องของแต่ละคัน แต่พอเป็นระบบใหม่สามารถกรอกรายละเอียดของแต่ละคัน โดยไม่ต้องไปกรอกใส่ตามช่องในแบบเดิม
- สะดวกในการค้นหาข้อมูลจากเดิมที่ใช้เวลาค้นหาข้อมูลรถแต่ละคันประมาณ 10 นาที เหลือไม่ถึง 2 นาที การทำงานเร็วขึ้นจากเดิมประมาณ 80%
- ช่วยลดอัตราการตกหล่น เอกสารไม่หายและลดปริมาณการใช้กระดาษลงได้ 50%

ผลการวิจัย

การจอร์มมีขั้นตอนในการทำงานหลายขั้นตอน

เริ่มจากการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดของระบบการจอร์มในรูปแบบเดิมที่เป็นแบบฟอร์มต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ในการจัดทำระบบออนไลน์ เพื่อลดขั้นตอนต่างๆที่ไม่จำเป็นทำให้พนักงานสามารถทำงานได้รวดเร็วยิ่งขึ้นกว่าเดิม ทำให้สามารถลดระยะเวลาในการทำงานของระบบการจอร์มจาก 3 วัน เป็นภายใน 1 วัน โดยการเขียนเว็บไซต์มาช่วยในการจอร์มยนต์ เหลือแล้วลดได้ 66.67% และลดปริมาณการใช้กระดาษในการจอร์มได้ 1500-2000 ชุดต่อปี

การทำงานของระบบบำรุงรักษาไม่เป็นมาตรฐาน

การทำงานของระบบบำรุงรักษานั้นมีความซับซ้อนและมีความยุ่งยากในการค้นหาข้อมูลการค้นหาข้อมูล การซ่อมหรือแม้แต่การเก็บข้อมูลการซ่อม ทำให้มีการจัดทำระบบเพื่อมาช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การทำงานมีความเป็นระเบียบและง่ายต่อการทำงาน โดยที่เราสามารถกรอกรายละเอียดการซ่อมได้โดยและจะมีแจ้งเตือนว่าเราซ่อมอะไรไปแล้วบ้างและอะไรที่ยังไม่ได้ซ่อม และสามารถค้นหาข้อมูลการซ่อมของรถแต่ละคันโดยการกรอกหมายเลขทะเบียนรถ ระบบจะโชว์ข้อมูลการซ่อมของเลขทะเบียนที่เราค้นหาให้อัตโนมัติ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Office Excel ในการผูกสูตรเข้าด้วยกัน

ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน ส.ค.-ต.ค. โดยสัมภาษณ์พนักงานในแผนกยานพาหนะ และวัดประสิทธิภาพการทำงานของระบบ โดยพนักงานในแผนก จำนวน 3 คน เทคนิคในการประเมิน โดยประเมินจากการทำงานจริง โดยการนำการทำงานรูปแบบใหม่และรูปแบบเก่ามาเปรียบเทียบกัน

เมื่อทำการพัฒนาระบบเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการประเมินประสิทธิภาพของระบบการจองรถออนไลน์ และบำรุงรักษาโดยการทดลองใช้งานของผู้ใช้งานจริง พบว่าระบบที่ได้ทำการพัฒนามีประสิทธิภาพมากกว่าเดิมอยู่ในระดับที่ดี ช่วยให้ผู้ใช้ระบบสามารถบริหารจัดการการจองยานพาหนะ การบำรุงรักษาและสรุปข้อมูลได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ในการใช้ระบบจองรถออนไลน์และระบบบำรุงรักษา สามารถช่วยในการจัดการฐานข้อมูลที่มีความซับซ้อนให้มีความถูกต้องได้อย่างรวดเร็วสามารถวางแผนควบคุมและประเมินผลได้อย่างรวดเร็ว และช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจวิเคราะห์การจัดการงานของหน่วยงานได้มากขึ้น ระบบการจองรถออนไลน์ระบบนี้ปัจจุบันให้บริการใช้งานที่มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการทำงานของแผนกยานพาหนะ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานของแผนกยานพาหนะให้มีประสิทธิภาพ และสามารถลดขั้นตอนในการทำงานทำให้การทำงานในแผนกมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลจากการวิจัยการพัฒนาระบบจองรถออนไลน์และบำรุงรักษาของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไปนี้ ดังต่อไปนี้

- 1.ควรมีระบบติดตามรถเพื่อตรวจสอบว่ารถคันดังกล่าวได้อยู่ที่ไหน เพื่อความสะดวกในการติดตาม
- 2.มีระบบแอปพลิเคชันหรือระบบให้ผู้ใช้รถสามารถรู้ได้ว่ารถคันดังกล่าวอยู่ที่ใดและสามารถเรียกรถผ่านระบบโดยไม่ต้องโทรตาม

เอกสารอ้างอิง

ดวงรัตน์ ชีวะปัญญาโจน์ และ สุกศักดิ์พงษ์อนันต์. 2554. ความสูญเสีย 7 ประการ. สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. หน้า 4-22.

อภิชาติ เปรมปราชญ์ชยันต์. 2551 การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตโดยใช้เทคนิคการผลิตแบบลีน : กรณีศึกษา

โรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์. วารสารวิชาการ ม.อบ. ปีที่ 10. ฉบับที่ 1: หน้า 29-45.

สิยาโน วัฒนพรพรหม. 2556. การประยุกต์ใช้แนวคิดลีนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการรับสินค้า.

การปรับปรุงกระบวนการทำงานด้านเอกสารของกองอาคารสถานที่

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยด้วยระบบสารสนเทศ

IMPROVEMENT OF THE DOCUMENTATION WORKFLOW OF THE OFFICE OF PHYSICAL FACILITIES, UNIVERSITY OF THE THAI CHAMBER OF COMMERCE USING INFORMATION SYSTEM

ชาญศิษฐ์ โตอรุณ¹ และ นันทิ สุทธิการณนัย²

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย Chansit.ton@gmail.com

²สาขาวิชาวิศวกรรมโลจิสติกส์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย nanthi_sut@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

กองอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มีพันธกิจหลักในการให้บริการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงพื้นที่รวมถึงอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ปัจจุบันพบว่ามีข้อร้องเรียนในการให้บริการที่ล่าช้าหรือการไม่เข้าบริการของแผนกซ่อมบำรุง กองอาคารสถานที่ เป็นจำนวนมาก เมื่อทำการตรวจสอบสาเหตุของความล่าช้าดังกล่าว พบว่า ขาดกระบวนการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐาน จึงทำให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการทำงาน ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับปรุงขั้นตอนการทำงานให้มีประสิทธิภาพและไม่ขัดต่อกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งสร้างระบบติดตามเอกสารต่าง ๆ ด้วยระบบสารสนเทศ ผลจากการปรับปรุงพบว่าสามารถทำงานได้ง่ายขึ้น ไม่เกิดการสูญหายของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานของกองอาคารภายในมหาวิทยาลัย และลดระยะเวลาในการจัดทำเอกสารในงานซ่อมลงได้ โดยสามารถลดเวลาในการทำงานทั้งกระบวนการลงได้สำหรับกรณีงานซ่อมที่ไม่ต้องเบิกอุปกรณ์ เท่ากับ 51.61% กรณีงานซ่อมที่ต้องเบิกอุปกรณ์ เท่ากับ 49.29% และกรณีงานซ่อมเร่งด่วน เท่ากับ 1.26%

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ,การวิเคราะห์ของเสีย, การเพิ่มประสิทธิภาพ

ABSTRACT

The Office of Physical Facilities, University of the Thai Chamber of Commerce has a mission of providing maintenance services to all areas and equipment in the whole campus. Previously, there were complaints from the customers, which are staff of the university, about late service or lack of maintenance services. This was because there was no standard workflow or no standard work procedures that suitable for each type of work. The researcher then proceeded to improve the work process while not to violate the university regulations and also developed the information system to track the document. The results of the improvement were found to be able to complete all document faster and eliminate loss of document from the office of Physical Facilities to other department in the campus. The new process with new document tracking system can also reduce service time by 51.61%, 49.29%, and 1.26% for standard maintenance without changing spare part, for standard maintenance with changing spare part, and for emergency maintenance, consecutively.

Keywords: Document ECRS, Work Efficiency, Work Study

1. บทนำ

กองอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มีพันธกิจหลักในการให้บริการดูแลรักษา และซ่อมบำรุงพื้นที่รวมถึงอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยแผนกต่าง ๆ ดังนี้ แผนกซ่อมบำรุง แผนกอาคาร แผนกสถานที่ และแผนกภูมิทัศน์ ปัจจุบันพบว่ามีข้อร้องเรียนในการให้บริการที่ล่าช้าหรือการไม่เข้าบริการของแผนกซ่อมบำรุง กองอาคารสถานที่ เป็นจำนวนมาก เมื่อทำการตรวจสอบสาเหตุของความล่าช้าดังกล่าว พบว่ากระบวนการดำเนินงานในกองอาคารสถานที่ขาดมาตรฐานในการทำงาน แต่ละแผนกไม่มีขั้นตอนมาตรฐานที่ใช้ทำงานร่วมกัน และมีขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนในงานด้านเอกสารจึงทำให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการทำงาน ตัวอย่าง เช่น แผนกซ่อมบำรุงมีการแจ้งซ่อมได้หลายช่องทางเช่น โทรศัพท์, วาจา, ไปงาน, E-Mail , และ line จากนั้นธุรการของแผนกซ่อมบำรุงจะทำการบันทึกลงในเอกสาร ไปงานซ่อม เพื่อนำเสนอหัวหน้าแผนก จากนั้นหัวหน้าแผนกจะทำการมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบตามหน้าที่และประเภทของงาน แล้วธุรการจึงลงข้อมูลผู้รับผิดชอบในใบงานอีกครั้ง เห็นได้ว่าระบบการบันทึกข้อมูลและมอบหมายงานจะบันทึกลงในใบงานทั้งหมดทำให้เกิดความล่าช้า นอกจากนั้นข้อมูลที่เป็นใบงานเอกสารนั้นอาจมีความเสี่ยงในการชำรุดหรือสูญหาย เนื่องจากช่างผู้รับผิดชอบต้องนำใบงานที่ได้รับมอบหมายไปกรอกข้อมูลต่างๆจนกว่างานจะสำเร็จแล้วจึงนำมาส่งคืนที่แฟ้มเอกสาร โดยไม่มีการบันทึกข้อมูลสำรองไว้ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้หากเกิดการสูญหาย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.ปรับปรุงขั้นตอนการทำงานด้านเอกสารให้มีประสิทธิภาพและไม่ขัดต่อกฎระเบียบของ มหาวิทยาลัย
- 2.สร้างเครื่องมือติดตามระบบเอกสารของแผนกซ่อมบำรุง กองอาคารสถานที่ ด้วยระบบสารสนเทศ

3. ขั้นตอนการศึกษา

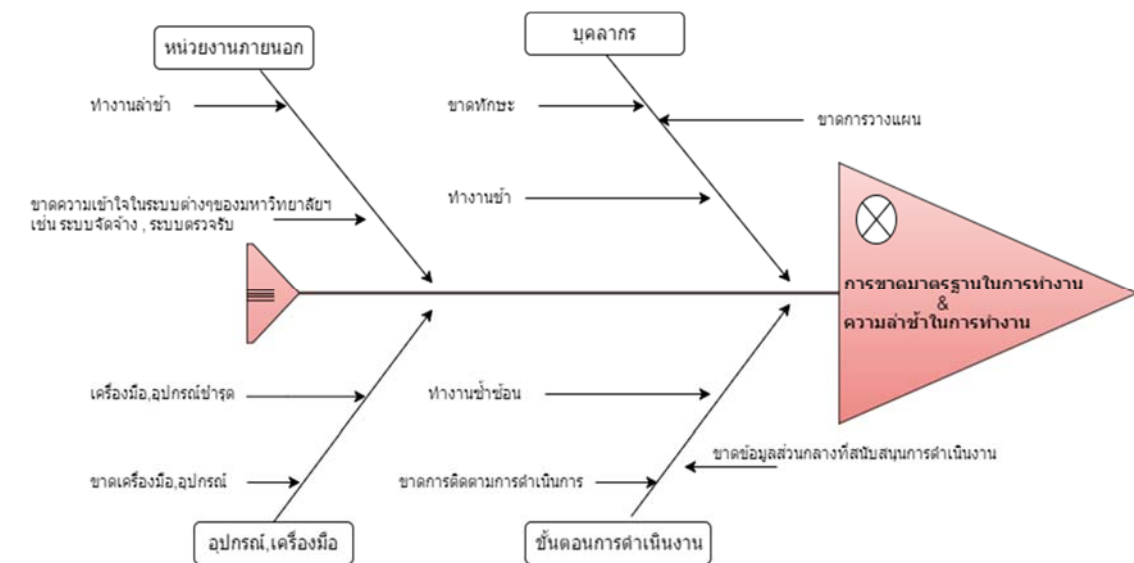
- 1.ศึกษาความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำให้เกิดความล่าช้าและการทำงานที่ซ้ำซ้อน
- 2.ศึกษาทฤษฎีที่ใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานจาก เอกสาร บทความ และ งานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- 3.เก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนการดำเนินงานด้านเอกสารของกองอาคารสถานที่
- 4.เก็บรวบรวมข้อมูลด้านเวลาที่ใช้ดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ
- 5.วิเคราะห์ข้อมูล
- 6.เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงมาตรฐานของกระบวนการด้านเอกสาร โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบของ มหาวิทยาลัย
- 7.เปรียบเทียบผลการดำเนินงานก่อนและหลังการปรับปรุงกระบวนการ
- 8.สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

4. ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ได้เน้นการปรับปรุงขั้นตอนการทำงานของกองอาคารสถานที่ โดยเฉพาะในส่วนของแผนกซ่อมบำรุง เพื่อลดระยะเวลาในการทำงานและสามารถติดตามสถานะของเอกสารได้ ซึ่งจะทำให้การทำงานรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาด้วย Cause and Effect Diagram แสดงดังภาพที่ 1 ร่วมกับพิจารณาขั้นตอนการดำเนินงานที่กำหนดอยู่เดิมของกองอาคารสถานที่ แสดงดังภาพที่ 2 พบว่า ปัญหาการ

ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานและความล่าช้าของการให้บริการนั้น เกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุหลายประการ ทั้งจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในหน่วยงาน สำหรับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานที่ไม่มีประสิทธิภาพของกองอาคารสถานที่ คือ ด้านกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยที่มีความซับซ้อนและขาดความชัดเจนในขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่วนปัจจัยภายในได้แก่ บุคลากรภายในหน่วยงานยังขาดทักษะในการทำงานที่ดี ขาดการวางแผนการทำงาน และการขาดการกำหนดวิธีการดำเนินงานของงานแต่ละประเภทที่ชัดเจน

ภาพที่ 1. Cause and Effects diagram แสดงสาเหตุของปัญหาและผลของปัญหา

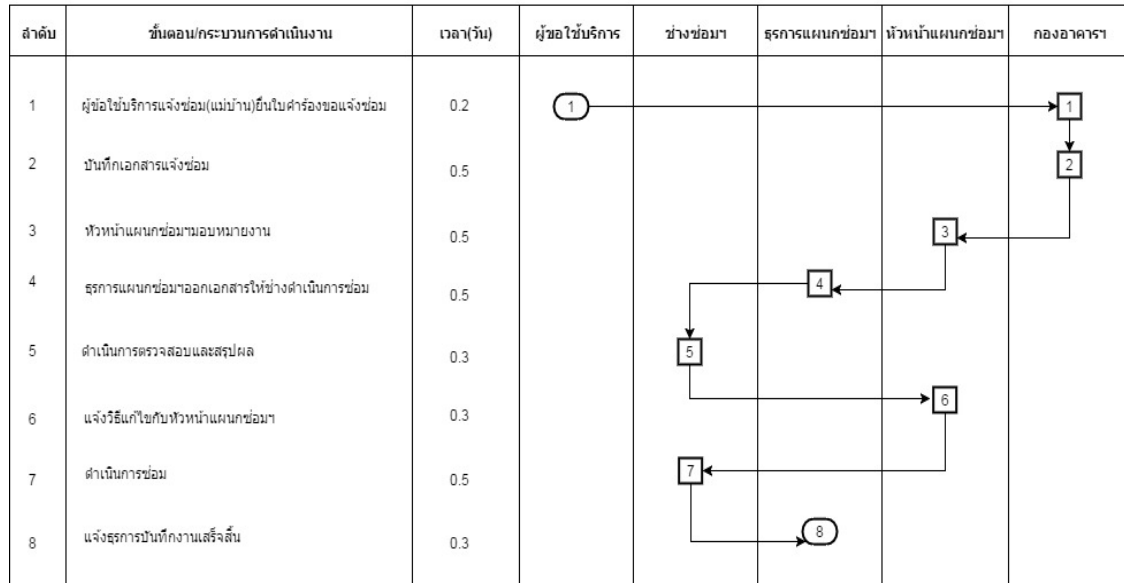
ลำดับ	ขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงาน	ระยะเวลา (วัน)	ผู้ใช้บริการ	กองอาคารฯ	กองพัสดุฯ	รองอธิการบดี
1	ผู้ใช้บริการทำกำนันท์ / กรอกแบบฟอร์มแจ้งซ่อมขอใช้บริการ	1	1			
2	สำรวจ / ตรวจสอบ / ประเมินความเสียหายเสนอหัวหน้ากองอาคารฯ	N/A		2		ไม่อนุมัติ
	2.1 ซ่อมได้ทันที	1		2.1		
	2.2 ต้องเบิกวัสดุอุปกรณ์	1-3		2.2		
	2.3 ต้องจัดซื้ออะไหล่	N/A				
	2.4 ต้องส่งช่างภายนอก / ซื้อมัดแทน	N/A				
3	ดำเนินการซ่อม / ความคืบหน้าดำเนินงานมุดกลภายนอก	N/A		3		อนุมัติ
4	ดำเนินการทดสอบ / ตรวจสอบพร้อมส่งมอบให้ผู้ใช้บริการ	1	4			

ภาพที่ 2. แสดงขั้นตอนการดำเนินงานภายในแผนกซ่อมบำรุง

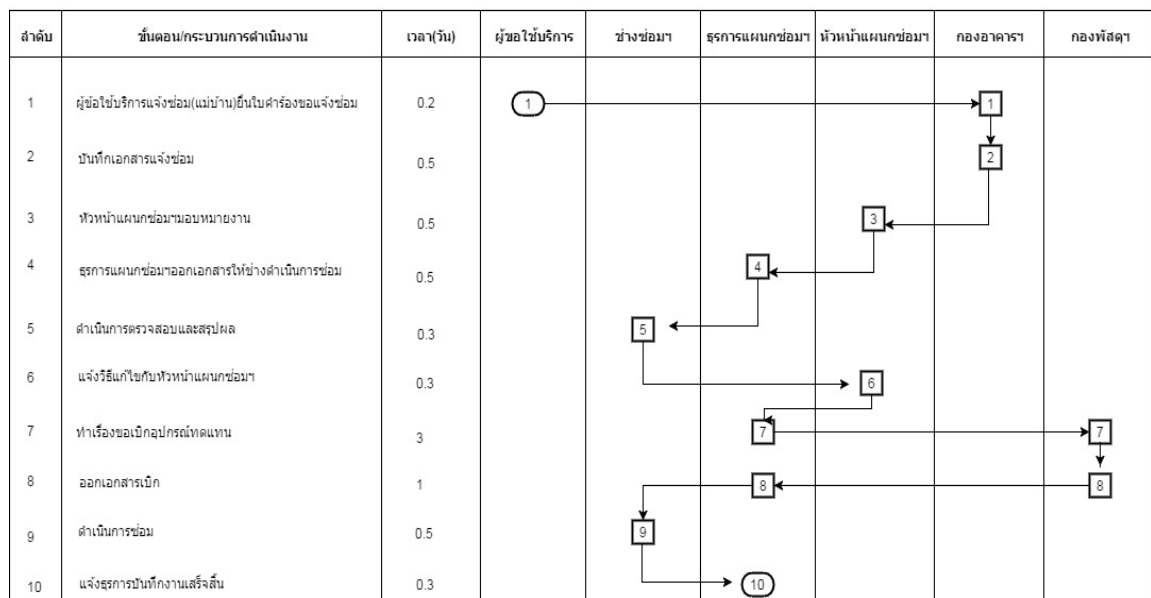
การศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานของแผนกซ่อมบำรุงพบว่าไม่มีการแยกงานแต่ละประเภทออกอย่างชัดเจนทำให้ไม่มีข้อตกลงด้านเวลาที่แน่นอน จากการศึกษา ผู้วิจัยสามารถแยกการซ่อมออกเป็น 3 แบบ คือ ซ่อมได้ทันที , ต้องเบิกอุปกรณ์ และ งานซ่อมเร่งด่วนซึ่งแต่ละแบบใช้เวลาในกระบวนการต่างกัน แสดงรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานของงานพร้อมกับเวลาในการดำเนินงานแต่ละประเภทในภาพที่ 3 – ภาพที่ 5

งานแจ้งซ่อมทั่วไปกรณีไม่ต้องเบิกอุปกรณ์ทดแทน

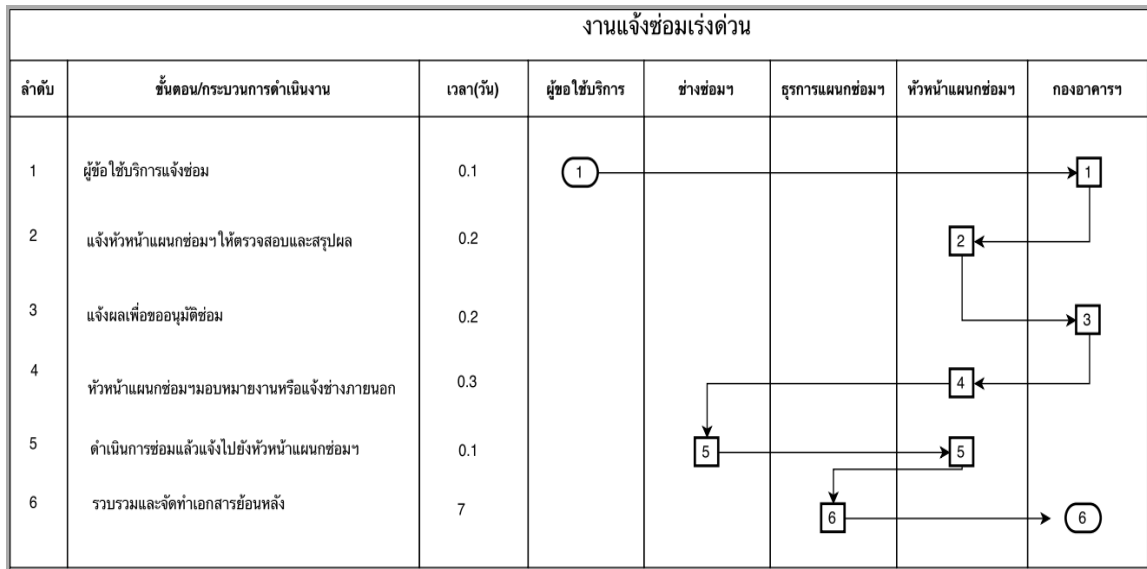

ภาพที่ 3.ภาพแสดงขั้นตอนการซ่อมกรณีไม่ต้องเบิกอุปกรณ์

งานแจ้งซ่อมทั่วไปกรณีต้องเบิกอุปกรณ์ทดแทน

ภาพที่ 4. ภาพแสดงขั้นตอนการซ่อมกรณีต้องเบิกอุปกรณ์

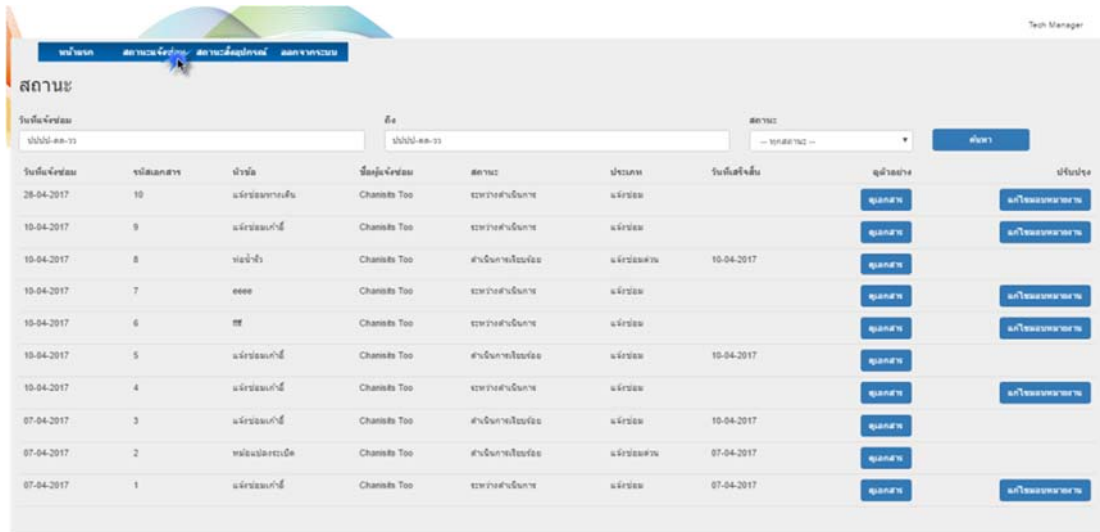
ภาพที่ 5. ภาพแสดงขั้นตอนการซ่อมเร่งด่วน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นถึงประโยชน์จากการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน ที่จะก่อให้เกิดความรวดเร็วในการสร้าง ส่ง ติดตาม และตรวจสอบเอกสาร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเพิ่มประสิทธิภาพในการซ่อมบำรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเวลาในการให้บริการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างระบบสารสนเทศสำหรับระบบการซ่อมบำรุง ของกองอาคารสถานที่ โดยมีการแบ่งลำดับขั้นการรับผิดชอบในกระบวนการ สิทธิการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้รวมถึงหน้าที่ไว้ 6 ระดับ แสดงดังภาพที่ 6 และมีการสร้างระบบแสดงผลของระบบสารสนเทศดังภาพที่ 7 และ 8

บัญชี	หน้าที่
ผู้ดูแลระบบ	จัดการข้อมูลผู้ใช้งาน
เจ้าหน้าที่ธุรการ	แจ้งซ่อม และตรวจสอบสถานะงาน
หัวหน้าช่าง	มอบหมายงาน และตรวจสอบสถานะงาน
ช่าง	ตรวจสอบสถานะงาน และขอเบิกวัสดุอุปกรณ์
เจ้าหน้าที่พัสดุ	อนุมัติการขอเบิกอุปกรณ์
ผู้ตรวจสอบ	ตรวจสอบสถานะงาน

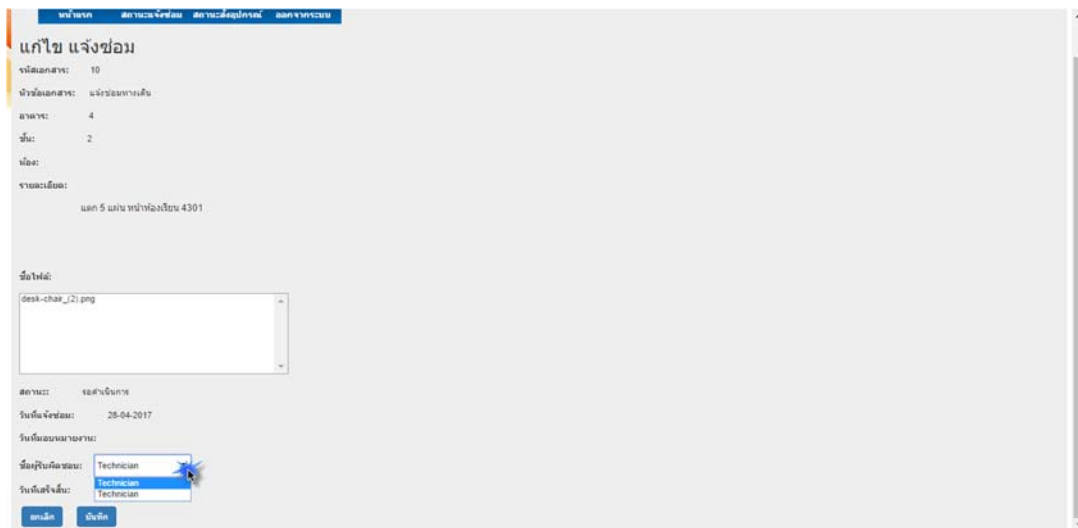
ภาพที่ 6. ภาพแสดงสิทธิการเข้าถึงแต่ละระดับของบัญชี

วันที่ตั้งชื่อ	รหัสเอกสาร	นำชื่อ	ชื่อผู้ตั้งชื่อ	สถานะ	นำเกณฑ์	วันที่เสร็จสิ้น	ดูรายละเอียด	ปิดรายละเอียด
28-04-2017	10	แจ้งชื่อหน่วยงาน	Chanisa To	ตรวจผ่าน	แจ้งชื่อ		ดูเอกสาร	ปิดรายละเอียด
10-04-2017	9	แจ้งชื่อหน่วยงาน	Chanisa To	ตรวจผ่าน	แจ้งชื่อ		ดูเอกสาร	ปิดรายละเอียด
10-04-2017	8	แจ้งชื่อ	Chanisa To	ส่งเอกสารให้ชื่อ	แจ้งชื่อ	10-04-2017	ดูเอกสาร	
10-04-2017	7	ชื่อ	Chanisa To	ตรวจผ่าน	แจ้งชื่อ		ดูเอกสาร	ปิดรายละเอียด
10-04-2017	6	ชื่อ	Chanisa To	ตรวจผ่าน	แจ้งชื่อ		ดูเอกสาร	ปิดรายละเอียด
10-04-2017	5	แจ้งชื่อหน่วยงาน	Chanisa To	ส่งเอกสารให้ชื่อ	แจ้งชื่อ	10-04-2017	ดูเอกสาร	
10-04-2017	4	แจ้งชื่อหน่วยงาน	Chanisa To	ตรวจผ่าน	แจ้งชื่อ		ดูเอกสาร	ปิดรายละเอียด
07-04-2017	3	แจ้งชื่อหน่วยงาน	Chanisa To	ส่งเอกสารให้ชื่อ	แจ้งชื่อ	10-04-2017	ดูเอกสาร	
07-04-2017	2	ชื่อหน่วยงาน	Chanisa To	ส่งเอกสารให้ชื่อ	แจ้งชื่อ	07-04-2017	ดูเอกสาร	
07-04-2017	1	แจ้งชื่อหน่วยงาน	Chanisa To	ตรวจผ่าน	แจ้งชื่อ	07-04-2017	ดูเอกสาร	ปิดรายละเอียด

ภาพที่ 7. ภาพแสดงตัวอย่างระบบสารสนเทศ

แก้ไข แจ้งชื่อ

รหัสเอกสาร: 10
นำชื่อเอกสาร: แจ้งชื่อหน่วยงาน
สถานะ: 4
ชื่อ: 2
นำชื่อ:
รายละเอียด:
แก้ไข 5 มินาทีที่เลือก 4301

ชื่อไฟล์:
0000-0000_21.png

สถานะ: ตรวจผ่าน
วันที่ตั้งชื่อ: 28-04-2017
วันที่มอบหมายงาน:
ชื่อผู้รับผิดชอบ: Technician
วันที่เสร็จสิ้น: Technician

ยกเลิก บันทึก

ภาพที่ 8. ภาพแสดงตัวอย่างระบบสารสนเทศ

5. การอภิปรายผล

จากที่กล่าวมาข้างต้น ถึงการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของแผนกซ่อมบำรุง กองอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ที่ได้ดำเนินการตั้งอธิบายไว้ในหัวข้อข้างต้นแล้วนั้น แต่ก่อนที่จะสามารถสร้างระบบได้นั้น ทางผู้วิจัยได้ปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของแต่ละประเภทดังที่ได้กล่าวถึงไว้ในภาพที่ 3 – 5 เพื่อให้มีความกระชับและง่ายต่อการดำเนินงานมากขึ้น โดยที่ไม่ขัดกับระเบียบต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และสามารถนำไปสร้างเป็นระบบสารสนเทศได้ ผลของการปรับปรุงกระบวนการทำงาน แสดงดังภาพที่ 9 – 11

งานแจ้งซ่อมทั่วไปกรณีไม่ต้องเบิกอุปกรณ์ทดแทนผ่านระบบสารสนเทศ						
ลำดับ	ขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงาน	เวลา(วัน)	ผู้ใช้บริการ	ช่างซ่อมมา	หัวหน้าแผนกซ่อมมา	กองอาคารฯ
1	ผู้ใช้บริการแจ้งซ่อม(แม่บ้าน)ยื่นใบคำร้องขอแจ้งซ่อม-กองอาคารบันทึกในระบบ	0.3	1			1
2	หัวหน้าแผนกซ่อมมามอบหมายงาน	0.1			2	2
3	ดำเนินการตรวจสอบและสรุปผล	0.3		3		
4	ดำเนินการซ่อม	0.5		4		
5	แจ้งงานเสร็จสิ้น	0.2		5		5
6	เสร็จสิ้นสมบูรณ์	0.1				6

ภาพที่ 9. ภาพแสดงขั้นตอนการซ่อมกรณีไม่ต้องเบิกอุปกรณ์

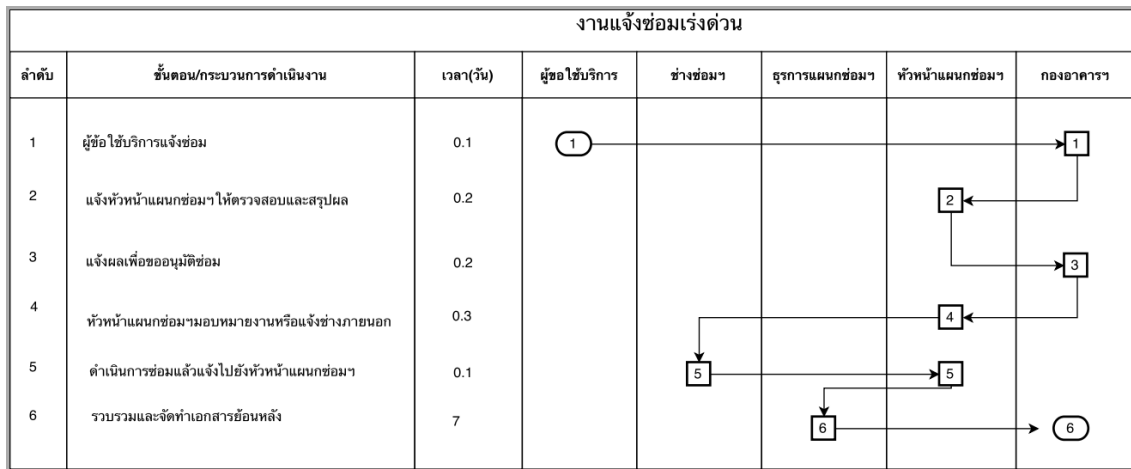
ในกรณีของงานซ่อมที่ไม่ต้องเบิกอุปกรณ์จะเห็นได้ว่าการนำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้ในงานซ่อมบำรุงช่วยลดระยะเวลาของการดำเนินงานด้านเอกสารลงและทำให้ระยะเวลาจากเดิม 3.1 วัน ลดลงเหลือ 1.5 วัน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ลดลงเท่ากับ 51.61%

งานแจ้งซ่อมทั่วไปกรณีต้องเบิกอุปกรณ์ทดแทนผ่านระบบสารสนเทศ

ลำดับ	ขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงาน	เวลา(วัน)	ผู้ใช้บริการ	ช่างซ่อมมา	หัวหน้าแผนกซ่อมมา	กองอาคารฯ	กองพัสดุฯ
1	ผู้ใช้บริการแจ้งซ่อม(แม่บ้าน)ยื่นใบคำร้องขอแจ้งซ่อม-กองอาคารบันทึกในระบบ	0.3	1			1	
2	หัวหน้าแผนกซ่อมมามอบหมายงาน	0.1			2	2	
3	ดำเนินการตรวจสอบและสรุปผล	0.3		3			
4	แจ้งขอเบิกวัสดุอุปกรณ์	2		4		4	4
5	อนุมัติเบิกอุปกรณ์	0.1		5			5
6	ดำเนินการซ่อม	0.5		6			
7	แจ้งงานเสร็จสิ้น	0.2		7		7	
8	เสร็จสิ้นสมบูรณ์	0.1				8	

ภาพที่ 10. ภาพแสดงขั้นตอนการซ่อมกรณีต้องเบิกอุปกรณ์

ในกรณีของงานซ่อมที่ต้องเบิกอุปกรณ์จะเห็นได้ว่าการนำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้ในงานซ่อมบำรุงช่วยลดระยะเวลาของการดำเนินงานด้านเอกสารลงและทำให้ระยะเวลาจากเดิม 7.1 วัน ลดลงเหลือ 3.6 วัน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ลดลงเท่ากับ 49.29%

ภาพที่ 11. ภาพแสดงขั้นตอนการซ่อมเร่งด่วนด้วยระบบสารสนเทศ

ในกรณีของงานซ่อมเร่งด่วนจะเห็นได้ว่าการนำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้ในงานซ่อมบำรุงช่วยลดระยะเวลาของการดำเนินงานด้านเอกสารลงและทำให้ระยะเวลาจากเดิม 7.9 วัน ลดลงเหลือ 7.8 วัน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ลดลงเท่ากับ 1.26%

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยจะช่วยให้การทำงานง่ายขึ้นในการส่งข้อมูลหากันภายในองค์กรสามารถตรวจสอบได้ และลดระยะเวลาในการจัดทำเอกสารในงานซ่อมจึงทำให้การทำงานรวดเร็วขึ้น โดยสามารถลดเวลาในการทำงานทั้งกระบวนการลงได้สำหรับกรณีงานซ่อมที่ไม่ต้องเบิกอุปกรณ์ เท่ากับ 51.61% กรณีงานซ่อมที่ต้องเบิกอุปกรณ์ เท่ากับ 49.29% และกรณีงานซ่อมเร่งด่วน เท่ากับ 1.26% อย่างไรก็ตาม จากการศึกษากระบวนการทำงานทั้งกระบวนการควบคู่ไปกับกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย พบว่ามีความซ้ำซ้อนในการขั้นตอนหรือสายการบังคับบัญชา ทำให้งานมีความล่าช้ามาก จึงเห็นควรมีการปรับปรุงกระบวนการหรือระเบียบในการจัดซื้อจัดจ้างและการจ่ายเงินของมหาวิทยาลัยทั้งระบบ

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐสิทธิ์ มหานาม. 2553. การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตชิ้นวางสินค้าด้วยเทคนิคการศึกษาการเคลื่อนไหว และเวลา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิโรจน์ ชัยมูล และสุพรรณษา ขวทอง. 2558. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. น้ำใสดอทคอม. 2558. การเขียนผังงาน. 8 มีนาคม 2560. <http://www.numesai.com/computer-article/programer/3317-flowchart.html>
- Pakapong Nongsena. 2559. ผังก้างปลา. 8 มีนาคม 2560. <http://59070226g5.blogspot.com/2016/10/blog-post.html>

การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าโดยใช้แนวคิด
ระบบการบริหารงานแบบโตโยต้า กรณีศึกษา ธุรกิจตกแต่งภายใน
INCREASING EFFICIENCY IN THE WAREHOUSE MANAGEMENT
BY TOYOTA MANAGEMENT SYSTEM CASE STUDY OF INTERIOR BUSINESS

ธนศพร อินทรารุณ และ วรินทร์ วงษ์มณี

นักศึกษาปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย nottyvcn@gmail.com

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย varin_von@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าโดยใช้แนวคิดระบบการบริหารงานแบบโตโยต้า” กรณีศึกษา ธุรกิจตกแต่งภายใน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการศึกษาดังปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักการ และนำทฤษฎีต่างๆ เช่น ABC Analysis ระบบการบริหารแบบ Lean และ การจัดการคลังสินค้าโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการตั้งแต่ต้นน้ำไปยังปลายน้ำของบริษัทที่ยังไม่มีประสิทธิภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำการศึกษากระบวนการทำงานหรือขั้นตอนในการดำเนินงานทั้งหมด จัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาแก้ไขจุดบกพร่องของธุรกิจ นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการทำงาน และ มีการปรับปรุงการจัดวางและจัดเก็บสินค้า เพื่อให้การใช้พื้นที่ภายในคลังสินค้าเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยผลการศึกษานั้นทำให้สามารถลดระยะเวลาในการทำงานได้ถึง 35.57%

คำสำคัญ: ABC Analysis, ระบบการบริหารแบบ Lean, การจัดการคลังสินค้า

ABSTRACT

Due to 'Quality Improvement in Warehouse Management using Toyota Management Theory'. As a case study for interior decoration business, a researcher has been studied about the theory and related researches in order to analyse the problem using logic and other theories such as; ABA analysis, Lean business management, and warehouse management theory.

The purpose of the research is to develop the management of company from upstream to downstream. The researcher has been monitored through all the production process and gather the information in order to specify the problem and find the solving solutions.

Due to all the studies, in order to develop the warehouse management to maximize the storage capacity to make the best use of the usable area, the researcher suggest to use all those mentioned theory with the help of technology for more accurate, smoother, and easier production process. If the solution being apply, it will reduce the production process time by 35.57%

Keywords: ABC Analysis, Lean's management system and warehousing management

บทนำ

ในปัจจุบันระบบของการบริหารจัดการและการจัดการทางโลจิสติกส์ได้เข้ามามีบทบาทค่อนข้างมากกับทุกวงการ โดยเฉพาะวงการด้านการประกอบธุรกิจประเภทต่างๆ ก็ได้นำมาประยุกต์ใช้กับธุรกิจของตนเองเพื่อให้ระบบของการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นคล่องตัวได้มากยิ่งขึ้น และลดเวลาการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงที่สุด โดยจากธุรกิจตกแต่งภายใน ได้นำระบบการบริหารข้อมูลมาช่วยในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และในส่วนของการบริหารคลังสินค้าต้องทำการสั่งซื้อสินค้าชนิดต่างๆ เพื่อนำมาขายให้กับลูกค้า โดยการใช้งานทั้งธุรกิจยังเป็นการใช้กระดาษในการจัดเก็บข้อมูลอยู่ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาหลากหลายอย่าง เช่น ความล่าช้าในการหาสต็อกสินค้า ความผิดพลาด การสิ้นเปลืองทรัพยากรชนิดต่างๆ ซึ่งทำให้การหาข้อมูลย้อนหลังของการสั่งซื้อหรือจำนวนสินค้าในปัจจุบันมีปัญหาได้เนื่องจากการลืมอัปเดต การปฏิบัติงานจริงทำให้ทราบถึงจำนวนสินค้าที่ขาดหายหรือ จำนวนสินค้าที่ส่งมามากเกินความจำเป็นจนทำให้เกิดต้นทุนจม สิ่งตามมาจากปัญหาทั้งหมด คือการบริหารจัดการที่ผิดพลาด จากข้อมูลข้างต้นทำให้เกิดปัญหาในการทำงานดังต่อไปนี้

1. สินค้ามีจำนวนไม่ตรงกับการตรวจสอบ
2. เกิดสินค้าค้างสต็อก
3. เกิดการผิดพลาดในการสั่งซื้อสินค้า
4. ไม่ทราบยอดคงเหลือของสินค้าที่แท้จริง
5. มีพื้นที่จัดเก็บสินค้าชนิดนั้นๆ ไม่เพียงพอ
6. ความล่าช้าในการทำงาน

ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานภายในธุรกิจต่ำลงเกิดการรอคอยจากลูกค้า เกิดการรอคอยงาน หรือการหาสินค้าไม่เจอ หรือที่เรียกว่าความสูญเสีย ซึ่งทำให้เกิดการล่าช้า ทำให้ในการทำงานแต่ละครั้งมีเวลานานขึ้นทำให้เสียโอกาสในการจำหน่ายสินค้าให้แก่ลูกค้าคนอื่นๆ

ดังนั้นการนำแนวคิดระบบการบริหารแบบโตโยต้า นำมาใช้ในการทำงานเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและลดความสูญเสียในการทำงาน ส่งผลให้ทำงานได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น และต้องมีการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพจะทำให้ควบคุมสินค้าและลดต้นทุนในด้านต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ในฐานะผู้ศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและต้องการปรับปรุงเพื่อจะพัฒนาการบริหารและการจัดการสินค้าและปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อเป็นผลประโยชน์กับธุรกิจ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อหาแนวทางในการลดเวลาในกระบวนการทำงาน
2. เพื่อสร้างประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน
3. เพื่อลดการสั่งซื้อสินค้าเกินความจำเป็นเนื่องจากการปัญหาในการจัดเก็บ

การดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าเรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าโดยใช้แนวคิดระบบการบริหารงานแบบโตโยต้า กรณีศึกษา ธุรกิจตกแต่งภายใน” ซึ่งมีระเบียบวิธีการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาสาเหตุและรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นภายในคลังสินค้าของธุรกิจ
2. รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงาน และพื้นที่ในคลังสินค้าทั้งหมด
3. ศึกษาทฤษฎีและแนวทางที่ใช้ในการบริหารจัดการกระบวนการภายในคลังสินค้า เพื่อให้ปรับปรุงระบบการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
4. ออกแบบแผนผังหรือจัดวางสินค้าในคลังสินค้าใหม่ เพื่อง่ายต่อการจัดเก็บสินค้า
5. กำหนดทิศทางหรือแนวทางในการแก้ปัญหาและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
6. สรุปผลการศึกษา

ขั้นตอนในการศึกษาและเครื่องมือ

ขั้นตอนในการศึกษา

1. ศึกษาความเป็นมาของปัญหาที่ทำให้ขั้นตอนการทำงานในคลังสินค้าที่ส่งผลให้เกิดปัญหา
2. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ทั้งหมด เช่น การจัดเก็บสินค้า จำนวนสินค้า ชนิดสินค้า เป็นต้น
3. เก็บข้อมูลพื้นที่ภายในคลังสินค้า เพื่อใช้ในการวางแผนในการจัดสินค้าใหม่ และจัดลำดับขอดขายสินค้า ย้อนหลัง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ในการแบ่งเป็น ABC Analysis
4. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด และเปรียบเทียบระหว่าง ก่อน และ หลัง การดำเนินการปรับปรุง
5. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการบริหารจัดการกระบวนการทำงานในคลังสินค้า โดยใช้แนวคิด ABC Analysis และนำหลักการ 7 Wastes มาประยุกต์ใช้เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาและการค้นคว้าหาข้อมูล
2. บันทึกรวบรวมข้อมูล สังเกตพฤติกรรมในการทำงานของพนักงาน
3. วิเคราะห์ขั้นตอนในการทำงาน

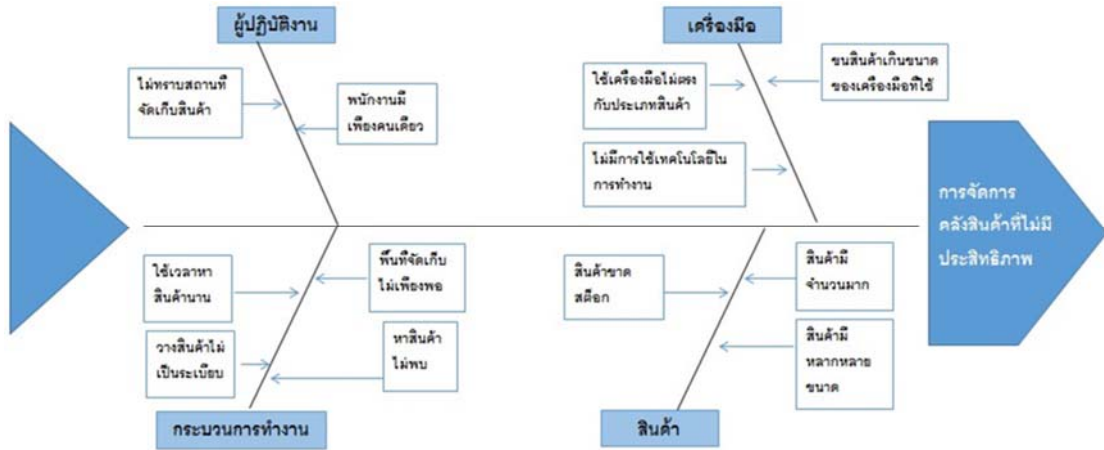
ผลการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้าโดยใช้แนวคิดการบริหารงานแบบโตโยต้า กรณีศึกษา ธุรกิจตกแต่งภายใน เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานภายในคลังสินค้า ลดระยะเวลาในการรอคอย ลดระยะเวลาในการทำงาน การเก็บข้อมูลเพื่อจำแนกกลุ่มสินค้า และมีการจัดพื้นที่ที่จะเก็บสินค้าและปรับกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงานใหม่ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ปัญหาที่เกิดขึ้น

แนวทางในการแก้ปัญหา มี 4 แนวทาง

1. การจัดเก็บข้อมูลสินค้าเพื่อจำแนกกลุ่มสินค้า
2. กำหนดกลุ่มสินค้า
3. จัดพื้นที่จัดเก็บสินค้าใหม่
4. ปรับกระบวนการขั้นตอนในการทำงานใหม่

1. การจัดเก็บข้อมูลเพื่อจำแนกกลุ่มสินค้า

ผู้ศึกษาได้ทำการจัดเก็บข้อมูลของสต็อกสินค้าเฉพาะสี เนื่องจากสินค้าภายในร้านมีจำนวนหลายพันรายการ และเนื่องจากทางธุรกิจไม่มีการเก็บบันทึกข้อมูลของสินค้าทั้งหมด จึงทำการจัดเก็บข้อมูลของประเภทสินค้าที่มีมูลค่าสูงสุดเป็นอันดับแรก ซึ่ง “สีทาบาน” เป็นประเภทสินค้าที่มีมูลค่าสูงสุดโดยเปลี่ยนการจัดเก็บข้อมูลจากสมุดจดบันทึกข้อมูลสินค้าเป็นการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บ ข้อมูลเพื่อให้ง่ายต่อการใช้งานและจัดเก็บข้อมูล โดยเทคโนโลยีที่นำมาใช้คือ โปรแกรม Microsoft Excel

ตัวอย่าง การบันทึกสินค้าในรูปแบบ Microsoft Excel

Classic Shield					
เบอร์	ชนิด	จำนวน		ราคา	
		ตั้ง	กล.	ตั้ง	กล.
U100	กิ่งเงา	14	9	B 2,700.00	B 620.00
U101	กิ่งเงา	10	9	B 2,700.00	B 620.00
U102	กิ่งเงา	15	10	B 2,700.00	B 620.00
U103	กิ่งเงา	13	7	B 2,700.00	B 620.00
U201	กิ่งเงา	12	8	B 2,700.00	B 620.00
U202	กิ่งเงา	7	11	B 2,700.00	B 620.00
U203	กิ่งเงา	5	12	B 2,700.00	B 620.00
U204	กิ่งเงา	8	6	B 2,700.00	B 620.00
U205	กิ่งเงา	6	5	B 2,700.00	B 620.00
U209	กิ่งเงา	5	3	B 2,700.00	B 620.00
U301	กิ่งเงา	7	6	B 2,700.00	B 620.00
U302	กิ่งเงา	13	8	B 2,700.00	B 620.00
U303	กิ่งเงา	15	16	B 2,700.00	B 620.00
U304	กิ่งเงา	10	20	B 2,700.00	B 620.00
U305	กิ่งเงา	9	5	B 2,700.00	B 620.00
U306	กิ่งเงา	5	2	B 2,700.00	B 620.00

Classic Shield					
เบอร์	ชนิด	จำนวน		ราคา	
		ตั้ง	กล.	ตั้ง	กล.
U307	กิ่งเงา	6	6	B 2,700.00	B 620.00
U308	กิ่งเงา	8	8	B 2,700.00	B 620.00
U309	กิ่งเงา	7	15	B 2,700.00	B 620.00
U401	กิ่งเงา	6	12	B 2,700.00	B 620.00
U402	กิ่งเงา	9	10	B 2,700.00	B 620.00
U404	กิ่งเงา	8	11	B 2,700.00	B 620.00
U501	กิ่งเงา	14	7	B 2,700.00	B 620.00
U502	กิ่งเงา	2	8	B 2,700.00	B 620.00
U503	กิ่งเงา	6	8	B 2,700.00	B 620.00
U504	กิ่งเงา	5	9	B 2,700.00	B 620.00
U505	กิ่งเงา	1	6	B 2,700.00	B 620.00
U506	กิ่งเงา	3	4	B 2,700.00	B 620.00
U601	กิ่งเงา	5	5	B 2,700.00	B 620.00
U602	กิ่งเงา	5	6	B 2,700.00	B 620.00
U607	กิ่งเงา	6	3	B 2,700.00	B 620.00
U608	กิ่งเงา	8	8	B 2,700.00	B 620.00

2. การกำหนดกลุ่มโดยใช้ทฤษฎี ABC Analysis

ในการกำหนดกลุ่มชนิดสินค้าโดยใช้ทฤษฎี ABC Analysis นี้ เป็นการกำหนดกลุ่มสินค้าสามารถกำหนดได้โดยใช้เปอร์เซ็นต์ของยอดขายของสินค้าประเภทสี เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มทำให้สามารถแบ่งกลุ่มหรือแยกกลุ่มตามยอดขายได้เป็น สินค้ากลุ่ม A, สินค้ากลุ่ม B และ สินค้ากลุ่ม C จำนวน 3 ชนิด ตามลำดับ

ผลิตภัณฑ์ (สี)	จำนวน	ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)	%	กลุ่ม
TOA Classic Shield	480 ถัง	2,700	1,296,000	31.72%	A
TOA Glipton	960 แกลลอน	620	595,200	14.57%	A
รองพื้นปูนใหม่ TOA	192 ถัง	2,270	435,840	10.67%	B
TOA Super Matex	300 ถัง	1,380	414,000	10.13%	B
TOA Mandarin Duck	1,080 แกลลอน	345	372,600	9.12%	B
รองพื้นปูนเก่า TOA	156 ถัง	2,270	354,120	8.67%	B
TOA Woodstain	240 แกลลอน	900	216,000	5.29%	C
TOA 4 Season	180 ถัง	1,200	216,000	5.29%	C
รองพื้นปูน ใหม่ Supermatex	120 ถัง	1,550	186,000	4.55%	C
รวม	1428 ถัง / 2,280 แกลลอน	-	4,085,760	100.00%	

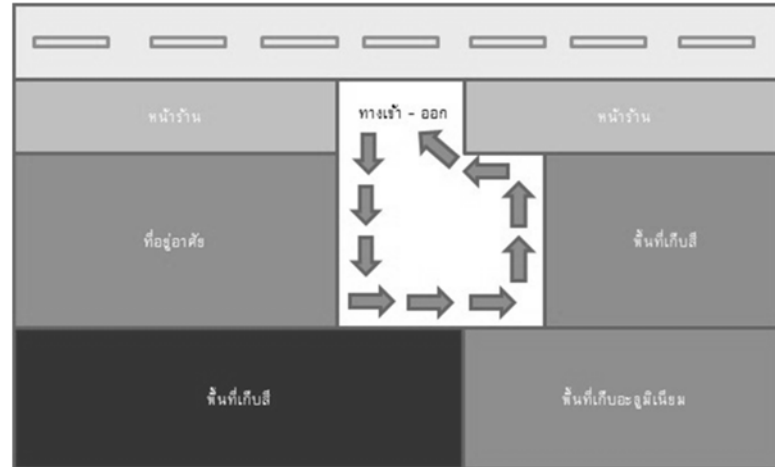
จากตารางจะแสดงให้เห็นว่าจะสามารถแบ่งสินค้ากลุ่ม A ได้จำนวน 2 ชนิด กลุ่ม B ได้จำนวน 4 ชนิด และ กลุ่ม C ได้จำนวน 3 ชนิดตามลำดับ โดยกลุ่มที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ กลุ่ม A ซึ่งมียอดขาย 31.72 % และ 14.57 % กลุ่ม B ซึ่งมียอดขาย 10.67 % 10.13% 9.12% และ 8.67% และ กลุ่ม C มียอดขาย 5.29%, 5.29% และ 4.55% ของยอดขายทั้งหมดคือ 7,085,760 บาท

3. การจัดพื้นที่คลังสินค้าและการจัดวางสินค้าใหม่

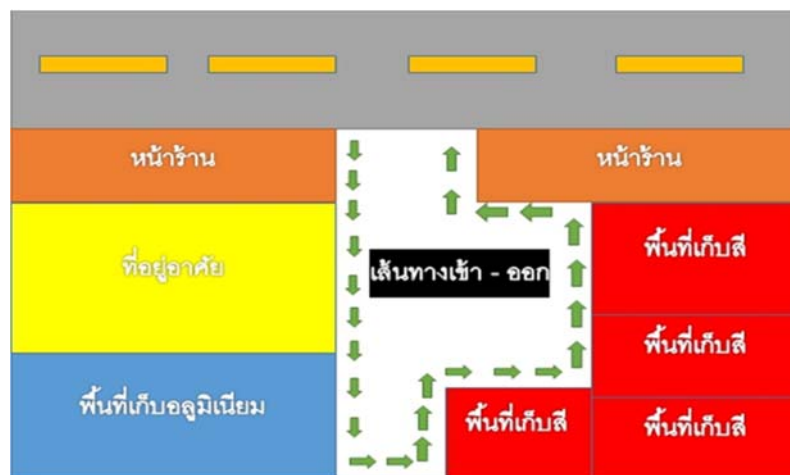
ในการจัดพื้นที่คลังสินค้าใหม่เนื่องจากปัญหาเดิมในคลังสินค้า คือ สินค้าชนิดเดียวกันมีการวางสินค้าในคนละจุดทำให้เกิดปัญหาการหยิบสินค้าที่ล่าช้าและสินค้าวางไม่เป็นระเบียบกระจัดกระจายวางรวมกับสินค้าอื่นๆ โดยในการจัดพื้นที่จัดเก็บสินค้านั้นจะใช้การแก้ปัญหาโดยการจัดแบ่งแผนผังภายในคลังสินค้าใหม่ ซึ่งจะจัดให้อยู่ตามประเภทของสินค้านั้นๆ เพื่อให้สินค้าภายในคลังสินค้าทั้งหมดมีความเป็นระเบียบ และ อยู่ในบริเวณเดียวกันเพื่อให้ง่ายต่อการทำงาน

แผนผังคลังสินค้าแบบเก่า

แผนผังคลังสินค้าแบบใหม่

4. การปรับขั้นตอนการทำงานใหม่

ปัญหาในการทำงานแบบเดิม คือ ปัญหาการทำงานที่ล่าช้าเนื่องจากมีขั้นตอนที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็นจึงทำให้เกิดการหยิบของซ้ำ เนื่องจาก การทำงานในขั้นตอนแรกจะต้องรับ P/O จากลูกค้าแล้วจึงเช็คสต็อกสินค้า แล้วจึงไปหยิบสินค้าภายในคลังสินค้า โดยสินค้าใน ใบ P/O จำนวน 1 ใบ นั้นอาจจะมีสินค้าหลากหลายชนิดจึงจำเป็นต้องนำสินค้าที่หยิบทั้งหมด นำมากรอรวมกันก่อนที่จะส่งมอบให้กับลูกค้า

ตาราง แสดงขั้นตอนการทำงานทั้งหมด

ขั้นตอนการทำงาน	เวลาจับได้โดยเฉลี่ย (นาที)
1. รับใบ P/O จากลูกค้า	3.25
2. เช็คลิสสินค้าภายในคลังสินค้า	4.53
3. ทำการหยิบสินค้า	3.47
4. รวมสินค้าทั้งหมด	2.28
5. ตรวจสอบสินค้าก่อนส่งมอบ	1.54
6. นำสินค้าส่งมอบให้กับลูกค้า	3.42
รวม	18.49

ตาราง แสดงการเปรียบเทียบระยะเวลาที่ใช้ในการรับใบ P/O ของลูกค้า จน ถึงการส่งมอบสินค้าให้กับลูกค้าจริงของ
แต่ละกิจกรรมกับระยะเวลาทำงานในปัจจุบัน

กิจกรรมที่	เวลาที่จับได้เฉลี่ย (นาที)		เวลาที่สูญเสีย (นาที)
	เวลาการทำงานจริงของแต่ละกิจกรรม	เวลาทำงานในปัจจุบัน	
1 – 2	4.12	5.45	-1.33
2 – 3	6.50	10.44	-3.94
3 – 4	5.08	7.37	-2.29
4 – 5	3.35	4.28	-0.93
5 – 6	4.27	4.47	-0.20
รวม	24.32	32.01	-8.69

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าเวลาทำงานในปัจจุบันจะมีเวลาค่อนข้างมากกว่าเวลาที่งานจริงพอสมควร
เนื่องจาก การเสียเวลาในการหาสินค้าจากภายในคลังสินค้านี้มีเวลานานเนื่องจากต้องหาสินค้าภายในคลังสินค้า

ในการปรับปรุงขั้นตอนการทำงานใหม่นั้นจะปรับเปลี่ยนเพื่อให้การทำงานมีระยะเวลาสั้นลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงที่สุดในการทำงาน โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บสต็อกสินค้าเพื่อลดระยะเวลาในการเดินทางภายในคลังสินค้าและการจัดพื้นที่หน้าร้านสำหรับรวมสินค้าจากการหยิบสินค้าจากใบ P/O โดยการปรับปรุงขั้นตอนในการทำงานใหม่นั้นจะทำโดยการ รับใบ P/O จากลูกค้าแล้วจึงนำรายชื่อสินค้าไปตรวจเช็คกับสต็อกสินค้าภายในคอมพิวเตอร์แล้วจึงไปหยิบสินค้าเพื่อนำสินค้าจากใบ P/O ทั้งหมดมารวมเพื่อตรวจเช็คก่อนจะส่งมอบให้กับลูกค้า

ตาราง แสดงการเปรียบเทียบเวลาก่อนและหลังการปรับปรุงขั้นตอนในการทำงาน

ก่อนการปรับปรุง		หลังการปรับปรุง		เวลาที่ลดได้ (นาที)
กิจกรรม	เวลาที่จับได้ เฉลี่ย (นาที)	กิจกรรม	เวลาที่จับได้ เฉลี่ย (นาที)	
1. รับใบ P/O จาก ลูกค้า	5.45	1. รับใบ P/O จากลูกค้า	5.45	0
2. เช็คสินค้าภายใน คลังสินค้า	10.44	2. เช็คสต็อกจากคอมพิวเตอร์	3.32	7.12
3. ทำการหยิบสินค้า	7.37	3. ทำการหยิบสินค้าและกองรวม ไว้สถานที่จัดไว้	6.17	5.48
4. รวมสินค้าทั้งหมด	4.28			
5. ตรวจสอบสินค้า ก่อนส่งมอบ	4.47	4. ตรวจสอบสินค้าก่อนส่งมอบ	4.47	0
6. นำสินค้าส่งมอบ ให้กับลูกค้า	3.42	5. นำสินค้าส่งมอบให้กับลูกค้า	3.42	0
รวม	35.42	รวม	22.83	12.60

จากตารางข้างต้นจะทำให้ทราบถึงผลการดำเนินการจากการปรับปรุงขั้นตอนการทำงานโดยการลดกิจกรรมบางส่วนและเปลี่ยนกิจกรรมจะทำให้ลดเวลาในการดำเนินการทั้งหมด จาก 35.42 นาที เหลือเพียง 22.83 นาที

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ผู้ศึกษาทราบถึงปัญหาของธุรกิจ คือ ปัญหาด้านขั้นตอนการทำงานและการจัดการคลังสินค้า โดยก่อนจะทำการปรับปรุงและแก้ไขปัญหา ทางธุรกิจจัดตั้งภายในยังเป็นการใช้กระดาษในการจัดเก็บข้อมูลทั้งหมด ซึ่งทำให้เกิดปัญหาหลากหลายอย่าง เช่น ความล่าช้าในการหาสต็อกสินค้า ความผิดพลาด การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรชนิดต่างๆ ซึ่งทำให้การหาข้อมูลย้อนหลังของการสั่งซื้อหรือจำนวนสินค้าในปัจจุบันมีปัญหาได้ เนื่องจากการลืมอัปเดต การปฏิบัติงานจริงทำให้ทราบถึงจำนวนสินค้าที่ขาดหาย หรือ จำนวนสินค้าที่สั่งมามากเกินความจำเป็นจนทำให้เกิดต้นทุนจม หลังจากการได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาจากขั้นตอนการทำงานและปัญหาในด้าน

ของการเก็บข้อมูลภายในคลังสินค้า ทำให้สามารถลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็นเพื่อลดระยะเวลาในการทำงาน มีการจัดเก็บสินค้าที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้สามารถลดต้นทุนจมนที่เกิดจากการจัดเก็บสินค้า

ซึ่งผลหลังจากการดำเนินการปรับปรุงนั้น ตรงกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ สงทอง (2559) ในส่วนของการปรับลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นภายในคลังสินค้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานให้เปิดประสิทธิภาพสูงสุด และ การจัดการบริหารคลังสินค้าเพื่อลดสินค้าคงคลัง ต้นทุนจมน และการคาดการณ์เพื่อสั่งซื้อสินค้า ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ สุจินดา เจริญสวัสดิ์ (2559)

เอกสารอ้างอิง

Kato, Isao; Smalley, Art(2011). Toyota Kaizen Methods: Six Steps to Improvement. New York: CRC Press, cop. 2011.

Kaplan, R. and Anderson, S. (2007). Time-driven Activity-based Costing, a Simpler and more Powerful Path to Higher Profits. Harvard Business School Press: Boston, MA.

Water, D. (2007). Inventory Control. John Wiley and Sons Inc: England.

การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในธุรกิจ ซัก อบ รีด กรณีศึกษา จรรยาซักอบรีด

EFFICIENCY IMPROVEMENT OF LAUNDRY BUSINESS: CASE STUDY OF JANYA LAUNDRY

นิตยากร กุลสิงห์, นันทิ สุทธิการณนุ้ย^๑

^๑หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย framerum@gmail.com

^๒สาขาวิชาวิศวกรรมโลจิสติกส์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย nanthi_sut@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

จากกรณีศึกษา ร้านจรรยา ซัก อบ รีด ที่ประสบปัญหาการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการทำงานที่สูญเปล่าในหลายด้าน อาทิเช่น การทำงานที่ใช้เวลานานเกินไป การทำงานที่ซ้ำซ้อน และการเคลื่อนย้ายที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ส่งผลถึงการเกิดค่าใช้จ่ายล่วงเวลาของแรงงานโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้แล้วยังพบปัญหาด้านการจัดเก็บสินค้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ใช้พื้นที่อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ และหาสินค้าล่าช้า งานวิจัยฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงกระบวนการทำงานดังกล่าวโดยใช้หลักการวิเคราะห์ของเสีย (7 WASTES) รวมถึงการวางผังการจัดเก็บสินค้าโดยการประสานหลักการจัดเก็บด้วยระบบควบคุมด้วยการมองเห็น (Visual Control) ผลของการศึกษาพบว่าสามารถลดระยะเวลารวมในการทำงานลงได้ 6% ลดต้นทุนในการดำเนินงานลงได้ 23.83% และลดเวลาในการค้นหาสินค้าลงได้ 60% ซึ่งเป็นผลการปรับปรุงที่น่าพึงพอใจ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการดำเนินงาน, การวิเคราะห์ของเสีย, ระบบการควบคุมด้วยสายตา

ABSTRACT

This research aimed to solve the problem of Janya Laundry shop, who experienced ineffective work. There were many wastes, such as over processing time, duplication of work, and unnecessary move. Those wastes resulted in the unnecessary overtime labor cost. In addition, there was also problem of poor space management which resulted in low space utilization and long product searching time. Therefore, this research proposed 7 Wastes elimination concept and space layout concept with visual control to solve the inefficient workflow and inefficient space, consecutively. The results of the study showed that 1) new workflow gave 6% less of the overall working time than the original workflow, 2) total operation cost can be reduced by 23.83%, and 3) new layout with visual control concept produce 60% less for product searching time than the original layout.

Keywords: Work efficiency, 7 Wastes, Visual control

1. บทนำ

ในปัจจุบันผู้คนใช้ชีวิตที่เร่งรีบมากขึ้น ทำให้ธุรกิจการให้บริการกำลังเป็นที่ต้องการของคนในสังคมเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ ธุรกิจ ซัก อบ รีด ที่เป็นธุรกิจบริการที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของคนสมัยใหม่ และ การที่มีหอพัก อพาร์ทเม้น คอนโด หรือห้องเช่า เกิดขึ้นมากมายทำให้พื้นที่ใช้สอยน้อยและไม่มีพื้นที่มากมายสำหรับ

ซัก หรือ ตากผ้า จึงทำให้ธุรกิจ ซัก อบ รีด เป็นที่ต้องการของผู้คนยุคใหม่เป็นอย่างมาก จึงส่งผลให้ธุรกิจนี้ขยายตัวอย่างมาก จึงต้องมีการวางแผนเพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากธุรกิจนี้ ได้รับความนิยมมากในยุคปัจจุบัน ทำให้มูลค่าธุรกิจเฉลี่ยสูงถึง ปีละ 4 หมื่นล้านบาท แบ่งเป็นตลาดกรุงเทพฯและปริมณฑล 32,000 ล้านบาท และ 8,000 ล้านบาทเป็นตลาดต่างจังหวัด ร้านซัก อบ รีด มีการกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศประมาณ 2 หมื่นแห่ง กว่า 80% เป็นร้านขนาดเล็ก มีรายได้เฉลี่ย 2-5 หมื่นบาทต่อเดือน ส่วนที่เหลือเป็นร้านขนาดกลางและขนาดใหญ่ ที่มีแบรนด์ หรือเป็นแฟรนไชส์ มียอดขาย 5 หมื่นบาทต่อเดือนขึ้นไป ผลสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคของคนกรุงเทพฯ พบว่าคนส่วนใหญ่ใช้บริการร้านซักอบรีดถึง 65.8% ซักเองเพียง 34.2% เนื่องจากไม่มีเวลาเพียงพอ ในการซักรีดผ้า จึงทำให้ธุรกิจนี้มีอัตราการเติบโตที่สูงและต่อเนื่อง สำหรับธุรกิจกรณีศึกษา พบว่าเกิดปัญหาของกระบวนการทำงาน ที่สูญเปล่า ไม่มีการเรียงลำดับการซักผ้าแต่ละประเภท ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความล่าช้า รวมถึงการขาดความมีระเบียบของการเก็บสินค้าในพื้นที่จัดเก็บสินค้า ก่อให้เกิดความล่าช้าในการหาสินค้า ด้วยปัญหาดังที่กล่าวมานี้เอง ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการแก้ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อลดหรือปรับขั้นตอนการทำงานในส่วนต่างๆที่ทำให้เกิดกระบวนการทำงานที่สูญเปล่าและล่าช้า
2. เพื่อจัดพื้นที่จัดเก็บสินค้าให้สามารถหาสินค้าได้อย่างรวดเร็ว

3. การดำเนินการวิจัย

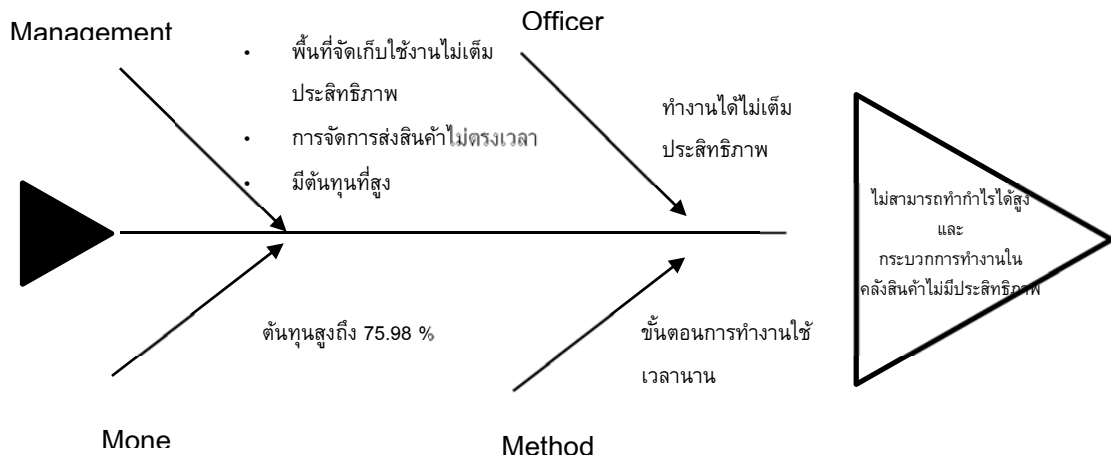
1. ศึกษาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นภายในร้านจรรยา ซัก อบ รีด
2. รวบรวมข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงาน ขั้นตอนการทำงานภายในกระบวนการทำงาน ข้อมูลกำไร ต้นทุน และข้อมูลพื้นที่ทั้งหมดในการจัดเก็บสินค้าของร้านจรรยา ซัก อบ รีด
3. ศึกษาทฤษฎีและแนวทางที่ใช้ในการผังแสดงเหตุและผล (Cause and Effect Diagram) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นภายในธุรกิจ
4. ศึกษาทฤษฎีและแนวทางที่ใช้ในการบริหารจัดการกระบวนการภายในสินค้าคงคลังและการกำจัดความสูญเสีย (7 Waste) เป็นระบบกำจัดความสูญเสียและปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในกระบวนการผลิต เพื่อให้การทำงานเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. ศึกษาทฤษฎีและแนวทางในการวางแผนพื้นที่จัดเก็บสินค้าการควบคุมด้วยสายตา (Visual control) ให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. ศึกษาทฤษฎีต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน เพื่อวางแผนการลดต้นทุนและการพัฒนาธุรกิจเพื่อให้ได้กำไรมากยิ่งขึ้น
7. กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
8. สรุปและประเมินผลการดำเนินงาน

4. ผลการวิจัย

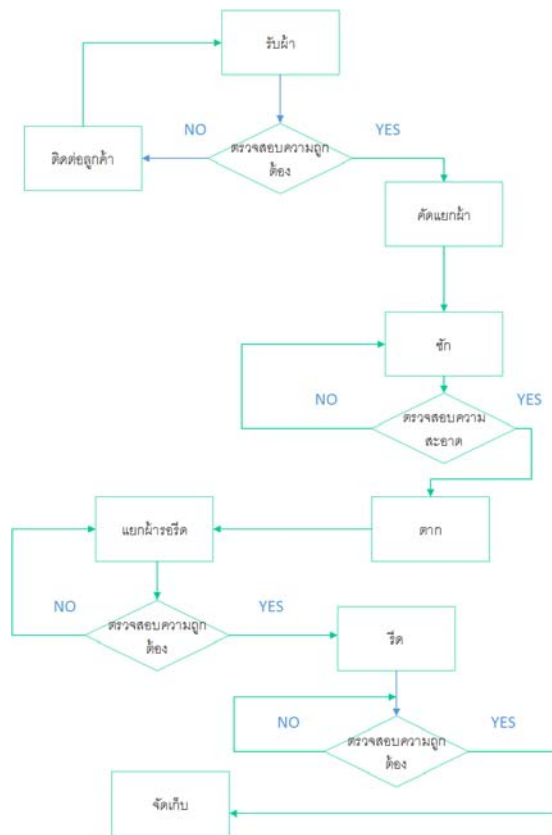
ในการศึกษาค้นคว้า เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของร้าน ซัก อบ รีด ในเบื้องต้นผู้วิจัย ได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาด้วย Cause and Effect Diagram แสดงดังภาพที่ 1 ร่วมกับพิจารณาขั้นตอนการ

ดำเนินงานในปัจจุบันเป็นดังภาพที่ 2 ซึ่งพบว่าใช้เวลาในการดำเนินงานรวมทั้งกระบวนการตั้งแต่การรับผ้าจนถึงการจัดเก็บในพื้นที่จัดเก็บเพื่อรอการมารับจากลูกค้า นานถึง 1589.25 นาที หรือเท่ากับ 26.49 ชั่วโมง นอกจากนั้นแล้วยังพบปัญหาเรื่องพื้นที่ไม่เพียงพอต่อการเก็บเสื้อผ้าที่ซักรีดเสร็จแล้ว และการไม่ค้นหาเสื้อผ้าลูกค้าไม่พบหรือหาได้ช้าเมื่อลูกค้ามารับ ในขณะที่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อเดือนเท่ากับ 37,990 บาท แสดงรายละเอียดต้นทุนดังตารางที่ 1

ภาพที่ 1 Cause and Effects diagram ของปัญหาต้นทุนสูงและกระบวนการทำงานในคลังสินค้าไม่มีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการทำงาน ตั้งแต่รับผ้าลูกค้าจนถึงจัดเก็บ (เดิม)

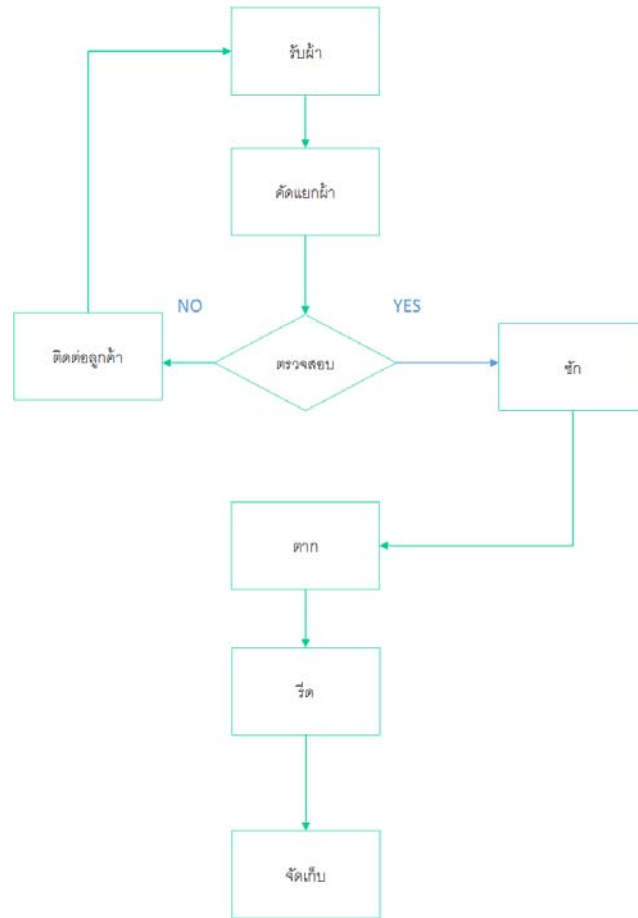

ตารางที่ 1 ตารางแสดงต้นทุนทั้งหมดในธุรกิจ ซัก อบ รีด

ต้นทุนธุรกิจ ซัก อบ รีด	
กิจกรรม	ต้นทุน/เดือน(บาท)
วัตถุดิบ	3,000
ค่าแรง	18,000
ค่าแรงล่วงเวลา	9,120
ค่าเช่าร้าน	4,000
ค่าส่วนกลาง	320
ค่าน้ำ	1,300
ค่าไฟ	1,000
ค่าขนส่ง	250
ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	1,000
รวม	37,990

เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานภายในร้าน ลดเวลาในการทำงาน ลดเวลาการรอคอยงาน รวมถึงการวางแผนพื้นที่จัดเก็บสินค้าให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยแนวทางดังต่อไปนี้

1. ปรับปรุงกระบวนการทำงานของร้านโดยใช้หลักการ 7 WASTES เพื่อการปรับปรุงกระบวนการทำงานต่าง ๆ ที่เกิดการรอคอยและมีการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน โดยกระบวนการทำงานแบบใหม่หลังการปรับปรุงแสดงดังภาพที่ 2 ทำให้สามารถลดเวลาการดำเนินงานโดยรวมลงเหลือ 1500.5 นาที หรือคิดเป็นการลดลงของเวลารวม 6% ซึ่งผลจากการลดเวลาการดำเนินงานโดยรวมนี้เอง ทำให้เกิดการลดการทำงานล่วงเวลาลงได้ ก่อให้เกิดต้นทุนที่ลดลงเนื่องจากการลดลงของค่าแรงล่วงเวลา ตารางที่ 2 แสดงผลต้นทุนที่ลดลงจากเดิม 37,900 บาทต่อเดือน ลงเหลือ 28,870 บาทต่อเดือน หรือคิดเป็น 23.83%

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการทำงาน ตั้งแต่รับผ้าลูกค้าจนถึงจัดเก็บ (หลังการปรับปรุง)

ตารางที่ 2 แสดงต้นทุนธุรกิจซัก อบ รีด ก่อนปรับปรุงและหลังปรับปรุง

ต้นทุนธุรกิจ ซัก อบ รีด		
กิจกรรม	ต้นทุนเก่า/เดือน(บาท)	ต้นทุนใหม่/เดือน(บาท)
วัตถุดิบ	3,000	3,000
ค่าแรง	18,000	18,000
ค่าแรงล่วงเวลา	9,120	0
ค่าเช่าร้าน	4,000	4,000
ค่าส่วนกลาง	320	320
ค่าน้ำ	1,300	1,300
ค่าไฟ	1,000	1,000
ค่าขนส่ง	250	250
ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	1,000	1,000
รวม	37,990	28,870

2. ออกแบบและวางผังพื้นที่จัดเก็บสินค้าหรือผ้าที่ดำเนินการซักรีดเสร็จแล้วรอการมารับของลูกค้า พร้อมทั้งนำระบบควบคุมด้วยสายตา (visual control) เข้ามาใช้ร่วมด้วย เพื่อให้สามารถค้นหาสินค้าให้แก่ลูกค้าได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้นเมื่อลูกค้ามารับสินค้า โดยภาพที่ 3 แสดงถึงพื้นที่จัดเก็บก่อนการปรับปรุง ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งแยกประเภทลูกค้าออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มลูกค้าที่มีความต้องการรับสินค้าเร่งด่วน ปกติ หรือเกินกำหนด พบว่ามีสัดส่วนร้อยละของลูกค้าแต่ละกลุ่มแสดงดังตารางที่ 3

ภาพที่ 3 พื้นที่จัดเก็บภายในร้านก่อนการปรับปรุง

ตารางที่ 3 แสดงเวลาและจำนวนลูกค้าที่ส่งผ้าทั้งหมดในหนึ่งสัปดาห์ ลูกค้าทั้งหมด 41 ราย

เวลาในการรับสินค้า	สมาชิก	ขจร	จำนวนลูกค้าทั้งหมด	ร้อยละ
1-2 วัน (เร่งด่วน)	4	7	11	26.83
3-4 วัน (เวลาปกติ)	16	2	18	43.90
5-10 วัน (เกินกำหนด)	11	1	12	29.27

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์หาพื้นที่จัดเก็บที่เหมาะสมของลูกค้าแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งกำหนดการติดป้ายแถบสีทั้งหมด 3 สี ตามราวต่าง ๆ กำหนดให้สีแดง แสดงถึงกลุ่มลูกค้าเร่งด่วน สีเหลืองแสดงถึงกลุ่มลูกค้าปกติ และสีเขียวคือกลุ่มลูกค้าเกินกำหนด โดยในแต่ละกลุ่มหรือแต่ละแถบสีจะแบ่งออกเป็น 5 แถว เพื่อแยกให้ลูกค้าที่มาก่อนอยู่น้ำสุดไล่ตามไปลำดับคิวของลูกค้า แสดงดังภาพที่ 4 ผลจากการจัดผังการจัดเก็บแบบใหม่พร้อมกับการจัดทำ Visual control พบว่า ใช้เวลาในการหาผ้าลูกค้าแต่ละรายลดลง จากเดิมที่ใช้เวลา 5 นาที ต่อลูกค้า 1 ราย ลดลงเหลือใช้เวลา 2 นาที ต่อลูกค้า 1 ราย คิดเป็นการลดลงของเวลาในการค้นหาสินค้าให้กับลูกค้าได้มากถึง 60%

ก่อนทำให้เวลาหาผ้าให้ลูกค้า 1 ราย 5 นาที หลังทำให้เวลา 2 นาที

ภาพที่ 4 พื้นที่จัดเก็บภายในร้านก่อนการปรับปรุง

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัย ได้ทำการปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อลดเวลาในการทำงานให้น้อยลงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้หลักการ 7 WASTES พร้อมทั้งปรับผังการจัดเก็บสินค้าใหม่พร้อมทั้งใช้ระบบ visual control เข้ามาร่วมด้วย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บและลดระยะเวลาในการค้นหาสินค้า พบว่าสามารถลดระยะเวลาในการทำงานลงได้ 6% ลดต้นทุนในการดำเนินงานลงได้ 23.83% และลดเวลาในการค้นหาสินค้าลงได้ 60% ซึ่งเป็นผลการปรับปรุงที่น่าพึงพอใจ แต่อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์แข่งขันที่สูงขึ้นในธุรกิจซัก อบ รีด ผู้วิจัยจึงมีข้อแนะนำที่ควรจะต้องรีบดำเนินการต่อไปสำหรับธุรกิจครอบครัวนี้คือ การทำโปรโมชันทางการตลาดเพื่อดึงดูดลูกค้าอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มระบบรับส่งผ้าจากบ้านลูกค้า รวมถึงการจัดทำการตลาดแบบ online เพื่อเข้าถึงลูกค้าได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2559). ความสูญเสีย 7 ประการ, 10 ตุลาคม 2559. <http://www.rmuti.ac.th/faculty/production/ie/html/WASTES.htm>.

วิทยา อินทร์สอน, ไพโรจน์ คิวงนคร และ ปัทมาพร ท่อชู. (2559). การควบคุมด้วยการมองเห็น เพื่อช่วยเพิ่มผลิตภาพ (Visual Control for Productivity), 10 ตุลาคม 2559. http://www.thailandindustry.com/online_mag/view2.php?id=221&section=4&issues=13

ประชาสรรค์ แสนภักดี M.P.H. CMU. (2559). ผังก้างปลา กับ แผนภูมิความคิด, 10 ตุลาคม 2559. <http://www.prachasan.com/mindmapknowledge/fishbonemm.htm>

ไทยรัฐออนไลน์. (2560). มูลค่าตลาดธุรกิจซักอบรีดไทย, 1 พฤษภาคม 2560. <https://www.thairath.co.th/clip/12884>.

การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการจัดซื้อเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองกับซัพพลายเออร์
กรณีศึกษา บริษัท เอบีซี เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด

STUDY OF OPTIMIZING THE PURCHASING PROCESS TO INCREASE BARGAINING POWER
WITH SUPPLIERS: CASE STUDY OF ABC NATIONAL (THAILAND) CO., LTD

พรหมภัสสร ปุญญบาล¹ และวรินทร์ วงษ์มณี²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย yonl_pla@hotmail.com

² คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย vovarin@yahoo.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการจัดซื้อ เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองกับซัพพลายเออร์ กรณีศึกษา บริษัท ABC เนชั่นแนล (ประเทศไทย) มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกลุ่มซัพพลายเออร์สินค้าพรีเมียมให้เหมาะสมกับชนิดสินค้าและปริมาณการสั่งซื้อ เพื่อลดขั้นตอนการจัดซื้อจัดหาสินค้าพรีเมียม ในการสั่งซื้อซ้ำๆ บ่อยๆ เพื่อให้ทราบความต้องการประมาณการในการใช้สินค้าล่วงหน้า เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดซื้อ และลดความผิดพลาดในการจัดซื้อสินค้าพรีเมียม โดยการนำเครื่องมือ ABC Analysis มาใช้ในการจัดกลุ่มซัพพลายเออร์ ตามปริมาณการสั่งซื้อสินค้า ตั้งแต่เดือนมกราคม 2557 ถึง เดือนธันวาคม 2559 และนำซัพพลายเออร์ในกลุ่ม A ที่คิดเป็นร้อยละ 78 ของปริมาณการสั่งซื้อทั้งหมด มาทำการประเมินตามเกณฑ์ในการคัดเลือกซัพพลายเออร์ของทางบริษัท โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพ ด้านการส่งมอบ ด้านราคาสินค้า และด้านนวัตกรรม และมีการจัดทำแผนการดำเนินงานทั้งปี (Plan Year) สำหรับให้ทางฝ่ายการตลาดกรอกข้อมูลปริมาณและความต้องการใช้สินค้าเบื้องต้นมาให้ทางฝ่ายจัดซื้อ การจัดทำข้อตกลงด้านราคา (Price Agreement) ซึ่งทางฝ่ายจัดซื้อสามารถนำปริมาณความต้องการใช้สินค้าทั้งปี มาเจรจาต่อรองกับทางซัพพลายเออร์ และการทำ Cleansing Data เป็นการจัดทำโครงสร้างสำหรับการขึ้น Mat Code ให้เป็นมาตรฐาน

จากการศึกษาโดยการนำเครื่องมือ ABC Analysis มาใช้ในการจัดกลุ่มซัพพลายเออร์ ตามปริมาณการสั่งซื้อสินค้า มาทำการประเมินตามเกณฑ์ในการคัดเลือกซัพพลายเออร์ของทางบริษัท ทำให้ทราบข้อมูลปริมาณและความต้องการใช้สินค้าเบื้องต้น เมื่อทราบข้อมูลปริมาณและความต้องการใช้สินค้าแล้ว นำข้อมูลมาจัดทำข้อตกลงด้านราคา (Price Agreement) ซึ่งทางฝ่ายจัดซื้อสามารถนำปริมาณความต้องการใช้สินค้าทั้งปี มาเจรจาต่อรองกับทางซัพพลายเออร์ โดยต่อรองราคาเป็นยอดรวมทั้งปี และเจรจาเรื่องการทยอยส่งมอบสินค้าให้เป็นไปตามไตรมาสของทางฝ่ายการตลาด และการทำ Cleansing Data เป็นการจัดทำโครงสร้างสำหรับการขึ้น Mat Code ให้เป็นมาตรฐาน สามารถลดขั้นตอนการทำงานของฝ่ายจัดซื้อ โดยเมื่อทางฝ่ายการตลาดต้องการขอขึ้น Mat Code สินค้าจะขึ้นชื่อสินค้าตามโครงสร้างที่ถูกจัดทำขึ้น โดยที่ทางจัดซื้อไม่ต้องทำการตรวจสอบรายละเอียดอีกครั้ง และสามารถเคลียร์ฐานข้อมูล Mat Code ในระบบให้เหลือแค่ Mat Code สินค้าที่สำคัญและลดจำนวน Mat Code สินค้าในระบบ SAP จาก 500 Mat Code เหลือ 300 Mat Code

ผลการศึกษาบริษัท ABC เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จากการจัดทำแผนการดำเนินงานทั้งปี ฝ่ายจัดซื้อสามารถนำไปวางแผนในการสั่งซื้อสินค้า โดยสามารถลดขั้นตอนในการดำเนินงาน จากเดิมระยะเวลาดำเนินงาน 27-45 วัน ลดเหลือ 15-26 วัน ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน และสามารถนำแผนการดำเนินงานมาทำข้อตกลงด้านราคากับทางซัพพลายเออร์ โดยบริษัท ABC เนชั่นแนล (ประเทศไทย) มีต้นทุนการสั่งซื้อสินค้า 15,430,160 บาท เมื่อทำข้อตกลงราคา สามารถลดต้นทุนในการสั่งซื้อ 12,983,330 บาท โดยคิดเป็นร้อยละ 18.8 ข้อมูลตั้งแต่ เดือนมกราคม - มีนาคม 2560
คำสำคัญ: การจัดซื้อจัดหา, การเปรียบเทียบราคา, ระยะเวลาการส่งมอบสินค้า, จำนวนขั้นต่ำในการสั่งซื้อ

ABSTRACT

The research subject optimizing the purchasing process to increase bargaining power with suppliers Case Study of ABC International (Thailand) Co.,Ltd. to group premium suppliers to suit product type and order quantity. To reduce the procurement process of premium products and repeat the order frequently, to know the estimated demand for advance use. To set the purchasing guidelines. And reduce mistakes in purchasing premium products. By implementing the ABC Analysis tool to group suppliers. According to the order quantity from January 2014 - December 2016, and bring Group A suppliers accounted for 78% of the total order quantity. To meet the criteria of the selection of suppliers of the company. It is divided into 4 aspects: delivery quality price and innovation and a full Plan Year for the marketing department to fill the amount and demand for basic products to the procurement. The Price Agreement, which the Purchasing Department can bring the demand for goods all year. Negotiate with the supplier and Cleansing Data is a structure for Mat Code as standard.

A study conducted by ABC Analysis navigational tools used to group suppliers. The amount of the order evaluation criteria used in the selection of suppliers of the company. Make note of and demand for primary products. When informed of and demand for goods. The data were prepared in the Price Agreement which procurement can be used year round demand. The negotiations with the suppliers. The bargain is the sum total of the year. And negotiating the gradual delivery of products to meet a quarter of the marketing department and the Cleansing Data is prepared for the Mat Code up to standard. Can reduce the process of procurement. When the marketing department wants to hook up product Mat Code is based on the product being prepared. By the way procurement is not required to check the details again. Mat Code and can clear the data in the system, but Mat Code of goods and reduce the number Mat Code.

The results ABC Company Ltd. (Thailand) from the preparation of operational plans for the year. Procurement can be planned in order. You can reduce the steps in the operation. From time operation reduced to 27-45 days, 15-26 days, reducing redundant work. And can bring the plans to agreement on price with the supplier by ABC Company Ltd. (Thailand) with a total cost of 15,430,160 baht purchase agreement on price. Can reduce the cost of purchase 12,983,330 baht, accounting for 18.8%, and data from January to March 2017.

Keywords: Procurement, Compare price, On time delivery, Minimum order

1. บทนำ

จากสถานการณ์การแข่งขันของเศรษฐกิจด้านธุรกิจในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะความต้องการของลูกค้าที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการมุ่งเน้นเรื่องแสวงหาผลกำไรสูงสุด ผู้ประกอบการต่างๆจึงต้องมีการปรับตัวของธุรกิจ เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของลูกค้า โดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แปลกใหม่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด และต้องคำนึงถึงความรวดเร็วในการเสนอผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาด เพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางการแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่น ทั้งในด้านราคา คุณภาพสินค้าและการจัดส่งสินค้าที่ถูกต้อง, ครบถ้วน และตรงตามกำหนดส่งมอบสินค้า

การจัดการซัพพลายเชนและโลจิสติกส์ (Supply Chain and Logistics Management) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ จัดหา วัตถุดิบ การผลิต การจำหน่าย การจัดเก็บสินค้า การขนส่งหรือการส่งมอบสินค้าและบริการให้กับลูกค้า โดยเชื่อมโยงกระบวนการทุกขั้นตอนเข้าด้วยกันเป็นห่วงโซ่หรือเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ตั้งแต่ธุรกิจต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เช่น ลูกค้า ผู้จัดหาวัตถุดิบ ผู้จัดจำหน่าย หรือ ร้านค้าปลีก ให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่องและไปในแนวทางเดียวกัน ด้วยการนำสินค้าที่ถูกต้อง ไปยังสถานที่ที่ถูกต้อง ด้วยจำนวนที่ถูกต้อง ในเวลาที่ถูกต้อง และด้วยเงื่อนไขที่ถูกต้อง เพื่อตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสามารถแข่งขันได้ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้ความสำคัญสูงสุดในปัจจุบัน

การจัดซื้อจัดหาจึงมีความสำคัญต่อซัพพลายเชนและโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญในห่วงโซ่อุปทาน สามารถมีอิทธิพลต่อความสำเร็จโดยรวมขององค์กรได้มาก และในหลายๆ องค์กร ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดซื้อจัดหา และได้มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือฝ่ายที่มีขนาดใหญ่ เพื่อดำเนินงานต่างๆให้มีประสิทธิภาพกับผู้ขาย นอกเหนือจากการบริหารจำนวนผู้ขายแล้วยังมีบริษัทอีกจำนวนมากที่พยายามจะเปลี่ยนจากความสัมพันธ์ในอดีตแบบแข่งขันกับผู้ขายมาสู่ความสัมพันธ์ที่เหมือนเป็นหุ้นส่วนหรือเป็นพันธมิตรกันมากขึ้นความสัมพันธ์รูปแบบนี้มุ่งเน้นผลประโยชน์ร่วมกันแม้ว่าทั้งสองฝ่ายต้องสร้างผลกำไรเพื่อจะอยู่รอดแต่ก็อาจมีส่วนต่างๆที่การร่วมมือกันจะทำให้ลดต้นทุนออกจากห่วงโซ่อุปทานได้ (พรธิภา องค์กรุรักษ์, 2553: 63)

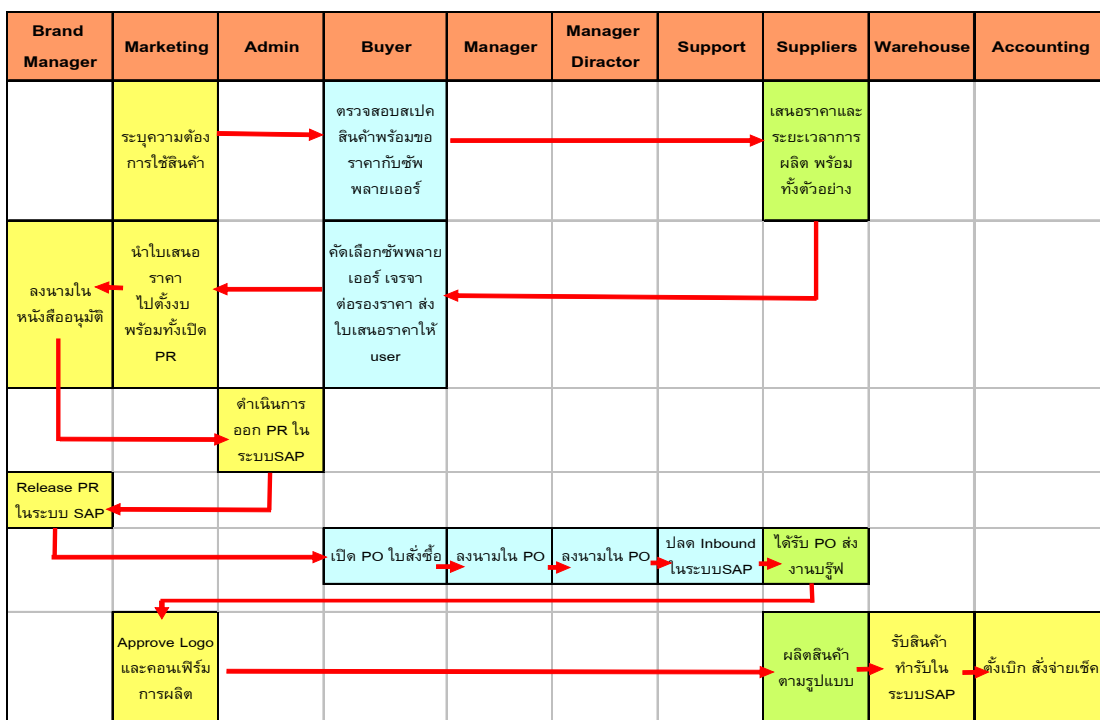
งานจัดซื้อมักถูกมองว่าเป็นงานแรกของกิจกรรมโลจิสติกส์ (Logistics) โดยให้จัดหาสินค้าให้ตรงความต้องการของหน่วยผลิตหรือหน่วยงานภายใน ฝ่ายจัดซื้อจัดหาจะต้องสามารถค้นหาความต้องการเหล่านั้นการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ขายและวัตถุดิบหรือแม้กระทั่งการทำความเข้าใจความต้องการของลูกค้าการพัฒนาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถทำให้ลดระยะเวลาปฏิบัติงานที่เป็นกิจกรรมหรือสิ่งที่จะต้องทำซ้ำ ๆ ส่งผลให้พนักงานมีเวลามากขึ้น (เทียบเวลาที่ใช้ต่องาน 1 ชิ้นหรือ 1 Transaction) และบุคลากรสามารถแสดงบทบาทที่สร้างคุณค่าได้มากขึ้น (Value-added tasks) เช่น สามารถวิเคราะห์เบื้องานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพิ่มทักษะและประสบการณ์ ฯลฯ

บทบาทเชิงกลยุทธ์ของการจัดซื้อจัดหา เช่นการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับที่มาของวัตถุดิบเพื่อสนับสนุนจุดมุ่งหมายโดยรวมขององค์กร การเข้าถึงแหล่งซื้อใหม่ วัตถุดิบชนิดใหม่ เทคโนโลยีใหม่ บริการใหม่ที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร แหล่งอุปทานใหม่ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การพัฒนาผู้ขายและการบริหารความสัมพันธ์ความร่วมมือระหว่างองค์กรมีความสำคัญต่อรูปแบบการแข่งขัน ซึ่งฝ่ายจัดซื้อจัดหาถือเป็นศูนย์กลางต้นทุนหลัก (Cost center) ที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งขององค์กร โดยเฉพาะองค์กรที่มีการผลิต (Manufacturing) สามารถ

ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์สุดท้าย ช่วยส่งเสริมกลยุทธ์ต้นทุนต่ำ ตลอดจนการตอบสนองและการสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ได้ (จุล ศิริ ศรีงามพ่อง, 2536 : 6-7)

ดังนั้นการจัดซื้อจัดหาจึงถือเป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการต้นทุนสินค้า ซึ่งปัจจุบัน บริษัท ABC เนชั่นเนล (ประเทศไทย) จำกัด ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดซื้อจัดหาแก่บริษัทในกลุ่มธุรกิจแห่งหนึ่ง และเพื่อรองรับอัตราการเจริญเติบโตขององค์กร จึงจำเป็นต้องมีการจัดซื้อจัดหาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าทั้งหมดในกลุ่มธุรกิจนั้น โดยในแต่ละแผนกมีความชำนาญเฉพาะด้านในการจัดซื้อจัดหาสินค้านั้นๆ เช่น แผนกจัดซื้อสินค้าวิศวกรรม แผนกจัดซื้อต่างประเทศ แผนกจัดซื้อสินค้า POP POS และการบริการ เป็นต้น

ตารางที่ 1 แสดงกระบวนการจัดซื้อจัดหาสินค้าพรีเมียมก่อนปรับปรุง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อจัดกลุ่มซัพพลายเออร์สินค้าพรีเมียมให้เหมาะสมกับชนิดสินค้าและปริมาณการสั่งซื้อ
2. เพื่อลดขั้นตอนการจัดซื้อจัดหาสินค้าพรีเมียม ในการสั่งซื้อสินค้าซ้ำ
3. เพื่อให้ทราบความต้องการประมาณการในการใช้สินค้าล่วงหน้า
4. เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดซื้อ และลดความผิดพลาดในการจัดซื้อสินค้าพรีเมียม

3. การดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลการสั่งซื้อสินค้าพรีเมียม ผู้ศึกษาได้จัดเก็บข้อมูลปริมาณการสั่งซื้อสินค้า ความถี่ในการสั่งซื้อสินค้า และจำนวนซัพพลายเออร์ของบริษัทกรณีศึกษา และปรับปรุงขั้นตอนการทำงานดังนี้ 1. ปริมาณการสั่งซื้อ

จำนวนในการสั่งซื้อ และยอดในการสั่งซื้อ ตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2557 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2559 2.ทำการศึกษาค้นตอน กระบวนการจัดซื้อจัดหาสินค้าปริิเมี่ยมในรูปแบบปัจจุบัน 3.เก็บข้อมูลความถี่ของการสั่งซื้อสินค้าปริิเมี่ยม 4.ทำการวิเคราะห์ผลการจัดกลุ่มซัพพลายเออร์ ABC 5.จัดทำแบบฟอร์มต่างๆ 6.ทำการใช้แบบฟอร์มต่างๆที่จัดทำขึ้น 7.นำข้อมูลที่ได้จากแบบฟอร์มมาวางแผนในการจัดซื้อ 8.ทำการวิเคราะห์ถึงขบวนการจัดซื้อเพื่อลดขั้นตอนการทำงาน 9.สรุปผลการวิจัย

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ในการจัดกลุ่มซัพพลายเออร์ ABC Analysis โดยเรียงตามปริมาณการสั่งซื้อจากมากไปน้อย สามารถแบ่งกลุ่มได้ดังนี้ ซัพพลายเออร์กลุ่ม A มีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 78 ของปริมาณการสั่งซื้อทั้งหมด ซัพพลายเออร์กลุ่ม B มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 ของปริมาณการสั่งซื้อทั้งหมด และซัพพลายเออร์กลุ่ม C คิดเป็นร้อยละ 6 ของปริมาณการสั่งซื้อทั้งหมดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแบ่งกลุ่มซัพพลายเออร์ ด้วยเครื่องมือ ABC Analysis

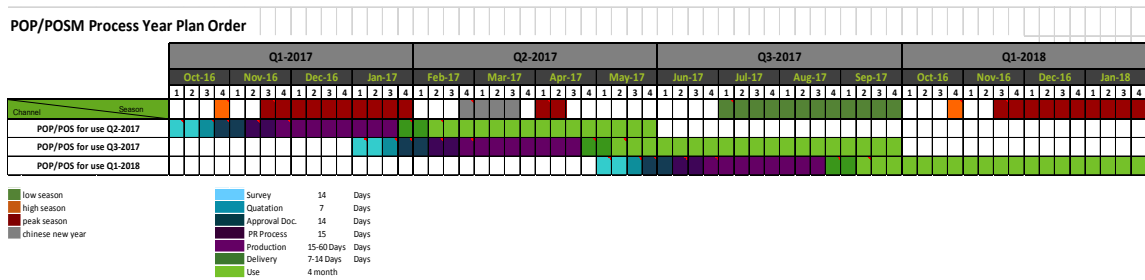
Year 2557 - 2559				Class
Suppliers	Quantity (PC)	Amount (Bath)	%	
Supplier 1	732,956	18,022,660.00	17%	A 78%
Supplier 2	268,286	15,985,430.00	15%	
Supplier 3	125,734	13,882,068.00	13%	
Supplier 4	119,410	11,846,000.00	11%	
Supplier 5	99,086	10,783,580.00	10%	
Supplier 6	93,881	6,670,732.00	6%	
Supplier 7	53,359	6,464,562.22	6%	
Supplier 8	39,097	5,112,505.00	5%	B 15%
Supplier 9	32,253	4,105,750.00	4%	
Supplier 10	26,724	2,318,520.00	2%	
Supplier 11	25,064	2,228,820.00	2%	
Supplier 12	11,550	2,113,250.00	2%	
Supplier 13	10,026	1,839,520.00	2%	C 6%
Supplier 14	9,742	1,588,400.00	1%	
Supplier 15	6,740	1,281,400.00	1%	
Supplier 16	6,650	1,237,800.00	1%	
Supplier 17	2,635	909,450.00	1%	
Supplier 18	850	156,610.00	0%	
Supplier 19	252	81,250.00	0%	
Grand Total	1,664,295	106,628,307.22	100%	

4.2 ผลหลังจากฝ่ายจัดซื้อจัดทำแบบฟอร์มแผนการดำเนินงานทั้งปี (Plan Year) สำหรับให้ทางฝ่ายการตลาดกรอกข้อมูลปริมาณสินค้าและความต้องการใช้สินค้าล่วงหน้า โดยการจัดทำ Plan Year ทำให้ทางฝ่ายจัดซื้อสามารถ

นำข้อมูลที่ได้มาวางแผนในการสั่งซื้อสินค้า จัดเตรียมซัพพลายเออร์ และวางแผนในการจัดซื้อวัตถุดิบ จากสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน เช่น ราคาตลาดของเส้นด้ายมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น จึงต้องมีการวางแผนจำนวนในการสั่งซื้อสินค้า คิดเป็นวัตถุดิบก็กิโลกรัม เพื่อสั่งซื้อวัตถุดิบล่วงหน้า และช่วยลดต้นทุนให้กับองค์กร เป็นต้น แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ภาพแสดงแบบฟอร์มแผนการดำเนินงานทั้งปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 – เดือนมกราคม พ.ศ. 2561

4.3 ผลการการจัดทำแบบฟอร์ม Price Agreement ทำให้ทางจัดซื้อลดขั้นตอนการต่อรองราคาในทุกครั้งที่มีการสั่งซื้อสินค้า และทำให้สามารถลดต้นทุนสินค้าต่อหน่วยได้ โดยนำจำนวนที่ทางฝ่ายการตลาดต้องการผลิตสินค้า มาเทียบกับช่วงราคาที่ทำ Price Agreement เพื่อให้ปรับลดหรือเพิ่มจำนวนสินค้า ให้อยู่ในราคาที่เหมาะสม และในอนาคตทางจัดซื้อจะนำสินค้าที่มีการจัดทำ Price Agreement ขึ้นทะเบียนในระบบ SAP เพื่อทำเป็น ใบสั่งซื้ออัตโนมัติ (Auto Purchase Order) ทำให้ลดงานของฝ่ายจัดซื้อในการออกเอกสาร ใบสั่งซื้อ เพื่อไปหาสินค้า และนวัตกรรมใหม่มานำเสนอฝ่ายการตลาดแสดงดังภาพที่ 3

ทศว๑1๐๑34
แบบฟอร์มขออนุมัติทำข้อตกลงแบบราคาซื้อแต่ไม่ผูกมัดจำนวนซื้อ
(Framework Price Agreement)

เสนอชื่อจาก	ทศก.กายวรรณ	วันที่	2 มีนาคม 2560
ประเภทสินค้า	ผ้ากันเปื้อนครึ่งตัวสีเขียว สกรีนโลโก้ข้าง 1 สี	เลขที่เอกสาร	PA011Y030003
จำนวนรายการ	1 รายการ	เริ่มใช้ราคา	6 มีนาคม 2560
ประมาณการวงเงิน	933,750.00 บาท	สิ้นสุด	31 ธันวาคม 2560
เครดิต	30 วัน	กำหนดส่งภายใน	45 - 60 วัน
ประมาณการรายการซื้อต่อปี		สถานที่ส่งมอบ	กรุงเทพฯและปริมณฑล

เงื่อนไขในการซื้อ ผ่ากันเปื้อนครึ่งตัวสีเขียว ผ้าไซลอน ตามรายละเอียดแนบท้าย

- 1) ผ้ากันเปื้อนครึ่งตัวสีเขียว สกรีนโลโก้ข้าง (PA๑๑๐๑3๔)
- 2) เนื้อผ้าคอตทอน
- 3) ขนาดผ้ากันเปื้อน 75 x 38 ซม.
- 4) กระเป๋าด้านข้าง 2 ข้าง กว้าง 20 ซม.
- 5) สกรีนโลโก้ข้างน้ำหนัก 1 สี 2 ตำแหน่ง
- 6) แบบผูกเอว
- 7) แพคใส่ถุงใส 1/1
- 8) บรรจุ 200 ชิ้น / ลัง
- 9) ราคาดังกล่าวเป็นราคาสุทธิไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม

เอกสารประกอบ ตารางข้อมูลสินค้า, ใบเสนอราคา

หมายเหตุ :

ผู้เสนอ	ผู้สนับสนุน
นางพัชรี ส. (คุณพรหมภัสสร ปุณฺณบาล)	(คุณสุรัชย์ ปิยะนันท์)
ผู้สนับสนุน	ผู้อนุมัติ
(คุณพิมพ์นารา วรพันธ์พิชิตเดช)	(คุณอุดมศักดิ์ รุ่งจางุรทรัพย์) กรรมการผู้จัดการ ๓ 3 มี.ค. 2560

ภาพที่ 3 ภาพแสดงตัวอย่างแบบฟอร์ม Price Agreement

อนุมัติราคา ผ้ากันเปื้อนครึ่งตัวสีเขียว สกรีนโลโก้ข้าง ตามหนังสืออนุมัติเลขที่ .....
มีผลตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม 2560 ถึง 31 ธันวาคม 2560

อนุมัติโดย * (ลงนาม)
คุณอุดมศักดิ์ รุ่งจางุรทรัพย์
(กรรมการผู้จัดการ)

Mat no.	รายการ	รูปภาพ	ผู้ผลิต	จำนวน (คัน)	ราคา/คัน	ระยะเวลาผลิต	อ้างอิงการสั่งซื้อเดิม		หมายเหตุ
							จำนวน (คัน)	ราคาต่อหน่วย	
230004363	ผ้ากันเปื้อนครึ่งตัวสีเขียว สกรีนโลโก้ข้าง เนื้อผ้าคอตทอน ขนาดผ้ากันเปื้อน 75 x 38 ซม. กระเป๋าด้านข้าง 2 ข้าง กว้าง 20 ซม. สกรีนโลโก้ข้างน้ำหนัก 1 สี 2 ตำแหน่ง แบบผูกเอว แพคใส่ถุงใส 1/1 บรรจุ 200 ชิ้น / ลัง		ทศก.กายวรรณ	5,000 - 30,000	45.00	45 - 60 วัน	20,750	45.00	

ภาพที่ 4 ภาพแสดงแบบฟอร์มเอกสารอนุมัติราคา

4.4 ผลการวิเคราะห์จัดทำโครงสร้างสำหรับการขึ้น Mat Code ให้เป็นมาตรฐาน สามารถลดขั้นตอนการทำงานของฝ่ายจัดซื้อ โดยเมื่อทางฝ่ายการตลาดต้องการขอขึ้น Mat Code สินค้าจะขึ้นชื่อสินค้าตามโครงสร้างที่ถูกจัดทำขึ้น โดยที่ทางจัดซื้อไม่ต้องทำการตรวจสอบรายละเอียดอีกครั้ง และสามารถเคลียร์ฐานข้อมูล Mat Code ในระบบให้เหลือแต่ Mat Code สินค้าที่สำคัญ และลดจำนวน Mat Code สินค้าในระบบ SAP จาก 500 Mat Code เหลือ 300 Mat Code โดยการจัด Mat Code จะสามารถทำให้ทางบัญชีทราบข้อมูลค่าใช้จ่ายของสินค้านั้นๆ โดยการดึง Mat

Code ที่ถูกต้องเพื่อให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายที่แท้จริง โดยตัวอย่างของโครงสร้างสำหรับการขึ้น Mat Code ตามตารางด้านล่างแสดงดังภาพที่ 5 – ภาพที่ 8

โครงสร้าง Mat Code "เสื้อโปโล"											
Segment	Family	Class	Attribute 1	Attribute 2	Attribute 3	Attribute 4	Attribute 5	Attribute 6	Attribute 7	Attribute 8	Attribute 9
Clothing	Clothing	Polo	Name*	Color*	Type	"Size"	Male/Female*	Event	Year	"-"	Brand

ภาพที่ 5 ภาพแสดงตัวอย่างโครงสร้าง Mat Code เสื้อโปโล

โครงสร้าง Mat Code "เสื้อคอกลม"											
Segment	Family	Class	Attribute 1	Attribute 2	Attribute 3	Attribute 4	Attribute 5	Attribute 6	Attribute 7	Attribute 8	Attribute 9
Clothing	Clothing	T-Shirt	Name*	Color*	Type	"Size"	Male/Female*	Event	Year	"-"	Brand

ภาพที่ 6 ภาพแสดงตัวอย่างโครงสร้าง Mat Code เสื้อคอกลม

โครงสร้าง Mat Code "หมวก"									
Segment	Family	Class	Attribute 1	Attribute 2	Attribute 3	Attribute 6	Attribute 7	Attribute 8	Attribute 9
Clothing	Clothing Accessories	Cap	Name*	Color*	Type	Event	Year	"-"	Brand

ภาพที่ 7 ภาพแสดงตัวอย่างโครงสร้าง Mat Code หมวก

โครงสร้าง Mat Code "กระเป๋า"												
Segment	Family	Class	Attribute 1	Attribute 2	Attribute 3	Attribute 4	Attribute 5	Attribute 7	Attribute 8	Attribute 9	Attribute 10	Attribute 11
Apparel & Luggage	Luggage	กระเป๋า	Attribute	Name*	Color*	Width	Length	Height	Event	Year	"-"	Brand

ภาพที่ 8 ภาพแสดงตัวอย่างโครงสร้าง Mat Code กระเป๋า

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการจัดซื้อ เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองกับซัพพลายเออร์ กรณีศึกษา บริษัท ABC เนชั่นแนล(ประเทศไทย)จำกัด เพื่อลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนของฝ่ายจัดซื้อจัดการสินค้าพรีเมียม นั้นจึงได้นำเครื่องมือมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. แผนผังก้างปลา (Fish bone) เป็นแผนผังที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหา (Problem) กับสาเหตุทั้งหมดที่เป็นไปได้ที่อาจก่อให้เกิดปัญหานั้น (Problem Cause) ปัญหาควรกำหนดให้ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ ซึ่งหากกำหนดประ โยคปัญหานี้ไม่ชัดเจนแล้ว จะทำให้ใช้เวลามากในการค้นหา สาเหตุ และจะใช้เวลานาน ในการทำผัง ก้างปลาสามารถที่จะกำหนดกลุ่มปัจจัยอะไรก็ได้ โดยปัญหาที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ การทำงานที่ซ้ำซ้อนของฝ่ายจัดซื้อ ที่ไม่เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

2. ABC Analysis ใช้ในการจัดกลุ่มซัพพลายเออร์ โดยใช้ข้อมูลปริมาณในการสั่งซื้อสินค้า ตั้งแต่เดือน มกราคม 2557 ถึง เดือน ธันวาคม 2559 เพื่อนำมาจัดกลุ่มซัพพลายเออร์ในเบื้องต้นว่าซัพพลายเออร์รายไหนบ้าง เป็น รายที่สามารถตอบสนองเราได้มากที่สุด โดยแบ่งได้ 3 กลุ่ม โดยจะนำซัพพลายเออร์กลุ่ม A ที่มีเปอร์เซ็นต์รวมมากถึง 78% นำมาคัดเลือกในลำดับถัดไป โดยเกณฑ์ที่ใช้เป็นตามเกณฑ์ของบริษัท แบ่งออกเป็น 4 ด้าน เกณฑ์ด้านคุณภาพ

คิดเป็น 40% ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ของราคาสินค้า คิดเป็น 30% เกณฑ์ด้านการส่งมอบ คิดเป็น 20% ส่วนเกณฑ์ด้านนวัตกรรม คิดเป็น 10%

3. การจัดทำแผนการดำเนินงานทั้งปี (Plan Year) เป็นแบบฟอร์มที่ให้ทางฝ่ายการตลาดกรอรายละเอียดและปริมาณความต้องการใช้สินค้า จะทำให้ทราบความต้องการใช้สินค้าล่วงหน้า และฝ่ายจัดซื้อนำมาวางแผนในการสั่งซื้อสินค้าต่อไป เพื่อรวบรวมจำนวน และเพิ่มอำนาจในการต่อรอง

4. การจัดทำข้อตกลงด้านราคา (Price Agreement) คือการนำข้อมูลที่ได้จากการจัดทำแผนการดำเนินงานทั้งปี (Plan Year) ทำให้ทางฝ่ายจัดซื้อสามารถนำปริมาณความต้องการใช้สินค้าทั้งปี มาเจรจาทันทีกับทางซัพพลายเออร์ โดยต่อราคาเป็นยอดรวมทั้งปี และเจรจาเรื่องการทยอยส่งมอบสินค้า เป็นไปตามไตรมาสของทางฝ่ายการตลาด ทำให้ทางจัดซื้อลดขั้นตอนการต่อรองราคาในทุกครั้งที่มีการสั่งซื้อสินค้า และทำให้สามารถลดต้นทุนสินค้าต่อหน่วยได้ และในอนาคตทางจัดซื้อจะนำสินค้าที่มีการจัดทำ Price Agreement ขึ้นทะเบียนในระบบ SAP เพื่อทำเป็น ใบสั่งซื้ออัตโนมัติ (Auto Purchase Order) ทำให้ลดงานของฝ่ายจัดซื้อในการออกเอกสารใบสั่งซื้อ เพื่อไปหาสินค้า และนวัตกรรมใหม่ๆ มานำเสนอฝ่ายการตลาด

5. การทำ Cleansing Data คือการจัดทำโครงสร้างสำหรับการขึ้น Mat Code ให้เป็นมาตรฐาน สามารถลดขั้นตอนการทำงานของฝ่ายจัดซื้อ โดยเมื่อทางฝ่ายการตลาดต้องการขอขึ้น Mat Code สินค้าจะขึ้นซื้อสินค้าตามโครงสร้างที่ถูกจัดทำขึ้น โดยที่ทางจัดซื้อไม่ต้องทำการตรวจสอบรายละเอียดอีกครั้ง และสามารถเคลียร์ฐานข้อมูล Mat Code ในระบบให้เหลือแค่ Mat Code สินค้าที่สำคัญ และลดจำนวน Mat Code สินค้าในระบบ SAP จาก 500 Mat Code เหลือ 300 Mat Code โดยการจัด Mat Code จะสามารถทำให้ทางบัญชีทราบมูลค่าใช้จ่ายของสินค้านั้นๆ โดยการดึง Mat Code ที่ถูกต้องเพื่อให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายที่แท้จริง

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

โดยผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณการสั่งซื้อสินค้าปริมาตร จากระบบ SAP ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัญหาคือ ฝ่ายจัดซื้อทำงานซ้ำซ้อน โดยกระบวนการทำงานเริ่มต้นจาก ฝ่ายการตลาดแจ้งความต้องการใช้สินค้า ฝ่ายจัดซื้อจะทำหน้าที่ส่งรายละเอียดให้ซัพพลายเออร์ เมื่อได้ใบเสนอราคาจากซัพพลายเออร์ ส่งข้อมูลไปยังฝ่ายการตลาด เพื่อให้ฝ่ายการตลาดทำอนุมัติค่าใช้จ่ายสำหรับผลิตสินค้า และทำการเปิดใบขอสั่งซื้อ ทางฝ่ายจัดซื้อดำเนินการออกใบสั่งซื้อสินค้าให้กับทางซัพพลายเออร์ ซึ่งความต้องการใช้สินค้าของฝ่ายการตลาดไม่มีการแจ้งล่วงหน้า และไม่มีการรวบรวมจำนวนในการสั่งซื้อ ทำให้ราคาในการซื้อสินค้าในแต่ละครั้งไม่เท่ากัน และทางฝ่ายจัดซื้อไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา กับซัพพลายเออร์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงานของฝ่ายจัดซื้อเกิดการ ทำงานที่ซ้ำซ้อน และเกิดความเสียหายต่อบรรจุภัณฑ์อื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง และซึ่งส่งผลกระทบต่อทางด้านต้นทุน ฉะนั้นการปรับปรุงขบวนการจัดซื้อ จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จำเป็นต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งสามารถทำให้บริษัท ทราบปริมาณและความต้องการใช้สินค้าล่วงหน้า และมีผลต่อเนื่องไปถึงต้นทุนรวมที่ลดลงอีกด้วย

ปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถหาสาเหตุได้โดยการใช้ทฤษฎี แผนผังก้างปลา แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหา (Problem) กับสาเหตุทั้งหมดที่เป็นไปได้ที่อาจก่อให้เกิดปัญหานั้น (Problem Cause) ปัญหาควรกำหนดให้ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ ซึ่งหากกำหนดประโยชน์ปัญหานี้ไม่ชัดเจนแล้ว จะทำให้ใช้เวลามากในการค้นหา สาเหตุ และจะใช้

เวลานาน ในการทำฟังก์ชันที่สามารถที่จะกำหนดกลุ่มปัจจัยอะไรก็ได้ แต่ต้องมั่นใจว่ากลุ่มที่เรากำหนดไว้เป็นปัจจัยนั้นสามารถที่จะช่วยให้เราแยกแยะและกำหนดสาเหตุต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ และเป็นเหตุเป็นผล

โดยบริษัทฯ ต้องปรับปรุงขบวนการจัดซื้อจัดหาสินค้าพรีเมียม เนื่องจากขบวนการเดิมที่ใช้ไม่มีข้อมูลความต้องการใช้สินค้าล่วงหน้าจากฝ่ายการตลาด ไม่ทราบปริมาณการใช้สินค้าแต่ละประเภท ส่งผลให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อน มีซัพพลายเออร์หลายราย ไม่มีอำนาจในการต่อรอง จึงมีการปรับปรุงขบวนการจัดซื้อ โดยจัดทำแผนการดำเนินงานทั้งปี (Plan Year) เพื่อให้ทราบปริมาณและความต้องการใช้สินค้าล่วงหน้า เพื่อรวบรวมจำนวนในการสั่งซื้อ และจัดทำข้อตกลงด้านราคา (Price Agreement) เพื่อเป็นการยืนยันราคา และนำจำนวนประมาณการใช้สินค้าทั้งปี นำมาเจรจาต่อรองราคากับทางซัพพลายเออร์ และเจรจาเรื่องการทยอยส่งมอบสินค้า ให้เป็นไปตามไตรมาสของฝ่ายการตลาด และทำการจัดการฐานข้อมูลสินค้า โดยจัดทำ Cleansing Data เพื่อช่วยลดจำนวนฐานข้อมูล และอัปเดตข้อมูลที่ถูกต้อง สำหรับการใส่ Mat Code ของสินค้า เพื่อลดการทำงานของจัดซื้อในการตรวจสอบรายละเอียดของสินค้า และทางบัญชียังสามารถนำ Mat Code เก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายในส่วนสินค้าพรีเมียมได้อีกด้วย

ส่วนการปรับปรุงขบวนการจัดซื้อจัดหาสินค้าพรีเมียม ตามที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และลดขั้นตอนการทำงาน ไม่ให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อน และช่วยลดการจ้างพนักงานในการออกเอกสารใบสั่งซื้อ เนื่องจากการทราบปริมาณและความต้องการใช้สินค้าล่วงหน้า สามารถทำมาจัดทำ Price Agreement และนำไปเข้าขบวนการจัดทำใบสั่งซื้อสินค้าอัตโนมัติ (Auto Purchase Order) นอกจากนี้ยังช่วยลดต้นทุนในการสั่งซื้อสินค้าต่อหน่วย เนื่องจากมีการรวบรวมจำนวนในการสั่งซื้อ และเจรจาต่อรองกับทางซัพพลายเออร์

จากลักษณะการทำงานเดิมของขบวนการจัดซื้อจัดหาสินค้าพรีเมียมของบริษัท ABC เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด ทางฝ่ายจัดซื้อไม่ทราบความต้องการในการใช้สินค้าล่วงหน้าจากฝ่ายการตลาด ซึ่งส่งผลให้สั่งซื้อสินค้ากรณีเร่งด่วน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความล่าช้า และการทำงานที่ซ้ำซ้อน เมื่อทางผู้ค้นคว้าได้ศึกษาและหาแนวทางในการลดขั้นตอนการทำงาน สามารถลดระยะเวลาในการทำงานได้ภาพที่ 9

Brand Manager	Marketing	Admin	Buyer	Manager	Manager Director	Support	Suppliers	Warehouse	Accounting
		ดำเนินการออก PR ในระบบSAP							
Release PR ในระบบ SAP									
			เปิด PO ใบสั่งซื้อ	ลงนามใน PO	ลงนามใน PO	ปลด Inbound ในระบบSAP	ได้รับ PO ส่งงานรูป		
							ผลิตสินค้าตามรูปแบบ	รับสินค้าทำรับในระบบSAP	ตั้งเบิก ส่งจ่ายเช็ค

ภาพที่ 9 ภาพแสดงกระบวนการจัดซื้อจัดหาสินค้าพรีเมียม หลังจากปรับการทำงาน

เอกสารอ้างอิง

- แจ่มจิต ศรีวงษ์. (2558). การจัดซื้อจัดหาวัสดุด้วยการจัดแบ่งกลุ่ม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน
กรณีศึกษา บริษัท ผู้ผลิตแก้ว จำกัด. คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
ตันติกร คงตั้งสมบุญ. (2553). การวางระบบจัดซื้อ กรณีศึกษาบริษัท เจ.เจ. คอนเทนเนอร์ ทรานสปอร์ต
จำกัด. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ให้บริการโลจิสติกส์บริษัท ABC

ENHANCING THE PERFORMANCE OF ABC LOGISTICS FOR SERVICE PROVIDER

วรท สิ้นว์สุวรรณ¹ และ วัชรวี จันทรประกายกุล²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย hawowbg@hotmail.com

² คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย watvee@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้ทำการศึกษารายบริษัท ABC Logistics พบว่าบริษัทมีปัญหาในเรื่องของทำเลที่ตั้ง, พื้นที่ในการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าค่าโอทีประมาณ 262,500 บาทต่อปีและสินค้าเสียหายจากการดำเนินงาน ดังนั้นการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการขนส่งสินค้า, พื้นที่จัดเก็บสินค้าให้เกิดประโยชน์สูงสุดและลดความเสียหายของสินค้าที่เกิดจากการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมองหาความเป็นไปได้ที่จะขยายหรือโยกย้ายสถานที่ตั้งไปยังจุดที่เหมาะสม โดยได้ทำการวิเคราะห์ถึงสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาคือใช้ทฤษฎี Systematic Lay-Out Planning มาช่วยในการปรับปรุงพื้นที่คลังสินค้า, ปรับปรุงช่วงเวลาเดินรถใหม่ เพื่อให้ปริมาณการทำงานล่วงเวลาลดลง และใช้ทฤษฎี Analysis Hierarchy Process มาช่วยตัดสินใจในส่วนของการทำเลที่ตั้ง และกลยุทธ์ Customer Relationship Management เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและยอดขายที่เพิ่มขึ้นของบริษัท ผลลัพธ์จากการศึกษาพบว่าสามารถลดค่าโอทีที่มีผลต่อต้นทุนได้ประมาณ 72,000 บาทต่อปี และหลังจากได้ปรับปรุงผังของคลังพัสดุสินค้าปรากฏว่า ได้พื้นที่ในการจัดเก็บเพิ่มขึ้น 90 ตร.ม และสถานที่การทำงานเป็นสัดส่วนมากขึ้น สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้สูงสุดและผลการวิเคราะห์ในส่วนของการทำเลที่ตั้งนั้นพบว่า ที่ตั้งปัจจุบันมีค่าคะแนนสูงสุดจึงไม่จำเป็นต้องย้ายไปสู่ทำเลที่ตั้งใหม่

คำสำคัญ: ทำเลที่ตั้ง, ผังคลังสินค้า, การวางสินค้าด้วยระบบ SLP, กระบวนการลำดับขั้นเชิงวิเคราะห์, การบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า

ABSTRACT

This independent study was conducted by ABC Logistics. The company found that they had problems with its location, operating area and loss from the overtime charges about 262,500 baht per year. work Therefore, this study aims to maximize efficiency in cargo handling, maximize storage space, and minimize damage to cargo from operations to meet customer needs. Also, look for the possibility to expand or relocate the location to the right place. By analyzing the causes and solutions to problems using the Systematic Lay-Out Planning theory to help improve warehouse space, adjust the new truck schedule. To reduce the amount of overtime and use the Analysis Hierarchy Process to help make decisions on location and customer relationship management strategies to increase customer satisfaction and increase sales revenue. The results of the study show that the cost of overtime can be reduced by about 72,000 Baht per year. The storage space has increased by 90 square meters and the workplace is more

proportionate. It can take advantage of the maximum area and the analysis of the location is found. The current location has the highest score so there is no need to move to a new location.

Keywords: Location, Lay-Out Planning, Systematic Lay-Out Planning, Analysis Hierarchy Process, Customer Relation Management.

1. บทนำ

ในปัจจุบันบริษัท ABC Logistics ดำเนินกิจการ โดยให้บริการรับ-ขนส่งสินค้าทางรถรวมไปถึงการทำ Packing เพื่อการขนส่ง โดยกระบวนการศึกษาของบริษัท ABC Logistics จะมุ่งเน้นในเรื่องของการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆของบริษัทให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดรวมไปถึงลดต้นทุนค่าใช้จ่ายต่างๆที่สูญเปล่าจากการดำเนินงาน อีกทั้งยังมองหาทำเลที่ตั้งใหม่เพื่อประกอบการตัดสินใจในการขยายธุรกิจ ทางบริษัทจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการทำงาน. รูปแบบแผนผังคลังพัสดุสินค้ารวมไปถึงวิเคราะห์หาทำเลที่ตั้งใหม่เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับก่อนการตัดสินใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะกล่าวถึงการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อด้านต้นทุน. ระยะเวลาในการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่ช่วยในการตัดสินใจในการเลือกทำเลที่ตั้ง โดยมีหัวข้อที่จะทำการศึกษาดังต่อไปนี้

- ปัญหาค่าใช้จ่ายในการทำงานล่วงเวลาที่สูญเปล่า

ตารางที่ 1 แสดงค่าใช้จ่ายในการทำงานล่วงเวลาที่สูญเปล่าโดยเฉลี่ยต่อเดือน

พนักงาน	ค่าจ้าง /เดือน,วัน	ค่าทำงานล่วงเวลา/ชั่วโมง	จำนวนชั่วโมง/เดือน	จำนวนเงิน/เดือน
A	รายเดือน	45.83	19	870.77
B	รายเดือน	39.58	22.5	890.55
C	รายเดือน	47.92	18.5	886.52
D	รายเดือน	104.17	19	1979.23
E	รายเดือน	43.75	22	962.5
F	รายเดือน	39.58	23	910.34
G	รายเดือน	39.58	21	831.18
H	รายเดือน	37.5	26.5	993.75
I	รายเดือน	43.75	20.5	896.875
J	รายเดือน	41.67	42	1750.14
K	รายเดือน	43.75	58	2537.5
L	รายเดือน	39.58	23	910.34
M	รายเดือน	37.5	23	862.5
N	รายเดือน	37.5	38	1425
O	รายวัน	30	21.5	645
P	รายวัน	30	43.5	1305
Q	รายวัน	30	11.5	345

พนักงาน	ค่าจ้าง /เดือน,วัน	ค่าทำงานล่วงเวลา/ชั่วโมง	จำนวนชั่วโมง/เดือน	จำนวนเงิน/เดือน
R	รายวัน	30	55	1650
S	รายวัน	30	18	540
T	รายวัน	30	23	690
รวม		821.66	548.5	21,882.20

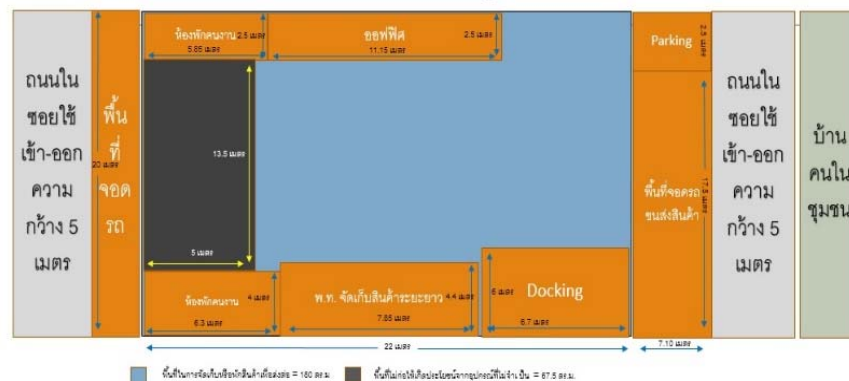
จากตารางที่ 1 ปัญหาค่าใช้จ่ายการทำงานล่วงเวลาที่สูญเปล่านั้นเกิดจากไม่มีการกำหนดรอบการเดินรถ ประกอบกับท่าเลที่ตั้งปัจจุบันอยู่ในเขตใจกลางกรุงเทพฯ ทำให้มีข้อกฎหมายของเวลาเดินรถในเขตกรุงเทพมหานคร ส่งผลต่อการเดินรถจนทำให้เกิดค่าใช้จ่ายการทำงานล่วงเวลาที่สูญเปล่าของพนักงาน

รูปที่ 1 ภาพแสดงที่ตั้งปัจจุบันของบริษัท ABC Logistics สำนักงานใหญ่

- ความเสียหายของสินค้า สาเหตุเกิดจากพนักงานประมาททำให้สินค้าเกิดความเสียหาย ประกอบกับขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานที่ถูกต้อง
- พื้นที่จัดเก็บสินค้าและพื้นที่ทำงานอื่นๆทับซ้อนกัน ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการทำงาน ส่งผลให้ประสิทธิภาพที่มีต่อพื้นที่ลดลง สาเหตุเกิดจากไม่มีการจัดโซนที่แน่ชัด

พื้นที่ในการดำเนินงานลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง 20 เมตร ลึก 22 เมตร

รูปที่ 2 ภาพแสดงแผนผังโกดังพักสินค้าก่อนการปรับปรุง

- วิเคราะห์หาทำเลที่ตั้งใหม่โดยใช้ทฤษฎีปัจจัยในการเลือกทำเลที่ตั้งและ Center Of Gravity
- วิเคราะห์เปรียบเทียบความคุ้มค่างระหว่างที่ตั้งปัจจุบันกับที่ตั้งใหม่
- เพิ่มความพึงพอใจและยอดขายโดยใช้เครื่องมือ CRM : Customer Relation Management

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- ลดปัญหาค่าจ่ายการทำงานล่วงเวลาที่สูญเปล่า
- ลดความเสียหายของสินค้า สาเหตุเกิดจากพนักงานประมาททำให้สินค้าเกิดความเสียหาย ประกอบกับขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานที่ถูกต้อง
- แก้ไขพื้นที่จัดเก็บสินค้าและพื้นที่ทำงานอื่นๆที่ทับซ้อนกัน ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการทำงาน ส่งผลให้ประสิทธิภาพที่มีต่อพื้นที่ลดลง สาเหตุเกิดจากไม่มีการจัดโซนที่แน่ชัด
- วิเคราะห์หาทำเลที่ตั้งใหม่โดยใช้ทฤษฎีปัจจัยในการเลือกทำเลที่ตั้งและ Center Of Gravity
- วิเคราะห์เปรียบเทียบความคุ้มค่างระหว่างที่ตั้งปัจจุบันกับที่ตั้งใหม่
- เพิ่มความพึงพอใจและยอดขายโดยใช้เครื่องมือ CRM : Customer Relation Management

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทกรณีศึกษาจะมีการเก็บข้อมูลย้อนหลังและลงพื้นที่ในส่วนของโกดังพักสินค้าเพื่อวิเคราะห์รูปแบบผังคลังพักสินค้าให้สามารถใช้พื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1.รวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา 2.วิเคราะห์ทางเลือกทำเลที่ตั้งใหม่จาก Center of Gravity 3. วิเคราะห์ปัจจัยในการเลือกทำเลที่ตั้ง 4.เปรียบเทียบที่ตั้งระหว่าง Center Of Gravity และ ทฤษฎีปัจจัยในการเลือกทำเลที่ตั้งโดยกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ AHP 5. ดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง เช่น ค่าโอที, ความเสียหายของสินค้าที่เกิดจากการดำเนินงาน 6.เปรียบเทียบระหว่างที่ตั้งปัจจุบันกับที่ตั้งใหม่โดยเครื่องมือ AHP 6.เพิ่มความพึงพอใจให้กับลูกค้าโดย CRM 7.รวบรวมและวิเคราะห์ผลการศึกษา และ 8.สรุปผลการศึกษา

4. ผลการวิจัย

4.1 ปัญหาค่าโอทีที่สูญเปล่า ผลจากการศึกษาและปรับปรุงรูปแบบการเดินทางใหม่ พบว่าสามารถลดปัญหาค่าโอทีที่สูญเปล่าซึ่งสาเหตุเกิดจาก ไม่มีการจัดรอบรถ Consolidate ระหว่าง ABC CNX กับ ABC BKK ทำให้รถบางรอบเกิดปัญหาติดเวลาตามกฎหมาย ไม่สามารถนำสินค้าเข้าสู่โกดังพักสินค้าจึงทำให้พนักงานขนถ่ายสินค้าต้องทำงานล่วงเวลา โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดรอบการเดินทางใหม่เพื่อแก้ปัญหาดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงเวลารอบการจัดรถ Consolidate

ต้นทาง	เวลาปิดรับสินค้า	ช่วงเวลาออกรถ	จุดพัก (1-2 ชม.)	ปลายทาง	ช่วงเวลารอมาถึง
ABC CNX	17:00 น.	8:00 – 13:00 น.	กำแพงเพชร	ABC BKK	22:00 – 3:00 น.
ABC BKK	17:00 น.	9:00 – 4:00 น.	ตาก	ABC CNX	23:00 – 6:00 น.

โดยหลังจากดำเนินการสามารถลดค่าโอทีได้เฉลี่ยเดือนละ 6,000 บาท ส่งผลให้สามารถลดต้นทุนให้กับบริษัทได้ประมาณ 72,000 บาทต่อปี

4.2 ความเสียหายของสินค้าที่เกิดจากการดำเนินงาน ซึ่งเกิดจากความประมาทหรือขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและถูกวิธี โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการแก้ปัญหาดังนี้

4.2.1 ศึกษาวิธีการบรรจุและขนถ่ายสินค้าแต่ละประเภทเช่น สินค้าวางบนพาเลท, สินค้าประเภทถัง, ถัง, กล่องกระดาษ, เฟอรันิเจอร์หรือมอเตอร์ไซค์ เป็นต้น

4.2.2 กำหนด Work Instruction โดยหลังจากศึกษาวิธีการบรรจุและขนถ่ายสินค้าแต่ละประเภทก็จัดการทำสรุปออกมาเป็นเอกสาร Work Instruction โดยนำไปติดไว้ในพื้นที่การดำเนินงานเพื่อให้พนักงานได้ทำการศึกษาและทบทวนก่อนเริ่มปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ข้อกำหนดในการบรรจุ Lead frame เพื่อส่งออก (TST shipment)		
1. การวาง ต้องวางซ้อนกันไม่เกิน 2 ชั้น ตามข้อกำหนดของ Case Mark ข้างกล่อง		
2. กล่องเศษต้องวางชั้นบนเท่านั้น ห้ามวางข้างล่างโดยเด็ดขาด มีกล่องต้องผูก กล่องเศษ = กล่องเดี่ยวไม่มีฝาข้าง		
3. การวาง ต้องไม่ให้เกิดช่องว่างภายในตู้ ถ้ามีช่องว่างกรุณาดิน ช่องว่าง		
4. งานกล่องเหล็กน้ำหนักเบาระต้องวางชั้นล่างเท่านั้น (จะมีสติ๊กเกอร์ กำกับอยู่ "Only Bottom")		
5. การวางซ้อนชั้น 2 ต้องมีการคั่นป้องกันแรงสั่น (ถ้าไม่มีต้องวัดเชือกให้ติดกัน มีช่องกันแรงสั่น)		
6. ถ้ามีช่องว่างหน้าตู้ต้องทำไฟ ไม่สามารถเคลื่อน มาหน้าตู้ได้ (ใช้ไม้คั่นแล้วคล้องคานไฟแปะมีช่องกัน Lead Frame เคลื่อน)		
7. การวางซ้อน ต้องวางซ้อนให้อยู่ในแนวเดียวกัน ไม่วางซ้อนสลับกัน อาจทำให้กล่องยุบได้		

รูปที่ 3 ตัวอย่าง Work Instruction ในการบรรจุสินค้าเข้ารถขนส่งสินค้า

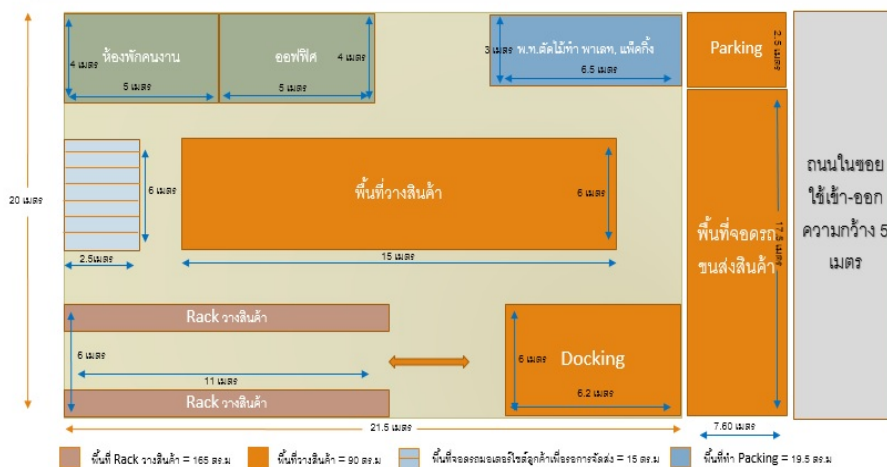

4.3 พื้นที่จัดเก็บสินค้าและพื้นที่ทำงานอื่นๆทับซ้อนกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการทำงาน และประสิทธิภาพในการใช้พื้นที่ลดลง โดยแนวทางที่ใช้แก้ปัญหาคือการปรับปรุงผังคลังสินค้าใหม่โดยใช้ทฤษฎี Systematic Lay-Out Planning โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

- วิเคราะห์รูปแบบในการกำหนดพื้นที่การจัดเก็บสินค้าให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- กำหนดพื้นที่ในการทำ Packing
- หาแนวทางในการลดปริมาณสินค้าจัดเก็บระยะยาว เช่น กำหนดอัตราค่ารับฝากให้สูงขึ้น หรือ กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการรับฝากให้สั้นลง
- ลดอุปกรณ์หรือสิ่งของที่ไม่จำเป็นที่ส่งผลต่อพื้นที่

โดยหลังจากที่วิเคราะห์ตามทฤษฎีแล้วนั้นจะได้แผนผังคลังพัสดุสินค้าตามรูปแบบนี้

พื้นที่ในการดำเนินงานลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส 4 คูหา กว้าง 20 เมตร ลึก 22 เมตร

รูปที่ 4 รูปแบบคลังพัสดุสินค้าหลังจากปรับปรุงแผนผังตามทฤษฎี

จากรูปภาพที่ 4 จะเห็นได้ว่ารูปแบบของโกดังมีความเป็นสัดส่วนมากขึ้น ผู้วิจัยทำการทาบพื้นที่ติดกับพื้นที่ จอครดให้รั้นเข้ามา 50 เซนติเมตร เพื่อเพิ่มความลึกของพื้นที่จอครด ส่งผลให้หน้ารถไม่ล้ำเกินไปยังถนนสาธารณะ อีกทั้งลดจำนวนห้องพักคนงานให้เหลือแค่ 1 ที่ รวมกับตัดพื้นที่จัดเก็บสินค้าระยะยาว เพื่อเพิ่มพื้นที่ในการเก็บสินค้า โดยใช้ Rack วางสินค้า ส่วนสินค้าประเภทที่ไม่สามารถเก็บใน Rack ได้ นั้น ก็จะมีพื้นที่ตรงกลางของโกดังไว้จัดเก็บ สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายและไม่กีดขวางช่องทางเดินเหมือนในอดีต พื้นที่จอครดมอเตอร์ไซค์เพื่อรอขนส่งนั้นก็อยู่ในมุม ที่ปลอดภัย หลีกเลี่ยงความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานอื่นๆ เพิ่มพื้นที่ตัดไม้ทำพาเลทและแพ็คกิ้ง ให้เป็นสัดส่วนเพื่อความปลอดภัยและไม่กีดขวางทางเดิน

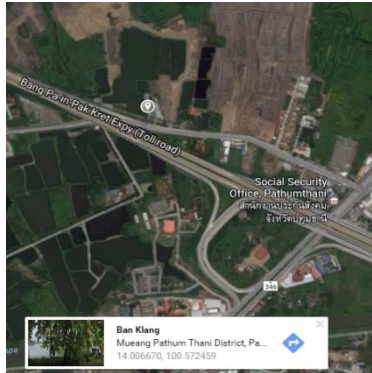
สรุปผลลัพธ์ที่ได้หลังจากปรับปรุงคลังสินค้าตามทฤษฎีคือ ได้พื้นที่จัดเก็บเพิ่มขึ้น 90 ตร.ม.เส้นทางการลำเลียงสินค้าสะดวกมากขึ้นทำให้สามารถลดเวลาการดำเนินงานในการขนถ่ายสินค้า ได้พื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์คืน 67.5 ตร.ม. และที่จอครด 6 ล้อ ไม่ล้ำเข้าไปในถนนส่วนกลางของชุมชน

4.4 วิเคราะห์หาทำเลที่ตั้งใหม่โดยใช้ทฤษฎีปัจจัยในการเลือกทำเลที่ตั้งและ Center Of Gravity

- ผลการวิเคราะห์จากทฤษฎีปัจจัยในการเลือกทำเลที่ตั้งของ Edgar M.Hoover คือ ทำเลที่ตั้งอยู่ระหว่าง โดยพิจารณาจากจำนวนลูกค้าในนิคมอุตสาหกรรมในแถบ ปทุมธานี, อยุธยา, สระบุรี รวมไปถึงความสะดวกและระยะทางในการขนส่งไปยังท่าเรือกรุงเทพ, ICD ลาดกระบังและท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งได้ผลลัพธ์อยู่ที่ ต.บางพูน อ.เมือง จ.ปทุมธานี ค่าละติจูดที่ 14.006670 และ ลองจิจูดที่ 100.572459

รูปที่ 5 ทำเลที่ตั้งตามทฤษฎีทำเลที่ตั้งอยู่ระหว่างของ Edgar M.Hoover

- ผลการวิเคราะห์หาทำเลที่ตั้งจากทฤษฎี Center of Gravity โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักดังต่อไปนี้

พื้นที่	N (X)	E (Y)	จำนวนผู้ประกอบการ		
นิคมบางปะอิน	14.202083	100.586921	90	1278.187	9052.823
นิคมไฮเทค	14.246188	100.610098	148	2108.436	14890.29
นิคมโรจนะ	14.329885	100.646513	223	3195.564	22444.17
นิคมนวนคร	14.121268	100.604044	192	2711.283	19315.98
นิคมบางกะดี	13.981685	100.558701	91	1272.333	9150.842
สุวรรณภูมิ	13.68702	100.751495	1	13.68702	100.7515
ท่าเรือคลองเตย	13.7037346	100.5754479	1	13.70373	100.5754
ICD ลาดกระบัง	13.73745	100.76484	1	13.73745	100.7648
	14.19937436	100.6107093	747	10606.93	75156.2

ตารางที่ 3 ตารางแสดงค่าพิกัดและจำนวนน้ำหนักที่ใช้ในการคำนวณ

โดยผลลัพธ์ที่ได้คือ ค่าพิกัดบนแกน X เท่ากับ 14.19937436 ค่าพิกัดบนแกน Y เท่ากับ 100.6107093 ซึ่งตามค่าพิกัดจะได้ผลลัพธ์อยู่ที่ นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน ตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อได้ทำเลที่ตั้งจากทั้ง 2 ทฤษฎีแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบทำเลที่ตั้งทั้ง 3 แห่งโดยใช้ทฤษฎี Analysis Hierarchy Process โดยทำการสอบถามค่าคะแนนความสำคัญจากผู้บริหารและบุคคลในวงการขนส่งสินค้า

	ค่าเช่า	จำนวนลูกค้า	ความสะดวก	คู่แข่ง	ชุมชน
ค่าเช่า	1	3	5	3	7
จำนวนลูกค้า	1/3	1	1/3	3	5
ความสะดวก	1/5	3	1	7	5
คู่แข่ง	1/3	1/3	1/7	1	3
ชุมชน	1/7	1/5	1/3	1/3	1

ตารางที่ 3 ค่าน้ำหนักในแต่ละปัจจัยจากการสอบถามผู้บริหารและบุคคลในวงการขนส่งสินค้า

เมื่อนำทำเลที่ตั้งทั้ง 3 แห่งมาเปรียบเทียบจากทฤษฎีแล้วนั้นปรากฏว่าทำเลที่ตั้งปัจจุบันมีคะแนนสูงสุด ดังนั้นไม่จำเป็นต้องย้ายไปยังทำเลที่ตั้งใหม่

สรุป	คะแนนรวม
ที่ตั้งปัจจุบัน	55.89%
ที่ตั้งเป้าหมาย	10.30%
Center of Gravity	8.98%

ตารางที่ 4 สรุปคะแนนของแต่ละทำเลที่ตั้ง

4.5 เพิ่มความพึงพอใจและยอดขายโดยใช้เครื่องมือ CRM : Customer Relation Management โดยมีการดำเนินการดังนี้

- จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานลูกค้าด้วยโปรแกรม Aqua CRM
- ระบบ Call Center เพื่อรับฟังคำติชมจากลูกค้าและบุคคลภายนอก
- ตรวจสอบสถานะรถขนส่งสินค้าผ่านทาง GPS Tracking

โดยเป้าหมายในการใช้ระบบ CRM คือ

- ยอดขายของบริษัทเติบโตมากขึ้นจากเดิม ร้อยละ 15 ภายในระยะเวลา 2 ปี
- มีจำนวนลูกค้ามากขึ้นกว่าเดิมร้อยละ 10 ภายในระยะเวลา 2 ปี
- คะแนนความเฉลี่ยความพึงพอใจของลูกค้าต่อไม่ต่ำกว่า 90 จาก 100 คะแนน
- รถขนส่งสินค้าดำเนินงานได้ตามแผนการจัดรถไม่น้อยกว่าร้อยละ 85

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการการศึกษาและดำเนินการแก้ไขปัญหามา ผลปรากฏว่า ปัญหาด้านค่าโถที่สามารถลดลงไปได้เฉลี่ยเดือนละ 6,000 บาทต่อเดือนหรือประมาณ 72,000 บาทต่อปี ปัญหาด้านความเสียหายของสินค้าปรากฏว่าระยะเวลาในการเก็บข้อมูลหลังจากปรับปรุงนั้นไม่เพียงพอต่อการเก็บข้อมูลแต่พนักงานมีพัฒนาการในการปฏิบัติงานมากขึ้นและผลการวิเคราะห์เลือกทำเลที่ตั้งนั้นผลปรากฏว่าทำเลที่ตั้งปัจจุบันมีคะแนนสูงสุด ดังนั้นไม่จำเป็นต้องย้ายไปยังทำเลที่ตั้งใหม่ ในส่วนของผลลัพธ์ที่ได้หลังจากปรับปรุงพื้นที่คลังสินค้าตามทฤษฎี SLP นั้น ผลลัพธ์ที่ได้คือได้พื้นที่จัดเก็บ

เพิ่มขึ้น 90 ตร.ม.เส้นทางการลำเลียงสินค้าสะดวกมากขึ้นทำให้สามารถลดเวลาการดำเนินงานในการขนถ่ายสินค้า ได้พื้นที่ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์คืน 67.5 ตร.ม. และที่จอดรถ 6 ล้อ ไม่ล้ำเข้าไปในถนนส่วนกลางของชุมชน ส่วนข้อเสนอแนะงานวิจัยชุดนี้ คือแนวคิดในการปรับปรุงจุดต่อของตัวธุรกิจปัจจุบัน ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้เป็นเพียงผลลัพธ์ระยะสั้น ดังนั้นการพัฒนาหรือปรับปรุงวิธีการให้บริการระบบ Logistics นั้น ผู้ประกอบการควรศึกษาวิธีการใหม่หรือปรับตัวให้ทันกับสภาพการณ์ ณ ช่วงเวลานั้นๆ จึงจะส่งผลให้ตัวธุรกิจประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพล พลรัมย์โพธิ์, วีรพัฒน์ เศรษฐ์สมบูรณ์. (2555). การออกแบบแผนผังศูนย์ขนถ่ายกระจายสินค้าเพื่อรองรับสินค้านำเข้าผ่านสะพานแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน).
- ชุมพล มณฑาทิพย์กุล. (2552). การจัดการคลังสินค้า (Warehouse Management). <http://logisticscorner.com>
- ทัศนีย์ สุทธิรัตน์. (2554). การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารคลังสินค้า กรณีศึกษา บริษัท บีทาเค้น จำกัด. รัตนันต์ วงศ์พันธุ์เที่ยง. (2554). การศึกษาการเลือกที่ตั้งคลังสินค้าโดยใช้เทคนิคกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์. นิตยา งามภักตร์. (2554). การคัดเลือกผังและจำลองสถานการณ์ด้วยคอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบผังโรงงานแบบเซลล์ลาร์.
- วิวัฒน์พร แอนปัญญา. (2553). วิธีป้องกันสินค้าสูญหายและเสียหายระหว่างการขนส่งสินค้า .

การควบคุมปริมาณสินค้าคงคลังและการวางแผนผังการจัดเก็บสินค้า

กรณีศึกษา ห้างหุ้นส่วน AAA

INVENTORY CONTROL AND STORAGE PLANNING: CASE STUDY OF AAA PARTNERSHIP

สุนิสา คังมโนกุลกิจ¹ และ นันทิ สุทธิการณฤนัย²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร CEO MBA คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย อีเมลล์ sagoffy@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย อีเมลล์ nanthi_sut@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

เนื่องจากสภาวะการเติบโตของอุตสาหกรรมอะไหล่รถแทรกเตอร์ และการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงสูงขึ้น สถานประกอบการในกรณีศึกษาจึงได้มีแนวคิดย้ายที่ตั้งของสถานประกอบการไปยังสถานที่แห่งใหม่ และเพื่อให้การดำเนินการในคลังสินค้าแห่งใหม่เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ งานวิจัยฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์ 2 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) การจัดการสินค้าคงคลัง และ 2) การจัดผังคลังสินค้า เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าในอนาคตได้โดยก่อให้เกิดต้นทุนต่ำที่สุด โดยการกำหนดปริมาณการสั่งซื้อที่เหมาะสมสำหรับแต่ละรายการสินค้า และนำผลดังกล่าวไปจัดวางแผนผังการจัดเก็บคลังสินค้าที่เหมาะสม ผลจากการศึกษาพบว่า การกำหนดปริมาณการสั่งซื้อสินค้าด้วยทฤษฎี POQ นั้นสามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดการสินค้าคงคลัง เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการสั่งซื้อแบบเดิมที่ไม่มีแบบแผนได้เท่ากับ 21,156,300.00 บาท หรือคิดเป็น 93.77% นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยยังได้ออกแบบผังการจัดเรียงสินค้าในคลังสินค้าแห่งใหม่ 3 ผัง โดยแต่ละผังก่อให้เกิดการเคลื่อนที่เฉลี่ย 5,439 เมตร ดังนั้นจากการศึกษาจึงเลือกแผนผังแบบที่ 3 ที่มีระยะทางในการเข้าถึงสินค้ามีระยะทางสั้นที่สุด เท่ากับ 5,183 เมตร

คำสำคัญ: การควบคุมปริมาณสินค้าคงคลัง, การออกแบบแผนผังการจัดเก็บสินค้า

Abstract

Due to the growth of tractor spare parts industry and the intensified competition, the idea of relocating a manufacturer to a new location to make the operation in this new warehouse become more efficient as much as possible was introduced. This research had two main purposes as follows: 1) To manage inventory and 2) to design a warehouse layout to respond to customers' needs in the future and bring the cost to the lowest by placing the appropriate order quantity in each item and design the appropriate warehouse storage layout accordingly. The results of the study found that determining the order quantity using POQ theory can reduce inventory management costs compared to a traditional method of placing unstructured orders which costed 21,156,300.00 baht or 93.77%. In addition, the researcher also designed three new inventory layouts, each of which gave an average displacement of 5,439 meters. Therefore, from this present study, the third layout was chosen with the shortest distance of 5,183 meters.

Keyword: Inventory Control, Design of storage chart

1. บทนำ

ห้างหุ้นส่วน AAA เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับอะไหล่รถแทรกเตอร์ ซึ่งปัจจุบันอุตสาหกรรมนี้มีการขยายตัวและแข่งขันเพิ่มมากขึ้น ห้างหุ้นส่วน AAA จึงได้เตรียมการขยายสถานประกอบการเพื่อรองรับการเติบโตดังกล่าว โดยมีแนวคิดที่จะย้ายที่ตั้งของสถานประกอบการไปยังสถานที่แห่งใหม่ แต่ทั้งนี้ห้างหุ้นส่วน AAA ต้องการที่จะปรับปรุงระบบการจัดการสินค้าคงคลังให้เป็นมาตรฐานก่อนที่จะย้ายไปยังสถานที่ประกอบการแห่งใหม่ เพื่อป้องกันการเกิดซ้ำของปัญหาเดิมด้านการหาสินค้าไม่เจอหรือสินค้าที่เป็นที่นิยมไม่เพียงพอขายคงที่เป็นอยู่ในสถานที่แห่งเดิม อีกทั้งห้างหุ้นส่วน AAA ยังมีความประสงค์จะดำเนินการจัดผังคลังสินค้าแห่งใหม่ให้เป็นระบบอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อการจัดการสินค้าคงคลัง
- เพื่อการจัดผังคลังสินค้า เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าในอนาคตได้ โดยก่อให้เกิดต้นทุนต่ำที่สุด

3. ทบทวนวรรณกรรม

เนื่องจากการเป็นการทำงานวิจัยเรื่องการควบคุมปริมาณสินค้าคงคลังและการวางแผนผังการจัดเก็บสินค้า ดังนั้นจึงได้มีการนำทฤษฎีการแบ่งกลุ่มสินค้า ทฤษฎีการพยากรณ์ แนวคิดการกำหนดปริมาณของสินค้าคงคลังที่เหมาะสม มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในงานวิจัยฉบับนี้

3.1) ทฤษฎีการแบ่งกลุ่มสินค้า (ABC Classification) James และ Jerry (1998) กล่าวว่า การจัดเก็บสินค้าแบบแบ่งกลุ่มสินค้านั้น จะแบ่งกลุ่มตามอัตราการเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนย้ายของสินค้า ซึ่งจากการจัดเก็บสินค้าแบบแบ่งกลุ่ม จะพบว่ามีสินค้าเพียง 20% เท่านั้นที่มีการเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนย้ายมากถึง 80% จากสินค้าทั้งหมด และการแบ่งกลุ่มสินค้าตามแนวคิด ABC Classification สามารถแบ่งได้ ดังนี้

- กลุ่ม A = 10% ของสินค้าคงคลังที่มีอัตราการเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนย้าย 65% ขึ้นไป
- กลุ่ม B = 20% ของสินค้าคงคลังที่มีอัตราการเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนย้าย 25% - 64%
- กลุ่ม C = 70% ของสินค้าคงคลังที่มีอัตราการเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนย้าย 0 - 24%

ในแต่ละกลุ่มสินค้าจะมีระบบการควบคุมและติดตามที่แตกต่างกัน โดยสินค้ากลุ่ม A ที่เป็นสินค้าที่มีอัตราการเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนย้ายสูง จำเป็นจะต้องใช้ระบบที่มีความถูกต้องแม่นยำในการควบคุมและติดตาม รวมถึงควรกำหนดตำแหน่งในการจัดเก็บให้อยู่ในตำแหน่งที่สะดวกต่อการหยิบและการจัดเก็บมากที่สุด ในขณะที่สินค้ากลุ่ม C ที่เป็นสินค้าที่มีอัตราการหมุนเวียนต่ำ แต่ต้องการพื้นที่ในการจัดเก็บสูง ควรจัดเก็บในตำแหน่งที่อยู่ไกลออกไป

3.2) ทฤษฎีพยากรณ์ วิชัย สุรเชิดเกียรติ (2547) อธิบายว่า การพยากรณ์ว่าสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.2.1 การพยากรณ์เชิงคุณภาพ (Qualitative Forecasting) เป็นการพยากรณ์ที่ใช้ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ต้องการจะพยากรณ์ เป็นวิธีที่เหมาะสมกับรูปแบบข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่คงที่

3.2.2 การพยากรณ์เชิงอนุกรมเวลา (Time Series Forecasting) เป็นการพยากรณ์ที่ใช้ข้อมูลทางสถิติคือ ข้อมูลในอดีตที่อยู่ในรูปตัวเลขหรือสามารถแปลงเป็นตัวเลขได้ โดยมีสมมติฐานว่ารูปแบบการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลที่ผ่านมาจะมีแนวโน้มเป็นเช่นนั้นในอนาคตด้วย เทคนิคการพยากรณ์เชิงอนุกรมเวลา มีดังนี้

- การพยากรณ์โดยวิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving-Average Forecasting Methods) เป็นวิธีการที่จะใช้ก็ต่อเมื่ออุปสงค์ไม่เป็นฤดูกาลหรือมีแนวโน้ม วิธีการนี้ให้ความสำคัญกับข้อมูลเท่ากันทั้งหมด

- การพยากรณ์แบบปรับเรียบเอกโปเนนเชียล (Exponential Smoothing) วิธีการนี้มีหลักการแบบเดียวกับวิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ ค่า α สูง แสดงว่ามีความสัมพันธ์กับการพยากรณ์ครั้งล่าสุดมาก แต่ถ้าค่า α ต่ำ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กับการพยากรณ์ครั้งล่าสุดน้อย

การตรวจสอบความถูกต้องของการพยากรณ์ จะพิจารณาได้จากค่าความผิดพลาดของพยากรณ์ซึ่งสามารถวัดได้จากค่าดังต่อไปนี้

1. ค่าเบี่ยงเบนสัมบูรณ์เฉลี่ย (Mean Absolute Deviation: MAD)
2. ค่าผิดพลาดเฉลี่ยกำลังสอง (Mean Square Error: MSE)
3. ค่าร้อยละความผิดพลาดสัมบูรณ์เฉลี่ย (Mean Absolute Percentage Error: MAPE)

การตรวจสอบความถูกต้องของการพยากรณ์ว่าวิธีการใดสามารถพยากรณ์ได้ดีกว่า ทำได้โดยการเปรียบเทียบค่าความคลาดเคลื่อนของวิธีการ ถ้าวิธีการใดมีค่าความคลาดเคลื่อนต่ำแสดงว่าวิธีการนั้นมีผลการพยากรณ์ที่มีความถูกต้องแม่นยำกว่าวิธีการที่มีค่าความคลาดเคลื่อนสูง

3.3) แนวคิดการกำหนดปริมาณของสินค้าคงคลังที่เหมาะสม การกำหนดปริมาณของสินค้าคงคลังที่เหมาะสมจะต้องคำนึงถึงต้นทุนการบริหารสินค้าคงคลัง โดยจะพิจารณาสิ่งต่างๆ ดังนี้

3.3.1 ปริมาณการสั่งซื้อที่มีต้นทุนต่ำที่สุด (Economic Order Quantity: EOQ) เป็นการคำนวณหาขนาดการสั่งซื้อในแต่ละครั้งที่จะทำให้เสียต้นทุนต่ำที่สุด

3.3.2 เทคนิคการสั่งซื้อครั้งเดียว (One Time Buy) เป็นการสั่งซื้อสินค้าเพียงครั้งเดียว เพื่อให้พอต่อปริมาณการใช้ในหนึ่งปี เทคนิคนี้จะประหยัดต้นทุนการสั่งซื้อ แต่จะเพิ่มต้นทุนในการถือครอง

3.3.3 เทคนิคการสั่งเป็นช่วงๆ (Periodic Order Quantity: POQ) เป็นการสั่งซื้อที่มีระยะห่างของเวลาในการสั่งซื้อเท่าๆกัน แต่ปริมาณในการสั่งซื้อแต่ละครั้งอาจจะไม่เท่ากัน

3.3.4 สินค้าคงคลังเพื่อความปลอดภัย (Safety Stock) เป็นสินค้าคงคลังที่ต้องมีสำรองไว้เพื่อป้องกันสินค้าขาดมือหรือเป็นการเก็บสะสมสินค้าคงคลังในช่วงของรอบเวลาในการสั่งซื้อ

นอกจากทฤษฎีดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาบททวนงานวิชาการและงานวิจัยในอดีต พบว่ามีตัวอย่างของผู้ที่ทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

กฤษณะ สังการ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสินค้าคงคลังประเภท วัสดุหีบห่อกรณีศึกษา บริษัท เค.เค.เค. โกลบอล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสินค้าคงคลังประเภท วัสดุหีบห่อและเพื่อกำหนดปริมาณการสั่งซื้อสินค้าประเภทวัสดุหีบห่อ ได้อย่างเหมาะสม โดยการศึกษาเริ่มต้นด้วยการใช้เทคนิค ABC ในการแบ่งกลุ่มสินค้าโดยจะแบ่งตามมูลค่าของสินค้าจากปริมาณการใช้ งานวิจัยนี้ทำการศึกษาเฉพาะสินค้ากลุ่ม A ที่มีมูลค่าสูงจำเป็นต้องดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งมีเพียง 2 รายการ คือ สินค้า 2-1-SH1601447 และ 2-9-CV68SW จากนั้นจะทำการคำนวณหาปริมาณการสั่งซื้อที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิค EOQ ผลการศึกษาพบว่าการใช้เทคนิค EOQ นั้น สามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดการสินค้าคงคลังกลุ่ม A ได้ โดยสินค้า 2-1-SH1601447 สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 70 ต่อปี และสินค้า 2-9-CV68SW สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 65 ต่อปี

เกสรดา ลีละวิวัฒน์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บวัตถุดิบเคมีภัณฑ์ในคลังสินค้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดเก็บสินค้าระหว่างระบบการจัดเก็บแบบสุ่มและการจัดเก็บแบบแบ่งกลุ่ม และเพื่อแก้แบบและนำเสนอวิธีการจัดเก็บสินค้าที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของบริษัท การศึกษานี้เริ่มต้นจากการจัดเก็บวัตถุดิบโดยแบ่งกลุ่มตามหลักการของ ABC ด้วยอัตราการหมุนเวียนของสินค้า ผลการศึกษาพบว่าการจัดเก็บแบบแบ่งกลุ่ม ทำให้มีเวลาในการจัดเก็บและหยิบสินค้ารวมเร็วที่สุดเท่ากับ 1 นาที 59 วินาทีต่อพาเลท เมื่อเทียบกับการจัดเก็บแบบสุ่มที่มีเวลาการจัดเก็บและหยิบสินค้าเท่ากับ 3 นาทีต่อพาเลท แสดงว่าการจัดเก็บแบบแบ่งกลุ่มสามารถลดเวลาในการจัดเก็บเฉลี่ยได้ร้อยละ 33.89 ส่งผลให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้เร็วขึ้น

ปรีวิทย์ เลียบสื่อตระกูล (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสินค้าคงคลัง บริษัท AAA จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริษัทมีแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารสินค้าคงคลังในแต่ละประเภทและเพื่อเป็นแนวทางให้เกิดการลดลงของต้นทุนสินค้าคงคลัง จากการศึกษาพบว่าการที่ไม่มีระบบการจัดเก็บสินค้าคงคลัง ทำให้สูญเสียต้นทุนสูงถึง 38.39 ล้านบาทในปี 2552 แนวทางการแก้ไขคือ การใช้หลักการการจัดการสินค้าคงคลัง การวางแผนการดำเนินงานคลังสินค้า การแบ่งประเภทของคลังสินค้าด้วยระบบ ABC และแผนภูมิพาเรโต ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่าสามารถลดระยะเวลาการเบิกจ่ายวัตถุดิบในแต่ละกลุ่มให้อยู่ที่ 1.29 นาที ถึง 3.96 นาที และสามารถลดระยะเวลาการเบิกวัตถุดิบในแต่ละกลุ่มให้อยู่ที่ 2.41 เมตร ถึง 5.39 เมตรรวมทั้งยังสามารถเพิ่มโอกาสจากการผลิตได้ถึง 12,161,327 ล้านบาทต่อปี

สุชีรา เทียมเมฆ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการลดจำนวนวันถือครองสินค้าคงคลัง สำหรับเครื่องดื่มน้ำอัดลมประเภทคั้นขวด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการลดจำนวนวันถือครองสินค้าคงคลังสำหรับเครื่องดื่มน้ำอัดลมประเภทคั้นขวด วิธีการศึกษาเริ่มจากการแบ่งกลุ่มสินค้าคงคลังตามทฤษฎี ABC Analysis เพื่อจะนำมาทำการกำหนดหาระดับการสั่งที่เหมาะสมและคำนวณหาจำนวนวันถือครองสินค้าคงคลัง โดยใช้อัตราการหมุนเวียนสินค้าคงคลังเป็นตัวชี้วัด ผลจากการศึกษาพบว่าจำนวนวันถือครองสินค้าคงคลังของระบบใหม่สามารถลดลงจากระบบเก่า โดยในปี 2551 ลดลงจาก 11.49 วัน เป็น 5.97 วัน ลดลง 48 %และในปี 2552 ลดจาก 9.07 วัน เป็น 6.02 วัน ลดลง 34 %

กฤษณ์นัท ธาตาบดินทร์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการปรับปรุงประสิทธิภาพคลังสินค้าเหล็กแผ่นม้วนรีดร้อน ด้วยวิธีการจัดวางแบบแบ่งกลุ่มลำดับชั้นสินค้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำระบบการจัดเก็บแบบแบ่งกลุ่มสินค้ามาปรับปรุงประสิทธิภาพการเคลื่อนย้ายสินค้าในคลังสินค้าและเพื่อศึกษาวิธีการจัดแผนผังคลังสินค้าและเลือกผังคลังสินค้าที่มีประสิทธิภาพสำหรับการจัดเก็บสินค้าแบบแบ่งกลุ่ม การศึกษาเริ่มต้นจากการจัดเก็บสินค้าแบบแบ่งกลุ่มตามชนิดคำสั่งซื้อ โดยกำหนดพื้นที่ตามอัตราการหมุนเวียน จากนั้นทำการเปรียบเทียบกับการจัดเก็บแบบสุ่ม รวมทั้งการพยากรณ์ความต้องการที่มีอิทธิพลต่อการจัดวางสินค้าและระยะเวลาเข้าถึงสินค้า ผลการศึกษาพบว่าการจัดเก็บแบบแบ่งกลุ่ม สามารถช่วยลดระยะเวลาและเวลาในการเข้าถึงสินค้าได้มากกว่าการจัดเก็บแบบสุ่ม ส่งผลให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายในคลังสินค้าลดลง และมีระยะเวลาในการขึ้นสินค้าที่รวดเร็วยิ่งขึ้น

4. ขอบเขตของการวิจัยและข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัย

การกำหนดขอบเขตงานวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตงานวิจัยว่าจะใช้ข้อมูลของห้างหุ้นส่วน AAA ตั้งแต่เดือนกันยายน – พฤศจิกายน 2559 และจะศึกษาเฉพาะในกลุ่มสินค้าทั่วไป ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะใช้แหล่งที่มาของข้อมูลเพียงแหล่งเดียวคือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจริงจากการ

ดำเนินงานของห้างหุ้นส่วน AAA ตั้งแต่เดือนกันยายน – พฤศจิกายน 2559 ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลด้านสินค้าคงคลังต่างๆ อันได้แก่ การรับเข้าและการจ่ายออกของสินค้า จำนวนสินค้าคงเหลือ ราคาสินค้า ขนาดและน้ำหนักของสินค้าแต่ละรายการ รวมถึงขนาดของพื้นที่คลังสินค้าแห่งใหม่

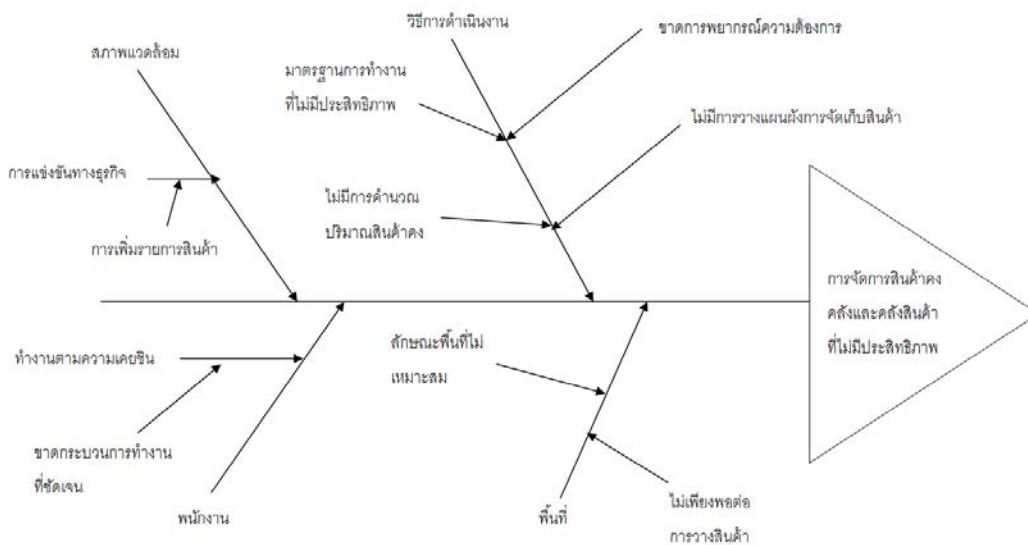
5. วิธีการดำเนินการวิจัย

กระบวนการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนสำคัญดังนี้

- 5.1) วิเคราะห์ปัญหา โดยใช้แผนผังสาเหตุและผล (Cause and Effect Diagram) เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหา กับสาเหตุทั้งหมดที่เป็นไปได้ที่อาจก่อให้เกิดปัญหา
- 5.2) พยากรณ์ความต้องการสินค้า
- 5.3) กำหนดปริมาณของสินค้าคงคลังที่เหมาะสม
- 5.4) ออกแบบแผนผังคลังสินค้า

6. ผลการศึกษา

- 6.1) การวิเคราะห์ปัญหาการจัดการสินค้าคงคลังและคลังสินค้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยใช้แผนผังสาเหตุและผลพบว่า

ภาพที่ 1 แสดงแผนภูมิแสดงสาเหตุของปัญหา

6.1.1 พื้นที่: ห้างหุ้นส่วน AAA กำลังประสบกับปัญหาพื้นที่ไม่เพียงพอต่อการจัดเก็บสินค้าและลักษณะพื้นที่ในปัจจุบันเป็นตึกแถวสี่ห้องอยู่ตรงข้ามกัน ทำให้เกิดความยุ่งยากในการดำเนินงาน

6.1.2 พนักงาน: พนักงานมักจะดำเนินงานตามความเคยชิน โดยไม่มีแบบแผนในการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอนที่มีมาตรฐาน

6.1.3 วิธีการดำเนินงาน: การดำเนินงานของห้างหุ้นส่วน AAA ในปัจจุบันขาดการวางแผนงานที่ดีทั้งทางด้านการพยากรณ์ความต้องการสินค้า ด้านการจัดการสินค้าคงคลังและการออกแบบแผนผังคลังสินค้า

6.1.4 สภาพแวดล้อม: ปัจจุบันอุตสาหกรรมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับอะไหล่รถแทรกเตอร์ที่อัตราการแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ทางห้างหุ้นส่วน AAA จำเป็นต้องเพิ่มรายการสินค้า เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและเพื่อเพิ่มการตอบสนองความต้องการของลูกค้า

6.2) การแบ่งกลุ่มสินค้าคงคลังตามทฤษฎี ABC Analysis ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งประเภทสินค้าออกเป็น 2 ประเภทคือ สินค้าทั่วไปและสินค้าพิเศษ เป็นกลุ่มสินค้าที่มีขนาดและน้ำหนักที่มากขึ้นไป จากนั้นจะทำการแบ่งกลุ่มสินค้าทั้งสองประเภทโดยใช้ทฤษฎี ABC Analysis ซึ่งจะแบ่งออกตามอัตราการความถี่ในการหยิบสินค้า

การแบ่งกลุ่มสินค้าออกเป็นกลุ่ม A, B และ C ดังนี้

- กลุ่ม A = สินค้าคงคลังที่มีอัตราการความถี่ตั้งแต่ 65%ขึ้นไป
- กลุ่ม B = สินค้าคงคลังที่มีอัตราการความถี่ 25% - 64%
- กลุ่ม C = สินค้าคงคลังที่มีอัตราการความถี่ 0 - 24%

ตารางที่ 1 แสดงผลการแบ่งกลุ่มสินค้าทั่วไปด้วยเทคนิค ABC Analysis ตามอัตราการความถี่ในการหยิบ

ABC Analysis			Movement		
Type			Max Sum of Out (204)		
65% <	A	<= 100%	133	A	204
25% <	B	<= 65%	51	B	132
0% <	C	<= 25%	0	C	50

ABC Analysis			Movement		
Type			Max Sum of In (22)		
65% <	A	<= 100%	15	A	22
25% <	B	<= 65%	6	B	14
0% <	C	<= 25%	0	C	5

ABC Analysis			Movement		
Type			Max Sum of InOut (226)		
65% <	A	<= 100%	147	A	226
25% <	B	<= 65%	57	B	146
0% <	C	<= 25%	0	C	56

ตารางที่ 2 แสดงผลการแบ่งกลุ่มสินค้าพิเศษด้วยเทคนิค ABC Analysis ตามอัตราการความถี่ในการหยิบ

ABC Analysis			Movement		
Type			Max Sum of Out (81)		
65% <	A	<= 100%	53	A	81
25% <	B	<= 65%	21	B	52
0% <	C	<= 25%	0	C	20

ABC Analysis			Movement		
Type			Max Sum of In (10)		
65% <	A	<= 100%	7	A	10
25% <	B	<= 65%	3	B	6
0% <	C	<= 25%	0	C	2

ABC Analysis			Movement		
Type			Max Sum of InOut (88)		
65% <	A	<= 100%	58	A	88
25% <	B	<= 65%	23	B	57
0% <	C	<= 25%	0	C	22

6.3) การพยากรณ์ความต้องการ ผู้วิจัยจะทำการพยากรณ์ความต้องการของสินค้าในกลุ่ม A และกลุ่ม B ซึ่งจะใช้เทคนิคการพยากรณ์แบบวิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving-Average Forecasting Methods) และการพยากรณ์แบบปรับเรียบเอกโปเนนเชียล (Exponential Smoothing) และมีการวัดความถูกต้องของเทคนิคการพยากรณ์ เพื่อให้ได้เทคนิคที่เหมาะสม

ตารางที่ 3 แสดงตัวอย่างการพยากรณ์ความต้องการสินค้า

กลุ่ม A : ลูกหมากแขนลาก F มีปีก		Forecast						
ลำดับที่	ค่าจริง	Cumulative Average	Moving Average 3 period	Weighted Moving Averages	Exponential Smoothing (Alpha=0.3)	Exponential Smoothing (Alpha=0.5)	Exponential Smoothing (Alpha=0.7)	Exponential Smoothing (Alpha=0.9)
Week 1	220	-	-	-	-	-	-	-
Week 2	355	220	-	-	220	220	220	220
Week 3	148	287.5	-	-	260.50	287.50	314.50	220.00
Week 4	182	241.00	241	229	226.75	217.75	197.95	280.75
Week 5	246	226.25	228.33	199.5	213.33	199.88	186.79	244.98
Week 6	265	230.2	192.00	208.33	223.13	222.94	228.24	228.12
Week 7	340	236.00	231.00	244.83	235.69	243.97	253.97	229.99
Week 8	331	250.86	283.67	299.33	266.98	291.98	314.19	235.40
Week 9	418	260.88	312.00	323.00	286.19	311.49	325.96	249.31
Week 10	428	278.33	363.00	376.00	325.73	364.75	390.39	259.72
Week 11	379	293.3	392.33	408.50	356.41	396.37	416.72	276.47
Week 12	287	301.09	408.33	401.83	363.19	387.69	390.31	291.62
Week 13	259	299.92	364.67	341.17	340.33	337.34	317.99	300.14
Week 14	220	296.77	308.33	288.33	315.93	298.17	276.70	299.94
	MAD	33.53136287	2.757575758	3.196969697	17.21862014	6.013202374	1.869175925	40.11993065

6.4) การกำหนดปริมาณของสินค้าคงคลังที่เหมาะสม ผู้วิจัยจะทำการกำหนดปริมาณของสินค้าคงคลังที่เหมาะสม โดยการนำข้อมูลปริมาณการใช้ของสินค้าแต่ละรายการมาทำการคำนวณหาปริมาณการสั่งซื้อที่เหมาะสมโดยใช้ทฤษฎี EOQ ทฤษฎี POQ และทฤษฎี One Time Buy เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสินค้าคงคลัง โดยจะเลือกวิธีที่เหมาะสมกับสินค้าที่สุด ตารางที่ 3 แสดงต้นทุนรวมของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสินค้าแต่ละรายการตามทฤษฎีการคำนวณหาปริมาณการสั่งซื้อที่เหมาะสม

กลุ่ม A	ต้นทุนสินค้า	ต้นทุนการลงทุนในสินค้าคงคลัง					
		แบบที่ใช้ในปัจจุบัน		แบบปรับปรุง		ต้นทุนรวม	ต้นทุนที่จะลดได้
		ปริมาณการสั่งซื้อครั้ง(ชิ้น)	ต้นทุนรวม	ปริมาณการสั่งซื้อสูงสุดของPOQ	ปริมาณการสั่งซื้อครั้ง(ชิ้น)		
ลูกหมากแขนลาก F มีปีก	126.00	4,000.00	504,000.00	1,225	1,250.00	157,500	346,500
ลูกหมากแขนลาก L3408 มีปีก	108.00	4,000.00	432,000.00	1,154	1,160.00	125,280	306,720
ลูกหมากคันชัก F สั้น	102.00	4,000.00	408,000.00	1,195	1,200.00	122,400	285,600
สกรูจานได F	6.00	200,000.00	1,200,000.00	15,190	15,200.00	91,200	1,108,800
กลุ่ม B							
ชุดหมอนไถ L3408	360.00	500.00	180,000.00	77.00	80	28,800	151,200
โซ่ข้าง L3408	228.00	1,000.00	228,000.00	261.00	270	61,560	166,440
สลักคางหม F เกลียว มีหัวอัด	264.00	700.00	184,800.00	169.00	170	44,880	139,920
สลักคางหม F ปีกใหญ่ มีหัวอัด	312.00	700.00	218,400.00	211.00	220	68,640	149,760
บูชร์ 1"	15.00	100,000.00	1,500,000.00	3,547.00	3,550	53,250	1,446,750
บูชร์ 6 หน	12.00	100,000.00	1,200,000.00	4,135.00	4,150	49,800	1,150,200
บูชร์ 7 หน	12.00	100,000.00	1,200,000.00	3,270.00	3,300	39,600	1,160,400
เฟืองต่อเพลาสี F 6 ฟัน	108.00	5,000.00	540,000.00	694.00	700	75,600	464,400
สกรูล้อหน้า F	7.80	100,000.00	780,000.00	5,535.00	5,550	43,290	736,710
สลักแขนกลาง F กลาง	39.00	50,000.00	1,950,000.00	1,558.00	1,600	62,400	1,887,600
สลักแขนกลาง F ยาว	42.00	50,000.00	2,100,000.00	1,516.00	1,550	65,100	2,034,900
สลักแขนยก F ยาว	30.00	50,000.00	1,500,000.00	991.00	1,000	30,000	1,470,000
สลักแขนยก ดูป้าย เกลียว	48.00	50,000.00	2,400,000.00	1,112.00	1,150	55,200	2,344,800
สลักได้สี่เพลาล F มีปีก	90.00	50,000.00	4,500,000.00	656.00	700	63,000	4,437,000
ลูกหมาก L3408 สั้น	90.00	4,000.00	360,000.00	980.00	100	9,000	351,000
ลูกหมาก L4508 เกลียว	180.00	4,000.00	720,000.00	456.00	500	90,000	630,000
ลูกหมากแขนกลาง F มีปีก	114.00	4,000.00	456,000.00	561.00	600	68,400	387,600
รวม			22,561,200.00			1,404,900	21,156,300

6.5) การออกแบบแผนผังคลังสินค้า ผู้วิจัยจะทำการออกแบบแผนผังคลังสินค้าตามปริมาณของสินค้าคงคลังที่เหมาะสมของทฤษฎีที่ทำให้ต้นทุนการดำเนินงานต่ำที่สุดมา 3 แผนผัง เพื่อนำมาวัดประสิทธิภาพโดยจะเลือกแผนผังที่ทำให้ระยะทางรวมสั้นที่สุด

ภาพที่ 2 แสดงแผนผังคลังสินค้าที่มีระยะทางสั้นที่สุด คือ 5,183 เมตร

7. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยนี้ พบว่าการแบ่งกลุ่มสินค้า ทำให้ห้างหุ้นส่วนทราบว่าสินค้าใดบ้างที่มีความสำคัญต่อธุรกิจ และทราบถึงวิธีการดูแลและความคุ้มครองสินค้าแต่ละกลุ่ม ส่วนการพยากรณ์นั้นทำให้ห้างหุ้นส่วนสามารถประมาณความต้องการของลูกค้าได้ และสามารถรับมือกับความต้อการนั้น ได้ทันถ่วงที ส่วนการกำหนดปริมาณการสั่งซื้อที่เหมาะสม ทฤษฎี POQ นั้นสามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดการสินค้าคงคลังได้ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการสั่งซื้อแบบเดิมที่ไม่มีแบบแผนกล่าวคือ วิธีการสั่งซื้อแบบเดิมจำเป็นต้องลงทุนในสินค้าคงคลังต่อครั้งถึง 22,561,200.00 บาท แต่การใช้วิธีการสั่งซื้อแบบใหม่จะใช้งัเงินลงทุนเพียง 1,404,900.00 บาท ทำให้ห้างหุ้นส่วนสามารถลดเงินลงทุนได้ถึง 21,156,300.00 บาท ในส่วนของแผนผังการจัดเก็บสินค้าจะเลือกแผนผังที่ทำให้การเข้าถึงสินค้ามีระยะทางสั้นที่สุดคือ แผนผังแบบที่ 3 ซึ่งมีระยะทางรวมทั้งสิ้น 5,183 เมตร

8. ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันการบริหารจัดการสินค้าคงคลังนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการประกอบธุรกิจ เพราะการบริหารสินค้าคงคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะช่วยลดต้นทุนด้านการจัดการสินค้าและลดการลงทุนในสินค้าคงคลังที่มากเกินไป ความจำเป็น สิ่งเหล่านี้จะทำให้ธุรกิจมีกำไรได้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นการควบคุมปริมาณสินค้าคงคลังให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

ในบางครั้งการบริหารจัดการสินค้าคงคลัง อาจจะมีปัญหาที่เกิดมาจากฝ่ายบริหารจัดการที่ไม่ให้ความสำคัญต่อสินค้าคงคลังแต่กลับไปสนใจในด้านอื่นๆแทน ซึ่งการกระทำแบบนี้ถือเป็นการละเลยด้านการบริหารจัดการสินค้าคงคลัง ดังนั้นฝ่ายบริหารจัดการควรที่จะหันมาคำนึงถึงต้นทุนในด้านการบริหารจัดการสินค้าคงคลัง ซึ่งอาจจะมี การใช้ระบบการพยากรณ์ การควบคุมและติดตามสินค้าคงคลังให้มีปริมาณที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันกับคู่แข่งในธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง

กานาย อภิปรัชญาสกุล.(2537). การจัดการคลังสินค้าและการกระจายสินค้า. กรุงเทพฯ : บริษัท โฟกัสมีเดีย แอนด์ พับลิชซิง จำกัด.

กานาย อภิปรัชญาสกุล. (2553). โลจิสติกส์และการจัดการซัพพลายเชน: กลยุทธ์สำหรับลดต้นทุนและเพิ่มกำไร. กรุงเทพฯ: โฟกัสมีเดีย แอนด์ พับลิชซิง จำกัด.

การปรับเปลี่ยนกระบวนการขอตรวจปล่อยสินค้าผ่านพิธีการศุลกากรของ
บริษัท DHL Express International (ประเทศไทย) จำกัด
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความพึงพอใจของลูกค้า
MODIFICATION OF CUSTOM CLEARANCE REQUEST PROCESS OF
DHL EXPRESS INTERNATIONAL (THAILAND) LIMITED
FOR EFFICIENCY IMPROVEMENT AND CUSTOMER SATISFACTION

อชิปต์ย์ สุเทวี¹ และ มณิสรา บารมีชัย²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย kelvinsocute@gmail.com

² คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย j.manibara@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาเวลาเฉลี่ยของกระบวนการขอตรวจปล่อยสินค้าจากกรมศุลกากรของบริษัทดีเอชแอล เอ็กซ์เพรส อินเตอร์เนชันแนล (ประเทศไทย) จำกัด ด้วยการเสนอแนวทางในการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ โดยการใช้เครื่องมือสินค้า แผนภูมิกระบวนการไหล การสร้างแบบจำลองสถานการณ์โดยระบบคอมพิวเตอร์ในสถานะปัจจุบัน เพื่อเปรียบเทียบในสถานะที่นำเสนอเพื่อการปรับปรุงในปัญหาที่พบ คือการขอตรวจปล่อยสินค้าประเภทที่ต้องลงคลังตามเกณฑ์ของกรมศุลกากรที่ใช้เวลาน้อยกว่า 3 วันที่ปัจจุบันสามารถทำได้เพียง 64% เท่านั้น ซึ่งจากแบบจำลองสถานการณ์ในสถานะที่นำเสนอเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพนั้นพบว่า 1) แบบจำลองสถานการณ์การขอตรวจปล่อยสินค้าโดยการจัดทำ SCI (Standard Clearance Instruction) และไม่ตรวจสอบ Draft ใบขน โดยที่ลูกค้าต้องทำควบคู่กันไปอย่างน้อย 40% จะได้อัตราการตรวจปล่อยสินค้าภายใน 3 วันอยู่ที่ 83% 2) แบบจำลองสถานการณ์การขอตรวจปล่อยสินค้าโดยการจัดทำ SCI (Standard Clearance Instruction) และใช้ Produce Profile (ไม่ตรวจสอบ Draft ใบขน 100%) โดยที่ลูกค้าต้องทำควบคู่กันไปอย่างน้อย 30% จะได้อัตราการตรวจปล่อยสินค้าภายใน 3 วันอยู่ที่ 86% 3) ในกรณีที่ลูกค้าให้ Produce Profile สามารถลดพนักงานในแผนก QC ซึ่งสามารถลดต้นทุนค่าแรงอยู่ที่เดือนละ 30,000 บาทหรือ 360,000 บาทต่อปี 4) สามารถลดพนักงานแผนก ECE จาก 18 คน เหลือ 14 คน ซึ่งสามารถลดต้นทุนค่าแรงอยู่ที่เดือนละ 120,000 บาทต่อเดือนหรือ 1,440,000 บาทต่อปี

คำสำคัญ: กระบวนการขอตรวจปล่อยสินค้าจากกรมศุลกากร, เครื่องมือสินค้า, แผนภูมิกระบวนการไหล, แบบจำลองสถานการณ์โดยระบบคอมพิวเตอร์

ABSTRACT

The objective of the research is to reduce the average time of Thai custom clearance process and increase efficiency by using Lean, Flow process chart and Computer simulation model. The major problem is the percentage of the result of custom clearance released within 3 days is too low (64%). By using Computer simulation model in future process to solve the problem found 1) The simulation model which customer do SCI (Standard Clearance

Instruction) at least 40% and do not check draft, the result of custom clearance released within 3 days will be 83% 2) The simulation model which customer do SCI (Standard Clearance Instruction) at least 30% and use Produce Profile (do not check draft 100%), the result of custom clearance released within 3 days will be 86% 3) The new model can reduce QC staff in case of Product Profile provided by customer. Labor cost will be decrease 30,000 THB per month or 360,000 THB per year. 4) The new model can reduce ECE staff from 18 to 14 persons. Labor cost will be decrease 120,000 THB per month or 1,440,000 THB per year.

Keywords: Custom clearance release process, Lean, Flow process chart, Computer simulation model

1. บทนำ

บริษัท DHL Express International (ประเทศไทย) จำกัด เป็นผู้ให้บริการขนส่งด่วนทางอากาศระหว่างประเทศที่ให้บริการในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 ซึ่งให้บริการอย่างครบวงจรตั้งแต่การรับสินค้าจากผู้ส่งต้นทาง การทำพิธีการผ่านศุลกากรนำออกจากระเทศต้นทาง การให้บริการขนส่งทางเครื่องบิน การทำพิธีการผ่านศุลกากรนำเข้าที่ประเทศปลายทาง และการนำส่งสินค้าถึงผู้รับที่ปลายทาง ซึ่งในขณะที่ปริมาณการนำเข้าสินค้าทางอากาศมีแนวโน้มสูงขึ้น ในขณะที่จำนวนพนักงานที่ปฏิบัติงานมีจำนวนเท่าเดิม ดังนั้นการปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็น โดยการใช้ระบบการผลิตแบบลีนเพื่อให้เราทราบและสามารถกำจัดกิจกรรมสูญเปล่าออกจากกระบวนการได้ แล้วนำเทคนิคการสร้างแบบจำลองด้วยระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาเลียนแบบกระบวนการทำงานจริง พร้อมทั้งสร้างแบบจำลองในอนาคตที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการทดลอง จากนั้นนำผลลัพธ์ที่ได้มาเปรียบเทียบกัน แล้วดูว่าเวลาที่ถูกใช้ในกระบวนการลดลงหรือไม่

งานวิจัยนี้ได้มีการเก็บข้อมูลและศึกษากระบวนการขอลดปล่อยสินค้าผ่านพิธีการศุลกากรของบริษัท DHL Express International (ประเทศไทย) จำกัดซึ่งได้มีการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน มีนาคม 2559 ถึง กรกฎาคม 2559 ปรากฏว่ามีสินค้าทั้งสิ้นจำนวน 87,995 ชุดที่ลงคลัง และปัญหาที่พบคือจำนวนร้อยละของสินค้าประเภทที่ต้องลงคลังตามเกณฑ์ของศุลกากร (Formality Entry)ที่สามารถขอลดปล่อยได้ภายใน 3 วันนั้นต่ำ โดยเลือกใช้เครื่องมือลีน, แผนภูมิกระบวนการไหล, แบบจำลองสถานการณ์โดยระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาในงานวิจัยนี้

ตารางที่ 1 จำนวนสินค้าลงคลังในแต่ละประเภทตั้งแต่เดือน มีนาคม 2559 ถึง กรกฎาคม 2559

Clearance Remark	<=3 Days	Total BOS	% Clear
Consignee Instruction	6 657	8 581	77.38%
Free Zone	3 892	4 397	88.63%
Formality Entry	761	1 189	64.28%
Consignee Paperwork	3	8	49.00%
New Customer Information	2 226	3 423	64.67%
Grand Total	13 538	17 599	76.83%

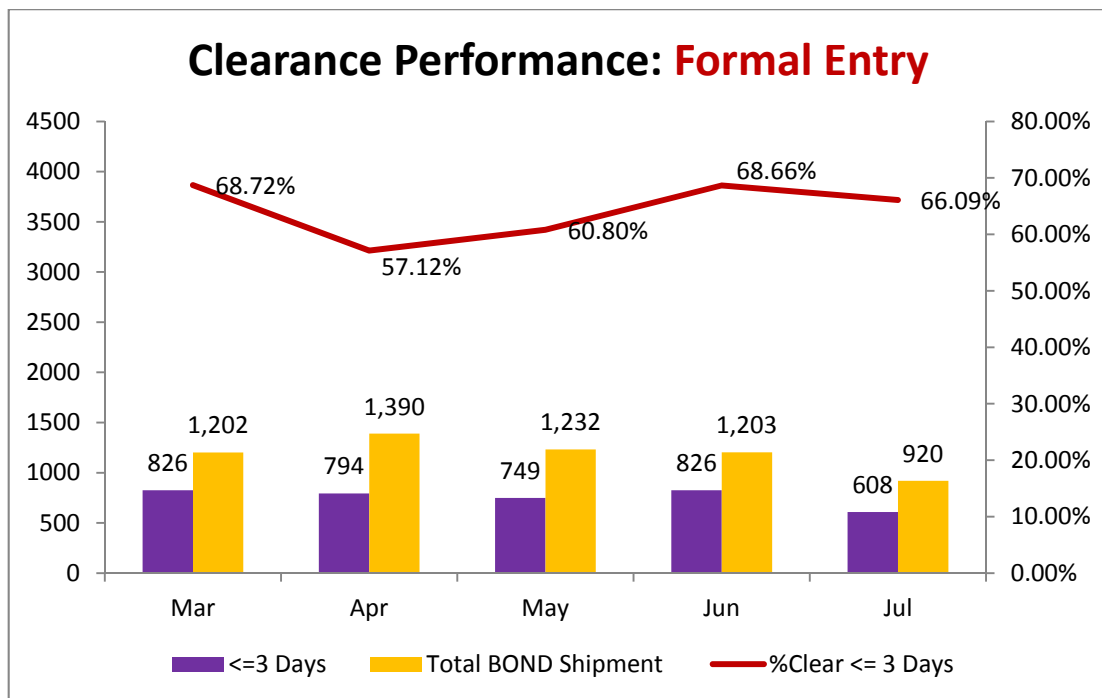

ตารางที่ 2 ประเภทของการขอตรวจปล่อยสินค้าผ่านพิธีการศุลกากร

Consignee instruction	คำสั่งพิเศษจากลูกค้าเพื่อผลักสินค้าลงคลัง
Free Zone	สินค้าที่ขอตรวจปล่อยโดยใช้สิทธิ Free Zone
Formality Entry	สินค้าที่ต้องลงคลังตามเกณฑ์ของศุลกากร (FOB = or exceed 40000 THB)
Consignee Paperwork	สินค้าที่ต้องลงคลังตามเกณฑ์ของศุลกากรและต้องใช้เอกสารพิเศษประกอบการขอตรวจปล่อยเช่น From E
New Customer Information	ไม่สามารถติดต่อเจ้าของสินค้าเพื่อขอข้อมูลหรือเอกสารในการตรวจปล่อยได้ในเวลาที่กำหนด

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของสินค้าลงคลัง(Formal Entry)ที่สามารถขอตรวจปล่อยได้ภายใน 3 วัน

Month	Mar	Apr	May	Jun	Jul
<=3 Days	826	794	749	826	608
Total BOND Shipment	1 202	1 390	1 232	1 203	920
%Clear <= 3 Days	68.72%	57.12%	60.80%	68.66%	66.09%

ภาพที่ 1 ข้อมูลแสดงจำนวนสินค้าที่ลงคลังตามเกณฑ์ของศุลกากร (Formality Entry)

2. ทบทวนวรรณกรรม

รวิธรรม จิระวาริ (2554) ผู้แต่งงานวิจัยได้นำเครื่องมือและเทคนิคทางสินค้ามาใช้ในการบริการเซอร์วิสพาร์ทเมนท์ที่แต่ก่อนมีความซับซ้อนยุ่งยาก แต่หลังจากนำเทคนิคสินค้ามาใช้พบว่า องค์กรกำจัดความสูญเสียได้ 195

อย่างจาก 196 อย่าง ลดเวลานำจาก 207 นาทีเป็น 47 นาที ด้วยแท็บเล็ต 24 นาที ลดต้นทุนค่าจ้างพนักงานลงได้ 232,200 บาทต่อปี มีการเพิ่มทักษะและความเชี่ยวชาญให้พนักงาน มีการประกันคุณภาพบริการ เพิ่มความพึงพอใจของลูกค้าภายในและภายนอกขึ้นอย่างมาก ความพึงพอใจของลูกค้าต่องานบริการส่วนหน้าเพิ่มขึ้น 27.1% และ 39.9% ในงานแม่บ้าน

ละอองดาว ขุนจิว (2555) จากการศึกษาวิจัยได้ประยุกต์เครื่องมือลินมาใช้ในการสร้างผังงานสายธารคุณค่าเพื่อลดกิจกรรมสูญเปล่าและกำหนดการปรับปรุงกระบวนการให้บริการ รวมทั้งสร้างแบบจำลองสถานการณ์ทางคอมพิวเตอร์ (simulator) ปรากฏว่า สามารถลดเวลาเฉลี่ยของผู้ป่วยประเภทกลับบ้าน โดยไม่มีหัตถการจาก 97.83 นาที เหลือเพียง 82.18 นาที ลดลงคิดเป็นร้อยละ 15.99 ผู้ป่วยประเภทได้รับการเอ็กซเรย์และตรวจเลือดที่มีผลการวินิจฉัยให้กลับบ้านจาก 250.50 นาที เหลือเพียง 197.16 นาที ลดลงคิดเป็นร้อยละ 21.29 และผู้ป่วยประเภทได้รับการตรวจเลือดและมีผลการวินิจฉัยให้กลับบ้านจาก 243.40 นาที เหลือเพียง 197.52 นาที ลดลงคิดเป็นร้อยละ 18.85

กิริติพงษ์ พูลพนา (2554) การผลิตแบบดิน แผนผังสายธารแห่งคุณค่า เทคนิคการตั้งคำถาม 5WHY มาเป็นเครื่องมือวิเคราะห์หาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปรับปรุงประสิทธิภาพในกระบวนการการผลิตพบว่า มีกระบวนการที่เป็นคอขวดทั้งหมด 5 กระบวนการ การปรับปรุงกระบวนการที่เป็นคอขวดทั้ง 5 กระบวนการ ส่งผลให้กระบวนการผลิตโดยรวมมีผลิตภาพที่เพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ย 104,495 ชิ้นต่อเดือน หรือร้อยละ 17.48 และผลิตภาพด้านแรงงานโดยรวมเพิ่มขึ้น 16.99 ชิ้นต่อชั่วโมงต่อคน โดยมีดัชนีชี้วัดการปรับปรุงผลิตภาพเป็นร้อยละ 131.51 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.51 และไม่ต้องนำเข้าชิ้นส่วนสำเร็จจากต่างประเทศ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่าวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถนำเทคนิคทางลินมาประยุกต์เพื่อลดกิจกรรมสูญเปล่าและกำหนดปรับปรุงกระบวนการทำงาน และนำการสร้างแบบจำลองสถานการณ์โดยระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการแก้ปัญหาทางงานวิจัยได้

3. วิธีการศึกษา

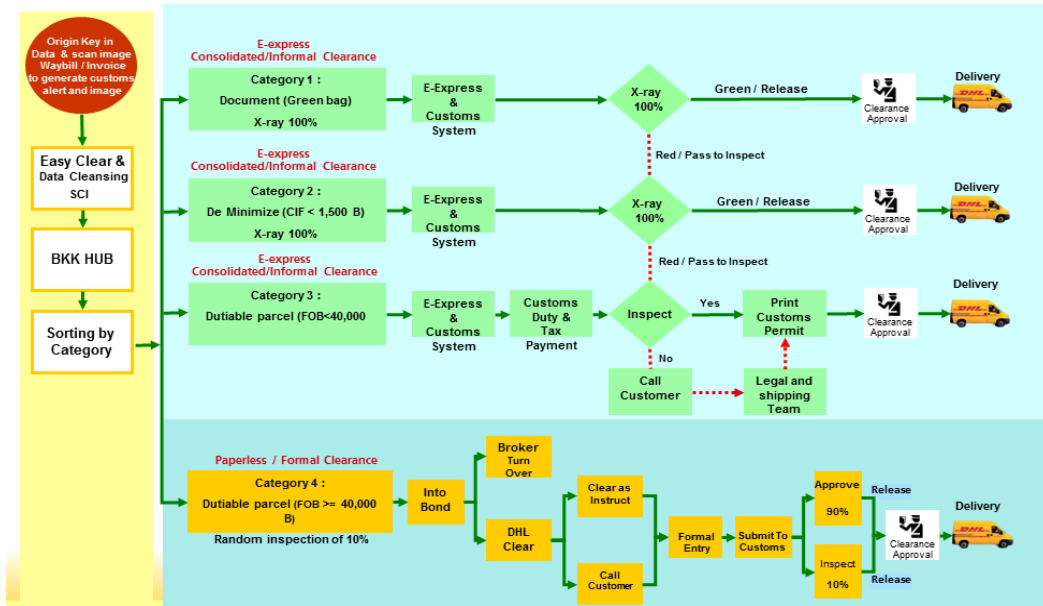
หลังจากที่ได้ศึกษาปริมาณการเข้ามาของสินค้าที่คลังของบริษัทกรณีศึกษาแล้ว จากนั้นผู้ทำการวิจัยจึงได้ทำการเก็บข้อมูลและปรับปรุงขั้นตอนการทำงานดังนี้ 1)เลือกประเภทสินค้าคลังที่สนใจนำมาเป็นหัวข้อของกรณีศึกษา 2) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษา 3)วิเคราะห์ขั้นตอนในกระบวนการที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่า 4)สร้างแผนภาพแผนภูมิกระบวนการไหล 5)สร้างแบบจำลองสถานการณ์โดยระบบคอมพิวเตอร์ในสถานะปัจจุบัน โดยใช้ ARENA 6)กำหนดแนวทางดำเนินการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ 7)สร้างแบบจำลองสถานการณ์โดยระบบคอมพิวเตอร์ในสถานะอนาคต โดยปรับปรุงตามแนวทางใหม่ที่นำเสนอโดยใช้ ARENA 8) เปรียบเทียบประสิทธิภาพของกระบวนการระหว่างสถานะปัจจุบัน และสถานะอนาคต 9) สรุปผลและข้อเสนอแนะ

4. ผลการศึกษาและอภิปราย

4.1จากการเก็บข้อมูลที่ได้จากเดือน มีนาคม 2559 ถึง กรกฎาคม 2559 พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นคืออัตราร้อยละของสินค้าคลัง (Formal Entry) ที่สามารถขอตรวจปล่อยได้ภายใน 3 วันนั้น อยู่ที่ 64.27% ซึ่งต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆจึงได้หยิบยกมาเป็นกรณีศึกษา จากนั้นศึกษาข้อมูลทั่วไปของกระบวนการในปัจจุบันของกรณีศึกษา แล้วนำข้อมูลเหล่านี้มาทำการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงสถานะภาพการให้บริการในปัจจุบัน ได้ข้อมูลดังนี้

INBOUND SHIPMENT PROCESS

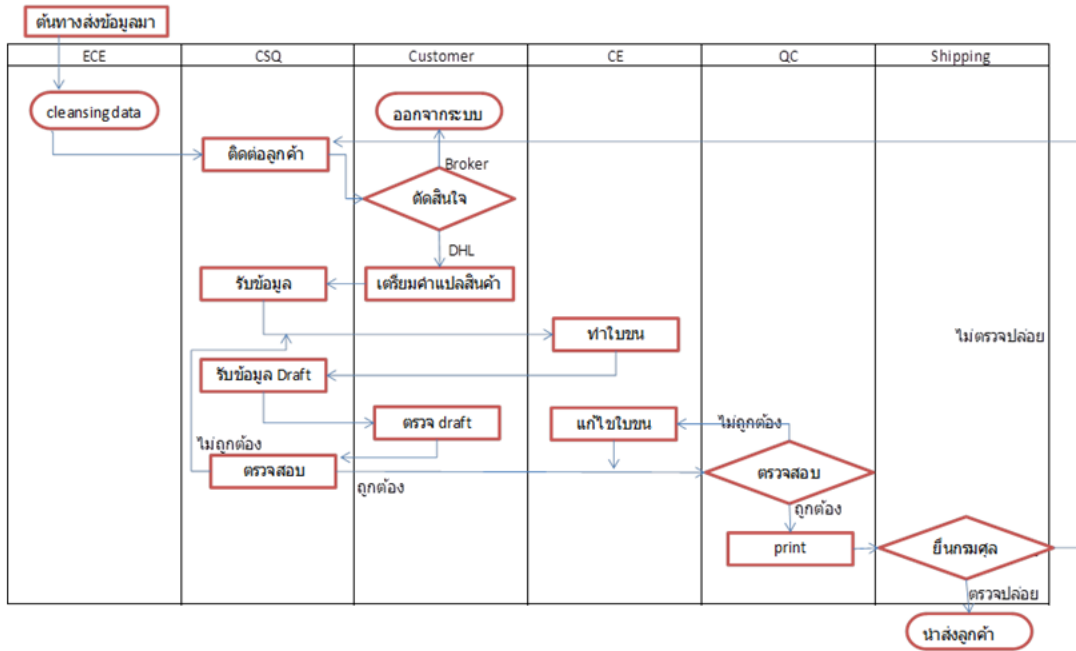
ภาพที่ 2 ขั้นตอนกระบวนการของการขอตรวจปล่อยสินค้าผ่านพิธีการศุลกากร

4.2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของกรณีศึกษา

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการไหลของกระบวนการขอตรวจปล่อยสินค้า

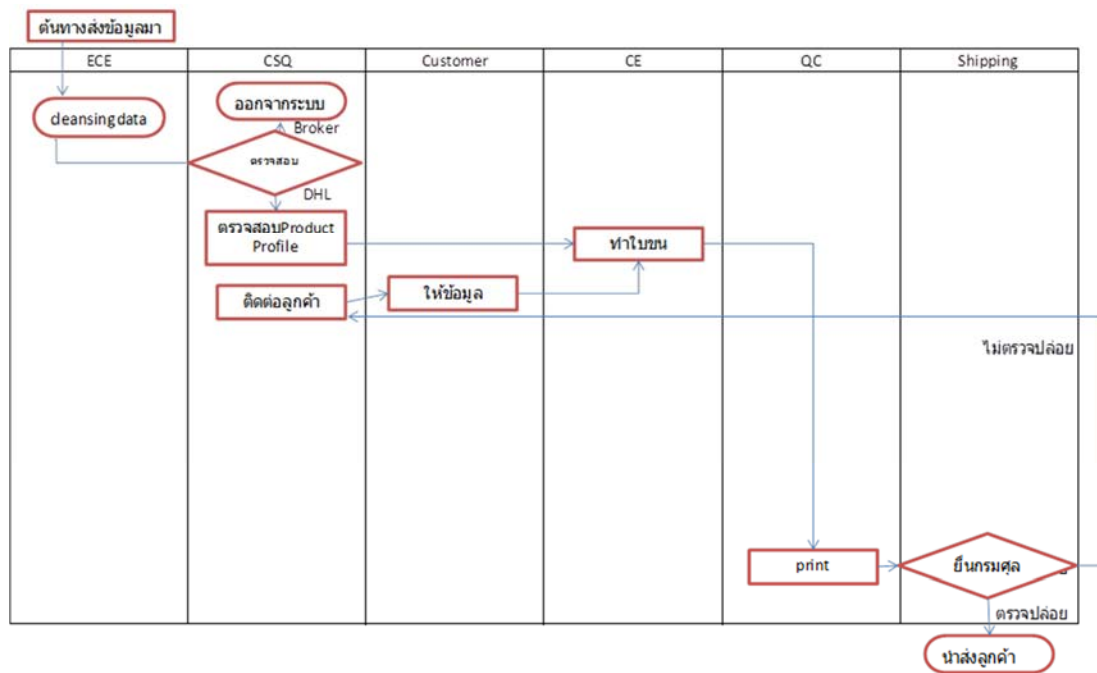
4.3 วิเคราะห์ขั้นตอนในกระบวนการงานที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่าโดยใช้ Flow process chart จากนั้นวิเคราะห์ถึงต้นเหตุที่ทำให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการงานเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ภาพที่ 4 แสดง Flow Process Chart ในสถานะปัจจุบัน

4.4 กำหนดแนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นไปได้คือ 1)การจัดทำ SCI (Standard Clearance Instruction) และไม่ตรวจสอบ Draft ใบ 2)การจัดทำ SCI (Standard Clearance Instruction) และใช้ Produce Profile (ไม่ตรวจสอบ Draft ใบขน 100%) 3) การลดจำนวนพนักงานในบางแผนก

4.5 สร้าง Flow process chart ใหม่ในสถานะอนาคต โดยปรับปรุงตามแนวทางใหม่ที่น่าสนใจ

ภาพที่ 5 แสดง Flow Process Chart ในสถานะอนาคต

4.6 สร้างแบบจำลองสถานการณ์โดยระบบคอมพิวเตอร์ในสถานะปัจจุบันและอนาคต ทำการเปรียบเทียบประสิทธิภาพ แล้วโดยปรับปรุงตามแนวทางใหม่ที่น่าสนใจโดยใช้ ARENA

ตารางที่ 4 ผลลัพธ์ของการ Run แบบจำลองสถานการณ์การเคลียร์สินค้าในสถานะปัจจุบัน

ECE	Min	Max	Average	rlse	no rlse	%release	%not release
18	8.13	18.95	11.72	31.4	12.8	71.04	28.96
17	7.91	23.27	11.87	31	14.4	68.28	31.72
16	8.02	23.89	11.87	31.8	11.4	73.61	26.39
15	8.32	22.7	11.96	31.2	14.4	68.42	31.58
14	8.07	20.13	11.89	29.6	12.4	70.48	29.52
13	8.14	21.98	12.16	31.8	16.6	65.70	34.30
12	8.47	24.99	11.95	30.8	11.4	72.99	27.01
11	8.1	22.06	12.22	29.6	16.2	64.63	35.37
10	8.16	24.19	12.7	24.6	20.4	54.67	45.33
9	7.98	23.98	12.36	29	18.6	60.92	39.08

จากข้อมูลที่ได้ออกการ Run พบว่าผลลัพธ์ที่ได้ อัตราร้อยละของสินค้าที่ตรวจปล่อยนั้นไม่คงที่เนื่องจากในขั้นตอนแรกที่ ECE ทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นนั้นเริ่มทำงานตั้งแต่เวลา 04.30 น. ขั้นตอนถัดมาเริ่มทำที่ 08.00 น. จึงมีผลต่ออัตราการตรวจปล่อย และผู้ทำงานวิจัยได้เลือกให้เหลือจำนวนพนักงานเหลือเพียง 14คน เนื่องจากอัตราการตรวจปล่อยของพนักงานอย่างน้อย 14คนจะอยู่ที่ร้อยละ 68-73 และถ้าเลือกลดคนให้เหลือเพียง 13คนอัตราการตรวจปล่อยจะเริ่มที่ร้อยละ 65 ซึ่งต่ำกว่าอัตราการตรวจปล่อยในปัจจุบัน

ตารางที่ 5 ผลลัพธ์ของการ Run แบบจำลองสถานการณ์การเคลียร์สินค้าโดยใช้ ECE 14 คน โดยการจัดทำ

SCI (Standard Clearance Instruction) และไม่ตรวจสอบ Draft ใบขน

	Min	Max	Average	rlse	no rlse	%release	%not release
10%	6.86	23.82	11.58	30	12	71.43	28.57
20%	6.86	23.82	11.66	29.8	11.8	71.63	28.37
30%	6.23	21.27	11.22	32.8	9.6	77.36	22.64
40%	6.23	21.26	10.85	35.4	6.8	83.89	16.11
50%	6.23	19.07	10.64	34.6	7	83.17	16.83
60%	6.23	17.51	10.46	36.2	6.4	84.98	15.02
70%	6.23	16.3	10.24	38	4.4	89.62	10.38
80%	6.23	17.81	9.93	38.2	3.2	92.27	7.73
90%	6.23	16.3	9.51	39.4	2.2	94.71	5.29

ตารางที่ 6 ผลลัพธ์ของการ Run แบบจำลองสถานการณ์การเคลียร์สินค้าโดยใช้ ECE 14 คน โดยการจัดทำ SCI (Standard Clearance Instruction) และใช้ Produce Profile (ไม่ตรวจสอบ Draft ใบขน 100%)

	Min	Max	Average	rlse	no rlse	%release	%not release
10%	4.3	22.72	10.82	33.2	10.8	75.45	24.55
20%	4.09	19.59	9.79	35.2	9.8	78.22	21.78
30%	3.96	19.86	9.06	40.2	6.4	86.27	13.73
40%	3.89	24.98	8.34	41.6	6.4	86.67	13.33
50%	3.91	21.79	7.69	41.2	5.2	88.79	11.21
60%	3.81	24.65	7.04	46	3.6	92.74	7.26
70%	3.71	22.63	6.47	48.4	2.4	95.28	4.72
80%	3.66	19.86	5.85	48.8	1.4	97.21	2.79
90%	3.68	20.52	5.37	50.6	1.2	97.68	2.32

5. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลกระบวนการขอตรวจปล่อยสินค้าผ่านพิธีการศุลกากรของบริษัท DHL Express International (ประเทศไทย) จำกัดพบว่าปัญหาหลักที่พบในปัจจุบันคือขั้นตอนการทำงานในปัจจุบันมีหลายขั้นตอนเกินไปซึ่งมีทั้งขั้นตอนที่ก่อให้เกิดประโยชน์และไม่ก่อให้เกิดประโยชน์เช่น การรอคอยลูกค้าให้คำแปลสินค้า การรอคอยลูกค้ายื่น Draft ใบขนสินค้าซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้กระบวนการขอตรวจปล่อยสินค้าผ่านพิธีการศุลกากรต้องใช้เวลามากกว่า 3 วัน ผู้ทำงานวิจัยจึงพิจารณากระบวนการและกำหนดวิธีทางในการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เวลาในการขอตรวจปล่อยให้ใช้น้อยกว่า 3 วันคือ 1)ลดจำนวนพนักงานในบางแผนกเพื่อลดต้นทุน ซึ่งผลที่ได้คือสามารถลดพนักงานแผนก ECE จาก 18 คน เหลือ 14 คน ซึ่งสามารถลดต้นทุนค่าแรงอยู่ที่เดือนละ 120000 บาทต่อเดือนหรือ 1440000 บาทต่อปี 2)ทำแบบจำลองสถานการณ์การเคลียร์สินค้าโดยการจัดทำ SCI (Standard Clearance Instruction) และไม่ตรวจสอบ Draft ใบขน พบว่าการจัดทำ SCI (Standard Clearance Instruction) และไม่ตรวจสอบ Draft ใบขน โดยต้องให้ลูกค้าทำควบคู่กันไปอย่างน้อย 40% เพื่อที่จะให้อัตราการตรวจปล่อยสินค้าภายใน 3 วัน ออกมาได้ 83% ซึ่งเป็น KPI ของบริษัท 3)ทำแบบจำลองสถานการณ์การเคลียร์สินค้าโดยการจัดทำ SCI (Standard Clearance Instruction) และใช้ Produce Profile (ไม่ตรวจสอบ Draft ใบขน 100%) พบว่าการจัดทำ SCI (Standard Clearance Instruction) และใช้ Produce Profile (ไม่ตรวจสอบ Draft ใบขน 100%) โดยต้องให้ลูกค้าทำควบคู่กันไปอย่างน้อย 30% เพื่อที่จะให้อัตราการตรวจปล่อยสินค้าภายใน 3 วัน ออกมาได้ 86% ซึ่งเป็น KPI ของบริษัท นอกจากนี้ในการปรับเปลี่ยนในแบบที่ 3 สามารถลดพนักงานในแผนก QC ออกเนื่องจากการที่ลูกค้าให้ Produce Profile มาให้ข้อมูลที่ถูกต้องมาทำใบขนจึงสามารถลดค่าใช้จ่ายได้อีก 30000 บาทต่อเดือนหรือ 360000 บาทต่อปี

ข้อเสนอแนะ 1.เนื่องจากโปรแกรม Arena ที่นำมาใช้จะต้องเป็นเป็น Arena Software ฉบับสมบูรณ์เนื่องจากเป็นแบบจำลองขนาดใหญ่ที่มีวัตถุในระบบเกิน 150 ตัวซึ่งไม่สามารถใช้ตัว Software ที่ใช้ในวงการศึกษาสำหรับการเรียนการสอนและการทำวิจัยเบื้องต้นได้ 2.ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากระบวนการขอตรวจปล่อยสินค้าผ่านพิธีการศุลกากรเพียงแค่ประเภทเดียวเท่านั้น ซึ่งยังมีสินค้าที่ลงคลังอีกหลายประเภทที่ยังใช้เวลาเคลียร์น้อยกว่าวันที่ยังมีอัตราการตรวจปล่อยน้อยกว่าร้อยละ 80 ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาผู้ป่วยประเภทอื่น ให้เป็นไปตาม KPI ของบริษัท (มากกว่าร้อยละ 80) 3.ในการทำวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเพื่อให้เวลาในการขอตรวจปล่อยสินค้าผ่าน

พิธีการศุลกากรลดลง หวังเพื่อเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้า แต่ยังไม่ได้ศึกษาถึงอัตราของความพึงพอใจของลูกค้า ดังนั้นการศึกษารั้งต่อไปควรรักษาความพึงพอใจของลูกค้าร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

รวิรัศม์ จิระวารี. (2554). ระบบการบริหารจัดการอพาร์ทเมนต์แบบลิ้น. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ละอองดาว ชุนจิว. (2555). การปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการโดยใช้แนวคิดแบบลิ้น : กรณีศึกษาหน่วยผู้ป่วย
นอกอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน โรงพยาบาลศรีนครินทร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
กิระดิพงษ์ พูลพนา. (2554). การปรับปรุงผลผลิตภาพกระบวนการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์อพติคอลดีไวซ์ ด้วย
ระบบการผลิตแบบลิ้น. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การศึกษาเลือกทำเลที่ตั้งสำหรับการขยายสาขาโรงงานเหล็กมั่นคงพัฒนาในเขตจังหวัดปริมณฑล

STUDY SELECTS LOCATION FOR EXPANSION

OF MUNKONG-PATTANA STEEL SHOP IN THE METROPOLITAN AREA

อัยดา แสงสุรีย์¹ และ มนัสรา บารมีชัย²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์ หลักสูตร CEO MBA มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย girl_stobborn@hotmail.com

² คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย j.manibara@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเลือกทำเลที่ตั้งที่จะขยายสาขาให้กับธุรกิจวัสดุก่อสร้างของร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาเพื่อให้ธุรกิจมีความเจริญเติบโต มีฐานลูกค้า และเพิ่มประสิทธิภาพให้กับองค์กร ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ เช่น ปริมาณประชากรที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ข้อมูลปริมาณร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามลักษณะที่สำคัญของครัวเรือน ข้อมูลร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง ใน 3 จังหวัด คือจังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการ จากนั้นจึงได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์การหาทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมโดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถามการวิเคราะห์พิจารณาปัจจัยเฉลี่ยน้ำหนัก (Factor Rating Method) โดยใช้วิธีการกระบวนการตัดสินใจแบบวิเคราะห์ลำดับชั้น (AHP) และค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยของแต่ละจังหวัด เพื่อให้ได้จังหวัดที่เหมาะสม พบว่าได้ผลจากการคำนวณค่า Eigenvector ออกมาพบว่าจังหวัดสมุทรปราการมีน้ำหนักคะแนนรวมมากที่สุดจึงได้เลือกจังหวัดสมุทรปราการเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการขยายสาขาโรงงานเหล็กมั่นคงพัฒนา และนำเครื่องมือวิธีการหาจุดศูนย์กลางถ่วงน้ำหนัก (Center of Gravity) วิเคราะห์โดยการนำข้อมูลประชากรในตำบล มาคำนวณในโปรแกรมสำเร็จรูป (Excel) โดยที่ผลออกมาได้คือจุดศูนย์กลางถ่วงน้ำหนักจะอยู่ที่พิกัด ตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ และได้มีการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดและการศึกษาคู่แข่งทางการค้าเพื่อวางแผนธุรกิจเพิ่มมูลค่าในการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น ทางบริษัทได้กำหนดสินค้าที่นำมาจำหน่ายคือปูนซีเมนต์ผสมตราที่พีโอ โดยนำข้อมูลสถิติข้อมูลชนิดของวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัยในจังหวัดสมุทรปราการมาวิเคราะห์ในการเพิ่มยอดขายวัสดุก่อสร้าง

คำสำคัญ: การวิเคราะห์พิจารณาปัจจัยเฉลี่ยน้ำหนัก, วิเคราะห์ลำดับชั้น, วิธีการหาจุดศูนย์กลางถ่วงน้ำหนัก

ABSTRACT

Munkong-Pattana Steel shop is a middle-size store that sells several types of steel materials. In order to expand the business and increase customer base, Munkong-Pattana Steel shop needs to find an additional location to open a new shop. In this paper, a location selection process for this new shop by comparing 3 provinces such as Nonthaburi, Smut Prakan and Pathum Thani is explained together with the strategic directions for this new shop. The selection process starts with identifying the appropriate province for the new shop using a hierarchical decision analysis (AHP) and the weighting factor method. Then the center of gravity technique is applied to determine the best location within the selected province is in Thepharak district, Smut Prakan and has defined marketing strategies and

study the competitor trade to plan a business, add value to the product. The company has defined the products that are sold are cement mix TPI brand statistical data on housing construction materials in Smut Prakan province.

Keywords: Factor Rating Method, AHP, Center of Gravity.

1. บทนำ

บริษัท มั่นคงพัฒนา จำกัด เป็นร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้างประเภทเหล็ก เปิดบริการมานานกว่า 10 ปี ตั้งอยู่ที่ 146/2-3 ซอยร่มเกล้า 50 ถนนร่มเกล้า คลองสามประเวศ ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร มีสาขาเพียงแห่งเดียว แต่เนื่องจากปัจจุบันการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ในขณะที่พื้นที่ของประเทศยังคงเท่าเดิม ทำให้สัดส่วนจำนวนประชากรต่อหน่วยพื้นที่ เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่นความต้องการที่อยู่อาศัยมีเพิ่มขึ้น ดังนั้นในการศึกษาหาทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในการขยายสาขาของ บริษัท มั่นคงพัฒนา จำกัด จึงต้องคำนึง Demand ในส่วนของที่อยู่อาศัย หากในพื้นที่ที่ต้องการที่อยู่อาศัยก็จะมี การสร้าง การต่อเติม จะส่งผลให้มีความต้องการในส่วนของวัสดุก่อสร้างมากขึ้น ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาหาทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในการขยายสาขาของ บริษัท มั่นคงพัฒนา จำกัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร และมีฐานลูกค้าเพิ่มขึ้น เป็นการรองรับกิจกรรมทางการค้าที่จะเกิดขึ้นพร้อมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อตั้งธุรกิจสาขาใหม่แห่งนี้ พิจารณาภายในขอบเขตของการตัดสินใจเลือกตำแหน่งที่ตั้งของศูนย์กระจายสินค้าภายในเขตพื้นที่จังหวัดในเขตปริมณฑล ได้แก่จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ

1.1 จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือก่อนทางเหนือ 20 กิโลเมตร มีพื้นที่ปกครองทั้งหมด 622.303 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 388,939.375 ไร่ มีจำนวนประชากรและจำนวนปริมาณร้อยละของครัวเรือนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรี

เพศ และ เขตการปกครอง	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558
รวม	1,141,673	1,156,271	1,173,870	1,193,711
ชาย	535,711	542,196	549,941	559,119
หญิง	605,962	614,075	623,929	634,592

ตารางที่ 2 จำนวนปริมาณร้อยละของครัวเรือนจังหวัดนนทบุรี

ลักษณะบางประการของครัวเรือน	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557
ประเภทของที่อยู่อาศัย				
บ้านเดี่ยว	43.10	34.31	31.20	34.84
ห้องแถว	14.60	14.95	13.70	13.69
ทาวน์เฮาส์หรือบ้านแฝด	28.70	28.11	28.90	30.96
ห้องชุด	10.70	19.64	22.90	17.82
ชนิดของวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัย				
ตึก	76.80	78.76	83.20	78.96
ครึ่งตึกครึ่งไม้	7.20	11.17	4.90	9.74

1.2 จังหวัดปทุมธานี

ตั้งอยู่ในภาคกลาง มีเนื้อที่ประมาณ 1,525.856 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 953,660 ไร่ ห่างจาก กรุงเทพมหานคร ไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ 27.8 กิโลเมตรมีจำนวนประชากรและจำนวนปริมาณร้อยละของครัวเรือนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรในจังหวัดปทุมธานี

เพศ และ เขตการปกครอง	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558
รวม	1,033,837	1,053,158	1,074,058	1,094,249
ชาย	491,124	500,610	510,261	519,952
หญิง	542,713	552,548	563,797	574,297

ตารางที่ 4 จำนวนปริมาณร้อยละของครัวเรือนจังหวัดปทุมธานี

ลักษณะที่สำคัญของครัวเรือน	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557
ประเภทของที่อยู่อาศัย				
บ้านโคก	55.10	38.90	43.10	44.50
ห้องแถว	11.50	5.73	7.20	17.50
ทาวน์เฮาส์หรือบ้านแฝด	9.20	27.20	25.30	29.70
ห้องชุด	23.80	28.00	23.60	8.20
ชนิดของวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัย				
ตึก	61.30	84.80	82.70	78.20
ครึ่งตึกครึ่งไม้	18.70	9.10	11.80	13.70

1.3 จังหวัดสมุทรปราการ

เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย และยังเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการมีประชากรเป็นอันดับ 2 ของภาคกลาง รองจากกรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ 1,004 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรและจำนวนปริมาณร้อยละของครัวเรือนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 จำนวนประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ

เพศ และ เขตการปกครอง	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558
รวม	1,223,302	1,241,610	1,261,530	1,279,310
ชาย	588,975	596,744	605,702	613,778
หญิง	634,327	644,866	655,828	665,532

ตารางที่ 6 จำนวนปริมาณร้อยละของครัวเรือนจังหวัดสมุทรปราการ

ลักษณะที่สำคัญของครัวเรือน	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557
ประเภทของที่อยู่อาศัย				
บ้านโคก	36.80	35.49	32.00	33.63
ห้องแถว	28.10	20.74	25.50	32.81
ทาวน์เฮาส์หรือบ้านแฝด	22.10	18.30	17.20	13.61
ห้องชุด	12.70	24.77	24.80	18.91
ชนิดของวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัย				
ตึก	71.50	79.00	80.20	82.23
ครึ่งตึกครึ่งไม้	4.40	4.64	3.00	5.19

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

ทางผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาหาทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในการขยายสาขาของบริษัท มั่นคงพัฒนา จำกัด เนื่องจากทางบริษัทมีที่ตั้งสาขาอยู่เพียงแห่งเดียว และมีความต้องการขยายสาขาออกไปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร มีฐานลูกค้าเพิ่มขึ้น และวางแผนธุรกิจร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาสาขาใหม่เพื่อเพิ่มยอดขายอีกด้วย

3. การดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเลือกทำเลที่ตั้งสำหรับการขยายสาขาร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาในเขตจังหวัดปริมณฑลผู้ศึกษาได้ทำการศึกษากลุ่มประชากรจำนวน 2 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มประชากรกลุ่มบุคคลประกอบด้วยผู้บริหารและพนักงานภายในบริษัทมั่นคงพัฒนา จำกัด จำนวน 5 คน ประชากรภายในจังหวัดที่มีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในการขยายสาขาร้านเหล็กมั่นคงพัฒนา เพื่อตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ และได้กำหนดปัจจัยในการนำมาวิเคราะห์เพื่อเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมได้แก่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการมีคู่แข่งทางธุรกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้าน Demand ปัจจัยด้านความสะดวกในการ Supply นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้นำเครื่องมือ Factor Rating Method, Center of gravity และแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าและการใช้บริการร้านวัสดุก่อสร้างร้านเหล็กมั่นคงพัฒนามาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิธีการประเมินปัจจัย มีขั้นตอนการทำงานดังนี้ 1 การกำหนดจังหวัดพื้นที่เป้าหมาย 2 การเรียงลำดับความสำคัญปัจจัยหลักและปัจจัยย่อย 3 การคำนวณค่าน้ำหนักปัจจัยหลัก (โดยใช้วิธี AHP) และค่าน้ำหนักปัจจัยย่อยของแต่ละจังหวัด 4 การหาค่าเฉลี่ยในแต่ละปัจจัยหลักและค่าเฉลี่ยในแต่ละปัจจัยย่อยของแต่ละจังหวัด 5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยหลักและปัจจัยย่อยของกลุ่มประชากร 6 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการให้น้ำหนักคะแนนของแต่ละปัจจัย 7 นำเครื่องมือ Center of gravity มาคำนวณเพื่อเลือกตำแหน่งสาขาโดยการหาจุดศูนย์กลางในพื้นที่ 8 การแจกแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าและการใช้บริการของร้านเหล็กมั่นคงพัฒนา 9 การนำผลจากแบบสอบถามความพึงพอใจมากำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด 10 วางแผนธุรกิจร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาสาขาใหม่ในการเพิ่มยอดขายวัสดุก่อสร้าง 11 สรุปผลวิจัย

4. ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยหลักตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจะให้ผู้บริหารเป็นผู้ให้คะแนนน้ำหนักและหาค่าน้ำหนักของปัจจัยหลักโดยใช้วิธีการตัดสินใจแบบวิเคราะห์ลำดับชั้น (AHP) จะได้ค่าน้ำหนักด้านปัจจัยต่างๆดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ตารางแสดงการแสดงผลค่า Normalize และค่า Eigenvector

	เศรษฐศาสตร์	การมีคู่แข่งทางธุรกิจ	สังคม	Demand	ความสะดวกในการ Supply		ค่าน้ำหนัก
เศรษฐศาสตร์	0.070	0.013	0.172	0.012	0.020	0.287	0.057
การมีคู่แข่งทางธุรกิจ	0.352	0.087	0.242	0.108	0.411	1.200	0.240
สังคม	0.015	0.087	0.034	0.012	0.020	0.168	0.034
Demand	0.070	0.784	0.310	0.108	0.411	1.683	0.337
ความสะดวกในการ Supply	0.493	0.029	0.242	0.760	0.138	1.662	0.332

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยหลัก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยหลัก ของพนักงานร้านเหล็กมั่นคงพัฒนา จะได้ค่าน้ำหนักด้านปัจจัยหลัก ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียงลำดับของปัจจัยหลักของพนักงานร้านเหล็กมั่นคงพัฒนา

ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาเลือกพื้นที่	ผลรวมปัจจัย
ปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์	5.70
ปัจจัยด้านคู่แข่งทางธุรกิจ	24.0
ปัจจัยด้านสังคม	3.40
ปัจจัยด้าน Demand	33.70
ปัจจัยด้านความสะดวกในการ Supply	33.20
ผลรวมค่าน้ำหนัก	100

4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียงลำดับของปัจจัยย่อย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยย่อย ของพนักงานร้านเหล็กมั่นคงพัฒนา จะได้ค่าน้ำหนักด้านปัจจัยหลัก ดังตารางที่ 9, 10, 11, 12 และตารางที่ 13

ตารางที่ 9 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียงลำดับของปัจจัยย่อยปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์

ปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์	ผลรวมปัจจัย
ราคาที่ดิน	2.91
โอกาสลงทุนเพิ่มของธุรกิจในอนาคต	2.79
ผลรวมค่าน้ำหนัก	5.7%

ตารางที่ 10 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียงลำดับของปัจจัยย่อยปัจจัยด้านการมีคู่แข่งทางธุรกิจ

ปัจจัยด้านการมีคู่แข่งทางธุรกิจ	ผลรวมปัจจัย
คู่แข่งรายใหญ่	12.24
คู่แข่งรายย่อย	11.76
ผลรวมค่าน้ำหนัก	24%

ตารางที่ 11 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียงลำดับของปัจจัยย่อยปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคม	ผลรวมปัจจัย
สภาพแวดล้อม	1.77
การจ้างแรงงาน	1.63
ผลรวมค่าน้ำหนัก	3.4%

ตารางที่ 12 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียงลำดับของปัจจัยย่อยปัจจัยด้าน Demand

ปัจจัยด้าน Demand	ผลรวมปัจจัย
ด้านประชากร	12.22
จำนวนของที่อยู่อาศัย	10.74
ชนิดของวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัย	10.74
ผลรวมค่าน้ำหนัก	33.7%

ตารางที่ 13 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียงลำดับของปัจจัยย่อยปัจจัยด้านความสะดวกในการ Supply

ปัจจัยด้านความสะดวกในการ Supply	ผลรวมปัจจัย
ใกล้โรงงาน	15.09
ต้นทุนค่าขนส่ง	18.11
ผลรวมค่าน้ำหนัก	33.2%

4.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการให้น้ำหนักคะแนนของแต่ละปัจจัยในแต่ละจังหวัด

เมื่อได้ทำการรวมคะแนนที่พนักงานและผู้บริหารร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาตอบแบบสอบถามทั้งปัจจัยหลักและปัจจัยย่อยแล้วพบว่าจังหวัดสมุทรปราการมีน้ำหนักคะแนนรวม 75.57% จังหวัดปทุมธานีน้ำหนักคะแนนรวม 66.89% และจังหวัดนนทบุรีมีน้ำหนักคะแนนรวม 56.80% ดังตารางที่ 14 พบว่าปัจจัยของจังหวัดในแต่ละจังหวัดมีความได้เปรียบในการเลือกทำเลที่ตั้งในคนละด้าน เพียงแต่ธุรกิจจะสนใจเลือกเลือกจังหวัดไหนในการเลือกเป็นทำเลที่ตั้ง

ตารางที่ 14 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการให้น้ำหนักคะแนนของแต่ละปัจจัยในแต่ละจังหวัด

ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาเลือกพื้นที่	จังหวัดนนทบุรี	จังหวัดปทุมธานี	จังหวัดสมุทรปราการ
ปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์	3.17	3.29	3.29
ปัจจัยด้านคู่แข่งทางธุรกิจ	15.36	12.98	8.19
ปัจจัยด้านสังคม	2.83	2.65	2.41
ปัจจัยด้าน Demand	22.16	26.72	28.48
ปัจจัยด้านความสะดวกในการ Supply	13.28	21.25	33.20
ผลรวมค่าน้ำหนักคะแนน 100%	56.80	66.89	75.57

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลวิธีหาจุดศูนย์กลาง (Center of Gravity)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการคำนวณเพื่อเลือกทำเลที่ตั้งสาขาโรงงานเหล็กมั่นคงพัฒนาโดยการหาจุดศูนย์กลางในพื้นที่โดยใช้วิธีหาจุดศูนย์กลาง (Center of Gravity) จากข้อมูลจำนวนประชากรแต่ละตำบลในจังหวัดสมุทรปราการและจุดทำเลที่ตั้งของตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้ศึกษานำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นมาเข้าสู่การคำนวณการวิเคราะห์หาจุดศูนย์กลาง (Center of Gravity) และคำนวณจากโปรแกรม Microsoft Excel โดยคำนวณตามสูตรดังต่อไปนี้

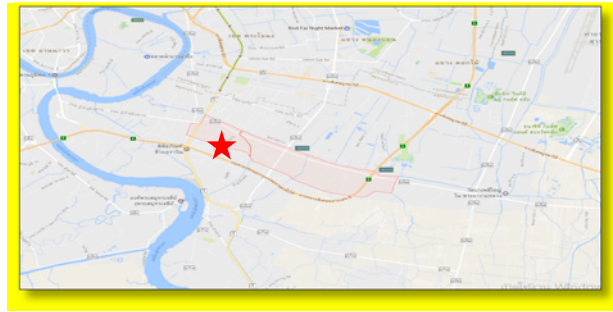
$$\text{วิธีการคำนวณหาทำเลที่ตั้ง } (\bar{x}, \bar{y})$$

$$\bar{x} = \frac{\sum(Q_i \times x_i)}{\sum Q_i}, \quad \bar{y} = \frac{\sum(Q_i \times y_i)}{\sum Q_i}$$

จะได้ผลลัพธ์ดังนี้ ค่าพิกัดบนแกน x = 13.60676883

ค่าพิกัดบนแกน y = 100.6525511

การคำนวณหาทำเลที่ตั้งได้จุดทำเลที่ตั้งออกมาคือ ตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการดังรูปภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 จุดตำแหน่งทำเลที่ตั้งสาขาร้านเหล็กมั่นคงพัฒนา
ตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าและการใช้บริการร้านวัสดุ ก่อสร้าง

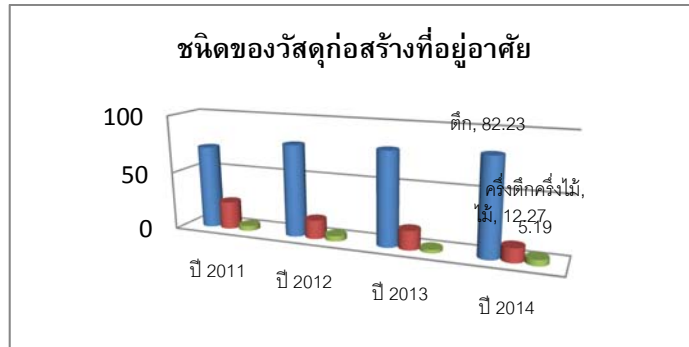
การแจกแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าและการใช้บริการของร้านวัสดุก่อสร้างเพื่อนำผลจากแบบสอบถามมากำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดได้ผลการศึกษาดังนี้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างของผู้บริโภคเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่ตัดสินใจเลือกทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ ให้ความสำคัญกับการที่สินค้าดีมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีการรับรอง มอก. ในระดับที่มากที่สุด รองลงมาคือ มีการรับประกันคุณภาพสินค้า มีสินค้าให้เลือกหลากหลาย สินค้าถูกจัดวางในที่ที่เหมาะสม มีความสะอาด เป็นระเบียบ และมีการติดชื่อชนิดสินค้าอย่างชัดเจน ตามลำดับ ด้านราคา ให้ความสำคัญกับสินค้ามีคุณภาพคุ้มกับราคาที่กำหนด ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ สามารถต่อรองราคาได้ มีราคาถูกกว่าผู้ประกอบการอื่น มีการชำระเงินได้หลาย และมีการแสดงราคาชัดเจนในช่องทางต่าง ๆ ตามลำดับ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ให้ความสำคัญกับการมีบริการจัดส่งสินค้า ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ สถานที่จอดรถเพียงพอต่อการมารับบริการ ทำเลที่ตั้งอยู่ติดถนนใหญ่ มีการสั่งซื้อสินค้าผ่านทางระบบออนไลน์ เช่น Facebook, Website ได้เลย และมีความชัดเจนของป้ายร้านเดินทางมาได้สะดวก ตามลำดับ ด้านการส่งเสริมการตลาดให้ความสำคัญกับการมีส่วนลดให้กับลูกค้าในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีการจำหน่ายสินค้าเป็นเงินเชื่อแก่ลูกค้า มีบริการเปลี่ยน/คืนสินค้า มีของแจกของแถมเนื่องในโอกาสต่างๆ และมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ร้านและสินค้าผ่านทางระบบออนไลน์ เช่น Facebook, Website ตามลำดับ ด้านกระบวนการให้บริการ ให้ความสำคัญกับพนักงานมีความเต็มใจและความพร้อมในการให้บริการอย่างสุภาพของพนักงาน ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ พนักงานมีการทำงานเป็นระบบอย่างถูกต้อง การให้บริการเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด มีความรวดเร็วในการให้บริการ พนักงานมีการบริการที่เป็นกันเองระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ และมีความเหมาะสมในการแต่งกายของผู้ให้บริการ ตามลำดับ ด้านการบริการเพิ่มเติมในร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาสาขาที่ 2 มีความต้องการให้มีการบริการติดต่อผู้รับเหมาที่เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ให้ลูกค้า ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือต้องการให้มีการบริการส่งสินค้าตามที่ลูกค้าต้องการ มีการส่งตัวแทนไปติดต่อกับโครงการถึงที่เพื่อเสนอสินค้าและราคา

4.7 การวางแผนธุรกิจร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาสาขาใหม่ในการเพิ่มยอดขายวัสดุก่อสร้าง

การวางแผนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางธุรกิจได้มีข้อมูลซึ่งการกำหนดตัวสินค้าและราคาที่จะนำมาจำหน่ายนี้ ทางร้านเหล็กมั่นคงพัฒนา ได้กำหนดตัวผลิตภัณฑ์คือ ปูนซีเมนต์สำเร็จรูปแบบถุง คือ ปูนซีเมนต์ผสมตราที่พีไอ (สีเขียว) และปูนซีเมนต์ผสมตราที่พีไอ (สีแดง) เนื่องจากทางร้านได้นำข้อมูลสถิติลักษณะที่สำคัญของครัวเรือนจังหวัด

สมุทรปราการจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในส่วนของข้อมูลชนิดของวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัย จากรูปภาพกราฟที่ 1 แสดงให้เห็นว่าที่อยู่อาศัยในจังหวัดปทุมธานีในส่วนของตึก คิดเป็นร้อยละ 82.23 และที่อยู่อาศัยที่เป็นไม้ คิดเป็นร้อยละ 12.27

รูปภาพกราฟที่ 1 กราฟแสดงสถิติลักษณะที่สำคัญของครัวเรือนจังหวัดสมุทรปราการปี ค.ศ. 2011 – ค.ศ. 2014
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ ข้อมูลชนิดของวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัย

ดังนั้นวัสดุก่อสร้างที่จะนำมาสร้างที่อยู่อาศัยที่เป็นตึกที่เป็นส่วนประกอบสำคัญนั่นก็คือ ปูน ทางร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาจึงได้นำปูนซีเมนต์ผสมตราทีพีโอ (สีเขียว) และปูนซีเมนต์ผสมตราทีพีไอ (สีแดง) ดังรูปภาพที่ 2 เนื่องจากเป็นตราสินค้าที่มีความน่าเชื่อถือ และคุณภาพดีมาจำหน่ายเป็นสินค้าในร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาสาขาที่ 2 เพื่อเพิ่มรายได้และเป็นการเจาะตลาดเป้าหมายกลุ่มใหม่

รูปภาพที่ 2 รูปภาพปูนซีเมนต์ผสมตราทีพีโอ (สีเขียว) และปูนซีเมนต์ผสมตราทีพีไอ (สีแดง)

เมื่อกำหนดตัวผลิตภัณฑ์ได้แล้วจึงทำการกำหนดราคาเพื่อจำหน่าย การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ของนั้นจำเป็นต้องรู้ราคาของกลุ่มแข่งก่อนภายในระแวกใกล้เคียงกับร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาสาขาที่ 2 ก่อน เพื่อช่วยประเมินการตัดสินใจในการกำหนดราคาว่าจะตัดสินใจกำหนดราคาอย่างไรในโครงสร้างการกำหนดราคาของร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาสาขาที่ 2 ทางผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาตลาดแล้วตั้งราคาให้ทางร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาสาขาที่ 2 ได้กำไรมากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยที่ยังคงแข่งขันกับคู่แข่งได้ โดยกำหนดราคาดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ราคาปูนซีเมนต์ผสมตราทีพีโอ (สีเขียว) และปูนซีเมนต์ผสมตราทีพีโอ (สีแดง)
ร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาสาขาที่ 2

	ราคาปูนถุง	
ปูนซีเมนต์ตรง TPI (เขียว)	112	บาท/ถุง
ปูนซีเมนต์ตรง TPI (แดง)	124	บาท/ถุง

ทางร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาได้สำรวจธุรกิจจำหน่ายวัสดุก่อสร้างคู่แข่งภายในพื้นที่ตำบลเทพารักษ์ จังหวัดสมุทรปราการ จะเน้นไปที่ลูกค้ารายได้โดยลูกค้าจะต้องมีการสั่งซื้อสินค้าในปริมาณมากทางร้านจึงจะ Service ให้กับลูกค้าได้ ร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาและร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้างที่เป็นคู่แข่งจึงมีการนำเสนอกลยุทธ์ที่แตกต่างกันออกไปตามความต้องการของลูกค้า ทางร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาจึงมุ่งเน้นเป้าหมายไปที่กลุ่มลูกค้ารายย่อย คือลูกค้าสามารถสั่งซื้อสินค้าในปริมาณที่น้อยได้ และทางร้านสามารถ Service ให้กับลูกค้าตามปริมาณสั่งที่เหมาะสมได้

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการวัดลำดับความสำคัญปัจจัยหลักโดยใช้วิธีการตัดสินใจโดยวิเคราะห์ลำดับชั้น (AHP) โดยการคำนวณค่า Eigenvector พบว่าค่าน้ำหนักที่ได้คือ ปัจจัยด้าน Demand ค่าน้ำหนัก 0.337 มีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด ปัจจัยด้านความสะดวกในการ Supply ค่าน้ำหนัก 0.332 ปัจจัยด้านการมีคู่แข่งทางธุรกิจ ค่าน้ำหนัก 0.240 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ค่าน้ำหนัก 0.057 และปัจจัยด้านสังคมค่าน้ำหนัก 0.034 ตามลำดับ และนำค่าจากการวัดลำดับความสำคัญปัจจัยหลักมาวิเคราะห์ข้อมูลกับค่าเรียงลำดับความสำคัญปัจจัยย่อย เมื่อได้ทำการรวมคะแนนแบบสอบถามแล้วพบว่าจังหวัดสมุทรปราการมีน้ำหนักคะแนนรวม 75.57% จังหวัดปทุมธานีน้ำหนักคะแนนรวม 66.89% และจังหวัดนนทบุรีมีน้ำหนักคะแนนรวม 56.80% แสดงให้เห็นว่าจังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่เหมาะสมในการเลือกเป็นทำเลที่ตั้งร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาสาขาที่ 2 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลการคำนวณเพื่อเลือกตำแหน่งที่ตั้งสาขาร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาโดยการหาจุดศูนย์กลางในพื้นที่โดยใช้วิธีหาจุดศูนย์กลาง (Center of Gravity) วิเคราะห์โดยการนำข้อมูลประชากรในตำบล มาคำนวณในโปรแกรมสำเร็จรูป (Excel) โดยที่ผลออกมาได้คือจุดศูนย์กลางถ่วงน้ำหนักจะอยู่ที่พิกัด (13.60676883, 100.6525511) จากการคำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณหาทำเลที่ตั้งได้จุดตำแหน่งที่ตั้งออกมาคือ ตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ

การเพิ่มมูลค่าให้กับทางร้านมั่นคงพัฒนาสาขาที่ 2 จากการกำหนดราคาและสินค้า ผู้ศึกษาได้กำหนดสินค้าที่นำมาจำหน่ายเพิ่มเติมคือ ปูนซีเมนต์ผสมตราทีพีโอ (สีเขียว) และปูนซีเมนต์ผสมตราทีพีโอ (สีแดง) โดยนำข้อมูลสถิติข้อมูลชนิดของวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัยในจังหวัดสมุทรปราการมาวิเคราะห์ โดยกำหนดราคาขายปูนซีเมนต์ผสมตราทีพีโอ (สีเขียว) ในราคาถุงละ 112 บาท และปูนซีเมนต์ผสมตราทีพีโอ (สีแดง) ในราคาถุงละ 124 บาท โดยการกำหนดราคาวิเคราะห์จากข้อมูลของคู่แข่งด้วยนอกจากนี้ยังได้กำหนดปริมาณการขายในอนาคตของร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาสาขาที่ 2 ในจำนวนที่เหมาะสมกำหนดกลยุทธ์การตลาด โดยที่ทางร้านเหล็กมั่นคงพัฒนาเน้นเป้าหมายไปที่กลุ่มลูกค้ารายย่อย สามารถบริการจัดส่งสินค้าสำหรับสินค้าจำนวนน้อยได้ มีบริการตัดเหล็ก และนอกจากนี้ยังมีบริการสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งนี้

ในการศึกษารั้งนี้แสดงให้เห็นถึงการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจมาศึกษาการเลือกทำเลที่ตั้งของร้านเหล็กมั่นคงพัฒนา เพื่อที่จะหาทำเลที่เหมาะสมในการประกอบธุรกิจเพื่อความก้าวหน้าของธุรกิจได้

การศึกษาการส่งเสริมการตลาด ศึกษาสินค้าที่คู่แข่งจำหน่าย และในด้านของราคาที่อยู่แข่งทางธุรกิจตั้งไว้สามารถนำมาวิเคราะห์การตั้งราคาและสินค้าที่จะนำมาจำหน่าย และสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อทำกลยุทธ์การตลาดของทางร้านเหล็กมั่นคงพัฒนา

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

ในการศึกษารั้งต่อไปผู้ศึกษาควรที่จะเก็บข้อมูลของคู่แข่งทางธุรกิจอย่างละเอียด ถึงกระบวนการส่งเสริมการตลาด การจัดจำหน่าย เพื่อที่จะนำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์วัดประสิทธิภาพในการแข่งขันได้ และยังสามารถนำข้อมูลมาพัฒนาธุรกิจเพื่อที่จะแข่งขันกับคู่แข่งในพื้นที่เดียวกันได้

เอกสารอ้างอิง

รชฎ ขำบุญและคณะ. (2008). การตัดสินใจเลือกที่ตั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Factor Rating Method), การจัดการการผลิตและการปฏิบัติการ

จินตนา แซ่ถั่ว. (2554). ทฤษฎีตัวแบบจุดศูนย์กลาง (Center of Gravity). น.10

จำนวนประชากรและจำนวนปริมาณร้อยละของครัวเรือนจังหวัดนนทบุรี. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2559, จาก

สำนักงานสถิติแห่งชาติ http://satun.old.nso.go.th/nso/project/search/result_by_department.jsp

จำนวนประชากรและจำนวนปริมาณร้อยละของครัวเรือนจังหวัดปทุมธานี. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2559, จาก

สำนักงานสถิติแห่งชาติ http://satun.old.nso.go.th/nso/project/search/result_by_department.jsp

จำนวนประชากรและจำนวนปริมาณร้อยละของครัวเรือนจังหวัดสมุทรปราการ. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2559, จาก

สำนักงานสถิติแห่งชาติ http://satun.old.nso.go.th/nso/project/search/result_by_department.jsp

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ
พนักงานขายบริษัทประกันชีวิต XYZ ที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร
THE RELATION BETWEEN WORK MOTIVATION AND WORK PERFORMANCE
OF SALE PERSON AT XYZ LIFE INSURANCE COMPANY

ณัฐพงศ์ แสนแก้ว¹ และ พนิดา สุรชัยกุลวัฒนา²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย nattapong.mut@gmail.com

² อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย panita.s1453@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานขายบริษัทประกันชีวิต XYZ ที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS ซึ่งสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุเชิงเส้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอายุการทำงาน 3 – 6 ปี และมีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับดี ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับดี และปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านจูงใจและด้านค่าจูงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนอกจากนั้นแล้วยังพบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทุกด้าน ส่วนแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความสำเร็จของงานหรือด้านนโยบายในการบริหารหรือด้านความมั่นคงในการทำงานยังส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน และด้านเวลา และยังพบอีกว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านค่าตอบแทนและด้านลักษณะงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทุกด้าน

คำสำคัญ: แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ABSTRACT

The research is to study The Relation between Work Motivation and Work Performance of Sale Person at XYZ Life Insurance Company. A questionnaire was used as the data collection instrument and analyzed by using SPSS. The statics used for the analysis include percentage, mean, standard deviation and analysis of multiple linear regressions. The findings reveal the following. The majority of sample groups were female, aged between 30 - 39 years, marital status/living together, Bachelor's Degree, work experience 3 - 5 years and an average monthly income of 20,001 – 30,000 bath. The work motivation and work performance overall level is good. The motivation factors overall was related to work performance with at moderate level of 0.05 significant. When examining each factor, I

found that only one related to all work performance at moderate level of 0.05 significant is responsible, whereas motivation in salary and work itself was not significantly correlated with work performance.

Keywords: Work Motivation, Work Performance

1. บทนำ

ในปัจจุบันมนุษย์ต้องเผชิญความเสี่ยงในการใช้ชีวิตประจำวันอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุหรือ โรคภัยไข้เจ็บ ทำให้มนุษย์พยายามแสวงหาหนทางที่จะรักษาชีวิตของตนเองให้ยืนยาว และสร้างหลักประกันให้แก่ตนเองและครอบครัวสำหรับอนาคต ดังนั้นผู้บริโภครจึงให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อประกันชีวิต เพราะสามารถช่วยกระจายความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และเป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิต ทำให้การแข่งขันในตลาดธุรกิจประกันภัยชีวิตทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะบริษัทประกันภัยชีวิตหลากหลายบริษัทได้มีการปรับนโยบายการขายผลิตภัณฑ์ที่มากขึ้นและมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้บริโภคที่เป็นออนไลน์ เนื่องจากเป็นช่องทางที่ผู้บริโภคใช้เพื่อเข้าถึงข้อมูลของบริษัทประกันภัยชีวิต เปรียบเทียบราคาและนโยบายประกันภัยชีวิต รวมถึงประสบการณ์ในการเรียกร้องค่าชดเชยต่างๆ จึงทำให้ผู้บริโภคมีข้อมูลและอำนาจการต่อรองมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้บริโภคยังคงมองหา คือการให้บริการสินค้าแบบใกล้ชิดเอาใจใส่ และตรงตามความต้องการของผู้บริโภคแต่ละบุคคล ดังนั้นพนักงานขายประกันภัยชีวิตจึงมีบทบาทสำคัญมากในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริโภค แต่เนื่องด้วยสภาพการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกที่สูง ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกันทำยอดขายของพนักงานขายแต่ละบุคคล หรือการแข่งขันเพิ่มจำนวนยอดขายตามที่บริษัทกำหนดเป้าหมายไว้ ย่อมส่งผลให้พนักงานขายเกิดความตึงเครียดและกดดันอย่างหนัก ทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายท้อแท้ในการทำงาน จนอาจถึงขั้นตัดสินใจลาออกจากงานที่ทำอยู่ ดังนั้นบริษัทประกันภัยชีวิตจึงควรสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติให้กับพนักงานขาย เพื่อรักษาพนักงานขายที่มีความรู้ความสามารถและชำนาญในสายงานขายไว้ และทำให้พนักงานขายสามารถปฏิบัติงานขายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อนำพองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานขายบริษัทประกันชีวิต XYZ ที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานขายบริษัทประกันชีวิต XYZ ที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานขายบริษัทประกันชีวิต XYZ ที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร

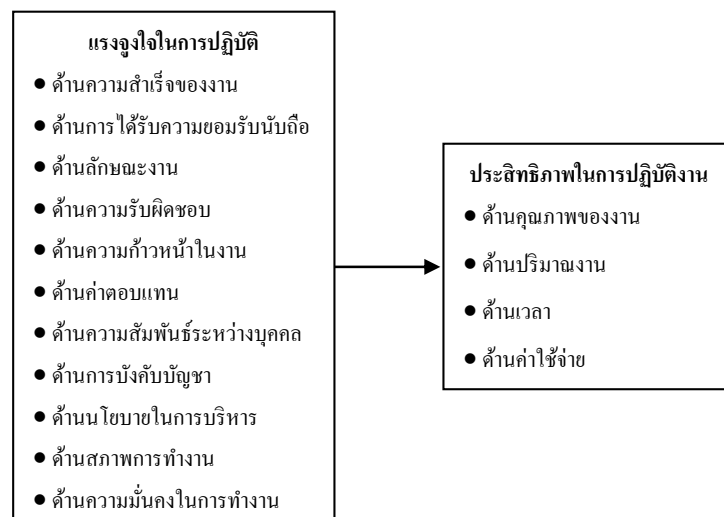
3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานขายบริษัทประกันชีวิต XYZ ที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Question) ที่มีกำหนดตัวเลือกคำตอบต่างๆ เอาไว้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน มกราคม 2560 โดยประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานขายบริษัทประกันชีวิต XYZ ที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งหมด 7,080 คน ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 367 คน ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินค่าในระดับร้อยละ 5 หลังจากนั้นทำการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามจำนวน 367 ชุด และนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS ซึ่งสถิติที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุเชิงเส้น (Multiple linear regression analysis) ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในภาพรวม และนอกจากนี้ยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้ง 11 ด้านว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านอย่างไรบ้าง เพื่อนำมาสร้างเป็นโมเดลในการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

กรอบแนวคิด

4. ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ พนักงานขายบริษัทประกันชีวิต XYZ ที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 367 คน จากการศึกษาค้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 30-39 ปี มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอายุการทำงาน 3 – 6 ปี และมีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 (S.D. = 0.519) เมื่อทำการพิจารณาในแต่ละปัจจัยจะเห็นว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจสูงที่สุด คือ ด้านความสำเร็จของงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจสูงที่สุด คือ ด้านนโยบายในการบริหาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ซึ่งแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทุกด้านอยู่ในระดับดี

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นของระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 (S.D. = 0.584) เมื่อทำการพิจารณาในแต่ละด้านจะเห็นว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงานสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 รองลงมาเป็นด้านเวลา ด้านค่าใช้จ่าย และด้านปริมาณงาน ตามลำดับ ซึ่งประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทุกด้านอยู่ในระดับดี

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานพบว่า ปัจจัยด้านจิตใจและปัจจัยด้านค้ำจุนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในภาพรวม และนอกจากนั้นแล้วปัจจัยด้านจิตใจและปัจจัยด้านค้ำจุนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านค่าใช้จ่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงในการปฏิบัติงานทั้ง 11 ด้านว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านอย่างไรบ้าง ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะประกอบด้วยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับความยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านความมั่นคงในการทำงาน ส่วนของปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะประกอบด้วยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความสำเร็จของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในงาน ด้านการบังคับบัญชา ด้านนโยบายในการบริหาร และด้านความมั่นคงในการทำงาน ส่วนของปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านเวลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะประกอบด้วยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความสำเร็จของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านนโยบายในการบริหาร ด้านสภาพการทำงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน ส่วนของปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านค่าใช้จ่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะประกอบด้วยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในงาน และด้านสภาพการทำงาน และนอกจากนั้นยังพบอีกว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านค่าตอบแทนและด้านลักษณะงานไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทุกด้าน

ตารางที่ 1 แสดงสรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์

ปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูง ในการปฏิบัติงาน	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน			
	ด้านคุณภาพของงาน	ด้านปริมาณงาน	ด้านเวลา	ด้านค่าใช้จ่าย
ด้านความสำเร็จของงาน	✓	✓	✓	-
ด้านการได้รับความยอมรับนับถือ	✓	-	-	-
ด้านลักษณะงาน	-	-	-	-
ด้านความรับผิดชอบ	✓	✓	✓	✓
ด้านความก้าวหน้าในงาน	-	✓	-	✓
ด้านค่าตอบแทน	-	-	-	-
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	✓	-	✓	-
ด้านการบังคับบัญชา	-	✓	-	-

ปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูง ในการปฏิบัติงาน	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน			
	ด้านคุณภาพของงาน	ด้านปริมาณงาน	ด้านเวลา	ด้านค่าใช้จ่าย
ค่านโยบายในการบริหาร	✓	✓	✓	-
ค่านสภาพการทำงาน	-	-	✓	✓
ค่านความมั่นคงในการทำงาน	✓	✓	✓	-
หมายเหตุ: ✓ คือ มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน				
- คือ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน				

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยค่าจูนมีค่าเฉลี่ยมากกว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานของ ชูเกียรติ ชัยพวง (2554) โดยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจมีค่าเฉลี่ยมากกว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยค่าจูน เนื่องจากพนักงานมีความรับผิดชอบในการทำงานค่อนข้างสูง มีอิสระในการทำงาน พนักงานสามารถทำงานที่รับผิดชอบได้เสร็จทันเวลาที่กำหนด และงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามความรู้ความสามารถของพนักงาน และยังไม่สอดคล้องกับงานของ นางสาวรณมา อารวม (2557) โดยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจมีค่าเฉลี่ยมากกว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยค่าจูน เนื่องจากพนักงานสามารถปฏิบัติงานโดยปราศจากการควบคุมการทำงาน งานที่ทำตรงตามความรู้ความสามารถของพนักงาน และปริมาณงานมีความเหมาะสม จึงเห็นได้ว่าพนักงานชายบริษัทประกันชีวิต XYZ มีการควบคุมการทำงานมากจนเกินไป ทำให้ไม่สามารถวางแผนการดำเนินงานของตนเองได้ และพนักงานที่คัดเลือกเข้ามาทำงานไม่มีความรู้ความสามารถตรงตามสายงานที่แต่งตั้งแต่แรก อย่างไรก็ตามผลการศึกษายังมีความคล้ายคลึงกับงานของ คาริน ปฏิเมธีภรณ์ (2556) โดยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยค่าจูน เมื่อทำการพิจารณารายด้านจะพบว่า ค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่อยู่ในปัจจัยค่าจูน จึงสรุปได้ว่าการศึกษาทั้งสองนี้องค์การให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในองค์กร สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน

2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านเวลา ด้านค่าใช้จ่าย และด้านปริมาณงาน ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานของ สมยศ เข้มเฟื่อน (2551) เนื่องจากบริษัทดังกล่าวอยู่ในอุตสาหกรรมการผลิตต่อเรือขนาดใหญ่ที่เน้นการทำงานเป็นขั้นตอนของระบบอุตสาหกรรม ผลิตด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง เพื่อให้ได้ปริมาณงานตามขีดความสามารถของเครื่องจักรเป็นหลัก และด้วยความเป็นระบบอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จึงมีมาตรฐานการผลิตที่ตืออยู่แล้ว พนักงานจึงรับรู้ถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงานมากกว่าคุณภาพของงาน ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้ที่เน้นคุณภาพของงานด้วยการใส่ใจถึงความพึงพอใจของลูกค้า และการปฏิบัติงานขายเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพในการออกงานจัดแสดงผลิตภัณฑ์ของบริษัท ณ สถานที่ต่างๆ และยังไม่สอดคล้องกับงานของ คาริน ปฏิเมธีภรณ์ (2556) โดยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านผลลัพธ์ของงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งด้านผลลัพธ์ของงานมีคล้ายคลึงกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงาน แต่เนื่องจากการทำงานของพนักงานอาจทำให้สินค้าได้รับความเสียหายจากการชนส่งพัสดุทางอากาศ จึงทำให้การทำงานยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร และไม่สามารถสำเร็จตรงตามเวลาที่กำหนด ซึ่งหมายความว่าพนักงานเน้นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านกระบวนการที่มีคล้ายคลึงกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านเวลามากกว่า ซึ่ง

แตกต่างจากการศึกษาค้นคว้าที่พนักงานเน้นการทำงานให้มีคุณภาพ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อด้อยเกี่ยวกับงานของ มาลินี นกศิริ และธนเดช กังสวัสดิ์ (2558) โดยพนักงานให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงานมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านปริมาณงาน ซึ่งหมายความว่าการทำงานของพนักงานเน้นการทำงานที่มีคุณภาพถูกต้องและรวดเร็ว และสามารถผลิตชิ้นส่วนอะไหล่ยานยนต์ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อสามารถมอบสินค้าให้กับลูกค้าได้ทันเวลาและเกิดความพึงพอใจ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ที่ให้ความสำคัญกับการทำงานให้เกิดคุณภาพที่ดี เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า และใช้เวลาในการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างจากงานของ คาริน ปฎิเมธีภรณ์ (2556) โดยประสิทธิภาพในการทำงานจะพิจารณา 3 มิติ คือ มิติด้านค่าใช้จ่าย มิติด้านกระบวนการบริหาร และมิติด้านผลลัพธ์แต่การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มีการเพิ่มมิติด้านปริมาณงานด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มความละเอียดและความเข้าใจกับปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายว่ามีความเหมาะสมกับงานที่ทำอย่างไร เนื่องจากงานขายประกันชีวิตนั้นเป็นงานที่มีการทำยอดขายตามเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นการนำมิติด้านปริมาณงานมาใช้จึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการศึกษา และผลจากการศึกษาพบว่า มิติด้านผลลัพธ์ของงานมีสอดคล้องกับมิติด้านคุณภาพของงานในการศึกษาค้นคว้านี้ แต่พนักงานให้ความสำคัญเห็นมิติด้านผลลัพธ์ต่ำที่สุด ซึ่งหมายความว่าพนักงานให้ความสำคัญกับมิติด้านค่าใช้จ่าย เพื่อใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด และมิติด้านกระบวนการบริหารที่เน้นมีเทคนิคการทำงานที่รวดเร็ว และทำให้ได้ผลผลิตที่เพิ่มมากขึ้น ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาค้นคว้านี้ที่พนักงานเน้นคุณภาพของการทำงานลำดับแรก เน้นความสามารถในการบริหารเวลาลำดับสอง และเน้นมิติค่าใช้จ่ายลำดับสาม และเมื่อทำการพิจารณาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านจูงใจและด้านคำจูงพบว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ นอกจากนั้นแล้วผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้ง 11 ด้าน ว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงานแต่ละด้านอย่างไรบ้าง ซึ่งเป็นการศึกษาเพิ่มเติมครั้งนี้เป็นการนำเสนอมุมมองใหม่ในการศึกษาทั่วไป และมีความละเอียดกว่างานของ คาริน ปฎิเมธีภรณ์ (2556) และจากผลการศึกษาพบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทุกด้าน คือ ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านค่าใช้จ่าย ซึ่งมีความน่าสนใจอย่างมากในการศึกษาค้นคว้านี้ กล่าวคือ ถ้าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทุกด้านเพิ่มขึ้นตาม และถ้าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความสำเร็จของงานหรือด้านนโยบายในการบริหารหรือด้านความมั่นคงในการทำงานเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน และด้านเวลาเพิ่มขึ้นตาม และยังพบอีกว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านค่าตอบแทนและด้านลักษณะของงานไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทุกด้าน ซึ่งหมายความว่าค่าตอบแทนขึ้นอยู่กับการขายสินค้าและการบริการของพนักงานโดยตรง ซึ่งพนักงานสามารถจูงใจได้ด้วยตนเอง และพนักงานรับรู้ว่าเนื้องานมีความหลากหลายและความท้าทายความรู้ความสามารถของตนเองตั้งแต่แรกอยู่แล้ว

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. ปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านการได้รับความยอมรับนับถือมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นจึงควรจัดให้มีแผ่นป้ายแสดงผลงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานขายได้ตามเป้าหมายสูงสุด 5 ลำดับแรกของแต่ละฝ่าย

ผู้บังคับบัญชาควรเปิดโอกาสให้พนักงานขายสามารถแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน และควรให้ความไว้วางใจในการมอบหมายงานพิเศษให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาอย่างยุติธรรม ส่วนของปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบมี ควรปรับปริมาณงานขายให้มีความเหมาะสมกับพนักงานขาย และหาวิธีการกระตุ้นให้มีความกระตือรือร้นมากยิ่งขึ้นด้วยวิธีต่างๆ เช่น จัดทัวร์ท่องเที่ยวต่างประเทศ มีการแจกรางวัลของขวัญต่างๆ เป็นต้น ส่วนของปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความก้าวหน้าในงาน ควรจัดให้มีการส่งเสริมพนักงานขายได้รับการศึกษาในระดับต่างๆ ควรจัดให้มีการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดอบรมทักษะการขาย การจัดอบรมการโน้มน้าวใจให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ การจัดอบรมแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ รวมถึงความรู้ด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ส่วนของปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงในการทำงาน ควรมีการแสดงผลประกอบการในแต่ละไตรมาสให้แก่พนักงานขายทราบอย่างชัดเจน เพื่อให้พนักงานรู้สึกมั่นใจในองค์กร ควรมอบสวัสดิการที่ทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจ และควรมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์แก่ผู้บริโภคให้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พนักงานขายสามารถขายได้ผลิตภัณฑ์ได้ง่ายยิ่งขึ้น

2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงานมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นจึงควรมีการจัดทำแผนงานขายอย่างเป็นระบบ เช่น มีการวางแผนโทรทัศน์ขายลูกค้าเพื่อเสนอขายผลิตภัณฑ์ แสวงหาพื้นที่จัดตั้งบูธตามโรงงาน ตลาดนัด แหล่งชุมชน หรือมีการเสนอขายผ่านทางสื่อออนไลน์ต่างๆ เป็นต้น ส่วนของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านค่าใช้จ่ายมีค่าเฉลี่ยต่ำลำดับที่สอง ดังนั้นจึงควรมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย มีการกำหนดงบในการปฏิบัติงานขายอย่างชัดเจน เช่น ค่าเอกสาร ค่าออกบูธ ค่าเดินทางพบลูกค้า เป็นต้น และควรมีการบริหารต้นทุนให้คุ้มค่าที่สุด ส่วนของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านเวลามีค่าเฉลี่ยต่ำลำดับที่สาม ดังนั้นจึงควรเตรียมความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และข้อมูลเบื้องต้นให้พร้อมก่อนทำการติดต่อกับลูกค้า และควรมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานในแต่ละวันอย่างชัดเจน เช่น กำหนดเป้าหมายในการขายผลิตภัณฑ์อย่างน้อย 5 กรัมชมรมต่อวัน เป็นต้น และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพของงานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ควรฝึกฝนเพิ่มทักษะความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานขายอย่างต่อเนื่อง

3. องค์กรควรสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทุกด้าน เพราะถ้าพนักงานมีระดับความคิดเห็นของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น จะส่งผลให้พนักงานเกิดความพึงพอใจมากขึ้น และมีแนวโน้มที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานดีขึ้นเช่นกัน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทุกด้าน ดังนั้นองค์กรควรให้อิสระในการทำงานแก่พนักงานขาย โดยลดวิธีการควบคุมการทำงานลง เพื่อเปิดโอกาสให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง กล้าคิดกล้าตัดสินใจทำงานด้วยตนเอง และปรับปริมาณงานขายให้มีความเหมาะสมกับพนักงานแต่ละบุคคล และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความสำเร็จของงานหรือด้านนโยบายในการบริหารหรือด้านความมั่นคงในการทำงานส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน และด้านเวลา องค์กรควรให้ความไว้วางใจแก่พนักงานด้วยการมอบหมายงานพิเศษให้ทำ เพื่อสร้างความท้าทายในการทำงานแก่พนักงาน อีกทั้งยังควรให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดอย่างสม่ำเสมอ และไม่ยึดติดกับความคิดที่ตกผลึกจากผู้บังคับบัญชาเพียงอย่างเดียว และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านนโยบายในการบริหาร องค์กรควรมีการปรับปรุงปริมาณของงานให้มีความเหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริงมากกว่านี้ องค์กรควรมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์แก่ผู้บริโภคอย่างสม่ำเสมอ และต้องมีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของลูกค้ามากยิ่งขึ้น

และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป คือ 1. ควรศึกษาตัวแปรอิสระต่างๆ เพิ่มเติม ที่นอกเหนือจาก ปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เช่น ความตั้งใจลาออก ความเครียด ความผูกพันต่อองค์กร ความพึงใจในการทำงาน เป็นต้นเพื่อพิจารณาว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ไม่ได้รับการตอบสนองที่ีจะส่งผลกระทบต่อตัดสินใจลาออกของพนักงานหรือไม่ และส่งผลกระทบต่อความเครียดในการทำงานของพนักงานมากน้อยเพียงใด 2. ควรศึกษาเกี่ยวกับน้ำหนักถ่วงเฉลี่ยของปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน เพื่อช่วยในการมองเห็นความสำคัญปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น 3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานขายประกันชีวิตบริษัทต่างๆ ที่ทำธุรกิจประเภทเดียวกัน เพื่อนำมาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานมีความแตกต่างกันอย่างไร และสามารถนำจุดบกพร่องที่เกิดขึ้นมาทำการแก้ไขและปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานให้ดีขึ้น เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน 4. ควรนำกรอบของลักษณะประชากรศาสตร์มาพิจารณาว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานหรือไม่ เพื่อให้เห็นความแตกต่างของลักษณะประชากรศาสตร์ที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ และสามารถมาใช้ในการวางแผนการทำงานให้พนักงานเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น 5. ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างทั้งระดับผู้บริหาร และหัวหน้าทีมงาน เพื่อทำการพิจารณาระดับประสิทธิภาพในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างว่ามีประสิทธิภาพในการบริหารที่งานมากน้อยเพียงใด และสามารถนำผลที่ได้มาปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชูเกียรติ ยิ้มพวง. (2554). *แรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน : กรณีศึกษา บริษัท บางกอกกล๊าส จำกัด โรงงานจังหวัด ปทุมธานี*. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี)
- ดาริน ปฏิเมธีภรณ์. (2556). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน บริษัท ขนส่งทางอากาศของเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- มาลินี นกศิริ และ ธนเดช กังสวัสดิ์. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ธรรมรักษ์ ออโตพาร์ท จำกัด*. ประชุมวิชาการทางธุรกิจและนวัตกรรมทางการจัดการระดับชาติและนานาชาติ ประจำปี 2558, ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณณา อารรณ์. (2557). *แรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการรัฐสภาระดับปฏิบัติงาน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร*. (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก).
- วนิดา ประดิษฐ์. (2554). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- สมยศ เข้มเฟื่อน. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ บริษัท เอเชียน มารีน เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)*. (สารนิพนธ์ปริญญาบริหารมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*, Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.

การศึกษาปัจจัยจากทฤษฎีตัวแบบการยอมรับเทคโนโลยีตามทฤษฎีการยอมรับและใช้เทคโนโลยี ทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม และทฤษฎีคุณค่าทางสังคม ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้
บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร

A STUDY OF FACTORS FROM THE EXTENDED UNIFIED THEORY OF ACCEPTANCE
AND USE OF TECHNOLOGY, THE DIFFUSION OF INNOVATIONS,
AND THE SOCIAL VALUE THEORIES THAT POSITIVELY AFFECTING INTENTION BEHAVIOR
TO USE ELECTRONIC CASH OF EMPLOYEES IN BANGKOK

ณัฐพงศ์ กรियाพล¹ และเพ็ญจิรา คັນชวงค์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ natthaphong.kari@bumail.net

² ภาควิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ penjira.k@bu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยจากทฤษฎีตัวแบบการยอมรับเทคโนโลยีตามทฤษฎีการยอมรับและใช้เทคโนโลยี ทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม และทฤษฎีคุณค่าทางสังคม ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร เป็นบทความจากสารนิพนธ์ เพื่อใช้ประกอบการสำเร็จการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

โดยวัตถุประสงค์และความสำคัญของการศึกษานั้นเนื่องจาก ธนาคารแห่งประเทศไทยและรัฐบาลไทยได้ส่งเสริมให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมไร้เงินสด (Cashless society) ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการสร้างเศรษฐกิจดิจิทัล ดังนั้น คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาอิทธิพลเชิงบวกของปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้สอย ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ ปัจจัยด้านความสอดคล้อง ปัจจัยด้านบรรทัดฐานทางสังคม ปัจจัยด้านการรับรู้ความเสี่ยง ปัจจัยด้านคุณค่าทางสังคม ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความน่าเชื่อถือ ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงค่าใช้จ่าย ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร

โดยประชากร คือ พนักงานองค์กรภาครัฐและเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนประมาณ 5.6 ล้านคน แล้วคณะผู้วิจัยทำการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการคำนวณของ Cohen จากแบบสอบถาม pilot test จำนวน 40 ชุด ด้วยโปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.7 ได้ผลลัพธ์การคำนวณคือ 239 ชุด จึงทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในช่วงเดือนเมษายน 2560 จำนวน 239 ชุด ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถดถอยเชิงพหุคูณ ได้พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ ($\beta = 0.313$) ปัจจัยด้านความสอดคล้อง ($\beta = 0.289$) และปัจจัยด้านบรรทัดฐานทางสังคม ($\beta = 0.217$) สามารถอธิบายอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 49.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: เงินอิเล็กทรอนิกส์, ความตั้งใจในการใช้, บรรทัดฐานทางสังคม

ABSTRACT

The Bank of Thailand and the Thai government have facilitated the country to become cashless society as a root in building digital economy. Then, the researchers attempted to study positive impact of perceived usefulness, perceived ease of use, compatibility, subjective norm, perceive risk, social value, perceived trust, and perceived cost towards intention of using electronic cash behavior of employees in Bangkok area. The population of this study was employees of private and public organizations in Bangkok of around 5.6 million people.

The researchers calculated the sample size from Cohen principles with 40 sets of questionnaire for the pilot test using G*Power version 3.1.7; as a result, 239 was the result from the calculation. The convenience sampling was implemented and the 239 survey questionnaire were collected during April 2017 and analyzed using multiple regression analysis. The researchers revealed that perceived ease of use ($\beta = 0.313$), compatibility ($\beta = 0.289$), and subjective norm ($\beta = 0.217$) were explained 49.3% of the positive influence towards intention of using electronic cash behavior of employees in Bangkok area at .01 significant level.

Keywords: Electronic Cash, Intention Behavior, Subjective Norm

1. บทนำ

ในปัจจุบันเงินอิเล็กทรอนิกส์ (หรือที่เป็นที่รู้จักในชื่อ electronic money หรือ e-money) คือการเชื่อมต่อระหว่างเงินจริงเข้ากับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ต บัตรพลาสติก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทการใช้งาน คือ การชำระเงินล่วงหน้า (pre-paid) (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2557) และชำระเงินหลังได้รับการบริการ (post-paid) ด้วยเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยเงินอิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นนวัตกรรมด้านการเงินอย่างหนึ่ง ที่มีการพัฒนารูปแบบจากเงินสดเป็นบัตรแข็งและบัตรพลาสติก

โดยนวัตกรรมนี้ทำเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองไลฟ์สไตล์ของคนยุคใหม่ และตอบสนองด้านการใช้จ่ายเงินในการซื้อสินค้าและบริการ เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็วและปลอดภัย ผู้ใช้บริการสามารถเลือกเติมเงินผ่านช่องทางต่างๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการแต่ละราย เช่น เติมเงินกับร้านค้าที่มีสัญลักษณ์เติมเงิน เช่น WeCard ที่ร้าน 7-Eleven (True Money Co. Ltd., 2017) หรือทำการรายการผ่านตู้ ATM หรือผ่านเว็บไซต์ของผู้ให้บริการ เช่น SCB VIRTUAL Prepaid Card ของธนาคารไทยพาณิชย์ (ธนาคารไทยพาณิชย์, 2556) หรือผ่านระบบเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ หรือบัญชีธนาคารหรือบัตรเครดิตของผู้ใช้บริการที่ได้ผูกบัญชีไว้ เช่น SCB กับ Rabbit LINE Pay (ธนาคารไทยพาณิชย์, 2560) และผู้ให้บริการ e-Money จะบันทึกมูลค่าของเงินที่เติมลงในบัตร เครือข่ายโทรศัพท์มือถือ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้ให้บริการสามารถตรวจสอบการเติมเงินได้จากใบเสร็จรับเงิน SMS บนโทรศัพท์มือถือ หรือ e-mail แล้วแต่กรณี ในปัจจุบันนี้มีเงินอิเล็กทรอนิกส์หลายรูปแบบ เช่น บัตรโดยสารรถไฟฟ้า บัตรซื้ออาหารในศูนย์อาหาร บัตรเติมเงินโทรศัพท์มือถือ บัตรเติมเงินซื้อชั่วโมงอินเทอร์เน็ต บัตรชมภาพยนตร์ กระเป๋าเงินบนโทรศัพท์มือถือ บัญชีเงินสดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสำหรับการช้อปปิ้งออนไลน์ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2557)

โดยในประเทศใกล้เคียง เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ นิยมใช้จ่ายเงินอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันการวิจัยแห่งญี่ปุ่น ได้ประมาณการไว้ว่า ปัจจุบันมีคนญี่ปุ่นอย่างน้อย 15 ล้านคนที่ใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ และตัวเลขอาจสูงถึง 40 ล้านคน หรือประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรญี่ปุ่นได้ภายในปี 2008 นอกจากนี้จำนวนการทำธุรกรรมนั้นสูงถึง 15.8 ล้านครั้ง

ต่อเดือน มีการรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ในร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า ร้านกาแฟ ร้านอาหาร และผู้จำหน่ายสินค้าทั่วไปในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งซูเปอร์มาร์เก็ตบางแห่งมีส่วนการใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์สูงถึง 40 % (เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ, 2555)

สำหรับในประเทศไทยนั้น การออกบัตรสามารถดำเนินการได้ทั้งจากธนาคารและผู้ประกอบการ ซึ่งในช่วงปี 2553-2556 มีมูลค่าใช้เงินผ่านบัตรมากขึ้นจาก 18,000 ล้านบาท เป็น 48,000 ล้านบาท หรือ หมายถึง ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อ 1 ใบเสร็จเพิ่มขึ้นจากประมาณ 15 บาท มาเป็นเกือบ 60 บาทต่อใบเสร็จ (บัญญัติ คำมูลวัฒน์, 2557) ซึ่งมีข้อดีคือผู้บริโภคสามารถซื้อหา เติมนเงิน ใช้จ่ายได้โดยง่าย ไม่ต้องพกเงินสดหรือเหรียญ แต่ข้อเสียเช่น ถ้าบัตรหายก็จะสูญเสียเงินในบัตรได้โดยง่าย ถ้าบัตรชำรุดก็จะใช้งานบัตรไม่ได้ทันทีที่ต้องรอกการแก้ไขจากระบบส่วนกลางของผู้ประกอบการ เป็นต้น ดังนั้น บัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัตรเงินสด และกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ในโทรศัพท์มือถือ จะเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันในการใช้จ่ายใช้สอยในมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงเป็นมูลเหตุจูงใจในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (electronic cash) ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร”

ในส่วนของวรรณกรรมปริทัศน์ (Shaikh & Karjaluoto, 2015) มีการขยายทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีและการใช้เทคโนโลยี ให้เป็น ตัวแบบการยอมรับเทคโนโลยีตามทฤษฎีการยอมรับและใช้เทคโนโลยี (the extended unified theory of acceptance and use of technology - UTAUT2) กับทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม (the diffusion of innovations – DOI) ในการใช้ระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคจำนวน 301 คน ในประเทศโปรตุเกส พบว่า ความสอดคล้อง (compatibility) เช่น ระบบการชำระเงินสอดคล้องกับการใช้ชีวิต เหมาะกับสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับการใช้จ่ายเงิน และ แสดงถึงการมีไลฟ์สไตล์ของผู้ใช้งาน มีผลทางตรงและทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะใช้การชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Shaikh & Karjaluoto, 2015)

นอกจากนั้น (Phonthanukitithaworn, Sellitto, & Fong, 2016) มีการศึกษาทฤษฎี DOI (Rogers, 2003) และ Technology Acceptance Model (TAM) โดยเก็บข้อมูลกับผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ชาวไทยจำนวน 529 คน พบว่า ผู้บริโภคจะยอมรับการใช้ระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยขึ้นอยู่กับ ความสอดคล้อง (compatibility) บรรทัดฐานทางสังคม (subjective norm) การรับรู้ถึงความน่าเชื่อถือ (perceived trust) และการรับรู้ความเสี่ยง (perceived risk) แต่ การรับรู้ประโยชน์ใช้สอย (perceived usefulness) การรับรู้ความง่ายในการใช้ (perceived ease of use) และ รับรู้ถึงค่าใช้จ่าย (perceived cost) ไม่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้ระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Cocosila & Trabelsi, 2016) มีการศึกษาการใช้บัตรเครดิตด้วยเทคโนโลยี Contactless Near Field Communication (NFC) กับระบบการชำระเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่กับผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 289 คนในประเทศแคนาดา พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการใช้การชำระเงินผ่านระบบ NFC ด้วยโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยงานวิจัยดังกล่าวยังให้ความหมายของ คุณค่าทางสังคมไว้ว่า (social value) หมายถึง การใช้ระบบการชำระเงินแบบไร้สัมผัสจะช่วยให้ผู้ใช้งานเป็นที่ยอมรับในสังคม หรือทำให้การดำเนินชีวิตทางสังคมของผู้ใช้งานดีขึ้น มีภาพลักษณ์ที่ทันสมัย และได้รับการยอมรับทางสังคมอีกด้วย (Cocosila & Trabelsi, 2016)

อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยงานวิจัยนี้ยังเชื่อว่า ทฤษฎี DOI ทฤษฎี TAM และ ทฤษฎี คุณค่าทางสังคม (social value) น่าจะมีอิทธิพลต่อการใช้ระบบเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพราะปัจจัยการรับรู้ถึงประโยชน์ใช้สอย และความง่ายต่อการใช้งาน ควรทำให้ผู้ใช้งานรู้สึกประโยชน์ในการใช้งาน เพราะบริการการเงินอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันมีความสะดวกและใช้งานได้ง่ายมากยิ่งขึ้น รวมถึงประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มสูงขึ้นด้วย (Shaikh & Karjaluoto, 2015)

นอกจากนั้น เมื่อผู้ใช้งานเกิดความไว้วางใจในการพัฒนาระบบแล้ว ผู้ใช้งานน่าจะไว้วางใจว่าระบบเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาโดยธนาคารดังกล่าวจะเชื่อถือได้ และเชื่อว่าธนาคารมีความซื่อสัตย์ และจะช่วยเหลือในด้านการให้บริการของลูกค้า เพื่อให้สามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถตรวจสอบได้ และเกิดความโปร่งใส (Gefen, Karahanna & Straub, 2003)

นอกจากนั้น ปัจจัยการรับรู้ถึงค่าใช้จ่ายคือปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับของการทำธุรกรรมออนไลน์เพราะผู้ใช้คาดหวังว่า การใช้บริการธุรกรรมออนไลน์ ควรประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการดำเนินการด้วยตนเองโดยการชำระด้วยเงินสด (Luarn and Lin, 2005) นอกจากนี้ บรรพตฐานทางสังคมมีบทบาทสำคัญในช่วงแรกของการแพร่กระจายนวัตกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ใช้มีข้อจำกัด ความรู้และประสบการณ์ของนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ (Taylor and Todd, 1995) ส่วนปัจจัย คุณค่าทางสังคม คือ คุณค่าที่ได้รับจากการปรับปรุงภาพพจน์ของตนเองเมื่อได้เกี่ยวข้องกับการใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Snoj et al., 2004)

ดังนั้น สมมติฐานงานวิจัยนี้คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้สอย ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ ปัจจัยด้านความสอดคล้อง ปัจจัยด้านบรรพตฐานทางสังคม ปัจจัยด้านการรับรู้ความเสี่ยง ปัจจัยด้านคุณค่าทางสังคม ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความน่าเชื่อถือ ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงค่าใช้จ่าย มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (electronic cash) ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative approach) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey method) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยประชากร คือ พนักงานองค์กรในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งโดยประชากร คือ พนักงานองค์กรภาครัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งระบบสถิติทางการทะเบียนระบุว่า มีจำนวนประชากร 5.6 ล้านคน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร (กรมการปกครอง, 2560) นักวิจัยได้มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสำรวจ ในเดือนเมษายน 2560 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ โดยใช้หลักการคำนวณของ (Cohen, 1962) จากแบบสอบถาม pilot test จำนวน 40 ชุด ด้วยโปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.7 เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่สร้างจากสูตรของ Cohen และผ่านการรับรองและตรวจสอบจากนักวิจัยหลายท่าน (Erdfelder, 2007) ในการคำนวณได้กำหนดค่าเพาเวอร์ $(1 - \beta)$ เท่ากับ 0.85 ค่าอัลฟา (α) เท่ากับ 0.15 จำนวนตัวแปรทำนายเท่ากับ 8 ค่าขนาดของอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.523314 (ซึ่งคำนวณได้จากค่า Partial R² เท่ากับ 0.049729)

ผลที่ได้คือขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ต้องเก็บสำหรับงานวิจัยครั้งนี้อย่างน้อยคือ จำนวน 239 ตัวอย่าง (Cohen, 1962; 1977) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนี้ คือ พนักงานในองค์กรต่างๆ ที่สนใจหรือใช้งานเงินอิเล็กทรอนิกส์ในกรุงเทพมหานครช่วงเดือนเมษายน 2560 เก็บเป็นจำนวน 239 ตัวอย่าง โดยมีการเก็บข้อมูลจากพื้นที่ต่างๆ ในกรุงเทพมหานครครั้งนี้ เขตยานนาวา และเขตสาทร โดยผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์การตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น และความสอดคล้องกันในแต่ละตัวแปร ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์كرونแบคอัลฟา

ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.744-0.951 โดยค่าที่ได้ใกล้เคียง 1 และไม่ต่ำกว่า 0.65 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์ (Nunnally, 1978) จากนั้นได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์สถิติถดถอยแบบพหุคูณ

4. ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุมากกว่า 41 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน โดยมีรายได้ต่อเดือนรวม 25,000-50,000 บาท ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักหรือเคยใช้บริการ

เงินอิเล็กทรอนิกส์ คือ 7-11 wallet , True money wallet , AIS mPay และข้อเสนอที่สนใจมากที่สุด คือ K-Wave Card (กสิกร) รับเครดิตเงินคืน 100 บาท เมื่อซื้อตั้งแต่ 100บาท/สลิป (รูด 100 คืน100 รับเพิ่ม 100บาท และเหตุผลที่ใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ คือ ไม่มีเวลาเดินทางไปธนาคาร หรือท่านเดินทางบ่อย รวมถึงสามารถชำระบิลได้ง่าย ไม่ต้องพกบัตรกระดาษ เพียงแค่มีบาร์โค้ด และชำระได้ทุกบิลค่าใช้จ่าย

และการผูกบัตรเครดิตหรือเดบิต เข้ากับ smartphone ก็ไม่ต้องพกบัตร และสามารถใช้งานได้ทุกที่ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่การพบเห็นโฆษณาของเงินอิเล็กทรอนิกส์ (electronic cash) ผ่านช่องทาง Facebook / LINE / IG/ Twitter สื่อโทรทัศน์ Website Online

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ตามสมมติฐาน พบว่ายอมรับสมมติฐาน แต่มีเพียงปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ ($\beta = 0.313$) (Sig = 0.000) ปัจจัยด้านความสอดคล้อง ($\beta = 0.289$) (Sig = 0.000) และปัจจัยด้านบรรทัดฐานทางสังคม ($\beta = 0.217$) (Sig = 0.003) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (electronic cash) ของพนักงานในกรุงเทพมหานครต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (electronic cash) ได้ร้อยละ 49.3 และอีกร้อยละ 50.7 เกิดจากปัจจัยด้านอื่นๆที่ไม่ได้นำมาศึกษา และมีความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ที่ $\pm .330$

ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ประโยชน์ใช้สอย (perceived usefulness) คุณค่าทางสังคม (social value) การรับรู้ถึงความน่าเชื่อถือ (perceived trust) การรับรู้ถึงค่าใช้จ่าย (perceived cost) ไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (electronic cash) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 1 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ไม่เกิน 10 หากแสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง หรือไม่เกิด Multicollinearity (O'Brien, 2007) ซึ่งผู้วิจัยสามารถสร้างสมการการถดถอยได้ดังนี้ Y (ปัจจัยความตั้งใจใช้บริการ) = 0.851 + 0.313(ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้) + 0.289 (ความสอดคล้อง) + 0.217 (บรรทัดฐานทางสังคม)

ตารางที่ 1 ค่า Modified Model

ตัวแปร	Standardized Coefficients		t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error			Tolerance	VIF
ประโยชน์ใช้สอย	-0.062	0.083	-0.904	0.367	0.475	2.106
การรับรู้ความง่ายในการใช้	0.313**	0.094	4.082	0.000**	0.375	2.669
ความสอดคล้อง	0.289**	0.061	4.163	0.000**	0.458	2.184
บรรทัดฐานทางสังคม	0.217**	0.058	2.973	0.003**	0.414	2.413
คุณค่าทางสังคม	0.043	0.056	0.608	0.544	0.431	2.319
การรับรู้ความเสี่ยง	-0.105	0.050	-2.148	0.033	0.918	1.090

ตัวแปร	Standardized Coefficients		t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error			Tolerance	VIF
รับรู้ถึงความน่าเชื่อถือ	-0.004	0.050	-0.076	0.940	0.717	1.395
รับรู้ถึงค่าใช้จ่าย	0.057	0.050	1.071	0.285	0.787	1.270
R = 0.702 R ² = 0.493 SEE = 0.62166 F = 27.982 Sig. = 0.000						

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากสมมติฐานงานวิจัยนี้คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้สอย ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ ปัจจัยด้านความสอดคล้อง ปัจจัยด้านบรรทัดฐานทางสังคม ปัจจัยด้านการรับรู้ความเสี่ยง ปัจจัยด้านคุณค่าทางสังคม ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความน่าเชื่อถือ ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงค่าใช้จ่าย มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ของพนักงานในกรุงเทพมหานครนั้น เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญแล้วพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ ปัจจัยด้านความสอดคล้องและปัจจัยด้านบรรทัดฐานทางสังคม มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้ร้อยละ 49.3 ซึ่งตรงกับงานวิจัย (Shaikh & Karjaluoto, 2015) ว่า ความสอดคล้องของการใช้งานเงินอิเล็กทรอนิกส์เหมาะสมกับวิถีชีวิตของพนักงานองค์กรชาวไทยในปัจจุบัน และความง่ายในการใช้งาน และ บรรทัดฐานทางสังคม ของการใช้งานเงินอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันมีผลเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ด้วย (Phonthanakitithaworn, Sellitto, & Fong, 2016) แต่ผลลัพธ์งานวิจัยนี้ในส่วนของ การรับรู้ประโยชน์ใช้สอยไม่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งตรงข้ามกับผลงานวิจัยของ (Phonthanakitithaworn, Sellitto, & Fong, 2016)

สำหรับงานวิจัยในอนาคตน่าจะมีการศึกษาปัจจัย hedonic motivation กล่าวถึง ถ้าผู้ประกอบการสามารถ จัดทำระบบที่ใช้งานแล้วก่อให้เกิดความสนุก บันเทิง ความตื่นเต้นแล้วผู้ใช้งานจะใช้ระบบมากขึ้นหรือไม่อย่างไร หรือ ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจหรือจะจงรักภักดีต่อการใช้ระบบในอนาคตหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนควรมีการปรับแนวทางการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้หรือต้องแสดงให้เห็นว่าการใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์สามารถทำได้โดยง่าย และใช้ได้ทั่วไป เช่นการติดตั้งระบบรองรับการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้ทั่วทุกที่ และผู้ใช้งานใหม่สามารถเข้าถึงได้ไม่ยาก เช่นมีการแนะนำการติดตั้งโปรแกรม และการแนะนำการผูกบัญชีให้ใช้งานได้สะดวก อาจต้องใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ที่มากขึ้น และถ้าจะให้มีประสิทธิภาพควรจะทำให้โปรแกรมพื้นฐานของโทรศัพท์ที่มีโปรแกรมเกี่ยวกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ติดตั้งให้จากโรงงาน เพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับผู้ที่สนใจใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

อย่างที่สองคือควรเพิ่มความสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เช่นการผลักดันให้ใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต เช่นการผลักดันการใช้งานระบบเงินอิเล็กทรอนิกส์ไปพร้อมๆ กับการผลักดันการใช้งานระบบพร้อมเพย์ให้ทุกคนเข้ามาอยู่ในโครงการและจะทำให้เกิดสังคมการใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้ และกลยุทธ์ที่สามคือ ภาครัฐและเอกชนต้องตระหนักบรรทัดฐานทางสังคมของชาวไทยที่มักจะ

เขียนแบบพฤติกรรมถ้าบุคคลรอบข้าง บุคคลที่น่าเชื่อถือ ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์แล้วผู้ใช้งานเงินอิเล็กทรอนิกส์จะมีมากขึ้นได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.เพ็ญจิรา คันธวงศ์ ที่สละเวลามาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อส่งในการประชุมวิชาการ ขอขอบพระคุณร้อยเอกหญิงชญาดา หนีพาล และ นายภครัฐวิสต์ สุทธาโรจนา ที่ช่วยตรวจและแสดงความคิดเห็นต่อแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2560). รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ.2559. สืบค้นจาก <http://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/views/showDistrictData.php?rcode=10&statType=1&>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2557). เงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money). สืบค้นจาก 1 มิถุนายน, 2560, from <https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/payment/Pages/e-money.aspx>
- ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). (2559). ทำไมต้อง Rabbit LINE Pay e-Wallet. Retrieved 1 มิถุนายน, 2560, สืบค้นจาก <http://www.scb.co.th/line/scb-line-debit/e-wallet.html>
- ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). (2560). บัตรเวอรัชวล ฟรีเพด การ์ด. Retrieved 1 มิถุนายน 2560, สืบค้นจาก <http://www.truemoney.com/wallet/>
- บัญญัติ คำมูลวัฒน์. (2557). เล่าสู่กันฟัง : กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ เลือกใช้-จ่าย แบบใหม่ ที่ต้องศึกษา. Retrieved 1 มิถุนายน 2560. สืบค้นจาก <http://www.komchadluek.net/news/economic/194814>
- เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. (2008). "อาร์เอฟไอดี & ทูตึบาร์โค้ด นวัตกรรมเปลี่ยนวิถีโลก (ภาค2)." สืบค้นจาก <https://kungsirikarn.wordpress.com/2008/08/27/อาร์เอฟไอดี-ทูตึบาร์โค-2>
- Cocosila, Mihail, & Trabelsi, Houda. (2016). An integrated value-risk investigation of contactless mobile payments adoption. *Electronic Commerce Research and Applications*, 20, 159-170. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.elerap.2016.10.006>
- Cohen, J. (1962). The statistical power of abnormal-social psychological research: A review. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 65(3), 145-153. competing models”, *Information Systems Research*, Vol. 6 No. 2, pp. 144-176.
- Erdfelder, E., Faul, F., & Buchner, A. . (1996). G*POWER: A general power analysis program. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers*, 28(1), 1-11.
- Gefen, D., Karahanna, E. and Straub, D.W. (2003), “Trust and TAM in online shopping: an integrated model”, *MIS Quarterly*, Vol. 27 No. 1, pp. 51-90.
- Luarn, P. and Lin, H.-H. (2005), “Toward an understanding of the behavioral intention to use mobile banking”, *Computers in Human Behavior*, Vol. 21 No. 6, pp. 873-891.
- Nunnally, C. (1978). *Psychometric theory*. New York:: McGraw-Hill

- O'Brien, R. M. (2007). A caution regarding rules of thumb for variance inflation factors. *Quality & Quantity*, 41(5), 673-690.
- Phonthanakitithaworn, Chanchai, Sellitto, Carmine, & Fong, Michelle W.L. (2016). An investigation of mobile payment (m-payment) services in Thailand. *Asia-Pacific Journal of Business Administration*, 8(1), 37-54. doi:10.1108/APJBA-10-2014-0119
- Rogers, E.M. (2003), *Diffusion of Innovations*, Free Press, New York, NY.
- Shaikh, A.A., Karjaluoto, H., 2015. Mobile banking adoption: a literature review. *Telematics Inform.* 32, 129–142.
- Snoj, B., Korda, A.P., Damijan, M., (2004) . *The relationships among perceived quality* ,South Western Publishing, Cincinnati, USA.
- Taylor, S. and Todd, P.A. (1995), Understanding information technology usage: a test of Telematics Inform. 32 (1), 129–142. thequality-value relationship: A study in a retail environment. *J. Retail.* 75 (1), 77–105.
- True Money Co. Ltd. (2017). วิธีเติมเงินเข้า Wallet/WeCard ที่ร้าน7-Eleven. Retrieved 1 มิถุนายน, 2560, from <http://www.truemoney.com/3211/moneyadd-wallet-wecard/>

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการพร้อมเพย์
ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร

A STUDY OF FACTORS POSITIVELY AFFECTING INTENTION
TO USE PROMPT PAY BEHAVIOR OF EMPLOYEES IN BANGKOK

พานิชภัค พันธุ์กำเนิด¹ และเพ็ญจิรา คັນธวงค์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ phaniphak.pank@bumail.net

² ภาควิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ penjira.k@bu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการพร้อมเพย์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร เป็นบทความจากสารนิพนธ์ เพื่อใช้ประกอบการสำเร็จการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ โดยวัตถุประสงค์ของคณะผู้วิจัย คือ เพื่อศึกษาอิทธิพลของเหตุผลเชิงบวกของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการพร้อมเพย์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ปัจจัยด้านความง่ายต่อการใช้งาน ปัจจัยด้านอิทธิพลทางสังคม ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงคุณค่าด้านราคา ปัจจัยด้านความไว้วางใจในระบบ ปัจจัยด้านความไว้วางใจในรัฐบาล ปัจจัยด้านการตระหนักรู้ ปัจจัยด้านการรับรู้ความเสี่ยง

โดยประชากร คือ พนักงานองค์กรภาครัฐและเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนประมาณ 5.6 ล้านคน แล้วคณะผู้วิจัยทำการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการคำนวณของ Cohen จากแบบสอบถาม pilot test จำนวน 40 ชุด ด้วยโปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.7 ได้ผลลัพธ์การคำนวณคือ 215 ชุด จึงทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในช่วงเดือนเมษายน – พฤษภาคม 2560 จำนวน 215 ชุด ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า ความไว้วางใจในรัฐบาล ($\beta = 0.235$) อิทธิพลทางสังคม ($\beta = 0.197$) และการรับรู้ถึงคุณค่าด้านราคา ($\beta = 0.164$) โดย 3 ปัจจัยนี้มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้บริการพร้อมเพย์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 34.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ปัจจัยด้านความง่ายต่อการใช้งาน ปัจจัยด้านความไว้วางใจในระบบ ปัจจัยด้านการตระหนักรู้ ปัจจัยด้านการรับรู้ความเสี่ยง นั้นไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้บริการพร้อมเพย์ของพนักงานในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: พร้อมเพย์, ความไว้วางใจในรัฐบาล, กรุงเทพมหานคร,

ABSTRACT

The researchers attempted to study the positive influence of perceived usefulness, perceived ease of use, social influence, price value, trust in the system, trust of the government, perceived awareness, and perceived risk towards intention of using prompt pay behavior of employees in Bangkok. The population of this study was

employees of private and public organizations in Bangkok of around 5.6 million people. The researchers calculated the sample size from Cohen principles with 40 sets of questionnaire for the pilot test using G*Power version 3.1.7; as a result, 215 was the result from the calculation. The convenience sampling was implemented and the 215 survey questionnaire were collected during April to May in 2017 and analyzed using multiple regression analysis. The researchers found that trust of the government ($\beta = 0.235$), social influence ($\beta = 0.197$), and price value image ($\beta = 0.164$) explain 34.6% of the positive influence towards intention of using prompt pay behavior at .05 significant level.

Keywords: prompt pay, trust of the government, Bangkok

1. บทนำ

ในปัจจุบันการแข่งขันทางด้านธุรกรรมการเงินของสถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมีการแข่งขันที่สูงมาก ทางธนาคารและผู้ประกอบการได้มีการปรับตัวในด้านโมเดลทางธุรกิจ เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงไป และการใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการแบ่งส่วนแบ่งทางการตลาด โดยหนึ่งในกลยุทธ์ที่โดดเด่น คือ การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ด้าน Internet Banking และ ด้าน Mobile Banking ที่สามารถตอบโจทย์วิถีชีวิตของลูกค้าในปัจจุบันได้มากขึ้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559) จากรายงานข้อมูลการใช้บริการธุรกรรมการชำระเงินผ่านบริการ Mobile Banking และ Internet banking ของธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า ยอดการใช้บริการธุรกรรมทางธนาคารพาณิชย์ผ่านสื่อออนไลน์ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง จำนวนบัญชีลูกค้าใช้บริการธุรกรรมทางธนาคารพาณิชย์ผ่านสื่อออนไลน์เพิ่มขึ้น 7.9 % ในปี 2559

นอกจากนั้น การเข้าสู่สังคมไร้เงินสด Cashless Society จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพของเศรษฐกิจในการแข่งขันระหว่างประเทศจากการลดต้นทุนที่มาจากรุทธกรรมเงินสด และการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นของรัฐบาล โดยการจัดการบริหารเงินสดนั้นมีค่าใช้จ่ายที่คำนวณไม่ได้ชัดเจนอยู่ เช่น ความเสี่ยงต่อการสูญหาย การขนส่ง การผลิต และการจัดเก็บรักษา ในปี 2006 ธนาคารแห่งประเทศไทยมีการคาดการณ์ว่า ค่าใช้จ่ายในการจัดการเงินสดมีอยู่ที่ 4-9% ของทุกๆ มูลค่าการซื้อขาย ซึ่งระบบ การชำระเงินด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์จะสามารถลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นได้มากถึง 1 แสนล้านบาทต่อปี เพราะสามารถลดการผลิตธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ จำกัดความเสี่ยงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเงินสด และลดภาระด้านเอกสารในการทำธุรกรรมทางการเงินได้อีกด้วย (นนทกร เท็ดทูลทวีเดช, 2560)

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้สถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์เพิ่มบริการต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการเข้าไปใช้บริการผ่านเครือข่ายออนไลน์ แต่ปัญหาที่พบคือผู้ใช้บริการยังคงต้องใช้เลขที่บัญชีธนาคารเป็นเลขอ้างอิง เพื่อแสดงตัวตนในการทำธุรกรรม หรือการสมัครใช้บริการออนไลน์ต้องลงทะเบียน และเชื่อมต่อเลขที่บัญชีไว้แบบ OTP หรือ One time password ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว รัฐบาลและกลุ่มธนาคารพาณิชย์จึงร่วมมือกันพัฒนาระบบธุรกรรมการเงิน เพื่อปฏิวัติระบบบัญชีแบบเก่าอย่างสิ้นเชิงโดยการใช้บริการพร้อมเพย์ แทนเลขที่บัญชีธนาคารสำหรับการจ่าย โอนเงิน ฝากเงิน ถอนเงิน เพียงแค่ทำการลงทะเบียนเพื่อผูกเลขที่บัญชีธนาคารเข้ากับเลขบัตรประชาชน หรือเบอร์โทรศัพท์ นอกจากจะช่วยให้การทำธุรกรรมการเงินง่ายขึ้นแล้ว บริการพร้อมเพย์ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยเชื่อมโยงธุรกรรมการเงินของผู้ใช้บริการ กับสรรพากร และเงินสวัสดิการอื่นๆจากรัฐบาล รวมถึงบริการพร้อมเพย์นั้นเป็นนวัตกรรมใหม่ สำหรับการทำธุรกรรมการเงิน เป็นระบบที่รัฐบาลกำลังผลักดันให้ใช้อย่าง

เต็มรูปแบบ เพื่อช่วยในการติดตาม วิเคราะห์และสะท้อนการเงินและเศรษฐกิจในภาพรวม ด้านผู้บริโภค คือ ประชาชนเลือกใช้ได้และทำให้ผู้ใช้มีความสะดวกมากขึ้น เพราะระบบพร้อมเพย์จะใช้เลขประจำตัวประชาชน หรือ หมายเลขโทรศัพท์มือถือของผู้รับเงินแทนได้ ทำให้สะดวกและง่ายต่อการจดจำ จากเดิมที่ต้องรู้เลขที่บัญชีเงินฝาก ธนาคารจึงจะโอนเงินให้ได้ พร้อมเพย์จึงเป็นบริการทางเลือกให้กับประชาชน โดยทุกคนไม่จำเป็นต้องมา ลงทะเบียน แต่ผู้ที่มีการโอนเงินรับเงินบ่อยๆ ควรมาลงทะเบียนใช้พร้อมเพย์ เพราะจะได้รับประโยชน์จาก ค่าธรรมเนียมที่ถูกลงมาก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559)

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการพร้อมเพย์ของ พนักงานในกรุงเทพมหานคร

ในส่วนของวรรณกรรมปริทัศน์ การรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ (Perceived Usefulness) และ ปัจจัยการรับรู้ ด้านความง่ายต่อการใช้งาน (Perceived Ease of Use) ก่อให้เกิดความตั้งใจในการใช้ (Intention Behavior) ซึ่งถือเป็น ทฤษฎี Technology Acceptance Model (TAM) (Davis, 1989) ซึ่งในที่นี้ การรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ หมายถึง บริการพร้อมเพย์ช่วยให้ผู้ใช้รู้สึกสะดวก รวดเร็วมีประโยชน์ในการรับโอนเงิน การได้คืนภาษี ใช้ข้อมูลในการรับ โอนเงินน้อย มีค่าธรรมเนียมในการโอนน้อยหรือไม่เสียเงินเลย

(Shaikh & Karjaluo, 2015) การรับรู้ด้านความง่ายต่อการใช้งาน ในที่นี้คือหมายถึง การลงทะเบียนในการ ใช้พร้อมเพย์ง่าย ไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน การใช้บริการง่าย เพียงมีเบอร์บัตรประชาชนหรือเบอร์โทรศัพท์ก็สามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้ ขั้นตอนในการทำธุรกรรมรับโอนเงินง่ายเป็นต้น (Baptista & Oliveira, 2017) ส่วนปัจจัย อิทธิพลทางสังคม หมายถึง ถ้าเพื่อน ญาติ คนรอบข้าง หรือ สมาชิกในครอบครัวคิดว่าผู้ใช้ควรจะใช้บริการพร้อมเพย์ ผู้ใช้จึงจะใช้บริการ (Venkatesh, 2012) การรับรู้ถึงคุณค่าด้านราคา คือ การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจของ ผู้บริโภคระหว่างการรับรู้ประโยชน์ของธนาคารบนมือถือและค่าใช้จ่ายสำหรับการใช้บริการ ซึ่งในงานวิจัยนี้คือ การที่ผู้บริโภคเห็นว่าค่าธรรมเนียมในการใช้บริการสมเหตุสมผล ถ้ามีการโอนข้ามเขตไม่เกิน 5,000 บาท ผู้ถือคูปองที่จะ จ่ายหรือใช้บริการ

(Alalwan, Dwivedi, & Rana, 2017) ปัจจัยความไว้วางใจระบบ (Trust in the System) หมายถึง ผู้ใช้ไว้วางใจว่า บริการพร้อมเพย์มีความปลอดภัยสูงตาม มาตรฐานสากล (Bélanger & Carter, 2008) ความไว้วางใจในรัฐบาล (Trust of the Government) ในที่นี้คือ ระบบพร้อมเพย์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย ทำให้ผู้ใช้งาน เชื่อมั่นว่าจะมีการดูแลทุกกระบวนการที่รัดกุมและพัฒนาระบบกลางที่มั่นคง ปลอดภัย มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี จะไม่เกิดปัญหาเครือข่ายล่ม หรือ การโจรกรรมข้อมูลเพราะหน่วยงานภาครัฐที่พัฒนาและดูแลระบบ เชื่อถือได้ และหน่วยงานภาครัฐสามารถไว้วางใจได้ มีความซื่อสัตย์ จะดูแลผลประโยชน์ของประชาชนได้ ตลอดจนมีความไว้วางใจในนโยบายด้านการเงินของรัฐ เป็นต้น

โดยงานวิจัยในอดีตพบว่า ทฤษฎี The Extended Unified Theory of Acceptance and Use Of Technology (UTAUT2) สามารถผนวกได้กับทฤษฎี Trust ในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามการใช้ธนาคารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของ ชาวจอร์แดน (Alalwan, Dwivedi, & Rana, 2017) และสำหรับปัจจัยการตระหนักรู้ (Perceived Awareness) หมายถึง ผู้ใช้ทราบ รู้จักบริการ รู้ถึงประโยชน์ ได้รับข้อมูล กระบวนการ การส่งเสริมการใช้งานจากทั้งภาครัฐและเอกชนมาก น้อยเพียงใด ซึ่งงานวิจัยในอดีตพบว่าแม้ว่าประเทศ Mauritius จะเป็นประเทศเกาะเล็กๆ ที่กำลังพัฒนา แต่ภาครัฐ สามารถรณรงค์ให้ประชาชนทราบถึงการให้บริการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ได้

(Lallmahomed, 2017) ส่วนปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยง (Perceived Risk) หมายถึง ผู้ใช้งานรู้สึกเสี่ยงที่ผู้ใช้อื่น จะรู้ข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้เมื่อมีการใช้บริการ หรือ กระบวนการลงทะเบียนมีความเสี่ยง หรือ ผู้ใช้รู้สึกวาระบบพร้อม เพื่อยังมีความเสี่ยงในการทำธุรกรรมทางการเงินอยู่ เป็นต้น ซึ่งงานวิจัยในอดีตพบว่า การใช้งานธุรกรรมทางการเงิน ของทางธนาคารยังมีความเสี่ยงซึ่งก่อให้เกิดผลลบต่อพฤติกรรมการใช้งาน (Muñoz-Leiva, 2016) ผลจากการศึกษา เรื่อง "การรับรู้ของลูกค้ายเกี่ยวกับความไม่แน่นอนและผลกระทบจากการทำธุรกรรมกับผู้ชาย" การรับรู้ความเสี่ยง เกิดขึ้นจากการปัจจัยหลายประการที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาถึงความเสี่ยงโดยรวมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ นวัตกรรมบริการซื้อหรือบริการ (จักรพงษ์ สื่อประเสริฐสิทธิ์, 2012)

ดังนั้น สมมติฐานงานวิจัยนี้คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ปัจจัยด้านความง่ายต่อการใช้งาน ปัจจัยด้านอิทธิพลทางสังคม ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงคุณค่าด้านราคา ปัจจัยด้านความไว้วางใจ ปัจจัยด้านความไว้วางใจ ในรัฐบาล ปัจจัยด้านการตระหนักรู้ ปัจจัยด้านการรับรู้ความเสี่ยง มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเลือกใช้บริการพร้อมเพย์ ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของเหตุผลเชิงบวก (positive reasons) ของปัจจัยที่มีต่อการเลือกใช้บริการพร้อมเพย์ของ พนักงานในกรุงเทพมหานคร

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative approach) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey method) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยประชากร คือ พนักงานองค์กรภาครัฐ และเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งระบบสถิติทางการทะเบียนระบุว่า มีจำนวนประชากร 5.6 ล้านคน (กรมการปกครอง, 2560)

นักวิจัยได้มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสำรวจ ในเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2560 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาด ของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ โดยใช้หลักการคำนวณของ (Cohen, 1962) จากแบบสอบถาม pilot test จำนวน 40 ชุด ด้วย โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.7 เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่สร้างจากสูตรของ Cohen และผ่านการรับรองและ ตรวจสอบจากนักวิจัยหลายคน (Erdfelder et al., 2007) ในการคำนวณได้กำหนดค่าเพาเวอร์ $(1-\beta)$ เท่ากับ 0.95 ค่าอัลฟา (α) เท่ากับ 0.05 จำนวนตัวแปรทำนายเท่ากับ 8 ค่าขนาดของอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.1101551 (ซึ่งคำนวณได้จากค่า Partial R² เท่ากับ 0.0992250) ผลที่ได้คือขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ต้องเก็บสำหรับงานวิจัย ครั้งนี้อย่างน้อยคือ จำนวน 215 ตัวอย่าง (Cohen, 1962)

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนี้ คือ พนักงานในองค์กรต่างๆ ยังไม่เคย ใช้บริการพร้อมเพย์ ใน กรุงเทพมหานครช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2560 เก็บเป็นจำนวน 215 ตัวอย่าง และผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์การตอบ แบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น และความสอดคล้องกันในแต่ละตัวแปร ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ครอน แบคอัลฟา ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.773-0.972 โดยค่าที่ได้ใกล้เคียง 1 และไม่ต่ำกว่า 0.65 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์ (Nunnally, 1978) จากนั้นได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์สถิติถดถอยแบบพหุคูณ

4. ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 25-30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีอาชีพเป็นพนักงานองค์กรของรัฐบาล โดยมีรายได้ต่อเดือนรวม 20,000-30,000 บาท ในการเลือกใช้บริการพร้อมเพย์ จะใช้บริการกับธนาคารไทยพาณิชย์ ,ธนาคารกสิกร และธนาคารกรุงไทย ข้อเสนอจากธนาคารที่สนใจมากที่สุด คือธนาคารไทยพาณิชย์ โอนฟรีทุกรายการทั้งในและต่างประเทศระยะเวลา 1 ปี (สามารถยกเลิกบริการผ่าน ATM, SCB Easy App, SCB Easy Net ได้ทันที ไม่ต้องไปที่สาขา) และพฤติกรรมการโอนเงิน มักจะโอนเงิน ไม่เกิน 5,000 บาท ต่อครั้ง (ฟรีค่าธรรมเนียมการโอนเงินผ่าน พร้อมเพย์ / ไม่จำกัดจำนวนครั้ง) และปัญหาในการโอนเงิน หรือทำธุรกรรมการเงิน คือ ไม่มีเวลาเดินทางไปธนาคารเพื่อทำรายการโอนเงินด้วยตนเอง มีปัญหาในเรื่องการโอนเงินข้ามเขต โอนเงินไปยังบัญชีธนาคารอื่น (เสียค่าธรรมเนียมแพง) และ มีปัญหาเรื่องการลืมเลขบัญชีธนาคารของตนเอง

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ตามสมมติฐาน พบว่าปัจจัยด้านความไว้วางใจในรัฐบาล (Trust Of Government) ($\beta = 0.235$) อิทธิพลทางสังคม (Social Influence) ($\beta = 0.197$) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเลือกใช้บริการพร้อมเพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านการรับรู้ถึงคุณค่าด้านราคา (price value) ($\beta = 0.164$) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการพร้อมเพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถอธิบายอิทธิพลเชิงบวกได้ร้อยละ 34.60 และอีกร้อยละ 65.40 เกิดจากอิทธิพลตัวแปรตัวอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษา มีความคาดเคลื่อนจากการพยากรณ์อยู่ที่ $\pm .400$

ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ปัจจัยด้านความง่ายต่อการใช้งาน ปัจจัยด้านความไว้วางใจ ปัจจัยด้านการตระหนักรู้ ปัจจัยด้านการรับรู้ความเสี่ยง ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการพร้อมเพย์ ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ไม่เกิน 10 หากแสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง หรือไม่เกิด Multicollinearity (O'Brien, 2007) ซึ่งผู้วิจัยสามารถสร้างสมการการถดถอยได้ดังนี้ Y (ปัจจัยความตั้งใจใช้บริการ) = $0.279 + 0.235$ (ปัจจัยด้านความไว้วางใจในรัฐบาล) + 0.197 (อิทธิพลทางสังคม) + 0.164 (ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงคุณค่าด้านราคา)

ตารางที่ 1 ค่า Modified Model

ตัวแปร	Standardized Coefficients		t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error			Tolerance	VIF
การรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ	0.149	0.097	1.865	.064	.500	1.999
ความง่ายต่อการใช้งาน	0.092	0.105	1.134	.258	.480	2.083
อิทธิพลทางสังคม	0.197**	0.062	2.915	.004**	.696	1.436
การรับรู้ถึงคุณค่าด้านราคา	0.164**	0.082	2.327	.021**	.638	1.567
ความไว้วางใจ	0.012	0.071	.153	.878	.509	1.964
ความไว้วางใจในรัฐบาล	0.235**	0.077	2.895	.004**	.484	2.067
การตระหนักรู้	-.062	0.076	-.954	.341	.740	1.352
การรับรู้ความเสี่ยง	0.045	0.068	.764	.446	.912	1.097
R = 0.588 R ² = 0.346 SEE = 0.75508 F = 13.613 Sig. = 0.000						

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากสมมติฐานงานวิจัยนี้คือ ปัจจัยการรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ปัจจัยด้านความง่ายต่อการใช้งาน ปัจจัยด้านอิทธิพลทางสังคม ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงคุณค่าด้านราคา ปัจจัยด้านความไว้วางใจในระบบ ปัจจัยด้านความไว้วางใจในรัฐบาล ปัจจัยด้านการตระหนักรู้ ปัจจัยด้านการรับรู้ความเสี่ยง ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้บริการพร้อมเพย์ของพนักงานในกรุงเทพมหานคร เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญแล้วพบว่า ปัจจัยด้านความไว้วางใจในรัฐบาล (trust of government) ปัจจัยด้านอิทธิพลทางสังคม (social influence) และปัจจัยด้านการรับรู้ถึงคุณค่าด้านราคา (price value) สามารถอธิบายอิทธิพลเชิงบวกต่อการเลือกใช้บริการพร้อมเพย์ ได้ร้อยละ 34.6 ซึ่งตรงกับงานวิจัยในอดีตที่ว่า ความไว้วางใจในรัฐบาล (Trust of the Government) คือเมื่อระบบพร้อมเพย์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย ทำให้ผู้ใช้งานเชื่อมั่นว่าจะมีการดูแลทุกกระบวนการที่รัดกุมและพัฒนาระบบกลางที่มั่นคง ปลอดภัย มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี จะไม่เกิดปัญหาเครือข่ายล่ม หรือ การโจรกรรมข้อมูลเพราะหน่วยงานภาครัฐที่พัฒนาและดูแลระบบเชื่อถือได้ และหน่วยงานภาครัฐสามารถไว้วางใจได้ มีความซื่อสัตย์ จะดูแลผลประโยชน์ของประชาชนได้ ตลอดจนมีความไว้วางใจในนโยบายด้านการเงินของรัฐ เป็นต้น

และยังตรงกับงานวิจัยในอดีตที่พบว่า ทฤษฎี The Extended Unified Theory of Acceptance and Use Of Technology (UTAUT2) สามารถผนวกได้กับทฤษฎี Trust ในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามการใช้งานธนาคารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของชาวจอร์แดน (Alalwan, Dwivedi, & Rana, 2017) และยังคงสอดคล้องกับความหมายที่ว่า ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม (Social Influence) หมายถึง ถ้าเพื่อน ญาติ คนรอบข้าง หรือ สมาชิกในครอบครัวคิดว่าผู้ใช้ควรจะใช้บริการพร้อมเพย์ ผู้ใช้จึงจะใช้บริการ (Baptista & Oliveira, 2017) และยังตรงกับงานในอดีตที่ว่าปัจจัย การรับรู้ถึงคุณค่าด้านราคา (Price Value) หมายถึง การที่ผู้บริโภคเห็นว่าค่าธรรมเนียมในการใช้บริการสมเหตุสมผล ถูกกว่าถ้ามีการโอนข้ามเขตไม่เกิน 5,000 บาท รู้สึกคุ้มค่า เหมาะสมที่จะจ่ายออกไปถ้ามีการ โอนเงินในจำนวนมากขึ้น เป็นต้น โดยงานวิจัยในอดีตพบว่า การรับรู้คุณค่าด้านราคามีผลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะใช้ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government) ในประเทศ Mauritius (Baptista & Oliveira, 2017)

สำหรับประโยชน์เชิงวิชาการงานวิจัยนี้ได้ขยายทฤษฎี The Extended Unified Theory of Acceptance and Use Of Technology (UTAUT2) และสนับสนุนงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับ National E-payment ในด้านความไว้วางใจในระบบ และความไว้วางใจในรัฐบาล และอิทธิพลทางสังคม โดยผลจากงานวิจัยเป็นข้อมูลที่สามารถใช้ในการพัฒนาระบบ National e-payment ของประเทศไทย คือ ระบบบริการพร้อมเพย์ โดยนอกจากการสนับสนุนให้ประชาชนใช้งานระบบพร้อมเพย์มากขึ้นแล้ว ผู้รับผิดชอบระบบ ควรมุ่งเน้นที่ระบบพร้อมเพย์เป็นระบบของชาติที่รัฐบาลทุกสมัยจะต้องให้การดูแล ควบคุมเพื่อให้เป็นระบบกลางที่มั่นคง ปลอดภัย มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี จะไม่เกิดปัญหาเครือข่ายล่ม หรือ การโจรกรรมข้อมูลเพราะหน่วยงานภาครัฐที่พัฒนาและดูแลระบบเชื่อถือได้ และหน่วยงานภาครัฐสามารถไว้วางใจได้ มีความซื่อสัตย์ จะดูแลผลประโยชน์ของประชาชนได้ ตลอดจนมีความไว้วางใจในนโยบายด้านการเงินของรัฐ และสามารถแข่งขันในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลได้ทัดเทียมกับนานาชาติต่อไป

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการวิจัย ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์ ควรมุ่งเน้นในเรื่องของความไว้วางใจในระบบ และความไว้วางใจในรัฐบาล โดยธนาคารแห่งประเทศไทยและรัฐบาล ควรเข้ามากำกับดูแล เพื่อให้ระบบกลางมีความมั่นคง ปลอดภัย น่าเชื่อถือ มีการรักษาความปลอดภัยที่ดี ไม่เกิดปัญหาเครือข่ายล่ม หรือ การโจรกรรมข้อมูล และดูแลผลประโยชน์ของประชาชนได้ ตลอดจนสร้างความไว้วางใจในนโยบายด้านการเงินของรัฐ

อีกทั้งส่งเสริมในด้านอิทธิพลทางสังคม (Social Influence) สร้างภาพลักษณ์ให้เข้าถึงง่าย มีการเปิดระบบให้ทดลองใช้ฟรี หรือส่งเสริมการตลาดแบบ Viral Marketing หรือ Word-of-Mouth Marketing

และปัจจัยการรับรู้ถึงคุณค่าด้านราคา (Price Value) เป็นจุดแข็งอย่างหนึ่งของระบบบริการพร้อมเพย์ คือ อัตราค่าบริการมีราคาถูกกว่ารูปแบบอื่น มีความได้เปรียบในด้านราคา นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาในด้านการแข่งขันและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ต่อการเติบโตของยุคดิจิทัลในประเทศไทย รวมถึงโอกาสในการพัฒนาระบบ National e-payment ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.เพ็ญจิรา คันธวงศ์ ที่สละเวลามาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ช่วยปรับปรุงแก้ไขงานวิจัย และ ท่านอมรรัตน์ กรียาผล หัวหน้าคณะศาลอุทธรณ์คดีชำนานุการพิเศษ ผู้มอบทุนการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. (2560). รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ.2559. สืบค้นจาก

<http://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/views/showDistrictData.php?rcode=10&statType=1&จักรพงษ์> สื่อประเสริฐสิทธิ์. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยี : กรณีศึกษาการสื่อสารระหว่าง

กันผ่านข้อความและรูปภาพแบบทันทีผ่านโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในเขตกรุงเทพมหานคร.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). *ธุรกรรมการชำระเงินผ่านบริการ Mobile banking และ Internet Banking.*

สืบค้นจาก <http://www2.bot.or.th/statistics/ReportPage.aspx?reportID=688>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). *บริการ โอนเงินและรับ โอนเงินแบบใหม่ “พร้อมเพย์ - PromptPay.*

สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/PSServices/PromptPay/Pages/default.aspx>

นนทกร เท็ดทูลทวีเดช. (2556). *Cashless Society: เตรียมพร้อมเข้าสู่สังคมไร้เงินสดอย่างเต็มรูปแบบ* นิตยสาร

การเงินธนาคาร. ฉบับเดือนสิงหาคม 2016. สืบค้นจาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/2602>

Alalwan, Ali Abdallah, Dwivedi, Yogesh K., & Rana, Nripendra P. (2017). *Factors influencing adoption of mobile*

banking by Jordanian bank customers: Extending UTAUT2 with trust. International Journal of

Information Management, 37(3), 99-110. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2017.01.002>

Baptista, Goncalo, & Oliveira, Tiago. (2017). *Why so serious? Gamification impact in the acceptance of mobile*

banking services. Internet Research, 27(1), 118-139. doi: doi:10.1108/IntR-10-2015-0295

B_elanger, F., & Carter, L. (2008). *Trust and risk in e-government adoption.* The Journal of Strategic Information

Systems, 17(2), 165e176.

Cohen, J. (1962). *The statistical power of abnormal-social psychological research: A review.* The Journal of

Abnormal and Social Psychology, 65(3), 145-153.

Davis, F.D. (1989). *Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology.*

MIS Q. 13(319-340).

Erdfelder, E., Faul, F., & Buchner, A. . (1996). *G*POWER: A general power analysis program.* Behavior

Research Methods. Instruments, & Computers, 28(1), 1-11.

- Lallmahomed, Muhammad Z. I., Lallmahomed, Naguib, & Lallmahomed, Gias M. (2017). *Factors influencing the adoption of e-Government services in Mauritius*. *Telematics and Informatics*, 34(4), 57-72. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.tele.2017.01.003>
- Mehrad, Daniel, & Mohammadi, Shahriar. (2016). *Word of Mouth impact on the adoption of mobile banking in Iran*. *Telematics and Informatics*. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.tele.2016.08.009>
- Muñoz-Leiva, F., Climent-Climent, S., & Liébana-Cabanillas, F. (2016). *Determinants of intention to use the mobile banking apps: An extension of the classic TAM model*. *Spanish Journal of Marketing - ESIC*, 20(2). doi: 10.1016/j.sjme.2016.12.001
- Nunnally, C. (1978). *Psychometric theory*. New York:: McGraw-Hill
- O'Brien, R. M. (2007). *A caution regarding rules of thumb for variance inflation factors*. *Quality & Quantity*, 41(5), 673-690.
- Shaikh, A.A., Karjaluto, H., 2015. *Mobile banking adoption: a literature review*. *Telematics Inform*. 32, 129–142.
- Venkatesh, V., Thong, J.Y., Xu, X., 2012. *Consumer acceptance and use of information technology: extending the unified theory of acceptance and use of technology*. *MIS Q*. 36 (1), 157–178.

อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อทัศนคติและการตัดสินใจจองที่พัก
ผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
THE INFLUENCE OF MARKETING MIX THAT AFFECT THE ATTITUDE AND DECISION
TO RESERVE ACCOMMODATION VIA APPLICATION BOOKING.COM
OF PEOPLE IN BANGKOK AND VICINITY AREAS

อรอมล ศรีจาด¹ และ สมชาย เล็กเจริญ²

¹ นักศึกษาหลักสูตรวารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต heinebeer.s@gmail.com

² อาจารย์ประจำวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต somchai.l@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อทัศนคติและการตัดสินใจจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่มีประสบการณ์จองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com จำนวน 260 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบสะดวกจากผู้ที่ม่ประสบการณ์การจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามออนไลน์แบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโมเดลวิจัยประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านส่วนประสมทางการตลาดในการจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com 2) ด้านทัศนคติในการจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com 3) ด้านการตัดสินใจจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com

ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดีโดยมีสถิติ ไค-สแควร์ (χ^2) = 37.338 , องศาอิสระ(df) = 30 , CMIN/DF = 1.25 , GFI = 0.97, AGFI = 0.95 , SRMR = 0.015 และ RMSEA = 0.031 มีค่าอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของสัมประสิทธิ์เส้นทางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับการจองที่พักออนไลน์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด, ทัศนคติ, การตัดสินใจจองที่พัก, แอปพลิเคชัน Booking.com

ABSTRACT

The objectives of this study were to study of the influence of the marketing mix that affect the attitude and decision for reserving accommodations via application booking.com of population in Bangkok and vicinity areas and to validate the concordance of the causal model with empirical data. The sample consisted of 260 people who have experiences of using the application booking.com. Tools used was online questionnaires composed of the 7 scale

(Rating Scale). The questionnaires contain the query measure gauges for measuring three variables: 1) Marketing Mix, 2) Attitude, and 3) decision to make a reservation.

The research findings were as follows: the model is consistent with the empirical data, to a great extent. From statistic shows the Chi-square statistics goodness of fit test at 37.338, degrees of freedom (df) = 30, CMIN/DF = 1.25, GFI = 0.97, AGFI = 0.95, SRMR = 0.015 and RMSEA = 0.031 The results of this research can be used as a guide for further development of accommodation reservation in the future.

Keywords: Marketing Mix, Attitude, Decision to Reserve Accommodations, Application Booking.com

1. บทนำ

เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Network) เป็นการเชื่อมต่อระหว่างบุคคลในโลกอินเทอร์เน็ต การเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายกับเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้าด้วยกัน การเชื่อมโยงผู้คนเข้าด้วยกันโดยอาศัย เทคโนโลยีเว็บ และปรากฏการณ์ของเครือข่ายสังคมที่มุ่งเน้นสร้างชุมชนออนไลน์ ซึ่งผู้คนสามารถแลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิด ความรู้ผลประโยชน์กิจกรรมชิ้นงานหรือความสนใจเฉพาะเรื่องร่วมกัน โดยอาศัยระบบพื้นฐานของเว็บไซต์ที่ทำให้การโต้ตอบกันระหว่างผู้คน เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในเมืองไทยขณะนี้ ได้แก่ facebook , twitter , hi5 , youtube , myspace เป็นต้น แต่ละเครือข่ายจะมีรูปแบบและคุณสมบัติในการสื่อสารเฉพาะตัวแตกต่างกันไป (ปานทิพย์ เปลี่ยนโมฬี, 2554:34) ปัจจุบันเครือข่ายออนไลน์ถือว่า มีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในช่วงวัยไหนก็ตาม ก็ล้วนแต่ให้ความสำคัญกับสื่อออนไลน์ทั้งนั้น และมีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นจะธุรกิจซื้อขายหรือธุรกิจบริการต่างๆธุรกิจการท่องเที่ยว และที่พักก็ใช้เครือข่ายออนไลน์ในการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการจองที่พักของคนในสังคมปัจจุบันเนื่องจากช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องของข้อมูลที่พัก ราคา รวมถึงโปรโมชั่นต่างๆของที่พักได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นอยู่ที่ไหนก็สามารถเชื่อมต่อกับแอปพลิเคชันได้ในเวลาอันรวดเร็ว การจองที่พักออนไลน์อาจจะไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่ในช่วงแรกการจองที่พักออนไลน์จะใช้เว็บไซต์ของสถานประกอบการโดยตรงในการจองที่พัก และในช่วงหลังก็ได้มีการพัฒนาจากรูปแบบเว็บไซต์มาเป็นรูปแบบแอปพลิเคชันแทน ซึ่งสามารถใช้บริการจองที่พักผ่านสมาร์ตโฟนได้โดยตรงโดยไม่ต้องใช้บริการจองที่พักผ่านคอมพิวเตอร์เหมือนช่วงแรกซึ่งก็เป็นการเพิ่มช่องทางให้กับผู้ประกอบการใช้ในการดำเนินธุรกิจได้อีกทางหนึ่ง จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยสนใจศึกษาอิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อทัศนคติ และการตัดสินใจจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเข้าถึงผู้บริโภคในลักษณะ ข้อมูลของส่วนประสมทางการตลาดและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อการตัดสินใจจองที่พักผ่านแอปพลิเคชันในปัจจุบัน

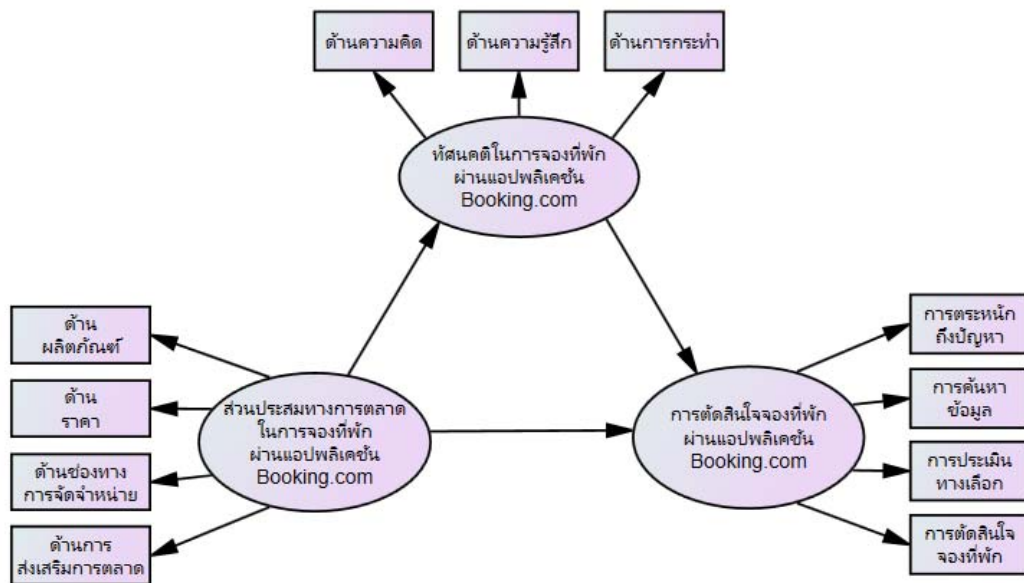
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อทัศนคติ และการตัดสินใจจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ศึกษาจากแนวทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1. ส่วนประสมทางการตลาด ประกอบด้วย 1) ผลิตภัณฑ์ 2) ราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย และ 4) การส่งเสริมการตลาด 2. ทักษะคิด ประกอบด้วย 1) ด้านความคิด 2) ด้านความรู้สึก และ 3) ด้านการกระทำ 3. การตัดสินใจจองที่พัก ประกอบด้วย 1) การตระหนักถึงปัญหา 2) การค้นหาข้อมูล 3) การประเมินทางเลือก และ 4) การตัดสินใจจองที่พัก

รูปที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อทัศนคติและการตัดสินใจจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้อยู่อาศัยของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่มีประสบการณ์จองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งไม่ทราบจำนวนผู้อยู่อาศัยที่แน่นอน

2. กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ผู้ที่มีประสบการณ์จองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com จำนวน 260 คน ผู้วิจัยได้ทำการหาขนาดความเหมาะสมของตัวอย่างโดยการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) กล่าวถึงขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยที่วิเคราะห์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้างว่า ขนาดตัวอย่างควรจะอยู่ในอัตราส่วน 10-20 ต่อ 1 ตัวแปรซึ่งงานวิจัยมี 11 ตัวแปร จึงต้องเก็บข้อมูลอย่างน้อย 220 คน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูลผู้วิจัยจึงใช้ตัวอย่างประมาณ 260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ โดยกำหนดระดับความคิดเห็นออกเป็น 7 ระดับ

ค่าเฉลี่ย 6.51-7.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 5.51-6.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.41-5.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือได้แก่ ความตรงเชิงเนื้อหาได้นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนแล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 – 1.00 และนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดลองใช้ (Try Out) ผู้ที่มีประสบการณ์จองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 30 คน แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพของเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเผยแพร่แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaires) ผู้ที่ใช้งานจากเว็บไซต์พันทิปที่มีประสบการณ์จองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com จำนวน 300 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 260 คน นำมาทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่อใช้ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการหารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปร จากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้อย่างอิงโดยมีการทดสอบความกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ ได้แก่ Chi-square p-value (มากกว่า 0.05) , CMIN/DF (น้อยกว่า 2) , GFI (มากกว่า 0.95) , AGFI (มากกว่า 0.95) และ RMSEA (น้อยกว่า 0.05) ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีสถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556)

4. ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 มีอายุเฉลี่ย 30 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 47.7 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 73.1 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 20,00 – 30,000 บาท จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8

การตัดสินใจของที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com พบว่า 1. ด้านส่วนประสมทางการตลาดในการจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com 2. ด้านทัศนคติในการจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com 3. ด้านการตัดสินใจของที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการตัดสินใจของที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com

รายด้าน	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
ด้านส่วนประสมทางการตลาดในการจองที่พัก			
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.61	0.88	ค่อนข้างมาก
2. ด้านราคา	4.85	0.88	ค่อนข้างมาก
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.84	1.34	ค่อนข้างมาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.94	1.19	ปานกลาง
ภาพรวม	4.56	0.95	ค่อนข้างมาก
รายด้าน	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
ด้านทัศนคติในการจองที่พัก			
1. ด้านความคิด	4.67	1.05	ค่อนข้างมาก
2. ด้านความรู้สึก	4.46	1.07	ปานกลาง
3. ด้านการกระทำ	4.78	1.10	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	4.64	1.03	ค่อนข้างมาก
ด้านการตัดสินใจของที่พัก			
1. ด้านการตระหนักถึงปัญหา	4.51	0.99	ค่อนข้างมาก
2. ด้านการค้นหาข้อมูล	4.64	0.89	ค่อนข้างมาก
3. ด้านการประเมินทางเลือก	4.84	1.05	ค่อนข้างมาก
4. ด้านการตัดสินใจของที่พัก	4.95	0.86	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	4.73	0.84	ค่อนข้างมาก

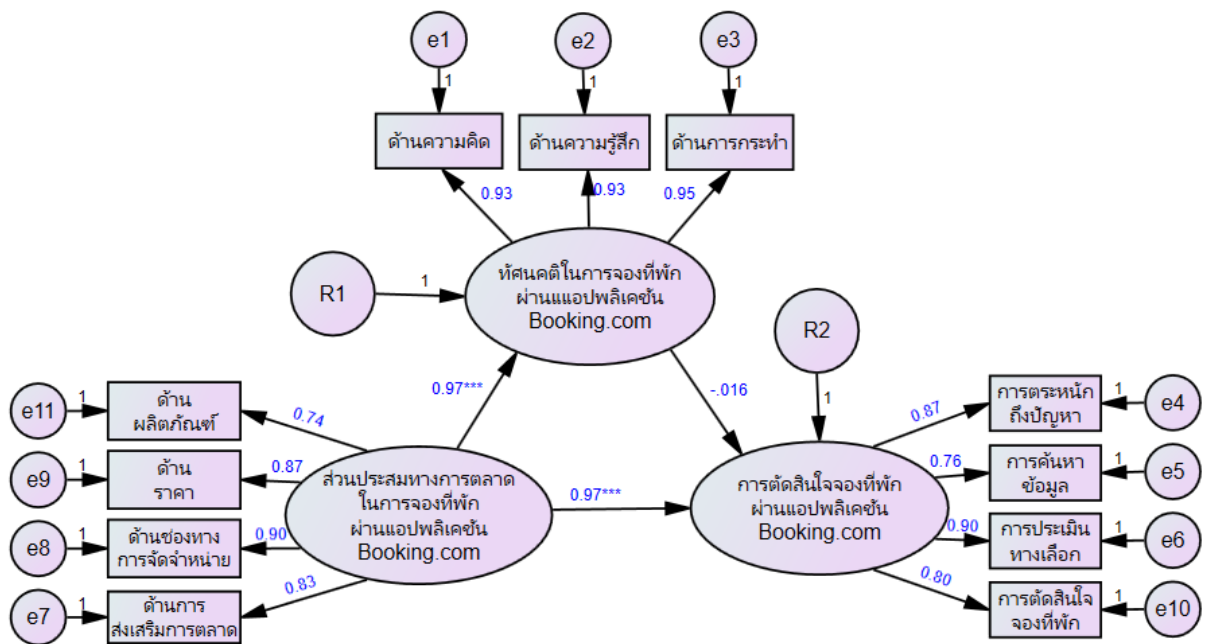
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ใช้วิธีการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร โดยการทดสอบความกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square) ของการประมาณค่าพารามิเตอร์ แบบ Maximum likelihood (ML) ควรมีค่า p-value มากกว่า 0.05 แต่ถ้าตัวอย่าง

มีขนาดใหญ่มักจะทำให้ค่า p-value ที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 0.00 (Jöreskog, 1993) ดังนั้นควรพิจารณาค่าสถิติไค-สแควร์ (CMIN/DF) ทดแทน(Wheaton, Muthén, Alwin & Summers, 1977) และใช้ค่าสถิติอื่นประกอบการพิจารณา เช่น RMR GFI AGFI และ PGFI (Hu & Bentler,1995) (กรีซ แรงสูงเนิน, 2554) สำหรับการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) ในงานวิจัยนี้ ได้ค่า p-value เท่ากับ 0.00 เนื่องจากตัวอย่างมีขนาดใหญ่ผลการทดสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบค่าสถิติ ไค-สแควร์ (χ^2) = 37.338, องศาอิสระ(df) = 30, CMIN/DF = 1.25, GFI = 0.97, AGFI = 0.95, SRMR = 0.015 และ RMSEA = 0.031 สรุปได้ว่า โมเดลมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

รูปที่ 2 อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อทัศนคติและการตัดสินใจจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com

ตารางที่ 2 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ที่มีผลต่อทัศนคติและการตัดสินใจจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com

ตัวแปร	ตัวแปรแฝงภายใน						หมายเหตุ
	ทัศนคติในการจองที่พัก			การตัดสินใจจองที่พัก			
	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม	
ส่วนประสมทางการตลาดในการจองที่พัก	0.97***	-	0.97***	0.97***	-0.015	0.96***	สนับสนุน
ทัศนคติในการจองที่พัก	-	-	-	-0.016	-	-0.016	ไม่สนับสนุน

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญ ***p < 0.001

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อทัศนคติและการตัดสินใจจองที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากผลการวิจัย พบว่าปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อการตัดสินใจจองที่พักสอดคล้องกับงานวิจัยของนิสาร์ตัน จิรรุ่งแสงสถิต (2556) ได้ศึกษาทัศนคติและส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจจองที่พักบนอินเทอร์เน็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทยในกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยด้านทัศนคติ และปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจจองที่พักบนอินเทอร์เน็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทยในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฉวีภรณ์ เหลืองพิพัฒน์ (2555) ได้ศึกษาอิทธิพลความคิดเห็นออนไลน์ต่อการตัดสินใจจองที่พักราคาประหยัด (Hostel) ในเขตกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยว พบว่าส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ด้านราคา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โรเจอร์ (Roger, 1978, pp. 208 – 209 อ้างในศิวิชัย จันทนาสุภาภรณ์ 2554, หน้า 11) ได้ศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเปิดรับสื่อออนไลน์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่าระดับข้อคิดเห็นต่อทัศนคติด้านการกระทำต่อรูปแบบการนำเสนอข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยวผ่านบุคคลที่มีอิทธิพลด้านการท่องเที่ยวในระดับข้อคิดเห็นที่ “เห็นด้วย”

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการสร้างแอปพลิเคชัน หรือใช้เป็นแนวทางในการทำธุรกิจจองที่พักผ่านสมาร์ทโฟนได้ ซึ่งพบว่าปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดมีผลทางตรงต่อการตัดสินใจจองที่พัก “มากที่สุด” และส่วนปัจจัยด้านทัศนคติมีผลทางอ้อมต่อการตัดสินใจจองที่พัก

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจจะมี การเพิ่มตัวแปรอื่นที่มีผลต่อการตัดสินใจจองที่พัก เช่น ปัจจัยด้านความไว้วางใจ เนื่องจากในปัจจุบันคนส่วนใหญ่จะใช้สื่อออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน หรือในด้านธุรกิจรวมถึงการใช้บริการจองที่พักออนไลน์ ซึ่งอาจจะทำให้การวิจัยครั้งต่อไปได้ผลสำรวจที่สมบูรณ์มากขึ้น
2. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจจะนำแอปพลิเคชันอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจองที่พัก เพื่อหาปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด หรือปัจจัยด้านทัศนคติที่มีผลต่อการตัดสินใจจองที่พัก

เอกสารอ้างอิง

- กรีซ แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2556). การวิเคราะห์สมการ โครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- ฉวีภรณ์ เหลืองพิพัฒน์. (2555). อิทธิพลความคิดเห็นออนไลน์ต่อการตัดสินใจจองที่พักราคาประหยัด (Hostel) ในเขตกรุงเทพมหานครของนักท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาการจัดการ โรงแรมและท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรัตนนคร.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์ : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิสารัตน์ จิรวงศ์แสงสดีด. (2556). ทักษะคติและส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจจองที่พักบนอินเทอร์เน็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทยในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย สาขาธุรกิจการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปานทิพย์ เปลี่ยนโมฬี. (2554). การนำ Online Social Network มาใช้กับการตลาดและธุรกิจ. วารสารของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 54(34), อุตสาหกรรมสาร.
- ศิวัช จันทนาสุภาภรณ์. (2554). ทักษะคติที่มีต่อการเปิดรับสื่อออนไลน์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ : กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- Jöreskog, K. 1993. Testing Structural equation models. Uppsala: Faculty of Social Sciences. Uppsala University.
- Wheaton, B., Muthén, B., Alwin, D. and Summers, G. 1977. "Assessing Reliability and Stability in Panel Models." Sociological Methodology 8: 84-136.

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้
แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF ADOPTION AND THE USE OF TECHNOLOGY
THAT AFFECT BEHAVIORS FOR THE SHOPPING APPLICATIONS ON SMART PHONES
OF THE POPULATION IN BANGKOK AND ITS VICINITY

สุพจน์ อุ่นเรือน¹ และ สุมามาลย์ ปานคำ²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต ounreun@gmail.com

² อาจารย์ประจำภาควิชาคณิตศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต sumaman.p@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมมนุษย์มากยิ่งขึ้น ซึ่งแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในยุคปัจจุบันเพื่ออำนวยความสะดวกในการเลือกซื้อสินค้าในรูปแบบใหม่ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 386 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากผู้ที่มีประสบการณ์การใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์แบบมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโมเดลวิชัยในภาพรวม ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ความคาดหวังในประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน 2. ความคาดหวังในความพยายามใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน 3. อิทธิพลของสังคมต่อการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน 4. สภาพสิ่งแวดล้อมอำนวยความสะดวกในการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน 5. พฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน และ 6. พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยมีค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) = 380.96, องศาอิสระ (df) = 263, CMIN/DF = 1.44, GFI = 0.93, AGFI = 0.91, SRMR = 0.079 และ RMSEA = 0.034 มีค่าอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของสัมประสิทธิ์เส้นทางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดและเพิ่มประสิทธิภาพของเทคโนโลยีแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน สำหรับองค์กรหรือผู้ประกอบการด้านการขายสินค้าออนไลน์ผ่านโซเชียลมีเดีย

คำสำคัญ: โมเดลสมการโครงสร้าง, ทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี, แอปพลิเคชันช้อปปิ้ง, พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน

ABSTRACT

The present technological change has an influence to the human society. The shopping application on the smart phone is another channel as an alternative to facilitate in buying goods in new ways. The objectives of this study were to develop the causal relationship model of the theory acceptance process of technology to behavior of mobile application using for people living in Bangkok metropolitan region and to validate the concordance of the causal model with empirical data. The sample consisted of 386 people who were selected by simple random sampling of people who have experience using application (LAZADA). Tools used to collect data are questionnaires composed of the 7 rating scales. The online questionnaires contain the query measure gauges for measuring six variables: 1. Performance expectancy for using mobile application, 2. Effort expectancy for using mobile application, 3. Social influence for using mobile application, 4. Facilitating conditions for using mobile application, 5. Intention for using mobile application, and 6. Using behaviors of mobile application. Research findings were as follows: the model is consistent with the empirical data, to a great extent. From statistic shows the Chi-square statistics goodness of fit test at 380.96, degrees of freedom = 263, CMIN / DF = 1.44, GFI = 0.93, AGFI = 0.91, SRMR = 0.079 and RMSEA = 0.034. The variable of model could explain the variability of application mobile using behaviors. The results of this research can be used to guide further developments and optimization of technology for online mobile entrepreneurs in the future.

Keywords: Structural Equation Modeling, Theory of Acceptance Process of Technology, Shopping Application, Application Using Behavior

1. บทนำ

การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายออนไลน์ (Online network) ส่งผลให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology) กันอย่างแพร่หลายในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก โดยปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเมื่อได้มีการนำมาใช้ในทางธุรกิจการค้า โดยเรียกว่าการค้าทางออนไลน์ หรือเป็นที่รู้จักอีกชื่อหนึ่งคือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยความก้าวหน้าของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เรียกว่าอินเทอร์เน็ตได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบของการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบันไปอย่างมากมาย อินเทอร์เน็ตกลายเป็นช่องทาง การตลาดขนาดใหญ่ของโลก ซึ่งไร้พรมแดนที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายได้โดยตรงอย่างรวดเร็ว ไร้ขีดจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ ส่งผลให้การค้าทางออนไลน์หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นอีก โอกาสและ ทางเลือกหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ในปัจจุบันเทคโนโลยีมีการพัฒนามากขึ้น และมีบทบาทที่สามารถนำมาเชื่อมต่อธุรกิจด้านการค้าอย่างเห็น ได้ชัดสังเกตได้จากการใช้แอปพลิเคชันที่เชื่อมโยงกับ โซเชียลมีเดียในแพลตฟอร์มแอนดรอยด์และไอโอเอส ซึ่งผู้ให้บริการขายสินค้าโดยใช้แอปพลิเคชันเหล่านี้ในการ นำเสนอสินค้า ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลสินค้าได้ทุกที่ทุกเวลา จึงเห็นได้ว่าธุรกิจการค้าขายสินค้าผ่าน แอปพลิเคชันที่เชื่อมโยงกับโซเชียลมีเดีย สร้างความสะดวกสบายดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค ซึ่งมีให้เห็นอยู่บน แอปพลิเคชันข้อปับบนสมาร์ทโฟน ทำให้การซื้อขายสินค้าออนไลน์เติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้จากการสำรวจล่าสุดเกี่ยวกับการช้อปปิ้งออนไลน์ของมาสเตอร์การ์ด เผยว่าผู้บริโภคชาวไทยและชาวไทยจำนวนเกินครึ่ง ร้อยละ

59.4 และร้อยละ 51.2ตามลำดับ (โพสท์ทูเดย์, 2557: ออนไลน์) ผู้บริโภคได้จับจ่ายซื้อสินค้าผ่านสื่ออุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการซื้อสินค้าออนไลน์ยังคงเติบโตอย่างรวดเร็วและผู้บริโภคมีความสะดวกสบายที่จะซื้อปิ้งผ่านสมาร์ตโฟนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (ยุพเรศ พิริยพลพงศ์, 2557) นอกจากนี้ ร้านค้าออนไลน์ ยังมีการนำรูปภาพของสินค้าพร้อมราคาขมาแสดงเพื่อให้ลูกค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าได้หลากหลาย รวมถึงการให้บริการส่งสินค้าถึงบ้านได้ทันที เช่น แหล่งซื้อปิ้งออนไลน์ในแอปพลิเคชัน (LAZADA) ได้รวบรวมสินค้าและสิ่งจูงใจต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจในการเลือกซื้อ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นถึงปัญหาการซื้อสินค้าในยุคปัจจุบัน มักจะประสบปัญหาเนื่องจากต้องเดินทางไปเลือกซื้อสินค้าตามห้างสรรพสินค้าและร้านค้าต่าง ๆ ยังขาดความสะดวกสบายสิ้นเปลืองทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางซึ่งแอปพลิเคชันซื้อปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) เป็นทางเลือกใหม่อีกช่องทางหนึ่งในยุคปัจจุบันที่จะอำนวยความสะดวกในการเลือกซื้อสินค้าในรูปแบบใหม่ โดยทำการเลือกซื้อสินค้าและการชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือจะนั้น ธุรกิจการขายสินค้าของร้านค้าทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ด้านการขาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้มากที่สุด เพราะถ้าหากผู้ทำธุรกิจยังขาดความเข้าใจและไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคย่อมทำให้เสียโอกาสของการขายสินค้า

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยให้ความสนใจศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันซื้อปิ้งบนสมาร์ตโฟนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค ผลของงานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรธุรกิจการขายสินค้าออนไลน์ สามารถใช้วางแผนนโยบาย กลยุทธ์ และการส่งเสริมการขายเพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันซื้อปิ้งบนสมาร์ตโฟนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

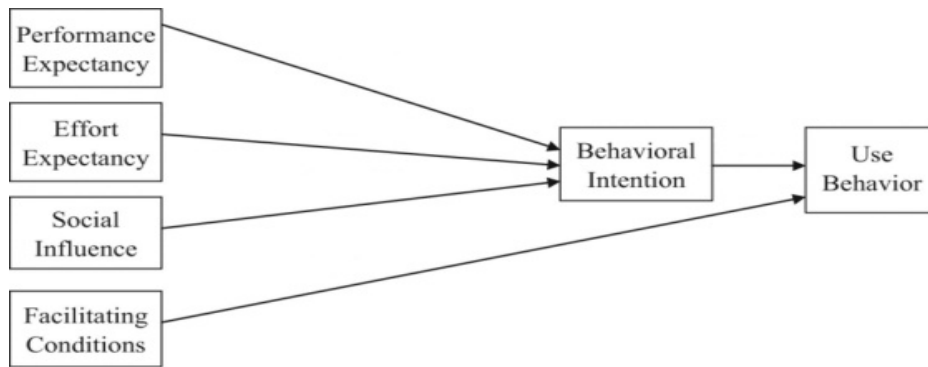
3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษารอบแนวคิดในการวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีของ Venkatesh et al. (2003) ซึ่งแสดงการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ว่าประกอบด้วย ความคาดหวังในประสิทธิภาพ (Performance expectancy) ความคาดหวังในความพยายาม (Effort expectancy) และอิทธิพลของสังคม (Social influence) ส่วนสภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งานมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อพฤติกรรมการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับ สิงหะ ฉวีสุข และสุนันทา วงศ์ตุรภัทร (2555) ซึ่งกล่าวว่า การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีเป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ได้ ใช้เป็นทางเลือกสำหรับอธิบายความตั้งใจและพยากรณ์พฤติกรรมมนุษย์ในการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รูปที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยตามทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี

(Unified theory of acceptance and use of technology : UTAUT) (Venkatesh et al., 2003)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีประสบการณ์การใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

2. ตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีประสบการณ์การใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) จำนวน 386 คน ในการกำหนดขนาดตัวอย่างของการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural Models with Latent Variable) นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้เสนอไว้ว่าขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมควรอยู่ในอัตราส่วน 10-20 ต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ และตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่ยอมรับได้สามารถดูจากค่าสถิติ Holster ที่ต้องมีค่ามากกว่า 200 จึงจะถือว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 32 ตัวแปร ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 320 คนเป็นอย่างน้อย เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 386 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยของทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยข้อความลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ แบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่

- 2.1 ความคาดหวังในประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) จำนวน 6 ข้อ
- 2.2 ความคาดหวังในความพยายามใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA)

จำนวน 5 ข้อ

- 2.3 อิทธิพลของสังคมในการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) จำนวน 5 ข้อ
- 2.4 สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) จำนวน 5 ข้อ

เกณฑ์การวัดและแปลความหมายคะแนน (ตอนที่ 2)

ค่าเฉลี่ย 6.51-7.00 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 5.51-6.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.41-5.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยข้อคำถามลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ แบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

3.1 พฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) จำนวน 5 ข้อ

3.2 พฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) จำนวน 6 ข้อ

เกณฑ์การวัดและแปลความหมายคะแนน (ตอนที่ 3)

ค่าเฉลี่ย 6.51 - 7.00 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 5.51 - 6.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.41 - 5.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่าทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 – 1.00 และได้ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีประสบการณ์การใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) จำนวน 30 คน แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

โดยพิจารณาเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นไม่ควรต่ำกว่า 0.70 (ชไมพร กาญจนกิจสกุล, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพของเครื่องมือ

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีการเผยแพร่แบบสอบถามออนไลน์จากกลุ่มประชากรผู้อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีประสบการณ์การใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน (LAZADA) ในระหว่างวันที่ 1 – 21 มีนาคม พ.ศ. 2560 ระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 403 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 386 คน จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ใช้วิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรหาขนาดอิทธิพล และทิศทางว่าเป็นอย่างไรจากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้อย่างมี การทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติ Chi-square P-value มากกว่า .05, CMIN/DF น้อยกว่า 2.00, GFI มากกว่า .90, AGFI มากกว่า .90 และ RMSEA น้อยกว่า .08 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้าง (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

4. ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามออนไลน์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 59.80 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 และระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต 3 – 4 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00

1. พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามรายด้าน

รายด้าน	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
ความคาดหวังในประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.87	1.07	ค่อนข้างมาก
ความคาดหวังในความพยายามใช้งานแอปพลิเคชัน	4.83	1.03	ค่อนข้างมาก
อิทธิพลของสังคมการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.69	1.20	ค่อนข้างมาก
สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.90	1.06	ค่อนข้างมาก
พฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.48	1.14	ปานกลาง
พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน	4.63	1.26	ค่อนข้างมาก

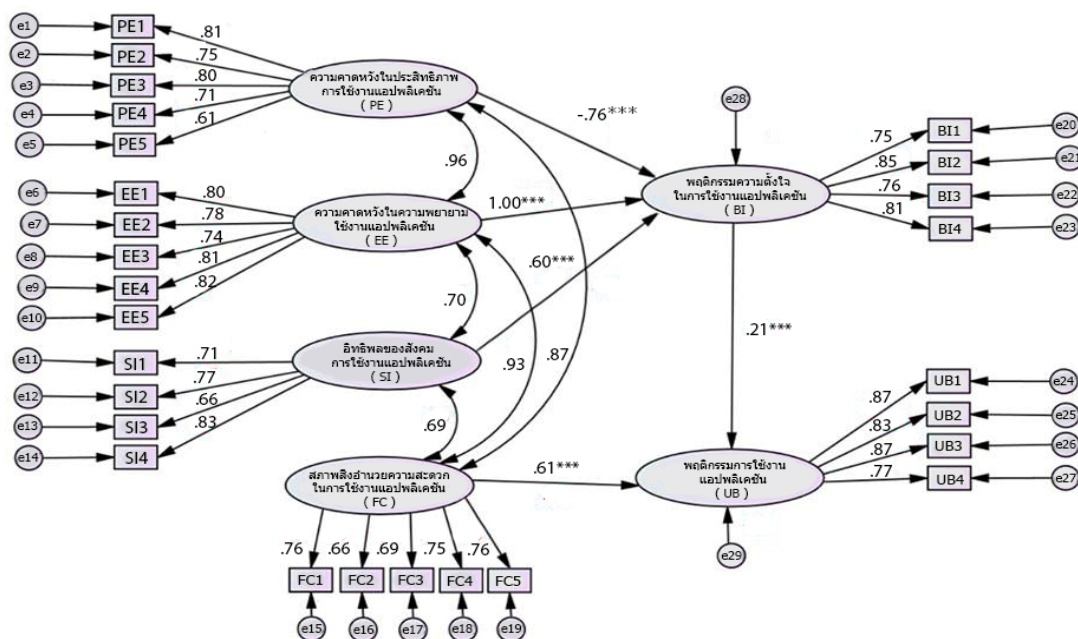

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสภาพสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการใช้งานแอปพลิเคชันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($M = 4.90$, $S.D. = 1.06$) รองลงมา ด้านความคาดหวังในประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชัน ($M = 4.87$, $S.D. = 1.07$) และน้อยที่สุด ด้านพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานแอปพลิเคชัน ($M = 4.48$, $S.D. = 1.14$)

2. ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เทคนิคสมการโครงสร้างเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร โดยการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันซอปปิ้งบนสมาร์ตโฟนจากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนดิบ

ค่าสถิติ	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ความหมาย
1. ค่า Chi-square/df	< 2.00	$380.96 / 263 = 1.44$	ผ่านเกณฑ์
2. ค่า GFI	> .90 (เข้าใกล้ 1.00)	.93	ผ่านเกณฑ์
3. ค่า AGFI	> .90 (เข้าใกล้ 1.00)	.91	ผ่านเกณฑ์
4. ค่า CFI	> .90 (เข้าใกล้ 1.00)	.99	ผ่านเกณฑ์
5. ค่า RMSEA	< .08 (เข้าใกล้ 0)	.03	ผ่านเกณฑ์
6. ค่า Standardized RMR	< .08 (เข้าใกล้ 0)	.07	ผ่านเกณฑ์
7. ค่า RMR	< .08 (เข้าใกล้ 0)	.06	ผ่านเกณฑ์
8. ค่า HOELTER	> 200	306	ผ่านเกณฑ์

รูปที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรม การใช้แอปพลิเคชันซอปปิ้งบนสมาร์ตโฟน

ตารางที่ 3 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตัวแปร	ตัวแปรแฝงภายใน						หมายเหตุ
	พฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งาน (BI)			พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน (UB)			
	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม	
ความคาดหวังถึงประสิทธิภาพ (PE)	-0.76***	-	-0.76***	-	-0.16***	-0.16***	สนับสนุน
ความคาดหวังในความพยายามการใช้งาน (EE)	1.00***	-	1.00***	-	0.21***	0.21***	สนับสนุน
อิทธิพลของสังคม (SI)	0.60***	-	0.60***	-	0.13***	0.13***	สนับสนุน
สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งาน (FC)	-	-	-	0.61***	-	0.61***	สนับสนุน
พฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งาน (BI)	-	-	-	0.21**	-	0.21**	สนับสนุน

หมายเหตุ: **p ≤ 0.01, *** ≤ 0.001

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลและเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ที่ใช้ในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟนมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน เนื่องจากจากผู้ใช้งานมีความพร้อมของอุปกรณ์เชื่อมต่อการใช้งานแอปพลิเคชันสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพงษ์ สือประเสริฐสิทธิ์ (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยี : กรณีศึกษาการใช้บริการการสื่อสารระหว่างกันผ่านข้อความและรูปภาพแบบทันทีผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการใช้งานบริการ MIM ในส่วนของความตั้งใจมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่พฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎี Venkatesh et al. (2003) ที่กล่าวไว้ว่า อิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี ประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก คือ ความคาดหวังในประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม และสภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งาน นอกจากนี้ ความคาดหวังใน

ประสิทธิภาพของการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน เนื่องจากผู้ใช้งานตระหนักถึงประโยชน์ของแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน ที่ช่วยให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการสั่งซื้อสินค้าและยังประหยัดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชญพัทธ์ เกตุประดิษฐ์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะผู้ใช้ตระหนักถึงประโยชน์ ความสะดวก ความรวดเร็ว ประหยัดเวลา และประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้า อีกทั้งความคาดหวังในความง่ายในการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน เนื่องจากผู้ใช้งานคำนึงถึงระบบการใช้งานที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน สอดคล้องกับงานวิจัยของวราพร เมืองธนชัย และสุมาลย์ ปานคำ (2559) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ M-Commerce ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพราะสามารถเรียนรู้การใช้งานได้ง่ายและสามารถซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน ได้อย่างถูกต้อง สุดท้ายอิทธิพลทางสังคมในการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน เนื่องจากผู้ใช้งานรู้สึกว่าการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ว่าเป็นคนทันสมัยและทันต่อเทคโนโลยี ช่วยให้ผู้ใช้มีความรู้ความเข้าใจในสื่อโฆษณาและเทคโนโลยีทำให้มีผลต่อครอบครัวในการตัดสินใจซื้อสินค้า

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ประกอบการที่ขายสินค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ต ถ้าต้องการพัฒนาแอปพลิเคชันในการขายสินค้า ควรคำนึงถึงรูปแบบการใช้งานให้ผู้ใช้สามารถทำความเข้าใจและง่ายต่อการใช้งานแอปพลิเคชันเป็นหลัก
2. การขายสินค้าผ่านทางออนไลน์ควรมุ่งเน้นพัฒนาและปรับปรุงวิธีการขายสินค้า เพื่อให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในการซื้อสินค้าออนไลน์
3. การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริโภคที่ใช้แอปพลิเคชัน เพื่อนำมาหากลยุทธ์ทางการตลาดในการซื้อขายสินค้า ทั้งในด้านารออกแบบแอปพลิเคชันให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคให้มากขึ้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าสภาพสิ่งแวดล้อมความสะดวกเป็นปัจจัยหลัก และพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานเป็นปัจจัยรองที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน โดยมีปัจจัยเสริมได้แก่ ความคาดหวังถึงประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม และอิทธิพลของสังคมที่มีผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งบนสมาร์ตโฟน

ดังนั้นผู้ประกอบการที่ขายสินค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ต ถ้าต้องการพัฒนาแอปพลิเคชันในการขายสินค้าควรคำนึงถึงรูปแบบการใช้งานให้ผู้ใช้สามารถทำความเข้าใจและง่ายต่อการใช้งาน รวมถึงควรมุ่งเน้นพัฒนาและปรับปรุงวิธีการขายสินค้า เพื่อให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในการซื้อสินค้าออนไลน์ การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

โดยการสัมภาษณ์ผู้บริโภครู้ใช้แอปพลิเคชันในการซื้อสินค้า เพื่อนำมาหากลยุทธ์ทางการตลาดในการพัฒนาด้านการออกแบบแอปพลิเคชันให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กริช แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จักรพงษ์ สื่อประเสริฐสิทธิ์. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยี: กรณีศึกษาการใช้บริการการสื่อสารระหว่างกันผ่านข้อความและรูปภาพแบบทันทีผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ดาก: โพรเจกต์ ไฟฟ์-โพล์ จำกัด.
- ธัญญพัทธ์ เกตุประดิษฐ์ และอิทธิกร จำเริญ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ 1(2), 21-39.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- โพสต์ทูเดย์ ข่าวกิน-เที่ยว. (2557). คนไทยขาช้อปออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 4 มิถุนายน 2557, จาก <http://www.posttoday.com/กิน-เที่ยว/เที่ยวทั่วไทย/287752/คนไทยขาช้อปออนไลน์>
- ยุพเรศ พิริยพลพงศ์. (2558). ปัจจัยและพฤติกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้โมบายแอปพลิเคชันซื้อสินค้าผ่านทางสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแอสตมฟอร์ด.
- วรพร เมืองธนชัย และสุมาลย์ ปานคำ. (2559). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ M-Commerce ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ในการประชุมวิชาการระดับชาติราชชมงคลสุรินทร์วิชาการ ครั้งที่ 8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์, 360-366.
- สิงหะ นวิสุข และ สุนันทา วงศ์จตุรภัทร. (2554). ทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- Venkatesh, V. , Morris, M. G., Davis, G. B., & Davis, F.D. (2003). User acceptance of information technology: To ward a unified view. *MIS Quarterly*, 27(3), 425-478.

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งาน

แอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF THEORY ACCEPTANCE PROCESS OF

TECHNOLOGY ON USING BEHAVIOR OF KONVY APPLICATION

FOR PEOPLE LIVING IN BANGKOK METROPOLITAN REGION

กุลิศรา ปริญญาสนทน¹ และสุมามาลย์ ปานคำ²

¹ นักศึกษาหลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต

raykulitsara.p@gmail.com

² อาจารย์ประจำภาควิชาคณิตศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต

sumaman.p@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

ในสภาพสังคมปัจจุบันเทคโนโลยีนั้นได้เข้ามาอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภคในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างมาก ซึ่งแอปพลิเคชัน Konvy นี้เป็นอีกหนึ่งทางเลือกให้แก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อเครื่องสำอางในรูปแบบใหม่ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากผู้ที่มีประสบการณ์การใช้แอปพลิเคชัน Konvy เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์แบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โมเดลวิจัยในภาพรวมประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความคาดหวังในประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy 2) ความคาดหวังในความพยายามใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy 3) อิทธิพลของสังคมต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy 4) สภาพสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy 5) พฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy และ 6) พฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยมีค่าสถิติ ไค-สแควร์ (χ^2) = 471.53, องศาอิสระ (df) = 361, CMIN/df = 1.31, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, SRMR = 0.04 และ RMSEA = 0.03 มีค่าอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของสัมประสิทธิ์เส้นทางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดและเพิ่มประสิทธิภาพของเทคโนโลยีแอปพลิเคชัน Konvy สำหรับองค์กรหรือผู้ประกอบการด้านการขายเครื่องสำอางผ่านโซเชียลมีเดีย

คำสำคัญ: ทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี, พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน, โมเดลสมการโครงสร้าง

ABSTRACT

The present technology is very convenient for consumers in many areas. The Konvy application is an alternative for consumers to buy cosmetics in new ways by making a list, and select. The objectives of this study were to develop the causal relationship model of theory acceptance process of technology to mobile application using behavior for people living in Bangkok metropolitan region and to validate the concordance of the causal model with empirical data. The sample consisted of 400 people who were selected by convenience sampling of people who have experience using Konvy application tools and lived in Bangkok Metropolitan region. The online 7 rating scales questionnaires contain the query measure gauges for measuring six variables: 1) Performance expectancy for use Konvy application, 2) Effort expectancy for use Konvy application, 3) Social influence for using Konvy application, 4) Facilitating conditions for use Konvy application, 5) Intention for using Konvy application and 6) Using behavior of Konvy Application. Research finding was that the model is consistent with the empirical data, to a great extent. From statistic shows the Chi-square statistics goodness of fit test at 471.53, degrees of freedom = 361, CMIN / df = 1.31, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, SRMR = 0.04 and RMSEA = 0.03. The variables of model could explain the variability of mobile application using behavior. The results of this research can be used to guide further developments and optimization of technology on mobile application solutions for corporate in the future.

Keywords: Unified Theory of Acceptance and Use of Technology, Using Behavior of Application, Structural Equation Modeling

1. บทนำ

ในสภาพสังคมปัจจุบันเทคโนโลยีนั้นได้เข้ามาอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภคในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นักการตลาดจึงต้องหากกลยุทธ์และช่องทางในการทำการตลาดใหม่ๆ เพื่อเข้าถึงผู้บริโภคให้ผู้บริโภครับรู้ตราสินค้าอย่างรวดเร็วและเกิดการซื้อสินค้าในที่สุด หนึ่งในสินค้านั้นคือเครื่องสำอางที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคมากขึ้น ตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางมีความหลากหลายทั้งในเรื่องของราคาและคุณภาพที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยผู้บริโภคยุคใหม่ได้มีทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อสินค้าและบริการที่เปลี่ยนไป กล่าวคือผู้บริโภคต้องการซื้อสินค้าที่มีความสะดวกสบายมากขึ้น การซื้อเครื่องสำอางออนไลน์จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ผู้บริโภคนิยมใช้งาน เนื่องจากไม่ต้องเสียเวลาเดินทางออกไปซื้อของข้างนอกหรือตามห้างสรรพสินค้าต่างๆ สามารถเลือกซื้อผ่านแอปพลิเคชันบนหน้าจอมือถือหรือคอมพิวเตอร์ได้ หลังจากนั้นก็สามารถรอรับสิ่งของที่สั่งซื้อจัดส่งที่บ้าน ดังนั้นในยุคปัจจุบันการซื้อสินค้าออนไลน์ถือเป็นปัจจัยสำคัญของผู้บริโภคอย่างหนึ่ง (พัชรมา โนมัย, 2549) ทั้งนี้จากผลการสำรวจพฤติกรรมกรซื้อสินค้าออนไลน์ของมาสเตอร์ปี พ.ศ. 2553 (จุดพลุ อีคอมเมิร์ซ 7 มั่นล้าน แบนด์หุ่มองไกล ห้างใหญ่ออนไลน์ด้วย, 2555) พบว่าผู้บริโภคมีความนิยมในการซื้อเครื่องสำอางผ่านสื่อออนไลน์มากเป็นอันดับที่ 5 หรือประมาณ 25% ผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอางจึงเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่มีโอกาสสูงในการเปิดช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์ ดังนั้น แอปพลิเคชัน Konvy จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภค ที่ได้รวบรวมผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสกินแคร์ต่างๆ ไว้มากมายหลากหลายแบบ

รณด์เพื่อให้ผู้บริโภคได้ตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องสำอางได้ตามที่ตนเองต้องการ โดยสามารถซื้อผ่านแอปพลิเคชัน Konvy บนหน้าจอมือถือหรือคอมพิวเตอร์ได้ สร้างความสะดวกสบายในการสั่งซื้อประหยัดเวลาในการเดินทางไปซื้อเครื่องสำอางตามห้างสรรพสินค้า

ความสะดวกสบายของผู้บริโภคที่สามารถเลือกซื้อเครื่องสำอางผ่านแอปพลิเคชัน โดยที่ไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปซื้อเครื่องสำอางตามซูเปอร์มาร์เก็ตหรือตามห้างสรรพสินค้า เพื่อเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งแอปพลิเคชัน Konvy ถือเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการซื้อเครื่องสำอางในรูปแบบใหม่โดยทำการเลือกซื้อเครื่องสำอางและชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ ผลการวิจัยของบริษัท โอเอสเอส จำกัด (ยูทูปทุม 100 ล. ขยายฐานลูกค้าค้นยอด, 2557) พบว่า กลุ่มหญิงสาวอายุ 18 ปีขึ้นไป จะเริ่มมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีอิสระในการแต่งหน้าและมีการเลือกใช้เครื่องสำอางมากขึ้น กลุ่มดังกล่าวจึงต้องการผลิตภัณฑ์เสริมความงามที่ตอบสนองความต้องการของตัวเองได้ และจากผลงานวิจัยของ NECTEC (2552 อ้างใน ระพีพรรณ ศรีศรีณกุล, 2555) พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในปี พ.ศ. 2552 มีอายุอยู่ระหว่าง 18 – 29 ปีคิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมาคือช่วงอายุ ระหว่าง 30 – 39 ปีคิดเป็นร้อยละ 22.8 และผู้มีอายุ 40 ปีขึ้นไปมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.7 เท่านั้น

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจในการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งจะทำให้ทราบถึงปัญหาและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค ผลของงานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรธุรกิจการขายสินค้าออนไลน์ ที่จะช่วยวางแผนนโยบาย และกลยุทธ์และงานส่งเสริมการขายเพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

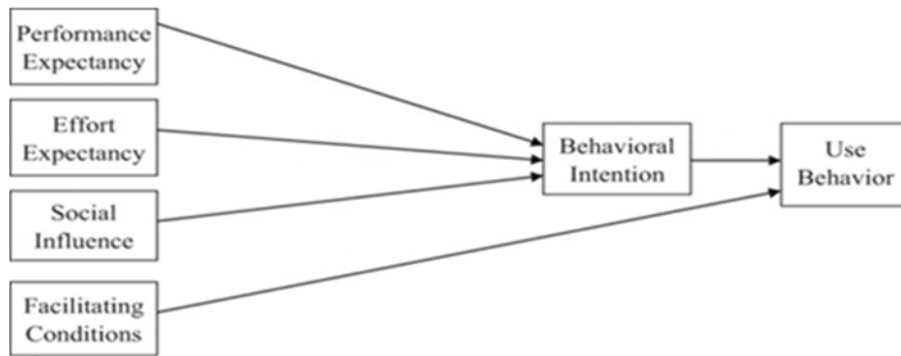
1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีของ Venkatesh et al. (2003) ซึ่งแสดงการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ว่าประกอบด้วย ความคาดหวังในประสิทธิภาพ (Performance expectancy) ความคาดหวังในความพยายาม (Effort expectancy) และอิทธิพลของสังคม (Social influence) ส่วนสภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งานมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อพฤติกรรมการใช้ ซึ่งเชื่อมโยงกับ สิ่งหะ ฉวีสุข และ สุนันทาวงศ์ดุรภัทร (2555) ซึ่งกล่าวว่า การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีเป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้ศึกษาและวิเคราะห์ด้านพฤติกรรมมนุษย์ได้ใช้เป็นทางเลือกสำหรับอธิบายความตั้งใจ และพยากรณ์พฤติกรรมมนุษย์ในการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดตามทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี

(Unified theory of acceptance and use of technology: UTAUT)

ที่มา : Venkatesh et al. (2003)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เคยใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ในซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

2. ตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เคยใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy จำนวน 400 คน ในการกำหนดขนาดตัวอย่างของการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural Models with Latent Variable) นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้เสนอไว้ว่า ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมควรจะอยู่ในอัตราส่วน 10-20 ต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ และตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่ยอมรับได้คือ จากค่าสถิติ Holster ที่ต้องมีค่ามากกว่า 200 จึงจะถือว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการศึกษานี้มีตัวแปรที่สังเกตได้ จำนวน 32 ตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 320 คนเป็นอย่างน้อยเพื่อป้องกันความคาดเคลื่อนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 ตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ, อายุ, ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต และประสบการณ์การใช้แอปพลิเคชัน Konvy

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy เป็นแบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ ได้แก่

2.1 ความคาดหวังในประสิทธิภาพที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy จำนวน 5 ข้อ

2.2 ความคาดหวังในความพยายามที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy จำนวน 5 ข้อ

2.3 อิทธิพลของสังคมในการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy จำนวน 5 ข้อ

2.4 สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy จำนวน 5 ข้อ

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 6.51-7.00 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการใช้อุปกรณ์อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 5.51-6.50 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการใช้อุปกรณ์อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.41-5.50 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการใช้อุปกรณ์อยู่ในระดับค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการใช้อุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการใช้อุปกรณ์อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการใช้อุปกรณ์อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการใช้อุปกรณ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy เป็นแบบมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ได้แก่

3.1 พฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy จำนวน 5 ข้อ

3.2 พฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy จำนวน 5 ข้อ

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 6.51-7.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 5.51-6.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.41-5.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 – 1.00 และได้ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลที่มีประสบการณ์การใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy จำนวน 30 คน แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94 โดยพิจารณาเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นไม่ควรต่ำกว่า 0.70 (ชไมพร กาญจนกิจสกุล, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพของเครื่องมือ

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยวิธีการเผยแพร่แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaires) จากผู้อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีประสบการณ์การใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 401 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 380 คน จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ใช้วิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร หาขนาดอิทธิพล และทิศทางว่าเป็นอย่างไรจากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้อย่างอิง มีการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติ Chi-square P-value มากกว่า .05, CMIN/df น้อยกว่า 2, GFI มากกว่า .90, AGFI มากกว่า .90 และ RMSEA น้อยกว่า .05 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556)

4. ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 และเป็นเพศชาย จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 มีช่วงอายุเฉลี่ย 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.3 ระยะเวลาใช้อินเทอร์เน็ต 5-6 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 33.8 มีประสบการณ์การใช้งานแอปพลิเคชัน น้อยกว่า 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 42.8

1. พฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล แสดงดังตารางที่ 1

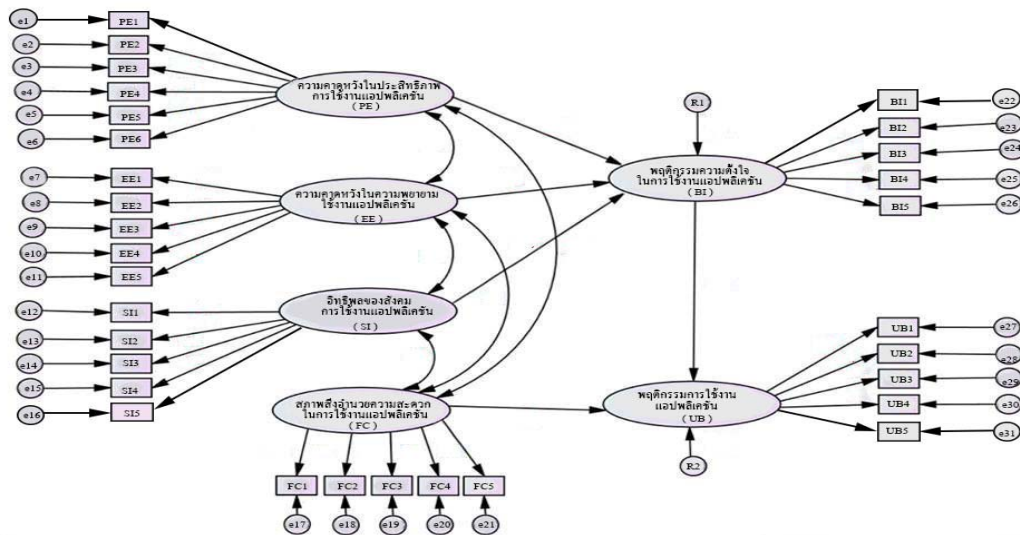
ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกตามรายด้าน

รายด้าน	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
ความคาดหวังในประสิทธิภาพในการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.90	1.25	ค่อนข้างมาก
ความคาดหวังในความพยายามในการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.98	1.09	ค่อนข้างมาก
อิทธิพลของสังคมในการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.59	1.39	ค่อนข้างมาก
สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.92	1.11	ค่อนข้างมาก
พฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.86	1.12	ค่อนข้างมาก
พฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.61	1.20	ค่อนข้างมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ใช้อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ความคาดหวังในความพยายามในการใช้งานแอปพลิเคชัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (M = 4.98, S.D. = 1.09) รองลงมา ได้แก่ สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งานแอปพลิเคชัน (M = 4.92, S.D. = 1.11) และน้อยที่สุด ได้แก่ อิทธิพลของสังคมในการใช้งานแอปพลิเคชัน (M = 4.59, S.D. = 1.39)

2. ผลจากการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (UTAUT) ของ Venkatesh et al. (2003) แสดงดังรูปที่ 2

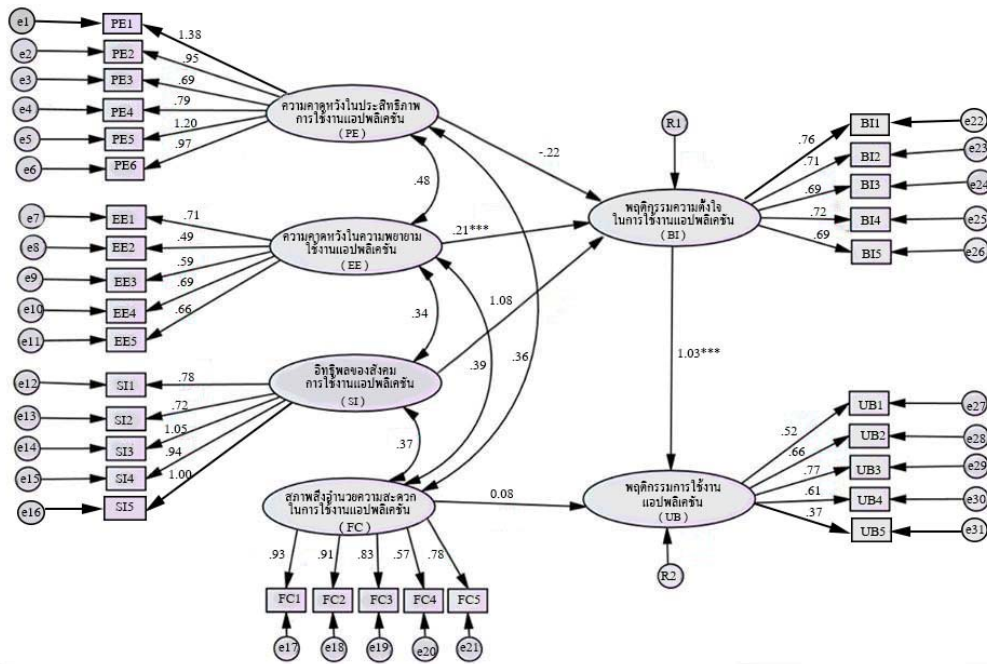

รูปที่ 2 ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy

3. ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เทคนิคสมการ โครงสร้างเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร โดยการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy จากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนดิบ

ค่าสถิติ	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ความหมาย
1. ค่า CMIN/df	< 2.00	471.53/361=1.31	ผ่านเกณฑ์
2. ค่า GFI	> .90 (เข้าใกล้ 1)	0.98	ผ่านเกณฑ์
3. ค่า AGFI	> .90 (เข้าใกล้ 1)	0.95	ผ่านเกณฑ์
4. ค่า CFI	> .90 (เข้าใกล้ 1)	0.98	ผ่านเกณฑ์
5. ค่า RMSEA	< .05 (เข้าใกล้ 0)	0.03	ผ่านเกณฑ์
6. ค่า Standardized RMR	< .05 (เข้าใกล้ 0)	0.04	ผ่านเกณฑ์
7. ค่า HOELTER	> 200 ของกลุ่มตัวอย่าง	344	ผ่านเกณฑ์

รูปที่ 3 ผลจากการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy

ตารางที่ 3 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตัวแปร	ตัวแปรแฝงภายใน						หมายเหตุ
	พฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งาน (BI)			พฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน (UB)			
	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม	
ความคาดหวังถึงประสิทธิภาพ (PE)	-0.22	-	-0.22	-	0.81	0.81	สนับสนุน
ความคาดหวังในความง่ายในการใช้งาน (EE)	0.21***	-	0.21***	-	1.24	1.24	สนับสนุน
อิทธิพลทางสังคม (SI)	1.08	-	1.08	-	2.11	2.11	สนับสนุน
สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งาน (FC)	-	-	-	0.08	-	0.08	สนับสนุน
พฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งาน (BI)	-	-	-	1.03***	-	1.03***	สนับสนุน

หมายเหตุ: ***p ≤ 0.01

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลและเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี พบว่า ความคาดหวังในความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้แอปพลิเคชันส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy เนื่องจากผู้ใช้คิดว่าแอปพลิเคชัน Konvy มีระบบที่ไม่ซับซ้อน มีขั้นตอนอธิบายการใช้งานไว้อย่างชัดเจน สามารถเรียนรู้การใช้งานได้ง่าย ทำรายการทุกขั้นตอนได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌตชา โดศกุลวรรณ (2554) ศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับธุรกิจ SMEs ในหัวข้อความเร็วของระบบเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก สามารถเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าและบริการได้ ในส่วนของ สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งานมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน เนื่องจากผู้ใช้งานมีความพร้อมของอุปกรณ์เชื่อมต่อในการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ได้ตลอดเวลา สามารถทำรายการในหน้าจอแสดงผลบนโทรศัพท์มือถือที่เล็ก โดยไม่มีอุปสรรคในการใช้งาน และมีความรู้ทางเทคโนโลยีมากพอที่จะเข้าใช้งาน อีกทั้งผู้ใช้ยังคิดว่าการสั่งซื้อเครื่องสำอางผ่านแอปพลิเคชัน Konvy ง่ายกว่าการออกไปซื้อเครื่องสำอางตามห้างสรรพสินค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภรณ์ เจริญของ (2559) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าออนไลน์ โดยมุ่งเน้นปัจจัยด้านช่องทางการรับสินค้า พบว่าในด้านการตรวจสอบการจัดส่งได้ ถูกคำมีความพึงพอใจถึงร้อยละ 60 เป็นการให้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อที่สุด นอกจากนี้ ความคาดหวังในประสิทธิภาพมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy เนื่องจากผู้ใช้ตระหนักถึงคุณประโยชน์ของแอปพลิเคชัน Konvy ที่ช่วยประหยัดเวลาในการสั่งซื้อเครื่องสำอางมากกว่าการไปซื้อเครื่องสำอางเอง ประหยัดค่าใช้จ่าย และยังปลอดภัย ไม่เสี่ยงต่อการเดินทางออกไปซื้อเครื่องสำอางตามห้างสรรพสินค้าต่างๆอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กริธาพล ปันทวังกูร (2552) ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่าราคาสินค้าที่ต่ำกว่ามีผลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ อีกทั้ง พฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy เนื่องจากผู้ใช้งานตระหนักถึงความสะดวก รวดเร็ว อีกทั้งสามารถตรวจสอบราคาเครื่องสำอาง สอดคล้องกับทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีของ Venkatesh et al (2003) ที่กล่าวไว้ว่า อิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี ประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก คือ ความคาดหวังในประสิทธิภาพ ความคาดหวังในความพยายาม อิทธิพลทางสังคม และสภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งาน สุดท้าย อิทธิพลของสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานผ่านแอปพลิเคชัน Konvy เนื่องจาก ผู้ใช้งานรู้สึกว่าการสั่งซื้อเครื่องสำอางผ่านแอปพลิเคชัน Konvy ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ว่าเป็นคนทันสมัยและทันต่อเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของวรพร เมืองชนชัยและสุมาลย์ ปานคำ (2559) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ M-Commerce ของ

ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าช่วยให้ผู้ใช้งานมีความรู้ความเข้าใจในสื่อโฆษณาและเทคโนโลยีทำให้มีผลต่อครอบครัวในการตัดสินใจซื้อสินค้า

จากผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือในการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy โดยมุ่งเน้นการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันในการสั่งซื้อเครื่องสำอางของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลให้ง่ายต่อการใช้งานเพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้งานมากยิ่งขึ้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy เป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันแอปพลิเคชัน Konvy โดยมีปัจจัยเสริมได้แก่ ความคาดหวังในความง่ายในมิติอิทธิพลทางอ้อมผ่านพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้แอปพลิเคชันส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน Konvy ดังนั้นผู้ประกอบการที่คิดจะพัฒนาแอปพลิเคชันในขายเครื่องสำอางจะต้องคำนึงถึงการทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจและง่ายต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน รวมถึงควรมุ่งเน้นพัฒนาและปรับปรุงวิธีการขายสินค้า เพื่อให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในการซื้อสินค้าออนไลน์ การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน เพื่อนำมาวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดในการพัฒนาการออกแบบแอปพลิเคชันให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำอย่างดียิ่งจาก ดร.สุมาลย์ ปานคำ และ ผศ.ดร.สมชาย เล็กเจริญ ที่ได้ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นถึงประเด็นต่างๆ ในการศึกษาและชี้แนวทางในการแก้ปัญหาการค้นคว้าหาข้อมูล รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความสมบูรณ์ ด้วยความเอาใจใส่ ซึ่งนับเป็นส่วนสำคัญในความสำเร็จครั้งนี้และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงคุณภาพงานวิจัย ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กิริธา ปันท้วงกูร. (2552). *ทัศนคติและพฤติกรรมการค้าสินค้าผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*, บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต(การจัดการ), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรีซ แร่งสูงเนิน. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS AMOS เพื่อการวิจัย*. ซีเอ็ดดูเคชั่น. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2556). *การวิเคราะห์สมการ โครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดดา.
- จุดพลู อีคอมเมิร์ซ 7 หมั่นล้าน แบรินด์หรมองไกล ห้างใหญ่ออนไลน์ด้วย (2555). *พฤติกรรมกรซื้อเครื่องสำอางผ่านเว็บไซต์เฟซบุ๊ก ของนักศึกษาหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร*. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

- ณตชา โตศุภวรรณ. (2554). เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับธุรกิจ SMEs. www.smithnat.com.
- พัชรา มโนมัย. (2549). การเลือกซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. สาขาวิชา
การประกอบ คณะการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วชิราภรณ์ เจริญทอง. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าออนไลน์. ชลบุรี, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรพร เมืองธนชัย และสุมาลย์ ปานคำ. (2559). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับการใช้เทคโนโลยี
ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ M-Commerce ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ใน
การประชุมวิชาการระดับชาติราชชมงคลสุรินทร์วิชาการ ครั้งที่ 8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
วิทยาเขตสุรินทร์, 360-366.
- สิงหะ ณีวิสุข และสุนันทา วงศ์ตุรภัทร. (2555). ทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ. ปรินญาโท, สถาบัน
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- Venkatesh, V. , Morris, M. G., Davis, G. B., & Davis, F.D. (2003). User acceptance of information technology:
toward a unified view. *MIS Quarterly*, 27(3), 425–478.

ประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน)

สายงานเครือข่ายสาขาและดิจิทัล (Channels & Digitalization) ในเขต 7

WORKING EFFICIENCY OF EMPLOYEES IN THE DEPARTMENT OF CHANNELS AND DIGITALIZATION AREA 7 OF UNITED OVERSEAS BANK PUBLIC LIMITED

ศวัส ปฐมกุลนิธิ

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดบุรีรัมย์ swath001@gmail.com

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สายงานเครือข่ายสาขาและดิจิทัล (Channels & Digitalization) ในเขต 7 แตกต่างกัน และ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะงานและแรงจูงใจมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สายงานเครือข่ายสาขาและดิจิทัล ในเขต 7 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามจากประชากร คือ พนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สายงาน เครือข่ายสาขาและดิจิทัล ในเขต 7 จำนวน 295 ชุด และนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-Test ค่า F-Test, Multiple Regression Analysis ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 -40 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้อยู่ในช่วง 40,001-60,000 บาทต่อเดือน ตำแหน่งงานด้านพนักงานเคาน์เตอร์ มีอายุในการทำงานในช่วง 11-15 ปี ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.14 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.75 ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.19 และด้านสวัสดิการต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.58

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1) ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สายงานเครือข่ายสาขาและดิจิทัล ในเขต 7 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ปัจจัยด้านลักษณะงานและแรงจูงใจ ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\beta = 0.295$) ด้านสวัสดิการ ($\beta = 0.295$) ความก้าวหน้าในสายอาชีพ ($\beta = 0.295$) และด้านสภาพแวดล้อม ($\beta = 0.295$) มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สายงานเครือข่ายสาขาและดิจิทัล ในเขต 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 19.3

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการทำงาน, พนักงาน

ABSTRACT

The purposes of this independent is (1)to study the demography factors affect to employee efficiency of united overseas bank public limited, department channels & digitalization in area 7, and (2) to study the work efficiency factor of employee in department of channels & digitalization area 7 of united overseas bank public. The research study instrument was questionnaires applied to 295 employees of the department of channels & digitalization area 7 of united overseas bank public limited. Statistics used were the analysis of frequency, percentage, means, standard deviation, t-test, F-test and multiple regression.

From the results, it was found that most of participants were female age between 31-40 year-old, marital status was single, education level was bachelor's degree, range of incomes were between 40,000-60,000 Bath per month, job position was teller, and years of employment ranged between 11-15 years. The overall result of working environment was in moderate level and average mean was equal to 3.14. The interpersonal relationship was at high level and average mean was equal to 3.75. The advancement of career path was at high level and average mean was equal to 4.19 and overall welfare was at high level and average mean was equal to 3.58.

The hypothesis test results showed that

1) The different demographic factors such as gender, marital status, education level, job title, income and years of employment have significantly influenced to the working efficiency of employees in the department of channels & digitalization area 7 of united overseas bank public limited in different characters at statistical significance level 0.05.

2) Job characteristics and motivation results of interpersonal relationship ($\beta = 0.295$), Welfare ($\beta = 0.295$), advancement of career path ($\beta = 0.295$) and environment ($\beta = 0.295$) affected to employee performance of the united overseas bank public limited department channel & digitalization in area 7 differently at statistical significance level 0.05, with predictive value 19.3 percent.

Keywords: Working Efficiency, Employee

1. บทนำ

ทุกองค์การต่างมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ที่จะทำให้การดำเนินงานของตนมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมาย บุคลากรถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่ง ในการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ไม่ว่าจะเป็นองค์การของรัฐ องค์การเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจ แต่อย่างไรก็ดีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานและปัจจัยองค์การที่มีส่วนกระทบต่อผู้ปฏิบัติงานจะส่งผลทำให้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นสำเร็จตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่นนั้นแล้วทำให้เพื่อนร่วมงาน, หัวหน้างาน, ความสุข มีความพึงพอใจในการทำงานแล้ว บุคคลย่อมมีความผูกพันกับงานและหน่วยงาน การปฏิบัติงานก็จะเป็นไปอย่างมุ่งมั่นตั้งใจและมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้ดีขึ้น ดังนั้นประสิทธิภาพในการทำงานจึงมีความสำคัญสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เพราะหากมีประสิทธิภาพในงานที่ปฏิบัติแล้ว ก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ งานที่ท่าประสบความสำเร็จลุล่วงตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่ตั้งไว้ ธนาคารพาณิชย์ถือได้ว่าเป็นสถาบัน

การเงินที่มีบทบาทสำคัญมากในระบบเศรษฐกิจของประเทศและเป็นหัวใจของโครงสร้างของระบบการเงินของประเทศ ธนาคารเป็นผู้รับฝากเงิน จากประชาชนหรือแหล่งระดมทุนและนำเงินนั้นไปลงทุนหรือปล่อยเงินกู้ให้แก่ธุรกิจ ส่วนหนึ่งถือเป็นปริมาณเงินในตลาดการเงิน ทำให้ภาวะเงินเฟ้อหรือเงินฝืดลดลง ซึ่งเป็นผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นไปตามแผนเศรษฐกิจที่วางไว้ ด้วยเหตุนี้ธนาคารพาณิชย์จึงเป็นสถาบันการเงินที่สำคัญที่สุดในระบบการเงิน ที่สำคัญยิ่งกว่านั้น คือ ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินเพียงประเภทเดียวที่มีบทบาทในกระบวนการ สร้างเงิน หลังจากที่ พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2535 แล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำ ธุรกิจได้เพิ่มขึ้น 3 ด้าน อันได้แก่ 1. อนุญาตให้ทำธุรกิจในการเป็นนายหน้า หรือตัวแทนจำหน่ายหลักทรัพย์รัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ (เฉพาะตราสารหนี้) อันได้แก่ พันธบัตร, หุ้นกู้, ตั๋วเงิน 2. การให้บริการข่าวสารข้อมูล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเงินและการลงทุน เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำธุรกิจและการลงทุนของประชาชน 3. การเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน เช่น การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนการเงินของ โครงการลงทุน การจัดโครงสร้างเงินทุนของกิจการ การวางแผนทางการเงิน เป็นต้น นอกจากธนาคารพาณิชย์จะมีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจ ธนาคารยังคงต้องตระหนักว่าธนาคารนั้นเป็นผู้ให้บริการทางการเงินครบวงจร ในปัจจุบันทุกธนาคารเน้นกับพนักงานในทุกระดับว่าด้วย กฎระเบียบในเรื่องต่าง ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทยทำให้เกิดการแข่งขันกันมากขึ้น ฉะนั้นสิ่งที่จะเลยไม่ได้เลยคือ ความพร้อมทางด้านบุคลากร ต้องพัฒนาพนักงานให้มีความรู้ สามารถให้คำแนะนำ ปรึกษาต่าง ๆ ให้กับลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพและต้องตามวัตถุประสงค์ของลูกค้าพร้อมทั้งมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยเฉพาะงานบริการ ย่อมขึ้นอยู่กับ ประสิทธิภาพของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์กรนั้น ๆ ผู้บริหารจะต้องสามารถร่วมกันปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องพนักงานแผนกต่าง ๆ และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากบุคคลได้อย่างเป็นที่น่าพอใจของทุก ๆ ฝ่าย การที่บุคคลจะปฏิบัติงานได้อย่างดีนั้น บุคคลจะต้องมีความสามารถความเข้าใจในลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นอย่างดี พร้อมทั้งตั้งใจและจำเป็นที่จะต้องมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สาขา กว๊านพะเยา และดิจิตอล ในเขต 7 ทั้งนี้ผล การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการขยายผลเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของพนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สาขา กว๊านพะเยา และดิจิตอล ในเขต 7 ต่อไป ที่มา: พจนานุกรม พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๖๐ (2556)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สาขา กว๊านพะเยา และดิจิตอล ในเขต 7 แยกต่างหาก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านลักษณะงานและแรงจูงใจมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สาขา กว๊านพะเยา และดิจิตอล ในเขต 7

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำการวิจัยจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ของพนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) ทุกคนในเขต 7 ประกอบไปด้วย 15 สาขา รวมประชากรทั้งหมด 295 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Questions) โดยคำถามจะเป็นลักษณะให้เลือกตอบ (Multiple Choice) ตอนที่ 2 และ 3 ข้อมูลด้านลักษณะงานและแรงจูงใจ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ Rating Scale ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น Interval Scale ผู้วิจัยได้หาค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาทำการทดสอบ (Pre-Test) จำนวน 30 ชุด ตามวิธีของ (Cronbach' Alpha) โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่ามากกว่า 0.700 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการไปขอรับคืนด้วยตนเอง โดยเริ่มแจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-28 กุมภาพันธ์ 2560 ใช้เวลาในการเก็บ 2 เดือน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test Least Significant Difference และ Multiple Regression Analysis

4. ผลการวิจัย

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 235 คน (ร้อยละ 79.70) มีอายุ 31 -40 ปี จำนวน 141 คน (ร้อยละ 47.80) สถานภาพโสด จำนวน 167 คน (ร้อยละ 56.60) การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 240 คน (ร้อยละ 81.40) ตำแหน่งงานด้านพนักงานเคาน์เตอร์จำนวน 116 คน (ร้อยละ 39.30) มีอายุในการทำงานในช่วง 11-15 ปี จำนวน 127 คน (ร้อยละ 43.10) รายได้ต่อเดือนในช่วง 40,001-60,000 บาท จำนวน 115 คน (ร้อยละ 39.00)

ปัจจัยด้านลักษณะงานและแรงจูงใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.14 โดยให้ความสำคัญกับด้านสภาพแวดล้อมที่ ทำงานมีบรรยากาศ สะอาด เป็นระเบียบมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.47 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.75 โดยให้ความสำคัญด้านท่านและเพื่อนร่วมงานมีการจัดกิจกรรมร่วมกันมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.14 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.19 โดยให้ความสำคัญด้านท่านมีโอกาสได้รับการเลื่อนค่าตอบแทนในหน้าที่ที่ท่านทำอยู่มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.74 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสวัสดิการต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.58 โดยให้ความสำคัญด้านหน่วยงานของท่านหน่วยงานของท่านให้การสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของพนักงานอย่างเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.68

ปัจจัยด้านประสิทธิภาพพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ย 3.47 โดยให้ความสำคัญด้านท่านได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดีมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.19

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	เครื่องมือที่ใช้	ผลการทดสอบ
สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารธนชาตรายโอบี จำกัด (มหาชน) สาขางานเครือข่ายสาขาและดิจิทัล (Channels & Digitalization) ในเขต 7		
1. ด้านเพศ	t-Test	สอดคล้องกับสมมติฐาน
2. ด้านอายุ	F-Test	ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
3. ด้านสถานภาพการสมรส	F-Test	สอดคล้องกับสมมติฐาน
4. ด้านระดับการศึกษา	t-Test	สอดคล้องกับสมมติฐาน
5. ด้านตำแหน่งงาน	F-Test	สอดคล้องกับสมมติฐาน
6. ด้านรายได้	F-Test	สอดคล้องกับสมมติฐาน
7. ด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	F-Test	สอดคล้องกับสมมติฐาน
สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านลักษณะงานและแรงจูงใจมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารรายโอบี จำกัด (มหาชน) สาขางานเครือข่ายสาขาและดิจิทัล (Channels & Digitalization) ในเขต 7		
1. ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน	Multiple Regression Analysis	สอดคล้องกับสมมติฐาน
2. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	Multiple Regression Analysis	สอดคล้องกับสมมติฐาน
3. ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ	Multiple Regression Analysis	สอดคล้องกับสมมติฐาน
4. ด้านสวัสดิการต่าง ๆ	Multiple Regression Analysis	สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตารางที่ 2 ค่า Modified Model

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error			Tolerance	VIF
Constant	1.678	0.301	5.575	0.000		
ด้านสภาพแวดล้อม	0.081	0.038	2.147	0.033	0.928	1.078
ด้านระหว่างบุคคล	0.239	0.045	5.258	0.000	0.883	1.132
ด้านความก้าวหน้า	0.134	0.057	2.357	0.019	0.969	1.032
ด้านสวัสดิการ	0.161	0.044	3.644	0.000	0.888	1.126
R = 0.439 R ² = 0.193 SEE = 0.369 F = 17.355 Sig = 0.000						

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สายงานเครือข่าย สาขาและดิจิทัล (Channels & Digitalization) ในเขต 7 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ พบว่าปัจจัยด้านเพศ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เนื่องจากคนยุคใหม่ในวัยทำงานนั้นการตัดสินใจในการทำงานระหว่างเพศชายและหญิงนั้นมีความแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีสถานภาพสมรสนั้นต้องวางแผนในการทำงานเพื่อที่จะได้มีเวลาดูแลครอบครัวทุกตำแหน่งงาน และเนื่องจากว่าปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจนั้นมีแนวโน้มตกต่ำจึงทำให้พนักงานต้องการความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ การงานมากขึ้น โดยรวมส่วนใหญ่ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มเติบโตมากกว่า รวมถึงต้องทำงานในช่วงเวลา (OT) เพื่อที่จะหารายได้เพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งผู้ที่มีอายุงานระหว่าง 0 – 5 นั้นมักมีการทำงานล่วงเวลามากที่สุดเนื่องจากรายได้ไม่มากนักประกอบกับส่วนมากยังไม่สมรส จึงทำให้มีเวลาในการทำงานมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรส ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อัครินทร์ พาพเสวต (2546) ที่ศึกษาในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานที่สรุปไว้ว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ได้แก่ เพศ การศึกษาและระดับ ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันจะมีประสิทธิภาพการทำงานแตกต่างกัน ส่วนอายุ ประสบการณ์การทำงาน มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาตรี พัฒนาเลิศพันธ์ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบบัญชีในสำนักสอบบัญชีดีไอเอสผลการวิจัย สรุปได้ว่าเพศ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ระดับตำแหน่งงานและรายได้แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมโภชน์ จตุพร (2543) ได้ศึกษา เรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของ พนักงานการไฟฟ้านครหลวง พบว่า ด้านประชากรศาสตร์ด้านเพศ ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาริต ศรีขาว (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท มิสกัน (ไทยแลนด์) จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จะพบว่า พนักงานที่มีเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จะพบว่า อายุที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านลักษณะงานและแรงจูงใจ ผลการวิจัยพบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล, ด้านสวัสดิการ, ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพและด้านสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานเท่ากับ 0.295, 0.204, 0.126 และ 0.118 ตามลำดับ

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการทำงานมาก เนื่องจากหาก บุคคลากรในองค์กรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อบรรลุเป้าหมายจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการที่จะเกิดความสัมพันธ์ส่วนบุคคลได้นั้น เกิดได้จากการทำกิจกรรมร่วมกันในด้านต่าง ๆ เช่นการร่วมงานกัน, การพบปะกันในเวลาพักผ่อน, การไปรับประทานอาหารด้วยกันหลังเลิกงาน รวมถึงมีกิจกรรมสังสรรค์นอกสถานที่ ร่วมกัน เป็นต้น

ในด้านสวัสดิการต่าง ๆ มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการทำงาน กล่าวคือ หากมีสวัสดิการที่ดี ก็จะเป็นแรงจูงใจให้บุคลากรนั้นมีความรัก กักตื้อต่อองค์กรมากขึ้น เพราะสวัสดิการ หมายถึงความมั่นคง เมื่อมีความมั่นคง บุคลากรต่างก็จะมีใจเต็มใจทุ่มเทกำลังกายกำลังใจเพื่อองค์กรอย่างสุดความสามารถ

ในด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการทำงาน ทุกคนต้องการความก้าวหน้าเพื่อที่จะได้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นหน้าเป็นตาในสังคม และเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ ฉะนั้น การก้าวหน้านั้นในสายอาชีพ จะเป็นเสมือนกำลังใจในการทำงาน ของบุคลากรและจะทำให้บุคลากรมีความพอใจในการทำงานมากขึ้น

ในด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน เป็นสิ่งสำคัญต่อประสิทธิภาพในการทำงาน หากสภาพแวดล้อมในการทำงานดี ทำให้สุขภาพจิตของพนักงานเป็นไปในทางที่ดี ส่งผลต่อการทำงานในด้านต่างๆ อีกทั้งยังสร้างเสริมลักษณะนิสัยให้บุคลากรเป็นผู้มีระเบียบวินัย ดูแลจัดการสภาพแวดล้อมให้คงเดิมเสมอซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อัครินทร์ พาพเสวต (2546) ที่ศึกษาในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสรุปได้ว่าด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กร ได้แก่ ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย ยุคตวิสาร (2547) ได้ศึกษาเรื่องระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย นโยบายการบริหาร การบังคับบัญชาความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ความมั่นคงในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงานและสวัสดิการนั้น ทั้งหมดมีระดับความสำคัญในระดับมาก และปัจจัย ที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยความสำเร็จในการทำงาน และการได้รับการยอมรับจะมีระดับความสำคัญในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านความก้าวหน้าและโอกาสในการเจริญเติบโตนั้น จะมีระดับความสำคัญในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งนี้

1.ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จะเห็นได้ว่าภายในองค์กรมีการประสานงาน ร่วมมือกันทำงาน ทุกตำแหน่งงานต้องมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันจึงทำให้การปฏิบัติงานนั้นประสบผลสำเร็จ จึงควรมีการฝึกอบรมความรู้ เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรมากยิ่งขึ้น

2.ด้านสวัสดิการต่าง ๆ นั้นหากพนักงานได้รับสวัสดิการที่ดี ก็จะช่วยให้พนักงานทำงานได้อย่างมีความสุข ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น และถือเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตการทำงาน ทางบริษัทจึงควรมีสวัสดิการในด้านต่าง ๆ เช่น เงินรางวัล วันหยุด ให้กับพนักงานซึ่งจะทำให้พนักงานรู้สึกว่าการตอบแทนที่เขาได้รับนั้นมีค่าเพียงพอกับความทุ่มเททำงาน

3.ด้านความก้าวหน้าในสายอาชีพ ทุกคนล้วนต้องการความก้าวหน้าในอาชีพเนื่องจากงานที่ทำอยู่นั้นมีความมั่นคง ปลอดภัย ด้วยสถานการณ์เศรษฐกิจในทุกวันนี้ทำให้ทุกอาชีพมีโอกาสเกิดความเสียหายในการทำงาน ดังนั้นบริษัทควรมีการได้รับการเลื่อนตำแหน่ง การขึ้นเงินเดือน การได้รับพิจารณาผลงานจะทำให้พนักงานรู้สึกได้ถึง ความก้าวหน้าและมั่นคงในชีวิตมากขึ้น

4.ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากในการทำงานนั้นมีสภาวะที่กดดันและเคร่งเครียด การมีสภาพแวดล้อมที่ดีนั้นทำให้พนักงานรู้สึกผ่อนคลายทางบริษัทจึงควรมีการจัดบรรยากาศภายในที่ทำงานให้เป็นระเบียบ สะอาด เรียบร้อย อีกทั้งยังควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาต่อไปควรมีการวิจัยและศึกษาถึงปัจจัยด้านความพึงพอใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สายงานเครือข่ายสาขาและดิจิทัล ในเขต 7
2. ในการศึกษาต่อไปควรศึกษาในเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับทัศนคติของพนักงานที่มีต่อการปฏิบัติงานของธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) สายงานเครือข่ายสาขาและดิจิทัล ในเขต 7

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เพิ่มแนวทางในการบริหารเพื่อนำไปประยุกต์ ปรับใช้ ในการจัดการงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสภาพปฏิบัติงานจริงของพนักงานธนาคาร
3. ทำให้สามารถสร้างแรงจูงใจได้ถูกต้องตามกลุ่มประชากร เนื่องจากสามารถทราบถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตาม ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชากร
4. ผลจากการวิจัยผู้บริหารสามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างความพึงพอใจ เพื่อให้พนักงานมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานบริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและได้ปรับปรุงด้านที่พนักงานยังมีประสิทธิภาพในระดับต่ำ

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับความกรุณาจาก ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำปรึกษาพร้อมทั้งควบคุมคุณภาพงานค้นคว้าอิสระให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ตลอดทั้งชี้แนะแนวทางการศึกษาและสนับสนุนรวมทั้งให้กำลังใจมาโดยตลอด รวมถึงสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนๆทุกท่านที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนด้านต่าง ๆ ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) ผู้อำนวยการธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) พื้นที่เขต 7 คณะผู้จัดการตลอดทั้งพนักงานทุกท่านในเขต 7 ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอีกทั้งยังให้ข้อมูลในส่วนต่าง ๆ จึงทำให้การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- จิตราวรรณ ถาวรวงศ์สกุล. (2555). ปัจจัยกระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานระดับ 2-7 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่
- ชาคริต ศรีขาว. (2551). ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท มิสกัน (ไทยแลนด์) จำกัด
- ชาติร์ พัฒนาเลิศพันธ์. (2546). ปัจจัยด้านคุณลักษณะงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในด้านการทำงานของพนักงานสอบบัญชีในสำนักสอบบัญชีดีไอเอ
- ชมชาย คิวะโกเศศ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- สมยศ แยมเพื่อน. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ บริษัทเอเชีย มารีน เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
- อดิศร พูลสุวรรณ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมการทำงานและการรับรู้ความเสี่ยงกับความเครียดในการทำงาน กรณีศึกษา : พนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฮิตาชิ โกลบอล สตอเรจ เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด
- อักรินทร์ พาพเสวต. (2546). ที่ศึกษาในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน
- Abraham Maslow. (1954). Maslow, A. H. (1954). Motivation and Personality. New York: Harper.
- Becker, S., & Neuhauser, D. (1975). The Efficient Organization. New York: Elsevier Scientific.
- Certo, Samuel C. (2000). Modern Management. New York : Prentice-Hall.
- Charles, W. (2006). Employee Engagement: The Real Secret of Winning a Crucial. Edge over your rivals. Manager Motivation.
- Domjan, M. (1996). The Principles of Learning and Behavior Belmont. California: Thomson Wadsworth.
- Gillmer. (1973). Applied psychology. New York : McGraw-hill.
- Harrington, H. (1996). High performance benchmarking – 20 steps To success. New York: McGraw - Hill.

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร

ของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชัน จำกัด

FACTORS OF PROCURMENTS AFFECTING EFFICIENCY OF CORPORATE OF KPN GREEN ENERGY SOLUTION CO., LTD.

ศิวลัย จงจิรภัทร

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต patty.jong06@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร และ (2) ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชัน จำกัด โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการออกแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างของกลุ่มองค์กรตัวอย่าง จำนวน 122 คน และเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้ทั้งสิ้น 94 ชุด ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test One-Way ANOVA และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า พนักงานส่วนใหญ่ของของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชัน จำกัด เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 78.7) อายุ 26-35 ปี (ร้อยละ 79.8) ส่วนใหญ่การศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 87.2) และมีรายได้ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท (ร้อยละ 51.1) และพนักงานส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1-2 ปี (ร้อยละ 75.7)

พนักงานให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) สินค้าส่งในราคาที่เหมาะสม (Right Cost) (2) สินค้าส่งไปถึงลูกค้าอย่างถูกราย (Right Customer) (3) สินค้าที่จัดส่งตรงกับสินค้าที่ลูกค้าสั่งซื้อ (Right Product) (4) สินค้าส่งในคุณภาพที่ถูกต้อง (Right Condition) (5) สินค้าส่งในสถานที่ถูกต้อง (Right Place) (6) การขนส่งสินค้าส่งในปริมาณที่ถูกต้อง (Right Quantity) และ (7) สินค้าส่งในเวลาที่ต้องการ และทันเวลาที่กำหนด (Right Time)

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้านต้นทุน ด้านระยะเวลาในการจัดซื้อจัดจ้าง และด้านระยะเวลาในการส่งมอบมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพขององค์กรของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชัน จำกัด โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพขององค์กร

ABSTRACT

The purposes of the study were to study (1) Demographic factors influencing effectiveness in corporate and (2) Procurement factors influencing effectiveness in corporate of KPN Green Energy Solution company limited. The samples were 122 procurement personnel who came from the sampled organizations then 94 completed sets were selected for this study. The instrument used was a checklist questionnaire and the data were analyzed using t-test, One Way ANOVA and correlation coefficient.

The results of the study showed that most personnel of KPN Green Energy Solution Company Limited are female (78.7%), age 26-35 years old (79.8%), graduated with bachelor's degree (87.2%), earning less than or equal to THB 20,000 per month (51.5%) and 1-2 years working(75.7%).

The employee place an importance of the procurement factors were at medium level and when considering each item, gives a sorted list as follows: (1) Right Cost, (2) Right Customer, (3) Right Product, (4) Right Condition, (5) Right Place, (6) Right Quantity and (7) Right Time.

The relationship between procurement factors and the efficiency of corporate of KPN Green Energy Solutions Co., Ltd. have a positive relationship.

Keywords: Effectiveness of Corporate

1. บทนำ

การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ของประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้ธุรกิจเกิดการแข่งขันในการดำเนินงานเป็นอย่างสูง ส่งผลให้ธุรกิจต้องเร่งพัฒนา และปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ และศักยภาพในการแข่งขันทั้งในระดับประเทศ และระดับโลก ถึงแม้ว่าธุรกิจจะมีความแตกต่างกัน แต่สิ่งหนึ่งที่ทุกธุรกิจตระหนัก และให้ความสำคัญคือ การบริหารจัดการจัดการทางด้าน โลจิสติกส์ และห่วงโซ่อุปทาน ทั้งนี้เพื่อให้ธุรกิจเติบโตก้าวหน้าได้อย่างมั่นคง การวิเคราะห์ และประเมินประสิทธิภาพการแข่งขันทางด้าน โลจิสติกส์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำคัญ และเป็นสิ่งจำเป็นประการหนึ่งในการพัฒนาธุรกิจ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงจุดแข็ง และจุดอ่อนของธุรกิจ สำหรับประเทศไทย กำลังดำเนินโครงการ Thailand 4.0 หรือเรียกอีกอย่างว่า โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน มีแนวคิดที่สำคัญ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริการ หรือการขายสินค้า โดยการเชื่อมต่อกับเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้ความสามารถในการเชื่อมต่อกับความต้องการของผู้บริโภคแต่ละรายเข้ากับกระบวนการผลิตสินค้าได้โดยตรง ทำให้สามารถผลิตสินค้าหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันตามความต้องการเฉพาะของผู้บริโภคแต่ละราย การบริหารจัดการ โลจิสติกส์ และซัพพลายเชน นับตั้งแต่กระบวนการสั่งซื้อ การนำเข้าวัตถุดิบ กระบวนการผลิต การจัดเก็บ จนกระทั่งจัดส่งสินค้าถึงมือลูกค้า มีส่วนสำคัญที่จะช่วยยกระดับความสามารถขององค์กร รองรับการเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ได้ (กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, 2560) ดังนั้นภาคธุรกิจจึงให้ความสำคัญ และพัฒนา การจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากเป็นกิจกรรมในกสนขับเคลื่อนที่สำคัญในการบริหารจัดการจัดการทางด้าน โลจิสติกส์ เพราะการจัดซื้อจัดจ้างเป็นกิจกรรมแรกที่ทำให้ได้มาซึ่งวัตถุดิบ และ/หรือสินค้า ที่นำมาใช้ในกระบวนการผลิต หากมีการวางแผน การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ภาคธุรกิจนั้น ๆ มีความได้เปรียบจากการแข่งขันทางธุรกิจ ดังนั้นธุรกิจจึงต้องมีการปรับปรุงกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพ การเพิ่มทักษะความรู้ และความสามารถของบุคลากร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2554 เพื่อดำเนินงานด้านพลังงานทดแทน โดยมีความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนให้เป็นพลังงานทางเลือกที่สามารถ สร้างความมั่นคงทางด้านพลังงานของประเทศ ควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อม พร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) บริษัทฯ มีทีมที่ปรึกษา วิศวกร และผู้บริหารโครงการผู้ชำนาญการณ้เปี่ยมด้วยประสบการณ์ และองค์ความรู้ ด้านงานก่อสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวล เริ่มตั้งแต่การวางแผน การก่อสร้าง ทดสอบอุปกรณ์ และเครื่องจักรให้สามารถผลิต

และจำหน่ายไฟฟ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ทางบริษัทยังเป็นผู้ดำเนินการออกแบบ และงานติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่ครบวงจร และมีประสิทธิภาพสูง โดยเริ่มตั้งแต่การออกแบบ การจัดทำงบประมาณ แลกการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ด้วยอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานจากผู้ผลิตชั้นนำ และการบริการที่มีคุณภาพในกรอบของต้นทุนที่คุ้มค่า รวมถึงงานก่อสร้าง อาทิเช่น สถานีไฟฟ้าแรงสูง และการร่วมลงทุน (Co-Investment) ปัจจุบันบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด มีจำนวนพนักงานทั้งสิ้น 122 คน และมีผลการดำเนินงานที่เติบโตอย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง บริษัทมีข้อบกพร่อง คือ มีระยะเวลาในการสั่งซื้อที่นาน และรายละเอียดการสั่งซื้อสินค้าไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ตลอดจนคุณภาพของสินค้าที่จัดซื้อไม่ได้คุณภาพ ทั้งที่บริษัทพยายามหาวิธีเพื่อจัดซื้อบกร่องนี้ บริษัทได้หาแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้าง โดยมุ่งเน้นไปในเรื่อง ระยะเวลาในการจัดซื้อจัดจ้าง ต้นทุนในการจัดซื้อจัดจ้าง คุณภาพของสินค้าและบริการ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้างของบริษัท ทั้งนี้เพื่อให้บริษัทมีความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจที่มากขึ้น ผู้ศึกษาจึงสนใจปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร ของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ทั้งนี้เพื่อนำเสนอแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขนโยบายการจัดซื้อ จัดจ้าง ของบริษัทที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการออกแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามทั้งหมด 122 ชุด และเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้ทั้งสิ้น 94 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง (Self-administrative) ซึ่งครอบคลุมที่ต้องการศึกษา และมีความสอดคล้องกับเรื่องวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลประชากรศาสตร์ของบุคลากรของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยใช้ระดับข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) และเรียงลำดับ (Ordinal scale)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นทางด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale)

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้าง โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale)

แบบสอบถามในส่วนที่ 2 และ 3 แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อความที่เป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่อง ซึ่งแต่ละคำตอบมีคำตอบ ให้เลือก 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert Scale) คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีเกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก และ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4. ผลการวิจัย

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด พบว่าพนักงานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 78.7 และเป็นเพศชาย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 อายุของพนักงานส่วนใหญ่อยู่ 26 – 35 ปี จำนวน 75 คนคิดเป็นร้อยละ 79.8 รองลงมา คืออายุ 36-45 ปี จำนวน 10 คนคิดเป็นร้อยละ 10.6 อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี จำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 9.6 และไม่มีพนักงานคนใดเลยมีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป

พนักงานส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 82 คนคิดเป็นร้อยละ 87.2 รองลงมาคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 และไม่มีพนักงานคนใดเลยมีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี พนักงานส่วนใหญ่มีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 62 คนคิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมาคือ รายได้ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 20,000 บาท จำนวน 32 คนคิดเป็นร้อยละ 34 และไม่มีพนักงานคนใดเลยรายได้มากกว่า 30,001 บาท ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนใหญ่คือ 1 - 2 ปี จำนวน 71 คนคิดเป็นร้อยละ 75.5 รองลงมาคือ ระยะเวลาปฏิบัติงาน 3 - 4 ปีจำนวน 17 คนคิดเป็นร้อยละ 18.1 ระยะเวลาปฏิบัติงานมากกว่า 4 ปีจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 6.4 และไม่มีพนักงานคนใดเลยมีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่า 1 ปี

พนักงานให้ความสำคัญต่อบริษัทการจัดซื้อจัดจ้างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ 1) สินค้าส่งในราคาที่เหมาะสม (Right Cost) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) 2) สินค้าส่งไปถึงลูกค้าอย่างถูกราย (Right Customer) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) 3) สินค้าที่จัดส่งตรงกับสินค้าที่ลูกค้าสั่งซื้อ (Right Product) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) 4) สินค้าส่งในคุณภาพที่ถูกต้อง (Right Condition) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) 5) สินค้าส่งในสถานที่ถูกต้อง (Right Place) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) 6) การขนส่งสินค้าส่งในปริมาณที่ถูกต้อง (Right Quantity) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) และ 7) สินค้าส่งในเวลาที่ต้องการ และทันเวลาที่กำหนด (Right Time) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$)

พนักงานให้ความสำคัญต่อบริษัทด้านการขนส่งสินค้าส่งในปริมาณ ที่ถูกต้อง (Right Quantity) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับได้ดังนี้ 1) มีการตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนสินค้าเทียบกับใบขอซื้ออยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) 2) ตรวจสอบปริมาณสินค้าคงเหลือก่อนการสั่งซื้อ อยู่ใน

ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) 3) มีการจัดทำรายการปริมาณความต้องการสินค้า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) และ 4) ปริมาณของสินค้าเพียงพอต่อการใช้งาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$)

ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์มีผลต่อประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ด้านต้นทุน ที่มีค่าน้อยกว่า 0.01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้านการขนส่งสินค้าส่งในปริมาณที่ถูกต้อง (Right Quantity) มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันปานกลาง กับประสิทธิภาพขององค์กรของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ด้านต้นทุน ($r = 0.49$)

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้านการขนส่งสินค้าส่งในปริมาณที่ถูกต้อง (Right Quantity) มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันปานกลางกับประสิทธิภาพขององค์กรของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ด้านต้นทุน ($r = 0.59$)

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้านสินค้าส่งในคุณภาพที่ถูกต้อง (Right Condition) มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง กับประสิทธิภาพขององค์กรของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ด้านต้นทุน ($r = 0.73$)

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้านสินค้าส่งไปถึงลูกค้าอย่างถูกราย (Right Customer) มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันปานกลาง กับประสิทธิภาพขององค์กรของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ด้านต้นทุน ($r = 0.45$)

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้านสินค้าส่งในสถานที่ถูกต้อง (Right Place) มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง กับประสิทธิภาพขององค์กรของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ด้านต้นทุน ($r = 0.74$)

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้านสินค้าส่งในเวลาที่ต้องการ และทันเวลาที่กำหนด (Right Time) มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง กับประสิทธิภาพขององค์กรของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ด้านต้นทุน ($r = 0.68$)

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้านสินค้าส่งในราคาที่เหมาะสม (Right Cost) มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ กับประสิทธิภาพขององค์กรของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ด้านต้นทุน ($r = 0.38$)

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพขององค์กรของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ส่วนที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์ของบุคลากรของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด พบว่า

พนักงานส่วนใหญ่ของของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 78.7) อายุ 26-35 ปี (ร้อยละ 79.8) ส่วนใหญ่การศึกษาาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 87.2) และมีรายได้ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท (ร้อยละ 51.1) และพนักงานส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1-2 ปี (ร้อยละ 75.7)

2) ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ที่มีผลต่อประสิทธิ ภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด พบว่า

พนักงานให้ความสำคัญต่อยปัจจัยด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) สินค้าส่งในราคาที่เหมาะสม (Right Cost) (2) สินค้าส่งไปถึงลูกค้าอย่างถูกราย (Right Customer) (3) สินค้าที่จัดส่งตรงกับสินค้าที่ลูกค้าสั่งซื้อ (Right Product) (4) สินค้าส่งในคุณภาพที่ถูกต้อง (Right Condition) (5) สินค้าส่งในสถานที่ถูกต้อง (Right Place) (6) การขนส่งสินค้าส่งในปริมาณที่ถูกต้อง (Right Quantity) อยู่ และ (7) สินค้าส่งในเวลาที่ต้องการ และทันเวลาที่กำหนด (Right Time)

เมื่อพิจารณาปัจจัยการบริหารจัดการ โลจิสติกส์รายด้าน พบว่า พนักงานให้ความสำคัญในแต่ละด้านดังนี้

ด้านสินค้าส่งในราคาที่เหมาะสม (Right Cost) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) จัดทำภาพรวมสรุปเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือต้นงวด และสินค้าคงเหลือปลายงวด (2) ต้นทุนของสินค้าถูกต้องตรงตามข้อตกลง (3) มีการสอบถามความต้องการสินค้าของลูกค้าล่วงหน้า เพื่อไม่ให้เกิดสินค้าส่วนเกิน และ (4) มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของสินค้าเพื่อประกอบการพิจารณา

ด้านสินค้าส่งไปถึงลูกค้าอย่างถูกราย (Right Customer) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) ลูกค้ามีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลรายละเอียดสินค้า ก่อนการส่งมอบ (2) สินค้าส่งมอบถึงมือผู้รับ ได้อย่างถูกต้อง (3) มีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร เช่น ใบกำกับภาษี / ใบเสร็จรับเงิน และ (4) มีการระบุชื่อ ที่อยู่ และเบอร์ติดต่อในการส่งมอบสินค้า

ด้านสินค้าที่จัดส่งตรงกับสินค้าที่ลูกค้าสั่งซื้อ (Right Product) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) สินค้ามีคุณสมบัติตรงตามความต้องการใช้งาน (2) มีการระบุคุณลักษณะของสินค้าที่ชัดเจน และรายละเอียดของสินค้าถูกต้องตรงการเสนอซื้อ – เสนอขาย และ (3) สินค้ามีคุณภาพตรงตามรายละเอียดความต้องการของลูกค้า

ด้านสินค้าส่งในคุณภาพที่ถูกต้อง (Right Condition) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) สินค้าไม่แตกหัก หรือชำรุด (2) สินค้าถูกจัดเก็บไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม (3) บรรจุภัณฑ์ของสินค้ามีความคงทน และ (4) สินค้าอยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน

ด้านสินค้าส่งในสถานที่ถูกต้อง (Right Place) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) มีการแนบแผนที่ชื่อและเบอร์โทร ศัพท์ผู้ติดต่ออย่างชัดเจน (2) สถานที่ส่งมอบเป็นไปตามเงื่อนไข และ (3) ระบุสถานที่ในการส่งมอบให้ชัดเจน

ด้านการขนส่งสินค้าส่งปริมาณ ที่ถูกต้อง (Right Quantity) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียง ลำดับได้ดังนี้ (1) มีการตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนสินค้าเทียบกับใบขอซื้อ (2) ตรวจสอบปริมาณสินค้าคงเหลือก่อนการสั่งซื้อ (3) มีการจัดทำการพยากรณ์ปริมาณความต้องการสินค้า และ (4) ปริมาณของสินค้าเพียงพอต่อการใช้งาน

ด้านสินค้าส่งในเวลาที่ต้องการและทันเวลาที่กำหนด (Right Time) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) ระยะเวลาในการส่งมอบสินค้าตรงกับความต้องการใช้งาน (2) ระยะเวลาใน

การส่งมอบเป็นไปตามเงื่อนไข (3) มีการระบุระยะเวลาในการส่งมอบที่แน่นอน (Lead time) และ (4) มีความยืดหยุ่นในด้านเวลา เช่น สามารถเปลี่ยนแปลงเวลาในการจัดส่งเป็นเร็วขึ้น หรือช้าลง

3) ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด

พนักงานให้ความสำคัญต่อประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) องค์กรมีการระบุระยะเวลาในการส่งมอบสินค้าที่ดี (2) องค์กรมีต้นทุนด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่ต่ำ และ (3) องค์กรมีระยะเวลาในการจัดซื้อ จัดจ้างที่ต่ำ

4) ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

4.1) สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ที่ต่างกันพบว่า ทั้งเพศชาย และเพศหญิงมีประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้าง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พนักงานที่อายุแตกต่างกัน มีประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ พนักงานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ พนักงานที่รายได้แตกต่างกัน ประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ พนักงานที่ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน มีประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2) สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์มีผลต่อประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด พบว่าปัจจัยด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ ดังกล่าว มีความสัมพันธ์ กับประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างโดย มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้านต้นทุน มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพขององค์กรของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และมีระดับความสัมพันธ์โดยเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ (1) สินค้าส่งในสถานที่ถูกต้อง (Right Place) มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.74$) (2) สินค้าส่งในคุณภาพที่ถูกต้อง (Right Condition) มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.73$) (3) สินค้าส่งในเวลาที่ต้องการ และทันเวลาที่กำหนด (Right Time) มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.68$) (4) การขนส่งสินค้าส่งในปริมาณที่ต้องการ (Right Quantity) มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r = 0.59$) (5) สินค้าที่จัดส่งตรงกับสินค้าที่ลูกค้าสั่งซื้อ (Right Product) มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r = 0.49$) (6) สินค้าส่งไปถึงลูกค้าอย่างถูกราย (Right Customer) มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r = 0.45$) และ (7) สินค้าส่งในราคาที่เหมาะสม (Right Cost) มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ ($r = 0.38$)

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้านระยะเวลาในการจัดซื้อจัดจ้างมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพขององค์กรของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และมีระดับความสัมพันธ์โดยเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ (1) สินค้าส่งในคุณภาพที่ถูกต้อง (Right Condition) มีความสัมพันธ์กันระดับสูง ($r = 0.93$) (2) สินค้าส่งในเวลาที่ต้องการ และทันเวลาที่กำหนด (Right Time) มีความสัมพันธ์กันระดับสูง ($r = 0.91$) (3) สินค้าส่งในสถานที่ถูกต้อง (Right Place) มีความสัมพันธ์กันระดับสูง ($r = 0.89$) (4) การขนส่งสินค้าส่งในปริมาณที่ต้องการ (Right Quantity) มีความสัมพันธ์กันระดับสูง ($r = 0.83$) (5) สินค้าที่จัดส่งตรงกับสินค้าที่ลูกค้าสั่งซื้อ

(Right Product) มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.69$) (6) สินค้าส่งไปถึงลูกค้าอย่างถูกราย (Right Customer) มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r = 0.56$) และ (7) สินค้าส่งในราคาที่เหมาะสม (Right Cost) มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r = 0.48$)

ปัจจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้านระยะเวลาในการส่งมอบมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพขององค์กรของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด โดยมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน และมีระดับความสัมพันธ์โดยเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ (1) สินค้าส่งในราคาที่เหมาะสม (Right Cost) มีความสัมพันธ์กันระดับสูง ($r = 0.94$) (2) สินค้าส่งไปถึงลูกค้าอย่างถูกราย (Right Customer) มีความสัมพันธ์กันระดับสูง ($r = 0.91$) (3) สินค้าส่งในคุณภาพที่ถูกต้อง (Right Condition) มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.40$) (4) สินค้าส่งในเวลาที่ถูกต้อง และทันเวลาที่กำหนด (Right Time) มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.39$) (5) สินค้าส่งในสถานที่ถูกต้อง (Right Place) มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.34$) (6) การขนส่งสินค้าส่งในปริมาณที่ถูกต้อง (Right Quantity) มีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.24$) และ (7) สินค้าที่จัดส่งตรงกับสินค้าที่ลูกค้าสั่งซื้อ (Right Product) มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ ($r = 0.15$)

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

พนักงานให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพนักงานให้ความสำคัญในด้านสินค้าส่งในราคาที่เหมาะสม (Right Cost) โดยพนักงานได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำภาพรวมสรุปเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือต้นงวด และสินค้าคงเหลือปลายงวด ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารและการควบคุมต้นทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบบัญชีของสินค้าคงเหลือ (Inventory System) เพื่อให้สามารถตรวจสอบสินค้าคงเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งควรมีการวางแผนในการดำเนินการ อาทิเช่น ขั้นตอนของการรับสินค้าเข้า การเบิกจ่ายสินค้าออกไปเพื่อจำหน่าย หรือเพื่อใช้ในกระบวนการผลิต และขั้นตอนของการตรวจนับสินค้าคงคลัง

หากบริษัทมีการบริหารจัดการต้นทุนที่ดีมีประสิทธิภาพจะทำให้สามารถวางแผน การดำเนินงาน มีอำนาจการต่อรอง และสร้างกลยุทธ์ในการแข่งขันกับคู่แข่งภายนอกได้ ยิ่งบริษัทมีการบริหารจัดการต้นทุนที่มีประสิทธิภาพมากเท่าใด ความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการแข่งขันก็จะเพิ่มสูงขึ้น เพราะในปัจจุบันทุกธุรกิจมีการแข่งขันกันสูง โดยเฉพาะในเรื่องของต้นทุน ราคา และคุณภาพ

พนักงานที่มีปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่แตกต่างกัน ดังนั้นควรมีการเพิ่มขีดความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของพนักงาน โดยการให้ความรู้ และการฝึกอบรม ตลอดจนให้ผลตอบแทนที่น่าพึงพอใจ

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ขึ้นได้ โดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจากท่าน ผศ.ดร.พัฒน พิธิฐเกษม อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำ และแนะนำข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการบริหารจัดการ โลจิสติกส์ที่

มีผลต่อประสิทธิภาพด้านการจัดซื้อจัดจ้างของ บริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด พร้อมทั้งชี้ข้อบกพร่อง
ในการค้นคว้าอิสระชั้นนี้จนทำให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหาร และพนักงาน ของบริษัท เค พี เอ็น กรีน เอ็นเนอจี โซลูชั่น จำกัด ที่ให้ความร่วมมือใน
การกรอกแบบสอบถามในการค้นคว้าอิสระเล่มนี้

เอกสารอ้างอิง

Alan Ruston, Phil Croucher and Peter Baker. (2017). *The Handbook of Logistics and Distribution Management*. 4th
Edition. Kogan Page Published.

Council of Supply Chain Management Professional 2010. *CSCMP Supply Chain Management Definition*. Retrieved
28 November 2010 Council of Supply Chain Management Professional:
<http://cscmp.org/aboutcscmp/definitions.asp>.

Lars Bedey, Sofia Eklund, Nojan Najafi, Willaim Wahren, Karl Westerlund. (2008). *Purchasing Management*.
Chalmers University of Technology department of technology management and economics.

Maria Ek. (2013). *Standardizing purchasing processes Increasing purchasing efficiency for production process
equipment at Höganäs Sweden AB*.

Van Weele and van Raaij. (2014). *The Future of Purchasing Research*. Eindhoven University of Technology.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้า
ของผู้บริโภควัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร

FACTORS AFFECTING PURCHASING DECISION OF FACIAL SKIN CARE PRODUCTS
FOR WORKING AGE CONSUMERS IN BANGKOK

ชนิกานต์ คุณไชยกุล¹ และ ดร.กฤษฎา มุฮัมหมัด²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต (boprincessdoll@gmail.com)

² อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต (kritsada.m@rsu.ac.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ใช้หรือเคยซื้อเครื่องสำอางบำรุงผิวหน้า มาจากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยการแจกแบบสอบถาม ซึ่งมีการทดสอบความเชื่อมั่นที่มีค่าแอลฟามากกว่า 0.7

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-29 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นผู้ประกอบอาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท นอกจากนี้ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยส่วนประสมการตลาด พบว่า การส่งเสริมการตลาด มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญมากที่สุดคือ การจัดโปรโมชั่นลดราคาสินค้า และปัจจัยด้านแรงจูงใจ พบว่า แรงจูงใจของผู้บริโภคด้านเหตุผลและแรงจูงใจด้านอารมณ์ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: การตัดสินใจซื้อ, ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้า

ABSTRACT

The research was aimed to 1) study demographic factors affecting purchasing decision of facial skin care products for working age consumers in Bangkok, 2) study marketing mix factors affecting purchasing decision of facial skin care products for working age consumers in Bangkok, and 3) study motivation factors affecting purchasing decision of facial skin care products for working age consumers in Bangkok. It was a quantitative research with

samples included males and females aged of 20 years or older in Bangkok, who had purchased facial skin care products. The samples were drawn from convenience sampling method from 400 consumers. The questionnaire was verified the reliability and found that it had an alpha value over 0.7 before being proposed to the target consumers.

The majority of the sampling groups was female, aged between 25-29 years old who graduated with bachelor degree and worked as an employee or personnel at a private company. The average monthly income was 20,001- 30,000 baht. Moreover, the individual factors were found that the differences of sex, age, education, occupations and monthly income did not affected purchasing decision of facial skin care products for working age consumers in Bangkok. For the marketing mix factors, it was found that the promotion affected purchasing decision of facial skin care products for working age consumers in Bangkok with statistical significance of 0.05. The respondents paid a high level of concerns to reduction in the price and the motivation factors were found that consumers' rational motives and emotional motives affected purchasing decision of facial skin care products for working age consumers in Bangkok with statistical significance of 0.05.

Keywords: Purchasing decision, Facial skin care products

บทนำ

ปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสำคัญต่อการดูแลบำรุงรักษาผิวพรรณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณ “ใบหน้า” มากเป็นพิเศษ และใบหน้ายังเป็นส่วนที่ผู้บริโภคใช้ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวมากที่สุด เพราะสร้างความมั่นใจและสร้างความประทับใจแรกให้กับผู้ที่พบเห็น อีกทั้ง ผู้คนในปัจจุบันยังตระหนักว่าหากมีจุดบกพร่องบริเวณใบหน้าจะทำให้เกิดความวิตกกังวล ขาดความมั่นใจในการออกไปพบปะผู้คนภายนอก ซึ่งก็ไม่ได้จำกัดไว้แต่เฉพาะผู้หญิงเท่านั้น ทางด้านผู้ชายก็ให้ความสำคัญในการดูแลผิวพรรณบริเวณใบหน้าให้ดูดีขึ้นด้วย ทำให้ธุรกิจด้านความสวยความงาม และธุรกิจเครื่องสำอางเติบโตรวดเร็วขึ้นอย่างก้าวกระโดดเฉลี่ย 18% ต่อปี โดยมีมูลค่าตลาดรวม 2.1 แสนล้านบาท และคาดว่าในปี 2563 มูลค่าตลาดรวมจะเติบโตกว่าเท่าตัว โดยเฉพาะภาคการส่งออก ซึ่งมีโอกาสขยายตัวไปกว่า 2 แสนล้านบาท (นิตยสารผู้จัดการ 360°, 2558)

ในส่วนของผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าในปัจจุบัน มีความหลากหลายทั้งในเรื่องของรูปลักษณ์ ราคา และคุณภาพ ซึ่งสามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทั้งผู้หญิงและผู้ชายได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะผู้บริโภควัยทำงานที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ที่ต้องพบปะเจอผู้คน การมีสุขภาพผิวหน้าที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งด้านผู้ผลิตก็ต้องคำนึงถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดทั้งด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด รวมทั้งเลือกใช้กลยุทธ์ทางการตลาดต่างๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้า

การศึกษาวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการธุรกิจผลิตและจัดจำหน่ายสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางให้ได้นำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้อุปสงค์ความต้องการของผู้บริโภคเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
2. ปัจจัยส่วนประสมการตลาด มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ประชากรเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ซื้อหรือเคยซื้อเครื่องสำอางบำรุงผิวหน้า
2. ขอบเขตด้านเวลา การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาการศึกษา 5 เดือน คือ ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนพฤษภาคม 2560
3. ขอบเขตด้านตัวแปร ทำการศึกษาเฉพาะตัวแปรที่สำคัญ โดยตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด และศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจ ประกอบด้วย แรงจูงใจด้านเหตุผล และแรงจูงใจด้านอารมณ์ ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้า ประกอบด้วย การรับรู้ปัญหา การแสวงหาข้อมูล การประเมินผลทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมภายหลังการซื้อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ประกอบการธุรกิจผลิตและจัดจำหน่ายสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเป้าหมายในอนาคต
2. ผู้ประกอบการธุรกิจผลิตและจัดจำหน่ายสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจให้เป็นที่ยอมรับและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม

บททวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจซื้อ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจซื้อ ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน คือ การรับรู้ความต้องการหรือปัญหา การแสวงหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมภายหลังการซื้อ มีรายละเอียดดังนี้

1. การรับรู้ความต้องการหรือปัญหา คือ การที่บุคคลรับรู้ถึงปัญหาหรือความต้องการภายในของตนเอง ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองหรือเกิดจากสิ่งกระตุ้นจากภายในและภายนอก เช่น ความหิว ความกระหาย ความเจ็บปวด เป็นต้น บุคคลจะเรียนรู้ถึงวิธีที่จะจัดการกับสิ่งกระตุ้นจากประสบการณ์ในอดีต เพื่อให้รู้ว่าจะต้องตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นอย่างไร

2. การแสวงหาข้อมูล ผู้บริโภคจะดำเนินการการค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ประกอบด้วย แหล่งบุคคล เช่น การสอบถามจากเพื่อน ครอบครัว คนรู้จักที่มีประสบการณ์ในการใช้สินค้าหรือบริการนั้นๆ แหล่งทางการค้า เช่น การหาข้อมูลจากโฆษณาตามสื่อต่างๆ พนักงานขาย ร้านค้า บรรจุกิจภัณฑ์ แหล่งสาธารณชน เช่น การสอบถามจากสื่อมวลชน หรือองค์กรคุ้มครองผู้บริโภค และแหล่งประสบการณ์ เกิดจากการประสบการณ์ส่วนตัวของผู้บริโภคที่เคยทดลองใช้ผลิตภัณฑ์นั้นๆ มาก่อน

3. การประเมินทางเลือก เมื่อผู้บริโภคได้ข้อมูลมาแล้ว ผู้บริโภคจะเกิดความเข้าใจและประเมินผลทางเลือกต่างๆ ก่อนจะตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้น

4. การตัดสินใจซื้อ หลังจากที่ได้ทำการประเมินทางเลือกแล้ว ผู้บริโภคก็จะเข้าสู่ขั้นของการตัดสินใจซื้อ ซึ่งต้องมีการตัดสินใจในข้อมูลต่างๆ ประกอบด้วย ตรายี่ห้อที่ซื้อ ร้านค้าที่ซื้อ ปริมาณที่ซื้อ เวลาที่ซื้อ วิธีการในการชำระเงิน เป็นต้น

5. พฤติกรรมภายหลังการซื้อ เป็นพฤติกรรมหลังจากที่ผู้บริโภคได้ทำการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการไปแล้ว โดยนักการตลาดจะต้องทำการตรวจสอบความพึงพอใจภายหลังการซื้อเพื่อหาแนวทางในการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด

คอตเลอร์ (Kotler, 2000) ได้ให้ความหมายของส่วนประสมทางการตลาดไว้ว่า เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ และองค์กรใช้ในการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ทางการตลาดกลุ่มเป้าหมาย

ส่วนประสมทางการตลาด (4P's) เป็นตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ซึ่งใช้เพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2546)

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายโดยธุรกิจเพื่อสนองความต้องการของลูกค้าให้พึงพอใจ ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจมีตัวตนหรือ ไม่มีตัวตน ผลิตภัณฑ์จึงประกอบด้วย สินค้า บริการ ความคิด สถานที่ องค์กร หรือบุคคล

2. ราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคาเป็นต้นทุนของลูกค้า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่าผลิตภัณฑ์กับราคา ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคา ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์

3. การจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง โครงสร้างของช่องทางที่ใช้ในการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการส่งไปยังตลาด ซึ่งก็คือผู้จำหน่ายทางอุตสาหกรรมและผู้บริโภคคนสุดท้าย

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อเพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขายทำการขาย หรือใช้เครื่องมือส่งเสริมการตลาด เช่น การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

อุไรวรรณ เข้มนิยม (2537) อธิบายว่า ผู้บริโภคแต่ละคนมีกระบวนการตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลทางจิตวิทยา ซึ่งรวมถึงสิ่งจูงใจ โดยสิ่งจูงใจในการซื้อ ประกอบด้วย สิ่งจูงใจด้านเหตุผล คือ สิ่งจูงใจที่เกิดขึ้นโดยยึดหลักเหตุผลเป็นสำคัญ และสิ่งจูงใจด้านอารมณ์ คือ การใช้ความรู้สึกส่วนตัวในการเลือกสรรสิ่งที่ตอบสนองความต้องการ โดยผู้บริโภคจะใช้ทัศนคติในการเลือกเพื่อตอบสนองความพึงพอใจสูงสุด

การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ซื้อหรือเคยซื้อเครื่องสำอางบำรุงผิวหน้า จำนวนขนาดตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรจากสูตรของการคำนวณของ กัลยา วานิชย์บัญชา (2545) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ประกอบด้วย แรงจูงใจด้านเหตุผล และแรงจูงใจด้านอารมณ์ ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ได้ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยมีค่าแอลฟามากกว่า 0.7 และได้ใช้สถิติดังนี้

1. หาค่าการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของปัจจัยส่วนประสมการตลาด และปัจจัยแรงจูงใจ
3. วิเคราะห์ค่าสถิติ T-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples T-test) โดยทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ
4. วิเคราะห์ค่าสถิติ F-test หรือ One-Way Analysis of Variance: ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ในด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
5. วิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด และสมมติฐานข้อที่ 3 เกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจว่ามีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-29 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นผู้ประกอบอาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมการตลาด ที่ประกอบไปด้วย ผลิตภัณฑ์, ราคา, ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดกับปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นอันดับแรก ในประเด็นสถานที่จำหน่ายมีความน่าเชื่อถือและมีชื่อเสียง รองลงมาคือ ปัจจัยด้านราคา ให้ความสำคัญในระดับมากในประเด็นความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ ต่อมาเป็นปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ให้ความสำคัญในระดับมากในประเด็นประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ให้ความสำคัญในระดับมากในประเด็นการจัดโปรโมชั่นลดราคาสินค้า

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยแรงจูงใจ ที่ประกอบไปด้วย แรงจูงใจด้านเหตุผล และแรงจูงใจด้านอารมณ์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดกับแรงจูงใจด้านเหตุผล ในประเด็นเครื่องสำอางบำรุงผิวหน้ามีคุณภาพดีและเป็นที่ยอมรับ และปัจจัยแรงจูงใจด้านอารมณ์ ให้ความสำคัญในระดับมาก ในประเด็นความรักสวยรักงามและต้องการความมั่นใจ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมการตลาด มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ที่ประกอบไปด้วย ผลิตภัณฑ์, ราคา, ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด โดยการส่งเสริมการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญมากที่สุดคือ การจัดโปรโมชั่นลดราคาสินค้า

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยแรงจูงใจ ที่ประกอบไปด้วย แรงจูงใจด้านเหตุผลและแรงจูงใจด้านอารมณ์ ทั้ง 2 ปัจจัยมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการแจกแบบสอบถาม รวมทั้งการใช้หลักการวิเคราะห์ทางสถิติ T-test, One Way ANOVA (F-Test) และ Multiple Regressions Analysis (MRA) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-29 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นผู้ประกอบอาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถอธิบายตามแนวความคิดด้านประชากรศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมต่างๆ ของผู้บริโภคได้ โดยพฤติกรรมของผู้บริโภคมักเกิดจากมีแรงกระตุ้นจากภายนอกกระทบกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ทำให้เกิดความต้องการซื้อสินค้าหรือบริการ และเนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริโภควัยทำงานที่มีการเข้าถึงเทคโนโลยีและสื่อต่างๆ ได้ง่าย การตัดสินใจซื้อจึงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพชร แก้วอ่อน (2550) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องสำอางเพื่อบำรุงรักษาผิวสำหรับผู้ชายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปรียบเทียบระดับความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลด้านอายุ วุฒิการศึกษา และรายได้ พบว่า โดยภาพรวมมีพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาด ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์, ราคา, ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด พบว่า ด้านการส่งเสริมการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญมากที่สุดคือ การจัดโปรโมชันลดราคาสินค้า สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีส่วนประสมการตลาดของคอตเลอร์ (Kotler, 2000) ที่กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ และองค์กรธุรกิจนำมาใช้ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ทางการตลาดกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตภา ธิวัชรชัย (2557) ที่ศึกษาเรื่อง ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร เขตธนบุรี ในการซื้อเครื่องสำอางนำเข้าจากประเทศเกาหลี พบว่า การใช้เครื่องสำอางนำเข้าจากประเทศเกาหลีประเภทผลิตภัณฑ์บำรุงผิวนิยมนำมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ได้ทั้งกลางวันและกลางคืน โดยปัจจัยส่วนประสมการตลาดมีผลทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อ และในด้านการส่งเสริมการตลาด ที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญมากที่สุดคือ การจัดโปรโมชันลดราคา

ผลการศึกษาปัจจัยแรงจูงใจ ประกอบด้วย แรงจูงใจด้านเหตุผลและแรงจูงใจด้านอารมณ์ พบว่า ทั้ง 2 ปัจจัยมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจของ อุไรวรรณ แยมนิม (2537) ที่กล่าวว่า ผู้บริโภคแต่ละคนมีกระบวนการตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกันและขึ้นอยู่กับอิทธิพลทางจิตวิทยา ซึ่งรวมถึงสิ่งจูงใจ โดยสิ่งจูงใจในการซื้อ มีทั้งสิ่งจูงใจด้านที่เป็นสิ่งจูงใจหรือสิ่งมุ่งหมายที่เกิดขึ้นโดยยึดหลักเหตุผล และสิ่งจูงใจด้านอารมณ์ หรือการใช้ดุลพินิจส่วนตัวหรือความรู้สึกส่วนตัวในการเลือกสรรสิ่งที่ตอบสนองความต้องการ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการตัดสินใจซื้อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสัชชา บัวละบาล (2556) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเครื่องสำอางบำรุงผิวกายของผู้ชาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า แรงจูงใจของ

ผู้บริโภคด้านเหตุผลและแรงจูงใจของผู้บริโภคด้านอารมณ์มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางบำรุงผิว
กายของผู้ชายที่ระบับนัยสำคัญ 0.05

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมการตลาด ควรจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการตลาดที่มากขึ้น โดยเน้นไปที่กลยุทธ์ด้านราคาเป็นหลัก เพื่อเป็นการกระตุ้นยอดขาย ทำให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าในปริมาณที่มากกว่าปกติ และช่วยระบายสินค้าในสต็อกได้ ซึ่งการจัดโปรโมชั่นโดยเน้นที่กลยุทธ์ด้านราคา อาจทำได้โดยการให้ส่วนลดเมื่อมีการซื้อสินค้าในครั้งถัดไป, การตั้งราคาขายตามฤดูกาล ซึ่งจะมีราคาถูกลงกว่าการซื้อในช่วงเวลาปกติ และการนำสินค้ามาจัดเป็นชุด Gift set และขายรวมในราคาที่ถูกลงกว่าการแยกซื้อเป็นชิ้นๆ เพื่อเป็นการโปรโมทสินค้าให้เป็นที่รู้จัก และสร้างยอดขายที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

2. แรงจูงใจด้านเหตุผล ผู้ประกอบการสามารถสร้างโอกาสในการขายโดยการสร้างแรงจูงใจด้านเหตุผล เช่น การสร้างแบรนด์ให้มีความน่าเชื่อถือ หรือการสร้างมาตรฐานการรับรองที่เป็นที่ยอมรับว่าสามารถแก้ปัญหาผิวหน้าได้ ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจในตัวผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าและเกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์

3. แรงจูงใจด้านอารมณ์ ผู้ประกอบการสามารถสร้างโอกาสในการขายโดยการสร้างแรงจูงใจด้านอารมณ์ ที่เป็นการสร้างแรงจูงใจด้านลบ เช่น ปัญหาของผิวหน้าต่างๆ ทั้งฝ้า กระ จุดด่างดำ เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคพยายามหลีกเลี่ยงปัญหาและหาทางป้องกัน หรือการสร้างแรงจูงใจด้านบวกให้เกิดขึ้นในใจผู้บริโภค เช่น การสร้างการรับรู้แก่ผู้บริโภคว่าผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้าช่วยให้ใบหน้าอ่อนวัย และแก้ปัญหาผิวหน้าที่กังวลได้ ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจในตัวผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางบำรุงผิวหน้า ในเขตพื้นที่จังหวัดอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลการศึกษที่สามารถหาความแตกต่างของปัจจัยด้านต่างๆ ของผู้บริโภคในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน

2. ควรมีการศึกษาจากผู้บริโภคกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีความสนใจ เช่น ผู้หญิงวัยทำงานที่มีรายได้สูงและใช้เครื่องสำอางแบรนด์เนมเท่านั้น หรือกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นวัยรุ่น ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ เพื่อวางกลยุทธ์ทางการตลาดได้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยในการทำตลาดผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสื่อสารการตลาด กระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจและต้องการซื้อเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
จิตภา เรียบร้อย. (2557). ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครนครเขตธนบุรี ในการซื้อเครื่องสำอางนำเข้าจากประเทศเกาหลี. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิตยสารผู้จัดการ 360°, (2558). ตลาดเครื่องสำอาง “โตเจียบ” แต่มูลค่ามหาศาล. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก

<http://gotomanager.com/>

พรเพชร แก้วอ่อน. (2550). การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องสำอางเพื่อบำรุงรักษาผิว สำหรับผู้ชายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

วิศิษณา บัวละบาล. (2556). การศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการซื้อเครื่องสำอางบำรุงผิวกายของผู้ชาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2546). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ชรรรมสาร.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ชีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.

อุไรวรรณ เข้มนิยม (2537). การส่งเสริมการตลาด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Kotler Philip. (2000). Marketing Management: Analyzing consumer marketing and buyer behavior

(The Millennium). New Jersey: Prentice Hall.

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

FACTORS AFFECTING WORK EFFICIENCY OF THE PERSONNEL AT FISCAL POLICY OFFICE

สาวตรี สองศรี¹ และ ดร.กฤษฎา มุฮัมหมัด²

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต (savatee@hotmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต (Kritsada.m@rsu.ac.th)

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยเชิงจิตที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง 3) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านจิตที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จำนวน 214 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-Test F-test และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีสถานภาพโสด มีตำแหน่งลูกจ้างชั่วคราว ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1-5 ปี และรายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท มีปัจจัยเชิงจิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผลการศึกษา พบว่า ระดับปัจจัยในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในแต่ละด้านพบว่า ลำดับแรก คือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านจิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในแต่ละด้านพบว่า ลำดับแรก คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง แตกต่างกัน 2) ปัจจัยเชิงจิตมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ด้านที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลังมากที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน และน้อยที่สุด คือ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 55.8 ($R = 0.747$) 3) ปัจจัยด้านจิตมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ด้านที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลังมากที่สุด คือ ด้านความมั่นคงในการทำงาน รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และน้อยที่สุด ด้านค่าตอบแทนมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 39.9 ($R = 0.632$)

คำสำคัญ : ปัจจัย, ประสิทธิภาพ, บุคลากร

ABSTRACT

The purposes of this independent study are to study 1) The demographic factors affecting work efficiency of the personnel at Fiscal Policy office, 2) The motivation factors affecting work efficiency of the personnel at Fiscal

Policy office, and 3) The hygiene factors which affect on work efficiency of the personnel at Fiscal Policy office. The methodology of this study is questionnaires to the sample group of 214 the personnel at Fiscal Policy office and interpreting information by applying statistics, i.e. frequency, percentage, mean, t-test, F-test and multiple regression. The research results can be summed up as follows. The results of the demographic factors were that most of the personnel are single females aged between 31 to 40 years old. They are temporary employees who have worked at Fiscal Policy office for 1 to 5 years and monthly salary between 10,001 to 20,000 bahts. The study results of the motivation factors of personnel at Fiscal Policy office showed that work achievement is the most significant, followed by responsibility and career progress respectively. The study results of the hygiene factors of personnel at Fiscal Policy office illustrated that interpersonal relationship is the most significant, followed by work environments. The results of testing hypothesis demonstrated that education levels and job positions can affect differently on work efficiency of personnel at Fiscal Policy office. In addition, by using hypothesis testing, the study results showed that motivation factors would affect the work efficiency of personnel at Fiscal Policy office. For more details of motivation factors, the study results showed that responsibility has the greatest effect on work efficiency, followed by work achievement and respect from colleagues had the least impact. The power of prediction was 55.8 percent ($R=0.747$). The study results showed that hygiene factors would affect the work efficiency of personnel at Fiscal Policy office. For more details of hygiene factors, the study results showed that work stability had the greatest affect the work efficiency, followed by work environments, and interpersonal relationship with a remuneration had the least impact. The power of prediction was 39.9 percent ($R=0.632$).

Keywords: Factors, Efficiency, Personnel

บทนำ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่ในการช่วยขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจของประเทศมีการเติบโตที่ดีขึ้น อยู่ในสังกัดกระทรวงการคลัง จัดตั้งเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2504 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเติบโตและสามารถแข่งขันได้ ซึ่งสามารถกระจายโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ และต้องการลดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจน ในสถานการณ์เศรษฐกิจไทยในปี 2560 ซึ่งมี GDP และมีการเติบโตอยู่ที่ 3% มีฐานภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเติบโตดีขึ้น ซึ่งปัจจัยหลักที่จะมาสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยมาจากการลงทุนภาครัฐเป็นหลัก ได้แก่ แผนการลงทุนมูลค่า 54,000 ล้านบาทหรือร้อยละ 1.5 ของ GDP ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคมนาคมขนส่งของไทยปี 2558-2565 (จาก www.thaipost.net) เราจะเห็นได้ว่าแนวโน้มเศรษฐกิจดีขึ้น ส่งผลดีต่อประเทศทำให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสำนักงานเศรษฐกิจการคลังมีส่วนสำคัญในการเข้ามาช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งองค์กรจะประสบความสำเร็จไม่ได้ถ้าหากขาดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ตระหนักถึงความสำคัญของบุคลากรเป็นอย่างยิ่งเพราะความสำเร็จในองค์กรส่วนหนึ่งมาจากบุคลากรภายในองค์กรนั่นเอง เมื่อบุคลากรมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีย่อมส่งผลให้องค์กรสามารถดำเนินการในด้านนโยบายต่าง ๆ ทำให้องค์กรสามารถประสบความสำเร็จในงานตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ คำว่าประสิทธิภาพในการทำงาน นั่นคือ งานที่บุคคลหนึ่ง ๆ ได้รับมอบหมาย โดยที่บุคคลนั้นต้องมีความสามารถและทุ่มเทรวมถึงมีทักษะในงานและทั้งหมดกระทำภายใต้ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่องค์กรวางไว้ก็จะส่งผล

ให้งานที่ได้รับมอบหมายมาแล้วสำเร็จก่อเกิดประสิทธิภาพของงานตามวัตถุประสงค์ขององค์กร (รัตนชนก จันยัง: 2556) เราจะเห็นได้ว่าองค์กรต่าง ๆ มีการแข่งขันที่ค่อนข้างสูงขึ้นจากเมื่อก่อน มีการพัฒนาด้านบุคลากรเพิ่มขึ้น มีการทำตัวชี้วัดรายบุคคลเพื่อวัดในเรื่องประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อต้องการให้บุคลากร ในองค์กรมีคุณภาพในการทำงานเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในการทำงานภายในองค์กรนั้นเกิดจากกระบวนการทำงานของบุคลากรที่ไม่ได้มีประสิทธิภาพ ส่งผลทำให้เกิดความล่าช้าในงานที่ปฏิบัติ ดังนั้น ผู้ทำวิจัยจึงได้ศึกษาถึงปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยจิตใจ และปัจจัยค้ำจุนในการทำงาน ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กร เพราะเมื่อบุคลากรมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีแล้วก็จะทำให้เกิดความสามารถในการกำหนดเป้าหมายของการทำงานได้อย่างชัดเจน และบุคลากรมีศักยภาพในการทำงานเพิ่มสูงขึ้นจากแนวทางดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้รับจากการทำวิจัยในครั้งนี้ ไปพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขในการทำงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ให้มีประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น โดยสามารถนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ได้วางไว้ได้อย่างเป็นผลสำเร็จ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยจิตใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลังแตกต่างกัน
2. ปัจจัยจิตใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
3. ปัจจัยค้ำจุนมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

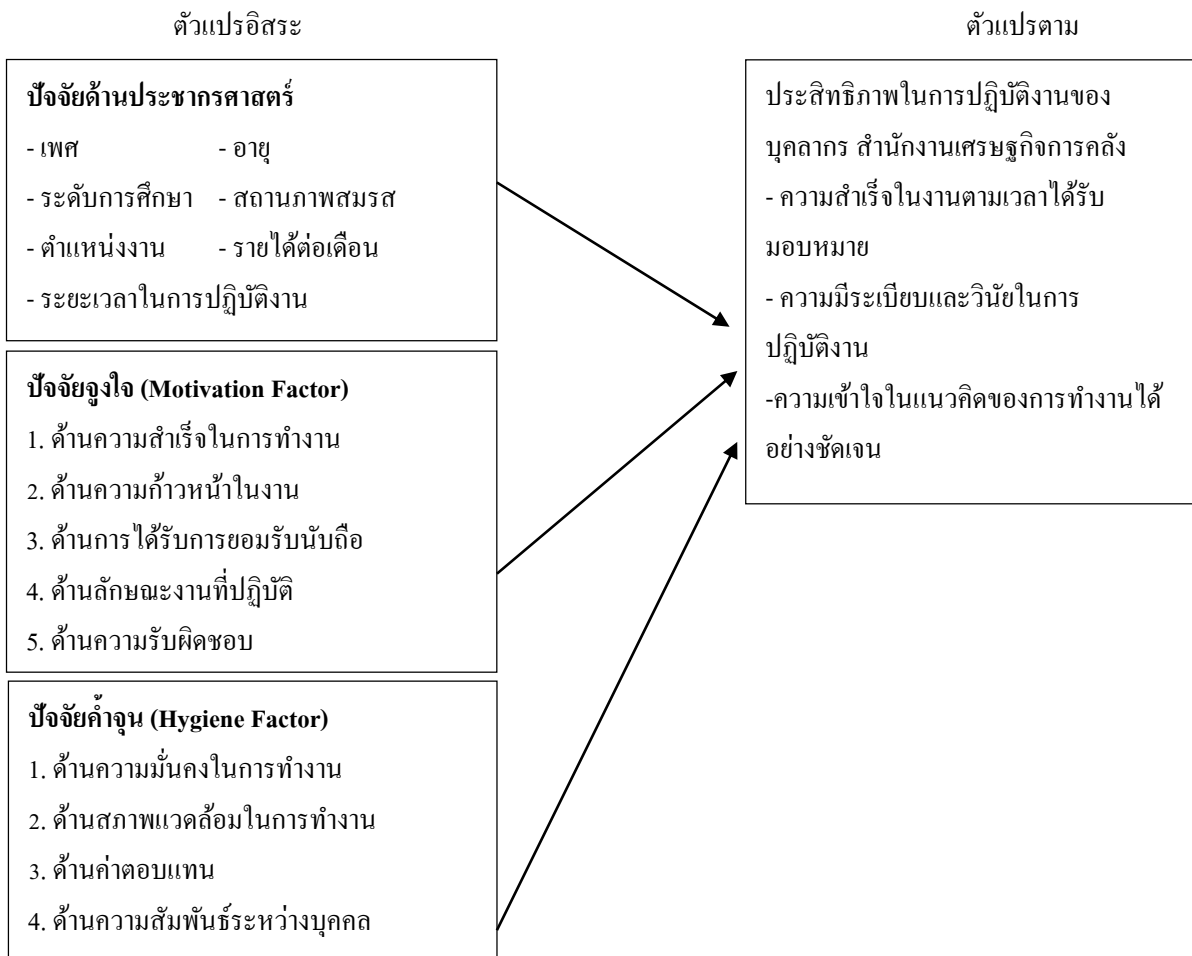
นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคลากรสามารถที่จะทำงานในองค์กรได้โดยการทำงานนั้นเกิดประโยชน์ต่อองค์กร ได้อย่างสูงสุด สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ซึ่งบุคลากรสามารถทำงานได้อย่างเต็มกำลังความสามารถของตน
2. ปัจจัยจิตใจ หมายถึง การที่บุคลากรเกิดพลังที่จะขับเคลื่อนในการทำงาน ซึ่งพลังที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากความคิดด้านบวกที่มีต่อการทำงานในองค์กร
3. ปัจจัยค้ำจุน หมายถึง ลักษณะที่เกิดจากภายนอก ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าตอบแทน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
4. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง หมายถึง หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง โดยมีฐานะเทียบเท่ากรม มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Fiscal Policy Office (จากเว็บไซต์ www.fpo.go.th)

กรอบแนวคิด

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงาน

ไพบูลย์ ตั้งใจ (2554) กล่าวว่า ประสิทธิภาพมีความหมายรวมถึงผลผลิตภาพและประสิทธิภาพโดยประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่วัดได้หลายมิติตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณา

กัลยา วงษ์ลัมย์ (2556) ให้ความหมายของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไว้ว่า การกระทำของแต่ละบุคคลที่มีความสามารถและความพร้อม พยายามทุ่มเทอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานของตนอย่างคล่องแคล่ว ด้วยความมีระเบียบมีกฎเกณฑ์ ปฏิบัติงานให้เสร็จทันเวลา รวดเร็ว ถูกต้อง มีคุณภาพและมาตรฐาน จึงสรุปได้ว่าบุคคลจะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ต้องเกิดจากความขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในงานพร้อมด้วยจิตใจที่ซื่อสัตย์ และภักดีต่อองค์กรงานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้หรือดียิ่งขึ้น

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริสเบอร์ก

ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน (Motivation Maintenance Theory) หรือ ทฤษฎีจูงใจสุขอนามัย (Motivation Hygiene Theory) เป็นทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยทั้งสอง ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) และปัจจัยสุขอนามัยหรือ ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factor) ซึ่งปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติโดยตรง เป็นปัจจัยที่จูงใจให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความพึงพอใจ และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (โชติกา ระโส, 2555)

3. งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นพพรชัย จำรัสศรี (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในบริษัท เอ็มแอนด์ เอ กรุ๊ป ผลการศึกษาพบว่า พนักงานในบริษัท เอ็มแอนด์ เอ กรุ๊ป มีระดับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมในระดับสูง สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน ได้แก่ พนักงานที่มีเพศและระยะเวลาการทำงานที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิภาพการทำงานที่ต่างกัน ส่วนพนักงานที่มีอายุและการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน สำหรับปัจจัยในด้านการจัดการที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง โดยจำแนกรายด้าน ได้แก่ การจัดการ การนำ และการควบคุมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง ส่วนการวางแผนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างสูง

ศโรชา สุนทรพฤกษ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำฝ่ายแพทย์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการตำรวจ ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการเป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน เครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ต่าง ๆ ในการทำงานเพราะทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และความพึงพอใจของผู้ป่วยในการให้บริการ นอกจากนี้การมีบุคลากรเฉพาะทางในการบริการผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ความสามัคคีกับผู้ร่วมงานและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัย คือ บุคลากรของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว มีจำนวน 459 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) เท่ากับ 214 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์สถิติแบบ Independent samples t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way Analysis of Variance (ANOVA)) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 64.49 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 38.32 มีสถานภาพโสด จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 69.16 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 47.66 มีตำแหน่งลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 50.47 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 64.02 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1-5 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 34.58

2. ปัจจัยเชิงใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พบว่า ปัจจัยเชิงใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) ในแต่ละด้านพบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.96$) โดยในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้ ด้านความสำเร็จในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บุคลากรสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จและมีความถูกต้อง มากที่สุดอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.07$) ด้านความก้าวหน้าในงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 2.77$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บุคลากรได้รับการฝึกอบรมในด้านที่เกี่ยวข้องกับสายงานที่ได้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญและชำนาญ มากที่สุดอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.07$) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี มากที่สุดอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.89$) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ตำแหน่งงานที่บุคลากรปฏิบัติงานเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ มากที่สุดอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.63$) ด้านความรับผิดชอบที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บุคลากรมีความใส่ใจในรายละเอียดและมีความรอบคอบในงานที่ทำมากที่สุด อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.93$)

3. ปัจจัยค้ำจุนมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พบว่า ปัจจัยค้ำจุนมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยภาพรวม ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีความเห็นว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มากที่สุดอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.01$) โดยในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้ ด้านความมั่นคงในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บุคลากรรู้สึกว่าการมีความสำคัญมากที่สุด อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.74$) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานที่ทำงานจัดเป็นสัดส่วนได้ดีมากที่สุด อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.84$) ด้านค่าตอบแทนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.15$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สวัสดิการของบุคลากรมีความครอบคลุมในการรักษามากที่สุด อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.25$) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวม อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงานมีมากที่สุดอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.07$)

4. การทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 1 การทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลังแตกต่างกัน

สมมติฐาน	สถิติ	Sig.	ผลการทดสอบ
เพศ	t-Test	0.570	ปฏิเสธ
อายุ	F-Test	0.747	ปฏิเสธ
ระดับการศึกษา	F-Test	0.021	ยอมรับ
สถานภาพสมรส	F-Test	0.672	ปฏิเสธ
ตำแหน่งงาน	F-Test	0.024	ยอมรับ
รายได้ต่อเดือน	F-Test	0.406	ปฏิเสธ
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	F-Test	0.635	ปฏิเสธ

พบว่า ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ที่แตกต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยเชิงใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ปัจจัยเชิงใจ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	1.174	0.18		6.454	0.000		
ด้านความสำเร็จในการทำงาน (X_1)	0.299	0.06	0.315	4.919	0.000	0.518	1.931
ด้านความก้าวหน้าในงาน (X_2)	0.049	0.03	0.104	1.771	0.078	0.621	1.611
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (X_3)	0.182	0.05	0.244	3.613	0.000	0.467	2.140
ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ (X_4)	0.013	0.04	0.019	0.289	0.773	0.488	2.051
ด้านความรับผิดชอบ (X_5)	0.277	0.06	0.344	5.001	0.000	0.448	2.231

R= 0.747 R² = 0.558 Adj. R² = 0.548 SEE = 0.33146 F = 52.562 Sig.= 0.000

พบว่า ด้านความสำเร็จในงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และความรับผิดชอบมีผลต่อกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระดับสูง โดยพิจารณาจากค่า R= 0.747 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 55.8 โดยพิจารณาจากค่า R² = 0.558 มีความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.33146 ด้านที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลังมากที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.344 รองลงมาคือ ด้านความสำเร็จในงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.315 และน้อยที่สุด คือ ด้านยอมรับนับถือโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.244

สามารถเขียนเป็นสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

คะแนนดิบ

$$Y = 1.174 + 0.299X_1 + 0.182X_3 + 0.277 X_5$$

คะแนนมาตรฐาน

$$Zy = 0.315ZX_1 + 0.244ZX_3 + 0.344ZX_5$$

ตารางที่ 3 การทดสอบสมมติฐานปัจจัยจำจนมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ปัจจัยจำจน	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	1.838	0.19		9.599	0.000		
ด้านความมั่นคงในการทำงาน (X ₁)	0.214	0.04	0.316	4.863	0.000	0.681	1.469
ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน(X ₂)	0.233	0.05	0.303	4.531	0.000	0.643	1.555
ด้านค่าตอบแทน (X ₃)	0.108	0.04	0.195	2.960	0.003	0.662	1.511
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X ₄)	0.216	0.05	0.293	4.555	0.000	0.693	1.443

R= 0.632 R² = 0.399 Adj . R² = 0.388 SEE = 0 .38559 F = 34.721 Sig.= 0.000

พบว่า ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านค่าตอบแทน และ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระดับสูง โดยพิจารณาจากค่า R=0.632 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 39.9 โดยพิจารณาจากค่า R² = 0.399 มีความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.38559 ด้านที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลังมากที่สุด คือ ด้านความมั่นคงในการทำงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.316 รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.303 และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.293 น้อยที่สุดด้านค่าตอบแทน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.195

สามารถเขียนเป็นสมการคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

คะแนนดิบ

$$Y = 1.838 + 0.214X_1 + 0.233X_2 + 0.108X_3 + 0.216X_4$$

คะแนนมาตรฐาน

$$Zy = 0.316ZX_1 + 0.303X_2 + 0.195X_3 + 0.293X_4$$

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผลของการวิจัยพบว่า

1) ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงาน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลังแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวรักษ์ สุวรรณสว่าง (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัทประกันชีวิตในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะประชากรของพนักงานบริษัทประกันชีวิต ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีประสิทธิภาพการทำงานแตกต่างกัน

2) ปัจจัยเชิงใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง โดยขออภิปรายผลเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักที่มากที่สุด ดังนี้

2.1) ด้านความรับผิดชอบ มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมากที่สุด เนื่องจาก การทำงานของบุคลากรภายในองค์กรจะต้องสามารถรับผิดชอบในหน้าที่ในการปฏิบัติงานได้จึงจะทำให้งานเกิดประสิทธิภาพที่ดีได้ ต้องเริ่มจากการที่ตนเองต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้งานสามารถที่จะปฏิบัติและดำเนินต่อไปได้อย่างเกิดผลสำเร็จ ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำงานภายในองค์กรเป็นอย่างมาก เพราะงานจะสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นกับบุคลากรจะสามารถมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนได้มากเพียงใด บุคลากรต้องมีความสามารถในการรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยเชิงใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลังมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ รัชญ์ณัฏช์ รุ่งโรจน์สุวรรณ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท อมรินทร์ นู๊คเซ็นเตอร์ จำกัด พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ ลักษณะงานที่รับผิดชอบ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2.2) ด้านความสำเร็จในการทำงาน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรรองลงมา เนื่องจาก ความสำเร็จในการทำงาน ทำให้บุคลากรเกิดผลงานขึ้นภายในองค์กร สามารถที่จะสร้างชื่อเสียงและเกิดเป็นผลงานให้กับตนเองได้ในอนาคต ซึ่งผลงานที่ได้นั้นทำให้สามารถใช้ในการเลื่อนตำแหน่งให้กับบุคลากรได้ จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยเชิงใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านความสำเร็จในการทำงานโดยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งสอดคล้องกับหนูฤทธิ์ ภาภาสุข (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท ไทยเทคโนโลยี จำกัด ผลการศึกษา พบว่า การทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งปัจจัยเชิงใจในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน บริษัท ไทยเทคโนโลยี จำกัด ได้แก่ ปัจจัยด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัวและด้านวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา ซึ่งทำนายประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท จำกัด ได้ร้อยละ 73

2.3) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรน้อยที่สุด เนื่องจาก บุคลากรภายในองค์กรซึ่งบางครั้งอาจมีโอกาสนำเสนอความคิดเห็นให้กับ ผู้บังคับบัญชาได้น้อย มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนร่วมงาน จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยเชิงใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านการได้รับการยอมรับนับถือโดยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งสอดคล้องกับ รัตน์ชนก จันยัง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในองค์กรไม่แสวงผลกำไร พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานอยู่ในระดับมาก มีผลต่อปัจจัยใจด้านการยอมรับนับถือในด้านอายุและลักษณะของงานที่ทำมีผลต่อปัจจัยค่าจ้าง ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และลักษณะของงานที่ทำมีผลต่อปัจจัยค่าจ้างด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และลักษณะของงานที่ทำมีผลต่อปัจจัยค่าจ้างด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน นอกจากนี้ปัจจัยใจและปัจจัยค่าจ้างมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการทำงานด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3) ปัจจัยค่าจ้างมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง โดยขออภิปรายผลเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักที่มากที่สุด ดังนี้

3.1) ด้านความมั่นคงในการทำงานมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมากที่สุด เนื่องจากเมื่อบุคลากรเข้ามาทำงานในองค์กรซึ่งเป็นหน่วยงานราชการจะมีความมั่นใจในเรื่องของความมั่นคงในตำแหน่งที่ตนได้ดำรงตำแหน่ง เพราะการทำงานในหน่วยงานราชการมีความมั่นคงในหน้าที่ของบุคลากรเป็นอย่างมาก สามารถทำงานได้จนเกษียณอายุราชการ จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยค่าจ้างมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านความมั่นคงในการทำงานโดยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งสอดคล้องกับ หนูฤทธิ กาภาสุข (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน บริษัท ไทยเทคโนเพลท จำกัด ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยใจในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน บริษัท ไทยเทคโนเพลท จำกัด ได้แก่ ปัจจัยด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัวและด้านวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา ซึ่งทำนายประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน บริษัทไทยเทคโนเพลท จำกัด ได้ร้อยละ 73

3.2) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรเนื่องจากบุคลากรภายในองค์กรเมื่อมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี มีบรรยากาศที่เหมาะสมในการทำงานจะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถ เพราะจะเกิดสมาธิในการทำงานเป็นอย่างดี จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยค่าจ้างมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งสอดคล้องกับ อภิญา จิตต์เนื่อง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงานมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร กรณีศึกษากรมควบคุมโรคส่วนกลาง พบว่า บุคลากรของกรมควบคุมโรคมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมในการทำงานเป็นอย่างดี ทั้งทางด้านสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการทำงานและทางด้านสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุม โดยพบว่า กวาระเบียบ ข้อบังคับ การสั่งการและลักษณะของผู้นำซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมของกรมควบคุมโรค เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการทำงานของบุคลากรกรมควบคุมโรคได้

3.3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร เนื่องจาก การทำงานในปัจจุบันมีความสำคัญในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานเพราะต้องเรียนรู้งานร่วมกัน มีการช่วยเหลือในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ ซึ่งจะเห็นได้จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยค่าจ้างมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวรักษ์ สุวรรณสว่าง (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัทประกันชีวิตในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางการบริหารความสัมพันธ์ภายในองค์กร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน การเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานควรพิจารณาลักษณะงานควรส่งเสริมด้านความร่วมมือภายในองค์กร และการทำงานเป็นทีม

3.4) ด้านค่าตอบแทนมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร เนื่องจากในปัจจุบันค่าตอบแทนในการทำงานมีความสำคัญในการดำรงชีวิต ทำให้บุคลากรมีความเป็นอยู่ที่ดีสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งการทำงานภายในองค์กรจะต้องมีการคำนึงในด้านค่าตอบแทนเป็นปัจจัยแรกในการทำงาน จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยค่าตอบแทนมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านค่าตอบแทน โดยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งสอดคล้องกับ สโรชาสุนทรพฤกษ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำฝ่ายแพทย์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการตำรวจ ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการเป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน เครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ในการทำงาน เพราะทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และความพึงพอใจของผู้ป่วยในการให้บริการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ด้านประชากรศาสตร์ควรให้มีการพัฒนาบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี ได้รับการเข้าร่วมฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น การเข้าร่วมอบรม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงาน และทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อให้เกิดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น ในขณะที่ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวควรให้มีการจัดหลักสูตรในการฝึกอบรมในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานในการฝึกอบรมเช่นเดียวกัน
2. ด้านความรับผิดชอบ ควรให้ผู้บังคับบัญชาแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญในการทำงานว่าบุคลากรมีความสามารถในการทำงานด้านใด โดยผู้บังคับบัญชามีการมอบหมายงาน โดยให้งานตามความเหมาะสม
3. ด้านความสำเร็จในการทำงาน ควรปรับให้บุคลากรภายในองค์กรมองเป้าหมายในตำแหน่งงานที่ตนเองปฏิบัติได้อย่างชัดเจน สามารถมองในภาพรวมและทราบขอบเขตของการทำงานได้
4. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ควรให้บุคลากรทุกตำแหน่งสามารถที่จะเสนอความคิดเห็นที่มีต่องานที่ตนเองปฏิบัติให้กับผู้บังคับบัญชาได้ทราบ เพราะทุกตำแหน่งและทุกหน้าที่ในการทำงานจะมีปัญหาที่เกิดขึ้นได้
5. ด้านความมั่นคงในการทำงาน ควรให้บุคลากรมีความเชื่อมั่นในการทำงานในองค์กร โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีในการทำงานในตำแหน่งงานซึ่งจะทำให้บุคลากรมีความก้าวหน้าทำให้เกิดความมั่นคงในตำแหน่งงานได้ในอนาคต
6. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ควรจัดให้มีอุปกรณ์ในการทำงานเพิ่มขึ้น โดยให้แต่ละฝ่ายตรวจสอบเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ขาดมีจำนวนเท่าใด และแจ้งที่ฝ่ายพัสดุ ซึ่งฝ่ายพัสดุมีการสำรวจเป็นประจำทุกเดือน ทำให้ลดปัญหาอุปกรณ์ไม่เพียงพอได้
7. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ควรให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกันของบุคลากรในองค์กร เพื่อให้เกิดความสามัคคีภายในองค์กร ซึ่งจะเน้นกิจกรรมที่ช่วยกันแก้ปัญหา ทำให้เกิดความสามัคคีที่ดีต่อกันภายในองค์กร
8. ด้านค่าตอบแทน ควรให้มีค่าล่วงเวลาในการทำงานและสวัสดิการที่ดีให้กับบุคลากรในการทำงานเพื่อสามารถสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วงษ์ลัมย์. 2556. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริการด้านเครื่องรูดบัตรเครดิต (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา). สารนิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- ธัญญ์ณิธิ รุ่งโรจน์สุวรรณ. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท อมรินทร์ บุ๊คเซ็นเตอร์ จำกัด งานนิพนธ์ สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ; บธ.ม. (การจัดการสาธารณะ) ปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพบุณย์ ตั้งใจ. 2554. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ตามหลักอิทธิบาท 4 : บริษัท แอมพาส อินคัสตรี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัตน์ชนก จันยัง. 2556. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในองค์กร ไม่แสวงผลกำไร. ปทุมธานี : บทความงานวิจัย คณะบริหารธุรกิจ (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เสาวรภัศ สุวรรณสว่าง. 2550. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท ประกันชีวิตในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศโรชา สุนทรพฤษ. 2556. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติ หน้าที่ประจำฝ่ายแพทย์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หนูฤทธิ คำภาสุข. 2556. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท ไทยเทคนิเพลท จำกัด การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อภิญา จิตต์เนื่อง. 2553. การศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงานมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร กรณีศึกษากรมควบคุมโรคส่วนกลาง. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการสาธารณะ) มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี

FACTORS AFFECTING CONSUMER BIG BIKE BUYING DECISION

IN PATHUMTHANI PROVINCE

วันพิชิต รัตนพิกุล¹ ดร.พัชรหทัย จารุทวีผลบุญกุล²

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดบุรีรัมย์ pump.wanpichit@gmail.com

²อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี” มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี (2) เพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี (3) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริโภคที่เคยใช้รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์โดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้สูตรการคำนวณของ W.G. Cochran จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นด้วยการสุ่มแบบตามความสะดวก ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างด้วย t – Test, One Way ANOVA และ Multiple Regression Analysis

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศชายจำนวน 261 คน อายุ 18-28 ปี จำนวน 312 คน มีสถานภาพโสด จำนวน 350 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 374 คน มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 125 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท 156 คน และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) ปัจจัยด้านทัศนคติ ได้แก่ ด้านอารมณ์ความรู้สึก ($\beta = 0.515$) รองลงมาคือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\beta = 0.188$) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (3) ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ด้านราคา ($\beta = 0.350$) รองลงมาคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\beta = 0.278$) และด้านผลิตภัณฑ์ ($\beta = 0.228$) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
คำสำคัญ : การตัดสินใจซื้อ ทัศนคติ ส่วนประสมการตลาด

ABSTRACT

The independent study “Factors Affecting Big Bike Buying Decision of PatumThani Province” has the purposes 1) to study the personal factors affecting the decision to buy Big Bike motorcycle of consumers in Pathum Thani Province, 2) to study the attitudes that affect the decision to buy a Big Bike of consumers in Pathum Thani

Province, and 3) to study the marketing mix factors that affect the decision to buy a Big Bike of consumers in PathumThani Province. The 400 samples in this research are drawn, based on convenience, from the population of the big bike motorcycle consumers using the calculation formula of W.G. Cochran. Data were analyzed by statistics, i.e. percentage, frequency, mean, standard deviation, and then compare the difference with t-test, one way ANOVA, and multiple regression analysis.

The study indicated that most respondents were males, aged 18-28 years, and had a bachelor's degree, and having a personal business career, with an average monthly income earn of 15,001-30,000 bahts. The hypothesis testing found that (1) different personal factors such as age, education, occupation and income affect the decision to buy a motorcycle big bike of consumers in PathumThani at a significant level 0.05, (2) the attitude, including emotional feelings ($\beta = 0.515$), follow by the knowledge and understanding ($\beta = 0.188$) affect the decision to buy a motorcycle big bike of consumers in the province at a significantly level 0.05, and (3) marketing mix factors including the price ($\beta = 0.350$), follow by the channels ($\beta = 0.278$) and the products. ($\beta = 0.228$) affect the decision to buy a motorcycle big bike of consumers in the province at a significantly level of 0.05.

Keywords: Decision to Buy, Marketing Mix, Attitudes

1. บทนำ

ในปัจจุบันการเดินทางสัญจรไปมา ไม่สะดวกรวดเร็วเหมือนในยุคอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางในเขตเมือง สืบเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น จำนวนผู้ใช้รถยนต์ส่วนตัวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่พื้นที่ถนนเส้นทางการคมนาคมมีจำนวนจำกัด การเพิ่มจำนวนที่พักอาศัยในเขตเมืองทั้งที่เป็นบ้านพักอาศัย คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนท์ให้เช่า การเข้ามาทำงานของคนต่างจังหวัดและแรงงานต่างชาติที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้การจราจรหนาแน่น และคิดขัดเพิ่มมากขึ้น ชีวิตการทำงานของผู้นั้นในเขตเมืองจึงต้องมีกระตือรือร้นและรวดเร็ว ชีวิตประจำวันกับชั่วโมงเร่งด่วนในแต่ละวัน การเดินทางด้วยรถมอเตอร์ไซด์จะช่วยให้สะดวกและรวดเร็วกว่าการเดินทางด้วยยานพาหนะแบบอื่น ๆ แม้หลายคนอาจมองว่าการใช้รถมอเตอร์ไซด์อาจมีอุบัติเหตุหรืออันตรายมากกว่าการเดินทางด้วยยานพาหนะอื่น แต่จากสถิติจำนวนรถใหม่ที่จะจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ปี พ.ศ. 2559 ทั่วประเทศ จำนวน 2,795,380 คัน พบว่ามีการจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ใหม่เป็นอันดับหนึ่ง จำนวน 1,914,131 คัน (กลุ่มสถิติ การขนส่ง กรมแผนงาน, 2560) รถจักรยานยนต์จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้นั้นจำนวนมาก ทำให้ผู้ใช้รถเกิดความคล่องตัวและเดินทางถึงจุดหมายได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีขนาดเล็กกว่ารถยนต์ทั่วไป ซึ่งรถจักรยานยนต์ที่นิยมใช้ในปัจจุบันมี 2 ขนาดได้แก่ (1) ขนาดความจุของเครื่องยนต์น้อยกว่า 250 ซีซี และ (2) ขนาดความจุของเครื่องยนต์ตั้งแต่ 250 ซีซีขึ้นไปจนถึง 2400 ซีซี และแบ่งเป็น 11 ประเภท ได้แก่ (1) Sport (2) Sport Touring (3) Touring (4) Naked (5) Cruiser (6) Enduro (7) Motard (8) Multi-Purpose (9) Family (10) Family Sport และ (11) Scooter การเพิ่มขึ้นของตลาดรถจักรยานยนต์ขนาดใหญ่หรือ “บิ๊กไบค์” (Big Bike) ได้รับกระแสมความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งแต่เดิมมีเพียงเจ้าเดียวคือ คาวาซากิ เท่านั้น ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2555 เจ้าของค่ายแบรนด์ดังต่าง ๆ เริ่มเข้ามาทำการตลาดเอง รวมทั้งรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์แบรนด์ ดังจากยุโรปก็เข้ามาร่วมแข่งขันในตลาดของประเทศไทยและยังใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตอีกด้วย ซึ่งในประเทศไทยรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ชายที่ชอบความเร็วและมีความใฝ่ฝันที่จะมีรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์เป็นของตัวเองและเหตุผลที่ซื้อก็แตกต่างกันไป เช่น ต้องการ

มีกลุ่มเป็นของตัวเอง เห็นคนอื่นมีบ้างอยากให้ตัวเองดูคืออยากที่จะเข้าสังคม เป็นต้น ในปัจจุบันรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ก็มีให้เลือกหลากหลายยี่ห้อหลากหลายรุ่น ซึ่งราคาก็ไม่แพงจนเกินไป ผู้สนใจในรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ก็สามารถหาซื้อมาครอบครองได้ไม่ยาก อีกทั้งทางสถาบันทางการเงินก็ยังมีบริการปล่อยสินเชื่อในการซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถซื้อมาครอบครองได้ง่ายยิ่งขึ้น (อรวรรณ ลลิตแจ่มเลิศ, 2557) ทั้งนี้ นายเลิศศักดิ์ นววิมาน กรรมการและผู้จัดการทั่วไปฝ่ายขายและการตลาด บริษัท ไทยซูซูกิ มอเตอร์ เปิดเผยถึงภาพรวมตลาดบิ๊กไบค์ว่า จากการที่ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น หรือ JTEPA ซึ่งมีผลให้อัตราภาษีรถจักรยานยนต์ขนาดต่ำกว่า 250 ซีซี เป็น 0% แล้วนั้น และอัตราภาษีรุ่นสูงกว่า 250 ซีซีนั้นจะค่อย ๆ ปรับลงมาเป็น 0% ภายในปี 2560 ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ผลิตค่ายญี่ปุ่นสามารถแข่งขันได้เต็มที่ในปี พ.ศ. 2560 (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2560) ขณะเดียวกัน นายสุชาติ อรุณแสงโรจน์ กรรมการบริหาร บริษัท เอ.พี.ฮอนด้า จำกัด เปิดเผยถึงภาพรวมตลาดรถจักรยานยนต์ว่า ตลาดบิ๊กไบค์ถือเป็นกลุ่มที่ยอดขายเติบโตสูงสุดในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา แต่ในปีนั้นยอดขายจะจะไม่เพิ่มสูงมากนัก เนื่องจากขนาดของตลาดที่ค่อนข้างใหญ่ จากในปีที่ผ่านมาที่มียอดขายราว 13,000 คัน โดยบริษัทตั้งเป้าเพิ่มยอดขายราว 10-20% (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2560) ขณะที่ โยอิชิ มิซึทานิ ประธานกรรมการบริหาร บริษัท เอ.พี. ฮอนด้า จำกัด ผู้จัดการจำหน่ายรถจักรยานยนต์ฮอนด้าในประเทศไทย เปิดเผยว่า ในฐานะที่ฮอนด้าเป็นผู้นำแห่งวงการรถจักรยานยนต์ไทยมาอย่างยาวนานถึง 28 ปีซ้อน และบริษัทฯ มีวิสัยทัศน์ที่ต้องการพัฒนาและผลิตรถจักรยานยนต์เพื่อตอบสนองไลฟ์สไตล์ใหม่ ๆ อยู่ตลอด ดังนั้น จึงไม่เคยหยุดที่จะพัฒนาและนำเสนอนวัตกรรมใหม่ตามที่ประจักษ์สู่สายตาผู้บริโภคชาวไทยมาอย่างต่อเนื่องจากความต้องการของผู้ใช้รถจักรยานยนต์ในประเทศไทยที่มีความเปลี่ยนแปลงไปตามสมัยนิยม แต่เดิมที่ผู้รถในชีวิตประจำวันสู่การขับขี่ในเชิงสันทนาการและต่อ ยอดสู่รูปแบบการใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น ในงานมอเตอร์โชว์ปีนี้ เราจึงออกแบบและสร้างบุรุษภายใต้คอนเซ็ปต์ Honda Hub of Liferster หรือศูนย์รวมของผู้ที่รักการใช้ชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเมื่อเข้ามาแล้วจะได้สัมผัสประสบการณ์ใหม่ในแบบที่ตัวเองชื่นชอบ (แมนเจอร์ออนไลน์, 2560) จากการศึกษาเบื้องต้น ลักษณะความชื่นชอบของผู้บริโภคที่ซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบ สมรรถนะ รูปทรง ความนิยม ความหรูหรา เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยมีคำถามวิจัยว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ดังนั้น ผู้วิจัยทำการศึกษาปัจจัยอันได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทัศนคติ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่จะส่งผลต่อการซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ผู้ประกอบการนำผลการศึกษามาพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และใช้กำหนดแผนกลยุทธ์ในทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการได้ไปประยุกต์ใช้ต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี
- 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี
- 2.4 เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี

3. สมมติฐานของการวิจัย

- 3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีต่างกัน
- 3.2 ปัจจัยทัศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านอารมณ์ความรู้สึก ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี
- 3.3 ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 4.1 ผลงานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการธุรกิจรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ในการส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือทางการตลาดให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์มากยิ่งขึ้น และสามารถขยายธุรกิจได้ในอนาคต
- 4.2 ผลงานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการธุรกิจรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้เกิดความน่าสนใจและดึงดูดกลุ่มลูกค้าให้ผู้ใช้รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์เกิดการตัดสินใจและความพึงพอใจต่อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์มากยิ่งขึ้น
- 4.3 ผลการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้างานวิจัย รวมถึงเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ต่อไป

5. การดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรที่ใช้รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

5.1.2) กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran (1953) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยแต่ละชุดจะประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทัศนคติ
- ส่วนที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด
- ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อ

5.3 ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ได้มีการทดสอบความเชื่อมั่น ดังนี้

3.3.1 ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่ใช้รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ในจังหวัดปทุมธานี เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการและเหมาะสมหรือไม่ จากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่ามากกว่า 0.7 (กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตา วานิชย์บัญชา, 2558, น. 159)

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และดำเนินการโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เคยใช้รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ในจังหวัดปทุมธานี ใช้การแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 400 ชุด เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการอธิบายผลการศึกษารื่องต่อไปนี้

1.1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อาชีพ สถานภาพ ที่เป็นข้อมูลที่ใช้มาตรการวัดแบบนามบัญญัติ (Nominal Scale) ข้อมูลด้านอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ เป็นข้อมูลที่ใช้มาตรการวัดแบบเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการบรรยายเพื่อให้ทราบถึงจำนวนตัวอย่างจำแนกตามคุณสมบัติเท่านั้น โดยใช้ ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ

1.2) ปัจจัยทัศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านอารมณ์ความรู้สึก เป็นข้อมูลที่ใช้มาตรการวัดแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนให้แก่แต่ละระดับ ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทราบค่าเฉลี่ยคะแนนของแต่ละระดับความคิดเห็นของตัวอย่างและอันดับการวิเคราะห์ของตัวอย่างสถิติที่ใช้จึงได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและจัดลำดับความสำคัญ

1.3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ ด้านราคา ด้านสถานที่/ช่องทางการจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด เป็นข้อมูลที่ใช้มาตรวัดอันตรภาค (Interval Scale) เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนให้แก่แต่ละระดับ ทั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบค่าเฉลี่ยคะแนนของแต่ละระดับความคิดเห็นของตัวอย่างและอันดับการวิเคราะห์ของตัวอย่างสถิติที่ใช้จึงได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและจัดลำดับความสำคัญ

2) สถิติเชิงอ้างอิง ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงอ้างอิง สำหรับการอธิบายผลการศึกษารื่องต่อไปนี้

2.1) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ในลักษณะของการส่งผลต่อกันระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัว ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ สถานภาพ และอาชีพ ที่เป็นตัวแปรอิสระที่ใช้มาตรวัดนามบัญญัติ (Nominal Scale) กับการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่ใช้มาตรวัดอันดับ (Interval Scale)

2.2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ในลักษณะของการส่งผลต่อกันระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัว ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ที่เป็นตัวแปรอิสระที่ใช้มาตรวัดเรียงลำดับ (Ordinal Scale) กับการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่ใช้มาตรวัดอันดับ (Interval Scale)

2.3) การวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทัศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านอารมณ์ความรู้สึก เป็นตัวแปรอิสระที่ใช้มาตรวัดอันดับ (Interval Scale) กับตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ซึ่งใช้มาตรวัดอันดับ (Interval Scale) และเพื่อทดสอบถึงความแตกต่างที่ตัวแปรอิสระดังกล่าวแต่ละตัวมีต่อตัวแปรตาม

2.4) การวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ ด้านราคา ด้านสถานที่/ช่องทางการจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด เป็นตัวแปรอิสระที่ใช้มาตรวัดอันดับ (Interval Scale) กับตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ซึ่งใช้มาตรวัดอันดับ (Interval Scale) และเพื่อทดสอบถึงความแตกต่างที่ตัวแปรอิสระดังกล่าวแต่ละตัวมีต่อตัวแปรตาม

6. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการทดสอบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 261 คน (ร้อยละ 65.25) อายุ 18-28 ปี จำนวน 312 คน (ร้อยละ 78.00) มีสถานภาพโสด จำนวน 350 คน (ร้อยละ 87.25) ระดับปริญญาตรี จำนวน 374 คน (ร้อยละ 86.75) อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 125 คน (ร้อยละ 31.25) ระดับของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท จำนวน 156 คน (ร้อยละ 39.00)

ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบปัจจัยทัศนคติ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทัศนคติ โดยภาพรวม พบว่าปัจจัยทัศนคติส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ในจังหวัดปทุมธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95, S.D. = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95, S.D. = 0.70$) และด้านอารมณ์ความรู้สึกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93, S.D. = 0.71$) โดยรายละเอียดแต่ละด้านมีดังนี้

1) ด้านความรู้ความเข้าใจ ระดับความคิดเห็นของปัจจัยทัศนคติ ด้านความรู้ความเข้าใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95, S.D. = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทราบว่าการใส่อุปกรณ์ป้องกันช่วยลดการบาดเจ็บจากการขับขี่รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.75$) และน้อยที่สุดผู้ตอบแบบสอบถามทราบและเข้าใจวิธีการบำรุงรักษารถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ($\bar{X} = 3.70, S.D. = 0.86$)

2) ด้านอารมณ์ความรู้สึก ระดับความคิดเห็นของปัจจัยทัศนคติ ด้านอารมณ์ความรู้สึกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93, S.D. = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้สึกชื่นชอบการออกแบบรูปทรงของรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.80$) และน้อยที่สุดผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกว่ารถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของท่าน ($\bar{X} = 3.81, S.D. = 0.91$)

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.73) รองลงมาคือด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.75) ด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.64) และด้านราคาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.73) โดยรายละเอียดแต่ละด้านมีดังนี้

1) ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้สึกชื่นชอบรูปทรงของรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.73) และน้อยที่สุดผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกชื่นชอบการประหยัดน้ำมันของรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.74)

2) ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านราคาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้สึกว่าราคาเหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.77) และน้อยที่สุดผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกว่าค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องยนต์และซ่อมแซมน้อย ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.79)

3) ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้สึกว่าค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.81) และน้อยที่สุดผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกว่าขนาดของโชว์รูมและศูนย์บริการที่มีขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.83)

4) ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้สึกว่าจัดทำโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยู โททัศน์ สื่อออนไลน์ ได้อย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.78) และน้อยที่สุดผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกว่ากำหนดระยะเวลาในการผ่อนชำระที่นานขึ้น ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.91)

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบการตัดสินใจซื้อ

การตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ในจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความชื่นชอบรถจักรยานยนต์ประเภทนี้เป็นการส่วนตัวอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.79) และน้อยที่สุดมีความพึงพอใจในการให้บริการของพนักงาน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	t-Test	0.898	ปฏิเสธ
อายุ	F-Test	0.000*	ยอมรับ
สถานภาพ	t-Test	0.878	ปฏิเสธ

ตัวแปรอิสระ	สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน
อาชีพ	F-Test	0.004*	ยอมรับ
ระดับการศึกษา	F-Test	0.000*	ยอมรับ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F-Test	0.000*	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยทัศนคติ			
ด้านความรู้ความเข้าใจ	MRA	0.000*	ยอมรับ
ด้านอารมณ์ความรู้สึก	MRA	0.000*	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมการตลาด			
ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ	MRA	0.000*	ยอมรับ
ด้านราคา	MRA	0.000*	ยอมรับ
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	MRA	0.000*	ยอมรับ
ด้านการส่งเสริมการตลาด	MRA	0.161	ปฏิเสธ

7. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอายุที่ต่างกันจะมีความต้องการที่แตกต่างกัน ดังผลวิจัยพบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-28 ปี (ร้อยละ 78.00) มีความชื่นชอบและตัดสินใจเลือกซื้อมากที่สุด รองลงมาเป็นช่วงอายุระหว่าง 29-30 ปี (ร้อยละ 19.00) ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าช่วงอายุที่แตกต่างกันมีผลต่อความชื่นชอบรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในการเลือกซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ในแต่ละรุ่นแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ พึ่งทรัพย์ (2550) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในจังหวัดอ่างทอง” พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในจังหวัด อ่างทองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริโภครดับการศึกษาแตกต่างกัน การรับรู้ข้อมูลในการซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ แตกต่างกัน โดยจากผลการวิจัยพบว่าผู้บริโภคที่มีระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมทำให้ความสนใจและตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์มากที่สุด ดังสอดคล้องกับแนวความคิดของพรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2550) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ซื้อสินค้าซึ่งแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของผู้บริโภคมีผลต่อการซื้อสินค้าที่แตกต่างกันด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ พึ่งทรัพย์ (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในจังหวัดอ่างทองศึกษาจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในจังหวัด อ่างทอง เมื่อจำแนกตามอายุและอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้เพราะในแต่ละสาขาอาชีพมีเวลาที่ใช้ในการขับขี่ไม่เหมือนกัน ดังสอดคล้องกับแนวคิดของคานาย อภิปรัชญาสกุล (2558) กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) เป็นหนึ่งในส่วนที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค ซึ่งผู้บริโภคที่มีอาชีพที่แตกต่างกันจะมีความต้องการในการใช้สินค้าหรือบริการที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นนักการตลาดต้องสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของบุคคลที่อยู่ในแต่ละสาขาอาชีพได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ พึ่งทรัพย์ (2550) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในจังหวัดอ่างทอง” พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในจังหวัด อ่างทองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้เพราะรายได้ของผู้บริโภคแต่ละคนไม่เท่ากัน ซึ่งผู้บริโภคบางคนรายได้ต่างกันจึงมีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ในแต่ละรุ่น ดังสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของ สามารถ พึ่งทรัพย์ (2550) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในจังหวัดอ่างทอง” พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในจังหวัด อ่างทองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยทัศนคติ ด้านอารมณ์ความรู้สึกส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารู้สึกชื่นชอบการออกแบบรูปทรงของรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความชื่นชอบส่วนตัวของผู้บริโภค ทั้งในด้านรูปทรง ขนาดของเครื่องและการออกแบบที่ทันสมัยสวยงามจึงเกิดอารมณ์และความรู้สึกต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์สอดคล้องกับแนวความคิด Schiffman and Kanuk (1994, อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2539) ซึ่งกล่าวถึงความรู้สึก (Affect Component) ไว้ว่าส่วนของความรู้สึก เป็นส่วนประกอบที่แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ (Emotion) หรือความรู้สึก (Feeling) ของผู้บริโภคที่มีต่อความคิดหรือจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยที่สภาพอารมณ์จะสามารถเพิ่มประสบการณ์ทั้งทางด้านบวกและด้านลบของผู้บริโภค ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจในการประเมินผลถึงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรพรรณ ลลิตแจ่มเลิศ (2557) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ “ทัศนคติและค่านิยมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าด้านอารมณ์ความรู้สึกส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน

ปัจจัยทัศนคติ ด้านความรู้ความเข้าใจส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีเป็นอันดับสอง เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์มีน้ำหนักตัวมากและมีขนาดตั้งแต่ 150 กก.ขึ้นไป ไม่เหมือนรถเล็กทั่ว ๆ ไปที่น้ำหนักอยู่ที่ 90-120 กก.(หรือมากกว่านิดหน่อย) สิ่งที่เกิดขึ้นสำหรับมือใหม่ คือการล้ม จากการเลี้ยววงแคบ แบบกลับรถกลางซอย หรือเลี้ยวออกจากซอย แม้กระทั่ง เวลาเอาเข้าที่จอด ถ้าเปลือยแฮนด์สุด รถเอียง แล้วชน ไม่อยู่ จะล้มได้ง่าย รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ ยิ่งซีซีสูง ยิ่งแรง ทั้งแรงบิดและแรงม้า กำลังเครื่องยนต์จะสูง การควบคุมคันเร่งเป็นปัจจัยสำคัญ ในการขับขี่มาก ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้บริโภคทราบว่าการใส่อุปกรณ์ป้องกันช่วยลดการบาดเจ็บจากการขับขี่รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ มีค่าเฉลี่ย

มากที่สุด และทราบและเข้าใจวิธีการบำรุงรักษารถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สอดคล้องกับสมมติฐานกับแนวความคิดของ คีร์วอร์ธ (2539) อ้างถึง Schiffman and Kanuk (1994) ซึ่ง กล่าวถึงส่วนของความเข้าใจ (Cognition Component) หมายถึง ส่วนที่แสดงถึงความรู้ (Knowledge) การรับรู้ (Perception) และความเชื่อถือ (Beliefs) โดยที่ผู้บริโภคมีความคิดหรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งได้รับการผสมผสานระหว่างประสบการณ์โดยตรงของผู้บริโภคหรือจากข้อมูล ข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ที่สอดคล้องกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรพรรณ ลิตแจ่มเลิศ (2557) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ “ทัศนคติและค่านิยมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าด้านความรู้ความเข้าใจ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน

ปัจจัยด้าน ส่วนประสมการตลาด ด้านราคา เป็นปัจจัยที่สำคัญอันดับต้น ๆ ในการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ราคาเหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพผู้บริโภคเห็นชอบในราคาที่ต้องจ่ายเพื่อให้ได้คุณภาพที่คุ้มค่างกับราคาที่ต้องเสียไปเพื่อความมั่นใจของผู้บริโภคมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องยนต์และซ่อมแซมหม้อน้ำมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้เพราะราคาของรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ในแต่ละรุ่นแตกต่างกันทั้งเรื่องขนาดของซีซีรูปทรงและขนาดของเครื่องยนต์ยิ่งเครื่องยนต์มีขนาดใหญ่ราคาที่จะสูงขึ้นผู้บริโภคจึงมองเรื่องราคาเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของคีร์วอร์ธ และคณะ (2552: 80-81) จำนวนที่ต้องจ่ายเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์/บริการ หรือเป็นคุณค่าทั้งหมดที่ถูกชำระเพื่อให้ได้ผลประโยชน์จากการใช้ผลิตภัณฑ์/บริการคุ้มกับเงินที่จ่ายไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลธร ทองหุ้ม (2552) “ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อ รถจักรยานยนต์เกียร์อัตโนมัติของลูกค้ายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อรถจักรยานยนต์เกียร์อัตโนมัติในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน ทั้งทางด้านผลิตภัณฑ์ ด้าน ราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมทางการตลาด ด้านสถานที่สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านพนักงานให้บริการและด้านกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน

ปัจจัยด้าน ส่วนประสมการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นปัจจัยที่สำคัญอันดับที่สองในการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ามีการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และขนาดของโชว์รูมและศูนย์บริการที่มีขนาดใหญ่เพื่อรองรับในการใช้บริการของผู้บริโภคมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้เพราะสถานที่หรือช่องทางในการจัดจำหน่ายที่ผู้บริโภคสามารถเลือกดูรูปทรงรูปแบบของรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ และศึกษาข้อมูลของรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์โดยทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้บริโภคสามารถเปรียบเทียบข้อมูลของราคาของแต่ละรุ่นที่ผู้บริโภคสนใจได้อย่างสะดวกสบายในการค้นหาข้อมูล สอดคล้องกับผลการวิจัยของกุลธร ทองหุ้ม (2552) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์เกียร์อัตโนมัติของลูกค้ายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่ายที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์เกียร์อัตโนมัติของลูกค้ายในจังหวัด พระนครศรีอยุธยาต่างกัน

ปัจจัยด้าน ส่วนประสมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามในการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์จากการวิเคราะห์ข้อมูลมีรูปแบบของเครื่องยนต์รูปทรงและขนาดซีซีให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อ โดย เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ารูปทรงของรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการประหยัดน้ำมันของ

รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้เพราะรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์เป็นรถที่แสดงถึง ความมีรสนิยม ความชื่นชอบ มีความทันสมัยของเครื่องขยนต์มีความแข็งแรง ทนทาน มีคุณภาพ และการออกแบบรูปทรงและคร่ำยี่ห้อยให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้บริโภค สอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมพันธ์ ขำเกิด (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์ยี่ห้อฮอนด้าใน เขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์ยี่ห้อฮอนด้า ในเขตกรุงเทพมหานครต่างกัน

จากการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการทำการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยเสนอแนะให้ทำการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจาะลึกในรายละเอียดของแต่ละรุ่นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น
- 2) ควรศึกษาถึงความพึงพอใจ ความคาดหวัง ปัญหาและความต้องการของลูกค้าเพื่อให้การ ตอบสนองต่อความต้องการด้านต่างๆ เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงด้านการออกแบบและขั้นตอนการผลิตที่มี มาตรฐานยิ่งขึ้น
- 3) ควรมีการศึกษาวิจัยร่วมของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันอุบัติเหตุจราจรเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในการแก้ปัญหาในเชิงบูรณาการ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนารูปแบบในการป้องกันอุบัติเหตุทางจราจรในภาพรวมต่อไป

8. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยทัศนคติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยทัศนคติส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านอารมณ์ความรู้สึกส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 42.8 และด้านที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด คือ ด้านอารมณ์ความรู้สึก ($\beta = 0.515$) และด้านความรู้ความเข้าใจ ($\beta = 0.188$)

ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 65.0 และด้านที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด คือ ด้านราคา ($\beta = 0.350$) รองลงมาคือสถานที่จัดจำหน่าย ($\beta = 0.278$) และน้อยที่สุดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\beta = 0.228$)

จากการศึกษา เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) การวิจัยทัศนคติ พบว่า

1.1) ด้านอารมณ์ความรู้สึกส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด ผู้ผลิตต้องทำการออกแบบรูปทรงให้เข้ากับผู้บริโภคเพื่อเพิ่มความรู้สึกในการขับขี่ทำให้ผู้บริโภครู้สึกถึงความลงตัวระหว่างผู้บริโภครถกับตัวรถจักรยานยนต์ทำให้ผู้บริโภครู้สึกดีในเวลารับขี่

1.2) ด้านความรู้ความเข้าใจเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้บริโภคให้ความใส่ใจอยู่เสมอ การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันช่วยลดการบาดเจ็บจากการขับขี่รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญมากในการขับขี่ อุปกรณ์ป้องกันต้องมีลักษณะที่แข็งแรงทนทุกสภาพอากาศ การผลิตออกแบบอุปกรณ์ที่แข็งแรงทนทานน้ำหนักเบาเพื่อป้องกันอันตรายและเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในขณะที่ขับขี่การออกแบบชุดป้องกันในการขับขี่ในราคาที่เหมาะสมและทำการอบรมบุคลากรพนักงานในเชิงลึกเพื่อที่จะบำรุงรักษารถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ให้อยู่กับผู้บริโภคได้นานขึ้นโดยการทำคู่มือเช็กระยะเมื่อถึงระยะที่กำหนดที่จะต้องเข้าบำรุงรักษา

2) การวิจัยส่วนประสมการตลาด พบว่า

2.1) ด้านราคา ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเครื่องยนต์และซ่อมแซมน้อย ผู้บริโภคคำนึงถึงเรื่องเนื่องจากค่าซ่อมบำรุงมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงดังนั้นทางโชว์รูมรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ควรทำตารางราคาอะไหล่แต่ละชิ้นเพื่อประเมินราคาเปรียบเทียบกับราคาให้เป็นทางเลือกของผู้บริโภคที่มีงบประมาณน้อย

2.2) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ขนาดของโชว์รูมและศูนย์บริการที่มีขนาดใหญ่เพื่อรองรับในการใช้บริการของผู้บริโภคไม่ทั่วถึง บางโชว์รูมก็ไม่มีที่สำหรับทดลองขับขี่รถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์เนื่องจากบางโชว์รูมมีพื้นที่จำกัดไม่สามารถให้บริการทดลองขับขี่ได้ โชว์รูมควรจัดสถานที่ให้ผู้บริโภคทดลองขับขี่ที่โชว์รูมใหญ่ฟรีโดยมีรถบริการรับส่งเพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจและมั่นใจในการใช้บริการ

2.3) ด้านผลิตภัณฑ์ จำเป็นอย่างยิ่งบริษัทผู้ประกอบการจะต้องทำการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคมากที่สุด โดยไม่ต้องให้ผู้บริโภคต้องไปทำการดัดแปลงกับผู้ประกอบการภายนอกในภายหลัง ซึ่งการทำเช่นนี้จัดเป็นการเพิ่มมูลค่า (Value added) ให้กับผลิตภัณฑ์ได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มสถิติการขนส่ง กรมแผนงาน. (2560)

กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตา วานิชย์บัญชา. (2558). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล (พิมพ์ครั้งที่ 27).

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.

กุลธร ทองหุ้ม. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์เกียร์อัตโนมัติของลูกค้าใน

คำนาย อภิปรัชญาสกุล, (2558)

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2557). ยามาฮ่าเพิ่มอีก 2 รุ่นซิงแซร์ ฟันธงบิ๊กไบค์ปีนี้ทะลุ 1.5 หมื่นคัน. ค้นเมื่อ 31

มีนาคม 2560, จาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1412248471

ปัทมพงษ์ จำเกิด. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์ยี่ห้อฮอนด้า ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการอุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2539). พฤติกรรมผู้บริโภคฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมลสมัย.
- สามารณ พึ่งทรัพย์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการทั่วไป, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- อรวรรณ ลลิตแจ่มเลิศ. (2557). ทักษะคิดและค่านิยมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์บิ๊กไบค์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กร
ของบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยรังสิต

WORK MOTIVATION INFLUENCING AN ORGANIZATIONAL COMMITMENT
OF SUPPORT STAFF AT RANGSIT UNIVERSITY

ปาริฉัตร สุรเดช¹ และ ดร.กฤษฎา มุอัมหมัด²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

²อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต (2) เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุน ที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต ประชากรในการศึกษา คือ บุคลากรสายสนับสนุน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,509 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน และทดสอบสมมติฐานสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนาโดยการแจกแจงความถี่ค่าสถิติ ร้อยละค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับสถิติเชิงอนุมานคือ Independent Samples t-Test, One Way ANOVA (F-test) LSD และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.86) มีอายุ 41 – 50 ปี (ร้อยละ 34.00) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 51.43) มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรีหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 69.14) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 45.14) มีระยะเวลาในการทำงาน 1-5 ปี (ร้อยละ 32.57) การวิเคราะห์ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงาน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า (1) ปัจจัยจูงใจ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน รองลงมา คือ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) ปัจจัยค้ำจุน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงในการทำงาน และด้านเงินเดือน ผลตอบแทน และสวัสดิการส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ปัจจัยจูงใจ, ปัจจัยค้ำจุน, ความผูกพันกับองค์กร, แรงจูงใจในการทำงาน

Abstract

The objectives of this study were to study: (1) Personal characteristics that affect organizational commitment of support staff at Rangsit University, and (2) The work motivation factors includes motivation factors and maintenance factors that affect organizational commitment of support staffs at Rangsit University. The population in the study is

1,509 people supporting staffs that work at Rangsit University in academic year 2559. The samples consisted of 350 participants and statistics used are frequencies, percentages, means and standard deviations and inferential statistics, including the independent samples t-test, One Way ANOVA, LSD and Multiple regression analysis.

The findings were briefly stated as follows: most of the respondents were female (56.86%) and were in the age range of 41-50 years (39.2%), almost half of them were single (51.43%). The monthly incomes was between 10,001 – 20,000 baht (45.14%), more than half graduated with a Bachelor's degree or lower (69.14%), and has been working for 1-5 years (32.57%).

An analysis of job motivation factors that influenced organizational engagement found that most motivating factor was the achievements. The second was a recognition and an advancement in career which have an effect with the organizational commitment of support staffs at Rangsit University, with the statistical significance of 0.05. The maintenance factor that has the most average was interpersonal relation with superior, subordinate and peers. The second was job security, salaries and benefits which affected with the organizational commitment of the support staffs at Rangsit University, with the statistical significance of 0.05.

Keywords: : Motivation Factors, Maintenance Factors, Organizational Commitment, Work Motivation

บทนำ

มหาวิทยาลัยรังสิต ถือเป็นสถาบันเอกชนที่เป็นที่ยอมรับในการจัดลำดับ สถาบันการศึกษาตัวอย่างองค์กร จึงต้องสร้างวิสัยทัศน์ และความสมบูรณ์แบบทางการศึกษาให้มีความน่าเชื่อถือ ดังนั้นบุคลากรและองค์กรจึงถือว่าเป็นตัวสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษา ไปสู่เป้าหมายตามแผนพัฒนาการศึกษาควบคู่กันให้นักศึกษาหรือ บุคคลและองค์กรอื่น ๆ เห็นถึงการเติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และการที่คณะอาจารย์ทุกคนหรือบุคลากรสายสนับสนุน ทำงานให้กับองค์กรอย่างเต็มที่ จะเป็นผลดีทั้งกับองค์กรและบุคลากร โดยเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าบุคลากรตั้งใจจะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับสภาพแรงจูงใจ ทั้งภายในและภายนอกควบคู่กัน เพราะเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจในการทำงานกับองค์กรแล้ว ก็จะปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ขยันหมั่นเพียรที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จในความผูกพันต่อองค์กรครอบคลุม และสำคัญอย่างกับทั้งบุคลากรและองค์กร เหตุนี้จึงถือได้ว่าความผูกพันต่อองค์กรเป็นกุญแจสำคัญที่จะคอยผูกมัดบุคลากรให้ทำงาน และอยู่ร่วมกับองค์กรไปนาน ๆ ความผูกพันต่อองค์กรมีความมั่นคงมากกว่าความพึงพอใจในงาน ซึ่งจะค่อย ๆ พัฒนาไปอย่างช้า ๆ แต่จะอยู่อย่างมั่นคง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต

สมมติฐานการวิจัย

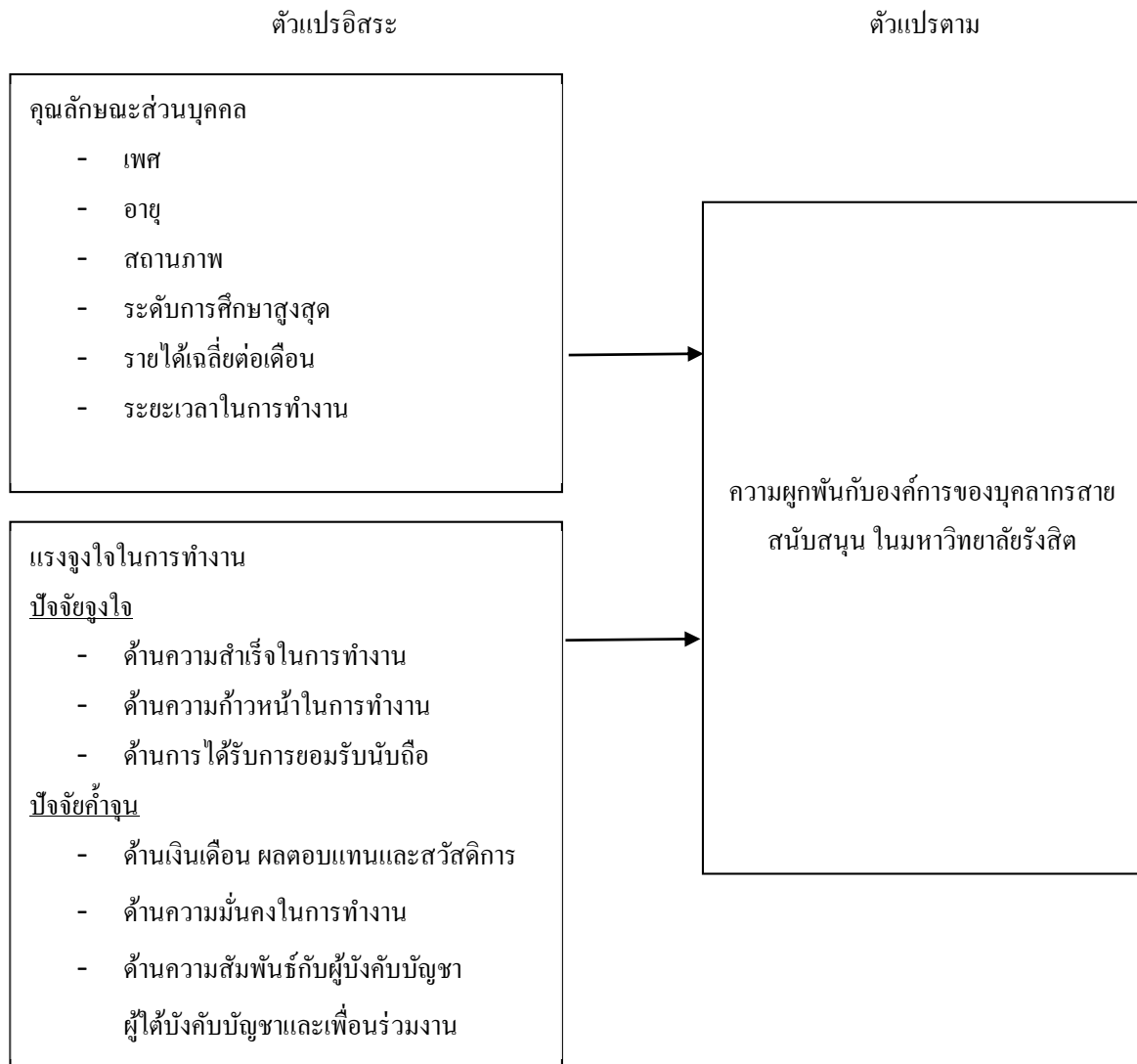
1. คุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิตแตกต่างกัน
2. ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด 35 หน่วยงาน จำนวน 1,509 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2559 จำนวน 350 คน โดยใช้สูตรของยามานะ (Taro Yamane, 1973) ในการคำนวณ
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร 2 ตัวแปร คือ
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระยะเวลาในการทำงาน
    - ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน ที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต ประกอบไปด้วย
      - ปัจจัยจูงใจ แบ่งออกเป็น ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน
      - ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ
      - ปัจจัยค้ำจุน แบ่งออกเป็น ด้านเงินเดือน ผลตอบแทนและสวัสดิการ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน
    - 2.2 ตัวแปรตาม คือ ความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนากลยุทธ์ แรงจูงใจในการทำงานให้บุคลากรมีความผูกพันกับองค์กรมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อใช้ในการฝึกอบรมพัฒนาส่งเสริมบุคลากร ทั้งเรื่องสภาพแวดล้อมในการทำงานและสามารถที่จะป้องกันการเกิดปัญหาความไม่พึงพอใจในการทำงานเพื่อลดปัญหาข้อเสียบกพร่องต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในองค์กร
3. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพันองค์กร

สตรัคซ์ กิตยานันท์ (2553) เห็นว่าความผูกพันต่อองค์กรเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นผลมาจากความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับองค์กรในรูปของการลงทุนทางกายภาพและสติปัญญาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่เต็มใจที่จะละทิ้งองค์กรเพื่อเพิ่มรายได้ สถานภาพ ความเป็นอิสระทางอาชีพ หรือการมีเพื่อนร่วมงานมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ก็ตามจากความหายของความผูกพันต่อองค์กรดังกล่าว สรุปได้ว่า ความผูกพันต่อองค์กร หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีต่อองค์กร ในทางที่ดีและต้องการที่จะอยู่กับองค์กร ให้ยาวนานที่สุด โดยไม่คิดที่จะลาออกจากองค์กรไป ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของความผูกพัน ด้านจิตใจ ด้านการคงอยู่กับองค์กรและด้านบรรทัดฐาน

บรูซบุคคาแนน (Bruce Buchanan, 1974) ความผูกพันต่อองค์กร หมายถึง ลักษณะสามประการ ประการแรก คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร (Identification) โดยเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน ขอมรับค่านิยม วัตถุประสงค์ขององค์กร และถือเสมือนว่าเป็นของตน ประการที่สอง คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในองค์กร (Involvement) โดยเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรตามบทบาทของคนอย่างเต็มที่ และประการสุดท้าย คือ การจงรักภักดีต่อองค์กร (Loyalty)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงาน

ทฤษฎีแรงจูงใจของเฮร์ซเบิร์กได้เสนอทฤษฎีองค์ประกอบคู่ (Herzberg's Two Factor Theory) ซึ่งสรุปว่ามีปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ที่สัมพันธ์กับความชอบหรือไม่ชอบในงานของแต่ละบุคคล กล่าวคือ

1) ปัจจัยจูงใจ (Motivation factor) ปัจจัยจูงใจเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงเพื่อจูงใจให้คนชอบและรักงานปฏิบัติ เป็นการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในองค์กรให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะปัจจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการภายในบุคคลด้วยกัน ได้แก่

1.1) ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบความสำเร็จอย่างดี เป็นความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพึงพอใจและปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้น

1.2) การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา การยอมรับนี้อาจจะอยู่ในการยกย่องชมเชยแสดงความยินดี การให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใดที่สื่อให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ เมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดบรรลุสำเร็จ การยอมรับนับถือจะแฝงอยู่กับความสำเร็จในงานด้วย

1.3) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทำ ทายให้ต้องลงมือทำ หรือเป็นงานที่มีลักษณะสามารถกระทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบโดยลำพังแต่ผู้เดียว

1.4) ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างดี ไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

1.5) ความก้าวหน้า หมายถึง ได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของบุคคลในองค์กร การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมหรือได้รับการฝึกอบรม

2) ปัจจัยค่าจูน (Maintenance Factor) ปัจจัยค่าจูน หรือเรียกว่า ปัจจัยสุขอนามัย หมายถึง ปัจจัยที่จะค่าจูนให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลาถ้าไม่มีหรือมีในลักษณะไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์กร บุคคลในองค์กรจะเกิดความไม่ชอบงานขึ้น และปัจจัยที่มาจากภายนอกบุคคล ได้แก่

2.1) เงินเดือน ผลตอบแทน และสวัสดิการ หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือนในหน่วยงานนั้น ๆ เป็นที่พอใจของบุคลากรการทำงาน

2.2) โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต นอกจาก หมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงานแล้ว ยังหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพด้วย

2.3) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับ เพื่อร่วมงาน หมายถึง การติดต่อไปไม่ว่าเป็นกิริยาหรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

2.4) สถานะของอาชีพ หมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี

2.5) นโยบายและการบริหารงาน หมายถึง การจัดการและการบริหารองค์การการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ

2.6) สภาพการทำงาน หมายถึง สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสงเสียง อากาศ ไข้ ใม่องการทำงาน รวมทั้งลักษณะของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ อีกด้วย

2.7) ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีอันเป็นผลที่ได้รับจากงานในหน้าที่ของเขาไม่มีความสุขและพอใจกับการทำงานในแห่งใหม่

2.8) ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพ หรือความมั่นคงขององค์การ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พลศักดิ์ สมบูรณ์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนายทหารชั้นผู้น้อยที่ปฏิบัติงานอยู่ในมณฑลทหารบกที่ 22 อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 194 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของนายทหารชั้นผู้น้อยที่ปฏิบัติงานอยู่ในมณฑลทหารบกที่ 22 อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยที่มีผลมากที่สุด คือ ด้านลักษณะงาน ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน ปัจจัยที่มีผลน้อยที่สุด คือค่าตอบแทนและสวัสดิการ ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนายทหารชั้นผู้น้อยที่ปฏิบัติงานอยู่ในมณฑลทหารบกที่ 22 อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง โดยแรงจูงใจในด้านความทุ่มเทจะมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านความท้าทาย ความร่วมมือและน้อยที่สุด คือ ความพยายามซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนายทหารชั้นผู้น้อยที่ปฏิบัติงานอยู่ในมณฑลทหารบกที่ 22 อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี คือ ระดับขั้นยศ ลักษณะงาน โอกาสความก้าวหน้าในงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา การได้รับการยอมรับนับถือ การได้รับความยุติธรรม ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนายทหารชั้นผู้น้อยที่ปฏิบัติงานอยู่ในมณฑลทหารบกที่ 22 อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ อายุ ระดับตำแหน่งอัตราเงินเดือน สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ

กานต์วี จันทรเจือมาศ (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยเชิงจิตที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร บริษัท อุตสาหกรรมแอมมิค จำกัด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัย 6 ปัจจัย ได้แก่ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน เงินเดือน ผลตอบแทน ความมั่นคงในการทำงาน ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน มีอิทธิพลกับความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรในระดับมาก

ธัญทิพย์ ภิญญช้อยอนันต์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจการทำงานของบุคลากรในองค์กรและระดับความผูกพันต่อองค์กร กรณีศึกษา บริษัท สกลนคร โอเอ แอนด์ คอมพิวเตอร์ จำกัด เพื่อทราบถึงแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรในองค์กรและศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรในองค์กร ผลการศึกษาพบว่า ประชากรมีแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับสูง เมื่อแบ่งแรงจูงใจในการทำงาน พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจ ด้านความสำเร็จในการทำงาน เป็นปัจจัยที่ทำให้พนักงานมีแรงจูงใจในการทำงานมาก และมีความผูกพันกับองค์กร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด 35 หน่วยงาน จำนวน 1,509 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เท่ากับ 350 คน ด้วยการใช้สูตรยามาเน่ในการคำนวณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำผลที่ได้หาความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.970 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับการอธิบายผลการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

- คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้กรอกแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระยะเวลาในการทำงาน ที่เป็นข้อมูลที่ใช้มาตรการวัดแบบนามบัญญัติ เนื่องจากไม่สามารถวัดเป็นมูลค่าได้ และอายุ ที่เป็นข้อมูลที่ใช้มาตรการวัดแบบเรียงลำดับ ซึ่งผู้วิจัยต้องการบรรยายเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ดังนั้น สถิติที่เหมาะสม คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage)

- นำข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็น โดยรวม รายด้านและรายข้อ

2. การวิเคราะห์โดยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic Analysis) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานการศึกษา ดังนี้

- การวิเคราะห์สถิติที่ใช้การทดสอบค่า Independent Samples t-Test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มและกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเป็นอิสระจากกัน และค่า F-Test หรือสถิติที่ใช้ทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่าสองกลุ่ม นำมาเปรียบเทียบกับรายคู่โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Square Difference)

- การวิเคราะห์แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต จะทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไป สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 199 คน (ร้อยละ 56.86) มีอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 119 คน (ร้อยละ 34.00) มีสถานภาพโสด จำนวน 180 คน (ร้อยละ 51.43) มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรีหรือต่ำกว่า จำนวน 242 คน (ร้อยละ 69.14) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท จำนวน 158 คน (ร้อยละ 45.14) มีระยะเวลาในการทำงาน 1–5 ปี จำนวน 114 คน (ร้อยละ 32.57)

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิตแตกต่างกัน คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระยะเวลาในการทำงาน

ผลการศึกษาคูณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับและสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ในขณะที่ด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาในการทำงานที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิตอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงปฏิเสธและไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยจูงใจ แบ่งออกเป็น ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือและปัจจัยค้ำจุน แบ่งออกเป็น ด้านเงินเดือน ผลตอบแทนและสวัสดิการ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับและสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ซึ่งปัจจัยด้านที่ส่งผลมากที่สุดคือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน และน้อยที่สุด คือ ด้านความก้าวหน้าในการทำงานตามลำดับ โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 45.0 ($R^2 = 0.450$)

ตัวแปรอิสระ	สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		ยอมรับ	ปฏิเสธ
สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต แตกต่างกัน			
เพศ	t-TEST		ปฏิเสธ
อายุ	F-TEST		ปฏิเสธ
สถานภาพ	F-TEST		ปฏิเสธ
ระดับการศึกษาสูงสุด	t-TEST		ปฏิเสธ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F-TEST	ยอมรับ	
ระยะเวลาในการทำงาน	F-TEST		ปฏิเสธ
สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยจูงใจและปัจจัยก้ำจุน ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต			
ปัจจัยจูงใจ			
ด้านความสำเร็จในการทำงาน	MRA	ยอมรับ	
ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน	MRA	ยอมรับ	
ด้านได้รับการยอมรับนับถือ	MRA	ยอมรับ	
ปัจจัยก้ำจุน			
ด้านเงินเดือน ผลตอบแทน และสวัสดิการ	MRA	ยอมรับ	
ด้านความมั่นคงในการทำงาน	MRA	ยอมรับ	
ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน	MRA	ยอมรับ	

การอภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิตแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจเนื่องมาจาก บุคลากรได้รับเงินเดือนที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และความรู้ ความสามารถ ซึ่งผู้บริหารขององค์กรจะเล็งเห็นถึงความสามารถของบุคลากรในองค์กร และมีนโยบายในการขึ้นเงินเดือนอย่างยุติธรรมและมีความชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนรินทร์ จันทน์หอม และ สิทธิชัย ต้นศรีสกุล (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานพนักงานธนาคารออมสิน สาขาในสังกัดธนาคารออมสินเขตกาฬสินธุ์ เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานธนาคารออมสินที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันจะแรงจูงใจในการทำงานที่ต่างกัน และมีความต้องการด้านผลตอบแทนเงินเดือนที่ต่างกัน โดยเพศหญิงมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมากกว่า

เพศชาย พนักงานธนาคารออมสินที่มีอายุ ระดับ การศึกษา บทบาทหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกันมีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน พนักงานธนาคารออมสิน สาขาในสังกัดธนาคารออมสินเขตกาฬสินธุ์ที่มีเพศชายได้ต่อเดือนต่างกันมีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวม ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญชลี มั่นตระกูลและสุรางค์ ณรงค์ศักดิ์สกุล (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานผลการวิจัยพบว่า พนักงานที่มีรายได้แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิตผู้วิจัยอภิปรายผลตามค่าน้ำหนักดังนี้

- 1) ด้านความสำเร็จในการทำงาน
- 2) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน
- 3) ด้านความมั่นคงในการทำงาน
- 4) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ
- 5) ด้านเงินเดือน ผลตอบแทน และสวัสดิการ
- 6) ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน

ปัจจัยจูงใจส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัยพบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงานส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการที่บุคลากรขององค์กรได้รับการฝึกอบรมงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีและประสบความสำเร็จและจะเป็นผลดีกับความสำเร็จขององค์กรมากขึ้นรวมถึงประสบการณ์ในการทำงานสามารถทำให้บุคลากรแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรได้เป็นอย่างดี

ด้านความก้าวหน้าในการทำงานส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหากมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรม และมีนโยบายในการวางแผนพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพอยู่เสมอ ทำให้บุคลากรมีกำลังใจในการปฏิบัติงานและมองเห็นอนาคตของตนเอง จะทำให้พนักงานมีความพึงพอใจและจะใช้ความรู้ทักษะ การวางแผนและฝึกอบรม เป็นตัวส่งเสริมให้มีการพัฒนาความก้าวหน้าในการทำงานมากขึ้นและมีความรู้ดีกว่าองค์กรให้การสนับสนุน จึงมีความผูกพันต่อองค์กรมากยิ่งขึ้น

ด้านการได้รับการยอมรับนับถือส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการที่บุคลากรขององค์กรได้รับการยอมรับนับถือมากยิ่งขึ้นยังได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงานแล้วก็จะทำให้บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์กรมาก ซึ่งถ้าบุคลากรรู้สึกรู้ว่าได้ทำงานที่ไม่มีมีความสำคัญไม่ได้รับการยอมรับนับถือในองค์กร ความผูกพันต่อองค์กรก็จะลดลงไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการ (Need Hierarchy Theory) ของมาสโลว์ (Maslow, 1970) ซึ่งแบ่งความต้องการของมนุษย์ ออกเป็น 5 ลำดับชั้น ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการทางด้านสังคมและความรัก ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศและความต้องการที่ได้รับความสำเร็จในชีวิตและความปรารถนาของตนเอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชนีทิพย์ ภิญญชัยอนันต์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจการทำงานของบุคลากรในองค์กรและระดับความผูกพันต่อองค์กรพบว่าแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากร ปัจจัยจูงใจ ด้านความสำเร็จในการทำงาน เป็นปัจจัยที่ทำให้พนักงานมีแรงจูงใจในการทำงานมาก และมีความผูกพันกับองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พูลศักดิ์ สมบูรณ์

(2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนายทหารชั้นผู้น้อยที่ปฏิบัติงานอยู่ในมณฑลทหารบกที่ 22 อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานีพบว่า ด้านความก้าวหน้าในการทำงานเป็นปัจจัยที่มีผลมาก เพื่อบอกให้เข้าใจถึงพนักงานที่มีความพึงพอใจในงานมาก ย่อมปฏิบัติงานได้อย่างเต็มกำลัง เพราะต้องการแสดงความสามารถให้เป็นประจักษ์แก่ผู้บังคับบัญชาและผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไปและสอดคล้องกับผลการวิจัยของธีระ เหลืองนทีเทพ และสุทธินันท์ พรหมสุวรรณ (2554) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงเรียนพาณิชยการจำแนกในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนพาณิชยการภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ความสำเร็จในการทำงาน อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน การจัดเวลาทำงาน ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับการยอมรับนับถือ นโยบายและการบริหารงานมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยสำคัญ ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัยพบว่า

ด้านเงินเดือน ผลตอบแทน และสวัสดิการส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากร ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่พนักงานขององค์กรได้เงินเดือน ผลตอบแทน และสวัสดิการที่เหมาะสม ยุติธรรม และเป็นที่น่าพอใจ ก็จะมี ความผูกพันต่อองค์กรมากและปัจจุบันบุคลากรมีความพึงพอใจกับสวัสดิการเช่น ค่ารักษาพยาบาลเบี้ยประกันภัย ที่ได้รับจากองค์กรซึ่งเป็นส่วนสร้างความผูกพันกับบุคลากรต่อองค์กรมากขึ้น

ด้านความมั่นคงในการทำงานส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรเล็งเห็นว่าองค์กรมีความมั่นคงและยั่งยืน ในอาชีพการทำงานมากเมื่อเทียบกับองค์กรอื่นๆ

ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากร อาจเกิดจากการได้ความร่วมมือในเรื่องงาน และมีการประสานงานจากผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดีและยังมีมิตรภาพและสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมัทนา วัฒนอมศักดิ์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งพบว่า ผู้บังคับบัญชาควรมีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม เป็นแบบอย่างที่ดี มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ ผู้บังคับบัญชาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มความสามารถ ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือบุคลากรในการพัฒนาตนเองและให้โอกาสบุคลากรแก้ไขข้อผิดพลาด ให้อิสระในการปฏิบัติงาน มอบหมายงานเหมาะกับความรู้ความสามารถของบุคลากร มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรกับผู้บังคับบัญชา รับฟังความคิดเห็นผู้ได้บังคับบัญชา มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ด้านบุคลากรทั่วไปหรือเพื่อนร่วมงานร่วมงาน ต้องมีเอาใจใส่ผู้ร่วมงานซื่อสัตย์ไว้ใจได้ มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ร่วมมือกันปฏิบัติงานและทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อนร่วมและบุคลากรอื่น บรรยากาศการทำงานเป็นกันเอง ผู้ร่วมงานมีความรู้ความสามารถ รับผิดชอบต่อหน้าที่บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีให้เกียรติกัน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธีระ เหลืองนทีเทพ และสุทธินันท์ พรหมสุวรรณ (2554) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนพาณิชยการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษา “แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยรังสิต” โดยรวมแล้วปัจจัยต่าง ๆ นั้นส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรอยู่ในระดับมาก ดังนั้น

จึงควรส่งเสริม สนับสนุนทั้งปัจจัยเชิงใจและปัจจัยค้ำจุนในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง เพราะมีผลทางบวกกับระดับความผูกพันกับองค์กรของบุคลากร ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในการกระตุ้นบุคลากรให้เกิดพฤติกรรมการทำงานตามที่องค์กรต้องการนำมา ซึ่งการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ได้ดังนี้

ปัจจัยเชิงใจ ในการทำงานของบุคลากร โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถทำการจูงใจให้บุคลากรชอบและรักในงานที่ปฏิบัติ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในองค์กร ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ

1. ด้านความสำเร็จในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า งานที่ปฏิบัติรับผิดชอบจะทำให้บุคลากรประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดีที่สุด ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสำคัญกับบุคลากรในการทำงาน ทั้งเรื่องความสามารถ ความคิดเห็นเพื่อจะสามารถทำให้บุคลากรมีความตั้งใจทำงานอย่างตั้งใจเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จได้ รวมถึงการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ ทำให้พนักงานรู้สึกพอใจในผลงานของตนเองเช่น การมอบหมายโครงการ หรืองานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ แล้วบุคลากรสามารถรับผิดชอบ ทำให้เกิดผลงาน ได้บรรลุผลสำเร็จ มหาวิทยาลัยควรมีการยกย่อง ชมเชย หรือการประกาศเกียรติคุณเพื่อให้พนักงานได้เกิดความภาคภูมิใจในงาน และสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรหน่วยงานอื่น ๆ ให้เห็นถึงความสำเร็จในการทำงาน โดยอาจประกาศในงานประชุมบุคลากร เป็นต้น

2. ด้านความก้าวหน้าในการทำงานเนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยและเข้าใจกับงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย ดังนั้นในประเด็นนี้ ทางมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายในการวางแผนพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน ซึ่งจะทำให้บุคลากรมีกำลังใจในการปฏิบัติงานและมองเห็นอนาคตการทำงาน จะทำให้พนักงานมีความพึงพอใจและจะใช้ความรู้ ทักษะ การวางแผนและฝึกอบรม เป็นตัวส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้มีการพัฒนาความก้าวหน้าในการทำงานมากขึ้นและมีผลกับระดับความผูกพันองค์กรมากเพิ่มขึ้นไปอีก

3. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือในองค์กร การที่บุคลากรได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา ประเด็นนี้จะทำให้บุคลากรส่วนมากจะให้ความสำคัญกับเรื่องการได้รับการยกย่อง ชมเชย จากองค์กร ช่วยเพิ่มความผูกพันในการทำงานกับองค์กรมากขึ้นในอนาคต เช่น เมื่อบุคลากรทำงานได้บรรลุผล ผู้บังคับบัญชาอาจมีการชื่นชม และให้กำลังใจ หรือแม้แต่การทำงานที่ผิดพลาด ก็สามารถให้กำลังใจในการทำงานซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดกำลังใจที่ดีในการทำงาน พนักงานมีแรงผลักดันในการแก้ไข และทำให้งานเกิดความสำเร็จ การที่ผู้บังคับบัญชาแสดงออกซึ่งการยอมรับนับถือนี้ จะทำให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่น รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีมงานต่อไป

ปัจจัยค้ำจุน ในการทำงานของบุคลากร โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมากซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยขอเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความผูกพันที่ดีกับองค์กรอย่างต่อเนื่อง โดยมีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ

4. ด้านเงินเดือน ผลตอบแทนและสวัสดิการผลการศึกษาพบว่าบุคลากรมีความพึงพอใจกับสวัสดิการที่ได้รับอยู่ในปัจจุบันเช่น ค่ารักษาพยาบาลเบี้ยประกันภัยและพอใจเงินเดือนที่เหมาะสมกับความสามารถกับทำงานของบุคลากร แต่บุคลากรส่วนใหญ่ยังเห็นว่าเงินเดือนที่ได้รับต่อเดือนยังไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน ดังนั้น มหาวิทยาลัยอาจทำการสำรวจค่าจ้างเงินเดือน และสวัสดิการ เพื่อนำข้อมูลมาทำการเปรียบเทียบอัตราเงินเดือน ผลตอบแทน และสวัสดิการกับมหาวิทยาลัยเอกชนอื่น หากตำแหน่งงานใดที่มีอัตราเงินเดือน สวัสดิการที่ผู้เหมาะสมจะถือเป็นจุดแข็งที่มหาวิทยาลัยต้องรักษาไว้ และหากพบว่าตำแหน่งงานใดที่มีอัตราเงินเดือน สวัสดิการที่ผู้

มหาวิทยาลัยเอกชนอื่นไม่ได้ อาจทำการปรับ โครงสร้างตามความเหมาะสม เพื่อสามารถสร้างแรงดึงดูดใจให้พนักงานเกิดความรู้สึกผูกพันกับองค์กรมากขึ้นต่อไปในระยะยาว

5. ด้านความมั่นคงในการทำงานผลการศึกษพบว่าองค์กรมีความมั่นคงในการทำงานมากกว่าองค์กรอื่นๆ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดดังนั้น สิ่งที่มีมหาวิทยาลัยมีในเรื่องของความมั่นคงในการทำงานต่าง ๆ จึงควรรักษาเอาไว้ ไม่ทำการปรับลดไป เช่น การกำหนดอายุในการเกษียณอายุ การมีสัญญาจ้างที่กำหนดระยะเวลาอย่างชัดเจนและเป็นธรรม การสมัครกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพื่อช่วยให้เกิดความมั่นคงเมื่อออกจากงานและการเกษียณ ซึ่งหากพนักงานมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยทำงานต่อไปในระยะเวลาที่ยาวนาน จะยิ่งทำให้มีเงินเก็บ เงินออมเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ และมีการปรับอัตราเปอร์เซ็นต์ตามอายุงานที่ช่วยให้บุคลากรรู้สึกมั่นคง และทำงานต่อไปในระยะยาว

6. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน อาจจัดให้มีการนัดทานการ ออกงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรแต่ละคณะ หรือจัดประชุม แสดงความคิดเห็นการทำงาน สัมมนาระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชา บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์อันดีต่อกันให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกกับความผูกพันต่อองค์กร เช่น คุณภาพชีวิตในการทำงาน ได้แก่ ในเรื่องของวัฒนธรรมองค์กร สิทธิของพนักงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตงานกับชีวิตด้านอื่น และโอกาสในการพัฒนาสมรรถภาพของตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์กรให้เจริญก้าวหน้า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งยังสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสอดคล้องกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กร

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านอื่น เช่นด้านลักษณะงาน ด้านสถานภาพในการทำงาน และด้านวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา เป็นต้น ที่ส่งผลกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในความผูกพันของบุคลากรต่อองค์กรมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กานต์รวี จันท์เจือมาศ. (2551). การศึกษาปัจจัยของใจที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร บริษัท อุตสาหกรรม

แอกมิตจำกัด. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

ธีระ เหลืองนทีเทพ และ สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ. (2554). การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและแรงจูงใจภายในและ

ภายนอกที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพ การทำงานของบุคลากร โรงเรียนพณิชยการ. รายงานการศึกษาค้นคว้า

อิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ธัญทิพย์ ภิญ โฉมช้อยนันต์. (2553). แรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรในองค์กรและระดับความผูกพันต่อองค์กร

บริษัทสกลนคร โอเอ แอนด์ คอมพิวเตอร์ จำกัด. สารนิพนธ์

นรินทร์ จันท์หอม และ สิทธิชัย ดันศรีสกุล. (2557). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสินสาขา

ในสังกัดธนาคารออมสินเขตกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พลศักดิ์ สมบูรณ์. (2550). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของทหารชั้นผู้น้อยที่ปฏิบัติงาน อยู่ในมณฑลทหารราบที่ 22

อำเภวารินชำราบ. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2550). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สรศักดิ์ กิตยานันท์. (2553). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

อัญชลี มั่นตะรักษ์และสุรางค์ ณรงค์ศักดิ์สกุล. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การมหาชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Bruce Buchanan. (1974). *Building Organizational Commitment-The Socialization of Managers in Work Organizational*. Administrative Science Quarterly (March) 533.

Herzberg, Frederick and others. (1959). *The Motivation to work*. New York: John Wiley and Sons.

Maslow, Abraham H. (1970). *Motivation an personality* 2 ed. New York: Harper & Row.

Taro Yamane. (1973). *Statistics : An introductory analysis*. Tokyo : Harper International.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนเขตอำเภอเมือง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี

FACTORS AFFECTING THE SATISFACTION IN PERFORMING AS TEACHERS IN MUEANG
DISTRICT UNDER SUPHANBURI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

บุจิตา เนาวรัตน์¹และดร.กฤษฎา มุ้ยหมัด²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

²อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านงานที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี (2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการจัดการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีประชากรในการศึกษา คือ ครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 636 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน และทดสอบสมมติฐานใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76.00) มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 66.30) มีระดับวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 67.00) และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 68.00)การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ปัจจัยด้านงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านโครงสร้างของงาน รองลงมา คือ ด้านลักษณะของงาน และด้านความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน ส่วนปัจจัยด้านการจัดการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบงาน รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงในงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1) ปัจจัยด้านงาน ได้แก่ ด้านลักษณะของงาน ด้านความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน และด้าน โครงสร้างของงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 30.0

2) ปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านความรับผิดชอบงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 50.3

คำสำคัญ: ปัจจัยด้านงาน, ปัจจัยด้านการจัดการ, ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

Abstract

The purposes of this study are 1) to study the work factors affecting the satisfaction in performing of the teachers in Mueang District under Suphanburi primary educational service area office, and (2) to study the management factors affecting the satisfaction in performing as teachers in Mueang District, under Suphanburi primary educational service area office. The population in this study is 636 teachers in Mueng District, under Suphanburi primary educational service area office for the year 2016. Surveying is the method used in this study by collecting the information from 300 questionnaires. Hypothesis test used is multiple regression analysis.

According to descriptive statistics analysis, the results of the study show that 76% of people who responded to the survey are female. 66.3% of the survey responder are adults aged over 40 years old. A high percentage (67%) of survey responder has a bachelor's degree, and 68% of the population have at least ten years experiences in teaching. The analysis of preference in performing shows that for work factors, the factor that have the most impact to performing preference is work structure. The following factors are types of work and the distance between work place and their resident, respectively. In management factors, the factor that has the most impact to preference in performing is work responsibility, following by work stability and relationship with colleague, respectively.

The results of hypothesis test shows

1) For work factors such as types of work, distance between work place, and resident and work structure, affect the preference in performing as teacher with statistical significance level 0.05. The power of prediction is 30.0.

2) For management factors such as work stability, the progress in position, relationship with colleague, and work stability, affect the preference in performing as teacher with statistical significance level 0.05. The power of prediction is 50.3.

Keywords: Job Factor, Management Factor, Satisfaction

บทนำ

ครูถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาไปสู่เป้าหมายตามแผนพัฒนาการศึกษาได้เพราะครูเป็นผู้วางรากฐานให้แก่เยาวชนให้เติบโตเป็นคนที่มีความรู้ มีความรู้ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การที่ผู้ปฏิบัติงานหรือครูผู้สอนทำงานในองค์กรอย่างเต็มที่เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรมากที่สุดขึ้นอยู่กับสภาพความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

ทั้งนี้เพราะเมื่อบุคคลมีความพึงพอใจในงานแล้ว ก็จะปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ขยันหมั่นเพียรที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ เดวิส และนิวสตรอม (Davis and Newstrom, 1985, p.109) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจในงานของบุคลากรในองค์กรที่มีผลต่อความสำเร็จของงานจะรวมถึงความสุขของผู้ทำงานด้วย แต่ในทางกลับกันองค์กรใดก็ตามหากผู้ปฏิบัติงานไม่มีความพึงพอใจในการทำงาน ก็จะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลงานและประสิทธิภาพของงานอยู่ในระดับต่ำ การที่บุคคลจะเกิดความพึงพอใจในการทำงานได้นั้น ต้องมีการจูงใจเพื่อให้บุคคลมีความพยายามในการทำงานก่อน เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองและได้ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ และสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานตามเป้าหมายของตนเอง

หลังจากปฏิบัติงานแล้วจึงเกิดความพึงพอใจในงานที่ทำ ซึ่งจะเห็นได้ว่าความพึงพอใจในงานนั้นมีผลต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือแม้แต่โรงเรียน ดังนั้นการยกระดับความพึงพอใจของครูผู้สอนในโรงเรียนให้สูงขึ้นสามารถเป็นตัวชี้วัดถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงาน และยังสามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านงานที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการจัดการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านงาน ได้แก่ ด้านลักษณะของงาน ด้านความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน และด้านโครงสร้างของงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี
2. ปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านความรับผิดชอบงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี

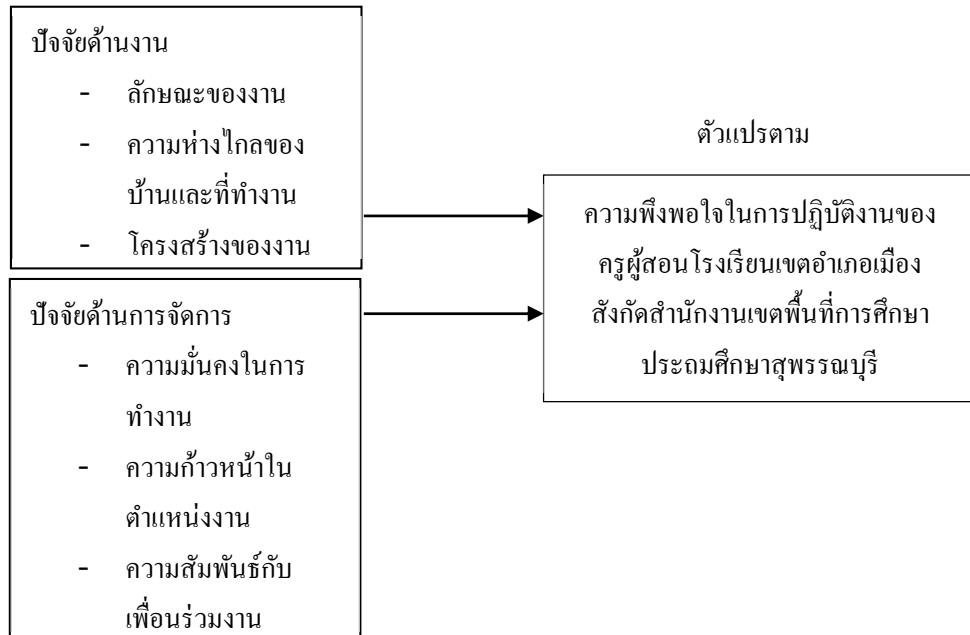
ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด 58 โรงเรียนจำนวน 636 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 300 คน โดยใช้สูตรของยามานะ (Taro Yamane, 1973) ในการคำนวณ
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร 2 ตัวแปร คือ
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีประกอบด้วย
    - ปัจจัยด้านงาน ได้แก่ ลักษณะของงาน, ความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน โครงสร้างของงาน
    - ปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความรับผิดชอบงาน
  - 2.2 ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการออกแบบและพัฒนากลยุทธ์ด้านงานและด้านการจัดการเพื่อเพิ่มระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
2. เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

สุภาณี จินดาหลวง (2550) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานหมายถึง ความรู้สึก หรือทัศนคติที่ผู้ปฏิบัติงานมีต่องานเป็นไปในทางบวก หรือความสุขของผู้ปฏิบัติงานที่เกิดจากการ ทำงานหรือการได้รับการตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ จากนโยบายของผู้บริหารได้อย่างเหมาะสม รวมไปถึงการมีความสะดวกสบายและบรรยากาศเอื้อต่อการทำงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความมุ่งมั่น เกิดความกระตือรือร้น มีขวัญและกำลังใจดี ทুমเทเสียสละทั้งร่างกาย แรงใจ และสติปัญญาให้กับการทำงาน ส่งผลให้งานขององค์กรประสบความสำเร็จ

สตราส์และเชลล์เลส (1980) ได้ให้ความหมายว่า เมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองและผู้ปฏิบัติงานได้รับผลประโยชน์ตอบแทนทั้งด้านวัตถุและจิตใจ ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายขึ้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

Thomas Willard Harrell (1972) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไว้ดังนี้ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ และปัจจัยเหล่านี้ใช้เป็นเครื่องมือชี้บ่งถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีปัจจัยอยู่ 3 ปัจจัย คือ

1) ปัจจัยด้านบุคคล (Personal Factors) หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงาน มีดังนี้

1.1) ประสบการณ์ในการทำงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจงานของบุคคลที่ทำงานนานจนมีความรู้เชี่ยวชาญในงานมากขึ้นทำให้เกิดความพึงพอใจ

1.2) เพศ นั้นอาจจะไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานก็ตาม แต่ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่ถือว่าเป็นงานลักษณะใด รวมทั้งเกี่ยวข้องกับระดับความทะเยอทะยาน และความต้องการทางการเงิน เพศหญิงมีความอดทนที่จะทำงานที่ต้องใช้ฝีมือและงานที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าผู้ชาย

1.3) จำนวนสมาชิกในความรับผิดชอบ กลุ่มที่ทำงานด้วยกันมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน งานซึ่งต้องการความสามารถหลายอย่างประกอบกัน ต้องมีสมาชิกที่มีทักษะในงานหลายด้านและความปรองดองกันของสมาชิกในการทำงาน ก็มีส่วนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน

1.4) อายุ แม้จะมีผลต่อการทำงานไม่เด่นชัด แต่อายุก็เกี่ยวข้องกับระยะเวลาและประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ที่มีอายุมากมักจะมีประสบการณ์ในการทำงานนานด้วย แต่ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะงานและสถานการณ์ในการทำงานด้วย

1.5) เวลาในการทำงาน งานที่ทำในเวลาปกติจะสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าที่ต้องทำให้เวลาที่บุคคลอื่นไม่ต้องทำงาน เพราะเกี่ยวกับการพักผ่อนและการสังสรรค์กับผู้อื่นด้วย

1.6) เชาวนปัญญา ปัญหาเรื่องเชาวนปัญญากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะงานที่ทำ ในบางลักษณะไม่พบความแตกต่างระหว่างเชาวนปัญญากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน แต่ในลักษณะงานบางอย่าง พบว่ามีความแตกต่างกัน พนักงานในโรงเรียนที่มีเชาวนปัญญาในระดับสูงแต่ทำงานที่เป็นงานประจำ พบว่ามักจะมีเป้าหมายงานได้ง่าย และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการทำงานในโรงเรียน เพราะเป็นงานที่ไม่ท้าทายและไม่เหมาะสมกับความสามารถของตน

1.7) การศึกษา สำหรับการศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้นมีผลต่อการวิจัยไม่เด่นชัดนัก จากงานวิจัยบางเล่มพบว่า การศึกษาไม่แสดงถึงความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน แต่มักจะขึ้นอยู่กับงานที่ทำว่าง่ายหรือเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคคลนั้นหรือไม่

1.8) บุคลิกภาพ ปัญหาเรื่องบุคลิกภาพกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้นอยู่ที่เครื่องมือวัดบุคลิกภาพ เนื่องจากเครื่องมือนี้มีความไม่เที่ยงตรง อย่างไรก็ตามบุคลิกภาพที่เห็นได้ชัดเจนนก็คือ คนที่มีอาการของโรคประสาท มักจะไม่พอใจในการทำงานมากกว่าคนปกติ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเหตุให้เกิดโรคประสาทได้ เพราะต้องเครียดกับภาวะของความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน

1.9) ระดับเงินเดือน มีส่วนในการสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เงินเดือนที่มากพอแก่การดำรงชีพตามสถานภาพ ทำให้บุคคลไม่ต้องดิ้นรนมากนักที่จะไปทำงานเพิ่มนอกเวลาทำงาน และเงินเดือนสูงจึงมีความพึงพอใจในการทำงานสูงกว่าผู้ที่มีเงินเดือนต่ำ

2) ปัจจัยด้านงาน (Factors in the Job) หมายถึง ลักษณะของงานหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรปฏิบัติงานของพนักงาน

2.1) ลักษณะงาน ได้แก่ ความน่าสนใจของงาน ความท้าทายของงาน ความแปลกของงาน โอกาสที่จะได้เรียนรู้และศึกษางาน โอกาสที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จการรับรู้หน้าที่รับผิดชอบ การควบคุมการทำงานและวิธีการทำงาน การที่ผู้ทำงานมีความรู้สึกต่องานที่ท้าทายว่า เป็นงานที่สร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ท้าทาย เป็นสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความต้องการที่จะปฏิบัติงานนั้นๆ และเกิดความผูกพันต่องาน

2.2) ทักษะในการทำงาน ความชำนาญในงานที่ทำ มักจะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับลักษณะของงาน ฐานะของอาชีพ ความรับผิดชอบ เงินเดือนที่ได้รับต้องพิจารณาไปด้วยกัน จึงจะเกิดความพึงพอใจในงาน

2.3) ฐานะทางวิชาชีพ ต้องพิจารณาควบคู่ไปกับความอิสระในงาน ความภาคภูมิใจในงาน ประกอบด้วยฐานะอาชีพ นอกจากจะขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นเป็นผู้พิจารณาตัดสินด้วยในแต่ละสังคม แต่ละหน่วยงานให้ความสำคัญของฐานะทางวิชาชีพแตกต่างกันไป ระยะเวลาที่ผ่านมาไปคิดเห็นเกี่ยวกับฐานะทางวิชาชีพก็เปลี่ยนไปด้วย

2.4) ขนาดของหน่วยงาน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในหน่วยงานขนาดเล็กจะดีกว่าหน่วยงานขนาดใหญ่ เนื่องจากหน่วยงานขนาดเล็กพนักงานมีโอกาสรู้จักกัน ทำงานคุ้นเคยกันได้ง่ายกว่าหน่วยงานใหญ่ ทำให้พนักงานมีความรู้สึกเป็นกันเองและร่วมมือช่วยเหลือกัน ขวัญในการทำงานดี ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

2.5) ความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน การที่บ้านอยู่ห่างไกลจากที่ทำงาน การเดินทางไม่สะดวก ต้องตื่นแต่เช้ามีรถติดและเหนื่อยจากการเดินทาง มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน คนที่เป็นคนจังหวัดหนึ่งแต่ต้องไปทำงานในอีกจังหวัดหนึ่ง สภาพท้องถิ่น ความเป็นอยู่ภาษาไม่คุ้นเคย ทำให้เกิดความไม่คุ้นเคยในการทำงาน เนื่องจากการปรับตัวและการสร้างความคุ้นเคยต้องใช้เวลาานาน

2.6) สภาพภูมิศาสตร์ ในแต่ละท้องถิ่น แต่ละพื้นที่มีส่วนสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน คนงานในเมืองใหญ่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานน้อยกว่าคนงานในเมืองเล็กทั้งนี้ เนื่องจากความคุ้นเคย ความใกล้ชิดระหว่างคนงานในเมืองเล็กที่มีความกว่าในเมืองใหญ่ ทำให้เกิดความอบอุ่นและมีความสัมพันธ์กัน

2.7) โครงสร้างของงาน หมายถึงความชัดเจนของงานที่สามารถอธิบายชี้แจงเป้าหมายของงาน รายละเอียดของงาน ตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงาน หากโครงสร้างของงานชัดเจนย่อมสะดวกกว่าแก่ผู้ปฏิบัติงาน สามารถป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดในการทำงานนอกจากนี้ยังพบว่างานใดมีโครงสร้างอย่างไร และรู้ว่าจะทำอย่างไร และดำเนินการอย่างไรและสามารถควบคุมได้ง่ายขึ้น

3) ปัจจัยด้านการจัดการ (Factors Controllable by Management) หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหารเพื่อความประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย

3.1) ความมั่นคงในงาน ส่วนใหญ่พบว่าพนักงานมีความต้องการที่มีความแน่นอนมั่นคง แม้ว่าในปัจจุบันบุคคลจะสนใจในงานน้อยลงก็ตาม แต่บริษัทที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงาน เช่น บริษัทญี่ปุ่นยังคิดถึงความมั่นคงของงาน คือมีการจ้างงานตลอดชีวิต (Life Long Employment) จากการสำรวจโดยการสอบถามเกี่ยวกับความต้องการความมั่นคงของงาน ปรากฏว่า ร้อยละ 80 ต้องการงานที่มีความมั่นคง พนักงานบริษัทและ

โรงงานต้องการจะอยู่ทำงานถึงวัยเกษียณ แม้ว่าเราจะมีเงินมากพอที่จะเลี้ยงตัวเองในวัยชราก็ตาม ก็ยังยินดีจะอยู่จนถึงทำงานไม่ไหว ความมั่นคงในงานถือเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะในวันที่พ้นจากการทำงานแล้ว และเป็นความต้องการของพนักงาน ได้แก่ ความสนใจในงานที่ตนเองถนัดและมีความสามารถไม่ทำงานที่หนักและมากเกินไป งานที่ทำให้ความก้าวหน้าและได้รับรางวัลตอบแทนจากความตั้งใจทำงาน

3.2) รายรับ ฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของบริษัทเชื่อมั่นว่า รายรับที่ดีของพนักงานจะเยียวยาโรคไม่พอใจในงานได้ การสำรวจส่วนใหญ่พบว่า รายรับมาทีหลังความมั่นคงในการทำงานลักษณะของงานและความก้าวหน้าของงาน แต่ในสถานะเศรษฐกิจปัจจุบันที่ค่าครองชีพสูงรายรับอาจจะมีความสำคัญอันดับแรก นักวิชาการที่เปลี่ยนงานเนื่องจากรายรับของหน่วยงานอีกแห่งหนึ่งคิดว่า ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานของรัฐลาออกไปสู่ภาคเอกชนก็เพราะรายรับที่ดีกว่า

3.3) ผลประโยชน์ เช่นเดียวกับรายรับ ฝ่ายบริหารของบริษัทและโรงงานเห็นว่า การได้รับผลประโยชน์เป็นสิ่งชดเชยและสร้างความพึงพอใจในงานได้ แต่จากการศึกษาซึ่งก็พบเช่นเดียวกับรายรับ พนักงานบางส่วนอาจให้ความสนใจน้อยกว่าความมั่นคงในงานและความก้าวหน้าในการทำงาน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าประกันสังคม และประกันชีวิตต่างๆ ถูกจัดอยู่ในด้านความมั่นคงและสวัสดิการในการทำงาน

3.4) โอกาสก้าวหน้า โอกาสที่จะมีความก้าวหน้าการทำงานมีความสำคัญสำหรับอาชีพหลายอาชีพ เช่น การขาย เสมียนพนักงานและบุคคลที่ใช้ฝีมือและความชำนาญงานมีความสำคัญน้อยสำหรับบุคคลที่ไม่ต้องใช้ความชำนาญแต่มีการศึกษาสูงและอยู่ในตำแหน่งสูง จากการศึกษา พบว่าคนสูงวัยให้ความสนใจกับโอกาสก้าวหน้าในงานน้อยกว่าคนที่อ่อนวัยอาจเป็นเพราะว่าคนสูงวัยได้ผ่านโอกาสความก้าวหน้ามาแล้ว

3.5) อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ หมายถึง อำนาจที่หน่วยงานมอบให้ตามตำแหน่งเพื่อควบคุมสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติงานที่มอบหมายให้สำเร็จงานบางอย่างมีอำนาจตามตำแหน่งที่เด่นชัดก็ทำให้ผู้ทำงานปฏิบัติงานได้ง่ายและสะดวกอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่จึงมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

3.7) สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานเป็นส่วนหนึ่งที่จัดเข้าไปในปัจจัยที่เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงานทำให้คนเรามีความสุขในที่ทำงานสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนจึงเป็นความสำคัญและเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

3.8) ความรับผิดชอบงาน พนักงานที่มีขวัญดีจะมีความรับผิดชอบในงานสูง ความพอใจในการทำงานมีความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบร่วมกับปัจจัยอื่น เช่น อายุ ประสบการณ์ เงินเดือน และตำแหน่งด้วย

3.9) การนิเทศงาน สำหรับพนักงาน การนิเทศงานคือการชี้แนะในการทำงานจากหน่วยงาน ดังนั้นความรู้สึกต่อผู้นิเทศก็มักจะเน้นความรู้สึกที่มีต่อหน่วยงานและองค์กรด้วยจากการศึกษากรณีฮอร์ธอร์นพบว่าขวัญและเจตคติของพนักงานขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับผู้นิเทศงานการสร้าง ความเข้าใจที่ดีระหว่าง ผู้นิเทศงานและพนักงานจะเกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

3.10) การสื่อสารกับผู้บังคับบัญชาการศึกษาหลายแห่งพบว่าพนักงานมีความต้องการที่จะรู้ว่าการทำงานของตนเป็นอย่างไร จะปรับปรุงการทำงานของตนเองอย่างไร ข่าวสารจากบริษัทหน่วยงานต่างๆ จึงมีความหมายและความสำคัญสำหรับผู้ปฏิบัติงานว่างานของตนก้าวหน้าต่อไปหรือไม่ซึ่งพนักงานมักจะได้ข่าวของหน่วยงานน้อยกว่าที่ต้องการ

3.11) ความศรัทธาในตัวผู้บริหารพนักงานที่ชื่นชมความสามารถของผู้บริหารจะมีขวัญและกำลังใจในการทำงานเป็นผลให้เกิดกำลังใจในการทำงานด้วยความศรัทธาในความสามารถและความตั้งใจที่ผู้บริหารมีต่อหน่วยงาน ทำให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในหน่วยงานด้วย

3.12) ความเข้าใจกันระหว่างผู้บริหารกับพนักงานความเข้าใจดีต่อกันทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจากการสำรวจของ National Industrial Conference Board พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้ามีความเข้าใจตรงกันว่ารายรับเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดแต่สำหรับพนักงานเองกลับมองว่าความมั่นคงก้าวหน้าในงานเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวิทย์ ดันสมบูรณ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ปัจจัยด้านงานจำแนกตามลักษณะของงานเงินเดือน และผลประโยชน์ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีในระดับสูง และพบว่าปัจจัยด้านการจัดการจำแนกตามสภาพการทำงาน ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีในระดับสูง

กรวิภา ดวงปัญญารัตน์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายบริการ มหาวิทยาลัยพะเยา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสายบริการ มหาวิทยาลัยพะเยา ผลการศึกษพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายบริการ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายบริการ มหาวิทยาลัยพะเยา อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และด้านเงินเดือนและผลประโยชน์ตอบแทน ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยพะเยา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของบุคลากร และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด 58 โรงเรียนจำนวน 636 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เท่ากับ 300 คน ด้วยการใช้สูตรยามาเนในการคำนวณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำผลที่ได้หาความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค(Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.871 ซึ่งถือว่า

แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับการอธิบายผลการศึกษในเรื่องต่อไปนี้

- ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ที่เป็นข้อมูลที่ใช้มาตรการวัดแบบนามบัญญัติ เนื่องจากไม่สามารถวัดเป็นมูลค่าได้ และอายุ ที่เป็นข้อมูลที่ใช้มาตรการวัดแบบเรียงลำดับ ซึ่งผู้วิจัยต้องการบรรยายเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ดังนั้น สถิติที่เหมาะสม คือค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage)

- นำข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อ รายคำ และโดยรวม

2. การวิเคราะห์โดยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานการศึกษา ดังนี้

- การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี จะทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไป สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 228 คน (ร้อยละ 76) มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป จำนวน 199 คน (ร้อยละ 66.30) มีระดับวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 201 คน (ร้อยละ 67) มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 204 คน (ร้อยละ 68)

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านงาน ได้แก่ ด้านลักษณะของงาน ด้านความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน และด้านโครงสร้างของงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ซึ่งปัจจัยด้านที่ส่งผลมากที่สุดคือ ด้านลักษณะของงาน รองลงมา คือ ด้านความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน และน้อยที่สุด คือ ด้านโครงสร้างของงาน ตามลำดับ โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 30.3 ($R^2 = 0.303$)

สมมติฐาน	สถิติ	ผลการทดสอบ
สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านงานได้แก่ ลักษณะของงาน ความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน และ โครงสร้างของงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี		
สมมติฐานข้อที่ 1.1 ปัจจัยด้านลักษณะของงาน	MRA	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 1.2 ปัจจัยด้านความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน	MRA	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 1.3 ปัจจัยด้านโครงสร้างของงาน	MRA	ยอมรับ

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านการจัดการส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านความรับผิดชอบงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ซึ่งปัจจัยด้านที่ส่งผลมากที่สุดคือ ด้านความรับผิดชอบงาน รองลงมา คือ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และน้อยที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 50.3 ($R^2 = 0.503$)

สมมติฐาน	สถิติ	ผลการทดสอบ
สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและความรับผิดชอบงานส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี		
สมมติฐานข้อที่ 2.1 ปัจจัยด้านความมั่นคงในการทำงาน	MRA	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 2.2 ปัจจัยด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน	MRA	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 2.3 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	MRA	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 2.4 ปัจจัยด้านความรับผิดชอบงาน	MRA	ยอมรับ

การอภิปรายผล

ปัจจัยด้านงานที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า “ด้านลักษณะของงาน” ส่งผลต่อความพึง

พอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพราะงานที่รับผิดชอบนั้นตรงกับความรู้ความสามารถมีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถที่เรียนมาอย่างเต็มที่ รวมทั้งงานที่รับผิดชอบนั้นทำให้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้นและมีระเบียบวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนและแน่นอน “ด้านความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน” ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความสะดวกในการเดินทางมาทำงานรวมถึงรู้สึกคุ้นเคยกับสภาพท้องถิ่นในสถานที่ทำงาน “ด้านโครงสร้างของงาน” ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพราะงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำนั้นมีการชี้แจงเป้าหมายของงานและรายละเอียดของงานอย่างชัดเจน และยังมีนโยบายการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิทย์ ต้นสมบุญ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี พบว่า ปัจจัยด้านงานจำแนกตามลักษณะของงานส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิ แก้วเจริญ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสังกัดสำนักทางหลวงชนบทที่ 18 (กระบี่) พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะของงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Thomas Willard Harrell (1972) ด้านความห่างไกลของบ้านและที่ทำงานว่าการที่บ้านอยู่ห่างไกลจากที่ทำงาน การเดินทางไม่สะดวก รถติดและเหนื่อยจากการเดินทางมาทำงาน สภาพท้องถิ่น ความเป็นอยู่ มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงด้าน โครงสร้างของงานว่าหากโครงสร้างของงานชัดเจนย่อมสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน และสามารถควบคุมได้ง่ายขึ้น

ปัจจัยด้านการจัดการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า “ด้านความมั่นคงในการทำงาน” ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความมั่นใจในตำแหน่งหน้าที่การงานว่ามีความมั่นคงและจะไม่ถูกกลังโทษทางวินัยของโรงเรียนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร รวมถึงสามารถแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมได้อย่างเต็มที่โดยปราศจากการเพ่งเล็งของผู้บริหารหรือเพื่อนร่วมงาน “ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน” ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพราะโรงเรียนมีหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการทำงานอย่างยุติธรรมและยังมีการพิจารณาเลื่อนขั้นอย่างยุติธรรม นอกจากนี้ครูผู้สอนมีโอกาสได้เพิ่มพูนประสบการณ์และทักษะการปฏิบัติงานในโรงเรียนนี้รวมทั้งมีโอกาสเข้าร่วมประชุมสัมมนาที่จัดขึ้นตามโอกาสอันควรอยู่เสมอ “ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน” ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่รู้สึกดีที่มีเพื่อนร่วมงานที่มีน้ำใจ อธิษาศัยดีรวมทั้งภูมิใจที่ได้มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน และรู้สึกยินดีให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการทำงานแทนเพื่อนร่วมงานในบางโอกาส “ด้านความรับผิดชอบงาน” ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพราะมีความพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของงาน รวมถึงรู้สึกยินดีที่ได้มีโอกาสตัดสินใจทำงานด้วยตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรารัตน์ นิยมไทย (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภกิตต์ กิจประพุกฤทธิ์กุล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แบงคอก ริชอร์ส เซ็นเตอร์ จำกัด พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ ได้แก่ ด้านความก้าวหน้า ด้านความมั่นคงในงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษสุณีย์ สาย

แก้ว (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี” โดยรวมแล้วปัจจัย ต่าง ๆ นั้นส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ดังนั้นจึงควรส่งเสริม สนับสนุนทั้งปัจจัยด้านงานและปัจจัยด้านการจัดการในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง เพราะมีผลทางบวกกับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานในการบริหารงานการศึกษาระดับประถมศึกษาได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านงาน โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถทำการพัฒนาและเน้นให้ดียิ่งขึ้น โดยมีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ

1.1 ด้านลักษณะของงาน ผลการศึกษาพบว่า งานที่รับผิดชอบตรงกับความรู้ความสามารถและมีโอกาสใช้ความรู้และความสามารถอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานส่งผลมากที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเน้นการศึกษาวิเคราะห์ความสามารถของครูผู้สอนก่อนมอบหมายงานและควรมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถ เพื่อเป็นผลดีต่อการทำงานและส่งผลต่อความพึงพอใจที่มากขึ้น เป็นต้นว่า มอบหมายให้ครูผู้สอนทำงานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามที่นัดและตามระดับชั้นที่เหมาะสม

1.2 ด้านความห่างไกลของบ้านและที่ทำงาน เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคุ้นกับท้องถิ่นและมีความสะดวกในการเดินทางมาทำงาน ดังนั้นในประเด็นนี้จึงควรรักษาบุคลากรที่มีที่พักอาศัยอยู่ใกล้กับโรงเรียนให้คงอยู่เนื่องจากบุคลากรเหล่านี้สามารถทำงานได้อย่างเต็มเวลาทำงานและสามารถทุ่มเทในการทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และมีการส่งเสริมโดยการให้รางวัลให้กับครูผู้สอนที่เดินทางมาทำงานตรงเวลาอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ด้านโครงสร้างของงานนั้นสถานศึกษาต่าง ๆ ควรมุ่งเน้นจัดทำโครงสร้างของงานให้เป็นดังตัวชี้วัดที่มีความชัดเจนหรือผู้บริหารควรให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับรู้ข่าวสารนโยบายใหม่ ๆ ของโรงเรียนและมีโอกาสร่วมกำหนดเป้าหมายของแต่ละปีการศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนนั้นเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

2. ปัจจัยด้านการจัดการ โดยรวมส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยขอเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความพึงพอใจที่ต่อเนื่อง โดยมีประเด็นที่น่าพิจารณาคือ

2.1 ด้านความมั่นคงในการทำงาน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความมั่นใจในตำแหน่งหน้าที่การงานว่ามีความมั่นคงและจะไม่ถูกกลบโถมทางวินัยของโรงเรียนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ดังนั้นผู้บริหารควรทำการส่งเสริมชื่นชมหรือให้รางวัลกับครูผู้สอนที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่เพื่อช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความประทับใจให้มากยิ่งขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน

2.2 ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน โดยทางสถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในสายงานของตนให้มากที่สุด เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติเพื่อเป็นการสร้างทักษะการปฏิบัติงานรวมทั้งควรส่งเสริมให้ผู้ที่มีความสามารถให้มีโอกาสก้าวหน้ามากที่สุดเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้ดียิ่งขึ้น

2.3 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอาจจัดให้มีการนัดหมายการระหว่างกลุ่มสาระวิชาระหว่างชั้น การพบปะสังสรรค์ติดต่อสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์อันดีต่อกันให้มากยิ่งขึ้น

2.4 ด้านความรับผิดชอบงานผู้บริหารควรมอบอำนาจในการรับผิดชอบให้ครูผู้สอนอย่างเต็มที่เพื่อครูผู้สอนนั้นจะได้มีการวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่มากขึ้นตามมาอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเพื่อประเมินความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระยะ ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลเฉพาะครูผู้สอน อาจมีการเพิ่มประชากรในการศึกษาเช่น ผู้บริหาร และหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถนำผลที่ได้มาพัฒนาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต่อไป
3. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารายเขตการศึกษาเพื่อทราบปัญหาเฉพาะของแต่ละเขตการศึกษาตาม โครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารอ้างอิง

- เกษสุณี สายแก้ว. (2556). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- กรวิกา ดวงปัญญารัตน์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายบริการ มหาวิทยาลัยพะเยา. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นรรัตน์ นิยมไทย. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ประวิทย์ ดันสมบุญ. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ศุภกิตต์ กิจประพตฤทธิกุล. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทแบงคอกริชอร์ส เซ็นเตอร์ จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุพรรณิ แก้วเจริญ. (2555). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสังกัดสำนักทางหลวงชนบทที่ 18 (กระบี่). สารนิพนธ์ปริญญาธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- สุภาณี จินดาหลวง. (2550). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านไส้ จังหวัดลำพูน. (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essential of Psychology Testing*. (5thed). New York : Harper Collins Publishers Inc.
- Devis, K.&Newstrom, J.W. (1985). *Human behavior at work : Organization behavior*. New York: McGraw – Hill Book.

Harrell, Thomas Willard. (1972). *Industrial Psychology*. New York : Holt Rinehart and Winston.

Taro Yamane. (1973). *Statistics : An introductory analysis*.Tokyo : Harper International.

Strauss, George & Sayless, Leonad R. (1980). *Personnel : The Human Problems of Management*. (4thed).
Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูป
ของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี

FACTORS AFFECTING A CUSTOMER PURCHASE DECISION
ON INSTANT DOG FOOD IN PATHUMTHANI

อธิป พวงดี¹ และ ดร.พัชรหทัย จารุทวีผลนุกูล²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต (kuu_hatecrew_deathroll@hotmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต (pashatai.c@rsu.ac.th)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้วัตถุประสงค์นี้เป็นการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี (2) เพื่อศึกษาปัจจัยพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี และ (3) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการใช้สูตร Yamane จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างด้วย t-Test, One Way ANOVA และ Multiple Regression Analysis

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง มีอายุ 20 – 25 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเรียน/นักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท และส่วนใหญ่ซื้ออาหารจากแหล่งจำหน่ายอาหารสัตว์ ดังนั้นผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูป สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปทำการตลาด และทำโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมเพื่อทำให้เกิดการขายที่ง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานีแตกต่างกันผลการทดสอบและวิเคราะห์ข้อมูลของสมมติฐานในทางสถิติ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานีแตกต่างกันผลการทดสอบและวิเคราะห์ข้อมูลของสมมติฐานในทางสถิติ พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานีจากผลการทดสอบและวิเคราะห์ข้อมูลของสมมติฐานในทางสถิติ พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 23.3

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด,อาหารสุนัขสำเร็จรูป, พฤติกรรมการเลือกซื้อ

ABSTRACT

This independent study is to study on the factors affecting the customer purchase decision on instant dog food in Pathumthani. The purpose are 1) to study dog owner's personal factors affecting decision to buy dog food in Pathumthani province, 2) to study dog owner's purchase behavior affecting decision to buy dog food in Pathumthani province, and 3) to study marketing mix affecting dog owner's decision to buy dog food in Pathumthani province. The samples were 400 people according to the calculation based on Yamane formula. The samples were selected by nonprobability sampling using purposive sampling. Data were analyzed by statistics, i.e. percentage, frequency, mean, standard deviation, and the differences were compared by t – test, one way ANOVA and multiple regression analysis.

Results showed that most of questionnaire respondents were female, age of 20-15 years and graduated with a bachelor's degree. They were students with monthly income of 10,001 – 20,000 Baht. Most of them bought dog foods from the animal feed center. Therefore, the business operators related to dog food can utilize such information for appropriate marketing and advertising activities in order to be able to sell the products easier and faster.

Results of hypothesis test showed that different personal factors affected the dog owners' decision to buy dog food in Pathumthani province differently. The test results and data analysis of the hypothesis statistically showed that different personal factors affected the dog owners' decision to buy dog food in Pathumthani province differently. It also showed that different income affected the dog owners' decision to buy dog food in Pathumthani province differently at the significant level of 0.05. In addition, different gender, age, educational level, and career affected the dog owners' decision to buy dog food in Pathumthani province indifferently at the significant level of 0.05.

Marketing mix affected the dog owners' decision to buy dog food in Pathumthani province. Results of hypothesis test showed that marketing mix, i.e. products, price, places and promotions affected the dog owners' decision to buy dog food in Pathumthani province at the significant level of 0.05 with the prediction power of 23.3%.

Keywords: Marketing Mix, Dog Food, Purchase Behavior

1. บทนำ

ปัจจุบันผู้เลี้ยงสุนัขส่วนใหญ่เห็นว่าสุนัขมิได้เป็นเพียงสัตว์เลี้ยงไว้สำหรับเฝ้าบ้านเท่านั้น แต่สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว ความรักความผูกพันของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิตด้วยกัน บางครอบครัวสุนัขได้รับการยกสถานะขึ้นเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของครอบครัว และมีผู้สนใจการเลี้ยงสุนัขในประเทศไทยรวมตัวกันจัดตั้งสมาคมขึ้น โดยมีความปรารถนาที่จะส่งเสริมบำรุงและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เลี้ยงสุนัขเหมือนกับต่างประเทศใช้ชื่อสมาคมว่า “สมาคมผู้นิยมสุนัขแห่งประเทศไทย” และได้จดทะเบียนตั้งสมาคมเมื่อปี พ.ศ. 2498 ซึ่งนับว่าเป็นการวางรากฐานการเลี้ยงสุนัขขึ้นในประเทศไทยเป็นแห่งแรก และตั้งใจที่จะให้เป็นประโยชน์แก่ผู้เลี้ยงสุนัขในประเทศไทยได้เช่นเดียวกันกับต่างประเทศ (ปรีชา เพ็ญเจริญรุ่ง, 2559, น. 1)

บริษัทผู้ผลิตอาหารสุนัขสำเร็จรูปได้พยายามเพิ่มองค์ความรู้ ผลิตภัณฑ์ การลงทุน การแข่งขัน ทางการตลาด โดยผ่านทางสื่อสารการตลาดมากขึ้น แต่ก็ยังคงความมีคุณภาพและราคาของผู้บริโภคสามารถซื้อได้ แต่อย่างไรก็ตาม โดยส่วนใหญ่ผู้เลี้ยงจะซื้อผลิตภัณฑ์ในตราสินค้าที่ตน เคยทดลองซื้อมาใช้ เกิดเป็นความเชื่อมั่น การนี้ถึง และเกิดการซื้อซ้ำ อย่างต่อเนื่องตลอดมา ทั้งนี้ เพราะผู้บริโภคมีทัศนคติว่าตราสินค้าที่ตน ได้ตัดสินใจเลือกนั้น มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการรับรู้ของผู้เลี้ยงสุนัขทุกด้าน เช่น เรื่องสุขภาพแข็งแรงและไม่มีโรค เรื่องผิวหนังและขน มีความเงางาม เรื่องสุขภาพจิตดี และอารมณ์ดี รวมถึงรางวัล ทั้งนี้เรื่องการขับถ่ายไม่มีกลิ่นเหม็น นอกจากนี้ยังเชื่อว่า มีความสัมพันธ์ กับปัจจัยด้านการเรียนรู้ของสุนัขทุกด้าน เช่น อาหารมีให้เลือกเหมาะสมกับวัยและ พันธุ์ของสุนัขที่เลี้ยง เป็นต้น โดยเมื่อเกิดทัศนคติที่ดีแล้ว การเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้นได้ค่อนข้างยากและกลายเป็นความภักดีในที่สุด ทั้งนี้โอกาสการเติบโตทางธุรกิจอาหารสุนัขยังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีผู้ผลิตรายใหม่ ๆ เข้ามาแข่งขันในตลาดมากขึ้น สิ่งที่ตามมาคือ ผู้บริโภคมีทางเลือกที่หลากหลาย ทำให้ความภักดีในตราสินค้าที่กล่าวมาข้างต้นนั้นอาจลดลง ดังนั้น ผู้ผลิตแต่ละรายจึงต้องพยายามศึกษาพฤติกรรม และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปสำหรับสุนัขมากขึ้น ซึ่งบริษัทผู้ประกอบการเหล่านี้ได้พยายาม เพราะมีผลต่อยอดขายและการเป็นผู้นำในตลาดอาหารสุนัขได้ ซึ่งจากการศึกษาวรรณกรรมส่วนใหญ่ที่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับอาหารสุนัขสำเร็จรูป จะมองเพียงด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูป แต่ยังไม่มีการศึกษาที่แสดงถึงราคาของผู้บริโภคยินดีจะซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูป โดยเฉพาะอาหารสุนัขสำเร็จรูปแบบแห้ง (ชนิดเม็ด) ทั้งนี้ เพราะลักษณะอาหารสุนัขสำเร็จรูปในรูปแบบดังกล่าว เป็นที่นิยมของผู้เลี้ยงโดยทั่วไป (กัทลี ศรีมณฑล, 2552, น. 79-80)

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาตัวแปรในแต่ละตัว เพื่อวิเคราะห์ถึงการตัดสินใจของผู้เลี้ยงสุนัขในการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูป ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อที่ยินดีจะซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปมากที่สุดและช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถนำผลมาประกอบการตัดสินใจลงทุน และสามารถตัดสินใจได้ว่าควรกำหนดส่วนประสมทางการตลาดของอาหารสุนัขสำเร็จรูป ในรูปแบบใด ให้มีความเหมาะสม ซึ่งในอนาคตผู้ผลิตที่มีศักยภาพในการผลิตที่เพียงพอ อาจตัดสินใจรวมตัวกัน เพื่อกำหนด เพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ในการกำหนดตัวแปรส่วนประสมทางการตลาดเพื่อลดการแข่งขันในด้านต่าง ๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี
- 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรในการศึกษารุ่นนี้ได้แก่ ผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนเก็บตัวอย่างจำนวน 400 คน

3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่างและขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี สามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน โดยเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยการสำรวจ (Survey) ใช้แบบสอบถามในการ เก็บข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และให้ทีมงานช่วยในการเก็บแบบสอบถาม ซึ่งได้มีการให้ความรู้แก่ทีมงานในเรื่องแบบสอบถาม เพื่อให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

3.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

- 1) ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ หลักทฤษฎีหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของการวิจัย
- 2) นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม
- 3) ปรับปรุงรูปแบบของแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพ
- 4) นำเสนอแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.5 ลักษณะของแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูป

ส่วนที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการซื้ออาหารสุนัข

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัข

3.6 ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในส่วนการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี ได้มีการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

- 1) ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบจำนวน 30 ชุด กับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่มีความยากง่ายเพียงใด จากนั้นจึงมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach' Alpha) โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่ามากกว่า 0.7 (กัลยา นิษฐ์บัญชา และจิตตา วานิชย์บัญชา, 2558, น.159)

3.7 การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ผล

หลังการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการดังนี้

- 1) การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและทำการแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก
- 2) นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์โดยใช้สถิติดังนี้

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการเลือกซื้อ และค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ระดับความคิดเห็น และระดับการวิเคราะห์ของตัวอย่าง ในการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด และตัวแปรตาม

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามในสมมติฐานต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ Independent Sample t-Test, F-Test และ Multiple Regression Analysis ด้วยวิธี Enter

3) มาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale) จัดลำดับหรือตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ การจัดลำดับบอกระดับของปริมาณมากกว่าแต่ไม่สามารถบอกความละเอียดของความแตกต่างกันได้อย่างแท้จริงในการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

4. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการทดสอบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 226 คน (ร้อยละ 56.50) อายุ 20 – 25 ปี จำนวน 279 คน (ร้อยละ 69.80) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 339 คน (ร้อยละ 84.75) มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 324 คน (ร้อยละ 81.00) มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 232 คน (ร้อยละ 58.00)

ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบปัจจัยด้านพฤติกรรม

ส่วนใหญ่มีความรู้ปานกลาง 288 คน (ร้อยละ 72.00) ได้รับข้อมูลข่าวสารทางสื่อวิทยุโทรทัศน์ จำนวน 174 คน (ร้อยละ 43.50) มีวัตถุประสงค์ที่เลือกสะดวกสบาย จำนวน 161 คน (ร้อยละ 40.25) โดยตัดสินใจที่หาซื้อได้ง่าย จำนวน 147 คน (ร้อยละ 36.75) เลือกใช้ Pedigree จำนวน 130 คน (ร้อยละ 32.50) โดยเลือกซื้ออาหารสุนัขขนาด 4 – 6 กิโลกรัม จำนวน 204 คน (ร้อยละ 51.00) ซื้อจากแหล่งจำหน่ายร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ จำนวน 193 คน (ร้อยละ 48.25) มีความถี่ในการซื้อเดือนละ 2 ครั้ง จำนวน 195 คน (ร้อยละ 48.75)

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด

1) ด้านผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับอาหารสุนัขสำเร็จรูปต้องมีสารอาหารที่จำเป็นครบทุกหมู่มากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$)

2) ด้านราคา ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับราคาอาหารสุนัขสำเร็จรูปต้องมีราคาเหมาะสมกับคุณภาพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.08$)

3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับช่องทางจัดจำหน่ายอาหารสุนัขสำเร็จรูปต้องมีความหลากหลายของช่องทางจัดจำหน่ายสะดวกสบายซื้อได้ทุกที่ ($\bar{X} = 3.99$)

4) ด้านการส่งเสริมการตลาด ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการตลาดต้องมีการใช้สื่อโฆษณาที่เชื่อถือได้ ($\bar{X} = 3.98$)

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบปัจจัยด้านการตัดสินใจเลือกบริโภค

ด้านการตัดสินใจเลือกบริโภค ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับช่องทางจัดจำหน่ายมีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสุนัข ($\bar{X} = 4.11$)

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	t-Test	0.571	ปฏิเสธ
อายุ	F-Test	0.468	ปฏิเสธ
ระดับการศึกษา	F-Test	0.553	ปฏิเสธ
อาชีพ	F-Test	0.730	ปฏิเสธ
รายได้	F-Test	0.042*	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมการตลาด			
ด้านผลิตภัณฑ์	MRA	0.000*	ยอมรับ
ด้านราคา	MRA	0.026*	ยอมรับ
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	MRA	0.000*	ยอมรับ
ด้านการส่งเสริมการตลาด	MRA	0.000*	ยอมรับ

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ ยอมรับสมมติฐาน ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ปฏิเสธสมมติฐาน ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ยอมรับสมมติฐาน

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่องการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานีแตกต่างกัน ผลการทดสอบและวิเคราะห์ข้อมูลของสมมติฐานในทางสถิติ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเลี้ยงสุนัขในปัจจุบัน กลุ่มผู้เลี้ยงสุนัขให้ความสำคัญกับสุนัขเสมือนสมาชิกในบ้าน การนิยมเลี้ยงพันธุ์ต่าง ๆ ตามความชอบของผู้เลี้ยงสุนัขย่อมแตกต่างกัน สุนัขบางพันธุ์มีราคาแพง การดูแลต้องมีความพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นการบำรุงด้วยอาหารที่มีคุณภาพดี การพาไปตรวจสุขภาพ ฯลฯ ดังนั้น รายได้ของผู้เลี้ยงสุนัขก็มีส่วนสำคัญในการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปสุนัขสอดคล้องกับงานวิจัยของกรทิพย์ นาคสุวรรณ (2549) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ “ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปสุนัขในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมในการเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูปสุนัขแตกต่างกัน

5.2 ปัจจัยส่วนประสมการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี จากผลการทดสอบและวิเคราะห์ข้อมูลของสมมติฐานในทางสถิติ พบว่าปัจจัยส่วนประสม

การตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สามารถอภิปรายตามค่าน้ำหนักของการวิเคราะห์สถิติ Multiple Regression ได้ดังนี้

1) ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานีเป็นอันดับแรก โดยมีข้อบ่งชี้ที่สำคัญคือ “ความหลากหลายของช่องทางจัดจำหน่ายสะดวกสบายซื้อได้ทุกที่” ทั้งนี้อาจเป็นเนื่องจากสังคมทุกวันนี้ ผู้คนทำงานอย่างรีบเร่ง และเส้นทางจราจรมักจะติดขัดทำให้การเดินทางเพื่อหาซื้ออาหารสุนัขต้องใช้เวลามากขึ้น ความหลากหลายของช่องทางจัดจำหน่ายสะดวกสบายซื้อได้ทุกที่ แหล่งใกล้บ้าน แหล่งใกล้ที่ทำงาน ไม่ว่าจะร้านเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง คลินิกดูแลสัตว์เลี้ยงซึ่งเพิ่มมากขึ้น หรือร้านค้า 24 ชั่วโมง เช่น 7-eleven หรือการสั่งซื้อออนไลน์ ก็ทำให้ผู้เลี้ยงสุนัขต้องการความสะดวกในการหาซื้ออาหารสุนัขสำเร็จ ช่วยลดเวลาการเดินทางได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรธยาพร ทวีกุล (2549) การศึกษาเกี่ยวกับ “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีผลต่อการตัดสินใจซื้อมากกว่าด้านอื่น ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามทราบข้อมูลจากทางโทรทัศน์มากที่สุด และนิยมเลี้ยงด้วยอาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ด ยี่ห้อที่นิยมคือเพ็ดดิกรี โดยซื้อจากแหล่งใกล้บ้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของฐาณินี เอียบทอง (2550) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีต่อการซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปในจังหวัดลำพูน” พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเลือกร้านค้าที่มีความสะดวกต่อการเดินทาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาภา กะลัมพะนันท์ (2554) ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติผู้เลี้ยงสุนัขในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูป” ที่พบว่าผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูปสามารถซื้อได้ทั่วไป เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้าน Pet Shop เป็นต้น

2) ด้านผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานีเป็นอันดับที่สอง โดยมีข้อบ่งชี้ที่สำคัญคือ “มีสารอาหารที่จำเป็นครบทุกหมู่” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรักความใส่ใจของผู้เลี้ยงสุนัขในทุกวันนี้ ให้ความสำคัญกับการดูแลให้สุนัขมีสุขภาพดี ขนสวย ดังนั้นการให้อาหารที่ดี มีคุณภาพ มีสารอาหารที่จำเป็นครบทุกหมู่จึงมีส่วนสำคัญในการเลี้ยงดู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐาณินี เอียบทอง (2550) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีต่อการซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปในจังหวัดลำพูน” พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ เป็นปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีต่อการซื้อของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรา เปี้ยอุดร (2549) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ “พฤติกรรมการซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของประชาชนผู้เลี้ยงสุนัขในจังหวัดสระบุรี” พบว่าให้ความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ในระดับมากที่สุด โดยผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายควรมีการวิจัยและพัฒนาคุณภาพของวัตถุดิบ รวมถึงวิธีการผลิตที่จะคงคุณค่ามีประโยชน์เหมาะสมสำหรับสุนัขแต่ละสายพันธุ์ รวมถึงรูปร่างลักษณะของผลิตภัณฑ์ ความหลากหลายของรสชาติผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มลูกค้า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวารารณ์ อ่ำศรีเวียง (2550) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยทางการตลาดในการเลือกซื้อ อาหาร สุนัขสำเร็จรูปในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” พบว่า ปัจจัยทางการตลาดในการซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ คือมีสารอาหารที่จำเป็นครบทุกหมวดหมู่ มีอาหารทุกสูตรซึ่งเหมาะกับสุนัขแต่ละวัย

3) ด้านส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานีเป็นอันดับที่สาม โดยมีข้อบ่งชี้ที่สำคัญคือ “การใช้สื่อโฆษณาที่เชื่อถือได้” ทั้งนี้เนื่องจากการ

ส่งเสริมการตลาดจะช่วยให้กระตุ้นความสนใจของผู้เลี้ยงสุนัขมากขึ้น สร้างการรับรู้ในผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูปว่ามีคุณสมบัติอย่างไร มีสารอาหารสำคัญอะไรบ้าง การส่งเสริมการตลาดโดยใช้สื่อโฆษณาต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือได้ก็สามารถเข้าถึงผู้บริโภคที่เป็นผู้เลี้ยงสุนัขได้ง่ายขึ้น เช่น สื่อโฆษณาที่ผ่านทางโทรทัศน์ วิทยุ หรือสื่อโฆษณาออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการรับรู้และการตัดสินใจซื้อ และเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้มากที่สุด ดังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชยาพร ทวีกุล (2549) ศึกษาเกี่ยวกับ “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่” พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทราบข้อมูลจากทางโทรทัศน์มากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาภา กะลัมพะนันท์ (2554) ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติผู้เลี้ยงสุนัขในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูป” พบว่า ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยใช้โฆษณาที่แสดงถึงสุขภาพของสุนัขที่ดีขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูป ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือของยี่ห้อสินค้าได้

4) ด้านราคาส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานีเป็นอันดับสุดท้าย โดยมีข้อบ่งชี้ที่สำคัญคือ “ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใส่ใจในการเลี้ยงสุนัขของผู้เลี้ยงสุนัขนั้น มองที่คุณภาพของอาหารสุนัขสำเร็จรูปที่ให้คุณค่าต่อสุขภาพของสุนัขนั้น อาหารสุนัขสำเร็จรูปมีสารอาหารครบหมู่ และมีคุณภาพดี ซึ่งผู้เลี้ยงสุนัขมีความต้องการและสามารถซื้อให้กับสุนัขของตนเองได้ ก็ถือว่าเป็นราคาเหมาะสมกับคุณภาพ และปริมาณอาหารที่บรรจุเพื่อจำหน่ายเหมาะสมกับราคา และความต้องการที่หลากหลายของผู้เลี้ยงสุนัข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ อ่ำศรีเวียง (2550) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยทางการตลาดในการเลือกซื้อ อาหาร สุนัขสำเร็จรูปในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” พบว่าปัจจัยทางการตลาดด้านราคาในการซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในระดับมาก โดยราคาเหมาะสมกับคุณภาพของอาหาร ราคาเหมาะสมกับปริมาณของอาหาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาภา กะลัมพะนันท์ (2554) ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติผู้เลี้ยงสุนัขในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูป” พบว่าราคาของผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขมีความเหมาะสมเมื่อเทียบกับคุณภาพ

จากข้อค้นพบข้างต้น ผู้ประกอบการควรนำประเด็นไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์สถานการณ์และเป็นข้อมูลที่เป็นในการกำหนดทิศทาง กลยุทธ์ และแผนของการดำเนินงานของกิจการ เพื่อให้เกิดผลของการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพไปในแนวทางที่ดี

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 จากการศึกษาด้านข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 20 – 25 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท และส่วนใหญ่ซื้ออาหารจากแหล่งจำหน่ายอาหารสัตว์ ดังนั้นผู้ประกอบการที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูป สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปทำการตลาด และทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมเพื่อทำให้เกิดการขายที่ง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น หรือ อาจจะนำไปใช้เพื่อวางแผนพยากรณ์ความต้องการในอนาคต ซึ่งผลจากการกำหนดกลุ่มเป้าหมายนี้ จะช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูป องค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สามารถที่จะวางแผนกลยุทธ์สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและช่วยให้กลยุทธ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่มีความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูปได้อย่างตรงกลุ่มเป้าหมาย

6.2 จากการศึกษาส่วนประสมการตลาด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านส่งเสริมการตลาดเป็นอันดับ 2 ด้านผลิตภัณฑ์เป็นอันดับ 3 และในด้านราคาเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้ประกอบการและบริษัทผู้ผลิตอาหารสุนัขสำเร็จรูปควรจะร่วมกันปรับปรุงกลยุทธ์ในเรื่องของราคา และเน้นให้ความสำคัญในเรื่องของ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย เพื่อให้สามารถตอบสนองความพึงพอใจได้ตรงตาม ความต้องการของลูกค้า ดังต่อไปนี้

- 1) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของทำเลที่ตั้งเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น ผู้ประกอบการควรมีการวางแผนกลยุทธ์ในเรื่องการวางทำเลที่ตั้งของสถานที่จัดจำหน่ายใกล้แหล่งชุมชน มีสามารถเดินทางได้สะดวก และสถานที่จอดรถเพื่อรองรับลูกค้าได้อย่างเพียงพอ
- 2) ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของสินค้าตัวอย่างและมีการบริการข้อมูลเพิ่มเติมทางโทรศัพท์ (Call Center) ดังนั้น ผู้ประกอบการและผู้ผลิตควรมุ่งเน้นในเรื่องของการจัดให้มีการนำเสนอสินค้าอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ลูกค้าสามารถจดจำสินค้าได้ และมีการบริการข้อมูลเพิ่มเติมทางโทรศัพท์ (Call Center) เพื่อเป็นการรับฟังข้อเสนอแนะและคำติชมจากลูกค้า สำหรับการนำไปพัฒนาสินค้าในครั้งต่อไป
- 3) ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพของสินค้า ดังนั้น ผู้ประกอบการและผู้ผลิตควรมุ่งเน้นในเรื่องของคุณภาพสินค้าและกระบวนการผลิตสินค้า เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพดีตรงตามที่ผู้บริโภคต้องการ และเป็นที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจในการเลือกซื้อของลูกค้า
- 4) ด้านราคาสินค้า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพสินค้าและปริมาณที่เหมาะสมกับราคาสินค้า ผู้ประกอบการและผู้ผลิตควรมีมาตรฐานในการควบคุม ด้านราคาสินค้าเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเหมาะสมกับตัวสินค้าที่ผู้บริโภคต้องจ่าย

6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสุนัข โดยใช้ตัวแปรอื่นๆ ที่คาดว่าจะปัจจัยสำคัญเพิ่มเติม เช่น คุณค่าของผลิตภัณฑ์ คุณภาพการบริการ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นประโยชน์อันจะนำมาซึ่งผลการวิจัยเพื่อการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดต่อไป
- 2) ควรมีการติดตาม และประเมินผลการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขอย่างต่อเนื่อง เพื่อสังเกตการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขของผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงไป และนำมาปรับปรุงวิธีการวิจัยให้มีคุณภาพและแม่นยำมากขึ้น
- 3) ควรมีการศึกษาถึงความแตกต่างของผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูป แต่ละยี่ห้อ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างในการเลือกของผู้บริโภคว่าเลือกยี่ห้ออื่นๆ เพราะเหตุใดถึงแหล่งที่ซื้อสินค้าของผู้บริโภค เช่น ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ โรงพยาบาลสัตว์ ห้างสรรพสินค้า หรือมินิมาร์ท เพื่อให้ทราบถึงสถานที่ในการจัดจำหน่ายที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค และทราบถึงแนวทางในการวางตำแหน่งการขายสินค้าทำการศึกษาถึงสาเหตุในการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปในการเลี้ยงสุนัข เมื่อเปรียบเทียบกับทางเลือกด้วยอาหารปรุงสุก

4) การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งเน้นที่กลุ่มผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมืองปทุมธานีเท่านั้น ดังนั้นจึงควรศึกษาผู้บริโภคที่อยู่ในต่างอำเภอ และต่างจังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลวิจัยไปปรับปรุง หรือพัฒนาสำหรับผู้ประกอบการจำหน่ายอาหารสำเร็จรูปของสัตว์เลี้ยงซึ่งควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการจำหน่ายอาหารสำเร็จรูปของสัตว์เลี้ยง

เอกสารอ้างอิง

- คำนิยามของอาหารสุนัข. ค้นหาข้อมูลเมื่อ 3 พฤษภาคม 2560, จาก http://thedogwor.blogspot.com/2012/11/blog-post_28.html
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- โมเดลพฤติกรรมผู้บริโภค ค้นหาข้อมูลเมื่อ 8 พฤษภาคม 2560, จาก Kotler, Philip.(1997). Marketing Management Analysis, Planing, Implementation and Control, P.172.9th ed. New Jersey: A Simon & Schuster Company
- กรทิพย์ นาคสุวรรณ. (2549). ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ฐาณินี เอียบทอง. (2550). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปในจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เบญจมาภา กะลัมพะนันท์. (2554). ทศนคติผู้เลี้ยงสุนัขในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์อาหารสุนัขสำเร็จรูป. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มยุรา เปี้ยอุดร. (2549). พฤติกรรมการซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของประชาชนผู้เลี้ยงสุนัขในจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วารภรณ์ อ่ำศรีเวียง. (2550). ปัจจัยทางการตลาดในการเลือกซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปในเขตเทศบาลอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พรรัชยาพร ทวีกุล. (2549). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุขภาพสุนัข Dr.Karen Becker(สัตวแพทย์) ค้นหาข้อมูลเมื่อ 3 พฤษภาคม 2560, จาก www.healthyPets.mercola.com
- วิไลลักษณ์ สมใจ. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการตัดสินใจและพฤติกรรมการซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูปของประชาชนผู้เลี้ยงสุนัขในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2542). แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชากรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช
- ยุดา รักไทย และธนิกันต์ มาชะศิรินันท์. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาหารสุนัข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บีบีบุ๊คพับลิชชิง.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภค ในเขตจังหวัดปทุมธานี

FACTORS INFLUENCING THE DECISION TO BUY A SAMSUNG MOBILE PHONE BRAND OF CONSUMERS IN PATHUM THANI PROVINCE

รัฐพล วงษ์ทน¹ และ ดร.พัชรหทัย จารุทวีผลบุญ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต อีเมล paomnmmd@hotmail.com

² อาจารย์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี” มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี (2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี และ (3) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานีจำนวน 1,116,964 คน กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการใช้สูตร Yamane จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยการสุ่มแบบเจาะจง ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างด้วย t – Test, One Way ANOVA และ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 217 คน อายุ 20 – 25 ปี จำนวน 174 คน มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 216 คน มีอาชีพพนักงานบริษัทจำนวน 149 คน มีรายได้ 10,001 – 20,000 จำนวน 165 คน และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) ปัจจัยพฤติกรรมการเลือกซื้อ ได้แก่ หน่วยความจำของโทรศัพท์ และสถานที่เลือกซื้อ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ (3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านราคา ($\beta=0.516$) รองลงมา คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\beta=0.396$) และน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\beta=0.123$) ตามลำดับ มีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 62.4 (Adjusted $R^2=0.624$)

คำสำคัญ: การตัดสินใจซื้อ พฤติกรรมผู้บริโภค ส่วนประสมการตลาด

ABSTRACT

The objectives of the independent study "The factors influencing the decision to buy a Samsung mobile phone brands of consumer in Pathum Thani province" were (1) to study the factors influencing the decision to buy mobile phones, Samsung brand of consumers in Pathum Thani province, (2) to study the buying behavior affecting

the decision to buy Samsung mobile phone brands of consumer in Pathum Thani Province, and (3) to study the marketing mix factors influencing the decision to buy Samsung mobile phone of consumers in Pathum Thani province. The population of this research is consumers living in Pathum Thani Province, the 1,116,964 people. Data by using the formula Yamane of 400 people were sampled by purposive sampling. Data were analyzed by statistics using percentage, frequency, mean, standard deviation, and compared the difference with t-test, one way ANOVA, and multiple regression analysis.

The results showed that most of the respondents were male (217 people), age 20 - 25 years (174 people), with bachelor degree (216 people.), having professional employees(149 people) and earn 10,001 - 20,000 baht (165 people.) For results of hypothesis testing, it was found that (1) personal factors; sex, age, occupation, and average income per month have varying effects on the decision to purchase mobile phones, Samsung brand of consumers in Pathum Thani province, at significant level of 0.05, (2) the buying behaviors, including memory of the phone and places have varying effects on the decision to purchase mobile phones, Samsung brand of consumers in Pathum Thani province, at significant level of 0.05, and (3) marketing mix factors including the price ($\beta = 0.516$) followed by the product ($\beta = 0.396$) and the smallest is the promotion. ($\beta = 0.123$), have the predictive power 62.4 (Adjusted $R^2 = 0.624$).

Keywords: Decision Making to Buy, Consumer Behavior, Marketing Mix

1. บทนำ

ในยุคปัจจุบัน โลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น มีการพัฒนาที่ก้าวกระโดดอย่างรวดเร็ว เป็นโลกแห่งการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ซึ่งนอกจากอินเทอร์เน็ตแล้ว โทรศัพท์มือถือเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลและมีความสำคัญเป็นอย่างมากในดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคน จากข้อมูลของ www.mediaartsdesign.org ที่กล่าวถึงเรื่อง Social Networks จะเห็นได้ว่าในอดีต การสื่อสารผ่านทางเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีเพียงบางกลุ่มเท่านั้นที่มีโอกาสใช้ เพราะเหตุผลทางด้านราคาของเครื่อง และการให้บริการของเครือข่าย เป็นต้น แต่ในปัจจุบันแทบทุกคน ทุกอาชีพสามารถเข้าถึงและได้ใช้งานกันอย่างกว้างขวาง เพราะผู้ให้บริการระบบต่าง ๆ และองค์กรบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายเครื่องโทรศัพท์มือถือได้หากลยุทธ์ใหม่ ๆ เพื่อทำการแข่งขันกันให้ได้เป็นผู้นำอันดับหนึ่งของโลกและของประเทศ และการขยายตัวของธุรกิจทางด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม ทั้งของโลกและของประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันสภาวะการแข่งขันของโทรศัพท์มือถือที่แข่งขันกันอย่างดุเดือดเข้มข้นและอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะครอบครองการเป็นเจ้าของผู้ครองตลาดโทรศัพท์มือถือในประเทศไทย

การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการแข่งขันทางการตลาดสูง และความต้องการของผู้บริโภคในการเลือกสินค้าและบริการที่สูงตามไปด้วย การแข่งขันในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโทรศัพท์มือถือ ทั้งการแข่งขันในรูปแบบเครือข่ายสัญญาณ รูปลักษณ์โทรศัพท์ ราคา การส่งเสริมการตลาด รวมถึงการปฏิบัติการทำงานของโทรศัพท์มือถือ และจากการสืบค้นข้อมูลด้านส่วนแบ่งทางการตลาดโลกจาก www.slate.com จะเห็นได้ว่าผู้บริโภคหันมาใช้โทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงเพิ่มขึ้นมากกว่าเมื่อก่อน

อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของซัมซุงที่หันมาใช้ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์จากผู้ผลิตและพัฒนา google ทำให้โทรศัพท์มือถือของซัมซุงมีประสิทธิภาพทัดเทียมค่ายคู่แข่งอย่างแอปเปิ้ล

ข้อมูลตัวเลขส่วนแบ่งทางการตลาดจาก www.fosspatents.com ของซัมซุงมีอัตราที่โตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง ในขณะที่ส่วนแบ่งการตลาดของอันดับหนึ่งอย่างแอปเปิ้ลนั้น มีแนวโน้มที่ลดลงและค่อนข้างที่จะคงที่ไม่เพิ่มขึ้น ทั้งในส่วนของมูลค่า และจำนวนเครื่อง นอกจากนี้ www.marketingoops.com ได้ทำการสำรวจส่วนแบ่งการตลาดโทรศัพท์มือถือ พบว่าแนวโน้มยอดขายโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงมีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้นและยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นอีกองค์ประกอบสำคัญก็คือ 4Ps หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Marketing mix เรียกได้ว่าซัมซุงมีจุดแข็งในด้านนี้อย่างมาก กล่าวคือ ตั้งแต่ด้านผลิตภัณฑ์ซัมซุงใช้กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์สมัยใหม่ นวัตกรรมทางผลิตภัณฑ์ การขยายไลน์ของผลิตภัณฑ์ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ และการทำตลาดโดยใช้ผลิตภัณฑ์ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนกลายมาเป็นผู้ในระดับบน ๆ เยี่ยงในปัจจุบัน รวมทั้งด้านอื่น ๆ ที่ทางซัมซุงก็ยังสามารถทำได้เช่นกัน

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น เป็นจุดที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่าจากแนวโน้มส่วนแบ่งตลาดของซัมซุงที่ยังคงโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงในเขตจังหวัดปทุมธานี ภายใต้สภาวะการแข่งขันที่รุนแรง มีการแข่งขันทั้งด้านราคา คุณภาพ รายการส่งเสริมการขายต่าง ๆ ทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ และในระยะหลังที่ทางบริษัทซัมซุงประสบปัญหาเหตุการณ์ที่แบตเตอรี่ที่บรรจุอยู่ภายในเครื่องโทรศัพท์มือถือเกิดระเบิดทำให้เกิดการสูญเสียความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในการใช้งาน ทั้งนี้ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงพัฒนาการเข้าถึงผู้บริโภค โทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ได้ตรงความต้องการมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเลือกซื้อที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานีจำนวน 1,116,964 คน (ข้อมูลระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง, 2559)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ได้จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน โดยการคำนวณใช้สูตรของ Yamane (1967) กลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 400 คนที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ทั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยการสุ่มแบบเจาะจง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยแต่ละชุดจะประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 บัญชีส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 บัญชีด้านพฤติกรรมกรซื้อ
- ส่วนที่ 3 บัญชีส่วนประสมทางการตลาด
- ส่วนที่ 4 บัญชีการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุง
- ส่วนที่ 5 แบบสอบถามให้เขียนข้อเสนอแนะ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร จำนวน 1,116,964 คน โดยเลือกเก็บแบบเจาะจงจำนวน 400 ตัวอย่าง และดำเนินการโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานีที่เคยใช้โทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงแล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบและคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับการอธิบายผลการศึกษานี้ในเรื่องต่อไปนี้

1.1 ตัวแปรด้านข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรซื้อของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการบรรยายเพื่อให้ทราบถึงจำนวนตัวอย่างจำแนกตามคุณสมบัติเท่านั้น ดังนั้น สถิติที่เหมาะสม คือ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

1.2 ตัวแปรด้านบัญชีส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ ด้านราคา ด้านสถานที่การจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด เป็นข้อมูลที่ใช้มาตรวัดอันดับภาค เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนให้แต่ละระดับ ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทราบค่าเฉลี่ยคะแนนของแต่ละระดับความคิดเห็นของตัวอย่างและอันดับจากการวิเคราะห์ตัวอย่าง สถิติที่ใช้จึง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงอ้างอิง สำหรับการอธิบายผลการศึกษานี้ในเรื่องต่อไปนี้

2.1 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างในลักษณะของการส่งผลต่อกันระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัว ได้แก่ บัญชีส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่เป็นตัวแปรอิสระที่ใช้มาตรวัดนามบัญญัติ กับกระบวนการตัดสินใจเลือกบริ โภค ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่ใช้มาตรวัดอันดับภาค โดยใช้ t-Test, One-way analysis of variance (ANOVA) ในการทดสอบสมมติฐาน หากพบความแตกต่างจะทดสอบความต่างรายคู่โดยใช้วิธี LSD

2.2 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ ในลักษณะของการส่งผลต่อกันระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัว ได้แก่ บัญชีส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ ด้านราคา ด้านสถานที่การจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ที่เป็นตัวแปรอิสระที่ใช้มาตรวัดเรียงระดับ กับตัวแปรตาม คือ กระบวนการตัดสินใจซื้อ ซึ่งใช้มาตรวัดอันดับภาค และเพื่อทดสอบถึงความแตกต่างที่ตัวแปรอิสระดังกล่าวแต่ละตัวมีต่อตัวแปรตาม โดยใช้ สถิติ Multiple Regression Analysis โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการทดสอบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนใหญ่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 217 คน (ร้อยละ 54.25) อายุ 20 – 25 ปี จำนวน 174 คน (ร้อยละ 43.50) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 216 คน (ร้อยละ 54.00) มีอาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 149 คน (ร้อยละ 37.25) รายได้ 10,001 – 20,000 จำนวน 165 คน (ร้อยละ 41.25)

ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบปัจจัยด้านพฤติกรรม

ปัจจัยด้านพฤติกรรม ได้แก่ หน่วยความจำของโทรศัพท์ ลักษณะการนำโทรศัพท์ไปใช้งานมากที่สุด สถานที่เลือกซื้อ วิธีการชำระเงินในการซื้อ จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกหน่วยความจำของโทรศัพท์ 32 GB จำนวน 132 คน (ร้อยละ 33.00) มีลักษณะการนำไปใช้เล่นอินเทอร์เน็ตและโซเชียลเน็ตเวิร์กมากที่สุด จำนวน 238 คน (ร้อยละ 59.50) มีการเลือกซื้อจากตัวแทนจำหน่ายมากที่สุดจำนวน 274 คน (ร้อยละ 68.50) เลือกใช้วิธีการชำระเงินครั้งเดียวจำนวน 278 คน (ร้อยละ 69.50)

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) โดยพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือด้านสถานที่การจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.10$) และน้อยที่สุดด้านราคาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) โดยรายละเอียดในแต่ละด้าน มีดังนี้

1) ด้านผลิตภัณฑ์ ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้งานง่าย มีการตอบสนองที่รวดเร็วมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ มีคุณภาพในระดับสากล ($\bar{X} = 4.24$) และน้อยที่สุด ผลิตภัณฑ์มีความคงทน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

2) ด้านราคา ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับมีราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา คือ มีแอปพลิเคชันที่ความเหมาะสมกับราคา ($\bar{X} = 4.08$) และน้อยที่สุดสามารถต่อรองราคาได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$)

3) ด้านสถานที่การจัดจำหน่าย ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับมีตัวอย่างสินค้าให้ทดลองใช้มากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา คือ สถานที่จำหน่ายสามารถหาได้ง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.25$) และน้อยที่สุดมีบริการจัดส่งตามสถานที่ต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.89)

4) ด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลกระทบต่อตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบและทั่วถึงมากที่สุด ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมา คือ ค่าบริการรายเดือนและโปรโมชั่นที่หลากหลายจากตัวแทนจำหน่าย ($\bar{X} = 4.09$) และน้อยที่สุดให้ของสมนาคุณและของแถมจากผู้จำหน่าย ($\bar{X} = 3.79$) และ ($\bar{X} = 3.79$)

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบด้านการตัดสินใจซื้อ

ด้านการตัดสินใจเลือกบริโภค ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับราคาของโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงมากที่สุด ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมา รู้สึกคุ้มค่าและไม่รู้สึกผิดหวัง เมื่อตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุง ($\bar{X} = 4.11$) และน้อยที่สุดไม่เคยคิดที่จะลังเลในการซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุง ($\bar{X} = 3.77$)

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	t-Test	0.041*	ยอมรับ
อายุ	F-Test	0.000*	ยอมรับ
ระดับการศึกษา	F-Test	0.156	ปฏิเสธ
อาชีพ	F-Test	0.000*	ยอมรับ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F-Test	0.004*	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเลือกซื้อ			
หน่วยความจำของโทรศัพท์	F-Test	0.000*	ยอมรับ
ลักษณะการใช้งาน	F-Test	0.105	ปฏิเสธ
สถานที่เลือกซื้อ	F-Test	0.003*	ยอมรับ
วิธีการชำระเงิน	t-Test	0.056	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด			
ด้านผลิตภัณฑ์	MRA	0.000*	ยอมรับ
ด้านราคา	MRA	0.000*	ยอมรับ
ด้านสถานที่การจัดจำหน่าย	MRA	0.235	ปฏิเสธ
ด้านการส่งเสริมการตลาด	MRA	0.014*	ยอมรับ

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ยอมรับสมมติฐาน ส่วนระดับการศึกษา ปฏิเสธสมมติฐาน ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเลือกซื้อได้แก่หน่วยความจำของโทรศัพท์ สถานที่เลือกซื้อ ยอมรับสมมติฐาน ส่วนลักษณะการใช้งานและวิธีการชำระเงินปฏิเสธสมมติฐาน ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดได้แก่ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ยอมรับสมมติฐาน ส่วนด้านสถานที่การจัดจำหน่าย ปฏิเสธสมมติฐาน

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุงของผู้บริโภคในเขตจังหวัดปทุมธานี ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

การวิจัยส่วนประสมทางการตลาดพบว่า

ด้านผลิตภัณฑ์ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเรื่องการใช้งานที่ง่าย เช่น เมนูการใช้งานที่ไม่ซับซ้อน การให้ภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทดแทนตัวอักษรเพื่อลดความวุ่นวายในพื้นที่หน้าจอที่มีความจำกัดของโทรศัพท์ เพิ่มความเร็วทางเทคนิคของตัวโทรศัพท์เพื่อให้เกิดความความลื่นไหลและการตอบสนองที่รวดเร็วของแอปพลิเคชันภายในการใช้งาน

ด้านราคา ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเรื่องการตั้งราคาจำหน่ายที่มีความเหมาะสมกับคุณภาพของโทรศัพท์ เนื่องจากผู้บริโภคให้ความสำคัญมากเรื่องราคากับคุณภาพที่มีความสอดคล้องและมีความคุ้มค่าสูง

ด้านสถานที่การจัดจำหน่าย ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเรื่องการมีตัวอย่างสินค้าให้ทดลองใช้ ณ สถานที่จำหน่าย เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจได้ง่ายขึ้นในขณะที่อยู่ในสถานที่จำหน่าย เพิ่มโอกาสความสำเร็จในการขายได้มากยิ่งขึ้น

ด้านการส่งเสริมการตลาด ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเรื่องการประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบและมีความทั่วถึงมากที่สุด เนื่องจากผู้บริโภคในปัจจุบันมีอำนาจการเข้าถึงข้อมูลสูงมาก ทำให้ผู้ส่งสารง่ายต่อการกระจายข้อมูล เราจึงควรใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบนี้ เพื่อสร้างแรงดึงดูดกลับมาอย่างชัดเจน รวมถึงในปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในช่วงที่ผู้บริโภคต้องมีความระมัดกุมด้านค่าใช้จ่ายมากขึ้น การส่งเสริมด้านโปรโมชั่นต่าง ๆ ที่อาจต่ำกว่า หรือมีสิทธิพิเศษมากกว่า เพียงเท่านั้นอาจนำไปสู่ความสำเร็จของผู้ให้บริการได้

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้บริการในเขตจังหวัดปทุมธานี ดังนั้น ผู้ที่จะศึกษาครั้งต่อไปควรจะศึกษาโดยเน้นกลุ่มตัวอย่างของทั้งประเทศ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุม และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการวางกลยุทธ์ทางการตลาดในอนาคต

2. ควรศึกษาถึงปัจจัยด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด เช่น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ความจงรักภักดีต่อตราสินค้า เป็นต้น

3. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษา เปรียบเทียบโทรศัพท์มือถือในแต่ละยี่ห้อ เช่นเปรียบเทียบโทรศัพท์มือถือยี่ห้อซัมซุง กับ I PHONE ซึ่งเป็นยี่ห้อที่ได้รับความนิยม จึงควรที่จะศึกษาอย่างยิ่ง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนทางการตลาด และนำมาพัฒนาการผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตา วานิชย์บัญชา. (2558). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล (พิมพ์ครั้งที่

27). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.

ปณัฐพงษ์ วิมลโสภณกิตติ และอัมพน ห่อนาค. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่

ไอโฟน ของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาดูงาน สาขา เศรษฐศาสตร์การเกษตร, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปณณธร วงศ์ศรีประเสริฐ. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- มธุรส ชูฤกษ์. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง. การค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รมณ หิรัญญุลาวัดย์ และวชิรา พันธุ์ไพโรจน์. (2555). พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านจำหน่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคในเขตอำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตร. การค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาการบริหารเชิงกลยุทธ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิภาวดี หอมสุข. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติในการเลือกซื้อ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Foss Patents. (2555). ข้อมูลการสำรวจส่วนแบ่งการตลาด โทรศัพท์มือถือ. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.fosspatents.com/2012/07/new-apple-filing-includes-charts.html>
- Marketingoops. (2559). ตารางแสดงข้อมูลส่วนแบ่งการตลาด โทรศัพท์มือถือ. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.marketingoops.com/reports/matrix/top-5-brand-mobile-increased-sales/>

ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร
บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ

KNOWLEDGE MANAGEMENT FACTORS AFFECTING TO WORK EFFICIENCY OF EMPLOYEES:

A CASE STUDY OF THAI AIRWAYS COMPANY AT SUVARNABHUMI AIRPORT

ลาภา องค์กรวิเกียรติ¹ และ ดร.กฤษฎา มุอัมหมัด²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

²อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ (2) ศึกษาปัจจัยการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ พ.ศ. 2559 จำนวน 10,906 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และทดสอบสมมติฐานสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนาโดยการแจกแจงความถี่ค่าสถิติ ร้อยละค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับสถิติเชิงอนุมานคือ Independent Samples t-Test, One Way ANOVA (F-test) LSD และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 75.50) มีอายุ 31-35 ปี (ร้อยละ 23.75) มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 56.50) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 47.25) มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 33.25) และมีระยะเวลาในการทำงานน้อยกว่า 1 ปี (ร้อยละ 27.75) การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสร้างแสวงหาความรู้ รองลงมา คือ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้และการเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีประสิทธิภาพการพยากรณ์ร้อยละ 59.0

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

Abstract

The objectives of this independent study were to study: (1) Personal characteristics to performance efficiency of personnel Thai Airways International Public Company Limited at Suvarnabhumi airport, and (2) Knowledge management factors to performance efficiency of personnel Thai Airways International Public Company Limited at the Suvarnabhumi airport. The populations totally are 10,906 people in academic year 2559. The samples consisted of 400 participants and descriptive statistics used are frequencies, percentages, means, standard deviations and inferential statistics, i.e. the independent sample t-test, one way ANOVA, LSD and multiple regression analysis.

The research results are as followings: Most of the respondents were female (75.50%) and were in the age range of 31-35 years (23.75%). More than half did not have bachelor's degree (56.50%). Almost half of them were married (47.25%). The monthly income was 15,001-20,000 baht (33.25%) and has been working less than a year (27.75%). The highest average of factors affecting the knowledge management was knowledge creation and acquisition follow by the knowledge organization, knowledge codification and refinement and knowledge access and application. These factors affected with personnel of Thai Airways International Public Company Limited at the Suvarnabhumi airport with the statistical significance level of 0.05 with a co-prediction of the knowledge management of the staffs at 59 percent.

Keywords: Knowledge Management, Performance Efficiency

บทนำ

การจัดการความรู้ในองค์กรนั้น ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมาก ที่องค์กรควรมุ่งให้การส่งเสริม และให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ (ธัญนันท์ สินชัย 2551) เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของ “ความรู้” เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพนักงาน หรือบุคลากรในองค์กรทุกคนควรมี สำหรับองค์กรเรียกได้ว่า “ทรัพย์สินทางปัญญา” ดังนั้นพนักงาน หรือบุคลากรในองค์กรจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ที่ความรู้ความสามารถครอบคลุมในทุกเรื่อง โดยนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวพนักงาน หรือบุคลากร เพื่อที่จะนำมาซึ่งการพัฒนาองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำเอาความรู้รอบตัวเฉพาะบุคคล มารวบรวมให้เกิดเป็นวิธีการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และการนำเอาความรู้ ประสบการณ์ตรง หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน หรืออาจมีการสร้างความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น และนำความรู้ที่นั้นมาบันทึกในรูปของสื่อต่าง ๆ ซึ่งก่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดที่ตามมา ต่อการทำงานขององค์กร หรือแม้แต่ต่อตัวพนักงาน หรือบุคลากรเองก็ตาม การบริหารจัดการความรู้ในองค์กรจึงเรียกได้ว่ามีความสำคัญ ในอดีตมีความรู้เกิดขึ้นมากมาย แต่ไม่สามารถนำมาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ใช้อย่างในปัจจุบัน โดยเฉพาะความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งเกิดจากการสะสมประสบการณ์ ในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงค่านิยม และพฤติกรรม เมื่อบุคคลที่มีความรู้ที่อยู่ในตัว ต้องออกจากหน่วยงานไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใด ความรู้เหล่านั้นก็จะสูญหายไป ทำให้คนรุ่นหลังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากความรู้ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีความรู้ที่ถูกบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ในรูปของสื่อต่าง ๆ เช่น เอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ ซึ่งเหล่านี้เป็นความรู้ที่สามารถนำมาเผยแพร่ ให้กับผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ หรือคนรุ่นหลังได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการทำงาน เพื่อสร้างผลดีให้กับองค์กร ดังนั้นผู้บริหารควรนำเอาความรู้ทั้งหลายที่มีอยู่มาบริหารจัดการให้เป็นระบบ เพื่อความสะดวกต่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้้องค์กรสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นสายการบินแห่งชาติ องค์กรทำการประกาศวิสัยทัศน์เพื่อกำหนดเป้าหมายสูงสุด และถือเป็นแนวทางที่ทุกฝ่ายมุ่งมั่นจะปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมาย บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นองค์กรระดับใหญ่ ที่มีสำนักงานอยู่หลากหลายสาขา และด้วยบุคลากรที่มีอยู่อย่างกว้างขวาง และหลากหลายระดับ จึงต้องมีการจัดการความรู้เข้ามาใช้ในองค์กร ซึ่งถือเป็นการให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์มากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ หรือบุคลากรในองค์กรนั้นมีอยู่มาก และมีพนักงานอยู่หลากหลาย

ระดับในแต่ละพื้นที่ และการจัดการความรู้นั้นมีหลายขั้นตอน ทั้งยังต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อาจทำให้เกิดผลกระทบที่บุคลากรอาจไม่สามารถได้รับความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา หรือได้รับการจัดการความรู้โดยตรง และเมื่อบุคลากรแต่ละระดับไม่ได้รับความรู้อย่างลึกซึ้งในการปฏิบัติงาน ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาได้ในภายหลัง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยด้านการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนงานต่าง และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน เพื่อนำองค์การไปสู่ความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิแตกต่างกัน
2. ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 10,906 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร 2 ตัวแปร คือ

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์ในการทำงาน

- ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ ประกอบไปด้วย

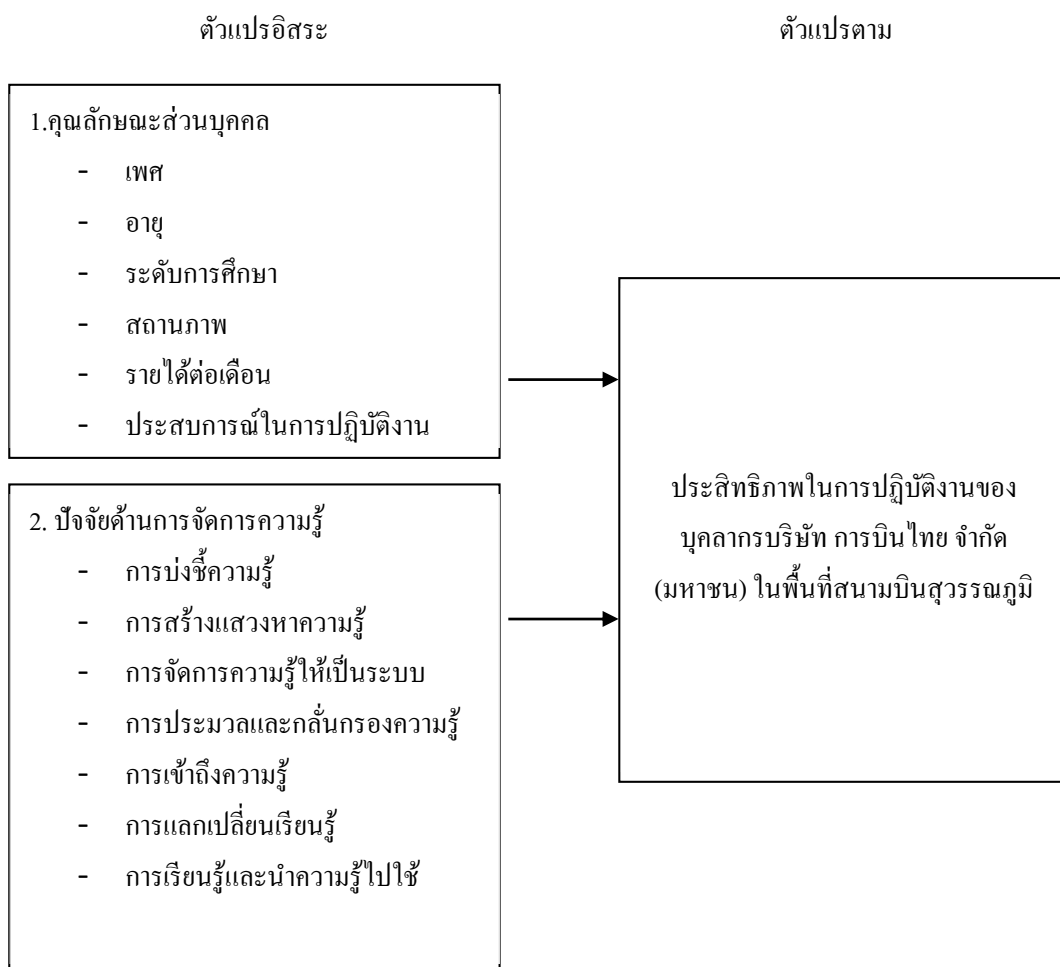
- 1) การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification)
- 2) การสร้างแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition)
- 3) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization)

- 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement)
- 5) การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access)
- 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing)
- 7) การเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ (Learning and Applying)

2.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อส่งเสริมทักษะเพื่อพัฒนาบุคลากรในเรื่องของการจัดการความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประสิทธิภาพในการทำงาน
2. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ทางการจัดการความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรต่อไป
3. เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องของการจัดการความรู้ในครั้งต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

สมใจ ลักษณะ (2547) ได้ให้ความหมาย การมีประสิทธิภาพในการทำงานของตัวบุคคล หมายถึง การทำงานเสร็จ โดยสูญเสียเวลาและเสียพลังงานน้อยที่สุด กล่าวคือ การทำงานได้เร็วและได้งานที่ดี บุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงานเป็นบุคคลที่ตั้งใจปฏิบัติงานเต็มความสามารถ ใช้กลวิธี หรือเทคนิคการทำงานที่จะสร้างผลงานได้มาก เป็นผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจ โดยสิ้นเปลืองต้นทุนค่าใช้จ่าย พลังงาน และเวลาน้อยที่สุด เป็นบุคคลที่มีความสุขและพอใจในการทำงาน และเป็นบุคคลที่มีความพอใจที่จะเพิ่มพูนคุณภาพและปริมาณของผลงาน คิดค้น คัดแปลงวิธีการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

สมพิศ สุขแสน (2556) การที่จะเกิดประสิทธิภาพการทำงานนั้นต้องมีองค์ประกอบหลักคือ ผู้ที่ทำงานกับโครงสร้างการทำงาน สำหรับในเรื่องของคนทำงานจะต้องมีแนวคิดการปฏิบัติตัวในการทำงานและการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นคนทำงานที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ความฉับไว หมายถึง การใช้เวลาได้อย่างดีที่สุด รวดเร็ว ไม่ทำงานล่าช้า นั่นคือคนที่มีประสิทธิภาพ ควรทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา หรืองานบริการ ผู้รับบริการย่อมต้องมีความรวดเร็ว ดังนั้นผู้ให้บริการจะต้องสร้างวัฒนธรรมการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว (One Stop Service)
2. ความถูกต้องแม่นยำ หมายถึง การผิดพลาดในงานน้อย มีความแม่นยำในกฎระเบียบ ข้อมูล ตัวเลข หรือสถิติต่าง ๆ ไม่เกิดความเสียหายแก่องค์กร
3. ความรู้ หมายถึง การมีองค์ความรู้ในงานดี รู้จักศึกษาหาความรู้ในเรื่องงานที่ทำอยู่ตลอดเวลา คนที่มีประสิทธิภาพควรแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง องค์กร ผู้อื่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น และสามารถนำความรู้นั้นมาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น
4. ประสบการณ์ หมายถึง การรอบรู้ หรือรู้รอบด้าน จากการได้เห็น ได้สัมผัส ได้ลงมือปฏิบัติบ่อย ๆ มิใช่ความรู้ด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว การเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานสูงจะทำงานผิดพลาดน้อย สมควรที่องค์กรจะต้องรักษาบุคคลเหล่านี้ให้อยู่กับองค์กรให้นานที่สุด เพราะคนเหล่านี้จะทำให้องค์กรพัฒนาได้เร็ว
5. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การคิดริเริ่มใหม่ ๆ มาใช้ในองค์กร เช่น คิดระบบการให้บริการที่ลดขั้นตอน การประเมินผลการปฏิบัติงานแบบใหม่ การบริหารงานแบบเชิงรุก เป็นต้น คนที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นคนที่ชอบคิด หรือ เก่งคิด หรือมองไปข้างหน้าตลอดเวลา ไม่ใช่คนที่ชอบทำงานตามคำสั่ง และจะต้องไม่ทำงานประจำวันเหมือนกับหุ่นยนต์

ปีเตอร์สัน และ โพลวแมน (1999) ได้ให้ความหมายของคำว่าประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านธุรกิจในความหมายอย่างแคบ หมายถึง การลดต้นทุนในการผลิตส่วนความหมายอย่างกว้างขวาง หมายถึง คุณภาพ (Quality) ของการมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) และความสามารถ (Competence and Capacity) ในการผลิต การดำเนินงานทางด้านธุรกิจที่ดีว่ามีประสิทธิภาพสูงนั้น เพื่อสามารถผลิตสินค้าหรือบริการในปริมาณ และคุณภาพที่ต้องการในเวลาที่เหมาะสมกับต้นทุนน้อยที่สุด เมื่อคำนึงถึงสถานการณ์และข้อผูกพัน ทางการเมือง ที่มีอยู่ดังนั้น แนวความคิดของคำว่าประสิทธิภาพทางธุรกิจในที่นี้จึงมีองค์ประกอบ 5 อย่าง ได้แก่

1. ต้นทุน (Cost) คือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจะต้องเหมาะสมกับงาน
2. คุณภาพ (Quality) จะต้องมีคุณภาพสูง คือ ผู้ผลิตและผู้ใช้ได้ประโยชน์ คู่มีค่า และมีความพึงพอใจ

3. ปริมาณ (Quantity) งานที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นไปตามความคาดหวังของหน่วยงาน
4. เวลา (Time) คือ เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานจะต้องอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องตามหลักการเหมาะสมกับงาน และทันสมัย
5. วิธีการ (Method) ในการผลิต คือ จะต้องลงทุนน้อยและให้ได้ผลกำไรมากที่สุด

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการความรู้

สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2557) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการความรู้ จะทำให้ความรู้ในองค์กรเกิดการหมุนเวียนในลักษณะของเกลียว ความรู้ เพื่อพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยบุคลากรสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองเพื่อ พัฒนาองค์กรต่อไป กระบวนการจัดการความรู้ประกอบไปด้วย 7 ดังนี้

1. การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) เป็นการกำหนดความรู้หลัก (Core Knowledge) ซึ่งเป็นความรู้หลัก ขององค์กรเพื่อการบรรลุเป้าหมายหลักขององค์กร เป็นเข็มทิศในการจัดการความรู้ขององค์กร โดยการพิจารณาว่าเป้าหมายหลักขององค์กรคืออะไร และต้องการความรู้หลักด้านไหนบ้างเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว นั้น เช่น พิจารณาว่า วิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมาย คืออะไร และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเราจำเป็นต้องรู้อะไร ขณะนี้เรามีความรู้ อะไรบ้างอยู่ในรูปแบบใด อยู่ที่ใคร (เดือนใจ รักษาพงศ์ 2551)

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) เป็นการเสาะหาปรับปรุง คัดแปลง สร้างความรู้บางส่วน หรือการสร้างความรู้ใหม่ แสวงหาความรู้จากภายนอก รักษาความรู้เก่า กำจัดความรู้ที่ไม่ได้ แล้ว ให้เหมาะต่อการใช้งานของตน อาจเริ่มจากทุนปัญญา (Intellectual Capital) ที่มีอยู่แล้วภายในองค์กรในรูปของ ผลงานที่เป็นเลิศ หรือความสำเร็จที่สะท้อนจากวิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices) หรือสร้างนวัตกรรมใหม่

3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) เป็นการจัดการและจัดเก็บความรู้ที่องค์กร สร้างให้เป็นหมวดหมู่ และเก็บลงในฐานข้อมูลพร้อมกับการดำเนินการสร้าง เครือข่ายความรู้กับ โลกภายนอก มีระบบการ รับรู้และตรวจสอบข่าวสารพัฒนาความก้าวหน้าของความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่าย อันเป็นการให้ความสำคัญ กับความรู้ชัดแจ้งและความรู้ฝังลึกอย่างเท่าเทียมกัน และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ขององค์กร

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) หมายถึง การกลั่นกรอง ความรู้ที่ได้มาเพื่อจัดระดับว่าเป็นความรู้จำเป็นในระดับใดเชื่อถือได้ในระดับใดมีการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการ กลั่นกรองความรู้อย่างเป็นระบบและเรียบเรียงความรู้ให้ง่ายต่อการนำมาใช้งานจริง ซึ่งอาจดำเนินการ โดยจัด ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มาตรวจสอบ วิเคราะห์ว่าความรู้ที่มีอยู่มีความถูกต้องทันสมัยหรือไม่ก่อนที่จะนำไปเผยแพร่ ให้ใช้ความรู้นั้นเป็นการทำให้เข้าใจง่าย เช่นการปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐานใช้ภาษาเดียวกันปรับปรุง เนื้อหาให้สมบูรณ์

5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) เป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้เข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและ สะดวกรวดเร็วเข้าถึงได้ด้วยตนเองซึ่งควรมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) มาประยุกต์ใช้

6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) สามารถทำได้หลายวิธี โดยกรณีเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) อาจจัดทำเป็นเอกสารฐานความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ กรณีเป็นความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) อาจจัดทำเป็นระบบ ทีมข้ามสายงาน กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ระบบพี่เลี้ยง การ

สืบเปลี่ยนงาน การยืมตัว เวทีแลกเปลี่ยนความรู้เป็นต้น การจัดทำเอกสาร จัดทำฐานความรู้รวมทั้งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้จะช่วยให้เข้าใจถึงความรู้ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

7. การเรียนรู้ (Learning) เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน และแก้ไขปัญหา เพื่อปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อพัฒนาองค์กร เป็นการเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้มาใช้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กริชเพชร โสภภาพ (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองยางห้วยสะแบก จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า สภาพและความต้องการในการจัดการความรู้ในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร มีการจัดการความรู้ คือการบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้รูปแบบการจัดการความรู้โรงเรียนบ้านหนองยางห้วยสะแบก ได้กำหนดเป็นแผนภูมิเพื่อถ่ายทอดการปฏิบัติตามขั้นตอนของรูปแบบการจัดการความรู้ และสามารถนำเสนอได้ง่ายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

ยุภาวดี ภูผาลวง (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดเทศบาลในเขตอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กร ส่วนใหญ่เป็นการให้โอกาสบุคลากร อนุญาตให้เดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มทักษะ และแสวงหาความรู้ให้กับบุคลากร ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญต่อการเพิ่มศักยภาพของบุคลากร ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านความพึงพอใจในงาน ส่วนใหญ่เพื่อนร่วมงานให้ความช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการ ส่งผลให้บรรยากาศการทำงานดี มีโอกาสประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย สามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี ทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

อานนท์ วงษ์เชียง และสุรีย์ เข้มทอง (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพของธุรกิจโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการดำเนินธุรกิจโรงแรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสำคัญมากคือปัจจัยการบริหารเชิงคุณภาพด้านลูกค้าและด้านกระบวนการภายใน เช่น การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการปฏิบัติงานให้แก่พนักงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 10,906 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เท่ากับ 400 คน ด้วยการใช้สูตรขยำนเำในการคำนวณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำผลที่ได้หาความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.953 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับการอธิบายผลการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

- คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้กรอกแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์ในการทำงาน ที่เป็นข้อมูลที่ใช้มาตรการวัดแบบนามบัญญัติ เนื่องจากไม่สามารถวัดเป็นมูลค่าได้ และอายุ ที่เป็นข้อมูลที่ใช้มาตรการวัดแบบเรียงลำดับ ซึ่งผู้วิจัยต้องการบรรยายเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ดังนั้น สถิติที่เหมาะสม คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage)

- นำข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็น โดยรวม รายด้านและรายข้อ

2. การวิเคราะห์โดยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic Analysis) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานการศึกษา ดังนี้

- การวิเคราะห์สถิติที่ใช้การทดสอบค่า Independent Sample T-Test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มและกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเป็นอิสระจากกัน และค่า F-Test หรือสถิติที่ใช้ทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่าสองกลุ่ม นำมาเปรียบเทียบกับรายคู่โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Square Difference)

- การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ จะทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไป สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 302 คน (ร้อยละ 75.50) มีอายุ 31 – 35 ปี จำนวน 95 คน (ร้อยละ 23.75) มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 226 คน (ร้อยละ 56.50) มีสถานภาพสมรสจำนวน 189 คน (ร้อยละ 47.25) มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 133 คน (ร้อยละ 33.25) และมีระยะเวลาในการทำงานน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 111 คน (ร้อยละ 27.75)

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ แตกต่างกันปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ แตกต่างกัน ผลออกมายอมรับ จึงสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ในขณะที่ อายุ สถานภาพ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ ไม่แตกต่างกัน ผลออกมาปฏิเสธ และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐาน	สถิติ	ผลการทดสอบ
สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ แตกต่างกัน		
สมมติฐานข้อที่ 1.1 เพศ	t-Test	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 1.2 ระดับการศึกษา	F-Test	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 1.3 รายได้ต่อเดือน	F-Test	ยอมรับ

สมมติฐาน 2 ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ ได้แก่ การสร้างแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ ผลออกมายอมรับและสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ซึ่งปัจจัยด้านที่ส่งผลมากที่สุดคือ การสร้างแสวงหาความรู้รองลงมา คือ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบและน้อยที่สุด คือ การเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ตามลำดับ โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 59.0 ($R^2 = 0.590$)

สมมติฐาน	สถิติ	ผลการทดสอบ
สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ ได้แก่ การสร้างแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ		
สมมติฐานข้อที่ 2.1 การสร้างแสวงหาความรู้	MRA	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 2.2 การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	MRA	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 2.3 การประมวลและกลั่นกรองความรู้	MRA	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 2.4 การเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้	MRA	ยอมรับ

การอภิปรายผล

สมมติฐาน 1 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ ผลการวิจัยพบว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีความสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของอัครินทร์ พาพเสวต (2546) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท คาโอ อินดัสเตรียล (ประเทศไทย) จำกัด พบว่า พนักงานที่มี เพศ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งงาน ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการทำงานแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของอายุและประสบการณ์การทำงานของพนักงานพบว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 2 ปัจจัยการจัดการความรู้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ผู้วิจัยอภิปรายผลตามค่าน้ำหนักดังนี้

1. การสร้างแสวงหาความรู้
2. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ
3. การประมวลและกลั่นกรองความรู้
4. การเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้

ปัจจัยการจัดการความรู้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ ผลการวิจัยพบว่า

การสร้างแสวงหาความรู้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทั้งนี้เพราะในอุตสาหกรรมการบินนั้น ต้องใช้ความรู้ที่มีความหลากหลาย กระจายเป็ขบ ข้อมั้บั้งคั้บ รวมถึงความทันสมัยของข้อมูล ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องมีการแสวงหาความรู้จากผู้รู้ เช่น ผู้เชี่ยวชาญ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน บุคคลอื่น ๆ ตลอดจนจนเอกสาร และ Internet เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงานและยังสามารถนำความรู้ใหม่ ๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน ทำให้เกิดความปลอดภัยในการเดินทาง และให้การประสานงานระหว่างเที่ยวบินเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุภาวดี ภูผาหลวง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดเทศบาลในเขตอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กร ส่วนใหญ่เป็นการให้โอกาสบุคลากร อนุญาตให้เดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มทักษะ และแสวงหาความรู้ให้กับบุคลากร ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญต่อการเพิ่มศักยภาพของบุคลากร ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านความพึงพอใจในงาน ส่วนใหญ่เพื่อนร่วมงานให้ความช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการ ส่งผลให้บรรยากาศการทำงานดี มีโอกาสประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย สามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี ทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

การจัดการความรู้ให้เป็นระบบส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งนี้เพราะการทำงานในสายการบิน ต้องมีการประสานงานกับหลาย ๆ หน่วยงาน ข้อมูลแต่ละหน่วยงานมีการเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เช่น เมื่อผู้โดยสารมีการจองตั๋วเครื่องบิน หรือมีการจองน้ำหนักเพิ่ม หรือมีอุปกรณ์ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการโหลดใต้ท้องเครื่อง ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลต่อการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะต้องมีการประสานงานกัน การจัดการกับข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นระบบจึงส่งผลอย่างยิ่งต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการปรับปรุงข้อมูลและแนวทางการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอมีการรวบรวมข้อมูลความรู้และสร้างระบบฐานข้อมูลที่สามารถค้นหา นำไปใช้ประโยชน์ได้สะดวก รวดเร็วและถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของกริชเพชร โสภภาพ (2552) ศึกษาเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองยางห้วยสะแบก จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า การจัดการความรู้ในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร มีการจัดการความรู้ คือการบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้การเข้าถึงความรู้การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้รูปแบบการจัดการความรู้โรงเรียนบ้านหนองยางห้วยสะ

แบบ ได้กำหนดเป็นแผนภูมิเพื่อช่วยต่อการปฏิบัติตามขั้นตอนของรูปแบบการจัดการความรู้ และสามารถนำเสนอได้ง่าย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่อหน่วยงาน

การประมวลและกลั่นกรองความรู้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติการด้านการบิน จะต้องมียกเว้นที่เป็นระเบียบปฏิบัติงานที่จะต้องมีการวิเคราะห์ ตรวจสอบว่าเนื้อหาในระเบียบวิธีการปฏิบัติงานนั้นมีความถูกต้อง ทันสมัย และทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย เป็นมาตรฐานเดียวกัน มิเช่นนั้นอาจเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทนันท์ ขอนนพเกล้า (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ของโรงพยาบาลรวมแพทย์อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรทางการแพทย์มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของโรงพยาบาลโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ โรงพยาบาลมีการพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานเพื่อการให้บริการผู้ป่วยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ โรงพยาบาลมีการปรับปรุงข้อมูลและแนวทางการปฏิบัติงานให้ทันสมัยการนำข้อมูลจากการบันทึกการปฏิบัติงานมาจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน หรือคู่มือการใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์อย่างเหมาะสม บุคลากรทางการแพทย์ที่มีอายุประสบการณ์การทำงานตำแหน่ง ต่างต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของโรงพยาบาลโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

การเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งนี้เพราะ บุคลากรทางด้านการบิน ต้องมีการเรียนรู้ สถานการณ์ทำงานใหม่ ๆ เสมอ ๆ และต้องมีการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป เช่น ระบบการจองตัวเครื่องบิน ระบบมาตรฐานความปลอดภัยสากลตามหลัก ICAO และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนความรู้มาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นรวมทั้งยังสามารถที่จะรับข้อมูลความรู้ที่ได้จากเพื่อนร่วมงานมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจและปรับปรุงแก้ไขการทำงานได้เพิ่มขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการความรู้ของสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ เป็นการศึกษาเพื่อที่จะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่การจัดการความรู้นั้นมี 7 ปัจจัย คือ การบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ ควบคู่กัน เนื่องจากทั้ง 7 ปัจจัย นั้นเป็นสิ่งที่บุคลากรนั้นต้องการเพราะเป็นการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานและยังเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความสุขในการทำงาน และเป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป ดังนั้น ในการศึกษาปัจจัยด้านการจัดการความรู้ได้แนวทางในการศึกษาปัจจัยการจัดการความรู้ โดยได้นำทฤษฎีการจัดการความรู้ของสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ มาศึกษาโดยได้พิจารณาแล้วว่ามีความปลอดภัยในทุกๆ ด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญส่ง หาญพานิช (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษามีความต้องการในระดับมาก ขณะที่สภาพเป็นจริงในปัจจุบันเกิดขึ้นในระดับค่อนข้างน้อยในทุกด้านที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ ได้แก่ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การนำความรู้ไปใช้ การแบ่งแลกเปลี่ยนความรู้ การบริการความรู้ การสื่อสารความรู้ การใช้เทคโนโลยี วัฒนธรรม การไว้วางใจ วัฒนธรรมพลังร่วมและสิ่งท้าทาย และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการความรู้ ลักษณะงานที่ผู้บริหารมีความต้องการในระดับมากให้มีการนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งเกิดจากการบริหารจัดการความรู้ไปใช้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษา “ปัจจัยด้านการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ โดยรวมแล้วปัจจัยต่าง ๆ นั้นส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ อยู่ในระดับมาก ดังนั้น จึงควรส่งเสริม สนับสนุนทั้งด้านการสร้างแสวงหาความรู้การจัดการความรู้ให้เป็นระบบการประมวลและกลั่นกรองความรู้และการเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง เพราะมีผลทางบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากร ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะและเพื่อนำไปเป็นประโยชน์ในการนำการจัดการความรู้ไปใช้ในองค์กร ดังนี้

1. การสร้างแสวงหาความรู้ ผลการศึกษาพบว่า ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในหัวข้อ การแสวงหาความรู้จากผู้รู้ เช่น ผู้เชี่ยวชาญ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน บุคคลอื่น ๆ ตลอดจนเอกสาร และ Internet เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดังนั้นในประเด็นนี้จึงควรส่งเสริมให้มีการหาความรู้กันระหว่างผู้ปฏิบัติงาน เช่น การประชุมกลุ่มย่อยก่อนเริ่มปฏิบัติงาน การสรุปงานจากหัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบ (Briet) ก่อนเริ่มปฏิบัติงานที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเข้าใจในงานที่ตรงกัน หรืออาจมีการจัดมุม Internet เพื่อให้ความรู้ทบทวนเกี่ยวกับมาตรฐานต่างๆ ทางด้านการบิน และการทำงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบบริษัทฯ อาจมีการรวบรวมประสบการณ์ในการทำงานที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในงานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ไว้อย่างเป็นระบบ เช่น การรวบรวมไว้ในฐานข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามาค้นหา สืบค้น เพื่อเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจจากประสบการณ์ดังกล่าวได้ เพื่อเป็นการเสริมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับองค์กรต่อไป

3. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ประเด็นนี้บริษัทฯ สามารถนำข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานมาสรุปหาสาเหตุและทำการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้ครั้งต่อไปสามารถทำให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน และควรทำการรักษาคู่มือการปฏิบัติงานไว้ให้มีความละเอียด ชัดเจน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลหรือความรู้ที่จัดเก็บไว้ ก่อนที่จะนำไปใช้งาน

4. การเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนความรู้มาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นประเด็นนี้ควรจัดตั้งสังคมวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ และการถ่ายทอดความรู้ เช่น แบ่งปันเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ และความคิดใหม่ ๆ ในทุกๆ หน่วยงานและควรให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจน มีการบูรณาการให้เข้ากับการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำการประเมินผลการจัดการความรู้ ในแต่ละหน่วยงานในองค์กรและนำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุงแก้ไขหน่วยงานให้ดีขึ้น มีการพัฒนาความรู้ต่อยอดจากความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว

2. การศึกษาควรศึกษาระบบการจัดการความรู้ในองค์กร เพื่อเป็นแนวทางที่ชัดเจนถึงการสร้างความรู้ให้มีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร

3. ควรศึกษาระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพราะในองค์กรมีรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมมากมาย ซึ่งแต่ละรูปแบบมีข้อดีที่แตกต่างกันออกไป ที่สามารถพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กริชเพชร โสภภาพ. (2552). การนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองยางห้วยสะแบก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ณัฐนันท์ ขอดนพเกล้า. (2548). การจัดการความรู้ของโรงพยาบาลรวมแพทย์ อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญส่ง หาญพานิช. (2546). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธัญนันท์ สิ้นชัย. (2551). การจัดการความรู้ของศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุภาวดี ภูผาหลวง. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดเทศบาลในเขตอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2557). การจัดการความรู้.
- สมใจ ลักษณ์ะ. (2547). การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน. สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมพิศ สุขแสน. (2556). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics : An introductory analysis*. Tokyo : Harper International.

ปัจจัยที่ทำนายความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะ

FACTORS FOR FORECASTING OF CUSTOMER SATISFACTION OF TOT SERVICE CENTER AT CHAENGWATTANA BRANCH

กฤตภาคิน มิ่งโสภาน¹ และ ดร.พัชรุหทัย จารุทวีผลนุกุล²

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต (tong_prince@hotmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต (pashatai.c@rsu.ac.th)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ทำนายความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะ และเพื่อศึกษา ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรในการศึกษา คือ ผู้ที่เคยใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะ ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการใช้สูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G.Cochran (1953) จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-Test, One Way Analysis of Variance และ Multiple Regression Analysis โดยทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 21-30 ปี มีรายได้ 20,001-30,000 บาท มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา สถานภาพโสด การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ พบว่า ปัจจัยด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบุคคล และน้อยที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมการตลาด

ผลการวิจัยด้านประชากรศาสตร์ พบว่า เพศ สถานภาพการสมรส อายุ อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะแตกต่างกัน ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ พบว่า ปัจจัยด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล และด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือ ด้านกระบวนการ และน้อยที่สุดคือด้านบุคคล

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาดบริการ, ความพึงพอใจ

ABSTRACT

The objective of the study “Factors for forecasting of customer satisfaction of TOT service center at Chaengwattana branch” is to study the demographic factors influenced on customer satisfaction, and to study the marketing mix factors affect to customer satisfaction. The population is customers who have been serviced from TOT service center at Chaengwattana branch. The study explored 400 questionnaires using samples from the formula of

W.G.Cochran (1953). The statistical analyses composed of frequency, percentage, mean, and standard deviation. The statistics to test hypothesis were independent sample t-test, one way analysis of variance, multiple regression analysis and LSD.

The study found that the most sample group were men age around 21-30 years old, earn an average monthly income of 20,001-30,000 baht, graduate with a bachelor degree, single and student. The marketing mix factor that the consumers gave the highest level of significant were physical evident.

From the hypothesis, the results showed that the different in gender, marital status, age, occupations and income describe the different of customer satisfaction. In addition, the marketing mix factors; Price Promotion People and Process, affect to customer satisfaction with statistical significance at level 0.05, and the factor process has the highest level that affect customer satisfaction, and the lowest level is people.

Keywords: Marketing Mix, Satisfaction

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบการสื่อสารโทรคมนาคม เป็นการติดต่อสื่อสารด้วยการรับส่งข้อมูลข่าวสารระยะไกล ผ่านสื่อกลางต่าง ๆ โดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวิธีการ ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมา อุตสาหกรรมการสื่อสารโทรคมนาคมในหลาย ๆ ประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากการดูแลของรัฐเพียงผู้เดียว มาเป็นการแข่งขันการให้บริการของหลาย ๆ บริษัทผู้ให้บริการ โดยอาจจะมีการบริการทั้งในส่วนของประเทศ การสื่อสารผ่านดาวเทียม เคเบิลทีวี โทรศัพท์เคลื่อนที่ และการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งการเติบโตอย่างรวดเร็วของเมื่อระบบการสื่อสารโทรคมนาคม เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคในปัจจุบันมากขึ้น นำไปสู่ความต้องการในการใช้บริการระบบการสื่อสารโทรคมนาคมในปริมาณและประสิทธิภาพที่มากขึ้น จึงทำให้ธุรกิจด้านระบบสื่อสารโทรคมนาคมนี้ เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้สูง และมีคู่แข่งจำนวนมาก และสิ่งที่จะสามารถเอาชนะคู่แข่ง ครอบงำลูกค้านได้ ปัจจัยหลักก็คือการบริการที่เป็นเลิศนั่นเอง โดยบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ให้บริการระบบสื่อสารโทรคมนาคมเจ้าแรก ๆ ในประเทศไทยก็ว่าได้ ด้วยประสบการณ์ในด้านระบบสื่อสารโทรคมนาคมที่มีมายาวนาน ทำให้ต้องมีการพัฒนาธุรกิจทั้งในด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และคุณภาพในการให้บริการอยู่เสมอ

ทีโอที ได้ดำเนินการในฐานะองค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเป็นเวลาถึง 48 ปี ก่อนแปลงสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 ภายใต้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 โดยรับโอนกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบสินทรัพย์ และพนักงานทั้งหมดจากองค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ทีโอทียังคงสถานภาพเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อประกอบกิจการค้าและให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมทุกชนิดทุกประเภท โครงข่ายโทรคมนาคม วิทยุคมนาคม และบริการส่งหรือแพร่ภาพและเสียงทางวิทยุโทรทัศน์ กระจายเสียงทางวิทยุ รวมทั้งธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่องกับกิจการดังกล่าวและใกล้เคียงกันทั้งในประเทศ ระหว่างประเทศ และนอกประเทศ (รายงานประจำปี 2558 TOT, 2558, น. 13)

ดังนั้น ผู้ให้บริการด้านอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ดังเช่น ทีโอที จำกัด (มหาชน) จะต้องเผชิญกับการแข่งขันที่เกิดขึ้น เพื่อต้องการรักษาฐานผู้บริโภคเดิมของตนเอาไว้ รวมทั้งการเพิ่มส่วนแบ่งจำนวนผู้ใช้บริการ พร้อมทั้งต้องการหาผู้ใช้บริการรายใหม่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ่งวัฒนะ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่จะส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT เพื่อสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริการให้ดีขึ้นต่อไปในอนาคต

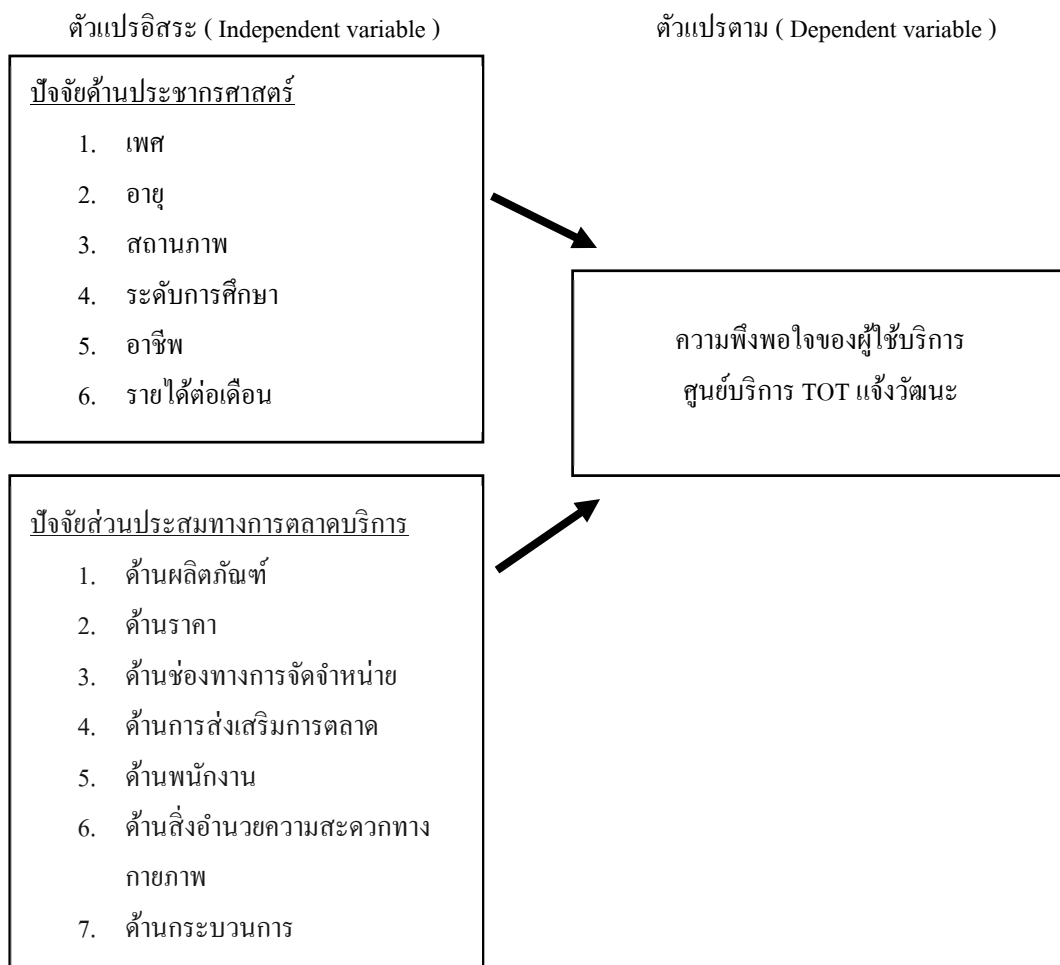
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ่งวัฒนะ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่ทำนายความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ่งวัฒนะ

3. สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ อันได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ่งวัฒนะที่แตกต่างกัน
2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ อันได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงาน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ และด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ TOT แจ่งวัฒนะ

4. กรอบแนวคิด

5. ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ และเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่เคยใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ่งวัฒนะ ซึ่งผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นจึงกำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรคำนวณไม่ทราบขนาดประชากรของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด ดำเนินการทดสอบความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐาน โดยแบ่งออกเป็น การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงอนุมาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิเคราะห์เชิงอนุมาน ใช้สถิติ t-Test ในการวิเคราะห์ตัวแปร 2 ตัวแปรที่เป็นอิสระต่อกัน ใช้สถิติ One Way Analysis of Variance (ANOVA) ในการวิเคราะห์ตัวแปรมากกว่า 2 ตัวแปร ในการทดสอบสมมติฐาน หากพบความแตกต่างจะทดสอบความต่างรายคู่โดยใช้วิธี LSD จากนั้นทำการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ่งวัฒนะ โดยใช้สถิติ Multiple Regression Analysis กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 70.70 มีสถานภาพโสด จำนวน 364 คน คิดเป็นร้อยละ 91.00 มีอายุ 21-30 ปี จำนวน 347 คน คิดเป็นร้อยละ 86.70 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 มีอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.70 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท และมีรายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ

พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ่งวัฒนะโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมและนำเสนอ ลักษณะทางกายภาพส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ่งวัฒนะมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 รองลงมาคือ ด้านบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 และน้อยที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13

การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ่งวัฒนะโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพอใจในการให้บริการของพนักงานมากที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 รองลงมาคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพอใจในการบริการของพนักงาน เกินความคาดหว้ง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 และน้อยที่สุดคือ มีความพอใจในความเร็วและความเสถียรของอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32

การทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 1 สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะที่แตกต่างกัน

ปัจจัยประชากรศาสตร์	สถิติที่ใช้การวิจัย	Sig.
อายุ	ANOVA	0.000*
ระดับการศึกษา	ANOVA	0.386
อาชีพ	ANOVA	0.000*
รายได้ต่อเดือน	ANOVA	0.000*

ตารางที่ 2 สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด บริการ	B	Std.Error	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	0.017	0.071		0.238	0.812		
ด้านผลิตภัณฑ์ (x1)	-0.028	0.038	-0.029	-0.726	0.468	0.185	5.419
ด้านราคา (x2)	0.302	0.038	0.301	7.885	0.000*	0.205	4.874
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (x3)	0.053	0.042	0.055	1.255	0.210	0.157	6.362
ด้านส่งเสริมการตลาด (x4)	0.128	0.024	0.158	5.259	0.000*	0.329	3.042
ด้านบุคคล (x5)	0.105	0.036	0.103	2.956	0.003*	0.246	4.072
ด้านการสร้างและนำเสนอ ลักษณะทางกายภาพ (x6)	0.016	0.043	0.017	0.367	0.714	0.146	6.842
ด้านกระบวนการ (x7)	0.404	0.035	0.434	11.471	0.000*	0.209	4.796

R = 0.940 R² = 0.883 Adj. R² = 0.881 SEE = 0.293 F = 422.682 Sig = 0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.940 โดยพิจารณาจาก R = 0.940 มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 88.3 โดยพิจารณาจาก R² = 0.883 และมีค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.293 โดยพิจารณาจาก SEE = 0.293 โดยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.434 โดยพิจารณาจากค่า $\beta = 0.434$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 0.017 + 0.028X_2 + 0.128X_4 + 0.105X_5 + 0.404X_7 + 0.293$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.301ZX_2 + 0.158ZX_4 + 0.103ZX_5 + 0.434ZX_7 + 0.293$$

7. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะที่แตกต่างกัน อภิปรายผลดังนี้

เพศ ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากเพศที่แตกต่างกันจะมีลักษณะทางอารมณ์ มีมุมมอง และทัศนคติ ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระยุทธ คุ่มศักดิ์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มีต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศ” พบว่า ผู้โดยสารที่มีเพศที่ต่างกันมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกี้ยวลี ศรีจันทร์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “คุณภาพการให้บริการศูนย์บริการ ทูรช็อป ที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ลีจี แอลทีอี เครือข่ายทรูมูฟ เอช จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านเพศที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ 4G LTE เครือข่ายทรูมูฟ เอช ไม่แตกต่างกัน

สถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานภาพการสมรสจะทำให้ในแต่ละบุคคลมีความคิดและทัศนคติที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรชума จาปรุ่ง (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “คุณภาพการบริการธนาคารออมสินกรณีศึกษาสาขาม่านเมฆ” ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการที่มีสถานภาพที่ต่างกันมีความพึงพอใจในบริการแตกต่างกันทั้ง 5 มิติ ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านการตอบสนองความต้องการของลูกค้า ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจลูกค้า และด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า

อายุที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในแต่ละช่วงวัยหรือช่วงอายุ บุคคลจะมีความสามารถในการประเมินหรือสร้างความคาดหวังสิ่งต่าง ๆ ในระดับที่ต่างกัน อีกทั้งยังมีวุฒิภาวะในการควบคุมอารมณ์ที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรชума จาปรุ่ง (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “คุณภาพการบริการธนาคารออมสิน กรณีศึกษาสาขาม่านเมฆ” ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการที่มีอายุที่ต่างกัน มีความพึงพอใจในบริการแตกต่างกันทั้ง 5 มิติ ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านการตอบสนองความต้องการของลูกค้า ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจลูกค้า และด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤทธิ วรรษมณฑา (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสายการบินภายในประเทศของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีอายุ ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการสายการบินภายในประเทศของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ข้อค้นพบดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ คำนาย อภิปรัชญาสกุล (2556) กล่าวว่า คนจะมีรสนิยมน และซื้อสินค้าและบริการที่แตกต่างกันไปในแต่ละช่วงอายุ และลำดับขั้นของวงจรชีวิต

อาชีพที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพส่งผลต่อทัศนคติ มุมมอง และบุคลิกภาพที่จะแสดงออกมาสู่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกี้ยวลี ศรีจันทร์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “คุณภาพการให้บริการศูนย์บริการ ทูรช็อป ที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ลีจี แอลทีอี เครือข่ายทรูมูฟ เอช จังหวัด

เชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านอาชีพมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ 4G LTE เครือข่ายทรูมูฟ เอช แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิพจน์ อินทร์สุวรรณ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการที่ศูนย์ออกกำลังกายอนันต์ไอนด์ ฟิตเนส ของผู้บริโภครในกรุงเทพมหานคร” ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ความพึงพอใจในการใช้บริการ มีความสัมพันธ์กับอาชีพ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีรายได้ในระดับที่แตกต่างกัน จะทำให้มีพฤติกรรม บุคลิกภาพ และวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันในแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติ ศรีจันทร์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “คุณภาพการให้บริการศูนย์บริการ โทรซ้อป ที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ สี่จี แอลทีอี เครือข่ายทรูมูฟ เอช จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านรายได้ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ 4G LTE เครือข่ายทรูมูฟ เอช แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชร มานูพีรพันธ์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยทางการตลาดบริการของผู้ใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียของนักท่องเที่ยวชาวไทย” พบว่า ผู้ใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยทางการตลาดของสายการบินไทยแอร์เอเชียแตกต่างกัน

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะ พบว่า ด้านกระบวนการ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคลที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะสามารถอภิปรายผลตามค่าน้ำหนักของภาวะวิเคราะห์สถิติ Multiple Regression ได้ดังนี้

ด้านกระบวนการ ได้แก่ การมีความถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำ การมีขั้นตอนการให้บริการที่ไม่ซับซ้อน การรักษาข้อมูลของลูกค้า การให้คำแนะนำตลอดทุกขั้นตอนการให้บริการ การมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหา ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะเป็นลำดับแรก โดยมีข้อบ่งชี้ที่สำคัญ คือ มีการรักษาข้อมูลของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิตา เวสารัชชกิติ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการร้านกาแฟสด 24 ชั่วโมงยี่ห้อหนึ่งของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านกระบวนการมีอิทธิพลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการร้านกาแฟสด 24 ชั่วโมงยี่ห้อหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านความพึงพอใจต่อการให้บริการของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤฤทธิ์ วงษ์มณฑา (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสายการบินภายในประเทศของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านกระบวนการในการให้บริการมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในด้านการคาดหวังของผู้ใช้บริการ ด้านความคุ้มค่ากับการใช้เวลาและความพยายามของผู้ใช้บริการ ด้านประเมินความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ และด้านการให้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ใช้บริการมีความต้องการพื้นฐานในขั้นของความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัยในชีวิต และความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และเมื่อได้รับการบริการที่ทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยแล้ว จึงนำไปสู่การเกิดความพึงพอใจต่อไป

ด้านราคา ได้แก่ ความเหมาะสมของระดับราคา มีอัตราค่าบริการให้เลือกหลากหลาย มีรายละเอียดระบุอัตราค่าบริการชัดเจน มีรูปแบบการชำระเงินที่หลากหลาย มีอัตราค่าบริการที่ต่ำกว่า เมื่อเทียบกับค่ายอื่น ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะเป็นลำดับที่สอง โดยมีข้อบ่งชี้ที่สำคัญ คือ การมีรูปแบบการชำระเงินที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพล ชูสนุก และวันวิสา อยู่พุ่ม (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดบริการต่อคุณค่าตราสินค้า ความพึงพอใจ และความจงรักภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการเติมเงินออนไลน์แฮปปี้ในร้านสะดวกซื้อเซเว่นเอชเอช” พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านกระบวนการในการให้บริการมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้าที่ใช้บริการเติมเงินออนไลน์แฮปปี้ในร้านสะดวกซื้อเซเว่นเอชเอช และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤทธิ วงษ์มณฑา (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสายการบินภายในประเทศของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในด้านการคาดหวังของผู้ใช้บริการ ด้านความคุ้มค่ากับการใช้เวลาและความพยายามของผู้ใช้บริการ ด้านประสิทธิภาพและคุณภาพในการให้บริการ และด้านการให้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการที่ปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเร่งรีบ การเพิ่มช่องทางในการชำระเงินให้หลากหลายมากขึ้น อาจเป็นสิ่งที่ช่วยลดระยะเวลาในการดำเนินการของผู้ใช้บริการ และเป็นการเพิ่มความสะดวกรวดเร็วให้สามารถชำระค่าบริการได้ทุกที่ทุกเวลาอีกด้วย

ด้านส่งเสริมการตลาด ได้แก่ การมีส่วนลดสำหรับสมาชิก การมีโฆษณาโปรโมชันใหม่ ๆ ให้ทราบอยู่เสมอ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างทั่วถึง มีการติดตามปัญหาการใช้งานอินเทอร์เน็ตอยู่เสมอ การจัดโปรโมชันร่วมกับร้านค้า หรือบัตรเครดิตต่าง ๆ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะเป็นลำดับที่สาม โดยมีข้อบ่งชี้ที่สำคัญ คือ มีการติดตามปัญหาการใช้งานอินเทอร์เน็ตอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤทธิ วงษ์มณฑา (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสายการบินภายในประเทศของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจด้านประเมินความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพล ชูสนุก และวันวิสา อยู่พุ่ม (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดบริการต่อคุณค่าตราสินค้า ความพึงพอใจ และความจงรักภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการเติมเงินออนไลน์แฮปปี้ในร้านสะดวกซื้อเซเว่นเอชเอช” พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้าที่ใช้บริการเติมเงินออนไลน์แฮปปี้ในร้านสะดวกซื้อเซเว่นเอชเอช

ทั้งนี้ เนื่องจากการมอบส่วนลด หรือแจ้งโปรโมชันต่าง ๆ ให้ลูกค้าได้ทราบนั้น เป็นการทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าตนมีความสำคัญและได้สิทธิพิเศษต่าง ๆ ที่คนอื่นไม่ได้ เกิดความรู้สึกว่าตนเองได้รับการบริการที่เหนือระดับกว่าผู้อื่น ทำให้เกิดความพึงพอใจอย่างยั่งยืน

ด้านบุคคล ได้แก่ การมีอรรถาศัยดีของพนักงาน การให้บริการด้วยความรวดเร็ว การให้คำแนะนำที่เหมาะสม การมีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูล/บริการ การมีจำนวนพนักงานที่เพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการศูนย์บริการ TOT แจ้งวัฒนะเป็นลำดับสุดท้าย โดยมีข้อบ่งชี้ที่สำคัญ คือ การมีจำนวนพนักงานที่เพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพล ชูสนุก และวันวิสา อยู่พุ่ม (2556) ได้

ทำการศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดบริการต่อคุณค่าตราสินค้า ความพึงพอใจ และความจงรักภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการเติมเงินออนไลน์แอปปีในร้านสะดวกซื้อเซเว่นเอชเอซี” พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการ ด้านพนักงาน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้าที่ใช้บริการเติมเงินออนไลน์แอปปีในร้านสะดวกซื้อเซเว่นเอชเอซี และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิตา เวสารัชชกิตติ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการร้านกาแฟสด 24 ชั่วโมงยี่ห้อหนึ่ง ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านกระบวนการ มีอิทธิพลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการร้านกาแฟสด 24 ชั่วโมงยี่ห้อหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านความพึงพอใจต่อการให้บริการของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่พนักงานมีความพร้อมที่จะให้บริการอย่างทั่วถึง เป็นการเตรียมพร้อมที่จะตอบสนองความต้องการของผู้มาใช้บริการได้อย่างรวดเร็ว และทำให้สามารถสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นได้ หากผู้มาใช้บริการได้รับการตอบสนองอย่างรวดเร็วที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยนี้ไปใช้

- 1) ด้านราคา ควรเน้นเพิ่มรูปแบบการชำระเงินที่หลากหลาย ทันสมัย และมีความปลอดภัย โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการพัฒนา เพื่อสร้างความสะดวกในการชำระเงิน และสามารถมีประวัติการชำระเงินย้อนหลังได้
- 2) ด้านส่งเสริมการตลาด ควรส่งเสริมและพัฒนากระบวนการดูแลลูกค้าหลังการขาย เพื่อให้สามารถรับรู้ถึงปัญหาอย่างรวดเร็ว และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที เพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ลูกค้า และปรับปรุงรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงลูกค้ามากขึ้น เช่น มีการออกบูธ หรือจัดอีเวนต์
- 3) ด้านบุคคล ควรมีการฝึกอบรม และสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่พนักงาน เพื่อนำไปสู่การให้บริการที่ดี และพนักงานสามารถตอบคำถามลูกค้าได้อย่างถูกต้อง
- 4) ด้านกระบวนการ ควรมีการพัฒนาและรักษาระบบความปลอดภัยของข้อมูลลูกค้า และสร้างแนวทางในการพัฒนาความพร้อมในการแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงที

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยเสนอแนะให้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความภักดีของบริษัท TOT จำกัด (มหาชน) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ กับความภักดี
2. ผู้วิจัยเสนอแนะให้ทำการศึกษาความพึงพอใจในเชิงคุณภาพ โดยลงรายละเอียดไปยังด้านต่าง ๆ ของความพึงพอใจ เช่นด้านความคาดหวัง ด้านการบริการ

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตตา วานิชย์บัญชา. (2558). *การใช้ SPSS for WINDOWS*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เก็จวดี ศรีจันทร์. (2557). คุณภาพการให้บริการศูนย์บริการ ทูรซ็อบ ที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ สี่จี แอลที อี เครือข่ายทรูมูฟ เอช จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- คำนำย อภิปรัชญาสกุล. (2556). *MBA 15 day handbook*. กรุงเทพฯ : โฟกัสมีเดีย แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- ธนิดา เวสารัชชิตติ. (2557). ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการร้านกาแฟสด 24 ชั่วโมง ยี่ห้อหนึ่งของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. (สารนิพนธ์ บชม. การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นฤทธิ วงษ์มณฑา. (2554). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสายการบิน ภายในประเทศของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร (สารนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พีระยุทธ คุ่มศักดิ์. (2555). ความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มีต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ ภายในประเทศ. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- รายงานประจำปี 2558. บริษัท ทีโอที จำกัด มหาชน. สืบค้นจาก http://www.tot.co.th/Share/file/report/AR_2558.pdf
- รุจิพันธ์ อินทร์สุวรรณ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการที่ศูนย์ออกกำลังกาย อนันต์ไลน์ ฟิตเนส ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัชร มานูพีรพันธ์ (2552). ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยทางการตลาดบริการของผู้ใช้บริการสายการบิน ไทยแอร์เอเชีย ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. การศึกษาเฉพาะบุคคล บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อัมพล ชุสนุก และวันวิสา อยู่พุ่ม. (2556). อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดบริการต่อคุณค่าตราสินค้า ความพึงพอใจ และความจงรักภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการเติมเงินออนไลน์ แฮปปี้ ในร้านสะดวกซื้อเซเว่นอีเลฟเว่น. Suranaree J. Soc. Sci, Vol,7 No,1: June 2013.
- อรชума จาปรุง. (2557). คุณภาพการบริการธนาคารออมสินกรณีศึกษาสาขาม่านเมฆ. การศึกษาอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques. Experimental Designs*, New York.

พฤติกรรมกรรมกรสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ
ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

JOB APPLICATION BEHAVIOR VIA THE INTERNET AFFECTING PEOPLE'S SATISFACTIONS
OF EMPLOYMENT IN BANGKOK AND METROPOLITAN REGION

สุภัทรวีดี เทียนเพิ่มพูล¹ และ ดร.กฤษฎา มุอัมหมัด²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

² อาจารย์ที่ปรึกษา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา พฤติกรรมกรรมกรสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่อยู่ในวัยทำงาน ที่เคยสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ที่ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานะการทำงานในปัจจุบัน สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา เกรดเฉลี่ย รายได้ และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำที่แตกต่างกัน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านพฤติกรรมกรใช้อินเทอร์เน็ต ที่ประกอบด้วย จำนวนชั่วโมงที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อวัน และความสม่ำเสมอในการเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำที่แตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมกรสมัครงาน ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ ของประชากรในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง อายุระหว่าง 26-30 ปี มีงานทำ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สำเร็จการศึกษาในสาขาบริหารธุรกิจ, พาณิชยศาสตร์ และการบัญชี, เศรษฐศาสตร์ มีเกรดเฉลี่ย 2.5 - 2.9 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เดือนละ 15,001 - 20,000 บาท มีประสบการณ์การทำงานรวม 3-5 ปี

ผลการทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานะการทำงานในปัจจุบัน สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา เกรดเฉลี่ย รายได้ และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำแตกต่างกัน พบว่า อายุ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พฤติกรรมกรใช้อินเทอร์เน็ต ได้แก่ ประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตของใน 1 สัปดาห์ ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตของใน 1 วัน และระยะเวลาในการใช้งานอินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้งแตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำแตกต่างกัน พบว่า ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตของใน 1 วัน และระยะเวลาในการใช้งานอินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้งที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พฤติกรรมกรรมกรสมัครงาน ได้แก่ การเตรียมตัวเพื่อสมัครงาน ผลตอบแทนหรืออาชีพที่สนใจ และช่องทางในการรับรู้ข้อมูล ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ พบว่า ด้านการเตรียมตัวเพื่อสมัครงาน ด้านผลตอบแทนหรือ

อาชีพที่สนใจ และด้านช่องทางในการรับข้อมูล ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต, ความพึงพอใจ, การมีงานทำ

ABSTRACT

This research aimed to study job application behavior via the Internet affecting people's satisfactions of employment in Bangkok and metropolitan region. The sample group was 400 working ages who used to apply for jobs via the Internet and live in Bangkok and metropolitan region. The objectives of this research were 1) to study demographic factors including gender, age, working status, graduated fields, grade point average (GPA), income, and different experience affecting satisfactions of employment differently; 2) to study the Internet using behavior consisting of using hours per day and regularity of using affecting satisfactions of employment differently; and 3) to study job application behaviors affecting people's satisfactions of employment in Bangkok and metropolitan region.

The findings were as followings: most people who answered the questionnaires were female; their ages were between 26 – 30 years old; they were employed; they had a bachelor degree; they graduated in either Business Administration, Commerce, Accounting or Economics; their GPAs were between 2.5 – 2.9; their average incomes were between 15,001 – 20,000 baht per month; and their experience were between 3 – 5 years.

The results of hypothesis testing showed that 1) personal factors consisting of different ages, current working status, graduated fields, GPA, incomes and experiences affected satisfactions of employment differently. It showed that different ages, different graduated fields, and different incomes affected satisfactions of employment differently at the statistically significant level of 0.05. 2) The Internet using behaviors composing of different experiences in using Internet, different frequency of using Internet per week, different frequency of Internet using per day, different durations of using Internet affected satisfactions of employment differently. It showed that different frequency of Internet using per day and different durations of using Internet affected satisfactions of employment differently at the statistically significant level of 0.05. 3) Job application behaviors concerning with job preparation, benefits, interesting job and information channels affected job application behaviors. There were different among these at statistically significant level 0.05.

Keywords: Job Application via the Internet, Internet Affecting, Satisfactions.

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเข้าสู่ยุค 4.0 คือยุคเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” ได้แก่ 1. เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม 2. เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ 3. เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้น ภาคบริการมากขึ้น (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559) ทำให้มีการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการบริหารงาน ขององค์กรต่าง ๆ มากขึ้น มีการใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และการ

ทำงานในองค์กร โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต และอินเทอร์เน็ตมากขึ้น รวมไปถึงการค้นหาคณาครที่จะมาร่วมงานในองค์กร มีวิธีการเลือกสรร ได้หลากหลายช่องทางมากขึ้น การค้นหางานในปัจจุบัน นอกจากการค้นหาคณาครจากสื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือรับสมัครงาน หนังสือพิมพ์ และการเข้าสมัครด้วยตนเองตามบริษัทต่าง ๆ แล้ว อีกช่องทางหนึ่งที่เป็นที่นิยม และแพร่หลายมากขึ้นตามสังคมที่เปลี่ยนไปจากการที่อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรามากขึ้น นั่นคือการค้นหาและสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต การใช้ช่องทางทางอินเทอร์เน็ตมีหลากหลาย ทั้งผ่านทางเว็บไซต์หางาน โปรแกรมค้นหาข้อมูล (Search Engine) ต่าง ๆ เช่น google, yahoo เป็นต้น หรือผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัทต่าง ๆ ที่นำมาลงประกาศไว้เอง และผ่านทางเว็บไซต์ค้นหางาน เช่น jobdb.com, jobbk.com เป็นต้น ทำให้ผู้สมัครงาน หรือผู้ที่ต้องการหางานมีความสะดวกสบายเพิ่มขึ้น ผู้สมัครงานสามารถตรวจสอบตำแหน่งงานที่ว่าง หรือตรวจสอบรายละเอียดของงานที่ตนเองสนใจ และสามารถฝากประวัติของผู้สมัคร ส่งใบสมัคร ส่งประวัติของผู้สมัครไปตามจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ไปยังบริษัท หรือทางเว็บไซต์หางานจะทำการส่งใบสมัครและประวัติผู้สมัคร ไปยังบริษัทต่าง ๆ ผู้สมัครสามารถส่งใบสมัคร ไปถึงบริษัทได้โดยตรง และหากบริษัทหรือหน่วยงานต่าง ๆ สนใจ ก็จะโทรศัพท์หรือส่งอีเมล มาทำการเรียกตัวผู้สมัครไปสัมภาษณ์ ทำให้การรับสมัครงานและการสมัครงาน เป็นเรื่องที่ไม่ยุ่งยาก สะดวกรวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป ที่ปัจจุบันถือได้ว่าระบบอินเทอร์เน็ตนั้น มีส่วนสำคัญมากในการติดต่อสื่อสาร การค้นหาข้อมูล และการใช้ชีวิตประจำวันมากขึ้น ซึ่งการรับสมัครงานผ่านทางอินเทอร์เน็ตนี้ นอกจากจะเป็นการอำนวยความสะดวก ให้กับทั้งทางนายจ้าง และผู้สมัครแล้ว ยังทำให้ช่วยลดปัญหาของคณาครว่างงานได้เป็นอย่างดี ในส่วนของพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อการสมัครงาน ทั้งทางด้านการเตรียมตัวเพื่อสมัครงาน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อม หรือเอกสาร การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับตำแหน่งงาน ช่องทางการรับรู้ข้อมูล ตำแหน่งงาน จำนวนชั่วโมงที่เข้าใช้อินเทอร์เน็ต ความสม่ำเสมอในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสมัครงาน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำของผู้ที่สมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต (นราวุธ พลับประสิทธิ์, 2544)ความพึงพอใจในการมีงานทำนั้น เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีความพอใจ เป็นความรู้สึกทางบวก และเต็มใจที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้น ๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร เมื่อเกิดความพึงพอใจในการมีงานทำแล้ว ก็จะส่งผลให้เกิดความกระตือรือร้น ในการทำงาน มีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะทำงานให้เต็มความสามารถ เกิดขวัญและกำลังใจ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพในการทำงานดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อทราบว่าพฤติกรรมการทำงานและสมัครงานผ่านทางอินเทอร์เน็ต มีลักษณะใดบ้างที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ โดยใช้กรณีศึกษาจากประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยผู้วิจัยคาดว่าข้อมูลที่จะได้รับจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้ที่กำลังหางาน บริษัทที่ต้องการรับสมัครงาน และเว็บไซต์ค้นหางานต่าง ๆ ที่สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาระบบในการค้นหางาน หรือการรับสมัครงานในอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ที่ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานะการทำงานในปัจจุบัน สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา เกรดเฉลี่ย รายได้ และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำที่แตกต่างกัน

2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ที่ประกอบด้วย จำนวนชั่วโมงที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อวัน และความสม่ำเสมอในการเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำที่แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมกรสมัครงาน ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่อยู่ในวัยทำงาน ที่เคยสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (กัลยา วาณิชขันธ์ญา) ซึ่งสูตรในการคำนวณที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

$$\text{สูตร } n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดตัวอย่าง

P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำลังสุ่ม .05

Z แทน ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ Z มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 (ระดับ .05)

d แทน ค่าความผิดพลาดสูงสุดที่เกิดขึ้น = .05

$$\text{แทนค่า } n = \frac{(0.05)(1-.5)(1.96)^2}{(.05)^2}$$

$$n = 384.16$$

ใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยแต่ละชุดจะประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสมัครงาน

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมกรรมกรสมัครงานโดยกำหนดการให้คะแนนเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับความคิดเห็น	4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับความคิดเห็น	3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับความคิดเห็น	2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับความคิดเห็น	1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยกำหนดการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับความคิดเห็น	4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับความคิดเห็น	3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับความคิดเห็น	2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับความคิดเห็น	1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามให้เขียนข้อเสนอแนะ

4. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการทดสอบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	F	Sig.
20-25 ปี	99	3.64	0.63	3.419	.009*
26-30 ปี	173	3.80	0.59		
31-35 ปี	86	3.60	0.63		
36-40 ปี	23	3.67	0.67		
มากกว่า 40 ปี	19	4.05	0.27		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ พบว่า อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
ทำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา

สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	F	Sig.
บริหารธุรกิจ, พาณิชยศาสตร์ และการบัญชี, เศรษฐศาสตร์ แพทยศาสตร์, ทันต แพทยศาสตร์, พยาบาล ศาสตร์, เกษตรศาสตร์ นิติศาสตร์, รัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์, สถาปัตยกรรมศาสตร์, ศิลปกรรมศาสตร์ อักษรศาสตร์, ศิลปศาสตร์, ครุศาสตร์ มนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์ อื่น ๆ	204 7 3 42 18 41 51 4 30	3.80 3.29 3.33 3.86 3.88 3.40 3.66 4.13 3.56	0.61 0.36 0.33 0.69 0.43 0.67 0.54 0.08 0.60	3.563	.001*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาพบว่า สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	F	Sig.
น้อยกว่า 10,000 บาท	23	3.5217	.55347	2.478	.017*
10,001 - 15,000 บาท	53	3.5597	.58388		
15,001 - 20,000 บาท	85	3.7373	.55598		
20,001 - 25,000 บาท	56	3.9375	.60098		

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	F	Sig.
25,001 - 30,000 บาท	61	3.6940	.61100		
30,001 - 35,000 บาท	32	3.8906	.49116		
35,001 - 40,000 บาท	21	3.5794	.70832		
40,000 บาทขึ้นไป	69	3.7005	.70048		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานของพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต ด้านความถี่ในการใช้ อินเทอร์เน็ตใน 1 วัน

ความถี่ในการใช้ อินเทอร์เน็ตใน 1 วัน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	F	Sig.
1-2 ครั้งต่อวัน	6	3.1389	.87189	3.464	.016*
3-4 ครั้งต่อวัน	51	3.5588	.52156		
5-6 ครั้งต่อวัน	48	3.7188	.70556		
มากกว่า 6 ครั้งต่อวัน	295	3.7605	.59845		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานของพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต ด้านความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตใน 1 วัน พบว่า ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตใน 1 วันที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานของพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ด้านระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้ง

ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ในแต่ละครั้ง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	F	Sig.
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	103	3.6553	.58961	8.797	.000*
1-2 ชั่วโมงต่อครั้ง	130	3.6436	.57276		
3-4 ชั่วโมงต่อครั้ง	72	3.5787	.51425		
5-6 ชั่วโมงต่อครั้ง	40	3.8333	.66986		
มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อครั้ง	55	4.1273	.66122		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานของพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ด้านระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้ง พบว่าระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้ง ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบพฤติกรรมกรมการสมัครงาน

ตารางที่ 6 พฤติกรรมกรมการสมัครงาน ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ

ความพึงพอใจในการมี งานทำ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	2.082	0.209		9.980	.000*		
การเตรียมตัวเพื่อ สมัครงาน (X1)	.129	.047	.132	2.723	.007*	.806	1.240
ผลตอบแทนหรือ อาชีพที่สนใจ (X2)	.436	.069	.421	6.346	.000*	.430	2.325
ช่องทางในการรับรู้ ข้อมูล(X3)	.128	.054	.154	2.379	.018*	.451	2.219

R=0.501 R² = .251 Adj. R² = 0.245 SEE = .53259 F = 44.190 Sig. = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่าด้านการเตรียมตัวเพื่อสมัครงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านผลตอบแทนหรืออาชีพที่สนใจ ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านช่องทางในการรับรู้ข้อมูล ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบความพึงพอใจในการมีงานทำ

ความพึงพอใจในการมีงานทำโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$, S.D. =0.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความพึงพอใจต่องานที่ทำในปัจจุบัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.80$, S.D. =0.77) รองลงมาคือ ความพึงพอใจต่องานที่ได้จากการสมัครงานผ่านทางอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=3.74$, S.D. =0.77 และน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจต่อค่าตอบแทนที่ได้รับในปัจจุบัน ($\bar{X}=3.62$, S.D. =0.81)

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	t-Test	0.496	ปฏิเสธ
อายุ	F-Test	0.009*	ยอมรับ
สถานะการทำงานในปัจจุบัน	t-Test	0.736	ปฏิเสธ
ระดับการศึกษา	F-Test	0.055	ปฏิเสธ
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	F-Test	0.001*	ยอมรับ
เกรดเฉลี่ย	F-Test	0.873	ปฏิเสธ
รายได้	F-Test	0.017*	ยอมรับ
ประสบการณ์การทำงาน	F-Test	0.064	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต			
ประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต	F-Test	0.325	ปฏิเสธ
ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตของใน 1 สัปดาห์	F-Test	0.128	ปฏิเสธ
ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตของใน 1 วัน	F-Test	0.016	ยอมรับ
ระยะเวลาในการใช้งานอินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้ง	F-Test	0.000	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมการสมัครงาน			
พฤติกรรมการสมัครงาน	MRA	.000	ยอมรับ
การเตรียมตัวเพื่อสมัครงาน (X1)	MRA	.007	ยอมรับ
ผลตอบแทนหรืออาชีพที่สนใจ (X2)	MRA	.000	ยอมรับ
ช่องทางในการรับรู้ข้อมูล (X3)	MRA	.018	ยอมรับ

ตารางที่ 8 พฤติกรรมการสมัครงาน ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ

ความพึงพอใจในการมี งานทำ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	2.082	0.209		9.980	.000*		
การเตรียมตัวเพื่อ สมัครงาน (X1)	.129	.047	.132	2.723	.007*	.806	1.240
ผลตอบแทนหรือ อาชีพที่สนใจ (X2)	.436	.069	.421	6.346	.000*	.430	2.325
ช่องทางในการรับรู้ ข้อมูล(X3)	.128	.054	.154	2.379	.018*	.451	2.219

R=0.501 R² = .251 Adj. R² = 0.245 SEE = .53259 F = 44.190 Sig. = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่าด้านการเตรียมตัวเพื่อสมัครงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านผลตอบแทนหรืออาชีพที่สนใจ ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านช่องทางในการรับรู้ข้อมูล ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในระดับปานกลาง (R=0.501) แสดงว่าพฤติกรรมการสมัครงานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการมีงานทำในระดับปานกลาง มีอำนาจการพยากรณ์ (ร้อยละ 25.1 (R² = .251)) มีความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.53259 (SEE = 0.53259) มีค่า Tolerance เท่ากับ 0.430 – 0.806 และ VIF มีค่าเท่ากับ 1.240 – 2.325 จึงไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำมากที่สุด คือ ด้านผลตอบแทนหรืออาชีพที่สนใจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.421 (β= 0.421) รองลงมา คือ ช่องทางในการรับรู้ข้อมูล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.154 (β=0.154) และการเตรียมตัวเพื่อสมัครงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.132 (β=0.132)

สามารถเขียนสมการในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y=2.082+.129X_1+.436X_2+.128X_3$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Zy = .132Zx_1+.421Zx_2+.154Zx_3$$

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่องการสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำของประชากรในเขตกรุงเทพและปริมณฑล สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ จารูวรรณ กิตตินราภรณ์ (2550) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมกรเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเปิดรับ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ มีเวลาในการใช้แต่ละครั้ง 15-30 นาที และมีความพึงพอใจกับเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ ยังพบว่าตัวแปรเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และรายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตัวแปรคณะที่ศึกษา และรายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการเปิดรับในด้านการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่ามีความสัมพันธ์กับเพศ ที่พักอาศัย และคณะที่ศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ โดยผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักมากที่สุดลงไปตามลำดับ ดังนี้

1) ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตใน 1 วัน ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความถี่ส่งผลมากที่สุด อาจเป็นเพราะ ความถี่ในการเข้าใช้งาน จะส่งผลให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการสมัครงานเป็นอย่างดี และทำให้มีโอกาสได้งานทำที่ตรงตามความต้องการของผู้ที่หางานทำได้ดีทำให้เกิดความพึงพอใจการมีงานทำสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยวรรณ ศรีวิชัย, วุฒิพล คล้ายทิพย์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมกรใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตเฉลี่ย ในหนึ่งสัปดาห์มากที่สุด คือ ใช้งานทุกวัน โดยในแต่ละวัน ใช้งาน 1 – 2 ครั้งต่อวัน และใช้เวลา 1 – 2 ชั่วโมงต่อครั้งในด้านระดับพฤติกรรมการใช้งาน

2) ระยะเวลาในการใช้งานอินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้งที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระยะเวลาการใช้อินเทอร์เน็ตส่งผลมากที่สุด อาจเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม จะส่งผลให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการสมัครงานเป็นอย่างดี และทำให้มีโอกาสได้งานทำที่ตรงตามความต้องการของผู้ที่หางานทำได้ดีทำให้เกิดความพึงพอใจการมีงานทำสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยวรรณ ศรีวิชัย, วุฒิพล คล้ายทิพย์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมกรใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ใช้งานอินเทอร์เน็ตมานานกว่า 5 ปีขึ้นไป และใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมในการใช้งานอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ คือ สืบค้นข้อมูล รongลงมาคือ ดูทีวี / หนังสื ฟังเพลงออนไลน์ในด้านพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตเฉลี่ย ในหนึ่งสัปดาห์มากที่สุด คือ ใช้งานทุกวัน โดยในแต่ละวัน ใช้งาน 1 – 2 ครั้งต่อวัน และใช้เวลา 1 – 2 ชั่วโมงต่อครั้งในด้านระดับ

พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตต่อไปนี้อยู่ในระดับมาก การใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นหาและเรียนรู้ตามความต้องการ และ ใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อข้อมูลในด้านการศึกษานอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่าง ยังมีความเห็นว่า มีความจำเป็นเป็นอย่างมากที่ควรจะใช้อินเทอร์เน็ตในด้านการเรียนการสอน และ มีความจำเป็นเป็นอย่างมากที่อาจารย์ควรใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน ส่งงานและส่งงาน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูล งานวิจัยและฐานข้อมูลอื่น ๆ และ กลุ่มตัวอย่างใช้อินเทอร์เน็ตใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อรับทราบ ข้อมูล ข่าวสาร / เหตุการณ์ต่าง ๆ, ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อฟังเพลง ฟังวิทยุ, ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อดูหนัง ดูทีวีออนไลน์, ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อ Upload/Download ข้อมูล, หนังสื, เพลง หรือ โปรแกรมต่าง ๆ, ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อดู Clip VDO ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Youtube), ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อศึกษาข้อมูลตามความสนใจ เช่น งานอดิเรก, การท่องเที่ยว ฯลฯ และ ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหาเพื่อนผ่านเว็บไซต์ประเภท Social Network เช่น Hi5, Facebook ฯลฯ

สมมติฐานข้อที่ 3 พฤติกรรมการสมัครงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ โดยผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักมากที่สุดลงไปตามลำดับ ดังนี้

1) ด้านผลตอบแทนหรืออาชีพที่สนใจ ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำมากที่สุด เนื่องจากผลตอบแทนหรือรายได้เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน หากมีผลตอบแทนมากพอ หรือตรงตามความต้องการก็จะส่งผลทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ทำให้มีความต้องการที่จะทำงานนั้น ๆ และ ในส่วนของอาชีพที่สนใจเมื่อเป็นอาชีพที่ชอบ ต้องการทำ หรือรัก เราจะมีความสนใจใส่ใจ มากกว่าสิ่งอื่น ๆ และ ทำให้ดีมากกว่า โดยในด้านของการค้นหาข่าวสารเกี่ยวกับตำแหน่งงานผ่านเว็บไซต์จัดหางาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำมากที่สุดเนื่องจากคนส่วนใหญ่ต้องการค้นหาตำแหน่งงานที่ตนเองต้องการ และมีผลตอบแทนมากกว่าหรือพอ ๆ กับที่ต้องการทำให้ปัจจัยในด้านนี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธานีธี นุกูลอึ้งอริ(2555) ได้ศึกษาความพึงพอใจในงาน ของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) กรณีพนักงานบริษัทการบินไทยฯ สำนักงานใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า พนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ที่ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานใหญ่ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันในด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน รายได้ จะมีระดับความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกัน ในส่วนของปัจจัยข้างต้น ได้แก่ ด้านนโยบายและการบริหารงานของบริษัท ด้านการควบคุมบังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านความมั่นคงในงาน และด้านสภาพภาพในการทำงาน และในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันนั้น มีระดับความพึงพอใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน

2) ช่องทางในการรับข้อมูล ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ ในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตมีส่วนในชีวิตประจำวันของคนเราเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการสื่อสารหรือการรับข้อมูลต่าง ๆ ที่นิยมใช้การค้นหาข่าวสาร หรือรับรู้ข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีหลายช่องทางให้เลือกรับข้อมูลข่าวสาร ทั้งทาง Search Engine สื่อ Social Media ต่าง ๆ ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล โดยเฉพาะเกี่ยวกับการสมัครงานผ่านทางอินเทอร์เน็ตซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัญญา นาคนุ่น (2558) ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารทางสื่อออนไลน์ (สื่ออินเทอร์เน็ต) และทัศนคติที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์สปูแครอทฟิลิปินส์ที่จำหน่ายทางออนไลน์พบว่า พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารและทัศนคติของผู้บริโภคส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสปูแครอทฟิลิปินส์ที่จำหน่ายทางออนไลน์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความบ่อยที่ปฏิบัติต่อพฤติกรรมในการเปิดรับ

ข่าวสารด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของส누แครอทฟิลิปปินส์ที่จำหน่ายทางออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับความบ่อยที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการเปิดรับประสบการณ์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของทัศนคติที่มีต่อส누แครอทฟิลิปปินส์ด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของส누แครอทฟิลิปปินส์ที่จำหน่ายทางออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือทัศนคติที่มีต่อส누แครอทฟิลิปปินส์ด้านความรู้สึ และผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของส누แครอทฟิลิปปินส์ด้านต่าง ๆ ที่จำหน่ายทางออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ ภาพลักษณ์ของส누แครอทฟิลิปปินส์ที่จำหน่ายทางออนไลน์ด้านคุณประโยชน์

3) การเตรียมตัวเพื่อสมัครงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำน้อยที่สุด เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้เกิดความสะดวกสบายมากขึ้น ทำให้การเตรียมตัวเพื่อการสมัครงาน ต่าง ๆ ง่าย และสะดวกรวดเร็วทำให้การสมัครงานผ่านไปได้อย่างดี ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจน้อยสุดนั้นอาจเกิดจากการเตรียมตัวเพื่อสมัครงาน ไม่สามารถยืนยันได้ว่า จะทำให้บุคคลต่าง ๆ ได้งานที่ตนเองต้องการและส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผศ.ดร. เทพวิทย์ (2554) ได้ศึกษาพฤติกรรมการหางานทำที่ส่งผลต่อการมีงานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตสงขลา การศึกษานี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีงานทำ อัตราการว่างงาน พฤติกรรมการหางานทำ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเตรียมตัวสมัครงานของบัณฑิต ประชากร คือ บัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตสงขลา ที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2550-2554 จำนวน 7,593 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้หน่วยคณะและสาขาเป็นชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีงานทำของบัณฑิตได้แยกเป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยพฤติกรรมการหางานทำ โดยปัจจัยส่วนบุคคลที่พบว่าส่งผลต่อการมีงานทำของบัณฑิต ได้แก่ อาชีพของบิดา รูปร่างหน้าตา ความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความกล้าแสดงออก ประสบการณ์การทำงาน ของบัณฑิต ส่วนปัจจัยด้านพฤติกรรมการหางานทำที่ส่งผลต่อการมีงานทำ ได้แก่ การเตรียมตัวด้านคอมพิวเตอร์การหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตำแหน่งงาน 2. บัณฑิตเพศชายมีงานทำประมาณ 77% ส่วนบัณฑิตเพศหญิงมีงานทำประมาณ 82% ในภาพรวมพบว่าบัณฑิตมีงานทำประมาณ 80% โดยทำงานตรงวุฒิประมาณร้อยละ 68% บัณฑิตที่มีงานทำร้อยละ 50% ได้รับเงินเดือนน้อยกว่าวุฒิ ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ ถือว่าการจบออกไปทำงานโดยยอมรับเงินเดือนที่ต่ำกว่าวุฒิการศึกษาถือว่าเป็นการว่างงานแฝง ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าบัณฑิตที่มีงานทำและได้เงินเดือนตรงตามวุฒิประมาณครึ่งหนึ่งของบัณฑิตที่จบออกไปเท่านั้น 3. พฤติกรรมการหางานทำของบัณฑิต พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่หาข่าวสารเกี่ยวกับตำแหน่งงานว่างจากสื่ออินเทอร์เน็ต รองลงมาคือสื่อหนังสือพิมพ์ โดยจำนวนแหล่งงานที่สมัครเฉลี่ยประมาณคนละ 2-3 แหล่ง นอกจากนี้ยังพบว่า มีบัณฑิตเตรียมตัวก่อนการสมัครงาน ด้านภาษาต่างประเทศประมาณ 89% ด้านคอมพิวเตอร์ประมาณ 77% สิ่งที่บัณฑิตคำนึงถึงในการสมัครงานมากที่สุดคือ คุณวุฒิและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษารองลงมา คือ ชื่อเสียงของบริษัท และการมีคนที่รู้จักทำอยู่ก่อน ตามลำดับ 4. ปัญหาและอุปสรรคในการสมัครงาน เรียงตามลำดับตามจำนวนบัณฑิตที่ประสบปัญหาเหล่านี้จากมากไปน้อย ดังนี้ สอบเข้าทำงานไม่ได้ เงื่อนไขในการจ้างมีมากเกินไป ปัญหาระยะทางระหว่างที่ทำงานและที่พัก ตำแหน่งงานว่างน้อย ขาดคุณสมบัติเฉพาะด้าน มีการใช้ระบบอุปถัมภ์ ต้องลดวุฒิในการสมัครงานจำนวนผู้สมัครสูงเป็นโอกาสของนายจ้างที่จะคัดเลือกลือเลือก ขาดประสบการณ์การทำงานด้านอื่น ๆ เรียนมาไม่ตรงกับงาน อายุมาก ไม่มีงานที่มั่นคงและมีรายได้ดี ไม่มีคนค้ำประกันการเข้าทำงาน ผลการเรียนรู้ไม่ได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่องพฤติกรรมกรรมการสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของประชากรในเขตกรุงเทพและปริมณฑล พบว่าพฤติกรรมกรรมการสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย ปัจจัยดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต พฤติกรรมการสมัครงาน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) ในด้านของปัจจัยส่วนบุคคลที่พบว่า อายุ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และรายได้ ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ โดยผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในช่วงอายุ 26-30 ปี คณะบริหารธุรกิจ บัญชีฯ และรายได้อยู่ในช่วง 15,000 – 20,000 มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งเป็นช่วงวัยที่กำลังต้องการความมั่นคงและรายได้ที่เพิ่มขึ้น ส่วนมากอยู่ในช่วงวัยที่กำลังขยายงาน หรือหางานใหม่ที่ทำให้สร้างรายได้มากกว่าเดิม โดยในด้านนี้ เป็นแนวทางให้กับทางผู้ประกอบการ หากผู้ประกอบการ ต้องการคนทำงานที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย หรือวัยกลางคน ที่เริ่มมีประสบการณ์ในการทำงาน และตรงสายงาน โดยอาจจะสร้างแรงจูงใจในการสมัครงาน ด้วยสวัสดิการที่ดีเยี่ยม หรือรายได้ที่ดี ให้เป็นที่สนใจกับผู้ที่ต้องการสมัครงาน และเป็นแรงจูงใจในการสมัครงาน

2) ในด้านของพฤติกรรมกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต เป็นแนวทางให้ ผู้ประกอบการ นายจ้าง สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุง หรือจัดทำช่องทางในการสมัครงานผ่านอินเทอร์เน็ต ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อโอกาสที่จะได้บุคลากรที่ตรงตามความต้องการ หรือสนใจ เนื่องจากพฤติกรรมกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารในการค้นหาและสมัครงานมากขึ้น โดยจากผลการวิจัย ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตแต่ละวันและระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตแต่ละครั้ง หากผู้ประกอบการหรือเว็บไซต์จัดหางานต่าง ๆ ต้องการให้มีการรับทราบข้อมูลข่าวสารมากขึ้น หรือมีการสมัครงานมากขึ้น อาจมีการอัปเดตตำแหน่งงาน หรือข่าวสารเกี่ยวกับงาน ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ให้บ่อยขึ้นเพื่อให้มีผู้รับข้อมูลของตำแหน่งงาน ได้มากขึ้น

3) ด้านพฤติกรรมกรรมการสมัครงาน ในด้านการเตรียมตัวเพื่อสมัครงาน อาจเพิ่มคำแนะนำลงในเว็บไซต์เพื่อให้ผู้สมัครงานได้มีการเตรียมตัว เตรียมความพร้อมให้ตรงกับงานที่ต้องการมากขึ้น มีการเพิ่มการส่งข้อมูลทั้งเอกสารและรูปภาพอัพโหลดผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นการเพิ่มความสะดวกให้กับทั้งผู้สมัครและบริษัทที่ต้องการรับสมัคร ในด้านของช่องทางในการรับรู้ข้อมูลสามารถเป็นแนวทางในการ พัฒนา ส่งเสริม และปรับปรุง เพิ่มช่องทางในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารการสมัครงาน ควรจัดทำการพัฒนา หรือแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับ ตำแหน่งงาน อาชีพ รายได้ ผลตอบแทนต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้สมัครงานที่เพิ่มขึ้น ทำให้องค์กรได้บุคคลที่ตรงตามความต้องการ ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ในด้านของค่าตอบแทน อาจใช้วิธีการแจ้งในวันที่สัมภาษณ์ เพื่อทำความเข้าใจกันให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความพอใจทั้งสองฝ่าย ทำให้ผู้สมัครมีความสนใจและความพึงพอใจในงานที่ต้องการมากขึ้น

6. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ทำการศึกษาปัจจัยอื่น เช่น สภาพแวดล้อมภายใน หรือภายนอกบริษัท ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำ ของบุคคลต่าง ๆ
- 2) ทำการศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติมมากขึ้น
- 3) ศึกษากลุ่มเป้าหมายในเขตต่างจังหวัดเพิ่มเติม นอกจากภายในเขตกรุงเทพและปริมณฑล
- 4) ศึกษาเพิ่มเติมว่าในปัจจุบัน บริษัทต่าง ๆ รับพนักงานผ่านทางออนไลน์มากน้อยเท่าไร

เอกสารอ้างอิง

- กันตพล บรรทัดทอง. (2558). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจของกลุ่มคนผู้สูงอายุ, การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- จาวรวัฒน กิตตินราภรณ์. (2550). พฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการ เปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, สาขาการจัดการ สื่อภาครัฐและเอกชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นราวุธ พลับประสิทธิ์. (2544). สมัครงานออนไลน์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต. กรุงเทพฯ : วิตดีกรุ๊ป.
- ผลากรอง เทพรักษ์. (2556). พฤติกรรมการหางานทำที่ส่งผลต่อการมีงานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตสงขลา. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 8, 154 – 160.
- พัชรี ไชยฤกษ์. (2545). การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี, ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ัญญา นาคนุ่น. (2558). พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางสื่อออนไลน์ (สื่ออินเทอร์เน็ต) และทัศนคติที่ส่งผลต่อ ภาพลักษณ์สบู่นครอทฟิลิปปีนส์ที่จำหน่ายทางออนไลน์. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). สืบค้นจาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/theme_2-2-1-def.html
- สุรานันท์ นุกุลอึ้งอารี. (2555). ความพึงพอใจในงาน ของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) : กรณีพนักงานบริษัท การบินไทยฯ สำนักงานใหญ่, การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- อุทัยวรรณ ศรีวิชัย และวุฒิพล คล้ายทิพย์. (2553). พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

FACTORS AFFECTING THE PURCHASE OF FOOD SUPPLEMENTS AMONG CONSUMERS IN BANGKOK AND ITS VICINITIES

นิลบล บุญจันทร์¹ และ ดร.พัชรหทัย จารุทวีผลบุญกุล²

¹นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

²อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล (2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ประชากรในการศึกษา คือ ผู้บริโภคที่เคยซื้ออาหารเสริมในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน One-Way ANOVA, Multiple Regression Analysis และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (Least Significant Difference)

ผลการศึกษาวិจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง (ร้อยละ 81.75) อายุ 20 – 30 ปี (ร้อยละ 81.25) สถานภาพโสด (ร้อยละ 86.75) อาชีพนักศึกษา (ร้อยละ 35.00) การศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 62.00) รายได้ 10,001 - 20,000 บาท (ร้อยละ 36.25) มีประสบการณ์การบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสุขภาพ (ร้อยละ 85.00) สรุปปัจจัยส่วนประสมการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่าด้านช่องทางการจัดจำหน่ายสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคา และด้านผลิตภัณฑ์ สรุปผลการทดสอบระดับปัจจัยด้านการตัดสินใจซื้อ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ความมั่นใจในการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมเพราะความมั่นใจในยี่ห้อ มีความพึงพอใจในการใช้อาหารเสริมและอยากแนะนำบุคคลอื่น มีความพึงพอใจในการใช้อาหารเสริมและอยากกลับมาซื้อ ตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมเพราะมีสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า (1) ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อสรุปได้ว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ยอมรับและสอดคล้องกับสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (2) ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ สรุปได้ว่าด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาดยอมรับและสอดคล้องกับสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: ปัจจัยด้านการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมเพื่อสุขภาพ, ส่วนประสมทางการตลาด, อาหารเสริม

Abstract

The objectives of this study were to study (1) factors affecting the purchase of food supplements and (2) consumer behaviors related to the purchase of food supplements in Bangkok and its vicinities. The study utilize

questionnaire with 400 samples. The statistical analyses were descriptive statistics and inferential statistics. The statistics to test hypothesis are independent sample t-test, one way analysis of variance, multiple regression analysis and least significant difference.

The study found that for demographic data, the most frequent buyers were women around 20-30 years old, who were students, single, with a bachelor's degree level of education. They earned an average monthly income from around 10,001-20,000 baht. This sample group had experience with the consumption of food supplements at 85 percent. The Marketing mix factors of food supplements among consumers in Bangkok and its vicinities is high. The factors that consumers gave the highest level of significant were places, next was promotion price and the lowest was product. The results of buying decisions for food supplements were high. The factors consumers gave the highest level of significance were: a confidentiality in buying decisions, confidence in the brand, satisfaction with the product and recommendations by other people, satisfaction with the product and repurchase, and buying food supplements because of promotions. From the hypothesis, it was demonstrated that (1) different genders, ages, levels of education, and occupations and income described the differences in the purchasing food supplements with statistical significance level 0.05, and (2) the marketing mix factors, place and promotion, were influential in the purchasing of food supplements among consumers in Bangkok and its vicinities with a statistical significance level 0.05.

Keywords: Decision Making Factors, Health Supplements, Marketing Mix, Food Supplements

บทนำ

ปัจจุบันอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งที่รับประทานเพื่อรักษาความสมดุลให้กับร่างกาย การผลิต การจำหน่ายอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ และการเติบโตของตลาดอาหารเสริมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ตลาดผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเป็นตลาดที่มีการแข่งขันกันสูง ทั้งผู้ผลิตและผู้จำหน่ายต่างก็พยายามหาวิธีในการส่งเสริมการขายและกลยุทธ์เพื่อให้ผู้บริโภคซื้อผลิตภัณฑ์ โดยจะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์อาหารเสริมหลายชนิดมีราคาค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับราคาของอาหารที่รับประทานในแต่ละมื้อ ทำให้ผู้ที่กำลังซื้อรับประทานได้นั้นต้องเป็นผู้ที่มีรายได้ดี แต่ในปัจจุบันสินค้า ราคา สถานที่จำหน่าย และสื่อการส่งเสริมทางการตลาดได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น สินค้ามีให้เลือกหลากหลายต่อความต้องการของผู้บริโภค สามารถหาซื้อได้ง่าย จึงทำให้ผู้ที่รักสุขภาพหันมาให้ความสำคัญและสนใจบริโภคอาหารเสริมเพื่อสุขภาพมากขึ้น โดยผู้บริโภคคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุดเช่นกัน

เหตุที่ทำให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมรับประทานอาหารเสริมเพราะมีปัญหาเรื่องการรับประทานอาหารที่ผิดวิธี รับประทานอาหารไม่ครบ 5 หมู่ ไม่มีความรู้ทางโภชนาการ หรือมีความรู้ทางโภชนาการที่ดีแต่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ เพราะชีวิตประจำวันเป็นไปอย่างรีบเร่ง มีการแข่งขันตลอดเวลา ทำให้เกิดปัญหาการมีส่วนเกินและส่วนขาดของร่างกายปัญหาเหล่านี้ถือได้ว่ามีตั้งแต่ในอดีต และมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนมาถึงปัจจุบัน ทำให้ผู้บริโภคในปัจจุบันหันมาให้ความสนใจสุขภาพมากขึ้นและทำให้ความต้องการอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ เพื่อนำไปบำรุงร่างกายให้มีสุขภาพแข็งแรงหรือปรับสภาพร่างกายให้มีความสมดุลมากขึ้นด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวจุดเริ่มต้นความสำเร็จของบริษัทหรือองค์กรจะอยู่ที่ผลิตภัณฑ์รวมทั้งปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น ราคา โปรโมชัน เป็นต้น จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจให้ผู้วิจัยศึกษาว่าผู้บริโภคมีหลักการและความต้องการในการ

บริโภคอย่างไร ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อจากนวัตกรรมการผลิตที่ทันสมัยทำให้สินค้าและบริการมีความแตกต่างกันมีส่วนสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกซื้อที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ประกอบการต้องมีความรู้ในการศึกษาและแก้ปัญหาต่างๆ โดยต้องการที่จะอยู่ในตลาดให้นานมากที่สุดพร้อมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ การยอมรับผลิตภัณฑ์ คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ และการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้ครอบคลุมถึงผู้บริโภคมากที่สุด เป็นต้น ซึ่งจากปริมาณจำนวนผู้บริโภคอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ ที่นับวันมีปริมาณที่เพิ่มขึ้นในทุกเพศทุกวัยและพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพื่อเป็นแนวทางในการขยายตลาดอาหารเสริมเพื่อสุขภาพและกำหนดกลยุทธ์การตลาดทำให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันที่ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล
2. ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์

ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดซึ่งประกอบด้วยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด

ตัวแปรตาม

การตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่

ศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เลือกซื้ออาหารเสริม ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ขอบเขตด้านเวลา

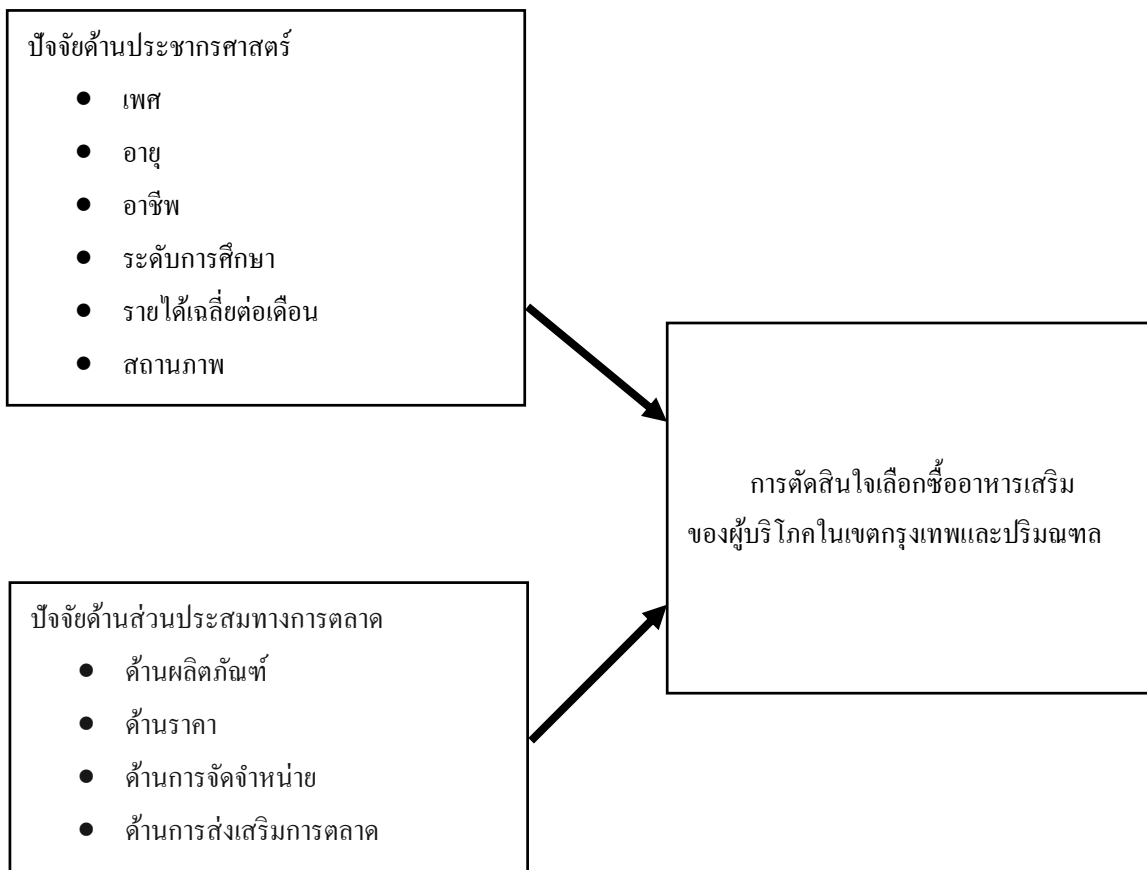
การศึกษาวิจัยใช้ระยะเวลาระหว่างเดือนเมษายน – พฤษภาคม 2560

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent variable)

ตัวแปรตาม (Dependent variable)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวกับส่วนประสมการตลาด 4 =P's

Kotler (2003) ให้ความหมายของคำว่าส่วนประสมทางการตลาดไว้ว่า หมายถึง กลุ่มของเครื่องมือทางการตลาดที่ธุรกิจนำมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาดของกิจการในตลาดเป้าหมายจากความหมายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ส่วนประสมทางการตลาดหมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาธุรกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายของดำเนินงานทางธุรกิจที่กำหนดไว้

องค์กรธุรกิจจะต้องมีการบริหารการตลาด ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาส่วนประสมทางการตลาดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์และศักยภาพของธุรกิจ โดยองค์กรธุรกิจจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งส่วนประสมทางการตลาดดังกล่าวนี้เป็นมุมมองขององค์กรธุรกิจที่ให้บริการเป็นเครื่องมือในการกำหนด กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือที่เรารู้จักกับในนามของ 4P's (Wong & Perry, 2002 อ้างถึงใน วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ, 2552)

แนวคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคและการเลือกซื้ออาหารเสริม

Kotler (2003) ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer behavior) หมายถึง การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหาให้ได้มาแล้วซึ่งการใช้สินค้าและบริการ ทั้งนี้หมายรวมถึง กระบวนการตัดสินใจ และการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวกับการซื้อและการใช้สินค้า

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมซึ่งผู้บริโภคทำการค้นหา การซื้อ การใช้การประเมินผล การใช้สอยผลิตภัณฑ์และบริการ ซึ่งคาดว่าจะสนองความต้องการของเขาหรือการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจ และการกระทำของคนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อและการใช้สินค้าการวิเคราะห์ พฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการค้นหาหรือวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมซื้อและการใช้ของผู้บริโภค เพื่อทราบถึงลักษณะความต้องการและพฤติกรรมซื้อและการใช้ของผู้บริโภค ได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้นจึงสามารถสรุปแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคได้ว่าพฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การเรียนรู้หรือรับรู้สิ่งที่ต้องการ สืบค้นข้อมูลจากตัวเองหรือบุคคลอื่น นำมาพิจารณาถึงความต้องการที่แท้จริงของตนเองจนตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ

ทฤษฎีประชากรศาสตร์

อัจจิมา เศรษฐบุตร (2549) กล่าวว่า iva พฤติกรรมซื้อของผู้บริโภคได้รับอิทธิพลจากลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างๆ ได้แก่ เพศอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นต้น

อดุลย์ จาตุรงค์กุล (2551) กล่าวว่า iva ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ เพศลักษณะของครอบครัว การศึกษา รายได้ เป็นต้น มีความสำคัญต่อการตลาดเพราะเกี่ยวข้องกับอุปสงค์ (Demand) ในสินค้าทั้งหมด ลักษณะทางประชากรศาสตร์ชี้ให้เห็นถึงการเกิดขึ้นของตลาดใหม่ และตลาดอื่นจะหมดไปหรือลดความสำคัญลง ลักษณะประชากรศาสตร์ ที่สำคัญได้แก่ อายุ เพศ การศึกษาและรายได้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ซึ่งได้แก่ อายุ เพศ ขนาดและสภาพครอบครัว รายได้ อาชีพ การศึกษาเป็นเกณฑ์ที่นิยมใช้ในการแบ่งส่วนตลาด ลักษณะด้านประชากรศาสตร์เป็นลักษณะที่สำคัญและสถิติที่วัดได้ช่วยกำหนดตลาดเป้าหมาย ในขณะที่ลักษณะด้านจิตวิทยาและสังคมวัฒนธรรมช่วยอธิบายถึงความคิดและความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมายเท่านั้น ลักษณะด้านประชากรศาสตร์สามารถเข้าถึงและมีประสิทธิผลต่อการกำหนดตลาดเป้าหมายรวมทั้งง่ายต่อการวัดมากกว่าตัวแปรอื่น

จากทฤษฎีประชากรศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่า อายุ เพศ ลักษณะครอบครัว รายได้ อาชีพ สถานภาพ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ย่อมมีความแตกต่างกัน ในความคิดและการตัดสินใจซื้อ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัชดา เบญจรัตน์นันท์ (2550) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รายได้ประเภทของผลิตภัณฑ์ มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ ลักษณะภายนอก บรรจุภัณฑ์ ราคา และช่องทางการจำหน่ายมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริม เพศ อายุ และการส่งเสริมการขาย ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริม ผู้วิจัยแนะว่าผู้ผลิตควรให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐาน มีจรรยาบรรณในการโฆษณาส่งเสริมการขาย รวมทั้งกำหนดราคาให้มีความสมเหตุสมผล

ธนภูมิ อดิเวทิน (2550) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้อาหารเสริม พบว่า มีการบริโภคทุกเพศทุกวัยแนวโน้มจะเป็นเพศหญิงผู้บริโภคส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาค่อนข้างดี จึงมีการเอาใจใส่ในสุขภาพและสาเหตุที่บริโภคคือเพื่อสุขภาพและบำรุงร่างกายให้ได้รับสารอาหารที่ครบถ้วนบางส่วนเพื่อบำรุงผิวพรรณเพื่อความงามและป้องกันรักษาโรคการตัดสินใจบริโภคผลิตภัณฑ์จะมาจากคำแนะนำจากการบอกต่อๆ กันถึงผลดีที่เกิดขึ้นและจากแผนพับโฆษณาการบริโภคผลิตภัณฑ์จะพิจารณาจากผลิตภัณฑ์ที่คนขายหรือเภสัชกรแนะนำ

ไพฑูรย์ สุขวงษ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้อาหารเพื่อสุขภาพในจังหวัดจันทบุรี จากกลุ่มตัวอย่าง 200 ตัวอย่าง โดยวิธีการใช้แบบสอบถาม พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท/ห้างร้าน มีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 2-4 คน มีรายได้เฉลี่ย/เดือน ประมาณ 25,001-30,000 บาท ผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพประเภทผัก/ผลไม้ ส่วนใหญ่บริโภคในมือเย็น สถานที่เลือกซื้อจากร้านค้าในห้างสรรพสินค้า และปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคคือ เรื่องคุณค่าทางโภชนาการ รองลงมาคือปัญหาเรื่องการหาค่าของอาหาร ปัญหาของผู้บริโภค คืออาหารเพื่อสุขภาพมีราคาแพง รองลงมาคือหาซื้อได้ยาก ผู้บริโภคส่วนใหญ่จึงต้องการให้มีการปรับปรุงในเรื่องราคา และการกระจายสถานที่จำหน่ายให้มากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่เคยซื้ออาหารเสริมที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เท่ากับ 400 คน ด้วยการใช้สูตรของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ในการคำนวณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำผลที่ได้หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.816 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับการอธิบายผลการศึกษานี้ในเรื่องต่อไปนี้

- ตัวแปรด้านข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน สถานภาพ และประสบการณ์การบริโภคอาหารเสริมที่เป็นข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์แบบนามบัญญัติ เนื่องจากไม่สามารถวัดเป็นมูลค่าได้ และอายุ ที่เป็นข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์แบบเรียงลำดับที่ผู้วิจัยต้องการบรรยายเพื่อให้ทราบถึงจำนวนตัวอย่างจำแนกตามคุณสมบัติเท่านั้น ดังนั้น สถิติที่เหมาะสม คือ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

- ตัวแปรด้านปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาด เป็นข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์แบบอันดับ เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนให้แต่ละระดับ ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทราบค่าเฉลี่ยคะแนนของแต่ละระดับความคิดเห็นของตัวอย่าง สถิติที่ใช้จึงได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอ้างอิง ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงอ้างอิง สำหรับการอธิบายผลการศึกษานี้ในเรื่องต่อไปนี้

- การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ในลักษณะของการส่งผลต่อกันระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัว ได้แก่ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือน ที่เป็นตัวแปรอิสระที่ใช้มาตรวัดนามบัญญัติ กับกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่ใช้มาตรวัดอันดับ

- การวิเคราะห์เพื่อทดสอบปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ด้านการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ที่เป็นตัวแปรอิสระที่ใช้มาตรวัดแบบอันดับ กับตัวแปรตาม คือ กระบวนการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมใช้มาตรวัดอันดับ และเพื่อทดสอบถึงความแตกต่างที่ตัวแปรอิสระดังกล่าวแต่ละตัวมีต่อตัวแปรตาม

- นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือการอธิบายลักษณะทั่ว ๆ ไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยการนำเสนอเป็นตาราง ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ในการทดสอบสมมติฐาน เนื่องจากตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์มากกว่า 3 ตัวแปรและลักษณะข้อมูลเป็นการให้ น้ำหนักคะแนน ผู้วิจัยจึงใช้สถิติ t-Test, One way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐานและทำการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยใช้สถิติ Multiple Linear Regression Analysis โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไป สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 327 คน (ร้อยละ 81.75) มีอายุอยู่ในช่วง 20 – 30 ปี จำนวน 325 คน (ร้อยละ 81.25) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 86.75) มีระดับวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 248 คน (ร้อยละ 62) ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา จำนวน 140 คน (ร้อยละ 35) มีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 145 คน (ร้อยละ 36.25) มีประสบการณ์ในการเลือกซื้ออาหารเสริม จำนวน 340 คน (ร้อยละ 85)

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

การวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือทางสถิติในการทดสอบสมมติฐาน คือ Independent Sample t-test และ One Way ANOVA ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียด ดังนี้

สมมติฐาน	สถิติ	ผลการทดสอบ
เพศ	t-Test	ยอมรับ
อายุ	F-Test	ยอมรับ
สถานภาพ	F-Test	ปฏิเสธ
การศึกษา	F-Test	ยอมรับ
อาชีพ	F-Test	ยอมรับ
รายได้ต่อเดือน	F-Test	ยอมรับ
ประสบการณ์	F-Test	ปฏิเสธ

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

การวิเคราะห์ตามสมมติฐาน 2 ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ประกอบด้วยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือทางสถิติในการทดสอบสมมติฐาน คือ Multiple Linear Regression Analysis ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียด ดังนี้

สมมติฐาน	สถิติ	ผลการทดสอบ
ด้านผลิตภัณฑ์	MRA	ปฏิเสธ
ด้านราคา	MRA	ปฏิเสธ
ด้านการจัดจำหน่าย	MRA	ยอมรับ
ด้านการส่งเสริมการตลาด	MRA	ยอมรับ

การอภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่องปัจจัยมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ผลการวิจัยโดยรวม พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจจิมา เศรษฐบุตร (2549) กล่าวว่าไว้ว่า พฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคได้รับอิทธิพลจากลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ เจริญรัตน์ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ซึ่งได้แก่ อายุ เพศ ขนาดและสภาพครอบครัว รายได้ อาชีพ การศึกษาเป็นเกณฑ์ที่นิยมใช้ในการแบ่งส่วนตลาด ลักษณะด้านประชากรศาสตร์เป็นลักษณะที่สำคัญและสถิติที่วัดได้ช่วยกำหนดตลาดเป้าหมาย ในขณะที่ลักษณะด้านจิตวิทยาและสังคมวัฒนธรรมช่วยอธิบายถึงความคิดและความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมายเท่านั้น ลักษณะด้านประชากรศาสตร์สามารถเข้าถึงและมีประสิทธิผลต่อการกำหนดตลาดเป้าหมายรวมทั้งง่ายต่อการวัดมากกว่าตัวแปรอื่น และสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของศิวพร สุวิษานรากุล (2546) ที่ศึกษาเรื่องบทบาทของกระบวนการยอมรับสินค้าของผู้บริโภคกับระดับการทดลองใช้สินค้าของผู้บริโภคในผลิตภัณฑ์อาหารเสริม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องปัจจัย จากทฤษฎีประชากรศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่า อายุ เพศ ลักษณะครอบครัว รายได้ อาชีพ และสถานภาพ ที่แตกต่างกันย่อมมีความแตกต่างกัน ในความคิดและการตัดสินใจซื้อ

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ขอมรับและสอดคล้องกับสมมติฐาน ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ที่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสรี วงษ์มณฑา (2542) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด คือ การตอบสนองต่อ กลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการต่อสินค้า จำหน่ายในราคาที่เหมาะสมต่อสินค้า ผู้บริโภคมีความต้องการเพราะฉะนั้นผู้บริโภคจะยอมจ่ายเมื่อคุ้มค่าต่อสินค้า และมีการกระจายสินค้าอย่างทั่วถึงที่ เหมาะสำหรับผู้บริโภคในการหาซื้อ และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของเพยาว์ สมหมาย (2551) ศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้ออาหารเสริมเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร จากตัวอย่างการสุ่ม 300 ตัวอย่าง พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 70) อายุ 30-35 ปี (ร้อยละ 31.70) สถานภาพโสด (ร้อยละ 51) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 58.70) อาชีพพนักงานเอกชน (ร้อยละ 58) และส่วนใหญ่รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท (ร้อยละ 44.30) พฤติกรรมกรดูแลสุขภาพและการบริโภคอาหารเสริมเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 68.70 สนใจและดูแลสุขภาพในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44 วิถีดูแลสุขภาพโดยทางอาหาร 3 มื้อ คิดเป็นร้อยละ 23.35 และปัจจัยของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารเสริมเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในระดับมาก พิจารณาด้านผลิตภัณฑ์ แต่ถ้ามองในด้านการจัดจำหน่ายมีผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษา เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล พบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ ประกอบด้วย 2 ด้าน ดังนี้ ด้านการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการจัดจำหน่าย เป็นปัจจัยด้านแรกของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์อาหารเสริมต้องให้ความสำคัญ จึงต้องให้ความสนใจในเรื่องการอำนวยความสะดวกในด้านการจัดจำหน่าย เช่น สถานที่และช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ควรเป็นสถานที่ที่ผู้บริโภคสามารถหาซื้อได้ง่าย มีการเดินทางที่สะดวก และเห็นควรให้ผู้ประกอบการได้ให้ความสำคัญกับการจำหน่ายในซูเปอร์มาร์เก็ต เนื่องจากความเร่งรีบของชีวิตประจำวัน ผู้บริโภคจะอาศัยเข้าซูเปอร์มาร์เก็ต เนื่องจากความสะดวก สินค้าที่วางจำหน่ายมีให้เลือกหลากหลาย, การจัดเรียงสินค้าเป็นหมวดหมู่ค้นหาได้ง่าย รวมถึงบรรยากาศของสถานที่จัดให้มีความน่าซื้อเพิ่มขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ซึ่งถ้ามีคุณสมบัติบางอย่างที่เหนือกว่าคู่แข่ง อาจจะทำให้ผู้บริโภคมีการตัดสินใจซื้อง่ายขึ้น

2. ด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านนี้ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารเสริมของผู้บริโภค ซึ่งที่ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์อาหารเสริมต้องให้ความสำคัญ เห็นควรให้ผู้ประกอบการเลือกใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สามารถเข้าถึงตัวผู้บริโภคได้มากที่สุด เช่น การโฆษณาทางโทรทัศน์ วิทยุ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ หรืออาจจะจัดกิจกรรมการส่งเสริมการขายอื่นๆ เช่น มีการจัดโปรโมชั่นร่วมกับสินค้าอื่นๆ, มีการแจกของสมนาคุณ, มีการจัดโชว์สินค้าในร้านค้าให้มองเห็นชัดเจน เป็นต้น เพื่อให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้ออาหารเสริมเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น และรวมถึงผู้ประกอบการจัดอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พนักงานมีความรู้และการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเหมือนกันหมด ทุกหน่วยที่ส่งพนักงานขายไปประจำอยู่ เนื่องจากพนักงานขายเป็นเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่ดีของบริษัททางหนึ่ง

เพราะรับและส่งข้อมูลให้กับลูกค้าได้โดยตรง รวมถึงสามารถนำปัญหาที่พบกับผู้บริโภคมานำเสนอให้กับบริษัทได้โดยตรงอีกด้วย ซึ่งถ้าหากมีการทำกิจกรรมการอบรมพนักงานเหล่านี้ และทำกิจกรรมส่งเสริมการตลาดอย่างต่อเนื่อง ก็จะทำให้มีปริมาณการซื้อเพิ่มขึ้น จาก 3 - 4 ชั้น เพิ่มเป็นอีกเท่าตัว เพราะจะทำให้สามารถเข้าถึงความต้องการของผู้บริโภคได้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์อาหารเสริม ต้องพัฒนาและปรับปรุงปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดในทุก ๆ ด้าน ให้อยู่ในมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความสอดคล้องกันในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งผลให้เกิดการกลับมาซื้อผลิตภัณฑ์ซ้ำ ผู้บริโภคเลือกซื้ออาหารเสริมเพราะความมั่นใจในยี่ห้อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีของผลิตภัณฑ์และอยากแนะนำบุคคลอื่น และกระตุ้นการตัดสินใจซื้อมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาส่วนประสมการตลาดกับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค ทุกๆ 6 เดือน เพื่อให้ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพเศรษฐกิจสังคม การเมืองได้ตลอดเวลา รวมทั้งเพิ่มการศึกษาในหัวข้อที่ไม่ได้ศึกษาในครั้งนี้อาจจะศึกษาในบางประเด็นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อสุขภาพและอาจศึกษาเปรียบเทียบกับผู้ประกอบการรายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อสุขภาพ เพื่อปรับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจต่อไป

2. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่จะส่งผลถึงพฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อจะได้้นำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนาและปรับปรุงทำให้ผู้บริโภคได้รับความคุ้มค่าในการบริโภคผลิตภัณฑ์มากที่สุด และสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้กับบริษัทให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะการสัมภาษณ์ควบคู่กับแบบสอบถาม ซึ่งจะช่วยให้การแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูลมีลักษณะที่ถูกต้องและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพียงด้านเดียวยังเป็นข้อจำกัด สำหรับการวิเคราะห์ผลที่ได้รับในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ธนภูมิ อดิเวทิน.(2550). พฤติกรรมการใช้อาหารเสริมสุขภาพ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาการบริหาร, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รัชดา เบญจรัตน์านนท์.(2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร.

วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตร์). กรุงเทพมหานคร:

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิวพร สุวิธานรากุล. (2546). วิจัยเรื่องบทบาทของกระบวนการยอมรับสินค้าของผู้บริโภคกับระดับ

การทดสอบซื้อสินค้าของผู้บริโภคในผลิตภัณฑ์อาหารเสริม.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัท ชีระฟิล์ม และ ไชเท็กซ์ จำกัด.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บริษัท ชีระฟิล์ม และ ไชเท็กซ์ จำกัด.

พเยาว์ สมหมาย. (2551). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้ออาหารเสริมเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร.

- ไพฑูรย์ สุขวงษ์. (2550). พฤติกรรมการซื้ออาหารเพื่อสุขภาพในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (2551). คำชี้แจงในการขออนุญาตผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). การวางแผนการตลาด. กรุงเทพฯ: ชีระฟิล์ม และ ไซเท็กซ์.
- วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ. (2552). การบริหารการตลาด. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ. (2552). กลยุทธ์การจัดการตลาดบริการ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อัจจิมา เศรษฐบุตร. (2549). จิตวิทยาและการบริหารการตลาด. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อดุลย์ จาตุรงคกุล. (2545). พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Kotler, P. (2003). Marketing management. New Jersey: Prentice-Hall. : McGraw – Hill.
- Wong, D. L., & Perry, S. E.(2002). Maternal Child Nursing Care. St. Louis: Mosby-Year Book.

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและความตั้งใจที่จะลาออกจากราชการ :

กรณีศึกษา บริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท จำกัด

RELATIONSHIP BETWEEN JOB SATISFACTION AND STAFF TURNOVER INTENTION:

A CASE STUDY OF SMART TECH AND MAT CO., LTD.

กฤษรา อภิญญาอุปถัมภ์¹ และ ดร.อนุฉัตร ชำของ²

¹ ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย email: kapinya.th@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและความตั้งใจที่จะลาออกจากราชการ : กรณีศึกษา บริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท จำกัด ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความพึงพอใจในงาน (2) ระดับความตั้งใจลาออกจากราชการ และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับความตั้งใจที่จะลาออกจากราชการของพนักงานบริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท แบบสอบถามเก็บโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากพนักงานของบริษัทฯที่ยังคงสภาพการเป็นพนักงานทั้งสิ้น 118 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่าพนักงานมีระดับความพึงพอใจในการทำงานในระดับค่อนข้างสูง พนักงานมีระดับความตั้งใจที่จะลาออกจากราชการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่พนักงานมีพฤติกรรมการลาออกคือจะลาออกเมื่อมีงานอื่นรองรับ ปัจจัยด้านสภาพการทำงาน และด้านชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัวมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจลาออกซึ่งแบ่งตามรูปแบบพฤติกรรมการลาออก 3 แบบ คือ (1) พฤติกรรมการลาออกทันทีของพนักงาน โดยไม่มีการแจ้ง (2) พฤติกรรมการหางานใหม่หรือโอกาสการเลื่อนตำแหน่งก่อนการลาออก และ (3) พฤติกรรมด้านอื่นๆ เช่น มาสาย ขาดงานโดยไม่ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, ความตั้งใจลาออกจากราชการ, พฤติกรรมการลาออก

ABSTRACT

This study of the relationship between job satisfaction and staff turnover intention: A case study of Smart Tech And Mat Co., Ltd. has the objective to find; (1) An employee level of job satisfaction (2) The level of staff turnover intentions and (3) The relationships between job satisfaction and staff turnover intention. Questionnaires were collected by purposive sampling from 118 current employees. Statistics used were Mean, SD and Pearson's Correlation Coefficient. The results reveal that employee has job satisfaction levels rank quite high. The staff turnover intension was measured as medium. Most employees have quit behavior that they would not leave unless they had other work guaranteed first. Factor in "Working conditions" and "employee's personal life", all have an effect on staff turnover intention categorized in 3 types of quit behavior; (1) The immediate resignation behavior of an employee without notice. (2) The behavior to find new work or promotional opportunities before resignation.(3)

The other behavior, such as being late or absent from work unrelated to sickness with the statistical significance level of 0.05 ($p < 0.05$)

Keywords: Job Satisfaction, Turnover Intention, Quit Behavior

1. บทนำ

การหมุนเวียนของพนักงานเป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ องค์กรจะเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืนนอกจากวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนของผู้มาแล้ว ฟันเฟืองเล็กๆที่มีส่วนสำคัญในการช่วยกันขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ คือ พนักงาน พนักงานคือภาพลักษณ์ขององค์กร และเป็นทรัพยากรที่มีค่า การลาออกของพนักงานทำให้องค์กรเสียหายทั้งทางตรง คือ ค่าใช้จ่ายในการบริหารทรัพยากรบุคคล การฝึกอบรม และการเสียดายทางอ้อม คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากงานเสียหายอันเนื่องจากพนักงานใหม่ซึ่งขาดประสบการณ์ ดังนั้นเพื่อรักษาธุรกิจให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและควบคุมต้นทุน องค์กรควรคำนึงถึงการรักษาพนักงานและลดอัตราการลาออก โดยทั่วไปพบว่าอัตราการลาออกที่สูง เกิดจากพนักงานไม่พึงพอใจในงานที่ทำ และอาจก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อพนักงานคนอื่นๆให้ลาออกจากงานตามกันด้วย (Louden, 2012)

การวัดความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) นั้นสามารถวัดทัศนคติและพฤติกรรมของพนักงานได้ (Solnet, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Rogers, Clow, & Kash (1994) ดังนั้น ยิ่งพนักงานมีความพึงพอใจในงานมากเท่าไร ก็จะยิ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในลูกจ้างเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ความพึงพอใจในงานเป็นปัจจัยที่สำคัญทั้งจิตวิทยา พฤติกรรมองค์กร และทรัพยากรมนุษย์ มีทฤษฎีหลากหลายทฤษฎีที่พยายามอธิบายถึงความพึงพอใจในงาน ซึ่งอาจนิยามได้ว่าเป็นอารมณ์หรือความรู้สึกของพนักงานที่ประเมินคุณค่าของตนเองต่องานที่ทำ (Ishani, 2015)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและความตั้งใจที่จะลาออกจากงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่าปัจจัยความพึงพอใจด้านต่าง ๆ นั้นมีอิทธิพลต่อความตั้งใจลาออกของพนักงานหรือไม่อย่างไร ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยสามารถเป็นแนวทางเพื่อกำหนดนโยบายและแผนในการลดปัญหาการลาออกของพนักงาน ลดค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไปจากการรับพนักงานใหม่ และเพื่อให้บริษัทเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน สร้างยอดขายเพิ่มมากขึ้นเมื่ออัตราการลาออกของพนักงานลดลง จึงนำไปสู่กรอบแนวคิดการวิจัย ตามรูปที่ 1 โดยอ้างอิงแนวคิดความพึงพอใจในงานของ Herzberg and Synderman (1993) ซึ่งสรุปว่ามี 2 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivating Factor) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ปัจจัยย่อย ที่ส่งผลทางบวกต่อความพึงพอใจในงาน ได้แก่ ความสำเร็จในงาน (Achievement) การยอมรับนับถือ (Recognition) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work Itself) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และความก้าวหน้าในงาน (Advancement) และปัจจัยอนามัยหรือปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factor) ซึ่งแบ่งเป็น 9 ปัจจัยย่อย ที่ส่งผลให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน ได้แก่ นโยบายและการบริหารงาน (Company Policy and Administration) โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Possible of Growth) สัมพันธภาพในการทำงาน (Interpersonal Relationship) เงินเดือนและสวัสดิการ (Salary) สถานะทางอาชีพ (Professional Status) ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว (Factors in Personal Life) ความมั่นคงในงาน (Job Security) สภาพการทำงาน (Working Condition) การปกครอง บังคับบัญชา (Supervision)

Technical) และความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของ Mowday et al. (1982) ซึ่งกล่าวว่าความตั้งใจที่จะลาออกจากงานนั้นสามารถแสดงออกทางพฤติกรรมได้ 3 ลักษณะ คือ (1) พฤติกรรมการลาออกโดยตรง หมายถึง พฤติกรรมที่พนักงานนั้นจะตัดสินใจลาออกจากงานโดยทันที เมื่อเกิดความรู้สึกที่ต้องการจะลาออกจากงาน แม้ยังไม่มีทางเลือกอื่นรองรับ (2) พฤติกรรมการค้นหาทางเลือก หมายถึง เมื่อพนักงานเกิดความรู้สึกที่ต้องการจะลาออกจากงาน พนักงานจะค้นหาทางเลือกอื่นมารองรับหลังลาออกจากองค์กรเดิม เช่น การหาที่ทำงานใหม่ ซึ่งโอกาสในการค้นหาทางเลือกนั้นอาจแตกต่างกันไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล และสภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น และ (3) พฤติกรรมด้านอื่น หมายถึง พนักงานที่ยังคงไม่ลาออกจากองค์กร แต่จะมีพฤติกรรมด้านอื่นๆ ในทางลบขึ้นแทน เช่น การมาทำงานสาย การขาดงาน ความเฉื่อยชาในการทำงาน หรือการใช้สารเสพติด หรือหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น เพื่อลดความขัดข้องใจอันเกิดจากการที่ไม่สามารถลาออกจากองค์กรปัจจุบันได้

ตัวแปรต้นที่ศึกษา

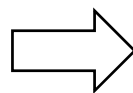
ข้อมูลเชิงปริมาณ : ความพึงพอใจในงาน

- ความสำเร็จในงาน
- การยอมรับนับถือ
- ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ
- ความรับผิดชอบ
- ความก้าวหน้าในงาน
- นโยบายและการบริหารงาน
- โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต
- สัมพันธภาพในการทำงาน
- เงินเดือน และสวัสดิการ
- สถานะทางอาชีพ
- ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว
- ความมั่นคงในงาน
- สภาพการทำงาน
- การปกครอง บังคับบัญชา

ตัวแปรตาม :

ข้อมูลเชิงปริมาณ : ความตั้งใจที่จะลาออกจากงาน

- พฤติกรรมการลาออกโดยตรง
- พฤติกรรมการค้นหาทางเลือก
- พฤติกรรมด้านอื่น

รูปที่ 1 แผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในงานของพนักงานบริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท
2. เพื่อศึกษาระดับความตั้งใจลาออกของพนักงานบริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจในงานกับความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงานบริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ พนักงานบริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท จำกัดที่ยังคงสภาพการเป็นพนักงานของบริษัท ณ ช่วงเวลาของการทำวิจัย จากข้อมูล ณ 31 มกราคม 2560 มีจำนวนพนักงานรวมทั้งสิ้น 118 คน และกลุ่มตัวอย่าง โดยการอ้างอิงถึงตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง $n = 92$ คน โดยมีความคลาดเคลื่อน (Margin of Error) ในระดับ $\pm 5\%$ ภายใต้ระดับความเชื่อมั่น (Confidence Level) ที่ 95%

ตัวแปรในการศึกษา มีทั้งตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

ตัวแปรต้น คือ ความพึงพอใจในงาน ซึ่งประกอบด้วย ความสำเร็จในงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในงาน นโยบายและการบริหารงาน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต สัมพันธภาพในการทำงาน เงินเดือนและสวัสดิการ สถานะทางอาชีพ ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว ความมั่นคงในงาน สภาพการทำงาน และการปกครอง บังคับบัญชา

ตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจที่จะลาออกจากงาน ซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมการลาออกโดยตรง พฤติกรรมการค้นหาทางเลือก และพฤติกรรมด้านอื่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านความพึงพอใจในงาน และส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความตั้งใจที่จะลาออกจากงาน ซึ่งแบบสอบถามถูกพัฒนามาจากงานวิจัยของสินีนาฏ ขาวตระการ (2552) เป็นมาตรวัดแบบ Likert scale 5 ระดับ ซึ่งเป็นการวัดข้อมูลแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) และได้กำหนดค่าของการประเมินความสำคัญ คือ 5 ระดับ คือ 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 = เห็นด้วย 3 = เฉยๆ 2 = ไม่เห็นด้วย 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยผู้วิจัยนำมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 40 คน ผลวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.908

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บแบบสอบถาม โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรคือพนักงานของบริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท จำกัด ที่ยังคงสภาพการเป็นพนักงานทั้งหมด ณ ช่วงเวลาของการทำวิจัย รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 118 ชุด โดยทำการเก็บแบบสอบถามมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ ($n = 92$ คน)

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ สถิติเชิงพรรณนา (ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และสถิติวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

4. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ระดับความพึงพอใจในงาน พบว่า พนักงานบริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท จำกัด มีระดับความพึงพอใจในการทำงานในระดับค่อนข้างสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านความรับผิดชอบ และด้าน

สัมพันธภาพในการทำงาน นั้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันทั้ง 2 ด้านที่ 3.76 ส่วนระดับความพึงพอใจ 3 ด้าน คือ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพการทำงาน และด้าน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคตมีระดับความพึงพอใจในงานต่ำที่สุด 3 อันดับ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณาเพื่อยกระดับความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร และลดความไม่พึงพอใจซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจที่จะลาออกจากงานของพนักงาน โดยนำข้อมูลไปปรับปรุงในแผนการบริหารทรัพยากรบุคคล ดังนี้

1.1 ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ควรมีการปรับปรุงโดยการหาข้อมูลเปรียบเทียบค่าแรงงานในตลาด เพื่อตรวจสอบว่าค่าแรงที่ทางบริษัทฯ จ่ายให้แก่พนักงานในปัจจุบันนั้นอยู่ในอัตราที่เหมาะสมหรือไม่ ถ้าต่ำกว่าค่าแรงงานของตลาด จึงควรพิจารณาปรับเพิ่มตามความเหมาะสม และจัดหาสวัสดิการที่บริษัทส่วนใหญ่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน ไม่มี คือ การประกันสุขภาพกลุ่มของพนักงาน และจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้แก่พนักงาน โดยอัตราเงินที่ทางบริษัทฝากให้ นั้นจะจัดเพิ่มขึ้นตามจำนวนปีอายุงาน

1.2 ด้านสภาพการทำงาน เนื่องจากพื้นที่ปฏิบัติงานปัจจุบันเป็นพื้นที่เช่า ทำให้อาคารและห้องสุขาไม่อยู่ในสภาพที่ดีนัก ทั้งนี้ทางบริษัทฯ ได้ซื้อพื้นที่โรงงานใหม่และอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง ดังนั้นในระหว่างนี้ จึงควรมีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น เช่น ห้องสุขาสำหรับลูกค้าและพนักงานก่อน

1.3 ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ควรมีการส่งเสริมพนักงานให้ได้รับการอบรมในความรู้เฉพาะทางตามประเภทของงานที่ปฏิบัติ และควรมี career path ที่ชัดเจน โดยระบุอัตราความความหน้าของตำแหน่งงาน หรือ เงินเดือนอย่างชัดเจน และมีการประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการทำงาน จากมากไปน้อย

ตัวแปร : ความพึงพอใจในงาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความรับผิดชอบ	3.76	0.568	ค่อนข้างสูง
2. ด้านสัมพันธภาพในการทำงาน	3.76	0.604	ค่อนข้างสูง
3. ด้านความสำเร็จในงาน	3.75	0.485	ค่อนข้างสูง
4. ด้านสถานะทางอาชีพ	3.70	0.642	ค่อนข้างสูง
5. ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	3.63	0.565	ค่อนข้างสูง
6. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว	3.57	0.673	ค่อนข้างสูง
7. ด้านความมั่นคงในงาน	3.50	0.608	ค่อนข้างสูง
8. ด้านนโยบายและการบริหารงาน	3.49	0.655	ค่อนข้างสูง
9. ด้านการยอมรับนับถือ	3.48	0.463	ค่อนข้างสูง
10. ด้านการปกครองบังคับบัญชา	3.44	0.740	ค่อนข้างสูง
11. ด้านความก้าวหน้าในงาน	3.38	0.615	ปานกลาง
12. ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต	3.29	0.555	ปานกลาง
13. ด้านสภาพการทำงาน	3.24	0.698	ปานกลาง
14. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	3.07	0.746	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.51	0.428	ค่อนข้างสูง

2. ระดับความตั้งใจลาออก พบว่า ระดับความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพนักงานบริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.632 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า พนักงานมีความต้องการออกไปทำธุรกิจส่วนตัวในระดับค่อนข้างสูง มีค่าเฉลี่ย 3.48 ดังนั้นจึงควรมีการสัมภาษณ์ระหว่างทำงาน (Interim Interview) กับพนักงานที่มีผลงานโดดเด่นซึ่งถูกจัดกลุ่มว่าเป็นพนักงานที่องค์กรต้องการ เพื่อต่อยอดเรื่องการรักษาคนเก่งในบริษัท (Talent Retention) และเป็นการพัฒนาจุดแข็งของบริษัทต่อไป

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมลาออกของพนักงานโดยอ้างอิงข้อมูลประวัติการขาด/ลา/มาสายของพนักงานในปี 2559 จากแผนกบุคคล ผู้วิจัยจำแนกรูปแบบพฤติกรรมลาออกโดยตรงจากจำนวนพนักงานที่ลาออกใน 1 เดือนให้หลังจากการเก็บแบบสอบถาม รูปแบบพฤติกรรมค้นหาทางเลือจากพนักงานที่มีประวัติการขาด/ลา/มาสายระหว่าง 0.1% - 10.0% และรูปแบบพฤติกรรมด้านอื่นจากพนักงานที่มีการขาด/ลา/มาสายมากกว่า 10.1% ขึ้นไป การศึกษาพบว่า พนักงานบริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ แมท จำกัด มีระดับความตั้งใจที่จะลาออกจากงานในระดับปานกลาง ที่ร้อยละ 45.76 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมลาออก พบว่า พนักงานที่มีพฤติกรรมลาออกโดยตรง ส่วนใหญ่มีระดับความตั้งใจที่จะลาออกจากงานในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับพนักงานที่มีพฤติกรรมค้นหาทางเลือก อาจเนื่องจากพนักงานยังคงเกิดความลังเลในการเลือกที่จะคงอยู่หรือลาออกจากรบริษัท ส่วนพนักงานที่มีพฤติกรรมด้านอื่นๆส่วนใหญ่มีระดับความตั้งใจที่จะลาออกจากงานในระดับค่อนข้างต่ำ อาจเนื่องจากพนักงานไม่สามารถค้นหาทางเลือกที่ตนปรารถนาได้ หรือมีทางเลือกน้อยจึงยังคงไม่ลาออกจากงาน

ตารางที่ 2 ระดับความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของแต่ละพฤติกรรมลาออก

ระดับความตั้งใจที่จะลาออกจากงาน	พฤติกรรมลาออก						สุทธิจำนวน	ร้อยละ
	ลาออกโดยตรง		ค้นหาทางเลือก		ด้านอื่นๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ต่ำ	3	27.27	4	5.33	3	9.38	10	8.47
ค่อนข้างต่ำ	3	27.27	32	42.67	16	50.00	51	43.22
ปานกลาง	4	36.36	38	50.67	12	37.50	54	45.76
ค่อนข้างสูง	0	0.00	1	1.33	1	3.13	2	1.70
สูง	1	9.09	0	0.00	0	0.00	1	0.85
	11	100	75	100	32	100	118	100

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจในงานกับความตั้งใจที่จะลาออกจากงานเมื่อแบ่งตามพฤติกรรมลาออกของพนักงาน 3 ด้าน พบว่า ด้านสภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมลาออกโดยตรงในทิศทางตรงกันข้าม โดยมีค่าสหสัมพันธ์ r เท่ากับ -0.226 และด้านชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับพฤติกรรมค้นหาทางเลือก ($r = -0.214$) และพฤติกรรมด้านอื่น ($r = -0.226$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากการศึกษาที่พบว่า พนักงานบริษัท สมาร์ท เทคโนโลยี จำกัด มีความพึงพอใจในการทำงานด้านสภาพการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยพนักงานมีความรู้สึกว่าสถานที่และอุปกรณ์ในบริษัทฯ เนื่องกับการทำงานในระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานด้านสภาพการทำงานกับความตั้งใจที่จะลาออกจากการงาน ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบนั้นสามารถอธิบายได้ว่า พนักงานที่มีความพึงพอใจในการทำงานด้านสภาพการทำงานเพิ่มขึ้น พนักงานจะมีความตั้งใจลาออกจากการงานน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chun-Chang Lee และคณะ (2012) ที่พบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงาน (work environment) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจในการทำงาน และสอดคล้องกับ Masum .,et al. (2016) ที่พบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานส่งผลต่อการทำงานของพนักงานและเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงาน ดังนั้น บริษัทฯ ควรมีการปรับปรุงทัศนคติในการทำงาน แสวงหบุคคลควรมีการส่งเสริมการทำกิจกรรม 5ส โดยให้พนักงานมีส่วนร่วมในการดูแลความสะอาดในอาณาบริเวณแผนกของตน และให้มีการตรวจเช็คอุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงานของตนให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

และจากการศึกษาที่พบว่าพนักงานบริษัท สมาร์ท เทคโนโลยี จำกัด มีความพึงพอใจในการทำงานด้านชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัวอยู่ในระดับค่อนข้างสูง หมายความว่า พนักงานส่วนใหญ่สามารถทำงานได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ส่วนตัว หรือกระทบต่อครอบครัว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานด้านชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัวกับความตั้งใจที่จะลาออกจากการงาน ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบนั้นสามารถอธิบายได้ว่า พนักงานที่มีความพึงพอใจในการทำงานด้านสภาพการทำงานเพิ่มขึ้น พนักงานจะมีความตั้งใจลาออกจากการงานน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Hom & Kinicki (2001) ที่พบว่าสมดุลชีวิตการทำงาน (work life balance) มีอิทธิพลต่อการลาออกจากการงานของพนักงาน โดยเมื่อพนักงานทำงานมากเกินไปจนไม่มีเวลาให้กับครอบครัว จะส่งผลให้พนักงานมีแนวโน้มที่จะลาออกจากการงาน ดังนั้น บริษัทฯ จึงควรมีการจัดตารางเวลางานเพื่อหมุนเวียนพนักงานในกรณีที่มีการเปิดการทำงานล่วงเวลา

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับความตั้งใจที่จะลาออกจากการงานซึ่งแบ่งตามพฤติกรรมการลาออก 3 รูปแบบ

ตัวแปรอิสระ	พฤติกรรมการลาออก								
	แบบตั้งใจแล้วลาออกทันที			แบบหาที่รองรับก่อนลาออก			แบบไม่ลาออกแต่มีพฤติกรรมขาด/ลา/มาสาย		
	r	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	r	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	r	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
: ความพึงพอใจ									
1.ความสำเร็จในงาน	0.031	0.735	x	0.042	0.650	x	-0.066	0.476	x
2.การยอมรับนับถือ	-0.043	0.646	x	0.009	0.926	x	0.019	0.841	x
3. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	-0.050	0.588	x	-0.036	0.701	x	0.072	0.440	x
4.ความรับผิดชอบ	-0.042	0.654	x	0.015	0.875	x	0.011	0.902	x
5.ความก้าวหน้าในงาน	-0.018	0.847	x	-0.019	0.835	x	0.033	0.725	x

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับความตั้งใจที่จะลาออกจากงาน
ซึ่งแบ่งตามพฤติกรรมการลาออก 3 รูปแบบ (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ : ความพึงพอใจ	พฤติกรรมการลาออก								
	แบบตั้งใจแล้วลาออกทันที			แบบหาที่รองรับก่อน ลาออก			แบบไม่ลาออกแต่มีพฤติกรรม ขาด/ลา/มาสาย		
	r	Sig.	ระดับ ความ สัมพันธ์	r	Sig.	ระดับ ความ สัมพันธ์	r	Sig.	ระดับ ความ สัมพันธ์
6. นโยบายและการ บริหารงาน	0.091	0.328	x	-0.081	0.381	x	0.029	0.758	x
7. โอกาสที่จะได้รับ ความก้าวหน้าในอนาคต	0.051	0.580	x	-0.089	0.338	x	0.063	0.500	x
8. สัมพันธภาพในการทำงาน	-0.019	0.839	x	0.140	0.129	x	-0.140	0.132	x
9. เงินเดือนและสวัสดิการ	0.071	0.443	x	-0.027	0.772	x	-0.017	0.852	x
10. สถานะทางอาชีพ	0.003	0.975	x	0.029	0.757	x	-0.033	0.722	x
11. ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว	-0.062	0.504	x	-0.214*	0.020	ต่ำ	-0.191*	0.038	ต่ำ
12. ความมั่นคงในงาน	-0.082	0.378	x	0.073	0.434	x	-0.025	0.786	x
13. สภาพการทำงาน	-0.226*	0.014	ต่ำ	0.074	0.424	x	0.068	0.467	x
14. การปกครองบังคับบัญชา	-0.081	0.383	x	0.047	0.617	x	0.003	0.978	x

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา พบว่า พนักงานบริษัท สมาร์ท เทค แอนด์ เมท จำกัด มีระดับความพึงพอใจในการทำงานในระดับค่อนข้างสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 ระดับความตั้งใจที่จะลาออกจากงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าพนักงานส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการลาออกแบบค้นหาทางเลือก พนักงานจึงยังไม่เกิดความตั้งใจลาออก จนกว่าจะพบโอกาสการทำงานที่ดีกว่า และจากผลการศึกษาซึ่งพบว่าระดับความพึงพอใจด้านเงินเดือนและสวัสดิการนั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดที่ 3.07 แต่เมื่อศึกษาความสัมพันธ์กลับไม่มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจที่จะลาออกในรูปแบบพฤติกรรมใดๆเลย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Price (1977) ที่กล่าวว่าคำตอบแทนเป็นปัจจัยด้านรูปธรรม ส่วนความพึงพอใจนั้นเป็นปัจจัยด้านนามธรรมซึ่งขึ้นอยู่กับความคิดและการตีค่าของแต่ละบุคคล ดังนั้นนโยบายการปรับเงินเดือนจึงอาจไม่ตอบโจทย์การแก้ปัญหาการลาออกของพนักงาน บริษัทฯจึงควรวางแผนในการลดปัญหาการลาออกของพนักงานโดยพิจารณาที่ความพึงพอใจด้านสภาพการทำงาน และด้านชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัวซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลาออกของพนักงาน โดยเสนอนโยบายดังนี้ คือ (1) การปรับปรุงภูมิทัศน์ของสถานที่ทำงาน แต่เนื่องจากพื้นที่โรงงานปัจจุบันเป็นพื้นที่เช่า ในระหว่างที่บริษัทกำลังดำเนินการก่อสร้าง

โรงงานใหม่นั้น บริษัทจึงควรมีการปรับปรุงสถานที่โรงงานปัจจุบันในส่วนที่จำเป็นก่อน เช่น ห้องสุขาสำหรับลูกค้า และพนักงาน ตลอดจนตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือส่วนอาคาร/หลังคาที่มีการรั่ว ซ้ำรดเพื่อซ่อมแซม และควรมีการส่งเสริมการทำกิจกรรม 5ส โดยให้พนักงานมีส่วนร่วมในการดูแล ทำความสะอาดในอาณาบริเวณแผนกของตน เป็นต้น (2) ส่งเสริมนโยบาย Work Life Balance เช่น จากเดิมที่พนักงานทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ (จันทร์ – เสาร์) ควรมีการเพิ่มวันหยุดพิเศษในวันเสาร์ โดยการจัดตารางให้พนักงานได้ทวนสลับกันหยุดเพิ่มคนละ 1 วัน ต่อเดือน เพื่อเปิดโอกาสให้พนักงานได้มีเวลากับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น สำหรับงานวิจัยที่ควรทำต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุในเชิงลึกของความตั้งใจที่จะลาออกจากรางาน และควรมีการสัมภาษณ์พนักงานเมื่อออกจากงาน (Exit Interview) เพิ่มเติม เพื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้จากพนักงานปัจจุบัน และควรมีการศึกษาถึงปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อความตั้งใจลาออกของพนักงาน เช่น ภาวะทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรม/ประเพณี/เทศกาล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- สินินาฏ ชาวตระการ. (2552). *ความตั้งใจที่จะลาออกจากรางานของเจ้าหน้าที่ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์ประสานความร่วมมือระหว่างไทย ออสเตรเลีย เนเธอร์แลนด์ เพื่อการศึกษาวิจัยทางคลินิกด้านโรคเอดส์ ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต เอกบริหารสาธารณสุข.มหาวิทยาลัยมหิดล*
- Chun-Chang Lee. 2012.” *A Study On Factors Affecting Turnover Intention Of Hotel Employees.*” *Asian Economic and Financial Review*. 2(7): 866-875
- Herzberg,F.,Mausner,B.,and Synderman,B.B.(1993).*The Motivation To Work*.Now Bruhswick:Transaction.
- Hom, P. W. & Kinicki, A. J. (2001).*Toward a greater understanding of how dissatisfaction drives employee turnover.*” *Academy of Management Journal*, 44(5), pp. 975 - 987.
- Ishani Tiwari. (2015). *An Analysis Of The Factors Affecting Employee Retention And Turnover In The Irish Hospitality Industry*. MA in Human Resource Management. National College of Ireland.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size For Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Louden, K., 2012. “Preventing Employee Turnover.” *Collector*, 78(2), pp. 39-40.
- Masum et al. (2016). *Job Satisfaction and intention to quit: an empirical Analysis of Nurse in Turkey*.PeerJ,DOI 10.7717.P
- Mowday,R.T.,Porter,L.W.,et al. (1982). *Employee organization linkages the psychology of Commitment, Absenteeism and Turnover*.New York:Academic Press.
- Price L. James. (1977). *The study of turnover*. Ames, Iowa: The Iowa State University Press.
- Rogers, J.D.,Clow,K.E.,&Kash,T.J. (1994). *Increasing job satisfaction of service personnel*.*Journal of Services Marketing*,8(1):14-26
- Solnet. (2007). *Employee-customer linkages: a social identification perspective in a hotel industry context*. *J Hosp Tour Manage*. 14(2):129-143

การแบ่งกลุ่มสตรีอ้วนโดยใช้ปัจจัยด้านความต้องการต่อส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีก
ของเสื้อผ้าสาวอ้วนอ้วน ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

THE STUDY SEGMENTATION OF PLUS SIZE LADIES ACCORDING TO DEMAND
AND RETAILING MIX OF PLUS SIZE LADIES CLOSET IN BANGKOK DISTRICT

เกล้าลาดา ยุทธภิญโญ¹ และ สุทธาวรรณ จีระพันธุ์²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (klaolada@gmail.com)

²อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (suthawan.chi@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การแบ่งกลุ่มสตรีอ้วนโดยใช้ปัจจัยด้านความต้องการต่อส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีก มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความต้องการต่อส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกของสตรีที่ซื้อเสื้อผ้าสาวอ้วนอ้วนและเพื่อศึกษาการแบ่งกลุ่มสตรีที่เป็นผู้ซื้อเสื้อผ้าสาวอ้วนอ้วนโดยใช้ปัจจัยด้านความต้องการต่อส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาจำนวน 200 ชุด จากสตรีผู้ซื้อเสื้อผ้าสาวอ้วนอ้วนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเครื่องมือทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Cluster analysis One-Way ANOVA และ Chi-Square

ผลการศึกษาพบว่า การแบ่งกลุ่มโดยระดับความสอดคล้องกับตัวผู้ตอบที่มีต่อความต้องการสามารถแบ่งกลุ่มสตรีผู้ซื้อเสื้อผ้าสาวอ้วนอ้วนได้เป็น 3 กลุ่ม

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีก, เสื้อผ้าสาวอ้วนอ้วน, ความต้องการ

ABSTRACT

The independent study of “the division of plus size women in to groups by using individual demanding to retailing mix, as factors” The objective is to study the demanding of plus size women to retailing mix market by having 200 surveys as a research tool. The surveys are handed out to plus size women within Bangkok who often shop for plus size clothing.

Analytical data which being used are Frequency, Percentage, Average, Standard Deviation of Cluster analysis One-Way ANOVA and Chi-Square. The result of the research divided plus size women in to 3 groups regarding to their demanding.

Keywords: Retailing mix, plus size clothing, demanding

1. บทนำ

ปัจจุบันประชากรของประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีน้ำหนักตัวที่เพิ่ม ขึ้นเรื่อยๆ จากการสำรวจทั่วประเทศพบว่า ดัชนีมวลกายของคนไทยที่อยู่ในระดับ เกิน 25 มีมากกว่าร้อยละ 30 และผู้มีดัชนีมวลกายค่าเกิน 30 มีจำนวน 10 เปอร์เซ็นต์ (ผู้จัดการออนไลน์, 2549) เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายนั้นสามารถทำให้สตรีมีความสง่างามมากขึ้น เป็นสิ่งที่บอกลักษณะ หรือรสนิยมเฉพาะตัว ในการเลือกเสื้อผ้าให้เหมาะกับตนเองและ เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถสร้างความมั่นใจให้แก่สตรีมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ ศรีนยา เกษมบุญญากร (2551, น. 55) กล่าวว่า การสวมใส่เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายที่เหมาะสมจะช่วยให้ภาพลักษณ์ดูดีมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้นในการแต่งกายที่จะเสริมสร้างบุคลิก ให้ดูดียิ่งขึ้นควรเลือกใส่เสื้อผ้าที่ปกปิด อ้าพราง จุกบกร่องจุดด้อยของตนเองและเน้นจุด เด่น ของตน ดังนั้น สุภาพสตรีจึงต้องมีความพิถีพิถัน ในการเลือกเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกายภาพ รวมตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปในปัจจุบันมีมูลค่า 100,000 ล้านบาทโดยเป็นสัดส่วนของเสื้อผ้าแบรนด์ต่างชาติ 50% ซึ่งแนวโน้มในอนาคตจะมีการแข่งขันสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันพฤติกรรมของคนไทยในปัจจุบันหันมาดูแลตัวเองมากขึ้นมีความสนใจด้านการแต่งกาย

กระทรวงสาธารณสุข เผยขณะนี้ มีคนไทยอ้วน 16 ล้านคน เป็นหญิงมากกว่าชาย 2 เท่า ตัวมากที่สุดที่กทม. (ที่มา: วิจารณ์ คชเสนีย์ สำนักข่าวแห่งชาติกรมประชาสัมพันธ์ออนไลน์, 2557) “สถิติ ปัจจุบันพบว่า 1 ใน 3 ของประชากรไทยมีรูปร่างที่อวบอ้วนหรือคิดเป็น 10 ล้านคนโดยราว 50% เป็นผู้หญิง ดังนั้นการที่จะเปิดร้านสินค้าขึ้นมา ไม่ได้มีจุดประสงค์ในการสนับสนุนให้คนไทยมีน้ำหนักเกินหรืออวบอ้วน แต่เป้าหมายหลักคือทำอย่างไรให้สาว ๆ ที่มีขนาดเกินมาตรฐาน ไม่ว่าจะจากเหตุผลของโรคภัย หรือรูปร่างนั้นมีความมั่นใจในตัวเองและสามารถใช้ชีวิตประกอบอาชีพได้ปกติเหมือนสาว ๆ หุ่นดีที่มีความมั่นใจในตัวเองมากกว่า” (หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ, 2559)

ประเทศไทยมีแนวโน้มที่ เป็นศูนย์กลางของแฟชั่นในแถบอาเซียนได้ ซึ่งอัตราการเติบโต ของตลาดเสื้อผ้า อาจเติบโตได้อีกเท่าตัวใน อีก 2-3 ปี ข้างหน้า (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 30 ธันวาคม 2555)จำนวนประชากรจาก การทะเบียน 63,525,062 คน จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป 50,223,467 คน อัตราโรคอ้วนที่พบ ร้อยละ 34.7 จำนวน ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปอ้วน 17.4 ล้านคนอัตราการอ้วนลงพุง รอบพุงผู้หญิงมากกว่าหรือเท่ากับ 80 ซม. รอบพุงผู้ชาย มากกว่าหรือเท่ากับ 90 ซม.หรือเท่ากับร้อยละ 32.1 จำนวนผู้หญิงอ้วนและผู้หญิงอ้วนลงพุงมี มากกว่า ผู้ชาย ประชากรในกรุงเทพมหานครอ้วนมากที่สุดร้อยละ 44.2 เปอร์เซ็นต์ ประชากรในประเทศไทย ปี 2552 (ที่มา : กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2552) กลุ่มสตรีจึงถือเป็นกลุ่มสำคัญของธุรกิจที่อยู่บริเวณกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะธุรกิจด้าน ความสวยงาม รวมทั้งธุรกิจผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าแฟชั่นด้วยโดยจะเห็นได้จากแหล่งขายเสื้อผ้าหลายแห่ง ที่เป็นทั้งห้างสรรพ สินค้าขนาดใหญ่ และแหล่งตลาดเสื้อผ้าแฟชั่นต่างๆ (ประชาชาติธุรกิจ, 2555 : ออนไลน์)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความต้องการต่อส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกของสตรีที่ซื้อเสื้อผ้าสาวอวบอ้วน
2. เพื่อศึกษาการแบ่งกลุ่มสตรีที่เป็นผู้ซื้อเสื้อผ้าสาวอวบอ้วนโดยใช้ปัจจัยด้านความต้องการต่อส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีก

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากการสำรวจพบว่า จากประชากร 100 คนจะมีคนอ้วนโดยเฉลี่ย 30 เปอร์เซ็นต์ (กรมอนามัย, กระทรวงสาธารณสุข 2546, น. 5) ประชากรกรุงเทพมหานครมีจำนวน 5,692,284 คน โดยเป็น หญิง 2,996,765 คน ชาย 2,695,519 คน เป็นเพศหญิงที่ อายุ 15 – 59 ปี จำนวน 1,988,589 คน (กลุ่มงานวิจัย และประเมินผล กองยุทธศาสตร์บริหารจัดการ สำนักยุทธศาสตร์, สถิติกรุงเทพมหานคร ปี 2557) เพศหญิง อ้วน อายุ ตั้งแต่ 15 – 59 ปี มีจำนวน 596,577 คน (ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2558 พบว่า ประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจัดเป็นประชากรวัยแรงงาน และมีรายได้เป็นของตนเอง) และทำการสำรวจโดยใช้วิธีสุ่มเดินเข้าไปถามสตรีที่มีน้ำหนักเฉลี่ยตั้งแต่ 60 - 120 กิโลกรัม รอบอก 38-54 นิ้ว รอบเอว 34-48 นิ้ว ที่มีความต้องการซื้อเสื้อผ้าสาวอ้วน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา สตรีที่ซื้อเสื้อผ้าสาวอ้วน และได้อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เพศหญิงมีน้ำหนักเฉลี่ยตั้งแต่ 60 - 120 กิโลกรัม รอบอก 38-54 นิ้ว รอบเอว 34-48 นิ้ว (ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2558 พบว่า ประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปจัดเป็นประชากรวัยแรงงาน และมีรายได้เป็นของตนเอง) เนื่องจากโดยทั่วไปการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie&Morgan

ประชากร	ขนาด กลุ่มตัว อย่าง	ประชากร	ขนาด กลุ่มตัว อย่าง	ประชากร	ขนาด กลุ่มตัว อย่าง	ประชากร	ขนาด กลุ่มตัว อย่าง	ประชากร	ขนาด กลุ่มตัว อย่าง
10	10	120	92	340	181	1200	291	8000	367
15	14	130	97	360	186	1300	297	9000	368
20	19	140	103	380	191	1400	302	10000	370
25	24	150	108	400	196	1500	306	15000	375
30	28	160	113	420	201	1600	310	20000	377
35	32	170	118	440	205	1700	313	30000	379
40	36	180	123	460	210	1800	317	40000	380
45	40	190	127	480	214	1900	320	50000	381
50	44	200	132	500	217	2000	322	75000	382
55	48	210	136	550	226	2200	327	100000	384
60	52	220	140	600	234	2400	331		
65	56	230	144	650	242	2600	335		
70	69	240	148	700	248	2800	338		
75	68	250	152	750	254	3000	341		
80	66	260	155	800	260	3500	346		
85	70	270	159	850	265	4000	351		
90	73	280	162	900	269	4500	354		
95	76	290	165	950	274	5000	357		
100	80	300	169	1000	278	6000	361		
110	86	320	175	1100	285	7000	364		

รูปที่ 1 ภาพแสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie&Morgan

ที่มา: พรรณภาวดี ทองใบ, 2556

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลการแบ่งกลุ่มสตรีอ้วน โดยใช้ปัจจัยด้านความต้องการต่อส่วนประสมทางการตลาด โดยผู้ศึกษาเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการเก็บแบบสอบถามจำนวน 200 ชุด ซึ่งมีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถามก่อนการเก็บข้อมูลจริง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดลำดับขั้นตอนต่อไปนี้
ขั้นที่ 1 เลือกตัวอย่างแบบจัดกลุ่มพื้นที่ (Area Cluster Sampling)

ศูนย์การค้าและตลาดนัด โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสำนักยุทธศาสตร์และการประเมินผล กรุงเทพมหานคร (ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, 2557) ซึ่งมีจำนวนเขตพื้นที่ 50 เขต โดยมีทั้งหมด 6 กลุ่ม ตามความสอดคล้องของสภาพพื้นที่ สังคม เศรษฐกิจ วิธีการดำเนินชีวิต ความหนาแน่นของประชากร เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล การทำวิจัยเพื่อการแบ่งกลุ่ม จะต้องใช้เครื่องมือ 3 เครื่องมือ ได้แก่ Cluster Analysis, Chi-Square Test และ ANOVA

เครื่องมือทางสถิติที่ผู้วิจัยนำมาใช้วิเคราะห์คือ Cluster Analysis มีดังนี้

1. การระบุตัวแปรย่อยที่เป็นเชิงปริมาณที่จะใช้แบ่งกลุ่ม
2. การกำหนดวิธีการวัดระยะห่าง
3. การแบ่งกลุ่มแบบ 2 ขั้นตอน ได้แก่ Hierarchical สำหรับเลือกจำนวนกลุ่มและตามมาด้วย Partitioning สำหรับการจำแนกคนลงกลุ่มย่อย
4. อธิบายลักษณะเฉพาะของกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มที่จะต้องนำข้อมูลส่วนตัวมาช่วยในการแปลผล อีกทั้งยังต้องตั้งชื่อกลุ่มย่อย

เครื่องมือทางสถิติที่ผู้วิจัยนำมาใช้วิเคราะห์คือ Chi-Square Test มีดังนี้

1. การกำหนดการตั้งสมมติฐาน โดยระบุตัวแปรย่อยเชิงลักษณะที่จะใช้เป็นตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยสมมติฐานที่ตั้งต้องครอบคลุมตัวแปรต้นและตัวแปรตามทั้งหมดในกรอบแนวคิด แต่ไม่จำเป็นต้องทดสอบความสัมพันธ์ตัวแปรต้นแต่ละตัวไปหาตัวแปรตามทุกตัว
2. การทดสอบสมมติฐาน
3. การประเมินขนาดความสัมพันธ์โดยใช้ตาราง Crosstab ไขว้กับข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ แล้วใช้วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มด้วย Chi-square Test

เครื่องมือทางสถิติที่ผู้วิจัยนำมาใช้วิเคราะห์ คือ ANOVA มีดังนี้

1. การกำหนดสมมติฐาน โดยจะต้องระบุตัวแปรย่อยเชิงลักษณะก่อน ในการใช้เป็นตัวแปรต้นและตัวแปรย่อยเชิงปริมาณ เพื่อใช้เป็นตัวแปรตาม โดยต้องตั้งสมมติฐานที่ครอบคลุมทั้งตัวแปรต้นและตัวแปรตามในกรอบแนวคิด แต่ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องทดสอบความสัมพันธ์ตัวแปรต้นแต่ละตัวเพื่อไปหาตัวแปรตามทุกตัว
2. การทดสอบสมมติฐาน
3. การแปลความหมายการอธิบายลักษณะของกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม ที่ต้องนำข้อมูลส่วนตัวมาใช้ในการแปลผล รวมทั้งตั้งชื่อกลุ่มย่อย

4. ผลการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือ สตรีที่มีน้ำหนักเฉลี่ยตั้งแต่ 60 - 120 กิโลกรัม รอบอก 38-54 นิ้ว รอบเอว 34-48 นิ้ว ที่มีความต้องการซื้อเสื้อผ้าสาวอวบอ้วน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ของสตรีอวบอ้วนในเขตกรุงเทพมหานคร มี 4 ประเภท ได้แก่ อายุ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการต่อส่วนประสมการตลาดค้าปลีกของคือ สตรีที่มีน้ำหนักเฉลี่ยตั้งแต่ 60 - 120 กิโลกรัม รอบอก 38-54 นิ้ว รอบเอว 34-48 นิ้ว ที่มีความต้องการซื้อเสื้อผ้าสาวอวบอ้วนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านการให้บริการ, ด้านคัดสรรสินค้า, ด้านทำเลที่ตั้ง, ด้านการตั้งราคา และด้านองค์ประกอบ การสื่อสาร โดยลักษณะคำถามเป็น Likert Scale คือ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ไม่ต้องการอย่างยิ่ง, ไม่ต้องการ, เฉย ๆ, ต้องการ และ ต้องการอย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูลทำได้โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผล คือ ใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ การทำการทำ Cluster Analysis การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วย ANOVA และ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วย Chi-Square

จากการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 29-38 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมา 15-28 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมาอายุ รองลงมาอายุ 49-58 ปี จำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.5 ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 รองลงมาปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1 รองลงมาอนุปริญญา / ปวส. จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาทจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมา 20,001 - 30,000 บาทจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมา 40,001 - 50,000 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29 รองลงมา 50,001 บาทขึ้นไป และต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน / นักศึกษาธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมานักเรียน / นักศึกษา จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 นักศึกษาและพนักงาน / ลูกจ้างเอกชน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 รองลงมารับจ้างทั่วไปอื่น ๆ จำนวนเท่ากัน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างสตรีอวบอ้วนจำนวน 200 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 29-38 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมา 15-28 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมาอายุ รองลงมาอายุ 49-58 ปี จำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.5 ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 รองลงมาปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1 รองลงมาอนุปริญญา / ปวส. จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาทจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมา 20,001 - 30,000 บาทจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมา 40,001 - 50,000 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29 รองลงมา 50,001 บาทขึ้นไป และต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน / นักศึกษาธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ

จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมานักเรียน / นักศึกษา จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมา
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 นักศึกษาและพนักงาน / ลูกจ้างเอกชน จำนวน
29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 รองลงมารับจ้างทั่วไปอื่น ๆ จำนวนเท่ากัน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา

จากผลการวิจัยนี้ สามารถนำผลสรุปไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ หรือศึกษาความต้องการซื้อเสื้อผ้าสาว
อวบอ้วนของกลุ่มสตรีอวบอ้วนในเขตกรุงเทพมหานคร

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มนักช้อปปิ้งฝึกหัด เป็นกลุ่มสาวอวบอ้วนอายุ 15-28 ปี นักเรียน นักศึกษา และวัยทำงาน
จำนวน 34 คน จะไม่เน้นความสำคัญด้านอื่น ๆ มากนัก กลุ่มจะสนใจในเรื่องของตัวสินค้าแบบสินค้า แบบจริงขณะ
สวมใส่ หากถูกใจก็ตัดสินใจซื้อทันที

2. กลุ่มนักช้อปปิ้งมืออาชีพ เป็นกลุ่มสาวอวบอ้วนอายุ 29-38 ปี วัยทำงาน จำนวน 44 คนจะให้
ความสำคัญในหลาย ๆ ปัจจัยโดยรวม เช่น มีที่จอดรถเพียงพอหรือไม่ พนักงานสุภาพ ห้องลองเสื้อผ้ามีความปลอดภัย
ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้บันไดเลื่อน และสินค้ามีราคาที่เหมาะสม จึงจะตัดสินใจซื้อ

3. กลุ่มนักช้อปปิ้งแฟนพันธุ์แท้ เป็นกลุ่มสาวอวบอ้วน อายุ 15-28ปี วัยเรียน และวัยทำงาน จำนวน
122 คน คนกลุ่มนี้จะสนใจในทุก ๆ ปัจจัยความต้องการในการเลือกซื้อสินค้า ตั้งแต่การให้บริการ การคัดสรรสินค้า
ทำเลที่ตั้ง การตั้งราคา การจัดตกแต่งร้าน และองค์ประกอบการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งนี้

จากผลการวิจัยนี้ สามารถนำส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนกล
ยุทธ์ และใช้เป็นแนวทางในการเริ่มต้นธุรกิจของผู้วิจัยเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องเสื้อผ้าสาวอวบอ้วนหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อที่จะได้นำมาพัฒนาหรือปรับปรุง
ด้านผลิตภัณฑ์ ให้ดีและหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงความแตกต่างในเรื่องของทำเลที่ตั้ง และราคาสินค้า เพื่อให้ผู้บริโภคมีการ
ตัดสินใจเลือกซื้อเสื้อผ้าสาวอวบอ้วนได้ง่ายยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาของท่านอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.สุทธาวรรณ
จิระพันธุ์ ที่ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ และตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
ของงานนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง และให้คำปรึกษาอย่างเต็มที่ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์
ซึ่งผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย. (2552) ประชากรในกรุงเทพมหานครอันมากที่สุดร้อยละ 44.2

เปอร์เซ็นต์ ประชากรในประเทศไทย ปี 2552.

กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 30 ธันวาคม คม 2555.

กรมอนามัย, กระทรวงสาธารณสุข 2546:5

ศรันยา เกษมบุญญากร. (2551). เสื้อผ้าเฉพาะสำหรับผู้มีปัญหาการเคลื่อนไหว. วารสารคทเศรษฐศาสตร์, 51(1)

(มกราคม – เมษายน 55).

วีระเดช คชเสนีย์. สำนักข่าวแห่งชาติกรมประชาสัมพันธ์ออนไลน์, 2557.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ
พนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN INTRA-ORGANIZATIONAL COMMUNICATION
PATTERNS AND WORK EFFECTIVENESS OF EMPLOYEES AT AIRPORTS
OF THAILAND PUBLIC COMPANY LIMITED, SUVARNABHUMI AIRPORT

ริญญารัตน์ อัครโชคทวีศักดิ์ และ ลัดดาวัลย์ เลขมาศ^๑

^๑ ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (rinyarat6365@hotmail.com)

^๒ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัดท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 324 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางตรงกันข้าม

คำสำคัญ: รูปแบบการสื่อสารภายในองค์กร, ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน

ABSTRACT

The objectives of this study were to find the relationship between Intra-Organizational Communication Patterns and Work Effectiveness of Employees at Airports of Thailand Public Company Limited, Suvarnabhumi Airport. Data were collected by questionnaire. Of the 324 samples, the statistics used for the analysis were percentage, mean, standard deviation. Relationship analysis using Pearson's product moment correlation coefficient. And analysis of relationships by analysis Multiple Regression The results show that the relationship between Intra-Organizational communication patterns and Work Effectiveness ($p < 0.05$)

Keywords: Intra-Organizational Communication Patterns, Work Effectiveness of Employees

1. บทนำ

บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) ประกอบธุรกิจทำอากาศยานของประเทศไทย โดยธุรกิจหลักของ ทอท. ประกอบด้วย การดำเนินงานและการพัฒนาทำอากาศยานต่าง ๆ โดยมีทำอากาศยานที่อยู่ในความรับผิดชอบ 6 แห่ง ซึ่งประกอบไปด้วย ทำอากาศยานดอนเมือง ทำอากาศยานเชียงใหม่ ทำอากาศยานเชียงราย ทำอากาศยานภูเก็ต ทำอากาศยานหาดใหญ่ และทำอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยทำอากาศยานสุวรรณภูมิถือเป็นทำอากาศยานนานาชาติแห่งใหม่ที่มีความทันสมัยเพียงพร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพสูง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการผู้โดยสารและบริษัทการบินต่าง ๆ

ซึ่ง ทอท. ได้คำนึงถึงการมุ่งสร้างองค์กรสู่ความเป็นเลิศโดยมุ่งเน้นยกระดับการพัฒนาคุณภาพบริการการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร การบริหารงานภายในองค์กร รวมถึงการสื่อสารภายในองค์กร ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาดังกล่าวไปยังพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ที่สังกัดอยู่ ณ ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เนื่องจากสายงานนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญหลักของทำอากาศยาน มีจำนวน 1,690 คน (ข้อมูลจากฝ่ายบุคคลบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน), 2559) และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายในองค์กรของพนักงาน ทอท. ซึ่งระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายในองค์กรของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ทำอากาศยานสุวรรณภูมิพบว่าปีงบประมาณ 2559 ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายในองค์กรลดลง จากปีงบประมาณ 2558 จากเดิมระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายในองค์กรอยู่ที่ ร้อยละ 16.43 และในปีงบประมาณ 2559 ลดลงอยู่ที่ร้อยละ 14.22

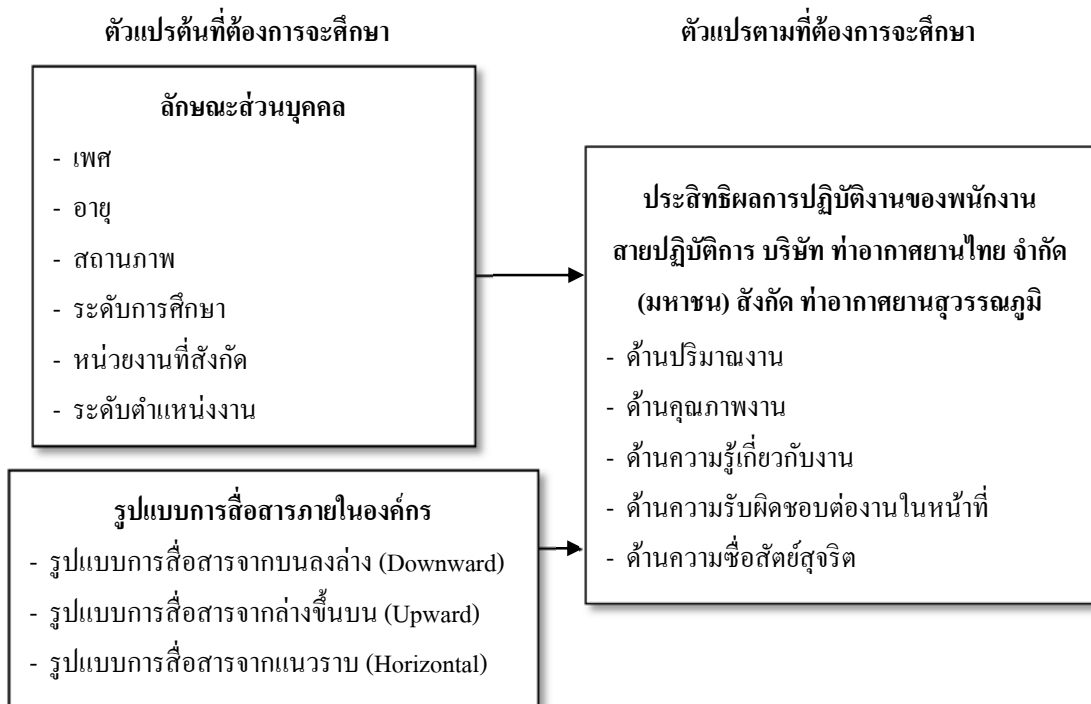
จากผลคะแนนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จพนักงานสามารถปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กรต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ

3. กรอบแนวคิด

การศึกษาในครั้งนี้มีแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรกับประสิทธิผล การปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิด

4. การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ พนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิรวมทั้งหมด 5 ฝาย จำนวนทั้งสิ้น 1,690 คน ข้อมูลจากงานทรัพยากรบุคคล เดือนตุลาคม 2559 และเนื่องจากขนาดประชากรที่ศึกษามีจำนวนมาก จึงใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) หลักการค้นแปรของ Taro Yamane ทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 324 คน จากประชากรทั้งหมดโดยได้กำหนดความคลาดเคลื่อนของตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของพนักงานสายปฏิบัติการ จำนวน 6 ข้อ เป็นแบบตรวจรายการ (Check-List) ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียวประกอบด้วยเพศอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด และระดับตำแหน่งงาน

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตรประเมิน Rating Scale

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ สถิติเชิงพรรณนา คือ การอธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในรูปแบบการนำเสนอของตารางแจกแจงความถี่ (Frequency Table) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage) สถิติเชิงอนุมาน เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติแบบ Correlation Analysis และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้านรูปแบบ

การสื่อสารภายในองค์กร (ตัวแปรต้น) และปัจจัยด้านประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ (ตัวแปรตาม) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงปริมาณและตัวแปรเชิงปริมาณว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่

5. ผลการวิจัย

5.1 ระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กร

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวัดระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ มีระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.09 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.490 เมื่อพิจารณาตามรายรูปแบบ พบว่า รูปแบบที่พนักงานสายปฏิบัติการมีระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรมากที่สุดได้แก่ รูปแบบการสื่อสารจากแนวราบอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 3.36 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.421) รองลงมา ได้แก่ รูปแบบการสื่อสารจากล่างขึ้นบน อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 2.99 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.530) และรูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่าง อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 2.93 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.516) สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปจำนวนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวัดระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ ภายในองค์กรของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ระดับความคิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	การแปรผล(ระดับ)
1. รูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่าง	2.93	0.516	มาก
2. รูปแบบการสื่อสารจากล่างขึ้นบน	2.99	0.530	มาก
3. รูปแบบการสื่อสารจากแนวราบ	3.36	0.421	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.09	0.490	มาก

(มาก 3.68 – 5.00 / ปานกลาง 2.34 – 3.67 / น้อย 1.00 – 2.33)

5.2 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ สามารถสรุปผลการวิจัยได้จากตารางที่ 2 พบว่า พนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.19 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.522 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่าพนักงานมีประสิทธิผลการปฏิบัติงานมากที่สุด ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ย 4.50 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.443) รองลงมาด้านความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ย 4.28 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.583) ด้านปริมาณงานอยู่ในระดับมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ย 4.23 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.560) ด้านความรู้เกี่ยวกับงานอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 4.15 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.453) และด้านคุณภาพงาน อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย 3.77 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.570)

ตารางที่ 2 สรุประดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ระดับความคิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	การแปรผล(ระดับ)
1. ด้านปริมาณงาน	4.23	0.560	มาก
2. ด้านคุณภาพงาน	3.77	0.570	มาก
3. ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน	4.15	0.453	มาก
4. ด้านความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่	4.28	0.583	มาก
5. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.50	0.443	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.19	0.522	มาก

(มาก 3.68 – 5.00 / ปานกลาง 2.34 – 3.67 / น้อย 1.00 – 2.33)

5.3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรกับประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) คำนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้กำหนดไว้ที่ 0.05 โดยสามารถหาข้อสรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

รูปแบบการสื่อสาร	ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน									
	ด้านปริมาณงาน		ด้านคุณภาพงาน		ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน		ด้านความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่		ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	
	R	ระดับ	R	ระดับ	R	ระดับ	R	ระดับ	R	ระดับ
รูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่าง	0.189**	ต่ำ	0.301**	ปานกลาง	0.215**	ต่ำ	0.123*	ต่ำ	0.109*	ต่ำ
รูปแบบการสื่อสารจากล่างขึ้นบน	0.211**	ต่ำ	0.320**	ปานกลาง	0.226**	ต่ำ	0.128*	ต่ำ	0.177*	ต่ำ
รูปแบบการสื่อสารจากแนวราบ	0.349**	ปานกลาง	0.200**	ต่ำ	0.361**	ปานกลาง	0.287*	ต่ำ	0.117*	ต่ำ

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัดท่าอากาศยานสุวรรณภูมิใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

การศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ” สามารถหาข้อสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่าความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ระหว่าง รูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่างกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน	สัมประสิทธิ์การถดถอย Standardized Coefficients (Beta)	t	Sig
ด้านปริมาณงาน	-0.012	-0.158	0.875
ด้านคุณภาพงาน	0.148	1.967	0.050
ความรู้เกี่ยวกับงาน	0.013	0.216	0.829
ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่	-0.023	-0.295	0.769
ความซื่อสัตย์สุจริต	-0.023	-0.370	0.712

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 แสดงผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่าง มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิอยู่ในระดับต่ำ โดยรูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่างไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ในด้านปริมาณงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน ด้านการรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ และด้านความซื่อสัตย์สุจริต แต่มีอิทธิพลในด้านคุณภาพงาน แต่อย่างไรก็ตาม รูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่างพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานซึ่งตามคำอธิบายของ สมยศ นาวิการ (2546:48) ได้อธิบายไว้ว่า การติดต่อสื่อสาร ลักษณะนี้จะเป็นไปตามลำดับสายการบังคับบัญชา โดยลักษณะของช่องทางในการติดต่อสื่อสารมักเป็นการสั่งงานตามลำดับชั้น การใช้โปสเตอร์และติดบอร์ดประกาศ วารสารของบริษัท จดหมายเวียน คู่มือการปฏิบัติงาน อีเมล เป็นต้น และข่าวสารที่ใช้ติดต่อสื่อสารได้แก่ วิธีการทำงาน เหตุผลของการทำงาน นโยบายและวิธีปฏิบัติขององค์กร ผลการปฏิบัติงานของพนักงาน และข่าวสารเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์กร

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาค่าความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิตามรายด้าน พบว่า รูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่างไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ในด้านปริมาณงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน ด้านการรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ และด้านความซื่อสัตย์สุจริต แต่มีอิทธิพลในด้านคุณภาพงาน ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของสมยศ นาวิการ (2546:48) ทั้งนี้เนื่องจากการติดต่อสื่อสารจากบนลงล่าง ส่วนใหญ่ยังเกิดความไม่สมบูรณ์หรือข้อผิดพลาดจากการตีความหมายของคำสั่งผิดปกติไปจากเจตนาของผู้ส่ง

สาร และผู้ส่งสารซึ่งเป็นผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชานั้น ไม่ค่อยอธิบายเหตุผลประกอบคำสั่งการ กอปรกับผู้รับสาร ส่วนใหญ่ซึ่งเป็นพนักงานระดับล่างไม่ค่อยมีโอกาสในการซักถามข้อมูลหรือคำชี้แจงที่ชัดเจนจึงทำให้ประสิทธิภาพของการสื่อสารเกิดขึ้นน้อยมาก ส่งผลให้ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการลดลงตามไปด้วย

ตารางที่ 5 แสดงค่าความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ระหว่าง รูปแบบการสื่อสารจากล่างขึ้นบน กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน	สัมประสิทธิ์การถดถอย Standardized Coefficients (Beta)	t	Sig
ด้านปริมาณงาน	0.152	2.212	0.028
ด้านคุณภาพงาน	0.232	3.287	0.001
ความรู้เกี่ยวกับงาน	0.122	2.215	0.027
ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่	0.085	1.151	0.251
ความซื่อสัตย์สุจริต	0.145	2.521	0.012

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 แสดงผลการศึกษพบว่า รูปแบบการสื่อสารจากล่างขึ้นบน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัดท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ อยู่ในระดับปานกลาง โดยรูปแบบการสื่อสารจากล่างขึ้นบนไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านการรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ แต่มีอิทธิพลในด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับงานและด้านความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งตามคำอธิบายของ เสนาะ ดิยาวาน์ (2541, น. 74) ได้อธิบายไว้ว่า การติดต่อสื่อสาร จากล่างขึ้นบนนี้ เป็นการส่งข้อมูลข่าวสารจากบุคคลที่ตำแหน่งต่ำกว่าหรือผู้ใต้บังคับบัญชาไปยังบุคคลที่อยู่ ในตำแหน่งสูงกว่า หรือผู้บังคับบัญชา การติดต่อสื่อสารลักษณะนี้เป็นการเกี่ยวข้องกัน โดยตรงกับคนที่ผู้ปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานได้ เช่น รายงานการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะ ข้อร้องเรียนต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนพล ไกรทอง (2555) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจต่อการสื่อสารในองค์กรของพนักงาน บริษัท กรุงเทพมหานคร จำกัด (มหาชน) พบว่า โดยภาพรวม พนักงานรายเดือน ระดับปฏิบัติการของบริษัท มีพฤติกรรมการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมการสื่อสารในรูปแบบการสื่อสารจากตัวพนักงานไปยังผู้บังคับบัญชากับความพึงพอใจต่อการสื่อสารในองค์กรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณาผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ตามรายด้าน พบว่า รูปแบบการสื่อสารจากล่างขึ้นบนไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ในด้านการรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ แต่มีอิทธิพลในด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับงานและด้านความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของ Pace & Faules (1994) อ้างถึงใน ปันภูคา สังข์แก้ว (2549, น. 29) สมยศ นาวิการ (2546, น. 48) ได้อธิบายไว้ว่า พนักงานยังรู้สึกที่ไม่สามารถเข้าถึงผู้บังคับบัญชา เนื่องจาก

ผู้บังคับบัญชาอาจมีภารกิจที่ยุงมาก ทำให้ไม่สามารถรับฟังหรือพบปะพนักงานที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของเขาได้ และถึงแม้ว่าผู้บังคับบัญชาจะอยู่ แต่พนักงานหรือผู้ใต้บัญชาเกิดความรูสึกว่าผู้บังคับบัญชาไม่สามารถตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้ใต้บังคับบัญชาพูด จึงเป็นสาเหตุทำให้พนักงานเกิดการละเลยงานในหน้าที่ของตนส่งผลให้ไม่เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามมาด้วย

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ระหว่าง รูปแบบการสื่อสารจากแนวราบกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน	สัมประสิทธิ์การถดถอย Standardized Coefficients (Beta)	t	Sig
ด้านปริมาณงาน	0.424	5.774	0.000
ด้านคุณภาพงาน	0.141	1.871	0.062
ความรู้เกี่ยวกับงาน	0.348	5.877	0.000
ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่	0.383	4.854	0.000
ความซื่อสัตย์สุจริต	0.091	1.484	0.139

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 แสดงผลการศึกษพบว่า รูปแบบการสื่อสารจากแนวราบ มีระดับความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ อยู่ในระดับต่ำ โดยรูปแบบการสื่อสารจากแนวราบไม่มีอิทธิพลไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านความซื่อสัตย์สุจริต แต่มีอิทธิพลในด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน และด้านความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของ เสนาะ ดิยาว์ (2537, น. 442) ได้อธิบายไว้ว่า การสื่อสารในแนวราบนี้ นอกจากจะเป็นกิจกรรมทางการสื่อสารที่ช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลให้ดีขึ้น แต่ก็มีผลกระทบต่อการสื่อสารในลักษณะอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน คือ การขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่เชื่อใจกัน เพราะเป็นการติดต่อสื่อสารเรื่องส่วนตัว อาจส่งผลกระทบต่อสื่อสารในรูปแบบอื่น ๆ จนบางครั้งอาจเกิดความผิดพลาด ส่งผลให้งานไม่เป็นไปตามแผน นำไปสู่การแข่งขันซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน และไปสู่ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล ผลการศึกษา พบว่า พนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 30 – 34 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี หน่วยงานที่สังกัดอยู่ในฝ่ายรักษาความปลอดภัย และมีตำแหน่งงานระดับ 4
2. รูปแบบการสื่อสารภายในองค์กร ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายรูปแบบพบว่า รูปแบบการสื่อสารจากแนวราบ มี

ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำที่สุด คือ รูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่าง

3. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการพบว่า ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ด้านที่สูงที่สุดคือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และระดับต่ำที่สุด คือ ด้านคุณภาพงาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลสหสัมพันธ์ผลการศึกษพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัดทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เมื่อพิจารณาตามรายรูปแบบการสื่อสารพบว่า รูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่างมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ ด้านที่อยู่ในระดับสูงคือ ด้านคุณภาพงาน โดยมีระดับนัยสำคัญของการทดสอบอยู่ที่ 0.301 และด้านอยู่ในระดับต่ำ คือด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยมีระดับนัยสำคัญของการทดสอบอยู่ที่ 0.109

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เมื่อพิจารณาตามรายรูปแบบการสื่อสาร พบว่า รูปแบบการสื่อสารจากล่างขึ้นบนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ ด้านที่อยู่ในระดับสูงคือ ด้านคุณภาพงาน โดยมีระดับนัยสำคัญของการทดสอบอยู่ที่ 0.320 และด้านที่อยู่ในระดับต่ำคือ ด้านความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ โดยมีระดับนัยสำคัญของการทดสอบอยู่ที่ 0.128

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ทำอากาศยานสุวรรณภูมิเมื่อพิจารณาตามรายรูปแบบการสื่อสาร พบว่า รูปแบบการสื่อสารจากแนวราบ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการด้านที่อยู่ในระดับสูงคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน โดยมีระดับนัยสำคัญของการทดสอบอยู่ที่ 0.361และด้านที่อยู่ในระดับต่ำ คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยมีระดับนัยสำคัญของการทดสอบอยู่ที่ 0.117

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสาร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สังกัด ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า รูปแบบการสื่อสารจากบนลงล่าง ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านปริมาณงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน ด้านรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ และด้านความซื่อสัตย์สุจริต แต่จะมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านคุณภาพงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รูปแบบการสื่อสารจากล่างขึ้นบน ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ แต่จะมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน และด้านความซื่อสัตย์สุจริต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รูปแบบการสื่อสารจากแนวราบ ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต แต่จะมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ในด้าน

ปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน และด้านความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เอกสารอ้างอิง

กรีซ สืบสนธิ์. (2555). การสื่อสารในองค์กร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขจรยศ มีวาสนา. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ไทยเมคเนชา จำกัด (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.

ไทยเมคเนชา. (2547). คู่มือการประเมินประสิทธิผลการปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ: ฝ่ายทรัพยากรบุคคล.

ธนพล ไกรทอง. (2555). รูปแบบการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจต่อการสื่อสารในองค์กรของพนักงานบริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน) (Unpublished Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

สมยศ นาวิการ. (2546). การติดต่อสื่อสารขององค์กร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมยศ นาวิการ. (2549). การบริหารและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสนาะ ดีเยาว์. (2541). การสื่อสารในองค์กร (ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาบน Facebook Live กับความจงรักภักดีต่อตราสินค้า:

ศึกษากรณี เวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ

SATISFACTION OF CONTENT ON FACEBOOK LIVE TOWARD BRAND LOYALTY:

STUDY CASE WORKPOINT ENTERTAINMENT FANPAGE

วรรณวนษ์ ต้นเรืองวงษ์¹ และโรจนศักดิ์ โจมวิไลลักษณ์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (yeepoon.yukiko@gmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (rojanasak_cho@utcc.ac.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาบนเฟซบุ๊กไลฟ์ ของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ 2) ศึกษาความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจเนื้อหาบนเฟซบุ๊กไลฟ์ ที่มีผลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ ในเขตกรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้เฟซบุ๊กที่เคยชมการถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ ของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ เพศชายและหญิง อายุ 17-52 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 129 คน ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 29 – 34 ปี มีพฤติกรรมการชมเฟซบุ๊กไลฟ์ ผ่านทางโทรศัพท์มือถือเลือกดูรายการ The Mask Singer มากที่สุด โดยในด้านเนื้อหาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านความสนุกสนาน บันเทิง เพลิดเพลิน มากที่สุด และมีความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินรายการมีลักษณะเป็นกันเอง ในด้านความจงรักภักดีด้านพฤติกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะกลับมาชมเฟซบุ๊กไลฟ์ ของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ และ ในด้านทัศนคติ กลุ่มตัวอย่างรู้สึกมีความสุขที่ได้ดูเฟซบุ๊กไลฟ์ ของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ และจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ในรายการเกมโชว์ ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการและความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอมีอิทธิพลกับความจงรักภักดีต่อเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับรายการประกวดร้องเพลงนั้น มีเพียงแต่ความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีต่อเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, ความจงรักภักดีต่อตราสินค้า, เนื้อหา, เฟซบุ๊ก, เฟซบุ๊กไลฟ์, เวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ

ABSTRACT

The objectives of this study are: 1) To study content satisfaction on Workpoint entertainment fanpage Facebook live's 2) To study brand loyalty of Workpoint entertainment fanpage and 3) To study influence between content satisfaction on Workpoint entertainment fanpage Facebook live's and brand loyalty. Questionnaires were used to collect data from the sample of Facebook users who viewed Workpoint entertainment fanpage Facebook

live's, both male and female, aged 17-52 years, and live in Bangkok. 129 samples were collected and data were analyzed by multiple regression.

Results showed the most of the samples were female, aged 29-34 years, viewed most is The Mask Singer via smartphone. The samples were most satisfied by entertain content and host. In terms of behavioral loyalty samples will return to view facebook live on Workpoint entertainment fanpage, attitude loyalty samples were happy while viewed Workpoint entertainment fanpage Facebook live's. The Multiple Regression Analysis found that satisfaction of content and presentation in gameshow are influencing the brand loyalty. While satisfaction of presentation in singing contest is the only factor that influencing the brand loyalty to Workpoint Entertainment Fanpage.

Keywords: Satisfaction, Brand Loyalty, Content, Facebook, Facebook Live, Workpoint Entertainment Fanpage

1. บทนำ

จากการที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ยุค โคมบาย เฟิร์ส และ โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนกำลังจะกลายเป็นหน้าจอหลักในการรับชมรายการโทรทัศน์ของทางสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ การทำเนื้อหารายการให้มีความน่าสนใจดึงดูดให้ผู้ชมรับชมรายการ เพื่อเพิ่มฐานผู้ชมและเรตติ้งให้กับสถานีโทรทัศน์จึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะการปรับกลยุทธ์ทำการตลาดออนไลน์เพิ่มขึ้น จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และถือเป็นความได้เปรียบทางด้านการแข่งขันในธุรกิจดิจิทัลทีวี ที่นับวันการแข่งขันจะยิ่งรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อบริษัทเอเจนซี่โฆษณา วางกลยุทธ์การสื่อให้กับตราสินค้าผ่านสื่อโฆษณาดิจิทัลมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2560 สมาคมโฆษณาดิจิทัล (ประเทศไทย) คาดว่ามูลค่าตลาดโฆษณาดิจิทัลจะเติบโตร้อยละ 22 หรือประมาณ 9,883 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2561 จะเติบโตขึ้นร้อยละ 25 มีมูลค่าถึง 12,353 ล้านบาท ซึ่งหากแยกตามสัดส่วนการใช้งานประมาณแล้ว เฟซบุ๊กจะมีมูลค่าสูงถึง 2,842 ล้านบาท ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ยะเยียด และมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นทุกปี (ผลสำรวจมูลค่าเม็ดเงินโฆษณาผ่านสื่อดิจิทัลของปี พ.ศ. 2559 – 2560, 2560) สถานีโทรทัศน์เวิร์คพอยท์เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงดำเนินกลยุทธ์ขยายช่องทางการรับชมผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มมากขึ้น โดยออกอากาศรายการทางสถานีคู่ขนานไปกับการถ่ายทอดสดผ่านทางเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี สามารถเพิ่มฐานผู้ชมจากทั่วประเทศได้ด้วยรูปแบบรายการที่ตอบโจทย์ผู้ชม เช่น รายการ The Mask Singer หรือ หน้ากากนักร้อง เกิดเป็นกระแสบนสื่อสังคมออนไลน์และทำให้เกิดการบอกต่อ การพูดถึงเป็นอย่างมาก โดยการถ่ายทอดสดเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 มีจำนวนคนดูรวมจนถึงปัจจุบัน (28 พฤษภาคม 2560) ทั้งสิ้น 4.2 ล้านวิว มีคนกด Reaction ทั้งหมด 250,019 ครั้ง มีคนมาแสดงความคิดเห็นทั้งหมด 162,475 ข้อความ และมีการกดแชร์ไปแล้วจำนวน 68,744 ครั้ง รวมเป็น Engagement ทั้งสิ้น 488,751 และปัจจุบันเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ มียอดผู้กดติดตามมากกว่า 8 ล้านบัญชี (Workpoint Entertainment Fanpage, 2560) สูงเป็นอันดับ 1 ในกลุ่มสถานีโทรทัศน์ จึงกล่าวได้ว่ารูปแบบ เนื้อหารายการที่ทำให้ผู้ชมเกิดความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจากการศึกษาเรื่องบทบาทของโซเชียลทีวีในเครือข่ายสังคมออนไลน์ของ สมเกียรติ เหลืองศักดิ์ชัย (2558) พบว่า การที่กลุ่มผู้ผลิตรายการสร้างสรรค์รายการใหม่ ๆ ที่ดึงดูดให้ผู้ชมติดตามรายการหรือมีปฏิสัมพันธ์กับรายการหรือสถานีนั้น ๆ จะช่วยทำให้ผู้ชมเกิดความจงรักภักดีหรือเป็นแฟนคลับได้ ความจงรักภักดีต่อตราสินค้าคือการวัดแนวโน้มของผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้า ซึ่งระดับความจงรักภักดีต่อตราสินค้าเป็นเครื่องบ่งชี้ความสำเร็จในการทำตลาดของนักการตลาด ซึ่งการวัดจะประกอบด้วยองค์ประกอบด้านทัศนคติ เป็นการวัดความรู้สึกที่มีต่อตราสินค้า และองค์ประกอบด้านพฤติ

กรรม วัตถุประสงค์ในการซื้อซ้ำ หรือการบอกต่อ (Schiffman and Wisenbilt, 2015, pp. 168-169) สำหรับในธุรกิจสื่อโทรทัศน์ การมีผู้ชมหรือการรักษาฐานผู้ชมถือเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างรากฐานให้กับธุรกิจ เพราะผู้ชมถือเป็นสินทรัพย์อย่างหนึ่งของบริษัท ที่สามารถสร้างความได้เปรียบด้านการแข่งขันและก่อให้เกิดเป็นผลกำไรให้กับธุรกิจได้ ซึ่งการรักษาฐานผู้ชมไว้นั้นต้องทำให้ผู้ชมเกิดความพึงพอใจต่อเนื้อหาที่นำเสนอ (Rohrs, 2015, pp. 8-9) โดยหลังจากที่ประเมินความพึงพอใจแล้วจึงจะเกิดเป็นพฤติกรรมต่อไป เช่น กลับมาดูซ้ำ (Repurchase) บอกต่อ (Word of Mouth) หรือจนถึงขั้นเกิดเป็นความภักดี (Loyalty) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความพึงพอใจที่ผู้ชมได้รับจากสินค้าหรือบริการว่าเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ ซึ่ง Schiffman และ Wisenbilt (2015, p. 41) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจของผู้บริโภค คือ เกิดจากการรับรู้ในด้านประสิทธิภาพของสินค้าหรือบริการตามความคาดหวังของผู้บริโภคแต่ละคน ซึ่งผู้บริโภคแต่ละคนนั้นมีความคาดหวังแตกต่างกันตามแต่ประสบการณ์ที่ตัวเองเคยได้รับ ถ้าสินค้าหรือบริการนั้นๆ ทำให้ผู้บริโภคได้รับประสบการณ์ที่ดีกว่าความคาดหวังก็จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ อย่างน้อยควรสร้างประสบการณ์ให้กับผู้บริโภค ตรงกับความคาดหวังหรือมากกว่าความคาดหวังที่ผู้บริโภคมี เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ โดยความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับความจงรักภักดีต่อตราสินค้า ฌูพัซซ์ (2549, น. 26) กล่าวว่า iva ความพึงพอใจคือ ความรู้สึกของผู้บริโภค ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ อันเกิดจากการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่ได้รับจากสินค้าหรือบริการนั้น ๆ กับความคาดหวังที่ตัวเองมี โดยเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อตราสินค้าด้วยเช่นกัน ซึ่งการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคจะส่งผลให้เกิดเป็นความจงรักภักดีในตราสินค้าได้ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน สำหรับรายการที่เวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ ทำการถ่ายทอดสดคู่ขนานกับการออกอากาศผ่านทางโทรทัศน์จะเป็นประเภทรายการบันเทิง (Light Entertainment) ซึ่งประกอบไปด้วย รายการประเภท รายการเกมโชว์ รายการประกวดร้องเพลง รายการวาไรตี้โชว์ และรายการทอล์คโชว์ เนื่องจากเป็นประเภทรายการที่สถานีมีความเชี่ยวชาญ และมีอยู่ร้อยละ 70 ของผังรายการทั้งหมด (พรพรรณ ปัญญาภิรมย์, 2559, น. 44-51) การนำเสนอรายการบันเทิงจะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) วิธีการนำเสนอ (Presentation Technique) ประกอบด้วย พิธีกร แกร็บเชิญหรือผู้ร่วมรายการ บรรยายภาคในรายการ และรูปแบบการนำเสนอ (ชัยรงค์ พรหมวงศ์, นิคม ทาแดง และไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค 2547, น. 149-155 อ้างถึงใน ประภาพรณ ป้อมหิน, 2550, น. 11-15) 2) เนื้อหา (Content) ประกอบด้วย มิประโยชน์ต่อผู้บริโภค ให้ความเพลิดเพลิน น่าเชื่อถือ สื่อสารตรงประเด็น และสื่อสารได้ถูกช่วงเวลา สำหรับเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ ที่เป็นบริษัทผู้ผลิตสื่อและมีช่องดิจิทัลที่มีเป็นของตนเองนั้น ถ้าสามารถผลิตเนื้อหาที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ชมได้ จนเกิดเป็นความพึงพอใจก็จะทำให้ผู้ชมเกิดความผูกพันมากขึ้น ทำให้การศึกษาในครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาบนเฟซบุ๊ก ไลฟ์ กับความจงรักภักดีต่อตราสินค้า ศึกษากรณี: เวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาบนเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ
- 2) ศึกษาความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ
- 3) ศึกษาความพึงพอใจเนื้อหาบนเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ที่มีผลต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ

ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ทำการศึกษาประเภทรายการบันเทิง เฉพาะรายการเกมโชว์ 8 รายการ และรายการประกวดร้องเพลง 6 รายการ เนื่องจากมีจำนวนรายการมากเป็นอันดับ 1 และ 2 ที่ถ่ายทอดสดผ่านเว็ทคพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ รวมเป็นจำนวน 14 รายการ โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดประเภทรายการบันเทิงที่ถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของเว็ทคพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ

ลำดับที่	รายการ	วันที่ออกอากาศ	เวลาที่ออกอากาศ
1	Small Talk	เสาร์-อาทิตย์	08:30 – 09:15 น.
2	ฟ้าแลบเด็ก	เสาร์-อาทิตย์	11:15 – 12:00 น.
3	Honey Hero	เสาร์	13:40 – 14:45 น.
4	เวทิตอง เวทีเชอ	อาทิตย์	13:30 – 14:45 น.
5	ไมค์ทองคำ หมอลำฝั่งเพชร	เสาร์	14:50 – 16:00 น.
6	ไมค์หมดหนี้	จันทร์ – พฤหัสบดี	18:20 – 19:20 น.
7	ไมค์หมดหนี้ตั้งตัว	ศุกร์	18:05 – 19:20 น.
8	ปริศนาฟ้าแลบ	จันทร์ – ศุกร์	19:20 – 20:00 น.
9	ไมค์ทองคำ	เสาร์ – อาทิตย์	18:20 – 20:00 น.
10	I Can See Your Voice	พุธ	20:00 – 21:50 น.
11	The Mask Singer	พฤหัสบดี	20:00 – 21:50 น.
12	แฟนพันธุ์แท้ Super Fan	ศุกร์	21:00 – 22:00 น.
13	ไมค์ทองคำเด็ก	เสาร์-อาทิตย์	20:00 – 20:50 น.
14	เกมจารชน คู่หูอันตราย	ศุกร์	22:00 – 23:00 น.

โดยมีรูปแบบการศึกษาวิจัย 2 ประเภทคือ 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิจัยโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ใช้เฟซบุ๊กที่เลขชมการถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของเว็ทคพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ จำนวน 10 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางสำหรับการออกแบบเครื่องมือแบบสอบถาม 2) การวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้เฟซบุ๊กที่เลขชมการถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของเว็ทคพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ เพศชายและหญิง อายุ 17-52 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 129 คน ใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นรายด้าน ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามมากกว่า 0.70 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ รวมถึงการทดสอบความเที่ยงตรงด้วย Correlation อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์ตัวแปรที่เป็นข้อมูลเชิงลักษณะด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ ได้แก่ พฤติกรรมการเปิดรับชมการถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ตัวแปรที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาบนเฟซบุ๊ก ไลฟ์ และ ข้อมูลเกี่ยวกับความ

จงรักภักดีต่อตราสินค้าเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานด้วยการใช้สถิติ
Multiple Regression Analysis

4. ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การสรุปข้อมูลเชิงลักษณะพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมชมแฟนเพจ ไลฟ์ผ่านทางโทรศัพท์มือถือมากที่สุด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 76 สถานที่ที่ชมมากที่สุด คือ บ้าน / ที่พักอาศัย จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 วันที่เลือกดูบ่อยที่สุด คือ วันพฤหัสบดี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 85.3 ช่วงเวลาที่ชมบ่อยที่สุดคือ 20:01 – 22:00 น. จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 89.1 รายการที่เลือกดูมากที่สุดคือ The Mask Singer จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8 ระหว่างชมการถ่ายทอดสดมีปฏิสัมพันธ์กับเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจโดยการกด Like มากที่สุด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 48.01 ในด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 76 อายุระหว่าง 29 – 34 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 62.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 สถานภาพโสด 99 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7

สำหรับการสรุปข้อมูลเชิงปริมาณได้ทำการทดสอบการกระจายของข้อมูลพบว่า เป็นการกระจายแบบโค้งปกติ โดยมีค่า Skewness และ Kurtosis ระหว่าง ± 1.96 (Hair JR, Black, Babin, & Anderson, 2010) จึงสามารถสรุปความหมายของค่าเฉลี่ยของตัวแปรต่าง ๆ ด้วยการกระจายตามอันตรภาคชั้นได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้ ในส่วนความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาบนแฟนเพจ ไลฟ์ เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดแต่ละด้านของรายการประเภทเกมโชว์พบว่า ในด้านเนื้อหาความสนุกสนาน บันเทิง เพลิดเพลิน มีค่าเฉลี่ย 4.31 อยู่ในระดับพอใจมาก ด้านรูปแบบการนำเสนอ พิธีกรมีลักษณะเป็นกันเอง มีค่าเฉลี่ย 4.27 อยู่ในระดับความพอใจมาก สำหรับรายการประเภทประกวดร้องเพลง ในด้านเนื้อหาพบว่า ให้ความเพลิดเพลินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.37 อยู่ในระดับความพอใจมาก และในด้านรูปแบบการนำเสนอ กรรมการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการร้องเพลงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.36 อยู่ในระดับความพอใจมาก ในส่วนความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านพฤติกรรม จะกลับมาชมการถ่ายทอดสดผ่านแฟนเพจ ไลฟ์ ของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ อีกครั้งในอนาคตมีค่าเฉลี่ย 3.91 อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก และในด้านทัศนคติ มีความสุขที่ได้ดูแฟนเพจ ไลฟ์ของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ มีค่าเฉลี่ย 3.82 อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก

ในด้านการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นรายด้านใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) นั้น ด้านความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาของรายการเกมโชว์มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.840 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการนำเสนอรายการเกมโชว์มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.892 ความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหารายการประกวดร้องเพลงมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.854 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการนำเสนอรายการประกวดร้องเพลงมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.899 ความจงรักภักดีด้านพฤติกรรมมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.902 และความจงรักภักดีด้านทัศนคติมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.800 จึงนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยสถิติ Multiple Regression

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ถึงความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาบนแฟนเพจ ไลฟ์ กับความจงรักภักดีต่อตราสินค้า ของเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจ มีรายละเอียดดังนี้

1) รายการเกมโชว์ พบว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัว คือ ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการ และ ความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอมีอิทธิพลกับความจงรักภักดีต่อเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถอธิบายความผันแปรความจงรักภักดีด้านพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่า $F = 33.170$ มีค่า $P\text{-value} = 0.000$ ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ทั้ง 2 ตัวแปรมีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีด้านพฤติกรรมร้อยละ 33.5 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2 สามารถเขียนเป็นรูปแบบได้ดังนี้

ความจงรักภักดีด้านพฤติกรรม = $0.186 + 0.401(\text{ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการเกมโชว์}) + 0.449(\text{ความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอรายการเกมโชว์})$

สำหรับความจงรักภักดีด้านทัศนคติ นั้น มีค่า $F = 31.259$ มีค่า $P\text{-value} = 0.000$ ซึ่งมีเพียงแค่ตัวแปรความ พึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอ ที่มีอิทธิพลโดยความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของความจงรักภักดีด้านทัศนคติได้ร้อยละ 32.1 ดังแสดงในตารางที่ 3 สามารถเขียนเป็นรูปแบบได้ดังนี้

ความจงรักภักดีด้านทัศนคติ = $0.180 + 0.201(\text{ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการเกมโชว์}) + 0.641(\text{ความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอรายการเกมโชว์})$

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้านเนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่มีอิทธิพลต่อความภักดีตราสินค้าด้านพฤติกรรม รายการเกมโชว์

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ของสมการถดถอย			t	P-value
	Unstandardized		Standardized		
	B	Std.	Beta		
ค่าคงที่	0.186	0.430		0.434	0.665
ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการเกมโชว์	0.401	0.148	0.307	2.705	0.008
ความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอรายการเกมโชว์	0.449	0.161	0.316	2.785	0.006
$R^2 = 0.345$ $\text{Adjusted } R^2 = 0.335$ $\text{SEE} = 0.58990$ $F = 33.170$ $P \text{ Value} = 0.000$					

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้านเนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่มีอิทธิพลต่อความภักดีตราสินค้าด้านทัศนคติ รายการเกมโชว์

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ของสมการถดถอย			t	P-value
	Unstandardized		Standardized		
	B	Std.	Beta		
ค่าคงที่	0.180	0.437		0.412	0.681
ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการเกมโชว์	0.201	0.150	0.153	1.334	0.185
ความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอรายการเกมโชว์	0.641	0.164	0.449	3.915	0.000
$R^2 = 0.332$ $\text{Adjusted } R^2 = 0.321$ $\text{SEE} = 0.59938$ $F = 31.259$ $P \text{ Value} = 0.000$					

2) รายการประภควรื่องเพลง พบว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัว คือ ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการ และ ความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอมีอิทธิพลกับความจงรักภักดีต่อเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แฟนเพจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถอธิบายความผันแปรความจงรักภักดีด้านพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่า $F = 23.864$ มีค่า $P\text{-value} = 0.000$ ซึ่งน้อยกว่า 0.05 โดยมีเพียงตัวแปรความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอ ที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีด้านพฤติกรรมร้อยละ 26.30 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4 สามารถเขียนเป็นรูปแบบได้ดังนี้

ความจงรักภักดีด้านพฤติกรรม = $0.637 - 0.112$ (ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการประภควรื่องเพลง) + 0.837 (ความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอรายการประภควรื่องเพลง)

ความจงรักภักดีด้านทัศนคตินั้นมีค่า $F = 29.846$ และ $P\text{ Value} = 0.000$ ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ซึ่งก็มีเพียงตัวแปรความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีด้านทัศนคตร้อยละ 31.1 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 5 สามารถเขียนเป็นรูปแบบได้ดังนี้

ความจงรักภักดีด้านพฤติกรรม = $0.498 - 0.211$ (ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการประภควรื่องเพลง) + 0.964 (ความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอรายการประภควรื่องเพลง)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้านเนื้อหาและวิธีการนำเสนอต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านพฤติกรรม รายการประภควรื่องเพลง

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ของสมการถดถอย			t	P-value
	Unstandardized		Standardized		
	B	Std.	Beta		
ค่าคงที่	0.637	0.479		1.330	0.186
ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการประภควรื่องเพลง	- 0.112	0.125	-0.090	-0.899	0.370
ความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอรายการประภควรื่องเพลง	0.837	0.145	0.579	5.768	0.000
$R^2 = 0.275$ $\text{Adjusted } R^2 = 0.263$ $\text{SEE} = 0.62070$ $F = 23.864$ $P\text{ Value} = 0.000$					

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้านเนื้อหาและวิธีการนำเสนอต่อความจงรักภักดีต่อตราสินค้าด้านทัศนคติ รายการประภควรื่องเพลง

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ของสมการถดถอย			t	P-value
	Unstandardized		Standardized		
	B	Std.	Beta		
ค่าคงที่	0.498	0.466		1.069	0.287
ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการประภควรื่องเพลง	-0.211	0.121	-0.169	-1.741	0.084
ความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอรายการประภควรื่องเพลง	0.964	0.141	0.663	6.831	0.000
$R^2 = 0.321$ $\text{Adjusted } R^2 = 0.311$ $\text{SEE} = 0.60392$ $F = 29.846$ $P\text{ Value} = 0.000$					

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหาบนเฟซบุ๊ก ไลฟ์ กับความจงรักภักดีต่อตราสินค้า ศึกษากรณี: เวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ มีการทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรด้านความพึงพอใจด้านรูปแบบการนำเสนอในทุกสมการสามารถอธิบายการผันแปรต่อความจงรักภักดีด้านทัศนคติและด้านพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนความพึงพอใจด้านเนื้อหา รายการมีเพียงตัวแปรความพึงพอใจด้านเนื้อหารายการเกมโชว์ที่อธิบายความผันแปรต่อความจงรักภักดีด้านพฤติกรรมได้ และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับปรุงแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.335 ซึ่งส่งผลร้อยละ 33.50 ส่วนที่เหลือ อีกร้อยละ 66.50 เป็นผลมาจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณา จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การจะเกิดความจงรักภักดีต่อตราสินค้านั้น ผู้บริโภคจะต้องทดลองใช้สินค้าหรือบริการนั้น ๆ ก่อนจนเกิดเป็นความพึงพอใจ ซึ่งนำไปสู่ความจงรักภักดี แต่ถึงอย่างนั้นความจงรักภักดีของผู้บริโภคยังถูกแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) กลุ่มที่ไม่ซื้อสินค้า แต่รู้สึกผูกพันกับแบรนด์ 2) เป็นกลุ่มที่ซื้อสินค้าเพราะความเคยชินหรือตามสะดวก โดยไม่มีความผูกพันกับแบรนด์ และ 3) กลุ่มที่มีความรู้สึกผูกพันกับแบรนด์ในระดับสูงจนทำให้เกิดการซื้อซ้ำ (Schiffman and Wisenbilit, 2015, pp. 168-169) จากการศึกษาในครั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจัดอยู่ในความจงรักภักดีกลุ่มที่ 2 คือ กลับมาดูรายการที่ถ่ายทอดสดผ่านเวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจซ้ำ เพราะความเคยชิน แต่ไม่รู้สึกผูกพันกับแบรนด์ เนื่องจากผู้บริโภคเคยชินกับการดูรายการ The Mask Singer ในทุก ๆ วันพฤหัสบดี แต่ความพึงพอใจที่มีต่อเนื้อหารายการลดลง โดยจากการสัมภาษณ์เชิงลึกทำให้พบว่า เนื้อหารายการ The Mask Singer ในซีซั่นที่ 2 นี้ไม่สนุกเท่ากับในซีซั่นที่ 1 โดยมีหลายปัจจัยเช่น ความสนุกสนานลดลง มีความรู้ว่าคุณคิดสร้างสรรค์ลดลง อยากให้ที่ระยะเวลาระหว่างซีซั่นที่ 1 และ ซีซั่นที่ 2 เพราะรู้สึกว่าคุณออกอากาศติดกันเกินไป เป็นต้น

6. ข้อเสนอแนะ

- 1) ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งนี้คือ เวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ ควรพิจารณาการพัฒนา เนื้อหารายการอยู่เสมอ เพื่อสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคได้
- 2) ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาทำให้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้เพียง 129 คน ทำให้ผลการศึกษาอาจจะมีคลาดเคลื่อนจากกลุ่มประชากรทั้งหมดที่เคยดูเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของ เวิร์คพอยท์ เอนเตอร์เทนเมนต์ แพนเพจ รวมถึงเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกในด้านผู้ประกอบการเพิ่มเติม นอกเหนือจากกลุ่มผู้ชม เพื่อนำข้อมูลที่นำมาพิจารณาปัจจัยที่อาจเกี่ยวข้อง

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเฉพาะบุคคลฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- ชาย โปธิสิตา. (2559). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ณัฐพัชร สือประดิษฐ์พงษ์. (2549). *คู่มือสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ประชุมทอง พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- ประภาพรณ ป้อมหิน. (2550). *พฤติกรรมการเปิดรับชมความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อรายการ ตลาดสดสนามเป้า* (published Master's Thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร, สืบค้นจาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>
- พิโรตม ไหลตระกูล. (2557). *การสื่อสารการตลาดโดยอาศัยกระบวนการเกม*. (published Master's Thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร, สืบค้นจาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>
- พรพรรณ ปัญญาภิรมย์. (2559, 5 กรกฎาคม). *ปัญญา นิรันดร์กุล "ราชาเกมส์โชว์" ขึ้น Workpoint TV คู่ดาวรุ่งแห่งสมรภูมิทีวีดิจิทัล*. Forbes Thailand. สืบค้นจาก <http://www.forbesthailand.com/cover-detail.php?did=32>
- พีรพัฒน์ ตูลาเดชานนท์. (2555). *การเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ความพึงพอใจ และความภักดีต่อตราสินค้าของสมาชิกเฟชบุ๊กแฟนเพจธุรกิจสินค้าในประเทศไทย*. (published Master's Thesis) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร, สืบค้นจาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>
- วรมน บุญศาสตร์. (2558). *การสื่อสารการตลาดสู่กลุ่มผู้บริโภคเจนเออร์เรชั่น ซี ในยุคดิจิทัล. วารสารการสื่อสารและการจัดการ* นิตยสาร, 1(1), 14-30.
- สมาคมโฆษณาดิจิทัล (ประเทศไทย). (2560). *ผลสำรวจมูลค่าเม็ดเงินโฆษณาผ่านสื่อดิจิทัลของปี 2559 – 2560* สืบค้น 30 พฤษภาคม 2560, จาก: <http://thumbsup.in.th/2017/03/daat-reveal-digital-advertising-budget-2016-and-market-forecast-2017/>.
- สมเกียรติ เหลืองศักดิ์ชัย. (2558). *บทบาทของโซเชียลมีเดียในเครือข่ายสังคม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*. 35(2), 223-235.
- Aaker, D. A. (2010). *Building Strong Brands*. Great Britain: Simon & Schuster.
- Aaker, D. A., Kumar, V., Day, G., & Leone, R. P. (2011). *Marketing Research*. Asia: John Wiley & Son.
- Alvesson, M., & Karreman, D. (2011). *Qualitative Research and Theory Development* (1st ed.). London: SAGE Publications.
- Gans, J. (2016). *Facebook Live is the Company's Newest Strategic Weapon*. In Harvard Business Review. 2-4.
- Hair JR, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). London: SAGE Publications.
- Jefferson, S., & Tanton, S. (2015). *Valuable Content Marketing: How to Make Quality Content Your Key to Success* 2nd ed. UK: Kogan Page Limited.
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2012). *Marketing Management* (14th ed.). US: Pearson Education Limited.
- Rohrs, J. K. (2015). *เปลี่ยนจากแค่รู้จัก เป็นรักและบอกต่อ [Audience: Marketing in the Age of Subscribers, Fan & Followers]* (เขมลักษณ์ ดีประวัตติ, ผู้แปลและเรียบเรียง) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
ครั้งที่ ๑๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

Schiffman, L. G., & Wisenblit, J. L. (2015). *Consumer Behavior* (11th ed.). US: Pearson Education Limited.

การเปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการของโรงแรมบีริช จังหวัดตาก
กับโรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก

COMPARISON OF SERVICE QUALITY LEVEL OF BEICH HOTEL, TAK PROVINCE
AND SILAYOK HOTEL, TAK PROVINCE

วิวัฒน์ เติพิมลรัตน์¹ และภูษิต วงศ์หล่อสายชล²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร CEO MBA คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (wiwat.tpmr@gmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษา CEO MBA คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (dr.phusit@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ในการทำเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการของโรงแรมบีริช จังหวัดตาก กับ โรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณภาพบริการ กับ การรับรู้คุณค่าตราสินค้า และ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้บริการ กับ การรับรู้คุณภาพบริการของโรงแรมบีริชจังหวัดตากกับโรงแรมศิลาหยกจังหวัดตากที่มีต่อลูกค้า โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ที่เคยเข้ามาใช้บริการโรงแรม 2 แห่งนี้คือ โรงแรมบีริช จังหวัดตาก และ โรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก จำนวน 370 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้ One-way anova, Pair simple t-test และ Regression ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพบริการของโรงแรมบีริช จังหวัด ตาก มีการรับรู้ที่สูงกว่าโรงแรมศิลาหยก จังหวัด ตากในด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ความเชื่อมั่นไว้วางใจได้ การตอบสนองต่อลูกค้า ความน่าเชื่อถือ การรู้จักและเข้าใจลูกค้า การให้ความสะดวกสบาย การแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้ง พฤติกรรมการใช้บริการของโรงแรมบีริช ยิ่งลูกค้ามีความถี่ในการเข้าพักหรือมีระยะเวลาในการเข้าพักมาก ส่งผลให้มีการรับรู้ระดับคุณภาพการบริการมากขึ้นตามด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนโรงแรมศิลาหยกพฤติกรรมการใช้บริการไม่มีผลต่อการรับรู้ระดับคุณภาพการและยังมีการรับรู้คุณภาพบริการที่สูงส่งผลให้มีระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่สูงด้วยทั้งสองโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: คุณภาพการให้บริการ, คุณค่าตราสินค้า, พฤติกรรมการใช้บริการ

ABSTRACT

This study have an objective for comparing services quality between Berich Hotel with Sirayok Hotel in Trat province. Moreover, this paper also included the relationship of brand equity and quality that customer percieve on the services, and, the level of perception on quality and customer behavior on services from Berich Hotel and Sirayok Hotel. The simple space for this research are the customer that had use the services from both hotels, by randomly pick 370 people of customers to do the questionnaire, and analyzed by using statistical methods: One-way ANOVA, Pair simple t-test and regression.

The result of this study said that, Berich Hotel has better quality, and level of perception than Sirayok Hotel, in term of reliability, tangibles, responsiveness, assurance, comfort, empathy, and conflict resolution in the level of significant of 0.05. Moreover, the customers behaviors which has high frequently use, or more time spend on Berich Hotel's service, would effect the level of perception on quality of those customers positively in the level of significant of 0.05. On the other hand, the level of perception on quality of Sirayok Hotel is not affected by those behavior (frequently use and time-spend). However, more customer could perceive the quality of services, would affect on brand awareness positively in the level of significant of 0.05.

Keywords: Quality of services, Brand value, Behavior of services use

1. บทนำ

จากสถิติทำให้เห็นว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอยู่ในแนวโน้มขาขึ้นเนื่องจากมีผู้เยี่ยมชมในแต่ละภูมิภาคเพิ่มขึ้นทุกปี รวมถึงภาคเหนือที่มีอัตราผู้มาเยือน 6 ปีหลังเพิ่มขึ้นตลอด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2558) และเป็นภาคที่ผู้วิจัยสนใจเนื่องจากผู้วิจัยประกอบธุรกิจ โรงแรมอยู่ที่ภาคเหนือ คือจังหวัดตาก จึงทำการหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้เยี่ยมชมในจังหวัดตาก ซึ่งพบว่าเป็นจังหวัดที่มีผู้เยี่ยมชมเพิ่มขึ้นทุกปีและติดอันดับที่ 5 ที่มีผู้เยี่ยมชมมากที่สุดในภาคเหนือโดยปี 2558 มีผู้มาเยี่ยมชมจังหวัดตาก 1,904,751 คน ส่งผลให้มีรูปแบบที่พักต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจำนวนมาก เช่น เกสต์เฮาส์ อพาร์ทเมนท์ ทำให้เกิดการแย่งส่วนแบ่งการตลาดจากธุรกิจ โรงแรม ซึ่งถึงแม้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมชมมีจำนวนเพิ่มขึ้นและเติบโตอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับจำนวน โรงแรมหรือที่พักในจังหวัดตาก ทั้งนี้สิ่งที่สำคัญและเป็นหัวใจของธุรกิจโรงแรมก็คือ การให้บริการอย่างมีคุณภาพ นักท่องเที่ยวและผู้เข้ามาใช้บริการต่างมีความคาดหวังที่จะได้รับความสะดวกสบาย การต้อนรับที่เป็นมิตร อบอุ่น และการบริการที่ตรงกับความต้องการจากโรงแรม ทำให้โรงแรมหลายแห่ง จำเป็นที่จะต้องมึสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆเพื่อให้บริการกับผู้ที่เข้ามาใช้บริการนอกเหนือจากห้องพักเพียงอย่างเดียว (ศุภกฤต ชินอิสรระยศ และกมล เกียรติเรืองกมล, 2556) ซึ่งทางผู้วิจัยทำการยกตัวอย่าง โรงแรม 2 แห่ง คือ โรงแรมบีริช จังหวัดตาก และ โรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก เป็นกรณีศึกษาเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการ โดยเหตุผลที่เลือกโรงแรม 2 แห่งนี้เนื่องจากแห่งแรกคือโรงแรมบีริช ทางผู้วิจัยเป็นเจ้าของ และแห่งที่สองคือโรงแรมศิลาหยก เป็นโรงแรมคู่แข่งที่มีสถานที่อยู่ใกล้เคียงกับ โรงแรมบีริช อีกทั้งยังมีเรทราคาค่าขายที่ใกล้เคียงกัน ทำให้เป็นคู่แข่งกันโดยตรง ซึ่งวัตถุประสงค์ที่ทำการวิจัยในครั้งนี้คือ (1) เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการของ โรงแรมบีริช จังหวัดตากกับ โรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณค่าตราสินค้ากับการรับรู้คุณภาพบริการของ โรงแรมบีริชจังหวัดตากกับ โรงแรมศิลาหยกจังหวัดตาก ที่มีต่อลูกค้า (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้บริการกับการรับรู้คุณภาพบริการของ โรงแรมบีริชจังหวัดตากกับ โรงแรมศิลาหยกจังหวัดตาก ที่มีต่อลูกค้าโดยหวังว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากผลวิจัยนี้คือ (1) ได้รับรู้ระดับคุณภาพการให้บริการในแต่ละด้านของ โรงแรมบีริชจังหวัดตากเปรียบเทียบกับ โรงแรมศิลาหยกจังหวัดตากที่มีต่อลูกค้าและนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงการบริการของ โรงแรมบีริชจังหวัดตาก ในด้านที่ยังไม่ดีพอเพื่อที่จะสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันกับโรงแรมศิลาหยกจังหวัดตาก (2) ได้รับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณภาพบริการของ โรงแรมบีริชจังหวัดตากกับ โรงแรมศิลาหยกจังหวัดตากกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้ากับที่มีต่อลูกค้า และนำมาปรับใช้กับโรงแรมบีริชเพื่อพัฒนาคุณภาพบริการให้ดีขึ้น (3) ได้รับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้บริ

การกับการรับรู้คุณภาพบริการของโรงแรมบิรัชจังหวัดตากกับโรงแรมศิลาหยกจังหวัดตากที่มีต่อลูกค้า นำมาปรับใช้กับโรงแรมบิรัชเพื่อพัฒนาคุณภาพบริการให้ดีขึ้น

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม (Customers' Behaviors in Using Hotel's Service) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริโภคทำการค้นหาการซื้อ การใช้ การประเมินผล การใช้สอยผลิตภัณฑ์ และการบริการ ซึ่งคาดว่าจะสนองความต้องการของเขา หรือหมายถึงการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจและการกระทำของผู้บริโภคที่เกี่ยวกับการซื้อและการใช้สินค้า (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, งามอาจ ปทพานิช, ปริญ ลักขิตานนท์ และ สุกร เสรีรัตน์, 2541)

Kotler (2009) กล่าวว่า คุณค่าตราสินค้าเป็นคุณค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์และบริการ โดยจะสะท้อนถึงวิถีคิด ความรู้สึก หรือการแสดงออกของผู้บริโภค โดยให้ความสำคัญกับตราสินค้า เช่นเดียวกับราคา ส่วนแบ่งการตลาด และความสามารถในการทำกำไร คุณค่าตราสินค้าเป็นสินทรัพย์ที่ไม่สามารถจับต้องได้ซึ่งมีคุณค่าด้านจิตใจ และด้านการเงินต่อบริษัท

ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า (Brand Equity) หมายถึง คุณค่าของสินค้าที่สามารถเชื่อมโยงผู้บริโภคให้รับรู้ได้ถึงคุณภาพสินค้า ความจงรักภักดีต่อตราสินค้า และการจดจำสินค้าได้ (Pinar, Trapp, Girard & Boyt, 2014) ในการวิจัยครั้งนี้ปัจจัยคุณค่าตราสินค้าประกอบด้วยภาพลักษณ์ของตราสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้า

ภาพลักษณ์ของตราสินค้า (Brand Image) หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจ ซึ่งบุคคลมีความรู้สึกนึกคิดต่อองค์การ สถาบัน ภาพในใจดังกล่าวของบุคคลนั้น ๆ อาจจะได้มาจากทั้งประสบการณ์โดยตรง และประสบการณ์ทางอ้อมของตัวเอง เช่น ได้ประสบมาด้วยตนเอง หรือได้ยินได้ฟังมาจากคำบอกเล่าของผู้อื่น หรือจากกิตติศัพท์เล่าลือต่าง ๆ นานา เป็นต้น (Robinson & Barlow, 1959 อ้างถึงใน จิราภรณ์สีขาว, 2536)

ความภักดีต่อตราสินค้า (Brand Loyalty) ความภักดีต่อตราสินค้า หมายถึง ความพึงพอใจที่สม่ำเสมอจนเกิดเป็นความผูกพันที่จะซื้อตราสินค้าเดิมในผลิตภัณฑ์ของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง จุดมุ่งหมายที่สำคัญของนักการตลาดจะสนใจในวิธีการที่นักการตลาดเรียนรู้ต่อการกระตุ้นความสำคัญต่อตราสินค้า ลูกค้านักภักดีต่อตราสินค้าที่ทำให้เกิดส่วนครองตลาดที่คงที่ และเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจเป็นสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ ที่สะท้อนถึงราคาผลิตภัณฑ์ของบริษัท การศึกษาถึงอุปนิสัยการซื้อของผู้บริโภค โดยพบว่าตราสินค้าที่มีส่วนครองตลาดมากขึ้น จะเป็นส่วนเดียวกันกับกลุ่มของผู้ซื้อที่ภักดีต่อตราสินค้าขนาดใหญ่ขึ้นด้วย (Schiffman & Kanuk, 1994)

การตระหนักถึงตราสินค้า (Brand Awareness) คือ การจดจำหรือระลึกได้ถึงตราสินค้าของผู้บริโภค ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างคุณค่าตราสินค้า เพราะเมื่อผู้บริโภคเกิดการตระหนักรู้ในตราสินค้าแล้ว ผู้บริโภคก็จะเกิดความคุ้นเคย (Familiarity) ในตราสินค้านั้นทำให้สินค้าเป็นที่น่าไว้วางใจ (Reliability) น่าเชื่อถือ (Credible) และมีคุณภาพที่สมเหตุสมผล (Reasonable Quality) จึงเป็นเหตุผลหลักในการตัดสินใจซื้อในที่สุด ซึ่งผู้บริโภคจะเลือกซื้อตราสินค้าที่เป็นที่รู้จักมากกว่าตราสินค้าที่ผู้บริโภคไม่มีการตระหนักรู้มาก่อน (Aaker, 1991 อ้างถึงใน สุภาภัทร ดิลกไชยชาญวุฒิ, 2547, หน้า 34)

Parasuraman และคณะได้นำปัจจัยทั้ง 10 ด้าน ไปพัฒนาเป็นเครื่องมือประเมินคุณภาพ บริการที่เรียกว่า "SERVQUAL" ประกอบด้วยปัจจัยในการประเมินคุณภาพให้เหลือ 5 ด้าน (Dimensions) ดังนี้ (Parasuraman et al., 1988, p. 23 อ้างถึงใน ขวัญ พิพัฒน์สุขมงคล, 2551, น. 10)

1. ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibles) บริการที่ให้แก่ผู้รับบริการต้องแสดงให้เห็นว่าผู้รับบริการสามารถคาดคะเนคุณภาพการบริการได้ชัดเจน เช่น สถานที่ให้บริการมีความสะอาดสบาย และเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการให้บริการ สวยงาม ทันสมัย เป็นต้น

2. ความน่าเชื่อถือ หรือไว้วางใจได้ (Reliability) ผู้ให้บริการมีความสามารถในการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกไว้วางใจได้ว่าการให้บริการมีความถูกต้องเที่ยงตรง

3. การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) ผู้ให้บริการมีความพร้อมและเต็มใจที่จะให้บริการสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ตามต้องการ

4. การให้ความมั่นใจ (Assurance) ผู้ให้บริการมีความรู้ และมีอักษายศที่ดีในการให้บริการและความสามารถของผู้ให้บริการส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นในการใช้บริการ

5. การเข้าใจการรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ (Empathy) ผู้ให้บริการให้บริการโดยคำนึงถึงจิตใจ และความแตกต่างของผู้รับบริการการตามลักษณะของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

สเติร์น (Stern, 1997, pp. 7-17 อ้างถึงใน วรารัตน์ สันติวงษ์, 2549, น. 18) กล่าวว่า ความไว้วางใจคือ ส่วนหลัก ๆ ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าในการให้บริการ ซึ่งประกอบด้วย 5 C

1. การสื่อสาร (Communication): Self-disclosure and Sympathetic Listening พนักงานควรจะสื่อสารกับลูกค้าในลักษณะที่ทำให้ลูกค้าอบอุ่นใจได้ พนักงานควรแสดงความเปิดเผยจริงใจ และพร้อมให้ความช่วยเหลือลูกค้าเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเต็มใจแสดงความรู้สึกและความคิดร่วมกัน

2. ความใส่ใจและการให้ (Caring and Giving) ความเอาใจใส่ และความพร้อมที่จะให้นั้นกลายเป็นคุณสมบัติของความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่ประกอบด้วยความเอื้ออาทรความอบอุ่น และความรู้สึกปกป้องซึ่งมีผลให้ลูกค้ารู้สึกดี

3. การให้ข้อผูกมัด (Commitment) ที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า องค์กรควรจะยอมเสียผลประโยชน์เพื่อคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า

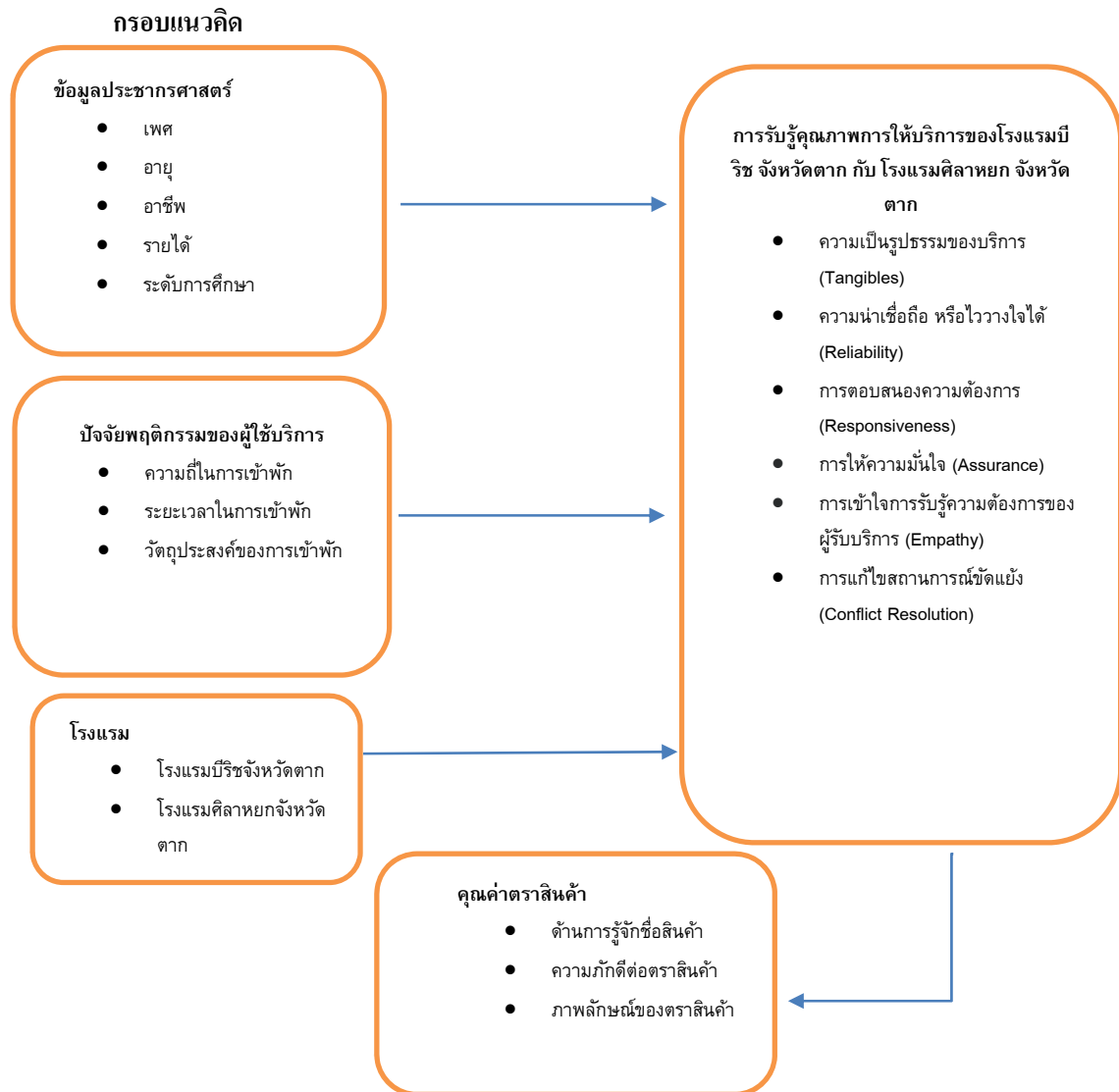
4. การให้ความสะดวกสบาย (Comfort) หรือความสอดคล้อง (Compatibility) ความเอาใจใส่ลูกค้าจะทำให้ลูกค้ารู้สึกถึงความสะดวกสบาย กล่าวคือลูกค้าจะรู้สึกยินดี อบอุ่น มั่นใจ มั่นคงที่ได้รับบริการ ลูกค้าส่วนใหญ่ประเมินความสะดวกสบายจากการบริการที่ดีขององค์กร

5. การแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้ง (Conflict Resolution) และการไว้วางใจ (Trust) ถ้าองค์กรสามารถทำให้ลูกค้ารู้สึกสบายใจได้จะดีว่าการที่องค์กรต้องแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้งกับลูกค้า นั่นคือองค์กรควรจะแสดงความรับผิดชอบด้วยการออกตัวไว้ก่อนว่า ถ้าลูกค้าพบสิ่งใดที่สงสัยหรือไม่พอใจในสินค้า และบริการที่ลูกค้าคิดว่าตนจะเสียเปรียบ ขอให้ลูกค้ารีบถามเพื่อให้พนักงานได้รับชี้แจงโดยเร็ว ก่อนที่ลูกค้าจะรู้สึกโกรธหรือไม่พึงพอใจในสินค้าและบริการพื้นฐานของความสัมพันธ์ทางการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรกับลูกค้าจะก่อให้เกิดวงจรการพัฒนาความสัมพันธ์

นอกจากนี้ยังมีทวิจยที่เกี่ยวข้องในอดีตที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยพฤติกรรมการใช้บริการ โรงแรม คุณภาพการบริการ และคุณค่าตราสินค้า เช่น กำพล แก้วสมนึก ทำการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพการบริการของบริษัท ฟริชชั่น ทูสต์เซอร์วิส (ประเทศไทย) จำกัด พบว่าระดับความพึงพอใจโดยรวมของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพการบริการทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรในการให้บริการ 2) ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ

ด้านความพร้อมในการให้บริการ ด้านความเชื่อมั่นในการให้บริการ และ 3) ด้านการดูแลเอาใจใส่ลูกค้าอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพการบริการ ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรในการให้บริการ 2) ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ 3) ด้านความพร้อมในการให้บริการ 4) ด้านความเชื่อมั่นในการให้บริการ และ 5) ด้านการดูแลเอาใจใส่ลูกค้าของบริษัทฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสั่งซื้อของลูกค้า ได้แก่ ยอดการสั่งซื้อ สินค้าโดยเฉลี่ยในแต่ละเดือนที่สั่งซื้อสินค้ากับบริษัทฯ และระยะเวลาในการติดต่อธุรกิจกับบริษัทฯ และสาริณี ม่วงहित ปี 2558 ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้บริการกับระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาระนอง จังหวัดระนอง พบว่าด้านพฤติกรรมการใช้บริการของลูกค้าธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาระนอง จังหวัดระนอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 200 คน โดยส่วนใหญ่ใช้บริการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในวันจันทร์ ช่วงเวลา 8.30 – 11.30 น. โดยใช้บริการเคาน์เตอร์เพื่อทำธุรกรรมด้านการฝาก/ถอนจำนวนธุรกรรมในแต่ละครั้ง 2 รายการ และมีมูลค่าในการเข้ารับบริการแต่ละครั้ง 10,000 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเปิดบัญชีมากกว่า 4 ปี และมีความถี่ในการใช้บริการน้อยกว่า 5 ครั้งต่อเดือน โดยมีวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมเพื่อตนเอง และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้บริการกับระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาระนอง จังหวัดระนอง พบว่า เพศ อาชีพ ระยะเวลาในการเปิดบัญชีของธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) ประเภทธุรกรรม ช่วงเวลาในการใช้บริการ ความถี่ในการใช้บริการต่อเดือน วันที่มาใช้บริการ จำนวนธุรกรรมในการใช้บริการต่อครั้ง มูลค่าธุรกรรมในแต่ละครั้ง และวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาระนอง จังหวัดระนอง ที่ระดับ นัยสำคัญ 0.05

รูปที่ 1 กรอบแนวคิด

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือผู้ที่เคยเข้ามาใช้บริการ โรงแรมบีวีรีช จังหวัดตาก และ โรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก โดยใช้ข้อมูลจำนวนลูกค้าที่เคยมาพักที่โรงแรมบีวีรีช จังหวัดตาก ย้อนหลัง 1 ปี จำนวน 10,764 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือผู้ที่เคยเข้ามาใช้บริการ โรงแรม 2 แห่งนี้ คือ โรงแรมบีวีรีช จังหวัดตาก และ โรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางคำนวณของเครซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan:1970) กำหนดค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง 370 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ คือแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจำนวน 384 คน โดยเนื้อหาของแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการบริการทั้ง 6 ด้าน ของโรงแรมบีวีรีช จังหวัดตาก กับ โรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก เพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน โดยแบบสอบถามมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ปัจจัยพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ ส่วนที่ 3 ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า ส่วนที่ 4 คุณภาพการให้บริการ 6 ด้านของ โรงแรมบีวีรช จังหวัดตากกับ โรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก

สถิติในการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงพรรณนาใช้สถิติความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) ในการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็น ข้อมูลที่ใช้มาตรวัดแบบนามบัญญัติ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา วัตถุประสงค์การเข้าพัก ระยะเวลา การเข้าพัก ความถี่การเข้าพัก และใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) กับความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้มาตรวัดอันตรภาค ได้แก่ ด้านคุณค่าตราสินค้า ด้านคุณภาพการบริการ 2) การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อสรุปผลอ้างอิงไปยังประชากรของการศึกษาครั้งนี้ ตั้งระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้สถิติทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. หาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้บริการกับ ระดับการรับรู้คุณภาพบริการแตกต่างกันทดสอบโดยใช้สถิติ One-Way ANOVA
2. หาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณภาพบริการการกับรับรู้คุณค่าตราสินค้า โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และ สมการถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression) ในรูปแบบของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)
3. เปรียบเทียบคุณภาพการบริการระหว่าง โรงแรมบีวีรชกับ โรงแรมศิลาหยก โดยใช้ Pair Sample T-test

4. ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศชายจำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 อายุ 20-39 ปี 227 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 อาชีพ พนักงานบริษัท/ลูกจ้างบริษัทจำนวน 107 คนคิดเป็นร้อยละ 28.5 ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท 128 คน คิดเป็นร้อยละ 34 และมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับปริญญาตรี 220 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 และพฤติกรรมการใช้บริการในด้านระยะเวลาในการเข้าพัก 1 คืน มากที่สุดจำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 50 โดยมีวัตถุประสงค์ในการเข้าพักส่วนใหญ่เพื่อพักผ่อนจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4 และมีความถี่ในการเข้าพัก 1-5 ครั้ง/ปี จำนวน 269 คนคิดเป็นร้อยละ 71.4

ทดสอบสมมติฐานที่ 1 ผู้ที่เคยใช้บริการโรงแรมที่มีพฤติกรรมการใช้บริการต่างกัน มีระดับการรับรู้คุณภาพบริการแตกต่างกันทดสอบโดยใช้สถิติ One-Way ANOVA

1. ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ One-Way ANOVA ของพฤติกรรมการใช้บริการด้านระยะเวลาการเข้าพักของโรงแรมบีวีรช พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน 6 ตัวแปร คือความเป็นรูปธรรมของบริการ ความน่าเชื่อถือ หรือไว้วางใจได้ การตอบสนองความต้องการ การให้ความมั่นใจ การเข้าใจ การรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ และการแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ One-Way ANOVA ของพฤติกรรมการใช้บริการด้านวัตถุประสงค์การเข้าพักของโรงแรมบีวีรช พบว่า ไม่มีปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ One-Way ANOVA ของพฤติกรรมการใช้บริการด้านความถี่การเข้าพักของโรงแรมบีริช พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน 1 ตัวแปร คือการตอบสนองความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ One-Way ANOVA ของพฤติกรรมการใช้บริการด้านระยะเวลาการเข้าพักของโรงแรมศิลาหยก พบว่าไม่มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ One-Way ANOVA ของพฤติกรรมการใช้บริการด้านวัตถุประสงค์การเข้าพักของโรงแรมศิลาหยก พบว่าไม่มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ One-Way ANOVA ของพฤติกรรมการใช้บริการด้านความถี่ในการเข้าพักของโรงแรมศิลาหยก พบว่าไม่มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทดสอบสมมติฐานที่ 2 ผู้ที่เคยใช้บริการโรงแรมที่มีการรับรู้คุณภาพบริการต่างกัน มีระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าแตกต่างกัน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และสมการถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression) ในรูปแบบของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

1. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมบีริชด้านความเป็นรูปธรรม พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลการรับรู้คุณค่าตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ตัวแปร คือด้านการรู้จักชื่อสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้า

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมศิลาหยกด้านความเป็นรูปธรรม พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลการรับรู้คุณค่าตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ตัวแปร คือด้านการรู้จักชื่อสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้า

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมบีริชด้านความน่าเชื่อถือ หรือไว้วางใจได้ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลการรับรู้คุณค่าตราสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ตัวแปร คือด้านการรู้จักชื่อสินค้า ด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้า

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมศิลาหยกด้านความน่าเชื่อถือ หรือไว้วางใจได้ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลการรับรู้คุณค่าตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ตัวแปร คือ ด้านการรู้จักชื่อสินค้า ด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้า

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมบีริชด้านการตอบสนองความต้องการ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลการรับรู้คุณค่าตราสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ตัวแปร คือความภักดีต่อตราสินค้า

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมศิลาหยกด้านการตอบสนองความต้องการ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลการรับรู้คุณค่าตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ตัวแปร คือ ด้านการรู้จักชื่อสินค้า ด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้า

7. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมบีริชด้านการให้ความมั่นใจ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ตัวแปร คือด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้า

8. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมศิลาหยกด้านการให้ความมั่นใจ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ตัวแปร คือด้านการรู้จักชื่อสินค้า

9. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมบีริชด้านการเข้าใจการรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ พบว่าไม่มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

10. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมศิลาหยกด้านการเข้าใจการรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ตัวแปร คือด้านการรู้จักชื่อสินค้าด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า และความภักดีต่อตราสินค้า

11. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมบีริชด้านการแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้ง พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ตัวแปร คือด้านการรู้จักชื่อสินค้า

12. ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคุณภาพการบริการของโรงแรมศิลาหยกด้านการแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้ง พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ตัวแปร คือด้านการรู้จักชื่อสินค้า และด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า

ทดสอบสมมติฐานที่ 3 เปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการของโรงแรมบีริช จังหวัดตาก และโรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก ทั้ง 6 ด้าน โดยใช้สถิติ Pair Sample T-test

1. ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการ Pair Samples t-test ระหว่าง โรงแรมบีริชกับ โรงแรมศิลาหยกเกี่ยวกับระดับคุณภาพการบริการด้านความเป็นรูปธรรม พบว่าโรงแรมบีริชมีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงแรมศิลาหยกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการ Pair Samples t-test ระหว่าง โรงแรมบีริชกับ โรงแรมศิลาหยกเกี่ยวกับระดับคุณภาพการบริการด้านความน่าเชื่อถือหรือไว้วางใจได้ พบว่าโรงแรมบีริชมีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงแรมศิลาหยกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการ Pair Samples t-test ระหว่าง โรงแรมบีริชกับ โรงแรมศิลาหยกเกี่ยวกับระดับคุณภาพการบริการด้านการตอบสนองความต้องการ พบว่าโรงแรมบีริชมีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงแรมศิลาหยก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการ Pair Samples t-test ระหว่าง โรงแรมบีริชกับ โรงแรมศิลาหยกเกี่ยวกับระดับคุณภาพการบริการด้านการให้ความมั่นใจ พบว่าโรงแรมบีริชมีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงแรมศิลาหยก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการ Pair Samples t-test ระหว่าง โรงแรมบีริชกับ โรงแรมศิลาหยก เกี่ยวกับระดับคุณภาพการบริการด้านการเข้าใจการรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ พบว่าโรงแรมบีริชมีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงแรมศิลาหยก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการ Pair Samples t-test ระหว่าง โรงแรมบีริชกับ โรงแรมศิลาหยก เกี่ยวกับระดับคุณภาพการบริการด้านการแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้ง พบว่าโรงแรมบีริชมีค่าเฉลี่ยมากกว่าโรงแรมศิลาหยก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมการใช้บริการกับการรับรู้ระดับคุณภาพของ โรงแรมบีริช พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพมี 2 ปัจจัย คือระยะเวลาการเข้าพัก และความถี่ในการเข้าพัก

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมการใช้บริการกับการรับรู้ระดับคุณภาพของ โรงแรมศิลาหยก พบว่า ไม่มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการรับรู้ระดับคุณภาพของ โรงแรมบีริชกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้า พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้ามี 5 ปัจจัย คือความเป็นรูปธรรมของบริการ ความน่าเชื่อถือหรือไว้วางใจได้ การตอบสนองความต้องการ การให้ความมั่นใจ และการแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้ง

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการรับรู้ระดับคุณภาพของ โรงแรมศิลาหยกกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้า พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้ามี 6 ปัจจัย คือความเป็นรูปธรรมของบริการ ความน่าเชื่อถือ หรือไว้วางใจได้ การตอบสนองความต้องการ การให้ความมั่นใจ การเข้าใจการรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ และการแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้ง

5. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับคุณภาพการบริการของ โรงแรมบีริชกับ โรงแรมศิลาหยก พบว่า โรงแรมบีริชมีระดับคุณภาพการบริการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ ความน่าเชื่อถือหรือไว้วางใจได้ การตอบสนองความต้องการ การให้ความมั่นใจ การเข้าใจการรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ และการแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้งมากกว่าโรงแรมศิลาหยก

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นที่มีความสำคัญ และต้องมีการอภิปรายผลเพิ่มเติมดังนี้ จากสรุปผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ปัจจัยพฤติกรรมการใช้บริการที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพมี 2 ปัจจัย คือ ระยะเวลาการเข้าพัก และความถี่ในการเข้าพัก มีความสอดคล้องกับสาริณี ม่วงहित ปี 2558 ที่พบว่า ระยะเวลาการเข้าใช้บริการ และความถี่ในการเข้าใช้บริการมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการ และสอดคล้องกับกำพล แก้วสมนึก ที่พบว่าระดับความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพการบริการ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมคำสั่งซื้อของลูกค้า ได้แก่ ยอดการสั่งซื้อ สินค้าโดยเฉลี่ยในแต่ละเดือนที่สั่งซื้อสินค้ากับบริษัทฯ และระยะเวลาในการติดต่อธุรกิจกับบริษัทฯ อีกทั้งผลการวิจัยยังมีความขัดแย้งบางประการกับ สาริณี ม่วงहित ปี 2558 ที่พบว่า วัตถุประสงค์ในการใช้บริการมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการ ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการเข้าของลูกค้าไม่จำเป็นการพักผ่อน ทำธุรกิจ หรือ ติดต่อราชการ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ส่วนบุคคล และลูกค้าอาจต้องทำกิจกรรม

ภายนอกโรงแรมหรือบริเวณสถานที่ใกล้เคียงกับโรงแรมทำให้วัตถุประสงค์ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับระดับคุณภาพบริการ

7. ข้อเสนอแนะ

1. จากการที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการกับการรับรู้คุณภาพของโรงแรมบีริช ทำให้เห็นวาระเวลาการเข้าพักกับความถี่ในการเข้าพักนั้น ส่งผลถึงการรับรู้ระดับคุณภาพการบริการในด้านต่างๆ โดยยิ่งลูกค้ามีระยะเวลาในการเข้าพักหรือมีความถี่ในการเข้าพักที่นาน ยิ่งทำให้มีระดับการรับรู้คุณภาพบริการที่สูง ดังนั้นจึงเป็นแนวทางในการทำกลยุทธ์การมุ่งเน้นที่ลูกค้า (Customer Focus) เป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นไปที่ลูกค้าเพื่อส่งเสริมให้ลูกค้ามีระยะเวลาหรือความถี่ในการเข้าพักเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการให้ลูกค้าได้รับรู้ระดับคุณภาพการบริการได้มากยิ่งขึ้น และสามารถสร้างผลกำไรให้กับโรงแรมบีริชได้ ในส่วนของโรงแรมศิลาหยกผลการศึกษาดูพฤติกรรมการใช้บริการกับการรับรู้คุณภาพไม่ส่งผลต่อกัน

2. จากการที่ได้ทำการศึกษาระดับการรับรู้คุณภาพการบริการของทั้งสองโรงแรม ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตราสินค้าโดยหากลูกค้าได้รับการบริการที่ดีแล้ว ก็ส่งผลให้ลูกค้าเกิดการรู้จักซื้อสินค้ามากขึ้น เกิดภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น และทำให้เกิดความจงรักภักดีต่อสินค้าและบริการด้วย ดังนั้นทางโรงแรมจึงต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพการบริการให้ครบทุกด้าน เพื่อสร้างให้ลูกค้าเกิดการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ดี และสามารถสร้างรายได้ให้กับโรงแรมทั้งสองได้อย่างยั่งยืน

3. จากการเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการของโรงแรมบีริช จังหวัดตาก และโรงแรมศิลาหยก จังหวัดตาก ทั้ง 6 ด้าน พบว่าคุณภาพในการบริการด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ โรงแรมบีริชมีการรับรู้ที่สูงกว่าโรงแรมศิลาหยก ด้านความน่าเชื่อถือหรือไว้วางใจได้ โรงแรมบีริชมีการรับรู้ที่สูงกว่าโรงแรมศิลาหยก ด้านการตอบสนองความต้องการ โรงแรมบีริชมีการรับรู้ที่สูงกว่าโรงแรมศิลาหยก ด้านการให้ความมั่นใจ โรงแรมบีริชมีการรับรู้ที่สูงกว่าโรงแรมศิลาหยก ด้านการเข้าใจการรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ โรงแรมบีริชมีการรับรู้ที่สูงกว่าโรงแรมศิลาหยก และการแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้ง โรงแรมบีริชมีการรับรู้ที่สูงกว่าโรงแรมศิลาหยก ทำให้เห็นได้ว่าโรงแรมบีริชลูกค้ามีระดับการรับรู้คุณภาพที่ดีกว่าโรงแรมศิลาหยกในทุกๆด้าน แสดงว่าโรงแรมบีริชสามารถขยับ position ของโรงแรมบีริชให้สูงกว่าโรงแรมศิลาหยกได้ โดยอาจปรับราคาให้สูงกว่าโรงแรมศิลาหยกเพื่อยกระดับโรงแรมบีริชให้เหนือกว่าโรงแรมศิลาหยกได้ แทนที่จะมองว่าเป็นโรงแรมที่แข่งขันกันโดยตรงเนื่องจากระดับคุณภาพบริการของโรงแรมบีริชมีการรับรู้ที่มากกว่าโรงแรมศิลาหยกในทุกๆด้าน หรืออาจใช้กลยุทธ์เชิงรุกในการดำเนินธุรกิจของโรงแรมบีริช เนื่องจากมีจุดแข็งคือคุณภาพบริการที่ดีกว่าคู่แข่งอย่างโรงแรมศิลาหยกด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในโรงแรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ และเพื่อให้ลูกค้าได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพอีกทั้งยังได้รับความสะดวกสบายมากขึ้นอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- Parasuraman et al., 1988: 23 อ้างอิงใน ขวัญ พิพัฒน์สุขมงคล 2551: 10, คุณภาพการบริการ ทั้ง 5 ด้าน
Pinar, Trapp, Girard & Boyt, 2014, คุณค่าตราสินค้า (Brand Equity)
Stern, (1997). pp. 7-17 อ้างอิงใน วรรัตน์ สันติวงษ์, 2549: 18, การแก้ไขสถานการณ์ขัดแย้งสตรีน

กำพล แก้วสมนึก. พฤติกรรมและความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพการบริการ ของบริษัทพีริซัน พูลส์เซอร์วิส (ประเทศไทย) จำกัด. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, อองอาจ ปทะวานิช, ปริญ ลักยิตานนท์ และศุภกร เสรีรัตน์. (2541). พฤติกรรมการใช้บริการ โรงแรม สุกกฤต ซินอิสระยศ และกมล เกียรติเรืองกมล. (2556). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการบริการใน โรงแรมโดย การทำเหมืองข้อมูล กรณีศึกษาโรงแรมห้าดาวแห่งหนึ่งในกรุงเทพ. วารสารออนไลน์ CITU, 2556(1), 1-11.

สาริณี ม่วงหืด. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้บริการกับระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการ ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาระนอง จังหวัดระนอง (Unpublished Independent Study) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). ข้อมูลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.

ประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์และการรับรู้ความเสี่ยง
ที่มีผลกระทบต่อความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์

THE EFFECTS OF FOOD ONLINE SHOPPING EXPERIENCE
AND RISK PERCEPTIONS ON FOOD ONLINE PURCHASE INTENTION

ศุมนมาศ ศรีเปลี่ยนจัน¹ และ โรจนศักดิ์ โจนวิไลลักษณ์²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (sumonmas.sriprianjun@gmail.com)

²อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (rojanasak_cho@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาอิทธิพลของประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์ และการรับรู้ความเสี่ยงที่มีต่อความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ของผู้บริโภคอาหารออนไลน์ การวิจัยประยุกต์ใช้วิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกัน การวิจัยเชิงปริมาณใช้มาตรวัดลิเคิร์ตเก็บข้อมูลจากผู้บริโภคอาหารออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร เพศชาย-หญิง อายุระหว่าง 21-40 ปี จำนวน 152 คน วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยสถิติพรรณนา วิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) รวม 20 คนนำไปใช้ประกอบการสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณผลวิจัยเชิงปริมาณพบว่าความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคอาหารออนไลน์จะเพิ่มขึ้น หากผู้บริโภคมีประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์เชิงบวกกล่าวคือผู้บริโภคได้รับข้อมูลของร้านอาหารอย่างเพียงพอ ขั้นตอนการสั่งซื้ออาหารทำได้ง่าย และผู้บริโภคสามารถทำการสั่งซื้ออาหารตามขั้นตอนร้านอาหารได้สำเร็จทุกครั้ง ในขณะที่การรับรู้ความเสี่ยงด้านความเป็นส่วนตัวมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ด้วยเช่นกัน จากข้อค้นพบนี้ผู้ประกอบการร้านอาหารออนไลน์ควรสร้างประสบการณ์เชิงบวกให้กับผู้บริโภคอาหารออนไลน์และลดการรับรู้ความเสี่ยงด้านความเป็นส่วนตัว จะช่วยเสริมความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ของผู้บริโภค อันเป็นวิถีทางในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

คำสำคัญ: อาหารออนไลน์, ประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์, การรับรู้ความเสี่ยง, ความตั้งใจซื้อ

ABSTRACT

This research aims to study the effects of food online shopping experience and risk perception on food online purchase intention. The research is a combination of qualitative and quantitative research. The quantitative research involved Likert's rating scale in collecting data from 152 consumers males and females aged between 21-40 years, and live in Bangkok, the data was then analyzed by descriptive statistics. The qualitative research involved content analysis of data collected from Semi- interview structure with 10 consumers. The results indicated that the consumer's purchase intention will increase if the consumers have good shopping experience and feel free from any privacy risk. Food online business operators should create a good food online experience for consumers and reduce the risk of perceived privacy. Enhances the consumer's intentions to buy food online. In way that could create competitive advantage.

Keywords: Food Online, Food Online Shopping Experience, Risk Perception, Food Online Purchase Intention

1. บทนำ

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมา ผู้บริโภคสามารถสื่อสารกันได้กว้างไกลและครอบคลุมผู้บริโภคใช้เวลาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมากขึ้น (ปิยะชาติ อิศรภักดี, 2559) ไตรมาสที่ 1 ประจำปี 2559 จากประชากรของประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 68.1 ล้านคน มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจำนวน 38 ล้านคน และมีผู้ใช้งานโซเชียลเน็ตเวิร์กมากถึง 41 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 56 และคิดเป็นร้อยละ 60 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ตามลำดับ ซึ่งโซเชียลเน็ตเวิร์กที่มีผู้ใช้งานมากที่สุดคือ Facebook ร้อยละ 92 LINE ร้อยละ 85 และ Google+ ร้อยละ 67 (สมาคมโฆษณาดิจิทัล (ประเทศไทย), 2559) นอกเหนือจากการใช้งานอินเทอร์เน็ตในเชิงข้อมูลข่าวสาร และการแลกเปลี่ยนเรื่องราวที่เกิดขึ้น ในชีวิตประจำวัน (Lifestyle) กับคนรอบข้างแล้ว ผู้บริโภคยังใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการซื้อ - ขายสินค้าอีกด้วย (ปิยะชาติ อิศรภักดี, 2559) ในปี 2558 ประเทศไทยมีมูลค่า E-Commerce จำนวนทั้งสิ้น 2,245,147.02 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 43.47 ของมูลค่าขายสินค้าและบริการโดยรวมทั้งประเทศ ซึ่งเติบโตเพิ่มขึ้นจากปี 2557 สูงถึงร้อยละ 10.41 (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2559)

นอกจากนี้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2559) ยังได้กล่าวอีกว่ามูลค่า E-Commerce ในประเทศหากจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในปี 2558 แล้วอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูงที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ อันดับที่ 1 อุตสาหกรรมการให้บริการที่พักมีมูลค่า 559,697.54 ล้านบาท อันดับที่ 2 อุตสาหกรรมค้าปลีกและการค้าส่งมีมูลค่า 536,725.26 ล้านบาท และอันดับที่ 3 อุตสาหกรรมการผลิตมีมูลค่า 428,736.23 ล้านบาท ซึ่งจากการคาดการณ์ในปี 2559 พบว่าอุตสาหกรรมที่มีมูลค่า E-Commerce มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งคืออุตสาหกรรมค้าปลีกและการค้าส่ง โดยมีมูลค่าการคาดการณ์อยู่ที่ 731,828.33 - ล้านบาท มีอัตราเติบโตถึงร้อยละ 36.35 เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลในปี 2558 - 2559 ธุรกิจการจำหน่ายอาหาร, อาหารแปรรูปและเครื่องดื่ม (Food Online Business) จัดเป็นสินค้าและบริการที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมค้าปลีกและการค้าส่ง ซึ่งธุรกิจการจำหน่ายอาหาร, อาหารแปรรูปและเครื่องดื่มมีมูลค่า E-Commerce ในปี 2558 สูงเป็นอันดับที่ 3 รองลงมาจากรัฐกิจห้างสรรพสินค้าออนไลน์ และธุรกิจการจำหน่ายเครื่องสำอางตามลำดับ โดยมีมูลค่าทั้งสิ้น 102,186.88 ล้านบาท และมีมูลค่าคาดการณ์ในปี 2559 ทั้งสิ้น 165,506.27 ล้านบาท และธุรกิจการจำหน่ายอาหาร, อาหารแปรรูปและเครื่องดื่มมีอัตราการเติบโตในช่วงปี 2558 - 2559 ร้อยละ 61.96 สูงเป็นอันดับที่ 1 เมื่อเทียบกับธุรกิจในอุตสาหกรรมเดียวกัน(กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2559)

ปัจจุบันธุรกิจอาหารออนไลน์ (Food Online Business) มีผู้ประกอบการเข้ามาแข่งขันในตลาดหลายรายประกอบไปด้วย ผู้ประกอบการที่มีร้านอาหารอยู่แล้วเพียงเพิ่มช่องทางการจำหน่ายแบบออนไลน์คู่ไปกับการจำหน่ายหน้าร้านและผู้ประกอบการรายใหม่ที่จำหน่ายอาหารผ่านช่องทางออนไลน์เพียงช่องทางเดียวไม่มีหน้าร้านสำหรับให้บริการลูกค้า ซึ่งรูปแบบธุรกิจอาหารออนไลน์สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบด้วยกันคือ รูปแบบที่ 1 ร้านที่จำหน่ายอาหารออนไลน์โดยผู้ผลิตเอง เช่น ร้านเคเอฟซี ร้านเอสแอนด์พี และร้านเอ็มเคสูกี้ เป็นต้น ซึ่งร้านดังกล่าวจำหน่ายอาหารปรุงสำเร็จพร้อมทาน ผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชันของร้านโดยตรง นอกจากร้านที่จำหน่ายอาหารปรุงสำเร็จพร้อมทานแล้ว ยังมีห้างสรรพสินค้าเทสโก้โลตัส และ ท็อปซูเปอร์มาร์เก็ต ที่จำหน่ายอาหารแปรรูปและวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหารผ่านช่องทางออนไลน์อีกด้วยรูปแบบที่ 2 คือร้านที่เป็นตัวกลางรับซื้ออาหารจากร้านอาหารต่าง ๆ ผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชันของตนเอง และจัดส่งอาหารไปยังผู้สั่งซื้อ เช่น App Food Panda โดย บริษัท ฟู้ดแพนด้า (ประเทศไทย) จำกัด

บริการกับกลุ่มลูกค้าที่ต้องการซื้ออาหารตามสั่งและอาหารปรุงสำเร็จจากร้านต่าง ๆ ตั้งแต่ร้านอาหารจานด่วน ไปจนถึงภัตตาคาร หรือ www.wongnai.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์รีวิวและแนะนำอาหารได้ทำธุรกิจร่วมกับ App Lineman เพื่อบริการจัดส่งอาหาร จากร้านอาหารที่มีชื่อเสียงให้กับลูกค้าที่สั่งซื้ออาหารผ่าน App Wongnai และ App Lineman เป็นต้น (วีรวรรณ ฉายานนท์, 2559)

อย่างไรก็ตามธุรกิจอาหารออนไลน์ (Food Online Business) ในบริบทอาหารมือหลักปรุงสำเร็จพร้อมทานยังมีข้อจำกัดอยู่หลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการให้บริการที่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่อีกทั้งยังเกิดความไม่มั่นใจขึ้นแก่ผู้บริโภคในเรื่องของคุณภาพของอาหาร โดยเฉพาะในเรื่องของความสดใหม่ของสินค้า (วีรวรรณ ฉายานนท์, 2559) สอดคล้องกับ ไชยโรจน์ พิณฑุภานนท์ และคณะ (2559) กล่าวว่าผู้บริโภค 326 คนจากกลุ่มตัวอย่าง 758 คน ไม่เคยซื้ออาหารผ่านช่องทางออนไลน์ เหตุผลเนื่องมาจาก ร้อยละ 58 ชอบเห็นอาหารก่อนรับประทาน ร้อยละ 37 รู้สึกยุ่งยากในการสั่งอาหาร ร้อยละ 21 รู้สึกยุ่งยากในการชำระเงิน และ ร้อยละ 19 คิดว่ามูลค่าอาหารสูงเกินไป

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงโอกาสเติบโตของธุรกิจอาหารออนไลน์ ประกอบกับการพิจารณาเหตุผลในการซื้ออาหารออนไลน์ในกลุ่มผู้บริโภคที่เคยซื้ออาหารผ่านช่องทางออนไลน์ และเหตุผลในการไม่ซื้อของกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่เคยซื้ออาหารผ่านช่องทางออนไลน์ดังที่ได้กล่าวมา ทำให้มีความน่าสนใจในการที่จะศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจซื้อ เนื่องจากความตั้งใจซื้อมีความสำคัญทางการตลาด กล่าวคือการทราบถึงความตั้งใจซื้อและปัจจัยที่กระทบกับความตั้งใจซื้อนั้นทำให้สามารถคาดการณ์ได้ถึงพฤติกรรมในการซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคในอนาคต (Peter & Olson, 2002 อ้างถึงใน พิจิตรจันทร์ หวังไพบุลย์กิจ, 2559) รวมทั้งการศึกษางานวิจัยก่อนหน้า พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์คือ การรับรู้ความเสี่ยงในด้านต่างๆของผู้บริโภค ซึ่งหากผู้ประกอบการสามารถบริหารจัดการปัจจัยดังกล่าวได้ความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคมีโอกาสที่จะเพิ่มขึ้นได้ (Arshad et al., 2015)

การทบทวนวรรณกรรม เป็นการประมวลเอกสารโดยย่อ เกี่ยวกับทฤษฎีที่ใช้ศึกษา ตัวแปรนิยามปฏิบัติการ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ความตั้งใจซื้อ

ความหมายของความตั้งใจซื้อคือการเอาใจจดจ่อ ซึ่งเป็นการตัดสินใจที่จะเลือกหรือกระทำในวิธีใดวิธีหนึ่ง มีทิศทางแน่นอนของจิต มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนต่อสิ่งที่ปรารถนา และแสดงออกตามที่มีทัศนคติหรือมีความเชื่อต่อสิ่งนั้น ประกอบด้วย การซื้อเพิ่มขึ้น การชอบมากที่สุด การเสนอแนะ การซื้อที่มีคุณค่า ความเต็มใจที่ซื้อ และการตั้งใจซื้อสูง (Thomas E. DeCarlo and Michael J. Barone, 2013)

Linget al. (2010) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าความตั้งใจซื้อในรูปแบบออนไลน์คือสถานการณ์ที่ผู้บริโภคยินดีและตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในการทำธุรกรรมออนไลน์ ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่มีการเรียกค้นข้อมูลการโอนข้อมูลและการซื้อผลิตภัณฑ์ในขั้นตอนการดึงและแลกเปลี่ยนข้อมูลนั้น ถือเป็นความตั้งใจที่จะใช้บริการหรือซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านเว็บไซต์ซึ่งสอดคล้องกับ Kim Ramus and Klaus G. Grunert (2004) ที่กล่าวว่าความตั้งใจที่จะซื้ออาหารผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต เป็นการใช้แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior : TPB) ซึ่งเป็นหนึ่งในทฤษฎีที่นิยมใช้มากที่สุด ได้ถูกพัฒนาขึ้นโดย (Ajzen, 1985, 1988) เป็นส่วนขยายของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action : TRA) โดย (Fishbein and Ajzen, 1975) มีต้นกำเนิดมาเพื่อจะเป็นแบบจำลองกระบวนการองค์ความรู้ที่สำคัญเพื่อประเมินผลของความตั้งใจซื้อ โมเดลอธิบายถึงความซับซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของมนุษย์และปัจจัยเกี่ยวข้องที่สำคัญที่สุดระบุว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นสาเหตุมาจากความตั้งใจ (ณัชญ์นัน พรหมมา, 2556)

Kitsikoglou et al. (2014) ได้กล่าวว่าภาคอาหารเป็นหนึ่งในธุรกิจผู้นำทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ นอกจากจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและคุณภาพของผลิตภัณฑ์อาหารแล้ว การใช้สารสนเทศและเทคโนโลยี (IT) ถือเป็นกลยุทธ์นวัตกรรมสำหรับผู้ประกอบการ ในปัจจุบันผู้บริโภคมีประสบการณ์ในการซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ที่มีการพัฒนาและมีการจัดระบบความปลอดภัยที่ดีขึ้นในการทำธุรกรรม การซื้ออาหารผ่านอินเทอร์เน็ตจึงเป็นมิติใหม่ที่ผู้บริโภคสนใจ ด้วยความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และความสะดวกสบายที่ไม่ต้องเดินทางไปทานที่ร้านจึงเป็นเหตุให้นักการตลาดต้องทำการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความตั้งใจซื้ออาหารผ่านช่องทางออนไลน์

การค้นคว้าและศึกษางานวิจัยก่อนหน้า เกี่ยวกับผลกระทบของตัวแปร หรือความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่กล่าวไว้ข้างต้น พบว่างานวิจัยของ Ling et al. (2010) เรื่อง “The Effects Of Shopping Orientations, Online Trust and Prior Online Purchase Experience Toward Customers’ Online Purchase Intention” ผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์ซื้อสินค้าออนไลน์มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ แสดงถึงความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างประสบการณ์ซื้อสินค้าออนไลน์กับความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ ประสบการณ์ซื้อสินค้าออนไลน์นั้นมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความเสี่ยงและการรับรู้ความเสี่ยง มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจซื้อ

ประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์

Ling et al. (2010) กล่าวว่า การตอบสนองของแต่ละบุคคลต่อการพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นเป็นผลรวมของประสบการณ์ในอดีตพื้นฐานหรือภูมิหลัง และแรงผลักดันหรือแรงกระตุ้นการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ถือเป็นเรื่องที่ยากใหม่สำหรับผู้บริโภค ผู้บริโภคส่วนใหญ่ที่ใช้บริการผ่านช่องทางออนไลน์จะยังคงรับรู้ว่ามีความเสี่ยงมากกว่าการซื้อสินค้าจากช่องทางจำหน่ายแบบปกติ (Lechner and Theil, 2005)

ดังนั้นผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์จะพึงพาประสบการณ์การเป็นอย่างมาก คุณค่าของประสบการณ์จะได้จากประสบการณ์การซื้อก่อนหน้านี้ เพราะประสบการณ์ก่อนหน้านี้จะมีผลต่อพฤติกรรมในอนาคต ซึ่งในบริบทของการซื้อสินค้าออนไลน์ลูกค้าจะได้รับการประเมินประสบการณ์การซื้อแบบออนไลน์ในแง่ของการรับรู้เกี่ยวกับข้อมูลผลิตภัณฑ์, รูปแบบการชำระเงิน, การจัดส่ง, ข้อตกลงและบริการที่น่าเสนอ เป็นต้น (Mathwick et al., 2001)

สอดคล้องกับ Shim et al. (2001) ที่กล่าวว่าผู้บริโภคที่มีเจตนาที่จะซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์มักจะมีประสบการณ์ในการซื้อสินค้าออนไลน์มาก่อน และประสบการณ์ในอดีตจะช่วยในการลดความรู้สึกเสี่ยงของพวกเขา ดังนั้นผู้บริโภคจะมีความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์หลังจากที่พวกเขาที่มีประสบการณ์อยู่แล้ว นอกจากนี้ลูกค้าที่มีประสบการณ์การซื้อออนไลน์ก่อนหน้านี้จะมีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์มากกว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์การซื้อสินค้าออนไลน์มาก่อน

Goldsmith (2002) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าผู้บริโภคที่มีประสบการณ์ในการซื้อสินค้าออนไลน์อาจเริ่มจากการซื้อสินค้าขนาดเล็กก่อนในซื้อครั้งแรก และพวกเขามีแนวโน้มที่จะพัฒนาความเชื่อมั่นขึ้นไปเรื่อย ๆ จนถึงขั้นซื้อสินค้าที่มีขนาดใหญ่ และพัฒนาทักษะในการซื้อสินค้าออนไลน์มากขึ้น และผู้บริโภคที่ไม่มีประสบการณ์ในการซื้อสินค้าออนไลน์ย่อมมีความรู้ด้านการซื้อสินค้าออนไลน์น้อยมาก ดังนั้นผู้บริโภคกลุ่มนี้จะมีความรู้สึกเสี่ยงมากขึ้นหากจะซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านวิธีออนไลน์ และหากประสบการณ์การซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ก่อนหน้านี้ให้ผลลัพธ์ที่น่าพอใจจะทำให้ลูกค้ายังคงซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ต่อไปในอนาคต แต่ถ้าประสบการณ์ที่ผ่านมาได้รับการประเมินไปในทางลบลูกค้าจะไม่เต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ในอนาคต (Shim et al., 2001)

ซึ่งสิ่งเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่ามีผู้บริโภคจำนวนมากที่เลือกใช้บริการหรือซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ดังนั้นการพยายามทำความเข้าใจผู้บริโภคที่ใช้บริการอีคอมเมิร์ซนั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับธุรกิจที่มีช่องทางการจัดจำหน่ายทางออนไลน์ ซึ่งการทำความเข้าใจเรื่องนี้เป็นเรื่องของการทำงานทำความเข้าใจว่าจะอะไรเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าออนไลน์ และอะไรคือสิ่งที่ต้องทำเพื่อเพิ่มและรักษาแรงจูงใจนี้ไว้ (Kau et al., 2003)

ดังนั้น ประสบการณ์ซื้ออาหารออนไลน์ หมายถึง การค้นหาข้อมูล การเรียนรู้ และความเข้าใจในการซื้ออาหารผ่านช่องทางออนไลน์ด้วยตนเอง ต่อจากนั้นจะจดจำและเก็บไว้เป็นเสมือนบทเรียนของชีวิต และแต่ละคนจะมีประสบการณ์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าหากผู้บริโภคมีประสบการณ์ซื้อสินค้าออนไลน์ก่อนหน้านี้ให้ผลลัพธ์ที่น่าพอใจ จะทำให้ลูกค้าเกิดความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ต่อไปในอนาคต

การรับรู้ความเสี่ยง

การรับรู้ความเสี่ยงเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านความปลอดภัยในการทำธุรกรรมหลายอย่าง แต่ผู้บริโภคยังคงรู้สึกไม่สบายใจ (มีความเสี่ยง) ในการที่จะต้องทำธุรกรรมผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต การศึกษาในอดีตแสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นที่แตกต่างกันสองมุมมองเกี่ยวกับความเสี่ยงที่เกิดจากการรับรู้ มุมมองที่แรก คือ ความไม่แน่นอนเกี่ยวกับผลการค้นหาของผลิตภัณฑ์หรือบริการ มุมมองที่สอง คือ ความสูญเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเลือกซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ (Li et al., 2005)

สอดคล้องกับ Dowling & Staelin (1994) อ้างถึงใน RongLi, JaeJonKim, JaeSung Park (2005) ที่กล่าวว่า การรับรู้ความเสี่ยง คือการรับรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับความไม่แน่นอน และผลกระทบจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นความเสี่ยงเชิงอัตนัยชนิดหนึ่งที่แตกต่างกันจากความเสี่ยงวัตถุประสงค์ ซึ่งสามารถแสดงความน่าจะเป็นได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ถ้าผู้บริโภครับรู้ปัญหาโดยตัวของผู้บริโภคเอง ปัญหานั้นจะเป็นที่ประจักษ์แก่ผู้บริโภค ถึงแม้ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว ในการวิจัยก่อนหน้านี้มีการแบ่งการรับรู้ความเสี่ยงออกเป็นหลายมิติ ซึ่งให้เห็นถึงความแตกต่างที่อาจเกิดขึ้นในสินค้าที่มีกายภาพแตกต่างกันไปตามการรับรู้ของผู้บริโภค (Grzegorz Maciejewski, 2012)

Dai et al. (2014) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า จากงานวิจัยเรื่อง “The Impact of Online Shopping Experience on Risk Perceptions and Online Purchase Intentions” พบว่าการรับรู้ความเสี่ยงของผู้บริโภคในบริบทของการซื้อสินค้าออนไลน์สามารถแบ่งออกเป็น 3 มิติคือ มิติความเสี่ยงในหน้าที่หรือความสามารถของผลิตภัณฑ์ (Product Risk) ซึ่งเป็นความรู้สึกว่าเมื่อซื้อไปแล้วอาจไม่ได้รับประโยชน์ตามที่คาดหวัง เช่น ซื้อไปแล้วใช้ประโยชน์ไม่ได้ หรือการใช้บริการแล้วจะไม่ได้อัตโนมัติตามที่คาดหวัง เป็นต้น มิติความเสี่ยงทางการเงิน (Financial risk) เป็นความรู้สึกกังวลว่าอาจจะซื้อแพง เพราะมีรายอื่นขายถูกกว่า หรือมีการจัดรายการ โปร โมชันที่ทำให้การซื้อภายหลังมีความคุ้มค่ากว่า เป็นต้น และมิติความเสี่ยงด้านความเป็นส่วนตัว (Privacy risk) เป็นความกังวลและความกลัวการถูกคุกคามความเป็นส่วนตัวจากการเปิดเผยอีเมล ที่อยู่ หรือเลขบัตรเครดิต เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Dowling & Staelin (1994) อ้างถึงใน RongLi, JaeJonKim, JaeSung Park (2005) ดังนั้น การรับรู้ความเสี่ยง หมายถึงความรู้สึกเสี่ยงที่เกิดขึ้นในใจผู้บริโภคเป็นสภาวะที่เขาเกิดรับรู้หรือรู้สึกขึ้นมาว่าเขามีความเสี่ยงหากซื้อหรือจะเกิดผลเสียหายหากเขาตัดสินใจผิดพลาด มีผลให้เขาเลือกที่จะชะลอการตัดสินใจที่จะทำให้เกิดพฤติกรรม

สรุปได้ว่าการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ซื้อสินค้าออนไลน์กับความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ และการรับรู้ความเสี่ยงกับความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ซึ่งการศึกษานี้จะวิจัยก่อนหน้า

หลายฉบับ ผู้วิจัยยังไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว ดังนั้นเพื่อการพัฒนาแนวคิดและทฤษฎีทางการตลาดในรูปแบบใหม่ รวมถึงทำให้งานวิจัยฉบับนี้น่าสนใจผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงความสัมพันธ์ดังที่ได้กล่าวมา

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์และการรับรู้ความเสี่ยงกับความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) จำนวน 20 ตัวอย่าง ซึ่งผลสรุปของการสัมภาษณ์นำไปใช้ประกอบการสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ในขั้นตอนการสำรวจ (Survey Research) โดยกำหนดตัวอย่างจำนวน 152 ตัวอย่าง ทั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาทำการทดสอบ Pre-test เพื่อทดสอบความเข้าใจ ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) จากวิธี Cronbach's Alpha และทำการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อนำแบบสอบถามที่มีความถูกต้องไปเก็บกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบไปด้วย ข้อมูลส่วนตัว และข้อมูลจากความคิดเห็นของตัวแปรประสบการณ์การซื้อสินค้าออนไลน์ การรับรู้ความเสี่ยง และความตั้งใจซื้อ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้การประเมิณน้ำหนักความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอย (Regression Analysis)

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ข้อมูลเชิงลักษณะพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการซื้ออาหารออนไลน์ผ่าน Social Application จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 48 และซื้อผ่าน Service Application จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 52 กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 และอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.3 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนซึ่งมีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 นักเรียน/นักศึกษาจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 พ่อบ้าน/แม่บ้านจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 และประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ ปริญญาตรีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 59.9 ปริญญาโทจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 แลต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 ตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รายได้ระหว่าง 25,001 – 35,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 และรายได้ระหว่าง 5,000 – 15,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเชิงลักษณะกับตัวแปรความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ด้วยเครื่องมือ ANOVA พบว่าช่องทางการซื้ออาหารออนไลน์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่ซื้ออาหารออนไลน์ผ่านช่องทาง Service Application มีความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ภายใน 1 เดือน มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ซื้ออาหารออนไลน์ผ่านช่องทาง Social Application โดยมีค่าเฉลี่ย 4.190 ทั้งนี้เป็นเพราะ Service Application เป็น Application ที่รวบรวมข้อมูลร้านอาหารไว้ใน Application เดียว ผู้บริโภคสามารถเปรียบเทียบข้อมูลก่อนการตัดสินใจซื้อ

ได้สะดวก ผลการศึกษายังพบอีกว่าระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาโทมีความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์เป็นอาหารมื้อหลักในชีวิตประจำวันมากกว่ากลุ่มอื่น ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเป็นสิ่งที่ทำให้คนเรามีความคิด มุมมอง และการตัดสินใจที่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ของประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์ และการรับรู้ความเสี่ยงกับความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์พบว่าประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์ในมิติด้านความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการสั่งซื้ออาหารออนไลน์ประกอบไปด้วยผู้บริโภคสามารถสั่งซื้ออาหารตามขั้นตอนร้านค้าได้สำเร็จทุกครั้ง, ขั้นตอนการสั่งซื้ออาหารออนไลน์ทำได้ง่าย, การได้รับข้อมูลร้านอาหารอย่างเพียงพอก่อนทำการสั่งซื้อ และการรับรู้ความเสี่ยงในมิติด้านความเป็นส่วนตัวประกอบไปด้วยผู้บริโภคกลัวว่าร้านอาหารอาจเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว, ร้านอาหารอาจส่งข้อความมายังกล่องข้อความส่วนตัวในอนาคต, ข้อมูลบัตรเครดิตอาจไม่ปลอดภัย, ความรู้สึกไม่ปลอดภัยจากผู้ที่มาส่งอาหาร, ผู้บริโภคกลัวว่าจะถูกรบกวนโดยข่าวสารของร้านอาหาร เหล่านี้มีผลกระทบกับความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่า $F = 5.141$ ค่า $P\text{-value} = 0.001$ ซึ่งน้อยกว่า 0.05 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์ การรับรู้ความเสี่ยง ที่มีผลกระทบกับความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P-Value
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.911	.615		1.482	.140
Expi1	.206	.143	.128	1.441	.152
Expi2	.288	.123	.198	2.346	.020
PR1	-.161	.103	-.137	-1.556	.122
PR2	.247	.108	.208	2.291	.023
R = 0.123 Adjusted R ² = 0.099 SEE = 0.82541 F = 5.141 P-Value = 0.001					

a. Dependent Variable: Intention

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรความตั้งใจซื้อระหว่างช่องทางจำหน่ายระหว่าง Service Application กับ Social Application พบว่าอิทธิพลของตัวแปรมีความแตกต่างกัน โดยผู้ที่ซื้ออาหารออนไลน์ผ่าน Service Application มีความตั้งใจซื้ออาหารออนไลน์ในอีก 1 เดือนข้างหน้าในระดับที่มากกว่า Social Application ผู้ประกอบการอาหารออนไลน์นอกจากจะต้องมีช่องทางการจำหน่ายผ่าน Social Application (facebook, Instagram, Line) แล้ว ยังคงต้องพิจารณาสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกร้านอาหารใน Service Application (food panda, Lineman, Zab Derivery) อีกด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและเพิ่มโอกาสและทางเลือกให้กับผู้บริโภคได้ใช้บริการร้านอาหาร

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การซื้อสินค้าออนไลน์กับความตั้งใจซื้อ พบว่าประสบการณ์การซื้ออาหารออนไลน์ในมิติด้านความเข้าใจในขั้นตอนการสั่งซื้ออาหารมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ผู้ประกอบการควรจัดการขั้นตอนการสั่งซื้ออาหารให้ผู้บริโภคสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ง่ายรวมถึง การให้ข้อมูลร้านอาหารที่เพียงพอเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบการตัดสินใจซื้อสอดคล้องกับ Ling et al.,(2010) กล่าวว่า การตอบสนองของแต่ละบุคคลต่อการพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นเป็นผลรวมของประสบการณ์ในอดีตพื้นฐาน หรือภูมิหลัง และแรงผลักดันหรือแรงกระตุ้นการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ดังนั้นผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าผ่าน ช่องทางออนไลน์จะพึงพาประสบการณ์การเป็นอย่างมาก คุณค่าของประสบการณ์จะได้จากประสบการณ์การซื้อก่อน เท่านั้น เพราะประสบการณ์ก่อนหน้าจะมีผลต่อพฤติกรรมใน (Mathwick et al., 2001)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเสี่ยงกับความตั้งใจซื้อ พบว่าการรับรู้ความเสี่ยงในมิติด้าน ความเป็นส่วนตัวมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออย่างมีนัยทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “The Impact of Online Shopping Experience on Risk Perceptions and Online Purchase Intentions” พบว่าการรับรู้ความเสี่ยงของผู้บริโภคใน บริบทของการซื้อสินค้าออนไลน์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 มิติคือ มิติความเสี่ยงในหน้าที่หรือความสามารถของ ผลิตภัณฑ์ (Product Risk) ซึ่ง มิติความเสี่ยงทางการเงิน (Financial risk) และมิติความเสี่ยงด้านความเป็นส่วนตัว (Privacy risk) เป็นความกังวลและความกลัวการถูกคุกคามความเป็นส่วนตัวจากการเปิดเผยอีเมล ที่อยู่ หรือเลขบัตร เครดิต (Dai et al., 2014) ผู้ประกอบการควรบริหารจัดการรับรู้ความเสี่ยงลดขั้นตอนอันอาจเกิดความรู้สึกเสี่ยงใน ด้านความเป็นส่วนตัว เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคและก่อให้เกิดความตั้งใจซื้อต่อไปในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ ภาควิชาการตลาด คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และแนะนำลูกศิษย์อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2559). รายงานผลการสำรวจมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ประจำปี 2559
- ไชยโรจน์ พิณฑุกานนท์ และคณะ. (2559). Food Online Marketing. (วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ)
- ปิยะชาติ อิศรภักดี. (2559). จากการตลาด 3.0 สู่มาร์เก็ตติ้ง 4.0 (Branding 4.0)
- พิจิตรจันทร์ หวังไพบุลย์กิจ. (2559). การรับรู้คุณค่าสินค้า ทักษะการตัดสินใจซื้อสินค้า และตราสินค้าซึ่งเป็นที่ชื่นชอบที่มี ผลกระทบต่อความตั้งใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นรวดเร็ว. (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ)
- วีรวรรณ ฉายานนท์. (2559). การสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารออนไลน์. (Economic Intelligence Center ธนาคาร ไทยพาณิชย์)
- สมาคมโฆษณาดิจิทัล(ประเทศไทย). (2559) รายงานผลการสำรวจการใช้งานโซเชียลมีเดียโฆษณาดิจิทัลประจำปี 2559
- Arshad et al. (2015).The Impact of Perceived Risk on Online Buying Behavior. International Journal of New Technology and research, ISSN:2454-4116, Volume-1, Issue-8, December 2015 Pages13-18
- Bahtlsen Kavak and Lale Gumusluoglu. (2006). Segmenting food markets The role of ethnocentrism and lifestyle in understanding purchasing intentions International Journal of Market Research, Vol.49 Issue1 March 2006 Pages 71-95.

- Dowling & Staelin. (1994). A Model of Perceived Risk and Intended Risk-Handling Activity. *Journal of Consumer Research*, 1994, vol. 21, issue 1, Pages 119-34
- Dai B., Forsythe S., Kwon W. (2014). The Impact of Online Shopping Experience On Risk Perceptions and Online Purchase Intentions : Does Product Category Journal of Electronic Commerce Research, Vol 15, No 1, 2014, Pages 13-24
- Grzegorz Maciejewski. (2012). Perceived Risk in Purchasing Decisions of The Polish Consumers-Model-Based Approach *Journal of Economics and Management*, Vol.8, 2012, Pages 38-52
- Hawkins and Mothersbaugh. (2014). *Consumer Behavior: Building Marketing Strategy*, Twelfth Edition, McGraw-Hill Education.
- Kim Ramus and Klaus G. Grunert.(2004). Consumers' Willingness To Buy Food via The Internet : A Review of The literature and a Model For Future Research Aarhus School of Business ISSN 0907 2101 August 2004
- Kitsikoglou, M. Chatzis, V. Panagiotopoulos.(2014). Factors Affecting Consumer Intention to use Internet for food Shopping MIBES International Conference 30/5-1/6 Pages 205-215
- Kotler and Keller (2012), *Marketing Management*, Pearson Education Limited, 14th Edition.
- Ling K., Lau Teck Chai, Tan Hoi Piew. (2010). The Effects Of Shopping Orientations, Online Trust and Prior Online Purchase Experience Toward Customers' Online Purchase Intention *International Business Research*, Vol 3, No.3, July 2010
- Mathwick. (2001). value: conceptualization, measurement and application in the catalog and Internet shopping environment *Journal of Retailing* 77, 2001 Pages 39–56
- Patcharapun S.(2014).The Study Of Consumer Behaviour And Purchasing Criteria On Buying Online Food Thammasat University.
- Ronaald E., Elizabeth B. (2002). Buying apparel over the Internet *Journal of Product and Brand Management*, Vol. 11, No.2, 2002, Pages 89-102
- Rong Li,JaeJon Kim,JaeSung Park, (2005) "The effects of internet shoppers' trust on their purchasing intention in China" *JISTEM-Journal of Information Systems and Technology Management*, on-line version ISSN 1807-1775
- Thomas E. DeCarlo and Michael J. Barone. (2013). The Interactive Effects of sales Presentation, Suspicion, and Positive Mood on Salesperson Evaluations and Purchase Intentions *Journal of Personal Selling & Sales Management*
- Shim S.,Eastlick M.,Lotz L.,Warrington P. (2001). An online prepurchase intentions model: The role of intention to search *Journal of retailing* 77 (2001) 397-416
- Y. Wan, M. Nakayama, N. Sutcliffe. (2012). The impact of age and shopping experiences on the classification of search, experience, and credence goods in online shopping *Inf Syst E-Bus Manage*, 2012, Pages 135-148

ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันองค์กรของพนักงานโรงแรมฮอลิเดย์อินน์ สีลม
FACTOR BETWEEN THE QUALITY OF WORK LIFE AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT
OF THE EMPLOYEES OF HOLIDAY INN SILOM

สุรเชษฐ์ วะชุม¹ และภุชิต วงศ์หล่อสายชล²

¹กลุ่มวิชาการจัดการ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (surachet_wachum@hotmail.com)

²กลุ่มวิชาการจัดการ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (dr.phusit@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานพนักงานโรงแรม (2) เพื่อศึกษาความผูกพันองค์กรของพนักงานโรงแรม แยกตามลักษณะส่วนบุคคล และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของ
คุณภาพชีวิตการทำงานกับระดับความผูกพันองค์กรพนักงานโรงแรมฮอลิเดย์อินน์ สีลม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม โดยมีข้อความเพื่อวัดคุณภาพชีวิตการทำงาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผลตอบแทน ด้านสิ่งแวดล้อมสุขลักษณะและความปลอดภัย ด้านการพัฒนาศักยภาพของพนักงาน ด้านลักษณะการบริหาร และด้านการเติบโตและมั่นคงในงาน และอีกส่วนหนึ่ง คือ การวัดความผูกพันต่อองค์กร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นในองค์กร ความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร และความต้องการที่จะรักษาความเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า 1) ระดับความผูกพันองค์กรของพนักงานโรงแรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยหากพิจารณารายด้าน พบว่า ความต้องการที่จะรักษาความเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความเชื่อมั่นในองค์กร และลำดับท้ายสุด คือ ความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร 2) พนักงานโรงแรมมีระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับมาก โดยหากพิจารณารายด้าน พบสองลำดับแรก คือ ด้านการเติบโตและมั่นคงในงานและด้านการพัฒนาศักยภาพของพนักงาน ลำดับถัดไปคือ ด้านสิ่งแวดล้อมสุขลักษณะและความปลอดภัย ด้านลักษณะการบริหาร ตามลำดับ และลำดับท้ายสุด คือด้านผลตอบแทน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าพนักงานโรงแรมที่มีตำแหน่งงาน รายได้ และลักษณะงานที่แตกต่างกัน จะมีระดับความผูกพันองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอายุงาน 3) สำหรับคุณภาพชีวิตการทำงาน ในสามด้านและในภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความผูกพันองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียงสองด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อมสุขลักษณะและความปลอดภัย และด้านการพัฒนาศักยภาพของพนักงาน ที่ไม่มีผลกับความผูกพันองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตการทำงาน, ความผูกพันองค์กร

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to study the level of working life quality of operation staff of Holiday Inn Silom; (2)) to study the level of organizational commitment with different personal qualities; and (3) to study the relationship between organizational commitment and working life quality of operation staff studied.

Data collection was done through questionnaires which comprised of questions measuring the 5 components of quality of work life, including adequate and fair compensation, Safety and healthy conditions, immediate opportunity use and develop human capabilities, constitutionalism in the work organization, future opportunity for continued growth and security. Another part of the questionnaire contained questions measuring those 3 aspects of organizational commitment which were continuance commitment, normative commitment and affective commitment.

The findings revealed that 1) Hotel staff had organization commitment in highest level for all aspects, descendingly ranking from affective commitment, continuance commitment and normative commitment respectively. 2) Hotel staff had quality of work in high level for all aspects, descendingly ranking from future opportunity for continued growth and security and immediate opportunity use and develop human capabilities, safety and healthy conditions, constitutionalism in the work organization and adequate and fair compensation respectively. And hotel staff's organizational commitment level was significantly different for job level, income and job position but it was not different for gender, age, marital status, educational level and job's age. 3) Three components of quality of work life were positively correlated to the organizational commitment at .05 statistically significant level except safety and healthy conditions and immediate opportunity use and develop human capabilities.

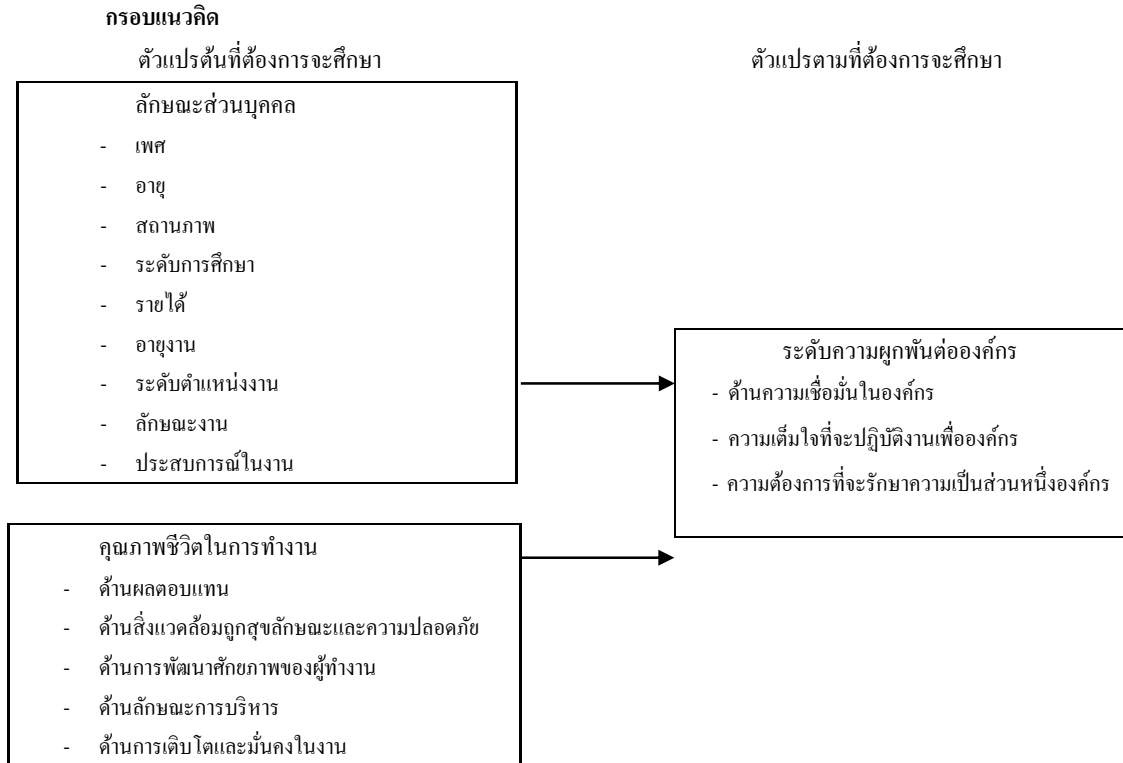
Keywords: Quality of work life, Organizational Commitment

1. บทนำ

จากการเติบโตอย่างต่อเนื่องของธุรกิจท่องเที่ยว ส่งผลให้ภาคธุรกิจโรงแรมเกิดการแข่งขันที่รุนแรง มีผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมเพิ่มมากขึ้น เกิดการลงทุนขยายธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับในประเทศไทยนั้นเกิดขึ้นทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2560) จากภาวะที่จำนวน โรงแรมเพิ่มมากขึ้นดังกล่าว จึงส่งผลทำให้มีความต้องการด้านบุคลากรเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย สำหรับธุรกิจโรงแรมนั้นถือว่าบุคลากรเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการสร้างความสำเร็จให้กับองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากโรงแรมเป็นธุรกิจประเภทให้บริการ ความพึงพอใจของลูกค้า จึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ซึ่งสำหรับลูกค้าแล้วการจะเลือกใช้บริการที่โรงแรมใดจึงมักจะมีคามคาดหวังที่จะได้รับการบริการอันเป็นเลิศและน่าประทับใจ คุณค่าการบริการที่ดีและน่าประทับใจเหล่านั้น ล้วนเกิดจากความทุ่มเทและตั้งใจของพนักงาน โรงแรมทั้งสิ้น ดังนั้นจึงถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้บริหาร ที่จำเป็นจะต้องใส่ใจดูแลพนักงาน ให้มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี เพื่อความผูกพันและจงรักภักดีต่อองค์กร เพราะเมื่อพนักงานมีความผูกพันต่อองค์กรแล้ว เขาเหล่านั้นก็จะมุ่งมั่น ทุ่มเทเพื่อความสำเร็จในงานและเพื่อเป้าหมายของโรงแรมอย่างเต็มกำลังความสามารถ สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นการศึกษาค้นคว้าคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันของพนักงาน โรงแรมฮอติเคย์อินน์ สีลม กรุงเทพฯ ซึ่งย่านสีลมเป็นย่านธุรกิจ ที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากให้ความสนใจเข้าใช้บริการ กล่าวได้ว่าพนักงานโรงแรม ถือเป็นหัวใจสำคัญสำหรับโรงแรมฮอติเคย์อินน์ สีลม เช่นกัน

2. กรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานพนักงาน โรงแรม
- 2) เพื่อศึกษาความผูกพันองค์กรของพนักงาน โรงแรม แยกตามลักษณะส่วนบุคคล
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพชีวิตการทำงานกับระดับความผูกพันองค์กรพนักงาน โรงแรมฮอติเคย์

อินน์สลิสม

สมมติฐานการวิจัย

- 1) พนักงาน โรงแรมที่มีลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ อายุงาน ลักษณะงาน และระดับตำแหน่งงาน แตกต่างกัน มีระดับความผูกพันองค์กรแตกต่างกัน
- 2) ประสบการณ์ในงานและคุณภาพชีวิตการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความผูกพันองค์กรของพนักงาน โรงแรม

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรในการศึกษารั้งนี้ คือ พนักงาน โรงแรมฮอติเคย์อินน์สลิสม จำนวนพนักงานทั้งหมด 469 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2560) การกำหนดกลุ่มตัวอย่างนี้ โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan:1970) โดยใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% และมีความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ซึ่งทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 214 ราย ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

โดยแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานโรงแรมสอติเคย์อินน์สีลม แบบโควต้า แบ่งออกเป็น 12 แผนก จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ สถิติเชิงพรรณนา โดย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการบรรยายลักษณะทั่วไป ระดับประสพการณ์ในงาน ระดับความผูกพันและระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงาน การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อประสพการณ์ในงาน คุณภาพชีวิตการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กร โดย ANOVA และ t-Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กร โดย Regression Analysis ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. ผลการวิจัย

จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของพนักงานโรงแรมสอติเคย์อินน์สีลม ประกอบด้วยเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยพนักงานหญิงคิดเป็นร้อยละ 54.21 ด้านอายุ พบว่าอยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 20 - 30 ปี มากถึงร้อยละ 41.59 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 31 - 40 ปี ร้อย 32.71 โดยส่วนใหญ่ของพนักงานนั้น มีสถานภาพโสด ถึงร้อยละ 59.81 และโดยรวมมีระดับการศึกษาร้อยละ 62.15 จบปริญญาตรี ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (รวม Service Charge) ของพนักงานพบว่า ร้อยละ 56.54 อยู่ในช่วงรายได้ 20,000 – 29,999 บาท สำหรับอายุงานของพนักงาน ร้อยละ 33.18 อยู่ในช่วง 1 – 3 ปี และระดับตำแหน่งงานของกลุ่มตัวอย่างนั้นร้อยละ 71.03 เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 34.11 รองลงมาเป็นฝ่ายแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 22.90 โดยพบว่า ส่วนงาน Back of the house มีมากกว่า Front of the house คิดเป็นร้อยละ 53.74 และ 46.26 ตามลำดับ

ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ผลการวิเคราะห์พบว่า พนักงานมีระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งห้าด้าน ซึ่งแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติของระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน (n=214)

ตัวแปร	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ด้านผลตอบแทน	5.00	1.50	3.86	0.68	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	5.00	2.33	4.15	0.58	มาก
ด้านการพัฒนาศักยภาพของพนักงาน	5.00	1.50	4.18	0.54	มาก
ด้านลักษณะการบริหาร	5.00	2.00	4.06	0.58	มาก
ด้านการเติบโตและมั่นคงในงาน	5.00	1.50	4.18	0.58	มาก

ผลการวิเคราะห์ระดับความผูกพันองค์กร พบว่า พนักงานมีระดับความผูกพันองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดสองด้าน คือ ด้านความเชื่อมั่นในองค์กร และด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร สำหรับด้านความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กรนั้นระดับความผูกพันอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสถิติของระดับความผูกพันองค์กร (n=214)

ตัวแปร	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ด้านความเชื่อมั่นในองค์กร	5.00	3.00	4.26	0.56	มากที่สุด
ความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร	5.00	2.67	4.20	0.61	มาก
ความต้องการที่จะรักษาความเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร	5.00	2.00	4.32	0.59	มากที่สุด

ระดับความผูกพันองค์กรจำแนกตามระดับตำแหน่งงาน ผลการวิเคราะห์พบว่า พนักงานที่มีระดับตำแหน่งงานแตกต่างกัน จะมีระดับความผูกพันองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรโดยพนักงานระดับหัวหน้างานมีค่าเฉลี่ยดังกล่าวสูงกว่าพนักงานระดับปฏิบัติการ ซึ่งแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยระดับความผูกพันองค์กรของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับตำแหน่งงาน (n=214)

ตัวแปร	หัวหน้างาน (n=62)		ปฏิบัติการ (n=152)		Levene's				
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	F	p	t	df	p
ด้านความเชื่อมั่นในองค์กร	4.30	0.61	4.24	0.54	2.27	0.13	0.62	212.00	0.53
ด้านความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร	4.36	0.64	4.13	0.58	1.25	0.26	2.50	212.00	0.01
ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร	4.43	0.64	4.28	0.56	4.41	0.04*	1.60	101.66	0.11

ผลการวิเคราะห์พบว่า พนักงานที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (รวม Service Charge) แตกต่างกัน จะมีระดับความผูกพันองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร โดยพนักงานที่มีรายได้ 10,000 – 19,999 บาท มีความแตกต่างกับพนักงานที่มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท และ พนักงานที่มีรายได้ 20,000 – 29,999 บาท มีความแตกต่างกับพนักงานที่มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท ซึ่งแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยระดับความผูกพันองค์กรของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (n=214)

ความคิดเห็น	N	Mean	S.D.	Levene's F	แหล่ง ความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลการ ทดสอบ รายคู่
ด้านความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร											
1. 10,000 – 19,999 บาท	47	4.09	0.52	4.20	b.g.	3.75	3.00	1.25	3.49	0.02*	1<4
2. 20,000 – 29,999 บาท	121	4.16	0.65		w.g.	75.30	210.00	0.36			2<4
3. 30,000 – 39,999 บาท	21	4.24	0.66		Total	79.05	213.00				
4. 40,000 บาท ขึ้นไป	25	4.55	0.42								

จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างประสพการณ์ในงานและคุณภาพชีวิตการทำงานกับ ความผูกพันองค์กร ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบอันดับสูงสุด คือ ด้านการพัฒนา สักยภาพกับด้านลักษณะการบริหาร (r = 0.67) ส่วนอันดับต่ำสุด คือ ความคาดหวังได้รับการตอบสนองกับด้าน สิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย (r = 0.23) ซึ่งแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์ในงานและคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันองค์กร

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1.00										
2	0.55**	1.00									
3	0.32**	0.42**	1.00								
4	0.34**	0.31**	0.35**	1.00							
5	0.29**	0.45**	0.38**	0.45**	1.00						
6	0.48**	0.46**	0.39**	0.51**	0.52**	1.00					
7	0.36**	0.39**	0.23**	0.56**	0.51**	0.67**	1.00				
8	0.42**	0.51**	0.37**	0.38**	0.48**	0.63**	0.59**	1.00			
9	0.32**	0.26**	0.37**	0.46**	0.35**	0.45**	0.48**	0.44**	1.00		
10	0.40**	0.28**	0.31**	0.48**	0.44**	0.47**	0.49**	0.46**	0.56**	1.00	
11	0.42**	0.37**	0.30**	0.44**	0.39**	0.52**	0.49**	0.52**	0.58**	0.65**	1.00
Mean	3.97	4.14	4.18	3.86	4.15	4.18	4.06	4.18	4.26	4.20	4.32
S.D.	0.58	0.63	0.59	0.68	0.58	0.54	0.58	0.58	0.56	0.61	0.59

หมายเหตุ : 1. ความสำคัญต่อองค์กร 2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับเพื่อนร่วมงาน 3. ความคาดหวังได้รับการตอบสนอง
4. ด้านผลตอบแทน 5. ด้านสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย 6. ด้านการพัฒนาศักยภาพ
7. ด้านลักษณะการบริหาร 8. ด้านการเติบโตและมั่นคงในงาน 9. ด้านความเชื่อมั่นในองค์กร
10. ด้านความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร 11. ความต้องการที่จะรักษาความเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ ระหว่างประสพการณ์ในงานและคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันองค์กร ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานสามด้าน และโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความผูกพันองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีสองด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและความปลอดภัย และด้านการพัฒนาศักยภาพของพนักงาน ที่ไม่มีผลกับความผูกพันองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าตัวแปรด้านความสำคัญต่อองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับเพื่อนร่วมงาน ความคาดหวังได้รับการตอบสนอง ด้านผลตอบแทน ด้านสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ด้านการพัฒนาศักยภาพของพนักงาน ด้านลักษณะการบริหาร และด้านการเติบโตและมั่นคงในงานนั้น สามารถอธิบายถึงความเชื่อมั่นในองค์กรได้ 48.7%

โดยหากค่าการเติบโตและมั่นคงในงานเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จะทำให้ค่าความผูกพันองค์กรเพิ่มขึ้น 0.19 รองลงมาคือ ค่าผลตอบแทนและค่าความสำคัญต่อองค์กร หากเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จะทำให้ค่าความผูกพันองค์กรเพิ่มขึ้น 0.16 สำหรับค่าด้านการบริหารเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จะทำให้ค่าความผูกพันองค์กรเพิ่มขึ้น 0.15 ซึ่งแสดงตัวอย่างดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์ในงานและคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันองค์กร

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	0.99	0.25		4.02	0.00
ประสพการณ์ในงาน					
ความสำคัญต่อองค์กร	0.16	0.05	0.19	2.99*	0.00
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับเพื่อนร่วมงาน	-0.09	0.05	-0.12	-1.74	0.08
ความคาดหวังจะได้รับการตอบสนอง	0.10	0.05	0.11	1.93	0.05
คุณภาพชีวิตการทำงาน					
ด้านผลตอบแทน	0.16	0.05	0.21	3.36*	0.00
ด้านสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	0.07	0.05	0.09	1.36	0.18
ด้านการพัฒนาศักยภาพของพนักงาน	0.07	0.07	0.07	0.90	0.37
ด้านลักษณะการบริหาร	0.15	0.07	0.18	2.37*	0.02
ด้านการเติบโตและมั่นคงในงาน	0.19	0.06	0.22	3.09*	0.00

R Square = 0.506 Adjusted R-Square = 0.487 F = 26.281 (Sig = 0.000) *Significant level at 0.05

a. Dependent Variable: ความผูกพันองค์กร

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

พนักงานโรงแรมมีระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับมาก โดยหากพิจารณารายด้านพบว่า ด้านผลตอบแทนเมื่อเทียบกับด้านอื่นแล้ว ถือว่ามีค่าต่ำสุด โดยค่าเฉลี่ยต่ำสุดเกิดจาก ค่าถามการขึ้นเงินเดือนพนักงาน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เกิดจากนโยบายการขึ้นเงินเดือนของ โรงแรมเป็นอัตราที่ไม่สูงนัก จากปีที่ผ่านมามีอยู่ในอัตราร้อยละ 4 โดยอัตรานี้ใช้ ฐานเงินเดือนเป็นฐานในการคำนวณ ซึ่งจะ ไม่รวมกับค่าบริการ (Service Charge) อีกทั้งพนักงานส่วนใหญ่ของ โรงแรม เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ ซึ่งมีเงินเดือนไม่สูงมาก (รายได้หักค่าบริการ) จึงส่งผลให้ระดับค่าเฉลี่ยด้านผลตอบแทนต่ำกว่าด้านอื่นๆ จากค่าระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมากนั้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของธีระวุฒิ ตรีประสิทธิ์ชัย (2558) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานทั้งห้าด้านนั้น มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านผลตอบแทน ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและมีความปลอดภัย ด้านลักษณะการบริหารของผู้บริหารองค์กรและมีความปลอดภัย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตทำงาน และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรธนา เกตุแก้ว (2557) ที่พบระดับความคิดเห็น ด้านคุณภาพชีวิตการทำงานพนักงานอยู่ในระดับสูง และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของรพีพรรณ สุพรรณพัฒน์ (2555) พบว่า ระดับความคิดเห็นความพึงพอใจในงานโดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อันได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงาน ด้านความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ด้านคุณค่าของงาน ด้านสัมพันธ์ทางวิชาชีพ และด้านบทบาทเชิงวิชาชีพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลชนก ชิงสกุล (2558) ที่พบ ระดับแรงจูงใจด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมากอีกสามด้าน โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านค่าตอบแทน ด้านความมั่นคงในงานและด้านความก้าวหน้าในการทำงาน

สำหรับระดับความผูกพันองค์กรของพนักงาน โรงแรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายด้านพบสองด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเชื่อมั่นในองค์กร และความต้องการที่จะรักษาความเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีเพียงด้านความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กรจะอยู่ในระดับมาก โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของธีระวุฒิ ศรีประสิทธิ์ชัย (2558) ที่พบว่า ระดับความผูกพันองค์กรอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านความเชื่อมั่นในองค์กร ด้านความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และด้านลักษณะความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หากพิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุดนั้น พบว่า มาจากพนักงานโรงแรมที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี แต่หากพิจารณาระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด จะมาจากพนักงานที่มีอายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจจะสืบเนื่องมาจาก การที่พนักงานอายุน้อยยังคงมองหาความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ในขณะที่พนักงานที่มีอายุมาก จะอยู่ในตำแหน่งงานที่ดี มีรายได้ที่มั่นคง อันสอดคล้องกับงานวิจัยของกัศริรัช ชุมทรัพย์ดี (2556) ได้ระบุไว้ว่า พนักงานที่มีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป จะมีระดับความผูกพันต่อองค์กรด้านการคงอยู่มากที่สุด

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในงานกับความผูกพันองค์กร พบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความสำคัญต่อองค์กร ทั้งนี้เนื่องจาก ยิ่งพนักงานมีความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อองค์กร จะยิ่งทำให้พนักงานเกิดความผูกพัน รู้สึกมีความเชื่อมั่น มีความภาคภูมิใจ และปรารถนาอยากจะทำอยู่กับองค์กรมากขึ้นเท่านั้น โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวพร คำสิงห์ (2556) ได้ระบุไว้ว่า ลักษณะงานและประสบการณ์ในงานโดยภาพรวม พบความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความผูกพันองค์กร ทั้งด้านความเชื่อมั่นต่อองค์กรและการยอมรับเป้าหมายขององค์กร ด้านความภาคภูมิใจและเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และความปรารถนาที่จะคงอยู่หรือเป็นสมาชิกขององค์กรต่อไป

ด้านความสัมพันธ์ของคุณภาพชีวิตการทำงานกับระดับความผูกพันต่อองค์กร พบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการเติบโตและมั่นคงในงาน ด้านผลตอบแทน และด้านลักษณะการบริหาร ตามลำดับ ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกัศริรัช ชุมทรัพย์ดี (2556) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานในด้านผลตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการบูรณาการทางด้านสังคม ด้านธรรมาภิบาลในองค์กร และด้านการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความผูกพันต่อองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบว่า ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตงานกับชีวิตด้านอื่นนั้น ไม่มีผลกับความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารุ่นนี้

1) ด้านประสบการณ์ในงาน แม้ว่าผลการวิจัย พบค่าเฉลี่ยในเกณฑ์มาก แต่ในรายด้านนั้น พบด้านความสำคัญต่อองค์กรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารจึงควร ทำให้พนักงานมีความรู้สึกรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมสำคัญ ในการสร้างความสำเร็จให้กับโรงแรม โดยควรให้พนักงานมีโอกาสได้เสนอความคิดเห็น เสนอข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการให้บริการลูกค้า มอบความไว้วางใจ และมอบหมายงานสำคัญให้แก่พนักงาน เมื่อทำงานประสบความสำเร็จ ฝ่ายทรัพยากรบุคคลต้อง ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะทำให้พนักงานรู้สึกว่า ตนเองเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนทำให้โรงแรมประสบความสำเร็จ

ในอีกด้านหนึ่งผู้บริหารต้อง ดูแลพนักงานที่ทำงานกับโรงแรมมานาน เนื่องจากพนักงานกลุ่มนี้มีระดับความผูกพันต่อ โรงแรมมากที่สุด ในเรื่องการเกษียณอายุเมื่อถึงวัย 60 ปีนั้น ควรมิโนบาย ให้โอกาสพนักงานที่มี

ศักยภาพสูงและยังปรารถนาทำงานต่อ โดยทำเป็นสัญญาจ้างร่วมกันของทั้งสองฝ่าย ซึ่งจะทำให้โรงแรมยังคงมีพนักงานที่มีความรู้ความสามารถ ส่วนพนักงานที่ถึงวัยเกษียณ แต่ยังคงการทำงาน ก็ได้ทำงานตามที่ตนเองต้องการ

2) ด้านคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านผลตอบแทน ซึ่งพบว่ามีความต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นผู้บริหารควรประกาศนโยบายที่ชัดเจน ให้พนักงานทราบโดยทั่วกัน ถึงผลตอบแทนของโรงแรม ด้านเงินเดือน โบนัส และสวัสดิการ โดยฝ่ายทรัพยากรบุคคลต้องมีการเปรียบเทียบกับโรงแรมอื่น ๆ อีกทั้งต้อง เปิดโอกาสให้พนักงานเสนอแนะข้อปรับปรุงสวัสดิการ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ทั้งนี้ควรอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องภายใต้ภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ที่มีการปรับตัวสูงขึ้นของค่าครองชีพ

และสำหรับพนักงานที่มีลักษณะงานที่ต้องให้บริการลูกค้า นั้น พบค่าเฉลี่ยต่ำสุด อันสืบเนื่องมาจากลักษณะงานที่ต้องคอยต้อนรับลูกค้า ต้องทำหน้าที่ให้บริการแก่ลูกค้าเพื่อให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด ทำให้พนักงานเกิดความเครียด ดังนั้นเพื่อเป็นการผ่อนคลายให้กับพนักงานที่ต้องพบปะลูกค้า โรงแรมจึงควรมีสวัสดิการด้านกิจกรรม เช่น งานวันเกิดพนักงานประจำเดือน งานขอบคุณพนักงานประจำปี งานแข่งกีฬา กิจกรรมเพื่อสังคม ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว ยังช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดี ทั้งต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และระหว่างแผนกต่างๆ รวมทั้งยัง ช่วยส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ทำให้พนักงานเกิดความรักและความผูกพันในองค์กร

3) ด้านคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านลักษณะการบริหาร พบระดับค่าเฉลี่ยในเกณฑ์ต่ำของพนักงานระดับปฏิบัติการ ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับ การฝึกอบรมพนักงานระดับหัวหน้างาน ให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อลูกน้อง มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม สามารถเป็นผู้นำทั้งเชิงปฏิบัติและปฏิรูป ตามแต่สถานการณ์ (Transactional and Transformational Leadership) โดยจะต้องเป็นหัวหน้างานที่มีความยุติธรรม มีความเสมอภาค เคารพสิทธิ ขอมรับฟังความคิดเห็น และมีความเป็นกันเองกับลูกน้อง หัวหน้างานยังต้องพิจารณามอบหมายงานที่สำคัญ เพื่อเปิดโอกาสให้ลูกน้องได้รับผิดชอบ และแสดงความสามารถตามความเหมาะสมอีกด้วย

4) ด้านคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านการเติบโตและมั่นคงในงาน พบระดับค่าเฉลี่ยในเกณฑ์ต่ำ ของพนักงานที่มีรายได้น้อย ผู้บริหารควรมีนโยบายที่เด่นชัด ด้านการสนับสนุนความก้าวหน้าพนักงานระดับปฏิบัติการ ซึ่งเป็นพนักงานผู้มีรายได้น้อย โดยฝ่ายทรัพยากรบุคคลควร มีการสนับสนุนการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานของพนักงานให้โดดเด่น ปรับปรุงข้อบกพร่อง และเสริมสร้างจุดเด่นของพนักงานรายบุคคล เป็นการพัฒนาศักยภาพของพนักงานอย่างต่อเนื่อง เมื่อพนักงานมีความสามารถ ก็จะรับผิดชอบงานได้มากขึ้น มีความพร้อมต่อการหมุนเวียนงาน (Job Rotation) พร้อมรับงานเพิ่ม ทั้งปริมาณงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ (Job Enlargement and Job Enrichment) โดยเป็นการเปิดโอกาสความพร้อม ต่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Career path) ถือว่าเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้พนักงาน เปิดโอกาสให้กับพนักงานระดับปฏิบัติการ ที่มีศักยภาพสูง พร้อมที่จะก้าวขึ้น เป็นพนักงานระดับหัวหน้างาน โดยควรพิจารณาเลื่อนขั้นพนักงานภายใน สำหรับตำแหน่งงานว่างเป็นอันดับแรก รวมทั้ง หากพบตำแหน่งงานว่างจากโรงแรมในเครือข่าย ควรเปิดโอกาสให้พนักงานในโรงแรมได้รับทราบในโอกาสนั้นด้วย เมื่อพนักงานสามารถมองเห็น โอกาสการเติบโตในหน้าที่การงาน มีเงินเดือนสวัสดิการที่เพิ่มขึ้น อันเป็นการเติบโตและมั่นคงในหน้าที่การงาน ก็จะส่งผลให้พนักงานเหล่านั้นทุ่มเททำงาน และพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นผลดีทั้งต่อตัวพนักงานเองและ โรงแรมอีกด้วย

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

- 1) ควรเพิ่มการศึกษาข้อมูลเชิงสัมภพณ์ จากผู้บริหาร โรงแรม เพื่อจะสามารถอธิบายปัญหาและแนวทางได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- 2) ควรเพิ่มการศึกษากลุ่มตัวอย่างของพนักงาน โรงแรมอื่น ในย่านธุรกิจเดียวกัน ซึ่งอาจทำให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับสภาพเศรษฐกิจในย่านเดียวกันนั้น
- 3) จากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างของพนักงาน โรงแรม ซึ่งเป็น โรงแรมในกลุ่มหรือในเครือข่าย ดังนั้นจึงควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุม โรงแรมอื่นในเครือข่ายด้วย
- 4) ควรมีการศึกษาโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในธุรกิจอื่นหรืออุตสาหกรรมอื่น อันจะทำให้ให้ทราบถึงปัจจัยที่แตกต่างของความผูกพันองค์กรของพนักงาน

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก ยิ่งสกุล. (2558). แรงจูงใจของพนักงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร. รายงานการค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยสยาม.
- ธีระวุฒิ ตรีประสิทธิ์ชัย. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการรักษาพนักงานให้คงอยู่กับองค์กรในอุตสาหกรรมการโรงแรม 5 ดาวในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานการค้นคว้าอิสระ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธุรกิจโรงแรมแข่งขันรุนแรง คาดปี'60 รายได้ขยายตัว 3.7-5.5% [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/640668/>
- ภัสราวีร์ ชุมทรัพย์ดี. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ โรงแรมระรินจินดา เวิลด์เนส สปา รีสอร์ท. รายงานการค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและภัตตาคาร. วิทยาลัยดุสิตธานี.
- รพีพรรณ สุพรรณพัฒน์. (2555). การศึกษาความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานโรงแรมโซฟิเทล เซนทารา แกรนด์ กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาชีวิตและความตาย, มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย).
- ศิวาพร คำสิงห์. (2556). การศึกษาปัจจัยด้านความผูกพันที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร กรณีศึกษาโรงแรมพีพี คาบาน่า. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- อรธนา เกตุแก้ว. (2557). แนวทางการลดอัตราการเปลี่ยนงานของพนักงานโรงแรม 5 ดาว ย่านราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.

ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กร
ของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน)

THE RELATIONSHIP BETWEEN WORKING MOTIVATION AND ORGANIZATIONAL
COMMITMENT OF EMPLOYEES AT AECS SECURITIES PUBLIC COMPANY LIMITED

อนุพงศ์ อรุณจินดาตระกูล¹ และฐิติกานท์ สัจจะบุตร²

¹ หลักสูตร CEO MBA คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (bluesky_boatkung@hotmail.com)

² หลักสูตร CEO MBA คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (titikant.sat@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) (2) เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประชากรกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) และ (4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน คือ สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ที่ต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กรที่แตกต่างกันทดสอบโดยใช้สถิติ t-test และ One-Way ANOVA และ สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ระดับแรงจูงใจในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านลักษณะ และลำดับสุดท้าย คือ ด้านเงินเดือน 2) ระดับความผูกพันต่อองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้แก่ ด้านความต้องการที่จะคงอยู่เป็นสมาชิกภาพขององค์กรต่อไป ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร และ ด้านความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มกำลังสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร 3) ปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความผูกพันต่อองค์กร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ในส่วนของอายุ ระยะเวลาในการทำงาน และรายได้ต่อเดือน จะมีระดับความผูกพันต่อองค์กรที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และแผนกในบริษัท 4) ระดับจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กร พบว่า ระดับแรงจูงใจทั้ง 10 ด้าน และในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กรทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: แรงจูงใจในการทำงาน, ความผูกพันต่อองค์กร

ABSTRACT

This research has the objectives as following; (1) to study the level of the AEC Securities Public Company Limited employees' work motivation. (2) To study the level of the AEC Securities Public Company Limited employees' organizational commitment. (3) To study the relationships between the Population factor and the organizational employees engagement of AEC Securities Public Company Limited employees. (4) To study the relationship between the work motivation and the organizational commitment of AEC Securities Public Company Limited employees.

The collecting data tools are the survey and the statistic for the analytical hypothesis. The first assumption is the personal factors of the AEC Securities Public Company Limited employees which are different in term of organizational commitment examined with t-test and One-Way ANOVA statistic. The second assumption is the AEC Securities Public Company Limited employees' work motivation influences toward the organizational employees relationship and engagement examined with the Regression Analysis setting at 0.05 of the Level of significance.

The experimental results revealed that (1) the total level of the work motivation is high when they are considered in each part. The highest part is the work content and the lowest part is the salary. (2) The overall level of the organizational commitment is obviously high once they were examined on each part. The highest part from the lowest part are respectively as followed; the demand for remaining a member of the organization, confidence and acceptance of corporate goals, and the willingness to perform for the benefits of the organization. (4) The personal factors and the level of the organizational commitment are found that the personal factors such as the time, period of employment, monthly salary of the workplace influence differently toward the organizational commitment due to the statistics. However, it is not much different on the gender and the educational level on each department of the company. (4) The level of the work motivation and the organizational commitment are showed that the 10 levels of the work motivation and the overall positive engagement have the commitment on the whole organization according to the statistic.

Keywords: Work Motivation, Organizational Commitment

1. บทนำ

บริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ในแรกเริ่มนั้น ได้มีชื่อบริษัท ซิลโก้ จำกัด ในปี พ.ศ. 2524 ได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งได้รับใบอนุญาตจากกระทรวงการคลังให้ประกอบกิจการ 4 ประเภท ได้แก่ นายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ คำหลักทรัพย์ ที่ปรึกษาการลงทุน และจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ ต่อมาบริษัทก็ได้คัดเลือกเป็นหนึ่งในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมายเลข 38 แล้วได้ปรับเปลี่ยนเป็นบริษัทมหาชนตอนปี พ.ศ. 2536 จนกระทั่งมีกลุ่มนายประพลมลิินทจินดา ได้ทำการซื้อหุ้นทั้งหมดเลยกลายเป็นบริษัทในปัจจุบันนั่นเอง

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้องค์กรถูกส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ และให้ความสำคัญมากขึ้น ซึ่งปัจจัยเหล่านั้นมีด้านสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และด้วยสภาวะการแข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรงมากขึ้น เนื่องจากว่าคนเป็นทรัพยากรที่จะพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ แต่

องค์กรสมัยใหม่ได้มีการมองว่าบุคลากรเป็นทรัพยากรที่ต้องวางแผนและรักษา ทำให้พนักงานมีความสุขในการ และทุ่มเททำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้องค์กรประสบผลตามที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ (ศิริพร พรหมไชย, 2555) แรงจูงใจในการทำงานต่อองค์กรเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้ทุกองค์กรต้องการให้มี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะการแข่งขันที่มีการแข่งขันสูง และองค์กรถูกตัดสิน คุณภาพของบุคลากร ดังนั้นทุก ๆ องค์กรจึงทุ่มเทงบประมาณรวมทั้งทรัพยากรด้านต่างๆ สำหรับการพัฒนาบุคลากรที่เลือกสรรแล้ว อย่างเต็มที่ และคาดหวังว่าบุคลากรเหล่านั้นจะใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพในทุก ๆ ด้านให้กับองค์กร และปฏิบัติงานให้กับองค์กรในระยะเวลายาวนานเท่าที่องค์กรต้องการ (พัชรินทร์ พิวนิล, 2556) ความผูกพันต่อองค์กรเมื่อบุคลากรมีความเป็นหนึ่งเดียวกับองค์กร ก็มีการแสดงออกถึงความเชื่อมั่นและการยอมรับเป้าหมายขององค์กร ความคาดหวังที่จะใช้ความพยายามเพื่อประโยชน์ขององค์กร ความปรารถนาที่จะรักษาสถานภาพของการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ผู้ที่มีความรู้สึกผูกพันกับองค์กรในทิศทางบวก มีความตั้งใจและต้องการทำงานเพื่อองค์กรให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดจนไปสู่นวัตกรรมใหม่ๆ และเกิดความได้เปรียบในการแข่งขันที่สุดการแข่งขันในที่สุด (Porter & Steers, 1982)

เนื่องด้วยในปัจจุบันธุรกิจหลักทรัพย์ได้มีการขยายตัวและเพิ่มมูลค่ามากขึ้น ทำให้บริษัทหลักทรัพย์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่เนื่องด้วยทรัพยากรบุคคลที่มีความชำนาญในด้านนี้มีจำกัด ทั้งในส่วนของผู้แนะนำการลงทุน (Investor Consultant) และในส่วนของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ จึงทำให้มีการซื้อตัวพนักงานเป็นอย่างมาก โดยในส่วนของค่าตอบแทนประกอบด้วยค่าคอมมิชชั่น โบนัส และสวัสดิการต่าง ๆ ประกอบกับในปัจจุบันมีค่านิยมในการเปลี่ยนสถานที่ทำงานเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตัวเองนั้น และคิดถึงความจริงรักภักดีต่อองค์กรน้อยลง ดังนั้น การบำรุงรักษาทรัพยากรบุคคลจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพื่อที่จะรักษาบุคลากรให้อยู่กับองค์กรนั้นไปนานๆ เท่าที่จะเป็นไปได้จากการศึกษาของ Cronk, Crocker and Pueschel (1994, p. 64) ได้กล่าวว่า การบำรุงรักษาทรัพยากรมนุษย์เป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานได้มีโอกาสปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจและบรรลุเป้าหมายในอาชีพ

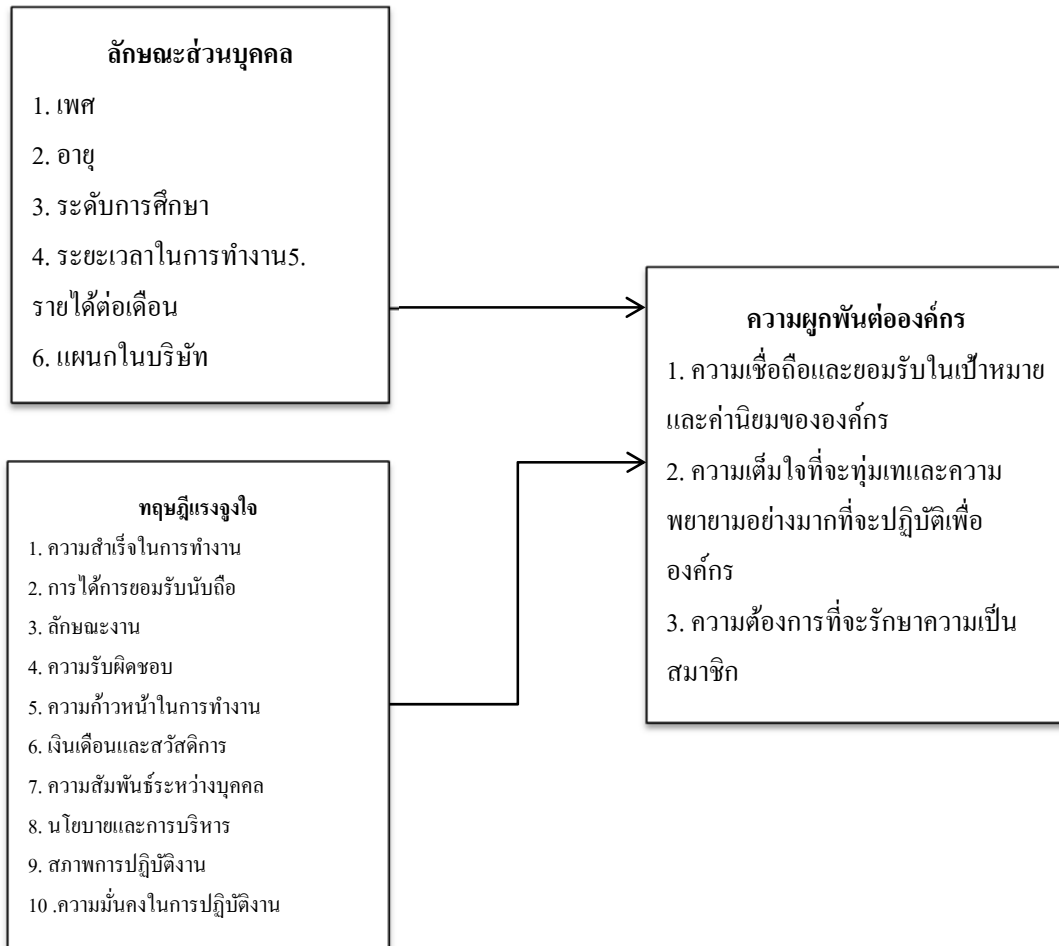

2. กรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย

กรอบแนวคิด

ตัวแปรต้นที่จะศึกษา

ตัวแปรตามที่จะศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน)
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน)
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประชากรกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน)
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน)

สมมติฐานการศึกษา

1. ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน รายได้ต่อเดือน แผนกในบริษัท) ของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ที่ต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กรที่แตกต่างกัน

2. แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

3. การดำเนินงานวิจัย

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ คือ พนักงานในบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) จำนวนทั้งหมด 154 คน โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแจกแบบสอบถาม โดยแจกตามแผนกทั้ง 8 แผนกซึ่งเป็นแผนกที่มีทั้งหมดในบริษัท เออีซี จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีแผนกแผนกบริหารความเสี่ยง แผนกควบคุมเครดิต แผนกกำกับและตรวจสอบ แผนกการเงินและบัญชี แผนกปฏิบัติการ การณ์ แผนกบุคลากรและธุรการ แผนกเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ผู้แนะนำการลงทุนสำนักงานใหญ่ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูล คั้งนี้ สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการบรรยายลักษณะทั่วไป ระดับแรงจูงใจในการทำงาน และระดับความผูกพันต่อองค์กร แล้วมีการทดสอบสมมติฐาน และศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับแรงจูงใจในการทำงาน และระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับความผูกพันต่อองค์กร โดยเลือกใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test และ One - Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับระดับความผูกพันต่อองค์กร โดย Regression Analysis ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากงานวิจัยนี้สามารถนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้คั้งนี้

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาคั้งนี้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นพนักงานบริษัทหลักทรัพย์เออีซี จำกัด (มหาชน) ที่ทำอยู่ในแผนกบริหารความเสี่ยง, แผนกควบคุมเครดิต, แผนกกำกับและตรวจสอบ, แผนกการเงินและบัญชี, แผนกปฏิบัติการ การณ์, แผนกบุคลากรและธุรการ, แผนกเทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้แนะนำการลงทุนสำนักงานใหญ่ จำนวน 154 คน เป็นเพศชาย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 ส่วนเพศหญิง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8 มีช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 73.9 และน้อยที่สุดคือ 31-40 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 ส่วนสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 ระยะเวลาในการทำงาน 1-3 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 และน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 รายได้ต่อเดือน 40,001-60,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 และน้อยที่สุดคือต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7 แผนกในบริษัทในด้านผู้แนะนำการลงทุนสำนักงานใหญ่ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 64.9 และน้อยที่สุดคือแผนกบริหารความเสี่ยง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

ระดับแรงจูงใจในการทำงาน

การศึกษาข้อมูลแรงจูงใจในการทำงานของพนักงาน พบว่าภาพรวมพนักงานมีระดับแรงจูงใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าพนักงานมีแรงจูงใจในการทำงานมากที่สุดในด้านลักษณะงาน มีค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 4.21 ด้านความสำเร็จในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 4.19 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ย 4.15 ด้านการยอมรับนับถือ มีค่าเฉลี่ย 4.14 ด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่ง มีค่าเฉลี่ย 4.11 และด้านเงินเดือน มีค่าเฉลี่ย 3.66 ตามลำดับ

ระดับความผูกพันต่อองค์กร

การศึกษาข้อมูลความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานพบว่า ภาพรวมพนักงานมีระดับความผูกพันในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.08 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ความต้องการที่จะคงอยู่เป็นสมาชิกภาพขององค์กรต่อไปมีความผูกพันมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.15 รองลงมาด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายขององค์กร มีค่าเฉลี่ย 4.09 และความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มที่กำลังสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร มีค่าเฉลี่ย 4.01 ตามลำดับ

ทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน รายได้ต่อเดือน แผนกในบริษัท) ของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ที่ต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กรที่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน เมื่อจำแนกตามเพศของพนักงานพบว่า พนักงานที่มีเพศแตกต่างกันจะมีระดับความผูกพันต่อองค์กรไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของพนักงานพบว่า พนักงานที่มีแตกต่างกันจะมีระดับความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน เมื่อจำแนกตามอายุของพนักงานพบว่า พนักงานที่มีอายุแตกต่างกันจะมีระดับความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการทำงานของพนักงานพบว่า พนักงานที่มีระยะเวลาในการทำงานแตกต่างกันจะมีระดับความผูกพันต่อองค์กรไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของพนักงานพบว่า พนักงานที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันจะมีระดับความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน เมื่อจำแนกตามแผนกในบริษัทของพนักงานพบว่า พนักงานที่อยู่ในแผนกในบริษัทแตกต่างกันจะมีระดับความผูกพันต่อองค์กรไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทดสอบสมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาได้ดังนี้

1. แรงจูงใจในการทำงานด้านการสำเร็จในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร โดยเมื่อพิจารณาด้านความผูกพันต่อองค์กรพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านการสำเร็จในการทำงานมีความผูกพันต่อองค์กรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. แรงจูงใจในการทำงานด้านการยอมรับนับถือมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

โดยเมื่อพิจารณาด้านความผูกพันต่อองค์กรพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านการยอมรับนับถือมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แรงจูงใจในการทำงานด้านลักษณะงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

โดยเมื่อพิจารณาด้านความผูกพันต่อองค์กรพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านลักษณะงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. แรงจูงใจในการทำงานด้านความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

โดยเมื่อพิจารณาด้านความผูกพันต่อองค์กรพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. แรงจูงใจในการทำงานด้าน โอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร โดยเมื่อพิจารณาด้านความผูกพันต่อองค์กรพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้าน โอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. แรงจูงใจในการทำงานด้านเงินเดือนมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

โดยเมื่อพิจารณาด้านความผูกพันต่อองค์กรพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านเงินเดือนมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. แรงจูงใจในการทำงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

โดยเมื่อพิจารณาด้านความผูกพันต่อองค์กรพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8. แรงจูงใจในการทำงานด้านการปกครองบังคับบัญชามีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

โดยเมื่อพิจารณาด้านความผูกพันต่อองค์กรพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านการปกครองบังคับบัญชามีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

9. แรงจูงใจในการทำงานด้านนโยบายและการบริหารมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

โดยเมื่อพิจารณาด้านความผูกพันต่อองค์กรพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านนโยบายและการบริหารมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

10. แรงจูงใจในการทำงานด้านสภาพการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

โดยเมื่อพิจารณาด้านความผูกพันต่อองค์กรพบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านสภาพการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการทำงาน พบว่า แรงจูงใจในการทำงานในภาพรวม ระดับแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) สอดคล้องการศึกษารองของวันชัย ศกุนตนาค (2555) โดยภาพรวมพนักงานบริษัทที่มีแรงจูงใจในการทำงานในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) ในส่วนค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานโดยมีค่าเรียงจากมากไปน้อยสามอันดับแรกได้แก่ ด้านลักษณะงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านสภาพการปฏิบัติงาน และด้านความรับผิดชอบ โดยแตกต่างจากงานวิจัยของ นันทิพร พรหมมินทร์ (2557) โดยระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย พบว่า อันดับแรก คือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน รองลงมา คือ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ แต่จะมีความสอดคล้องกันในด้านความรับผิดชอบตามลำดับ

ส่วนแรงจูงใจที่มีน้อยที่สุด คือ ด้านเงินเดือน สอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย ศกุนตนาค (2555) พบว่า ด้านนี้เป็นด้านที่พนักงานในบริษัทหลักทรัพย์มีแรงจูงใจในการทำงานน้อยที่สุดเนื่องจากพนักงานรู้สึกว่าการตอบแทนไม่เหมาะสม มีเกณฑ์แตกต่างกันในการพิจารณาค่าตอบแทนของแต่ละแผนก และขาดมาตรฐานในการจ่ายผลตอบแทน ฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องหมั่นสำรวจความต้องการของพนักงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กร พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรในภาพรวม ระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) สอดคล้องการศึกษาของวันชัย ศกุนตนาค (2555) โดยภาพรวมพนักงานมีความผูกพันต่อองค์กรในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) ในส่วนของค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันขององค์กรต่อพนักงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความต้องการที่จะคงอยู่เป็นสมาชิกภาพขององค์กรต่อไป รองลงมา คือ ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร และด้านความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มกำลังสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร ตามลำดับ โดยจะแตกต่างกับงานวิจัยของวราวรรณ เกษสกุล (2555) โดยระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานธนาคารซีทีบีแบงก์ ประเทศไทย พบว่า อันดับแรก คือ ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความต้องการที่จะคงอยู่เป็นสมาชิกภาพขององค์กรต่อไป แต่จะมีความสอดคล้องกันในด้านความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มกำลังสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความผูกพันต่อองค์กร พบว่าพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ที่มีอายุ ระยะเวลาในการทำงานและ เงินเดือนที่แตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กรต่างกันซึ่งใกล้เคียงกับ วันชัย ศกุนตนาค (2555) พบว่า มีอายุที่แตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กรรวมที่ต่างกัน แต่ระยะเวลาในการทำงาน และ เงินเดือนซึ่งมีความผูกพันต่อองค์กรไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีความขัดแย้งกัน เนื่องจากว่า นอกจากจะเป็นในเรื่องของความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างและเรื่องสถานที่ทำงานแล้ว ก็ยังมีในส่วนของแบบสอบถามของงานวิจัย วันชัย ศกุนตนาค (2555) ข้อมูลส่วนบุคคลจะมีความแตกต่างกันตรงด้านระยะเวลาในการทำงาน และด้านเงินเดือน ต่อมาปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานจะมีความแตกต่างกันตรงที่ตรงปัจจัยค่าจูงใจไม่ได้มีในด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านนโยบายและการบริหาร และด้านสภาพการปฏิบัติงาน และปัจจัยความผูกพันขององค์กรจะไม่มีการแบ่งแยกเป็นด้าน ๆ

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กร พบว่า แรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ไปในทิศทางเดียวกันในภาพรวมมีความสัมพันธ์ระดับมาก ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ วันชัย ศกุนตนาค (2555) พบว่า แรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งนี้

1. ด้านแรงจูงใจในการทำงานโดยรวมจะอยู่ในระดับมาก ปัจจัยแรงจูงใจที่มีรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่ง โดยบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ควรพิจารณาถึงการเลื่อนตำแหน่งของพนักงานอย่างยุติธรรม ซึ่งในองค์กรต้องมีการปรับปรุง เนื่องจากว่าหากพนักงานที่มีความสามารถหรือโอกาสที่เหมาะสมต่อการเลื่อนตำแหน่งแล้ว ผู้บังคับบัญชาควรที่จะใส่ใจถึงการเลื่อนตำแหน่งของพนักงานเมื่อมีที่ว่างในตำแหน่งและ โอกาสในการเลื่อนตำแหน่งให้มากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการตัดสินใจอย่างเป็นธรรมและโปร่งใสด้วย เพื่อให้พนักงานเกิดแรงจูงใจในการทำงานอย่างเต็มที่เพื่อ โอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่มากขึ้นกว่าเดิม และจะทำให้การลาออกมีน้อยลง ถ้าหากมีการตัดสินใจที่ยุติธรรมและเหมาะสม

2. ปัจจัยแรงจูงใจในการยอมรับนับถือ เป็นปัจจัยแรงจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยน้อยรองลงมา โดยบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ควรพิจารณาถึงความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือ และยอมรับความคิดเห็นของพนักงานในองค์กร ซึ่งในองค์กรต้องมีการปรับปรุง เนื่องจากว่าหากพนักงานได้รับความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือ ผู้บังคับบัญชาควรที่จะ

ไว้วางใจพนักงานเหล่านั้นบ่อยๆ ถ้าพนักงานมีการทำงานให้กับองค์กรได้ดี และคนที่ได้รับการชื่นชมจากเพื่อนร่วมงาน จะทำให้มีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชาควรต้องยอมรับฟังความคิดเห็นจากพนักงานมากขึ้น เพื่อจะได้ความรู้และความคิดเห็นที่หลากหลาย เพื่อนำเอาไปประยุกต์ใช้และพัฒนาองค์กรต่อไป และนอกจากนี้จะทำให้รู้ถึงความคิดของพนักงานมากขึ้น

3. ปัจจัยแรงจูงใจในด้านลักษณะงาน เป็นปัจจัยแรงจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเมื่อเทียบกับรายด้านอื่น ๆ โดยพนักงานมีความพอใจในด้านลักษณะงาน โดยเฉพาะในเรื่องของจำนวนชั่วโมงการทำงาน ทางบริษัทได้มีความใส่ใจเป็นอย่างดี ทำให้พนักงานเกิดแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างดี ซึ่งบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ควรต้องมีการรักษามาตรฐานต่อไปในเรื่องของจำนวนชั่วโมงในการทำงานของพนักงานต่อไป และปรับเวลาในการทำงานให้เหมาะสม เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวใจของพนักงาน

4. ปัจจัยค่าจ้าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเงินเดือน โดยบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ควรพิจารณาถึงค่าตอบแทนที่พนักงานได้รับ ซึ่งในองค์กรต้องมีการปรับปรุงเนื่องจากว่าค่าตอบแทนหรือเงินเดือนและค่าสวัสดิการต่าง ๆ นั้นต้องให้ตามความเหมาะสมกับความรู้และความสามารถต่อการขึ้นเงินเดือนของพนักงาน หากพนักงานที่มีความรู้และความสามารถอยู่ในระดับหรืออยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ก็สมควรได้รับการสนับสนุนจากทางองค์กร หรือพนักงานได้ทำงานเหมาะสมต่อปริมาณงานที่ได้ทำ และเมื่อพนักงานมีความรู้ความสามารถ หรือมีความขยัน ทางองค์กรควรที่จะพิจารณาให้ผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้พนักงานเกิดแรงจูงใจในการทำงานและคงอยู่กับองค์กรต่อไป

5. ปัจจัยค่าจ้างในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นปัจจัยค่าจ้างที่มีค่าเฉลี่ยน้อยรองลงมา โดยบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ควรพิจารณาถึงความเป็นมิตรหรือความเป็นกันเองและสร้างความไว้วางใจของคนภายในบริษัท ซึ่งในองค์กรต้องมีการปรับปรุง เนื่องจากว่าหากพนักงานหรือผู้บังคับบัญชาเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงานหรือลูกน้องกันมากขึ้น ก็จะทำให้พนักงานกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นกันมากขึ้น จะส่งผลทำให้บริษัทมีบรรยากาศในการทำงานที่น่าอยู่ และถ้าได้รับความชื่นชมจากเพื่อนร่วมงานและความไว้วางใจหรือความน่าเชื่อถือจากเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาจะทำให้พนักงานมีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น ทำให้รู้สึกอยากทำงานอยู่กับองค์กรนี้นาน ๆ

6. ปัจจัยค่าจ้างในด้านสภาพการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยค่าจ้างที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเมื่อเทียบกับรายด้านอื่นๆ โดยพนักงานมีความพอใจในด้านสภาพการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในเรื่องของสภาพอุปกรณ์และเครื่องมือในการทำงาน มีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งทางบริษัทได้มีความใส่ใจเป็นอย่างดี ทำให้พนักงานเกิดแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างดี โดยบริษัทหลักทรัพย์ เออีซี จำกัด (มหาชน) ควรต้องมีการรักษามาตรฐานต่อไปในเรื่องของอุปกรณ์เครื่องมือในการทำงาน และเพียงพอต่อจำนวนพนักงานในองค์กรทั้งหมด และในเรื่องของความปลอดภัยและความมั่นคงขององค์กรอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้พนักงานรู้สึกสบายใจตลอดเวลา และมีความพร้อมในเวลาที่มาทำงาน

มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ทฤษฎีของ Herzberg, Mausner and Synderman, (1959) ทั้งหมด 14 ด้าน ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน นอกจาก 14 ด้าน ที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้เพื่อขยายขอบเขตการศึกษา เช่น ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน มี 11 ด้าน ซึ่งเป็นทฤษฎีของ Kossen (1991)

2. ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากพนักงานเพียงอย่างเดียว สำหรับการศึกษารั้งหน้า ควรมีการเก็บข้อมูล ที่นอกเหนือจากการใช้แบบสอบถามเพียงอย่างเดียว โดยเป็นการสัมภาษณ์ เป็นต้น เพื่อให้ได้รับรู้ถึงข้อมูลด้านอื่น ๆ ในการศึกษามากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- วันชัย สกุนตนาท. (2555). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันของพนักงานกลุ่มงาน Service Desk ของธนาคารแห่งหนึ่ง*. สารนิพนธ์ บช.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นันทชัยพร พรหมมินทร์. (2557). *ความคิดเห็นของพนักงานต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กรณีศึกษาพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วารวรรณ เกษสกุล. 2555. *ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานธนาคารซีทีแบงก์ ประเทศไทย*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง ภาควิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิภาวรรณ เอ่งฉ้วน. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสินในสังกัดธนาคารออมสินเขตกระบี่*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง กลุ่มวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ศิริพร พรหมไชย. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท A*. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเซาธ์อีสท์ บางกอก.
- Cronk, C., Crocker, A.C., & Puesphel, S.M (1994). *Human Resume Management*. South Melbourne: Thomas Nelson.
- Mowday, R. T, Steerm R. M. & Porter, L. W. (1982). *Emplyee Organnization Linkage: The Psychology of Commitment Absenteeism and Turnover*. New York: Academic Press.

การหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับการรับรู้คุณภาพของการบริการและความภักดี
ของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง : กรณีศึกษาโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
THE RELATIONSHIP BETWEEN DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS AND PERCEIVED SERVICE
QUALITY AND LOYALTY OF PET TREATMENT SERVICE USERS IN ANIMAL HOSPITAL,

KASETSART UNIVERSITY, BANGKHEN

มณิสรา ชาวไชยา¹

¹ สังกัดภาควิชาการจัดการการค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (catinnecat@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ซึ่งเป็นผู้ประกอบการประสบความสำเร็จอย่างสูงทั้งด้านคุณภาพและได้รับการยอมรับจากสังคมและผู้ใช้บริการทั่วไปในด้านการรักษาสัตว์เลี้ยง เพื่อเป็นชี้วัดในการพัฒนาคุณภาพบริการแก่ผู้สนใจหรือผู้ประกอบการด้านธุรกิจการให้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง นำไปปรับกลยุทธ์ให้บริการรักษาสัตว์เลี้ยงมีคุณภาพสูงขึ้นและตอบสนองลูกค้ามากยิ่งขึ้น จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่ที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เป็นเพศหญิง ช่วงอายุ 30-41 ปี ทำงานประจำและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-30,000 บาท ซึ่งมีการรับรู้คุณภาพบริการด้านต่างๆ แตกต่างตามลักษณะประชากรที่ต่างกัน กล่าวคือ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยย่อยของการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน สามารถจัดกลุ่มของข้อคำถามขึ้น เป็นกลุ่มปัจจัย 5 ปัจจัย (factor) คือ ปัจจัยที่ 1 คือ ด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ ปัจจัยที่ 2 คือ ด้านความไว้วางใจในบริการ ปัจจัยที่ 3 คือ ด้านกายภาพ ปัจจัยที่ 4 คือ ด้านการเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ ปัจจัยที่ 5 คือ ด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับกลุ่มปัจจัย 5 ปัจจัย ด้วย One – Way ANOVA พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน แต่รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านอุปกรณ์และเครื่องมือในการรักษา ด้านการรักษาโรคเฉพาะทาง ด้านความชำนาญของแพทย์และผู้ช่วยแพทย์ ด้านการให้บริการ 24 ชั่วโมง ด้านการรักษาสัตว์เลี้ยงให้หายจากโรคและอาการเจ็บป่วย และการให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส กระตือรือร้น ตามลำดับ

คำสำคัญ: การรับรู้คุณภาพบริการ, ความภักดี, ลักษณะประชากรศาสตร์

ABSTRACT

This study aimed to study the relationship between demographic characteristics and perceived service quality and loyalty of clients using pet treatment services at Kasetsart University Hospital, Bangkok, a high quality and successful entrepreneur where acceptance by general users that be a business model of service quality in pet treatment field. The most customers using pet treatment services 400 samples at Kasetsart University Hospital, Bangkok, is a female, age 30-41, working regularly and earning an average monthly income 10,001-30,000 baht, which is perceive service quality and customer loyal depend on demographic characteristics. The results of the sub-factor analysis of perceived service quality and customer loyalty using pet treatment services at Kasetsart University Hospital, Bangkok can be grouped into questions. There are 5 factors. The first factor is the response to the user. The second factor is the trust in the service. Factor 3 is the physical factor. The fourth factor is the user's concern. The fifth factor is convenience and speed. The results of examining the relationship between demographic characteristics and five factors with one-way ANOVA showed that sex, age, marital status, occupational and education were correlated with the perceived service quality and loyalty of clients using pet treatment services. However, income did not correlate with perceived service quality and customer loyalty. Statistics keeping pets Animal Hospital, Kasetsart University by most customers to focus on 1) The tools and equipment to treat 2) Specific treatment 3) The expertise of doctors and medical assistants 4) 24-hour service 5) To keep pets from illness 6) Service with a smile, enthusiastic, respectively.

Keywords: Perceived Service Quality, Loyalty, Demographic Characteristics

1. บทนำ

ธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงมีมูลค่าตลาด 22,000 ล้านบาท เติบโตเฉลี่ยปีละ 10-15% ต่อปี โดยส่วนแบ่งตลาดอันดับ 1 คือ ธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง คิดเป็นมูลค่ากว่า 10,000 ล้านบาท รองลงมาเป็นธุรกิจบริการเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง เช่น โรงพยาบาล คลินิก สปา อ่างน้ำตัดขน โรงแรม บริการอาบน้ำ เป็นต้น คิดเป็นมูลค่ากว่า 7,000 ล้านบาท และธุรกิจผลิตภัณฑ์สำหรับสัตว์เลี้ยง เช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ ของเล่น เป็นต้น มีมูลค่ากว่า 5,000 ล้านบาท (ศูนย์วิจัยกิจการไทย, 2557)

แม้ว่าในปัจจุบันต้องพบกับสภาพการแข่งขันในธุรกิจสัตว์เลี้ยงค่อนข้างสูง เนื่องจากการมีผู้ให้บริการมาราย รวมทั้งมีการชะลอตัวของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ยังสามารถรักษาคุณภาพบริการและความภักดีของลูกค้าอย่างต่อเนื่องยาวนาน

โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จึงเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพบริการด้านธุรกิจการให้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง ให้มีคุณภาพสูงขึ้นและตอบสนองความต้องการของลูกค้ามากยิ่งขึ้น อันปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด อันดับแรกคือทราบปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ ว่าลูกค้าที่มาใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยงส่วนมากเป็นใคร มีลักษณะอย่างไร อันดับสองนักการตลาดจำเป็นต้องทราบปัจจัยการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยงมีองค์ประกอบใดบ้างเพื่อชี้วัดคุณภาพบริการและความภักดี อีกทั้งนักการตลาดยังต้องทราบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับ

การรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยงว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์แบบใดมีการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีสูง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแผนการตลาด ทำให้ลูกค้าเกิดการรับรู้คุณภาพบริการที่สูงขึ้น ช่วยให้ตอบสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายมากขึ้น จนเกิดความพึงพอใจและกลับมาใช้บริการซ้ำในที่สุด

การทบทวนวรรณกรรม

คุณภาพการบริการ เป็นความคิด หรือความรู้สึกของลูกค้า ที่มีต่อกระบวนการด้านคุณภาพบริการที่ให้กับลูกค้า (Edvardsson, 2005 อ้างถึงใน วรรุญา คงจิตรภา, 2558 หน้า 9) เครื่องมือบ่งชี้วัดคุณภาพบริการ “SERVQUAL” ประกอบด้วยปัจจัยชี้วัดคุณภาพบริการ 5 ด้าน (Dimensions) ดังนี้ (Parasuraman, Zeithaml & Berry, 1988) ได้แก่

1. ความไว้วางใจ และน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้ให้บริการควรให้การบริการตามที่ได้ตกลงกันไว้ด้วยความถูกต้องและเหมาะสมกับเวลา และแสดงให้เห็นว่าผู้ให้บริการมีความน่าเชื่อถือมากน้อยอย่างไรกับการบริการที่ให้บริการ และตรงกับความต้องการของลูกค้ารวมถึงควรแจ้งให้ลูกค้าทราบล่วงหน้าหากไม่สามารถให้บริการหรือให้บริการได้ในระดับคุณภาพของการบริการที่ไม่ตรงกับที่ตกลงกันไว้ ก่อนถึงเวลาที่จะให้บริการหรือการเข้าพบลูกค้า

2. การรับรองทำให้เชื่อมั่น (Assurance) ผู้ให้บริการมีการรับรองว่า จะจัดหาบริการให้ผู้ใช้บริการได้ตามที่ได้สัญญาไว้ และเมื่อไม่สามารถจัดหาได้ ผู้ให้บริการรับรองว่า ผู้ให้บริการจะได้รับการดูแลและชดเชย อย่างสมเหตุสมผล

3. การตอบสนองลูกค้า (Responsiveness) การตอบสนองต้องมีความตั้งใจและมีเจตนามุ่งมั่นให้บริการเพื่อที่จะแสดงถึงการเอาใจใส่ปฏิบัติอย่างเต็มเปี่ยม คือการให้บริการด้วยความกระฉับกระเฉง คล่องแคล่วบริการด้วยความปิติยินดีเตรียมพร้อมตลอดเวลาที่จะให้บริการเมื่อลูกค้าต้องการ

4. การดูแลเอาใจใส่ (Empathy) การจัดเตรียมดูแลงานทั้งก่อน – ระหว่าง – หลังการขาย มีการให้ความสนใจและเข้าใจความรู้สึกและความต้องการของลูกค้า ให้บริการอย่างเอาใจใส่ ถือเป็นประโยชน์สูงสุดของลูกค้าเป็นสำคัญ

5. การให้บริการที่ผู้ให้บริการสามารถสัมผัสได้เชิงกายภาพ (Tangibility) คือ การมีของ ผู้ให้บริการและองค์กร อุปกรณ์ทันสมัย เทคโนโลยีสูง ความสวยงามโดดเด่นของวัสดุกับอุปกรณ์ที่ใช้ บุคลิกภาพแบบมืออาชีพ ความสะอาดที่ให้บริการทั้งองค์กรและผู้ให้บริการ

ความภักดี คือ ความตั้งใจซื้อซ้ำ และ เจตนาที่จะไม่เปลี่ยนผู้ให้บริการ พิจารณารายละเอียดของพฤติกรรมดังกล่าวสามารถแบ่งได้เป็นองค์ประกอบ กล่าวคือ การบอกต่อ การมีความหนักแน่นในสิ่งที่ตนเองชอบ การแสดงตัว การมีส่วนร่วมที่ปกป้อง และการพิจารณาไตร่ตรองเป็นพิเศษ (Bourdeau, 2005 อ้างถึงใน สัมฤทธิ์ จานงค์, 2557 หน้า 17)

ผลจากงานวิจัยของ Mohammad Doostar, Mohsen Akbari and Roza Abbasi (2013) ซึ่งเป็นต้นแบบการศึกษา พบว่า ลักษณะประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการรับรู้คุณภาพบริการ และงานวิจัยของ สุมินตรา ผงสุนทรารักษ์ (2553) พบว่า ลักษณะประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับความภักดีของลูกค้า ซึ่งผลจากงานวิจัยต้นแบบนี้ช่วยให้นักการตลาดนำไปใช้เป็นต้นแบบในการแบ่งแยกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน อีกทั้งยังมีความเข้าใจ

ปัจจัยการรับรู้คุณภาพบริการและปัจจัยความภักดีของลูกค้าได้เป็นอย่างดี นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีคุณภาพและตอบสนองลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้คุณภาพบริการ ของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
2. เพื่อศึกษาระดับความภักดี ของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน 657,000 คน โดยคำนวณจากจำนวนลูกค้าที่ใช้บริการต่อวัน (เหมือนพ้อ ปรีเปรม, 2559) สอดคล้องกับข้อมูลประชากรสุนัขในประเทศไทยที่มีเจ้าของในเขตกรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้นจำนวน 525,486 ตัว (สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์, 2557) และสอดคล้องกับจำนวนผู้เข้าชมเว็บไซต์ของ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนผู้เข้าชมเว็บไซต์ทั้งหมด 799,424 คน โดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลสำหรับการทำวิจัยต่อไป (สถิติผู้เข้าชมเว็บไซต์, 2017)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาได้ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krojcie and Morgan (1970) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ผลการวิจัย ณ ความคลาดเคลื่อน (Margin of Error) ในระดับ +5% ภายใต้ระดับความเชื่อมั่น (Confidence Level) ที่ 95% จากจำนวนลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ทั้งหมด 657,000 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 384 คน ดังตารางที่ 3.1 ผู้วิจัยได้ปรับจำนวนตัวอย่างเป็น 400 คน เพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนตัวอย่างของงานวิจัยก่อนหน้าที่ใหญ่เก็บตัวอย่าง 400 คน

การศึกษาในครั้งนี้มีขั้นตอนวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ซึ่งมีข้อกำหนดของขนาดกลุ่มตัวอย่างคือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีมากกว่า 100 คน และมากกว่า 5 เท่าของจำนวนองค์ประกอบย่อยที่ผู้วิจัยประเมินว่ามีได้ หรืออาจพิจารณาจากสัดส่วนขนาดตัวอย่างต่อตัวแปร 20: 1 ส่วนสัดส่วนที่น้อยที่สุดคือ 5: 1 ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมากผู้ศึกษาต้องเพิ่มขนาดตัวอย่าง (Josep, Hair, William, Black, Barry, Babin, Rolph and Anderson, 2013) ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามเงื่อนไขตามข้อกำหนดตัวแปรในการศึกษา

3.2 ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรเชิงลักษณะเป็นตัวแปรต้น คือ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ มีข้อความที่ใช้วัดค่าตัวแปรนี้ คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตัวแปรเชิงปริมาณเป็นตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านการรับรู้คุณภาพและปัจจัยด้านความภักดี โดยมีข้อคำถามที่ใช้วัดค่าตัวแปรนี้เป็นแบบ Likert scale โดยมีค่าวัด 5 ระดับของความเห็นด้วย

3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เพื่อให้ได้ข้อมูลในส่วนของอุปทานของตลาด และนำมาใช้ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของตลาดโรงพยาบาลสัตว์เลี้ยงมากขึ้น ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง รวมทั้งสิ้น 10 ราย ก่อนนำไปปรับปรุงเป็นเครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณแบบ Likert scale

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยทำประมวลผล วิเคราะห์ และแปลความหมายผลการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อธิบายลักษณะการกระจายของข้อมูล ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงองค์ประกอบ (Factor Analysis) ก่อนนำมาหาค่าความสัมพันธ์ ANOVA โดยใช้เครื่องมือทางสถิติ 2 เครื่องมือ ได้แก่

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ที่มีระหว่างกันในกลุ่มตัวแปรทั้งหมดและพยายามอธิบายความสัมพันธ์ที่พบโดยสมมติให้ตัวแปรเหล่านั้นมีองค์ประกอบพื้นฐานบางอย่างร่วมกันที่เรียกว่า Factor ซึ่งจะช่วยอธิบายความแปรปรวน (Variance) ของตัวแปรทั้งหมด แต่มีจำนวนน้อยกว่าตัวแปรปรวนมีค่าเท่ากับ 1 และเมื่อ มีตัวแปร p ตัวก็จะมีค่าความแปรปรวนที่ต้องอธิบายเท่ากับ p ด้วย โดยผ่านการวิเคราะห์ปัจจัย 4 ขั้นตอน คือ การตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร การสกัดปัจจัยขั้นต้น การเลือกหมุนแกนปัจจัย และการสร้างกลุ่มตัวแปร รายละเอียดดังนี้

2. ANOVA ค่าทางสถิติที่ใช้รายงานและตีความคือ Variance Explained (Eigen value) และ Factor Loading โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 ระบุตัวแปรย่อยเชิงลักษณะที่จะใช้เป็นตัวแปรต้นเป็น เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

2.2 ระบุตัวแปรย่อยเชิงปริมาณเป็นกลุ่มปัจจัยที่ได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบแล้ว

2.3 นำไปตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรย่อยเชิงลักษณะและตัวแปรย่อยเชิงปริมาณ โดยมีขอบเขตการตัดสินใจที่ความเชื่อมั่น 95% หรือที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับกลุ่มปัจจัย

สมมติฐานที่ 2 อายุที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับกลุ่มปัจจัย

สมมติฐานที่ 3 สถานภาพสมรสที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับกลุ่มปัจจัย

สมมติฐานที่ 4 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับกลุ่มปัจจัย

สมมติฐานที่ 5 อาชีพที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับกลุ่มปัจจัย

สมมติฐานที่ 6 รายได้ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับกลุ่มปัจจัย

กล่าวคือ หากค่าความน่าจะเป็นที่โปรแกรมคำนวณออกมา น้อยกว่า α ที่กำหนด ($\alpha = 0.05$) จะปฏิเสธสมมติฐาน H_0

H_0 : ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน

4. ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยงโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-41 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงาน/ลูกจ้าง และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-30,000 บาท

กลุ่มตัวอย่างการรับรู้คุณภาพบริการ ด้านความไว้วางใจ พบว่า อันดับแรกคือ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ให้บริการด้วยความน่าเชื่อถือจากการที่มีแพทย์และอุปกรณ์เพียงพอต่อความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.708) อันดับสอง ได้รับบริการตรงตามกำหนดที่นัดไว้ จากการที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ออกบัตรนัดแพทย์ (ค่าเฉลี่ย 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.984) และอันดับสามคือ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ใช้เวลาในการรักษาเหมาะสมกับเวลาจากการที่มีการบริหารจัดการคิวได้รวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.765) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้คุณภาพบริการ ด้านการรับรองทำให้เชื่อมั่น พบว่า อันดับแรกคือ มีความเชื่อมั่นในโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จากการที่มีเจ้าหน้าที่มีทักษะและมีความชำนาญ (ค่าเฉลี่ย 4.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.754) อันดับสอง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีบริการที่ช่วยลดความเสี่ยงและอันตรายจากการที่มีแพทย์รักษาสัตว์เฉพาะทาง (ค่าเฉลี่ย 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.784) อันดับสามคือ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีความปลอดภัยจากการทำความสะอาดเชื้ออุปกรณ์ต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.806) รองลงมาคือ ไว้วางใจโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จากความสามารถรักษาสัตว์เลี้ยงของท่าน ให้เห็นเป็นผลประจักษ์ (ค่าเฉลี่ย 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.785) และมีความไว้วางใจในโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จากการที่เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพอ่อนโยน (ค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.786) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้คุณภาพบริการ ด้านการตอบสนองลูกค้า พบว่า อันดับแรกคือ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีความตั้งใจบริการจากการที่เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความกระตือรือร้น (ค่าเฉลี่ย 4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.558) อันดับสอง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีความยินดีให้บริการจากการที่เจ้าหน้าที่บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส (ค่าเฉลี่ย 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.624) อันดับสามคือ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการตอบสนองความต้องการลูกค้าจากการที่เปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง (ค่าเฉลี่ย 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.684) และโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีความพร้อมในการให้บริการจากการที่เจ้าหน้าที่มีความรู้สามารถชี้แจงรายละเอียดและให้คำปรึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.632) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้คุณภาพบริการ ด้านการเอาใจใส่ พบว่า อันดับแรกคือ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการถือเอาประโยชน์ของลูกค้าเป็นสำคัญจากการคิดค่าบริการถูกต้องเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.548) อันดับสอง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีความเอาใจใส่ลูกค้าจากการที่มีเจ้าหน้าที่คอยเข็นรถให้สัตว์เลี้ยงที่เดินเองไม่ได้ (ค่าเฉลี่ย 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.740) อันดับสามคือ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการให้ความสนใจลูกค้าแบบเป็นส่วนตัวจากการที่แพทย์ติดตามประวัติและอาการสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.609) และ

โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีความเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าอย่างลึกซึ้ง จากการที่มีจุดให้สัตว์เลี้ยงขับถ่ายและมีเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดทันทีเมื่อสัตว์เลี้ยงขับถ่ายนอกจุด (ค่าเฉลี่ย 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.034) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้คุณภาพบริการ พบว่า อันดับแรกคือ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีเทคโนโลยีสูงจากการที่แพทย์สามารถวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้องแม่นยำ (ค่าเฉลี่ย 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.887) อันดับสอง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เป็นโรงพยาบาลที่สวยงามจากการออกแบบตกแต่งอาคารด้วยรูปแบบที่สวยงาม (ค่าเฉลี่ย 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.957) รองลงมาคือ มีความสะดวกสบายในการจอดรถ จากการที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีที่จอดรถเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.745) โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีความทันสมัยจากการปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 2.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.240) มีความสะดวกในการเดินทางมายังโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน (ค่าเฉลี่ย 2.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.955) และรับ-ส่ง สัตว์เลี้ยงได้สะดวก จากการที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการบริหารการเดินทางที่รวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย 0.901) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีด้านความภักดี พบว่า อันดับแรกคือ จะแนะนำให้เพื่อนมาใช้บริการ ที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน (ค่าเฉลี่ย 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.675) อันดับเมื่อมีโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลอื่นให้บริการเหมือนกัน ท่านจะยังคงใช้บริการที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน (ค่าเฉลี่ย 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.799) และจะกลับมาใช้บริการซ้ำ ที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน (ค่าเฉลี่ย 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.756) ตามลำดับ

2.2 ตรวจสอบข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์และสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) จากข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งหมด 25 ข้อ ได้ข้อคำถามที่เหมาะสม 20 ข้อ เพื่อนำมาหมุนแกน (Factors Rotation) เลือกค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factors Score) และตั้งชื่อองค์ประกอบ ผู้วิจัยเลือกวิธีการหมุนแกนองค์ประกอบ (Rotated Component Matrix) ด้วยวิธี Varimax

ตารางแสดงค่าการหมุนแกนของ Factor ด้วยวิธี Varimax (Rotated Component Matrix)

ข้อคำถามที่เหมาะสม	ขนาด loading กับแต่ละ factor				
	1	2	3	4	5
7.โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีความปลอดภัยจากการทำความสะอาดฆ่าเชื้ออุปกรณ์ต่างๆ	0.817				
6.โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีบริการที่ช่วยลดความเสี่ยงและอันตรายจากการที่มีแพทย์รักษาสัตว์เฉพาะทาง	0.780				
5.มีความเชื่อมั่นในโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จากการที่มีเจ้าหน้าที่มีทักษะและความชำนาญ	0.747				
12.โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการตอบสนองความต้องการฉุกเฉินจากการที่เปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง	0.690				

ตาราง (ต่อ) ตารางแสดงค่าการหมุนแกนของ Factor ด้วยวิธี Varimax (Rotated Component Matrix)

ข้อความที่เหมาะสม	ขนาด loading กับแต่ละ factor				
	1	2	3	4	5
8. ไร้วางใจโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน จากความสามารถรักษาสัตว์เลี้ยงของท่าน ให้เห็นเป็นผลประจักษ์	0.618				
10. โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน มีความยินดีให้บริการจากการที่เจ้าหน้าที่บริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	0.530				
9. โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน มีความตั้งใจให้บริการจากการที่เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความกระตือรือร้น	0.520				
1. ได้รับบริการตรงตามกำหนดที่นัดไว้ จากการที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน ออกบัตรนัดแพทย์		0.780			
2. โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน ใช้เวลาในการรักษาเหมาะสมกับเวลาจากการที่มีการบริหารจัดการคิวได้รวดเร็ว		0.742			
4. มีความไว้เนื้อเชื่อใจในโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน จากการที่เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพอ่อนโยน		0.737			
3. โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน ให้บริการด้วยความน่าเชื่อถือจากการที่มีแพทย์และอุปกรณ์เพียงพอต่อความต้องการ		0.568			
22. โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน เป็นโรงพยาบาลที่สวยงามจากการออกแบบตกแต่งอาคารด้วยรูปแบบที่สวยงาม			0.828		
21. โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน มีเทคโนโลยีสูงจากการที่แพทย์สามารถวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้องแม่นยำ			0.755		
25. เมื่อมี โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลอื่นให้บริการเหมือนกัน ท่านจะยังคงใช้บริการที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน			0.524		
13. โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน มีความเอาใจใส่ลูกค้าจากการที่เจ้าหน้าที่คอยเงินรถให้สัตว์เลี้ยงที่ตนเองไม่ได้				0.756	
16. โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน มีการถือเอาประโยชน์ของลูกค้าเป็นสำคัญจากการคิดค่าบริการถูกต้องเหมาะสม				0.721	
14. โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน มีการให้ความสนใจลูกค้าแบบเป็นส่วนตัวจากการที่แพทย์ติดตามประวัติและอาการสัตว์				0.705	

ตาราง (ต่อ) ตารางแสดงค่าการหมุนแกนของ Factor ด้วยวิธี Varimax (Rotated Component Matrix)

ข้อความที่เหมาะสม	ขนาด loading กับแต่ละ factor				
	1	2	3	4	5
15. โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีความเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าอย่างลึกซึ้ง จากการที่มีจุดให้สัตว์เลี้ยงขับถ่ายและมีเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดทันทีเมื่อสัตว์เลี้ยงขับถ่ายนอกจุด				0.568	
20. โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีความทันสมัยจากการปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ					0.796
18. รับ-ส่ง สัตว์เลี้ยง ได้สะดวก จากการที่ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการบริหารการเดินรถที่รวดเร็ว					- 0.596

สรุปการรับรู้คุณภาพการบริการมีปัจจัย (factor) 5 ปัจจัย คือ

ปัจจัยที่ 1 คือ ด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ

ปัจจัยที่ 2 คือ ด้านความไว้วางใจในบริการ

ปัจจัยที่ 3 คือ ด้านกายภาพ

ปัจจัยที่ 4 คือ ด้านการเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ

ปัจจัยที่ 5 คือ ด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว

ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรเดิมทุกตัวได้ร้อยละ 65.825 โดยปัจจัยที่ 1 อธิบายได้ ร้อยละ 36.310 ปัจจัยที่ 2 อธิบายได้ร้อยละ 10.125 ปัจจัยที่ 3 อธิบายได้ร้อยละ 7.638 ปัจจัยที่ 4 อธิบายได้ร้อยละ 6.365 ปัจจัยที่ 5 อธิบายได้ร้อยละ 5.387

ผลของการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้านประชากรศาสตร์กับ Factor

ค่าความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้ตอบแบบสอบถามกับกลุ่ม 5 Factor พบว่าเพศที่มีความแตกต่างกันมีการรับรู้คุณภาพบริการ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ (Factor 1) ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (sig = 0.043) เพศที่มีความแตกต่างกันมีการรับรู้คุณภาพบริการ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านคุณภาพในการให้บริการ (Factor 2) ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (sig = 0.003) และเพศที่มีความแตกต่างกันมีการรับรู้คุณภาพบริการ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านเทคโนโลยีและบริการ (Factor 5) ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (sig = 0.000)

ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ตอบแบบสอบถามกับกลุ่ม 5 Factor พบว่าอายุที่มีความแตกต่างกันมีการรับรู้คุณภาพบริการ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ (Factor 1) ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (sig = 0.003) อายุที่มีความแตกต่างกันมีการรับรู้คุณภาพบริการ โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านคุณภาพในการให้บริการ (Factor 2) ที่

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ด้านสิทธิประโยชน์จากการใช้บริการ (Factor 4) ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (sig = 0.000) และระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกันมีการรับรู้คุณภาพบริการโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน ด้านเทคโนโลยีและการบริการ (Factor 5) ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (sig = 0.000)

ค่าความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามกับกลุ่ม 5 Factor พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่มีความแตกต่างกันมีการรับรู้คุณภาพบริการโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ในทุกด้าน (Factor 1-5) ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ด้านความไว้วางใจและน่าเชื่อถือ (Reliability) ถูกค่าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการรับรู้คุณภาพบริการด้านความไว้วางใจ มากที่สุดในเรื่องความเพียงพอของแพทย์และอุปกรณ์ อันดับสองคือ มีบัตรนัด และอันดับสามคือ การบริหารจัดการคิวได้รวดเร็ว สอดคล้องกับ มะลิวัลย์ แสงสวัสดิ์ (2556) พบว่า ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ จากการที่องค์กรมีความสามารถในการบริการให้ตรงกับสัญญาที่ให้กับลูกค้า การให้บริการทุกครั้งจะต้องมีความถูกต้อง เหมาะสม และได้ผลออกมาเช่นเดิมทุกครั้งและทุกจุดของบริการความสม่ำเสมอจะทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าการที่รับนั้นมีคุณภาพน่าเชื่อถือสามารถให้ความไว้วางใจได้ ความน่าเชื่อถือที่เกิดจากความซื่อสัตย์ ความจริงใจ

ด้านการรับรองทำให้เชื่อมั่น (Assurance) ถูกค่าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการรับรู้คุณภาพบริการด้านการรับรองทำให้เชื่อมั่น มากที่สุดในเรื่องแพทย์และผู้ช่วยแพทย์มีทักษะและความชำนาญ อันดับสองคือ มีแพทย์รักษาเฉพาะทาง อันดับสามคือ ความสะอาดของอุปกรณ์ต่างๆ รองลงมาคือ โรงพยาบาลสามารถรักษาสัตว์เลี้ยงให้หายได้ และจากการที่มีแพทย์และผู้ช่วยแพทย์ให้บริการด้วยความสุภาพอ่อนโยน สอดคล้องกับ ปกรณ์ ทองสิงห์ (2558) พบว่า ปัจจัยอันได้แก่ ความพร้อมในการรักษาเครื่องมือการ บริการที่ครบวงจร สะอาด ปลอดภัย สัตว์แพทย์มีทักษะและมีความชำนาญ มีการชี้แจงรายละเอียดในการรักษา สถานที่ตั้งเดินทางได้สะดวก เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานพยาบาลสัตว์

ด้านการตอบสนองลูกค้า (Responsiveness) ถูกค่าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการรับรู้คุณภาพบริการด้านการตอบสนองลูกค้า มากที่สุดในเรื่องแพทย์และผู้ช่วยแพทย์ให้บริการด้วยความกระตือรือร้น อันดับสอง แพทย์และผู้ช่วยแพทย์บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส อันดับสามคือ โรงพยาบาลเปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง และจากการที่เจ้าหน้าที่มีความรู้สามารถชี้แจงรายละเอียดและให้คำปรึกษา สอดคล้องกับ สกฤติพิศ โยธินนธรรม (2557) พบว่าหากพนักงานในร้าน Oishi Grand สามารถฟังเข้าใจ และให้บริการด้วยความเต็มใจ จะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความไว้วางใจต่อร้าน Oishi Grand และยิ่งพนักงานในร้าน Oishi Grand มีมนุษยสัมพันธ์ดี ให้บริการที่รวดเร็ว ว่องไว และที่สำคัญมีความเข้าใจถึงความต้องการของผู้บริโภคเป็นอย่างดี จะส่งผลให้ผู้บริโภคมีความไว้วางใจต่อร้าน Oishi Grand ทำให้ผู้บริโภครับรู้ถึงคุณภาพการให้บริการที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความไว้วางใจเพิ่มมากขึ้น และหากผู้บริโภคมีความไว้วางใจที่เพิ่มมากขึ้น จะส่งผลทำให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งความพึงพอใจของผู้บริโภคมีอิทธิพลทางบวกต่อการกลับมาบริโภคซ้ำของผู้บริโภค

ด้านการดูแลเอาใจใส่ (Empathy) ลูกค้ำที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการรับรู้คุณภาพบริการด้านการดูแลเอาใจใส่ มากที่สุดในเรื่องการคิดค่าบริการสมเหตุสมผล อันดับสอง มีเจ้าหน้าที่คอยขึ้นรถให้สัตวเลี้ยงที่เดินเองไม่ได้ อันดับสามคือ การที่แพทย์ติดตามประวัติและอาการสัตว์ และจากการที่มีจุดให้สัตวเลี้ยงขับถ่ายและมีเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดทันทีเมื่อสัตวเลี้ยงขับถ่ายนอกจุด

ด้านการให้บริการที่จับต้องได้ (Tangibility) ลูกค้ำที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีการรับรู้คุณภาพบริการด้าน มากที่สุดในเรื่องที่มีเทคโนโลยีสูงทำให้แพทย์สามารถวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้องแม่นยำ อันดับสอง มีการออกแบบตกแต่งอาคารด้วยรูปแบบที่สวยงาม รองลงมาคือ จากการที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีที่จอดรถเพียงพอ และมีการปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ อีกทั้งยังมีความสะดวกในการเดินทางมายังโรงพยาบาล และสามารถรับ-ส่ง สัตว์เลี้ยงได้สะดวก เพราะมีการบริหารการเดินทางที่รวดเร็วอีกด้วย

ด้านความภักดี (Loyalty) ลูกค้ำที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีระดับความภักดีมากที่สุดในการแนะนำบอกต่อเพื่อน ให้มาใช้บริการที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน อันดับสองคือ ยังคงกลับมาใช้บริการที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ถึงแม้จะมีสถานพยาบาลอื่นเหมือนกัน

กล่าวคือ ลูกค้ำที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยงโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ให้ความสำคัญกับความเพียงพอของแพทย์และอุปกรณ์ ทักษะและความชำนาญของแพทย์และผู้ช่วยแพทย์ ความกระตือรือร้นในการให้บริการ ค่าบริการสมเหตุสมผล และแพทย์สามารถวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ สรุปได้ว่า

1. เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพบริการของผู้มาใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์เกษตร บางเขน กล่าวคือ กลุ่มลูกค้ำเพศหญิงมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้ำเพศชาย ในด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ ด้านความไว้วางใจในบริการ และด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohammad et al (2013) ที่สรุปไว้ว่า เพศชายมีการรับรู้คุณภาพบริการด้านความมีประโยชน์ ด้านลักษณะภายนอก และด้านความน่าเชื่อถือมากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศชายไม่มีการรับรู้คุณภาพบริการในด้านการตอบสนองเลย จากการเก็บข้อมูลลูกค้ำที่นิยมซื้อสินค้าผ่านบริการออนไลน์ในเมืองคอร์รามาบัด ประเทศอิหร่าน จำนวน 200 คน

2. อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของผู้มาใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์เกษตร บางเขน กล่าวคือ กลุ่มลูกค้ำอายุระหว่าง 30 – 41 ปี มีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้ำอายุ 18-29 ปี ในด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ ด้านความไว้วางใจในบริการ ด้านกายภาพ และด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว ส่วนกลุ่มลูกค้ำอายุระหว่าง 30 – 41 ปี จะมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้ำอายุ 54 ปีขึ้นไป ในด้านกายภาพ และในกลุ่มลูกค้ำอายุ 54 ปีขึ้นไป จะมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้ำอายุ 30 – 41 ปี ในด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว ซึ่งไม่สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ Mohammad et al (2013) ที่สรุปว่า อายุไม่ใช่ปัจจัยที่เพิ่มระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการวิจัยและการรับรู้คุณภาพของบริการ

3. สถานภาพสมรสที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของผู้มาใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์เกษตร บางเขน กล่าวคือ กลุ่มลูกค้ำที่มีสถานภาพหย่าร้างมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่ม

ลูกค้าที่มีสถานภาพสมรส ในด้านกายภาพ ด้านการเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ และด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว ส่วนกลุ่มลูกค้าที่มีสถานภาพสมรสมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้าที่มีสถานภาพหย่าร้าง ในด้านด้านการเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ และในกลุ่มลูกค้าที่มีสถานภาพหย่าร้างมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้าที่มีสถานภาพสมรส ในด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ Mohammad et al (2013) ที่สรุปว่า สถานะสมรส เป็นปัจจัยที่เพิ่มระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการวิจัยและการรับรู้คุณภาพของบริการ กล่าวคือ กลุ่มคนที่โสดมีการรับรู้ด้านความมีประโยชน์ ด้านความพึงพอใจในการใช้งาน ด้านลักษณะภายนอก และด้านความน่าเชื่อถือของผู้ใช้บริการแต่ละบุคคลในการรับรู้คุณภาพการบริการมากกว่ากลุ่มที่แต่งงานแล้ว ส่วนการรับรู้ด้านการตอบสนองของผู้ใช้บริการแต่ละบุคคลในการรับรู้คุณภาพการบริการ ในกลุ่มที่แต่งงานแล้วมีการรับรู้มากกว่ากลุ่มที่โสด

4. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของผู้มาใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์เกษตร บางเขน กล่าวคือ กลุ่มลูกค้าการศึกษาาระดับปริญญาตรีมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้าการศึกษาาระดับมัธยมศึกษา ในด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ ด้านความไว้วางใจในบริการ ด้านกายภาพ ด้านการเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ และด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว กลุ่มลูกค้าการศึกษาาระดับปริญญาตรีมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้าการศึกษาาระดับปริญญาโท ในด้านด้านการเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ กลุ่มลูกค้าการศึกษาาระดับปริญญาโทมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้าการศึกษาาระดับปริญญาตรี ในด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ Mohammad et al (2013) สรุปไว้ว่าระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่เพิ่มระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการวิจัยและการรับรู้คุณภาพบริการ โดยที่กลุ่มการศึกษาาระดับปริญญาตรีและมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์ในการรับรู้คุณภาพบริการมาก ส่วนกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา ไม่เกิดการรับรู้ด้านความพึงพอใจในการใช้งาน และด้านความน่าเชื่อถือ ส่วนกลุ่มการศึกษาาระดับปริญญาโทไม่มีความสัมพันธ์ในการรับรู้คุณภาพบริการเลย

5. อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของผู้มาใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์เกษตร บางเขน กล่าวคือ กลุ่มลูกค้าที่มีอาชีพเป็นพนักงาน/ลูกจ้างมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้าที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ในด้านการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ ด้านความไว้วางใจในบริการ ด้านการเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ และด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว ส่วนกลุ่มลูกค้าที่มีธุรกิจส่วนตัวมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้าที่เป็น Freelance ในด้านความไว้วางใจในบริการ และด้านการเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ และในกลุ่มลูกค้าที่มีธุรกิจส่วนตัวมีการรับรู้คุณภาพบริการสูงกว่ากลุ่มลูกค้าที่มีอาชีพเป็นพนักงาน/ลูกจ้าง และ กลุ่มลูกค้าที่เป็น Freelance ในด้านความสะดวกสบายและรวดเร็ว

6. รายได้ที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการรับรู้คุณภาพบริการของผู้มาใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตร บางเขน

7. ส่วนด้านความภักดีนั้น กลุ่มลูกค้าที่มีอายุระหว่าง 30 – 41 ปี มีสถานะภาพหย่าร้างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่าจะมีโรงพยาบาลรักษาสัตว์เลี้ยงรายอื่นให้บริการเช่นเดียวกัน ก็จะยังคงกลับมาใช้บริการที่โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมินตรา ผดุงสุนทรารักษ์ (2553) ที่สรุปไว้ว่า อายุ สถานภาพสมรส ที่แตกต่างกันมีความภักดีด้านการซื้อซ้ำและด้านการบอกต่อที่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องในเรื่องระดับการศึกษา ที่สรุปว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความภักดีด้านการซื้อซ้ำและด้านการบอกต่อที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้พบกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-41 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงาน/ลูกจ้าง และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-30,000 บาท ดังนั้นแผนการตลาดควรมุ่งเน้นตอบสนองความต้องการและรักษาลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือในการรักษา ควรเพิ่มการรับรู้คุณภาพบริการที่ทำให้ลูกค้าเกิดการรับรู้คุณภาพบริการมากยิ่งขึ้น เช่น มีป้ายบ่งบอกถึงการได้รับมาตรฐานผ่านการตรวจสอบความสะอาด หรือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกได้ว่าการฆ่าเชื้อโรคแล้ว เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษกนก ศศิบริรักษ์ (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้คุณภาพการให้บริการและคุณค่าที่รับรู้ส่งผลกระทบต่อความภักดีของผู้ที่มาใช้บริการคลินิกผิวหนังและความงามของประชาชนเขตจังหวัดชลบุรี จากลูกค้าผู้มาใช้บริการคลินิกผิวหนังและความงามในจังหวัดชลบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการรับรู้คุณภาพการให้บริการ โดยมีความคิดเห็นมากที่สุดในเรื่องคลินิกมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย รองลงมาคือคลินิกมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยปลอดภัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ถัดมาคือเรื่องพนักงานแต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

- ด้านการรักษาโรคเฉพาะทาง ควรเพิ่มการรับรู้คุณภาพบริการ โดยอาจแยกห้องตรวจรักษาของ แมว กระจ่าง หนู หรือ exotic pet ออกจากกันชัดเจน ให้เหมาะกับสัตว์แต่ละชนิด เป็นต้น

- ด้านความชำนาญของแพทย์และผู้ช่วยแพทย์ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ลูกค้าเกิดการรับรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น แสดงผลงานวิจัยใหม่ๆ บนหน้าเว็บไซต์ของโรงพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษกนก ศศิบริรักษ์ (2556) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการรับรู้คุณภาพการให้บริการ โดยมีความคิดเห็นมากที่สุดในเรื่องความมั่นใจว่าแพทย์มีความรู้ ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญ สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด รองลงมาคือความมั่นใจว่าจะมีความปลอดภัยจากการได้รับการรักษา มีความคิดเห็นในระดับมาก และถัดมาคือพนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยา สามารถให้คำอธิบาย และตอบข้อสงสัยได้ตรงประเด็น มีความคิดเห็นในระดับมาก

- ด้านการให้บริการ 24 ชั่วโมง ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ลูกค้าเกิดการรับรู้คุณภาพบริการมากยิ่งขึ้น ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เมื่อลูกค้าค้นหาข้อมูลผ่านเครื่องมือกูเกิ้ล (Google search engine) ในช่วงเวลาฉุกเฉิน ควรพบข้อมูลว่าโรงพยาบาลมีบริการรักษาสัตว์เลี้ยงลูกกินนม 24 ชั่วโมง เป็นต้น

- ด้านการรักษาสัตว์เลี้ยงให้หายจากโรคและอาการเจ็บป่วย แพทย์ควรชี้แจงขั้นตอนรายละเอียดการรักษา เพื่อให้ลูกค้าเกิดการรับรู้คุณภาพบริการ อย่างตรงไปตรงมา และไม่ควรให้ลูกค้าคาดหวังเกินจริง เป็นต้น

- ด้านการให้บริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต กระจ่างใส กระจ่างใจ ควรถูกกำหนดเป็นหนึ่งในขั้นตอนการทำงาน เช่น เมื่อพบหน้าลูกค้าควรกล่าวคำทักทายลูกค้าและทักทายสัตว์เลี้ยงของลูกค้า ด้วยคำพูดสุภาพ อ่อนโยน ให้บริการด้วยรอยยิ้ม และมีการอบรมด้านบุคลิกภาพให้ลูกค้าแล้ว กระจ่างใจ กระจ่างใจ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษกนก ศศิบริรักษ์ (2556) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้คุณภาพการให้บริการ จากการที่แพทย์หรือพนักงานมีความคล่องแคล่วว่องไวในการให้บริการ และมีศักยภาพในการให้บริการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกาญจน์ กมลปิยะวัฒน์ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องการตัดสินใจเลือกใช้บริการ โรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชากรในกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 9 ชุด จากแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด มีการรับรู้คุณภาพการบริการ จากการที่บุคลากรทางการแพทย์บริการอย่างมีกิริยามารยาทที่ดีและไม่เลือก

ปฏิบัติ และสอดคล้องกับ มะลิวัลย์ แสงสวัสดิ์ (2556) ที่ศึกษาปัจจัยความเชื่อมั่นและความภักดีที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการห้างสรรพสินค้า กรณีศึกษาห้างสรรพสินค้าชั้นนำในกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้บริการห้างสรรพสินค้าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี ศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทและมีรายได้ในช่วง 10,001 –20,000 บาท เกิดการรับรู้คุณภาพบริการในด้านความรวดเร็วในการบริการให้ถูกใจไลฟ์สไตล์คนเมืองที่มีความเร่งรีบอยู่ตลอดเวลา รวมไปถึงการที่พนักงานบริการด้วยความเต็มใจ เพราะการบริการด้วยรอยยิ้มและความเต็มใจนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความประทับใจแก่ผู้รับบริการ

ข้อสังเกตที่พบในการศึกษา

จากข้อมูลลูกค้าส่วนใหญ่ของโรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีรายได้ต่ำ อยู่ในช่วง 10,001-30,000 บาท และปัจจัยรายได้ไม่มีผลต่อการรับรู้คุณภาพบริการและความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการรักษาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน มีโอกาสเพิ่มยอดขายได้โดยการเพิ่มการบริการที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น และมีโอกาสขยายตลาดไปยังกลุ่มลูกค้าที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวเป็นกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากเป็นอันดับสองรองจากกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่ที่เป็นพนักงานประจำที่มีรายได้ต่ำ

เอกสารอ้างอิง

- เกษกนก ศศิบริวารยศ. (2556). การรับรู้คุณภาพการให้บริการและคุณค่าที่รับรู้ส่งผลต่อความภักดีของผู้มาใช้บริการคลินิกผิวหนังและความงามของประชาชนในเขตจังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปรกรณ์ ทองสิงห์. (2558). กลยุทธ์การพัฒนาโรงพยาบาลสัตว์มหาไถ่ไทย ในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มะลิวัลย์ แสงสวัสดิ์. (2556). ปัจจัยความเชื่อมั่นและความภักดี ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการห้างสรรพสินค้า กรณีศึกษาห้างสรรพสินค้าชั้นนำในกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สกุลทิพย์ โยธินนธรรม. (2557) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของคุณค่าที่รับรู้และคุณภาพการให้บริการ ที่มีต่อความไว้วางใจและความพึงพอใจและการกลับมาบริโภคซ้ำของผู้บริโภคอาหารญี่ปุ่นในร้าน Oishi Grand. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สถิติผู้เข้าชมเว็บไซต์ Hitstat.com. (2017). เข้าถึงเมื่อ 9 กรกฎาคม 2560. เข้าถึงได้จาก <http://www.histats.com/viewstats/?sid=1202641&act=2>
- สิริกานุจน์ กมลปิยะพัฒน์. (2556). การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุมินตรา ผดุงสุนทรารักษ์. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภักดีของตราผลิตภัณฑ์เครื่องประดับอัญมณี. บริหารธุรกิจบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์. (2557). เข้าถึงเมื่อ 29 มิถุนายน 2560. เข้าถึงได้จาก <http://dcontrol.dld.go.th/dcontrol/index.php/rabies/298-2557>
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2557). มูลค่ารวมธุรกิจสัตว์เลี้ยงของไทย. เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2558. เข้าถึงได้จาก www.greenshopcafe.com
- เหมือนพ้อ ปรีเปรม (2559). หนังสือมติชนรายวัน. ฉบับ วันที่ 26 กันยายน 2559. เข้าถึงเมื่อ 10 มิถุนายน 2560. เข้าถึงได้จาก <https://www.matichon.co.th/news/299154>

- Bourdeau, Leigh Brian. (2005). A New Examination of Service Loyalty : Identification of the Antecedents and Outcomes of Additional Loyalty Framework. Dissertation, Ph.D. (Business Administration). Florida: Florida University. Photocopied.
- Edvardsson, B. (2005). Service quality: Beyond cognitive assessment. *Managing Service Quality*, 15(2), 127-131.
- Joseph F. Hair Jr, William C. Black, Barry J. Babin, Rolph E. Anderson. (2013). *Multivariate Data Analysis*, Global/international edition, 7th edition.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*
- Mohammad Doostar, Mohsen Akbari, Roza Abbasi. (2013). Impact of Demographic Characteristics on Relationship between Customers' Perceived Service Quality and Websites' Services in Electronic Markets. University of Guilan.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1985, Fall). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research. *Journal of Marketing*, 49, pp. 41 - 50.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1986). SERQUAL: A multiple Item Scale for Measuring customer perceptions of service quality. *Marketing Science Institute*, pp. 86 - 108.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1988). *Delivery Quality Service: Balancing Customer Perceptions and Expectations*. New York: Free Press.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1998). SERQUAL: A multiple - item scale for measuring customer perceptions of service quality. *Journal of Retailing*, 64, pp.12 - 40.

ความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกกับพฤติกรรมการใช้บริการ
ร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภคในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

A RELATIONSHIP BETWEEN IMPORTANCE OF RETAIL MARKETING MIX
AND CONSUMER BEHAVIOUR TOWARDS USAGE OF BOAT NOODLE SHOPS
IN BUDDHA MONTHON, NAKHON PATHOM

ศตวรรษ สุจริต¹ และพนิดา สุระชัยกุลวัฒนา²

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการตลาดค้าปลีก มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (satawat.sujarit@gmail.com)

² อาจารย์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการตลาดค้าปลีก มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (panita.s1453@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค เพื่อศึกษาความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกของผู้บริโภค และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกกับพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ตัวแปร การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการทดสอบความสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกที่มีผลต่อพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ หลากหลายด้าน และด้านการสื่อสารการตลาด ส่วนด้านการบริการ ด้านสินค้า และด้านการสื่อสารภายในร้าน ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีก, พฤติกรรม, ก๋วยเตี๋ยวเรือ

ABSTRACT

The purposes of this independent study were to examine consumer behavior towards usage of boat noodle shops, investigate importance of retail marketing mix of consumers towards boat noodle shops, and to explore relationship between importance of retail marketing mix and consumer behavior towards usage of boat noodle shops in Buddha Monthon, Nakhon Pathom. Then they were analyzed to frequency, percentage, mean, standard deviation, factor analysis, One-Way ANOVA, and multiple regressions. The findings showed that most respondents were female between 20 and 29 years old and graduated with Bachelor's Degree. Most of them were employees and had average monthly earnings between 15,001 and 20,000 baht. When comparing the relationship between the importance

of retail marketing mix and consumer behavior towards usage of boat noodle shops in Buddha Monthon, Nakhon Pathom, it found that the factors affecting the consumer behavior towards usage of boat noodle shops in Buddha Monthon, Nakhon Pathom with a statistical significance level of 0.05. These factors including variety, marketing communication, service, product, and communication in the shops did not affect the consumer behavior towards usage of boat noodle shops in Buddha Monthon, Nakhon Pathom.

Keywords: Relationship, Retail Marketing Mix, Behavior, Boat Noodle

1. บทนำ

“ก๋วยเตี๋ยวเรือ” หรือ “ก๋วยเตี๋ยวน้ำตก” เป็นก๋วยเตี๋ยวแบบไทยชนิดหนึ่งที่มีต้นกำเนิดจากพ่อค้าชาวจีนในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ที่อาศัยยุริมคลองกรุงศรีอยุธยาและบางกอก ได้นำสูตรการปรุงก๋วยเตี๋ยวที่มาจากเมืองจีน มาผสมกับเครื่องปรุง และวัตถุดิบของเมืองไทย จนได้เป็นก๋วยเตี๋ยวที่มีรสชาติจัดจ้าน น้ำก๋วยเตี๋ยวลี้นคล้ายก๋วยเตี๋ยวเนื้อหรือก๋วยเตี๋ยวเนื้อตุ๋น เพราะใส่เครื่องปรุงที่ต่างจากก๋วยเตี๋ยวนิดอื่น คือ ซีอิ้วดำ เต้าหู้ยี้ และ เครื่องเทศต่างๆ และนำก๋วยเตี๋ยวบรทุกบนเรือพายขายในคลองต่างๆทั่วไป เช่น คลองรังสิต คลองบางกอกน้อย จนเป็นที่มาของคำว่า ก๋วยเตี๋ยวเรือ (สุกัญฐ อมรภิญโญเกียรติ, 2554) เนื่องจากผู้ศึกษาเคยประกอบธุรกิจ “ร้านเต้าเตี๋ยวเรือ” เป็นร้านก๋วยเตี๋ยวเรือสูตรดั้งเดิมของครอบครัว ลักษณะของร้านเป็นแบบตึกแถวตั้งอยู่ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เริ่มดำเนินธุรกิจในปี 2556 เปิดให้บริการทุกวัน ตั้งแต่ 08.00 – 16.00 น. โดยกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการ และพนักงานบริษัทเอกชน ที่เข้ามาใช้บริการในช่วงพักรับประทานอาหาร โดยร้านได้เปิดให้บริการเพียงแค่ 6 เดือนเท่านั้นก็ต้องปิดตัวลง เนื่องจากประสบปัญหาขาดทุนอย่างต่อเนื่อง เมื่อทำการศึกษาสภาพตลาดของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของจังหวัดนครปฐม พบว่า ในปี 2557 จังหวัดนครปฐม มีจำนวนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) 37,518 ราย เมื่อจำแนกตามประเภทของธุรกิจพบว่า ธุรกิจประเภทที่พักแรมและบริการด้านอาหารมีจำนวน 4,405 ราย ซึ่งเป็นอันดับสามรองจากธุรกิจประเภทการผลิต และการขายส่งและขายปลีก (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2557) ซึ่งถือได้ว่าสภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการด้านอาหารมีการแข่งขันสูง โดยผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจร้านก๋วยเตี๋ยวน้ำตกในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า มีจำนวนร้านก๋วยเตี๋ยวน้ำตกทั้งหมด 17 ร้าน เป็นร้านที่ขายเฉพาะก๋วยเตี๋ยวน้ำตกจำนวน 5 ร้าน และมีร้านที่ขายก๋วยเตี๋ยวน้ำตกที่มีเมนูก๋วยเตี๋ยวน้ำตกอยู่จำนวน 5 ร้าน ซึ่งถือได้ว่าเป็นคู่แข่งที่สำคัญของ “ร้านเต้าเตี๋ยวเรือ”

เพื่อเป็นการสำรวจพฤติกรรมการรับประทานอาหารของผู้บริโภคในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผู้ศึกษาจึงได้ทำการเก็บข้อมูลพฤติกรรมอาหารนอกบ้านของผู้บริโภคในจังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะรับประทานอาหารนอกบ้านมีอยู่กลางวันบอ่ยที่สุด โดยประเภทอาหารที่รับประทานส่วนใหญ่เป็นก๋วยเตี๋ยว และอาหารตามสั่ง โดยเลือกร้านที่อยู่ใกล้บ้าน/ ใกล้ที่ทำงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การรับประทานอาหารในช่วงเวลาที่จำกัด เช่น ช่วงพักกลางวัน ผู้บริโภคมักจะเลือกรับประทานอาหารที่สามารถทานได้เร็ว และสะดวกที่สุด จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นถึงโอกาสในการประกอบธุรกิจ “ร้านเต้าเตี๋ยวเรือ” อีกครั้ง ดังนั้นจึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกกับพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจร้านก๋วยเตี๋ยวน้ำตกที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ในอนาคต และช่วยสร้างความรู้และความเข้าใจด้านพฤติกรรม

ผู้บริโภค ในด้านพฤติกรรมการศึกษาหาข้อมูล จำนวนบุคคลที่ร่วมรับประทานก๋วยเตี๋ยวเรือ และความถี่ในการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือ กับส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีก สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจร้านก๋วยเตี๋ยวเรือ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้อย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกของผู้บริโภคที่มีต่อร้านก๋วยเตี๋ยวเรือ ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกกับพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ประชาชนในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 มีจำนวน 12,781 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2559) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) โดยใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% ภายใต้อัตราความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 370 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากลูกค้าที่มาใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือ 5 ร้าน ได้แก่ ร้านก๋วยเตี๋ยวเรืออยุธยาห้อยขา ร้านก๋วยเตี๋ยวเรือศรีสามพราน ร้านก๋วยเตี๋ยวเรืออยุธยา สาขาศาลายา ร้านก๋วยเตี๋ยวเรือนายลือ และร้านก๋วยเตี๋ยวเรือวัดปู่ ศาลายา ใช้วิธีการเข้าไปแจกแบบสอบถามผู้ที่มาใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือ และรอรับแบบสอบถามด้วยตัวเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และการวิเคราะห์เชิงถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

4. ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้บริโภคก๋วยเตี๋ยวเรือในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มีพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือ คือ มักจะสอบถามข้อมูลร้านก๋วยเตี๋ยวเรือจากเพื่อน ซึ่งจะเลือกร้านที่มีความสะดวกรวดเร็วในการสั่งอาหาร ตัดสินใจเลือกใช้บริการด้วยตัวเอง มักจะไปรับประทานก๋วยเตี๋ยวเรือ 2 – 4 คน และรับประทานก๋วยเตี๋ยวเรือสัปดาห์ละครั้ง

การศึกษาความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกของผู้บริโภคที่มีต่อร้านก๋วยเตี๋ยวเรือ ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านทำเลที่ตั้ง ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญมากที่สุดคือ มีการมีสถานที่จอดรถที่เพียงพอ ด้านสินค้า ให้ความสำคัญเรื่องเนื้อไม่มึนกลั่นควาว ด้านราคา ให้ความสำคัญเรื่องมีการแสดงราคาขายที่ชัดเจน ด้านส่วนประสมการสื่อสารการตลาด ให้ความสำคัญเรื่องป้ายเมนูอ่านง่าย ด้านการออกแบบร้าน และการจัด

วางสินค้า ให้ความสำคัญเรื่องมีห้องน้ำไว้บริการลูกค้า และด้านการบริการลูกค้า ให้ความสำคัญเรื่องมีการบริการที่ถูกต้อง แม่นยำ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกที่มีผลต่อพฤติกรรม การเลือกใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า การทดสอบตัววัดของตัวแปรด้านระดับความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกของผู้บริโภคที่มีต่อร้านก๋วยเตี๋ยวเรือ ในจังหวัดนครปฐม โดยผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวแปรโดยใช้วิธีการหาค่าประกอบ (Factor Analysis) พบว่า สามารถแบ่งตามกลุ่มที่แยกตามองค์ประกอบที่ได้จากการสกัดใหม่ ได้จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มให้ความสำคัญด้านการบริการ กลุ่มให้ความสำคัญหลากหลายด้าน กลุ่มให้ความสำคัญด้านสินค้า กลุ่มให้ความสำคัญด้านการสื่อสารภายในร้าน และกลุ่มให้ความสำคัญด้านการสื่อสารการตลาด

การทดสอบตัววัดของตัวแปรด้านระดับความสอดคล้องด้านพฤติกรรมกรใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า สามารถแบ่งตามกลุ่มที่แยกตามองค์ประกอบที่ได้จากการสกัดใหม่ ได้จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ใช้บริการบ่อยครั้ง กลุ่มที่หาข้อมูลออนไลน์ กลุ่มที่มีความหลากหลายพฤติกรรม และกลุ่มที่ใช้บริการเป็นกลุ่ม

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกที่มีผลต่อพฤติกรรมกรเลือกใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ หลากหลายด้าน (Sig = .000) และ ด้านการสื่อสารการตลาด (Sig = .000) ส่วนด้านการบริการ (Sig = .520) ด้านสินค้า (Sig = .058) และด้านการสื่อสารภายในร้าน (Sig = .315) ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

เมื่อพิจารณาน้ำหนักของผลกระทบของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญหลากหลายด้าน ($\beta = .199$) เป็นอันดับแรก รองลงมาให้ความสำคัญด้านการสื่อสารการตลาด ($\beta = .127$) ตามลำดับ

5. การอภิปรายผล

ผู้บริโภคก๋วยเตี๋ยวเรือในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มีพฤติกรรมกรใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือ คือ มักจะสอบถามข้อมูลร้านก๋วยเตี๋ยวเรือจากเพื่อน ซึ่งจะเลือกร้านที่มีความสะดวกรวดเร็วในการสั่งอาหาร ตัดสินใจใช้บริการด้วยตัวเอง มักจะไปรับประทานก๋วยเตี๋ยวเรือ 2 – 4 คน และรับประทานก๋วยเตี๋ยวเรือสัปดาห์ละครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของป้อม ชิมสันเทียะ (2556) ศึกษาเรื่องปัจจัยการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรบริโภคก๋วยเตี๋ยวเรือรังสิตของผู้บริโภคในเขตคลองรังสิตประยูรศักดิ์ โดยผลการศึกษาด้านพฤติกรรมพบว่ามีผลแล้วผู้บริโภคจะมีความถี่ในการบริโภคก๋วยเตี๋ยวเรือรังสิตประมาณ 4 ครั้งต่อเดือน หรือโดยเฉลี่ย 1 ครั้ง/สัปดาห์ และตัดสินใจบริโภคด้วยตัวเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมการ สอนประจักษ์ (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรบริโภคก๋วยเตี๋ยวของวัยรุ่นในย่านสยามสแควร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไปรับประทานก๋วยเตี๋ยวในสยามสแควร์ 2 – 4 คน และมักจะได้รับคำแนะนำร้านก๋วยเตี๋ยวเรือจากเพื่อน

ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของมีการมีสถานที่จอดรถที่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดส่วนประสมการค้าปลีก (Retail Mix) ของ Michael Levy & Barton Weitz (2007) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการเลือกทำเลสำหรับร้านขายปลีกและร้านบริการนั้นนอกจากจะต้องเป็นจุดที่เป็นที่สังเกตได้ชัดแล้ว การจัดพื้นที่ไว้คอยอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า เช่น การที่ร้านมีที่สำหรับจอดรถ นั้น มีส่วนที่ทำให้ลูกค้ามีการตัดสินใจในการเลือกใช้มากขึ้น ด้านสินค้า พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของเนื้อไม่ม่กลิ่นคาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา ถินทิพย์ (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมผู้บริโภคด้วยวิธีวิจัยแบบสำรวจ พบว่า ลูกค้ามีทัศนคติที่ดีต่อการที่เนื้อหมู และลูกชิ้นมีความสด ไม่ม่กลิ่นคาว นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของมีห้องน้ำไว้บริการลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมการ สอนประจักษ์ (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคด้วยวิธีวิจัยแบบสำรวจในย่านสยามสแควร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อช่องทางการจัดจำหน่ายในเรื่องของ ทางร้านมีเครื่องปรับอากาศ และห้องน้ำไว้คอยบริการลูกค้า และด้านการบริการลูกค้า พบว่าลูกค้าให้ความสำคัญต่อการบริการที่ถูกต้อง แม่นยำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทนา วรวิฒนชัย (2556) ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจเลือกร้านก๋วยเตี๋ยวในศูนย์การค้าแฟชั่นไอส์แลนด์ พบว่า ปัจจัยด้านการบริการที่มีต่อผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกร้านก๋วยเตี๋ยวเรือมากที่สุด คือ มีการบริการที่รวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำ

การหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกของผู้บริโภคที่มีต่อร้านก๋วยเตี๋ยวเรือ ในจังหวัดนครปฐม และระดับความสอดคล้องด้านพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (ANOVA) และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้น Linear Regression ในรูปแบบของการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ Multiple Regression Analysis ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านการบริการ (Sig = .000) หลายหลายด้าน (Sig = .000) ด้านสินค้า (Sig = .000) และด้านการสื่อสารการตลาด (Sig = .000) เมื่อพิจารณาเมื่อพิจารณาน้ำหนักของผลกระทบของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม อันดับแรก ได้แก่ การให้ความสำคัญหลายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา ถินทิพย์ (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมผู้บริโภคด้วยวิธีวิจัยแบบสำรวจ พบว่า ทัศนคติด้านส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา ด้านบุคลากร และด้านบรรยากาศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคด้วยวิธีวิจัยแบบสำรวจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม อันดับสอง ได้แก่ ด้านการสื่อสารการตลาด ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา วรวิฒนชัย 2556 ศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจเลือกร้านก๋วยเตี๋ยวในศูนย์การค้าแฟชั่นไอส์แลนด์ พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ และการบริการ อยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านการส่งเสริมทางการตลาด ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับปานกลางรองจากปัจจัยทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ และการบริการ ทั้งนี้เนื่องมาจากความแตกต่างด้านพื้นที่ของทำเลที่ตั้งร้านของทั้งสองงานวิจัยมีความแตกต่างกัน ซึ่งงานวิจัยของวันทนา วรวิฒนชัย (2556) ศึกษาร้านก๋วยเตี๋ยวในศูนย์การค้าแฟชั่นไอส์แลนด์ ซึ่งเป็นศูนย์การค้าแหล่งศูนย์รวมสินค้า และความบันเทิงต่างๆ กลุ่มลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารการตลาดของร้านมากนัก

เพราะสามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่า ร้านก๋วยเตี๋ยวที่มีลักษณะ Stand alone ที่ต้องอาศัยการสื่อสารการตลาดเพื่อให้ลูกค้าได้รู้จัก และมาใช้บริการของร้านมากกว่า

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญด้านส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกกับพฤติกรรมการใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวเรือของผู้บริโภค ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม” ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจ และเป็นประโยชน์ด้านการวิจัยต่อไป ดังนี้

1. ด้านทำเลที่ตั้ง ผู้ประกอบการควรเลือกทำเลที่ตั้งร้านก๋วยเตี๋ยวในแหล่งชุมชนที่มีผู้บริโภคเป้าหมายอาศัยอยู่ เช่น ศูนย์กลางหน่วยงานราชการต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ทางร้านควรมีการจัดสถานที่สำหรับจอดรถให้ลูกค้าที่มาใช้บริการ เนื่องจากปัจจุบันรถถือได้ว่าเป็นพาหนะสำคัญในการเดินทาง โดยเฉพาะรถยนต์ที่จำเป็นต้องมีการจัดสถานที่ให้จอดเพื่อความเป็นระเบียบและปลอดภัย ไม่ควรให้ลูกค้าจอดข้างถนน เพราะอาจจะทำให้เกิดการรบกวนจราจรได้
2. ด้านสินค้า ผู้ประกอบการควรมีการควบคุมคุณภาพของอาหาร เช่น ความสดของลูกชิ้น และเนื้อสัตว์ต่างๆ รวมไปถึงความสะอาดของเครื่องปรุง โดยการเปลี่ยนใหม่อยู่เสมอ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าในการเลือกรับประทานก๋วยเตี๋ยวเรือที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาพ นอกจากนี้เพื่อสร้างความหลากหลายให้กับสินค้าภายในร้าน
3. ด้านราคา ผู้ประกอบการควรมีการจัดทำเมนู และแสดงราคาขายที่ชัดเจน ทั้งราคาถ้วยเดียว ราคาเครื่องดื่ม และราคาอาหารทานเล่น เพื่อให้ลูกค้าได้พิจารณาก่อนการตัดสินใจซื้อ และเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจต่อราคาอาหารให้กับลูกค้าก่อนการตัดสินใจสั่งอีกด้วย
4. ด้านส่วนประสมการสื่อสารการตลาด ผู้ประกอบการควรมีการติดตั้งป้ายอย่างเด่นชัด สะดุดตา มองเห็นในระยะไกล เพื่อให้ลูกค้ามองเห็นได้ชัดเจน รวมไปถึงควรมีการทำการตลาดสื่อออนไลน์ เช่น Facebook เนื่องจากเป็นช่องทางที่มีค่าใช้จ่ายต่ำ และเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างแพร่หลาย
5. ด้านการออกแบบร้าน และการจัดวางสินค้า ผู้ประกอบการควรมีการจัดตกแต่งร้านให้ดูสะอาดตา น่านั่ง รวมไปถึงการจัดห้องน้ำไว้บริการลูกค้าที่มาใช้บริการ เพื่อความสะดวกสบายของลูกค้าที่ต้องการใช้ห้องน้ำ และบนโต๊ะอาหารควรมีการวางอาหารที่ทานคู่กับก๋วยเตี๋ยวไว้บนโต๊ะ เช่น แค้ปหมู หนั๋งปลาทอดกรอบ เพื่อความสะดวกในการเลือกรับประทาน
6. ด้านการบริการลูกค้า ผู้ประกอบการควรมีการจัดทำการจดบันทึกรายการสั่งอาหารจากลูกค้าแต่ละโต๊ะ เพื่อให้สามารถเสิร์ฟลูกค้าได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ รวมไปถึงการคัดเลือกพนักงานที่มีใจรักในการบริการ มีความสุภาพ และให้บริการด้วยรอยยิ้ม เพื่อเป็นการสร้างความประทับใจให้กับลูกค้า

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, ฐานข้อมูลประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ปี 2559: ระบบออนไลน์.
จันทร์ธา เถ่าชู. 2554. พฤติกรรมการบริโภคก๋วยเตี๋ยวของผู้บริโภคใน จังหวัดนนทบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
ป้อม ชิมสันเทียะ. 2556. ปัจจัยการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคก๋วยเตี๋ยวเรือรังสิตของผู้บริโภคในเขตคลองรังสิตประยูรศักดิ์. บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- วันทนา วรวัฒนชัย. 2556. พฤติกรรมการบริโภคและปัจจัยทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจเลือกร้านก๋วยเตี๋ยวใน ศูนย์การค้าแฟชั่น ไอส์แลนด์. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมากร สอนประจักษ์. 2554. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคก๋วยเตี๋ยวของวัยรุ่นในย่านสยาม สแควร์. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภณัฐ อมรภิญโญเกียรติ. 2558. ความเป็นมาของก๋วยเตี๋ยว. การผลิตสื่อเรียนออนไลน์: ระบบออนไลน์.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. สถานการณ์เชิงโครงสร้างของ SMEs. 2557: ระบบออนไลน์.
- อัจฉรา ดินทิพย์. 2553. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการบริโภค ก๋วยเตี๋ยวเรือออร์ท. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. 1970. Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement.
- Michael Levy and Barton Weitz. 2007. Retailing Management. McGraw-Hill.

การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี

ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

THE DECISION TO INVEST IN LONG TERM EQUITY FUNDS (LTFs) FOR REDUCING THE TAXES OF SPECIAL PROGRAM STUDENTS AT RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

จตุพร อินทร์อักษร¹ และ วรณวิมล อัมรินทร์นุเคราะห์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง (Jatipkai_13@hotmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (Wanwimon.an@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการลงทุน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2559 การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร Taro Yamane (1973) ยอมรับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 400 คน โดยที่ผู้วิจัยเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ มีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการลงทุน โดยใช้สถิติทดสอบ t-Test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD

นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีระดับการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญประเด็นด้านผลตอบแทนจากการลงทุน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความเสี่ยงจากการลงทุน และพบว่านักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีอายุอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและพฤติกรรมการลงทุน ด้านการออมเฉลี่ยแต่ละเดือน เรื่องการตัดสินใจออมเงิน ด้านช่องทางในการซื้อหน่วยลงทุน เรื่องข้อมูลข่าวสารช่วยในตัดสินใจลงทุน และด้านจำนวนเงินที่ใช้ในการลงทุน เรื่องจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยต่อปีต่างกันมีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การตัดสินใจ, การตัดสินใจลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว

ABSTRACT

In this research investigation, the researcher investigates (1) the levels at which decision making for investing in long term equity funds (LTFs) for reducing the taxes of special program students at Ramkhamhaeng University (RU) are evinced. The researcher also compares (2) the decisions to invest in LTFs by these students by reference to demographical factors and investment behaviors.

The data were collected from RU special program students in the academic year 2016. The sample size of 400 subjects was determined by extrapolating the formula of Taro Yamané (1973) at an allowable margin of error of five percent. Using the accidental sampling method, the researcher thereupon selected a sample population consisting of 400 special program students at RU as subjects of investigation.

A t test technique and the one-way analysis of variance (ANOVA) technique were used to analyze the data collected from these special program students. In cases differences were found at the statistically significant level of .05, the least significant difference (LSD) multiple comparison method was employed by the researcher.

The students under investigation showed a level of decision making for investing in LTFs so as to reduce taxes at a high level. In respect to aspects, they paid heed to the aspect of returns from investments at the highest level. Next in descending order was the aspect of investment risk.

It was also found that the students who differed in the demographical characteristics of age, occupation, average monthly income, and investment behaviors vis-à-vis the aspects of average monthly savings, decision making in regard to savings, channels for buying investment units, useful information in making investment decisions, the amount of money invested, and the average amount of money invested per annum evinced concomitant differences in the decision to invest in LTFs for reducing taxes at the statistically significant level of .05.

Keywords: Decision Making, Investment Decision Making for Long Term Equity Funds (LtfS)

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยจำเป็นต้องอาศัยเงินลงทุนจำนวนมากในการพัฒนาประเทศ โดยจะระดมเงินออกมาจากในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยประสบปัญหาการระดมเงินออกมาภายในประเทศ เนื่องจากรายได้เฉลี่ยของประชาชนในแต่ละครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายและหนี้สินภาคครัวเรือนมีอัตราที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว สวนทางกับอัตราการออมของประชาชนเพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีวินัยทางการเงิน ขาดการวางแผนทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ เมื่อขาดสภาพคล่องทางการเงิน ก็ส่งผลกระทบต่อและเป็นปัญหาสังคมในภาคครัวเรือน เมื่อประเทศขาดเงินทุนก็ต้องอาศัยการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศมาชดเชย ปัญหาที่ตามมาคือ ภาระหนี้สินต่างประเทศเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการชำระหนี้คืนในอนาคตและต้องเผชิญกับปัญหาความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน เมื่อเป็นเช่นนี้จะไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาตลาดทุนอย่างแน่นอน ดังนั้นรัฐบาลควรอาศัยเงินออมหรือทรัพยากรภายในประเทศแทนการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงพัฒนาสถาบันการเงินประเภทจัดการลงทุนที่จะมีส่วนช่วยสนับสนุนและคุ้มครองการลงทุนของนักลงทุนรายย่อย โดยสนับสนุนให้สถาบันการเงินจัดการลงทุนลักษณะ “กองทุนรวม”

เกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อนักลงทุนที่ไม่สามารถติดตามข้อมูลข่าวสารเพื่อตัดสินใจในการลงทุนได้ทันเวลา ตลอดจนนักลงทุนรายย่อยที่มีเงินทุนจำนวนน้อยสามารถเข้ามาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้โดยมีผลตอบแทนที่ดี และมีความเสี่ยงต่ำ

กองทุนรวมหุ้นระยะยาวเป็นกองทุนรวมแบบพิเศษที่ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้ลงทุนโดยใช้หักลดหย่อนภาษี เป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ลงทุนเสียภาษีเงินได้ลดลงมูลค่าที่สามารถลงทุนเพื่อลดหย่อนภาษีได้สูงถึงร้อยละ 15 ของรายได้ หรือสูงถึง 500,000 บาทต่อปี ตามฐานภาษีของแต่ละคน แต่อย่างไรก็ตาม การลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF ยังมีความเสี่ยงในการลงทุนและผลตอบแทนที่ไม่แน่นอน เนื่องจากกองทุนรวมหุ้นระยะยาวแต่ละกองทุนให้ผลตอบแทนที่ไม่เท่ากันเพราะรูปแบบการลงทุนแต่ละบริษัทมีนโยบายในการลงทุนที่แตกต่างกันทั้งรูปแบบกองทุนลักษณะของหุ้นที่ลงทุนและการบริหารของผู้จัดการกองทุน ดังนั้น ก่อนที่จะเลือกลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF ผู้ลงทุนควรทำการศึกษาข้อมูลกองทุนนั้นๆ และเลือกลงทุนในกองทุนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของผู้ลงทุนเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุด

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาถึงพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงและเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการลงทุนที่แตกต่างกัน ซึ่งปัจจุบันผู้ลงทุนนิยมลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF จะให้ผลตอบแทนสูงแต่ความเสี่ยงสูงด้วยเช่นกัน ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF จากปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม สามารถใช้เป็นแนวทางให้ตรงกับความต้องการของผู้ลงทุนมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและพฤติกรรมการลงทุน ด้านการออมเฉลี่ยแต่ละเดือน ด้านช่องทางในการซื้อหน่วยลงทุน ด้านความถี่ในการซื้อหน่วยลงทุน ด้านจำนวนเงินที่ใช้ในการลงทุน เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการลงทุนใดที่มีผลต่อตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจลงทุน ด้านผลตอบแทนจากการลงทุนและด้านความเสี่ยงจากการลงทุน
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2560 ถึง เดือนมิถุนายน 2560 โดยเก็บข้อมูลในเดือนเมษายน 2560

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี แตกต่างกัน
2. นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีพฤติกรรมการลงทุนต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีแตกต่างกัน

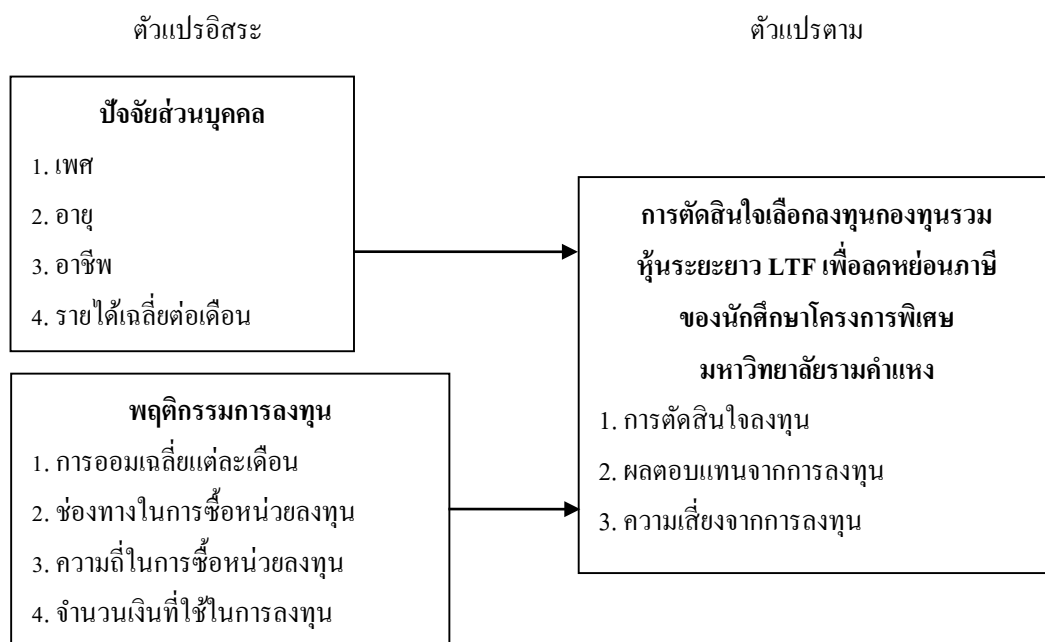
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อเป็นแนวทางให้กับประชาชนทั่วไปและนักลงทุนที่สนใจในการพิจารณาเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ได้รับจากการลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยมีการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยที่ผู้วิจัยได้ทำการทบทวน เช่น กัลณพัฒน์ รัชมิเมฆินทร์ (2551), เพชรรี ชุมทรัพย์ (2549), วิไลลักษณ์ ลัมประเสริฐ (2551), อัญญา ชันชวิทย์ (2542), William J. Gore and J.W. Dyson (1964), Markowitz (1952) และ Simon (1960) หลังจากได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยดังกล่าว จึงทำให้ได้ตัวแปรอิสระ ที่ประกอบไปด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนและพฤติกรรมการลงทุน ได้แก่ การออมเฉลี่ยแต่ละเดือน ช่องทางในการซื้อหน่วยลงทุน ความถี่ในการซื้อหน่วยลงทุน และจำนวนเงินที่ใช้ในการลงทุน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5,539 คน มีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (อ้างอิงใน ศิริพงษ์ พุทธิพันธ์, 2553) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมรับความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 374 ตัวอย่าง แต่ผู้วิจัยได้ทำการทดลองไว้เพิ่มอีก 26 ตัวอย่าง สำหรับในกรณีที่เป็นแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ รวมขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงทุน และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3. การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 สร้างแบบสอบถามในแต่ละตัวแปรตามนิยามศัพท์ปฏิบัติการ ที่ได้จากทฤษฎี และแนวคิด จากนั้นนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบโดยพิจารณาความถูกต้อง ด้านการใช้ภาษา ความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อเป็นการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา ให้ที่เครื่องมือวัดหรือแบบสอบถามมีเนื้อหาที่เป็นตัวแทนของเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการวัดอย่างเพียงพอ เป็นความตรงที่เครื่องมือหรือแบบสอบถาม มีเนื้อหาสาระครอบคลุมเนื้อหาและตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

3.2 เมื่อได้แบบสอบถามที่มีความถูกต้องด้านการใช้ภาษา ความเหมาะสมของแบบสอบถามการวิจัยมีความตรงเชิงเนื้อหา มีเนื้อหาสาระครอบคลุมและตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้จึงนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเดือนเมษายน 2560 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากนักศึกษาโครงการพิเศษ ในการตอบแบบสอบถามและขอรับแบบสอบถามคืน ซึ่งผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามคืนมา 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. การวิเคราะห์ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการลงทุนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าร้อยละเพื่อบรรยายรายละเอียดลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมการลงทุนของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้วิธีคำนวณค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) (S.D.)

3. เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษจำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ t-Test

4. เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจำแนกตามอายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และพฤติกรรมการลงทุน โดยการใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD

4. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงผู้ตอบแบบสอบถาม จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามเพศพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001-35,000 บาท

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการลงทุนของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (1) ส่วนใหญ่มีรูปแบบการออมเงินโดยการฝากธนาคารพาณิชย์ รองลงมาในรูปแบบการออมเงินโดยการเก็บเงินไว้เอง (2) ส่วนใหญ่ตัดสินใจออมเงินด้วยตนเอง รองลงมาตัดสินใจออมเงินด้วยครอบครัว (3) ส่วนใหญ่ออมเงินเพราะผลตอบแทน รองลงมาออมเงินเพราะต้องการนำมลดหย่อนภาษี (4) ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวค่อนข้างน้อย รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวไม่พอเพียง (5) ส่วนใหญ่เห็นว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนรวมหุ้นระยะยาวมีส่วนช่วยในการตัดสินใจและรองลงมาที่เห็นว่าเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนรวมหุ้นระยะยาวไม่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจ (6) ส่วนใหญ่ซื้อกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF ผ่านสาขาของตัวแทนจำหน่าย รองลงมาซื้อกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Internet (7) ส่วนใหญ่ลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF 1-2 ครั้งต่อปี รองลงมาลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF 3-4 ครั้งต่อปี (8) ส่วนใหญ่ลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวร้อยละ 4-6 ของอัตราเงินเดือน รองลงมาลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวร้อยละ 1-3 ของอัตราเงินเดือน (9) ส่วนใหญ่ลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เฉลี่ยต่อปีน้อยกว่า 100,000 บาท รองลงมาลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เฉลี่ยต่อปี 100,000-300,000 บาท

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการระดับตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวม หุ้นระยะยาว LTF	$\bar{x}$	SD	ระดับการตัดสินใจ
ด้านการตัดสินใจลงทุน	3.99	0.573	มาก
ด้านผลตอบแทนจากการลงทุน	4.34	0.602	มาก
ด้านความเสี่ยงจากการลงทุน	4.22	0.552	มาก
รวม	4.18	0.475	มาก

จากการศึกษาพบว่า (1) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ได้แก่ ด้านผลตอบแทนจากการลงทุน ($\bar{X}=4.34$) ด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ($\bar{X}=4.22$) และด้านการตัดสินใจลงทุน ($\bar{X}=3.99$) (2) การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการตัดสินใจลงทุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ในระดับมากที่สุด (3) การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านผลตอบแทนจากการลงทุน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ในระดับมากที่สุดข้อ (4) การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความเสี่ยงจากการลงทุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง อยู่ในระดับมากที่สุดข้อ

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจากการศึกษา พบว่า (1) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีเพศต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยภาพรวมและรายด้านได้แก่ ด้านผลตอบแทนการลงทุนและด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการตัดสินใจลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 โดยพบว่า นักศึกษาโครงการพิเศษที่เป็นเพศหญิงมีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ด้านการตัดสินใจลงทุนสูงกว่านักศึกษาโครงการพิเศษที่เป็นเพศชาย (2) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีอายุต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยรายด้านได้แก่ ด้านผลตอบแทนการลงทุนและด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกันส่วนในภาพรวมและด้านการตัดสินใจลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ LSD (3) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีอายุ น้อยกว่า 30 ปี กับอายุ 41 ปีขึ้นไป และที่มีอายุ 31-40 ปี กับอายุ 41 ปีขึ้นไป มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (4) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีอายุ น้อยกว่า 30 ปี กับอายุ 41 ปีขึ้นไป และที่มีอายุ 31-40 ปี กับอายุ 41 ปีขึ้นไป มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ด้านการตัดสินใจลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (5) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีอาชีพต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี โดยรายด้านได้แก่ ด้านการตัดสินใจลงทุนและด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกัน ส่วนในภาพรวมและด้านผลตอบแทนการลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ LSD (6) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจกับที่มีอาชีพอื่น ๆ

และที่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชนกับที่มีอาชีพอื่นๆ และที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวกับที่มีอาชีพอื่นๆ มีการตัดสินใจเลือก
ลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
(7) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีอาชีพ เป็นข้าราชการกับที่มีอาชีพอื่นๆ และที่มีอาชีพเป็น
พนักงานรัฐวิสาหกิจกับที่มีอาชีพอื่นๆ และที่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชนกับที่มีอาชีพอื่นๆ และที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว
กับที่มีอาชีพอื่นๆ มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ด้านผลตอบแทนจากการ
ลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (8) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มี
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยรายด้าน
ได้แก่ ด้านการตัดสินใจลงทุนและด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกัน ส่วนในภาพรวมและด้านผลตอบแทน
การลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
โดยวิธีการของ LSD (9) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท
กับ 15,001-35,000 บาท และ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท กับ 35,001-60,000 บาท และที่มีรายได้เฉลี่ย
ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท กับ 60,001-85,000บาท และที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท กับ 85,001-
120,000 บาท และที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-35,000 บาท กับ 85,001-120,000 บาท มีการตัดสินใจเลือกลงทุน
กองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (10)
นักศึกษโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท กับ 15,001-35,000 บาท
และที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท กับ 35,001-60,000 บาท และที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000
บาท กับ 60,001-85,000 บาท และที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท กับ 85,001-120,000 บาท และที่มีรายได้
เฉลี่ยต่อเดือน 15,000-35,000 บาท กับ 85,001-120,000 บาท และที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,001-60,000 บาท กับ
85,001-120,000 บาท มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ด้านผลตอบแทนจาก
การลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (11) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มี
รูปแบบการออมเงินต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยภาพรวม
และรายด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจลงทุน ด้านผลตอบแทนการลงทุนและด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่
แตกต่างกัน (12) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ตัดสินใจออมเงินต่างกัน มีการตัดสินใจเลือก
ลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยรายด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจลงทุน ไม่แตกต่างกัน
ส่วนด้านผลตอบแทนจากการลงทุน ด้านความเสี่ยงจากการลงทุน และในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ ระดับ 0.05 โดยพบว่า นักศึกษาโครงการพิเศษที่ตัดสินใจออมเงินด้วยตนเองมีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุน
รวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ด้านผลตอบแทนจากการลงทุน ด้านความเสี่ยงจากการลงทุน และใน
ภาพรวมสูงกว่านักศึกษาโครงการพิเศษที่ตัดสินใจออมเงินเพราะครอบครัว (13) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัย
รามคำแหงที่มีปัจจัยในการออมเงินต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี
โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจลงทุน ด้านผลตอบแทนจากการลงทุน และด้านความเสี่ยงจากการ
ลงทุนไม่แตกต่างกัน (14) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ได้รับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีการ
ตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการ
ตัดสินใจลงทุน ด้านผลตอบแทนจากการลงทุน และด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกัน (15) นักศึกษา
โครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ได้รับข้อมูลข่าวสารช่วยในการตัดสินใจลงทุนต่างกัน มีการตัดสินใจเลือก

ลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจลงทุน ด้านผลตอบแทนจากการลงทุน และด้านความเสี่ยงจากการลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 โดยพบว่า นักศึกษาโครงการพิเศษที่ได้รับข้อมูลข่าวสารช่วยในการตัดสินใจลงทุน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ด้านการตัดสินใจลงทุน ด้านผลตอบแทนจากการลงทุน ด้านความเสี่ยงจากการลงทุน และในภาพรวมสูงกว่านักศึกษาโครงการพิเศษที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารช่วยในการตัดสินใจลงทุน (16) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีช่องทางกรซื้อกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF ต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจลงทุน ด้านผลตอบแทนการลงทุน และด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกัน (17) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความถี่ในการลงทุนต่อปีต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจลงทุน ด้านผลตอบแทนการลงทุนและด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกัน (18) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีเปอร์เซ็นต์อัตราเงินเดือนในการลงทุนต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจลงทุน และด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านผลตอบแทนจากการลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของ LSD (19) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีเปอร์เซ็นต์อัตราเงินเดือนในการลงทุนร้อยละ 4-6 กับร้อยละ 7 ขึ้นไป มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ด้านผลตอบแทนจากการลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (20) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยต่อปีต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยรายด้าน ได้แก่ ด้านผลตอบแทนการลงทุนและด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกันส่วนในภาพรวมและด้านการตัดสินใจลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ LSD (21) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยต่อปี น้อยกว่า 100,000 บาท กับ 300,001-600,000 บาท และ ที่มีจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยต่อปี 100,000-300,000 บาท กับ 300,001-600,000 บาท มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (22) นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยต่อปี น้อยกว่า 100,000 บาท กับ 300,001-600,000 บาท และที่มีจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยต่อปี 100,000-300,000 บาท กับ 300,001-600,000 บาท มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ด้านการตัดสินใจลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. การวิเคราะห์การตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาระดับระดับการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวม หุ้นระยะยาว LTF จำแนกเป็นรายด้าน มีการตัดสินใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านผลตอบแทนจากการลงทุน มีระดับการตัดสินใจสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความเสี่ยงจากการลงทุนและด้านการตัดสินใจลงทุน ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการลงทุนของนักศึกษาโครงการพิเศษ คือ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และพฤติกรรมการลงทุนด้านการออมเฉลี่ยแต่ละเดือน ด้านช่องทางในการซื้อหน่วยลงทุน ด้านความถี่ในการซื้อหน่วยลงทุน และด้านจำนวนเงินที่ใช้ในการลงทุน โดยจากค่า t-Test และค่า F-test หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการลงทุน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีอายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและพฤติกรรมการลงทุน ด้านการออมเฉลี่ยแต่ละเดือน เรื่องการตัดสินใจออมเงิน ด้านช่องทางในการซื้อหน่วยลงทุน เรื่องข้อมูลข่าวสารช่วยในตัดสินใจลงทุน และด้านจำนวนเงินที่ใช้ในการลงทุน เรื่องจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยต่อปีต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD มีรายละเอียดผลการวิจัยดังนี้

2.1 นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีเพศต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยภาพรวมและรายด้านได้แก่ ด้านผลตอบแทนการลงทุนและด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการตัดสินใจลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 โดยพบว่า นักศึกษาโครงการพิเศษที่เป็นเพศหญิงมีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ด้านการตัดสินใจลงทุนสูงกว่านักศึกษาโครงการพิเศษที่เป็นเพศชาย

2.2 นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีอายุต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี โดยรายด้านได้แก่ ด้านผลตอบแทนการลงทุนและด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกัน ส่วนในภาพรวมและด้านการตัดสินใจลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

2.3 นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีอาชีพต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี โดยรายด้านได้แก่ ด้านการตัดสินใจลงทุน และด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกัน ส่วนในภาพรวมและด้านผลตอบแทนการลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

2.4 นักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษีโดยรายด้านได้แก่ ด้านการตัดสินใจลงทุน และด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกัน ส่วนในภาพรวมและด้านผลตอบแทนการลงทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

และด้านความเสี่ยงจากการลงทุน ไม่แตกต่างกันส่วนภาพรวมและด้านการตัดสินใจลงทุนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ทางด้าน อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทำให้การตัดสินใจเลือกการลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง แตกต่างกัน ซึ่งจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ด้านการตัดสินใจลงทุน ผลตอบแทนจากการลงทุน และความเสี่ยงจากการลงทุน นั้นต่างกัน ดังนั้นปัจจัยส่วนบุคคลของแต่ละบุคคลก็เป็นตัวแปรหนึ่งในการที่เราจะต้องคำนึงถึง เพื่อประสิทธิภาพในการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนโดยไม่มีความเสี่ยงหรือมีความเสี่ยงน้อยที่สุด ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในด้านดังกล่าว โดยจำแนกตามอายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2. พฤติกรรมการลงทุน ทางด้านการตัดสินใจออมเงิน การได้รับข่าวสารในการตัดสินใจต่างกัน ทำให้การตัดสินใจเลือกการลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงแตกต่างกัน ซึ่งจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ด้านการตัดสินใจลงทุน ผลตอบแทนจากการลงทุน และความเสี่ยงจากการลงทุน นั้นต่างกัน ดังนั้นหากการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นก็จะช่วยให้มีการออมเพิ่มขึ้น และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการลงทุน ก็สามารถเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุน ของนักศึกษาโครงการพิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในด้านดังกล่าว โดยจำแนกตามพฤติกรรมการลงทุน ด้านการตัดสินใจออมเงิน การได้รับข่าวสารในการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกการลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี เช่น อัตราดอกเบี้ยจากการลงทุน

2. ควรมีการการอบรมสัมมนาเรื่อง การตัดสินใจเลือกการลงทุนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว LTF เพื่อลดหย่อนภาษี ให้แก่นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นแนวทางศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อการลงทุนครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัลณพัฒน์ รัศมีเมฆินทร์. (2551). *MD ชีวชะตาธุรกิจ = Making Decisions Effectively*. กรุงเทพมหานคร: ไอ เอ็ม บัณฑิต จำกัด.

เพชรรี ชุมทรัพย์. (2549). *หลักการลงทุน (พิมพ์ครั้งที่ 12)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิไลลักษณ์ ลัมประเสริฐ. (2551). *ปัจจัยที่มีผลกระทบในการตัดสินใจในการลงทุนในกองทุนรวมประเภทตราสารหนี้ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชชมงคลพระนคร.

ศิริพงศ์ พลทธิพันธุ์. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ฮาซัน พรินต์ติ้งจำกัด.

อัญญา ชันชวิทย์. (2542). *การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์*. กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

Gore, W. J., & Dyson, J. W. eds. (1964). *The Making of Decisions: A Reading in Administrative Behavior*. New York: The free press of Gleneoe, Collier of MCmillan.

Markowitz, H. M. (1952). Portfolio selection. *The Journal of Finance*, 7(1), 77-91.

Simon, H. A. (1960). *The New Science of Management Decision*. New York: Harper and Row.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd Ed.). New York: Harper and Row Publications.

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้ใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทย

THE CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF ONLINE PURCHASE INTENTION

ON FACEBOOK USERS IN THAILAND

นิเวศน์ ธรรมะ¹ ประสาร บุญเสริม² และวิภาดา สุภรพันธ์³

¹ อาจารย์บัณฑิตพิเศษ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง (dr.niwet.t@gmail.com)

² อาจารย์บัณฑิตพิเศษ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ อาจารย์บัณฑิตพิเศษ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง (Wiphapa.su@gmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรด้านความเป็นผู้นำทางความคิดและผู้ออกความคิดเห็นที่มีต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้ใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทย กับตัวอย่าง 400 รายด้วยแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling) ผลการวิเคราะห์พบว่า ความเป็นผู้นำทางความคิดมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ทางออนไลน์มากกว่าพฤติกรรมของความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลและมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความเป็นผู้แสวงหาข้อมูล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
คำสำคัญ: ความเป็นผู้นำทางความคิด, ความเป็นผู้แสวงหาข้อมูล, ความตั้งใจซื้อออนไลน์

ABSTRACT

The purpose of this quantitative research was try to identify the role of online opinion leaders and online opinion seekers on online purchase intention of recent Facebook members in Thailand. 400 survey Facebook respondents fill in the questionnaire and analyzing with Structural Equation Modeling. As a result, the type of online opinion leaders had a positive direct effected to intention to online purchase rather than online opinion seekers and was an indirect affected through online opinion seekers at .01 level of significance.

Keywords: Online Opinion Leaders, Online Opinion Seekers, Online Purchase Intention

1. บทนำ

สื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นพื้นที่อนุญาตให้ผู้ใช้ได้สร้างชุมชนเพื่อสร้างการเชื่อมต่อและแบ่งปันเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างขึ้นนำไปสู่ความตั้งใจซื้อ (Raghupathi & Fogel, 2015) สื่อสังคมออนไลน์มีหลายประเภทเช่น เฟซบุ๊ก ยูทูป ไลน์ เฟซบุ๊กเมสเซนเจอร์ อินสตาแกรม ทูเกิ้ลพลัส ทวิตเตอร์ ลิ้งคอิน วิแชต พินเทอเรส วัตแอป เป็นต้น ส่วนเฟซบุ๊กเป็นเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ที่คนไทยนิยมใช้มากที่สุดถึง 65% ของผู้ใช้ออนไลน์ในประเทศไทย (Singapore, 2017) โดยทั่วไปผู้ใช้เฟซบุ๊กมักมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ โดยการโพสต์ข้อความเกี่ยวกับลักษณะที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของแต่ละบุคคล ความนิยมหรือความไม่นิยม ความคิดเห็นหรือประสบการณ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือองค์กรในท้องถิ่นหรือส่งผ่านข้อความโต้ตอบแบบทันทีเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในบล็อกส่วนตัวของผู้เขียนบทวิจารณ์ (Peterson & Merino, 2003)

McGaughey & Mason (1998) กล่าวในงานวิจัยก่อนหน้ามีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อพฤติกรรมผู้บริโภคก่อนข้างน้อย Alba et. al. (1977) ได้ศึกษาอิทธิพลของอินเทอร์เน็ตกับพฤติกรรมผู้บริโภคผ่านแนวคิดกระบวนการตัดสินใจซื้อ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรับรู้ถึงปัญหา การค้นหาข้อมูล การเปรียบเทียบทางเลือก การตัดสินใจและการติดตามประเมินผล Moon ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการค้นหาข้อมูลและการซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต โดยจำแนกตัวแปรเป็นสามกลุ่มคือ คน ปัญหา และเนื้อหา (Moon, 2004) Kucukemiroglu & Kara ได้ตรวจสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคำพูดปากต่อปากผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยศึกษาตัวแปรเชิงสาเหตุด้านความเป็นผู้นำทางความคิดและผู้แสวงหาข้อมูล (Kucukemiroglu & Kara, 2015) ซึ่งผลการศึกษารวมถึงผลกระทบที่จะมีต่อการตัดสินใจซื้อ Khuong & Huong (2016) ได้ศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุของความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ออนไลน์ของนักท่องเที่ยวผ่าน โดยมีความไว้วางใจเป็นตัวแปรแทรกพบว่าความไว้วางใจ การโฆษณาออนไลน์และการบอกต่อทางสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจซื้อออนไลน์ ส่วน Richard & Guppy (2014) ศึกษาอิทธิพลของการกดไลค์ การแชร์คอน การโพสต์และการแบ่งปันข้อความว่ามีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อหรือไม่และพบว่าการโพสต์ข้อความไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อ Peterson & Merino พบว่าการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์บางครั้งจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อมากกว่าการโฆษณา (Peterson & Merino, 2003) เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการเติบโตในอนาคตเกี่ยวกับกิจกรรมการสื่อสารปากต่อปากผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กมีความกระตือรือร้นในการสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่อออนไลน์มากยิ่งขึ้น อาทิ ใช้เฟซบุ๊กพูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่สนใจหรืองานอดิเรกที่พวกเขาชื่นชอบ กับคนที่เขาชอบ (Shih, 2009)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการศึกษาก่อนหน้านี้มีเพียงบางส่วนเท่านั้นอธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรเชิงสาเหตุของ Kucukemiroglu & Kara ได้แก่ ตัวแปรด้านความเป็นผู้นำทางความคิดและผู้แสวงหาข้อมูลเป็นตัวแปรในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของการบอกต่อปากต่อปากของผู้ค้นหาความคิดและผู้แสวงหาข้อมูลว่าจะมีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์หรือไม่ ซึ่งจะทำให้อธิบายอิทธิพลของการบอกต่อปากต่อปากที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ได้ชัดเจนมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้ใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษานำหนักของอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุ ทูตทางสังคม ความเป็นนวัตกรรม ความไว้วางใจ ความเป็นผู้นำความคิดและความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้ใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทย

3. สมมติฐานการวิจัย

การสื่อสารด้วยปากต่อปากถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งส่งผลกระทบต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคซึ่งผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะให้น้ำหนักกับการค้นหาความคิดเห็นทางลบมากกว่าทางบวก (Sen & Lerman, 2007) ในวรรณกรรมระบุว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากทางสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลมากกว่าคำแนะนำจากกองบรรณาธิการหรือการโฆษณา (Trusov et al., 2009) เนื่องจากมีความน่าเชื่อถือและสามารถจูงใจได้ดีกว่า (Sen & Lerman, 2007) การแพร่กระจายอย่างกว้างขวางของอินเทอร์เน็ตทั่วโลกได้สร้างช่องทางในการสื่อสารแบบโต้ตอบที่

มีประสิทธิภาพที่มีต้นทุนต่ำหรือไม่มีค่าใช้จ่ายเลยสื่อสังคมออนไลน์จึงกลายเป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญสำหรับ ผู้บริโภคในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์เกี่ยวกับและผลิตภัณฑ์ (Davis & Khazanchi, 2008) เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตได้เปลี่ยนความหมายปากต่อปากแบบดั้งเดิมเป็นแพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์เช่นกระดานสนทนา ออนไลน์กระดานข่าวบล็อกและความคิดเห็นในการวิจารณ์ผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค (Li & Du, 2011) ผู้บริโภค สามารถเสนอความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ได้อย่างง่ายดายและข้อมูลนี้สามารถเข้าถึงผู้คนจำนวนมากที่กระจายตัวอยู่ในแต่ละพื้นที่ทั่วโลก ความถี่ในการโพสต์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บนโลก อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นรูปแบบที่สำคัญของการสื่อสารแบบปากต่อปากออนไลน์ที่ผู้บริโภคหลายคน ต้องแสวงหา ข้อมูลจากคำวิจารณ์ในตัวผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์จากผู้วิจารณ์ก่อนหน้าและนำไปสู่การตัดสินใจซื้อมากขึ้น (Zhu & Zhang, 2010) Sen และ Lerman พบว่าคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางความคิดพวกเขาจะมีความสุขที่ได้ให้ ข้อมูลกับผู้อื่น พวกเขาจะมีความมั่นใจในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์หรือภาพลักษณ์ของแบรนด์สินค้า มากกว่าการเดินตามกระแส (Sen & Lerman, 2007) ด้านตรงข้ามความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลมีแนวโน้มที่จะค้นหา ข้อมูลและปฏิบัติตามที่คนอื่นที่แนะนำข้อมูลว่าเป็นผลิตภัณฑ์ใดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ดีหรือแบรนด์น่าใช้ ความเป็นผู้นำ ความคิดเห็นมีอิทธิพลต่อสมาชิกในเครือข่ายสังคมออนไลน์ของพวกเขาด้วยการเผยแพร่ข้อมูลให้กับผู้อื่น ผู้นำ ความคิดเห็นจะมีพฤติกรรมส่งต่อและการสนทนาทางออนไลน์ (Chaney, 2001) จึงนำไปสู่การกำหนดสมมติฐานดังนี้

H1: ความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้ แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์

H2: ความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความตั้งใจซื้อ ออนไลน์

H3: ความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความตั้งใจซื้อ ออนไลน์

ความไว้วางใจถือได้ว่ามีอิทธิพลต่อความเต็มใจในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นปากต่อปากผ่าน สื่อสังคมออนไลน์ ความไว้วางใจแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นระหว่างกันและเต็มใจที่จะทำตามเขา (Sen และ Lerman, 2007) กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความไว้วางใจหมายถึงความเชื่อถือในพฤติกรรมของผู้อื่นหรือศรัทธาในความสามารถ ของผู้อื่น (Carroll et al., 2007) ในขณะที่ Harris & Dennis ให้เหตุผลว่าความไว้วางใจเป็นปัจจัยสำคัญเมื่อลูกค้าจะซื้อ สินค้าทางออนไลน์และมีความสำคัญมากในการผลักดันคุณค่าจากลูกค้ากระจายสู่ชุมชนออนไลน์จากงานวิจัยพบว่า ลูกค้ามีแนวโน้มที่จะไว้วางใจเพื่อนของพวกเขาในเฟซบุ๊กมากกว่าความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในบล็อกหรือความ คิดเห็นจากการวิจารณ์ผลิตภัณฑ์ แทนที่จะอ่านความคิดเห็นของผู้อื่นที่ไม่ระบุตัวตนความคิดเห็นที่โพสต์โดยเพื่อน ในเฟซบุ๊กอาจได้รับการยอมรับว่าน่าเชื่อถือและเชื่อถือได้มากกว่าคนที่ไม่มีตัวตน (Harris & Dennis, 2011) ดังนั้นการ รับรู้ความไว้วางใจควรได้รับการวิเคราะห์เป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความเป็นผู้นำทางความคิดผ่าน สื่อสังคมออนไลน์ นำไปสู่สมมติฐาน

H4: การรับรู้ความไว้วางใจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคม ออนไลน์

การศึกษาครั้งนี้ยืนยันว่าความเป็นนวัตกรรมผู้บริโภคจะแสดงออกด้วยการทดลองประสบการณ์ใหม่ และเปิดโลกกว้างมีแนวโน้มที่จะแสวงหาข้อมูลตลอดเวลาความเป็นนวัตกรรมขึ้นอยู่กับระดับของความเป็น

นวัตกรรม โดยมีอิสระในความคิดหากพิจารณาความเป็นนวัตกรรมในแง่ของการแสวงหาความแปลกใหม่ (Tsang & Zhou, 2005) ในขณะที่ด้วยกันผู้แสวงหาข้อมูลคือผู้ขอความกระจ่างเกี่ยวกับคุณค่า ทักษะคิดและความเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการเพื่อตรวจสอบว่ามี การให้ความเห็นที่หลายหลากเพียงใด จากการสนทนาได้ตอบไปมากับสมาชิกในกลุ่ม (Feick et al., 1986) ซึ่งผู้นำทางความคิดบางครั้งก็กลายเป็นผู้แสวงหาข้อมูลได้เช่นเดียวกัน (Carson et al., 2001) ซึ่งมีโอกาสเป็นไปได้ว่าความเป็นนวัตกรรมจะมีอิทธิพลต่อผู้แสวงหาข้อมูล นำไปสู่สมมติฐานการวิจัย

H5: ความเป็นนวัตกรรมมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ทุนทางสังคมเป็นปรากฏการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้เฟซบุ๊กที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ร่วมกันจนก่อเกิดเป็นการสะสมทุนของแต่ละบุคคล ได้แก่ ข้อมูล ข่าวสาร ความไว้วางใจ การตอบแทนซึ่งกันและกัน และเครือข่ายทุนทางสังคมออนไลน์จะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผู้ใช้เฟซบุ๊กที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ผ่านเครื่องมืออย่าง Share, Chat, Comment, Post, Like, Message, Find friend, Friend request ในลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่น การติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การให้ความช่วยเหลือและความเห็นอกเห็นใจกัน (Prasitwisate, 2014) ดังนั้นทุนทางสังคมอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์

H6: ทุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์

H7: ทุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์

4. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ประชากร ได้แก่ผู้ใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทยรวมทั้งสิ้น 64 ล้านรายชื่อ (Singapore, 2017) จำนวนตัวอย่างคือผู้ใช้เฟซบุ๊กระหว่างวันที่ 25 เมษายนถึง 31 พฤษภาคม 2560 จำนวน 400 คน เลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของหน่วยตัวอย่างที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว จากการเริ่มต้นที่เพื่อนที่เป็นสมาชิกเฟซบุ๊กของผู้วิจัยแล้วเพื่อนจะเป็นผู้แนะนำกลุ่มตัวอย่างรายต่อไปเป็นห่วงโซ่ ด้วยแบบสอบถามออนไลน์จนครบจำนวน 400 คน เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ระบุมีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 17 ตัวแปร ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงมีจำนวน 340 ราย (17 x 20) และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน (นงลักษณ์, 2542) โดยเป็นตัวแปรแฝงภายนอกจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ทุนทางสังคม ความเป็นนวัตกรรมและความไว้วางใจ ตัวแปรแฝงภายในจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความตั้งใจซื้อ ความเป็นผู้นำความคิดและความเป็นผู้แสวงหาข้อมูล ทั้งนี้ตัวแปรสังเกตภายนอก 9 ตัวแปร ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมทางเฟซบุ๊ก อยากรู้ข้อมูลรอบโลก สนใจข้อมูลรอบตัวมั่นใจเพื่อนในเฟซบุ๊ก ไว้วางใจเพื่อนในเฟซบุ๊ก เพื่อนช่วยเพื่อน เป็นเจ้าของก่อนผู้อื่น เป็นคนแรกที่อยู่จักผลิตภัณฑ์/บริการ และซื้อผลิตภัณฑ์ก่อนผู้อื่น และตัวแปรสังเกตภายในจำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ มีโอกาสที่จะซื้อ ตั้งใจสูงมากที่จะซื้อ ไม่อึดอัดที่จะขอข้อมูล ฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น ขอความคิดเห็นจากผู้อื่น เพื่อนยอมรับฟังความคิดเห็น เพื่อนทำตามคำแนะนำและชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตาม โดยใช้แบบสอบถามคัดเลือกข้อความที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปและค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ .853 เป็นเครื่องมือในการวิจัย

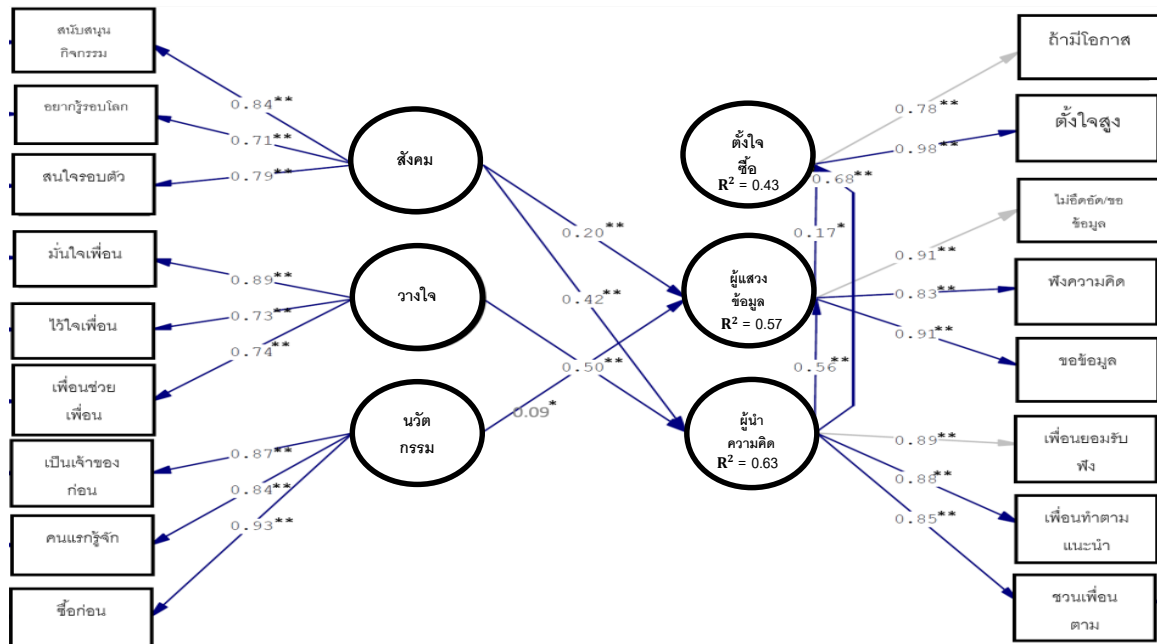

5. ผลการวิจัย

ในกรณีที่มีการแสดงผลด้วยตาราง ให้ใส่เลขที่และชื่อตารางที่มุมบนซ้าย และถ้าเป็นการแสดงผลด้วยรูป ให้ใส่เลขที่และชื่อรูปโดยจัดตำแหน่งกึ่งกลางที่ได้รูป ซึ่งแสดงตัวอย่างดังตารางที่ 1 และรูปที่ 1 ตามลำดับ

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อออนไลน์ของผู้ใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทย จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ทุนทางสังคม ความน่าเชื่อถือ ความคิดเห็นของผู้แสวงหาข้อมูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านความเป็นผู้นำความคิดและความเป็นนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย โดยความตั้งใจซื้อทางออนไลน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อออนไลน์ของผู้ใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับโมเดลการวิจัย มีค่า Cronbach's Alpha = 0.853, Average Variance Extracted (AVE) = 0.579, Construct Reliability (CR) = 0.891, Chi-Square = 81.590, df = 63, P-value = 0.058, RMSEA = 0.027, GFI = 0.98, AGFI = 0.94 และค่า Largest/Smallest Standardized Residual อยู่ระหว่าง -0.15 – 0.18 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้าง ตัวแปรแฝงภายใน พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.43 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจซื้อออนไลน์ได้ร้อยละ 43 และความแปรปรวนของความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลและความเป็นผู้นำทางความคิดได้ร้อยละ 57 และร้อยละ 63 ตามลำดับ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อออนไลน์ของผู้ใช้เฟสบุ๊กในประเทศไทย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับ โมเดลการวิจัย

ค่าสถิติ: Chi-Square = 81.590, df = 63, P-value = 0.058, RMSEA = 0.027, **p<.01, *p<.05, AVE = 0.579, CR = 0.891

ตารางที่ 1 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อออนไลน์ของผู้ใช้เฟสบุ๊กในประเทศไทย

ตัวแปรเหตุ	ทุนทางสังคม			ความเป็นนวัตกรรม			ความไว้วางใจ			ความเป็นผู้นำความคิด			ความเป็นผู้แสวงหาข้อมูล		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ความเป็นผู้นำความคิด	0.42** (0.05)		0.42** (0.05)	0.50** (0.05)		0.50** (0.05)									
ความเป็นผู้แสวงหาข้อมูล	0.43** (0.05)	0.24** (0.04)	0.20** (0.06)	0.28** (0.04)	0.28** (0.04)		0.09** (0.04)		0.09** (0.04)	0.56** (0.06)		0.56** (0.06)			
ความตั้งใจซื้อ	0.36** (0.05)	0.36** (0.05)		0.39** (0.04)	0.39** (0.04)					0.78** (0.07)	0.10** (0.04)	0.68** (0.09)	0.17** (0.08)		0.17** (0.08)

หมายเหตุ: **p<.01, *p<.05, TE = อิทธิพลรวม, IE= อิทธิพลทางอ้อม, DE= อิทธิพลทางตรง

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อออนไลน์พบว่าตัวแปรดังกล่าวได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นผู้นำทางความคิดและความเป็นผู้แสวงหาข้อมูล โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.68 และ 0.17 ซึ่งเป็นอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนั้นความตั้งใจซื้อออนไลน์ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจาก ความเป็นนวัตกรรม ทุนทางสังคม และ ความเป็นผู้นำความคิด โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.10, 0.36 และ 0.39 ตามลำดับซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และ 0.05

นอกจากอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อออนไลน์ ยังมีตัวแปรอื่นที่ได้รับอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมคือ ความเป็นผู้นำความคิด และความเป็นผู้แสวงหาข้อมูล ซึ่งความเป็นผู้นำได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นนวัตกรรมและทุนทางสังคม โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.50 และ 0.42 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่า

อิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ความเป็นผู้นำ ความคิด ทุนทางสังคมและความไว้วางใจ โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.56, 0.20 และ 0.09 เรียงตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความเป็นนวัตกรรมและทุนทางสังคม โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.28 และ 0.24 เรียงตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 2 แสดงความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปรสังเกตได้ภายนอก	ดัชนีคุณธรรมทางเพศ	อายุการรู้ข้อมูลรอบโลก	สนใจข้อมูลรอบตัว	มีใจเพื่อนในเฟซบุ๊ก	ไว้ใจเพื่อนในเฟซบุ๊ก	เพื่อนช่วยเหลือ	เป็นเจ้าของก่อนผู้อื่น	เป็นคนแรกที่รู้จักผลิตภัณฑ์	ซื้อผลิตภัณฑ์ก่อนผู้อื่น
ความเที่ยง	0.71	0.50	0.63	0.79	0.53	0.55	0.76	0.70	0.86
ตัวแปรสังเกตได้ภายใน	มีโอกาสนำเสนอ	ตั้งใจสูงที่จะซื้อ	ไม่ซื้ออีกที่จะขอข้อมูล	พิจารณาถึงหน้าจากรูปลักษณ์	ขอความคิดเห็นจากผู้ซื้อ	พิจารณาถึงคุณค่า	พิจารณาถึงคุณค่า	พิจารณาถึงคุณค่า	พิจารณาถึงคุณค่า
ความเที่ยง	0.60	0.97	0.83	0.60	0.84	0.80	0.78	0.73	

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.50 – 0.97 โดยตัวแปรที่มีความเที่ยงสูงสุดคือตั้งใจสูงมากที่จะซื้อผลิตภัณฑ์/บริการออนไลน์ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 รองลงมาคือ ซื้อผลิตภัณฑ์ก่อนผู้อื่นมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86 ส่วนตัวแปรที่มีความเที่ยงต่ำสุด คืออยากรู้ข้อมูลรอบโลก

ตารางที่ 3 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง

ตัวแปรแฝง	ทุนทางสังคม	ความเป็นนวัตกรรม	ความไว้วางใจ	ความเป็นผู้นำความคิด	ความเป็นผู้แสวงหาข้อมูล	ความตั้งใจซื้อ
ทุนทางสังคม	1.00					
ความเป็นนวัตกรรม	0.67**	1.00				
ความไว้วางใจ	0.81**	0.74**	1.00			
ความเป็นผู้นำความคิด	0.56**	0.61**	0.66**	1.00		
ความเป็นผู้แสวงหาข้อมูล	0.57**	0.54**	0.70**	0.47**	1.00	
ความตั้งใจซื้อ	0.40**	0.45**	0.47*	0.48**	0.53**	1.00

หมายเหตุ: **p<.01, *p<.05

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาถึงเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.40 – 0.81 โดยตัวแปรทุกคู่เป็นความสัมพันธ์แบบมีทิศทางเดียวกัน คือ มีความสัมพันธ์เป็นบวก ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.81 คือตัวแปรความไว้วางใจ ส่วนตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.40 คือตัวแปรความตั้งใจซื้อ

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	น้ำหนัก อิทธิพล	ผลการทดสอบ
		สมมติฐาน
H1: ความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์	0.56	ยอมรับ**
H2: ความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความตั้งใจใช้ออนไลน์	0.68	ยอมรับ**
H3: ความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความตั้งใจใช้ออนไลน์	0.17	ยอมรับ*
H4: การรับรู้ความไว้วางใจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์	0.50	ยอมรับ**
H5: ความเป็นวัตรกรรมมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์	0.09	ยอมรับ*
H6: ทุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์	0.42	ยอมรับ**
H7: ทุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์	0.20	ยอมรับ**

หมายเหตุ: ** $p < .01$, * $p < .05$

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่ายอมรับสมมติฐานทุกข้อเมื่อพิจารณาสมมติฐานรายข้อพบว่าสมมติฐาน H1, H2, H4, H6 และ H7 ยอมรับสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสมมติฐาน H3 และ H5 ยอมรับสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐาน H1 คือความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีอิทธิพลต่อความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ถึงร้อยละ 56 ซึ่งปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของความเป็นผู้นำทางความคิดได้มากที่สุดคือ มีน้ำหนักของอิทธิพลร้อยละ 89 รองลงมาคือเพื่อนทำตามคำแนะนำและชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตามเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลรองลงมาถึงร้อยละ 88 และ 85 หากพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างพบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของความเป็นผู้นำทางคิดอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.567 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.914 หากพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านของตัวแปรพบว่า ชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตาม เพื่อนทำตามคำแนะนำและเพื่อนยอมรับฟังความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย 2.782, 2.548 และ 2.372 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.998, 1.037, 1.103 เรียงตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย H2 พบว่าความเป็นผู้นำทางคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความตั้งใจใช้ออนไลน์ โดยมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้ออนไลน์ถึงร้อยละ 68 ซึ่งมีองค์ประกอบด้านเพื่อนยอมรับฟังความคิดเห็นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเป็นผู้นำทางความคิดมากที่สุดร้อยละ 89 รองลงมาคือเพื่อนทำตามคำแนะนำและชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตามเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลรองลงมาถึงร้อยละ 88 และ 85 หากพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างพบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของความเป็นผู้นำทางคิดอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.567 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.914 โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้านของตัวแปร ชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตาม เพื่อนทำตามคำแนะนำและเพื่อนยอมรับฟังความคิดเห็น เฉลี่ย 2.782, 2.548 และ 2.372 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.998, 1.037, 1.103 เรียงตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย H3 พบว่าความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความตั้งใจใช้ออนไลน์ โดยมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้ออนไลน์ ถึงร้อยละ 17 ซึ่งปัจจัยที่องค์ประกอบของผู้แสวงหาข้อมูลได้มากที่สุดคือปัจจัยด้านความไม่โอ้อัดที่จะขอข้อมูล และขอความคิดเห็นจากผู้อื่นฟัง มีค่าเท่ากันคือร้อยละ 91 รองลงมาคือการรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น ร้อยละ 83 หากพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยโดยรวมของระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างพบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.761 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.908 หากพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน พบว่า ตัวแปรไม่โอ้อัด

ที่จะขอข้อมูล ขอความคิดเห็นจากผู้อื่น และฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 2.782, 2.372 และ 2.548 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.998, 1.103 และ 1.037 เรียงตามลำดับ

ซึ่งเห็นได้ว่า ความตั้งใจซื้อได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ความเป็นผู้นำทางความคิด ร้อยละ 56 และความเป็นผู้แสวงหาข้อมูล ร้อยละ 17 โดยความตั้งใจซื้อจะได้รับอิทธิพลจากทัศนคติที่จะซื้อออนไลน์สูง ถึงร้อยละ 98 รองลงมาคือถ้ามีโอกาสจะซื้อผลิตภัณฑ์ออนไลน์ร้อยละ 78

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย H4 พบว่าการรับรู้ความไว้วางใจมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีอิทธิพลต่อความเป็นผู้นำทางความคิด ร้อยละ 50 ซึ่งองค์ประกอบด้านความมั่นใจเพื่อนในเฟซบุ๊กมีอิทธิพลต่อความไว้วางใจมากที่สุดถึงร้อยละ 89 รองลงมาคือมั่นใจว่าเพื่อนในเฟซบุ๊กจะช่วยเหลือกันและกัน และความไว้วางใจเพื่อนในเฟซบุ๊ก ถึงร้อยละ 74 และ 73 เรียงตามลำดับ หากพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อความไว้วางใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.706 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.884 โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้านของตัวแปร ความมั่นใจเพื่อนช่วยเพื่อน จะช่วยเหลือกันและกัน มั่นใจเพื่อนในเฟซบุ๊ก และความไว้วางใจเพื่อนในเฟซบุ๊ก เฉลี่ยเท่ากับ 2.860, 2.820 และ 2.440 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.031, 0.979 และ 0.999 เรียงตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย H5 พบว่า ความเป็นนวัตกรรมมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีอิทธิพลต่อความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลเพียงร้อยละ 9 ซึ่งปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของความเป็นนวัตกรรม ได้ดีที่สุดคือ ซื้อผลิตภัณฑ์ก่อนผู้อื่น โดยมีน้ำหนักของอิทธิพลร้อยละ 93 และเป็นเจ้าของก่อนผู้อื่น และเป็นคนแรกที่รู้จักผลิตภัณฑ์/บริการ ร้อยละ 87 และ 84 เรียงตามลำดับ หากพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อความเป็นนวัตกรรมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.552 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.928 โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้านของตัวแปร เป็นเจ้าของก่อนผู้อื่น เป็นคนแรกที่รู้จักผลิตภัณฑ์/บริการ และซื้อผลิตภัณฑ์ก่อนผู้อื่น เฉลี่ย 2.673, 2.505 และ 2.480 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.099, 1.115 และ 1.085 เรียงตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย H6 พบว่า ทูทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีอิทธิพลต่อความเป็นผู้นำทางความคิด ร้อยละ 42 ซึ่งปัจจัยที่สามารถอธิบายองค์ประกอบของทูทางสังคมได้ดีที่สุดคือ สนับสนุนกิจกรรมทางเฟซบุ๊ก โดยมีน้ำหนักของอิทธิพลร้อยละ 84 และ สนใจข้อมูลรอบตัว และอยากรู้ข้อมูลรอบโลก ร้อยละ 79 และ 71 เรียงตามลำดับ หากพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อความเป็นทูทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.140 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.833 โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้านของตัวแปร อยากรู้ข้อมูลรอบโลก สนับสนุนกิจกรรมทางเฟซบุ๊ก และสนใจข้อมูลรอบตัว เฉลี่ย 3.307, 3.062 และ 3.050 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.056, 0.949 และ 0.972 เรียงตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย H7 พบว่า ทูทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีอิทธิพลต่อผู้แสวงหาข้อมูล ร้อยละ 20 ซึ่งปัจจัยที่สามารถอธิบายองค์ประกอบของทูทางสังคมได้ดีที่สุดคือ สนับสนุนกิจกรรมทางเฟซบุ๊ก โดยมีน้ำหนักของอิทธิพลร้อยละ 84 และ สนใจข้อมูลรอบตัว และอยากรู้ข้อมูลรอบโลก ร้อยละ 79 และ 71 เรียงตามลำดับ หากพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อความเป็นทูทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.140 ส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.833 โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้านของตัวแปร อยากรู้ข้อมูลรอบโลก สนับสนุนกิจกรรมทางเฟซบุ๊ก และสนใจข้อมูลรอบตัว เฉลี่ย 3.307, 3.062 และ 3.050 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.056, 0.949 และ 0.972 เรียงตามลำดับ

6. สรุปผลและการอภิปรายผล

สรุปภาพรวมจากผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้ใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทย พบว่า ทูทางสังคมและความเป็นนวัตกรรมมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้นำทางความคิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ในขณะที่ตัวกันทูทางสังคมและการรับรู้ความไว้วางใจยังมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทางบวกต่อความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้พบว่าความเป็นผู้นำความคิดเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อออนไลน์มากกว่าความเป็นผู้แสวงหาข้อมูล

จากผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อออนไลน์ของผู้ใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทย พบว่าความเป็นผู้นำความคิดเป็นปัจจัยที่ส่งอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจซื้อออนไลน์มากที่สุด ในมิติของการเป็นผู้นำความคิดหากเพื่อนยอมรับฟังความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของตนเอง ก็จะนำไปสู่ความตั้งใจซื้อที่สูงมากจากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยด้านการรับรู้ความไว้วางใจเกิดจากความมั่นใจและความไว้วางใจในตัวเพื่อนว่าเพื่อนจะช่วยเหลือกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Harris & Dennis (2011) ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นผู้นำความคิดมากกว่าทูทางสังคมซึ่งปัจจัยทูทางสังคมคือกิจกรรมที่สมาชิกเฟซบุ๊กพึงกระทำได้ อาทิ share, chat, comment, post, like, message, find friend, friend request กิจกรรมเหล่านี้ต่างสนับสนุนกิจกรรมซึ่งกันทำให้ผู้นำทางความคิดเกิดความตั้งใจที่จะซื้อสูงมาก รวมทั้งเฟซบุ๊กเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้ในการแสวงหาความรู้รอบตัวและติดตามการเปลี่ยนแปลงข่าวสารของโลกได้ตลอดเวลา

ในด้านพฤติกรรมของความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลนั้นพบว่ามีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจซื้อสูงรองลงมาจากความเป็นผู้นำความคิด ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมในด้านการขอข้อมูลความคิดเห็นโดยไม่รู้ลึกอีกอีกที่จะขอข้อมูลรวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนที่เป็นสมาชิกทางเฟซบุ๊ก ซึ่งทูทางสังคมเป็นตัวสนับสนุนความเป็นผู้แสวงหาข้อมูลมากกว่าความเป็นนวัตกรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tsang & Zhou (2005) ในขณะที่ตัวกันพบว่าความเป็นผู้นำทางความคิด ความเป็นนวัตกรรมและทูทางสังคมยังมีอิทธิพลทางตรงต่อความเป็นผู้แสวงหาความคิดที่จะนำไปสู่ความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ออนไลน์ต่อไป

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

ความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ได้รับอิทธิพลจากผู้นำทางความคิดสูงถึงร้อยละ 68 ซึ่งสูงกว่าผู้แสวงหาข้อมูลมีความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์เพียงร้อยละ 17 เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้นำทางความคิดตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์พบว่าความมั่นใจในเพื่อนที่เป็นสมาชิกของเฟซบุ๊ก มีอิทธิพลสูงถึงร้อยละ 89 นั้นหมายความว่าหากผู้ประกอบการสามารถทำให้เพื่อนสมาชิกในเฟซบุ๊กมีความมั่นใจซึ่งกันและกันได้กลุ่มผู้นำทางความคิดก็จะมีแนวโน้มตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์สูง เมื่อพิจารณาถึงกลุ่มผู้แสวงหาข้อมูลพบว่าการมีโอกาสได้ทดลองซื้อสินค้ามาใช้ก่อนเพื่อนจะส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์มากที่สุด

ดังนั้นหากผู้ประกอบการสามารถสร้างความไว้วางใจให้กับกลุ่มผู้นำทางความคิดที่เป็นสมาชิกของเฟซบุ๊ก ด้วยการสร้างความมั่นใจในกลุ่มเพื่อนสมาชิกของเฟซบุ๊ก การทำให้เพื่อนสมาชิกเฟซบุ๊กมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการสร้างความไว้วางใจในสมาชิกของเฟซบุ๊กย่อมส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์สูงกว่ากลุ่มผู้แสวงหาข้อมูล ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงของตัวแปรความไว้วางใจกับทุนทางสังคมที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบมีทิศทางเดียวกันมากที่สุด เท่ากับ 0.81 ซึ่งเป็นข้อสังเกตที่จะได้นำไปสู่การทำการศึกษาค้นคว้าต่อไปว่า ตัวแปรทั้งคู่อาจมีคุณลักษณะเป็นตัวแปรกำกับได้

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ใช้เฟซบุ๊กทุกท่านที่สะท้อนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ฝ่ายหลักสูตร โครงการพิเศษ โครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง (www.mmm.ru.ac.th) ที่ให้การสนับสนุนให้เกิดผลงานวิจัยรวมทั้งทีมงานวิจัยทุกท่านที่ระดมสมองเพื่อให้งานวิจัยนี้ได้เป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการและผู้อื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล:สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Alba, J., Lynch, J., Weitz, B., Janiszewski, C., Lutz, R., Sawyer, A., & Wood, S. (1997). 'Interactive home shopping: consumer, retailer, and manufacturer incentives to participate in electronic marketplaces. *Journal of Marketing*, 61(July), 38-53.
- Carroll, A., Barnes, S. J., Scornavacca, E., & Fletcher, K. (2007). Consumer perceptions and attitudes towards SMS advertising: recent evidence from New Zealand. *International Journal of Advertising*, 26(1), 79-98.
- Carson, D. J., Gilmore, A., Perry, C., & Gronhaug, K. (2001). *Qualitative Marketing Research 1st Edition*. Sage: London.
- Chaney, I. M. (2001). Opinion leaders as a segment for marketing communications. *Marketing Intelligence & Planning*, 19(5), 302-308.
- Davis, A., & Khazanchi, D. (2008). An Empirical Study of Online Word of Mouth as a Predictor for Multi-product Category e-Commerce Sales. *Electronic Markets*, 18(2), 130-141.
- Feick, L. F., Price, L. L., & Higie, R. A. (1986). People Who Use People: the Other Side of Opinion Leadership. *Advances in Consumer Research*, 13, 301-305.
- Harris, L., & Dennis, C. (2011). Engaging customers on Facebook: Challenges for e-retailers. *Journal of Consumer Behavior*, 10(6), 338-346.
- Khuong, M. N., & Huong, T. T. (2016). The Influence of Social Media Marketing on Vietnamese Traveller's Purchase Intention in Tourism Industry in Ho Chi Minh City. *Journal of Economics, Business and Management*, 4(4), 280-285.

- Kucukemiroglu, S., & Kara, A. (2015). Online word-of-mouth communication on social networking sites An empirical study of Facebook users. *International Journal of Commerce and Management*, 25(1), 2-20.
- Li, F., & Du, T. C. (2011). Who is talking? An ontology-based opinion leader identification framework for word-of-mouth marketing in online social blogs. *Decision Support Systems*, 51(1), 190-197.
- McGaughey, R. E., & Mason, K. H. (1998). The Internet as a Marketing Tool. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 6(3), 1-11.
- Moon, B.-J. (2004). Consumer adoption of the internet as an information search and product purchase channel: some research hypotheses. *Int. J. Internet Marketing and Advertising*, 1(1), 104-118.
- Peterson, R. A., & Merino, M. C. (2003). Consumer information search behavior and the Internet. *Psychology and Marketing*, 20(2), 99-121.
- Prasitwisate, G. (2014). The Communication and Online Social Capital of Facebook with Psychological Well-being. *Communication Arts of DPU*, 71.
- Raghupathi, V., & Fogel, J. (2015). The Impact of Opinion Leadership on Purchases through Social Networking Websites. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 10(3), 18-29.
- Richard, J. E., & Guppy, S. (2014). Facebook: Investigating the influence on consumer purchase intention. *Asian Journal of Business Research*, 4(2), 1-15.
- Sen, S., & Lerman, D. (2007). Why are you telling me this? An examination into negative consumer reviews on the Web. *Journal of Interactive Marketing*, 21(4), 76-94.
- Shih, C. (2009). *Tapping Online Social Networks to Build Better Products, Reach New Audiences, and Sell More Stuff*. Pearson Education.
- Singapore, W. A. (2017). Digital in 2017: Southeast Asia. Retrieved from <https://www.slideshare.net/https://www.slideshare.net/wearesocialsg/digital-in-2017-southeast-asia>
- Trusov, M., Bucklin, R. E., & Pauwels, K. (2009). Estimating the dynamic effects of online word-of-mouth on member growth of a social network site. *Journal of Marketing*(73), 90-102.
- Tsang, A. S., & Zhou, N. (2005). Newsgroup participants as opinion leaders and seekers in online and offline communication environments. *Journal of Business Research*, 58(9), 1186-1193.
- Zhu, F., & Zhang, X. (2010). Impact of Online Consumer Reviews on Sales: The Moderating Role of Product and Consumer Characteristics. *Journal of Marketing*, 74(2), 133-148.

อิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้า

ของผู้บริโภคเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์

INFLUENCE OF SOCIAL MEDIA ADVERTISING THAT AFFECTING TO BRAND AWARENESS

CONSUMER IN BANGKOK : CASE STUDY, CAR BUSINESS GROUP

ธีรพล จิวเจริญ¹ และศศิประภา พันธนาเสวี²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (j.teerapol2015@gmail.com)

² รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ที่ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multiple-Stage Sampling) โดยใช้การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงจากกลุ่มคนวัยทำงานที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25 -50 ปี และมียานพาหนะเป็นของตัวเอง จำนวน 262 คน ซึ่งใช้การคำนวณจากโปรแกรม G*Power กำหนดค่า β ที่ 0.05 จากนั้นจึงใช้การสุ่มแบบโควตา ประกอบกับการสุ่มโดยใช้ความสะดวกในการคัดเลือกสถานที่ศึกษา ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม รวมถึงแบบสอบถามออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างได้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง มีค่าความเชื่อถือได้ 0.931 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงบรรยายได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ สำหรับการทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ช่วงอายุระหว่าง 35 – 39 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ระดับรายได้ 30,001 – 40,000 บาท ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับรู้ หรือพบเห็น โฆษณารถยนต์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดียประเภท เฟซบุ๊ก โดยความถี่ที่เห็นโฆษณารถยนต์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดียต่อวัน คือ 1 – 10 โฆษณา/วัน รวมถึงสามารถจดจำตราสัญลักษณ์หรือรถยนต์ จากการโฆษณารถยนต์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย คือ โตโยต้า และรูปแบบโฆษณารถยนต์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ที่สามารถรับรู้ และจดจำตราสินค้าได้มากที่สุด คือ รูปแบบภาพเคลื่อนไหว ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้ากลุ่มธุรกิจรถยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และผลการทดสอบสมมติฐานรายปัจจัยย่อยของตัวแปรอิสระ พบว่า การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊ก, การโฆษณาผ่านแอปพลิเคชันไลน์ และการโฆษณาผ่านอินสตาแกรม มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้ากลุ่มธุรกิจรถยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่าระดับ 0.05 แต่การโฆษณาผ่านยูทูป ไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้ากลุ่มธุรกิจรถยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่มากกว่าระดับ 0.05 และผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ตราสินค้าต่อกลุ่มธุรกิจรถยนต์ พบว่า “ธุรกิจรถยนต์ที่ระบุชื่อสินค้าชัดเจน และโดดเด่นผ่านสื่อโซเชียลมีเดียจะช่วยให้สามารถเชื่อมโยงกับตราสินค้าได้ง่ายขึ้น” อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย, การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊ก, การโฆษณาผ่านยูทูป, การโฆษณาผ่านแอปพลิเคชันไลน์, การโฆษณาผ่านอินสตาแกรม, การรับรู้ตราสินค้า, กลุ่มธุรกิจรถยนต์

ABSTRACT

The objective of this study to study the influence of advertising through social media. The impact on brand awareness among consumers in Bangkok: A Case Study of the car business. The sample used in this study population was in Bangkok using multi-stage random sampling method. (Multiple-Stage Sampling) using random placement of the working people, who ranged in age between 25 - 50 years old and have a vehicle of their own number, 262, which is used to calculate the program G * Power Configuration. β at 0.05 then use random sampling quotas. The randomly selected using a convenient place to study. The instruments used in the study. And the data collection was a questionnaire that includes an online questionnaire sample survey in person. The reliability 0.931 and the statistical methods used to analyze the data, descriptive statistics include percentage, mean, standard deviation. According to the analysis, including statistics and simple regression. And multiple regression analysis for testing the hypothesis The level of statistical significance at the 0.05 level.

The study indicated that Most of the respondents were male. Aged between 35-39 years, single, bachelor's degree. Private employees income levels, 30001-40000 baht, the respondents largely recognized. Or see car ads via social media of Facebook, the frequency at auto ads via social media per day is 1-10 Advertising / day to remember brand cars. The automotive advertising through social media is a Toyota car ad formats and through social media. Perceivable and brand recognition was the most animated format. The hypothesis testing found that advertising via social media to influence brand awareness among consumers of the car business in Bangkok. The factors and hypothesis testing of small independent variables found that advertising on Facebook. Advertising via apps offline. And advertising through Instagram. Influence brand awareness among business car, consumers in Bangkok, with a statistical significance of less than 0.05, but the ad via YouTube, no influence on brand awareness among business car of the consumer. BANGKOK The statistical significance at the 0.05 level and more studies about brand awareness to drive the business group found that "the car business, stating clearly the name of the product. And striking through social media allows you to associate with the brand easier, "the highest level. 05 and the results of studies on brand awareness to drive the business group found that "the car business, stating clearly the name of the product. And striking through social media allows you to associate with the brand easier, "the highest level. 05 and the results of studies on brand awareness to drive the business group found that "the car business, stating clearly the name of the product. And striking through social media allows you to associate with the brand easier, "the highest level.

Keywords: Social media advertising, Facebook advertising, Youtube advertising, Line advertising, Instagram advertising, Brand awareness, Car business sector

1. บทนำ

การโฆษณาถือเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งสำหรับกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดที่จะทำการเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด อีกทั้งการโฆษณายังเป็นเครื่องมือที่จะสะท้อนให้ผู้บริโภครับรู้ถึงภาพลักษณ์ของตราสินค้าด้วย ในปัจจุบันนั้นได้เข้าสู่ยุคการตลาด 4.0 เต็มรูปแบบที่เรียกว่า ยุคแห่งสังคมดิจิทัล ซึ่งใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักสำคัญสำหรับการขับเคลื่อนในทุกมิติของธุรกิจ โดยการโฆษณาก็ถือเป็นมิติหนึ่งของธุรกิจที่มีบทบาทที่สำคัญต่อทุกภาคส่วน (ปิยะชาติ อิศรภักดี, 2559)

จากผลสำรวจในเชิงสถิติปี พ.ศ. 2559 พบว่ากลุ่มธุรกิจที่มีการใช้งบประมาณผ่านสื่อดิจิทัลเติบโตสูงที่สุดคือกลุ่มธุรกิจรถยนต์ มีการใช้งบประมาณกับสื่อดิจิทัลเพิ่มขึ้น 10% จากปี พ.ศ. 2558 คิดเป็นมูลค่าที่ 1,011 ล้านบาท ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มธุรกิจที่ใช้งบประมาณกับสื่อดิจิทัลมากที่สุด และประเภทสื่อโซเชียลมีเดียที่ได้รับความสำคัญต่อการแบ่งสัดส่วนงบประมาณสำหรับการโฆษณามากเป็นลำดับต้นๆ ดังนี้ 1. มูลค่าโฆษณาผ่านเฟซบุ๊ก 2,842 ล้านบาท 2. มูลค่าโฆษณาผ่านเว็บไซต์ยูทูป 1,663 ล้านบาท 3. มูลค่าโฆษณาในรูปแบบคิสเพลย์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต 1,620 ล้านบาท (สมาคมโฆษณาดิจิทัล ประเทศไทย, 2559)

จากข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมานั้น ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ของกลุ่มธุรกิจยานยนต์จากแหล่งข้อมูลต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงพบว่างานวิจัยต่างๆที่เคยศึกษามาในอดีตนั้น ไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเน้นเฉพาะการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้า สำหรับกลุ่มธุรกิจรถยนต์ ซึ่งผู้วิจัยในอดีตนั้นมุ่งศึกษาแต่ด้านภาพลักษณ์ของตัวผลิตภัณฑ์ แต่ไม่ได้ทำการศึกษาในการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคผ่านช่องทางสื่อโซเชียลมีเดีย

ดังนั้นผู้ทำวิจัยจึงทำการศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์” เพื่อให้กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจรถยนต์นำผลวิจัยไปใช้ในการวางแผนทางกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาด และจัดสรรงบประมาณการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียของผู้บริโภคต่อกลุ่มธุรกิจรถยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงระดับการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจยานยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

3. แนวคิดและทฤษฎี

การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media Advertising) โดย Belch and Belch (2005) ได้กล่าวถึงรูปแบบโฆษณาออนไลน์ที่สามารถแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้ 1.ป้ายโฆษณาบนอินเทอร์เน็ต (Banners ad) ถูกใช้เพื่อให้เกิดการตระหนัก ถึงสินค้าหรือบริการต่างๆ 2.การเป็นผู้สนับสนุน (Sponsorships) มีอยู่ด้วยกัน 2 แบบ คือ การเป็นผู้สนับสนุนแบบธรรมดา และการสนับสนุนแบบเนื้อหา โดยผู้ที่ให้การสนับสนุนจะมีส่วนในการกำหนดเนื้อหา

ของเว็บไซต์ 3.Pop-ups/Pop-unders จะปรากฏเป็นหน้าต่างขึ้นมาเมื่อผู้เข้าชมเปิดเว็บไซต์ 4.Interstitials เป็นโฆษณาที่แสดงขึ้นมาขณะรอเนื้อหาของเว็บไซต์ที่กำลังโหลด 5.Push technology เน้นการส่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ไปให้ลูกค้ามากกว่าการที่รอให้ลูกค้ามาพบเจอข่าวสารเอง 6.การเชื่อมต่อ (Links) เป็นการนำผู้เข้าชมเว็บไซต์นั้นๆ ไปสู่เว็บไซต์ผู้ที่ต้องการขายสินค้าหรือบริการได้

การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊ก (Facebook Advertising) โดยรูปแบบโฆษณาบน Facebook จากเว็บไซต์ “รู้จักประเภทและความหมาย” (2556) อธิบายรูปแบบของโฆษณาบน Facebook ดังนี้ 1.Sponsored Stories คือ รูปแบบโฆษณาที่จะแสดงโดยใช้การอ้างอิงจากกิจกรรมของผู้ใช้งานคนนั้นบน Facebook Timeline หรือมีการใช้แอปพลิเคชันอื่นที่เชื่อมต่อกับ Facebook โดยจะถูกแสดงขึ้นมาในหน้าของเพื่อนที่เป็น Friends กับคนนั้น หรือปรากฏที่ Sidebar หรืออาจปรากฏที่ News Feed 2. โฆษณาแบบ Page Post (Page Post Ads) มีลักษณะเกี่ยวกับการเขียนข้อความบนหน้า Facebook Page โดยเอาข้อความนั้นมาใช้ในการโฆษณา โดยจะต้องจ่ายเงินเพื่อทำให้คนที่มากด 3. Promoted Post คือ การเลือกเอาข้อความที่เขียนไปแล้วหรือกำลังจะเขียนบนหน้า Facebook Page มาโปรโมทผ่านปุ่ม Promote สามารถเลือกปริมาณการเข้าถึงตามงบประมาณที่กำหนด 4. Marketplace Ads แฝงโฆษณา จะถูกแสดงผลบนหน้าจอบราวเซอร์ด้านขวามือ ซึ่งกำหนดได้ว่าเมื่อคลิกเข้าไปแล้วจะให้ไปที่หน้า Facebook Page นั้นๆ หรือไปที่หน้าเว็บไซต์ที่กำหนดได้ 5.โฆษณา Mobile Application เป็นการเขียนหรือพัฒนา Application ลงบนสมาร์ตโฟนเพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับลูกค้ามากขึ้น

การโฆษณาผ่านยูทูป (Youtube Advertising) โดย ฌัฐภัทร วงศ์เหรียญทอง (2557) ได้กล่าวถึงรูปแบบโฆษณาต่างๆ บน YouTube ดังนี้ 1.Display Ad เป็นการที่โฆษณาปรากฏอยู่ข้างๆ วิดีโอและอยู่เหนือ Suggest Video 2.Overlay in-video Ads คือ โฆษณาที่แสดงซ้อนขึ้นมาบนตัววิดีโอ 3.TrueView in-streams Ad เป็นวิดีโอโฆษณาก่อนต้นกลาง และหลังตัววิดีโอ ซึ่งคุณสามารถกดข้ามได้หลังจากดูโฆษณาไปแล้ว 5 วินาที 4.TrueView in-display Ad โฆษณาวิดีโอที่ปรากฏอยู่ข้างวิดีโอหลัก ซึ่งสามารถเลือกแสดงโฆษณากับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้นอกจากนี้โฆษณาดังกล่าวจะคิดเงินกับผู้ลงโฆษณาต่อเมื่อมีการคลิกเข้าไปดูวิดีโออื่นๆ 5.TrueView in-seard Ad ทำงานคล้ายๆ กับการโฆษณาบนผลการค้นหาของ Google โดยการทำให้ตัววิดีโอที่อยากโปรโมทไปติดอยู่ Top Rank ของการค้นหา ซึ่งจะเก็บเงินผู้ลงโฆษณาต่อเมื่อมีการคลิกเข้าไปดูวิดีโอเท่านั้น 6.Non-Skipable in-stream Ad รูปแบบของโฆษณาบังคับว่าต้องดูโฆษณาให้จบก่อนถึงจะดูคอนเทนต์หลักได้ และจะมีการขายโฆษณาแบบ CPM คิดราคาต่อการเห็น 1,000 ครั้ง 7. Mastheads เป็นแบนเนอร์ขนาดใหญ่บนหน้า Homepage

การโฆษณาผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (Line Advertising) โดย ศุภศิลาปี กุลจิตต์เจิววงศ์ (2556) ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของแอปพลิเคชันไลน์ที่สร้างความแตกต่างอย่างเด่นชัดจากแอปพลิเคชันสนทนาอื่นๆ และเป็นช่องทางการสื่อสารที่ผู้บริโภคเลือกเป็นสมาชิก ดังนี้ 1.เป็นการสื่อสาร 2 ทาง 2.สามารถสร้างกลุ่มการสื่อสารได้เฉพาะกลุ่ม 3.สามารถเลือกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเฉพาะเจาะจง 4.สามารถสื่อสารได้ตลอดเวลา 5.สามารถส่งรูปแบบสารได้หลากหลาย 6.สามารถเลือกปิดกั้นการสนทนาได้เมื่อผู้รับสารไม่มีความประสงค์ที่จะรับสารนั้น 7.สามารถสนทนาด้วยเสียงผ่านไลน์เสมือนการพูดคุยทางโทรศัพท์ไปยังสมาชิกบนเครือข่ายไลน์โดยไม่เสียค่าบริการ 8.มีสติ๊กเกอร์รูปแบบการ์ตูนที่ช่วยเพิ่มการสนทนาให้ชัดเจนขึ้น 9.สามารถสร้างไทม์ไลน์ได้ 10.รองรับไฟล์ข้อมูลได้หลากหลาย

การโฆษณาผ่านอินสตาแกรม (Instagram Advertising) โดย Instagram (2013) ได้ให้ความหมายว่า อินสตาแกรม (Instagram) เป็นสังคมออนไลน์ที่ "รูปภาพ" เป็นเนื้อหา โดยมีจุดเด่นตรงที่สามารถแต่งรูปถ่ายก่อนที่จะแชร์ได้

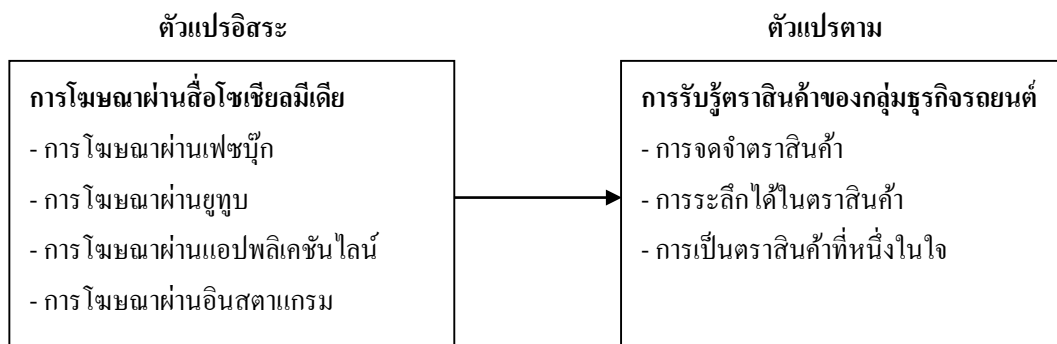

มีฟิลเตอร์ให้เลือกใช้สำหรับแต่งรูปนอกจากนี้ยังสามารถกด Like และ Comment รูปได้ รวมถึงความสามารถของอินสตาแกรมที่มีประโยชน์ต่อการประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาด ได้แก่ 1.ใช้งานได้ฟรี และยังสามารถส่งข้อความหาใครก็ได้ 2.การแบ่งปันรูปภาพ ทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนจากการประชาสัมพันธ์ตราสินค้า 3.การระบุตำแหน่ง ทำให้ผู้บริโภคสามารถรับรู้ตำแหน่งที่ทำการเช็คอินได้ว่าตราสินค้า หรือร้านค้านั้นอยู่ที่ใด 4.คำอธิบายใต้ภาพ (Caption) ผู้ใช้จะสามารถลงคำอธิบายใต้ภาพได้ 5.แฮชแท็ก เป็นการจัดกลุ่มของภาพที่มีเรื่องราวไปในทางเดียวกันไปอยู่ใน Hashtag เดียวกัน 6.การแบ่งปันที่ไม่จำกัด 7.การแบ่งปันข้อมูลแบบเรียลไทม์ 8.การเป็นผู้ติดตามบุคคลมีชื่อเสียง โดยผู้ใช้ทั่วไปสามารถที่จะกดติดตามบุคคลมีชื่อเสียงได้โดยที่ไม่เกิดสิ่งรบกวนต่อบุคคลมีชื่อเสียงเหล่านั้น

แนวคิดการรับรู้ตราสินค้า (Brand Awareness) โดย Kotler & Keller (2012) ได้กล่าวถึง การตระหนักรู้ในตราสินค้าว่าเป็นการที่ผู้บริโภคสามารถจดจำคุณลักษณะ หรือภาพลักษณ์ในตราสินค้าได้ รวมถึงแยกแยะความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ หรือบริการ และผลจากการสร้างให้เกิดการรู้จักตรา (Brand Awareness) คือ 1.เป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับสร้างความผูกพัน 2.สามารถสร้างความดึงดูดใจ 3.ช่วยสร้างความคุ้นเคยหรือความชอบ 4.เป็นสัญลักษณ์ของความผูกพัน 5.ทำให้ตราได้รับการพิจารณา เมื่อผู้บริโภครู้จักตราใดตราหนึ่งเป็นอย่างดีก็จะเลือกตราที่รู้จักมาพิจารณาเป็นอันดับต้นๆ

4. กรอบแนวคิด

รูปที่ 1 กรอบแนวคิด

5. สมมติฐานการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 : การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียมีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์
- สมมติฐานที่ 1.1 : การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊กมีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์
- สมมติฐานที่ 1.2 : การโฆษณาผ่านยูทูปมีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์
- สมมติฐานที่ 1.3 : การโฆษณาผ่านแอปพลิเคชันไลน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์
- สมมติฐานที่ 1.4 : การโฆษณาผ่านอินสตาแกรมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์

6. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ประชากรชาย และหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยเรียงลำดับ 3 ขั้นตอน คือ การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง,

การสุ่มแบบโควตา และการสุ่มโดยใช้ความสะดวก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ กลุ่มคนวัยทำงานที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25 -50 ปี และมีรถยนต์เป็นของตนเอง จำนวน 262 คน ซึ่งจำนวนนี้ได้จากการใช้โปรแกรม G*power กำหนด โดยกำหนดค่า β ที่ 0.05 และต่อจากนั้นจึงใช้การสุ่มแบบโควตา เพื่อคัดเลือกสถานที่ศึกษาที่ผู้วิจัยจะใช้เก็บข้อมูล ซึ่งลำดับแรกทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตพื้นที่ย่านศูนย์กลางธุรกิจ (Central business district , CBD) ในกรุงเทพมหานคร จากจำนวนทั้งหมด 11 พื้นที่ธุรกิจ (ฐานเศรษฐกิจ, 2559) โดยทำการจับสลากเลือกขึ้นมาจำนวน 3 พื้นที่ธุรกิจ แล้วแบ่งการจัดเก็บตามพื้นที่ธุรกิจดังนี้ พื้นที่ที่ 1 ได้แก่ สีลม สาทร เพลินจิต สุขุมวิท, พื้นที่ที่ 2 ได้แก่ ถนนรัชดาภิเษก, พื้นที่ที่ 3 ได้แก่ อ่อนนุช บางนา แบริ่ง และลำดับที่ 2 ทำการสุ่มแบบโควตาโดยวิธีการจับสลากชื่อเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจรถยนต์ จากจำนวน 5 เว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมสูงสุด และทำการสุ่มเลือกจำนวน 2 เว็บไซต์รถยนต์ (Money guru. Car and insurance tips, 2015) จากนั้นจึงใช้การสุ่มโดยใช้ความสะดวก สำหรับการเลือกสื่อโซเชียลมีเดียที่ได้รับความนิยมสูงสุดอันดับ 1 จำนวน 1 ประเภทสื่อ (สมาคมโฆษณาดิจิทัล ประเทศไทย, 2559) สรุปได้ดังนี้ 1. www.headlightmag.com 2. <http://www.boxzaracing.com> 3. www.facebook.com

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บข้อมูลในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบสอบถาม และแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 262 ชุด โดยแบ่งจำนวนการจัดเก็บตามสถานที่ศึกษาที่ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มคัดเลือกมา ดังนี้ 1. จัดเก็บตามพื้นที่ธุรกิจ 3 พื้นที่ จำนวน 131 ชุด และเครื่องมือที่ใช้จัดเก็บ คือ แบบสอบถาม 2. จัดเก็บบนเว็บไซต์รถยนต์ รวมถึงสื่อโซเชียลมีเดีย จำนวน 131 ชุด และเครื่องมือที่ใช้จัดเก็บ คือ แบบสอบถามออนไลน์

การตรวจสอบเครื่องมือ

ได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือโดยการหาค่าความเชื่อมั่น ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) จากกลุ่มตัวอย่างทดลอง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ 0.931

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ

1. นำแบบสอบถามกระจายตามเว็บไซต์ที่ได้กำหนดไว้ โดยการส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ตามที่ได้ระบุไว้ ดังนี้ 1. www.headlightmag.com จำนวน 43 ชุด, 2. www.boxzaracing.com จำนวน 43 ชุด, 3. www.facebook.com จำนวน 45 ชุด โดยแบบสอบถามออนไลน์ทั้งหมดจะถูกตั้งคำถามคัดกรองคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามตามเงื่อนไขของกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น

2. ดำเนินการลงเก็บแบบสอบถามตามพื้นที่จริงที่ได้กำหนดไว้ จำนวน 131 ชุด ซึ่งแบ่งการจัดเก็บแบบสอบถาม 3 พื้นที่ในจำนวนเท่าๆกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ พื้นที่ที่ 1 : สีลม สาทร เพลินจิต สุขุมวิท จำนวน 43 ชุด, พื้นที่ที่ 2 : ถนนรัชดาภิเษก จำนวน 43 ชุด, พื้นที่ที่ 3 จำนวน 45 ชุด โดยก่อนจะทำการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะสอบถามคุณสมบัติของผู้ตอบคำถามที่ต้องตรงตามเงื่อนไขที่กำหนด แล้วจึงจะทำการแจกแบบสอบถาม พร้อมทั้งจะทำการอธิบายรายละเอียดขั้นต้นของข้อคำถามในแต่ละส่วนให้กับผู้ตอบคำถามได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของข้อคำถาม

การแปลผลข้อมูล

ผู้ทำวิจัยได้กำหนดค่าอันตรภาคชั้น สำหรับการแปลผลข้อมูลโดยคำนวณค่าอันตรภาคชั้น เพื่อกำหนดช่วงชั้น ด้วยการใช้มาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, 1961) ซึ่งใช้เกณฑ์ 5 ระดับ แทน 5 ความหมายคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดส่วนเกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยในช่วงคะแนนต่างๆมี สมการคำนวณอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 โดยใช้สมการ และคำอธิบายสำหรับแต่ละช่วงชั้น ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

ช่วงชั้น	คำอธิบายสำหรับการแปลผล
1.00 – 1.80	ระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.61	ระดับน้อย
2.62 – 3.42	ระดับปานกลาง
3.43 – 4.23	ระดับมาก
4.24 – 5.00	ระดับมากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ทำวิจัยได้กำหนดค่าสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้ คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย ใช้บรรยายเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการโฆษณาสื่อโซเชียลมีเดียของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครต่อกลุ่มธุรกิจรถยนต์
2. สถิติเชิงอ้างอิง เป็นการวิเคราะห์อิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้ากลุ่มธุรกิจรถยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย และใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ สำหรับการวิเคราะห์อิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียในรายปัจจัยย่อยของตัวแปรอิสระ โดยในที่นี้ได้แก่ การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊ก, การโฆษณาผ่านยูทูป, การโฆษณาผ่านแอปพลิเคชันไลน์ และการโฆษณาผ่านอินสตาแกรม กับการรับรู้ตราสินค้าของธุรกิจรถยนต์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย
3. สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้บรรยายเกี่ยวกับระดับการรับรู้ตราสินค้าต่อกลุ่มธุรกิจยานยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร

7. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาข้อมูลทั่วไป และคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการโฆษณาสื่อโซเชียลมีเดียต่อกลุ่มธุรกิจรถยนต์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 35 – 39 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 และมีสถานภาพโสดจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 63.4 ซึ่งส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 153 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.4 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 มีระดับรายได้ 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 ทั้งนี้ประเภทสื่อโซเชียลมีเดียที่ใช้บริการบ่อยครั้งคือ เฟซบุ๊ก จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0

ซึ่งเหตุผลและปัจจัยส่วนใหญ่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกใช้บริการสื่อโซเชียลมีเดียได้แก่ สามารถสื่อสารได้ตลอดเวลา จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 และปัญหาที่พบบ่อยจากการใช้บริการสื่อโซเชียลมีเดีย คือ ถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคล จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 ทั้งนี้เมื่อรับหรือพบเห็นโฆษณาบนสื่อโซเชียลมีเดียจะอ่านก่อนแล้วจึงลบทิ้ง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 รวมถึงเมื่อได้รับการแจ้งเตือนจากโฆษณาบนสื่อโซเชียลมีเดียจะอ่านก่อนแล้วจึงลบทิ้ง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 ในลำดับถัดไปได้แก่ ประเภทสื่อโซเชียลมีเดียที่มีแนวโน้มจะใช้บริการอย่างต่อเนื่อง คือ เฟซบุ๊ก จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 48.9 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับรู้ หรือพบเห็นโฆษณารายวันผ่านสื่อโซเชียลมีเดียประเภท เฟซบุ๊ก จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 โดยความถี่ที่เห็นโฆษณารายวันผ่านสื่อโซเชียลมีเดียต่อวัน คือ 1 – 10 โฆษณา/วัน จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 ซึ่งสามารถจดจำตราสัญลักษณ์หรือรายชื่ จากการโฆษณารายวันผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย คือ โตโยต้า จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 และรูปแบบโฆษณารายวันผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ที่สามารถรับรู้ และจดจำตราสินค้าได้มากที่สุด คือ รูปแบบภาพเคลื่อนไหว จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8

ตารางที่ 1 : ผลการวิเคราะห์หาค่าถอยเชิงเส้นอย่างง่าย อิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	2.082	.229		9.092	0.00
การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย	0.552	.069	0.513	7.988	0.00

$R^2 = 0.263$, Adjust $R^2 = 0.259$, $F = 63.805$, $p < 0.05$ *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากค่า R Square (R^2) = 0.263 อธิบายได้ว่า การรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นผลมาจากการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ร้อยละ 25.90 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 74.10 เป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ทราบได้ และหากพิจารณาจากตารางที่ 7.1 พบว่า การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้ากลุ่มธุรกิจรถยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีค่า Sig. = 0.000 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 2 : ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ปัจจัยย่อยของการ โฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาของกลุ่มธุรกิจรถยนต์

การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย	การรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์					
	B	Beta	t	Sig.	tolerance	VIF
(Constant)	1.393		4.636	0.000		
การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊ก	0.214	0.205	2.805	0.006	0.714	1.400
การโฆษณาผ่านยูทูป	-0.051	-0.073	-0.875	0.383	0.542	1.845
การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย	การรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์					
	B	Beta	t	Sig.	tolerance	VIF
การโฆษณาผ่านแอปพลิเคชันไลน์	0.433	0.396	4.977	0.000	0.602	1.660
การโฆษณาผ่านอินสตาแกรม	0.122	0.167	1.986	0.042	0.576	1.736

$R^2 = 0.329$, Adjust $R^2 = 0.314$, $F = 21.580$, $p < 0.05$ *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากค่า $R^2 = 0.329$ อธิบายได้ว่า การรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นผลมาจากการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ร้อยละ 31.40 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 68.60 เป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ทราบได้

ผลทดสอบอิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียในรายปัจจัยย่อยของตัวแปรอิสระ ได้แก่ การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊กต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์นั้น พบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์รูปแบบคะแนนมาตรฐาน = 0.205 ซึ่งหมายความว่า การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊กมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์ และยังพบว่าค่า Sig. = 0.006 ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสรุปได้ว่า การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊ก มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้ากลุ่มธุรกิจรถยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลทดสอบอิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียในรายปัจจัยย่อยของตัวแปรอิสระ ได้แก่ การโฆษณาผ่านยูทูปต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์นั้น พบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์รูปแบบคะแนนมาตรฐาน = -0.073 ซึ่งหมายความว่า การโฆษณาผ่านยูทูปมีอิทธิพลเชิงลบต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์ และยังพบว่าค่า Sig. = 0.383 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสรุปได้ว่า การโฆษณาผ่านยูทูปไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้ากลุ่มธุรกิจรถยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลทดสอบอิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียในรายปัจจัยย่อยของตัวแปรอิสระ ได้แก่ การโฆษณาผ่านอินสตาแกรมต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์นั้น พบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์รูปแบบคะแนนมาตรฐาน = 0.167 ซึ่งหมายความว่า การโฆษณาผ่านอินสตาแกรมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์ และยังพบว่าค่า Sig. = 0.042 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสรุปได้ว่า การโฆษณาผ่านอินสตาแกรมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้ากลุ่มธุรกิจรถยนต์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับระดับการรับรู้ตราสินค้าต่อกลุ่มธุรกิจยานยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการรับรู้ตราสินค้าต่อกลุ่มธุรกิจรถยนต์โดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.84$ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.718 แต่หากพิจารณารายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อ “ธุรกิจรถยนต์ที่ระบุชื่อสินค้าชัดเจน และโดดเด่นผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย จะช่วยให้สามารถเชื่อมโยงกับยี่ห้อ (ตราสินค้า) ได้ง่ายขึ้น” อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.05$ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.819 ลำดับถัดไป คือ “สามารถจดจำยี่ห้อ (ตราสินค้า) รถยนต์ ผ่านการโฆษณาทางสื่อโซเชียลมีเดีย” อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.90$ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.894, ลำดับที่ 3 คือ “จะเกิดความคุ้นเคยในยี่ห้อ (ตราสินค้า) รถยนต์ จากการได้เห็นตราสินค้าผ่านสื่อโซเชียลมีเดียบ่อยครั้ง” อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.88$ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.884

ตารางที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานเรื่องอิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 : การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1.1 : การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊กต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1.2 : การโฆษณาผ่านยูทูปต่อการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจรถยนต์	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1.3 : การโฆษณาผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ต่อการรับรู้ตราสินค้าของธุรกิจรถยนต์	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1.4 : การโฆษณาผ่านอินสตาแกรม ต่อการรับรู้ตราสินค้าของธุรกิจรถยนต์	ยอมรับสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานตามตารางที่ 7.3 สรุปได้ว่า การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์ หรือมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาปัจจัยย่อย พบว่า ปัจจัยย่อย 3 ด้าน ได้แก่ การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊ก, การโฆษณาผ่านแอปพลิเคชันไลน์ และการโฆษณาผ่านอินสตาแกรม ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์ ยกเว้นการโฆษณาผ่านยูทูป

8. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียของผู้บริโภคต่อกลุ่มธุรกิจรถยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นว่า ประเภทสื่อโซเชียลมีเดียที่ผู้บริโภคใช้บริการบ่อยครั้ง รวมถึงมีแนวโน้มจะใช้บริการอย่างต่อเนื่อง คือ เฟซบุ๊ก อีกทั้ง เฟซบุ๊ก ยังเป็นประเภทสื่อที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่พบเห็นโฆษณารถยนต์มีความถี่มากที่สุด โดยรูปแบบโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสนใจ และจดจำตราสินค้าได้มาก

ที่สุด คือ รูปแบบภาพเคลื่อนไหว ทั้งนี้ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเมื่อได้รับโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียจะทำการอ่านก่อนแล้วจึงลบทิ้ง ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ ภิชะกัญญา ชัยนิรันดร์ (2553) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการใช้ Social Media ในเชิงธุรกิจไว้ว่า เพื่อเพิ่มการรับรู้ โดยจะต้องให้ลูกค้าเข้ามีส่วนร่วม และรู้สึกรู้ว่า Brand นั้นเหมือนเพื่อนของตน และ Safko (2010) ได้กล่าวว่า เฟซบุ๊กช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้แน่นแฟ้น ขณะเดียวกันก็ช่วยทำให้การกระจายข่าวสารต่างๆ สามารถทำได้สะดวกและรวดเร็ว

ผลการศึกษารูปได้ว่า การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย เป็นทางเลือกด้านรูปแบบรวมถึงช่องทางการสื่อสารที่ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของธุรกิจที่ต้องการส่งสารไปยังผู้บริโภคได้ตรงกลุ่มเพื่อให้เกิดการรับรู้ ซึ่งการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย คือ กลยุทธ์การสื่อสารที่มีจุดประสงค์ การชักจูงใจ และ/หรือการโน้มน้าวใจกลุ่มเป้าหมายให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมตามที่ต้องการ (พรทิพย์ สัมปัตตะวนิช, 2546, หน้า 163) รวมถึง Kotler & Keller (2012); Kapferer (1992) และ Aaker (1991) ที่กล่าวว่า การตระหนักรู้ในตราสินค้าไว้ว่า การรู้จักตราสินค้าเป็นภาพลักษณ์ของตราในสมองของผู้บริโภคหรือความสามารถของผู้บริโภคที่ระบุความแตกต่างของสินค้าหรือบริการ เกิดการจดจำและระลึกได้ในการทำงานของตรา หากผู้บริโภคมีการตระหนักรู้หรือรู้จักตราสินค้ามากเท่าไร จะยิ่งทำให้ผู้บริโภคเกิดความคุ้นเคยกับตราสินค้ามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชจรินทร์ ขอบดำรงธรรม (2553) ที่พบว่า การรับรู้สื่อโฆษณาโดยตรงบนพื้นที่เครือข่ายสังคมออนไลน์ ทั้งในด้านปัจจัยด้านความตั้งใจ, ด้านความสนใจ, ด้านความต้องการ และด้านการตัดสินใจซื้อ มีความสัมพันธ์กับกระบวนการตอบสนองของผู้บริโภค

ผลการศึกษารูปได้ว่า การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊ก เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler (2004) กล่าวว่า การโฆษณาเพื่อเตือนความจำนั้น มีความสำคัญสำหรับผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในชั้นเจริญเติบโตเต็มที่ ซึ่งทำขึ้นเพื่อต้องการให้ผู้บริโภคนึกถึงผลิตภัณฑ์ และ Belch & Belch (2009) อธิบายว่า การส่งเสริมการขายผ่านสื่อออนไลน์ เป็นการสร้างแรงจูงใจหรือเพิ่มมูลค่าของสินค้าโดยตรงในระยะเวลาอันสั้น และ Safko (2010) ได้กล่าวว่า เฟซบุ๊กช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้แน่นแฟ้น ขณะเดียวกันก็ช่วยทำให้การกระจายข่าวสารต่างๆ สามารถทำได้สะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งงานวิจัยในอดีตของ วันสนันท์ สังสหาดี (2556) ได้ศึกษาสื่อโฆษณาใน Facebook ที่มีผลต่อกระบวนการตอบสนองของผู้บริโภค ผลการศึกษา พบว่า การได้รับข้อมูลสินค้าจากการดูรูปภาพของเพื่อน ทำให้กระบวนการตอบสนองของผู้บริโภคมีระดับการตอบสนองในระดับปานกลาง ทั้งในด้านความตั้งใจ ความสนใจ ความต้องการ และการตัดสินใจซื้อ

ผลการศึกษารูปได้ว่า การโฆษณาผ่านยูทูป เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 35 – 39 ปี มีพฤติกรรมการใช้สื่อโซเชียลมีเดียผ่านช่องทางสมาร์ตโฟนโดยสื่อโซเชียลมีเดียที่ใช้บริการบ่อยครั้ง คือ เฟซบุ๊ก และเหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกใช้สื่อโซเชียลมีเดีย ได้แก่ ต้องการสนทนารวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน หรือคนรู้จักผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดีย รวมถึงรับรู้และพบเห็นโฆษณารถยนต์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดียประเภทเฟซบุ๊กมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ จอห์น นภค วสินสุนทร (2553) เรื่อง “ยูทูปวิดีโอออนไลน์ สื่อทำลายหรือสร้างสรรค์” ได้กล่าวถึง พฤติกรรมการรับชมโฆษณา

ผ่านยูทูป โดยส่วนใหญ่จะยอมรับ และอดทนต่อการรับชมโฆษณาต่อเมื่อเป็นคลิปวิดีโอที่มีการผลิตอย่างพิถีพิถัน และเลือกที่จะรับรู้การโฆษณาจากความพอใจในการรับชม รวมถึงต้องมีอำนาจในการปรับเปลี่ยนในคราวเดียวกัน และเป็นการรับชมเพื่อความบันเทิง และ ชีรนนัย คำเบ้า (2559) ได้ทำการศึกษาสารองค์ประกอบของภาพยนตร์ โฆษณาผ่านสื่อออนไลน์ ที่ส่งผลต่อความตั้งใจ ความสนใจ ความต้องการ และการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สารองค์ประกอบของสื่อภาพยนตร์โฆษณาดังกล่าวมีผลต่อความตั้งใจ ความสนใจ ความต้องการ และการตัดสินใจซื้อประกันชีวิต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การโฆษณาผ่านแอปพลิเคชันไลน์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Belch & Belch (2005) ได้กล่าว โฆษณาที่สร้างสรรค์สามารถสร้างภาพแทนที่ในสมองของผู้บริโภค โดยส่วนประสมของการสร้างสรรค์ จะต้องสะท้อนบุคลิกของตราสินค้า และ ภิเชก ชัยนรินทร์ (2553) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการใช้ Social Media ในเชิงธุรกิจไว้ว่า เพื่อเพิ่มการรับรู้ โดยจะต้องให้ลูกค้าเข้ามีส่วนร่วม และรู้สึกว่าเป็น Brand นั้นเสมือนเพื่อนของตน นอกจากนี้ ศุภศิลา ปุณฺณจิตต์เจือวงศ์ (2556) ได้กล่าวว่าแอปพลิเคชันไลน์เป็นแอปพลิเคชันสำหรับการสนทนาบนอุปกรณ์สื่อสารรูปแบบต่างๆ โดยจุดเด่นที่แตกต่างคือ รูปแบบของสติ๊กเกอร์ที่สามารถสนับสุนนทางด้านธุรกิจ ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งของตราสินค้าในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การโฆษณาผ่านอินสตาแกรม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจรถยนต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Belch & Belch (2005) ได้กล่าวว่าคำบรรยายใต้ภาพ (Caption) เป็นสิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นเพื่อเสริมให้ภาพมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และในงานวิจัยของ วรณพร ภูษชงค์ (2556) ได้ศึกษาการประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาดโดยบุคคลมีชื่อเสียงผ่านอินสตาแกรม พบว่า การประชาสัมพันธ์โดยบุคคลมีชื่อเสียงผ่านอินสตาแกรม มีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันกับการรู้จักตราสินค้า และทัศนคติต่อตราสินค้าของผู้บริโภค อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ ทวีวัฒน์ (2556) ได้ศึกษาการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดผ่านอินสตาแกรม (Instagram) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้ากรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ ตรีฟลิปท็อป ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดผ่านอินสตาแกรม (Instagram) ด้านการจัดแสดงสินค้ามีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ตรีฟลิปท็อป (Fitflop) อย่างมีนัยสำคัญ

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะการนำผลไปใช้

1. ผู้ประกอบการธุรกิจรถยนต์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาด และจัดสรรงบประมาณการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียได้อย่างเหมาะสม รวมถึงก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อธุรกิจ ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการเลือกใช้สื่อโฆษณา และรูปแบบเนื้อหาของโฆษณาเชิงสร้างสรรค์ที่ตรงความต้องการของผู้บริโภคปัจจุบัน รวมถึงสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน จะเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้บริโภคให้เกิดการรับรู้ อีกทั้งการเลือกใช้สื่อโซเชียลมีเดียที่หลากหลายจะช่วยเพิ่มระดับการรับรู้ในตราสินค้า รวมไปถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการประชาสัมพันธ์ไปยังผู้บริโภคได้ครอบคลุม และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ก็ต้องคำนึงถึงพฤติกรรมกรรับสื่อของผู้บริโภคในยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบเป็นทั้งผู้รับข้อมูลข่าวสาร และเป็นผู้เลือกข้อมูลข่าวสารที่ต้องการจะรับรู้ ดังนั้นการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียควรมีการ

พัฒนารูปแบบควบคู่ไปกับการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคอย่างสม่ำเสมอ และสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้บริโภคผ่านสื่อโซเชียลมีเดียให้รู้สึกเป็นมิตรกับตราสินค้า หรือหน่วยงาน อีกทั้งยังต้องเปิดช่องทางที่ผู้บริโภคสามารถพูดคุย หรือสอบถามหากเกิดข้อสงสัยได้ทันที และตลอดเวลา ก็จะเป็นการช่วยเพิ่มความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผู้บริโภค กับตราสินค้า และหน่วยงาน

2. หน่วยงานราชการ และเอกชนอื่นๆ สามารถประยุกต์ใช้กลยุทธ์การสื่อสารผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการโฆษณาประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้เป็นที่รู้จัก อันจะนำไปสู่การเข้าถึงความคิดเห็น รวมถึงข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อนำมาพัฒนาการให้บริการของหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังเป็นการช่วยส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักหน่วยงานมากยิ่งขึ้น รวมถึงสื่อโซเชียลมีเดียยังเป็นช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงาน ที่รวดเร็ว ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และยังใช้ต้นทุนน้อยกว่าสื่อช่องทางอื่นๆ ซึ่งจะสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ คือ ไทยแลนด์ 4.0 รวมไปถึงสามารถสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคยุคใหม่ และยังเป็นการช่วยลดภาระงบประมาณการใช้กระดาษให้ลดน้อยลง จะทำให้เกิดความคล่องตัวในการให้บริการกับประชาชน หรือผู้บริโภค ได้อย่างทันถ่วงที

3. นักศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการ สามารถนำผลวิจัยที่เกิดขึ้นไปประยุกต์ รวมถึงเพิ่มเติมองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยการขยายองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้าสำหรับมิติอื่นๆของการโฆษณา เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ในอนาคต อันจะนำไปสู่การเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ส่งผลในเชิงบวกต่อการพัฒนาประเทศ รวมไปถึงหน่วยงานต่างๆ และภาคธุรกิจ

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 แนะนำให้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสถานที่อื่นๆ เช่น การขยายขอบเขตสถานที่จัดเก็บไปพื้นที่อื่นๆในเขตกรุงเทพมหานคร รวมถึงพื้นที่ในเขตปริมณฑล และพื้นที่ต่างจังหวัด เพื่อที่จะทราบความความคิดเห็นของกลุ่มประชากรต่างๆที่มีต่อการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ว่ามีอิทธิพลต่อการรับรู้ตราสินค้าแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้หรือไม่

9.2.2 แนะนำให้ศึกษาอิทธิพลของการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ที่ส่งผลต่อการรับรู้ถึงคุณลักษณะ และคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์กลุ่มธุรกิจรถยนต์ เพื่อที่จะสะท้อนความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อการรับรู้ในด้านอื่นๆ จากการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย

9.2.3 แนะนำให้ศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่าง 2 กลุ่มธุรกิจ เช่น เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มธุรกิจรถยนต์ กับกลุ่มธุรกิจโทรคมนาคม ว่ากลุ่มธุรกิจใดที่การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้ามากกว่ากัน

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ ทวีวัฒน์. (2556). การรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดผ่านอินสตาแกรม (Instagram) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้ากรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ ตราฟิฟฟี่ออฟ. (งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).

จอห์น นพดล วศิณทร. (2553). ยูทูป (youtube) วิดีโอออนไลน์ สื่อทำลายหรือสร้างสรรค์?. สืบค้นจาก

<http://johnnopadon.blogspot.com/2010/04/youtube.html>.

- ณัฐภัทร วงศ์เหรียญทอง. (2557). 6 รูปแบบโฆษณาบน Youtube ที่นักการตลาดและคนดูควรรู้. สืบค้นจาก <http://www.nuttaputch.com/5-major-youtube-ad-types/>.
- นุชจรินทร์ ซอบดำรงธรรม. (2553). อิทธิพลของสื่อโฆษณาในเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการตอบสนองของผู้บริโภค. (ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ธีรณีย์ คำเป้า. (2559). การศึกษาสาระองค์ประกอบของภาพยนตร์โฆษณาผ่านสื่อออนไลน์ ที่ส่งผลต่อ ความตั้งใจ ความสนใจ ความต้องการ และการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).
- พรทิพย์ สัมปิตตะวณิช. (2546). แรงจูงใจกับการโฆษณา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภิเษก ชัยนิรันดร์. (2553). การตลาดแนวใหม่ผ่าน Social Media. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ระบบสถิติทางการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย จำนวนประชากรแยกอายุ กรุงเทพมหานคร (เดือนธันวาคม 2558). [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php
- รู้จักประเภทและความหมายในการลงโฆษณาบน Facebook. (2556). [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://thumbsup.in.th/2013/01/face-book-advertising-types/>.
- วรรณพร ภูซงศ์. (2556). ผลของการประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาดโดยบุคคลมีชื่อเสียงผ่านอินสตาแกรมในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- วันสนันท์ สังสทชาติ. (2556). สื่อโฆษณาใน Facebook ที่มีผลต่อกระบวนการตอบสนองของผู้บริโภค. (รายงานการศึกษายอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ศุกศิลป์ กุลจิตต์เจือวงศ์. (2556). ไลน์รูปแบบการสื่อสารบนความสร้างสรรค์ของสมาร์ทโฟน: ข้อดีและข้อจำกัดของแอปพลิเคชัน. *วารสารนักบริหาร*, 33(4), 42-54.
- สมาคมโฆษณาดิจิทัล (ประเทศไทย), บริษัท ทีเอ็นเอส (ไทยแลนด์) จำกัด. (2559). DAAT เผยผลสำรวจจบการใช้สื่อโฆษณาดิจิทัลปี 2559 โดดตามเป้า. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://www.daat.in.th/index.php/daat-digital2016/>.
- 5 สุดยอดเว็บไซต์รถยนต์. (2015). MoneyGuru. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <https://www.moneyguru.co.th/blog/5-สุดยอดเว็บไซต์-รถยนต์>
- 11 ทำเลเด่น กรุงเทพฯปริมาตร ปี 2559. (2559). ฐานเศรษฐกิจ. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://www.thansettakij.com/content/24408>
- Aaker, D. A. (1991). *Managing brand equity*. New York: Free.
- Belch, G. E., & Belch, M. A. (2005). *Advertising and promotion: An integrated marketing communications perspective* (4th ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Belch, G. E., & Belch, M. A. (2009). *Advertising and promotion: An integrated marketing communications perspective* (8th ed.). Singapore: McGraw-Hill/Irwin.
- Kotler, P. (2004). *Marketing management*. NJ: Prentice Hall.
- Kotler, P., Keller, K. L. (2012). *Marketing management* (14th ed.). NJ: Prentice Hall.
- Likert, R. A. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill Book Company Inc.

Safko, L. (2010). *The social media bible. Tactics, tools, & strategies for business success*. New Jersey: John Wiley & Sons.

การศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักการตลาดในการนำแบรนด์ต่างชาติเข้าสู่ตลาดแฟชั่นไทย
ให้ประสบความสำเร็จ : กรณีศึกษา แบรนด์ Cotton On

A COMPARATIVE CASE STUDY OF THAI CONSUMER MARKETING MIX RESPONSES, TO AN
INTERNATIONAL FASHION BRAND, RELATIVE TO THOSE OF ITS HOME BASED CONSUMERS :
CASE STUDY “COTTON ON” BRAND

วรัตต์ บุญมาก¹ และ อนันท์ ชลชาติภิญโญ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาวิทยาการสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ongvasawat@hotmail.com)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ภาควิชาวิทยาการสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (anothaicsm@yahoo.co.uk))

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักการตลาดในการนำแบรนด์ต่างประเทศเข้าสู่ตลาดไทยและ (2) เพื่อศึกษาหลักการตลาดที่แบรนด์ต่างชาติใช้ในการทำตลาดกับผู้บริโภคชาวไทยและผู้บริโภคในประเทศต้นกำเนิด โดยยกกรณีศึกษา ได้แก่ แบรนด์ Cotton On การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งศึกษาการวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 400 คน แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1) กลุ่มตัวอย่างในประเทศออสเตรเลียจำนวนทั้งหมด 200 คน แบ่งเป็น ผู้บริโภคในประเทศออสเตรเลียที่บริโภคเสื้อผ้าจากแบรนด์ Cotton On 100 คน และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในประเทศออสเตรเลียที่ไม่มีประสบการณ์การบริโภคเสื้อผ้าจากแบรนด์ Cotton On 100 คน ส่วนที่ 2) กลุ่มตัวอย่างในประเทศไทยจำนวนทั้งหมด 200 คน แบ่งเป็น ผู้บริโภคในประเทศไทยที่บริโภคเสื้อผ้าจากแบรนด์ Cotton On 100 คน และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยที่ไม่มีประสบการณ์การบริโภคเสื้อผ้าจากแบรนด์ Cotton On 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและหลักการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเสื้อผ้าจากแบรนด์ Cotton On ทั้งในประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบข้อมูลจากประชากรทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ข้อมูลจากคำถาม ผลการวิจัยพบว่า จากการเปรียบเทียบข้อมูลของผู้บริโภคแบรนด์ Cotton On ในประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย ในด้านข้อมูลส่วนบุคคล ด้านพฤติกรรมการซื้อและด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่ามีความแตกต่างกันเล็กน้อย และเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลของผู้ที่บริโภคแบรนด์ Cotton On และผู้ที่ไม่บริโภคแบรนด์ Cotton On ในประเทศไทยพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

คำสำคัญ: พฤติกรรมผู้บริโภค, หลักการตลาด, ข้อมูลส่วนตัว

ABSTRACT

This research aims to (1) compare the application of marketing principles in bringing international brands into Thai market and (2) study the marketing principle of international brands that to Thai consumers and customers in country of origin. The case study brand of this study is 'Cotton On' brand. This research is Descriptive Research which explores in quantitative research. The samples of this study are 400 people which divided into two groups: 1) 200 people in Australia were separated in 100 people who consumed apparel from Cotton On brand and another 100 people who had no experience with Cotton On brand. 2) 200 Thai people were divided into 2 groups; 100 people who consume apparel of Cotton On brand and 100 people who had no experience with this brand. The research tools are a questionnaire created to study the consumer behavior and marketing principles that influence the decision to buy the apparel from Cotton On brand, both in Australia and Thailand. The statistical analysis used in this study is percentage in order to compare the data from the 2 groups of population. The result found that the comparison of consumers who consume apparel of Cotton On brand in Thailand and Australia showed a little differences in personal information, consumer behavior and marketing principles. The comparison of people who had experience and had no experience with Cotton On brand in Thailand showed significant differences in the marketing principles.

Keywords: Consumer Behavior, Marketing Principles, Personal Information

1. บทนำ

ปัจจุบัน การขยายตัวทางธุรกิจแฟชั่นแบบ International Market มีเพิ่มมากขึ้น มีทั้งแบรนด์จากประเทศไทยที่ไปขายในต่างประเทศ และ แบรนด์จากต่างประเทศที่เข้ามาขายในประเทศไทย มีแบรนด์จำนวนมากที่ไม่ประสบความสำเร็จธุรกิจ เกิดการล้มเหลว ประสบกับภาวะขาดทุน ส่งผลให้ผู้ประกอบการหลายรายต้องปิดตัวลง ทั้งนี้อาจเกิดจากแบรนด์ไม่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค โลกและยังขาดกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสม โดย (อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย, 2556)เปิดเผยกับฐานเศรษฐกิจได้มีสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากต่างประเทศส่งเข้ามาจำหน่ายในตลาดในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างน่าจับตามอง ทั้งนี้การนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่เพิ่มขึ้นมากในปีที่ผ่านมา มองว่า มีปัจจัยหลักจากการจัดทำเขตการค้า ที่ไทยทำกับต่างชาติ ส่งผลให้มีเสื้อผ้าแบรนด์ดังจากต่างประเทศมาจำหน่ายในไทยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นสิ่งสำคัญที่เจ้าของแบรนด์ต้องรู้และทำความเข้าใจเพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างตรงจุด (ธนพร แต่งขาว, 2541)โดยการศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภค ช่วยให้เจ้าของแบรนด์เข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า ช่วยในการพัฒนาตลาดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์สามารถทำได้ดีขึ้นและยังช่วยในการปรับปรุงกลยุทธ์ในการใช้การตลาดของธุรกิจต่าง ๆ เพื่อความได้เปรียบคู่แข่ง (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2538)ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ ซึ่งกิจการผสมผสานเครื่องมือเหล่านี้ให้สามารถตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้แก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (Kotler, 2000)ส่วนประสมทางการตลาดแบ่งออกเป็นกลุ่มได้ 4 กลุ่ม ดังที่รู้จักกันว่าเป็น "4 Ps" อันได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการขาย (Promotion) การที่แบรนด์ต่างชาติที่เข้ามาในตลาดแฟชั่นไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรนั้น อาจเป็นเพราะปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ข้างต้น ทั้งเรื่องของพฤติกรรมผู้บริโภคในประเทศไทยและการใช้ส่วนประสมทางการตลาด

ของแบรนด์ที่ยังไม่เหมาะสมกับผู้บริโภคในประเทศไทย งานวิจัยนี้จะเป็นการศึกษาการเปรียบเทียบเกี่ยวกับหลักการตลาดในการนำแบรนด์ต่างประเทศเข้าสู่ตลาดไทย และศึกษาหลักการตลาดที่มีผลต่อการบริโภคของผู้บริโภคชาวไทยที่มีต่อแบรนด์ต่างชาติเปรียบเทียบกับผู้บริโภคในประเทศต้นกำเนิดของแบรนด์ โดยงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่แบรนด์ต่างชาติที่สนใจในการนำแบรนด์เข้ามาขายในประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลนี้ไปพัฒนาปรับปรุงแบรนด์ ทำให้แบรนด์ประสบความสำเร็จในตลาดแฟชั่นไทย โดยในการวิจัยครั้งนี้กรณีศึกษาได้แก่ แบรนด์ Cotton On จาก ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเป็นแบรนด์ที่มีชื่อเสียงในประเทศออสเตรเลีย และกำลังบุกตลาดเสื้อผ้าแฟชั่นของประเทศไทยในขณะนี้ และประสบปัญหาไม่ค่อยได้รับความนิยมในประเทศไทย จึงต้องการทำวิจัยเพื่อศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลทำให้แบรนด์ Cotton On ยังไม่ได้รับความนิยมในประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศต้นกำเนิด เพื่อให้แบรนด์ Cotton On และแบรนด์เสื้อผ้าแฟชั่นจากต่างประเทศนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาแบรนด์ ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าและทำให้แบรนด์ประสบความสำเร็จทางธุรกิจ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักการตลาดในการนำแบรนด์ต่างประเทศเข้าสู่ตลาดไทย
- 2) เพื่อศึกษาหลักการตลาดที่แบรนด์ต่างชาติใช้ในการทำตลาดกับผู้บริโภคชาวไทยและผู้บริโภคในประเทศต้นกำเนิด

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้นำแบรนด์ Cotton On มาเป็นกรณีศึกษา โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งศึกษาทั้งการวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยทำการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) โดยใช้การเก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมุ่งเน้นการศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักการตลาดในการนำแบรนด์ต่างชาติเข้าสู่ตลาดแฟชั่นไทยให้ประสบความสำเร็จ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือผู้ที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ในการซื้อแบรนด์ Cotton On ทั้งในประเทศไทยและออสเตรเลีย โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 400 คน แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างในประเทศออสเตรเลียจำนวนทั้งหมด 200 คนแบ่งเป็น

- 1) ผู้บริโภคในประเทศออสเตรเลียที่บริโภคเสื้อผ้าจากแบรนด์ Cotton On 100 คน
- 2) ประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศออสเตรเลียที่ไม่มีประสบการณ์การบริโภคเสื้อผ้าจากแบรนด์ Cotton On 100 คน

ส่วนที่ 2 กลุ่มตัวอย่างในประเทศไทยจำนวนทั้งหมด 200 คน แบ่งเป็น

- 1) ผู้บริโภคในประเทศไทยที่บริโภคเสื้อผ้าจากแบรนด์ Cotton On 100 คน
- 2) ประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยที่ไม่มีประสบการณ์การบริโภคเสื้อผ้าจากแบรนด์ Cotton On 100 คน

3.2 เครื่องมือและวิธีที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและหลักการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเสื้อผ้าจากแบรนด์ Cotton On ทั้งในประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย โดยแบบสอบถามแบ่งเป็นทั้งหมด 4 ชุด ได้แก่

- 1) แบบสอบถามผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริโภคแบรนด์ Cotton On ในประเทศไทย
- 2) แบบสอบถามผู้ที่ไม่มีความรู้ประสบการณ์ในการบริโภคแบรนด์ Cotton On ในประเทศไทย
- 3) แบบสอบถามผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริโภคแบรนด์ Cotton On ในประเทศออสเตรเลีย
- 4) แบบสอบถามผู้ที่ไม่มีความรู้ประสบการณ์ในการบริโภคแบรนด์ Cotton On ในประเทศออสเตรเลีย

โดยผู้ศึกษาได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วนคือ

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยมีทั้งให้เลือกเพียง 1 คำตอบและให้เลือกตอบได้หลายคำตอบ
- 2) ข้อมูลด้านพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นแบบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกซื้อเสื้อผ้าแบรนด์ Cotton On โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยมีทั้งให้เลือกเพียง 1 คำตอบและให้เลือกตอบได้หลายคำตอบ
- 3) ข้อมูลด้านความพึงพอใจในหลักการตลาด แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ที่มีผลต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าแบรนด์ Cotton On โดยเป็นแบบสอบถามปลายปิดให้เลือก ใช่หรือไม่ใช่ โดยข้อมูลที่วัดได้ในระดับนี้ใช้สถิติอย่างง่ายในการคำนวณค่าร้อยละ

4. ผลการวิจัย

จากการเปรียบเทียบประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริโภคแบรนด์ Cotton On ในประเทศไทย

กลุ่มที่ 2 ผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริโภคแบรนด์ Cotton On ในประเทศออสเตรเลีย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

จากผลการทดลองในเรื่องอายุ พบว่า กลุ่มที่ 1 ในช่วงอายุ 20-29 ปี (ร้อยละ 44) จะมีค่าร้อยละมากที่สุด รองลงมาคือ อายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 28), 15-19 ปี (ร้อยละ 16), 40-49 ปี (ร้อยละ 7) และค่าร้อยละ ต่ำที่สุดคือ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 5) โดยมีค่าร้อยละ 44%, 28%, 16%, 7%, 5% ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 ในช่วงอายุ 20-29 ปี (ร้อยละ 29) จะมีค่าร้อยละมากที่สุด รองลงมาคือ อายุ 15-19 ปี (ร้อยละ 27), 30-39 ปี (ร้อยละ 16), 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 15) และค่าร้อยละ ต่ำที่สุดคือ 40-49 ปี (ร้อยละ 13) โดยมีค่าร้อยละ 29, 27, 16, 15, 13 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องอาชีพ โดยนำเสนอ 5 อันดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด พบว่า กลุ่มที่ 1 อาชีพ นิสิต/นักศึกษา (ร้อยละ 24) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ นักเรียน (ร้อยละ 12), ธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 11), ธุรกิจ/ประสานงานทั่วไป (ร้อยละ 10) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ อาชีพ การบริการ/สนับสนุนลูกค้า (ร้อยละ 5) โดยมีค่าร้อยละ 24, 12, 11, 10, 5 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 อาชีพ นักเรียน (ร้อยละ 20) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ นิสิต/นักศึกษา (ร้อยละ 16), การบริการ/สนับสนุนลูกค้า (ร้อยละ 13), การขายและการตลาด (ร้อยละ 12) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ อาชีพธุรกิจ/ประสานงานทั่วไป (ร้อยละ 6) โดยมีค่าร้อยละ 20, 16, 13, 12, 6 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องรายได้เฉลี่ย พบว่า กลุ่มที่ 1 ในช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000บาท (ร้อยละ 51) จะมีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ 20,001-30,000บาท (ร้อยละ 20), 5,001-10,000บาท (ร้อยละ 13), 30,001-40,000บาท (ร้อยละ 11), 40,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 5) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ น้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 0) โดยมีค่าร้อยละ 51, 20, 13, 11, 5, 0 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 ในช่วงรายได้เฉลี่ยต่อปี Under \$20,000 (ร้อยละ 35) จะมีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ \$20,000-40,000 (ร้อยละ 24), \$40,001-60,000 (ร้อยละ 22), \$60,001-80,000 (ร้อยละ 10) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ \$80,001 and over (ร้อยละ 2) โดยมีค่าร้อยละ 35, 24, 22, 10, 2 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องกิจกรรมยามว่าง โดยนำเสนอ 5 อันดับแรกที่มีลำดับคะแนนสูงที่สุด พบว่า

กลุ่มที่ 1 กิจกรรมยามว่าง ท่องโลกอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 15.10) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ ซอปปิ้ง เดินห้างสรรพสินค้า (ร้อยละ 11.60), ปาร์ตี้สังสรรค์ (ร้อยละ 9.39), เข้าสปา เสริมสวย (ร้อยละ 7.92) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ เล่นกีฬา ฟิตเนส (ร้อยละ 7.18) โดยมีค่าร้อยละ 15.10, 11.60, 9.39, 7.92, 7.18 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 กิจกรรมยามว่าง ซอปปิ้ง เดินห้างสรรพสินค้า (ร้อยละ 9.79) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ เล่นกีฬา ฟิตเนส (ร้อยละ 9.28), ท่องโลกอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 9.11), พักผ่อนอยู่กับบ้าน (ร้อยละ 6.87) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ ท่องเที่ยวต่างประเทศ (ร้อยละ 6.70) โดยมีค่าร้อยละ 9.79, 9.28, 9.11, 6.87, 6.70 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านพฤติกรรมผู้บริโภค

จากผลการทดลองในเรื่องความถี่ในการซื้อ พบว่า กลุ่มที่ 1 ความถี่ในการซื้อในช่วง 1-2 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 47) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ มากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 36), น้อยกว่าเดือนละครั้ง (ร้อยละ 31) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ 3-4 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 16) โดยมีค่าร้อยละ 47, 36, 31, 16 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 ความถี่ในการซื้อในช่วง 1-2 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 33) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ 3-4 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 30), น้อยกว่าเดือนละครั้ง (ร้อยละ 26) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ มากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 11) โดยมีค่าร้อยละ 33, 30, 26, 11 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องจำนวนเงินโดยเฉลี่ยในการซื้อเสื้อผ้าแต่ละครั้ง พบว่า กลุ่มที่ 1 จำนวนเงินโดยเฉลี่ยในการซื้อเสื้อผ้าแบรนด์ Cotton On ในช่วง 501-1,000 บาท (ร้อยละ 38) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ ต่ำกว่า 500 บาท (ร้อยละ 29), 1,001-2,000 บาท (ร้อยละ 21) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ 2,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 12) โดยมีค่าร้อยละ 38, 29, 21, 12 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 จำนวนเงินโดยเฉลี่ยในการซื้อเสื้อผ้าแบรนด์ Cotton On ในช่วง \$30 - \$60 (ร้อยละ 46) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ ต่ำ less than \$30 (ร้อยละ 32), \$60 - \$100 (ร้อยละ 16) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ More than \$100 (ร้อยละ 6) โดยมีค่าร้อยละ 46, 32, 16, 6 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องปัจจัยในการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้า พบว่า กลุ่มที่ 1 ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแบรนด์ Cotton On ในเรื่อง ราคาสมเหตุสมผล (ร้อยละ 34) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ รูปแบบและการดีไซน์ (ร้อยละ 26), โปรโมชันน่าสนใจ (ร้อยละ 24), คุณภาพ/วัสดุที่ใช้ผลิต (ร้อยละ 12) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ สถานที่สะดวกสบาย (ร้อยละ 4) โดยมีค่าร้อยละ 34, 26, 24, 12, 4 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแบรนด์ Cotton On ในเรื่อง รูปแบบและการดีไซน์ มีค่าร้อยละมากที่สุด (ร้อยละ 36) ลำดับต่อมาคือ สถานที่สะดวกสบาย (ร้อยละ 21), ราคาสมเหตุสมผล (ร้อยละ 18), โปรโมชันน่าสนใจ (ร้อยละ 16), และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ คุณภาพ/วัสดุที่ใช้ผลิต (ร้อยละ 9) โดยมีค่าร้อยละ 36, 21, 18, 16, 9 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องประเภทสินค้า Cotton On ที่นิยมซื้อพบว่า กลุ่มที่ 1 ประเภทสินค้า Cotton On ที่นิยมซื้อ คือ เสื้อ(ร้อยละ26) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมา กางเกง(ร้อยละ17), กระโปรง(ร้อยละ13), รองเท้า(ร้อยละ8), เทรส(ร้อยละ7), เครื่องประดับ(ร้อยละ7), เสื้อคลุม(ร้อยละ6) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ ชุดสูท(ร้อยละ4) โดยมีค่าร้อยละ 26, 17, 13, 8, 7, 6, 4 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 ประเภทสินค้า Cotton On ที่นิยมซื้อ คือ เสื้อ(ร้อยละ22) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมา กางเกง(ร้อยละ18), เสื้อคลุม(ร้อยละ14), กระโปรง(ร้อยละ12), รองเท้า(ร้อยละ11), ชุดสูท(ร้อยละ10), เทรส(ร้อยละ8) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ เครื่องประดับ(ร้อยละ5) โดยมีค่าร้อยละ 22, 18, 14, 12, 11, 10, 8, 5 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่อง ในการหาแหล่งข้อมูลในการซื้อเสื้อผ้า Cotton On พบว่า กลุ่มที่ 1 ในการซื้อเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย Cotton On โดย ไม่ได้หาข้อมูล(ร้อยละ87) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ Instagram (ร้อยละ8), Social Network(ร้อยละ3), Website(ร้อยละ2) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ Look Book(ร้อยละ0), E-mail (ร้อยละ0), นิตยสาร(ร้อยละ0) โดยมีค่าร้อยละ87, 8, 3, 2, 0, 0, 0 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 ในการซื้อเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย Cotton On โดย ไม่ได้หาข้อมูล(ร้อยละ40) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ E-mail(ร้อยละ17), Instagram (ร้อยละ16), Website(ร้อยละ10), Social Network(ร้อยละ9), Look Book(ร้อยละ5) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ นิตยสาร (ร้อยละ3) โดยมีค่าร้อยละ 40, 17, 16, 10, 9, 5, 3 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่อง สถานที่ที่นิยมไปซื้อเสื้อผ้า Cotton On โดยนำเสนอ 5 อันดับแรกที่มีลำดับคะแนนสูงที่สุด พบว่า กลุ่มที่ 1 สถานที่ที่นิยมไปซื้อเสื้อผ้า Cotton On ได้แก่ Central Pinklao(ร้อยละ19) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาได้แก่ Central Westgate(ร้อยละ16), Mega Bangna(ร้อยละ15), Zpell Rangsit(ร้อยละ13) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ Central Ladprao(ร้อยละ11) โดยมีค่าร้อยละ19, 16, 15, 13, 11 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 สถานที่ที่นิยมไปซื้อเสื้อผ้า Cotton On ได้แก่ Watertown(ร้อยละ15) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาได้แก่ City of Perth(ร้อยละ12), Joondalup(ร้อยละ11), Whitford City(ร้อยละ10) และค่าร้อยละต่ำที่สุดมีคะแนนเท่ากันคือ Ocean Keys(ร้อยละ9) และ Karrinyup(ร้อยละ9) โดยมีค่าร้อยละ15, 12, 11, 10, 9, 9 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องสถานที่ที่นิยมไปซื้อสินค้าแฟชั่น โดยนำเสนอ 5 อันดับแรกที่มีลำดับคะแนนสูงที่สุด พบว่า กลุ่มที่ 1 สถานที่ที่นิยมไปซื้อสินค้าแฟชั่น ได้แก่ ในอินเทอร์เน็ต(ร้อยละ5.37) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ สวานจตุจักร(ร้อยละ4.68), เซ็นทรัล เวสเกต(ร้อยละ3.99), ยูเนี่ยนมอลล์(ร้อยละ3.72) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า(ร้อยละ3.44) โดยมีค่าร้อยละ5.37, 4.68, 3.99, 3.72, 3.44 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 สถานที่ที่นิยมไปซื้อสินค้าแฟชั่น ได้แก่ City of Perth(ร้อยละ13.05) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ Watertown(ร้อยละ10.84), Joondalup(ร้อยละ8.41), Ocean Keys(ร้อยละ7.74), และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ Fremantle(ร้อยละ6.86) โดยมีค่าร้อยละ 13.05, 10.84, 8.41, 7.74, 6.86 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องลักษณะโปรโมชันที่โดนใจมากที่สุด โดยนำเสนอ 5 อันดับแรกที่มีลำดับคะแนนสูงที่สุด พบว่ากลุ่มที่ 1 ลักษณะโปรโมชันที่โดนใจมากที่สุด ได้แก่ ลดราคา(ร้อยละ22.22) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ ได้รับส่วนลดจากผลิตภัณฑ์ร่วม(ร้อยละ10.03), นาฬิกาทอง(ร้อยละ8.67), สินค้าของแถม(ร้อยละ8.40) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ เสี่ยงโชคลุ้นรางวัล(ร้อยละ7.86) โดยมีค่าร้อยละ 22.22, 10.03, 8.67, 8.40, 7.86 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 ลักษณะโปรโมชันที่โดนใจมากที่สุด ได้แก่ ลดราคา(ร้อยละ17.25) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ สินค้าแจก

เพื่อทดลองใช้(ร้อยละ10.26), ได้รับส่วนลดจากผลิตภัณฑ์รวม(ร้อยละ10.04), สินค้าของแถม(ร้อยละ9.17) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ เสี่ยงโชคลุ้นรางวัล(ร้อยละ6.99) โดยมีค่าร้อยละ17.25, 10.26, 10.04, 9.17, 6.99 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องระดับบริ โภคแพชั่นของผู้บริ โภค พบว่า กลุ่มที่ 1 มีระดับในการบริ โภคแพชั่นอยู่ในระดับ ตามแพชั่น(ร้อยละ38) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ เชย(ร้อยละ35), เกาะกระแสดแพชั่น(ร้อยละ19), ผู้นำแพชั่น(ร้อยละ5) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ นอกกรอบแพชั่น(ร้อยละ3) โดยมีค่าร้อยละ 38, 35, 19, 5, 3 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 มีระดับในการบริ โภคแพชั่นอยู่ในระดับ ตามแพชั่น(ร้อยละ44) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ เชย(ร้อยละ35), เกาะกระแสดแพชั่น(ร้อยละ14), ผู้นำแพชั่น(ร้อยละ5) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ นอกกรอบแพชั่น(ร้อยละ2) โดยมีค่าร้อยละ44, 35, 14, 5, 2 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องระดับบริ โภคแพชั่นของผู้บริ โภคจากมุมมองคนรอบข้าง พบว่า กลุ่มที่ 1 มีระดับบริ โภคแพชั่นของผู้บริ โภคจากมุมมองคนรอบข้างอยู่ในระดับ ตามแพชั่น(ร้อยละ43) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ เชย(ร้อยละ32), เกาะกระแสดแพชั่น(ร้อยละ20), ผู้นำแพชั่น(ร้อยละ3) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ นอกกรอบแพชั่น(ร้อยละ2) โดยมีค่าร้อยละ 43, 32, 20, 3, 2 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 มีระดับบริ โภคแพชั่นของผู้บริ โภคจากมุมมองคนรอบข้างอยู่ในระดับ เชย(ร้อยละ45) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ ตามแพชั่น(ร้อยละ40), เกาะกระแสดแพชั่น(ร้อยละ10), ผู้นำแพชั่น(ร้อยละ3) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ นอกกรอบแพชั่น(ร้อยละ2) โดยมีค่าร้อยละ45, 40, 10, 3, 2 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องระดับแพชั่นของเสื้อผ้าที่นิยมซื้อ พบว่า กลุ่มที่ 1 มีระดับแพชั่นของเสื้อผ้าที่นิยมซื้ออยู่ในระดับ มีแพชั่นเล็กน้อย(ร้อยละ49) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ สินค้าพื้นฐานใส่ได้บ่อยๆ(ร้อยละ35) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือระดับ แพชั่น(ร้อยละ13) โดยมีค่าร้อยละ 49, 35, 13 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 มีระดับแพชั่นของเสื้อผ้าที่นิยมซื้ออยู่ในระดับ มีแพชั่นเล็กน้อย(ร้อยละ54) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ แพชั่น(ร้อยละ36) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือระดับ สินค้าพื้นฐานใส่ได้บ่อยๆ(ร้อยละ10) โดยมีค่าร้อยละ 54, 36, 10 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่องสไตล์การแต่งตัว โดยนำเสนอ 5 อันดับแรกที่มีลำดับคะแนนสูงที่สุด พบว่า กลุ่มที่ 1 สไตล์การแต่งตัวที่ชอบแต่งมากที่สุด ได้แก่ ลำลองสบายๆ(ร้อยละ9.05) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ Street(ร้อยละ8.75), เรียบ เบสิค(ร้อยละ7.42), สปอร์ต(ร้อยละ6.08) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ หวาน(ร้อยละ5.79) โดยมีค่าร้อยละ9.05, 8.75, 7.42, 6.08, 5.79 ตามลำดับกลุ่มที่ 2 สไตล์การแต่งตัวที่ชอบแต่งมากที่สุด ได้แก่ ลำลองสบายๆ(ร้อยละ10.80) มีค่าร้อยละมากที่สุด ลำดับต่อมาคือ เรียบ เบสิค(ร้อยละ9.23), Street(ร้อยละ8.61), สปอร์ต (ร้อยละ7.51) และค่าร้อยละต่ำที่สุดคือ ลุยๆ(ร้อยละ5.63) โดยมีค่าร้อยละ 10.80, 9.23, 8.61, 7.51, 5.63 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านความพึงพอใจในหลักการตลาด

จากผลการทดลองในเรื่อง ปัจจัยด้านสถานที่ พบว่ากลุ่มที่1 ปัจจัยด้านสถานที่ ที่ส่งผลในการซื้อได้แก่ ร้านมีความสะอาดเป็นระเบียบ(ร้อยละ62), การจัดวางสินค้าอยู่ในตำแหน่งที่พบเห็นง่าย(ร้อยละ59), การออกแบบ ตกแต่งร้านมีความสวยงาม น่าสนใจ(ร้อยละ55), การตกแต่งหน้าร้าน(ร้อยละ54) โดยมีค่าร้อยละ 62, 59, 55, 54 ตามลำดับ กลุ่มที่2 ปัจจัยด้านสถานที่ ที่ส่งผลในการซื้อได้แก่ สะดวกต่อการเดินทางสามารถมาซื้อได้ง่าย(ร้อยละ72), ร้านมีความสะอาด เป็นระเบียบ(ร้อยละ65), การจัดวางสินค้าอยู่ในตำแหน่งที่พบเห็นง่าย(ร้อยละ62), การตกแต่งหน้าร้าน(ร้อยละ60) โดยมีค่าร้อยละ72, 65, 62, 60 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่อง ปัจจัยด้านราคา พบว่า กลุ่มที่ 1 ปัจจัยด้านราคา ที่ส่งผลในการซื้อ ได้แก่ ราคามีความเหมาะสมกับคุณภาพ(ร้อยละ79), ราคาอยู่ในกำลังซื้อของตน(ร้อยละ75), ราคาถูกกว่าแบรนด์อื่นๆ(ร้อยละ67), ราคาคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย(ร้อยละ52) โดยมีค่าร้อยละ 79, 75, 67, 52 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 ปัจจัยด้านราคา ที่ส่งผลในการซื้อ ได้แก่ ราคามีความเหมาะสมกับคุณภาพ(ร้อยละ75), ราคาอยู่ในกำลังซื้อของตน(ร้อยละ73), ราคาถูกกว่าแบรนด์อื่นๆ(ร้อยละ69), ราคาคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย(ร้อยละ56) โดยมีค่าร้อยละ 75, 73, 69, 56 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่อง ปัจจัยด้านสินค้า พบว่า กลุ่มที่ 1 ปัจจัยด้านสินค้า ที่ส่งผลในการซื้อ ได้แก่ ใ้สบาย(ร้อยละ77), ป้ายฉลาก(ร้อยละ72), มีไซส์ สี เพียงพอกับความต้องการ(ร้อยละ70), สินค้ามีความหลากหลาย(ร้อยละ69), สไตล์ของสินค้า(ร้อยละ64), ขนาด และ Fitting ที่เหมาะสมกับรูปร่าง(ร้อยละ62) โดยมีค่าร้อยละ 77, 72, 70, 69, 64, 62 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 ปัจจัยด้านสินค้า ที่ส่งผลในการซื้อ ได้แก่ ใ้สบาย(ร้อยละ79), สไตล์ของสินค้า(ร้อยละ79), สินค้ามีความหลากหลาย(ร้อยละ75), ขนาด และ Fitting ที่เหมาะสมกับรูปร่าง(ร้อยละ73), มีไซส์ สี เพียงพอกับความต้องการ(ร้อยละ64), ชื่อเสียงของตราสินค้า(ร้อยละ60) โดยมีค่าร้อยละ 79, 79, 75, 73, 64, 60 ตามลำดับ

จากผลการทดลองในเรื่อง ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย พบว่า กลุ่มที่ 1 ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขายที่ส่งผลในการซื้อ ได้แก่ โปรโมชั่นลดราคาต่างๆ(ร้อยละ73), การจัดแสดงสินค้า ณ จุดขาย(ร้อยละ62), ความสามารถของพนักงานขาย(ร้อยละ62), การจัดกิจกรรมให้ลูกค้ามีส่วนร่วม(ร้อยละ59) โดยมีค่าร้อยละ 73, 62, 62, 59 ตามลำดับ กลุ่มที่ 2 ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย ที่ส่งผลในการซื้อ ได้แก่ โปรโมชั่นลดราคาต่างๆ (ร้อยละ81), การโฆษณาตามสื่อต่างๆ (ร้อยละ64) โดยมีค่าร้อยละ 81, 64 ตามลำดับ

รูปที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในหลักการตลาดของผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริโภคแบรนด์ Cotton On ในประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

แบรนด์ Cotton On ถือว่าประสบความสำเร็จในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของแบรนด์ โดยกลุ่มลูกค้าของ Cotton On ทั้งในประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันทั้งในเรื่องข้อมูลส่วนตัวและพฤติกรรมในการซื้อ แบรนด์ Cotton On สามารถสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเสื้อผ้าแฟชั่นในประเทศไทยได้ในเรื่องราคา แต่ในเรื่องอื่นๆยังคงต้องปรับปรุงและพัฒนาให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเสื้อผ้าในประเทศไทยให้ดีขึ้น ทั้งในเรื่องสถานที่ ควรมีการขยายสาขาให้อยู่ในจุดที่ผู้บริโภคเสื้อผ้าแฟชั่นในประเทศไทยกลุ่มใหญ่เข้าถึงและทำการตกแต่งร้านให้เป็นที่น่าสนใจและดึงดูดผู้บริโภคให้มากขึ้น ในเรื่องสินค้า ควรมีการจัดการสินค้าให้เหมาะสมกับประเทศไทยและให้ตรงกับสิ่งที่ผู้บริโภคในประเทศไทยต้องการ และปรับปรุงในเรื่องคุณภาพของสินค้าให้ผู้บริโภครู้สึกคุ้มค่ากับเงินที่ต้องเสียไป ในเรื่องโปรโมชั่น ควรมีการโฆษณา ทำให้แบรนด์เป็นที่รู้จักในวงกว้างเพื่อขยายกลุ่มลูกค้าให้มากขึ้น โดยสิ่งที่ Cotton On ควรจะทำเป็นอันดับต้นๆนั่นคือ การทำให้แบรนด์มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก โดยใช้การส่งเสริมการขายโดยใช้ผู้มีชื่อเสียงมาเป็นพรีเซนเตอร์ จากพฤติกรรมการซื้อของคนไทยส่วนใหญ่ เป็นคนที่ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่มั่นใจในตัวเอง ชอบเลียนแบบสไตล์การแต่งตัวจากผู้ที่มีชื่อเสียง เช่น ดารา นักร้อง ว่าแต่งตัวแบบไหน ใส่แบรนด์อะไร โดยถือว่าผู้มีชื่อเสียงเหล่านี้เป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคเสื้อผ้าแฟชั่นในไทย ซึ่งแบรนด์ Cotton On เป็นแบรนด์จากประเทศออสเตรเลียที่เข้ามาขายในประเทศไทย โดยไม่ค่อยเป็นที่รู้จักและไม่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคเสื้อผ้าแฟชั่นในประเทศไทย เมื่อเทียบกับแบรนด์จากต่างประเทศแบรนด์อื่นที่เป็นที่รู้จักและเป็นที่นิยมของผู้บริโภคเสื้อผ้าแฟชั่นในประเทศไทย เนื่องจากแบรนด์จากต่างประเทศแบรนด์อื่นนั้นมีการใช้การส่งเสริมการขายโดยใช้ผู้มีชื่อเสียง ดารานักร้องในประเทศไทยมาเป็นพรีเซนเตอร์ ทำให้ผู้บริโภคเสื้อผ้าแฟชั่นในประเทศไทย ได้ทำการรับรู้ เข้าใจในความเป็นแบรนด์และสร้างชื่อเสียงของแบรนด์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น แต่แบรนด์ Cotton On ไม่เคยใช้การส่งเสริมการขายโดยใช้ผู้มีชื่อเสียงมาเป็นพรีเซนเตอร์ทำให้ผู้บริโภคเสื้อผ้าแฟชั่นในประเทศไทยไม่เกิดการรับรู้ และเข้าใจในความเป็น Cotton On

เอกสารอ้างอิง

- ธนพร แดงขาว. (2541). พฤติกรรมการบริโภคสินค้าของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, และคณะ. (2538). *หลักการตลาด กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย. การวางแผนยุทธศาสตร์เชิงธุรกิจ (ออนไลน์). 2556. สืบค้นจาก <http://www.thaitextile.org/> Kotler, P. (2000). [index.php/blog/2017/06/7625602](http://www.thaitextile.org/index.php/blog/2017/06/7625602) (12 ตุลาคม 2556)
- Kotler, P. (2000). *Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation, and Control* (9th ed.). Lake Wood, NJ: Prentice - Hall.

นวัตกรรมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของค่าย Intel
และ AMD ของผู้บริโภควัยรุ่นตอนปลายถึงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

MARKETING INNOVATIONS AFFECTING THE BUYING DECISION OF COMPUTER EQUIPMENT
OF GROUP INTEL AND AMD, CONSUMERS LATE TEENS TO WORK IN BANGKOK

จิโรจ กาญจนกฤษร¹ และศศิประภา พันธนาเสวี²

¹ นักศึกษาสังกัด หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (jiroj.karn@bumail.net)

² รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัยสังกัด หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (sasiprapa.c@bu.ac.th)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานวัตกรรมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภควัยรุ่นตอนปลายถึงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร เป็นการสำรวจเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวกจำนวน 400 คน ที่ซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของค่าย Intel และ AMD ด้านการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ใช้การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และการตรวจสอบความเชื่อมั่น จากค่าครอนแบร์คอัลฟา โดยผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 252 คน อายุ ประมาณ 22-24 ระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด สถานภาพโสด จำนวนสมาชิกในครอบครัว 2-4 คน อาชีพพนักงานบริษัทเอกชนจำนวนรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท และงานอดิเรก การเล่นเกมส์ (E-Sport) ด้านพฤติกรรมการซื้อกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชนิดของคอมพิวเตอร์ Personal Computer(PC) อายุเฉลี่ยในการใช้งานมากกว่า 4 ปี วัตถุประสงค์ในการใช้งาน เล่นเกมส์

กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความคิดเห็นต่อนวัตกรรมการตลาด ของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของค่าย Intel และ AMD ในระดับความคิดเห็นด้วยมาก และมีการตัดสินใจซื้อต่ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของค่าย Intel และ AMD ในระดับความคิดเห็นด้วยมาก

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นวัตกรรมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของค่าย Intel และ AMD ได้แก่ นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์, นวัตกรรมองค์กร, นวัตกรรมด้านกระบวนการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ได้แก่ นวัตกรรมกระบวนการและนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ส่วนนวัตกรรมองค์กรไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: นวัตกรรมการตลาด, การตัดสินใจซื้อ, อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของค่าย Intel และ AMD

ABSTRACT

This research aimed to study Marketing innovations that affect the decision to purchase computer equipment of group Intel and AMD, consumers late teens to work in Bangkok.

This research aims to study the market innovations affecting the purchase decision of Intel and AMD group, computer equipment of the consumer end reaches the age of teens working in Bangkok as a quantitative survey using a questionnaire as a tool to collect information and selects a random sample of 400 people that count buy convenience computer equipment of Intel and AMD groups to monitor the quality of the questionnaire. Used to determine the linear content and verification of confidence from alpha through Rho nabaek benchmark statistics include the percentage frequency values, average, and standard deviation. Use of regression analysis model phahu that the statistical significance level 0.05 to test research hypotheses.

Most of the 252 are male, aged 22-24, about the degree of the single family of 2-4 people Private Employees 10,001- 20,000 baht monthly income and hobby games. (E-Sport) on the purchasing behavior of the majority of the PC Personal computer (PC), the average age of more than four years in the active game group ratings, reviews, marketing innovation. Computer brand of Intel and AMD in the opinion of many. And the purchase of computer equipment to the camp of Intel and AMD in the opinion of many.

The hypothesis testing found that marketing innovations that influence the decision to buy computer equipment of brand Intel and AMD, such as product Innovation, organization Innovation, process Innovation The factors influencing the decision to buy computer equipment from Intel and AMD include process innovation and product innovation, resulting in the decision to purchase computer equipment from Intel and AMD. The enterprise innovation did not affect the decision to buy computer equipment from Intel and AMD. Of the consumers at the 0.05 level of significance.

Keywords: Innovations, Purchase Decision, Equipment of Brand Intel and AMD

1. บทนำ

แนวโน้มนวัตกรรม โลกทุกวันนี้ธุรกิจต้องพบเจอถึงการเปลี่ยนแปลงจากความไม่แน่นอน (Uncertainty) ทั้งจาก ความไม่แน่นอนทางการตลาดและความไม่แน่นอนทางเทคโนโลยี ทำให้ธุรกิจเดิมที่มีอยู่แล้วเกิดความเสียหายในว่า จะรอดไหมของกิจการที่สร้างขึ้นมา เหล่านี้มีความหลากหลายและมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นอย่างไม่เคยเกิดจากที่ใหม่ มาก่อน สิ่งเดียวที่เป็นจริงในโลกธุรกิจคือ “ทำให้เกิดความไม่แน่นอน” แต่ในการจัดรูปแบบในการนวัตกรรมที่เป็นศาสตร์ที่ผสมหรือบวกกันระหว่างโลกการจัดการทางธุรกิจสมัยใหม่ (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2559)

นวัตกรรม ที่ยกขึ้นมากล่าวในข้างต้นนี้จะเป็นผลิตภัณฑ์ของบริษัท Integrated Electronics Corporation (Intel) และ บริษัท Advanced micro Device, Inc. (AMD) ซึ่งเป็นบริษัทที่คิดค้นอุปกรณ์สำหรับคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ เช่น หน่วยประมวลผล ในเวลา 10 – 20 ปีที่ผ่านมาจำเป็นต้องยอมรับว่าตลาดคอมพิวเตอร์ PC นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากเลยทีเดียว ภาพรวมตลาดโลกของหน่วยประมวลผล Central Processing Unit อ้างอิงโดย Mercury Research พบว่าถึงแม้ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2015 ที่ผ่านมานั้นยอดขายแบ่งในตลาดชิปหน่วยประมวลผลชุดคำสั่งในสถาปัตยกรรม

x86 ของบริษัท Intel นั้นจะมีมากกว่า AMD อยู่หลายเท่าตัว Intel มีส่วนแบ่ง 87.7% ส่วน AMD มีส่วนแบ่ง 12.1% ต่างกันอยู่ประมาณ 7.25 เท่า (Computerworld, 2016)

การทำตลาดของ 2 ค่ายนี้บ่งบอกได้จากการใช้ Innovative Marketing ในการทำการตลาดเพื่อมุ่งเน้นไปที่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การแข่งขันกันระหว่างค่าย Intel และ AMD ในระดับการแข่งขันทางเทคโนโลยีใหม่ การปรับปรุงและปรับเปลี่ยนสินค้าใหม่เพื่อให้ตอบสนองพฤติกรรมของคนยุคสมัยใหม่ ทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงได้ง่ายมีราคาถูก และมีนวัตกรรมเพื่อให้รองรับเทคโนโลยี Virtual Reality หรือ VR อันใกล้นี้โดยให้หน่วยประมวลผลของ 2 ค่ายนี้ให้ได้สัมผัสในอนาคตด้านนวัตกรรมองค์กรเชื่อมโยงผู้คนให้เข้าถึงศักยภาพของตนเองถ้าทุกคนมีศักยภาพที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และด้านนวัตกรรมกระบวนการ มุ่งเน้นการเทคโนโลยี 14 nm ให้การปรับขนาดที่ดีจาก 22 nm เพื่อมีความหนาแน่นที่ดีขึ้น (intel, 2560)

ในขณะที่สถานการณ์ของไทยปี 2558 มูลค่าคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์มีมูลค่า 76,104 ล้านบาทลดลงจากปี 2557 ที่มีมูลค่าอยู่ที่ 77,6633 ล้านบาท (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2558)

การที่เราจะเลือกกลุ่มที่เป็นเป้าหมาย สถานที่ที่จะเกิดการซื้อเกิดขึ้นมีการปรับรูปแบบและโฉมใหม่ที่มักกลุ่มตัวอย่างอยู่มากได้แก่ พันทิพย์พลาซ่า ทำให้มีผู้ใช้บริการราว 30,000 คนต่อวัน (ไทยรัฐออนไลน์, 2559)

ดังนั้นผู้ที่วิจัยจึงทำการศึกษารื่องนวัตกรรมการตลาด (Innovative Marketing) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อชิ้นส่วนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภควัยรุ่นตอนปลายถึงวัยทำงาน เพราะว่าทฤษฎีหรืองานวิจัยในอดีตนั้นกล่าวว่ามีผู้บริโภคที่รับรู้ก่อนนวัตกรรมการตลาดในภาพรวมทำให้เกิดการส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อในที่สุด รวมไปถึงตราสินค้าที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับให้นำผลไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการ ในการกำหนด นโยบายทางการตลาด ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขปัญหา เพื่อเจาะตลาดให้ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภคที่เลือกซื้อชิ้นส่วนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจระดับนวัตกรรมของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และค่าย AMD ของผู้บริโภควัยรุ่นตอนปลายถึงวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภควัยรุ่นตอนปลายถึงวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของนวัตกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภควัยรุ่นตอนปลายถึงวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรต้น คือ นวัตกรรมการตลาด (Kotler & Keller, 2012) 1.นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ 2.นวัตกรรมขององค์กร 3. นวัตกรรมด้านกระบวนการ ตัวแปรตามคือ การตัดสินใจซื้อ (Kotler P. & Keller K, 2012)

สมมติฐานที่ 1 วิจัยด้านนวัตกรรมโดยรวมส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD

สมมติฐานที่ 1.1 ด้านผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD

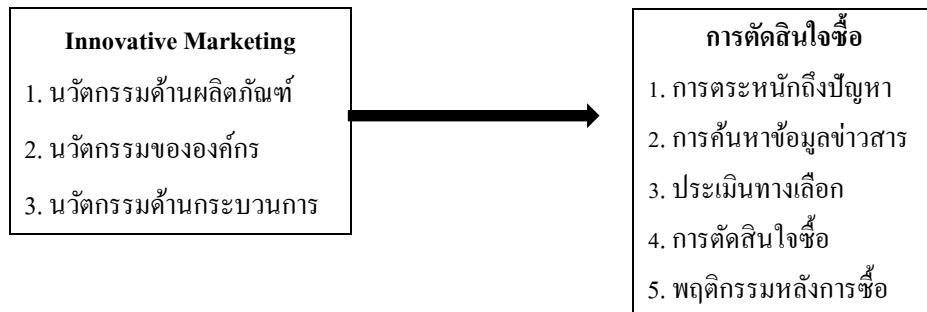
สมมติฐานที่ 1.2 ด้านองค์กรส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD

สมมติฐานที่ 1.3 ด้านกระบวนการส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD

กรอบแนวคิด

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการสำรวจกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรคือบุคคลทั่วไปที่ใช้คอมพิวเตอร์มีอายุระหว่าง 19 –33 ปี ที่มีประชากรประมาณ 1,654,324 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) และเข้าใช้บริการห้างพันทิพย์ กำหนดจากการใช้ตารางจากการคำนวณของ Yamane โดยกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ด้านการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบสะดวก ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคือ 400 คน ที่บุคคลทั่วไปที่ใช้คอมพิวเตอร์ และเข้าใช้บริการห้างพันทิพย์ แบบสอบถามที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถูกสร้างจากการสำรวจวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมดเป็นคำถามปลายปิด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้านความเที่ยงใช้การประเมินจากค่า Cronbach's Alpha โดยแบบสอบถามส่วนที่ นวัตกรรมทางการตลาดโดยรวม และ ด้านการตัดสินใจซื้อโดยรวม ได้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ นวัตกรรมทางการตลาดโดยรวม 0.920, นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ 0.831, นวัตกรรมขององค์กร 0.836, นวัตกรรมด้านกระบวนการ 0.855 และด้านการตัดสินใจซื้อโดยรวม 0.934 ตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดสูงกว่า 0.700 สรุปได้ว่าแบบสอบถามมีคุณภาพเพียงพอที่จะถูกนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกค้าอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของค่าย Intel และ จำนวน 400 คน พบว่าส่วนใหญ่พบว่าเมื่อได้

จำแนกตามหน่วยประมวลผล แบ่งเป็น Intel มีจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และ AMD มีจำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (1)เพศชาย จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 63 (2)มีอายุ 22-24 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 (3)ระดับปริญญาตรี จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 60 (4)สถานภาพ โสด จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 (5)สมาชิกในครอบครัว 2-4คน จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 (6)อาชีพพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8 (7)รายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 (8)งานอดิเรก เล่นเกมส์ (E-Sport) จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5

พฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์และเลือกซื้อคอมพิวเตอร์ (1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชนิดของคอมพิวเตอร์ Personal Computer(PC) จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.9 (2) อายุเฉลี่ยในการใช้งาน มากกว่า 4 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 (3)วัตถุประสงค์ในการใช้งาน เล่นเกมส์ จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 (4)ระยะเวลาในการ

ใช้งานคอมพิวเตอร์ 1-3 ชั่วโมง จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 (5) ความรู้สึกที่ไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์ ใดๆ จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 (6) จำแนกตามความถี่ในการไปซื้อสินค้า น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 (7) เหตุผลที่ท่านเลือกซื้อสินค้า สินค้ามีคุณภาพ จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 (8) ช่วงเวลาที่ท่านเลือกเข้ามาซื้อสินค้า 13.01-15.00 น. จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 (9) ตามกลุ่มของสินค้าที่ท่านซื้อ การ์ดจอ (Graphic Cards) จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8 (10) จำนวนเงินที่ใช้โดยเฉลี่ย 1,001 – 5,000 บาท จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 (11) ชวนบุคคลอื่นไปซื้อสินค้า เพื่อน/แฟน จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 (12) เวลาตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ 1-2 เดือน จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 (13) เวลาเดินเลือกซื้ออุปกรณ์แต่ละครั้ง 1-2 ชั่วโมง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49 (14) แหล่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของค่าย Intel และ AMD ด้วยการค้นหาข้อมูลการซื้อสินค้าจาก Social Network จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3

ระดับความคิดเห็นต่อนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมขององค์กร และนวัตกรรมด้านกระบวนการทั้งหมดโดยรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นในระดับสูง

นวัตกรรมโดยรวม มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.76 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ .494 นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.80 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ .560 รองลงมาคือ นวัตกรรมด้านกระบวนการ ค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.77 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ .571 และระดับเห็นด้วยมากที่สุดคือ นวัตกรรมขององค์กร ค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.72 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ .558

นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.80 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ .560 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุด คือคุณประโยชน์ที่ได้จากผลิตภัณฑ์ด้านความเสถียรและรวดเร็วในการใช้งานที่แตกต่างจากเดิม มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.87 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ .773 รองลงมาคือ มีการเพิ่มคุณสมบัติผลิตภัณฑ์และแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.84 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ .609

นวัตกรรมขององค์กร มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.72 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม เท่ากับ .558 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุด คือการใช้งานนวัตกรรมในการออกแบบและการผลิตทำให้องค์กรสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.76 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม เท่ากับ .738 รองลงมาคือ พนักงานมีทักษะที่สามารถคิดและปฏิบัติในเชิงนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.73 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ .679

นวัตกรรมด้านกระบวนการ ค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.77 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม เท่ากับ .571 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดคือ ความทันสมัยของเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.87 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม เท่ากับ .571 รองลงมาคือ มีการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของลูกค้ามาใช้ในกระบวนการทำงานขององค์กร มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.82 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ .701

การตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.76 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม เท่ากับ .525 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดคือ การประเมินทางเลือก มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.92 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม เท่ากับ .634 รองลงมาคือ การตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.77 และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ .672

ระดับการตัดสินใจที่มีก่อนวัตรกรรมโดยรวมระหว่าง Intel และ AMD ค่าสถิติ t-test แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ค่าความแปรปรวนนวัตรกรรมการตลาด ทั้งบริษัท Intel และ AMD ไม่แตกต่างกัน โดยได้ค่า p-value (นวัตรกรรมกระบวนการ = 0.770) (นวัตรกรรมด้านผลิตภัณฑ์ = 0.691) และ (นวัตรกรรมองค์กร = 0.684) ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นผู้บริโภคที่ซื้อผลิตภัณฑ์อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD มีระดับนวัตรกรรมด้านผลิตภัณฑ์ นวัตรกรรมองค์กร นวัตรกรรมกระบวนการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 เมื่อพิจารณาแต่ละประเภทของนวัตรกรรมแล้วว่า ความคิดเห็นด้วยที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกประเภทของนวัตรกรรม ดังนั้นผู้ทำวิจัยจึงทดสอบต่อในประเด็นผลกระทบต่อความคิดเห็นซื้อแบบรวมทั้งสองบริษัทเข้าด้วยกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาตามตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ 0.442 แสดงให้เห็นว่าชุดของตัวนวัตรกรรมการตลาดทั้ง ตัวแปร ได้แก่ นวัตรกรรมด้านผลิตภัณฑ์ นวัตรกรรมขององค์กร นวัตรกรรมด้านกระบวนการ ส่งผลต่อตัวแปรตามด้านการตัดสินใจซื้อของสินค้าค่าย Intel และ AMD ด้านนวัตรกรรมโดยรวม ร้อยละ 44.20% ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 55.80% เป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ทราบได้ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลทดสอบความมีอิทธิพลระหว่างนวัตรกรรมการตลาด กับการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์ ในรายด้าน โดยเป็นการแสดงผลการทดสอบสมมติฐานย่อย ตามตารางที่ 1 พบว่า

สมมติฐานย่อยที่ 1.1 นวัตรกรรมด้านผลิตภัณฑ์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์

H₀: นวัตรกรรมด้านผลิตภัณฑ์ เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์

H₁: นวัตรกรรมด้านผลิตภัณฑ์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่า Sig มีค่าเท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน H₁สรุปว่า นวัตรกรรมด้านผลิตภัณฑ์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์

สมมติฐานย่อยที่ 1.2 นวัตรกรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์

H₀: นวัตรกรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์

H₁: นวัตรกรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าค่าย Intel และค่าย AMD ของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่า Sig มีค่าเท่ากับ .932 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน H₀สรุปว่า นวัตรกรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์

สมมติฐานย่อยที่ 1.3 นวัตรกรรมด้านกระบวนการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์

H0: นวัตกรรมด้านกระบวนการเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ผู้บริโภคที่พันทิพย์

H1: นวัตกรรมด้านกระบวนการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ผู้บริโภคที่พันทิพย์

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่า Sig. มีค่าเท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน H1 สรุปว่า นวัตกรรมด้านกระบวนการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่พันทิพย์ (รายละเอียดดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมขององค์กร และนวัตกรรมด้านกระบวนการ มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD ของผู้บริโภคที่พันทิพย์ (วิธีการถดถอยเชิงพหุ)

สมมติฐาน	β	T	Sig.	Collinearity Statistics		ผลการทดสอบ
				Tolerance	VIF	
นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์	.254	5.451	.000*	0.571	1.753	ยอมรับ*
นวัตกรรมขององค์กร	-.005	-.086	.932	0.387	2.584	ปฏิเสธ
นวัตกรรมด้านกระบวนการ	.435	8.142	.000*	0.419	2.388	ยอมรับ*
R Square= 0.442 F=104.546 Sig. = 0.000						

สรุปได้ว่า นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์, นวัตกรรมองค์กร, นวัตกรรมด้านกระบวนการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเมื่อวิเคราะห์ค่า Beta พบว่า ปัจจัยนวัตกรรมกระบวนการมีผลต่อการตัดสินใจซื้อมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ ส่วนปัจจัยด้านนวัตกรรมองค์กร นั้นไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องอิทธิพลของนวัตกรรมการตลาด นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมขององค์กร และนวัตกรรมด้านกระบวนการ ได้นำผลมาสรุปเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎี และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง พบว่า

ผลการวิจัยพบว่า สมมติฐานที่ 1 นวัตกรรมการตลาด (Innovative Marketing) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ค่าย Intel และ AMD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า นวัตกรรมการตลาด ที่มีผลทำให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าที่ พันทิพย์ ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการปฏิบัติใหม่ และกระบวนการบริหารงานทางด้านการตลาดไม่ว่าจะเป็น นวัตกรรมทางด้านผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมกระบวนการ ที่บริษัทได้ดำเนินการในระยะเวลาที่ผ่านมา ล้วนเป็นความสามารถหลักขององค์กร ในการสร้างความสามารถทางการแข่งขัน เป็นนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิธีการทำการตลาดในแบบใหม่เพื่อที่จะแข่งกับคู่แข่งกลุ่มเดิมในตลาด และการขยายตลาดสู่กลุ่มลูกค้าใหม่ ด้วยการเห็นถึงความสำคัญกับบรรจุกภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่ายการสื่อสาร

การตลาดและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สินค้าหรือบริการให้กับผู้บริโภค จึงมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของ Intel และ AMD ผลสรุปดังกล่าวซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Kotler & Keller (2012) ที่ได้ว่านวัตกรรม

การตลาดไว้ว่า ความคิดหรือจินตนาการเกี่ยวกับกลยุทธ์ในบริษัทผู้บริหารระดับสูงควรส่งเสริมความคิดใหม่ ผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาริยา ไชยานุพันธ์ (2555) ที่พบว่าเรื่องนวัตกรรมทางการตลาดและกระบวนการตัดสินใจซื้อ ผู้ซื้อมีระดับการรับรู้ต่อนวัตกรรมทางการตลาดภาพรวมอยู่ในระดับมากและส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ

ผลการศึกษาที่สรุปว่า สมมติฐานที่ 1.1 นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์ ซึ่งผู้บริโภค เห็นด้วยทั้งนี้เนื่องจากนวัตกรรมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ด้วยการนำเสนอด้านคุณประโยชน์ที่ได้จากผลิตภัณฑ์ด้านความเสถียรและรวดเร็วในการใช้งานที่แตกต่างจากเดิม เพราะผู้บริโภคคาดหวังกับนวัตกรรมรุ่นใหม่ไว้ว่านวัตกรรมจะมาช่วยหรือส่งผลให้เกิดความเสถียรและความรวดเร็วที่เพิ่มขึ้นจากผลิตภัณฑ์ของนวัตกรรมรุ่นก่อนหรือรุ่นที่ผ่านมา เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สามารถนำมาซึ่งการตัดสินใจซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ของทาง Intel และ AMD ผลสรุปดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ กิริติชยชัย (2552) การสร้างนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ จำเป็นต้องมีการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องเพื่อเสนอคุณค่าให้แก่ลูกค้า ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญคือ การพัฒนาคุณสมบัติและลักษณะของผลิตภัณฑ์ โดยการออกแบบต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่ลูกค้าจะได้สามารถมีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรม ตั้งแต่กระบวนการออกแบบ การสร้าง การทดสอบ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงกระบวนการจัดการห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Management) ที่เกิดขึ้นกับทุกหน่วยงานที่จะทำให้เกิดผลในเชิงพาณิชย์ ซึ่งผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณี สวนเพลง (2554) ได้ศึกษาเรื่องตัวแปรด้านนวัตกรรมใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และค้นพบว่านวัตกรรมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาเพื่อการเรียนรู้ ฉะนั้นแล้วควรมีการพัฒนาทางด้านผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อตอบสนองผู้บริโภค นำมาสู่การตัดสินใจซื้อ

ผลการศึกษาที่สรุปว่า สมมติฐานที่ 1.2 การที่นวัตกรรมองค์กรไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์ เนื่องจากผู้บริโภคไม่เห็นความสำคัญของนวัตกรรมองค์กรเพราะพิจารณาจากประเด็นการค้นพบในงาน ทางในส่วนของความคิดเห็นที่มีต่อนวัตกรรมองค์กร ด้านการพัฒนาวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในทุกๆด้าน ที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยอาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริโภคไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางองค์กร เนื่องจากความลับทางการคิดค้นนวัตกรรมยังไม่สามารถเปิดเผยได้ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2559) ทำให้ผู้บริโภคไม่เชื่อว่าทางองค์กรจะพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการได้ทุกด้านหรืออีก กรณีคือผู้บริโภครับรู้แล้วว่าจะมีนวัตกรรมตัวใดออกมาแต่เป็นตัวที่กำลังมีการพัฒนาอยู่ เมื่อนำมาขายจริงผู้บริโภคก็อาจจะเลือกผลิตภัณฑ์ที่สามารถทดแทนหรือใกล้เคียงกับนวัตกรรมตัวนั้นได้ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ของทาง Intel และ AMD ผลสรุปดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2547) องค์กรต้องใช้ความรู้ด้านการบริหารจัดการมาปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรใหม่ โดยการแบ่งแผนกและหน่วยงานให้มี ความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น การให้อิสระการทำงานแก่พนักงาน การดำเนินงานโดยอาศัยการจัดประชุม กลุ่มย่อยๆ บ่อยครั้งขึ้น การให้พนักงานมีส่วนร่วม ซึ่งทำให้ได้ความคิดใหม่ๆ ด้วยความเชื่อว่าคุณคิด สร้างสรรค์ มาจากทุกส่วนขององค์กร สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า สามารถสร้างรายได้ และสร้างผลกำไรให้กับองค์กรซึ่งผลการศึกษานี้มี

ความไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วศินี เทพรำพิง (2555) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของนวัตกรรมทางการตลาดที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมเครื่องคืมในประเทศไทย มีนวัตกรรมทางการตลาดโดยรวม ด้านการคิดใหม่ ด้านการเงินธนาคารใหม่ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

ผลการศึกษาที่สรุปว่า สมมติฐานที่ 1.3 นวัตกรรมด้านกระบวนการ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่พันธุทิพย์ ทั้งนี้เนื่องจากนวัตกรรมการตลาด เพราะผู้บริโภคเห็นถึงความสำคัญของนวัตกรรมกระบวนการในการคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีใหม่หรือที่มีการปรับปรุงในกระบวนการผลิตหรือเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการผลิต และสิ่งที่ทำให้ผู้บริโภคจะเกิดการตัดสินใจซื้อเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยมากขึ้นผลิตได้มากขึ้นเร็วขึ้น ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ของทาง Intel และ AMD ผลสรุปดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี ของ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2547) นวัตกรรมด้านกระบวนการนั้นมุ่งเน้นภายในองค์กรโดยเกิดจากความต้องการมีประสิทธิภาพเป็นตัวขับเคลื่อนมักจะใช้เพื่อลดต้นทุนหรือตัดกระบวนการที่ไม่สำคัญออกไปหรือเพิ่มคุณภาพของสินค้า/บริการ ซึ่งผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัชชา เทียมพิทักษ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องนวัตกรรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอัจฉริยะด้านการออกแบบการเรียนการสอน การคัดเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอัจฉริยะให้มีข้อกำหนดพื้นฐานและคุณสมบัติพิเศษสอดคล้องกับความต้องการ รวมทั้งมีความสามารถด้านการจัดการบทเรียนทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีความโดดเด่นและแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดียวกัน ด้วยการพัฒนาใหม่ด้านกระบวนการ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการตลาด ที่ส่งผลต่อส่งผลกระทบต่อตัดสินใจซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของค่าย Intel และ AMD สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่าปัจจัยนวัตกรรมการตลาด ในด้านที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด คือ นวัตกรรมการตลาดโดยรวม องค์กรที่จะประสบความสำเร็จต้องมี นวัตกรรมกระบวนการ และ นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ เพราะนวัตกรรมที่กล่าวส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ดังนั้นองค์กรต้องส่งเสริม นวัตกรรมการตลาดเพื่อช่วยส่งเสริมให้องค์กรเดินต่อไปข้างหน้า รวมไปถึงการก้าวนำคู่แข่ง โดยการคิดค้น นวัตกรรมการตลาดในรูปแบบใหม่ๆออกมา

2. จากการศึกษาพบว่าปัจจัยนวัตกรรมกระบวนการ นักการตลาดของบริษัทหรือองค์กร ควรคิดค้น นวัตกรรมให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตที่มีการลดขนาดลงสถาปัตยกรรมใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมความคิดในองค์กรมีการให้พนักงานศึกษานวัตกรรมด้านต่างๆ รวมไปถึงมีการต่อยอดถึงกระบวนการคิดค้นนวัตกรรม โดยส่งเสริมให้พนักงานได้ไปดูงานตาม สถานที่ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการสร้างสรรค์นวัตกรรม ต่อยอดถึงกระบวนการคิดค้นนวัตกรรมต่อไป

3. นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ องค์กรควรที่จะตั้งเป้าหมายออกผลิตภัณฑ์ให้แน่ชัด เน้นการเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ไม่ใช่การนำผลิตภัณฑ์เก่าที่มีแพลตฟอร์มเดิมมาต่อยอดขยายเพิ่มความสามารถมาจำหน่ายเรื่อยๆ แต่ควรทำให้ผู้บริโภคเห็นถึงความแตกต่างกับผลิตภัณฑ์เก่าและผลิตภัณฑ์ใหม่อย่างชัดเจน โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ให้ความเสถียรเพื่อที่จะไม่ให้มีปัญหาขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. แนะนำให้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มอื่น ๆ ในสถานที่ที่แตกต่างกัน ควรมีการศึกษาของกลุ่มประชากรให้กว้างมากกว่านี้ ไม่ใช่แค่ที่พื้นที่พญาพลซ่าอาจจะเป็นที่ เซียร์รังสิต พาราเดียมไอทีประตูน้ำ เพื่อให้มีความหลากหลายมากขึ้นกลุ่มตัวอย่างกว้างขึ้น ไม่ใช่ถึงแค่อายุ 33 แต่จะมากกว่า 33ปีเป็นต้นไป
2. แนะนำให้ศึกษากับตัวแปรอื่นที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ทำการศึกษาอยู่นี้ นอกจากปัจจัยที่ได้จากการศึกษาแล้ววิจัยนี้ ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านนวัตกรรมการตลาด ในด้านอื่นๆเช่น นวัตกรรมทางการตลาดเชิงกลยุทธ์ เป็นต้นเพื่อนำปัจจัยต่างๆ มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาสินค้า เพื่อสร้าง นวัตกรรมการตลาดต่อไป
3. แนะนำให้ใช้สถิติตัวอื่นมาวิเคราะห์ในแง่มุมอื่น ๆ แนะนำให้ทำแบบสอบถามผ่านทางโซเชียลมีเดีย Facebook Line เป็นต้นเนื่องจากปัจจุบันนิยมอย่างแพร่หลายในหมู่คนซึ่งอาจจะทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุม ซึ่งการเก็บข้อมูลได้ถูกกลุ่มเป้าหมายนับว่าเป็น ผลดีกับการนำผลวิจัยไปใช้กับการดำเนินแนวทางธุรกิจได้อย่างมาก

เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2559). *ความลับทางการค้าคืออะไร*. สืบค้นจาก

https://www.ipthailand.go.th/th/?option=com_zoo&view=item&layout=item&Itemid=1866.

กรีติ ชศียงยง. (2552). *องค์กรแห่งนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทคโนโลยี Intel® 14 nm. (2560). สืบค้นจาก<http://www.thailand.intel.com/content/www/th/th/silicon-innovations/intel-14nm-technology.html>.

เล็กกว่าย่อมดีกว่า. (2560). สืบค้นจาก<http://www.thailand.intel.com/content/www/th/th/silicon-innovations/intel-14nm-technology.html>.

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2547). *การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2559). *แนวโน้มนวัตกรรมโลก*. สืบค้นจาก http://www.nia.or.th/nia/strategy/innovation-project/innovation_trend/.

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2558). *มูลค่าตลาดคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ตลาดบริการด้านคอมพิวเตอร์และตลาดอุปกรณ์เครื่องรับสัญญาณโทรทัศน์ ของประเทศไทยประจำปี 2557 และประมาณการปี 2558*. สืบค้นจาก<http://www.slideshare.net/lekasina/2557-2558-51266454>.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *ประชากรจากทะเบียน / การเกิด / การตาย*. สืบค้นจาก

http://service.nso.go.th/nso/web/statseriestables/11000_Bangkok/1.2.2.xls.

เห็นหรือยัง! เปิดโฉมใหม่หลังการพันธุ์ทิพย์. (2559). *ไทยรัฐออนไลน์*. สืบค้นจาก

<http://www.thairath.co.th/content/630420>.

14 nm Process. (2560). สืบค้นจาก <https://www.extremepc.in.th/amd-x86-zen-raven-ridge-apus/>.

How AMD is reviving itself to take on Intel. (2016). Retrieved from <http://www.computerworld.com/article/3060696/computer-hardware/how-amd-is-reviving-itself-to-take-on-intel.html>.

AMD, Nvidia ตบเท้าอัปเดตไดรเวอร์การ์ดจอรับโลก VR. (2559). สืบค้นจาก www.Overclockzone.com/news/3580-amd-nvidia-ตบเท้าอัปเดตไดรเวอร์การ์ดจอรับโลก-vr-แล้ว/.

Kotler, P., & Keller, K. (2012). Marketing management (14th ed.). *Marketing management* (14th ed.). New York: Pearson Education limited Prentice-Hall.

Yamane, T. (1967). Elementary sampling theory. USA: Prentice Hall.

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์
ของพนักงานองค์กรในกรุงเทพมหานคร

A STUDY OF FACTORS POSITIVELY AFFECTING COSMETICS ONLINE'S PURCHASE BEHAVIOR
OF ORGANIZATIONS' EMPLOYEES IN BANGKOK AREA

ภัทรานี วีระภักย์การุณ¹ และเพ็ญจิรา คັນธวงษ์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (pattarancee.weer@bumail.net)

² ภาควิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (penjira.k@bu.ac.th)

บทคัดย่อ

คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาอิทธิพลเชิงบวกของปัจจัยด้านความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของผู้ผลิตเว็บไซต์ ปัจจัยด้านนวัตกรรมส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับความสะดวกในการซื้อ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้สอย ปัจจัยด้านกิจกรรมการตลาดของผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ขององค์กร ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของผู้ใช้ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ของพนักงานองค์กรในกรุงเทพมหานคร ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ พนักงานองค์กรในกรุงเทพมหานครจำนวนประมาณ 5.06 ล้านคน แล้วคณะผู้วิจัยทำการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการคำนวณของ Cohen จากแบบสอบถาม pilot test จำนวน 40 ชุด ด้วยโปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.7 ได้ผลลัพธ์การคำนวณคือ 259 ชุด และคณะผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling) มีการเก็บกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามจำนวน 259 ชุด ในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2560 และมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้ความถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านนวัตกรรมส่วนบุคคล ($\beta = 0.535$) ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้สอย ($\beta = 0.371$) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ ($\beta = 0.245$) สามารถอธิบายอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ได้ร้อยละ 54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำสำคัญ: เครื่องสำอาง, พฤติกรรมการซื้อ, กรุงเทพมหานคร

ABSTRACT

The researchers attempted to study the positive influence of web-vendor security risks, personal innovativeness, perceived ease of purchasing, perceived usefulness, product marketing activities, corporate image, product or service image, and user image towards cosmetics online's purchase behavior of organizations' employees in Bangkok area. The population of the study was organizations' employees in Bangkok of around 5.06 million people. The convenience sampling was implemented and the 259 survey questionnaire were collected during April 2017 and analyzed using multiple regression analysis. The researchers found that personal innovativeness ($\beta = 0.535$), perceived usefulness ($\beta = 0.371$), and product or service image ($\beta = 0.245$) explain 54% of the positive influence towards cosmetics online's purchase behavior at .01 significant level.

Keywords: Cosmetics, Purchase Behavior, Bangkok

1. บทนำ

ธุรกิจเครื่องสำอางถือเป็นธุรกิจหนึ่งที่สำคัญ และสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ การบริโภคเครื่องสำอางในปัจจุบัน มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เพราะคนในยุคปัจจุบันทั้งเพศชาย หญิง และทุก ๆ ช่วงวัย ต่างให้ความสนใจและใส่ใจในด้านสุขภาพ ความงาม และผิวพรรณ รวมทั้งการดูแลตัวเองมากขึ้น มีความต้องการอยากให้ตัวเองดูดีขึ้น ทำให้ธุรกิจเครื่องสำอางเกิดขึ้นมากมาย เพื่อรองรับกับความต้องการที่มากขึ้น และมีแนวโน้มเติบโตขึ้นทุก ๆ ปี โดย 6 เดือนแรกของปีพ.ศ. 2558 มีมูลค่าส่งออกถึง 4.13 หมื่นล้านบาท ขยายตัวที่ 5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีพ.ศ. 2557 ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศหันมา ใส่ใจเรื่องการรักษาผิวหน้า ผิวพรรณ และภาพลักษณ์ที่ให้อุดมคติขึ้น ส่งผลให้เครื่องสำอางกลายเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน หากรวมทุกรายการที่อยู่ในกลุ่มเครื่องสำอางไม่ว่าจะเป็น สบู่หรือผลิตภัณฑ์รักษาผิวแล้ว ในปีพ.ศ. 2558 น่าจะมีมูลค่าส่งออกเกิน 1 แสนล้านบาท ดังนั้น เครื่องสำอาง จึงหมายถึง ทุกผลิตภัณฑ์ที่ทำให้อุคนมีภาพลักษณ์ที่ดี เช่น ลิปสติก แป้งผัดหน้า ดินสอเขียนคิ้ว ยาทาเล็บ ยาสีฟัน สบู่ แชมพูสระผม น้ำหอม น้ำยาบ้วนปาก ผลิตภัณฑ์เครื่องหอมที่ใช้ในสปา ครีมบำรุงผิว เป็นต้น โดยมูลค่าส่งออกเครื่องสำอางของไทยมีมูลค่าเกินปีละแสนล้าน ส่วนตลาดเครื่องสำอางในประเทศไทยปีพ.ศ. 2558 มีมูลค่ารวมถึง 1.7 แสนล้านบาท และมีแนวโน้มเติบโตขึ้นเรื่อยๆ (thansettakij.com, 2558)

ยิ่งไปกว่านั้น ครีมหอมทา “สเนล ไวท์” ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของตราสินค้าไทยของ บริษัท ดูเคย์ คริม จำกัด ผู้ผลิตและจำหน่าย และส่งออกผลิตภัณฑ์บำรุงผิวแบรนด์ “นามู โลฟ สเนล ไวท์” เปิดเผยว่า สินค้าของบริษัทที่ขายดีในตลาดต่างประเทศและกลุ่มลูกค้าคนจีนนั้น เกิดจากการที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเมืองไทย และได้ซื้อนำไปทดลองใช้แล้วดีใจ เพราะเหมาะกับสภาพผิว และคุณสมบัติในด้านการฟื้นฟูที่แตกต่าง และเห็นผล ที่สำคัญสินค้าของบริษัทมีส่วนประกอบจากธรรมชาติ ซึ่งสินค้าครีมหอมทา “สเนล ไวท์” ได้ก้าวขึ้นเป็นสินค้าที่มียอดขาย 3 อันดับแรกในตลาดเครื่องสำอางในประเทศจีน (ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางนำเข้า 10 อันดับแรกของจีนในปี 2558 ตามลำดับได้แก่ (1.) L’Oreal Paris (ฝรั่งเศส) (2.) Innisfree (เกาหลีใต้) (3.) SNAIL WHITE (ไทย) (4.) Olay (สหรัฐอเมริกา) (5.) CLARINS (ฝรั่งเศส) (6.) Shiseido (ญี่ปุ่น) (7.) Kanebo (ญี่ปุ่น) (8.) L’OCCITANE (ฝรั่งเศส) (9.) Clinique (สหรัฐอเมริกา) และ (10.) Biotherm (ฝรั่งเศส) ซึ่งมีมูลค่าค้าปลีกเครื่องสำอางปี พ.ศ. 2558 มากถึง 2.04 แสนล้านบาท (thansettakij.com, 2558) หรือคิดเป็นประมาณ 10.2 แสนล้านบาทไทย นอกจากนี้ บริษัท แพชั่นควีน จำกัด ผู้นำเข้าและทำตลาดเครื่องสำอางได้ตราสินค้า เอสเซนส์ คีสมิ ออโตเมติก บิวตี้ เป็นต้น เปิดเผยว่า แม้ว่าเศรษฐกิจไม่ดีแต่ผู้คนก็ยังอยากดูดี ทำให้ตลาดเครื่องสำอางในประเทศไทยมีมูลค่ารวมกว่า 200,000 ล้านบาท ถือว่ามีการเติบโตต่อเนื่องปีละ 10% เนื่องจากกำลังซื้อไม่ลดลง ในตลาดประเทศไทยผู้บริโภคจะใช้จ่ายเงินซื้อเครื่องสำอางครั้งละไม่ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อคน (thairath.co.th, 2559)

สำหรับการซื้อขายในตลาดอีคอมเมิร์ซของไทย ก็มีแนวโน้มที่เติบโตมากขึ้นเช่นกัน โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) หรือ ETDA (เอ็ตด้า) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมพบว่าในปีพ.ศ.2558 มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ อีคอมเมิร์ซ (E-Commerce) ในไทย มีมูลค่ารวมกว่า 2.24 ล้านล้านบาท ทั้งนี้การเติบโตของตลาดอีคอมเมิร์ซในประเทศไทย มีผลมาจาก 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาไปอย่างมาก มีรูปแบบการสื่อสาร เทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้นไม่ขาดสาย ปัจจัยด้านนโยบายของภาครัฐที่พยายามขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy) ที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ ขยายตลาดอีคอมเมิร์ซสู่อาเซียนและตลาดโลก ผนวกกับปัจจัยด้านรูปแบบการทำธุรกรรมทางการเงิน

ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้มีความก้าวหน้า และเป็นไปมาตรฐานสากล (ETDA, 2016)

นอกจากนี้ในปีพ.ศ.2558 มีการคาดการณ์ว่า สินค้าที่จะมีอัตราการเติบโตของมูลค่าในตลาดคือคอมพิวเตอร์สูงที่สุด เป็นอันดับ 1 ในกลุ่มอุตสาหกรรมการค้าปลีกและค้าส่ง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหาร กลุ่มอาหารแปรรูปและเครื่องดื่ม ซึ่งจะมีอัตราการเติบโตร้อยละ 143.36 ส่วนอันดับที่ 2 คือ ห้างสรรพสินค้าออนไลน์ จะมีอัตราการเติบโตร้อยละ 66.55 และสุดท้าย ได้แก่ กลุ่มเครื่องสำอาง อาหารเสริม อุปกรณ์เสริมความงาม และน้ำหอม จะมีอัตราการเติบโตสูง เป็นอันดับที่ 3 โดยคิดเป็นร้อยละ 29.53 (ETDA, 2015)

จะเห็นได้ว่าธุรกิจการจำหน่ายเครื่องสำอางผ่านช่องทางออนไลน์มีแนวโน้มที่จะมีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้ เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ของพนักงานองค์กร ในกรุงเทพมหานคร ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาช่องทางทางการจำหน่ายออนไลน์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และเพิ่มยอดขายให้กับธุรกิจ และเพื่อขยายความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของวรรณกรรมปริทัศน์ Gutiérrez, Izquierdo, & Cabezudo ได้นำเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของผู้ผลิตเว็บไซต์ (Web-Vendor Security Risks) ว่าการรับรู้ความเสี่ยงในการซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้ขายผ่านเว็บไซต์ว่า อาจจะมีความเสี่ยงด้านข้อมูลบัตรเครดิต เจ้าของเว็บไซต์หลอกลวง ซื้อออนไลน์อาจจะจ่ายผอนไม่ได้ เสี่ยงที่จะเสียข้อมูลส่วนตัว เสี่ยงด้านรับประกันหลังการขาย เป็นต้น (Gutiérrez, Izquierdo, & Cabezudo, 2010) ส่วนทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้นวัตกรรมส่วนบุคคล (personal innovativeness) มีรากฐานมาจากทฤษฎี การเผยแพร่ นวัตกรรม (Diffusion of Innovation Theory หรือ DOI) ที่ได้เสนอแนวความคิด กระบวนการยอมรับ นวัตกรรม จะประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรับรู้ สนใจ ประเมินผล ทดลองปฏิบัติ และการยอมรับนำไปใช้ ซึ่งหากองค์กรสามารถทำได้ครบทุกกระบวนการ ก็จะสามารถสร้างการยอมรับนวัตกรรมให้กับลูกค้าได้ (Rogers, 1979) ดังนั้น การรับรู้ นวัตกรรมส่วนบุคคล จึงหมายถึง ความเสี่ยงที่บุคคลพร้อมที่จะรับเพื่อจะได้ทดลองสิ่งใหม่ ๆ และสามารถจัดการเกี่ยวกับความรู้สึกไม่แน่นอนต่างๆ ของตนเองได้ (Thakur, Angriawan, & Summey, 2016) ด้านทฤษฎีการรับรู้ประโยชน์ใช้สอยในการซื้อ (Perceived Usefulness) และทฤษฎีความสะดวกในการซื้อ หรือ ทฤษฎีการรับรู้ความง่ายในการซื้อ (Perceived Ease of Purchasing) จะเกี่ยวข้องกับทฤษฎี Technology Acceptance Model (TAM) ที่ว่า การรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ใช้สอยในการซื้อ และการรับรู้ความง่ายในการซื้อจะนำมาซึ่งความตั้งใจซื้อ ซึ่งจะก่อให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อในที่สุด (Chen, Gillenson, & Sherrell, 2002; Davis, 1989) ดังนั้นในที่นี้ ทฤษฎีการรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ใช้สอยในการซื้อ หมายถึง ผู้บริโภครับรู้ถึงประโยชน์ของการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ว่ามีข้อดีมากกว่าข้อเสีย ประหยัดเวลา สะดวก ส่วนความหมายของทฤษฎีการรับรู้ความง่ายในการซื้อ หมายถึง ไม่ต้องใช้ความพยายามมาก ง่าย ซื้อได้ทุกที่ ทุกเวลา ไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะสูงในการซื้อสินค้าออนไลน์ (Ashraf, Thongpapanl, & Spyropoulou, 2016; ปัทมพร คัมภีระ, 2015)

ในส่วนของทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมการตลาดของผลิตภัณฑ์ (Product Marketing Activities) ศักดิ์พัฒน์ วงศ์ไกรศรี ได้พูดถึงทฤษฎีกิจกรรมการตลาดผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทททัศน์ วิทยุ สื่อกลางแจ้ง ฯลฯ และยังมีสื่อซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางกับผู้บริโภค ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมการตลาดผ่านยุคดิจิทัล เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์จาก Facebook หรือ Line Application เพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อสร้างกระแสการบอกต่อ

(Word of Mouth : WOM) หรือที่เรียกว่า "Buzz Marketing" (ศักดิ์พัฒน์ วงศ์ไกรศรี, 2013) ส่วนทฤษฎีการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร (Corporate Image) คือ ความรู้หรือการรับรู้ของสังคมและสาธารณะเกี่ยวกับองค์กรใดองค์กรหนึ่ง (Turban & Cable, 2003) โดยงานวิจัยนี้จะคำนึงถึงภาพลักษณ์ขององค์กรในด้าน ขนาดขององค์กร ตราสินค้าที่แข็งแกร่ง มีชื่อเสียงดี มีนวัตกรรม (Wei, Chang, Lin, & Liang, 2016) อีกทั้งปัจจัยภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ (Product or Service Image) หมายถึง ผู้บริโภคหรือมีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่จะบอกถึงคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการ และภาพลักษณ์ของสินค้าได้ (Djarmiko & Pradana, 2016) นอกจากนั้นทฤษฎีภาพลักษณ์ของผู้ใช้ (User Image) ได้เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ของผู้บริโภค (Self-Concept / Self-Image Theory) ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่แท้จริง (Actual Self) คือ ตัวตนที่เราเป็นอยู่ และลักษณะที่อยากเป็น (Ideal Self) คือ การที่เราไม่ได้เป็นแบบนั้น แต่อยากจะเป็นในแบบนั้น (Djarmiko & Pradana, 2016) และทฤษฎีพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ (Online Purchasing Behavior) มีรากฐานมาจาก TAM ในส่วนของ การซื้อสินค้าออนไลน์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริโภคในการซื้อสินค้าโดยไม่ต้องใช้ความพยายามมาก และมีการประเมินผลส่วนบุคคลแล้วว่า ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังในการทำรายการซื้อสินค้าออนไลน์ (Fortes & Rita, 2016; Pavlou & Fygenon, 2006; พิศภณ บวรพูนิกณ, 2016) ซึ่งงานวิจัยในอดีตพบว่า ปัจจัยการอ้างอิงจากราหรือคนดังผ่านอินสตาแกรม ปัจจัยการตรวจสอบของลูกค้า และ ปัจจัยการประหยัดต้นทุนและเวลา ที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าผ่านทางแอปพลิเคชันอินสตาแกรมของผู้บริโภคที่เป็นผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร (ยุธิศา สิริไอยรา และ เพ็ญจิรา คันธวงศ์, 2557) ดังนั้นสมมติฐานงานวิจัยนี้ คือ ปัจจัยด้านความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของผู้ผลิตเว็บไซต์ ปัจจัยด้านนวัตกรรมส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับความสะดวกในการซื้อ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้สอย ปัจจัยด้านกิจกรรมการตลาดของผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ขององค์กร ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของผู้ใช้ ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ของพนักงานองค์กรในกรุงเทพมหานคร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของเหตุผลเชิงบวก (Positive reasons) ของปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ของพนักงานองค์กรในกรุงเทพมหานคร

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative approach) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey method) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยประชากร คือ พนักงานองค์กรในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่า จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่นอกภาคเกษตรกรรมมีจำนวนประมาณ 26.08 ล้านคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) นักวิจัยได้มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสำรวจ ในเดือนเมษายน 2560 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ โดยใช้หลักการคำนวณของ (Cohen, 1962) จากแบบสอบถาม pilot test จำนวน 40 ชุด ด้วยโปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.7 เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่สร้างจากสูตรของ Cohen และผ่านการรับรองและตรวจสอบจากนักวิจัยหลายท่าน (Erdfelder, Faul, & Buchner, 1996; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555) ในการคำนวณได้กำหนดค่าเพาเวอร์ (1-β) เท่ากับ 0.92 ค่าอัลฟา (α) เท่ากับ 0.08 จำนวนตัวแปรทำนายเท่ากับ 8 ค่าขนาดของอิทธิพล (Effect Size) เท่ากับ 0.0728002 (ซึ่งคำนวณได้จากค่า Partial R² เท่ากับ 0.06786) ผลที่ได้คือขนาด

ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ต้องเก็บสำหรับงานวิจัยครั้งนี้อย่างน้อยคือ จำนวน 259 ตัวอย่าง (Cohen , 1962; 1977) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนี้ คือ พนักงานในองค์กรต่าง ๆ ที่ซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling) มีการเก็บกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามจำนวน 259 ชุด ในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2560 และผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์การตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น และความสอดคล้องกันในแต่ละตัวแปร ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับของสเปียร์แมน (Spearman's rank correlation coefficient) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.679 – 0.896 โดยค่าที่ได้ใกล้เคียง 1 และไม่ต่ำกว่า 0.65 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์ (Nunnally, 1978) จากนั้นได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์สถิติถดถอยแบบพหุคูณ

4. ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 98.9) อายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 57.9) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 70.3) และมีอาชีพเป็นพนักงานองค์กร (ร้อยละ 91.5) โดยมีรายได้ต่อเดือนรวม 50,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 37.8) ในการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ส่วนใหญ่จะซื้อผ่านช่องทางตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Marketplace) เช่น www.tarad.com www.zalora.com www.lazada.co.th www.konvy.com www.central.co.th www.sephora.co.th www.wemall.com หรือ www.topvalue.com เป็นต้น (ร้อยละ 70.3) ประเภทเครื่องสำอางที่ซื้อผ่านออนไลน์ ได้แก่ เครื่องสำอางตกแต่งความงาม (Make Up) เช่น ครีมรองพื้น แป้งพัฟ ลิปสติก อายแชโดว์ บรัชออน (ร้อยละ 86.1) และมีจำนวนเงินในการซื้อเฉลี่ยต่อครั้ง อยู่ที่ 501 – 1,000 บาท (ร้อยละ 32.8) ผลการศึกษาและวิเคราะห์ตามสมมติฐาน พบว่ายอมรับสมมติฐาน แต่มีเพียงปัจจัยด้านนวัตกรรมส่วนบุคคล ($\beta = 0.535$) (Sig = 0.000) ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้สอย ($\beta = 0.371$) (Sig = 0.000) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ ($\beta = 0.245$) (Sig = 0.001) สามารถอธิบายอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ได้ร้อยละ 54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และอีกร้อยละ 46 เกิดจากอิทธิพลตัวแปรตัวอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษา มีความคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์อยู่ที่ ± 0.350

อย่างไรก็ตามแม้ว่าผลลัพธ์ทางสถิติแสดงว่า ปัจจัยภาพลักษณ์ขององค์กร (Sig = 0.000) ที่ระดับนัยสำคัญที่ .01 แต่ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เท่ากับ -0.321 ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรกด (Suppressor Variables) หมายถึงตัวแปรทดสอบที่เข้ามาลดหรือระงับความสัมพันธ์ที่มีอยู่เดิมระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามให้น้อยลงหรือหมดลงไป ดังนั้น ปัจจัยภาพลักษณ์ขององค์กร และตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมซื้อไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน (Pedhazur, 1997; เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2553)

ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ด้านความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของผู้ผลิตเว็บไซต์ กิจกรรมการตลาดของผลิตภัณฑ์ การรับรู้เกี่ยวกับความสะดวกในการซื้อ และภาพลักษณ์ของผู้ใช้ ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ดังตารางที่ 1 และค่า Variance inflation factor (VIF) ไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง หรือไม่เกิด Multicollinearity (O'Brien, 2007) ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยได้ดังนี้ Y (พฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์) = -0.361 + 0.535 (ด้านนวัตกรรมส่วนบุคคล) + 0.535 (ด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้สอย) + 0.535 (ด้านภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่า Modified Model

ตัวแปร	Standardized Coefficients		t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error			Tolerance	VIF
ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของผู้ผลิตเว็บไซต์	0.062	0.052	1.381	0.168	0.915	1.093
นวัตกรรมส่วนบุคคล	0.535**	0.058	10.288	0.000**	0.677	1.476
การรับรู้เกี่ยวกับความสะดวกในการซื้อ	0.057	0.072	1.035	0.302	0.605	1.653
การรับรู้ประโยชน์ใช้สอย	0.371**	0.089	6.112	0.000**	0.498	2.007
กิจกรรมการตลาดของผลิตภัณฑ์	-0.11	0.067	-2.146	0.033	0.701	1.426
ภาพลักษณ์ขององค์กร	-0.321	0.062	-5.529	0.000**	0.543	1.843
ภาพลักษณ์ของสินค้า หรือบริการ	0.245**	0.109	3.323	0.001**	0.337	2.971
ภาพลักษณ์ของผู้ใช้	-0.112	0.091	-1.721	0.086	0.433	2.311
R = 0.736 R ² = 0.542 SEE = 0.59843 F = 21.467 Sig. = 0.000						

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากสมมติฐานงานวิจัยนี้ คือ ปัจจัยด้านความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของผู้ผลิตเว็บไซต์ ปัจจัยด้านนวัตกรรมส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับความสะดวกในการซื้อ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้สอย ปัจจัยด้านกิจกรรมการตลาดของผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ขององค์กร ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของผู้ใช้ ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ของพนักงานองค์กรในกรุงเทพมหานครนั้น เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญแล้วพบว่า มีเพียงปัจจัยด้านนวัตกรรมส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้สอย ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ ที่สามารถอธิบายอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ได้ร้อยละ 54 ซึ่งตรงกับงานวิจัยในอดีตที่ว่า การรับรู้นวัตกรรมส่วนบุคคล หมายถึง ความเสี่ยงที่บุคคลพร้อมที่จะรับเพื่อจะได้ทดลองสิ่งใหม่ๆ และสามารถจัดการเกี่ยวกับความรู้สึกไม่แน่นอนต่าง ๆ ของตนเองได้ (Thakur, Angriawan, & Summey, 2016) ทฤษฎีการรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ใช้สอยในการซื้อ หมายถึง ผู้บริโภครับรู้ถึงประโยชน์ของการซื้อเครื่องสำอางออนไลน์ว่ามีข้อดีมากกว่าข้อเสีย ประหยัดเวลาสะดวก (Ashraf, Thongpapanl, & Spyropoulou, 2016; Chen, Gillenson, & Sherrell, 2002; Davis, 1989; ปัทมพร คัมภีระ, 2015) และยังคงตรงกับปัจจัยภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการหมายถึง ผู้บริโภครับรู้หรือมีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่จะบอกถึงคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการ และภาพลักษณ์ของสินค้าได้ (Djatmiko & Pradana, 2016) ผลงานวิจัยยืนยันทฤษฎีพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ มีรากฐานมาจาก TAM หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริโภคในการซื้อสินค้าโดยไม่ต้องใช้ความพยายามมาก และมีการประเมินผลส่วนบุคคลแล้วว่า ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังในการทำรายการซื้อสินค้าออนไลน์ (Fortes & Rita, 2016; Pavlou & Fygenson, 2006; พิศภณ บวรพุฒิกณ, 2016) และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัย

ในอดีตที่พบว่า ปัจจัยการประหยัดต้นทุนและเวลา มีผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าผ่านทางแอปพลิเคชัน อินสตาแกรมของผู้บริโภคที่เป็นผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร (ยุธิดา สิริไอยรา และ เพ็ญจิรา คันธวงศ์, 2557)

ดังนั้นนักการตลาด และหรือเจ้าของกิจการ ควรมุ่งเน้นในการพัฒนา เว็บไซต์ หรือช่องทางออนไลน์ในการจำหน่ายเครื่องสำอางในด้านนวัตกรรมส่วนบุคคล ได้แก่ สร้างสรรค์เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันที่เป็นร้านค้าออนไลน์ ให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และผู้บริโภคได้ยื่นซื้อเว็บไซต์ ให้มีการพูดคุยเกี่ยวกับซื้อเว็บไซต์ หรือ ให้ผู้บริโภคมีการทดลองใช้ผู้สวมใส่เสมอ และเน้นกลยุทธ์ด้านการรับรู้ประโยชน์ใช้สอย โดยให้ส่วนลดสำหรับการซื้อออนไลน์ ซึ่งให้เห็นข้อดีของการซื้อออนไลน์มากกว่าการไปซื้อที่ร้าน เน้นการประหยัดเวลา และ สะดวกในการไม่ต้องเดินทาง เป็นต้น ส่วนกลยุทธ์ภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการนั้น ผู้ประกอบการหรือนักการตลาดควรเน้นขายสินค้าราคาแพง ที่มีคุณภาพดี มีความหลากหลาย และยังเป็นเครื่องสำอางจากประเทศเกาหลีจะได้รับความนิยมซื้อเป็นพิเศษ สำหรับประโยชน์เชิงวิชาการงานวิจัยนี้ได้ขยายทฤษฎีพฤติกรรมการซื้อที่มีรากฐานมาจาก TAM ครอบคลุมไปถึงด้านนวัตกรรมส่วนบุคคลและปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ งานวิจัยในอนาคตผู้วิจัยสามารถศึกษาพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมสีเขียว (Green Purchase Behavior) โดยเฉพาะผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเนื่องจากเริ่มมีความสนใจศึกษาว่าผู้บริโภคในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการซื้อโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้นหรือไม่เพียงใด

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.เพ็ญจิรา คันธวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้และประสบการณ์ ช่วยปรับปรุงแก้ไขงานวิจัย เพื่อส่งในการประชุมวิชาการนี้

เอกสารอ้างอิง

- Ashraf, Abdul R., Thongpapanl, Narongsak, & Spyropoulou, Stavroula. (2016). The connection and disconnection between e-commerce businesses and their customers: Exploring the role of engagement, perceived usefulness, and perceived ease-of-use. *Electronic Commerce Research and Applications*, 20, 69-86. doi: <https://doi.org/10.1016/j.elerap.2016.10.001>
- Chen, L., Gillenson, M.L., & Sherrell, D.L. (2002). Enticing online consumers: an extended technology acceptance perspective. *Inf. Manage.*, 39(705-719).
- Cohen, J. (1962). The statistical power of abnormal-social psychological research: A review. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 65(3), 145-153.
- Davis, F.D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Q*, 13(319-340).
- Djajmiko, Tjahjono, & Pradana, Rezza. (2016). Brand Image and Product Price; Its Impact for Samsung Smartphone Purchasing Decision. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 219, 221-227. doi: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.05.009>
- Erdfelder, E., Faul, F., & Buchner, A. . (1996). G*POWER: A general power analysis program. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers*, 28(1), 1-11.

- ETDA. (2015). *Value of E-Commerce Survey in Thailand 2015*. Retrieved 1 มิถุนายน, 2560, from <https://www.eta.or.th/publishing-detail/e-commerce-survey-2015.html>
- ETDA. (2016). เอกสารการแสดงผลการสำรวจมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. Retrieved 1 มิถุนายน, 2560, from <https://www.eta.or.th/documents-for-download.html>
- Fortes, Nuno, & Rita, Paulo. (2016). Privacy concerns and online purchasing behaviour: Towards an integrated model. *European Research on Management and Business Economics*, 22(3), 167-176. doi: <https://doi.org/10.1016/j.iemeen.2016.04.002>
- Gutiérrez, Sonia San Martín, Izquierdo, Carmen Camarero, & Cabezudo, Rebeca San José. (2010). Product and channel-related risk and involvement in online contexts. *Electronic Commerce Research and Applications*, 9(3), 263-273. doi: <https://doi.org/10.1016/j.elerap.2009.09.005>
- Nunnally, C. (1978). *Psychometric theory*. New York:: McGraw-Hill
- O'Brien, R. M. (2007). A caution regarding rules of thumb for variance inflation factors. *Quality & Quantity*, 41(5), 673-690.
- Pavlou, P., & Fygenson, M. . (2006). Understanding and predicting electronic commerce adoption: An extension of the theory of planned behavior. *MIS Quarterly*, 30(1), 115-143.
- Pedhazur, E.J. (1997). *Multiple regression in behavioral research: Explanation and prediction*. Stamford, CT: Thomson Learning.
- Rogers, Everett M. (1979). CHAPTER 8 - NETWORK ANALYSIS OF THE DIFFUSION OF INNOVATIONS I A2 - Holland, Paul W. In S. Leinhardt (Ed.), *Perspectives on Social Network Research* (pp. 137-164): Academic Press.
- thairath.co.th. (2559). ตลาดเครื่องสำอางยังเฟื่อง เคาณ์เตอร์แบรนด์เจอบีเข็ด Retrieved 1 มิถุนายน, 2560, from <https://www.thairath.co.th/content/823117>
- Thakur, Ramendra, Angriawan, Arifin, & Summey, John H. (2016). Technological opinion leadership: The role of personal innovativeness, gadget love, and technological innovativeness. *Journal of Business Research*, 69(8), 2764-2773. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2015.11.012>
- thansettakij.com. (2558). เครื่องสำอางไทยขึ้นที่ออฟฟิศจีน. Retrieved 1 June, 2017, from <http://www.thansettakij.com/content/84795>
- Turban, Daniel B., & Cable, Daniel M. (2003). Firm reputation and applicant pool characteristics. *Journal of Organizational Behavior*, 24(6), 733-751. doi: 10.1002/job.215
- Wei, Yu-Chen, Chang, Chao-Ching, Lin, Liang-Yang, & Liang, Shih-Chen. (2016). A fit perspective approach in linking corporate image and intention-to-apply. *Journal of Business Research*, 69(6), 2220-2225. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2015.12.033>
- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2553). ตัวแปร (Variables). from <http://www.drmanage.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538633731>.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555). การกำหนดขนาดตัวอย่างและสถิติวิเคราะห์ใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ. กรุงเทพฯ: สภาวิจัยแห่งชาติ.

ยุธิตา สิริไอยรา และ เพ็ญจิรา คันธวงศ์. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าผ่านทางแอปพลิเคชันอินสตาแกรม ของผู้บริโภคที่เป็นผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร. Paper presented at the การประชุมวิชาการระดับชาติ “งานศิลปวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร โกสินทร์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นไทย”, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ศักดิ์พัฒน์ วงศ์ไกรศรี. (2013). *The Marketing Mix Model 4'Cs and 4'Fs, the Advertising on Social Network, and the Marketing Activities Affecting the Customer's Intention to Use the Artificial Turf Football Field in Bangkok*

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). สรุปผลการสำรวจ ภาวะการทำงานของประชากร (เดือนมกราคม พ.ศ. 2557) from <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/lfs57/reportJan.pdf>

การเปิดรับและพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai)

ของผู้บริโภคที่ใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai)

EXPOSURE AND CONSUMER BEHAVIOR ON USING WONGNAI APPLICATION

ปัทมา โอภาสโสมณ¹ และตระหนักจิต ยุตยรรยง²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (bell_watson@hotmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับการสื่อสารการตลาดของแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ของผู้บริโภคที่ใช้แอปพลิเคชันวงใน และศึกษาพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ของผู้บริโภคที่ใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai)

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Reserch) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online questionnaire) กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) อายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 200 คน และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าทางสถิติประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิง อายุ 20-25 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-25,000 บาท นิยมดาวน์โหลดแอปพลิเคชันเครือข่ายสังคมออนไลน์

2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับการสื่อสารการตลาดของบริษัท วงใน มีเดีย จำกัด ผ่านช่องทาง www.facebook.com/wongnai มากที่สุด รองลงมาคือช่องทาง www.wongnai.com และไม่เคยเปิดรับผ่านช่องทาง www.twitter.com/wongnai มากที่สุด ในด้านการเปิดรับเนื้อหาข่าวสารหากพิจารณาตามเนื้อหาข่าวสารแต่ละประเภทสามารถจำแนกได้ดังนี้

ด้านเนื้อหาข่าวสารประเภทร้านอาหาร พบว่า เปิดรับเนื้อหาข่าวสารร้านอาหารใหม่ และน่าสนใจมากที่สุด

ด้านเนื้อหาข่าวสารประเภทข่าวและบทความประชาสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับเนื้อหาข่าวสารประเภทข่าวสารอัปเดตโดยวงใน (Wongnai) มากที่สุด

ด้านเนื้อหาข่าวสารประเภทประเภทผู้สนับสนุน (Sponsorship) กลุ่มตัวอย่างเปิดรับเนื้อหาข่าวสารร้านอาหารที่สนับสนุนโดยธนาคารไทยพาณิชย์มากที่สุด

ด้านเนื้อหาข่าวสารประเภทการส่งเสริมการขาย กลุ่มตัวอย่างเปิดรับเนื้อหาข่าวสารส่วนลดเดลิเวอรี่ (Delivery) มากที่สุด

ด้านเนื้อหาข่าวสารประเภทกิจกรรมการตลาด กลุ่มตัวอย่างเปิดรับเนื้อหาข่าวสาร Quiz เล่นเกม, ทายคำถามมากที่สุด

3) ด้านพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) มาเป็นระยะเวลา 2-3 ปี โดยใช้สมาร์ตโฟน (SmartPhone) เป็นอุปกรณ์ในการใช้ เมื่อคิดเป็นชั่วโมงเฉลี่ยที่

ใช้พบว่า ใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) น้อยกว่า 30 นาทีต่อวัน ใช้งานในช่วงเวลา 12.00 - 17.59 น. และจะนึกถึงแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ในสถานการณ์ที่ต้องการหาร้านอาหารใหม่ๆ ในด้านคุณสมบัติของแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้งานด้านการค้นหาร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) และการเลือกร้านอาหารโดยผู้ใช้งานจริงมากที่สุด และไม่เคยใช้งานด้านการเลือกร้านอาหารที่สนับสนุนโดย JOHNNIE WALKER มากที่สุด ในด้านความพึงพอใจ พบว่า มีความพึงพอใจเกี่ยวกับแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านมีประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหาร มาเป็นอันดับหนึ่ง

คำสำคัญ: การเปิดรับ, พฤติกรรมการใช้, แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai)

ABSTRACT

This research aimed at two objectives. First, to study the marketing exposure of Wongnai application and second, to study the consumer behavior on using Wongnai application.

This research is quantitative research. Data were collected by using an online questionnaire. Sampling group consisted of 200 users of Wongnai application (Over 20 years old) and analyzed data by using statistical data including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of this research were as follows:

1) Most of the samples were female between 20-25 years old with bachelor degree who works as a private company employee with average monthly income of 20,001-25,000 Baht. They prefer to download social networking applications.

2) Most of the samples were exposed to marketing communications of Wongnai Media Co., Ltd. through Facebook (www.facebook.com/wongnai) followed by the website (www.wongnai.com) while they never exposed to Twitter (www.twitter.com/wongnai). In terms of exposure on the content and information based on each category, it can be classified as follows;

In terms of the content and information about the restaurant category found that most of the samples exposed were about new and interesting restaurant.

In terms of the content and information about news and information categories found that most of the sample exposed were about updated news by Wongnai application.

In terms of the content and information about the sponsorship category found that most of the samples exposed were about the restaurants that are supported by Siam Commercial Bank.

In terms of the content and information about promotion categories found that most of the sample were about delivery and discounts.

In terms of the content and information about marketing activity categories found that most of the sample exposed were about quiz and game.

3. Consumer behavior in using Wongnai application, most of the samples have used Wongnai application for 2-3 years via smartphone. When calculated the average daily hours that the samples have used to run Wongnai applications found that they have used less than 30 minutes per day at 12:00 PM - 5:59 PM and they will think of this application in the situation where looking for new restaurants. In terms of the properties of Wongnai application found that most of the samples had behavior in the search for the restaurant through Wongnai application and chose to view of the restaurant by real users and most of the samples never used Wongnai application to view the restaurant that are supported by JOHNNIE WALKER. In terms of satisfaction, overall satisfaction with Wongnai applications was at a high level of the samples was satisfied that Wongnai application is useful to make the decision to choose the restaurant service. It is the number one.

Keywords: Exposure, Behavior on using, Wongnai Application

1. บทนำ

ในยุคปัจจุบันคนไทยมีวิถีชีวิตที่เร่งรีบ ผู้คนนิยมย้ายที่พักอาศัยไปใกล้สถานที่ทำงาน หรือแหล่งใจกลางเมืองมากขึ้น ที่พักอาศัยไม่มีความสะดวกสบายต่อการปรุงอาหารรับประทานเอง การรับประทานอาหารนอกบ้านจึงเป็นทางเลือกสำหรับคนไทยที่อาศัยอยู่ในเมือง ด้วยร้านอาหารที่มีจำนวนมากเป็นทางเลือกหลากหลายให้กับผู้บริโภค ก่อให้เกิดพฤติกรรม การแนะนำอาหารขึ้นในช่องทางออนไลน์ ทำให้คนไทยนิยมค้นหาร้านอาหารที่คนแนะนำต่อ ๆ กันจากช่องทางออนไลน์มากขึ้นเพราะมีความน่าเชื่อถือมากกว่าการที่ร้านอาหารมาเป็นผู้แนะนำเอง ดังนั้นร้านอาหารก็ต้องหาช่องทางที่จะทำให้เป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียงในช่องทางออนไลน์ตามความต้องการของผู้บริโภคที่มีมากขึ้นเช่นกัน ประเทศไทยมีผู้ใช้งานสมาร์ทโฟน 47 ล้านคน (wearesocial.com, 2559) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) หรือ ETDA (เอ็ตด้า) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กล่าวว่า คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตไปกับการเล่น Social Network 96.1% เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ Youtube 88.1% และลำดับสาม คือ การค้นหาข้อมูล 79.7% และเมื่อแบ่งตามความถี่ในการใช้งาน อันดับแรกที่ใช้งานบ่อยที่สุด คือ Facebook 84.2% LINE 82.0% Instagram 42.4% และ Twitter 36.4% ตามลำดับ ช่วงเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือช่วงเวลา 16.00 – 20.00 น. 52.0 % รองลงมาคือ 12.01 – 16.00 น. 44.5 % และน้อยที่สุดคือ 00.01 – 04.00 น. 5.8% โดยใช้สมาร์ทโฟนมากที่สุด 85.5% รองลงมาคือคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล 62.0% คอมพิวเตอร์พกพา 48.7% และแท็บเล็ตคอมพิวเตอร์ 30.0% ตามลำดับ (brandinside, 2559) จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมา การใช้งานโทรศัพท์มือถือและการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากขึ้น ส่งผลให้ตลาดแอปพลิเคชันบนมือถือของประเทศไทยเติบโตขึ้นเป็นอันดับที่ 20 ของโลก การแข่งขันในตลาดแอปพลิเคชัน มุ่งเน้นการตอบโจทย์การใช้งานในชีวิตประจำวันของผู้ใช้งาน โดยการใช้งานของคนไทยดังที่กล่าวในข้างต้นนั้น คนไทยมักใช้ในเรื่องของ การติดต่อสื่อสาร ความบันเทิงและการหาข้อมูลเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการหาข้อมูลนั้นขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ต้องการว่าผู้ใช้งานแต่ละบุคคลที่ความต้องการค้นหาข้อมูลในด้านอะไรตามความสนใจของผู้ใช้นั้น ๆ อีกทั้งพฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบันมักหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเป็นประจำก่อนที่จะไปซื้อหรือใช้บริการ ณ สถานที่จริง จากข้อมูลของบริษัท ไพรซ์ซ่า จำกัด พบว่า กลุ่มสินค้าที่มียอดการค้นหาสูงสุดสามอันดับได้แก่ ผลิตภัณฑ์ของใช้ส่วนตัว 45.9% อาหาร 25.7% และเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ 12.4% (techsauce.co, 2559) ในด้านของแอปพลิเคชันที่ค้นหาเกี่ยวกับอาหารนั้น จากข้อมูลของ App Store ของบริษัท

แอปเปิด ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2560 แอปพลิเคชันในหมวดหมู่อาหารและเครื่องดื่ม พบว่า แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) มียอดการดาวน์โหลดสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งที่มีผู้ใช้งานมากกว่า 2 ล้าน 5 แสนคน สอดคล้องกับเว็บไซต์ของวงใน (Wongnai) ที่ได้รับการจัดอันดับเว็บไซต์จาก Truehits ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2560 มีจำนวนผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์ (UIP) ของ www.wongnai.com และผู้ติดตามเฟซบุ๊ก (Facebook) ของวงใน (Wongnai) มีจำนวนสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งจากหมวด ซอปปิ้ง สอดคล้องกับแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ที่มียอดการดาวน์โหลดสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งจากข้อมูลที่ถูกกล่าวไว้ข้างต้น แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ผลิตโดย บริษัท วงใน มีเดีย จำกัด ซึ่งเกิดขึ้นจากคุณยอด ชินสุภักกุล CEO ของ บริษัท วงใน มีเดีย จำกัด กับกลุ่มเพื่อนอีกสามท่าน เริ่มต้นทำเว็บไซต์วงใน (Wongnai) ขึ้นมาแรกในปี พ.ศ.2553 Wongnai เป็นเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหาร มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มทำงานและวัยรุ่น (blognone.com, 2556) คุณยอด ชินสุภักกุล ได้กล่าวถึงฟังก์ชันในการใช้งานหลักๆ ของวงใน (Wongnai) ดังนี้ 1) ส่วนข้อมูลการรีวิวและแสดงความคิดเห็นต่อร้านอาหารจากผู้ใช้งานจริงและจากทีมงานวงใน (Wongnai) 2) การค้นหาบริการที่ต้องการ เช่น ร้านอาหารที่อยู่ใกล้ตัว 3) เครือข่ายสังคม (Social Network) สามารถติดตามความเคลื่อนไหวของเพื่อน และอัปเดตความเคลื่อนไหวของตนเอง และ 4) พาณิชย์ (Commerce) ได้แก่การขายคอร์สอาหารและคู่มือส่วนลดร้านอาหารหรือสปา (positioningmag.com, 2559) จากการดำเนินงานของวงใน (Wongnai) จนถึงปี พ.ศ.2555 เป็นต้นมา มีผู้ใช้งานทั้งจากเว็บไซต์และแอปพลิเคชันประมาณ 5.5 ล้านคนต่อเดือน มีฐานข้อมูลร้านอาหารมากกว่า 200,000 ร้านทั่วกรุงเทพมหานคร และอีกหลาย ๆ จังหวัดทั่วประเทศ และยังได้ร่วมมือกับแอปพลิเคชัน LINE สำหรับสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) จะได้รับการบริการจาก LINEMAN Delivery ไปส่งอาหารให้อีกด้วย นอกจากนี้ วงใน (Wongnai) ได้เปิดตัววงในบิวตี้ (Wongnai beauty) โดยมีรูปแบบคล้ายวงใน (Wongnai) แต่เป็นการแนะนำเรื่องความสวยความงาม ร้านทำผม ร้านสปาต่าง ๆ (komchadluek.com, 2559) ในส่วนของการสื่อสารการตลาดของวงใน (Wongnai) มีการใช้ช่องทางในการสื่อสาร 5 ช่องทางด้วยกัน (wongnai.com, 2560) ได้แก่ 1) ช่องทาง www.wongnai.com 2) ช่องทาง www.facebook.com/wongnai 3) ช่องทาง www.twitter.com/wongnai 4) ช่องทาง Instagram : Wongnai 5) ช่องทาง Line Official Account : Wongnai นอกจากนี้เนื้อหาที่ปรากฏในแต่ละช่องทางมีเนื้อหาหลักๆ 5 ประเภท ดังนี้ 1) เนื้อหาเกี่ยวกับร้านอาหาร 2) เนื้อหาเกี่ยวกับข่าวและบทความประชาสัมพันธ์ 3) เนื้อหาเกี่ยวกับโฆษณา 4) เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการขาย 5) เนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมการตลาด จากข้อมูลดังกล่าวมาในข้างต้นนั้น แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) เป็นแอปพลิเคชันอันดับหนึ่งสำหรับค้นหาร้านอาหาร รวมถึงบริการส่งอาหารถึงที่เข้าไปในแอปพลิเคชันที่เป็นการร่วมมือกับ LINE และการใช้สื่อสังคมออนไลน์หลากหลายช่องทาง ที่เป็นจุดต่างจากคู่แข่งจนได้เป็นแอปพลิเคชันอันดับหนึ่งในหมวดหมู่อาหารและเครื่องดื่มตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของการเปิดบริการสื่อสารการตลาด และพฤติกรรมการใช้งานของผู้ที่ดาวน์โหลดแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดบริการสื่อสารการตลาดของแอปพลิเคชัน วงใน (Wongnai) ของผู้บริโภคที่ใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai)
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ของผู้บริโภคที่ใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai)

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai)

กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 200 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) คือการกระจายแบบสอบถามไปยังสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) และตามเว็บบอร์ดพันทิป (Pantip)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยคือ ใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) ซึ่งมีคำถามทั้งปลายปิดและปลายเปิด จำนวน 72 ข้อ ใช้เวลาเก็บข้อมูล 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2560 ถึง วันที่ 21 เมษายน 2560 เป็นช่วงเวลาเทศกาลที่มีผู้รับสารมีพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยขั้นนี้วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยระบุค่าของข้อมูลเป็นจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา เนื้อหาแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการเก็บข้อมูลจริง จำนวน 30 ชุด จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากทดสอบแบบสอบถาม (Pretest) นำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha โดยได้ค่าระดับความเชื่อมั่น ดังนี้ 1) คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับการสื่อสารการตลาดของแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) จากบริษัท วงใน มีเดีย จำกัด ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.918 2) คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้งาน และความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.925

4. ผลการวิจัย

1. ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด อายุ 20-25 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-25,000 บาท นิยมดาวน์โหลดแอปพลิเคชันเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด

2. ในด้านการเปิดรับการสื่อสารการตลาดของแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ของผู้บริโภคที่ใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) กลุ่มตัวอย่างเปิดรับการสื่อสารการตลาดของแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ผ่านช่องทาง www.facebook.com/wongnai มากที่สุด รองลงมาคือ ช่องทาง www.wongnai.com และเปิดรับ น้อยที่สุดคือ ช่องทาง www.twitter.com/wongnai ช่องทางที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยเปิดรับมากที่สุดคือ ช่องทาง www.twitter.com/wongnai

3. ในด้านการเปิดรับเนื้อหาข่าวสารจาก www.wongnai.com และ www.facebook.com/wongnai จำแนกได้ดังนี้

3.1 เนื้อหาข่าวสารประเภทร้านอาหารที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ เนื้อหาข่าวสารประเภทร้านอาหารใหม่ และน่าสนใจ น้อยที่สุดคือ เนื้อหาข่าวสารประเภทร้านอาหารโดยเลือกตามเมนู และไม่เคยเปิดรับเนื้อหาข่าวสารประเภทร้านอาหารโดยเลือกตามสถานี MRT มากที่สุด

3.2 เนื้อหาข่าวสารประเภทข่าวและบทความประชาสัมพันธ์ที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ เนื้อหาข่าวสารประเภทข่าวสารอัปเดตโดยวงใน (Wongnai) และไม่เคยเปิดรับเนื้อหาข่าวสารประเภทบทความเกี่ยวกับอาหารโดยวงใน (Wongnai) มากที่สุด

3.3 เนื้อหาข่าวสารประเภทประเภทผู้สนับสนุน (Sponsorship) ที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ เนื้อหาข่าวสารร้านอาหารที่สนับสนุนโดยธนาคารไทยพาณิชย์ รองลงมาคือ เนื้อหาข่าวสารร้านอาหารที่สนับสนุนโดยเป๊ปซี่ และไม่เคยเปิดรับเนื้อหาข่าวสารร้านอาหารที่สนับสนุนโดย JOHNNIE WALKER มากที่สุด

3.4 เนื้อหาข่าวสารประเภทการส่งเสริมการขาย ที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ เนื้อหาข่าวสารส่วนลดเดลิเวอรี่ (Delivery) และไม่เคยใช้งานเนื้อหาข่าวสารส่วนลดเดลิเวอรี่ (Delivery) มากที่สุด

3.5 เนื้อหาข่าวสารประเภทกิจกรรมการตลาด ที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ เนื้อหาข่าวสาร Quiz เล่นเกม, ทายคำถาม และไม่เคยใช้งานเนื้อหาข่าวสารการจัดสัมมนา กิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด

4. ในด้านพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) มาเป็นระยะเวลา 2-3 ปี โดยใช้สมาร์ตโฟน (SmartPhone) เป็นอุปกรณ์ในการใช้ เมื่อคิดเป็นชั่วโมงเฉลี่ยที่ใช้ต่อวันพบว่า ใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) น้อยกว่า 30 นาทีต่อวัน ใช้งานในช่วงเวลา 12.00 – 17.59 น. และจะนึกถึงแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ในสถานการณ์ที่ต้องการหาร้านอาหารใหม่ๆ เมื่อจำแนกตามคุณสมบัติแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) กลุ่มตัวอย่างใช้งานด้านการค้นหาร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) และการเลือกดูร้านอาหารโดยผู้ใช้งานจริงมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้งานด้านการเขียนแนะนำร้านอาหารน้อยที่สุด และไม่เคยใช้งานด้านการเลือกดูร้านอาหารที่สนับสนุนโดย JOHNNIE WALKER มากที่สุด

5. ในด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านมีประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารมาเป็นอันดับหนึ่ง

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลการศึกษา สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

ผู้ที่เปิดรับการสื่อสารการตลาดของแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) เป็นเพศหญิงที่มีอายุ 20-25 ปีมากที่สุด รองลงมาคือ มีอายุ 26-30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-25,000 บาท โดยคนกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มคนเมือง และนิยมรับประทานอาหารนอกบ้านมากกว่าทำอาหารเอง เป็นไปตามที่ผู้ชออด ชินสุภักกุล ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายของ บริษัท วงใน มีเดีย จำกัด เป็นกลุ่มคนทำงาน และวัยรุ่น รวมถึงต้องการสร้างความสะดวกสบายให้กับคนเมืองในด้านร้านอาหาร (blognone.com, 2556 และ positioningmag.com, 2560)

ด้านการเปิดรับการสื่อสารการตลาดของแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ของผู้บริโภครที่ใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับการสื่อสารการตลาดของแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ผ่านช่องทาง www.facebook.com มากที่สุด รองลงมา คือ www.wongnai.com, Line Official Account : Wongnai, Instagram : Wongnai และ www.twitter.com/wongnai ตามลำดับ และไม่เคยเปิดรับมากที่สุดคือ www.twitter.com ตรงกับที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) หรือ ETDA (เอ็ดต้า) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (brandinside, 2559) ระบุว่า คนไทยมีการใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) มากที่สุด รองลงมาคือ ไลน์ (LINE), อินสตาแกรม (Instagram) และทวิตเตอร์ (Twitter) ตามลำดับ

เนื้อหาข่าวสารทั้งหมดที่ บริษัท วงใน มีเดีย จำกัด ได้สื่อสารผ่านช่องทางการสื่อสารทั้ง 5 ช่องทางสอดคล้องกับที่ ชื่นจิตต์ แจ่มเจนกิจ (2546) กล่าวว่า การสื่อสารการตลาด คือ การที่บริษัท ส่งข่าวสารออกไปในรูปแบบต่างๆ เช่น ภาพ เสียง แสง ฯลฯ ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้บริโภคตอบสนองไปในทิศทางที่บริษัทต้องการ และเป็นไปตามที่ ฉันทา ฉางชูโต (2553) ได้กล่าวถึงแนวทางการสื่อสารการตลาดผ่านช่องทางออนไลน์ว่า ควรมีเนื้อหาด้านผลิตภัณฑ์ ราคา การส่งเสริมการตลาด การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การจัดกิจกรรมพิเศษ รวมถึงการสื่อสารด้วยวิธีใหม่ๆ การเล่นเกมกับผู้บริโภค ซึ่งบริษัท วงใน มีเดีย จำกัด ได้มีการประยุกต์เนื้อหาต่างๆ เหล่านี้และสื่อสารออกไปสู่ผู้บริโภค

การเปิดรับเนื้อหาข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับ Klapper (1960) ที่ระบุกระบวนการรับข่าวสารไว้ว่า กลุ่มตัวอย่างจะเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งข้อมูลหรือสื่อที่ตนเอง ใช้อยู่เป็นประจำ โดยแต่ละคนจะเปิดรับในช่องทางที่แตกต่างกันไป โดยสื่อสังคมออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างใช้เป็นประจำ คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) จึงเกิดการเปิดรับผ่านช่องทางนี้มากที่สุด รวมถึงเลือกให้ความสนใจกับข่าวสารในด้านที่ตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุด โดยเปิดรับเนื้อหาร้านอาหารใหม่ และน่าสนใจ ที่สนับสนุนความต้องการของตนเอง

นอกจากนี้การเปิดรับเนื้อหาข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง ยังสอดคล้องกับ Todd Hunt and Brent d. Ruben (1993) ที่ได้ระบุถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารอีกด้วย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกเปิดรับสารที่ตรงกับความต้องการ เป้าหมายที่จะตอบสนองความต้องการ การนำไปใช้ประโยชน์ต่างๆจากเนื้อหาข่าวสารที่ตนเองได้รับจากบริษัท วงใน มีเดีย จำกัด

ด้านพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ของผู้บริโภครที่ใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้งานด้านการค้นหาร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) และการเลือกดูร้านอาหาร โดยผู้ใช้งานจริงมากที่สุด โดยเป็นฟังก์ชันการใช้งานหลักของวงใน (Wongnai) (positioningmag.com, 2559) สอดคล้องกับที่ สโรจ เลหาศิริ (2559) ได้กล่าวถึงการเข้าถึงข้อมูลออนไลน์เพื่อตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคที่ต้องมีการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้บริโภค จากนั้นผู้บริโภคจึงเกิดการพิจารณาสินค้าและบริการก่อนที่จะตัดสินใจไปใช้บริการจริง และตรงกับแนวคิดพฤติกรรมผู้บริโภคที่ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552) ได้อธิบายพฤติกรรมของผู้บริโภคในส่วนของกระบวนการตัดสินใจซื้อว่า ต้องเกิดการรับรู้ปัญหา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเกิดปัญหาที่ว่าต้องการค้นหาร้านอาหารใหม่ๆ ต่อมาจึงเกิดการค้นหาข้อมูล ที่เข้ามาค้นหาข้อมูลร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) เมื่อได้ค้นหาข้อมูลแล้วจะเกิดการประเมินผลทางเลือก ในกรณีนี้กลุ่มตัวอย่างอาจเปรียบเทียบร้านอาหารที่ค้นหาจากแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) โดยเปรียบเทียบจากการเลือกดูร้านอาหารที่มีผู้ใช้งานจริงท่านอื่นๆ ได้เขียนถึงร้านอาหารนั้นๆ หลังจากนั้นจึงเกิดการ

ตัดสินใจซื้อ เมื่อได้ตัดสินใจไปใช้บริการร้านอาหาร จะเกิดขึ้นตอนสุดท้ายคือ พฤติกรรมภายหลังการซื้อ ซึ่งในส่วนแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) คือ การใช้งานด้านเขียนแนะนำร้านอาหาร ซึ่งเป็นส่วนที่มีพฤติกรรมกาใช้น้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มอย่างเลือกที่จะค้นหาอาหารมากกว่า ไม่ได้มีความสนใจเข้ามาเขียนแนะนำร้านอาหารหลังจากรับบริการไปแล้ว เนื่องจากไปสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของตนเองแล้ว คือ ต้องการหาร้านอาหารใหม่ๆ

ด้านความพึงพอใจที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจมาก หากแบ่งตามรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจด้านมีประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารมากที่สุด เป็นไปตาม ขุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2534) และ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) ที่กล่าวถึงความพึงพอใจว่า การเปิดรับข่าวสารของผู้บริโภค ผู้บริโภคจะเป็นผู้กำหนดการเลือกเปิดรับข่าวสารที่ต้องตอบสนองความต้องการ ความพึงพอใจ และมีประโยชน์ของตนเองได้เท่านั้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

โดยสรุปแล้ว กลุ่มตัวอย่างเปิดรับผ่านช่องทาง www.facebook.com.com/wongnai มากที่สุด สอดคล้องกับ พฤติกรรมกาใช้งานอินเทอร์เน็ตของคนไทย และมีพฤติกรรมกาใช้งานแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) ในด้านการค้นหาร้านอาหารผ่านแอปพลิเคชันวงใน (Wongnai) และการเลือกดูร้านอาหาร โดยผู้ใช้งานจริงมากที่สุด เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ บริษัท วงใน มีเดีย จำกัด ที่ต้องการตอบสนองการใช้งานในด้านการค้นหาร้านอาหารของผู้บริโภค

สำหรับการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) สามารถเพิ่มเนื้อหาข่าวสารไปยังผู้บริโภคได้มากขึ้นกว่าเดิม หรือมีการทำกิจกรรมคำถามสั้นๆ ขึ้นมาเพื่อทราบถึงพฤติกรรมกาเปิดรับว่า หลังจากเปิดรับเนื้อหาข่าวสารแล้วมีการไปใช้บริการจริงในช่วงเวลาใด ไปกับใคร และแจกรางวัลเพื่อเป็นการตอบแทนในการร่วมตอบคำถาม

2. สำหรับทวิตเตอร์ (Twitter) ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับช่องทางทวิตเตอร์ (Twitter) หรือการจัดกิจกรรมพิเศษ การแจกบัตรส่งเสริมการขายสำหรับสำหรับผู้ใช้งานทวิตเตอร์ (Twitter) โดยเฉพาะ

3. ในด้านเนื้อหาข่าวสารต่างๆ ทั้งในด้านร้านอาหารใหม่ๆ การเปิดให้ผู้ใช้งานจริงได้แสดงความคิดเห็นได้ รวมถึงกิจกรรมเล่นเกม Quiz ต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน สามารถใช้งานได้ต่อไป ทั้งนี้อาจทำให้เกมมีความสนุกมากยิ่งขึ้น เนื่องจากจะช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้บริโภคได้ในระยะยาว

4. ในด้านพฤติกรรมกาใช้งาน กลุ่มตัวอย่างไม่เคยใช้งานกาเขียนแนะนำร้านอาหารมากที่สุด อาจมีกิจกรรมที่ให้รางวัล หรือมีสิ่งตอบแทนหากเขียนแนะนำร้านอาหารเพื่อดึงดูดให้ผู้บริโภคมาใช้งานในส่วนนี้มากยิ่งขึ้น

สำหรับการศึกษาในอนาคต

1. ในงานวิจัยครั้งต่อไป อาจศึกษาภาพรวมแอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับร้านอาหาร หรือศึกษาแอปพลิเคชันอื่นๆ อย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อศึกษาการเปิดรับ และพฤติกรรมกาใช้ที่อาจจะแตกต่างกันออกไป

2. การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บข้อมูล และมีคำถามในส่วนที่ไม่เคยใช้งาน ดังนั้นในงานวิจัยครั้งต่อไป ควรถามถึงเหตุผลที่ไม่เคยใช้งาน เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการสื่อสารการตลาด และแอปพลิเคชันให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชัชวาลย์ วรรษประเสริฐ. (2537). บริการสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชื่นจิตต์ แจ่มเจนกิจ. (2546). IMC&Marketing Communication กลยุทธ์สื่อสารการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัท ทิปโป่ง พอยท์ จำกัด.
- จิตติพล ขำประดม. (2016). ธุรกิจรีวิวแอป WONGNAI'ครองใจนักกิน-ถูกใจคนรักสวย [online]. Available: www.komchadluek.net/news/kom-kid/228216
- ณัฐา นางชูโต. (2553). ปัจจัยการสื่อสารการตลาดในธุรกิจออนไลน์. วารสารนักบริหาร, 30(4), 70-81.
- ธีรพันธ์ โล่ห์ทองคำ. (2551). Inside IMC เจาะลึกถึงแก่น ไอเอ็มซี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: Through The Line Publishing.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2534). การวิเคราะห์ผู้รับสาร, กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพดี ฐิติกุลเจริญ. (2537). ทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2552). การบริการการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร
- สโรจ เลหาศิริ. (2555). รู้จักกับ Digital Consumer's Journey เมื่อคนยุคดิจิทัลไม่ได้ซื้อของเหมือนแต่ก่อน [online]. Available: positioningmag.com/1097459
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิวิทย์ ชัยยืนสถาพร. (2558). พฤติกรรมผู้บริโภคโลกที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้ห้องบันทึกเสียงสร้างมูลค่าสำหรับ มัลติมีเดียและงานตัดต่อ. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสาระ และการสร้างคุณค่า มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.
- Blognone. (2013). สัมภาษณ์ที่มองใน (Wongnai) [online]. Available : <https://www.blognone.com/node/45235>
- Brandinside. (2016). วิเคราะห์การใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทย 2559 เรื่องที่แบรนด์ต่างๆ ต้องรู้ [online]. Available: brandinside.asia/survey-internet-thailand-user-2559
- Positioning. (2016). อินทัช ควักเงินหนุน “วงใน” อัลดิจิตสตาร์ท็อปครั้งใหญ่สุดใน 9 ราย [online]. Available: <http://positioningmag.com/1090319>
- Techsauce. (2016). เผยพฤติกรรมผู้บริโภค Ecommerce ครั้งแรกปี 59 โดย Priceza [online]. Available: techsauce.co/country/thailand/priceza-ecommerce-consumer-behavior-statistic-2016
- Wongnai. 2017. www.wongnai.com
- Wongnai. 2017. www.facebook.com/wongnai
- Wongnai. 2017. www.twitter.com/wongnai
- Wongnai. 2017. instagram.com/Wongnai
- Wongnai. 2017. Line Official Account : Wongnai
- Klapper,J.T. (1963). The effect of mass communication. Glencoe, IL: The Free Press.
- Todd Hunt & Brent D. Ruben. (1993). Mass Communication: Producers and Consumers. New York: HarperCollins.

Wearesocial. (2016). Special reports digital in 2016 [Online]. Available: wearesocial.com/uk/special-reports/digital-in-2016.

Wenner, Lawrence A. (1985). "The Nature of Gratifications." In Media Gratifications Research: Current Perspective. Beverly Hills: Sage public.

กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัด
ของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร
VALUE CHAIN ACTIVITIES THAT AFFECT BRAND EQUITY AIA CO., LTD.
OF CUSTOMERS IN BANGKOK

ธัญพรรัฐ จิรจรัสธนา¹ และศศิประภา พันธนาเสวี²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (j.thanyapornrat@gmail.com)

² รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษากิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร (3) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมสนับสนุนบนห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร (4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร (5) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมสนับสนุนบนห่วงโซ่คุณค่าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร (6) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีผลคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงที่มีช่วงอายุ 30 – 34 ปี มีสถานภาพโสด วุฒิการศึกษาปริญญาตรี เป็นพนักงานบริษัทเอกชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 – 4 คน จำนวนกรรมทรัพย์ประกันชีวิตร่วมกับบริษัท 1 – 5 กรรมทรัพย์อีกทั้งยังถือครองร่วมกับบริษัทไว้นาน 1 -5 ปีซึ่งหากคิดเป็นมูลค่าเบี้ยประกันต่อปีน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ซึ่งส่งผลทำให้มูลค่าความคุ้มครองชีวิตในกรณีเสียชีวิตอยู่ที่เพียง 300,001 – 600,000 บาท ทั้งนี้ยังทราบอีกว่าสาเหตุส่วนใหญ่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะทำประกันชีวิตมาจากมีความต้องการออมเงินและใช้ประโยชน์ในทางภาษีที่สามารถนำมาลดหย่อนได้ โดยมีรูปแบบกรมธรรม์เป็นแบบประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล พร้อมทั้งมีสัญญาเพิ่มเติมแบบทำด้านอุบัติเหตุที่ทำการซื้อกรมธรรม์ผ่านตัวแทนประกันชีวิตผ่านแอปพลิเคชันชื่อว่า Ipos+ เนื่องจากได้รับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานครที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมไปถึงปัจจัยย่อยของกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าอันได้แก่ กิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่าส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานครที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกิจกรรมสนับสนุนบนห่วงโซ่คุณค่าส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานครที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่า, คุณค่าตราสินค้า, ประกันชีวิต

ABSTRACT

This study case objective to study value chain activities that affect the brand value of AIA Co., Ltd. of customer in Bangkok. The purpose is (1) To study value chain activities that affect the brand value of AIA Co., Ltd. in Bangkok. (2) To study about the core value chain activities that affect the brand value of AIA Co., Ltd. in Bangkok. (3) To study about value chain support activities that affect AIA Co., Ltd.'s brand value in Bangkok. (4) To study opinions on the core value chain activities of AIA Co., Ltd. in Bangkok. (5) To study opinions on value chain support activities of AIA Co., Ltd. in Bangkok. (6) To study the opinions of AIA Co., Ltd. in Bangkok.

The results showed that the respondents were mostly the respondents were female, with an age range of 30-34 years. Single status, bachelor degree, private company employees, average monthly income 10,001 - 20,000 baht, there are 2 - 4 family members, life insurance with 1 - 5 insurance policies. They also hold the company for 1 - 5 years. If the value of insurance premiums per year is less than or equal to 10,000 baht. So the value of life in death case is 300,001 – 600,000 baht. All of the result it come from two reasons is stability of life and relieve in uncertainty. Accordingly Personal Accident Insurance with rider of accidental indemnity get it by agent with Ipos+ application because they receive the data and introduction from their families.

The results of hypothesis testing showed that value chain activities that affect brand equity AIA Co.,Ltd. of customer in Bangkok by statistically at significant level 0.05 . Including sub-factor of value chain activities is “Primary activities of value chain that affect brand equity AIA Co.,Ltd. of customer in Bangkok by statistically at significant level 0.05” and “Support activities of value chain that affect brand equity AIA Co.,Ltd. of customer in Bangkok by statistically at significant level 0.05”.

Keywords: Value Chain Activities, Brand Equity, Life Insurance

1. บทนำ

การประกันชีวิตเป็นการประกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่ออันเนื่องมาจากอุบัติเหตุ โรคภัยไข้เจ็บที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งสามารถช่วยลดค่าความเสี่ยงเหล่านี้ได้หากเกิดการสูญเสียชีวิต สูญเสียอวัยวะ ทุพพลภาพ หรือแม้กระทั่งความคุ้มครองในอนาคตที่จะช่วยที่คุ้มครองหากสูญเสียรายได้ในยามชรา ประโยชน์เหล่านี้เองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การประกันชีวิตได้รับการส่งเสริมจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หรือ AEC รวมไปถึงการนำค่าเบี้ยประกันชีวิตมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้ส่วนบุคคล อีกทั้งในภาครัฐก็สนับสนุนให้มีการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งทางสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้มีการจัดเก็บข้อมูลสำหรับเบี้ยประกันภัยรับรวมในปี 2558 ประมาณ 537,509.62 ล้านบาท และได้มีการคาดการณ์ว่าในปี 2559 จะมีอัตราการเติบโตอยู่ที่ประมาณร้อยละ 9 เป็นเบี้ยประกันภัยรับรวมประมาณ 585,700 ล้านบาท (สมาคมประกันชีวิตไทย, 2559, หน้า 8)

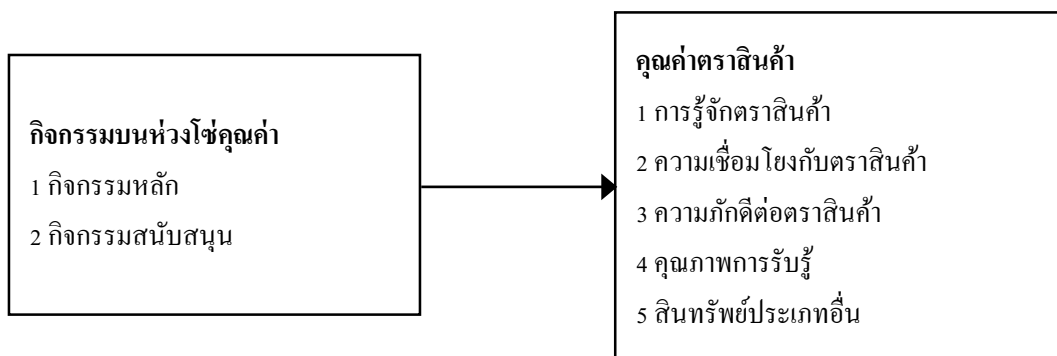
ปัจจุบันสำหรับบริษัทประกันชีวิตที่มีส่วนแบ่งการตลาดของเบี้ยประกันภัยรับรวมเป็นอันดับแรกของ ในปี 2558 นั่นคือ บริษัท เอไอเอ จำกัด ด้วยมูลค่า 119,552.33 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนการตลาดร้อยละ 22.24 (สมาคมประกันชีวิตไทย, 2559, หน้า 12) อีกทั้งบริษัทยังได้ดำเนินธุรกิจเชิงข้างสังคมไทยมานานมากกว่า 78 ปีเป็นบริษัท

ต่างชาติที่มีความมั่นคงทางการเงินและมีความน่าเชื่อถือแล้ว รวมไปถึงคำมั่นสัญญาของบริษัท “เข้าใจชีวิต...เข้าใจคุณ” โดย เอไอเอ ประเทศไทย เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มบริษัทเอไอเอ ซึ่งเป็นกลุ่มบริษัทประกันชีวิตใหญ่ที่สุดซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทั่วทวีปเอเชีย และมีมูลค่าสินทรัพย์ในตลาดใหญ่ที่สุดเป็นอันดับสองของโลก โดยบริษัทเอไอเอ จำกัด ยังมีความมุ่งมั่นที่จะก้าวเป็นบริษัทประกันชีวิตอันดับหนึ่งของคนไทย บริษัทได้จัดทำกิจกรรมภายในของบริษัทตามห่วงโซ่คุณค่า เพื่อสร้างคุณค่าของบริษัทและกระตุ้นการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ชีวิตของบริษัท

โดยที่บริษัทได้ดำเนินกิจกรรมตามองค์ประกอบของห่วงโซ่คุณค่า (Porter, 1985) ซึ่งแบ่งได้ออกเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมหลัก และ กิจกรรมสนับสนุน โดยกิจกรรมหลักสำหรับธุรกิจประกันชีวิตนั้น จำเป็นมากสำหรับการออกแบบและพัฒนารูปแบบกรมธรรม์ที่จะนำมาเสนอลูกค้า ซึ่งทางบริษัทเองจึงจำเป็นต้องจัดทำรูปแบบกรมธรรม์ประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกรมธรรม์การประกันชีวิตแบบควบการลงทุน (ประกันชีวิตแบบยูนิค ลิงก์), กรมธรรม์การประกันชีวิตเพื่อการดูแลสุขภาพ (เอไอเอ ไวทัลลิตี้), กรมธรรม์การประกันชีวิตแบบบำนาญเพื่อนำกรมธรรม์รูปแบบต่างๆ ไปนำเสนอขายกับลูกค้าทุกเพศ ทุกวัยและกิจกรรมสนับสนุน เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า ทางบริษัทจึงได้ทำการการออกแอปพลิเคชันบนระบบแอนดรอยด์และระบบไอโอเอสเพื่อตอบสนองต่อไลฟ์สไตล์ของคนในยุคปัจจุบันผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินกิจกรรมจากการสอบถามของลูกค้าในเรื่องของเบี้ยประกัน กำหนดการครบวาระ ซึ่งลูกค้าสามารถตรวจสอบได้เองผ่าน “ระบบการจัดการการชำระเบี้ยประกันภัย (AIA iSERVICE)” และ แอปพลิเคชันสำหรับการสร้างสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงผ่าน “ระบบการดูแลรักษาสุขภาพ (AIA Vitality)”

ดังนั้นผู้ทำวิจัยจึงทำการศึกษาเรื่อง “กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าของบริษัท เอไอเอ จำกัด” เพื่อให้บริษัทประกันชีวิตปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ เป็นที่รู้จักและยอมรับในสังคมปัจจุบัน แข่งขันกับบริษัทอื่น โดยใช้กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าของบริษัทด้วยวิธีการต่างๆ ให้ผู้บริโภคมองบริษัทไปในทิศทางบวกเพื่อส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์มากขึ้น โดยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมสนับสนุนบนห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัด ของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมสนับสนุนบนห่วงโซ่คุณค่าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีผลคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative approach) โดยเลือกใช้วิธีการสำรวจด้วยการตอบแบบสอบถามที่ถูกสร้างขึ้นและได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ซึ่งประกอบด้วย

3.1. ประชากรและตัวอย่าง : เพศชายและเพศหญิงอายุ 15-59 ปี ทางผู้วิจัยจึงเลือกใช้ข้อมูลจากกลุ่มวัยทำงาน เนื่องจากมีช่วงที่กว้างมากที่สุดและมีจำนวนประชากรเยอะที่สุด ทั้งนี้จะศึกษาข้อมูลในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนประชากรอยู่ที่ 3,815,580 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) โดยทำการสุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 400 คน จากความเชื่อมั่นของการเก็บข้อมูลตามตารางของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับร้อยละ ± 5

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา : แบบสอบถามที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 5 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ, พฤติกรรมการซื้อของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อบริษัท เอไอเอ จำกัด, ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่า, ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าตราสินค้า และข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.3. การตรวจสอบเครื่องมือ : ทำการพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ครอนแบ็ค อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) จากกลุ่มตัวอย่างทดลอง จำนวน 30 ชุด เมื่อนำมาตรวจสอบพบว่าค่าความเชื่อมั่นเกิน 0.7 ในทุกตัวแปร จึงได้ดำเนินการจัดเก็บแบบสอบถามอีก 400 ชุดซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเกิน 0.7 ในทุกตัวแปรเช่นกัน

3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล : ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำเอกสารขออนุญาตเก็บข้อมูลกับลูกค้าบริษัท เอไอเอ จำกัด ภายในสำนักงานใหญ่ บริษัท เอไอเอ จำกัด โดยกำหนดวันและเวลาในการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยติดต่อขอเข้าพบผู้จัดการฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ของบริษัท เอไอเอ จำกัด เพื่ออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาภายในแบบสอบถามและวิธีการในการเก็บแบบสอบถาม และดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมายและรอจนกระทั่งตอบคำถามครบถ้วน

3.5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ :

3.5.1 สถิติเชิงพรรณนาเป็นการอธิบายผลการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และ พฤติกรรมการซื้อของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลที่ใช้มาวัดแบบนามบัญญัติและผู้วิจัยต้องการบรรยายเพื่อให้ทราบถึงจำนวนตัวอย่างจำแนกตามคุณสมบัติเท่านั้น ดังนั้นสถิติที่เหมาะสมคือค่าความถี่ (จำนวน) และค่าร้อยละ

2. กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าและคุณค่าตราสินค้าเป็นข้อมูลที่ใช้มาตรวจวิเคราะห์และวิจัยต้องการทราบจำนวนตัวอย่างและค่าเฉลี่ยคะแนนของแต่ละระดับความคิดเห็นของตัวอย่างสถิติที่ใช้จึงได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.2 สถิติเชิงอ้างอิงผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงอ้างอิงสำหรับการอธิบายผลการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ในลักษณะกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าส่งผลกระทบต่อคุณค่าตราสินค้าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression)

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ในลักษณะกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

4. ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการอธิบายและการทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรแต่ละตัว ที่เกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีคำตอบครบถ้วนในทุกข้อคำถามโดยมีจำนวนทั้งสิ้น 400 ชุด คิดเป็น 100% ซึ่งสามารถแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย

4.1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นรูปแบบจำนวนและร้อยละ ดังนี้

4.1.1. เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศหญิง จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 และเพศชาย จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0

4.1.2. อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ช่วงอายุ 30 – 34 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 รองลงมาช่วงอายุ 20 – 24 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ช่วงอายุ 25 – 29 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ช่วงอายุ 50 – 54 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 ช่วงอายุ 35 – 39 ปี และช่วงอายุ 40 – 44 ปี จำนวนช่วงละ 45 คน คิดเป็นช่วง ร้อยละ 11.3 ช่วงอายุ 55 – 59 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ช่วงอายุ 45 – 49 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 และน้อยที่สุดช่วงอายุ 15 – 19 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3

4.1.3. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โสด จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมาสมรส จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 และน้อยที่สุดหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0

4.1.4. ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 ระดับการศึกษามัธยมปลายและอนุปริญญา จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 และน้อยที่สุดระดับการศึกษามัธยมต้น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

4.1.5. อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาอาชีพธุรกิจส่วนตัว/อิสระ จำนวน 121 คนคิดเป็นร้อยละ 30.3 อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 และน้อยที่สุดอาชีพอื่นๆ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

4.1.6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 รองลงมาช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 50,000 บาท จำนวน 85 คน คิด

เป็นร้อยละ 21.3 ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และน้อยที่สุดช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวนแบบละ 24 คน คิดเป็นแบบ แบบร้อยละ 6.0

4.1.7. จำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 – 4 คน จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 รองลงมาจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1 – 2 คน จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 – 6 คน จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 และน้อยที่สุดจำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 คนขึ้นไป จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3

4.2 พฤติกรรมการซื้อของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อบริษัท เอไอเอ จำกัด เป็นรูปแบบจำนวนและร้อยละ ดังนี้

4.2.1. จำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า จำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิต 1 – 5 กรมธรรม์ จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิต 6 – 10 กรมธรรม์ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 จำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิต 11 – 15 กรมธรรม์ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 และน้อยที่สุด 15 กรมธรรม์ขึ้นไป จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

4.2.2. ระยะเวลาการถือครองกรมธรรม์ของบริษัทของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ระยะเวลาการถือครองกรมธรรม์ของบริษัท 1 – 5 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาระยะเวลาการถือครองกรมธรรม์ของบริษัท 6 – 10 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 ระยะเวลาการถือครองกรมธรรม์ของบริษัท 11 – 15 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ระยะเวลาการถือครองกรมธรรม์ของบริษัท 20 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 และน้อยที่สุดระยะเวลาการถือครองกรมธรรม์ของบริษัท 15 – 20 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3

4.2.3. มูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อปีอยู่ในช่วงน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 รองลงมามูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อปีอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 มูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อปีอยู่ในช่วง 30,001 - 40,000 บาท จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 มูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อปีอยู่ในช่วง 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 มูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อปีอยู่ในช่วง 40,001 – 50,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 และน้อยที่สุดมูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อปีอยู่ในช่วง 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5

4.2.4. มูลค่าความคุ้มครองชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มูลค่าความคุ้มครองชีวิตอยู่ในช่วง 300,001 – 600,000 บาท จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 รองลงมามูลค่าความคุ้มครองชีวิตอยู่ในช่วง 600,001 – 900,000 บาท จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 มูลค่าความคุ้มครองชีวิตอยู่ในช่วง 100,000 – 300,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 มูลค่าความคุ้มครองชีวิตอยู่ในช่วง 900,001 – 1,200,000 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 มูลค่าความคุ้มครองชีวิตอยู่ในช่วง 1,500,000 บาทขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และน้อยที่สุดมูลค่าความคุ้มครองชีวิตอยู่ในช่วง 1,200,001 – 1,500,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8

4.2.5. สาเหตุที่ทำให้ประกันชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพื่อการออมเงินและเพื่อประโยชน์ทางภาษี จำนวนแบบละ 212 คน คิดเป็นแบบ แบบร้อยละ 25.0 รองลงมาเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงิน จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 และน้อยที่สุดเพื่ออื่นๆ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

4.2.6. รูปแบบกิจกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า รูปแบบกิจกรรมที่ประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมาในรูปแบบกิจกรรมแบบตลอดชีพ จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 รูปแบบกิจกรรมแบบสะสมทรัพย์ จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 รูปแบบกิจกรรมแบบบำนาญ จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 รูปแบบกิจกรรมแบบสินเชื่อบริษัท จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และน้อยที่สุดรูปแบบกิจกรรมแบบยูนิค ลิงค์ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

4.2.7. รูปแบบสัญญาเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า รูปแบบสัญญาเพิ่มเติมด้านอุบัติเหตุ จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 รองลงมาในรูปแบบสัญญาเพิ่มเติมด้านโรคร้ายแรง จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4 และน้อยที่สุดรูปแบบสัญญาเพิ่มเติมด้านค่ารักษาพยาบาล จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4

4.2.8. ช่องทางการซื้อขายกิจกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ช่องทางการซื้อขายกิจกรรมที่ผ่านตัวแทนประกันชีวิต จำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1 รองลงมาช่องทางการซื้อขายกิจกรรมร่วมกับบัตรเครดิตที่ถือไว้ จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 ช่องทางการซื้อขายกิจกรรม Call center ของบริษัท จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 และน้อยที่สุดช่องทางการซื้อขายกิจกรรม Website ของบริษัท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 เนื่องจากช่องทางการซื้อขายกิจกรรมผ่านช่องทางอื่นๆ ไม่มีแม้แต่คนเดียว

4.2.9. ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9 รองลงมาช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากเพื่อน/ลูกค้าของบริษัท จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากสื่อโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และน้อยที่สุดช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 เนื่องจากช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากช่องทางอื่นๆ ไม่มีแม้แต่คนเดียว

4.2.10. จำนวนและร้อยละในส่วนของการใช้แอปพลิเคชันของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการใช้แอปพลิเคชันตัว Ipos+ จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมาการใช้แอปพลิเคชันตัว AIA Vitality จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 และน้อยที่สุดการใช้แอปพลิเคชันตัว AIA i-Service จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6

4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท เอไอเอ จำกัด เป็นรูปแบบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

4.3.1. กิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ด้านการนำเข้าวัตถุดิบ (Inbound Logistics) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการนำเข้าวัตถุดิบอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.43 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.092

4.3.2. กิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ด้านการผลิตและปฏิบัติการ (Operation) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการผลิตและปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.43 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.112

4.3.3. กิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ด้านการนำส่งสินค้าไปถึงลูกค้า (Outbound Logistics) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการนำส่งสินค้าไปถึงลูกค้าอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.048

4.3.4. กิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ด้านการตลาดและการขาย (Marketing and Sales) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการตลาดและการขายอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.053

4.3.5. กิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ด้านการให้บริการลูกค้า (Service) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการให้บริการลูกค้าอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.023

4.3.6. กิจกรรมสนับสนุนบนห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ด้านกระบวนการจัดทำ (Procurement) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมกระบวนการจัดทำอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.100

4.3.7. กิจกรรมสนับสนุนบนห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ด้านการวิจัยเทคโนโลยีและการพัฒนาระบบงาน (Research, Technology and System Development) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการวิจัยเทคโนโลยีและการพัฒนาระบบงานอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.044

4.3.8. กิจกรรมสนับสนุนบนห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Management: HRM) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการบริหารทรัพยากรมนุษย์อยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.052

4.3.9. กิจกรรมสนับสนุนบนห่วงโซ่คุณค่าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กร (Firm Infrastructure) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.107

4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัด เป็นรูปแบบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

4.4.1. คุณค่าตราสินค้า (Brand Equity) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าตราสินค้าอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.087

4.5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4.5.1: ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัด ของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่า	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	0.104	0.080		1.304	0.193
กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่า	0.981	0.023	0.907	42.997	0.000

หมายเหตุ : $F = 1848.766$, $R^2 = 0.823$, ค่า adjusted $R^2 = 0.822$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.5.2: ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) กิจกรรมบนห้วงโซเชียลส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

คุณค่าตราสินค้า	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	0.119	0.080		1.481	0.139
กิจกรรมหลักบนห้วงโซเชียล	0.443	0.069	0.406	6.433	0.000
กิจกรรมสนับสนุนบนห้วงโซเชียล	0.515	0.065	0.515	8.160	0.000

หมายเหตุ : $F = 928.522$, $R^2 = 0.824$, ค่า adjusted $R^2 = 0.823$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.5.3: ผลสรุปการทดสอบสมมติฐานทั้งหมดที่ตั้งไว้ในเรื่อง กิจกรรมบนห้วงโซเชียลส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
กิจกรรมบนห้วงโซเชียลส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร	ยอมรับสมมติฐาน
กิจกรรมหลักบนห้วงโซเชียลส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร	ยอมรับสมมติฐาน
กิจกรรมสนับสนุนบนห้วงโซเชียลส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร	ยอมรับสมมติฐาน

จากตารางที่ 4.5.3 สามารถสรุปสมมติฐานทั้ง 3 ข้อจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐาน (Beta) ซึ่งแสดงถึงภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงในแต่ละข้อสมมติฐาน เมื่อเปรียบเทียบกันจะพบว่า กิจกรรมบนห้วงโซเชียลส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่ามากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมสนับสนุนบนห้วงโซเชียลส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร และกิจกรรมหลักบนห้วงโซเชียลส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าน้อยที่สุด

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 การอภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1: กิจกรรมบนห้วงโซเชียลส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร จากการทดสอบสมมติฐานของกิจกรรมบนห้วงโซเชียลโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) มีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากภาพรวมของกิจกรรมการตลาดและการขายสามารถพบเห็นได้ในช่องทางที่หลากหลาย อาทิเช่น โซเชียลมีเดีย (Facebook , Instagram , Official Line) สื่อทาง

โทรทัศน์ (โฆษณา) นอกจากการนำเสนอสื่อโฆษณาแล้วอีกช่องทางหนึ่งคือ ตัวแทนประกันชีวิต ผ่านการติดต่อซื้อขายประกันชีวิต ดังนั้นทางบริษัทจึงจำเป็นต้องหมั่นทำการอบรมเพื่อพัฒนาตัวแทนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอกวุฒิ ชิน โสภณพันธ์ (2554) ที่กล่าวว่า กิจกรรมหลักเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าวัตถุดิบ การผลิตและปฏิบัติการ การนำส่งสินค้าไปถึงลูกค้า การตลาดและการขาย และการให้บริการลูกค้า เป็นกิจกรรมสำคัญที่จะทำให้เกิดกิจกรรมของธุรกิจในอนาคตหรือนั้นๆ ส่วนกิจกรรมสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำ การวิจัยและพัฒนาระบบงาน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และโครงสร้างพื้นฐานขององค์กร เป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้กิจกรรมหลักดำเนินการไปได้สะดวกขึ้น ซึ่งหากกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าทำได้ดีจะทำให้กิจกรรมของบริษัทลดความยุ่งยากของผู้ขายสินค้า ลดความยุ่งยากในการเลือกสินค้า จะช่วยให้ลูกค้ารู้สึกประทับใจได้ถึงคุณค่าของตราสินค้าเกิดเป็นภาพลักษณ์ที่ดีต่อสายตาของผู้บริโภค (ชนภณ นิธิเชาวกุล, 2558)

สมมติฐานที่ 2: กิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่าส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร จากการทดสอบสมมติฐานของกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) มีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากภาพรวมของกิจกรรมการตลาดและการขายผ่านการนำเสนอสื่อโฆษณาเพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ของการมีประกันชีวิต และก่อให้เกิดการกระตุ้นให้ท่านเกิดความอยากซื้อประกันชีวิต ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เตือนใจ จันทรหนองสรวง (2554) ที่กล่าวว่า ความภักดีต่อตราสินค้าจะทำให้ลูกค้าเกิดการบอกต่อและการซื้อซ้ำจากลูกค้า หากกิจกรรมหลักบนห่วงโซ่คุณค่ามีประสิทธิภาพจะทำให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจในการให้บริการ การดูแลเอาใจใส่ในเรื่องต่างๆทุกกิจกรรม เนื่องจากการตลาดและการขายเป็นกิจกรรมที่สำคัญขององค์กรจึงจะประสบความสำเร็จในขั้นแรก ตามข้อมูลงานวิจัยของ นุชจรี ปุกคำ (2557) ที่กล่าวถึง กระบวนการขายของตัวแทนประกันชีวิตเพื่อทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล เนื่องจากการขายของตัวแทนประกันชีวิตต้องประกอบไปด้วยการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวจิตใจและต้องตั้งใจเพียรพยายามในการเพิ่มทักษะการขาย พร้อมทั้งต้องมีความรู้ในธุรกิจและตัวผลิตภัณฑ์ของบริษัท เอไอเอ จำกัดอยู่เสมอ ต้องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นมิตรกับทุกคน เพื่อเพิ่มยอดขายให้กับองค์กร โดยกระบวนการขายมีรายละเอียดดังนี้ การเตรียมตัวเพื่อเสนอขาย การปฏิบัติการขาย อีกทั้งยังต้องขจัดข้อโต้แย้งจากลูกค้าและต้องปิดการขาย จึงเป็นกิจกรรมที่ลูกค้าได้เข้าถึงมากที่สุดจากสิ่งที่บริษัทสร้างลูกค้าได้รับ ซึ่งหากบริษัททำการตลาดและการขายได้ดีจะส่งผลให้ตราสินค้านั้นมีบทบาทและความสำคัญมากในอนาคตหรือประกันชีวิต

สมมติฐานที่ 3: กิจกรรมสนับสนุนบนห่วงโซ่คุณค่าส่งผลต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร จากการทดสอบสมมติฐานของกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) มีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากภาพรวมของกิจกรรมที่บริษัททำได้ดีเป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สำหรับธุรกิจประกันชีวิตนั้น ตัวแทนประกันชีวิตถือว่าเป็นตำแหน่งที่มีบทบาทและความสำคัญมาก เนื่องจากตัวแทนประกันชีวิตเป็นบุคลากรภายในบริษัทที่ต้องหาลูกค้าให้กับบริษัท เพื่อให้บริษัทมีรายได้และดำรงอยู่ โดยที่บริษัทต้องมีการบริหารตัวแทนประกันชีวิตได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นส่วนใหญ่ตัวแทนประกันชีวิตที่พบนั้น มีบุคลิกภาพที่ดี อีกทั้งส่วนมากตัวแทนประกันชีวิตที่พบเจอนั้นก็เป็นบุคคลเดิมไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนตัวแทนประกันชีวิตอยู่เรื่อยๆ จึงเป็นตัวแทนประกันชีวิตที่มีความรู้ความสามารถสั่งสมมาด้วยประสบการณ์ สามารถตอบข้อสงสัยของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดี และประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมจึงส่งผลให้บริษัท เอไอเอ จำกัด ถูกกล่าวถึงเรื่องคุณภาพการบริการที่ดีจากตัวแทนประกันชีวิต อันเป็นผลทำให้ผู้ตอบ

แบบสอบถามจะทำการถูกแนะนำและนึกถึงเป็นบริษัท เอ ไอเอ จำกัดเป็นบริษัทแรกของบริษัทประกันชีวิตโดยสามารถอ้างอิงได้จากผลงานวิจัยของ เตือนใจ จันทร์หนองสรวง (2554) ที่กล่าวว่า ความกักต้อตราสินค้าที่จะทำให้ลูกค้าเกิดการบอกต่อและการซื้อซ้ำจากลูกค้า หากกิจกรรมสนับสนุนบนห่วงโซ่คุณค่ามีประสิทธิภาพจะทำให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจในการให้บริการ การดูแลเอาใจใส่ในเรื่องต่างๆทุกกิจกรรมโดยพบว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากการสรรหาบุคลากรที่จะมาเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทนั้นมีความสำคัญมาก เพราะถ้าได้คนดี คนเก่ง คุณสมบัติเหมาะสมก็สามารถทำงานได้ดีตามข้อมูลงานวิจัยของ ชันยพร โพธิ์แดง (2558) ที่กล่าวถึง การสรรหาและคัดเลือกตัวแทนประกันชีวิตที่จะต้องมาการกำหนดคุณสมบัติของตัวแทนประกันชีวิตเอาไว้ล่วงหน้าโดยที่ตัวแทนประกันชีวิตจะต้องมีความมั่นคงและความรับผิดชอบต่อน้ำที่ มีความคิดริเริ่มและมีความตื่นตัวในการทำงาน ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้เนื่องจากตัวแทนประกันชีวิตควรมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพียงแค่ลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการจัดเก็บข้อมูลจากลูกค้าจริงที่เข้ามาใช้บริการที่สำนักงานใหญ่ บริษัท เอไอเอ จำกัด ดังนั้นหากมีการศึกษาครั้งหน้าควรทำกับลูกค้าในเขตอื่นๆด้วย เพื่อเปรียบเทียบอันเป็นประโยชน์ต่อบริษัท เอไอเอ จำกัดต่อไป

5.2.2 ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพียงแค่ลูกค้าของบริษัท เอไอเอ จำกัด ในครั้งหน้าควรมีการวิจัยกรณีศึกษาเปรียบเทียบกับบริษัทอื่นๆ เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของลูกค้าโดยทั่วไปที่เป็นลูกค้าของแต่ละบริษัทว่ากิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าของแต่ละบริษัทจะส่งผลกระทบต่อคุณค่าตราสินค้าได้มากน้อยเพียงใด

5.2.3 ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยเน้นที่ตัวแปรอิสระอย่างกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าเพื่อดูว่าจะส่งผลกระทบต่อคุณค่าตราสินค้าในภาพรวม หากมีการศึกษาในครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรทำการศึกษาลงภายในรายละเอียดของคุณค่าตราสินค้าทั้ง 5 ด้านของบริษัท เอไอเอ จำกัดด้วย

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บริษัท เอไอเอ จำกัดควรนำผลการวิจัยทางด้านประชากรศาสตร์ มากำหนดกลยุทธ์และรูปแบบของกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าให้สัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากการกำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้ก่อนจะเป็นประโยชน์ต่อการเลือกจัดทำกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าได้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณค่าตราสินค้าบริษัท เอไอเอ จำกัดได้อีกทางหนึ่งด้วย

6.2 บริษัท เอไอเอ จำกัดควรนำผลการวิจัยทางด้านพฤติกรรมการณ์ซื้อของลูกค้าซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะทำประกันชีวิตมาจากมีความต้องการออมเงินและใช้โยชน์ในทางภาษีที่สามารถนำมาลดหย่อนได้ พบว่ามาจากสองสาเหตุนี้เป็นหลัก แต่เมื่อนำวิเคราะห์กับรูปแบบกรรมธรรม์จะพบว่า อีกสาเหตุที่ทำให้ลูกค้ามีความต้องการซื้อประกันชีวิตมาจากการสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต และบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินยามเกิดสิ่งที่ไม่คาดคิดซึ่งจะสอดคล้องกับรูปแบบกรรมธรรม์เป็นแบบประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล พร้อมทั้งมีสัญญาเพิ่มเติมแนบท้ายด้านอุบัติเหตุแสดงว่าลูกค้าส่วนใหญ่มีความกังวลเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างไม่ทันคาดคิด ทางบริษัทควรจะทำกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าในด้านของผลิตภัณฑ์อย่างเช่น กิจกรรมการนำเข้าวัตถุดิบ การผลิตและปฏิบัติการให้เหมาะสมโดยเน้นไปที่ทางด้านอุบัติเหตุ

6.3 บริษัท เอไอเอ จำกัดควรนำผลการวิจัยทางด้านการคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าตราสินค้าในภาพรวมอยู่ในระดับมากอยู่แล้ว ทั้งนี้หากดูในรายละเอียดจะพบว่าบริษัทจะถูกแนะนำเป็นบริษัทแรกซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทเป็นบริษัทที่มีคุณค่าตราสินค้าในขั้นพื้นฐานอยู่แล้ว แต่การเป็นพันธมิตรร่วมกับบริษัทอื่นจะสามารถชักจูงคนมาสนใจในผลิตภัณฑ์นั้นยังมีอยู่น้อย อาจเกิดจากโปรโมชันที่จัดร่วมขึ้นกันมาหรือลูกค้ายังไม่ทราบถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นบริษัทควรทำการประกาศให้ลูกค้าทราบอย่างทั่วถึง

6.4 บริษัท เอไอเอ จำกัด ควรปรับปรุงกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าทุกกิจกรรมให้ดีขึ้น ซึ่งผลจากการทดสอบนั้นทางบริษัทสามารถทำทุกกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าได้ดีแล้ว แต่ยังสามารถปรับปรุงได้ โดยบริษัทควรจัดตั้งคณะทีมงานที่ประกอบไปด้วยแผนกต่างๆภายในองค์กรเพื่อพัฒนาระบบงานและกิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าทั้งในส่วนของกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุนให้ดีขึ้น เพื่อให้กิจกรรมบนห่วงโซ่คุณค่าเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดและส่งผลให้ลูกค้ารับรู้ถึงคุณค่าตราสินค้าได้ดีมากขึ้น

6.5 บริษัท เอไอเอ จำกัด ควรมุ่งเน้นกิจกรรมการให้บริการลูกค้าที่ควรปรับปรุงในกิจกรรมแรกๆ เนื่องจากปัจจุบันนี้ได้มีการทำประกันชีวิตมากขึ้น โดยส่วนมากลูกค้าหรือผู้ตอบแบบสอบถามจะรับรู้ถึงการบริการได้ดีของบริษัทนั้น มักเกิดมาจากการเจ็บป่วย หรือ การเสียชีวิตของคนในครอบครัว ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้มักไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยมาก จึงมีผลทำให้ตัวแทนบางคนหรือตัวแทนมือใหม่ยังไม่มีความสนใจในเรื่องเหล่านี้ บางครั้งจึงทำให้ลูกค้ามีความรู้สึกตัวแทนประกันชีวิตไม่มีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาต่างๆให้กับตัวลูกค้าได้ ดังนั้นบริษัทจึงควรอบรมทักษะเหล่านี้ให้กับตัวแทนประกันชีวิตด้วย เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นมืออาชีพของตัวแทนประกันชีวิตและตอบปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับทางลูกค้าได้ดีมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิประภา พันธนาเสวี อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระซึ่งได้ให้ความรู้ การชี้แนะแนวทาง การศึกษา ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องในงาน ตลอดจนการให้คำปรึกษาซึ่งเป็นประโยชน์ในการวิจัยงานวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนสำเร็จไปได้ด้วยดี รวมถึงอาจารย์ท่านอื่นๆ ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้และสามารถนำวิชาการต่างๆมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- เดือนใจ จันทร์หนองสรวง. (2554). การศึกษาการบริหารลูกค้าสัมพันธ์มีผลต่อความจงรักภักดีของผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เครือข่ายเอไอเอสในเขตกรุงเทพมหานคร. (การศึกษานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).
- ธนภณ นิธิขาวกุล. (2558). การสร้างคุณค่าตราสินค้าผ่านตราสัญลักษณ์หนึ่งคำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 28(42), 149-168.
- ธัญพร โพธิ์แดง. (2558). การสรรหาและคัดเลือกตัวแทนประกันชีวิตของผู้บริหารหน่วย บริษัท เอไอเอ จำกัด เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสานตอนล่าง). (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).

- นุชจรี ปุกคำ. (2557). กระบวนการขายของตัวแทนประกันชีวิตเพื่อทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล กรณีศึกษา: บริษัท เอไอเอ (ประเทศไทย) จำกัด จังหวัดลำปาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ระบบสถิติทางการทะเบียน. (2559). สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php.
- สมาคมประกันชีวิตไทย. (2553). นานาสาระเกี่ยวกับการประกันชีวิต. สืบค้นจาก <http://www.tlaa.org/2012/index.php>.
- สมาคมประกันชีวิตไทย. (2559). ภาพรวมและแนวโน้มธุรกิจประกันชีวิต. *วารสารประกันชีวิต*, 38(149), 8-12.
- เอกวุฒิ ชินโสภณพันธ์. (2554). ห่วงโซ่คุณค่าของการบริการอาหารโต๊ะจีนในจังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- เอไอเอ ประเทศไทย. (2559). บริษัท เอไอเอ จำกัด. สืบค้นจาก www.aia.co.th.
- Aaker, D.A. (1996). Measuring brand equity across products and markets. *California Management Review*, 38(3), 102-120.
- Porter, M.E. (1985). *Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance*. New York: Free.
- Yamane, T. (1967). *Taro statistic: An introductory analysis*. New York: Harper & row.

ส่วนประสมการค้าปลีกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ของสินค้าร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย)
ของผู้บริโภค กรณีศึกษา ร้านเซ่งฮะ ในชุมชนตลาดคลอง 16 จังหวัดฉะเชิงเทรา
RETAILING MIX AFFECTING PURCHASE DECISION OF TRADITIONAL RETAIL
CASE STUDY AMONG TSENG HA KLONG16'S COMMUNITY

นัฐภาพร รัตนอร่าม¹ และศศิประภา พันธนาเสวี²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (nattaporn.ratt@bumail.net)

² รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อส่วนประสมการค้าปลีกของร้านเซ่งฮะ ศึกษาถึงกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคร้านเซ่งฮะ และศึกษาถึงผลกระทบของส่วนประสมการค้าปลีกที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ของผู้บริโภคร้านเซ่งฮะ เป็นการสำรวจเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม และสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวกจำนวน 295 คน ที่เคยซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ใช้การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และการตรวจสอบความเชื่อมั่นจากค่าكرونแบ็คอัลฟา โดยผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ 20-29 ปี มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ต่ำกว่า 10001 บาท มีงานอดิเรกดูหนัง/ฟังเพลง และมีสมาชิกในครอบครัว 4 คน เป็นลูกค้าร้านเซ่งฮะมาเป็นระยะเวลามากกว่า 20 ปี มีความถี่ในการซื้อสินค้าอยู่ที่ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ เหตุผลที่เลือกซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะเพราะราคาถูก เข้ามาซื้อสินค้าที่ร้านเซ่งฮะในช่วงเวลา 10.01-12.00 น. กลุ่มสินค้าที่ซื้อบ่อยที่สุดคือสินค้ากลุ่มของใช้ในครัวเรือน และมีจำนวนเงินเฉลี่ยในการเป็นจำนวนเงิน 500 บาทขึ้นไป

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อส่วนประสมการค้าปลีก และการตัดสินใจซื้อ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนส่วนประสมการค้าปลีกโดยรวมในระดับมาก และมีความเห็นด้วยต่อด้านความหลากหลายของประเภทสินค้ามากที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการค้าปลีกมีอิทธิพลต่อปัจจัยการตัดสินใจซื้อ

คำสำคัญ: ส่วนประสมการค้าปลีก, การตัดสินใจซื้อ, โชห่วย

ABSTRACT

Research employing quantitative survey method with the sample size of 295 peoples who ever purchased product at Tseng Ha Shop, those people were selected as convenience sampling. Questionnaire that had passed the quality test of validity and reliability evaluated by Cornbrash's alphas was used as research tool in collecting data. The statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean standard deviation and multiple regression analysis at the significance level of 0.05 to test the hypothesis.

The results found that the majority of sample sizes were female aged 20-29 years with 4 family members. Mostly education level was under Bachelor's degree and also had small family business with less income approximately 10,001 THB and they're happy to watch movies and listens to music. Most of the samples have been a royal customer of Tseng Ha for more than 20 years. The frequency of purchase 1-2 times a week. One of the biggest reason to purchase product is cheap price especially negotiate condition to create consumer's satisfaction. Primetime that most of consumer came to the shop during 10.00-12.00 PM. Most frequently purchased items were consumer product and with an average spend around 500 THB per visit.

The sample size commented on the Retailing mix. And purchase decisions overall at a high level.

The samples rates the overall Retailing mix at a high level and agree to the Merchandise Assortment terms at a highest level.

According to the hypothesis testing result, Merchandise Assortment, Store Design and Display and Customer Service influence on purchase decisions of Tseng Ha Klong 16's but Location and Pricing have no influence.

Keywords: Retailing mix, Purchase decision, Traditional

1. บทนำ

ธุรกิจค้าปลีกเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้มหาศาลให้กับประเทศไทยมาเป็นเวลานาน โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา มีมูลค่าการค้าตลาดทะลุถึง 3 ล้านล้านบาท (Marketeer, 2558) และเติบโตขึ้นเรื่อยๆทุกปี แม้ในปี พ.ศ. 2559 นี้ ก็ยังมีภาคการคาดการณ์ว่าจะเติบโตขึ้นอีก 3% (ฉัตรชัย ดวงรัตนพันธ์, 2559) แต่อย่างไรก็ตามการเติบโตในปีนี้เป็นอัตราคาเติบโตที่น้อยมากเนื่องมาจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ลง ส่งผลให้ธุรกิจมีการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นผู้ประกอบการจึงต้องใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นกำลังซื้อและเพิ่มยอดขายเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมในต่างจังหวัดถูกคุกคามจากร้านค้าปลีกสมัยใหม่มากขึ้น เช่น ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น ที่ปัจจุบันได้ขยายสาขาครอบคลุมทั่วประเทศมากกว่า 8,800 สาขา เฉพาะในต่างจังหวัดมากกว่า 4,900 สาขา และบริษัทซีพี ออลล์ ยังมีเป้าหมายขยายสาขาให้ได้ 10,000 สาขา ภายในปี 2561 (ซีพี ออลล์ จำกัด, 2559) และนอกจากนี้ จากผลการวิจัยของบริษัท ไนท์แฟรงค์ชาร์เตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ระบุว่าพื้นที่ธุรกิจค้าปลีกในบริเวณโซนชานเมืองมีราว 447,757 ตารางเมตร (ไนท์แฟรงค์ชาร์เตอร์, 2557) และมีอัตราการใช้พื้นที่การค้าปลีกที่สูงที่สุดถึงร้อยละ 96.9 ของย่านนี้คือ ศูนย์การค้า แสดงให้เห็นถึงการขยายพื้นที่การค้าของธุรกิจสมัยใหม่ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2556 ซึ่งหากวันใดที่ธุรกิจเหล่านี้ขยายตัวเข้ามาถึงต่างจังหวัด ในเขตที่ใกล้กับแหล่งชุมชน ก็จะส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกับร้านขายของโชห่วย ที่ตั้งอยู่ก่อนมาเป็นเวลานาน นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ศึกษางานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งปรากฏว่า

ส่วนใหญ่ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านกลยุทธ์และการบริหารจัดการธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ เช่น งานวิจัยของ ภาวิณี กาญจนภา (2554) ศึกษาการบริหารส่วนประสมการค้าปลีก และการจัดการเชิงกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม แต่งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมให้เห็นถึงความสำคัญของการปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นแล้วว่าการเข้ามาของกลุ่มแข่งรายใหม่นี้ ส่งผลให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการเลือกซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น และถือเป็นปัจจัยที่ธุรกิจไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้มุ่งเน้นไปที่ร้านแข่งชะ คลอง 16 ซึ่งเป็นกิจการที่ครอบครัวของผู้วิจัยดำเนินธุรกิจสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่อง ส่วนประสมการค้าปลีกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของสินค้าน้ำดื่มแบบดั้งเดิม (โซห่วย) ของผู้บริโภค กรณีศึกษา ร้านแข่งชะ ในชุมชนตลาดคลอง 16 จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (ธุรกิจ) นำผลไปใช้ในการวางแผนการจัดการ ปรับปรุง และพัฒนาร้านค้าให้สามารถดำเนินธุรกิจให้ตอบสนองผู้บริโภคต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อส่วนประสมการค้าปลีกของร้านแข่งชะ
2. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคร้านแข่งชะ
3. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของส่วนประสมการค้าปลีกที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าน้ำดื่มแบบดั้งเดิม ของผู้บริโภคร้านแข่งชะ

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านส่วนประสมการค้าปลีกส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าน้ำดื่มร้านแข่งชะ

สมมติฐานที่ 1.1 ท่าเลที่ตั้งส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าน้ำดื่มร้านแข่งชะ

สมมติฐานที่ 1.2 ความหลากหลายของประเภทสินค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าน้ำดื่มร้านแข่งชะ

สมมติฐานที่ 1.3 การตั้งราคาส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าน้ำดื่มร้านแข่งชะ

สมมติฐานที่ 1.4 การออกแบบร้านและการจัดวางสินค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าน้ำดื่มร้านแข่งชะ

สมมติฐานที่ 1.5 การให้บริการลูกค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าน้ำดื่มร้านแข่งชะ

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ประกอบด้วย

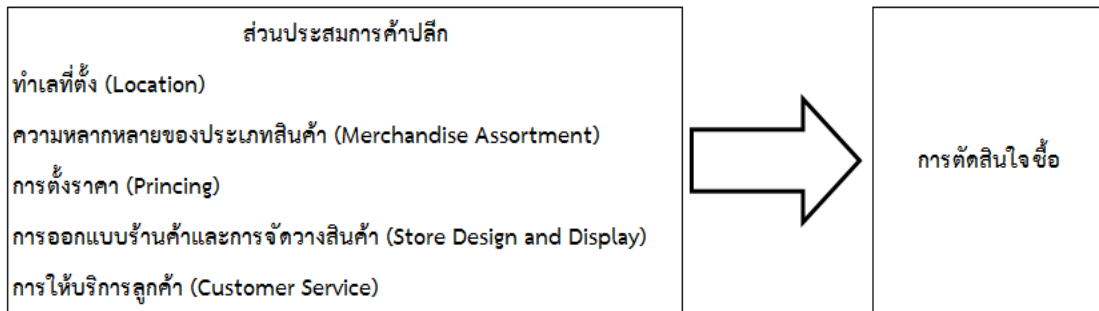
1. ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (คอตเลอร์ พี และ เคลเลอร์ เค, 2556, น.188-194) ประกอบด้วย การตระหนักถึงปัญหา (Problem Recognition) การค้นหาข้อมูล (Information Search) การประเมินทางเลือก (Evaluation of Alternatives) การตัดสินใจซื้อ (Purchase Decision) และ พฤติกรรมหลังการซื้อ (Post purchase Behavior)

2. ตัวแปรอิสระ คือ ส่วนประสมการค้าปลีก (สิริวรรณ เสรีรัตน์, สุพาดา สิริกุดตา, อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง, พิมพ์ หิรัญกิตติ, เกรียงไกร ชำนาญไพศาล และชูชาติ มีจินดา, 2546, น. 83-281) ประกอบด้วยท่าเลที่ตั้ง (Location) ความหลากหลายของประเภทสินค้า (Merchandise Assortment) การตั้งราคา (Pricing) การออกแบบร้านและการจัดวางสินค้า (Store Design and Display) และ การให้บริการลูกค้า (Customer Service)

กรอบแนวคิด

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการสำรวจกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรคือผู้บริโภคที่เข้ามาซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ อายุ 20 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบชุมชนตลาดคลอง 16 ต. คอนจิมพลี อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา โดยอาศัยขอบเขตทางภูมิศาสตร์ ประชากรในชุมชนตลาดคลอง 16 มีทั้งสิ้น 547 คน (กสน.ตำบลคอนจิมพลี, 2560) กำหนดจากการใช้ตารางจากการคำนวณของ Yamane โดยกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ด้านการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบตามสะดวก ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคือ 295 คน ที่เคยซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งทั้งหมดเป็นคำถามปลายปิด ประกอบไปด้วย 5 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ

ส่วนที่ 3 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมการค้าปลีกของร้านเซ่งฮะ

ส่วนที่ 4 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคร้านเซ่งฮะ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้านความเที่ยงตรงโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน ประเมินเนื้อหาและคำถามทั้งหมด ใช้การประเมินจากค่า Cronbach's Alpha โดยแบบสอบถามด้านส่วนประสมการค้าปลีก ได้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.943, 0.817, 0.862, 0.845, 0.866, 0.847 และด้านการตัดสินใจซื้อ เท่ากับ 0.891 ซึ่งทั้งหมดสูงกว่า 0.700 สรุปได้ว่าแบบสอบถามมีคุณภาพเพียงพอที่จะถูกนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกค้าร้านเซ่งฮะ จำนวน 295 คน ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่เป็น (1) เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.2 (2) มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 63.4 (3) อยู่ในช่วงอายุ 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.2 (4) มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.2 (5) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 33.6 (6) มีรายได้ต่ำกว่า 10001 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.4 (7) มีงานอดิเรกดูหนัง/ฟังเพลง คิดเป็นร้อยละ 31.9 และ (8) มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4

ด้านพฤติกรรม พบว่า ส่วนใหญ่ (9) เป็นลูกค้าร้านแข่งชะมามากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.8 (10) มีความถี่ในการซื้อสินค้า 1-2 วัน/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 34.9 (11) เหตุผลที่เลือกซื้อสินค้าเพราะราคาถูก 93 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 (12) เข้ามาซื้อสินค้าในช่วงเวลา 10.01-12.00 น. 74 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 (13) กลุ่มสินค้าที่ซื้อบ่อยที่สุดคือกลุ่มของใช้ในครัวเรือน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8 (14) จำนวนเงินเฉลี่ยในการซื้อสินค้า 500 บาทขึ้นไป 85 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อส่วนประสมการค้าปลีก และการตัดสินใจซื้อ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ด้านทำเลที่ตั้ง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.90 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 0.622 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดคือ ทำเลที่ตั้งที่สามารถมองเห็นร้านได้ง่าย มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.18 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.743 รองลงมาคือ ทำเลที่ตั้งเดินทางไปมาสะดวก มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.10 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.771 รองลงมาคือ ทำเลที่ตั้งที่เป็นย่านธุรกิจค้าปลีก ง่ายต่อการเข้ามาเลือกซื้อสินค้า มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.03 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.799 รองลงมาคือ ทำเลที่ตั้งที่มีจอดรถเพียงพอ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.64 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.999 และสุดท้าย ทำเลที่ตั้งที่มีบริการสาธารณสุขปลอดภัยเพื่ออำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ รถประจำทาง เป็นต้น มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.54 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.006

ด้านความหลากหลายของประเภทสินค้า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.25 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 0.596 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดคือ ร้านค้ามีสินค้าครอบคลุมทุกอย่างที่ท่านต้องการ โดยที่ท่านไม่ต้องไปหาซื้อจากร้านอื่นอีก มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.741 รองลงมาคือ ร้านค้ามีสินค้าให้เลือกซื้อตรงกับความต้องการของท่านหลากหลายชนิด มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.698 รองลงมาคือ ร้านค้ามีสินค้าที่ตรงกับความต้องการซื้อของท่าน มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.28 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.737 รองลงมาคือ ร้านค้ามีสินค้าพร้อมขายตลอดเวลาทำให้ท่านมั่นใจว่า จะไม่เสียเวลา หรือ เสียเที่ยวที่เดินทางมา มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.22 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.723 และสุดท้าย ร้านค้ามีสินค้าชนิดเดียวกันแต่หลากหลายยี่ห้อให้เลือก มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.09 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.809

ด้านการตั้งราคา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.95 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 0.687 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดคือ ร้านค้าขายสินค้าให้ลูกค้าทุกคนในราคาเท่าเทียมกัน มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.12 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.765 รองลงมาคือ ท่านสามารถต่อรองราคาสินค้าภายในร้านแข่งชะได้ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.871 รองลงมาคือ สินค้าร้าน “แข่งชะ” ราคาถูกกว่าร้านอื่น มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.99 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.863 รองลงมาคือ ร้านค้ามีการให้ส่วนลดราคาสินค้าจากราคาที่กำหนด มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.91 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.853 และสุดท้าย ร้านค้ามีสินค้าลดราคาให้ท่านเลือกซื้อ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.73 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.003

ด้านการออกแบบร้านค้าและการจัดวางสินค้า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.72 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 0.692 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดคือ การนำสินค้าชนิดเดียวกันจำนวนมากมารวมอยู่ที่เดียวกัน สามารถดึงดูดท่านให้เข้ามาซื้อสินค้า มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.90 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.818 รองลงมาคือ ร้านค้ามีตัวอย่างสินค้าให้ท่านชมก่อนตัดสินใจซื้อ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.81 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.863 รองลงมาคือ ร้านค้ามีการจัดเรียงสินค้าให้เป็นหมวดหมู่หยิบง่าย มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.74 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.840 รองลงมาคือ ร้านค้าจัดเรียงสินค้าโดยแยกตามราคาเพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจซื้อ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.70 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.918 และสุดท้าย ร้านค้ามีการตกแต่งสวยงามและน่าสนใจ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.47 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.848

ด้านการให้บริการลูกค้า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.16 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 0.647 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดคือ พนักงานในร้านให้บริการด้วยความเป็นมิตร มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.34 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.748 รองลงมาคือ ร้านค้ามีบริการนำสินค้าไปส่งที่รถของท่าน หรือทำรถโดยสารประจำทาง มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.16 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.828 รองลงมาคือ ร้านค้าให้ทดลองสินค้าบางชนิดก่อนซื้อ เช่น ไฟฉาย ชุดนักเรียน เป็นต้น มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.849 รองลงมาคือ ร้านค้ามีบริการเปลี่ยนคืนสินค้าหากสินค้าชำรุด มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.09 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.841 และสุดท้าย ร้านค้าให้บริการในการหยิบสินค้าและคิดราคาให้ท่านรวดเร็วทันใจ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.06 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.839

การตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.07 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 0.497 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดคือ ท่านจะกลับมาซื้อสินค้าร้าน “เซ่งฮะ” อีก มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.38 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.699 รองลงมาคือ ท่านพึงพอใจต่อการให้บริการของพนักงานร้าน “เซ่งฮะ” มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.35 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.726 ลำดับที่ 3 ร้าน “เซ่งฮะ” จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคที่ท่านจำเป็นต้องซื้อ มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.27 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.726 รองลงมาคือ ท่านจะแนะนำให้คนใกล้ชิดมาซื้อสินค้าที่ร้าน “เซ่งฮะ” มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.27 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.742 รองลงมาคือ ท่านคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้งานสินค้าก่อนการตัดสินใจซื้อ มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.24 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.711 รองลงมาคือ ท่านใช้ความพึงพอใจของตัวเองเป็นตัวตัดสินใจ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.19 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.798 รองลงมาคือ ท่านพึงพอใจต่อราคาสินค้าที่ร้าน “เซ่งฮะ” นำเสนอ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.18 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.671 รองลงมาคือ ท่านพึงพอใจต่อคุณภาพของสินค้าร้าน “เซ่งฮะ” มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.17 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.761 รองลงมาคือ ท่านเปรียบเทียบคุณสมบัติของสินค้าในการประเมินการตัดสินใจซื้อ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.05 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.790 รองลงมาคือ ท่านจะตัดสินใจซื้อทันทีเมื่อเกิดความต้องการ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.04 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.895 รองลงมาคือ ท่านเลือกยี่ห้อสินค้าก่อนตัดสินใจซื้อ มี

ความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.01 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.767 รองลงมาคือ ท่านสอบถามข้อมูลสินค้าจากพนักงานขายก่อนการตัดสินใจซื้อ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.94 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.791 รองลงมาคือ ท่านมักจะศึกษาหาข้อมูลสินค้าที่ท่านต้องการ ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจซื้อ มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.87 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.827 รองลงมาคือ ท่านสอบถามข้อมูลของสินค้าที่ท่านซื้อกับคนรอบข้าง เช่นญาติ เพื่อนบ้าน ก่อนที่จะตัดสินใจซื้อสินค้า มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.82 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.904 รองลงมาคือ ส่วนใหญ่ท่านจะค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสินค้าด้วยตนเอง มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.77 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.908 และสุดท้าย ท่านมักจะตัดสินใจซื้อสินค้าจากร้านค้าที่มีชื่อเสียง มีความเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.54 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.026

ผลการทดสอบสมมติฐาน สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อิทธิพลระหว่างส่วนประสมการค้าปลีก ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ (วิธีการถดถอยเชิงพหุ)

สมมติฐาน	β	T	Sig.	ผลการทดสอบ
1 ส่วนประสมการค้าปลีกส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ	0.802	22.98	0.000*	ยอมรับ
1.1 ทำเลที่ตั้งส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ	-0.017	-3.364	0.716	ปฏิเสธ
1.2 ความหลากหลายของประเภทสินค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ	0.315	6.942	0.000*	ยอมรับ
1.3 การตั้งราคามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ	0.089	1.701	0.090	ปฏิเสธ
1.4 การออกแบบร้านและการจัดวางสินค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ	0.231	4.653	0.000*	ยอมรับ
1.5 การให้บริการลูกค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ	0.359	7.148	0.000*	ยอมรับ
R Square= 0.689 F=127.886 Sig. = 0.000				

สมมติฐานที่ 1 สรุปได้ว่า ส่วนประสมการค้าปลีก มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) = 0.802 ดังนั้นแสดงว่า ส่วนประสมการค้าปลีกมีผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านเซ่งฮะ หมายความว่า หากส่วนประสมการค้าปลีกเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้การตัดสินใจซื้อเพิ่มขึ้น 0.802 หน่วย และมีค่า R Square= 0.689 สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจได้ร้อยละ 68.9

สมมติฐานที่ 1.1 สรุปได้ว่า ทำเลที่ตั้ง ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) = -0.017 ดังนั้นแสดงว่า ทำเลที่ตั้งไม่มีผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่ง

สมมติฐานที่ 1.2 สรุปได้ว่า ความหลากหลายของประเภทสินค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) = 0.315 ดังนั้นแสดงว่า ความหลากหลายของประเภทสินค้ามีผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่ง หมายความว่า หากความหลากหลายของประเภทสินค้าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้การตัดสินใจซื้อเพิ่มขึ้น 0.315 หน่วย

สมมติฐานที่ 1.3 สรุปได้ว่า การตั้งราคาไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) = 0.089 ดังนั้นแสดงว่า การตั้งราคาไม่มีผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่ง

สมมติฐานที่ 1.4 สรุปได้ว่า การออกแบบร้านและการจัดวางสินค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) = 0.231 ดังนั้นแสดงว่า การออกแบบร้านและการจัดวางสินค้ามีผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่ง หมายความว่า หากการออกแบบร้านและการจัดวางสินค้าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้การตัดสินใจซื้อเพิ่มขึ้น 0.231 หน่วย

สมมติฐานที่ 1.5 สรุปได้ว่า การให้บริการลูกค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) = 0.359 ดังนั้นแสดงว่า การให้บริการลูกค้ามีผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่ง หมายความว่า การให้บริการลูกค้าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้การตัดสินใจซื้อเพิ่มขึ้น 0.359 หน่วย

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ปัจจัยส่วนประสมการค้ำปลีกในภาพรวม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่ง แสดงให้เห็นว่า ส่วนประสมการค้ำปลิกร้าน มีผลต่อผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้บริหารร้านค้ำปลีกแบบดั้งเดิมต้องให้ความสนใจกับส่วนประสมการค้ำปลีกในด้านต่างๆ เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจอย่างยั่งยืน ผู้บริหารจึงควรใช้ส่วนประสมการค้ำปลีก เพื่อพัฒนากลยุทธ์การค้ำปลีกของตนให้ประสบความสำเร็จเหนือคู่แข่งและให้ผู้บริโภคมีความพอใจ

ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่ง แสดงให้เห็นว่าทำเลที่ตั้งนั้นไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากร้านแข่งยังมีการให้บริการที่ดี ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยด้านการให้บริการลูกค้ามีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่งมาก และส่วนใหญ่เป็นลูกค้าที่ร้านมาเป็นเวลามากกว่า 20 ปี ทำให้พนักงาน และลูกค้ามีความสัมพันธ์กันมาเป็นเวลานาน ลูกค้าที่ร้านส่วนใหญ่จึงเป็นลูกค้าประจำที่เข้ามาซื้อสินค้าตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษจนถึงรุ่นหลัง ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ค้นพบว่า ผู้บริโภคร้านแข่งส่วนใหญ่จะกลับมาซื้อสินค้าและจะแนะนำให้คนอื่นเข้ามาซื้อสินค้าที่ร้านแข่งด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal) ของ (Organ & Hamner, 1982) ได้อธิบายถึงการเกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตัวแบบเสริมแรงไว้ว่า คนเราอาจมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อใครคนหนึ่งได้เพียงเพราะเขาปรากฏตัวอยู่ในขณะที่เรามีประสบการณ์ที่น่ายินดี

และพึงพอใจ ซึ่งลูกค้าร้านแข่งสะก็เข้ามาซื้อสินค้าร้านแข่งสะอยู่เรื่อยๆ และได้รับการบริการที่ดีกลับไปทุกครั้งจึงทำให้ลูกค้าร้านแข่งสะยังคงเข้ามาซื้อสินค้าที่ร้านอยู่เป็นประจำ

ปัจจัยด้านความหลากหลายของประเภทสินค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่งสะ มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การจัดหาความหลากหลายเป็นหน้าที่ที่ผู้ค้าปลีกจะต้องจัดทำให้สินค้ามีความหลากหลายโดยที่ร้านค้าที่มีสินค้าครอบคลุมทุกอย่างและมีสินค้าตั้งพร้อมขายตลอดเวลาเพื่อให้ลูกค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าได้ตรงกับความต้องการซึ่งนอกจากจะทำให้ร้านค้าของเราได้เปรียบร้านคู่แข่งแล้ว ยังสามารถทำให้ลูกค้าตัดสินใจมาเลือกซื้อสินค้าที่ร้านเรา

ปัจจัยด้านการตั้งราคาไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่งสะ แสดงให้เห็นว่าการตั้งราคาไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่งสะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจาก งานวิจัยชิ้นนี้พบว่าลูกค้าส่วนใหญ่เป็นลูกค้าร้านแข่งสะมาเป็นเวลามากกว่า 20 ปี และยังมีช่วงอายุเฉลี่ย 50 ปีขึ้นไปที่เข้ามาซื้อสินค้าที่ร้านมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจงรักภักดีของลูกค้าที่เข้ามาซื้อสินค้าเป็นเวลานาน ซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ลูกค้าร้านแข่งสะมีประสบการณ์ที่ดีต่อร้านแข่งสะมาเป็นเวลานาน จึงเข้ามาซื้อสินค้าที่ร้านแข่งสะอยู่เสมอ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาแนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับความจงรักภักดีของ Kumar & Werner ได้กล่าวไว้ว่า ลูกค้าที่จงรักภักดีต่อบริการ คือ บุคคลที่เชื่อมั่นและศรัทธาอย่างแรงกล้าว่าบริษัทจะตอบสนองความปรารถนาของพวกเขาได้ดีที่สุดทั้งปัจจุบันและอนาคต และเต็มใจที่จะใช้บริการต่อไป รวมไปถึงพร้อมที่จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนขององค์กรในการเชิญชวนบุคคลใกล้ชิดของพวกเขาเข้าร่วมเป็นลูกค้าของบริษัท ซึ่งเป็นความภักดีที่เกิดจากความรู้สึกผูกพันกับองค์กรในระดับที่ลึกซึ้งและเกิดขึ้นในระยะยาว (Kumar & Werner, 2006)

ปัจจัยด้านการออกแบบร้านค้าและการจัดวางสินค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่งสะ มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสิ่งที่ลูกค้าสามารถมองเห็นได้ก่อนสิ่งอื่น ก็คือ รูปแบบของร้านค้า ถ้าการออกแบบร้านค้ามีความสวยงามและน่าสนใจ ก็จะสามารถดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาในร้านได้ ดังนั้นการออกแบบร้านจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีก ซึ่งนอกจากจะช่วยดึงดูดลูกค้าได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับร้านค้าด้วยเช่นกัน การนำสินค้าชนิดเดียวกันจำนวนมากมารวมอยู่ที่เดียวกัน จะสามารถดึงดูดให้เข้ามาซื้อสินค้า หรือร้านค้ามีตัวอย่างสินค้าให้ชม หรือมีการจัดเรียงสินค้าให้เป็นหมวดหมู่หยิบง่าย และแยกตามราคาเพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจซื้อ เป็นต้น

ปัจจัยด้านการให้บริการลูกค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าร้านแข่งสะมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การให้บริการที่ดีจะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับธุรกิจ และนำพาธุรกิจไปสู่ความสำเร็จในระยะยาว โดยที่พนักงานในร้าน ควรให้บริการด้วยความเป็นมิตรหยิบสินค้าและคิดราคารวดเร็วทันใจมีบริการส่งสินค้าและเปลี่ยนคืนสินค้าที่ชำรุดและควรมีบริการให้ทดลองสินค้าบางชนิดก่อนซื้อ เพื่อที่ผู้บริโภคจะได้เกิดความประทับใจและกลับมาซื้อสินค้าที่ร้านอีก

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาอิทธิพลของส่วนประสมการค้าปลีกที่มีต่อการตัดสินใจซื้อ พบว่า ส่วนประสมการค้าปลีกมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออย่างมาก ดังนั้นร้านค้าจึงควรนำปัจจัยส่วนประสมการค้าปลีกมาปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ของร้านค้าเพื่อดึงดูดให้ผู้บริโภคกลับมาซื้อสินค้าที่ร้านของเรา เช่น การมีสินค้าในร้านที่หลากหลายให้เลือกซื้อ การ

ออกแบบร้านค้าให้สวยงามดูสะอาดตาและจัดเรียงสินค้าให้เป็นหมวดหมู่หยิบง่าย และร้านค้าควรมีการให้บริการลูกค้าอย่างดีเยี่ยม เพื่อให้ตอบสนองผู้บริโภคต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรชัย ดวงรัตนพันธ์. (2559). *ค้าปลีกทำเงินหมุน กำล้งซื้อปี 59 ปีนี้ อย่างเก่งโต 3%*. สืบค้นจาก

<http://www.thansettakij.com/2015/11/18/18327>.

ซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน). (2559). *เกี่ยวกับ ซี พี ออลล์*. สืบค้นจาก <https://www.cpall.co.th/Corporate/> %E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%9A-%E0%B8%8B%E0%B8%B5%E0%B8%9E%E0%B8%B5-%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%A5%E0%B8%A5%E0%B9%8C.

ไนท์แฟรงค์ซ์ชาร์เตอร์. (2557). *กทม.ตอนใต้-ตะวันตกฮับใหญ่ธุรกิจรีเทลชานเมือง*. สืบค้นจาก www.ddproperty.com ข่าว อสังหาริมทรัพย์-บทความ/2014/10359/กทม-ตอนใต้-ตะวันตกฮับใหญ่ธุรกิจรีเทลชานเมือง.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สุพาดา สิริกุดตา, อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง, พิมพา หิรัญกิตติ, เกียรติกร ชำนาญไพศาล และชูชาติ มีจินดา. (2546). *การบริหารการค้าปลีก*. กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.

Hair, J. F. Jr., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.

Kotler P., & Keller, K. (2012). *Marketing management* (14th ed.). New York: Pearson Education limited Prentice-Hall.

T Yamane. (1967). *Elementary Sampling Theory*. USA: Prentice Hall.

การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ

ผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

CELEBRITY ENDORSEMENT IN ADVERTISING AFFECTS THE PURCHASE DECISION

OF SCOTCH'S CONSUMER IN BANGKOK AREA

ณัฐหทัย เจิมแป้น¹ และศศิประภา พันธนาเสวี²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (Nathathai.joem@gmail.com)

² รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาถึงความมีอิทธิพลของการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่มีต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นที่มีต่อการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ผลิตภัณฑ์ สก๊อตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกในครั้งนี้คือ ผู้บริโภคที่เห็นโฆษณาสก๊อตโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สมการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Linear Regression) ในการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีอายุ 26 – 35 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง มีสถานภาพ โสด และมีรายรับเฉลี่ยต่อเดือน 40,000 บาท ขึ้นไป โดยส่วนใหญ่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต รังนก ซึ่งเหตุผลที่ซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต เพราะ รับประทานเอง โดยมีความถี่ในการซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ในช่วงโอกาสสำคัญ มีการรับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อต รังนกแท้ โดยมีความถี่การรับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อต 1 – 2 ครั้ง/อาทิตย์ และ ศรีวิต้า เจนเซน เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ชื่นชอบมากที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยด้านความดึงดูดใจ (Attractive) ของบุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครมากที่สุด รองลงมา ด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย (Similarity) ของบุคคลที่มีชื่อเสียง ตามด้วย ด้านความไว้วางใจ (Trustworthiness) ของบุคคลที่มีชื่อเสียง ด้านความเคารพ (Respect) ของบุคคลที่มีชื่อเสียง ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในทางตรงกันข้าม ความชำนาญเชี่ยวชาญ (Expertise) ของบุคคลที่มีชื่อเสียง ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: บุคคลที่มีชื่อเสียง, การตัดสินใจซื้อ, โฆษณา, สก๊อต, ภาพลักษณ์ตราสินค้า

ABSTRACT

The main objective of this dissertation is to study the effect of Celebrity Endorsement in advertising on Brand Image, Purchase Decision, Opinion of Scotch's consumer, Brand Image of Scotch in consumer's mind and Purchase Decision of Scotch's consumer in Bangkok area.

The samples were collected from 400 participants who saw Scotch's advertising performed by celebrity endorsement in Bangkok area by mean of Multi-Stage Sampling. The questionnaire was the key tool to collect data for a preliminary analysis based on Descriptive Statistics such as Percentage, Mean, Standard Deviation (SD) and used Multiple Linear Regression to justify Hypothesis Testing at a significance level of 0.05

The research found that the majority of respondents are single women aged between 26-35 years working in a private company with a bachelor's degree and average income above 40,000 Baht per month. Most of them purchased Scotch Bird's Nest as a nutrition food and the frequency in purchasing was for special occasions. Furthermore, they frequently watched advertising of Scotch Bird's Nest 1 or 2 times a week and Sririta Jensen is their most admirable celebrities.

In conclusion, the result of the test indicated that the Celebrity Endorsement in Advertising affected the purchase decision of Scotch's consumer in Bangkok area at statistical significance level of 0.05. Attractiveness was playing a major influential factor for the consumer followed by Similarity, Trustworthiness, and Respectability. On the contrary, Expertise of celebrities had no significantly effect on consumer's purchase decision.

Keywords: Celebrity, Purchase Decision, Advertising, Scotch, Brand Image

1. บทนำ

เนื่องจากสภาพการแข่งขันที่ดุเดือดในตลาดประเทศไทย ของเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพชุปไก่สกัดและรังนก ซึ่งตลาดรวมชุปไก่สกัด สูงถึง 7,997 ล้านบาท แบ่งเป็น แบรินด์ 7,213 ล้านบาท และ สก๊อต 783 ล้านบาท ตลาดรวมรังนก 4,077 ล้านบาท แบ่งเป็น แบรินด์ 2,440 ล้านบาท และสก๊อต 1,544 ล้านบาท (Nielsen, 2015) โดยตลาดจะมีอัตราการเติบโตทุกๆ ปีอย่างน้อยปีละ 7-8% ทำให้สองบริษัทที่มีส่วนแบ่งตลาดอันดับหนึ่งและสองอย่าง แบรินด์ และสก๊อต มีการช่วงชิงส่วนแบ่งการตลาดด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดที่หลากหลายช่องทาง เพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างครอบคลุม และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

หนึ่งในกลยุทธ์ที่ได้รับความนิยมก็คือ การโฆษณา ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดที่มีความสำคัญ และมีบทบาทอย่างมากต่อการนำเสนอสินค้า หรือบริการของบริษัทไปยังผู้บริโภคโดยทั่วไป และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างการรับรู้ เสริมสร้างความเข้าใจให้กับผู้บริโภคถึงประโยชน์ และคุณลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ ตลอดจนโน้มน้าวให้เกิดการซื้อผลิตภัณฑ์ของบริษัท หรืออาจกล่าวในอีกแง่หนึ่งว่า การโฆษณามีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถจดจำตราสินค้าได้ รวมถึงกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้สึกดีต่อภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ จนนำไปสู่พฤติกรรมซื้อในท้ายที่สุด (ชนิดา จุฬรัตนมณี และดนุพล หุ่น โสภณ, 2557) ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจที่บริษัททั้งหลายต่างทุ่มงบประมาณมหาศาลสำหรับการสร้างพื้นที่ให้เกิดกับรับรู้ภายในใจของผู้บริโภคผ่านการโฆษณาในรูปแบบต่างๆ เพราะยิ่งผู้บริโภคสามารถจดจำตราสินค้าของบริษัทได้มากเท่าไร แนวโน้มที่ผู้บริโภคจะเลือกตราสินค้านั้นๆ ก็มีเพิ่มมากขึ้น

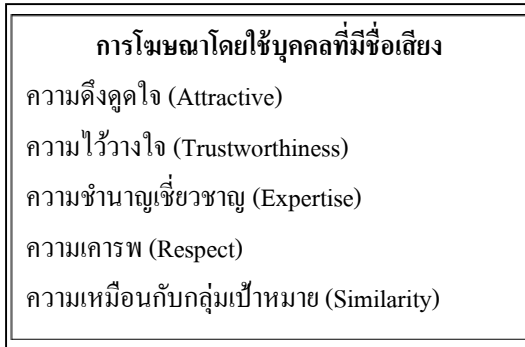
รูปแบบของการนำเสนอโฆษณาที่เป็นที่นิยมคือ การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง (Celebrity) มาเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ของบริษัทไปยังกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย หากสังเกตให้ดีแล้วจะพบว่าในโฆษณาเกือบทั้งหมดจะมีบุคคลที่มีชื่อเสียงจากหลากหลายอาชีพนอกเหนือไปจากวงการบันเทิงที่มีดารา และศิลปินนักร้อง แต่ยังคงครอบคลุมไปถึงวงการกีฬาผ่านนักกีฬาต่างๆ ในขณะนั้น หรือผู้ประสบความสำเร็จทางธุรกิจ เป็นต้น (ภัสสรนันท์ เอนกธรรมกุล, 2553, หน้า 1) ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลายธุรกิจ จะมีการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงเข้ามามีบทบาทในการโฆษณา เพื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสารการตลาดไปสู่กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย เป็นสิ่งดึงดูดใจที่ได้ผล (Effective Appeal) ตรงตามความต้องการหรือความปรารถนาของผู้บริโภค ซึ่งเป็นผู้ชม ผู้อ่าน หรือผู้ฟัง โฆษณานั้นสนใจ จึงทำให้เขาเกิดความสนใจในโฆษณากว่าอีกนัยหนึ่งก็คือ หน้าที่ของสิ่งดึงดูดใจ จะทำหน้าที่เป็นผู้บอกให้ผู้บริโภคทราบว่า “นี่คือผลิตภัณฑ์ที่คุณต้องการ หรือสิ่งที่จะสนองความปรารถนาของคุณให้ได้รับความพึงพอใจ” (Bovee, 1995, p.232) ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของตราสินค้า การจดจำตราสินค้าได้ง่ายทำให้อยากลองใช้ผลิตภัณฑ์ และที่ผ่านมาก็มีหลายธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าในปี 2558 สก๊อตได้ทุ่มงบประมาณกว่า 500 ล้านบาท ในการสื่อสารการตลาดแบบ 360 องศา ทั้ง Above the Line และ Below the Line เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด อาทิ โฆษณาประชาสัมพันธ์ในสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สื่อภายในรถไฟฟ้า BTS สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ ณ จุดขาย และกิจกรรมแนะนำสินค้าไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยตรง และทิศทางกลยุทธ์ทางการตลาดที่สก๊อตนำมาใช้ตั้งแต่ปี 2557 จนถึงปัจจุบัน เริ่มหันมาใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง (Celebrity Marketing) โดยทำโฆษณาให้เกิดการรับรู้ถึงคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์สก๊อตในแต่ละกลุ่มที่จะสื่อสารออกมาให้โดดเด่นเป็นที่จดจำ ผ่านการใช้ฟรีเซ็นเตอร์ที่ได้รับความนิยมและสอดคล้องกับจุดเด่นหรือประโยชน์หลักของผลิตภัณฑ์ โดยนำพระเอกนางเอกที่กำลังได้รับความนิยม และมีคาแรคเตอร์ที่ชัดเจนเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ได้แก่ มาริโอ้ เมาเร่อ มาเป็นฟรีเซ็นเตอร์ สก๊อตคอลลาลาเจนเอ็ม, เจมส์ จิรายุ ตั้งศรีสุข, พอร์ช ศรัณย์ ศิริลักษณ์ มาเป็นฟรีเซ็นเตอร์ สก๊อต เพียวเร่เบอร์รี่, แสดมณี อภิวัช มาเป็นฟรีเซ็นเตอร์ สก๊อต สมาร์ท ซูเปอร์ไค้สกัด, ศรีริต้า เจนเซ่น มาเป็นฟรีเซ็นเตอร์ สก๊อตคอลลาลาเจนเลฟอัพ, สุวนันท์ คงยิ่ง และน้องณดา มาเป็นฟรีเซ็นเตอร์ สก๊อตคิดซ์ ซูเปอร์ไค้สกัดสำหรับเด็ก เพื่อเป็นการต่อยอด สร้างการรับรู้ การจดจำภาพลักษณ์ของตราสินค้าซึ่งมีความสำคัญและมีผลต่อการตัดสินใจซื้อของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย เพื่อสื่อสารคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายได้ดีมากยิ่งขึ้น ควบคู่กับการทำกิจกรรมภายใต้ Lifestyle Marketing เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค ตั้งแต่การทำโปรโมชันส่งเสริมการขาย ทั้งส่วนลด และของแถมในทุกเทศกาล โดยตลอดระยะเวลาจะเน้นการสื่อสารด้านโฆษณาเพื่อต่อยอดผลิตภัณฑ์ สก๊อตอย่างต่อเนื่อง (วรวิมล ธรรมราษฎร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 กันยายน 2559) (ผู้จัดการฝ่ายการตลาด บริษัท สก๊อต)

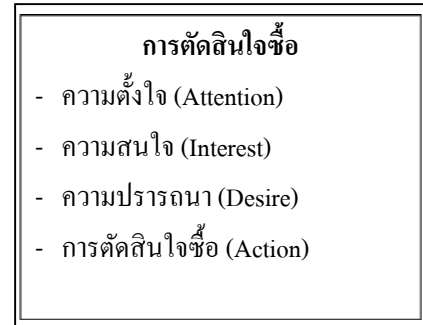
ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่อง “การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวความคิดได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความมีอิทธิพลของการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่มีต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นที่มีต่อการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ผลิตภัณฑ์ สก๊อตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative approach) โดยเลือกใช้วิธีการสำรวจด้วยการตอบแบบสอบถามที่ถูกสร้างขึ้นและได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ซึ่งประกอบด้วย

3.1. ประชากรและตัวอย่าง : เพศหญิง และเพศชาย อายุระหว่าง 15 - 60 ปี เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์ ที่ทางบริษัทได้กำหนดเป้าหมายไว้ (วรวิมล กรรมราษฎร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤศจิกายน 2559) (ผู้จัดการฝ่ายการตลาด บริษัท สก๊อต) และเป็นวัยที่ก่อให้เกิดผลผลิตทางด้านเศรษฐกิจ มีกำลังซื้อ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 3,815,580 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน, 2558) ที่เคยเห็นโฆษณา เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ของบริษัท สก๊อต อินดัสตรีล (ประเทศไทย) เนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนผู้บริโภคที่แน่นอน จึงจำเป็นต้องใช้สูตรเพื่อคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้กำหนดไว้ที่ร้อยละ 0.05

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา : แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 5 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ, พฤติกรรมการรับสื่อโฆษณาที่ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงของผลิตภัณฑ์ สก๊อต, ความคิดเห็นการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง, ความคิดเห็นในการตัดสินใจซื้อ (AIDA) สก๊อตของผู้บริโภคและข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.3. การตรวจสอบเครื่องมือ : ทำการพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ครอนแบ็ค อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) จากกลุ่มตัวอย่างทดลอง จำนวน 30 ชุด เมื่อนำมาตรวจสอบพบว่าค่าความเชื่อมั่นเกิน 0.7 ในทุกตัวแปร จึงได้ดำเนินการจัดเก็บแบบสอบถามอีก 400 ชุดซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเกิน 0.7 ในทุกตัวแปรเช่นกัน

3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล : ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมหนังสือทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ และข้อมูลตรงของสินค้าจากบริษัท สก๊อต อินคัสเตรียล (ประเทศไทย) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจาก อินเทอร์เน็ตทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ การเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภค โภจนาสรรพสินค้าตามยอดขายของบริษัท โดย เลือกรายจากผู้ที่เคยเห็นโฆษณาสก๊อต ซึ่งก่อนการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยจะสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเพื่อหากลุ่มเป้าหมาย ที่เคยเห็น โฆษณา สก๊อต เพื่ออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาภายในแบบสอบถามและวิธีการในการเก็บ แบบสอบถาม และดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมายและรอจนกระทั่งตอบคำถามครบถ้วน

3.5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ :

3.5.1 สถิติเชิงพรรณนาเป็นการอธิบายผลการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ คือ

3.5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เพื่อใช้หาค่าทางสถิติที่ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

3.5.1.2 ข้อมูลโฆษณาที่ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงของผลิตภัณฑ์ สก๊อต ได้แก่ บุคคลที่มีชื่อเสียงที่ เคยแสดงโฆษณา ช่วงเวลาที่เคยเห็นโฆษณาของผลิตภัณฑ์ สก๊อต ความถี่ในการรับชมโฆษณา เพื่อใช้หาค่าทางสถิติที่ ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

3.5.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภค โภจนาสรรพสินค้าในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้หาค่าทางสถิติที่ประกอบด้วย ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.5.2 สถิติเชิงอ้างอิงผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงอ้างอิงสำหรับการอธิบายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

3.5.2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการ โฆษณาของบุคคลที่มีชื่อเสียงกับปัจจัยการ ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภค โภจนาสรรพสินค้าในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression)

3.5.2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงเหตุผลและปัจจัยที่มีผลระหว่างตัวแปรหลายตัวกับแปรเดียวซึ่งในที่นี้ คือปัจจัยการ โฆษณาของบุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภค โภจนาสรรพ สินค้าในเขต กรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

4. ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการอธิบายและการทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรแต่ละตัว ที่เกิดจากการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีคำตอบครบถ้วนในทุกข้อคำถาม โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 400 ชุด คิดเป็น 100% ซึ่งสามารถแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย

4.1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

4.1.1. เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศหญิง จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 และเพศ ชาย จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8

4.1.2. อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ช่วงอายุมากกว่า 26 – 35 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 รองลงมาเป็นช่วงอายุมากกว่า 16 – 25 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ช่วงอายุมากกว่า 36 – 45 ปี จำนวน

52 คน คิดเป็นร้อยละ 13 ช่วงอายุ มากกว่า 46 – 55 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ช่วงอายุ มากกว่า 56 – 65 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 และช่วงอายุที่น้อยที่สุดต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

4.1.3. ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมาเป็นระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ระดับการศึกษานุปริญญา/ปวส. จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

4.1.4. อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงาน บริษัทเอกชน / รับจ้าง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมาเป็นค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 อาชีพรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 นักเรียน / นักศึกษา จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 แม่บ้าน / พ่อบ้าน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 และอื่นๆ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

4.1.5. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 69.3 รองลงมาเป็นสมรส จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 และแยกกันอยู่ / หย่าร้าง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2

4.1.6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 40,001 บาทขึ้นไป จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 รองลงมาเป็นช่วง 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 รายรับเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 รายรับเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14 และรายรับเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11

4.2 พฤติกรรมการซื้อและการรับสื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ สก๊อต มีดังนี้

4.2.1. การซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ริงนกแพ้จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 รองลงมาซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต 100 ซุปไก่สกัด จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 ซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต เพียวเร่ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 ซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต อีซี่ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต คอลลาเจน ออรา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อตคิดซ์ ซุปไก่สกัดสำหรับเด็ก จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 ซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต คอลลาเจน เอ็ม วิท ซิงค์ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 ซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต คอลลาเจน เลฟอัฟ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต สมารท์ซ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 และอื่นๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

4.2.2. เหตุผลในการซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 31.1 รองลงมา ซื้อเป็นของฝาก จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 ซื้อสำหรับเยี่ยมคนป่วย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 ซื้อให้ในเทศกาลสำคัญ จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 และอื่นๆ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

4.2.3. ความถี่ในการซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อตของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ในช่วงที่มีโอกาสสำคัญ จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 71.8 รองลงมา ในช่วงอื่นๆ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ซื้อผลิตภัณฑ์ของสก๊อตใน 1 - 2 ครั้ง/อาทิตย์ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ซื้อผลิตภัณฑ์ของสก๊อตใน 3 - 4 ครั้ง/อาทิตย์ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ซื้อผลิตภัณฑ์ของสก๊อตใน 5 - 6 ครั้ง/อาทิตย์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 และซื้อผลิตภัณฑ์ของ สก๊อตในทุกวัน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

4.2.4. การรับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า รับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อต รังนกแท้ จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 รองลงมา รับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อต 100 ชูปโก้ สก๊อต จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 รับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อต เพียวเร่ จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 รับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อตคิดซ์ ชูปโก้ สก๊อตสำหรับเด็ก จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 รับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อต อีซี่ จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 รับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อต คอลลาเจน เอ็ม วิท ซิงค์ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 รับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อต คอลลาเจน ออรา จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 รับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อต สมาร์ทซ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 รับชมโฆษณาผลิตภัณฑ์ สก๊อต คอลลาเจน เลฟออฟ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 3 และอื่นๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

4.2.5. ความถี่ในการรับชมโฆษณา สก๊อต ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า รับชมโฆษณาสก๊อต 1-2 ครั้ง/อาทิตย์ จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 69.3 รองลงมา รับชมโฆษณาสก๊อต 3-4 ครั้ง/อาทิตย์ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 รับชมโฆษณาสก๊อต 5 - 6 ครั้ง/อาทิตย์ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และรับชมโฆษณาสก๊อตทุกวัน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4

4.2.6. ความชื่นชอบ ปริเซนเตอร์สก๊อต ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ชื่นชอบ ศรีริต้า เจนเซ่น จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 รองลงมา โน้ต อูม แด่พานิช จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 มาริโอ้ เมมาเล่ จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 กบ สุวนันท์ และน้องณดา จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 แสทมป์ อภิวัชร เอื้อถาวร-สุข จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 เจมส์ จิรายุ ตั้งศรีสุข จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 อื่นๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และพอร์ช ศรีณย์ศิริลักษณ์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4

4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีดังนี้

4.3.1. การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงของบริษัท สก๊อต ด้านความดึงดูดใจ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความดึงดูดใจอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.111

4.3.2. การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงของบริษัท สก๊อต ด้านความไว้วางใจ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.048

4.3.3. การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงของบริษัท สก๊อต ด้านความชำนาญเชี่ยวชาญ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความชำนาญเชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.048

4.3.4. การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงของบริษัท สก๊อต ด้านความเคารพ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความเคารพ อยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.027

4.3.5. การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงของบริษัท สก๊อต ด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย อยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อมูล 3.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล 1.131

4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สก๊อต มีดังนี้

4.4.1. การตัดสินใจซื้อ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับมาก

4.5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 1: ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) ปัจจัยการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	1.626	.093		17.401	.000
การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง	.609	.026	.759	23.283	.000

หมายเหตุ : $F = 542.113$, $R^2 = 0.577$, ค่า adjusted $R^2 = 0.576$ *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2: ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ปัจจัยการโฆษณาโดยใช้ บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	1.588	.093		16.995	0.000
1. ด้านความดึงดูดใจ	.229	.036	.321	6.306	0.000*
2. ด้านความไว้วางใจ	.121	.044	.174	2.769	0.006*
3. ด้านความชำนาญเชี่ยวชาญ	.052	.037	.078	1.404	0.161
4. ด้านความเคารพ	.086	.044	.121	1.939	0.053*
5. ด้านความเหมือนกับ กลุ่มเป้าหมาย	.131	.030	.192	4.347	0.000*

หมายเหตุ : $F = 113.343$, $R^2 = 0.590$, ค่า adjusted $R^2 = 0.585$ *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3: ผลสรุปการทดสอบสมมติฐานทั้งหมดที่ตั้งไว้ในเรื่อง การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคนในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 โฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคนในเขตกรุงเทพมหานคร	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2 ความดึงดูดใจของบุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคนในเขตกรุงเทพมหานคร	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 3. ความไว้วางใจของบุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคนในเขตกรุงเทพมหานคร	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 4. ความชำนาญเชี่ยวชาญของบุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคนในเขตกรุงเทพมหานคร	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 5. ความเคารพของบุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคนในเขตกรุงเทพมหานคร	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 6. ความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมายของบุคคลที่มีชื่อเสียงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อตของผู้บริโภคนในเขตกรุงเทพมหานคร	ยอมรับสมมติฐาน

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 การอภิปรายผล

ผลการศึกษาที่สรุปว่า การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อตของผู้บริโภคนในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เป็นเพราะการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงในการโฆษณา ด้านความดึงดูดใจ ได้แก่ บุคลิกภาพ หน้าตา กริยาท่าทาง หรือด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ การใช้ฟรีเซนต์อร์ที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิต อายุ ที่คล้ายคลึงกับผู้บริโภคน การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ด้านความเคารพ ได้แก่ การประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ด้านไว้วางใจ ได้แก่ การมีภาพลักษณ์และการวางตัวที่ดี มีความเป็นมืออาชีพ และเป็นที่รู้จักของประชาชน ที่พบเห็นได้บ่อยตามสื่อต่างๆ สามารถโน้มน้าวให้เกิดความตั้งใจซื้อ (Attention) ของผู้บริโภคน อีกทั้งผู้บริโภคนจะเกิดความเชื่อมั่นและเกิดความสนใจ (Interest) เพื่อติดตามศึกษาคุณสมบัติและประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ ทำให้ผู้บริโภคนเกิดการตระหนักถึงคุณค่าเมื่อได้ครอบครองผลิตภัณฑ์ เกิดความต้องการ (Desire) และส่งผลให้เกิดการตัดสินใจซื้อ (Action) ในท้ายที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา อิทธิพลของทัศนคติที่มีต่อการโฆษณาสินค้าและทัศนคติที่มีต่อตราสินค้าในฐานะปัจจัยกั้นกลางที่ถ่ายทอดอิทธิพลของการรับรองผลิตภัณฑ์โดยบุคคลที่มีชื่อเสียงสู่ความตั้งใจซื้อ ของ อริญชย์ ฒ ระนอง (2558) กล่าวว่า ทัศนคติต่อโฆษณา และทัศนคติที่มีต่อตราสินค้า นั้นเป็นตัวแปรกั้นกลางที่ถ่ายทอดอิทธิพลจากการรับรองผลิตภัณฑ์โดยบุคคลที่มีชื่อเสียง (Celebrity Endorsement) ไปยังความตั้งใจซื้อ (Purchase Intentions) และยังพบว่า การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงยังส่งผลดีต่อทัศนคติที่มีต่อโฆษณาและตราสินค้า เนื่องจากทำให้เกิดการชื่นชอบ จดจำโฆษณาและตราสินค้าได้มากขึ้น และยังเกิดความเข้าใจและความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะเป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เกิดความต้องการและส่งผลให้เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ในที่สุด

ผลการศึกษาที่สรุปว่า ความดึงดูดใจของบุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เป็นเพราะการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่น่าดึงดูดใจทางกายภาพ (Physical Attractiveness) คือการมีรูปร่างหน้าตาที่ดี และมีกริยา ท่าทางที่ดี สามารถโน้มน้าวผู้บริโภคให้เกิดการจดจำโฆษณาสินค้าได้ง่าย สามารถช่วยให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อตราสินค้า และนำไปสู่การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต นอกจากนี้การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่กำลังอยู่ในกระแสนิยม สามารถทำให้ผลิตภัณฑ์มีความทันสมัยมากขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่ผู้บริโภคติดตามหรือชื่นชอบอยู่แล้ว จะคอยรักษารฐานของผู้บริโภคที่เป็นลูกค้าได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ของ ภัสสรนันท์ เอนกธรรมกุล (2553) กล่าวว่าถึงแม้บุคคลที่มีชื่อเสียงบางคนจะเป็นตัวแทนโฆษณาให้กับสินค้าจำนวนมาก แต่ในความรู้ของผู้บริโภคนั้นยังมีความสนใจ และติดตามผลงานอยู่ เพราะความชื่นชอบเป็นพิเศษส่วนตัวของผู้บริโภคที่มีต่อบุคคลที่มีชื่อเสียงคนนั้น หรือเป็นไปได้ว่าบุคคลที่มีชื่อเสียงยังเป็นหน้าใหม่ จึงทำให้ผู้บริโภคมีความชื่นชอบ สนใจและรู้สึกอยากจะติดตามผลงานอยู่

ผลการศึกษาที่สรุปว่า ความไว้วางใจของบุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริโภคจะรู้สึกเชื่อถือในบุคคลที่มีชื่อเสียงที่มีความนิยมของประชาชน ยิ่งมีความนิยมมาก ความน่าเชื่อถือก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งการทำให้เป็นที่ยอมรับต่อประชาชนในวงกว้างของบุคคลที่มีชื่อเสียง นั้นเกิดจากภาพลักษณ์การวางตัวที่ดี ที่ผู้บริโภครับรู้ผ่านสื่อต่างๆ และการทุ่มเทในการทำงานและความเป็นมืออาชีพของบุคคลที่มีชื่อเสียง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถทำให้ผู้บริโภคไว้วางใจและเกิดทัศนคติที่ดีต่อโฆษณาและตราสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Shrimp (2003) โดยต้องการสร้างระดับความน่าเชื่อถือให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ด้วยความเป็นมืออาชีพและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค เพื่อให้เกิดความมั่นใจในสินค้า ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคในวงกว้าง เพื่อใช้ในการนำเสนอสินค้าผ่านสื่อสาธารณะทั่วไป

ผลการศึกษาที่สรุปว่า ความชำนาญเชี่ยวชาญของบุคคลที่มีชื่อเสียง ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เป็นเพราะการใช้โฆษณาโดยบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ใช้ทักษะความรู้ หรือประสบการณ์ ทั้งสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ แต่ยังไม่สามารถส่งผลไปถึงการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อตได้ เป็นไปได้ว่า การใช้พรีเซนเตอร์โฆษณาที่เป็นดารา นักร้อง นักแสดง ที่มีรูปร่างหน้าตา บุคลิกภาพที่ดี และเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับของประชาชน ผู้บริโภคจะเกิดการรับรู้และจดจำในโฆษณา และส่งผลต่อทัศนคติที่ดีต่อตราสินค้า สามารถโน้มน้าวให้ผู้บริโภคหันมาสนใจในผลิตภัณฑ์ ได้ดีกว่าการใช้ผู้เชี่ยวชาญมาเป็นพรีเซนเตอร์ ซึ่งโดยปกติแล้วดารา นักร้อง นักแสดง อาจไม่ได้มีทักษะ ความสามารถเชี่ยวชาญ ชำนาญ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่ต้องการนำเสนอ แต่ในปัจจุบันมีสถาบัน โรงเรียน เปิดการสอนการแสดง เพื่อสร้างให้พรีเซนเตอร์ในโฆษณาสามารถถ่ายทอด คุณสมบัติและประโยชน์ ของผลิตภัณฑ์ไปสู่ผู้บริโภคได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำ เพราะฉะนั้น การโฆษณาโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญไม่มีความสำคัญที่สามารถโน้มน้าวให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจในโฆษณาและผลิตภัณฑ์ จึงไม่สามารถส่งผล ไปถึงความตัดสินใจซื้อได้ ซึ่งจากแหล่งอ้างอิงข้อมูลในอดีตของบริษัท สก๊อต ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา วรวิมล ธรรมราษฎร์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มกราคม 2560) (ผู้จัดการฝ่ายการตลาด บริษัท สก๊อต) จะเห็นได้ว่า บริษัท สก๊อต มีการใช้พรีเซนเตอร์ในการโฆษณาเป็นจำนวนมาก ซึ่งทั้งหมดเป็นดารา นักร้อง นักแสดง ที่มีรูปร่างหน้าตา บุคลิกภาพ และเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไปเป็นหลัก โดยพรีเซนเตอร์เหล่านั้น ไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของผลิตภัณฑ์เลย ยกตัวอย่าง เช่น ผลิตภัณฑ์

สก็อตซูปไป่สก็ด เลือกไอ้ อนันดา เอเวอร์ริ่งแฮม ซึ่งเป็นดารานักแสดง ที่มีชื่อเสียงในการแสดงและมีรูปร่างหน้าตาที่ดี หรือแม้แต่ผลิตภัณฑ์สก็อต คิตซ์ เลือกไอ้ ลูกเกด เมธินี และลูกชาย ซึ่งมีชื่อเสียงในการเป็นนางแบบมืออาชีพ และเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป หรือการใช้พรีเซนเตอร์ชาวต่างชาติ ให้กับผลิตภัณฑ์ รังนก โดยเลือกไอ้ นายแบบ ที่มีรูปร่างหน้าตาที่ดี อีกด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้เห็นได้ว่าที่ผ่านมามีบริษัทสก็อต เลือกไอ้พรีเซนเตอร์ที่มีความดึงดูดใจ จากรูปลักษณ์ภายนอก และความเป็นที่นิยมของประชาชน ซึ่งสามารถตอบสนองกับผู้บริโภคให้เกิดการรับรู้และมีทัศนคติที่ดีต่อโฆษณาและพรีเซนเตอร์ ในปัจจุบัน สก็อต ยังคงเลือกไอ้พรีเซนเตอร์ที่มีรูปร่างหน้าตาที่ดี เป็นหลัก ซึ่งการศึกษาเรื่อง With the Impact of Celebrity Endorsement ของ Freeman & Chen (2015) การศึกษาค้นคว้าพบว่า การเลือกไอ้บุคคลที่มีชื่อเสียงไม่สามารถเลือกแค่ด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น จำเป็นต้องพิจารณาคุณลักษณะที่มีอิทธิพลอื่น ๆ ของดารา ซึ่งสิ่งที่น่าสนใจคือความชำนาญเชี่ยวชาญของบุคคลที่มีชื่อเสียงไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลไปถึงความตั้งใจซื้อของคนหนุ่มสาวมาเลเซีย

ผลการศึกษาที่สรุปว่า ความเคารพของบุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก็อต ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริโภคมีความรู้สึกชื่นชมและยอมรับบุคคลที่มีชื่อเสียงจากการประสบความสำเร็จในแต่ละด้าน และการเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม โดยการใช้คำพูดที่สามารถถ่ายทอดที่ลึกซึ้ง เพื่อโน้มน้าวให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติที่ดีต่อตราสินค้า และช่วยกระตุ้นไปสู่การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก็อต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Charbonneau & Garland (2005) พบว่าการใช้ผู้ที่มีชื่อเสียงที่มีลักษณะน่าเคารพ ไม่ว่าจะเป็นนักกีฬาที่ประสบความสำเร็จ หรือดารานักแสดงที่ประสบความสำเร็จก็ตาม สิ่งสำคัญคือความสำเร็จที่ได้มาจะถูกถ่ายทอดไปถึงผู้บริโภคได้ ต้องใช้การสื่อสารที่ดี การใช้ “เสียง” ในการถ่ายทอดไปยังผู้บริโภค มีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้รูปร่างหน้าตาที่ดึงดูดใจ เพราะผู้ที่มีชื่อเสียงที่มีลักษณะน่าเคารพ สามารถถ่ายทอดสื่อความหมายกับการโฆษณาได้อย่างความละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง และดูมีพลัง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของนักโฆษณาที่ตั้งใจเลือกผู้ที่มีชื่อเสียงที่มีลักษณะ น่าเคารพ ในขณะที่ผู้ที่มีชื่อเสียงที่มีลักษณะน่าเคารพจะทำให้ผู้บริโภครับรู้ได้ในเชิงบวกแล้ว (เพศ, อายุ, สถานภาพ) ผู้ที่มีชื่อเสียงที่มีลักษณะน่าเคารพยังสามารถนำเสนอสิ่งเหล่านี้ได้อย่างชัดเจนและดูน่าเชื่อถือมากกว่าการใช้รูปร่างหน้าตาที่ดึงดูดใจ

ผลการศึกษาที่สรุปว่า ความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมายของบุคคลที่มีชื่อเสียงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก็อตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริโภคมีความสนใจในพรีเซนเตอร์ที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) และผู้บริโภคมีความสนใจในพรีเซนเตอร์ที่มีช่วงอายุวัยเดียวกัน สามารถสะท้อนได้ถึง สภาพสังคมในเมืองที่มีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้านทั้งเชื้อชาติ ภูมิลำเนา และระดับทางสังคม ซึ่งปริมาณผู้บริโภคส่วนใหญ่จากผลการศึกษาเกี่ยวกับประชากรศาสตร์มีอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน/ รับจ้าง และมีช่วงอายุ 26 – 35 ปีมากที่สุด สรุปได้ว่ารูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) และอายุ ที่มีความใกล้เคียงกันมาก การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ด้านความเหมือนของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ผู้บริโภครู้สึกเปิดรับตราสินค้า มีทัศนคติที่ดีต่อตราสินค้า และเกิดความคุ้นเคยกับตราสินค้ามากขึ้น และนำไปสู่การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก็อต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของบุคคลที่มีชื่อเสียงและกลยุทธ์การค้าปลีกที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางบนห้างสรรพสินค้าของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ของ ภัสราพร รัตนชาติ (2557) กล่าวว่า พรีเซนเตอร์ที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ บุคลิกลักษณะ และรูปแบบการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดความรู้สึกเปิดรับตราสินค้า และทำให้รู้สึกคุ้นเคยกับตราสินค้า

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ผลการศึกษาจากสมมติฐานของการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ด้านความดึงดูดใจ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภครุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร การตลาดควรให้ความสำคัญในการเลือกคัดสรรการใช้ฟรีเซนเตอร์ที่มีบุคลิกภาพ หน้าตา กริยาท่าทาง ความน่าเชื่อถือ ที่มีความโดดเด่น และอยู่ในกระแสนิยม มาเป็นอันดับแรก เนื่องจาก ฟรีเซนเตอร์ เปรียบเสมือนภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ ในระยะเวลาหนึ่ง เมื่อฟรีเซนเตอร์รักษาภาพลักษณ์ที่ดีของตัวฟรีเซนเตอร์ ก็จะส่งเสริมต่อภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ไปในทิศทางที่ดี ในทางกลับกันเมื่อฟรีเซนเตอร์มีภาพลักษณ์ที่ไม่ดี ก็อาจจะส่งผลให้ภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ไปในทิศทางที่แย่ง เพราะฉะนั้นควรมีการคัดกรองบุคคลที่มีชื่อเสียงอยู่เป็นระยะๆ ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย

5.2.2 ผลการศึกษาจากสมมติฐานของการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภครุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง จากการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 26 – 35 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง สามารถสะท้อนได้ถึงการค้าดำเนินชีวิต (Lifestyle) ของผู้คนในเมือง การตลาดควรมุ่งเน้นถึงการให้ฟรีเซนเตอร์ที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตคล้ายคลึงกับผู้บริโภค

5.2.3 ผลการศึกษาจากสมมติฐานของการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ด้านความไว้วางใจ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภครุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร การตลาดควรเลือกใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่เป็นที่รู้จักของประชาชน ผู้บริโภคสามารถพบเห็นได้ตามสื่อต่างๆ ได้ง่าย เมื่อผู้บริโภคได้รับชมโฆษณา ผู้บริโภคจะเกิดการรับรู้ได้รวดเร็วและสนใจในโฆษณา ทำให้เกิดการจดจำผลิตภัณฑ์ที่น่าเสนอได้ และเกิดความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อได้

5.2.4 ผลการศึกษาจากสมมติฐานของการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ด้านความเคารพ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภครุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร การเลือกใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่มีความประสบความสำเร็จในแต่ละด้าน จะช่วยโน้มน้าวผู้บริโภคให้มีความดึงดูดในตราสินค้า ซึ่งบุคคลที่มีชื่อเสียงควรมีภาพลักษณ์ที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม จะช่วยส่งเสริมให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติที่ดีต่อโฆษณา การตลาดสามารถใช้เสียงหรือคำพูดของบุคคลที่มีชื่อเสียงด้านนี้ มาใช้ในการโฆษณาเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

5.2.5 ผลการศึกษาจากสมมติฐานของการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ สก๊อต ของผู้บริโภครุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร การตลาดควรเลือกใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงในการโฆษณาที่มีบุคลิกภาพ หน้าตา กริยาท่าทาง หรือการใช้ฟรีเซนเตอร์ที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตคล้ายคลึงกับผู้บริโภค สามารถช่วยกระตุ้นให้เกิดความตั้งใจซื้อ (Attention) ของผู้บริโภค ให้เกิดความตระหนักต่อผลิตภัณฑ์ บุคคลที่มีชื่อเสียงควรมีภาพลักษณ์และการวางตัวที่ดี มีความเป็นมืออาชีพ และเป็นที่ยอมรับของประชาชน ที่พบเห็นได้บ่อยตามสื่อต่างๆ จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อผลิตภัณฑ์ ให้เกิดความสนใจ (Interest) ของผู้บริโภค ที่จะติดตามและศึกษาคุณสมบัติและประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ และการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ที่ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนจากความสนใจไปเป็นความต้องการ (Desire) ต่อผลิตภัณฑ์ ให้ผู้บริโภคตระหนักถึงคุณค่าเมื่อได้ครอบครองผลิตภัณฑ์สก๊อต และส่งผลให้เกิดการตัดสินใจซื้อ (Action) ในท้ายที่สุด

การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สก๊อต เรียกได้ว่า มีขั้นตอนเป็นระดับขั้นอยู่แล้ว ซึ่งโดยภาพรวมของการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สก๊อต

ซึ่งรวมไปถึง ความมีชื่อเสียงของตราสินค้า การออกแบบผลิตภัณฑ์ ราคา ความสะดวกในการซื้อ และช่องทางที่ใช้ในการโฆษณา อย่างไรก็ตาม คุณสมบัติและประโยชน์ของผลิตภัณฑ์สก็อตเป็นสิ่งสำคัญ บริษัทควรให้ความสำคัญถึง คุณสมบัติและประโยชน์ของผลิตภัณฑ์สก็อต โดยคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ตอบสนองผู้บริโภคอยู่เสมอ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถขยายต่อไปในทิศทางที่กว้างมากขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ในการอธิบายปรากฏการณ์และปัญหาทางการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง หรือปัญหาอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกัน ผู้ทำวิจัยจึงขอเสนอแนะประเด็นสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

6.1 แนะนำให้ทำการศึกษาในกลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มอื่น ๆ ในสถานที่ที่แตกต่างกัน เพราะในงานวิจัยครั้งนี้ทำในพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปในส่วนภูมิภาคอื่น เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ความแตกต่างกันในหลายๆ ปัจจัย

6.2 แนะนำให้ศึกษากับตัวแปรอื่นที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ทำการศึกษาอยู่นี้ ศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สก็อต เช่น ส่วนประสมทางการตลาด ความพึงพอใจ ความภักดีต่อตราสินค้า เพื่อเป็นแนวโน้มในการส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สก็อต เพื่อให้เกิดข้อสรุปที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

6.3 แนะนำให้ใช้สถิติตัวอื่นมาวิเคราะห์ในแง่มุมอื่น ๆ เนื่องจากในหลายๆ ผลิตภัณฑ์มีการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง รวมไปถึงคู่แข่งทางการตลาด จึงแนะนำให้ใช้สถิติในเชิงเปรียบเทียบกับคู่แข่งทางการตลาด เช่น สถิติของยอดขายแต่ละผลิตภัณฑ์ที่เป็นประเภทเดียวกัน เพื่อมาวิเคราะห์ให้เกิดประโยชน์ในแง่ของการแข่งขันทางธุรกิจที่เติบโตต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.ศศิประภา พันธนาเสวี อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษาคำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยตลอดรวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องงานการศึกษาเฉพาะบุคคลนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีผู้ทำการศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

ชนิดา จุลรัตนมณี และ ดนุพล หุ่นโสภณ. (2557). อิทธิพลของผู้แนะนำสินค้า ที่เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงด้านกีฬาที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภัสราพร รัตนชาติ. (2557). ภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของบุคคลที่มีชื่อเสียงและกลยุทธ์การค้าปลีกที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางบนห้างสรรพสินค้าของผู้หญิงวัยทำงานใน เขตกรุงเทพมหานคร. วารสารสุทธิปริทัศน์, 28(88), 385-407.

ภัสสรนันท์ อเนกธรรมกุล. (2553). ผลกระทบจากการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง (Celebrity) ที่เป็นผู้แนะนำสินค้าหลากหลายตราสินค้าในงานโฆษณา. การศึกษาเฉพาะบุคคลปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ระบบสถิติทางการทะเบียน. (2558). ประชากรจากทะเบียน จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ กรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php.

- ศูนย์สำรวจความคิดเห็น นิด้าโพล. (2559). สถิติการเข้าใช้บริการห้างสรรพสินค้า กรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก www.nidapoll.nida.ac.th.
- อริญชัย ธีระนง. (2558). อิทธิพลของทัศนคติที่มีต่อการโฆษณาสินค้าและทัศนคติที่มีต่อการโฆษณาสินค้าและทัศนคติที่มีต่อตราสินค้าในฐานะปัจจัยกั้นกลางที่ถ่ายทอดอิทธิพลของการรับรองผลิตภัณฑ์โดยบุคคลที่มีชื่อเสียงสู่ความตั้งใจซื้อ. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*, 36(3), 145-168.
- Chan, K., Ng, Y. L., & Luk, E. K. (2013). Impact of celebrity endorsement in advertising on brandimage among Chinese adolescents. *Young Consumer*, 14(2), 167-179.
- Shimp, T.A. (2003). *Advertising, promotion: Supplemental aspects of integrated marketing communications* (5th ed.). Forth worth, Tex.: Dryden.
- Yamane, T. (1967). *Elementary sampling theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

คุณภาพยางรัดของในมุมมองพ่อค้า/แม่ค้าในเขต กทม.

RUBBER BAND QUALITY OF MERCHANTS IN BANGKOK

ชาตรี กานต์ศศิ¹ และณัฐต วงศ์หล่อสายชล²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (kieoncloud@gmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (napawan.kananurak@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับมิตินคุณภาพที่พ่อค้า/แม่ค้าในเขต กทม.มีต่อยางรัดของ โดยใช้ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการใช้งานยางรัดของ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือพ่อค้า/แม่ค้าในเขต กทม. จำนวน 400 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนี้จะใช้ข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้เครื่องมือคือ แบบสอบถาม และ ใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่มขั้นเดียว แบบ Area Cluster Sampling และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์ความแตกต่างของแต่ละกลุ่มด้วยวิธี One-way ANOVA และ t-Test โดยจากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ ด้านเขต อายุ การศึกษา และสถานภาพ ที่ต่างกัน ส่งผลต่อการรับรู้มิตินคุณภาพต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และพบว่า พฤติกรรมการใช้ยางรัดของด้านผู้ตัดสินใจซื้อ ตรายินค้าที่ใช้ ปริมาณที่ใช้ ร้านค้าที่ซื้อการรับข้อมูล และสาเหตุที่เลือกร้านค้าที่ต่างกัน ส่งผลต่อการรับรู้มิตินคุณภาพต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ยางรัดของ, มิตินคุณภาพของสินค้า

ABSTRACT

The purpose of this study is to study rubber bands quality dimension of merchant in Bangkok by demography and behavior factor that sample are 400 merchant in Bangkok. Data collection in this research uses primary data via questionnaire by Area Cluster Sampling method and The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation that analysis of the differences of each group by One-way ANOVA and t-Test method.

The study found that different demography Area, Age, Study, Status differences affect the perception of different quality dimensions at the 0.05 level of significance and different behavior buyers, brand, used volume, store type, how to getting information and reasons for choosing a shop differences affect the perception of different quality dimensions at the 0.05 level of significance.

Keywords: Rubber bands, Dimensions of product quality

1. บทนำ

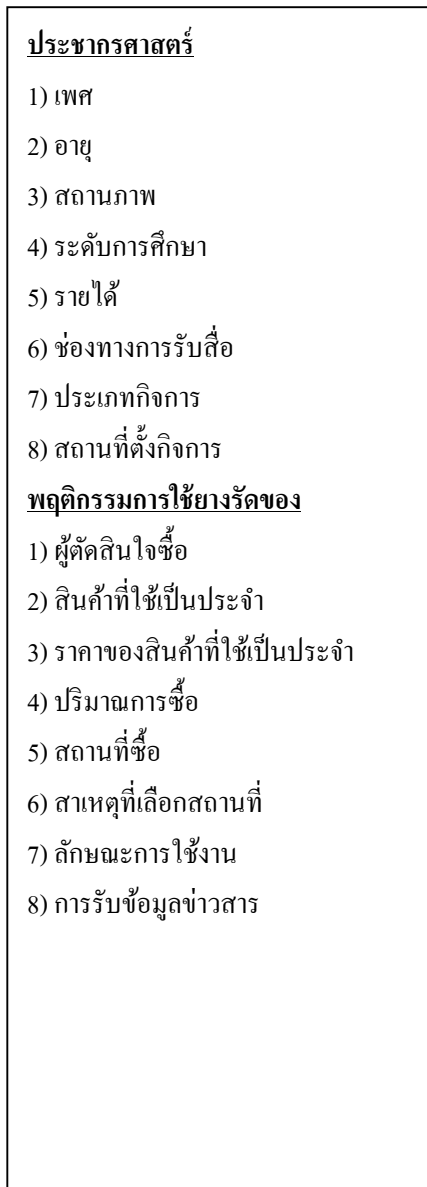
บริษัท ช่งเฮง รับเบอร์ จำกัด ก่อตั้งเมื่อปีพ.ศ. 2533 โดยมีธุรกิจหลักเป็นการผลิต ยางรัดของเพื่อขายทั้งในและต่างประเทศ สถานที่ตั้งในปัจจุบัน บริษัท ช่งเฮง รับเบอร์ จำกัด ได้ตั้งอยู่บน บ้านเลขที่ 41 หมู่ 10 ต.คอนตอม อ.บางเลน นครปฐม 73130 เนื้อที่กว่า 4 ไร่ สำหรับกำลังการผลิต บริษัท ช่งเฮง รับเบอร์ จำกัด สามารถผลิตยางรัดของสูงสุดมากกว่า 1,500 ตันกิโลกรัม/ปี โดยมีสัดส่วนในการขายคือ งานประเภทส่งออก 70% งานประเภทขายในประเทศ 20% โดยเป็นการขายผ่าน บริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน) และอีก 10% เป็นงาน OEM (Original Equipment Manufacturer) ภายในประเทศ ซึ่งผู้บริหารมีความเห็นว่า จะลดการส่งออกเหลือเพียง 40% และการขายในประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 50% เพราะถึงแม้งานส่งออกจะมีข้อดีที่ ลูกค้าซื้อเป็นจำนวนมากและมีคำสั่งซื้อล่วงหน้ายาวหลายเดือน แต่ก็ทำกำไรได้น้อยและไม่เกิดความภาคภูมิใจในโรงงานผู้ผลิต โดยการทำการตลาดช่วงแรกบริษัทมุ่งเน้นไปที่ตลาดแบบ กทม.ดั้งเดิม (Traditional Market) เพราะเป็นตลาดใหม่ที่ไม่มีลูกค้า และมีแนวโน้มว่าจะมีกำลังซื้อมากกว่าจังหวัดอื่นๆ แต่อย่างไรก็ตามตลาดยางรัดของใน กทม. ก็มีการแข่งขันด้านราคาสูงเช่นกัน ประกอบกับตราสินค้าของบริษัทยังไม่เป็นที่รู้จัก จึงทำให้ยังไม่ได้กำไรเท่าที่คาดไว้ แม้ในส่วนการผลิตจะมุ่งเน้นในเรื่องการบริหารแรงงานในการผลิตอย่างเข้มข้นเพื่อให้ต้นทุนต่ำแล้วก็ตาม ดังนั้น โรงงานจึงมีความตั้งใจที่จะปรับปรุงกระบวนการผลิตใหม่โดยการลดสิ่งที่ไม่จำเป็นหรือสิ่งที่ทำให้ต้นทุนมีราคาแพงแต่ไม่ก่อให้เกิดคุณภาพ ซึ่งคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่กำหนดไว้ใน มอก. 886-2559 (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559) เป็นเพียงมุมมองคุณภาพในเชิงเทคนิคของโรงงานผู้ผลิตเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจจะไม่ได้ตอบโจทย์ของผู้บริโภคอย่างแท้จริง

ดังนั้นจึงต้องการที่จะศึกษาคุณภาพยางรัดของในมุมมองของผู้บริโภค ในกทม. เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ตรงต่อความต้องการของลูกค้า นั้นจำเป็นจะต้องมีความเข้าใจผู้บริโภคอย่างแท้จริงก่อน โดยผู้วิจัยจะใช้ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการใช้งานยางรัดของในการแบ่งกลุ่มพ่อค้า/แม่ค้าเพื่อให้ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ตรงต่อความต้องการของลูกค้า ในขณะที่โรงงานสามารถลดต้นทุนที่เกินจากความจำเป็นออกไปด้วย ในการพิจารณาเกี่ยวกับองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์นั้น E. Jerome McCarthy (1964) ได้ให้ไว้หลายแง่มุมเช่น คุณภาพ คุณลักษณะพิเศษ ความหลากหลาย ตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ ฉลาก การบริการ การรับประกันคุณภาพสินค้า การรับประกันสินค้า เป็นต้น และในรายละเอียดด้าน คุณภาพสินค้าสามารถ จำแนกได้ 8 ด้าน ดังนี้ 1)สมรรถนะ (performance) 2)ความน่าเชื่อถือ (Reliability) 3)ตรงตามมาตรฐาน (conformance) 4)ความทนทาน (durability) 5)การบริการหลังการขาย (serviceability) 6)สุนทรียภาพ (aesthetics) 7)ชื่อเสียง (Reputation) 8)คุณลักษณะพิเศษ (Feature) ซึ่งจะสามารถนำมาใช้ในการวัดระดับการรับรู้และเป็นแนวทางในการผลิตต่อไป

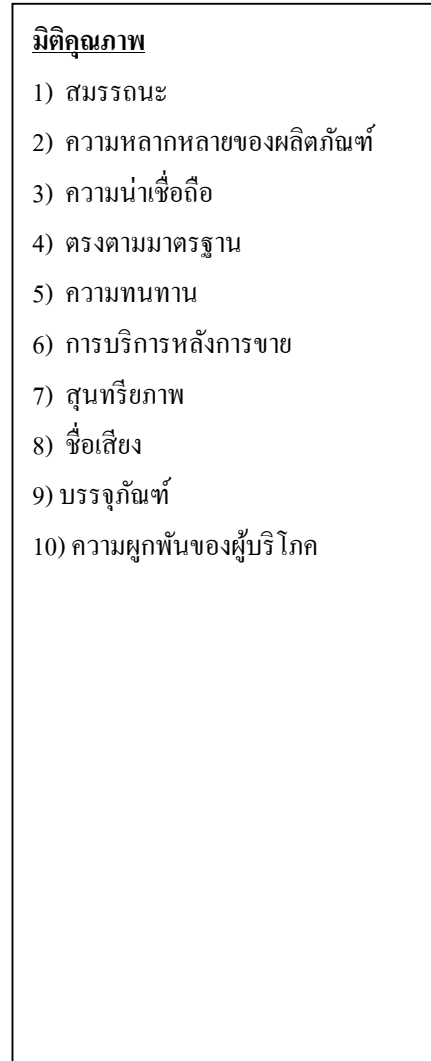

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับมิตिकุณภาพของยางรัดของ
- 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชากรศาสตร์ กับมิตिकุณภาพของยางรัดของ
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้งาน กับมิตिकุณภาพของยางรัดของ

3. การดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือคือ แบบสอบถาม และดำเนินการวิจัยดังนี้
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ คนที่ทำงานในร้านค้าที่ให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม ในเขตกทม.
จำนวน 208,971 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557)

กลุ่มตัวอย่าง คือ คนที่ทำงานในร้านค้าที่ให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม ในเขตกทม. จำนวน 400 คน
โดยใช้การคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane เพื่อหาจำนวนขั้นต่ำของกลุ่มตัวอย่าง ในระดับค่าความเชื่อมั่น
(Confidence Level) ที่ 95% และความคลาดเคลื่อน(Margin of Error) ที่ระดับ 5% ใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่มชั้นเดียว
(Area Cluster Sampling) โดยใช้รูปแบบการแบ่งกลุ่มจากพื้นที่ ตามรายงานการศึกษา การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่
กรุงเทพมหานคร ของ กองนโยบายและแผนงาน สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานครซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มเขตได้ดังนี้

- 1) กลุ่มกรุงเทพมหานคร สุ่มได้เขตดุสิต
- 2) กลุ่มกรุงเทพใต้ สุ่มได้เขตสาทร
- 3) กลุ่มกรุงเทพเหนือ สุ่มได้เขตลาดพร้าว
- 4) กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สุ่มได้เขตประเวศ
- 5) กลุ่มกรุงเทพมหานคร สุ่มได้เขตทวีวัฒนา
- 6) กลุ่มกรุงเทพมหานคร สุ่มได้เขตบางแค

โดยทำการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มละ 66 ชุด และทำการจับฉลากเพิ่มอีก 4 ชุด เพื่อให้ได้
จำนวน 400 ชุด เท่ากับจำนวนขั้นต่ำของกลุ่มตัวอย่าง โดยเขตที่จับฉลากได้มี เขตบางแค เขตทวีวัฒนา เขตลาดพร้าว
เขตสาทร

ตัวแปรการศึกษา

ตัวแปรการศึกษาในวิจัยเรื่อง "คุณภาพของร้านค้าในมุมมองพ่อค้า/แม่ค้าในเขต กทม." จะประกอบไปด้วย
ข้อมูลเชิงลักษณะและข้อมูลเชิงปริมาณ ดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

- 1) ประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ ช่องทางการรับสื่อ ประเภท
กิจการ สถานที่ตั้งกิจการ ซึ่งจะเป็นข้อมูลประเภท Category ทั้งหมด
- 2) พฤติกรรมการใช้จ่ายของ ประกอบด้วย ผู้ตัดสินใจซื้อ สินค้าที่ใช้เป็นประจำ ราคาของ
สินค้าที่ใช้เป็นประจำ ปริมาณการซื้อ สถานที่ซื้อ สาเหตุที่เลือกสถานที่ ลักษณะการใช้งาน
การรับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะเป็นข้อมูลประเภท Category ทั้งหมด

ตัวแปรตาม

มิติคุณภาพ ประกอบด้วย 1) สมรรถนะ 2) ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ 3) ความน่าเชื่อถือ 4) ตรงตาม
มาตรฐาน 5) ความทนทาน 6) การบริการหลังการขาย 7) สุนทรียภาพ 8) ชื่อเสียง 9) บรรลุภัณฑ์ 10) ความผูกพันของ
ผู้บริโภค ซึ่งจะเป็นข้อมูลประเภท Continuous ทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนี้จะใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้เครื่องมือคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้ออกแบบจากการรวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1) คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ ช่องทาง การรับสื่อ ประเภทกิจการและสถานที่ตั้งกิจการ ทั้งหมดจำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2) คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านพฤติกรรมการใช้ยางรัดของ ได้แก่ ผู้ตัดสินใจซื้อ ตราสินค้าที่ใช้เป็นประจำ ราคาของสินค้าที่ใช้เป็นประจำ ปริมาณการซื้อ สถานที่ซื้อ สาเหตุที่เลือกสถานที่ ลักษณะการใช้งานและการรับข้อมูลข่าวสารทั้งหมดจำนวน 8 ข้อ โดย

ส่วนที่ 3) คำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านมิติของคุณภาพ ได้แก่ 3.1) สมรรถนะ 3.2) ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ 3.3) ความน่าเชื่อถือ 3.4) ตรงตามมาตรฐาน 3.5) ความทนทาน 3.6) การบริการหลังการขาย 3.7) สุนทรียภาพ 3.8) ชื่อเสียง 3.9) บรรลุภัณฑ์ 3.10) ความผูกพันของผู้บริโภค ทั้งหมดจำนวน 10 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้จะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1) การวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผู้วิจัยนำข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการใช้ยางรัด และมิติของคุณภาพของของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการแจกแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อแสดงค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequencies) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายข้อมูลเชิงสถิติ

ส่วนที่ 2) การวิเคราะห์โดยใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

ผู้วิจัยนำข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการใช้ยางรัดของ และมิติของคุณภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการแจกแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อแสดงการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Parameter Estimation) ของมิติของคุณภาพ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และ t-Test ของข้อมูลประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการใช้ยางรัดของ และมิติของคุณภาพ

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิจัยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1) การวิเคราะห์ด้านประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการใช้ยางรัดของ พบว่า สัดส่วนของเพศหญิงมี 263 คน ซึ่งมากกว่าเพศชายที่มี 137 คน โดยอยู่ในช่วงอายุ 14-28ปี และ 29-43ปี มากถึงร้อยละ 97.5 ในส่วนของการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 68 มีการศึกษาต่ำกว่า มัธยมศึกษา และส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้วและโดยส่วนใหญ่ผู้ตัดสินใจซื้อจะเป็น เจ้าของร้าน และ สมาชิกในครอบครัวของเจ้าของร้าน โดยมีสัดส่วนถึง 50.3 และ 45.3 ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 51 จำตราสินค้าที่ใช้ไม่ได้ และ ใช้ยางรัดของ ตรา T.O. ตรา K.W. ตรา Aro และ ตรา เอ็มบีดี ร้อยละ 16.5 15.3 8.5 และ 8.0 ตามลำดับ โดยในส่วนของ ตรากระทิง ตราส้ม และ ตราดาว พบ

ผู้ใช้งานเพียงตราสินค้าละ 1 รายเท่านั้นและร้านค้าโดยส่วนมาก ใช้ยางรัดของ น้อยกว่า 1 ถุง/เดือน และ 1-3 ถุง/เดือน ถึงร้อยละ 48.3 และ ร้อยละ 47.3 ตามลำดับ ซึ่งสามารถนับรวมกันได้ร้อยละ 95.6 และยังมีพฤติกรรมการเลือกซื้อยางรัดของที่ร้านขายปลีกคิดเป็นร้อยละ 63.5 และรองมาเป็นร้านขายส่งคิดเป็นร้อยละ 24 ส่วนการซื้อที่ห้างสรรพสินค้ามีเพียงร้อยละ 19 ในส่วนของสาเหตุที่เลือกสถานที่ซื้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 87.3 มีสาเหตุที่เลือกสถานที่ซื้อยางรัดของเพราะ ความสะดวก ในส่วนของสาเหตุรองลงมาคือ มีสินค้าหลากหลาย ราคาถูก ขายสินค้ามีคุณภาพ และ ช่วงเวลาในการเปิดขาย คิดเป็นร้อยละ 23.3 23.0 17.8 และ 11.8 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมมารับข้อมูลจากผู้ขายมากถึงร้อยละ 86 และรับข้อมูลจากลูกค้าร้อยละ 31.3 ในส่วนของการรับข้อมูลจากสื่อ และ รับข้อมูลจากครอบครัว มีเพียงร้อยละ 13.3 และ 12 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2) การวิเคราะห์ด้านระดับความเห็นเกี่ยวกับมิติคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างจะพบว่ามิติคุณภาพด้านสมรรถนะ ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ความน่าเชื่อถือ ตรงตามมาตรฐาน ความทนทาน และ สุนทรียภาพ มีระดับการเห็นด้วยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ในส่วนของ การบริการหลังการขาย ชื่อเสียง บรรลุภัณฑ์ และ ความผูกพันของผู้บริโภค มีระดับการเห็นด้วยอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง แต่หากแยกดูในรายข้อแล้ว จะพบว่า คำถามที่ 3.1 แข็งแรงไม่ขาดระหว่างการรัด นั้นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ที่ 4.70 และรองลงมาเป็นคำถามที่ 1.1 ต้องไม่ทำให้ สิ่งของในบรรจุภัณฑ์หลุดหรือรั่วออกมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.62 ซึ่งเป็นเพียง 2 ข้อ ที่มีระดับความเห็นด้วยอยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุดดังตาราง

	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. สมรรถนะ	2.5	5.0	4.1	เห็นด้วยมาก
1.1 ต้องไม่ทำให้ สิ่งของในบรรจุภัณฑ์หลุดหรือรั่วออกมา	3.0	5.0	4.6	เห็นด้วยมากที่สุด
1.2 มีความนุ่มมือสามารถใช้งานได้โดยไม่เจ็บนิ้ว	1.0	5.0	3.6	เห็นด้วยมาก
2. ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์	2.0	5.0	3.4	เห็นด้วยมาก
2.1 มียางหลากหลายสีให้เลือกซื้อ	2.0	5.0	3.5	เห็นด้วยมาก
2.2 มียางหลากหลายขนาดให้เลือกซื้อ	2.0	5.0	3.3	เห็นด้วยปานกลาง
3. ความน่าเชื่อถือ	3.0	5.0	4.2	เห็นด้วยมาก
3.1 แข็งแรงไม่ขาดระหว่างการรัด	3.0	5.0	4.7	เห็นด้วยมากที่สุด
3.2 หลังจากรัดไปแล้วต้องอยู่ได้นานเกิน 1 เดือน	2.0	5.0	3.6	เห็นด้วยมาก
4. ตรงตามมาตรฐาน	2.0	5.0	3.6	เห็นด้วยมาก
4.1 มีความแข็งแรงเท่ากันทุกเส้น	2.0	5.0	3.9	เห็นด้วยมาก
4.2 มีขนาดเท่ากันทุกเส้น	2.0	5.0	3.3	เห็นด้วยปานกลาง

	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
5. ความทนทาน	2.0	5.0	3.8	เห็นด้วยมาก
5.1 เก็บไว้ได้นานเกิน 3 เดือน	2.0	5.0	3.7	เห็นด้วยมาก
5.2 เก็บไว้ในพื้นที่ที่ร้อนได้	1.0	5.0	3.9	เห็นด้วยมาก
6. การบริการหลังการขาย	1.0	5.0	3.4	เห็นด้วยปานกลาง
6.1 สามารถคืนของได้หากไม่มีคุณภาพ	1.0	5.0	3.7	เห็นด้วยมาก
6.2 มีช่องทางการเสนอแนะและร้องเรียน	1.0	5.0	3.0	เห็นด้วยปานกลาง
7. คุณภาพ	1.5	5.0	3.4	เห็นด้วยมาก
7.1 ขารัดของจะต้องมีสีสันทที่สวยงาม	1.0	5.0	3.5	เห็นด้วยมาก
7.2 ขารัดของจะต้องมีความใสของเนื้อยาง	1.0	5.0	3.0	เห็นด้วยปานกลาง
7.3 ขารัดของจะต้องไม่มีกลิ่นเหม็น	1.0	5.0	3.7	เห็นด้วยมาก
8. ชื่อเสียง	2.0	5.0	3.4	เห็นด้วยปานกลาง
8.1 มีการบอกต่อหรือแนะนำจากผู้ขาย ว่ามีคุณภาพ	2.0	5.0	3.9	เห็นด้วยมาก
8.2 มีการทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ	1.0	5.0	2.8	เห็นด้วยปานกลาง
9. บรรลุเกณฑ์	2.0	5.0	3.4	เห็นด้วยปานกลาง
9.1 ขารัดของจะต้องมีบรรลุเกณฑ์ที่สวยงาม	1.0	5.0	3.4	เห็นด้วยปานกลาง
9.2 บรรลุเกณฑ์จะต้องมีความแข็งแรง	1.0	5.0	3.6	เห็นด้วยมาก
9.3 บรรลุเกณฑ์จะต้องมีส่วนที่ใส เพื่อมองเห็นเนื้อยางได้	2.0	5.0	3.3	เห็นด้วยปานกลาง
9.4 มีขนาดของบรรลุเกณฑ์ให้เลือกหลากหลาย	1.0	5.0	3.3	เห็นด้วยปานกลาง
10. ความผูกพันของผู้บริโภค	1.0	5.0	2.7	เห็นด้วยปานกลาง
10.1 เป็นตราสินค้าที่ใช้มานาน	1.0	5.0	3.0	เห็นด้วยปานกลาง
10.1 เป็นตราสินค้าที่แนะนำโดยรุ่นพ่อแม่	1.0	5.0	2.8	เห็นด้วยปานกลาง
10.2 เจ้าของตราสินค้ามีความใกล้ชิดกับผู้บริโภค	1.0	5.0	2.3	เห็นด้วยน้อย

ส่วนที่ 3) พ่อค้า/แม่ค้าที่มีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ต่างกันมีระดับการรับรู้คุณภาพต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ ด้านเขต อายุ การศึกษา สถานภาพ ที่ต่างกัน ส่งผลต่อการรับรู้มิติคุณภาพต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 4) พ่อค้า/แม่ค้าที่มีปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้ยางรัดของต่างกันมีระดับการรับรู้คุณภาพต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้ยางรัดของด้านผู้ตัดสินใจซื้อ ตราสินค้าที่ใช้ ปริมาณที่ใช้ ร้านค้าที่ซื้อการรับข้อมูล และสาเหตุที่เลือกร้านค้าที่ต่างกัน ส่งผลต่อการรับรู้มิติคุณภาพต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1) ผลการวิเคราะห์ระดับมิติคุณภาพของยางรัดของจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีคุณภาพด้าน สมรรถนะ ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ความน่าเชื่อถือ ตรงตามมาตรฐาน ความทนทาน และ สุนทรียภาพ มีระดับการรับรู้ในระดับมาก ในส่วนของ การบริการหลังการขาย ชื่อเสียง บรรจุกฎเกณฑ์ และ ความผูกพันของผู้บริโภค มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง แต่หากแยกดูในรายคำถามแล้ว จะพบว่า คำถาม “แข็งแรงไม่ขาดระหว่างการรัด” นั้นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และรองลงมาเป็นคำถาม “ต้องไม่ทำให้ สิ่งของในบรรจุภัณฑ์หลุดหรือร่วงออกมา” ซึ่งถือเป็นปัจจัยโดยรวมที่ควรให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งในแง่บรรจุกฎเกณฑ์ พบว่ามีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งขัดกับงานวิจัยของปีทมา เลาหสินณรงค์ (2012) และ Dengfeng Yan (2014) ที่พบว่าบรรจุกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคที่แตกต่างกัน และยังขัดแย้งกับ สิริภักดิ์ เมฆอำ (2015) และจิรประภา สุดสวัสดิ์ (2010) ที่พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างกันมีผลต่อการเลือกซื้อ

2) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์กับระดับการรับรู้มิติคุณภาพ พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ ด้านเขต อายุ การศึกษา สถานภาพ ที่ต่างกัน ส่งผลต่อการรับรู้มิติคุณภาพต่างกัน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ นริรัตน์ พิภพเพ็ญบุญ (2011) ที่พบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ต่างกัน จะมีผลต่อการรับรู้แตกต่างกัน

3) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้ยางรัดของกับระดับการรับรู้มิติคุณภาพ พบว่า พฤติกรรมการใช้ยางรัดของด้านผู้ตัดสินใจซื้อ ตราสินค้าที่ใช้ ปริมาณที่ใช้ ร้านค้าที่ซื้อการรับข้อมูล และสาเหตุที่เลือกร้านค้าที่ต่างกัน ส่งผลต่อการรับรู้มิติคุณภาพต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ สงวนศักดิ์ (2011) ที่พบว่า ผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าต่างสถานที่กันมีทัศนคติต่อสินค้าต่างกัน

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1) จากการศึกษาพบว่า ยางรัดของต้องแข็งแรงไม่ขาดระหว่างการรัด และ ต้องไม่ทำให้ สิ่งของในบรรจุภัณฑ์หลุดหรือร่วงออกมาเป็นปัจจัยที่ผู้ผลิตควรจะต้องให้ความสำคัญในการผลิตมากที่สุดเนื่องจากเป็นหัวข้อที่พ่อค้า/แม่ค้าให้ความสำคัญมากที่สุด

2) จากการศึกษาพบว่า แต่ละพื้นที่นั้นพ่อค้า/แม่ค้าก็มีการรับรู้ด้านมิติคุณภาพที่แตกต่างกันซึ่งควรจะทำการศึกษาทุกครั้งก่อนที่จะนำสินค้าไปขายในพื้นที่นั้นๆ และปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของพ่อค้า/แม่ค้านั้นหากเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในอนาคต ก็อาจจะทำให้การรับรู้ด้านมิติคุณภาพเปลี่ยนแปลงไปด้วย

3) จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้ยางรัดของที่แตกต่างกันมีระดับการรับรู้มิติคุณภาพต่างกัน ซึ่งหากเน้นไปที่สถานที่ซื้อสินค้าแล้วจะพบว่ามีการรับรู้ที่แตกต่างกัน โดยอาจจะต้องปรับเปลี่ยนสินค้าที่ขายในห้างสรรพสินค้า Makro และ ตลาดสดให้ไม่เหมือนกันเพื่อตัดภาวะต้นทุนที่เกินความจำเป็นบางอย่างออกไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยางรัดของ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2550). โครงการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- E. Jerome McCarthy. (1964). Basic marketing, a managerial approach. Homewood:R.D. Irwin
- Taro Yamane. (1967). Statistics; an introductory analysis. New York: Harper and Row

การแบ่งกลุ่มผู้ใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร
โดยใช้ปัจจัยด้านการใช้ผลิตภัณฑ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

SEGMENTATION OF NATURAL ORGANIC SOAP FOR BODY WASH OF CONSUMERS IN BANGKOK
BY USING FACTOR THE CONSUMER USAGE BEHAVIOR OF NATURAL ORGANIC SOAP

ชุตินา วิทักษบุตร¹ และนภวรรณ คณานุรักษ์²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (chutima.w2@gmail.com)

² สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (napawan.kananurak@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อและพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรของผู้บริโภค และศึกษาการแบ่งกลุ่มผู้บริโภคสบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร จากกลุ่มตัวอย่างคือผู้ที่เคยใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร เพศหญิงและเพศชาย อายุ 18-60 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม 200 ชุด แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมการซื้อสบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรของผู้บริโภค โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และทำการวิเคราะห์ตัวแปรที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ พฤติกรรมการใช้ของผู้บริโภคสบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และได้ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Cluster Analysis การวิเคราะห์ความแตกต่างของแต่ละกลุ่มด้วยวิธี One-way ANOVA การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-Square test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และอธิบายลักษณะเฉพาะของกลุ่มด้วยวิธี Multiple Correspondence Analysis ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการซื้อสบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรมีความสัมพันธ์กับ 1) กลิ่นสบู่ 2) วัตถุประสงค์ในการซื้อ 3) คุณสมบัติสบู่ 4) ราคาสบู่ และ 5) เพศ และผู้บริโภคสบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรสามารถแบ่งกลุ่มโดยใช้เกณฑ์ด้านพฤติกรรมการใช้คือ 1) สถานที่ที่ใช้คือ สปาที่ไปใช้บริการ และโรงแรมหรือรีสอร์ทที่ไปพัก 2) โอกาสในการใช้สบู่คือหลังจากอาบน้ำหรืออบสมุนไพร 3) ผู้มีอิทธิพลในการใช้สบู่คือพนักงานขายที่แนะนำให้ทดลองใช้สินค้า และสามารถแบ่งกลุ่มได้ 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่ม A ชื่อ “Buying easy”, กลุ่ม B ชื่อ “Extreme Skin lovers” และกลุ่ม C ชื่อ “Skin Lovers”

คำสำคัญ: สบู่สมุนไพร, พฤติกรรมการซื้อ, พฤติกรรมการใช้, การแบ่งกลุ่ม

ABSTRACT

This research aimed to study the purchasing behaviors and usage behaviors of Natural Organic Soap, and to study the consumer segmentation of herbal shampoo in Bangkok by using factors regarding to purchasing behaviors and usage behaviors of Natural Organic Soap. The sampling groups were the consumers of Natural Organic Soap, both female and male and age between 18- 60 years old, and lived in Bangkok. The data were collected from 200

sets of questionnaires and the data were analyzed for personal characteristics and purchasing behavior of the consumers by using Frequency, and Percentage. The data were also analyzed for usage behavior by using Mean and Standard Deviation. The sampling groups were segmented by using Cluster Analysis, the difference between these groups was analyzed by using One-way ANOVA, the relationship analysis was analyzed by using Chi-Square test (Significance Level at 0.05) and the characteristic of each group was analyzed by using Multiple Correspondence Analysis. The results of the study found were that the purchasing behavior had a direct relationship with 1) the smell of Soap 2) the purpose of purchase 3) the properties of the soap 4) the price of soap and 5) the gender. The usage behavior factor analysis found were that 1) the place where the users use the Natural Organic Soap such as the spa, the hotel, or the resort, 2) the occasion where the users use the Natural Organic Soap is after having a sauna or herbal steam, 3) the influence on the users to use the Natural Organic Soap is the salesman who recommended the product. The segmentation of Natural Organic Soap by usage behavior can be segmented into 3 clusters, and the clusters are named “Buying easy” “Extreme Skin lovers” and “Skin Lovers”.

Keywords: Organic Soap, Purchase Behavior, Usage Behavior, Segmentation

1. บทนำ

ในปัจจุบันพฤติกรรมพื้นฐานของมนุษย์เปลี่ยนไป โดยให้ความสำคัญกับสุขภาพ ความงาม และผิวพรรณ รวมทั้งการดูแลตัวเองมากขึ้น เพื่อสร้างความประทับใจให้ผู้พบเห็น ทำให้ธุรกิจเครื่องสำอางเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลของ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม(กสอ.) ปี2559 ระบุว่า เครื่องสำอางไทยสำหรับตลาดในประเทศ มีมูลค่าถึง 1.2 แสนล้านบาท เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2558 พบว่าสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 71 และสถิติการขออกจัดแจ้งผลิตเครื่องสำอางสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ความงามในท้องตลาดมียอดขายดีและสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก จากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพและนิยมใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติมากขึ้น ทำให้เครื่องสำอางสมุนไพรและรักษาผิว กว่า70% หันมาใช้วัตถุดิบจากสมุนไพรเป็นส่วนประกอบ แต่มูลค่าตลาดของเครื่องสำอางสมุนไพรลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2558 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เป็นผลจากจำนวนผู้ประกอบการในตลาดผลิตเครื่องสำอางมีมากขึ้น และการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรง (ชัยวัช โสวเจริญสุข, 2558) แต่มูลค่าตลาดของสบู่สมุนไพรกลับเพิ่มขึ้นทุกปี ดูได้จากส่วนแบ่งการตลาดของสบู่ก้อน ที่แยกประเภทได้ดังนี้ 1) สบู่สมุนไพร 2) สบู่สำหรับผู้ชาย 3) สบู่เพื่อสุขภาพหรือสบู่ฆ่าเชื้อ 4) สบู่เพื่อความงาม 5) สบู่เด็ก ซึ่งพบว่าส่วนแบ่งการตลาดของสบู่ก้อนประเภทสบู่สมุนไพรมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี 2555 เท่ากับ 24% จนในปี 2557 มีส่วนแบ่งการตลาดของสบู่สมุนไพรเท่ากับ 33% และมีแนวโน้มที่สัดส่วนจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะมีแรงหนุนหลักมาจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการแบ่งกลุ่มผู้บริโภค เนื่องจากตลาดสบู่มีการแข่งขันอย่างรุนแรง และมีหลากหลายประเภทให้ผู้บริโภคเลือกสรร แต่กลุ่มที่นิยมผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จึงต้องค้นหากลุ่มผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยทำการแบ่งส่วนตลาด (Market Segmentation) โดยใช้การแบ่งส่วนตลาดตามลักษณะประชากรศาสตร์ และการแบ่งส่วนตลาดตามพฤติกรรมศาสตร์ การกำหนดตลาดเป้าหมาย (Market Targeting) โดยการเลือกตลาดส่วนใดตลาดส่วนหนึ่ง หรือหลายส่วนตลาดหรือทั้งหมด เพื่อใช้เป็นกลุ่มเป้าหมาย

(Schiffman and Kanuk , 2010; Kotler and Keller, 2009; ธนากร จิรยาภากร, 2558; ปวีณา คัง, 2557) และในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค ได้แก่พฤติกรรมการซื้อและพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ วิเคราะห์โดยใช้คำถามที่ใช้ค้นหาลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภค คือ 6W1H เพื่อค้นหาคำตอบ 7 ประการหรือ 7Os คือทำให้ทราบว่า ผู้บริโภคคือใคร ต้องการอะไรจากผลิตภัณฑ์ วัตถุประสงค์ในการบริโภค ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค โอกาสในการซื้อ ช่องทางในการซื้อ และขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (เสรี วงษ์มณฑา, 2542; ธนากร จิรยาภากร, 2558; ปวีณา คัง, 2557; ชลิตา คุณจักร, 2553) ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมของผู้บริโภคได้ เพื่อนำมากำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดให้เหมาะสมกับผู้บริโภคในแต่ละกลุ่ม จากผลการวิจัยครั้งนี้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ซึ่งเป็นตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ และใช้ร่วมกันเพื่อตอบสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2546; อดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2543; Armstrong and Kotler, 2009) ประกอบด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้ 1) ผลิตภัณฑ์ (Product) 2) ราคา (Price) 3) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) 4) การจัดจำหน่าย (Place หรือ Distribution) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2546) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยที่จะนำไปใช้ในธุรกิจสบู่อ่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรกลุ่มย่อย

<p>ตัวแปรที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งประชากรเป็นกลุ่มย่อย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ตัวแปรด้านพฤติกรรมการซื้อ ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1.1) วิธีการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ 1.2) ลักษณะของผลิตภัณฑ์ต่างๆที่พิจารณาซื้อ 1.3) สถานที่ซื้อ 1.4) ผู้ที่มีอิทธิพลในการซื้อ 1.5) โอกาสในการซื้อ 	<ol style="list-style-type: none"> 2) ตัวแปรด้านพฤติกรรมการใช้ โดยใช้หลัก 6W1H ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> 2.1) ใครคือผู้ใช้ (Who) 2.2) ใช้อะไร (What) 2.3) ใช้เมื่อไหร่ (When) 2.4) ใช้ที่ไหน (Where) 2.5) ใช้ทำไม (Why) 2.6) ใครเป็นผู้มีอิทธิพลในการใช้ (Who) 2.7) มีวิธีการใช้อย่างไร (How)
---	--

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมการซื้อ และพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร
- 2) เพื่อศึกษาการแบ่งกลุ่มของผู้ใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร โดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มผู้บริโภคที่เคยใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอายุระหว่าง 18-60 ปี ทั้งเพศหญิงและเพศชาย จำนวน 3,588,782 คน (ศูนย์ข้อมูลจำนวนประชากรแยกรายอายุ กรุงเทพมหานคร ณ เดือนธันวาคม ปี 2559 จากระบบสถิติทางการทะเบียน) จากส่วนแบ่งการตลาดผลิตภัณฑ์สบู่ก่อนสมุนไพร ปี 2557 พบว่ามีสัดส่วนเท่ากับ 33% ของอัตราส่วนผู้ใช้สบู่ก่อนสมุนไพรในเขตกรุงเทพมหานคร จึงทำให้สามารถหาประชากรในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 1,184,298 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้บริโภคที่เคยใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอายุระหว่าง 18-60 ปี ทั้งเพศหญิงและเพศชาย จำนวน 200 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกสถานที่ที่มีร้านขายสบู่สมุนไพร หรือบริเวณใกล้เคียงร้านขายสบู่สมุนไพร 5 สถานที่ ได้แก่ 1) จตุจักร 2) The Street 3) ประตูน้ำ 4) ซีคอน และ 5) เมกะบางนา เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีร้านขายสบู่สมุนไพร จึงเป็นศูนย์รวมกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดโอกาสที่จะพบกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรมีมากขึ้น และเลือกเฉพาะคนที่เคยใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร โดยในแบบสอบถามมีคำถาม Screening Question ก่อนการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ตรงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ โดยแบ่งจำนวนคนตอบแบบสอบถามเท่าๆกันตามสถานที่ที่ทำการเก็บ กำหนด 40 ตัวอย่าง รวมทั้งหมด 200 ตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ตัวแปรที่เป็นข้อมูลเชิงลักษณะ ได้แก่ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคสบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร จะใช้การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์ตัวแปรที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ พฤติกรรมการใช้ของผู้บริโภคสบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร โดยวิเคราะห์ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) กำหนดวิธีการแบ่งกลุ่มแบบ 2 ขั้นตอนคือ วิธี Hierarchical (Ward's Method) เพื่อจำแนกคนลงกลุ่มย่อยๆ ที่ต้องการ โดยใช้ K-means หาค่าสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มสำหรับแต่ละตัวแปร วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มและความสัมพันธ์ด้านลักษณะส่วนบุคคลระหว่างกลุ่ม ด้วย Chi-Square Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และอธิบายลักษณะเฉพาะของกลุ่มด้วยวิธี Multiple Correspondence (MCA)

4. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 สรุปผลการศึกษาลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และเพศชาย จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40 มีอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาอายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 17 สถานภาพโสด จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 83.5 อยู่ในระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 28

ส่วนที่ 2 สรุปผลการศึกษาลักษณะทั่วไปด้านพฤติกรรมการใช้ของผู้บริโภค กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยใช้

สบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรชื่อ Bennett จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 สถานที่ที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกซื้อสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรคือ ร้านสะดวกซื้อคือ 7eleven จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38 การเลือกซื้อสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรแต่ละครั้งของผู้บริโภคส่วนใหญ่ใช้เงินจำนวนต่ำกว่า 100 บาท จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 ความถี่ในการเลือกซื้อสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรของผู้บริโภคคือ เดือนละ 1 ครั้ง จำนวน 67 คิดเป็นร้อยละ 33.5 คุณลักษณะของสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรที่เลือกซื้อส่วนใหญ่คือ กลิ่นหอม รูปทรงเหลี่ยม จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 ขนาดของสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรที่ผู้บริโภคเลือกซื้อส่วนใหญ่คือ 100 กรัม จำนวน 106 คิดเป็นร้อยละ 53 กลิ่นของสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกซื้อคือ กลิ่นสมุนไพร จำนวน 54 คิดเป็นร้อยละ 27 คุณสมบัติของสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกซื้อคือ ปรับผิวให้กระจ่างใส จำนวน 88 คิดเป็นร้อยละ 44 วัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรส่วนใหญ่ เพื่อผิวพรรณสวยงาม จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 45 โอกาสในการซื้อสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรส่วนใหญ่จะเป็นช่วงต้นเดือน จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 การตัดสินใจเลือกซื้อสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรของผู้บริโภคส่วนใหญ่คือคุณสมบัติ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 58 ผู้ที่มีอิทธิพลในการเลือกซื้อสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรส่วนใหญ่คือตนเอง จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5 และแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรส่วนใหญ่คือ เครือข่ายสังคมออนไลน์ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 39

ส่วนที่ 3 สรุปผลการศึกษาลักษณะทั่วไปด้านพฤติกรรมการใช้ของผู้บริโภค พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้

สบู่มาก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรร่วมกับบุคคลในบ้าน/ครัวเรือนระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.94 ที่มีลักษณะฟองมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.81 ผสมเม็ดบิทยาสีชมพูปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.66 ล้างออกง่ายระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 กลิ่นแรงละลายยากอยู่ที่ระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.36 ทำความสะอาดง่ายกว่าสบู่เหลวอยู่ที่ระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.70 ใช้สบู่เพราะต้องการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18 เพราะช่วยแก้ปัญหาคิวระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 เพื่อนำมาสาธิตกับตัวท่านเองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.40 เพราะที่บ้านหรือคนในครอบครัวใช้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.20 เมื่อมีพนักงานขายแนะนำให้ทดลองใช้ อยู่ที่ระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.44 ใช้สบู่เมื่อต้องการขัดผิวอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.41 ใช้

สนุ่หลังจากอบชวาน้ำหรืออบสมุนไพร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.51 ใช้สนุ่เมื่อมีอาการแพ้ หรือมีผดผื่นคันอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.77 ใช้สนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรที่บ้านตนเองอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.79 ใช้สนุ่ที่สปาที่ท่านไปใช้บริการอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.06 ที่บ้านเพื่อน/ญาติหรือคนรู้จักอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.67 ที่โรงแรมหรือรีสอร์ทที่ท่านไปพักอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.34 ใช้สนุ่วันละ 2 ครั้งอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.65 ถูสนุ่ที่ฝ่ามือก่อนให้เกิดฟองจึงนำไปถูตัว อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 ใช้สนุ่ร่วมกับสบู่บวบ หรือฟองน้ำขัดผิวอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.08 ใช้สนุ่เพื่อชำระร่างกายเท่านั้น อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.98 ชำระร่างกายด้วยผลิตภัณฑ์อื่นก่อนใช้สนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.49 มีการตรวจสอบความสะอาดของสนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรก่อนใช้เสมออยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.86 และวางสนุ่ไว้ห่างไกลน้ำอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.85

ส่วนที่ 4 การจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มด้วยวิธี K-Means การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มและความสัมพันธ์ด้านลักษณะส่วนบุคคลระหว่างกลุ่ม และพฤติกรรมการใช้ ด้วย Chi-Square Test ที่ค่า Significance Level น้อยกว่า 0.05 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มด้วย One-Way ANOVA ที่ค่า Significance Level น้อยกว่า 0.05 และอธิบายลักษณะเฉพาะกลุ่มด้วยวิธี Multiple Correspondence สามารถอธิบายได้ดังนี้

กลุ่มที่มีจำนวนมากสุดได้แก่ กลุ่ม Cluster C มีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมา กลุ่ม Cluster A มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 33 และ กลุ่ม Cluster B มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5

กลุ่ม A ชื่อ “Buying easy” พบว่า เพศหญิงและเพศชายมีจำนวนเท่ากัน คือ 33 คน มีพฤติกรรมการใช้สนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร โดยพิจารณาจากกลิ่นสนุ่คือ กลิ่นธรรมชาติ (ไม่เติมกลิ่น) วัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อสนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรคือเพื่อระงับกลิ่นกาย คุณสมบัติสนุ่ที่เลือกซื้อคือผลิตภัณฑ์ผิวและเพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่ผิว และด้านราคาสนุ่ที่ซื้อคือ ต่ำกว่า 100 บาท

เมื่อพิจารณาด้านพฤติกรรมการใช้ พบว่า กลุ่มนี้มีพฤติกรรมการใช้สนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรที่สปาที่ให้บริการ และ โรงแรมหรือรีสอร์ทที่ไปพักอยู่ในระดับปานกลาง โอกาสในการใช้สนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรหลังจากอบชวาน้ำหรืออบสมุนไพรอยู่ในระดับปานกลาง และจะผู้ที่มีอิทธิพลในการใช้สนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรคือพนักงานขายแนะนำให้ทดลองใช้ อยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่ม B ชื่อ “Extreme Skin lovers” พบว่า เพศหญิงและเพศชายมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือเพศชาย 29 คน และเพศหญิง 28 คน มีพฤติกรรมการใช้สนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร โดยพิจารณาจากกลิ่นสนุ่คือ กลิ่นดอกไม้และกลิ่นอโรมา วัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อสนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรคือเพื่อลดการใช้สารเคมีกับผิว และเพื่อผิวพรรณสวยงาม คุณสมบัติสนุ่ที่เลือกซื้อคือเพื่อปรับผิวให้ขาวกระจ่างใส เพิ่มความอ่อนเยาว์ให้ผิว และลดสิ่ว ด้านราคาสนุ่ที่ซื้อคือ มากกว่า 500 บาท ขึ้นไป

เมื่อพิจารณาด้านพฤติกรรมการใช้ พบว่า กลุ่มนี้มีพฤติกรรมการใช้สนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรที่สปาที่ให้บริการ และ โรงแรมหรือรีสอร์ทที่ไปพักอยู่ในระดับสูง โอกาสในการใช้สนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรหลังจากอบชวาน้ำหรืออบสมุนไพรอยู่ในระดับสูง และจะผู้ที่มีอิทธิพลในการใช้สนุ่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรคือพนักงานขายแนะนำให้ทดลองใช้ อยู่ในระดับสูง

กลุ่ม C ชื่อ “Skin lovers” พบว่า เพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชายมากคือเพศหญิง 59 คน และเพศชาย 18 คน มีพฤติกรรมการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพร โดยพิจารณาจากกลิ่นสบู่คือ กลิ่นผลไม้ วัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อสบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพรคือเพื่อผิวพรรณสวยงาม คุณสมบัติสบู่ที่เลือกซื้อคือผลิตภัณฑ์ผิว และปรับผิวให้ขาวกระจ่างใส และด้านราคาสบู่ที่ซื้อคือ 301-500 บาท

เมื่อพิจารณาด้านพฤติกรรมการใช้ พบว่า กลุ่มนี้มีพฤติกรรมการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพรที่สปาที่ใช้บริการ และโรงแรมหรือรีสอร์ทที่ไปพักอยู่ในระดับต่ำ โอกาสในการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพรหลังจากอาบน้ำหรืออบสมุนไพรอยู่ในระดับต่ำ และจะผู้ที่มีอิทธิพลในการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพรคือพนักงานขายแนะนำให้ทดลองใช้ อยู่ในระดับต่ำ

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการแบ่งกลุ่มผู้ใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพร ในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถแยกความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้ และพฤติกรรมการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพร จากงานวิจัยครั้งนี้ เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม ได้แก่ 1) เพศ ซึ่งเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ และพฤติกรรมการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพร ซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนา อภิวงศ์โสภณ (2555) และปณิศา มีจินดา (2553) ที่กล่าวว่า เพศหญิงและชายมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทจะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้หญิงและผู้ชายแตกต่างกัน 2) พฤติกรรมการใช้ ได้แก่ ขนาดของสบู่สมุนไพร ค่าใช้จ่ายต่อการซื้อสบู่สมุนไพร ด้านคุณสมบัติของสบู่สมุนไพร ด้านวัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อสบู่สมุนไพร ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้านผลิตภัณฑ์ เหตุผลของการบริโภค และด้านราคา สอดคล้องกับ ธนากร จิรยาภากร (2558), ปวีณา คัง (2557), ชลธิชา คุณจักร (2553), ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางจัดการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาด สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มได้ 3) พฤติกรรมการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพร ได้แก่ ผู้บริโภคใช้สบู่ร่วมกันบุคคลในบ้าน/ครัวเรือน (Who) ผู้บริโภคใช้สบู่ที่มีลักษณะฟองมาก ล้างออกง่าย ก้อนแข็ง และละลายยาก (What) ผู้บริโภคใช้ เพราะทำความสะอาดง่ายกว่าสบู่เหลว ต้องการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากรธรรมชาติ และช่วยแก้ปัญหาผิว (Why) ผู้บริโภคใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพรเพื่อนำมาสาธิตกับตนเอง (Who) ผู้บริโภคใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพรเมื่อต้องการขัดผิว (When) ใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพรที่บ้านตนเอง (Where) และใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวหน้าที่ผลิตจากสมุนไพรวันละ 2 ครั้ง วิธีใช้คือถูที่ฝ่ามือก่อนค่อยนำไปถูตัว ตรวจสอบความสะอาดของสบู่ก่อนใช้เสมอ และวางสบู่ไว้ห่างไกลน้ำ (How) ซึ่งสอดคล้องกับธนากร จิรยาภากร (2558), ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2550) และเสรี วงษ์มณฑา (2542) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคจากคำถามที่ใช้ค้นหาลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภคคือ 6WIH เพื่อค้นหาคำตอบ 7 ประการหรือ 7Os จะทำให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมของผู้บริโภคในแต่ละกลุ่มที่มีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กลุ่ม A ชื่อ “Buying easy” กลุ่มนี้มีพฤติกรรมในการเลือกซื้อสบู่กลิ่นธรรมชาติ (ไม่เติมกลิ่น) ซื้อสบู่เพราะใช้ระงับกลิ่นกาย คุณสมบัติที่เลือกคือผลิตภัณฑ์ผิวและเพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่ผิว และราคาต่ำกว่า 100 บาท และจะมี

พฤติกรรมการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรที่สปาที่ไปใช้บริการ โรงแรมหรือรีสอร์ท ใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรหลังจากอบซาวน่าหรืออบสมุนไพรอยู่ในระดับปานกลาง และผู้ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สบู่สมุนไพรคือพนักงานขายแนะนำให้ทดลองใช้อยู่ในระดับปานกลาง ฉะนั้น จากพฤติกรรมการซื้อและการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพร สามารถทำการตลาดกับผู้บริโภคกลุ่มนี้ได้ คือ ผลิตภัณฑ์ที่ช่วยผลัดเซลล์ผิวและให้ผิวกระจ่างใสขึ้น แต่ไม่ทำให้ผิวแห้ง ไม่แต่งกลิ่นสบู่มากนัก ให้เป็นกลิ่นธรรมชาติของสบู่ และมีคุณสมบัติช่วยระงับกลิ่นกายได้เป็นอย่างดี ราคาต่ำกว่า 100 บาท และควรกระตุ้นการรับรู้สบู่โดยการโฆษณาผ่านโรงแรมหรือรีสอร์ทที่คนกลุ่มนี้ไปพัก หรือสถานที่อบซาวน่า เพราะกลุ่มนี้มีพฤติกรรมการใช้สบู่จากสถานที่ดังกล่าวในระดับปานกลาง จัดจำหน่ายที่ร้านค้าปลีกผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางและสุขภาพที่มีพนักงานขายคอยแนะนำให้ทดลองใช้สินค้า เนื่องจากกลุ่มนี้ค่อนข้างรักสุขภาพผิว แต่ไม่มากนัก จึงต้องสร้างการรับรู้ให้กับคนกลุ่มนี้ โดยการสร้างกลยุทธ์คือติดต่อโรงแรมหรือรีสอร์ทเพื่อให้ผู้บริโภคได้ทดลองใช้ และหากชื่นชอบสามารถสั่งซื้อได้ผ่าน โรงแรม หรือผ่าน QR Code ที่ติดอยู่กับสินค้า เป็นการสร้างจุดติดต่อให้ลูกค้าพบเห็นและคุ้นเคยกับสินค้าและตราสินค้ามากยิ่งขึ้น และเน้นการส่งเสริมการขายที่เป็นการใช้ดีบอกต่อเพื่อให้เข้าถึงคนกลุ่มนี้มากขึ้น

กลุ่ม B ชื่อ “Extreme Skin lovers” กลุ่มนี้มีพฤติกรรมในการเลือกซื้อสบู่กลิ่นดอกไม้หรือโรมา ซื้อเพราะเพื่อลดการใช้สารเคมีกับผิว และเพื่อผิวพรรณสวยงาม คุณสมบัติสบู่ที่เลือกซื้อคือ เพื่อปรับผิวให้ขาวกระจ่างใส เพื่อความอ่อนเยาว์ของผิว และลดสิว และค่าใช้จ่ายในการซื้อสบู่ต่อครั้ง มากกว่า 500 บาท และจะมีพฤติกรรมการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรที่สปาที่ไปใช้บริการ โรงแรมหรือรีสอร์ท ระดับปานสูง และจะใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรหลังจากอบซาวน่าหรืออบสมุนไพรระดับสูง และผู้ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สบู่สมุนไพรคือพนักงานขายแนะนำให้ทดลองใช้อยู่ในระดับสูง ฉะนั้นจากพฤติกรรมการซื้อและการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรของคนกลุ่มนี้ บ่งบอกว่าเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อและรักสุขภาพผิวเป็นอย่างมาก ฉะนั้นการทำการตลาดกับผู้บริโภคกลุ่มนี้ ต้องเข้าใจถึงความต้องการของผู้บริโภคให้มากที่สุด เพื่อออกแบบส่วนประสมทางการตลาดให้ตรงกับความต้องการ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ เช่นกลิ่นดอกไม้หรือกลิ่นโรมา สนใจผลิตภัณฑ์ที่มาจากรธรรมชาติ คุณสมบัติปรับผิวให้ขาวกระจ่างใส และเมื่อใช้จะทำเพื่อผิวพรรณสวยงาม จึงต้องสร้างการรับรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์และสถานที่ดูแลผิวที่ผู้บริโภคมักจะไป เพื่อให้เกิดการตลาดใช้สินค้า และการจัดกิจกรรมทางการตลาด (Event) เพื่อคนรักสุขภาพ เพื่อดึงคนกลุ่มนี้ให้มาร่วมงาน และจัดโปรแกรมส่งเสริมการตลาดในงานเพื่อให้ผู้บริโภคกลุ่มนี้ได้ทดลองใช้ และเกิดความชื่นชอบในตัวสินค้าที่มาจากรธรรมชาติ และช่วยให้ผิวพรรณสุขภาพดีขึ้น ประกอบกับการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องการทำความสะอาดผิวและวิธีดูแลผิวพรรณอย่างถูกวิธี เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นในตราสินค้ามากยิ่งขึ้น

กลุ่ม C ชื่อ “Skin lovers” กลุ่มนี้มีพฤติกรรมในการเลือกซื้อสบู่กลิ่นผลไม้ ซื้อเพื่อลดการใช้สารเคมีกับผิว และเพื่อผิวพรรณสวยงาม คุณสมบัติสบู่ที่เลือกซื้อคือ เพื่อผลัดเซลล์ผิว และเพื่อปรับผิวให้ขาวกระจ่างใส และค่าใช้จ่ายในการซื้อสบู่ต่อครั้งคือ 300-500 บาท และจะมีพฤติกรรมการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรที่สปาที่ไปใช้บริการ โรงแรมหรือรีสอร์ทระดับปานต่ำ และจะใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรหลังจากอบซาวน่าหรืออบสมุนไพรระดับต่ำ และผู้ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สบู่สมุนไพรคือพนักงานขายแนะนำให้ทดลองใช้อยู่ในระดับต่ำ ฉะนั้น จากพฤติกรรมการซื้อและการใช้สบู่ก่อนทำความสะอาดผิวกายที่ผลิตจากสมุนไพรของคนกลุ่มนี้บ่งบอกว่าเป็นกลุ่มที่รักสุขภาพผิวอยู่บ้างจากพฤติกรรมการซื้อ แต่ไม่มีพฤติกรรมการใช้สบู่

ที่สปลา การอบชวนำหรืออบสมุนไพโร และไม่ใส่ใจพนักงานขายที่แนะนำให้ทดลองใช้สินค้า ดังนั้น หากจะทำการตลาดกับคนกลุ่มนี้ ต้องพัฒนาส่วนผสมทางการตลาดให้ตรงกับความต้องการ ได้แก่ กลิ่นสมุนไพรเป็นกลิ่นผลไม้ คุณสมบัติปรับผิวให้ขาว และผลิตภัณฑ์ผิวเก่า เน้นสารสกัดจากธรรมชาติ เพราะกลุ่มนี้ต้องการผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติ ด้านการสื่อสารต้องสื่อให้เห็นคุณประโยชน์ของสินค้าอย่างชัดเจน และสื่อสารให้ถึงผู้บริโภค เน้นที่คุณสมบัติและส่วนประกอบที่มาจากธรรมชาติ เพื่อสร้างการรับรู้และความเชื่อมั่นในตัวสินค้า ให้เกิดการทดลองใช้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น การให้บล็อกเกอร์หรือเน็ตไอดอลรีวิวสินค้า เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงผู้บริโภคได้มากขึ้น ทำให้ผู้บริโภคอยากทดลองใช้สินค้า และจัดโปรแกรมส่งเสริมทางการตลาดที่ส่งเสริมให้ผู้บริโภคกลับมา รีวิวสินค้าให้กับแบรนด์ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้ลูกค้าใหม่ที่กำลังตัดสินใจจะซื้อ

จากการแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้ 3 กลุ่ม ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่ม “Extreme skin lovers” เนื่องจากกลุ่มนี้มีพฤติกรรมรักสุขภาพผิวอย่างมาก และให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อและการใช้สมุนไพรก่อนทำความสะอาดผิว ภายที่ผลิตจากสมุนไพร ซึ่งสอดคล้องกับสมุนไพรก่อนทำความสะอาดผิวที่ผลิตจากสมุนไพรที่ผู้วิจัยผลิตขึ้นมา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องออกแบบส่วนประสมทางการตลาดให้เหมาะสมกับพฤติกรรมผู้บริโภค ได้แก่ ช่องทางการจัดจำหน่าย และการสื่อสารให้ผู้บริโภคได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และสถานที่ที่คนกลุ่มนี้มักจะไปใช้บริการอยู่เป็นประจำ เพื่อเจาะกลุ่มตลาดตามพฤติกรรมที่ซื้อและการใช้สมุนไพรก่อนทำความสะอาดผิวที่ผลิตจากสมุนไพร และจากข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้จากงานวิจัยคือสัดส่วนเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกันมาก ฉะนั้น ลูกค้าสำคัญทั้งเพศชายและเพศหญิง และจัดโปรแกรมส่งเสริมทางการตลาดอย่างเข้มข้นในช่วงต้นเดือน เพื่อตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ผู้บริโภค

จากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มผู้บริโภคสมุนไพรก่อนทำความสะอาดผิวที่ผลิตจากสมุนไพร เพื่อให้ทราบพฤติกรรมที่ซื้อ และพฤติกรรมการใช้สมุนไพรก่อนทำความสะอาดผิวที่ผลิตจากสมุนไพร ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าต่อไปควรศึกษาปัจจัยอื่นๆเพิ่มเติม ที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ซื้อ เช่น การรับรู้ตราสินค้า ทักษะคิดที่มีต่อตราสินค้า ความต้องการส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ เช่น การค้นหาผลิตภัณฑ์ และประสบการณ์หลังใช้ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อนำมาวางกลยุทธ์เพื่อขยายฐานลูกค้า และควรจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ค้นหาคำตอบที่คลุมเครือหรือไม่แน่ชัด แล้วนำมาตั้งคำถามให้ครอบคลุมประเด็นในแบบสอบถาม จะทำให้การศึกษาค้นคว้ามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธนากร จิรยาภกร. (2558) การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคสมุนไพรก่อนเพื่อความสวยงาม โดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร (การศึกษาอิสระปริญญาโท สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยมหิดล) สืบค้นจาก <http://utcc.ac.th/>
- วัฒนา อภิวงค์โสภณ. (2556) การเปรียบเทียบทัศนคติด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรและสมุนไพรที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ซื้อสมุนไพรของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร (การศึกษาอิสระปริญญาโท สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) สืบค้นจาก <http://mba.swu.ac.th/>

- ชลิณา คุณจักร. (2553) *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสบู่เหลวยี่ห้อ โฆกนูสซี่ โมโนกาตารี ของผู้บริโภค ในดิสเคาน์สโตร์ในเขตกรุงเทพมหานคร (สารนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)*. สืบค้นจาก <http://thesis.swu.ac.th/>
- ปวีณา คัง. (2557) *การแบ่งกลุ่มผู้ใช้เครื่องสำอางชะลอวัยสำหรับผิวหน้าในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (การศึกษานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยมหิดล)*. สืบค้นจาก <http://utcc.ac.th/>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2546) *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550) *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543) *พฤติกรรมผู้บริโภค*. ปรับปรุงครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปณิศา มีจินดา. (2553) *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542) *กลยุทธ์การตลาด การวางแผนการตลาด*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- ชัยวัช โขวเจริญสุข. (2558) *บทความเรื่องอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สมุนไพร*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.lhbank.co.th/.../-8587453222753711808อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สมุนไพร.pdf>.
- Armstrong, Garey and Kotler, Philip. (2009). *Marketing, an introduction* (9th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Schiffman and Kanuk, (2010). *Consumer Behavior*. New Jersey: Prentice Hall.

การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนในเขตกรุงเทพมหานครโดยใช้ปัจจัย
ด้านพฤติกรรมการบริโภคและความต้องการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาด

SEGMENTATION OF COLLAGEN SUPPLEMENTAL PRODUCT CONSUMER IN BANGKOK BY USING
FACTORS CONSUMPTION BEHAVIORS AND THE DEMAND FOR THE MARKETING MIX FACTORS

นันทิดา ทองออน¹ และปราณี เอี่ยมละออภักดิ์²

¹ภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (nanthida.thongorn@gmail.com)

²คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (praneec@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแบ่งกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนในเขตกรุงเทพมหานครโดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคและความต้องการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาด กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือกลุ่มประชากรที่เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นผู้ซื้อและผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน เพศหญิง ที่มีอายุ 20 – 60 ปี ซึ่งมีจำนวนประชากรจากการประมาณการทั้งสิ้น 237,941 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน โดยคำนวณจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จะต้องสุ่มตัวอย่าง 384 คน แต่เนื่องด้วยจำนวนตัวอย่างที่กำหนดไว้สามารถเก็บแบบสอบถามได้ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่มย่อยได้อย่างเพียงพอ ผู้วิจัยจึงได้ลดจำนวนกลุ่มตัวอย่างลงเหลือ 100 ตัวอย่าง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการแบ่งกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามด้วยวิธี Cluster Analysis การวิเคราะห์ความแตกต่างของแต่ละกลุ่มด้วยวิธี One-Way ANOVA การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-Square และวิธี Multiple Correspondence Analysis จากการศึกษาพบว่า สามารถแบ่งกลุ่มผู้บริโภคออกได้ 3 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีชื่อกลุ่ม ดังนี้ กลุ่ม A ชื่อกลุ่ม Beauty lover กลุ่ม B ชื่อกลุ่ม Indy lover กลุ่ม C ชื่อกลุ่ม Smart lover

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน, พฤติกรรมการบริโภค, ส่วนประสมทางการตลาด

ABSTRACT

The objective of this research is study in the consumption behaviors and demand in the marketing mix factors of collagen supplemental product consumers, and study consumer segmentation of collagen supplemental product of consumers in Bangkok. The sample of this study is the people living in Bangkok and almost 100 female and age of 20 - 60 years old only. The questionnaire will be analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and Cluster Analysis. The difference analysis of each group will create by on-way ANOVA. The relation analysis will analyze from Chi-Square and multiple correspondence analysis. The analysis results 3 groups of consumers of collagen supplemental product, namely Group A “Beauty lover” Group B “Indy lover” Group C “Smart lover”.

Keywords: Collagen Supplemental Product, Consumption Behavior, Marketing Mix

1. บทนำ

การมีผิวพรรณที่เรียบเนียน เปล่งปลั่ง ไร้ริ้วรอย เป็นความปรารถนาของผู้หญิงกับเรื่องราวความสวยความงามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สุขภาพความงามของผิวพรรณจึงเป็นความต้องการลำดับต้น ๆ ที่ผู้หญิงให้ความสำคัญและใส่ใจเป็นพิเศษ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่สังคมให้การยอมรับในภาพลักษณ์ภายนอกซึ่งถือเป็นสิ่งแรกที่บุคคลทั่วไปจะพบเห็น การมีผิวพรรณดี เรียบเนียน เปล่งปลั่ง เป็นสิ่งดึงดูดและส่งเสริมให้มีบุคลิกภาพที่ดี สร้างความมั่นใจและถือเป็นใบเบิกทางเพื่อก้าวออกไปสู่สังคม ก้าวสู่หน้าที่การงานอีกระดับ โดย แมคแกร ทูท เซ็นทรัล ได้ทำการสำรวจและอธิบายข้อเท็จจริงของผู้บริโภค “ความจริง 5 ประการด้านความงาม” โดย 1 ใน 5 ข้อ แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงยอมรับว่าการเป็นคนสวยมีประโยชน์ต่อตัวเองทั้งในด้านชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงาน โดยร้อยละ 80 ของผู้หญิงเห็นด้วยว่าการมีรูปลักษณ์ภายนอกที่สวยงามช่วยให้พบกับคนรัก คู่ชีวิต หรือแฟนได้ง่ายขึ้น รวมทั้งสามารถหางานได้ง่ายขึ้นด้วย (ผู้จัดการออนไลน์, 2555) จึงส่งผลให้ปัจจุบันผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อความงามได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทั้งในกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน ที่มีความต้องการรับประทานอาหารเสริมเพื่อเน้นความงามจากภายในสู่ภายนอก รวมถึงในกลุ่มคนที่มียุติกรรมการพักผ่อนหรือนอนหลับน้อย และกลุ่มที่รับประทานอาหารไม่ครบ 5 หมู่ซึ่งน่าจะเป็นกลุ่มที่ต้องการรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อเติมเต็มสารอาหารที่ร่างกายขาดไป ด้วยสภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนไปจากอดีตการใช้ชีวิตประจำวันที่เป็นไปด้วยความเร่งรีบ การนอนพักผ่อนไม่เพียงพอ ตลอดจนธรรมชาติของร่างกายที่มีการเจริญเติบโตและมีความเสื่อมตามกาลเวลา ทำให้ผู้คนหันมาใส่ใจกับสุขภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการออกกำลังกาย การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อสุขภาพและความงามเข้ามามีบทบาทต่อผู้คนในสังคมอย่างใกล้ชิด และตลาดผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อสุขภาพและความงามมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง 8-10% ในทุกปี อาหารเพื่อความงามหรืออาหารเสริม (Beauty Food หรือ Cosmeceutical Food) จัดอยู่ในประเภท อาหารที่ให้คุณค่าเฉพาะ (Functional Food) ซึ่งจะมีสารอาหาร "เชิงหน้าที่" ที่ให้สรรพคุณทางด้านความสวยความงาม เน้นการบำรุงผิวพรรณให้ชุ่ม ชุ่มชื้น การยกกระชับ ทำให้ผิวมีน้ำมีนวล และมีความกระชับใสมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นสารที่สกัดที่ได้มาจากพืช ผัก ผลไม้ และจากสัตว์ต่าง ๆ คอลลาเจนเป็นสารประกอบอย่างหนึ่งที่อยู่ในผิวหนังชั้นหนังแท้ การที่ผิวหนังของคนจะเต่งตึง สดใส เรียบเนียน หรือเกิดริ้วรอยนั้นจะเกิดจากผิวหนังชั้นหนังแท้ที่คอลลาเจนทำงานเสริมกับโปรตีนชนิดหนึ่งคืออีลาสติน ถ้าผิวหนังชั้นหนังแท้เกิดเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายไม่ว่าจะเกิดจากแสงแดด มลภาวะ การพักผ่อนน้อย หรือการมีอายุที่มากขึ้น จะทำให้ผิวที่เคยมองเต่งตึง สดใสระบายเนียนนั้นเกิดริ้วรอยเหี่ยวย่น ไม่สดใส เนื่องจากความเต่งตึงของผิวหนังชั้นหนังแท้ได้สลายไป โดยปกติร่างกายจะสามารถสังเคราะห์คอลลาเจนได้เอง และการสังเคราะห์คอลลาเจนจะเริ่มลดลงเมื่ออายุ 20 – 25 ปี จนกระทั่งเมื่ออายุ 40 ปี ความสามารถของร่างกายในการสร้างคอลลาเจนจะลดลงไปร้อยละ 50 และเมื่ออายุ 60 ปี ร่างกายจะสร้างคอลลาเจนลดลงเหลือประมาณร้อยละ 20 ปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ Beauty Food หลากหลายชนิดจำหน่ายตามท้องตลาด ซึ่งผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ Beauty Food ที่เป็นที่ยอมรับ โดยภาพรวมผลิตภัณฑ์อาหารเสริมมีอัตราการเติบโตในปี พ.ศ. 2557 อยู่ที่ 32,000 ล้านบาท ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 มีอัตราการเติบโต 34,000 ล้านบาท โดยคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2560 ตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพและความงามโดยรวมในประเทศจะมีมูลค่าประมาณ 250,000 ล้านบาท สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนทั้งชนิดผง ชนิดเม็ด และชนิดพร้อมดื่ม มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องร้อยละ 10 – 30 ต่อปี มีสัดส่วนมูลค่าตลาดปี พ.ศ. 2556 ประมาณ 2,000 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2557 ประมาณ 2,300 – 2,400 ล้านบาท และปี พ.ศ. 2559 ประมาณ 4,500 ล้านบาท (www.marketeer.co.th, 2559)

ทบทวนวรรณกรรม

Gary Armstrong, Philip Kotler and Marc Oliver Opresnik (2016 : 199) อธิบายว่า การแบ่งส่วนตลาด เป็นการแบ่งลูกค้าออกเป็นกลุ่มย่อย โดยการศึกษาความต้องการ บุคลิกลักษณะ หรือพฤติกรรม ซึ่งผู้บริโภคที่อยู่ในแต่ละกลุ่มเดียวกันจะมีความต้องการในสินค้าหรือบริการที่คล้ายคลึงกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้านการตลาด และการจัดสรรงบประมาณในการเข้าถึงลูกค้าเป้าหมาย (Target Customer) แต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์ในการแบ่งส่วนตลาด (Base Segmenting Market) ได้แก่ (1) การแบ่งส่วนตลาดตามภูมิศาสตร์ (Geographic Segmentation) หากอยู่ในภูมิภาคเดียวกันจะมีรูปแบบการใช้ชีวิต สังคม ประเพณี วัฒนธรรม และลักษณะทั่วไปที่คล้ายคลึงกัน (2) การแบ่งส่วนตลาดตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ (Demography Segmentation) เป็นการแบ่งตาม เพศ อายุ กลุ่มรายได้ ตามอาชีพ เป็นต้น (3) การแบ่งส่วนตลาดตามจิตวิทยา (Psychographic Segmentation) เป็นการระบุลักษณะบุคลิกภาพและลักษณะที่แตกต่างกันในกลุ่มของประชากร (4) การแบ่งส่วนตลาดตามพฤติกรรม (Behavior segmentation) เป็นการแบ่งตามพฤติกรรมผู้บริโภค เช่น ลูกค้ากลุ่มหนึ่งจะมีความภักดีต่อแบรนด์ ขณะที่ลูกค้าอีกกลุ่มจะมีการซื้อผลิตภัณฑ์เปลี่ยนแบรนด์ไปเรื่อย ๆ เป็นต้น

Gary Armstrong, Philip Kotler and Marc Oliver Opresnik (2016 : 81) อธิบายว่า ส่วนประสมทางการตลาด เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่สามารถธุรกิจสามารถควบคุมได้ ส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่กิจการใช้เพื่อโน้มน้าวให้ผู้บริโภคเป้าหมายเกิดความต้องการในผลิตภัณฑ์ ส่วนประสมทางการตลาดแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา (Price) ส่วนประสมทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

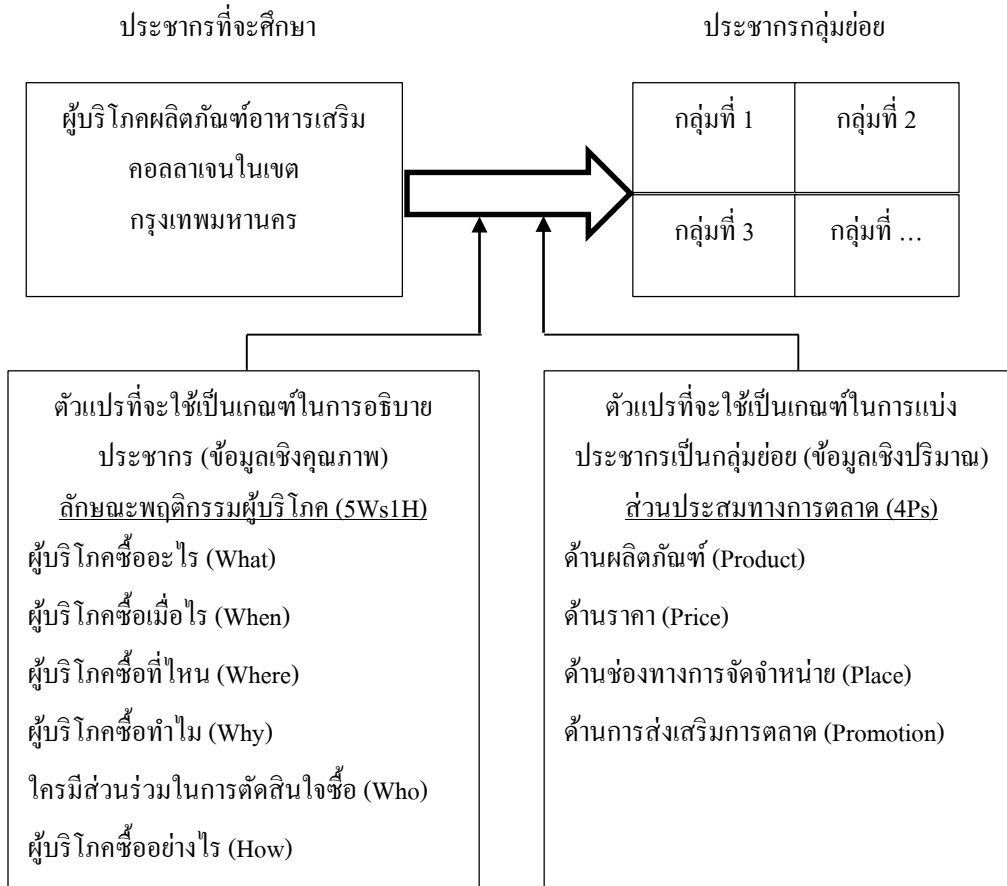
นภวรรณ คณานุกรณ์ (2556 : 1) อธิบายถึง พฤติกรรมผู้บริโภคไว้ว่า เป็นลักษณะที่บุคคลให้ความสำคัญต่อทรัพยากรด้านเวลา การเงิน และความพยายามในการตัดสินใจเกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการตัดสินใจว่าจะซื้ออะไร มีเหตุผลในการซื้ออย่างไร ซื้อเมื่อไร ซื้อที่ไหน ซื้อบ่อยแค่ไหน มีวิธีประเมินการซื้ออย่างไร ผลกระทบจากการประเมินการซื้อในอนาคต และทั้งอย่างไร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2550 : 35) อธิบายถึงการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคไว้ว่า เป็นการค้นหา หรือวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อและการใช้สินค้าหรือบริการของผู้บริโภค เพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการของผู้บริโภค ตลอดจนทราบพฤติกรรมการซื้อ การใช้ การเลือกใช้บริการ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้บริโภคนั้นพึงพอใจ ซึ่งจะทำให้นักการตลาดสามารถนำคำตอบที่ได้มากำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด (Marketing Strategies) เพื่อให้สามารถตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดของผู้บริโภค และคำถามที่ใช้เพื่อค้นหาลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภค คือ 6W และ 1H ประกอบด้วย (1) ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย (Who) (2) ผู้บริโภคซื้ออะไร (What) (3) ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ (Why) (4) ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ (Who participates) (5) ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When) (6) ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (Where) (7) ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (How)

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยเพื่อ “การแบ่งกลุ่ม”

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนของผู้บริโภค
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนที่มีผลต่อความต้องการของผู้บริโภค
- 3) เพื่อแบ่งกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน โดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคและความต้องการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาด

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้บริโภคที่ซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการคัดกรองผู้บริโภคกลุ่มตัวอย่างด้วยการตั้งคำถามเพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่าเคยบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนหรือไม่ เพื่อให้ได้บุคคลที่สามารถให้ข้อมูลและสามารถเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมได้ โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่มีอายุ 20 – 60 ปี ซึ่งมีจำนวนประชากรจากการประมาณการทั้งสิ้น 1,830,320 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน จำนวนประชากรแยกอายุ จังหวัดกรุงเทพมหานคร 2558)

กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา คือ ผู้ที่ซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน เพสหญิง ที่มีอายุ 20 – 60 ปี อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 ตัวอย่าง โดยคำนวณจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จะต้องสุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน พบว่ามีระดับความเชื่อมั่น 95% และรับประกันความคลาดเคลื่อนเท่ากับ $\pm 9.80%$ แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความคล้ายคลึงกันและมีข้อจำกัดด้านระยะเวลา ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องลดขนาดกลุ่มตัวอย่างลงจาก 384 คน เป็น 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ที่อ้างอิงแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรซื้อและการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด และส่วนที่ 3 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) คือ

- 1) ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบจัดกลุ่มพื้นที่ (Area Cluster Sampling) โดยจัดกลุ่มพื้นที่ตามการแบ่งกลุ่มการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตทั้ง 50 เขต ในกรุงเทพมหานคร และจากเขตการปกครองทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) ในหมวดสถานที่ที่มีการจัดจำหน่ายสินค้า ได้แก่ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล เดอะมอลล์ ซีคอนสแควร์ บีทีซี และเทสโก้โลตัส และหมวดสถานศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยรัฐบาล และมหาวิทยาลัยเอกชนใน 6 เขต
- 2) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Sampling) โดยทำการสุ่มเลือกสถานที่ที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นสถานที่จัดจำหน่ายสินค้า และสถานศึกษา เนื่องจากสถานที่เหล่านี้เป็นศูนย์กลางของกลุ่มตัวอย่างระดับเดียวกัน ทำให้เกิดโอกาสที่จะพบกลุ่มตัวอย่างที่ซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนได้มากกว่า
- 3) ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความสะดวก (Convenience Sampling) โดยนำแบบสอบถามไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเองตามพื้นที่ที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล การนำแบบสอบถามมาทำการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ (1) การวิเคราะห์การแบ่งกลุ่ม (Cluster Analysis) (2) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) (3) การทดสอบความเป็นอิสระต่อกัน (Chi-square test) โดย ANOVA กับ Chi-square test มีเกณฑ์ในการช่วยตีความหมาย คือ ค่า Significance Level โดยต้องมีค่าน้อยกว่า 0.05

4. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา “การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรบริโภคและความต้องการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาด” จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือทางสถิติ มีดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน

ด้านความสนใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ พบว่า การแจกสินค้าทดลองมีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของณัฐพร เกียรติภักดิ์ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง “การแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาพฤติกรรม

ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (คอลลาเจน) กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ที่ได้เสนอแนะให้มีการแจกสินค้าทดลองให้ลูกค้าทดลองใช้ และพบว่าสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมของการส่งเสริมการตลาด (Promotion (Mix) ของศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2550 : 35) กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาดต้องศึกษาถึงกระบวนการติดต่อสื่อสาร (Communication Process) เพื่อเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับกับผู้ส่ง โดยการมุ่งใจเพื่อให้เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์มีจุดเริ่มต้นมาจากการได้รับการกระตุ้นให้เกิดความต้องการ ซึ่งการส่งเสริมการตลาดมีเครื่องมือสำคัญ 4 ชนิด ได้แก่ (1) การขายโดยพนักงานขาย (2) การโฆษณา (3) การส่งเสริมการขายและ (4) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ และการแจกสินค้าทดลองคือรูปแบบหนึ่งของการส่งเสริมการขายนั่นเอง

ด้านผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ พบว่า ผู้บริโภคให้ความสนใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนที่มีดารานักแสดงเป็นพรีเซ็นเตอร์ของผลิตภัณฑ์ (Celeb Marketing) เนื่องจากการนำดารานักแสดงหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงมาใช้ในงานส่งเสริมการตลาดจะทำให้สามารถเรียกความสนใจจากผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี สร้างการจดจำได้ง่าย และยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับตราสินค้า

ด้านโอกาสในการซื้อ พบว่า ผู้บริโภคสนใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนในช่วงที่ร่างกายพักผ่อนไม่เพียงพอหรือนอนน้อย การนอนพักผ่อนไม่เพียงพอส่งผลเสียต่อร่างกายในหลายด้านทั้งยังทำให้การผลิตคอลลาเจนของผิวหนังลดลงส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความกังวลต่อปัญหาที่ตามมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจของศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2539 : 157) กล่าวว่า กระบวนการหรือขั้นตอนการตัดสินใจซื้อ (Buyer's Decision Process) เป็นลำดับขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในด้านการรับสิ่งเร้า (Stimulus) คือสิ่งเร้าที่เกิดจากแรงขับภายในร่างกาย (Physical drive) ซึ่งเกิดจากประสาทสัมผัสทางร่างกายได้รับผลกระทบทำให้เกิดความกลัว ในที่นี้ผู้บริโภคเกิดความกังวลเรื่องปัญหาของผิวพรรณอันเกิดจากการนอนน้อย ดังนั้นผู้บริโภคส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนในช่วงที่ร่างกายพักผ่อนไม่เพียงพอ

ด้านสถานที่ซื้อ พบว่า ผู้บริโภคนิยมซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนจากร้านไฮเปอร์มาร์เก็ต เช่น ร้านบุญ วัตตสัน ชูรุสะ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปรีชาพร คงพันธุ์วิจิตร (2557) ที่ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารคอลลาเจนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร” ที่พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนจากร้านขายเครื่องสำอางค์ ซึ่งร้านบุญ วัตตสัน ชูรุสะ นับว่าเป็นร้านไฮเปอร์มาร์เก็ตที่เน้นจำหน่ายสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันและกลุ่มเครื่องสำอางค์เป็นหลัก

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาด

ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับบรรจุภัณฑ์โดยเห็นด้วยว่าควรมีรูปพรีเซ็นเตอร์บนบรรจุภัณฑ์ ทั้งนี้การมีรูปพรีเซ็นเตอร์อาจเป็นการสร้างความโดดเด่นและสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่สินค้าจึงทำให้ผู้บริโภคเห็นด้วยที่จะให้มีรูปพรีเซ็นเตอร์บนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน

ด้านราคา พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา โดยอันดับ 1 เห็นด้วยเป็นอย่างมากกับนโยบายสะสมแต้มปีครบ 5 ดวง เพื่อใช้เป็นส่วนลด 50% ในการซื้อครั้งต่อไป

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 48 คน (ร้อยละ 48) สถานภาพ สถานภาพโสด จำนวน 64 คน (ร้อยละ 64) ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 67 คน (ร้อยละ 67) อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 59 คน (ร้อยละ 59) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 –

30,000 บาท จำนวน 39 คน (ร้อยละ 39) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรา รอดคำรงค์ และ สุจิตรา รอดสมบูรณ์ (2559) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 30 – 39 ปี ส่วนมากมีรายได้เฉลี่ย 20,001 – 30,000 บาท

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคและความต้องการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาด” มีดังต่อไปนี้

กลุ่ม Beauty lover เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญมากต่อการหาข้อมูลด้วยตัวเองก่อนการตัดสินใจบริโภค โดยเน้นการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนขนาดทดลองมาบริโภคก่อนจะตัดสินใจซื้อขนาดที่ใหญ่ขึ้น และตระหนักว่าเมื่อร่างกายพักผ่อนไม่เพียงพอหรือนอนน้อยจะต้องบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน นอกจากการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนเพื่อบริโภคเองแล้วยังนิยมซื้อเพื่อเป็นของขวัญให้บุคคลอื่นในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ด้วย ทางด้านความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด จะให้ความสนใจผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนที่มีรูปฟรีเซนเตอร์อยู่บนบรรจุภัณฑ์ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุเฉลี่ย 31 - 40 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน มีรายได้เฉลี่ย 20,001 – 30,000 บาทต่อเดือน

กลุ่ม Indy lover เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญมากต่อบริการส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด โดยเน้นนโยบายสะสมแต้มปีครบ 5 ดวง เพื่อใช้เป็นส่วนลด 50% ในการซื้อครั้งต่อไป รวมถึงนโยบายการแจกสินค้าทดลองมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนเป็นอย่างมาก ในด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านสถานที่ในการจัดจำหน่ายมีความเห็นด้วยเป็นอย่างมากในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนภายในสถานีรถไฟฟ้า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุเฉลี่ย 20 – 30 ปี สถานภาพโสด

ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน มีรายได้เฉลี่ย 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน

กลุ่ม Smart lover เป็นกลุ่มที่เน้นการขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ/แพทย์หรือเภสัชกร ก่อนการตัดสินใจบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน เพราะเภสัชกรเป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค เนื่องจากเป็นผู้ที่สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ด้านความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด จะให้ความสนใจผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนที่มีรูปฟรีเซนเตอร์อยู่บนบรรจุภัณฑ์ เช่นเดียวกับกลุ่ม Beauty lover ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุเฉลี่ย 31 – 40 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน มีรายได้เฉลี่ย 20,001 – 30,000 บาทต่อเดือน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัย จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชนเหมือนกัน แต่มีพฤติกรรมในการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนและความต้องการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่ม Beauty lover เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของธุรกิจ อันดับที่ 1 เนื่องจากผู้บริโภคกลุ่มนี้มีจำนวนสมาชิกในกลุ่มมากเป็นอันดับ 1 คือมีจำนวน 58 คน และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในทุกปัจจัย จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

1) ผู้บริโภคกลุ่มนี้มีพฤติกรรมในซื้อสินค้าขนาดทดลองมาบริโภคก่อนและเมื่อเกิดความพึงพอใจแล้วจึงจะทำการซื้อบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ดังนั้นธุรกิจควรกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดด้วยการสร้างโปรแกรมการลงทะเบียนสำหรับผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าขนาดทดลอง โดยมีกติกากว่าเมื่อบริโภคครบ 3 วันต่อเนื่องแล้ว

ผู้บริโภคพึงพอใจให้ทำการลงทะเบียนผ่านคิวอาร์โค้ดข้างของผลิตภัณฑ์ แล้วผู้บริโภคจะได้รับ SMS ยืนยันการลงทะเบียนเพื่อนำไปใช้เป็นส่วนลดในการซื้อผลิตภัณฑ์ขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งทางธุรกิจจะได้ข้อมูลของผู้บริโภคสำหรับติดตามและสร้างความสัมพันธ์ระยะยาว (Customer Relationship Management : CRM)

2) ผู้บริโภคต้องการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนเมื่อร่างกายอ่อนเพลียไม่เพียงพอ ธุรกิจ

ควรกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการเพิ่มคุณค่าทางสารอาหารเข้าไปในผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนเพื่อเป็นการสร้างคุณค่าและความแตกต่าง โดยการเพิ่มสูตรสำหรับผู้ที่พักผ่อนไม่เพียงพอคือการเพิ่มสมุนไพรจีนคือถั่งเช่า ซึ่งมีสรรพคุณในการช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันและสร้างความแข็งแรงให้แก่ร่างกาย

3) เป็นกลุ่มที่นิยมซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนเพื่อเป็นของขวัญให้บุคคลอื่นในโอกาสต่าง ๆ

นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากเพราะจากผลงานวิจัยจำนวนมากสรุปตรงกันว่า "คนเราตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการ โดยเชื่อคำแนะนำของคนที่เราไว้วางใจมากกว่าเชื่อจากคำโฆษณา" (คู่สามีภรรยา, ญาติ, เพื่อน, อาจารย์, ผู้เชี่ยวชาญ) ในงานการตลาดเป็นที่ทราบคืออยู่แล้วว่าลูกค้าที่ได้รับการแนะนำบอกต่อกันมา ส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าที่ดีมีความไว้วางใจและเข้าใจในผลิตภัณฑ์ จงรักภักดี และยังมีแนวโน้มจะบอกต่อกับคนอื่น ๆ อีกด้วย การตลาดแบบบอกต่อ (Viral Marketing) จึงเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่ธุรกิจจะสามารถขยายฐานลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่ม Indy lover เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของธุรกิจ อันดับที่ 2 รองจากกลุ่ม Beauty lover เนื่องจากผู้บริโภคกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยในปัจจัยด้านความต้องการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดสูงสุด ถึงแม้จำนวนสมาชิกในกลุ่มจะเป็นอันดับ 3 มีจำนวน 15 คนก็ตาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

1) เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญมากต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด โดยเน้น

นโยบายสะสมแต้มปีครบ 5 ดวง เพื่อใช้เป็นส่วนลด 50% ในการซื้อครั้งต่อไป ธุรกิจควรวางกลยุทธ์เพื่อยอดในการส่งเสริมการตลาดด้วยโปรแกรมการสร้างความรักในตราสินค้า (Brand Loyalty) ด้วยการออกแคมเปญสะสมแต้มปีครบ 20 ดวง จะได้รับบัตรเข้าร่วมกิจกรรม Meet and Greet กับ แด้ว ฌรพร เตมีรักษ์ ซึ่งเป็นพิธีเซ็นเตอร์ของผลิตภัณฑ์

2) กำหนดกลยุทธ์นโยบายการแจกสินค้าทดลองผ่านเว็บไซต์โดยเมื่อผู้บริโภคลงทะเบียนแล้วจะได้รับ

สินค้าขนาดทดลองทางไปรษณีย์ภายใน 7 วัน ซึ่งทางธุรกิจจะได้ข้อมูลของผู้บริโภคเพื่อค้นหาความต้องการของลูกค้าและดำเนินการกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อจูงใจลูกค้ากลุ่มนี้ให้กลายเป็นกลุ่ม Beauty lover ต่อไป

กลุ่ม Smart lover เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของธุรกิจ อันดับที่ 3 เนื่องจากผู้บริโภคกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในทุกปัจจัย ถึงแม้จำนวนสมาชิกในกลุ่มจะเป็นอันดับ 2 มีจำนวน 27 คนก็ตาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

จัดกิจกรรมทางการตลาดด้วยการตั้งบูธกิจกรรมสอนแต่งหน้าและตรวจสุขภาพผิวฟรีในห้างสรรพสินค้า โดยจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านผิวหนังมาให้คำปรึกษาคือ หมอ อ้อก สมบัติ อารยะสกุล และจัดให้มีกูรูด้านการแต่งหน้าเพื่อมาดำเนินกิจกรรม “ผิวหนังใสแต่งหน้าสวย” ซึ่งกูรูที่จะมาสอนแต่งหน้าในงานคือ นกัสนัน บุณศิริ (โมเมพาเพลิน) ทั้งนี้เพื่อเป็นการดึงดูความสนใจจากผู้บริโภคให้เข้ามาในบูธและทำการลงทะเบียนเพื่อร่วมกิจกรรมตลอดจนการรับของที่ระลึกภายในงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารoundต่อไป

1) ควรจะทำการศึกษาศนคติที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมซื้อและการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน

2) ควรจะทำการศึกษาความต้องการด้านส่วนประสมทางการตลาด เช่น ด้านคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการสร้างคุณค่าและสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจน

3) ควรจะทำการศึกษาโปรแกรมการบริหารลูกค้าสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationship Management: CRM) เพื่อเป็นการสร้างความจงรักภักดีและความผูกพันให้ลูกค้ามีต่อสินค้าและเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

ณัฐพร เกียรติภักดิ์. 2557. “การแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (คอลลาเจน) กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.”

นิภาพร รุ่งสว่าง. 2551. “ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนผสมของคอลลาเจน.”

ปรียาพร คงพันธุ์วิจิตร. 2557. “พฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารคอลลาเจนของผู้บริโภคในเขต กรุงเทพมหานคร.”

ภัทรา รอดดำรงค์. 2559. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมความงามคอลลาเจนผ่านทางเฟซบุ๊ก.”

อภิรดี นวัตกรรมสกุล. 2559. “ทัศนคติและการรับรู้ข่าวสารที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนชนิดผงละลายน้ำของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร.”

Manager. 2555. “ผู้หญิงอย่าหุคสาว” แมคเคนเปรีียบหญิงสาว 5 ประเภท เข้าถึงได้จาก

[:http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9550000062280](http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9550000062280)

Marketeer. 2559. ตลาดคอลลาเจน เข้าถึงได้จาก : <http://marketeer.co.th/archives/71169>

ระบบสถิติทางการทะเบียน. 2559. จำนวนประชากรแยกอายุ กรุงเทพมหานคร เข้าถึงได้จาก :

http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php

นภวรรณ คณานุกรักษ์. 2556. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : ซีวีแอลการพิมพ์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. 2550. กลยุทธ์การตลาดและการบริหารเชิงกลยุทธ์โดยมุ่งที่ตลาด. กรุงเทพมหานคร : ธนัชการพิมพ์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. 2539. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : วิสิทธิ์พัฒนา

การแบ่งกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย โดยใช้ปัจจัยระดับความสำคัญของส่วนประสม
ทางการตลาดบริการ ต่อการตัดสินใจเช่าของนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในหอพัก

GROUPING OF THE STUDENT ACCOMMODATION OF THAI CHAMBER OF COMMERCE
BASE ON THE SIGNIFICANT OF MARKETING SERVICE FACTORS
FOR MAKING THE DECISION TO RENT THE ROOM

เปรมจิต โชนภูเขียว¹ และศิริรัตน์ รัตนพิทักษ์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (premjitt22builder@gmail.com)

² คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

บทคัดย่อ

การแบ่งกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยโดยใช้ปัจจัยความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดบริการต่อการตัดสินใจเช่าหอพัก ของนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในหอพัก 2544 คน. จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ตัวอย่าง ที่นำจำนวนประชากรไปเปรียบเทียบโดยใช้ตาราง ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970) ที่ครอบคลุมข้อมูล 2 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ข้อมูลระดับความสำคัญต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ(7P) ในการตัดสินใจเลือกเช่าหอพัก โดยใช้เครื่องมือที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ที่พักอาศัยในหอพัก ซึ่งใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ One Way ANOVA โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20 - 21 ปี สถานภาพโสด ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 คณะบริหารธุรกิจ รายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท ไม่มีพาหนะส่วนตัวในการเดินทาง มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง ไม่เคยเปลี่ยนหอพักและพักอยู่ในหอพักในช่วงเวลา 1 - 2 ปี

พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ภาระบวกรบริการ บุคลากรที่ให้บริการ ราคา การส่งเสริมการตลาด ผลิตภัณฑ์ ที่ตั้งหรือช่องทางการจัดจำหน่ายและลักษณะทางกายภาพ ในการให้บริการ

คำสำคัญ: ส่วนประสมการตลาด, นักศึกษาผู้เช่าหอพัก

ABSTRACT

Grouping of the student accommodation of Thai Chamber of Commerce base on the significant of marketing and service factors for making the decision to rent the room was carried out. The questionnaire concerning the room in the dormitory (or apartment) composes of 2 parts; the general data of the answerer and the data of the significant of marketing service (7P) on making the decision to rent the room. The data were analyzed by using the statistical package program including the frequency, percentage, mean standard deviation and one way ANOVA. Form 2544 students who stay in the dormitories or apartments, 200 were sampling according to Krejcie and Morgan (1970). It was found that the majority were female at the age of 20-21 years old, single, the 2nd year of the Faculty

of Business Administration. The monthly income was between 10,001-20,000 baht. They own no vehicle for their transportation. They came from the central region of the country. They had never changed or been in the dormitory during the past 1-2 years.

It was found that the answerers gave the most to less priority as the following: the proceed of service, the service man, price, marketing promotion, product (room), location or channel for selling and the physical of service.

Keywords: Marketing and Service Factors, The Student Accommodation

1. บทนำ

ที่พักอาศัย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความสะดวกสบาย ความเป็นส่วนตัว เป็นสิ่งสำคัญถือว่าเป็นปัจจัยความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ สิ่งที่พักอาศัยต้องการ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางกายภาพของที่พักอาศัย เช่น บ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ อาคารชุด อพาร์ทเมนท์ รวมทั้งทำเลที่ตั้งของที่อยู่อาศัย การคมนาคมจะต้องมีความสะดวกสบาย หรือที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชน ไม่เว้นแม้กระทั่งนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่มีความต้องการที่พักอาศัยในระหว่างที่กำลังศึกษาเล่าเรียน ที่อำนวยความสะดวกสบายแก่ตนเอง สำหรับหอพักเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยมมากที่สุดจากนักศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษามีความจำเป็นต้องหาที่อยู่อาศัยใกล้สถาบันการศึกษาของตน จากจำนวนหอพักโดยรอบมหาวิทยาลัยที่เพิ่มขึ้นและมีความแตกต่างกันทั้งในด้านลักษณะของห้องพัก สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้อง ทำเลที่ตั้ง และราคาเช่าห้องพัก ประกอบกับแนวโน้มจำนวนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยที่เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการรายใหม่ เช่น บริษัท 22 จำกัด สนใจลงทุนทำธุรกิจหอพักในบริเวณมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ดังนั้น การศึกษาปัจจัยด้านระดับความสำคัญของส่วนประสมการตลาดในแต่ละด้านต่อการตัดสินใจเช่าหอพัก ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกชั้นปีในมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการประกอบธุรกิจหอพักให้เข้ารายเดือน แล้วนำผลการวิจัยสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดในธุรกิจที่จะลงทุน ซึ่งหากการทำธุรกิจแต่ขาดกลยุทธ์ทางการตลาด ก็อาจจะส่งผลการดำเนินธุรกิจนำมาซึ่งการขาดทุน ไม่ประสบความสำเร็จในธุรกิจ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษาปัจจัยด้านระดับความสำคัญของส่วนประสมการตลาดในแต่ละด้านต่อการตัดสินใจเช่าหอพักของนักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกชั้นปีในมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ นักศึกษาที่พักในหอพักซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ทุกชั้นปี ประกอบด้วยนักศึกษา ชาย 242 คน หญิง 2302. คน รวมทั้งสิ้น 2,544 คน. (จากการสำรวจด้วยตนเองในหอพักต่าง ๆ รอบหอพักมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เก็บกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คนที่นำจำนวนประชากรไปเปรียบเทียบโดยใช้ตาราง ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970) ซึ่งส่งผลให้การประมาณค่าสัดส่วนต่าง ๆ ของประชากรมีความคลาดเคลื่อน $\pm 6.6\%$ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Self administrative questionnaire) ซึ่งมีจำนวน 48 ข้อ โดยแบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อมูลด้านระดับความสำคัญของปัจจัยด้านต่างๆและเพื่อทราบถึง

ระดับความสำคัญในการตัดสินใจต่อปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาดของผู้ทำแบบสอบถามที่มีต่อหอพักที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน และได้มีคำแนะนำในการกรอกแบบสอบถามนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 ด้านข้อมูลคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มเป้าหมาย โดยข้อมูลจะเกี่ยวกับสถานะความเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ส่วนที่ 2 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าพักมีทั้งหมด 7 ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ทำเลที่ตั้ง ส่งเสริมการตลาด บุคลากร การบริการ ด้านกายภาพ โดยผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้มาตรวัดแบบประเมินค่า Likert-Scale (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ คือ สำคัญอย่างยิ่ง สำคัญ สำคัญปานกลาง ไม่สำคัญ ไม่สำคัญอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในทางสถิติมาใช้ในการประมวลผลของข้อมูล เช่น การนำเสนอเป็นตารางความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการแบ่งกลุ่ม: Cluster Analysis

4. ผลการวิจัย

ผลของการศึกษาเรื่อง การแบ่งกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทยโดยใช้ปัจจัยระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดบริการต่อการตัดสินใจเช่าหอพัก โดยมีเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แล้ววิเคราะห์ข้อมูลพร้อมทั้งแปลผล ความหมายของข้อมูล สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ (1) ผลการวิจัยปัจจัยส่วนบุคคล (2) ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการในการตัดสินใจเลือกเช่าหอพัก. และ (3) ผลการวิเคราะห์ Cluster Analysis

ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 200 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 57.00 มีอายุ 20 - 21 ปีคิดเป็นร้อยละ 64.50 สถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 98.50 ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 50.50 ศึกษาคณะบริหารธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 40.50 รายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 20,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 55.50 ไม่มีพาหนะส่วนตัวในการเดินทางคิดเป็นร้อยละ 49.50 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลางคิดเป็นร้อยละ 36.50 ไม่เคยเปลี่ยนหอพักและพักอยู่ในหอพักในช่วงเวลา 1 - 2 ปีคิดเป็นร้อยละ 75.50

จากผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักโดยรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดแต่ละด้าน

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดโดยรวม	Mean	ให้ความสำคัญ
กระบวนกรบริการ	3.47	มีรปภ.รักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง
บุคลากรที่ให้บริการ	3.37	อริยาศัยของพนักงาน
ราคา	3.34	อัตราค่าน้ำที่ไม่เกิน 10 บาท/หน่วย
การส่งเสริมการตลาด	3.33	บริการอินเทอร์เน็ตฟรีภายในหอพัก
ผลิตภัณฑ์	3.22	ท่านให้ความสำคัญกับความสะอาดของหอพัก
หรือช่องทางการจัดจำหน่าย	3.22	ระยะทางจากหอพักไปยังสถานศึกษาไม่เกิน 1 กิโลเมตร
ลักษณะทางกายภาพในการให้บริการ	3.22	กลิ่นรบกวนจากภายนอก

การวิเคราะห์ Cluster analysis

จากการวิเคราะห์ด้วย Cluster Analysis พบว่า จำนวนกลุ่มที่เหมาะสมในการแบ่งคือ 4 กลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ 4 กลุ่ม การแบ่งกลุ่มตามระดับความสำคัญของส่วนประสมการตลาดในการตัดสินใจเช่าหอพัก เป็นดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงกลุ่มต่อระดับความสำคัญส่วนประสมทางการตลาด

กลุ่ม	ประชากร	ให้ความสำคัญกับส่วนประสมการตลาด
กลุ่มที่ 1	75	น้อย
กลุ่มที่ 2	68	มาก
กลุ่มที่ 3	37	มาก, น้อย
กลุ่มที่ 4	20	น้อยที่สุด

โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการแต่ละด้าน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ด้านผลิตภัณฑ์ ให้ความสำคัญกับการอนุญาตให้ประกอบอาหารในหอพัก ด้านราคา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เงินค่าเช่าล่วงหน้าที่หอพักเรียกเก็บตอนแรกเข้าไม่เกิน 1 เดือน ด้านที่ตั้งหรือช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระยะทางจากหอพักถึงสิ่งอำนวยความสะดวก รถไฟฟ้า MRT ไม่เกิน 1 กิโลเมตร ด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ส่วนลดค่าเช่า 300 บาท/เดือน สำหรับผู้เช่าที่ทำสัญญา 6 เดือนขึ้นไป ด้านบุคลากรที่ให้บริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กลิ่นตัวของพนักงานมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเช่าหอพัก ด้านกระบวนการบริการใน ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารภายในหอพักผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ และด้านลักษณะทางกายภาพในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ป้ายชื่อหอพักที่ชัดเจน

กลุ่มที่ 2 ด้านผลิตภัณฑ์ ให้ความสำคัญกับพัดลมที่มาพร้อมหอพัก ด้านราคา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อัตราค่าไฟฟ้าไม่เกิน 5 บาท/หน่วยและเงินประกันที่หอพักเรียกเก็บตอนแรกไม่เกิน 5,000 บาท เท่ากัน ด้านที่ตั้งหรือช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระยะทางจากหอพักถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ป้ายรถประจำทางไม่เกิน 1 กิโลเมตร ด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บริการอินเทอร์เน็ตฟรีภายในหอพัก ด้านบุคลากรที่ให้บริการ มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อรรถาศัยของพนักงาน ด้านกระบวนการบริการใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือจากผู้ดูแลห้องพักแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายใน 24 ชั่วโมง และด้านลักษณะทางกายภาพในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กลิ่นรบกวนจากภายนอกห้องพักมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเช่าห้องพัก

กลุ่มที่ 3 ด้านผลิตภัณฑ์ ให้มีความสำคัญกับความใหม่ภายนอกของ ด้านราคา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ค่าเช่าห้องแอร์รายเดือนที่ไม่เกิน 4,000 บาท/เดือนและอัตราค่าไฟที่ไม่เกิน 5 บาท/หน่วย ด้านที่ตั้งหรือช่องทางจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางจากห้องพักไปสถานศึกษาด้วยรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ด้านการส่งเสริมการตลาดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บริการอินเทอร์เน็ตฟรีภายใน ด้านบุคลากรที่ให้บริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเอาใจใส่ของพนักงานอย่าง ด้านกระบวนการบริการใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านมีรป.รักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง และด้านลักษณะทางกายภาพในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กลิ่นรบกวนจากภายนอก

กลุ่มที่ 4 ด้านผลิตภัณฑ์ ให้มีความสำคัญกับความสะอาดของห้องพัก ด้านราคา อัตราค่าน้ำที่ไม่เกิน 10 บาท/หน่วย ด้านที่ตั้งหรือช่องทางจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระยะทางจากห้องพักไปยังสถานศึกษาไม่เกิน 1 กิโลเมตร ด้านการส่งเสริมการตลาด ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บริการอินเทอร์เน็ตฟรีภายในห้องพัก ด้านบุคลากรที่ให้บริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อรรถาศัยของพนักงาน ด้านกระบวนการบริการใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีรป.รักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง และด้านลักษณะทางกายภาพในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กลิ่นรบกวนจากภายนอก

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ด้านผลิตภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับความสำคัญกับความสะอาดของห้องพักมากที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ รัตนพงษ์อำไพ (2556) เรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกห้องพักแบบรายเดือน ซึ่งพบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับปัจจัยผลิตภัณฑ์ด้านความสะอาดของห้องพักมากที่สุด ความใหม่ภายนอกของอาคาร น้อยที่สุด หอพักที่มีเตียงคู่ในห้องพัก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญสม พิพัฒน์ชลธิ์ (2549) เรื่อง ระดับความสำคัญของปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกเช่าห้องพักของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ในข้อความสะอาดของห้องพักในระดับความสำคัญมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา เล้าสมรุ่งเรือง (2549) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักเอกชนของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยในด้านผลิตภัณฑ์ในระดับมากในรายชื่อ คือต้องการห้องพักที่มีความสะอาดมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2549). การวิจัยการตลาดฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
เอกชัย อภิศักดิ์กุลและทรงชนะ บุญขวัญ (2549). การจัดการเชิงกลยุทธ์.
ปณิศา ลัชชานนท์. (2548). หลักการตลาด.

- งานทะเบียนและประมวลผล. (2557). จำนวนนักศึกษาที่มีสภาพเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี
บุญสม พิพัฒน์ชลธิ. (2549). ระดับความสำคัญของปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกเช่าห้องพักของนิสิตระดับ
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
รุ่งนภา เล้าสมรุ่งเรือง. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักเอกชนของนิสิตระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
โสภณ รัตนพงศ์อำไพ. (2556). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกห้องพักแบบรายเดือน
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- Kotler, Philip. (2012). Marketing Management. 10 edition. New Jersey: A Simon & Schuster Company.
- Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan. (1970) Determining sample size research activities. Educational and
psychological measurement

ความพึงพอใจในตราสินค้าและความชื่นชอบในตราสินค้า ที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนตราสินค้า :
ศึกษากรณีสินค้าไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะ

THE EFFECTS OF BRAND SATISFACTION AND BRAND PREFERENCE
ON BRAND SWITCHING COST : SNOW ICE ICE-CREAM

พัชรี ธีรชิววัฒน์¹ และโรจนศักดิ์ โจนวิไลลักษณ์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (zexzypig@hotmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (rojanasak_cho@utcc.ac.th)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและทดสอบผลกระทบของความพึงพอใจในตราสินค้าและความชื่นชอบในตราสินค้าต่อการตัดสินใจเปลี่ยนไปบริโภคสินค้าในตราสินค้าอื่น โดยศึกษาจากผู้บริโภคในตลาดไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะ โดยใช้วิธีการศึกษาร่วมกัน 2 วิธี กล่าวคือ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการทำการสำรวจเบื้องต้น (Exploratory Survey) เพื่อหาประเด็นปัญหาของการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้บริโภค นอกจากนี้ ยังนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการสร้างแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaires) กับกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคเพศชายและหญิง อายุระหว่าง 15-44 ปี ที่เคยบริโภคไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะที่ร้าน After You และร้าน Sulbing Korean Dessert Café ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 202 คน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่มีความพึงพอใจในตราสินค้าจะไม่เปลี่ยนไปบริโภคไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะตราอื่น ๆ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) และยังพบอีกว่า ความพึงพอใจในตราสินค้าส่งผลให้เกิดความชื่นชอบในตราสินค้าอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) และผลการวิจัยที่สำคัญสำหรับการศึกษาคั้งนี้คือ ความชื่นชอบในตราสินค้าเป็นตัวแปรคั่นกลางของผลกระทบระหว่างความพึงพอใจในตราสินค้าต่อการไม่เปลี่ยนไปบริโภคสินค้าตราอื่น ๆ ของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ที่มีค่าสัมประสิทธิ์และระดับนัยสำคัญสูงกว่าผลกระทบโดยตรงระหว่างความพึงพอใจในตราสินค้ากับการไม่เปลี่ยนตราสินค้า

ดังนั้น นักการตลาดจึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างความชื่นชอบในตราสินค้า เพื่อให้โอกาสในการที่ผู้บริโภคจะเปลี่ยนไปบริโภคตราสินค้าอื่นๆ น้อยลง นอกเหนือไปจากการให้ความสำคัญเพียงความพึงพอใจในตราสินค้าของผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับสินค้าที่มีคุณลักษณะเป็น Fast Fashion เช่น ไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะ ซึ่งโดยทั่วไปมีวงจรชีวิตแบบ Fad Life Cycle อาจทำให้สามารถยืดอายุวงจรชีวิตของการขายสินค้าให้ยาวนานและเติบโตยั่งยืน (Sustainable Growth)

คำสำคัญ: ความพึงพอใจในตราสินค้า, ความชื่นชอบในตราสินค้า, การเปลี่ยนตราสินค้า, ไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะ, บิงซู, คาเฟ่โกริ, Fad, Fast Fashion

ABSTRACT

This research aims to examine the effects of customer satisfaction toward product brand and brand preference on brand switching costs for the context of 'snow ice ice-cream business' in Thailand. The researcher conducted both qualitative and quantitative research methods. With respect to the qualitative approach, this study did exploratory survey by observing the real market circumstances and interviewing 30 samples of the target consumers. As a result, the researcher used the information from this exploratory survey stage to comprehend the market situation and to identify research problem. In addition, the information was used for jointly designing the questionnaire with the results of literature review. Major analysis method for hypothesis testing is a Structural Equation Modelling (SEM).

Important instrument for the quantitative research is a questionnaire. This research collected the questionnaire from consumers who ever consumed the products, snow ice ice-cream at After You and Sulbing Korean Dessert Café in Bangkok area. The valid data points are 202 units which composed of male and female in the age range between 15-44 years old.

The research results shows that customer satisfaction significantly affects the brand switching cost at p -value < 0.05 . Importantly, this research found the significant mediating role of the brand preference on this relationship. Furthermore, the total effect was higher than the direct effect of the customer satisfaction on the brand switching cost at p -value < 0.001 . Therefore, market practitioners should be concerned the effect of brand preference on the brand switching cost too. As a result, the Fast Fashion product as the snow ice ice-cream which has the Fad life cycle may be improved to be more sustainable in terms of their market growth and brand position.

Keywords: Brand Satisfaction, Brand Preference, Brand Switching Cost, Snow Ice Ice-cream, Bingsu, Kakigori, FAD, Fast Fashion

1. บทนำ

ตลาดไอศกรีมในประเทศไทย มีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ.2553 ถึงปี พ.ศ.2557 ธุรกิจไอศกรีมมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 8.1 ต่อปี จากข้อมูล ณ ปี พ.ศ.2557 พบว่า ตลาดไอศกรีมโดยรวมหดตัวลง ร้อยละ 0.2 แต่กลุ่มตลาดไอศกรีมพรีเมียมกลับขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 13 (ศูนย์วิจัยวิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร, 2558) ดังนั้น ตลาดกลุ่มนี้จึงมีความน่าสนใจในการศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ต่อยอดทางธุรกิจ โดยใช้สินค้าประเภทไอศกรีมน้ำแข็งใสเกล็ดหิมะ ซึ่งกำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน มาเป็นตัวแทนในการศึกษากรณีกลุ่มตลาดไอศกรีมพรีเมียม

ในปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสำคัญกับขั้นตอนกระบวนการผลิต และการเลือกคัดสรรวัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพมากขึ้น (แนวโน้มเศรษฐกิจและธุรกิจของไทยในปี 2559, 2559; ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2558) โดยปัจจัยทางการตลาดที่สำคัญที่สุดคือ รสชาติไอศกรีม ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาสินค้าหรือออกรสชาติใหม่ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความ ต้องการซื้อ (อุตสาหกรรมสาร, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ นาคประเสริฐ (2556) ที่พบว่า ผู้บริโภคเลือกรับประทานไอศกรีมเพราะรสชาติไอศกรีมเป็นอันดับแรก รวมถึงสินค้าประเภทขนมเบเกอรี่ก็ให้

ความสำคัญที่สุดในด้านรสชาติเช่นกัน (ขนิษฐา เลิศจรยรักษ์, 2546; วราวรรณ อนันต์รัตน์, 2549; นารัก ต้นเส็นย์, 2550) อย่างไรก็ตาม การนำเสนอสินค้าให้มีความแตกต่างจากรูปแบบเดิมๆ จะช่วยสร้างเอกลักษณ์และเพิ่มยอดขายให้กับธุรกิจได้ อีกทั้งการสร้างตราสินค้าจะทำให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้ เชื่อมั่น และยอมรับในตราสินค้านั้นๆ (Kotler and Keller, 2012)

ไอศกรีมน้ำแข็งใสเกล็ดหิมะเป็นหนึ่งในสินค้าที่เข้ามาตามกระแสนิยม ซึ่งโดยทั่วไปจะมีวงจรชีวิตแบบ Fad Life Cycle กล่าวคือ เป็นสินค้าที่เข้ามาและเกิดการยอมรับในสังคมของผู้บริโภคในวงกว้าง มีลักษณะเฉพาะตัว มีวงจรช่วงอายุสั้น และผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าสูง (Bhardwaj and Fairhurst, 2010; Fernie and Spark, 1998 อ้างถึงใน พิจิตรจันทร์ หวังไพบุลย์กิจ, 2558) ด้วยลักษณะดังกล่าว จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงยอดขายสินค้าในลักษณะที่สูงขึ้นและลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการทำธุรกิจในสินค้าที่มีคุณลักษณะเป็น Fast Fashion มักมีความเสี่ยง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงผลตอบแทนที่ได้รับคืนกลับมายังรวดเร็ว และแนวโน้มการเติบโตทางธุรกิจของสินค้าในกลุ่มไอศกรีมพรีเมียมในภาพรวม ธุรกิจนี้ก็ยังคงเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่มีความน่าสนใจลงทุน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสินค้าที่มีคุณลักษณะเป็น Fast Fashion หรือกลุ่มสินค้าที่มีวงจรชีวิตแบบ Fad Life Cycle เช่น ไอศกรีมน้ำแข็งใสเกล็ดหิมะ เพื่อทำให้สามารถคาดการณ์และพยากรณ์ถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคจากการบริโภคสินค้าได้ในอนาคต รวมทั้งหาวิธียืดอายุวงจรชีวิตการขายสินค้า ให้ยาวนานและเติบโตขึ้นได้

ผู้วิจัยใช้การทบทวนทฤษฎี วรรณกรรม และศึกษาจากงานวิจัยก่อนหน้า เพื่อทำความเข้าใจในบริบทของตัวแปรต่างๆ แล้วจึงนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย จากนั้นจึงนำตัวแปรมาทดสอบหาความสัมพันธ์โดยมีรายละเอียดการศึกษาดังนี้

การเปลี่ยนตราสินค้า

การเปลี่ยนตราสินค้า (Brand Switching) หมายถึง การที่ผู้บริโภคมีความภักดีในตราสินค้าเดิมลดลงและมีความยินดีที่จะซื้อตราสินค้าอื่นมากขึ้น ทั้งนี้ความภักดีในตราสินค้าสามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ (Ehrenberg, 1988) ดังเช่น ผู้บริโภคซื้อสินค้าไปแล้วไม่พึงพอใจหรือไม่บรรลุดตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จะทำให้ผู้บริโภคเปลี่ยนตราสินค้า (Van Trijp et al., 1996) วิธีที่ช่วยป้องกันการเปลี่ยนตราสินค้าคือ ต้องทำให้ผู้บริโภคเกิดความภักดีต่อตราสินค้า กล่าวคือ ทำให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจในสินค้าหรือบริการ และสร้างตราสินค้า (Brand) ขึ้นมา เพื่อสร้างเอกลักษณ์และความโดดเด่นเฉพาะตัวให้กับสินค้านั้นๆ ซึ่งส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดการจดจำตราสินค้าได้ โดยวัตถุประสงค์ของการสร้างตราสินค้าคือ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี (O'Malley, 1991) อย่างไรก็ตาม การที่ผู้บริโภคจะตัดสินใจเลือกใช้หรือเปลี่ยนมาใช้ตราสินค้าใหม่ ผู้บริโภคจะเกิดต้นทุนขึ้นมา เช่น เกิดความเสี่ยงในตราสินค้าที่ไม่เคยใช้มาก่อน เนื่องจากไม่รู้ว่าตราสินค้านั้นดีหรือไม่ หากผู้บริโภครู้สึกว่าสินค้านั้นมีต้นทุนหรือความเสี่ยงสูงเกินกว่าที่จะรับได้ ก็จะส่งผลให้ไม่เปลี่ยนตราสินค้า (Aaker, 1991)

ความพึงพอใจในตราสินค้า

Hawkins and Motherbaugh (2014) และ Kotler (1988) มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยให้ความหมายพฤติกรรมของผู้บริโภคว่า เป็นการศึกษาปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การ และกระบวนการที่พวกเขาเหล่านั้นใช้เลือกสรร รักษา และกำจัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ บริการ ประสบการณ์ หรือแนวคิด เพื่อสนองความต้องการต่อผู้บริโภคและสังคม

จึงกล่าวโดยสรุปว่า พฤติกรรมของผู้บริโภค (Consumer Behavior) หมายถึง การแสดงออกของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าหรือบริการ เพื่อแสวงหาสินค้าหรือบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของตนเองภายใต้กระบวนการตัดสินใจ ซึ่งผู้บริโภคแต่ละบุคคลจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป (Kotler and Keller, 2012)

ทั้งนี้ กระบวนการตัดสินใจเป็นกระบวนการพื้นฐานทางกายภาพที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค โดยกระบวนการตัดสินใจซึ่งมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรับรู้ปัญหา การค้นหาข้อมูลข่าวสาร การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ โดยพฤติกรรมหลังการซื้อจะเป็นความรู้สึกหลังจากที่ผู้บริโภคซื้อและนำสินค้าไปใช้งานแล้ว ผู้บริโภคจะทำการประเมินสินค้าในด้านความพึงพอใจ (Satisfaction) หากผู้บริโภครู้สึกว่าได้รับมากกว่าหรือเท่ากับความคาดหวังของตนเองจะเกิดความพึงพอใจ ซึ่งความพึงพอใจนี้จะทำให้เกิดพฤติกรรมการซื้อซ้ำและการบอกต่อ ในทางตรงกันข้าม หากผู้บริโภครู้สึกว่าได้รับต่ำกว่าความคาดหวังของตนเองจะเกิดความไม่พึงพอใจ ซึ่งผู้บริโภคอาจเปลี่ยนใจไปใช้ตราสินค้าของคู่แข่ง และบอกต่อไปยังผู้บริโภคคนอื่น ทำให้สูญเสียโอกาสในการขายสินค้า

จากงานวิจัยก่อนหน้าเรื่อง Customer Perceived Value, Satisfaction, and Loyalty : The Role of Switching Costs, Psychology and Marketing, Published Online in Wiley Inter Science (Yang and Peterson, 2004) พบว่า ความพึงพอใจในด้านการบริการลูกค้า การปฏิบัติตามคำสั่งซื้อ ความสะดวกในการใช้งานสินค้า และความปลอดภัยหรือความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภค จะทำให้ผู้บริโภคไม่เกิดการเปลี่ยนตราสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Saleh et al. (2015) ที่พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะซื้อตราสินค้าเดิมที่ตนเองพึงพอใจ และ Siddiqui and Javed (2012) ยังได้พบว่า หากผู้บริโภคไม่พึงพอใจในด้านคุณภาพการบริการ จะส่งผลให้ผู้บริโภคเปลี่ยนตราสินค้าด้วยเช่นกัน ส่วนงานวิจัยของ Stan et al. (2013) พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภคจะลดลงเมื่อมีการปรับเปลี่ยนราคาสินค้า ส่งผลให้ผู้บริโภคเปลี่ยนตราสินค้า จากการทบทวนงานวิจัยก่อนหน้าดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้พบความสัมพันธ์และข้อกำหนดสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ 1 (H1) ความพึงพอใจในตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนตราสินค้า ไอศกรีมน้ำแข็งใส เกี๊ยวหิมะ

ความชื่นชอบในตราสินค้า

ความชื่นชอบในตราสินค้า (Brand Preference) หมายถึง การที่ผู้บริโภคประเมินตราสินค้าตั้งแต่ 2 ตราสินค้าขึ้นไป แล้วทำการเปรียบเทียบระหว่างตราสินค้าต่างๆ ในสินค้าประเภทเดียวกันว่า ตนเองรู้สึกชื่นชอบหรืออยากใช้ตราสินค้าใดมากกว่า (Hellier et al., 2003) หรือมีความโน้มเอียงไปที่ตราสินค้าที่ชื่นชอบมากกว่า โดยมีอคติกับตราสินค้าอื่น (Ebrahim, 2013) โดยความชื่นชอบเป็นทัศนคติขั้นพื้นฐานที่นำไปสู่การตัดสินใจซื้อ ซึ่ง Keller (1993) ชี้ให้เห็นว่า การตระหนักถึงตราสินค้า (Brand Awareness) มีผลต่อการประเมินและเลือกสินค้าของผู้บริโภค ในขณะที่ความชื่นชอบในตราสินค้าจะมีบทบาทสำคัญในการเลือกสินค้า ถ้าผู้บริโภคจะต้องซื้อสินค้าหรือบริการใดจะส่งผลให้เลือกตราสินค้าที่ชื่นชอบก่อน (Hellier et al., 2003)

จากงานวิจัยก่อนหน้าของ Chinomona, Richard., Mahlangu, Donald. and Poee, David. (2013) พบว่า ความพึงพอใจในตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับความชื่นชอบในตราสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wong et al. (2014) ที่พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภคจะพัฒนากลายเป็นความชื่นชอบในตราสินค้า

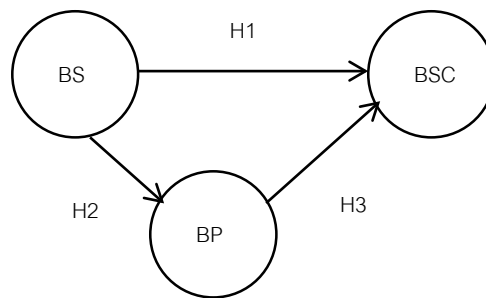
ส่วนงานวิจัยก่อนหน้าเรื่อง องค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่สำคัญอันมีผลต่อความชื่นชอบแบรนด์ประเทศเกาหลีใต้ ในกรุงเทพมหานครของ ปวีณวัฒน์ ศรีสุรินทร์ (2016) พบว่า ความชื่นชอบในตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนตราสินค้าในทิศทางบวก จึงทำให้ผู้วิจัยได้พบความสัมพันธ์และข้อกำหนดสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ 2 (H2) ความพึงพอใจในตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับความชื่นชอบในตราสินค้า ไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะ

สมมติฐานที่ 3 (H3) ความชื่นชอบในตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนตราสินค้า ไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะ

จากสมมติฐานข้างต้น ผู้วิจัยจึงสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

หมายเหตุ : BS = Brand Satisfaction (ความพึงพอใจในตราสินค้า), BP = Brand Preference (ความชื่นชอบในตราสินค้า), BSC = Brand Switching Cost (การเปลี่ยนตราสินค้า)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในตราสินค้า ความชื่นชอบในตราสินค้า และการเปลี่ยนตราสินค้า ไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะของตลาดกลุ่มเป้าหมาย
- 2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในตราสินค้า กับการเปลี่ยนตราสินค้า ไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะของตลาดกลุ่มเป้าหมาย โดยมีความชื่นชอบในตราสินค้าเป็นตัวแปรคั่นกลาง
- 3) เพื่อทดสอบผลกระทบของตัวแปรคั่นกลางในด้านความชื่นชอบในตราสินค้า ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในตราสินค้ากับการเปลี่ยนตราสินค้า ไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะของตลาดกลุ่มเป้าหมาย

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยร่วมกัน 2 วิธีคือ 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เพื่อหาประเด็นในการสำรวจเบื้องต้น จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำผลสรุปจากข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการสร้างแบบสอบถาม 2) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งคำถามทั้งหมดเป็นคำถามลักษณะปลายปิด (Close-Ended Question) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS และ AMOS ในการวิเคราะห์ข้อมูล (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544; กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557) เพื่อนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรคือ ความพึงพอใจในตรา

สินค้า ความชื่นชอบในตราสินค้า และการเปลี่ยนตราสินค้า โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริโภคนเพศชายและเพศหญิง อายุระหว่าง 15-44 ปี เคยบริโภคไอศกรีมน้ำแข็งใสเกล็ดหิมะร้าน After You และร้าน Sulbing Korean Dessert Café ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 202 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

ผู้วิจัยได้เตรียมการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งประกอบไปด้วย 2 โมเดลหลัก คือ 1) โมเดลการวัด (Measurement Model) แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัววัดหรือคำถามของการวิจัยที่มีความสัมพันธ์กันไว้ด้วยกัน รวมถึงมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยวิธี Cronbach's Alpha Coefficient อีกทั้งใช้การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) โดยใช้วิธี Principal Axis Factoring (PAF) ซึ่งเป็นเทคนิคการจับกลุ่มหรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน โดยแต่ละคำถามต้องมีค่า Factor Loading มากกว่า 0.6 (Humphreys et al., 2004) และอีกประเภทคือการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ซึ่งเป็นการตรวจสอบคำถามและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และ 2) โมเดลโครงสร้าง (Structural Model) มีการวิเคราะห์ 3 ขั้นตอนหลัก ขั้นแรกคือการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Model Fit) ขั้นที่สองคือการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือการทดสอบสมมติฐาน โดยพิจารณาจากน้ำหนักความถดถอยมาตรฐาน (Regression Weight) และขั้นสุดท้ายคือการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการบริโภคไอศกรีมน้ำแข็งใสเกล็ดหิมะ จำนวน 202 คน แบ่งเป็นเพศชาย 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 เพศหญิง 133 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 อายุระหว่าง 25-34 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 65.3 และอายุระหว่าง 35-44 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 ระดับปริญญาตรี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 61.4 ระดับปริญญาโท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 และระดับสูงกว่าปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 รายได้ระหว่าง 15,001 – 25,000 บาท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 รายได้ระหว่าง 25,001 – 35,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 รายได้ระหว่าง 35,001 – 45,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 และรายได้สูงกว่า 45,001 บาท จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 รัฐบาล/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 และอื่นๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบโมเดลการวัด (Measurement Model) หลังจากนั้นจึงนำมาทำการทดสอบโมเดลโครงสร้าง (Structural Model) ด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) โดยผลการทดสอบได้ค่า $KMO = 0.882 > 0.5$ ($p\text{-value} = 0.000$) หมายความว่า ตัวแปรทุกตัวไม่เป็นอิสระต่อกัน, ค่า Cronbach's Alpha = 0.952 หมายความว่า มีความน่าเชื่อถือ และมีค่า Fit Index ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ค่า Fit Index

CMIN	DF	CMIN/DF	P	RMR	GFI	TLI	CFI	RMSEA
218.025	190	1.148	0.080	0.027	0.915	0.989	0.991	0.027

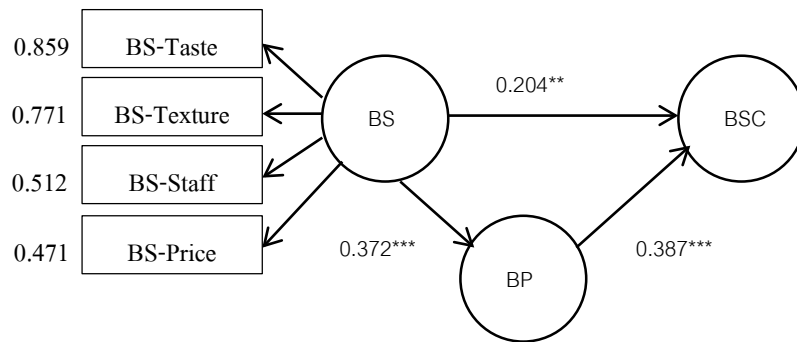
จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ 1 พบว่า ค่า CMIN/DF < 2, P > 0.05, RMR เข้าใกล้ค่าศูนย์, ส่วนค่าของ GFI, TLI, CFI > 0.9 และ RMSEA < 0.05 จึงสรุปได้ว่า โมเดลกรอบแนวคิดนี้มีความเหมาะสม และมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากการทดสอบโมเดลสมการ โครงสร้างพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในตราสินค้ากับการเปลี่ยนตราสินค้ามีค่า 0.204 (p-value < 0.05) ความพึงพอใจในตราสินค้ากับความชื่นชอบในตราสินค้ามีค่า 0.372 (p < 0.001) ความชื่นชอบในตราสินค้ากับการเปลี่ยนตราสินค้ามีค่า 0.387 (p-value < 0.001) จึงสรุปได้ว่า ผู้บริโภคที่มีความพึงพอใจในตราสินค้า จะไม่เปลี่ยนตราสินค้าไปใช้ตราอื่นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05) และยังพบว่า ความพึงพอใจในตราสินค้าส่งผลให้เกิดความชื่นชอบในตราสินค้าอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p < 0.001) ซึ่งจะเห็นได้ว่า การนำความพึงพอใจในตราสินค้าผ่านความชื่นชอบในตราสินค้า จะทำให้โมเดลมีความสัมพันธ์ที่ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ความพึงพอใจในตราสินค้าด้านรสชาติมีอิทธิพลสูงสุดที่ทำให้ผู้บริโภคไม่เปลี่ยนตราสินค้าไปใช้ตราอื่นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001) รองลงมาคือ ด้านเนื้อสัมผัส ด้านพนักงาน และด้านราคา ตามลำดับ แสดงผลดังตารางที่ 2 และรูปที่ 1

ตารางที่ 2: Standardized Regression Weights

Item	Estimate	P
BS → BSC	0.204	0.019
BS → BP	0.372	***
BP → BSC	0.387	***
BS → BS-Taste	0.868	***
BS → BS-Texture	0.765	***
BS → BS-Staff	0.518	***
BS → BS-Price	0.433	***

หมายเหตุ : BS = ความพึงพอใจในตราสินค้า (Brand Satisfaction), BS-Taste = มิติความพึงพอใจในด้านรสชาติ, BS-Texture = มิติความพึงพอใจในด้านเนื้อสัมผัส, BS-Staff = มิติความพึงพอใจในด้านพนักงาน, BS-Price = มิติความพึงพอใจในด้านราคา, BP = ความชื่นชอบในตราสินค้า (Brand Preference), BSC = การเปลี่ยนตราสินค้า (Brand Switching Cost)

รูปที่ 1 : Standardized Regression Weights

จากผลการทดสอบค่า Factor Loading ในโมเดลกรอบแนวคิดตามข้างต้น ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์ความพึงพอใจในตราสินค้าออกเป็นรายด้าน รวมทั้งสิ้น 4 ด้านพบว่า ส่วนของความพึงพอใจในตราสินค้าด้านรสชาติ ควรให้ความสำคัญเรื่องรสชาติกลมกล่อมมากที่สุด รองลงมาคือรสชาติส่วนผสมลงตัว และรสชาติอร่อยถูกปากตามลำดับ ส่วนของความพึงพอใจในตราสินค้าด้านเนื้อสัมผัส ควรให้ความสำคัญเรื่องเนื้อสัมผัสที่นุ่มเหนียวมีความละเอียดมากที่สุด รองลงมาคือเนื้อเนียนนุ่ม มีความเบา และมีขนาดเล็ก ตามลำดับ ส่วนของความพึงพอใจในตราสินค้าด้านพนักงาน ควรให้ความสำคัญเรื่องการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริโภคมากที่สุด รองลงมาคือยินดีให้ความช่วยเหลือผู้บริโภคและใช้วาจาสุภาพ ซึ่งมีคะแนนความสำคัญเท่ากัน ส่วนของความพึงพอใจในตราสินค้าด้านราคา ควรให้ความสำคัญเรื่องราคาเหมาะสมกับรูปลักษณ์ความสวยงามของสินค้ามากที่สุด รองลงมาคือราคาเหมาะสมกับรสชาติสินค้า และราคาเหมาะสมกับปริมาณของสินค้า ตามลำดับ แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3: Factor Analysis

Item	Detail	Component
BS-Taste	BS-Taste 1	0.900
	BS-Taste 2	0.910
	BS-Taste 3	0.901
BS-Texture	BS-Texture 1	0.849
	BS-Texture 2	0.917
	BS-Texture 3	0.893
	BS-Texture 4	0.869
BS-Staff	BS-Staff 2	0.907
	BS-Staff 3	0.935
	BS-Staff 4	0.907
BS-Price	BS-Price 1	0.918
	BS-Price 2	0.917
	BS-Price 3	0.912

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลกระทบของความพึงพอใจในตราสินค้าและความชื่นชอบในตราสินค้าต่อการตัดสินใจเปลี่ยนไปบริโภคสินค้าในตราสินค้าอื่นในสินค้าไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะ พบว่า ผู้บริโภคที่มีความพึงพอใจในตราสินค้าจะไม่เปลี่ยนไปบริโภคไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะตราอื่นๆ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 (H1) และมีความคิดเห็นตรงกันกับงานวิจัยของ Saleh et al. (2015) ที่พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะซื้อตราสินค้าเดิมที่ตนเองพึงพอใจ อีกทั้งยังพบว่า ความพึงพอใจในตราสินค้าส่งผลให้เกิดความชื่นชอบในตราสินค้าอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 2 (H2) และมีความคิดเห็นตรงกันกับงานวิจัยของ Chinomona, R., Mahlangu, D. and Poole, D. (2013) และ Wong et al. (2014) ที่พบว่า ความพึงพอใจในตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับความชื่นชอบในตราสินค้า และผลที่สำคัญของการวิจัยนี้คือ ความชื่นชอบในตราสินค้าเป็นตัวแปรคั่นกลางของผลกระทบระหว่างความพึงพอใจในตราสินค้าต่อการไม่เปลี่ยนไปบริโภคสินค้าตราอื่นๆของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3 (H3) และมีความคิดเห็นตรงกันกับงานวิจัยของ ปวิณวัฒน์ ศรีสุรินทร์ (2016) ที่พบว่า ความชื่นชอบในตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนตราสินค้าในทิศทางบวก

ผลการทดสอบ พบว่า ความพึงพอใจในตราสินค้าด้านรสชาติมีอิทธิพลสูงสุดที่ทำให้ผู้บริโภคไม่เปลี่ยนตราสินค้าไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะ โดยเฉพาะเรื่องรสชาติกลมกล่อมจะมีอิทธิพลมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ นาคนประเสริฐ (2556) ที่พบว่า ผู้บริโภคเลือกรับประทาน ไอศกรีม เพราะรสชาติไอศกรีมเป็นอันดับแรก รวมถึงร้านค้าต้องมีการพัฒนาปรับปรุงเนื้อสัมผัสให้มีความละเอียดมากขึ้น มีลักษณะเนียนนุ่ม เบา และมีขนาดเล็ก ส่วนความพึงพอใจในตราสินค้าด้านพนักงาน ควรให้ความสำคัญเรื่องการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริโภค ด้วยการจัดฝึกอบรมพนักงานให้มีใจรักการบริการและตอบสนองให้ความช่วยเหลือลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yang and Peterson (2004) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจในด้านการบริการลูกค้า การปฏิบัติตามคำสั่งซื้อของลูกค้า จะทำให้ผู้บริโภคไม่เกิดการเปลี่ยนตราสินค้า และสุดท้ายในส่วนของความพึงพอใจด้านราคา ร้านค้าควรมีการพัฒนาอุปนิสัยของสินค้าให้สวยงาม โดดเด่น และมีความแตกต่างเพื่อดึงดูดใจผู้บริโภคมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปคือ ร้านค้าหรือผู้ประกอบการที่สนใจในธุรกิจสินค้าที่มีคุณลักษณะเป็น Fast Fashion หรือกลุ่มสินค้าที่มีวงจรชีวิตแบบ Fad Life Cycle เช่น ไอศกรีมน้ำแข็งไสเกล็ดหิมะ ควรให้ความสำคัญกับความชื่นชอบในตราสินค้านอกเหนือจากการให้ความสำคัญเพียงเรื่องของความพึงพอใจในตราสินค้า เพื่อให้มีโอกาสที่ผู้บริโภคจะเปลี่ยนไปใช้ตราสินค้าอื่นน้อยลง และเลือกใช้สินค้าของเราเป็นอันดับแรก ซึ่งการพัฒนาโมเดลนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาขยายผล และประยุกต์ใช้งานกับสินค้าที่มีคุณลักษณะดังกล่าว ให้สามารถยืดอายุวงจรชีวิตของการขายสินค้าให้ยาวนานและเติบโตยั่งยืน (Sustainable Growth)

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ผลการศึกษาสำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาใช้เวลาตรวจแก้ไขและแนะนำลูกศิษย์อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2544). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซี เค แอนด์ เอส โฟโต้สตูดิโอ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์
ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- ขนิษฐา เลิศจรรยาภรณ์. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเลือกบริโภคร้านเบเกอรี่ CHARIN สาขาเซ็นทรัล
แอร์พอร์ตพลาซ่าจังหวัดเชียงใหม่. (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่)
- จักรกฤษณ์ นาคประเสริฐ. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านไอศกรีมพรีเมียมในศูนย์การค้า
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี)
- นารัก ดันเสนีย์. (2550). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ ในอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่. (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่)
- แนวโน้มเศรษฐกิจและธุรกิจของไทยในปี 2559. ธนาคารกสิกรไทย. (2559).
- ปวิณวัฒน์ ศรีสุรินทร์. (2016). องค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่สำคัญอันมีผลต่อความชื่นชอบแบรนด์ประเทศเกาหลีใต้
ในกรุงเทพมหานคร. *Panyapiwat Journal*. (International Business Management, Stamford University)
- พิจิตรจันทร์ หวังไพบูลย์กิจ. (2559). การรับรู้คุณค่าสินค้า ทักษะติดต่อตราสินค้า และตราสินค้าซึ่งเป็นที่ชื่นชอบที่มี
ผลกระทบต่อความตั้งใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นรวดเร็ว. (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ)
- รารวรรณ อนันตรัตน์. (2549). พฤติกรรมการซื้อและความพึงพอใจของผู้ซื้อผลิตภัณฑ์เบเกอรี่.
(มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่)
- ศูนย์วิจัยระยะเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร. สถาบันอาหาร. (2558).
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. ธนาคารกสิกรไทย. (2558).
- อุตสาหกรรมสาร วารสารของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2554).
- Aaker, D. A. (1991). *Managing Brand Equity: Capitalizing on the Value of a Brand Name*. 10020, New York: The
Free Press.
- Bhardwaj, Vertica. and Fairhurst, Ann. (2010). The Fast Fashion: Response to Changes in the Fashion Industry.
International Review of Retail, Distribution and Consumer Research, Vol.20, No.1, pp.165-173.
- Chinomona, Richard., Mahlangu, Donald. and Pooe, David. (2013). Brand Service Quality, Satisfaction, Trust and
Preference as Predictors of Consumer Brand Loyalty in the Retailing Industry. *Mediterranean Journal of
Social Sciences*, Vol.4, No.14.
- Ebrahim, R.S. (2013). A Study of Brand Preference: An Experiential View. Brunel University London.
- Ehrenberg, A.S.C. (1988). *Repeat-Buying: Facts, Theory and Applications*. 2nd ed., Edward Arnold, Charles
Griffin & Company Limited, London. Reprinted in the *Journal of Empirical Generalisations in Mark
Science*, 2000, pp.392-770.
- Fernie, J. and Sparks, L. (1998). *Logistics and Retail Management: Insights into Current Practice and Trends from
Leading Experts*. 2nd ed., Kogan Page Limited, London.

- Hawkins and Mothersbaugh. (2014). *Consumer Behavior : Building Marketing Strategy*, Twelfth Edition, McGraw-Hill Education.
- Hellier, P.K., Geursen, G.M. and Rickare, J.A. (2003). Customer Repurchase Intention: A General Structural Equation Model. *European Journal of Marketing*.
- Humphrey, G.W., Riddoch, M.J. (2004). Action Influences Spatial Perception: Neuropsychological Evidence. *Visual Cognition*, pp.401-427.
- Keller, K.L. (1993). Conceptualizing, Measuring, and Managing Customer-Based Brand Equity. *Journal of Marketing*, Vol.57, No.1 (Jan., 1993), pp.1-22.
- Kotler and Keller. (2012), *Marketing Management*, Pearson Education Limited, 14th Edition.
- Kotler, Philip. (1988). *Marketing Management: Analysis, Planning Implementation, and Control*. Prentice Hall, International Editions, 6th Edition.
- O'Malley, D. (1991). Brand Means Business. *Accountancy*, pp.107-108.
- Siddiqui, Shamikh. and Javed, Sehrish. (2012). Mediation effect of Satisfaction and Brand Switching: Relationship between Brand Quality and Brand Performance. *Academy of Contemporary Research Journal*.
- Stan, Valentina., Caemmerer, Barbara. and Jalle, R.C. (2013). Customer Loyalty Development: The Role of Switching Costs. LUNAM University, *The Journal of Applied Business Research*, Vol.29.
- Van, Trijp., H.C.M., Hoyer, W.D. and Inman, J.J. (1996). Why Switch? Product Category-Level Explanations for True Variety-Seeking Behavior. *Journal of Marketing Research*, pp.281-292.
- Wong, Raymond., Tong, Canon. And Wong, Anthony. (2014). Examine the effects of Customer Satisfaction on Customer Loyalty: An Empirical Study in the Healthcare Insurance Industry in Hong Kong. *British Journal of Economics*, pp.372-399.
- Yang, Zhilin. and Peterson, R.T. (2004). Customer Perceived Value, Satisfaction, and Loyalty: The Role of Switching Costs. *Psychology and Marketing*, Published online in Wiley InterScience, Vol.21 Issue 10, pp.799-822.

กลยุทธ์บริหารจัดการพัฒนาร้านเครื่องเขียนอุ้งใจพานิชเพื่อความยั่งยืน

MANAGEMENT STRATEGIES DEVELOPMENT

OF AUNJAIPANICH STATIONARY STORE FOR SUSTAINABILITY

ภณิดา วงศ์วิริยะ¹ และ อนุจักร ช่างอง²

¹ นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (calaopao.chilli.lemon@gmail.com)

² คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (graduateschoolutcc@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษากลยุทธ์บริหารจัดการพัฒนาร้านเครื่องเขียนอุ้งใจพานิชเพื่อความยั่งยืน เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ. 2553-2559 ทางร้านมียอดขายที่ลดลง และมีความผันผวนอย่างต่อเนื่อง ธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้แต่ไม่มีการเจริญเติบโต

จากการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ พบว่า การแข่งขันของอุตสาหกรรมเครื่องเขียนในปัจจุบันเริ่มมีแนวโน้มความรุนแรงเพิ่มขึ้น จากรวมตัว และขยายสาขาของผู้ประกอบการเครื่องเขียนรายใหญ่ ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการเครื่องเขียนรายย่อย ร้านเครื่องเขียนที่อยู่ในรูปแบบธุรกิจแบบเก่า และความต้องการเข้ามาใหม่ของผู้ประกอบการรายย่อยที่ประกอบธุรกิจอื่น ได้มองเห็นว่าธุรกิจเครื่องเขียนยังมีผู้ขายน้อยรายจึงอยากจะมีส่วนแบ่งทางการตลาดด้วย และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจเป็นสำคัญที่สุดคือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ภาวะหนี้สินในครัวเรือน และกำลังซื้อที่ลดลง ถึงแม้จะมีปัจจัยเสริมที่ทำให้มียอดขายที่ไม่ตกไปกว่านี้อีกเช่น งบประมาณการศึกษาขึ้นพื้นฐาน 15 ปีเรียนฟรี จากการสนับสนุนของรัฐบาล แต่ยอดขายตั้งแต่ปี 2553 จนถึง 2559 ก็ยังมีการลดลงและผันผวนอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของธุรกิจร้านอุ้งใจพานิช และนำมาจับคู่ตามหลักแนวความคิดทฤษฎีของกรอบการจัดการเชิงกลยุทธ์ จึงได้แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเพิ่มยอดขายของร้านอุ้งใจพานิชทั้งการดำเนินงานภายในและภายนอก โดยได้ทางเลือกที่ดีที่สุดของกลยุทธ์ทั้ง 3 ระดับเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงานในระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ระดับองค์กรหรือระดับบริษัท (Corporate Level Strategy) เลือกกลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product Development) กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Level Strategy) เลือกกลยุทธ์การสร้างความแตกต่างที่โดดเด่น (Differentiation Strategy) กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional Level Strategy) เลือกกลยุทธ์การตลาด (Market Strategy) โดยใช้กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (7 P's Service Marketing Mix), กลยุทธ์การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ Customer Relationship Management (CRM) และ Word of Mouth

แผนในระยะสั้น เริ่มต้นด้วยการปรับโครงสร้างภายในองค์กร ในระยะกลาง เป็นช่วงที่องค์กรดำเนินกลยุทธ์เชิงรุก ด้วยการสร้างแตกต่างที่โดดเด่นไปจากเดิมร่วมกับการดำเนินงานตามแผนทางการตลาด ในระยะยาว สร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ในด้านความมีมาตรฐานของคุณภาพ และราคาสินค้า มีการให้บริการที่สามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรมเครื่องเขียน หรือแม้แต่วัตถุกรรมการซื้อของลูกค้า

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารจัดการ, ความยั่งยืน

ABSTRACT

Independent study subject Management Strategies Development of Aunjaipanich Stationary Store for Sustainability. Because of the year 2010-2016 The store has decreased sales and continuous fluctuations. Business can continue. But no growth

From the primary and secondary data, it was found that. The competition of the stationery industry is beginning to intensify, as the consolidation and expansion of the major stationery operators. This has had an impact on small stationery operators. Stationery shop in old style business and the new demand of small business operators. It is seen that the stationery business has few vendors, so they want to have a market share and the factors that affect the business is most important. Slow economic factors Household debt and lower purchasing power. Although there are factors that contribute to sales that do not fall over like this. Fundamentals of basic education 15 years Free lessons of government support. But sales from 2010 to 2016 are still declining and fluctuating continuously.

So, the researcher analyzed the strengths, weaknesses, opportunities, threats of the Aunjaipanich store business. And matched the theoretical concepts of the strategic management. Therefore, the development, management and sales of Aunjaipanich store both internal and external. By choosing the best strategies of all three levels to set a short-term, medium-term, long-term plan that details the following:

Corporate Level Strategy choose Product Development Strategy, Business Level Strategy choose Differentiation Strategy, Functional Level Strategy choose Market Strategy, 7 P's Service Marketing Mix, Customer Relationship Management (CRM) and Word of Mouth

Short term plan Start with organizational restructuring. In the medium term is the period when the organization pursues an aggressive strategy. By making a distinction that stands out from the traditional marketing plan. In the long Term customer satisfaction continues. In terms of quality standards. And price there are services that can change the strategy to keep pace with the changing environment of the stationery industry. Or even the customer's buying behavior.

Keywords: Management Strategy, Sustainability

1. บทนำ

ร้านอุ้นใจพานิช ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2485 ที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เป็นร้านค้าแบบมีหน้าร้าน (Store Retailing) เปิดเป็นร้านค้าปลีกขนาดเล็ก (Small Retailing) หรือถูกเรียกอีกชื่อว่า “ร้านโชห่วย” ที่ตั้งของร้านอยู่หน้าโรงเรียน บริเวณโดยรอบมีตลาด และเป็นแหล่งชุมชน มีการบริหารธุรกิจในรูปแบบครอบครัว สินค้าที่จำหน่ายเป็นสินค้าอุปโภคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เครื่องครัว อุปกรณ์ทำการเกษตร เครื่องบวช เครื่องห่อ เครื่องเขียน และสินค้าอื่นๆที่ลูกค้าต้องการให้ทางร้านจัดหามาให้เป็นพิเศษโดยเฉพาะทางร้านก็มีบริการ เมื่อปี พ.ศ. 2519 ได้แยกออกจากร้านสาขาและเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงประเภทสินค้าที่นำมาจำหน่าย จนปัจจุบันเป็นร้านค้าปลีกประเภท (Specialty Store) จำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องเขียน (Stationery) อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา เครื่องแบบนักเรียน อุปกรณ์ที่ใช้ในสำนักงานเพื่อการทำงาน งานฝีมือเพื่อการศึกษาและงานอดิเรก ปัจจุบันยังคงมีการบริหารในรูปแบบครอบครัว

เนื่องจากเป็นธุรกิจที่สืบทอดต่อมาจากรุ่นพ่อแม่และผู้ประกอบการไม่ได้ศึกษาหรือมีความรู้ทางการบริหารโดยตรง ลักษณะของร้านจึงออกเป็นแบบผสมระหว่างร้านค้าปลีกแบบเก่ากับร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ กลุ่มลูกค้าของทางร้านจะเป็นนักเรียน พนักงานสำนักงานเอกชนและรัฐบาล ช่างตัดเย็บซ่อมเสื้อผ้า ผู้ที่รักในการทำงานประดิษฐ์ พ่อค้าแม่ค้า และร้านค้ารายย่อยที่อยู่ตามชุมชนเล็กๆ สินค้าของทางร้านจะเน้นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อดังจากบริษัทผู้ผลิต และนอกเหนือจากด้านคุณภาพแล้ว สินค้าที่นำมาจำหน่ายจะมีความหลากหลายมีรูปแบบและสีสันที่สวยงามให้ลูกค้าได้เลือกซื้อ

ปัญหาที่เกิดขึ้นและความสำคัญของปัญหา เมื่อมาดูข้อมูลยอดขายของร้านอุ้นใจพานิชในช่วงปี พ.ศ.2553-2559 จะเห็นได้ว่าหลังจากปี พ.ศ.2553 ทางร้านมียอดขายที่ลดลง มีความผันผวนอย่างต่อเนื่อง ธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้แต่ไม่มีการเจริญเติบโต เพื่อที่จะหาสาเหตุของปัญหา และนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหา ในการพัฒนาร้านอุ้นใจพานิชเพื่อความยั่งยืน

เบื้องต้นจึงศึกษาข้อมูลทางด้านทฤษฎีเพื่อค้ำจุนข้อสังเกตที่ส่งผลต่อยอดขายของร้านอุ้นใจพานิช จากข้อมูลของการสำรวจยอดขายรายไตรมาส : ไตรมาส 3/2559 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ จากการแสดงความคิดเห็นของผู้ประกอบการและสถานบริการทั่วประเทศ จำนวนร้อยละ 57.0 มีความเห็นส่วนใหญ่ว่าเศรษฐกิจไม่ดี อยู่ในภาวะชะงักงัน กำลังซื้อลดลง คู่แข่งทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น และต้นทุนในการดำเนินธุรกิจสูงขึ้น การเก็บภาษีซ้ำซ้อน และอื่นๆ ได้แก่ ขาดเงินลงทุนในการประกอบกิจการ ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน ระเบียบการปฏิบัติงานของหน่วยราชการ เป็นต้นตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเพิ่มยอดขายของร้านอุ้นใจพานิช
2. เพื่อศึกษาสถานะการแข่งขันของอุตสาหกรรมค้าปลีกเครื่องเขียน และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อยอดขายของธุรกิจร้านอุ้นใจพานิช
3. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของธุรกิจร้านอุ้นใจพานิช เมื่อเทียบกับธุรกิจโดยรวมในอุตสาหกรรมค้าปลีกเครื่องเขียน
4. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาร้านอุ้นใจพานิชในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ตามกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์สามารถแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ร้านอุ้นใจพานิช ทั้งภายในและภายนอกองค์กร
2. การเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาข้อมูลข่าวสารจากภายนอก เช่น จากแหล่งอ้างอิง บทความงานวิจัย ข่าวสารทางทางอินเทอร์เน็ต หน้าเว็บไซต์ ข้อมูลจากสื่อออนไลน์ ข้อมูลทางการตลาด เศรษฐกิจ เอกสารที่เก็บรวบรวมไว้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อธุรกิจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. เจ้าของธุรกิจร้านอุ๋นใจพานิชรุ่นที่ 3 จำนวน 1 ท่าน คุณพิชาพัทธ์ วงศ์วีริยะ
2. พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่กับร้านอุ๋นใจพานิช 10 ปีขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน คุณณปภา ประสิทธิ์มี คุณมณฑิตา เกษเกษร และพนักงานขายร้านอุ๋นใจพานิช จำนวน 1 ท่าน คุณนิษา สุภักคหฤษฎ์
3. ลูกค้าของร้านอุ๋นใจพานิช จำนวน 20 ท่าน ประกอบด้วยกลุ่มลูกค้าหลัก คือ นักเรียน กลุ่มลูกค้ารอง คือ บุคคลทั่วไปและร้านค้ารายย่อย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. กรอบแนวความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสำรวจภายในองค์กร (Mckiney 7S) การสำรวจภายนอกองค์กรของอุตสาหกรรมเครื่องเขียน (Five Force Model) ใช้ทฤษฎีในการค้นหาปัญหาด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) และกำหนดทางเลือกที่ดีที่สุดในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ทั้ง 3 ระดับด้วย TOWS Matrix

2. แบบฟอร์มบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) ที่สร้างขึ้นมา โดยยึดหลักการตั้งคำถามตามแนวความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสำรวจภายในองค์กร (Mckiney 7S) การสำรวจภายนอกองค์กรของอุตสาหกรรมเครื่องเขียน (Five Force Model) การสำรวจจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการวิเคราะห์ โดยแบบฟอร์มบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึกได้ถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบฟอร์มบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าของธุรกิจรุ่นที่ 3

ส่วนที่ 2 แบบฟอร์มบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึกพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่กับร้านอุ๋นใจพานิช 10 ปีขึ้นไป และพนักงานขายร้านอุ๋นใจพานิช

ส่วนที่ 3 แบบฟอร์มบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึกลูกค้าของร้านอุ๋นใจพานิช

4. ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยการนำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับร้านอุ๋นใจพานิช และข้อมูลทุติยภูมิที่ได้มาจากการสำรวจข่าวสารรอบตัวที่มีผลต่อธุรกิจเครื่องเขียน นำมาสรุปและนำเสนอข้อมูล งานวิจัยนี้จะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1. ผลจากการสรุปการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยนำข้อมูลการวิเคราะห์ที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ การวิเคราะห์ Five Force Model และกรอบแนวคิด Mckiney 7S

ส่วนที่ 2. ผลจากการสรุปข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยนำข้อมูลการวิเคราะห์ที่ได้มาจากการสำรวจข่าวสารรอบตัวที่มีผลต่อธุรกิจเครื่องเขียน

เมื่อได้ผลสรุปของข้อมูลทั้ง 2 ด้านแล้วจะนำข้อมูลที่ได้มากำหนด โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis) เมื่อทราบปัจจัยทั้ง 4 ที่แล้ว นำมาจับคู่เพื่อกำหนดกลยุทธ์ด้วยเครื่องมือ TOWS Matrix Analysis

เพื่อใช้ในการประเมินทางเลือก และตัดสินใจเลือกแนวทางที่ดีที่สุด ในการกำหนดกลยุทธ์ในระดับ องค์กร ระดับ
ธุรกิจ และระดับหน้าที่

จุดแข็ง คือ Strengths (S)

1. สินค้าเครื่องเขียนมีคุณภาพมีความหลากหลายราคาถูก สามารถทำให้ลูกค้ามีความพึงพอใจ ซื่อซ้า และ
บอกต่อ
2. ผู้ให้บริการแนะนำดี พุดจาไพเราะ เป็นกันเอง มีความเป็นมิตรไมตรี และให้บริการที่รวดเร็ว
3. มีสินค้าเครื่องเขียนเครื่องแต่งกายนักเรียนครบวงจรเมื่อมาร้านเดียว
4. มีสินค้างานเสริมประเภทฝีมือประเภทใหม่พรมและอุปกรณ์ ซึ่งทางร้านสามารถแนะนำในการใช้และ
สร้างสรรค์ได้ดีกว่าคู่แข่ง
5. ที่ตั้งของร้านอยู่บริเวณจุดศูนย์รวมการคมนาคม การค้าขาย สถานที่สำคัญ ใกล้ที่จอดรถ เช่น ตลาด
โรงเรียน
6. ทางร้านมีบริการออกไปกำกับภาษีและบิลเงินสดแบบเต็มรูปแบบที่ถูกต้องตามสถานศึกษา หน่วยงาน
ภาครัฐและเอกชนต้องการ

จุดอ่อน คือ Weaknesses (W)

1. พื้นที่ของร้านมีจำกัดและคับแคบไปเมื่อเทียบกับจำนวนสินค้าที่มีอยู่ในร้าน
2. ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน การทำบัญชี และความปลอดภัย เช่น โปรแกรมบันทึก
สินค้าเข้า ออก คงเหลือ รายรับ รายจ่าย ของร้าน และกล้องวงจรปิดเพื่อสอดส่องให้ทั่วถึง
3. การวางแผนผังร้าน การจัดเรียงสินค้ายังไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้ลูกค้าและพนักงานได้เต็มที่
ภาพลักษณ์ของร้านยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควรเมื่อเทียบกับห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อ
4. การวางแผนบริหารจัดการงานและบุคลากรภายใน ไม่การลำดับการมอบหมายหน้าที่ให้ชัดเจน
5. ร้านปิดทำการ 18.00 น. ซึ่งเร็วไปลูกค้ากลุ่มนักเรียนและพนักงานเอกชนไม่สามารถมาซื้อได้ทัน

โอกาส คือ Opportunities (O)

1. ลูกค้าของร้านให้ความไว้วางใจในคุณภาพสินค้าและบริการที่ซื่อสัตย์
2. รัฐบาลส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็กนักเรียน โดยให้งบประมาณ 15 ปีเรียนฟรี เป็นค่าเครื่อง
เขียนทุกเล่ม และค่าเครื่องแต่งกายทุกเปิดเทอมใหญ่
3. ร้านคู่แข่งในพื้นที่ขาดการพัฒนาารูปแบบร้านการขาย ไม่ให้อิสระลูกค้าเลือก และการให้บริการไม่เป็น
มิตร
4. สามารถใช้สื่อออนไลน์ในการ การสื่อสารสร้างการรับรู้เกี่ยวกับสินค้าและบริการให้กับลูกค้า และ
ตรวจสอบข้อผิดพลาดของร้านได้

อุปสรรค คือ Threats (T)

1. สภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว เนื่องจากหนี้สินครัวเรือน ส่งผลให้กำลังซื้อลดลง
2. การเร่งขยายสาขาของ COL ออกมาเข้าใกล้ที่ตั้งร้าน ซึ่งเป็นการควมรวมของธุรกิจ B2S, Office Mate กับ
เครือ Central

3. การขยายสาขาของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่อย่าง Makro, Lotus, Big C ภาพลักษณ์สะท้อนให้ลูกค้ารู้สึกว่าราคาสินค้าไม่แพง และการอยากเข้ามาของผู้ประกอบการรายใหม่โดยเฉพาะช่วงเปิดเทอม

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปทางเลือกกลยุทธ์ระดับองค์กรหรือระดับบริษัท (Corporate Level Strategy)

ใช้ทางเลือกที่ 2 WO Strategy กลยุทธ์การเจริญเติบโต (Growth Strategy) ที่มุ่งเน้นความเชี่ยวชาญ (Concentration Growth) ในธุรกิจเดิม เป็นกลยุทธ์การเจริญเติบโตในแนวนอน (Horizontal Growth) เลือกใช้กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product Development) เพราะเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหาในระดับองค์กร เนื่องจากเป็นกลยุทธ์ที่พิจารณาเกี่ยวกับภาพรวมขององค์กร การกำหนดทางเลือกมีผลต่อเป้าหมายขององค์กรและส่งผลถึงในระยะยาว

สรุปทางเลือกกลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Level Strategy)

ใช้ทางเลือกที่ 1 SO Strategy กลยุทธ์การสร้างความแตกต่างที่โดดเด่น (Differentiation Strategy) เนื่องจากกลยุทธ์ระดับธุรกิจเป็นกลยุทธ์ที่มุ่งไปในเรื่องของการปรับฐานะการแข่งขันทางธุรกิจ ในเรื่องของสินค้าหรือบริการที่สามารถบอกถึงตำแหน่งทางธุรกิจที่อยู่ในอุตสาหกรรมได้ ซึ่งเป็นการยกระดับภาพลักษณ์ และสร้างจุดแข็งของร้านอุ้งใจพานิชให้ดีขึ้นและเหนือกว่าคู่แข่งขึ้นไปอีก

สรุปทางเลือกกลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Level Strategy)

ใช้ทางเลือกที่ 1. กลยุทธ์การตลาด (Market Strategy) เลือกกลยุทธ์พัฒนาส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (7P's Service Marketing Mix) เพื่อเพิ่มยอดขาย และส่วนแบ่งทางการตลาด การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product Development) ผสมผสานกับการสร้างความแตกต่างที่โดดเด่น (Differentiation) ด้วยการเลือกใช้ส่วนประสมทางการตลาดบริการทั้ง 7 ประการดังต่อไปนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) บริการ (Service) การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product Development) ด้วยการพัฒนารูปแบบการให้บริการ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ การปรับแผนผังร้านใหม่ เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าทั้งภายในและภายนอก และยังเป็นยกระดับภาพลักษณ์ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งเป็นการสร้างความแตกต่างที่โดดเด่น (Differentiation) ไปจากเดิมและร้านคู่แข่ง มีการเพิ่มความแตกต่างของสินค้าด้วยการนำสินค้าเครื่องเขียนและงานประดิษฐ์มาผสมผสานกันให้สามารถนำมาใช้งานได้ด้วยความคิดสร้างสรรค์

2. ราคา (Price) การตั้งราคาสินค้าของร้านเป็นที่พึงพอใจกับลูกค้ามากอยู่แล้ว จากการสัมภาษณ์ลูกค้าพบว่าลูกค้าพึงพอใจในการตั้งราคา และไม่ต้องการให้ลดลงอีก แต่ทางร้านไม่ขึ้นราคาทีพอใจแล้ว เพราะสินค้าของทางร้านเมื่อเทียบกับราคาที่ลูกค้าจ่ายไปกับคุณภาพสินค้าที่ได้รับ ลูกค้าเกิดการรับรู้ถึงความคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป ดังนั้นทางร้านจึงรักษามาตรฐานในการตั้งราคาเพื่อความพึงพอใจของลูกค้าในระยะยาว

3. สถานที่ตั้ง (Place) ช่องทางการขาย (Channel) สถานที่ตั้งของร้านอยู่ในตำแหน่งที่ลูกค้าเดินทางมาสะดวกมีที่จอดรถ และจากการสัมภาษณ์ พบว่า ลูกค้าต้องการให้ทางร้านขยายเวลาทำการเพราะมีหลายท่านที่เดินทางมาหลังเลิกเรียนหรือเลิกงาน ไม่ทันเวลาทำการของร้าน จึงทำให้ร้านเสียโอกาสที่จะมีรายรับเพิ่มจากลูกค้าที่ตั้งใจมาซื้อสินค้าและใช้บริการ จึงทำให้ลูกค้าของทางร้านต้องไปซื้อสินค้าที่จำเป็นใช้จากร้านคู่แข่งและร้านที่มีสินค้าทดแทน ดังนั้นเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของลูกค้าและเป็นการเพิ่มรายได้พร้อมทั้งชิงส่วนแบ่งการตลาด

กลับมา ทางร้านจึงขยายเวลาทำการออกไปจากเดิมปิด 18.00 น. เป็น 19.00 น. และเพิ่มช่องทางในการขายที่สร้างความแตกต่างไปจากเดิม ด้วยการใช้อีคอมเมิร์ซเป็นช่องทางในการแสดงสินค้าให้กับลูกค้าที่อยู่ห่างไกลจากร้าน เพื่อที่จะได้เห็นสินค้าจากรูปภาพได้จากการเปิดดูเอง แทนการฝากเพื่อนที่อยู่บ้านใกล้มาเลือกซื้อสินค้าให้

4. การส่งเสริมการขาย (Promotion) ทำได้โดยตรงจากพนักงาน ทางร้านมีการตั้งราคาสินค้า 2 แบบ ให้กับลูกค้าที่เป็นผู้บริโภคคนสุดท้ายที่ซื้อปลีก และลูกค้าร้านค้าปลีกรายย่อยที่ซื้อสินค้าในจำนวนยกโหลในราคาต่อหน่วยที่ต่ำกว่าและสามารถสอบถาม สั่งสินค้าล่วงหน้าได้ทางโทรศัพท์หรือไลน์

ทางด้านการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ Customer Relationship Management (CRM) เปิดช่องทางออนไลน์ให้ลูกค้าสามารถเข้ามาดูข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าปกติ สินค้าใหม่ และสินค้าตามช่วงฤดูกาลได้ผ่านช่องทางออนไลน์ เพิ่มช่องทางให้ลูกค้าได้แสดงความคิดเห็นด้วยการจัดทำแบบสอบถาม วิจารณ์รับลูกค้าที่ยังต้องสั่งเพิ่มเติมและแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ต้องปรับปรุงเพื่อความพึงพอใจของลูกค้าเพิ่มขึ้น

การบอกต่อของลูกค้า Word of Mouth เป็นผลมาจากลูกค้าเกิดความไว้วางใจในด้านความหลากหลายของสินค้าเมื่อเดินเข้ามาจะได้สินค้าตามที่ต้องการทำให้ลูกค้าไม่รู้สึกผิดหวังในการเดินตรงเข้ามาซื้อสินค้าของทางร้านอุ่นใจพานิช และที่สำคัญอีกประเด็นคือร้านก่อตั้งมาเป็นเวลานานเป็นร้านเก่าแก่ที่ลูกค้าบอกต่อกันรุ่นสู่รุ่น มีการปลูกฝังลูกหลานให้มาซื้อสินค้าและบริการของทางร้านอุ่นใจพานิช และภาพลักษณ์ใหม่ของร้านคือเป็นร้านเก่าแก่ที่มีความทันสมัยบริการดีมีความรวดเร็ว

5. บุคลากร (People) พนักงานของทางร้านจะมีความแตกต่างจากพนักงานร้านค้าแบบเก่าทั่วไป คือ มีบุคลิกภาพและภาพลักษณ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความสามารถเท่ากันทุกคน และพร้อมที่จะให้บริการลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว

6. การสร้างและการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) การวางแผนผังให้ลูกค้าสามารถเดินวนเป็นวงกลม เพื่อให้ลูกค้าได้เดินเลือกสินค้าได้อย่างเพลิดเพลิน การจัดเรียงสินค้าให้เป็นหมวดหมู่ชัดเจนมากขึ้น คือ เครื่องเขียน เครื่องใช้สำนักงาน สมุด กระดาษ A4 เครื่องแต่งกาย เครื่องกีฬา งานประดิษฐ์และงานศิลปะ จัดเรียงสินค้าที่น่าสนใจที่สามารถดึงดูดลูกค้าที่มองมาจากภายนอกเข้ามาในร้าน ตามช่วงฤดูกาลและความเหมาะสม ทำการปรับเปลี่ยนเครื่องแบบพนักงานให้สวยงาม กระจับกระจาง และเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับการปฏิบัติงานมากขึ้น

7. กระบวนการ (Process) ทำการปรับโครงสร้างองค์กร โดยมีการลำดับการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนขึ้น โดยที่พนักงานแต่ละคนจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบในส่วนงานที่เหมาะสม ด้วยการจัดลำดับการมอบหมายงานใหม่ตั้งแต่กระบวนการภายในจนถึงกระบวนการขายหน้าร้าน มีการหมุนเวียนตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเหมาะสมเพื่อให้พนักงานทุกคนมีทักษะที่เท่าเทียมกัน มีการประเมินผลและหาข้อบกพร่องในกระบวนการทำงาน เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

แผนในระยะสั้น 1 ปี

ในระยะสั้น จากการเลือกกลยุทธ์เริ่มต้นด้วยการปรับโครงสร้างภายในองค์กร การลำดับความรับผิดชอบหน้าที่ การจัดวางแผนผังร้านใหม่ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้ครอบคลุมทั้งระบบ การขยายช่องทางในการสื่อสาร และการขยายเวลาทำการของร้าน ผลจากการพัฒนารูปแบบการขายสินค้าและการให้บริการ ส่งผลให้เกิดความสะดวก

ในการจับจ่ายใช้สอยได้ง่ายไม่คิดขัด ลูกค้าเกิดความพึงพอใจเพิ่มขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นกับทางร้าน พนักงาน ลูกค้าของร้านอุ้นใจพานิชได้หมดไป ส่งผลให้มียอดขายที่เพิ่มขึ้น และมีกำไรจากการดำเนินงานที่เพิ่มมากขึ้น

แผนในระยะกลาง 1 - 2 ปี

ในระยะกลาง เมื่อภายในองค์กรมีความพร้อมเพิ่มขึ้น ช่วงนี้เป็นช่วงที่องค์กรดำเนินกลยุทธ์เชิงรุก ด้วยการสร้างความแตกต่างที่โดดเด่นไปจากเดิมร่วมกับการดำเนินงานตามแผนทางการตลาด การมีสินค้า บริการ และการสื่อสาร เพื่อสร้างการรับรู้ในแบบสองทาง ส่งผลให้มีความได้เปรียบที่เหนือกว่าคู่แข่งเพิ่มขึ้น นอกจากนี้จะมียอดขายที่เพิ่มมากขึ้นแล้ว องค์กรยังมีส่วนแบ่งทางการตลาด และผลกำไรจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้น

แผนในระยะยาว 2 – 3 ปีขึ้นไป

ในระยะยาว เป็นการดำเนินงานที่ต่อเนื่องมาจากแผนในระยะสั้น และระยะกลาง ด้วยการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ในด้านความมีมาตรฐานของคุณภาพ และราคาสินค้า มีการให้บริการที่สามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรมเครื่องเขียน หรือแม้แต่พฤติกรรมการณ์ซื้อของลูกค้า มีการรับฟัง และสร้างความรับรู้ให้กับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ทุกสามเดือนจะมีการประเมินวัดผลการดำเนินงานภายในทั้งระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดการดำเนินงาน ไปสู่เป้าหมายของร้านอุ้นใจพานิชเพื่อความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งนี้ อันดับแรกองค์กรควรมีการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการภายในคือ

ด้านบุคลากร ควรมีการลำดับความรับผิดชอบ การมอบหมายหน้าที่ให้ชัดเจน และมีการเปิดโอกาสให้พนักงานหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กรได้มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการระดมความคิดที่หลากหลายหลวมมอง และมีการฝึกฝนทักษะให้กับพนักงานอย่างต่อเนื่อง

ด้านกระบวนการภายในองค์กร ตั้งแต่กระบวนการหลังร้านจนถึงกระบวนการให้บริการหน้าร้าน ควรนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดและต่อเนื่อง ในเรื่องการบันทึกข้อมูลสินค้าตั้งแต่เริ่มต้นแรกเข้า มีการบอกตำแหน่งสินค้าหลังร้านหน้าร้าน จนถึงกระบวนการสุดท้าย คือการขายออกไปให้กับลูกค้า มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายให้ชัดเจนและมีการประเมินผลประกอบการ เพื่อกำหนดเป้าหมายในการขาย และเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหายของยอดขายที่ลดลง เพิ่มการรักษาความปลอดภัยเบื้องต้นด้วยการติดกล้องวงจรปิด และในอนาคตต่อไป ควรติดตั้งตัวสแกนกันขโมยสินค้า

ด้านทางกายภาพและการจัดแสดงสินค้า ควรมีการจัดแผนผังร้านใหม่ วางแผนการจัดเรียงสินค้า การใช้พื้นที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีพื้นที่ให้กับทางเดินที่กว้างขึ้น เพื่อความสะดวกในการทำงานของพนักงาน และในช่วงที่ร้านขายดีลูกค้ารายใหม่ที่เดินเข้ามาสามารถเดินเข้ามาเลือกสินค้าได้ในขณะที่ลูกค้าเดิมยังเดินเลือกสินค้าอยู่ ทำการขยายช่องทางและเวลาทำการเพื่อเพิ่มยอดขายและตอบสนองความต้องการซื้อให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า

ในด้านเชิงกลยุทธ์ควรมีการดำเนินกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางในการปฏิบัติได้ตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรมหรือพฤติกรรมการณ์ซื้อของลูกค้า สามารถดึงเอาความสามารถหลักออกมาใช้ในการสร้างความแตกต่างที่โดดเด่นและเหนือกว่าคู่แข่ง และป้องกันผู้ค้ารายใหม่เข้ามา

แย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาด สามารถรักษฐานลูกค้าเดิมไว้และมีศักยภาพเพียงพอต่อการเพิ่มฐานลูกค้าใหม่ สร้างความมั่นคงเพื่อเป็นฐานของการขยายตลาดในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร.อนุจักร ชำของ อาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาครั้งนี้ให้ความรู้และแนวทางที่ถูกต้องอย่างชัดเจน ประธานกรรมการ ดร.ภูษิต วงศ์หล่อสาย ชล ที่คอยสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักศึกษา ให้ความรู้และแนวทางที่ถูกต้อง ทั้งในห้องเรียนและนอก ห้องเรียน และกรรมการ ดร. พิรพงษ์ พุศิริ ที่ได้ให้ความรู้ตรวจสอบตรา แนะนำ และชี้แนะแนวทางการแก้ไขเนื้อหา ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ รวมถึงคณาจารย์ที่ให้ความรู้ในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ การให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนาร้านอุ้งใจพานิชให้มีบริการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือตลอดเวลา ที่ศึกษาอยู่ จากเพื่อนนักศึกษาศรีญาโททุกท่าน ในรุ่น CEO MBA รุ่น 12 รวมทั้งกำลังใจ และช่วยเหลือกัน ตลอดเวลาที่ศึกษาค้นคว้าอิสระ

เอกสารอ้างอิง

ชินจิตต์ แจ่มเจนนิก 2546, การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ (Customer Relationship Management)

โชติมา สุรนดิษฐ์ 2550, “โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของธุรกิจ แคทิเกอรีรีเทลเลอร์ ประเภทเครื่องเขียน และอุปกรณ์สำนักงานที่มีการสั่งซื้อแบบออนไลน์”

ณัฐพันธ์ เจริญนันท์ 2552, การจัดการเชิงกลยุทธ์

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ 2541, Service Marketing mix' 7Ps

สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2560, การสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจไตรมาส 3/2559

เอกชัย อภิศักดิ์กุล 2559, การจัดการเชิงกลยุทธ์.

McKinsey 1980, McKinsey 7 S model

Michael E. Porter 1980, Five Force Model

การแบ่งกลุ่มผู้ค้าปลีกที่ซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในตึกโบ้แบ้ทาวเวอร์
โดยใช้พฤติกรรมการซื้อและด้านความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด
SEGMENTATION OF RETAILER WOMEN'S FASHION PANTS IN BO BAE TOWER,
BASED ON PURCHASE BEHAVIOR AND IMPORTANCE OF MARKETING MIX

ภรณนที แดงขาว¹ และธีริน วาณิชเสณี²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (jungkoshika_non@hotmail.com)

² คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อและความสำคัญต่อส่วนประสมทางการตลาดผู้ค้าปลีกกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในตึกโบ้แบ้ทาวเวอร์ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง อายุ 18 ปีขึ้นไป โดยประมาณการจำนวนประชากร 12,834 คน จากร้านค้า 17 ร้าน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า จำนวน 400 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดกลุ่ม (Cluster Analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Chi-Square) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (65%) เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-40,000 บาท กลุ่มตัวอย่างเลือกซื้อกางเกงแฟชั่นเพราะรูปแบบการดีไซน์และให้ความสำคัญในการส่งสินค้าที่ถูกต้องตามจำนวนที่มีการสั่งซื้อ โดยสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มกระเป๋านา แต่ไม่แคร์ กลุ่มที่ 2 กระเป๋าตุง ช่างเลือก กลุ่มที่ 3 กระเป๋าเบาแต่ชอบซื้อป อย่างไรก็ตามทั้ง 3 กลุ่ม มีพฤติกรรมการซื้อและให้ความสำคัญต่อส่วนประสมทางการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรมการซื้อ, ส่วนประสมทางการตลาด, การแบ่งกลุ่ม

ABSTRACT

The objective of this research aimed to classify Segmentation of retailer women's fashion pants in the Bo Bae Tower, based on buying behavior and importance of marketing mix. The questionnaire was collected from customers aged more than 18 years old. Based on the estimation, 400 samples were chosen from 12,834 people among 17 stores. The data were analyzed using the mean, standard deviation, Cluster Analysis, One Way ANOVA and Chi-Square. We found that most of the samples (65%) was female, aged 31-40 with average income of 30,001-40,000 Baht. They purchased fashion pants because of its design and the delivery of the product according to the correct amount of order. Based on the classification, they were classified into 3 groups: 1) Millennial 2) Carefully 3) Shopaholic However, all of the three groups demonstrated the significant difference purchasing behavior and the decision making on Marketing Mix ($p = 0.05$)

Keywords: Marketing Mix, Purchase Behavior, Cluster

1. บทนำ

เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย หรือเครื่องนุ่งห่ม เป็นสิ่งที่มนุษย์สวมใส่เพื่อปกป้องจากสภาวะอากาศ สภาพแวดล้อม ความปลอดภัย ความสะอาดสบาย ความสุขภาพ และเพื่อสะท้อนถึงสังคม ศาสนา วัฒนธรรม ความเป็นมาของเครื่องแต่งกายมนุษย์ ธุรกิจเสื้อผ้าเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้อันดับต้นๆของประเทศ และมีเครือข่ายธุรกิจหลายกลุ่มที่เกี่ยวข้องกัน เช่น ธุรกิจตัดเย็บเสื้อผ้า ธุรกิจขายปลีก ซึ่งมีอัตราการเติบโตของจำนวนจัดตั้งสูงกว่าธุรกิจประเภทอื่นๆ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า : 2559) สำหรับสถานที่จำหน่ายกางเกงแฟชั่นสำหรับผู้หญิงในประเทศไทย มีแหล่งจำหน่ายทั้งค้าปลีก และค้าส่ง จำนวนมาก และทางเลือกหนึ่งของกลุ่มผู้บริโภคในการเลือกซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิง คือ โบบี้เบ็ตทาวเวอร์ที่เป็นแหล่งจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ในราคาปลีก และราคาส่ง

สภาพการแข่งขันปัจจุบันในธุรกิจการขายกางเกงแฟชั่นสำหรับผู้หญิงนั้น ถือว่าเป็นตลาด ที่แข่งขันค่อนข้างสูง โดยแบ่งเป็นที่ตั้งในกรุงเทพฯ และในต่างจังหวัด พบว่าภายในศูนย์การค้าโบบี้เบ็ตทาวเวอร์มีคู่แข่งทางการค้า จำนวน 17 ร้านค้า (สำรวจด้วยตนเอง ณ วันที่ 7 ธันวาคม 2559) จากสภาพการแข่งขันจำนวนดังกล่าว จึงทำให้ผู้ศึกษาเห็นว่าการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคแฟชั่นสำหรับผู้หญิงในกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าที่ซื้อกางเกงแฟชั่นสำหรับผู้หญิงเพื่อนำไปขายและกลุ่มลูกค้าที่มาซื้อกางเกงแฟชั่นสำหรับผู้หญิงเพื่อนำไปสวมใส่นั้น มีพฤติกรรมซื้อสินค้าเพื่อแบบไหน ชอบเนื้อผ้าอะไร ชอบสีประมาณไหน และชอบรูปแบบทรงกางเกงแบบใดเพื่อให้ทราบถึงความต้องการอย่างแท้จริง เพื่อที่จะนำข้อมูลส่วนต่างๆ ที่ได้มาไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าให้ได้มากที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อและความสำคัญต่อส่วนประสมทางการตลาด ผู้ซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในตลาดโบบี้เบ็ตทาวเวอร์

2. เพื่อแบ่งกลุ่มผู้ซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในตลาดโบบี้โดยใช้พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อและส่วนประสมทางการตลาดในโบบี้เบ็ตทาวเวอร์

2.1 ประโยชน์ของการศึกษา

1. ทำให้ทราบกลุ่มผู้ซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในติกโบบี้เบ็ตทาวเวอร์โดยใช้พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อและส่วนประสมทางการตลาด

2.2 ทบทวนวรรณกรรม

คอตเลอร์ (Kotler, 2000) ได้ให้ความหมายของส่วนประสมทางการตลาดไว้ว่า เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการของกิจการที่ใช้โน้มน้าวใจลูกค้าในการขายผลิตภัณฑ์ และทำให้อะไรบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการตลาดของกิจการในตลาดเป้าหมาย

ปณิศา ลัญชานนท์ (2548, น. 111-124) ได้กล่าวว่าการแบ่งส่วนตลาด (Market segmentation) เป็นการแบ่งตลาดออกเป็นตลาดย่อย (Submarket) หรือส่วนตลาด (Market segment) ตามลักษณะความต้องการหรือลักษณะเฉพาะอย่างใดคล้ายคลึงกันเพื่อเลือกส่วนตลาดใดส่วนตลาดหนึ่งหรือหลายส่วนตลาดหรือทั้งหมดเป็นตลาดเป้าหมาย (Target market) แล้วนำเสนอผลิตภัณฑ์และส่วนประสมการตลาดในแต่ละตลาดเป้าหมายนั้นอย่างเหมาะสม

Phillip Kotler (1996) กล่าวว่า ในแต่ละวันผู้บริโภคต้องทำการตัดสินใจซื้อมากมาย โดยกิจการขนาดใหญ่ส่วนมากจะทำการวิจัยการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคอย่างละเอียดเพื่อตอบคำถามให้ได้ว่าผู้บริโภคซื้ออะไร (what)

และชื่อทำไม (why) นักการตลาดสามารถศึกษาว่าแท้จริงแล้วผู้บริโภคซื้ออะไร ชื่อที่ไหน และชื่อเท่าใดแต่การจะรู้ว่าผู้บริโภคซื้ออะไรเป็นเรื่องยาก เพราะคำตอบถูกซ่อนอยู่ในตัวผู้บริโภคอย่างมิดชิด

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปาลิดา ฉิมรักษ์ (2557) ศึกษาการแบ่งกลุ่มลูกค้าที่ซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปโดยใช้ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตส่วนประสมทางการตลาดและพฤติกรรมการซื้อ กรณีศึกษาร้านนิตเสฟวี อ.เมือง จ.พัทลุง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง เพศหญิง อายุ 31-40 ปี รายได้ส่วนตัวต่อเดือนเฉลี่ยอยู่ที่ 10,000 - 20,000 บาท มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ชอบเล่นกีฬากลางแจ้ง ผลการศึกษาพบว่า สามารถแบ่งกลุ่มลูกค้าออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 Methodical กลุ่มที่ 2 Polite และกลุ่มที่ 3 Modern และแต่ละกลุ่มแตกต่างกันในเรื่องของ เพศ สถานภาพ อาชีพ กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบที่ร้านค้ามีการแจกของแถมให้ลูกค้า เลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพราะสวมใส่สบายมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลของแฟชั่นเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ เว็บไซต์และพนักงานขาย

กิตติกุล จันทรอินทร์ (2557) การศึกษาการแบ่งกลุ่มผู้ซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นออนไลน์ ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ระดับความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด ผลการศึกษาพบว่า แบ่งกลุ่มความพึงพอใจของลูกค้าได้ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. มีความพึงพอใจในการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นออนไลน์ระดับปานกลาง กลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่รู้สึกเฉยๆต่อการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นออนไลน์ 2. มีความพึงพอใจในการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นออนไลน์ระดับสูงเป็นกลุ่มที่สนใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นทางออนไลน์ 3. มีความต้องการต่อความพึงพอใจของลูกค้าที่ซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นทางออนไลน์มากที่สุด ดังนั้นผู้ซื้อกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่สนใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นทางออนไลน์อย่างยิ่ง

ขวัญจิรา พิงพิน (2555) ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าสตรีในจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 26 – 36 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าสตรีพบว่าส่วนใหญ่เลือกซื้อสินค้ามากกว่า 1 อย่าง คือซื้อทั้งเสื้อ กระโปรง กางเกงและชุดเดรส เพราะราคาถูก โดยซื้อสินค้าที่ตลาดมากที่สุด จะซื้อช่วงต้นเดือนเดือนละครั้ง ในช่วงวันหยุดเสาร์หรืออาทิตย์ แต่ละครั้งซื้อน้อยกว่า 500 บาท ปัจจัยส่วนประสมการตลาดต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าสตรีที่สำคัญคือด้านราคาต้องสอดคล้องกับแบบที่ทันสมัย รองลงมาคือด้านช่องทางการจัดจำหน่ายต้องมีทำเลที่ตั้งร้านในตลาดหรือที่มีสถานที่จอดรถอย่างเพียงพอ ด้านบุคคล พนักงานขายให้ความเป็นกันเอง ทักทายเอาใจใส่ และแต่งกายตามแฟชั่นที่ทันสมัย ด้านสภาพแวดล้อมต้องมีป้ายราคาและจัดตกแต่งร้านให้สวยงาม และอันดับสุดท้ายคือด้านผลิตภัณฑ์ผู้ประกอบการควรจัดหาเสื้อผ้าที่กำลังได้รับความนิยม มีเสื้อผ้าที่หลากหลายให้เลือกได้

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ต้องการศึกษาในครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ค้าปลีกกางเกงแฟชั่นสำหรับผู้หญิงในดิกโอบีเบ้ทาวเวอร์ อายุ 18 ปีขึ้นไปโดยเฉลี่ยแล้ว ลูกค้าซื้อขั้นต่ำ คนละ 1,000 บาท ซื้อเดือนละ 2 ครั้ง ทำให้มียอดซื้อเฉลี่ยต่อปี จำนวน 24,000 บาท / ปี และยอดขายร้านค้ากางเกงแฟชั่นผู้หญิงต่อปีรวมทุกร้านค้าทั้งหมด 17 ร้าน ยอดอยู่ที่ 308,000,000 บาท ดังนั้น จึงทำให้ประมาณการผู้ค้าปลีกที่ซื้อสินค้า จำนวน 12,834 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เนื่องจากทราบประชากรที่แน่นอน โดยกลุ่มลูกค้าที่เคยซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงต่อปีประมาณ 12,834 คน ผู้วิจัยจึงคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางของ Krejcie and Morgan กำหนด

ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ซึ่งจำนวนประชากร 12,834 คน ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 370 คน แต่เพื่อให้ครอบคลุมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจึงเพิ่มเป็น 400 กลุ่มตัวอย่าง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จะแบ่งออกตามประเภทของข้อมูล ดังนี้

3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ซึ่งจะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้น ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ในการเลือกสถานที่ไปเก็บ ทาวเวอร์ โดยเก็บจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย ทั้งหมดจำนวน 370 ราย โดยผู้วิจัยได้เริ่มแจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 17 ธันวาคม 2559 จนถึงวันที่ 14 มกราคม 2560 โดยจะทำการเก็บในช่วงเวลาเปิดทำการของไปป์เบ้ ทาวเวอร์ ตั้งแต่เวลา 6.00 – 16.00 น.

3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ ตัวอย่างเช่น แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่รวบรวมข้อมูลโดยการใช้แหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ งานวิจัย หนังสือ วารสารหรือสิ่งพิมพ์และเอกสารต่างๆ โดยการค้นคว้ารวบรวมจากห้องสมุด และ ระบบอินเทอร์เน็ต

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.3.1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

3.3.1.1 การวิเคราะห์ตัวแปรเชิงลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยแสดงผลเป็นค่าร้อยละ (Percentage) จากข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.3.1.2 การวิเคราะห์ตัวแปรย่อยเชิงปริมาณ ได้แก่ พฤติกรรมการซื้อและความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3.1.3 ประเมินความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยการจัดหมวดหมู่ตัวแปรย่อยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ด้วยตนเอง

3.3.2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน

3.3.2.1 การวิเคราะห์กลุ่ม (Cluster Analysis) แบ่งกลุ่มด้วยวิธี Hierarchical เพื่อค้นหาจำนวนกลุ่มที่เหมาะสมและใช้ Ward's Algorithms ในการคำนวณระยะห่างระหว่างกลุ่มย่อย จนทุกรายการถูกรวมไว้ในกลุ่มใหญ่กลุ่มเดียวและจัดข้อมูลลงกลุ่มย่อยด้วยวิธี K-means เพื่อกำหนดจำนวนกลุ่มที่ต้องการและจัดข้อมูลแต่ละรายการลงกลุ่มย่อย พร้อมตรวจสอบกลุ่มที่มีลักษณะผิดปกติ (Outlier)

3.3.2.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการซื้อและความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) 0.05

3.3.2.3 การวิเคราะห์ Chi-Square เพื่อค้นหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยด้วยตัวแปรเชิงลักษณะ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance Level) 0.05

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีเพศหญิง จำนวน 265 คน คิดเป็น ร้อยละ 66.25 อายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75 โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 - 40,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 29.25

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเลือกซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในโบว์เบี ทาวเวอร์ พบว่าในด้านรูปทรงกางเกงแฟชั่นที่ซื้อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นิยมซื้อกางเกงขาวยาว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ในด้านเหตุผลการเลือกซื้อกางเกงแฟชั่นซื้อเพราะรูปแบบการดีไซน์ถูกใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ในด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการซื้อ ตัวเองเป็นผู้ตัดสินใจในการซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ในด้านช่วงเวลาที่มาซื้อสินค้าที่ร้านมักจะมาซื้อเดือนละ 2-3 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และมักจะซื้อในช่วงบ่าย (13.01-16.00 น.) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ด้านแหล่งที่ขายกางเกงจะนำมากางเกงแฟชั่นผู้หญิง ไปขายตามร้านค้าแผงลอยตามตลาดนัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 โดยร้านที่นำไปขายจะเป็นร้านขายชุดลำลองสำหรับผู้หญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57

ผลการวิเคราะห์ความสำคัญส่วนประสมทางการตลาด ของการซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในโบว์เบี ทาวเวอร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านผลิตภัณฑ์ ในลักษณะการตัดเย็บมีความละเอียดเที่ยงตรงของผ้าเข็ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ในด้านราคาให้ความสำคัญในการแจ้งราคาขายส่งให้ทราบล่วงหน้าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ในด้านช่องทางการจัดจำหน่ายให้ความสำคัญกับการส่งสินค้าที่ถูกต้องตามจำนวนที่มีการสั่งซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และในด้านการส่งเสริมการตลาดให้ความสำคัญกับพนักงานขายที่คอยให้คำแนะนำแก่ลูกค้าด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39

4.2 ผลการแบ่งกลุ่ม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่าการทำ Cluster Analysis ด้วยวิธี Hierarchical (Ward's Method) เพื่อกำหนดจำนวนกลุ่มที่เหมาะสม โดยดูจากค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงค่า Agglomeration Coefficient ในแต่ละขั้นที่มีการยุบรวมกัน แล้วเลือกใช้จำนวนขั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเมื่อเทียบกับการยุบรวมในขั้นอื่นๆ หลังจากยุบไปแล้ว 3 กลุ่มไม่พบความแตกต่าง ดังนั้นจึงสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม และทำการจัดข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างลงในกลุ่มย่อยด้วยวิธี K-means ได้ดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มกระเป๋านา แต่ไม่แคร์ จำนวน 20 คน กลุ่มที่ 2 กระเป๋าตุง ช่างเลือก จำนวน 154 คน กลุ่มที่ 3 กระเป๋าเบา แต่ชอบช้อปปิ้ง จำนวน 226 คน

จากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (One-way ANOVA) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อ ได้แก่ รูปทรงในการซื้อ เหตุผลในการซื้อ บุคคลที่มีอิทธิพลในการซื้อ ช่วงเวลาที่มาซื้อ และแหล่งที่นำมากางเกงไปขาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ Chi-Square พบว่าลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อการจำหน่ายกางเกงแฟชั่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มที่ 1 กลุ่มกระเป๋านา แต่ไม่แคะ กลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี มีรายได้ 40,001-50,000 บาท ด้านพฤติกรรมกรซื้อพบว่าตัวเองเป็นผู้ตัดสินใจในการซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิง คนกลุ่มนี้จะนิยมซื้อกางเกงขายาว จะเลือกซื้อเฉพาะของที่ราคาถูก โดยมีตัวเองเป็นผู้ตัดสินใจซื้อ จะเดินทางมาซื้อสินค้าช่วง 13.01-16.00 น. มาซื้อแค่เดือนละครั้ง จะนำสินค้าไปขายทางออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ ในด้านความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด จะชอบผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบที่หลากหลาย จะไม่ค่อยสนใจเรื่องผลิตภัณฑ์สักเท่าไร ในด้านราคาจะเน้นเรื่องการแจ้งราคาขายส่งให้ทราบล่วงหน้าทุกครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง แต่จะให้ความสำคัญต่อช่องทางการจัดจำหน่ายเกี่ยวกับการที่สามารถสั่งซื้อสินค้าได้มากน้อยตามความต้องการและไม่ค่อยใส่ใจด้านส่งเสริมการขายจะเน้นแค่งานให้คำแนะนำแก่ลูกค้าด้วยความเต็มใจ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มกระเป๋าทูง ช่างเลือก กลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี มีรายได้ 40,001-50,000 บาท ด้านพฤติกรรมกรซื้อพบว่า ชื่นชอบในกางเกงขายาว จะเลือกซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงตามกระแส โดยมีตัวเองเป็นผู้ตัดสินใจซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงจะเดินทางมาซื้อสินค้าช่วง 13.01-16.00 น. จะเดินทางมาซื้อสินค้าเดือนละ 2-3 ครั้ง จะนำสินค้าไปขายต่อตามแหล่งแฟชั่นเช่น จตุจักร ประตูน้ำ โดยในด้านผลิตภัณฑ์จะให้ความสำคัญมากและใส่ใจเป็นพิเศษชอบเลือกกางเกงแฟชั่นที่มีการตัดเย็บคงทน รูปแบบสวยงามทันสมัย ในส่วนของราคาจะใส่ใจเรื่องการคิดป้ายบอกราคาที่ชัดเจน และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งสินค้าให้ถูกต้องตามจำนวนการสั่งซื้อและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสินค้าเมื่อกางเกงมีปัญหาหรือตำหนิสามารถเปลี่ยนแปลงสินค้านั้นได้

กลุ่มที่ 3 กลุ่มกระเป๋านา แต่ชอบช้อป กลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี มีรายได้ 30,001-40,000 บาท มีพฤติกรรมกรเลือกซื้อกางเกงขายาวเหมือนทั้ง 2 กลุ่มที่กล่าวมาโดยจะให้ความสำคัญในด้านรูปแบบการดีไซน์ที่ดูเก๋ โดยตัวเองมีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อจะเดินทางมาซื้อสินค้าในช่วงเวลา 10.01-13.00 น. จะมาเลือกซื้อสินค้าเดือนละ 2-3 ครั้งเลยทีเดียวจะนำสินค้าที่ซื้อไปขายตามตลาดนัดแผงลอย จะให้ความสำคัญในด้านส่วนประสมทางการตลาดเป็นอย่างมากทั้งเรื่องการตัดเย็บที่มีความคงทน รูปทรงกางเกงมีความสมบูรณ์ได้สัดส่วนราคาเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพแล้วสมเหตุสมผลและมีการแจ้งล่วงหน้าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าให้ความสำคัญในเรื่องของการส่งสินค้าถูกต้องตามการสั่งซื้อและจำนวนที่สั่งซื้อไปและใส่ใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสินค้าเมื่อพบตำหนิหรือมีปัญหาและยินดีเมื่อมีพนักงานให้คำแนะนำสินค้าด้วยความเต็มใจ

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลงานวิจัยนำมาสรุปผลงานวิจัยเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

5.1 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า เป็นเพศหญิงร้อยละ 66.25 และเพศชาย ร้อยละ 33.75 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 40.75 รองลงมา อายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 29.50 และ อายุ มากกว่า 50 ปี ร้อยละ 18.25 น้อยสุด อายุ 20 – 30 ปี โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 - 40,000 บาท ร้อยละ 29.25 รองลงมา 50,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 19.50 และ รายได้ 40,001 - 50,000 บาท ร้อยละ 16.50 และต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 7.50 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาลิดา นิมิตรย์ (2557) ที่ศึกษาการแบ่งกลุ่มลูกค้าที่ซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปโดยใช้ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตส่วนประสมทางการตลาดและพฤติกรรมกรซื้อที่กล่าวว่า ผู้บริโภคเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง เพศหญิง อายุ 31-40 ปี

5.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์ซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในไบเบ้ทาวเวอร์ พบว่า มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32 โดยสูงสุด คือ เหตุผลการเลือกซื้อกางเกงแฟชั่น รองลงมา บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิง รูปทรงกางเกงแฟชั่นที่ซื้อ และประเภทสินค้าที่ขายในร้าน และมีระดับพฤติกรรมระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ช่วงเวลาที่มาซื้อสินค้าที่ร้านและแหล่งที่ขายกางเกง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัญญา วรหัตถ์คำ (2550) ที่ศึกษา ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่าผู้บริโภคมีพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่แตกต่างกัน ในด้านเหตุผลที่ซื้อ ราคา ความถี่ สถานที่ และปริมาณที่เลือกซื้อ

5.3 ผลการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดของการซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในไบเบ้ ทาวเวอร์ พบว่าให้ความสำคัญอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.11 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 ในรายด้าน ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย รองลงมา ด้านผลิตภัณฑ์ และให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญจิรา พึ่งพิน (2555) ที่ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าสตรีในจังหวัดภูเก็ต พบว่าปัจจัยส่วนประสมการตลาดต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าสตรีที่สำคัญคือด้านราคา รองลงมาคือด้านกระบวนการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคคล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการส่งเสริมการตลาดและอันดับสุดท้ายคือด้านผลิตภัณฑ์

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กร

6.1.1 จากผลวิจัยพบว่าปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในไบเบ้ทาวเวอร์ ดังนั้นผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภค ควรให้ความสำคัญในการคัดเลือกแบบ ดีไซน์กางเกงแฟชั่นผู้หญิงที่มีรูปแบบที่มีความหลากหลาย มีความทันสมัย การนำเสนอความเป็นเอกลักษณ์ มีสไตล์ที่ดี มีเนื้อผ้าที่นำมาตัดเย็บมีความคงทนมีมาตรฐานในการผลิตรูปทรงของกางเกงมีความสมบูรณ์ได้สัดส่วน ตลอดจนควรมีการรับประกันสินค้าและสามารถแลกเปลี่ยนคืนในเวลาที่กำหนด เป็นต้น

6.1.2 จากผลวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนประสมการตลาดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในไบเบ้ทาวเวอร์ ดังนั้นผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ควรให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์กางเกงแฟชั่นผู้หญิงที่มีคุณภาพคงทน มีการตัดเย็บที่ได้มาตรฐาน ในด้านราคาควรให้ความสำคัญกับราคาที่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์กางเกงแฟชั่นผู้หญิงควรมีหลากหลายระดับราคาให้เลือกซื้อและสามารถเปรียบเทียบราคาเพื่อการตัดสินใจในการซื้อได้ ควรมีการจัดวางกางเกงแฟชั่นผู้หญิงที่เด่นชัดหุ่น โข่วให้เห็นตัวอย่างได้ชัดเจน ควรให้ความสำคัญกับการตกแต่งภายในร้านค้าให้นำเสนอใจมีการวางและจัดเรียงกางเกงแฟชั่นผู้หญิงเป็นหมวดหมู่แยกไซส์และสี รูปทรงหรือแบบออกจากกันเพื่อสามารถค้นหาและเลือกซื้อได้ง่าย ในด้านการส่งเสริมการตลาดควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมการส่งเสริมการตลาดการนำเสนอกางเกงแฟชั่นผู้หญิงเช่น ควรมีการลดราคาเมื่อมีการซื้อในปริมาณที่เยอะเพื่อจูงใจการซื้อ การโปรโมทแบบกางเกงแฟชั่นผู้หญิงใหม่ผ่านหุ่น โข่วหรือป้ายโฆษณา เป็นต้น

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

6.2.1 งานวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาหรือเปรียบเทียบพฤติกรรมการซื้อขายกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในโบว์เบีทาวเวอร์ จำแนกตามประเภทกลุ่มลูกค้าที่มีสภาพแวดล้อมและสภาวะการณ์ต่างๆ ว่ามีพฤติกรรมซื้อขายต่างกัน ในลักษณะใดเพื่อผลการศึกษาร้อยต่อไปจะเป็นแนวทางในการวางแผนทางการตลาดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมซื้อขาย กางเกงแฟชั่นผู้หญิงในโบว์เบีทาวเวอร์ ของผู้บริโภค

6.2.2 งานวิจัยครั้งต่อไปควรมีศึกษาทัศนคติหรือแรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อขายกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในโบว์เบีทาวเวอร์ เพื่อผลการศึกษา จะทราบถึงทัศนคติและแรงจูงใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อขาย กางเกงแฟชั่นผู้หญิงในโบว์เบีทาวเวอร์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนากิจกรรมทางการตลาดและใช้วางแผนเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2559). ธุรกิจขายส่งเสื้อผ้า, 1 ธันวาคม 2559.

https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2558/T26_201512.pdf

กิตติกุล จันทร์อินทร์. 2557. การแบ่งกลุ่มผู้ซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นออนไลน์ ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ระดับความพึงพอใจต่อ ส่วนประสมทางการตลาด. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.

ขวัญจิรา พึ่งพิน. 2555. พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าสตรีในจังหวัดภูเก็ต. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. ภูเก็ต.

ปณิศา ลัญชานนท์. (2548). หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: บิสิเนสเวิร์ด.

ปาลิดา นิมิตรักษ์. 2557. การแบ่งกลุ่มลูกค้าที่ซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปโดยใช้ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตส่วนประสมทางการตลาดและพฤติกรรมการซื้อ กรณีศึกษาร้านนิคเซฟวี อ.เมือง จ.พัทลุง. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.

สุวัฒนา วรหัตถ์คำ. 2550. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประชาชนใน กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.

Kotler, P. 1996. *Principles of Marketing*. 7th Edition. New Jersey: Prentice Hall, Inc.

Kotler, P. 2000. *Marketing management : Analyzing consumer marketing and Buyer behavior (The Millennium)*. New Jersey: Prentice Hall, Inc.

การจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Gen-Y และกลุ่ม Gen-Z โดยใช้ความต้องการส่วนประสม

การค้าปลีกธุรกิจร้านอีฟแอนบอย ในเขตกรุงเทพมหานคร

DISCRIMINANT ANALYSIS OF THE RETAIL MIX BETWEEN GEN-Y AND GEN-Z GROUPS

FOR EVEANDBOY IN BANGKOK

ภรณียา ขมารสินธุ์¹ และ นภวรรณ คณานุรักษ์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (parunya1626@gmail.com)

² สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (napawan.kananurak@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาความแตกต่างความต้องการส่วนประสมการค้าปลีกสุขภาพและความงาม ระหว่างกลุ่ม Gen-Y และกลุ่ม Gen-Z ร้านอีฟแอนบอย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือที่ศึกษาในครั้งนี้คือ Gen-Y จำนวน 100 ตัวอย่าง และกลุ่ม Gen-Z จำนวน 100 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างผู้บริโภครวม 2 กลุ่ม ด้วยการทดสอบ Chi-Square, ANOVA และ Discriminant Analysis ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการส่วนประสมการค้าปลีกระหว่างกลุ่มผู้บริโภครวม 2 กลุ่มคือ ด้านการสื่อสารการตลาดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านทำเล ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการออกแบบร้าน และด้านการบริการ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ส่วนประสมการค้าปลีก, เจนเนอเรชั่นวาย, เจนเนอเรชั่นแซด

ABSTRACT

The study aim to retail marketing mix, health and beauty. That can be used to classify group differences between Gen-Y and Gen-Z of the Eveandboy shop in Bangkok. Data were collected by using questionnaire survey from Gen-Y 100 customers and Gen-Z 100 customers. Those given data were analyzed by Percentage, Frequency, Mean, Standard Deviation as well as Chi-Square, ANOVA and Discriminant. The result shown that the demand for retail marketing mix between the two groups of consumers, Gen-Y and Gen-Z, was the difference of marketing communications significantly at the 0.05 level.

Keywords: Retail Marketing Mix, Generation Y, Generation Z.

1. บทนำ

อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง (Cosmetics industry) เป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการเจริญเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ผู้บริโภคทั้งเพศชายและเพศหญิงในทุกๆช่วงวัยต่างให้ความสนใจและใส่ใจดูแลตัวเอง ทั้งในเรื่องสุขภาพและความงามและการเสริมสร้างบุคลิกภาพให้ดูดี โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ในวัยทำงานที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากในอดีตหรือแม้กระทั่งกลุ่มวัยเด็กที่กำลังเข้าสู่วัยรุ่นที่ต้องการให้ตัวเองดูดี จึงทำให้อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง (Cosmetics industry) เป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการเจริญเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ในตลาดเครื่องสำอางมีแนวโน้มเติบโตที่ดี ผู้บริโภคมองว่าเป็นสินค้าจำเป็น กระแสรักสุขภาพและความงามยังคงมาแรงอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากร้านค้าปลีกสินค้าสุขภาพและความงามที่มีเกิดขึ้นมากมาย รวมทั้งการเพิ่มสาขาเพื่อขยายตลาดและมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงมากขึ้น (ปราณีดา สยามานนท์, 2560) ซึ่งในปัจจุบันผู้บริโภคหันมานิยมซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกประเภท ขายสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน ในสถานที่เดียวกัน (One-stop shopping) มากขึ้น เนื่องจากมีสินค้าหลากหลายแบรนด์ทำให้สามารถเปรียบเทียบคุณภาพและราคาได้ในเวลาเดียวกัน และยังสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ในเวลาเดียวกัน

อีฟแอนด์บอย เป็นร้านค้าปลีกมัลติแบรนด์สุขภาพและความงามที่เติบโตอย่างรวดเร็วจากฐานธุรกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีเป้าหมายที่เข้ามาขยายสาขาเพื่อแข่งขันในตลาดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นตลาดที่ใหญ่และมีโอกาสเติบโตค่อนข้างมาก โดยผู้บริหารมีวิสัยทัศน์มองว่า ร้านอีฟแอนด์บอยควรตั้งราคาขายให้ต่ำกว่าคู่แข่ง ปัจจุบันร้านอีฟแอนด์บอยมีเครื่องสำอางมากกว่า 900 แบรนด์ มีผลิตภัณฑ์มากกว่าห้าหมื่นรายการ ตกแต่งร้านด้วยโทนสีชมพู-ดำ จุดเด่นของร้าน คือ เน้นขายสินค้ามีราคาถูก ไม่เกินหนึ่งร้อยบาท ไปจนถึงสินค้าราคาแพง โดยมีการเน้นทำราคาพิเศษในทุกๆวัน อีกทั้งยังมีสินค้าให้เลือกหลากหลาย

ผู้ประกอบการร้านค้าปลีกธุรกิจเครื่องสำอางที่จะทำการตลาดให้ประสบความสำเร็จได้ ต้องตอบสนองความต้องการลูกค้าได้ดี ต้องรู้จักลูกค้าเป็นใคร มีลักษณะการดำเนินชีวิต (Lifestyle) อย่างไร มีแนวโน้มพฤติกรรมอย่างไร ทั้งหมดคือหัวใจของกลยุทธ์ทางการตลาด ประเด็นสำคัญที่จะใช้ส่วนประสมทางการตลาดให้ประสบความสำเร็จตามกลุ่มเป้าหมาย จึงต้องเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคแต่ละกลุ่มเป็นอย่างดี

การศึกษาเรื่องการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Gen-Y และกลุ่ม Gen-Z โดยใช้ความต้องการส่วนประสมการซื้อปลีกธุรกิจร้านอีฟแอนด์บอย ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกลุ่ม Gen-Y และกลุ่ม Gen-Z เป็นกลุ่มที่มีพลังซื้ออย่างมากในสังคมปัจจุบัน เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขส่วนประสมการซื้อปลีกให้ตรงกับความต้องการของกลุ่ม Gen-Y และกลุ่ม Gen-Z โดยกลุ่มคน Gen-Y คือ กลุ่มคนที่เกิดในช่วงปีพ.ศ.2520-2537 กลุ่มนี้เติบโตขึ้นมาท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง เด็กยุคนี้มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ชอบถูกบังคับให้อยู่ในกรอบ ไม่ชอบอยู่ในเงื่อนไข ชอบเสพข่าวสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่หลากหลาย มีอิสระในความคิด กล้าซัก กล้าถามในทุกเรื่องที่ตัวเองสนใจ ไม่หวั่นกับคำวิจารณ์ มีความเป็นสากลมาก มองว่าการนิยมชมชอบวัฒนธรรม หรือศิลปินต่างชาติเป็นเรื่องธรรมดา มักจะจัดสรรเวลาให้งานและชีวิตส่วนตัวในจุดที่สมดุลกัน พอหลังเลิกงานอาจไปทำกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อสร้างความสุขให้กับตัวเอง เช่น ไปเล่นออกกำลังกายที่ศูนย์หรือสนามกีฬา ไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง (ลีธรัตน์ อนุรัตน์พานิช, 2558) นิัยอย่างหนึ่งที่จะเกิดขึ้น กับคน Gen-Y คือ ทำอะไรอย่างรวดเร็ว ด้วยนิัยของคนกลุ่มนี้ ทำให้กลุ่มคน Gen-Y ชอบไปร้านสะดวกซื้อที่มีสินค้าหลากหลาย ให้เลือกซื้อในเวลาเดียวกัน ไม่ต้องไปหลายครั้ง (วีรพงษ์ ชุตติภรณ์, 2556) กลุ่มคน Gen-Z คือ กลุ่มคนที่เกิดช่วงปี พ.ศ. 2538-2547 ลีธรัตน์ อนุรัตน์พานิช, 2559 กล่าวถึง Gen-Z เป็นช่วงวัยที่ความ

หลากหลายทางสังคมมีมาก ทั้งเรื่องเพศวิถี (Gender) ที่มีความแตกต่าง และให้การยอมรับเพศทางเลือกมากขึ้น มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ (Ethnography) มีความหลากหลายทางเทคโนโลยีทุกด้าน เช่น การแพทย์ วิศวกรรม วิทยาศาสตร์ รวมทั้ง เทคโนโลยีการสื่อสาร โทรคมนาคม ที่เป็น Fully Digitalization ปัจจุบันนักวิชาการเชื่อว่า Gen-Z มีความสมบูรณ์แบบมากกว่า Gen-Y และมีการปรับตัวเข้ากับคนรุ่นก่อนหน้าได้ดีกว่า อยู่ในยุคที่มีอุปกรณ์การสื่อสารและบันเทิงอย่างครบถ้วนในอุปกรณ์เดียว อย่างไรก็ตาม Gen-Z เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญทางการตลาด เพราะมีกำลังซื้อมากและเป็นวัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายของครอบครัว (โสพิส เกษมสหสิน, 2560)

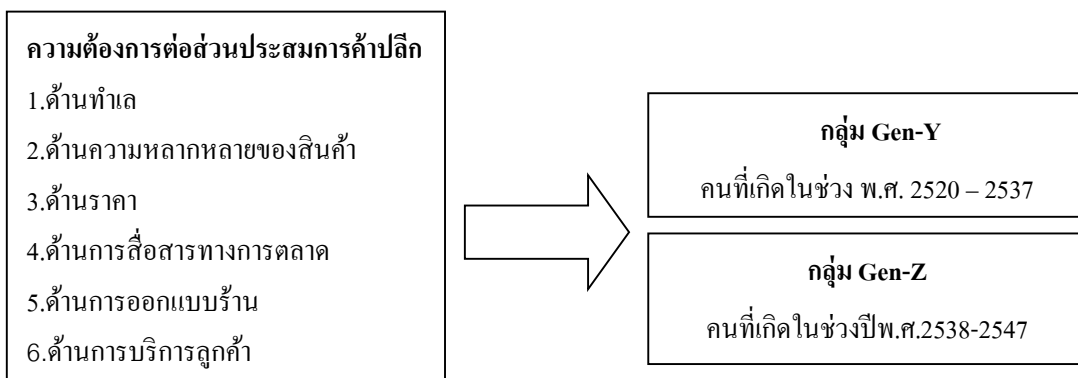
Levy และ Weitz (2012) ได้กล่าวว่า ส่วนประสมทางการค้าปลีก คือ การผสมกันระหว่างปัจจัยหลายๆชนิดที่ผู้ค้าปลีกใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจ และมีอิทธิพลต่อกระบวนการซื้อสินค้าของผู้บริโภค ประกอบด้วย (1) ด้านทำเลที่ตั้ง (2) ด้านความหลากหลายของสินค้า (3) ด้านราคา (4) ด้านการสื่อสารทางการตลาด (5) ด้านการออกแบบร้าน (6) ด้านการบริการ โดยสอดคล้องกับ จิราภรณ์ สุวรรณ (2557) พบว่า ผู้บริโภคที่เข้ามาใช้บริการผู้แทนจำหน่ายค้าปลีก เอสซีจี ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยให้ความคิดเห็นในด้านการบริการลูกค้ามากที่สุด ส่วนด้านทำเลที่ตั้ง ละด้านการออกแบบร้าน อยู่ในลำดับรองลงมาตามลำดับ

Lusch, Dunne และ Carver (2011: 100) ได้กล่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในธุรกิจค้าปลีกว่า ผู้บริโภคมีการตัดสินใจเมื่อพบหรือเจอในสิ่งที่พวกเขาต้องการ หรือเมื่อพบผลิตภัณฑ์หรือตราสินค้าที่สามารถเติมเต็มในสิ่งที่พวกเขาต้องการ และสถานที่ ที่พวกเขาจะหาซื้อผลิตภัณฑ์หรือตราสินค้านั้น ได้ ซึ่งพฤติกรรมการจับจ่ายซื้อสินค้าประกอบด้วย กระบวนการต่างๆ จำนวน 6 ขั้นตอนด้วยกัน คือ การสัมผัสถึงสิ่งเร้า การตระหนักถึงปัญหา การหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การซื้อ และการประเมินหลังการซื้อ สอดคล้องกับ พิษณุ อัมวิญญาณ (2554) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการร้านค้าปลีกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภค ร้านสะดวกซื้อในกรุงเทพมหานคร และวิภา สากลวารี (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคร้านเซเว่นอีเลฟเว่น และ ร้าน โลตัส เอ็กเพรส อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าพฤติกรรมการซื้อสินค้าของแต่ละ Generation แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย “การจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Gen-Y และกลุ่ม Gen-Z

โดยใช้ความต้องการส่วนประสมการค้าปลีกธุรกิจร้านอีฟแอนบอย ในเขตกรุงเทพมหานคร”

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการส่วนประสมการค้ำปลีกรุทกิจสุขภาพและความงามในร้านอีฟแอนบอยของกลุ่ม Gen-Y
2. เพื่อศึกษาระดับความต้องการส่วนประสมการค้ำปลีกรุทกิจสุขภาพและความงามในร้านอีฟแอนบอยของกลุ่ม Gen-Z
3. เพื่อศึกษาความต้องการส่วนประสมการค้ำปลีกรุทกิจสุขภาพและความงาม ร้านอีฟแอนบอย ที่สามารถใช้ในการจำแนกความแตกต่างกลุ่มระหว่างกลุ่ม Gen-Y และกลุ่ม Gen-Z

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรในการศึกษา คือ ผู้บริโภครุทกิจกลุ่ม Gen-Y (ผู้ที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2520-2537) และ Gen-Z (ผู้ที่เกิดในช่วงปี พ.ศ.2538-2547) มีอายุตั้งแต่ 13-40 ปีและมีพฤติกรรมเคยซื้อสินค้าหรือเข้าร้านอีฟแอนบอย ซึ่งมีประชากรกลุ่ม Gen-Y จำนวน 1,475,616 คนและจำนวนประชากรกลุ่ม Gen-Z จำนวน 724,819 คน รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 2,200,435 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน จำนวนประชากรแยกอายุ กรุงเทพมหานคร เดือนธันวาคม พ.ศ.2559)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภครุทกิจกลุ่ม Gen-Y และ Gen-Z ที่มีอายุตั้งแต่ 13-40 ปี ที่เคยซื้อสินค้าจากร้านอีฟแอนบอย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 สาขา จำนวน 200 คน ภายใต้ระดับความเชื่อมั่น 95% ทำการจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม Gen-Y จำนวน 100 คน และ กลุ่ม Gen-Z จำนวน 100 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลโดยการแจกและเก็บแบบสอบถามโดยตรง คือ การแจกแบบสอบถามและขอให้ผู้ตอบอ่านและตอบคำถามด้วยตัวเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยวิธีการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้การทดสอบ Chi-Square ระหว่างกลุ่มผู้บริโภครุทกิจ Gen-Y และ Gen-Z กับข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์ และข้อมูลทางด้านพฤติกรรมการเลือกซื้อ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างผู้บริโภครุทกิจ 2 กลุ่มคือ Gen-Y และ Gen-Z ด้วยการทดสอบ ANOVA กับปัจจัยความต้องการส่วนประสมทางการตลาดค้ำปลีกรุทกิจ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. วิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้ Discriminant Analysis ในการจำแนกกลุ่มและประเมินความถูกต้องของสมการเส้นตรงโดยดูจากค่า Significance Level ของค่า Wilks' lambda มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ กลุ่ม Gen-Z เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 98 กับ กลุ่ม Gen-Y เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 93 แยกตามอายุ กลุ่ม Gen-Z อายุ 18-22 ปี คิดเป็นร้อยละ 59 กลุ่ม Gen-Y อายุ 26-27 ปี คิดเป็นร้อยละ 36 มีสถานภาพโสด กลุ่ม Gen-Z คิดเป็นร้อยละ 100 กลุ่ม Gen-Y คิดเป็นร้อยละ 92 กลุ่ม Gen-Z มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 39 กลุ่ม Gen-Y มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 74 Gen-Z เป็นนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55 กลุ่ม Gen-Y เป็นพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 74 กลุ่ม Gen-Z มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 61 กลุ่ม Gen-Y มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52

4.2 พฤติกรรมการซื้อ ส่วนใหญ่เลือกซื้อสินค้าที่ร้านอีฟแอนด์บอย เพราะมีความหลากหลาย กลุ่ม Gen-Z คิดเป็นร้อยละ 50 กลุ่ม Gen-Y ร้อยละ 50 ค่าใช้จ่ายในการซื้อแต่ละครั้ง ของกลุ่ม Gen-Z คือน้อยกว่า 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 52 กลุ่ม Gen-Y เป็นจำนวน 501-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46 ความถี่ในการมาใช้บริการ มาใช้บริการ 1 ครั้งต่อเดือน กลุ่ม Gen-Z คิดเป็นร้อยละ 57 กลุ่ม Gen-Y คิดเป็นร้อยละ 58 บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อสินค้าส่วนใหญ่คือเพื่อน กลุ่ม Gen-Z คิดเป็นร้อยละ 56 กลุ่ม Gen-Y คิดเป็นร้อยละ 45 ส่วนใหญ่เลือกซื้อเครื่องสำอางสำหรับผิวหน้า ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวหน้า และครีมบำรุงผิวหน้า กลุ่ม Gen-Z คิดเป็นร้อยละ 61 กลุ่ม Gen-Y คิดเป็นร้อยละ 45

4.3 ผลการศึกษาความต้องการส่วนประสมการตลาดค้าปลีก พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านทำเลของกลุ่ม Gen-Z คือ 4.15 กลุ่ม Gen-Y คือ 4.08 ค่าเฉลี่ยด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ในกลุ่ม Gen-Z คือ 4.30 กลุ่ม Gen-Y คือ 4.23 ค่าเฉลี่ยด้านราคาของกลุ่ม Gen-Z คือ 4.37 กลุ่ม Gen-Y คือ 4.33 ค่าเฉลี่ยด้านการสื่อสารการตลาดของกลุ่ม Gen-Z คือ 4.27 กลุ่ม Gen-Y คือ 4.14 ค่าเฉลี่ยด้านการออกแบบร้านของกลุ่ม Gen-Z คือ 4.25 กลุ่ม Gen-Y คือ 4.15 ค่าเฉลี่ยด้านการบริการของกลุ่ม Gen-Z คือ 4.46 กลุ่ม Gen-Y คือ 4.35

ส่วนใหญ่ผู้บริโภคมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกสูงสุดในเรื่อง “ต้องการให้มีความสะดวก รวดเร็วในการชำระเงิน” “ต้องการให้มีการติดป้ายแสดงราคาสินค้าอย่างชัดเจน” และ “ต้องการให้พนักงานบริการลูกค้าด้วยอัธยาศัยที่ดี” โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50, 4.44 และ 4.43 ตามลำดับ (ตารางที่ 1) และมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกต่ำสุดในเรื่อง “ต้องการให้มีพนักงานชายเข้ามาช่วยเหลือขณะที่เลือกซื้อสินค้า” “ต้องการให้ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์การค้าที่มีคนหนาแน่น” และ “ต้องการให้หน้าร้านมีความสวยงามสะอาดตา” โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88, 3.96 และ 4.03 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านความต้องการส่วนประสมการค้าปลีก(สูงสุด)

ความต้องการต่อส่วนประสมการค้าปลีก (สูงสุด)	Gen-Z		Gen-Y		รวม	
	$\bar{x}$	<i>S..D.</i>	$\bar{x}$	<i>S..D.</i>	$\bar{x}$	<i>S..D.</i>
สะดวกรวดเร็วในการชำระเงิน	4.52	0.577	4.47	0.559	4.50	0.567
ติดป้ายแสดงราคาสินค้าชัดเจน	4.49	0.559	4.39	0.618	4.44	0.590
พนักงานขายบริการลูกค้าด้วยอัธยาศัยที่ดี	4.41	0.588	4.44	0.656	4.43	0.622

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านความต้องการส่วนประสมการค้าปลีก (ต่ำสุด)

ความต้องการต่อส่วนประสมการค้าปลีก (ต่ำสุด)	Gen-Z		Gen-Y		รวม	
	$\bar{x}$	<i>S..D.</i>	$\bar{x}$	<i>S..D.</i>	$\bar{x}$	<i>S..D.</i>
มีพนักงานชายเข้ามาช่วยขณะที่เลือกซื้อ สินค้า	3.93	1.018	3.83	0.965	3.88	0.990
ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์การค้าที่มีคนหนาแน่น	3.95	0.796	3.96	0.898	3.96	0.846
หน้าร้านมีความสวยงามสะอาดตา	4.15	0.744	3.90	0.628	4.03	0.698

4.4 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการส่วนประสมการค้ำปลี๊ก ระหว่าง Gen-Y และ Gen-Z ด้วย Discriminant Analysis

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความสามารถในการจำแนกกลุ่มของความต้องการส่วนประสมการค้ำปลี๊ก และค่าสถิติของสมการเส้นตรง

Test of Function(s)	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.	Eigenvalue	% of Variance	Cumulative %	Canonical Correlation
1	.803	40.0	31	.129	.245a	100.0	100.0	.444

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าค่า วิลค์ แลมดา มีค่าเท่ากับ .803 และค่า Sig. ที่ได้มีค่าเท่ากับ .129 ซึ่งมากกว่า .05 ทำให้ความสามารถในการจำแนกกลุ่มไม่เพียงพอในระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 40.0$) โดยที่มีค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Eigenvalue) เท่ากับ .245 และค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการจำแนกกลุ่มลูกค้ำที่มีความต้องการต่อส่วนประสมการค้ำปลี๊ก ระหว่าง Gen-Y และ Gen-Z ได้แก่ ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation) เท่ากับ .444 ($R^2 = .20$) แสดงให้เห็นว่าร้อยละ 20 ของความผันผวนในตัวแปรกลุ่มลูกค้ำที่มีความต้องการต่อส่วนประสมการค้ำปลี๊ก Gen-Y และ Gen-Z ซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าสมการที่กล่าวมาไม่มีความสามารถในการได้มีอำนาจในการจำแนกกลุ่มและนำไปใช้พยากรณ์ได้ ซึ่งจะสามารถพยากรณ์การจำแนกกลุ่มได้และไม่สามารถนำไปใช้พยากรณ์ได้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่สังกัดจริงกับกลุ่มที่พยากรณ์ของความต้องการส่วนประสมการค้ำปลี๊ก

กลุ่มลูกค้ำที่ทำการพยากรณ์			กลุ่มที่พยากรณ์		จำนวนรวม
			Gen-Z	Gen-Y	
กลุ่มที่สังกัดจริง	จำนวน	Generation Z	63	37	100
		Generation Y	48	52	100
ร้อยละ		Generation Z	63	37	100
		Generation Y	48	52	100

ร้อยละ 57.5 จะสามารถพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มลูกค้ำทั้งสองกลุ่มได้ถูกต้อง

จากตารางที่ 4 ผลลัพธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าสมการจำแนกสามารถพยากรณ์การเป็นสมาชิกของลูกค้ำทั้ง 2 กลุ่มได้ถูกต้อง ร้อยละ 57.5 โดยที่กลุ่มลูกค้ำ Gen-Z สามารถพยากรณ์การเป็นสมาชิกได้ถูกต้องร้อยละ 63 และกลุ่มลูกค้ำ พยากรณ์การเป็นสมาชิกได้ถูกต้องร้อยละ 52 แสดงว่าสมการจำแนกกลุ่มลูกค้ำกลุ่มลูกค้ำ Gen-Z ได้ถูกต้องมากกว่า Gen-Y

5. อภิปรายผล

ด้านการสื่อสารการตลาด สามารถจำแนกกลุ่ม คือ ลูกค้ำกลุ่ม Gen-Y มีความต้องการมาก ดังนี้ มีพนักงานเข้ามาช่วยเหลือในขณะที่เลือกซื้อสินค้า สมัครสมาชิกฟรีเพื่อรับสิทธิพิเศษจากทางร้าน สะสมคะแนนเพื่อใช้เป็นส่วนลดได้ แจกตัวอย่างสินค้าใหม่ให้กับลูกค้ำ และสอนวิธีการแต่งหน้าให้กับลูกค้ำฟรี ในส่วนลูกค้ำกลุ่ม Gen-Z มีจำนวนร้อยละสูงกว่าที่มีความต้องการอย่างยิ่ง ดังนี้ มีป้ายโฆษณาสินค้ามองเห็นชัดเจน มีการชิงโชคและมีบัตรแต่งหน้าฟรีเมื่อลูกค้ำซื้อสินค้าครบตามจำนวนราคาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรนิภา หาญมะโน (2558) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการซื้อสินค้าของ กลุ่ม Generation B กลุ่ม Generation X และ กลุ่ม Generation Y ที่ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดในการซื้อสินค้าและบริการในการซื้อสินค้าและบริการในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ของแต่ละ Generation มีความแตกต่างกัน

ด้านทำเล ไม่สามารถจำแนกกลุ่มได้ ปัจจัยตัวนี้ไม่มีผลในการแบ่งกลุ่มอาจเนื่องมาจาก ความคิดเห็นของกลุ่ม Gen-Y และ กลุ่ม Gen-Z ไม่แตกต่างกัน พิจารณาความต้องการรายด้าน คือลูกค้ำต้องการให้ร้าน Eveandboy ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์การค้าที่มีคนหนาแน่น เดินทางได้สะดวก มีที่จอดรถเพียงพอ และมีหลากหลายสาขาซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของจิราภรณ์ สุวรรณ(2557) ศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจด้านส่วนประสมการค้าปลีกการใช้บริการร้านสุพรรณ พบว่าลูกค้ำร้านสุพรรณ มีความพึงพอใจด้านทำเลที่ตั้งมากที่สุด

ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ไม่สามารถจำแนกกลุ่มได้ ปัจจัยตัวนี้ไม่มีผลในการแบ่งกลุ่มอาจเนื่องมาจาก ความคิดเห็นของกลุ่ม Gen-Y และ กลุ่ม Gen-Z ไม่แตกต่างกัน พิจารณาความต้องการตามรายด้าน คือ ลูกค้ำต้องการให้ร้าน Eveandboy มีความหลากหลายของตรียี่ห้อ มีสินค้าพร้อมจำหน่ายอยู่เสมอ มีสินค้าที่แปลกใหม่อยู่เสมอ และวางจำหน่ายก่อนร้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศุภิกา วัฒนสุกุล (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อซ้ำของลูกค้า กรณีศึกษาแผนกขายของร้านวัดสัน พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ เป็นปัจจัยที่ลูกค้ำให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความหลากหลายของยี่ห้อเวชภัณฑ์

ด้านราคา ไม่สามารถจำแนกกลุ่มได้ ปัจจัยตัวนี้ไม่มีผลในการแบ่งกลุ่มอาจเนื่องมาจาก ความคิดเห็นของกลุ่ม Gen-Y และ กลุ่ม Gen-Z ไม่แตกต่างกัน พิจารณาความต้องการตามรายด้าน คือ ลูกค้ำต้องการให้ร้าน Eveandboy มีการจำหน่ายสินค้าในหลายระดับราคา ติดป้ายแสดงราคาสินค้าอย่างชัดเจน ขายราคาต่ำกว่าร้านอื่นที่จำหน่ายสินค้าประเภทเดียวกัน

ด้านการออกแบบร้าน ไม่สามารถจำแนกกลุ่มได้ ปัจจัยตัวนี้ไม่มีผลในการแบ่งกลุ่มอาจเนื่องมาจาก ความคิดเห็นของกลุ่ม Gen-Y และ กลุ่ม Gen-Z ไม่แตกต่างกัน พิจารณาความต้องการตามรายด้าน คือ ลูกค้ำต้องการให้ร้าน Eveandboy ออกแบบหน้าร้านให้มีความสวยงามสะอาดตา ภายในร้านมีความหรูหราทันสมัย มีความสว่างเพียงพอมองเห็นสินค้าได้ชัดเจน มีพื้นที่เพียงพอ มีทางเดินที่เหมาะสมไม่แคบเกินไป จัดวางสินค้าเป็นหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกต่อการซื้อของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศุภิกา วัฒนสุกุล (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อซ้ำของลูกค้า กรณีศึกษาแผนกขายของร้านวัดสัน พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ เป็นปัจจัยที่ลูกค้ำให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความสะอาดภายในร้าน การจัดวางสินค้าเป็นหมวดหมู่ชัดเจนน่าสนใจ มีความสว่างและอุณหภูมิเหมาะสม ตกแต่งบรรยากาศในร้านให้มีความทันสมัย

ด้านการบริการ ไม่สามารถจำแนกกลุ่มได้ ปัจจัยตัวนี้ไม่มีผลในการแบ่งกลุ่มอาจเนื่องมาจาก ความคิดเห็นของกลุ่ม Gen-Y และ กลุ่ม Gen-Z ไม่แตกต่างกัน พิจารณาความต้องการตามรายด้าน คือ ลูกค้าต้องการให้ร้าน Eveandboy ชำระเงินได้สะดวกรวดเร็ว พนักงานให้บริการลูกค้าด้วยอัธยาศัยที่ดี ด้วยความสุภาพ พนักงานขายมีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เป็นอย่างดี มีจำนวนเพียงพอในการให้บริการลูกค้า และมีการรับประกันเปลี่ยนสินค้าถ้าสินค้าที่ลูกค้าซื้อไปได้รับความเสียหาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคูทิกา วัฒนสุวกุล (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อซ้ำของลูกค้า กรณีศึกษาแผนกขายของร้านวัดสัน พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการการให้บริการ เป็นปัจจัยที่ลูกค้าให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยได้แก่ ความสะดวกในการชำระเงิน ความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ

6. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Gen-Y และกลุ่ม Gen-Z โดยใช้ความต้องการส่วนประสมการค้ำปลีกธุรกิจร้าน Eveandboy ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งนี้

การศึกษาการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Gen-Y และกลุ่ม Gen-Z โดยใช้ความต้องการส่วนประสมการค้ำปลีกธุรกิจร้าน Eveandboy ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซื้อสินค้าร้าน Eveandboy เพราะสินค้ามีความหลากหลาย มีค่าใช้จ่ายในการซื้อแต่ละครั้งอยู่ที่ 500-1,000 บาท ซื้อ 1 ครั้งต่อเดือน บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อคือเพื่อน ส่วนใหญ่เป็นเครื่องสำอางกลุ่มผิวหน้า

2. ด้านการสื่อสารการตลาด ควรมีป้ายแสดงสินค้าอย่างชัดเจน มีการสมัครสมาชิกฟรีเพื่อสามารถติดต่อและติดตามลูกค้าได้ต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถจัดโปร โมชั่นได้ตามความต้องการของกลุ่มลูกค้า ทั้งนี้อาจมีช่วงลดราคาวันเกิด หรือแจกผลิตภัณฑ์ใหม่ให้ลองใช้ มีการสะสมแต้มเพื่อใช้เป็นส่วนลด และในปัจจุบันเป็นยุคที่ Social media กำลังพัฒนาขึ้นอย่างก้าวกระโดด การประชาสัมพันธ์โปร โมชั่นต่างๆผ่านสื่อออนไลน์ก็จะสามารถทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุดมากขึ้น อีกทั้งพนักงานประจำร้านก็มีส่วนต่อความพึงพอใจของลูกค้าทั้ง 2 กลุ่ม เพราะฉะนั้นเราควรให้ความสำคัญกับพนักงานมากขึ้น เช่น ให้พนักงานได้รับการฝึกอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าและมารยาทในการบริการลูกค้า และเพิ่มจำนวนพนักงานเพื่อความทั่วถึงในการให้บริการลูกค้า เป็นต้น

3. ด้านทำเล ควรเป็นสถานที่ที่เดินทางสะดวกและง่ายต่อการเดินทาง หรือมีการขยายสาขาไปตามแหล่งชุมชน เพราะการขับรถออกจากบ้านในแต่ละครั้ง จะพบกับปัญหาการจราจรหนาแน่นหรือติดขัดและไม่มีที่จอด ซึ่งกลุ่ม Gen-Y และ Gen-Z ชอบจัดสรรเวลาระหว่างงานและชีวิตส่วนตัว หาเวลาและโอกาสในการพักผ่อนและออกกำลังกายมากขึ้น

4. ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ควรคัดเลือกสินค้าที่มีคุณภาพ สร้างความหลากหลายของสินค้า มีสินค้าแปลกใหม่และมีสินค้าพร้อมขายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญ ดึงดูดให้ลูกค้ามาซื้อสินค้ามากขึ้น ในปัจจุบัน กลุ่ม Gen-Y และ Gen-Z มีนิสัยชอบเลือกซื้อในเวลาและสถานที่เดียวกัน ร้านสะดวกซื้อที่มีสินค้าหลากหลายให้ ไม่ต้องไปหลายครั้งหรือหลายที่ เพราะทำให้มีเวลาในการไปทำกิจกรรมอื่นๆ ได้มากขึ้นตามการดำเนินชีวิตของเด็กๆรุ่นใหม่ทั้งสองกลุ่มนี้

5. ด้านการออกแบบร้าน ควรให้ความสำคัญด้านเอกลักษณ์ของความเป็น Eveandboy มีการตกแต่งให้ร้านสะอาด ดูหรูหรา ตัว มีพื้นที่กว้างขวาง รองรับลูกค้าที่เข้ามาในร้าน ได้ดี รวมทั้งการจัดวางสินค้าที่เป็นหมวดหมู่หาได้ง่าย เป็นการเพิ่มเสน่ห์ให้กับร้าน และดึงดูดลูกค้ามากขึ้น เพราะในปัจจุบันผู้บริโภค ได้หันมาเลือกใช้บริการซื้อสินค้าจากร้านแฮนด์แบรนด์ทำเป็นมัลติแบรนด์มากขึ้น เพราะสามารถเปรียบเทียบได้ทั้งราคา และประโยชน์ที่ได้รับ สิ่งสำคัญยิ่งสำหรับผู้บริโภคกลุ่ม Gen-Y และ Gen-Z มีการแชร์ภาพ สถานที่ลงบนโซเชียลเน็ตเวิร์ค สถานที่ที่ตนเองเข้าใช้บริการ เป็นการสร้างกระแส ทำให้ดึงดูดผู้บริโภคเข้ามาใช้บริการร้าน Eveandboy เพิ่มมากขึ้น

6. ด้านการบริการ ควรให้ความสำคัญในเรื่องความรวดเร็วในการชำระเงิน ฝึกอบรมและเพิ่มความรู้ให้พนักงานในร้านอย่างสม่ำเสมอ พนักงานควรมีความรู้ในผลิตภัณฑ์เป็นอย่างดี ให้ข้อมูลชัดเจน และบริการด้วยความสุภาพมีอัธยาศัยที่ดี ให้ความสะดวกสบายแก่ลูกค้า ซึ่งจะส่งผลให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและอยากที่จะมาใช้บริการในครั้งต่อไปอีก

7. ผู้ประกอบการค้าปลีกสมัยใหม่ ควรต้องเปลี่ยนแนวการตลาด นำกลยุทธ์ Niche of Niche มาใช้ เนื่องจากพฤติกรรมการณ์ซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ของแต่ละ Generation แตกต่างกัน ต้องมีการทำ Segmentation ของลูกค้าแต่ละกลุ่ม (Gen-Y และ Gen-Z) เพื่อให้เข้าถึงลูกค้าได้ง่ายขึ้น เมื่อผู้บริโภคแต่ละ Generation เป็นผู้มองหาสินค้าที่เข้ากับความเป็นตัวตนของตัวเอง (Personalize) ไม่ซื้อตามความนิยมของคนทั่วไป (Popular) ทุกคนอยากแตกต่างและเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยของกลุ่ม Gen-Y และ Gen-Z

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะผู้บริโภคกลุ่ม Gen-Y และ Gen-Z ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ควรนำกรอบการวิจัยไปใช้ศึกษาพฤติกรรมการณ์ซื้อสินค้าในต่างจังหวัด ที่มีลักษณะเศรษฐกิจ ที่ใกล้เคียงกับจังหวัดกรุงเทพมหานคร

2. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ เพิ่มเติมที่อาจมีผลต่อพฤติกรรมการณ์ซื้อสินค้าของกลุ่ม Gen-Y และ Gen-Z ที่ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ เช่น ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ปัจจัย ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

3. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ผู้บริโภคกลุ่ม Gen-Y และ Gen-Z ได้รับจากการใช้บริการที่ร้านค้าปลีก สมัยใหม่ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาร้านค้าปลีกสมัย ใหม่ให้เกิดความประทับใจในการบริการและตัดสินใจ ใช้บริการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

คุณิกา วัฒนสุกุลม. (2555). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์ซื้อ ความพึงพอใจและความตั้งใจซื้อซ้ำของลูกค้า กรณีศึกษาแผนกขายของร้านวัดสัน. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

พรนิภา หาญมะโน. (2558). พฤติกรรมการณ์ซื้อสินค้าของกลุ่ม Generation B, Generation X และ Generation Y ที่ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

พิชณ อิมวิญญาณ. (2554). การจัดการร้านค้าปลีกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์ซื้อสินค้าของผู้บริโภคกรณีศึกษาร้านสะดวกซื้อในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

ปราณีดา สยามานนท์. (2560, ก.พ.,23). ค้าปลีกสินค้าสุขภาพความงามเติบโตอย่างไรในยุคตลาดแข่งเดือด.

ประชาชาติธุรกิจ.สืบค้นจาก https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1487839414

ลีอรัตน์ อนรรตน์พานิช. (2558). Generation Y ยังรัยอยู่. กรุงเทพมหานคร: ไทยเอฟพีเิกสทูดีโอ.

วิภา สากลวารี. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคร้านเซเว่นอีเลฟเว่น และร้านโลตัส เอ็กซ์เพรส

อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์).

วีรพงษ์ ชุตินัทร์. 10 โลกไฟต์สไตล์ของคนยุค Gen Y. กรุงเทพธุรกิจ สืบค้นจาก

<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/499582>

สุทธิพงษ์ วงศ์ยุทธนาพงศ์. (2558). กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดค้าปลีกที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการของร้าน

ผู้แทนจำหน่ายค้าปลีก เอสซีจี ในเขตภาคตะวันตก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปกร).

โสพิส เกษมสหสิน.(2560, ก.พ.,27). กลยุทธ์ด้านการตลาด จับทางผู้บริโภค Gen Z. กรุงเทพธุรกิจ สืบค้นจาก

<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/640449>

Levy Michael and Weitz, Barton A (2012). Retailing management (8thed.). Singapore: McGraw-Hill.

Lusch, Robert F., Dunne, Patrick M., and Carver, James R. (2011) Introduction to Retailing (7thed.).

China: South-Western Cengage Learning.

ผลกระทบของความพึงพอใจต่อส่วนประสมการค้ำปลีก ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า และการรับรู้
คุณค่าจากการสื่อสารของร้านค้า ที่มีต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค : ศึกษากรณีร้านค้าปลีกวัสดุ
ก่อสร้างแบบดั้งเดิมในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

THE EFFECT OF SATISFACTION ON RETAIL MIX, BRAND TRUST AND PERCEPTION VALUE
OF MARKETING COMMUNICATIONS ON CUSTOMER PURCHASE INTENTION:
STUDY CASE TRADITIONAL CONSTRUCTION MATERIAL RETAILERS
IN MUANG, SUPHANBURI

ศศิวิมล ล้วนเนตรเงิน¹ และ โรจนศักดิ์ โจนวิไลลักษณ์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (bo_pharm@hotmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (rojanasak_cho@utcc.ac.th)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในส่วนประสมการค้ำปลีกของร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพื่อศึกษาระดับความเชื่อมั่นในตราของร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม 3) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้คุณค่าการสื่อสารของร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลของระดับความพึงพอใจในส่วนประสมการค้ำปลีก, ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม และการรับรู้คุณค่าการสื่อสารของร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม ที่มีผลต่อระดับความตั้งใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้าง กระบวนการวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้บริโภคกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มหลายขั้นตอนร่วมกับการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 260 คน จากนั้นจึงใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในส่วนประสมการค้ำปลีก ด้านนโยบายราคา, ด้านการสื่อสารการตลาด, ด้านการออกแบบร้านค้าและการจัดวางสินค้า และด้านการบริการลูกค้า มีผลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค อีกทั้งความเชื่อมั่นในตราของร้านค้าปลีก และการรับรู้คุณค่าการสื่อสารของร้านค้าปลีก ก็ส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้จะมีประโยชน์แก่ผู้ประกอบการค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในการให้ความสำคัญกับนโยบายการตั้งราคา การออกแบบการสื่อสารการตลาดให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย อีกทั้งการสร้าง ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า เพื่อสร้างการรับรู้และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค เพื่อก่อให้เกิดความตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกมากขึ้น และสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของร้านค้าปลีกให้มากขึ้นอีกด้วย

คำสำคัญ: ส่วนประสมการค้ำปลีก, ความเชื่อมั่น, การรับรู้, การสื่อสารการตลาด, ความตั้งใจซื้อ

ABSTRACT

The purpose of the study are to 1) Study about the level of satisfaction in retail mix of traditional construction material retailers in Muang, Suphanburi. 2) Study about the level of brand trust of traditional construction material retailers. 3) Study about the perception value of integrated marketing communications of traditional construction material retailers. 4) Study about the relationship between level of satisfaction in retail mix, brand trust of traditional construction material retailers and perception value of integrated marketing communication of traditional construction material retailers that affect to consumer purchase intention in the traditional construction material retailers.

The methodology is quantitative research method. The 260 questionnaires were used to collect data from the sample of consumers who live in Suphanburi and used to buy goods from traditional construction material retailers in Muang, Suphanburi. The data were analyzed by using descriptive statistics and multiple regression analysis.

The research results showed that consumer satisfaction about pricing, marketing communications, Store design and Layout, services, the brand trust of retailers and perception value of integrated marketing communications significantly affect to the purchase intention of the consumers at $p - \text{value} < 0.05$.

This research will be beneficial and useful for traditional construction material retailers about offering of pricing policy, marketing communications to target customers and the brand trust of the store. These are for improving perception and satisfaction that affect to the purchase intention of target consumers.

Keywords: Retail Mix, Brand Trust, Perception, Marketing Communication, Purchase Intention

1. บทนำ

ในปัจจุบันร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมกำลังประสบปัญหาอย่างรุนแรงจากธุรกิจค้าปลีกวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ที่ขยายตัวอย่างก้าวกระโดดทั่วทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด อีกทั้งพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป โดยโดยนิยมเลือกซื้อสินค้าเกี่ยวกับบ้านด้วยตนเอง (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2559) และต้องการความสะดวกสบายมากขึ้น และเนื่องจากธุรกิจค้าปลีกวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่มีจุดแข็งในด้านเงินทุน ความหลากหลายของสินค้า และระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถจัดเป็น One-Stop Shopping ได้อย่างสมบูรณ์ (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ SCB, 2556) ทำให้ในปัจจุบันผู้บริโภคมีแนวโน้มเลือกซื้อสินค้าจากธุรกิจค้าปลีกวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่มากขึ้น ซึ่งพฤติกรรมของผู้บริโภคดังกล่าว จะส่งผลต่อความอยู่รอดของร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม และทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมต้องเร่งปรับตัวเพื่อรองรับการแข่งขันและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในสถานการณ์เช่นนี้

จากข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นที่น่าสนใจอย่างมากที่จะศึกษาว่าความพึงพอใจในปัจจุบันประสมการค้าปลีกความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า และการสร้างการรับรู้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการของร้านค้าปลีก มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคเป้าหมาย เพื่อสามารถนำเสนอแนวทางให้ผู้ประกอบการสามารถออกแบบกิจกรรมทางการตลาดเพื่อสร้างความพึงพอใจอย่างสูงสุดให้แก่ผู้บริโภค และเพิ่มขีดความสามารถในการ

แข่งขันของร้านค้าปลีก ทั้งนี้เพื่อที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์และความอยู่รอดของร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในท้ายที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบของความพึงพอใจต่อส่วนประสมการตลาด ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านความหลากหลายของสินค้า ด้านนโยบายราคา ด้านการสื่อสารการตลาด ด้านการออกแบบร้านค้าและการจัดวางสินค้า และด้านการบริการลูกค้า การศึกษาผลกระทบของความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า และการรับรู้คุณค่าจากการสื่อสารของร้านค้า ที่มีต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้าง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย พบว่าความพึงพอใจในส่วนประสมการค้าปลีก ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านความหลากหลายของประเภทสินค้า ด้านนโยบายราคา ด้านการสื่อสารการตลาด ด้านการออกแบบร้านค้าและการจัดวางสินค้า และด้านการบริการลูกค้า จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Levy, Weitz and Grewal, 2014 อ้างถึงใน จิราภรณ์ สุวรรณ, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาการบริหารส่วนประสมการค้าปลีก และการจัดการเชิงกลยุทธ์การตลาดค้าปลีกแบบดั้งเดิม พบว่าส่วนประสมการค้าปลีก 3 ด้านมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม คือด้านชนิดของสินค้าและบริการ, การจัดการแผนผังของร้านค้าปลีก และด้านความสะดวกสบายของทำเลที่ตั้งของร้านค้าปลีก (ภาวิณี กาญจนภา, 2554)

นอกจากนี้ยังพบว่าความเชื่อมั่นในตราสินค้าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการเนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริโภคในระยะยาว ทำให้เป็นที่รู้จักและยอมรับตราสินค้านั้น ๆ (Mayer, Davis & Schooman, 1995; Novak, 1997 และ Pavlou, 2002 อ้างถึงใน เกตุวดี สมบูรณ์ทวีและคณะ, 2559) หากตราสินค้าได้รับความเชื่อมั่นจากผู้บริโภคแล้วก็จะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อและความภักดีของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องความเชื่อมั่นในตราสินค้าและภาพลักษณ์ประเทศแหล่งกำเนิดสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ กรณีศึกษา: ตราสินค้า COACH EST.1941 NEW YORK พบว่าความเชื่อมั่นในตราสินค้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจซื้อสินค้า โดยงานวิจัยชิ้นนี้พบว่าหากผู้บริโภคเชื่อมั่นในตราสินค้าในระดับสูง จะส่งผลให้ภาพลักษณ์ของแหล่งผลิตสินค้ามีความสำคัญในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจซื้อสินค้าลดลง ดังเช่นในกรณีศึกษาที่พบว่าตราสินค้า COACH ได้รับความเชื่อมั่นในตราสินค้าจากผู้บริโภคในระดับสูง ทำให้ความแตกต่างด้านแหล่งผลิตสินค้าจากประเทศจีนและประเทศสเปน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (อนัญญา อุทัยปรีดา, 2556)

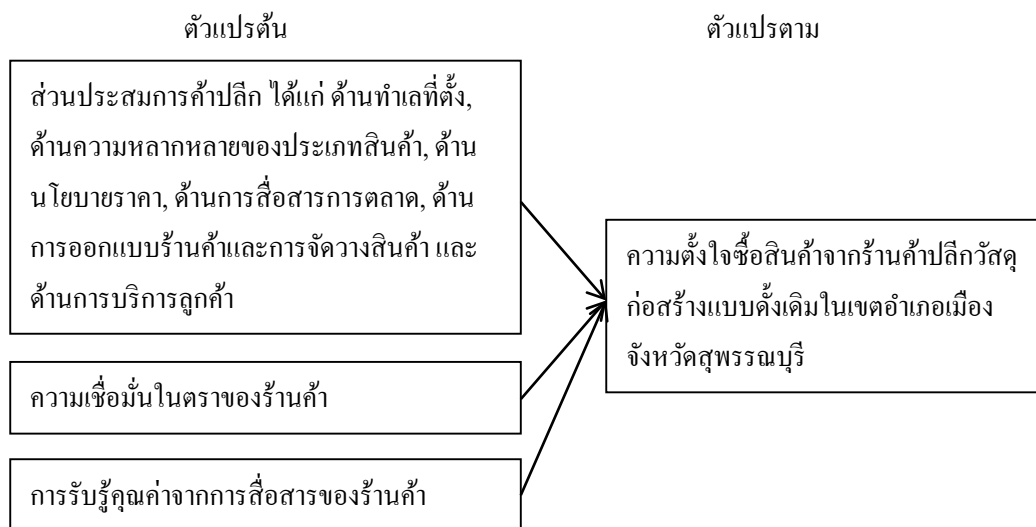
อีกทั้งพบว่า การรับรู้ของผู้บริโภคมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้า ซึ่งผู้ประกอบการจึงควรสร้างการรับรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายผ่านทางวิธีการสื่อสารการตลาดที่เหมาะสมกับกิจการของตนเองเพื่อให้เกิดการตัดสินใจซื้อขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องปัจจัยด้านสินค้าในรูปแบบบูรณาการ ความเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคและการสื่อสารทางการตลาดแบบครบวงจรที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้างในร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ (Modern Trade) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการทั้งการใช้สื่อและการจัดกิจกรรม ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้างในร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ (ชัยสิทธิ์ ธิญญาจัน, 2556) และสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องปัจจัยคุณภาพการให้บริการ การบริการลูกค้า

สัมพันธ์ และการสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างในร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ (Modern Trade) ในจังหวัดปทุมธานี ที่พบว่าการสื่อสารทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อวัสดุก่อสร้างในร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ (Modern Trade) ในจังหวัดปทุมธานี โดยผู้บริโภคจะรู้สึกรู้สึกว่าการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ การทำป้ายโฆษณาบริเวณทางเดินในร้านค้าปลีก หรือการโฆษณาในโบรชัวร์จะสามารถดึงดูดความสนใจในการซื้อได้

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

และกำหนดสมมติฐานตามกรอบแนวคิด ว่า ความพึงพอใจใน ส่วนประสมการค้าปลีก ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า และการรับรู้คุณค่าจากการสื่อสารของร้านค้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ประชากรในการศึกษานี้เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี โดยต้องมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการซื้อวัสดุก่อสร้างหรือสินค้าตกแต่งบ้านจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรีและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนประชากรในการศึกษา จำนวน 260 คน โดยพิจารณาจากเกณฑ์จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่ต้องใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ และกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มหลายขั้นตอนร่วมกับการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้ที่เคยซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรีเท่านั้น

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย คำถามเพื่อคัดเลือกรายชื่อ จำนวน 2 คำถาม, ความพึงพอใจต่อส่วนประสมการค้าปลีกทั้งหมด 6 ด้าน จำนวน 30 คำถาม, ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้าปลีก จำนวน 5 คำถาม, ระดับการรับรู้การสื่อสารของร้านค้า จำนวน 5 คำถาม และความตั้งใจซื้อสินค้า จำนวน 5 คำถาม และมีการเก็บข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างอีกด้วย

ทั้งนี้มีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของทุกตัวแปรโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าค่า Cronbach's Alpha Coefficient ในแต่ละตัวแปรมีค่าระหว่าง 0.820 – 0.920 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ จึงเริ่มเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยวิเคราะห์ตัวแปรที่เป็นข้อมูลเชิงลักษณะด้วยค่าความถี่และร้อยละ ได้แก่ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ตัวแปรเชิงปริมาณด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้แก่ข้อมูลด้านความพึงพอใจในส่วนประสมการค้ำปลีก ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้ำปลีก การรับรู้การสื่อสารของร้านค้ำปลีก และความตั้งใจซื้อสินค้า นอกจากนี้ใช้วิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ในวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา พบว่าลักษณะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 62.3 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 26 – 35 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาคือช่วงอายุ 36 – 45 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 นอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมาก็คืออาชีพรับจ้าง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 อีกทั้งพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาสูงสุดชั้นปริญญาตรี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในช่วง 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 และ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8

นอกจากนี้พบว่าร้านค้ำปลีกวัสดุก่อสร้างที่กลุ่มตัวอย่างเลือกซื้อมากที่สุด 3 อันดับแรก คือร้านสิสุพรรณ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 รองลงมาก็คือ หจก. หลักเมืองถาวรพานิชย์ จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.2 และร้านสหกิจสุพรรณและแม่แดงฮาร์ดแวร์ จำนวนร้านละ 20 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 7.7

ผลการศึกษาด้านความพึงพอใจในส่วนประสมการค้ำปลีก มีทั้งหมด 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

ความพึงพอใจด้านทำเลที่ตั้ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างพึงพอใจที่ร้านตั้งอยู่บนทำเลที่สามารถเดินทางมาได้สะดวกที่ค่าเฉลี่ย 3.37, ร้านเข้าถึงได้ง่าย เช่นมีการจราจรไม่ติดขัด ที่ค่าเฉลี่ย 4.33 และร้านตั้งอยู่ในทำเลที่ลูกค้าสังเกตเห็นได้ง่าย ที่ค่าเฉลี่ย 4.323

ความพึงพอใจด้านความหลากหลายของสินค้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างพึงพอใจที่ร้านมีสินค้าครบทุกประเภทตามความต้องการของลูกค้า ที่ค่าเฉลี่ย 4.15, ยี่ห้อที่ทางร้านนำมาจำหน่ายเป็นที่รู้จัก ที่ค่าเฉลี่ย 4.06 และสินค้าแต่ละประเภทมีหลากหลายยี่ห้อให้ลูกค้าเลือก ที่ค่าเฉลี่ย 3.80

ความพึงพอใจด้านราคาสินค้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างพึงพอใจที่ร้านกำหนดราคาเหมาะสมกับคุณภาพสินค้า ที่ค่าเฉลี่ย 3.95, ราคาสินค้าถูกกว่าห้างค้าปลีก เช่น โฮมโปร ไทวัสดุ ที่ค่าเฉลี่ย 3.92 และความคุ้มค่าของสินค้าที่ได้รับเทียบกับจำนวนเงินที่จ่ายไป ที่ค่าเฉลี่ย 3.80

ความพึงพอใจด้านการสื่อสารของร้านค้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างพึงพอใจที่ร้านค้ำปลีกมีป้ายโฆษณาสินค้าที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ที่ค่าเฉลี่ย 3.71, มีการจัดโปรโมชั่นลดราคาสินค้าอย่างสม่ำเสมอ ที่ค่าเฉลี่ย 3.30 และมีการมอบของขวัญในเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ ที่ค่าเฉลี่ย 3.14

ความพึงพอใจด้านการออกแบบร้านและการจัดวางสินค้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างพึงพอใจที่ร้านค้าปลีกมีระบบระบายอากาศที่ดี ทำให้ไม่รู้สึกอึดอัดหรือร้อน ที่ค่าเฉลี่ย 4.08, มีการแบ่งหมวดหมู่สินค้าที่ชัดเจนทำให้หาสินค้าได้ง่าย ที่ค่าเฉลี่ย 4.00 และมีป้ายบอกตำแหน่งสินค้าที่ชัดเจนทำให้หาสินค้าได้ง่าย ที่ค่าเฉลี่ย 3.88

ความพึงพอใจด้านการบริการลูกค้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างพึงพอใจเรื่องพนักงานขายมีความรู้ในการให้คำแนะนำสินค้า ที่ค่าเฉลี่ย 3.86, มีบริการปรับเปลี่ยนสินค้า หากมีปัญหาในการใช้งาน ที่ค่าเฉลี่ย 3.77 และมีบริการจัดส่งสินค้าฟรี (ระยะทาง 30 กิโลเมตร) ที่ค่าเฉลี่ย 3.69

ผลการศึกษาเรื่องความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างเชื่อมั่นว่าร้านค้าปลีกคัดสรรเฉพาะสินค้าคุณภาพดีมาจำหน่าย ที่ค่าเฉลี่ย 4.14, ร้านค้าปลีกมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ที่ค่าเฉลี่ย 4.00 และร้านค้าปลีกมีทักษะและความชำนาญในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้วัสดุก่อสร้าง ที่ค่าเฉลี่ย 3.88

ผลการศึกษาเรื่องการรับรู้คุณค่าจากการสื่อสารของร้านค้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าป้ายโฆษณาร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ใจกลางเมือง ทำให้เชื่อว่าเป็นร้านที่มีมาตรฐานสูง ที่ค่าเฉลี่ย 3.90, การจัดรายการลดราคาพิเศษช่วงเทศกาลต่าง ๆ ทำให้เชื่อว่าเป็นร้านที่ให้ความสำคัญกับลูกค้าโดยการคืนกำไรให้ลูกค้า ที่ค่าเฉลี่ย 3.41 และการที่ร้านมอบของขวัญในเทศกาลต่าง ๆ ให้ท่าน เช่นปีใหม่ ทำให้รู้สึกว่าเป็นลูกค้าคนสำคัญของร้าน ที่ค่าเฉลี่ย 3.33

ผลการศึกษาเรื่องความตั้งใจซื้อสินค้าของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าหากต้องการซื้อวัสดุก่อสร้างจะนึกถึงร้านนี้เป็นร้านแรก ที่ค่าเฉลี่ย 3.85, หากท่านต้องการซื้อวัสดุก่อสร้างครั้งต่อไปท่านจะซื้อจากร้านนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 3.82, ในอนาคตท่านตั้งใจจะซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าปลีกนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 3.74, หากมีโอกาสท่านจะซื้อสินค้าอื่น ๆ ที่ยังไม่เคยซื้อจากร้านค้าปลีกนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 3.68 และหากร้านค้าปลีกนี้เปิดสาขาเพิ่ม ท่านจะซื้อจากร้านสาขาด้วย ที่ค่าเฉลี่ย 3.63

การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression Analysis) ในด้านความพึงพอใจในส่วนประสมการค้าปลีก ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านทำเลที่ตั้ง, ด้านความหลากหลายของประเภทสินค้า, ด้านนโยบายราคา, ด้านการสื่อสารการตลาด, ด้านการออกแบบร้านค้าและการจัดวางสินค้า และด้านการบริการลูกค้า ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า และการรับรู้คุณค่าการสื่อสารของร้านค้า ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10 มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนประสมการค้าปลีก ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า และการรับรู้คุณค่าการสื่อสารของร้านค้าที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.490

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.10 ประกอบด้วย ความพึงพอใจด้านนโยบายราคา (Beta = 0.178; t = 0.143; p-value = 0.041), ความพึงพอใจด้านการสื่อสารการตลาด (Beta = -0.157; t = -2.165; p-value = 0.031), ความพึงพอใจด้านการออกแบบร้านค้าและการจัดวางสินค้า (Beta = 0.125; t = 1.794; p-value = 0.074), ความพึงพอใจด้านการบริการลูกค้า (Beta = 0.145; t = 1.781; p-value = 0.076), ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า (Beta = 0.261; t = 3.504; p-value = 0.001) และการรับรู้คุณค่าการสื่อสารของร้านค้า (Beta = 0.268; t = 4.589; p-value = 0.000) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจในส่วนประสมการค้าปลีก ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า และการรับรู้คุณค่าการสื่อสารของร้านค้า ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error			Tolerance	VIF
ค่าคงที่	0.089	0.270	0.330	0.742		
ความพึงพอใจในทำเลที่ตั้ง	0.075	0.067	1.115	0.266	0.566	1.768
ความพึงพอใจด้านความหลากหลายของประเภทสินค้า	0.063	0.067	0.945	0.346	0.498	2.010
ความพึงพอใจด้านนโยบายราคา	0.178*	0.087	2.055	0.041	0.405	2.471
ความพึงพอใจด้านการสื่อสารการตลาด	-0.157*	0.073	-2.165	0.031	0.431	2.319
ความพึงพอใจด้านการออกแบบร้านค้าและการจัดวางสินค้า	0.125	0.070	1.794	0.074	0.354	2.827
ความพึงพอใจด้านการบริการลูกค้า	0.145	0.081	1.781	0.076	0.340	2.942
ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า	0.261*	0.075	3.504	0.001	0.451	2.216
การรับรู้คุณค่าการสื่อสารของร้านค้า	0.268***	0.058	4.589	0.000	0.573	1.747
R = 0.711 Adjusted R ² = 0.490 SEE = 0.47124 F = 32.809 Sig = 0.000						

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความพึงพอใจในส่วนประสมการค้าปลีก ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า และการรับรู้คุณค่าการสื่อสารของร้านค้าที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 โดยเมื่อพิจารณาอิทธิพลของความพึงพอใจในส่วนประสมการค้าปลีกเป็นรายด้าน จะพบว่าความพึงพอใจในด้านทำเลที่ตั้งและความหลากหลายของประเภทสินค้าไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อของลูกค้าเนื่องจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างในอำเภอเมืองสุพรรณบุรีส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนเส้นทางที่สามารถเดินทางได้สะดวก และสามารถเข้าถึงได้ง่ายอยู่แล้ว อีกทั้งร้านที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกซื้อสินค้าเป็นร้านที่เก่าแก่และมีชื่อเสียง ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลว่ากลุ่มตัวอย่างจะรู้สึกพึงพอใจในด้านทำเลที่ตั้งของร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างมากที่สุดในกลุ่มตัวแปรส่วนประสมการค้าปลีก (ที่ค่าเฉลี่ย 4.135) ดังนั้นความพึงพอใจด้านทำเลที่ตั้งของร้านค้าปลีกจึงไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

นอกจากนี้ยังพบว่าความพึงพอใจด้านความหลากหลายของประเภทสินค้าไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม แม้ว่าระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างในด้านความหลากหลายของสินค้าอยู่ที่ค่าเฉลี่ย 3.909 อาจเกิดจากลักษณะของร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรีที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกซื้อ เป็นร้านค้าปลีกที่มีความหลากหลายของประเภทสินค้า มีการ

เลือกสินค้าที่หือที่เป็นที่รู้จักมาจำหน่าย และมีสินค้าหลากหลายยี่ห้อให้ลูกค้าเลือก แต่ทั้งนี้ร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมเหล่านี้มีลักษณะสินค้าเป็นสินค้าประเภทและยี่ห้อสินค้าที่คล้ายคลึงกัน จึงอาจเป็นเหตุผลว่าความพึงพอใจด้านความหลากหลายในประเภทสินค้านี้ไม่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างนั้น ๆ

ความพึงพอใจในนโยบายราคามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าที่ค่าน้ำหนัก 0.178 (Beta = 0.178) โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างพึงพอใจในการตั้งราคาเหมาะสมกับคุณภาพสินค้ามากที่สุด รองลงมาคือราคาสินค้าถูกกว่าห้างค้าปลีก, ความคุ้มค่าของสินค้าที่ได้รับเมื่อเทียบกับเงินที่จ่ายไป, ความพึงพอใจที่ลูกค้าสามารถต่อรองราคาและขอส่วนลดจากร้านค้าได้ และพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านการแจ้งลูกค้าล่วงหน้าหากจะมีการปรับขึ้นราคาสินค้า

ความพึงพอใจด้านการสื่อสารการตลาดมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมที่ค่าน้ำหนัก -0.157 (Beta = -0.157) ซึ่งขัดแย้งกับทฤษฎีส่วนประสมทางการค้าปลีกที่ว่าความพึงพอใจในส่วนประสมการค้าปลีกจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค (Levy, Weitz and Grewal, 2014 อ้างถึงใน จิราภรณ์ สุวรรณ, 2557) ทั้งนี้เนื่องจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมมักไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดแก่ผู้บริโภคจึงทำให้ความพึงพอใจในด้านนี้ค่อนข้างต่ำ ที่ค่าเฉลี่ย 3.172 ซึ่งสวนทางกับค่าความตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม ทั้งนี้อาจเกิดจากอิทธิพลของความพึงพอใจในด้านอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความตั้งใจซื้อสูง แม้ว่าความพึงพอใจในการสื่อสารการตลาดจะมีระดับต่ำก็ตาม

ความพึงพอใจด้านการออกแบบร้านค้าและการจัดวางสินค้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมที่ค่าน้ำหนัก 0.125 (Beta = 0.125) โดยกลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุดในกรณีระบบระบายอากาศที่ดีทำให้ไม่รู้สึกร้อนหรืออึดอัด รองลงมาคือการแบ่งหมวดหมู่สินค้าที่ชัดเจน, การมีป้ายบอกตำแหน่งสินค้าที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้หาสินค้าได้ง่าย, ทางเดินในร้านมีความปลอดภัยไม่มีของวางเกะกะ และพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านการจัดวางสินค้าโดยคำนึงถึงความปลอดภัยจากการตกหล่น

ความพึงพอใจด้านการบริการลูกค้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้างจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมที่ค่าน้ำหนัก 0.145 (Beta = 0.145) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องพนักงานขายมีความรู้ในการแนะนำสินค้า รองลงมาคือมีบริการรับเปลี่ยนสินค้า หากสินค้านั้น ๆ มีปัญหาในการใช้งาน, มีบริการส่งสินค้าฟรี ในระยะทาง 30 กิโลเมตร, การมีบริการออกแบบ เช่นการออกแบบห้องน้ำ ห้องครัว และพึงพอใจน้อยที่สุดในเรื่องการมีระบบผ่อนชำระค่าสินค้า

นอกจากนี้ยังพบว่าความเชื่อมั่นในตราของร้านค้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมที่ค่าน้ำหนัก 0.261 (Beta = 0.261) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าร้านค้าปลีกนี้คัดสรรเฉพาะสินค้าคุณภาพดีมาจำหน่ายมากที่สุด รองลงมาคือร้านค้าปลีกมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า, ร้านค้าปลีกมีความชำนาญในการให้คำปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการใช้วัสดุก่อสร้าง, ร้านมีความจริงใจในการให้คำแนะนำการแก้ปัญหาแก่ลูกค้า และเห็นด้วยน้อยที่สุดในเรื่องร้านปฏิบัติตามเงื่อนไขที่แจ้งแก่ลูกค้าเสมอ เช่นนโยบายการรับคืนสินค้า บริการส่งฟรีตามเงื่อนไข

และพบว่าการรับรู้คุณค่าการสื่อสารของร้านค้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมที่ค่าน้ำหนัก 0.268 (Beta = 0.268) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ใจกลางเมืองทำให้เชื่อว่าเป็นร้านที่มีมาตรฐานสูง รองลงมาคือ การจัดรายการลดราคาสินค้าพิเศษในช่วงเทศกาลทำให้เชื่อว่าร้านให้ความสำคัญกับลูกค้าโดยการคืนกำไร, การมอบของขวัญในเทศกาลต่าง ๆ ทำให้เชื่อว่าลูกค้าท่านนั้นเป็นคน

สำคัญของร้าน, การสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคมทำให้เชื่อว่าร้านให้ความสำคัญกับส่วนรวม และเห็นด้วยน้อยที่สุด
เรื่องการโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์ทำให้เชื่อว่าร้านมีความทันสมัย

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยสามารถสรุปได้ว่าทั้งส่วนประสมการค้าปลีก ความเชื่อมั่นในตราของร้านค้า และการรับรู้คุณค่า
การสื่อสารของร้านค้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในอำเภอเมือง จังหวัด
สุพรรณบุรี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 โดยข้อมูลสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกิจการแบ่งเป็นแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านทำเลที่ตั้ง แม้จะไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค แต่ก็พบว่าร้านค้าปลีก
ที่ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าตั้งอยู่บนเส้นทางที่สามารถเดินทางไปมาได้สะดวก, สามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งหมายถึงถึง
เป็นเส้นทางที่การจราจรไม่ติดขัด และตั้งอยู่บนทำเลที่ลูกค้าสามารถสังเกตเห็นได้ง่าย จากข้อมูลดังกล่าวหาก
ผู้ประกอบการเป็นผู้เข้าสู่ตลาดใหม่ก็ควรเลือกทำเลที่จะก่อให้เกิดความสะดวกและความพึงพอใจของผู้บริโภค

ประเด็นที่ 2 ด้านความหลากหลายของประเภทสินค้า ในการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้า
อาจเนื่องจากร้านค้าปลีกแต่ละร้านจำหน่ายประเภทสินค้าและตราสินค้าเดียวกัน จึงไม่เกิดความแตกต่างของแต่ละ
ร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้าง หากผู้ประกอบการร้านค้าปลีกทำการวิเคราะห์เพื่อหากกลุ่มเป้าหมายที่จำเพาะมากขึ้นแล้ว
คัดเลือกสินค้าที่มีความจำเพาะกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างความแตกต่างให้ร้านค้าปลีกของตนเอง

ประเด็นที่ 3 ด้านนโยบายราคาซึ่งมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้าง โดยพบว่าผู้บริโภคพึงพอ
ใจความเหมาะสมในการกำหนดราคาของร้านค้าปลีกและการกำหนดราคาให้ต่ำกว่าห้างค้าปลีก เช่น โฮมโปร หรือไท
วัสดุ ซึ่งกรณีนี้อาจเป็นไปได้ยากสำหรับร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่จะแข่งขันด้านต้นทุนกับห้างค้าปลีกวัสดุสร้าง
สมัยใหม่ แต่ก็สามารถใช้กลยุทธ์การตั้งราคาแบบล่อใจ โดยการตั้งราคาสินค้าบางรายการให้ต่ำกว่าคู่แข่งเพื่อดึงดูด
ให้ผู้บริโภคเข้ามาซื้อที่ร้าน หรือการมีนโยบายราคาแบบยืดหยุ่น คือสามารถลดราคาหน้า билให้ลูกค้าได้เพื่อสร้าง
ความประทับใจให้แก่ลูกค้า เป็นต้น

ประเด็นที่ 4 การสื่อสารของร้านค้าซึ่งมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้าง และพบว่าร้านค้าปลีก
วัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดน้อย ซึ่งพบว่าระดับ
ความพึงพอใจของผู้บริโภคในด้านนี้ค่อนข้างต่ำ ดังนั้นผู้ประกอบการควรปรับตัวและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม
การตลาดให้มากขึ้น เช่น การจัดโปรโมชั่นลดราคาสินค้า การจัดกิจกรรมชิงโชคลุ้นรางวัล หรือการทำป้ายโฆษณา
สินค้าที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและน่าสนใจ เป็นต้น

ประเด็นที่ 5 การออกแบบร้านและการจัดวางสินค้าซึ่งมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้าง จาก
ข้อมูลพบว่าผู้ประกอบการควรให้ความใส่ใจในเรื่องความปลอดภัยในการจัดวางสินค้าไม่ให้เกิดความเสี่ยงในการตก
หล่นใส่ลูกค้า หรือการวางกะทะวางทางซึ่งอาจเป็นอันตรายกับลูกค้า และควรออกแบบร้านค้าให้มีการจัดวางสินค้า
อย่างเป็นหมวดหมู่ มีป้ายบอกตำแหน่งชัดเจนเพื่อให้ลูกค้าสะดวกในการค้นหาสินค้าที่ต้องการ รวมทั้งบรรยากาศใน
ร้านควรจัดการไม่ให้ร้อนหรืออึดอัดระหว่างการเลือกซื้อสินค้า เป็นต้น

ประเด็นที่ 6 ด้านการบริการลูกค้าซึ่งมีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้าง จากข้อมูลพบว่าร้านค้าปลีก
ควรจัดกิจกรรมร่วมกับธนาคารพาณิชย์ในการให้สินเชื่อ อาจร่วมกับบัตรเครดิตในการผ่อนชำระสินค้า การมีบริการ
ตรวจสอบสภาพสินค้าก่อนส่งมอบ การรับเปลี่ยนสินค้าหากมีปัญหา การบริการจัดส่งสินค้าฟรี และการบริการออกแบบก็

เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการควรพิจารณา เนื่องจากจะทำให้ลูกค้าเห็นภาพการใช้งานและมีโอกาสในการตัดสินใจซื้อสินค้าได้ง่ายขึ้น

ประเด็นที่ 7 ด้านความเชื่อมั่นในตราของร้านค้าซึ่งพบว่ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้างในค่าน้ำหนักสูง ($Beta = 0.261$) ดังนั้นจึงมีความสำคัญยิ่งในการสร้างความเชื่อมั่นในตราของร้านค้าในใจผู้บริโภค โดยร้านค้าต้องมีความซื่อสัตย์กับลูกค้า ต้องมีการรักษาคำมั่นสัญญาโดยการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ร้านค้ากำหนดไว้อย่างเคร่งครัด รวมทั้งต้องมีทักษะ, มีความจริงใจและมีความรวดเร็วในการดูแลแก้ปัญหาให้แก่ลูกค้า

ประเด็นที่ 8 การรับรู้คุณค่าการสื่อสารของร้านค้ามีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้าง ในค่าน้ำหนักสูงที่สุด ($Beta = 0.268$) ดังนั้นผู้ประกอบการค้าปลีกวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิมควรมีการปรับตัวและเห็นความสำคัญในการสื่อสารการตลาดให้มากขึ้น ดังเช่นการสื่อสารในหลาย ๆ ช่องทางให้เข้าถึงผู้บริโภคในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมกับกิจการ, การจัดรายการลดราคาพิเศษช่วงเทศกาล, การมอบของขวัญ หรือแม้แต่การสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคมก็ล้วนมีส่วนช่วยสร้างการรับรู้คุณค่าและช่วยทำให้ตราของร้านค้าเป็นที่รู้จักมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกตุวดี สมบูรณ์ทวี, ฐานีย์ บุญประดิษฐ์ และวรรณมาศ ไจนักษ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเชื่อมั่นในตราสินค้าบนออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. *นเรศวรวิจัย ครั้งที่ 12 และนวัตกรรมกับการพัฒนาประเทศ*, 12(1), 1321-1332.
- จิราภรณ์ สุวรรณ. (2557). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจด้านส่วนประสมการค้าปลีกและพฤติกรรมการบริโภคของลูกค้ากับแนวโน้มการใช้บริการร้านสุวรรณ. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย).
- ชัยสิทธิ์ จัญญาญจน์. (2556). ปัจจัยด้านสินค้าในรูปแบบบูรณาการ ความเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคและการสื่อสารทางการตลาดแบบครบวงจรที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าวัสดุก่อสร้างในร้านค้าปลีกวัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ (Modern Trade) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).
- ภาวิณี กาญจนานา. (2559). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2559). ธุรกิจค้าวัสดุก่อสร้าง ปรับกลยุทธ์รุกและรับฝ่าเศรษฐกิจครึ่งปีหลัง 59. สืบค้น 14 เมษายน 2560, จาก <https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/KSMEAnalysis/Documents/ConstructionMaterialStrategy.pdf>
- ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์. (2556). จับตามองธุรกิจค้าปลีกวัสดุก่อสร้างและตกแต่งบ้าน เติบโตสูง แข่งขันรุนแรง. สืบค้น 14 เมษายน 2560 จาก: <https://www.scbeic.com/th/detail/product/390>
- อนัญญา อุทัยปริดา. (2556). ความเชื่อมั่นในตราสินค้าและภาพลักษณ์ประเทศแหล่งกำเนิดสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ กรณีศึกษา: ตราสินค้า COACH EST.1941 NEW YORK. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).

การแบ่งกลุ่มของนักท่องเที่ยว โดยใช้ปัจจัยด้านบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและแรงจูงใจ

กรณีศึกษาเกาะลัดอีแทน จ.นครปฐม

SEGMENTATION OF TOURIST BY USING FIVE FACTOR MODEL OF PERSONALITY AND MOTIVATION: THE CASE OF KOHLATITHAEN NAKHON PATHOM PROVINCE

ศากุน สร้อยทอง¹ และนภวรรณ คณานุรักษ์²

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (sakun.pt@gmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (napawan.kananurak@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวบริเวณรอบเกาะลัดอีแทนซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้ปัจจัยด้านบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและแรงจูงใจ ประชากรที่ศึกษาคือนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำดอนหวาย และวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้คือ 400 ตัวอย่าง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งใช้วิธีแบบเจาะจงในการเก็บตัวอย่าง แบ่งเป็นตลาดน้ำดอนหวาย 200 ตัวอย่าง และวัดไร่ขิง 200 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแบ่งกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Cluster Analysis การวิเคราะห์ความแตกต่างของแต่ละกลุ่มด้วยวิธี One-way ANOVA การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธี Chi-Square ด้วยระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และวิธี Multiple Correspondence Analysis ผลการศึกษาพบว่า สามารถแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ 3 กลุ่ม โดยมีชื่อว่า “Nervous” “Open The World” และ “Loner” โดยกลุ่ม Nervous มีบุคลิกภาพแบบหว้งไหวสวุง มีแรงจูงใจแบบผลึกและแบบคิงอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่ม Open The World มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผย บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบประนีประนอมและบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกสูง มีแรงจูงใจแบบผลึกและแบบคิงอยู่ในระดับสูง และ กลุ่ม Loner มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผย บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบประนีประนอมและบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกต่ำ มีแรงจูงใจแบบผลึกและแบบคิงอยู่ในระดับต่ำ

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงเกษตร, บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ, แรงจูงใจ

ABSTRACT

The purpose of this study is to segment tourists who visit area around Kohlatithaen which is an agro tourism place by using five factor model of personality and motivation. The population is tourists who travel at Donwai Floating Market and Rai Khing Temple Nakhon Pathom province. They are at least 15 years old. Samples are 400 samples. Sampling method is purposive sampling. Data collected from Donwai Floating Market 200 samples and Rai Khing 200 samples. The instrument was a questionnaire. Data analysis included a Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, Cluster Analysis, One-way ANOVA, Chi-square (Significance Level at 0.05) and Multiple

Correspondence Analysis. The results show that three market segments. The clusters are named “Nervous”, “Open The World” and “Loner”. Nervous are high level of Neuroticism and medium level of Push factors and Pull factors. Open The World are high level of all variables that included Extraversion, Openness to experience, Agreeableness, Conscientiousness, Push factors and Pull factors. Finally, Loner are low level of all variables.

Keywords: Agro tourism, Five factor model of personality, Motivation

1. บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่สูงประเทศหนึ่งในทวีปเอเชีย จากสถิติของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาพบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 จนถึงปี พ.ศ.2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเติบโตขึ้นโดยเฉลี่ยคิดเป็น 10 % ในแต่ละปี แต่เมื่อพิจารณาถึงสภาพการแข่งขันของการท่องเที่ยวโดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว จากการสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทย พ.ศ.2559 พบว่า วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทยมีหลากหลายวัตถุประสงค์ โดยวัตถุประสงค์ของการไปเที่ยวอันดับหนึ่งคือ ท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 55.7 นอกจากนี้ก็ยังมีการแข่งขันจากวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/นิเวศ คิดเป็นร้อยละ 29.5, 14.2 และ 7.4 ตามลำดับ ในขณะที่วัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวเชิงการเกษตรมีเพียงร้อยละ 3.9 ซึ่งก็ต้องเผชิญกับสภาพการแข่งขันในการดึงดูดนักท่องเที่ยวอยู่พอสมควร แต่เมื่อพิจารณาถึงการท่องเที่ยวเชิงการเกษตรก็นับได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่แปลกใหม่ที่สามารดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ไม่น้อยเนื่องจากการท่องเที่ยวที่ดึงดูดราคาเหง้าของตัวเอง การสร้างพื้นที่การเกษตรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในลักษณะของการท่องเที่ยวจึงเป็นทางเลือกหนึ่งของการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยม โดยหลายฝ่ายระดมความคิดที่จะนำการเกษตรขึ้นมาเป็นจุดขายของการท่องเที่ยว (เกษตร ใจดี, 2556: 85) ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา เกาะลัดอีแทน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบผสมผสานระหว่างธรรมชาติในสวนเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เพิ่งเริ่มเปิดบริการได้ไม่นาน สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวจะมีรถนำเที่ยวอยู่ในวัดไร่จิง ผ่านเข้าไปในสวนผลไม้ของเกษตรกรในชุมชน ซึ่งจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตและความเป็นธรรมชาติในระหว่างทางที่วิ่งรอบเกาะนี้ มีทั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ การปลูกมะนาวไร้ดิน พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน มีโฮมสเตย์ซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกับวัดดอนหวาย และสถานที่ไหว้พระขอพร ณ วัดทรงคนองซึ่งเป็นวัดเก่าแก่กว่า 300 ปี

ทั้งนี้ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะสามารถแข่งขันและตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริงได้นั้นจะต้องมีความเข้าใจผู้บริโภคอย่างแท้จริง จากการแบ่งส่วนตลาดนักท่องเที่ยวโดยใช้เกณฑ์ด้านบุคลิกภาพ และแรงจูงใจในการแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวในบริเวณรอบเกาะลัดอีแทน เพื่อประโยชน์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ต่อไป โดยบุคลิกภาพ คือลักษณะเฉพาะบุคคลซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งชี้ความเป็นปัจเจกบุคคลและเป็นสิ่งที่กำหนดลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ของบุคคลนั้น (Allport, 1961; Pervin, 1980 อ้างถึงในชูชัยสมิทธิไกร, 2556: 236) และเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของบุคคลแต่ละคน ซึ่งมีประโยชน์อย่างมากในการจำแนกผู้บริโภคออกเป็นกลุ่มๆ การเข้าใจในบุคลิกภาพของผู้บริโภคสามารถทำนายถึงพฤติกรรม การแบ่งส่วนตลาดและการวางแผนกลยุทธ์ในการทำตลาดที่เหมาะสมกับผู้บริโภคได้ (สุกร เสรีรัตน์, 2544) สอดคล้องกับการศึกษา

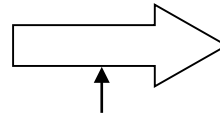
ของกิ่งแก้ว และคณะ (2558) พบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในด้าน บุคลิกภาพแบบเปิดเผย บุคลิกภาพแบบเปิดรับ ประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบประนีประนอม และ บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่วนบุคลิกภาพด้านบุคลิกภาพแบบหว่นไหว มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยในปัจจุบันทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (the five factor model of personality) ได้รับการยอมรับว่าครอบคลุมมากที่สุด โดยองค์ประกอบทั้งห้า (Costa & McCrae, 1992) มีรายละเอียดดังนี้ 1) บุคลิกภาพแบบหว่นไหว (Neuroticism) 2) บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extraversion) 3) บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ (Openness to experience) 4) บุคลิกภาพแบบประนีประนอม (Agreeableness) และ 5) บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก (Conscientiousness) ส่วนแรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง คือแรงขับเคลื่อนที่อยู่ภายในของบุคคลที่กระตุ้นให้บุคคลมีการกระทำ (Schiffman and Kanuk, 2010) ซึ่งแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ Dann's (1977) อ้างถึงใน Pizam และ Mansfeld (2000 :8-9) และ Crompton (1979) ได้มีแนวคิดว่าแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้เกิดจาก 2 ปัจจัยได้แก่ 1) แรงจูงใจแบบบีบบังคับ (Push factor) คือ ความต้องการหรือเหตุผลที่อยู่ภายในของตัวบุคคลในการเดินทางท่องเที่ยว โดยสอดคล้องกับ ศิริรัช กาญจนภาส (2557) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวชาวเอเชียใต้ที่เดินทางมาประเทศไทย กลุ่มศาสนาอิสลามมีปัจจัยด้านแรงจูงใจแบบผลักดันในการหาประสบการณ์และเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และนักท่องเที่ยวกลุ่มศาสนาพุทธมีแรงจูงใจในการแสวงหาประสบการณ์ใหม่และการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ 2) แรงจูงใจแบบดึงดูด (Pull factor) คือ สิ่งดึงดูดใจของจุดหมายปลายทางที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางสอดคล้องกับ สติภา เหลืองเจริญ (2553) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดริมน้ำดอนหวายของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวคือ องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวของตลาดน้ำดอนหวายที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตลาดริมน้ำโบราณ ได้ชมวิถีชีวิตริมน้ำของชาวบ้านที่ยังคงมีการใช้เรือพายเป็นยานพาหนะและการซื้อสินค้า ได้แก่ผลไม้ที่ขึ้นชื่อของตลาดดอนหวายจึงเป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งในการเกิดพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ Dann's (1977) อ้างถึงใน Pizam และ Mansfeld (2000) และ Crompton (1979) พบว่า แรงจูงใจในผลึกต้น 3 ปัจจัยแรกที่นักท่องเที่ยวยุโรปให้ความสำคัญมากในการมาท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครมากที่สุดคือ แรงจูงใจเพื่อไปสัมผัสวัฒนธรรมที่แตกต่าง รองลงมาคือ แรงจูงใจเพื่อไปในที่ที่ฉันไม่เคยไป และแรงจูงใจเพื่อพบเห็นสิ่งใหม่ และจากการศึกษาแรงจูงใจดึงดูด พบว่า 3 ปัจจัยแรกที่นักท่องเที่ยวยุโรปให้ความสำคัญมากที่สุดคือ แรงดึงดูดอาหารไทย รองลงมาคือ วัฒนธรรมไทย และความเป็นมิตรของคนไทย ทั้งนี้ การศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวพบว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้นักท่องเที่ยวเดินทางและแสดงพฤติกรรมต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำไปศึกษาความต้องการที่อยู่ภายในประกอบกับการทำความเข้าใจในบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเพื่อทำการแบ่งส่วนตลาดและเป็นแนวทางในการทำการตลาดต่อไป ซึ่งจะนำไปสู่กรอบแนวคิดในงานวิจัยดังนี้

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ประชากรที่จะศึกษา

นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มาท่องเที่ยวบริเวณรอบเกาะ
ลัดดีแทน จ.นครปฐม ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป

ประชากรกลุ่มย่อย

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2
กลุ่มที่ ...	กลุ่มที่ K

ตัวแปรที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งประชากรเป็นกลุ่มย่อย (ข้อมูลเชิงปริมาณ)

1) ด้านบุคลิกภาพ	2) ด้านแรงจูงใจ
1.1) บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว (Neuroticism)	2.1) แรงจูงใจแบบปัจจัยผลึก
1.2) บุคลิกภาพแบบเปิดเผย (Extraversion)	2.2) แรงจูงใจแบบปัจจัยคิ่ง
1.3) บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ (Openness to experience)	
1.4) บุคลิกภาพแบบประนีประนอม (Agreeableness)	
1.5) บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก (Conscientiousness)	

2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษานบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณเกาะลัดดีแทน จ.นครปฐม
- 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณเกาะลัดดีแทน จ.นครปฐม
- 3) เพื่อศึกษาการแบ่งกลุ่มของนักท่องเที่ยว โดยใช้บุคลิกภาพ และแรงจูงใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณเกาะลัดดีแทน จ.นครปฐม

3 การดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยมีการดำเนินวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มาท่องเที่ยวในบริเวณเกาะลัดดีแทน จ.นครปฐม ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 3,011,331 คน (จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปี 2558)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มาท่องเที่ยวในบริเวณเกาะลัดดีแทน จ.นครปฐม ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan (1970) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น ที่ 95% และความคลาดเคลื่อน (Margin of Error) ที่ระดับ 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 และผู้วิจัยได้กำหนดเป็น 400 ตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่างที่เลือกใช้ในงานวิจัยนี้คือ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณเกาะลัดดีแทน ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำคอนห้วย จำนวน 200 ตัวอย่าง และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดไร่จิง จำนวน 200 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว ลักษณะคำถามเป็นแบบตัวเลือก

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงการเกษตร โดยใช้เกณฑ์การวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยใช้เกณฑ์การวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบตัวเลือก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยเครื่องมือทางสถิติโดยใช้วิธีในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

1.1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นตัวแปรเชิงลักษณะ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2) การวิเคราะห์บุคลิกภาพ และแรงจูงใจของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ เป็นคำถามแบบ Likert Scale โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 2 การจัดการตัวแปรเชิงปริมาณประเภท Likert Scale เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน

2.1) ประเมินการกระจายตัวของคำตอบของตัวแปรบุคลิกภาพ และแรงจูงใจ ที่เป็นคำถามแบบ Likert Scale โดยแต่ละคำถามต้องมีระดับที่ถูกเลือกอย่างน้อย 3 ระดับ จาก 5 ระดับที่มีให้เลือก และแต่ละระดับที่ถูกเลือกต้องคิดเป็นอย่างน้อยร้อยละ 10 ของกลุ่มตัวอย่าง

2.2) การประเมินความสัมพันธ์ระหว่างคำถามแต่ละข้อที่เป็นตัวแปรบุคลิกภาพ และตัวแปรแรงจูงใจ จับคู่แบบพบกันหมด ทุกคู่ต้องมีค่าสหสัมพันธ์ (Linear Correlation) น้อยกว่า ± 0.8

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน

3.1) หาจำนวนกลุ่มย่อยที่เหมาะสมจากการแบ่งกลุ่ม โดยใช้ตัวแปร บุคลิกภาพ และ แรงจูงใจ ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นเกณฑ์ในการแบ่งส่วนตลาด ด้วยเครื่องมือ Cluster Analysis โดยใช้วิธี Hierarchical Cluster Analysis และวิธี K-Mean Cluster Analysis

3.2) ใช้บุคลิกภาพ และ แรงจูงใจ ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นเกณฑ์ในการแบ่งส่วนตลาด โดยใช้ One-Way ANOVA เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม จากค่า Significance Level น้อยกว่า 0.05 และพิจารณาลำดับความสำคัญของตัวแปรที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มจากค่า F Statistic ของตัวแปรที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม

3.3) วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยด้วยตัวแปรเชิงลักษณะที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล และพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว ด้วย Chi-Square Test ที่ Significance Level น้อยกว่า 0.05

3.4) การอธิบายลักษณะเฉพาะของกลุ่มด้วยวิธี Multiple Correspondence

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งผลการศึกษออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมกรท่องเที่ยว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.5 และ 37.5 ตามลำดับ โดยมีสถานภาพ โสดคิดเป็นร้อยละ 64.5 สมรส คิดเป็นร้อยละ 33.8 และ หม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 1.8 ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม 3 อันดับแรกคือ 15-25ปี 25-35ปี และ 35-44ปี คิดเป็นร้อยละ 27.3 45 และ 17 ตามลำดับ การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม 3 อันดับแรกคือ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 48.8 มัธยมศึกษา/ปวช. หรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 30.5 และ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.5 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม 3 อันดับแรก คือ พนักงานเอกร้อยละ 50.3 นักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 16.5 อาชีพอิสระร้อยละ 12.3 รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนช่วง 3 อันดับแรกคือ ช่วง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42 ช่วง ต่ำกว่า 10,000 บาท และช่วง 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21 เท่ากัน

ข้อมูลพฤติกรรมกรท่องเที่ยวจากผู้ตอบแบบสอบถามที่ตลาดน้ำคอนหาวย 200 คนและวัดไร่จิง 200 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมาเที่ยวตลาดน้ำคอนหาวยร้อยละ 27.3 มาเที่ยววัดไร่จิงร้อยละ 39 และมาเที่ยวทั้งตลาดน้ำคอนหาวยและวัดไร่จิงร้อยละ 33.8 โดยวัตถุประสงค์หลัก 3 อันดับแรก คือ ทำบุญ/ขอพร สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คิดเป็นร้อยละ 47.5 พักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 20.5 และซื้ออาหาร/ขนม คิดเป็นร้อยละ คิดเป็นร้อยละ 18.8 ผู้ร่วมเดินทางของผู้ตอบแบบสอบถามคือ เดินทางคนเดียวคิดเป็นร้อยละ 9.3 เดินทางมากับญาติหรือคนในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 43.3 และ เดินทางมากับเพื่อนหรือแฟน คิดเป็นร้อยละ 47.5 ส่วนจำนวนผู้ร่วมเดินทางของผู้ตอบแบบสอบถามที่มากที่สุดคือ 2-5 คน คิดเป็นร้อยละ 79 ความถี่ในการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อันดับแรกคือ 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33 อันดับสอง มากกว่า 9 ครั้ง ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.8 อันดับสาม 3-4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22 ส่วนความถี่ 5-6 ครั้งและ 7-8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.8 และ 6.5 ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายโดยประมาณของผู้ตอบแบบสอบถาม 3 อันดับแรกคือ ต่ำกว่า 1,000 บาท 1,001-2,000 บาท และ 2,001-3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.8 32 และ 10.5 ตามลำดับ สถานที่ท่องเที่ยวที่ผู้ตอบแบบสอบถามชอบไป อันดับแรกคือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติคิดเป็นร้อยละ 43.3 ส่วนอันดับที่สอง แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/โบราณสถาน/ศาสนา และแหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าและของที่ระลึก คิดเป็นร้อยละ 15.3 เท่ากัน กิจกรรมเชิงเกษตรที่ผู้ตอบแบบสอบถามสนใจสามอันดับแรก คือ ถ่ายรูป/ชมวิวในสวน เกษตร ชิมผลไม้ นานาชนิด และนั่งรถเที่ยวชมสวนเกษตร คิดเป็นร้อยละ 42.5 26.3 และ 19.3 ตามลำดับ และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ผู้ตอบแบบสอบถามสนใจอันดับแรกคือ ผลไม้สด คิดเป็นร้อยละ 67.5 ผลไม้แปรรูป คิดเป็นร้อยละ 17.5 และพืชพันธุ์เพาะปลูกคิดเป็นร้อยละ 15

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและแรงจูงใจ โดยใช้ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ในส่วนของด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยในด้านบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.94 อันดับที่สองคือ บุคลิกภาพแบบประนีประนอม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.84 อันดับสามคือ บุคลิกภาพแบบเปิดเผย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.68 และ อันดับสี่คือบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.50 และอันดับสุดท้ายคือ บุคลิกภาพแบบหัวน้ใหว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2.90 ในส่วนของแรงจูงใจ ได้แก่แรงจูงใจแบบผลึกในการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติเช่นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.9 แรงจูงใจแบบผลึกในส่วนของกรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.11 และแรงจูงใจแบบดึงดูด พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.9

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์การแบ่งกลุ่ม พบว่า สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม A คิดเป็นร้อยละ 32.75 กลุ่ม B คิดเป็นร้อยละ 52 และกลุ่ม C คิดเป็นร้อยละ 15.25 โดยเมื่อพิจารณาเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มได้ผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มด้วย One-Way ANOVA พบว่า สามารถใช้เกณฑ์ด้านบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและแรงจูงใจเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มได้เนื่องจากมีข้อคำถามที่ได้ค่า Significance Level น้อยกว่า 0.05

การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มด้วย Chi-Square Test พบว่า ไม่สามารถแบ่งกลุ่มโดยใช้ปัจจัยส่วนบุคคล และ พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามได้ เนื่องจากการวิเคราะห์ให้ค่า Significance Level มากกว่า 0.05 ดังนั้นปัจจัยส่วนบุคคลและ พฤติกรรมการท่องเที่ยว จึงไม่มีความแตกต่างกันในระหว่างกลุ่ม เมื่อทำการวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มด้วย Multiple Correspondence พบว่า

กลุ่ม A โดยจะใช้ชื่อ **กลุ่ม Nervous** มีบุคลิกภาพแบบหวั่นไหวสูง คือมักจะกังวลกับเรื่องเล็กน้อย โดยมีความเฉลียวสูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของกลุ่ม มีแรงจูงใจแบบผลึกในการท่องเที่ยวชมธรรมชาติในพื้นที่เชิงเขตรแรงจูงใจแบบผลึก ในการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม และแรงจูงใจแบบดิ่งในสถานที่ท่องเที่ยว ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ซึ่งระดับของแรงจูงใจเมื่อเปรียบเทียบกับทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่ม Nervous มีระดับแรงจูงใจทั้งแบบผลึกและแบบดิ่งอยู่ระหว่าง 2 กลุ่ม ที่แบ่งได้ คือ มีระดับแรงจูงใจน้อยกว่ากลุ่ม Open The World แต่มากกว่ากลุ่ม Loner

กลุ่ม B โดยจะใช้ชื่อ **กลุ่ม Open The World** มีทั้งบุคลิกภาพแบบเปิดเผยสูง บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์สูง บุคลิกภาพแบบประนีประนอมสูง บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกสูง ในส่วนของแรงจูงใจ มีแรงจูงใจแบบผลึกในการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติเชิงเขตร การท่องเที่ยวในเชิงศิลปวัฒนธรรม และแรงจูงใจแบบดิ่งในสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของกลุ่ม และเมื่อเปรียบเทียบกับทั้ง 3 กลุ่ม พบว่ามีระดับของแรงจูงใจทั้งแบบผลึกและแบบดิ่งสูงที่สุด

กลุ่ม C โดยจะใช้ชื่อ **กลุ่ม Loner** มีทั้งบุคลิกภาพแบบเปิดเผยต่ำ บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ต่ำ บุคลิกภาพแบบประนีประนอมต่ำ และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกต่ำ โดยมีแรงจูงใจแบบผลึกในการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติเชิงเขตร การท่องเที่ยวในเชิงศิลปวัฒนธรรม และแรงจูงใจแบบดิ่งในสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ระดับต่ำ เมื่อเมื่อเทียบกับทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของกลุ่ม

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณรอบเกาะลัดคือแทนในงานวิจัยนี้ สามารถแยกความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและแรงจูงใจแบบผลึกและแบบดิ่ง โดยสอดคล้องกับ ศุภร เสรีรัตน์ (2544) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของบุคคลแต่ละคน ซึ่งมีประโยชน์อย่างมากในการจำแนกผู้บริโภคออกเป็นกลุ่มๆ การเข้าใจในบุคลิกภาพของผู้บริโภคสามารถทำนายถึงพฤติกรรม การแบ่งส่วนตลาดและการวางแผนกลยุทธ์ในการทำตลาดที่เหมาะสมกับผู้บริโภคได้ โดยจากผลการวิเคราะห์ได้แบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม Nervous บุคลิกภาพแบบหวั่นไหวสูง กลุ่ม Open The World มีทั้งบุคลิกภาพแบบเปิดเผยสูง บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์สูง บุคลิกภาพแบบประนีประนอมสูง และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกสูง และกลุ่ม Loner มีทั้งบุคลิกภาพแบบเปิดเผยต่ำ บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ต่ำ บุคลิกภาพแบบประนีประนอมต่ำ และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกต่ำ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ยังสามารถแยกความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้แรงจูงใจทั้งแบบผลึก และแบบดิ่ง สอดคล้องกับ เลิศพร ภาระกุล (2556) ที่กล่าวว่า ในการเกิด

พฤติกรรมทางทอ่งที่ชวนั้นทั้งแรงจูงใจแบบผลึกและแรงจูงใจแบบดิ่งของแต่ละบุคคลต้องสอดคล้องและประกอบกันเพื่อให้เกิดพฤติกรรมทางทอ่งที่ชวน โดยแรงจูงใจแบบผลึก ที่มีต่อการทอ่งที่ชวนในแหล่งธรรมชาติในรูปแบบการทอ่งที่ชวนเชิงเกษตรที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มในการศึกษาในงานวิจัยนี้ ได้แก่ ต้องการพาครอบครัวมาเที่ยวในแหล่งทอ่งที่ชวนเชิงเกษตร ต้องการมาเที่ยวกับเพื่อนในพื้นที่ทางเกษตร ต้องการทอ่งที่ชวนเพื่อสัมผัสความเป็นธรรมชาติในพื้นที่เกษตร ต้องการทอ่งที่ชวนเชิงเกษตรเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow ในลำดับที่ 2 คือ ความต้องการด้านสังคม (Social need) คือ ต้องการมาเที่ยวกับครอบครัว หรือ เที่ยวกับเพื่อน เป็นการกระชับความสัมพันธ์ และ คงมิตรภาพที่ดีไว้ และสอดคล้องกับ ทฤษฎีขั้นบันไดแห่งการเดินทางของ Pearce และคณะ ในส่วนความต้องการสร้างสัมพันธ์ภาพ ที่ตัวเองกำหนด คือความต้องการที่จะให้ความเป็นมิตร ความต้องการที่จะมีเพื่อน และในส่วนของต้องการทอ่งที่ชวนเชิงเกษตรเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ก็สอดคล้องกับ Pearce และคณะ ในความต้องการความภาคภูมิใจในการพัฒนาตัวเองคือความต้องการที่เรียนรู้ นอกจากนี้ความต้องการทอ่งที่ชวนเพื่อสัมผัสความเป็นธรรมชาติในพื้นที่เกษตรก็สอดคล้องกับ เกษตร ใจดี (2556) ที่กล่าวว่า การทอ่งที่ชวนเชิงเกษตรก็นับได้ว่าเป็นการทอ่งที่ชวนที่แปลกใหม่ที่สามารถึงจุดใจนักท่องเที่ยวได้ เนื่องจากการทอ่งที่ชวนที่ดึงดูดความสนใจของตัวเอง เกณฑ์ด้านแรงจูงใจแบบผลึกในการมาทอ่งที่ชวนเชิงวัฒนธรรมที่ใช้ในแบ่งกลุ่มในงานวิจัยนี้คือ ต้องการพาครอบครัวหรือญาติมาทอ่งที่ชวนในแหล่งทอ่งที่ชวนเชิงวัฒนธรรม ต้องการทอ่งที่ชวนไหว้พระเพื่อทำใจให้สบายจากความเครียด ต้องการเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างและต้องการทอ่งที่ชวนในที่ทานไม่เคยไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรพต เกตุทัต (2557) แรงจูงใจแบบผลึกที่นักท่องเที่ยวชาวยุโรปให้ความสำคัญมากที่สุด คือ แรงจูงใจเพื่อไปสัมผัสวัฒนธรรมที่แตกต่าง รองลงมาคือ แรงจูงใจเพื่อไปในที่ที่ฉันไม่เคยไป และส่วนเกณฑ์ด้านแรงจูงใจแบบดิ่งที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม ได้แก่ สถานที่ที่มีความสะดวกในการเข้าถึง สถานที่ที่มีการประชาสัมพันธ์ของแหล่งทอ่งที่ชวน สถานที่ที่มาของที่ระลึกขาย และสถานที่ที่มีความหลากหลายของกิจกรรมภายใน สอดคล้องกับ นรพต เกตุทัต (2557) ที่กล่าวว่า ปัจจัยดึงดูดเกิดขึ้นจากตัวกระตุ้นภายนอก เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับนักท่องเที่ยว หรือที่ทอ่งที่ชวนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว หรือมีความโดดเด่น เมื่อพิจารณาการแบ่งกลุ่มที่ได้จากเกณฑ์ด้านบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและแรงจูงใจแบบผลึกและแบบดิ่ง ซึ่งแบ่งกลุ่มได้ 3 กลุ่มดังที่กล่าวข้างต้น ได้แก่ กลุ่ม Nervous มีบุคลิกภาพแบบหว่นไหวสูง มีแรงจูงใจแบบผลึกและแบบดิ่งในระดับปานกลาง ซึ่งมีแนวโน้มในการเกิดพฤติกรรมทางทอ่งที่ชวน จึงไม่สอดคล้องกับ การศึกษาของกึ่งแก้ว และคณะ (2558) ที่พบว่าบุคลิกภาพแบบหว่นไหว มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมทางทอ่งที่ชวนเชิงอนุรักษ์ กลุ่ม Open The World มีทั้งบุคลิกภาพแบบเปิดเผยสูง บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์สูง บุคลิกภาพแบบประนีประนอมสูง และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกสูง มีแรงจูงใจแบบผลึกและแบบดิ่งในระดับสูง ซึ่งก็มีแนวโน้มในการเกิดพฤติกรรมทางทอ่งที่ชวนเชิงเกษตรที่ศึกษาในงานวิจัยนี้สูง สอดคล้องกับการศึกษาของกึ่งแก้ว และคณะ (2558) ที่พบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในด้านบุคลิกภาพแบบเปิดเผย บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบประนีประนอม และ บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางทอ่งที่ชวนเชิงอนุรักษ์ และสอดคล้องกับ กลุ่ม Loner มีทั้งบุคลิกภาพแบบเปิดเผยต่ำ บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ต่ำ บุคลิกภาพแบบประนีประนอมต่ำ และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกต่ำ มีแรงจูงใจแบบผลึกและแบบดิ่งในระดับต่ำ จึงมีแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมทางทอ่งที่ชวนเชิงเกษตรที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ต่ำ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึกมากที่สุด รองลงมาคือบุคลิกภาพแบบประนีประนอม บุคลิกภาพแบบเปิดเผยและบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์และบุคลิกภาพแบบหัวไว ตามลำดับ

2. จากการศึกษาแรงจูงใจทั้งแรงจูงใจแบบผลึกและแรงจูงใจแบบดิ่ง พบว่า แรงจูงใจแบบผลึกในส่วนของ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ แรงจูงใจผลึกในการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติแบบเชิง เกษตรซึ่งมีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับแรงจูงใจแบบดิ่ง

3. จากการศึกษาการแบ่งกลุ่มพบว่าสามารถแบ่งกลุ่มได้เป็น 3 กลุ่ม โดยใช้บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและแรงจูงใจเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่ม Nervous มีลักษณะ วิตกกังวลกับเรื่องเล็กๆน้อยๆ มีแรงจูงใจแบบผลึกในความต้องการพาครอบครัวและเพื่อน มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต้องการความเป็นธรรมชาติในพื้นที่ทางการเกษตร ต้องการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ทั้งในเชิงเกษตรและการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม ซึ่งโดยแรงจูงใจในกลุ่มนี้อยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งอาจมีแนวโน้มในการเกิดพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ที่ต้องการศึกษาในงานวิจัยนี้ในระดับกลาง แนวทางการทำการตลาดสำหรับกลุ่มนี้ คือ สร้างความมั่นใจในสถานที่ท่องเที่ยวให้กับผู้มาท่องเที่ยว เช่นการประชาสัมพันธ์ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพื่อลดความวิตกกังวลของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้เพื่อเพิ่มแรงจูงใจควรมีการทำเป็น Story เรื่องเล่า ประวัติ ความเป็นมาที่น่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวภายในเกาะลัดอีแทน

2) กลุ่ม Open The World มีลักษณะ เป็นมิตรกับทุกคน มีความคิดใหม่ๆ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และสามารถบังคับตัวเองให้เสร็จได้ในเวลาที่กำหนด กลุ่มนี้มีแรงจูงใจดิ่งที่กล่าวไว้ข้างต้นในระดับสูง ดังนั้นจึงมีแนวโน้มในการเกิดพฤติกรรม การท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ต้องการศึกษาในงานวิจัยนี้ในระดับสูง แนวทางการทำการตลาดสำหรับกลุ่มนี้คือ จัดกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวที่มีกับครอบครัวหรือเพื่อนภายในแหล่งท่องเที่ยว สร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวด้วยการให้สัมผัสกับพื้นที่ทางการเกษตรโดยตรง การให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเกษตรกรหรือผู้มีความรู้โดยตรง ให้ความรู้ด้านประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับวิถีชีวิตคนในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3) กลุ่ม Loner มีลักษณะ ความเป็นมิตรความคิดใหม่ๆ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และสามารถบังคับตัวเองให้เสร็จได้ในเวลาที่กำหนดต่ำกว่ากลุ่ม open the world และแรงจูงใจในการมาท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ต้องการศึกษาต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ไม่สนใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเท่าไรนัก หรืออาจยังไม่พบแรงจูงใจภายในของคนกลุ่มนี้อย่างแท้จริง โดยแนวทางการทำการตลาดคือ ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ทราบความต้องการและแรงจูงใจภายในของคนกลุ่มนี้ และเนื่องจากคนกลุ่มนี้มีจำนวนน้อย อาจให้ความสำคัญกับ 2 กลุ่มข้างต้นก่อน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มนักท่องเที่ยวบริเวณรอบเกาะ เพื่อให้ทราบถึง บุคลิกภาพ และแรงจูงใจ ทำให้สามารถนำไปทำนายนการเกิดพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทัศนศึกษา เกาะลัดอีแทน ซึ่งในการศึกษาครั้ง

ต่อไป ควรศึกษา กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเกาะลัดดีแท่น และศึกษาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว รวมถึงทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเช่น การทำสนทนากลุ่ม (focus group) ของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึกเพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัยยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, ปรีศนิ เกษะบุตร, บรรพต ชมงาม และณัฐินี น้อยสุวรรณ. (2558). อิทธิพลของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่มีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเมื่อมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน. *กระแสวิวัฒนาการ*, 16(29), 30-44.
- เกษตร ใจดี. (2556). *รอยด้วยธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ใครๆก็ทำได้ง่ายๆ*. นนทบุรี: ชิงค์ บีคอนด์ บั๊คส์.
- ชูชัย สมมติไกร. (2556). *พฤติกรรมผู้บริโภค* (พิมพ์ครั้งที่ 3). บริษัทวี.พี.พี. (1991) จำกัด: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรพล เกตุทัต. (2557). *แรงจูงใจการท่องเที่ยวและการแบ่งกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวชาวยุโรปที่เดินทางมาท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://www.dpu.ac.th/laic/>
- เลิศพร ภาวะสกุล. (2556). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 2). บริษัทวี.พี.พี. (1991) จำกัด: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจโนภาส. (2557). *แรงจูงใจ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวเอเชียใต้ที่เดินทางมาประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://www.dpu.ac.th/laic/>
- ศุกร เสรีรัตน์. 2544. *พฤติกรรมผู้บริโภค* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: เอ.อาร์.บี.ซี.เอส.เพรส.
- สติญา เหลืองเจริญ. (2553). *แรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดริมน้ำดอนหวายของนักท่องเที่ยวชาวไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://www.thapra.lib.su.ac.th/thesis/showthesis_th.asp?id=0000005413
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). *Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) professional manual*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Crompton, J. L. (1979). Motivations for pleasure vacation. *Annals of tourism research*, 6(4), 408-424.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Pizam, A., & Mansfeld, Y. (2000). *Consumer behavior in travel and tourism*. United States of America: The Haworth Press, Inc.
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. S. (2010). *Consumer behavior* (10th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

การประเมินน้ำหนักความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจส่วนประสมทางการตลาดบริการกับ
ความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร

AN EVALUATION OF RELATIONSHIP BETWEEN SATISFACTION ON SERVICE MARKETING MIX
FACTOR AND CUSTOMER LOYALTY OF PTT GAS STATIONS IN BANGKOK METROPOLITAN

หทัยพร นิ่มละออ¹ และธนธร วชิรขจร²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (hataiporn.mba@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (thorn_utcc@yahoo.com)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ ศึกษาความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อค้นหาสมการเส้นตรงที่สามารถประเมินน้ำหนักความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการกับความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร จากลูกค้าที่เคยเติมน้ำมันกับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน และวิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การประเมินน้ำหนักความสัมพันธ์ (Regression) โดยใช้ Multiple linear regression analysis ที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษา พบว่า ทิศนคติต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคคล และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีผลต่อความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์แบบไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, ส่วนประสมทางการตลาดบริการ, ความภักดีของลูกค้า

ABSTRACT

This study aimed to investigate satisfaction on service marketing mix factor and customer loyalty of PTT gas stations of PTT Public Company Limited in Bangkok Metropolitan and to examine an equation of a straight line to evaluate the relationship between satisfaction on service marketing mix factor and customer loyalty of PTT gas stations in Bangkok Metropolitan. The samples consisted of 400 customers who used services at PTT gas stations of PTT Public Company Limited in Bangkok Metropolitan. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. Then the relationship was assessed applying multiple linear regression analysis with a statistical significance level of 0.05. The results found that attitude towards marketing mix factor including physical evidence/environment, process, people, and channel of distribution had an effect on customer loyalty of PTT gas stations in Bangkok Metropolitan. The relationship was in the same direction with a statistical significance level of 0.05 which was concordant with a hypothesis.

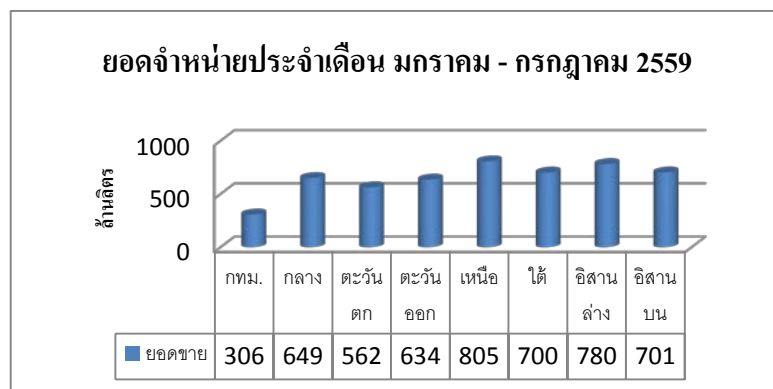
Keywords: Satisfaction, Service Marketing Mix, Customer Loyalty

1. บทนำ

สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นช่องทางการกระจายน้ำมันเชื้อเพลิงไปยังผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยมีจำนวนสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่จดทะเบียนกับสำนักบริการธุรกิจ และการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน 25,343 สถานี โดยในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงรวมกันทั้งหมด 21,641.47 ล้านลิตร ซึ่งบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีส่วนแบ่งการตลาดสูงสุดจำนวน 8,317.38 ล้านลิตร คิดเป็นร้อยละ 38.4 รองลงมาอันดับสอง ได้แก่ บริษัทเอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) จำนวน 2,379.64 ล้านลิตร คิดเป็นร้อยละ 11.0 และอันดับสาม ได้แก่ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) จำนวน 2,072.399 ล้านลิตร คิดเป็นร้อยละ 9.6 ตามลำดับ (กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน, 2559) ปัญหาที่เกิดขึ้นกับองค์กรและความสำคัญของปัญหา แม้ว่าในปัจจุบันสถานีบริการน้ำมัน ปตท. จะยังคงความเป็นผู้นำในตลาดผู้ค้าน้ำมันในประเทศไทย แต่สถานการณ์การแข่งขันในตลาดคู่แข่งก็ยังคงมีการพัฒนารูปแบบของการให้บริการ ภายในสถานีบริการน้ำมัน เช่น มีร้านสะดวกซื้อ และเน้นการบริการที่สะอาด ปลอดภัย และการส่งเสริมการขายผ่านบัตรสมาชิกสะสมแต้มแลกของรางวัล เพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุด และการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้บริโภค บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้แบ่งส่วนการจำหน่ายน้ำมันออกเป็น 8 ส่วน ดังนี้ 1) ส่วนขายภาคนครหลวง (กทม.) 2) ส่วนขายภาคกลาง 3) ส่วนขายภาคตะวันตก 4) ส่วนขายภาคตะวันออก 5) ส่วนขายภาคเหนือ 6) ส่วนขายภาคใต้ 7) ส่วนขายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 8) ส่วนขายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

รูปที่ 1 แสดงยอดจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงของ ปตท. ประจำเดือนมกราคม – เดือนกรกฎาคม 2559 (ฝ่ายขาย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), 2559)

จากรูปที่ 1 แสดงยอดจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงของ ปตท. ประจำเดือนมกราคม – เดือนกรกฎาคม 2559 พบว่า ยอดขายของส่วนขายภาคนครหลวงหรือกรุงเทพมหานครมียอดจำหน่ายน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประเมินน้ำหนักความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการกับความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึงลำดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่ส่งผลกับความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อค้นหาสมการเส้นตรงที่สามารถประเมินน้ำหนักความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการกับความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ลูกค้าที่เคยเติมน้ำมันกับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนเฉลี่ย 1,977,287 คน ซึ่งมาจากการประมาณการประชากรจากยอดขาย (ฝ่ายขายบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน): ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2559) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากลูกค้าที่เคยเติมน้ำมันกับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนเฉลี่ย 1,977,287 คน สามารถกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973: 125) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% ภายใต้ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2) สถิติเชิงอนุมานใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์การประเมินน้ำหนักความสัมพันธ์ (Regression) เพื่อตรวจสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น คือ ส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7Ps) และตัวแปรตาม คือ ความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาการประเมินน้ำหนักความสัมพันธ์ ตลอดจนวิเคราะห์ตรวจสอบค่า Significance Level ที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยใช้ Multiple linear regression analysis

4. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทที่ใช้เป็นประจำ จำนวนเงินที่ใช้ในการเติมน้ำมันต่อครั้ง ความถี่ในการเติมน้ำมันเชื้อเพลิงต่อเดือน และประเภทน้ำมันที่เติมเป็นประจำ โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 มีอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 ส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 ระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีรายได้ต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 โดยส่วนใหญ่ใช้รถประเภทรถยนต์นั่งส่วนบุคคล จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0 เติมน้ำมันต่อครั้งที่ 501 – 1,000 บาท จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8 มีความถี่ในการเติมน้ำมันเชื้อเพลิง มากกว่า 4 ครั้ง/เดือน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และส่วนใหญ่เติมน้ำมันประเภท แก๊สโซฮอล์ 95 จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพอใจ มีค่าเฉลี่ย 3.80 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสถานีบริการน้ำมัน ปตท. มีห้องน้ำไว้บริการที่เพียงพอต่อลูกค้าที่มาใช้บริการ มีค่าเฉลี่ย 4.05 รองลงมา คือ ภายในบริเวณสถานีบริการ ปตท. มีร้านอาหาร และเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยม มีค่าเฉลี่ย 4.03 และความหลากหลายของน้ำมันที่ให้บริการที่สถานีน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. มีค่าเฉลี่ย 3.92 ตามลำดับ

ด้านราคา พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพอใจ มีค่าเฉลี่ย 4.04 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสามารถเลือกวิธีชำระเงินได้ตามความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมา คือ สถานีน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. มีป้ายแสดงราคา ที่มองเห็น ได้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.09 และ ประสิทธิภาพของรถยนต์ที่ได้รับเมื่อเติมน้ำมัน ปตท. มีความคุ้มค่ากับราคา มีค่าเฉลี่ย 3.71 ตามลำดับ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพอใจ มีค่าเฉลี่ย 3.71 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อได้แก่ มีสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ไว้บริการในระยะห่างระหว่างสถานี 10 กิโลเมตร มีค่าเฉลี่ย 3.96 รองลงมา คือ มีสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. อยู่ภายในรัศมี 5 กิโลเมตร จากที่ทำงานของท่าน มีค่าเฉลี่ย 3.81 และสถานีบริการน้ำมันของ ปตท. มีผู้จำหน่ายน้ำมันที่เพียงพอสำหรับลูกค้าที่มาใช้บริการ มีค่าเฉลี่ย 3.71 ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับเฉยๆ มีค่าเฉลี่ย 3.23 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสามารถสะสมแต้ม เพื่อใช้แลกเป็นบัตรส่วนลดเงินสดสูงสุด 100 บาท เพื่อใช้ซื้อสินค้าของร้านค้าภายในสถานีบริการน้ำมัน ปตท. มีค่าเฉลี่ย 3.52 และ มีการแจ้งโปรโมชั่นผ่านแอปพลิเคชันสำหรับโทรศัพท์มือถือ มีค่าเฉลี่ย 3.11ตามลำดับ

ด้านบุคคล พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพอใจ มีค่าเฉลี่ย 3.52 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อพนักงานของสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ให้บริการด้วยความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 3.69 รองลงมา คือ พนักงานของสถานีบริการน้ำมัน ปตท. แต่งกายเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ย 3.56 และ พนักงานของสถานีบริการน้ำมัน ปตท. สื่อสารกับลูกค้าด้วยวาจาที่สุภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.54 ตามลำดับ

ด้านกระบวนการ พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพอใจ มีค่าเฉลี่ย 3.61 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสถานีบริการน้ำมัน ปตท. มีขั้นตอนการชำระเงินที่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 3.70 รองลงมา ท่านสามารถร้องเรียนการบริการผ่านคอลเซ็นเตอร์ได้ตลอด 24 ชม. และท่านสามารถร้องเรียนการบริการ ณ สถานีบริการน้ำมัน ปตท. ที่ท่านรับบริการได้ทันที มีค่าเฉลี่ย 3.64 ตามลำดับ

ด้านลักษณะทางกายภาพ พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพอใจ มีค่าเฉลี่ย 3.67 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสถานีบริการน้ำมัน ปตท. มีป้ายที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.10 รองลงมา คือ ภายในบริเวณสถานีบริการน้ำมัน ปตท. มีแสงสว่างที่เพียงพอในเวลากลางคืน มีค่าเฉลี่ย 4.00 และความสะอาดของพื้นที่สำหรับนั่งพักผ่อนภายในสถานีบริการน้ำมัน ปตท. มีค่าเฉลี่ย 3.37ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความภักดีของลูกค้าที่มีต่อสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ด้านการรับรู้ พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.98 คำถามที่มีผู้ตอบเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ปตท. เป็นสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่สถานบริการมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.10 รองลงมา คือ ท่านสามารถนึกถึงมาสดาคอต (ตุ๊กตา) ของ ปตท. ได้ทันที มีค่าเฉลี่ย 4.05 และ ปตท. เป็นสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ครบวงจร มีค่าเฉลี่ย 4.04 ตามลำดับ

ด้านความรู้สึก พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.54 คำถามที่มีผู้ตอบเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ท่านรู้สึกปลอดภัยเมื่อใช้บริการสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเวลาฉุกเฉิน มีค่าเฉลี่ย 3.69 รองลงมา คือ ท่านรู้สึกมีความเชื่อมั่นในน้ำมันเชื้อเพลิงของ ปตท. มีค่าเฉลี่ย 3.62 และ ปตท. ท่านรู้สึกคุ้มค่าเมื่อใช้บริการ ปตท. มีค่าเฉลี่ย 3.59 ตามลำดับ

ด้านความตั้งใจที่จะซื้อ พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.83 คำถามที่มีผู้ตอบเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ท่านจะเลือกใช้บริการร้านค้านั้นๆ ในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. แม้ว่าท่านจะยังไม่มี ความจำเป็นในการเติมน้ำมัน มีค่าเฉลี่ย 3.93 รองลงมา คือ ท่านจะเลือกใช้บริการสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. เป็นจุดพักรถในระหว่างการเดินทาง มีค่าเฉลี่ย 3.91 และ ท่านจะใช้บริการสถานน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. อีกครั้งในอนาคต มีค่าเฉลี่ย 3.83 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านสินค้า และการบริการ ด้านราคา ด้านช่องทางจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพ

H0: ส่วนประสมทางการตลาดบริการไม่มีความสัมพันธ์แบบเชิงเส้นกับความภักดีของลูกค้าสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร

H1: ส่วนประสมทางการตลาดบริการมีความสัมพันธ์แบบเชิงเส้นกับความภักดีของลูกค้าสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจส่วนประสมทางการตลาดบริการ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคคล และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีผลต่อความภักดีของลูกค้าสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์แบบไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. การอภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านสินค้า และการบริการ ด้านราคา ด้านช่องทางจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพ มีผลต่อความภักดีของลูกค้าสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคคล และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีผลต่อความภักดีของลูกค้าสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์แบบไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่ง Oliver (1999) และ Dick and Basu (1994) as cited in Chaudhuri and Holbrook, (2001) ได้กล่าวไว้ว่า ความภักดีต่อตราสินค้า หมายถึง ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อ

สินค้าและบริการ และผู้บริโภคที่มีความรู้สึกผูกพันอย่างลึกซึ้งต่อตราสินค้าและบริการนั้น จึงเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมการซื้อซ้ำ ดังนั้นการสร้างความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาดด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคคล และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจ อันจะนำสู่ความภักดีต่อสถานประกอบการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ด้านลักษณะทางกายภาพ ซึ่งเป็นด้านที่ส่งผลต่อความภักดีของลูกค้าสถานประกอบการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานครสูงสุด โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสถานประกอบการน้ำมัน ปตท. มีป้ายที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ปตท. มีแสงสว่างที่เพียงพอในเวลากลางวัน และความสะอาดของพื้นที่สำหรับนั่งพักผ่อนภายในสถานประกอบการน้ำมัน ปตท. ซึ่งสอดคล้องกับฉัตรยาพร เสมอใจ. 2550 ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นส่วนช่วยในการทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าการบริการนั้นมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและความเหมาะสม และเป็นสิ่งที่แสดงให้ลูกค้าเห็นถึงการบริการที่ดี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทวรรณ บุญช่วย (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสถานประกอบการน้ำมันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การที่สถานประกอบการน้ำมันเชื้อเพลิงมีบริเวณที่นั่งพักผ่อนที่สะอาด และมีจำนวนเพียงพอต่อผู้ที่มาใช้บริการในช่วงเวลาพิเศษ ได้แก่ ช่วงเลิกงาน วันหยุด เทศกาลต่างๆ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสถานประกอบการน้ำมันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ด้านกระบวนการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสถานประกอบการน้ำมัน ปตท. มีขั้นตอนการชำระเงินที่ถูกต้อง และสามารถร้องเรียนการบริการผ่านคอลเซ็นเตอร์ได้ตลอด 24 ชม. ซึ่งสอดคล้องกับชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2550) กล่าวว่า กระบวนการในการบริการเป็นการส่งมอบการบริการที่มีคุณภาพ ตามขั้นตอนที่ถูกต้อง และรวดเร็วแล้วจะสร้างความประทับใจให้กับผู้ใช้บริการ นอกจากนี้ฉัตรยาพร เสมอใจ (2550) ยังกล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญสำหรับการบริการคือ ประสิทธิภาพในการบริการและเวลา เพราะฉะนั้นกระบวนการบริการที่ดีควรใช้เวลาให้น้อยที่สุด และมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการส่งมอบการบริการ ดังนั้นกระบวนการบริการที่สถานประกอบการน้ำมัน ปตท. มอบให้แก่ลูกค้าทั้งความรวดเร็ว จึงเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ที่มาใช้บริการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงศักดิ์ ชัยวัฒนาโรจน์ (2551) ได้ศึกษาเรื่องส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการน้ำมันของผู้บริโภคในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ ขั้นตอนในการใช้บริการมีความถูกต้อง รวดเร็ว มีผลต่อการเลือกใช้บริการน้ำมันของผู้บริโภคในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสถานประกอบการน้ำมัน ปตท. มีห้องน้ำไว้บริการที่เพียงพอต่อลูกค้าที่มาใช้บริการ และภายในบริเวณสถานประกอบการ ปตท. มีร้านอาหาร และเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรารกร เตือนทอง (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมเลือกใช้บริการสถานประกอบการน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 เพชรเกษม พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมเลือกใช้บริการสถานประกอบการน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 เพชรเกษม ที่ผู้ตอบแบบสอบถามสูงสุด ได้แก่ การที่สถานประกอบการน้ำมันมีห้องน้ำสะอาด และมีร้านอาหารไว้บริการภายในสถานประกอบการน้ำมัน

ด้านบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อพนักงานของสถานประกอบการน้ำมัน ปตท. ให้บริการด้วยความถูกต้อง และพนักงานของสถานประกอบการน้ำมัน ปตท. แต่งกายเรียบร้อย สื่อสารกับลูกค้าด้วยวาจาที่

สุภาพ โดยฉัตรยาพร เสมอใจ (2550) กล่าวว่า บุคคลในองค์กรคือทรัพย์สินที่สำคัญที่สุดที่มีส่วนช่วยในการบริการที่รวดเร็วและทันใจกับลูกค้า โดยเฉพาะในส่วนของที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า จากจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องเพ็ญ พึ่งสุข (2550) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการตัดสินใจเลือกใช้สถานีบริการน้ำมันของนักเดินทางสายตะวันออก พบว่า นักเดินทางมีปัจจัยการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการสถานีบริการน้ำมันสายตะวันออกด้านบุคคลในเรื่องของ พนักงานมีความชำนาญในการให้บริการ เช่น เติมน้ำมันได้ถูกต้องตรงตามความต้องการของลูกค้า และพนักงานมีการแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อยให้บริการด้วยความสุภาพ และมีความเต็มใจในการบริการ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อได้แก่ มีสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ไว้บริการในระยะห่างระหว่างสถานี 10 กิโลเมตร และมีสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. อยู่ภายในรัศมี 5 กิโลเมตร จากที่ทำงานของท่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชราวดี สุทธิกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสถานี บริการน้ำมัน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่ายที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การที่มีสถานีบริการน้ำมันตั้งอยู่ในบริเวณที่หาง่าย อยู่ใกล้บ้านและที่ทำงาน นอกจากนี้ยูพาวรรณ วรณวณิช (2551) ได้กล่าวไว้ว่า ในการบริการควรจะต้องพิจารณาในความสะดวกและสบาย การส่งมอบบริการในกับลูกค้า เวลาในการส่งมอบ สถานที่ กล่าวคือ การเข้าถึงลูกค้าได้ง่าย และสถานที่ที่ลูกค้าสะดวก เป็นปัจจัยหลักในการบริการ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การประเมินน้ำหนักความสัมพันธ์ด้านความพึงพอใจปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความพึงพอใจส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ และด้านลักษณะทางกายภาพ โดยสามารถแสดงสมการถดถอยที่ใช้ในการพยากรณ์ค่าตามที่ดีความอิทธิพลของตัวแปรต้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติได้ดังนี้

$$Y' = .056 + .451x_1 + .208x_2 + .191x_3 + .158x_4 + .061x_5$$

จากสมการถดถอยที่ใช้ในการพยากรณ์ข้างต้น สามารถอธิบายได้ว่า ทิศนคติต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคคล และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีอิทธิพลทางบวกต่อความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานคร ถ้าที่สนคติต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคคล และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจะทำให้ความภักดีของลูกค้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในเขตกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ นอกเหนือจากการให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีคุณภาพแล้ว การให้ความสำคัญต่อการบริการประเภทอื่นๆภายในสถานีบริการก็มีความสำคัญ เช่น การที่ทางสถานีบริการมีจำนวนห้องน้ำที่เพียงพอไว้คอยบริการลูกค้า เนื่องจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ส่วนใหญ่จะมีบริเวณที่ให้บริการกว้างขวาง ทำให้มีจำนวนรถที่เข้ามา

ใช้บริการเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะรถทัวร์โดยสารนำเที่ยว ทำให้มีจำนวนผู้ให้บริการเป็นจำนวนมาก การจัดเตรียมสถานที่ไม่ว่าจะเป็นห้องน้ำ ที่นั่งพักผ่อน และร้านค้าต่างๆ ไว้คอยบริการที่เพียงพอถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มาใช้บริการได้อย่างทั่วถึง อันจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและกลับมาใช้บริการอีกครั้ง

ด้านราคา จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านราคาไม่มีอิทธิพลต่อความภักดีของลูกค้าที่มาใช้บริการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ดังนั้นควรการพัฒนาด้านการบริการเสริมอื่นๆ เช่น การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ลูกค้า เนื่องจากเวลาเติมน้ำมันส่วนใหญ่ลูกค้ามักจะมองไม่เห็นตัวเลขของจำนวนเงินที่เติม และปริมาณน้ำมันที่ได้รับ ดังนั้นเพื่อให้ลูกค้าได้รับความมั่นใจว่าพนักงานเติมน้ำมันให้ครบตามต้องการ ควรมีการพัฒนาโปรแกรมที่สามารถแสดงผลให้ลูกค้าดูในขณะที่อยู่ในรถ จะทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่นในการบริการมากขึ้น

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ท่าเลที่ตั้งถือว่าได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งของธุรกิจการให้บริการสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากประเทศไทยมีปริมาณการใช้รถส่วนบุคคลสูง การอำนวยความสะดวกด้วยการหาทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสม เช่น มีสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ไว้บริการในระยะห่างระหว่างสถานี 10 กิโลเมตร หรือมีสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. ในจุดขึ้นลงทางด่วน ก็จะช่วยเพิ่มโอกาสในการขายมากขึ้น นอกจากนี้การสร้างแอปพลิเคชันสำหรับโทรศัพท์มือถือที่ลูกค้าสามารถเช็คที่ตั้งของแต่ละสถานีที่อยู่ในระยะทาง 10 กิโลเมตรจากที่อยู่ของลูกค้า ก็จะช่วยให้ลูกค้าเกิดความสะดวกสบาย และเกิดความสบายใจไม่ต้องกังวลเรื่องของน้ำมันหมด หรือจุดแวะพักในขณะเดินทางได้

ด้านการส่งเสริมการตลาด จากการศึกษพบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่มีอิทธิพลต่อความภักดีของลูกค้าที่มาใช้บริการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. เนื่องจากการทำการตลาดของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละแบรนด์ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนใหญ่มักจะเป็นการสะสมแลกของรางวัล หรือแจกน้ำดื่ม ซึ่งทำให้ผู้บริโภครู้สึกได้ว่าไม่ได้มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการนำเสนอโปรโมชั่นใหม่ๆ ที่แตกต่างจะช่วยดึงดูดความสนใจของลูกค้าได้ โดยการให้สะสมแต้มเพื่อใช้เป็นส่วนลดในการเติมน้ำมันของ ปตท. ก็จะทำให้ลูกค้าเกิดความรู้สึกคุ้มค่าในการใช้บริการได้

ด้านบุคคล บุคลากรขององค์กรถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อธุรกิจ เนื่องจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้พนักงานในการให้บริการ ดังนั้น การที่คัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาทำงานด้านการบริการจำเป็นต้องมีการคัดเลือกจากลักษณะนิสัยที่มีใจรักในการบริการ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากต้องให้บริการลูกค้าที่มีความหลากหลาย นอกจากนั้นพนักงานต้องเป็นคนที่มีความละเอียดรอบคอบ ใส่ใจในการบริการ สามารถให้บริการด้วยความถูกต้องแม่นยำ และมีการสื่อสารกับลูกค้าด้วยวาจาที่สุภาพ เพื่อเป็นการสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าที่มาใช้บริการ

นอกเหนือจากการสร้างโปรแกรมที่ลูกค้าสามารถตรวจสอบยอดเงิน และปริมาณการเติมน้ำมันได้ในขณะที่รับบริการแล้ว ควรมีการเพิ่มช่องทางการติดต่อกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องของการร้องเรียนการบริการโดยตรง เช่นผ่านแอปพลิเคชันสำหรับโทรศัพท์มือถือ ซึ่งลูกค้าสามารถร้องเรียนได้ทันทีขณะที่เกิดปัญหา และควรมีเจ้าหน้าที่ติดต่อกลับไปยังลูกค้าภายใน 24 ชม. เพื่อตรวจสอบและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงการให้บริการของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ปตท. เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่น และความประทับใจให้กับลูกค้าที่มาใช้บริการ

ด้านลักษณะทางกายภาพ ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ช่วยสร้างให้แต่ละแบรนด์มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยส่วนใหญ่ลูกค้ามักจะเลือกใช้

บริการสถานีที่มีขนาดใหญ่ มีที่จอดรถจำนวนมาก ห้องน้ำสะอาด รวมถึงมีร้านค้าต่างๆ ไว้บริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ ซึ่งลูกค้าสามารถใช้บริการได้หลากหลายตามความต้องการ และมักจะเลือกใช้สถานีบริการของแบรนด์เดิม เพราะมีการตกแต่งที่ไม่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน. 2559. ส่วนแบ่งการตลาดผู้ค้าน้ำมันในประเทศไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://www.doeb.go.th/>

กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง, 2548. ข้อมูล และประวัติกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://www.efai.or.th/>

กู่กิต อิมวิทยา. 2550. พฤติกรรมผู้บริโภค และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกเติมน้ำมัน สถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉัตรยาพร เสมอใจ. 2550. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. 2550. การตลาดบริการ. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

นันทวรรณ บุญช่วย. 2551. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสถานีบริการน้ำมันของผู้บริโภคในเขต กรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ฝ่ายชาย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). 2559. ยอดจำหน่ายและจำนวนสถานีน้ำมันเชื้อเพลิงของ ปตท. [สัมภาษณ์]. ณ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน).

พรพรหม สุขสโมสร. 2559. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจส่วนประสมทางการตลาด กับระดับความจงรักภักดีของลูกค้าบาร์บีคิวพลาซ่า. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ยุพาวรรณ วรรณวานิชย์. 2551. การตลาดบริการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วรกร เผื่อนทอง. 2551. ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลบนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 เพชรเกษม. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2552. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อิน โดไชน่า.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. 1970. *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement.

กลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าด้วย F-Score

กรณีศึกษา ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI)

VALUE INVESTING WITH F-SCORE -THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND (SET)
AND MARKET FOR ALTERNATIVE INVESTMENT (MAI)

ปยุตฉัตร พรหมายน¹ ธนาวัฒน์ สิริวัฒน์ธนกุล² และสุรางค์ เห็นสว่าง³

¹ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน (PUNNACHIT.P@KU.TH)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน (FBUSDWS@KPS.KU.AC.TH)

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน (FBUSSUM@KU.AC.TH)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาการลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าตามแนวทางของ Piotroski ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การสร้างเครื่องมือทางการเงินที่เรียกว่าคะแนน F-Score เพื่อนำมาใช้จำแนกหลักทรัพย์คุณค่าที่มีผลการดำเนินงานดี (มีคะแนน F-Score สูง) ออกจากหลักทรัพย์คุณค่าที่มีผลการดำเนินงานที่ไม่ดี (มีคะแนน F-Score ต่ำ) โดยอาศัยข้อมูล จากงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินในอดีตจำนวน 9 ตัวของแต่ละบริษัท ซึ่งเป็นข้อมูลสาธารณะที่บุคคลทั่วไป สามารถเข้าถึงได้ โดยทำการศึกษาจากหลักทรัพย์ทั้งหมดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาด หลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ระหว่างปี พ.ศ. 2550 - 2559 ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยผลการวิจัยพบว่าหลักทรัพย์คุณค่าที่แข็งแกร่ง (มีคะแนน F-Score ระหว่าง 5 - 9) มีอัตราผลตอบแทนปรับตามตลาดสูงกว่าหลักทรัพย์คุณค่าที่อ่อนแอ (มีคะแนน F-Score ระหว่าง 0 - 4) จากกล ยุทธ์การซื้อและถือ 1 ปี อยู่ที่ 10.09% ต่อปี และสูงกว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเฉลี่ยในตลาดฯ 11.06% ต่อปี และในส่วนของ การพิจารณาว่ามีปัจจัยแฝงอื่นใดอีกที่ช่วยให้กลยุทธ์การลงทุนประสบความสำเร็จนั้น พบว่านอกจาก คะแนน F-Score แล้ว มูลค่าตลาดของบริษัท และอัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาด ยังสามารถใช้สามารถ พยากรณ์อัตราผลตอบแทน 1 ปีปรับตามตลาด ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 90%

คำสำคัญ: การลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่า, การวิเคราะห์เชิงปริมาณ, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ABSTRACT

The objective of this research was to investigate the value investing strategy according to Piotroski F-score approach to be applied for classifying value securities into those with good performance (high F-Score) and those with poor performance (low F-Score). This study used historical financial statements and 9 financial ratios of each company. This data is publicly accessible. The researcher explored all securities listed on the Stock Exchange of Thailand and the MAI between 2007 and 2016. Data was analyzed through descriptive and inferential statistics including mean, standard deviation, correlation analysis, t-test, and correlation coefficient analysis. The results of

this study showed that strong value securities (F-Score between 5- 9) had a higher market-adjusted return than weak value securities (F-Score between 0 - 4) by 10.09% annually when employing a buy-and-hold strategy. Moreover, their return was higher than an average return on investment (ROI) by 11.06% annually. When other factors influencing the successful investing strategy were considered, it was found that in addition to F-Score approach, market capitalization and book value to market value ratio still could be the predictors of 1-year market-adjusted return for securities listed on SET and MAI with the confidence level of 90%.

Keywords: Value Investing, Quantitative Analysis, The Stock Exchange of Thailand

1. บทนำ

การลงทุนในตลาดตราสารทุนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับผู้มีเงินออมที่ต้องการผลตอบแทนที่สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝาก งานวิจัยนี้จึงพยายามตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์การลงทุนในตลาดตราสารทุนประเภทหนึ่งที่ให้ผลตอบแทนเกินปกติอย่างสม่ำเสมอ และเป็นกลยุทธ์ที่ได้รับความนิยมมาตลอดหลายปีในแวดวงวิชาการที่เกี่ยวข้อง นั่นคือกลยุทธ์การลงทุนแบบเน้นคุณค่า (Value investment) โดยได้รับแนวคิดมาจากวิจัยของ Joseph D. Piotroski (2000) ซึ่งเชื่อว่าการลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่านั้นถึงแม้จะทำให้ให้นักลงทุนได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าตลาด แต่ก็มีหลักทรัพย์คุณค่าบางส่วนที่มีราคาถูกเนื่องจากหลักทรัพย์นั้นกำลังประสบปัญหาทางการเงินหรือมีผลการดำเนินงานที่ไม่ดีจึงทำให้นักลงทุนไม่ให้ความสนใจและมีผลทำให้ราคาที่ถูกอยู่แล้วสามารถถูกมากขึ้นไปอีก เขาจึงนำเสนอเครื่องมือที่ช่วยให้นักลงทุนสามารถจำแนกหลักทรัพย์ที่มีผลการดำเนินงานที่ตีออกจากหลักทรัพย์ที่มีผลการดำเนินงานไม่ดีและทำให้นักลงทุนได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูงขึ้นได้ โดยเรียกเครื่องมือนี้ว่า คะแนน F-Score งานวิจัยของ Piotroski (2000) จึงเกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือทางการเงินที่เรียกว่าคะแนน F-Score เพื่อที่จะนำมาใช้จำแนกหลักทรัพย์คุณค่าที่มีผลการดำเนินงานดี (ผู้ชนะ) ออกจากหลักทรัพย์คุณค่าที่มีผลการดำเนินงานที่ไม่ดี (ผู้แพ้) โดยอาศัยข้อมูลจากงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินในอดีตของบริษัทซึ่งเป็นข้อมูลสาธารณะที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ โดยเครื่องมือดังกล่าวจะนำข้อมูลทางการเงินหรืออัตราส่วนทางการเงินนำมาสร้างเป็นตัวแปร 9 ตัว ที่ Piotroski เห็นว่าเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นตัวแทนที่สามารถแสดงสัญญาณในการวัดความสามารถในการทำกำไร, การก่อหนี้และสภาพคล่อง และประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัท โดยหากตัวแปรใดที่ส่งสัญญาณที่ดี ตามหลักเกณฑ์ของ Piotroski จะได้รับ 1 คะแนน ดังนั้นจึงมีคะแนนตั้งแต่ 0-9 คะแนน หากหลักทรัพย์ของบริษัทใดมีคะแนนสูง (8-9) จะถือว่าเป็นหลักทรัพย์ที่เป็นผู้ชนะ ในทางตรงกันข้ามหากหลักทรัพย์ใดมีคะแนนต่ำ (0-1) จะถือว่าเป็นหลักทรัพย์ผู้แพ้ โดยนำเครื่องมือดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับกลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีอัตราส่วนมูลค่าบัญชีต่อมูลค่าตลาดสูงซึ่งเป็นตัวแทนของหลักทรัพย์คุณค่า นำมาสร้างเป็นกลุ่มหลักทรัพย์คุณค่าที่มีผลการดำเนินงานที่ดี (ผู้ชนะ) ที่สามารถสร้างผลตอบแทนที่เหนือกว่าตลาดได้อย่างสม่ำเสมอ ความน่าสนใจอยู่ที่งานวิจัยของเขาอ้างถึงผลตอบแทนโดยเฉลี่ยต่อปีที่ระดับ 23% ในช่วงปี ค.ศ. 1976-1996 ในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา สูงกว่าค่าเฉลี่ยของตลาด 7.5% ต่อปี จากจุดยืนทางวิชาการนี้การลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าของ Piotroski ถือเป็นหัวข้อที่ควรค่าต่อการศึกษา คำถามที่เกิดขึ้นคือกลยุทธ์ของลงทุนของ Piotroski นั้นจะสามารถสร้างกำไรเกินปกติในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอื่นๆ ได้เหมือนกับตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาหรือไม่ และมีปัจจัยอะไรที่จะช่วยอธิบายถึงกำไรเกินปกติที่ได้จากกลยุทธ์ของเขา ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงตั้งคำถามขึ้นมาว่า กล

ยุทธ์ของ Piotroski จะช่วยสร้างผลตอบแทนเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ หรือไม่ และยังพิจารณาว่ามีปัจจัยแฝงอื่นใดที่ช่วยให้กลยุทธ์นี้ประสบความสำเร็จ เช่น ผลกระทบจากขนาดของบริษัท ความผูกและแพงของหลักทรัพย์, โอกาสในการล้มละลายบริษัท

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษากลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าโดยใช้แนวทางของ Piotroski F-Score ว่าการจำแนกหลักทรัพย์คุณค่าที่มีผลการดำเนินงานดี ออกจากหลักทรัพย์คุณค่าที่มีผลการดำเนินงานที่ไม่ดี จะทำให้กลุ่มหลักทรัพย์ทั้งสองกลุ่มได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนต่างกันหรือไม่
2. การเลือกลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ที่มีคะแนน F-Score สูงจะสามารถเอาชนะอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเฉลี่ยในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ได้หรือไม่
3. พร้อมทั้งพิจารณาว่ามีปัจจัยแฝงอื่นใดอีกที่ช่วยให้กลยุทธ์นี้ประสบความสำเร็จ เช่น ผลกระทบจากขนาดของบริษัท, ความผูกและแพงของหลักทรัพย์ โอกาสในการล้มละลายบริษัท

3. การดำเนินการวิจัย

การเลือกหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา

กลยุทธ์การลงทุนด้วย F-Score ตามแนวคิดของ Piotroski (2000) คือการลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่า โดยการเรียงลำดับหลักทรัพย์ทั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา ด้วยอัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (Book to Market Value : B/M Ratio) แล้วเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่มี B/M Ratio สูงที่สุดจำนวน 20% แรกของทุกปี นับตั้งแต่ปี ค.ศ 1976 - 1996 ซึ่งได้วิธีการดังกล่าวมาจากการศึกษาของ Fama และ French (1995) จากนั้นจะใช้คะแนน F-Score เป็นเครื่องมือในการจำแนกหลักทรัพย์ที่เป็นผู้ชนะออกจากหลักทรัพย์ที่เป็นผู้แพ้เพื่อให้ได้รับอัตราผลตอบแทนที่มากขึ้น โดยงานวิจัยนี้ได้้นำแนวทางกลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าด้วยคะแนน F-SCORE ตามแนวคิดของ Piotroski มาประยุกต์ใช้กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาด MAI ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2559

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เพื่อสร้างฐานข้อมูลในการวิเคราะห์และการสรุปผล ซึ่งบ่งชี้ว่าผู้วิจัยไม่ได้เป็นผู้เก็บและจัดเตรียมข้อมูลเอง โดยมีแหล่งที่มาดังนี้

- 1) ข้อมูลรายปี แบ่งเป็น งบการเงิน, อัตราส่วนทางการเงิน และราคาปิดซึ่งเป็นราคาที่ปรับตามราคาพาร์ปัจจุบันแล้ว จาก Morningstar (เว็บไซต์ www.morningstar.com)
- 2) รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ รายชื่อหลักทรัพย์จดทะเบียนที่ถูกเพิกถอน และรายชื่อบริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายอาจถูกเพิกถอน ข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (เว็บไซต์ www.set.or.th)

ข้อมูลงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินเป็นข้อมูลรายปีของหลักทรัพย์ตามปีปฏิทิน(Calendar Year) ในส่วนของข้อมูลงบการเงิน, อัตราส่วนทางการเงิน และราคาปิดรายปีจะใช้ข้อมูล ณ วันสุดท้าย ของเดือน กุมภาพันธ์ ในปีปฏิทินถัดไป ตามเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์ที่ให้แต่ละบริษัทส่งงบการเงินฉบับเต็มภายใน 2 เดือนนับตั้งแต่สิ้นไตรมาส

มาสเตอร์ เพื่อเป็นการแสดงว่าในแต่ละปีนี้นักลงทุนจะได้รับข้อมูลงบการเงิน, อัตราส่วนทางการเงิน และราคาปิดครบถ้วนทุกบริษัทก่อนที่จะนำกลยุทธ์การลงทุนไปประยุกต์ใช้ในการเลือกกลุ่มหลักทรัพย์ที่จะลงทุนในแต่ละปี

จำนวนของหลักทรัพย์ทั้งหมดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด MAI ในช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2559 ที่เก็บรวบรวมจากแหล่งที่มาจาก Morningstar และ จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีจำนวน 606 บริษัท โดยมีเกณฑ์ในการคัดหลักทรัพย์ที่จะไม่ทำการศึกษา ดังนี้

- 1) เป็นหลักทรัพย์ที่เข้าเริ่มจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือตลาด MAI ภายหลังจากปี พ.ศ. 2559 ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถลงทุนแบบซื้อแล้วถือได้ครบ 1 ปี
- 2) เป็นหลักทรัพย์ที่อยู่ในประเภทกองทุนอสังหาริมทรัพย์และกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

จัดเรียงกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดด้วยอัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาด (Book to Market Value : B/M Ratio) นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2559 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย แล้วเลือกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีอัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาดสูงที่สุด 20% แรก ตามแนวทางการศึกษาของ Piotroski (2000) จากนั้นจึงทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนผลตอบแทนกับคะแนน F-Score ของหลักทรัพย์กลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณคะแนน F-Score

กระบวนการเก็บข้อมูลค่า F-Score โดยต้องคำนวณตัวแปรผลการดำเนินงานทางการเงินทั้ง 9 ที่ใช้พื้นฐานให้กับกลยุทธ์การลงทุน ซึ่งข้อมูลที่ใช้เพื่อคำนวณเหล่านี้ได้จากการนำข้อมูลงบการเงินจาก Morningstar นำมาแปลผลโดยแปลงข้อมูลสัญญาณให้เป็นตัวเลขแบบไบนารี กล่าวคือ แปลงเป็นค่า 0 หรือ 1 จากสูตร

$$F\_SCORE = F\_ROA + F\_ΔROA + F\_CFO + F\_EQ\_OFFER + F\_ΔLEVER + F\_ΔLIQUID + F\_EQ\_OFFER + F\_ΔMARGIN + F\_ΔTURN$$

ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA: Return on Assets)

สำหรับผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ได้จากฐานข้อมูล Morningstar และได้ค่าจากงบการเงินล่าสุดของบริษัท โดยถ้าค่า ROA เป็นบวกแสดงว่ามีสัญญาณที่ดีจะกำหนดค่าเท่ากับ 1 และถ้าค่า ROA เป็นลบหรือเท่ากับศูนย์จะกำหนดค่าเท่ากับ 0

การเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ΔROA: Change in Return on Assets)

การคำนวณเพื่อหา ΔROA ทำได้โดยนำค่า ROA ของปีปัจจุบันของบริษัทลบด้วยค่า ROA ของปีก่อน ในทำนองเดียวกันกับคำนิยามของ ROA ถ้าค่า ROA ปีปัจจุบันเพิ่มขึ้นจากปีก่อน จะถือว่าเป็นสัญญาณบวกหรือสัญญาณที่ดี กำหนดค่าเท่ากับ 1 และถ้าการเปลี่ยนแปลงของค่า ROA ลดลงหรือเท่าเดิมจะกำหนดค่าเท่ากับ 0

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO: Cash flow from operation)

สำหรับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ไม่จำเป็นต้องคำนวณเพราะค่าเหล่านี้ได้จากฐานข้อมูล Morningstar และได้ค่าจากงบการเงินล่าสุดของบริษัท โดยถ้าบริษัทมีกระแสเงินสดเป็นบวก จะกำหนดค่าเท่ากับ 1 และถ้าตรงกันข้ามจะกำหนดค่าเท่ากับ 0

ยอดคงค้าง (ACCRUAL)

Piotroski คำนวณสัญญาณของคุณภาพของกำไร โดยใช้สูตรที่คำนวณกำไรสุทธิ หักลบด้วยกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ถ้ามีค่าเป็นลบจะถือว่าเป็นสัญญาณที่ดีจะกำหนดค่า เท่ากับ 1 และถ้ามีค่าเป็นบวกหรือเท่ากับศูนย์ จะกำหนดค่า เท่ากับ 0

การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการก่อหนี้ (Δ LEVER: Change in Leverage)

คำนวณ Δ LEVER โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้: หนี้สินระยะยาวของปีปัจจุบัน หารด้วยสินทรัพย์โดยรวมเฉลี่ย (สินทรัพย์ของปีปัจจุบัน บวก สินทรัพย์ของปีล่าสุดนำไปหารด้วย 2) หักลบหนี้สินระยะยาว ก่อนนำไปหารด้วยสินทรัพย์โดยรวมเฉลี่ย ถ้าค่าที่ได้เป็นลบหรือเท่ากับศูนย์ จะกำหนดค่าเท่ากับ 1 ในขณะที่ถ้าค่าที่ได้เป็นบวก กำหนดค่า เท่ากับ 0

การเปลี่ยนแปลงของสภาพคล่อง (Δ LIQUID: Change in Liquidity)

สำหรับ Δ LIQUID คำนวณได้จากการนำสภาพคล่องของปีปัจจุบัน ไปหักลบด้วยสภาพคล่องปีก่อนหน้า ถ้าการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนสภาพคล่องจากปีก่อนลบปีนี้ ถ้าค่าที่ได้เป็นลบหรือเท่ากับศูนย์ จะกำหนดค่าเท่ากับ 1 ในขณะที่ถ้าค่าที่ได้เป็นบวก กำหนดค่า เท่ากับ 0

การเพิ่มส่วนของผู้ถือหุ้น (EQ_OFFER: Equity Offer)

EQ_OFFER หาได้จาก การนำจำนวนหลักทรัพย์ที่ชำระแล้ว ณ ปลายปีของปีปัจจุบัน ไปลบจำนวนหลักทรัพย์ที่ชำระแล้ว ณ ปลายปีของปีก่อน Piotroski พิจารณาว่า การเสนอขายหลักทรัพย์เพิ่มคือสัญญาณที่แย่อะไร จะกำหนดค่าเท่ากับ 0 และกำหนดค่าเท่ากับ 1 ถ้าบริษัทไม่เสนอขายหลักทรัพย์เพิ่มเติม

การเปลี่ยนแปลงของอัตรากำไรขั้นต้น (Δ MARGIN: Change in Gross Margin Ratio)

คำนวณได้โดยนำยอดขายสุทธิในปีปัจจุบัน (t) ไปลบ ต้นทุนขาย (t) หารด้วยยอดขายสุทธิปีปัจจุบัน ลบ ด้วยยอดขายสุทธิปีก่อน (t-1) ลบ ต้นทุนขาย (t-1) หารด้วยยอดขายสุทธิปีก่อน การเปลี่ยนแปลงค่า Δ MARGIN ที่เป็นบวกแสดงสัญญาณที่ดีและกำหนดค่าเท่ากับ 1 และถ้าการเปลี่ยนแปลงเป็นลบหรือเท่าเดิมจะกำหนดค่า เท่ากับ 0

การเปลี่ยนแปลงของอัตรการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Δ TURN: Change in Asset Turnover Ratio)

การเปลี่ยนแปลงของอัตรการหมุนเวียนของสินทรัพย์คำนวณได้จากการนำยอดขายสุทธิของปีปัจจุบัน หารด้วยสินทรัพย์รวมเฉลี่ยปีปัจจุบัน ลบ ด้วยยอดขายสุทธิปีก่อน หารด้วยสินทรัพย์รวมเฉลี่ยปีก่อน ถ้าพบการเปลี่ยนแปลงที่ เป็นบวกจะแสดงสัญญาณที่ดีและกำหนดค่าเท่ากับ 1 และถ้าการเปลี่ยนแปลงเป็นลบหรือเท่าเดิมจะกำหนดค่า เท่ากับ 0

การสร้างกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุน

หลังจากกำหนดคะแนน F-Score ให้แต่ละหลักทรัพย์ในแต่ละปีได้แล้ว หลักทรัพย์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในระหว่างปี พ.ศ. 2550- พ.ศ. 2559 จะถูกจัดอันดับร่วมกันด้วยคะแนน F-Score โดยเรียงตามลำดับตั้งแต่ 0 จนถึง 9 เพื่อตรวจสอบว่าผลตอบแทนที่ปรับตามตลาดต่อปีที่ได้รับในแต่ละช่วงคะแนนจะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

โดยในการเตรียมการทดสอบดังกล่าวได้สร้างกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุนที่มีคะแนน F-Score สูง(8, 9) และ F-Score ต่ำ (0, 1) ตามลำดับ ตามวิธีการของ Piotroski (2000) นอกจากนี้ยังมีการสร้างกลุ่มหลักทรัพย์ที่แข็งแกร่ง (คะแนน 5-9) และกลุ่มหลักทรัพย์ที่อ่อนแอ (คะแนน 0-4) เพื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนที่ได้รับเพิ่มเติม

การทดสอบเชิงสถิติ

หนึ่งในเป้าหมายหลักของการศึกษาค้นคว้านี้มีเพื่อทดสอบว่ามีความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีคะแนน F-Score สูงกับหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีคะแนน F-Score ต่ำหรือไม่ โดยเป้าหมายนี้กำหนดว่าความแตกต่างดังกล่าวต้องมีนัยสำคัญทางสถิติถึงจะทำให้เกิดกลยุทธ์การลงทุนได้ จากความตั้งใจดังกล่าวจึงส่งผลไปถึงการทดสอบว่ากลุ่มหลักทรัพย์ที่มีการเลือกหลักทรัพย์ต่างกันด้วยเกณฑ์การคัดเลือกของคะแนน F-Score สูงและต่ำจะทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับจากกลุ่มหลักทรัพย์แต่ละกลุ่มต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญเช่นกัน

โดยใช้ t-Test เป็นกระบวนการทางสถิติที่จะใช้ทดสอบว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากกลุ่มหลักทรัพย์แต่ละกลุ่มต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ซึ่ง t-test เป็นการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยสามารถใช้โปรแกรม SPSS เพื่อประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติ t-test

โดยผลการศึกษาที่ได้อาจมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่กว้างหรือแคบต่างกัน เช่น จึงมีการคำนวณผลตอบแทนที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ ลำดับที่ 25, 75 และผลตอบแทนที่มีฐานเพิ่มเติมเนื่องจากค่าอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยอาจมีความผิดปกติได้ ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้อาจจะไม่ได้เป็นตัวแทนที่ดีของข้อมูล ดังนั้นการทดสอบทางสถิติส่วนใหญ่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงมีสำรวจเปอร์เซ็นต์ไทล์เพื่อแสดงภาพรวมความถูกต้องของข้อมูล

การศึกษานี้จะใช้โปรแกรม SPSS เพื่อหาสมการถดถอย (Multiple Regression) ที่ทำการทดสอบกับสมมติฐานและกำหนดว่ามีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ การทดสอบสมมติฐานประกอบไปด้วยสมมติฐานหลักและสมมติฐานรอง สมมติฐานหลักจะกำหนดว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ส่วนสมมติฐานรองกำหนดให้ตรงกันข้าม

การประเมินแหล่งอ้างอิง

ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง เก็บข้อมูลโดยใช้ฐานข้อมูล Morningstar และข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากแหล่งข้อมูลเหล่านี้เป็นอิสระจากกัน จึงทำให้ผู้วิจัยอื่นสามารถทำซ้ำการศึกษานี้ได้ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังทำการสุ่มทดสอบความถูกต้องข้อมูลที่ได้จาก Morningstar กับข้อมูลของ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยไม่พบว่าข้อมูลตัวใดไม่สอดคล้องกัน

งานวิจัยนี้พยายามหลีกเลี่ยงขั้นตอนการประมวลผลด้วยตัวเอง ในขณะที่วัดข้อมูลและทบทวนข้อมูลทั้งหมดหลายครั้ง ทั้งนี้เพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากความผิดพลาดของคนและเพิ่มความเชื่อมั่นของผลลัพธ์

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนปรับตามตลาด 1 ปี จากการลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่า กับ คะแนน F-Score

	ค่าเฉลี่ย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 25	มัธยฐาน	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 75	ร้อยละที่ เป็นบวก	จำนวน
หลักทรัพย์ทั้งหมด	6.96%	-30.73%	-5.94%	24.62%	40.92%	895
F-Score						
0	-47.49%	-106.12%	-60.37%	24.03%	33.33%	3
1	1.88%	-45.79%	-14.29%	14.12%	36.00%	25
2	14.67%	-38.47%	-4.25%	37.22%	46.03%	63
3	-1.00%	-32.70%	-11.84%	17.14%	40.17%	117
4	-2.28%	-35.45%	-14.22%	11.14%	37.82%	156
5	12.01%	-24.23%	-1.17%	27.52%	50.00%	196
6	12.64%	-29.73%	-5.25%	28.16%	47.50%	161
7	8.21%	-24.98%	-5.34%	28.61%	45.45%	100
8	4.48%	-32.63%	-8.67%	23.98%	45.16%	62
9	32.30%	2.20%	19.03%	40.58%	83.33%	12
คะแนนสูง (8,9)	8.99%	-30.92%	.75%	26.63%	52.78%	74
คะแนนต่ำ (0,1)	-3.41%	-62.52%	-14.39%	15.16%	35.71%	28
คะแนนแข็งแกร่ง (5-9)	11.06%	-26.79%	-2.09%	28.00%	48.40%	531
คะแนนอ่อนแอ (0-4)	.97%	-35.65%	-12.83%	17.19%	39.84%	364
สูง - ทั้งหมด	2.03%	-.19%	6.69%	2.02%	11.86%	
P(T<=t) two-tail	0.8200					
t Critical two tail	0.2276					
สูง - ต่ำ	12.40%	31.61%	15.14%	11.47%	17.06%	
P(T<=t) two-tail	0.5018					
t Critical two tail	0.6741					
แข็งแกร่ง - ทั้งหมด	4.10%	3.93%	3.84%	3.39%	7.48%	
P(T<=t) two-tail	0.3103					
t Critical two tail	1.0149					
แข็งแกร่ง - อ่อนแอ	10.09%	8.85%	10.73%	10.81%	8.56%	
P(T<=t) two-tail	0.0425					
t Critical two tail	2.0319					

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนปรับตามตลาด 1 ปี จากการลงทุนในหลักทรัพย์ คุณค่ากับคะแนน F-Score พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงคะแนน F-Score ที่ 3-6 คะแนน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Piotroski (2000) โดย F-Score ที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดคือที่ F-Score 5 มีจำนวน 196 กลุ่ม ตัวอย่าง และ F-Score ที่มีกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดคือที่ F-Score 0 มีจำนวน 3 กลุ่มตัวอย่าง โดย F-Score ที่มีอัตรา ผลตอบแทนสูงที่สุดคือที่ F-Score 9 มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับ 32.30% และ F-Score ที่มีอัตราผลตอบแทนต่ำ ที่สุดคือที่ F-Score 0 มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับ -47.49% โดยที่กลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าที่มีคะแนน F-Score สูง(8,9) จะได้อัตราผลตอบแทนปรับตามตลาด 1 ปี อยู่ที่ 8.99% สูงกว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนใน หลักทรัพย์คุณค่าทั้งหมด 2.03% และสูงกว่าการลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าที่มี F-Score ต่ำ (0,1) อยู่ที่ 12.40% ถึงแม้จะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Piotroski (2000) แต่ก็เป็นการมากกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และอัตราผลตอบแทนที่ สูงกว่านั้น ไม่ได้สูงกว่าในทุกช่วงระดับของข้อมูล เมื่อมาพิจารณาส่วนของกลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าที่มี คะแนน F-Score แข็งแกร่ง (5-9) เพิ่มเติมพบว่าจะได้รับอัตราผลตอบแทนปรับตามตลาด 1 ปี สูงที่สุด คือ 11.06% มากกว่าการลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าที่มีคะแนน F-Score อ่อนแอ(0-4) ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนอยู่ที่ 0.97% อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และมีอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าในทุกช่วงระดับของข้อมูล และกล ยุทธ์การลงทุนที่มีอัตราผลตอบแทนต่ำที่สุดคือการลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าที่มีคะแนนต่ำ (0,1) โดยได้รับอัตรา ผลตอบแทนอยู่ที่ -3.41%

ตารางที่ 2 แสดงผลจากการสร้างสมการ Multiple Linear Regression โดยวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอน (Stepwise Regression)

	(Constant)	log(MVE)	BM Ratio	F-Score	Adjusted R2
ค่าสัมประสิทธิ์	9.350	-3.307	3.697	2.765	.01463
P(T<=t) two-tail	.146	.000	.001	.000	
t Critical two tail	1.456	-5.073	3.375	4.488	

จากตารางที่ 2 แสดงผลจากการสร้างสมการ Multiple Linear Regression โดยวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบ ขั้นตอน (Stepwise Regression) พบว่ามีตัวแปรอิสระ 3 ตัวที่สามารถใช้พยากรณ์อัตราผลตอบแทนปีปรับตามตลาด (MA Ret.) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% นั่นคือมูลค่าขนาดของกิจการ (MVE), อัตราส่วน มูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาด (BM Ratio) และ คะแนน F-Score ขณะที่ตัวแปร โอกาสในการล้มละลายของบริษัทได้ ถูกตัดออกไปแสดงว่าไม่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนปีปรับตามตลาดอย่างมีนัยสำคัญ โดยมูลค่าขนาดของกิจการ (MVE) มีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ -3.307 ซึ่งแปรผกผันกับ อัตราผลตอบแทนปีปรับตามตลาด (MA Ret) แสดงว่ายิ่ง หลักทรัพย์ของบริษัทมีมูลค่าตลาดสูงขึ้นจะส่งผลทำให้อัตราผลตอบแทนปีปรับตามตลาดลดลง ในขณะที่อัตราส่วน มูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาด (BM Ratio) มีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 3.697 และ F-Score มีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 2.765 ซึ่ง ทั้งสองค่าแปรผันตรงกับอัตราผลตอบแทนปีปรับตามตลาด (MA Ret) แสดงว่าหลักทรัพย์ที่มีค่า BM Ratio หรือ มี คะแนน F-Score สูงจะส่งผลทำให้อัตราผลตอบแทนปีปรับตามตลาดเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Piotroski

(2000) ซึ่งพบว่าปัจจัยทั้ง 3 ส่งผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนปีปรับตามตลาดอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน จึงแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวสามารถใช้พยากรณ์อัตราผลตอบแทนปีปรับตามตลาดทั้งในตลาดหลักทรัพย์ของอเมริกา และในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าด้วยคะแนน F-Score จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ ในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2559 จำนวน 606 หลักทรัพย์ และเมื่อแยกข้อมูลของหลักทรัพย์ออกเป็นรายปีจะคิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 4,453 กลุ่มตัวอย่าง นำมาคัดเลือกหลักทรัพย์ที่มีมีอัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาดสูงที่สุด 20% แรก ซึ่งเป็นตัวแทนของหลักทรัพย์คุณค่าตามงานวิจัยของ Fama และ French (1995) จำนวน 895 กลุ่มตัวอย่าง พบว่าหลังจากที่ได้้นำคะแนน F-Score มาประยุกต์ใช้กับการลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าหลักทรัพย์คุณค่าที่แข็งแกร่ง (มีคะแนน F-Score ระหว่าง 5 - 9) มีอัตราผลตอบแทนปรับตามตลาด (Market Adjusted Return) สูงกว่าหลักทรัพย์คุณค่าที่อ่อนแอ (มีคะแนน F-Score ระหว่าง 0 - 4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากการลงทุนซื้อและถือ 1 ปี และแสดงให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้คะแนน F-Score กับหลักทรัพย์คุณค่าสามารถจำแนกบริษัทที่มีผลการดำเนินงานในภาพรวมที่ได้ออกจากบริษัทที่มีผลการดำเนินงานในภาพรวมที่แย่และสามารถคาดหวังผลตอบแทนที่สูงขึ้นจากการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์คุณค่าที่แข็งแกร่ง (มีคะแนน F-Score ระหว่าง 5 - 9) ได้

ในขณะที่ผลตอบแทนจากการลงทุนพบว่าหากลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าตามวิธีของ Fama และ French (1995) ซึ่งไม่นำคะแนน F-Score มาประยุกต์ใช้กับการลงทุนจะให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าตลาด 6.96% ต่อปี แต่หากนำคะแนน F-Score มาประยุกต์ใช้โดยเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่แข็งแกร่ง (มีคะแนน F-Score ระหว่าง 5 - 9) จะทำให้ได้รับอัตราผลตอบแทนสูงขึ้นอีก 4.10% ต่อปี รวมเป็นอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าตลาดเท่ากับ 11.06% ต่อปี ซึ่งนอกจากจะแสดงให้เห็นว่าคะแนน F-Score สามารถสร้างผลตอบแทนที่สูงกว่าตลาดและสูงกว่ากลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าแบบเดิมได้นั้น ยังสะท้อนให้เห็นว่าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด MAI ไม่มีประสิทธิภาพของตลาดในระดับปานกลาง (semi-strong efficient market) ทำให้การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลสาธารณะสามารถสร้างผลตอบแทนที่เหนือกว่าตลาด

สุดท้ายในส่วนของการพิจารณาว่ามีปัจจัยแฝงอื่นใดอีกที่ช่วยให้กลยุทธ์การลงทุนประสบความสำเร็จนั้นพบว่านอกจากคะแนน F-Score แล้ว มูลค่าตลาดของบริษัท และอัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาด ยังสามารถใช้สามารถพยากรณ์อัตราผลตอบแทนปีปรับตามตลาดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าหลักทรัพย์ของบริษัทขนาดเล็กซึ่งมีมูลค่าตลาดต่ำจะให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าหลักทรัพย์ของบริษัทขนาดใหญ่ซึ่งมีมูลค่าตลาดสูง ในขณะที่หลักทรัพย์ของบริษัทที่มีตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาดสูงจะให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาดต่ำ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

งานวิจัยนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการหากลยุทธ์การลงทุนที่ต้องการผลตอบแทนที่มากกว่าผลตอบแทนของตลาด และเพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ ว่าจะมีเครื่องมือใดที่สามารถช่วยให้ผู้ลงทุนได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่ากลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่า (หลักทรัพย์ที่มีมีอัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาดสูงที่สุด 20% แรก) ที่มีคะแนน F-Score แข็งแกร่ง (5-9 คะแนน) สามารถทำให้ผู้ลงทุนได้รับ

ผลตอบแทนเฉลี่ยที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับการลงทุนในหลักทรัพย์คุณค่าและสูงกว่าผลตอบแทนเฉลี่ยที่ได้รับจากตลาดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ ดังนั้นจากผู้ที่ศึกษาสามารถนำคะแนน F-Score ไปประกอบการตัดสินใจลงทุนเพื่อที่จะทำให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ

2. จากผลการศึกษาพบว่าคะแนน F-Score, ขนาดของบริษัทและ อัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาด ส่งผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทน 1 ปีปรับตามตลาดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ โดยที่หลักทรัพย์ที่มีคะแนน F-Score สูง หรือหลักทรัพย์ที่มีอัตราส่วนมูลค่าทางบัญชีต่อมูลค่าตลาดที่สูงจะมีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่า ในขณะที่หลักทรัพย์ของบริษัทที่เล็กมีโอกาสจะทำให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่า ดังนั้นจากงานวิจัยนี้สามารถนำไปผลการศึกษาดังกล่าวประกอบการตัดสินใจลงทุนและทำให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

งานวิจัยนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาซึ่งไม่ได้ได้พิจารณาถึงผลกระทบจากหลักทรัพย์ที่มีการสร้างราคาหลักทรัพย์ หรือการปั่นหุ้น (Market Manipulation) ซึ่งทำให้ราคาของหลักทรัพย์ดังกล่าวบิดเบือนไปจากสภาพปกติ จึงอาจจะมีผลทำให้ผลตอบแทนที่ได้มีความคลาดเคลื่อน

ดังนั้นผู้ที่สนใจทำการศึกษาในเรื่องนี้เพิ่มเติมจึงอาจจะทำการคัดเลือกหลักทรัพย์ที่มีการสร้างราคาออกจากกลุ่มหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษา ซึ่งอาจจะทำให้งานวิจัยสามารถสะท้อนผลจากการลงทุนที่แท้จริงได้ดียิ่งขึ้น

รวมไปถึงการนำคะแนน F-Score ไปประยุกต์ใช้กับกลยุทธ์การลงทุนรูปแบบอื่นว่าคะแนน F-Score จะสามารถช่วยเพิ่มผลตอบแทนจากการลงทุนในกลยุทธ์ดังกล่าวได้หรือไม่ เช่นกลยุทธ์การลงทุนในหลักทรัพย์เติบโต (Growth Investment), กลยุทธ์การลงทุนตามแรงเหวี่ยงของตลาด (Momentum Investment) และ การลงทุนในหลักทรัพย์ปันผล (Dividend Stock)

เอกสารอ้างอิง

- Fama, E. F. (1970). Efficient capital markets: A review of theory and empirical work. *Journal of Finance* 25 (2), 383 - 417.
- Fama and French. (1995). Size and Book-to-Market Factors in Earnings and Returns. *Journal of Finance* (50), 131-155.
- Piotroski, Joseph. D. (2000). Value investing: The use of historical financial statement information to separate winners from losers. *Journal of Accounting Research*, 38(1), 1-41
- S. Basu (1977). Investment performance of common stocks in relation to their PriceEarnings ratios: a test of the efficient market hypothesis. *Journal of Finance*, 32 (3), 663-682

การศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกลงทุนของ RMF LTF
และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร
THE INFLUENCES DECISION FACTOR OF CHOOSING RMF LTF
AND LIFE INSURANCE INVESTMENT FOR BANGKOK EMPLOYEE

ปัทมา ศรีสวัสดิ์¹ และ ธฤตพน อุสวัสดิ์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย กลุ่มวิชาการเงิน, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย Email: yellowskirt@gmail.com

² อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล ทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ทำการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ลงทุนใน RMF LTF และประกันชีวิต มีจำนวน 257 คนหรือร้อยละ 64.3 โดยมีวัตถุประสงค์ในการลงทุนคือเพื่อนำไปลดหย่อนภาษี แหล่งข้อมูลที่ได้รับในการลงทุน คือ การศึกษาหาข้อมูลด้วยตนเอง การตัดสินใจในการลงทุนปัจจัยที่มีผลมากที่สุด คือ ตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างให้ลำดับในการเลือกลงทุนที่มากที่สุด คือ ลงทุนใน RMF เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ประกันชีวิต และลำดับสุดท้ายคือ การลงทุนใน LTF ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ข้อมูลทั่วไปที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร คือ รายได้รวมต่อปี ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

คำสำคัญ: RMF, LTF, ประกันชีวิต, ความแปรปรวนทางเดียว, รายได้รวมต่อปี

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the influences decision factor for choosing RMF, LTF and life insurance investment for the employee in Bangkok. The data was collected by given questionnaire to 400 people using convenience sampling method. Then, it was analyzed by percentage, average value, standard deviation and one-way ANOVA method. The result shows that 64.3% of samples choose to invest in RMF, LTF and life insurance for tax-reduction purpose. The decision was coming from their own decision, along with the self-study to find the information they require before decided. Moreover, the study shows that the preferable investment method is RMF, life insurance and LTF, respectively. The result of hypothesis testing also suggest that the sample choose investment option (RMF, LTF, Life insurance) based on their yearly income. At a confidence level of 95%

Keywords: RMF, LTF, life insurance, one-way ANOVA method, yearly income

1. บทนำ

รายได้หลักของประเทศนั้นมาจากภาษีของประชาชน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วประชาชนเหล่านั้นจะเป็นพนักงานประจำ ที่มีรายได้เป็นประจำทุกเดือน โดยประชาชนแต่ละรายมีค่าใช้จ่ายต่อคนที่เพิ่มสูงมาก ทั้งเรื่องที่อยู่อาศัย อาหาร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าเดินทางต่างๆ รวมถึงภาษีสังคม ด้วยปัญหาหลายๆด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ อัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ค่าครองชีพเพิ่มมากขึ้น แต่รายได้ประจำที่ได้ต่อเดือนนั้น สัดส่วนไม่ได้เพิ่มเท่ากับค่าใช้จ่าย ทำให้ประชาชนที่ต้องเสียภาษีเพื่อพัฒนาประเทศนั้น ก็เป็นค่าใช้จ่ายที่สำคัญส่วนหนึ่งของประชาชน ซึ่งหากค่าใช้จ่ายส่วนนั้นสามารถลดลงได้และสามารถเกิดประโยชน์กับทุกๆฝ่ายได้ ก็ย่อมดีกับประชาชน การลงทุนที่มีหลายช่องทางในปัจจุบัน ก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่ประชาชนควรศึกษาการลงทุนให้ดีเพื่อผลตอบแทนที่ต้องการ เพื่อจะได้มีรายได้ช่องทางหนึ่งในการนำมาพัฒนาความเป็นอยู่ของชีวิตและครอบครัวให้ดีขึ้น ซึ่งการลงทุนนั้นก็ต้องประเมินความเสี่ยงที่แต่ละบุคคลยอมรับได้ แต่การลงทุนที่ได้ทั้งผลตอบแทน ความเสี่ยงต่ำ และสามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ ก็เป็นทางเลือกที่ดีอีกทางหนึ่ง ที่ประชาชนหลายๆคนยังไม่ทราบผลประโยชน์ที่แท้จริง ไม่ได้มีการศึกษาอย่างจริงจัง ทำให้เสียโอกาสตรงนี้ไป แต่ที่ให้ความสำคัญในที่นี้จะเป็นส่วนของการเลือกลงทุนในกองทุน LTF RMF หรือจะเป็นการทำประกันชีวิตแบบบำนาญ ที่ให้ความสำคัญในส่วนนี้นั้นเนื่องจากการเลือกลงทุนต่างๆนี้สามารถออกแบบได้เองตามความต้องการของประชาชนเอง สามารถตัดสินใจเลือกลงทุนในแต่ละประเภทได้ด้วยตัวเอง ซึ่งประชาชนนั้นก็จะได้ทั้งผลตอบแทน และสามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ แนวความคิดทฤษฎีการลงทุน (เพชรี ชุมทรัพย์, 2544) กล่าวว่าเป็นการลงทุนที่ต้องการผลตอบแทนและผลประโยชน์มากกว่าต้นทุนที่ลงทุนไป โดยผู้ลงทุนจะมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป โดยประกอบด้วย ความปลอดภัยของเงินทุน เสถียรภาพของรายได้ ความงอกเงยของเงินลงทุน ความคล่องตัวในการซื้อขาย ความสามารถในการเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันที การกระจายเงินลงทุน และความพอใจในด้านภาษี (เรวดี รักษาผล, 2558) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว(LTF) และกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ(RMF) เพื่อลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีตัวแปรคือ วัตถุประสงค์ ความเสี่ยง เงินปันผล ช่องทางการลงทุนและความต่อเนื่องในการลงทุน โดยกลุ่มตัวอย่างคือจำนวนประชากรผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรภาค 1 – 3 โดยจะสุ่มตัวอย่างภาคละ 50 ตัวอย่าง รวมทั้งหมดเท่ากับ 150 ตัวอย่าง จากการศึกษา สรุปได้ว่า กองทุนรวม LTF 1. ปัจจัย 5 ข้อที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกลงทุนในกองทุนรวม LTF ได้แก่ วัตถุประสงค์ ความเสี่ยง เงินปันผล ช่องทางการลงทุนและความต่อเนื่องในการลงทุน 2. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เลือกลงทุนให้กับปัจจัย 5 ข้อ จากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่เงินปันผล ระดับความเสี่ยง ความต่อเนื่องในการลงทุน วัตถุประสงค์ในการลงทุน และตัวแปรช่องทางการลงทุน 3. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ลงทุนที่ให้กับระดับทางเลือกของแต่ละปัจจัยที่สอดคล้องกับสมมติฐาน พบว่า ผู้ลงทุนในกองทุนรวม LTF มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และลงทุนในระดับความเสี่ยงสูง ในขณะที่อัตราผลตอบแทนสูงเช่นกัน และผู้ลงทุนต้องการซื้อหน่วยลงทุนผ่านบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมหรือเคาน์เตอร์สาขาในธนาคารด้วยตัวเอง สอดคล้องตามสมมติฐานที่วางไว้ กองทุนรวม RMF 1. ปัจจัย 4 ข้อที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกลงทุนกองทุนรวม RMF ได้แก่ วัตถุประสงค์ ความเสี่ยง ค่าธรรมเนียมในการสับเปลี่ยนกองทุน ช่องทางการลงทุน 2. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เลือกลงทุนให้กับปัจจัย 4 ข้อจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ความเสี่ยง วัตถุประสงค์ ค่าธรรมเนียมในการลงทุน และตัวแปรช่องทางการลงทุน 3. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ลงทุนที่ให้กับระดับทางเลือกของแต่ละ

คุณลักษณะ ที่สอดคล้องกับสมมติฐาน พบว่า ผู้ลงทุนในกองทุนรวม RMF มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อออมเงินยามเกษียณ และเลือกลงทุนในระดับความเสี่ยงต่ำเนื่องจากการความมั่นคงในอนาคตมากกว่า สอดคล้องตามสมมติฐานที่วางไว้ แต่ผู้ลงทุนในกองทุนรวม RMF ไม่ต้องการเสียค่าธรรมเนียมในการสับเปลี่ยนหน่วยลงทุน ซึ่งไม่สอดคล้องตามสมมติฐานที่วางไว้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

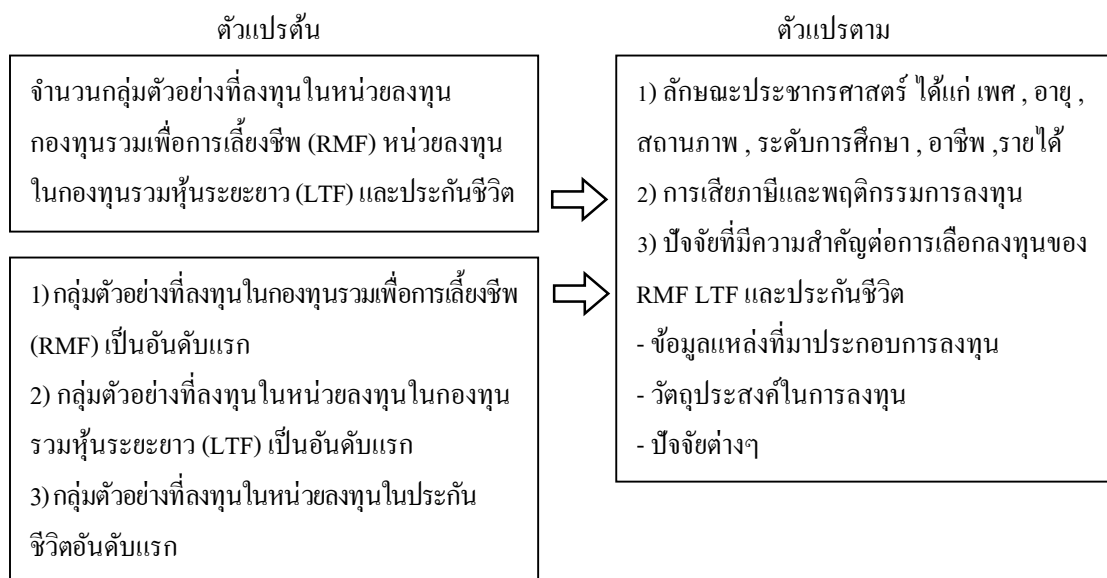
1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย คือการแจกแบบสอบถามทางอินเทอร์เน็ต ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่ม คือจำนวน 400 คน โดยแทนค่าตัวแปรจากแบบสอบถามที่ได้แล้วนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และทำการวิเคราะห์โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อนำข้อมูลมาแปลผลทั้งทางด้านสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอ้างอิง โดยตั้งสมมติฐาน 2 สมมติฐาน คือ

- 1) ความสัมพันธ์ข้อมูลทั่วไป การเสียภาษีและพฤติกรรมการลงทุน ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกลงทุน กับ การเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร
- 2) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

กรอบแนวคิด

4. ผลการวิจัย

จากการทดสอบพบว่า สมมุติฐานที่ 1 ความสัมพันธ์ข้อมูลทั่วไป การเสียดายและพฤติกรรมการลงทุนกับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

1.1) ข้อมูลทั่วไปมีความสัมพันธ์กับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ตารางข้อมูลทั่วไปมีความสัมพันธ์กับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

		Sum of Squares	d.f.	Mean Square	F	Sig.
เพศ	Between Groups	.286	1	.286	2.602	.108
	Within Groups	32.058	292	.110		
	Total	32.344	293			
อายุ	Between Groups	.314	6	.052	.468	.832
	Within Groups	32.030	287	.112		
	Total	32.344	293			
สถานภาพ	Between Groups	.003	2	.001	.011	.989
	Within Groups	32.341	291	.111		
	Total	32.344	293			
ระดับการศึกษา	Between Groups	.126	3	.042	.378	.769
	Within Groups	32.218	290	.111		
	Total	32.344	293			
อาชีพ	Between Groups	.615	4	.154	1.400	.234
	Within Groups	31.729	289	.110		
	Total	32.344	293			
รายได้รวมต่อปี (รวม โบนัสแล้ว)	Between Groups	1.774	5	.355	3.342	.006
	Within Groups	30.570	288	.106		
	Total	32.344	293			

สรุปการวิเคราะห์ โดยข้อมูลทั่วไปที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ รายได้รวมต่อปี (รวม โบนัสแล้ว) อย่างไรก็ตามพบว่าข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

1.2) การศึกษาและพฤติกรรมการลงทุนมีความสัมพันธ์กับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ตารางข้อมูลการศึกษารวมและพฤติกรรมการลงทุนมีความสัมพันธ์กับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

Factor	ANOVA (Sig)		
	RMF	LTF	Life In
A : การถูกเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติม	.178	.021	.002
B : สัดส่วนปริมาณเงินลงทุน	.194	.568	.018
C : ข้อมูลที่ได้รับในการลงทุน	.399	.102	.008
D : การตัดสินใจในการลงทุน	.042	.579	.074
E : วัตถุประสงค์หลัก	.479	.000	.050

สรุปการวิเคราะห์ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน RMF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การตัดสินใจในการลงทุน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน LTF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การถูกเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมในปีภาษี 2558 และวัตถุประสงค์หลักของการลงทุน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน ประกันชีวิต ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การถูกเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมในปีภาษี 2558 สัดส่วนปริมาณเงินลงทุนต่อรายได้ประจำ ข้อมูลที่ได้รับในการลงทุน และวัตถุประสงค์หลักของการลงทุน

1.3) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกลงทุน กับ การเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 ตารางข้อมูลปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกลงทุน กับ การเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

Factor	ANOVA (Sig)		
	RMF	LTF	Life In
A : เป็นการลงทุนที่ไม่ต้องดูแลด้วยตนเอง	0.153	0.069	0.001
B : สิทธิประโยชน์ทางภาษี ลดหย่อนภาษี	0.674	0.158	0.546
C : ผลตอบแทนจากการลงทุน	0.091	0.021	0.660
D : การลงทุนเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตหลังเกษียณ	0.279	0.133	0.043
E : สร้างเสริมลักษณะนิสัยการออม	0.574	0.375	0.830
F : นโยบายของการจ่ายผลตอบแทน	0.349	0.341	0.500
G : ค่าธรรมเนียมในการลงทุน	0.004	0.014	0.036
H : ความเสี่ยงต่ำกว่าการลงทุนประเภทอื่น	0.000	0.056	0.300
I : ผลงานในอดีตของบริษัท	0.062	0.098	0.680
J : ผู้แนะนำการลงทุนได้รับใบอนุญาต	0.037	0.111	0.058

สรุปการวิเคราะห์ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน RMF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ ความเสี่ยงต่ำกว่าการลงทุนประเภทอื่น ค่าธรรมเนียมในการลงทุน และผู้แนะนำการลงทุน ได้รับใบอนุญาตจากกกด. สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน LTF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ ค่าธรรมเนียมในการลงทุน และผลตอบแทนจากการลงทุน กลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน ประกันชีวิต ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ เป็นการลงทุนที่ไม่ต้องดูแลด้วยตัวเองอย่างใกล้ชิด มีผู้ดูแลการลงทุนให้ ค่าธรรมเนียมในการลงทุน และเป็นการลงทุนเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุ

สมมุติฐานที่ 2 2.1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ตารางข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

Factor	ANOVA (Sig)		
	RMF	LTF	Life In
A : เพศ	0.993	0.210	0.302
B : อายุ	0.000	0.000	0.747
C : สถานภาพ	0.119	0.004	0.675
D : ระดับการศึกษา	0.384	0.331	0.089
E : อาชีพ	0.202	0.001	0.331
F : รายได้รวมต่อปี	0.006	0.018	0.900

สรุปการวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน RMF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ อายุ และรายได้ กลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน LTF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ อายุ อาชีพ สถานภาพ และรายได้ กลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน ประกันชีวิต ไม่มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในประกันชีวิต

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างเป็น เพศหญิง ร้อยละ 57.3 เป็นชายร้อยละ 42.8 โดยช่วงอายุ 26 – 30 ปีมีจำนวนมากที่สุด มีสถานภาพโสดมากที่สุด ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาคือ ปริญญาโท ต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาเอก ตามลำดับ โดยมีอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน มากที่สุด รองลงมาคือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการอื่นๆ และลูกจ้าง ตามลำดับ ระดับรายได้รวมต่อปีมากที่สุด คือ 300,001 – 500,000 บาท

การเสียภาษีและพฤติกรรมการลงทุน

กลุ่มตัวอย่างไม่ถูกเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมมากที่สุด อยู่ที่ร้อยละ 78.0 กลุ่มตัวอย่างที่เคยลงทุน อยู่ที่ร้อยละ 73.5 โดยสัดส่วนในการลงทุนมากที่สุดคือ 10 – 20 % โดยกลุ่มตัวอย่างที่เคยลงทุนใน RMF LTF และประกันชีวิต มากที่สุด ที่ร้อยละ 87.4 ของผู้ที่เคยลงทุน แหล่งข้อมูลที่ได้รับในการลงทุน RMF LTF และประกันชีวิต มากที่สุด คือ

ศึกษาหาข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนในการตัดสินใจในการลงทุน RMF LTF และประกันชีวิต มากที่สุด คือ ตนเอง วัตถุประสงค์หลักของการลงทุนมากที่สุด คือ เพื่อนำไปลดหย่อนภาษี กลุ่มตัวอย่างที่เคยลงทุนใน RMF LTF และประกันชีวิตแบบบำนาญ ลำดับความสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การลงทุนใน RMF มีจำนวน 124 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 48.2 รองลงมาคือการลงทุนในประกันชีวิตแบบบำนาญ มีจำนวน 95 คนหรือคิดเป็นจำนวนร้อยละ 37.0 และอันดับสุดท้าย คือ การลงทุนใน LTF มีจำนวน 38 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 14.8

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำคัญในการเลือกลงทุน RMF LTF และประกันชีวิตแบบบำนาญ

ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อความสำคัญในการเลือกลงทุน RMF LTF และประกันชีวิตแบบบำนาญอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด ได้แก่ ลงทุนเพื่อเป็นสิทธิประโยชน์ทางภาษี สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ รองลงมาคือ การลงทุนเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุ ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อความสำคัญในการเลือกลงทุน RMF LTF และประกันชีวิตแบบบำนาญ อยู่ในระดับสำคัญมาก ได้แก่ เป็นการลงทุนที่ไม่ต้องดูแลด้วยตัวเองอย่างใกล้ชิด มีผู้ดูแลการลงทุนให้ รองลงมาคือ ผลงานในอดีตของบริษัทหลักทรัพย์/ บริษัทประกันภัย ผลตอบแทนจากการลงทุน ผู้แนะนำการลงทุนได้รับใบอนุญาตจากกต. สร้างเสริมลักษณะนิสัยการออม นโยบายของการจ่ายผลตอบแทน ความเสี่ยงต่ำกว่าการลงทุนประเภทอื่น และค่าธรรมเนียมในการลงทุนตามลำดับ

สมมุติฐานที่ 1 - ความสัมพันธ์ข้อมูลทั่วไป การเสียภาษีและพฤติกรรมการลงทุนกับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

1.1) ข้อมูลทั่วไปที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ รายได้รวมต่อปี (รวมโบนัสแล้ว)

1.2) ความสัมพันธ์ระหว่างการเสียภาษีและพฤติกรรมการลงทุน กับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน RMF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การตัดสินใจในการลงทุน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน LTF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การถูกเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมในปีภาษี 2558 วัตถุประสงค์หลักของการลงทุน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน ประกันชีวิต ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การถูกเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมในปีภาษี 2558 สัดส่วนปริมาณเงินลงทุนต่อรายได้ประจำ ข้อมูลที่ได้รับในการลงทุน และวัตถุประสงค์หลักของการลงทุน

1.3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกลงทุน กับการเลือกลงทุนของ RMF LTF และประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน RMF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ ความเสี่ยงต่ำกว่าการลงทุนประเภทอื่น ค่าธรรมเนียมในการลงทุน และผู้แนะนำการลงทุน ได้รับใบอนุญาตจากกต. สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน LTF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ ค่าธรรมเนียมในการลงทุน และผลตอบแทนจากการลงทุน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน ประกันชีวิต ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ เป็นการลงทุนที่ไม่ต้องดูแลด้วยตัวเองอย่างใกล้ชิด มีผู้ดูแลการลงทุนให้ ค่าธรรมเนียมในการลงทุน และเป็นการลงทุนเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุ

สมมุติฐานที่ 2 - ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของการเลือกลงทุนของ RMF LTF และ ประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ประจำในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน RMF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ อายุและรายได้ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน LTF ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ อายุ อาชีพ สถานภาพ และรายได้ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกการลงทุนใน ประกันชีวิต ไม่มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการลงทุนในประกันชีวิต

นี้อาจมีหรืออาจรวมอยู่ในหัวข้อที่ 4. ผลการวิจัย หรือรวมในหัวข้อต่อไปคือ บทสรุป ก็ได้ หัวข้อนี้เป็นการอภิปรายหรือวิจารณ์ผลที่ได้จากการวิจัย โดยอาจมีการเปรียบเทียบกับทฤษฎีหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้อ้างอิงถึง ก่อนหน้านี้ว่าสอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร และ/หรือมีข้อเสนอแนะโดยย่อเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไปและประโยชน์ที่อาจจะได้รับจากการประยุกต์ผลการวิจัยที่ได้

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1) ประชากรที่มีเงินได้ประจำควรศึกษาการลงทุนที่ได้รับผลประโยชน์หลากหลายทางทั้งทางด้านผลตอบแทน ทางด้านช่วยในการลดหย่อนภาษี เพื่อเป็นการวางแผนทางการเงินที่ดีต่อไปได้

2) จากผลสำรวจถึงข้อมูลที่ได้รับจากการลงทุนมากที่สุดนั่นคือ การศึกษาหาข้อมูลด้วยตนเอง ประชากรควรศึกษาหาข้อมูลกับผู้ที่รอบรู้ด้านการลงทุนอย่างแท้จริงเพื่อประโยชน์สูงสุดทั้งทางด้านข้อมูลข่าวสารที่จะได้รับ และประหยัดเวลาในการสืบหาไปในแนวทางที่ไม่ถูกต้องอีกด้วย

3) จากผลทดสอบสามารถนำไปพัฒนาได้ต่อไป นำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น ทั้งในส่วนของ การลูกค้าในองค์กรต่างๆ นำไปพัฒนาต่อยอดได้ เช่น ธนาคาร บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทสินเชื่อต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

- เพชร จุมทรัพย์, (2544). หลักการลงทุน (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เรวดี รักษาชล, (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) และกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) เพื่อลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เฉลิมขวัญ ครุบุญยงค์, (2557). หลักการลงทุน (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: วิ.พรีนท์(1991).
- TactSchool. (2559). การเงินการลงทุน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : ภูเก็ตพรีนติ้งแอนด์แพคเกจจิ้งกรุ๊ป.
- ความรู้เรื่องภาษี. www.rd.go.th/publish/309.0.html. (24 มกราคม 2560).

ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท
และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

THE RELATIONSHIP BETWEEN TRADING VALUES OF INVESTOR TYPES
AND SET INDEX ON THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

ภาณุพงศ์ วานิชพิทักษ์¹ และ วรณรพี บานชื่นวิจิตร²

Panupong Wanichpitak¹ and Wanrapee Banchuenvijit²

¹ นักศึกษาปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพฯ 10400 e-mail: champ15121989@gmail.com

² อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพฯ 10400 e-mail: wanrapee_ban@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นข้อมูลอนุกรมเวลาแบบทศนิยมรายวันจำนวน 1222 วัน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2555 ถึงธันวาคม 2559 รวมระยะเวลาทั้งหมด 5 ปี สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการใช้โปรแกรม R Studio แสดงข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยการใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตามแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของสถาบันในประเทศ สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของบัญชีบริษัทหลักทรัพย์ สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของนักลงทุนต่างประเทศ สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของนักลงทุนทั่วไปในประเทศ มีความสัมพันธ์ต่อร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ดังกล่าว มีทิศทางความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปตามร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐอเมริกาอายุ 10 ปี และร้อยละการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบเบรนต์

คำสำคัญ: สถาบันในประเทศ, บัญชีบริษัทหลักทรัพย์, นักลงทุนต่างประเทศ, นักลงทุนทั่วไป, ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ABSTRACT

The Relationship between Trading Values of Investor Types and SET Index on the Stock Exchange of Thailand. This is a daily time series of 1222 days, from January 2012 to December 2016, for a total of 5 years. For quantitative data analysis using the R Studio program, the descriptive statistics were include maximum, minimum, mean, median, standard deviation and the inferential statistics include correlation analysis, multiple regression analysis using the least squares method at the confidence level of 95% was statistically significant at 0.05. According to the model used in the study, the proportion of Net Local Institution Trading Value, the proportion of Net Proprietary

Trading Value, the proportion of Net Foreign Investors Trading Value, the proportion of Net Local Investors Trading Value have a relationship to the percentage change of SET Index. In addition, the relationship is moving in terms of the percentage change of Exchange Rates of US Dollar, the percentage change of Government Bond Yield 10 Year and the percentage change of Brent Crude Oil Spot Price.

Keywords: Local Institutions, Proprietary Trading, Foreign Investors, Local Investors, SET Index

1. บทนำ

ตลอดช่วงระยะเวลาของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand: SET) ที่เติบโตตามภาวะเศรษฐกิจ ความเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) มีการพัฒนาไปตามปัจจัยทั้งภายใน และภายนอกประเทศ อย่างต่อเนื่อง หรืออาจกล่าวได้ว่าการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์นั้นให้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงกว่าการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในการสร้างความเข้าใจด้านความหมาย และทิศทางการเคลื่อนไหว รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ภายใต้ทิศทางการเคลื่อนไหวของข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้อง สำหรับประกอบการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. การดำเนินการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) โดยรวบรวมข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand: SET) ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand: BOT) สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (The Thai Bond Market Association: ThaiBMA) สมาคมตลาดทองคำแห่งลอนดอน (The London Bullion Market Association: LBMA) และบริษัท อินโฟเควสท์ จำกัด (InfoQuest Limited) ประกอบด้วย ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) มูลค่าการซื้อขายของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท (Investor Types) อัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (Exchange Rates of US Dollar) อัตราดอกเบี้ยอ้างอิงระยะสั้นตลาดกรุงเทพ 3 เดือน (BIBOR Reference 3 Month) อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี (Government Bond Yield 10 Year) อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐอเมริกาอายุ 10 ปี (US Treasury Yield 10 Year) ราคาทองคำของสมาคมตลาดทองคำแห่ง

ลอนดอน (LBMA Gold Price AM) และราคาน้ำมันดิบเบรนต์ (Brent Crude Oil Spot Price) เป็นข้อมูลอนุกรมเวลาแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) รายวันจำนวน 1222 วัน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2555 ถึงธันวาคม 2559 รวมระยะเวลาทั้งหมด 5 ปี โดยการใช้โปรแกรม R Studio แสดงข้อมูลทางสถิติ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ประกอบด้วย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นต่อกันของตัวแปร (Multicollinearity) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยการใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Parameter) สำหรับการทดสอบความไม่คงที่ของความแปรปรวนในตัวแปรสุ่มคลาดเคลื่อน (Heteroscedasticity Test) ด้วย White Test และการทดสอบความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรสุ่มคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ด้วย Breusch - Godfrey Test โดยใช้ค่าความผิดพลาด (Error Term หรือ Residual Term) และสำหรับการแก้ไขปัญหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวประมาณค่าด้วย Newey - West Standard Error หรือ Heteroscedasticity and Autocorrelation Consistent (HAC) Standard Error ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตามแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

$$R\_SET = b_0 + b_1INSTI.VAL + b_2R\_USTB + b_3BB03M.BP + b_4TGB10.BP + b_5UST10.BP + b_6R\_GOLD + b_7R\_OIL \quad (1)$$

สมการที่ (1) แสดงแบบจำลองที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของสถาบันในประเทศ (INSTI.VAL) และร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (R_SET)

$$R\_SET = b_0 + b_1BROKER.VAL + b_2R\_USTB + b_3BB03M.BP + b_4TGB10.BP + b_5UST10.BP + b_6R\_GOLD + b_7R\_OIL \quad (2)$$

สมการที่ (2) แสดงแบบจำลองที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของบัญชีบริษัทหลักทรัพย์ (BROKER.VAL) และร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (R_SET)

$$R\_SET = b_0 + b_1FOREI.VAL + b_2R\_USTB + b_3BB03M.BP + b_4TGB10.BP + b_5UST10.BP + b_6R\_GOLD + b_7R\_OIL \quad (3)$$

สมการที่ (3) แบบจำลองที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของนักลงทุนต่างประเทศ (FOREI.VAL) และร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (R_SET)

$$R\_SET = b_0 + b_1LOCAL.VAL + b_2R\_USTB + b_3BB03M.BP + b_4TGB10.BP + b_5UST10.BP + b_6R\_GOLD + b_7R\_OIL \quad (4)$$

สมการที่ (4) แบบจำลองที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของนักลงทุนทั่วไปในประเทศ (LOCAL.VAL) และร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (R_SET)

4. ผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น แสดงข้อมูลทางสถิติ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตามแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) แสดงข้อมูลทางสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแต่ละตัวแปร ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics)

	Maximum	Minimum	Mean	Median	Std. Deviation
R_SET	4.4838	-5.3731	0.0326	0.0672	0.9618
INSTI.VAL	0.3370	-0.2008	0.0045	0.0037	0.0387
BROKER.VAL	0.0889	-0.1764	0.0004	0.0004	0.0232
FOREI.VAL	0.3544	-0.2255	-0.0053	-0.0026	0.0489
LOCAL.VAL	0.2259	-0.3570	0.0004	-0.0003	0.0572
R_USTB	1.1614	-2.1172	0.0106	0.0171	0.2998
BB03M.BP	0.3186	-11.8221	-0.0588	0.0000	0.6698
TGB10.BP	7.6629	-8.2894	-0.0183	-0.0212	1.2908
UST10.BP	9.6277	-10.2809	0.0166	0.0000	2.2997
R_GOLD	5.0705	-11.5605	-0.0266	0.0000	1.0221
R_OIL	9.5467	-8.6650	-0.0566	-0.0373	1.9996

จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นต่อกันของตัวแปร (Multicollinearity) ระหว่างตัวแปร (Variable) ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ของตัวแปรมีค่าไม่เกินกว่า 0.80 จึงไม่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์เชิงเส้นต่อกันของตัวแปร (Multicollinearity) ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2. การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis)

	R_SET	INSTL.VAL	BROKER.VAL	FOREI.VAL	LOCAL.VAL	R_USTB	BB03M.BP	TGB10.BP	UST10.BP	R_GOLD	R_OIL
F	1.0000										
I	0.3977	1.0000									
	(15.1320)**										
F	0.3636	-0.0735	1.0000								
	(13.6260)**	(-2.5728)*									
F	0.2279	-0.2332	-0.0623	1.0000							
	(8.1738)**	(-8.3711)**	(-2.1804)*								
I	-0.6113	-0.4474	-0.3019	-0.6723	1.0000						
	(-26.9660)**	(-17.4690)**	(-11.0580)*	(-31.7050)**							
F	-0.3014	-0.0973	-0.1136	-0.1716	0.2586	1.0000					
	(-11.0360)**	(-3.4137)**	(-3.9913)**	(-6.0815)**	(9.3469)**						
F	-0.0031	-0.1330	-0.0023	-0.0017	0.0924	-0.0471	1.0000				
	(-0.1066)	(-4.6852)**	(-0.0808)	(-0.0596)	(3.2395)**	(-1.6458)					
T	-0.0833	-0.0402	0.0008	-0.0474	0.0674	0.2413	0.0224	1.0000			
	(-2.9182)**	(-1.4034)	(0.0276)	(-1.6557)	(2.3575)	(8.6816)**	(0.7821)				
I	0.1087	0.0333	0.1233	0.0003	-0.0728	-0.0456	0.0107	0.1344	1.0000		
	(3.8167)**	(1.1626)	(4.3393)**	(0.0118)	(-2.5470)	(-1.5923)	(0.3732)	(4.7342)**			
F	0.0874	0.0029	0.1050	-0.0038	-0.0412	-0.3762	-0.0353	-0.1480	-0.0093	1.0000	
	(3.0624)**	(0.1013)	(3.6864)**	(-0.1134)	(-1.4404)	(-14.1760)**	(-1.2324)	(-5.2256)**	(-0.3238)		
F	0.1453	0.0366	0.0953	0.0166	-0.0776	-0.0197	0.0097	0.0539	0.2463	0.0338	1.0000
	(5.1284)**	(1.2788)	(3.3439)**	(0.5793)	(-2.7162)**	(-0.6866)	(0.3376)	(1.8835)	(8.8727)**	(1.1800)	

หมายเหตุ: ** = ณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01. * = ณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยการใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Parameter) สำหรับการทดสอบความไม่คงที่ของความแปรปรวนในตัวแปรสุ่มคลาดเคลื่อน (Heteroscedasticity Test) ด้วย White Test และการทดสอบความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรสุ่มคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ด้วย Breusch - Godfrey Test โดยใช้ค่าความผิดพลาด (Error Term หรือ Residual Term) ด้วยการแก้ไขปัญหาคงแบบมาตรฐานของตัวประมาณค่าด้วย Newey - West Standard Error หรือ Heteroscedasticity and Autocorrelation Consistent (HAC) Standard Error ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3	แบบจำลองที่ 4
(Intercept)	0.0046 (0.1861)	0.0360 (1.4747)	0.0609 (2.5224)*	0.0472 (2.3961)*
INSTI.VAL	9.1811 (12.0815)**	-	-	-
BROKER.VAL	-	13.4560 (10.4700)**	-	-
FOREI.VAL	-	-	3.5104 (5.8704)**	-
LOCAL.VAL	-	-	-	-9.5276 (-15.3107)**
R_USTB	-0.8335 (-7.2204)**	-0.8838 (-7.1071)**	-0.8555 (-6.6412)**	-0.4543 (-4.1500)**
BB03M.BP	0.0460 (0.8488)	-0.0258 (-1.0840)	-0.0249 (-0.9004)	0.0604 (1.4014)
TGB10.BP	-0.0172 (-0.7446)	-0.0267 (-1.1938)	-0.0217 (-0.9692)	-0.0159 (-0.8318)
UST10.BP	0.0247 (2.3472)*	0.0146 (1.3067)	0.0294 (2.6023)**	0.0174 (1.8836)
R_GOLD	-0.0160 (-0.5040)	-0.0559 (-1.6924)	-0.0195 (-0.5266)	0.0061 (0.1911)
R_OIL	0.0547 (4.1390)**	0.0503 (3.4700)**	0.0588 (3.8460)**	0.0427 (3.6588)**
Adjusted R-Squared	0.2442	0.2132	0.1423	0.4054
Residual Std. Error	0.8361	0.8531	0.8907	0.7416
F-Statistic	57.3233 **	48.2339 **	29.9058 **	119.8440 **

หมายเหตุ: ** = ณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01, * = ณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5. การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ตามตารางที่ 3 สำหรับแบบจำลองที่ 1 สามารถอธิบายได้ร้อยละ 24.42 ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ที่มีความสัมพันธ์กับร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (R_SET) ประกอบด้วย สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของสถาบันในประเทศ (INSTI.VAL) ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (R_USTB) ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐอเมริกาอายุ 10 ปี (UST10.BP) และร้อยละการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบเบรนต์ (R_OIL) ทั้งนี้ ในส่วนของร้อยละ 75.58 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นๆ สำหรับแบบจำลองที่ 2 สามารถอธิบายได้ร้อยละ 21.32 ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ที่มีความสัมพันธ์ต่อร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (R_SET) ประกอบด้วย สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของบัญชีบริษัทหลักทรัพย์ (BROKER.VAL) ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (R_USTB) และร้อยละการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบเบรนต์ (R_OIL) ทั้งนี้ ในส่วนของร้อยละ 78.68 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นๆ สำหรับแบบจำลองที่ 3 สามารถอธิบายได้ร้อยละ 14.23 ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ที่มีความสัมพันธ์ต่อร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (R_SET) ประกอบด้วย สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของนักลงทุนต่างประเทศ (FOREI.VAL) ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (R_USTB) ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐอเมริกาอายุ 10 ปี (UST10.BP) และร้อยละการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบเบรนต์ (R_OIL) ทั้งนี้ ในส่วนของร้อยละ 85.77 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นๆ สำหรับแบบจำลองที่ 4 สามารถอธิบายได้ร้อยละ 40.54 ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ที่มีความสัมพันธ์ต่อร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (R_SET) ประกอบด้วย สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของนักลงทุนทั่วไปในประเทศ (LOCAL.VAL) ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (R_USTB) และร้อยละการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบเบรนต์ (R_OIL) ทั้งนี้ ในส่วนของร้อยละ 59.46 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอื่นๆ

นอกจากนี้ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ ภายใต้อิทธิพลเคลื่อนไหวของร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงระยะสั้นตลาดกรุงเทพ 3 เดือน (BB03M.BP) ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี (TGB10.BP) และร้อยละการเปลี่ยนแปลงของราคาทองคำของสมาคมตลาดทองคำแห่งประเทศไทย (R_GOLD) มิได้มีความสัมพันธ์ที่สอดคล้อง ตามแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ ตามที่กล่าวข้างต้น

6. บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์กลุ่มของนักลงทุนแต่ละประเภท และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้วยข้อมูลอนุกรมเวลาแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) รายวันจำนวน 1222 วันตั้งแต่เดือนมกราคม 2555 ถึงธันวาคม 2559 รวมระยะเวลาทั้งหมด 5 ปี เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในการสร้างความเข้าใจด้าน

ความหมาย และทิศทางการเคลื่อนไหว รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ภายใต้ทิศทางการเคลื่อนไหวของข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้อง สำหรับประกอบการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตามแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา กล่าวคือ สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของสถาบันในประเทศ (INSTI.VAL) สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของบริษัทหลักทรัพย์ (BROKER.VAL) สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของนักลงทุนต่างประเทศ (FOREI.VAL) สัดส่วนมูลค่าการซื้อขายสุทธิของนักลงทุนทั่วไปในประเทศ (LOCAL.VAL) มีความสัมพันธ์ต่อร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (R_SET) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พรจิตรา จวบฤกษ์เย็น และชน โขติ บุญวร โขติ, 2556) ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ของนักลงทุนแต่ละประเภท และอัตราผลตอบแทนจากดัชนีหลักทรัพย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Relationship Between Trading Volumes of Investor Groups and Stock Index Returns on the Stock Exchange of Thailand) นักลงทุนแต่ละกลุ่มรับรู้ข้อมูลไม่พร้อมกัน ทำให้มีการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ในปริมาณที่แตกต่างกัน ตามอัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีความอ่อนไหวต่อความเสี่ยงจากการซื้อขายจากสิ่งรบกวน และงานวิจัยของ (ชน โขติ บุญวร โขติ และสันหกิจ ปัญญาวัฒนานนท์, 2555) ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทน ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ของนักลงทุน และความผันผวนของอัตราผลตอบแทน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Returns, Investor Trading Volumes and Price Volatility Relationships on the Stock Exchange of Thailand) ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทน ปริมาณการซื้อขาย และความผันผวนของอัตราผลตอบแทน แสดงให้เห็นถึงการมี Noise Trading Risks เกิดขึ้นภายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ดังกล่าว มีทิศทางความเคลื่อนไหวที่เปลี่ยนแปลงไปตามร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (R_USTB) ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐอเมริกาอายุ 10 ปี (UST10.BP) และร้อยละการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบเบรนต์ (R_OIL) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชญัญญ์ริ เสรษฐาพฤทธิ และวรรณรพี บานชื่น วิจิตร, 2556) ปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Factors that Affecting the Stock Price Index Sector in Stock Exchange of Thailand) ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรหุ้น และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ไม่ส่งผลต่อดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภค ดุลบัญชีเดินสะพัด อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน และงานวิจัยของ (ปริยานุช เหมือนงาม และกฤษฎาภรณ์ รุจิธำรงกุล, 2556) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Factors Affecting the Stock Exchange of Thailand Index) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ค่า Sig. 0.00 และค่า R² 0.991 แสดงว่า ตัวแปรอิสระ 3 ตัวนี้ คือ ดัชนีผลตอบแทนรวมตลาดหลักทรัพย์ อัตราดอกเบี้ย และอัตราเงินปันผลตลาดหลักทรัพย์ มีความสัมพันธ์กันสูงมาก สามารถส่งผลกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 99.1 โดยสมมติให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่วนที่เหลือร้อยละ 0.9 เกิดจากปัจจัยอื่นๆ

นอกจากนี้ งานวิจัยของ (สุพิชชา ติรพิฑฒ์ และเจียมจิตร ชวากร, 2555) ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหุ้นกลุ่มอุตสาหกรรม ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Impact of Economic Factors on Industry Group Index in the Stock Exchange of Thailand) ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อดัชนีราคาหุ้นกลุ่ม

อุตสาหกรรมในช่วงที่ศึกษา ได้แก่ ปริมาณซื้อหลักทรัพย์ของนักลงทุนต่างชาติ ราคาขายทองคำแท่ง อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ ราคาน้ำมันดิบ และอัตราเงินเฟ้อทั่วไป ส่วนอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเงินบาท 1 ปี เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ไม่มีผลต่อดัชนีราคาหุ้นกลุ่มอุตสาหกรรม กล่าวคือ ตามแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา สามารถนำมาใช้อ้างอิงดัชนีราคาหุ้นกลุ่มอุตสาหกรรม (SET Industry Group Index) และหมวดธุรกิจ (Sector Index) สำหรับการอธิบาย หรือคาดการณ์ความเคลื่อนไหวที่สอดคล้องตามความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของกลุ่มนักลงทุนแต่ละประเภท และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ตามที่กล่าวข้างต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.รฤตพน อุสวัสดิ์ ณ สถาบันวิจัยเพื่อการประเมิน และออกแบบนโยบาย (Research Institute for Policy Evaluation and Design: RIPED) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (University of the Thai Chamber of Commerce: UTCC) ที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำการใช้เครื่องมือทางสถิติ ด้วยการใช้โปรแกรม R Studio สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อคิดเห็นอื่นๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- รัชฎ์นรี เสฐฐาพทธี และ วรรณรพี บานชื่นวิจิตร. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Factors that Affecting the Stock Price Index Sector in Stock Exchange of Thailand)*. กรุงเทพฯ.
- ชนโซติ บุญวร โขติ และ สันหกิจ ปัญญาพัฒนานาถ. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทน ปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ของนักลงทุน และความผันผวนของอัตราผลตอบแทน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Returns, Investor Trading Volumes and Price Volatility Relationships on the Stock Exchange of Thailand)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรียานุช เหมือนขาว และ กฤษณากรณ์ รุจิราษฎร์กุล. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Factors Affecting the Stock Exchange of Thailand Index)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พรจิตรา จวบฤกษ์เย็น และ ชนโซติ บุญวร โขติ. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ของนักลงทุนแต่ละประเภท และอัตราผลตอบแทนจากดัชนีหลักทรัพย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Relationship Between Trading Volumes of Investor Groups and Stock Index Returns on the Stock Exchange of Thailand)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภูมิฐาน รังกฤษณวัฒน์. (2556). *เศรษฐมิติเบื้องต้น (Introduction to Econometrics)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สพจ.).
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุน และ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2559). *การลงทุนในทางเลือกอื่น (Alternative Investment)*. กรุงเทพฯ: อเมรินทร์พรีนติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุน, สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน และ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2552). *การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Methods)*. กรุงเทพฯ: อเมรินทร์พรีนติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุน, สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน และ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2554). *เศรษฐศาสตร์ (Economics)*. กรุงเทพฯ: อเมรินท์พรีนติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน และ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2556). *การลงทุนในตราสารทุน (Equity Investment)*. กรุงเทพฯ: อเมรินท์พรีนติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- สุพิชชา ตรีพิชญ์ และ เจียมจิตร ชาวกร. (2555). *ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหุ้นกลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Impact of Economic Factors on Industry Group Index in the Stock Exchange of Thailand)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Harry Georgakopoulos. (2015). *Quantitative trading with R: Understanding Mathematical and Computational tools from a Quant's Perspective*. 1st Edition. New York: NY, Palgrave Macmillan.
- Ruey S. Tsay. (2013). *An Introduction to Analysis of Financial Data with R*. 1st Edition. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ

FACTORS INFLUENCING THE QUANTITY OF CREDIT

เมธิตา โหสกุล

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการเงิน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

momayka55@hotmail.com

บทคัดย่อ

ปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจ คือ เงินทุน ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องจัดหาเพื่อใช้เป็นทุนในการเริ่มต้นกิจการ และระหว่างดำเนินกิจการ เงินทุนทำให้กิจการมีประสิทธิภาพและสามารถขยายกิจการได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ธุรกิจจึงต้องหาแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการประกอบกิจการ ซึ่งแหล่งเงินทุนที่ให้บริการด้านการให้สินเชื่อธุรกิจ มีทั้งสถาบันการเงินของรัฐบาลและเอกชน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ โดยใช้ข้อมูล ประเภทข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้ข้อมูลแบบรายเดือน ซึ่งตัวแปรอิสระได้แก่ ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (BSI), ปริมาณเงินฝาก (DEP), อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MLR), จำนวนธุรกิจนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ (NCOM) และเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน (PII) โดยมีระยะเวลาศึกษา เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2550 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2559 รวม 116 เดือน

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ คือ ปริมาณเงินฝาก (DEP) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 99 และเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน (PII) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 95

การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางและแนวโน้มของสินเชื่อในอนาคต ทำให้บุคคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน, การกำหนดกลยุทธ์การอนุมัติวงเงินสินเชื่อภาคธุรกิจปรับปรุงการให้บริการด้านสินเชื่อ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ผลประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ: ปริมาณสินเชื่อธุรกิจ, การลงทุนในภาคเอกชน

ABSTRACT

The important factor in driving a business is the capital that the entrepreneur will need to fund as a start-up. And between operations Capital makes the business efficient and can expand rapidly, so businesses must find the source of capital to use in business. The source of funding for business lending services. There are both government and private financial institutions.

The objective of this paper was to investigate factors influencing the quantity of credit. To guide the credit services to customers efficiently and effectively, have to Maximize Profit for Organization, Wealthy for Shareholders,

Perfect return and happiness to employees. In carrying out this investigation, the researcher collected relevant quarterly time series secondary data from the period from the January 2007 to the August 2016 a total of 116 months.

Using the ordinary least squares (OLS) method in the form of multiple regression analysis. Finding showed that the factor directly affecting the quantity of total credit and which was in accordance with the set hypotheses posited for this inquiry was the quantity of total deposits (DEP) at the statistically significant reliability level of 99 percent and private investment index (PII) at the statistically significant reliability level of 95 percent.

This study makes note of the factors that affect the volume of business loans. This is used as a guide for future directions and trends. Employees involved can use the information to plan, formulate strategies, approve credit line, business sector, improve credit services. To get the most benefit.

Keywords: the quantity of credit, private investment index

1. บทนำ

ปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจ คือ เงินทุน ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องจัดหาเพื่อใช้เป็นทุนในการเริ่มต้นกิจการ และระหว่างดำเนินกิจการ เงินทุนทำให้กิจการมีประสิทธิภาพและสามารถขยายกิจการได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ธุรกิจจึงต้องหาแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการประกอบกิจการ ซึ่งแหล่งเงินทุนที่ให้บริการด้านการให้สินเชื่อธุรกิจ มีทั้งสถาบันการเงินของรัฐบาลและเอกชน โดยอัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขการให้สินเชื่อย่อมมีความแตกต่างกันตาม นโยบายของรัฐบาลและการแข่งขันทางการตลาดของธนาคารพาณิชย์

อย่างไรก็ตามปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจอาจจะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ เช่น คำนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (BSI), ปริมาณเงินฝาก (DEP), อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MLR), จำนวนธุรกิจนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ (NCOM) และเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน (PII) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้ปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจเพิ่มสูงขึ้น

ดังนั้นการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ สามารถเป็นแนวทางในการประกอบการวิเคราะห์ของบุคคลากรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในการวางแผนและการกำหนดกลยุทธ์ในการปล่อยสินเชื่อภาคธุรกิจ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสินเชื่อระบบเศรษฐกิจของโลกมนุษย์มีวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเพื่อสนองความต้องการของตนเองและชุมชน โดยเริ่มตั้งแต่การแลกเปลี่ยนสิ่งของกัน (Barter System) มาเป็นการใช้สื่อกลางการแลกเปลี่ยน จากแร่ธาตุที่ทรงทนมาเป็นเหรียญและธนบัตร จนในที่สุดถึงการนำสินเชื่อเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกซึ่งก่อให้เกิดการขยายตัวทางการค้าและเศรษฐกิจ ตลอดจนการพัฒนาธนาคารซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่สำคัญทางเศรษฐกิจเพื่อให้เป็นแหล่งกลางระหว่างผู้ออมและผู้ลงทุนด้วย สินเชื่อเริ่มมีบทบาทมากขึ้นตั้งแต่ ค.ศ.1300 เป็นต้นมาเพราะมนุษย์เริ่มมีการคิด ค่าตอบแทน เป็นดอกเบี้ยในระหว่างการติดต่อซื้อขายสินค้าหรือกู้ยืมเงินระหว่างกัน (คาร์นิ พุทธวินุสย์, 2558:1)

ทฤษฎีผลกระทบแบบฟิชเชอร์ (The Fisher Effect) ได้รับการตั้งชื่อตามนักเศรษฐศาสตร์ Irving Fisher ได้อธิบายว่า อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน (Nominal Interest Rate) ในตลาดเงินแต่ละประเทศ จะเท่ากับผลรวมของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) บวกอัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้น สามารถกล่าวได้ว่า ถ้าอัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินจะแปรผันตามอัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ในแต่ละประเทศ หากประเทศใดประเทศหนึ่งมีอัตราเงินเฟ้อสูง

กว่าโดยเปรียบเทียบกับประเทศ ประเทศนั้นจึงควรมีอัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน (Nominal Interest Rate) สูงกว่าประเทศที่มีอัตราเงินเฟ้อที่ต่ำกว่า (วรรณรพี บานชื่นวิจิตร, 2558: 47)

ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยของสำนักคลาสสิก/ทฤษฎีการออมการลงทุน (The Saving Investment theory) ซึ่งกล่าวว่า อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพถูกกำหนดโดยอุปทานของเงินทุน ได้แก่อุปทานของเงินออมในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยโดยตรง เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น อุปทานของเงินออมจะมากขึ้น และถ้าอัตราดอกเบี้ยลดลง อุปทานของเงินทุนก็จะลดลง ดังนั้น เส้นอุปทานของเงินทุนจะทอดขึ้นจากซ้ายไปขวา เช่นเดียวกับอุปทานของสินค้าและบริการอื่นๆ และอุปสงค์ของเงินทุน ซึ่งเป็นความต้องการลงทุนของภาคธุรกิจ อุปสงค์ของเงินลงทุนมีความสัมพันธ์อย่างผกผันกับอัตราดอกเบี้ย ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ปริมาณความต้องการลงทุนจะลดลง และเมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง ปริมาณความต้องการลงทุนจะเพิ่มขึ้น โดยมีข้อสมมุติฐานที่ว่าไม่มีส่วนรั่วไหลของเงินออม (Hoarding) และในขณะเดียวกัน ไม่มีแหล่งเงินแหล่งอื่นนอกเหนือจากเงินออมของผู้ออม และไม่มีการสร้างเงินใหม่ของธนาคาร (วเรศ อุปปาดิก, 2544 : 96)

ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ มีการพัฒนาแนวคิดมาจากทฤษฎีของสำนักคลาสสิก โดยแนวคิดนี้เริ่มคิดค้นโดย Knut Wicksell เมื่อปี ค.ศ.1936 โดยใช้ตัวแปรทางเศรษฐกิจมาวิเคราะห์ และได้มีความเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยโดยแท้จริงแล้วไม่ได้จ่ายเพื่อการออม แต่เป็นการจ่ายสำหรับให้กู้ ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยจึงถูกกำหนดโดยอุปสงค์ต่อเงินกู้ (demand for loanable funds) และอุปทานของเงินให้กู้ (supply of loanable funds) (เอกวิทย์ เจริญทรัพย์, 2550)

ทฤษฎีการออม อธิบายเรื่องราว เมื่อครัวเรือนได้รับรายได้ที่ เกิดจากการให้บริการของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าและบริการของระบบ เศรษฐกิจจะมีการจัดสรรรายได้ของตนไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเป็นจำนวนหนึ่ง และส่วนที่เหลือก็จะมีการเก็บออมไว้ ในการศึกษาที่นี้การออม หมายถึง รายได้ส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ซึ่ง ถือว่าเป็นการออมของครัวเรือนทั้งหมด หรือการออมของระบบเศรษฐกิจ และจะเห็นได้ว่าการออมมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากการออมเป็นรายได้ส่วนหนึ่งและเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญเพื่อนำไปใช้ในการลงทุน (อนุสรณ์ สรพรหม 2538 : 83)

วิมล จินดาเงิน (2551) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โดยใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) รายไตรมาส ตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ.2544 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 โดยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) และใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares - OLS) จากการศึกษาจะพบว่าปริมาณเงินฝากของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

อัศวิน สิงห์หลง (2550) ศึกษาปัจจัยที่กำหนดการให้สินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยระหว่างปี 2546 – 2549 โดยใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) รายเดือนในช่วง ปี พ.ศ. 2546 – 2549 โดยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) และใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares - OLS) จากการศึกษาจะพบว่าปริมาณเงินฝากรวมทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ และสินทรัพย์สภาพคล่องที่ต้องดำรง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

กิตติพงศ์ เกรียงพันธุ์ (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการให้สินเชื่อของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในแต่ละขนาด ในช่วง ปี 2546 – 2550 โดยใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) รายเดือน ในช่วง ปี พ.ศ. 2546 – 2550 โดยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) และใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares - OLS) จากการศึกษาจะพบว่าปัจจัยปริมาณเงินฝาก ปริมาณสินทรัพย์ สภาพคล่อง และปริมาณเงินกู้ยืม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณเงินให้สินเชื่อของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย

อากาศพร ม่วงมณี (2552) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วง ปี 2542 – 2552 โดยใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) รายไตรมาสในช่วง ปี พ.ศ. 2542 - 2552 โดยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) และใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares - OLS) จากการศึกษาจะพบว่าปัจจัยปริมาณเงินฝาก มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วง ปี 2542 – 2552

กิตติชัย กาทองทุ่ง (2555) การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) โดยใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) รายไตรมาสในช่วง ปี พ.ศ. 2548 – 2555 รวมทั้งสิ้น 31 ไตรมาส โดยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) และใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares - OLS) จากการศึกษาจะพบว่าปัจจัยปริมาณเงินฝาก มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และมูลค่าสินเชื่อด้อยคุณภาพของธนาคารกสิกรไทย มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)

อนุสรณ์ สมทา (2553) การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) รายไตรมาสจากรายงานประจำปีของธนาคารแห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 รูปแบบสมการ การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางด้านสังคมศาสตร์ จากการศึกษาจะพบว่าปริมาณเงินกู้ยืมภายในประเทศ และปริมาณตราสารอนุพันธ์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย อัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย

วาทีต สุวรรณรัมย์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดปริมาณสินเชื่อส่วนบุคคลของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ จำนวน 24 ไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2547 ถึงไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2552 โดยพบว่า ปริมาณสินเชื่อรวม ปริมาณเงินฝากรวมไตรมาสก่อน และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารฯ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามคือปริมาณสินเชื่อส่วนบุคคลได้ถึงร้อยละ 99.75 โดยตัวแปรทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กับสินเชื่อส่วนบุคคลในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปริมาณเงินทุนมีความสัมพันธ์กับสินเชื่อส่วนบุคคลในทิศทางตรงข้ามเนื่องจากปริมาณเงินทุนเปลี่ยนแปลงน้อย และการที่ธนาคารฯ ปล่อยกู้ไม่หมด เพราะภาวะเศรษฐกิจที่ยังไม่ดีขึ้น รวมถึงต้องตั้งเงินสำรองเพื่อหนี้สูญที่สูงขึ้นและยังขึ้นอยู่กับนโยบายการดำเนินงานของธนาคารฯ เป็นหลักด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ โดยใช้ข้อมูล ประเภทข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้ข้อมูลแบบรายเดือน ซึ่งตัวแปรอิสระได้แก่ ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (BSI), ปริมาณเงินฝาก (DEP), อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MLR), จำนวนธุรกิจนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ (NCOM) และเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน (PII) โดยมีระยะเวลาศึกษา เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2550 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2559 รวม 116 เดือน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสถิติเชิงพรรณนาเบื้องต้น ซึ่งจะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เลือกเข้ามาได้แบบจำลอง เพื่อวิเคราะห์สมการเส้นตรงเชิงถดถอยเชิงเดียวที่ละตัวแปรในการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าเฉลี่ย (Mean) ของตัวแปรตาม

2. ประเมินค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลอง โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปทางเศรษฐมิติ เพื่อทำการประเมินค่าพารามิเตอร์ของสมการถดถอยพหุเชิงซ้อน มาวิเคราะห์และประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม เพื่อคำนวณค่าทางสถิติและความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งเป็นขั้นตอนของแต่ละสมการได้ ดังนี้

2.1 ตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วย Simple Correlation Coefficients

2.2 ค่าความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อน

2.3 ค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อน

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ และสร้างแบบจำลองการพยากรณ์โดยใช้สมการที่ได้จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นพหุ เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) เพื่อหาขนาดและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ซึ่งหากเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระเป็นบวกแสดงว่าตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ถ้าเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระเป็นลบแสดงว่าตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม และแปลความหมายสัมประสิทธิ์ค่า R-squared โดยในการวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังกล่าวจนครบที่ศึกษา

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ที่จะนำเสนอ โดยการหาสมการที่เหมาะสมที่สุดจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ โดยการทดสอบปัญหา Multicollinearity ด้วยการทำ Correlation Matrix หลังจากนั้นจึงทำการประมาณค่าสมการถดถอย ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด Ordinary Least Squares (OLS) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ และความน่าเชื่อถือทางสถิติของสมการถดถอย เชิงซ้อน โดยการพิจารณาหาค่าต่างๆ เช่น ค่า R Square (R²), Adjusted Coefficient of Determination (Adj.R²) และค่า Significance (Sig) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการทดสอบปัญหา Heteroskedasticity ตัวคลาดเคลื่อนด้วยวิธี White's Heteroskedasticity test และทดสอบปัญหา Autocorrelation ด้วยวิธี Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test และตรวจสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

สมการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปร โดยการนำตัวแปร 5 ตัวแปร ที่ผ่านการทดสอบปัญหา Multicollinearity มาสร้างเป็นสมการได้ ดังนี้

$$l_{nLOAN} = \alpha + \beta_1 l_{nBSI} + \beta_2 l_{nDEP} + \beta_3 l_{nMLR} + \beta_4 l_{nNCOM} + \beta_5 l_{nPII}$$

สมการถดถอยเชิงซ้อนของแบบจำลอง หลังจากการแก้ไขปัญหาด้วยวิธี Newey-West correction standard error แสดงดังสมการ

$$l_{nLOAN} = -1.319170 + 0.221359 l_{nBSI} + 0.987239^{***} l_{nDEP} - 0.267479 l_{nMLR} + 0.062144 l_{nNCOM} + 0.101687^{**} l_{nPII}$$

(-1.654616)   (1.506612)   (18.37042)   (-1.014949)   (1.501106)   (2.528862)

โดยมีค่า R-Squared= 0.9181   Adjust R-Squared = 0.9144

หมายเหตุค่าในวงเล็บ หมายถึง ค่า T-statistic   ** หมายถึงระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** หมายถึงระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (BSI) กับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ พบว่าค่าความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ 0.1348 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์หน้าดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ เท่ากับ 0 ซึ่งจะอธิบายได้ว่าดัชนีความเชื่อมั่นทางกับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินฝาก (DEP) กับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ พบว่าค่าความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ 0.0000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์หน้าปริมาณเงินฝาก ไม่เท่ากับ 0 ซึ่งจะอธิบายได้ว่าเมื่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินฝากเปลี่ยนไป 1 เปอร์เซ็นต์จะทำให้ปริมาณสินเชื่อธุรกิจ เปลี่ยนไป 0.9872 เปอร์เซ็นต์ ในทิศทางเดียวกับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นคงที่ ซึ่งมีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MLR) กับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ พบว่าค่าความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ 0.3124 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์หน้าการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เท่ากับ 0 ซึ่งจะอธิบายได้ว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ กับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนธุรกิจนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ (NCOM) กับ ปริมาณสินเชื่อธุรกิจ พบว่าค่าความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ 0.1362 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์หน้าจำนวนธุรกิจนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ เท่ากับ 0 ซึ่งจะอธิบายได้ว่าจำนวนธุรกิจนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ กับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน (PII) กับ ปริมาณสินเชื่อธุรกิจ พบว่าค่าความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ 0.0129 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์หน้าเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน (PII) ไม่เท่ากับ 0 ซึ่งจะอธิบายได้ว่าเมื่อเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน เปลี่ยนไป 1 เปอร์เซ็นต์จะทำให้ปริมาณสินเชื่อธุรกิจ เปลี่ยนไป 0.1017 เปอร์เซ็นต์ ในทิศทางเดียวกับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นคงที่ ซึ่งมีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 1 ค่า Modified Model

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error			Tolerance	VIF
ค่าคงที่	-21526.513	8408.577	-2.560	0.022		
ER	176.385	33.708	5.233	0.000	0.884	1.131
IR	196.129	84.547	2.320	0.035	0.968	1.033
Inter Price	13.859	2.089	6.633	0.000	0.862	1.161
R = 0.901 R ² = 0.811 SEE = 878.32643 F = 21.467 Sig = 0.000						

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจและมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้
ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (BSI) จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ เมื่อดัชนีความ
เชื่อมั่นทางธุรกิจเพิ่มขึ้น ปริมาณสินเชื่อธุรกิจก็จะเพิ่มตามไปด้วย ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า ดัชนีความเชื่อมั่นทาง
ธุรกิจ ไม่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ และไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรใดที่
ทำการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้

ปริมาณเงินฝาก (DEP) จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ เมื่อปริมาณเงินฝากเพิ่มขึ้น
ปริมาณสินเชื่อธุรกิจก็จะเพิ่มตามไปด้วย ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า ปริมาณเงินฝาก มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อ
ธุรกิจ และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 99 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัย
ครั้งนี้

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MLR) จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ เมื่ออัตรา
ดอกเบี้ยเงินกู้เพิ่มขึ้น ปริมาณสินเชื่อธุรกิจก็จะลดลง ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ไม่มีผลกระทบต่อ
ปริมาณสินเชื่อธุรกิจ และไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรใดที่ทำการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้
ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิมล จินดาเงิน (2551) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการให้สินเชื่อของ
ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โดยใช้
ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) รายไตรมาส ตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ.2544 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2550 โดย
การสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) และใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary
Least Squares - OLS) จากการศึกษาจะพบว่าอัตราดอกเบี้ย ไม่มีผลกระทบต่อปริมาณการให้สินเชื่อ และ
มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย
จำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

จำนวนธุรกิจนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ (NCOM) จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณสินเชื่อ
ธุรกิจ เมื่อจำนวนธุรกิจนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่เพิ่มขึ้น ปริมาณสินเชื่อธุรกิจก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งใน
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า จำนวนธุรกิจนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ ไม่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ และไม่มี
ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรใดที่ทำการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้

เครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน (PII) จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณสินเชื่อธุรกิจ เมื่อเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปริมาณสินเชื่อธุรกิจก็จะเพิ่มตามไปด้วย ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า เครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 95

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ตารางที่ 2 สรุปค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์	ทิศทางความสัมพันธ์	ผลการศึกษา	สรุปผล
BSI	0.2214	Positive	Positive	X
DEP	0.9872***	Positive	Positive	✓
MLR	0.2675	Negative	Negative	X
NCOM	0.0621	Positive	Positive	X
PII	0.1017**	Positive	Positive	✓

โดยมีค่า R-Squared = 0.9181

Adjust R-Squared = 0.9144

หมายเหตุ ** หมายถึง ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** หมายถึง ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

✓ หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ

X หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 12 สรุปผลการศึกษาโดยแบ่งเป็น รายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 99 คือ ปริมาณเงินฝาก (DEP)

2. ตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 95 คือ เครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน (PII)

3. ตัวแปรอิสระที่ไม่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ ได้แก่ ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (BSI), อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MLR) และจำนวนธุรกิจนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ (NCOM)

ประโยชน์ของการศึกษา การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางและแนวโน้มของสินเชื่อในอนาคต ทำให้บุคคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน, การกำหนดกลยุทธ์การอนุมัติวงเงินสินเชื่อภาคธุรกิจปรับปรุงการให้บริการด้านสินเชื่อ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้ององได้ผลประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งนี้

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจ” มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางและแนวโน้มของสินเชื่อในอนาคต ทำให้บุคคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน, การกำหนดกลยุทธ์การอนุมัติวงเงินสินเชื่อภาคธุรกิจปรับปรุงการให้บริการด้านสินเชื่อ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้ององได้ผลประโยชน์สูงสุด เพราะหากทราบว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการเพิ่มปริมาณสินเชื่อแล้ว ย่อมทำให้ธนาคารมีผลกำไรมากขึ้นด้วย

ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสินเชื่อธุรกิจทั้งหมด 2 ตัว คือ ปัจจัยด้านปริมาณเงินฝาก (DEP) มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับ ความเชื่อมั่น ร้อยละ 99 และเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน (PII) มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับ ความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับตัวแปรอิสระอื่นๆ ซึ่งได้แก่ ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (BSI), อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (MLR) และจำนวนธุรกิจนิติบุคคลจดทะเบียนตั้งใหม่ (NCOM) เป็นตัวแปรที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมในครั้งนี้ ระหว่างปี 2550 - 2559 จะเห็นได้ว่า มีสถานการณ์ที่สำคัญ เช่น การเมือง และ ปี 2554 ที่เกิดวิกฤตอุทกภัย ซึ่งทั้ง 2 เหตุการณ์ส่งผลโดยตรงกับปริมาณสินเชื่อ เนื่องจากผู้ประกอบการไม่กล้าที่จะลงทุน หรือขยายกิจการ ในช่วงเวลานั้น จากงานวิจัยนี้ทำให้ทราบว่าธนาคารควรคำนึงถึงปัจจัยด้านปริมาณเงินฝากและเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน โดยพิจารณาจากแนวโน้มเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน ถ้ามีแนวโน้มการลงทุนที่เพิ่มขึ้น ธนาคารควรระดมเงินฝาก เพื่อเพียงพอสำหรับปล่อยสินเชื่อให้กับผู้ประกอบการในการลงทุนหรือขยายธุรกิจเพิ่ม

สำหรับผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการกำหนดกลยุทธ์และแนวทางการให้สินเชื่อ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ของปริมาณเงินฝาก และเครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน ซึ่งจากงานวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 95 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามในการพิจารณาว่าตัวแปรใดบ้างที่มีผลต่อปริมาณสินเชื่อไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรใดตัวแปรเดียวจะต้องต้องพิจารณาหลายๆ ด้านประกอบกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้นำเฉพาะปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเงินมาทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับปริมาณสินเชื่อเท่านั้น ซึ่งในสภาพของความเป็นจริงยังมีปัจจัยอื่นๆ เช่น ปัจจัยเศรษฐกิจเชิงมหภาค ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยจากต่างประเทศ เป็นต้น ที่อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อ ดังนั้น ในการศึกษาค้นคว้าต่อไปควรนำปัจจัยอื่น เช่น ข้อกำหนดและนโยบายของรัฐบาล นโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย และอื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อ มาร่วมพิจารณาเพิ่มเติมด้วย เพื่อให้ครอบคลุมและลดความคลาดเคลื่อนให้น้อยลง

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเช่นอัตราดอกเบี้ย ไม่ส่งผลมากนักกับปริมาณสินเชื่อ ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าผู้เกี่ยวข้องควรเน้นที่ปริมาณเงินฝาก เพื่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินฝาก และปัจจัยอีกส่วนหนึ่งคือข้อจำกัดในการศึกษาค้นคว้านี้มีระยะเวลาศึกษาตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2550 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ.2559 เป็นระยะเวลา 116 เดือน ซึ่งข้อมูลอาจจะไม่เพียงพอ ในการศึกษา ครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเพิ่มข้อมูลในการศึกษา ซึ่งอาจจะแสดงความสัมพันธ์ที่น่าสนใจมากกว่างานศึกษาชิ้นนี้ได้

กิตติกรรมประกาศ

สำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ จิตรมณีโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้ความกรุณาชี้แนะแนวทางในการศึกษา ตรวจสอบ ให้ข้อคิดเห็น และแก้ไข ตลอดจนติดตามความคืบหน้าของการศึกษาค้นคว้าด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ภูษิต วงศ์หล่อสายชล ประธานกรรมการการศึกษาค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณรพี บานชื่นวิจิตร กรรมการการสอบ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและแนวทางที่เป็นประโยชน์ ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความเรียบร้อยสมบูรณ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย กาทองทุ่ง. 2555. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง วารสารรามคำแหง ปี ที่ 30 ฉบับพิเศษ วิทยานิพนธ์ ฉบับที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- กิตติพงษ์ เกรียงพันธุ์. 2551. “ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการให้สินเชื่อของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในแต่ละขนาด ในช่วงปี 2546 – 2550” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- วาทิต สุวรรณรังษี. 2553. “ปัจจัยกำหนดปริมาณสินเชื่อส่วนบุคคลของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วิมล จินดาเงิน. 2551. “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- อัครวัฒน์ สิงห์หลง. 2550. “ปัจจัยที่กำหนดการให้สินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ระหว่างปี 2546 – 2549” ภาคนิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- อนุสรณ์ สมทา. 2553. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อาภาพร ม่วงมณี. 2552. “ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงปี 2542 – 2552” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
ครั้งที่ 12 ปีการศึกษา 2560

บทความวิจัย

กลุ่มสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

DEVELOPING ENGLISH SPEAKING SKILLS BY ROLE PLAYING OF GRADE 6 STUDENTS AT KLONGHA SCHOOL, PATHUM THANI

Jantima Naka¹ and Supinda Lertlit, Ed.D.²

¹ Graduate student in Master of Education in Bilingual Education, Faculty of Education, Rangsit University

(jantima25270@hotmail.com)

² Ed.D. (Bilingual Education Faculty of Education, Rangsit University (SLertlit@hotmail.com))

ABSTRACT

The aim of this research was two-fold. First of all, the researcher aimed to develop English speaking skills of Grade 6 students in Klongha School by utilizing role plays. Secondly, to compare learning achievement of Grade 6 students in English speaking skills before and after utilizing role plays. This study consisted of one single group experimental research. The subjects of this study were a group of 30 grade 6 students, enrolled in the first semester of academic year 2016 in Klongha School. The research instruments were a pre-test before the treatment and a post-test after the treatment. The additional research instruments were the speaking evaluation form the researcher used for observing the students' behavior in speaking and the self-evaluation form for the students to use for evaluating themselves in their speaking ability before and after the experiment. In the quantitative analysis, after all the data was collected, they were analyzed and compared by using mean average $\bar{x}$, standard deviation (S.D.) and t-test.

The results from the pre-test and post-test were obtained, analyzed, and compared. The effectiveness of the English speaking skills of the students utilizing role playing activities as a whole was at the highest level ($\bar{x} = 15.80$, S.D. = 1.10). And the post-test results were 15.80 significantly higher than those of the pre-test scores 5.23 at a p-value = 0.05. The results of the observations of the students' behavior in the speaking activities showed that the students developed much better in their speaking ability. The results of the self-evaluation of the students' speaking ability after using the role play activities indicated that the students' speaking ability was at a good level.

Keywords: Developing, Speaking English Skill, Role Playing

1. Introduction

In the present era of globalization, English has become the language for international communication, such as in trade, tourism and education. Therefore, English is an important intermediate of communication. Speaking is one of the most important language skills frequently use in daily life but Thai students have very low proficiency in speaking skill. Speaking Skill in English is the largest problem for Thai students because Thai students tend to lack of self-confidence in speaking English. One reason for the lack of self-confidence is that many Thai students lack of the pragmatic awareness needed to use English confidently and appropriately in most social contexts (Sabua, 2006,

p. 1). In Thai education, The Ministry of Education sets the basic education core curriculum for schools. In foreign languages the basic education core curriculum focus on language and relationship with community and the world, use of foreign languages with many situations inside classrooms, outside classrooms, in community and in the global society, forming a basic tool for further education, livelihood and exchange of knowledge with the global society (MOE, 2008, p. 267). Vithikul (2005) also found similar problems why Thai students do not speak English fluently and accurately enough although they have studied English for many years. It is also found out if there are any hidden causes which influence Thai learners trying to master speaking competence. The literature review on methodology used in developing English speaking skills by role playing to help their students improve their English speaking skills. Rayhan (2014) supported that role play can improve learners' speaking skills in any situation, and helps learners to interact. As for the shy learners, role play helps by providing a mask, where learners with difficulty in conversation are liberated. In addition, it is fun and most learners will agree that enjoyment leads to better learning. Ladousse (2004) indicated that role play is one of a whole gamut of communicative techniques which develops fluency in language students, which promotes interaction in the classroom, and which increases motivation. Barkley (2005) supported that role play is an example of "learning by doing." The word role indicates that the students must actively apply knowledge, skill and understanding to successfully speak and act from different, assigned perspectives. The term play indicates that the students use their imaginations and have fun, acting out their parts in a nonthreatening environment. Thus role play engages students in a participatory activity that requires them to apply course concepts as they assume fictional identities or envision themselves in unfamiliar situation. From the above definition, the activities to develop speaking are important to the teaching process. The learners are interested in activities that communicate focus on content more than form. The learners are able to communicate on various ways and learners practice language follow real situations that it makes learners have communication skills.

2. Objectives of the study

To develop English speaking skills of Grade 6 students in Klongha School by using role playing activities.

3. Materials and methods

Research Design

In this study, the research was an experimental study of a single group which was pre-tested and post-tested for quantitative data collection. The scores from pre-tested and post-tested were analyzed in SPSS. The statistics were sorted out by finding the mean average ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.) and t-test. The data was collected from various categories including pre-test, post-test, observations of speaking ability and self-evaluation of speaking ability. The researcher had the tests checked and approved by three professors who checked the appropriateness of the questions and the suitability of them according to the student grade level.

Population and Sample

The population in this study was 60 Grade 6 students studying in the second semester of academic year 2016 at Klongha School, Pathum Thani Province, Thailand that the subjects consisted of 30 students in Grade 6 at Klongha School, Pathum Thani Province, Thailand and were selected by using a simple random sampling method.

Research Instruments

Lesson Plans

The lesson plan is one of the research tools to which outlined the following 5 topics that the lesson plans using role plays were constructed by the researcher. The process of lesson plan construction included the following steps.

1. The contents and the construction of the lesson plans were studied and analyzed according to the English curriculum.
2. The objectives of each lesson plan were set up, and the authentic materials were chosen by the researcher.
3. Five lesson plans were constructed by studying curricular documents that involved teaching spoken English and methods for implementing role plays in English class.
4. The lesson plans were submitted to the experts for checking its contents for reliability and validity.
5. The lesson plans were checked and improved. Then, they were experimented with students who were not a part of the study and improved again.
6. The lesson plans were used for experimenting with the subjects.

The Achievement Test

The achievement test contained 20 items with 4 multiple choices answer for testing the students' learning achievement before and after they finished the study.

Constructing the Achievement Test: Pre- and Post –Tests

The achievement test was constructed by the researcher after studying how to construct it from the theory and documents involved. The items of the achievement test with four multiple choice answers which had only one correct answer were constructed. Then, the achievement test was presented to the experts for checking its content for validity. The achievement test was later improved.

Validity and Reliability

In order to verify validity, the researcher's pre-test and post-test question and answer items were given to three English teachers, by utilizing the index of item-objective congruence (IOC).

Data Collection

Students took a pre-test before using the role play activities. Then, the role play activities were used in teaching the speaking skill step-by-step depending on the constructed lesson plans.

1. Approval

The researcher was granted permission from the school's principal (Mr. Terdsak Ngernyung), to be able to use role play activities with the students.

2. Confidentiality

The researcher ensured that all student information was to remain confidential pertaining to their participation in this study.

Research Procedure

The data collection was conducted in the academic year 2016, Term 1. It was composed of the following procedures:

1. The researcher prepared 20 test items for assessing the students' initial proficiency level of using the language functions in appropriate situations.
2. The researcher went to the concerned school and built rapport with the concerned authority (Mr. Terdsak Ngernyung).
3. The researcher met the school's principal (Mr. Terdsak Ngernyung) and asked for his permission to carry out experiments on sixth grade students.
4. In collaboration with the school's principal, the researcher got a fixed period for carrying out the experimental teaching.
5. After fixing the time, the researcher conducted some activities such as finding out references related to teaching spoken English and studying school-based curriculum consisting of learning English. The researcher made lesson plans based on solving problems. The aim was to enable students to improve their speaking skill. Five weekly lesson plans were used. Each weekly lesson plans consisted of two periods consuming 50 minutes per period each.
6. The researcher consulted with the school to receive information regarding the participants of the study.
7. The researcher greeted the students and informed them of the study requirements.
8. The researcher gave the pre-test to the students. The test consisted of close-ended questions. A pre-test was conducted in the month of June 2016.
9. Then the researcher taught the students through role playing that the researcher tried to create many dialogues that correlated with school-based curriculum. The actions which happened in this phase were:
  - 9.1 Step 1 : A situation for a role play: The researcher gave the instruction to the students about the role play.

9.2 Step 2 : Role play Design : The students read the dialogues, selected actor and actress. After that, the students presented in front of the class.

9.3 Step 3 : Linguistic Preparation: The researcher needed to introduce any new vocabularies and expressions before the role play to make more confident acting out a role play.

9.4 Step 4 : Assigning the Roles: The researcher asked learners to act out a role play in front of the class. The researcher observed the in-class activities. The observation of the development of the students' ability was done in the class. The data was analyzed descriptively. All role play situations were evaluated from the input based on the result of the data analysis. The researcher gave feedback on grammar or pronunciation problems that the researcher observed. Last, the researcher asked every students' opinion about the role play.

10. The researcher taught the students 10 classes through role play and at the end the researcher gave the post-test to the students. The test was similar to the pre-test. The post-test was given to the students in the month of July 2016 and the tests were conducted after using role playing activities. The scores obtained by the students from the tests were compared using a t-test by using standard deviation and mean to see the areas of improvement in the students after they have been learning spoken English in role playing activities.

Data Analysis

Statistics for Data Analysis

The collected data was analyzed by using statistics such as an arithmetic mean, standard deviation, and t-test for comparison of the scores in the pre-test and the post-test.

The data was analyzed by mean, standard deviation and t-test. In order to evaluate the effectiveness of authentic texts, researcher used mean, standard deviation and t-test for comparing the scores of the pre-test and the post-test of the subjects who did the achievement test.

T- test was used to compare the scores of the pre-test and the post-test of the subjects who did the achievement test.

4. Results

Analysis

The researcher presented the analysis in three parts. In part 1, the statistical analysis from the pre-test and post-test was administered to find the speaking ability of the students before and after the usage of role playing activities. In part 2, the teachers analyzed the speaking evaluation of students by their role play. And in part 3, the students conducted self-assessments based on their performance in the role play activities.

Steps of analysis

1. The researcher compared the pre-test and post-test scores and concluded that the result showed improvement in the post-test. The researcher tested the speaking ability of the students which the pre-test and post-

test which consisted of 20 items and 20 scores. After that, the researcher took the students' scores to evaluate by using mean average and standard deviation. Lastly, the researcher analyzed the different scores from the pre-test and post-test by the dependent samples t-test.

2. Two independent teachers observed the research subjects speaking ability and evaluated them using mean average.

4.51 – 5.00	Excellent
3.51 – 4.50	Good
2.51 – 3.50	Moderate
1.51 – 2.50	Fair
1.00 – 1.50	Poor

3. Students completed self-assessment of their speaking ability during the role plays. The results were evaluated using the mean average.

4.51 – 5.00	Excellent
3.51 – 4.50	Good
2.51 – 3.50	Moderate
1.51 – 2.50	Fair
1.00 – 1.50	Poor

Analysis of pre-test and post-test results

The comparison of the scores from the pre-test and the post-test were analyzed after finishing from the independent teachers utilizing the dependent samples t-test.

Table 1 The Comparison of the Students' Scores from the Pre-Test and Post-Test.

Results	$\bar{X}$	S.D	t
Speaking ability			
Pre - test	5.23	1.07	47.33**
Post - test	15.80	1.10	

** significant level of .05

Table 1 shows the comparison of scores from the pre-test and post-test after using the role play activities to develop speaking ability of students in grade 6 at Klongha School.

Table 1 shows the t-test for dependent samples with a significant level of .05 and degree of freedom = n-1 that is n-1 = 29 t- test = 2.04 from the table 4.1 t-test = 47.33 that is higher than the t- test. It shows that the speaking ability of the students before and after the experiment were different from a significant level of .05 the pre-test before the experiment was 5.23 and the post-test after the experiment was 15.80 that is higher than 10.57 the results show that using role play activities help the students to develop speaking ability.

Analysis of Observation the students' behavior in speaking results

The result of observations the students' behavior in the speaking activities during the experiment by using role play activities that are shown below in 5 different levels:

Table 2 Observation of the Students' Behavior in Speaking.

Students' Behavior	Average (Times)									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Students able to speak English is very well and fluency.	1.2	1.3	1.50	1.80	2.21	2.80	3.56	4.15	4.32	4.46
2. Students pay attention and active to join with activities.	2.2	2.3	2.53	3.03	3.36	3.56	4.08	4.22	4.4	4.75
3. Students are happy, enjoy and cooperate with activities.	2.75	2.9	3.03	3.36	3.45	4.25	4.33	4.45	4.56	5
4. Students have a lot of confident when they speak English.	2.5	2.7	2.81	3.03	3.36	4.08	4.25	4.56	4.8	5
5. Students do not shy and able to answer questions.	2.8	2.66	2.80	3.12	3.30	3.36	4.08	4.25	4.8	4.8
The total average	2.29	2.37	2.53	2.87	3.13	3.61	4.06	4.32	4.58	4.8
Conclude	Fair	Fair	Fair	Fair	Fair	Good	Good	Good	Excellent	Excellent

Table 2 These results can be summarized in the following figure1 that the students developed more speaking ability. In sections 1 to 5 the level was fair by the total average of 2.29, 2.37, 2.53, 2.87 and 3.13 consecutively. In sections 6 to 8 the level was good by the total average of 3.61, 4.06 and 4.32 consecutively. In sections 9 to 10 the level was excellent by the total average of 4.58 and 4.80 consecutively.

Observation of the students' behavior in speaking results by using role play activities in 10 periods and comparison of the developing speaking ability are shown in Figure 1.

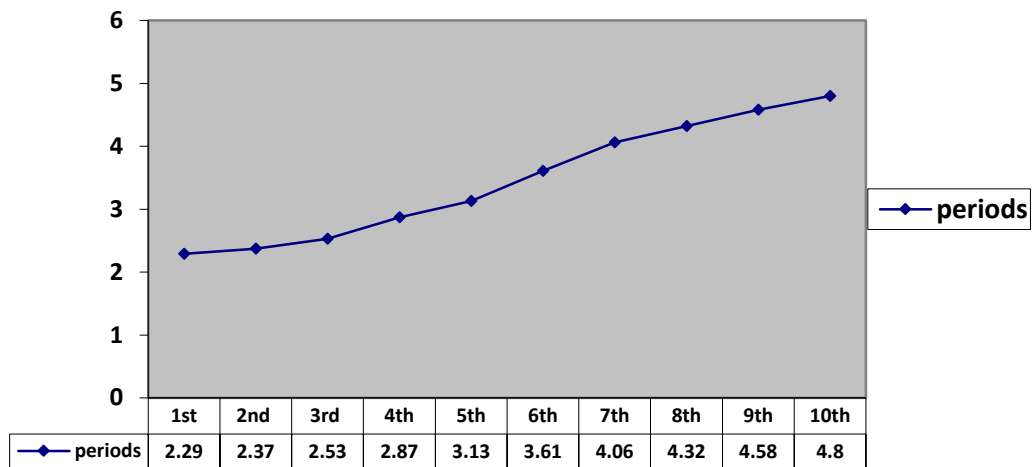

Figure 1 Graph to Compare the Students' Behavior in Speaking Ability in 10 periods.

Figure 1 shows the students' behavior in speaking in the first period was 2.29 and the students' speaking ability was fair. The second period was 2.37 that the students' speaking ability was fair. The third period was 2.53 and the students' speaking ability was fair. The fourth period was 2.87 the students' speaking ability was fair. The fifth period was 3.13 and the students' speaking ability was fair. The sixth period was 3.61 and the students' speaking ability was good. The seventh period was 4.06 and the students' speaking ability was good. The eighth was 4.32 and the students' speaking ability was good. The ninth period was 4.58 and the students' speaking ability was excellent. The tenth period was 4.80 that the students' speaking ability was excellent.

Analysis of Self-evaluation of the Students' Speaking Ability Results

This part is an analysis of the self-evaluation of the students' speaking ability that the students evaluated themselves in speaking ability before and after the experiment. The self-evaluation form had 10 items and the score had a 5-rating scale:

5	Excellent
4	Good
3	Moderate
2	Fair
1	Poor

Table 3 Self-evaluation of the Students' Speaking Ability Results.

Students' Behavior	Rating scale of the students' speaking ability					
	Before the experiment			After the experiment		
	$\bar{X}$	S.D	Result	$\bar{X}$	S.D	Result
1.I can speak English and can cover the situation.	2.70	0.60	Moderate	3.77	0.73	Good
2.I have a lot of confidence to speak English.	2.87	0.51	Moderate	3.87	0.57	Good
3.I use body language to communicate with my friends to understand about the situation.	2.70	0.53	Moderate	4.00	0.74	Good
4.I understand all situations.	2.73	0.52	Moderate	3.90	0.80	Good
5.I am active in speaking English.	2.80	0.71	Moderate	3.83	0.57	Good
6.I can speak English in many different situations.	2.77	0.63	Moderate	3.93	0.78	Good
7.I improve speaking English all the time.	2.90	0.66	Moderate	4.00	0.74	Good
8.I use correct grammar in speaking English.	2.37	0.61	Moderate	3.17	0.53	Moderate
9.I correct intonation and stress to speak English.	2.63	0.49	Moderate	3.67	0.66	Good
10.I learn new grammar, vocabulary and/or expressions.	3.23	0.68	Moderate	3.73	0.87	Good
The total average	2.77	0.20	Moderate	3.79	0.44	Good

Table 3 shows self-evaluation of the students' speaking ability before and after using the role play activities. The students' speaking ability before using role play activities was moderate, as the total average was 2.77 and the standard deviation was 0.20. After using the role play activities it was found that the students' speaking ability was good, as the total average was 3.79 and the standard deviation was 0.44 of the first to 9 student behaviors, (1) The students can speak English and cover the situation; (2) have a lot of confidence to speak English; (3) use body language to communicate with their friends to understand about the situations; (4) understand all the situations; (5) active in speaking English; (6) can speak English in many different situations; (7) improve speaking English all the time; (8) use correct grammar in speaking English; (9) correct intonation and stress to speak English after the students result were good only student behavior 10 was moderate.

5. Discussion

The findings of this study revealed that students' English speaking achievement after using the role play was statistically higher than before using the role play at the level of .05. The result of the finding confirmed that role play is a beneficial learning tool. The research consisted of various steps. They are actions, observation, self-evaluations and reflections. By conducting this research, it was found that:

1. The use of role playing activities to teach speaking improved the students' confidence and made the students more active to speak. The students could learn to use language expressions in a delightful way.
2. The use of role playing activities to teach speaking improved the students' fluency. The students could learn how to use the language expressions effectively and communicatively. After using the role play activities the students improved their fluency.
3. The use of role playing activities to teach speaking improved the students' correctness. When they were acting, they learned how to use the language expressions and how to speak communicatively using the language expressions with correct grammar. After the students acting, they got feedback which also helped them to improve their correctness.

6. Conclusion

This study aimed to develop English speaking skills of Grade 6 students at Klongha School, Pathum Thani province using role plays in English speaking abilities. The population consisted of 60 Grade 6 students at Klongha School, Pathum Thani province enrolled in the second semester of 2016 academic year. The subjects comprised 30 students selected by using a sample random sampling method. They did the activities both in pair and group work according to the teaching steps of the five lesson plans. They practiced speaking skills in different role playing activities. The research was conducted to solve the problems related to speak skills through the role play activities. The research consisted of various steps. They are actions, observation, self-evaluations and reflections. By conducting this research, it was found that: the use of role playing activities to teach speaking improved the students' confidence and made the students more active to speak, after using the role play activities the students improved their fluency, when they were acting, they learned how to use the language expressions and how to speak communicatively using the language expressions with correct grammar and using role play activities to develop English speaking skills in the classroom increased students' speaking ability as shown in the post-test with significant value at a level of .05.

Recommendations

For English Teachers

Teachers should try to use role plays to motivate students. If that happens, English class may not be boring. The students like to act and practice easy lessons before learning the difficult ones. And the role play can be made easily or appropriate to the ability level of the learners.

For Students

In English lessons, it is suggested that students should pay attention to the study of the learning methods in the classroom and give positive attempts, so they get more productive learning. To be a fluent speaker student should pay attention to speak English, get more confidence and do not to be shy and afraid of making mistakes.

Recommendation for Future Research

1. The role play situation which can be adapted to develop grammar accuracy in students' writing skill.
2. Appropriate teaching model or giving situations without conversation which can be useful for students who are poor at English and who need to create it by themselves.

Acknowledgements

I would like to thank my thesis advisor Dr. Supinda Lertlit for all the useful guidance and suggestions she provided whenever required throughout the thesis process. Dr. Supinda Lertlit has always provided valuable input and has been a source of great professional help in seeing this thesis to its conclusion.

References

- Barkley, Elizabeth F., K. Patricia Cross, & Howell, Major. " *Collaborative Learning Techniques.*" A Handbook for college Faculty. San Fransisco : Jossey – Bass Publisher, 2005.
- Ladousse, G.P. *Role Play.* Oxford : Oxford University Press, 2004.
- Ministry of Education in Thailand (MOE). *The basic education core curriculum B.E 2551 (AD 2008)*, 2008.
- Rayhan, Jassim Mohammed. " *The impact of using role play techniques on improving pupils' speaking skill for primary school.*" Babylon University/College of Basic Education, 2014.
- Sabua, Sarirat. " *The pedagogical effect of role play as an instructional method in teaching pragmatic awareness of appropriate English usage in a conversational context.*" Masters of Arts, King Mongkut's Institute of Technology, 2006.
- Vithikul, Sumanee. " *A survey study of the problems in learning to speak English of Mattayom 6 Science and Art Program students of Satriwithaya School.*" Masters of Arts, Teaching English as a Foreign Language, Thammasat Uviversity, 2005.

**THE EFFECTIVENESS OF COMPUTER ASSISTED LANGUAGE LEARNING
IN ENGLISH LISTENING OF GRADE 6 STUDENTS:
A CASE STUDY AT A GOVERNMENT SCHOOL IN BANGKOK**

Xie Mingli¹ and Supinda Lertlit, Ed.D.²

¹ Graduate student in Master of Education in Bilingual Education, Faculty of Education Rangsit University (1247752677@qq.com)

² Ed.D. (Bilingual Education Faculty of Education, Rangsit University (SLertlit@hotmail.com))

ABSTRACT

The purpose of this research is to investigate the effectiveness of using Computer Assisted Language Learning (CALL), one of computer-assisted tools, for teaching English as foreign language learning on students' achievement in a Bangkok government primary school. To achieve the purpose of the study, the research sample of sixth grade students were distributed into experimental and control groups. The research instruments consist of a pre-test, post –test series and a questionnaire to measure students' level in English listening skills, and their satisfaction on the learning technology used in class. The data collection was conducted during the second semester of the academic year 2016. The experimental group was taught by using computer-assisted program while the control group was taught by using the traditional way. In this quantitative method research, mean and standard deviation of descriptive statistics were used for analyzing data collected from the pre and post- tests of students' achievement in English learning, and data from the questionnaire. The findings of the study indicated that there were significant differences in the post-test between the two groups in favor of the experimental group by showing an outperformance and higher mean scores of the experimental group over the control group. The additional findings from the survey showed that the students' learning satisfaction on class participation, learning interest, and learning inspiration were at the highest satisfaction level.

Keywords: Computer Assisted Language Learning (CALL), English listening skills, Grade 6 students, English teaching, English teacher

1. Introduction

The twenty-first century is the age of globalization and Information Technology which is well known and now ubiquitous in the people's lives across the globe. Moreover, English is an international medium of communication that has been use either as a native or second languages that understood and reorganized by everyone. People found that being knowledgeable in English is the key factor for better status in society and better communication in entire world. English has been playing a major role in many sectors including education, which is the most important area where English is needed, particularly, in a developing country like Thailand. With the support

of technology development over years, technology infused classrooms with digital learning tools, such as computers allow offers for improving the quality of classroom instruction.

The importance of listening in language learning has been considered the least understood of all the language skills. But, in a study (Wilt, 1950) it has been found that when people communicate, 45% of this comes from listening, 30% from speaking, 16% from reading and 9% from writing. Listening is the first language mode that children acquire according to Hyslop & Tone (1988). With the highest percentage of involvement in the exchange of information, listening has to be considered an English language forerunner. As humans communicate at about 71% of their waking time (Rankin, 1928), it can be confirmed that listening is utilized in most parts of the day. Listening plays a vital role in learning (Noowongsri, 2004), in language classrooms, it should be emphasized that comprehension of messages conveyed from the teachers or learning tools can be based on tone of voice, pitch and accent; and it is only possible when the learners listen.

Furthermore, a study by Chonprakay (2009) showed that listening comprehension was still a big problem for Thai students. Based on the study, one of the best English teaching approaches for Thai students who are English new comers is the eclectic approach. The eclectic approach is a flexible language-learning method. Its teaching style is a combination of all techniques used in all approaches. The teacher carefully considers and selects what he or she thinks, is suitable for his or her students. For English new learners, especially Thai students, the teaching techniques should start with the listening skill integrated with the other three skills: speaking, reading and writing skills respectively. It means that the listening skill must be the most important skill out of the four skills. Without listening skills, language learning is impossible.

In Thailand, technology has become the key issue and has a significant influence on current education. Thailand has placed the issue of technology in education into its priority of concern (Ministry of ICT, 2009). Therefore, the use of technology has been shown in several studies to facilitate English as a foreign language (EFL) learning in a variety of ways. Technology can be used not only as a means of classroom facilities but also as an effective teaching tool for English language learners in integrated skills and areas such as listening and speaking, interaction, communication, reading and vocabulary, writing and vocabulary, reading and writing, and etc. The use of the computer can be a useful supplement to traditional EFL classroom (Deerajviset, 2014). In this study, the researcher focused on a learning tool for English language listening class known as Computer-Assisted Language Learning (CALL), which is defined as any process in which a learner uses a computer, and as a result, improves his or her language (Beatty, 2013). Thus, the researcher aimed to investigate the effectiveness of using one of computer-assisted programs in enhancing the students' English listening skills.

2. Objectives of the study

2.1 To investigate and compare students' learning achievement in listening skills in English between experimental and control group after being taught through computer assisted teaching and traditional method.

2.2 To find out the learning satisfaction of students towards learning English through a computer-assisted language learning method.

3. Materials and methods

In this study, the researchers used a quantitative method in finding the effectiveness of using computer-assisted language learning programs for sixth grade EFL students' English listening classroom. The population and sample are as follows:

3.1 Population and Subjects

The population of this study was 169 students who were studying in grade six in one of the government primary schools in Bangkok in the academic year 2016. There were four sections of grade 6 students in this research school.

3.2 The Subjects

A cluster random sampling was adopted to select two sections out of four sections of grade six students from the research school. The two selected sections were divided into two groups of an experimental and a control group. The experimental group consisted of 21 students and control group consisted of 24 students. Both groups were comprised of mixed ability students.

3.3 Research Instruments

3.3.1 Pretest and Posttest

Each pretest and posttest contained ten questions in order to determine the effectiveness of the treatment enforced by the researcher in the experimental group and the traditional teaching in the control group. The pretest was conducted in both groups at the beginning of the class. The posttest was administered at the end of the experiment to find out the differences of the students' learning achievement among the groups due to the use of different methods of teaching. The purpose of these two types of test is to compare the differences of level of learning ability between the two groups.

3.3.2 Questionnaires on CALL Learning Satisfaction

The other research instrument was a set of questionnaire. The questionnaire was created to measure the students' satisfaction towards learning English through a computer-assisted language learning tool. The twenty-itemed questionnaire was administered at the end of the treatment to the students in experimental group. The Likert's five-rating scale questions requested the students to answer by checking (✓) each statement based on their true experience gained after learning. The score of 5 means the highest and 1 means the least satisfaction.

3.3.3 Validity

Research instruments were validated by four experts. The researcher used index of item objective congruence (IOC) to validate the instruments. Researcher used those items that were actually accepted as per the set criteria of IOC. IOC result index ranges from -1 to +1. If the rating is 1, it means that the item clearly matches stated objectives. If rating is 0, it means that item is unclear or not sure whether the measures meet the objectives or not. If the rating is -1, it means that the item clearly doesn't meet the objectives. If the value for any test item is between 0.05 and 1.00, the item is considered to be accurate and acceptable and if the value is below 0.05 to -1, the item needs to be changed. The formula for calculating the IOC is $\frac{\sum r}{n}$ where 'r' is the sum of the scores of individual experts and 'n' is the number of experts (the criteria of IOC was used).

3.3.4 Reliability

The learning achievement test consisted of 30 multiple choice questions prepared from the chapter and did a try-out test with 30 grade six students at a Governmental Primary School who were neither control nor experimental group prior to the experiment. The tryout test was done with the grade six students of that school as the very topic was already taught. It was computed to find out the reliability coefficient of the test items. The coefficient was 0.76 which was greater than 0.70, this revealed that the learning achievement test was reliable. From the 30 questions, 25 questions were selected for the pre-test and post-test.

The description of internal consistency using Cornbach's alpha as followings: 1) $\alpha \geq 0.9$ that meant the internal consistency is excellent; 2) $0.7 \leq \alpha < 0.9$ that meant the internal consistency is good; 3) $0.6 \leq \alpha < 0.7$ that meant the internal consistency is acceptable; 4) $0.5 \leq \alpha < 0.6$ that meant the internal consistency is poor; 5) $\alpha < 0.5$ that meant the internal consistency is unacceptable.

3.4 Data Collection

The data collection process was conducted in the English listening class. The totals of eight lesson plans of 60 minutes for the class, including the six sub-topics under each major topic, were used during the experiment. The researcher taught two lessons for each class to both groups in one week. The experimental group was taught by using CALL in the audio and video formats for listening and the control group was taught through the traditional method by using chalk, chalkboard, textbook, and lecture.

The researcher analyzed the data assembled from pretest and posttest using paired and independent t-test. A comparative statistical analysis using paired sample t-test was done within the group. The comparison between pretest and posttest scores of the two groups was done by conducting independent t-test to assess and compare the learning achievement between control and experimental group. The inferential statistics t-test with $p < 0.05$ level of significance, mean ($\bar{x}$) and standard deviation (SD) were used to conclude the results. To analyze the data collected from the questionnaire, mean and standard deviation were used to analyze the satisfaction level.

4. Results

This research attempted to find the effectiveness of the effectiveness of using computer-assisted language learning programs for sixth grade EFL students' English listening classroom through a comparison with the traditional approach teaching. The comparisons of pretest and posttest scores results (at p-value < 0.05) of both groups are as follows. The pretest mean scores of the experimental group ($\bar{x} = 33.19$, SD = 5.05) is lower than the control group ($\bar{x} = 35.00$, SD = 5.04). The posttest mean scores of the experimental group ($\bar{x} = 52.19$, SD = 5.01) is much higher than the control group ($\bar{x} = 35.66$, SD = 4.69).

The other result illustrates the level of students' satisfaction towards learning English through computer-assisted language teaching method. The three categories of the satisfaction included class participation, learning interest, and learning inspiration. The findings showed that the students had the highest satisfaction levels in Learning Interest ($\bar{x} = 4.95$, SD = 0.16); Learning Inspiration ($\bar{x} = 4.74$, SD = 0.42); and Class Participation ($\bar{x} = 4.70$, SD = 0.39). The results indicated that the students had highest level of satisfaction in every category and the average $\bar{x}$ was at 4.79 (SD = 0.97).

5. Discussion

According to the result, the students had the highest level of satisfaction on “Learning Interest” to learn English due to the integration of computer-assisted language learning tool into teaching. It showed that the use of computer-assisted language teaching method in teaching English has motivated students to love English, developed interest and curiosity to learn more. The results also supported the findings of Cracker (2006) and Normah & Salleh (2006), in their studies; they stated that the inclusion of computer-assisted teaching into the process of teaching and learning made learning an enjoyable process where the students derived maximum joy in learning. Furthermore, they concluded the reason for success in English education have been associated with motivation and curiosity of the students, which has been geared up by using computer-assisted language learning method in the teaching. In addition, achievement, motivation and student interest are influenced by positive and negative attitudes (Miller et al, 1961).

With regard to “Learning Inspiration” category gained the second highest level of satisfaction due to use of computer-assisted language teaching method in teaching, it indicated that students were highly inspired in learning English through using computer-assisted language teaching method. The result further confirmed that integration of computer-assisted language teaching method made English lesson more interesting, fun and motivational for the students. The finding supports what Wang (2008) claimed the integration of computer-assisted teaching in classroom inspires students to work with each other and develop teamwork skills and learns from their peers. Computer-assisted teaching brings the world into the classroom and appeals to different learning styles, actively engaging the learners.

Integration of computer-assisted language teaching method is observed to have enhanced classroom participation as well. The result of “Class Participation” indicated the third highest level of satisfaction, it showed that the students were highly encouraged to attend the class when the lessons were taught using computer-assisted language teaching method and supported the research findings of Seth (2009); Subba (2011) and Zimmer (2003).

They found that the students participated more actively in the activities when they were taught using computer-assisted instruction and could make students understand the content faster and better, and as a result, it encouraged students to participate more. Teaching through computer-assisted instruction not only helps students to gain information quickly and efficiently, but also engages them in learning with full attention and enthusiasm.

The result indicated that the integration of computer-assisted language teaching method into teaching English lesson not only made lessons appealing to the students but also motivated students to learn more. Moreover, the result also agreed with the findings of Kovar & Zekany (2001) and Swaffar & Vlatten (1997) who stated that the integration of computer-assisted aided instruction into the classroom teaching enhances learning achievement and makes learning an enjoyable process, alongside helping the students take greater interest in learning the lesson.

The overall result from the questionnaire on learning satisfaction showed that the students in the experimental group were highly satisfied in learning English with the use of computer-assisted language teaching method. The result showed that using computer-assisted aided instruction into teaching English boosted the students' interest towards learning, aiding them to gain confidence in learning, and motivating them to attend the classes. Moreover, the students wished to have integration of computer-assisted language teaching method into teaching other subjects too. The result supported the findings of the studies [Akpinar & Ergin (2008); Ercan (2014); and Um, Song, & Plass, (2007)] that using computer-assisted instruction in teaching promotes positive emotion, which enhances interest towards learning, boosts higher learning satisfaction, and motivates students to learn more with much thrill than in the traditional approach.

6. Conclusion

The researcher concluded that integration of computer-assisted language learning tool in teaching English listening class had positive effect on students' learning satisfaction. It also did enhance students' learning satisfaction positively that should ultimately support the direct correlation with students' leaning achievement. Thus, when computer-assisted language teaching method was integrated in the lessons with proper management, the students take active participation in classroom activities. It provides an opportunity for the students to explore more information through varied channels.

Consequently, computer-assisted language learning approach can develop better interactions among students and teachers and also among the students themselves thereby creating interactive classroom environment, which would enhance learning. It was concluded that when computer-assisted language teaching method was integrated in the lessons with proper management, the students take active participation in classroom activities. The excitement and motivation created by the use of computer-assisted aided instruction would lead to higher learning satisfaction. Therefore, using computer-assisted language teaching method in teaching English lessons was effective

in enhancing students' learning satisfaction. The finding was also parallel to what concluded that computer-assisted language learning allows students to take more active role in learning.

RECOMMENDATIONS

Recommendation for implementation

1) Teaching through a computer-assisted language teaching method had a greater positive impact on learning achievement of students than teaching through a traditional method. The result from this study showed that the learning achievement score of the students in the experimental group was almost double than the students in control group (i.e. Posttest score: control =35.66 and Exp.52.19). Therefore, integration of a computer-assisted language teaching method into daily instruction is highly recommended.

2) Students in the experimental group showed a high level of learning motivation in learning English through computer-assisted language teaching method. Thus, making use of media (video, animation, PowerPoint or still mages) in daily teaching would be rewarding.

3) Computer-assisted language teaching method can be useful and effective if the teachers develop it as per the requirement of the lesson and suitability to the content.

4) Teachers must take the initiative to integrate computer-assisted language teaching method into their lessons to make it interesting and fun, to bring positive change in learning behavior of students and to enhance their learning achievement.

5) Using more fancy clips, animations and images would distract concentration of students during the lessons. Hence, selecting simple, interesting and appropriate materials would be more beneficial to students.

Recommendation for further research

1) To understand the true effectiveness of this instructional approach and to get better results, research needs to be carried out over a longer period of time with the larger sample in both remote and urban schools.

2) Further research could be carried out in relation between computer-assisted instruction, attitude and learning achievement of students.

3) It would be worth doing similar research in other subjects as well.

Acknowledgements

I am deeply indebted to so many people that there is no way to acknowledge them all properly, but there are several people I would like to acknowledge for their contribution to the completion of my project. I especially thank Dr. Supinda Lertlit for her guidance, patience, and encouragement, which enabled me to complete this project. I could not have asked for a better research advisor in Dr. Supinda. In addition, I wish to express my gratitude to Dr.

Prapatpong Senarith, the chairperson of my thesis committee, and Dr. Tanawan Raksapongpanich, thesis committee member, for their constructive, reliable suggestions and feedback in molding of this thesis.

At length, I whole heartedly would like to thank all my family members, friends, my father and particularly my mother for providing me enormous moral support and encouragement.

References

- Akpinar, E., & Ergin, O. (2008). The Effect of Interactive Computer Animations Accompanied with Experiments on Grade 6th Students' Achievements and Attitudes toward Science. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 2 (2), 36-41
- Beatty, K. (2013). *Teaching and Researching: Computer-Assisted Language Learning*. New York: Routledge.
- Chonprakay, S. (2009). *An Investigation of Listening Problems of Thai Undergraduate Students*. (MA Thesis). King Mongkut's University of Technology North Bangkok.
- Cracker, D. (2006). Attitudes towards science of Students enrolled in Introductory Level Science Courses. *UW-L. Journal of Undergraduate Research*. IX: 1-6.
- Deerajviset, P. (2014). Technology in EFL Teaching and Learning in Thailand: An Overview of Research and Issues. *Journal of Mekong Societies*. 10(1). January-April: 71-112.
- Ercan, O. (2014). The effects of multimedia learning material on students' academic achievement and attitudes towards science courses. *Journal of Baltic Science Education*, 13(5), 2014. Retrieved from http://www.scientiasocialis.lt/jbse/files/pdf/vol13/608-621.Ercan_JBSE_Vol.13_No.5.pdf
- Hyslop, N.B. & Tone, B. (1988). *Listening: Are We Teaching It, and If So, How?* ERIC Digest Number 3. ERIC Clearinghouse on Reading and Communication Skills Bloomington IN.
- Kovar, S., & Zekany, K. (2001). Teaching in a Multimedia Cost Accounting classroom: Do learning styles matter? *Accounting Educator's Journal*. 8: 1-24.
- Miller, G. E., Abrahamson, S., Cohen, I. S., Graser, H. P., Harnack, R. S. & Land, A. (1961). *Teaching and learning in medical school*. Cambridge Massachusetts: Harvard University Press.
- Ministry of ICT. (2009). *ICT for Education Master Plan 2007-2011*. Bangkok: Ministry of ICT.
- Noowongsri, R. (2004). *Listening Comprehension Skill Development by Self-Access Learning through Soundtrack Movies* [MA thesis]. Khon Kaen University.
- Normah, Y. & Salleh, I. (2006). Problem solving skills in probability among matriculation students. Paper presented at National Educational Research Seminar XIII: 40-55.
- Seth, O.K., (2009). *Instructional media as a tool for ensuring quality teaching and learning for pupils in Junior High schools*. (Master's Thesis). Kwame Nkrumah University of Science and Technology, Kumasi, Ghana.

- Subba, C. (2011). The result of using multimedia in teaching geography class vii in
Woochu lower secondary school, Paro: Bhutan (Unpublished Master's Thesis). Rangsit University,
Pathumthani, Thailand.
- Swaffar, J., & Vlatten. (1997). A sequential model for video viewing in the foreign language curriculum. *Modern
Language Journal*, 81, 175-88. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1111/j.1540-4781.1997.tb01173.x>.
- Wang, T. (2008). The Difficulties and Challenges of Teachers' Integrating Computer Assisted Instruction into
Teaching. *The Journal of Human Resource and Adult Learning*. December. 4(2): 134-141.
- Wilt, M.E. (1950). A study of Teacher Awareness of Listening as a Factor in Elementary Education. *Journal of
Educational Research*, 43 (8), April, 1950: 626-636.
- Zimmer, J.E. (2003). *Teaching effectively with multimedia*. Retrieved from [http://www.
academicjournals.com/library/module-viewer.php?mid=87](http://www.academicjournals.com/library/module-viewer.php?mid=87).

THE RELATIONSHIP BETWEEN PERFECTIONISM AND ENGLISH SPEAKING ABILITY OF THAI UNDERGRADUATE STUDENTS

Aninchana Eiamsamran¹ and Tanawan Raksapongpanich²

¹Graduate student, Faculty of Education, Rangsit University (e.aninchana@yahoo.com)

²Department of Bilingual Education, Faculty of Education, Rangsit University (asawarachan@hotmail.com)

ABSTRACT

The main aim of this research was to study the relationship between perfectionism and English speaking ability of Thai undergraduate students. A mixed method approach was used in conducting this study. The quantitative research instrument was HMPS self-rating scale. The qualitative research instrument was a semi-interview. The subjects of this study were 50 undergraduate students majoring in English from one college in Nakorn Nayok province. All 50 students participated in HMPS self-rating scale, and 5 selected students participated in semi-interview. The study found that there was no significant relationship between self-oriented perfectionism (SOP) and English speaking ability, as well as other-oriented perfection (OOP). The significant finding was that the lower the level of socially-prescribed perfectionism (SSP), the higher the English speaking ability.

Keywords: Perfectionism, English Speaking Ability, Thai Undergraduate Students

1. Introduction

Given that Thai graduates complete approximately sixteen years of education with English as one of their compulsory subjects, it is surprising that the majority of them are not able to use English efficiently, especially through oral communication. According to EF English Proficiency Index (EF EPI), Thailand has continuously been placed in a group of very low proficiency countries from 2011 to 2016. EF EPI was firstly created in 2011 as a standardized measurement of adult English Proficiency, comparable between countries and over time. Only countries with minimum of 400 test takers were included in the index. The EF EPI has five proficiency bands, from very high to very low. According to EF EPI result from 2011 to 2016, Thailand has continuously been ranked very low proficiency of the English language. According to Chumchaiyo (2001) study, many Thai people are able to speak English confidently after four to five months of learning, with the fastest learners only requiring two months. A lot of research has been conducted in order to find possible causes of this problem. There are several possible factors that have been identified as being responsible for this dissatisfaction. However, this study brings the readers' attention to another possible factor that might prevent Thai undergraduate students from improving their English speaking abilities. The factor is related to a psychology construct called 'Perfectionism,' which is a personality trait of people who strive for flawlessness, fear of making mistakes, and who are highly concerned about the evaluations of others

(Greenspon, 2014). The relationship between perfectionism and language learning has been studied for many years. The results of the correlational analysis conducted by Pishghadam and Akhondpoor (2011) indicated a negative significant relationship between skills of reading, speaking, listening, GPA, and perfectionism. The students that were perfectionists got lower scores in the skills of reading, speaking, and listening. Another study investigated the relationship between perfectionism and listening comprehension among EFL students of one university, they found that students with high levels of perfectionism face the difficulties with comprehending the overall message of the listening task since they expect themselves to understand every word (Moradan, Kazenian, and Niroo, 2013). Although one study of Ghorbandordinejad (2014) did not find perfectionism was a great significance in the EFL learning process, its result showed that maladaptive perfectionists were not as successful as adaptive and non-perfectionists regarding their performance on the final English exam. Those with higher levels of perfectionism were less likely to have higher language achievement (Dashtizadeh & Farvardin, 2016). However, perfectionism does not seem to provide only negative impact on language learning, especially with self-oriented perfectionists or students who set high standard for themselves. Individuals with higher personal standards were thought to have better work habits. They generally put a lot of time and effort into what they do, rather than procrastinating and putting things off (Ram, 2005). Self-oriented perfectionists possessed irrational expectations and high standards for themselves that led to the internally motivated desire to be perfect, and the students who were motivated intrinsically perform better in EFL learning (Chen, Kuo, and Kao, 2016). Mostafa, Yailagh, Manijeh, Kianpoor, Fatemeh, and Sirus (2015) investigated that self-oriented perfectionists owned a powerful motivation to achieve perfection which is called intrinsic motivation. Another study conducted to investigate the relationship between self-oriented perfectionism, cultural intelligence and translation ability of undergraduate students majoring in English translation studies also found that increasing EFL learner's cultural intelligence (CQ) and self-oriented perfectionism (SOP), through using different teaching and learning techniques, seems to increase learners' translation ability and the quality of their performance (Parvizi, 2016). Self-oriented perfectionism was positively correlated with academic achievement. The students with self-oriented perfectionists obtained high academic achievement more frequently than the others. It also indicated that socially-prescribed perfectionism was negatively correlated with academic achievement, and other-oriented perfectionism was not significantly correlated with academic achievement. Thus perfectionism might give both positive and negative effects on student's English speaking ability (Ning, 2008). Therefore, this thesis is conducted in order to study the relationship between perfectionism and English speaking ability of Thai undergraduate students as perfectionism might have an impact on English speaking ability of these students.

2. Background of the study

2.1 Perfectionism

Perfectionism is a self-esteem issue. People who are perfectionistic have the view that mistakes they make are signs of personal defects, which make them less acceptable to others (Greenspon, 2014). Moreover, some

psychologists have found that perfectionism correlates with depression, anxiety, eating disorders and other mental health problems (Benson, 2003). This study was conducted based mainly on widely accepted studies from Dr. Paul L. Hewitt, a professor of Psychology at University of British Columbia and a registered clinical psychologist, and Dr. Gordon L. Flett, a psychologist and a Psychology professor at York University.

According to one of Hewitt and Flett's studies, there are three dimensions to perfectionism including self-oriented perfectionism (SOP), other-oriented perfectionism (OOP), and socially-prescribed perfectionism (SPP). The details of each perfectionism dimension including its characteristics and its effects on individuals are stated in Table 2.1.

Table 2.1 Hewitt & Flett Perfectionism Dimensions with Description

Perfectionism Dimension	Attitude and Behavior of Perfectionist	Result
Self-oriented (SOP)	Setting standards for oneself and stringently evaluating and censuring one's own behavior.	Endangers self-criticism and self-punishment
Other-oriented (OOP)	Having beliefs and expectations about the capabilities of others.	Other-directed blame, lack of trust, and feelings of hostility toward others.
Socially-prescribed (SPP)	Having belief or perception that significant others have unrealistic standards for them, evaluate them stringently, and exert pressure on them to be perfect	Variety of negative consequences

Source: Perfectionism in the Self and Social Contexts, (Hewitt, P.L. & Flett, G.L., 1991).

2.2 Propagators of Perfectionism

Perfectionism does not come with people when they are born. Dr. Tal Ben Sharhar, an author and lecturer who taught two of the largest classes in Harvard University's history, Positive Psychology and The Psychology of Leadership, noted that the social environment is a source of perfectionism (Li, 2013).

Lev Semionovich Vygotsky's cognitive development is based on two key ideas. First, that intellectual development can be understood only in terms of the historical and cultural contexts children experience. Second, that development depends on the sign systems that individuals grow up with: the symbols that cultures create to help people think, communicate, and solve problems (Slavin, 2003). According to Vygotsky's cognitive development theory, there is a strong possibility that both parents and teachers influence a person's personality. The first group to have a major impact on an individual is the family. Unlike many animals, we cannot survive by ourselves, and as babies we are utterly dependent on our family. Our experiences in the family are so intense that they have a lifelong impact on us. They lay down our basic sense of self, establishing our initial motivations, values, and beliefs (Henslin,

2007). According to one study regarding the relationship between parenting styles and perfectionism by Gong et al. (2015), authoritarian parenting predicted both perfectionism. Children raised by parents who were rigid and controlling were more likely to develop perfectionism. Mothers who reported perceiving other people's demands as excessive had children with very high self-expectations and had children who perceived other people's demands as excessive. Higher maternal depression, anxiety, and obsessive compulsiveness predicted higher self-oriented perfectionism in children (Cook, 2012). It is not just parenting styles that can generate perfectionism in children, perfectionistic parents tend to transfer this personality trait to their children. Parents' perfectionism causes serious challenges for their children, diminishes their self-esteem and forms feelings of non-existence. In addition, this creates deep feelings of failure and anger (Kalantarkousheh, 2013). When parental perfectionism increases in the egocentric perfectionism, other-oriented perfectionism, and community-based perfectionism, student achievement decreases. Accordingly, parents play an important role in their children's academic achievement (Esmaili, Pour, and Ansari, 2014). Moreover, psychologically controlling parenting may play an important role as an intervening variable in the transmission of maladaptive perfectionism from parents to their late adolescent children (Soenens & Elliot, 2005).

Based on these previous studies, parents who are perfectionists tend to develop perfectionism in their children and also have an impact on their children's learning achievement. Additionally, schooling plays a vital role in development and defining the way one sees themselves outside of the family unit. At school, children learn universality that the same rules apply to everyone, regardless of who their parents are or how special they may be at home (Henslin, 2007). Dr. Tal Ben Sharhar introduces an interesting perspective on the roles teachers play in breeding perfectionism among students. He mentioned that very few teachers, organizations, and schools reward the journey and effort a person makes in order to reach goals. No one rewards failure which is an inevitable part of every journey. They recognize only when one goal is accomplished. He added that rewarding effort, hard work, and failure allow students to see the reality of being human – being imperfect (Li, 2013). Inappropriate praise and criticism from teachers may contribute to perfectionism among students (Ginsburg & Kinsman, 2015). One study of Dr. Carol investigated that teacher's instructions can contribute to perfectionism. The students had their intelligence praised tend to develop perfectionism, while students who were praised on their effort do not seem to develop such a trait. In addition, the latter ones performed better during the experiment (Ragan, 2014). Another study carried out by Lowe (2013) about perfectionism in the classroom environment and the roles of teaching styles and teacher self-efficacy also indicated that higher ratings of perfectionist personality traits will correlate with more rigid, authoritarian teaching styles and higher teacher self-efficacy ratings. Not only parents and teachers from part of social environments which seem to be propagators of perfectionism, but also people (friends to strangers) in social media. People use Internet to connect with others through social media sites or apps such as Facebook, Twitter and Instagram. Users of social media sites can follow just about anyone they want to on these sites. With access to everyone's profiles, users can also see how many likes and followers others have. This is when people develop perfectionism (Vynalek, 2016). Social media provides much more control over the way one presents himself or herself and this may

create an added pressure for perfectionists to look and be perfect, which may leave students prone to poor psychological outcomes (Hellmann, 2016). According to a 2016 Girls' Attitudes Survey, girls told the researchers that lack of body confidence not only stopped them wearing certain clothes and having their pictures taken, but also prevented them exercising, speaking up in class and socializing (Burns, 2016). In a more recent study conducted by Dr. Rauch and colleagues, the team found that social interaction on social media sites, specifically Facebook, may have a negative impact on face-to-face encounters for individuals who already have high levels of anxiety (Whiteman, 2015). Regarding the above studies, social environment factors including parents, teachers, and people in social media sites can contribute to the propagation of perfectionism among students.

2.3 Speaking Skill in Second Language Acquisition

The four necessities, or skills, in language – reading, writing, listening, and speaking play a vital role in any quest to learn a language (Sadiku, 2015). These four skills are separated into two categories as receptive skills (input) and productive skills (output). Reading and listening are input skills while speaking and writing are output skills (Bastias, Sepulveda, Munoz & Lorena, 2011). This study focuses on the issues students have with their output skills. Although learners must start by developing input skills before they are able to produce a new language, output aids learning because it provides a domain for error correction. When a second language user speaks or writes, he or she may make an error. When this error is corrected, this supposedly helps the learner change his or her conscious mental representation of the rule or alter the environment of rule application (Krashen, 1982).

3. Objectives of the study

To study the relationship between perfectionism and English speaking ability of Thai undergraduate students majoring in English in Nakorn Nayok.

4. Research Methodology

Is there a relationship between perfectionism and English speaking ability of Thai undergraduate students majoring in English in Nakorn Nayok?

4.1 Research Design

This study was conducted by using mixed methods of research. The researcher conducted quantitative research method prior to qualitative method. There were two phases involved in this thesis during the collecting data process. Perfectionism self-rating scale papers were answered by all participants during the first phase. After obtaining the results from the questionnaire, the researcher selected participants who received the highest scores and the lowest scores for the interview session. In the second phase, the researcher conducted a one-on-one semi-interview with selected participants to examine their English speaking ability.

4.2 Sample and Population

The population of this study was Thai undergraduate students majoring in English language in tertiary institutions in Nakorn Nayok province, Thailand. There are 4 tertiary institutions located in the province. The sample for the questionnaire session of this study was 50 students from one tertiary institution in Nakorn Nayok province. They were 26 students from 1st year, 15 students from 2nd year, and 9 students from 3rd year English major under faculty of Education. All students under the English major in this institution were included in the study except 4th year students who were out for training. The sample for the interview session of this study were 5 English major students in their 3rd year who received the highest and lowest score in each of three perfectionism dimensions.

4.3 Research Instruments

Two instruments were used to conduct this study including HMPS and a semi-interview.

4.3.1 Hewitt Multidimensional Perfectionism Scale (HMPS)

Hewitt Multidimensional Perfectionism Scale (HMPS) was used to investigate the level of perfectionism from three dimensions including self-oriented perfectionism (SOP), other-oriented perfectionism (OOP), and socially-prescribed perfectionism (SPP) of the samples. The HMPS consists of 45 items and measures SOP; 15 items, OOP; 15 items, and SPP; 15 items. Each item is rated on a 7-point Likert scale, ranging from 1 (disagree) to 7 (agree) (Cuyper, K.D., Claes, L., Hermans, D., Pieters, G. & Smits, D., 2014). The criteria used to measure is the higher the score, the more unhealthy perfectionistic attitudes and behaviors are exhibited by the respondents. HMPS used in this study was translated into Thai language to make sure that all the respondents understood all 45 items.

4.3.2 Semi-Interview

Semi-structured interviews were conducted for in-depth information relating to the participants' English speaking ability. The interview questions were taken Park & Lee (2004) study. The original questions consisted of 30 items about anxiety and confidence related to English oral performance. The researcher modified some of the questions to match with the nature and characteristic of the samples.

4.3.3 Validity and Reliability of Research Instruments

The translated version of both instruments were checked by 3 experts under index of item-objective congruence (IOC) method and were edited until all items reached the IOC standard before being used in this study.

5. Results and Discussion

The researcher's purpose in conducting this research was to study a relationship between perfectionism and English speaking ability of Thai undergraduate students in Nakorn Nayok. HMPS and a semi-interview were

used in order to determine whether relationship exists between students' perfectionism level and their English speaking ability. The interview data was analyzed by using a thematic method of analysis

5.1 The Relationship between Perfectionism Level and English Speaking Ability of 5 Selected Students.

In this study, the perfectionism level was measured based on HMPS which organized perfectionism into three dimensions of perfectionism. The 3rd year students who got the highest score and the lowest score in each dimension were chosen to participate in the semi-interview session in order to investigate the relationship of their perfectionism level and English speaking ability.

5.1.1 The Relationship between SOP and English Speaking Abilities.

The findings of this study showed that the student with the highest score in self-oriented perfectionism (SOP) had as low self-confidence as the student with the lowest score in this dimension. The result of this study was inconsistent with Ning (2008) which found that self-oriented perfectionistic students obtained high academic achievement than others. In this study, the student who had the highest score in SOP did not speak English better than others. Their English speaking ability was of a similar standard. The researcher found that even though the English speaking ability of the student who got the highest score in SOP and the student with the lowest score in this dimension was similar, the one with the lowest score could speak English with less apprehension compared to the one with the highest score. This was in agreement with the study of Dashtizadeh & Farvardin (2016) that indicated that second language learners who enjoyed high levels of learning motivation were not likely to be perfectionists and the other way round. The result from this study was consistent with Mostafa et al. (2015) which found that self-oriented perfectionistic students possessed an intrinsic motivation to achieve their goal. In this study, the student with the highest score in SOP expressed her ambition to improve her English unlike the student with the lowest score in SOP. Although the student with the highest score had an ambition to improve her English, it seemed not to be strong enough for her to put the ambition into action. The student confessed that she usually failed to follow her plans to spend time practicing English speaking.

5.1.2 The Relationship between OOP and English Speaking Abilities.

The research did not show the expected results that HMPS suggested that would be characteristic of someone suffering from other-oriented perfectionism. Neither the student with the highest mark in the OOP nor the student with the lowest mark in OOP demonstrated any characteristics of this OOP traits. When comparing the student with the highest score of the OOP and the one with the lowest score of the OOP, the result did not show any differences in their English speaking ability. This findings were in agreement with the study of Ning (2008) which mentioned that other-oriented perfectionism was not significantly correlated with academic achievement. The only significant difference that was found between the student with the highest score of OOP and the student with the lowest score of

the OOP was that the latter one appeared to be more relaxed than the prior one when speaking English during the interview session.

5.1.3 The relationship between SPP and English speaking ability

The results from this study demonstrated a significant relationship between socially-prescribed perfectionism and English speaking ability. The researcher found that the student who obtained the highest score in the SPP had a higher level of confidence in her knowledge and application of the English language compared to the other students. However her ability was significantly suppressed by her low self-confidence and her concern for other's evaluations which did not make her English speaking ability better than the others. This was consistent with Pishghadam & Akhondpoor (2011) saying that more perfectionistic students prefer to remain silent waiting until they are certain on how to express their thoughts before speaking. On the other hand, the student with the lowest mark in SPP had an outstanding English speaking ability compared to the other participants. She was more confident speaking English than the others, and she could speak it with ease. The researcher found that the lowest score SPP student had lower levels of stress when speaking English than the highest score SPP student which might be due to her lack of self-consciousness. The findings were in agreement with Moradan, Kazenian, and Niroo (2013) study showing that learners with high levels of perfectionism face difficulties with the listening task since they expect themselves to understand every word. Although Morandan et al. study concerned listening skill while this study was about speaking skill, it indicated similar characteristics of students who had high levels of perfectionism. The research appears to suggest that those suffering from high levels of SPP may struggle to improve their spoken English due to less self-confidence and being more self-conscious. On the other hand, students with lower levels of SPP can perform better in speaking English and have less anxiety in doing so.

6. Conclusion

The study discovered that all three dimensions of perfectionism exist in Thai undergraduate students majoring in English. Although it does not have a direct impact on their English speaking ability, it has an impact on their attitude and behavior toward their English speaking practice, which in turn affects their competence levels. The results only indicate a slight difference in English speaking ability between students who exhibited high level of SOP and OOP and the students who suffered less from the aforementioned dimensions. This is to say, both SOP and OOP did not have a significant relationship with English speaking ability. However, there was significant evidence suggesting that the student who suffered less from SPP had better English speaking ability than the student who had higher levels of SPP, and in turn was the most outstanding English speaker among all participating students. This result also supported the Krashen (1982) study regarding affective factors relating to the second language acquisition (SLA) process which found that people who have lower anxiety and more self-confidence can perform better in SLA.

7. Recommendation

In order to measure perfectionism levels of the sample, a shorter version of HMPS self-rating scale developed by Hewitt in 2008 could be used. The paper contains only 15 items which may be more user-friendly and preferable for the respondents when collecting the data from non-voluntary sample. This may help in obtaining more accurate data from the respondents. Future researchers may use English speaking tests where actual score is given to each sample by the English teacher or authorized people in addition to the interview with the sample. The tests will strengthen the reliability and accuracy of the data which represents the student's English speaking ability. Greater diversity in sampling may have provided data more representative of the entire Thai population of undergraduate English students. Instead of comparing students from within the same institution, the future researcher may select the sample from different institutions, where the students experience different environments and teaching methods. Finally, further researchers, who are interested in conducting research relating to this field, may like to look at potential solutions to lessen perfectionism levels in students who suffer high levels of perfectionism in order to improve their English speaking ability.

8. Acknowledgement

I would like to thank Rangsit University and its Faculty of Education for granting me a Rangsit Model scholarship to further my education in Bilingual Education program under the Faculty of Education. I am grateful to my advisor, Dr. Tanawan Raksapongpanich for her advice and support through my study. I would like to thank the committee members, Assoc.Prof.Dr.Sita Yiemkuntitavorn and Dr.Supinda Lertlit for their advice and guidance which helped me bettering and successfully completing this study. My thanks go to two of my best friends Pema Dolma for her guidance during my thesis writing, and Thitima Chomchuenjai for being my assistant through the process of data collection and data analysis. Finally, my sincere thanks go to Dr. Yongyut Khamkong for his always help and support since the beginning of my study.

References

- Bastias, M., Sepulveda E. E. R., Munoz, A. C. S., & Lorena, M. (2011). Integration of the Four Skills of the English Language and its Influence on the Performance of Second Grade High School Students. Retrieved from http://repositorio.ubiobio.cl/jspui/bitstream/123456789/306/1/Mu%C3%B1oz_Bast%C3%ADas_Elizabeth.pdf
- Benson, E. (2003). The Many Faces of Perfectionism. *Monitor on Psychology*, 34 (10), 18. Retrieved from <http://www.apa.org/monitor/nov03/manyfaces.aspx>
- Burns, J. (2016). Pressure to look perfect hits girls' confidence, say Guides. Retrieved from <http://www.bbc.com/news/education-37543769>

- Chen, T-C., Kuo, Y-C., & Kao, P-C. (2016). Learning Motivation and Perfectionism in English Language Learning: An Analysis of Taiwanese University Students. *International Journal of Research Studies in Psychology*, 5 (3), 13-23. doi:10.5861/ijrsp.2016.1479
- Chumchaiyo, N. (2001). *Studying English for Years but Thais Cannot Speak English 1*. Bangkok, Thailand: Sudsapda Publisher
- Cook L.C. (2012). The Influence of Parent Factors on Child Perfectionism: A Cross-Sectional Study. Retrieved from <http://digitalscholarship.unlv.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2552&context=thesedissertations>
- Cuyper, K.D., Claes, L., Hermans, D., Pieters, G. & Smits, D. (2014). Psychometric properties of the Multidimensional Perfectionism Scale of Hewitt in a Dutch speaking sample: Associations with the Big Five personality traits. *Journal of Personality Assessment*. Retrieved from https://lirias.kuleuven.be/bitstream/123456789/461741/3/K+Decuyper+JPersonality+Assessment+_A+Psychometric+properties-2014-166R3FINAL_aanvaarde+versie.pdf
- Dashtizadeh, P. & Farvardin, M.T. (2016). The Relationship between Language Learning Motivation and Foreign Language Achievement as Mediated by Perfectionism: the Case of High School EFL Learners. *Journal of Language and Cultural Education*, 4 (3), 86-102. doi:10.1515/jolace-2016-0027
- Esmaili, Z., Pour, M.H., & Ansari, M. (2014). Examine the Relationship between Parental Perfectionism and Academic Achievement in Elementary School Students. *International Journal of Economy, Management and Social Sciences*, 3 (12), 898-901. Retrieved from <http://waprogramming.com/download.php?download=544abd61644720.29458305.pdf>
- Ghorbandordinejad, F. (2014). Examining the Relationship between Students' Levels of Perfectionism and their Achievements in English Learning, 2 (2), 36-45. Retrieved from <http://journals.khuisf.ac.ir/relp/article-1-89-en.pdf>
- Ginsburg, K.R. & Kinsman, S.B. (2015). What Creates Perfectionism. Retrieved from <https://www.healthychildren.org/English/ages-stages/young-adult/Pages/What-Fuels-Perfectionism.aspx>
- Gong, X., Fletcher, K. L. & Bolin, J. H. (2015). Dimensions of Perfectionism Mediate the Relationship Between Parenting Styles and Coping. *Journal of Counseling & Development*, 93, 259-268. doi: 10.1002/jcad.12024
- Greenspon, T. S. (2014). Is There an Antidote to Perfectionism? *Psychological in the Schools*, 51(9), 986-998. doi:10.1002/pits.21797
- Hellmann, E. (2016). Keeping Up Appearance: Perfectionism and Perfectionistic Self-Presentation on Social Media. Retrieved from <http://scholarship.depauw.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1048&context=studentresearch>
- Henslin, J.M. (2007). *Sociology: A Down-to-Earth Approach* (7th ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.

- Hewitt, P.L. & Flett, G.L. (1991). Perfectionism in the Self and Social Contexts: Conceptualization, Assessment, and Association with Psychopathology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60 (3), 456-470. doi:10.1.1.320.1494&rep=rep1&type=pdf
- Kalantarkousheh, S.M. (2013). Efficacy of Parents' Perfectionism on Self-esteem among Iranian Female Students. *European Journal of Scientific Research*, 110 (4), 596-604. Retrieved from <http://digitalscholarship.unlv.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2552&context=thesedisertations>
- Krashen, S.D. (1982). *Principles and practice in Second Language Acquisition*. Retrieved from http://www.sdkrashen.com/content/books/principles_and_practice.pdf
- Lowe, E.J. (2013). Perfectionism in the Classroom Environment: An Examination of the Roles of Teaching Styles and Perceived Teacher Self-Efficacy. Retrieved from <http://dc.msvu.ca:8080/xmlui/bitstream/handle/10587/1464/ElizabethJaneLoweMASPThesis2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Moradan, A., Kazenian, E. & Niroo, Z. (2013). The Relationship between Perfectionism and Listening Comprehension among EFL Students of Kerman University. *International Journal of Linguistics and Communication*, 1(1), 8-16. Retrieved from http://ijlcnnet.com/journals/ijlc/Vol_1_No_1_September_2013/2.pdf
- Mostafa, J., Yailagh, S., Manijeh, Kianpoor, Fatemeh, & Sirus, A. (2015). The Relationships between Perfectionism and Academic Performance with Mediating Role of Achievement Goals and Academic Motivation in Undergraduate Students of Shahid Chamran University. *International Journal of Psychology and Behavioral Research*, 4 (2), 209-228. Retrieved from <http://ijpbjournal.com/wpcontent/uploads/2015/07/Intl.-J.-Phys.-Beh.-Res.-Vol.-42-209-228-2015.pdf>
- Ning H.S. (2008). Perfectionism, Interpersonal Problems and Academic Achievement among University Students. Retrieved from <http://libproject.hkbu.edu.hk/trsimage/hp/06636578>.
- Park, H. & Lee, A.R. (2004). L2 Learners' Anxiety, Self-Confidence and Oral Performance. Retrieved from <http://www.paaljapan.org/resources/proceedings/PAAL10/pdfs/hyesook.pdf>
- Parvizi, G.R. (2016). Self-Oriented Perfectionism, Cultural Intelligence, and Translation Ability in Iranian EFL Context. Retrieved from <http://www.mjal.org/Journal/current/9.pdf>
- Pishghadam, R. & Akhondpoor, F. (2011). Learner Perfectionism and its Role in Foreign Language Learning Success, Academic Achievement, and Learner Anxiety. *Journal of Language Teaching and Research*, 2(2), 432-440. doi:10.4304/jltr.2.2.432-440
- Ragan, T. (2014). Carol Dweck – A Study on Praise and Mindsets. (Video File). Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=NWv1VdDeoRY>

- Ram, A. (2005). The Relationship of Positive and Negative Perfectionism to Academic Achievement, Achievement Motivation, and Well-Being in Tertiary Students (Master's Thesis). doi: 10.1.1.625.9900&rep=rep1&type=pdf
- Sadiku, L. M. (2015). The Importance of Four Skills Reading, Speaking, Writing, Listening in a Lesson Hour. *European Journal of Language and Literature Studies*, 1(1), 29-31. Retrieved from http://ejls.euser.org/issues/april2015/Lorena_Manaj.pdf
- Slavin, R.E. (2003). *Educational Psychology Theory and Practice* (7th ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Soenens, B. & Elliot, A.J. (2005). The Intergenerational Transmission of Perfectionism Parents' Psychological Control as an Intervening Variable. *Journal of Family Psychology*, 19 (3), 358-366. doi:10.1037/0893-3200.19.3.358
- Li, T.N. (2013). Sources of Perfectionism. (Video File). Retrieved From <https://www.youtube.com/watch?v=Lg1TleRTcsE&t=10s>
- Vynalek, M. (2016). The Pressure to Look Perfect on Social Media. Retrieved from <http://www.forsythfamilymagazine.com/the-pressure-to-look-perfect-on-social-media/>
- Whiteman, H. (2015). Social media: how does it affect our mental health and well-being? Retrieved from <http://www.medicalnewstoday.com/articles/275361.php?page=2>

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

DEVELOP LESSON PLAN THROUGH BRAIN BASED LEARNING WITH MIND MAPPING FOR
IMPROVING MATHEMATICS LEARNING ACHIEVEMENT OF GRADE 6 STUDENTS

ภัทราพร ทำคาม¹ ดนุชา สลึงค์² และ ตักดี สุวรรณฉาย³

¹ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (army_put@hotmail.com)

² สาขาเทคโนโลยีสื่อสารและการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (danuch.vru@gmail.com)

³ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (tjansak@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด และ 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านโคกน้อย โรงเรียนบ้านคู โรงเรียนบ้านนาดอนบก โรงเรียนบ้านหนองแจ้งน้อยและโรงเรียนบ้านทองหลางน้อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 จำนวนนักเรียน 33 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 9 แผน รวม 16 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความยากง่ายเท่ากับ 0.21-0.79 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.38-0.88 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) และการทดสอบค่าที (One Sample t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Indexes of Item – Objective Congruence) ได้ค่าเท่ากับ 0.87 นับว่าเป็นรูปแบบที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้

2) นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด เฉลี่ยเท่ากับ 22.64 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL), แผนผังความคิด, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The purpose of this research were to 1) develop lesson plan through brain based learning with mind mapping and 2) study the mathematics learning achievements after studying through brain based learning with mind mapping in grade 6 students to the criterion of 70%. The sample used in the study consisted of 33 grade 6 students from 5 schools were Bankoknoi school, Banku school, Bannadonbok school, Banhongchangnoi school, and Banthonghlangnoi school the second semester of academic year 2015 Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 6. They were selected by cluster random sampling. The research instruments used in this research were : 1) a 9-lesson plan sum 16 hours using brain based learning with mind mapping, and 2) a 30 item, with 4 answer choices per question, achievement test mathematics grade 6 students with a difficulty value of 0.21-0.79, a discrimination value of 0.38-0.88, and a reliability value of 0.88. The statistics used to analyze the data were Indexes of Item – Objective Congruence, and One Sample t-test.

The findings were as follows :

1) Plan through brain based learning with mind mapping analyzed by using the index of item – objective congruence showed a value as 0.87. The model is effective and can be used in instruction.

2) The students' mathematics learning achievements after using the brain based learning with mind mapping averaged 22.64 from a possible full score of 30 which was statistically higher than the set criterion of 70% at the 0.05 level of significance.

Keywords: brain based learning, mind mapping, learning achievements

1. บทนำ

การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ทำให้มนุษย์สามารถทำงานอย่างเป็นระเบียบ รอบคอบ มีความรับผิดชอบ มีวิจารณญาณและเชื่อมั่นในตนเอง พร้อมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างเป็นระบบ มีแบบแผนและมีเหตุผล ดังนั้นคณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และจากการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในภาคเรียนที่ผ่านมา นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและส่งผลต่อการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) พบว่า คะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวใหญ่ 2 ปีการศึกษา 2556 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.05 ปีการศึกษา 2557 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.39 และปีการศึกษา 2558 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48.46 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของแต่ละปี การศึกษามีคะแนนสูง - ต่ำ แตกต่างกันมาก คะแนนควรจะคงเดิมไม่ต่ำกว่าที่เคยทำไว้หรือเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่ ระดับสังกัด (สพฐ.) และระดับประเทศ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2559) จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้ศึกษารูปแบบวิธีการสอนที่มีความหลากหลาย คือ การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการเรียนการสอนด้วยการย่ำ ซ้ำ ทวน ลงมือปฏิบัติ รู้จักเชื่อมโยงความรู้เดิมกับองค์ความรู้อื่น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในห้องและกลุ่ม ดังรายงานผลการวิจัยของ อังสนา ศรีสวนแดง

(2555) ได้ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาหระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับเทคนิค KWDL ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้เรื่อง โจทย์ปัญหาหระคน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ยังมีอีกวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาพร้อมทั้งส่งเสริมความสามารถทางสมองได้ดีคือ วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด เป็นเทคนิคที่มีการจัดระบบข้อมูล จัดหมวดหมู่ โครงสร้างความคิด รวบรวมข้อมูลที่เกิดจากการคิดของตนเอง การสรุปความสำคัญจากเรื่องที่เรียนรู้ การถ่ายทอดความคิดของผู้เรียนที่คิดขึ้น โดยใช้สี ภาพ เส้น ในการสื่อความ ซึ่งสอดคล้องกับ จูซามาศ บัวทอง (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาหระคน โดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาหระคนโดยใช้แผนผังความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด มาใช้ในขั้นตอนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

3. การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวใหญ่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 13 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 121 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านโคกน้อย โรงเรียนบ้านกู่ โรงเรียนบ้านนาคอนบก โรงเรียนบ้านหนองแจ้งน้อยและโรงเรียนบ้านทองหลางน้อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 จำนวนนักเรียน 33 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 9 แผน รวม 16 ชั่วโมง
  - 2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสมการ การแก้สมการ การแก้ปัญหาลักษณะและความสัมพันธ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ดังนี้ เรื่องความหมายของสมการ มีจำนวน 2 ข้อ เรื่องสมการที่เป็นจริงและสมการที่เป็นเท็จมีจำนวน 2 ข้อ เรื่องสมการที่มีตัวไม่ทราบค่าและคำตอบของสมการ มีจำนวน 4 ข้อ เรื่องการใช้สมบัติการเท่ากันของการบวกหรือการลบแก้สมการ มี

จำนวน 2 ข้อ เรื่องการใช้สมบัติการเท่ากันของการคูณหรือการหารแก่สมการ มีจำนวน 5 ข้อ เรื่องการเขียนสมการจากโจทย์ปัญหาและการแก้โจทย์ปัญหาด้วยสมการ มีจำนวน 2 ข้อ เรื่องการแก้สมการ มีจำนวน 4 ข้อ เรื่องการแก้ปัญหาแบบรูปและความสัมพันธ์ : แบบรูปของจำนวน มีจำนวน 5 ข้อ และเรื่องการแก้ปัญหาแบบรูปและความสัมพันธ์ : แบบรูปของรูป มีจำนวน 4 ข้อ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์จำนวน 60 ข้อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) แบ่งข้อสอบออกเป็นจำนวน 2 ชุด ชุดละ 30 ข้อ แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งข้อสอบทั้ง 2 ชุดใช้กับนักเรียนกลุ่มเดียวกันในการทดลอง โดยเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ข้อที่คะแนนเกณฑ์สูงและครอบคลุมทุกจุดประสงค์ คัดเลือกข้อสอบไว้ 30 ข้อ และนำข้อสอบที่เลือกไว้ทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างอีกครั้งเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย คือ 0.21-0.79 ค่าอำนาจจำแนก (r) ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก คือ 0.21-0.79 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น คือ 0.88

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิดและนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้และการวัดและประเมินผล แล้วนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงให้เหมาะสม โดยแต่ละแผนใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) ในการตรวจสอบ มีค่าสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80 – 1.00 ถือว่าเป็นแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ได้

3.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสมการ การแก้สมการ การแก้ปัญหาแบบรูปและความสัมพันธ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทดลองใช้กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังเรียน 30 ข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ โดยค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC และวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ใช้สถิติการทดสอบค่าที (One Sample t-test)

4. ผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้มีการพัฒนาจากการศึกษาขั้นตอนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักวิชาการสรุปขั้นตอนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักวิชาการและผู้วิจัย

นักวิชาการ ชั้น BBL	Jensen (2000)	เกศสุดา (2552)	นิราศ (2553)	วิมลรัตน์ (2553)	วิณา& ประสาท (2553)	ผู้วิจัย
ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ขั้นกระบวนการเรียนรู้	✓	✓		✓	✓	✓
ขั้นเสนอความรู้			✓	✓		
ขั้นฝึกทักษะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓

นักวิชาการ ชั้น BBL	Jensen (2000)	เกศสุดา (2552)	นิราศ (2553)	วิมลรัตน์ (2553)	วิณา& ประสาท (2553)	ผู้วิจัย
ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้			✓	✓		✓
ชั้นสรุปความรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ชั้นประยุกต์ใช้ความรู้	✓	✓	✓		✓	✓
ชั้นกิจกรรมเกม				✓		✓
ชั้นประเมินผลการเรียน			✓			✓

เกณฑ์การเลือกขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของผู้วิจัย มีขั้นตอนการเลือก ดังนี้
 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานขั้นตอนใดมีความสำคัญและเหมาะสมของชั้น เพื่อช่วยในการ
 พัฒนาสมองของผู้เรียน ผู้วิจัยเลือกขั้นตอนดังกล่าวเป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน จากที่
 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ขั้นตอน ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนที่ได้มาสรุปเป็นขั้นตอน มี 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 ขั้น
 นำเข้าสู่บทเรียน หมายถึง ขั้นกิจกรรมกระตุ้นสมองผู้เรียนให้เกิดความตื่นตัว ด้วยการแสดงท่าทางประกอบดนตรี
 ร้องเพลง เล่นเกม เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นกิจกรรมกระตุ้นความ
 สนใจด้วยสื่อที่ใช้ประสาทสัมผัสได้แก่ การมองเห็น การฟัง การสัมผัส ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การจัดกิจกรรมที่
 หลากหลาย ด้วยการให้ผู้เรียนตั้งคำถาม หาคำตอบ นำเสนอหน้าชั้นเรียน การเสนอความคิดเห็น การลงมือทำงานด้วย
 ตนเอง ซึ่งกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและเหมาะสมกับวัย ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกทักษะ หมายถึง ขั้นกิจกรรมลงมือ
 ทำซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญ คิดวิเคราะห์ได้ โดยนักเรียนทำรายบุคคลหรือแบ่งกลุ่มแล้วร่วมมือกันเรียนรู้ ทำกิจกรรม
 ตามสื่อการเรียนการสอน ที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปความรู้
 หมายถึง ขั้นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำไปสู่การสรุปความรู้เป็นความรู้อย่าง
 ขั้นที่ 5 ขั้นนำไปใช้ หมายถึง ขั้นกิจกรรมการนำความรู้ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ และขั้นที่ 6 ขั้นการ
 ประเมินผลการเรียน หมายถึง ขั้นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียน
 ตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือยังและบรรลุผลในระดับใด ยังต้องการปรับปรุงเพิ่มเติมในประเด็น
 ไດบ้าง จากนั้นนำทฤษฎีแผนผังความคิดเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) มี 6 ขั้นตอน ดังแสดง
 ในรูปที่ 1

รูปที่ 1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด

นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Indexes of Item – Objective Congruence) ได้ค่าเท่ากับ 0.87 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด

หัวข้อพิจารณา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด							
1.1 ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
1.2 ความสอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. สารสำคัญ							
2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.3 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หัวข้อพิจารณา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
2.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้							
3.1 ประเมินผลได้	+1	+1	+1	0	+1	1.00	ใช้ได้
3.2 ชัดเจนเข้าใจง่าย	+1	+1	0	0	+1	0.60	ใช้ได้
3.3 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	0	0	+1	0.60	ใช้ได้
3.4 สามารถสอนให้บรรลุพฤติกรรม	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
4. เนื้อหาสาระ							
4.1 ใจความถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.3 กำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.4 เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน	+1	+1	0	+1	+1	0.80	ใช้ได้
4.5 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	+1	+1	0	0	+1	0.60	ใช้ได้
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
5.1 เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
5.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.4 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
5.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.6 สอดคล้องกับรูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
6. สื่อการเรียนการสอน							
6.1 สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.2 มีความน่าสนใจและหลากหลายสำหรับผู้เรียน	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
6.3 ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
6.4 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้							
7.1 ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
7.2 วัดและประเมินผลตรงตามสภาพจริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.3 มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย						0.87	

2. ผลการวิเคราะห์สถิติทดสอบค่าที (One Sample t-test) กลุ่มตัวอย่างเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถิติทดสอบค่าที (One Sample t-test) กลุ่มตัวอย่างเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70	คะแนนเฉลี่ยที่ได้ ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	df	t	sig
หลังเรียน	33	30	21	22.64	3.58	32	2.63	0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าที (t) มีค่าเท่ากับ 2.63 และระดับนัยสำคัญ Sig. เท่ากับ 0.01 มีค่าน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิดต่างกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การอภิปรายผล

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด เมื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเพื่อวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Indexes of Item – Objective Congruence) ได้ค่าเท่ากับ 0.87 นับว่าเป็นรูปแบบที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้ ดังรายงานวิจัยของ Nebojsa, Carisa, Milos and Veljko (2011) ได้ศึกษาการประเมินผลของการใช้แผนที่ความคิดในการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจมากขึ้นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดและสอดคล้องกับ ประไพรี ถิ่นวัฒน์ชัย (2554) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการกิจกรรมโดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดการกิจกรรม 4 MAT ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการกิจกรรมโดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดการกิจกรรม 4 MAT มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิดต่างกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 69.70 นักเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 ซึ่งนักเรียนจำนวน 10 คนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ เนื่องจากเป็นนักเรียนกลุ่มอ่อน โดยศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนย้อนหลัง 3 ปี และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.58 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.64 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิดมีรูปแบบการสอนที่วางแผนไว้ชัดเจน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนเป็นขั้นกิจกรรมกระตุ้นสมองผู้เรียนให้เกิดความตื่นตัว ด้วยการแสดงท่าทางประกอบดนตรี ร้องเพลง เล่นเกม เตรียมความพร้อมก่อนที่จะเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นกระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นกิจกรรมกระตุ้นความสนใจด้วยสื่อที่ใช้ประสาทสัมผัส ได้แก่ การมองเห็น การฟัง การสัมผัสที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนแบบ

กลุ่ม การจับคู่ ด้วยการให้ผู้เรียนตั้งคำถาม หาคำตอบ นำเสนอหน้าชั้นเรียน ลงมือทำงานด้วยตนเอง สร้างแผนผังความคิดตามประเด็นเนื้อหา ชั้นที่ 3 ชั้นฝึกทักษะเป็นขั้นกิจกรรมลงมือทำซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญ คิดวิเคราะห์ได้ โดยนักเรียนทำใบงานรายบุคคลและทำงานกลุ่ม ชั้นที่ 4 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปความรู้ ชั้นนี้ครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยการเฉลยใบงาน การถามคำถาม การหาคำตอบ นำไปสู่การสรุปความรู้เป็นความคิดรวบยอด โดยนำแผนผังความคิดมาใช้ในการสรุป เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น ชั้นที่ 5 ชั้นนำไปใช้เป็นขั้นกิจกรรมการนำความรู้ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ด้วยการทำแบบฝึกทักษะโดยการแยกประเด็น ขยายความคิด เรียงลำดับความคิดด้วยแผนผังความคิด จากนั้นสอนในชั้นที่ 6 ชั้นการประเมินผลการเรียน ชั้นนี้ทำการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจครอบคลุมเนื้อหาของบทเรียนและรู้ข้อบกพร่องของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาตนเองต่อไป จากขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด สามารถทำความเข้าใจโจทย์ต่าง ๆ ได้ดี พร้อมทั้งคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ สถานการณ์ที่กำหนดได้ดี มีการคิดอย่างเป็นระบบ มีการฝึกทำซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญและช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ดังรายงานวิจัยของ จุฑามาศ บัวทอง (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม โดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม โดยใช้แผนผังความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ อังสนา ศรีสวนแดง (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับเทคนิค KWDL ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Indexes of Item – Objective Congruence) ได้ค่าเท่ากับ 0.87 นับว่าเป็นรูปแบบที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้

1.2 นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด เฉลี่ยเท่ากับ 22.64 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

2.1.1 การปฐมนิเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด อธิบายขั้นตอนวิธีการเขียนแผนผังความคิด มีความจำเป็นอย่างยั้งต้องทำ เพื่อให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด

2.1.2 ระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน ครูจะต้องคอยสังเกต ใช้คำถามกระตุ้น แนะนำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำกิจกรรม การลงมือปฏิบัติซ้ำ ๆ ผู้เรียนแสดงความสามารถหน้าชั้นเรียน โดยให้ทุกคนมี

ส่วนร่วม เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนกลุ่มเก่งช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มอ่อนในกลุ่มตัวเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาการจัดการเรียน โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิดที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

2.2.2 ควรศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนถึงความสามารถในการเรียนรู้ โดยการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ เพื่อปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เช่น แบ่งกลุ่มความสามารถผู้เรียนเก่งปานกลาง อ่อน ในการทำแบบฝึกหัด ซึ่งจะต้องกำหนดจำนวนข้อในการทำกิจกรรมและกำหนดความยากง่ายของตัวเลข ตามความสามารถของผู้เรียน เพื่อผู้เรียนทำงานเสร็จทันเวลาพร้อมกันทุกคน ช่วยในการสร้างแรงจูงใจ การเสริมแรงให้ผู้เรียนอยากที่จะเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของตนเองมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เกศสุดา ใจคำ. (2552). การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน : Brain-based Learning. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. 3(1), 62 -70.

จุฑามาศ บัวทอง. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยม โดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยนครพนม.

นิราศ จันทจริตร. (2553). การเรียนรู้ด้านการคิด. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประไพรี ลิ้มวัฒนชัย. (2554). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมโดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดกิจกรรม 4 MAT. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วีณา ประชากุล และประสาท เนื่องเฉลิม. (2553). รูปแบบการเรียนการสอน. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2559). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. เข้าถึงได้จาก <http://www.niets.or.th>.

อังสนา ศรีสวนแดง. (2555). การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาหระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับเทคนิค KWDL. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Jensen, E. (2000). Brain-based learning. San Diego, CA: The Brain Store Publishing.

Nebojsa, S., Carisa, B., Milos, P., and Veljko, A. (2011). The evaluation of using mind maps in teaching. Techniques technologies education management. 6(1), 1-22.

USING VIRTUAL LEARNING ENVIRONMENT IN SUPPORTING THE TEACHING OF ACTION RESEARCH TO ENHANCE THE LEARNING ACHIEVEMENT AND LEARNING PARTICIPATION OF BHUTANESE UNDERGRADUATE STUDENTS

Sangay Wangchuk¹ and Somchanok Phu-ampai²

¹M. Ed Program Student, Faculty of Education, Rangsit University, swangchuk51@gmail.com

²Staff member of Faculty of Education, Rangsit University

ABSTRACT

This study explored the use of Virtual Learning Environment (VLE) in supporting the teaching of action research to enhance the learning achievement and learning participation of undergraduate students in Bhutan. Although the use of VLE is becoming increasingly important at the university level in Bhutan, only a limited number of studies have been focused in this field. The study pursued a quantitative approach, adopting a quasi-experimental study with an experimental pretest-posttest control group design. A sample of 68 B. Ed second year students were selected to participate in the study by clustered random sampling. The participants were further divided into two groups, namely control and experimental group. Each group had 34 participants. The experimental group received VLE aided instructions while the control group received instructions through traditional lecture method. Instruments such as achievement tests and questionnaires were used to collect the quantitative data. After performing satisfactory validity and reliability checks, the quantitative data assembled from achievement tests and questionnaires were analyzed and interpreted using inferential statistics t-test with $p < 0.05$ level of significance, mean, standard deviation and descriptive statistics frequency. The posttest achievements scores of experimental and control groups had increased by 16.2 and 8.41 respectively. Students in the experimental group were highly involved in active learning participation while they were taught with the support of VLE. The findings emphasizes that teaching action research module with the support of VLE enhances the students' learning achievement as well as learning participation.

Keywords: Learning Achievement, Learning Participation, Virtual Learning Environment, Action Research, Undergraduate Students, Traditional Lecture Method, Module.

1. Introduction

Action research has become very important in the world today. The main goals of action research is to determine ways to enhance the lives of children (Mills, 2011) and also to enhance the lives of those professionals who work within the educational system (Hine, 2013). It provides practitioners with new knowledge and understanding about how to improve educational practices or resolve significant problems in classrooms and schools (Mills, 2011; Stringer, 2008). Similarly, McCallister (2008) claims that action research is of overriding importance

in the field of education because in education there is always room for improvement when it comes to teaching and educating others. Action research is gaining its importance in Bhutan as well. Maxwell (2003) confirms that there is a growing interest in action research in Bhutan. “Prior to becoming part of the University, the role of academics had been to teach yet the University's Charter identified research as one of its key functions and this called for some action” (Maxwell & Choden, 2012, p. 187) therefore, action research was introduced as a compulsory module (subject) at the two colleges of education under Royal University of Bhutan.

Considering its immense importance, teaching of action research module can be highly effective if students are taught this module through the virtual learning environment (VLE) as Khlaisang and Mingsiritham (2016) has found out that the use of VLE in higher education has continually expanded because it helps in enhancing students’ capacities via attractive technology and challenging tools appropriate for the digital generation. According to Nwabude (2012) VLE is a set of teaching and learning tools designed to enhance a student’s learning experience by including computers and the internet in the learning process. Similarly Chou and Liu (2005) contends that VLE is a computer based environment that has a relatively open system, allowing interactions and knowledge sharing with other participants and instructions, thereby providing access to a wide range of resources. Alves, Miranda, and Morais (2016) asserts that VLE has become increasingly important within the context of higher education, mainly due to the tools which compose them and to the support they give to students, teachers and institutions. Similarly, Chakraborty and Nafukho (2015) claims that online learning environment like VLE has become an indispensable part of modern educational systems that stimulates innovative approaches to teaching and learning. VLE improves the educational interaction between the teachers and the students with the aid of digital resources that endeavors to enhance the learning achievement of the students (Sneha & Nagaraja, 2013). Numerous researches, in varied approaches, have been done to assess the effectiveness of VLE and many have proven to be effective. Majority of students ranked VLE as being more effective and desirable compared to the conventional lecture hall in delivering information (Goldberg & McKhann, 2000). VLE develops students’ independent learning and thereby encourages students’ motivation to learn (Barker & Gossman, 2013).

However, in Bhutan, VLE is fairly a new concept. The status of ICT-integrated pedagogy, including VLE, in higher education in Bhutan, is at its infancy and affected by lack of adequate resources as well as training in ICT-integrated pedagogy (Choeda et al, 2016). VLE is significantly associated with the provision of: Lecture notes, bulletin board, on-line assessment and other tools like chat and video summaries (Lange, Suwarty and Mavondo, 2010) however, in Bhutan, VLE has been confined to the usage of very few features like sharing of work plans, module descriptors and uploading assignments (Choeda et al, 2016). Therefore, this study has also initiated the integration of more features of VLE like online quiz, online discussion and guidance, online assessment and feedback, collaborative blogs, bulletin board, chat and video sharing, with a purpose to assess the effectiveness of VLE in enhancing the learning achievement and learning participation of the students.

2. Objectives of the study

- 1 To assess the learning achievement of undergraduate students using VLE in teaching action research module
- 2 To find out learning participation of undergraduate students using VLE in teaching action research module

3. Materials and methods

3.1 Research Design

The study pursued a quantitative approach, adopting a quasi-experimental study which aims at assessing the effectiveness of using VLE while teaching action research module in enhancing the learning achievement and learning participation of the students.

3.2 Sampling:

The researcher adopted cluster random sampling to select 68 students out of 120 students i.e. 2 sections out of the 4 sections of B. Ed 2nd year students. A section consisted of 34 students each. One section of B. Ed 2nd year students (experimental group) was taught using VLE and another section (control group) was taught through traditional lecture method.

3.3 Research Instrument:

Learning Achievement test: The quantitative data adhering to the first objective of this study was collected by conducting achievement tests to the participants. The pre-test and post-test of 30 multiple choice questions were developed from the eight topics. The pre-test and post-test were administered to assess and compare the achievement level in the experimental and control group before and after the treatment was given. The pre-test was administered in the beginning of the study and later was used to compare with the posttest administered at the end of the experiment.

Learning Participation Test: Researcher developed 20 items using five point Likert scale. It was administered after the treatment to find out students' participation level while learning action research module with the support of VLE.

Lesson plan: A total of eight lesson plans for two hours each were used. Four lesson plans of two hours each were used for control group using the traditional lecture method and four lesson plans of two hours each were used for experimental group that adopted VLE in assisting the teaching and learning program.

3.4 Research Procedures:

After performing satisfactory validity and reliability checks, a pre-test was conducted for both the treatment and non-treatment groups. The treatment group was taught with the support of VLE while the non-treatment group was taught through the traditional lecture method. In the treatment group, varied features of VLE like online quiz, online discussion and guidance, online assessment and feedback, collaborative blogs, bulletin board, chat and video sharing were improvised. At the end of the treatment, a posttest was conducted for both the groups. However, the questionnaire was administrated only to the treatment group in order to study the level of participation after they were taught with the support of VLE.

3.5 Data Analysis

3.5.1 Achievement Test

A comparative statistical analysis using paired sample t-test was done within the group i.e. analysis of pretest and posttest of experimental group as well as control group. The comparison between pretests and posttests score of the two groups was done by conducting independent t-test to assess and compare the learning achievement of second year students in action research after using VLE and the traditional lecture method. The Inferential statistics t-test with $P < 0.05$ level of significance, mean and standard deviation were used to conclude the results.

3.5.2 Questionnaire:

The data analysis of student's participation questionnaire was done by tabulating standard deviation and mean from all the 20 items in the questionnaire. The questionnaires were filled up at the end of the treatment by the experimental group. The total average mean and standard deviation was also computed and presented through a graphical presentation.

4. Results and Discussions

The first objective of this study was to examine and compare the learning achievement of the students between traditional lecture group and VLE classroom. The second objective was to find out the learning participation level of students in the VLE group. The result analysis were done based on achievement test scores and questionnaires on learning participation.

4.1 Analysis of Achievement Test

To examine and compare students' learning achievement among control and experimental groups, pretest and posttest with same questions were administered in both the groups at the beginning and at the end of the study. The questions consisted of 30 multiple-choice questions and each question carried 1 mark. Pretest was administered at the beginning of the study, before any treatment was given, in order to assess whether the learning ability and background knowledge of the students in both the groups were similar or not. Posttest was administered, at the end, in order to assess the differences in the learning achievement after the treatment. A comparative statistical analysis was done using paired t-test within the group (i.e. analysis of pretest and posttest of both the groups within itself). The comparison of pretest and posttest scores between experimental and control group was done by using independent t-test (i.e. analysis of pretest and posttest between the groups). The comparisons were done based on mean, standard deviation and inferential statistics t-test with $P < 0.05$ level of significance.

4.1.1 Comparison of pretest and posttest result within the group (Paired sample t-test).

Table 1. Comparison of Pretest and Posttest within the group (Paired sample t-test).

Group	Test	Mean	Mean difference	Standard deviation	Sig. (2 tailed)
Control	Pretest	6.38	14.79 – 6.38 = 8.41	1.95	0.00
	Posttest	14.79		2.07	
Experimental	Pretest	6.74	22.94 – 6.74 = 16.2	1.97	0.00
	Posttest	22.94		1.01	

*Significance level: $P < 0.05$ -significant

The comparison of pretest and posttest within the group was done by comparing mean, standard deviation and significance level P-value. From the table 1 it is apparent that the mean of the pretest and the posttest scores of control group were 6.38 and 14.79 respectively. The mean of the pretest and posttest scores of experimental group were 6.74 and 22.94 respectively. The mean difference of pretest and posttest of the control group was 8.41 and the mean difference of pretest and posttest of experimental group was 16.2 resulting to the significance value (p) 0.00 which indicated there was statistically significant increase in the students' scores in the posttest when compared to their pretest in both the groups.

4.1.2 Comparison of pretests and posttests result between the groups (Independent sample t-test).

Table 2. Comparison of pretests and posttests between the groups.

Tests	Group	Mean	Mean difference	Standard deviation	Sig. (2 tailed)
Pretest	Control	6.38	6.74 – 6.38 = 0.35	1.95	0.46
	Experimental	6.74		1.97	
Posttest	Control	14.79	22.94 – 14.79 = 8.15	2.07	0.00
	Experimental	22.94		1.01	

Table 2 illustrates the means and the standard deviations of pretests and posttests of both control and experimental groups. The mean difference of pretests of the control and experimental groups was 0.35. From the result given on table 2, it was clear that mean score of experimental group was slightly higher than control group. However, because of the negligible difference (0.35) of mean scores between the groups the calculated significance value (p) was 0.46, which was greater than significant value $P < 0.05$. This indicated that there was no significant difference in the pretest scores between the groups. Hence, researcher concluded that the students in both the groups

have homogenous learning ability. The result was as expected by the researcher as it was mandatory to have equal or similar learning ability in both the groups at the beginning of study.

The mean difference of the posttests between control and experimental group was 8.15. The significance value (p) of the posttests was 0.00, which was lower than the significant value $P < 0.05$. This indicated there was statistically significant difference in the posttest scores between control and experimental group. The result showed that the students in experimental group had significantly higher scores than the students in the control group. The result was as anticipated by the researcher - a better performance from the students who were taught with the support of VLE than the students who were taught through traditional lecture method. Thus proving the first hypothesis which stated that “the learning achievement of experimental group will be better than the control group after using VLE in teaching action research.” The figure 1, below, illustrates the comparison of mean scores of the pretests and the posttests of control and experimental group.

Figure 1. Comparison of pretest and posttest

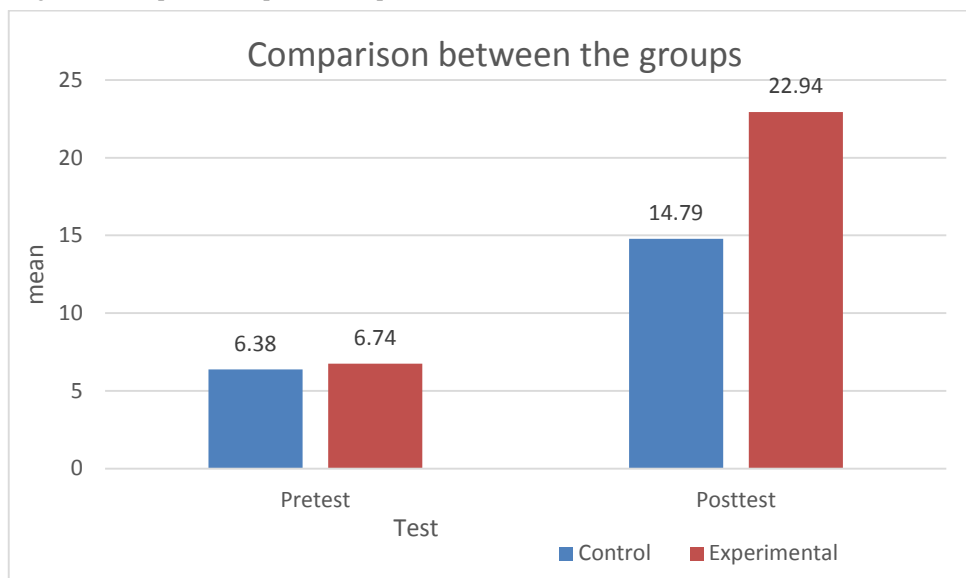

Figure 1 further reveals that the pretest mean of control group was 6.38 and the pretest mean of the experimental group was 6.74. It was noted that they were almost equal and the 2-tailed significance value was 0.46 which indicated that there was no significant difference between the pretest means of the two groups. The posttest mean of the control group was 14.79 and the posttest mean of the experimental group was 22.94. The 2-tailed significance value 0.00 indicated that the mean of the posttest of the experimental group was significantly higher than the mean of the posttest of the control group. The mean difference was 8.15 which showed a huge difference in the learning achievement of students instructed with the support of VLE and the traditional lecture method.

The standard deviation is a statistic that describes the amount of variation in a measured process characteristic. Specifically, it computes how much data are concerted from the mean on average. A smaller standard

deviation means greater consistency, predictability and quality (Wachs, n.d., Dorji, 2017). The standard deviation of the means of pretests were 1.95 and 1.97 in control and experimental group respectively as shown in table 2. Although the standard deviations were slightly different among the groups, because of the negligible difference (0.02) it indicated that the level of variation in scores of both the groups were almost similar. This further indicated that the learning ability of the students were similar in both the groups.

The standard deviation of the means of posttests were 2.07 and 1.01 in control and experimental group respectively as shown in table 2. The standard deviation of the posttests of control group has increased by 0.12 when compared to its pretest. This indicated that the scores of the students in control group were scattered away from the mean, and the traditional lecture method was not that effective in narrowing the gap in students' learning ability. However, the standard deviation of the posttest of the experimental group has decreased by 0.96 when compared to its pretest. This showed that the scores of the students in experimental group were more concentrated around the mean, which further indicated that the learning ability of the students in experimental group were almost same, revealing greater consistency and better quality. The variation of the standard deviations among the groups may have been caused by the types of treatment given. Looking at the result above, integration of VLE in teaching proved to be better than the traditional approach.

The findings of this study was similar to the findings of Barker and Gossman (2013), Choeda, Penjor and Dukpa (2016) and Chou and Liu (2005) who concluded that VLE had a positive effect on students' learning thereby encouraging students' motivation to learn. Similarly, the result also agrees with the conclusions made by Koskela et al (2005) on 'Suitability of a Virtual Learning Environment for Higher Education,' and Merchant et al (2014) on 'Effectiveness of virtual reality-based instructions on students' learning outcomes in K-12 and higher education: A meta-analysis.' Their main purpose was to find out the overall effect as well as the impact of VLE. The common key findings suggested that the VLE was suitable for higher education programs and had positive impact on the learning achievement of the students.

Similar results were inferred from the following researches. Goldberg and McKhann (2000) carried out a research with a main purpose to compare the effectiveness of the conventional lecture hall with that of a VLE for the presentation and dissemination of an introductory neuroscience course. A comparative achievement test between the two groups of students using VLE and Conventional approach indicated that the raw average scores on weekly examinations were 14 percentage higher for students in the VLE compared to the conventional lecture hall setting. Similarly, Wells, De Lange and Fiegerec (2008) carried out research with a purpose to identify the impact of VLE as a study tool replacing old traditional approaches of teaching and learning accounting. The researchers found out that VLE had been a rewarding experience.

4.2 ANALYSIS OF THE QUESTIONNAIRES ON STUDENTS' LEARNING PARTICIPATION

The second objective of the study was to find out whether teaching action research subject with the support of VLE would increase students' learning participation level or not. Hence the researcher administered 20-itemed questionnaire to the students in the experimental group. 5 Likert-type scales were used to assemble the data. Based on the true experiences gained after learning action research with the support of VLE, students were asked to read the statements carefully and check (✓) the statements from 1 to 5. "5 meant strongly agree, 4 meant agree, 3 meant neutral, 2 meant disagree, 1 meant strongly disagree." The structure of the statements was made to the level of B. Ed second year students' standard and the researcher explained the statements before letting the students to check (✓). A total of 34 students from the experimental group participated. The table 3, below, illustrates the result of students' learning participation level while learning action research with the support of VLE. The mean and standard deviation were used to infer the result.

Table 3 illustrates the mean, standard deviation and level of students' learning participation

SI No.	Learners' Participation Level	$\bar{x}$	S.D	Degree of Participation
1	I love participating in VLE discussion and chat forum	4.88	0.33	Very high
2	I participate more in the class when I am taught with the help of VLE	4.32	0.59	High
3	I like to participate in the online quiz conducted on the VLE	4.71	0.46	Very high
4	The VLE activities involve us in active participation	4.76	0.43	Very high
5	Action Research module becomes more learner centered when taught through VLE	4.35	0.54	High
6	Students who misses few classes can also learn through VLE	4.82	0.39	Very high
7	I enjoy submitting assignments and receiving feedbacks through VLE	4.56	0.56	Very high
8	Use of VLE is easily accessible and efficient	4.76	0.43	Very high
9	VLE helps me to develop interest towards learning Action Research module	4.71	0.46	Very high
10	More information and learning materials can be accessed through VLE	4.79	0.41	Very high
11	I learn more through VLE than regular classroom teaching	4.91	0.29	Very high

SI No.	Learners' Participation Level	$\bar{x}$	S.D	Degree of Participation
12	I love learning action research module through VLE	4.71	0.46	Very high
13	Learning through VLE prepares me to be successful ICT user	4.62	0.49	Very high
14	Learning through VLE helps me to retain the learned information for longer period of time	4.82	0.39	Very high
15	I have no doubt that with the help of VLE I can score higher marks in Action Research module	4.82	0.39	Very high
16	I never get bored in learning Action Research module when I am taught using VLE	4.62	0.55	Very high
17	All activities were carried out effectively	4.82	0.39	Very high
18	VLE keeps us updated with the latest information and learning materials	4.94	0.24	Very high
19	It is easier to submit assignments and test answer sheets through VLE than in hard copies	4.76	0.50	Very high
20	VLE can help us become confident learners	4.59	0.50	Very high
	Total	4.71	0.44	Very high

*Remark: 0-1.50= very low participation, 1.51-2.50= Low participation, 2.51-3.50=Moderate participation, 3.51-4.5=High participation, 4.51-5= Very high participation.

Table 3 shows that for all the 20 statements of the learning participation questionnaire, the mean rating was 4.71 out of 5 on a Likert scale. This indicates that the learning participation level of learners while learning action research module with the support of VLE was rated as very high participation. The highest mean of 4.94 was rated by the participants for one statement with its standard deviation of 0.24 and the lowest mean of 4.32 was rated for the statement with its standard deviation of 0.59. Therefore the data analysis indicates that the class experienced high level of learning participation when the VLE was integrated in teaching and learning of action research module. The overall learning participation level of the students with the support of VLE is shown in figure 2 below.

Figure 2. Number of questionnaire statements rated on Likert Scale.

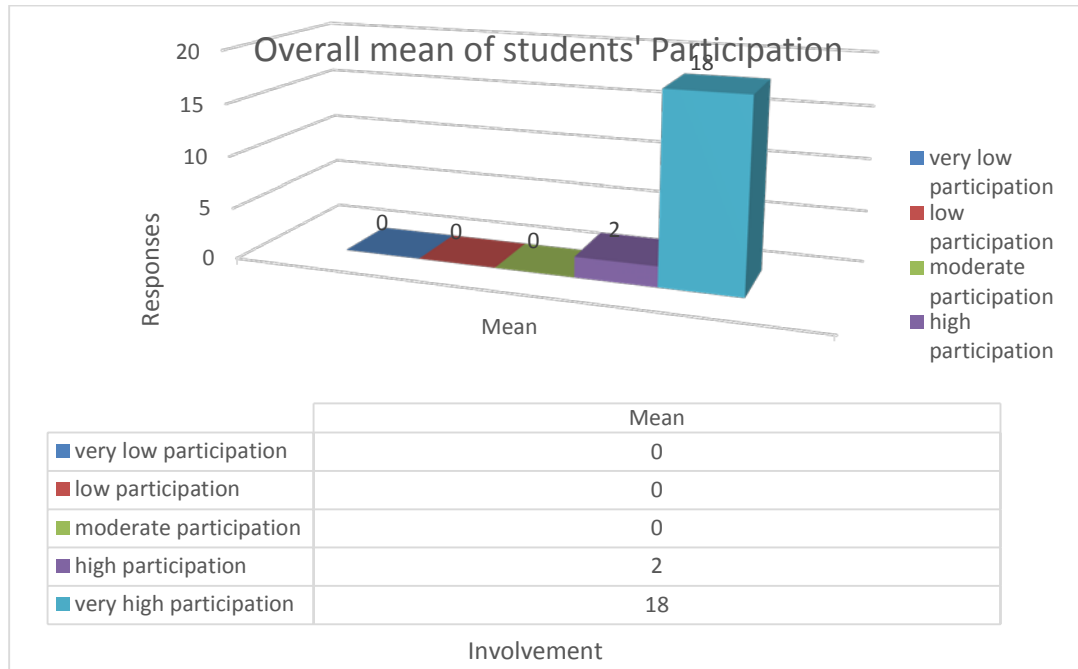

Figure 2 in the above graph shows the overall learning participation level of the students with the use of VLE in teaching and learning action research module. The data represented in the above graph is the mean of the ratings done in the likert scale by the respondents in the questionnaire. The average data analysis showed that the participants responded above 3 on the likert scale for all 20 statements. The graph indicates that on the likert scale for the 20 questionnaires, the participants did not rate “very low participation,” “low participation” and “moderate participation.” 2 of the questionnaire items were rated “high participation” and remaining 18 of the questionnaire items were rated “very high participation.” Therefore, the researcher concluded that when the VLE was used as a supporting tool in teaching and learning of action research module, students exhibited a high level of learning participation. This result proved the second hypothesis that “students taught using VLE will be more involved in learning participation compared to the control group.”

The result supported the findings of Xu, Park and Baek (2011) who conducted a research on digital storytelling through VLE and found out that students were engaged in active participation when they pursued digital storytelling through VLE. VLE is seen as a high motivational factor in digital storytelling. Similarly, Lange, Suwardy and Mavondo (2010) concluded from their findings that VLE which is significantly associated with the provision of: Lecture notes, bulletin board, on-line assessment and other tools (chat and video summaries) had a positive impact on students learning motivation and participation. The VLE provisions of Lange, Suwardy and Mavondo are similar to the researcher’s VLE provisions as the researcher also improvised lecture notes, online quiz, on-line assessment and other tools like online chat forums and video sharing. Both researches had similar working principles and

purposes. Participants in both the cases were undergraduate students and the similar data collection approaches were used. Remarkably both the findings showed similar results. The findings of the researcher stood in line to the findings of Lange, Suwarty and Mavondo (2010) which concluded that VLE involves students in active participation.

The findings were also parallel to Khlaisang and Mingsiritham (2016) and Dutton, Cheon and Park (2004) who concluded from their findings that students' participation in learning escalated when VLE is properly managed and improvised. Also, Chou and Liu (2005) in their research on 'Learning effectiveness in a web-based virtual learning environment: a learner control perspective' observed that students were involved in active participation when they were taught with the support of VLE. They further reported that students in VLE group report higher levels of satisfaction than students in the traditional environment. In fact many researches had similar findings. The overall result from the questionnaire on learning participation showed that the students in the experimental group were actively involved in learning action research module with the support of VLE. The researcher concluded that the participation level of students increases when they are taught with the support of VLE.

5. Conclusion

The learning achievement tests revealed that the students who were taught with the support of VLE outperformed the students who were taught through the traditional lecture method. There was a huge difference in their performance as the average score in the VLE group was higher by 8 marks compared to the control group who was taught without VLE. This revealed that students taught with the support of VLE had better academic achievement compared to the students in the control group. This result was further reinforced by the students' questionnaire which exhibited that students who were taught with the support of VLE were greatly involved in active learning participation. For example, the students had very high level of participation under the two statements "VLE activities involve us in active participation" and "VLE keeps us updated with the latest information and materials" with respective means at 4.76 and 4.94, which showed that students were not only involved in active learning participation but also remained updated with the latest information and learning materials. The questionnaire further revealed that students enjoyed accessing other features of VLE like online quiz, submitting assignments and receiving feedbacks through VLE.

The effectiveness of VLE was further endorsed by an achievement test carried out through a comparative statistical analysis using independent t-test between the groups. The mean difference of the posttests between control and experimental group was 8.15, as shown in table 2. The significance value (p) of the posttests was 0.00, which was lower than the significant value $P < 0.05$ and this indicated that there was statistically significant difference between posttest scores of experimental group and the control group. By looking at the mean difference of posttest scores between the groups as shown in table 2, it was clear that the scores of the students in experimental group were significantly higher than the students in the control group. Therefore, based on the result of means, standard deviations and significant P-values generated by computing paired sample t-test and the independent t-test, a conclusion was

made that teaching with the support VLE was more effective in enhancing the learning achievement of students than the traditional lecture method.

Since the study found out that teaching action research module with the support of VLE enhanced learning achievement as well as learning participation of the students, the RUB (Royal University of Bhutan) lecturers are recommended to use VLE in teaching other subjects as well. The features of VLE like online quiz, online discussion, chat forum, announcements, online assessment, sharing videos, uploading learning materials and feedback proved to be very effective in the teaching and learning program. Apparently, the RUB is moving forward in promoting VLE in all the colleges. The researchers recommend RUB to train the Lecturers adhering to the varied features of VLE so that they will be familiar with all the potential features of VLE. Most importantly, there should be free Wi-Fi connection for all the students so that they can have access to VLE throughout the day.

However, due to the limitations of time, the study was conducted with one month of experimental teaching, at one of the teaching colleges only. The results of the study are thus not adequate to be generalized and cannot represent all the undergraduate students at RUB. Thus further researches at different RUB colleges may be carried out for a longer duration so that data will be more relevant and authentic. Moreover the sample size was only limited to two groups of students; the researchers, in the future, can use more groups of students because the increase in the sample size may present more reliable data. Moreover, as the study was conducted at the undergraduate level only, the future researchers can involve post graduates or high school students to improvise VLE and collect varied data that shall provide varied results and options.

Acknowledgements

My sincere gratitude goes to my thesis advisor Asst. Prof. Dr. Somchanok Phu-ampai for her consistent support and guidance. I would also like to thank the thesis chairperson and committee member for their constructive feedbacks and guidance. At length, I would like to thank the Thailand International Corporation Agency for sponsoring my data collection and my entire masters' program.

References

- Alves, P., Miranda, L., & Morais, C. (2016). The Importance of Virtual Learning Environments in Higher Education. *Handbook of Research on Applied E-learning in Engineering and Architecture Education*, 4, 404–425. doi: 10.4018/978-1-4666-8803-2.ch018
- Barker, J. & Gossman, P. (2013). The Learning Impact of a Virtual Learning Environment: Student's views. *Teacher Education Advancement Network Journal*, 5 (2), 19- 38.
- Chakraborty, M., & Nafukho, F. M. (2015). Strategies for Virtual Learning Environments: Focusing on Teaching Presence and Teaching Immediacy. *Internet learning Journal*, 4 (1), 8 - 37. Retrieved from <http://digitalcommons.apus.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1046&context=internetlearning>

- Choeda, Penjor, T., Dukpa, D., & Zander, P. (2016). The State of Integration of the Virtual Learning Environment and ICT into pedagogy of the Royal University of Bhutan: A descriptive study. *International Journal of Education and Development using information and Communication Technology (IJEDICT)*, 12 (1), 71-88.
- Chou, S. & Liu, C. (2005). Learning effectiveness in a Web-based virtual learning environment: a learner control perspective. *Journal of Computer Assisted Learning*, 21 (1), 65-67.
- Dorji, K. (2017). *Effects of Using Multimedia Technology in Teaching Science of Grade Six Students in Bhutan*. Thailand: Rangsit University.
- Dutton, W. H., Cheong, P. H., & Park, N. (2004). The Social Shaping of a Virtual Learning Environment: The Case of a University-wide Course Management System. *Electronic Journal of e-learning*, 2 (1), 69-80.
- Goldberg, H. R., & McKhann, G. M. (2000). Student test scores are improved in a virtual learning environment. *American Journal of Physiology - Advances in Physiology Education*, 23(1), 59-66.
- Hine, G. S. C (2013). The Importance of Action Research in Teacher Education Programs. *Issue in Educational Research*, 23 (2), 151- 163. Retrieved from <http://www.iier.org.au/iier23/hine.pdf>
- Khlaisang, J., & Mingsiritham, K. (2016). Engaging Virtual Learning Environment System to Enhance Communication and Collaboration Skills among ASEAN Higher Education Learners. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 11 (4), 103- 113. doi: 10.3991/ijet.v11i04.5503.
- Koskela, M., Kiltti, P., Vilpola, I. & Tervonen, J. (2005). Suitability of a Virtual Learning Environment for Higher Education. *The Electronic Journal of e-learning*, 3 (1), 23-32. Retrieved from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1099351.pdf>
- Lange, P. D., Suwardy, T. & Mavondo, F. (2010). Integrating a virtual learning environment into an introductory accounting course: determinants of student motivation. *Accounting Education*, 12 (1), 1-14. Retrieved from <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0963928032000064567>
- Maxwell, T.W. 2003. 'Action Research for Bhutan?' *Rabsel, III*, 1-20.
- Maxwell T. W., & Choeden, P (2012). Improving the Research Output of Academics at the Royal University of Bhutan: An Action Research Reconnaissance and Early Initiatives. *Bhutan Journal of Research and Development*, 1 (2), 187-198.
- McCallister, J. (2008). *Action Research in Education: Methods & Examples*. *Educational Psychology: Help and Review*. Retrieved from <http://study.com/academy/lesson/action-research-in-education-examplesmethods-quiz.html>
- Merchant, Z., Goetz, E. T., Cifuentes, L., Keeney-Kennicutt, W. & Davis, T. J. (2014). Effectiveness of virtual-reality based instruction on students' learning outcomes in K- 12 and higher education: A meta-analysis. *Computers and Education*, 70, 29-40. doi:10.1016/j.compedu.2013.07.033
- Mills, G. E. (2011). *Action research: A guide for the teacher researcher* (4th ed.). Boston: Pearson.

- Nwabude, A. A. R. (2012). How would virtual learning environment (VLE) enhance assessment for learning mathematics by the special education needs students (SEN) in secondary education sector. *X BCES Conference International Perspectives on Education* (pp. 410 – 417). Kyustendil, Bulgaria: Bulgarian Comparative Education Society.
- Sneha, J.M & Nagaraja, G.S. (2013). Virtual Learning Environment – A Survey. *International Journal of Computer Trends and Technology (IJCTT)*, 4 (6),1705-1709. Retrieved from <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1402/1402.2404.pdf>
- Stringer, E. T. (2008). *Action research in education* (2nd ed.). New Jersey: Pearson.
- VanBalkom, W. D. & Sherman, A. (2010). Teacher education in Bhutan: highlights and challenges for reform. *Asia Pacific Journal of Education*, 30 (1), 43-55.
- Wachs, S. (n.d.). *What Is a Standard Deviation and How Do I Compute It?* Retrieved from <http://www.win-spc.com/what-is-spc/ask-the-expert/305-what-isastandard-deviation-and-how-do-i-compute-it>
- Wells, P., De Lange, P., & Fieger, P. (2008). Integrating a virtual learning environment into a second-year accounting course: determinants of overall student perception. *Accounting & Finance*, 48(3), 503-518.
- Xu, Y., Park, H. & Baek, Y. (2011). A New Approach Toward Digital Storytelling: An Activity Focused on Writing Self-efficacy in a Virtual Learning Environment, *Educational Technology and Society*, 14 (4), 181- 191.

USING COOPERATIVE LEARNING IN TEACHING TOPOGRAPHICAL MAP IN GEOGRAPHY TO ENHANCE LEARNING ACHIEVEMENT OF 10TH GRADE STUDENTS IN BHUTAN

Tashi Yangzom¹, Somchanok Phu-ampai²

¹M.Ed Program Student, Faculty of Education, Rangsit University (shezomtee@gmail.com)

²Staff member (Faculty of Education, Rangsit University)

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to compare the students learning achievement in topographical map reading before and after using cooperative learning approach, 2) to find out the students' learning satisfaction in using cooperative learning in geography subject and 3) to study the change in learners' behavior as a result of using cooperative learning. The research was mixed mode research. Clustered random sampling method was used to select two sections (64 students) of grade ten students as research participants. The research instruments used for data collection were achievement test, students' satisfaction questionnaire and teacher's journal on students' learning behavior observation.

The quantitative data collected from learning achievement test and questionnaire were interpreted using inferential statistics t-test with $p < 0.05$ level of significance, mean and standard deviation. The qualitative data was analyzed using the coding system (open, axial and selective) which were collected from teachers reflective journal on students' learning behavior observation. The study was carried out for four consecutive weeks. The findings revealed that the use of cooperative learning method enhanced learning achievement, there was higher level of satisfaction and it was determined that the learning behavior of the experimental group had changed positively. Many studies have been already carried out using cooperative learning method in different subject using varied samples and in different regions of the world. Researcher has more interest in conducting research using the same method, because so far no one in Bhutan has studied in geography subject particularly in teaching topographical map. This study would be useful for geography teachers in Bhutan to improve their teaching strategy.

Keywords: Cooperative learning, Learning achievement, Satisfaction, Topographical Map, Geography, Grade Ten.

1. Introduction

The word 'geography' was first used by the Greek scholar Eratosthenes in the third century B.C. According to Saini (2009, p.3) the literal meaning of geography is to describe about the earth's surface. "Geography is unique in bridging the social science (human geography) with natural science (physical geography). Human geography concerns the understanding of the dynamic cultures, societies and economies, and physical geography concerns understanding of the dynamic of physical landscape and the environment" (Penjor 2014, p.25). Students'

involvement in the lesson is very important where they learn better through active participation than through passive listener to monotonous lecturing (DCRD, 2014).

One important aspect of physical geography which is compulsory for all secondary school geography subject is map reading. Different types of maps used in teaching and learning geography include topographical map, atlas map, plan map, sketch map among other. Falode et al. (2016), found that map is a representation of earth's surface on a 2-dimensional surface. The ability of students to recognize conventional signs on a map and interpret what those signs represent is known as map reading. Map skills in Geography do not develop spontaneously. Unfortunately the traditional teaching method based on rote learning and poor planning still dominate our lecture rooms. The classical method, in which "telling" predominates and the learner is a passive listener, is ineffective for map work. This seemed to have lessened the interest and achievement of students in this aspect of geography.

Tshibalo (1998) states that learners are deprived of opportunities to interact with the educator and demonstrate what they know. Cooperative learning is an approach to group work that minimizes the occurrence of those unpleasant situations and maximizes the learning and satisfaction that result from working on a high-performance team. Currently, cooperative learning is used in schools and universities worldwide for different topics and for all age groups (Mohammadjani & Tonkaboni, 2015). In all levels of education students in cooperative situations achieved greater academic benefits as the learners swim together. Tshibalo (1998) asserts that "Cooperative learning in the teaching of map work may promote student motivation, build group skills, and foster social and academic interaction among students and reward successful group participation. Low achievers can feel successful by making positive contributions to the group".

Geography subjects in Bhutanese curriculum were mostly delivered through traditional methods where the learners encountered difficulty in understanding the concepts. Despite the effort used by the teachers in teaching geography subject students' performance are unsatisfactory. Deteriorating quality of education in Bhutan had been a major concern. According to Bhutan Higher Secondary School Education Certificate (BHSEC) in 2014, only 4.06% of students could score marks in the range of 80 to 100. Whereas in the same mark range; 16.98% of students scored in math, 8.31% of students scored in chemistry, and 11.54% of students score in business math (BCSEA, 2015). Poor performance in geography in Bhutan Council for Secondary Examination (BCSE) has been a major concern of many geography teachers in Bhutan. As per the resolution made on 17th annual education conference (25-31 December 2014), Royal Education Council (REC) has initiated to conduct nationwide workshop on Kagans Cooperative Learning structures "Transformative Pedagogy for 21st Century Learning" to all the teachers.

Many studies have been already carried out using cooperative learning method in different subject using varied samples and in different regions of the world. Ahmad (2010) recommended future studies to be conducted to investigate the comparative effectiveness of cooperative learning method at different levels of education. Despite its popularity no research has been carried on the use of cooperative learning in geography subject particularly in teaching topographical map in Bhutan. In this regard purpose of this study is designed to investigate the effect of

cooperative learning method on learning achievement and students satisfaction towards learning geography topographical map in a secondary school in Bhutan. Further, the study focused on the behavior change of learners when incorporating cooperative learning.

2. Objectives of the study

- 1 To compare the students learning achievement in topographical map reading before and after using cooperative learning approach.
- 2 To find out the students' learning satisfaction in using cooperative learning in geography subject.
- 3 To study the change in learners behavior as a result of using cooperative learning.

3. Materials and methods

3.1 Research Design

Mixed mode (quantitative and qualitative) research methodology was used to conduct this study. According to Johnson and Onwuegbuzie (2004) mixed method research is defined as the class of research where the researchers mixes or combines quantitative and qualitative research technique, methods, approaches, concepts or languages into single study. Further Johnson, Onwuegbuzie and Turner (2007) states that mixed methods research paradigm offers an important approach for generating important research questions and providing warranted answers to those questions. They suggests that mixed method research are likely to provide superior research finding and outcomes.

3.2 Sampling

Clustered random sampling method was adopted to select samples. The researcher used two sections of 64 grade 10 students, one was the experimental group and the other the control group. There were 32 students in each group. The scores of the pre-test were used to find out if the groups were equal in ability. The experimental group was taught using cooperative learning method while control group was taught using traditional method.

3.3 Research Instruments

The following research instruments were used for collecting different data:

Achievement Test: To respond to the first objective, the achievement test consisting 30 multiple-choice questions were administered for the pre-test and post-test in both experimental and control groups.

Satisfaction Questionnaire: To respond to the second objective, the researcher used questionnaires. The questionnaires consisted two parts. In part A, the researcher asked the demographic information of the participants. Part B consisted of 20 items/questions using five point Likert scale towards topographical map reading in geography subject. It was administered to experimental group by the end of the experiment.

Teacher's reflective journal on students' learning Behavior Observation: To respond to third objective teacher maintained 3 reflective journals based on the learning behavior observation made during the intervention of cooperative learning method in experimental group. It was maintained in the 1st, 3rd and 4th week of the study. Observation was made with special focus on the learning behavior besides achievement of learners.

3.4 Research Procedures

Firstly, a pre-test was conducted for both the experimental and control groups. However, the questionnaire was administered only to the experimental group in order to study the level of satisfaction towards learning topographical map reading in geography subject after using cooperative learning method. The researcher used cooperative learning method in experimental group while the control group was taught by traditional method. In the process of treatment, the researcher observed the learning behavior of learners and maintained reflective journal based on the observation made. Towards the end of the study, researcher conducted post-test in both the groups and distributed satisfaction questionnaires to the experimental group.

3.5 Data Analysis

3.5.1 Test Scores

The scores from the pretest and posttest were calculated for the mean and standard deviation. A comparative statistical analysis using paired sample t-test was done within the group i.e. analysis of pretest and posttest of experimental group as well as control group. The comparison between pretests and posttests scores of the two groups was done by conducting independent t-test. The value of 2-tailed significance value (P) was referred to determine the significance difference between the means.

3.5.2 Questionnaire

The data was analyzed to study the learning satisfaction of the learners after incorporating cooperative learning in geography subject. The data was collected through questionnaire distribution at the end of the treatment to experimental group. For the data analysis mean and standard deviation for all 20 items were computed and presented graphically.

3.5.3 Teachers reflective journal on learning behavior observation

To analyze the qualitative data coding system (open, axial and selective) of the grounded theory (Corbin & Strauss, 2008) was used. The overall data was organized and interpreted under five core themes.

4. Results

4.1 Analysis of Test Score

The pre-test and post-test scores of each group were compared. Table 1 shows the comparison of the pre and post-test within the group.

Table 1. Comparison of the pre-test and post-test within the group

Group	Test	Mean	Mean Difference	Standard Deviation	Sig(2-tailed)
Control	Pre-test	13.03	19.81-13.03=6.78	3.35	0.000
	Post-test	19.81		3.17	
Experimental	Pre-test	14.06	23.59-14.06=9.53	2.67	0.000
	Post-test	23.59		2.53	

Significance level (p) :< 0.05-Significant

The scores of pretest and posttest were compared in terms of mean, standard deviation and significance value(p).The mean of the pretest and posttest of control group were 13.03 and 19.81 respectively with the mean difference of 6.78.Similarly the mean of pretest and posttest of experimental group were 14.06 and 23.59 respectively with the mean difference of 9.53.The significance value for both the groups were 0.00 which indicates that, there was statistically significant increase in the scores of the students in the posttest as compared to that of the pretest in both the groups

4.2 Pretest and Posttest comparison between the groups

Table 2. Comparison of pretest and posttest between the groups i.e. control and experimental group.

Group	Test	Mean	Mean Difference	Standard Deviation	Sig (2-tailed)
Control	Pre-test	13.03	14.06– 13.03= 1.03	3.35	0.177
Experimental		14.06		2.67	
Control	Post-test	19.81	23.59 – 19.81 = 3.78	3.17	0.000
Experimental		23.59		2.53	

The mean difference of the pretests of experimental and the control group was 1.03 as shown in table 2.The significance value(p) of pretest was 0.177 which indicated that the scores in the pretest of both the groups were not significant statistically. Thus the learning ability of both the groups were equal in the beginning of the experiment.

The mean difference of the posttest of the experimental and the control group was 3.78 as shown in the table 2.The significance value(p) of the posttest was 0.000 which indicated that the scores in the posttest of both the groups were significant statistically. It means that the scores of the posttest of experimental groups is much higher that the scores of posttest of the control group. Thus the experimental group has performed better than the control group as the participants underwent treatment

4.3 Questionnaire

To respond to the second question mean and standard deviation were computed for all the statements. The result was presented in table 3.

Table 3. Mean and Standard Deviation of students' satisfaction questionnaire

Sl. No	Statement	Mean	S.D	Level of Satisfaction
1	I am satisfied with what I learn in map reading.	4.88	0.336	Strongly Agree
2	I would like to improve my map reading skills.	4.84	0.369	Strongly Agree
3	All the students get to learn when we work in group.	4.81	0.397	Strongly Agree
4	I was able to contribute in the group activities.	4.72	0.457	Strongly Agree
5	I am confident that I can interpret map easily in real life situation.	4.44	0.669	Strongly Agree
6	I like to learn more about topographical map reading.	4.81	0.471	Strongly Agree
7	All group members got equal opportunity to participate.	4.66	0.827	Strongly Agree
8	I look forward for geography classes.	4.47	0.621	Strongly Agree
9	All activities were carried out effectively.	4.84	0.369	Strongly Agree
10	All activities were relevant to the content.	4.75	0.440	Strongly Agree
11	I feel motivated when taught with different cooperative learning structures.	4.69	0.471	Strongly Agree
12	I like to participate more when lesson is taught using cooperative learning method.	4.91	0.296	Strongly Agree
13	Map reading concept is understood easier when I am involved in discussion.	4.72	0.523	Strongly Agree
14	I am confident I will do well in geography map reading.	4.59	0.560	Strongly Agree
15	All activities were carried out on time.	4.88	0.336	Strongly Agree
16	Topographical map reading is interesting when taught using cooperative learning method.	4.59	0.615	Strongly Agree
17	It was hand on experience lesson.	4.94	0.354	Strongly Agree
18	I agree that cooperative learning method makes geography map reading more enjoyable.	4.94	0.246	Strongly Agree
19	Teacher was there to guide us throughout the lesson.	4.91	0.296	Strongly Agree
20	Overall I am satisfied with the cooperative learning method used in teaching topographical map reading.	4.78	0.553	Strongly Agree
	Sub total	4.76	0.46	Strongly Agree

Note: Level of satisfaction on individual items in the questionnaire: (0.00-1.00) =Strongly Disagree, (1.10-2.00)= Disagree, (2.10-3.00)=Neutral (3.10-4.00=Agree) and (4.10-5.00)= Strongly Agree.

From the above table the researcher concluded that almost all the students strongly agreed that their level of satisfaction was higher while they were taught topographical map reading using cooperative learning method. The highest mean of 4.94 was rated by the participants for two statements with their standard deviation of 0.354 and 0,246 and the lowest mean of 4.44 was rated for one statement with standard deviation of 0.669. The overall mean was 4.76 and standard deviation was 0.46. Therefore the data analysis indicates that the students experienced high level of satisfaction when the cooperative learning method was integrated in teaching and learning topographical map reading in geography.

4.4 The result of Teachers Reflective Journal on Students Learning Behavior Observation

Data obtained through teachers reflective journal were analyzed using coding system (open, axial and selective) based on the grounded theory of Corbin and Strauss (2008). The overall data was organized and interpreted in five core themes: 1) Classroom participation, 2) Task accomplishment on time, 3) Group interaction, 4) Development of Cooperative skills and 5) Enjoyment in learning.

4.4.1 Classroom Participation

The observation record used for learners behavior change revealed that learner's behavior improved over a period of time when they were taught using cooperative learning method. Learner's participated better each time they were kept in group to carry out the assigned task. Over a period of time learners behavior in participating to carry out the task has improved while using cooperative learning method. They were more interested to carry out the activities in group. They got to work in team and learn more.

4.4.2 Task Accomplishment on Time

Incorporating cooperative learning helped learners to complete the assigned task on time. Most of the task were focused in developing positive relation among the learners so they helped each other and finally they were able to achieve better ideas and information within given time period. They knew the importance of time while working in group. Learners respected each other's valuable time and tried to use it more effectively. They were able to complete their task on time therefore researcher concluded that learner's time management behavior changed when they worked in group.

4.4.3 Group interaction

One of the important component to make cooperative learning more effective is interaction. So one area researchers focused during the behavior observation period was group interaction. Cooperative learning method has allowed learners to know more from their friends through positive interaction. They listened to and shared their views and resources for better group performances.

4.4.4 Development of cooperative skills

The observation record maintained in teacher's journal also mentions about learners developing cooperative skill over period of time. It means learners were able help each other through trust and they could

complete task more effectively. Learners' behavior has improved in terms of trust and conflict management and were able to carry out the task more effectively.

4.4.5 Enjoyment in Learning

Cooperative learning method has created enjoyments in learning the lesson. They were kept in small group where level of enjoyment in learning has improved over a period of time as per the record maintained in learner's behavior change observation sheet. They enjoyed learning when cooperative learning method was used in teaching and learning the lesson. Observation record revealed that the lesson was more fun as they were learning from each other more effectively.

5. Discussion

The study has three major findings. The first was that the cooperative learning method has enhanced learning achievement of experimental group than the control group after treatment, second finding was that the level of satisfaction of experimental group was higher towards using cooperative learning method in learning topographical map reading and final finding was that besides learning achievement cooperative learning method also brought positive change in learners behavior.

5.1 Learning Achievement Test

The finding showed that the mean score of pretest were 13.03m and 14.06 for control group and experimental group respectively which was below average. But the mean score of posttest were 19.81 and 23.59 for control and experimental group which was above average. However the experimental group exhibited higher mean score in posttest. This indicated that cooperative learning method enhanced learning achievement of learner compared to traditional method. This finding is parallel to the studies carried out by: Altun et.al. (2014); Asha (2016); Chatila & Hussieny (2017); Rabgay (2012); Namgyal (2014); Tran (2014); and Tshibalo (2003). All their findings showed that there was a significant improvement in students learning achievement with the use of cooperative learning method. Such findings prove that learners perform better when taught with cooperative learning method than they did with traditional method.

The possible reasons to account for high test score in posttest by the experimental group could be because students were allowed to work in pairs or groups throughout the study. Therefore Dale's (1946) learning theory supports the findings. According to Dale's cone of learning theory, the rates were highest with teamwork which included group discussion 50%, practice by doing 75% and teaching others 90%. Further the finding of the study, that cooperative learning increases students learning achievement, is supported by the theory of constructivism. Students were actively involved in knowledge construction rather than being a passive listener. Cooperative learning method encouraged learner's to involve actively, share their ideas and provide feedbacks which helped them construct knowledge on their own while teacher plays the role of facilitator.

5.2 Students satisfaction in using cooperative learning method

To examine the second objective, 20 items which intended to find learning satisfaction in the experimental groups towards using cooperative learning in geography topographical map reading lesson. The questionnaire used a five point Likers scale extending from 5 (strongly agree) to 1 (strongly disagree). The data analysis revealed higher level of learning satisfaction when cooperative learning method was incorporated in teaching topographical map reading in geography.

This finding was in line with the study carried out by; Mohammadjani and Tonkaboni (2015) who examined a comparison between the effect of cooperative learning teaching method and lecture method on students learning satisfaction level. The result showed that the cooperative learning teaching method has a higher effect on students learning than the lecture teaching method. Also the result showed that the cooperative learning method results in higher satisfaction in students than the lecture teaching method.

Some possible reasons for their increase in satisfaction level were due to enjoyable learning environment where they had the freedom to interact, share their ideas and views, receive and give support to each other. Positive feedback received from friends and teacher has motivated learners to contribute more for their group's success. Another reason for higher level of satisfaction was because of the equal opportunities provided for each members for the success of cooperative learning. Members in cooperative learning group worked together on a common task, in "sink and swim together" spirit which developed positive interdependence (Johnson & Johnson, 2009). Another reason for learners' satisfaction could be due to more freedom in learning that led them to understand the concept more clearly in simpler way.

5.3 Teachers reflective journal on students learning behavior observation

The final objective of the study was to study the change in learners, behavior as a result of using cooperative learning. It was examined because cooperative learning method not only enhance learning achievement but also build cooperative skill among the learners. Researcher used students' behavior observation sheet to write reflective journal. Students learning behavior observation was done three times (beginning, middle and last class) and maintained teacher's journal for the same.

Findings from the study supported Aydin (2013) who concluded that the student's interest and participation in the course were increased, their social aspects were improved, the lectures were entertaining and there was positive atmosphere in the classroom. Students came to class with preparations, they used various resources while preparing a presentation, they carried out their individual responsibilities in the group work and they did their best for the sake of the groups success after using cooperative learning method. Similarly, Altun et al. (2014) also found that cooperative learning environment provided cooperation, supported permanent learning, provided opportunities to be successful, and contributed to the development of social and personal skill which stands in line with the findings of Tshibalo (2003) that there is significant correlation between attitude towards cooperative learning and intergroup relation, social support and psychological health. According to Altun et al. (2014) the purpose of education is not

only teaching knowledge but also improving student's social skills. In cooperative learning process students are likely to improve their problem solving, communication, decision making, time management skills.

Thus the researcher concluded that cooperative learning method is effective to enhance learning achievement, improve level of satisfaction and change learning behavior of learners positively.

6. Conclusion

6.1 The Result of Test Score Analysis

The first objective of the study was to compare the learning achievement of the 10th grade students in topographical map reading after using cooperative learning method. Pretest and posttest was administered to both experimental and control group to determine the differences in geography learning achievement, both before and after using cooperative learning method and traditional method to respective group.

A comparative statistical analysis using paired sample t-test was done within the group. The mean of the pretest and posttest of the experimental group were 14.06 and 23.59 respectively. The mean of pretest and posttest of the control group were 13.03 and 19.81 respectively as shown in table 4.2. The mean difference of experimental group was 9.53 while the mean difference of control group was 6.78. The significance value (p) was 0.00 which indicated that there was statistically significant increase in the scores of posttest than that of pretest of both the groups. Thus, this accepted the hypothesis 1(H1) which stated that the learning achievement of experimental group will be better than the control group after using cooperative learning pedagogy in topographical map reading.

A comparative statistical analysis using independent t-test between the experimental and control group were computed. The mean difference of the posttest of the experimental group and control group was 3.78 as shown in the table 4.3. The significant value (p) of the posttest was 0.00 which indicated that the experimental group scores in the posttest was statistically significant. It means that the scores of the posttest of experimental group is much higher than the scores of posttest of the control group.

Thus the result of the mean, standard deviation and significance value computed using paired sample t-test and independent t-test indicates that there was significant gain in test scores of experimental group as a result of inclusion of cooperative learning method.

6.2 The Result of the Students' Satisfaction Questionnaire

The second objective of the study was to find out the students' learning satisfaction in using cooperative learning in geography subject. To answer this objective, researcher administered 20 itemed satisfaction questionnaires to the students in the experimental group at the end of the treatment. Students' responses to each item showed that their level of satisfaction towards learning geography has increased after using cooperative learning method. The highest and lowest mean score were 4.94 and 4.47 respectively with the average mean score of 4.76 as shown in table 4.3, which indicates that students strongly agreed with the statements and could see increase in their level of

satisfaction towards learning geography. Thus it accepts the hypothesis 2(H2) which stated that there will be higher satisfaction in learners' towards geography after using cooperative learning.

6.3 The result of Teachers Reflective Journal on Students Learning Behavior Observation

The purpose of the students learning behavior observation and maintaining a teacher's reflective journal was to find out whether cooperative learning method brings positive change in learners behavior besides learning achievement after using cooperative learning method. The data collected was analyzed using the coding system (open, axial and selective) of grounded theory (Corbin & Strauss, 2008).

Students were observed to be participating actively and more frequently once they get familiar to their group members. With positive feedback from friends and teacher students get motivated and participates more compared to first class. Over a period of time learners were able to accomplish the task assigned after time (first class), on time (mid-class) and before time (last class). Every member in the group carried out their responsibilities and interacted better with each activities being carried out. For groups success cooperative skills were developed among the members. Students shared their ideas and resources for their group's success which ultimately brought more enjoyment in learning. Thus the study concluded that the learning behavior of experimental group students changed positively besides learning achievement after using cooperative learning accepting the third hypothesis (H3) that the learning behavior of learners will change positively after cooperative learning intervention.

6.4 Recommendation

6.4.1 Recommendation for Practice

The study found out that cooperative learning method enhanced learning achievement, increased level of satisfaction and changed students learning behavior in topographical map reading in geography subject. Therefore cooperative learning method is an approach where every individual learners get involved and is applicable to all subjects. The following recommendations have been made based on the findings of the study with the hope it can be of great help to the geography teachers.

1) The use of cooperative learning should be encouraged during teaching and learning of geography in schools since it enhanced the learning achievement, improved level of satisfaction and learning behavior of students.

2) Teachers may also try to teach other topics in geography using cooperative learning method besides topographical map reading.

3) This study would serve as a references for the future researcher who carries out research in similar field.

6.4.2 Recommendation for future research

1) This study was limited to 64 grade 10 students in two classes. For further study, similar research can be conducted for different grade levels and sample size.

2) Future research need to be carried out over longer period to make the study result more reliable and significant.

3) This study has used four cooperative learning approaches, Team Jigsaw, Think Pair Solo, Round Table and Team Investigation. Researches may be conducted to study the effectiveness of each of these approaches in various subjects.

4) For authentic result, the researcher can accompany his/her teacher colleague to observe the students learning behavior and maintain reflective journal unlike in this study where the researcher observed and maintained the journal.

Acknowledgements

I would like to extend my heartfelt gratitude to my thesis advisor Asst. Prof. Dr. Somchanok Phu-ampai for her immense support, guidance and patience. I would also like to extend my sincere appreciation and thanks to the thesis chairperson and committee member for their constructive and valuable suggestions and feedbacks.

References

- Ahmad, F. (2010). Effect of Cooperative Learning on Students' Achievement at Elementary Level. *The International Journal of Learning*, 17(3), 127-141
- Altun, S., Kus, M., & Filiz, E. (2014). Teacher and student thoughts on effectiveness of cooperative learning in geography teaching. *Educational Research and Reviews*, 9 (11), 312-319
- Asha, I.K (2016). The impact of cooperative learning on developing the sixth grade students decision -making skill and academic achievement. *Journal of Education and Practice*, 7 (10), 60-70
- Aydin, F. (2013). Opinion and Self-evaluation of the Students of Geography Department about the Application of Cooperative Learning in Regional Geography Course. *Educational Science Theory and Practice*, 13 (4), 2413-241
- Bhutan Council for School Examinations and Assessment. (2015). *Pupil Performance Report 2015. Volume 9*. Retrieved from <http://www.bcsea.bt/downloads/ppr/PPR-2014.pdf>
- Chatila, H., & Husseiny, F. (2017). Effect of cooperative learning strategy on students' acquisition and practice of scientific skills in Biology. *Journal of Education in Science, Environment and Health (JESEH)*, 3 (1), 88-99.
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. 3rd edition. Los Angeles: Sage Publications.
- Department of Curriculum and Research Division, Ministry of Education, Bhutan, 2014.
- Falode, O.C., Unman, H., Obeneke, C.H., Mohammed, H.A., Godwin, A.j., & Jimoh, M.A. (2016). Improving secondary School Geography students' Positive Attitude towards Map reading through computer simulation instructional package in Bida, Niger state. *Bulgarian Journal of Science and Education Policy (BJSEP)*, 10(1), 144

- Johnson, R., T & Johnson, D. W. (2009). An overview of Cooperative Learning. Retrieved from <http://www.co-operation.org/pages/overviewpaper.html>
- Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A.J. (2004). Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come. *Educational Research*, 33(7), 14-26.
- Johnson, R. B., Onwuegbuzie, A.J., & Turner, L.A. (2007). Journal of Mixed Method Research: Towards a Definition of Mixed Method Research. Retrieved from <http://mmr.sagepub.com/cgi/content/abstract/1/2/112>
- Penjor, S. (2014). *Project Based Approaches to Enhance English Writing Skills and Collaboration in Geography among Grade Eight Students in a Lower Secondary School: Bhutan*. Thailand: Rangsit University
- Saini, A. (2009). "Geography as a discipline: digital library," [Online] Retrieved from <http://www.scribd.com/doc/20893854/Geography-as-a-Discipline>
- Mohammadjani, F., & Tonkaboni, F. (2015). A Comparison between the Effect of Cooperative Learning Teaching Method and Lecture Teaching Method on Students' Learning and Satisfaction Level. *International Education Studies*, 8(9), 107-112
- Namgyal, L. (2014). *Effect of Cooperative Learning Approach on Learning Achievement and Opinion of the Eighth Grade Students towards Mathematics: Bhutan*. Thailand: Rangsit University
- Rabgay, T. (2012). *The Effect of Cooperative Learning on Learning Achievement and Opinion of the Seventh grade Students towards Science Subject: Bhutan*. Thailand: Rangsit University
- Tran, V. D. (2014). The Effects of Cooperative Learning on the Academic Achievement and Knowledge Retention. *International Journal of Higher Education*, 3 (2), 113-140.
- Tshibalo, A.E. (1998). "Cooperative learning in the teaching of map work to geography students in tertiary education." Master's Thesis in Psychology of Education, University of South Africa.
- Tshibalo, A.E. (2003). Cooperative learning as a Strategy to Improve the Teaching of Map work to Grade 11 and 12 Geography Learners in Region 3 (Limpopo Province): A Case Study Conducted at Ramaano Mbulaheni In-service Training Centre. *Bureau for Learning Development*; 2555-2559

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัย

DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC PROCESS SKILL
FOR EARLY CHILDHOOD THROUGH STEM LEARNING METHOD

สุพรรณณี แก้ววิเชียร* อุดม คำขาด² และจริยา พิชัยคำ³

Supanee Kaewwichian*, Udom Khamkhad² and Jariya PichaiKum³

¹สังกัด ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

²สังกัด ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

³สังกัด ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

*Corresponding author. E-mail : yingkoi@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย และศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ STEM ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นอนุบาล 1-2 ในปีการศึกษา 2559 โรงเรียนวัดกาญจนาราม (ประชาอนุทิศ)อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบ STEM จำนวน 24 แผน แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ แบบสังเกตพฤติกรรมและ แบบสัมภาษณ์นักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบที ผลการวิจัย พบว่า ผลหลังการจัดการเรียนรู้แบบ STEM สูงกว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ STEM โดยหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 73.17 และก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 50.67 ซึ่งค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ STEM นักเรียนส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 90.28 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จากการสังเกตพฤติกรรมเด็กมีความสนใจ กระตือรือร้น ตั้งใจทำกิจกรรมมากขึ้น การนำเสนอ การเล่าเรื่องมีความต่อเนื่องมากขึ้น ชักถาม ตอบคำถามระหว่าง การจัดกิจกรรมได้ชัดเจน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบ STEM , ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

Abstract

The purpose of this research were to study the use of STEM technic in developing science skills for kindergarten's student and to study the kindergarten's students toward learning by STEM Technic. The population were 12 kindergarten's students in level 1 – 2 at of Watkanjanaram School, Phrae (in 2016) .The material used in this research were 24 STEM lesson plans, Science skills' test, satisfied interview form and opservation form. The mean points, standard deviation and T-Test were used for statistical analysis. The result of this research were shown that after learning by using STEM technic, the students had higher score than before using the technic ;from 50.67 up to 73.17, with the standard deviation at 0.5. Moreover, the students were very satisfied with learning

by STEM technic with 90.20%.Also, the behavior observation were shown that the students were more enthusiastic and more interested in learning, the presenting and telling story continuously develop , and there were more asking and answering to the questions during learning.Finally, the interview said that the students can learn and adapt science skills with STEM technic very well.

Keywords : STEM Learning Management, Science Process Skill

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการส่งเสริมให้เด็กสนใจ อยากรู้ อยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมรอบๆ ตัว โดยอาศัยการสังเกต การทดลอง และการตอบคำถาม ประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ที่เด็กได้รับจะกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของเด็กทำให้เข้าใจสิ่งที่เขาสงสัยและสามารถพัฒนาการคิด การรู้จักหาคำตอบแบบวิทยาศาสตร์ได้(เขาวพา เดชะคุปต์, 2542 : 91) และในการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้สูงสุดนั้นจะต้องจัดกิจกรรมให้เด็ก ลงมือค้นคว้ากระทำด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะและสนับสนุน คอยช่วยเหลือเด็กในขณะที่ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยซึ่งวิธีการเรียนรู้ของเด็กคือ การเล่นปนเรียน การใช้ประสาทสัมผัส การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนกับผู้ใหญ่กับครู (กุลยา ตันติผลา, 2551:24-25) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางด้าน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับเด็กปฐมวัย ในรูปของกิจกรรมบูรณาการสหวิชา โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการสืบเสาะหาความรู้ การคิด และลงมือแก้ปัญหาด้วยประสบการณ์ตรงอย่าง เหมาะสมกับคุณลักษณะตามวัย และเป็นไปตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ส่งผลให้เด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถพัฒนาตนเอง และสังคมต่อไปได้ในอนาคต (พรพรรณ ไวทยางกูร, 2554:1-2) กล่าวว่าการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ดังที่ (นภเนตร ธรรมบวร, 2549:131-134) กล่าวว่าการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์เป็นทักษะสำคัญที่เด็กต้องเรียนรู้และได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ระดับปฐมวัยเพื่อเป็นการส่งเสริมความคิด สังเกต ค้นคว้า ทดลองและสรุปผล โดยเด็กเป็นผู้เรียนด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติ ครูเป็นผู้จัดประกาย ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ตั้งคำถามให้เด็กได้คิดอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้เด็กรู้จักการสำรวจ สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ วัด สื่อสาร ทดลองและการค้นพบด้วยตนเอง (ศศิธร ธนะบุตร, 2551:29) ได้กล่าวว่า ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ประกอบด้วยทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการวัด ทักษะการ ทักษะคำนวณ ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกับสเปสและสเปสกับเวลา ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูลและทักษะการพยากรณ์ ถือเป็นทักษะขั้นพื้นฐานมีความสำคัญในการแสวงหาความรู้และเกิดข้อค้นพบทางวิทยาศาสตร์สามารถนำไปเป็นกระบวนการพัฒนาความคิดและสติปัญญาของเด็กได้ การจัดการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์จึงต้องทำให้เกิดความสนุกสนานและสอดแทรกความรู้ ให้เด็กได้ฝึกทักษะทางวิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม กระตุ้นความสนใจและเกิดความกระตือรือร้นของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความคิด แสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์จริงและนำเสนอานเพื่อสามารถนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เหล่านั้นนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตได้จริงและพร้อมเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในอนาคตต่อไปได้

เนื่องจากสภาพปัญหาในระดับปฐมวัยของทางโรงเรียนวัดกาญจนาราม (ประชาชนูทิศ) อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ จากการจัดกิจกรรมตามโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทยและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ของแต่ละวันพบผลที่ปรากฏได้จากการบันทึกแบบฟอร์มรายงานการดำเนินการทดลองวิทยาศาสตร์ ซึ่งงานวาดภาพการทดลอง

การนำเสนอผลงานของตนเอง บัณฑิตหลังการ สอนและแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในกิจกรรมเสริม ประสพการณ์ของแต่ละวันจะเห็นว่าเด็กยังขาดการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จากการสังเกตพฤติกรรมขณะ ทดลองและการนำเสนอผลงาน เด็กเล่าเรื่องราวขั้นตอนการทดลองและผลสรุปของแต่ละกิจกรรมไม่ชัดเจน ไม่ต่อเนื่อง และไม่ เป็นไปตามลำดับขั้นตอนเมื่อสรุปผลคะแนนจะมีคะแนนที่ต่ำกว่าพัฒนาการทางด้านอื่นๆและผลจากการประเมิน ภายใต้ง่ายพบว่าเด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1- 2 จะมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาในระดับคะแนน ที่อยู่ในระดับดี และปานกลางเป็นส่วนใหญ่ซึ่งยังต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขให้อยู่ในระดับที่ดีมากและมากที่สุดเพื่อให้เด็กมีทักษะพื้นฐาน ทางวิทยาศาสตร์และพัฒนาการทางด้านสติปัญญาที่มีคุณภาพและมีความพร้อมในระดับสูงขึ้นไป ครูผู้สอนต้อง บูรณาการการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างแท้จริงเพื่อลดปัญหาต่างๆเกี่ยวกับ พัฒนาการ ด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยและปัญหาการนำทักษะพื้นฐานมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ในระดับที่สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี เพื่อให้เด็ก ปฐมวัยเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและเพื่อปูพื้นฐานทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้แก่เด็กมีความน่าสนใจเพื่อให้ พร้อมในการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการทางสังคมคือการจัดการเรียนรู้แบบ สะเต็ม STEM ดังที่ (อัญชลี ไสยวรรณ,2559:2) กล่าวว่าจัดการการเรียนรู้แบบสะเต็มเป็นการจัดการเรียนการสอนให้เด็ก ปฐมวัยเรียนรู้โดยการใช้การปฏิบัติจริงซึ่งใช้การเชื่อมโยงสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำทฤษฎีหรือกฎทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตั้งคำถาม การสืบค้น การรวบรวมข้อมูลและคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยและมี ลักษณะการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาวิชาทั้ง 4 กับชีวิตประจำวัน จัดกิจกรรมให้ทำทฤษฎีความคิด ของ เด็กโดยเปิดโอกาสให้เด็กสืบค้น แสดงความคิดเห็น นำเสนอผลงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เบญจกาญจน์ ไล่ละม้ายและ ชลาธิป สมาหิโต,2558:1-2) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยผ่าน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเรื่องอาชีพในท้องถิ่น จังหวัดสงขลา ยังพบว่ามีคะแนนความคิด สร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองผลจากแบบสังเกตพฤติกรรมเด็ก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ STEM บูรณาการให้เข้ากับการจัดการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเตรียมพร้อมในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์สามารถสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ถูกต้อง ครูควรมีความรู้ความ เข้าใจเพิ่มพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ให้พร้อมในระดับสูงขึ้นไป จากปัญหาและ ความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น

ผู้วิจัยจึงมีความตระหนักถึงความจำเป็นในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ STEM โดยการ จัด ประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จนสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้เหมาะสมกับช่วงวัยและอย่างมีความสุข

คำถามของวิจัย

1. ผลการจัดใช้การจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็ก ปฐมวัยเป็นอย่างไร
2. เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับใด

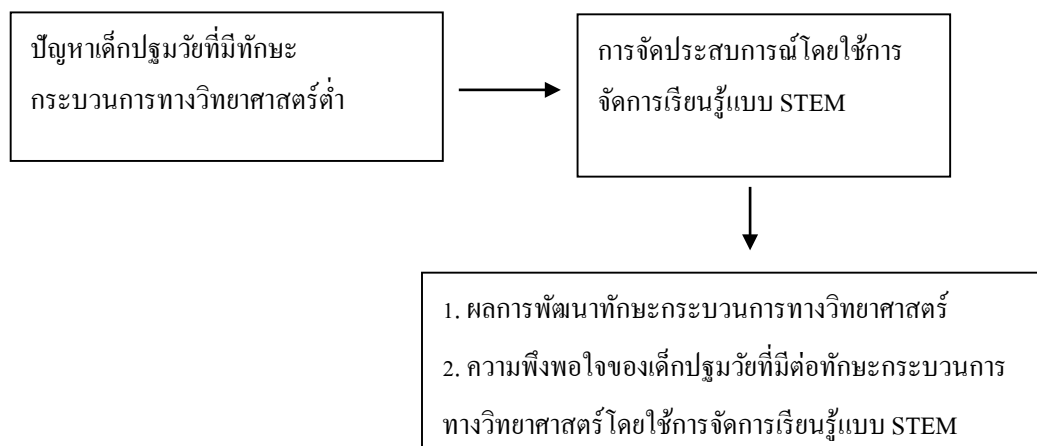

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบSTEMเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

กรอบความคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ STEM มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ 1

ภาพ 1 การจัดการเรียนรู้แบบ STEM

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนวัดกาญจนาราม (ประชาชนูทิศ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1 จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

1. แผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ STEM ที่พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน ซึ่งเป็นแผนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อการพัฒนาทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัย
4. แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
5. แบบสัมภาษณ์นักเรียน

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทดสอบความสามารถก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย
2. ดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ STEM ซึ่งใช้เวลาในการดำเนินการจัดกิจกรรม 8 สัปดาห์ ๓ วัน ๓ ครั้ง ๓0 นาที รวม 24 แผน
3. สังเกตพฤติกรรมการนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย
4. ทดสอบความสามารถหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ทักษะทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย
5. สอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้แบบ STEM
6. สัมภาษณ์เด็กปฐมวัยต่อการปฏิบัติกิจกรรมในการนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
  - 1.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
  - 1.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนการวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้สูตร (T-test dependent)
2. การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
  - 2.1 การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบวัดทักษะทางวิทยาศาสตร์โดยใช้สูตร IOC
  - 2.2 การวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบใช้สถิติความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (α)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 การเปรียบเทียบคะแนนของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ STEM

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	ก่อนเรียน		หลังเรียน		D	t	P
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S			
1. ทักษะการสังเกต	6.17	.718	9.08	.515	2.91	15.11**	.000
2. ทักษะการจำแนกประเภท	6.58	.996	9.25	.866	2.67	14.18**	.000
3. ทักษะการวัด	6.33	.651	8.75	.622	2.42	10.55**	.000
4. ทักษะการคำนวณ	6.92	1.165	9.33	.888	2.41	7.72**	.000
5. ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปสกับสเปสและสเปสกับเวลา	5.17	.835	8.75	.754	3.58	13.78**	.000
6. ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล	6.50	.798	9.17	.718	2.76	14.18**	.000
7. ทักษะการพยากรณ์	6.00	.739	9.00	.853	3.00	14.07**	.000
8. ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล	7.00	.739	9.75	.452	2.75	12.63**	.000
รวม	50.67	3.393	73.17	3.639	22.50	31.12**	.000

ตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า หลังจากที่ได้รับจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยพบว่าหลังการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 8 ทักษะสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ STEM อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบ STEM สามารถพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้

ตาราง 2 การวิเคราะห์ร้อยละความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

รายการคำถาม	ร้อยละระดับความพึงพอใจ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ STEM กระตุ้นความสนใจและความสนุกสนานของเด็ก	100	-	-
2. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ STEM มีเนื้อหาที่เด็ก สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย	91.67	8.33	-
3. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ STEM ใช้ระยะเวลาได้เหมาะสม	75	25	-
4. สื่อ อุปกรณ์แต่ละกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ STEM มีความพร้อมและเพียงพอต่อเด็ก	100	-	-
5. เด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEM	100	-	-
6. เด็กคิดว่าครูผู้สอนมีความรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEM	100	-	-
7. เด็กคิดว่าสามารถนำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEM นำไปถ่ายทอดให้กับผู้ปกครองหรือผู้อื่นได้	83.34	8.33	8.33
8. เด็กสามารถนำความรู้ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้แบบ STEM ไปใช้พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้	75	25	-
9. เด็กคิดว่าบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEM ทำให้พัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ได้	66.67	33.33	-
10. ความพร้อมของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ STEM	91.67	8.33	-
11. เด็กคิดว่าเนื้อหา สื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ แบบ STEM มีความหลากหลาย	100	-	-
12. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEM อีกต่อไป	100	-	-
รวม	90.28	9.02	0.7

ตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ STEM แล้วเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ร้อยละ 90.28 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก รายการที่เด็กปฐมวัยทุกคนมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ 1, 4, 5, 6, 10, 11, 12

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัย อภิปรายผลได้ ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี จำนวน 24 แผน ใช้เวลาในการดำเนินการเรียนจำนวน 8 สัปดาห์ แผนละ 30 นาที แผนการจัดการเรียนรู้สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ให้เกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และพัฒนาทักษะทางด้านสติปัญญาเกี่ยวกับการนำเสนอเรื่องราวผลงานหรือ
ชิ้นงานที่ไม่ชัดเจนไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็น
การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและนำทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสมกับช่วงวัยซึ่งจะเห็นว่า การพัฒนาทักษะ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
(เบญจกาญจน์ ใ้ละม้ายและชลธิป สมาหิโต,2558:1-2) กล่าวว่า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยโดย
ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่องอาชีพในท้องถิ่น จังหวัดสงขลา มีการจัดกิจกรรมเด็กได้
เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีการช่วยกันคิด วางแผนในการออกแบบประดิษฐ์ชิ้นงาน เปิดโอกาสให้เด็กแสดง
ความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระ เด็กได้ฝึกคิดตั้งคำถามในการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆและใช้ประสาทสัมผัส
ทั้ง 5 ในการค้นคว้า ทดลองและประดิษฐ์สิ่งต่างๆ เด็กได้เรียนรู้ทักษะกระบวนการจากสาระวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ผลปรากฏว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบสะเต็ม เรื่อง
อาชีพในท้องถิ่น จังหวัดสงขลา มีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้น จากประสิทธิภาพการพัฒนาทักษะกระบวนการ
ทางวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบ STEMสำหรับเด็กปฐมวัยพบว่าหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 73.17 และก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย
50.67 ซึ่งค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ แบบ STEM ส่งผลให้เด็ก
ปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้นและจากการสังเกตพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้แบบ
STEM เด็กปฐมวัยมีความสนใจ กระตือรือร้น ตั้งใจในการทำกิจกรรมมากขึ้น การนำเสนอ การเล่าเรื่องลำดับขั้นตอน
ของการจัดกิจกรรมต่อเนื่องมากขึ้น สนใจซักถาม ตอบคำถามระหว่างการจัดกิจกรรมได้ดี สรุปผลการจัดกิจกรรม
เป็นไปตามที่เด็กได้ตั้งสมมติฐานไว้แล้วรู้จักนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้แบบ STEM ได้ และจากการสัมภาษณ์เด็กปฐมวัยที่ได้เรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เด็กปฐมวัยมีความ
เข้าใจในทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 8 ทักษะสามารถเชื่อมโยงทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เข้าแต่ละ
ขั้นตอนในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ STEM ได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (จาริพร ผลมูล,2558:92) ศึกษาการสร้าง
กิจกรรมการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้บูรณาการแบบ STEM โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำความรู้วิทยาศาสตร์ที่มี
อยู่ในแหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติและเทคโนโลยีพื้นบ้านของชุมชนทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และหน่วยการเรียนรู้
บูรณาการ STEM มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.65/78.33 อยู่ในเกณฑ์ 82.5 – 77.5 จากการศึกษาความพึงพอใจของเด็ก
ปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์พบว่าเด็กปฐมวัยมีระดับ
ความพึงพอใจ โดยภาพรวมเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 90.28 มีความพึงพอใจในระดับมากแสดงให้เห็นว่า
เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพราะเด็กสามารถเรียนและเข้าใจได้ง่าย กระตุ้นความสนใจ
เกิดความสนุกสนาน ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEM ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง นำความรู้และ
ทักษะทางวิทยาศาสตร์ไปสู่การจัดกิจกรรมอื่นๆ ได้มากขึ้น ผลของความพึงพอใจไม่ได้เกิดจากแบบสอบถามความพึง
พอใจเพียงอย่างเดียวแต่มาจากการสังเกตของผู้วิจัยด้วย พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสนใจกระตือรือร้นเกิดความสนุกสนาน
ตั้งใจและตอบคำถามได้ดีรวมถึงการเล่าและ แสดงความคิดเห็นจากการวาดภาพการทดลองเป็นไปตามลำดับขั้นตอน
และมีความต่อเนื่องชัดเจนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ(จาริพร ผลมูล, (2558 : 92) ได้ศึกษาการสร้างกิจกรรม
การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่นำความรู้วิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติและเทคโนโลยีพื้นบ้านของ

ชุมชน โดยเน้นศาสตร์การเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นเกณฑ์หลัก พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ระดับดีและสอดคล้อง กับงานวิจัยของ (ศิริลักษณ์ ชาวคุ้มบัว, 2558 : 145-146) ศึกษาการพัฒนาหลักการตามแนวสะเต็มศึกษาเรื่องอ้อย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอยู่ในระดับมาก และครูมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบ STEM และได้เชื่อมโยงความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนและสร้างสรรค์ชิ้นงานจากการวาดภาพการทดลองที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และมีความต่อเนื่องชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคาร์วัน นังและลี (Kwon Nam Lee, 2011) (อ้างอิงในจารีพร ผลมูล, 2558 : 28) ศึกษาผลการใช้ STEM) เป็นฐานในนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีความคิดสร้างสรรค์ประเทศเกาหลี พบว่า ทำให้เกิดการเรียนรู้เป็นรูปธรรมและยังเป็นแรงจูงใจในการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนนำไปสู่ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในักเรียนประถมศึกษาส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนซึ่งสังเกตได้ จากการทำกิจกรรมและการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. การจัดการเรียนรู้แบบ STEM สามารถนำไปใช้ในระดับปฐมวัยหรือสามารถนำไปประยุกต์ในกิจกรรมหลักอื่นๆ ได้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อการปลูกฝังเจตคติที่ดีและเพื่อนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันและในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้
2. การจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ STEM ผู้วิจัยสามารถบูรณาการและนำแนวทาง การจัดการเรียนรู้แบบ STEM ไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มสาระวิชาอื่นได้
3. ในการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ STEM ผู้วิจัยควรมีการสังเกตพฤติกรรมของการเรียนรู้ของเด็กและแนะนำปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กได้ปรับปรุงแก้ไขในการลงปฏิบัติในครั้งต่อไป
4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ STEM จะมีขั้นตอนในการปฏิบัติที่หลากหลายในบางกิจกรรม ผู้วิจัยจึง ต้องมรการยืดหยุ่นเวลาหรือปรับแผนการจัดประสบการณ์ให้กระชับและสั้นลงเพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจง่ายและให้เหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยและเพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบSTEM เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ขอบเขตของการวิจัยประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 – 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนวัดกาญจนาราม (ประชานูทิศ) อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ STEM แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และแบบสัมภาษณ์นักเรียน วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเองจำนวน 8 สัปดาห์ เมื่อดำเนินการทดลองครบจึงนำแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาทดสอบอีกครั้งและ

ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยใช้แบบสัมภาษณ์นักเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจซึ่งผู้วิจัยได้เป็นผู้อ่านคำชี้แจงและให้เด็กเป็นผู้ประเมินตามความคิดเห็นของตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้นำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบ STEM สำหรับเด็กปฐมวัยพบว่า หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 73.17 และก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 50.67 ซึ่งค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้ และผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์พบว่า ระดับความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ STEM โดยภาพรวมเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 90.28 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นที่ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสร้างและพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ STEM ให้กับนักเรียนชั้นอื่นๆ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการพัฒนาหรือศึกษาถึงผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบ STEM เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านต่างๆ เช่น ความคิดเชิงเหตุผล ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะทางด้านสังคม ทักษะด้านร่างกาย ฯลฯ
3. ควรมีการทดลองหรือเปรียบเทียบระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบอื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำขาด ประธานกรรมการที่ปรึกษาและดร.จริยา พิชัยคำ กรรมการที่ปรึกษาที่ช่วยกรุณาให้ความช่วยเหลือ คำปรึกษาแนะนำ เสนอแนวคิดตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องจนทำให้ปริญา นินธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและคณาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอนทุกท่านที่กรุณาประนีประนอมปรับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์จันทร์เพ็ญ สุภาพล, อาจารย์พิกุล อุดรอินทร์, อาจารย์ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์, อาจารย์วันวิสา ม่วงทองและอาจารย์มานิช บุญคุ้ม ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและแนะนำข้อเสนอดีๆให้

ขอกราบของพระคุณคณะผู้บริหารและคณะครู โรงเรียนวัดกาญจนาราม(ประชาชนูทิศ)ที่กรุณาในการสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนและการทำวิจัยในครั้งนี้และขอขอบคุณนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 ปีการศึกษา 2559 ที่ให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัติวิจัยให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2547). การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- จารีพร ผลมุล.(2558). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการแบบ STEM สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาชุมชนวังตะกอก จังหวัดชุมพร.(ปริญญาานิพนธ์,กศ.ม วิทยาการการศึกษาและการจัดการเรียนรู้) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- นภเนตร ธรรมบวร.(2549). การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย.กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจกาญจน์ ไส้ละม้ายและชลาริป์ สมาชิกโต.(2558) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยผ่านการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเรื่องอาชีพในท้องถิ่น จังหวัดสงขลา.วารสารวิทยบริการ,
พรพรรณ ไวทยางกูร. (2554). สสวท.สะเต็มศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้วิทย์-คณิต – เทคโนโลยี. 10 ตุลาคม 2554
- เยาวพา เดชะคุปต์.(2542). กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด.
- ศศิธร วัฒนบุตร.(2551). ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดรูปแบบสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่มีต่อทักษะกระบวนการ
ทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศิริลักษณ์ ชาวคุ้มบัว.(2558). การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ STEM รายวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติมเรื่องอ้อย
สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์, กศด.วิทยาศาสตร์ศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อัญชติ ไสยวรรณ . (2559,มีนาคม 25). <http://km.ctepnru.com/wp-content/uploads/2016/01/STEM>.
- Kwon,SoonBeom; Nam, Dongsoo; & Lee, TaeWukLee. (2011). The Effect of Convergence Education based
STEM on Elementary School Studants' Creative Personality. Proceedings of The 19th International
Conference on Computer in Education. Chiang Mai, Thailand. Retrieved August 8, 2013, from
http://www.nectec.or.th/icce 20111/program/proceeding/pdf/C6_P6_177.pdf

การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องระบบสมการเชิงเส้นโดยใช้เทคนิคการ
สอนแบบ KWDL และ TAI สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

DEVELOPMENT OF MATHEMATICS PROBLEM SOLVING FOR SKILL
ON SYSTEM OF LINEAR EQUATION BY USING KWDL AND TAI FOR MATTHAYOMSUKSA 3

ภคินิภา จตุรพัคตร์สกุล¹ มานี แสงหิรัญ²

¹สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ (Pharisa2521@gmail.com)

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI 2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา ระบบสมการเชิงเส้นก่อนและหลังการใช้ KWDL และ TAI และ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้าน ไผ่ล้อม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา ระบบสมการเชิงเส้น และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต , ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า ผลการสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค การสอน KWDL และ TAI มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอนประกอบด้วย 1. ช้้นนำ 2. ช้้นสอน 3. ช้้นฝึก 4. ช้้น วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ 5. ช้้นสรุปบทเรียนและให้รางวัลนักเรียน นักเรียนมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางคณิตศาสตร์ทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อ การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI มีค่าเฉลี่ย 5.34 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์, เทคนิคการสอน KWDL และ TAI

ABSTRACT

The purposes of this research were to analyse the lesson plans in order to develop Mathematics Problem Solving Skill on System of Linear Equation by Using KWDL and TAI, to compare capabilities of Mathematics Problem Solving Skill on System of Linear Equation before and after using KWDL and TAI, and to study the Matthayomsuksa 3 student's satisfaction toward learning about the System of Linear Equation by Using KWDL and TAI. The samples were 11 Matthayomsuksa 3 students at Phailom School; Phrae Primary Educational Service Area Office 2, There were 2 instruments used in this research: lesson plans

and the questionair about the samples' satisfaction. The percentage, standard deviation, and T-test were used for statistical analysis.

The results of this research were shown that the lesson plan of Mathematics Problem Solving Skill on Linear Equation by using KWDL and TAI were divided into 5 steps including 1. Warm up 2. Presentation 3. Practice 4. Evaluation 5. Conclusion and rewarding to students. Also, after learning by KWDL and TAI, the student had higher ability to solve Mathematics Problem with the standard deviation .05. Moreover, the students were satisfied with learning by KWDL and TAI with the highest level.

Keywords: Mathematics Problem Solving for Skill, KWDL and TAI

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ เป็นเครื่องมือที่นำความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนเป็นพื้นฐานของการค้นคว้าวิจัยทุกประเภท และเป็นที่ยอมรับกันว่าคณิตศาสตร์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนามนุษย์ เพราะคณิตศาสตร์ช่วยพัฒนาความคิดของผู้เรียนให้สามารถคิดได้อย่างเป็นระบบ มีเหตุผล แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ได้ด้วย (กองวิจัยทางการศึกษา, 2544 : 1) ธรรมชาติของวิชาคณิตศาสตร์ เป็นวิชาที่เกี่ยวกับจำนวนและตัวเลข มีโครงสร้างที่สลับซับซ้อน และเป็นนามธรรมยากแก่การที่ผู้เรียนจะเข้าใจ ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนต้องใช้เทคนิคหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจ และได้ฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญ ถ้าหากครูผู้สอนขาดเทคนิคในการถ่ายทอด ผู้เรียนมีความไม่เข้าใจก็คิดว่ายาก ก็เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย ไม่อยากเรียนและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้การพัฒนาความสามารถด้านคณิตศาสตร์เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในคณิตศาสตร์ ทั้งในส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระที่ใช้เป็นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะ มโนคติและส่วนที่เป็นวิธีการ (สมวงษ์ แปลงประสพโชค, 2545) ซึ่งหมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ ยุทธวิธีการแก้ปัญหา และตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผลอีกทั้งยังสามารถสื่อแนวความคิดของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้ จะเห็นว่าการพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์ประกอบไปด้วย 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอทักษะการเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และวิชาอื่น ๆ การพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์มีทักษะที่จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาหลายทักษะด้วยกัน โดยเฉพาะทักษะการแก้โจทย์ปัญหาซึ่งเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากเพราะในชีวิตประจำวันของมนุษย์ต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย มนุษย์จึงต้องมีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้ปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการกระบวนการการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งนี้หากนักเรียนสามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องมีทักษะกระบวนการมีเหตุผลแล้ว ความสามารถดังกล่าวย่อมสามารถถ่ายโยงความรู้ประสบการณ์ที่ได้ในการคิดแก้ปัญหาไปยังศาสตร์อื่น ๆ ได้ โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือสำคัญอันหนึ่งในการพัฒนาความคิดของนักเรียน นอกจากนั้นยังช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการแก้ปัญหาลดจนรู้จักปัญหาในสถานการณ์จริงในชีวิตเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาตามความสามารถของแต่ละคน อาจกล่าวได้ว่าการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดก็คือนักเรียนจะต้องมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาในวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่ง

ประสบการณ์จากการฝึกทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาในวิชาคณิตศาสตร์นี้จะเป็นรากฐานสำคัญที่จะถ่ายโอนไปสู่การพัฒนาวิธีการคิดและเสริมสร้างทักษะในการแก้ปัญหามานานในชีวิตประจำวันให้กับนักเรียน (Marvis, 1957 : 27) การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในปัจจุบัน โดยภาพรวมยังพบปัญหาหลายอย่างด้วยกัน โดยปัญหาที่สำคัญยังไม่สามารถแก้ไขได้เลยคือปัญหาการแก้โจทย์ปัญหา ทั้งแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการ แก้โจทย์ปัญหาสมการ หรือแก้โจทย์ปัญหาคำนวณต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาของโรงเรียนที่ผู้วิจัยทำการสอนอยู่คือ การแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการ โดยจากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O- NET) ประจำปีการศึกษา 2558 ซึ่งจะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับโรงเรียนจะต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ นอกจากนี้จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ คือร้อยละ 60 สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ต่ำ อาจเนื่องมาจากนักเรียนในระดับชั้นนี้ยังต้องได้รับการเอาใจใส่จากครูผู้สอน ผู้ปกครอง ขาดความสนใจในการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ ไม่เข้าใจและไม่รู้จักวิธีการคิดหาคำตอบ ขาดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ขาดการฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญและขาดความเชื่อมโยงจากการเรียนรู้ผู้ประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน สำหรับการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการมีแนวคิดที่น่าสนใจในการนำมาแก้ปัญหาคณิตศาสตร์แก้โจทย์ปัญหาระบบสมการของผู้เรียนมีหลายวิธีการด้วยกัน ซึ่งจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้คือ เทคนิคการสอนแบบ KWDL เพราะเป็นเทคนิคที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ โจทย์ตามขั้นตอนที่กำหนดจนสามารถหาวิธีการแก้ปัญหาก็ถูกต้อง มีขั้นตอนในการแก้โจทย์ปัญหาที่ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาได้อย่างชัดเจน จนสามารถวางแผนแก้ไขปัญหาก็ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมอีกวิธีหนึ่ง คือการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคการสอนแบบ TAI ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างสมาชิกในกลุ่ม 4 – 5 คน โดยสมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างกัน คือ เพศ ความสามารถในการเรียนโดยเป็นนักเรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยกันเรียนรู้ ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงคิดหาแนวทางที่จะพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนโดยใช้ KWDL และ TAI เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณภาพการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ และส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.คำถามการวิจัย

- 2.1. การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างไร
- 2.2. ผลการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นอย่างไร
- 2.3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI อยู่ในระดับใด

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

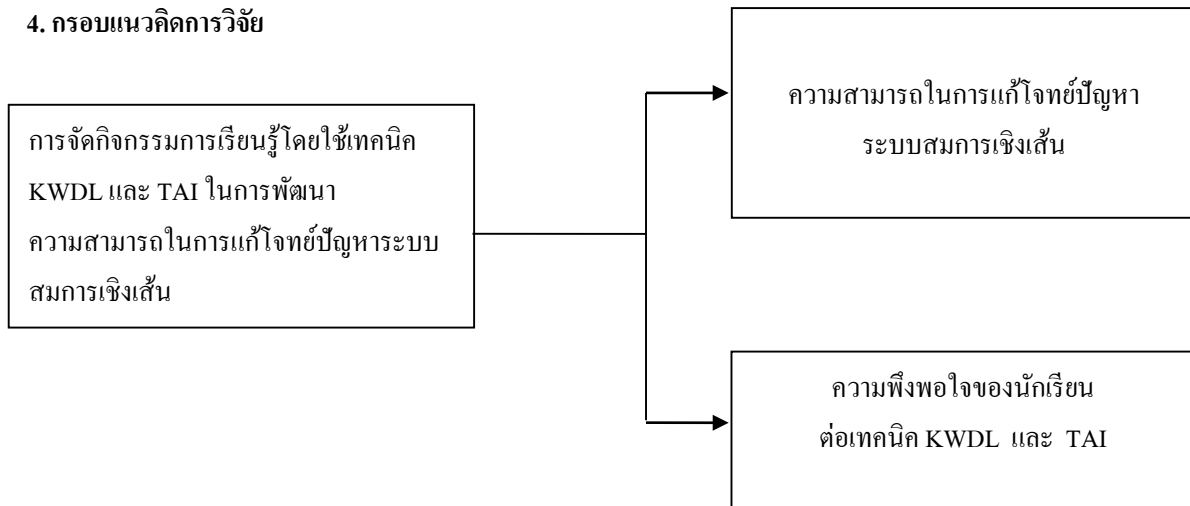
- 3.1. เพื่อสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้ KWDL และ TAI

3.3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาการแก้ โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. การดำเนินการวิจัย

5.1 ขอบเขตของการวิจัย

5.1.1 ขอบเขตด้านประชากร

1. กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านไผ่ล้อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 11 คน

5.1.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้น

ตัวแปรตาม ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้น และความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อการใช้เทคนิค KWDL และ TAI

5.1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ใช้เนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์พื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องระบบสมการเชิงเส้น

5.2 การออกแบบการวิจัย

ระยะที่ 1 เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านไผ่ล้อม อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดย

ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ KWDL และ TAI ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นนำ 2. ขั้นสอน 3. ขั้นฝึกทักษะ 4. ขั้นวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ 5. ขั้นสรุปบทเรียนและให้รางวัลนักเรียน

ระยะที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น ก่อนและหลังการใช้เทคนิค KWDL และ TAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น ก่อนและหลังการใช้เทคนิค KWDL และ TAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านไผ่ล้อม อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการทดสอบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL แล้วจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนและกระบวนการการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้เทคนิค KWDL และ TAI แล้วดำเนินการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำผลการทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้อาเปรียบเทียบกันด้วยสถิติ t -test โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์

ระยะที่ 3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้เทคนิค KWDL และ TAI

การศึกษาคความพึงพอใจ ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้เทคนิค KWDL และ TAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านไผ่ล้อม อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนและกระบวนการแก้ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้เทคนิค KWDL และ TAI แล้วนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ มาสอบถามนักเรียน นำผลมาวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ KWDL และ TAI มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 3 ชนิด ดังต่อไปนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI จำนวน 2 ฉบับ ฉบับละ 25 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย 20 ข้อ และแบบปรนัย 5 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI

7. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ KWDL และ TAI มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 3 ชนิด โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

7.1 การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

- 1.1 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำหนดไว้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 เพื่อกำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการทดลองวิจัย
- 1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ การสอนคณิตศาสตร์โดยใช้ KWDL และ TAI เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น และศึกษาแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
- 1.3 ร่างแผนการจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้นโดยใช้ KWDL และ TAI

2. การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 2.1 นำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้นโดยใช้ KWDL และ TAI เสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม
- 2.2 นำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้นโดยใช้ KWDL และ TAI ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน (ดังแสดงในภาคผนวก) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้นโดยใช้ KWDL และ TAI
- 2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปจัดพิมพ์เป็นฉบับที่สมบูรณ์นำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

7.2 การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น

1. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย
- 1.2 วิเคราะห์จุดประสงค์ของเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการเชิงเส้น ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

1.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้นฉบับร่างจำนวน 40 ข้อ

2. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้น ฉบับร่างเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

2.2 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้น ที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการสอนคณิตศาสตร์ ตรวจสอบ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้องของเนื้อหาภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องกับทักษะที่ต้องการวัดและความเหมาะสมของข้อคำถามและพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) จำนวน 3 ท่าน

2.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้น ที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านนาอูน่องที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย(p) มีค่าระหว่าง .20 - .80 ค่าอำนาจจำแนก(r) มีค่า .20 ขึ้นไป จำนวน 25 ข้อ

2.5 จัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้นฉบับสมบูรณ์

2.6 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้น ฉบับสมบูรณ์ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านไผ่ล้อม ที่ผ่านการเรียนเรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้นมาแล้ว

7.3 การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบความพึงพอใจ

1. การสร้างแบบทดสอบความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียน การวัดความพึงพอใจและคุณลักษณะเครื่องมือสอบถามความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบทดสอบความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2 กำหนดกรอบเนื้อหาความพึงพอใจ ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านสื่ออุปกรณ์ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

1.3 เลือกประเด็นที่จะวัดและกำหนดวิธีการวัด ประเด็นสอบถามความพึงพอใจได้เลือกมาจากกรอบเนื้อหาที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 3.2 จำนวน 10 ข้อ และได้กำหนดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ (มากที่สุด – น้อยที่สุด) เกณฑ์ในการแปลผลความพึงพอใจใช้เกณฑ์ ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2543 : 208)

4.24 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
3.43 - 4.23	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
2.62 - 3.42	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง

1.81 - 2.61 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

1.4 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหา ระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ฉบับร่าง

2. การหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหา ระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหา ระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI ฉบับร่างเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

2.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหา ระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ หาคุณภาพด้านความตรงหรือค่า IOC

2.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหา ระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหา ระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านนาอู่หนอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้โจทย์ปัญหา ระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านไผ่ล้อม

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไผ่ล้อม ที่ผู้วิจัยต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการแก้โจทย์ปัญหา ระบบสมการเชิงเส้นโดยใช้ KWDL และ TAI สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านการตรวจและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 11 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองดังนี้

2.1 จัดการเรียนการสอน

2.1.1 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

2.1.2 ให้นักเรียนทำกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละเรื่อง

2.1.3 ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบ แต่ละเรื่อง

2.1.4 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนในเรื่องการแก้ไขโจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้

2.2 นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้ไขโจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้น โดยใช้ KWDL และ TAI

3. นำข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน การทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบสอบถามความพึงพอใจหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมาวิเคราะห์

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีค่าสถิติที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

6.1 สถิติบรรยาย คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต , ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจ

6.2 สถิติอ้างอิง คือ t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

6.3 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

3.1 ค่าความแม่นยำ (Validity)

3.2 ค่าความยาก (Difficulty)

3.3 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

3.4 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

10. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการแก้ไขโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องระบบสมการเชิงเส้นโดยใช้เทคนิคการสอนแบบ KWDL และ TAI สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

10.1 ผลการสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้การแก้ไขโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องระบบสมการเชิงเส้นโดยใช้เทคนิคการสอนแบบ KWDL และ TAI สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ KWDL และ TAI ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการสอนทั้ง 2 วิธีมาสังเคราะห์เพื่อใช้ในการแก้ไขโจทย์ปัญหา โดยสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ปรากฏผลดังตาราง

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	ลักษณะของการจัดการเรียนรู้
1. ขั้นนำ เป็นการเตรียมตัวนักเรียนก่อนเริ่มเรียน เพื่อให้รู้ว่ากำลังจะเรียนอะไรเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเรียน	1. นำเข้าสู่บทเรียนโดยครูทบทวน ขั้นตอน วิธีการ กระบวนการในการแก้ไขโจทย์ปัญหา
2. ขั้นสอน เป็นการให้ผู้เรียนได้ศึกษารายละเอียดในการแก้ไขโจทย์ปัญหาโดยใช้เทคนิคการสอนแบบ KWDL และ TAI โดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยครูยกตัวอย่างสถานการณ์ปัญหาและแก้ปัญหาคำตอบตามขั้นตอนร่วมกันประกอบกับการใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียน	2. ครูยกตัวอย่าง โจทย์ปัญหาแล้วให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามและร่วมกันแสดงวิธีการแก้ไขโจทย์ปัญหาเพื่อหาคำตอบตามขั้นตอนและวิธีการของเทคนิค KWDL

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	ลักษณะของการจัดการเรียนรู้
3. ขั้นฝึกทักษะ เป็นการให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้ลงมือปฏิบัติการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ตามสถานการณ์ที่กำหนดให้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแก้โจทย์ปัญหาสมการ	3.1 ฝึกทักษะโดยครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4-5 คน คละความสามารถ ประกอบด้วย นักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2-3 คน และนักเรียนที่อ่อน 1 คน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 3.2 ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันทำแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน แล้วร่วมกันสรุปขั้นตอนวิธีการแก้โจทย์ปัญหา เพื่อให้ได้คำตอบ พร้อมทั้งร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและความสมเหตุสมผลของคำตอบ โดยครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการทำงานกลุ่ม
4. ขั้นวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่	4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบการแก้โจทย์ปัญหาเป็นรายบุคคล
5. ขั้นสรุปทบทวนและให้รางวัลนักเรียน เป็นการสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ได้เรียนรู้ไป และระบบ เข้าใจปัญหาได้อย่างชัดเจน จนสามารถวางแผนแก้ปัญหามาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม	5.1 สรุปบทเรียนโดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหา โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันซักถามปัญหา หรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการแก้โจทย์ปัญหา 5.2 ครูกล่าวชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดและให้กำลังใจกลุ่มที่ได้คะแนนน้อยให้พยายามให้สำเร็จต่อไป

9.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.48 และ S.D. เท่ากับ 3.56

9.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา โดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 5.34 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นของนักเรียนไม่แตกต่างกันมาก (S.D.= 0.214) ส่วนรายละเอียดของความพึงพอใจของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและน่าสนใจ สำหรับความพึงพอใจของนักเรียนเรื่องอื่นๆมีคุณภาพอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง

10. อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องระบบสมการเชิงเส้น โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ KWDL และ TAI สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล 3 ประเด็นดังมีรายละเอียดการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

10.1 การสังเคราะห์กระบวนการจัดการจัดการการเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหาโดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI ทำให้ได้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไข้ปัญหา การแก้โจทย์ปัญหาโดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการต่างๆ ได้สังเคราะห์ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหาออกมาทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นนำ 2. ขั้นสอน 3. ขั้นฝึกทักษะ 4. ขั้นวัดผล ประเมินผล 5. ขั้นสรุปบทเรียนและให้รางวัลนักเรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอนนี้สามารถทำให้นักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ เข้าใจปัญหาได้อย่างชัดเจน จนสามารถวางแผนแก้ไข้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์โจทย์ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดจนสามารถหาวิธีการแก้้ปัญหาได้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับทวิวรรธ ธรรมทินโน (2555) ที่กล่าวว่า การแก้โจทย์ปัญหาควรทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างขั้นตอน วิธีการ และกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบขึ้น ทำให้มีความเข้าใจในการแก้้ปัญหา และจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มตามเทคนิคการสอน TAI ที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน เน้นการแบ่งงานกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ เน้นการฝึกทักษะทางสังคมทำให้ผู้เรียนมีความสามัคคีในการทำงานและมีความสุขสนานกับการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรางค์ วิรสุมธธา (2557) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในการแก้้โจทย์ปัญหา ควรเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนรู้การทำงานกลุ่มและใช้ศักยภาพตนเอง ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย เรียนรู้อย่างมีความสุข เรียนรู้ตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ

10.2 ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการแก้้โจทย์ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การแก้้โจทย์ปัญหาโดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI ที่เน้นการแก้้โจทย์ปัญหาตามระบบ ขั้นตอน วิธีการที่ชัดเจน ตามลำดับขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่มีกระบวนการคิดและการร่วมกันคิดทุกขั้นตอน ภายในกลุ่มทำให้นักเรียนฝึกคิดอย่างเป็นระบบ ในการแยกประเด็นโจทย์ปัญหา โดยเฉพาะขั้นสอนเนื้อหาใหม่ ที่เป็นการให้ผู้เรียนได้ศึกษารายละเอียดในการแก้้โจทย์ปัญหาโดยใช้เทคนิค KWDL จากตัวอย่างสถานการณ์ปัญหา แล้วนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์แล้วหาคำตอบร่วมกันแก้ไข้ปัญหาตามขั้นตอน ประกอบกับการใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียน และขั้นฝึกทักษะที่ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันทำแบบฝึกทักษะการแก้้โจทย์ปัญหาสมการตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ได้คำตอบพร้อมทั้งร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและความสมเหตุสมผลของคำตอบโดยครูคอยให้คำแนะนำ ประึกษา และเปิดโอกาสให้มีการซักถามอย่างเป็นอิสระ นอกจากนี้เทคนิค KWDL เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ คิด พิจารณาและวิเคราะห์ให้หลากหลาย ทำให้นักเรียนแก้้โจทย์ได้อย่างถูกต้องส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และการจัดการเรียนรู้การแก้้โจทย์โดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI ยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นทีมร่วมกัน เพราะได้นำกระบวนการทำงานกลุ่ม และการร่วมกันคิดวิเคราะห์โจทย์ปัญหาตามลำดับขั้นตอนพัฒนาระดับความสามารถคณิตศาสตร์ ช่วยให้นักเรียนรู้และเข้าใจในการแก้้โจทย์ปัญหายิ่งขึ้น โดยเฉพาะขั้นฝึกทักษะที่มีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆละ 4-5 คน ลดความสามารถเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกัน

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนเก่งอธิบายให้คนที่เรียนอ่อน โดยครูคอยสนับสนุนส่งเสริมทักษะทางสังคมให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับสูตรวีรสุเมธา (2557) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในการแก้โจทย์ปัญหา ควรเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนรู้การทำงานกลุ่ม พัฒนาตามศักยภาพ ใช้ศักยภาพของตนเอง ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย และฝึกทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนมีความสนุกสนาน ตั้งใจและรับผิดชอบ

10.3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาโดยใช้เทคนิคการสอนโดยใช้เทคนิคการสอน KWDL และ TAI อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการใช้กระบวนการกลุ่ม ครูจึงมีหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมและบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้อต่อกระบวนการฝึกการแก้โจทย์ปัญหาด้วยการให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์คำตอบ โดยครูคอยใช้คำถามกระตุ้น และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการซักถามข้อสงสัยอย่างเป็นกันเอง จึงทำให้นักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ มีความสุข สนุกกับการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสูตรวีรสุเมธา (2557) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพ เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีความสนุกสนาน มีความตั้งใจและรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น มีความสุขในการเรียนรู้

11. ข้อเสนอแนะ

11.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลการวิจัยไปใช้กับนักเรียนที่ความสามารถทางการอ่านเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
2. ควรนำผลการวิจัยไปใช้ควบคู่กับการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด ได้พูดแสดงความคิดเห็น
3. เนื้อหาของโจทย์ปัญหาที่นำมาใช้ควรมีความยากง่ายเหมาะสมกับศักยภาพและความสามารถของนักเรียน

11.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาวิธีการ เทคนิค และนวัตกรรมอื่นๆที่แปลกใหม่เพื่อใช้ในการพัฒนาความสามารถของนักเรียนทั้งในวิชาคณิตศาสตร์และในวิชาอื่นๆ
2. ควรมีการนำเทคนิคการสอน KWDL และ TAI ไปใช้ในการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ในด้านอื่นๆ เช่น การให้เหตุผล การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การนำเสนอและการเชื่อมโยงความรู้ต่างๆทางคณิตศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- ยุพิน ชื่นขง. (2549). การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ของครูผู้สอนคณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ:มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลอชัย ทนรสาร. (2554). การพัฒนาชุดการสอนเรื่องอัตราส่วนและร้อยละ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มช่วยเหลือเป็นรายบุคคล TAI ร่วมกับเทคนิค KWDL ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2548). เทคนิคการจัดการสอนและการนิเทศ. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ(1999).

- วัฒนาพร ระเบียบทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทแอลพีเพลส จำกัด.
- วิระศักดิ์ เลิศโสภา. (2544). ผลของการใช้เทคนิคการสอน เค ดับเบิลยู ดี แอล ที่มีผลสัมฤทธิ์ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริพร ทิพย์คง. (2545). หลักสูตรและการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ จำกัด.
- สุกัญญา บุญน้อย. (2556). การเปรียบเทียบผลการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค KWDL กับการจัดการเรียนรู้ตามแนว สสวท. ที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. พัทลุง: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุกัญญา จวนสง. (2555). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนรู้เทคนิคกลุ่มช่วยเหลือเป็นรายบุคคลร่วมกับเทคนิค kwdl เพื่อพัฒนาการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่หลวงอุปถัมภ์ไทยศิริ. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุคนธ์ สิ้นพานนท์และคณะ. (2545). การจัดกระบวนการเรียนรู้:เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุภาภรณ์ ทองใส. (2548). การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค เค ดับเบิลยู ดี แอล (KWDL) ร่วมกับแนวคิดของวอร์ม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โสภาวดี ทาประเสริฐ. (2555). ผลการพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาคด้วยเทคนิค kwdl ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ฉวีวรรณ ธรรมทินโน. (2554). การพัฒนาการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ KWDL เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชาติชาย โปยมเมฆา. 2549. ผลของการเรียนแบบร่วมมือต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- จิตติรัตน์ ฤทธิสมบุรณ์. (2549). การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิคกลุ่มช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ร่วมกับเทคนิค KWDL. ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิรันดร์ แสงกุหลาบ. (2547). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่อง โจทย์ปัญหาทศนิยมและร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนด้วยเทคนิค เค ดับเบิลยู ดี แอล และ ตามแนว สสวท.ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียา ลิจิระบุตร. (2557). การพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหา เรื่อง การคูณ การหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับการวาดรูปบาร์. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน. (2552). เทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- วรางคณา บุญครอบ. (2554). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการแก้ปัญหาตามขั้นตอนของโพลากับเทคนิค KIWDL ของคาร์และโอเกิล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สมวงษ์ แปลงประสพโชค. (2545). กิจกรรมส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : Learn and Play Math group.
- กรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา. (2544). การสังเคราะห์วิธีการสอนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษคณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ตัวชี้วัดและสาระแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สุรางค์ วีรสุมธา. (2557). การศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องการประยุกต์ของสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ(เทคนิค stad)ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. พัทลุง : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ:

กรณีศึกษานักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2

โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ

BASIC MUSICAL SKILL DEVELOPMENT USING PERCUSSION:

A CASE STUDY OF THE SECOND YEAR

AIR MUSIC STUDENTS

อาทิตย์ พลทองสถิตย์¹ และ นิภาพร เกลิมนิรันดร²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต aretid25@gmail.com

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต x_huijia@hotmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างบทเรียนในการพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อสำหรับนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ 2) เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานด้านดนตรีก่อนและหลังการใช้แผนการสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ แบบประเมินการทดสอบก่อนหลังการใช้แผนการสอนและแบบบันทึกพัฒนาการ ปัญหาและสิ่งที่ควรนำไปปรับปรุงแก้ไขหลังการจัดการเรียนการสอนในทุก ๆ ชั่วโมง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้แผนการสอนโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel และวิเคราะห์ข้อมูลสถิติแบบนอนพาราเมตริก (Nonparametric Statistics) Wilcoxon Signed Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อหลังเรียน ($\bar{X} = 50$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 18.42$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีผลการเรียนและทักษะขั้นพื้นฐานในด้านของจังหวะ (Rhythm) ความเข้มของเสียงและลักษณะเสียง (Dynamic & Articulation) ดีขึ้นและสามารถนำไปใช้พัฒนาทักษะการเล่น และประยุกต์ให้เข้ากับการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต อีกทั้งผู้สอนดนตรีหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำแผนการสอนในงานวิจัยชิ้นนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์และการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: ทักษะพื้นฐานดนตรี, เครื่องกระทบ

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop the lessons for technical basic musical skill development by using percussion for the second year of The Royal Thai Air Force music students, and 2) compare students' basic musical skill development achievement before and after using the proposed basic musical skill lesson plans with percussion. The subjects were 12 Air Force music students. The research instruments included six basic musical skill development

lesson plans using percussion; each lesson was taught for two classes, achievement assessment documents used before and after class, and also after class students' development, problem and solution records. Analysis was done to compare the students' pre-test and post-test scores; using Microsoft Excel and Nonparametric Statistics Wilcoxon Signed Ranks Test . The results showed that 1) the students' posttest scores ($\bar{X} = 50$) were higher than their pretest ones ($\bar{X} = 18.42$) with a level of significance less than 0.05. To sum up, the students had better basic musical skills in Rhythm, Dynamic and Articulation and would be able to improve and apply the skills for their efficient self-practice. Moreover, it is expected that music teachers and other stakeholders will also use the lesson plans in this study for their effective music techniques.

Keywords: BASIC MUSICAL SKILL, PERCUSSION

1. บทนำ

ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันตลอดการดำรงชีวิตจะต้องมีคนตรีเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ คนตรีจึงมีคุณค่าต่อมนุษย์ มีบทบาทในชีวิตคนเราตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย คนตรีสำหรับบางคนใช้เพื่อช่วยผ่อนคลายเพื่อความสบายหรือฝึกฝนอย่างจริงจังเพื่อนำไปประกอบอาชีพเป็นนักร้องนักดนตรี การมีประสบการณ์ทางดนตรีก็เช่นเดียวกัน แต่ละบุคคลก็มีมุมมองที่แตกต่างกัน เช่น มองดนตรีในรูปแบบของศิลปะและวัฒนธรรม ในรูปแบบของความคิดและจินตนาการ รูปแบบของนันทนาการและการบันเทิงหรือเป็นศาสตร์ เป็นหลักสูตรการศึกษา เป็นสุนทรียภาพหรือเป็นสื่อทางธุรกิจ อย่างไรก็ตามดนตรีเป็นองค์ประกอบสำคัญของชีวิต ดังเช่น พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ความว่า “ดนตรีล้วนอยู่ในตัวคนทุกคน เป็นส่วนที่ยิ่งใหญ่ในชีวิตคนเรา สำหรับข้าพเจ้า..ดนตรีคือสิ่งประณีตงดงาม” พระราชทานไว้เมื่อคราวที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกาในปี พุทธศักราช 2503.

การศึกษาด้านดนตรีจึงมีความสำคัญเช่นเดียวกับการศึกษาด้านอื่น ๆ เพื่อนักดนตรีได้ผลิตผลงานทางดนตรีที่ดีและมีคุณค่า เพื่อผู้ชมและผู้ฟังจะได้เกิดความซาบซึ้งในดนตรี ซึ่งดนตรีเป็นศิลปะที่ต้องใช้ทักษะด้านความชำนาญ เพราะองค์ประกอบของดนตรีที่หลากหลาย เช่น ความเข้มของเสียง อัตราความเร็ว การควบคุมลักษณะเสียงลีลาจังหวะ ซึ่งองค์ประกอบของดนตรีเหล่านี้นักดนตรีจำเป็นต้องใช้ความชำนาญซึ่งเกิดจากการ ฝึกซ้อมอยู่เป็นประจำเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย คนตรีจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีความพัฒนาในด้านทักษะเฉพาะ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องนำไปใช้ในอาชีพนักดนตรี

ส่วนสำคัญในการบรรเลงดนตรีได้อย่างถูกต้องนั้นจำเป็นต้องเรียนรู้และเข้าใจในเรื่องจังหวะให้ถูกต้องแม่นยำเสียก่อนที่จะไปพัฒนารูปแบบการบรรเลงในขั้นต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี คาร์ล ออร์ฟ ซึ่งมีหลักการว่า การเรียนการสอนดนตรีควรเริ่มต้นจากแนวคิดเรื่องจังหวะ โดยเริ่มจากจังหวะนั้นให้นักเรียนมีโอกาสสำรวจและทดลองสิ่งต่าง ๆ ทางดนตรี (ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์, 2552) เมื่อกล่าวถึงจังหวะเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบมีบทบาทสำคัญและเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้เรื่องจังหวะได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเครื่องกระทบมีแหล่งกำเนิดเสียงที่ง่าย โดยใช้วิธีการตีสัน การเขย่า การเคาะ การตีซึ่งอาจจะใช้ไม้ตีหรืออาจจะใช้สิ่งหนึ่งกระทบเข้ากับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดเสียง โดยไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์มากมาย สามารถคิดและบรรเลงได้อย่างอิสระ

จากประสบการณ์การของผู้วิจัยซึ่งสอนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรี และได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการในการทดสอบปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียน โรงเรียนคูริยางค์ทหารอากาศเป็นเวลาเกือบสี่ปีนั้น พบว่านักเรียนยังขาดทักษะความชำนาญและความแม่นยำเรื่องจังหวะ ทำให้การบรรเลงดนตรีในบางครั้งขาดความสมบูรณ์ จากผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสร้างบทเรียนโดยใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านดนตรี โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของด้านทักษะพิสัยของฟิตทส์ (Fitts, 1964) พร้อมทั้งทำการเปรียบเทียบทักษะความชำนาญก่อนและหลังการ จัดการเรียนรู้ตามแผนการสอนในการพัฒนาทักษะความชำนาญพื้นฐานด้านดนตรี โดยใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบว่ามีผลต่อการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีหรือไม่อย่างไรและเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญพื้นฐานในด้าน สีลาจังหวะ ความเข้มของเสียง และลักษณะเสียง ก่อนและหลังแผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรี โดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนคูริยางค์ทหารอากาศ

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความแตกต่างของระดับทักษะความชำนาญพื้นฐานในด้าน สีลาจังหวะ ความเข้มของเสียง และลักษณะเสียง ก่อนและหลังแผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรี โดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนคูริยางค์ทหารอากาศ

3. การดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในกรณีศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนคูริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2 โรงเรียนคูริยางค์ทหารอากาศ จำนวน 12 คน เป็นเพศชายล้วน มีอายุระหว่าง 16 - 17 ปี มีทักษะในด้านการอ่านโน้ตดนตรีและการปฏิบัติเครื่องดนตรี

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบ One Group Pretest - Posttest Design (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 249) คือ การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) จากนั้นให้นักเรียนเรียนด้วยวิธีการเรียนการสอนโดยเครื่องมือที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะด้านดนตรีเรื่อง การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ แล้วทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 รูปแบบการวิจัย

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	ทดลองเรียนด้วยแผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรี โดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ	ทดสอบหลังเรียน
E	T1	X	T2

เมื่อ	E	แทนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทดลองเรียนตามแผนการสอน
	T1	แทนการทดสอบก่อนเรียน
	X	แทนการเรียนตามแผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่อง กระทบเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนคูริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2
	T2	แทนการทดสอบหลังเรียน เมื่อเรียนตามแผนการสอนการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้ เครื่องกระทบเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนคูริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ประเภท ดังนี้

1. แผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ โดยดำเนินการตาม
ขั้นตอนทฤษฎีการเรียนรู้ทักษะพิสัยของ ฟิททส์ (Fitts, 1964) สำหรับนักเรียนคูริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2 โรงเรียน
คูริยางค์ทหารอากาศ จำนวน 6 แผน 12 คาบ คาบละ 90 นาที เป็นเวลาทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับใช้ประเมินทักษะก่อนและหลังการใช้แผนการสอน
สำหรับนักเรียนคูริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2 โรงเรียนคูริยางค์ทหารอากาศ แบ่งเป็น 2 ชุด
3. แบบบันทึกพฤติกรรมและพัฒนาการ ปัญหาของผู้เรียนหลังการสอนในทุก ๆ ชั่วโมงการสอน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็น
สื่อ จำนวน 6 แผน

1. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านดนตรี
2. วิเคราะห์แนวทางเพื่อสร้างแผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็น
สื่อตามทฤษฎีทักษะพิสัยของฟิททส์
3. สร้างแผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ ตามทฤษฎีที่กล่าว
ข้างต้น ให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
4. นำแผนการสอนการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน
ดนตรีและศึกษาศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำมาปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของ
ผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปสร้างแผนการสอนจริง ซึ่งเครื่องมือวิจัยทุกชิ้นได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้วิจัยแล้ว มีค่าดัชนี
ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 1.0
5. นำแผนการสอนการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
และแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนคูริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2 โรงเรียนคูริยางค์ทหารอากาศ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบวัดระดับทักษะพื้นฐานทางดนตรีโดยใช้ตารางประเมินทักษะก่อนการใช้แผนการสอน
ใช้กรรมการในการให้คะแนนทั้งหมด 3 ท่าน โดยเป็นอาจารย์ผู้สอนด้านดนตรีของโรงเรียนคูริยางค์ทหารอากาศ
ทั้งหมด

2. ชี้แจงรายละเอียดเนื้อหาบทเรียน ระยะเวลาและรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง
3. ใช้แผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรี โดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ จำนวน 6 แผน 12 คาบ คาบละ 90 นาที
4. สังเกตประเมินพฤติกรรมในชั้นเรียน โดยใช้แบบบันทึกพัฒนาการและปัญหาของผู้เรียนหลังการสอนในทุก ๆ ชั่วโมงการสอน
5. ทำการทดสอบวัดระดับทักษะพื้นฐานทางดนตรีโดย ตารางประเมินทักษะหลังการใช้แผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ ใช้กรรมการในการให้คะแนนทั้งหมด 3 ท่าน โดยเป็นกรรมการชุดเดิมที่ได้ทำการทดสอบก่อนการใช้แผนการสอน
6. นำคะแนนก่อนและหลังมาเปรียบเทียบ

4. ผลการวิจัย

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อก่อนและหลังการใช้แผนการสอน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อก่อนและหลังการใช้แผนการสอน

การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	Mean	S.D.
ก่อนเรียน	12	60	18.42	4.68
หลังเรียน	12	60	50	3.17

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนทั้งหมด 12 คน ได้คะแนนเฉลี่ยทักษะก่อนเรียน เท่ากับ 18.42 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน และได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 50 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน แสดงว่าทักษะพื้นฐานด้านดนตรีของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการสอนทำให้นักเรียนมีทักษะพื้นฐานด้านดนตรีสูงกว่าก่อนเรียน

ทดสอบสมมติฐานที่ระดับ .05 ว่าคะแนนทักษะพื้นฐานด้านดนตรี หลังการสอนนักเรียนด้วยชุดแผนการสอนทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ สูงกว่าก่อนสอนจริงหรือไม่ โดยใช้การทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Signed Test) โดยใช้โปรแกรม SPSS ผลลัพธ์จากการประมวลผลได้ดังนี้

	Posttest - Pretest
Z	-3.068 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	.002

สรุปผลได้ว่า มัธยฐานของคะแนนหลังเรียนสูงกว่ามัธยฐานของคะแนนก่อนเรียน ที่ระดับนัยสำคัญน้อยกว่า .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ ทำให้คะแนนของนักเรียนดีขึ้น

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2 โดยดำเนินการตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติฟิตส์ (Fitts, 1964) ทั้งหมด 6 แผน พบว่า นักเรียนทุกคนมีคะแนนเพิ่มขึ้นหลังจากการการใช้แผนการสอนทั้งหมด 12 คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การใช้แผนการสอนทักษะขั้นพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ ทำให้คะแนนของนักเรียนทุกคนดีขึ้น

ผลการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยมีทักษะก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสัมพัทธ์ที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ ทำให้คะแนนของนักเรียนดีขึ้น

อภิปรายผล

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ พร้อมทั้งการจดบันทึกแบบบันทึกพัฒนาการ ปัญหาและสิ่งที่ควรนำไปปรับปรุงแก้ไขหลังการจัดการเรียนการสอนในทุก ๆ ชั่วโมง ผู้สอนได้ทำการจดบันทึกข้อบกพร่องและปัญหาของนักเรียน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนทราบถึงปัญหาและข้อบกพร่อง ทั้งยังทำให้ผู้สอนสามารถมองเห็นพัฒนาการทักษะพื้นฐานด้านดนตรีของนักเรียนได้อย่างชัดเจน สามารถกำหนดเป็นประเด็นที่ต้องแก้ไขได้อย่างได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม จาก การบันทึกผลของปัญหาที่พบได้ชัดเจนกับนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 2 คือ

1. นักเรียนขาดความเอาใจใส่ ความละเอียด รวมไปถึงยังขาดความเข้าใจในรูปแบบการปฏิบัติโน้ตบางรูปแบบการปฏิบัติดนตรี เช่น นักเรียนมีปัญหาด้านการปฏิบัติส่วนโน้ตดนตรี ในบางรูปแบบจะเห็นได้อย่างชัดเจนในอัตราส่วนที่เป็นโน้ตสามพยางค์และยังขาดความชำนาญในการบรรเลงอัตราจังหวะผสม (Compound Time)

2. ในด้านความเข้มของเสียงและลักษณะเสียงนั้น นักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศขาดความละเอียดในการจัดวางระดับความเข้มของเสียงที่ชัดเจนและละเอียดการปฏิบัติตามเครื่องหมายกำหนดลักษณะเสียง

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้ทำแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นและปรับปรุงข้อบกพร่องดังกล่าวเป็นลำดับขึ้น ตามแผนการสอนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และเมื่อพิจารณาการเพิ่มและลดของคะแนนพบว่าก่อนเรียนหลังเรียนโดย

ใช้แผนการสอนดังกล่าว นักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นหลังการใช้แผนการสอนทั้ง 12 คน และมีนักเรียนที่ได้คะแนนในระดับดีเยี่ยม 7 คน ได้คะแนนระดับดีมากทั้งหมด 5 คน และนักเรียนคนที่ได้คะแนนก่อนสอบน้อยที่สุดนั้นก็มีระดับคะแนนที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัยข้างต้น ที่กล่าวว่า “แผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนครูิยงศ์ทหารอากาศ ชั้นปีที่ 2 จะช่วยพัฒนาทักษะความชำนาญพื้นฐานด้านลีลาจังหวะ ความเข้มของเสียง และลักษณะเสียงในระดับดีมาก” แสดงให้เห็นว่า การใช้แผนการสอน การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ ทำให้คะแนนความสามารถด้านทักษะการปฏิบัติดนตรีขั้นพื้นฐานของนักเรียนทุกคนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่อเพชร เทียมดวงแข (2556) ได้ทำการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิด สาระดนตรี เรื่องการสีซอด้วงเบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิด มีทักษะปฏิบัติในการสีซอด้วงเบื้องต้น โดยรวมอยู่ในระดับดีและรายด้านอยู่ในระดับพอใช้ถึงระดับดีมาก

เมื่อพิจารณาการเพิ่มของคะแนนพบว่า การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีของนักเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 18.42 เมื่อคิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 30.7 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 50 เมื่อคิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 83.33 โดยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรี มีทักษะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

พิจารณาจากระดับผลของพัฒนาการข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว ที่ปรากฏให้เห็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบทักษะปฏิบัติของพิททส์ มีการออกแบบตามแผน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญในการปฏิบัติและฝึกทักษะ มีขั้นตอนที่กล่าวถึงทักษะและความรู้ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้สอนจะเป็นให้ข้อมูลแก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่นต้องทำอะไรบ้าง ต้องดูแลหลีกเลี่ยงในเรื่องอะไรบ้าง กระบวนการที่ต้องทำงานอะไรที่จำเป็นที่ต้องรู้ การสังเกต การทำความเข้าใจในกิจกรรมผ่านตัวอย่างที่ชัดเจน นักเรียนสามารถมองเห็นผ่านการรับรู้และเข้าใจในองค์ประกอบของเหตุการณ์ทั้งหมด มีการสาธิตทักษะที่จะฝึก เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลียนแบบทักษะทั้งในส่วนของการเรียนรู้องค์ประกอบย่อยจนเข้าใจถึงส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมทางดนตรีให้บรรลุผล ทั้งในด้านการเรียนรู้ด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แจมมณี (2553, น. 141) ; วิณา ประชากุล และประสาท เนื่องเฉลิม (2554, น. 230) ที่เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะการปฏิบัติที่ดี ผู้สอนจะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามเกิดความคิดและลงมือแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เน้นการถ่ายโอนองค์ความรู้และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องตรวจสอบความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน จะทำให้ผู้สอนค้นพบว่านักเรียนต้องเรียนรู้อะไรก่อนที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาบทเรียนนั้น ๆ ส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีประสิทธิภาพตามผลที่ปรากฏ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวิทย์ พรหมหมวก (2556) ได้ทำการเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิด ที่มีต่อทักษะปฏิบัติการเล่นในท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดนตรีโดยใช้เครื่องกระทบเป็นสื่อ ผู้สอนควรทำความเข้าใจวิธีการสอน และกิจกรรมที่ใช้ในการสอน อย่างชัดเจน ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้เรียบร้อยก่อน
2. ผู้สอนควรสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับอัตราส่วนจังหวะที่ชัดเจน พร้อมทั้งแนะนำการปฏิบัติ ส่วนโน้ตที่ต้องสมบูรณ์ ระดับความเข้มของเสียงหรือลักษณะเสียง มีการสาธิตลักษณะการปฏิบัติอย่างชัดเจน ให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจอย่างถูกต้อง มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งแล้วจึงเพิ่มความเร็วในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญและถูกต้อง
3. ผู้สอนควรวางแผนการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ออกมาปฏิบัติต่อหน้าเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ่อยครั้งมากขึ้น เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ แก้ปัญหารายบุคคล และเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออก เพื่อให้นักเรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้และการปฏิบัติดนตรีที่สูงขึ้น
4. สื่อที่ผู้สอนเตรียมมานั้นต้องควบคุมเนื้อหาในการเรียนรู้และสามารถเข้าใจได้ง่าย เป็นรูปธรรม เช่น เอกสารประกอบการสอน เนื้อหาที่เรียนและควรมีนวัตกรรมที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ ให้นักเรียนมีความเข้าใจและสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้น
5. ผู้สอนควรมีการเตรียมพร้อมในเรื่องสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุน ให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยในการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศในชั้นปีการศึกษาอื่น ๆ และในรายวิชาอื่น ๆ เช่น ในการสอนทฤษฎีดนตรีสำหรับนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนดุริยางค์ให้มากยิ่งขึ้น
2. ผู้วิจัยควรทำการทดลองการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติ อื่น ๆ ในการทดลอง เช่น การพัฒนาทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีครีเอทีฟ ในรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติรูปแบบของเดวิส เป็นต้น
3. เนื่องจากกลุ่มประชากรมีขนาดเล็ก ทำให้ข้อจำกัดในการทำวิจัยมีมาก เช่น ไม่มีกลุ่มประชากรเพื่อทำการทดสอบเครื่องมือก่อนนำมาใช้จริง ทำให้จำเป็นต้องยึดค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อ กับจุดประสงค์ (Index of Item - Objective Congruence หรือ IOC) เป็นหลัก

เอกสารอ้างอิง

- ช่อเพชร เทียมดวงแข. (2556). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส สาระดนตรีเรื่องการลี ชื่อดังเบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ณรุทธ์ สุทนต์. (2552). การพัฒนาชุดการฝึกอบรมครูดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เรื่อง การสอน ดนตรีโดยใช้หลักการสอนของโคคาชกับทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ทศนา แจมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วีณา ประชากุล และ ประสาท เนืองเฉลิม. (2554). รูปแบบการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุวิทย์ พรหมหมวก. (2556). ผลการใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ (Devis) ที่มีต่อทักษะปฏิบัติในการเล่นในท้องถิ่นและความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

Fitts, P. M. (1964). *Perceptual - motor skill learning, Categories of human learning*: London: Academic Press.

การส่งเสริมความเข้าใจทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ต โดย การจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK
PROMOTING RHYTHM AND MUSIC NOTATION OF BASIC WESTERN MUSIC USING VARK
(VISUAL, AUDITORY, READ AND KINESTHETIC)

ณพิกิตติ บุญตานนท์¹ นิภาพร เฉลิมนิรันดร²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต noppakit.boo@gmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต nipaporn.c@rsu.ac.th.

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันมีเยาวชนที่สนใจในด้านดนตรีเพิ่มมากขึ้นแต่ไม่รู้วิธีการอ่านโน้ตไม่เข้าใจถึงแก่นแท้ของจังหวะเพียงสามารถเล่นได้จากการสังเกต การฟัง เท่านั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK ในการส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ตของวงโยในวงโยชวาทิตของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง ตัวโน้ตและจังหวะโดยการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียน 11 คน มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 12-18 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการกิจกรรมการส่งเสริมความเข้าใจทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ตโดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน-การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK ทั้งหมด 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ Wilcoxon signed rank Test ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นหลังเรียนโดยมีคะแนนแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนจากการประมวลผลค่า Asymp. Sig. เท่ากับ .003 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า 0.05

คำสำคัญ: ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน, VARK, จังหวะและตัวโน้ต

ABSTRACT

At present, there are a number of students who are interested in learning music but not able to read notes or do not understand rhythm. This leads to low musical ability and skills. Thus, this research aimed to study a learning management using Visual - Auditory - Read – Kinesthetic (VARK) 1) to enhance students' knowledge and understanding in basic Western music theory and practice on rhythm and notation in a military band of a government school in Bangkok, and 2) to study students' achievement in learning basic Western music theory and practice on rhythm and notation using Visual - Auditory - Read – Kinesthetic (VARK). The sample group consisted of 11 students of a military band with an average age of 12-18 years old. The research instruments included 1) eight lesson plans (2 hours each) on VARK and 2) pre-test and post-test. Wilcoxon signed rank Test was applied for data analysis. . The

result showed that the student had better learning achievement with Asymp. Sig at .003 which was statistically significant at an alpha level of 0.05.

Keywords: Basic Western music theory, VARK, Rhythm, and Music Notation

1. บทนำ

ดนตรีเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณซึ่งดนตรีก็เป็นศาสตร์อีกแขนงหนึ่งของศิลปะเช่นกัน เสียงดนตรีนั้นเป็นเสมือนแรงกระตุ้นผลักดันพลังทางด้านอารมณ์ของมนุษย์และยังเป็นที่ใช้สะท้อนอารมณ์ของมนุษย์ผ่านทางบทเพลง โดยมีผู้ส่งสารทางอารมณ์ คือ นักดนตรีที่ใช้เสียงร้อง เสียงเครื่องดนตรี เสียงจากธรรมชาติสื่ออารมณ์แทนความรู้สึกของบทเพลงนั้น ซึ่งทั้งหมดนี้จะถูกหลงลืม มนุษย์จึงต้องคิดค้นวิธีการบันทึกเพื่อให้เกิดความเป็นสากลเพื่อทำให้เพื่อนมนุษย์ทุกคนสามารถเข้าถึงสิ่งที่มนุษย์ไม่เข้าใจ หรือสิ่งที่อยากจดจำ วรรณคดี อ่ำไพ, 2557 ได้กล่าวไว้ว่า การจดบันทึกเป็นการช่วยในเรื่องความจำ โดยปกติแล้วการที่มนุษย์จะสามารถจดจำทุกอย่างได้เป็นสิ่งที่ยาก การจดบันทึกจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์เราจดจำเรื่องราวต่างๆและเรียบเรียงข้อมูลที่เราได้รับ

ในปัจจุบันมีเยาวชนที่สนใจในด้านดนตรีเพื่อมากขึ้นแต่ไม่รู้วิธีการอ่านโน้ตไม่เข้าใจถึงแก่นแท้ของจังหวะสามารถเล่นได้จากการสังเกตและการฟังเท่านั้น แต่ไม่มีทักษะทางด้านการเล่นโน้ตทำให้ไม่สามารถเล่นดนตรีได้อย่างเต็มศักยภาพที่ตัวเยาวชนนั้นมี ทำให้เกิดการเบื่อกคิดว่าดนตรีนั้นเป็นสิ่งที่เข้าใจยากและยังคิดว่าศิลปะดนตรีนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สำคัญ ซึ่งอาจเป็นเพราะในอดีตประเทศเรานั้นปลูกฝังให้เด็กคิดว่านักเรียนดนตรี ศิลปะ การละคร เป็นพวกตื้นเขินรำกึ่งจึงทำให้ผู้ปกครองยึดถือในความเชื่อเหล่านั้น หากเราย้อนมองประเทศที่เขาเจริญแล้ว ดนตรีเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองในต่างประเทศ เช่น จีน ญี่ปุ่น อังกฤษ อเมริกา ฯลฯ ได้ให้ความสำคัญส่งเสริมให้เยาวชนของเขาสามารถเล่นดนตรี ลีดดา ตั้งสุธาชัย, 2549 ได้กล่าวไว้ว่า หากพูดถึงอาชีพนักแสดงในมุมมองของคนไทยในความรู้สึกของคนรุ่นเก่ามักจะเป็นอาชีพที่ไม่ได้รับการสนับสนุน เนื่องจากเป็นอาชีพที่ไม่แน่นอนแต่หากเปรียบเทียบกับชาติอื่นๆ ศิลปะการแสดงต่างๆนับว่าเป็นศิลปะประจำชาติ เป็นสิ่งที่สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมหากเราลองนึกถึงบทพระราชนิพนธ์แปลในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) บทแปลจากต้นฉบับของ วิลเลียม เช็คสเปียร์ จะเห็นความสำคัญของดนตรีได้อย่างดีทีเดียว บทความกล่าวไว้ดังนี้

“ชนใดไม่มีดนตรีกาล	ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก
อีกใครฟังดนตรีไม่เห็นเพราะ	เข้านั้นเหมาะคึกคกภูอัปลักษณ์
ฤาอุบายเล่าร้ายขมขื่นนัก	มโนหนักมีดมัวเหมือนราตรี
อีกดวงใจย่อมคำสปรกราวนรก	เช่นกล่าวมานี้
ไม่ควรไว้ใจในโลกนี้	เจ้าจงฟังดนตรีเถิดชื่นใจ”

(บทพระราชนิพนธ์แปลในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6)

ดร.แพง ชินพงศ์, 2558 ได้กล่าวไว้ว่าดนตรีเป็นเครื่องมือที่ช่วยในขัดเกล้าจิตใจ พัฒนาศักยภาพทางด้านบุคลิกภาพ ความเป็นตัวตน ศักยภาพทางด้านอารมณ์ ศักยภาพด้านสติปัญญา ดังพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) พระราชทานเนื่องในวันสังคีตมงคล ครั้งที่ 2 ณ เวทีลีลาศ สวนอัมพร เมื่อวันที่พฤษภาคม พ.ศ 2512

ความว่า คนตรีมีความสำคัญต่อชีวิต เนื่องจากให้ความบันเทิง ช่วยให้อจิตใจสบาย นักเพลง นักดนตรีมีบทบาทสำคัญ เพราะนอกจากจะช่วยให้คนฟัง ได้รับความบันเทิงครึกครื้นแล้ว ยังสามารถสร้างความรู้สึที่ดี เช่น ความอดทน ความขยันขันแข็ง และความสามัคคี จึงทรงปรารถนาให้นักดนตรี นักเพลง นักร้อง แสดงออกในทางสร้างสรรค์ ชักนำให้คนเป็นคนดี

เรามักจะพบปัญหาในการเรียนการสอนของหลายโรงเรียนในประเทศไทยเสมอเนื่องจากเวลา จำนวน อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อผู้เรียน จำนวนของผู้เรียนมากทำให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนแต่ละคนไม่เท่ากัน ครูที่สอนดนตรีบางคนอาจไม่ได้จบดนตรีมา อาจให้ความรู้กับนักเรียนได้ไม่เพียงพอ ครุภัณฑ์ใช้วิธีการแก้ไขปัญหาโดยเปิดสื่อต่างๆ ให้นักเรียนดูหรืออธิบายตามในหนังสือ โดยไม่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน ขาดความเข้าใจและขาดประสบการณ์ในการลงมือปฏิบัติจริง ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554 ได้กล่าวไว้ว่าโรงเรียนในประเทศไทยส่วนใหญ่มักมีปัญหาในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี มักเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติซึ่งทำให้ขาดประสบการณ์ในการลงมือปฏิบัติจริงและสิ่งส่งผลต่อสุนทรียภาพของนักเรียน ขอจำกัดที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ดังนี้ 1.งบประมาณ 2.อุปกรณ์การเรียน 3.สถานที่เรียน 4.บุคลากร และ 5.การดำเนินงานผู้บริหาร นอกจากนี้ระบบการศึกษาของประเทศไทยยังไม่มี ความชำนาญในการพัฒนาเด็กให้มีความคิดหรือการสร้างสรรค์กระบวนการคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กมากพอ ความสำคัญกับการเรียนดนตรีของเด็กเท่าที่ควร ทำให้เด็กไม่เห็นความสำคัญของดนตรี และไม่เกิดความซาบซึ้งในดนตรี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบสร้างจินตภาพ-การได้ยิน-การอ่าน-การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง ตัวโน้ตและจังหวะ เพื่อให้ผู้เรียนมีความความเข้าใจทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการเรียนรู้แบบ VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) หรือ การจัดการเรียนรู้แบบสร้างจินตภาพ-การได้ยิน-การเคลื่อนไหวทางร่างกาย (Fleming, N.D and Mills C. 1992) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้ตามความสนใจหรือความถนัดแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม โดยตั้งชื่อการแบ่งกลุ่มแบบนี้ เรียกว่า VARK Model หรือ VARK Learning Styles

1) กลุ่ม V ย่อมาจาก Visual เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สื่อด้วยภาพและสัญลักษณ์ ผู้เรียนที่ชอบการเรียนรู้แบบ Visual พวกเขาสามารถมองเห็นข้อมูลต่างๆ ในรูปแบบของ แผนที่ แผนภาพ กราฟ แผนภูมิ และลูกศรสัญลักษณ์ต่างๆ และสิ่งเหล่านี้ ก็ดีกว่าการบอกเล่าเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษร

2) กลุ่ม A ย่อมาจาก Aural หรือ Auditory เป็นรูปแบบการเรียนรู้ด้วยสื่อที่เป็นเสียง เป็นรูปแบบการรับรู้ข้อมูลผ่านโสตประสาท หรือผ่านการได้ยินได้ฟัง ผู้เรียนที่ชื่นชอบการเรียนรู้แบบ Aural หรือ Auditory จะชอบการฟังบรรยาย ฟังเพลง การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม การพูดคุยกันผ่านทางโทรศัพท์หรือสื่อออนไลน์ต่างๆ แม้แต่การพูดคุยกับตนเอง หรือการคิดออกมามากๆ เพื่อเรียบเรียงข้อมูล ความคิด หาคำตอบที่ตนต้องการ ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะเห็นคนกลุ่ม Aural หรือ Auditory พูดคุยกับตัวเอง เพราะเขากำลังใช้ความคิดผ่านการพูดให้ตนเองได้ยิน

3) กลุ่ม R ย่อมาจาก Read และ Write เป็นรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตัวอักษร ผู้เรียนที่ชื่นชอบการเรียนรู้แบบ Read และ Write มักจะชอบข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของนักวิชาการทั้งหลายเพราะเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการรับและส่งข้อมูลผ่านการอ่านและการเขียน

4) กลุ่ม K ย่อมาจาก Kinesthetic เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สื่อด้วยการเรียนรู้ด้วยการสัมผัสและการกระทำ ผู้เรียนที่ชื่นชอบการเรียนรู้แบบ Kinesthetic จะเป็นผู้ที่ลงมือทำชอบการปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริงเพราะการลงมือทำเป็นรูปแบบที่ทำให้จดจำได้ง่ายเพราะเป็นสิ่งที่กำลังทำเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงข้อมูลเข้าสู่ผู้เรียนโดยตรง

ดังนั้นการเรียนรู้โดยรูปแบบ VARK จะช่วยส่งเสริมการจัดกิจกรรมและเนื้อการเรียนรู้ได้อย่างครอบคลุม กระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนอาจมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจและความถนัดในการเรียนแตกต่างกัน เช่น บางคนชอบการอ่านหนังสือ บางคนชอบการนั่งฟัง บางคนชอบการลงมือปฏิบัติ บางคนชอบการเขียนจดบันทึกในสิ่งที่ตนเรียนรู้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) ในการส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน และการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ต

2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง ตัวโน้ตและจังหวะ โดยการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic)

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) ในการส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ต และ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง ตัวโน้ตและจังหวะ โดยการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ-การได้ยิน - การอ่าน-การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual-Auditory-Read-Kinesthetic) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกรณีศึกษา

3.1.1 ประชากร

ประชากรของการวิจัยนี้คือนักเรียนในวงโยชวาทิตในโรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตของโรงเรียนปีการศึกษา 2559 โดยมีนักเรียนทั้งหมด 75 คน อายุเฉลี่ย 12-18 ปี

3.1.2 กลุ่มตัวกรณีศึกษา

กลุ่มกรณีศึกษาของการวิจัยนี้คือนักเรียนในวงโยชวาทิตในโรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 11 คน โดยเป็นเด็กผู้ชาย 7 คน เด็กผู้หญิง 4 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

3.2.1 เครื่องมือในการวิจัย

3.2.1.1 แผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมความเข้าใจทฤษฎีคอนกรีตสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ตโดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน-การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual Auditory Read Kinesthetic) ทั้งหมด 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ซึ่งมีค่า (The Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 1.0

3.2.1.2 แบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน มีค่า IOC เท่ากับ 1.0

3.2.2 ขั้นตอนสร้างเครื่องมือวิจัย

3.2.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.2.2 วิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.2.3 สร้างแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน แบบ อัตนัย 9 ข้อ 70 คะแนน

และ ปฏิบัติ 2 ข้อ 30 คะแนน

3.2.2.4 นำเนื้อหาและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี

และศึกษาศาสตร์จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง และนำกลับมาปรับปรุง

ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.2.5 นำแบบทดสอบไปใช้กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีวิธีการดังนี้

1. ค้นหาปัญหาของการเรียนวิชาทฤษฎีคอนกรีตสากลขั้นพื้นฐาน และ การปฏิบัติ
2. ค้นหาทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้
3. ออกแบบเครื่องมือในการวิจัยและส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทางศึกษาศาสตร์และด้านดนตรี 3 ท่าน แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขหากมีข้อผิดพลาด
4. กำหนดระยะเวลาในการทำวิจัยทั้งหมด 4 สัปดาห์ โดยมีคาบการสอนทั้งหมดรวม 8 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมงโดยผู้วิจัยทำการ Pretest ก่อนเรียนเพื่อวัดความรู้เข้าใจของนักเรียนแต่ละคนว่ามีความเข้าใจในวิชามากน้อยเพียงใด กำหนดให้ฝึกการอ่านโน้ต การเขียน ทฤษฎีคอนกรีตสากลขั้นพื้นฐาน และ การปฏิบัติตามแบบฝึกหัดที่กำหนดไว้ในแต่ละครั้งผู้สอนจะทำการบันทึกพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน
5. ทำการทดสอบอีกครั้งหลังการสอน 8 คาบ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อวัดพัฒนาของผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสร็จสิ้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบการทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและผลสัมฤทธิ์หลังเรียน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นโดยใช้ค่า Wilcoxon Signed Rank Test อ.งามพล สุนทรวรสิริ, 2556 ได้กล่าวไว้ว่า Wilcoxon signed rank Test ต้องมีค่านัยสำคัญต่ำกว่า 0.5

4. ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) ในการส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ต และเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง ตัวโน้ตและจังหวะ โดยการใ้รูปแบบการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทำวิจัย โดยใช้สูตรคำนวณ Wilcoxon signed rank Test สามารถสรุปผลได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่า ตารางเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนหลังเรียน

ตัวแปร	N	คะแนนเต็ม	Mean	Sig.
Pretest	11	100	40.02	.003
Posttest	11	100	81.25	

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

5.1.1 จากการศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) ในการส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ต ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนที่ดีขึ้นมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .003 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 40.02 และค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 81.25

5.1.2 จากการวิจัยพบว่าก่อนเรียนผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้ทางด้านทฤษฎีแค่เพียงเล็กน้อยไม่มากพอและทัศนคติที่ในแง่ลบเรื่องการทำความเข้าใจบทเรียนที่ตนไม่เข้าใจจึงทำให้ไม่สามารถเล่นดนตรีได้ออกมาอย่างเต็มศักยภาพ แต่หลังจากเรียนด้วยจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) ทำให้ผู้เรียนเริ่มทัศนคติที่ดีขึ้นเนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถในการรับรู้ที่แตกต่างกัน

5.1.3 ระหว่างการวิจัยผู้วิจัยพบว่าผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาต่อ ยอดเพื่อปรับใช้ให้เข้ากับตนเอง พร้อมทั้งยังสนุกไปกับเรียน ต้องการความรู้ในเรื่องๆอื่นๆเพิ่มเติม เนื่องจากมีโอกาสได้เรียนรู้แบบเสรี โดยไม่จำกัดวิธีการทำวิจัยในบทเรียน

5.1.4 จากการวิจัยพบว่าในผู้เรียนที่มีอายุ 12 ปี ยังเรียนรู้ช้ากว่าผู้เรียนที่มีอายุ 14-15 ปี ซึ่งตรงกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ซึ่งมีความคล้ายกัน กล่าวคือมนุษย์เราเรียนรู้จากประสบการณ์แต่ขึ้นอยู่กับช่วงอายุของแต่ละวัยซึ่งวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

5.1.5 จากการวิจัยพบว่ากระบวนการสอนดนตรีของผู้เรียนที่มีอายุน้อย ผู้สอนควรเริ่มจากการที่ผู้สอนแสดงตัวอย่างให้ผู้เรียนดูเพื่อให้ผู้เรียนฟังหรือทำตามผู้เรียนจะได้เห็นภาพหรือได้ยินเสียงที่ถูกต้องเหมือนกับเด็กแรกเกิดที่อาศัยการเรียนรู้จากการเลียนแบบซึ่งตรงกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบันดูรา

5.1.6 จากการวิจัยพบว่าประสบการณ์การและความรู้ของผู้สอนส่งกระทบต่อความเข้าใจของผู้เรียน

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

- 5.2.1.1 สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) ควรใช้บทเพลงที่ง่ายสำหรับเด็ก เช่น ยามเย็น จาก ภาพยนตร์เรื่องพรจากฟ้า เพลงมาร์ช เพลงจังหวะ Waltz เพลง Pop เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะที่ง่ายก่อน
- 5.2.1.2 ผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกบทเพลงสำหรับเรียนเพื่อปรับให้เข้ากับยุคสมัยแต่ผู้สอนต้องคอยควบคุมดูแลความเหมาะสม และผู้สอนควรทำการแสดงหรืออธิบายให้นักเรียนเข้าใจในรูปแบบ VARK ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อย้ำให้ผู้เรียนเข้าใจ
- 5.2.1.3 ผู้สอนควรเตรียมเอกสารก่อนสอนและสื่อการสอนให้พร้อมในแต่ละกิจกรรม
- 5.2.1.4 ผู้สอนสามารถสร้างสรรควิธีการรูปแบบ VARK ด้วยตนเองตามความเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมให้กับผู้เรียน เช่น นักเรียนชอบฟังเพลง ลูกทุ่ง ผู้สอนก็นำเพลงลูกทุ่ง มาสอนเพื่อทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น

5.2.2 ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

- 5.2.2.1 ผู้สอนควรใช้ระยะเวลาในการสอนเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงแก่นแท้ของทฤษฎีดนตรีสากลเพื่อที่จะนำมาปรับใช้กับการเล่นดนตรีของผู้เรียน
- 5.2.2.2 ผู้สอนควรใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรมากกว่านี้

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยแบบกรณีศึกษา เรื่อง การส่งเสริมความเข้าใจทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ต โดย การจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) ในการส่งเสริมด้านความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง จังหวะและตัวโน้ต 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติ เรื่อง ตัวโน้ตและจังหวะ โดยการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) หลังจากที่ได้กลุ่มประชากรของการวิจัยนี้คือนักเรียนในวงโยชวาทิตในโรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตของโรงเรียนปีการศึกษา 2559 โดยมีนักเรียนทั้งหมด 75 คนอายุเฉลี่ย 12-18ปีและกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนในวงโยชวาทิตในโรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 11 คน โดยเป็นเด็กผู้ชาย 7 คน เด็กผู้หญิง 4 คน จึงเริ่มต้นวิจัยโดยใช้เครื่องมือคือ 1) แผนการจัดการกิจกรรมการส่งเสริมความโดยระหว่างการจัดพบผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาต่อยอดเพื่อปรับใช้ให้เข้ากับตนเองพร้อมทั้งยังสนุกไปกับเรียนต้องการความรู้ในเรื่องอื่นๆเพิ่มเติมผู้เรียนเริ่มเนื่องจากมีโอกาสได้เรียนรู้แบบเสรีโดยไม่จำกัดวิธีการทำวิจัยในบทเรียนและจากการวิจัยพบว่าในผู้เรียนที่มีอายุ 12 ปี ได้คะแนนน้อยกว่า

ผู้เรียนที่มีอายุ 14-15 ปี ซึ่งตรงกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ซึ่งมีความคล้ายกัน คือ มนุษย์เราเรียนรู้จากประสบการณ์แต่ขึ้นอยู่กับช่วงอายุของแต่ละวัยซึ่งวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน แต่หากมองในเรื่องของพัฒนาการผู้เรียนอายุ 12 นั้นมีพัฒนาการที่ดีกว่าผู้เรียนที่มีอายุ 14 – 15 ปี

นอกจากนั้นพบว่ากระบวนการสอนทางดนตรีของผู้เรียนที่มีอายุน้อยผู้สอนควรเริ่มจากการที่ผู้สอนแสดงตัวอย่างให้ผู้เรียนดูเพื่อฟังหรือทำตามเพื่อที่ผู้เรียนจะได้เห็นภาพหรือได้ยินเสียงที่ถูกต้องเหมือนกับเด็กแรกเกิดที่อาศัยการเรียนรู้จากการเลียนแบบซึ่งตรงกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบันดูรา โดยผู้วิจัยเสนอแนะในแง่ของการนำงานวิจัยชิ้นนี้ไปใช้ คือ 1) การจัดการเรียนรู้แบบ สร้างจินตภาพ - การได้ยิน - การอ่าน - การเคลื่อนไหวทางร่างกาย VARK (Visual - Auditory - Read - Kinesthetic) ควรใช้บทเพลงที่ง่ายสำหรับเด็ก เช่น ยามเย็น จาก ภาพยนตร์เรื่องพรจากฟ้า เพลงมาร์ชเพลงจังหวะ Waltz เพลง Pop เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะที่ง่าย 2) ผู้สอนควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกบทเพลงสำหรับเรียนเพื่อปรับให้เข้ากับบุคคลมีแต่ผู้สอนต้องคอยควบคุมดูแลความเหมาะสมและผู้สอนควรทำการแสดงหรืออธิบายให้นักเรียนเข้าใจในรูปแบบ VARK ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน เพื่อย้ำให้ผู้เรียนนั้นเข้าใจ 3) ผู้สอนควรเตรียมเอกสารก่อนสอนและสื่อการสอนให้พร้อมในแต่ละกิจกรรม 4) ผู้สอนสามารถสร้างสรรค์วิธีการรูปแบบ VARK ด้วยตนเองตามความเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมให้กับผู้เรียน เช่น นักเรียนชอบฟังเพลง ลูกทุ่ง ผู้สอนก็นำเพลงลูกทุ่ง มาสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กฤตินี เงินสมบัติ. (2555). *ชุดการสอน สารสนเทศ เรื่องอัตราจังหวะ*.ขอนแก่น: วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/fakku/article/view/27199>
- งามพล สุนทรวรสิริ. (2556). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ. สืบค้นจาก http://www.tu.mahidol.ac.th/tropmed-km/sites/default/files/Re3_21022013.pdf
- ชาคริต เขื่อนสูงวงศ์. (2559). *ทฤษฎีพัฒนาการของ Piaget (Cognitive Development Theory)* จาก <https://www.gotoknow.org/posts/615148>
- ฉันทชา พันธุ์เจริญ. (2554). *ทฤษฎีดนตรี*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เกษกรวิทย์
- ฉันทชา โสคติยานุรักษ์. (2555) *ทฤษฎีดนตรี*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณรุทธ์ สุตทจิดต์. (2554). *ทัศนะเกี่ยวกับดนตรีศึกษา และการศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สืบค้นจาก <http://narutt-suttachitt.blogspot.com/2011/08/blog-post.html>
- _____. (2555) *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- แพง ชินพงษ์. (2558). *ฉลาดรู้ด้วยดนตรี*. กรุงเทพมหานคร : สืบค้นจาก <http://manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9580000027427>

- รวีพร จรุงพันธ์เกษม และ มนต์ชัย เทียนทอง. (2557). *กรอบแนวคิดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานออนไลน์แบบคู่ที่มีระบบจัดการความรู้ตามประสบการณ์ที่จำแนกผู้เรียนตามความถนัดด้วยวิธี VARK*. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. สืบค้นจาก <https://gsbooks.gs.kku.ac.th/57/grc15/files/sdp6.pdf>
- ลัดดา ตั้งสุถาชัย. (2549) *เค้นกินรำกิ้น*. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9490000014784>
- วิภาวดี นครขวาง. (2551). *ชุดการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย เรื่องจังหวะ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรีบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรชาติ อำไพ. (2557) *การจดบันทึก*. สืบค้นจาก <http://www.stou.ac.th/offices/oes/oespage/guide/download/4.%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%94%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%B6%E0%B8%81.pdf>
- ศิริบุรณ์ สายโกสุม. (2549). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- Cote, A., (2016). *A Need for a New Approach to Teaching Music Theory through the Marimba for First Year College Percussionists*. George Mason University. From <https://110.164.184.29/pqdtglobal/docview/1801956685/ECD666CE1DC642B5PQ/,DanaInfo=search.proquest.com,SSL+11?accountid=34292>
- Fleming, N.D & Mills, C. (1992). *VARK Learning Style*. New Zealand: form <http://vark-learn.com/>
- Kaplan, H.I., Sadock B.J. and Grebb, J.A. (1994). *Synopsis of Psychiatry 7th Edition Baltimore*. William and Wilkin
- Kaplan, H.I., Sadock B.J. and Grebb, J.A. (1995). *Comprehensive Textbook of Psychiatry 6th Edition Baltimore*. William and Wilkin
- Keith, W., & C., (1998). *Pocket Music Theory*. Minnesota. Hal Leonard Corporation

รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเพื่อพัฒนาโสตประสาท
ของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่อง ชั้นคู่ โดยใช้บทเพลงไทย

DAVIS' PRACTICAL SKILL TEACHING AND LEARNING MODEL

FOR THE FIRST YEAR ROYAL THAI AIR FORCE STUDENT' EAR TRAINING

ON INTERVALS USING THAI SONGS

จ่าอากาศเอกภูมิพัฒน์ ชัยบุรุษย์, ดร.นิภาพร เกลิมนิรันดร

¹นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต Phumiphat.c58@rsu.ac.th

²อาจารย์ที่ปรึกษาประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต nipaporn.c@rsu.ac.th.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเพื่อพัฒนาโสตประสาทของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่องชั้นคู่โดยใช้บทเพลงไทยและศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางด้านโสตประสาท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน แผนละ 90 นาที และแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Nonparametric Statistics: The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเพื่อพัฒนาโสตประสาทของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่องชั้นคู่โดยใช้บทเพลงไทย สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้านโสตประสาทได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน ($M = 14.29, SD = 3.69$) มีค่ามากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($M = 9.36, SD = 5.23$) และค่านัยสำคัญทางสถิติพบว่าค่า Significant มีค่าเท่ากับ .002 ซึ่งน้อยกว่า .05 แสดงว่าคะแนนการทดสอบก่อนและหลังเรียน มีการเปลี่ยนแปลงการไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ , โสตประสาท , บทเพลงไทย

ABSTRACT

This research aimed to develop a teaching and learning model of Davi's practical skills on Intervals in Ear Training and Singing Course for the 1st year Royal Thai Air Force School of Music students; using Thai songs and to investigate the students' achievement in ear training skills. The research instruments consisted of eight lesson plans; each lesson was 90 minutes long, and a 20-item pretest and a 20-item posttest. Percentage, standard deviation as well as Nonparametric Statistics: The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test were used to analyze the data. The results revealed that the teaching and learning model of Davi's practical skills on Intervals in Ear Training and Singing Course for the 1st year Royal Thai Air Force School of Music Students; using Thai songs was able to improve the students' ear training skill achievement effectively. An average posttest score ($M = 14.29, SD = 3.69$) was higher

than an average pretest score $M = 9.36$, $SD = 5.23$), and the level of statistical significance was .002 which was lower than .05. This showed the positively significant difference in students' achievement before and after the study.

Keywords: Practical Skill Teaching and Learning Model, Ear Training, Thai Songs

1. บทนำ

รูปแบบการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละวิชา รูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ในรายวิชาต่างๆ ถ้าหากรูปแบบการเรียนการสอนไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ในรายวิชานั้นอาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประสิทธิภาพที่น้อยลง ลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ดี ควรมีระบบ ระเบียบหรือแบบแผน ตามหลักการหรือทฤษฎีต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเข้ามาช่วยจัดองค์ประกอบให้มีความสัมพันธ์กับระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (ทศนา แจมมณี, 2550) รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เป็นรูปแบบการเรียนการสอนในหมวดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain) ลักษณะของรูปแบบการเรียนการสอนประเภทนี้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านทักษะปฏิบัติ การกระทำ การแสดงออกของทักษะนั้นๆ โดยรูปแบบการเรียนการสอนของเดวิสมีแนวคิดเกี่ยวกับทักษะว่า ทักษะใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อยจำนวนมาก ในการที่จะปฏิบัติทักษะใหญ่ได้ดีควรปฏิบัติทักษะย่อยก่อนจากนั้นนำทักษะย่อยมาเชื่อมโยงกันเป็นทักษะใหญ่ (ทศนา แจมมณี, 2559) รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสมีกระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ 2) ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ และ 5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสมีความสอดคล้องกับศาสตร์ทางด้านดนตรี เนื่องจากดนตรีเป็นทักษะการปฏิบัติที่ต้องอาศัยการฝึกซ้อมอย่างถูกวิธี ในงานวิจัยด้านดนตรีเรื่องการพัฒนาทักษะปฏิบัติที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพบว่ามีการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสในการเรียนการสอนวิชาดนตรี การศึกษาพัฒนาการทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสและสอดคล้องกับคุณธรรมด้านความเพียรของนักศึกษาที่เรียนรายวิชา 864 382 ทักษะดนตรีไทย 2 เป็นงานวิจัยของ จริญญา ประดิษฐ์ งานวิจัยดังกล่าวมีการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเข้ามาช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติเช่นเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่าการใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสสามารถพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ 5 ทักษะ คือ การระบายลม การตีนิ้ว การพรมนิ้ว การครั่นลม และการเป่าโหยหวน ได้อยู่ในระดับดี คะแนนสูงสุด คือ ด้านการเป่าโหยหวน (100%) รองลงมา คือด้านการระบายลม (94.43%) การเป่าครั่นลม (88.89%) การตีนิ้ว (83.33%) และอันดับสุดท้ายคือการพรมนิ้ว (72.21%) อยู่ในเกณฑ์ดีโดยมีภาพรวมด้านพัฒนาการในการเรียนมีระดับพัฒนาการอยู่ในเกณฑ์ดีมาก คือ 87.77% จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะดนตรีได้จริง (จริญญา ประดิษฐ์, 2554) โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ เป็นโรงเรียนที่มุ่งเน้นผลิตนักดนตรีที่มีความสามารถให้แก่กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน กองทัพอากาศไทย เพื่อเป็นกำลังหลักในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา มีนักเรียนทั้งหมด 3 ชั้นปี แต่ละชั้นปีจะมี ชายและหญิง ร่วมกันชั้นปีละ 14 คน โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศจัดอยู่ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ พุทธศักราช 2559 โดยในโครงสร้างหลักสูตรแบ่งออกเป็น 4 หมวดวิชาและกิจกรรมดังนี้ 1)หมวดวิชาพื้นฐาน 2)

หมวดวิชาชีพ 3) หมวดวิชาเลือกเสรี 4) กิจกรรม การเรียนการสอนในแต่ละหมวดวิชาจะมีลักษณะในการเรียนการสอนในเชิงทักษะปฏิบัติ เนื่องจากดนตรีเป็นศิลปะทางการฟังและศิลปะทางการแสดง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2540) ในการฟังและการแสดงถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญของการเป็นนักดนตรี โรงเรียนดุริยางค์จึงมีจุดประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนมีทักษะในการฟังดนตรี การขับร้อง การเล่นดนตรี การอ่านโน้ต การเขียนโน้ต การปรับแต่ง และการบำรุงรักษาเครื่องดนตรี (หลักสูตรโรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ, 2559) เห็นได้ว่าทักษะการฟังเป็นทักษะที่สำคัญเป็นอันดับต้นๆของการเป็นนักดนตรี วิชาที่ช่วยพัฒนาในด้านการฟังของโรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศคือ วิชาโสตประสาทและการขับร้อง วิชาโสตประสาทและการขับร้อง เป็นวิชาที่ถูกจัดอยู่ในหมวดของวิชาชีพ ในหมวดวิชาชีพจะมีหน่วยกิตทั้งหมด 75 หน่วยกิตจาก 120 หน่วยกิตทั้งหลักสูตร เป็นหมวดวิชาที่สำคัญเป็นอันดับ 1 ของการเรียนการสอนในโรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศมีการเรียนการสอนวิชาโสตประสาทและการขับร้องในทุกชั้นปี วิชาโสตประสาทและการขับร้อง เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาโสตประสาท โดยเนื้อหาของการเรียนการสอนในแต่ละชั้นปีมีความยากง่ายแตกต่างกันเป็นระดับ โดยวิชาโสตประสาทและการขับร้อง เป็นวิชาที่มุ่งเน้นพัฒนาองค์ประกอบของดนตรี โดยลักษณะของการเรียนวิชาโสตประสาทและการขับร้องเป็นการนำบทเพลงมาปฏิบัติด้วยการร้อง เพื่อพัฒนาโสตทักษะในด้านองค์ประกอบของดนตรีซึ่งได้แก่ 1) จังหวะ 2) ทำนอง 3) เสียงประสาน 4) ชั้นคู่ 5) รูปแบบ 6) สีสัน และ 7) ลักษณะของเสียง การเรียนการสอนวิชาโสตประสาทและการขับร้องของโรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศจะใช้ตำราหรือรูปแบบการเรียนการสอน โสตประสาทและการขับร้องของต่างประเทศทั้งหมดโดยบทเพลงที่อยู่ตำราของต่างประเทศเป็นบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่หรือนำเอาทำนองของบทเพลงประจำชาติ มาสร้างเป็นตำราต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำบทเพลงไทยมาใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนวิชาโสตประสาทและการขับร้องของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ บทเพลงไทยที่ผู้วิจัยนำมาใช้ได้แก่ บทเพลงหนีเสือ บทเพลงประเภทเพลงชั้นเดียว เป็นท่อนที่อยู่ในบทเพลง หนีเสือเถา ครุมนตรี ตราโมท นำมาประพันธ์ทำนองและคำร้อง เพื่อใช้ในหลักสูตรวิชาขับร้องเพลงไทยสำหรับนักเรียน บทเพลงยอดชายใจหาญฟ้าและบทเพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้า เป็นบทเพลงที่อยู่ในบทเพลงประเภทรางวัลมาตรฐาน มีรากฐานมาจากรำโทนเป็นการละเล่นพื้นบ้านภาคกลาง ต่อมากรมศิลปากรได้เพิ่มเติมเนื้อร้องและทำท่วงในการรำ เข้าไป เรียกว่ารางวัลมาตรฐาน และลาวสมเด็จ เป็นเพลงเกร็ดที่อยู่ในบทเพลงลาวแพน เป็นบทเพลงไทยเดิมที่ใช้สำหรับเดี่ยวจระเข้ มีทั้งหมด 7 เพลง ได้แก่ 1) ต้นเพลงลาวแพนใหญ่ 2) เพลงลาวแพนใหญ่ 3) เพลงลาวแพนน้อย 4) เพลงลาวสมเด็จ 5) เพลงลาวลอคค้าย 6) เพลงลาวขับไม้ และ 7) เพลงลาวซุ่ม (ชนะชัย กอผจญ, 2547) ต่อมาจารย์มนตรี ตราโมท ได้นำบทเพลง ลาวสมเด็จ มาประพันธ์ทำนองและคำร้องเพื่อใช้ในหลักสูตรวิชาขับร้องเพลงไทยสำหรับนักเรียน ผู้วิจัยได้เลือกองค์ประกอบของดนตรีในเรื่องชั้นคู่ที่อยู่ในบทเพลงไทยมาทำการวิจัยในครั้งนี้ โดยชั้นคู่ที่ใช้ได้แก่ ชั้นคู่ 2 เมเจอร์, ชั้นคู่ 3 ไมเนอร์, ชั้นคู่ 3 เมเจอร์, ชั้นคู่ 4 เฟอ์เฟค, ชั้นคู่ 5 เฟอ์เฟค, ชั้นคู่ 6 ไมเนอร์และชั้นคู่ 6 เมเจอร์

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาโสตประสาทและการขับร้องของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่องชั้นคู่โดยใช้บทเพลงไทย

เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้าน โสตประสาทของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่องชั้นคู่โดยใช้บทเพลงไทย

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา โสตประสาทของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่องขั้นคู่ โดยใช้บทเพลงไทยและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้าน โสตประสาทในเรื่อง ขั้นคู่ การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกรณีศึกษา เพื่อการหาข้อเท็จจริงระหว่างความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง คือ นักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 14 คน โดยแบ่งเป็นชาย 10 คนและหญิง 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อ โสตประสาทของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2559 โดยยึดหลักรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส จำนวน 8 แผน
2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (Pretest - Posttest) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางโสตประสาทของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่องขั้นคู่ แบบทดสอบจะมีทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ เป็นการกวดขันคู่ที่กำหนดในแบบทดสอบจำนวน 3 ครั้ง กวดโน้ตพร้อมกัน 2 ครั้งและกวดโน้ตแยกกัน 1 ครั้งและให้ผู้เรียนตอบชนิดของขั้นคู่ที่กำหนด ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศพุทธศักราช 2559 ประเภท วิชาศิลปกรรม สาขาวิชาการดนตรี หมวดวิชาชีพ คำอธิบายรายวิชาโสตประสาทและการขับร้องของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่องขั้นคู่ เพื่อเป็นการประเมินข้อมูลในการจัดทำรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาโสตประสาทรวมทั้งนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ผู้วิจัยศึกษา เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้
3. ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์บทเพลงไทยที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา เรื่องขั้นคู่ ของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 และนำบทเพลงไทยที่ผู้วิจัยได้ประเมินแล้วว่ามีความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาโสตประสาทและการขับร้องของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 ในเรื่องขั้นคู่ มาทำการวิเคราะห์และนำไปจัดทำเป็นรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเพื่อ โสตประสาท ของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่องขั้นคู่ โดยใช้บทเพลงไทย

วิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยพิจารณา ด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) คือ ความแม่นยำของเครื่องมือในการวัดสิ่งที่ต้องการจะวัด ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ การตรวจสอบ

ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับจุดประสงค์ที่กำหนด (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยแบ่งการให้คะแนนไว้ 3 ระดับคือ +1 = สอดคล้อง 0 = ไม่แน่ใจ -1 = ไม่สอดคล้อง หลังจากนั้นนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

กำหนดให้

$$\sum R \quad \text{คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$N \quad \text{คือ จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ}$$

แต่ละข้อคำถามจะมีค่าดัชนีที่อยู่ในช่วง -1 ถึง 1 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปสามารถใช้ได้ และข้อที่มีคะแนนต่ำกว่า 0.5 ควรปรับปรุงแก้ไข

ผลของการหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของแผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนที่ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจปรากฏว่าค่าคะแนนอยู่ที่ 0.67 – 1 คะแนน ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงที่ใช้ได้ แสดงว่าผู้วิจัยมีความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ครอบคลุมวัตถุประสงค์ ที่ต้องการจะวัดและประเมินผลและหลังจากนั้นนำรูปแบบการเรียนการสอนที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
2. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนคุณวิภากรภัทรอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน กองทัพอากาศไทย เพื่อเข้าไปทดลองกับกลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้
3. ผู้วิจัยให้ประชากรในงานวิจัยทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังจากนั้นผู้วิจัยทำการทดลองรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นและเมื่อผู้วิจัยได้ทดลองสอนครบตามแผนที่ผู้วิจัยวางไว้ ผู้วิจัยให้ประชากรในงานวิจัยทำแบบทดสอบหลังเรียน
4. นำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ทางสถิติ

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการวิจัย รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเพื่อพัฒนาโสตประสาทของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่องขั้นคู่ โดยไซบทเพลงไทย มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ลำดับที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	คะแนนที่เพิ่ม	คะแนนที่ลด
1	2	13	11	-
2	8	13	5	-
3	16	20	4	-
4	19	19	-	-
5	18	20	2	-
6	10	14	4	-
7	9	14	5	-
8	8	12	4	-
9	5	10	5	-
10	6	11	5	-
11	10	10	-	-
12	3	19	16	-
13	6	11	5	-
14	11	14	3	-

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนจำนวน 12 คนมีคะแนนเพิ่มขึ้นและมีนักเรียนที่ได้คะแนนเพิ่มขึ้นมากที่สุด ในลำดับที่ 12 และมีนักเรียนเพียง 2 คนที่ได้คะแนนเท่าเดิมคือลำดับที่ 4 และ 11 ผลที่ได้แสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเพื่อพัฒนาโสตประสาทของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่องขั้นคู่ โดยใช้บทเพลงไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านโสตประสาทของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 ดีขึ้นยกเว้นลำดับที่ 4 และ 11 มีคะแนนเท่าเดิม

ตารางที่ 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าสถิติ Wilcoxon Signed Test Rank

	N	Mean Rank	Sum of Rank
Posttest – Pretest			
Negative Ranks	0 ^a	.00	.00
Positive Rank	12 ^b	6.50	78.00
Ties	2 ^c		
Total	14		

a. Posttest < Pretest

b. Posttest > Pretest

c. Posttest = Pretest

Test Statisticsa

	Pretest - Posttest
Z	-3.088 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	.002

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on negative ranks.

คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนครูวิชาสหกิจศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่าใน Positive Ranks มีค่า Mean Rank และค่า Sum of Ranks สูงกว่าใน Negative Ranks ผลการทดสอบพบว่าค่า Significant มีค่าเท่ากับ .002 น้อยกว่า .05 แสดงว่าคะแนนการทดสอบก่อนและหลังเรียน มีการเปลี่ยนแปลงการไปในทางที่ดีขึ้น มีจำนวนมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญ

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การรายงานการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสในรายวิชาสหกิจศึกษาและการขับร้องของนักเรียนครูวิชาสหกิจศึกษาชั้นปีที่ 1 เรื่องซันคู โดยใช้บทเพลงไทย สามารถนำไปสู่การอภิปรายผลได้ดังนี้

รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเพื่อพัฒนาสหกิจศึกษาของนักเรียนครูวิชาสหกิจศึกษาชั้นปีที่ 1 เรื่องซันคู โดยใช้บทเพลงไทย ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้านสหกิจศึกษาได้จริง อ้างอิงจากตารางที่ 1 และตารางที่ 2 เหมาะสำหรับนักเรียนครูวิชาสหกิจศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กำลังเรียนวิชาสหกิจศึกษาและการขับร้อง เรื่องซันคู โดยผลของค่าสถิติพบว่าใน Positive Ranks มีค่า Mean Rank และค่า Sum of Ranks สูงกว่าใน Negative Ranks ผลการทดสอบพบว่าค่า Significant มีค่าเท่ากับ .002 น้อยกว่า .05 แสดงว่าคะแนนการทดสอบก่อนและหลังเรียนมีการเปลี่ยนแปลงการไปในทางที่ดีขึ้นมีจำนวนมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญ เหมาะสำหรับการนำไปใช้ในโรงเรียนครูวิชาสหกิจศึกษาในรายวิชาสหกิจศึกษาและการขับร้องของนักเรียนครูวิชาสหกิจศึกษาชั้นปีที่ 1 หรือโรงเรียนที่มีบริบทเดียวกับโรงเรียนครูวิชาสหกิจศึกษา โดยค่าคะแนนชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้สามารถใช้ได้จริง เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยของจรัญ กาญจนประดิษฐ์ การศึกษาพัฒนาการทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสและสอดแทรกคุณธรรมด้านความเพียรของนักศึกษาที่เรียนรายวิชา 864 382 ทักษะดนตรีไทย 2 สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้านดนตรีได้จริงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เมื่อนำคะแนนการหาค่านัยสำคัญทางสถิติมาเปรียบเทียบกับพบว่าค่าคะแนนนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 งานวิจัยมีผลคะแนนหลังเรียนที่ดีขึ้นเมื่อได้รับรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นสามารถพัฒนาสหกิจศึกษาของนักเรียนครูวิชาสหกิจศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้จริงอ้างอิงจากคะแนนในตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ไปเป็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้คือ

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาสหกิจศึกษาและการขับร้องของนักเรียนครูวิชาสหกิจศึกษาชั้นปีที่ 1 เรื่องซันคู

2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้านโสตประสาทของนักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศชั้นปีที่ 1 เรื่องขั้นคู่

รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเหมาะสมกับโรงเรียนที่มีบริบทเดียวกับโรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ และเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ผู้ที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ครูผู้สอนควรมีพื้นฐานทางด้านดนตรีพอสมควร เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวถูกจัดทำขึ้นในบริบทของนักเรียนดนตรีโดยเฉพาะจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องมีพื้นฐานทางด้านดนตรีอยู่พอสมควร ผู้สอนควรคำนึงถึงความสามารถของนักเรียนที่ผู้สอนจะทำการสอนด้วยว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรีมากน้อยเพียงใด

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรังสิต ที่ให้ทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยรวมไปถึงอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนมาอย่างเต็มที่ ท้ายสุด ขอกราบพระคุณบิดา มารดา คุณชายและครอบครัวของผู้วิจัยทุกท่านที่คอยให้การอบรมเลี้ยงดู ให้คำปรึกษาในการใช้ชีวิตและสนับสนุนช่วยเหลือทุนการศึกษาในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- จรัญ กาญจนประดิษฐ์. (2554). การศึกษาพัฒนาการทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสและสอดแทรกคุณธรรมด้านความเพียรของนักศึกษาที่เรียนวิชา 864 382 ทักษะดนตรีไทย. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 3(2), 1-25.
- เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. (2542). สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์
- ชนะชัย กอผจญ. (2547). การศึกษาเพลงเดี่ยวลาวแพน ทางจะเข้. (ปริญญาานิพนธ์, สาขาวิชามานุษยดุริยางค์วิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2536). พฤติกรรมการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาฯ
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2540). กิจกรรมดนตรีสำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาฯ
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาฯ
- ทิสนา แจมมณี. (2551). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาฯ
- ทิสนา แจมมณี. (2559). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาฯ
- หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ พุทธศักราช. (2559)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์
ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

FACTORS AFFECTING MATHEMATICS TEACHING EFFICIENCY
OF UPPER SECONDARY EDUCATION TEACHERS IN SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

ทศพล เวชกามา¹ กัญญา ลินทรตณศิริกุล² และวินิจ เทือกทอง³

Totsaphol Wechkamars¹ Kanchana Lindratanasirikul² and Vinit Thueakthong³

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail: totsaphol.tm@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail : Kanchana.Lin@stou.ac.th

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail : vithong1@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอน บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน กับประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ (2) สร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 129 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอน แบบสอบถามบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และแบบสอบถามประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.804 ถึง 0.925 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปรกับตัวแปรตาม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.385, 0.652, 0.458 และ 0.541 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ (2) ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตาม ได้ร้อยละ 55.5 ($r^2 = 0.555$) ซึ่งมีขนาดสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีสมการถดถอยรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\text{Teaching}' = -0.343 - 0.016(\text{Anxiety}) + 0.531(\text{Self-Efficacy}) + 0.160(\text{Environment}) + 0.388(\text{Relationships})$$

$$Z'_{\text{Teaching}} = -0.017(Z_{\text{Anxiety}}) + 0.485(Z_{\text{Self-Efficacy}}) + 0.156(Z_{\text{Environment}}) + 0.298(Z_{\text{Relationships}})$$

คำสำคัญ: ปัจจัย, ประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์, มัธยมศึกษาตอนปลาย

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study the relationships of mathematics anxiety, self-efficacy on mathematics teaching of teacher, mathematics instructional atmosphere, and teacher-student relationship with mathematics teaching efficiency of upper secondary education teachers in schools under the Secondary Education Service Area Office 1; and (2) to create a predicting equation for mathematics teaching efficiency of upper secondary education teachers in schools under the Secondary Education Service Area Office 1. The research sample consisted of 129 mathematics teachers of upper secondary education level in schools under the Secondary Education Service Area Office 1 obtained by stratified random sampling. The research instruments were a questionnaire on mathematics anxiety, a questionnaire on self-efficacy on mathematics teaching of teacher, a questionnaire on mathematics instructional atmosphere, a questionnaire on teacher-student relationship, and a questionnaire on mathematics teaching efficiency. Statistics for data analysis were the correlation coefficient and hierarchical stepwise multiple regression analysis. The research findings revealed that (1) the relationship between 4 independent variables and dependent variable were -0.385, 0.652, 0.458 and 0.541 respectively, all of which were significant at the .01 level; and (2) results of hierarchical stepwise multiple regression analysis showed that the four independent variables could be combined to explain the variance of dependent variable by 55.5% ($r^2 = 0.555$) which was at the high level and significant at the .01 level. The predicting equations in raw score form and standard score form were as follows:

$$\text{Teaching}' = -0.343 - 0.016(\text{Anxiety}) + 0.531(\text{Self-Efficacy}) + 0.160(\text{Environment}) + 0.388(\text{Relationships})$$

$$Z'_{\text{Teaching}} = -0.017(Z_{\text{Anxiety}}) + 0.485(Z_{\text{Self-Efficacy}}) + 0.156(Z_{\text{Environment}}) + 0.298(Z_{\text{Relationships}})$$

Keywords: Factor, Mathematics teaching efficiency, Upper secondary education

1. บทนำ

ประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ เป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เพราะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละคน และครูต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ด้วย (Good, 1973, p.589) ซึ่งในปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์นั้นกำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่ควรได้รับการแก้ไข หรือพัฒนาให้สูงขึ้น เมื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาดังกล่าว พบว่า การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่ำลง เพราะว่าการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของครูบางคนนั้นบอกให้นักเรียนจำสูตร หลักการ หรือนิยามเท่านั้น แต่ควรมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และรู้จักคิดตามอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อทำให้นักเรียนเกิดทักษะในด้านต่างๆ เช่น ทักษะการคำนวณ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการให้เหตุผล เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นกับนักเรียนได้ ก็ต้องอาศัยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจากครูผู้สอนเท่านั้น (ขมนาด เชื้อสุวรรณทวิ, 2555, น.1-3) ส่วนกระบวนการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์นั้นจะเกิดประสิทธิภาพได้ ก็ต้องขึ้นอยู่กับครูแต่ละคนว่าได้วางแผนหรือเตรียมจัดการเรียน

การสอน ดำเนินการเรียนการสอน และใช้การประเมินผลการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร (ทีศนา แจมมณี, 2552, น.8-9) การที่ครูจะจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพียง 3 ชั้นคือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นจัดการเรียนการสอน และขั้นสรุป แต่ควรพิจารณาความสัมพันธ์ด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับครูด้วย (ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง, 2544, น.73) ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูนั้นมีปัจจัยที่สำคัญและน่าสนใจคือ ความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ เป็นสภาวะทางจิตใจของบุคคลที่รู้สึกถึงเครียดและวิตกกังวลเมื่อต้องจัดการกับตัวเลขหรือลักษณะปัญหาทางคณิตศาสตร์ (Richardson & Suinn, 1972) การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอน โดยมีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าครูที่รับรู้ความสามารถในการสอนของตนเองต่างกันนั้น จะมีวิธีการสอนและกระบวนการจัดการชั้นเรียนที่แตกต่างกัน (Siegle & McCoach, 2007; Kahle, 2008) นอกจากนี้บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านสังคม โดยจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนของครู (จิตตราพิกุลทอง, 2552; ชุตติกาญจน์ สกุลเดช, 2552; ดลนภา กลางมณี, 2552; ทิพวรรณ สังขศิลา, 2553; วาสนา แสงงาม, 2552; สุภชัย สว่างภพ, 2554; อรวรรณ รุ่งวิสัย, 2552) พบว่า บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครู ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก (r มีค่าระหว่าง 0.70 ถึง 0.99) และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียนนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูเช่นกัน สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูนั้น ได้มาจากครูผู้สอนทั้งในระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่เลือกใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) มาเป็นเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูในโรงเรียน และจากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2558 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาคณิตศาสตร์ของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 26.59) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 32.40) ซึ่งโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ฉะนั้นจึงเป็นปัญหาที่น่าสนใจว่าครูผู้สอนคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์เป็นอย่างไร

จากความสำคัญและเหตุผลที่กล่าวในข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่ามีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีปัจจัยหลายด้านที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครู และผู้วิจัยได้คัดเลือกปัจจัยจากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอน บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ได้นำข้อมูลไปพิจารณาหรือพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู ได้เห็นความสำคัญและหาวิธีที่จะส่งเสริมนิสิต นักศึกษาที่กำลังจะไปเป็นครูคณิตศาสตร์ในอนาคตให้มีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ ของครูผู้สอน บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน กับ ประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Research) ประชากรที่ศึกษาคือ ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 645 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือ ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ G*Power 3.1 และสุ่มกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนคณิตศาสตร์ โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แยกตามขนาดโรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย สุ่มครูผู้สอนคณิตศาสตร์ตามจำนวน 129 คนจากโรงเรียนแต่ละขนาด เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอน แบบสอบถามบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ แบบสอบถามสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน และแบบสอบถามประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 และทั้ง 5 ฉบับ มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.804 ถึง 0.925 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น

4. ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอน บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน กับประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.385, 0.652, 0.458 และ 0.541 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนัยทั้ง 4 ตัวแปร รวมเป็น 4 คู่ พบว่าไม่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ใดที่มีค่าสูงกว่า 0.652 หรือต่ำกว่า -0.508 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าอัตราความแปรปรวนเพื่อ (Variance Inflation Ratio: VIF) ของตัวแปร Anxiety, Self-Efficacy, Environment และ Relationships มีค่าเท่ากับ 1.375, 1.496, 1.304 และ 1.326 ตามลำดับ ไม่มีค่าใดสูงเกินกว่า 5.300 แสดงว่า ไม่มีภาวะร่วมเส้นตรงพหุ ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ดังผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร 5 ตัวแปร

ตัวแปร	Teaching	Anxiety	Self-Efficacy	Environment	Relationships	VIF
Teaching	1.000					
Anxiety	-0.385**	1.000				1.375
Self-Efficacy	0.652**	-0.508**	1.000			1.496
Environment	0.458**	-0.230**	0.348**	1.000		1.304
Relationships	0.541**	-0.289**	0.351**	0.435**	1.000	1.326

2. ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่นทั้ง 4 ขั้นตอน ในตารางที่ 2 พบว่าตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัวแปรพร้อมกันอธิบาย ความแปรปรวนในตัวแปรประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Teaching) ได้เท่ากับ 55.5% (ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ $R^2 = 0.555$) ซึ่งมีขนาดสูงและมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 38.696$; $df = 4, 124$; $p = 0.000$) โดยค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ทั้ง 4 ขั้นตอนของตัวแปรทำนายมีค่าเท่ากับ 14.8%, 28.1%, 5.9% และ 6.7% ตามลำดับ ค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรทำนายทั้ง 4 ตัวแปร จากสมการถดถอย ขั้นตอนที่ 4 มีค่าเท่ากับ -0.017, 0.485, 0.156 และ 0.298 ตามลำดับซึ่งมีสมการถดถอยรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\text{Teaching}' = -0.343 - 0.016(\text{Anxiety}) + 0.531(\text{Self-Efficacy}) + 0.160(\text{Environment}) + 0.388(\text{Relationships})$$

$$Z'_{\text{Teaching}} = -0.017(Z_{\text{Anxiety}}) + 0.485(Z_{\text{Self-Efficacy}}) + 0.156(Z_{\text{Environment}}) + 0.298(Z_{\text{Relationships}})$$

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่นของตัวแปรประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (Teaching)

	ขั้นตอนที่ 1				ขั้นตอนที่ 2				ขั้นตอนที่ 3				ขั้นตอนที่ 4			
	b	beta	t	p	b	beta	t	p	b	beta	t	p	b	beta	t	p
Const.	4.804		24.136	0.000	1.555		3.500	0.001	0.814		1.750	0.082	-0.343		-0.671	0.503
Anxiety	-0.383	-0.385	-4.702	0.000	-0.072	-0.072	-0.926	0.356	-0.054	-0.054	-0.722	0.472	-0.016	-0.017	-0.235	0.815
Self-Efficacy					0.673	0.615	7.869	0.000	0.585	0.534	6.909	0.000	0.531	0.485	6.616	0.000
Environment									0.267	0.260	3.799	0.000	0.160	0.156	2.281	0.024
Relationships													0.388	0.298	4.329	0.000
R	0.385				0.655				0.699				0.745			
R ²	0.148				0.429				0.488				0.555			
Adj R ²	0.142				0.420				0.476				0.541			
F	22.104; df = 1,127; p = 0.000				47.312; df = 2,126; p = 0.000				39.714; df = 3,125; p = 0.000				38.696; df = 4,124; p = 0.000			
△ R ²	0.148				0.281				0.059				0.067			
△ F	22.104; df = 1,127; p = 0.000				61.917; df = 1,126; p = 0.000				14.431; df = 1,125; p = 0.000				18.737; df = 1,124; p = 0.000			

5. การอภิปรายผล

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ เป็นความวิตกกังวลเกี่ยวกับประสบการณ์ของครูว่ามีการเตรียมการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวกับเนื้อหา ทฤษฎี สูตร หรือกระบวนการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เชื่อมโยงกับความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา วิธีการสอน ทักษะคิดต่อวิชาคณิตศาสตร์ และความเชื่อมั่นในตนเองของครูผู้สอน (Etheridge, 2016, pp.18-20; Peker, 2015, p.98; Jaggernauth, 2010, pp.22-23) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Etheridge (2016) Peker (2015) และ Hughes (2016) ที่พบว่า ความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์เชิงผกผัน หรือความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิภาพการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ตัวแปรการรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางบวก ขนาดสูงกับประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ครูที่มีการรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์สูงก็จะมีแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ที่ดีให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Zuya (2016) Briley (2012) Etheridge (2016) Unlu & Ertekin (2013) และ Peker (2015) ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับตัวแปรบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์ทางบวก ขนาดปานกลางกับประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เป็นสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ทั้งทางกายภาพ และทางจิตวิทยาที่มีผลต่อความรู้สึกของนักเรียนและครู ในขณะที่ดำเนินกระบวนการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ กล่าวคือ ถ้าครูได้ทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียนที่ดีแล้ว นักเรียนก็จะสนใจในสิ่งที่ครูสอน ซึ่งจะทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อครูได้เช่นกัน และยังส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในคาบเรียนนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (คลนภา กลางมณี, 2552, น.53) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุกชัช สว่างภพ (2554) ที่พบว่าบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก ขนาดสูง กับประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าถ้าครูกับนักเรียนในห้องนั้นมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ก็จะส่งผลให้นักเรียนตั้งใจเรียน ร่วมปฏิบัติกิจกรรมที่ครูเตรียมมาอย่างเต็มที่ ทำให้การเรียนการสอนในคาบนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวาสนา แสงงาม (2552) วรชพร ศรีไทย (2554) และสุกชัช สว่างภพ (2554) ที่พบว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ตัวแปรความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอน บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรปัจจัยที่มีต่อตัวแปรประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้เท่ากับ 55.5% ($r^2 = 0.555$) ซึ่งมีขนาดสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ เป็นสภาวะทางจิตใจของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอนหรือนักเรียน โดยจะเกิดขึ้นก็

ต่อเมื่อได้เผชิญกับสถานการณ์ที่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ ถ้าเป็นนักเรียนนั้นจะเป็นความวิตกกังวลในการเรียน หรือ การสอบวิชาคณิตศาสตร์ กล่าวตนเองทำไม่ได้ หรือทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร สำหรับครูผู้สอนนั้นความวิตกกังวลในคณิตศาสตร์ก็อาจจะเกิดขึ้นก่อนการสอน หรือในระหว่างที่มีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละคาบ ซึ่งความวิตกกังวลนี้ทำให้มีการแสดงออกทางอารมณ์และส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ (เบ็ญจะ นิสสัยสุข, 2549, น.4-5; เยาวลักษณ์ คุกขุนทด, 2555, น.31-32; Etheridge, 2016, pp.18-20; Jaggernauth, 2010, pp.22-23; Peker, 2015, p.98; Plaisance, 2007, pp.1-3) นอกจากนี้การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอน ก็เป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครู เนื่องจากการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น เป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าจะสามารถปฏิบัติงาน หรือปฏิบัติกิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ และสามารถทำได้ ประสิทธิภาพเพียงใด (Bandura, 1977, p.391) และสำหรับครูผู้สอนนั้นเป็นความเชื่อของครูผู้สอนว่าสามารถจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ให้นักเรียนได้ทุกคน โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยด้านอื่นๆของผู้เรียนเช่นกัน (Etheridge, 2016, pp.30 – 31; Jaggernauth, 2010, pp.31-35) สำหรับบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ต่างก็มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน กล่าวคือ ครูผู้สอนนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการก่อให้เกิดบรรยากาศในการเรียนการสอน และห้องเรียนก็ควรมีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ด้านบวกเพื่อที่จะพัฒนาตนเองด้วยเช่นกัน (ชุดิ กาญจน์ สกุลเดช, 2552, น.11; คลนภา กลางมณี, 2552, น.52-53; สุภชัย สว่างภพ, 2554, น.49) รวมทั้งสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนนั้นเป็นการแสดงออกของครูในทางด้านการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ซึ่งการปฏิบัติของครูจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบซึ่งก็จะเกี่ยวข้องกับการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของครู ถ้าครูสอนนักเรียนด้วยบรรยากาศที่ไม่ดี เครียด สนุกสนาน แต่ได้สาระ ในห้องเรียนที่ครูกับนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน จะส่งผลให้บรรยากาศในการเรียนการสอนนั้นดำเนินไปอย่างราบรื่น นักเรียนพร้อมให้ความร่วมมือกับกิจกรรมที่ครูได้เตรียมไว้ (จิตตรา พิกุลทอง, 2552, น.90-91; คลนภา กลางมณี, 2552, น.57; ทิพวรรณ สังขศิลา, 2553, น.73; มนัส กันจินะ, 2550, น.45-47)

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าข้อคำถาม “ฉันคิดว่าเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ยาก” มีระดับการรับรู้เฉลี่ยน้อยที่สุด และ “ปัญหาต่างๆทางคณิตศาสตร์เป็นสิ่งท้าทายความสามารถของฉัน” มีระดับการรับรู้เฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ครู หรือนิสิต/นักศึกษาที่กำลังจะจบออกไปเป็นครู ได้พัฒนาศักยภาพตนเองเกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้มีความมั่นใจในการสอนหรือการถ่ายทอดที่สูงขึ้น โดยอาจจัดการอบรม สัมมนา การนิเทศการสอนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสายวิชาคณิตศาสตร์

6.1.2 สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าข้อคำถาม “ฉันพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของนักเรียนเสมอ” มีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยน้อยที่สุด และ “ฉันให้ความเป็นกันเองอย่างมีขอบเขตกับนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน” มีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยหรือการปฏิบัติควร มีทิศทางที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดผลดีต่อภาพลักษณ์วิชาชีพครู เพราะการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันครูสามารถ

เข้าถึงนักเรียน ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และครูควรพร้อมตอบคำถามหรือข้อสงสัยของนักเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่จัดขึ้น โดยครูไม่ควรสร้างอคติกับนักเรียน และควรปฏิบัติหน้าที่ครูต่อนักเรียนทุกคน โดยเท่าเทียมกัน

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 หรือเขตอื่นๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบผลคว่าตัวแปรทำนายที่กำหนด ส่งผลต่อตัวแปรตาม สอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาต่อไป

6.2.2 ควรมีการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์สูงสุด 2 อันดับแรก คือ การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูผู้สอน และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในด้านใดมากที่สุด ระหว่างการเตรียมการเรียนการสอน การดำเนินการเรียนการสอน หรือการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ลินทรคนศิริกุล ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ เทือกทอง กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างใกล้ชิด ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อุมภาพร หล่อสมฤดี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าที่จะทำให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ได้พิจารณาจัดสรรทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์หัวข้อนี้

เอกสารอ้างอิง

- จิตตรา พิณฑทอง. (2552). การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยในโรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดขั้นสูงและจิตตนิสัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ชุตिकाญจน์ สกฤตเดช. (2552). การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- คลนภา กลางมณี. (2552). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษานขั้นพื้นฐานเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ทิพวรรณ สังขศิลา. (2553). การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการสอนของครูวิทยาศาสตร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- ทีศนา แจมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- เบ็ญจะ นิสสัยสุข. (2549). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานของนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ปทุมธานี.
- ประเสริฐ เข้มกลิ่นฟุ้ง. (2544). *สังคมและวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัส กั้นจันะ. (2550). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ปทุมธานี.
- เยาวลักษณ์ ดุคขุนทด. (2555). *การศึกษาปัจจัยด้านรูปแบบการเรียนรู้และความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วชรพร ศรีไทย. (2554). *สมรรถนะของครูคณิตศาสตร์ที่สอนระดับมัธยมศึกษาตามทัศนะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทรวิโรฒ เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วาสนา แสงงาม. (2552). *สมรรถนะการสอนที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3-4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ศุภชัย สว่างภพ. (2554). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดศรีสะเกษ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2559). *ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2557-2558*. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.niets.or.th>.
- อรวรรณ รุ่งวิสัย. (2552). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูการงานอาชีพและเทคโนโลยีระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavior change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Briley, J. S. (2012). The relationships among mathematics teaching efficacy, mathematics self-efficacy, and mathematical beliefs for elementary pre-service teachers. *Journal of Teacher Attributes*. 5, 2012 (1-10). USA : University of North Alabama.
- Etheridge, L. (2016). *Mathematics Anxiety and Mathematics Self Efficacy as Predictors of Mathematics Teaching Self Efficacy*. Auburn University.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 2nded. New York : McGraw-Hill.
- Hughes, P. T. (2016). *The Relationship of Mathematics Anxiety, Mathematical Beliefs, and Instructional Practices of Elementary School Teachers*. Georgia State University.
- Jaggernauth, S. T. (2010). *Mathematics Anxiety and the Primary school teacher: An Exploratory study of the relationship between Mathematics Anxiety, Mathematics teacher Efficacy, and Mathematics Avoidance* (Master's thesis). The University of the West Indies, Jamaica.

- Kahle. (2008). *How elementary school teachers' Mathematical Self-Efficacy and Mathematics Teaching Self-Efficacy relate to Conceptually and Procedurally Oriented Teaching Practices* (Doctoral dissertation). School of The Ohio State University, USA.
- Peker, M. (2015). *Mathematics Teaching Anxiety and Self-efficacy Beliefs toward Mathematics Teaching: A path analysis*. Ayfon Kocatepe University , 97-104.
- Plaisance, D. (2007). *Identification of Factors that Reduce Mathematics Anxiety of Preservice Elementary Teachers in Mathematics Content* (Doctoral dissertation). Nicholls State University, USA.
- Richardson, F. C., & Suinn, R. M. (1972). The Mathematics Anxiety Rating Scale: Psychometric data. *Journal of Counseling Psychology*, 19, 551-554.
- Siegle, D., & McCoach, D. B. (2007). Increasing student mathematics self-efficacy through teacher training. *Journal of Advanced Academics*, 18, 278-312.
- Unlu, M. & Ertekin, E. (2013). The relationship between mathematics teaching self-efficacy and mathematics self-efficacy. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 106, 3041 – 3045.
- Zuya, H. E. (2016). Pre-service Teachers' Mathematics Self-efficacy and Mathematics Teaching Self-efficacy. *Journal of Education and Practice*. 7(14), 2016 (93-98). Nigeria : University of Jos.

การสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะรวมวง: กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนดุริยางค์

LEARNING MOTIVATION DEVELOPMENT FOR MUSICAL ENSEMBLE SKILLS:

A CASE STUDY OF MUSIC STUDENTS

ปิยงกูร เอกนิพัทธ์วิ¹ และ นิภาพร เฉลิมนิรันดร²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต piyangkull.e58@rsu.ac.th

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต nipapom.c@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักทฤษฎีการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการรวมวง และ 2) เพื่อศึกษาพัฒนาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมวง โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนในโรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ ระดับชั้นปวช. ชั้นปีที่ 2 จำนวนทั้งหมด 4 คน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้ 1) แผนการสอนการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการรวมวง จำนวน 10 แผน แผนละ 60 นาที 2) ตารางประเมินคะแนนการบรรเลงรวมวงหลังเรียนในทุกๆ ครั้ง รวมทั้งสิ้น 9 ครั้ง 3) แบบบันทึกพัฒนาการและข้อบกพร่องของผู้เรียนหลังการเรียนการสอนในทุกๆ ครั้ง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนแต่ละครั้งจากการทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกซัน (Wilcoxon Signed Test) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละครั้งมีพัฒนาการสูงขึ้น และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ตามมาตรฐาน โดยอ้างอิงจากหลักการประเมินของโรงเรียนที่ผู้วิจัยเข้าไปดำเนินการ และ 2) ในตลอดระยะเวลาการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ทำการจดบันทึกพัฒนาการ และ ข้อบกพร่องหลักการเรียนการสอนทุกครั้ง ในระหว่างการเรียนการสอนผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกบทเพลงที่จะนำมาใช้เรียนเอง จึงเป็นเนื้อหาที่นักเรียนสนใจ และเปิด โอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่างๆ ในการปฏิบัติ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นแนวทางการปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ ผู้วิจัยได้แนะนำเทคนิคในการปฏิบัติรวมวงต่างๆ ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าบรรยากาศในห้องเรียนไม่มีความกังวล ซึ่งเป็นการกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้ดีขึ้น และยังสามารถทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนมากขึ้นอีกด้วย

คำสำคัญ: แรงจูงใจใฝ่เรียนรู้, รวมวง

ABSTRACT

This research aimed to 1) study a learning management based on a theory of using Learning Motivation to enhance students' musical ensemble skills and 2) study students' development and achievement of musical ensemble. The sample consisted of four students from the Royal Thai Air Force School with an average age of 16-17 years old. The research instruments included 1) ten lesson plans (1 hour each) , 2) an ensemble evaluation table, and

3) a classroom observation form. The Wilcoxon Signed Test was used to analyze the data. The outcomes of this research revealed that the level of statistical significance was .001 which was lower than .05, showing that the students' musical ensemble skill achievement gradually improved effectively. An average score of each test was very good. Moreover, the researcher observed and recorded each student's development and weakness after each class. Throughout the study, the students were allowed to make their own decision to select any songs they preferred to study and felt interested in. The students were also encouraged to ask the inquiries while they were performing. In other words, they were given a freedom to jointly share an idea or discuss performing methods as well as any creative ideas. The researcher also made recommendation on musical ensemble tricks. In class, the researcher made every effort to make the students have less anxiety. As a result, this helped the students to learn better and also make them learn the course happily.

Keywords: Learning Motivation, Musical Ensemble Skills

1. บทนำ

ดนตรีเปรียบเหมือนภาษาสากลอีกภาษาหนึ่ง เป็นภาษาที่ทุกคนชาติสามารถเข้าใจซึ่งกันและกันได้ถึงแม้ว่าจะสื่อสารกันคนละภาษาแต่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกของมนุษย์ผ่านภาษาดนตรีได้เข้าใจกันเป็นอย่างดีดนตรีเป็นภาษาสากลที่เคยมิเคยแบ่งอายุ ไม่แบ่งชนชั้นวรรณะและเชื้อชาติ เราสามารถเห็นการบรรเลงดนตรีรวมวงระหว่างนานาชาติซึ่งพูดคุยต่างภาษากัน ต่างอายุ แต่ทุกคนในวงนั้นสื่อสารกันด้วยภาษาดนตรีและ เข้าใจกันจนสามารถบรรเลงดนตรีออกมาได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ดนตรีถือเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ทั้งในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การแสดงออก เปรียบเหมือนอาหารทางใจ ดนตรีถือเป็นสิ่งที่มีประโยชน์สำหรับชีวิตอย่างมากเสียงดนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยขจัดความเครียด เสียงดนตรีช่วยผ่อนคลายเวลาที่ รู้สึกเคร่งเครียด ช่วยเป็นเพื่อนเวลาเหงา ช่วยกระตุ้นให้รู้สึกกล้าหาญ ช่วยพัฒนามุมมองในเชิงบวก และช่วยเสริมสร้างสมาธินดนตรีถือเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อสังคมมนุษย์อย่างยิ่งทางการศึกษา พบว่าการนำเสียงดนตรีมาใช้ประกอบการสอนสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ ความคิด จิตนาการได้ หรือทางการแพทย์การใช้เสียงดนตรีกระตุ้นทารกในครรภ์มารดาทารกมีปฏิกิริยาตอบรับทั้งทางพฤติกรรมและทางร่างกายที่ดี ร่างกายเจริญเติบโตได้ดีและยังช่วยให้ระบบหายใจและระบบย่อยอาหารดีขึ้น

ดนตรีนั้นมีหลายแขนงวิชาเช่น ทฤษฎีดนตรี โสตทัศนศึกษา ดนตรีปฏิบัติ และวิชาการรวมวงเป็นต้น สำหรับนักดนตรีนั้นควรที่จะมีความสามารถที่จะปฏิบัติ สื่อสาร และบรรเลงบทเพลงร่วมกับผู้อื่นหรือบรรเลงบทเพลงเป็นวงได้ เพื่อถ่ายทอดสารในเพลงและเพื่อให้เกิดความผ่อนคลาย ความเพลิดเพลินไปสู่ผู้ฟัง

จากการค้นหางานวิจัยและด้วยประสบการณ์ในการสอนของผู้วิจัยพบว่าวิชาดนตรีนั้นยังมีปัญหาในการเลือกเนื้อหาหรือบทเพลงที่ใช้ในการเรียนการสอนวิธีการเรียนการสอนในปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพ และในบางเนื้อหาสาระซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียนมากๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่เห็นประโยชน์ในการเรียน ไม่สนใจขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ (วุฒิชัย เลิศสถากิจ, 2555)

สำหรับในต่างประเทศมีการนำบทเพลงสมัยนิยมมาประยุกต์ในการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีเพราะว่าบทเพลงสมัยนิยมเป็นสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและเป็นเนื้อหาที่ใกล้ตัว จะสามารถทำให้เด็กมีความเข้าใจในทฤษฎีดนตรีมากขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ มณีวัลย์ เรื่องการสอน โสตทักษะด้านทำนองในหลักสูตรเปียโนพบว่าปัญหาในการเรียนการสอนเกิดขึ้นเพราะการเลือกใช้บทเพลงที่ไม่คุ้นหูนักเรียน ทำให้จำขึ้นคู่ของเสียงได้ยาก มีความสับสนในเนื้อหา และเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน(จุฑารัตน์ มณีวัลย์, 2551) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของฉัฐวัฒน์ โหมยดิชยพันธ์ ซึ่งเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ดนตรีสมัยนิยมสำหรับกีตาร์คลาสสิก สามารถสร้างความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนได้มากขึ้น (ฉัฐวัฒน์ โหมยดิชยพันธ์, 2551)

มารีริน อซ์เลอร์ (Marianne Uszler) กล่าวว่า การที่ให้นักเรียนเลือกเรียนบทเพลงที่ตนเองชื่นชอบ ให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลงที่แตกต่างจากคนตรีต้นฉบับ และการเปิดโอกาสการเรียนบรรเลงดนตรีที่หลากหลายแนว เป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนมีทักษะในการเข้าสังคมมากขึ้น เพราะได้สัมผัสดนตรีที่หลากหลายแนวมากขึ้น ได้ทำกิจกรรมดนตรีร่วมกับผู้อื่น และถือเป็นหนึ่งในวิธีการสร้างแรงจูงใจในการเรียนดนตรี (Uszler, 2000) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะสร้างเครื่องมือสำหรับการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการรวมวงโดยยึดหลักการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ของ กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ (กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์, 2552)

โดยหลักการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ของ กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ นั้นได้แบ่งความรับผิดชอบเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับมหภาค (Macro Level) และ ระดับจุลภาค (Micro Level) ในระดับมหภาคนั้นเน้นการสร้างระบบแบบแผนและองค์ประกอบหลักสำหรับการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงจูงใจโดยรวม โดยมีภาควิชา ทำหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างแรงจูงใจให้กับนักศึกษา ส่วนในระดับจุลภาคนั้นเป็นความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ทำการสอนในห้องเรียนเน้นการกระทำและกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคการสอน และการใช้สื่อหรือเทคโนโลยีทางการสอน เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยได้ผสมผสานวิธีการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ทั้ง 2 ระดับ เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ทฤษฎีดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับความสนใจและความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และความอดทนที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีระยะยาวนาน (กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์, 2552) ซึ่งแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวผลักดันให้การทำกิจกรรมต่างๆดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความมานะอดทน และเกิดพลังการแข่งขัน (Whittaker, 1970, p. 170) และผู้ที่ใฝ่เรียนรู้สูงจะมีความทะเยอทะยานที่จะพัฒนาตน โดยคำนึงถึงอนาคต เนื่องจากวิชาดนตรีนั้นจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างไม่มีความสิ้นสุด (Hermans, 1970, p. 354)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักทฤษฎีการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ของ กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการรวมวง
- 2.2 เพื่อศึกษาพัฒนาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมวงโดยใช้หลักทฤษฎีการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักทฤษฎีการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการรวมวง และศึกษาพัฒนาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมวง โดยมีรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) ความหมายและองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน
- 2) ทฤษฎีเกี่ยวกับความสนใจ
- 3) แรงจูงใจ
- 4) แรงจูงใจใฝ่เรียนรู้
- 5) การเรียนการสอนทักษะปฏิบัติดนตรี
- 6) การเรียนการสอนดนตรีสมัยนิยม
- 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนในโรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ ระดับชั้นปวช. ชั้นปีที่ 2 โดยมีนักเรียนทั้งหมด 14 คน เป็นเพศชายล้วน มีอายุระหว่าง 16 – 17 ปี

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในเรื่องการรวมวงในรูปแบบดนตรีสมัยนิยม (Band) ซึ่งรูปแบบการรวมวงดนตรีในลักษณะนี้มีักประกอบไปด้วยกลุ่มคน 3-5 คน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งออกเป็นเครื่องปฏิบัติ 4 เครื่องปฏิบัติ ได้แก่

- 1) นักเรียนที่เรียนเครื่องปฏิบัติ เปียโน จำนวน 1 คน
- 2) นักเรียนที่เรียนเครื่องปฏิบัติ กีตาร์ไฟฟ้า จำนวน 1 คน
- 3) นักเรียนที่เรียนเครื่องปฏิบัติ เบส จำนวน 1 คน
- 4) นักเรียนที่เรียนเครื่องปฏิบัติ กลองชุด จำนวน 1 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย และ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แผนการสอนการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการรวมวง จำนวน 10 แผน แผนละ 60 นาที
- 2) ตารางประเมินคะแนนการบรรเลงรวมวงหลังเรียนในทุกๆ ครั้ง รวมทั้งสิ้น 9 ครั้ง
- 3) แบบบันทึกพัฒนาการและข้อบกพร่องของผู้เรียนหลังการเรียนการสอนในทุกๆ ครั้ง

3.3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

- 1) ศึกษาการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้และการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีเพื่อออกแบบแผนการสอน
- 2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบการวัดพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์
- 3) สร้างตารางประเมินคะแนนการบรรเลงรวมวงหลังเรียนและ แบบบันทึกพัฒนาการและข้อบกพร่องของผู้เรียนในทุกๆ ครั้งการเรียนการสอน รวมทั้งสิ้น 9 ครั้ง
- 4) นำแผนการสอน ตารางประเมินคะแนนการบรรเลงรวมวงหลังเรียน และแบบบันทึกพัฒนาการและข้อบกพร่องของผู้เรียนให้ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี และศึกษาศาสตร์ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง (IOC) และนำกลับมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีวิธีดังนี้

- 1) ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยัง โรงเรียนคูริยางค์ทางอากาศเพื่อขอความร่วมมือในการทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในรายวิชา รววมวง
- 2) ผู้วิจัยดำเนินการสอนตาม ชุดการสอน การสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการรวมวงที่ได้กำหนดไว้ โดยมีระยะเวลาในการสอน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที
- 3) เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยทำการประเมินหลังการสอน โดยให้นักเรียนปฏิบัติรวมวงเพลงที่เรียนในแต่ละครั้ง สังเกตและบันทึกพัฒนาการและข้อบกพร่อง
- 4) รวบรวมข้อมูลจากการประเมินหลังการสอน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์พัฒนาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชารวมวง โดยใช้ชุดการสอน การสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการรวมวง โดยใช้สถิติทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกซัน (Wilcoxon Signed Test)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์พัฒนาการ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชารวมวง โดยใช้ชุดการสอน การสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการรวมวง

4.2 เปรียบเทียบร้อยละของคะแนน โดยอ้างอิงจากระดับคะแนนมาตรฐานของโรงเรียนคูริยางค์ทหารอากาศ

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละครั้ง

ตัวแปร	N	μ	p-value
คะแนนการบรรเลงรวมวงครั้งที่ 1	4	12.25	0.01
คะแนนการบรรเลงรวมวงครั้งที่ 2	4	13.25	
คะแนนการบรรเลงรวมวงครั้งที่ 3	4	15.00	
คะแนนการบรรเลงรวมวงครั้งที่ 4	4	15.25	
คะแนนการบรรเลงรวมวงครั้งที่ 5	4	16.25	
คะแนนการบรรเลงรวมวงครั้งที่ 6	4	16.25	
คะแนนการบรรเลงรวมวงครั้งที่ 7	4	16.75	
คะแนนการบรรเลงรวมวงครั้งที่ 8	4	16.50	
คะแนนการบรรเลงรวมวงครั้งที่ 9	4	17.75	

จากตารางที่ 1 จะพบว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในแต่ละครั้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละครั้งมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับต่ำกว่า 0.05

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบร้อยละของคะแนนโดยอ้างอิงจากระดับคะแนนมาตรฐานของโรงเรียนคูริยางค์ทหารอากาศ

ครั้งที่	คะแนน (ร้อยละ)	ระดับคะแนนมาตรฐานของโรงเรียน							
		ดีเยี่ยม 4 (80-100)	ดีมาก 3.5 (75-79)	ดี 3 (70-74)	ดีพอใช้ 2.5 (65-69)	พอใช้ 2 (60-64)	อ่อน 1.5 (55-59)	อ่อน มาก 1 (50-54)	ตก 0 (0-49)
1	61.25					✓			
2	66.25				✓				
3	75		✓						
4	76.25		✓						
5	81.25	✓							
6	81.25	✓							
7	83.75	✓							
8	82.5	✓							
9	88.5	✓							

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนมีพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเห็นได้ชัดตั้งแต่การทดสอบครั้งที่ 3 โดยพัฒนาจากระดับดีพอใช้เป็นระดับดีมาก และตั้งแต่ครั้งที่ 5 เป็นต้นไป มีคะแนนอยู่ในระดับดีเยี่ยม

5. การอภิปรายผล

จากการวิจัยในหัวข้อ การสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการรวมวงโดยยึดหลักการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ของ กลุขมันต์ วัฒนานรงค์ (2552) เป็นไปตามสมมุติฐาน โดยผู้วิจัยได้ทำการดำเนินตามขั้นตอนการวิจัย และ ทำการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะต่างๆในวิชารวมวง โดยผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ในวิชารวมวง และประยุกต์ทฤษฎีการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ ให้เข้ากับเนื้อหาสาระในวิชาที่จะทำการวิจัย โดยชุดการสอน การสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการรวมวง มีความสอดคล้องกับ องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner) ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) ทั้ง 3 ด้าน และหลักการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีของฌอร์ฌ สูทิจิตต์ จากนั้นทำการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านศึกษาศาสตร์และ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านดนตรี เพื่อนำเครื่องมือต่างๆที่ใช้ในการวิจัยมาปรับปรุงแล้วจึงดำเนินการทดลองกับ ประชากรในการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนแต่ละครั้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละครั้งมีพัฒนาการสูงขึ้น และค่ามีเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ตามมีฐาน โดยอ้างอิงจากหลักการประเมินของโรงเรียนที่ผู้วิจัยเข้าไปดำเนินการ

นอกจากนี้ในตลอดระยะเวลาการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ทำการจัดบันทึกพัฒนาการ และ ข้อบกพร่องหลังการเรียนการสอนทุกครั้ง ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกบทเพลงที่จะนำมาใช้เรียนเอง จึงเป็นเนื้อหาที่นักเรียนสนใจ และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่างๆในการปฏิบัติ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นแนวทางในการปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ โดยในตอนแรกนักเรียนมีความกังวลในหลายๆเรื่องเช่นการบรรเลงไม่ถูกต้อง บรรเลงไม่ตรงจังหวะ ระดับความดัง หรือความเข้มของเสียง การใช้เทคนิคในการบรรเลงต่างๆ หรือแม้แต่ความมีดนตรีกาล ผู้วิจัยได้แนะนำเทคนิคในการปฏิบัติรวมวงต่างๆ วิธีการแก้ปัญหา และพูดคุยกับนักเรียนโดยตลอดระยะเวลาการสอน ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการบรรเลงในห้องเรียน ไม่มีความกังวล ซึ่งเป็นการกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ดีขึ้น และพบว่านักเรียนได้ค้นพบแนวคิดที่ตนเองชื่นชอบ มีทัศนคติที่ดีในการรวมวงที่ดีขึ้น มีการฝึกซ้อมมาโดยตลอด ผู้เรียนได้รับแนวคิดหลายอย่าง ผู้เรียนสามารถบรรเลงได้อย่างดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และยังทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนมากขึ้นอีกด้วย

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

สรุปได้ว่านักเรียนโรงเรียนศรียางค์ทหารอากาศ ระดับชั้นปวช. ชั้นปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรวมวงดีขึ้น เนื่องจากผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกบทเพลงที่จะนำมาใช้เรียนเอง จึงเป็นเนื้อหาที่นักเรียนสนใจ และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่างๆในการปฏิบัติ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นแนวทางในการปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ อีกทั้งการที่ผู้วิจัยแนะนำเทคนิคในการปฏิบัติรวมวงต่างๆ ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการบรรเลงในห้องเรียน ไม่มีความกังวล ซึ่งเป็นการกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ดีขึ้น และยังสามารถทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนมากขึ้นอีกด้วย

6.2 ข้อเสนอแนะ

- 1) หากผู้สอนมีความรู้ความสามารถด้านปฏิบัติดนตรีในเรื่องจังหวะ บันไดเสียง คอร์ด และ การดันสค หรือมีความถนัดในดนตรีหลากหลายแนว หรือปฏิบัติได้หลายเครื่องดนตรี จะสามารถประยุกต์ใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น
- 2) ผู้สอนควรมีการวางแผนในการสอนอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยเฉพาะเวลาต่อเนื้อสาระ ผู้สอนควรประยุกต์ใช้เนื้อหา และวิธีการสอนตามต้องคำนึงถึงระดับความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3) ควรประยุกต์หลักสำคัญในการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อใช้กับวิชาอื่นๆ เช่น วิชา ใสศตทกษะ วิชา ปฏิบัติดนตรีแจ๊ส เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2552). การถ่ายทอดความรู้ผู้เรียนแบบบูรณาการ: เทคนิคการสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้.

กรุงเทพ: ศูนย์วิชาการบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จุฑารัตน์ มณีวัลย์. (2551). การสอน โสตทกษะด้านทำนองในหลักสูตรเปียโนระดับชั้นต้นของสำนักพิมพ์ อัลเฟรด

กรมศึกษา โรงเรียนดนตรีปิ่นนคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหิดล.

ณัฐวัฒน์ โนมิตติขยพันธ์. (2551). การเรียบเรียงบทเพลงไทยสมัยนิยมสำหรับกีตาร์คลาสสิกระดับชั้นกลาง.

(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

วุฒิชัย เลิศสถากิจ. (2555). การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชา ทฤษฎีและการ

วิเคราะห์ 2. คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Bloom, B. A. (1956). *Taxonomy of Education Objective Handbook I: Cognitive Domain*.

New York: David Mc Kay Company.

Bronfenbrenner, U. (1997). *Toward an experimental ecology of human development*: American Psychologist.

Hermans, Hubert J.m. (1970). "A Questionnaire to Measure Achievement Motivation" *Journal of*

Applied Psychology. 54, 4: 353-363.

Uszler, M. (2000). *The Well-Tempered Keyboard Teacher*. USA: Thomson Learning.

Whittaker, J. D. (1970). *Introduction to Psychology*. Philadelphia: Saunders.

การส่งเสริมความสามารถทางการผลิตดนตรีตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT:

กรณีศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยดนตรี

TO ENHANCE MUSIC PRODUCTION ABILITY THROUGH 4MAT CYCLE LEARNING ACTIVITIES

: A CASE STUDY OF MUSIC COLLEGE STUDENTS

สรวิศ เขียนเสมอ¹ และ ดร.ธนาวรรณ รักษาพงษ์พานิช²

¹ นักศึกษาลำดับตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต Sorrawit.k58@rsu.ac.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต asawarachan@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 ที่มีการจัดการเรียนการสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ของวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ในกลุ่ม 12 จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน จำนวน 1 ชุด 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ทำการทดสอบความรู้ก่อนการสอน หลังจากนั้นทำการสอนทั้งหมด 11 คาบเรียนเมื่อเสร็จสิ้นการสอนทดสอบความรู้หลังการสอน นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ค่าสถิติวิลคอกซัน (Wilcoxon Matched pairs) และสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน 2) นักศึกษามีความพึงพอใจมากต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยนักศึกษามีความพึงพอใจ ในหัวข้อนักศึกษา มีอิสระทางการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 1.79$) เป็นอันดับ 1 และหัวข้อประยุกต์แนวความคิดมาใช้ในผลงานของตนเองได้ ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 1.64$) หัวข้อมีการสรุปและการอภิปรายระหว่างนักศึกษาและผู้สอน ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 1.64$) เป็นอันดับรองลงมา

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT, การผลิตดนตรี, นักศึกษาวิทยาลัยดนตรี

ABSTRACT

This study aimed to investigate the students' achievement who enrolled in "Production Skill 2" (MUS162) in the second semester of an academic year 2017 using the management plan of 4MAT and to find out the students' satisfaction of Production skill 2 subject with the teaching plan of 4MAT.

The sample in the study consisted of six music college students enrolled in Production Skill 2 (MUS162) in a Rangsit University. The instruments included 1) eleven lesson plans, 2) Achievement test, and 3) Satisfaction questionnaire. The pre-test was carried out at the beginning of the semester and the post-test was administered after 11 teaching classes were done. The results of both tests were collected, analyzed, and compared using Wilcoxon Matched pairs. Then, the questionnaire was distributed using mean and standard deviation.

The results indicated that

1) After teaching, the mean score of learning achievement of students being provided by 4MAT instructional was higher than before at the 0.2 level of significance.

2) After teaching, the mean score of students' satisfaction being provided by 4MAT instructional showed students is the most satisfied with the topic of being able to express their own opinion ($\bar{X} = 4.67, S.D.=1.79$) to adapt idea using in the project ($\bar{X} = 4.50, S.D.=1.64$) and to debate and between the students and teacher ($\bar{X} = 4.50, S.D.=1.64$)

Keywords: THE 4MAT CYCLE LEARNING ACTIVITIES, MUSIC PRODUCTION, MUSIC COLLEGE STUDENT

1. บทนำ

การศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 นั้น บริบทของการศึกษาก่อนข้างที่จะแตกต่างออกไปจากการศึกษาในยุคที่ผ่านมาค่อนข้างมาก ตัวบริบทของการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 นั้นจะเป็นการศึกษาที่ใช้ทักษะของศตวรรษที่ 21 เข้ามาด้วย (สิตา เข้มขันติถาวร, 2560, น.2) วิจารณ์ พานิช (2556, น.16) กล่าวถึง ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 ว่า การเรียนวิชาพื้นฐานหลัก (Core Subjects) ซึ่งประกอบด้วยวิชาพื้นฐาน ได้แก่ 1) ภาษา 2) ศิลปะ 3) คณิตศาสตร์ 4) การเมืองการปกครองและหน้าที่พลเมือง 5) เศรษฐศาสตร์ 6) วิทยาศาสตร์ 7) ภูมิศาสตร์ 8) ประวัติศาสตร์ ซึ่งวิชาพื้นฐานหลักเหล่านี้ยังคงมีอยู่ แต่ยังไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ได้ โดยวิชาพื้นฐานหลักเหล่านี้จะนำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญใหม่ทางการจัดการเรียนรู้เชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ซึ่งทักษะที่จะทำการสอดแทรกประกอบไปด้วย 1) หัวข้อทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 แต่ละหัวข้อสามารถแบ่งออกได้ดังนี้ 1.1) ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) 1.2) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) 1.3) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) 1.4) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) 1.5) ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) 2) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม 3) ทักษะด้านเทคโนโลยี สื่อ และสารสนเทศ 4) ทักษะชีวิตและอาชีพ

ด้วยบริบทที่เปลี่ยนไป การจัดการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 นั้นก็ควรที่จะเปลี่ยนไปตามยุคสมัยด้วย โดยให้ครูผู้สอนนั้นเปลี่ยนวิธีการสอนในรูปแบบเดิม ๆ ซึ่งเป็นการเตรียมตัวให้ผู้เรียนออกไปเป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้ (Knowledge Worker) ซึ่งควรเน้นการเรียนแบบค้นคว้าเองของผู้เรียน มีครูคอยให้คำแนะนำ และครูนั้นก็ควรออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวิชาที่สอนและยุคสมัย

วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะในการผลิตดนตรี และการฝึกกระบวนการบริหารกระบวนการผลิตดนตรี การฝึกฝนเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น นักดนตรีที่ร่วมงานด้วยกัน ศิลปินที่ทำการควบคุมการผลิต (Artist) วิศวกรเสียง (Sound Engineer) ที่ทำงานร่วมกันในการผลิตดนตรีของนักศึกษา การฝึกฝนทักษะในการดูแลการผลิตเพลงในทุกขั้นตอนของการผลิตผลงาน อาทิเช่น กระบวนการเขียนเพลง กระบวนการบันทึกเสียง กระบวนการผสมเสียง การนำเสนอผลงานกับค่ายเพลง และการวางแผนการตลาด

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาวิชาดังกล่าว ผู้วิจัยได้พบว่า วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) นั้นมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพของนักศึกษาด้านดนตรี เนื่องจากหลังจากที่นักศึกษาได้จบการศึกษาในระดับชั้นอุดมศึกษาไปแล้วนั้น นักศึกษาจะต้องทำงานอยู่ในสายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมธุรกิจบันเทิง การวางแผนการผลิตผลงานต่าง ๆ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักศึกษา อีกทั้งเอกสารหรือสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตดนตรีนั้นค่อนข้างมีน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเอกสารที่เป็นภาษาไทย จึงทำให้นักศึกษาที่มีความสนใจต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้านการผลิตดนตรีนั้นศึกษาค้นคว้าได้ยากลำบาก

ปัจจุบันการเรียนรู้ร่วมมือ (Collaborative Learning) นั้นมีความนิยมนำมาใช้จัดการเรียนการสอนอย่างแพร่หลาย และวิธีการจัดการการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาด้านดนตรีที่กล่าวมาข้างต้น โดยผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะ เน้นให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้กับบทบาทของสมองซีกซ้ายและสมองซีกขวาอย่างสมดุล (ศักดิ์ชัย นิธิวิทยุ และไพเราะ พุ่มม่น, 2542, น.12) เนื่องจากผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT นั้นมีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนในสาขาวิชา “การผลิตดนตรี (Music Production)” ของวิทยาลัยดนตรีอย่างยิ่ง เพราะเป็นกระบวนการที่จะฝึกทักษะความคิด การจัดรูปแบบกระบวนการวางแผนการบริหารการผลิตดนตรี ซึ่งเป็นกระบวนการสอนที่ผู้วิจัยคาดว่าจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ตามจุดมุ่งหมายของรายวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) แล้วยังส่งผลให้ทักษะการผลิตผลงานเพลงของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนสูงขึ้น โดยการนำเสนอตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ที่มีหลักการทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของตนเอง (เชียร พานิช, 2544, น.21) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รพีพรรณ เพียรเสมอ (2550, บทคัดย่อ) คำภา ศรีแพ่ง (2550, บทคัดย่อ) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังได้รับการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT สูงกว่าหลังได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแนววัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ไว้ดังนี้ เดวิด คอลบ์ (David Kolb) (อ้างถึงใน สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2553, น.155-156) กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ใน 2 มิติคือการรับรู้ (Perception) และกระบวนการจัดการข้อมูล (Processing) โดยการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นผลมาจากวิธีการที่บุคคลรับรู้แล้วจัดกระบวนการเสียใหม่ตามแนวความถนัดของตนเอง ซึ่งการรับรู้จะเกิดขึ้นได้ 2 วิธี คือ การรับรู้ “ผ่านประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์รูปธรรม (Concrete Experience)” และการรับรู้ “ผ่านความคิดรวบยอดหรือที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization)”

เมตตา เรื่องวังสรรค์ (2557, น.25) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ตามแนววัฏจักร 4MAT เป็นแนวทางที่ผู้สอนสามารถวางแผนจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนทุกชั้นและทุกกลุ่มประสบการณ์ นอกจากนั้นการจัดกิจกรรมตามรูปแบบนี้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้รับการพัฒนาไปพร้อมกันด้วย

ชวลิต ชุกก่าแพง (2551, น.114) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียนทั้งหมด 4 แบบกับการพัฒนาสมองซีกซ้ายและขวาอย่างพร้อม ๆ กัน เพื่อให้ผู้เรียนนั้นได้เรียนรู้ตามแบบและความต้องการของตนเองอย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

แมคคาร์ธี และคณะ (อ้างถึงใน สักดิษฐ์ นิรัฐทวี และไพเราะ พุ่มมั้น, 2542, น.14) ได้นำแนวคิดของเดวิด คอลบ์ (David Kolb) มารวมกับแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานของสมองทั้ง 2 ซีก ทำให้เกิดเป็นแนวคิดทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้คำถามหลัก 4 คำถามกับผู้เรียน 4 แบบ คอลบ์ แบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 แบบ คือ

ผู้เรียนแบบที่ 1 คือ ผู้เรียนที่มีความถนัดในการรับรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Imaginative Learners) ผ่านกระบวนการจัดข้อมูลด้วยการสังเกตอย่างถี่ถ้วน โดยผู้เรียนนั้นจะทำการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เก่าได้อย่างดี (โดยคำถามที่ผู้เรียนในแบบที่ 1 มักจะใช้คือ “ทำไม” หรือ “Why”)

ผู้เรียนแบบที่ 2 คือ ผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดอ่าน (Analytic Learners) จะสามารถเรียนรู้ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับความรู้ที่เป็นทฤษฎี รูปแบบ และความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ การอ่าน การค้นคว้าข้อมูล (โดยคำถามที่ผู้เรียนในแบบที่ 2 มักจะใช้คือ “อะไร” หรือ “What”)

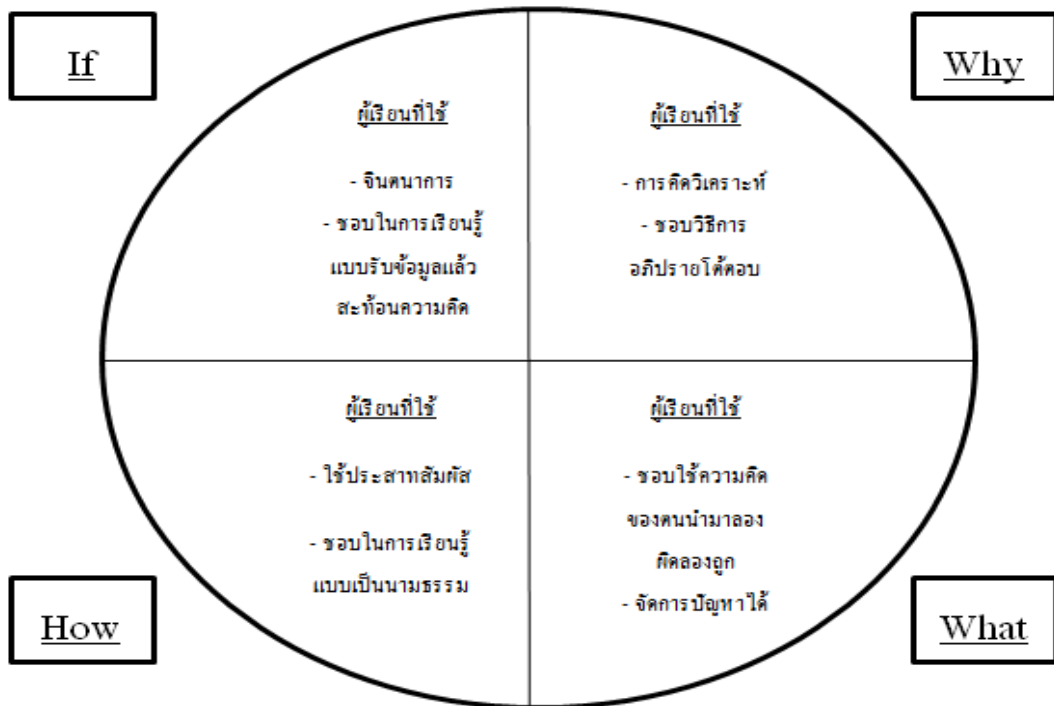
ผู้เรียนแบบที่ 3 คือ ผู้เรียนที่มีความสามารถ/มีความถนัดในการรับรู้ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมแล้วนำไปสู่การลงมือทำจริง (Commonsense Learners) ผู้เรียนจะให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้ความรู้ ความก้าวหน้า และการทดลองปฏิบัติ (โดยคำถามที่ผู้เรียนในแบบที่ 3 มักจะใช้คือ “จะทำงานนี้อย่างไร” หรือ “How”)

ผู้เรียนแบบที่ 4 คือ ผู้เรียนที่มีความถนัดในการเรียนรู้ (Dynamic Learners) ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแล้วนำสู่การลงปฏิบัติ ผู้เรียนจะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่เป็นการสำรวจ ค้นคว้า การค้นพบด้วยตนเอง (โดยคำถามที่ผู้เรียนในแบบที่ 4 มักจะใช้คือ “ถ้า” หรือ “If”)

จากลักษณะของผู้เรียนทั้ง 4 แบบดังกล่าว มอโรส และ แมคคาร์ธี (Morris & McCarthy) ได้นำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ 4MAT โดยจัดขั้นตอนการสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้สมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวาอย่างเต็มที่เป็นการพัฒนาพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ได้แก่

- ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างประสบการณ์
- ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์
- ขั้นที่ 3 ขั้นบูรณาการการสังเกตไปสู่ความคิดรวบยอด
- ขั้นที่ 4 ขั้นพัฒนาทฤษฎีและความคิดรวบยอด
- ขั้นที่ 5 ขั้นปฏิบัติตามความคิดรวบยอด
- ขั้นที่ 6 ขั้นปรับแต่งเป็นความคิดของตนเอง
- ขั้นที่ 7 ขั้นวิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้
- ขั้นที่ 8 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ของตนกับผู้อื่น

แผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นถึงรูปแบบของผู้เรียนตามแนวคิดของแมคคาร์ธี (ศุภณี ธรรมปิติ, 2546 อ้างถึงใน เมตตา เรื่องวังสรรค์, 2557, น.28)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาวิทยาลัยดนตรีด้วยการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ซึ่งจะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะทางดนตรีให้นักศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และสามารถเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนในรายวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) โดยใช้การจัดการเรียนการสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT

3. การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ลงทะเบียนเรียนในทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีจำนวนทั้งหมด 25 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ในกลุ่ม 12 จำนวน 6 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ 4 MAT วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) จำนวน 12 แผน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) ก่อนและหลังเรียน จำนวน 1 ชุด ชุดละ 2 ตอน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตไปยังวิทยาลัยดนตรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยตนเอง

3.2 ผู้วิจัยทำการทดสอบความรู้ก่อนการสอน (Pre-test) โดยให้นักศึกษาทดลองเขียนเพลงขึ้นจำนวน 1 เพลง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินคะแนนแบบทดสอบชุดที่ 1 แล้วเก็บรวบรวมผลงานเพลงก่อนที่จะทำการสอนเพื่อวิเคราะห์ต่อไป

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนนักศึกษาที่ลงทะเบียนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ที่ได้กำหนดไว้เวลาในการสอน 11+1(สอบ) สัปดาห์ โดยสอนครั้งละ 1 คาบ คาบละ 180 นาที/สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 12 คาบ

3.4 เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการสอน ผู้วิจัยทำการทดสอบความรู้หลังการสอน (Post-test) โดยให้นักศึกษาเขียนเพลงขึ้นจำนวน 1 เพลง และแบบทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินคะแนนแบบทดสอบชุดที่ 1 แล้วเก็บรวบรวมผลงานเพลงของนักศึกษาและแผนการผลิตงานของนักศึกษาไว้เพื่อวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้ และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบวัดผลกับลักษณะพฤติกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2555, น.110)

4.2 วิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบความสอดคล้องภายในของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2555, น.114)

4.3 วิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้สูตร (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2555, น.118)

$$r = \frac{R_h - R_l}{n_h}$$

4.4 วิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) ของนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการหาค่าทางสถิติแบบ Nonparametric : วิลคอกซัน (Wilcoxon Matched pairs)

4. ผลการวิจัย

4.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ทักษะการผลิตดนตรี (MUS162) ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT

วิเคราะห์สมมุติฐานที่ระดับ .05 ว่าผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนของนักศึกษา สูงขึ้นหรือไม่

4.1.1 ตั้งสมมุติฐานโดย ให้ H_0 แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน
ให้ H_1 แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังของนักศึกษาแตกต่างกัน

4.1.2 ทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกซัน (Wilcoxon Matched pairs) โดยใช้โปรแกรม

PSPP

4.2 ผลลัพธ์จากการประมวลผล ได้ดังนี้

Wilcoxon Matched Pairs

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT

ตัวแปร	n	$\bar{X}$	S.D.	p_value
Pre-test	6	49.33	3.07	0.02
Post-test	6	65.33	3.66	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

ผลการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ตามความคิดเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาผลจากการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าในชั้นสร้างประสบการณ์หลังจากที่ผู้สอนได้นำประสบการณ์โดยตรงมาใช้เพื่อสร้างประสบการณ์ให้แก่นักศึกษาแล้วนักศึกษาทุกคนเริ่มให้ความสนใจกับการเรียนรู้ และมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ต่อมาในขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ หลังจากผู้สอนอธิบายวิธีการเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ตามแบบของผู้เรียนทั้ง 4 แบบแล้ว นักศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความเข้าใจเนื้อหาการเรียนมากขึ้น โดยสังเกตได้จากการตอบคำถามในชั้นเรียนที่ได้คำตอบไปในทิศทางเดียวกันขึ้นบูรณาการการสังเกตไปสู่ความคิดรวบยอด และขั้นพัฒนาทฤษฎีและความคิดรวบยอด หลังจากนั้นนักศึกษาระดมความคิดและให้อภิปรายตามหัวข้อของการสอนในคาบเรียนนั้น ๆ นักศึกษาเริ่มแสดงความคิดเห็นมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับและนักศึกษามีการให้ความร่วมมือที่ดีขึ้น และการอภิปรายในแต่ละครั้งยังช่วยให้ นักศึกษาในชั้นเรียนมีความสนิทสนมกันมากขึ้นอีกด้วย แต่พบว่า ยังมีนักศึกษบางคนยังไม่เข้าใจเนื้อหาบางส่วน ซึ่งนักศึกษาก็ปัญหาโดยมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำเป็นระยะ ๆ และถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาเพื่อเป็นการสำรวจความเข้าใจขั้นปฏิบัติตามความคิดรวบยอด และขั้นปรับแต่งเป็นความคิดตนเอง หลังจากผู้สอนได้มอบหมายชิ้นงาน ให้แก่นักศึกษาแล้ว ยังมีนักศึกษบางคนไม่เข้าใจในเนื้อหาอยู่บ้างสังเกตได้จาก การที่ผู้สอนเดินตรวจสอบการทำงานในห้องเรียน ซึ่งผู้สอนแก้ปัญหาด้วยการแนะนำ และช่วยปรับวิธีคิดให้นักศึกษา พบว่านักศึกษามีความสนใจทำงานเป็นอย่างดี และ ประชุกต์แนวคิด หรือ ประสบการณ์ตัวอย่างมาใช้กับชิ้นงานของตนเองได้อย่างดี ขึ้นวิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ และขั้นแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น หลังจากการทำงานที่ผู้สอนมอบหมายให้ พบว่านักศึกษามี

ความกล้าแสดงออกมากขึ้นในการนำเสนอผลงาน ในช่วงแรก ๆ นักศึกษาบางคนยังมีอาการประหม่าต่อการนำเสนอหน้าชั้นอยู่ แต่หลังจากทำการเรียนไปได้ 3-4 สัปดาห์ พบว่านักศึกษาทั้งหมดไม่มีอาการตื่นเต้นในการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนแล้ว และการอภิปรายในคาบเรียนยังช่วยให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นช่วยเหลือนักเรียนด้วยกันด้วยการแสดงความคิดเห็น ช่วยกันปรับปรุงแก้ไขผลงานของเพื่อนร่วมชั้นอีกด้วย

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการจัดการเรียนรู้ในวิชา ทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 4MAT ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.1 การวิจัยในหัวข้อการใช้แนววัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT เพื่อพัฒนาความสามารถทางการผลิตดนตรีมีประสิทธิภาพเป็นไปตามสมมุติฐาน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยผู้วิจัยได้ทำการดำเนินตามขั้นตอนการวิจัยและทำการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 ศึกษารายละเอียดของวิชาหลักการและวิธีการเขียนเพลง ประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ตามวัฏจักร 4MAT ให้เข้ากับเนื้อหาสาระในวิชาที่จะทำการวิจัย โดยกิจกรรมทางการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT ของวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 นั้นสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความรู้ 2) ความเข้าใจ 3) การนำไปใช้ 4) การวิเคราะห์ 5) การสังเคราะห์จากนั้นทำการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้าน การเขียนเพลง ด้านดนตรี และด้านการบันทึกและผสมเสียง จากนั้นนำแผนการเรียนการสอนนั้นไปทำการหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ทำให้เครื่องมือในการทดลองนั้นมีความสมบูรณ์มากขึ้นก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมตตา เรื่องวังสรรค์ (2557) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT เรื่องเพลงผู้ปิดทองหลังพระ สารนาฏศิลป์ ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .01

5.2 นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 (MUS162) โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT มีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมตตา เรื่องวังสรรค์ (2557) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT เรื่องเพลงผู้ปิดทองหลังพระ สารนาฏศิลป์ พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิศรา วงษ์สุบรรณ (2553) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT เรื่องการแต่งร้อยกรองประเภท โคลงสี่สุภาพ พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผล

6.1.1 ผลการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรีของนักศึกษาก่อนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักร 4MAT โดยใช้การหาค่าทางสถิติวิลคอกซัน (Wilcoxon Matched pairs) พบว่า นักศึกษา

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 4MAT เป็นการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 8 ชั้น ซึ่งผู้สอนควรวางแผนในแต่ละชั้นให้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาสมองไปด้วย ดังนั้นผู้สอนควรมีการเตรียมเนื้อหาที่รัดกุม และเป็นเนื้อหาที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไปด้วยกันทั้งหมด 8 ชั้น

6.2.2 ในชั้นการเรียนรู้ชั้นที่ 1 นั้น ผู้สอนควรจะยกตัวอย่างหรือนำเข้าบทเรียนด้วย ประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ หรือ ของผู้วิจัยเอง เพื่อให้เกิดความน่าสนใจในการเรียนมากขึ้น

6.2.3 ควรมีการอภิปรายในชั้นเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มอยู่ตลอด เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการระดมความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างความสัมพันธ์กันในชั้นเรียน

6.2.4 สื่อที่ผู้สอนเตรียมมานั้น ควรมีเนื้อหาที่สามารถเข้าใจได้ง่าย เป็นรูปธรรม เช่น วิดีโอ ไฟล์ตัวอย่างของเนื้อหาที่เรียน และควรใช้นวัตกรรมที่หลากหลาย เพื่อทำให้นักศึกษามีความเข้าใจ และสามารถเข้าถึงเนื้อหาตลอดจนสามารถประยุกต์เป็นผลงานได้ดียิ่งขึ้น

6.2.5 เป็นไปได้ยากที่จะทำให้การเขียนเพลงของนักศึกษานั้นสามารถพัฒนาถึงขั้นมืออาชีพในการจัดการเรียนรู้เพียงแค่ 1 ภาคการเรียน การจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนที่ได้นั้น ควรใช้เวลาตลอดระยะเวลาในการศึกษาของนักศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษาเรียนรู้จากทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

6.2.6 การจัดการเรียนรู้ตามแนววัฏจักร 4MAT เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักศึกษาจะต้องตั้งตัวอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ไปพร้อมกันตามแผนการจัดการเรียนรู้ หากมีนักศึกษาที่ไม่สนใจในเนื้อหาเท่าที่ควรจะทำให้นักศึกษาตามเนื้อหาที่ผู้สอนกำลังสอนไม่ทัน

ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในการเรียนการสอนกับวิชาอื่น ๆ และในชั้นปีการศึกษาอื่น ๆ
2. ควรทำการวิจัยโดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4MAT ไปทดลองสอนเปรียบเทียบกับการสอนแบบอื่นในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 หรือวิชาอื่น ๆ ในสาขาการผลิตดนตรี เช่น การสอนแบบ CIPPA หรือการเรียนแบบร่วมมือแบบอื่น ๆ เป็นต้น

3. ควรทำการแนะนำให้นักศึกษารู้จักกับลักษณะการเรียนรู้ตามวัฏจักร 4MATก่อนการเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจถึง วิธีการเรียนรู้อย่างแท้จริงของลักษณะการเรียนรู้ตามวัฏจักร 4MAT

เอกสารอ้างอิง

- คำภา ศรีแพ่ง. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33 โดยใช้รูปแบบการสอน 4 MAT กับรูปแบบการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชวลิต ชูคำแพง. (2551). การประเมินการเรียนรู้ Learning Assessment. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เชียร พานิช. (2544). 4MAT การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์.

- นิศรา วงษ์สุบรรณ. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการแต่งร้อยกรองประเภท โคลงสี่สุภาพของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ
ปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรณี ลีกิจวัฒน์. (2555). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- เมตตา เรื่องวังสรรค์. (2557). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพลงผู้ปิดทองหลังพระ สารานุกรมศิลป์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลธัญบุรี ปทุมธานี.
- รพีพรรณ เพ็ชรเสมอ. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาฟิสิกส์เรื่องแรง มวลและกฎการเคลื่อนที่
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน โดยวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) และตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และ ไพเราะ พุ่มม้น. (2542). วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT การจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม
คุณลักษณะ คี เก่ง มีสุข, กรุงเทพฯ : แฉ่นแก้ว.
- ศิดา เข็มมขันติถาวร. (2560). การเรียนการสอนภาษาอังกฤษผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในศตวรรษที่
21, วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2560) หน้า
123-134.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2553). 21 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

การจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2

โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA Model)

LEARNING MANAGEMENT IN MUSIC PRODUCTION SKILLS II

USING CIPPA TEACHING MODEL

สรวิศ อวารพฤษ¹ และ ดร.ชนาวรรณ รักษาพงษ์พานิช²

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

sorawisjab@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระบบสองภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

asawarachan@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA Model) กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 กลุ่มที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 แผนกวิชาการผลิตดนตรีวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบไปด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA Model) จำนวน 11 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดย คำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าเฉลี่ยร้อยละ และทดสอบสมมติฐาน โดยทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกซัน (Wilcoxon matched pairs signed - rank test)

ผลวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA Model) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA Model)) มีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 17.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.64 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 70.68 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.09 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 46.12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA Model)

ABSTRACT

The purposes of the present research were to compare the achievement of learning before and after learning management in “music production skills II” using CIPPA Teaching Model. The experimental group consisted of 15 students in “music production skills II”, Department of Music Production, Conservatory of Music, Rangsit University, During the second semester of the 2016 academic year. The instruments used for the study composed of 1) 11 lesson plans on the “music production skills II” 2) a learning achievement pre-test and post-test. The collected

data were analyzed by arithmetic mean, standard deviation, averages of percentage and wilcoxon matched pairs signed - rank test.

The findings showed that : The student's achievement of learning after learning management in "music production skills II" ($\bar{X} = 17.67$ (70.68%), S.D. = 3.64) with was higher than before learning management ($\bar{X} = 11.53$ (46.12%), S.D. = 3.09) with significant difference at the level of 0.01

Keywords: CIPPA TEACHING MODEL

1. บทนำ

ในยุคปัจจุบันเป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้หลายประเทศในโลกต้องพัฒนาคุณภาพในด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การสื่อสาร การคมนาคม ทำให้เกิดการแข่งขันไม่ว่าทางเศรษฐกิจก็ดี เทคโนโลยีก็ดี ประเทศไทยแม้ว่า ได้ดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี มีการขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นระบบ โครงข่ายมากขึ้น และมีการเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา แต่อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทย ยังปรับตัวช้าเมื่อเทียบกับหลายประเทศ เนื่องจากคุณภาพคนต่ำ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ประเทศไทยต้องหันมาให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาคนภายในประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยมีบุคลากรที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ทดเทียมหรือก้าวหน้านานาชาติในโลก จึงจำเป็นต้องกลับมามองที่ต้นตอของปัญหานั้นก็คือการศึกษาไทย เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่ช่วยขัดเกลาคนให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) แต่เนื่องจากการที่บ้านเมืองเราเกิดปัญหามากมายหลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในประเด็นที่สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่ผ่านเกิดความขัดแย้งทางการเมือง เศรษฐกิจขาดเสถียรภาพ อาชญากรรมเพิ่มขึ้นอันเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากปัญหาพฤติกรรมของเยาวชน ปัญหาแรงงานนอกระบบ การค้ามนุษย์ และปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทำให้การศึกษาในประเทศไทยกลายเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องรีบแก้ไข เพื่อให้คนในชาติได้เปลี่ยนมุมมองทัศนคติในการออกความคิดเห็น ปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องและมีคุณธรรมให้แก่สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กและเยาวชน ซึ่งจากที่ผ่านมามีการศึกษาของไทยที่ได้ดำเนินการจัดการและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาภายใต้กฎหมายที่สำคัญหลายฉบับ ได้ผลลัพธ์ ที่น่าพอใจในเชิงปริมาณ แต่ในเชิงคุณภาพยังมีสภาพปัญหาให้เห็นอยู่ จึงต้องมีการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งการที่จะทำได้ จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยมีสิ่งสำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นหนึ่งใน วิทยาลัยชั้นนำด้านการสอนสาขาดนตรีของประเทศไทย มีพันธกิจของวิทยาลัยที่กล่าวว่า "สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ในสาขาดนตรี ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ มีคุณธรรมมีคุณภาพ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ให้บริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมภายใต้การบริหารจัดการที่ดี" วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต ได้เปิดหลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิต ทั้งหมด 7 แขนงวิชาซึ่งประกอบไปด้วย แขนงวิชาการแสดงดนตรี แขนงวิชาการแสดงขับร้อง แขนงวิชาดนตรีแจ๊สศึกษา แขนงวิชาการ

สอนดนตรี แขนงวิชาการประพันธ์เพลง แขนงวิชาการผลิตดนตรี แขนงวิชาดนตรีประกอบภาพยนตร์และมัลติมีเดีย ซึ่งหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการผลิตดนตรี คือหลักสูตรที่ผู้วิจัยได้สำเร็จการศึกษามา ผู้วิจัยจึงมองเห็นถึงปัญหาของการจัดการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ในแขนงวิชาการผลิตดนตรีได้เป็นอย่างดี ในการจัดการเรียนรู้วิชาในแขนงวิชาการผลิตดนตรีนั้นมุ่งเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้ทักษะเพื่อผลิตผลงานดนตรีสมัยนิยม รวมถึงการใช้เครื่องมือในห้องบันทึกเสียง ซึ่งคณาจารย์ที่สอนแต่ละท่าน มีชื่อเสียงอยู่ในวงการดนตรีไทยแทบทั้งสิ้น แต่เมื่อพิจารณาจากสภาพการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์โดยทั่วไปแล้ว การจัดการเรียนรู้ยังใช้รูปแบบบรรยายแบบเดิม ๆ แบบที่อาจารย์เรียนมาก่อน ซึ่งเกิดจากการที่คณาจารย์แต่ละท่านเป็น โปรดิวเซอร์ นักแต่งเพลง และศิลปิน แต่ไม่มีใครที่เป็นนักการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ การจัดการเรียนรู้จึงไม่มีการเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเท่าที่ควร อีกทั้งยังขาดการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ณ สภาพปัจจุบันอาจารย์ทำการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ลงลึกถึงรายละเอียดในแต่ละแผน ไม่ได้ศึกษาระบบการเรียนรู้ของนักศึกษา การจัดการเรียนรู้จึงเป็นไปแบบทำตาม มากกว่าการวิเคราะห์และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด และเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนจากการจัดการเรียนรู้แบบเก่าที่ผู้เรียนจากเดิมที่เป็นผู้รับมาเป็นผู้เรียน และเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้สอนมาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน การเปลี่ยนบทบาทนี้ทำให้การจัดการเรียนรู้จึงมุ่งเน้นไปที่ตัวผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ผู้เรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดของการเรียนรู้ (ทิสนา แจมมณี, 2542) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลากหลายวิธีด้วยกัน หนึ่งในวิธีที่ผู้วิจัยสนใจและนำมาใช้ในการวิจัยคือ การจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA Model) กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่นำเอาแนวคิด 5 แนวคิดมาประสานกัน ทิสนา แจมมณี (2543) ได้พบว่า จากประสบการณ์ในการสอนมาเป็นเวลา 30 ปี ทิสนาได้พบว่าแนวคิดที่ใช้ได้ผลดีในการจัดการเรียนรู้มาโดยตลอด ได้แก่ 1) แนวคิดการสร้าง ความรู้ 2) แนวคิดเกี่ยวกับ กระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือในการเรียนรู้ 4) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ 5) แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนความรู้ ทิสนาจึงประสานแนวความคิดทั้ง 5 ทำให้เกิดเป็นแบบแผนขึ้น จนเกิดเป็นการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA Model) ขึ้น คำว่า CIPPA นั้นก็ได้มาจากแนวคิดทั้ง 5 นี้เช่นกัน C = Construct หมายถึงการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง I = Interaction หมายถึงการปฏิสัมพันธ์ P = Physical Participation หมายถึงการทำกิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวร่างกาย P = Process Learning หมายถึงการเรียนรู้กระบวนการ และ A = Application คือการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA Model) สามารถจัดเป็นแบบแผนได้หลากหลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งที่ ทิสนาได้นำเสนอไว้และได้นำไปทดลองใช้แล้วได้ผลดี ประกอบด้วยขั้นตอนดำเนินการ 7 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขึ้นทบทวนความรู้เดิม 2) ขึ้นแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ขึ้นเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เก่า 4) ขึ้นแลกเปลี่ยนความรู้กับกลุ่ม 5) ขึ้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ 6) ขึ้นแสดงผลงาน 7) ขึ้นประยุกต์ใช้ความรู้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA Model) ไปใช้กับการจัดการเรียนรู้ในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 ซึ่งเป็นวิชาชีพบังคับ ของแขนงวิชาการผลิตดนตรี ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาขั้นตอนการทำงานของการผลิตดนตรี ศึกษาแนวทางในการบริหาร โครงการการผลิตดนตรี รู้จักการทำงาน

ร่วมกับนักร้อง ศิลปิน Sound Engineers นักดนตรี นักแต่งเพลง ได้เรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงบประมาณ และ ฝึกทักษะในการนำเสนอผลงานกับบริษัทเพลง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model)

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด 2 กลุ่ม จำนวน 21 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 กลุ่มที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) จำนวน 11 แผน ใช้เวลา 33 ชั่วโมง

3.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ

3.3 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1.1 ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model)

3.3.1.2 ศึกษาเนื้อหาและจุดประสงค์ของวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 จาก มคอ. 3 วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 ของ วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

3.3.1.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ของวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 และจัดเรียงหัวข้อในการจัดการเรียนรู้แบ่งเป็น 11 แผน ดังนี้ 1) แนะนำรายวิชา เนื้อหา วัตถุประสงค์ แนวทางการสอนและการวัดผล 2) แนวทางการผลิตดนตรี และเป้าหมายของการผลิตดนตรีในแง่วิชาชีพ 3) แนวทางการทำงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตดนตรี 4) การบริหารจัดการคนทำงาน และลักษณะ โครงการต่างๆ 5) แนวทางการคัดเลือกนักร้องหรือวงดนตรีสำหรับทำโครงการ 6) การบริหารจัดการงบประมาณสำหรับทำโครงการ 7) แนวทางการทำงานกับนักร้อง ศิลปิน นักดนตรีและ Sound Engineer 8) แนวทางการทำ Pre-Production การพัฒนาโครงการ และการทำ Mastering 9) แนวทางการพัฒนาศิลปินและ โครงการให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด 10) เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตดนตรี 11) แนวทางการติดต่อตกแต่งเสียงเพื่อใช้สำหรับโครงการ

3.3.1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) ทั้งหมด 11 แผน โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อยู่ 7 ขั้นตอน คือ ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นแสดงผลงาน และขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเนื้อหาในการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ของแต่ละแผน

3.3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยได้ค่าเป็น 1.00 แล้วนำไปปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้จริง

3.3.2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 มีรายละเอียด ดังนี้

3.3.2.1 ศึกษาหนังสือ เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2

3.3.2.2 จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 เป็นข้อสอบปรนัย 25 ข้อ มีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ โดยมีคำตอบเดียวที่ถูกต้อง และเป็นแบบทดสอบที่มีเนื้อหาตรงตาม สาระการเรียนรู้ของวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2

3.3.2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยได้ค่าเป็น 1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 ที่ผ่านการปรับปรุงและแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้จริง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ไปยังวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3.4.2 ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2

3.4.3 จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) ที่จัดทำไว้ กับกลุ่มทดลอง ทั้งหมด 11 แผน โดยในแต่ละแผนมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน คือ ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นแสดงผลงาน และขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ โดยทดลองทั้งหมด 11 สัปดาห์ รวมเป็นเวลาทั้งหมด 33 ชม.

3.4.4 ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2

3.4.5 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้เพื่อไปหาค่าที่ใช้ในการวัดและประเมินการพัฒนาของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิเคราะห์คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน และนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำคะแนนที่หาค่าเฉลี่ยมาคิดเป็นร้อยละ โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 – 100	หมายถึงระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ยร้อยละ 70 – 79	หมายถึงระดับดี
ค่าเฉลี่ยร้อยละ 60 – 69	หมายถึงระดับพอใช้
ค่าเฉลี่ยร้อยละ 50 – 59	หมายถึงระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
ค่าเฉลี่ยร้อยละ 0 – 49	หมายถึงระดับต่ำกว่าเกณฑ์

3.5.2 ทดสอบสมมติฐานด้วยการ โดยการหาค่า Wilcoxon Signed Ranks Test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model)

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model)

ตัวแปร	n	$\bar{X}$	S.D.	p - value
Pre-test	15	11.53	3.09	0.01
Post-test	15	17.67	3.64	

จากตารางสามารถทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

วิเคราะห์สมมติฐานที่ระดับ .05 ว่าผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนของนักศึกษา สูงขึ้นหรือไม่

1. สมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบ

H_0 : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังของนักศึกษาไม่แตกต่าง

H_1 : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังของนักศึกษาแตกต่างกัน

2. ทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกซัน (Wilcoxon matched pairs signed - rank test) โดยใช้

โปรแกรม SPSS

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

5. การอภิปรายผล

5.1 การอภิปรายผลการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 พบว่านักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) มีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 17.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.64 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.09 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจาก แผนการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) ที่มีทั้งหมด 7 ขั้นตอนคือ ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นแสดงผลงาน และขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้จักสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการลงมือทำ โดยผู้สอนจัดหาหรือแนะนำแหล่งความรู้ไว้ให้เมื่ออยู่ในขั้นทบทวนความรู้เดิมและ ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่ตนได้มาในขั้นศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล และผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่มซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ความรู้ในสิ่งที่ตนเองอาจยังไม่รู้ แต่เพื่อนในห้องรู้ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนทุกคนมีบทบาทในการสร้างและถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นในขั้นแสดงผลงาน การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ยังช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนสามารถนำไปใช้ได้ในการทำงานจริง โดยผู้สอนกำหนดสถานการณ์สมมติแทนตำแหน่งต่าง ๆ ของการทำงานจริงในขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งด้านกาย สติปัญญา สังคม และ อารมณ์ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความสุข มีความกระตือรือร้นในการเรียน ได้เรียนรู้จากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว และมีประเด็นที่ท้าทายให้ผู้เรียนคิดอยู่เสมอ จึงทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นได้

ซึ่งสอดคล้องกับ คำชาย จันทะหงส์ (2556) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสนธิคำในภาษาลาวโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 24.48 คิดเป็นร้อยละ 81.60 และมีจำนวนนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ 44 คน คิดเป็นร้อยละ 91.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อันเนื่องมาจาก กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปานั้นมีขั้นตอนอย่างละเอียดตามลำดับของการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาและในแต่ละขั้นต่อนั้นได้ส่งเสริมกระบวนการใช้ทักษะต่างๆ เช่น ด้านความรู้ (K) ด้านการปฏิบัติ (P) เจตคติ (A) จากการเรียนรู้เอง และการได้ลงมือปฏิบัติเองของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่คงทน มีความสุขและมีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยกันจากการทำกิจกรรมร่วมกัน จึงสามารถส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาลาว เรื่อง การสนธิคำในภาษาลาวโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปานี้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) ของนักศึกษาที่กำลังศึกษาในวิชาทักษะการผลิตดนตรี 2 พบว่านักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.53 จากคะแนนเต็ม 25 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 46.12 เมื่อเทียบคะแนนกับเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ที่ 3.09 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.67 จากคะแนนเต็ม 25 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 70.68 เมื่อเทียบคะแนนกับเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ที่ 3.64 เมื่อผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.01

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ต้องใช้เวลามาก อาจทำให้เวลาในการสอนไม่พอ

6.2.1.2 ผู้สอนควรอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบซิปปา (CIPPA Model) ว่ามีขั้นตอนใดบ้าง อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจก่อนการจัดการเรียนรู้

6.2.1.3 ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียน สามารถช่วยเหลือผู้เรียนที่พบกับปัญหาระหว่างการจัดการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนมีศักยภาพเต็มที่

6.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.2.1 ควรพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) กับวิชาอื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ

6.2.2.2 ใช้ตัวแปรที่น่าสนใจอื่น ๆ ในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.2.3 ศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา กับ การจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ :

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการแห่งชาติ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : พริก

หวานกราฟฟิค.

คำชาย จันทะหงส์. (2556). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสนธิคำในภาษาลาวโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์ สาธารณรัฐ*

ประชาธิปไตยประชาชนลาว. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน)
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทีศนา แจมมณี. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา. กรุงเทพฯ : วารสารครู
ศาสตร์

_____. (2547). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : ด้าน
สุทธาการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

การพัฒนาตนเองของครูภาษาอังกฤษ
โดยการใช้แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันในโรงเรียนขนาดเล็ก
THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF ENGLISH TEACHER
IN SMALL-SIZED SCHOOLS THROUGH LESSON STUDY APPROACH

ศิตา เยี่ยมขันติถาวร

รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ โครงการเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น โดยมี สถาบันอุดมศึกษาเป็นที่เลี้ยง ประจำปี พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ไปใช้ในการพัฒนาตนเองของครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาใน โรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนนทบุรี วิจัยนี้เป็นวิจัย เชิงคุณภาพ มีผู้ร่วมวิจัยเป็นครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา จำนวน 6 คน จากโรงเรียนในขนาดเล็ก 3 แห่งใน จังหวัดนนทบุรี เก็บและรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ผ่านกระบวนการของการพัฒนาบทเรียน ร่วมกัน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ และขั้นสะท้อนผล และวิเคราะห์ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้รับ ผลการวิจัยคือข้อสังเกตที่พบจากการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งครูสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องโดยปรับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานจริง

คำสำคัญ: การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน, ประถมศึกษา, โรงเรียนขนาดเล็ก ครูภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

This study was a part of U-mentoring Project 2017 under the office of higher education commission. The aim of study was to investigate the used of lesson study approach for teacher professional development of English teachers in small-sized school in Nontha Buri province. The study was a qualitative research and the research participants were 6 English teachers from small-sized school in Nontha Buri province. The research instruments were observation form, the qualitative field notes and the interview form. Data will be collected through interviews, video recordings, observations and documents through 3 processes of lesson study which were (1) planning the lesson, (2) teaching and observing the lesson and (3) reflecting the lesson on its effect. The data analyzed using content analysis. The findings from this research include a discussion of the elements contained in lesson study that may be beneficial to incorporate into continuing professional teacher development programs; however teachers need to adapt it to actual contexts to achieve instructional development.

Keywords: lesson study, Primary school, small sized school, English teacher

1. บทนำ

การพัฒนาวิชาชีพของคนอยู่อย่างสม่ำเสมอเป็นหน้าที่หลักหน้าที่หนึ่งของครูทุกคนคงจะเห็นได้จาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 81 ที่ได้กำหนดบทบาทบัญญัติให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูไว้และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (4) ซึ่งได้กำหนดบทบาทบัญญัติให้มีหลักการส่งเสริมมาตรฐาน วิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ดังนั้นเราจึงได้พบเห็นการพัฒนาวิธีการสอน สื่อการสอน กิจกรรมและนวัตกรรมใหม่ๆอยู่เสมอ เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นเปรียบเสมือนเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอนที่ครูต้องพัฒนาเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของตน และเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) เป็นอีกแนวคิดหนึ่งในกระบวนการพัฒนาตนเองของครู ดังที่ ชาริณี ตริวรัญญ (2552) ได้ระบุไว้ว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกันนั้นเป็นทางเลือกใหม่ในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการทำงานศึกษาวิจัยร่วมกันของกลุ่มครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ของผู้เรียนในบริบทการทำงานจริงในชั้นเรียนและสถานศึกษาของตนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อ พัฒนาตนเอง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนไปพร้อมกัน

วิจารณ์ พานิช (2557) ได้เขียนเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน แต่ใช้คำทับศัพท์ว่า Lesson Study ซึ่ง หมายถึง ระบบและกระบวนการพัฒนาครูที่สร้างและพัฒนาขึ้นในวงการการศึกษาของประเทศญี่ปุ่นมานานกว่า 1 ศตวรรษ เป็นระบบที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา มุ่งไปที่การจัดการชั้นเรียนที่เน้นแนวคิดของผู้เรียนเป็นประการ สำคัญ ชั้นเรียนที่เกิดขึ้นจึงเป็นชั้นเรียนที่มีนักเรียนเป็นจุดศูนย์กลางอย่างแท้จริง โดยเริ่มจากการวางแผนการสอน การนำแผนการสอนไปใช้ การสังเกตการณ์สอน และการสะท้อนหลังสอน การที่ได้สังเกตการสอนจริงในชั้นเรียน ทำให้ครูได้เข้าใจและเห็นภาพว่าการสอนที่ดีนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ตนกำลังเรียนได้ดี ยิ่งขึ้น

นฤมล อินทร์ประสิทธิ์ (2552) ได้กล่าวถึงการพัฒนาบทเรียนร่วมกันไว้เช่นกันในการศึกษาวิจัย แต่ใช้ชื่อว่า “การศึกษาชั้นเรียน” ซึ่งหมายถึงวิธีการหนึ่งในการพัฒนาวิชาชีพที่มีฐานอยู่บนความพยายามที่จะปรับปรุง โรงเรียน จากภายใน มีผลทำให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของตน เปลี่ยนแปลงเจตคติที่มีต่อ นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเกิดกระบวนการคิด

จากที่ยกมา ถึงแก่นักวิชาการการศึกษาจะใช้ชื่อแนวคิดหรือนวัตกรรมนี้แตกต่างกัน แต่ความหมายของการ พัฒนาบทเรียนร่วมกัน คือแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพครูที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนและ ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งตัวครูและนักเรียนไปพร้อมๆกัน

ในปัจจุบันมีครู อาจารย์ นักการศึกษาและนักวิจัยทางการศึกษาได้นำแนวคิดนี้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนในหลากหลายวิชา ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ นำไปใช้ในโรงเรียน และกลุ่มครูที่มีขนาดแตกต่างกัน แต่ในบทความนี้จะมุ่งไปที่รายวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่ม โรงเรียนขนาดเล็ก ภายใน จังหวัดนนทบุรีเท่านั้น เนื่องจากการเก็บข้อมูลนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ พัฒนาท้องถิ่น โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง ประจำปีพ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน นโยบายนี้ ได้มุ่งพัฒนาประเทศชาติเพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยเฉพาะนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ ด้านอุดมศึกษา ที่มุ่งเน้นความสำคัญของการส่งเสริมบทบาทให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ทั่วประเทศทำ

หน้าที่เป็นที่เล็งเห็นให้แก่สถานศึกษาในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาท้องถิ่น และยังมุ่งเน้นให้สถาบันอุดมศึกษานำนวัตกรรมทางการศึกษา ทรัพยากร ตลอดจนความรู้ความเชี่ยวชาญทางวิชาการของบุคลากร และเทคโนโลยีจากสถาบันอุดมศึกษาไปช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับโรงเรียนที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งแก้ปัญหาการศึกษาของชาติ ทั้งการอ่านออกเขียนได้ การยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในสถานศึกษา และการคืนครูสู่ห้องเรียน เป็นต้น (คณะกรรมการอุดมศึกษา, 2559)

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายประเทศ และการพัฒนาวิชาชีพของครู ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 81 ที่ได้กำหนดบทบัญญัติให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูไว้ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (4) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชจึงได้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการนี้เข้าร่วมเป็นที่เล็งเห็นให้โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 โรงเรียนในระดับประถมศึกษา สังกัด สพฐ. ในเขตจังหวัดนนทบุรีที่สนใจเข้าร่วมโครงการและมีความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้ใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน การทำวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้นวัตกรรมพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อให้เป็นข้อสังเกตและเป็นแนวทางในการพัฒนาครูภาษาอังกฤษ เพื่อให้ครูเป็นกำลังสำคัญที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาต่อไป และยังเตรียมพร้อมที่จะเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีในอนาคตอีกด้วย

2. แนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ในการศึกษาการพัฒนาบทเรียนร่วมกันในรายวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนขนาดเล็กนั้น มีเป้าหมายหลักคือการสังเกตการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูที่เข้าร่วมในโครงการ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเสียก่อน

2.1 กระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ชาโรณี ตีรวรรณ (2552) ได้กล่าวถึงการดำเนินจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันไว้ โดยระบุว่ากระบวนการพัฒนาบทเรียนไม่ได้มีขั้นตอนเคร่งครัด สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตามได้มีการเสนอขั้นตอนสำคัญไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วางแผน

การวางแผนการจัดการเรียนรู้และเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกันอย่างเป็นระบบช่วยให้ครูเข้าใจความต่อเนื่อง สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละชั้น ทำให้การจัดกิจกรรมสอดคล้องกับคำสั่ง และเป้าหมาย รวมไปถึงการเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติการ

ในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อยคือ การสอน และการสังเกต ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นการสอนคือ การที่ครูนำแผนการสอนที่ได้พัฒนาร่วมกันไปใช้สอนในชั้นเรียน ส่วนขั้นการสังเกตคือการที่สมาชิกคนอื่นๆเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างที่ครูทำการสอนและบันทึกผล ทั้งนี้ระหว่างการเรียนการสอนนั้น สมาชิกคนอื่นๆต้องไม่ให้ความช่วยเหลือใดๆ นอกจากการเก็บข้อมูล นอกจากนี้ในการสังเกตเพื่อเก็บข้อมูลนั้น จะมุ่งเน้นที่การพัฒนาการสอนให้ดีกว่าเดิม ทั้งนี้สมาชิกในกลุ่มสามารถสังเกตได้หลาย

ประเด็นที่เกี่ยวข้องเช่น การสังเกตนักเรียนในด้านพัฒนาการ กระบวนการคิด การมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม กระบวนการทำงานกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิดซึ่งกันและกันนอกจากนั้น ยังสามารถสังเกตครู การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันก็ได้

ขั้นตอนที่ 3 สะท้อนผล

การสะท้อนผลเป็นขั้นที่เน้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันของสมาชิก โดยครูผู้สอนต้องเป็นคนเริ่มอภิปรายถึงการสอนในคาบที่ใช้บทเรียนที่ได้พัฒนาขึ้นว่ามีความพอใจมากน้อยเพียงใดรวมทั้งระบุปัญหาอุปสรรค ข้อผิดพลาด รวมถึงสิ่งที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขที่การสอนครั้งต่อไป จากนั้นให้สมาชิกคนอื่นอภิปรายผลที่ได้จากการสังเกตตามประเด็นที่ได้กล่าวไปแล้ว ระหว่างที่สมาชิกคนอื่นอภิปราย ครูผู้สอนต้องเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิก จดจำและนำเอาข้อสังเกตไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการศึกษาผ่านบทเรียน

ในการดำเนินงานนั้นมี เราได้ใช้คำว่าสมาชิกอยู่หลายครั้ง เราจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจคำว่าสมาชิกหรือบุคลากรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนด้วย สมาชิกหรือบุคลากรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียน ได้แก่ (ชาริณี ตรีวิญญู, 2552)

1. ครูในกลุ่มศึกษาผ่านบทเรียน (Participated Teachers) คือ ครูที่เข้าร่วม
2. ผู้ดำเนินการ (Implementators) คือผู้ริเริ่มนำกระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนมาแนะนำให้เป็นที่รู้จักของครู และ/หรือเป็นผู้อำนวยความสะดวกและประสานการดำเนินงานการศึกษาผ่านบทเรียนของแต่ละกลุ่ม ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการศึกษาผ่านบทเรียน และสามารถประสานงานครูกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ ในที่นี้ได้แก่คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ซึ่งหมายถึงผู้วิจัยนั่นเอง
3. ผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาผ่านบทเรียน (Lesson Study Participants) คือ บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของการดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการศึกษาผ่านบทเรียน ได้แก่ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการศึกษาผ่านบทเรียน หรือเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระรายวิชาหรือศาสตร์การสอน ผู้ร่วมเรียนรู้ หมายถึง ครูผู้บริหารหรือผู้ที่สนใจที่ไม่ได้เข้าร่วมในกลุ่มศึกษาผ่านบทเรียน แต่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาผ่านบทเรียนในบางขั้นตอนอย่างจริงจัง เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนและเขียนแผนการสอน เข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกตชั้นเรียนและอภิปรายสะท้อนความคิด แต่ไม่ได้มีส่วนร่วมดำเนินการตลอดในทุกขั้นตอนเช่นเดียวกับครูที่อยู่ในกลุ่มศึกษาผ่านบทเรียน ในที่นี้คือครูรุ่นพี่ที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน หรือครูที่ทำการสอนในระดับชั้นอื่นแต่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาบทเรียนด้วย

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษาการนำแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันไปใช้ในการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาใน โรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนนทบุรี

4. การดำเนินการร่วมกับครูในขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ในการดำเนินงานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ตัวแทนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเข้าไปคุยกับผู้บริหารและครูภาษาอังกฤษที่โรงเรียนจังหวัดนนทบุรี ที่อยู่ในโครงการจำนวน 3 โรงเรียน โดยหลังจากการพูดคุย แต่ละโรงเรียนได้ส่งครูภาษาอังกฤษเข้าร่วมโครงการ โรงเรียนละ 2 ท่าน และ 1 ใน 2 จะเป็นครูที่เข้าร่วม และอีกท่านหนึ่งจะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาผ่านบทเรียน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จึงประกอบด้วยครูภาษาอังกฤษจำนวน 6 ท่าน จาก 3 โรงเรียน

4.2 ครูจัดการเรียนการสอน ผู้ดำเนินการ (ผู้วิจัยหรือหรือตัวแทนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช) และผู้มีส่วนร่วม ร่วมกันพัฒนาบทเรียนและสื่อการเรียนการสอนร่วมกัน ในระหว่างนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการทำแผนการสอนร่วมกัน

4.3 ครูจัดการเรียนการสอน ผู้ดำเนินการ (ผู้วิจัยหรือหรือตัวแทนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช) และผู้มีส่วนร่วม ร่วมกันสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน ในขั้นนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูล 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการสอน ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน ทั้งนี้ถ้ามีประเด็นที่น่าสนใจอื่นๆ ผู้วิจัยต้องเก็บข้อมูลนั้นมาด้วย

4.4 ครูจัดการเรียนการสอน ผู้ดำเนินการ (ผู้วิจัยหรือหรือตัวแทนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช) และผู้มีส่วนร่วมกันสะท้อนผลการเรียนการสอน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลระหว่างการสะท้อนผล

5. การสรุปและอภิปรายผล

5.1 ชั้นวางแผน

ในขั้นนี้ ครู ผู้ดำเนินการ (ผู้วิจัยหรือหรือตัวแทนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช) และผู้มีส่วนร่วม ร่วมกันวางแผนบทเรียนขึ้น ในการปฏิบัติการจริงในขั้นนี้ ครูผู้สอนเป็นผู้เขียนแผนการจัดการเรียนการสอน และขอคำปรึกษาจากผู้ดำเนินการ และผู้มีส่วนร่วม จากนั้นเตรียมสื่อการสอน โดยมีสมาชิกให้ความช่วยเหลือในการจัดทำสื่อ ขั้นตอนนี้ จากการสังเกตและสอบถาม พบว่า ตามปกติครูมักจะเขียนแผนการสอนด้วยตนเองและส่งแผนการสอนนั้นแก่รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการอาทิตย์ละ 1 ครั้งเพื่อทำการตรวจสอบก่อนทำการสอน ในบางครั้งแผนการสอนที่เขียนขึ้นไม่ละเอียดเท่าที่ควรเพราะขาดการตรวจสอบและเป็นการพัฒนาแผนเพียงลำพัง การที่สมาชิกคนอื่นมีส่วนร่วมในการตรวจและให้ข้อเสนอแนะในการทำแผนการสอน ทำให้เห็นข้อบกพร่องของแผนการสอนของตนก่อนที่จะส่งไปยังรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน อีกหนึ่งประเด็นที่สังเกตเห็นคือ ครูไม่ค่อยผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มักใช้สื่อเดิมที่มีอยู่แล้ว หรือรูปภาพที่พิมพ์ออกมาจากอินเทอร์เน็ตซึ่งมีขนาดเล็ก นักเรียนไม่สามารถมองเห็นได้จากกระดาน การพัฒนาบทเรียนร่วมกันทำให้ครูและสมาชิกคนอื่นๆ ได้ร่วมกันผลิตสื่อชิ้นใหม่เพื่อใช้จัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันตามแนวทางการพัฒนาบทเรียนร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับชาโรนิตวีร์วิญญู (2552) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนร่วมกันช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง นอกเหนือจากนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำเนินการก็ได้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับครูผู้สอนด้วย

5.2 ชั้นการปฏิบัติการ

ในการปฏิบัติการขั้นนี้ สามารถอธิบายได้ 6 ด้านดังนี้

5.2.1 ด้านนักเรียน

จากการสังเกตและสอบถามลักษณะของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นและแต่ละโรงเรียนพบว่า แต่ละห้องมักมีกลุ่มนักเรียนที่ให้ความสนใจในการจัดการเรียนการสอนซึ่งมักนั่งอยู่บริเวณหน้าชั้นเรียน และ กลุ่มนักเรียนที่

ไม่ให้ความสนใจในการจัดการเรียนการสอนซึ่งมักนั่งอยู่บริเวณหลังชั้นเรียน อย่างไรก็ตามในบางกิจกรรมที่ครูผู้สอนได้จัดทำขึ้นเช่น การร้องเพลง การเต้นประกอบเพลง และการเล่นเกม นักเรียนทุกคนให้ความสนใจ ถึงแม้ว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือสักเท่าไร แต่ในกิจกรรมเหล่านี้ นักเรียนกลุ่มดังกล่าวพยายามมีส่วนร่วมเช่น นักเรียนกลุ่มนี้มีการส่งเสียงร้องบ้าง และแสดงท่าทางตามบ้างถึงจะไม่เต็มท่อนักเรียนคนอื่น ๆ ก็ตาม แต่ถ้าเป็นกิจกรรมอื่นๆเช่น กิจกรรมทำใบงาน ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้มักคุยเล่นกัน เดินไปมา หรือทำกิจกรรมอื่นๆแทน ข้อสังเกตที่ได้คือ ระหว่างที่นักเรียนคนอื่น ๆ กำลังทำใบงานอยู่นั้น สมาชิกในกลุ่มพัฒนาบทเรียนได้เข้าสังเกตใกล้ๆ ปรากฏว่านักเรียนก็ลงมือทำอย่างตั้งใจจนสามารถส่งใบงานได้ทันเวลา ครูผู้สอนถึงกับกล่าวว่า “ตามปกตินักเรียนกลุ่มนี้ไม่เคยส่งงานเลยถือเป็นเรื่องที่ดีมาก” ซึ่งข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นนี้อาจมาจากสาเหตุหลายประการเช่นนักเรียนไม่เข้าใจจริงๆ นักเรียนไม่สนใจ และนักเรียนต้องการให้ครูให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ผู้ดำเนินการและผู้มีส่วนร่วมจึงได้บันทึกข้อสังเกตนี้ลง ไปเพื่อทำการสะท้อนผลหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอน

5.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

1) ครูสามารถสอนได้ตามลำดับขั้นตอนในแผนการสอนที่เขียนมา มีวิธีการและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสังเกตว่า บางครั้งครูลืมกิจกรรมที่ตั้งใจจะสอน ซึ่งครูได้เขียนไว้ในแผนก่อนแล้วและข้ามกิจกรรมนั้นไป นอกจากนี้ผู้วิจัยสังเกตว่า ครูไม่มีการนำเข้าบทเรียนด้วยการทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน แต่จะสอนในลักษณะความรู้ใหม่ทั้งหมด

2) กิจกรรมต่างๆมีความต่อเนื่อง แต่ไม่ได้น่าสนใจหมดทุกกิจกรรม กิจกรรมที่นักเรียนให้ความสนใจในทุกระดับชั้น และทุกห้องเรียนที่ได้เข้าสังเกตคือ การร้องเพลงและแสดงท่าทางประกอบเพลง ส่วนกิจกรรมเกมนั้น เมื่อครูกล่าวว่า “เราจะร่วมเล่นเกมกัน” นักเรียนทุกคนมีความกระตือรือร้น แต่เมื่อเกมนั้นไม่น่าสนใจหรือไม่ดึงดูดใจ นักเรียนก็จะเฉื่อยชาลงและหันไปทำกิจกรรมอื่นที่ไม่ใช่การเรียนการสอน อีกข้อสังเกตหนึ่งที่พบคือ กิจกรรมบางกิจกรรมที่ครูทำซ้ำๆ เช่นการสะกดคำที่ทำมากกว่า 3 รอบ การตอบคำถามเดิมๆซ้ำๆ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนหมดความสนใจได้ง่าย

3) การเขียนจุดประสงค์และการวัดผลนั้น ครูส่วนใหญ่ไม่เขียนจุดประสงค์ให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยมักจะขาดเรื่องทัศนคติ แต่เมื่อถึงตารางวัดผลกลับมีการวัดผลแสดงเจตคติและพฤติกรรมเช่น การทำงานร่วมกันซึ่งเป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนในชั้น ความรักในภาษาอังกฤษ โดยไม่มีเป้าหมายในการวัดว่าความรักนั้น จะดูได้จากอะไร ใช้เครื่องมือใดในการวัดผล

4) การควบคุมชั้นเรียนนั้น ครูทุกคนทำได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่านักเรียนบางคนจะพูดคุยกัน เล่นกัน แต่เมื่อครูมอง หรือเรียกชื่อก็จะหยุดพฤติกรรมดังกล่าวโดยทันที ผู้วิจัยสังเกตพบว่า ครูทุกคนพูดเสียงดัง และค่อนข้างเข้มงวดกับนักเรียน ผู้วิจัยจึงได้สอบถามภายหลัง ครูทุกคนตอบว่า จำเป็นต้องดูแลและเข้มงวด มิเช่นนั้นจะไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนที่เน่ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาได้เลย

5) ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างครูและนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกันเป็นไปด้วยดี ผู้วิจัยสังเกตว่า ครูจำชื่อและพฤติกรรมของนักเรียนได้ทุกคน รู้จุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างดี

5.2.3 ด้านครูผู้สอน

ในด้านนี้ ผู้วิจัยจะมุ่งสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่สามารถพัฒนาเพื่อการจัดการเรียนการสอน จะไม่จับจ้องพฤติกรรมที่เป็นลักษณะธรรมชาติที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้โดยทันที ในด้านนี้ ผู้วิจัยสังเกตว่า ครูทุก

คนไม่ค่อยเดินมายังบริเวณหลังชั้นเรียน มักจะอยู่บริเวณหน้าชั้นเรียนเท่านั้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนที่ไม่ให้ความสนใจเรียนอยู่แล้ว ทำกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากกิจกรรมที่ครูจัดขึ้น โดยเฉพาะในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมใบงาน กิจกรรมการถามและตอบคำถามในชั้นเรียนก็เช่นกัน ครูมักจะถามนักเรียนที่นั่งหน้าชั้น และไม่ให้ความสนใจนักเรียนที่นั่งหลังชั้นเรียน

นอกจากพฤติกรรมดังกล่าวผู้วิจัยยังสังเกตเห็นงานค้างจากคาบก่อนหน้า ที่นักเรียนบางคนไม่ได้ส่งให้ครูตรวจ รวมถึงการทำงานที่ส่งในคาบปัจจุบันไม่เสร็จตามกำหนดเวลาแต่ครูไม่พูดถึงงานค้างหรือการบ้านเดิมเลย ผู้วิจัยยังได้สังเกตเห็นการสะกดคำศัพท์ผิดบนกระดาน และการออกเสียงผิดของครู ซึ่งทำให้ผู้เรียนจดจำและเลียนแบบทั้งการสะกดคำและการออกเสียง สังเกตได้จากใบงานที่มีการสะกดผิดเหมือนคำศัพท์บนกระดานคำ และการออกเสียงผิดในชั้นเรียนของนักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ดำเนินการ ได้เห็นพ้อง และบันทึกข้อสังเกตนี้เพื่อสะท้อนและหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขภายหลัง

5.2.4 ด้านสื่อการสอน

จากการสังเกต สื่อที่ครูนำมาใช้มี 3 รูปแบบ 1. สื่อที่ครูมีอยู่เดิม เช่น ใบงานที่เคยใช้แล้ว 2. สื่อที่ครูซื้อ เช่น โปสเตอร์และ รูปภาพและ 3. สื่อที่ครูและสมาชิกร่วมกันผลิตขึ้นใหม่เพื่อใช้ประกอบการสอน เช่น บัตรคำศัพท์ รูปภาพ และเกม แต่ทั้งนี้ ครูบางคนก็ไม่ใช่สื่อเลย แต่ใช้วิธีการเขียนและวาดภาพบนกระดานคำแทน ซึ่งจะเกิดความผิดพลาดได้ง่าย ถ้าสะกดคำศัพท์ผิด หรือไม่ตรวจสอบให้ดีเสียก่อน ครูบางคนนำสื่อสำเร็จรูปที่ซื้อมาประกอบการเรียนการสอน เช่น โปสเตอร์และรูปภาพ แต่นำมาคิดบนกระดานโดยไม่ใช้ประโยชน์จากสื่อเหล่านั้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าสื่อที่ครูนำมาใช้บางสื่อ โดยเฉพาะ ใบงาน และเกม มีรูปแบบที่ยากเกินไปไม่เหมาะกับระดับชั้นที่สอน ซึ่งผู้วิจัยและสมาชิกได้จับบันทึกข้อสังเกตเพื่อไปสะท้อนผลนี้ให้ครูเพื่อจัดทำสื่อที่มีประโยชน์สามารถใช้งานได้จริง และเหมาะสมกับระดับชั้นเรียนของตน เช่น สื่อเสียง สื่อรูปภาพที่มีขนาดใหญ่ขึ้น หนังสือเล่มเล็ก และอื่นๆที่เหมาะสม

5.2.5 ด้านบรรยากาศ

ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน เนื่องจากมีผู้อื่นมานั่งอยู่บริเวณหลังห้อง ในช่วงแรกของการจัดการเรียนการสอน ทั้งครูและนักเรียนค่อนข้างเกร็งไม่เป็นธรรมชาติ แต่เมื่อครูพยายามกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมไม่จำเป็นการร้องเพลง การแสดงท่าทางประกอบ และการเล่นเกม สังเกตได้ว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นขึ้นมาก อย่างไรก็ตาม เกมบางเกมไม่เหมาะกับระดับชั้นที่สอน ทำให้นักเรียนหมดความสนใจในกิจกรรมนั้นในทันที

5.3 ชั้นสะท้อนผล

ครูภาษาอังกฤษแต่ละโรงเรียนเปิดใจในการเสนอและรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม ครูทุกคนยอมรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ดีครูมักมีเหตุผลอันสืบเนื่องจากการข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น การมีเวลาไม่เพียงพอเนื่องจากงานอื่นๆ ในโรงเรียน การไม่ให้ความร่วมมือของผู้เรียนบางคนในชั้นเรียน และการไม่มีงบประมาณในการซื้อและจัดทำสื่อ เป็นต้น ผู้ดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผลักดันสะท้อนข้อสังเกตที่ได้และร่วมกันอภิปรายสาเหตุของปัญหา และหาแนวทางในการแก้ปัญหา ร่วมกันในครั้งนี้ใช้เวลาประมาณ 45-60 นาที จากการสอบถาม ครูและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรู้สึกสนุก และ เห็นประโยชน์ในการใช้นวัตกรรมนี้ในการพัฒนาตนเองโดยตั้งใจว่าจะนำไปใช้ในการดำเนินการเรียนการสอนต่อไปในชีวิตประจำวัน และจะแนะนำให้เพื่อนครูคนอื่นๆ ในโรงเรียนใช้นวัตกรรมนี้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ White (2004) ที่

เสนอว่าการเรียนรู้ของครูและการพัฒนาครูจะมีความหมายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หากกระบวนการพัฒนานั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งใน การทำงานประจำวันของครูหรือของเพื่อนร่วมงาน

6. สรุป

จากผลการวิจัย การพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถใช้ในการพัฒนาตนเองของครู ซึ่งจากการดำเนินการวิจัยพบว่ากระบวนการนี้สามารถช่วยพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้ ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อบทเรียน การเขียนแผนการสอน การผลิตและการใช้สื่อ รวมทั้งการจัดการชั้นเรียน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน และบรรยากาศในชั้นเรียน สามารถช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นจุดศูนย์กลางและพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนด้วย ที่สำคัญที่สุดคือการช่วยพัฒนาตนเองเรื่องความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงการทำงานร่วมกันของครูในโรงเรียน ถ้าครูค่อยๆปรับเปลี่ยนตนเองและวิธีการทำงานให้เป็นระบบ ถ่ายทอดแนวคิด วิธีการ ร่วมกันอภิปรายข้อผิดพลาดเล็กๆน้อยๆเพื่อหาหนทางแก้ไข การเปลี่ยนแปลงผู้เรียนทั้งด้านผลการเรียน ทักษะ และพฤติกรรมไปในแนวทางที่ดีขึ้นย่อมอยู่ไม่ไกล

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการอุดมศึกษา. (2559) การดำเนินงาน โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 – 2560. [online] สืบค้นวันที่ 3 มีนาคม 2560. จาก <http://www.mua.go.th/users/bphe/U-school/index.html>.
- ชาริณี ตรีวิทย์. (2550). การพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาตาม แนวคิดการศึกษาผ่านบทเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการ สอน คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาริณี ตรีวิทย์. (2552). การศึกษาผ่านบทเรียน (Lesson Study):ทางเลือกใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน.วารสาร ครุศาสตร์ ปีที่ 37 ฉบับที่ 3 (มีนาคม - มิถุนายน 2552) หน้า 131-149.
- วิจารณ์ พานิช (2557) Lesson Study. [online] สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2560 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/569248>
- นฤมล อินทร์ประสิทธิ์. (2552). การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study): นวัตกรรมเพื่อพัฒนาครูและ นักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- White, A. (2004). The lesson study approach to implementing change, Paper presented at SEAMEO-UNESCO Education Congress and EXPO Secretariat, Bangkok, Thailand. [Online]. Available from: www.seameo-unesco.org/fullpaper/MMM1/101/FP.doc [2005, December 19].

การพัฒนาบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการสืบค้นข้อมูล
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี

DEVELOPMENT OF PC TABLET-BASED LESSONS ON ASEAN STUDIES
TO ENHANCE DATA SEARCHING SKILLS OF PRIMARY 6 STUDENTS
OF PRIVATE PRIMARY SCHOOLS IN PATHUM THANI

ชัชไม วิสุตกุล¹ และสุพัตรา ประดับพงษ์²

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

อีเมล chidchamai.v@rsu.ac.th

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

อีเมล supatra.p@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการสืบค้นข้อมูลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี และ 2) ประเมินประสิทธิผลของบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา ด้านความรู้ ทักษะการสืบค้นข้อมูล และเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวิภาวดี จำนวน 19 คน โรงเรียนนภสร จำนวน 20 คน และโรงเรียนเทพศิรินทร์วิทยาการ จำนวน 20 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 59 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และมีเกณฑ์การเลือก คือเป็นโรงเรียนที่มีห้องเรียนที่มีอุปกรณ์แท็บเล็ตพร้อมใช้ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ 1) บทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบความรู้เรื่องอาเซียนศึกษา 4) แบบประเมินทักษะการสืบค้นข้อมูล และ 5) แบบประเมินเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และค่า t-test

ผลการวิจัยที่สำคัญ พบว่า 1) บทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 80.38/91.47$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 2) นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 มีการพัฒนาด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และ 4) เจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.37)

คำสำคัญ: บทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี, ทักษะการสืบค้นข้อมูล, อาเซียนศึกษา

ABSTRACT

This study aims to 1) develop PC tablet-based lessons on ASEAN Studies to enhance data searching skills of Primary 6 students from private schools in Pathum Thani, and 2) evaluate the effectiveness of the PC tablet-based lessons in the aspects of students' knowledge, data searching skills, and attitudes towards the PC tablet-based lessons. The sample group was 59 Primary 6 students from three purposively selected private schools in Pathum Thani, consisting 19 students from Wiparat School, 20 students from Napatsorn School, and 20 from Tippakorn Wittayakarn School. These schools were selected as they had classrooms equipped with tablets available for use. The research instruments used in this study were 1) PC Tablet-Based Lessons on ASEAN Studies, 2) Learning Management Plans, 3) Test of Knowledge on ASEAN Studies, 4) Data Searching Skill Assessment, and 5) Evaluation Form of Students' Attitude towards PC Tablet-Based Lessons. Means, standard deviations, percentages, and t-test were used for data analysis.

The main research findings were as follows: 1) the efficiency of the PC tablet-based lessons (E1/E2) was 80.38/91.47.59 above the prescribed criteria of 80/80; 2) the students who were taught with PC tablet-based lessons on ASEAN Studies earned the average score of the post-test of knowledge significantly higher than that of the pre-test at the level of 0.5; 3) the students who were taught with the PC tablet-based lessons, Units 1-3 had a consistent development of their data searching skills; and 4) the students' attitude towards the PC tablet-based lessons had an overall average score at the highest level ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.37)

Keywords: PC tablet-based lessons, Data searching skills, ASEAN Studies

1. บทนำ

ในสังคมปัจจุบันซึ่งเป็นสังคมแห่งสารสนเทศ บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างมากมายนานาชาติ ดังนั้นทุกคนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง และต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา สังคมปัจจุบันจึงเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการศึกษาจึงต้องมุ่งเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสในการเรียนรู้ของบุคคล และพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศให้แก่บุคคลในสังคมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสามารถนำความรู้ไปใช้ในสังคมได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) ที่กำหนดให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีจุดเน้นการปฏิรูป 3 เรื่อง ได้แก่ (1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ (2) การเปิดโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และ (3) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในหลายๆ ด้านทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม การเรียนรู้จึงต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่นักเรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นภายในใจและสมองของตนเอง นอกจากนี้การเรียนรู้สาระวิชาควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าของนักเรียน โดยมีครูช่วยแนะนำและออกแบบกิจกรรมเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของตนเองได้ ดังนั้นทักษะที่สำคัญที่สุดของศตวรรษที่ 21 จึงเป็นทักษะของการเรียนรู้ (Learning Skills) ที่ต้องเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะไปเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรง ทักษะที่มีความสำคัญมากอีกทักษะหนึ่งคือ

ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information Technology and Communication Skills) ที่ผู้เรียนจะต้องมีทักษะในการเข้าถึง (Access) แหล่งข้อมูลอย่างรวดเร็ว ทักษะในการประเมินความน่าเชื่อถือ และทักษะในการใช้อย่างสร้างสรรค์ (วิจารณ์ ฟานิช, 2555) ในปีพ.ศ.2555 รัฐบาลไทยภายใต้การนำของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีนโยบายเร่งด่วนและได้ทดลองดำเนินการ โครงการแท็บเล็ตพีซีเพื่อการศึกษาไทย One Tablet Per Child เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ในยุคใหม่ และเป็นแนวคิดที่จะนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ โดยการใช้แท็บเล็ต (Tablets) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และแสวงหาองค์ความรู้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็น Offline และ Online ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ฝึกปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2555) หลังจากโครงการแท็บเล็ตพีซีเพื่อการศึกษาไทยดำเนินการเสร็จแล้ว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ทำการติดตามและศึกษาผลของการใช้แท็บเล็ต พบว่า แท็บเล็ตสามารถตอบสนองการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี และทำให้มีแรงเสริมให้เกิดการเรียนรู้ กล้าแสดงออก และคิดอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิดและทำด้วยตนเอง สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายอีกด้วย (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Becta ICT Research (2004) ซึ่งได้ศึกษาผลการใช้แท็บเล็ตพีซีประกอบการเรียนการสอนใน โรงเรียนประถมศึกษา 12 แห่ง ในประเทศอังกฤษ ระหว่างปี ค.ศ. 2004-2005 พบว่า การใช้แท็บเล็ตพีซีโดยให้ผู้เรียนและผู้สอนมีแท็บเล็ตพีซีเป็นของตนเองอย่างทั่วถึง เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการใฝ่เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียน และมีผลกระทบในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมการค้นคว้าและการเข้าถึงองค์ความรู้นอกห้องเรียน รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของผู้เรียน คณะทำงานศึกษาการใช้แท็บเล็ตพีซีประกอบการเรียนการสอน ได้ให้ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายแก่รัฐบาลหลายข้อ โดยมีข้อหนึ่งที่สำคัญคือ กรณีที่จะแจกแท็บเล็ตให้นักเรียนอย่างกว้างขวางต้องมีการพัฒนาเนื้อหาให้ครบถ้วน และมีความน่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจมากขึ้นกว่าการเรียนในหนังสือ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของนักวิชาการด้านการศึกษา สุรศักดิ์ ปาเฮ (2555) ที่กล่าวว่ายังไม่มีมีการสร้างเนื้อหาบทเรียนและกิจกรรมที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยใช้แท็บเล็ต และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ (อินเทอร์เน็ต) ได้อย่างอิสระ จากข้อเสนอแนะสำหรับประเด็นการขาดการสร้างเนื้อหาบทเรียนบนแท็บเล็ตที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงสังเกตเห็นความจำเป็นในการสร้างเนื้อหาบทเรียนบนแท็บเล็ตและกิจกรรมที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ครูผู้สอนได้นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ประกอบกับโครงการแท็บเล็ตพีซีเพื่อการศึกษาไทยดังกล่าว ได้ดำเนินการในช่วงเวลาที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนเต็มรูปแบบในปี 2558 รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านพัฒนาพลเมืองให้มีคุณภาพ โดยการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กไทยที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน การวิเคราะห์หลักสูตรในส่วนของอาเซียนศึกษา การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพและแข็งแกร่งในประชาคมอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) จึงได้กำหนดหลักสูตรอาเซียนศึกษาเพิ่มเข้าไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของทุกระดับชั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รายละเอียดของรายวิชานี้พบว่าประกอบไปด้วยเนื้อหาและข้อมูลที่หลากหลายในทุกด้านของเหล่าประเทศสมาชิก และข้อมูลต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นที่นักเรียน

ต้องค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง เพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหา ความเป็นมา และสังคมวัฒนธรรมที่เป็นปัจจุบัน อีกทั้งรายวิชานี้มีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมไปถึงการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล การอธิบายเหตุผล การใช้เทคโนโลยี และกระบวนการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม (สมเกียรติ และคณะ, 2556) ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าจะมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อย่างมากในการที่จะใช้สื่อแท็บเล็ตซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีคุณลักษณะที่สามารถกระตุ้นการเรียนรู้และเอื้อต่อการสืบค้นข้อมูล ในการถ่ายทอดความรู้และพัฒนาทักษะที่สำคัญของรายวิชานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการสืบค้นข้อมูล ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนเรื่องอาเซียนศึกษาบนแท็บเล็ตพีซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเสริมสร้างทักษะการสืบค้นข้อมูลของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการสืบค้นข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา ด้านความรู้ ทักษะการสืบค้นข้อมูล และเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี

3. การดำเนินการวิจัย

การพัฒนาบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการสืบค้นข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดปทุมธานี ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จากโรงเรียนวิภาวดี จำนวน 19 คน โรงเรียนนภสร จำนวน 20 คน และโรงเรียนเทพากรวิทยาการ จำนวน 20 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 59 คน ซึ่งใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และมีเกณฑ์การเลือกคือเป็นโรงเรียนที่มีห้องเรียนที่มีอุปกรณ์แท็บเล็ตพร้อมใช้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย

3.2.1 บทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการสืบค้นข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี

3.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1: รู้จักอาเซียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2: เพื่อนบ้านอาเซียน และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3: พันธมิตรอาเซียน

3.2.3 แบบทดสอบความรู้เรื่องอาเซียนศึกษาก่อนและหลังเรียน ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีลักษณะเป็นคำถาม 4 ตัวเลือก จำนวนหน่วยการเรียนรู้ละ 10 ข้อ รวม 30 ข้อ

3.2.4 แบบประเมินทักษะการสืบค้นข้อมูล มีลักษณะเป็นใบงานบันทึกขั้นตอนการสืบค้นข้อมูล
ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดภาระงาน ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดกลยุทธ์แสวงหาสารสนเทศ ขั้นที่ 3 ขั้นกำหนดแหล่งสารสนเทศและ
การเข้าถึงสารสนเทศ ขั้นที่ 4 ขั้นการใช้สารสนเทศ ขั้นที่ 5 ขั้นสังเคราะห์ข้อมูล และขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล

3.2.5 แบบประเมินเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี มีลักษณะเป็นข้อคำถาม
ประเมินระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี ด้านเนื้อหา จำนวน 10 ข้อ และด้านเทคนิค จำนวน
10 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

เครื่องมือวิจัย 3.2.1-3.2.5 ได้ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดย
ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 คน โดยใช้ในการประเมินความสอดคล้องของข้อ
คำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่าสอดคล้องของแต่ละรายข้ออยู่ระหว่าง
0.66-1.00 สำหรับเครื่องมือวิจัย 3.2.3 ซึ่งเป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับอาเซียนศึกษามีค่าความยากง่าย (p) อยู่
ระหว่าง 0.22-0.74 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.46-0.82 ค่าเฉลี่ยความยากง่ายของข้อสอบที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.49
และค่าเฉลี่ยอำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่าเท่ากับ 0.63

สำหรับการหาประสิทธิภาพของบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี (E1/E2) โดยใช้เกณฑ์การหา
ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ 80/80 ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้ (tried out) กับกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่ม
ตัวอย่างและยังไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อนจำนวน 17 คน โดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้องที่ 3
โรงเรียนวิภาวดีรังสิต ภาคเรียนที่ 1/2559 โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ การทดลองครั้งที่ 1 เป็นการทดลองแบบกลุ่มกับ
นักเรียน 5 คน โดยคัดเลือกนักเรียนแบบคละกัน คือ ที่มีผลการเรียนในระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อน มาทดลองเรียน
ด้วยบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ ของบทเรียน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง
ให้บทเรียนมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น การทดลองครั้งที่ 2 เป็นการทดลอง (tried out) แบบภาคสนามกับนักเรียน 17 คน
โดยแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 4-5 คน ที่มีผลการเรียนคละกัน คือ อยู่ในระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน มาทดลองเรียน
บทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วจากการทดลองครั้งที่ 1 แล้วนำผลมาหาประสิทธิภาพ (E1) และ
ประสิทธิภาพ (E2) ได้ผลประสิทธิภาพเท่ากับ 80.51/80.59 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ บทเรียนบนแท็บ
เล็ตพีซีนี้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือวิจัย 3.2.1-3.2.5 ที่ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดย
ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้ว นำไปใช้สอนกับนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิภาวดีรังสิต โรงเรียนนภสร และ โรงเรียนเทพากรวิทยาการ จังหวัดปทุมธานี ในภาคเรียนที่
2 ปีการศึกษา 2559

3.3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้เรื่องอาเซียนศึกษาก่อนเรียนในแต่ละหน่วยการ
เรียนรู้ในบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถาม 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

3.3.3 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้บทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ร่วมกับ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูล ตามแนวคิด Big Six Skills (Big Six Skills Information
Problem-Solving Approach หรือ Big Six Skills Approach) ที่พัฒนาโดย Eisenberg and Berkowitz (2001) ที่มี 6
ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดภาระงาน (Task Definition) ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนบนแท็บเล็ตในประเด็นที่กลุ่มได้รับ 1 ประเด็น แล้วสมาชิกในกลุ่มร่วมกันถกประเด็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาหลักและสามารถระบุคำสำคัญ 2-3 คำ แล้วเขียนคำตอบในใบงาน

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดกลยุทธ์แสวงหาสารสนเทศ (Information Seeking Strategies) ครูทบทวนวิธีการสืบค้นข้อมูล โดยอธิบายและสาธิตให้นักเรียนทุกกลุ่มเข้าใจวิธีการสืบค้นข้อมูลของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นกำหนดแหล่งสารสนเทศและการเข้าถึงสารสนเทศ (Location and Access) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มใช้คำสำคัญในการสืบค้นข้อมูลทั้งระบบ Offline และ Online ตามแหล่งข้อมูลที่แนะนำ

ขั้นที่ 4 ขั้นการใช้สารสนเทศ (Use of Information) นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านข้อมูลที่สืบค้นได้ และช่วยกันพิจารณาคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการเพื่อนำมาใช้

ขั้นที่ 5 ขั้นสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่สืบค้นไปเปรียบเทียบว่าเป็นข้อมูลที่เหมือนกันหรือข้อมูลที่ต่างกับเพื่อนในกลุ่ม แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลและเรียบเรียงให้ครอบคลุมเนื้อหาในประเด็นที่กลุ่มได้รับ และนำเสนอหน้าชั้นเรียนต่อไป

ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล (Evaluation) ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณากระบวนการทำงานกลุ่มในการสืบค้นข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล โดยประเมินพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มและผลงานของกลุ่ม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป

3.3.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินทักษะการสืบค้นข้อมูล มีลักษณะเป็น ใบงานบันทึกขั้นตอนการสืบค้นข้อมูลในระหว่างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูล ตามแนวคิด Big Six Skills

3.3.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้เรื่องอาเซียนศึกษาหลังเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ในบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถาม 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางความรู้เรื่องอาเซียนศึกษาก่อนเรียน

3.3.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี มีลักษณะเป็นข้อคำถามประเมินระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี ด้านเนื้อหา จำนวน 10 ข้อ และด้านเทคนิค จำนวน 10 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ

3.3.7 ผู้วิจัยนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. ผลการวิจัย

4.1 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี : โรงเรียนวิภารัตน์ โรงเรียนนภสร และโรงเรียนทิพพากร วิทยาการ แสดงไว้ในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 3 โรงเรียน

รายการ	n	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้		เกณฑ์ประสิทธิภาพ
			คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเฉลี่ยร้อยละ (%)	
คะแนนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E_1)	59	64	51.44	80.38	80 (E_1)
คะแนนทดสอบหลังเรียน (E_2)	59	30	27.44	91.47	80 (E_2)

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 3 โรงเรียน มีค่าประสิทธิภาพ E_1 เท่ากับ 80.38 และ E_2 เท่ากับ 91.47 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ E_1/E_2 ที่กำหนดคือ 80/80

5.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้เรื่องอาเซียนศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี : โรงเรียนวิภาวดี โรงเรียนนภสร และโรงเรียนทิพพากรวิทยาการ แสดงไว้ในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้เรื่องอาเซียนศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 3 โรงเรียน

คะแนนสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	ค่า t-test
โรงเรียนวิภาวดี					
ก่อนเรียน	19	30	15.89	4.86	6.82*
หลังเรียน	19	30	23.84	4.66	
โรงเรียนนภสร					
ก่อนเรียน	20	30	14.75	3.19	7.42*
หลังเรียน	20	30	21.55	5.22	
โรงเรียนทิพพากรวิทยาการ					
ก่อนเรียน	20	30	12.45	3.00	6.96*
หลังเรียน	20	30	18.50	3.63	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้เรื่องอาเซียนศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 3 โรงเรียน มีดังนี้

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวิภาวดี มีคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้เรื่องอาเซียนศึกษา หลังเรียน ($\bar{x} = 23.84$, S.D. = 4.66) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 15.89$, S.D. = 4.86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนนภสร มีคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้เรื่องอาเซียนศึกษา หลังเรียน ($\bar{x} = 21.55$, S.D. = 5.22) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 14.75$, S.D. = 3.19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเทพวารวิทยาการ มีคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้เรื่องอาเซียนศึกษาหลังเรียน ($\bar{x} = 18.50$, S.D. = 3.63) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 12.45$, S.D. = 3.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 การพัฒนาด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี : โรงเรียนวิภาวดี โรงเรียนนภสร และโรงเรียนเทพวารวิทยาการ ที่เรียนด้วยบทเรียนบนแท็บเล็ต ฟิชเรื่องอาเซียนศึกษา หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 แสดงไว้ในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการพัฒนาด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 3 โรงเรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนบนแท็บเล็ต ฟิช เรื่องอาเซียนศึกษา หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3

ทักษะการสืบค้นข้อมูล	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1		หน่วยการเรียนรู้ที่ 2		หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	
	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$, %	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$, %	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$, %
โรงเรียนวิภาวดี ระบุสาระและคำสำคัญเพื่อการสืบค้น, การเข้าถึงข้อมูล, การประเมินสารสนเทศ, ประมวลผลข้อมูล, การนำเสนอข้อมูล และสรุปกระบวนการสืบค้น	16	10.84 (67.76%)	16	13.23 (82.73%)	16	14.53 (90.79%)
โรงเรียนนภสร ระบุสาระและคำสำคัญเพื่อการสืบค้น, การเข้าถึงข้อมูล, การประเมินสารสนเทศ, ประมวลผลข้อมูล, การนำเสนอข้อมูล และสรุปกระบวนการสืบค้น	16	9.75 (60.94%)	16	13.35 (83.44%)	16	14.80 (92.50%)
โรงเรียนเทพวารวิทยาการ ระบุสาระและคำสำคัญเพื่อการสืบค้น, การเข้าถึงข้อมูล, การประเมินสารสนเทศ, ประมวลผลข้อมูล, การนำเสนอข้อมูล และสรุปกระบวนการสืบค้น	16	10.55 (65.94%)	16	13.25 (82.81%)	16	14.20 (88.75%)

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากทั้ง 3 โรงเรียนมีการพัฒนาด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลทั้ง 6 ขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- นักเรียนจากโรงเรียนวิภาวดี มีการพัฒนาด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลทั้ง 6 ขั้นตอนจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 10.84$) (67.76%), ($\bar{x} = 13.23$) (82.73%) และ ($\bar{x} = 14.53$) (90.79%) ตามลำดับ
- นักเรียนจากโรงเรียนนภสร มีการพัฒนาด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลทั้ง 6 ขั้นตอนจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 9.75$) (60.94%), ($\bar{x} = 13.35$) (83.44%) และ ($\bar{x} = 14.80$) (92.50%) ตามลำดับ

- นักเรียนจากโรงเรียนเทพากรวิทยาการ มีการพัฒนาด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลทั้ง 6 ขั้นตอนจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}$ = 10.55) (65.94%), ($\bar{x}$ = 13.25) (82.81%) และ ($\bar{x}$ = 14.20) (88.75%) ตามลำดับ

5.4 การประเมินเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี : โรงเรียนวิภาวดี โรงเรียนนภสร และ โรงเรียนเทพากรวิทยาการที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา แสดงไว้ในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการประเมินเจตคติของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 3 โรงเรียนที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
โรงเรียนวิภาวดี (n = 19 คน)			
ด้านเนื้อหา	4.55	0.37	มากที่สุด
ด้านเทคนิค	4.46	0.47	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.51	0.39	มากที่สุด
โรงเรียนนภสร (n = 20 คน)			
ด้านเนื้อหา	4.44	0.41	มาก
ด้านเทคนิค	4.62	0.39	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.53	0.33	มากที่สุด
โรงเรียนเทพากรวิทยาการ (n = 20 คน)			
ด้านเนื้อหา	4.58	0.35	มากที่สุด
ด้านเทคนิค	4.49	0.56	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.54	0.40	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 โรงเรียน	4.52	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า เจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 3 โรงเรียน ที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.52, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละโรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวิภาวดี โรงเรียนนภสร และ โรงเรียนเทพากรวิทยาการ มีเจตคติที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีทั้งด้านเนื้อหาและด้านเทคนิค โดยรวมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.51, S.D. = 0.39), ($\bar{x}$ = 4.53, S.D. = 0.33) และ ($\bar{x}$ = 4.54, S.D. = 0.40) ตามลำดับ

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี ของทั้ง 3 โรงเรียน พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าประสิทธิภาพ E_1 เท่ากับ 80.38 และ E_2 เท่ากับ 91.47 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าผู้วิจัยได้ออกแบบและวิเคราะห์บทเรียนตามขั้นตอนโดยใช้แนวคิดและหลักการออกแบบบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีของ ภาสกร เรืองรอง (2556) มาเป็นแนวทางในการ

ออกแบบและสร้างบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี อีกทั้งยังได้ปรับปรุงแก้ไขบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศก่อนนำไปใช้ จึงทำให้บทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ใช้งานง่ายและมีการนำเสนอในรูปแบบมัลติมีเดียที่น่าสนใจสื่อความหมายและสอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ได้เน้นให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีและสนุกกับการเรียน จึงทำให้ประสิทธิภาพของบทเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กษิรา บุญพันธ์และภาสกร เรืองรอง (2557) ที่พัฒนาบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี ตามหลักการออกแบบบทเรียนของ ภาสกร เรืองรอง (2556) มีการใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม สื่อความหมายได้ชัดเจน กราฟิกมีความสวยงามเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา จึงทำให้บทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีมีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 84.86/81.76

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้เรื่องอาเซียนศึกษาที่ได้รับก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีเรื่องอาเซียนศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้ง 3 โรงเรียน กล่าวคือ นักเรียนจากโรงเรียนวิภาวดีรังสิต มีคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้หลังเรียน ($\bar{x} = 23.84$, S.D. = 4.66) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 15.89$, S.D. = 4.86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนจากโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ มีคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้หลังเรียน ($\bar{x} = 21.55$, S.D. = 5.22) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 14.75$, S.D. = 3.19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนจากโรงเรียนเทพศิรินทร์ วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม มีคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้หลังเรียน ($\bar{x} = 18.50$, S.D. = 3.63) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 12.45$, S.D. = 3.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้นำเสนอเนื้อหาด้วยสื่อมัลติมีเดียที่มีทั้งภาพ เสียง บรรยาย ภาพเคลื่อนไหว ทำให้สามารถกระตุ้นผู้เรียนให้อยากเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิมาพร ศรีเวียง และคณะ (2560) ที่พบว่า การออกแบบบทเรียนโดยคำนึงถึงผู้เรียน เนื้อหาบทเรียน การนำเสนอภาพ สี ตัวอักษร ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแอปพลิเคชันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการพัฒนาด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของทั้ง 3 โรงเรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีเรื่องอาเซียนศึกษา พบว่า (1) นักเรียนจากโรงเรียนวิภาวดีรังสิต มีการพัฒนาด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 10.84$) (67.76%), ($\bar{x} = 13.23$) (82.73%) และ ($\bar{x} = 14.53$) (90.79%) ตามลำดับ (2) นักเรียนจากโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ มีการพัฒนาด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 9.75$) (60.94%), ($\bar{x} = 13.35$) (83.44%) และ ($\bar{x} = 14.80$) (92.50%) ตามลำดับ และ (3) นักเรียนจากโรงเรียนเทพศิรินทร์ วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม มีการพัฒนาด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 10.55$) (65.94%), ($\bar{x} = 13.25$) (82.81%) และ ($\bar{x} = 14.20$) (88.75%) ตามลำดับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในงานวิจัยนี้ได้เน้นให้นักเรียนค้นหาและเลือกแหล่งข้อมูลที่หลากหลายบนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ได้ข้อมูลในหลายมิติ อีกทั้งยังช่วยเสริมทักษะการค้นหาและเลือกแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถประเมินแหล่งข้อมูลนั้นๆ ก่อนที่จะเลือกสืบค้นข้อมูล นอกจากนี้งานวิจัยของปาลิตา บัวลีดำ (2551) พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายแบบ Big Six Skills เรื่อง ข้อมูลสารสนเทศและคอมพิวเตอร์เบื้องต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลด้านเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีเรื่องอาเซียนศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 3 โรงเรียน มีเจตคติต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละโรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวิภารัตน์ โรงเรียนนภสร และโรงเรียนเทพากรวิทยากร มีเจตคติที่มีต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซีทั้งด้านเนื้อหาและด้านเทคนิค โดยรวมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.39), ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.33) และ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อภินันท์ สัตยจรรยาวงศ์ (2557) ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันบนแท็บเล็ต ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในด้านรูปแบบการนำเสนอและด้านการเรียน เนื่องมาจากแอปพลิเคชันบนแท็บเล็ตได้ผ่านการประเมินและตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ทำให้แอปพลิเคชันบนแท็บเล็ตมีคุณภาพและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์

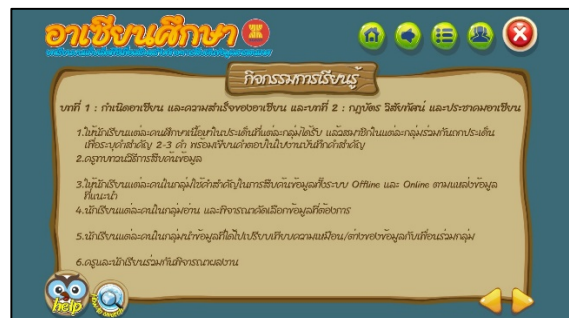
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กล่าวโดยสรุป ผลงานวิจัยนี้ พบว่า บทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะการสืบค้นข้อมูลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี มีประสิทธิผลทั้งด้านความรู้ ด้านการพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูล และด้านเจตคติของนักเรียนที่ต่อบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี สามารถนำไปใช้สอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในบริบทอื่นๆ ที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน สำหรับงานวิจัยในอนาคตควรให้ความสำคัญในหัวข้อที่เกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์หรือบทเรียนดิจิทัลในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.สุพัตรา ประดับพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาคุณภิญโญพนธ์ ที่คอยชี้แนะแนวทางในการทำคุณภิญโญพนธ์ทุกขั้นตอน ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวิภารัตน์ โรงเรียนนภสร และโรงเรียนเทพากรวิทยากร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย จนทำให้งานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ภาพตัวอย่างบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เรื่องอาเซียนศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กษิรา บุญพันธ์ และภาสกร เรืองรอง. (2557). การพัฒนาบทเรียนบนแท็บเล็ตพีซี เพื่อส่งเสริมการอ่านสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)* 2014; 7(2). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ติมาพร ศรีเวียง, วิวัฒน์ มีสุวรรณ และพิชญภา ขวงสร้อย. (2560). การพัฒนาแอปพลิเคชันบนคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต เรื่องอาเซียนศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *Journal of Education Naresuan University Vol. 19 No.1 January – March 2017.* น 231-238. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปาลิตา บัวสีดา. (2551). การใช้บทเรียนบนเครือข่ายแบบ Big Six Skills เรื่องข้อมูลสารสนเทศและคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้สารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)
- ภาสกร เรืองรอง. (2556). การพัฒนาบทเรียนบน Tablet PC. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พรทิชา.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2555). รายงานผลการศึกษาระดับสมบูรณ : โครงการนำร่องการประยุกต์และบูรณาการคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเพื่อการเรียนการสอน ในระดับประถมศึกษาตามนโยบายของรัฐบาลระยะที่ 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สมเกียรติ และคณะ. (2556). *อาเซียนศึกษา ป.6*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2555). *แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา : โอกาสและความท้าทาย*. สืบค้น 6 ตุลาคม 2559, จาก <http://www.kan1.go.th/tablet-for education.Pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. *กลไกขับเคลื่อนการศึกษา ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน*. สืบค้น 6 ตุลาคม 2559, จาก <http://social.obec.go.th/node/81>
- อภิณัฐ สัตยจรยาวงศ์. (2557). การพัฒนาแอปพลิเคชันบนแท็บเล็ต ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)
- Becta ICT Research. (2004). *Tablet PCs in schools: Case study report*. Retrieved October 6, 2016, from http://www.2Toro.open.ac.uk/6407/1/BTE_case_study_print.pdf 2T

Eisenberg and Berkowitz. (2001). *The Big6 Information Problem-Solving Approach*. Retrieved October 6, 2016,
from <http://www.big6.com>

สภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
ของสถานศึกษาในโครงการ English Program

THE STUDY OF KNOWLEDGE MANAGEMENT STATUS OF ENGLISH PROGRAM:
ENGLISH LANGUAGE INSTRUCTION POLICY

ปาริฉัตร นครเอี่ยม¹ วัลลภา เถลิมวงสาเวช² จิตภา เบญจธัชพร³

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program 2) เพื่อศึกษาปัจจัย อันประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพสถานศึกษาที่มีผลต่อสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบโครงการ English Program จำนวน 210 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: One – Way ANOVA) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ EP มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.11$) การประเมินผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ ($\bar{X} = 3.96$) การสร้างความรู้ ($\bar{X} = 3.92$) การแลกเปลี่ยนความรู้ ($\bar{X} = 3.91$) การแสวงหาความรู้ ($\bar{X} = 3.84$) และการจัดเก็บรวบรวมความรู้ ($\bar{X} = 3.76$) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ EP เพียงบางส่วน คือ ด้านประสบการณ์มีผลต่อการสร้างวิสัยทัศน์ในการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยสภาพสถานศึกษามีผลต่อสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ EP คือ ด้านสถานที่ตั้งมีผลต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ในการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านจำนวนครูผู้สอนชาวไทย มีผลต่อการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมาย การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บรวบรวมความรู้ และการประเมินผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ในการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ, โครงการ English Program

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the knowledge management status of English Program affecting English language instruction policy; 2) to study personal factors and school status factors knowledge management of English Program affecting English language instruction policy. Questionnaires were employed to collect data from 210 School administrators and instructors in English Program. Data obtained were analyzed using descriptive statistic and One-Way Analysis of Variance: One – Way ANOVA.

The findings revealed that the overall of the knowledge management status of English Program in English language instruction policy were at high level in all 6 sides: Knowledge Vision ($\bar{X} = 4.11$), Knowledge Creation ($\bar{X} = 3.92$), Knowledge Validation and Application ($\bar{X} = 3.96$), Knowledge Sharing ($\bar{X} = 3.91$), Knowledge Acquisition ($\bar{X} = 3.84$), and Knowledge Storage ($\bar{X} = 3.76$) respectively. It stated that the experiences had an affect on knowledge vision on knowledge management in studying. Moreover, the aspect of school location had an affect on knowledge management of English Program in English language instruction policy. Finally, the number of Thai teachers that teach English language had an affect on knowledge vision, knowledge acquisition, knowledge creation, knowledge storage, and knowledge validation and application on knowledge Management of English Program in English language instruction policy.

Keywords: Knowledge Management, English Language Instruction, English Program

1. บทนำ

การบริหารสถานศึกษาได้ก้าวเข้าสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์ และยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง การบริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่ และเปลี่ยนวิธีการทำงานและการบริหารใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน โดยเรียนรู้ให้เร็ว เรียนรู้ให้สัมพันธ์กับการทำงานและเรียนรู้ให้สามารถปฏิบัติงานได้ดี เพื่อนำสถานศึกษาก้าวเข้าสู่สังคมแห่งฐานความรู้ (Knowledge based Society) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553, น. 36) ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสริมสร้างสมรรถนะและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ และการเตรียมความพร้อมรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้การพัฒนาระดับทักษะความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษบรรลุผล กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการประกาศนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, น. 4) ดังนั้นการนำเอานโยบายมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพจึงควรมีการนำแนวคิดการจัดการความรู้(Knowledge Management) มาใช้เป็นหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุข้างต้นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program และเห็นว่ายังมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำแนวคิดการจัดการความรู้มาใช้ในนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไม่มากนัก ดังนั้นผู้วิจัยใคร่ที่จะศึกษาว่า ในปัจจุบันสถานศึกษามีการจัดการความรู้ นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ในโครงการ English Program เพื่อให้มีการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนอย่างไรให้ประสบความสำเร็จและมีความพร้อมของประเทศในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพสถานศึกษาที่มีผลต่อสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program

3. การดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาศภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่เกี่ยวกับนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ใช้กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล 2) ปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเน้นการสื่อสาร 3) ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก 4) ส่งเสริมการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ 5) ยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู 6) ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความรู้

2. ขอบเขตทางด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ 2) ปัจจัยสภาพสถานศึกษา ได้แก่ จำนวนนักเรียน สถานที่ตั้ง จำนวนครูผู้สอนชาวไทย และจำนวนครูผู้สอนชาวต่างชาติ

2.2 ตัวแปรตาม คือ การจัดการความรู้ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมาย 2) การแสวงหาความรู้ 3) การสร้างความรู้ 4) การแลกเปลี่ยนความรู้ 5) การจัดเก็บรวบรวมความรู้ 6) การประเมินผลและการประยุกต์ใช้ความรู้

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในโครงการ English Program สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเก็บข้อมูลทั้งหมด 105 โรงเรียน หลังจากนั้นใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยระบุให้โรงเรียนละ 2 ตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และ/หรือ หัวหน้างานบริหารวิชาการ 1 ตัวอย่าง และครูผู้รับผิดชอบโครงการ English Program ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หัวหน้าโครงการ English Program และ/หรือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ อีก 1 ตัวอย่าง คิดเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 210 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาโดยการวิเคราะห์จากเนื้อหาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการศึกษาซึ่งอาศัยกรอบแนวคิดในการทำวิจัยมาทำการออกแบบเครื่องมือโดยเป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการจัดการความรู้ นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับสภาพการจัดการความรู้ นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้คือ 1) ศึกษาค้นคว้า หลักการแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย 2) ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อร่วมกันพิจารณาความถูกต้องครบถ้วนตามกรอบแนวคิดและตรวจแก้ไขภาษาให้ถูกต้องและชัดเจน 3) ผู้วิจัยนำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา 4) ผู้วิจัยนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขอีกครั้งเพื่อความชัดเจนก่อนนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความครบถ้วนครอบคลุมเนื้อหาของคำถามกับนิยามศัพท์ด้วยเทคนิค IOC เท่ากับ 0.97 มีการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับสถานศึกษาในโครงการ Mini English Program จำนวน 30 โรงเรียน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือในการวิจัย โดยมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .877 - .956 แล้ว นำผลที่ได้มาปรับปรุงและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จากมหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการ English Program ตั้งกีดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและกำหนดวันส่งคืน โดยผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ให้ข้อมูลและจัดเก็บแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ กรณีที่อยู่ใกล้เคียงผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่ถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์มาจัดเรียงข้อมูลแยกข้อมูลและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) การหาค่าร้อยละ (%)
2. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวแปรการจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมาย ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการจัดเก็บรวบรวมความรู้ และด้านการประเมินผลและการประยุกต์ใช้ความรู้
3. การตอบวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: One – Way ANOVA) ของปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยสภาพสถานศึกษา ซึ่งวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพสถานศึกษาที่มีผลต่อสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลวิจัยดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมาย ในภาพรวมสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่สภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มากที่สุดคือ การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เทียบเคียงได้กับกรอบอ้างอิงทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) ($\bar{x} = 4.42$) รองลงมา พบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ปรับการเรียนการสอนจากการเน้น ไวยากรณ์มาเป็นเน้นการสื่อสาร (CLT) ($\bar{x} = 4.36$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการวิเคราะห์มาตรฐานการวัดระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษ เช่น TOEFL IELTS CU-TEP ฯลฯ เพื่อนำผลมาตั้งเป้าหมายการพัฒนาครูให้มีระดับความสามารถเทียบเคียงตามเกณฑ์มาตรฐานสากล ($\bar{x} = 3.71$)

2. ด้านการแสวงหาความรู้ ในภาพรวมสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมากที่สุดคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการฝึกอบรมการใช้สื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.12$) รองลงมา คือ การตรวจสอบ ติดตามและการ

ประเมินผลการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ($\bar{x} = 4.10$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น คือ การจัดสรรงบประมาณการให้ทุนการศึกษาต่างประเทศ แก่ครู เพื่อส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในรูปแบบที่หลากหลาย ($\bar{x} = 2.64$)

3. ด้านการสร้างความรู้ ในภาพรวมสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่สภาพการจัดการความรู้ นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มากที่สุดคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสร้างและเสนอความรู้ใหม่เกี่ยวกับกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษทั้งในและนอกเวลา เพื่อให้ได้เนื้อหาสาระที่หลากหลาย ($\bar{x} = 4.19$) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำผลการแก้ปัญหาของโครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษมาต่อยอดในการสร้างความรู้ใหม่ให้มีการเรียนการสอนที่สอดคล้องตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.03$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาร่วมวิเคราะห์และสังเคราะห์กับครูเพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมใหม่ในห้องเรียนสนทนาภาษาอังกฤษ (Conversation Class) เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 3.52$)

4. ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ ในภาพรวมสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีสภาพการจัดการความรู้ นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มากที่สุดคือ การใช้เครือข่ายทางสังคม (Social Networks) ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูในสถานศึกษาเพื่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 4.09$) รองลงมา คือ ผู้บริหารกำหนดให้ครูมีการจัดมุมความรู้/ศูนย์ความรู้/นิทรรศการด้านภาษาอังกฤษ เพื่อสนับสนุนการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ครู บุคคลากรและผู้สนใจทั่วไป ($\bar{x} = 4.06$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับสถานศึกษาต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 3.52$)

5. ด้านการจัดเก็บรวบรวมความรู้ ในภาพรวมสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่สภาพการจัดการความรู้ นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การกำหนดโครงสร้างและฐานข้อมูลระบบออนไลน์ที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อสะดวกแก่การค้นหาข้อมูล ($\bar{x} = 3.91$) และผู้บริหารจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการจัดเก็บสื่อออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ของสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 3.91$) รองลงมา คือ ผู้บริหารและหัวหน้างานวิชาการร่วมกันวิเคราะห์ระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษจากแบบประเมินตนเองและผลการทดสอบภาษาอังกฤษของครูผู้สอน เพื่อนำมาจัดเก็บข้อมูลตามกลุ่มระดับความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 3.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีการจัดทำเว็บไซต์รวมความรู้ (Web Portal) ซึ่งมีการรวบรวมสื่อการเรียนการสอนด้านภาษาอังกฤษ เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้าถึงแหล่งความรู้ภายในได้ตลอดเวลา และนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.49$)

6. ด้านการประเมินผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ ในภาพรวมสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่สภาพการจัดการความรู้ นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการ

แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ เพื่อกำกับ ติดตาม และการประเมินผลกระบวนการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.10$) รองลงมา คือ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินผลการจัดการความรู้ด้านความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR ($\bar{x} = 4.06$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีการนำผลงานวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้และขยายผลของความรู้ไปยังหน่วยงานหรือองค์กรทางการศึกษาเพื่อให้มีการปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ($\bar{x} = 3.75$)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance: One - Way ANOVA) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพสถานศึกษามีผลต่อสภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาใน โครงการ English Program

1. ด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าเพศ อายุ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาใน โครงการ English Program นอกจากนี้ พบว่าประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการสร้างวิสัยทัศน์ในการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาใน โครงการ English Program อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ด้านปัจจัยสภาพสถานศึกษา พบว่าจำนวนนักเรียน และจำนวนครูผู้สอนชาวต่างชาติที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ตาม นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาใน โครงการ English Program ทั้งนี้ พบว่าสถานที่ตั้งของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ในการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำนวนครูผู้สอนชาวไทยมีความสัมพันธ์กับด้านการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมาย ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการจัดเก็บรวบรวมความรู้ และด้านการประเมินผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ในการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่องการจัดการความรู้ นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program พบว่า ในภาพรวมของสภาพการจัดการความรู้ นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program ทั้ง 6 ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายอยู่ในระดับมาก โดยมีกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เทียบเคียงได้กับกรอบอ้างอิงทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) ซึ่งการจัดการความรู้โดยใช้กระบวนการด้านการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายนี้ สอดคล้องกับ Nonaka และ Takeuchi (2001) ที่ระบุว่า กระบวนการจัดการความรู้ควรมีกระบวนการสร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับความรู้ที่เป็นความรู้แห่งชีวิตหรือความรู้หลักขององค์กร สำหรับใช้เป็นเข็มทิศในการจัดการความรู้ขององค์กร ในด้านการแสวงหาความรู้ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการฝึกอบรมการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งกระบวนการดังกล่าว สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่ม

ผลผลิตแห่งชาติ (2553) ระบุว่า การแสวงหาความรู้ที่นั้น องค์การควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการแสวงหาความรู้ ซึ่งระบบสารสนเทศมีส่วนช่วยให้บุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้รวดเร็ว และทำให้การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ จากภายนอกทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และด้านการสร้างความรู้โดยส่วนใหญ่สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสร้างและเสนอความรู้ใหม่เกี่ยวกับกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษทั้งในและนอกเวลา เพื่อให้ได้เนื้อหาสาระที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะฯ (2555) ระบุว่า นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ มีการสนับสนุนให้ครูมีการบูรณาการสารสนเทศกับเทคโนโลยีสารสนเทศในห้องเรียนเพื่อเป็นการสร้างและเสนอความรู้ใหม่ในการพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะทางภาษา ในฐานะเป็นเครื่องมือที่ทำให้สามารถเข้าถึงวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตก และเพื่อให้มีทัศนคติแบบสากล ในด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ของกระบวนการจัดการความรู้ พบว่าโดยส่วนใหญ่สถานศึกษามีการใช้เครือข่ายทางสังคม (Social Networks) ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูในสถานศึกษา เพื่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ดังนั้นกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้โดยการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้นั้น จึงสอดคล้องกับ Marquardt (2002) ระบุว่า การถ่ายโอนและการเผยแพร่ความรู้ (Transfer and Dissemination) เป็นการเคลื่อนย้ายข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และนำไปเผยแพร่ทั่วทั้งองค์กรด้วยความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว ทั้งนี้การเข้าถึงข้อมูลก็เป็นส่วนสำคัญ เพราะการเข้าถึงข้อมูลทันทีที่ต้องการนำข้อมูลมาใช้นั้น จะทำให้บุคคลผู้นั้นสามารถมีเครื่องมือที่ช่วยจดจำข้อมูลได้ยาวนานขึ้น เป็นการลดภาระและความพยายามในการใช้ความจำลงไปได้มาก ทั้งนี้ฐานข้อมูลความรู้ขององค์กรควรเก็บรวบรวมไว้ สำหรับให้บุคคลต่าง ๆ สามารถเข้าไปค้นหาและแบ่งปันความรู้กันได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้การรวบรวมจัดเก็บ และสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดความยั่งยืน ทั้งนี้ด้านการจัดเก็บรวบรวมความรู้ สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างและฐานข้อมูลระบบออนไลน์ที่ทันสมัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อสะดวกแก่การค้นหาข้อมูล สอดคล้องกับ Marquardt (2002) ระบุว่า การจัดเก็บความรู้ (Storage) ระบบการจัดเก็บความรู้ที่ดีควรมีโครงสร้างระบบสามารถค้นหาและเผยแพร่สารสนเทศได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว แบ่งเป็นหมวดหมู่ มีเนื้อหาที่ถูกต้อง ทันสมัย สามารถนำมาใช้ได้ตลอดเวลา ซึ่งวิธีการจัดเก็บความรู้มีทั้งที่ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย เช่น การบันทึกข้อมูลและการใช้ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ การจัดทำคลังข้อมูล (Data Warehouse) รวมทั้งด้านการประเมินผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ที่นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ เพื่อกำกับ ติดตาม และการประเมินผลกระบวนการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งจากการศึกษา พบว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2553) ระบุว่า ควรดำเนินการกำหนดรายชื่อผู้รับผิดชอบ และผู้มีส่วนในประเมินองค์กรในด้านการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับขอบเขตและเป้าหมาย KM ที่เลือกขึ้นมาจัดทำ

นอกจากนี้ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าด้านประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการสร้างวิสัยทัศน์ในการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสรี ทองคำ (2556) ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้และแนวทางการจัดการความรู้ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าประสบการณ์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการปฏิบัติการจัดการความรู้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจในบริบทของสถานศึกษาในการจัดกระบวนการจัดการความรู้ในการ

สร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายของนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ด้านปัจจัยสภาพสถานศึกษาพบว่าสถานที่ตั้งมีความสัมพันธ์กับด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ในการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รณจิต พฤษกรรม (2554) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบายการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พบว่า ภูมิภาคที่ตั้งของโรงเรียนที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อ การนำนโยบายการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยของโรงเรียนที่ตั้งในเขตภาคกลางที่มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่อาจเป็นเหตุปัจจัยในการส่งเสริมให้โรงเรียนพร้อมที่จะแบ่งปันและเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งด้านจำนวนครูผู้สอนชาวไทย พบว่า จำนวนครูผู้สอนชาวไทยมีความสัมพันธ์กับด้านการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมาย ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการจัดเก็บรวบรวมความรู้ และด้านการประเมินผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ในการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีจำนวนครูผู้สอนภาษาอังกฤษชาวไทยมากกว่า 15 คน ซึ่งสอดคล้องกับ พรพิมล หารยาภิรมย์โชค (2554) ที่ระบุว่าองค์กรที่มีบุคลากรไม่เพียงพอ อาจเห็นว่าการดำเนินงานการจัดการความรู้เป็นงานที่ต้องทำเพิ่มขึ้นจากงานประจำหรืออาจทำให้เกิดความยุ่งยากมากยิ่งขึ้น ดังนั้นสถานศึกษาที่มีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอจึงมีผลต่อการจัดการความรู้ตามนโยบายส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการวางแผนการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เพียงพอและสร้างความรู้ ความเข้าใจและการนำการจัดการความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้ 1) สถานศึกษาควรเชิญผู้เชี่ยวชาญ ครู ร่วมวิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวทางการจัดกิจกรรมห้องเรียนสนทนา (Conversation Class) 2) สถานศึกษาควรจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับสถานศึกษาต่างประเทศ ในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านการสอนภาษาอังกฤษ 3) สถานศึกษาควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Forum) สำหรับครูและนักเรียนในการยกระดับความสามารถทางภาษา 4) สถานศึกษาควรจัดทำเว็บไซต์รวมความรู้ (Web Portal) ในการรวบรวมสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่หลากหลาย

6. บทสรุป

จากการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการความรู้ตามนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในโครงการ English Program ในภาพรวมนั้น ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เทียบเคียงได้กับกรอบอ้างอิงทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) สูงสุด และรองลงมาพบว่า ด้านการประเมินผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ เพื่อกำกับ ติดตาม และการประเมินผลกระบวนการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาสูงสุด อย่างไรก็ตาม พบว่าด้าน

การจัดเก็บรวบรวมความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการจัดทำเว็บไซต์รวมความรู้ (Web Portal) ซึ่งรวบรวมสื่อการเรียนการสอนด้านภาษาอังกฤษ และผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพสถานศึกษา พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์มีผลต่อการสร้างวิสัยทัศน์ในการจัดการความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยสภาพสถานศึกษาด้านสถานที่ตั้งมีผลต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ในการจัดการความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านจำนวนครูผู้สอนชาวไทยมีผลต่อการสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมาย การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บรวบรวมความรู้ และการประเมินผลและการประยุกต์ใช้ความรู้ในการจัดการความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและความเอาใจใส่จาก ดร.วัลลภา เกลิมวงศาเวช อาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร.จิตภา เบญจชัยพร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการ English Program สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตอบแบบสอบถามได้อย่างครบถ้วน และขอขอบคุณผู้ที่ส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุน และให้กำลังใจ ทำให้การทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- พรพิมล หารยาภิรมย์โชค. (2554). *การจัดการความรู้ในการศึกษา*. นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้ง.
- รณชิต พฤษกรรม. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักส์.
- สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ ตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). *การควบคุม การวัดประเมินและการจัดการความรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่อง นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศสมาชิกองค์การระดับนานาชาติ*. กรุงเทพมหานคร : פרקหวานกราฟฟิค.
- เสรี ทองคำ. (2556). *ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้และแนวทางการจัดการความรู้ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

Marquardt, M. J. (2002). Building The Learning Organization: *Mastering the 5 Elements for Corporate Learning*.

2nd ed. Palo Alto, CA: Davies – Black.

Takeuchi, H., and Nonaka, I. (2001). Classic Work : Theory of Organizational Knowledge Creation. In *Knowledge Management: Classic and Contemporary Works*. Morey, Daryl et al. London: The MIT Press.

139 – 182.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานครตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE EAST BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

กัญยารัตน์ เล็กเลอสันต์¹ และวัลลภา เกลิมวงสาเวช²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต kanyaratch@hotmail.com

² ผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานครตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานครตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร อัน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ขนาดของโรงเรียน และผลประเมินคุณภาพมาตรฐานโรงเรียน (SMART School) ที่มีผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหาร และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ของสถานศึกษา ในกลุ่มกรุงเทพมหานครตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 354 คน และได้แบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 308 ชุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติบรรยาย พบว่าภาพรวมของภาวะผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษากรุงเทพมหานครตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร อัน ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย (Mean) อยู่ระหว่าง 3.975 - 4.283 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) อยู่ระหว่าง .323 - .628 ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรเชิงพหุแบบสองทาง (Multivariate analysis of variance: 2 Way MANOVA) พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล คืออายุราชการมีผลต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ และการนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งงานปัจจุบัน ขนาดของโรงเรียน และผลประเมินคุณภาพมาตรฐานโรงเรียน (SMART School) ไม่มีผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานครตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนบุคคล, ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ABSTRACT

The purposes of the research were 1) to study instructional leadership level of school administrators in the east of Bangkok under the Bangkok metropolitan administration; and 2) to investigate the effect of individual characteristics, the size of the school and school standard quality assessment (SMART School) on instructional leadership of schools in the east of Bangkok under the Bangkok metropolitan administration. Questionnaires were used to collect data from 354 subjects and 308 questionnaires were returned. Data obtained were analyzed using

descriptive statistics and Multivariate analysis of Variance: Two-way MANOVA. the finding revealed that the mean values of instructional leadership variables-- Defining vision and school goals, curriculum and learning management, Supervision and evaluation of learning management, and promoting academic atmosphere of schools-- were high between 3.975 - 4.283 with standard deviation between .323 - .628. The results pointed to the effect of experience work on defining vision and school goals, curriculum and learning management, and supervision and evaluation of learning management. Gender, age, education, position appeared, the size of the school and school standard quality assessment (SMART School) to have no effect on any of the instructional leadership of schools in the east of Bangkok under the Bangkok metropolitan administration.

Keywords: Individual Characteristics, Instructional Leadership

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษ ที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 1) สถาบันการศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญที่สุดต่อการเสริมสร้างและพัฒนาคนให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งการที่จะพัฒนาคนให้บรรลุผลดังกล่าวข้างต้นได้จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาคน จำเป็นต้องมีความสามารถในการสร้างคนอย่างรอบด้าน และต้องเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง จึงจะสามารถนำพาคนซึ่งเป็นผลลัพธ์ทางการศึกษาให้บรรลุการเป็นทุนมนุษย์ที่เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวได้

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา หากการบริหารงานทางวิชาการในสถานศึกษาไม่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้การจัดการศึกษาคือยประสิทธิภาพได้ โดยที่งานวิชาการนั้นถือเป็นงานหลักที่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียน ครอบคลุมทั้งระบบ ดังนั้นโรงเรียนใดที่งานวิชาการก้าวหน้าโรงเรียนนั้นมักจะมีชื่อเสียง เป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับกัน ส่วนโรงเรียนใดงานวิชาการล่าหลัง อ่อนด้อย โรงเรียนนั้นจะไม่เป็นที่นิยม ขาดศรัทธา หรือความศรัทธามักจะเสื่อมถอย ไม่เป็นที่ยอมรับ และสอดคล้องกับหลักและแนวคิดการบริหารงานวิชาการของกรุงเทพมหานครในศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยให้ความสำคัญกับ การบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นงานสร้างทักษะให้เด็กได้ความรู้ ความสามารถ และปรับตัวเองอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (อุทัย บุญประเสริฐ, 2540: 25 และหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2551: 25)

จากงานวิจัยของนักวิชาการ Fredricks and Brown (อ้างถึงใน Anderson, R., B., 2001 : 7) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมหลัก และประสิทธิผลของโรงเรียน เช่นเดียวกับ Dimmock and Walker (2005 : 14) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของนักเรียน การสอนที่มีคุณภาพ และการจัดองค์การที่เอื้อ

ต่อการเรียนรู้เป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน สอดคล้องกับ ไกลิชท์ เพลรินทร (2552 : 20) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านวิชาการ

กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดมีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีสำนักงานการศึกษาเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการนำนโยบายจากผู้บริหารระดับสูงสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพมาตรฐานสถานศึกษาที่ยั่งยืน ซึ่งนโยบายของกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบายของรัฐบาล คือ เสริมสร้างกรุงเทพฯ ให้เป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง ด้วยนโยบายการศึกษาที่ทำได้จริง มีคุณภาพมาตรฐาน พร้อมพัฒนาองค์ความรู้อย่างครอบคลุมทั้งในและนอกห้องเรียน” ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความรู้ความสามารถรวมทั้งมีภาวะผู้นำทางวิชาการในการบริหารงานวิชาการ และงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจถึงนโยบายต่างๆ และนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้มีคุณภาพมาตรฐานอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีผู้ได้บังคับบัญชาให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเลือกนำภาวะผู้นำทางวิชาการมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้ได้บังคับบัญชา เช่น การประสานงาน การสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูอย่างเหมาะสม จะพบว่าครูเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง จากการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของตนมาใช้เพื่อบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาอาจใช้อำนาจในการสั่งการ บังคับชักนำ โน้มน้าวหรือใช้วิธีการอื่นๆ เพื่อให้ครูในสถานศึกษาเข้าร่วมปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการหลากหลายแบบในการบริหารงานวิชาการ อาจทำให้ครูเกิดความคิดเห็นในเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเหมือนกัน หรือแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะไว้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานครต่อไป (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2556 : 1)

จากการศึกษาแนวคิดของนักทฤษฎี นักวิจัยและนักการศึกษา เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยของภาวะผู้นำทางวิชาการ (Hallinger and Murphy, 1985; Davis and Thomas, 1989; กมล ตราฐ, 2553; ไกลิชท์ เพลรินทร, 2552 และอ้อย สจิมรัมย์, 2554) ประกอบด้วย 4 ด้านดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของโรงเรียน คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถร่วมกับครูในการพัฒนาวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ การเรียนรู้ของสถานศึกษาให้มีความชัดเจน และเหมาะสมกับสถานศึกษา สังคม และความต้องการพัฒนาของนักเรียน โดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมทั้งดำเนินการให้ครู และผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าใจในวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ การเรียนรู้อย่างชัดเจน ตลอดจนจัดกิจกรรมในสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันทบทวนวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ การเรียนรู้ และจัดหาทรัพยากรสนับสนุนการนำวิสัยทัศน์ไปใช้

2. การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการร่วมกับครูพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ การเรียนรู้ของสถานศึกษา และประสานงานกับครู

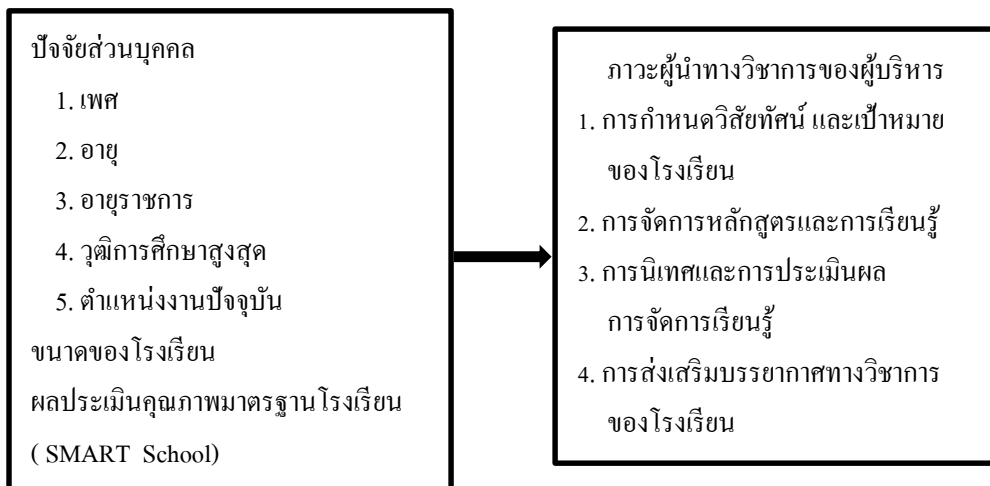

ในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยสนับสนุนให้มีการบูรณาการการวิจัยวิธีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนประจำวัน

3. การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดระบบนิเทศ ประเมินการเรียนการสอน และวิธีการประเมินการเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลย้อนกลับทั้งข้อมูลที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการมาปรับปรุงการสอนของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ตลอดจนการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

4. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สรรหาและพัฒนาทรัพยากรบุคคลและวัสดุที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลาย รวมทั้งสนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน ตลอดจนสร้างแรงจูงใจ และขวัญกำลังใจให้แก่ครูและนักเรียนที่มีความก้าวหน้าทางวิชาการ

ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาสรุปได้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร อันได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ขนาดของโรงเรียน และผลประเมินคุณภาพมาตรฐาน โรงเรียน(SMART School)

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูของสถานศึกษาในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 131 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 4,349 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

จำนวน 131 โรงเรียน ที่ได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608-609) ได้กลุ่มตัวอย่าง 354 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ขนาดของโรงเรียน และผลประเมินคุณภาพมาตรฐาน โรงเรียน (SMART School) ที่มีผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ของสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) เป็นคำถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดด้วยมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 46 ข้อ มีระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 ขั้นตอนเตรียมการ

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดตัวแปรในการวิจัย โดยดำเนินการต่อไปนี้

1) ศึกษาและทบทวนทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการสร้างข้อคำถาม ได้แก่ แนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2) กำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปร และโครงสร้างเครื่องมือให้ชัดเจน

3) นำรายละเอียดของลักษณะตัวบ่งชี้ของตัวแปร มาสร้างเป็นข้อคำถามของแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความครบถ้วนครอบคลุมของข้อคำถาม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแบบสอบถามให้ดีขึ้น

5) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

6) เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความครอบคลุมของคำถามและความชัดเจนของการใช้ภาษา โดยการตรวจสอบจะพิจารณาตามแบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินว่าประเด็นต่างๆ ที่พิจารณามีความเหมาะสม ไม่แน่ใจ หรือไม่เหมาะสม และใช้สูตรการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index : IOC) ของ สุมิตล ดิรกานันท์ (2550 : 165)

7) ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามการพิจารณาความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับสำนวนภาษาของข้อคำถามให้เหมาะสมและเป็นที่น่าสนใจของผู้ตอบ

8) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient : α) (Cronbach, 1990) ซึ่งพบว่าค่าความเที่ยงตรงที่ได้มีค่าอยู่ระหว่าง .867 - .911 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม (บุญชู ศรีสะอาด, 2554)

3.3.2 ขั้นตอนดำเนินการ

ดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ส่งถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก พร้อมทั้งจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 354 ฉบับไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

3. ในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามเวลาที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามและได้รับคืน จำนวน 308 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.01

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรเชิงพหุแบบสองทาง (Multivariate analysis of variance: 2 Way MANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

4. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของสถานศึกษาในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 308 คน โดยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ อาชวกร วุฒิการศึกษาสูงสุด และตำแหน่งงาน

กลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลมีจำนวนทั้งสิ้น 308 คนเป็นเพศชาย จำนวน 69 คน (ร้อยละ 22.4) เพศหญิง จำนวน 239 คน (ร้อยละ 77.6) อายุ 30 - 40 ปี จำนวน 165 คน (ร้อยละ 53.6) รองลงมาคือ อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 85 คน (ร้อยละ 27.6) อายุ 51 - 60 ปี จำนวน 50 คน (ร้อยละ 16.2) และอายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 8 คน (ร้อยละ 2.6) ตามลำดับ โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีอายุราชการมากกว่า 20 ปี จำนวน 109 คน (ร้อยละ 35.4) รองลงมาคืออายุราชการ 16 - 20 ปี จำนวน 79 คน (ร้อยละ 25.6) มีอายุราชการ 11 - 15 ปี จำนวน 61 คน (ร้อยละ 19.8) มีอายุราชการ 6 - 10 ปี จำนวน 45 คน (ร้อยละ 14.6) และมีอายุราชการ 1 - 5 ปี จำนวน 14 คน (ร้อยละ 4.5) ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีวุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาโท จำนวน 180 คน (ร้อยละ 58.4) รองลงมาคือปริญญาตรี จำนวน 125 คน (ร้อยละ 40.6) และปริญญาเอก จำนวน 3 คน (ร้อยละ 1) ตามลำดับ

ส่วนตำแหน่งงานปัจจุบันนั้นพบว่า ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากันคือ ตำแหน่งงานละ 36 คน (ร้อยละ 11.7) ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ และตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กอท. มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากันคือ ตำแหน่งงานละ 35 คน (ร้อยละ 11.4) ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากันคือ ตำแหน่งงานละ 34 คน (ร้อยละ 11.0) ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ และตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากันคือ ตำแหน่งงานละ 33 คน (ร้อยละ 10.7) และตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน (ร้อยละ 10.4)

ด้านขนาดของโรงเรียนมีกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก 121 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่ 109 คน และ จากโรงเรียนขนาดกลาง 78 คน ส่วนด้านคุณภาพมาตรฐานโรงเรียน (SMART School) มีกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่ ได้รับผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานโรงเรียน (SMART School) ในระดับดีมากจำนวน 214 คน ในระดับดีจำนวน 52 คน และในระดับดีเยี่ยมจำนวน 42 คน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 308

	ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	1. ชาย	69	22.4
	2. หญิง	239	77.6
อายุ	1. ต่ำกว่า 30 ปี	8	2.6
	2. 30 - 40 ปี	165	53.6
	3. 41 - 50 ปี	85	27.6
	4. 51 - 60 ปี	50	16.2
	5. มากกว่า 20 ปี	109	35.4
อายุราชการ	1. 1 - 5 ปี	14	4.5
	2. 6 - 10 ปี	45	14.6
	3. 11 - 15 ปี	61	19.8
	4. 16 - 20 ปี	79	25.6
	5. มากกว่า 20 ปี	109	35.4
วุฒิการศึกษาสูงสุด	1. ปริญญาตรี	125	40.6
	2. ปริญญาโท	180	58.4
	3. ปริญญาเอก	3	1.0
ตำแหน่งงาน	1. ผู้บริหารสถานศึกษา	36	11.7
	2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	34	11.0
	3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	33	10.7
	4. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	35	11.4

	ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดของโรงเรียน และผลประเมิน	5. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	32	10.4
	6. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ	34	11.0
	7. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	36	11.7
	8. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กอท.	35	11.4
	9. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	33	10.7
ขนาดของโรงเรียน และผลประเมิน	1. ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-400 คน	121	39.29
	2. ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 401-800 คน	78	25.32
	3. ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป	109	35.39
คุณภาพมาตรฐานโรงเรียน (SMART School)	1. ระดับ ดีเยี่ยม	42	13.64
	2. ระดับดีมาก	214	69.48
	3. ระดับดี	52	16.88
	4. ระดับพอใช้	0	0
	5. ปรับปรุง	0	0

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมตัวแปรมีค่าเฉลี่ย (Mean) อยู่ระหว่าง 3.975 - 4.283 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีค่าอยู่ระหว่าง .323 - .628 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อตัวแปรสอดคล้องกัน และข้อมูลมีการกระจายตัวอยู่ใกล้กับค่าเฉลี่ย เนื่องจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้นั้นมีค่าไม่เกิน 1 ส่วนค่าความเบ้ (Skewness) หรือค่าความไม่สมมาตรของการแจกแจงในภาพรวม พบว่า ค่าความเบ้ของตัวแปรการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษามีค่าเป็นลบ แสดงว่าทั้ง 3 ตัวแปรมีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย โดยเบ้ไปทางคะแนนมาก ส่วนตัวแปรการจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้มีค่าเป็นบวก แสดงว่าตัวแปรมีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ขวา โดยเบ้ไปทางคะแนนน้อย เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง (Kurtosis) หรือค่าความสูงของการแจกแจงพบตัวแปรการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา มีค่าความโด่งต่ำกว่าปกติ คือค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 3 แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายตัวมากทำให้มีการแจกแจงค่อนข้างป้านหรือ โคน้อย ส่วนตัวแปรการจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ และการนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีค่าความโด่งมากกว่า 3 เพียงเล็กน้อย ถือว่าโค้งสูงกว่าปกติไม่มากนัก ข้อมูลมีการกระจายน้อยกว่าการแจกแจงปกติเพียงเล็กน้อย แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าความเบ้และความโด่ง พบว่าค่าความเบ้และความโด่งมีความแตกต่างจากศูนย์เพียงเล็กน้อย และจัดว่าเข้าใกล้ศูนย์ จึงถือว่าตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงข้อมูลเป็น โค้งปกติ (Normal curve) จึงมีความเหมาะสมเพียงพอที่จะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรเชิงพหุแบบสองทาง (Multivariate analysis of variance: 2 Way MANOVA) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่งและค่าระดับของตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ความเบ้ (SK)	ความโด่ง (KU)	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ
การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	4.283	.376	-.198	.544	มาก
การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	4.024	.323	.263	3.255	มาก
การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	3.975	.445	-.758	3.020	มาก
การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	4.015	.628	-.192	-.985	มาก

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรเชิงพหุแบบสองทาง (Multivariate analysis of variance: 2 Way MANOVA) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าอายุราชการมีผลต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และมีผลต่อการจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ และการนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรเชิงพหุแบบสองทาง (Multivariate analysis of variance: 2 Way MANOVA) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

Tests of Between-Subjects Effects						
Source		Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	18.055 ^a	148	.122	1.393	.020
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	31.059 ^b	148	.210	1.124	.234
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	59.654 ^c	148	.403	1.046	.389
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	24.390 ^d	148	.165	1.385	.022
Intercept	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	1042.889	1	1042.889	11911.750	.000
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	1021.107	1	1021.107	5469.109	.000
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	1065.741	1	1065.741	2766.531	.000
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	1152.971	1	1152.971	9687.114	.000

Tests of Between-Subjects Effects						
Source		Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
เพศ	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	.000	1	.000	.005	.947
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	.305	1	.305	1.633	.203
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	.371	1	.371	.962	.328
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	.001	1	.001	.012	.912
อายุ	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	.198	3	.066	.755	.521
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	.785	3	.262	1.401	.245
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	1.769	3	.590	1.531	.209
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	.260	3	.087	.729	.536
อายุราชการ	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	2.523	4	.631	7.204	.000***
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	3.520	4	.880	4.714	.001***
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	1.334	4	.334	.866	.486
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	1.554	4	.389	3.264	.013*
วุฒิการศึกษา	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	.031	2	.015	.175	.839
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	.238	2	.119	.638	.530
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	.337	2	.169	.438	.646
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	.071	2	.035	.297	.743
ตำแหน่งงาน	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	1.031	8	.129	1.472	.171
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	1.300	8	.162	.870	.543
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	2.234	8	.279	.725	.669
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	.634	8	.079	.665	.721
ขนาดของรร.	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	.092	2	.046	.440	.644
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	.122	2	.061	.307	.736
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	.202	2	.101	.251	.778
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	.170	2	.085	.591	.554
คุณภาพมาตรฐานรр.	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	.051	2	.025	.241	.786
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	.416	2	.208	1.048	.352
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	.208	2	.104	.259	.772
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	.107	2	.054	.373	.689

Tests of Between-Subjects Effects						
Source		Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Error	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	13.921	159	.088		
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	29.686	159	.187		
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	61.251	159	.385		
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	18.924	159	.119		
Total	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	5018.146	308			
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	4926.278	308			
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	5086.515	308			
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	5691.889	308			
Corrected Total	การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	31.975	307			
	การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้	60.745	307			
	การนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	120.905	307			
	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา	43.314	307			
a. R Squared = .565 (Adjusted R Squared = .159) b. R Squared = .511 (Adjusted R Squared = .056) c. R Squared = .493 (Adjusted R Squared = .022) d. R Squared = .563 (Adjusted R Squared = .156)						

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่าอายุราชการที่แตกต่างกันมีผลต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ และการนิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิกัญชลา สันเหลือ (2554) ที่พบว่าผู้บริหารที่มีอายุมากมีคุณลักษณะด้านวิชาการและความสามารถในการบริหารสูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อย และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ สุกกานต์ ประเสริฐรัตน์ (2555) ที่พบว่า เพศ ไม่มีผลต่อการแสดงภาวะผู้นำและความสามารถในการบริหารจัดการในสถานศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ ฉัญญา ป็องกัน (2556) พบว่าประสบการณ์ในการเป็นครู แตกต่างกันจะมีการรับรู้รูปแบบภาวะผู้นำแตกต่างกัน และยังคงสอดคล้องกับ Maslach (1982) ที่พบว่า ผู้ที่มีอายุมากมีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง มีความสุขุมรอบคอบ รู้จักมองชีวิตได้กว้างขวางและสามารถปรับตัวได้ สอดคล้องกับความคิดของ Basadur (2008) ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ผู้นำที่มีภาวะผู้นำจะต้องสามารถนำบุคคลอื่นผ่านกระบวนการ หรือวิธีการร่วมกัน สามารถค้นหาปัญหาพร้อมกันอย่างละเอียด ถี่ถ้วน และการดำเนินการแก้ปัญหาด้วยแนวทางใหม่ๆ ผู้นำที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสูง จะมีกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ มีทักษะในการประสานงานกับบุคคลอื่นๆ ผลการศึกษาพบว่าเพศที่แตกต่างกัน ไม่มี

ผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับ
กิตติกาณูจน์ ปฏิพันธ์ (2555) ที่พบว่าผู้บริหารที่มีเพศต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำไม่แตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างทีมงานเพื่อพัฒนาและตรวจสอบการจัดการด้านหลักสูตรให้สอดคล้องกับ
วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา

6.2 ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายในการจัด โครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ

6.3 ผู้บริหารควรสร้างแรงบันดาลใจให้ครูเข้าร่วม โครงการส่งเสริมพัฒนาตนเอง ในการสร้างความเข้มแข็งทาง
วิชาการและวิชาชีพครูแกนนำด้านการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

กิตติกาณูจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

เกตุพกา มานะกิจ. (2554). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและประสิทธิผลการบริหารวิชาการ โรงเรียน ประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).

ฉัฐยา ป้องกัน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำกับความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากรทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

นิกัญชลา ล้นเหลือ. (2554). โมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

ศุภกานต์ ประเสริฐรัตน์. (2555). โมเดลสมการ โครงสร้างภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร(การบริหารวิชาการ). (2554). กรุงเทพฯ: หน่วยงาน
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร.

แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559. (2554). กรุงเทพฯ: สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนันทักษะร่วมสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

Basadur, M. (2008). *Leading Other to Think Innovatively Together: Creative Leadership*. Journal of The Leadership
Quarterly, 15(1), 103–21.

Dimmock, C., & A. Walker. (2005). *Educational Leadership: Culture and Diversity*. Gateshead: Athenaem Press.

McEwan, Elaine K. (2003). *Ten Traits of Highly Effective Principals: From Good to Great Performance*.
California Corwin Press.

EFL TEACHERS' EVALUATION OF TEXTBOOK USED IN FIRST YEAR FUNDAMENTAL ENGLISH COURSE AT WHITE UNIVERSITY

Wattanasak Fuengbangluang

student, the MA. Program in Applied Linguistics (International Program), Faculty of Liberal Arts, Mahidol University

Wattanasak_fue@hotmail.co.th

ABSTRACT

Mismatch between the textbook designs and the instructional contexts in which the textbook was used requires EFL teacher adopters to select textbooks carefully. This study reports on the strengths and weaknesses of the commercial EFL textbook as perceived by the teaching staffs of a fundamental English course offered in a public university in Thailand. Data were collected by means of a questionnaire and a semi-structured interview. In general, the participants were found to be satisfied with the overall quality of the textbook. They nevertheless agreed on several design issues that need to be modified to accommodate the constraints of their instructional contexts. An examination of these shortcomings leads the researchers to conclude that staff teachers need to collaborate for mutually agreed on guidelines or supplementary materials which would compensate for the limitations of commercial EFL textbooks.

Keywords: Textbook Evaluation, Textbook, EFL Teacher

1. Introduction

Commercial textbooks influence the design of a language course. They are developed in accordance with particular principles of language teaching and learning (O'Neil, 1982). Textbooks often come in packages, including supplementary materials, teacher's guide, workbook, and CDs. To help students develop language proficiency, they present language structures, functions, vocabularies, language skill practices, and instructional activities in a systematic manner (Graves, 2000). EFL teachers often express dissatisfaction with commercial textbooks due to the discrepancy between the assumptions hold by textbook writers and the teaching realities. Richard (2001) and Harmer (2015) describe this phenomenon as a mismatch between textbook designs and particular instructional contexts.

To reveal the quality of the commercial EFL textbook in use at White University (pseudonym), a textbook evaluation study should be conducted at this instructional context. Textbook evaluation is a systematic process which provides empirical information about the actual effects of the textbook. It serves to provide the EFL teacher adopters descriptive information which helps them to compensate for the limitations of the textbook in light of target stakeholders' concerns (Ellis, 1997). Such theorists as Cunningsworth (1995) and Harmer (2015) agree that EFL teachers should consider the following evaluative criteria when evaluating textbooks. Such evaluative criteria can

reveal to what extent the textbook match or mismatch the needs and interests of stakeholders. They include (1) physical characteristics of textbooks (e.g., layout, organizational, and logistical characteristics), (2) aim of textbooks, (3) approach of textbooks, (4) relation to curriculum, (5) language content, (6) cultural and gender component, and (7) relation to students' interests. To evaluate the strengths and weaknesses of the textbook in use, the researcher of this study adapted a textbook evaluation questionnaire developed by Litz (2005) derived from an intensive review of such theorists.

2. Objective of the Study

The present study was to evaluate the strengths and weaknesses of the textbook in use.

3. Materials and Methods

This section consists of research design, data collection, research setting and participants, research instruments, and data analysis.

Research Design

The mixed-methods study uses both quantitative and qualitative research methods to achieve a thorough understanding of a phenomenon which is not possible by either method alone (Cohen, Manion, & Morrison, 2011). The researcher of this study employed two data collection methods: a questionnaire and a semi-structured interview.

Data Collection

After receiving an approval from the Institute Review Board, Mahidol University to conduct the study, the researcher asked the EFL teachers who agreed to participate to complete a questionnaire and schedule an interview with those who agreed to participate in the interview phase.

Research Setting and Participants

The Faculty of Liberal Arts at White University (Thai public university) offers fundamental English 1 under the supervision of the English Program. It aims at equipping the undergraduate students with speaking, listening, reading, and writing skills. This course has 26 EFL teachers and around 3,000 first year EFL undergraduate students, so they render this course as a big course. This course hence consumes a tremendous amount of the university's resources both manpower and faculty/students time.

The entire population of the fundamental English 1 EFL teachers (26) was asked to participate in a questionnaire survey.

Minimally five volunteers of them were asked to participate for the interview. They were selected based on purposive sampling technique, allowing for maximum variations in terms of three attributes of interest: the participants' teaching experience, academic background, and coordinating experience. One or two participants at the maximum from each group were selected under each set criteria.

Research Instruments

The EFL teacher participants were asked to evaluate their textbook employing a five point Likert-scale questionnaire adapted from Litz (2005). A Cronbach's alpha coefficient of 0.96 was ascertained from the pilot test. Also, the researcher asked for the EFL teacher participants' clarification of their responses to the questionnaire employing a semi-structured interview.

Data Analysis

The quantitative data collected from the questionnaire survey were analyzed employing descriptive analysis (Mean, SD). The obtained mean scores were grouped into teacher's level of agreement as shown in Table 3.1 below. The qualitative data from the semi-structured interview were analyzed employing content analysis.

Table 3.1 Teachers' Level of Agreement Based on the Range of Computed Mean

Range of Score	Score	Level of Agreement	Interpretation
4.21-5.0	5	Strongly Agree	Strength
3.41-4.20	4	Agree	Strength
2.61-3.40	3	Uncertain	Weakness
1.81-2.60	2	Disagree	Weakness
1-1.80	1	Strongly Disagree	Weakness

4. Results

1) Analysis of Quantitative Data: Questionnaire

Table 4.1 Participants' Ratings on the Strengths and the Weaknesses of the Textbook

Category	Mean	SD
Practical Consideration	3.88	0.89
Design and Sequencing of Language Item	3.75	0.98
Instructional Activity	3.67	0.86
Language Skill	3.56	0.89
Language Content	3.73	0.85
Lesson Subject and Content	4.02	0.73
Overall Characteristic of the Textbook	3.55	0.89

As shown in Table 4.1, the participants rated their level of agreement on the statements relating to seven categories at a high level, indicating the participants' strong agreement with the statements. In particular, they rated most of the statements relating to the generic characteristics of the textbook (whether or not and to what extent the

textbook included or sufficiently included resources) as the strengths of the textbook because they could check the textbook in general and made a judgment.

Firstly, they agreed that the textbook included the following aspects. Under *practical consideration*, they strongly agreed that the textbook was a recent published one. This was because it was published in 2015. Under *design and sequencing of language item*, they mostly agreed that the learning objectives were specified in the teacher's and student's book. Having the learning objectives in both books, they might think that they could know what to teach resulting in their EFL student outcomes. Moreover, under *instructional activity*, they agreed that the textbook incorporated a variety of activities helping their students to practice English language (e.g., individual, pair, and group work). Under *language skill* and *language content*, they strongly agreed that the textbook covered and paid attention to language skills their students needed to practice and presented authentic English language content prepared their students to use in real life situation respectively. They might found that these characteristics of the textbook corresponded with the learning objectives of their fundamental English Level 1 specified in a course syllabus. Under *lesson subject and content*, they agreed that the textbook featured culturally appropriate in the lesson subject and content in each unit. Lastly, from the responses above, they agreed that the textbook corresponded with their fundamental English Level 1 as they rated the statements under *overall characteristic of the textbook*.

Secondly, they agreed that the textbook sufficiently included the following aspects. Under *practical consideration*, they strongly agreed that the textbook came up with sufficient supplementary teaching materials (e.g., teacher's guide, workbook, and CDs.). Under *design and sequencing of language item*, they also agreed that the textbook sufficiently included an explanation and a detail of the language function, structure, vocabulary, and vocabulary list. They might think that it could support their students in learning English language. Under *language skill*, they agreed that the textbook sufficiently practiced natural pronunciation, i.e., stress on syllabus and intonation in sentence, which corresponded with the fundamental English 1 learning objectives.

In summary, the results reveal that the participants think that the textbook can be used as a resource in language instruction.

From the responses above, while they rated the most of the generic characteristics of the textbook as the strengths, they rated a small number of the statements asking about adopting the textbook in their fundamental English 1 as the weaknesses. Such perceived weaknesses were because of a variety of the target EFL student's financial condition, EFL teachers' needs of language instruction, and target class size.

Firstly, they revealed uncertainty with the expensive price of the textbook under *practical consideration*. The reason behind this rating might be that some of their students or their family had limited income.

Secondly, they revealed uncertainty with the insufficient set of evaluation quizzes or testing suggestions, insufficient sub-skills, and exclusion of diverse range of English registers and accents under *design and sequencing of language item*, *language skill*, and *language content* respectively. The reason behind this rating might be that they were not sure whether the textbook sufficiently covered these existing aspects to teach their students. In addition,

under *overall characteristic of the textbook*, they revealed uncertainty with the failure to stimulate the students' further interest in English language study.

Thirdly, they revealed uncertainty with the unsuitability for adopting the textbook in a class of university with 40-50 students under *overall characteristic of the textbook*. This is because they might think that the textbook writers failed to consider sufficient allotment of time for instructional activities for the large class.

In summary, the perceived weaknesses above were due to the target instructional contexts rather than the weaknesses of the textbook designs. In essence, commercial textbook cannot produce to serve the particular needs and interests of stakeholders in a particular instructional context. The textbook writers, however, should have guidance or other supplementary teaching materials the EFL teachers can use to increase ultimate language instruction.

2) Analysis of Qualitative Data: Semi-structured Interview

The interview transcriptions were analyzed and grouped according to the major themes to complement the descriptive data, the perceived strengths and weaknesses of the textbook.

Areas of Perceived Strengths Related to Authentic Language Content and Culturally Appropriate in Lesson Subject and Content

From the interview, the respondent shared that the textbook included the vocabulary and language structure prepared their students to use English language in their real life situation. Vocabulary found in the textbook related to everyday English use; for example, technology (e.g., upload and download), family (e.g., middle child and older sister), and work (e.g., applied for and employees). In addition, the textbook included language structures can be used to describe oneself and give opinions.

The respondents shared that the textbook presented the lesson subject and content in general and neutral. Because of this, it was culturally appropriate. It was about; for example, workplace, relationship, and animals. In addition, most of the lesson subject and content was up-to-date. To illustrate this, one respondent stated the lesson subject and content "is up-to-date. It is about technology and application". For example, application for reminding what to do and recording speed and distance when workout.

Areas of Perceived Weaknesses Related to Exclusion of Diverse English Accents and Unrealistic Allotment of Time of Instructional Activities for the Target Large Class

The respondents explained that the textbook included only British registers and accents. When teaching, they found that their students were not familiar with such accents resulting in difficulty understanding words when listening to audio CDs. To prepare EFL students to use English in their real life situation, one of them sought to have textbooks which included ASEAN English accents because the students might has an opportunity to communicate with non-native English speakers rather than English native speakers.

During the interview, respondent found that the textbook did not specifically guide how the respondent managed time in a large class. It only implied how to manage time in general class size. Her class had about 40-50

university students. When generating the activities based on the instruction in the textbook, it spent much time. For example, almost of the instructional activities (according to instruction) always asked students to discuss or talk with friends without guiding allotment of time for the target large class size.

5. Discussion

The results revealed that The EFL teacher participants rated the generic characteristics of the textbook at a high level because they agreed that the textbook package included and sufficiently included both supplementary teaching material and contents. The results complied with theorists (O'Neil, 1982; Graves, 2000) in that textbooks are designed based on principles of language teaching and learning in general in order to practice and develop student's language skills. The results corresponded with the previous study of Litz (2005) revealed that the textbook designs (e.g., design of language items and practice of language skills) in general matched with the course objectives, target Korean EFL teacher's needs of language instruction, and target Korean student's needs and interests to some extent. However, the Korean EFL teachers still believed that this textbook could be used as an effective resource for their general English course. Altogether, the results revealed the EFL teacher participants showed frustrations or uncertainty with adopting the textbook in real teaching. Such frustrations and uncertainty were perceived as the weaknesses due to the mismatch between instructional contexts and the textbook designs rather than the weaknesses posed by the textbooks themselves. This complied with the theorists (Richards, 2001; Harmer, 2015) in that no commercial textbooks are suitably designed to serve target class without adapting or supplementing. Because they are produced in other countries, textbook writers failed to consider the specific needs of target class. This supported by previous studies (Punyalert, 2005; Srakang and Janssem, 2012). Punyalert's study revealed that the uses of the textbook were influenced by the EFL teacher's beliefs towards the textbook's effective characteristics. Srakang and Janssem's study revealed that the EFL teachers regarded such mismatches as indirect problems (e.g., target EFL teacher's rationale teaching approach, target EFL student's English ability, and large target class size).

The findings of this study have the implications for promoting teacher collaboration. That is, the EFL teachers can work together and share knowledge. As they expressed mismatch between the textbook design and the target instructional context, they should adapt or supplement their textbook to the needs of their language instruction and the EFL student's needs and interests. Therefore, the experienced EFL teachers can act as mentors to give other EFL teachers advice of how to adapt or supplement textbook effectively. Also, the EFL teacher themselves in subgroup can help each other and share teaching material.

6. Conclusion

Overall, the results showed that the participants rated most of the statement relating to the seven characteristics, especially the generic characteristics of the textbook at a high level. This indicated that they satisfied with the textbook's quality. However, they agreed on several design issues which need to be modified to accommodate the constraint of their instructional contexts. This study pointed to the needs to adapt or supplement

the textbook to accommodate the needs of the EFL teachers' language instruction and the needs and interests of the EFL students.

A further study can be conducted employing an observation. It allows researchers to go into classroom to observe and talk with teachers to obtain insightful data about the uses of textbook.

References

- Cohen, L. Manion, L. and Morrison, K. (2011). *Research methods in education (7th ed)*. Abingdon: Routledge.
- Cunningsworth, A. (1995). *Choosing your coursebook*. Oxford, UK: Heinemann.
- Dar, F (2012). Textbook materials and their successful application in the classroom: Implications for language development. *Journal of Educational & Instructional Studies in the World*, 2(4), 109-114.
- Ellis, R. (1997). The empirical evaluation of language teaching material. *ELT Journal*, 51(1), 36-42.
- Garinger, D. (2002). *Textbook selection for the ESL classroom*. Washington, DC: Center for Applied Linguistics.
- Graves, K. (2000). *Designing Language Courses: A guide for teachers*. Boston, MA: Heinle & Heinle.
- Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching (4th ed)*. Harlow: Pearson: Longman.
- Harmer, J. (2015). *The practice of English language teaching (5th ed)*. Harlow: Pearson Longman.
- Khienwong, S. (2014). *A study of textbooks and classroom activities as perceived by teachers and students*. M.A. Dissertation. Mahidol University, Thailand.
- Litz, D. R. A. (2005). Textbook evaluation and ELT management: A South Korean case study. *Asian EFL journal*, 48, 1-53.
- O'Neill, R. (1982). *Why use textbooks?*. *ELT journal*, 36(2), 104-111.
- Punyaalert, S. (2005). *EFL university teachers' perceptions of their language teaching materials: As the teachers tell it themselves*. M.A. Dissertation. Mahidol University, Thailand.
- Richards, J. C. (2001). *The role of textbooks in a language program*. *Guidelines*, 23(2), 12-16.
- Sheldon, L. E. (1988). Evaluating ELT textbooks and materials. *ELT journal*, 42(4), 237-246.
- Srakang, J., & Jansem, A. (2012 March 11). *A study of teachers' perceptions toward using English textbooks: A case study of 10th grade English teachers in Maha Sarakham province*. Paper presented at the Proceedings of 3rd International Conference on Foreign Language Learning and Teaching, Bangkok, Thailand.
- Tok, H. (2010). TEFL textbook evaluation: from teachers' perspectives. *Educational Research and Reviews*, 5(9), 508-517.
- Ur, P. (2000). *A course in language in teaching: practice and theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Yakhontova, T. (2001). Textbooks, contexts, and learners. *English for specific purposes*, 20, 397-415.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย

FACTORS INFLUENCING THE SELECTION OF VOCATIONAL PROGRAM OF VOCATIONAL STUDENTS IN CHIANGRAI PROVINCE

อรรถกฤต อินทะโย

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

athagrit@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้ ได้แก่ เป้าหมาย ความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเคยชิน ปัจจัยผลักดัน ได้แก่ ความคาดหวัง พันธะสัญญาและแรงเสริม และปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ โอกาส ความสามารถและการสนับสนุน

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 351 ชุด โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการศึกษพบว่านักเรียนในระดับชั้นปีที่ 1 ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คนที่เลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายนั้น เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุ 16 ปี เกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.01–3.00 จำนวนพี่น้องในแต่ละครอบครัว 2 คน และมักจะเป็นลูกคนแรก ที่เลือกเรียนสายอาชีพนี้ บิดามารดาจะอาศัยอยู่ด้วยกัน มีภูมิลำเนาจะอยู่ในจังหวัดเชียงราย ผู้ปกครองมีวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้ส่งบุตรหลานมาเรียนต่อสายอาชีพ อาชีพผู้ปกครองส่วนมากจะเป็นพนักงานเอกชน รายได้เฉลี่ย 200,000 บาทต่อปี จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงราย พบว่าปัจจัยดึงดูดได้ค่าเฉลี่ย 4.82 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 ปัจจัยผลักดันได้ค่าเฉลี่ย 4.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 และปัจจัยสนับสนุนได้ค่าเฉลี่ย 4.84 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 แสดงว่าปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนั้น มีระดับความสอดคล้องมากที่สุด โดยนักเรียนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับปัจจัยผลักดันมากที่สุด เพราะสามารถทำให้นักเรียนจบการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด มีโครงการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา มีทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และที่สำคัญ เรียนจบแล้วมีงานทำและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

ABSTRACT

The purposes of the study are to examine factors influencing the selection of vocational education programs of vocational students in Chiangrai Province and to analyze the importance of those factors including attractive, driving and supporting factors. Attractive factors involves goals belief, value, tradition and familiarity.

Driving factors deal with expectation, promise, reinforcement whereas supporting factors comprise the opportunity ability and supports.

The researcher conducted the survey study by using a questionnaire as a tool to collect the data 351 quality questionnaires were collected from the first-year vocational students in Chiangrai. Frequency, percentage, mean and standard deviation were utilized to analyze the data. It was found that the male respondents were greater than the female respondents. Mostly the respondents were 16 years old and got grade point average from 2.01-3.00. They had two siblings.

The first child tended to join vocational programs. Parents were living together in Chiangrai. Guardians got the Diploma in Vocational Education which could be one of the influential factors. They mostly were employees earning approximately 200,000 baht a year. Considering the influential factors of vocational program selection, it was found that the attracting factors had an average of 4.82 with 0.44 standard deviation. The mean of driving factors was at 4.86 with 0.39 standard deviation.

The supporting factor had an average of 4.84 with 0.38 standard deviation. This can be concluded that those three factors are highly relevant. Students mostly pay more attraction to driving factors. This is because they can graduate within the period specified in the curriculum. Educational loan as well as scholarship are provided. More importantly, higher education and job opportunities are available.

1. บทนำ

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 4)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 1 มาตรา 17 ได้ระบุสิทธิหน้าที่ทางการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ส่วนหมวด 3 ได้กำหนดระบบการศึกษาในมาตรา 16 คือ การศึกษามีสองระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งรัฐต้องจัดให้อย่างน้อยสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา มาตรา 17 ระบุให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 : 5-12)

การศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับที่มุ่งเน้นให้มีเรียนสำรวจความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน พัฒนาความสามารถ

พื้นฐาน ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ ทักษะในการดำเนินชีวิตให้มีความสมดุลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม มีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถเสริมสร้างสุขภาพส่วนตนและชุมชน มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ ส่วนการศึกษาช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนทักษะเฉพาะด้าน มุ่งปลูกฝังความรู้ความสามารถและทักษะในวิชาการ เทคโนโลยีทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนเองและประเทศตามบทบาทของตนเอง สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 31)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาวิชาชีพเพื่อพัฒนากำลังคนระดับถึงฝีมือระดับฝีมือและระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาชีพ(ระดับเทคนิค)ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมสามารถ เป็นผู้ปฏิบัติงาน หัวหน้างานหรือเป็นผู้ประกอบการ และการประกอบอาชีพอิสระได้ โดยเน้นการแก้ ปัญหา สร้างองค์ความรู้ในอาชีพ มีบุคลิกภาพ คุณธรรมและเจตคติที่ดี

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีรวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ (พรบ. การอาชีวศึกษา 2551)

จากสถิติข้อมูลทางการศึกษาของสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของสำนักงานเขตพื้นที่ มัธยมศึกษา เขต 36 (เชียงราย-พะเยา) นักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนมัธยมในจังหวัดเชียงราย จำนวน 41 โรงเรียนทั้งหมด 6,810 คน (ข้อมูล สพม.36 เมื่อ 10 มิถุนายน 2554) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในระดับชั้น ปวช.1 ของสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายจำนวน 8สถานศึกษาและสังกัดในสถานศึกษาเอกชนจำนวน 4 สถานศึกษา รวมจำนวน ทั้งหมด 3,850 คน จากการศึกษาแนวคิดของ ริดเดอร์ (Reader, 1973 : 74) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจต่อ ของนักเรียนมี 3 ปัจจัยหลักด้วยกันคือ ปัจจัยดึงดูด เป็นปัจจัยเกี่ยวกับเป้าหมาย ความเชื่อ ค่านิยมขนบธรรมเนียม ประเพณีและนิสัยความเคยชิน ปัจจัยผลักดันเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับความคาดหวัง พันธะสัญญาและแรงเสริม ปัจจัย สันับสนุน เป็นปัจจัยเกี่ยวกับโอกาส ความสามารถและการสนับสนุน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษา ของศิรินาถ หมูเทพ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่สนใจศึกษาต่อระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 4 มีอิทธิพลมาจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเอง หรือการได้ สนับสนุนจากครอบครัว เป็นต้น

จังหวัดเชียงรายมีสถานศึกษาที่เปิดสอนสายอาชีพในอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายมีสถานศึกษาของรัฐใน สังกัด 8 แห่งประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย, วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย,วิทยาลัยเทคนิคเวียงป่าเป้า วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย, วิทยาลัยการอาชีพเชียงราย, วิทยาลัยการอาชีพเทิง, วิทยาลัยการอาชีพเวียงเชียงรุ้งและ

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย และสถานศึกษาของเอกชน 4 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาพาณิชยการเชียงราย, วิทยาลัยเทคโนโลยีกรุงธนเชียงราย, โรงเรียนโปลิเทคนิคเชียงราย และ โรงเรียนวิรุณบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีเชียงราย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงรายว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้เลือกเรียนสายอาชีพในอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย ซึ่งผลที่ได้จะเป็นแนวทางในการวางแผนและช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดึงดูด ปัจจัยผลักดันและปัจจัยสนับสนุนกับการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยดึงดูด ปัจจัยผลักดัน และปัจจัยสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงรายผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดเชียงรายซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช.1 ในจังหวัดเชียงรายจำนวน 3,850 คน (ใช้ 351 คน)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สุ่มรายชื่อสถานศึกษา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีที่นักวิจัยทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์และนำเสนอ สุ่มอย่างง่าย (Simple

random sampling) โดยทำการจับสลากรายชื่อโรงเรียนให้ได้ครบจำนวนตามสัดส่วนของโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ ใ้รายชื่อโรงเรียนและนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสอดคล้องกับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ สัมภาษณ์นักเรียนแบบไม่มีโครงสร้างเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช.1 ในจังหวัดเชียงราย

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) วัดปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. 1 ในจังหวัดเชียงรายประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 3 ตอนประกอบด้วย

- 1) ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล
- 2) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจศึกษาต่อ
- 3) ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อ
- 4) ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมและนำเสนอโดยแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์ในการพิจารณาระดับความสำคัญของปัจจัยมีดังนี้

ระดับความสำคัญ 4.21–5.00 แสดงว่า ปัจจัยมีความสอดคล้อง มากที่สุด

ระดับความสำคัญ 3.41–4.20 แสดงว่า ปัจจัยมีความสอดคล้อง มาก

ระดับความสำคัญ 2.61–3.40 แสดงว่า ปัจจัยมีความสอดคล้อง ปานกลาง

ระดับความสำคัญ 1.81–2.60 แสดงว่า ปัจจัยมีความสอดคล้อง น้อย

ระดับความสำคัญ 1.00–1.80 แสดงว่า ปัจจัยมีความสอดคล้อง น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะมาเรียบเรียง จัดหมวดหมู่

ตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาเรียบเรียง จัดหมวดหมู่

4. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1) ของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย จำนวน 8 วิทยาลัย รวมทั้งหมด 351 คน โดยการเลือกตัวอย่างใช้วิธี Quota sampling ซึ่งเป็นการกำหนด Quota ตามวิธีการเลือกตามสะดวก (Convenience Sampling) โดยการศึกษาครั้งนี้จะนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจศึกษาต่อ สร้างขึ้นตามแนวคิดของรีดเดอร์ แบ่งออกเป็น 3 ตอนย่อย คือ

ตอนที่ 2.1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยดึงดูดเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรด้านเป้าหมายความสำเร็จ ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีและนิสัยความเคยชิน

ตอนที่ 2.2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยผลักดันเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรด้านความคาดหวัง พันธะสัญญาและแรงเสริม

ตอนที่ 2.3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรด้านโอกาส ความสามารถและการสนับสนุน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อ สร้างขึ้นตามแนวคิดของวุฒิชัยจำนงค์ แบ่งออกเป็น 6 ด้านคือ ด้านที่ 1 การแยกแยะตัวปัญหา ด้านที่ 2 การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหา ด้านที่ 3 การประเมินค่าข่าวสาร ด้านที่ 4 การกำหนดทางเลือก ด้านที่ 5 การเลือกทางเลือก ด้านที่ 6 การปฏิบัติตามการตัดสินใจ

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อ

4.1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 351 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ซึ่งแสดงรายละเอียด ดังนี้

1. เพศ พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 351 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 60.11 เพศหญิงจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 39.89

2. อายุ พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม 351 คนส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามอายุ 16 ปีจำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 73.50 อายุ 17 ปีขึ้นไปจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 20.23 และอายุ 15 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.27 ตามลำดับ

3. เกรดเฉลี่ย พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม 351 คน ส่วนใหญ่เกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.01-3.00 จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 73.79 เกรดเฉลี่ย 1.01-2.00 จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.39 เกรดเฉลี่ย 3.01-4.00 จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.82 ตามลำดับ

4. จำนวนพี่น้อง พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม 351 คน จำนวนพี่น้องส่วนใหญ่ 2 คนมี จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 จำนวนพี่น้อง 1 คน จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 31.05 จำนวนพี่น้อง 3 คนจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25 ตามลำดับ

5. บุตรคนที่ พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม 351 คนส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ 1 จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 71.51 บุตรคนที่ 2 จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 และบุตรคนที่ 3 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56 ตามลำดับ

6. บิดามารดา พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 351 คน ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกันจำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 71.51 บิดามารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่กรรมจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 18.23 บิดามารดาแยกกันอยู่ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.97 บิดามารดาถึงแก่กรรมทั้งคู่จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.27 ตามลำดับ

7. ภูมิลำเนา พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม 351 คน ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 91.45 มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.55 ตามลำดับ

8. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 351 คน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองส่วนใหญ่คือ ปวส. จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 51.57 ระดับปริญญาตรี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 19.37 ระดับมัธยมปลาย ม.6 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 17.95 ระดับมัธยมต้น ม.3 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.98 ระดับประถมศึกษา ป.6 จำนวน 16 คน และระดับต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.57 ตามลำดับ

9. อาชีพผู้ปกครอง พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 351 คน อาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเป็นพนักงานเอกชนจำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 45.01 อาชีพเกษตรกรจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 16.81 อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 13.96 อาชีพรับจ้างจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.82 ตามลำดับ

10. รายได้เฉลี่ยต่อปี พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 351 คนส่วนใหญ่รายได้เฉลี่ยต่อปี 200,000 บาทขึ้นไปจำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รายได้เฉลี่ยต่อปีระหว่าง 100,000 - 200,000 บาทต่อปีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตามลำดับ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจศึกษาต่อ

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพในสถานศึกษา อาชีวศึกษาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1) แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้น ปวช.1 ของจังหวัดเชียงราย จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 351 คนซึ่งประกอบไปด้วย 3 ปัจจัยคือ

4.2.1 ด้านปัจจัยดึงดูด ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกชื่อเสียงของสถานศึกษาและสถานศึกษามีห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ดีที่ค่าเฉลี่ย 4.83 เลือกที่สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่ดีที่ค่าเฉลี่ย 4.82 เลือกเพราะครูมีความรู้ความสามารถเข้าใจได้ถูกศิษย์ดีและสถานศึกษามีกฎระเบียบวินัยที่ดีที่ค่าเฉลี่ย 4.81 ตามลำดับ

4.2.2 ด้านปัจจัยผลักดัน ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกศึกษาต่อสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพราะว่ามีรุ่นพี่ที่จบการศึกษาออกไปแล้วมีงานทำและศึกษาต่อได้ที่ค่าเฉลี่ย 4.91 เลือกศึกษาต่อเพราะจบไปแล้วมีงานทำแน่นอนหรือไม่ก็ศึกษาต่อได้ที่ค่าเฉลี่ย 4.88 เลือกศึกษาต่อเพราะมีโครงการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและโครงการหารายได้ระหว่างเรียนที่ค่าเฉลี่ย 4.86 เลือกเพราะสามารถจบการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดที่ค่าเฉลี่ย 4.84 เลือกศึกษาต่อเพราะมีทุกการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ที่ค่าเฉลี่ย 4.83 ตามลำดับ

4.2.3 ด้านปัจจัยสนับสนุน ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกศึกษาต่อสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพราะมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านดนตรี กีฬาและการบริการชุมชนที่ค่าเฉลี่ย 4.94 เลือกศึกษาต่อเพราะสถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนตามความถนัดของตนเองที่ค่าเฉลี่ย 4.88 เลือกศึกษาต่อเพราะเป็นสถานศึกษาที่สนับสนุนให้นักเรียนสร้างนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆที่ค่าเฉลี่ย 4.85 เลือกศึกษาต่อเพราะผู้ปกครองสนับสนุนให้เรียนเพราะจบมาแล้วมีอาชีพ มีรายได้ช่วยเหลือครอบครัวได้ที่ค่าเฉลี่ย 4.82 เลือกศึกษาต่อเพราะเป็นวิชาชีพที่สามารถต่อยอดธุรกิจของครอบครัวได้ที่ค่าเฉลี่ย 4.71 ตามลำดับ

4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษาต่อโดยเรียงอันดับความสำคัญระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากมากไปหาน้อย เพื่อทราบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย ได้แก่

4.3.1 สถานศึกษามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันมาช้านาน มีห้องเรียน มีอุปกรณ์การสอนที่ดีและเพียงพอกับนักเรียน

4.3.2 ครูมีความรู้ความสามารถ ให้ความรักและเอาใจใส่ลูกศิษย์เป็นอย่างดี

4.3.3 สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่ดีมีมาตรฐานและมีกฎระเบียบข้อบังคับที่

4.3.4 รุ่นพี่ที่จบการศึกษาออกไปแล้วมีงานทำและสามารถเข้าศึกษาในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ได้

4.3.5 เมื่อจบการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้และสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

4.3.6 สถานศึกษามีโครงการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและ โครงการหารายได้ระหว่างเรียน

4.3.7 สถานศึกษามีกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านดนตรี กีฬาและการบริการชุมชน

4.3.8 สถานศึกษาเปิด โอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสามารถของตนเอง

4.3.9 สถานศึกษาสนับสนุนให้นักเรียนสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ

4.4 การจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจ

แบบสอบถามที่ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ วุฒิชัย จานงค์ โดยเลือกตัวอย่างนักเรียนจำนวน 351 คน พบว่าสาเหตุที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายก็เพราะเห็นรุ่นพี่ที่จบออกไปแล้วมีงานทำ ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัวดีขึ้นและอยู่ในสังคมได้โดยเฉพาะงานทุกสาขาอาชีพสามารถเข้าสู่ชุมชนได้หลายช่องทาง ผู้ตอบแบบสอบถามรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลการศึกษาต่อสายอาชีพจากครูแนะแนวของ โรงเรียน และผู้ปกครองมีบทบาทในการสนับสนุนให้เรียนสายอาชีพ ส่วนตัวนักเรียนเองก็เรียนตามความถนัดของตนเอง เพราะเชื่อว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วมีงานทำแน่นอนและจะทำให้ในอนาคต ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

4.5 การจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจ

เลือกจากกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ 351 คน เลือกแบบเจาะจงสถานศึกษาละ 1 คนรวมทั้งหมด 12 คน ใช้แบบสัมภาษณ์ชุดเดียวกันจาก 6 ด้านคือการแยกแยะตัวปัญหา การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหา การประเมินค่าข่าวสาร การกำหนดทางเลือก การเลือกทางเลือก และการปฏิบัติตามการตัดสินใจ

เหตุที่นักเรียนเลือกเรียนสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงรายนี้ก็เพราะว่าสถานศึกษามีชื่อเสียงและประทับใจรุ่นพี่ที่จบการศึกษาออกไปแล้วมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง ดำรงตนอยู่ในสังคมด้วยความสง่างาม หลังจากจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนส่วนใหญ่ก็จะหาข้อมูลมารับสมัครตามสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะห้องแนะแนวที่มีครูแนะแนวและเอกสารแผ่นพับแนะนำสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เราสนใจที่จะเรียน ผู้ปกครองและญาติมีบทบาทในการที่ทำให้ให้นักเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนสายอาชีพ และนักเรียนเชื่อว่าตัวนักเรียนเองมีความรู้ ความสามารถที่จะเรียนในสาขาที่

ตนเองนัดได้ และผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มั่นใจว่าเมื่อเขาเลือกเรียนสายอาชีพแล้ว ถ้าสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร เขาจะต้องมีงานทำและทำให้ออกคตของนักเรียนดีขึ้น

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัด เชียงราย วัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดึงดูด ปัจจัยผลักดันและปัจจัยสนับสนุนกับการตัดสินใจ เลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ ตัดสินใจในการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 351 ชุด และแบบสัมภาษณ์จำนวน 12 ชุด นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดเชียงรายนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ที่เลือกเรียนสายอาชีพเนื่องจากได้รับอิทธิพลชักจูงจากรุ่นพี่หรือผู้ปกครองและจากบุคคลอื่นซึ่งมี ความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ สถานศึกษาส่วนมากจะ อยู่ในจังหวัดเชียงราย การเดินทางสะดวก ประหยัดค่าใช้จ่าย จึงส่งผลทำให้ตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพใน สถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงราย

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ขอบเขตในการศึกษาคั้งนี้นั้น ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของประชากรเฉพาะนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1) เท่านั้น ซึ่งเป็นความคิดเห็นของนักเรียนระดับเดียว การศึกษาคั้งต่อไปอาจต้องเพิ่ม ขอบเขตของประชากรในระดับอื่น ๆ เพิ่มให้มากขึ้น

ขอบเขตด้านตัวแปร ทั้งตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ประกอบไปด้วยปัจจัยดึงดูด ปัจจัยผลักดันและปัจจัย สนับสนุน ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ควรมีการศึกษาตัว แปรตัวอื่นด้วย เพื่อนำมาเปรียบเทียบการตัดสินใจของนักเรียนนักศึกษาในระดับอื่น จะทำให้เราได้เห็นความ สอดคล้องและความแตกต่างอย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- วุฒิชัย งานงศ์.(2523). พฤติกรรมการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สิรินารถ หมูเทพ. (2546). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเมือง ลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Reeder. (1971). Partial Theories from the 25 Years Research Programe on Directive Factors in Believes,Disbelieves, and Social Action (mimeograph)
- Reeder. (1973). Beliefs, Disbelief's and Social Action Department of Rural SociologyBulletin. New York : University of Missouri.

ผลของการใช้โปรแกรมนาฏกรรมบำบัดต่อการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น

EFFECTS OF DRAMATIC THERAPY PROGRAM

ON THE ENHANCEMENT OF SELF-ESTEEM IN ADOLESCENTS

ธาราทิพย์ มณีอร่าม¹ สุใจ ส่วนไพโรจน์²

Tharathip Maneearam¹, Sujai Suanphiroth²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยา หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail : tabo_namsai@hotmail.com

²ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail : sujai.s@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อเปรียบเทียบระดับการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนและหลังเข้าร่วม โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเคหะปัตตานยานุกูล จังหวัดปัตตานี จำนวน 20 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อเลือกวัยรุ่นที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา โดยมีวัยรุ่นสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัด จำนวน 12 คน และเข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัด จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด เป็นการขับเคลื่อนด้วยการแสดงออกทางกาย เน้นการเคลื่อนไหวปลดปล่อยความรู้สึกด้านลบในใจ แสดงออกตามจินตนาการผ่านบทบาทสมมติ เพื่อก้าวข้ามจากความรู้สึกภายในใจ ส่งผลให้เกิดความภูมิใจในตนเอง เมื่อสิ้นสุดโปรแกรมจึงประเมินระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง หลังเข้าโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดอีกครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและปรับปรุงแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง ตามแนวคิดของ Adler เพื่อสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และโปรแกรมนาฏกรรมบำบัด ที่ผู้วิจัยออกแบบโดยใช้แนวทางของนาฏกรรมและจิตวิทยาเชิงบวก ในการเข้าโปรแกรมทุกครั้ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นก่อนและหลังการใช้โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด ใช้สถิติ t-test แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for dependent samples)

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วม โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด มีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองทุกด้านสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมนาฏกรรมบำบัดน่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งในการดูแลวัยรุ่นที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ผู้เกี่ยวข้องในงานนาฏกรรมสามารถนำไปเป็นแนวทางเพื่อประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น และเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองในกลุ่มเด็กและเยาวชนต่อไป

คำสำคัญ: โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด , การเห็นคุณค่าในตนเอง , วัยรุ่น

ABSTRACT

This title is a quasi-experimental research aims to study the level of Self-esteem of adolescents, to compare the level of Self-esteem of adolescents according to genders, mean score, and parental status and to compare the level of Self-esteem of before and after participating in Dramatic Therapy. The sample of this research was 12 Mathayom Suksa IX students in Dechapattananukul School obtained by purposive sampling to select adolescents who have Self-esteem before participating in Dramatic Therapy at 25 percentile and below and 12 adolescent volunteers participated in Dramatic Therapy to join the Dramatic Therapy of 12 sessions of 1 hour duration of 6 weeks. Dramatic Therapy program is driven by a physical expression and use for releasing negative sense in mind. Expressed through the imagination through the role of the resolution to step away from the internal feelings cause self-esteem. At the end of the program, the self-esteem was assessed after the Dramatic Therapy program again. The research instruments were the Self-esteem Questionnaire and Dramatic Therapy Program. Self-esteem evaluation to set up the aim and improve self-esteem assessments in according to Adler's concept to fit the sample and Dramatic Therapy program. The researchers designed using the guidelines of the dramatic and positive psychology in the program at all times. The statistics used to compare the self-esteem scores of adolescents before and after the use of programs again were t-test for dependent samples.

The result of the study was as follows after participated the Self-esteem Dramatic Therapy was significantly increasing at .05 levels. The Dramatic Therapy probably selected the alternative therapy for participants in Dramatic can be applied for the guidelines to solve problem and reinforce the Self-esteem of Adolescents and useful for the study to improve the Adolescents who lack of Self-esteem in the other groups.

Keywords: Dramatic Therapy Program , Self-esteem, Adolescents

1. บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยพยายามมุ่งมั่นพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม การพัฒนาอุตสาหกรรมแบบเร่งรีบ มีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อสังคมไทย ดังเช่น ปัญหาการแข่งขันเพื่อความสำเร็จทางวิชาการอย่างสูง ในหมู่วัยรุ่นทั้งนี้ก็เพื่อความอยู่รอด และเพื่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นที่จะเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้า วัยรุ่นอยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ จึงเป็นระยะที่เด็กต้องปรับตัวในทุกด้าน ต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการด้านต่างๆ อย่างเข้มข้น วัยรุ่นที่เป็นปัญหา ปัญหาบางอย่างของวัยรุ่นหากแก้ไขไม่ทัน หรือไม่ได้รับการแก้ไขจะยึดเข้าไปจนเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งการแก้ไขหรือปรับพฤติกรรมต่างๆ ทำได้ยากยิ่งขึ้น (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) เพราะวัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่มีความทะเยอทะยานสูง อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย (สุชา จันทน์เอม, 2544) ซึ่งเป็นธรรมชาติของวัยรุ่นที่เป็นวัยที่ต้องการมีอิสรภาพเป็นอย่างมาก ให้ความสำคัญกับเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม ไม่ชอบให้พ่อแม่พี่น้องมายุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว ปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีตที่หลายคนมองข้าม นานวันอาจกลายเป็นปมในใจ (พรพิมล เจริญนาครินทร์, 2539) จนกลายเป็นความรู้สึกด้อย (พนม เกตุมาน, 2535) มีส่วนก่อให้เกิดการรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อต้องเจอกับสภาพปัญหาและการถูกกีดกันทางสังคม (Coopersmith, 1967) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีการเห็น

คุณค่าในตนเองต่ำ ปลีกตัวออกจากสังคม มีความวิตกกังวลสูง (Maslow, 1970) และมักใช้กลไกในการป้องกันตนเอง ระบุว่าตนเองคือดีกว่าคนอื่น ไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นได้ มักอยู่ภายใต้ อิทธิพลของบุคคลอื่นจึงส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกค้อย (Coopersmith, 1967) วัยรุ่นที่ประสบปัญหาต้องได้รับการกระตุ้นให้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ต้องใช้วิธีการส่งเสริมลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเองตามความเหมาะสมการเสริมสร้างให้วัยรุ่นที่คิดว่าตนเองมีความรู้สึกค้อยและมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ได้คิด ไตร่ตรอง ปรับปรุงปรับเปลี่ยนความคิดที่ฝังอยู่ในจิตใจให้กลับมาเห็นว่าตนเองมีค่า ไม่ได้ไร้ค่าตามที่ตนคิดไปเอง เพื่อให้เขาเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นได้นั้น ผู้วิจัยจึงสนใจ และมองว่านาฏกรรมบำบัดที่ใช้การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อที่จะพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตใจเข้ามามีส่วนช่วยเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองโดยการให้วัยรุ่นสามารถแสดงความรู้สึกจากภายในออกมาในรูปแบบของละคร หรือการแสดงออกปฏิกิริยาตามความต้องการของตัวเอง (ชินอนงค์ ประทุมชาติ, 2553) โดยไม่คำนึงถึงความสวยงาม แต่ต้องการสิ่งที่แสดงออกมาในรูปแบบของศิลปะ เพื่อให้ผู้ที่ร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดสามารถพัฒนาภาพลักษณ์ในทางบวกพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ลดความเครียด ความวิตกกังวลและซึมเศร้า ลดการแยกตัว การเจ็บป่วยเรื้อรังและการเกร็งของกล้ามเนื้อ เพิ่มทักษะในการสื่อสาร และส่งเสริมให้รู้จักชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากวัยรุ่นมองตนเองให้มีค่า แล้วลบเลือนความเชื่อที่มองว่าตนเองมีความรู้สึกค้อยที่ก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำออกจากทัศนคติได้แล้ว ย่อมส่งผลต่อช่วงวัยในชีวิตของวัยรุ่นอย่างมาก เนื่องจากการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้นมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต คนที่เห็นคุณค่าในตนเองจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น และมักจะได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากเพื่อนและครอบครัว มีเป้าหมายในชีวิตและสามารถจัดการกับปัญหาได้ดี ขอมรับตนเองและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การผสมผสานกับการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง (จ่าปี เสภา, 2553) ให้การการศึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง (ปรีมาพร แสงพยับ, 2553) การสอนแบบแผนผังมโนทัศน์ ผู้วิจัยจึงได้นำนาฏกรรมมาผนวกแนวทางและประยุกต์ใช้กับจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อมีส่วนช่วยเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองต่อวัยรุ่นที่มีความรู้สึกค้อย เพราะนาฏกรรมนอกจากจะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของชาติแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งที่มนุษย์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด บำบัดโรคภัยไข้เจ็บ (บังอร ศรีเนตรพัฒน์, 2540) การใช้กิจกรรมกลุ่ม (ศักรินทร์ เมืองมูล, 2554) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและนาฏศิลป์เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการมีสุนทรียภาพ ชื่นชมความงาม อย่างมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ ผู้วิจัยจึงนำเอาโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดที่เป็นการขับเคลื่อนด้วยการแสดงออกทางกาย ใช้การเคลื่อนไหวปลดปล่อยความรู้สึกด้านลบในใจ แสดงออกตามจินตนาการผ่านบทบาทสมมุติ เพื่อก้าวผ่านความรู้สึกภายในใจ ส่งผลให้เกิดความภูมิใจในตนเอง ช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจิตใจ ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาตนเองในด้านของการรู้จักชื่นชมตนเอง รู้จักค่าของตนเองและเข้าใจสภาพแวดล้อม ส่งเสริมให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นก่อนและหลังเข้าร่วม โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด

สมมติฐาน

วัยรุ่นที่เข้าร่วม โปรแกรมนาฏกรรมบำบัดจะมีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วม โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด

3.วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) เพื่อศึกษาผลของ โปรแกรมนาฏกรรมบำบัดต่อการเสริมสร้างเห็นคุณค่าในตนเองให้แก่วัยรุ่น ดังนี้

ประชากร เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเคหะปัตตนยานุกูล จ.ปัตตานี ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 297 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเลือกวัยรุ่นที่มีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีวัยรุ่นสมัครใจเข้าร่วม โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด จำนวน 12 คน แล้วประเมินระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองหลังเสร็จสิ้นการเข้าร่วม โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง ได้จากการศึกษาแนวทฤษฎี ตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและปรับสร้างแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง ตามแนวคิดของ Adler เพื่อสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา การให้คะแนนแบบ (Rating Scale) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย 8 ข้อ ด้านอารมณ์ 26 ข้อ ด้านสังคม 16 ข้อ และสติปัญญา 5 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามด้านลบ รวมทั้งหมด 55 ข้อ และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อปรับข้อคำถามให้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด นำแบบประเมินวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ และนำไปทดสอบคุณภาพเครื่องกับนักเรียนระดับชั้น ม.5 ของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี (Try-out)

2. โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด สร้างจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏกรรมบำบัด เพื่อออกแบบ โปรแกรมนาฏกรรมบำบัดเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น นำโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาเสนอแนะปรับปรุง โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด นำสังเกตและข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ปรับแก้ให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ จึงจะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์สถานที่และใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนฯ และเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด และจัดเตรียมสถานที่ในการทดลองคือห้องกิจกรรมโรงเรียนฯ

ขั้นดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 297 คน หลังจากนั้นจึงทำการตรวจคะแนนในแบบสอบถามแล้วเลือกนักเรียนที่ได้คะแนนในระดับคะแนนต่ำกว่าตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ได้จำนวน 20 คน สมัครใจเข้าร่วม โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด จำนวน 12 คน นำกลุ่มตัวอย่างมาทำการประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยแบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนเข้าร่วม โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด นำกลุ่มตัวอย่างมาเข้าโปรแกรมนาฏกรรมบำบัด ครั้งละ 1 ชั่วโมง

สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ทั้งหมด 12 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยประเมินระดับการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้งเป็นการทดสอบหลังการเข้าโปรแกรมนาฏกรรมบำบัด เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัด

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น วิเคราะห์ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เปรียบเทียบคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นก่อนและหลังการใช้นาฏกรรมบำบัด โดยใช้สถิติ t-test แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for dependent samples)

4. ผลการศึกษาวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นก่อนและหลังการเข้าโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดรวมทุกด้าน

การเห็นคุณค่าในตนเอง	ก่อนการเข้าโปรแกรม (n= 12)		หลังการเข้าโปรแกรม (n= 12)		t-test	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านร่างกาย	1.55	0.23	4.31	1.01	2.12	.28*
ด้านอารมณ์	1.57	0.26	4.12	0.76	2.23	.27*
ด้านสังคม	1.56	0.23	4.03	0.93	2.26	.27*
ด้านสติปัญญา	1.75	0.17	3.71	0.93	2.79	.22**
รวม	1.58	0.22	4.00	0.25	2.31	.26*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าโปรแกรมนาฏกรรมรวมทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้โปรแกรมนาฏกรรมบำบัดต่อการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถสรุปผลการวิจัยตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ได้ว่า วัยรุ่นที่เข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดจะมีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมนาฏกรรมบำบัด โดยระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นทั้งหมดเป็นวัยที่อยู่ในระยะการเปลี่ยนแปลงระหว่างเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ซึ่งมีการพัฒนาร่วมกันระหว่างด้านร่างกาย จิตใจ สังคม (Maslow, 1970) จำนวน 297 คน เป็นช่วงที่มีพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านชีววิทยาการรู้คิดและการเข้าสู่สังคม (Santrock, 2003) ซึ่งจำเป็นต้องมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม

และสติปัญญา ไปพร้อมๆ กัน วัยรุ่นจึงไม่ใช่เพียงแค่การเจริญเติบโตทางร่างกาย แต่หมายรวมถึงการเจริญเติบโตทางสังคมซึ่งอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมของแต่ละที่ เมื่อวิเคราะห์ระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นรวมทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา พบว่าระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นโดยรวม มีเกณฑ์เฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ($=1.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ทีคะแนนระดับการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูงสุดคือ ด้านสติปัญญา มีเกณฑ์เฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ($=2.36$) รองลงมาคือ ด้านสังคม มีเกณฑ์เฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ($=2.02$) และด้านที่มีคะแนนระดับการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ ด้านอารมณ์ มีเกณฑ์เฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ($=1.86$)

ผลการวิเคราะห์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นก่อนเข้าโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น โดยมีวัยรุ่นที่มีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทน์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำของวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างนั้น จะมีลักษณะข้อ่าย ลำบากใจ ไม่กล้าเปิดเผยความรู้สึกของตนเอง ไม่กล้าแสดงออกในบางครั้ง ไม่กล้าคิดอะไรที่แตกต่างจากคนอื่น ปิดกั้นตนเอง ปลีกตัวออกจากสังคม มีความกังวล มีความหมกมุ่นกับบุคคลที่มีความภูมิใจในตนเองต่ำ Low Self-Esteemซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ (นพมาศ อึ้งพระ, 2553) ที่มักใช้กลไกในการป้องกันตนเอง รับมองว่าตนเองด้อยกว่าและไม่เชื่อมั่นในตนเอง จะมองว่าตนเองเป็นคนไม่ดี ไม่มีความสามารถ จึงส่งผลให้บุคคลเกิดความรู้สึกมีปมด้อย ไม่ชอบแสดงตนมักเก็บตัว มีขาดความนับถือตนเอง ศึกษาตามแนวทางของ ได้เสนอวิธีการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง คือ การสร้างความมั่นใจให้แก่ตนเองโดยนึกถึงความสำเร็จข้างหน้าในชีวิต ให้รางวัลตัวเอง หรืออาจจะชมเชยตัวเอง เมื่อสามารถทำงานลุล่วงไปด้วยดี สะสมบันทึกความสำเร็จ หาสมุดบันทึกเพื่อเขียนบันทึกความสำเร็จที่ตนได้รับสิ่งที่ทำได้ดีเป็นเวลาติดต่อกันหลายสัปดาห์หรือหลายเดือน โดยอาจเป็นความสำเร็จในโครงการ ผู้วิจัยได้วัยรุ่นที่มีความสนใจเข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัด จำนวน 12 คน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดพบว่าระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยรวม มีเกณฑ์เฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ทีคะแนนระดับการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูงสุดคือ ด้านสติปัญญา รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ และด้านที่มีคะแนนระดับการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ ด้านร่างกาย และเข้าร่วม โปรแกรมนาฏกรรมบำบัด จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง และประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองอีกครั้ง พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นหลังเข้าโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยตัวบุคคลว่ามีข้อควรนำมาประกอบการพิจารณา คือ การรับการเสนอแนะโดยตรงจากผู้อื่นหรือจากตนเอง วิธีนี้เป็นทำให้ข้อมูลที่มีผลกระทบให้เกิดกำลังใจ และสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง แต่ต้องได้รับการเสริมแรงทางบวกอย่างต่อเนื่อง เพิ่มความสำเร็จให้แก่ตนเอง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ลดความคาดหวังลงให้พอเหมาะสมพอดีกับความสามารถที่แท้จริงจริงของตน และให้หยุดการประเมินค่าตนเองโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล

ผู้วิจัยประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นหลังเข้าโปรแกรมนาฏกรรมโดยรวม จากการใช้แบบทำทางและการเคลื่อนไหวร่างกายที่เป็นอิสระโดยไม่ต้องเตรียมมาก่อน สัมพันธ์กับจังหวะ การใช้พื้นที่ของพลังงาน และร่างกายเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการเข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดประยุกต์ความสัมพันธขององค์ประกอบความเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น ปริมาณของพลังงาน รูปแบบการเคลื่อนไหว ความเร็วของการกระทำจากความคิด และใช้พื้นที่รอบตัวเพื่อให้เกิดการรับรู้ได้ด้วยตนเองเข้าไปถึงความรู้สึกของแต่ละบุคคล นำมาซึ่งการแสดงออกและการเข้า

สังคม มีเกณฑ์เฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนระดับการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูงสุดคือ ด้านร่างกาย และรองลงมาตามลำดับ คือ ด้านอารมณ์ และด้านที่มีคะแนนระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงอยู่ในลำดับสุดท้ายคือ ด้านสติปัญญา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานที่วางไว้ ได้ศึกษาระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเพื่อเปรียบเทียบระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัด พบว่า วัยรุ่นที่เข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดจะมีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัด

6. สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการเปรียบเทียบระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ก่อนและหลังเข้าโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดรวมทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังการเข้าโปรแกรมนาฏกรรมสูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรมเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสติปัญญา มีความแตกต่างของการเข้าโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดก่อนและหลังการเข้าโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดสูงกว่าด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านร่างกาย ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่จะนำโปรแกรมนาฏกรรมบำบัดไปใช้เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น ควรมีความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับกระบวนการให้การปรึกษา เพื่อประสิทธิผลในการใช้โปรแกรมนาฏกรรมบำบัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ควรให้ครูผู้สอนสอดแทรกกระบวนการกลุ่มโดยใช้รูปแบบโปรแกรมนาฏกรรมเข้าไปมีส่วนช่วยปรับพฤติกรรมเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองวันรุ่นในโรงเรียน

3. ผลของนาฏกรรมบำบัดเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น จะมีประสิทธิภาพสูงได้นั้น ครูแนะแนว นักจิตวิทยา หรือครูปกครองนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น ควรพิจารณากระบวนการและขั้นตอนการให้การปรึกษารูปแบบโปรแกรมนาฏกรรมไปใช้ นอกจากจะช่วยลดความรุนแรงในด้านพฤติกรรมแล้วยังสามารถช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมด้านดีในวัยรุ่นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสร้างชุดฝึกทางด้านอื่น ๆ นอกเหนือจาก โปรแกรมการฝึกนาฏกรรมบำบัด เพื่อใช้ในการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง และควรนำไปใช้ในการบำบัดพฤติกรรมอื่น ๆ ที่มองเหนือจากการเห็นคุณค่าในตนเอง

2. ควรมีการปรับแนวคิดของทฤษฎีที่จะนำมาบูรณาการให้สอดคล้องกับ โปรแกรมนาฏกรรมบำบัดที่ได้ทดลองในครั้งนี้เพื่อพัฒนาโปรแกรมบำบัดใช้ที่สามารถฝึกได้ทั้งกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จำปี เสภา. (2553). ผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและ ศูนย์คุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ วท.ม.) จิตวิทยาการให้ คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ชินอนงค์ ประชุมจิต. (2553). ผลการใช้กิจกรรมละครบำบัดที่มีต่อการเห็นคุณค่า ในตนเองของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บังอร ศรีเนตรพัฒน์. (2540). ศึกษาเรื่องการศึกษาค้นคว้าและพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของผู้ให้การศึกษาในเขต 6. การประชุมวิชาการสุขภาพจิต ปี 2541 การปฏิรูประบบบริการสุขภาพจิต : ฝ่าวิกฤตเศรษฐกิจ. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. วันที่ 7 - 9 กันยายน 2541.
- ปรีมาพร แสงพยับ. (2553). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่มีต่อการตระหนักรู้และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์ วท.ม.) จิตวิทยาการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศักรินทร์ เมืองมูล. (2552). การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแมริมวิทาคม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพมาศ อึ้งพระ. (2553). จิตวิทยาสังคม.(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น.(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : บริษัทคอมฟอร์ม จำกัด.
- พนม เกตุมาน แปลและเรียบเรียงบรรณาธิการฝ่ายศิลป์ จิตต์สิงห์ สมบุญ. (2535). สุขใจกับวัยรุ่น. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : บริษัท แปลน พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันท์เอม. (2544). จิตวิทยาเด็กเกร. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- Coopersmith, S. (1967). SEI : Self-esteem Inventories. California : Consulting Psychologist Press. Inc
- Maslow, A.M. (1970). Motivation and Personality. 2nd ed. New York : Harper & Row.
- Santrock, John W. (2003). Psychology 7th ed. America : The McGraw-Hill Companies.

การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปล
นวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติเรื่อง “บ๊อบ แมวเตะฝุ่นข้างถนน”

AN ANALYTICAL STUDY OF TRANSLATION EDITING AND TRANSLATION PROCESS
OF THE AUTOBIOGRAPHICAL LITERATURE
“A STREET CAT NAMED BOB”

ชฎาภรณ์ แสงจันทร์ทิพย์¹ นครเทพ ทิพย์สุกรายภูรี² และศิริมน ศรีนพรัตน์³

¹ นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ มหาวิทยาลัยรังสิต (chadaporn.sjt@gmail.com)

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ มหาวิทยาลัยรังสิต

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการปรับบทแปลและกลวิธีการแปลนวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติเรื่อง “บ๊อบ แมวเตะฝุ่นข้างถนน” แปลโดย ธิดารัตน์ เจริญชัยชนะ จากผู้เขียน เจมส์ โบเวน ในเรื่อง “A Street Cat Named Bob” โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผ่านการนำเสนอตัวอย่างจำนวน 21 ตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยนำหลักเกณฑ์การปรับบทแปลของสัญญาวิ สายบัว (2553) มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ระดับคือระดับคำและระดับโครงสร้าง จากผลการศึกษาพบว่า การปรับบทแปลระดับคำที่พบมากที่สุดคือ การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ พบทั้งหมด 9 ครั้ง และการปรับระดับโครงสร้างที่พบมากที่สุดคือ การปรับระดับประโยค ประเภทการปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี พบทั้งหมด 15 ครั้ง ส่วนกลวิธีการแปลโดยรวมนั้น ผู้แปลมุ่งเน้นการแปลแบบตรงตัวเป็นส่วนใหญ่ เพื่อรักษาความหมายของเนื้อหาในต้นฉบับ รวมถึงอรรถรส และความเป็นธรรมชาติ คำสำคัญ: การปรับบทแปล, กลวิธีการแปล, นวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติ

ABSTRACT

The objective of this research was to study the type of translation editing and translation process in James Bowen's autobiographical literature “A Street Cat Named Bob”, in Thai translated version by Thidarat Charoenchaichana. The analysis was conducted using qualitative data through 21 samples. The researcher applied the principle of translation editing by Sanchawi Saibua to analyze all the data. The findings were classified into two levels, which were adjustment in the word level and language structure level. The result indicated that in the word level, using phrases or sentence instead of words were used most frequently, found 9 times. In addition, the rearrangement of word order in sentences or phrase was mostly frequently used in the language structure, found 15 times. In terms of the translation process, the translator mostly used literal translation technique in order to keep meanings closely to the original version, including feeling and natural flow as well.

Keywords: TRANSLATION EDITING, TRANSLATION PROCESS, AUTOBIOGRAPHICAL LITERATURE

1. บทนำ

การแปลนับเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้การสื่อสารเกิดความสัมฤทธิ์ผล ตรงตามความต้องการของผู้ส่งสารในหลายๆ ด้าน แต่การแปลจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งย่อมพบเจอปัญหาและอุปสรรค ซึ่งปัญหาที่สำคัญนั้นคือ ความแตกต่างทางด้านศาสนา วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และโครงสร้างทางภาษา ที่อาจสอดแทรกอยู่ในวรรณกรรม หรืองานแปลประเภทต่างๆ จึงเป็นหน้าที่ของผู้แปลที่ต้องปรับแต่ง เรียงร้อยถ้อยคำใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของภาษาปลายทาง เพราะหากแปลตรงตัวตามต้นฉบับก็มิได้ทำให้งานแปลออกมาดีเสมอไป อีกทั้งยังอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนในการสื่อความหมายอีกด้วย

การปรับบทแปลจึงเข้ามาเป็นส่วนสำคัญ เพื่อแก้ปัญหาในการแปลระหว่างภาษาต้นทาง ไปยังภาษาปลายทาง ซึ่งนับเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้แปลเลือกใช้ถ้อยคำ หรือสำนวน ที่จะนำไปปรากฏในภาษาฉบับแปลได้อย่างเหมาะสม มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสอดคล้องของทั้งสองภาษา ให้มีความหมายเทียบเคียงกันมากที่สุด รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาในด้านความแตกต่างระหว่าง โครงสร้างทางภาษา และปัญหาในด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรม ยิ่งไปกว่านั้นการปรับบทแปลที่ดีจะต้องปรับต่อเมื่อมีความจำเป็น ไม่แก้ไขตามความพอใจของตนเอง ทั้งนี้ผู้แปลควรใช้การพิจารณาไตร่ตรอง หรือทบทวนข้อความให้ดีเสียก่อนนำไปสู่ผู้อ่าน

ตามหลักเกณฑ์ของ ศัญฉวี สายบัว (2553: 63-75) ได้แบ่งการปรับบทแปลออกเป็น 2 ระดับ คือระดับคำและระดับโครงสร้าง ซึ่งในระดับคำมีทั้งหมด 5 ประเภท คือ 1) การเติมคำอธิบาย 2) การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ 3) การใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะกว่า 4) การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ 5) การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป และการปรับระดับโครงสร้างของภาษามีทั้งหมด 4 ประเภท คือ 1) ระดับเสียง 2) ระดับโครงสร้างของคำ 3) ระดับประโยค สามารถจำแนกออกได้เป็น 5 วิธี คือ การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยค หรือวลี การเปลี่ยนประโยคเป็นวลีหรือวลีเป็นประโยค การปรับการใช้ปฏิเสธ การปรับการใช้กรรตุวาจกและกรรมวาจก การเพิ่มและละคำในประโยค 4) การปรับโครงสร้างในระดับที่สูงกว่าประโยค

ส่วนกลวิธีการปรับบทแปล ศัญฉวี สายบัว (2553: 43-46) ได้แบ่งการแปลออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การแปลแบบตรงตัว (literal translation) เป็นการแปลที่ผู้แปลพยายามรักษารูปแบบของการนำเสนอความคิด (form) ของต้นฉบับเอาไว้ในฉบับแปลให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ รูปแบบที่ว่ามีหมายถึงระเบียบวิธีการเรียงคำ การจัดรวมกลุ่มความหมายเป็นประโยค และการเรียงประโยคเป็นข้อความที่ใหญ่ขึ้นตามลำดับ และอีกรูปแบบหนึ่งคือ การแปลแบบเอาความ (free translation) เป็นการแปลที่มีการถ่ายทอดภาษาต่างไปจากต้นฉบับ มีการใช้วิธีเรียงลำดับความคิดใหม่ เช่น ประโยคหรือวลีใดที่กล่าวไว้เป็นอันดับต้นๆ ในต้นฉบับอาจถูกจัดให้อยู่ลำดับหลังๆ ในฉบับแปล ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้งานแปลสามารถสื่อความหมายจากต้นฉบับไปสู่ผู้อ่านได้อย่างครบถ้วน และได้ใจความสำคัญ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกนวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติเรื่อง “บ๊อบ แมวเตะฝันข้างถนน” แปลโดย ธิดารัตน์ เจริญชัยชนะ จากงานเขียนต้นฉบับเรื่อง “A Street Cat Named Bob” โดย เจมส์ โบเวน ซึ่งเนื้อหาในเรื่องนั้น ได้สร้างความประทับใจ และสร้างกำลังใจให้แก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก ด้วยเรื่องราวที่น่าติดตาม ที่แฝงไปด้วยอารมณ์ ความรู้สึก และแง่คิดต่างๆ รวมถึงความรักและความผูกพันที่ผู้อ่านจำนวนมากต่างสัมผัสได้จากงานแปลฉบับนี้ ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นว่าวรรณกรรมเรื่องนี้มีความเหมาะสมที่จะนำมาศึกษา การวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปล ได้เป็นอย่างดี และคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจการศึกษาด้านภาษาอังกฤษและการแปลสืบไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปลนวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติเรื่อง “บ๊อบ แมวเตะฝันข้างถนน” หรือ “A Street Cat Named Bob” ซึ่งแปลโดย ธิดารัตน์ เจริญชัยชนะ และเขียนโดย เจมส์ โบเวน จากต้นฉบับภาษาอังกฤษสู่ฉบับแปลภาษาไทย

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านภาษา จากภาษาต้นทางไปยังภาษาปลายทาง โดยการปรับบทแปลและกลวิธีการแปลนวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติเรื่อง “A Street Cat Named Bob” ที่อยู่ในฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง “บ๊อบ แมวเตะฝันข้างถนน” โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จากย่อหน้าแรกและย่อหน้าที่สองของทุกบท จำนวน 21 ตัวอย่าง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราทางวิชาการแปล และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาทฤษฎีการแปล กระบวนการแปล กลวิธีการแปล คำนิยามในการแปล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เกี่ยวกับการแปลวรรณกรรม หรือ นวนิยาย โดยกำหนดกรอบแนวทางการศึกษานี้จากหลักเกณฑ์ของ สัจฉวิ สายบัว (2553: 63)

ขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการอ่านเนื้อหาต้นฉบับและฉบับแปล จากนั้นได้ทำการศึกษาเชิงลึกเพื่อเปรียบเทียบเนื้อหาระหว่างต้นฉบับภาษาอังกฤษกับฉบับแปลภาษาไทย และนำข้อมูลการเปรียบเทียบนั้นไปวิเคราะห์ให้เป็นไปตามขอบเขตการศึกษาที่กำหนดไว้

ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลนี้แบ่งออกเป็น 2 ระดับที่สำคัญ คือ การปรับบทแปลระดับคำ และการปรับบทแปลระดับ โครงสร้าง ซึ่งในแต่ละระดับสามารถแยกประเภทออกได้ตามความเหมาะสม

ขั้นตอนสรุปและอภิปรายผลการศึกษา นำเสนอผลการวิเคราะห์การปรับบทแปลที่ใช้ในการแปลวรรณกรรม หรือนวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติเรื่องนี้ ในแต่ละระดับ โดยการนำเสนอตัวอย่างจำนวน 21 ตัวอย่าง

4. ผลการวิเคราะห์

จากการศึกษาการวิเคราะห์การปรับบทแปลและกลวิธีการแปล จากจำนวนทั้งหมด 21 ตัวอย่าง ผู้ศึกษาพบว่ามีการปรับบทแปลทั้ง 2 ระดับ คือระดับคำ และระดับ โครงสร้าง ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ สัจฉวิ สายบัว (2553) ซึ่งผู้ศึกษาขอเสนอตัวอย่างการวิเคราะห์เนื้อหาบางส่วนที่น่าสนใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ

There's famous quote **I read** somewhere. It says **we are all given second chances every day of our lives**. They are there for the taking, **it's just that we don't usually take them**. (James Bowen, 2012: 1)

ฉบับแปล

มีคำพูดขอดีที่**ผมเคยอ่านเจอ**จากที่ไหนสักแห่งบอก ว่าเราทุกคนล้วนได้รับโอกาสแก้ตัวอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน โอกาสเหล่านั้นรอให้เราเข้าไป เพียงแต่**เรามักจะไม่ค่อยสนใจ**เท่านั้นเอง (ธิดารัตน์ เจริญชัยชนะ, 2556: 3)

มีการปรับบทแปลระดับ โครงสร้าง ในระดับ โครงสร้างของคำ ต้นฉบับคือ “There’s famous quote I read somewhere.” เนื่องจากมีความแตกต่างในหน่วยคำพิเศษเพื่อบอกความหมายเพิ่มเติมในด้านกาล (tense) จะได้ประโยคฉบับแปลที่ว่า “มีคำพูดขอดีที่ผมเคยอ่านเจอจากที่ไหนสักแห่ง” คำว่า “เคย” เป็นการบ่งบอกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วในอดีต และการปรับระดับคำ โดยการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป ต้นฉบับ คือ “It says we are all given second chances every day of our lives.” ฉบับแปล คือ “เราทุกคนล้วนได้รับโอกาสแก้ตัวอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน” ผู้แปลได้ตัดคำว่า “of our lives” ทิ้งไปไม่ปรากฏในฉบับแปล เนื่องจากไม่ใช่ความหมายที่สำคัญนักของต้นฉบับ เมื่อตัดคำออกไปแล้วไม่ได้ทำให้สาระสำคัญของต้นฉบับเสียไป นอกจากนี้ผู้แปลยังใช้วิธีการปรับระดับ โครงสร้าง ระดับประโยค ประเภทการปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคในต้นฉบับ คือ “.....,it’s just that we don’t usually take them.” ผู้แปลได้ปรับระเบียบวิธีเรียงคำ โดยนำคำว่า “usually” ที่มีความหมายว่า “มักจะ” สลับตำแหน่งกับกริยาช่วย และคำระบุความหมายปฏิเสธ คือคำว่า “don’t” ที่มีความหมายว่า “ไม่” ฉบับแปลจะได้ความว่า “เพียงแต่เรามักจะไม่ค่อยสนใจเท่านั้นเอง” ในฉบับแปลนี้ผู้แปล ได้ปรับตามระเบียบวิธีเรียงคำในโครงสร้างของภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ

As the **fortnight** drew to a close, I realized that I had to think about getting Bob out of the flat and back on to the streets. That’s where he had come from – and I assumed that’s where he would want to return.

He’d continued to make really good progress and looked much healthier than he had done when I first met him. He’d fattened up a lot more too.

So a day or two after I’d completed the course of medicine **and he’d recovered fully from his op, I took Bob downstairs and out through the hallway. I led him down the path and out towards the gate then pointed him in the direction of the street.** (James Bowen, 2012: 49)

ฉบับแปล

ช่วงเวลา**สองสัปดาห์**ใกล้จะสิ้นสุดลงแล้ว ผมรู้ว่าต้องคิดเรื่องพาบ๊อบออกไปนอกแฟลต และกลับไปใช้ชีวิตข้างถนนเหมือนเดิม นั่นคือที่ที่มันมาจากมา ซึ่งผมเดาว่านั่นคือที่ที่มันอยากกลับไป

บ๊อบอาการดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและดูแข็งแรงขึ้นกว่าตอนที่ผมเจอมันมาก ทั้งยังอ้วนขึ้นเยอะเลย วันหรือสองวันหลังจากให้มันกินยาชุดสุดท้าย และ**ฟื้น**จากการผ่าตัดเต็มร้อยแล้ว ผมพาบ๊อบลงมาข้างล่างและเดินผ่านห้องโถงทางเดินออกมาข้างนอก **จากนั้นพามัน**เดินไปตามทางออกแถวประตูรั้วแล้วชี้ทางไปถนนให้ดู (ธิดารัตน์ เจริญชัยชนะ, 2556: 39)

ผู้แปลใช้การปรับบทแปลระดับคำ ประเภทการใช้วลีแทนคำ เนื่องจากคำว่า “fortnight” มีความหมายตามพจนานุกรมว่า “ระยะเวลา 14 วัน” เนื่องจากในภาษาฉบับแปลไม่มีคำนามคำเดียวที่สามารถสื่อความหมายของคำว่า “fortnight” ได้ ดังนั้นในภาษาฉบับแปลคือ “สองสัปดาห์” เพื่ออธิบายให้ผู้อ่านเห็นถึงภาพเหตุการณ์ในเรื่องที่ตัวละครหลัก คือเจมส์ใช้ระยะเวลาดังกล่าวเพื่อดูแลบ๊อบจากอาการบาดเจ็บ และยังมีมีการปรับบทแปลระดับ โครงสร้าง ระดับประโยค ประเภทการละคำในประโยค เนื่องจากความแตกต่างทาง โครงสร้างของภาษา จากต้นฉบับ คือ “.....and he’d recovered fully from his op,.....” ฉบับแปลคือ “และฟื้นจากการผ่าตัดเต็มร้อยแล้ว” คำที่ถูกละ

ออกไปคือคำว่า “his” ซึ่งในเนื้อเรื่องใช้กล่าวถึงบ๊อบ แต่ในต้นประโยคนี้ได้มีการกล่าวถึงบ๊อบไปแล้ว โดยใช้คำว่า “he” ดังนั้นจึงตัดคำออกไปเพื่อทำให้ประโยคฉบับแปลกระชับขึ้น สุดท้ายนี้มีการปรับบทแปลระดับคำ ประเภทการเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ ต้นฉบับ คือ “.....,I took Bob downstairs and out through the hallway. I led him down the path and out towards the gate then pointed him in the direction of the street.” ฉบับแปล คือ “ผมพาบ๊อบลงมาข้างล่างและเดินผ่านห้องโถงทางเดินออกมาข้างนอก จากนั้นพามันเดินไปตามทางออกแถวประตูรั้วแล้วชี้ทางไปถนนให้ดู” คำที่เติมลงไปเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดคือคำสันธาน ว่า “จากนั้น” เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงลำดับเวลาก่อนหลังของเนื้อเรื่อง

5. บทสรุปและการอภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์หัตถ์นิยายกึ่งอัตชีวประวัติ เรื่อง “บ๊อบ แมวเตะฝุ่นข้างถนน” หรือ “A Street Cat Named Bob” จำนวน 21 ตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเลือกจากย่อหน้าแรกและย่อหน้าที่สองของแต่ละบท นำมาวิเคราะห์การปรับบทแปล โดยยึดหลักเกณฑ์ของ ศัญฉวี สายบัว (2553) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การปรับระดับคำและการปรับระดับโครงสร้าง สามารถสรุปข้อมูลเชิงปริมาณ และเรียงลำดับในแต่ละประเภทจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้

ตารางที่ 1 ความถี่ของการปรับบทแปลระดับคำและระดับโครงสร้าง

การปรับบทแปลระดับคำ			การปรับบทแปลระดับโครงสร้าง		
ลำดับที่	ประเภท	ความถี่ (ครั้ง)	ลำดับที่	ประเภท	ความถี่ (ครั้ง)
1.	การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ	9	1.	การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี	15
2.	การตัดคำหรือส่วนทิ้งไป	8	2.	การเพิ่มและละคำในประโยค	8
3.	การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิด	5	3.	ระดับโครงสร้างของคำ	4
4.	การใช้คำอ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งเฉพาะกว่า	4	4.	ระดับเสียง	3
5.	การเติมคำอธิบาย		5.	การปรับการใช้ปฏิเสธ	2
	การเติมลักษณะนามข้างหน้า	2	6.	การปรับโครงสร้างในระดับที่สูงกว่าประโยค	1
	การเติมข้อความสั้นๆ	2			

การปรับบทแปลระดับคำ ประเภทการใช้วลีหรือประโยคแทนคำ พบมากที่สุดในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างทางด้านภาษาและวัฒนธรรม ในการสื่อความหมายของคำศัพท์ที่เป็นปัญหา จากภาษาต้นฉบับสู่ภาษาปลายทาง โดยจะต้องเลือกใช้คำที่เทียบเคียงกันมากที่สุด เพื่อถ่ายทอดให้ครอบคลุมความหมายของต้นฉบับ และคงความเป็นธรรมชาติเอาไว้ ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ	ฉบับแปล
squinted / v. (page 73)	หยีตามอง (หน้า 59)
dramatically / adv. (page 93)	จากหน้ามือเป็นหลังมือ (หน้า 75)
whole / n. (page 249)	เป็นตัวของตัวเองเต็มร้อย (หน้า 201)

ผู้แปลได้ปรับบทแปลคำจากต้นฉบับ “squinted” มีความหมายว่า “ตาที่ลืมไม่เต็มที” เป็นภาษาฉบับแปลว่า “หยีตามอง” เพื่อสื่อความให้ผู้่านเข้าถึงบริบทในเรื่อง ตัวอย่างถัดมาคำว่า “dramatically” ในต้นฉบับกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงในชีวิตของเจมส์เมื่อมีบ๊อบเข้ามาอยู่ด้วย ทำให้เขาต้องมีความรับผิดชอบที่มากขึ้น จึงใช้สำนวนที่ถือเป็นกริยาวิเศษณ์ว่า “จากหน้ามือเป็นหลังมือ” แทนความหมายตามพจนานุกรมว่า “อย่างมากและฉับพลัน” เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพเหตุการณ์ในเรื่องชัดเจนขึ้น และตัวอย่างคำว่า “whole” ฉบับแปลคือ “เป็นตัวของตัวเองเต็มร้อย” เพื่อปรับความหมายให้เทียบเคียงกับเนื้อหาต้นฉบับ ซึ่งสอดคล้องกับ นุชรา เศติมโชค, นครเทพ พิทยศุภราชบุรี, นุชกร วิชชุลดา (2559) ที่พบว่า การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ เนื่องจากภาษาต้นทางและภาษาปลายทางไม่มีคำศัพท์ที่เทียบเคียงกันได้ หรือเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของภาษาที่ความหมายผิดแปลกไปจากวัฒนธรรมของอีกภาษา ผู้อ่านไม่สามารถที่จะเข้าใจในคำนั้นได้ ดังนั้นจึงเลือกใช้วิธีนี้เพื่อเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในเรื่องฉบับแปล ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่าในการปรับระดับคำ ประเภทการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป มีการใช้มากเป็นอันดับสองรองลงมา เนื่องจากโดยส่วนมากเป็นคำหรือประโยคสั้นเปลือง หากแปลทั้งหมดอาจส่งผลกระทบต่อภาษาฉบับแปล ยืดยาวเกินความจำเป็น ผู้แปลจึงเลือกตัดคำที่ไม่ใช่ความหมายสำคัญนออกไป เมื่อถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาฉบับแปลแล้ว ก็ยังคงความหมายเดิมและใจความสำคัญของต้นฉบับเอาไว้

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ	ฉบับแปล
He was definitely <i>on the road</i> to recovery,..... (page 39)	มันกำลังฟื้นตัวแน่ๆ (หน้า 31)
....., his face pressed <i>against</i> the glass of the bus window,..... (page 57)	เอาหน้าแนบกระจกหน้าต่างรถ (หน้า 45)
I then went along to a <i>good</i> second-hand furniture shop in Tottenham,..... (page 233)	จากนั้นผมไปที่ร้านขายเฟอร์นิเจอร์มือสองในทอทแนม (หน้า 187)

จากตัวอย่างข้างต้น คำพิมพ์ตัวเอียงคือคำที่ตัดออกไปจากประโยค เนื่องจากไม่ใช่คำที่เป็นสาระสำคัญของต้นฉบับ คำว่า “on the road” ตัดออกไปเพราะจากเนื้อเรื่องเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าบ๊อบเป็นแมวที่หลงทางมาจากข้างถนน จึงไม่จำเป็นต้องปรากฏในฉบับแปล และคำว่า “against” ที่แปลว่า “ต้าน” หรือ “ยัน” ถูกตัดออกไปเนื่องจากเป็น

คำที่มีความหมายซ้ำซ้อนกับคำว่า “pressed” ที่แปลว่า “แนบ” และคำว่า “good” มีการอธิบายความต่อท้ายในประโยคถัดมาจึงไม่จำเป็นต้องแปล ซึ่งประเด็นการปรับบทแปลนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฐนนท์พร โชติอนันต์คงภัส (2556: 82-83) ที่พบว่า การปรับบทแปลระดับคำ สามารถทำได้โดยการตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป หากคำหรือสำนวนนั้นๆ ไม่ใช่ความหมายที่สำคัญของต้นฉบับผู้แปลจึงจะไม่แปล หรือในกรณีที่มีการกล่าวถึงแบบซ้ำๆ หรือมีรายละเอียดมากเกินไป ทำให้เกิดความเยิ่นเย้อ ผู้แปลจึงละคำดังกล่าวโดยไม่แปลเพื่อให้ภาษามีความกระชับ สั้นไหล โดยไม่เสียอรรถรสในการอ่านแต่อย่างใด

ส่วนการปรับบทแปลระดับโครงสร้างนั้น พบว่าการปรับระดับประโยค ประเภทการปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลี พบมากที่สุดในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากการแปลตามตำแหน่งทางโครงสร้างภาษาต้นฉบับ ไม่สอดคล้องและไม่ได้ใจความนัก ผู้แปลจึงจำเป็นต้องปรับแต่งให้เหมาะสมกับหลัก โครงสร้างและไวยากรณ์ของภาษาฉบับแปล เพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจ และได้รับอรรถรสในการอ่านมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการแปลแบบตรงตัวที่อาจทำให้อ่านเกิดความสับสน ซึ่งสามารถจำแนกตัวอย่างออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 (การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยค)

ต้นฉบับ	ฉบับแปล
Adverb	กริยวิเศษณ์
...,but <u>inevitably</u> I suppose the one that stuck most vividly in my mind was the darkest.	แต่ผมคิดว่าที่ฝังแน่นในใจที่สุดอย่างหลีกเลี่ยง <u>ไม่ได้</u> กลับเป็นความทรงจำสุดเลวร้าย (หน้า 13)
(page 15)	
Main clause	อนุประโยค
Subordinate clause	ประโยคหลัก
<u>I'd had the odd job here and there</u> when I was younger in Australia and I'd also been in a band,... (page 93)	<u>ตอนยังเป็นเด็กหนุ่มที่ออสเตรเลีย ผมทำงาน</u> <u>เล็กๆน้อยๆ</u> ทั้งยังเคยตั้งวงดนตรี (หน้า 75)
...,as that first summer with Bob drew to a close and autumn began, ¹ life around Covent Garden started to get more complicated. ² (page 115)	เมื่อชีวิตแถวๆ โควেন্টการ์เดินเริ่มซบซือนขึ้น ² เมื่อฤดูร้อนแรกที่ใช้ชีวิตร่วมกับบ๊อบใกล้จะจบลง และย่างเข้า ฤดูใบไม้ร่วง ¹ (หน้า 91)

จากประโยค “...,but inevitably I suppose the one that stuck most vividly in my mind was the darkest.” มีการสลับตำแหน่งของกริยวิเศษณ์ “inevitably” ที่แปลว่า “อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้” มาวางไว้กลางประโยคในภาษาฉบับแปล เพื่อให้เหมาะสมกับโครงสร้างภาษาฉบับแปลที่ผู้อ่านคุ้นเคย และตัวอย่างถัดมา “I'd had the odd job here and there when I was younger in Australia and I'd also been in a band,...” เมื่อแปลเป็นภาษาปลายทาง มีการสลับตำแหน่งอนุประโยค (when I was younger) และประโยคหลัก (I'd had the odd job here and there) เพื่อให้ถูกต้องตามลักษณะโครงสร้างภาษาไทยที่นิยมนำอนุประโยคขึ้นต้น หากเป็นข้อความที่สั้นกว่าประโยคหลัก และตัวอย่างสุดท้าย “...,as that first summer with Bob drew to a close and autumn began,¹ life around Covent Garden started to get more complicated.²” เป็นการแปลประโยคจากหลังมาหน้า เพื่อเป็นการเรียงลำดับเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องให้ผู้อ่านเข้าใจถึงตัว

ละครหลัก คือเจมส์และบ๊อบที่ตกอยู่ในสถานการณ์ยากลำบากในช่วงย่างเข้าสู่ฤดูใบไม้ร่วง และเพื่อเป็นการจัดระเบียบในการเรียบเรียงการนำเสนอความคิดก่อนหลังในภาษาฉบับแปล ทำให้เกิดความสละสลวยทางภาษา เนื่องจากต้นฉบับมีการเรียงลำดับเรื่องราวแบบสลับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง ในขณะที่ฉบับแปลมีการเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลังตามสภาพความเป็นจริง (กัญญา เล็กแจ่ม, 2557: 37)

ตัวอย่างที่ 2 (การปรับระเบียบวิธีเรียงคำในวลี)

ต้นฉบับ

what it was (page 73)

sipping at Styrofoam cup of tea (page 191)

enclosed garden area (page 211)

ฉบับแปล

เสียงนั้นคืออะไร (หน้า 59)

จิบชาจากถ้วยโฟม (หน้า 153)

พื้นที่ที่มีสวนล้อมรอบ (หน้า 169)

และจากตัวอย่างข้างต้นนี้ “what it was” อยู่ในรูปประโยคที่มีคำแสดงคำถาม ไม่นิยมแปลตรงตัว เนื่องจากทำให้ภาษาไม่ได้ใจความ ถัดมาคือ “sipping at Styrofoam cup of tea” ผู้แปลใช้วิธีสลับตำแหน่งคำนามวลี (Styrofoam) เพื่อให้ภาษาแปลสื่อความหมายของบริบทในเรื่องได้ชัดเจน และตัวอย่างสุดท้าย “enclosed garden area” มีการสลับตำแหน่งคำนามวลีหลัก (area) มาขึ้นต้นประโยคฉบับแปล แล้วตามด้วยคำนามวลี (garden) และคำกริยา (enclosed) ตามลำดับโครงสร้างภาษาฉบับแปล ซึ่งสอดคล้องกับ ศรัญญา พานิชจะ (2557: 81) ที่พบว่า ผู้แปลได้ปรับบทแปลด้วยวิธีการนี้เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องตามหลักโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาไทย เพราะถ้าหากผู้แปลทำการแปลตรงตัว (literal translation) อาจจะทำให้ภาษาฉบับแปลไม่ได้ความหมายและทำให้ผู้อ่าน อ่านแล้วไม่เข้าใจ ผู้แปลจึงได้ใช้วิธีการปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลีเพื่อให้ภาษาฉบับแปลเข้าใจได้ง่ายและเป็นธรรมชาติ

ยิ่งไปกว่านั้นยังพบการปรับระดับ โครงสร้าง ระดับประโยค ประเภทการเพิ่มและละคำในประโยค เป็นอันดับสองรองลงมา เนื่องมาจากความแตกต่างทางโครงสร้างของภาษาต้นทางและภาษาปลายทาง ซึ่งหากผู้แปลเก็บรายละเอียดของคำจากต้นฉบับทั้งหมด ก็ได้ทำให้ประโยคฉบับแปลออกมาสมบูรณ์เสมอไป ดังนั้นจึงต้องใช้การถ่วงถ่วง พิจารณาตามหลักโครงสร้างภาษาปลายทางประกอบการแปล เพื่อให้เนื้อหาในภาษาทั้งสองนั้นมีความหมายที่เทียบเคียงกัน โดยการละคำในประโยคนั้นพบมากกว่าการเพิ่มคำในประโยค ดังสรุปต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์จำแนกตามลักษณะการเพิ่มและละคำ

ข้อความต้นฉบับ	ข้อความฉบับแปล	การปรับทแปล	
		การเพิ่มคำ	การละคำ
1. I'd been around cats since I was a child... (page 15)	ผมใกล้ชิดกับแมวมาตั้งแต่เด็กฯ (หน้า 13)		ละประธาน
2. He would claw furiously at everything and anything he could find,... (page 40)	ตะปบทุกอย่างและอะไรก็ตามที่เจออย่างเดือคดล (หน้า 31)		ละประธาน
3. ...and he'd recovered fully from his op,... (page 49)	และฟื้นจากการผ่าตัดเต็มร้อยแล้ว (หน้า 39)		ละคำคุณศัพท์ที่ระบุความเป็นเจ้าของ
4. After the excitement of the previous night I had given myself a lie in,... (page 73)	หลังเจอเรื่องตื่นเต้นเมื่อคืนนี้ผมก็ยอมให้ตัวเองนอนตื่นสาย (หน้า 59)		ละคำกริยาวิเศษณ์
5. ...to expect the unexpected. (page 115)	เจอกับเรื่องไม่คาดฝัน (หน้า 91)	เพิ่มกรรม	
6. I'd even thought through what I should do... (page 127)	ผมยังใคร่ครวญถึงสิ่งที่ควรทำ (หน้า 101)		ละประธาน
7. The kind-hearted folk who used to think nothing of dropping me and Bob a pound or two,... (page 137)	คนใจดีที่เคยโยนเงินให้ผมกับบ๊อบสักปอนด์สองปอนด์ (หน้า 109)	เพิ่มคำนาม	
8. I was checking that I had enough papers left to cope with the surge of activity... (page 269)	ผมกำลังตรวจดูว่ามีนิตยสารเหลือพอจะรับมือกับบรรดากิจกรรมที่รู้ว่ากำลังจะมาถึงหรือไม่ (หน้า 220)		ละประธาน

ในตารางข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า คำที่พิมพ์ตัวเอียงคือคำที่มีการปรับระดับโครงสร้าง ระดับประโยค ประเภทการเพิ่มและละคำในประโยค สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ ดวงตา สุพล (2541: 14) กล่าวว่า การเพิ่มหรือละคำในประโยคนั้น เทียบเคียงได้กับการแปลโดยอรรถ (non-literal translation) ที่ผู้แปลสามารถโยกย้ายขยายความ เติมคำ ตัดทอนหรือเปลี่ยนแปลงรูปคำ หรือถ้อยคำทางไวยากรณ์ เข้ามาในภาษาฉบับแปล ซึ่งการแปลในลักษณะนี้มักจะใช้กับการแปลนวนิยาย เรื่องสั้น นิทาน เป็นต้น

จากการศึกษาในส่วนของกลวิธีการแปลนวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติเรื่อง “บ๊อบ แมวเตะฝันข้างถนน” พบว่าผู้แปลใช้ทั้งวิธีการแปลแบบตรงตัว (literal translation) และการแปลแบบเอาความ (free translation) ตามความเหมาะสมของเนื้อหา ซึ่งส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การแปลแบบตรงตัว เนื่องจากงานแปลฉบับนี้ ได้รับความนิยมนักอ่านหลายช่วงวัย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน จึงจำเป็นต้องรักษาความหมายของภาษาต้นฉบับเอาไว้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ผ่านกลวิธีการปรับทแปล เพื่อแก้ปัญหาความแตกต่างทางด้านโครงสร้าง หรือวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และรสชาติ จากผู้ประพันธ์ไปสู่ผู้อ่านเป็นสำคัญ

6. ข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ที่ต้องการศึกษาหรือสนใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนในครั้งต่อไป

1. ศึกษาการปรับเปลี่ยนวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ ของ ชิดารัตน์ เจริญชัยชนะ เพื่อเปรียบเทียบว่าผู้แปลมีการใช้วิธีการปรับเปลี่ยนและกลวิธีการแปลในลักษณะใด
2. ศึกษาการปรับเปลี่ยนวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ ของ เจมส์ โบเวน ซึ่งแปลโดยบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ ชิดารัตน์ เจริญชัยชนะ เพื่อที่จะได้ทราบถึงความหลากหลายของกลวิธีการปรับเปลี่ยน ลีลาและท่วงทำนองที่แตกต่างกันของผู้แปล
3. ศึกษาการปรับเปลี่ยนวรรณกรรมเรื่องนี้โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีของนักวิจัยท่านอื่นๆ ที่ไม่ใช่ สัญญวี สายบัว
4. ศึกษาการปรับเปลี่ยนคำบรรยายได้ภาพของภาพยนตร์เรื่อง “บ๊อบ แมวเพื่อนคน” (A Street Cat Named Bob) (2016) เพื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างและความเหมือนระหว่างการปรับบทบรรยายภาพยนตร์และวรรณกรรม

เอกสารอ้างอิง

สุนนท์พร โชติอนันต์คงภัส. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนและกลวิธีการแปลวรรณกรรม เรื่อง

ลิขิตฟ้าชะตารัก” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อ
วิชาชีพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 2556.

ดวงตา สุธพล. *ทฤษฎีและกลวิธีการแปล*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ชิดารัตน์ เจริญชัยชนะ. *บ๊อบ แมวเตะฝันข้างถนน*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ springbooks, 2556.

บุษรา เสดิมโชค, นครเทพ ทิพย์สุกรายฤทธิ์, บุษกร วิชชุดา (2559) *การปรับเปลี่ยนและกลวิธีการแปลวรรณกรรม
เยาวชนเรื่อง “เด็กชายในชุดนอนลายทาง”*, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
(ฉบับพิเศษ พ.ศ. 2559).

ภิญญา เล็กแจ่ม. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนและกลวิธีการแปลเรื่องสั้น เรื่อง เสียแล้วเสียไป”

การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 2557.

ศรัญญา พานิจจะ. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนและกลวิธีการแปลวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง

เจ้าของห้องเช่า” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ,
คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต, 2557.

สัจญวี สายบัว. *หลักการแปล*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

James Bowen. *A Street Cat Named Bob*. London: CPI Group (UK) Ltd., 2012.

A SURVEY OF ENGLISH MAJOR STUDENTS' ATTITUDES TOWARD SPEAKING ENGLISH IN A THAI CONTEXT

Ruttiya Dorkphong,¹ Nakonthep Tipyasuprat² and Sirimon Srinoparat³

¹ Graduate Student of the English for Professions Master Degree Program, Rangsit University

² Head of the English for Professions Master Degree Program, Faculty of Liberal Arts, Rangsit University

³ Lecturer at the English Language Department, Faculty of Liberal Arts, Rangsit University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทัศนคติในองค์ประกอบด้านความรู้สึกรู้สึก ด้านความคิด และด้านการกระทำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ ที่มีต่อการพูดภาษาอังกฤษแบบไทย โดยที่ประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโททั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วและยังเป็นนักศึกษาปัจจุบัน สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 236 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 100 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้พรรณนาสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ในด้านความรู้สึกรู้สึกนักศึกษามีระดับทัศนคติในหัวข้อ “ข้าพเจ้าไม่กังวลว่าภาษาอังกฤษของข้าพเจ้า จะบ่งบอกว่าข้าพเจ้ามาจากประเทศไทย” สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.85$) ในด้านความคิดนักศึกษามีระดับทัศนคติในหัวข้อ “ข้าพเจ้าคิดว่าผู้ใช้ภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาอังกฤษในรูปแบบที่หลากหลายและแตกต่างกันได้ ขอเพียงแต่การสื่อสารบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้” สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.94$) และในด้านการกระทำนักศึกษามีระดับทัศนคติในหัวข้อ “ข้าพเจ้าไม่หลีกเลี่ยงการพูดภาษาอังกฤษแบบไทย เพราะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย” สูงที่สุด ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า นักศึกษามีระดับทัศนคติต่อการพูดภาษาอังกฤษแบบไทยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) โดยแสดงทัศนคติในด้านความรู้สึกรู้สึกสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.24$) นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ (52%) แสดงความคิดเห็นว่าภาษาอังกฤษแบบไทยไม่เป็นปัญหาต่อการสื่อสารกับชาวต่างชาติ

คำสำคัญ: ภาษาอังกฤษแบบไทย, ทัศนคติ, ภาษาอังกฤษที่มีความหลากหลาย, นักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษ, การออกเสียงภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

This study attempts to investigate English major students' attitudes toward speaking English in a Thai context (Tinglish), in terms of affective, cognitive, and behavioral aspects. The population was 236 current and former students who studied the English for Professions Master Degree program at the Faculty of Liberal Arts, Rangsit University. The sample group was 100 students selected using a simple random method. The quantitative research instrument was a questionnaire. The collected data were analyzed by arithmetic mean, percentage, and standard deviation. Regarding the affective element, the results revealed that the item, “I am not worried about my English

signaling clearly that I am from Thailand.” had the highest mean value ($\bar{X}$ = 3.94). Regarding the cognitive element, the item, “I think that speakers of English can use English in different forms and variants as long as the message is successfully communicated.” had the highest mean value ($\bar{X}$ = 3.85). Regarding the behavioral element, the item, “I do not avoid speaking Tenglish because it is part of Thai culture.” had the highest mean value ($\bar{X}$ = 2.93). Overall, it was found that the students had a moderate attitude toward Tenglish ($\bar{X}$ = 2.93), the affective attitude element had the highest mean value ($\bar{X}$ = 3.24). Moreover, the qualitative data showed that most students (52%) felt that using Tenglish in a multilingual environment did not cause any communication problems.

Keywords: Tenglish, Attitude, Varieties of English, Master degree students, English pronunciation

1. Introduction

Historically, Thailand differs from the other nations in the Asian region because Western Europeans never colonized the country. However, the Kings of Thailand recognized the importance of English, which was first introduced to the country during the reign of King Rama III (Baker, 2008; Foley, 2005). Currently, English is seen as a foreign language in Thailand. Standard Thai is the national and official language. (Trakulkasemsuk, 2012: 102). The variety of English used in Thailand has developed from the formal education realm and the tourism sector (Rogers, 2013: 37). English in a Thai context then has some features of Thai appear in spoken English and written texts, which makes English in Thailand distinct from Standard English, or other Asian Englishes. This is because Thais mix English and Standard Thai together resulting in a new variety of English in Thailand so-called “Tenglish.”

Tenglish is a variety of English spoken in Thailand, which has evolved from mixing English and Thai language based on grammar and culture (Trakulkasemsuk, 2012). According to Kachru’s three circles of English, Thailand is one of the countries in the ‘Expanding Circle’. English in this circle plays no historical or governmental role, but it is primarily used for international communication (Kachru, 1985). This means that Tenglish has some features, which are distinct from Standard English. Recently, people at all levels of Thai society have been using Tenglish. However, Thai speakers hold different attitudes toward, which variety of English should be prioritized when speaking.

In general, people have an attitude about their own language and the language of others. For example, they may feel that speaking a second language is difficult to achieve or that their own language is the best language. Attitudes toward language influence second language or foreign language learning. The measurement of language attitudes, therefore, provides information, which is beneficial to language teaching and language planning (Richards et al., 1992 cited in Coronel-Molina, 2009; 6). It has been claimed by psychologists that attitude consists of three elements, which are stated to be affective, cognitive, and behavioral. Garrett, Coupland, and Williams (2003) defined language attitude using these three elements. They defined the affective element as a statement of a person’s feelings about a situation. For example, when an American encounter someone speaking an unrecognizable variety of English, such as Thai-English, they may consider it pleasant or unpleasant. The cognitive element concerns beliefs and

thoughts about the world. For example, a Thai may believe that they would get a better job if they had an American or British accent. The behavioral element concerns the predisposition of a person to act in certain ways. For example, people speaking local English with their friends.

Previous studies on the attitudes of English major students toward Tenglish have been rare. However, the unique role of the English language in Thailand means that many scholars have conducted research on how Thais use English in different situations. Chutisilp (1984) referred to the emerging characteristics of Thai-English, and Watkhaolarm (2005) reported on the Thainess found in Thai novels. Interestingly, both studies investigated characteristics of Thai-English such as language transfer, cultural and social elements, hybridization (the mix of Thai and English lexical items), and reduplication (Thai syntactic repetition from the Thai pragmatic discourse). Buripakdi (2008) interviewed 20 professional writers from different fields about their perception of Thai-English. The results of her study revealed that only one writer supported and agreed with the emerging Thai variety of English. Rogers (2010) interviewed 12 highly educated Thai-English speakers to get their opinions on ThaiE (Tenglish). The results of her study showed that six out of twelve participants did not believe that there was a ThaiE variety of English. However, five participants thought that ThaiE existed, and one participant did not provide an exact answer to this question.

These earlier studies seemed surprising enough to encourage further questions and call for more research; they acted as a springboard for this study, which explores attitudes toward Tenglish. This study explores the attitudes of English major students, enrolled in the English for Professions program (MA), toward speaking English in a Thai context. The reason that these students' attitudes were investigated was that they were considered as English users who are confronted with English language in their daily lives. In addition, they had a good command of English and could distinguish between local and standard varieties of English. It is hoped that this study will benefit teachers and students, who are interested in the status of English pronunciation instruction, by exposing them to different varieties of English used in Thailand.

2. Objectives of the study

The purpose of this study is to investigate English major students' attitudes toward speaking English in a Thai context. The focus was on Master Degree students who studied the English for Professions program at the Faculty of Liberal Arts, Rangsit University, Thailand.

3. Materials and methods

3.1 Materials and respondents

The main instrument used to collect the data was an online questionnaire, which was distributed in both Thai and English to minimize misinterpretation. To validate the questionnaire, three experts were asked to use a specific IOC (Item-Objective Congruence) evaluation form, and then a pilot study was conducted. The respondents,

100 current and former Master Degree students who studied the English for Professions program at the Faculty of Liberal Arts, Rangsit University, were selected using a simple random sampling method.

3.2 Data collection and data analysis

The data were collected during the second semester of the academic year 2016. The respondents were asked to complete the questionnaires, which were sent to their e-mail addresses. Microsoft Excel 2016 was used to calculate the arithmetic mean, percentage and standard deviation.

4. Results

4.1 Background of the respondents

Regarding the distribution of the respondents by gender, age and education: 79 of them were female, most of the sample group (49%) were aged between 26 and 30, and 57 percent of them were current English major students. Regarding their English experience, 45% of them had studied English for 15 to 20 years. For the frequency of English use in their current job, most respondents (38%) used English for their current job. Regarding studying with native speakers, 53 percent of them had some experience of learning English with native speakers.

4.2 The respondents' English skills in comparison to most English native speakers

Regarding the respondents' English skills in comparison to most native speakers, the results showed that "Isolated word pronunciation" had the highest mean value ($\bar{X} = 3.53$), followed by "Connected speech pronunciation" ($\bar{X} = 3.34$), and "The use of vocabulary" was third ($\bar{X} = 3.20$). "The use of sentences" and "The use of slang and colloquial language" had the lowest mean values ($\bar{X} = 3.14$ and $\bar{X} = 2.88$), respectively. Overall, the results revealed that students were at a moderate level compared to most native speakers ($\bar{X} = 3.22$).

4.3 The respondents' attitudes toward speaking English in a Thai context

This part presents the results concerning the respondents' attitude, in terms of affective, cognitive, and behavioral elements toward speaking English in a Thai context. All the arithmetic means were interpreted according

to the following scale:

3.68-5.00	High level of attitude
2.34-3.67	Moderate level of attitude
1.00-2.33	Low level of attitude.

Table 4.2 Mean value of the affective element

Items	High	Moderate	Low
	$\bar{x}$	$\bar{x}$	$\bar{x}$
1. I enjoy speaking Tenglish with foreign people.		3.35	
2. I am not worried about my English signaling clearly that I am from Thailand.	3.85		
3. I am unset when I hear someone say that the only correct English variation is standard American or British English.		3.47	
4. I do not feel bad speaking English, which is not standardized and contains many Thai sounds.		3.59	
5. I enjoy using Thai particles like “ná” and “sí” in my English utterances.		2.45	
6. I do not feel annoyed when hearing someone speaking English using Thai structure.		3.19	
7. I enjoy using mixed words or phrases in English and Thai.		2.77	
Total		3.24	

Regarding the affective element, items 2 and 4 had the highest mean values ($\bar{x} = 3.85$ and 3.59), respectively. Item 5 had the lowest mean value ($\bar{x} = 2.45$). Among the three attitude elements the affective element had the highest overall mean value ($\bar{x} = 3.24$), which was interpreted as a moderate attitude level.

Table 4.3 Mean value of the cognitive element

Items	High	Moderate	Low
	$\bar{x}$	$\bar{x}$	$\bar{x}$
1. Tenglish is now widely acceptable as another variety of World English.		3.19	
2. I think that it is proper to use the expression “where are you going?” as one way of greeting a foreign visitor.		2.49	
3. I think that speakers of English can use English in different forms and variants as long as the message is successfully communicated.	3.94		
4. The use of Thai final particles such as “khâ” (female) and “khráp” (male) contributes to successful communication.		2.49	
5. I believe that the use of word “khun” before the first name of acquaintances (e.g. Khun Thomas) is preferable and polite.		3.43	
6. I realize it is difficult for Thai speakers to distinguish the sound “ship” and “chip”, but the mispronunciation of the two sounds does not cause a problem.		3.33	
7. I think that the use of incorrect verb tenses does not cause a serious communication problem.		3.12	
Total		3.14	

The cognitive element that had the highest mean value was item 3 ($\bar{x} = 3.94$), item 5 had the second highest mean value ($\bar{x} = 3.43$). Items 2 and 4 had the lowest mean value ($\bar{x} = 2.49$). The overall mean value of the cognitive element was 3.14, which was interpreted as a moderate attitude level.

Table 4.4 Mean value of the behavioral element

Items	High	Moderate	Low
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
1. I use Tenglish with foreign friends and colleagues.			2.30
2. I do not avoid speaking Tenglish because it is part of Thai culture.		2.92	
3. I try not to imitate the English native speaker's accent.		2.34	
4. I use the particle such as "chây máy?" or "rêu?" in English questions.			2.04
5. I combine Thai words and English words with foreign conversational partners.			2.23
6. I replace the "th" sound in the word "then" with the "d" sound although I do not have problems pronouncing the [ð] sound.		2.56	
7. I use Thai language structure to arrange words in my English sentences.		2.42	
Total		2.40	

Finally, for the behavioral element, items 2 and 6 had the highest mean values ($\bar{X} = 2.92$ and 2.56), respectively. Item 4 had the lowest mean value ($\bar{X} = 2.04$). The overall mean value of the behavioral element was 2.40 , which was interpreted as a moderate attitude level.

Among the three attitude elements, the affective element had the highest mean value ($\bar{X} = 3.24$), followed by the cognitive element ($\bar{X} = 3.14$), and the behavioral element had the lowest mean value ($\bar{X} = 2.40$). When considering all three attitude components, the overall mean value was 2.93 , which was interpreted as a moderate attitude level.

4.4 The respondents' opinions on using Tenglish for international communication

For the open-ended questions, the respondents were asked if they thought using Tenglish in a multilingual environment caused communication problems. Their answers are given in this section.

Fifty-two percent of respondents stated that using Tenglish in a multilingual environment did not create communication problems. Most respondents in this group said that Tenglish was understandable because people were aware of different varieties of English. For example, one respondent believed that Tenglish was just one variety of the English language. He perceived communication as being successful when listeners and speakers understood each other. Many respondents noted that context and gestures could also lead to successful communication.

Forty-eight percent of respondents stated that using Tenglish created communication problems. The majority in this group believed that those who did not know or were unfamiliar with Thai would hardly be able to access the pragmatic meanings of Tenglish. One respondent indicated that people who did not understand Thai language would find words that were unfamiliar and difficult to understand. Many respondents thought that English and Thai grammar were different, therefore, those unfamiliar with Thai might get confused about the meaning of an expression when hearing Tenglish.

5. Discussion

At the start of this study, it was presumed that most English major students would be accepting of speaking Thai-English. This perspective was based on scholars consistently reporting that English belongs to the world and one variety of it should not be a normal for others to follow. It was expected that Thais educated in English would be aware of the different varieties of English. This study was conducted to substantiate this hypothesis. However, some results were surprising.

Regarding the affective element, the English major students indicated that they were not worried about their English signaling that they were from Thailand. This result is in line with Widdowson (2003, cited in Jindapitak, 2010, 39) who stated that English had become a language, which is spoken by so many people in diverse contexts, the inner-circle communities are not the only party, which can claim and tie up the ownership of the language. When English is used in an outer or expanding circle, it is particularly adapted to the cultural mindsets of the people who have chosen to use it and it serves speakers' communicative needs whether locally or internationally (Crystal, 2003). Furthermore, all English speakers may contribute to the development of English through new conventions, thoughts, customs, and codes of practice or even standards (Widdowson, 1994). From this perspective, English, particularly pronunciation is not kept under the inner-circle speakers' control and does not need to conform to native speakers' rules.

Regarding the cognitive element, the vast majority believed that all English speakers were free to use different varieties of English. The respondents felt that communication would be successful if the message was mutually comprehensible. This attitude can be explained using Kachru's World Englishes model. The World Englishes model represents types of spread, the pattern of acquisition, and the functional allocation of English in a diverse cultural context (Kachru, 1985, 1992). Moreover, Kachru's model implies that English is not owned by anyone, it belongs to everyone who uses it. English speakers who use different varieties of English deserve to have equal status. Additionally, it is not significant to discuss the stigmatized or deficient English found in lingua franca interactions when most English speakers are non-native and they routinely use English forms, which are different from Standard English to communicate intelligibly with each other (Jenkins, 2004). All English speakers can freely create forms of the language. The development of English form does not request the judgment of native speakers to direct or control the linguistic rules or principles (Kirkpatrick, 2006, 2007c, Widdowson, 2003 cited in Jindapitak, 2010; 44). English functions itself as a tool for international communication, it does not matter which forms or variants are used, if the message is mutually comprehensible, it can lead to successful communication.

The respondents use of Tenglish was less than anticipated. When their responses were analyzed for the behavioral element, the statements that had the lowest mean values were "I use particles such as "chây máy?" or "rêu?" in English questions." and "I combine Thai words and English words with foreign conversational partners". This result is interesting because the behavioral element had a lower mean value than the other two attitude elements. This might be because English education in Thailand has been primarily promoted to the inner circle (Cook, 2007

cited in cited in Jindapitak, 2010; 44). Consequently, some well-educated Thais try to act in accordance with native speaker forms even though they have positive feelings and beliefs about Thai-English. This result concurs with Jindapitak (2010) who found that Thai students believed that the inner-circle was representative of “standard,” “international,” or “intelligible” English.

Concerning using Tenglish as a medium for international communication, most respondents felt that the use of Tenglish in a multilingual environment was not problematical. They perceived Tenglish as being understood by people who could not speak Thai, and they accepted English in different variants and forms. This result agrees with Glass (2009) and Watkhaolarm (2005) who noted that Tenglish had the capability to be recognized as another English variant because Thais were incorporating more of the language into their daily communication. Currently, more Thais than ever before are using English to communicate and some Thai words are becoming more recognizable to people who do not speak Thai. This use of English and Thai language based on grammar and culture may have contributed to the acceptance of Tenglish as a medium for international communication. To convey the same meaning of something speakers of English may combine it with distinct language forms using different language variants. As long as the message is mutually intelligible, the communication is successful (Rogers, 2013).

6. Conclusion

Regarding the affective element, the results show that item 2, “I am not worried about my English signaling clearly that I am from Thailand.” had the highest mean value ($\bar{X}$ = 3.94). Regarding cognitive element, item 3, “I think that speakers of English can use English in different forms and variants as long as the message is successfully communicated.” had the highest mean value ($\bar{X}$ = 3.85). Regarding the behavioral element, item 2, “I do not avoid speaking Tenglish because it is part of Thai culture.” had the highest mean value ($\bar{X}$ = 2.92). Overall, it was found that the students had a moderate attitude toward Tenglish ($\bar{X}$ = 2.93). The affective attitude element had the highest mean value ($\bar{X}$ = 3.24). In addition, the qualitative data revealed that most students (52%) thought that communicating using Tenglish in a multilingual environment was not a problem.

Several possible directions for future research are given in this section.

The instrument, which was used in this study could be adapted for use with different sample groups. For example, similar studies could be conducted on students who work in the hospitality or tourism field.

Researchers could use this framework to compare native speakers’ attitudes toward Tenglish. They could explore whether native or non-native English speakers are more tolerant of this variety of non-standard English.

This study did not consider demographic profiles; it is recommended that further studies consider whether demographic variables have any relationship to the respondents’ attitudes toward varieties of spoken English.

Acknowledgements

The researcher would like to thank all the lecturers at Rangsit University for their knowledge and support. Special thanks are extended to Dr. Nakonthep Tipayasuparat, the study advisor, for his precious guidance.

References

- Baker, W. (2008). A critical examination of ELT in Thailand: the role of cultural awareness. *RELC Journal*, 39(1), 131-146. doi: 10.1177/0033688208091144
- Buripakdi, A. (2008). *Thai-English as discourse of exclusion and resistance: Perspectives of Thai professional writers on the notion of Thai-English* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (UMI No. 3331471)
- Chutisilp, P. (1984). *A Sociolinguistic Study of An Additional Language: English In Thailand* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (UMI No. 8502107)
- Coronel-Molina, S. (2009). *Definitions and Critical Literature Review of Language Attitude, Language Choice and Language Shift: Samples of Language Attitude Surveys* [Monograph]. Retrieved from <https://scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/3785/Definitions-Critical-Review-of-Topics-in-Sociolinguistics.pdf>
- Crystal, D. (2003). Final frontiers in applied linguistics. In S. Sarangi & T. Van Leeuwen (Eds.), *Applied linguistics and communities of practice* (pp. 9-24). London: Continuum.
- Foley, J. A. (2005). English in... Thailand. *RELC Journal*, 36(2), 223-234. doi: 10.1177/0033688205055578
- Garrett, P., Coupland, N., & Williams, A. (2003). *Investigating language attitudes: Social meanings of dialect, ethnicity and performance*. Cardiff: University of Wales Press.
- Glass, T. (2009). Why Thais write to other Thais in English. *World Englishes*, 28, 532–543. doi:10.1111/j.1467-971X.2009.01610.x
- Jenkins, (2004 January 22). *Beware the natives and their norms*. *Guardian Weekly*. Retrieved October 21, 2016, from <https://www.theguardian.com/education/2004/jan/22/tefl.wordsandlanguage>
- Jindapitak, N. (2010). *An Attitudinal Study of Varieties of English: Voices from Thai University English Learners* (Master's thesis). Retrieved from <http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/7835/1/326068.pdf>
- Kachru, B.B. (1985). Standards, codification and sociolinguistic realism; The English language in the outer circle. In R. Quirk and H. Widdowson (Eds.), *English in the world: Teaching and learning the language and literature* (pp. 11-36). Cambridge University Press.
- Kachru, B.B. (1992). *The other tongue: English across cultures* (2nd ed.). Urbana: University of Illinois Press.
- Rogers, U. (2013). *Thai-English as a variety* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (UMI No. 3587630)
- Trakulkasemsuk, W. (2012). Thai-English: An Emerging Variety of World Englishes. In Louw, E.-L. & Hashim, A

(Eds.), *English in Southeast Asia: Features, Policy and Language in Use* (pp. 101 – 111). Amsterdam:
John Benjamins.

Watkhaolarm, P. (2005), Think in Thai, write in English: *Thainess* in Thai-English literature. *World Englishes*, 24,
145–158. doi:10.1111/j.1467-971X.2005.00399.x

Widdowson, H. G. (1994), The Ownership of English. *TESOL Quarterly*, 28, 377–389. doi:10.2307/3587438

อัตลักษณ์ความเป็นชายที่สะท้อนผ่านภาพถ่ายสักในภาพโฆษณามอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson MASCULINE IDENTITY THROUGH TATTOO IN HARLEY-DAVIDSON ADVERTISEMENT

ธนัช คงเกรียงไกร¹ และ รศ.ดร. กฤษณ์ ทองเลิศ²

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต E-mail : tanach_k@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ประจำบัณฑิตศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาและกระบวนการสร้างความหมายอัตลักษณ์ความเป็นชายของภาพโฆษณามอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ โดยใช้แนวคิดเรื่องเรือนร่าง ความเป็นชาย และลายสัก แนวคิดเกี่ยวกับการตีความหมายภาษาภาพได้แก่ แนวทางการศึกษาเชิงสัญลักษณ์วิทยาและสารแฝงในโฆษณาเป็นแนวทางศึกษา โดยศึกษาข้อมูลภาพถ่ายโฆษณาดังกล่าวจำนวน 3 ชุดภาพในปีพ.ศ. 2558-2559

ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นชายประกอบด้วยวิธีการดังนี้ 1) การอุปมาอุปไมยเชิงภาพระหว่างภาพถ่ายสักและความแข็งแกร่งของกล้ามเนื้อกับความแข็งแกร่งของ Harley-Davidson 2) การใช้ภาษาเรือนร่างเพื่อแสดงออกถึงความแข็งแกร่งของกล้ามเนื้อและลายสัก 3) รหัสการแต่งกายที่ใช้เปิดเผยหรือปกปิด 4) มุมกล้องเพื่อใช้สื่อสารถึงพลังอำนาจ 5) เทคนิคการจัดแสงแบบเพื่อสร้างความชัดเจนให้กับรายละเอียดของลายสักและกล้ามเนื้อ

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ความเป็นชาย, ลายสัก, กล้ามเนื้อ, งานโฆษณา

ABSTRACT

This research aims to understand the signification of masculine identity through the images of muscle and tattoo in Harley Davidson's online advertisement. The theoretical frameworks were based on body theory, the concept of masculinity and tattoo, image analysis, semiotic and subliminal message. The gathered information consisted of Harley-Davidson's online advertising on website in the total amount of 3 series of photographs created during 2014-2015

The research has found that the identity of masculinity were constructed as followings. 1) a metaphor which compares the strength of tattoo and muscle to the strength of Harley-Davidson 2) body language to represent the strength of muscle and tattoo by posing 3) using dress code to demonstrate or hide 4) camera angles which express the power of masculinity 5) lighting techniques to clarify the in-depth details of tattoo and muscle.

Keywords: Masculine Identity, Tattoo, Muscle, Advertisement

1. บทนำ

“สังคมปัจจุบันเป็นสังคมบริโภคนิยม ซึ่งการบริโภคสินค้าไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ใช้สอยเท่านั้น แต่เป็นเพราะสินค้าสร้างความหมายบางอย่างให้แก่ผู้บริโภค ทำให้เรารู้สึกว่าเป็นคนทันสมัย ประสบความสำเร็จ และมีรสนิยมอื่นๆ ในตรรกะของการบริโภคนั้น ร่างกายมีฐานะสำคัญอย่างมากและเป็นศูนย์กลางในการสร้างตัวตนของแต่ละคนที่ต้องการจะสื่อให้คนอื่นรับรู้ (ปริดา เกลิมเผ่า กอนันตกุล, 2541 : 2) จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เกิดการต่อประเด็นในเรื่องของตลาดสินค้าประเภทนิตยสารซึ่งนับเป็นธุรกิจที่มีมูลค่ามหาศาล ซึ่งส่วนหนึ่งของการเติบโตอย่างรวดเร็วและยาวนานนั้นสามารถกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ การโฆษณานั้นนอกจากจะทำให้ผู้บริโภคได้สัมผัสกับรูปลักษณ์และประโยชน์ใช้สอยที่แท้จริงของสินค้าแล้ว ยังสร้างความหมายบางอย่างให้กับตัวสินค้าและผู้บริโภคอีกด้วย ซึ่งนอกจากประโยชน์ใช้สอยหลักแล้วความหมายต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นนั้นยังเป็นสิ่งสะท้อนถึงรสนิยม ตัวตน ภาพลักษณ์หรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ที่เป็นเจ้าของอีกด้วย ในบรรดาสินค้าประเภทนิตยสารนั้น “มอเตอร์ไซค์” เป็นสินค้าประเภทหนึ่งที่มีความนิยมมาอย่างยาวนานในแง่ของความสะดวกสบายและมีขนาดที่กะทัดรัดกว่ารถยนต์ อีกทั้งยังสามารถท่องเที่ยวไปที่ต่างๆ ได้เช่นเดียวกันและประหยัดเวลาการเดินทางจึงทำให้มีความอิสระมากกว่ารถยนต์

มอเตอร์ไซค์ยี่ห้อ “Harley-Davidson” ถือเป็นตราที่ยี่ห้อที่เก่าแก่ที่สุดที่มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่าหนึ่งร้อยปี ซึ่ง Jack Supple (2002) กล่าวว่า เป็นระยะเวลามากกว่า 100 ปีที่มอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson ยังคงเป็นยี่ห้อสินค้าที่ครองใจกลุ่มคนที่รักการขับขี่มอเตอร์ไซค์ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้เนื่องจากการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มลูกค้าด้วยการทำให้รู้สึกว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร นักบัญชี ครู วิศวกร ที่เกษียณอายุ สิ่งที่ทำให้เขาเหล่านั้นมีจุดร่วมเดียวกันคือความต้องการเป็นอิสระ(Freedom) การนิยมอะไรที่ไม่เหมือนใคร(Individualism) และการแสวงหาและผจญภัย(Quest For Adventure) นั่นเอง Harley-Davidson อาจเป็นแค่ยี่ห้อสินค้า(brand) หรือวัฒนธรรม(Cult) หรือเป็นปรากฏการณ์(Phenomenon) จุดเชื่อมโยงเหล่านี้ทำให้ผู้ขับขี่มอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson ถูกผูกขาดความซื่อสัตย์ ยกตัวอย่างเช่น เขาเหล่านั้นสักตราสัญลักษณ์ของ Harley-Davidson ไว้บนร่างกาย เดินทางมากกว่า 100 ไมล์กับกลุ่มคนที่มีลักษณะนิสัยคล้ายกัน และปลูกฝังความคิดเหล่านี้จากรุ่นสู่รุ่น และอีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้ Harley อยู่รอดมาได้จนถึงปัจจุบันก็คือ การโฆษณาที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

จากคำกล่าวข้างต้นของปริดา เกลิมเผ่า กอนันตกุลและ Jack Supple ในมิติการสร้างความหมายให้สินค้าจากการโฆษณาซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะการบริโภคสินค้าในสังคมบริโภคนิยม เรื่องลายสัก การแสวงหาผจญภัยเพื่ออิสรภาพ และการนิยมอะไรที่ไม่เหมือนใครนั้นจะสังเกตได้ว่าสามารถนำมาเชื่อมโยงให้มีความสัมพันธ์กับการสร้างอัตลักษณ์ของปัจเจกชนได้ ซึ่งในมิติของความเป็นชายนั้นได้ถูกสะท้อนผ่านทางปัจจัยข้างต้นเหล่านี้ได้โดยแง่ของความแข็งแกร่งในแบบชายที่สมบูรณ์แบบที่มีความสอดคล้องกับภาพของมัดกล้ามเนื้อและลายสักที่บ่งบอกถึงความแข็งแกร่งอดทนของผู้ที่เป็นเจ้าของที่รักการผจญภัยไปในโลกกว้างด้วยมอเตอร์ไซค์ซึ่งถูกประกอบสร้างขึ้นผ่านภาพตัวแบบ ลายลักษณ์อักษร มุมกล้องและแสงเงาที่ปรากฏในภาพโฆษณามอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson เพื่อถ่ายทอดความหมายของอัตลักษณ์ความเป็นชายในมิติของความแข็งแกร่งผ่านมัดกล้ามเนื้อและลายสักควบคู่ไปกับความแข็งแกร่งของ Harley-Davidson

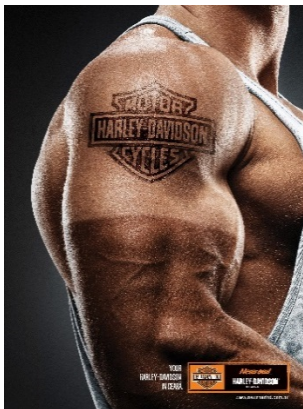

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาและกระบวนการสร้างความหมายของอัตลักษณ์ความเป็นชายที่สะท้อนผ่านภาพมัดกล้ามเนื้อและลายสักในภาพโฆษณาสินค้ามอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson ว่ามีลักษณะอย่างไร

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้ 1) การวิเคราะห์ด้วยทเพื่อเข้าใจถึงเนื้อหาและวิธีการสร้างความหมายของความเป็นชายในงานโฆษณา โดยสำรวจรูปภาพโฆษณาในเว็บไซต์อย่างเป็นทางการ (Official Website) ของสินค้าได้แก่ www.harley-davidson.com และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโฆษณาที่ทำการสืบค้นในช่วงตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2558 2) คัดเลือกภาพอย่างเฉพาะเจาะจงจำนวน 3 ชุดภาพเพื่อนำมาวิเคราะห์ โดยเกณฑ์การคัดเลือกนั้น ลายสักของบุคคลที่ปรากฏบนรูปภาพโฆษณาจะต้องถูกวางอยู่ในองค์ประกอบที่เป็นระยะชัดเจนและอยู่ในตำแหน่งที่เป็นจุดสนใจของประธานภาพ 3) การวิเคราะห์ด้วยทนั้นผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ความเป็นชาย ทฤษฎีเรือนร่าง แนวคิดเรื่องลายสัก การตีความเชิงสัญลักษณ์วิทยาและสารแฝงในโฆษณา มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

รูปที่ 1 “New Road”

รูปที่ 2 “Test-Drive”

รูปที่ 3 “Rentals”

4. ผลการวิจัย

จากปัญหาคำนำวิจัยของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้สรุปผลการวิจัยตามประเด็นปัญหาการวิจัยได้เป็น 2 ข้อดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาที่สะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นชายผ่านภาพมัดกล้ามเนื้อและลายสักในภาพงานโฆษณาสินค้ามอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson ที่ปรากฏผ่านสื่อเว็บไซต์ มีดังต่อไปนี้

1.1 ความแข็งแกร่งของกล้ามเนื้อและลายสักคู่กับความแข็งแกร่งของ Harley-Davidson

จากลักษณะรูปที่ 1 Harley-Davidson ใช้ตัวแบบที่มีร่างกายแข็งแรง คำว่า ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเรื่องร่างกายของชายในอุดมคติ กล้ามเนื้อหน้าแขนและหัวไหล่มัดใหญ่จนเห็นเส้นเลือดที่ถูกนำเสนอออกมานั้นสามารถบ่งบอกได้ถึง ความแข็งแกร่งของร่างกาย อีกทั้งลายสักตราสัญลักษณ์ Harley-Davidson ที่มองเห็นเด่นชัด ในระดับสายตานั้น ซึ่งเพียงแต่ลายสักก็มีความหมายทางการสื่อสารแล้ว กล่าวได้ว่าลายสักนั้นมีความหมายในมิติของ ความมั่นคงถาวรและ

แข็งแรงแอดทน ผสมกับความแตกต่างของสีผิวในช่วงแขนของตัวแบบในลักษณะที่ โคนแสงแดดเผาครึ่งท่อนก็
สามารถสื่อถึงความแข็งแรงของผิวหนังและร่างกายได้เป็นอย่างดีเช่นกัน การแสดงออกถึงความแข็งแรงจากมัด
กล้ามเนื้อ ลายสัก และตัวแบบที่มีโครงสร้างร่างกายของผู้ชายในอุดมคตินั้นสามารถแสดงออกถึงความเป็นชายที่มีร่างกาย
แข็งแรง ทนทานที่สามารถเชื่อมโยงกับความหมายในมิติด้านความคงทนถาวรของสินค้าที่ใช้ลายสักเป็นตรา
สัญลักษณ์ Harley-Davidson บนตัวแบบได้อย่างชัดเจน

1.2. ความแข็งแรงในฐานะนักสู้

จากรูปที่ 1 Harley-Davidson สร้างความสัมพันธ์ของความเป็นชายและความเป็นนักสู้ให้เป็นหนึ่งเดียว จาก
ลักษณะการจัดวางท่าทางของตัวแบบและมุมมองกล้อง กล่าวคือตัวแบบนั้นมีร่างกายที่เต็มไปด้วยมัดกล้ามเนื้อที่ดูกำยำ
แข็งแรง ถูกจัดวางท่าทางให้คล้ายกับว่ากำลังอยู่ในการแข่งขันเพาะกายหรือกำลัง โอ้อวดพลังของกล้ามเนื้อของตนใน
กีฬาชกมวยเพื่อชมขวัญผู้ต่อสู้ ทั้งนี้เมื่อนำมาผสมกับมุมมองที่เป็นมุมต่ำจึงทำให้ตัวแบบดูมีอำนาจและดูเป็นชายผู้
ได้รับชัยชนะในการต่อสู้หรือเป็นผู้ที่ยากที่จะเอาชนะได้ ดังนั้น Harley-Davidson จึงใช้การสื่อสารในเชิงเปรียบเทียบ
ระหว่างความเป็นนักสู้หรือความแข็งแรง ทนทาน ตามบทบาทของลูกผู้ชายกับสินค้าของตนว่ามีความคล้ายคลึงกัน
ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการปลูกฝังความเชื่อ โดยสื่อและเป็นการสร้างมูลค่าและภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สินค้านั่นเอง

1.3. ความแข็งแรงกับความปรารถนาที่จะเป็นนักสู้

จากลักษณะรูปที่ 2 นั้น Harley-Davidson ใช้รูปร่างของตัวแบบที่มีลักษณะความเป็นนักสู้แบบครึ่งๆกลางๆ
กล่าวคือสามารถสังเกตเห็นความแข็งแรงกล้ามเนื้ออยู่บ้างก็จริงแต่หาว่าไม่สามารถบ่งบอกได้ชัดเจนว่าเป็นรูปร่างของ
ชายที่แข็งแรงหรือเหมาะสมกับการเป็นนักสู้ นอกจากนี้ลายสักที่ถูกสร้างขึ้นจากสติ๊กเกอร์ลอกกลายนั้นยังเป็นส่วน
ช่วยส่งเสริมให้ประเด็นความไม่ชัดเจนในความแข็งแรงทั้งในแง่ของร่างกายและจิตใจเด่นชัดขึ้นเนื่องจากตัวแบบ
ไม่ได้เป็นชายที่ผ่านการสักจากการตีแทงของเข็มบนผิวหนังอย่างแท้จริง Richie And Buruma (1991) กล่าวว่า การ
สักนั้นคือการแสดงออกถึงการเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กมาสู่ผู้ใหญ่อย่างเต็มตัวได้เช่นกัน เสื้อผ้าที่ตัวแบบกำลังสวมใส่
เป็นเสื้อหนังสีดำที่ค่อนข้างมีดัดเปิดให้เห็นเฉพาะหัวไหล่และสติ๊กเกอร์ลายสักเท่านั้น อีกทั้งการจัดแสงที่เปล่งบน
ริ้วของกล้ามเนื้อเฉพาะช่วงหัวไหล่ที่มีให้เห็นอยู่อย่าง ไม่ชัดเจนผสมกับมุมมองที่เป็นมุมระดับสายที่ให้ความรู้สึก
ปกติ ไม่แตกต่างจากคนทั่วไป จึงทำให้ไม่เกิดความเชื่อมโยงของชายที่แกร่งกับนักสู้ได้ชัดเจนเท่าที่ควร โฆษณาชิ้น
นี้มีจุดประสงค์ให้ผู้ซื้อชอบหรือสนใจในมอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson ได้มีโอกาสมาทดลองขับขี่ (Test-Drive) เพื่อ
ประกอบการตัดสินใจซื้อ ดังนั้นหากชายใดก็ตามยังอยู่ในขั้นตอนการตัดสินใจหรือยังไม่ได้เป็นเจ้าของ Harley-
Davidson ก็เปรียบเสมือนชายที่ยังขาดความเป็นชายหรือนักสู้ที่สมบูรณ์แบบในชีวิตนั่นเอง

1.4. ความแกร่งของ Harley-Davidson เป็นที่ปรารถนา

จากลักษณะของรูปที่ 2 Harley-Davidson ใช้ตัวแบบที่มีร่างกายค่อนข้างผอมบางแต่ยังคงสามารถมองเห็น
ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อบริเวณหัวไหล่อยู่บ้างแต่ไม่ชัดเจนและไม่เปิดเผย ซึ่งกล่าวได้ว่ายังไม่ใช่ร่างกายในอุดมคติ
ที่ผู้ชายส่วนใหญ่ปรารถนาจะครอบครอง อีกทั้งสติ๊กเกอร์ลายสักชั่วคราวตราสัญลักษณ์ Harley-Davidson ที่กำลังถูก
ลอกออกก็ให้มองเห็นในระดับสายตาอย่างไม่ชัดเจน(มองเห็นแค่ครึ่งเดียว)ควบคู่กับข้อความที่เขียนกำกับบนภาพ
โฆษณาว่า “Test-Drive Harley-Davidson” ซึ่งมีหมายถึงการทดลองขับขึ้นนั้นสามารถสื่อถึงความไม่ชัดเจนในความ
แข็งแรงที่แท้จริงของร่างกาย กล้ามเนื้อและจิตใจ ซึ่งจากองค์ประกอบโดยรวมทั้งหมดสามารถกล่าวได้ว่า Harley-
Davidson กำลังสื่อสารกับผู้รับสาร ในมิติของการสร้างแนวคิดและการรับรู้เรื่องความแข็งแรงที่สมบูรณ์ในแบบชาย

ที่แท้จริงว่าอาจจะไม่ได้มีลักษณะเช่นเดียวกับตัวแบบ แต่สิ่งเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อชายเหล่านั้นตัดสินใจที่จะเป็นเจ้าของ Harley-Davidson หลังจากได้ทดลองขับขี่แล้ว (Test-Drive) ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับรูปที่ 3 ซึ่ง Harley-Davidson ใช้ตัวแบบที่มีกล้ามเนื้อที่ไขมันซึ่งทำให้มองไม่เห็นริ้วที่ชัดเจนในความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ อีกทั้งตัวแบบมีสติ๊กเกอร์ลายสักรากฎอยู่บริเวณช่วงหัวไหล่ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปการ์ตูนมังกรตัวเล็ก(ลูกมังกร)ที่กำลังเลื้อยพันอยู่บนขาหูกะโหลกที่กำลังถูกลอกออกให้มองเห็นแค่ครึ่งเดียวในระดับสายตาควบคู่กับข้อความที่เขียนกำกับบนภาพโฆษณาว่า “Rentals” ซึ่งหมายถึงการเช่าเพื่อขับขี่ เหล่านี้สามารถสื่อถึงการริเริ่มหรือเริ่มต้นให้ความสนใจที่จะสร้างความเป็นชายเต็มตัวที่แข็งแรงสมบูรณ์ ซึ่งจากองค์ประกอบ โดยรวมทั้งหมอกาติเช่น ตัวแบบที่มีร่างกายไร้ซึ่งกล้ามเนื้อที่แข็งแรง สติ๊กเกอร์ลายสักรากฎบนตัวแบบ เลือกลำสำหรับเด็กผู้ชายที่มีรูปร่างเล็ก ๆ เป็นต้น สามารถกล่าวได้ว่า Harley-Davidson กำลังสื่อสารกับผู้รับสาร ในมิติของการสร้างแนวคิดและการรับรู้เรื่องความเป็นชายโดยสมบูรณ์ที่ร่างกายจะต้องประดับไปด้วยกล้ามเนื้อที่แข็งแรงซึ่งคุณสมบัตินี้ไม่สามารถมองเห็นได้ในตัวแบบ ซึ่งถูกกำหนดให้อยู่ในกลุ่มของผู้เข้าขับขี่ที่ยังไม่ได้ตัดสินใจเป็นเจ้าของมอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson อย่างแท้จริง

2. กระบวนการสร้างความหมาย

กระบวนการสร้างความหมายประกอบด้วยการอุปมาอุปไมยเชิงภาพ ภาษาเรื่อนร่าง รหัสการแต่งกาย มุมกล้องและเทคนิคการใช้ทิศทางของแสง ประมวลได้ดังต่อไปนี้

2.1 การอุปมาอุปไมยเชิงภาพ

จากรูปที่ 1 เมื่อนำแนวทางการศึกษาเชิงสัญวิทยาวิภาษมาพิจารณาแยกตามองค์ประกอบภาพ โดยเริ่มจากตัวให้ความหมาย(Signifier) คือภาพของกล้ามเนื้อที่ดูแข็งแรงและลายสักรากฎลักษณะ Harley-Davidson บนกล้ามเนื้อบริเวณหัวไหล่ ด้วยลักษณะดังกล่าว Harley Davidson ทำให้ลายสักรากฎมีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ซึ่งหมายถึงความน่าเกรงขามหรือแข็งแรง และเป็นหนึ่งเดียว ทั้งนี้เนื่องมาจากลายสักรากฎมีความหมายแฝงถึงความอดทน อุดมคติของปัจเจกชนที่ไม่เหมือนใคร ซึ่งความหมายของลายสักรากฎทั้งหมดนี้ยังสามารถเชื่อมโยงกับการสร้างความหมายอรรถลักษณะความเป็นชายกับกล้ามเนื้อที่ดูแข็งแรงของตัวแบบซึ่งเป็นการเปรียบเทียบกันระหว่างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและลายสักรากฎ Harley-Davidson ซึ่งเป็นตัวถูกให้ความหมาย (Signified) ว่ามีความคล้ายคลึงกัน ต่างกันกับรูปที่ 2 และ 3 ซึ่งตัวแบบถูกจัดวางให้อวดกล้ามเนื้อของตนที่ดูยังไม่แข็งแรงเต็มที่และกำลังลอกสติ๊กเกอร์ตราสัญลักษณ์ Harley-Davidson และลายมังกรตัวเล็กและไม่สมจริง ที่มีความคล้ายคลึงกับลายสักรากฎบนกล้ามเนื้อบริเวณหัวไหล่ ด้วยลักษณะดังกล่าว Harley Davidson ใช้ตัวแบบที่มีความแข็งแรงของกล้ามเนื้อที่ยังไม่สมบูรณ์ สติ๊กเกอร์ลายแบบลายสักรากฎ อีกทั้งคำโปรย “Test-Drive”(ทดลองขับขี่)และ “Rentals”(เช่าขับขี่) ซึ่งเหล่านี้มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์เชิงลึกลงใจหรือไม่เต็มที่อยู่ชัดเจนที่จะทำให้สิ่งที่ผู้ชายควรทำ ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าการอุปมานั้นคือภาพความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและลายสักรากฎ และ Harley-Davidson คือการอุปมาอุปไมย

2.2 ภาษาเรื่อนร่าง

ลักษณะการจัดวางท่าทาง (Posing) ของตัวแบบในรูปที่ 1 ซึ่งกำลังยื่นหันส่วนแขนออกมาโดยใช้แผ่นหลังและอกเป็นส่วนเสริม โดยมีลักษณะตัวแบบที่กำลังเบ่งมัดกล้ามเนื้อให้ดูชัดเจนคล้ายคลึงกับการประกวดเพาะกาย (Body Builder) ซึ่งเป็นการอวดหรือเปิดเผย (Show) อย่างมั่นใจให้เห็นถึงเรื่อนร่างชายที่มีกล้ามเนื้อที่ใหญ่โตและแข็งแรงเกินปกติเนื่องมาจากการออกกำลังกายอย่างหนัก ซึ่งแสดงถึงความเป็นนักสู้ที่แข็งแรง อดทนและแตกต่างจากผู้ชาย

ทั่วไป ทั้งนี้สามารถกล่าวได้ว่ามอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson นั้นคู่ควรหรือเหมาะสมกับผู้ขับขี่ที่มีเรือนร่างที่ดูกำยำ นำเกรงขาม หรือหากคุณคือผู้ชายที่มีรูปร่างหรือบุคลิกตามภาพดังกล่าว Harley-Davidson คือมอเตอร์ไซค์สิ่งที่เหมาะสมกับคุณ ซึ่งมีความแตกต่างอย่างชัดเจนกับตัวแบบในรูปที่ 2 และ 3 โดยสังเกตได้จากลักษณะการจัดวางท่าทางของตัวแบบที่ขึ้นหันส่วนแขนออกมาโดยมีลักษณะพยายามเบ่งมัดกล้ามเนื้อบริเวณหัวไหล่ซึ่งมีลักษณะยังไม่แข็งแรงเต็มที่ อีกทั้งไม่มีความไม่ชัดเจนของร็วกล้ามเนื้อเท่าที่ควร ซึ่งแสดงถึงความเป็นนักสู้ที่ยังไม่แข็งแรงเท่าที่ควรและไม่มีความแตกต่างจากผู้ชายทั่วไป สติ๊กเกอร์ลอกลายที่เลียนแบบลายสักรัสนั้นถูกนำเสนอให้มองเห็นได้ชัดเจนผ่านการวางท่าของตัวแบบทั้งสองเช่นกัน สติ๊กเกอร์ลอกลายดังกล่าวให้ความรู้สึกถึงชายที่ปรารถนาที่จะมีความกล้าหาญแต่ยังไม่เพียงพอที่จะทนความเจ็บปวดที่เกิดจากการสักที่แท้จริง ทั้งนี้สามารถกล่าวได้ว่า Harley-Davidson กำลังส่งสารแฝงถึงผู้รับสารว่า มอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson นั้นคู่ควรหรือเหมาะสมกับผู้ขับขี่ที่มีเรือนร่างที่ดูกำยำ นำเกรงขาม และมีจิตใจกล้าหาญเด็ดเดี่ยว หากคุณคือผู้ชายที่มีรูปร่างหรือบุคลิกดังกล่าว Harley-Davidson คือมอเตอร์ไซค์สิ่งที่เหมาะสมกับคุณหรือ Harley-Davidson สามารถเติมเต็มแรงปรารถนาของชายใดก็ตามที่กำลังแสวงหาความเป็นชายที่สมบูรณ์แบบอยู่นั่นเอง

2.3 รหัสการแต่งกาย

เนื่องจากรูปที่ 1 ต้องการสื่อสารในเรื่องความหมายของความแข็งแรงของร่างกายเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ความเป็นชาย ดังนั้นตัวแบบจึงสวมใส่เสื้อกล้ามซึ่งทำให้เปิดเผยสัดส่วนของร่างกายอย่างชัดเจนและโดยเฉพาะกล้ามเนื้อที่ดูใหญ่และแข็งแรงในส่วนของกล้ามเนื้อหน้าแขน(Biceps)และหัวไหล่ที่มีลายสักรัที่เป็นตราสัญลักษณ์สินค้าถูกเปิดเผยให้เห็นได้ในระดับสายตา เสื้อกล้ามนั้นยังบ่งบอกถึงการเป็นคนที่มีรักอิสระและเปิดเผยซึ่งตรงกับจุดมุ่งหมายของสินค้า นอกจากนี้เสื้อกล้ามยังสามารถสื่อถึงการรักในการออกกำลังกายได้เป็นอย่างดีซึ่งสามารถสร้างความกลมกลืนและเหมาะสมไปกับที่มาของกล้ามเนื้อที่แข็งแรงของตัวแบบ โดยรูปที่ 2 และ 3 ที่ต้องการสื่อสารในเรื่องแรงปรารถนาที่จะครอบครองร่างกายที่มีความแข็งแรงซึ่งความแข็งแรงนั้นสามารถเปรียบได้กับ Harley-Davidson เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับความไม่สมบูรณ์แบบ ดังนั้นตัวแบบในรูปที่ 2 จึงถูกจัดให้สวมใส่เสื้อกั๊กหนังสีดำที่ค่อนข้างปกปิดกล้ามเนื้อส่วนอื่นซึ่งจะเปิดเผยเฉพาะส่วนที่ตนมั่นใจว่าดูแข็งแรงกว่านั่นก็คือบริเวณหัวไหล่ที่จะสามารถเห็นร็วกล้ามเนื้อได้อย่างชัดเจน ในขณะที่ตัวแบบในรูปที่ 3 ตัวแบบสวมใส่เสื้อกล้ามที่มีรูระบายเล็กบนตัวเสื้อ ซึ่งคล้ายคลึงกับเสื้อกล้ามสำหรับเด็กผู้ชายที่สวมใส่เป็นเสื้อทับด้านในเพื่อซับเหงื่อและเพื่อให้เห็นได้ชัดเจนถึงกล้ามเนื้อของตัวแบบที่ปราศจากกล้ามเนื้อที่แข็งแรง ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับความไม่สมบูรณ์แบบในมิติด้านความแข็งแรงของร่างกายและจิตใจ ซึ่งยังไม่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ความเป็นชายได้อย่างชัดเจน

2.4 มุมกล้อง

การใช้มุมกล้องในรูปที่ 1 นั้นเป็นการใช้มุมกล้องจากมุมต่ำ มุมกล้องแบบนี้ให้ความรู้สึกถึงความมีอำนาจ ความยิ่งใหญ่ หรือเป็นนักสู้ที่แข็งแรงกว่า(ผู้ชนะ) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในมิติของความหมายร่วมกับอัตลักษณ์ความเป็นชายซึ่งแตกต่างกับรูปที่ 2 และ 3 ที่ใช้มุมกล้องในภาพดังกล่าวนั้นเป็นการใช้มุมกล้องระดับสายตา มุมกล้องแบบนี้ให้ความรู้สึกที่ธรรมดาหรือปกติทั่วไป จึงให้ความรู้สึกที่ว่าตัวแบบไม่มีอะไรโดดเด่นหรือแตกต่างจากผู้ชายทั่วไป

2.5 แสง

มีการใช้เทคนิคด้านทิศทางของแสงเข้ามาช่วยให้ความชัดเจนในความแรงแรงของมัดกล้ามเนื้อส่วนต่างๆจากรูปที่ 1 จะสามารถเห็นรอยแตกของกล้ามเนื้อได้ชัดเจนแม้กระทั่งรายละเอียดของเส้นเลือดที่ปูดโปนและไรขนซึ่งดูมี

สีสันเหมือนจริง และจากภาพจะเห็นได้ว่า Harley-Davidson ใช้สี โทนมืด (Low Key) ซึ่งเป็นโทนสีดำเป็นส่วนใหญ่จึงทำให้ภาพดูลึกลับ สะดุดตา โดยใช้พื้นฉากเป็นสีดำ สีดำนั้นทำให้ตัวแบบดูโดดเด่นขึ้น นอกจากนี้สีตัวยังบ่งบอกถึงอะไรที่เป็นทางการ จริงจังเคร่งขรึมและอำนาจได้อีกด้วย เช่นเดียวกับรูปที่ 2 ที่มีการใช้เทคนิคด้านทิศทางของแสงเข้ามาช่วยปกปิดรายละเอียดของภาพโดยรวมโดยเน้นให้เห็นเฉพาะความแกร่งของมัดกล้ามเนื้อไหล่ที่มีริ้วกล้ามเนื้อที่ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร เพื่อแสดงให้เห็นถึงความชัดเจนความกล้ามเนื้อที่ยังไม่แข็งแรงอย่างสมบูรณ์ โดยโทนสีของภาพทั้งหมดนั้นเป็นสีขาว-ดำหรือโทนมืดซึ่งนอกจากจะแสดงถึงความไม่ชัดเจนของรายละเอียดกล้ามเนื้อแล้วยังทำให้รู้สึกไม่สมจริงอีกด้วย รูปที่ 3 นั้นเป็นการใช้โทนสีสว่าง (High Key) ซึ่งจะมีโทนสีขาวมากทำให้ได้รายละเอียดของรูปที่ชัดเจนเกือบทุกส่วนของตัวแบบและแทบจะไม่มีส่วนที่เป็นเงาเลย ซึ่งสี โทนมืดหรือสีขาวนั้นบ่งบอกถึงความสดใสร่าเริง มีความสุขหรือบ่งบอกถึงการเริ่มต้นของทารกหรือวัยเด็กที่มักถูกเปรียบเทียบกับเป็นเหมือนผ้าขาวซึ่งให้ความรู้สึกที่อ่อนโยนและไม่เข้มแข็ง

5. การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบในประเด็นที่เกี่ยวกับเนื้อหาและกระบวนการสร้างความหมายของความเป็นชายในภาพโฆษณามอเตอร์ไซค์ Harley-Davidson เมื่อพิจารณาจากแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นชายนั้นจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Frederick, Fressler, & Haselton (2005) ในแง่ของรูปร่างของเพศชายในอุดมคติ กล่าวคือรูปร่างในอุดมคติของชายและหญิงมีลักษณะตรงข้ามกัน (Contrast) ซึ่งผู้หญิงนั้นต้องการที่จะมีรูปร่างที่ผอมบาง (Slender) กลับกันผู้ชายนั้นต้องการที่จะมีรูปร่างแข็งแรงกำยำซึ่งประดับด้วยกล้ามเนื้อที่ดูแข็งแรงหรือเป็นรูปทรงแบบนักกีฬา (Athletic and Muscular Body Types) เฉกเช่นเดียวกับคาราหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงตามหน้านิตยสารชั้นนำ ซึ่งมีสัมพันธ์กับแนวคิดของ ปรีตดา เกลิมเผ่า กอนันตกุล (2541) ในแง่มุมของการพัฒนาร่างกายไปในทางที่สังคมยอมรับนั่นคือร่างกายที่ฟิตปรารถนา ซึ่งในปัจจุบันสามารถปรับเปลี่ยนได้ด้วยเทคโนโลยีการแพทย์ การออกกำลังกาย (Fitness) การตัด เสริม เต็มแต่งหรือเพาะกาย เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะได้มาซึ่งร่างกายที่ฟิตพอใจตามมาตรฐานของสังคมปัจจุบัน นอกจากการสร้างภาพของความแข็งแรงแบบชายผ่านมัดกล้ามเนื้อของตัวแบบแล้ว Harley-Davidson ยังมีการใช้ลายสักเพื่อบ่งบอกถึงความแข็งแรงในแบบของชายเช่นกันซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับแนวคิดของ Richie and Buruma (1982: 57-59) ในประเด็นของการเปลี่ยนจากวัยเด็กมาสู่ผู้ใหญ่ของเต็มตัวด้วยการสักอีกด้วย

จะเห็นได้ชัดเจนว่า Harley-Davidson ใช้ภาพความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและลายสักเพื่อสร้างความหมายของความแข็งแรงให้ปรากฏขึ้นเป็นภาพลักษณ์แก่ฮีโร่สินค้าของตน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาเชิงสัญลักษณ์ในมิติที่เด่นชัดคือ ความสัมพันธ์ของตัวที่ถูกให้ความหมายและตัวให้ความหมาย ซึ่งสมสุข หินวิมาน (2535) ได้อธิบายความสัมพันธ์ดังกล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ของตัวที่ถูกให้ความหมายและตัวให้ความหมายในสัญลักษณ์ตัวหนึ่งๆนั้น ตัวที่ถูกให้ความหมายจะเป็นนามธรรมหรือเป็นแนวคิดที่จับต้องไม่ได้แต่แฝงความหมายที่ผู้ผลิตและผู้อ่านต้องการสื่อถึงกัน ส่วนตัวให้ความหมายนั้นเป็นรูปธรรมหรือภาพและเสียง ที่จะสื่อความหมายจากถึงแนวคิดที่ผู้ผลิตและผู้อ่านต้องการ ดังนั้นตัวแบบที่เป็นชายที่มีมัดกล้ามเนื้อและลายสักที่ใหญ่โตและแข็งแรงในภาพโฆษณาของ Harley-Davidson จึงเป็นรูปธรรมที่ทำหน้าที่เป็นตัวให้ความหมายที่ส่งผลให้เกิดเป็นความหมายเชิงนามธรรมของ “ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อลายสักคู่กับความแข็งแรงของ Harley-Davidson” ที่เป็นตัวถูกให้ความหมายโดยมีการใส่สารแฝงในประเด็นของการทำท่ายเข้าไปโดยผ่านความหมายของลายลักษณ์อักษรที่ปรากฏและวิวัฒนาการของมัดกล้ามเนื้อและลายสักของตัวแบบซึ่งมีความสอดคล้องกับคำกล่าวของ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2538 : 216-

219) ที่ว่า อำนาจมหาศาลของสื่อโฆษณานั้นคือ การทำให้ผู้รับสาร “รับสาร” ที่ผู้ส่งต้องการสื่อสาร โดยที่พวกเขาเองไม่รู้ตัว ซึ่งวิธีนี้นักโฆษณาเก่งๆกล่าวว่าการเล่นกับ “สารแฝง” ที่มีอำนาจไม่เพียงแต่โน้มน้าวผู้รับแต่ยังสามารถบังคับผู้รับให้คล้อยตามนั้น นักโฆษณาที่จำเป็นต้องรู้จักกับวัฒนธรรมนั่นเอง กล่าวคือ การรู้วิถีชีวิต วิถีความคิดของระบบ ค่านิยม วิถีความใฝ่ฝัน และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของคนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เช่น พวกเขาอยู่กันอย่างไร อยากเป็นอะไร เขาคิดว่าอะไรคืออะไรางาม ฯลฯ ซึ่งเมื่อนำคำว่านี้มาเชื่อมโยงกับแนวคิดความเป็นชายของ Dixon, Halliwell, East, Wignarajah, & Anderson (2003) ในแง่มุมความคิดในเรื่องของการเสริมสร้างกล้ามเนื้อให้แข็งแรงนั้นมีหลายเหตุผลยกตัวอย่างเช่น มันเป็นการแข่งขันระหว่างเพศสภาพเดียวกันที่ทำให้ผู้ชายที่มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงกว่ามีความรู้สึกว่ามันประสบความสำเร็จมากกว่าหรือมีสถานภาพ(Status)ที่สูงกว่าชายทั่วไป อีกทั้งผู้ชายที่มีรูปร่างกำยำ น่าเกรงขามจะเป็นที่ดึงดูดใจของหญิงสาวทั่วไป ซึ่งด้วยเหตุผลนี้ผู้รับสารจึงถูกทำทาบกับระดับความเป็นชายในตัวของเขาเหล่านั้นโดยไม่รู้ตัว

จากแนวทางการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการสร้างความหมายตลอดจนเนื้อหาที่ค้นพบมีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ความเป็นชายในแง่มุมของความแข็งแกร่งผ่านภาพของมัดกล้ามเนื้อที่ใหญ่โต ลายสัก ภาษารูปร่าง รักษาร่างกาย เทคนิคการแต่งกาย และการจัดแสง เพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของ Harley-Davidson ในมิติของความมีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม ความเป็นตราสินค้าที่เก่าแก่ ความแข็งแกร่งมีพลังอำนาจ การผจญภัย และอิสรภาพ

6. ข้อเสนอแนะ

ความหมายของอัตลักษณ์ความเป็นชายมิได้จำกัดอยู่ในขอบเขตของความแข็งแกร่งของร่างกายและจิตใจ หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้นควรมีการศึกษาแนวคิดการสร้างสรรค์รูปที่เกิดจากสร้างความหมายของอัตลักษณ์ความเป็นชายในมิติอื่นหรือที่ปรากฏขึ้นในภาพโฆษณาสินค้าประเภทอื่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางของการสร้างสรรค์งานในวงการโฆษณาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2538). ผ้าขาวม้า ผ้าซิ่น และ ฯลฯ : ว่าด้วยประเพณี ความเปลี่ยนแปลงและเรื่องสรรพสาระ.

กรุงเทพฯ : มติชน.

ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันต์กุลและคณะ. (2541). เพลิดเพลิน-พรางกาย: ทดลองมองร่างกายในศาสนา ปรัชญา

การเมือง ประวัติศาสตร์ ศิลปะและมานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

สมสุข หินวิมาน. “แนวทางการวิเคราะห์ความหมายและอุดมการณ์ในงานสื่อมวลชน” นิตยสารศิลปวัฒนธรรม. 1

(ธันวาคม 2535) : 45-55.

Dixon, A. F., Halliwell, G., East, R., Wignarajah, P., & Anderson, M. (2003). Masculine somatotype and hirsuteness as determinants of sexual attractiveness to women. *Archives of Sexual Behavior*, 32, 29–39.

Frederick, D. A., Fessler, D. M. T., & Haselton, M. G. (2005). Do Representations of Male Muscularity

Differ in Men’s and Women’s Magazine? *Body Image: An International Journal of Research*, 2, 81-86.

Jack Supple, Thomas C. Bolfert. (2002). 100 Years of Harley-Davidson Advertising. New York: Melcher Media, Inc.

Riche, Donald and Buruma, Ian (1991). *The Japanese Tattoo*. New York: Weatherhill.

แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของตำรวจดีเด่น สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่

INSPIRATION OF OUTSTANDING POLICE, CHIANG MAI PROVINCIAL POLICE DIVISION

สิตาทิพย์ สุนตาทินทร์¹ และสิตานนท์ เจษฎาพิพัฒน์²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต (seedathip@hotmail.com)

² รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต (sitanon.j@rsu.ac.th)

บทคัดย่อ

แรงบันดาลใจสามารถสร้างพฤติกรรมของมนุษย์ให้บรรลุเป้าหมายได้โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและยังยืน ฝิดกับการใช้แรงจูงใจเป็นเครื่องมือ ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ประสบปัญหาจากแรงกดดันทางสังคมและสภาพแวดล้อมการทำงานจนกำลังพลขาดขวัญกำลังใจแม้ในปัจจุบันมีการให้แรงจูงใจเป็นรางวัลชมเชยการปฏิบัติงานดีเด่นเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่แต่ในทางทฤษฎีมาตรการเช่นนี้ไม่ยั่งยืน การวิจัยนี้จึงค้นหาแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของตำรวจดีเด่นว่ามีแรงบันดาลใจด้วยหรือไม่ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยแบบสอบถาม จากนั้นเก็บข้อมูลทุติยภูมิด้วยการเลือกเฟ้นสัมภาษณ์เชิงลึกเฉพาะผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีแรงบันดาลใจในเรื่องแรงบันดาลใจและที่มาของแรงบันดาลใจ

เป็นที่น่าตกใจมากกว่ามีเพียงประมาณร้อยละ 1.5 หรือ 2 ราย ของตำรวจดีเด่นจำนวน 131 รายเท่านั้นที่มีแรงบันดาลใจ ที่เหลือเป็นการทำงานตามแรงจูงใจ แรงบันดาลใจที่มีคือการเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองแสดงออกมาในรูปของความต้องการที่จะใช้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานและช่วยเหลือประชาชน ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นความไม่สมดุลระหว่างการสร้างแรงบันดาลใจและการใช้แรงจูงใจในระบบของการบริหารงานตำรวจในปัจจุบัน ผลการศึกษาชี้ให้เห็นความจำเป็นเร่งด่วนของการสร้างระบบให้กำลังพลเกิดแรงบันดาลใจตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการเข้ารับราชการและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยการฝึกอบรม-กระตุ้นเตือนอย่างต่อเนื่องหมุนเวียนให้กำลังพลเกิดแรงบันดาลใจและขวัญกำลังใจไปคู่กับอุดมการณ์ที่มีการปลูกฝังกันมา

คำสำคัญ: แรงบันดาลใจ, การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ, หมุดไฟในการทำงาน

ABSTRACT

Inspiration can affect one's behavior to respond and cope with difficulties without giving up. This exploratory qualitative study, therefore, aims to investigate the performance inspiration of outstanding police officers at Chiang Mai Police Division in 2014. In that year, the division was struggling through heavy load of work, lack of supporting sources, and opposition from people due to misunderstanding on police's duties. Primary data were collected at the same time as participatory observation. The study aims to focus on secondary data from participants whose inspirations have been screened by completing questionnaires and informal interviews. It was found that 2 out of 131 participants had inspirations, while the rest had motivations. These 2 officers' inspirations were competence and desire to serve citizen by arresting of the perpetrator. It was also found that satisfaction towards work

created encouragement to go through challenges. Such encouragement somewhat lessened once there was an ulterior motif (i.e., promotion), which later turned to motivation. This resulted in excellent performance as well as ability to deal with people who have misunderstood police's work ethics. This study shows powerful sources of inspiration which lead to work competence. Thus motivational strategies should be used to better police officer's acts along with development in position promotion in order to avoid any discouragement in work performance.

Keywords: Inspiration, Police duties, Burnout

1.บทนำ

“แรงบันดาลใจ (Inspiration) หมายถึง แรงปรารถนาอย่างแรงกล้าของบุคคลที่จะให้กระทำเป้าหมายให้สำเร็จลุล่วงโดยมีต้องถูกบังคับหรือชักจูง โดยเป็นแรงขับที่เกิดขึ้นภายในบุคคลด้วยหลายเหตุผลอย่างไม่มีการเกณฑ์ตายตัว แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วบุคคลจะยอมเสียสละ มานะทุ่มเทกระทำจนกว่าจะแล้วเสร็จแม้จะไม่มีรางวัลเป็นเครื่องตอบแทน” ซึ่งมีพลังเหนือกว่าแรงจูงใจที่ต้องใช้รางวัล หรือสิ่งตอบแทนอื่นเพื่อดึงดูดให้บุคคลเกิดพฤติกรรมการทำงาน

ด้วยพลังของแรงบันดาลใจนี้เองจึงเป็นเหตุที่มาของความคิดเพื่อแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในภาวะขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างหนัก อันเนื่องจากวิกฤตศรัทธาจากประชาชนที่ไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สวนทางกับความเป็นจริงหลายประการ อาทิ มีความคาดหวังในบริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจสูงกว่าอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือมีความต้องการบริการที่รวดเร็วในขณะที่กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอ หรือมีความต้องการผลสัมฤทธิ์จากบริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจสูงทั้งที่เจ้าหน้าที่ไม่มีทรัพยากรเพียงพอในการปฏิบัติงาน ผลจากความไม่พึงพอใจแสดงออกในรูปคำวิพากษ์การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผ่านหลายช่องทางจนทำให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ในขั้นต่ำสุด ที่แม้ผู้บังคับบัญชาระดับระดับสูงจะพยายามหาทางแก้ไขในหลายมิติด้วยการเพิ่มมาตรการการทำงานหลายด้าน โดยกระตุ้นประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้วยการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อาทิ การให้รางวัล การพิจารณาความดีความชอบ รวมถึงการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ยังคงพบว่าผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชน และยังสร้างความเหนื่อยล้าแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจจนทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานลดลง รวมถึงมีการกระทำอัตวินิบาตกรรมตนเอง

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งค้นหาแรงบันดาลใจในกลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งได้รับรางวัลตำรวจดีเด่นประจำปี 2557 สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ทฤษฎีแรงบันดาลใจ ทฤษฎีแรงจูงใจ ทฤษฎีความต้องการในมนุษย์ และทฤษฎีอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาถึงกระบวนการปฏิบัติงานด้วยแรงบันดาลใจในกลุ่มของผู้มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นนี้ ซึ่งอาจจะนำมาใช้เป็นกุญแจนำไปสู่ช่องทางแก้ไขปัญหาค่าขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของกำลังพลที่กำลังอยู่ในภาวะวิกฤต โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีงานวิจัยของ ป.ป.ส. อีกชิ้นหนึ่งซึ่งชี้ให้เห็นถึงความขัดแย้งกันในด้านมุมมองของพฤติกรรมปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน (อังศินันท์ อินทรกำแหง, 2558 : 13-14) ที่ค้นพบว่าผู้บริหารมีมุมมองว่าการพฤติกรรมปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพนั้นเกิดความต้องการทำงานเพื่อส่วนรวม ในขณะที่ผู้ปฏิบัติกลับมีมุมมองว่าการปฏิบัติงานที่ดีมีประสิทธิภาพเกิดจากความต้องการและจิตลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งงานวิจัยนี้เสนอให้ผู้บริหารทำหน้าที่มากกว่าการเป็นผู้บังคับบัญชาแต่ต้องช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาไปด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสืบค้นและศึกษากระบวนการใช้แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งได้รับรางวัลตำรวจดีเด่น สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2557

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interviews) ในบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งได้รับรางวัลตำรวจดีเด่นประจำปี 2557 จำนวน 131 ราย โดยมีหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิควบคู่ไปกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) ด้วยการคัดกรองด้วยแบบช่วยถามเพื่อเลือกเฟ้นเฉพาะผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีแรงบันดาลใจ และเก็บข้อมูลทุติยภูมิด้วยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interviews) ในประเด็นแรงบันดาลใจและที่มาของแรงบันดาลใจ สรุปข้อมูลที่ได้และวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) อ้างอิงตามทฤษฎีแล้วสรุปผลในลักษณะของการบรรยาย

4. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญว่าแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของตำรวจดีเด่น คือการเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองแสดงออกมาในรูปของความต้องการที่จะใช้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานและมีจิตใจที่จะรับใช้ประชาชน โดยพบจากผู้ให้ข้อมูลเพียง 2 รายที่มีแรงบันดาลใจจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 131 ราย คิดเป็นเพียงร้อยละ 1.5 ที่เหลือเป็นผู้ปฏิบัติงานด้วยแรงจูงใจตามระบบ

ลักษณะของตำรวจดีเด่นที่มีแรงบันดาลใจ พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 2 มีลักษณะที่เหมือนกันคือมีการศึกษาดี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททั้ง 2 ราย สามารถสอบผ่านเข้ารับราชการตำรวจได้ครั้งเดียว โดยปฏิบัติงานครั้งแรกในสังกัดตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งสร้างความประทับใจและศรัทธาต่อวิถีการปฏิบัติงาน จนส่งผลให้ศรัทธาในคุณค่าของการเป็นตำรวจตระเวนชายแดนอันเนื่องมาจากการเป็นงานที่ต้องอาศัยวิริยะบนความขาดแคลน และปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลหลักทำหน้าที่ด้านการจับกุมคดีเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีทัศนคติต่องานว่ามีคุณค่าต่อสังคม

ตารางที่ 1 ข้อค้นพบเกี่ยวกับแรงบันดาลใจในตำรวจดีเด่น

หัวข้อ	ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1 เพศชาย	ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2 เพศหญิง
จุดกำเนิดแรงบันดาลใจ	เกิดในขณะที่ประสบความสำเร็จในการใช้ความสามารถของตน ซึ่งขดเขยปมค้อยที่เกิดจากผลสำเร็จการศึกษาในอันดับรั้งท้าย	เกิดในขณะที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานสืบสวนซึ่งเป็นงานที่พึงพอใจ
การใช้แรงบันดาลใจ	1. ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยวิริยะ 2. งานเพิ่มเติมที่ได้รับมอบหมาย 3. สละเงินส่วนตัวจัดซื้ออุปกรณ์การทำงานรวมมูลค่าสูง 4. ปฏิบัติหน้าที่แม้ขณะบาดเจ็บ 5. ใช้ความสามารถของตนปฏิบัติงานช่วยเหลือร่วมงานต่างแผนก	1. ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยวิริยะ 2. งานเพิ่มเติมที่ได้รับมอบหมาย 3. พัฒนาศักยภาพของตนเอง 4. เสียสละเวลาอยู่ร่วมกับครอบครัว, 5. ปฏิบัติงานเชิงรุกภาคประชาชน

หัวข้อ	ผู้ให้ข้อมูลที่รายที่ 1 เพศชาย	ผู้ให้ข้อมูลที่รายที่ 2 เพศหญิง
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อแรงบันดาลใจ	การเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง	ไม่มี
ปัจจัยที่ไม่มีผลกระทบต่อแรงบันดาลใจ	1.ปริมาณงาน 2.การขาดแคลนทรัพยากรสนับสนุนในการปฏิบัติ 3.แรงเสียดทานจากประชาชน	1.ปริมาณงาน 2.การขาดแคลนทรัพยากรสนับสนุนในการปฏิบัติ 3.แรงเสียดทานจากประชาชน
การดำรงแรงบันดาลใจ	1.ปฏิบัติงานด้วยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2. ยึดอุดมการณ์โดยเคร่งครัด	1. ปฏิบัติงานด้วยจิตรับใช้ประชาชน 2. ยึดมั่นอุดมคติดำรง

เนื่องด้วยแรงบันดาลใจเป็นแรงขับเคลื่อนในระดับปัจเจกและข้อค้นพบมีปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเกิดภาวะหมดไฟ (Burnout) ดังนั้นจึงนำเสนอการวิจัยในรูปแบบรายคนเพื่ออภิปรายเชิงลึกได้ละเอียดขึ้นดังนี้

4.1 รายที่หนึ่ง มีจุดเกิดแรงบันดาลใจจากประสบการณ์เชิงลบขณะเรียนสำเร็จจากโรงเรียนร้อยตำรวจ (เอ.ส.เอส.อนาคามี, 2552) เนื่องจากสำเร็จการศึกษาในลำดับรั้งท้าย ทั้งที่เป็นคนเรียนเก่ง สามารถสอบเข้าเรียนตำรวจได้ในครั้งแรกที่สอบ ด้วยลำดับเรียนจบนี้มีผลให้ต้องเลือกรับตำแหน่งปฏิบัติราชการซึ่งไม่เป็นที่นิยมเข้าปฏิบัติงานคือสังกัดตำรวจตระเวนชายแดนเป็นการบั่นทอนความภาคภูมิใจในตนเอง แต่ด้วยความสำเร็จในการนำความถนัดส่วนตัวทางด้านเทคโนโลยีมาช่วยปฏิบัติงานสอบสวนด้านการสืบค้นข้อมูล ส่งผลให้ใช้ลดเวลาการทำสำนวนลงและมีปริมาณคดีค้างในมือน้อยกว่าคนอื่นจึงกระตุ้นความภูมิใจในตนเองอีกครั้ง เกิดเป็นแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานจากความต้องใช้ศักยภาพของตนเอง ในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยมีความภูมิใจเบื้องลึกจากเพื่อนนักเรียนที่สอบเป็นตำรวจไม่ได้แต่กลับสอบเข้าแพทย์ได้

ผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติงานด้านปราบปรามยาเสพติดและมีความคิดแตกต่างจากผู้อื่นว่างานปราบปรามยาเสพติดปกติที่ตำรวจทุกคนที่มารับตำแหน่งเดียวกันนั้นสามารถปฏิบัติได้ แต่วิธีการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดต่างหากที่เป็นความสามารถที่แท้จริงของการปฏิบัติงาน ดังเช่นที่เขามีความสามารถพิเศษด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนำมาใช้ปฏิบัติงานร่วม (Thrash, 2004) จึงทำให้วางแผนจับกุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยพบว่าแรงรับจากเพื่อนร่วมงาน (เอ.ส.เอส.อนาคามี, 2552) ที่มีวิสัยทัศน์เช่นเดียวกัน (อนันตศักดิ์ ศรีเปารยะ, 2541) ส่งผลหล่อเลี้ยงแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน โดย (1) กระตุ้นให้ปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้สืบค้ายาเสพติดและในงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (2) เสียสละเวลาส่วนตัวในการทำสำนวนสอบสวนเพื่อนำส่งตัวผู้ต้องหาส่งสถานีตำรวจด้วยตนเอง (3) เสียสละเงินส่วนตัวจัดซื้ออุปกรณ์เทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงาน (Milyavskaya, 2011) (4) กระตุ้นให้เกิดภาวะผู้นำที่จะแสดงความรับผิดชอบด้วยการปฏิบัติงานที่ยากกว่า (5) อดทนต่ออาการบาดเจ็บเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้แล้วเสร็จก่อนเข้ารับรักษาตัว โดยทั้งหมดนี้เกิดขึ้นด้วยสำนึกส่วนตนและสร้างความรู้สึกรับผิดชอบตนเอง (Self-respect) (พรตบุตรี จุฑะกนก, 2552) ผ่านคำพูดปลุกใจตนเองว่า “มันเป็นศักดิ์ศรีของงานสืบสวน” (มนัสชัย อินทร์เดือน, พ.ศ.ท., การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2559)

อนึ่ง ด้วยวิธีพิจารณาเลื่อนตำแหน่งที่มีปัจจัยเปลี่ยนแปลงไปตามวาระ อาทิ ระยะเวลาครองยศ หรือความเหมาะสมเป็นผลให้ผู้ให้ข้อมูลหมดแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อแสดงศักยภาพของตนเอง (อภิญา วงษ์กุลหลาบ, 2548) แต่ด้วยจิตลักษณะส่วนบุคคลเฉกเช่นคนวัยหนุ่ม (เดชา เดชะวัฒน์ ไพศาล, กฤษยา นุ่มพญา, จีราภา นวลลักษณ์ และชนพัฒน์ ปลื้มบุญ, 2557) ทำให้ผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติงานด้วยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อผลปฏิบัติงานที่ดีเลิศทุกมิติ ทั้งนี้มีพฤติกรรมการทำงานโดยความมุ่งมั่น เข้มแข็งด้านการปราบปราม (อภิญา ทหารวานิช, 2552) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยึดมั่นอุดมการณ์โดยปฏิบัติงานเคร่งครัดตามตัวบทกฎหมาย แม้จะสามารถเลือกปฏิบัติแบบรอบคอบได้เพื่อลดข้อขัดแย้งและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ด้วยมีเหตุผลว่านี่คือหน้าที่หลักที่ควรกระทำได้ในฐานะผู้พิทักษ์สังคมให้อยู่ภายใต้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน และยังมีมโนทัศน์ว่าการปฏิบัติหน้าที่เช่นนี้ นำพาเจ้าหน้าที่ตำรวจไปสู่ฐานันดรที่มีเกียรติศักดิ์สมหน้าที่ผู้พิทักษ์ประชาชน (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551)

นอกจากนี้ข้อค้นพบสำคัญที่ชี้ให้เห็นถึงข้อเสียของการปฏิบัติงานด้วยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์คือ การให้ความสำคัญกับงานยิ่งกว่าครอบครัวจนเป็นเหตุให้ต้องหย่าร้างกับภรรยาโดยสิทธิในการดูแลบุตรชายอยู่ในการปกครองของมารดา (ศตยามล เอกะกุลานันต์, 2011) แม้การวิจัยยังไม่พบผลกระทบกับผลการปฏิบัติงานเพราะเป็นผู้ยึดมั่นอุดมการณ์และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แต่มีแนวโน้มว่าผู้ให้ข้อมูลจะใช้ความอดทนอดกลั้นตามอุดมการณ์ตำรวจที่เข้มแข็งซึ่งเป็นเกียรติศักดิ์สูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ, 2559)

สรุปว่า แรงบันดาลใจในการทำงานปฏิบัติหน้าที่ของผู้ให้ข้อมูลรายนี้คือความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและต้องการแสดงออกซึ่งความสามารถ ซึ่งเกิดขึ้นในขณะที่ค้นพบศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง และได้นำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างอดสาหัส เสียสละ และอดทน แต่เมื่อพบว่าผลการปฏิบัติงานเหล่านี้อาจจะไม่เพียงพอต่อความก้าวหน้าในอาชีพหรือเลื่อนตำแหน่งที่สูงกว่า จึงปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานด้วยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อหวังผลงานที่ดีเลิศในทุกมิติ และทำงานใกล้ชิดกับผู้บังคับบัญชาระดับสูงเพื่อให้มีโอกาสเสนอผลสู่สายตา อันเป็นโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานเพราะมีความหวังว่าจะนำพาตนขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงกว่าซึ่งจะนำความภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ตนเองและนำองค์กรไปสู่สถานะที่ทรงเกียรติศักดิ์ดังเช่นความรู้สึกลึกซึ้งตัดสินใจสอบเข้าเป็นตำรวจ

4.2 รายที่สอง เป็นตำรวจหญิงมีแรงบันดาลใจในการทำงานคือได้แสดงความสามารถของตนในงานตำรวจที่แท้จริง (Wolman, 1973) ซึ่งเกิดขึ้นจากการได้ทำงานด้านสืบสวนจับกุม ด้วยเหตุผลของความพึงพอใจในลักษณะงานที่เป็นงานของตำรวจที่แท้จริง และได้แสดงศักยภาพในตนเองที่แตกต่างจากตำรวจหญิงรายอื่นจึงทำให้งุมิใจในความสามารถของตน (Maslow, 1954) โดยพบว่า แรงรับจากผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้ตำรวจรักษาแรงบันดาลใจ ตลอดจนเกิดความมั่นใจในการทำงานจนได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ (Gonzalez, 2009)

ผู้ให้ข้อมูลได้ใช้แรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองด้วยการฝึกอบรมทักษะด้านการต่อสู้ป้องกันตัวจนได้รับมอบหมายให้เป็นครูฝึกยุทธวิธีหญิงคนเดียวของตำรวจภูธรภาค 5 (คุษฎี โยเหลา, วิไลลักษณ์ ลังกา, ศรีณย์ พิมพทอง และนริศรา พิงโพธิ์ศก, 2556) ตลอดจนยังปฏิบัติหน้าที่และได้ผลสัมฤทธิ์เป็นที่พึงพอใจจึงได้รับมอบหมายหน้าที่อื่นเพิ่มพิเศษ อาทิ งานถวายความปลอดภัย งานธุรการ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานชุมชนสัมพันธ์ในพื้นที่ โดยมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงแรงบันดาลใจว่า “เราคือผู้ได้รับโอกาส” ให้แสดงความสามารถด้วยคำพูดติดตลกว่า “ได้หมดถ้าสดชื่น” (ชญา ยูวารี, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2560)

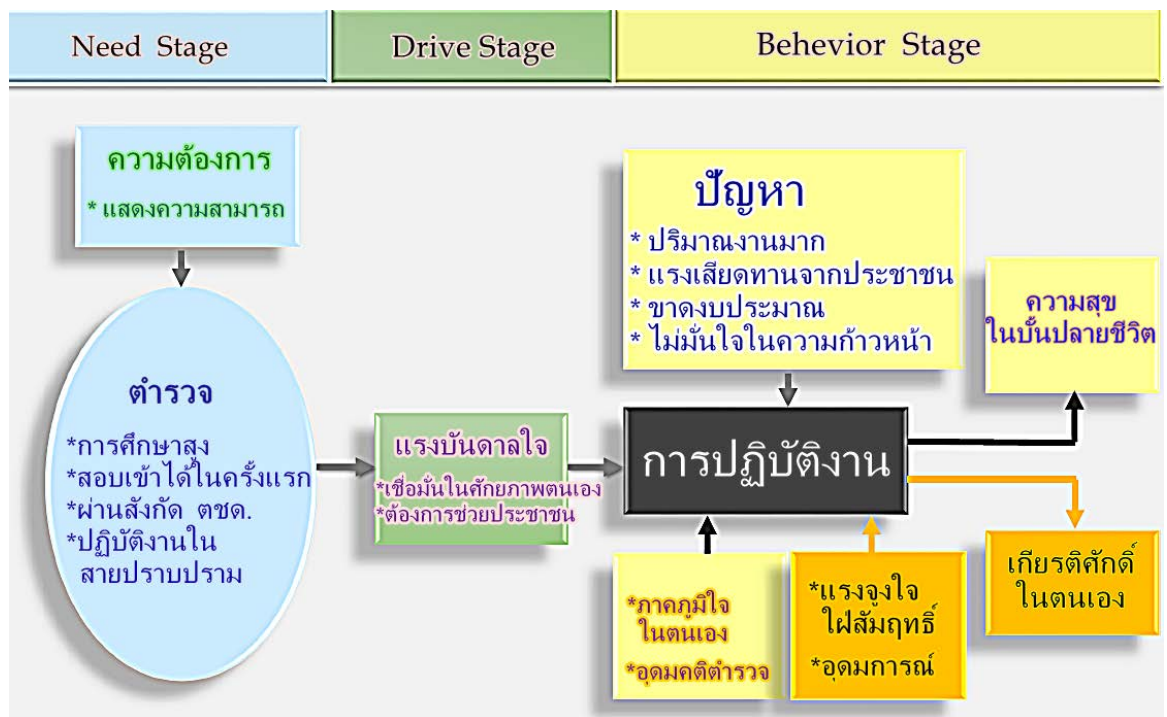

แรงบันดาลใจยังแสดงให้เห็นผ่านการเสียสละเวลากลางคืนอยู่ร่วมกับครอบครัวในฐานะภรรยาและมารดาของบุตร ด้วยลักษณะงานและการปฏิบัติงานในภูมิลำเนาซึ่งทำให้เห็นปรากฏการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดซึ่งเกิดจากคนในพื้นที่เนื่องจากยากจนและขาดโอกาสทางการศึกษา (เอส.เอส.อนาคามี, 2552) ซึ่งสังเกตเห็นว่าอาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวตนเองด้วย (Maslow, 1954) จึงตระหนักว่างานที่ตนปฏิบัติอยู่นี้มีคุณค่า (พรตบุตร จุฑะกนก, 2552) สามารถช่วยสังคมได้ และยังมีภาพสะท้อนในใจครั้งยังเยาว์วัยที่มีฐานะยากจน (Maslow, 1954) จึงได้เกิดแรงบันดาลใจในการรับใช้ประชาชน ตลอดจนยังมีเมตตาต่อผู้ต้องหาด้วยการให้ยืมใช้โทรศัพท์ส่วนตัว หาดอาหารให้ระหว่างรออาหารจากงบประมาณหลวง รวมถึงการปฏิบัติงานเชิงรุกด้วยการเยี่ยมผู้เสียหายและญาติถึงบ้านในกรณีการดำเนินคดีในชั้นศาลล่าช้า โดยมีเหตุผลส่วนตัวว่าจะลดความเข้าใจผิดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจละเลยการลงโทษผู้กระทำความผิด (คุชฎี โยเหลา และคณะ, 2556) และเมื่อต่อการได้รับข่าวสารอาชญากรรมในพื้นที่ (อนุ เนินหาด, 2544, น.124) อนึ่ง ผู้ให้ข้อมูลรายนี้ยังไม่มีคุณสมบัติที่ครบหลักเกณฑ์การพิจารณาแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งจึงยังไม่สามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้หมดแรงบันดาลใจได้

สรุปว่า แรงบันดาลใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ให้ข้อมูลรายนี้คือการเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองจึงต้องการแสดงความสามารถในการปฏิบัติงานและต้องการช่วยเหลือประชาชน จึงทำให้มีมานะแรงใจ ทุ่มเท เสียสละเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จแม้มีปริมาณงานมาก โดยยังเป็นผู้มีความสุขในการปฏิบัติงาน

ดังนั้น จึงสรุปเป็น โมเดลเชิงสาเหตุของการกระบวนกรแรงบันดาลใจในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดังภาพต่อไปนี้

รูปที่ 1 โมเดลเชิงสาเหตุการกระบวนกรใช้แรงบันดาลใจในการปฏิบัติหน้าที่

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยพบว่าแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของตำรวจดีเด่น คือความเชื่อมั่นในศักยภาพตนเองจึงแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการทำงานและต้องการช่วยเหลือประชาชน โดยเกิดจากตำรวจรุ่นใหม่ซึ่งเป็นชนชั้นกลาง เรียนดี มีการศึกษาสูง ตระหนักในคุณค่าวิชาชีพ มีความเสียสละส่วนตัว มีความพร้อมในการพัฒนาตนเองเพื่อกระทำเป้าหมายให้สำเร็จโดยง่าย ซึ่งแรงบันดาลใจนี้ถูกกระตุ้นเมื่อได้ทำงานที่มีความพึงพอใจ มีความศรัทธาในคุณค่า และมั่นใจในตนเองว่าจะกระทำสำเร็จ และมีแรงสนับสนุนคือขวัญกำลังใจจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

ผลจากการมีแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานนี้ทำให้มีความพยายามมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานแม้ว่ามีปริมาณงานที่ต้องทำมากขึ้นทั้งงานในหน้าที่ปกติและงานที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ หรือกรณีไม่มีทรัพยากรเพียงพอต่อการทำงานก็ตามผู้มีแรงบันดาลใจเสียสละเงินส่วนตัวในการซื้อเพื่อใช้ในส่วนตัว รวมถึงมีความอดทนต่อแรงเสียดทานจากประชาชนระหว่างปฏิบัติงานและยังมีการปฏิบัติงานเชิงรุกด้วยการออกพบปะผู้เสียหาย รายงานผลคดีที่อาจจะเนิ่นช้าเพื่อป้องกันมิให้ประชาชนเข้าใจผิดในการปฏิบัติงานของตำรวจ

การหมดแรงบันดาลใจเกิดขึ้นในขณะที่เข้าสู่ภาวะการแต่งตั้ง โดยเปลี่ยนเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีที่สุดในทุกมิติและเลือกรับหน้าที่ทำงานใกล้ชิดผู้บังคับบัญชาระดับสูง เพื่อให้มีโอกาสนำเสนอผลงานที่ดีนั้นโดยง่ายอันจะนำพาเขาไปสู่โอกาสการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

ข้อสังเกตในการวิจัย พบว่าตำรวจดีเด่นทั้งสองรายเป็นผู้รับราชการครั้งแรกในสังกัดตำรวจตระเวนชายแดน มีการศึกษาสูง ปฏิบัติงานด้านสืบสวนจับกุมยาเสพติดทั้ง 2 รายซึ่งต่างตระหนักในคุณค่าของตำแหน่งงานที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงแรงรับจากเพื่อนร่วมงานมีผลให้หล่อเลี้ยงแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน

ข้อจำกัดของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ดำเนินในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีความแตกต่างกันด้านลักษณะงาน ระดับตำแหน่ง ดังนั้นการศึกษาในครั้งถัดไปจึงควรจำกัดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้แคบลงรายลักษณะงาน และระดับยศ เพื่อลดข้อจำกัดสำคัญกรณีคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลที่ผ่านหรือยังไม่ผ่านการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง รวมถึงควรทำการศึกษาในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้รับรางวัลตำรวจดีเด่นด้วย เพราะจากผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลรายที่หนึ่งหมดแรงบันดาลใจอันเนื่องมาจากเข้าสู่ภาวะการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง จึงมีโอกาสเป็นไปได้ว่าผู้ที่ไม่ได้รับรางวัลอาจจะเป็นผู้มีแรงบันดาลใจแต่ได้หมดไประหว่างการเข้าสู่กระบวนการพิจารณาตามระบบก็เป็นได้

ข้อเสนอแนะ จากข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นความไม่สมดุลระหว่างการสร้างแรงบันดาลใจและการใช้แรงจูงใจในระบบของการบริหารงานตำรวจในปัจจุบัน ตลอดจนหลักเกณฑ์การประเมินเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเป็นผลให้หมดแรงบันดาลใจ งานวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ควรปรับวิธีพิจารณาคำแหน่งด้วยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อป้องกันการหมดแรงบันดาลใจ ด้วยการกำหนดวิธีประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยเครื่องมือที่เที่ยงตรงคือใช้ดัชนีชี้วัดผลงาน (Key Performance Indicator : KPI) หรือจัดสรรตำแหน่งที่ยากแต่หวังผลงานดีเยี่ยมสำหรับผู้มีแรงบันดาลใจ หรือให้โอกาสแก้กำลังพลได้ปฏิบัติงานในภูมิลำเนาของตนเอง

2) ควรมีกระบวนการสร้างแรงบันดาลใจแก่กำลังพลตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการรับราชการที่หน่วยตำรวจตระเวนชายแดน รวมถึงฝึกทบทวนอย่างต่อเนื่องหมุนเวียนให้กำลังพลเกิดแรงบันดาลใจและขวัญกำลังใจ ไปควบคู่กับอุดมการณ์ที่มีการปลูกฝังกันมา

3) ควรมีมาตรการหรือกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคีในองค์กร เชื่อมและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นแรงเสริมที่ดีต่อการดำรงแรงบันดาลใจ

4) ควรมีการศึกษาเพิ่มในมิติของประชาชนกรณีความคาดหวังและความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ, และสมสุข หินวิมาน. (2551). *สายธารนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อสารศึกษา*.

กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

คุณุฎี โยเหลา, วิไลลักษณ์ ลังกา, ศรีรัช พิมพ็ทอง, และนริศรา พึ่งโพธิ์ศก. (2556). *รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินผลจากการชมภาพยนตร์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เดชา เดชะวัฒน์ไพศาล, กฤษยา นุ่มพญา, จิราภา นวลลักษณ์ และชนพัฒน์ ปลื้มบุญ. (2557). *การศึกษาเงินเนอเรนซ์ เอ็กซ์และเงินเนอเรนซ์วายในมุมมองต่อคุณลักษณะของตนเองและความคาดหวังต่อคุณลักษณะของเงินเนอเรนซ์อื่น*. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 36 (141), 1-17.

พรตบุตร จุฑะกนก. (2552). *ความภาคภูมิใจแห่งตนในบริบทองค์กร การรับรู้บรรยากาศองค์กร และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของข้าราชการศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขต 7* (Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ระพี สาคริก. (2544). *กลยุทธ์และแรงบันดาลใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ*. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*. 16 (มกราคม), 1- 7.

วุดินันท์ วิมลศิลป์. (2553). *บรรยากาศองค์กรกับความพึงพอใจในงานของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

ศตยามล เอกะกุลานันต์. (2011). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมดุลระหว่างงานและชีวิตที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย*. *Journal of Behavioral Science*. 17(2), 86-101.

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ. (2559). *อุดมคติตำรวจ*. สืบค้น 2 กันยายน 2559

จาก <http://www.boardofroyalthaipolice.go.th/police/node/91>

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). *รายงานการวิจัยเรื่องระบบข้าราชการในอนาคต: คุณลักษณะของข้าราชการในทศวรรษหน้า*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

อภิญา วังษ์กุลลาบ. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้วัฒนธรรมการทำงานในองค์กรกับความเครียดในการทำงาน ความพึงพอใจในงาน และผลการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข*. (Unpublished Doctoral dissertation). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพมหานคร.

อภิญา ทหารวานิช. (2552). *การศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวินัยในตนเองในชั้นเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน*. (Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพมหานคร.

- อนุ เนินหาด. (2544). *หลักการทํางาน ประวัติดีและผลงานของนายตำรวจอาวุโสรุ่นเก่า*. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่: นพบุรีการพิมพ์.
- อนันตศักดิ์ ศรีปราชะ. (2550). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท โตโยต้าสี่ล้อซึ่ง (ประเทศไทย) จำกัด*. (Unpublished Doctoral dissertation). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- อังศินันท์ อินทรกำแหง. (2558). *โครงการศึกษาวิจัยพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ส. สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ*.
- เอส.เอส.อนาคามี (นามแฝง). (2550). *พลังสร้างสรรค์...จากแรงบันดาลใจ. กรุงเทพฯ: สยามมิส พับลิชชิ่ง เฮ้าส์*.
- Fulmer, R. D. (2007). *The Relationship between Inspiration As a Psychological Construct, Temperament, and Positive Affect*. (Unpublished Doctoral dissertation). Kansas State University, USA.
- Gonzalez, S. P. (2009). *The Role of Inspiration in Increasing Situation Motivation in Male Team Athletes*. (Unpublished Doctoral dissertation). Georgia Southern University, USA.
- Maslow, A. (1954). *Administration Relationships*. New York : Harper and Row.
- Milyavskaya, M. (2012, September) *Inspiraed to get there : The effect of trait and goal inspiration on goal progress*. *Elsevier*. 12, 56-60.
- Thrash, T. M., & Elliot, A. J. (2004). *Inspiration: Core characteristics, component processes, antecedents, and function*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 8(7): 957–973.
- Vroom, V. H. (1984) *Work and Motivation*. Florida : Robert E. Krieger Publishing Co.
- Wolman, B. B. (1973). *Dictionary of behavioral science*. 1st ed. New York: VanNorstrand.
- ชญญา ยูวารี, ร.ต.อ.หญิง. *รองสารวัตรฝ่ายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรดอยสะเก็ด*. สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2560.
- มนัสชัย อินเดือน, พ.ต.ท. *สารวัตรงานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่*. สัมภาษณ์, 25 มิถุนายน 2559.

ความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มเชิงทางบวกและความไว้วางใจในองค์กรกับความผูกพันและ
พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม : บทบาทการเป็นตัวแปรสื่อของความผูกพันต่องาน

RELATIONSHIPS OF POSITIVE ORIENTATION AND ORGANIZATIONAL TRUST

TO WELL-BEING AND INNOVATIVE BEHAVIOR: MEDIATING ROLE OF WORK ENGAGEMENT

ยศวดี สิทธิเดช¹ และชูชัย สมितिไกร²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (yossavadee8@gmail.com)

² สังกัดสาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (csmithikrai@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของแนวโน้มเชิงทางบวก ความไว้วางใจในองค์กรที่มีต่อความผูกพัน และพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของความผูกพันต่องานที่มีต่อความผูกพัน และพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 3) เพื่อศึกษาบทบาทการเป็นตัวแปรสื่อของความผูกพันต่องานในความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มเชิงทางบวกและความไว้วางใจในองค์กรกับความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (correlational research) กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการและพนักงานของรัฐและเอกชนที่ทำงานในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 452 คน การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) และการวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis)

ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มเชิงทางบวกสามารถทำนายความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .31, .19, p < .01$) ความไว้วางใจในองค์กรสามารถทำนายความผูกพันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .13, p < .01$) แนวโน้มเชิงทางบวกและความไว้วางใจในองค์กรสามารถทำนายความผูกพันต่องานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .26, .52, p < .01$) ความผูกพันต่องานสามารถทำนายความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .38, .45, p < .01$) การวิจัยนี้ยังพบว่าความผูกพันต่องานมีบทบาทเป็นตัวแปรสื่อในความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มเชิงทางบวกกับความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยแนวโน้มเชิงทางบวกมีอิทธิพลเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม นอกจากนี้ความผูกพันต่องานก็ยังมีบทบาทเป็นตัวแปรสื่อในความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์กรกับความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยความไว้วางใจในองค์กรมีอิทธิพลเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความผูกพัน แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม

คำสำคัญ: แนวโน้มเชิงทางบวก, ความไว้วางใจในองค์กร, ความผูกพัน, พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม, ความผูกพัน

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to examine the influences of positive orientation and organizational trust on well-being and innovative behavior; (2) to examine the influence of work engagement on well-being and innovative behavior, and (3) to investigate the mediating role of work engagement in the relationships of positive orientation and organizational trust to well-being and innovative behavior. Correlation research was conducted in this study. The sample was comprised of 452 employees working in government and private organizations in Chiang Mai. The data were analyzed by using the Pearson's product moment correlation and path analysis. The results showed that Positive orientation predicted well-being and innovative behavior ($\beta = .31, .19, p < .01$). Organizational trust predicted well-being ($\beta = .13, p < .01$). Positive orientation and Organizational trust predicted work engagement ($\beta = .26, .52, p < .01$). Work engagement predicted well-being and innovative behavior ($\beta = .38, .45, p < .01$). Furthermore work engagement mediated the effect of positive orientation on well-being and innovative behavior. Positive orientation had both direct and indirect positive influences on well-being and innovative behavior. Additional work engagement mediated the effect of organizational trust on well-being and innovative behavior. Organizational trust had both direct and indirect positive influences on well-being, but had on direct effect on innovative behavior.

Keywords: Positive orientation, Organizational trust, Work engagement, Well-Being, Innovative behavior

1. บทนำ

ความผาสุกในชีวิตเป็นประเด็นที่มีการศึกษาวิจัยกันมาเป็นเวลานานและเริ่มมีการศึกษาเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 21 (Seligman & Csikszentmihayi, 2000) ความผาสุก (well-being) หมายถึง การรู้สึกเป็นสุข มีความพึงพอใจในชีวิต เป็นผลมาจากประเมินชีวิตตน (Diener, Oishi, & Lucas, 2002) บุคคลที่มีความผาสุกระดับสูงจะมีสุขภาพดี ประสบผลสำเร็จในงาน มีรายได้มากขึ้น และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลรอบข้าง แต่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน บุคคลต้องปรับตัวเพื่อรักษาความผาสุก มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับยุคสมัย คือ ต้องมีการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ พัฒนาศักยภาพในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เหล่านี้เป็นปัจจัยกระตุ้นให้บุคคลต้องมีกระบวนการคิดค้นนวัตกรรม วิธีการทำงานใหม่ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร ลักษณะพฤติกรรมดังกล่าว คือ พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม (innovative behavior; West & Farr, 1989) บุคคลที่มีพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมนอกจากจะสร้างประโยชน์ให้แก่องค์กรแล้วบุคคลเหล่านั้นยังสามารถพัฒนาตนเอง สามารถจัดการกับปัญหาได้ (พรทิพย์ ไชยฤกษ์, 2555) การวิจัยในอดีตพบว่ามีหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผาสุกและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม ในการวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับองค์การ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ แนวโน้มเชิงบวก (positive orientation) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดในเชิงบวกต่อตนเอง และส่งผลสามารถจัดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ การวิจัยของ Hsu, Hou, and Fan (2011) พบว่า การมองโลกในแง่ดีที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของแนวโน้มเชิงบวก ส่งผลให้พนักงานรับรู้ความสามารถในเชิงสร้างสรรค์ของตนและมีพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มขึ้นด้วย

นอกจากปัจจัยส่วนบุคคลแล้ว การรับรู้ส่วนบุคคลเกี่ยวกับองค์การก็อาจมีอิทธิพลต่อความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมด้วย คือ เมื่อบุคคลมีความไว้วางใจในองค์การ ขอมรับในค่านิยม เป้าหมายขององค์การ ต้องการมีส่วนร่วมในงาน กิจกรรมขององค์การอย่างเต็มใจ (Mansor, Mirahsani, & Saidi, 2012) ซึ่งอาจจะส่งผลให้บุคคลมีความผูกพันและมีพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม

ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มนิยมเชิงทางบวก ความไว้วางใจในองค์การกับความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมอาจมีตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้อง คือ ความผูกพันต่องาน (work engagement) บุคคลจะมีความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม ควรจะมีความผูกพันต่องานด้วย บุคคลที่มีความผูกพันต่องานนั้นจะให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในงาน พยายาม ทุ่มเท กระตือรือร้นในการทำงาน มีความภาคภูมิใจในงาน มีสมาธิมั่นคง และยากที่จะถอนตัวออกจากงาน (Schaufeli & Bakker, 2010)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาอิทธิพลของแนวโน้มนิยมเชิงทางบวก และความไว้วางใจในองค์การที่มีต่อความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมีความผูกพันต่องานเป็นตัวแปรสื่ออิทธิพลดังกล่าว ความรู้ใหม่ในงานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรในองค์การ เพื่อให้มีความผูกพันและมีพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของแนวโน้มนิยมเชิงทางบวกและความไว้วางใจในองค์การ ที่มีต่อความผูกพัน และพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความผูกพันต่องานที่มีต่อความผูกพัน และพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม
3. เพื่อศึกษาบทบาทการเป็นตัวแปรสื่อของความผูกพันต่องานในความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มนิยมเชิงทางบวกและความไว้วางใจในองค์การกับความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม

3. ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (correlational research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มนิยมเชิงทางบวก ความไว้วางใจในองค์การกับความผูกพันและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมีความผูกพันต่องานเป็นตัวแปรสื่อกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ข้าราชการ พนักงานของรัฐและเอกชนที่ทำงานในจังหวัดเชียงใหม่ การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบโควตา (quota sampling) แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างในหน่วยงานราชการจำนวนและกลุ่มตัวอย่างในหน่วยงานเอกชนจำนวนกลุ่มละ 200 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 500 ฉบับ เพิ่มจากจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำไปคิดเป็นร้อยละ 25 เนื่องจากจำเป็นต้องคัดเลือกข้อมูลที่สมบูรณ์นำมาใช้ในการนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 495 ฉบับ โดยทำการคัดเลือกข้อมูลที่สมบูรณ์จำนวนทั้งหมด 452 ฉบับและนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติตัวแปรในการวิจัยตามกรอบแนวคิด ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (independent variable) ได้แก่ แนวโน้มนิยมเชิงทางบวก (POS) และความไว้วางใจในองค์การ (OT)
2. ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ ความผูกพัน (WB) และพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม (INB)
3. ตัวแปรสื่อ ได้แก่ ความผูกพันต่องาน (WE)

จากการทบทวนวรรณกรรมและค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบวัดที่สอดคล้องกับตัวแปร ผู้วิจัยทำการคัดเลือกสรรแบบวัดที่เหมาะสม สามารถวัดตัวแปรได้ตรงตามคำนิยามปฏิบัติการในงานวิจัย คือ แบบสอบถามจำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน เป็นต้น ตอนที่ 2 ประกอบด้วย 5 แบบวัด ได้แก่ แบบวัดแนวโน้มเชิงทางบวก แบบวัดความไว้วางใจในองค์กร แบบวัดความผูกพันต่องาน แบบวัดความผูกพัน แบบวัดพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ นวัตกรรม

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 452 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีจำนวน 324 คิดเป็นร้อยละ 71.7 และเพศชายมีจำนวน 128 คิดเป็นร้อยละ 28.3

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.9 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.5 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.0 และกลุ่มอายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 7.5 โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 35 ปี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.5 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 24.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 12.6 และระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 3.8

4.1) ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปร

การวิเคราะห์อักษิพลา (Path Analysis) ข้อมูลควรมีการกระจายแบบโค้งปกติก่อนนำมาวิเคราะห์ แต่เนื่องจากข้อมูลของการวิจัยนี้มีการกระจายแบบไม่ปกติ ผู้วิจัยจึงทำการแปลงค่าตัวแปรให้มีการกระจายแบบปกติโดยใช้กระบวนการของ Templeton (2011)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานหลังจากแปลงค่าตัวแปรให้มีการกระจายแบบปกติ (Normality)

ตัวแปร	M	Min	Max	SD	SK	KU
1. POS	3.76	1.75	5.0	.46	.34	-.20
2. OT	3.74	1.0	5.0	.58	.11	.62
3. WE	3.84	1.0	5.0	.59	.05	-.79
4. WB	3.65	1.20	5.0	.63	.06	-.56
5. INB	3.71	1.0	5.0	.57	-.26	.88
หมายเหตุ	Standard Error of Skewness = .11 Standard Error of Kurtosis = .22					

4.2) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (multicollinearity)

ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (multicollinearity) อาจพบได้การวิจัยที่มีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัวแปร สามารถพิจารณาได้จากค่า TOL (tolerance) หากค่า TOL ต่ำกว่า .10 ถือว่าได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระ

ด้วยกัน และ VIF (Variance Inflation Factor) ค่าไม่เกิน 10 หากมีค่ามากกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน (Hair et al., 1995)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (multicollinearity)

ตัวแปรอิสระ	TOL	VIF
1. แนวโน้มเชิงทางบวก	.72	1.38
2. ความไว้วางใจในองค์กร	.56	1.78
3. ความผูกพันต่องาน	.52	1.89

ตัวแปรตาม: ความผาสุกและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นสรุปว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ สามารถนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไปได้

4.3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปร	1	2	3	4	5
1. POS	(.74)				
2. OT	.46**	(.92)			
3. WE	.51**	.66**	(.91)		
4. WB	.58**	.49**	.62**	(.85)	
5. INB	.46**	.42**	.58**	.54**	(.87)
M	3.83	3.74	3.84	3.65	3.71
SD	.44	.58	.59	.63	.57

หมายเหตุ ** $p < .01$ ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าความเที่ยงของแบบวัด

สรุปได้ดังนี้

1. แนวโน้มเชิงทางบวกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผาสุกและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ. ($r = .58, .46, p < .01$)

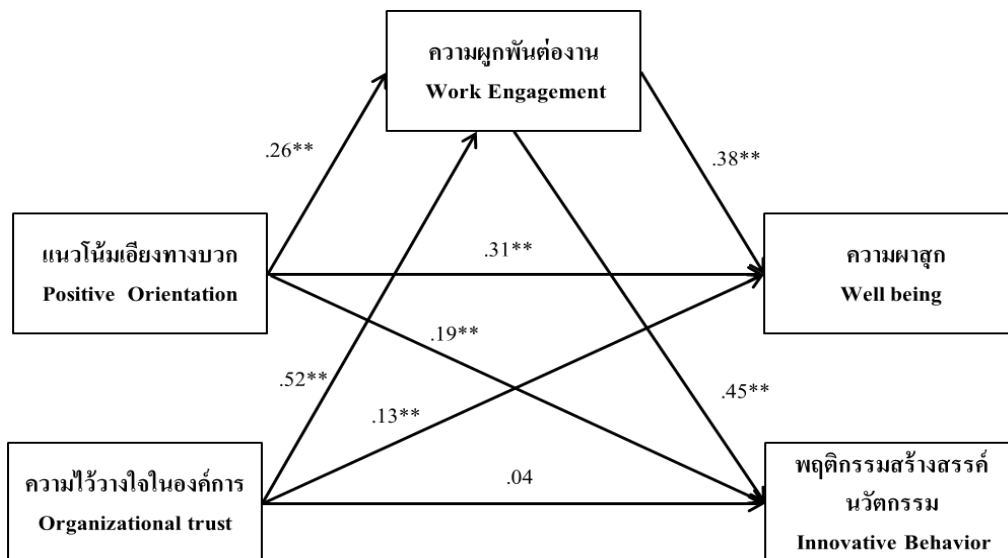
2. ความไว้วางใจในองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผาสุกและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .49, .42, p < .01$)

3. ความผูกพันต่องานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผาสุกและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .62, .58, p < .01$)
4. แนวโน้มเชิงบวกและความไว้วางใจในองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกความผูกพันต่องานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .51, .66, p < .01$)
5. ความผูกพันต่องานมีการสื่ออิทธิพลจากแนวโน้มเชิงบวกไปสู่ความผาสุกและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม
6. ความผูกพันต่องานมีการสื่ออิทธิพลจากความไว้วางใจในองค์กรไปสู่ความผาสุกและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม

4.4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานทำโดยการวิเคราะห์เส้นทางโดยใช้โปรแกรม AMOS และมีการทดสอบดังนี้

รูปที่ 1 ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองความสัมพันธ์

ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลอง พบว่า $\chi^2 = 14.88$, NFI= .98, CFI= .98, GFI = .98, ค่าดัชนีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแบบจำลองสมมติฐานมีความกลมกลืนค่อนข้างดี แต่เนื่องจาก ค่า Standardized Regression Weights ของเส้นอิทธิพลระหว่างความไว้วางใจในองค์กรกับพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .05, ns$) ผู้วิจัยจึงตัดเส้นอิทธิพลนี้ออกจากแบบจำลอง การปรับแบบจำลองนี้พบค่า $\chi^2 = 15.70$, NFI= .98, CFI= .98, GFI = .98 ทั้งนี้ค่าหลังจากการปรับแบบจำลองดังกล่าวแสดงผลไม่ต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคงเลือกแบบจำลองสมมติฐานเดิม และยังคงเส้นอิทธิพลระหว่างความไว้วางใจในองค์กรกับพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมไว้

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. แนวโน้มเชิงบวกสามารถทำนายความผาสุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .31, p < .01$) บุคคลที่มีความพึงพอใจในชีวิต ทัศนคติในตนเอง และมองโลกในแง่ดี ส่งผลให้มีความคิดในเชิงบวกต่อชีวิตตน มีความสุขในชีวิต สามารถฟันฝ่าอุปสรรคไปได้ สอดคล้องกับการวิจัยของ Caprara et al. (2009) ที่พบว่าบุคคลที่มีแนวโน้มเชิงบวกสูง ส่งผลให้มีความผาสุกในระดับสูง และสอดคล้องกับการวิจัยของ Krok (2015) ที่พบว่าความเข้มแข็งในการมองโลก และการมองโลกในแง่ดี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผาสุกอย่างมีนัยสำคัญ สรุปได้ว่า เมื่อบุคคลมีความคิดในทางบวก มีความพึงพอใจในชีวิตตน จะส่งผลให้บุคคลมีพื้นฐานทางจิตใจที่ดี เมื่อต้องพบกับปัญหาอุปสรรคในชีวิต ก็จะสามารถจัดการแก้ไขให้ผ่านไปได้ด้วยดี

2. แนวโน้มเชิงบวกสามารถทำนายพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .19, p < .01$) บุคคลที่มีทัศนคติในเชิงบวก ต่อชีวิตและการทำงานจะส่งผลให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในงาน มีการเสนอปรับปรุงวิธีการทำงาน และทำให้สามารถนำไปใช้งานได้จริง ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร สอดคล้องกับการวิจัยของ Hsu, Hou and Fan (2011) เสนอว่า บุคคลที่มองโลกในแง่ดีสูง จะเกิดการรับรู้ความสามารถเชิงสร้างสรรค์ของตนสูง ซึ่งมีแนวโน้มก่อให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมสูงมากขึ้น

3. ความไว้วางใจในองค์กรสามารถทำนายความผาสุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .13, p < .01$) บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในองค์กร และต้องการมีส่วนร่วม และทำงานให้กับองค์กร เกิดการรับรู้ไว้วางใจ ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจ และมีความผาสุกในการปฏิบัติงานให้แก่องค์กร เมื่อบุคคลเกิดความไว้วางใจในองค์กรแล้ว ก็มีความพึงพอใจ และมีความผาสุกในการทำงานกับองค์กร ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (social exchange theory) เสนอว่า คนเราจะคิดถึงการลงทุนรวมทั้งผลตอบแทนที่จะได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างบุคคลนั้นจะส่งผลให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน (Homans, 1958) การวิจัยของ Helliwell and Wang (2011) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจและความผาสุก ในประเทศแคนาดา พบว่าบุคคลที่มีการรับรู้ว่าตนอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไว้วางใจได้ มีระดับความผาสุกที่เพิ่มมากขึ้น

4. ความไว้วางใจในองค์กรสามารถทำนายพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม จากการวิจัยพบว่าความไว้วางใจในองค์กรไม่สามารถทำนายพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\beta = .04, ns$) กล่าวคือ ความไว้วางใจในองค์กรไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม แต่พบว่าความไว้วางใจในองค์กรมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\beta = .24, p < .01$) เมื่อบุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สามารถรับรู้ความปลอดภัย รู้สึกมั่นคง เชื่อมั่นในองค์กรว่ามีทรัพยากรในงานที่เพียงพอ มีอิสระในงาน อีกทั้งได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน สภาพแวดล้อมเช่นนี้เป็นปัจจัยก่อให้เกิดความผูกพันต่องาน บุคคลจะมีพลัง ทูมเทในการทำงาน ต้องการที่จะทำงานของตนให้สำเร็จ และก้าวไปกับองค์กร ซึ่งส่งผลในเชิงบวกต่อบุคคลตามมากคือ ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม บุคคลที่มีความผูกพันต่องานจะทุ่มเท รู้สึกเป็นอันหนึ่งเดียวกันกับงาน ใ้ความพยายามในการคิดค้นหาทางแก้ไขปัญหา หรือสร้างผลิตภัณฑ์ กระบวนการทำงานใหม่ ๆ นำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hakanen, Perhoniemi, and Tanner (2008) ที่พบว่าทรัพยากรในงาน (job resources) ส่งผลให้เกิดความผูกพันต่องาน และความผูกพันต่องานก็ส่งผลให้บุคคลมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จนกลายเป็นนวัตกรรมของหน่วยงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. แนวโน้มเชิงบวกสามารถทำนายความผูกพันต่องานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .26, p < .01$) บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตน พึงพอใจในชีวิตและมีการมองโลกในแง่ดี จะมีทัศนคติต่อสิ่งรอบด้านเชิงบวก มีพลังในการ

ทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ ต้องการให้งานที่ได้รับมอบหมาย บรรลุผลสำเร็จ และแม้จะต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคก็สามารถจัดการได้อย่างมีสติ สอดคล้องกับแนวคิดแบบจำลองข้อเรียกร้องในงานและทรัพยากรในงาน (Job Demand-Resource) ของ Bakker and Demerouti (2008) ที่กล่าวว่าทรัพยากรในตัวบุคคลสามารถทำนายความผูกพันต่องานได้ ทรัพยากรในส่วนบุคคล หมายถึง การประเมินตนในทางบวกของบุคคล เช่น การมองโลกด้านบวก การรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตน มีความยืดหยุ่น สามารถหาวิถีทางในการจัดการการแก้ไขปัญหาของตนเองได้ ดังนั้นเมื่อบุคคลมีทรัพยากรส่วนบุคคลสูง จะมีการประเมินตนเองในด้านบวก เป็นการสร้างแรงจูงใจจากภายใน เชื่อมั่นในความสามารถตน มีการตั้งเป้าหมายและทำให้สำเร็จตามความสามารถของตน ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานที่ดีและมีความพึงพอใจมากขึ้น ดังนั้นบุคคลที่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรส่วนบุคคลตนเองได้ดี จะเกิดความผูกพันต่องาน

6. ความไว้วางใจในองค์กรสามารถทำนายความผูกพันต่องานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .52, p < .01$) เมื่อบุคคลไว้วางใจในองค์กร จะยอมรับในค่านิยม และต้องการมีส่วนร่วม ทำงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย บุคคลจะทุ่มเททั้งแรงกายใจ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค หรือข้อเรียกร้องในงาน มีแรงจูงใจ ทำงาน อย่างมีความสุข จนกลายเป็นความผูกพันต่องานและองค์การใน สอดคล้องกับการวิจัยของ Agarwal (2014) ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกและความเชื่อมโยงระหว่างความไว้วางใจในองค์กรกับความผูกพันต่องาน

7. ความผูกพันต่องานสามารถทำนายความผาสุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .38, p < .01$) บุคคลที่มีความผูกพันต่องานจะมีความเต็มใจปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ตน รู้สึกว่างานสำคัญ ทำทายและกระตือรือร้นในการทำงาน มีความภูมิใจ มีแรงจูงใจในการทำงาน อีกทั้งมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันกับงาน มีใจจดจ่อ มีสมาธิในการทำงาน ระดับสูง มีความสุขในการทำงาน รู้สึกว่าเวลาทำงานผ่านไปรวดเร็วและไม่สามารถถอนตัวออกจากงานได้ (Schaufeli et al., 2010) ลักษณะความผูกพันต่องานนี้จะส่งผลให้บุคคลมีผลการทำงานที่ดี มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลดีต่อตนเอง คือ เมื่อบุคคลรับรู้ถึงผลสำเร็จในงาน จะมียอมรับเชิงบวก รู้สึกเป็นสุข มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และยังส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในชีวิต สอดคล้องกับการวิจัยของ Orkibi and Bamir (2015) ที่พบว่าความผูกพันต่องานเป็นตัวแปรสื่อระหว่างการรับรู้คุณค่าในตนและความพึงพอใจในงานกับความผาสุก

8. ความผูกพันต่องานสามารถทำนายพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .45, p < .01$) บุคคลที่มีความผูกพันต่องานจะ ทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่ รู้สึกว่างานมีความท้าทาย มีแรงจูงใจในการทำงานรวมทั้งมีสมาธิและมีความสุขในการทำงาน (Schaufeli et al., 2010) แม้ต้องพบกับปัญหา บุคคลที่มีความผูกพันต่องานจะยังสามารถรับรู้ สร้างความคิดใหม่ในการจัดการกับปัญหา หาโอกาสในการนำเสนอความคิดและทำให้เป็นจริงและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ไชยฤกษ์ (2555) ที่เสนอว่าปัจจัยความผูกพันต่องานด้านการรับรู้และด้านพฤติกรรมส่งผลกระทบต่อปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Agarwal et al. (2012) ที่พบว่าความผูกพันต่องานเป็นตัวแปรสื่อในความสัมพันธ์ระหว่างการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชากับพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม

9. ความผูกพันต่องานมีบทบาทเป็นตัวแปรสื่อในความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มเชิงทางบวกกับความผาสุก และพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มเชิงทางบวกมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความผาสุกและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยความผูกพันต่องานนี้มีบทบาทเป็นตัวแปรสื่อแบบบางส่วน อธิบายได้ว่า เมื่อบุคคลมีแนวโน้มเชิงทางบวก คือ มีความพึงพอใจในชีวิต มองโลกในแง่ดี มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันต่องาน และแม้จะต้องพบกับข้อเรียกร้องในงาน เช่น ความกดดันจากงาน อุปสงค์ทางอารมณ์ ร่างกายและ

จิตใจ ก็สามารถฟื้นฝ่าอุปสรรค และจัดการกับปัญหาได้ กลายเป็นความผูกพันต่องาน มีพลัง ทุ่มเทในงาน เต็มใจปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งส่งผลให้มีผลการปฏิบัติงานทั้งในบทบาทและนอกเหนือบทบาทที่ดี เกิดเป็นความผูกพันกับผลสำเร็จในงาน รวมทั้งยังก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความต้องการคิดค้น พัฒนารูปแบบการทำงานใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหาในงาน

10. ความผูกพันต่องานมีบทบาทเป็นตัวแปรสื่อในความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์กรกับความผูกพันต่อความผูกพันต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่าความไว้วางใจในองค์กรมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความผูกพัน แต่ไม่พบว่ามีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม สรุปได้ว่า ความผูกพันต่องานมีบทบาทเป็นตัวแปรสื่อแบบสมบูรณ์ในความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์กรกับพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม แต่พบว่าความผูกพันต่องานมีบทบาทเป็นตัวแปรสื่อแบบบางส่วนในความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์กรกับความผูกพันต่อความผูกพัน เมื่อบุคคลมีความไว้วางใจในองค์กรจะยอมรับในเป้าหมาย และต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรด้วยความเต็มใจ ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันต่องาน คือ บุคคลพร้อมที่จะทุ่มเทและเต็มใจทำงานหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนด ความผูกพันต่องานนี้จะก่อให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมตามมาด้วย สอดคล้องกับการวิจัยของ Agarwal, Datta, Blake-Beard and Bhargava (2012) ที่พบว่าความผูกพันต่องานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม

อย่างไรก็ตามพบว่าความผูกพันต่องานมีบทบาทเป็นตัวแปรสื่อแบบบางส่วนในความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์กรกับความผูกพัน กล่าวคือ นอกจากความไว้วางใจในองค์กรจะมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อความผูกพันต่องานแล้ว ยังมีอิทธิพลโดยตรงต่อความผูกพันด้วย บุคคลที่มีความไว้วางใจในองค์กร มีความรู้สึกเชิงบวกต่อองค์กรส่งผลให้เกิดความผูกพันต่องาน สอดคล้องกับการวิจัยของ Lopes and Chambel (2014) ซึ่งพบว่าพนักงานที่มีแรงจูงใจ ก่อให้เกิดความผูกพันต่องาน ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตและการรับรู้สุขภาพตน ซึ่งเป็นปัจจัยก่อให้เกิดความผูกพัน นอกจากนี้บุคคลที่มีความไว้วางใจในองค์กรจะส่งผลให้มีความผูกพันมากขึ้นด้วย สอดคล้องกับการวิจัยของ Helliwell and Wang (2011) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจกับความผูกพัน

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แนวโน้มเชิงบวกสามารถทำนายความผูกพันต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความไว้วางใจในองค์กรสามารถทำนายความผูกพันต่องานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แนวโน้มเชิงบวกและความไว้วางใจในองค์กรสามารถทำนายความผูกพันต่องานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความผูกพันต่องานสามารถทำนายความผูกพันต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าความผูกพันต่องานมีบทบาทเป็นตัวแปรสื่อในความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มเชิงบวกกับความผูกพันต่อความผูกพันต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยแนวโน้มเชิงบวกมีอิทธิพลเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความผูกพันต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม และความผูกพันต่องานก็ยังมีบทบาทเป็นตัวแปรสื่อในความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์กรกับความผูกพันต่อความผูกพันต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยความไว้วางใจในองค์กรมีอิทธิพลเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความผูกพัน แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้

1. ความรู้ที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการสรรหาคัดเลือกบุคคลที่มีแนวโน้มเชิงบวกเข้ามาปฏิบัติงานในองค์กร ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรมีพนักงานที่มีความผูกพันต่องานและมีพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมสามารถทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยพัฒนาองค์กร

2. องค์กรควรคำนึงถึงการฝึกอบรม พัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้พนักงานมีแนวโน้มเชิงบวก กล่าวคือ มีการสนับสนุน สร้างวิถีคิดการมองโลกในแง่ดี ให้มีความพึงพอใจในตนเอง และมีความภาคภูมิใจตนเอง เพื่อให้พนักงานเกิดความผูกพันต่องาน ทุ่มเทในการทำงาน มีความผาสุกและมีพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม

3. การสร้างความไว้วางใจในองค์กรให้แก่พนักงาน องค์กรควรส่งเสริมให้เกิดปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจในองค์กร ซึ่งจะก่อให้เกิดความผาสุกในงาน ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมตามมารวมทั้งองค์กรจะได้พนักงานที่มีประสิทธิภาพและมีความผูกพันต่องานซึ่งสามารถพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้า

4. องค์กรสามารถสร้างองค์การแห่งความสุข (happy work place) ได้โดยการส่งเสริมให้เกิดปัจจัยที่ก่อให้เกิดความผาสุกต่อบุคลากรในองค์กร เช่น ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรในลักษณะสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรม Happy man of the Month เพื่อส่งเสริมให้บุคคลในแต่ละแผนกมีส่วนร่วมสร้างสุขในการทำงาน โดยเริ่มต้นจากตนเองและส่งเสริมให้เผยแพร่มีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรม สร้างองค์การแห่งความสุข

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจเป็นปัจจัยก่อให้เกิดความผาสุกและพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม เช่น ความพึงพอใจในอาชีพ ภาวะผู้นำ เป็นต้น
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล ควรศึกษากลุ่มตำแหน่งงานที่เหมือนกันในหลากหลายองค์กร

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ชุชัย สมितिไกร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้อันเป็นประโยชน์ แนะนำแนวทางในงานวิจัยนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบคุณ Dr. Natalie Ferres ในการสนับสนุนบทความและแบบวัดความไว้วางใจในองค์กรที่ผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้ในการวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

พรทิพย์ ไชยฤกษ์. (2555). ความผูกพันต่อองค์กรและพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ของบุคลากร สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน). ปรินูญานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

Agarwal, A., U. (2014). Linking justice, trust and innovative work behaviour to work engagement. *Personnel Review*, 43(1), 41-73.

Agarwal, U. A., Datta, S., Blake-Beard, S., & Bhargava, S. (2012). Linking LMX, innovative work behaviour and turnover intentions: The mediating role of work engagement. *Career Development International*, 17(3), 208-230.

Bakker, A. B., & Demerouti, E. (2008). Towards a model of work engagement. *Career Development International*, 13(3), 209-223. DOI:10.1108/13620430810870476

Caprara, G. V., Fagnani, C., Alessandri, G., Steca, P., Gigantesco, A., Cavalli Sforza, L. L., et al. (2009). Human optimal functioning: The genetics of positive orientation towards self, life, and the future. *Behaviour Genetics*, 39(3), 277-284. DOI:10.1007/s10519-009-9267-y

Diener, E., Oishi, S., & Lucas, R. E. (2002). Subjective well-being: The science of happiness and life satisfaction. In C.R. Snyder & S.J. Lopez (Ed.), *Handbook of Positive Psychology*. (pp. 63-73). New York: Oxford University Press.

- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1995). *Multivariate data analysis* (4th ed.). New Jersey, NJ: Prentice-Hall.
- Hakanen, J. J., Perhoniemi, R., & Toppinen-Tanner, S. (2008). Positive gain spirals at work: From job resources to work engagement, personal initiative and work-unit innovativeness. *Journal of Vocational Behavior*, 73(1), 78-91.
- Helliwell, J.F., & Wang, S. (2011). Trust and Wellbeing. *International Journal of Well-Being*, 1(1), 42-78.
- Homans, G. C. (1958). Social behavior as exchange. *American journal of sociology*, 597-606.
- Hsu, M. L., Hou, S. T., & Fan, H. L. (2011). Creative self-efficacy and innovative behavior in a service setting: Optimism as a moderator. *The Journal of Creative Behavior*, 45(4), 258-272.
- Krok, D. (2015). The mediating role of optimism in the relations between sense of coherence, subjective and psychological well-being among late adolescents. *Personality and Individual Differences*, 85, 134-139.
- Lopes, S., & Chambel, M. J. (2014). Motivations of temporary agency workers and context free well-being: Work engagement as a mediator. *Tékhné*, 12, 38-47.
- Mansor, N. N. A., Mirahsani, S., & Saidi, M. I. (2012). Investigating possible contributors towards “Organizational Trust” in effective “Virtual Team” collaboration context. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 57, 283-289.
- Orkibi, H., & Barnir, A. (2015). Linking collective self-esteem to well-being indicators of arts therapies students and practitioners: Meaning and engagement as mediators. *The Arts in Psychotherapy*, 45, 26-35.
- Schaufeli, W. B., & Bakker, A. B. (2010). Defining and measuring work engagement: Bringing clarity to the concept .In A. B. Bakker & M. P. Leiter (Eds.), *Work engagement: A handbook of essential theory and research* (pp. 10-24). East Sussex, UK: Psychology Press.
- Seligman, M. E., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14.
- Templeton, G. F. (2011). A two-step approach for transforming continuous variables to normal: implications and recommendations for IS research. *Communications of the Association for Information Systems*, 28(4), 41-58.
- West, M. A., & Farr, J. L. (1989). Innovation at work: Psychological perspectives. *Social Behaviour*. 4(1), 15-30

คุณภาพการบริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อความพึงพอใจ
ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
SERVICE QUALITY OF OFFICE OF ACADEMIC RESOURCE
AND INFORMATION TECHNOLOGY EFFECT TO STUDENT SATISFACTION
IN RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY TAWAN-OK

ภาวณีย์ ทองแย้ม¹ ณัฐกรณ์ กานคาน² และพนัษพรณ วงศ์เป็ง³

¹ อาจารย์ประจำสาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มทร.ตะวันออก วิทยาเขตจรัลพงษานุการณ
(dr.pawinee.rmutto@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มทร.ตะวันออก วิทยาเขตจรัลพงษานุการณ
(nuttakornk@hotmail.com)

³ อาจารย์ประจำสาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มทร.ตะวันออก วิทยาเขตจรัลพงษานุการณ
(Paneepan_wo@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง คุณภาพการบริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อความพึงพอใจ
ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณภาพการบริการของสำนัก
วิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีตะวันออก
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก 4 วิทยาเขต โดยกำหนดขนาด
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 387 ราย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
ทุกข้อ ($\bar{X} = 4.68$) สามารถแบ่งเป็นรายด้านสามลำดับแรกได้ดังนี้ ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมา
ด้านผู้ให้บริการ และด้านทรัพยากรห้องสมุด ตามลำดับ

คำสำคัญ: คุณภาพการบริการ, ความพึงพอใจ, สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ABSTRACT

The objective of this study was to investigate the impact of service quality of Academic Resource and
Information Technology Center on satisfaction of students at Rajamangala University of Technology Tawan-Ok..
The population of this study was regular program students at four campuses of Rajamangala University of Technology
Tawan-Ok. The sample was 387 students. The instrument was the questionnaire. Data were analyzed through
percentage, mean, standard deviation and by SPSS. The results of this research found that overall the sample had
highest level of satisfaction with service quality of Academic Resource and Information Technology Center ($\bar{X} =$
4.68). When individual aspects were considered, three aspects with the highest mean scores included: Location and
Facilities, Service Provider, and Library Resources, respectively.

Keywords: Service Quality, Satisfaction, Office of Academic Resource and Information Technology

1. บทนำ

คุณภาพการให้บริการเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในการให้บริการที่เหนือกว่าคู่แข่งตลอดเวลา คุณภาพการบริการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เป็นหัวข้อการวิจัยในทศวรรษที่ผ่านมา (Gallifa & Batalle, 2010) ถูกค่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับเฉพาะกับวิธีการที่ผู้ให้บริการส่งไปเท่านั้นแต่ที่สำคัญคุณภาพการบริการเกิดขึ้นเมื่อมีความคาดหวังของลูกค้า ในบริบทของความยั่งยืนของการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยต้องการมุ่งความคาดหวังของนักศึกษา (Anderson, Fornell, & Lehmann, 1994) แนวคิดคุณภาพบริการตามที่ Gronroos (1990) Parasuraman, Zeithaml, and Berry (1985) กล่าวว่าคุณภาพบริการเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการรับรู้และความคาดหวัง (Expected) ของผู้ใช้บริการ เพราะบริการนั้นไม่สามารถจับต้องได้ทำให้การประเมินคุณภาพบริการยากกว่าคุณภาพสินค้า การประเมินคุณภาพบริการเกิดขึ้นระหว่างการส่งมอบบริการ และผลลัพธ์ของการบริการ ซึ่งคุณภาพบริการในการรับรู้ของลูกค้ามาจากกระบวนการประเมินของลูกค้า โดยการเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้การส่งมอบบริการกับความคาดหวังของลูกค้า Lovelock (1996) Parasuraman, Zeithaml, and Berry (1988) ได้พัฒนาแนวคิดรูปแบบคุณภาพบริการ (Service Quality Gaps Model) โดยจำแนกเป็น 5 มิติ ได้แก่ (1) ความเชื่อมั่น (2) การตอบสนองที่รวดเร็ว (3) การรับประกัน (4) การเอาใจใส่ และ (5) จับต้องได้

สถาบันการศึกษาเป็นองค์กรที่มีบทบาทในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรบุคคลเหล่านี้ให้มีความพร้อมและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นเพิ่มพูนทักษะและสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้แก่ผู้เรียน บัณฑิตที่จบการศึกษา ในระดับนี้จะ เป็นทรัพยากรบุคคลที่สร้างสรรค์และพัฒนาสิ่งใหม่ที่น่าความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคม (จตุพร ยงสร, 2554)

ในปัจจุบันยุคโลกาภิวัตน์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั่วโลก (Arambewela & Hall, 2006) ในความพยายามที่จะให้นักศึกษามากขึ้นมหาวิทยาลัยมีการนำแนวคิดการตลาด โดยนักศึกษาจะได้รับการพิจารณาว่าเป็นลูกค้า ความสนใจที่มีต่อคุณภาพการบริการการอยู่อาศัยในระยะยาวของมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับระดับการซึ่งคุณภาพการบริการตามความพึงพอใจของนักศึกษา (Tsinidou, Gerogiannis & Fitisilis, 2010) คุณภาพการบริการในระดับอุดมศึกษาได้รับการศึกษาโดยนักวิชาการหลายท่าน เช่น Adee (1997) Ham & Hayduck(2003) Arambewela and Hall (2006) Ilias, Harson, Rahman & Yasoa (2008) แม้ว่าอิทธิพลของปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ที่ได้รับการตรวจสอบในบริบทต่างๆและวัตถุประสงค์ที่เป็นช่องว่างที่สำคัญในหนังสือที่เกี่ยวกับปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อวิธีนักศึกษา ซึ่งประเมินผลการให้บริการคุณภาพ ตัวแปรเช่นอายุ เพศระดับการศึกษาและอื่น ๆ สามารถมีบทบาทในกระบวนการของการประเมินผลการให้บริการคุณภาพ ในช่วงสั้น ๆ บทบาทที่ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักศึกษา

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ การสอน การศึกษาค้นคว้าวิจัย ของอาจารย์ บุคลากร และนิสิต ถือเป็นแหล่งสารสนเทศต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาในปัจจุบันเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตามแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดหาทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน และทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งบริการต่าง ๆ ที่หลากหลายและทันสมัย จะเห็นว่าทรัพยากรสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการบริการสารสนเทศของสำนักวิทยบริการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากทรัพยากรสารสนเทศ เป็นสื่อที่บันทึกข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ หากสำนักวิทยบริการ มีทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย มีคุณภาพ สามารถตอบสนอง

ความต้องการของผู้ใช้บริการได้ดี ในเวลาที่ผู้ใช้ต้องการ จะช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง (ศิริพร เรื่องสินชัยวานิช, 2546)

ปัจจัยที่สำคัญในการเพิ่มมูลค่าส่งผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยความสำเร็จจากการรับรู้เกี่ยวกับความพึงพอใจของศึกษาที่สามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มคุณภาพการบริการจากมหาวิทยาลัยนักศึกษาที่มีความคาดหวัง จะได้รับการให้บริการที่สมบูรณ์แบบ การรับรู้คุณภาพการบริการ โดยเปรียบเทียบประสบการณ์การได้รับการให้บริการตามความเป็นจริงกับสิ่งที่คาดหวังและสิ่งที่ดีว่าเป็นการเรียนรู้ที่ดี ด้วยเหตุผล จึงเป็นที่มาให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาคุณภาพการบริการด้านการบริการวิชาการส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพการบริการซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและมหาวิทยาลัยอยู่ด้วยดีตลอดไปและเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาการให้บริการให้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาคุณภาพการบริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีตะวันออก
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพ คุณภาพการบริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีตะวันออก

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาจะใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบาย ลักษณะส่วนบุคคลเสนอเป็นร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้กำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรเป็นนักศึกษากาดปกติ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก 4 วิทยาเขต จำนวน 11,825 คนและกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษากาดปกติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ชั้นปีที่ 1-4 ซึ่งคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane) ที่ค่าความคลาดเคลื่อน (e) 0.05 ตามวิธีการคำนวณ (อ้างใน พันธณีย์ วิหคโต, 2551 : 57) จำนวน 387 คน

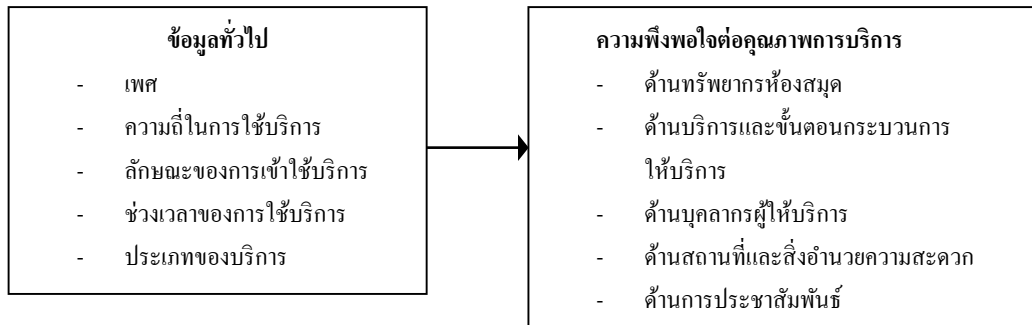
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ด้านต่างๆ 5 ด้าน
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ใช้บริการสำนักวิทยบริการ มทร.ตะวันออก จำนวน 387 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.01 ส่วนมากความถี่ในการใช้บริการต่อระยะเวลา 1 เดือน คือ 6-10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 43.4 ลักษณะของการเข้าใช้บริการของนักศึกษาที่ใช้บริการ ส่วนมากใช้ทั้งสองลักษณะ คือ ใช้บริการภายในสำนักวิทยบริการและใช้บริการผ่านเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการคิดเป็นร้อยละ 63.8 ช่วงเวลาของการใช้บริการของนักศึกษาที่ใช้บริการสำนักวิทยบริการ ส่วนมากช่วงเวลา 12.01 น.-16.30 น. คิดเป็นร้อยละ 60.7 ประเภทของบริการของนักศึกษาที่ใช้บริการสำนักวิทยบริการ ส่วนมากบริการยืม-คืน คิดเป็นร้อยละ 53.2

ตารางที่ 1 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการบริการของสำนักวิทยบริการ มทร.ตะวันออกจำแนกตามรายด้าน

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านทรัพยากรห้องสมุด	4.63	0.503	มากที่สุด
2. ด้านการบริการ/ขั้นตอนการให้บริการ	4.49	0.57	มากที่สุด
3. ด้านผู้ให้บริการ	4.80	0.41	มากที่สุด
4. ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.84	0.33	มากที่สุด
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	4.62	0.48	มากที่สุด
รวม	4.68	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการบริการของสำนักวิทยบริการ มทร.ตะวันออกรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรกได้ดังนี้ ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 รองลงมา ด้านผู้ให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และด้านทรัพยากรห้องสมุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ตามลำดับ

5. การอภิปรายผล

1. ด้านทรัพยากรห้องสมุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อเอกสารวิจัย รองลงมา คือ หนังสือ ตำรา และทรัพยากรสารสนเทศมีความทันสมัย และสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากสำนักวิทยบริการจัดให้บริการเอกสารวิจัยในลักษณะของรูปเล่มและในลักษณะของอิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งยังได้พัฒนาฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์และงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยผู้ใช้บริการไม่จำเป็นต้องเดินทางมาที่สำนักวิทยบริการก็สามารถดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็ม (fulltext) ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ yler, K., & Hastings, N. (2011 : 1-34) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในการใช้บริการทรัพยากรห้องสมุดเสมือน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้บริการห้องสมุดออนไลน์อยู่ในระดับมาก อีกทั้งสำนักวิทยบริการได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการเสนอรายชื่อทรัพยากรที่มีความจำเป็นในการเรียนการสอน รวมถึงทรัพยากรที่ผู้ใช้บริการมีความสนใจ ทั้งในลักษณะของการแนะนำจากอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาและจากผู้ใช้บริการทั่วไปที่สนใจแนะนำสั่งซื้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา จันทร์สิงห์ และรุ่งรุจี ศรีคาเดช (2553 :48) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ผลการวิจัยด้านทรัพยากรสารสนเทศ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ จำนวนและความทันสมัยของเนื้อหา คือ หนังสือ รองลงมาคือวารสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. ด้านการบริการและขั้นตอนกระบวนการให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อการบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาได้แก่ บริการยืม-คืน ทรัพยากรสารสนเทศ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก สำนักวิทยบริการ ได้พัฒนาบริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้าและบริการยืม-คืน โดยการรวมจุดบริการให้เป็นบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Services) เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วต่อการใช้บริการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงเดือน เจริญ (2553 : 100-101) ได้ศึกษาความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริการสารสนเทศ ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการยืม-คืน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก และได้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคามในด้านการให้บริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้าและบริการยืม-คืน เพื่อนำผลการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของการให้บริการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด้วยความรวดเร็ว ฉับไวอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ให้บริการด้วยธรรมาจริยธรรมที่ดีและมีความกระตือรือร้นเต็มใจให้บริการ และผู้ให้บริการมีความเข้าใจในความต้องการของผู้ใช้บริการ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากสำนักวิทยบริการได้มีการประชุม อบรมการศึกษาฐานด้านการบริการอย่างต่อเนื่อง ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย อีกทั้งยังมีการจัดการและแลกเปลี่ยนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริการจากบุคลากรที่มีโอกาสไปศึกษาอบรมจากภายนอก เพื่อปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการบริการให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับรุจิรา เหลืองอุบลและน้ำลิน เทียมแก้ว (2554 : 51) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2554 ผลการวิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ให้บริการด้วยความรวดเร็ว ฉับไว และให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการใช้บริการ

4. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในการมีแผ่นป้ายบอกประเภทสิ่งพิมพ์ และหมวดหมู่ที่ชั้นหนังสืออย่างชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสะอาดเป็นระเบียบและมีจุดให้บริการน้ำดื่มที่เพียงพอและเหมาะสม การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากสำนักวิทยบริการ ได้ดำเนินโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมของสำนักวิทยบริการ การจัดทำป้ายหน้าชั้นทรัพยากรสารสนเทศให้มีความเด่นชัด รวมถึงจัดพื้นที่อ่านสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับปิยะนุช สุจิต (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผลการศึกษาพบว่าผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก 5. ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่าผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อช่องทางในการเสนอแนะข้อคิดเห็นหลากหลายอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่เอกสารแนะนำการใช้บริการมีความครบถ้วนชัดเจนและเว็บไซต์สำนักวิทยบริการเข้าถึงได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากสำนักวิทยบริการได้มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย ได้แก่ จดหมายข่าว, เว็บไซต์, Facebook, เว็บบอร์ด, วิทยุออนไลน์ เป็นต้น ตลอดจนการปรับปรุงเว็บไซต์และเครื่องแม่ข่ายให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานสูงสุดปรับปรุงคุณสมบัติของเว็บเพจให้สามารถเรียกดูได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งโครงการพัฒนาเว็บเพจให้รองรับกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ คือ IPAD IPONE อีกด้วย เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับข่าวสาร และส่งคำเสนอแนะได้ทางหลายช่องทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อากาศ ชาติโลหะสาขาสุณี ฤทธิรงค์ และอุพาริน เฉลยศิริ (2553 : 37) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพาภาคปลาย ปีการศึกษา 2552 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์ของสำนักหอสมุดเนื่องจากมีหลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ อีเมลล์ จดหมายข่าว จัดกิจกรรมส่งเสริมการให้บริการ เป็นต้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ใช้บริการสำนักวิทยบริการ มทร.ตะวันออก จำนวน 387 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.01 ส่วนมากความถี่ในการใช้บริการต่อระยะเวลา 1 เดือน คือ 6-10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 43.4 ลักษณะของการเข้าใช้บริการของนักศึกษาที่ใช้บริการ ส่วนมากใช้ทั้งสองลักษณะ คือ ใช้บริการภายในสำนักวิทยบริการและใช้บริการผ่านเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการคิดเป็นร้อยละ 63.8 ช่วงเวลาของการใช้บริการของนักศึกษาที่ใช้บริการสำนักวิทยบริการ ส่วนมากช่วงเวลา 12.01 น.-16.30 น. คิดเป็นร้อยละ 60.7 ประเภทของบริการของนักศึกษาที่ใช้บริการสำนักวิทยบริการ ส่วนมากบริการยืม-คืน คิดเป็นร้อยละ 53.2

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษาใช้บริการสำนักวิทยบริการ มทร.ตะวันออกสำนักวิทยบริการ มีจำนวน 387 คน จากการวิเคราะห์ผล ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{X} = 4.68$) สามารถแบ่งเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1. ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน มีเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรกได้ดังนี้ วารสาร จุลสารและหนังสือพิมพ์ รองลงมา หนังสือ ตำรา เอกสารวิจัย และด้านฐานข้อมูลออนไลน์/ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตามลำดับ

2. ด้านผู้ให้บริการ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน มีเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรกได้ดังนี้ ระเบียบในการใช้บริการ รองลงมา บริการอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์สำนักวิทยบริการ และด้านขั้นตอนการให้บริการเป็นระบบมีความสะดวกรวดเร็ว ตามลำดับ

3. ด้านทรัพยากรห้องสมุด พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรกได้ดังนี้ จุดบริการเครือข่ายไร้สายมีจำนวนและประสิทธิภาพเพียงพอ และคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการมีจำนวนเพียงพอและมีประสิทธิภาพ รองลงมา มีบริการถ่ายเอกสารที่เพียงพอกับความต้องการ และมีแผ่นป้ายบอกประเภทสิ่งพิมพ์ และหมวดหมู่ที่ชั้นหนังสืออย่างชัดเจน ตามลำดับ

4. ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรกได้ดังนี้ จัดทางเข้าออกของผู้ใช้บริการ ได้อย่างเหมาะสม รองลงมา ให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรีที่ดี และมีความเข้าใจในความต้องการของผู้ใช้บริการ ตามลำดับ

5. ด้านการบริการ/ขั้นตอนการให้บริการ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรกได้ดังนี้ เว็บไซต์สำนักวิทยบริการเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว รองลงมา เว็บไซต์สำนักวิทยบริการมีข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน เอกสารแนะนำการให้บริการมีความครบถ้วนชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์ข่าวการให้บริการ การฝึกอบรม และกิจกรรมของสำนักวิทยบริการอย่างสม่ำเสมอ เช่น จดหมายข่าว เว็บไซต์ เป็นต้น ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ของหนังสือ วารสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จัดหาว่าผู้ใช้บริการมีการใช้คุ้มค่างบประมาณหรือไม่ เพื่อนำผลมาพิจารณา การจัดซื้อ จัดหา
2. ควรศึกษาความพึงพอใจ ปัญหาและอุปสรรคของผู้ปฏิบัติงานในการบริการของห้องสมุด
3. ควรมีการศึกษาคิดตามผลการดำเนินงานจากปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ให้บริการ ที่สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกได้นำมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงต่อไปอย่างไรในอนาคต
4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ควรมีศึกษาการจัดทำและประเมินผลแผนการปฏิบัติงานของสำนักวิทยบริการ สารสนเทศของห้องสมุด
5. ควรขยายเวลาการให้บริการ ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ได้แก่ จำนวนหนังสือน้อยไป ให้รับวารสารเพิ่มขึ้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกและการนำแผนปฏิบัติงานที่จัดทำขึ้นไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณรายได้ ปีงบประมาณ 2559 ตลอดจนขอขอบคุณบุคลากรและหน่วยงานต่างๆ นักศึกษา ที่มีส่วนสนับสนุนให้โครงการวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- จตุพร ชงศร. (2554). นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน โดยใช้วิธีการศึกษา
เปรียบเทียบเชิงสหวิทยาการของจอร์จ เบอร์เรเคย์. กรุงเทพฯ: วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช, 24(1), 43-44.
- พันธณีย์ วิหคโต. (2551). สถิติและการวิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ศิริพร เรืองสินชัชวานิช. (2546). การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาใน ห้องสมุด คณะสาธารณสุข
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Adee, A. (1997). Linking student satisfaction and service quality perceptions: the case of university education.
European Journal of Marketing, 37(7), 528–535.
- Anderson, E. W., Fornell, C. & Lehmann, D.R. (1994). "Customer Satisfaction, Market Share, and Profitability:
Findings From Sweden, *Journal of Marketing*, vol.58 (July). 53- 66.
- Arambewela, R., & Hall, J. (2006). A Comparative Analysis of International Education Satisfaction using
SERVQUAL. *Journal of Services Research*, 6, Special Issue (July), 142–163.
- Gallifa, J. & Batale, P (2010). Student Perceptions of Service Quality in a Multi-Campus Higher Education System
in Spain, *Quality Assurance in Education*, 18 (2). 156-170
- Grönroos, C. (1990). *Service Management and Marketing*. Managing the Moments of Truth in Service
Competition, Free Press/Lexington Books, Lexington, MA.
- Ham, L., & Hayduk, S. (2003). Gaining competitive advantages in higher education: analyzing the gap between
expectations and perceptions of service quality. *International Journal of Value-Based Management*, 16(3),
55- 69223–242.
- Ilias, A., Hasan, H. F. A., Rahman, R. A., & Yaso, M. R. B. (2008). Student Satisfaction and Service Quality—
Any Differences in Demographic Factors? *International Business Research*, 1(4), 131–143.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1985). A conceptual model of service quality and its implications
for future research. *Journal of Marketing*, 49, 41-50.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1988).SERVQUAL: A multiple-item scale for measuring
consumer perceptions of service quality. *Journal of Retailing*, 64, 12-40.
- Tsinidou, M., Gerogiannis, V., & Fitsilis, P. (2010). Evaluation of the factors that determine quality in higher
education: An empirical study. *Quality Assurance in Education*, 18(1), 227-244.

การรับรู้และการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน
ในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

PERCEPTION AND PARTICIPATION OF LOCAL PEOPLE ON THE IMPACTS OF TOURISM
ON COMMUNITY'S WAY OF LIFE AT AMPHOE CHIANG KHAN, LOEI PROVINCE

สถาพร แก้วพิลารมย์¹ และ สุวันชัย หวนนากลาง²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (plugfaiz@hotmail.co.th)

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (pinsilom@yahoo.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ 1) ศึกษาการรับรู้ของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บข้อมูลนั้น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 400 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 บ้านเชียงคาน ตำบลเชียงคาน (ถนนคนเดินเชียงคาน) หมู่ที่ 4 บ้านน้อย ตำบลเชียงคาน (แก่งคุดคู้) และหมู่ที่ 4 บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว (หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ) จำนวนหมู่บ้านละ 100 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ร้อยละ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (T-test) และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 36 - 50 ปี มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 10 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม/ชมรมของชุมชน แต่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ในด้านการรับรู้ของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบทางบวกในระดับการรับรู้มาก และการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบทางลบอยู่ในระดับการรับรู้ปานกลาง

ในด้านการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

คำสำคัญ: การรับรู้, การมีส่วนร่วม, ผลกระทบจากการท่องเที่ยว, วิถีชีวิตชุมชน

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to evaluate level of local people's perception on the impacts of tourism on community's way of life at Amphoe Chiang Khan Loei province 2) to analyze level of local people's participation to solve problems caused by tourism on community's way of life at Amphoe Chiang Khan Loei province.

The quantitative method was used in the research. The survey was conducted with 400 respondents, including 200 indigenous people living in Moo 1 and Moo 2 around Chiang Khan walking street, 100 local people settling in Moo 4 Ban Noi (Kang KudKu) Chiang Khan sub-district and 100 local people staying at Moo 4 Ban Napanat (Moo Ban Tai-Dum Cultural Center) Khao Kaeo sub-District. Descriptive and inferential statistics (Percentage, Frequency Distribution, Mean, Standard Deviation, t-test and One - way ANOVA) were employed to analyze data.

The results showed that most samples are women. The average age of respondents was between 36 - 50 years and their marital status was married. Most of them had the highest level of education of Secondary school. They had monthly income less than 5,000 baht, and they had extra-income out of tourism here. Most of them had been living there more than 10 years. The majority of them were not members of groups in the community and they used to participate in community activities.

In terms of the perception of local people on the impacts of tourism on community's way of life at Amphoe Chiang Khan Loei province, the results showed that the samples had a perception of the positive impact of tourism at a high level but had a perception of the negative impact of tourism at the medium level.

Regarding the level of local people's participation to deal with problems caused by tourism on community's way of life at Amphoe Chiang Khan Loei province, the results showed that the majority of samples involved in receiving and sharing benefits at a medium level. Their participation in the operation process was also at the medium level. They were moderately involved in the process of idea sharing, planning and decision making. Nevertheless, the level of the participation on the evaluation process is low.

Keywords: Perception, Participation, Impacts of tourism, Local ways of life

1. บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย และสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยอย่างมาก เมื่อการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมส่งผลให้เกิดผลกระทบจากการท่องเที่ยวทั้งทางบวกและทางลบ (อัญญารัตน์ ธนาวรรณ, 2556 และวิภาดา สุภรัฐปรีชา, 2553) ดังที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ถึงแกดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของคนในชุมชนอันงดงาม เป็นสิ่งดึงดูดให้การท่องเที่ยวเกิดการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนที่ยังคงรูปแบบเอกลักษณ์ความเก่าแก่ของชุมชน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเป็นจำนวนมากโดยการท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบต่อทางบวกคือ เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิต ชุมชนได้รับความสะดวกสบายในด้านระบบสาธารณูปโภค เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตนเอง

มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ชาวบ้านในชุมชนสามารถนำงานหัตถกรรมในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางด้านภาษา นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังส่งผลกระทบต่อทางลบ คือ ก่อให้เกิดค่าครองชีพสูง ทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษา การเลียนแบบการแต่งกายของนักท่องเที่ยว (อัญญรัตน์ ธนาวรรณ, 2556) และการเกิดขึ้นของร้านสะดวกซื้อ การกว้านซื้อที่ดินบริเวณชุมชนเพื่อสร้างที่พัก เกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพการแข่งชิงผู้บริโภคทำให้เกิดความขัดแย้งกันภายในชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่นกลายเป็นเพียงสินค้า ประเพณีการตัดบาคตราข้าวเหนียวถูกปรับเปลี่ยนรูปแบบ สภาพบ้านเรือนเก่าแก่เปลี่ยนแปลง (ฉัฐพล มีแก้ว, 2555)

จากผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น ชาวบ้านหรือคนในชุมชนซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวย่อมรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก จึงมีส่วนสำคัญในการที่จะมีส่วนร่วมต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนของตนเอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีความตระหนักรู้ในเรื่องผลกระทบจากการท่องเที่ยวและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือของชุมชนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาการรับรู้ของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องการรับรู้และการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ในการเลือกพื้นที่เก็บข้อมูล 4 หมู่บ้านในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ซึ่งได้แก่ หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 บ้านเชียงคาน ตำบลเชียงคาน (ถนนคนเดินเชียงคาน) หมู่ที่ 4 บ้านน้อย ตำบลเชียงคาน (แก่งจูดคู่) และหมู่ที่ 4 บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว (หมู่บ้านวัฒนธรรมไทยคำ) พื้นที่หมู่บ้านละ 100 คน รวม 400 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิตินั้น ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

3.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่ช่วยให้ทราบถึงคุณลักษณะของกลุ่มต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษาในตัวแปรต่าง ๆ โดยการหาสถิติเบื้องต้น เช่น การหาจำนวนร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยเมื่อทราบค่าสถิติแล้วผู้วิจัยจะนำไปสรุปผลในรูปแบบของตารางแสดงข้อมูลประกอบคำบรรยาย

3.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เพื่อนำไปสรุปเกี่ยวกับประชากรที่ศึกษา ซึ่งใช้สถิติขั้นสูงในการประมวลผล โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงอนุมาน ในการทดสอบสมมติฐาน และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples T-test) โดยใช้ค่าสถิติทดสอบค่า T-test ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปร

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test หรือ ANOVA) ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปร และหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีมากกว่า 2 ตัวแปรที่ไม่เกี่ยวข้องกัน

3. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบ Pearson Product Moment Coefficient

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 271 คน (ร้อยละ 67.8) เป็นเพศชาย จำนวน 129 คน (ร้อยละ 32.2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 - 50 ปี จำนวน 152 คน (ร้อยละ 38.0) ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 283 คน (ร้อยละ 70.8) ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 139 คน (ร้อยละ 34.8) ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 108 คน (ร้อยละ 27.0) มีรายได้หลักต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 137 คน (ร้อยละ 34.2) มีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 81 คน (ร้อยละ 20.2) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 10 ปี จำนวน 300 คน (ร้อยละ 75.0) เป็นสมาชิกกลุ่ม/ชมรมของชุมชน จำนวน 145 คน (ร้อยละ 36.2) และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม/ชมรมของชุมชน จำนวน 255 คน (ร้อยละ 63.0) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน จำนวน 248 คน (ร้อยละ 62.0) และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน จำนวน 152 คน (ร้อยละ 38.0)

4.2 การรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชิงคัน จังหวัดเลย มีการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09 เมื่อพิจารณาทั้งผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบ พบว่า การรับรู้ผลกระทบทางบวกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 และการรับรู้ผลกระทบทางลบอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 ผลกระทบทางบวก

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้ผลกระทบทางบวกจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 เมื่อพิจารณาเป็นประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การท่องเที่ยวทำให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.79 การท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีงานทำในท้องถิ่นของตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.78 การท่องเที่ยวส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.77 ชาวบ้านสามารถนำงานหัตถกรรมในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.75 การท่องเที่ยวส่งผลให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.74 การท่องเที่ยวส่งผลให้ชาวบ้านหันมาอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ย 3.73 การท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านอาหารพื้นบ้านแบบดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ย 3.73 การท่องเที่ยวส่งผลให้ชาวบ้านหันมาอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านภาษาถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.72 การท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.70 การท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการพัฒนาฟื้นฟูพื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.63 การท่องเที่ยวส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวหรือคนในชุมชนดีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.62 และการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์อาคารบ้านเรือนดั้งเดิมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.57

4.2.2 ผลกระทบทางลบ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีการรับรู้ผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39 เมื่อพิจารณาเป็นประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ วัยรุ่นในชุมชนเกิดการเลียนแบบการแต่งกายของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.60 การท่องเที่ยวส่งผลให้ค่าครองชีพภายในชุมชนเพิ่มสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.52 การท่องเที่ยวส่งผลให้กลุ่มนายทุนเข้ามากว้านซื้อที่ดินบริเวณชุมชนเพื่อสร้างร้านสะดวกซื้อ ที่พักนักท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย 3.50 การท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการก่อสร้างอาคารที่พักนักท่องเที่ยวที่มีรูปแบบผิดแปลกไปจากเอกลักษณ์บ้านไม้เก่าแก่ของท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.46 การท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบประเพณีดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ย 3.44 การท่องเที่ยวส่งผลให้คนในชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 3.39 การท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดมลภาวะต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.36 ชาวบ้านใช้ภาษากลางในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนแทนการใช้ภาษาถิ่นทำให้อัตลักษณ์ด้านภาษาเลือนหายไป มีค่าเฉลี่ย 3.35 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมากทำให้เกิดความแออัด มีค่าเฉลี่ย 3.34 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันมีความเร่งรีบมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.32 การท่องเที่ยวส่งผลให้ชาวบ้านเกิดการแย่งชิงผู้บริโภครายได้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนเปลี่ยนไป หรือเกิดความขัดแย้งกันภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.25 และชาวบ้านหรือคนในชุมชนหันมาบริโภคอาหารรูปแบบสมัยใหม่แทนอาหารพื้นบ้านดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ย 3.12

4.3 การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.00 ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.77 ด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.72 และด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.47 โดยมีรายละเอียดทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

4.3.1 ด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมในด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.72 เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีโอกาสในการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.92 การเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.77 การมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในที่ประชุม มีค่าเฉลี่ย 2.66 การมีโอกาสมีส่วนร่วมในการลงประชามติให้มีการจัดโครงการ/กิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.63 และการมีโอกาสเสนอโครงการ/กิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.57

4.3.2 ด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.77 เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.27 การร่วมแรงในโครงการ/กิจกรรมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.80 การมีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อร่วมสมทบทุนในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.70 การได้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.62 และการมีโอกาสเป็นคณะกรรมการในการจัดงาน โครงการ/กิจกรรมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.47

4.3.3 ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมในด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.00 เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ได้รับรายได้จากการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.31 มีโอกาสเข้าไปขายสินค้าหรือบริการในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.30 การได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.07 มีโอกาสได้ใช้บริการในโครงการ/กิจกรรมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.74 และการได้รับผลประโยชน์จากเงินช่วยเหลือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.59

4.3.4 ด้านการติดตามและประเมินผล

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมในด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.47 เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.52 มีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าโครงการ/กิจกรรมการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.50 การมีส่วนร่วมในการติดตามการใช้จ่ายเงินในการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.49 มีส่วนร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมเพื่อให้การแก้ไขปัญหาประสบผลสำเร็จ มีค่าเฉลี่ย 2.47 และหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งหรือมอบหมายให้เป็นผู้ตรวจสอบติดตามประเมินผลโครงการ/กิจกรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.40

4.4 การทดสอบสมมติฐาน

4.4.1 การเปรียบเทียบการรับรู้ของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้หลักต่อเดือน บริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ การเป็นสมาชิกกลุ่ม/ชมรมของชุมชน และการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน แตกต่างกัน มีการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้หลักต่อเดือน รายได้เสริมจากการท่องเที่ยว บริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว การเป็นสมาชิกกลุ่ม/ชมรมของชุมชน และการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4.3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน พบว่า ระดับการรับรู้ของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า เมื่อระดับการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนมาก ก็จะส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนมากเช่นกัน

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 การรับรู้ของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน

การรับรู้ผลกระทบทางบวก

จากการศึกษาการรับรู้ผลกระทบทางบวกจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบทางบวกอยู่ในระดับการรับรู้มาก โดยผลกระทบทางบวกที่มีการรับรู้มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การท่องเที่ยวทำให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชน การท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีงานทำในท้องถิ่นของตนเอง การท่องเที่ยวส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รวินันท์ โพธิ์ แสงสรรค์ ภูมิสถาน และ นันทชัย พงษ์พัฒนานุรักษ์ (2558) ได้วิจัยเรื่องการรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือน ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวกที่มีระดับการรับรู้มากที่สุด คือ การสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนและการจ้างงานสร้างอาชีพ และสอดคล้องกับ NIK NADIA IZAN BINTI JAMIL (2558) ได้วิจัยเรื่องการรับรู้ของชุมชนท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเกาะเปอร์เฮนเทียน ประเทศมาเลเซีย พบว่าในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ชาวบ้านรับรู้ว่าการท่องเที่ยวให้ผลประโยชน์สูงในรูปของการสร้างรายได้ และชาวบ้านส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวส่งผลดีต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ และสังคม

การรับรู้ผลกระทบทางลบ

จากการศึกษาการรับรู้ผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบทางลบในระดับการรับรู้ปานกลาง โดยผลกระทบทางลบที่มีการรับรู้มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ วัยรุ่นในชุมชนเกิดการเลียนแบบการแต่งกายของ

นักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวส่งผลให้ค่าครองชีพภายในชุมชนเพิ่มสูงขึ้น การท่องเที่ยวส่งผลให้กลุ่มนายทุนเข้ามา
กว้านซื้อที่ดินบริเวณชุมชนเพื่อสร้างร้านสะดวกซื้อ ที่พักนักท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก ซึ่งสอดคล้องกับ
เกศประภา วัฒนาพันธ์ (2553) เรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนบ้านท่าลั้ง
ในเขตอุทยานแห่งชาติผาแต้ม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ชาวบ้านยังคงแต่งกายแบบเรียบง่าย
การแต่งกายพื้นถิ่นยังคงมีให้เห็นในการร่วมประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน ในหมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงการแต่งกาย
ตามแฟชั่นเป็นไปตามสมัยนิยม และสอดคล้องกับ วรณวิมล ภู่นาค (2558) ได้วิจัยเรื่อง ศักยภาพชุมชนในการจัดการ
การท่องเที่ยวโดยชุมชนกรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา พบว่า การท่องเที่ยวกระตุ้นให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ การอพยพ
ย้ายถิ่นของชุมชน เกิดปัญหาการขาดผลประโยชน์ของคนในชุมชน เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน
เกิดการเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมดั้งเดิม มีสาเหตุมาจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเป็นเจ้าของอาคารไม้เก่าแก่
แทนเจ้าของเดิม บางส่วนก็ถูกรื้อถอนปรับเปลี่ยนเป็นที่พักนักท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงถึงสถาปัตยกรรมดั้งเดิม ทำให้
ไม่มีความกลมกลืนกับชุมชนท้องถิ่นที่ชาวบ้านอาศัยอยู่

5.2 การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน
ในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชิงคาน จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ไพสุข สุขศรีเพ็ง
(2551) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปราง
กรณีศึกษา ภูผาเมฆ ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ คมลักษณ์ สงทิพย์ (2557) ได้วิจัยเรื่องการ
มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย
จังหวัดนนทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ
วิภาดา มุกดา นุรพร กำบุญ และเพ็ญภาพร กระเวน (2556) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก พบว่า ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ ไพสุข สุขศรีเพ็ง
(2551) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปราง
กรณีศึกษา ภูผาเมฆ ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง พบว่า การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะปัญหา
และการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านการดำเนินการและปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเทศบาลตำบลทะเลน้อย และเทศบาลตำบลพนาสูง อำเภอ
ควนขนุน จังหวัดพัทลุง ของ ณีภูษนิชา หมิ่นหนู (2551) พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติกิจกรรมโดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง ซึ่ง ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่มีส่วนร่วม
ในการจัดกิจกรรมด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวกับเทศบาล และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนของชุมชนที่ได้
วางไว้ และสอดคล้องกับ ไพสุข สุขศรีเพ็ง (2551) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปราง กรณีศึกษา ภูผาเมฆ ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง พบว่า
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ คมลักษณ์ สงทิพย์ (2557) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอ บางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์ เป็นด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด และสอดคล้องกับ ฉัญฉุฉินา หมั่นหนู (2551) ศึกษาการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเทศบาลตำบลทะเลน้อยและเทศบาลตำบลพนาสูง อำเภอ ความขนุน จังหวัดพัทลุง พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ คมลักษณ์ สงทิพย์ (2557) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอ บางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งอาจเกิดจาก ความคิดของประชาชนที่คิดว่าในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทางประชาชนไม่ได้มีหน้าที่ในการดำเนินการ เป็นหน้าที่ของวัด และภาครัฐร่วมกันตัดสินใจและประเมินผล และสอดคล้องกับ กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ด้านการติดตามประเมินผล ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ด้านการติดตามและ ประเมินผลเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ได้้น้อย ดังนั้น หน่วยงานรัฐ/เอกชน ควรที่จะเปิดโอกาสให้ตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลเพื่อที่จะรับรู้และแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดมากขึ้น

ผลการศึกษาเป็นที่น่าสนใจพบว่า ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว หมู่ที่ 4 บ้านนาป่าหนาด (หมู่บ้านวัฒนธรรมไทยคำ) ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจาก การท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนมากกว่าชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านอื่น เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีวัฒนธรรม ท้องถิ่นเป็นเอกลักษณ์ มีความเป็นกลุ่มเป็นก้อนของคนในหมู่บ้าน และมีชนชั้นการปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับ กานต์ทิศา สิทธิมากสุข (2558) ได้วิจัยเรื่อง วิเคราะห์ปัจจัยการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในพิธีกรรม ของไทยทรงดำ กรณีศึกษาเขตตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ไทยทรงดำเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับเรื่องผี ขวัญ ข้อปฏิบัติ ข้อห้าม และความเชื่อเกี่ยวกับเวทมนต์ โดยมีพิธีกรรมเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของไทยทรงดำมากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป อาจทำให้สังคมของชาวไทยคำรุ่นใหม่ เปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่ยังคงมีการประกอบพิธีกรรมตามวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมอย่างเหนียวแน่น โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในที่ยังคงดำรงอยู่ได้ คือ ครอบครัว ระบบความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ความสามัคคี และการมีผู้นำชุมชนที่ใส่ใจกับความเป็นไทยทรงดำ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ในด้านการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน ชาวบ้านมีการรับรู้ใน เรื่องผลกระทบทางบวกจากการท่องเที่ยวในประเด็นการท่องเที่ยวกระจายรายได้ให้กับชุมชนมากที่สุด ดังนั้น จะต้อง สร้างการรับรู้ให้ชาวบ้านรับรู้ว่า นอกจากการท่องเที่ยวจะส่งผลกระทบทางบวก การสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ แล้ว ยังส่งผลกระทบทางลบในเรื่องต่าง ๆ ด้วย ซึ่งควรสร้างการรับรู้ว่าการท่องเที่ยวเป็นเพียงรายได้เสริมเท่านั้น เพราะหากชาวบ้านรับรู้ว่าการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลักแล้ว ชาวบ้านจะปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อรองรับการท่องเที่ยว จนวิถีชีวิตชุมชนเปลี่ยนแปลงไป

5.3.2 ในด้านการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน ชาวบ้านมีการรับรู้ในเรื่องผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวในประเด็นวัยรุ่นในชุมชนเกิดการเลียนแบบการแต่งกายของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ดังนั้น ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ชาวบ้านและวัยรุ่นหันมาเห็นความสำคัญของการแต่งกายพื้นบ้าน และหันมาแต่งกายพื้นบ้านมากกว่าการแต่งกายเลียนแบบนักท่องเที่ยว เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายไว้เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นสืบต่อไป

5.3.3 ในด้านการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางและน้อยเท่านั้น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) อพท. ควรเข้ามาจัดอบรมให้ความรู้กับชาวบ้านและส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาจากการท่องเที่ยว และบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงหน่วยงานราชการผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วมต่อไป

5.3.4 ในด้านการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชน ซึ่งหมู่ที่ 4 บ้านนาป่าหนาด (หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ) ตำบลเขาแก้ว อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย เป็นหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมมากกว่าหมู่บ้านอื่น ดังนั้น จึงควรศึกษาเป็นหมู่บ้านต้นแบบในการศึกษาดูงาน เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในชุมชนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของชาวบ้านหรือคนในชุมชน รวมถึงหน่วยงานทุกภาคส่วนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา และบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ควรศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มักจะให้ความสนใจเพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว เป็นเรื่องปากท้องของประชาชน ซึ่งจะทำให้ทราบว่าคนในชุมชนได้รับประโยชน์ด้านเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว หรือประโยชน์ด้านเศรษฐกิจไปตกอยู่กับผู้ประกอบการจากนอกพื้นที่

5.4.2 ควรศึกษาความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย เพื่อจะได้ทราบความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยว ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถนำผลการศึกษานี้ไปกำหนดนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมถึงภาคเอกชน ประชาชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว สามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ดร.สุวันชัย หวนนากลาง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์ เข็มทอง ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิบูล ผู้อำนวยการหลักสูตร ที่กรุณาให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัย คุณเดมิสิน เดชารัตน์ นักพัฒนาการท่องเที่ยวชำนาญการพิเศษ และคุณลำพันธ์ ขุนราช นักพัฒนาการท่องเที่ยวชำนาญการ กรรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่ให้ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย รวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม และให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้ จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ทิศา สีหมากสุก. (2558). วิเคราะห์ปัจจัยการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในพิธีกรรมของไทยทรงดำ กรณีศึกษาเขตตำบลหนองปรัง อำเภอเขาชัย อำเภอดงเพชรบุรี. (คุยฉินพนธ์ปริญญาคุยฉินบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เกศประภา วัฒนาพันธ์. (2553). ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนบ้านท่าสำในเขตอุทยานแห่งชาติผาแต้ม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กมลลักษณ์ สงทิพย์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ฉัญฉุฉินา หมั่นหนู. (2551). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเทศบาลตำบลทะเลน้อยและเทศบาลตำบลพนาสูง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยนานาชาติแสดมฟอร์ด.
- ฉัญฉุฉินา มิแก้ว. (2555). ถนนชายโขงเมืองเชียงคาน การทำวัฒนธรรมให้เป็นสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพสุข สุขศรีเพ็ง. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในองค์การบริหารส่วนตำบลวังมะปราง กรณีศึกษา ภูผาเมฆ ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง. (รายงานการศึกษาปริญญาโท). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รวินันท์ โประ แสงสรรค ภูมิสถาน และนันทชัย พงษ์พัฒนานุรักษ์. (2558). การรับรู้ผลกระทบทางการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. (บทความวิชาการ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรรณวิมล ภู่นาค. (2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิภาดา มุกดา นุรพร กำบุญ และเพ็ญภาพร กระเวน. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วิภาดา สุภรัฐปริษา. (2553). ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนวัดเกตเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญญารัตน์ ชรารวรรณ. (2556). การศึกษาผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมจากการจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษาเมืองเชียงคาน ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- NIK NADIA IZVAN BINTI JAMIL. (2014). The study of Local Community's Perception on the Impact of Tourism towards The Physical Environment of Perhentian Island, Malaysia. International Islamic University Malaysia.

การศึกษาการพูดออกตัวในประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

A STUDY OF HEDGING IN NATIONAL COUNCIL FOR PEACE AND ORDER'S ANNOUNCEMENTS

ชนพร เจริญใจ¹

¹ สังกัดภาควิชาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล (nuan_t@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นบทความในวิทยานิพนธ์เพื่อประกอบการสำเร็จการศึกษา มีจุดประสงค์ในการศึกษากลวิธีในการพูดออกตัวของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในช่วงรัฐบาลรักษาการ ซึ่งได้ออกประกาศทั้งสิ้น 122 ฉบับ โดยประยุกต์ทฤษฎีการพูดออกตัว (Hedging of the Maxims) ของ George Yule (1996) มาวิเคราะห์กลวิธีการพูดออกตัวในประกาศ พร้อมทั้งศึกษาลักษณะทางไวยากรณ์และความถี่ที่ปรากฏการใช้ในการพูดออกตัวในประกาศของคสช. ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า การพูดออกตัวในประกาศนั้นพบ 3 หลักกลวิธีจากทั้งหมด 4 หลักด้วยกัน และมีความหลากหลายถึง 15 กลวิธีย่อย นอกจากนี้ยังพบว่า คสช. มีการเลือกใช้คำทางไวยากรณ์ต่าง ๆ เช่น คำนาม คำช่วยกริยา คำวิเศษณ์ และสมุหนาม ความถี่พบที่มีการพูดออกตัวเชิงคุณภาพมากที่สุด โดยเฉพาะการใช้คำมาลา (modalities) และใช้คำสรรพนามบุรุษ ซึ่งรวมไปถึงการละประธานในประโยค ทั้งนี้ ในด้านการพูดออกตัวในลักษณะคำทางไวยากรณ์นั้น พบมีการใช้คำช่วยกริยา คำวิเศษณ์ และคำนามมากที่สุดตามลำดับ

คำสำคัญ: การพูดออกตัว, ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ, หลักการพูดออกตัว

ABSTRACT

This article is a thesis study for graduation fulfillment which is concerned the use of hedging in announcements issued by the National Council for Peace and Order (NCPO). Within the period of caretaker government, there are 122 announcements published by the NCPO in total. Hedging of the Maxims, adapted by George Yule (1996) will be applied in this study. This study is aimed to investigate the hedging strategies used in announcements, define their grammatical features, and count all occurring frequency. According to the analysis, it reveals that the NCPO hedged in their announcement with 3 out of 4 maxims. The variety of such can be sorted into 15 sub-strategies. Aside from the perspective of hedging of the maxims, the results are also found that there are diversities of grammatical features such as nouns, auxiliary verbs, adverbs, and collective nouns. With the frequencies found, the NCPO tended to hedge with the Maxim of Quality the most often especially modalities and impersonality, which includes subject omission. For grammatical features, the most frequent strategies used were auxiliary verbs, adverbs, and nouns, orderly.

Keywords: Hedging, The National Council for Peace and Order's Announcements, Hedging of the Maxims

1. บทนำ

ภาษานับเป็นเครื่องมือสำคัญที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าทุกคนต้องใช้เพื่อติดต่อสื่อสารและถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดหรือความรู้ต่าง ๆ ต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน-อ่าน หรือการส่งสัญญาณต่าง ๆ เช่น ภาษามือ การแสดงออกทางสีหน้า รวมถึงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสารทั่วไปและทางกฎหมาย ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร (2551) เชื่อว่าทุกคำพูดที่เราใช้ในชีวิตประจำวันนั้นมีความเป็นการเมืองอยู่ในตัว ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่ ทั้งนี้ ในการสื่อสารกันนั้น พบทั้งการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ผู้ส่งสารสามารถถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ผู้รับสารได้ครบถ้วนสมบูรณ์ตรงไปตรงมา และผู้รับสารเองก็สามารถเข้าใจสารนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน ปราศจากการตีความคลาดเคลื่อน และการสื่อสารที่ไม่สำเร็จ เช่น ผู้ส่งสารไม่สามารถถ่ายทอดใจความได้อย่างครบถ้วน หรืออาจมีความกำกวมที่ผู้รับสารต้องตีความเอง เป็นต้น ซึ่งที่กล่าวมาข้างต้นนั้นนับเป็นธรรมชาติของภาษา และหนึ่งในธรรมชาติของภาษาที่จะกล่าวในที่นี้คือ การพูดออกตัว (hedge)

การพูดออกตัว เป็นลักษณะพิเศษและธรรมชาติของภาษาอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นตามบริบทและพบในทุกภาษา ซึ่งก็อาจปรากฏจากวจนลีลาของปัจเจกบุคคลก็ได้ (Alonso, Alonso, & Mariñas, 2012) โดยเฉพาะภาษาพูดที่มีการโต้ตอบของกลุ่มสนทนา อาจพบเป็นคำ วลี ประโยค หรือทั้งอนุประโยคก็ได้ ซึ่งการพูดออกตัวนั้นเป็นได้ทั้งการแสดงออกถึงความไม่มั่นใจหรือการแสดงออกถึงความสุภาพ (Brown & Levinson, 1978) ของผู้พูดผ่านการใช้ภาษาในลักษณะที่ไม่ตรงไปตรงมา ไม่จำเพาะเจาะจงเพื่อลดระดับน้ำหนักของคำพูดที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการพูดสิ่งนั้นออกไป ทั้งนี้ การพูดออกตัวจะไม่มีผลใด ๆ ต่อประพจน์หรือค่าความจริง (propositional truth) ในถ้อยคำนั้น ๆ เช่น “วันนี้ฝนน่าจะตก” เปรียบกับ “วันนี้ฝนตก” เมื่อมีการใช้ “น่าจะ” ทำให้การตีความของประโยคแรกสามารถตีความได้ทั้งฝนตกอย่างแน่แท้หรือฝนอาจจะไม่ตกเลยก็ได้ เนื่องจาก “น่าจะ” แสดงระดับของความเป็นไปได้ จึงนับได้ว่า คำ ๆ นี้เป็นหนึ่งการพูดออกตัวที่บ่งว่าผู้พูดไม่มั่นใจหรือลดระดับของผลกระทบ ไม่ว่าจะฝนจะตกหรือไม่ก็ตาม ผู้พูดก็มิได้พูดสิ่งใดผิด

หลักการพูดออกตัว หรือ Hedging of the Maxims นั้นเป็นแนวคิดที่ George Yule (1996) ได้ประยุกต์แยกออกมาจาก Cooperative Principle ของ Paul Grice (1975) ซึ่งแรกเริ่มมาจากทฤษฎีคณิตศาสตร์ Fuzzy Set ของ Zadeh (1965) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อพื้นฐานว่า ระหว่างตัวเลข 0 และ 1 นั้นมีจำนวนอนันต์อยู่ กล่าวคือ มีกลุ่มตัวเลขเช่น 0.00001, 0.32, 0.90001 ที่มีค่าระหว่าง 0-1 อยู่ ต่อมา Weinreich (1966) ได้ให้ความสนใจกับกลุ่มที่มีลักษณะที่มีความหมายในแต่ละบริบทที่เสริมให้ผู้ฟังสามารถร่วมตีความได้ตามมุมมองและประสบการณ์ของแต่ละคน กระนั้น Weinreich ยังไม่ได้นำเสนอเป็นแนวคิดหรือทฤษฎี เพียงแต่เรียกคำที่มีลักษณะพิเศษเช่นนี้ว่า metalinguistic operators ใช้อย่างคร่าว ๆ Lakoff (1966) ได้ประยุกต์ทฤษฎี Fuzzy Sets เข้ากับอรรถศาสตร์ (Semantic) โดยสนใจศึกษาคำกลุ่มที่มีค่าสมาชิกในกลุ่ม (membership) เช่น ความหมายของนก อาจนับได้ว่าค้างคาว ไก่ มีลักษณะร่วมของความเป็นสมาชิกในกลุ่มนก ในขณะที่วัวไม่ใช่ เนื่องจากไม่มีปีกและไม่สามารถบินได้ นอกจากการศึกษาค่าสมาชิกของคำกลุ่มนี้แล้ว Lakoff ยังสนใจในคำกลุ่ม well umm like will can -ish (เช่น reddish, boyish เป็นต้น) และเรียกคำกลุ่มนี้ว่า Hedge (การพูดออกตัว บ้างก็ว่าคำเบี่ยงบัง ฯลฯ) ในระหว่างที่มีการศึกษาคำกลุ่มนี้เฉพาะในแวดวงของอรรถศาสตร์นั้น อีกทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ Hedging of the Maxims ก็คือ Cooperative Principle ซึ่งทฤษฎีนี้ของ Grice (1975) นั้น มีความเชื่อว่าการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้ร่วมสนทนา (interlocutors) ต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่กำลังสนทนาร่วมกัน และจะต้องมีคุณสมบัติ 4 หลักในการสื่อสาร นั่นคือ หลักคุณภาพ (ไม่โกหกหรือพูดสิ่งใดโดยที่ไม่มี

หลักฐานประกอบ) หลักปริมาณ (ไม่ให้ข้อมูลมากเกินไป) หลักความสัมพันธ์ (สื่อสารกันในหัวข้อสนทนาเดียวกัน) และหลักวิธีการ (หลีกเลี่ยงภาษาที่ไม่ชัดเจน เข้าใจยาก หรือกำกวม และมีความกระชับ เป็นลำดับ) ทว่า Yule (1996) พบว่าในธรรมชาติของมนุษย์นั้น การสื่อสารมิได้จำกัดเพียง จริง หรือ เท็จ ใช่ หรือ ไม่ใช่ แต่มีบางสิ่งที่คั่นกลางและเว้นที่ให้ผู้รับสารตีความเองในขณะเดียวกันก็ช่วยป้องกันผู้ส่งสารจากการให้ข้อมูลที่อาจผิดในอนาคต ซึ่งค่อนข้างแย้งกับแนวคิดเบื้องต้นของ Grice (1975) นั่นคือ การพูดออกตัว เช่น อาจจะ น่าจะ เป็นไปได้ Yule (1996) จึงได้นำแนวคิดการศึกษาของ Lakoff (1966) มาผสานกับทฤษฎีของ Grice (1975) จึงเป็นแนวคิด Hedging of the Maxims นี้ขึ้นมา

การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นสนใจที่จะศึกษากลวิธีการพูดออกตัวในสัมพันธสารทางการเมือง โดยเฉพาะประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งมีความเป็นทางการสูงและเป็นการสื่อสารทางการเมืองเชิงเดี่ยว (political monologue) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นประกาศของ คสช. ขณะที่ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐบาลรักษาการ ซึ่งนับตั้งแต่วันแรกของการดำรงตำแหน่งหลังจากการปฏิวัติในวันที่ 22 พฤษภาคม ถึงวันสุดท้ายของการดำรงตำแหน่งในฐานะรัฐบาลรักษาการในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557 รวมประกาศทั้งสิ้นเป็น 122 ฉบับ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษากลวิธีการพูดออกตัวที่ใช้ในประกาศของ คสช.
- 2.2 เพื่อศึกษาลักษณะทางไวยากรณ์การพูดออกตัวในประกาศของ คสช.
- 2.3 เพื่อศึกษาความถี่ในการพูดออกตัวที่ปรากฏในประกาศของ คสช.

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ที่มุ่งเน้นศึกษาลักษณะการพูดออกตัวที่ปรากฏในประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

ข้อมูลในการวิจัย ข้อมูลในการศึกษานี้เป็นประกาศทั้ง 122 ฉบับจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติในฐานะที่เป็นรัฐบาลรักษาการ ซึ่งนับตั้งแต่วันที่ 22 มิถุนายน ซึ่งเป็นวันแรกของการทำรัฐประหาร จนถึงวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แต่งตั้งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นนายกรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ คำสั่งการให้สัมภามณจะไม่อยู่ในความขอบเขตของการศึกษานี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่จะใช้ในการศึกษานี้ทั้ง 122 ฉบับจะถูกเก็บรวบรวมจากห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (<http://library2.parliament.go.th/library/home.html>)

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษานี้จะใช้แนวคิดหลักการพูดออกตัว (Hedging of the Maxims) ของ George Yule (1996) โดยใช้วิเคราะห์เฉพาะส่วนเนื้อหาของประกาศเท่านั้น เชนท์ที่ใช้คือ คำ วลี หรือประโยคที่แสดงถึงความไม่มั่นใจ การไม่ชี้ชัด หรือการเลี่ยงผลกระทบของผู้พูด ทั้งนี้ เมื่อได้ผลการศึกษาจากแนวคิดดังกล่าวแล้ว ผลที่ได้จะนำมาศึกษาลักษณะทางไวยากรณ์

4. ผลการวิจัย

4.1 กลวิธีการพูดออกตัวที่ใช้ในประกาศของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า คสช. ได้ใช้ทุกกลวิธีการพูดออกตัวซึ่งมีทั้งหมด 3 หลักด้วยกัน นั่นคือ หลักคุณภาพ หลักปริมาณ และหลักวิธีการ (Hedging Maxim of Manner) หลักการพูดออกตัวแรกคือการพูดออกตามหลักคุณภาพ พบกลวิธีย่อยทั้งสิ้น 8 หลักด้วยกัน คือ การใช้คำสรรพนามบุรุษ (เช่น บุคคลใด การพูดในนามขององค์กร รวมทั้ง การละประธานของประโยค) คำมาลา (modalities เช่น อาจ สามารถ) ซึ่งรวมไปถึงการแสดงความรู้สึกริขิตของผู้พูด (เช่น เห็นสมควรกำหนด จำเป็นต้องกำหนด) ส่วนขยาย (modifiers เช่น เกินความจำเป็น อย่างพอเพียง อย่างต่อเนื่อง) เงื่อนไข (conditions) สมมติฐานที่ยกผลประโยจน์ (to-clauses เช่น ตัวอย่างประโยค “เพื่อ” ตามด้วยคำสั่ง ตามข้างต้น) แนวโน้ม (tendencies เช่น เหตุการณ์ความรุนแรงดังกล่าวมีแนวโน้มขยายตัว) การกล่าวอ้างถึงสิ่งต่าง ๆ (References) ซึ่งพบกลวิธีย่อย 5 นั่นคือ การอ้างประกาศก่อนหน้า (ตามที่ได้มีประกาศฉบับ 17/2557 เรื่อง...) การเอ่ยถึงสิ่งอุปติ (เช่น ด้วยปรากฏว่ามีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีพฤติกรรมในการติดตามทวงถามหนี้จากชาวต่างชาติไม่เป็นธรรม ด้วยปรากฏว่ายังมีบุคคลที่มีรายชื่อตามคำสั่งของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติยังไม่มารายงานตัว) การเอ่ยถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (เช่น ตามสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตามที่คณะกรรมการความสงบแห่งชาติได้เข้ายึดอำนาจการปกครอง) การอ้างถึงกฎหมายแบบเจาะจง (อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 30 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)...) และการอ้างถึงกฎหมายแบบไม่เจาะจง (โดยที่มีกฎหมายบางฉบับได้บัญญัติไว้ถึงอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี) และการใช้วัจนกรรมกรให้คำสัญญา (Speech Act of Promising เช่น คณะกรรมการความสงบจะให้ความคุ้มครอง)

ในด้านการพูดออกตัวตามหลักปริมาณนั้นพบ 4 กลวิธีย่อย คือ การให้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจน (เช่น กฎหมายบางฉบับปรับไม่เกิน 20,00 บาท) และการใช้รูปแบบมากกว่าหรือเทียบเท่า (More or Less Forms เช่น ผู้บริหารระดับสูงหรือเทียบเท่าข้าราชการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษ หรือระดับ 8 หรือเทียบเท่าขึ้นไป) รูปแบบการเลือก (A or B forms เช่น จำคุก x ปี หรือ ปรับ y บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) ช่วง (ranges เช่น ข้อความเชิงปลุกระดม ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน สลื้อทแมชชีนหรือเครื่องเล่นที่คล้ายกัน)

และหลักการพูดออกตัวหลักที่ 3 หรือ หลักวิธีการนั้น พบการใช้กลวิธีย่อย 3 กลวิธี นั่นคือ การไม่ระบุช่วงเวลา (ตั้งแต่นี้เป็นต้นไป เป็นการชั่วคราว หรือ ใช้ไปพลาง เป็นต้น) การไม่ระบุการกระทำ (ให้รายงานให้ผู้บังคับหน่วยทหารในพื้นที่ใกล้เคียงทราบเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป) และการไม่ระบุเหตุการณ์ (จนกว่าจะมีประกาศเปลี่ยนแปลง หรือจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง)

4.2 กลวิธีการพูดออกตัวตามลักษณะคำทางไวยากรณ์

ผลการศึกษาพบว่ามีความหลากหลายในการเลือกใช้คำทางไวยากรณ์ถึง 7 ชนิดด้วยกัน อาทิ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำช่วยความกริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ และคำสมุหนาม ในการศึกษานี้พบคำนามที่ใช้ในประกาศของ คสช. เพียงคำเดียวคือคำว่า แนวโน้ม นอกนั้นจะเป็นคำนามที่ใช้แทนคำสรรพนามบุรุษที่ 1 คือการใช้ชื่อขององค์กรและตำแหน่งหัวหน้าขององค์กรเช่น คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ และหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ คำกริยาที่พบในการศึกษานี้ เช่น ส่อ เห็นสมควร และคล้าย คำช่วยคำกริยา เช่น อาจ สามารถ และน่าจะ คำคุณศัพท์ เช่น อื่น ใด ที่มีลักษณะ บาง หลาย และมาก ทั้งนี้ยังพบการใช้ไม้มกเพื่อขยายหรือเน้นความหมายให้กว้างขึ้น เช่น อื่น ๆ ใด ๆ และต่าง ๆ เป็นต้น คำวิเศษณ์ที่

พบในการศึกษานี้ค่อนข้างหลากหลาย เช่น ไม่เกิน(ตามบริบท ปรับไม่เกิน 20,000 บาท จำคุกไม่เกิน 2 ปี เป็นต้น) เท่าที่
จำเป็น โดยรวม เกินขีดความสามารถ ก็ได้ และโดยอนุโลม เป็นต้น และสุดท้าย คำสมุหนาม อาทิ กลุ่มและคณะ เป็นต้น

4.3 ความถี่ของการพูดออกตัวของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ปรากฏในประกาศ

จากการศึกษาความถี่ของการปรากฏการพูดออกตัวในประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติพบว่า 1. ในการ
พูดออกตัวที่ปรากฏในประกาศ พบว่า คสช. ใช้หลักคุณภาพในการพูดออกตัวบ่อยที่สุด รองลงมาเป็นหลักปริมาณ วิธีการ
และความสัมพันธ์ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความถี่ในการพูดออกตัวในระดับประโยคที่ปรากฏในประกาศ

หลักการพูดออกตัว	กลวิธีย่อย	ความถี่
หลักคุณภาพ	การใช้คำสรรพนามบุรุษที่สามแบบไม่เจาะจง (Impersonal Agents)	313
	คำมาลา (Modalities)	394
	ส่วนขยาย (Modifiers)	38
	เงื่อนไข (Conditional Statements)	106
	สมมติฐานที่ยกผลประโยจน์ (To-clauses)	138
	แนวโน้ม (Tendencies)	16
	การกล่าวอ้างถึงสิ่งต่าง ๆ (References)	171
	วัจนกรรมกรให้คำสัญญา (Speech Act of Promising)	6
	1182	
หลักปริมาณ	การให้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจน (Imprecise Information)	115
	รูปแบบการเลือก (A or B forms)	72
	ช่วง (Ranges)	14
	การใช้รูปแบบมากกว่าหรือเทียบเท่า (More or Less Forms)	43
	244	
หลักวิธีการ	การไม่ระบุช่วงเวลา (Imprecise Durations)	149
	การไม่ระบุการกระทำ (Imprecise Actions)	3
	การไม่ระบุเหตุการณ์ (Imprecise Events)	38
	190	
รวมการพูดออกตัวในระดับประโยคที่ปรากฏในประกาศ		1718

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า คสช. ได้พูดออกตัวโดยเลือกใช้กลวิธีการใช้คำสรรพนามบุรุษ แทนตัวบ่อยที่สุด
รองลงมาคือการใช้คำมาลาต่าง ๆ ซึ่งพบทั้ง deontic (เช่น จำเป็น สมควร อาจ สามารถ เป็นต้น) และ epistemic (เช่น ปรากฏ
ว่า พบว่า เป็นต้น) ในขณะที่การใช้ประโยคประเภทเงื่อนไขและสมมติฐานที่ยกผลประโยจน์ To-clauses การใช้คำที่ให้
ข้อมูลไม่ชัดเจน เช่น อื่น ไต หรือ บาง การกล่าวอ้างถึงสิ่งต่าง ๆ และการไม่ระบุช่วงเวลาจะมีการเลือกใช้ในระดับกลาง

และการใช้วงนกรรมการให้คำสัญญา การเอ่ยถึงสิ่งอุปถัมภ์และการไม่ระบุการกระทำพบน้อยที่สุดในการปรากฏการเลือกใช้ การพูดออกตัวของ คสช.

และ 2. ผลการศึกษาของความถี่ในการเลือกใช้ตามลักษณะคำทางไวยากรณ์นั้น พบว่า คสช. มีการใช้คำสรรพนาม โดยเฉพาะคำสรรพนามบุรุษที่สามสูงสุดอย่างมีนัยสำคัญ ตามด้วยคำช่วยคำกริยา และคำวิเศษณ์ ในขณะที่พบการใช้ คำกริยาและคำคุณศัพท์ลดน้อยลงมาก และแทบไม่ปรากฏการใช้คำสมุหนามและคำนามเมื่อเทียบกับการปรากฏการใช้คำ ประเภทอื่น ๆ รายละเอียดความถี่การปรากฏการเลือกใช้ตามลักษณะคำทางไวยากรณ์ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความถี่ในการพูดออกตัวตามลักษณะคำทางไวยากรณ์

การพูดออกตัวตามลักษณะคำทางไวยากรณ์	ความถี่
คำนาม	4
คำกริยา	80
คำสรรพนาม (บุรุษที่ 3)	313
คำช่วยคำกริยา	271
คำคุณศัพท์	56
คำวิเศษณ์	267
สมุหนาม	11
รวมความถี่ในการพูดออกตัวตามลักษณะคำทางไวยากรณ์	1,002

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยซึ่งพบการพูดออกตัวโดยใช้องค์กรแทนสรรพนามหรือผู้กระทำนั้น น่าจะเป็นเพราะ คสช. เป็นผู้ประกาศในขณะเดียวกันก็เป็นผู้กระทำเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ การเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่สาม โดยเฉพาะการใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง เช่น ฉัน ผม นั้น สามารถช่วยเว้นระยะจากผู้ประกาศสู่ประชาชนได้ (Clemen, 1997) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรนี้ หรือคณะรักษาความสงบแห่งชาติประกอบไปด้วยบุคคลหลายฝ่าย ทั้งจากกองทัพบก กองทัพอากาศ กองทักรเรือ รวมถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การเลือกใช้ชื่อองค์กรแทนสรรพนามที่ระบุถึงตนเองจึงช่วยเว้นระยะ และลดความรุนแรงของสารที่จะส่งไปอีกด้วย นอกจากนี้ ตามการใช้หลักการพูดออกตัว (Hedging of the Maxims) นั้นพบว่า คสช. มิได้พูดออกตัวในหลักความสัมพันธ์ ซึ่งมีความเป็นไปได้ด้วยเหตุผลที่ว่าธรรมชาติของหนังสือราชการ หรือราชกิจจานุเบกษา (ซึ่งประกาศของ คสช. นับเป็นประเภทหนึ่งของหนังสือราชการ) นั้น มีรูปแบบที่ตายตัว นั่นคือ หน่วยงานหรือองค์กรที่ออกประกาศจะต้องกล่าวถึงเนื้อหาที่สอดคล้องกับชื่อหัวข้อเท่านั้น จึงทำให้ไม่ปรากฏการใช้คำในการเปลี่ยนหัวข้อในประกาศแต่อย่างใด

จากการศึกษาข้างพบอีกว่า คำว่า “บาง” สามารถเป็นการพูดออกตัวได้ทั้งหลักคุณภาพและปริมาณ เนื่องจากคำ ๆ นี้ มิได้บ่งชี้ใครหรือสิ่งใดเป็นพิเศษ เป็นการพูดอย่างกว้าง ๆ ในขณะเดียวกันก็มิได้บ่งชี้ถึงจำนวนที่ชี้ชัด (อมรา ประดิษฐ์รัฐสินธุ์, 2557) จึงซ้อนทับกับการพูดออกตัวในหลักของปริมาณ

นอกจากนี้ ด้วยความที่ประกาศเป็นเอกสารที่มีความเป็นทางการสูงและมีรูปแบบในการเขียนที่จำเพาะเจาะจง ทำให้การเริ่มต้นประกาศก่อนโยงเข้าสู่ใจความสำคัญว่าผู้ประกาศต้องการให้ผู้รับสารต้องประพฤติปฏิบัติตามเช่นไรปรากฏ

เป็นรูปแบบค่อนข้างตายตัว และผลการศึกษาวิจัยในรูปแบบการเริ่มต้นประกาศนียบัตรยังไม่เป็นที่สิ้นสุดว่าเป็นการพูดออกตัวหรือไม่

ในแง่ของความถี่ที่ปรากฏการใช้คำช่วยกริยา ในการศึกษาได้มุ่งเน้นเน้นการปรากฏจากการเกิดของคำช่วยที่กริยาที่มีหน้าที่ลดความรุนแรงของคำกริยา หรือคำช่วยกริยาที่บ่งถึงแนวโน้มของการกระทำ เนื่องจาก ลักษณะพิเศษของภาษาไทยคือเป็นภาษาคำโดด การประสมคำทั้งคำนามและคำกริยาจึงเป็นเรื่องปกติสามัญ จึงทำให้พบคำว่า “จะ” ปรากฏบ่อยครั้ง แต่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นคำช่วยกริยาที่ลดความรุนแรงของคำกริยาหรือบ่งถึงแนวโน้มของการกระทำ หากแต่เป็นคำช่วยที่มีหน้าที่เชื่อมคำเพื่อเติมเต็ม เช่น “ห้ามบุคคลตามคำสั่งดังกล่าว เดินทางออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากหัวหน้าคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ” ซึ่งแตกต่างจาก “จะ” ที่ทำหน้าที่ลดความรุนแรงของคำกริยาหรือบ่งถึงแนวโน้มของการกระทำเช่นในประโยค “หากยังคงมีการดำเนินการอยู่ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จะระงับการให้บริการโดยทันที”

จากการทบทวนวรรณกรรม Hyland (1996) พบว่าผู้เขียนงานวิจัยซึ่งเป็นผู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ มักใช้การพูดออกตัวทุก ๆ 50 คำต่อครั้ง และ Skelton (1998) ก็พบว่านักเขียนงานวิชาการมักใช้การพูดออกตัวทุก 2-3 ประโยคต่อครั้ง ซึ่งผลการศึกษานี้ค่อนข้างสอดคล้องกับนักวิจัยทั้งสอง เนื่องด้วย การพูดออกตัวที่ปรากฏในประกาศของ คสช. นั้นพบว่ามีการใช้คำพูดออกตัวทุก 30.5 คำ นอกจากนี้ เมื่อเทียบผลการวิจัยกับ Jalilifar และ Alavi (2011) ซึ่งได้ศึกษาการพูดออกตัวที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ของนักการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์ ได้สรุปว่า ยิ่งนักการเมืองมีตำแหน่งสูง ยิ่งพบว่าการพูดออกตัวน้อยลง ซึ่งเมื่อเทียบผลที่ได้ทั้งจาก Hyland (1996) และของ Jalilifar and Alavi (2011) แล้วพบว่า การพูดออกตัวของ คสช. ค่อนข้างแย้งกับผลการศึกษาของ Jalilifar and Alavi (2011) ซึ่งอาจได้รับผลมาจากสภาวะทางการเมืองที่ต้องการประนีประนอมมากเป็นพิเศษ ทั้งนี้ ผลการวิจัยนี้จึงเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่ช่วยยืนยันว่า การพูดออกตัวนั้นเป็นธรรมชาติของภาษาที่มนุษย์ใช้สื่อสารกัน ไม่ว่าจะเป็ภาษาพูดหรือภาษาเขียน ภาษาทางการ กึ่งทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ตาม

หากมีผู้สนใจในการศึกษาการพูดออกตัวในภายหน้า ผู้วิจัยงานศึกษานี้จึงขอแนะนำให้ผู้ศึกษาการพูดออกตัวในการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ซึ่งศึกษาทั้งคณะกรรมการสอบและผู้สอบป้องกันเอง หรือการพูดออกตัวในการหาเสียงของนักการเมือง หรือถ้าเป็นการเขียนหรือ Monologue ผู้วิจัยขอแนะนำให้ทำการศึกษารูปแบบการพูดออกตัวในเนื้อเพลง ทั้งนี้ จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนวรรณกรรมยังไม่มึนักวิจัยผู้ใดได้ริเริ่มการทำการศึกษารูปแบบการพูดออกตัวตามที่เสนอมาดังกล่าว

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่า การพูดออกตัวของ คสช. ในประกาศนั้น พบว่ามีหลายกลวิธีในการพูดป้องกันตนเองและเว้นพื้นที่ให้ผู้รับสารตีความเอง หลังจากที่ได้พิจารณาทุกวิธีต่าง ๆ ซึ่งมักจะมีทั้งคำ วลี หรืออนุประโยคที่บ่งถึงความไม่มั่นใจหรือลดทอนผลกระทบต่อผู้พูดไปประกาศ ทั้งนี้ ยังสามารถพบได้ว่ามีลักษณะคำทางไวยากรณ์ถึง 7 ชนิด โดยบางคำอาจมีการใช้อย่างแพร่หลายจนอาจไม่คิดว่าเป็นคำที่แสดงถึงการพูดออกตัว เช่น กลุ่มหรือ คณะ และบางคำที่ใช้เป็นเพียงส่วนเติมเต็มที่มีได้แสดงถึงความเป็นไปได้ในอนาคต เช่น คำว่า จะ เป็นต้น นอกจากนี้ การพูดออกตัวในประกาศนั้นปรากฏการพูดออกตัวตามหลักคุณภาพเป็นทางเลือกที่ คสช. ใช้บ่อยที่สุด โดยการใช้ชื่อองค์กรแทนผู้กระทำ ซึ่งนับเป็นวิธีการที่เว้นระยะผู้พูดกับผู้รับฟัง ทำให้ผลของการส่งสารนั้นบรรเทาลงเนื่องจากมีระยะของผู้ร่วมสนทนามากขึ้น (เมื่อเทียบกับการใช้สรรพนามแทนตัวว่า ฉัน ผม ซึ่งเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1) ซึ่งรองลงมาคือการใช้คำมาลา ซึ่งเป็นตัวขยายภาคการกระทำ ส่งผลให้ภาพรวมหรือความรู้สึกต่อการกระทำนั้นเบาบางลง (Aijmer, 1987) และมีคุณค่าในการปฏิบัติตามมากขึ้น ในด้านของลักษณะคำทางไวยากรณ์นั้น คำนามพบน้อย

สุด อาจเป็นไปได้ว่า คำนามคือสิ่งที่สะท้อนถึงรูปธรรมมากกว่านามธรรม ดังนั้น หากการใช้คำนามที่บ่งชี้ถึงความไม่มั่นใจของผู้พูด อาจเป็นข้อกังขาของประชาชนได้ว่าการบริหารประเทศ แม้จะชั่วคราว แต่ประชาชนอาจจะมีความรู้สึกว่ารัฐบาลรักษาการชุดนี้ไม่ได้มีสิทธิ์เพียงพอและไม่มีความเสถียรภาพที่ดีเท่าใดนัก

จากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอแนะนำผู้ที่สนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าของคณะรักษาความสงบ ทำการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ภาษาในประกาศฉบับภาษาไทย เทียบฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อศึกษาความแตกต่างของการใช้ภาษาและวัฒนธรรมการพูดออกตัวของแต่ละภาษา

เอกสารอ้างอิง

- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร.(2551). *ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2557). ลักษณะสองหน้าของภาษาวិชาการ: ความแจ่มชัดกับการเบี่ยงเบนการเขียนภาษาวิชาการไทย. *โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง ภาษากับอำนาจ (Language and Power)*, หน้า 78-107. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Aijmer, K. (1987). Discourse variation and hedging. *Costerus* 57:1-18
- Alonso, R.A., Alonso, M.A., & Mariñas, L.T. (2012). Hedging: An exploratory study of pragmatic transfer in nonnative English readers' rhetorical preferences. *Ibérica* 23: 47-64.
- Brown, P. & Levinson, S. (1978). Politeness Phenomena, in Goody, E, N. (ed.): Questions and Politeness. *Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press, 56-310.
- Clemen, G. (1997). The concept of hedging: Origins, approaches and definitions. In *Hedging and Discourse*, Markannen, R. & Schröder, H. (eds, 1998.), 80-97. Berlin: de Gruyter.
- Grice, H.P. (1975). Logic and Conversation. In *Syntax and Semantics 3: Speech Acts*, P.Cole and J.L. Morgan (eds), 41-58. New York: Academic Press.
- Hyland, K. (1996). Nurturing hedges in the ESP curriculum. *System*. 24(4): 477-490.
- Jalilifar, A.R., & Alavi, M. (2011). Power and politics of language use: A survey of hedging devices in political interviews. *The Journal of Teaching Language Skills (JTLS)*. 3(3):43-66.
- Skelton, J. (1997). 'The representation of truth in academic medical writing'. *Applied Linguistics* 18(2): 121-140.
- Weinreich, U. (1966). On the semantic structure of English, in J. H. Greenberg (eds), *Universals of language*. (2nd eds, pp. 142-217). Cambridge, MA: MIT Press.
- Yule, G. (1996). *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.
- Zadeh, L.A., & Klaua, D. (1965). Fuzzy sets. *Information and Control* 8: 338-353.

ภูมิภาคนิยม พฤติกรรมนิยมการเลือกตั้ง และผลการเลือกตั้ง: การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพื้นที่

REGIONALISM, ELECTION BEHAVIOR, AND ELECTION RESULT:

A SPATIAL REGRESSION ANALYSIS

รัชนิพร จันท์สา¹ และอานนท์ ศักดิ์วีระชัย²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการวิเคราะห์ธุรกิจและการวิจัย คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
(ratchaneeporn@haii.or.th)

² สาขาการวิเคราะห์ธุรกิจและการวิจัย คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (armond.s@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตของพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์ ในการเลือกตั้ง ส.ส. ปี 2554 กับตัวแปรด้านประชากร ตัวแปรด้านเศรษฐกิจและสังคม ตัวแปรด้านภูมิศาสตร์ และพฤติกรรมการเลือกตั้งในการเลือกตั้ง 2548 และ ปี 2550 เพื่อพัฒนาตัวแบบสำหรับการทำนายผลการเลือกตั้ง โดยเปรียบเทียบตัวแบบ 3 วิธีคือ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) วิธี Spatial lag model และ วิธี Spatial error model และพิจารณา ค่า R², AIC, BIC ที่ค่า R² สูงสุด ค่า AIC และ BIC ต่ำสุด ผลจากการศึกษาพบว่า ตัวแบบที่เหมาะสมที่สุดคือ Spatial Error Model ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกตั้งนั้นเป็นตัวแปรด้านภูมิภาคที่อยู่อาศัย และพฤติกรรมการเลือกตั้งในปีก่อนหน้า ซึ่งมีผลอย่างมากต่อการทำนายผลการเลือกตั้งในปี 2554 นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (Spatial Autocorrelation) ของผลการเลือกตั้งของทั้งสองพรรคการเมือง โดยใช้สถิติ Moran's I และวิเคราะห์ Hot spot ของผลการเลือกตั้งโดยการวิเคราะห์ Local Indicators of Spatial Association (LISA) ผลการวิเคราะห์พบว่าผลการเลือกตั้งของทั้งสองพรรคการเมืองมีรูปแบบการกระจายเชิงพื้นที่แบบเกาะกลุ่ม โดยพรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์มีค่าสถิติ Moran's I อยู่ที่ 0.73 และ 0.79 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การเลือกตั้ง, การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพื้นที่, พฤติกรรมการเลือกตั้ง

ABSTRACT

The objective of this study is to describe about the relationship between voting behavior of PheuThai party and Democrat party in 2011 election results and geographical, behavioral, socio-economic, and demographic and election result in 2005 and 2007 components. To develop model for predicting election result. Model selection compares three models are OLS, Spatial error and spatial lag, criteria for consideration model selection are R², AIC and BIC. The model that was selected must be maximum R², minimum AIC and BIC. This study finds out that the spatial error model is the best model, the geographic variable and election results in 2005 and 2007 were the good variable for predict election results in 2011. Moran's I statistics and Local Indicators of Spatial Association (LISA) were used to investigate the spatial autocorrelation and spatial pattern of election results among election districts. The study shows the spatial autocorrelation among each electorate district, Moran's I statistic of PheuThai Party and Democrat party were 0.73 and 0.79.

Keywords: Election, Spatial Regression Analysis, Voting Behavior

1. บทนำ

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นวิธีการที่ถ่ายทอดความพึงพอใจของประชาชนต่อพรรคการเมืองหรือตัวผู้สมัครที่ชื่นชอบออกมาเป็นคะแนนเสียง ซึ่งจะส่งผลต่อจำนวนที่นั่งในสภาที่พรรคการเมืองต่างๆจะได้รับ (พรณชญา ศิริวรรณบุศย์, 2554) การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นอาจมีที่มาจากหลายสาเหตุ หนึ่งในนั้นก็คือปฏิสัมพันธ์ของผู้คน การพบปะสังสรรค์ หรือการร่วมกลุ่มสมาคมต่างๆ จากการศึกษาผลการเลือกตั้งที่ผ่านมา เช่น การศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์การเลือกตั้งของไทยในปี พ.ศ. 2548, 2550 และ 2554 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงผลคะแนนการเลือกตั้งในทางตะวันออกเฉียงเหนือ ทางเหนือ ทางตอนใต้ของประเทศ ที่เป็นการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นระหว่างสองพรรคการเมืองใหญ่ โดยที่ผลการวิเคราะห์คะแนนเลือกตั้งบนแผนที่แสดงให้เห็นว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเลือกพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย ส่วนภาคใต้นั้นจะเลือกพรรคประชาธิปัตย์ (Attachai Ueranantasun, 2012) และการศึกษาปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง และผู้สมัคร ในการเลือกตั้งปี 2554 ที่พิจารณาผลการเลือกตั้งตามภาคพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในแต่ละภูมิภาค (ถวิลวดี บุรีกุล, 2554)

แนวทางหนึ่งที่น่าสนใจในการศึกษาผลการเลือกตั้ง ก็คือการอธิบายความสัมพันธ์ทางพื้นที่ของปรากฏการณ์ทางการเมืองซึ่งก็คือการลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม ในมุมมองของการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลายนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นร่วมด้วย เนื่องจากในบริบทเชิงพื้นที่นั้นย่อมมีความแตกต่างกันไปโดยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางกายภาพ วัฒนธรรมประเพณี เชื้อชาติ ศาสนา รวมไปถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งด้วย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมทางการเมือง นอกจากนี้กฎข้อที่ 1 ของภูมิศาสตร์ได้ระบุไว้ว่า ทุกๆ สิ่งล้วนมีความสัมพันธ์กัน แต่สิ่งที่อยู่ใกล้กันย่อมมีความสัมพันธ์กันมากกว่าสิ่งที่อยู่ไกลออกไป (Tobler, 1970) อาจกล่าวได้ถึงปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อาจมีความโน้มเอียงไปตามการมีปฏิสัมพันธ์ตามกฎดังกล่าว เดอร์เวนท์ เอส.วิทเทิลซ์ ได้เน้นถึงความแตกต่างในกระบวนการทางการเมืองที่เกิดขึ้นในรัฐต่างๆ ส่วนหนึ่งสรุปได้ว่าปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นบนเนื้อที่ทางการเมือง เช่น ในแง่เศรษฐกิจของประเทศ ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมดั้งเดิมแห่งการดำรงชีพ (สุพรรณิ ชโลธร, 2538) การศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งจึงไม่वलระเลขการพิจารณาตัวแปรเชิงพื้นที่ด้วย ซึ่งเป็นการศึกษารัฐในลักษณะเฉพาะของพื้นที่รูปต่างๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ เป็นการศึกษาถึงขอบเขตความแปลกแยกและความคล้ายคลึงกันในการเลือกตั้งทางการเมือง ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับความหลากหลายทั้งหมด (Hartshorne, 1935)

ด้วยเหตุนี้จึงได้ทำการศึกษาดังกล่าวถึงพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของคนไทยโดยศึกษาถึงพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปในปีในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งพิจารณาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง ตัวแปรที่นำมาศึกษาคือ ตัวแปรทางด้านประชากร ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตัวแปรทางด้านภูมิศาสตร์ ผลการเลือกตั้งในปีก่อนหน้า (ผลการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2548, 2550) โดยสร้างแบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial Regression Model) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่พิจารณาถึงการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้คนในพื้นที่ที่มีความใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังทำการวิเคราะห์รูปแบบการกระจายเชิงพื้นที่ของผลการเลือกตั้งในปี 2554 เพื่อทราบถึงรูปแบบการลงคะแนนเลือกตั้งในพื้นที่ต่างๆ โดยใช้สถิติ Moran's I และวิเคราะห์ Local Indicators of Spatial Association (LISA) เพื่อทราบถึงพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในพื้นที่ต่างๆ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาตัวแบบสำหรับการทำนายผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้ง ส.ส. ปี 2554

2.2 วิเคราะห์รูปแบบการกระจายเชิงพื้นที่ของผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้ง ส.ส. ปี 2554

3. การดำเนินการวิจัย

พัฒนาตัวแบบสำหรับการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งของไทย โดยมีตัวแปรตามคือ ผลการเลือกตั้งส.ส. แบบแบ่งเขตของพรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้ง ปี 2554 และเปรียบเทียบความเหมาะสมของตัวแบบสำหรับการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งของไทยระหว่าง OLS Regression และ Spatial Regression การศึกษานี้ได้พิจารณาตัวแปรทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้ ตัวแปรทางด้านประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ การนับถือศาสนา ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย รายได้ รายจ่าย และสัดส่วนคนจน ตัวแปรทางด้านภูมิศาสตร์ ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดิน และภูมิภาคที่อยู่อาศัย และตัวแปรทางด้านพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้ง ส.ส. ปี 2548 และ ปี 2550 และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (Spatial autocorrelation) ของผลการเลือกตั้ง ส.ส. ของพรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์

3.1 แหล่งข้อมูล

ข้อมูลในการวิเคราะห์ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ดังตารางที่ 1
ตารางที่ 1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูล	ที่มา	หมายเหตุ
ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งและการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ปี 2548, 2550, 2554	สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	รวบรวมและจัดทำข้อมูล Shape file โดยผู้ศึกษา
การแบ่งเขตเลือกตั้ง (pdf file)	สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	
สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (SES: socio-economic status) ปี 2553	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	
ข้อมูลรายได้และรายจ่าย	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	
ข้อมูลทางด้านประชากร (จำนวนประชากร, เพศ)	กรมการปกครอง	
ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use)	กรมพัฒนาที่ดิน	
ชั้นข้อมูล ขอบเขตการปกครอง	กรมการปกครอง	

3.2 วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ 3 วิธี ได้แก่ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) ,Spatial Lag Model และ Spatial Error Model รายละเอียดดังนี้

วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) เป็นสมการถดถอยเชิงเส้นตรง โดยประมาณค่าสัมประสิทธิ์เพื่อให้ผลรวมกำลังสองค่าประมาณของความคลาดเคลื่อน (Error) มีค่าต่ำที่สุด (Minimum sum square) และไม่คำนึงถึงสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (Spatial Autocorrelation) ดังสมการ 9.1

$$Y=XB+ \varepsilon \quad (1)$$

โดยที่ y เป็นตัวแปรตาม, X เป็นตัวแปรอิสระ, B เป็นตัวประมาณค่าที่มีผลรวมกำลังสองค่าประมาณของความคลาดเคลื่อน (Error) มีค่าต่ำที่สุด

แบบจำลองถดถอยเชิงพื้นที่ (Spatial regression) จัดอยู่ในสาขาเศรษฐมิติเชิงพื้นที่ หรือ “Spatial Econometrics” (Anselin, 1988) ซึ่งคำนึงถึงอิทธิพลทางภูมิศาสตร์ให้ครอบคลุมอิทธิพลของที่ตั้ง โดยขยายขอบเขตการวิเคราะห์จากสองวิธีแรกให้ครอบคลุมอิทธิพลของที่ตั้ง (Spatial effects) ซึ่งอิทธิพลของที่ตั้งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท (Anselin, 1999) คือ ความไม่เป็นอิสระต่อกันเชิงพื้นที่ (Spatial dependence) เช่น ผลการเลือกตั้งในพื้นที่ที่อยู่ติดกันอาจมีความสัมพันธ์กัน และความแตกต่างเชิงพื้นที่ที่แฝงอยู่ในข้อมูล (Spatial heterogeneity) แบบจำลอง Spatial Regression จึงประกอบด้วย 2 แบบจำลอง คือ Spatial lag model ซึ่งให้ตัวแปรตามสัมพันธ์กันเอง โดยมีเมทริกซ์น้ำหนักเชิงพื้นที่ (spatial weight matrix) ซึ่งเป็นอินเวอร์สมatricซ์ของเมตริกซ์ระยะทาง (Distance Matrix) เป็นน้ำหนักถ่วง หรือ Spatial error model ที่ให้ Error term ใน Spatial Regression ได้สัมพันธ์กันเองโดยตรงแต่ถ่วงน้ำหนักด้วยเมตริกซ์ระยะทาง (Distance Matrix) เช่นกัน ช่วยแก้ปัญหาสหสัมพันธ์ข้ามพื้นที่ (Spatial autocorrelation)

Spatial Lag Model เป็นตัวแบบที่รวมเอาอิทธิพลเชิงพื้นที่ที่เกิดจากความไม่เป็นอิสระต่อกันเชิงพื้นที่ไว้ในแบบจำลอง

$$y = \rho W_y + X\beta + \varepsilon \quad (2)$$

โดยที่ y เป็นตัวแปรตาม, W เป็น W เป็นเมทริกซ์น้ำหนักเชิงพื้นที่ ($n \times n$ spatial weight matrix), X เป็นตัวแปรอิสระ ε เป็นตัวคลาดเคลื่อน และ ρ เป็นพารามิเตอร์แสดงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่

Spatial Error Model เป็นตัวแบบที่รวมเอาความคลาดเคลื่อนซึ่งเกิดจากความแตกต่างเชิงพื้นที่ไว้ในแบบจำลอง

$$Y = X\beta + \varepsilon$$

$$\varepsilon = \lambda W\varepsilon + u \quad (3)$$

โดยที่ y เป็นตัวแปรตามมีเมทริกซ์เท่ากับ $N \times 1$, X เป็นตัวแปรอิสระมีเมทริกซ์เป็น $N \times X$, β เป็นค่าสัมประสิทธิ์ มีเมทริกซ์เป็น $K \times 1$, ε เป็นตัวความคลาดเคลื่อนเชิงพื้นที่ มีเมทริกซ์เป็น $N \times 1$, W เป็นเมทริกซ์น้ำหนักเชิงพื้นที่, u เป็นตัวคลาดเคลื่อนที่มีคุณสมบัติตามข้อสมมติคลาสสิก(ตัวคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน มีค่าคาดหวังเป็นศูนย์ และมีความแปรปรวนคงที่) และ λ (lambda)คือ autoregressive coefficient เป็นพารามิเตอร์ของความคลาดเคลื่อนเชิงพื้นที่ (Spatial error parameter) ซึ่งสะท้อนความแตกต่างทางพื้นที่ที่แฝงอยู่ในข้อมูลรายพื้นที่

ในการทดสอบตัวแบบทั้งสามตัวจะใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าสถิติที่ได้ 3 ค่าซึ่งเป็นเกณฑ์การคัดเลือกตัวแบบสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ R^2 , AIC และ BIC โดยที่ตัวแบบที่ให้ค่า R^2 สูงสุด และให้ค่า AIC และ BIC ต่ำสุด จึงจะเป็นตัวแบบที่เหมาะสมที่สุด

การศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (Spatial Autocorrelation) ของผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งอยู่ภายใต้กฎข้อที่ 1 ของภูมิศาสตร์ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีความสัมพันธ์กัน แต่สิ่ง

ที่อยู่ใกล้กันย่อมมีความสัมพันธ์กันมากกว่า (“Everything is related to everything else, but near things are more related than distant things”) (Tobler, 1970) มีสมมุติฐานคือผลการเลือกตั้งมีความไม่เป็นอิสระกันเชิงพื้นที่ มีการกระจายที่มีลักษณะเป็นแบบเกาะกลุ่ม (Clustered) อันเนื่องมาจากการพบปะสังสรรค์ของคนที่อยู่ละแวกเดียวกันหรือในสังคมเดียวกัน เพื่อดูความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (Spatial Autocorrelation) แนวทางในการศึกษาจะใช้สถิติวิเคราะห์คือสถิติ Moran’s I (Global Moran’s I statistic) ซึ่งคำนวณได้ดังสมการต่อไปนี้ (Moran, 1950)

$$I = \frac{\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m \omega_{ij} (X_i - \bar{X}) / \sum_{i=0}^n \sum_{j=1}^m \omega_{ij}}{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2 / n} \quad (4)$$

เมื่อ I เป็นค่าความสัมพันธ์ของมอแรน, X_i, X_j เป็นตัวแปรอิสระ, $\bar{X}$ เป็นค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ, ω_{ij} เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตำแหน่ง i และ j, n เป็นจำนวนตัวแปรอิสระ โดยค่าของ Moran’s I จะมีค่า -1 ถึง 1 ซึ่งหากมีค่าเข้าใกล้ +1 แสดงว่าข้อมูลมีรูปแบบการกระจายแบบเกาะกลุ่ม (Clustering) โดยสิ่งที่อยู่ใกล้กันมีแนวโน้มว่าจะมีความคล้ายกัน (similar) แต่หากมีค่าเข้าใกล้ -1 แสดงว่าข้อมูลมีรูปแบบการกระจายแบบตรงข้ามกับแบบกลุ่มคือไม่มีการรวมกลุ่มของพฤติกรรมข้อมูลที่คล้ายกันแต่เป็นแบบต่างกัน (dissimilar) และหากค่าของ Moran’s I เป็น 0 แสดงให้เห็นถึงข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงพื้นที่ และหลังจากนั้นหา Hotspot ของคะแนนเลือกตั้งด้วยวิธี Local Indicators of Spatial Association (LISA) เพื่อดูการเกาะกลุ่มของพฤติกรรมการณ์เลือกตั้ง

4. ผลการวิจัย

4.1 ตัวแบบสำหรับการพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง

ทำการเปรียบเทียบตัวแบบ 3 วิธี ได้แก่ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS), Spatial Lag Model และ Spatial Error Model ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบตัวแบบ

ตัวแปรตาม	Ordinary Least Squares (OLS)			Spatial Lag Model			Spatial Error Model		
	R ²	AIC	BIC	R ²	AIC	BIC	R ²	AIC	BIC
พรรคเพื่อไทย	.80	2710.02	2737.51	.81	2695.94	2727.35	.82	2678.46	2705.94
พรรคประชาธิปัตย์	.87	2644.77	2668.33	.87	2642.85	2670.34	.87	2637.31	2660.88

จากการเปรียบเทียบความเหมาะสมของแบบจำลองการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งของไทยระหว่างแบบจำลองที่พิจารณาและไม่พิจารณาความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ พบว่า Spatial Error Model เป็นแบบจำลองที่มีความเหมาะสมที่สุดในการพยากรณ์ผลการเลือกตั้ง

ตัวแบบสำหรับการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทย

ตารางที่ 3 Spatial error model พยากรณ์ผลการเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทย

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์	สัมประสิทธิ์ มาตรฐาน	SE	z-value	p-value
ค่าคงที่ (Constant)	1.11	-0.02	2.67	0.42	0.68
ร้อยละของผู้ที่เลือกผู้สมัครจากพรรคไทย รักไทยในการเลือกตั้งปี 2548	0.48	0.46	0.06	8.11	0.00
ร้อยละของผู้ที่เลือกผู้สมัครจากพรรคพลัง ประชาชนในการเลือกตั้งปี 2550	0.19	0.14	0.06	3.29	0.00
ร้อยละของผู้ที่เลือกพรรคพลังประชาชนใน การเลือกตั้งปี 2550	0.30	0.29	0.07	4.12	0.00
ร้อยละของผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ (Professionals)	-0.51	-0.06	0.21	-2.43	0.02
ร้อยละของพนักงานบริการ และพนักงาน ขายในร้านค้าและตลาด	-0.43	-0.11	0.10	-4.49	0.00
ภาคเหนือ	5.08	0.26	2.43	2.09	0.04
LAMBDA	0.43	0.43	0.07	6.43	0.00
R ² , -2LL, AIC, BIC	0.82, -1332.23, 2678.46, 2705.94				

ผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรที่จะสร้างตัวแบบสำหรับทำนายผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตของพรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้ง ส.ส.ปี 2554 พบว่าผู้ที่เลือกผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยในการเลือกตั้งปี 2548 และผู้ที่เลือกผู้สมัครจากพรรคพลังประชาชนในการเลือกตั้งปี 2550 ยังคงเลือกพรรคเพื่อไทย และยังคงพบว่าคนภาคเหนือมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ผู้ที่ประกอบอาชีพสายวิชาชีพต่างๆ (Professionals) และพนักงานบริการ พนักงานขาย จะมีแนวโน้มที่จะไม่เลือกผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทย

ตัวแบบสำหรับการพยากรณ์ผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์

ตารางที่ 4 Spatial error model พยากรณ์ผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์	สัมประสิทธิ์ มาตรฐาน	SE	z-value	p-value
ค่าคงที่ (Constant)	3.41	0.07	2.84	1.20	0.23
ร้อยละของผู้ที่เลือกผู้สมัครจากพรรค ประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2548	0.48	0.44	0.06	8.17	0.00
ร้อยละของผู้ที่เลือกผู้สมัครจากพรรค ประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2550	0.47	0.46	0.05	8.66	0.00
ร้อยละของผู้สนับสนุนศาสนาอิสลาม	-0.10	-0.07	0.03	-2.96	0.00
สัมประสิทธิ์ความไม่เท่าเทียมของรายได้	0.13	0.04	0.07	2.01	0.04
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-4.97	-0.22	1.35	-3.69	0.00
LAMBDA	0.22	0.22	0.08	2.81	0.00
R ² , -2LL, AIC, BIC	0.87, -1312.66, 2637.31, 2660.88				

ผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรที่จะสร้างตัวแบบสำหรับทำนายผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้ง ส.ส.ปี 2554 พบว่าผู้ที่เลือกผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2548 และปี 2550 ยังคงเลือกพรรคประชาธิปัตย์ และยังคงพบว่าสัมประสิทธิ์ความไม่เท่าเทียมของรายได้มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการเลือกผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ ในขณะที่คนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะไม่เลือกผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของผลการเลือกตั้ง

ผลการเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทยเมื่อนำมาทดสอบสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ด้วยสถิติ Moran's I ได้ค่าสหสัมพันธ์หรือค่า Moran's I เป็น 0.726 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นถึงผลการเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทยมีความเกาะกลุ่ม (Cluster) ก่อนข้างสูง รูปแบบของผลการเลือกตั้งมีการกระจายแบบเกาะกลุ่ม โดยมีทั้งกลุ่มที่เลือกพรรคเพื่อไทย และกลุ่มที่ไม่เลือกพรรคเพื่อไทยเลย และผลการวิเคราะห์ Local Spatial Autocorrelation (LISA) เพื่อหาพื้นที่ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งเลือกพรรคผู้สมัครจากเพื่อไทย หรือเป็นฐานเสียงของพรรคเพื่อไทย พบว่าผู้ที่เลือกผู้สมัครจากพรรคเพื่อไทยคือผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณภาคเหนือบริเวณตอนบนของจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนบริเวณจังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดร้อยเอ็ด เขตเลือกตั้งที่ไม่เลือกพรรคเพื่อไทยเลย ได้แก่บริเวณภาคใต้ทั้งหมด จังหวัดตราด จังหวัดกาญจนบุรี บางส่วนของจังหวัดชลบุรี และระยอง

ผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์เมื่อนำมาทดสอบสหสัมพันธ์เชิงพื้นที่ด้วยสถิติ Moran's I ได้ค่าสหสัมพันธ์หรือค่า Moran's I เป็น 0.79 ซึ่งสูงกว่าพรรคเพื่อไทยเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่าผลการเลือกตั้งของพรรค

ประชานิยมมีการเกาะกลุ่ม (Cluster) การกระจายของคะแนนเลือกตั้งของพรรคประชานิยมมีรูปแบบใกล้เคียงกับพรรคเพื่อไทย โดยมีทั้งบริเวณที่เลือกและไม่เลือกพรรคประชานิยมเลย ผลการวิเคราะห์ Local Spatial Autocorrelation (LISA) พบว่าพื้นที่ที่มีการเลือกผู้สมัครจากพรรคประชานิยมเกาะกลุ่มทางภาคใต้ของประเทศ แสดงให้เห็นถึงความเหนียวแน่นที่มีต่อพรรคประชานิยมของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้ ส่วนพื้นที่ที่ไม่เลือกพรรคประชานิยมก็คือบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นฐานเสียงของพรรคเพื่อไทยนั่นเอง

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ตัวแปรด้านพฤติกรรมการเลือกตั้ง โดยเฉพาะผลการเลือกตั้งในอดีตยังคงเป็นตัวแปรที่ดีที่สุดในการทำนายผลการเลือกตั้ง โดยในการเลือกตั้งปี 2554 ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งยังคงเลือกพรรคเดิมที่เคยเลือกในการเลือกตั้งปี 2548 แม้ว่าผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่เลือกพรรคเพื่อไทยจะมีสัดส่วนลดลงในปี 2550 แต่ในการเลือกตั้งปี 2554 พรรคเพื่อไทยนำโดยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ก็กลับมาได้รับคะแนนการเลือกตั้งสูงขึ้นอีกครั้ง ในส่วนของพรรคประชานิยมยังคงได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งจากภาคใต้เกือบทั้งหมด ผลการเลือกตั้งแสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งมีความซื่อสัตย์ (Loyalty) ต่อพรรคการเมือง โดยเฉพาะผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เลือกพรรคเพื่อไทยอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ในการเลือกตั้งปี 2544 จนถึงการเลือกตั้งปี 2554 สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าความนิยมในหัวหน้าพรรคการเมือง โดยเฉพาะพรรคการเมืองใหญ่ดังเช่นพรรคพลังประชาชนกับพรรคประชานิยม ส่งผลต่อโอกาสในการได้รับการเลือกตั้งของผู้สมัครของพรรค (อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, 2556)

ภูมิภาคเป็นตัวแปรอีกด้านหนึ่งที่พบความสัมพันธ์ต่อการเลือกตั้งของทั้งสองพรรคการเมืองอย่างชัดเจน ซึ่งภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีแนวโน้มที่จะเลือกพรรคเพื่อไทย ภาคใต้มีแนวโน้มที่จะเลือกพรรคประชานิยม นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือแทบจะไม่เลือกพรรคประชานิยมเลย เป็นไปในทางเดียวกับการศึกษาปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง และผู้สมัคร ในการเลือกตั้งปี 2554 ที่พบว่าพิจารณาผลการเลือกตั้งตามภาคแล้วพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน (ถวิลาดี บุรีกุล, 2554) และสอดคล้องกับการสำรวจของมูลนิธิเอเชียที่พบว่าผู้ชุมนุม กปปส. ส่วนใหญ่เป็นนครกรุงเทพมหานครมากกว่าคนต่างจังหวัด โดยคนต่างจังหวัดที่เป็น กปปส. จะมาจากทางภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันตก ส่วนผู้ชุมนุม นปช. ส่วนใหญ่มาจากทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (The Asia Foundation, 2013) ส่วนการศึกษาของ อรรถสิทธิ์ พานแก้ว พบว่าภูมิภาคไม่ได้เป็นตัวแปรหลักที่ส่งผลต่อการเลือกพรรคใดพรรคหนึ่งเนื่องจากมีรูปแบบการเลือกที่ไม่แน่นอน แต่ภูมิภาคที่อยู่อาศัย เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการเกิดขึ้น เพิ่มขึ้น หรือลดลงของระดับความนิยมพรรคการเมืองและหัวหน้าพรรคการเมืองเกือบทุกพรรค (อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, 2556)

ผลการศึกษาในงานชิ้นนี้พบว่าความสัมพันธ์เชิงพื้นที่เป็นตัวแปรที่ไม่ควรละเลยอย่างยิ่งเนื่องจากพบว่าผลการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ คือผลการเลือกตั้งมีความเกาะกลุ่มกันตามภูมิภาคอย่างชัดเจนสอดคล้องกับที่ปรากฏในการศึกษาก่อนหน้าในการศึกษาผลการเลือกตั้งการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในรัฐเวอร์จิเนีย การเลือกตั้งเหล่านี้เกิดขึ้นในระหว่างปี 2003 และปี 2006 แสดงให้เห็นถึงการมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (Spatial Autocorrelation) ของรูปแบบการเลือกตั้งในรัฐเวอร์จิเนีย (Virginia) โดยที่ผู้คนในบริเวณใกล้เคียงกันมีแนวโน้มที่จะออกเสียงลงคะแนนไปในทิศทางเดียวกัน (Michael Teryl Mcgahee, 2008) เช่นเดียวกับการศึกษารูปแบบการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปของอังกฤษ (England) และเวลส์ (Wales) ในปี ค.ศ. 2005 โดยได้พิจารณาถึงอิทธิพลทางด้านพื้นที่ที่อาจจะส่งผลต่อรูปแบบของการเลือกตั้ง ซึ่งการศึกษานี้ได้ทำการศึกษาโดยใช้ Spatial Econometric การศึกษาพบว่ารูปแบบของการเลือกตั้งไม่ได้เป็น

อิสระจากอิทธิพลทางด้านพื้นที่ โดยผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าในขณะที่ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจสังคมเป็นตัวแปรหลักที่ส่งผลกระทบต่อเลือกตั้งแล้ว ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (spatial autocorrelation) ก็เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อรูปแบบการเลือกตั้งเช่นกัน โดยเขาพบว่า พรรคการเมืองส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากขอบเขตที่แตกต่างกัน เห็นได้ชัดในกรณีของพรรคเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democrats) ที่ใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ในการเพิ่มส่วนแบ่งคะแนนของพวกเขา (Cutts, 2010)

ในการศึกษานี้พรรคเพื่อไทยยังคงได้รับความนิยมจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนืออย่างเห็นได้ชัด ส่วนพรรคประชาธิปัตย์นั้นก็ยังคงได้รับความนิยมจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้ โดยการศึกษาที่ผ่านมาได้อธิบายพฤติกรรมเลือกตั้งของคนชนบทที่มีต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไว้ได้อย่างน่าสนใจในประเด็นของการตัดสินใจเลือกผู้สมัครหรือพรรคการเมืองในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง เช่นเดียวกับที่พบว่าไม่เพียงแต่ความชื่นชอบตัวนักการเมืองหรือพรรคการเมือง หรือปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจสังคม และประชากร ได้อธิบายไว้เท่านั้น หากแต่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับนักการเมืองหรือพรรคการเมืองนั้นมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนกว่า ดังเช่นหลายๆ การศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับพรรคการเมืองเป็นไปแบบระบบอุปถัมภ์ โดยชาวบ้านมองนักการเมืองว่าใจถึง ฟังได้ เรียกมาใช้ได้ ทำให้ชาวบ้านมีความพึงพอใจ โดยมีความรู้สึกที่สามารถเข้าถึง และมีอำนาจในการต่อรอง และรู้สึกว่ามีที่พึ่ง ทำให้ระบบอุปถัมภ์หรือระบบเกื้อหนุนนี้เกิดพลังที่ทำให้ชาวบ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงเลือกพรรคเพื่อไทย (อานนท์ สักคีร์วิชญ์, 2559) เช่นเกี่ยวกับ อภิชาติ และคณะ ในการศึกษาการเลือกตั้งชี้ให้เห็นว่าเงินไม่ใช่ปัจจัยชี้ขาดการเลือกตั้ง แต่สังคมและวัฒนธรรมต่างหากที่มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจทางการเมืองของชาวบ้านผู้ลงคะแนนเสียง (อภิชาติ สถิตินิรามัย, 2556)

นอกจากนี้อภิชาติ และคณะยังได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเลือกตั้งของคนชนบท ไว้ว่า เนื่องด้วยคนชนบทหรือคนจนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งเพราะการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้พวกเขาสามารถต่อรองกับรัฐเพื่อให้ได้ในเรื่องที่พวกเขาต้องการ ในขณะที่คนในเมืองไม่ค่อยไปใช้สิทธิเลือกตั้งนัก เนื่องจากคนเมืองมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าคนชนบท มีสื่อต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายผ่านการวิพากษ์วิจารณ์ และคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาชีพ ผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อำนาจต่อรองกับรัฐของพวกเขาในเชิงโครงสร้างจึงมีมากกว่า การเลือกตั้งจึงไม่ใช่เครื่องมือขึ้นหลัก ดังนั้นการเมืองแบบการเลือกตั้งจึงไม่ได้มีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของคนกลุ่มนี้มากนัก และเนื่องจากคนกลุ่มนี้เป็นคนส่วนน้อยในสังคม ได้ทำให้อิทธิพลทางการเมืองของพวกเขาต่อรัฐลดลงมาก ดังนั้นพรรคการเมืองอนุรักษ์นิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งได้รับความนิยมในหมู่คนเหล่านี้มานานจึงไม่เคยชนะการเลือกตั้งในระดับชาติเลย (อภิชาติ สถิตินิรามัย, 2556)

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าภูมิภาคที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับผลการเลือกตั้ง และผลการเลือกตั้งในอดีตเป็นตัวแปรที่สำคัญสำหรับการทำนายผลการเลือกตั้งในปี 2554 นอกจากนี้มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่เป็นตัวแปรที่ไม่ควรละเลยอย่างยิ่งในการศึกษาผลการเลือกตั้งเนื่องจากพบความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ที่ค่อนข้างสูงของผลการเลือกตั้งพรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ และการศึกษาในอนาคตมีตัวแปรที่น่าสนใจที่ควรจะถูกพิจารณาด้วย คือตัวแปรทางด้านจิตวิทยา เช่น ความนิยมในตัวนักการเมือง ความชื่นชอบ หรือการเบื่อหน่ายการเลือกตั้ง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ความเป็นคนในท้องถิ่นของนักการเมือง เป็นต้น ซึ่งตัวแปรเหล่านี้อาจจะช่วยในการทำนายผลการเลือกตั้งให้มีความแม่นยำขึ้น

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันพระปกเกล้า และได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

เอกสารอ้างอิง

- ถวิลวดี บุรีกุล. (2554). ศึกษาการเมืองเรื่องเลือกตั้งและปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองและผู้สมัคร : วิเคราะห์จากการเลือกตั้ง 3 ก.ค. 2554: สถาบันพระปกเกล้า.
- พรรณชฎา ศิริวรรณบุษย์. (2554). ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในโลกปัจจุบัน (ตอนที่ ๑). พรรคการเมือง สัมพันธ์, 16(1), 17.
- สุพรรณิ ชโลธร. (2538). เอกสารประกอบการสอนวิชา GE 467 ภูมิศาสตร์การเมือง: ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิชาติ สถิตนิรามัย, ย. ม. แ. ภ. (2556). ทบทวนภูมิทัศน์การเมืองไทย. เชียงใหม่: แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี (นสร.) สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรรถสิทธิ์ พานแก้ว. (2556). เลือกเพราะชอบ: พฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทยในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปในปี พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- อานนท์ สักดิ์วีระวิชัย, ส. จ., ชุบถ เบ็ญจรงค์กิจ, กทพร ยุทธภรณ์พินิจ และวิศิษฐ์ ยุทธภรณ์พินิจ,. (2559). สีสะท้อนสี: ภาพในความคิด (Stereotype) ของคนไทยที่มีต่อกลุ่มการเมืองที่ต่างกัน. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- Anselin, L. (1988). *Spatial Econometrics: Methods and Models*. Boston: Kluwer Academic.
- Anselin, L. (1999). *Spatial Econometrics*. Bruton: Center School of Social Sciences, University of Texas at Dallas.
- Attachai Ueranantasun. (2012). Analyzing National Elections of Thailand in 2005, 2007, and 2011-Graphical Approach. *International Journal of Business and Social Science*, 3(19), 70-79.
- Cutts, D. a. W., D. J. (2010). Voting patterns, party spending and space in England and Wales. *Regional Studies*, 6(44), 735- 760.
- Hartshorne, R. (1935). Recent Developments in Political Geography, I. *The American Political Science Review*, 29(5), 785-804.
- Michael Teryl MCGahee, J. (2008). *Scale and the Interpretation of Voting Patterns in Virginia, 2003-2006*. (Master's thesis), Virginia Polytechnic Institute and State University.
- Moran, P. A. P. (1950). Notes on Continuous Stochastic Phenomena. *Biometrika*, 37(1).
- The Asia Foundation. (2013). Profile of the Protestors: A Survey of Pro and Anti-Government Demonstrators in Bangkok on November 30, 2013. Bangkok.
- Tobler, W. (1970). A computer movie simulating urban growth in the Detroit region. *Economic Geography*, 2(46), 234-240.

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของผู้อยู่อาศัย

ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

Causal Relationship Model of Buying Decision Food via Line Man Application for People Living in

Bangkok and Metropolitan Region

โสธญา จันทรรักษา¹และสุมามาลัย ปานคำ²

¹ หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสังคม

วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต (soraya.chars@gmail.com)

² สังกัด ภาควิชาคณิตศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต (sumaman.p@rsu.ac.th)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากผู้ที่มีประสบการณ์ซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์แบบมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โมเดลวิจัยประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านส่วนประสมทางการตลาดในการซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man 2) การไว้วางใจในการซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man และ 3) การตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยมีค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) = 51.37, องศาอิสระ (df) = 30, CMIN/DF = 1.73, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, SRMR = 0.03 และ RMSEA = 0.04 มีค่าอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของสัมประสิทธิ์เส้นทางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อองค์กรและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการด้านขายอาหารผ่านแอปพลิเคชันได้

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด, การตัดสินใจซื้อ, ความไว้วางใจ, แอปพลิเคชัน

ABSTRACT

The objectives of this study were to develop causal relationship model of buying decision food via Line Man application for people living in Bangkok and Metropolitan region and to validate the concordance of the causal model with empirical data. The sample consisted of 400 people who selected by simple random sampling of people who used to buying food via Line Man application. Online questionnaires composed of the 7 rating scales. The online questionnaires contain the query measure gauges for measuring variables included Three variables: 1) Marketing Mix 2) Trust 3) Buying Decision

Research findings were as follows: the model is consistent with the empirical data, to a great extent. From statistic shows the Chi-square statistics goodness of fit test at (χ^2) = 51.37, degrees of freedom (df) = 30, CMIN/DF = 1.73, GFI = 0.98, AGFI = 0.95, SRMR = 0.03 and RMSEA = 0.04. The results of this research it can be used as a guideline to grow your business and increase the efficiency of your application delivery service.

Keywords: Marketing Mix, Buying decision, Trust, Application

1. บทนำ

พฤติกรรมผู้บริโภคอาหารของคนในสังคมเมืองกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งและความเจริญของประเทศ และเป็นเมืองเศรษฐกิจหลักของประเทศไทย ซึ่งในกรุงเทพมหานครมีผู้บริโภคทั้งสิ้น 5,673,560 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2556 : ออนไลน์) ด้วยรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันที่ถูกจำกัดเรื่องเวลาจึงทำให้ต้องการวางแผนการทำงาน การเดินทาง รวมไปถึงเวลาในการรับประทานอาหารก็ต้องคำนึงถึงความรวดเร็ว สะดวกสบาย อาหารแบบเดลิเวอรี่จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภคที่จะช่วยตอบสนองความต้องการได้ในปัจจุบัน ซึ่งถ้าจะกล่าวถึงธุรกิจเกี่ยวกับอาหารซึ่งถือเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ และนอกจากจะมีความต้องการของตลาดอย่างมากในขณะเดียวกัน ได้มีการปรับรูปแบบผลิตภัณฑ์ เพื่ออำนวยความสะดวกและให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในสังคมเมือง โดยเฉพาะอาหารเดลิเวอรี่ ซึ่งเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน และเป็นทางเลือกที่ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีในปัจจุบัน และได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะสามารถตอบสนองความต้องการของคนเมืองรุ่นใหม่ที่ไม่ถนัดทำอาหาร เบื่อการออกไปกินอาหารนอกบ้าน หรืออาจจะเหนื่อยล้าจากการทำงานจนไม่อยากจะทำอาหารรับประทานเอง (ธนรัตน์ ศรีสำอองค์, เอก บุญเจือ และวรรณชย สายประเสริฐ, 2558) ทั้งนี้ Lalamove (ลาล่ามูฟ) ผู้นำด้านแอปพลิเคชันให้บริการขนส่งสินค้าตลอด 24 ชั่วโมงรายแรกในประเทศไทย ผนึกกำลังกับ Line ผู้นำด้านแพลตฟอร์มบนมือถือยอดนิยมระดับโลก ร่วมมือกันขยายบริการด้านขนส่งในกรุงเทพมหานครในแอปพลิเคชันชื่อ Line Man (ไลน์แมน) โดยมุ่งหวังสร้างบริการขนส่งที่อำนวยความสะดวกสบายสูงสุดในชีวิตประจำวันให้เกิดขึ้นกับผู้บริโภค Line man เป็นหนึ่งในแอปพลิเคชันแรกๆ ของ Line โดยมีบริการหลัก 3 ประเภท ได้แก่ การส่งพัสดุหรือเอกสาร การซื้อของจากร้านสะดวกซื้อพร้อมบริการส่ง และการสั่งซื้อและจัดส่งอาหารจากร้านอาหารยอดนิยมในกรุงเทพฯ จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ข้อมูลที่ได้จะทำให้รู้สาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบริการต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการตัดสินใจซื้ออาหารผ่าน Line Man ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- 2) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

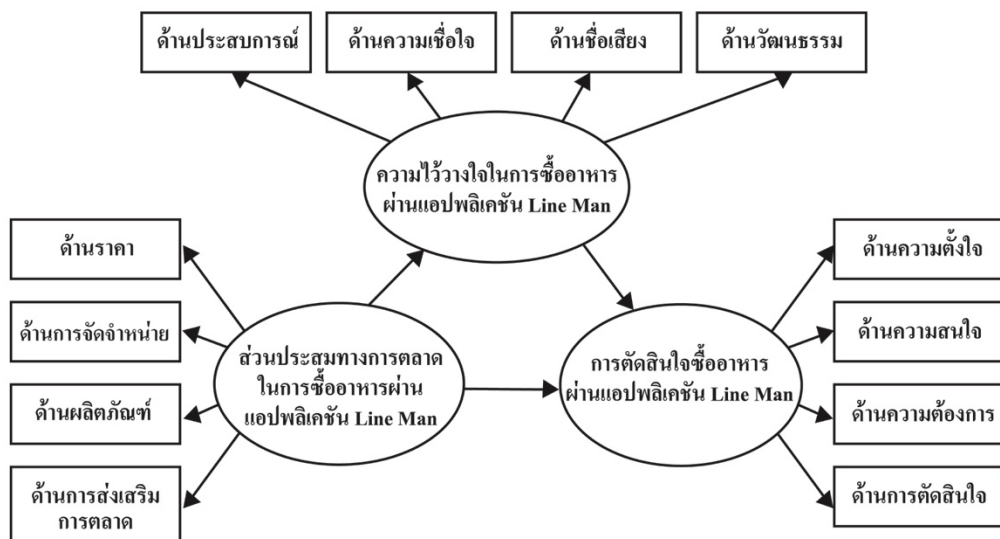

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1. ส่วนประสมทางการตลาด (Kotler and Armstrong, 2012) ประกอบด้วย 1) ด้านราคา 2) ด้านการจัดจำหน่าย 3) ด้านผลิตภัณฑ์ และ 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด งานวิจัยของพัชรินทร์ นวลน้อย (2557) พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อความไว้วางใจในการซื้อสินค้าของผู้บริโภค 2. ความไว้วางใจ (Beldad De Jong และ Steeholder, 2010) ประกอบด้วย 1) ด้านประสบการณ์ 2) ด้านความเชื่อใจ 3) ด้านชื่อเสียง และ 4) ด้านวัฒนธรรม 3. การตัดสินใจซื้อ (คารา ทีปะปาล และ ธนวัฒน์ ทีปะปาล, 2553) ประกอบด้วย 1) ด้านความตั้งใจ 2) ด้านความสนใจ 3) ด้านความต้องการ และ 4) ด้านการตัดสินใจ งานวิจัยของ (วรรณวิภา มโนปราโมท, 2558) พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดและความไว้วางใจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า

รูปที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ใช้บริการซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

2. ตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ใช้บริการซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man จำนวน 400 คน ในการกำหนดขนาดตัวอย่างของการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural Models with Latent Variable) นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้เสนอไว้ว่าขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมควรจะอยู่ในอัตราส่วน 10-20 ต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ และตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่ยอมรับได้คือ จากค่าสถิติ Holster ที่ต้องมีค่ามากกว่า 200 จึงจะถือว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้ จำนวน 12 ตัวแปร ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 120-240 คน เป็นอย่างน้อย เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามจำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นการสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และความถี่ในการเลือกซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 12 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดระดับความคิดเห็น ออกเป็น 7 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 6.51-7.00 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 5.51-6.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.41-5.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดในระดับค่อนข้างมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดในระดับค่อนข้างน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามด้านการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line man แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 12 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดระดับความคิดเห็นออกเป็น 7 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 6.51-7.00 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้ออาหารในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 5.51-6.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้ออาหารในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.41-5.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้ออาหารในระดับค่อนข้างมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้ออาหารในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้ออาหารในระดับค่อนข้างน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้ออาหารในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้ออาหารในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามด้านการไว้วางใจในการซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line man แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 12 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดระดับความคิดเห็นออกเป็น 7 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 6.51-7.00 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการไว้วางใจในการซื้ออาหารในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 5.51-6.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการไว้วางใจในการซื้ออาหารในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.41-5.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการไว้วางใจในการซื้ออาหารในระดับค่อนข้างมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการไว้วางใจในการซื้ออาหารในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการไว้วางใจในการซื้ออาหารในระดับค่อนข้างน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการไว้วางใจในการซื้ออาหารในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการไว้วางใจในการซื้ออาหารในระดับน้อยที่สุด

คุณภาพเครื่องมือ

1. ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่าทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และได้ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างผู้อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีประสบการณ์การซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man จำนวน 30 คน แล้วคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89 โดยพิจารณาเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นไม่ควรต่ำกว่า 0.70 (ชไมพร กายจนกิจสกุล, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพของเครื่องมือ

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีการเผยแพร่แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaires) จากผู้อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีประสบการณ์การซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ในช่วงเดือน มีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2560 มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 420 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวนทั้งหมด 400 คน จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ใช้วิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร หาด้านอิทธิพล และทิศทางว่าเป็นอย่างไรจากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้อย่างอิง มีการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติ Chi-square P-value มากกว่า .05, CMIN/df น้อยกว่า 2.00, GFI มากกว่า .90, AGFI มากกว่า .90 และ RMSEA น้อยกว่า .05 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (กล้าหาญ วณิชย์บัญชา, 2556)

4. ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 84 มีอายุระหว่าง 25-30 ปี จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 มีสถานภาพโสด จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 84.5 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 64.2 และทำอาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7

การตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man มีส่วนประกอบดังนี้ 1. ด้านส่วนประสมทางการตลาดในการซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man 2. ด้านความไว้วางใจในการซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man และ 3. ด้านการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ และความโด่ง ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บริการซื้ออาหารผ่าน แอปพลิเคชัน Line Man

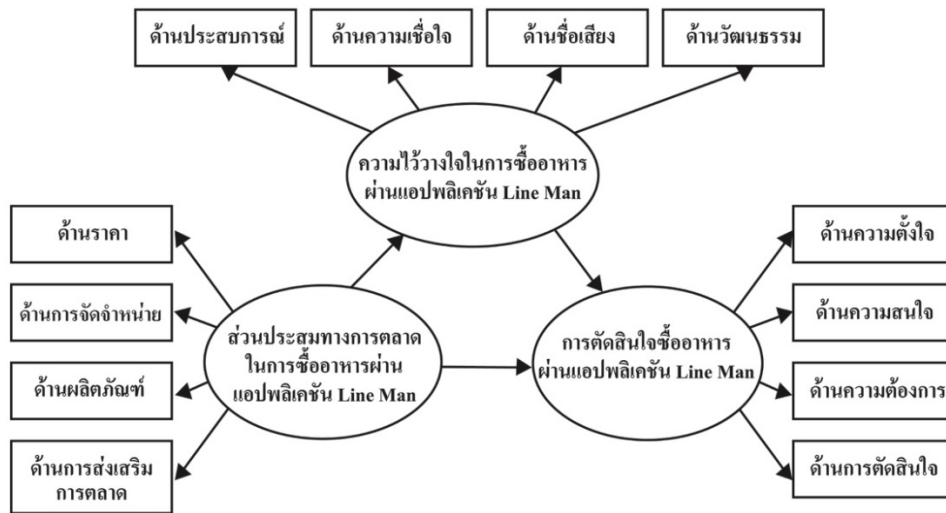
รายการ	ค่าเฉลี่ย(M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	ความหมาย	ความเบ้ (Sk)	ความโด่ง (Ku)	ความหมาย
ด้านส่วนประสมทางการตลาด						
1. ด้านราคา	4.64	1.18	ค่อนข้างมาก	-.64	.24	ปกติ
2. ด้านการจัดจำหน่าย	5.33	1.10	ค่อนข้างมาก	-.55	.23	ปกติ
3. ด้านผลิตภัณฑ์	5.28	1.05	ค่อนข้างมาก	-.55	.55	ปกติ
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	5.38	1.21	ค่อนข้างมาก	-1.23	.23	ปกติ
ภาพรวม	5.16	1.13	ค่อนข้างมาก	-0.74	.81	ปกติ
ด้านความไว้วางใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man						
1. ด้านประสบการณ์	5.40	1.02	ค่อนข้างมาก	-.51	.34	ปกติ
2. ด้านความเชื่อใจ	5.37	1.10	ค่อนข้างมาก	-.91	1.76	ปกติ
3. ด้านชื่อเสียง	5.72	1.15	มาก	-1.11	1.83	ปกติ
4. ด้านวัฒนธรรม	5.64	1.10	มาก	-1.20	2.33	ปกติ
ภาพรวม	5.54	1.09	ค่อนข้างมาก	-.93	1.56	ปกติ
ด้านการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man						
1. ด้านความตั้งใจ	5.43	1.11	ค่อนข้างมาก	-.68	.70	ปกติ
2. ด้านความสนใจ	5.43	1.16	ค่อนข้างมาก	-.63	.43	ปกติ
3. ด้านความต้องการ	5.37	1.07	ค่อนข้างมาก	-.80	1.00	ปกติ
4. ด้านการตัดสินใจ	3.66	1.65	ปานกลาง	-.05	-.95	ปกติ
ภาพรวม	4.97	1.25	ค่อนข้างมาก	-.54	.30	ปกติ

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพและปริมณฑล เมื่อพิจารณาเป็นรายภาพรวมเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความไว้วางใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (M=

5.54, S.D.=1.09) รองลงมา ได้แก่ ด้านส่วนประสมทางการตลาด (M=5.16, S.D.=1.13) และการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man (M=4.97, S.D.=1.25) ตามลำดับ

2. ผลจากการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ แสดงดังรูปภาพที่ 2

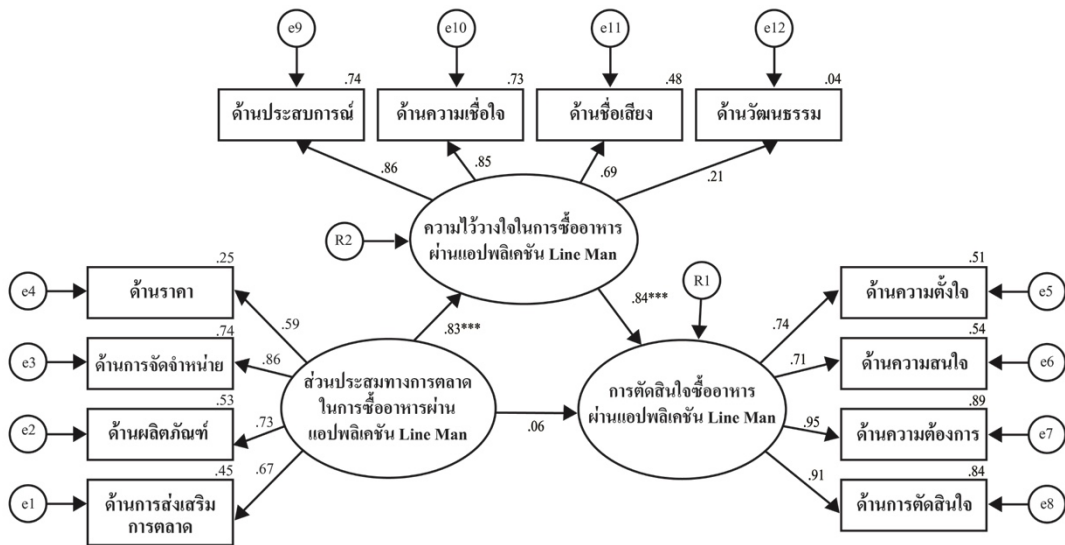

รูปที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3. ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เทคนิคสมการ โครงสร้างเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร โดยการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดีมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อยู่ในรูปของคะแนนดิบ

ค่าสถิติ	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ความหมาย
1.ค่า CMIN/df	< 2.00	51.34/30 = 1.71	ผ่านเกณฑ์
2.ค่า GFI	> .90 (เข้าใกล้ 1.00)	0.98	ผ่านเกณฑ์
3.ค่า AGFI	> .90 (เข้าใกล้ 1.00)	0.95	ผ่านเกณฑ์
4. ค่า CFI	> .90 (เข้าใกล้ 1.00)	0.99	ผ่านเกณฑ์
5. ค่า RMSEA	< .05 (เข้าใกล้ 0)	0.04	ผ่านเกณฑ์
6. ค่า SRMR	< .05 (เข้าใกล้ 0)	0.03	ผ่านเกณฑ์
7. ค่า HOELTER	> 200 ของกลุ่มตัวอย่าง	357	ผ่านเกณฑ์

รูปที่ 2 ผลวิเคราะห์ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man

ตารางที่ 3 : แสดงค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man

ตัวแปร	ตัวแปรแฝงภายใน						หมายเหตุ
	ความไว้วางใจ			การตัดสินใจซื้อ			
ตัวแปรแฝงภายนอก	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม	
ส่วนประสมทางการตลาด	.83***	-	.83***	.06	.70***	.76***	สนับสนุน
ความไว้วางใจ	-	-	-	.84***	-	.84***	สนับสนุน

หมายเหตุ: *** $p \leq 0.001$

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีธิดา อาษาไกรสร และ สมชาย เล็กเจริญ (2559) ได้ศึกษาองค์ประกอบของการตัดสินใจซื้อสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) พบว่า องค์ประกอบของการตัดสินใจซื้อสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) มี 3

องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 2) ความไว้วางใจในการซื้อสินค้า และ 3) พฤติกรรมการซื้อสินค้า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทามาศ จันทราวาร (2556) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าบน Facebook ของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าบน Facebook ของประชาชนกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ปัจจัยด้านความไว้วางใจในการซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man มีอิทธิพลทางตรงต่อการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man สอดคล้องกับงานวิจัยของ Beldad De Jong และ Steeholder (2010) ได้ทำการวิจัยเชิงทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจในการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พบว่าความไว้วางใจมีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรีธา ทองคง (2557) ได้ศึกษาความไว้วางใจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออะไหล่รถยนต์มือสองของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออะไหล่รถยนต์มือสอง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ และช่องทางการจัดจำหน่ายมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออะไหล่รถยนต์มือสอง และปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ความไว้วางใจและความภักดีต่อตราสินค้ามีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออะไหล่รถยนต์มือสองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.2 ข้อเสนอแนะ

- 1) ผู้ประกอบการที่ให้บริการส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน ควรมุ่งเน้นการสร้าง ความไว้วางใจในด้านต่างๆ ให้กับผู้บริโภคเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน
- 2) การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน นอกเหนือจากตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชันเพิ่มขึ้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ความไว้วางใจ มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man โดยมีปัจจัยเสริมคือ ส่วนประสมทางการตลาดในการซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน Line Man ดังนั้นทางผู้ประกอบการที่ให้บริการส่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันควรมุ่งเน้นการสร้าง ความไว้วางใจให้แก่ผู้ใช้บริการ

เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งต่อไปสำหรับผู้วิจัยที่สนใจวิเคราะห์สมการ โครงสร้าง SEM สามารถค้นคว้าศึกษา ตลอดจนจนถึงสามารถนำวิธี และผลการวิเคราะห์ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยขยายขอบเขตความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านอื่นที่ส่งผลต่อรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชัน และการศึกษาครั้งต่อไปควรเลือกตัวอย่างจากกลุ่มอื่น เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบว่าโมเดลมีความแปรเปลี่ยนหรือไม่

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.สุมาลย์ ปานคำ และ ศศ.ดร.สมชาย เล็กเจริญ ที่ได้ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นถึงประเด็นต่าง ๆ ในการศึกษาและชี้แนวทางในการแก้ปัญหาการค้นคว้าหาข้อมูล รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความสมบูรณ์ ด้วยความเอาใจใส่ ซึ่งนับเป็นส่วนสำคัญในความสำเร็จครั้งนี้และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงคุณภาพงานวิจัย ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรีซ แรงสูงเนิน. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS AMOS เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2556). *การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดคลดา.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. ดาก: โพรเจกต์ ไฟฟ์-โฟว์ จำกัด.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสม์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- ณัฐธิดา อาษาไกรสร และสมชายเล็กเจริญ. (2559). *การตัดสินใจซื้อสินค้าบนสื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุชามาศ จันทธาวาร. (2556). *ปัจจัยสวนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าบน Facebook ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร*. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ. ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม - ธันวาคม 2556). หน้า 616 - 635
- มนต์ธิชา ทองคง. (2557). *ความไว้วางใจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออะไหล่รถยนต์มือสองของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มีนาคม 2556). หน้า 134 - 156
- ธนรัตน์ ศรีสำอางค์, เอก บุญเจือ และวรรณัย สายประเสริฐ. (2558). *พฤติกรรมผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครต่อการใช้บริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ผ่านเว็บไซต์*. วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม - กันยายน 2558). หน้า 354 - 371
- สำนักการบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง. (2556). *รายงานสถิติจำนวนประชากรประจำปี 2556*. ค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2556, จาก <http://www.bora.dopa.go.th/index.php/th/component/content/article/187-snb/service/450-service-population>
- ดารา ทีปะปาล และ ธนวัฒน์ ทีปะปาล. (2553: 43). *การสื่อสารการตลาด*. กรุงเทพฯ: อมรรการพิมพ์.
- วรรณวิภา มโนปราโมท. (2558). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสังคมออนไลน์ (อินสตาแกรม) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวจากการสร้างทางพิเศษผ่านเขาใหญ่

THE IMPACT OF TOURISM EFFECTING OF EXPRESSWAY CONSTRUCTION

THROUGH KAO-YAI, NAKHON RATCHASIMA

โชคชัย หาริมพลสิทธิ์¹ และ สิตานนท์ เจษฎาพิพัฒน์²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต (chokchai6692@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (jsitanon@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปจากผลกระทบด้านการท่องเที่ยว จากการสร้างทางพิเศษผ่านเขาใหญ่ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบด้านการท่องเที่ยว จากการสร้างทางพิเศษผ่านเขาใหญ่ การท่องเที่ยวในปัจจุบันถือเป็นปัจจัยหนึ่งในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ เมื่อผู้คนหันมาสนใจและให้ความสำคัญกับสุขภาพและจิตใจกันมากขึ้น การเดินทางท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจมากขึ้นตามลำดับ ประกอบกับกระแสของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับธรรมชาติไปพร้อมกับการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ตลอดจนเกิดจิตสำนึกในเรื่องของการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรก และได้รับการขึ้นบัญชีเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติแห่งที่สองของประเทศไทย ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ การคมนาคมสะดวกสามารถเดินทางได้ทั้งรถยนต์ส่วนตัว และรถยนต์บริการสาธารณะ เป็นอุทยานแห่งชาติที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

ผลการศึกษาวិจัยพบว่าโครงการมอเตอร์เวย์จะสร้างความเสียหายมหาศาลให้กับชาวปากช่อง ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่จะเปลี่ยนไปทั้ง 2 ข้างทาง ที่ดินการเกษตรของชาวบ้านจะถูกแบ่งออกเป็น 2 พากฝั่ง สถานการณ์ปัจจุบันของการพัฒนาการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ยังเพิ่มค่าใช้จ่ายในการเดินทางของประชาชน (ค่าผ่านทาง) ที่ยวละ 200 บาท และจะเป็นต้นทุนที่ผู้ประกอบการผลักดันให้ผู้บริโภคทั้งคาร์ดโดยสารและค่าขนส่งสินค้าประชาชนส่วนใหญ่ตลอดเส้นทางก่อสร้างยังไม่ทราบข้อมูล ข้อดี-ข้อเสีย ของโครงการ ความสะดวกสบาย การทำมาหากินจะลำบากขึ้น ยังมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สัตว์ป่า และธรรมชาติอีกด้วย มอเตอร์เวย์จะมีประโยชน์ต่อคนที่อยู่ต้นทางและปลายทาง แต่คนที่อยู่ระหว่างทางเกิดความเสียหาย ที่ผ่านมามีการหาประโยชน์แบบเบียดเบียน ๆ ไม่เปิดเผย และไม่แจ้งให้ทราบทั่วกัน เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดปัญหาขึ้น

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว, เขาใหญ่

ABSTRACT

The objective of this research is to study Tourism is currently considered to be one of the factors important in the social era of globalization. When the people attention and importance to the health and psyche. The trip is thus an activity that gets more attention, respectively. Combined with the stream of eco-tourism (Ecotourism), visitors will experience the nature with learning and understanding the ecological environment and natural resources, as well

as conservation-conscious occurrence of Kao-Yai National Park is a National Park and a first account of the natural world heritage properties of the two countries, Thailand. Located not far from Bangkok. Convenient transportation to travel on both private vehicles and cars, public service is a national park that can travel throughout the year.

The results of the study that the project will create enormous damage also increases the cost of the traveling public (tolls) per trip 200 baht and will cost operators to pass on to consumers in both the passenger car and freight costs most residents along the construction did not know. Advantages - Disadvantages of comfort. Livelihood will be more difficult. The impact on the environment, wildlife and nature. Expressway will be beneficial to the people who are the source and destination. But that is the way it is damaged. The past government did not disclose the hearings quietly and do not notice each other. Due to fear of more problems.

Keywords: Expressway, Kao-Yai

1. บทนำ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ถือว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทยและยังได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต่างให้ความนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในทุก ๆ ปี ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวตามบริเวณใกล้เคียงต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแต่ยังขาดระบบขนส่งสาธารณะที่ให้บริการผู้มาเยี่ยมชมอย่างมีประสิทธิภาพจึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวนิยมนำรถยนต์ส่วนตัวเข้ามาใช้ในพื้นที่เป็นจำนวนมากเพราะเป็นการง่ายและสะดวกในการเข้าถึงของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งในเขตอุทยานและนอกเขตอุทยาน ปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ทำให้เกิดมลภาวะและการรบกวนความเป็นอยู่ของสัตว์ป่าทั้งยังทำให้เกิดปัญหาการจราจรและความปลอดภัยในการขับขี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเทศกาลจึงทำให้กระทรวงคมนาคมเกิดแนวคิดที่จะมี “โครงการขยายถนน” ในปี พ.ศ. 2553 เพื่อช่วยให้อาณาจักรมีความคล่องตัวเพิ่มมากขึ้นสามารถรองรับปริมาณรถยนต์ที่เดินทางมุ่งหน้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ แต่ก็ได้รับแรงต่อต้านจากประชาชนและองค์กรต่าง ๆ เป็นจำนวนมากเพราะแนวคิดนี้จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะพื้นที่ที่ประกาศเป็นผืนป่ามรดกโลก

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้นควรจะต้องคำนึงถึงการกระจายผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่นให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเป็นสำคัญ และต้องไม่ลืมที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ความสำเร็จในการปฏิบัติตามแนวทางของการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการคนในท้องถิ่นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนนักท่องเที่ยวเองในการใช้ทรัพยากรทางท่องเที่ยวที่มีอยู่จำกัดอย่างรอบคอบและชาญฉลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในปัจจุบันและอนาคต และก่อปัญหาผลกระทบน้อยที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปจากผลกระทบด้านการท่องเที่ยว จากการสร้างทางพิเศษผ่านเขาใหญ่
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบด้านการท่องเที่ยว จากการสร้างทางพิเศษผ่านเขาใหญ่

3. การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบด้านการท่องเที่ยวจากการสร้างทางพิเศษผ่านเขาใหญ่ อีกทั้งได้ทำการปรึกษา และขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด และสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดโครงสร้างแบบสอบถามตามประเด็นสำคัญของขอบเขต และสร้างแบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ซึ่งในตอนต้นที่ 2 ผู้วิจัยได้ประยุกต์จากเครื่องมือ ของ ศิริทิพย์ ศรีสุราช (2550 : 116-117) และในตอนต้นที่ 4 ได้ประยุกต์จากเครื่องมือของ จุฬารพร กุลวิเศษ (2550 : 99-101) โดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องและให้ครอบคลุมถึงความมุ่งหมาย กรอบแนวคิด และสมมุติฐานงานวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษา และครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัยแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำ

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของเครื่องมือ ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

6. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ออกแบบไว้ให้ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และความเหมาะสมของคำถาม รวมถึงตรวจสอบความ ครบคลุมของแบบสัมภาษณ์ว่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาหรือไม่ จากนั้นจึงนำแบบ สัมภาษณ์มาปรับแก้และทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์เพื่อค้นหาความน่าเชื่อถือ

7.การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) เพื่อเป็นการทดสอบถึงความ น่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์ โดยทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบความ เข้าใจในประเด็นคำถาม จากนั้นทำการปรับแก้คำถาม ก่อนนำแบบทดสอบ ไปเก็บข้อมูลจริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและหลายวิธีผสมผสาน โดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์แบบเชิงลึก และใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยได้กำหนดคำถามที่จะใช้ในการ สัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนการ ไปเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลตามโครงสร้างคำถามที่ได้ กำหนดไว้ ประเด็นหลักในการสัมภาษณ์แบ่งได้ดังนี้

1. ทัศนะเกี่ยวกับนโยบายการสร้างทางพิเศษผ่านเขาใหญ่ การส่งเสริมการท่องเที่ยว และวิธีการดำเนินโครงการการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ทัศนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ที่เกิดขึ้นจากการสร้างทางพิเศษผ่านเขาใหญ่ รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง

3. ทักษะเกี่ยวกับมาตรการป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการดำเนินการตามมาตรการให้เกิดผลดี

4. ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้หมดสิ้นไป

แบบสังเกตการณ์

ผู้วิจัยมีการสังเกตการณ์สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวใน การศึกษาในครั้งนี้มีประเด็นในการสังเกต ดังนี้

1. สภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว
2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
3. สภาพในปัจจุบัน
4. สภาพของผลกระทบที่ได้รับในด้านต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นที่ได้ กำหนดไว้ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกตามประเด็นต่าง ๆ และเพื่อทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผู้วิจัยใช้วิธีในการวิเคราะห์ ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Explanatory Analysis) ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงพรรณนาในประเด็นต่าง ๆ ประกอบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย ประเด็นที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

1. บริบทของพื้นที่ศึกษา
2. ชุมชน
3. แหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป โดยมี วิธีการหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์มีทั้งหมด 3 ชนิด คือ การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) การจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) การเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) (สุภางศ์ จันทวานิช, 2534, น. 131-137) ตามรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) คือ วิธีตีความสร้างข้อสรุป ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งที่เป็นแบบทางการและแบบไม่เป็นทางการที่ได้จัดบันทึกไว้ จาก การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยใช้การตีความในกรณีที่มีข้อมูลมีความซับซ้อน เช่น ข้อความ มีลักษณะเปรียบเทียบ เป็นต้น

2. การจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) เป็นการจำแนกข้อมูลออกเป็น ชนิด ๆ แบบไม่ใช่ทฤษฎี คือ จำแนกข้อมูลที่จะวิเคราะห์ตามความเหมาะสมของข้อมูลอาจใช้ สามัญสำนึกหรือประสบการณ์ของผู้วิจัยก็ได้ โดยทำการจำแนกข้อมูลเป็นชนิดง่าย ๆ ตามประเภท ที่สัมพันธ์กับประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการศึกษาที่ตั้งไว้ ซึ่งใช้การวิเคราะห์ทั้งข้อมูล จากการศึกษาภาคสนาม คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีส่วนร่วม และการสังเกตการณ์แบบมี ส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

3. การเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) คือ การใช้วิธีการ เปรียบเทียบ โดยการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันเพื่อสร้างความชัดเจนของข้อมูล คือ เป็นการ กำหนดประเด็นความคิดเห็นที่ได้มาเป็นประเด็นย่อย ๆ โดยไม่มีการปรับแต่งข้อมูล จากนั้นทำการ จัดข้อมูลโดยการจำแนกประเด็นแยกย่อยออกเป็นหมวดหมู่ตามหมวดคำถามและพิจารณาถึง ความสัมพันธ์ว่ามีข้อมูลอะไรซ้ำหรือเกี่ยวข้องกัน ในแง่ใดบ้างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณลักษณะร่วมกัน สำหรับข้อมูลที่ได้นอกจากนี้อาจแยกไว้อีกส่วนหนึ่ง จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสร้างข้อสรุปข้อมูล (Summary Making) โดยทำการเชื่อม ข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบเข้าด้วยกันและแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างเป็นรูปธรรมใน ลักษณะของการพรรณนา (Description of the data) โดยได้ตัดทอนข้อมูลให้เหลือแต่คุณลักษณะร่วมที่มีความหมาย โดยได้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของข้อมูล ข้อสรุปดังกล่าวจะมี ลักษณะเป็นกรอบแนวคิดเชิงนามธรรม โดยเป็นคำตอบชั่วคราวที่จะต้องตรวจสอบอีกครั้งเพื่อนำ ข้อสรุปไปสังเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมต่อไป

สำหรับการสังเคราะห์ข้อมูล (Data Synthesis) เพื่อสรุปข้อมูลภาพรวมในขั้นตอน สุดท้ายผู้วิจัยใช้วิธีการแบบอุปนัย (Inductive Method) คือ การรวบรวมข้อมูลที่เป็นรูปธรรมใน ลักษณะพรรณนา ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลแยกย่อยมารวมเข้าด้วยกันเพื่อสร้างเป็นข้อสรุปเชิง นามธรรมในลักษณะของบทสรุปเกี่ยวกับความคิดเห็น และปัจจัยต่าง ๆ ที่จะเป็แนวทางในการพัฒนา

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยนี้พบว่าชาวบ้านในเขตอำเภอ แห่ง พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการสร้างโครงสร้างขนาดใหญ่พิเศษพาดผ่านใจกลางเมือง เนื่องจากจะทำให้สภาพแวดล้อม พื้นที่เมืองในบริเวณทางผ่านเสียคุณภาพด้านสุนทรียภาพเมือง เนื่องจากโครงสร้างมีขนาดไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบ โดยรอบของเมืองที่มีอยู่เดิม ชาวบ้านที่อยู่ในเขตชุมชนของแนวการก่อสร้างยังบอกถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นหลังจาก ซึ่งปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวก็ประสบปัญหาน้ำท่วมอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว เมื่อปริมาณน้ำในลำตะคองมีเพิ่มมากขึ้นในเวลาอันรวดเร็วจากการสร้างถนนดังกล่าว ทำให้มีโอกาสเกิดน้ำท่วมบ่อยขึ้นและรุนแรงกว่าเดิมการก่อสร้างถนนดังกล่าวนี้แนวถนนจะกีดขวางทางไหลของน้ำเมื่อฝนตก ทำให้ปริมาณน้ำส่วนใหญ่ที่เคยกกระจายไหลซึมลงผิวดิน เมื่อปะทะกับแนวถนนจากความลาดเอียงของพื้นที่ ทำให้เกิดการรวมตัวของน้ำแล้วไหลลงสู่ลำตะคองในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมหลายเท่าตัว ทำให้มีความเสี่ยงสูงมากที่ชุมชนตอนล่างในเทศบาลเมืองปากช่องมีโอกาสเกิดน้ำท่วมรุนแรง หากมอเตอร์เวย์เข้ามาเศรษฐกิจชุมชนก็จะลดลง ประชาชนที่ขายสินค้าอยู่บริเวณสองฟากฝั่งถนนมีรถมากกว่า 200 ราย เคยมีรายได้วันละ 1,000-2,000 บาทก็จะหายไปทั้งหมด วิถีชีวิตเปลี่ยนไปในทางที่เลวร้าย เป็นผลกระทบยิ่งใหญ่ของชาวปากช่อง สภาพและสถานการณ์ปัจจุบันของการพัฒนาการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ยังเพิ่มค่าใช้จ่ายในการเดินทางของประชาชน (ค่าผ่านทาง) ที่ยลละ 200 บาท และจะเป็นต้นทุนที่ผู้ประกอบการผลักภาระให้ผู้บริโภคทั้งคาร์โดโดยสารและค่าขนส่งสินค้า ประชาชนส่วนใหญ่ตลอดเส้นทางก่อสร้างยังไม่ทราบข้อมูล ข้อดี-ข้อเสีย ของโครงการ โดยเฉพาะการละเมิดสิทธิชุมชน วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนจะถูกทำลายตั้งแต่ อ.แก่งคอย อ.ปากช่อง อ.สีคิ้ว อ.สูงเนิน อ.ขามทะเลสอ เพราะมอเตอร์เวย์จะมีรั้วกันแบ่งแยกตัดขาดชุมชนเป็น 2 ฝั่ง ยากต่อการเข้าไปมา ส่งผลกระทบต่อประชาชนหลายแสนคน กระทบต่อชุมชน ป่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ซึ่งเป็นมรดกโลก วิถีชีวิตชุมชนถูกแบ่งกั้น การดำเนินโครงการในส่วนการเวนคืนที่ดินที่แนวถนนนี้พาดผ่าน ผู้ดำเนินโครงการกำหนดค่าชดใช้ที่ดินที่ถูกเวนคืนไว้ต่ำกว่าความเป็นจริงหลายเท่า ซึ่งประเด็นนี้ ชาวบ้านเองไม่เต็มใจและถูกกดดัน ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ต้องการขายที่ดินใช้เพื่อสร้างถนนสายนี้

แต่ถูกบังคับด้วยวิธีต่างๆที่กฎหมาย ทั้งมติ ครม. จนกระทั่งชาวบ้านบางส่วนจำยอมถูกเวนคืน แต่กลับได้รับค่าชดเชยที่ดินที่ไม่เป็นธรรม หลังจากเสียที่ดินตนเองให้ผู้ดำเนินโครงการนำไปสร้างถนนนี้แล้ว ชาวบ้านไม่สามารถนำเงินที่ได้ไปซื้อที่ดินที่มีสภาพใกล้เคียงของเดิมได้ เพราะจากการถูกคราดาค้างกล่าว

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความความคิดเห็นและความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งนำไปสู่การเสนอแนวทางการสร้างทางพิเศษผ่านเขาใหญ่ โดยมีจุดเน้นที่การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรอบในพื้นที่และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมท่องเที่ยวประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายส่วน แต่ละส่วนต่างก็มุ่งแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวด้วยวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่แตกต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นและความต้องการมีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มและลักษณะผลประโยชน์ที่ได้รับ งานวิจัยในครั้งต่อไปจึงควรศึกษาต่อยอดโดยเจาะลึกถึงบทบาทและระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละภาคส่วนเพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงข้อมูลเชิงลึก ทั้งในด้านอุปทานและอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว เช่น โครงสร้างของค่าใช้จ่าย ปริมาณที่พักและผู้ให้บริการ การท่องเที่ยวอื่นๆ ในพื้นที่ นอกจากนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ป่าวังน้ำเขียวยังอยู่ในขั้นเริ่มต้นและยังมีผลกระทบจากการท่องเที่ยวไม่มากเท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง จึงควรประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวและนำเสนอมาตรการป้องกันผลกระทบจากการท่องเที่ยวเพื่อการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่สำคัญ ควรศึกษาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของพื้นที่ในมุมมองของนักท่องเที่ยวเพื่อทราบมุมมองต่อภาพลักษณ์ ปัจจัยสำคัญที่พิจารณาการเดินทาง และความพึงพอใจที่ได้รับว่าเป็นอย่างไร จะทำให้เห็นแนวโน้มความต้องการหรือความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มแบบเจาะลึกมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวจัดเป็นปรากฏการณ์ที่มีพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงตามช่วงระยะเวลาและบริบทของพื้นที่ ดังนั้น การวิจัยแบบระยะยาว (longitudinal study) เพื่อเก็บข้อมูลทัศนคติ ความต้องการ ความคิดเห็น ตลอดจนมุมมองต่อพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งจำเป็นในอนาคต เพราะทำให้ได้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบและสามารถเสนอแนวทางการพัฒนาในมิติที่สอดคล้องกับทิศทางความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ชาวบ้านอยากให้ รัฐลงพื้นที่มาสอบถามความเห็นชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ จนมีจดหมายมาถึงชาวบ้านให้ไปตกลงเรื่องการเวนคืน โดยคิดให้ในราคาไม่ต่ำกว่า แลกกับความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่ต้องการอยู่กับธรรมชาติ ซึ่งชาวบ้านไม่เห็นด้วยที่จะให้ก่อสร้างมอเตอร์เวย์ หากจะก่อสร้างจริงก็ควรจะมีการยกระดับขึ้นบนถนนมิตรภาพเดิมเพื่อไม่ให้ชาวบ้านเดือดร้อน

การจัดตั้งคณะกรรมการกำกับนโยบายการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการเป็นผู้แทนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม มุ่งเน้นการใช้นโยบายและยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ (Cross-sectoral Approach Strategies) และถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การพัฒนานุเคราะห์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยคำนึงถึงบริบทของพื้นที่ ทิศทางของนโยบาย และมาตรฐาน การท่องเที่ยวเป็นสำคัญ การพัฒนานุเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) ระดับผู้บริหารการพัฒนาเน้นแนวคิดการวางแผนและพัฒนารองเท้าที่ช่วยพยุงยืนการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยว

2) ระดับผู้ปฏิบัติการ เน้นแนวทางการขับเคลื่อนแผนงานสู่การปฏิบัติ การพัฒนาระบบ และกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชน การออกแบบและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.

จัดทำโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.

กองทุนแห่งชาติ. 2529. แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พ.ศ.2530-34. กรมป่าไม้. กรุงเทพฯ.

_____. 2532. อุทยานแห่งชาติในประเทศไทย. กรมป่าไม้. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ

ขนิษฐา นามิ. 2546. การประยุกต์ใช้อัลกอริทึมฟลอบสเตอร์ดิงและอัลกอริทึมลีสเตสเรดิงกับระบบจราจร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะวนศาสตร์. 2536. ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ข้อมูลพื้นฐานและการจัดการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เสนอต่อกรมป่าไม้และคณะกรรมการนโยบายบริหารเขาใหญ่. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โครงการบัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. 2534. เอกสารสัมมนา “จราจรโคม่า.ถึงเวลาต้องปรับเพื่ออนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม. วันที่ 18-21 มีนาคม 2534. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิรบุษ สิริรัตน์พิริยะ. 2534. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่ง

อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดรธรณี เอมพันธุ์. 2547. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักนันทนาการและการท่องเที่ยว. คณะวนศาสตร์.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา)

ดรธรณี และ คณะ. 2547. คู่มือการจำแนกเขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.

เทิดชาย ช่วยบำรุง. 2550. การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐาน...จุดเริ่มต้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน. ในการสัมมนาเพื่อ

แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว. วันที่ 7-8 มิถุนายน 2550 ณ ศูนย์แสดงสินค้า และการประชุม

อิมแพค เมืองทองธานี. ฝ่ายส่งเสริมสินค้าการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ธรพร นุชย่น้ำเพชร. 2540. ระบบโครงข่ายถนนเพื่อการปฏิรูประบบจราจร. ในการสัมมนาเรื่อง การปฏิรูประบบ

จราจรกรุงเทพมหานครเพื่อลดมลพิษทางอากาศและเสริมสร้างศักยภาพทางธุรกิจ. โครงการสหวิทยาการ

บัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปัทมเนตร นาคพันธ์. 2548. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อระดับความเหมาะสมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

เพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฝ่ายวิจัยและพัฒนาทรัพยากร. 2550. โครงการติดตามการศึกษาศักยภาพในการรองรับได้ของพื้นที่อุทยาน

แห่งชาติเขาใหญ่ ประจำปี 2550. ฝ่ายวิจัยและพัฒนาทรัพยากร อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. กรมอุทยาน

แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. กรุงเทพฯ.

- พงษ์สันต์ คงตรีแก้ว. 2548. การจัดการจราจร. โรงพิมพ์โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. อ.สามพราน จ.นครปฐม.
- ภราเดช พยัณวิเชียร. 2545. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ
ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. (วันที่ 7-9 มีนาคม 2545
ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์.) กรุงเทพฯ
- เยาว์อุไร สุทธิธนาถ. 2547. เอกสารประกอบการสอนวิชา การวางผังเมืองและการวางแผนภาคเบื้องต้น. คณะ
สถาปัตยกรรม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2545. การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. ในการประชุมเชิง
ปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. (วันที่ 7-9
มีนาคม 2545 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์.) กรุงเทพฯ.
- Acadia National Park. 2003. A Visitor Use Management Strategy for the Mount Desert Island Section of Acadia
National Park A Policy on Geometric Design of Highways and Streets, (Copyright.)
- American Association of State High way and Transportation Officials. 1994. A Policy on Geometric Design of
Highways and Streets, (Copyright.)
- Grand Canyon National Park. 2007. National Park Service announces availability of the South Rim Visitor
Transportation Plan Environmental Assessment for Grand

อารยสถาปัตย์กับความรับผิดชอบต่อสังคมของรถไฟฟ้าบีทีเอส

UNIVERSAL DESIGN AND SOCIAL RESPONSIBILITY OF BTS SKYTRAIN

จิตติพงษ์ เอี่ยมสะอาด¹ และ รัตพงษ์ สอนสุภาพ²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง
วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต (thitipong.iamsaard@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง
วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต (rsonsuphap@yahoo.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้โดยสารพิการ กลุ่มบุคคลทั่วไป และกลุ่มสุดท้าย คือ และผู้บริหารรถไฟฟ้าบีทีเอสในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเพียงพอต่อความต้องการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกบนสถานีรถไฟฟ้าบีทีเอสของผู้โดยสารที่มีข้อจำกัดของลักษณะทางกายภาพ

ผลการศึกษาพบว่า ประการแรก ปัจจุบันนี้ มีผู้โดยสารใช้บริการค่อนข้างมาก ในแต่ละวัน และปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่คือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บนสถานีรถไฟฟ้าบีทีเอสให้บริการไม่เพียงพอต่อการมาใช้บริการของกลุ่มคนสูงอายุและผู้พิการ ซึ่งปัญหานี้ทำให้เกิดข้อร้องเรียนในการให้บริการที่ไม่สะดวกตามมา ประการที่สอง หากบริษัทได้นำหลักการอารยสถาปัตย์ และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการจะส่งผลดีต่อผู้โดยสารกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ยังแสดงถึงความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในสังคมต่อการใช้บริการรถไฟฟ้าบีทีเอส ประการที่สาม การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความพร้อม สามารถเข้าใช้บริการได้ง่าย ครอบคลุมทั่วถึง จะทำให้เกิดความพึงพอใจและลดปัญหาข้อร้องเรียนได้ และประการที่สี่ นโยบายดังกล่าวของบริษัทจะก่อให้เกิดศักยภาพและคุณค่าการใช้ชีวิตของกลุ่มคนสูงอายุและผู้พิการในสังคม นอกจากนี้จะช่วยเหลือตนเองได้แล้ว ยังไม่เป็นการละเมิดต่อสังคมโดยรวมอีกด้วย

คำสำคัญ: อารยสถาปัตย์, ความรับผิดชอบต่อสังคม, คนพิการ, ผู้สูงอายุ

ABSTRACT

This research is a qualitative one collected from literature reviews and interviews. The interviews are consisting of three groups of participants: the elders and handicaps, general people, and relevant BTS boards. The aim of this research is to find out passengers, who have physical disabilities, satisfaction on facilities in BTS.

According to the results, they showed that 1) Nowadays, there are a large number of passengers taking BTS for their transportation in each day. This impacts on the shortage of BTS among the elders and handicaps so many requests are called for solutions. 2) If the board applies Universal Design to solve the problems and take mutual responsibilities for society, it will surely have good effects on both handicaps and the elders to express the equal right of human in spite of disabilities. 3) Increasing convenient and accessible facilities covering the whole area is

satisfying, lessen the protests. 4) The company's good policies are effective and valuable things for the elders and handicaps to assist them deal with any situations by themselves without pushing them into troubles.

Keywords: Universal Design, Mutual Responsibilities, Handicaps, The Elders

1. บทนำ

ในปัจจุบันนี้รถไฟฟ้าบีทีเอสได้เปิดให้บริการมาเป็นระยะเวลาอย่างเข้าสู่ปีที่ 18 ได้รองรับผู้มาใช้บริการหลายล้านคนต่อวัน ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติ ทุกเพศทุกวัย เพราะนอกจากจะประหยัดเวลาการเดินทางแล้วยังเป็นการช่วยแก้ปัญหาการจราจรได้อีกด้วย แต่มีอยู่สิ่งหนึ่งที่ยังขาดและยังไม่มีรองรับการใช้บริการของผู้เดินทางสูงอายุและพิการ นั่นก็คือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่ยังไม่สามารถตอบโจทย์ผู้ใช้เหล่านี้ได้ นั่นก็คือ บันไดเลื่อนและลิฟต์ที่สามารถรองรับให้ผู้พิการหรือผู้สูงอายุเข้ามาใช้บริการและเดินทางได้สะดวก เนื่องด้วยจากปัญหาและข้อจำกัดในการก่อสร้างที่ค่อนข้างเป็นอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงาน ซึ่งก็คือตัวโครงสร้างของสถานี ซึ่งได้ถูกออกแบบให้ลอยอยู่บนระดับเหนือพื้นถนนบดบังสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ปัญหาเหล่านี้ได้มีผู้เรียกร้องที่จะให้แก้ไขและปรับปรุงเพื่อก่อสร้างเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อที่จะให้รองรับผู้ใช้บริการที่มีปัญหาในการช่วยเหลือตัวเองและปัญหาเหล่านี้ซึ่งเป็นปัญหาที่มีมานานและเกี่ยวข้องกับการออกแบบโครงสร้างผู้วิจัยจึงได้สังเกตเห็นว่าปัญหาเหล่านี้มีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอารยสถาปัตย์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ว่าถึงการออกแบบสถานที่แห่งนั้นให้ตอบสนองต่อการใช้งานของมวลชน เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยที่การออกแบบนั้นไม่ได้เจาะจงกลุ่มผู้ใช้งานกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแต่เจาะจงให้เข้าถึงผู้ใช้งานได้ใช้ประโยชน์ทุกๆคนไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะเป็นเพศชาย เพศหญิง คนชรา คนพิการ เด็ก หรือนุคคลที่ใช้รถเข็นหรือขาเทียมเดิน โดยการออกแบบดังกล่าวจะเน้นประโยชน์สูงสุดของคนในสังคมร่วมกัน การศึกษาครั้งนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเอื้อประโยชน์ให้กับสังคมเข้าพื้นฐานผู้จัดทำได้สังเกตเห็นถึงปัญหาเหล่านี้ จึงต้องการศึกษาถึงสาเหตุและแนวทางแก้ไขในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบริเวณสถานีรถไฟฟ้าบีทีเอส เพื่อลดปัญหาต่อข้อร้องเรียนและยังจะช่วยเพิ่มความสะดวกให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มศักยภาพต่อการให้บริการและยังจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดอารยสถาปัตย์อีกด้วย รวมทั้งเพื่อสร้างความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มาใช้บริการโดยสารรถไฟฟ้าบีทีเอสทุกคนให้ประทับใจทุกครั้งที่มาใช้บริการโดยรถไฟฟ้าบีทีเอส และยังคงสร้างความสะดวกสบายเพิ่มขึ้นอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยเรื่องอารยสถาปัตย์กับการให้บริการรถไฟฟ้าบีทีเอสนี้ มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาแนวคิดอารยสถาปัตย์กับการให้บริการรถไฟฟ้าบีทีเอส
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจรูปแบบการให้บริการของรถไฟฟ้าบีทีเอสต่อคนพิการและผู้สูงอายุ

3. การดำเนินการวิจัย

โดยงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ(Quality Research) โดยวิธีการวิจัยเอกสาร(Document Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทระบบขนส่ง

มวชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และผู้โดยสารที่มาใช้บริการรถไฟฟ้าบีทีเอส โดยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการที่สถานีชิดลม อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ สนามกีฬาแห่งชาติ สุรศักดิ์ และสถานีสะพานตากสิน จำนวน 80 คน ซึ่งประกอบไปคนพิการที่ไม่สามารถเดินได้เอง โดยมีอุปกรณ์ช่วยเดิน ผู้สูงอายุซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ และบุคคลทั่วไป

4. ผลการวิจัย

อารยสถาปัตย์กับความรับผิดชอบต่อสังคมของรถไฟฟ้าบีทีเอสนั้นสามารถทำออกมาให้สอดคล้องต่อความต้องการของผู้โดยสารได้โดยการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้โดยสารที่มาใช้บริการ โดยมีการตอบคำถามจากแบบสัมภาษณ์ จำนวน 80 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้นั้นนำมาประมวลผลโดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ content Descriptive analysis โดยการจำแนกข้อมูลที่ได้นั้นมาจากการสัมภาษณ์นำมาแยกออกมาแต่ละประเด็น ผลการวิเคราะห์ที่ได้ออกมานั้น เป็นดังนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้โดยสารที่มาใช้บริการ ส่วนมากจะเป็นการให้สัมภาษณ์ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันนั่นก็คือ การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บนสถานี หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการมาใช้บริการไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้มาใช้บริการ จากการสัมภาษณ์ผู้โดยสารสูงอายุ ส่วนมากต้องการลิฟต์ แทนการไต่บันไดเลื่อน หรือ บันไดธรรมดา เพราะค่อนข้างที่จะลำบากต่อการเดินขึ้นไปยังชั้นชานชาลา เพื่อที่จะโดยสารรถไฟฟ้า กลุ่มผู้โดยสารพิการที่ใช้วีลแชร์ในการเดินทาง จากการสัมภาษณ์พบว่า ในปัจจุบันสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ลิฟต์โดยสารมีไม่เพียงพอต่อการให้บริการ ในบางสถานีก็ไม่มีลิฟต์ จึงทำให้ต้องลำบากต่อการเดินทาง และไม่สะดวกต่อการมาใช้บริการ กลุ่มบุคคลทั่วไป จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เป็นปัจจัยพื้นฐานอยู่แล้ว เช่น ลิฟต์ กับ บันไดเลื่อน ควรจะมีให้บริการทุกสถานี และทุกทิศทางการขึ้นลงภายในสถานี ประเด็นอื่นๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการให้บริการห้องน้ำบนสถานี อุปกรณ์จำหน่ายตั๋ว ความถี่ของขบวนรถไฟฟ้าเป็นต้น ซึ่งไม่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่องานวิจัยในครั้งนี้

และปัญหาสำคัญอย่างยิ่งที่ขาดต่อการให้บริการในสิ่งอำนวยความสะดวกคือสถานีสะพานตากสินตามรูปแบบด้านล่าง คือเป็นสถานีที่มีรูปแบบการเดินทางเดียว รถไฟฟ้าไม่สามารถผ่านสวนทางกันได้ และมีชานชาลาเดียว ในปัจจุบันมีการว่าจ้างหน่วยงานภายนอกมาประเมินโครงสร้างว่าเหมาะสมในการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการให้บริการว่าสามารถดำเนินการก่อสร้างได้หรือไม่และอยู่ในระหว่างพิจารณา เพราะสถานีแห่งนี้มีผู้โดยสารมาใช้บริการค่อนข้างมากในแต่ละวัน

รูปที่ 1 ภายในสถานีรถไฟฟ้าบีทีเอสสะพานตากสิน

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การนำหลักการสถาปัตยกรรม (Universal Design) และ หลักการความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) มาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้ก็ เพราะในปัจจุบันรถไฟฟ้าบีทีเอส ซึ่งเป็นโครงข่ายระบบขนส่งมวลชน ขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และมีผู้มาใช้บริการในแต่ละวันค่อนข้างมาก แต่ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกหลักซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการใช้บริการของผู้โดยสาร

ซึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้จากการที่ผู้รู้ถึงปัญหาหลักของงานวิจัยเรื่องนี้แล้ว ยังจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการให้บริการขนส่งมวลชนให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาขึ้นไปในทุกๆด้าน ศึกษาถึงความพึงพอใจและความต้องการในการใช้บริการของผู้สูงอายุ ผู้พิการและบุคคลทั่วไปโดยหลักๆเลขปัญหาการมาใช้บริการของผู้สูงอายุกับผู้พิการมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอและไม่ตอบสนองต่อการใช้งานบางสถานีไม่เอื้อต่อการมาใช้บริการของผู้สูงอายุและคนพิการ

แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ก็คือการติดตั้งลิฟต์และบันไดเลื่อนเพิ่มให้ขึ้นลงทุกทิศทาง ให้เพียงพอสำหรับผู้มาใช้บริการทุกคนนอกเหนือจากผู้สูงอายุและคนพิการ เพื่อให้ทุกคนได้เข้าถึงบริการ ได้อย่างสมบูรณ์ไม่มีข้อจำกัดหรือข้อแบ่งแยกซึ่งให้สอดคล้อง ตรงต่อหลักการสถาปัตยกรรมและหลักการของ CSR ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้ ถ้าขาดบุคคลสำคัญที่คอยช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงาน นั่นคือท่านอาจารย์ที่ปรึกษา ศศ.ดร.รัตพงษ์ สอนสุภาพ ที่คอยชี้แนะและให้คำแนะนำต่างๆในการทำงานวิจัยค้นคว้าอิสระเล่มนี้ให้ผ่านลุล่วงไปด้วยดี และที่ขาดไม่ได้คือ บริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ที่เป็นผู้จัดขบวนความคิดปัญหานี้ให้

ให้ข้าพเจ้าได้พบกับปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข เพื่อลดข้อร้องเรียนของผู้โดยสารที่มาใช้บริการ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ข้าพเจ้าในฐานะผู้จัดทำหวังว่า งานวิจัยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการให้บริการสืบไป

เอกสารอ้างอิง

พรวิฑู โส้วคชากรณ์ (2557). *บทความวิชาการเรื่องอารยสถาปัตย์*. กลุ่มงานห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์.

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

กฤษณะ ละไล (2556). *แนวคิดอารยสถาปัตย์*

รพีพร ภู่อ่างค์.ธีระวัฒน์ จันทิก(2559). *การศึกษาแนวทางการสร้างอารยสถาปัตย์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการ*
ในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โชติรัตน์ ศรีสุข (2554). *กลยุทธ์การสื่อสารและการรับรู้รูปแบบการรับผิดชอบต่อสังคม*. เข้าถึงได้จาก.

http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Chotirat_Srisuk/fulltext.pdf

คุษฎี วรรณธรรมคุษฎี (2556). *รวมบทความวิจัยเกี่ยวกับบรรษัทภิบาล (CSR)*.วารสารร่วมราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยเกริก

นโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 - 2544

SPORTS POLICY OF MR.CHUAN LEEKPAI'S GOVERMENT (SINCE 1997 - 2001)

ชาลิสา คำสวัสดิ์¹ และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (Nidnoi23052536@gmail.com)

² คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (thamrongsakpetch@gmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาพัฒนาการนโยบายด้านการกีฬา (2) เพื่อศึกษาปัจจัยการกำหนดนโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ซึ่งเป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากเอกสาร วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับด้านการกีฬา อดีตโค้ชทีมชาติไทย และอดีตนักกีฬาทีมชาติไทย ที่จะมาให้ข้อมูลในการศึกษาและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการอธิบายเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า นโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 - 2544 ในเรื่องของ การพัฒนาการด้านการกีฬานั้นเกิดจากรัฐบาลเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนมากขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่เริ่มมีคณะรัฐมนตรีมา เพราะการกีฬาเป็นตัวพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจให้ประชาชนรู้จักความอดทน อดกลั้น และความมีน้ำใจ การมีน้ำใจนั้นมันไม่ได้เกิดจากการอ่านหนังสือ ส่วนนโยบายด้านการกีฬานั้นเป็นการกำหนดนโยบายตามตัวแบบชนชั้นนำ (Elite Model) โดยผู้นำมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดนโยบาย ส่วนกลุ่มข้าราชการ ประชาชน หรือหน่วยงานที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับภาครัฐก็เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดนโยบาย เพราะทุกส่วนสามารถกำหนดตามความต้องการได้ แต่ผลที่เกิดขึ้นกับนโยบายต่างๆ ก็มักจะเกิดจากการตัดสินใจของผู้นำรัฐบาลที่มีอำนาจและมีหน้าที่รับผิดชอบ

คำสำคัญ: นโยบาย, การกีฬา, รัฐบาล

ABSTRACT

This research purposes to study (1) the development of Sport policy, (2) to study the factors' definition of Sport policy in the Mr. Chuan Leekpai's Gogernment that is the qualitative research which study from the documents, the journals, the printing media, and the other research as well as interviewing the Government executives who concern with the sports, the former coach and player of Thailand. They gave the information for study and analyze by description.

The result of study found that the sport policy of Mr. Chuan Leekpai's Government since 1997 – 2001, in the sport's development consist of the government has the more role in the support. Since they establish the ministry because sports could develop the quality of people the both of the body and mind. That make the people know to be patience and to be kindness. In the part of Sport policy is definite from the Elite model which the leader has the more

role to definite the policy. The officials, people, and the institution that aren't concern with the government will have the more role to definite the policy because every parts could customized but the result will occur with the decision of the government leader who has the power and responsibilities.

Keywords: The Policy, The Sports, The Government

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการส่งเสริมและสนับสนุนกีฬาเป็นเวลานาน ความเป็นมาของการกีฬาหรือพลศึกษาในประเทศไทยเรานั้นมีการเริ่มในสมัยใด ไม่มีหลักฐานที่ชัดเจน แต่สันนิษฐานได้ว่าคงจะเกิดขึ้นมาพร้อมกับการเริ่มสร้างชาติไทย เพราะการออกกำลังกายเป็นพื้นฐานในการใช้ชีวิต ในสมัยก่อนคนไทยใช้การกีฬาเพื่อความอยู่รอด สภาพแวดล้อมทำให้คนสมัยนั้นต้องออกกำลังกายในการหาอาหาร ต่อสู้กับธรรมชาติ ป้องกันตนเอง การกีฬามีบทบาทในทางทหารและความมั่นคงของประเทศ หากประเทศมีประชาชนที่มีความพร้อมในทุกๆด้านก็เป็นตัวสำคัญในการขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆให้มีคุณภาพ สามารถที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดีถ้าประชาชนมีความเข้มแข็งและอดทน แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าประชาชนในประเทศมีความอ่อนแอ อ่อนไหวต่อเรื่องต่างๆที่เกิดขึ้นก็จะเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาประเทศ (เอกวิทย์ มณีธร, 2547)

ในช่วงรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย พรรคประชาธิปัตย์นั้น เข้ามาดำรงตำแหน่งในปี พ.ศ. 2540 -2544 ซึ่งเป็นคณะรัฐมนตรีคณะที่ 53 มีการแถลงนโยบายการบริหารงานภายในประเทศ โดยในส่วนภารกิจงานด้านการกีฬานั้น รัฐได้เน้นเรื่องการพัฒนาคนและสังคม โดยถือเอาด้านการกีฬาเป็นการพัฒนาคนและสังคมทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ซึ่งในช่วงเวลานั้นก็มีการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ อย่างเช่น กีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 เกิดขึ้น ก็เป็นการสร้างความตื่นตัวให้กับประเทศ มีการสร้างสนามกีฬาใหม่ๆ เกิดขึ้น ทำให้ประชาชนได้เข้าร่วมชมการแข่งขันกีฬาอย่างใกล้ชิด

ดังนั้น การกีฬาของไทยได้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมากตั้งแต่รัฐบาลมีการส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาประชาชนให้ความสนใจและเล่นกีฬากันมากขึ้นเพราะกีฬาบางชนิดมีความเป็นอาชีพมากขึ้น ด้านการกีฬาของประเทศไทยเป็นเรื่องที่มีการพูดถึง และมีการจัดกิจกรรมอย่างมากมาย แต่ก็ไม่มีการตรวจสอบการทำงานในเรื่องต่างๆอย่างชัดเจน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการนโยบายด้านการกีฬา

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยการกำหนดนโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 - 2544

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ศึกษาเกี่ยวกับ นโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 - 2544 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับด้านการกีฬา อดีตโค้ชทีมชาติไทย และอดีตนักกีฬาทีมชาติไทยที่มาให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรวมทั้งข้อมูลจากเอกสาร วารสาร

และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตีความข้อมูล การเปรียบเทียบ พร้อมทั้งการสร้าง
ข้อสรุป

4. ผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์โดยรวมของข้อมูลเชิงคุณภาพจากศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับ
เรื่องนโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 - 2544 จากการศึกษาพบว่า การศึกษาในเรื่องการ
พัฒนานโยบายด้านการกีฬานั้น มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องและมีทิศทางที่ดีขึ้นตั้งแต่เริ่มมีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรี
คณะที่ 1 ถึง คณะที่ 61 ในช่วงแรกตั้งแต่คณะรัฐมนตรี คณะที่ 1 - คณะที่ 28 พ.ศ. 2745 - พ.ศ. 2501 ก็จะมีการส่งเสริม
สนับสนุนภารกิจด้านการกีฬาอยู่บ้าง ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับพลศึกษาในโรงเรียนให้แก่นักเรียนตลอดจน
ประชาชนได้มีโอกาสฝึกอบรมการกีฬาให้มากขึ้นเพื่อให้มีร่างกายที่แข็งแรง มีจิตใจเป็นนักกีฬาและเป็นพลเมืองที่
เข้มแข็งของประเทศ ส่วนช่วงที่สองตั้งแต่คณะรัฐมนตรี คณะที่ 29 - คณะที่ 40 พ.ศ. 2745 - พ.ศ. 2501 ไม่มีการ
สนับสนุนส่งเสริมด้านการกีฬาเลย ส่วนในช่วงสุดท้ายตั้งแต่คณะรัฐมนตรี คณะที่ 41 - คณะที่ 61 พ.ศ. 2745 - พ.ศ.
2501 ก็จะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนภารกิจด้านการกีฬาให้กับประชาชนในประเทศให้มีโอกาสเล่นกีฬามากขึ้นขยาย
พื้นที่การสนับสนุนให้กว้างขวางขึ้น ในห้วงค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
ด้านการกีฬา จัดกิจกรรมด้านกีฬา จัดสร้างลานกีฬาในทุกหมู่บ้านและทุกชุมชน ส่งเสริมการออกกำลังกาย
เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีและพักผ่อนหย่อนใจที่ถูกต้อง ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต
และพัฒนามาตรฐานการกีฬา มีการให้สวัสดิการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจนักกีฬา ส่งเสริมสถานศึกษาให้เน้นมี
กิจกรรมด้านการกีฬาเพื่อให้มีความสามารถในการเข้าแข่งขันกีฬากับนานาชาติได้ดียิ่งขึ้นเป็นการพัฒนากีฬาสู่ความ
เป็นเลิศ โดยจัดตั้งฝึกกีฬาแห่งชาติพร้อมทั้งนำวิทยาศาสตร์การกีฬามาใช้ จัดให้มีการควบคุมมาตรฐานการฝึกสอน
ด้านการกีฬาให้มีคุณภาพและสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬาในระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง โดยมีการปรับปรุง
สนามกีฬาอย่างเป็นระบบและสร้างสนามกีฬาให้เพียงพอต่อความต้องการ ให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทร่วมส่งเสริม
สนับสนุนการกีฬาของประเทศมากยิ่งขึ้นและอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษา เรื่องปัจจัยการกำหนดนโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 - 2544
พบว่า ที่มาของการกำหนดนโยบายด้านการกีฬานั้นเกิดจากการนำตัวแบบชนชั้นนำ Elite Model (ชาลูชัย จิตรเหล่าอา
พร, 2555) มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาที่มาของนโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เกิดจาก
แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540 - 2544) เพื่อเป็นการดำเนินการด้านกีฬาตามกรอบและทิศทางใน
การดำเนินงาน ซึ่งแบ่งเป็น 6 หลักการ คือ หลักการพัฒนากีฬาขั้นพื้นฐาน หลักการพัฒนาการกีฬาเพื่อมวลชน
หลักการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ หลักการพัฒนากีฬาเพื่อการอาชีพ หลักการพัฒนาศาสตร์และ
เทคโนโลยีการกีฬา หลักการพัฒนากีฬาและการบริหารกีฬาและมีการส่งเสริมให้มีการแข่งขันกีฬาในระดับนานาชาติขึ้น
อย่างเช่นในช่วงรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 - 2544 มีการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติขึ้น ซึ่งเป็นการแข่งขัน
กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในการแข่งขัน มีการสนับสนุนงบประมาณสร้างสนามกีฬา
อย่างเช่น สนามราชมั่งคณาภิพาสถานที่สร้างมาเป็นเวลา 7 ปี ก็เสร็จในช่วงสมัยรัฐบาลชวน ก่อนมีการแข่งขันกีฬา
เอเชียนเกมส์ก็มีการสนับสนุนงบประมาณให้กับนักกีฬาที่ทำชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ และส่งเสริมให้แก่ละ
โรงเรียน มหาวิทยาลัย ให้มีชั่วโมงเรียนด้านการกีฬา มีการจัดการแข่งขันกีฬาภายใน เพื่อเป็นการรณรงค์ให้มีการออก

กำลังกายและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยผู้นำมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดนโยบาย ส่วนกลุ่มข้าราชการก็มีการทำประชาพิจารณ์การกำหนดร่างนโยบายโดยการเชิญกลุ่มผู้อำนวยการการศึกษาแห่งประเทศไทยแต่ละจังหวัด กลุ่มบุคลากรในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมาร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาต่างๆ เพื่อหาข้อสรุปที่เหมาะสมเพื่อพัฒนางานทางด้านการศึกษาให้ตรงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประชาชน ก็มีบทบาทและโอกาสแสดงความคิดเห็นในเรื่องการศึกษาแต่ไม่ได้ครอบคลุมทุกคนเพราะมีการส่งตัวแทนไปร่วมทำประชาพิจารณ์ หน่วยงานที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับภาครัฐก็เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดนโยบาย เพราะทุกส่วนสามารถกำหนดตามความต้องการได้ แต่ผลที่เกิดขึ้นกับนโยบายต่างๆ ก็มักจะเกิดจากการตัดสินใจของผู้บริหารที่มีอำนาจและมีหน้าที่รับผิดชอบทั้งหมด (สัมภาษณ์, ศักดิ์ชาย ทักษุวรรณ, 2560)

ดังนั้น การพัฒนาการด้านการศึกษาที่เกิดขึ้นจากรัฐบาลเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนมากขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่เริ่มมีคณะรัฐมนตรีมา เพราะการศึกษาเป็นตัวพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ให้ประชาชนรู้จักความอดทน อดกลั้น และความมีน้ำใจ การมีน้ำใจนั้นมันไม่ได้เกิดจากการอ่านหนังสือ ส่วนนโยบายด้านการศึกษาเป็นการกำหนดนโยบายตามตัวแบบชนชั้นนำ (Elite Model) โดยผู้นำมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดนโยบาย ส่วนกลุ่มข้าราชการ ประชาชน หรือหน่วยงานที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับภาครัฐก็เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดนโยบาย เพราะทุกส่วนสามารถกำหนดตามความต้องการได้ แต่ผลที่เกิดขึ้นกับนโยบายต่างๆ ก็มักจะเกิดจากการตัดสินใจของผู้บริหารที่มีอำนาจและมีหน้าที่รับผิดชอบ

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

หากพิจารณาพัฒนาการด้านการศึกษาและปัจจัยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 - 2544 พบว่า พัฒนาการด้านศึกษานั้นมีการเติบโตขึ้นเรื่อยๆ มีการส่งเสริมและสนับสนุน พัฒนาการโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องจัดหาหนังสือตำราเรียน อุปกรณ์เพื่อเป็นพื้นฐานในด้านการศึกษา การฝึกอบรมเพื่อให้ได้รู้ขีดความสามารถของแต่ละบุคคลการพัฒนาสนามให้มีคุณภาพมาตรฐานมีการสนับสนุนงบประมาณในการให้ความสำคัญกับการศึกษาในด้านต่างๆ สอดคล้องกับการศึกษาของลัดดา เรืองมโนธรรม และสืบสาย บุญวิรุบุตร (2559, น. 35 - 48) เรื่องโครงสร้างนโยบายและนโยบายการศึกษา ระบบการปฏิบัติการในการพัฒนานักศึกษาเป็นเลิศ

ปัจจัยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 - 2544 ตามมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรีที่มีการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษามาในช่วงที่รัฐบาลนายชวน บริหารงาน เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศและกระจายความเจริญไปยังทุกภูมิภาคอย่างทั่วถึง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Anderson (1970, p.1) อธิบายว่า นโยบายเป็นแนวทางการกระทำของรัฐเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ความยากจน การผูกขาดทางอุตสาหกรรม หรือการพุงราคาสินค้าการเกษตร

ตัวแบบชนชั้นนำ (Elite Model) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด ชาลส์ ชัย จิตร เหล่าอาพร (2555, น.55) ตัวแบบนี้มีความสำคัญว่า เป็นนโยบายที่สะท้อนสิ่งที่เป็นความชอบของชนชั้นนำมามากกว่าความต้องการของประชาชน กล่าวว่าการกำหนดนโยบายสาธารณะในสังคมที่มีลักษณะปิดตัวสูง ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และความต้องการต่างๆ มักจะอยู่ภายใต้ความคิดของกลุ่มชนชั้นนำมากว่าที่จะเป็นไปตามความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ของสังคม ซึ่งความรู้สึกของประชาชนชนจึงถูกครอบงำโดยชนชั้นนำ ส่วนข้าราชการจะมีหน้าที่เป็นกลไกที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลตามเป้าหมายสอดคล้องกับการศึกษาของ

เพชรฤดี สุระวิญญู. (2545) การดำเนินนโยบายด้านการคมนาคมทางอากาศ: กรณีศึกษา โครงการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เป็นการกำหนดนโยบายตามตัวแบบผู้นำ (Elite Model) และตัวแบบสถาบัน (Institution Model) โดยผู้นำและสถาบันของรัฐมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดนโยบาย ผลที่เกิดขึ้นกับโครงการส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการศึกษาพิจารณา และตัดสินใจของผู้นำรัฐบาลที่มีอำนาจและรับผิดชอบโครงการ

ผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษามักจะมาจากสถาบันนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา และจากสถาบันบริหาร คือ รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการกำหนดนโยบายเป็นไปในลักษณะของตัวแบบชนชั้นนำ (Elite Model) เนื่องจากชั้นนำจะเป็นฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำของรัฐก็จะมีบทบาทชัดเจน รวมทั้งมีส่วนในการกำหนดนโยบาย ถึงแม้ว่าจะให้หน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐเข้ามามีบทบาทแต่ผลการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายนั้นๆ ก็เป็นการตัดสินใจของผู้นำและผู้ที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบอยู่ดี

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ผลการวิเคราะห์โดยรวมของข้อมูลเชิงคุณภาพจากการศึกษาจากเอกสาร วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ในเรื่องของนโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 - 2544 พบว่า

1. การพัฒนาการด้านการกีฬานั้นเกิดจากรัฐบาลเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนมากขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่เริ่มมีคณะรัฐมนตรีมา เพราะการกีฬาเป็นตัวพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจให้ประชาชนรู้จักความอดทน อดกลั้น และความมีน้ำใจ

2. นโยบายด้านการกีฬานั้นเป็นการกำหนดนโยบายตามตัวแบบชนชั้นนำ (Elite Model) โดยผู้นำมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดนโยบาย ส่วนกลุ่มข้าราชการ ประชาชน หรือหน่วยงานที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับภาครัฐก็เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดนโยบายแต่ผลสุดท้ายอำนาจในการตัดสินใจทั้งหมดก็อยู่ที่ผู้นำ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับนายชวน หลีกภัย ในเรื่องอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง บทบาทผู้นำ การเข้ามามีบทบาททางการเมือง อิทธิพลทางการเมือง ฯลฯ

2. ศึกษาการศึกษาเปรียบเทียบนโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลคณะอื่นๆ เพื่อศึกษาถึงความเหมือน ความแตกต่าง จุดเด่น จุดด้อย ของนโยบายด้านการกีฬาในรัฐบาลนั้นๆ

3. ศึกษาถึงพัฒนาการ และปัจจัยการกำหนดนโยบายในเรื่องอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา อุตสาหกรรม ฯลฯ

4. ศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเพื่อเปรียบเทียบกลุ่มประชากรที่มีความคิดเห็นหลากหลาย

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ดี เพชรเลิศอนันต์ อาจารย์ที่ปรึกษา และกลุ่มผู้บริหารข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับด้านการกีฬา อดีตโค้ชทีมชาติไทย และอดีตนักกีฬาทีมชาติไทยที่มาให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนโยบายด้านการกีฬาของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย พ.ศ. 2540 – 2544

เอกสารอ้างอิง

- Anderson James E. (1970). Political and Economic Policy-making, Mass: Addison-Wesley.
- ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร. (2555). นโยบายสาธารณะและการวางแผน. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- เพชรฤดี สุระวิญญู. (2545). การดำเนินนโยบายด้านการคมนาคมทางอากาศ: กรณีศึกษา โครงการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ /เพชรฤดี สุระวิญญู. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนตรี ไชยพันธุ์. (2546). นโยบายของรัฐด้านการกีฬา (พ.ศ. 2502 - 2546). เอกสารวิชาการส่วนบุคคลการศึกษาหลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักบริหารระดับสูง, สถาบันพระปกเกล้า.
- ถัดดา เรืองมโนธรรม และสืบสาย บุญวีรบุตร. (2559). ปัจจัยและแนวทางการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ : แบบจำลองประเทศไทย. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ.
- ว่าที่เรือตรีเอกวิทย์ มณีธร. (2547). การกำหนดนโยบายสาธารณะด้านการกีฬาในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2520 – 2546. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต.
- ศักดิ์ชาติ ทัพสุวรรณ. (2560). สัมภาษณ์.

อุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซู จี พ.ศ.2488 ถึง 2559

AUNG SAN SUU KYI'S POLITICAL IDEOLOGY SINCE 1945 – 2016

วิภาดา วงศ์วานิชวิริยะ

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (WipadaWongwanitviriyaya@gmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประวัติและบทบาททางการเมืองของ อองซาน ซู จี พ.ศ.2488 ถึง 2559 และ 2) เพื่อศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซู จี พ.ศ.2488 ถึง 2559 ในการศึกษาวิจัยเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซู จี พ.ศ. 2488 – 2559 ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แบบตัวต่อตัว เพื่อเปิดเผยสิ่งจูงใจความเชื่อทัศนคติของผู้ตอบ โดยเตรียมคำถามกึ่งโครงสร้าง ลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ผลการวิเคราะห์โดยรวมของข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเอกสาร งานวิจัยและการสัมภาษณ์และข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองของอองซานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559 หากพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณผ่านแบบสัมภาษณ์ในแต่ละด้านจากประชาชนเมียนมาร์ในประเทศไทย สรุปได้ว่า

1) ประวัติและบทบาททางการเมืองของ อองซาน ซู จี พ.ศ.2488 ถึง 2559 นั้นเหมาะสมกับการเป็นผู้นำ ให้ความสำคัญกับเสรีภาพของประชาชน และมีเหตุผลตามแบบผู้นำแบบเสรีภาพนิยม

2) อุดมการณ์ทางการเมืองของอองซานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559นั้น โดยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหรือลดระดับความเข้มข้นในการรักษาประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมในบางด้านลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาความเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ต่อชนกลุ่มน้อยในประเทศ ซึ่งแตกต่างจากช่วงวัยเยาว์และก่อนเข้ามาสู่ระบบการเมืองอย่างเต็มตัว

คำสำคัญ: อุดมการณ์ทางการเมือง, ประชาธิปไตย

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to explore Aung San Suu Kyi's political background and roles since 1945 – 2016 and (2) to investigate her political ideology since 1945 – 2016. For the study of her political ideology since 1945 – 2016, the qualitative research methodology was applied by using the in-depth interview via face-to-face communication. This was to reveal the motives, beliefs, and attitudes of the interviewees by providing semi-structured questions and using informal interviews. As for the overall analysis results of qualitative data collected from related documentary researches, interviews, and quantitative data regarding Aung San Suu Kyi's political ideology since 1945 – 2016; if considering both qualitative and quantitative data collected by interviewing Myanmar people in every aspect, we can conclude that:

(1) Aung San Suu Kyi's political background and roles since 1945 – 2016 were appropriate for being a leader who gave the importance to people's freedom, and reasonable based on the liberal leadership style.

(2) As for her political ideology since 1945 – 2016, at present, there has been a change or a reduction in the concentration of liberal democracy in some areas, especially the equality of human beings among the minorities in the country, which was different from her previous days before fully entering the political system.

Keywords: Political Ideology, democracy

1. บทนำ

อุดมการณ์ทางการเมืองเปรียบเสมือนโลกทัศน์หรือมุมมองของบุคคลที่มีต่อโลกหรือสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยมที่มีอยู่ของบุคคลนั้น ประกอบไปด้วย Liberalism , Conservatism , Capitalism , Socialism การศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองทำให้เราเข้าใจถึงอำนาจ บทบาท และอิทธิพลของรัฐบาลหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆที่เป็นตัวแสดงทางการเมือง ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ผู้หญิงมีโอกาสดำเนินการได้แสดงบทบาทมากขึ้นและมีภาวะของความเป็นผู้นำมากขึ้นโดยในสังคมพม่าก็เช่นเดียวกัน คนพม่าจำนวนมากเห็นว่า อองซาน ซูจี เป็นบุคคลพิเศษ เธอถูกยกย่องจากทั่วโลกและได้เป็นเจ้าของรางวัลโนเบล สาขาสันติภาพ บทบาทภาวะความเป็นผู้นำของเธอ เป็นแบบอย่างที่ดีกับสังคมโลก ถูกมองว่าเป็นความหวังสุดท้ายและเป็นผู้เดียวที่มีทีท่าจะทำลายบารมีรัฐบาลทหารที่ปกครองประเทศมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 แต่ในทางกลับกันหลายคนก็มองว่าเธอไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพม่าได้ ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษามีความเห็นว่าเรื่องที่จะศึกษานี้ มีความสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ในการมีส่วนช่วยให้เข้าใจถึงอุดมการณ์ทางการเมืองและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการต่อสู้เพื่อประเทศพม่าของ อองซาน ซูจี ซึ่งเน้นถึงประวัติและบทบาททางการเมืองของอองซาน ซูจี พ.ศ.2488 ถึง 2559 อีกทั้งเรื่องของอุดมการณ์ทางการเมืองโดยศึกษาภายใต้บริบทสังคมและการเมืองพม่าในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทที่สำคัญในการต่อสู้เรียกร้องเอกราชของชาวพม่า อองซาน ซูจี และบทบาททางการเมืองที่เกิดขึ้นอันสะท้อนถึงพัฒนาการทางด้านอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้นำสตรีคนสำคัญท่านหนึ่งของโลก

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาประวัติและบทบาททางการเมืองของ อองซาน ซูจี พ.ศ.2488 ถึง 2559
- 2.2 เพื่อศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซูจี พ.ศ.2488 ถึง 2559

3. การดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซูจี พ.ศ. 2488 – 2559 ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth Interview)แบบตัวต่อตัวเพื่อเปิดเผยสิ่งจูงใจความเชื่อทัศนคติของผู้ตอบโดยเตรียมคำถามกึ่ง โครงสร้าง (Semi-structured Interview) ลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

4. ผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์โดยรวมของข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์และข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองของอองซานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559 จากผลการศึกษาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า อุดมการณ์ทางการเมืองของอองซานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559 พบว่า ช่วงแรก อองซานซูจีได้ใช้ชีวิตในต่างแดนตอนช่วง

อายุ 15ปีทำให้เธอมีอิสระในด้านความคิดและการศึกษาทำให้เธอเห็นโลกภายนอกได้กว้างขึ้นทำให้ซูจีมีแนวคิดแบบมหาตมะคานธีที่มีแนวความคิดแบบสันติวิธี (อหิสา) ของคานธีแนวความคิดนี้เป็นการควบคุมจิตใจไม่ให้เกิดความเกียจคร้านซึ่งอาจนำไปสู่ความรุนแรงหรือการต่อสู้ที่ใช้กำลังไม่เบียดเบียนอารยธรรมทางด้านจิตใจและซูจีมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีนิยมซึ่งเป็นประชาธิปไตยแบบตะวันตกเป็นทั้งคตินิยมทางการเมืองแบบเสรีนิยมและระบอบการปกครองรูปแบบหนึ่งที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนจะดำเนินการได้หลักเสรีนิยมคือการพิทักษ์สิทธิของปัจเจกบุคคลทำให้มีความคิดเสรีภาพและความเสมอภาคในการอยู่ร่วมกันส่วนในมุมมองของเพื่อนๆและคนที่รู้จักซูจีเธอจะมีการวางตัวมีความอ่อนน้อมแบบสาวพม่าดูเป็นคนที่มีแนวคิดแบบอนุรักษนิยมที่ยึดถือเอาสิ่งดั้งเดิมในอดีตมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานในปัจจุบันโดยนิยมการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปดูจากการแต่งกายของซูจีการรักษารธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆและส่วนใหญ่จะอยู่ตรงข้ามกับแนวคิดเสรีนิยม ซึ่งขัดกันในเรื่องพฤติกรรมและการวางตัว แต่ต่อมา ช่วงที่สองหลังจากที่ซูจีได้เข้าร่วมชุมนุมเธอเริ่มมีบทบาททางการเมืองของพม่ามากขึ้น กล่าวคือ ซูจีมีแนวคิดที่จะปฏิวัติประเทศพม่าให้เป็นประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการซูจีไม่เคยใช้ความรุนแรงในการเรียกร้องสิทธิและช่วงที่เธอโดนกักบริเวณให้อยู่ภายในบ้านเธอยึดหลักการวางตัวและแนวคิดแบบอหิสาซูจีมีแนวความคิดแบบเสรีนิยมเสรีภาพในการพูดเสรีภาพสื่อเสรีภาพทางศาสนาตลาดเสรีสิทธิพลเมืองสังคมประชาธิปไตยรัฐบาลตรวจสอบความเสมอภาคทางเพศและการร่วมมือระหว่างประเทศพิจารณาได้จากการต่อสู้แบบสันติวิธีผ่านการสู้โดยไม่ใช้ความรุนแรง ในเหตุการณ์ต่างๆที่ผ่านมา ช่วงที่สามหลังจากที่ซูจีได้รับอิสรภาพจากการกักขังและชนะการเลือกตั้งในปีพ.ศ.2558 พรรคNLD ชนะการเลือกตั้งองชานซูจีที่อยู่ในตำแหน่งประธานพรรค NLD ที่ไม่สามารถดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเพราะมีข้อห้ามในรัฐธรรมนูญพม่าได้เข้าสู่อการเปลี่ยนแปลงทั้งเศรษฐกิจและการเมืององชานซูจีกลับถูกมองว่าเธอกำลังหาช่องทางกลับเข้ามามีบทบาททางการเมือง

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณผ่านแบบสัมภาษณ์ในแต่ละด้านจากประชาชนเมียนมาร์ในประเทศไทย จะพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเป็นกลางและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองขององชาน ซูจี และมองว่าองชาน ซูจี เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ และให้ความสำคัญกับเสรีภาพของประชาชน ในเรื่องความเสมอภาคนั้นส่วนใหญ่จะลงความเห็นว่าความเสมอภาคน้อยจนถึงน้อยมากและในเรื่องความมีเหตุผลองชานถือว่ามีเหตุผลปานกลาง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า อุดมการณ์ทางการเมืองขององชานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559นั้น โดยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหรือลดระดับความเข้มข้นในการรักษาความเป็นประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมในบางด้านลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาความเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ต่อชนกลุ่มน้อยในประเทศ ซึ่งแตกต่างจากช่วงวัยเยาว์และก่อนเข้ามาสู่ระบบการเมืองอย่างเต็มตัว

5. การอภิปรายผล

หากพิจารณาประวัติบทบาททางการเมือง และในมิติอุดมการณ์ทางการเมืองของ องชาน ซู จีพ.ศ.2488 ถึง 2559 พบว่าองชาน ซู จีได้รับการอบรมกล่อมเกลา จากทั้งครอบครัว บุคคลรอบข้าง และปัจจัยแวดล้อมต่างๆ จนกระทั่งหล่อหลอมให้องชาน ซูจี กลายเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีนิยมในช่วงเยาว์วัยและก่อนเข้าสู่ระบบการเมืองอย่างเข้มข้น แต่ที่ลดทอนลงมาหลังเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จรูญ สุภาพ (2519: 5) อธิบายถึง ประชาธิปไตยว่า มีความหมายทั้งรูปการปกครองและปรัชญาในการดำรงชีวิต

ร่วมกันของมนุษย์ ในแง่การปกครอง มุ่งถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะเข้าร่วมกำหนดนโยบายต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลที่เกิดขึ้นในระบอบนี้จะเป็นเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้ประชาชนได้บรรลุจุดหมายปลายทางที่สำคัญ นั่นคือ ความผาสุกของประชาชนทั้งมวล ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฌูญี มาลัย เจริญ (2540) บทบาทและความคิดทางการเมืองขององซานกับขบวนการเรียกร้องเอกราชของพม่า พ.ศ.2478-2490 พบว่า บทบาทและความคิดทางการเมืองขององซาน ได้รับอิทธิพลจากการกล่อมเกลாதองซานทางความคิด และการศึกษาในลักษณะชาตินิยมจากสังคมนครอบครัว โรงเรียนและมหาวิทยาลัย ซึ่งมีลักษณะผสมผสานระหว่างความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของพม่ากับแนวความคิดทางการเมือง และเศรษฐกิจแบบตะวันตก รวมทั้งประสบการณ์ในการทำการประท้วงของนักศึกษาระหว่างที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยย่างกุ้ง องซานมีบุคลิกภาพที่ซื่อสัตย์ เป็นนักชาตินิยมที่มีความจริงใจ ทำเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริงและมีความกล้าหาญที่จะลงมือปฏิบัติตามความเชื่อของเขา พัฒนาการทางความคิดของเขาเริ่มจากความต้องการที่จะต่อสู้กับรัฐบาลอาณานิคม เพื่อให้พม่าเป็นอิสระจากการปกครองของคนต่างชาติ แล้วพัฒนาไปสู่ความต้องการที่จะให้พม่ามีเอกราชที่สมบูรณ์ องซานต้องการพัฒนาการเมืองการปกครองของพม่าไปในแนวทางประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้รับสิทธิเสรีภาพทางการเมือง และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ส่วนการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของพม่านั้น เขาได้รับอิทธิพลจากแนวคิดสังคมนิยมอย่างมาก คือ เขาสนับสนุนการให้รัฐเป็นเจ้าของอุตสาหกรรมสำคัญๆ และปัจจัยการผลิต เกษตรกรจะต้องเป็นเจ้าของที่ดิน และต้องไม่ส่งเสริมให้พวกเจ้าของที่ดินแสวงหาผลประโยชน์ จากการเช่าที่ดิน เพื่อให้ผลประโยชน์ตกอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ส่วนปัญหาชนกลุ่มน้อย องซานเสนอหลักเอกภาพในความหลากหลาย ให้สิทธิชนกลุ่มน้อยได้มีส่วนร่วมในการปกครองตามสมควร เขาพยายามหาแนวทางที่สันติในการเจรจาตกลง โน้มน้ำให้ชนกลุ่มน้อยเข้าร่วมมือกับเขาในกรต่อสู้เรียกร้องเอกราชแล้ว และการสร้างความสามัคคีในการอยู่ร่วมกันกับชาวพม่าแท้ เพื่อมิให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศหลังจากได้รับเอกราชแล้ว สำหรับด้านการทหารเขาพยายามวางหลักการแนวทางในการพัฒนากองทัพให้เป็นทหารอาชีพ และจำกัดมิให้ทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง ในการดำเนินการต่อสู้และเจรจาเพื่อเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษ องซานเป็นผู้นำที่ชาญฉลาด รู้จักผ่อนผันผ่อนยาว และเป็นนักปฏิบัติอย่างแท้จริง มีหลักการที่แน่นอนคือ เอกราชและเอกภาพของพม่ามากกว่าที่จะกอบโกยแสวงหาความร่ำรวยหรือความสุขสบายส่วนตัวและผลการศึกษาของ ฉวีวดี ดวงคำ (2549) การสร้างภาพลักษณ์นางองซาน ซูจี ผ่านการรายงานข่าวของสื่อมวลชนข้ามชาติ : พ.ศ.2531-2546 พบว่า กระบวนการสร้างภาพลักษณ์นางองซาน ซูจี ผ่านการรายงานข่าวของสื่อมวลชนข้ามชาติ เกิดขึ้นภายใต้แบบแผนของภาษา ที่เรียกว่า “วาทกรรมข่าว” ที่ปรากฏอยู่ทั้งในภาษาตัวอักษร และภาษาภาพที่เสนอเป็นสัญญาและบรรจรรหัสความหมายทางวัฒนธรรมที่มีพลังให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้ เกิดทัศนคติ เป็นความคิดรวบยอดต่อบุคคลในข่าวทั้งฝ่ายนางองซาน ซูจีและฝ่ายนายทหารผู้อยู่ตรงข้าม โดยนักการสื่อสารมวลชนได้ขมวดให้เหลือคุณลักษณะเด่นบางประการ ที่พวกเขาทราบว่าสามารถจับใจผู้รับข่าวสารทั่วโลกได้ และผู้รับข่าวสารจะเลือกติดตามข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้เสมอ ภาพลักษณ์ของนางองซาน ซูจี ที่ปรากฏในการรายงานข่าวของสื่อมวลชนข้ามชาติ ที่ถูกคัดสรรและสื่อความหมายในขั้นต้น มีอยู่ 5 ภาพลักษณ์ คือ ภาพลักษณ์ “บุตรีวีรบุรุษแห่งชาติ”, “หญิงสาวผู้มีความรู้จากตะวันตก”, “นักการเมืองฝ่ายต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า”, “หญิงสาวผู้ตกเป็นเหยื่อของการขู่เข็ญคุกคาม” และ “ภรรยาและแม่ผู้เสียสละครอบครัวเพื่ออุดมการณ์” ซึ่งนักการสื่อสารมวลชนเลือกดึงเอาคุณสมบัตินางองซาน ซูจีที่เด่นชัด มีชีวิตชีวา เข้าใจง่าย เป็นที่รับรู้ทั่วไปออกมา ขณะเดียวกันได้บรรจรรหัสความหมายของ “ประชาธิปไตยที่ถูกทำให้เป็นผู้หญิง ที่อ่อนแอ บอบ

บาง ถูกข่มเหงรังแก ซึ่งต้องการการปกป้องดูแล” ที่ทรงพลังยิ่ง จนมีข้อพิสูจน์ทางรูปธรรม ที่เด่นชัดที่สุด คือปรากฏการณ์ ชัยชนะของพรรคเอ็นแอลดีในการเลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ.2533 และการได้มาซึ่งรางวัลโนเบล สาขาสันติภาพของนางองซาน ซูจี ในปี พ.ศ.2534 ทั้งนี้ภาพลักษณ์ แก่นแกนดังกล่าว ก็ได้สร้างพลังการต่อรองให้กับนางองซาน ซูจีและกลุ่มต่อต้านรัฐบาลเสมอมาสำหรับการศึกษา บริบททางการเมืองของประเทศพม่าและการเมืองโลก ที่ได้ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของนางองซาน ซูจีในแต่ละช่วงเวลา พบว่า วิกฤตการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยในพม่าในปี 1988 ทำให้พม่ากลับมาสู่ความสนใจของโลกและสื่อมวลชนโลกอีกครั้งหลังปิดประเทศในช่วงสงครามเย็น และก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของนางองซาน ซูจี ตามมา ในเวลาต่อมานางองซาน ซูจี นำภาพลักษณ์ของเธอมาใช้ในการต่อรองกับรัฐบาลเผด็จการทหารพม่าที่ต้องการกลับเข้าสู่เวทีระหว่างประเทศ ภาพลักษณ์ของเธอถูกนำมาใช้ให้มีประสิทธิผลทั้งจากตัวเองและจากรัฐบาลประเทศประชาธิปไตยทั้งหลาย เพื่อบีบบังคับให้ทางการทหารพม่าเปลี่ยนแปลง และถูกสร้างให้มีความหมายมากยิ่งขึ้น เมื่อพัฒนาไปสู่ “สัญลักษณ์ปรัชญาประชาธิปไตยภายใต้การคุกคาม” ที่เรียกร้องให้เกิดปฏิบัติการช่วยเหลืออันเป็นการเพิ่มข้อต่อรองให้กับฝ่ายต่อต้านอย่าง ตัวนางองซาน ซูจี และรัฐบาลตะวันตกเองมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ดีภาพลักษณ์ของนางองซาน ซูจีเป็นเพียงการโฆษณาชวนเชื่อของการต่อสู้เพื่อความดีงามแห่งประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบ และเป็นเพียงวาทกรรมประชาธิปไตยหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อรับใช้อำนาจทางการเมืองเท่านั้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

สรุปผลการวิเคราะห์โดยรวมของข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์และข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองขององซานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559 พบว่า อุดมการณ์ทางการเมืองขององซานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559 นั้น โดยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหรือลดระดับความเข้มข้นในการรักษาความเป็นประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมในบางด้านลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาความเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ต่อชนกลุ่มน้อยในประเทศ ซึ่งแตกต่างจากช่วงวัยเยาว์และก่อนเข้ามาสู่ระบบการเมืองอย่างเต็มตัว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรผลักดันให้แนวคิดแบบอหิสาเกิดขึ้นเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองของชนชั้นนำของประเทศ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของการปกครองที่นำไปสู่สันติภาพ
- 2) หากศึกษาเรื่อง องซาน ซูจี ในอนาคต ควรศึกษาในประเด็นเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของเมียนมาร์หลังการปฏิวัติและศึกษาในประเด็นผู้นำของเมียนมาร์

เอกสารอ้างอิง

ดร.กุลธิดา บุญยะกุล-คันทนาภิน. 2554. องซาน ซูจี วีรสตรีประชาธิปไตยพม่า. กรุงเทพฯ: นกฮูก พับลิชชิง.
ปรัชญา ศรีรุ่งเรือง. (2556). วีรบุรุษ อุ องซาน ตู วีรสตรี องซาน ซู จี ผู้ปลดปล่อยพม่าสู่โลกเสรี?. กรุงเทพฯ: ย้อนรอย.
วิกิพีเดีย. (2560). องซาน ซูจี. [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก <http://www.wikipedia.org/wiki/องซานซูจี> ps://th. /.

- หนังสือพิมพ์ออนไลน์ ไทยโพสต์. (2017). Share โลกเศรษฐกิจ: เมียนมา โฉมใหม่... โอกาสที่เปิดกว้าง พร้อมการ
แข่งขันที่ท้าทาย. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://www.ryt9.com/s/exim/2641788>.
- หนังสือพิมพ์ออนไลน์ ไทยโพสต์. (2017). ชูจี ลั่นพร้อมลงจากตำแหน่งหากการบริหารประเทศไม่เป็นไปตามที่ประช.
คาดหวัง. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://www.ryt9.com/s/iq37/2625862>.
- หนังสือพิมพ์ออนไลน์ ไทยโพสต์. (2017). ชูจี เรียกร้องชาวเมียนมาช่วยปกป้องสิทธิชนกลุ่มน้อย. [เว็บไซต์].
สืบค้นจาก <http://www.ryt9.com/s/iq38/2594171>.
- เซอร์เบิร์ต ไอ. ซิลเลอร์. (2544). การสื่อสารและการครอบงำทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โครงการสื่อสันติภาพ คณะ
นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Auttasit Ruangsilp. (2016). Transcript of อุดมการณ์ทางการเมือง. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก
<https://prezi.com/nf1qjxthj2/presentation/>.
- Peter Popham . (2016). THE LADY AND THE GENERALS AUNG SAN SUU KYI AND BURMA'S
STRUGGLE FOR FREEDOM . LONDON: RIDIR BOOKS.

ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการจากงานบริการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ
PUBLIC SATISFACTION WITH THE QUALITY OF SERVICE PROVIDED
BY NONG CHIM SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
AMPHOE NOEN SANGA, CHAIYAPHUM PROVINCE

จำอาภาสเอกปรัชญา โชคชัย¹

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (Prathya_rtaf@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการจากงานบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการต่องานบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้วิธีการทั้งในเชิงปริมาณในการศึกษา รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 100 คน ซึ่งเป็นผู้รับบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิมีความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม มีการให้บริการด้านความเสมอภาคในการบริการ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านความสุจริตด้านความสะดวกรวดเร็ว ด้านความต่อเนื่องของการให้บริการและสุดท้ายด้านความก้าวหน้าของการให้บริการ และผลการทดสอบสมมติฐานได้ว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การใช้บริการ โดยเฉลี่ยก็ครั้งต่อปี ประเภทของงานบริการ ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของการบริการ, คุณภาพการให้บริการ

ABSTRACT

This study aimed to examine the level of public satisfaction with the quality of service provided by Nong Chim Subdistrict Administrative Organization, Amphoe Noen Sanga, Chaiyaphum Province and to compare the level of their satisfaction towards the quality of service by Nong Chim Subdistrict Administrative Organization, Amphoe Noen Sanga, Chaiyaphum Province and the demographic factors such as gender, age, educational level, and occupation. This was the quantitative research and collected the data by questionnaire from 100 people who were client of Nong Chim Subdistrict Administrative Organization, Amphoe Noen Sanga, Chaiyaphum.

The results of the study found that the level of satisfaction towards the quality of service provided by Nong Chim Subdistrict Administrative Organization, Amphoe Noen Sanga, Chaiyaphum was the middle level. The most of people satisfied the equality aspect and followed by the honesty, conveniently, continuity in service also, the development of service. The result of the hypothesis test found that sex, age, education, income per month, average monthly service and type of service did not effect to the level of public satisfaction with the quality of service provided by Nong Chim Subdistrict Administrative Organization, Amphoe Noen Sanga, Chaiyaphum Province.

Keywords: Satisfaction, Quality Of Service

1. บทนำ

การส่งเสริมการบริการประชาชนของรัฐเพื่อให้บริการของรัฐที่ดีกว่าเป็นนโยบายที่รัฐบาลทุกรัฐบาลให้ความสำคัญ และพยายามผลักดันให้เกิดผลตลอดมา โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยนั้น การตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นพันธกิจสำคัญอันดับแรกที่รัฐพึงกระทำในปัจจุบันนี้ กระแสการเรียกร้องเพื่อปรับเปลี่ยนสภาพสังคมให้เข้าสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ทั้งในด้านการเมือง การปกครอง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของประชาชน เป็นกระแสเรียกร้องที่เกิดขึ้นในทุกภูมิภาคของโลก รวมถึงกระแสการเรียกร้องให้ตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระแสสิทธิมนุษยชน ได้มุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน คือ การให้ความสำคัญต่อสิทธิหน้าที่ และโอกาสที่จะดำรงชีวิตที่ดีเท่าเทียมกัน ดังนั้นการส่งเสริมการบริการประชาชนของรัฐ จึงเป็นความมุ่งมั่นของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย และในทุกประเทศที่ต้องกระทำ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ในฐานะเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเป็นกลไกอันหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้ความมุ่งมั่นดังกล่าวของรัฐบาลบรรลุวัตถุประสงค์ จึงได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนในการให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ถือปฏิบัติให้บริการต่อประชาชนผู้มาติดต่อรับบริการเกี่ยวกับงานที่ดินให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรมชาติให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิมอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ได้พยายามปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานให้ทันต่อความต้องการของประชาชนที่มาขอรับบริการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนท้องถิ่นได้พัฒนาและทำการปรับปรุงการให้บริการแก่ประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดแก่ประชาชนโดยการให้บริการประเภทต่างๆ เหล่านี้ เป็นบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.2497 กฎกระทรวง และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องแต่จากข้อมูลย้อนกลับจากสื่อมวลชนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนในจังหวัดสระแก้ว มีสภาพความล่าช้าของการให้บริการ เช่น มีงานค้างดำเนินการ การไม่ปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมาย ว่าด้วยเรื่องของการให้บริการประชาชน พ.ศ.2532 เจ้าหน้าที่บางคนขาดความรู้ความสามารถ ขาดทักษะขาดประสบการณ์ และขาดความกระตือรือร้น ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องขจัดปัญหาและเงื่อนไขเหล่านี้ให้หมดไป เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการเป็นการสอดคล้องกับความต้องการ และความคาดหวังของประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลถือเป็นด่านแรกของหน่วยงานในระดับท้องถิ่นในการให้บริการแก่ประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วไป แบ่งสายงานออกเป็น งานบริหาร งานด้านธุรการ งานด้านสังคม งานด้านสาธารณสุข

สุข เป็นต้น ในสายงานต่างๆ ต้องพบปะกับประชาชนอยู่เสมอ เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลจะเปิดทำการต้อนรับพี่น้องประชาชนตลอด จากเหตุผลดังกล่าวทางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ จึงได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม ใน 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านความเสมอภาคในการบริการ ด้านความสะดวกรวดเร็ว ด้านความสุจริต ด้านความต่อเนื่องของการให้บริการ และด้านความก้าวหน้าของการให้บริการ เป็นต้น ซึ่งผลวิจัยที่ได้ก็นั้นจะทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผลที่ได้ผู้เกี่ยวข้องอาจนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขตาม โครงการบริการเพื่อประชาชนเป็น โครงการบริการให้เสร็จสิ้น ณ จุดเดียวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในงานตามเป้าหมายขององค์กรต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการจากงานบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีพื่อต่อความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการจากงานบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มาติดต่อรับบริการจากความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการจากงานบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยเทียบจากตารางการสุ่มของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ขนาดตัวอย่างความคาดเคลื่อนประชากร+10% (อ้างใน ชาญชัย จิตร เหล่าอาพร, 2553: 51) จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 98 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิสร้างขึ้นโดยการศึกษาจากเอกสารทฤษฎี และการทบทวนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การใช้บริการโดยเฉลี่ยกี่ครั้งต่อปี การใช้บริการประเภทของงานบริการ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพในการให้บริการประชาชน โดยแต่ละคำถามกำหนดมาตราวัดแบบแบ่งช่วง (Interval Scale) มี 4 ระดับ โดยค่าคะแนนคำตอบ ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	=	4	คะแนน
พึงพอใจมาก	=	3	คะแนน

พึงพอใจน้อย = 2 คะแนน

พึงพอใจน้อยที่สุด = 1 คะแนน

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ โดยแต่ละคำถามกำหนดมาตราวัดแบบแบ่งช่วง (Interval Scale) มี 4 ระดับ โดยค่าคะแนนคำตอบ ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด = 4 คะแนน

พึงพอใจมาก = 3 คะแนน

พึงพอใจน้อย = 2 คะแนน

พึงพอใจน้อยที่สุด = 1 คะแนน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดนิยามของตัวแปรที่จะทำการศึกษาแต่ละข้อ โดยให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการศึกษา
2. สร้างแบบสอบถาม ให้เนื้อหาครอบคลุมสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการ
3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชาชนที่มาติดต่อรับบริการต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ

4. ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ

ด้านเพศ พบว่ากลุ่มประชาชนส่วนเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 57.0 รองลงมาคือเพศชายคิดเป็นร้อยละ 43.0

ด้านอายุ พบว่า กลุ่มประชาชนส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคืออายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.0 ถัดมากเป็นอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.0 และ สดท้าย 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.0

ด้านระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 23.0 รองลงมาคือระดับการศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 18.0 รองลงมาคือระดับการศึกษานุปริญญา/ปวส./ปวท. คิดเป็นร้อยละ 16.0 ส่วนกลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.0

ด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า กลุ่มประชาชนที่มีรายรับต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาคือ 20,001 – 25,000 บาท และ 25,001– 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.0 ส่วนกลุ่มประชาชนที่รายได้ต่อเดือน 30,000 บาทขึ้นไป น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.0

ด้านการใช้บริการโดยเฉลี่ยครั้งต่อปี พบว่า กลุ่มประชาชนที่มีการใช้บริการโดยเฉลี่ย 3 ครั้งต่อปี และมากกว่า 5 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมา ใช้บริการโดยเฉลี่ย 5 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 26.0 ส่วนกลุ่มประชาชนที่มีการใช้บริการโดย น้อยกว่า 3 ครั้งต่อปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.0

ด้านการใช้บริการประเภทของงานบริการพบว่า กลุ่มประชาชนที่เลือกประเภทงานบริการด้านงานอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมา ด้านการจัดเก็บภาษี (ภาษีท้องถิ่น ภาษีโรงเรือน และภาษีป้าย) คิดเป็นร้อยละ 13.0 ส่วนด้านงานทะเบียนราษฎร น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.0

ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28, S.D.=.267$) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า โดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มองว่า ด้านความเสมอภาคในการบริการ ($\bar{X}=3.42, S.D.=.336$) มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความสุจริต ($\bar{X}=3.30, S.D.=.329$) ด้านความสะดวกรวดเร็ว ($\bar{X}=3.26, S.D.=.351$) ด้านความต่อเนื่องของการให้บริการ ($\bar{X}=3.22, S.D.=.363$) และสุดท้ายด้านความก้าวหน้าของการให้บริการ ($\bar{X}=3.18, S.D.=.358$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า

ด้านความเสมอภาคในการบริการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเสมอภาคในการบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43, S.D.=.337$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ โดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มองว่า บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้การบริการด้วยความเสมอภาคตามลำดับ ก่อน-หลัง ($\bar{X}=3.60, S.D.=.569$) มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการเป็นระบบและขั้นตอน ($\bar{X}=3.47, S.D.=.521$) บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X}=3.49, S.D.=.502$) บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้การต้อนรับและสงเคราะห์ประชาชนผู้มารับบริการ ($\bar{X}=3.33, S.D.=.493$) บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลใช้กริยาวาจาสุภาพ และบุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลการแสดงออกด้วยมารยาทที่ดีและมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=3.37, S.D.=.485$) ส่วนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการประชาชนด้วยความเป็นธรรม ($\bar{X}=3.35, S.D.=.479$) น้อยที่สุด

ด้านความสะดวกรวดเร็ว พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26, S.D.=.351$) โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างด้านความสะดวกรวดเร็ว บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ($\bar{X}=3.34, S.D.=.536$) รองลงมา องค์การบริหารส่วนตำบลจัดที่นั่ง/บริเวณรอรับบริการเหมาะสมและเพียงพอ ($\bar{X}=3.31, S.D.=.526$) ต่อมา บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็วแก่ประชาชน ($\bar{X}=3.35, S.D.=.520$) บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนมีทางเลือกในการไปใช้บริการ ($\bar{X}=3.22, S.D.=.462$) บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการให้บริการตลอดเวลา ($\bar{X}=3.20, S.D.=.449$) การเดินทางมาติดต่อกับสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลได้ความสะดวกรวดเร็ว ($\bar{X}=3.19, S.D.=.419$) ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อให้บริการ ($\bar{X}=3.22, S.D.=.416$) น้อยที่สุด

ด้านความสุจริต พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31, S.D.=.330$) พบว่า บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่หวังผลตอบแทน ($\bar{X}=3.40, S.D.=.492$) มากที่สุด รองลงมาบุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการด้วยความเป็นมิตรกับประชาชน ($\bar{X}=3.35, S.D.=.479$) บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ และ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบริการโดยมีจิตสำนึกในการให้บริการ ($\bar{X}=3.29, S.D.=.456$) ส่วนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ของ

องการบริหารส่วนตำบลให้บริการด้วยความเที่ยงธรรม โปร่งใส บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององการบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ ประพฤติถูกต้องตามธรรมเนียมของคลองธรรมและศีลธรรม และ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ราชการตามจรรยาบรรณ ($\bar{X}$ =3.27,S.D.=.446) น้อยที่สุด

ด้านความต่อเนื่องของการให้บริการ พบว่า ด้านความต่อเนื่องของการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.23,S.D.=.373) พบว่าบุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอุทิศเวลาของตนในการให้บริการ ($\bar{X}$ =3.28,S.D.=.473) มากที่สุด รองลงมา บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็นเสนอแนะข้อมูลต่างๆร่วมกันทำงาน($\bar{X}$ =3.27,S.D.=.468) บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีป้ายแสดงขั้นตอนการให้บริการอย่างชัดเจน ($\bar{X}$ =3.22,S.D.=.462) สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลมีระยะเวลาการให้บริการที่เหมาะสมกับสภาพงาน ($\bar{X}$ =3.21,S.D.=.478) บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถแก้ไขปัญหาและเป็นที่ปรึกษาได้($\bar{X}$ =3.21,S.D.=.518) ส่วน บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้คำแนะนำหรือช่วยตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดี($\bar{X}$ =3.19,S.D.=.443) และ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการออกเยี่ยมเยียนพบปะประชาชนในชุมชนเพื่อทราบความทุกข์ร้อนหรือความต้องการ($\bar{X}$ =3.19,S.D.=.506) น้อยที่สุด

ด้านความก้าวหน้าของการให้บริการ พบว่า ด้านความก้าวหน้าของการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.20,S.D.=.360) โดยพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีคำแนะนำ / เอกสาร / เจ้าหน้าที่ / ป้ายประกาศอย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ =3.29,S.D.=.456) รองลงมา องค์การบริหารส่วนตำบลมีผู้รับความคิดเห็น / รับแบบประเมินการให้บริการ ($\bar{X}$ =3.26,S.D.=.463) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ทันสมัยสำหรับให้บริการ ($\bar{X}$ =3.24,S.D.=.452) การให้บริการของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นไปตามมาตรฐานของระบบราชการ ($\bar{X}$ =3.19,S.D.=.419) บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้พัฒนาตัวเองให้ก้าวหน้าในการให้บริการอยู่เสมอ ($\bar{X}$ =3.14,S.D.=.403) ส่วน บุคลากรและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการเผยแพร่ให้ประชาชนทราบวิธีการให้บริการรวมถึงการแจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย ($\bar{X}$ =3.10,S.D.=.522) และ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการสร้างระบบเตือนภัย เพื่อเชื่อมโยงปัญหา หรือความต้องการของประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ($\bar{X}$ =3.10,S.D.=.461) น้อยที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าในการวิจัยครั้งนี้กำหนดตัวแปรอิสระได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การใช้บริการโดยเฉลี่ยกี่ครั้งต่อปี ประเภทของงานบริการ ส่วนตัวแปรตามได้แก่ ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอนินสาง จังหวัดชัยภูมิ

การทดสอบสมมติฐานนั้น ใช้การวิเคราะห์จำแนกพหุ (Multiple Classification Analysis) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรที่ทดสอบทั้งหมด 6 ตัว ตัวแปรที่มีความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอนินสาง จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การใช้บริการโดยเฉลี่ยกี่ครั้งต่อปี ประเภทของงานบริการ โดยตัวแปรทั้งหมดดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาระดับอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 6 ตัว ดังกล่าวข้างต้น ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอนินสาง จังหวัดชัยภูมิ

ดังนั้นจึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมุติฐานได้ว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การใช้บริการ โดยเฉลี่ยก็ครั้งต่อปี ประเภทของงานบริการไม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ประชาชนในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ มีความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28, S.D.=.267$) โดยประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิม มีการให้บริการด้านความเสมอภาคในการบริการ ($\bar{X}=3.42, S.D.=.336$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านความสุจริต ($\bar{X}=3.30, S.D.=.329$) ด้านความสะดวกรวดเร็ว ($\bar{X}=3.26, S.D.=.351$) ด้านความต่อเนื่องของการให้บริการ ($\bar{X}=3.22, S.D.=.363$) และสุดท้ายด้านความก้าวหน้าของการให้บริการ ($\bar{X}=3.18, S.D.=.358$) สะท้อนให้เห็นบุคลากรในองค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิมมุ่งปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกับทุกคนด้วยความสุจริต และเป็นไปด้วยความรวดเร็วตามระเบียบหลักเกณฑ์ขององค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิม

5.2 จากการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การใช้บริการ โดยเฉลี่ยก็ครั้งต่อปี ประเภทของงานบริการไม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการขององค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ สะท้อนให้เห็นว่าองค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิมมุ่งปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาคเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ผู้บริหารและข้าราชการประจำมุ่งเน้นบริหารจัดการ และให้บริการประชาชนตามหลักธรรมมาภิบาลเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

5.1 องค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิมควรส่งเสริมให้ให้มีการพัฒนาทักษะในการให้บริการบุคลากรและเจ้าหน้าที่เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนด้วยความเป็นธรรม

5.2 องค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิมควรจัดเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อให้บริการอยู่เสมอ เช่น บุคลากร คอมพิวเตอร์ กระดาษ เป็นต้น

5.3 องค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิมควรส่งเสริมให้บุคลากรและเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเที่ยงธรรม โปร่งใส หรือจัดให้มีการอบรมบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามจรรยาบรรณ

5.4 องค์กรการบริหารส่วนตำบลหนองฉิมควรส่งเสริมบุคลากรและเจ้าหน้าที่ของมีการออกเยี่ยมเยียน พบปะประชาชนในชุมชนเพื่อทราบความทุกข์ร้อนหรือความต้องการ

5.5 องค์กรการบริหารส่วนตำบลควรมีการสร้างระบบเตือนภัย เพื่อเชื่อมโยงปัญหา หรือความต้องการของประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการทดสอบสมมุติฐานได้ว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การใช้บริการ โดยเฉลี่ยที่ครั้งต่อปี ประเภทของงานบริการ ไม่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อคุณภาพการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ผลของการทำวิจัยส่วนมากออกมาค่อนข้างปลายกลาง ซึ่งอาจมองได้หลายอย่างกับการทำวิจัยในครั้งนี้ เช่น ประชาชนไม่ได้อ่านแบบสอบถามแบบถี่ถ้วน, ประชาชนไม่เข้าใจในแบบสอบถาม, หรือประชาชนมีความพึงพอใจกับการทำงานแบบปลานกลาง

ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยที่ควรทำต่อไปคือ ควรจะต้องเก็บแบบสอบถามให้มากกว่านี้ และ มีการอธิบายให้กับประชาชนอย่างชัดเจนใจการตอบแบบสอบถาม เพื่อที่จะให้งานวิจัยนี้ได้ออกมามีประโยชน์ต่อให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณประชาชนในเขตตำบลหนองฉิม อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ ที่เสียเวลาในการตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ข้อมูลจนรายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษารายงานฉบับนี้คงเป็นประโยชน์ต่อคณะผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองฉิม อำเภอนีนสง่า จังหวัดชัยภูมิ ในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการและแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานในเทศบาลให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ลักษณะวรรณ พวง ไม่นิ่ง. (2545). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของราษฎรผู้พิทักษ์ป่าประจำหน่วยป้องกันรักษาป่า จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุนันทา ทวีผล. (2550). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านให้คำปรึกษาแนะนำปัญหาด้านกฎหมายของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย 3 (สคช). ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุวัฒน์ บุญเรือง. (2545). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลสุนทรภู่ ศึกษาเฉพาะด้านการจัดเก็บรายได้. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

Kaplan and Norton. (2004). *Strategy Maps*. Massachusetts : Harvard Business School Publishing Corporation.

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554

INFLUENCING FACTORS OF THE ELECTION OF MEMBERS

OF PARLIAMENT IN AYUTTHAYA PROVINCE DURING THE YEAR 2001-2011

พิมพ์ณลิน ไทไพบูลย์¹ ชำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์² และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์³

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (feem.pimnalini@gmail.com)

² คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

³ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน, ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 4 คน, และข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ และนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นคนในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาข้อมูล รวบรวมเอกสารการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งการสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554 นั้น เมื่อจำแนกตามปัจจัย 1) ปัจจัยด้านพรรคการเมือง: นโยบายหรือภาพลักษณ์พรรคการเมืองมีผลต่อการเลือกตั้งในพื้นที่ และได้มีการสนับสนุนการหาเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2) ปัจจัยด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง: สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเคยมีบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่นมาก่อน เช่น นายกองจัดการบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองจัดการบริหารส่วนจังหวัด รวมถึงสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น และบทบาทและผลงานในอดีตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งผลให้ประชาชนเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่ง 3) ปัจจัยด้านกลุ่มผลประโยชน์ และระบบอุปถัมภ์: สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เข้าถึงประชาชน มีการไปมาหาสู่กัน พบปะพูดคุยปัญหาเกี่ยวกับคนในพื้นที่ และไปช่วยงานประเพณี รวมทั้งช่วยเหลือชาวบ้านในเขตที่ได้รับความนิยมเดือดร้อน 4) ปัจจัยด้านการเลือกตั้ง: ยุทธศาสตร์ในการหาเสียงเลือกตั้งที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ เป็นการเข้าพบปะประชาชนในพื้นที่ บอกกล่าวนโยบาย การรณรงค์หาเสียงที่ทำให้ประชาชนลงคะแนนให้ นั้น เป็นการชี้แจงถึงนโยบายให้ประชาชนทราบ เป็นคนในพื้นที่รวมถึงการทำงานที่ต่อเนื่อง และประชาชนมีความสนิทสนมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

คำสำคัญ: สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, การเลือกตั้ง, พรรคการเมือง, ผู้นำทางการเมือง

ABSTRACT

This qualitative research aimed to study the influencing factors of the election of the member of parliament in Ayutthaya province during the year 2001 – 2011. The selective group of this research included the member of the parliament, candidates for the members of parliament, bureaucrats, the government officer, and local politicians in Ayutthaya district. This was the qualitative research by in-depth Interviews and interpreted to make a conclusion.

The findings revealed that there were many the influencing factors of the election of members of parliament in Ayutthaya province during the year 2001 – 2011 when divided to different factors 1) Parties factor: the policy, image, and support of the parties influenced the election of members of parliament in the area. 2) Political leader factor: members of parliament used to play a big part in local politics such as Chief Executive of the Provincial Administrative Organization (PAO), Deputy Chief Executive of the PAO, Members of the PAO etc. A role and success of the Members of Parliament in the past influenced people to elect the person for the position. 3) Benefit Group and the patron-client system factor: Members of Parliament got to people. They visited one another, talked about the problems, exchanged their opinions, helped with cultural ceremonies and those in need. 4) Election factor: most strategies of the election of Members of Parliament were to socialize with the locals and tell them about the policies. The campaign of Members of Parliament that influenced people to vote were the ones who worked continuously and closely to the locals.

Keywords: Members of parliament in Ayutthaya, Election, Parties, Political leader

1. บทนำ

ภายใต้ระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย ประชาชนสามารถใช้สิทธิทางการเมืองเลือกตัวแทน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าไปทำหน้าที่แทนตนในการออกกฎหมายเพื่อบริหารประเทศ และยังทำหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้กำหนด จากเหตุการณ์กบฏบวรเดชที่ได้ยุติลงในวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2476 และหลังจากนั้นประเทศไทยได้มีการเลือกตั้งเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 เป็นการเลือกตั้งที่เรียกว่าเลือกตั้งโดยวิธีอ้อม ซึ่งเป็นครั้งเดียวของประเทศไทย นอกนั้นเป็นการเลือกตั้งโดยตรงทั้งหมด มีทั้ง แบ่งเขตรวมเขต แบบผสมรวมเขตกับแบ่งเขต จนปัจจุบันประเทศไทยได้ผ่านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาทั้งหมด 25 ครั้ง โดยครั้งล่าสุดมีการเลือกตั้งในวันที่ 3 ก.ค. 2554 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นการทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทน การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อทำหน้าที่ในการใช้อำนาจรัฐแทนประชาชนได้นั้น จึงต้องผ่านกระบวนการเลือกตั้งตามวิธีการที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ การเลือกตั้งจึงกล่าวได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง และขาดไม่ได้สำหรับประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2527 : 1) ระบอบการปกครองของไทยนั้น เป็นระบอบการอุปถัมภ์ค้ำจุนที่มีอายุยืนยาว จิตสำนึกและความรู้สึกต่อการเมืองย่อมมีลักษณะค่อนข้างแคบ เป็นความภักดีต่อหมู่คณะ และผู้นำที่เป็นตัวบุคคลมากกว่าการมองกว้างออกไปทั้งระบบ หรือทั้งประเทศ การเลือกตั้ง จึงเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่งในระบบการปกครองที่เชื่อว่า อำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชน เป็นกระบวนการที่เลือกรัฐบาลที่จะทำการปกครองและสร้างความชอบธรรมให้แก่อำนาจการปกครอง การเมืองไม่ใช่เรื่องเฉพาะกลุ่ม

ชนชั้นนำหรือผู้ปกครองเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคมไม่มากก็น้อย เมื่อปัญหานี้กลายเป็นสิ่งที่ได้ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของกระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การเลือกตั้ง จึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดของการปกครองในระบบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงความคิดของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศที่จะมอบให้ตัวแทนไปใช้อำนาจแทนตน เป็นการแสดงออกของประชาชนทางด้านสิทธิเสรีภาพทางความคิดของประชาชนที่ต้องการผู้แทนของตนเองที่มีลักษณะเช่นใด เพื่อจัดความขัดแย้ง หรือการสืบทอดอำนาจ และเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนจะเป็นเรื่องของการตรากฎหมาย คือ การออก การแก้ไข หรือยกเลิกพระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ การควบคุม การบริหารราชการแผ่นดิน และยังคงเป็นตัวแทนของประชาชนไปทำบทบาทหน้าที่ เช่น การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และนำความคิดเห็นของประชาชนไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา และยังมีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น การให้ความเห็นชอบบุคคล ซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี การตั้งกระทู้ถาม และการเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ทั้งนี้ เป็นไปตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตจำนวน 375 คน และแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 125 คน รวมจำนวน 500 คน และวุฒิสภา มีสมาชิกวุฒิสภา จำนวน 150 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพราะเป็นการศึกษาเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะปัจจัยที่ทำให้เกิดการเมืองที่มีเสถียรภาพต่อการเมืองนั้น ได้รับตำแหน่งในการเลือกตั้ง ซึ่งประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีแนวโน้มในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนเดิมมากขึ้น จึงเป็นเหตุผลสำคัญ เพราะ การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญที่สุดในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์บุคคลในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ คือ

- 1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน
- 2) ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 4 คน
- 3) ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน

โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการการตีความข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล พร้อมทั้งการสร้างข้อสรุป

4. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554

ในปี พ.ศ. 2539 ภายใต้รัฐบาลผสมโดยมี พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ได้เกิดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ และปัญหาความขัดแย้งภายในพรรคร่วมรัฐบาล ทำให้ความชอบธรรมทางการเมืองของ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ นั้นลดต่ำลงอย่างมาก ต่อมาได้มีการประกาศยุบสภา เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 และนายกรัฐมนตรีได้ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร จึงได้กำหนดการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ในวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 เป็นครั้งที่ 20 ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 จังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น ได้มีผู้ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดอยุธยา จำนวน 17 คน จากทั้งหมด 5 เขตเลือกตั้ง

ตารางที่ 1 รายชื่อผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544

เขต	รายชื่อ	พรรค
เขต 1	นายเกื้อกูล คำนชัยวิจิตร	พรรคไทยรักไทย
เขต 2	นายพ้อง ชีวานันท์	พรรคไทยรักไทย
เขต 3	นางสาวสุวิมล พันธุ์เจริญกุล	พรรคไทยรักไทย
เขต 4	นายวิทยา นูรณศิริ	พรรคไทยรักไทย
เขต 5	นายบุญพันธ์ แคววัฒนะ	พรรคไทยรักไทย

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 21 วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 เนื่องจาก สภาผู้แทนราษฎรชุดเก่าได้ครบวาระ 4 ปี ในวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548 ถือเป็นการเลือกตั้งต่อเนื่องมาจากสภาฯ และยังใช้รูปแบบการเลือกตั้งแบบเดิมเหมือนกับการเลือกตั้ง พ.ศ. 2544 คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 แบบ แบบแรกเป็นการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เลือกตั้งจำนวน 400 คน จากเขตเลือกตั้งจำนวน 400 เขต แบบที่สอง เป็นการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อพรรค (Party List) อีก 100 คน รวมจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 500 และยังใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 เพราะฉะนั้นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2548 จึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบและเขตเลือกตั้ง

ตารางที่ 2 รายชื่อผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2548

เขต	รายชื่อ	พรรค
เขต 1	นายเกื้อกูล คำนชัยวิจิตร	พรรคไทยรักไทย
เขต 2	นายพ้อง ชีวานันท์	พรรคไทยรักไทย
เขต 3	นางสาวสุวิมล พันธุ์เจริญกุล	พรรคไทยรักไทย
เขต 4	นายวิทยา นูรณศิริ	พรรคไทยรักไทย
เขต 5	นายบุญพันธ์ แคววัฒนะ	พรรคไทยรักไทย

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ 25 วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2550 นับเป็นการเลือกตั้งครั้งที่ 1 ภายใต้กติกาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า

ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ถูกร่างขึ้นภายหลังจากที่ พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน หัวหน้าคณะรัฐประหาร ได้ทำการยึดอำนาจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ทั้งนี้ด้วยการเปลี่ยนแปลงกฎกติกาทางการเมืองใหม่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต โดยจำนวนสมาชิกในแต่ละเขต แบ่งออกเป็นดังนี้ เขต 1 คน จำนวน 3 คน และ เขต 2 จำนวน 2 คน

ตารางที่ 3 รายชื่อผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2550

เขต	รายชื่อ	พรรค
เขต 1	นายสุรเชษฐ์ ชัยโกศล	พรรคพลังประชาชน
	นายพ็อง ชีวานันท์	พรรคพลังประชาชน
	นายเกื้อกูล คำนชัยวิจิตร	พรรคชาติไทย
เขต 2	นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล	พรรคพลังประชาชน
	นายวิทยา บุรณศิริ	พรรคพลังประชาชน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 5 เขต

ตารางที่ 4 รายชื่อผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2548

เขต	รายชื่อ	พรรค
เขต 1	นาย เกื้อกูล คำนชัยวิจิตร	พรรคชาติไทยพัฒนา
เขต 2	นาย พ็อง ชีวานันท์	พรรคเพื่อไทย
เขต 3	นาย สุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล	พรรคเพื่อไทย
เขต 4	นาย วิทยา บุรณศิริ	พรรคเพื่อไทย
เขต 5	นาย องอาจ วชิรพงศ์	พรรคเพื่อไทย

ส่วนที่ 2 ปัจจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554

ปัจจัยด้านพรรคการเมือง นโยบายหรือภาพลักษณ์พรรคการเมือง มีผลต่อการเลือกตั้งในพื้นที่มาก เพราะประชาชนชอบนโยบายที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพี่น้องประชาชน หรือนโยบายที่เข้าถึงคนในพื้นที่นั้นๆ และพรรคได้มีการสนับสนุนการหาเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งหัวหน้าพรรคมาปราศรัยในเขตพื้นที่ เพื่อช่วยในการหาเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ปัจจัยด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง ก่อนที่จะลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น เคยมีบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่นมาก่อน เช่น นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด รวมถึงสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ฯลฯ บทบาทผลงานในอดีต เช่น การเป็น

นักการเมืองท้องถิ่นมาก่อน ครอบครัวและเครือข่าย ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ได้ส่งผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เข้าดำรงตำแหน่ง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ เป็นคนจริงใจ ตั้งใจจริง เสมอต้นเสมอปลาย มีความรับผิดชอบต่อบทบาทและหน้าที่ตัวเอง จึงทำให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้เข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยด้านกลุ่มผลประโยชน์ และระบบอุปถัมภ์ ส่วนใหญ่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อน จึงมีความคุ้นเคยกับประชาชนในพื้นที่ ประชาชนส่วนใหญ่จะเข้ามาขอความช่วยเหลือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้ามาร้องทุกข์ หรือมีความทุกข์ร้อนในเรื่องของปากท้อง บอกรายการประเพณีต่างๆ และหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เข้าถึงประชาชน มีการไปมาหาสู่กัน พบปะพูดคุยปัญหาเกี่ยวกับคนในพื้นที่ และไปช่วยงานประเพณี รวมทั้งช่วยเหลือชาวบ้าน ในเขตที่ได้รับความเดือดร้อน

ปัจจัยด้านการเลือกตั้ง ยุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีที่ใช้ในการหาเสียง เป็นการเข้าพบปะประชาชนในพื้นที่ บอกกล่าวนโยบาย การเดินแจกใบปลิว การรณรงค์ในการหาเสียง คือ การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพูด ชี้แจงถึงนโยบายให้ประชาชนทราบ เป็นคนอยุธยาด้วย รวมถึงการทำงานที่ต่อเนื่อง และเป็นคนที่ประชาชนชื่นชอบอยู่แล้วจึงส่งผลให้ประชาชนลงคะแนนเสียงให้

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผล

1. ปัจจัยด้านพรรคการเมือง

ปัจจัยที่สำคัญในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554 พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้สมัครลงแข่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้เข้าสังกัดพรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่ง โดยการที่พรรคเป็นคนทาบทาม และเข้าสมัครเอง เป็นบุคคลซึ่งมีบทบาทและผลงานทางด้านการเมืองท้องถิ่นมาก่อน และมีทัศนคติที่เหมือนกันกับพรรคการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Roy C. ที่กล่าวว่า พรรคการเมือง คือ สมาคมซึ่งดำเนินกิจกรรมและรวบรวมประชาชนเข้ามาร่วมกัน โดยประสานผลประโยชน์ของสมาชิก เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาล และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้สมัครลงแข่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่จะมีที่ทำการพรรคอยู่ในเขตพื้นที่ มีพนักงานเพื่อคอยรับเรื่อง ช่วยเหลือประชาชนในเขตพื้นที่ และเอาไว้ให้ประชาชนมาพบปะพูดคุยกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ La Palombara and Weiner ที่กล่าวว่า พรรคการเมือง มีสาขาพรรคกระจายอยู่ทั่วประเทศตามชุมชนต่างๆ มีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องไม่เฉพาะแต่เวลาหาเสียงเลือกตั้งเท่านั้น

2. ปัจจัยด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง

ปัจจัยที่สำคัญในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554 พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนที่จะลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้นเคยมีบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่นมาก่อน จึงส่งผลทำให้ประชาชนนั้นเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิติ ติยัคคานนท์ ได้อธิบายว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีความสามารถและได้รับความไว้วางใจ การเคารพนับถือ จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าและมีอำนาจในการตัดสินใจ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นคนที่จริงใจ ตั้งใจจริง เสมอต้นเสมอปลาย มีความรับผิดชอบต่อบทบาทและหน้าที่ตัวเอง เป็นคนเข้าถึงง่าย ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ที่กล่าวว่า คุณสมบัติของการเป็นนักการเมืองที่ดีจะต้องมีคุณภาพสูง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีคุณประโยชน์ ทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว มีคุณลักษณะชีวิตที่ดี มีลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตแบบเสมอต้นเสมอปลาย มีประวัติดี มีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใสทั้งในชีวิตหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัว ไม่กลับกลอก ไม่ปลิ้นปล้อน สามารถพูดจาสื่อสารได้ดีกับบุคคลในทุกๆระดับ และที่สำคัญมีคุณธรรม จริยธรรมซื่อสัตย์จริงใจต่อประชาชนและประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มข้าราชการและนักการเมืองท้องถิ่น ที่กล่าวว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเด่นเข้าถึงชุมชน มางานต่างๆ เป็นกันเองกับชาวบ้าน มีมนุษยสัมพันธ์ ช่วยเหลือพ่อแม่พี่น้องประชาชน บังคับสำคัญที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น ได้รับเลือกตั้งมีหลายปัจจัย เช่น เงิน เครือญาติพี่น้อง บริวารเพื่อนฝูง รวมถึงธุรกิจ นอกจากนี้ก็เป็นการเข้าถึงง่าย และความจริงใจ

3. ปัจจัยด้านบทบาทกลุ่มผลประโยชน์ และระบบอุปถัมภ์

ปัจจัยที่สำคัญในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554 พบว่าส่วนใหญ่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อน จึงมีความคุ้นเคยกับประชาชนในพื้นที่ มีการไปมาหาสู่กัน พบปะพูดคุยปัญหาเกี่ยวกับคนในพื้นที่ และไปช่วยงานประเพณี รวมทั้งช่วยเหลือชาวบ้านในเขตที่ได้รับความสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานัญญา ไซรัชญา ได้ศึกษา เรื่อง “นักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก” ผลการศึกษา พบว่า ความสำเร็จของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพิษณุโลกนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 4 ประการ คือ ความสัมพันธ์ของผู้สมัครกับชุมชน เครือข่ายทางสังคมและการเมืองของผู้สมัคร ระบบอุปถัมภ์ของผู้สมัครกับชุมชนและหัวหน้า และจำนวนค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งผู้สมัครลงแข่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีเครือข่ายทางการเมือง คือ การที่มีสาขาพรรคในจังหวัดแล้วมีสมาชิกพรรคจำนวนหนึ่ง จึงเป็นจุดแข็งของพรรคที่สำคัญ และหลังจากเลือกตั้ง ได้มีการไปมาหาสู่กับชาวบ้านในพื้นที่ คอยดูแลและไปงานประเพณีต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Almond and Powell ที่ได้แบ่งกลุ่มผลประโยชน์ไว้ 4 ประเภท คือ 1. กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่มีการจัดตั้ง 2. กลุ่มผลประโยชน์และบุคคลที่เคื่องกว้างไร้บรรทัดฐาน 3. กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นทางการ 4. กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นสถาบัน ซึ่งจะสอดคล้องกับ ประเภทที่ 4 คือ กลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นสถาบัน ซึ่งคือองค์กรที่เป็นทางการ (Formal Organization) เช่น พรรคการเมือง กลุ่มเหล่านี้จะเป็นตัวแทนเรียกร้องผลประโยชน์ให้กลุ่มอื่นในสังคม รวมถึงเรียกร้องผลประโยชน์ของกลุ่มเองด้วย

4. ปัจจัยด้านการเลือกตั้ง

ปัจจัยที่สำคัญในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2544-2554 พบว่าการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญปี 2550 นั้นไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการเลือกผู้สมัคร หรือการสร้างกฎกติกาใหม่ก็ไม่สามารถยับยั้งได้ ก็ยังส่งผลให้ตัวบุคคลหรือพรรคการเมืองเดิมนั้นได้รับชัยชนะเช่นเดิม การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ใช้ยุทธวิธีในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเดินแจกใบปลิว เข้าพบปะประชาชน บอกกล่าวและชี้แจงนโยบาย การปราศรัยหาเสียง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพียงกมล มานะรัตน์ ที่กล่าวว่า ยุทธวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ดีจะนำไปสู่การชนะในการเลือกตั้ง กระบวนการหรือยุทธวิธีในการหาเสียง เพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่งหรือชนะในการเลือกตั้ง คือ รูปแบบที่เปิดเผยและถูกกฎหมาย เช่น การปราศรัยหาเสียง การเดินเคาะประตูบ้าน การประชาสัมพันธ์ ซึ่งพบว่า ผู้สมัครลงแข่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ใช้ยุทธวิธีในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ที่มีลักษณะคล้ายกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขต

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ผู้สมัครค้นหาเสียงเอง ไม่ใช่หวัคะแนน เข้าถึงพี่น้องประชาชน ไม่มีการซื้อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ชงมล มานะรัตน์ เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านพรรคการเมือง พรรคการเมือง ควรให้ความสำคัญกับนโยบายที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน
2. ด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง นำความเป็นผู้นำทางการเมือง มาสร้างกิจกรรมในการพัฒนาประชาชน และพื้นที่นั้นๆ
3. บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ และระบบอุปถัมภ์ ควรสร้างกลุ่มที่มีคุณประโยชน์ต่อชุมชน หรือคนในพื้นที่ เพื่อที่จะสร้างผลงานให้กับพื้นที่นั้นๆ
4. ด้านการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีการหาเสียงผ่าน โซเชียล เน็ตเวิร์ก ถือเป็นหนึ่งในยุควิถีในการหาเสียงทางการเมืองรูปแบบใหม่

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ปัจจัยด้านพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมืองนั้นส่งผลต่อการเลือกตั้งในพื้นที่ และพรรคการเมืองก็ได้มีการสนับสนุนการหาเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ปัจจัยด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเคยมีบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่นมาก่อน และผลงานในอดีตได้ส่งผลให้ประชาชนเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ รวมถึงครอบครัวและเครือข่าย ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองส่งผลต่อการดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย

ปัจจัยด้านกลุ่มผลประโยชน์ และระบบอุปถัมภ์ การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และประชาชนในเขตพื้นที่มีความสนิทสนมใกล้ชิดกัน มีการช่วยเหลือประชาชนในยามเดือดร้อน จึงส่งผลให้ประชาชนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนเดิมๆ เข้าดำรงตำแหน่งเช่นเดิม

ปัจจัยด้านการเลือกตั้ง การเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญปี 2550 นั้นไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการเลือกผู้สมัคร หรือการสร้างกฎกติกาใหม่ที่ไม่สามารถยับยั้งได้ ก็ยังส่งผลให้ตัวบุคคลหรือพรรคการเมืองคนเดิมนั้นได้รับชัยชนะเช่นเดิม การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพูด ชี้แจงถึงนโยบายให้ประชาชนทราบ การเข้าพบปะประชาชนในพื้นที่ แจกใบปลิว รวมถึงการทำงานที่ต่อเนื่อง และเป็นคนที่ประชาชนชื่นชอบอยู่แล้วจึงส่งผลให้ประชาชนลงคะแนนเสียงให้

เอกสารอ้างอิง

- กระมล ทองธรรมชาติ สมบูรณ์ สุขสารathy และปรีชา หงส์ไกรเลิศ. (2531). การเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล กรุงเทพมหานคร. ฝ่ายวิจัยคณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2539). *อนาคตผู้นำการเมืองไทยในสองทศวรรษหน้า*. กรุงเทพฯ: ชักเชสมีเดีย.
- ชาญณรงค์ ไชยรัชยา. (2549). *นักการเมืองถิ่นจังหวัดพิษณุโลก*. สำนักวิจัยและพัฒนา, สถาบันพระปกเกล้า.
- ทวีจิตร พัฒน์ชนะ และคณะ. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาล: ศึกษากรณี เทศบาลตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี*. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.

- บำรุง รุ่งเรือง. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดภูเก็ต: กรณีศึกษา ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดภูเก็ต. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2527). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์
- เพียงกมล มานะรัตน์. (2547). การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง: ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ปี พ.ศ. 2547. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มันเศรษฐ์ ไตรชลาลินธุ์. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรีในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เมธี ปรีชา. (2542). บทบาททางการเมืองของกลุ่มปากน้ำ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลิขิต ชีระเวคิน. (2543). การเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมบัติ จันทรวงศ์. (2529). การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2529. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา. สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธ์. (2543). ระบบอุปถัมภ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
- La Palombara, J., & Weiner, M. (1966). Political parties and political development. Princeton, NJ: Princeton University Press. Mair, P.

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 – 2554

INFLUENCING FACTORS OF THE ELECTION OF MEMBERS OF PARLIAMENT IN PATHUMTHANI PROVINCE DURING THE YEAR 2001 - 2011

กมลลิตี ไปด้วย¹ และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (feem.pimnalini@gmail.com)

² คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (thamrongsakpetch@gmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544-2554 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แยกออกเป็น 3 กลุ่ม (1)สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี (2)ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี (3)ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ และนักการเมืองท้องถิ่น โดยใช้การศึกษายกเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการตีความข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล พร้อมทั้งการสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544-2554 สามารถจำแนกปัจจัย ได้ดังนี้ 1)ปัจจัยพรรคการเมือง พบว่า นโยบายพรรคและภาพลักษณ์ของพรรคการเมือง นั้นมีผลต่อการเลือกตั้งในเขตพื้นที่ อย่างมาก เพราะ ประชาชนส่วนใหญ่ชอบที่ตัวนโยบายของพรรค ที่เข้าถึงกลุ่มคนในพื้นที่ เพราะคิดว่านโยบายนี้จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพวกเขา 2)ปัจจัยด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง พบว่า ก่อนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตจังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เคยมีบทบาททางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด มาก่อน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงถือว่าบทบาทและผลงานในอดีตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น มีผลให้ประชาชน ตัดสินใจเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่ง เป็นอย่างมาก 3)ปัจจัยด้านเครือข่ายทางการเมือง และระบบอุปถัมภ์ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วเวลาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หาเสียง จะลงพื้นที่ด้วยตัวเอง แล้วก็จะมียุทธศาสตร์สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมืองท้องถิ่น และนักธุรกิจ ที่สนิทสนมกันเป็นการส่วนตัว เข้ามาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ในการลงพื้นที่หาเสียง 4)ปัจจัยด้านการเลือกตั้ง พบว่า ยุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ใช้กัน คือ การแจกใบปลิว การขึ้นรถแห่ประชาสัมพันธ์หาเสียงให้ประชาชนไปลงคะแนน และการลงพื้นที่ในเขตของตนเองโดยการเคาะตามประตูบ้าน เพื่อพบปะประชาชน และปราศรัยนโยบายของพรรค ถือว่ามีผลให้ประชาชนเลือกลงคะแนนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่พอสมควร

คำสำคัญ: ปัจจัย, การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, จังหวัดปทุมธานี

ABSTRACT

This research purpose to study the factors that have affected to the Election of Members of Paliament, Pathumthani since 2001 – 2011 is the quality research. The sample of research divided to 3 parts (1) the members of Paliament, Pathumthani (2) the candidates of the members of Paliament, Pathumthani (3) the officials, the state authorities, and the local politicians that study from the documents, the interviewing and analyze by Data interpretation, comparing information and conclusion.

The result of research found that the factors which has affected to the Election of Members of Paliament, Pathumthani since 2001 – 2011 could divide in the factors (1) Political party found that the policy and image of political party has the huge impact to the election because the most of people like the policy of party that approach the local people who think that the policy will provide the most benefit to them. (2) The role of the political leader found that before the candidates were register, they had role the both of local and province as the village headman, the member of Provincial Administrative. It is assumed that these roles are effective to the people decision choose them. (3) The network of political and host system found that the members will walk in by themselves and got the support from the local politician, the businessman to get more reliabilities. (4) Election found that the strategies that the members of Parliament is the leaflet, the public relations, and walk in their area to talk and tell their policy to the local people.

Keywords: Factors, Election of Members of Parliament, Pathumthani Province

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี พ.ศ.2475 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะสร้างระบบการเมืองแบบใหม่ที่เน้นให้ประชาชนนั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง โดยประชาชนนั้นมีอำนาจในการเลือกสรรผู้แทนของตนเองเพื่อที่จะเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเองในการกำหนดนโยบายสาธารณะแทนตนเองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นต่อไป (พรชัย เทพปัญญา, 2549, น. 1) ซึ่งที่ผ่านมานั้นประเทศไทยได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นทั้งแบบทางตรงและทางอ้อมรวมแล้ว 27 ครั้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นั้นเกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาระบบของการเมืองไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเปลี่ยนการเมืองของนักการเมืองเป็นการเมืองของพลเมือง โดยการเพิ่มสิทธิเสรีภาพให้พลเมืองมีส่วนร่วมมากขึ้น ถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนอย่างแท้จริง เพราะได้เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดสิทธิเสรีภาพให้ประชาชนนั้นสามารถเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการในพื้นที่ท้องถิ่นตนเอง จึงทำให้ระบบการเมือง และระบบราชการมีความสุจริตและมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจและเพิ่มอำนาจเมืองในการควบคุมการใช้อำนาจในทุกระดับอย่างครอบคลุม ดังนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดพรรคการเมืองที่เข้มแข็งขึ้นทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ นายกรัฐมนตรีมีภาวะความเป็นผู้นำเพื่อแก้ปัญหาบ้านเมืองได้อย่างแท้จริงมีประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ ปี 2540 นั้นจึงถือได้ว่าเป็นตัวแปลงที่สำคัญที่ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนขึ้นว่าช่วงเวลาหรือภาพรวมของการเลือกตั้ง

ในจังหวัดปทุมธานีนั้นเป็นอย่างไรการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละครั้ง จึงจะต้องมีปัจจัยในหลายๆด้าน เพื่อนำมาพิจารณาประกอบกับการตัดสินใจในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดปทุมธานี นับได้ว่าเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลที่มีความใกล้ชิดเป็นอย่างมากกับกรุงเทพมหานคร หรือถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ทั้งในแง่ภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมุ่งศึกษาในจังหวัดปทุมธานี เพื่อทำความเข้าใจบริบทหรือลักษณะของเมืองขนาดใหญ่ และทำความเข้าใจในตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดปทุมธานี ในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 – 2554

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 – 2554” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการเก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาลักษณะข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ของจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ 12 คน เป็นการสัมภาษณ์บุคคลในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ คือ

- 1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน
- 2) ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 4 คน
- 3) ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 3 คน

โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการการตีความข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล พร้อมทั้งการสร้างข้อสรุป

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544-2554 มีอยู่ด้วยกัน 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 – 2554

หลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 40 ก็ได้มีการเลือกตั้งกันครั้งแรก เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญในยุคของการปฏิรูปการเมืองเพื่อที่จะให้การเมืองไทยนั้นได้มีความทันสมัยมากขึ้น จึงทำให้การเลือกตั้งในช่วงปี 2544 เป็นการเกิดปรากฏการณ์ใหม่ทางการเมืองขึ้นในช่วงนั้น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2544 นั้น เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 โดยสาเหตุมาจากที่ นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศยุบสภา เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 นับว่าเป็น การเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งแรกในระบบใหม่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งแบ่งเป็นระบบบัญชีรายชื่อ 100 คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก 400 คน ภายใต้การกำกับดูแลและจัดการเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 6 มกราคม พ.ศ.

2544 จังหวัดปทุมธานีนั้น ได้มีผู้ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดปทุมธานี ทั้งหมด 5 เขตเลือกตั้ง

ตารางที่ 1 รายชื่อผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 จำนวน 4 คน

เขต	รายชื่อ	พรรค
1	นายสุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล	พรรคไทยรักไทย
2	นายเอกพจน์ ปานแย้ม	พรรคประชาธิปัตย์
3	ว่าที่ร้อยตรีสุเมธ ฤทธาภรณ์	พรรคไทยรักไทย
4	นายลิขิต หมู่ดี	พรรคไทยรักไทย

การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 21 วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ได้เกิดการเลือกตั้งขึ้น เพราะครบวาระ 4 ปี ของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ได้รับการเลือกตั้งมาเมื่อ พ.ศ. 2544 โดยในวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548 จึงได้เกิดการเลือกตั้งขึ้น เนื่องจากสภาฯ อยู่ครบวาระ ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนี้ถือว่าการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 2 ของการใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 จึงทำให้รูปแบบและเขตเลือกตั้งไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 จังหวัดปทุมธานีนั้น ได้มีผู้ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 18 คน จากทั้งหมด 5 เขตเลือกตั้ง

ตารางที่ 2 รายชื่อผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2548

เขต	ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง	พรรค
เขต 1	นายสุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล	ไทยรักไทย
เขต 2	นายเอกพจน์ ปานแย้ม	ชาติไทย
เขต 3	นายวรัญญู เทพหัสติน ณ อรุชยา	ไทยรักไทย
เขต 4	นาย ลิขิต หมู่ดี	ไทยรักไทย
เขต 5	นาย ชูชาติ หาญสวัสดิ์	ไทยรักไทย

วันที่ 26 ตุลาคม 2550 คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีมติแบ่งเขตเลือกตั้ง ส.ส. แบบแบ่งเขตจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด มี 400 คนจาก 76 จังหวัด

ตารางที่ 3 รายชื่อผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2550 จำนวน 6 คน

เขต	ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
1	นาย เอกพจน์ ปานแย้ม (ถูกตัดสิทธิ์)	ชาติไทย	93,672
	ชนากานต์ ยืนยง (แทน)	ประชากร	
	นาย สุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล	พลังประชาชน	86,242
	นาย สุทิน นพชา	พลังประชาชน	76,555
2	นางสาว พรพิมล ธรรมสาร	พลังประชาชน	94,393
	ว่าที่ ร.ต.สุเมธ ฤทธาคนี	พลังประชาชน	86,102
	นาย ชูชาติ หาญสวัสดิ์	พลังประชาชน	80,067

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 จังหวัดปทุมธานีได้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 6 เขต

ตารางที่ 4 รายชื่อผู้ที่ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2550 จำนวน 6 คน

เขต	ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
1	นายสุทิน นพจำ	เพื่อไทย	49,151
2	นายสุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล	เพื่อไทย	42,258
3	นายสมศักดิ์ ใจแค้ว	เพื่อไทย	37,023
4	นางสาวพรพิมล ธรรมสาร	เพื่อไทย	36,374
5	ว่าที่ ร้อยตรีสุเมธ ฤทธาคนี (ลาออก)	เพื่อไทย	49,524
6	นายเกียรติศักดิ์ ส่องแสง (แทน)	ประชาธิปัตย์	34,221
	นายชูชาติ หาญสวัสดิ์	เพื่อไทย	41,723

ส่วนที่ 2 ปัจจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2544 – 2554

ปัจจัย ปัจจัยพรรคการเมือง นโยบายพรรค ภาพลักษณ์ของพรรค และตัวหัวหน้าพรรค มีผลต่อการเลือกตั้งในเขตพื้นที่นั้นๆอย่างมาก เพราะ ประชาชนส่วนใหญ่ชอบที่ตัวนโยบายของพรรคที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด

ปัจจัยด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง ก่อนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เคยมีบทบาททางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด มาก่อน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่จะช่วยเหลือประชาชนได้ จึงถือว่าบทบาทและผลงานในอดีตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และส่วนใหญ่จะเป็นคนพูดจริงทำจริง ช่วยเหลือประชาชนได้ทุกงานไม่ว่าจะเป็นงานราษฎรหรืองานหลวงก็ไปช่วยหมด นั่นถือว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลให้ประชาชนตัดสินใจเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่ง เป็นอย่างมาก

ปัจจัยด้านเครือข่ายทางการเมือง และระบบอุปถัมภ์ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วเวลาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หาเสียง จะลงพื้นที่ด้วยตัวเอง แล้วก็จะมียุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ใช้กัน คือ ท้องถิ่น และนักธุรกิจ ที่สนิทสนมกันเป็นการส่วนตัว เข้ามาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ ในการลงพื้นที่หาเสียง

ปัจจัยด้านการเลือกตั้ง พบว่า ยุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ใช้กัน คือ ป้ายโฆษณา การแจกแผ่นพับ ใบปลิว การขึ้นรถแห่ประชาสัมพันธ์หาเสียงให้ประชาชนไปลงคะแนน และการลงพื้นที่ในเขตของตนเองโดยการเคาะตามประตูบ้าน เพื่อพบปะประชาชน และปราศรัยนโยบายของพรรค ถือว่ามีผลให้ประชาชนเลือกลงคะแนนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผล

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544-2554 มีปัจจัยที่สามารถนำมาอภิปรายร่วมกับแนวคิด ทฤษฎีได้ เรียงลำดับจากความสำคัญได้ดังนี้

1) ด้านพรรคการเมือง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544 – 2554 พบว่า พรรคจะมีนโยบายของแต่ละพรรค มีผลงานที่ปรากฏให้เห็นมาก่อน และได้รับความนิยมนำมาทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดปทุมธานี ที่เข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรคบางส่วน พรรคจะเป็นผู้ทาบทามเข้ามา บางส่วนเข้ามาสมัครด้วยตนเองโดยจะดูจากผลงาน นโยบายและมีอุดมการณ์เดียวกัน ที่คิดว่าจะมีผลต่อการที่ประชาชนจะตัดสินใจเลือก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ขจัดภัย บุญพัฒนา, 2510 : น.191) ได้อธิบายว่า นโยบายพรรคการเมืองย่อมมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของพรรคการเมืองเป็นอย่างมาก เพราะนโยบายจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจเบื้องต้นอย่างกว้างๆ เพื่อโฆษณานโยบายของพรรคการเมืองของคนให้ประชาชนได้มองเห็นถึงความสำคัญอยู่ตลอดเวลา เพื่อหวังจะได้เป็นรัฐบาลในอนาคต นโยบายพรรคการเมืองจึงเป็นการแสดงออกถึงแนวทางของพรรคการเมืองว่าจะใช้แนวทางดำเนินการไปทางใด และอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพรรคการเมืองและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน

2) ด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544 – 2554 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดปทุมธานีนั้น ส่วนใหญ่เคยมีบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่น และระดับจังหวัดมาก่อน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองกำกับการบริหารส่วนจังหวัด มีความน่าเชื่อถือ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นบุคคลที่สามารถช่วยเหลือประชาชน ได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539, น.139-145) ที่กล่าวไว้ว่า คุณสมบัติของการเป็นนักการเมืองที่ดี ต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีคุณวุฒิที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารประเทศชาติ ทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว มีลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตแบบเสมอต้นเสมอปลาย มีประวัติดี มีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใสทั้งในชีวิตหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัว

3) ด้านเครือข่ายทางการเมือง และระบบอุปถัมภ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544 – 2554 พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นเป็นนักเมืองท้องถิ่นมาก่อน จึงมีความคุ้นเคยกับประชาชนในพื้นที่ มีการไปมาหาสู่กัน พบปะพูดคุยปัญหาให้กับคนในพื้นที่ และช่วยเหลืองานบุญต่างๆ รวมทั้งช่วยเหลือชาวบ้านในเขตที่ได้รับความเดือดร้อน ซึ่งผู้สมัครลงแข่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดปทุมธานี จะมีเครือข่ายทาง

การเมือง ทั้งเครือข่าย ผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มนักธุรกิจ ที่เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทางการหาเสียงให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสอดคล้องกับ สนิท สมักรการ (2533, น.25) ที่บอกว่า เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ทางสังคมประการหนึ่งซึ่งแต่ละฝ่าย บทบาท หน้าที่ และความคาดหวังต่อกันบางประการ ซึ่งเป็นที่รับรู้หรือยอมรับกันตามธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมของสังคม หรือกลุ่มผลประโยชน์ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4) ด้านการเลือกตั้ง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544 – 2554 พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ใช้ยุทธวิธีในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่คล้ายๆกัน คือ ทั้งการเดินแจกใบปลิว ลงพื้นที่พบปะประชาชน ปราศรัยชี้แจงถึงนโยบายของพรรค ขึ้นรถแห่ปราศรัยหาเสียง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เฟียงกมล มานะรัตน์ ที่กล่าวว่า ยุทธวิธีรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ดีจะนำไปสู่การชนะในการเลือกตั้ง กระบวนการหรือยุทธวิธีในการหาเสียงเพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่งหรือชนะในการเลือกตั้ง คือ รูปแบบที่เปิดเผยและถูกกฎหมาย เช่น การปราศรัยหาเสียง การเดินเคาะประตูบ้าน การประชาสัมพันธ์ ดังนั้นจะเห็นว่า ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ได้ใช้ยุทธวิธีในการรณรงค์หาเสียงในเลือกตั้งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ข้อเสนอแนะในการนางานวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์

1. พรรคการเมืองควรปรับปรุงบทบาทของพรรคให้ประชาชนสนใจ และเชื่อถือในตัวพรรคมากขึ้น
2. บทบาทผู้นำ ควรมีคุณสมบัติเด่นชัด และมีจุดเด่น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนมาก
3. เครือข่ายทางการเมือง และระบบอุปถัมภ์ ควรเป็นกลุ่มที่ทำประโยชน์ต่อชุมชน มีชื่อเสียงและผลงานในพื้นที่เด่นชัด เพื่อเป็นฐานสนับสนุนในการหาเสียงที่มีประสิทธิภาพ
4. ด้านการเลือกตั้ง ควรมีกฎหมายข้อบังคับเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ชัดเจน และเที่ยงตรงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พ.ศ.2544-2554 มีอยู่ 4 ปัจจัย ดังนี้

- 1) ปัจจัยพรรคการเมือง นโยบายพรรคที่ดีสามารถปฏิบัติได้จริง และภาพลักษณ์ของพรรคการเมือง ผลงานพรรคและตัวหัวหน้าพรรค นั้นมีผลต่อการเลือกตั้งในเขตพื้นที่เป็นอย่างมาก
- 2) ปัจจัยด้านบทบาทผู้นำทางการเมือง ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่แล้ว เคยมีบทบาททางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดมาก่อน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงมีผลให้ประชาชน ตัดสินใจเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งอย่างมาก
- 3) ปัจจัยด้านเครือข่ายทางการเมือง และระบบอุปถัมภ์ ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะมีกลุ่มเครือข่ายทางการเมืองของตนเองกันทุกคนเพื่อช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือในการหาเสียง เช่น ครอบครัว ผู้นำท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น และนักธุรกิจ จึงถือว่าการมีผลให้ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่พอสมควร

4) ปัจจัยด้านการเลือกตั้ง ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี ใช้กัน คือ การลงพื้นที่รณรงค์หาเสียงด้วยตัวเองอย่างสม่ำเสมอ มีการคิดป้ายโฆษณา การแจกแผ่นพับ ใบปลิว การขึ้นรถแห่ประชาสัมพันธ์หาเสียง จึงถือว่ายุทธศาสตร์ และยุทธวิธีนี้มีผลให้ประชาชนเลือกลงคะแนนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่พอสมควร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1.ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี ในเชิงปริมาณ เพื่อที่จะได้เนื้อหาที่แน่นขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2539). อนาคตผู้นำการเมืองไทยในสองทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- ขจิตกัญ บุรุษพัฒน์. (2511). การเมืองและพรรคการเมืองของไทยนับแต่ยุคแรกถึงปัจจุบัน. พระนคร: โอเดียนสโตร์.
- เพียงกมล มานะรัตน์. (2547). การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มันเสริมฐ์ ไตรชลาสินธุ์. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550. สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รองศาสตราจารย์พรชัย เทพปัญญา. (2549). นักการเมืองถิ่นจังหวัดปทุม. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สนิท สมักรการ. (2534). วัฒนาการทางวัฒนธรรมของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.

พัฒนาการและบทบาททางการเมืองของพรรคพลังชล

THE DEVELOPMENT AND POLITICAL ROLE OF THE PHALANG CHON PARTY

กิตติเชษฐ์ เสวตการณ์¹

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (omegaboyz@hotmail.com)

บทคัดย่อ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "พัฒนาการและบทบาททางการเมืองของพรรคพลังชล" มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพัฒนาการทางการเมืองของพรรคพลังชล (2) ศึกษาบทบาททางการเมืองของพรรคพลังชล และ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการอันได้แก่ เอกสารทางวิชาการ บทความ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือพิมพ์ วารสาร โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการเมืองของ Bernard M.Bass (1950) ซึ่งวิเคราะห์ว่า ในทุกระบบการเมืองนั้นจะต้องมีผู้ปกครองที่เป็นชนชั้นนำและผู้ปกครองต้องเป็นผู้ที่ตัดสินใจออกนโยบายที่มีผลกระทบต่อประชาชนในสังคมนั้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และนำเสนอในลักษณะของการวิจัยเชิงพรรณนา

ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า

1)พัฒนาการทางการเมืองของพรรคพลังชลนั้นเป็นพรรคที่ได้ก่อตั้งขึ้นได้ไม่นาน มีการสร้างเครือข่ายโดยอาศัยใช้เครือข่ายบ้านใหญ่ของนายสมชาย และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการติดต่อประสานงานต่างๆโดยต่างไปจากเดิมและมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานและวิธีการอุปถัมภ์ที่จะเน้นสนับสนุน โครงการที่เป็นผลประโยชน์มากกว่าจะให้สินทรัพย์โดยตรงแก่สมาชิกในเครือข่าย

2)บทบาทของพรรคพลังชลนั้นแสดงให้เห็นชัดว่าพรรคพลังชลนั้นสามารถตอบสนองนโยบายของพรรคที่มีผลกระทบต่อทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ของประชาชนในระดับท้องถิ่นไปถึงประชาชนในระดับประเทศแม้ว่าจะมีวาระในการดำรงตำแหน่งเพียงไม่นาน

คำสำคัญ: พรรคพลังชล, พรรคการเมือง

ABSTRACT

The objectives of the study on "The development and political role of the Phalang Chon party" were (1) To study the political development of the Phalang Chon party, and (2) To study the political role of the Phalang Chon party. The tools used in this study analysis of academic literature data: related academic papers, articles, research papers, newspaper, and journals by using the concept of political leaders of Bernard M.Bass (1950). It analyzed that in every political system there must be an elite ruler and that the ruler must establish policies that economically, socially and politically affect the people in the society. It was presented in the form of descriptive research.

From the study results, it was found that. 1) In the aspect of the political development, the Phalang Chon party is a party that was recently established with the network being Mr. Somchai's home network and the pattern of

coordination having been changed and patronage methods focusing on beneficial projects rather than directly providing assets to network members, 2) In the aspect of the political role of the Phalang Chon party, it clearly showed that the Phalang Chon party was able to respond to the party's policies on economy, society, and politic of people at the local level to reach the people at the national level, even if the term was short.

Keywords: Phalang Chon party, Political Party

1. บทนำ

ระบบการเมืองไทยในช่วงกว่า 20 ปีมีกลุ่มการเมืองหลายกลุ่มที่เข้ามามีบทบาทในการแทรกแซงทางการเมือง เช่น คณะทหาร นักการเมือง กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มการเมืองแต่ละกลุ่มก็พยายามที่จะรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง การเข้ามามีบทบาทของกลุ่มการเมืองที่เพิ่มมากขึ้นหรือที่เรียกว่ากลุ่มธุรกิจการเมือง (ประเวศ วะสี, 2549:118) ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศทั้งด้านบวกและด้านลบ ผลกระทบในด้านบวก คือ การที่กลุ่มการเมืองมีเครือข่ายเศรษฐกิจทั้งในระดับจังหวัดไปจนถึงระดับประเทศ ทำให้ช่วยสร้างโอกาสในการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจในประเทศให้ดีขึ้นและส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ของประเทศ นอกจากนี้แล้วกลุ่มการเมืองเหล่านี้มีความรู้และความสามารถในด้านเศรษฐกิจทำให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศได้อีกด้วย หากกลุ่มการเมืองเหล่านี้ได้รับตำแหน่งทางการเมือง และมีอำนาจในการบริหารแล้วใช้อำนาจไปในทางที่สร้างประโยชน์แก่ส่วนรวมก็จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศอย่างแท้จริง หากกลุ่มการเมืองเหล่านี้ใช้บทบาทและหน้าที่ของตน เพียงเพื่อสร้างผลประโยชน์ส่วนตนโดยที่มิได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศเป็นหลัก หรือเพียงใช้อำนาจเพื่อให้กลุ่มของตนเองมีอำนาจหรือเพื่อสร้างความมั่งคั่ง ร่ำรวย และเอื้อเพื่อประโยชน์ให้แก่กลุ่มของตนเองก็จะเกิดความเสียหายต่อประเทศเป็นอย่างมาก สำหรับรูปแบบของกลุ่มธุรกิจการเมือง (รัตพงษ์ สอนสุภาพ และประจักษ์ น้าประสานไทย, 2546. น. 10-12.) กล่าวไว้มีด้วยกัน 3 รูปแบบ คือ 1. บทบาทเบื้องหน้า 2. บทบาทเบื้องหลัง 3. การเปลี่ยนบทบาทจากนักการเมืองมาเป็นนักธุรกิจ

ในทางกลับกันการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของพรรคพลังชนนั้นแสดงให้เห็นพรรคพลังชนนั้นไม่ได้ก่อตั้งเพื่อเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์และผูกขาดธุรกิจเพียงอย่างเดียว แต่พรรคพลังชนนั้นยังใช้อำนาจในการบริหารเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนในระดับท้องถิ่นไปถึงระดับประเทศ เนื่องจากตัวผู้นำนั้นมีอุดมการณ์ที่แน่วแน่ในการใช้อำนาจเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการทางการเมืองของพรรคพลังชน
- 2) เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของพรรคพลังชน

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการและบทบาททางการเมืองของพรรคพลังชน และนำข้อค้นพบที่ได้มานำเสนอในเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ข้อมูลที่ได้มาจากการวิจัยเอกสาร (Document Research) และจากอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก

4. ผลการวิจัย

1) พัฒนาการทางการเมืองของพรรคพลังชนนั้นกล่าวได้ว่ามีรากฐานมาเป็นเวลานานและสามารถรักษา รากฐานอำนาจ ได้จนถึงปัจจุบันเนื่องมาจากพรรคพลังชนนั้นสามารถสร้างผลงานให้ประชาชนได้รับรูปอย่างเป็น รูปธรรม กล่าวได้ว่าพรรคพลังชนนั้นเป็นของตระกูลคุณปลื้ม

2) บทบาทของพรรคพลังชนนั้นแสดงให้เห็นชัดว่าพรรคพลังชนนั้นสามารถตอบสนองนโยบายของพรรค ที่มีผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ของประชาชนในระดับท้องถิ่น ไปถึงประชาชนในระดับประเทศ แม้ว่าว่างเว้นจากการเมืองพรรคพลังชนก็ยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองอยู่เสมอจึงสามารถรักษาฐานเสียงจาก ประชาชนได้ในทุกระดับ และจุดเด่นของพรรคพลังชนนั้นคือมีความกตัญญูทางการเมืองสูง

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่องพัฒนาการและบทบาททางการเมืองของพรรคพลังชน มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

5.1 พัฒนาการทางการเมืองของพรรคพลังชน นั้นมีรากฐานทางการเมืองมาตั้งแต่สมัยนายสมชายซึ่งเดิมที เป็นแค่หัวคะแนนให้กับนักการเมืองในจังหวัดชลบุรีเหตุผลเพราะนายสมชายเป็นผู้ที่กว้างขวางในจังหวัดจนพลิกผัน ตัวเองสู่การเมืองท้องถิ่น ในตำแหน่งกำนัน และได้ผลักดันนาย*และมีฐานเสียงกว้างขวางขึ้นเรื่อยๆจนถูกศาลตัดสินคดี และต่อมา นายสนธยา ลูกชายคนโตก็ลงสู่สนามการเมืองโดยเดิมทีลงในนามของพรรคอื่นแต่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ ก่อตั้งพรรคพลังชนและประสบความสำเร็จ

5.2 บทบาททางการเมืองของพรรคพลังชน แสดงให้เห็นได้ชัดถึงพื้นฐานด้านคะแนนเสียงและการยอมรับ ของคนในพื้นที่ พรรคพลังชนประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากโดยการนำของนายสนธยา ซึ่งสอดคล้อง กับ นิรุจน์ ขำ นูร์กี (2543) เรื่อง “การศึกษาขบวนการเมืองในประเทศไทย” ที่พบว่า กลุ่มการเมืองมีพัฒนาการสอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองในแต่ละยุคแต่ละสมัยโดยมี โครงสร้าง 3 รูปแบบ คือ โครงสร้างแบบกระแส ความคิด โครงสร้างการเมืองแบบอุปถัมภ์ และ โครงสร้างกลุ่มแบบองค์กร โดยสาเหตุของการก่อเกิดกลุ่มการเมือง มี หลายกรณี อาทิ เกิดจากความขัดแย้งทางด้านแนวคิดหรือผลประโยชน์ทางการเมือง เกิดจากพื้นฐานความสัมพันธ์ใน เชิงอุปถัมภ์ระหว่างแกนนำและสมาชิก และเกิดจากพื้นฐานความสัมพันธ์ในเชิงพันธมิตร ซึ่งสรุปปัจจัยต่อการก่อเกิด ได้คือ ปัจจัยด้านสังคมได้แก่ความเกี่ยวพันทางเครือญาติ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- 1) พรรคพลังชนควรพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อยๆในทุกๆด้านเพื่อตอบสนองนโยบายของพรรคพลังชนยิ่งขึ้นไป
- 2) พรรคพลังชนควรสรรหาตัวของสมาชิกเพิ่มขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการ พัฒนาพรรคสู่ระดับประเทศ
- 3) พรรคพลังชนควรเพิ่มนโยบายเพื่อตอบสนองกับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่ง ท่องเที่ยว
- 4) พรรคพลังชนควรขยายฐานเสียงให้ครอบคลุมทุกเขตในจังหวัดชลบุรีเพื่อตอบสนองนโยบายของพรรค อย่างทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- รัตพงษ์ สอนสุภาพ และประจักษ์ น้าประสานไทย. (2546). *Thanksino's Model ปฏิรูปความมั่งคั่งสู่ฐานอำนาจใหม่*. กรุงเทพมหานคร: สุทธิเรียพรีนติ้งเฮาส์.
- นิรุจน์ จำนุรักษ์. (2543). *การศึกษากลุ่มการเมืองในระบบพรรคการเมืองไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- ประเวศ วะสี. (2549). *จากหมอประเวศ ถึง ทักษิณ*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- Bernard M.Bass. (1950). *Leadership Psychology and Organization Behavior*. New York : Harper and Row.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ
หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน
POLITICAL PARTICIPATION THE AIR FORCE OFFICER OF ROYAL THAI AIR
FORCE BAND YOTHIN AIR COMMAND UNIT

จ่าอากาศเอกฐานพงศ์ ปินตา¹

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (Tapanapong_8@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน โดยแบ่งออกเป็น 5 หน่วยงาน คือ กองบังคับการ กองดนตรี แผนกวิทยากร แผนกบริการ และโรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ จำนวน 195 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามร่วมกับการศึกษาเอกสารงานวิจัยและวารสารทางวิชาการ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์จำแนกหมู่

ผลการศึกษา พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน มีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านนักการเมืองคนโปรด ด้านการพูดคุยประเด็นทางการเมือง ด้านการชักชวนผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้สนับสนุน ด้านการชุมนุมทางการเมือง ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น จากการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน เป็นไปตามสมมติฐาน ยกเว้น สถานภาพ อายุ รายได้ต่อเดือน ที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ข้าราชการทหารอากาศ, กองดุริยางค์ทหารอากาศ

ABSTRACT

The objective of this study was to investigate the level of political participation of air force officers at the Royal Thai Air Force Band, the RTAF Security Forces Command. The sample of this study consisted of 195 air force officers under the Royal Thai Air Force Band, the RTAF Security Forces Command, comprising of sub-divisions: RTAF Division, RTAF Music Division, Flight Technical Division, Service Division, and Royal Thai Air Force School of Music. The instruments included the questionnaire, related researches and academic journals. Data was analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple classification analysis.

The results of this study showed that overall political participation of sample air force officers at the Royal Thai Air Force Band, the RTAF Security Forces Command was at low level. The aspect with the highest level of political participation among the sample was political attention, followed by favorite politician, political issues discussion, persuading others to elect the candidates supported, political rally, political campaign, and political participation, etc. When personal factors were compared, it was found that education level and work status influenced the sample's opinions towards the political participation, accepting the hypothesis, meanwhile marital status, age, and monthly income rejected the hypothesis.

Keywords: Political Participation, The Air Force Officer, Yothin Air Command Unit

1. บทนำ

กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน เป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนและประชาชน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารร่วมกันทั้งในแนวกว้างและแนวลึก เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของกองทัพอากาศ หรือแม้กระทั่งข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองหรือทางการเมืองผ่านสื่อคนตรี เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อประชาชน เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย และจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย เช่น งานวิจัยของ(กฤษฎาภรณ์ พุทธิวิวัฒน์ 2554, น. 65) ได้ศึกษาเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและในด้านความต้องการลงรับสมัครเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่าบุคลากรในหน่วยงานซึ่งเป็นหน่วยงานที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้ง 14 ประการ ว่าข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือไม่

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผู้วิจัยรับราชการทหารอากาศ อยู่ในกองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน จึงมุ่งศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาประชาธิปไตยสู่ประชาชน ผ่านองค์กรนี้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน
- 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน โดยเปรียบเทียบตามลักษณะ 14 ประการ คือ การแสดงความสนใจทางการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้ง การริเริ่มพูดคุยประเด็นทางการเมือง การชักชวนผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่สนับสนุน การติดต่อผู้สนับสนุนเพื่อแสดงการสนับสนุนพรรคหรือผู้สมัคร การติดต่อนักการเมืองหรือผู้นำการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุน

ทางการเมือง การชุมนุมทางการเมือง การร่วมรณรงค์ทางการเมือง การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง การร่วมประชุมแกนนำพรรค การร่วมระดมทุน การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง การดำรงตำแหน่งทางการเมือง

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยข้อมูล จากเอกสาร (Documentary Research) และการศึกษาวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน โดยแบ่งหน่วยงานออกเป็น 5 หน่วยงาน คือ กองบังคับการ กองดนตรี แผนกวิทยากร แผนกบริการและโรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ โดยการสุ่มอย่างง่าย มีจำนวนประชากรทั้งหมด 380 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในเชิงปริมาณมีจำนวน 195 คน และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน แบบสอบถามได้นำแนวคิดทฤษฎีมาจาก (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ 2549, : 583 – 595) ซึ่งได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีและลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 14 ประการ และได้นำลักษณะ 14 ประการมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำผลข้อมูลที่รวบรวมได้มาประมวลผล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้ สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ใช้ในการวิเคราะห์ และอธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์จำแนกพหุ (Multiple Classification Analysis)

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาจากประชากรตัวอย่างที่เป็นข้าราชการกองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน จำนวน 195 คน ตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพ โสด จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมาได้แก่ สมรสแล้ว จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 อายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 - 25 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 มากที่สุด รองลงมา 26 - 30 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 27.236 - 40 ระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 มากที่สุด รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือ ปวช. จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 สถานภาพการทำงานในชั้นยศจ่าอากาศตรี – จ่าอากาศเอกจำนวน 85 คิดเป็นร้อยละ 43.6 มากที่สุด รองลงมา ระดับชั้นยศพันจ่าอากาศตรี – พันจ่าอากาศเอกจำนวน 56 คิดเป็นร้อยละ 28.7 และรายได้ มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 109 คิดเป็นร้อยละ 55.9 มากที่สุด รองลงมา 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 33 คิดเป็นร้อยละ 16.9 เป็นต้น

1. ด้านการแสดงความสนใจทางการเมือง พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ ด้านการแสดงความสนใจทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.31$, S.D.=.866) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อต่างๆ เสมอ ($\bar{X}=2.43$, S.D.=.930) และมีการรับฟังและพูดคุยในประเด็นการเมือง ($\bar{X}=2.18$, S.D.=.901)

2. ด้านนักการเมืองคนโปรด พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ ด้านนักการเมืองคนโปรดภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.09$, S.D.=.861) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้าราชการ

ทหารอากาศ กองดุริยางค์ ทหารอากาศมีการรับฟังและพูดคุยในประเด็นการเมือง ($\bar{X}=2.18, S.D.=.901$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่พยายมไปใช้สิทธิเลือกตั้งแม้เดินทางไม่สะดวก ($\bar{X}=2.22, S.D.=1.033$) พยายมไปใช้สิทธิเลือกตั้งแม้ติดภารกิจสำคัญ ($\bar{X}=2.11, S.D.=.965$) ไปเลือกตั้งเพราะชอบนโยบายพรรคการเมือง ($\bar{X}=2.03, S.D.=.936$) และสุดท้ายมีพรรคการเมืองที่ชื่นชอบ($\bar{X}=2.02, S.D.=.916$)

3. ด้านการพูดคุยประเด็นทางการเมือง พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ ทหารอากาศ ด้านการพูดคุยประเด็นทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.98, S.D.=.764$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง ($\bar{X}=1.92, S.D.=.814$) ไม่สนใจอิทธิพลของนักการเมือง ($\bar{X}=2.05, S.D.=.973$) มีการพูดคุยประเด็นทางการเมืองกับทุกคนได้เสมอ ($\bar{X}=1.90, S.D.=.841$) และการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากวงสนทนาการเมืองได้ ($\bar{X}=2.04, S.D.=.941$)

4. ด้านการชักชวนผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่สนับสนุน พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ ด้านการชักชวนผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่สนับสนุนภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.90, S.D.=.778$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการชักชวนผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่สนับสนุน ($\bar{X}=1.86, S.D.=.865$) มีการชื่นชมนักการเมืองบางคนให้ผู้อื่นรับทราบ ($\bar{X}=1.95, S.D.=.889$) มีการสนับสนุนให้ผู้อื่นเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตัวท่านชื่นชอบ ($\bar{X}=1.82, S.D.=.827$) และมีการสนับสนุนให้ผู้อื่นใช้สิทธิเลือกตั้งเสมอ ($\bar{X}=1.98, S.D.=.997$)

5. การตัดสินใจลักษณะเพื่อแสดงการสนับสนุนพรรคหรือผู้สมัคร พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ ด้านการตัดสินใจลักษณะเพื่อแสดงการสนับสนุนพรรคหรือผู้สมัครภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.53, S.D.=.731$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการเคยสวมเสื้อที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแจก ($\bar{X}=1.55, S.D.=.819$) เคยติดตราสัญลักษณ์ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแจก ($\bar{X}=1.51, S.D.=.756$) เคยติดสติ๊กเกอร์ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแจก ($\bar{X}=1.54, S.D.=.826$) เคยติดตราสัญลักษณ์ของพรรคการเมืองไว้ที่รถหรือเครื่องแต่งกาย ($\bar{X}=1.56, S.D.=.862$) และเคยติดสติ๊กเกอร์ของพรรคการเมืองไว้ที่รถหรือเครื่องแต่งกาย ($\bar{X}=1.47, S.D.=.713$)

6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ ด้านการติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.47, S.D.=.693$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการเคยติดต่อขอความช่วยเหลือกับนักการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X}=1.53, S.D.=.782$) เคยติดต่อขอความช่วยเหลือกับนักการเมืองระดับชาติ ($\bar{X}=1.43, S.D.=.717$) และเคยติดต่อขอความช่วยเหลือกับพรรคการเมือง ($\bar{X}=1.45, S.D.=.754$)

7. การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์

ทหารอากาศ ด้านการบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.34$, S.D.=.599) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการบริจาคเงินให้กับการเมืองใช้หาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X}=1.36$, S.D.=.721) เคยบริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง ($\bar{X}=1.30$, S.D.=.639) และเคยบริจาคเงินให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือชมรมหรือสมาคมที่จัดกิจกรรมทางการเมืองทั้งรณรงค์หรือต่อต้านรัฐบาล ($\bar{X}=1.34$, S.D.=.666)

8. การชุมนุมทางการเมือง พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ ด้านการชุมนุมทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.66$, S.D.=.783) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการติดตามข่าวสารการชุมนุมต่อต้านหรือสนับสนุนรัฐบาล ($\bar{X}=1.73$, S.D.=.949) เคยคิดเข้าร่วมการชุมนุมต่อต้านหรือสนับสนุนรัฐบาล ($\bar{X}=1.55$, S.D.=.844) เคยเข้าร่วมการชุมนุมต่อต้านหรือสนับสนุนรัฐบาล ($\bar{X}=1.61$, S.D.=.857) และมีความคิดเห็นว่าการชุมนุมต่อต้านหรือสนับสนุนรัฐบาลเป็นหน้าที่ของประชาชน ($\bar{X}=1.74$, S.D.=.928)

9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.66$, S.D.=.796) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะต่างๆ เช่น การบริจาคเงินเพื่อการกุศล การเผยแพร่ข่าวสารต่างๆของรัฐบาล การเผยแพร่ข่าวสารของกลุ่มต่อต้าน/สนับสนุนรัฐบาล ($\bar{X}=1.64$, S.D.=.877) มีการสนับสนุนให้ทุกคนได้รับรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นเรื่องของส่วนรวม ($\bar{X}=1.71$, S.D.=.885) และเคยส่งต่อหรือแชร์ข้อมูลทางการเมืองของพรรคการเมืองผ่านทางสื่อออนไลน์ ($\bar{X}=1.63$, S.D.=.872)

10. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ ด้านการเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.36$, S.D.=.596) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการสนใจสมัคร เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ($\bar{X}=1.37$, S.D.=.649) เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ($\bar{X}=1.36$, S.D.=.631) เคยเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง ($\bar{X}=1.35$, S.D.=.643) และมีความสนใจเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง ($\bar{X}=1.37$, S.D.=.686)

11. การร่วมประชุมแกนนำพรรค พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ ด้านการร่วมประชุมแกนนำพรรคภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการเข้าร่วมประชุมพรรคการเมือง ($\bar{X}=1.34$, S.D.=.616) และมีความสนใจเข้าร่วมประชุมพรรคการเมือง ($\bar{X}=1.36$, S.D.=.693)

12. การร่วมระดมทุน พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ ด้านการร่วมระดมทุนภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหาร

อากาศมีความคิดเห็นในการชักชวนคนให้สนับสนุนกิจกรรมของพรรคการเมืองต่างๆ ($\bar{X}=1.42, S.D.=.716$) เกษ
ชักชวนคนให้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง ($\bar{X}=1.37, S.D.=.695$) และเคยบริจาคเงินให้พรรคการเมือง ($\bar{X}=1.29,$
 $S.D.=.565$)

13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์
ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์
ทหารอากาศ ด้านการเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.31, S.D.=.615$) เมื่อพิจารณาตาม
รายชื่อ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการเคยคิดลงสมัครรับเลือกตั้งในการ
เลือกตั้งท้องถิ่น ($\bar{X}=1.39, S.D.=.762$) เคยคิดลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งระดับชาติ ($\bar{X}=1.26, S.D.=.631$) เคย
ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งท้องถิ่น ($\bar{X}=1.35, S.D.=.754$) และเคยลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้ง
ระดับชาติ ($\bar{X}=1.22, S.D.=.607$)

14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ
หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ
ด้านการดำรงตำแหน่งทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.29, S.D.=.520$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า
ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศมีความคิดเห็นในการปรารถนาเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X}=1.40,$
 $S.D.=.789$) ปรารถนาเป็นนักการเมืองระดับชาติ ($\bar{X}=1.30, S.D.=.637$) อยากเป็นรัฐมนตรี ($\bar{X}=1.25, S.D.=.612$)
และเคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง ($\bar{X}=1.19, S.D.=.550$)

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ
หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วย
บัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.61, S.D.=.545$)

2. จากการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ
หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน มีความคิดเห็นด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ($\bar{X}=2.31, S.D.=.866$) มากที่สุด
รองลงมาได้แก่ นักการเมืองคนโปรด ($\bar{X}=2.09, S.D.=.861$) การพูดคุยประเด็นทางการเมือง ($\bar{X}=1.98, S.D.=.764$)
ซึ่งสามอันดับสุดท้าย ได้แก่ การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง ($\bar{X}=1.34, S.D.=.599$) การเสนอตัวเป็นคู่แข่ง
ทางการเมือง ($\bar{X}=1.31, S.D.=.615$) และสุดท้ายการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ($\bar{X}=1.29, S.D.=.520$) สะท้อนให้เห็น
ว่าข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน มีการแสดงออกทางการเมือง
ด้วยความสนใจในลักษณะของการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การติดตามนักการเมืองที่ชื่นชอบเป็นสำคัญและมี
การสนทนาประเด็นทางการเมืองอย่างไม่เป็น ทั้งนี้ด้วยเหตุที่รัฐบาลมิได้มาจากกระบวนการประชาธิปไตย ส่งผลทำ
ให้กิจกรรมการแสดงออกอื่นๆ เช่น ชุมชนทางการเมือง การบริจาคให้กับพรรคการเมืองถูกระงับในช่วงเวลาดังกล่าว
สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุจินต์ แซ่มซ้อย, 2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาท
ของทหารอากาศ ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้งระดับชาติ ศึกษาเฉพาะกรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของทหารอากาศต่อการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

ระดับชาติ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและการนำไปปฏิบัติในบทบาทของทหารอากาศต่อการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งระดับชาติ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้งของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้ ระดับมากที่สุดคือการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ระดับปานกลางได้แก่การชักชวนผู้อื่นให้ไปลงคะแนนเลือกตั้ง การสนับสนุน ส่งเสริมให้กำลังพลและครอบครัวมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง การพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองหรือการเลือกตั้งกับคนในครอบครัว และภายหลังการเลือกตั้งผู้ตอบแบบสอบถามต้องการตรวจสอบติดตามการทำงานของ ส.ส. ระดับน้อยได้แก่การรวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หรือเป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มวิชาชีพ ฯลฯ การพูดคุยให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับนโยบายของผู้สมัคร/พรรคการเมืองที่ท่านชื่นชอบ การให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งในภาพรวม การเป็นผู้เปิดประเด็นพูดคุยให้ความรู้แก่ผู้อื่นเรื่องการเมืองและหรือการเลือกตั้ง การให้ความร่วมมือในการส่งเสริมให้ความรู้แก่กำลังพลและ ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

จากการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินพบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศใน กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ ได้แก่ ระดับการศึกษา สภาพภาพการทำงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .005 และ .034 เป็นไปตามสมมติฐาน ยกเว้นสถานภาพ อายุ รายได้ต่อเดือน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่เป็นไปตามสมมติฐานและเมื่อพิจารณาระดับอิทธิพลของระดับการศึกษา สภาพภาพการทำงานที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการสร้างความเป็นประชาธิปไตย พบว่า ตัวแปรระดับการศึกษาอายุ (Beta=.234) มากที่สุด รองลงมาคือตัวแปรสถานภาพการทำงาน (Beta=.225) สะท้อนให้เห็นดังนี้

1. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาแต่ละระดับจะให้ความสนใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูงก็จะได้เปรียบในการเป็นผู้รับสารที่ดี เข้าใจมากกว่า ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ มักจะรู้ความเคลื่อนไหว ข่าวคราว อำนาจหน้าที่ทางการเมือง และสามารถพัฒนาใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่มาพัฒนางานด้านการเมือง ได้ดีกว่าระดับการศึกษาต่ำ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (จักรพันธ์ นาดัน 2554, น. 65) ศึกษาเรื่อง บทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า สตรีที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป ระดับอนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่าระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนท้องถิ่นแตกต่างจากสตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ (พิทยา แสงรุ่ง, 2554, น. 92) ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารความรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองแตกต่างจากผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองแตกต่างจากผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. จำแนกตามสถานภาพการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ ทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน แยกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.34 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แต่การจำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของบุคคลอื่น เนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

3) จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ ทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปต้องมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกคน เพราะต้องไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ เพื่อเลือกตัวแทนของตน เข้าไปบริหารและถึงแม้จะมีอายุที่แตกต่างกันก็อาจจะมีใจความสนใจข่าวสารทางการเมือง เพื่อที่จะได้รู้ทันเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อใช้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลในครอบครัว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ชนมาศ นาสินสร้อย, 2558, น. 92) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเว่อ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเว่อ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ (สุริพร ขวัญทองห้าว, 2554, น. 87) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปอการ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

4) จำแนกตามรายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ ทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในปัจจุบันที่อยู่ในภาวะตกต่ำ เครื่องอุปโภคบริโภคมีราคาที่สูงขึ้น ซึ่งไม่ว่าผู้มีรายได้ระดับใดก็ได้รับผลกระทบการเลือกนักการเมืองที่พรรคมีนโยบายด้านเศรษฐกิจผ่านการเลือกตั้งเป็นเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหา ด้านเศรษฐกิจของประเทศได้ เมื่อเข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (มนตรี จูริ โฆไท, 2554, น. 167) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเรื่องรายได้ ครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยพบว่า นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ผู้บังคับบัญชากำหนดแผนยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับบุคลากรในกองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน
- ส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานติดตามผลการเลือกตั้ง ณ สถานที่นับคะแนนหรือทางสื่อต่างๆ ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร

- สร้างความร่วมมือกับบุคลากรในหน่วยงาน หากพบการทุจริตในหน่วยเลือกตั้ง ให้แจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบทันที
- จัดทำป้ายเชิญชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สร้างความตระหนักก่อนการเลือกตั้ง

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

- ควบศึกษายปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น เพศ ความรู้สึกต่อการเลือกตั้ง
- เปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารในหน่วยงานอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎาภรณ์ พุทธิวีรณ. (2554). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จักรพันธ์ นาคัน. (2554). บทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. อดุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ชนมาศ นาสินสร้อย. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเว่อ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิทยา แสงรุ่ง. (2554). การเปิดรับข่าวสารความรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- มนตรี จูไร โท. (2554). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมาธิราช. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2549). การเมืองการปกครองไทย.ยุคเผด็จการ – ยุคปฏิรูป (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- สุจินต์ แซ่มซ้าย. (2553). บทบาทของทหารอากาศต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้งระดับชาติ ศึกษาเฉพาะกรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรีพร ขวัญทองห้าว. (2554). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปอการ อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย

THE INSTITUTION OF PHEU THAI PARTY

ณัฐภัทร ภูทอง¹

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (pune_8022@hotmail.com)

บทคัดย่อ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพัฒนาการความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย ซึ่งรวมถึงพรรคไทยรักไทย และพรรคพลังประชาชน และศึกษาถึงปัญหาการสร้างความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ได้แก่ กลุ่มประชากรภายในกรุงเทพฯและปริมณฑล ซึ่งได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 10,765,226 คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร, 2557) มีจำนวน 400 ตัวอย่าง และ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย และเอกสารวิชาการ โดยใช้แนวความคิด แซมมวล พี.ฮันติงตัน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ขอบเขตของการสนับสนุน ความสามารถในการปรับตัว ความซับซ้อน ความเป็นอิสระ และความเป็นปึกแผ่น

ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า 1) ขอบเขตของการสนับสนุน (Scope of Support) พบว่า พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย มีการสนับสนุนจากประชาชนอย่างมาก 2) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) พบว่า พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย สามารถปรับตัวเข้ากับ สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้เป็นอย่างดี 3) ความซับซ้อน (Complexity) พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย ถือว่ามีความซับซ้อนพอสมควร 4) ความเป็นอิสระ (Autonomy) พบว่า พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย ไม่มีความเป็นอิสระเท่าที่ควร 5) ความเป็นปึกแผ่น (Coherence) พบว่า พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย ยังคงมีความเป็นปึกแผ่น และปัญหาการสร้างความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย พบว่า มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ 1) การแทรกแซงของทหาร 2) กฎหมายพระราชบัญญัติพรรคการเมือง 3) กลุ่มทุนของพรรค 4) การยึดติดกับตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมากกว่า อุดมการณ์ของพรรคการเมือง

คำสำคัญ: สถาบันทางการเมือง, พรรคการเมือง

ABSTRACT

The objective of this research was to study the development of the political institutionalization of the Pheu Thai Party, which includes the Thai Ruk Thai Party and Palang Prachachon Party. In order to analyze the institutionalization of the Pheu Thai Party, This study samples People live in the county Bangkok Metropolis Nonthaburi Pathum Thani Samutprakarn and Samut Sakhon Province The sample consisted of 10,765,226 samples from Taro Yamane (Charnchai Jitrongporn, 2557.) 400 samples. Methods used include surveys and analysis of

documents, prior research publications, and the writings of Samuel P. Huntington. According to Huntington's theory, factors influencing institutionalization can be divided into five aspects: scope of support, adaptability complexity, autonomy, and coherence.

With respect to the five levels, the results of the study show that: (1) For scope of support, the Thai Ruk Thai Party, Phue Thai Party, and Palang Prachachon Party were greatly supported by the people; (2) For adaptability, the Thai Rak Thai Party, Pheu Thai Party, and Palungpachachon Party were able to adapt to change political conditions, economic crisis, and social crisis very well; (3) For complexity, the Thai Ruk Thai Party, Phue Thai Party, and Palang Prachachon Party were fairly complex. (4) For autonomy, the Thai Ruk Thai Party, Phue Thai Party, and Palang Prachachon Party did not have a sufficient level of independence; (5) For coherence, the Thai Ruk Thai Party, Phue Thai Party, and Palang Prachachon Party were rather unstable. They encountered four main problems. The first was military sanctions; the second was state laws regarding political parties; the third was parties' sources of funding; the fourth was the tendency of people to follow individual politicians rather than believing in the party's ideals.

Keywords: Political Institution, Political Party

1. บทนำ

ประเทศไทยมีพรรคการเมือง เริ่มตั้งแต่ รัชกาลที่ 6 ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อระบบประชาธิปไตย และระบบทางการเมืองในประเทศ เป็นตัวที่จะสร้างอุดมการณ์ แรงผลักดันของประชาชน แสดงให้เห็นถึงความต้องการ ความคิดเห็น ของประชาชน เป็นสถาบันที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้ อีกทั้งยังเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประชาชน ความเป็นสถาบันทางการเมือง ถือว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ประเทศชาติพัฒนาได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งความเป็นสถาบันทางการเมืองเป็นที่น่าสนใจว่า ตลอดระยะเวลาเส้นทางทางการเมืองของพรรคการเมือง จนถึงปัจจุบัน ผ่านสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อย่างมากมาย บทบาทหรือความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคการเมืองยังคงเป็นในรูปแบบใด และปัญหาในการนำไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมืองเป็นรูปแบบใดบ้าง

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาสนใจศึกษาความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย เพื่อศึกษาถึงพัฒนาการของพรรคเพื่อไทยและปัญหาในการสร้างความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ตัวแบบความเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ อีกทั้งยังเป็นการสร้างพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง และเป็นพรรคของประชาชนในระบบประชาธิปไตยได้อย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาการสร้างความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย

3. การดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย” เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) และแจกแบบสอบถามเพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความเป็นสถาบันเพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 25 ข้อ จากแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายปิด โดยวิเคราะห์ ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ขอบเขตของการสนับสนุน ความสามารถในการปรับตัว ความซับซ้อน ความเป็นอิสระ ความเป็นปึกแผ่น

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย จากหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ จัดแบ่งหมวดหมู่ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาเอกสารตามคำถามวิจัย (Content Analysis)

การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพื่อวัดระดับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยเอง อันจะเกิดประโยชน์ในการสรุปผลดำเนินการวิจัย

4. ผลการวิจัย

1) ขอบเขตของการสนับสนุน จะสังเกตได้จากตั้งแต่การจัดตั้งพรรคไทยรักไทย มีคณะจัดตั้งพรรคที่มีหลากหลายอาชีพ และการมีหลากหลายกลุ่มทุนของพรรคโดยเป็นกลุ่มทุนขนาดใหญ่ อีกทั้งมีจำนวนประชาชนที่สนับสนุนพรรคไทยรักไทย เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จากการที่พรรคเข้าถึงประชาชนได้โดยง่าย สามารถครองใจประชาชนได้เป็นอย่างดีในแต่ละภูมิภาคของประเทศ และอีกข้อสังเกต คือ จำนวน ส.ส. ที่มีเพิ่มมากขึ้น ในช่วงแต่ละรัฐบาลของพรรคไทยรักไทย แสดงให้เห็นว่าพรรคได้รับความนิยมนิยมจากประชาชนอย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากพรรคไทยรักไทยถูกยุบโดยรัฐประหาร พรรคพลังประชาชน ที่ขึ้นมามีบทบาทแทน ก็ยังมีฐานคะแนนเสียงจากประชาชนกลุ่มเดิมสนับสนุนอยู่ และต่อมาจนถึงพรรคเพื่อไทย ประชาชนยังคงสนับสนุนพรรคเพื่อไทยในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคอย่างต่อเนื่อง ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณในด้านขอบเขตของการสนับสนุน คือ ประชาชนมองว่าสมาชิกของ พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย มีความหลากหลายทางสังคม ($\bar{X}=3.62$,S.D.=.728) มากที่สุด รองลงมา พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และ พรรคเพื่อไทย มีฐานสนับสนุนจากประชาชนอยู่อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.58$,S.D.=.642)

2) ความสามารถในการปรับตัว จากพรรคไทยรักไทย สมัย เป็นรัฐบาล จนถึงพรรคเพื่อไทยในปัจจุบัน การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคถือว่ามีปรับตัวตามสถานการณ์ทางการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในช่วงของ พรรคไทยรักไทย หลังจากที่ได้เข้ามาจัดตั้งเป็นรัฐบาล เช่น การกระตุ้นเศรษฐกิจ นโยบายประชานิยม และการเข้าถึงประชาชนในระดับรากหญ้า เป็นต้น ภายหลังจาก พรรคไทยรักไทยถูกยุบพรรค และ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ถูกตัดสิทธิทางการเมือง พรรคที่ขึ้นมาเป็นตัวแทน ถือว่ามีปรับตัวที่น้อยกว่าพรรคไทยรักไทย โคนส่วนมากแล้วจะเป็นในรูปแบบ การต่อขออนโยบายพรรคไทยรักไทยเดิม อีกทั้งยังประสบปัญหาทางการเมือง ที่ทำให้ต้องเปลี่ยนผู้นำพรรคอยู่บ่อยครั้ง ทำให้ ทั้งพรรคพลังประชาชนและพรรคเพื่อไทยไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างเต็มตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณในด้านความสามารถในการปรับตัว คือ ประชาชนเห็นว่ากลยุทธ์ของพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทยมีความสอดคล้องเหมาะสมกับ

ความต้องการของภาคประชาชน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม มากที่สุด ($\bar{X}=4.68$,S.D.=.467) รองลงมาได้แก่ พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทยเป็นพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน ($\bar{X}=4.54$,S.D.=.499)

3) ความซับซ้อน ในช่วงเริ่มก่อตั้งพรรคไทยรักไทย มีสำนักงานประสานงาน มีสาขาพรรคสามารถจัดสรรหน้าที่ตามความชำนาญของแต่ละหน่วยงาน แต่ พรรคไทยรักไทยมีจำนวนสาขาพรรคที่น้อย ในแต่ละภูมิภาค เมื่อเทียบกับพรรคการเมืองอื่นๆ ซึ่งแนวทางของพรรคไทยรักไทยโดยส่วนมากแล้วจะรับฟังปัญหาผ่านจาก ตัว ส.ส. นักการเมืองระดับท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน ในแต่ละพื้นที่ แต่ละภูมิภาค มากกว่าหน่วยงานพรรค และสาขาพรรค เพราะจะเข้าถึงปัญหา แก้ไขปัญหา และความต้องการของประชาชนได้มากกว่าผ่านสาขาของพรรคหรือหน่วยงานของพรรค และถือว่าการให้มีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับพรรค อีกทั้งนักการเมืองในท้องถิ่นยังสามารถเป็นตัวแทนให้กับประชาชนตามหลักประชาธิปไตยได้อีกด้วย ในส่วนของพรรคพลังประชาชนและพรรคเพื่อไทย ถือว่ามีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างพรรคมีการตั้งคณะทำงานทำหน้าที่ภายในพรรค และแบ่งออกตามภูมิภาคต่างๆ จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย มีความซับซ้อนพอสมควร สามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ ได้อย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณในด้านความซับซ้อน คือ ประชาชนเห็นว่า พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทยเป็นพรรคการเมืองมีสำนักงานประสานงาน ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงพรรคการเมืองไทยอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.52$,S.D.=.641) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เห็นว่าการที่พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทยเป็นพรรคการเมืองมีสาขาพรรคจำนวนมากจะเป็นการเพิ่มความมั่นคงของพรรคการเมืองได้ ($\bar{X}=4.46$,S.D.=.728)

4) ความเป็นอิสระ ในยุคของพรรคไทยรักไทย จะมีกลุ่มทุนพรรคที่มีบทบาทและอำนาจภายในพรรคอยู่สูง กลุ่มทุนพรรค และ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นศูนย์รวมอำนาจของพรรคไทยรักไทย โดยส่วนมาก มติของพรรคโดยส่วนมากแล้วจะ เอื้อผลประโยชน์ให้กลุ่มทุนพรรค มากกว่า จะพิจารณาตามความเห็นของ ส.ส. แต่ภายหลังจากได้รัฐบาล ในปี พ.ศ. 2545 มีการปรับโครงสร้างของพรรค โดยการลดบทบาทของกลุ่มทุนของพรรคที่ร่วมก่อตั้งพรรคไทยรักไทยมา ต่อมากลุ่มทุนเดิมของพรรคยังคงมีบทบาทเรื่อยมาจากพรรคพลังประชาชน จนถึงพรรคเพื่อไทยในปัจจุบัน กลุ่มผู้นำพรรคยังคงเป็นกลุ่มเดิม หรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งทำให้ ทิศทางการดำเนินกิจกรรมของพรรค ก่อนข้าง ไม่แตกต่างจากพรรคไทยรักไทยมากนัก จากที่กล่าวมาทั้งหมดพรรค ไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย ไม่มีความเป็นอิสระเท่าที่ควร แต่ทว่านโยบายกลยุทธ์มีการปรับเปลี่ยนไปตามกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ธุรกิจ และแกนนำพรรคเป็นสำคัญมากกว่าผลประโยชน์เชิงนโยบายสาธารณะกับประชาชน ดังนั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา เชิงปริมาณในด้านความเป็นอิสระสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มทุนทางธุรกิจมีความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นกับพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย ($\bar{X}=2.10$,S.D.=.813) และบทบาทของตระกูลชินวัตรมีความสัมพันธ์โดยตรงกับพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย ($\bar{X}=1.95$,S.D.=.777)

5) ความเป็นปึกแผ่น ในยุคของพรรคไทยรักไทยในช่วงก่อตั้ง มีความเป็นเอกภาพสูง เพราะไม่ค่อยมีความขัดแย้งกันระหว่างผู้นำของพรรค แต่ภายหลัง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ไม่สามารถแก้ไขปัญหาของกลุ่มย่อยภายในพรรคได้อย่างเหมาะสม และมีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยส่วนใหญ่จะมีความขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มย่อยภายในพรรคที่ต้องการมีอำนาจในพรรค และบางกลุ่มที่มีแนวคิดที่ไม่ตรงกับผู้นำพรรค หรือขัดผลประโยชน์ของกลุ่ม ซึ่งสิ่ง

ที่ทำให้พรรคไทยรักไทยยังคงมีความเป็นเอกสารสูง คือ กลุ่มทุนพรรค และความสัมพันธ์ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับสมาชิกในพรรค และกรณีของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งบังคับให้ ส.ส. ต้องทำตามมติของพรรค พรรคไทยรักไทย ยังความขัดแย้งถือว่าอยู่ในระดับที่ไม่มีคามรุนแรงมากนัก จนถึงพรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย กลุ่มย่อยที่อยู่ในยุคของพรรคไทยรักไทยก็ยังคงอยู่จนถึงปัจจุบันผ่านสถานการณ์ทางการเมืองต่างๆ แต่กลุ่มย่อยในพรรคก็ยังคงเป็นกลุ่มเดิม ซึ่งพรรคเพื่อไทยยังคงมีความเป็นปีกแผ่นอยู่พอสมควร จากที่กล่าวมาทั้งหมด พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย ยังคงมีความเป็นปีกแผ่นอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณในด้านความเป็นปีกแผ่น คือ ประชาชนเห็นว่าผู้บริหารพรรคและสมาชิกพรรคเพื่อไทยมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ($\bar{X}=3.94$,S.D.=.733) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เห็นว่าผู้บริหารพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทยสามารถแก้ไขปัญหาภายในพรรคได้อย่างบรรลุผลสำเร็จเสมอ ($\bar{X}=3.78$, S.D.=.833)

ปัญหาที่พรรคเพื่อไทยประสบปัญหาที่ทำให้ไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมือง แบ่งออกได้เป็น 4 ประการ ประการแรก คือ กรณีของการเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองของทหารทำให้พรรคไทยรักไทย ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ถูกยึดอำนาจ ถูกยุบพรรค และสมาชิกพรรคถูกตัดสิทธิทางการเมืองโดยเฉพาะ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แต่ก็มีพรรคและบุคคลที่เป็นตัวแทน ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ขึ้นมามีบทบาทแทนในการบริหารพรรคต่อ ต่อมาพรรคพลังประชาชนถูกยุบพรรค และหัวหน้าพรรคถูกตัดสิทธิทางการเมือง เปลี่ยนหัวหน้าพรรคบ่อยครั้งจากข้อกฎหมาย ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคไม่ต่อเนื่องกัน จนมาถึงพรรคเพื่อไทย การก่อรัฐประหารในปี พ.ศ. 2558 อีกครั้ง จากเหตุการณ์ทางการเมืองที่รุนแรง ทำให้พรรคเพื่อไทยประสบปัญหากับการที่กองทัพเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง ซึ่งเหตุการณ์ที่กล่าวมานี้ ส่งผลให้พรรคเพื่อไทยรวมทั้งพรรคการเมืองในประเทศทั้งหมดไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง และร่วมไปถึงประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้ ถือว่าขาดหลักของประเทศที่เป็นประชาธิปไตย

ประการที่สอง พระราชบัญญัติพรรคการเมืองปี พ.ศ. 2498 เรื่องของกฎหมายยุบพรรคการเมือง ซึ่งส่งผลให้พรรคการเมืองก่อตั้งขึ้นง่าย และยุบพรรคได้ง่าย ทำให้จำนวนพรรคการเมืองในประเทศมีจำนวนมาก ทำให้มีหลากหลายกลุ่มทางการเมือง ข้อเสียของพระราชบัญญัตินี้ คือการนำไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมืองขาดเสถียรภาพ และพรรคการเมืองใช้กฎหมายพรรคการเมืองนี้ เป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์และโจมตีพรรคการเมืองอื่นได้และการใช้มาตรการในการควบคุมพรรคการเมืองที่ไม่เหมาะสมตามสมควรกรณี ในแต่ละพรรคการเมือง อีกทั้งยังขาดมาตรการทางกฎหมายที่ทำให้ยุบพรรคอย่างแท้จริง เนื่องจากมีการยุบพรรคเกิดขึ้นแล้ว ยังมีพรรคที่เป็นตัวแทนหรือตัวแทนของผู้นำเดิม ยังคงบริหารผ่านตัวแทนเหล่านี้ หรือคอยสนับสนุนอยู่ห่างๆตลอดเวลา

ประการที่สาม กลุ่มทุนของพรรคไทยรักไทย ให้ช่วงเริ่มก่อตั้ง ถือว่าเป็นกลุ่มทุนที่มีขนาดใหญ่ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่า พรรคไทยรักไทยต้อง หาแนวทางในการสรรหาผลประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะแนวทางไหนก็ตาม ซึ่งกลุ่มทุนพรรคเพื่อไทย ในปัจจุบันจากบุคคลหรือกลุ่มเดิมที่เคยสนับสนุนพรรคไทยรักไทยมาก่อนยังคงมีบทบาทกับพรรคเพื่อไทย ซึ่งการที่กลุ่มทุนเข้ามาเป็นรัฐมนตรี ทำให้พรรคต้องดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามกลุ่มทุนมากกว่าจะทำตาม ส.ส. หรือประชาชน ในรูปแบบนี้ไม่ใช่หลักของความเป็นสถาบันทางการเมือง ซึ่งการที่พรรคไทยรักไทยพึ่งพากับกลุ่มทุนพรรคมากจนเกินไป ส่งผลให้พรรคไทยรักไทยเองก็จะประสบกับปัญหาการเป็นสถาบันทางการเมือง

ประการที่สี่ การศรัทธาตัว บุคคล หรือกลุ่มบุคคลมากกว่าแนวทางของพรรคการเมืองมากจนเกินไป ส่งผลให้ยึดติดกับแนวทางของพรรคแบบเดิมทำให้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง จากการยึดติดกับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิด ทำให้โครงสร้างหรือแนวทางของพรรคยังไม่เปลี่ยนแปลง เห็นได้จาก นโยบายของพรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทย ส่วนมากแล้วจะเป็นนโยบายของพรรคไทยรักไทย อีกทั้งทำให้ กลุ่มประชาชนที่สนับสนุนพรรคไทยรักไทย ยังคงสนับสนุนพรรคหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นตัวแทนของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทำให้การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศยังคงใช้ตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป็นเหตุผลในการเลือกมากกว่าผลงานหรืออุดมการณ์มากกว่า

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1) พัฒนาการความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย จาก พรรคไทยรักไทย เริ่มก่อตั้ง พ.ศ. 2541 ในระยะเวลาของพรรคถือว่ามีความเป็นสถาบันได้เป็นอย่างดีสามารถทำให้ประชาชนเห็นร่วมกับพรรคไทยรักไทยเป็นจำนวนมาก สาเหตุจากการมีนโยบายเร่งด่วน คือ การกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังประสบปัญหาอยู่ในขณะนั้น บวกกับนโยบายประชานิยมที่ทำให้การเข้าถึงประชาชนได้ง่าย ประชาชนมีส่วนร่วมกับพรรคมากยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนเชื่อมั่นในพรรคไทยรักไทย ทำให้พรรคไทยรักไทยครองเป็นรัฐบาลได้ ถึง 2 สมัย ด้วยเหตุนี้ถือว่าของพรรคไทยรักไทยมีความเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยการทุจริตของพรรคไทยรักไทย ทำให้พรรคยุบไปเฉพาะทางข้อกฎหมายเท่านั้นที่ทุจริต แต่ในทางกลับกัน คะแนนความนิยมของพรรคไทยรักไทย จากประชาชนไม่หายไปไหน ยังมีผู้ที่สนับสนุนพรรค และศรัทธา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อีกเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าจะมีพรรคหรือบุคคลที่เป็นตัวแทนของพรรคไทยรักไทยขึ้นมาทำหน้าที่แทน คือ พรรคพลังประชาชนและ พรรคเพื่อไทย จนถึงปัจจุบัน ประชาชนก็ยังศรัทธาตัว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เหมือนเดิม ซึ่งพรรคเพื่อไทยยังไม่ถือว่ามีความเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างทั้งหมด เนื่องจากมีการยุบพรรคอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Huntington (1968) ของการที่มีประชาชนสนับสนุนพรรคอย่างต่อเนื่อง การปรับเปลี่ยนการดำเนินนโยบายทางการเมืองตามสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ และมีความเป็นเอกภาพภายในพรรคการเมือง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรวัดน์ พ่วงพิศ (2547) เรื่อง กระบวนการพัฒนาความเป็นสถาบันทางการเมือง กรณีศึกษา พรรคไทยรักไทย โดยพรรคไทยรักไทยจัดตั้งขึ้นมาท่ามกลางสภาพแวดล้อมต่างๆทางการเมืองที่สนับสนุนต่อการพัฒนาให้พรรคไทยรักไทยเป็นสถาบันทางการเมือง และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นครินทร์ เพชรสิงห์ (2552) เรื่อง การควบคุมกลุ่มย่อยๆภายในพรรค โดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นก่อนการเลือกตั้งที่ต้องการแข่งขันกันระหว่างกลุ่ม แต่ยังสามารถควบคุมได้หลังจากพ้นการเลือกตั้งไปแล้ว

2) ปัญหาการสร้างความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย ปัญหาของพรรคเพื่อไทยที่จะนำไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมืองจากการวิเคราะห์ แบ่งออกได้เป็น 3 กรณี กรณีแรกเกิดจากการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร หรือรัฐประหาร ซึ่งเป็นการทำลาย ระบบการเมืองไทย และความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ ส่งผลให้พรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้เลย กรณีที่สอง พระราชบัญญัติกฎหมายพรรคการเมืองของประเทศที่บังคับใช้อย่างไม่เหมาะสม และเอื้อให้พรรคการเมืองมีช่องทางในการหาผลประโยชน์ กรณีที่สาม การพึ่งพากลุ่มทุนพรรคมากจนไปทำทิศทาง โครงสร้างของพรรคไม่เป็นไปตามขบวนการพรรคการเมืองที่ควรจะเป็น กรณีที่สี่ การศรัทธาตัวบุคคลมากกว่าอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรค ดังที่กล่าวมานี้ เป็นถือว่า มีปัญหาหลักๆของ

พรรคเพื่อไทย ทั้งด้านกฎหมาย ปัญหาภายในพรรคเพื่อไทย และจากสถานการณ์ทางการเมือง ส่งผลในพรรคเพื่อไทย เข้าสู่ความเป็นสถาบันทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ ทวี สุรฤทธิกุล, เสนีย์ คำสุข (2545) ในเรื่อง ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินบทบาททางการเมืองของพรรคการเมือง ทั้งปัจจัยภายในพรรคการเมือง โดยโครงสร้างของพรรค การเมืองเอื้อในกับกลุ่มทุนพรรคหรือผู้ก่อตั้งพรรคการเมือง และ ปัจจัยภายนอกพรรคการเมือง จากอิทธิพลของทหาร เข้ามาแทรกแซงทางการเมือง ระบบการเมืองไม่เปิดกว้าง จากการรัฐประหารและ ข้อกฎหมายรัฐธรรมนูญและข้อ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ที่ส่งผลกับพรรคการเมืองขนาดใหญ่และขนาดเล็ก นายอาจิ้นต์ นพยอด (2549) เรื่อง พรรคการเมืองกับการเป็นสถาบันทางการเมือง : ศึกษากรณีพรรคประชาธิปัตย์และพรรคชาติไทยพบว่า ผู้นำพรรคประชาธิปัตย์มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง เนื่องมาจากความขัดแย้งกลุ่มทางการเมืองภายในพรรค แต่มีการ เปลี่ยนแปลงผู้นำอย่างสันติ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

- 1) พรรคเพื่อไทยควรที่จะต้องพัฒนา หรือสรรหาตัวผู้นำของพรรคให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็น ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาพรรคการเมือง ไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมือง
- 2) พรรคเพื่อไทยต้องพัฒนาความหลากหลายของกลุ่มบุคคลที่เป็นหัวหน้าพรรคมากกว่านี้ ซึ่งจะช่วยให้ พรรคเพื่อไทยพัฒนา ไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งได้มากขึ้น
- 3) ควรที่จะพัฒนาพระราชบัญญัติกฎหมายพรรคการเมือง ให้สอดคล้องกับระบบพรรคการเมืองใน ประเทศไทยในปัจจุบัน
- 4) พรรคการเมืองควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองมากกว่าทุนเอกชนขนาดใหญ่
- 5) พรรคการเมืองควรมีการจัดสรรหน้าที่ตามความชำนาญของแต่ละหน่วยย่อย
- 6) ผู้บริหารพรรคและสมาชิกพรรคการเมืองควรมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการดำเนินกิจกรรมทาง การเมือง
- 7) พรรคเพื่อไทยควรส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองให้กับกลุ่มนักการเมืองหรือว่าที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ของพรรคเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นอัตลักษณ์ของพรรคเพื่อไทยอันจะนำไปสู่ความเป็นสถาบัน พรรคการเมืองอย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ชนิดา จิตตรูทระ ผศ.ดร.จิตภาภา อภิศิริกุล ผศ.ดร. วรวัสส์ วัฒนกุล ผศ.ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร และขอบคุณประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่เสียสละเวลาตอบ แบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะถึงความเป็นสถาบันทางการเมืองกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณอาจารย์ประจำภาคทุกท่านที่ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับความเป็นสถาบันทาง การเมืองและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องให้ผู้วิจัยมาโดยตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร. (2553). *การทำวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดไทย ประสานการพิมพ์.

- ทวี สุรฤทธิกุล และ ดร.เสนีย์ คำสุข. (2545) .สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย. นนทบุรี,จัดพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- นักรินทร์ เพชรสิงห์. (2553). *ความเป็นสถาบันทางการเมืองของพรรคชาติไทยพัฒนา*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- อาจินต์ นพยอด. (2549). *พรรคการเมืองกับการเป็นสถาบันทางการเมือง : ศึกษากรณีพรรคประชาธิปัตย์และ
พรรคชาติไทย*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- วีรวัฒน์ พ่วงพิศ. (2547). *กระบวนการการพัฒนาความเป็นสถาบันทางการเมือง กรณีศึกษา พรรคไทยรักไทย*.
(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- Samuel P.Huntington. (1968). *In Political order in changing societies*. New Haven: Yale University Press.

ความเป็นพลเมืองของประชาชนใน ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

CITIZENSHIP OF PEOPLE IN YAMU SUB-DISTRICT, YARING DISTRICT, PATTANI PROVINCE

นัสมา เชื้อสกุล¹

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (dia_dill@msn.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความเป็นพลเมืองของประชาชนในตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เพื่อศึกษาระดับความเป็นพลเมืองของประชาชนใน ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
- 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความเป็นพลเมืองของประชาชนใน ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมแบบสอบถาม จำนวน 400 คน แบบวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จากประชาชนในพื้นที่ ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เครื่องมือที่ใช้การศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงเอกสาร งานวิจัยทางวิชาการ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ Multiple Correspondence Analysis โดยสุ่มตัวอย่างได้แก่ พนักงานราชการ พนักงานเอกชนลูกจ้าง หรือเจ้าของกิจการรวม ไปถึงนักศึกษา โดยแจกแบบสอบถามแบบลงพื้นที่ โดยแบ่งหัวข้อจากการศึกษาบทสังเคราะห์ความเป็นพลเมืองไทยของประชาชนและแจกแบบสอบถามลงในพื้นที่ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นพลเมืองของประชาชนในตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ อายุ ศาสนา อาชีพ ที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นต่อความเป็นพลเมืองในตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความเป็นพลเมือง, ระดับความเป็นพลเมือง

ABSTRACT

The purposes of the study about the citizenship of people in Yamu Sub-district, Yaring District, Pattani Province were:

- 1) To examine the degree of citizenship of people in Yamu Sub-district, Yaring District, Pattani Province.
- 2) To make a comparison between the individual factors and the citizenship of people in Yamu Sub-district, Yaring District, Pattani Province.

This research was a quantitative research which collected questionnaires from 400 people by using Simple Sampling method from people in Yamu Sub-district, Yaring District, Pattani Province. The research instruments were questionnaires, documentary researches, and academic researches. The statistics used were frequency value, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Correspondence Analysis. The samples included government employees, private employees, employees or business owners, and students. The data was collected by

distributing our questionnaires to the sample in each area and dividing the research topic from the synthesis of Thai citizenship of people into sub-topics. Also, we were distributing our questionnaires in Yamu Sub-district, Yaring District, Pattani Province.

The findings showed that the degree of citizenship of people in Yamu Sub-district, Yaring District, Pattani Province was at a high level. The individual factors were different in age, religion, and occupation that can affect the people's opinions towards the citizenship in Yamu Sub-district, Yaring District, Pattani Province. The difference was statistically significant at .05.

Keywords: Citizenship, Degree of Citizenship

1. บทนำ

สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่ยึดหลักความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคม ประชาธิปไตยจึงควรมีการปฏิบัติตนที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับการปกครองในระบบประชาธิปไตย และปฏิบัติตามกฎหมายของแต่ละประเทศ ความเป็นพลเมืองในประเทศไทยจึงมีสิทธิในความเป็นคนไทยโดยทั่วไปนั้น ความรับผิดชอบที่มีต่อประเทศไทยต่อผู้อื่นที่เป็นเจ้าของประเทศเช่นเดียวกับเรา และพลเมืองนั้นคือประชาชนที่กระตือรือร้นไม่เป็นแต่เพียงผู้รับนโยบายหลักของประชาธิปไตยต้องมีความเป็นพลเมือง จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคมไทยเช่นเดียวกับสังคมอื่นๆ ทุกสังคมย่อมต้องการความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าความมั่นคงให้กับประเทศชาติ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอีกด้วยเพื่อการพัฒนา สังคมให้ยั่งยืนต่อไป อย่างไรก็ตามปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่งที่มีการกำหนดให้เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลหลายชุดที่ผ่านมาจนถึงรัฐบาลปัจจุบันเนื่องจากมีปัญหาที่ละเอียดอ่อนมีความซับซ้อนและมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปด้วยความยากลำบาก ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่สังคมไทยควรตระหนักและใส่ใจ ต่อการหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง ดังนั้นการศึกษาระดับความเป็นพลเมืองไทยของประชาชนในตำบลยามู อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความเป็นพลเมืองไทยของประชาชนและคาดว่าจะได้รับทราบถึงความเป็นพลเมืองของประชาชนในแนวคิดที่แตกต่างกัน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับความเป็นพลเมืองไทยของประชาชนใน ตำบลยามู อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความเป็นพลเมืองไทยของประชาชน ใน ตำบลยามู อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความเป็นพลเมืองไทยของประชาชนในตำบลยามู อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี ดำเนินตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 3.1 กลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง ได้แก่ ประชากรในตำบลยามู อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี จำนวน 400 คน ประชากรในตำบลยามู อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี มีจำนวน 8,835 คน มี 14,262 หลังคาเรือน ผู้สูงอายุ 9,873 คน เด็กแรกเกิดถึง 6 ปี 8,177 คน สตรีอายุ 35 ปีขึ้นไป 17,779 คน สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวนตามสูตรตามาเน่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความเป็นพลเมือง ได้แก่ ประชากรในตำบลยามู อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี สร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารทฤษฎีและการทบทวนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพ ศาสนา

ตอนที่ 2 บทสังเคราะห์ความเป็นพลเมืองไทยของประชาชน ใน ตำบลยามู อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี โดยแต่ละคำถามกำหนดมาตราวัดแบบแบ่งช่วง (Interval Scale) มี 5 ระดับ โดยวัดเป็นระดับการปฏิบัติตามคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	=	5	คะแนน
มาก	=	4	คะแนน
ปานกลาง	=	3	คะแนน
น้อย	=	2	คะแนน
น้อยที่สุด	=	1	คะแนน

การแปรผล

ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยเรื่องความเป็นพลเมืองไทยของประชาชน ใน ตำบลยามู อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีความเป็นพลเมืองไทย ขั้นตอนที่ 2 ร่างแบบสอบถามให้ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหาตามกรอบแนวคิดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 3 นำร่างแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามไปแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 5 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 6 อภิปรายผลและสรุปผลบทสังเคราะห์ความเป็นพลเมืองไทยของประชาชน ใน ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ขั้นตอนที่ 7 นำเสนอบทสังเคราะห์ ความเป็นพลเมืองไทยของประชาชน ใน ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ที่สมบูรณ์

4. ผลการวิจัย

สรุปตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 และเป็นเพศชายจำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1

ด้านอายุ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่อายุ 31-40 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 รองลงมาได้แก่ อายุ 21-30 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมาได้แก่ อายุ 41-50 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 รองลงมาได้แก่อายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 รองลงมาได้แก่ อายุ 51-60 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 และสุดท้ายได้แก่อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6

ด้านอาชีพ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 รองลงมาได้แก่ พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 รองลงมาได้แก่เจ้าของกิจการ/อิสระ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 รองลงมาได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 และสุดท้ายอาชีพ อื่นๆ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9

ด้านรายได้ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 9,000 บาท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมาได้แก่ 9,001-15,000 บาท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 รองลงมาได้แก่ 15,001-25,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 รองลงมาได้แก่ 25,001-30,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 รองลงมาได้แก่ 30,001-40,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 และสุดท้าย รายได้ 40,001 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4

ด้านระดับการศึกษา พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9 รองลงมาได้แก่อนุปริญญา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 รองลงมาได้แก่ มัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.6) จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 รองลงมาได้แก่ มัธยมศึกษาตอนต้น(ม.3) จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 รองลงมาได้แก่ ปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และสุดท้าย ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1

ด้านสถานภาพสมรส พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรสแล้วจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาได้แก่ โสด จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 และสุดท้าย ได้แก่ หย่า จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

ด้านศาสนา พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 76.8 รองลงมาได้แก่ ศาสนาพุทธ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 และสุดท้ายศาสนาคริสต์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ .8

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน โดยรวมอยู่ปานกลาง ($\bar{X}=3.46, S.D.=697$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X}=3.64, S.D.=.981$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่สื่อบุคคล ($\bar{X}=3.61, S.D.=.664$) และสื่อสิ่งพิมพ์ ($\bar{X}=3.13, S.D.=.931$)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พูดคุยสนทนาเรื่องส่วนรวมกับเพื่อนเสมอ ($\bar{X}=3.69, S.D.=.791$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่การพูดคุยสนทนาเรื่องส่วนรวมกับคนในครอบครัวเสมอ ($\bar{X}=3.67, S.D.=.842$) การพูดคุยสนทนาเรื่องส่วนรวมกับคนอื่น ๆ เสมอ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารของราชการทางอินเทอร์เน็ตมาก ($\bar{X}=3.84, S.D.=1.066$) รองลงมาได้แก่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการทางวิทยุ ($\bar{X}=3.44, S.D.=1.023$)

ตอนที่ 3 ความเป็นพลเมืองไทยของประชาชนใน ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ระดับความเป็นพลเมืองไทยของประชาชนใน ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า การเป็นผู้ที่มีความรู้ มีการศึกษา และความสามารถที่จะมองเห็นและเข้าใจในสังคมของคนและสังคมโลก เช่น เป็นสมาชิกของสังคมโลก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80, S.D.=.793$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปรารถนาที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X}=3.90, S.D.=.1033$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ($\bar{X}=3.86, S.D.=.985$) ชอบการเรียนในโรงเรียนของรัฐบาล ($\bar{X}=3.84, S.D.=1.012$) รู้สึกส่วนหนึ่งของสังคมหรือชุมชนในสังคมไทย ($\bar{X}=3.70, S.D.=1.004$) และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือชุมชนในท้องถิ่น ($\bar{X}=3.67, S.D.=.981$)

มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นและรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่นในบทบาทส่วนตัวและต่อสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นและรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่นในบทบาทส่วนตัวและต่อสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88, S.D.=.700$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตของตนเอง ($\bar{X}=4.07, S.D.=.983$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ความพึงพอใจกับการประกอบอาชีพในประเทศไทย ($\bar{X}=3.97, S.D.=.968$) ความพึงพอใจกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่นหรือชุมชน ($\bar{X}=3.91, S.D.=.955$) การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตของครอบครัว ($\bar{X}=3.85, S.D.=.986$) ความพึงพอใจกับการทำงานร่วมกับคนในท้องถิ่น ($\bar{X}=3.83, S.D.=.954$) ตระหนักว่าการทำงานเพื่อสังคมเป็นหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X}=3.77, S.D.=.937$) และตระหนักว่าการทำงานเพื่อสังคมเป็นหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X}=3.75, S.D.=.893$)

มีความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับ และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับ และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01, S.D.=.632$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศรัทธากับการนับถือศาสนาของตนเอง ($\bar{X}=4.27, S.D.=.889$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เห็นว่าทุกคนมีสิทธิในการเลือกนับถือศาสนาอย่างอิสระ ($\bar{X}=4.06, S.D.=.984$) การยอมรับกับการนับถือศาสนาที่แตกต่างของคนรอบข้าง ($\bar{X}=4.04, S.D.=.853$) เห็นว่าการนับถือศาสนาที่แตกต่างของคนรอบข้างไม่เป็นปัญหากับสังคมไทย ($\bar{X}=4.02, S.D.=.902$) การมีวัฒนธรรมที่แตกต่างไม่ใช่ปัญหาทางสังคม ($\bar{X}=3.98, S.D.=.943$) และคนไม่นับถือศาสนาถือเป็นเรื่องส่วนตัว ($\bar{X}=3.67, S.D.=1.197$)

มีความสามารถที่จะคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสามารถที่จะคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84, S.D.=.567$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนหรือท้องถิ่นต้องกระทำร่วมกันจากทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=3.96, S.D.=.806$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่การวิจัยแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนหรือท้องถิ่นได้ ($\bar{X}=3.91, S.D.=.811$) การศึกษาเพื่อหาทางออกของปัญหาควรเกิดขึ้นจากการระดมสมองของคนในชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X}=3.83, S.D.=.852$) การอธิบายปัญหาทางสังคมควรใช้หลักการหรือแนวคิดมาเป็นฐานการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ($\bar{X}=3.76, S.D.=.837$) และปัญหาทางการเมืองในท้องถิ่นสามารถทำความเข้าใจด้วยการศึกษาอย่างถูกวิธี ($\bar{X}=3.75, S.D.=.814$)

มีความเต็มใจที่จะแก้ปัญหาคความขัดแย้งด้วยท่าทีสันติไม่ใช่ความรุนแรง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเต็มใจที่จะแก้ปัญหาคความขัดแย้งด้วยท่าทีสันติไม่ใช่ความรุนแรง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56, S.D.=.670$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าการเจรจาดีกว่าการใช้วิธีการทหารในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=4.02, S.D.=.972$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาไม่ใช่ทางออกที่ดี ($\bar{X}=3.90, S.D.=1.091$) ชอบการใช้การเจรจาในการแก้ไขปัญหาให้กับคนที่ท่านมีปัญหาค ($\bar{X}=3.87, S.D.=.955$) ส่วนหนึ่งของปัญหาภาคใต้เกิดจากการใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหามากไป ($\bar{X}=3.80, S.D.=1.006$) และมองว่าสันติสุขไม่สาารถเกิดจากการใช้ความรุนแรงได้ ($\bar{X}=3.70, S.D.=1.074$)

มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนการใช้ชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนการใช้ชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96, S.D.=.718$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการสนับสนุนการซื้อขายสินค้าจากร้านค้าในชุมชน ($\bar{X}=4.06, S.D.=.909$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การอุดหนุนผลิตภัณฑ์ในชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X}=4.01, S.D.=.939$) รักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ ($\bar{X}=3.93, S.D.=.961$) ความพึงพอใจสภาพธรรมชาติในท้องถิ่นของท่าน ($\bar{X}=3.92, S.D.=.975$) และการช่วยส่วนราชการทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ ($\bar{X}=3.90, S.D.=.965$)

มีความสามารถที่จะเข้าใจและปกป้องสิทธิมนุษยชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสามารถที่จะเข้าใจและปกป้องสิทธิมนุษยชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10, S.D.=.692$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ($\bar{X}=4.25, S.D.=.882$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อนแม้จะนับถือศาสนาที่ต่างกัน ($\bar{X}=4.23, S.D.=.882$) เห็นด้วยกับการให้โอกาสคนกระทำผิดให้กลับตัว ($\bar{X}=4.17, S.D.=.889$) การค้ามนุษย์เป็นสิ่งที่เลวร้าย ($\bar{X}=4.16, S.D.=.997$) การยอมรับความเท่าเทียมกันของคนทุกชนชั้น ($\bar{X}=4.07, S.D.=.900$) และคนต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองมีคุณค่าความเป็นมนุษย์เหมือนคนไทย ($\bar{X}=3.75, S.D.=1.185$)

มีความเต็มใจและมีความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเต็มใจและมีความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87, S.D.=.481$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ ($\bar{X}=4.54, S.D.=.656$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ภูมิใจที่เกิดเป็นคนไทย ($\bar{X}=4.34, S.D.=.749$) เคยบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อกิจกรรมของส่วนรวม ($\bar{X}=4.02, S.D.=.926$) พร้อมให้ความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆทางสังคมในการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ($\bar{X}=3.98, S.D.=.978$) การทำกิจกรรมสาธารณะเป็นสิ่งที่ดีต่อสังคม ($\bar{X}=3.71, S.D.=1.109$) วิธีการทางการเมืองมีประโยชน์มากกว่าวิธีการทางทหาร

($\bar{X}$ =3.24,S.D.=1.204)สามารถเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นได้ ($\bar{X}$ =2.88,S.D.=1.235)สนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น($\bar{X}$ =2.46,S.D.=1.388) และเคยคิดลงสมัครรับเลือกตั้งในระดับชาติ($\bar{X}$ =2.30,S.D.=1.328)

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความเป็นพลเมืองของประชาชนในตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า ตัวแปรที่มีความคิดเห็นของประชาชนใน ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ที่มีต่อความเป็นพลเมืองใน ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ได้แก่ อายุ ศาสนาและอาชีพ สะท้อนให้เห็นว่าอายุส่งผลต่อความเป็นพลเมืองของประชาชนในตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เนื่องจากอายุของประชาชนที่อยู่ในวัยเยาว์ยังได้รับการศึกษาที่น้อยและมีความผูกพันกับรัฐ ไม่มากนักซึ่งแตกต่างกับกลุ่มคนในวัยทำงานช่วงอายุ40-50ปี ที่ต้องประกอบอาชีพและมีแนวโน้มต้องคอยรับฟังนโยบายจากรัฐจึงมีความเป็นพลเมืองไทยมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ถวิลวดี บุรีกุล และ รัชชดี แสงมเหหมัด เรื่องความเป็นพลเมืองในประเทศไทย พบว่า คุณสมบัติของการเป็นพลเมืองที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุด 5 อันดับแรกคือ การทำงานแบบสุจริต การมีความภูมิใจในการเป็นคนไทย การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเต็มใจที่จะเสียภาษี และการปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่คนไทยเองมีคุณสมบัติของการเป็นพลเมืองใน 5 อันดับแรก คือ การมีความภูมิใจในการเป็นคนไทย การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเต็มใจที่จะเสียภาษี และการปฏิบัติตามกฎหมาย สิ่งที่แตกต่างกันของระหว่างคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์กับคุณสมบัติที่มีอยู่จริงของความเป็นพลเมือง คือ การสามารถวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และมีความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง การศึกษานี้ยังทำให้เกิดตัวชี้วัดที่แสดงคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองที่มีอยู่ในสังคมไทย ซึ่งตามทฤษฎีของ Kahne และ Westheimer (2004) สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ตัวชี้วัดความเป็นพลเมืองในด้านที่ให้ความสำคัญกับวิถีวัฒนธรรม ด้านที่เน้นชุมชน และด้านการเน้นเรื่องอิสรภาพและความคิดที่ก้าวหน้า

นอกจากนี้ เมื่อศึกษาถึงขั้นความสัมพันธ์ในรายการของคุณสมบัติของการเป็นพลเมืองที่ประชาชนมีพบว่า ประชาชน ในแต่ละภาคมีความแตกต่างกันในคุณสมบัติของการเป็นพลเมือง โดยผู้ที่คิดว่าตนเองมีคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองในด้านวิถีวัฒนธรรมมากที่สุด คือ ผู้ที่อาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือภาคกลาง ส่วนผู้ที่คิดว่าตนเองมีความเป็นพลเมืองด้านชุมชนมากที่สุดคือ ผู้ที่อาศัยในภาคกลาง และสุดท้าย ผู้ที่คิดว่าตนเองมีคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองด้านอิสรภาพและความก้าวหน้ามากที่สุดคือภาคกลาง รองลงมาคือ กรุงเทพมหานคร ดังนั้น การจะเสริมสร้างความเป็นพลเมืองของประชาชนชาวไทยให้มากขึ้นนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่และลักษณะของประชากรในพื้นที่ด้วย เพื่อที่จะทำให้การพัฒนาความเป็นพลเมืองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ศาสนาส่งผลต่อความเป็นพลเมืองไทยของประชาชนในตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธมีความเป็นพลเมืองและให้ความร่วมมือกับรัฐมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสสุคนธ์ มกรมณี เรื่องพฤติกรรมความเป็นพลเมืองของเยาวชนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า 1) เยาวชนมีพฤติกรรมความเป็นพลเมืองปรากฏบ้างเป็นบางครั้ง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ เคารพความแตกต่าง เคารพกติกา เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น รับผิดชอบต่อสังคม เคารพหลักความเสมอภาค มีอิสรภาพ-พึ่งตนเองได้ ทั้งนี้เยาวชนไม่เคยมีส่วนร่วมทำงานในองค์กรเพื่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ 2) เยาวชนหญิงกับเยาวชนชายมีพฤติกรรมความเป็นพลเมืองโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และไม่มีส่วนร่วมทำงานใน

องค์กรเพื่อสังคมเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามเยาวชนหญิงมีพฤติกรรมเคารพกติกา-เคารพกฎหมายมากกว่าเยาวชนชาย อย่างมีนัยสำคัญ 3) เยาวชนนักเรียนกับเยาวชนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมความเป็นพลเมือง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยปรากฏเป็นบางครั้งเช่นเดียวกัน และไม่มีส่วนร่วมทำงานในองค์กรเพื่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม นักเรียนปรากฏพฤติกรรมที่แสดงว่ามีอิสรภาพ-พึ่งตนเองได้ เคารพกติกา-เคารพกฎหมาย และรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่านักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ

อาชีพส่งผลต่อความเป็นพลเมืองไทยของประชาชนในตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เนื่องจากประชาชนที่ประกอบอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ ผูกพันกับรัฐมากกว่าอาชีพอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศิริ วิจิรานนท์ เรื่อง คุณลักษณะพลเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า 1. นักศึกษาพลเมืองดีโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก(=3.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านคุณลักษณะพื้นฐานนักศึกษามีคุณลักษณะเมืองดีความซื่อสัตย์สูงสุด(=4.45) และความมีเกียรติมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด(=3.53) ด้านความรู้และทักษะนักศึกษาสามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ต่างๆมีค่าเฉลี่ยสูงสุด(=4.19) และมีนิสัยใฝ่รู้ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด(=3.66) ด้านการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยนักศึกษาเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด(=4.25) ส่วนเรียกร้องหรือต่อสู้ด้วยความเป็นธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด(=3.82) ด้านสังคมและวัฒนธรรมนักศึกษาเทิดทูนสถาบันชาติศาสนาและพระมหากษัตริย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด(=4.48) ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด(=3.76) และด้านเศรษฐกิจการเห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพที่สุจริตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด(=4.35) ส่วนการทำบุญบริจาครับบริจาคมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (=3.11)

2.เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะพลเมืองที่ดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครจำแนกตามภูมิหลังของนักศึกษาพบว่าเพศที่ต่างกันมีคุณลักษณะพลเมืองดีด้านคุณลักษณะพื้นฐานและด้านความรู้ทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ชั้นปีที่ต่างกันมีคุณลักษณะพลเมืองดีด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ต่างกันมีคสนนะพลเมืองดีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาชีพผู้ปกครองของนักศึกษาที่ต่างกันมีคุณลักษณะพลเมืองดีด้านการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความเชื่อมั่นของนักศึกษาที่ต่างกันมีคสนนะพลเมืองดีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้แก่ 1. สร้าง/ปรับปรุงหลักสูตรที่พัฒนาศึกษาให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีโดยให้มีความสมดุลระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติและเพื่อให้ให้นักศึกษามีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาร่วมกับรอบรู้สหวิทยาการทั้งนี้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2. การสร้างหลักสูตรการเรียนความเป็นพลเมืองด้วยกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีอยู่แล้วรวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยตามความสนใจของนักศึกษาโดยกำหนดความสำคัญของนักศึกษาที่ร่วมกิจกรรมกำหนดกำหนดหน่วยชั่วโมง/หน่วยกิจกรรม/กำหนดช่วงชั้นปีการศึกษาที่เข้าร่วมรวมถึงกำหนดกิจกรรมที่ต้องเข้าร่วม

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ได้แก่ อายุ ศาสนาและอาชีพมีผลต่อความเป็นพลเมืองไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีความคิดเห็นต่อความ

เป็นพลเมืองไทยมากกว่าประชาชนที่มีอายุระหว่าง 61 ปีขึ้นไป 51 – 60 ปี 31 – 40 ปี 21 – 30 ปี และไม่เกิน 20 ปี ตามลำดับ โดยที่ประชาชนที่มีศาสนาพุทธมีความคิดเห็นต่อความเป็นพลเมืองไทยมากกว่าประชาชนที่นับถือศาสนาคริสต์ และอิสลาม และประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมีความคิดเห็นต่อความเป็นพลเมืองไทยมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพเจ้าของกิจการ/อิสระ พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง นักเรียน/นักศึกษา และอื่นๆ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรขยายความ ความเป็นพลเมืองให้ชัดเจนแล้วกำหนดเป็นนโยบายรัฐเพื่อผลักดันให้เยาวชนยอมรับในความเป็นพลเมืองไทยที่ดี
2. ควรศึกษาความเป็นพลเมือง ในมิติอื่นๆ เช่น วัฒนธรรมทางการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองกับรัฐและ รัฐบาล เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรักความปรารถนาดี ความห่วงใยจากคณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตและกัลยาณมิตรอันเป็นที่รักของผู้วิจัยที่ให้อำนาจและกำลังใจ ส่งมอบและตลอดไป ทั้งนี้ขอขอบคุณประชาชนตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

ทิพย์พาพร ดันดีสุนทร. (2556). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
ทรงศิริ วิจิรานนท์ เรื่อง คุณลักษณะพลเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร รสสุคนธ์ มกรมณี เรื่อง พฤติกรรมความเป็นพลเมืองของเยาวชนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ดร.ถวิลวดี บุรีกุล และ รัชชดี แสงมเหหมัด เรื่องความเป็นพลเมืองในประเทศไทย

อุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ

กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน

POLITICAL CONSERVATIVE IDEOLOGY OF THE ROYAL THAI AIR FORCE OFFICER,

THAI ROYAL AIR FORCE BAND, YOTHIN AIR COMMAND UNIT

ณัฐนิษฐ์ กระแสโสม¹ และชาญชัย จิตรเหล่าอาพร²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (acpa555@gmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี (Chanchai1@hotmail.com)

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาระดับอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศกองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการทหารที่มีผลต่ออุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการทหารอากาศกองดุริยางค์ทหารอากาศระดับประทวนข้าราชการทหารอากาศระดับสัญญาบัตรและข้าราชการทหารอากาศลูกจ้างประจำหรือพนักงานข้าราชการทหารอากาศจำนวน 380 นาย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามกำหนดมาตราวัดแบบแบ่งช่วง มี 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ MCA (การจำแนกพหุพจน์ (Multiple Classification Analysis):)

ผลการวิจัยพบว่า อุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศหน่วยบัญชาการอากาศโยธิน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมอยู่ในระดับมาก โดยที่รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศในกองดุริยางค์ทหารอากาศหน่วยบัญชาการอากาศโยธินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: อุดมการณ์ทางการเมือง, กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine the level of political conservative ideology of the Royal Thai air force officers, Royal Thai Air Force Band, Yothin Air Force Command Unit and to compare the personal factors of the Royal Thai Air Force officers affect on political conservative ideology. The samples were commissioned officers, non-commissioned officers and government employees of Royal Thai Air Force Band 380 cases. The tool was 5 levels of questionnaire. Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation (SD) and Multiple Classification Analysis (MCA) were used for data analysis.

The results showed that the political conservative ideology of the Royal Thai air force officers, Royal Thai Air Force Band, Yothin Air Force Command Unit were at high level, income affected on political conservative ideology of the Royal Thai air force officers, Royal Thai Air Force Band, Yothin Air Force Command Unit was statistically significant at .05 level.

Keywords: Political Conservative Ideology, Thai Royal Air Force Band, Yothin Air Command Unit

1. บทนำ

เมื่อก้าวถึงคำว่า อุดมการณ์ทางการเมือง มีความหมายถึง ความเชื่อทางการเมืองที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ เป้าประสงค์และวิธีการเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ทางการเมืองที่กำหนดความแตกต่างในการนำอุดมการณ์ทางการเมืองไปใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่ง ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2530, น. 244) ได้ให้ความหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองไว้ว่า เน้นถึงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ทางการเมือง เช่น การแพร่ขยายของอุดมการณ์ทางการเมือง จะได้รับการตอบสนอง ของกลุ่มชนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางสังคม อันได้แก่บุคลิกภาพ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม รวมทั้ง ความเชื่อถือดั้งเดิมโดยทั่วไปของคนในกลุ่ม แนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองอาจพิจารณาใช้ประโยชน์ทางการเมือง ได้หลายประการเช่น ใช้เพื่อการรวมกลุ่มและการปกครอง ใช้เพื่อความชอบธรรมทางการเมือง เพื่อประโยชน์ของชน ชั้นผู้นำทางการเมืองหรือแม้แต่การขยายการใช้อำนาจของรัฐบาล ซึ่งแนวคิดอนุรักษนิยม (conservatism) คือลักษณะ ของอนุรักษนิยมคือพยายามที่จะป้องกันหรือลดความเร็วของการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเก่า ความเชื่อเก่า ชั้นทาง สังคมเก่า ไปสู่สังคมใหม่ อนุรักษนิยมเชื่อว่า บังเอิญมีความไม่คงเส้นคงวาในการใช้เหตุผล (Consistently rational) เป็นเพราะคนมีอารมณ์ซึ่งบางครั้งอยู่เหนือเหตุผล เป็นเหตุให้การตัดสินใจของคนอาจไม่เป็นที่ยอมรับว่ามี เหตุผลเสมอไปอีกประการหนึ่งพวก อนุรักษนิยมเชื่อว่า บังเอิญ ได้รับการถ่ายทอดความฉลาด ความชำนาญ และ แม้แต่สถานะ ต่างกัน บังเอิญหรือกลุ่มบางกลุ่มมีสถานะ ความรู้ความชำนาญ สูงกว่า และกลุ่มที่ว่าเป็นกลุ่มที่เป็น ผู้ใช้อำนาจในสังคมหรือเป็นรัฐบาลความสัมพันธ์ระหว่างบังเอิญชนกับสังคมอนุรักษนิยมเป็นไปภายใต้ความไม่เท่า เทียมกันระหว่างบังเอิญหรือกลุ่มในด้านอำนาจ สถานภาพ และการถือครองทรัพย์สิน แต่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ของคนในสังคมถูกกำหนดและชี้นำโดย ค่านิยมดั้งเดิม จริยธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นบทบาทในการชี้นำของสถาบัน ทางสังคมเช่นครอบครัว วัด หรือแม้แต่รัฐบาล ซึ่งทำหน้าที่สื่อความหมาย หรือบังคับใช้ค่านิยมเหล่านั้น เสรีภาพของ บังเอิญชนในสังคมอนุรักษนิยมมีก็จริง แต่ไม่มีบังเอิญหรือกลุ่มใดๆ มีเสรีภาพเต็มที่ที่จะทำ อะไรตามใจได้ต้องตกอยู่ ภายใต้ประเพณีแห่งสังคม ศาสนาและประเพณีเป็นที่มาแห่งการชี้นำสังคมมากกว่าความเป็นเหตุเป็นผลความเสมอภาคซึ่งปกติถูกมองในแง่ของที่มีอยู่ในธรรมชาติของสังคม สำหรับอนุรักษนิยมแล้วการใช้อำนาจของรัฐบาลทั้งปวง เพื่อรักษาไว้ซึ่งประเพณี และจริยธรรมทางสังคม มีผลเป็นความเสมอภาคในสังคมเช่นเดียวกัน (Roskin, 2003, น. 96) ใน ทศนะของการเมืองอนุรักษนิยม อาจพิจารณาในรูปแบบของการกำหนดลักษณะของอนุรักษนิยมได้ดังนี้ 1) การ สนับสนุนความมีระเบียบวินัย (Discipline) 2) การลงโทษบุคคลนั้นเป็น วิธีการที่จะขจัดความชั่วร้ายที่เป็นต้นตอ ของมนุษย์ เพื่อให้หลายจำ 3)การเน้นประสบการณ์มากกว่าเหตุผล 4) ไม่นิยมการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงและรวดเร็ว ลับปลับ และการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อสถานภาพเดิมอย่างมาก 5) ถือว่าความเสมอภาคเป็นอันตรายต่อ เสรีภาพ 6) อนุรักษนิยมสนใจความเป็นมาทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ การบังคับใช้มาตรฐานเดียวกันที่เป็นลักษณะสากล (universality) 7) สนับสนุนรัฐบาลในความเชื่อที่ว่ารัฐบาลเป็นผู้พิทักษ์และรักษาเสถียรภาพของสังคม เป็นต้น

ซึ่งกองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจด้านความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ โดยกองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน มีหน้าที่มุ่งเน้นในดำเนินการด้านการดุริยางค์ การฝึกศึกษา และการพัฒนาการดนตรีของกองทัพอากาศ มีผู้บังคับการกองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ และอำนวยการ ประสานงาน กำกับ การควบคุมปกครอง บังคับบัญชา บริหารงาน ให้เป็นไปตามภารกิจของกองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน สะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรของกองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินต้องผ่านพิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณตนต่อธงชัยเฉลิมพลก่อนที่จะเข้ารับราชการเป็นทหารอาชีพในการทำหน้าที่ของตนเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นกองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน มีลักษณะพื้นฐานของวัฒนธรรมค่านิยมในองค์กรเชิงอุดมการณ์อนุรักษ์นิยม ผู้ศึกษาจึงสนใจมุ่งศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อวิจัยระดับอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน

2.2 เพื่อวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน

3. การดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการทหารอากาศกองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน ข้าราชการทหารอากาศระดับประทวนข้าราชการทหารอากาศระดับสัญญาบัตร และข้าราชการทหารอากาศลูกจ้างประจำหรือพนักงานข้าราชการทหารอากาศ จำนวน 380 นาย โดยการสุ่มแบบอย่างง่ายกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในเชิงประมาณมีจำนวนทั้งสิ้น 300 ตัวอย่าง เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการมีอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ โดยแต่ละคำถามกำหนดมาตราวัดแบบแบ่งช่วง (Interval Scale) มี 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ MCA (การจำแนกพหุพจน์ (Multiple Classification Analysis:))

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน พบว่า

1) ระดับอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75, S.D.=.366$) เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า

ด้านประเพณี พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านประเพณีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86, S.D.=.879$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยที่ ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินเห็นว่ามีวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่จรรยาบรรณ ($\bar{X}=4.04, S.D.=2.512$) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจอย่างยาวนาน ($\bar{X}=4.03, S.D.=3.094$) ประเทศจะพัฒนาได้ต้องขนบธรรมเนียมไว้ยึดถือหรือปฏิบัติ ($\bar{X}=3.90, S.D.=.741$) การมีระเบียบแบบแผนเป็นสิ่งที่ดี ($\bar{X}=3.86, S.D.=.853$) สังคมต้องมีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่น ($\bar{X}=3.82, S.D.=.915$) และสุดท้ายสังคมที่ดีต้องมีรากเหง้าทางประวัติศาสตร์อย่างยาวนาน ($\bar{X}=3.52, S.D.=.923$)

ด้านสิทธิปฏิบัตินิยม พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้านสิทธิปฏิบัตินิยมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85, S.D.=.515$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยที่ ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินเห็นว่า การปฏิบัติตามขั้นตอนทางประเพณีต่างๆ อย่างเคร่งครัด ($\bar{X}=3.95, S.D.=.757$) การปฏิบัติตามประเพณีเป็นสิ่งที่ดีงาม ($\bar{X}=3.95, S.D.=.743$) ปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนาเสมอ ($\bar{X}=3.92, S.D.=1.847$) ทุกอย่างควรมีขั้นตอนในการทำงานที่ชัดเจน ($\bar{X}=3.72, S.D.=.815$) และสุดท้ายการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้อาวุโสเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ ($\bar{X}=3.71, S.D.=.857$)

ด้านความไม่สมบูรณ์ของมนุษย์ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ด้านความไม่สมบูรณ์ของมนุษย์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69, S.D.=.436$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยที่ ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน เห็นว่า คนทุกคนควรมีการควบคุมให้อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคม ($\bar{X}=3.76, S.D.=.763$) คนทุกคนควรได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างเข้มงวด ($\bar{X}=3.75, S.D.=.772$) เสรีภาพมนุษย์ควรมีขอบเขตที่จำกัด ($\bar{X}=3.74, S.D.=.775$) คนทุกคนควรได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ($\bar{X}=3.73, S.D.=.828$) และสุดท้ายมนุษย์ทุกคนไม่มีความสมบูรณ์แบบในตนเอง ($\bar{X}=3.46, S.D.=.859$)

ด้านอินทรีย์ภาพพบที่ ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าด้านอินทรีย์ภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94, S.D.=.698$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยที่ ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน เห็นว่า ความสามัคคีจะนำไปสู่สังคมก้าวหน้าไปข้างหน้า ($\bar{X}=4.21, S.D.=2.431$) ประเทศที่เจริญเกิดจากความสามัคคี ($\bar{X}=4.04, S.D.=.827$) การเชื่อมั่นในตัวผู้นำเพียงหนึ่งเดียวจะนำไปสู่การพัฒนา ($\bar{X}=3.85, S.D.=1.348$) สังคมจะดำรงอยู่ได้ถ้าเรารวมกันเป็นหนึ่งเดียว ($\bar{X}=3.81, S.D.=.850$) และสุดท้ายสังคมไม่ควรแบ่งแยกเป็นกลุ่มต่างๆ ($\bar{X}=3.77, S.D.=.794$)

ด้านลำดับชั้นที่สูงที่สุด พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าด้านลำดับชั้นที่สูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64, S.D.=.776$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยที่ ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน เห็นว่า ขอมรับการบงการของผู้นำที่เข้มแข็งเพียงหนึ่งเดียว ($\bar{X}=3.79, S.D.=1.876$) อายุไม่มีผลต่อการเป็นผู้นำ ($\bar{X}=3.73, S.D.=.865$) ลำดับชั้นไม่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ($\bar{X}=3.66, S.D.=1.893$) ขอมรับการดำเนินงานตามลำดับชั้นยศ ($\bar{X}=3.60, S.D.=.869$) และสุดท้ายรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งไม่ได้พัฒนาประเทศแตกต่างจากรัฐบาลรัฐประหาร ($\bar{X}=3.41, S.D.=1.950$)

ด้านอำนาจหน้าที่ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าด้านอำนาจหน้าที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78, S.D.=.601$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยที่

ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน เห็นว่า หน้าที่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบอย่างที่จะแยกออกจากกัน ($\bar{X}=3.95, S.D.=1.955$) การทำงานเป็นเรื่องของหน้าที่ ($\bar{X}=3.89, S.D.=.787$) คนแต่ละคนควรมีอำนาจในการตัดสินใจทางการเมืองไม่เหมือนกัน ($\bar{X}=3.78, S.D.=.793$) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะเป็นเรื่องของการสั่งการของผู้บังคับบัญชา ($\bar{X}=.68, S.D.=.824$) และสุดท้ายการมีอำนาจจะทำให้เรามีทุกสิ่งที่ดีไว้ ($\bar{X}=3.58, S.D.=.803$)

ด้านทรัพย์สินเป็นเครื่องเสริมบุคลิกภาพ พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการ ทรัพย์สินเป็นเครื่องเสริมบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50, S.D.=.648$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยที่ ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน เห็นว่า ผู้นำที่มีดีต้องมีฐานะร่ำรวย ($\bar{X}=3.87, S.D.=2.552$) ความร่ำรวยจะทำให้คนมีความน่าเชื่อถือ ($\bar{X}=3.55, S.D.=.900$) คนที่มียศถาบรรดาศักดิ์คือคนที่น่าเคารพ ($\bar{X}=3.52, S.D.=.912$) ประเทศที่ก้าวหน้าคือประเทศที่มั่งคั่งร่ำรวย ($\bar{X}=3.49, S.D.=1.026$) คนภูมิฐานคือคนที่สูงเท่านั้น ($\bar{X}=3.30, S.D.=.983$) และสุดท้ายการแต่งกายภูมิฐานคือเครื่องแสดงความน่าเชื่อถือของบุคคล ($\bar{X}=3.29, S.D.=.833$)

2) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน พบว่า เพศ อายุ ชั้นยศ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพ การสื่อสารทางการเมือง ตัวแปรที่มีความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศใน กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่ออุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศใน กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นยศ ระดับการศึกษา สถานภาพ การสื่อสารทางการเมืองไม่มีผลต่อความคิดเห็นอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศใน กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยตัวแปรที่ทดสอบปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ชั้นยศ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพ การสื่อสารทางการเมือง ตัวแปรที่มีความคิดเห็นของข้าราชการทหารอากาศใน กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินที่มีต่ออุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศใน กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เนื่องจากรายได้ของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินมีระดับแตกต่างกันตามตำแหน่ง ซึ่งในส่วนของนายทหารสัญญาบัตรนั้นมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตทั้งตนเองและครอบครัว อีกทั้งยังมีสวัสดิการรองรับ ส่วนของนายทหารชั้นประทวนนั้นมีรายได้น้อยกว่านายทหารสัญญาบัตรจึงขอมส่งผลให้มีอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิบูลย์ อนุสนธิโรจน์. (2554) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใช้แรงงานในเขตอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยภายในด้านค่าจ้าง ค่าแรงมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใช้แรงงานในเขตนวนครในระดับมากที่สุด และงานวิจัยของอนิรุทธิ์ เพ็ญเทพ (2557) เรื่องอุดมการณ์ อุดมการณ์ทางการเมืองของคอมมิวนิสต์ในจังหวัด

สกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480-2509 พบว่า ความต้องการการปกครองที่ดีจากภาครัฐและสร้างความเป็นธรรมในสังคม เป็นการต่อสู้และเรียกร้องความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมชนบทหรือภาคอีสาน และโดยเฉพาะการดูแลของภาครัฐที่ยังมีไม่ทั่วถึงและขาดความเป็นธรรมในสังคม นำไปสู่แนวคิดที่ขัดแย้งระหว่างชนชั้นปกครองกับผู้ถูกปกครอง ระบบราชการไม่มีความยุติธรรมในการบริหารราชการ รวมไปถึงการปราบปรามของภาครัฐที่เข้มงวดจนเกินไป จนราษฎรบางส่วนต้องได้รับความทุกข์ยาก หมดทางเลือก ต้องเข้าร่วมเป็นผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

โดยข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้เห็นว่า ผู้บังคับบัญชาทหารอากาศใน กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินควรยกระดับรายได้ให้เพียงพอแก่ข้าราชการหรือบุคลากรในทุกระดับชั้น และ ผู้บังคับบัญชาทหารอากาศใน กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินควรสร้างความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเองแก่ข้าราชการหรือบุคลากรในทุกระดับชั้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน พบว่า ข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยม อยู่ในระดับมาก โดยที่รายได้ มีผลต่อความคิดเห็น อุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศใน กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเพิ่มเติมในหน่วยงานอื่นๆ เช่น กองทัพบก กองทัพเรือ หน่วยงานตำรวจ และควรวิจัยเปรียบเทียบกับหน่วยงานเอกชน ซึ่งจะให้เห็นข้อมูลความเหมือนและความต่างในเชิงเปรียบเทียบ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ ชาบุญศิลป์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจุฑา เนติธนากุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร ศาสตราจารย์ ดร.จิตภาภี ธิศิริกุล และผู้เชี่ยวชาญทางสถิติอาจารย์สุเชาว์ ชยมชัย ญาติผู้ใหญ่ พี่ๆ น้องๆ และขอขอบคุณประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามและให้ความรู้ คำแนะนำต่อการมีอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินกับผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เกิดขึ้นจากเมตตาทานแห่งปัญญาของท่านผู้อ่านที่ได้นำองค์ความรู้อุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินไปสู่การปฏิบัติหรือพัฒนา อันก่อให้เกิดการมีอุดมการณ์ทางการเมืองอนุรักษ์นิยมของข้าราชการทหารอากาศ กองดุริยางค์ทหารอากาศ หน่วยบัญชาการอากาศโยธินอย่างแท้จริงที่นำไปสู่ประโยชน์ต่อสาธารณะต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมล สมวิเชียร. (2517). *ศาสตร์แห่งรัฐ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- จรรยา สุภาพ. (2527). *หลักรัฐศาสตร์ฉบับพื้นฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช และชัตติยา วรรณสุต. (2532). เอกสารการเมืองการปกครองไทย (พ.ศ. 2417- 2477).
กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย,
ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร.(2553). การทำวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์.กรุงเทพมหานคร:ห้าง
หุ้นส่วนจำกัดไทยประสานการพิมพ์.
มนตรี เป้าทองชื่อเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดแบบอนุรักษนิยมกับระบบอุปถัมภ์และการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาจากทัศนคติของประธานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคกลาง ปี
พ.ศ 2544
ลิจิตธีรเวคิน. (2539). การเมืองการปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สมเกียรติ วันทะนะ. (2544). อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย. นครปฐม : ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตร
แห่งชาติ วิทยาเขตกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
สมเกียรติวันทะนะ. (2544). อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย กรุงเทพมหานคร โครงการปริญญาโทสาขา
รัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์คณะ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Stuart – Kotze, Robin and Roskin. Rick. (1983). Success Guide to Managerial Achievement. Virginia : A Prentice –
Hall Company.

วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหารือในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี

LOCAL POLITICAL CULTURE AND THE DEVELOPMENT OF PEOPLE'S DEMOCRACY IN LAEM CHABANG MUNICIPALITY, SRIRACHA DISTRICT, CHONBURI PROVINCE

วารกรณ์ วงษ์ชมพู¹

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (Ka-kakook@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหารือในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหารือในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหารือในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คนแบบวิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนในเทศบาลนครแหลมฉบัง สถิติที่ใช้ คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

โดยใช้กลุ่มตัวอย่างได้แก่พนักงานราชการพนักงานเอกชนลูกจ้างหรือเจ้าของกิจการรวมไปถึงนักศึกษาโดยแจกสอบถามแบบลงพื้นที่ โดยแบ่งหัวข้อจากการศึกษาเป็นวัฒนธรรมการเมืองแบบปรีกษาหารือ และแจกแบบสอบถามลงพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบัง โดยแบ่งหัวข้อยกตัวอย่างเช่น 1) ความเป็นพลเมืองในท้องถิ่นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง 2) ความเป็นพลเมืองในท้องถิ่นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองสองภาวะผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นการเลือกตั้งการแข่งขันและความขัดแย้งทางการเมือง

โดยใช้เครื่องมือในการศึกษาเกี่ยวกับวิจัยเรื่องนี้โดยใช้แบบสอบถามและการศึกษาจากเล่มวิจัยและวารสารและนักวิชาการสถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมการเมืองแบบปรีกษาหารือกับความเป็นพลเมืองในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ และรายได้ต่อเดือน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหารือแตกต่างกันที่ระดับ .05

คำสำคัญ: เพื่อศึกษาความพึงพอใจและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหารือ

ABSTRACT

The purposes of the study about local political culture based on consultation in Laem Chabang Municipality, Sriracha District, Chonburi Province, were:

1) To examine the degree of local political culture based on consultation in Laem Chabang Municipality, Sriracha District, Chonburi Province.

2) To make a comparison between the individual factors and the local political culture based on consultation in Laem Chabang Municipality, Sriracha District, Chonburi Province. This research was a quantitative research which data was collected by using questionnaires with the sample of 400 people. The samples were selected from people in Laem Chabang Municipality. The statistics that we used are percentage, mean, standard deviation the statistically significant level of .05. The samples included government employees, private employees, employees or business owners, and students. The data was collected by distributing our questionnaires to the sample in each area and dividing the research topic from the study of local political culture based on consultation into sub-topics. Also, we were distributing our questionnaires in Laem Chabang Municipality Area with sub-topics such as:

- 1) Citizenship in local area and the citizen's political participation
- 2) Citizenship in local area, the citizen's political participation (either political leadership or political conflicts)

The research instruments included questionnaires, researches, journals, and the statistical academicians who used frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test, and F-test.

The findings showed that the local political culture based on consultation and the citizenship in local area are at the moderate level. The individual factors are different in gender, age, and monthly income, and having the differences of local political culture based on consultation at the level of .05.

1. บทนำ

จากการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นแบบปริกษาหรือในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังสิทธิเสรีภาพของประชาชนย่อมเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางการเมืองของประชาชนกลุ่มต่างๆ จนเกิดการพัฒนาระบบประชาธิปไตย ทั้งที่เป็นปัจจัยด้าน แนวคิด อุดมการณ์ ปรัชญาการเมือง ปรัชญาด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงปัจจัยภายนอกประเทศ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองเศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศการหิยฉวยเอาระบบประชาธิปไตยโดยปราศจากการพัฒนาความรู้ความเข้าใจระบบค่านิยมทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีของระบอบประชาธิปไตย ปัจจัยเหล่านี้นับเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้ประชาธิปไตยของไทยอ่อนแอและนำมาซึ่งเหตุการณ์ความขัดแย้งวุ่นวายทางการเมืองโดยไม่มีที่สิ้นสุดอันเกิดขึ้นทั้งในระดับชาติและในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หากพิจารณาถึงแนวคิดวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบ “ปริกษาหรือ” ในที่มีจุดเด่นของวัฒนธรรมทางการเมืองสมาคมดั้งเดิม อันเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นประเภทแรกที่ประกอบขึ้นเมื่อพลเมืองที่รู้จักและคุ้นเคยกัน ผูกพัน ระหว่างการและการไม่เชื่อถื่อวางใจและการค่อนข้างสูงส่วนใหญ่เป็นชาวเมืองหรือชาวชุมชนที่มีแต่กำเนิด มีจิตใจและผูกพันกับเมืองหรือชุมชนของตัวเองอยู่ชัดเจนมีจิตสาธารณะให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชน กลุ่มสมาคม องค์กรชุมชน ในการจัดกิจกรรมบริการสาธารณะสุขให้ประชาชน จึงมีองค์กรชุมชนที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์จำนวนหลายกลุ่มองค์กรในแต่ละกลุ่มในแต่ละองค์กรมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชนหรือชุมชน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหารีอในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
- 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหารีอในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
- 3) เพื่อศึกษาแนวคิดวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนในการอยู่ร่วมกันในชุมชน

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหารีอในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ดำเนินการดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักการเมืองระดับท้องถิ่น และกลุ่มประชาชน พนักงานราชการ หรือ เอกชน ประชาชน ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 400 คน

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามในเรื่องวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหารีอในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี โดยการศึกษาจากเอกสารในแบบสอบถาม และการทบทวนวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็นดังนี้

ขั้นตอนที่

- 1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานะภาพ
- 2) แบบสอบถาม (Questionnaires)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการศึกษามาจากเอกสารทฤษฎี และการทบทวนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพทั่วไป บทสังเคราะห์ โดยแต่ละคำถามกำหนดมาตราวัดแบบแบ่งช่วง (Interval Scale) มี 4 ระดับ โดยวัดเป็นระดับการปฏิบัติตามคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	=	5	คะแนน
มาก	=	4	คะแนน
ปานกลาง	=	3	คะแนน
น้อย	=	2	คะแนน
น้อยที่สุด	=	1	คะแนน

การพัฒนาเครื่องมือการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปักษ์หรือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแบบสอบถามให้ประชาชนที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหาตามกรอบแนวคิดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 3 นำร่างแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของประชาชนที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 4 ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือเพื่อหา

ดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Item- Objective Congruence, IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 เพื่อนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง (Reliability) โดยมีค่าความเชื่อมั่น .890

ขั้นตอนที่ 5 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีการคำนวณและการวิเคราะห์เนื้อหา ตลอดจนการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 6 อภิปรายผลและสรุปผลประสิทธิผลเรื่องวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปักษ์หรือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จังหวัด ชลบุรี ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ได้สังเคราะห์ขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 นำเสนอประสิทธิผลในเรื่องวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปักษ์หรือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ที่สมบูรณ์

4. ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นแบบปักษ์หรือในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ทำการเก็บแบบสอบถามกับตัวอย่าง จำนวน 400 ราย โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการประมวลผล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมานในการวิเคราะห์ ซึ่งผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.75 รองลงมาคือเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 33.25

อายุ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.25 รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 และน้อยที่สุดคืออายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.25

อาชีพ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 32.50 รองลงมาคือเจ้าของกิจการ/อิสระ คิดเป็นร้อยละ 29.75 และน้อยที่สุดคืออื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.25

รายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ 25,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.25 รองลงมาคือ 9,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.00 และน้อยที่สุดคือ 40,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.50

ข้อมูลสถานภาพสมรส พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาคือ โสด คิดเป็นร้อยละ 41.0 และหย่า คิดเป็นร้อยละ 5.50

ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ชื่อข้อมูลข่าวสารรวมทั้งสิ้น 9 ข้อคำถาม ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ย 2.916 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อข้อมูลพบว่าสื่อบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.297 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ย 3.033 อยู่ในระดับปานกลาง และสื่อสิ่งพิมพ์ มีค่าเฉลี่ย 2.573 อยู่ในระดับน้อย

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสื่อบุคคล พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสื่อบุคคล มีค่าเฉลี่ย 3.297 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นข้อคำถามพบว่าพูดคุยสนทนาเรื่องส่วนรวมกับคนอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.32 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือพูดคุยสนทนาเรื่องส่วนรวมกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง และพูดคุยสนทนาเรื่องส่วนรวมกับคนในครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 3.30 อยู่ในระดับปานกลาง

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสื่อสิ่งพิมพ์ มีค่าเฉลี่ย 2.573 อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นข้อคำถามพบว่ารับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครแหลมฉบังจากแผ่นพับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.62 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครแหลมฉบังจากหนังสืออื่นๆ มีค่าเฉลี่ย 2.60 อยู่ในระดับน้อย และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครแหลมฉบังจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.50 อยู่ในระดับน้อย

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ย 3.033 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นข้อคำถามพบว่ารับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครแหลมฉบังจากอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.11 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครแหลมฉบังจากวิทยุ มีค่าเฉลี่ย 2.96 อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.202 อยู่ในระดับปานกลาง

วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเรือน พบว่าข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเรือน มีค่าเฉลี่ย 3.027 อยู่ในระดับปานกลาง

วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น ด้านภาวะผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น ด้านภาวะผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.098 อยู่ในระดับปานกลาง

วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น ด้านการเลือกตั้ง การแข่งขันและความขัดแย้งทางการเมือง พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น ด้านการเลือกตั้ง การแข่งขันและความขัดแย้งทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 3.279 อยู่ในระดับปานกลาง

วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น ด้านสภาท้องถิ่นและการตรวจสอบทางการเมือง พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่น ด้านสภาท้องถิ่นและการตรวจสอบทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 3.085 อยู่ในระดับปานกลาง

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในศึกษาเรื่องวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปริกษาหารือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี มีวัตถุประสงค์ประการแรกคือ

- 1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปริกษาหารือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี

2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขต เทศบาลนคร
แหลมฉบัง อำเภอกีรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย และ อภิปรายผลตามลำดับดังนี้

- 5.1 สรุปอภิปรายผล
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อคำถาม สามารถสรุปข้อมูลได้
ดังต่อไปนี้

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.75 รองลงมาคือเพศหญิง คิดเป็นร้อย
ละ 33.25

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.25 รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี คิด
เป็นร้อยละ 30.00 และน้อยที่สุดคืออายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.25

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 32.50
รองลงมาคือเจ้าของกิจการ/อิสระ คิดเป็นร้อยละ 29.75 และน้อยที่สุดคืออื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.25

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ 25,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.25 รองลงมา
คือ 9,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.00 และน้อยที่สุดคือ 40,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.50

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาคือ โสด
คิดเป็นร้อยละ 41.0 และหย่า คิดเป็นร้อยละ 5.50

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 สื่อข้อมูลข่าวสารรวม
ทั้งสิ้น 9 ข้อคำถาม ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชาชนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นรายสื่อข้อมูลพบว่าสื่อบุคคล) มากที่สุด รองลงมาคือสื่ออิเล็กทรอนิกส์มี และสื่อสิ่งพิมพ์

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นข้อคำถามพบว่าพูดคุยสนทนาเรื่องส่วนรวมกับคนอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือพูดคุยสนทนา
เรื่องส่วนรวมกับเพื่อน มี 0.798 อยู่ในระดับปานกลาง และพูดคุยสนทนาเรื่องส่วนรวมกับคนในครอบครัว อยู่ใน
ระดับปานกลาง

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสื่อสิ่งพิมพ์ อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นข้อ
คำถามพบว่ารับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครแหลมฉบังจากแผ่นพับ มีอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือรับรู้
ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครแหลมฉบังจากหนังสืออื่นๆ อยู่ในระดับน้อย และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือรับรู้ข้อมูล
ข่าวสารของเทศบาลนครแหลมฉบังจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นข้อคำถามพบว่ารับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครแหลมฉบังจากอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับปานกลาง
รองลงมาคือรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครแหลมฉบังจากวิทยุ อยู่ในระดับปานกลาง

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหรือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ด้านรวมทั้งสิ้น 30 ข้อคำถาม ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหรือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าพลเมืองในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการเลือกตั้ง การแข่งขันและความขัดแย้งทาง อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุดคือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพล อยู่ในระดับปานกลาง

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหรือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ด้านพลเมืองในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่ามีความจริงจังและผูกพันกับชุมชนของตนเอง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือมีการรวมกลุ่มต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์หลายกลุ่มในชุมชนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดคือเชื่อถือไว้วางใจกันและกันค่อนข้างสูงในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังอยู่ในระดับปานกลาง

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหรือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่ามีความใกล้ชิดและเชื่อมั่นในเทศบาลนครแหลมฉบังน้อยกว่ากลุ่ม/องค์กรชุมชนของตนเองอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือให้ความสำคัญกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อยกว่ากิจกรรมของกลุ่ม/องค์กรชุมชนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุดคือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองกับเทศบาลนครแหลมฉบัง โดยผ่านการประชุม เวทีประชาคม ซึ่งจัด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรับฟังความคิดเห็นในโอกาสต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหรือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ด้านภาวะผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่าผู้บริหารของเทศบาลนครแหลมฉบังเป็น “นักประสานงาน” มากกว่าเป็นผู้นำที่เข้มแข็งเด็ดขาด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือผู้บริหารของเทศบาลนครแหลมฉบังมีนโยบายและแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยริเริ่มมาจากความคิดและความต้องการของกลุ่ม/องค์กรชุมชนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังอยู่ในระดับปานกลาง และต่ำประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามหรือกลุ่มการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหรือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ด้านการเลือกตั้ง การแข่งขันและความขัดแย้งทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่าผู้ที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังจะเป็นผู้ที่กลุ่มองค์กรชุมชนส่วนใหญ่ให้การยอมรับมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือมีการแข่งขันในการเลือกตั้งเทศบาลนครแหลมฉบังที่เข้มข้นระหว่างกลุ่มต่างๆ ขึ้นได้เสมอ อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุดคือการเลือกตั้งในเทศบาลนครแหลมฉบังมีผู้สมัครรับเลือกตั้งจากหลายกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรีกษาหรือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ด้านสภาท้องถิ่นและการตรวจสอบทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่าสมาชิกสภาเทศบาลนครแหลมฉบังส่วนใหญ่เป็นแกนนำกลุ่ม/องค์กรชุมชน สภาท้องถิ่นในวัฒนธรรมแบบนี้ส่วนใหญ่จะมีบทบาทชัดเจนเฉพาะด้านนิติบัญญัติ

เท่านั้น และเห็นสมาชิกสภาเทศบาลนครแหลมฉบังไปร่วมกับฝ่ายบริหารในการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และเวทีปรึกษาหารือกับกลุ่ม/องค์กรชุมชน ให้ข้อคิดเห็นแก่ฝ่ายบริหารเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายต่างๆ สำหรับการทำหน้าที่ตรวจสอบฝ่ายบริหารนั้น (อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือพบการแบ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นกลุ่มฝ่ายค้าน-ฝ่ายบริหารในเทศบาลนครแหลมฉบัง อยู่ในระดับปานกลาง และเห็นบทบาทการเป็นฝ่ายค้านหรือตรวจสอบฝ่ายบริหารอย่างเข้มแข็งจริงจังก่อนนักของสมาชิกสภาเทศบาลนครแหลมฉบังมีอยู่ในระดับปานกลาง

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดตัวแปรอิสระได้แก่ เพศ อายุ รายได้ สถานะภาพ ส่วนตัวแปรตามได้แก่ วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรึกษาหารือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี การทดสอบสมมติฐานนั้น ใช้การวิเคราะห์จำแนกพหุ (Multiple Classification Analysis) ผลการทดสอบสมมติฐานมีดังนี้

การวิเคราะห์การผันแปรของความคิดเห็นวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรึกษาหารือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดตัวแปรอิสระได้แก่ เพศ อายุ รายได้ สถานะภาพ ส่วนตัวแปรตามได้แก่ วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรึกษาหารือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จากการศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ทดสอบทั้งหมด 4 ตัว ตัวแปรที่มีความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นแบบปรึกษาหารือของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ สถานะภาพ โดยตัวแปรทั้งหมดดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรให้ข้อมูลข่าวสารอยากให้ด้านเทศบาลได้ลงพื้นที่ให้มากกว่านี้ส่วนมากประชาชนที่สูงอายุอาจจะรับรู้ข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตไม่ทั่วถึง
- 2) ในด้านการทำงานอยากให้อำเภอศรีราชาได้เข้ามามีส่วนร่วมกับทุกเขตให้เท่ากันเพื่อกระจายข่าวสารหรือการทำงานในเทศบาลนครแหลมฉบังด้วยโดยที่ลงพื้นที่พบว่าผู้มีที่สูงอายุจำนวนมากไม่รับรู้ข้อมูลทางสื่อออนไลน์มากนัก
- 3) ควรมีนโยบายให้ความรู้ความเข้าใจผู้นำชุมชน เพื่อมาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์สภาพของชุมชนทั้งภายในและภายนอกและนำมาเสนอผู้บริหารเทศบาลและแก้ไขปัญหา

เอกสารอ้างอิง

- จรัส สุวรรณมาลา. (2547). นวัตกรรมท้องถิ่นไทย. โครงการวิจัยใหม่และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, กรุงเทพมหานคร
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์ (2544 : 276). การเมืองแนวความคิดการพัฒนา พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : โครงการเอกสารตำรา.
- วิฑูรย์ วีรศิลป์ (2556). วัฒนธรรมทางการเมืองของหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ (Unpublished Doctoral dissertation) สถาบันมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์

การขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของนายบรรหาร ศิลปอาชา

THE RISE TO PREMIERSHIP OF MR. BANHARN SILPA-ARCHA

พัชรพงศ์ ศรีฟูม¹ และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (constantinbunbun@hotmail.com)

² คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (thamrongsakpetch@gmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาการขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของนายบรรหาร ศิลปอาชา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการและบทบาททางการเมืองของนายบรรหาร ศิลปอาชา ก่อนดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือเอกสาร หนังสือพิมพ์ บทความ วิทยานิพนธ์ เอกสารวิจัย เอกสารทางวิชาการ บทความวิชาการ และการเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย พบว่า ในส่วนของปัจจัยด้านพื้นฐาน นั้นพบว่า ปัจจัยในเรื่ององค์ประกอบพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นพื้นฐานทางครอบครัว บุคลิกภาพ ความสามารถ ความรู้ประสบการณ์ การเป็นบุคคลที่มาจากครอบครัวธรรมดาที่ไม่มั่งคั่งร่ำรวยหรือเงินทองที่มากมาย, มีความสามารถในการพูด มีความเฉลียวฉลาด, มีคุณธรรม, มีความซื่อตรง มีความเสียสละ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรู้ มีประสบการณ์ในการทำงาน สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ มีความสุขุมรอบคอบ ความคิดผู้นำทางการเมือง พูดคำไหนคำนั้น ส่วนแล้วแต่มีส่วนที่ทำให้ นายบรรหาร ศิลปอาชา ขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่เป็นเพียงปัจจัยย่อยเท่านั้น ส่วนปัจจัยในเรื่องฐานอำนาจทางการเมืองนั้น พบว่า ฐานอำนาจที่สำคัญคือ ฐานอำนาจจากพรรคชาติไทย ฐานอำนาจจากผู้ดำรงตำแหน่งสูงกว่าทางการเมือง ผู้อาวุโสทางการเมือง ที่ให้ความเมตตา นอกจากนั้นจะเป็นพลังจากภายนอกรัฐสภา เช่น ประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี มีส่วนอย่างมากในการช่วยให้ นายบรรหาร ศิลปอาชา ขึ้นสู่ตำแหน่งสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ทางการเมือง ในส่วนของปัจจัยด้านสถานการณ์ คือ เงื่อนไขหรือสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้น ๆ พบว่า สถานการณ์ทางการเมืองก็มีผลมากที่ทำให้ นายบรรหาร ศิลปะอาชา ขึ้นสู่ตำแหน่งสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ทางการเมือง

คำสำคัญ: การขึ้นสู่ตำแหน่ง, นายกรัฐมนตรี, บรรหาร ศิลปอาชา

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the development and political role of Mr. Banharn Silpa-archa before becoming a prime minister. This research was done by studying relevant documents: books, newspapers, articles, theses, research papers, academic papers and field data collection from interviews to be used for data analysis. The findings were as follows. In the aspect of basic personal factors, it was found that family foundation, personality, ability, knowledge and experience, being a person from an ordinary family without wealth, rhetoric, intelligence, virtue, honesty, sacrifice, attention to the common interest, knowledge, experience in work, ability to solve immediate problems, discretion, political leadership, valuing his own words had all contributed to Mr. Banharn Silpa-archa

becoming a Prime Minister. However, they were just sub-factors. In the aspect of political power base factor, it was found that his power base was Chart Thai Party with the power base being from higher political position holders and kind political seniors. Additionally, it was also outside the parliamentary power such as people in Suphanburi having greatly contributed to Mr. Banharn Silpa-archa rise to important political positions. In the aspect of situational factors i.e. the political situation at the time, it was found that the political situation was very fruitful for Mr. Banharn Silpa-archa to rise to important political positions.

Keywords: Rise to premiership, Prime Minister, Banharn Silpa-archa

1. บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยประเทศไทยนั้น อำนาจสูงสุดจะอยู่ที่ประชาชน แม้ว่าจะไม่ได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารประเทศโดยตรง แต่ด้านการเลือกตั้ง ประชาชนจะตัดสินใจว่าบุคคล หรือ กลุ่มบุคคลใด จะได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ให้เป็นผู้บริหารประเทศ ในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลต่างๆ สามารถเสนอตัวเข้ารับใช้ส่วนรวม โดยการเลือกตั้ง จึงเปิดโอกาสให้ประชาชน ใช้สิทธิในการเลือกบุคคลที่ต้องการให้เป็นเป็นปากเสียงแทนตัวเองในสภา (สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์, 2543) การเลือกตั้งของประเทศไทยนั้น จะเห็นได้ว่ามีความไม่เป็นประชาธิปไตยมาตั้งแต่ต้น เห็นได้จากบรรดาผู้สมัครที่ส่วนใหญ่ ก็หวังว่าจะได้รับตำแหน่ง และ เข้าไปกอบโกยผลกำไรต่างๆจากตำแหน่งของตน จึงเป็นที่มาของการซื้อเสียง กลุ่มชนชั้นนำที่ไม่ได้มีฐานะที่ดี หรือประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ ไม่สามารถรับภาระนี้ไหว จึงหัน ไปพึ่งพากลุ่มนักธุรกิจ หรือ บรรดาพ่อค้าที่มีเงินทุน และต้องการเข้าไปปกป้องธุรกิจของตนในระบบการกำหนดนโยบาย เพื่อเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของตน กลุ่มพ่อค้าธุรกิจจึงกลายเป็นกลุ่มชนชั้นนำในพรรคการเมืองนั่นเอง เนื่องจากมีกำลังทรัพย์ การเมืองจึงกลายเป็นเรื่องของชนชั้นนำทางธุรกิจด้วย เช่น กรณีในการพิจารณากำหนดตัวรัฐมนตรีของพรรคการเมืองจะต้องประกอบด้วย 1. ความรู้ความสามารถ คือ บุคคลที่จะไปเป็นรัฐมนตรี จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และ ประสบการณ์ ที่จะสามารถบริหารกระทรวงได้ 2. ความอาวุโสทางการเมือง หมายถึง ระยะเวลาที่บุคคลหนึ่งเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงในพรรค 3. ความช่วยเหลือต่อพรรค (กนก วงษ์ตระหง่าน, 2528) หมายถึง ความช่วยเหลือที่บุคคลหนึ่ง ให้แก่พรรคในด้านต่างๆ เช่น ทรัพย์สิน พบว่าความช่วยเหลือโดยเฉพาะการช่วยให้พรรคได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรณีในการต่อรองให้ได้จำนวนตำแหน่งรัฐมนตรีมา ในปัจจุบันจะมีข่าวตามหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการทุ่มเงินเพื่อซื้อนักการเมืองให้ย้ายพรรคมาลงสมัครในพรรคคนนั่นเอง ถ้าได้บุคคลที่มีโอกาสชนะการเลือกตั้งมากก็จะเป็นประโยชน์ต่อพรรคของกลุ่มคนนั่นเอง และทำให้พรรคมีความหวังที่จะจัดตั้งรัฐบาล หัวหน้าพรรคมีโอกาสได้เป็นนายกรัฐมนตรี และ สมาชิกพรรคก็มีโอกาสได้เป็นรัฐมนตรี หรือตำแหน่งสำคัญๆ ต่างๆ ในการเมือง หรือ คณะรัฐบาล เพื่อที่จะได้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มธุรกิจหรือกลุ่มของตนให้ได้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม บุคคลที่เข้ามาเป็นนักการเมือง และ ขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้โดยที่ไม่มีอำนาจ หรือ ชื่อเสียง หรือ การเงินที่มั่นคง ก็ยังมีอยู่ คือ นายบรรหาร ศิลปอาชา ที่มาจากบุคคลธรรมดา ที่ไม่ได้ร่ำรวย ไม่ได้มาจากตระกูลเก่าแก่ แต่อย่างไรก็ตาม เป็นเพียงคนธรรมดาที่ต้องการเข้ามาเล่นการเมือง และ ก็ยังสามารถเป็นนักการเมืองอาชีพที่ดีได้ จนได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่างๆ เช่น สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลขานุการพรรค หัวหน้าพรรคการเมือง รัฐมนตรีประจำกระทรวงต่างๆ จนมาถึงได้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ดังนั้นการอยู่ในการเมืองเป็นเวลานาน เขามีปัจจัยหรือหลักการใดในการเป็นนักการเมืองมืออาชีพ ที่ประสบความสำเร็จ ไม่ร่ำรวยเงินทอง ไม่ได้มาจากตระกูลเก่าแก่แต่อย่างใด เป็นเพียงคนธรรมดาที่ต้องการเข้ามาเล่นการเมือง ไม่มีฐานอำนาจทางการเมืองมาก่อน แต่สามารถนำหน้าบุคคลที่มีอำนาจการเงิน มีชื่อเสียง ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าเขาใช้หลักเกณฑ์ใด ในการก้าวขึ้นมาสูงถึงระดับนี้ จึงเป็นที่น่าสนใจ และน่าศึกษา เพื่อเป็นตัวอย่างความเป็นประชาธิปไตย ในประเทศอย่างแท้จริงในหลักการที่ว่าบุคคลใดที่มีคุณสมบัติหรือมีอุดมการณ์ สามารถเข้ามาทำงานเพื่อชาติได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพัฒนาการและบทบาททางการเมืองของนายบรรหาร ศิลปอาชา ก่อนดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลขึ้นผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของนายบรรหาร ศิลปอาชา ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการและบทบาททางการเมืองของนายบรรหาร ศิลปอาชา ก่อนดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และนำข้อมูลค้นพบที่ได้มานำเสนอในเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ข้อมูลที่ได้มาจากการวิจัยเอกสาร (Document Research) และจากอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก ซึ่งมีวิธีการศึกษาดังนี้

3.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการรวบรวมข้อมูล และการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) อันได้แก่ เอกสารทางวิชาการ บทความเอกสารรายงานการประชุม หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร หนังสือที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่างๆ และจากอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เลือกรวบรวม จัดประเภท หมวดหมู่ของข้อมูล และนำเสนอต่อไป การรวบรวม และค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) และจากอินเทอร์เน็ตได้มุ่งเน้นรวบรวมข้อมูลในประเด็นสำคัญๆ ดังนี้ คือ

(1) ติดตามความเคลื่อนไหว ในด้านต่างๆ ของกลุ่มพรรคการเมือง กลุ่มนักการเมืองอย่างต่อเนื่อง ผ่านสื่อประเภทต่างๆ โดยรวบรวมจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ และจากอินเทอร์เน็ตที่นำเสนอข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวกับสมาชิกพรรคการเมืองต่างๆ หรือกลุ่มนักการเมืองในช่วงเวลาต่างๆ ให้ได้มากที่สุดเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

(2) รวบรวมเอกสาร ทางวิชาการ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย เอกสารรายงานการประชุม และจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มนักการเมือง รวมทั้งที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของนายบรรหาร ศิลปอาชาในการเมืองในประเทศและต่างประเทศ นโยบายสาธารณะต่างๆ โครงการต่างๆ มาใช้ประกอบในการวิจัย

(3) รวบรวมหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

(4) รวบรวมเอกสาร ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎี ที่นำมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ ได้แก่ ทฤษฎีและแนวความคิดผู้นำทางการเมือง และ ทฤษฎีสถานการณ์ทางการเมือง มาใช้ในการประกอบการวิจัย

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของนายบรรหาร ศิลปอาชา โดยจะวิเคราะห์จากกรอบแนวคิด คือ ภาวะผู้นำ และสถานการณ์ทางการเมืองที่ทำให้นายบรรหาร ศิลปอาชา ขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีดังนี้

4.1 ในด้านปัจจัยด้านผู้นำ นั้นจะแบ่งได้ 9 ประการดังนี้

(1) นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นผู้มีความสามารถในการเป็นผู้นำ ซึ่งมีอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ของตน เป็นผู้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ได้รับความเกรงใจและ เป็นที่ยอมรับของบุคคลทุกฝ่าย หรือ มีบุคลิกในการเป็นผู้นำที่มีวาทศิลป์ในการเจรจาใจสังเกตได้จากการที่นายบรรหารฯ ใช้วาจาในการเจรจาต่อรองต่างๆ เป็นผู้ที่มีรู้จักเลือกใช้คนที่มีความสามารถ โดยที่มองออกว่าบุคคลใดมีความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งที่ตนจะนำมาใช้ในงานต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม มีคนรอบข้างคอยช่วยเหลือในยามคับขันต่างๆ อย่างดี มีระบบข้อมูลที่ดีเพื่อใช้ข้อมูลในการตัดสินใจอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

(2) นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นคนที่เฉลียวฉลาด มีไหวพริบปฏิภาณที่ดีในการกระทำต่างๆ ก่อนกระทำการใดๆ ก็จะใช้ดุลยพินิจอย่างรอบคอบ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ทันที่และมีเหตุมีผล มีความรู้รอบตัวสูงในเรื่องต่างๆ เช่น รู้เรื่องเศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจรอบตัวภายในประเทศ รอบรู้เรื่องการเงิน การศึกษา วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ เพราะเป็นผู้แสวงหาความรู้ตลอดเวลาจึงทราบสถานการณ์โลกรอบข้างอยู่เสมอ

(3) นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ กล้ารับผิดชอบ กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงโดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลหรืออำนาจมีดใดๆ ไม่มีความเกรงใจพรรคพวกเดียวกัน กล้าที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศโดยที่ไม่กลัวเสียตำแหน่ง และเมื่อตัดสินใจแล้วก็กล้ายอมรับผิดชอบ มีความเข้มแข็งและเด็ดขาด ไม่หวาดหวั่นไหว ทำด้วยความสุจริตใจ กล้าได้ กล้าเสียในทุกๆ เรื่องที่เป็นเรื่องดีต่อประเทศชาติและประชาชนในประเทศ

(4) นายบรรหาร ศิลปอาชา มีความแน่วแน่ที่จะอุทิศตนมารับใช้ประเทศชาติ ยอมเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของสังคม มีความใจกว้างที่จะรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายอยู่เสมอเช่นปัญหาในพรรคชาติไทยต่างๆ หรือปัญหาระหว่างนักการเมือง รวมทั้งปัญหาระหว่างพรรคก็ยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อที่จะได้หาทางออกร่วมกันอย่างสมานฉันท์ อีกทั้งนายบรรหาร ศิลปอาชา ชอบลงมากลุกคลีกับประชาชนอย่างใกล้ชิด รับฟังเรื่องราว ความทุกข์ยากของประชาชนโดยตรงจึงแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและอย่างรวดเร็วตามที่ประชาชนเดือดร้อน และต้องการให้แก้ไข อีกทั้งมีความขยันขันแข็ง ไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากระหว่างปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ที่ตนได้รับมอบหมายอย่างสุดกำลังในหน้าที่นั้นๆ

(5) นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรม มีความยุติธรรม ไม่คอร์รัปชัน พยายามหาคนดีคนเก่งเข้ามาร่วมงานอยู่เสมอ ไม่เห็นแก่พรรคแก่พวกของตน ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารเป็นหลัก รวมทั้งวางตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน หรือ บุคคลทั่วไป

(6) นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นผู้ที่มีความสามารถและประสบการณ์สูงในการบริหารประเทศ ในการแก้ปัญหาต่างๆ ของประเทศโดยสั่งสมมาเรื่อยๆ ตั้งแต่การเป็นนักการเมืองท้องถิ่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลขานุการพรรค รัฐมนตรีประจำกระทรวงต่างๆ หัวหน้าพรรคชาติไทย ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด นายบรรหาร ศิลปอาชา ก็ล้วนแล้วแต่เก็บเกี่ยวประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นไปเรื่อยๆ จนนำมาสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในที่สุด

(7) นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นผู้ที่แก้ปัญหาต่างๆ อย่างรวดเร็ว ไม่ชักช้า อึดออดถูกจุดตรงตามสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิด เป็นผู้นำที่มีความกระฉับกระเฉงกระตือรือร้น ที่มีการแก้ปัญหาที่ฉับไว ต่อปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น สามารถแก้ไข สถานการณ์ต่างๆ ได้ทันเหตุการณ์และรอบคอบ

(8) นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นผู้ที่มีการตั้งเป้าหมายในการทำงานก่อนกระทำการใดๆ เสมอ มีความหนักแน่น มั่นคง ที่จะดำเนินการไปตามแผนนั้นๆ ที่ตั้งไว้ โดยที่ไม่ว่าจะเปลี่ยนผู้ที่มาปฏิบัติงานอย่างไร แผนที่ตั้งเป้าไว้นั้นจะต้องมีผู้ดำเนินการต่อจนแล้วเสร็จเสมอ มีความคิดที่จะพัฒนาประเทศไม่ยอมให้ใครมาโน้มน้ำหนัก โครงการที่ติดต่อประเทศ โดยที่ไม่ว่าจะเป็นผู้มีอิทธิพลใดก็ตาม

(9) นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ต้องการเปลี่ยนแปลงประเทศชาติให้ไปสู่สิ่งที่ดีใหม่ๆ อยู่เสมอ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดทันสมัย เป็นคนมองการณ์ไกลกว่าคนอื่น จนบางครั้งก็สามารถคาดการณ์ทางการเมืองก่อนที่จะเกิดล่วงหน้าได้เพื่อที่จะได้หาวิธีรับมือกับสถานการณ์ล่วงหน้าได้อย่างทันทั่วทั้งที่

4.2 ปัจจัยด้านสถานการณ์

ในส่วนปัจจัยด้านสถานการณ์ที่สำคัญทางการเมือง แบ่งตามเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น 2 เหตุการณ์ดังนี้

(1) เส้นทางการเมืองของนายบรรหารเกิดขึ้นพร้อมๆ กับประวัติศาสตร์การเมือง ครั้งสำคัญของประเทศ คือ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เหตุการณ์นี้ที่ส่งผลในทุกด้านของชาติทำให้การเมือง เศรษฐกิจ ล้มลง เปลี่ยนแปลงอย่างมาก ซึ่งสภาพบ้านเมืองและสภาพสังคม ณ ห้วงเวลานั้น ก็จะพบว่า บ้านเมืองกำลังขยายตัวไปสู่ความเจริญอย่างมาก เมื่อมีความเจริญมากขึ้น ผู้คนมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น ฐานจำนวนชนชั้น กลางของประเทศได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น จำนวนคนมีความรู้ และได้รับการศึกษามากขึ้น เสียงเรียกร้องถึงประชาธิปไตยจึงเพิ่มขึ้น เพราะความเจริญกำลังขยายตัวออกมา แต่การเมืองการปกครองถูกกดทับไว้ เหตุการณ์ 14 ตุลา จึงเกิดขึ้น เวลานั้นเองนายบรรหาร ก็ได้ปรากฏขึ้นในทำเนียบนามการเมือง ระดับชาติเป็นครั้งแรกเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี อยู่ได้ 9 เดือนก็ลาออก แล้วก็มาเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ไม่นานก็ลาออกไปสมัครผู้แทนราษฎร

(2) เหตุการณ์พฤษภาทมิฬในช่วงระหว่างวันที่ 17-20 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 เหตุการณ์ที่ถูกลืมไปจนมีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตของประชาชนนั้น ยุติลงได้ด้วยพระบารมีปกเกล้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีรับสั่งให้ พลเอก เปรมฯ นำ พลเอก สุจินดา และพลตรี จำลองฯ เข้าเฝ้าฯ หลังจากนั้น 10 มิถุนายน พ.ศ. 2535 ปรากฏชื่อ นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรีรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน ได้แก้ไขรัฐธรรมนูญให้นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้งแล้ว หลังจากนั้นนายกรัฐมนตรีอานันท์ฯ จึงประกาศยุบสภา จัดให้มีการเลือกตั้งอีกครั้งในวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 ซึ่งพลอากาศเอก สมบุญ ลาออกจากหัวหน้าพรรคชาติไทย พลเอก ชาติชายฯ ปฏิเสธที่จะกลับมาเป็นหัวหน้าพรรคชาติไทยโดยแตกตัวออกไปตั้ง แกนนำพรรคหลายคนได้ขอให้เรียกประชุม กรรมการบริหารพรรค เพื่อเลือกหัวหน้าพรรคและพลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร ขึ้นเป็นหัวหน้าพรรคหลังจากการเลือกตั้งหนนั้น นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี 2 ปีเศษ รัฐบาล ชวน หลีกภัย นั้นได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายอย่างที่มีผลกระทบต่อเสถียรภาพรัฐบาล เช่น พรรคพลังธรรมได้เปลี่ยนตัวรัฐมนตรี โดยเอาคนนอกพรรคเข้ามาร่วม 2 คนจาก 11 คน ทำให้ถูกพรรคที่เป็น ส.ส. 21 คน ไม่รวมสังฆกรรมด้วย พรรคความหวังใหม่มีความเห็นแตกต่างจากพรรคประชาธิปัตย์ ในเรื่องประเด็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น พรรคชาติพัฒนาเปลี่ยนจุดยืนเข้าร่วมรัฐบาลแทนพรรคความหวังใหม่ ขณะที่พรรคชาติไทยก็ได้ปรับบทบาทการเมืองใหม่ด้วยการเปลี่ยนหัวหน้าพรรคจาก พลตำรวจเอก ประมาณ มาเป็นนายบรรหาร ศิลปอาชา ผลเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538

พรรคชาติไทยได้เสียงมากที่สุดในสภาคือ 92 ที่นั่ง พรรคชาติไทยเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลชุดที่ 51 นายบรรหาร ศิลปอาชาจึงได้เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 21 ของประเทศไทย 13 กรกฎาคม 2538

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จะเห็นได้ว่าในด้านพัฒนาการและบทบาททางการเมืองของนายบรรหารนั้น มีการพัฒนามาโดยตลอด โดยสังเกตได้จากการที่นายบรรหารฯ มีการพัฒนาทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการเป็นนักการเมืองท้องถิ่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลขานุการพรรค รัฐมนตรีประจำกระทรวง ต่างๆ หัวหน้าพรรคชาติไทย จนนำมาสู่การขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งสอดคล้องกับแบบการสำรวจ ประชามติเพื่อสอบถามความเห็นของบุคคลระดับสูงทั้งในวงการบริหารและราชการ เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับ นายกรัฐมนตรีในอนาคต ภาพพจน์ของนายชวน หลีกภัย คณะรัฐมนตรีหรือเบื้องหน้า มติชน (2536) ว่าต้องมีคุณสมบัติ ใหญ่ๆ ที่นักบริหารอยากได้จากผู้นำประเทศของเขาจะแบ่งออกเป็น 9 ประการ คือ 1) ผู้มีประมุขศิลป์ 2) ผู้ฉลาด เฉลียวรอบรู้ 3) ผู้กล้าหาญและเข้มแข็ง 4) มีความพร้อมและอุทิศตน 5) ผู้มีคุณธรรม 6) ผู้มีความสามารถและ ประสพการณ์ 7) ผู้นำเด็ดเดี่ยวและฉับไว 8) ผู้หนักแน่นมั่นคง 9) ผู้มีความคิดสร้างสรรค์

ในส่วนปัจจัยด้านสถานการณ์ที่สำคัญและที่ผลให้นายบรรหาร เปลี่ยนแปลงจากตำแหน่งหนึ่งไปสู่อีก ตำแหน่งหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนก วงษ์ตระหง่าน (2528) ในเรื่อง การเมืองในระบบประชาธิปไตยไทย ที่ว่าสถานการณ์ทางการเมืองเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมาก ในคุณสมบัติของผู้นำ เพราะผู้นำย่อมขึ้นกับสถานการณ์ในช่วงเวลานั้นๆ ด้วย โดยแบ่งตามเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น 2 เหตุการณ์ดังนี้

(1) เหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เหตุการณ์นี้ส่งผลให้นายบรรหารได้ปรากฏขึ้นในการเมือง ระดับชาติเป็นครั้งแรกเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี อยู่ได้ 9 เดือนก็ลาออก แล้วก็มาเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ไม่นานก็ลาออกไปสมัครผู้แทนราษฎร

(2) เหตุการณ์พฤษภาทมิฬในช่วงระหว่างวันที่ 17-20 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 เหตุการณ์นี้มีผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิตของประชาชนนั้น ยุติลงได้ด้วยพระบารมีปกเกล้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หลังจากนั้น 10 มิถุนายน พ.ศ. 2535 นาย อานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แก้ไขรัฐธรรมนูญให้นายกรัฐมนตรีมาจากการ เลือกตั้ง หลังจากนั้นจึงประกาศยุบสภา จัดให้มีการเลือกตั้งอีกครั้งในวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 นาย ชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี 2 ปีเศษ โดยที่พรรคชาติไทยก็ได้ปรับบทบาทการเมืองใหม่ด้วยการเปลี่ยนหัวหน้าพรรคเป็นนาย บรรหาร ศิลปอาชา และในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 พรรคชาติไทยได้เสียงมากที่สุดในสภาคือ 92 ที่นั่ง พรรคชาติไทยเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลชุดที่ 51 นายบรรหาร ศิลปอาชา จึงได้เป็นนายกรัฐมนตรี

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์

1) ประชาชนธรรมดา ที่มีพื้นฐานทางครอบครัวที่ไม่ได้ร่ำรวย หรือไม่ได้มีฐานะทางการเมืองมาก่อนก็สามารถพัฒนาการเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองจนประสบความสำเร็จขึ้นดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ต่างๆ ทางการเมือง จนนำมาสู่การขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

2) พัฒนาการทางการเมืองของประเทศไทย หรือบทบาทพรรคชาติไทยในช่วงตั้งแต่ นายบรรหาร ศิลปอาชา เข้าสู่เส้นทางทางการเมืองจนถึงขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แสดงให้เห็นถึงการความเป็นประชาธิปไตยใน

ประเทศโดยที่ยุคก่อนๆ ผู้นำจะเป็นมาจากการถูกแต่งตั้ง ส่วนตั้งแต่ยุคของนายบรรหาร ศิลปอาชา จะเป็นการเลือกตั้งอย่างชัดเจน

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากการศึกษาเรื่องการขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของนายบรรหาร ศิลปอาชา โดยศึกษาในด้านพัฒนาการบทบาททางการเมือง และปัจจัยด้านสถานการณ์ของนายบรรหาร ศิลปอาชา นั้นจะเห็นได้ว่า นายบรรหารเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติความเป็นผู้นำอยู่ในตัวเอง จึงทำให้ผ่านอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ พัฒนาความสามารถและเรียนรู้ในตำแหน่งต่างๆ ที่ตนได้รับจนได้รับความยอมรับจากบุคคลที่ร่วมปฏิบัติหน้าที่ด้วยกันในทุกครั้ง ส่วนด้านสถานการณ์ทางการเมือง หรือการสนับสนุนจากพรรคชาติไทย ผู้ดำรงตำแหน่งสูงกว่าทางการเมือง ผู้อาวุโสทางการเมือง ที่ให้ความเมตตา พลังจากภายนอกรัฐสภา เช่น ประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี มีส่วนอย่างมากในการช่วยให้ นายบรรหาร ศิลปอาชา ขึ้นสู่ตำแหน่งสำคัญต่างๆ ทางการเมือง รวมถึงการขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขึ้นสู่ตำแหน่งสำคัญทางการเมืองต่างๆ
- 2) ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพกับกลุ่มนักการเมือง หรือพรรคการเมือง โดยการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก
- 3) นำการวิจัยนี้ไปศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในพรรคจนขึ้นสู่ตำแหน่งสำคัญทางการเมือง

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีขอขอบพระคุณ ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง ผศ.ดร.อาชญุทธ เนติชนกุล รศ.ดร.วัลลภ รัฐนัตรานนท์ ผศ.ดร.ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ และขอบคุณพรรคชาติไทย ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและบทบาททางการเมือง รวมทั้งสถานการณ์ทางการเมืองต่างๆ ที่นายบรรหารประสพระหว่างปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ กับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณอาจารย์ประจำภาคทุกท่านที่ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำและสถานการณ์การเมืองและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องให้ผู้วิจัยมาโดยตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

กนก วงษ์ตระหง่าน. (2543). การเมืองในระบอบประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย

สุชุม นवलสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์. (2543). การเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

รามคำแหง

อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์

POLITICAL IDEOLOGY OF KAMRON SAMBOONNANON'S SONG

เรื่องอากาศโท จินตวิษ บัวทอง¹ และสมบุญณ์ สุขสำราญ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (Martin_tanyong@hotmail.com)

² คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (Prof.somboon@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษา อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาของบทเพลงในการสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเพื่อศึกษารูปแบบของอุดมการณ์ทางการเมืองจากเนื้อหาของบทเพลงที่ คำรณ ขับร้อง ในช่วง พ.ศ.2481-2506 จำนวน 171 บทเพลง รวบรวมข้อมูลจากแผ่นเสียง หนังสือเพลง เอกสารอื่น ๆ การสัมภาษณ์ และวิเคราะห์เนื้อหาของบทเพลงในการสะท้อนสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงรูปแบบอุดมการณ์ในบทเพลง

ผลการศึกษา พบว่า บทเพลงได้สะท้อนสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา เช่น ปัญหาความยากจน ความยากลำบากในการดำรงชีพของผู้คนในสังคม พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมือง การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของผู้มีอำนาจในรัฐบาล และสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในยุคนั้น เป็นต้น ในส่วนของอุดมการณ์ทางการเมือง ปรากฏอุดมการณ์สังคมนิยมจำนวนมากที่สุด เกิดขึ้นในช่วงที่สังคมมีปัญหาการแบ่งชนชั้น

มีเนื้อหากล่าวถึง การแบ่งชนชั้น การถูกกดขี่ ชูตรีต เอารัดเอาเปรียบของผู้คนในสังคม อุดมการณ์เสรีนิยมเกิดขึ้นในช่วงที่รัฐบาลอนุญาตให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การเมืองได้อย่างเสรีในปี 2498-2500 มีเนื้อหากล่าวถึง การใช้อำนาจในทางมิชอบและไม่เป็นธรรมของนักการเมือง รวมถึงการปิดกั้นสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และอุดมการณ์ชาตินิยม ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงที่มีกรณีพิพาทปราสาทเขาพระวิหาร มีเนื้อหาปลุกใจให้คนไทยมีความรักสามัคคี ร่วมกันปกป้องประเทศชาติจากผู้รุกราน โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง ได้แก่ สภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม นโยบายและการใช้อำนาจของรัฐบาล นักประพันธ์และศิลปินผู้ขับร้อง ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าบทเพลงส่วนใหญ่กล่าวถึง “ศาสนา” สอดแทรกอยู่ในทุกกลุ่มบทเพลง แสดงให้เห็นอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อผู้คนและสังคมในยุคนั้น และบทเพลงยังเป็น “บันทึกประวัติศาสตร์” จากมุมมองของนักประพันธ์เพลง หรือมุมมองจากชาวบ้านในยุคนั้น ซึ่งเป็นมุมมองที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการศึกษาประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือการศึกษาอื่น ๆ

คำสำคัญ: อุดมการณ์ทางการเมือง, บทเพลง, คำรณ สัมบุญณานนท์

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to study the political, economic, as well as social expressions in Kamron's song lyrics; and (2) to research the political ideology patterns from the 171 songs he sang in 2481-2506 B.E. (1938-1963 A.D.) period collected from music discs, songbooks, other related documents, including the interviews, then analyzed and interpreted the social, economic, political reflections, along with ideology styles from the songs.

The results of research findings showed that Kamron Samboonanon's songs expressed the social, economic, and political events happened in each period, for example, poverty, living difficulties, political corruption, power abused by politicians; as well as economic problems. In the part of political ideology, the socialist ideology was mostly taken place when social stratification happened. The lyrics at that period were written by informing about stratification, oppression, extortion; including exploitation. Additionally, there was liberalism ideology occurred in 2498 - 2500 B.E. (1955 - 1957 A.D.). The songs at that time informed about abuse of power and freedom of speech prohibition. Besides, the Preah Vihear case was the nationalism ideology creation which expressed the harmony and national defense through the song lyrics. The factors that affected the political ideology in his songs were politics, economic, society, government policies and power; together with the songwriter and artist themselves. In addition, it was interesting that "the religion" were inserted in every Kamron's song. This point reflected that the religion had an influence on Thai people and Thai society. Most importantly, these songs were able to be "the historical records" by using the songwriter along with people points of view. All of them were interesting as well as useful for history studies, political sciences studies; and any further studies.

Keywords: Political Ideology, Song, Kamron Samboonanon

1. บทนำ

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 คณะราษฎรหรือรัฐบาล มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยได้ทำการปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองเกี่ยวกับการปกครองรูปแบบใหม่ให้กับประชาชน ซึ่งบทเพลงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่รัฐบาลใช้ถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองสู่ประชาชน เรียกว่า บทเพลงของทางราชการ ในขณะที่เดียวกันฝั่งประชาชนก็ได้ใช้ บทเพลงชีวิต ในการส่งต่ออุดมการณ์ทางการเมืองสู่ประชาชนเองเช่นกัน คำคม สัมภาษณ์นันทน์ ถือได้ว่าเป็น ราชเพลงชีวิตคนสำคัญ ที่ร้องเพลงสะท้อนสภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจในยุคสมัยนั้น และบทเพลงของเขายังมีอุดมการณ์ทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ สอดแทรกอยู่ในบทเพลง อีกทั้งศิลปินในยุคหลังให้ความเคารพ เทิดทูน ศรัทธา เขาเป็นอย่างมาก การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาอุดมการณ์ทางการเมือง และการสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบอุดมการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏในบทเพลง และทราบถึงสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในยุคสมัยนั้น เพื่อประโยชน์ในการอธิบายประวัติศาสตร์การเมือง และเป็นมุมมองใหม่ ๆ ทางรัฐศาสตร์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อการศึกษาเนื้อหาของบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ในการสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทย ในช่วงปี พ.ศ.2481-2506

2.2 เพื่อการศึกษาถึงรูปแบบของอุดมการณ์ทางการเมือง จากเนื้อหาของบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของบทเพลง เพื่อทราบถึงรูปแบบอุดมการณ์ทางการเมืองและการสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในช่วงเวลานั้น

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ที่สืบค้นได้จำนวน 171 บทเพลง ตั้งแต่ พ.ศ.2481-2506 โดยแบ่งช่วงของการศึกษาบทเพลงออกเป็น 4 ยุค ดังนี้

ยุคแรก (พ.ศ.2481-2490) ยุคลัทธิชาตินิยมของจอมพล ป.เป็นการก้าวเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของจอมพล ป. ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงประเทศตามลัทธิชาตินิยม มีการออกนโยบายรัฐนิยม เพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศให้ก้าวสู่ความเป็นอารยะ และยุคนี้เป็นยุคเริ่มต้นการเป็นศิลปินของคำรณ (จำนวน 6 บทเพลง)

ยุคที่สอง (พ.ศ.2490-2494) ยุคการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป.เกิดการปราบปรามศัตรูทางการเมืองฝั่งตรงข้ามอย่างหนักหน่วงและในช่วงนี้มีเหตุการณ์กบฏถึง 4 ครั้ง โดยครั้งสุดท้ายคือ กบฏแมนฮัตตัน ที่นำโดยกลุ่มนายทหารเรือ ซึ่งหลังจากเหตุการณ์นี้ กลุ่มอำนาจฝั่งนายปรีดี พนมยงค์ กลุ่มเสรีไทย และทหารเรือหมดอำนาจทางการเมืองลงโดยสิ้นเชิง อำนาจจึงอยู่กับฝั่งของจอมพล ป. โดยสมบูรณ์ และยุคนี้เป็นยุคแห่งการก้าวสู่ความรุ่งโรจน์ของ คำรณ สัมบุณณานนท์ เขาเริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป (จำนวน 7 บทเพลง)

ยุคที่สาม (พ.ศ.2494-2500) ยุคแห่งรัฐตำรวจ โดยยุคนี้เป็นยุคที่รัฐบาล จอมพล ป.มีเสถียรภาพทางการเมือง ศัตรูทางการเมืองฝั่งนายปรีดี กลุ่มเสรีไทย และกลุ่มนายทหารเรือ หมดอำนาจทางการเมืองลงอย่างสิ้นเชิง แต่ปรากฏการแย่งชิงอำนาจกันเองในรัฐบาล เป็นการประลองอำนาจของ จอมพลสฤษดิ์ (ทหารบก) และ พล.ต.อ.เผ่า (ตำรวจ) ซึ่งจอมพล ป.เป็นผู้ไกล่เกลี่ยปัญหารักษาดุลอำนาจของทั้งสองฝ่ายตลอดมา ซึ่งในยุคนี้บทบาททางการเมืองของ พล.ต.อ.เผ่า โดดเด่นมาก เขายกระดับองค์กรตำรวจให้เทียบเท่าหน่วยทหาร โดยได้รับการสนับสนุนจากอเมริกา ซึ่งยุคนี้ถือได้ว่าเป็นยุคแห่ง “รัฐตำรวจ” และยุคนี้เป็นยุคแห่งความรุ่งโรจน์และการเป็นราชาเพลงชีวิตของ คำรณ ซึ่งเขาได้ร้องเพลงชีวิต สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านบทเพลงออกมามากมาย (จำนวน 97 บทเพลง)

ยุคสุดท้าย (พ.ศ.2500-2506) ยุคพ้อขุนอุปถัมภ์ของจอมพลสฤษดิ์ เป็นยุคการหมดอำนาจของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ โดยอำนาจมาอยู่ในมือของ จอมพลสฤษดิ์ ด้วยแรงสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งจอมพลสฤษดิ์ ได้ปกครองในรูปแบบพ้อขุนอุปถัมภ์ โดยในยุคนี้เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่อีกยุคหนึ่ง ระบบเศรษฐกิจเริ่มดีขึ้นในยุคนี้ เริ่มมีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจอย่างจริงจัง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจ) มีการปราบปราม

ยาเสพติด เสริมสร้างสวัสดิการสังคม เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ทั่วถึง และเป็นยุคสุดท้ายแห่งบทเพลงของคำรณ ซึ่งคำรณมีปัญหาเรื่องสุขภาพจนต้องเลิกร้องเพลง ไปในที่สุด (จำนวน 62 เพลง)

จากการศึกษาผลงานเพลงในสองยุคแรกพบบทเพลงเพียง 13 บทเพลงเท่านั้น และไม่ปรากฏอุดมการณ์ทางการเมือง สังคมนิยม เสรีนิยม และชาตินิยม เนื่องจากเป็นช่วงเริ่มต้นการเข้าสู่การเป็นศิลปินของคำรณ ประกอบกับกิจการแผ่นเสียงในขณะนั้นต้องหยุดการผลิตจากภาวะสงครามโลก ผลงานเพลงของคำรณ จึงมีจำนวนน้อย โดยผลงานเพลงสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และปรากฏอุดมการณ์ทางการเมือง สังคมนิยม ชาตินิยม เสรีนิยม เกิดขึ้นจำนวนมากในสองยุคสุดท้าย ดังนี้

ตารางที่ 4.1 การสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และ อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง

	การสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม			อุดมการณ์ทางการเมือง			
	ยุคที่สาม	ยุคสุดท้าย	รวม	ยุคที่สาม	ยุคสุดท้าย	รวม	
สังคม	54	20	74	สังคมนิยม	22	-	22
การเมือง	6	10	16	เสรีนิยม	6	2	8
เศรษฐกิจ	4	-	4	ชาตินิยม	2	7	9
รวม	64	30	94	รวม	30	9	39

บทเพลงสะท้อนสภาพสังคมมีความโดดเด่นที่สุด มีจำนวนมากถึง 54 เพลงในยุคที่สาม เนื้อหาส่วนใหญ่กล่าวถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และลดลงในยุคสุดท้ายเหลือ 20 เพลง เนื้อหากล่าวถึงสภาพสังคมทั่วไป (ไม่ปรากฏบทเพลงที่กล่าวถึงปัญหาสังคม) สะท้อนสภาพการเมือง 6 เพลงในยุคที่สาม กล่าวถึงการทุจริต คอร์รัปชันของนักการเมือง การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของผู้มีอำนาจในรัฐบาล และมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 10 เพลงในยุคสุดท้ายซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่กล่าวถึงเหตุการณ์การเมืองระหว่างประเทศกรณีพิพาทเขาพระวิหาร สะท้อนเศรษฐกิจจำนวน 4 เพลงในยุคที่สาม กล่าวถึงสภาพเงินเฟ้อ ค่าเงินบาทตกต่ำ สภาพปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น และไม่ปรากฏบทเพลงสะท้อนเศรษฐกิจในยุคสุดท้าย

อุดมการณ์สังคมนิยมมีจำนวนมากที่สุด 22 เพลงในยุคที่สาม เนื้อหากล่าวถึงการแบ่งชนชั้นของสังคมเมือง หลวง การถูกกดขี่ ชูตรีศ เอรัดเอาเปรียบ รวมถึงการเอื้อเฟื้อ เกื้อกูลกัน ในสังคมชนบทซึ่งอยู่กับแบบครอบครัวหรือสหายน และไม่ปรากฏสังคมนิยมในยุคสุดท้าย เสรีนิยมจำนวน 6 เพลง กล่าวถึงการลิดรอนสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ความไม่เท่าเทียม ไม่เสมอภาคในการบังคับใช้กฎหมาย และลดลงเหลือ 2 เพลงในยุคสุดท้าย มีเนื้อหาใกล้เคียงกับยุคแรก ชาตินิยมจำนวน 2 เพลงในยุคที่สาม มีเนื้อหาให้คนไทยรัก สามัคคีกันเพื่อพัฒนาชาติไทย ไม่แบ่งแยกว่าอยู่ภาคไหนเพราะทุกคนล้วนเป็นคนไทย และเพิ่มขึ้นในยุคสุดท้าย จำนวน 7 เพลง เนื้อหาเกี่ยวกับกรณีพิพาทเขาพระวิหาร เนื้อหาอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กล่าวถึงประวัติศาสตร์ชาติไทยที่บรรพบุรุษทำสงครามชนะ กัมพูชาตลอดมา รวมถึงกระตุ้นเตือนให้คนไทยร่วมแรงร่วมใจ ต่อสู้กับผู้ที่มารุกราน ปกป้องประเทศไทยด้วยชีวิต

5. การอภิปรายผล

5.1 อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดยคำรณ สัมบุณณานนท์ กับแนวคิดและทฤษฎี

บทเพลงที่มีอุดมการณ์สังคมนิยมมีจำนวนมากที่สุดถึง 22 บทเพลง เกิดขึ้นในยุคที่สาม มีเนื้อหากล่าวถึง การแบ่งชนชั้นในสังคมเมืองหลวง การถูกกดขี่ ชูตรีศ เอารัดเอาเปรียบ ปัญหาความยากจน ดำรงชีพด้วยความยากลำบาก ไม่มีแม้กระทั่งปัจจัยการดำรงชีพพื้นฐาน กล่าวถึงสังคมชนบทที่มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อต่อกัน เปรียบเหมือนญาติพี่น้อง (สหยา) และไม่มี การแบ่งชนชั้นเช่นดังในเมืองหลวง ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยมสรุปได้ว่า “ชนชั้นทางสังคม...ลัทธิสังคมนิยมยืนอยู่ข้างชนชั้นผู้ถูกกดขี่ชูตรีศ และมีเป้าหมายสูงสุดคือ ยุติการชูตรีศดังกล่าวหรือทำให้การแบ่งสันปันส่วนความมั่งคั่งในสังคมดีขึ้น ความจำเป็น เป็นสิ่งที่สังคมพร้อมจัดให้แก่สมาชิกของสังคมทุกคน เพราะความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องประกันขั้นรากฐานของความเป็นมนุษย์ ทรนตราภาพ ... เน้นเรื่องความเป็น “สหยา” ของมนุษย์มากกว่าที่จะให้มนุษย์ตั้งป้อมสู้กันหรือแข่งขันกัน ในฐานะที่ต่างเป็นปัจเจกบุคคล” (Heywood, 1997 อ้างถึงใน สมเกียรติ วันทะนะ, 2551, น. 78-85).

บทเพลงที่มีอุดมการณ์เสรีนิยม จำนวน 8 บทเพลงเกิดขึ้นแค่เพียงช่วงสั้น ๆ ในช่วง พ.ศ.2498-2500 (ปลายยุคที่สาม) ซึ่งตรงกับช่วงการเปิดไฮด์ปาร์กให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การเมืองได้ตามแนวทางเสรีประชาธิปไตยของ จอมพลป.และต้นยุคสุดท้ายหลังจากการรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ (ปลายปี 2500) มีเนื้อหากล่าวถึงการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของผู้มีอำนาจในรัฐบาล (พล.ต.อ.เผ่า) การละเมิดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงพฤติกรรมของนักการเมืองในการทุจริต คอร์รัปชัน โกงกินภาษีของประชาชน โดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย ทั้งที่จริงแล้วหน้าที่ของนักการเมือง ผู้แทน หรือรัฐบาล คือการ ดำเนินการให้ความสมบูรณ์พูนสุขแก่ประชาชน แต่พฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยมสรุปได้ว่า “อุดมการณ์เสรีนิยม เชื่อในสิทธิเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความสามารถเท่าเทียมกัน ซึ่งไม่ได้หมายความว่าความเท่าเทียมกันทางสติปัญญาหรือทางกายภาพ แต่เป็นความเสมอภาคตามกฎหมายและทางการเมือง คนทุกคนควรได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่รัฐและกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน” (ชัยอนันต์ สมุทวนิช, 2523, น. 53-62).

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ชาตินิยม จำนวน 9 บทเพลง เกิดขึ้นในยุคสามจำนวน 2 บทเพลง มีเนื้อหากระตุ้นเตือนให้คนไทยมีความรัก ความสามัคคี ไม่แบ่งแยกมาจากภาคใด เพราะทุกคนคือเผ่าพันธุ์เดียวกันทั้งสิ้น และให้ร่วมกันปกป้อง พัฒนาชาติไทยให้มีความเจริญรุ่งเรือง ส่วนในยุคสุดท้าย จำนวน 7 เพลง ซึ่งเกิดขึ้นจากสาเหตุกรณีพิพาทปราสาทเขาพระวิหารระหว่าง ไทย-กัมพูชา โดยเนื้อหาของบทเพลงได้อธิบายกรณีเขาพระวิหารรวมถึงประวัติศาสตร์ชาติไทยที่เคียดแค้น ได้รับชัยชนะเหนือกัมพูชาตลอดมา เนื้อหาของบทเพลงได้ปลุกสำนึกรักชาติ กระตุ้นเตือนให้คนไทย รักสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจปกป้องแผ่นดินเกิด และพร้อมที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้กับศัตรูผู้รุกรานผืนแผ่นดินไทย ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยมสรุปได้ว่า “ลัทธิชาตินิยมเป็นความรักในบ้านเกิดเมืองนอนของตน ตลอดจนเชื้อชาติ ภาษาและประวัติความเป็นมาที่เหมือนกัน รวมทั้งความปรารถนาความเป็นอิสระทางการเมืองความมั่นคงปลอดภัยและเกียรติภูมิของชาติ” (Romulo, 1964 อ้างถึงใน จุมพฏ เลขาพันธุ์, 2543, น. 12)

5.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง

สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มีผลอย่างมากต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง ซึ่งในแต่ละช่วงเวลาเมื่อสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เปลี่ยนแปลงไป อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น กรณีบทเพลงที่มีอุดมการณ์ชาตินิยมที่เกิดขึ้นจำนวนมากในยุคสุดท้าย ก็สืบเนื่องมาจากสภาพการเมืองระหว่าง

ประเทศไทย-กัมพูชา ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สังเกตได้ว่าเมื่อเกิดกรณีพิพาทขึ้น ก็ปรากฏบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยมขึ้นตามมาเช่นกัน

นโยบายและการใช้อำนาจรัฐบาล แม้อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังได้กล่าวไว้ข้างต้นก็ตาม แต่ก็เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้สึกนึกคิดหรืออุดมการณ์ของนักประพันธ์ ผู้ขับร้อง และประชาชนเท่านั้น โดยความรู้สึกหรืออุดมการณ์นี้ไม่สามารถจะถ่ายทอด สื่อสาร ออกมาเป็นบทเพลงสู่สาธารณะอย่างเปิดเผยได้ ถ้าขาดแรงสนับสนุนจากนโยบายและการใช้อำนาจของรัฐบาลในแต่ละยุคแต่ละสมัย โดยสังเกตได้จาก บทเพลงวิพากษ์วิจารณ์การเมือง เกิดขึ้นเฉพาะในช่วง 2498-2500 (เปิดไฮด์ปาร์ก) ซึ่งเป็นช่วงที่รัฐบาลมีนโยบายเปิดโอกาสให้สามารถวิจารณ์การเมืองได้ โดยก่อน 2498 ไม่ปรากฏบทเพลงที่มีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์การเมืองเนื่องด้วยนโยบายรัฐบาลในขณะนั้นไม่เปิดโอกาส หรือปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

นักประพันธ์และผู้ขับร้อง นักประพันธ์คือผู้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมือง เรียงร้อยเป็นบทเพลง ส่งต่อให้ศิลปินนักร้องเป็นผู้ถ่ายทอดบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นสู่ประชาชน ซึ่งทั้งนักประพันธ์และผู้ขับร้องจะต้องมีอุดมการณ์ไปในทิศทางเดียวกัน บทเพลงนั้นถึงจะถูกถ่ายทอดอุดมการณ์สู่ประชาชนได้ เช่น กรณีข้อพิพาทปราสาทเขาพระวิหารถ้าผู้ประพันธ์เป็นคนไทย แต่งเพลงสนับสนุนไทย ส่งต่อให้ ค่ายร้อง บทเพลงนี้จะถูกถ่ายทอดสู่ประชาชนได้ แต่ถ้าผู้ประพันธ์เป็นคนกัมพูชา แต่งเพลงสนับสนุนกัมพูชา ส่งต่อให้ ค่ายร้อง ก็คงไม่ร้องเพลงนี้เพราะการร้องเพลงสนับสนุนกัมพูชา ต่อต้านไทย ขัดกับแนวคิดหรืออุดมการณ์ของค่าย ซึ่งเป็นคนไทย เป็นต้น

5.3 เปรียบเทียบการศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยอื่นในบทเพลงของ ค่าย สัมบุญณานนท์

การศึกษาคู่มือการทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย ค่าย สัมบุญณานนท์ ในครั้งนี้ผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกับผลงานการวิจัย เรื่อง ค่าย สัมบุญณานนท์ : ชีวิตและผลงานการขับร้องเพลงชีวิต โดย พจิ บำรุงสุข (2543) และ ผลงานการวิจัยเรื่อง แนวคิดทางการเมืองที่แฝงในบทเพลงลูกทุ่งของ ค่าย สัมบุญณานนท์ โดย จงกล โยธาศิริ (2551) กล่าวคือเนื้อหาของบทเพลงที่ขับร้องโดยค่าย สัมบุญณานนท์ สะท้อนสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองได้อย่างชัดเจน สะท้อนสภาพสังคมที่กล่าวถึงปัญหาความยากจน ความทุกข์ยาก ความลำบากในการดำเนินชีวิต ความแตกต่างระหว่างชนชั้น ความเหลื่อมล้ำทางสังคม รวมถึงสะท้อนการเมืองในพฤติกรรมการทุจริต คอร์รัปชั่นของนักการเมือง สอดแทรกแนวความคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองไว้ในบทเพลง อีกทั้งเนื้อหาของบทเพลงยังเป็นการบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น ผลการวิจัยส่วนใหญ่มีความสอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกัน แต่มีบางประเด็น

ที่มีข้อมูลไม่สอดคล้องกันกับงานวิจัยดังกล่าวรวมทั้งข้อมูลจากหนังสือ และเอกสารที่กล่าวถึงค่าย ในประเด็นที่ว่าค่าย ร้องเพลงต่อต้านอำนาจเผด็จการทหารของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม และ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ อย่างไม่เกรงกลัวอำนาจหรืออิทธิพลของรัฐบาลในขณะนั้น และค่ายคือผู้ร้องเพลงยื่นหยัดทำทนายอำนาจรัฐบาล ทำทนายอำนาจของ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ร้องเพลงต่อต้านอำนาจรัฐอย่างไม่เกรงกลัวอันตรายจากอำนาจมืดที่พร้อมจะทำร้ายเขาได้ทุกเมื่อ

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาของบทเพลงมิได้มีลักษณะในการต่อต้านอำนาจรัฐบาลในขณะนั้น แต่บทเพลงยังคงรักษาความสัมพันธ์กับรัฐบาล โดยจะเห็นว่าบทเพลงที่วิพากษ์วิจารณ์การเมืองมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับบทเพลงสะท้อนสภาพสังคม และเกิดขึ้นเฉพาะในช่วงที่รัฐบาลขณะนั้น อนุญาตให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การเมืองได้อย่างเสรีในช่วง 2498-2500 (การเปิดไฮด์ปาร์ก) ซึ่งเมื่อได้ศึกษาแล้วพบว่า ไม่ปรากฏบทเพลงที่โจมตีและต่อต้านอำนาจของ จอม

พล.ป. และ จอมพลสฤษดิ์ แต่กลับพบว่าเนื้อหาของเพลงมีลักษณะชื่นชมและสนับสนุน โดยบทเพลงที่กล่าวถึง จอมพล.ป. มีบทเพลง “ชีวิตนักโทษการเมือง” เพียงบทเพลงเดียวซึ่งตอนท้ายของบทเพลงได้กล่าวชื่นชม จอมพล.ป. ในการหยิบยื่นเสรีประชาธิปไตยให้กับประชาชน และเป็นที่น่าสนใจว่าบทเพลงที่กล่าวถึง จอมพลสฤษดิ์ ในทุกบทเพลง ทั้ง “อสูรกินเมือง” “ผู้แทนทรยศ” “คนสูบฝิ่น” และ “คงคาอาละวาด” มีเนื้อหาสนับสนุน ยกย่อง และชื่นชมการทำงานในทุกบทบาทของจอมพลสฤษดิ์ ส่วนในกรณีบทเพลงที่กล่าวถึง พล.ต.อ.เผ่า ในบทเพลง “ใครค้ำหน้าฆ่า” “ศาลเดี่ยว” และ “อสูรกินเมือง” มีลักษณะต่อต้าน เสียดสี วิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง และมีการระบุชื่อ พล.ต.อ.เผ่า ในบทเพลงไว้อย่างชัดเจน (อสูรกินเมือง) แต่บทเพลงนี้เกิดขึ้นในช่วงรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ซึ่งขณะนั้น พล.ต.อ.เผ่า หอดำเนินการทางการเมืองและลี้ภัยไปต่างประเทศแล้ว

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มีผลต่อเนื้อหาและอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง ซึ่งเมื่อสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เปลี่ยนแปลงไป เนื้อหาและอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยผู้ประพันธ์เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรืออุดมการณ์การต่อสู้บทเพลง ส่งต่อไปยังผู้ขับร้องเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกหรืออุดมการณ์นั้นสู่ผู้ฟังหรือประชาชน ซึ่งบทเพลงที่จะเผยแพร่สู่สาธารณะได้ จะต้องไม่ขัดกับนโยบายของรัฐบาลในช่วงเวลานั้น ๆ ด้วย โดยบทเพลงมิได้มีลักษณะการต่อต้านอำนาจรัฐ แต่ยังคงรักษาความสัมพันธ์กับรัฐบาลในช่วงเวลานั้น จะเห็นว่าบทเพลงวิจารณ์การเมืองจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อรัฐเปิดโอกาสให้สามารถทำได้เท่านั้น

โดยบทเพลงได้สะท้อนสภาพสังคมมากที่สุด เช่น ปัญหาความยากจน ความยากลำบากในการดำรงชีพของผู้คนในสังคม สะท้อนการเมือง เช่น พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมือง การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของผู้มีอำนาจในรัฐบาล และสะท้อนสภาพปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในยุคหนึ่ง เป็นต้น ในส่วนของอุดมการณ์ทางการเมือง ปรากฏอุดมการณ์สังคมนิยมจำนวนมากที่สุด เกิดขึ้นในช่วงที่สังคมมีปัญหาการแบ่งชนชั้น มีเนื้อหากล่าวถึง การแบ่งชนชั้น การถูกกดขี่ ชูตรีศ เฮอร์ดเอาเปรียบของผู้คนในสังคม อุดมการณ์เสรีนิยม เกิดขึ้นในช่วงที่รัฐบาลอนุญาตให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การเมืองได้อย่างเสรี ในปี 2498-2500 มีเนื้อหากล่าวถึง การใช้อำนาจในทางมิชอบและไม่เป็นธรรมของนักการเมือง รวมถึงการปิดกั้นสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และอุดมการณ์ชาตินิยม ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงที่มีกรณีพิพาทปราสาทเขาพระวิหาร มีเนื้อหาปลุกใจให้คนไทยมีความรักสามัคคี ร่วมกันปกป้องประเทศชาติจากผู้รุกราน

นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าบทเพลงจำนวนมากที่สุดจากการศึกษาครั้งนี้มีเนื้อหาพูดถึง “ศาสนา” สอดแทรกอยู่ในทุกกลุ่มบทเพลง ไม่ว่าจะเป็นบทเพลงสะท้อนการเมือง เศรษฐกิจสังคม หรือบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ แสดงให้เห็นค่านิยมของผู้คนในยุคหนึ่งที่มีความศรัทธาในหลักศาสนาเป็นอย่างมาก ซึ่งศาสนามีอิทธิพลต่อผู้คนในสังคม เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจผู้คน และเป็นสิ่งยึดโยงสังคมให้มีความแนบแน่น อีกทั้งหลักศาสนายังเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม กลายเป็นวัฒนธรรมความเชื่อ ที่ผสมผสานกลมกลืนกับวิถีชีวิตของผู้คนในยุคสมัยนั้นมาจนถึงปัจจุบัน และที่สำคัญบทเพลงของ คำรณ สัมบุณณานนท์ ยังเป็น “บันทึกประวัติศาสตร์” ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่น่าสนใจ ซึ่งผู้บันทึกประวัติศาสตร์ (นักประพันธ์เพลง) ไม่ได้เป็นนักวิชาการ นักประวัติศาสตร์ หรือนักรัฐศาสตร์ แต่เป็นบันทึกข้อมูลประวัติศาสตร์ได้จากมุมมองของ นักประพันธ์เพลง หรือมุมมองจากชาวบ้านในยุคหนึ่ง ซึ่งเป็นมุมมองที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการศึกษาประวัติศาสตร์ การศึกษาทางรัฐศาสตร์ หรือการศึกษาอื่น ๆ

จากการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่ผู้สนใจในการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) การศึกษาผลงานเพลงของศิลปินท่านอื่นที่ขับร้องบทเพลงในยุคเดียวกับ คำรณ สัมบุญณานนท์ เช่น แสง นภา บุญราศรี, เสน่ห์ โกมารชุน เป็นต้น
- 2) การศึกษาผลงานเพลงของนักประพันธ์เพลงให้กับ คำรณ หรือ ศิลปินท่านอื่น ในช่วงเวลานั้น เช่น ไพฑูรย์ บุตรชั้น, สุเทพ โชคสกุล, สำเนียง ม่วงทอง และ ป.ชื่นประโยชน์ เป็นต้น
- 3) การศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องจากศิลปินรุ่นใหม่ แนวเพลงรูปแบบปัจจุบันที่ได้รับการยอมรับจากสังคมวัยรุ่น เช่น บอดีแอสลม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระมล ทองธรรมชาติ. (2525). *การเมืองและการปกครองของไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- จงกล โยธาศิริ. (2551). *แนวความคิดทางการเมืองที่แฝงในบทเพลงลูกทุ่งของคำรณ สัมบุญณานนท์*. (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- จุมพล เลขะพันธุ์. (2543). *ลัทธิชาตินิยมในประเทศไทย : ศึกษาจากนโยบายชาตินิยมของไทยสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี*. (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยอนันต์ สมุทวนิช. (2523). *อุดมการณ์ทางการเมือง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2559). *ประวัติศาสตร์การเมืองไทยสยาม พ.ศ.2475-2500* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ทักษ์ เถลิมเตียรณ. (2559). *การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ธีรภาพ โลหิตกุล. (2540). *ปฐมบทเพลงลูกทุ่งและเพลงเพื่อชีวิตในเมืองไทย พ.ศ.2480-2500*. กรุงเทพฯ : โสมสาร.
- นฤมล ทับจุมพล. (2531). *การใช้สื่อในการสร้างอุดมการณ์ทางการเมือง : ศึกษาจากบทเพลงของทางราชการ (พ.ศ. 2475-พ.ศ.2530)*. (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พจี บำรุงสุข. (2543). *คำรณ สัมบุญณานนท์ : ชีวิตและผลงานการขับร้องเพลงชีวิต*. (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ไพฑูรย์ เจ๊ะแอส. (2522). *นโยบายชาตินิยมของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ.2481-2488*. (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2554). *วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เลิศชาย คชยุทธ. (2558). *ไทยลูกทุ่ง*. กรุงเทพฯ : มติชน.
- วัฒน์ วรรณยางกูร. (2550). *คิดกี๊ลูกทุ่ง : ไพฑูรย์ บุตรชั้น (ฉบับปรับปรุง)* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : แพรว.
- ศิริพร กรอบทอง. (2541). *วิวัฒนาการของเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย พ.ศ.2481-2535*. (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สมเกียรติ วันทะนะ. (2551). *อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรข้าวสวย.

สุชาติ แสงทอง. (2549). *ดนตรีกับการเมืองไทย พ.ศ.2481-2516*. (Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

บทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

THE POLITICAL ROLE OF THE SUBDISTRICT HEADMAN AND VILLAGE HEADMAN: MUEANG PATHUMTANI DISTRICT, PATHUMTANI PROVINCE

อนุวัตร กองพันธุ์¹

¹นักศึกษาริทยูนิเวอร์ซิตี หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (wat-03@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกับความคิดเห็นต่อบทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ในภาพรวมประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นต่อบทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก ในด้าน การรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการทะเบียนต่าง ๆ ด้านการป้องกันภัยพิบัติและด้าน นโยบายเร่งด่วนอื่น ๆ พบว่า ประชาชน ที่มีอาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาททางการเมืองของกำนันผู้ใหญ่บ้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
คำสำคัญ: บทบาท, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

The purposes of this Thesis were to examine the political role of The Subdistrict Headman and village headman: Mueang Pathumtani District Pathumtani Province and comparison between the demographic factors and the opinions of people toward the political role of Subdistrict Headman and the village headman. The data were collected from 400 people by using a closed and open-ends questionnaire. The data were analyzed using by frequency, percentage, mean, standard deviation, and independent samples t-test.

The overall opinions of people toward the political role of The Subdistrict Headman and village headman: Mueang Pathumtani District Pathumtani Province were at The rulling and keeping the peace, Development and support career, Conservation of natural resources and the environment, Registration, Disaster Protection and Urgent Policy at a high level. The analysis results of the village headman by occupations and salary were significantly different

Keywords: The Role, Subdistrict Headman, Village Headman

1. บทนำ

กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่สำคัญในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชน ซึ่งเป็นหน้าที่ ที่มีขอบเขตของภารกิจกว้างขวาง ดังนั้นกำนันและผู้ใหญ่บ้านในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองในระดับท้องถิ่น จึงมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่องานของกระทรวงมหาดไทย และยังต้องรับผิดชอบงานของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่นำมาใช้ปฏิบัติในเขตตำบล หมู่บ้านของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้งานทางราชการสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในตำบลหมู่บ้านก็ตาม แต่กฎหมายก็ไม่ได้แก้ไขหรือปรับลดบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านลงในพื้นที่การปกครอง ยังคงไว้ และมีได้ยกเลิกอำนาจตามกฎหมายของกำนันผู้ใหญ่บ้านลงแต่อย่างใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทภารกิจตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องถิ่น พุทธศักราช 2457 และกฎหมายอื่นๆ รวมถึงงานตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยเป็นงานระดับประเทศที่ต้องอาศัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นงานด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวก การส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ของรัฐในพื้นที่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ยังมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมือง ทำหน้าที่ปกครองและบริหารงานและเป็นตัวแทนของประชาชนตามบทบาทหน้าที่ ที่กำหนดไว้กลุ่มผู้นำท้องถิ่นดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อการชี้แจงความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ เช่น การแนะนำส่งเสริม ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการโน้มน้าวชักจูง โดยสร้างความสัมพันธ์เชิงลึก ซึ่งมีอิทธิพลต่อประชาชนในพื้นที่ บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างๆ มีปัจจัยองค์ประกอบใดบ้างจึงได้ทำการศึกษาวิจัยบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการพัฒนาการเมืองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ที่แบ่งเขตการปกครองเป็น 14 ตำบล 81 หมู่บ้าน มีหน่วยบริหารราชการท้องถิ่น ระดับเทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 8 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 5 แห่ง มีผู้นำท้องถิ่นหลากหลายอาชีพ ความแตกต่างทางการศึกษา ฐานะ รายได้ ความสนใจทางการเมืองและความเป็นอยู่ในสังคมเมืองและสังคมชนบท

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
- 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกับความคิดเห็นต่อบทบาททางการเมืองของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี

3. การดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) สอบถามผู้นำท้องถิ่นและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ทั้งหมด 14 ตำบล 81 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย โดยนำ แบบสอบถามที่เก็บมาได้ตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนของข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

- 1) ค่าสถิติร้อยละ (percentage) และฐานนิยม (Mode) ใช้สำหรับอธิบายคุณสมบัติประชากรของกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ค่าสถิติร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ใช้อธิบายบทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยทำการสัมภาษณ์ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยใช้ข้อมูลจำนวนประชากรย้อนหลัง 3 ปี โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชาชน ตามวิธีของ Yamane's (บุญธรรม, 2535 : 9) ซึ่งกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 0.05 ดังนั้นจำนวนประชากรที่ได้คือ 400 คน ในระหว่างเดือน สิงหาคม พ.ศ.2559 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแนวความคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องบทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยคำถามในเรื่อง เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก รายได้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยแยกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการทะเบียนต่างๆ ด้านการป้องกันฝ่ายพลเรือน และด้านนโยบายเร่งด่วนอื่นๆ ผู้วิจัยได้ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบแบ่งเป็น 5 ระดับ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงในเนื้อหาของคำถามในแต่ละข้อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ และนำข้อเสนอมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นเพื่อดำเนินการต่อไป

2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

4. ผลการวิจัย

สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อด้านต่างๆ ของการโดยศึกษาประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = .683) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนโยบายเร่งด่วนอื่นๆ ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = .817) สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการทะเบียนต่างๆ ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = .639) ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = .722) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X}$ = 3.86, S.D. = .695) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ($\bar{X}$ = 3.86, S.D. = .739) และสุดท้ายด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 3.49, S.D. = 1.059)สรุปตามรายด้านพบว่า

ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.88 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อ 1 การรักษาความสงบและป้องกันความทุกข์ราษฎร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 4.12 รองลงมาคือข้อ 2 ควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีค่าเฉลี่ย 3.93 และข้อ 6 แจ้งความเมื่อทราบว่ามีกรกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.70

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.86 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อ 1 บำรุงและส่งเสริมอาชีพของราษฎรในทางเกษตรกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 3.98 รองลงมาคือข้อ 3.3 ช่วยเหลือในการตรวจและนำเก็บภาษีอากรในท้องที่ตำบล หมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และข้อ 4 ดำรวจเร่งจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.69

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.49 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อ 1 ป้องกันปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและการกระทำผิดในเขตรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 3.67 รองลงมาคือข้อ 2 ดูแลพื้นที่ป่าไม้ในความรับผิดชอบเมื่อมีการบุกรุกและแจ้งให้นายอำเภอทราบมีค่าเฉลี่ย 3.42 และข้อ 3 ช่วยเหลือในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.39

ด้านการทะเบียนต่างๆ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านการทะเบียนต่างๆ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.03 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อ 1 เป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งการเกิดการตายและการย้ายที่อยู่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 4.16 รองลงมาคือข้อ 2 เป็นพนักงานตรวจรับบัตรประจำตัวประชาชนมีค่าเฉลี่ย 4.07 และข้อ 4 เป็นผู้รับรอง ผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.90

ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.88 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อ 2 รวบรวมกลุ่มประชาชนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 4.06 รองลงมาคือข้อ 1 แจ้งเตือนภัยและให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัยมีค่าเฉลี่ย 4.01 และข้อ 4 เป็นเจ้าพนักงานดับเพลิงในพื้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.61

ด้านนโยบายเร่งด่วนอื่นๆ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านนโยบายเร่งด่วนอื่นๆ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.11 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อ 1 แนะนำช่วยเหลือประชาชนในการจดทะเบียนคนจนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 4.28 รองลงมาคือข้อ 2 แนะนำช่วยเหลือประชาชนในการจดทะเบียนคนจนมีค่าเฉลี่ย 4.06 และข้อ 3 ป้องกันและให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องโรคติดต่อต่างๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 4.01

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรอิสระกับความคิดเห็นต่อบทบาททางการเมืองของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี โดยรวม

	ผลการทดสอบสมมติฐาน		
	ความคิดเห็น		
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน	ระดับนัยสำคัญ
1. เพศ		✓	.075
2. อายุ		✓	.863
3. ระดับการศึกษา		✓	.679
4. อาชีพ	✓		.006*
5. รายได้	✓		.006*

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาททางการเมืองของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก เนื่องจากปัจจุบันการดำเนินงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มุ่งเน้นการให้บริการ การรักษาผลประโยชน์และการเป็นตัวกลางระหว่างหน่วยงานรัฐกับประชาชนเป็นหลัก โดยใช้วิธีการที่รวดเร็ว เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอแนะแนวทางดังนี้

ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ในภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านคำแนะนำช่วยเหลือประชาชนในเขตพื้นที่ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย มีการรักษาความสงบและป้องกันความทุกข์ราษฎรรวมทั้งสามารถควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และรวมถึง จัดการป้องกัน โรคติดต่อหรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเป็นตัวแทนภาครัฐในการจัดทำบัญชีสำมะโนครัวในหมู่บ้านทำให้ประชาชนอาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อย่างไรก็ดี ผลการศึกษาวิจัยด้านนี้ มีข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านน้อยที่สุด คือแจ้งความเมื่อทราบว่ามีกรณีกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในพื้นที่ อาจเนื่องมาจากกำนันและผู้ใหญ่บ้านก็เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นๆ ทำให้เกิดความสนิทหรือคุ้นเคยกับชาวบ้านเป็นอย่างดี กำนันผู้ใหญ่บ้านอาจจะรู้สึกอึดอัดใจถ้าต้องแจ้งความหรือดำเนินคดีกับลูกบ้านตนเองสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฉลวย พ่วงพลับ (2548) ที่ศึกษายบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยทั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ปกครองให้ชุมชนมีความสุขเรียบร้อย และกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวแทนของประชาชนในการติดต่อกับทางราชการทำหน้าที่ควบคุมดูแลความมั่นคงปลอดภัยของประเทศตามท้องที่ต่างๆ และสมบูรณ์ สุขสำราญ (2540) ที่พบว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลชาวบ้านให้ได้รับความสุขและความสบายมากที่สุด เป็นตัวกลางที่สำคัญของทางราชการ และเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ในภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างนั้น ได้รับการ

ช่วยเหลือและคำแนะนำ จากกำนันผู้ใหญ่บ้าน บำรุงและส่งเสริมอาชีพของราษฎรในทางเกษตรกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม ช่วยเหลือในการตรวจและนำเก็บภาษีอากรในท้องที่ตำบล หมู่บ้าน รวมถึงตรวจตราและรักษาผลประโยชน์ในการอาชีพและราษฎร อยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในด้านนี้ มีข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ตำรวจเร่งจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ อาจเป็นผลมาจากประชาชนบางส่วนเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านจัดสรร ซึ่งจะมีหน่วยงานส่วนกลางของหมู่บ้านเป็นผู้ดูแลในเรื่องนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของมารินทร์ ช้างแก้วมณี (2547) ได้ศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในท้องถิ่น พบว่าบทบาทด้านการพัฒนาส่งเสริมอาชีพลูกบ้านอยู่ในระดับที่ต่ำเนื่องจากกำนันผู้ใหญ่บ้านเห็นว่าลูกบ้านมีอาชีพเป็นหลักแหล่งและมีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว จึงขาดการส่งเสริมอาชีพเพื่อให้ราษฎรมีรายได้ที่เพิ่มพูนขึ้น

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ในภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน มีการป้องกันปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและการกระทำผิดในเขตรับผิดชอบ รวมทั้งดูแลพื้นที่ป่าไม้ในความรับผิดชอบเมื่อมีการบุกรุกและแจ้งให้นายอำเภอทราบ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในด้านนี้มีข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ เรื่องช่วยเหลือในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษา อาจเป็นเพราะพื้นที่ของจังหวัดปทุมธานี โดยส่วนมากนั้น ไม่ได้เป็นเขตพื้นที่ป่าไม้ ทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อกำนันผู้ใหญ่บ้านว่าไม่ได้มีการช่วยเหลือดูแลรักษาสภาพแวดล้อมตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาเท่าที่ควร สอดคล้องกับแนวคิดของบงกชมาส เอกเยี่ยม (2557) ที่กล่าวถึงการดำเนินการดูแลรักษา อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ในตำบล หมู่บ้านให้อยู่ในสภาพที่มีความสมบูรณ์ โดยประชาชนเสนอว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง

ด้านการทะเบียนต่างๆ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ในภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านการทะเบียนต่างๆ อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งการเกิดการตายและการย้ายที่อยู่ และเป็นพนักงานตรวจรับบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ลูกบ้าน รวมทั้งจัดการให้ความสะดวกและรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งต่างๆ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในด้านนี้มีข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ เรื่องเป็นผู้รับรอง ผู้ขออนุญาตมิและใช้อาวุธปืนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ อาจเป็นเพราะว่าประชาชนในพื้นที่ส่วนมากเป็นชาวบ้านและกลุ่มที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรร ไม่จำเป็นต้องมีอาวุธปืนไว้ในการครอบครองของมารินทร์ ช้างแก้วมณี (2547) ได้ศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในท้องถิ่น พบว่า ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในด้านต่างๆ เช่นการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การส่งเสริมอาชีพ การดูแลด้านการทะเบียนและบัตร กำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นมีการปฏิบัติต่อบ้านทุกคนอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าลูกบ้านจะอยู่ในสถานะใดก็ตาม เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านมีคุณสมบัติความเป็นผู้นำที่ดี

ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ในภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการเป็นตัวแทนในการรวบรวมกลุ่มประชาชนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แจ้งเตือนภัยและให้ความรู้แก่ประชาชน

เกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัย รวมถึงการสำรวจความเสียหายจากภัยธรรมชาติตามหลักเกณฑ์และวิธีการของกระทรวงมหาดไทยอย่างไรก็ดี ผลการศึกษาในด้านนี้มีข้อที่ประชาชนเกิดความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ การเป็นเจ้าของพนักงานดับเพลิงในพื้นที่ อาจเป็นเพราะว่าทางอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีนั้นมีหน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประจำในทุกๆเขตตำบล ทำให้เวลาเกิดเหตุจะมีเจ้าหน้าที่ชำนาญการในเรื่องการดับเพลิงโดยเฉพาะมาทำหน้าที่ในส่วนนี้ ทำให้ประชาชนไม่ได้เห็นมุมมองการปฏิบัติงานในด้านนี้ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเท่าที่ควร สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฉลวย พ่วงพลับ (2548) ที่ศึกษาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน พบว่าบทบาทด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นบทบาทที่สำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และกำนันผู้ใหญ่บ้านยังทำหน้าที่ควบคุมดูแลความมั่นคงปลอดภัยตามท้องที่ต่างๆ

ด้านนโยบายเร่งด่วนอื่นๆ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ในภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านนโยบายเร่งด่วนอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในด้าน แนะนำช่วยเหลือประชาชนในการจดทะเบียนคนจน และดำเนินการป้องกันปราบปรามยาเสพติด อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในด้านนี้มีข้อที่ประชาชนเกิดความคิดเห็นน้อยที่สุดคือเรื่องการป้องกันและให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องโรคติดต่อต่างๆ อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันนี้ทางภาครัฐมีหน่วยงานสาธารณสุขประจำจังหวัดลงพื้นที่เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องโรคติดต่อต่าง และยังมีสื่อโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ทุกระอบครัว ประชาชนจึงได้รับความรู้ในเรื่องการป้องกันและรับมือจากโรคติดต่อต่างๆ มากกว่าการให้ความรู้ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ฉลวย พ่วงพลับ (2548) ที่ศึกษาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน พบว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นผู้มีนโยบายต่างๆ ไปแจ้งให้แก่ประชาชนทราบและยังเป็นตัวแทนของประชาชนในการติดต่อกับทางราชการ ซึ่งนับว่าเป็นบทบาทด้านที่สำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีเท่านั้น ในครั้งหน้าควรขยายขอบเขตการศึกษาวิจัยบทบาทกำนันของกำนันผู้ใหญ่บ้านในระดับมหภาค เช่น ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ
2. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในครั้งหน้าควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาค ระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง บทบาททางการเมืองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี นั้นสำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์และให้ความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ทั้งทางด้านเอกสาร การให้คำปรึกษาทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตภา ธิศิริกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการทำการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ และรวมถึงประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน ทำให้ได้เอกสารการศึกษาที่สมบูรณ์ ครบถ้วน อันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2545ก). คู่มือปฏิบัติงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาธิตศึกษาดินแดน
- กรมการปกครอง. (2545ข). สมุดคู่มือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาธิตศึกษาดินแดน
- ฉลุย พ่วงพลับ. (2548). บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา. มหาวิทยาลัยบูรพา.สาขาวิชานโยบายสาธารณะ.
- บงกชมาศ เอกเอี่ยม. (2557). กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: การวิเคราะห์บทบาทและภาวะการเป็นผู้นำกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- มารินทร์ ช้างแก้วมณี. (2547). บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา
- สมบูรณ์ ส้าราษฎร์. (2540). รายงานการวิจัยเรื่อง กำนันผู้ใหญ่บ้าน รากฐานของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: สภาวิจัยแห่งชาติ

สิทธิมนุษยชนสากลและสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม

INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS VERSUS ISLAMIC HUMAN RIGHTS

ซาร่า มณี¹ และชาญชัย จิตรเหล่าอาพร²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (sara_manee1919@hotmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (chanchaich1@hotmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง สิทธิมนุษยชนสากลและสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา การเปรียบเทียบหลักสิทธิมนุษยชนสากล และหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ผลการศึกษาพบว่า สิทธิมนุษยชน (Human Right) หมายถึง สิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะมีความแตกต่างด้านเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความเชื่อ สถานภาพทางการเกิดหรือสถานภาพอื่น ๆ รวมถึงการมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ทั้งความคิดและการกระทำ ที่ไม่มีการล่วงละเมิด และความเสมอภาคของบุคคลที่ควรได้รับการรับรอง ส่วนสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลามนั้น ถึงแม้ศาสนาอิสลามไม่ได้ร่างปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะ แต่ศาสนาอิสลามได้ก้าวล้ำประชาคมโลกแล้วยังให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนเพื่อซึมซับเข้าไปในจิตสำนึก การศรัทธาพร้อมการประยุกต์ใช้ในภาคปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการเคารพกิตติต่อพระผู้เป็นเจ้า รวมไปถึงการเป็นการคนดีในศาสนาอิสลาม สิทธิมนุษยชนในศาสนาอิสลามจึงไม่ใช่การเรียกร้องเพื่อตอบสนองต่อกระแสสังคม แต่ศาสนาอิสลามอาจเป็นเสียงสะท้อนของผู้ที่เสียเปรียบ หรือผู้ที่ได้เปรียบจากความขัดแย้งในสังคม และสิทธิมนุษยชนในศาสนาอิสลามยังมีขอบเขตครอบคลุมมนุษยชาติทั้งโลก โดยไม่แบ่งแยกสัญชาติ เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์หรือประเทศ และยังมีเนื้อหาขอบเขตกว้างขวาง ตั้งแต่การศรัทธาในระดับจิตสำนึกไปถึงโครงสร้างทางสังคม

คำสำคัญ: สิทธิมนุษยชนสากล, สิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม

ABSTRACT

The purpose of this study was to make the comparison between the principles of International human rights and Islamic human rights. This research was a qualitative research with the use of documentary research. It was found that "Human Rights" are the rights that every human being has in equal regardless of race, color, sex, language, religion, belief, birth status, or other status; including the dignity of humanity that both thoughts and actions are not harassment, and the equality of individuals should be guaranteed. On the other hand, as for Islamic human rights, although Islam has not specifically drafted the declaration on human Rights, Islam has stepped beyond the international community and has also focused on human rights to permeate the consciousness and faith with practical application as a part of worshipping God as well as being a good person in Islam. Therefore, human rights in Islam are not considered as a social response; however, Islam may be the echo of those who are unfavorable or those who take

advantage of social conflict. Moreover, human rights in Islam are also extant to all humanity without discrimination of nationality, national origin, race, or country. It also has extensive content which covered from the level of consciousness to the social structure.

Keywords: International human rights, Islamic human rights

1. บทนำ

ในปัจจุบันประชาชนทุกคนให้ความสำคัญและให้ความสนใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสิทธิมนุษยชน คือ สิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนควรจะได้รับอย่างเสมอภาค เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสันติสุข โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา และสภาพทางกายหรือสุขภาพซึ่งหมายถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความเสมอภาค นอกจากนี้ยังได้รับสิทธิที่ทุกคนควรจะได้รับ ความคุ้มครองโดยหลักบังคับของกฎหมาย ที่ทุกคนควรจะต้องได้รับสิทธิมนุษยชนตามหลักกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชนในศาสนาอิสลาม หรือหลักพฤติกรรมที่เป็นข้อเท็จจริงที่ซึมซับอยู่ในจิตสำนึก และพร้อมแสดงออกมาในภาคปฏิบัติซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการน้อมรับคำบัญชาของพระเจ้าผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์) โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยอำนาจของกฎหมาย หรือข้อตกลงทางสังคมบังคับใช้ สิทธิมนุษยชนในอิสลามเป็นส่วนหนึ่งของหลักความเชื่อในอิสลาม มีความเชื่อและมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของมนุษย์ ที่พึงมีต่อพระเจ้าของตนเอง เพื่อนร่วมโลก และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การศรัทธาในระดับจิตสำนึกไปถึงโครงสร้างทางสังคม จากเหตุผลข้างต้นทำให้ต้องการศึกษาหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม และศึกษาการปฏิบัติภายใต้หลักสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม ได้รับเป็นไปตามหลักสิทธิที่ควรจะได้รับ และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาในหัวข้อสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลามและสิทธิมนุษยชน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบหลักสิทธิมนุษยชนสากล และหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม

3. การดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องสิทธิมนุษยชนสากลและสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม ใช้กระบวนการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

4. ผลการวิจัย

หลักสิทธิมนุษยชนสากลและสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม

แนวคิดเบื้องต้นหลักสิทธิมนุษยชนสากล

สิทธิมนุษยชนสากลคือ มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรอง ทั้งความคิดและการกระทำที่ไม่มีการล่วงละเมิดได้ โดยได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร และสนธิสัญญาระหว่างประเทศ สิทธิมนุษยชนยังได้ระบุไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนคือ สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งรวมถึงสิทธิในชีวิต เสรีภาพและความมั่นคงของบุคคล อิสรภาพจากความเป็นทาสและการถูกทรมาน ความเสมอภาคในทางกฎหมาย

แนวคิดเบื้องต้นหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม

สิทธิมนุษยชนในอิสลาม คือ พฤติกรรมที่เป็นข้อเท็จจริงที่ซึมซับอยู่ในจิตสำนึกและพร้อมแสดงออกมาในภาคปฏิบัติซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการน้อมรับคำบัญชาของพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์) โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยอำนาจกฎหมายหรือข้อตกลงทางสังคมบังคับใช้

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชนสากลและสิทธิมนุษยชนตามหลักศาสนาอิสลาม จุดเด่นของแนวคิดสิทธิมนุษยชนในอิสลามก็คือการมองคนเชื้อชาติภาษาศาสนาใดคนทุกคนพระผู้เป็นเจ้าบนหน้าแผ่นดินเป็นสิ่งที่ถูกสร้างที่สวยที่สุดของพระองค์เป็นลูกหลานของพ่อแม่คนเดียวกันอย่างเสมอเท่าเทียมกันซึ่งทำให้คนทุกคน ในอิสลามมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์มากกว่าแนวคิดอื่นๆและมากกว่าสิ่งที่ถูกสร้างอื่นๆด้วยอย่างไรก็ตามความแตกต่างระหว่างมนุษย์ด้วยกันไม่ได้อยู่ที่เชื้อชาติภาษา สีผิวและศาสนาแต่อยู่ที่ระดับความศรัทธาของพระผู้เป็นเจ้าและควบคู่กับระดับการปฏิบัติตามคำบัญชาของพระผู้เป็นเจ้าและจุดเด่นอีกประการหนึ่งก็คือเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นปรากฏการณ์สากลของมนุษย์ชาติทั้งหมดไม่ว่าชาติใดภาษาใดต่างพยายามคิดค้น เพื่อแสวงหาหลักสิทธิมนุษยชนด้วยกันทั้งสิ้นซึ่งหลักสิทธิมนุษยชนในอิสลามก็เคยได้รับการปฏิบัติตลอดมาในหน้าประวัติศาสตร์โลกโดยได้ถูกนำไปศึกษาและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังเอาตั้งแต่ครั้งอดีตเป็นเวลายาวนานนับพันปี ซึ่งหลักและบทบัญญัติของสิทธิมนุษยชนในอิสลามไม่เคยถูกยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงใดใดทั้งสิ้นเพราะมันมีรากฐานมาจากอันกูราน ซึ่งมันไม่ใช่กฎหมายที่มนุษย์กำหนดขึ้นมาเองที่สามารถยกเลิกได้หรือเปลี่ยนแปลงเมื่อไหร่ก็ได้เมื่อใดที่ผู้บรรดาผู้ปกครองหรือประชาชนส่วนใหญ่ เห็นว่าควรจะต้องเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกแต่ทว่าคำสั่งของอิสลามไม่ได้อนุญาตให้มุสลิมคนใดบ้ายเบี่ยงหรือไม่ยอมปฏิบัติตามหรือคัดค้านหรือปฏิบัติสวนทางกับคำสั่งดังกล่าว ส่วนสิทธิมนุษยชนต่างๆที่มีระบุในสนธิสัญญาระหว่างประเทศในปัจจุบันเป็นเพียงกฎหมายที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกหรือไม่ปฏิบัติเมื่อไหร่ก็ได้

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

- 1) พรรคเพื่อไทยควรที่จะต้องพัฒนา หรือสรรหาตัวผู้นำของพรรคให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาพรรคการเมืองไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมือง
- 2) พรรคเพื่อไทยมีกลุ่มย่อยของพรรคมากจนเกินไป ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มภายในพรรค ซึ่งทำให้ทำลายความเป็นเอกภาพภายในพรรค
- 3) ควรที่จะพัฒนาพระราชบัญญัติกฎหมายพรรคการเมือง ให้สอดคล้องกับระบบพรรคการเมืองในประเทศไทยในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กุมพล พลวัน. (2538). พัฒนาการสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ ฯ: วิญญูชน.
กุมพล พลวัน. (2538). พัฒนาการแห่งสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
กุมพล พลวัน. (2547). สิทธิมนุษยชนกับสหประชาชาติ. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

- ครูชิต อะหมัด. (2556). ปรัชญาครอบครัวและการแต่งงานในอิสลาม.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2543). “สิทธิมนุษยชน “สากล” กับปัญหาความจริงแท้”. กรุงเทพฯ ๑: มูลนิธิเด็ก.
- จิตาพร (พิศลบุญตร) ไต่ะวิเศษกุล, ณัฐวัฒน์ กฤตยานวัช, ภรณ์ดี ปลื้ม โภสดี และธนพัฒน์ เล็กเกียรติ์จิธร. (2560). ศึกษาเรื่อง วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย.
- จิตาพร (พิศลบุญตร) ไต่ะวิเศษกุล. (2560). เรื่องหลักนิติธรรมสากลกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน.
- ไชยนต์ ไชยพร. (2544). หลักการสิทธิมนุษยชนในฐานะวัฒนธรรม : Richard Rorty กับสิทธิมนุษยชน ในแนวโพสโมเดิร์นในโลกตะวันตก : ความก้าวหน้าของจริยธรรมในพัฒนาการของ “Enlightenment”. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการดำเนินงานฉลอง 100 ปี.
- นภาพร อุทัยศรี. (2559). ศึกษาเรื่อง สิทธิมนุษยชนและองค์การสหประชาชาติ : การเหยียดสีผิวในสหรัฐอเมริกา ทศวรรษที่ 1960.
- นิรนาม. (2546). สารสันติवादโลกมุสลิมถึงประชาชนชาวอเมริกัน. ปัตตานี: วิทยาลัยอิสลามยะลา.
- ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช. (2559). ศึกษาเรื่อง กลไกคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับสากล : ศึกษากรณีข้อร้องเรียนของบุคคล.
- ไพฑูริย์ ดัสเช. (2530). การแบ่งแยกเชื้อชาติและสีผิวกับปัญหาสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพฑูริย์ ดัสเช. (2530). การแบ่งแยกเชื้อชาติ และสีผิว กับ ปัญหาสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ ๑: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มุฮัมมัดซาคี เจ๊ะหะ. (2558). กฎหมายอาญาอิสลาม. ปัตตานี: วิทยาลัยอิสลามยะลา.
- มุฮัมมัดซาคี เจ๊ะหะ, ซัยยิด ซาบิก. (2554). บทลงโทษในอิสลาม. พิษณุชนนระฮ.
- มุฮัมมัดซาคี เจ๊ะหะ. (2554). บทลงโทษในอิสลาม.
- เมลาเนา ซัยยิด อบุล อะลา เมาคูดี. (2555). ความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน.
- ยูซุฟ ก็อรฎอวี. (2539). หะลาละและหะรอมในอิสลาม.
- ยูซุฟ ก็อรฎอวี. (2549). หะลาละและหะรอมในอิสลาม, แปลโดยบรรจง บินกาชัน. กรุงเทพฯ : ศูนย์หลังสี่อิสลาม.
- ยูซุฟ ก็อรฎอวี. (2559). แต่คนหม่อมสาวมุสลิม.
- รวินท์ สิละพัฒนะ. (2557). ศึกษาเรื่อง สถานการณ์ฉุกเฉินและอนุสัญญาสิทธิมนุษยชนยุโรป: ข้อยกเว้นที่ไม่ใช่เรื่องยกเว้น.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2558). สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ . กรุงเทพฯ ๑: วิญญูชน.
- วรลักษ์ณ์ สงวนแก้ว. (2558). ศึกษาเรื่อง แนวทางการปฏิรูปสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย.
- วิชัย ศรีรัตน์. (2543). สิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ของชนชาวไทย. นนทบุรี สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- วิภาดา พิมล. (2560). แนวทางการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในสังคมประชาธิปไตย.
- วีระ โลจายะ. (2532). กฎหมายสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ ๑: ภาควิชากฎหมายทั่วไป คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศอลิห์ หุสซัยน์ อัลอายิด, (2548). สิทธิของชนต่อศาสนิกในประเทศอิสลาม. ศึกษาเรื่อง การนำตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาไปนำขึ้นที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ และการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนกระทบกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน.

สกล สกลเดช. (2541). “50 ปีแห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกับทัศนคติที่เป็นตัวจุดสิทธิมนุษยชน”. ผู้จัดการ. 18 ธันวาคม 2541.

สมชาย กษิติประดิษฐ์. (2555). สิทธิมนุษยชน Human rights. มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะนิติศาสตร์ ภาควิชากฎหมายเพื่อการศึกษา.

สมทรง นุ่มนวล. (2559). ศึกษาเรื่อง โรฮิงจา : ชาติพันธุ์และความเปลี่ยนแปลงของคนไร้รัฐ.

สอาด หอมมณี, คมสัน สุขมาก และวินัย ล้าเลิศ. (2559). ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติต่อกันต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายตามหลักสิทธิมนุษยชน.

สุพรรณวษา โชติคุณถาวร ถัง และวัฒน์ ชีวีวัฒน์. (2557 หน้า : 97-116) ศึกษาเรื่อง สิทธิมนุษยชนกับอาเซียน.

สุรพล ชาเสน, สัญญา เคนาภูมิ และวัชรินทร์ สุทธิชัย. (2559). ศึกษาเรื่อง แนวทางนโยบายการบริหารจัดการบุคคลไร้สัญชาติไทยเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี.

อนัส แสงอารีย์. (2546). เด็กในทัศนะอิสลาม.

อิทธิกร จำเริญ และวีระพัฒน์ กฤตธนาทิพย์. (2559).

อิสมาแอ อาลี. (2547). กฎหมายครอบครัวอิสลาม.

NIGERIAN DRUGS SYNDICATES IN THAILAND:

A PANACEA FOR THE MAYHEM

Anthony Ukam Unor¹

¹The Institute of Diplomacy and International Studies Graduate School, Rangsit University (mr.anthonynor@gmail.com)

ABSTRACT

Evidentially, the Nigerian Transnational Drug Syndicate in Thailand that emerged in 1980s is fueled by the vulnerability of the Nigerian child to factors that are unfortunately beyond his/her control, chiefly due to and not only limited to the ill-legacy of colonialism, the 1980s economic hard landing from the collapse of oil boom and the decade's era of military interventions and meddling in politics. Besides, the advances in technologies that eliminated the physical barriers to access to information also exposed many young Nigerians to the two worlds of “the have” and “the have not” outside their hemispheres thereby creating an emerging culture of repugnant cravings for quick and easy accumulation of wealth often through the illegitimate means due to the lack of sufficient legitimate opportunities and the enabling environment.

For decades, the lack of scholarly in-depth exploration combined with the states unwillingness to chronicle the root cause and effect of their activities to better understand how the above factors influence their choices become very consequential to the adoption of the inept policing and monitoring practices cum institutional measures employed and accounts for why substantial progress has not been made in the fight against the group in Thailand, which is relevant to this study that will serves as a panacea for the mayhem.

Keywords: Drugs Syndicates, Transnational Organized Crime, Push and Pull Factors, Illicit Narcotics, Drugs Trafficking

1. Introduction

Historically, the use and moderate abuse of substance and stimulants existed in every society before the discovery of the modern day drugs. Like in every other society in the world, Nigeria is not insulated from crime and criminal activities or proceeds from crime irrespective of the obvious notion that crime is evil and that no society is immune to the menace of its impact on people and democratic institutions. This study is not in any way an attempt to appraise the activities of these criminals neither does it intend to audit the lives of these criminals for life itself is not always fair but remains a valuable asset and beautiful. So to say, while I believe strongly in the imperfect nature of human (including myself), I also believe that the pursuit of happiness at the expense of others' happiness via illicit activities like drug trafficking does not justify that imperfection per se but a display of the weakness of our benign nature and true potentials as a great people who are super-endowed with so much abilities, material and human resource to effect the kind of change needed for us to live in a safe and better society without necessarily being engaged in illicit acts like drugs trafficking. Rather, it explores and the evolution, trends, and impacts of the activities

of the Nigerian transnational drug syndicates and their networks in Thailand on Nigeria and Thailand and to ascertain to why the fight against these groups has been futile. It also aims to open a door for serious public open debate about their activities and serve as a stepping stone for further scholarly researches and a policy recommendation tool for both states policy makers.

The United Nations Office on drugs and crime (UNODC), Klantschnig, and Okafor admitted that the NTDSN - Nigerian Transnational Drug Syndicates and their Networks such as the one in Thailand have over the past few decades become undoubtedly a major West African drug cartel that has gained significant global attention. Perceived as a threat to international security and regional stability, it becomes a considerable concern that has provoked global debate and discourse among national, regional, and international decision makers, domestic and international law enforcement agencies as well as states and non-states democratic institutions due to the huge social, economic, political, and national and international security impact of its activities on Nigeria and Thailand (in this context), the sub-Sahara region, as well as the global community (UNODC, 20012, Okafor, 2014, and Klantschnig, 2015). For instance, UNDOC held that

“... Today, Nigerian drug trafficking groups have been detected in almost every country in East Asia, and are particularly active in Japan, the Republic of Korea, Indonesia, Malaysia

and Thailand: At airports in Japan, 59 “African” couriers were detected between 2007 and 2011, most of which were identified as Nigerian.25 Throughout the country, 24 “Africans” were arrested for tracking amphetamine type stimulants in 2010. The number of West African air couriers arrested in Malaysia nearly doubled between 2009 and 2010, from 35 to 65, with Nigerian nationals accounting for 79%of the total.26 In Thailand, 22 Africans were arrested between 2010 and February 2011 carrying some 38 kg of crystal methamphetamine between them 27 Igbo street dealers can be found in the red light district of Nana (Bangkok).28 In China, from 2004 through October 2010, a total of 418 West Africans were arrested for drugs, and two thirds were identified as Nigerians.29 Many of these were dealing on heroin imported from Karachi, but others were involved in methamphetamine-related activity.30” (CITE) As a very trendy organized criminal group, it has evolved from domestic drug cartel to a well - organized transnational organized criminal drug syndicate that has successfully developed an integrated-non-violence and dynamic duped-network-model with a complex and an intricate web of interaction with likeminded folks (actors, victims, and other TOC groups) from various regions of the world by infiltrating both countries’ legitimate commercial sectors and state and non-states institutions: Nigerian and Thai immigration service, Thai and Nigerian Police Force, Nigerian NDLEA and Thai Narcotics Control Division, Thai and Nigerian Prisons Authorities, churches, diplomatic missions; Thai universities, high schools, language schools, including the institution of marriage) to create blurry lines between legitimate and illicit Africans’ (and predominantly Nigerians) commercial engagements in Thailand thereby subjecting all Nigerians to crime related stereotypes in Thailand and globally.

The dynamism of its modal operandi has helped it to traffic illegal narcotics from their point of origin (either locally manufactured at home or re-exported from south America or Asia) where the illicit narcotics are produced or obtained via containerized consignments and sea shipping in addition to their traditional methods of air couriering and postal shipments (UNODC, 2005) to their transit point (in Thailand) where the drugs are further concealed before being dispatched via the mules by similar aforementioned means including new model such as swallowing or

insertion of drugs pallets through mules' rectum as seen the case of Godwin Chinedu Agbarakwe in Thailand (nollygrio, 2014).

To circumvent security officials, the mules usually fly by air (and take little or no food or drink during the flight) onward to either their sub-targets to re-strategies before hitting the prime markets or fly directly to their prime destinations especially, the EU, US, Japan, and China where the agents are induced to defecate the substance from their bowel. For example, UNODC study on transnational Organized crime on West Africa concluded that of all the air couriers arrested for trafficking of methamphetamine in their primary destination in Asia - Indonesia, Japan, Malaysia, Republic of Korea and Thailand in 2010, approximately 10% of the culprits were West Africans, and predominantly Nigerians.³⁵ (UNODC, 2013).

2. Their Emergence and trend

Historically, like in almost every other traditional societies, the local consumption of addictive substance such as the locally brewed Oogoro, Brukutu, Shisha, and even special trees skins as well as social unease about their uses existed long in Nigerian societies even before the illicit smuggling and the consumption of the local cannabis and other hard drugs emerged in the 1940s following the returned of the Nigerians veterans of the WWII back home during which some of them smuggled home the opium they were being fed with in the remote jungles to keep them agile and high in spirits, old soldier alleged (in a private conversation, 2001).

The trend then quickly spreads into fake pharmaceutical products. For example, according to Erhun, W.O. Babalola, O.O. and Erhun, M.O. (2001), In 1947, Aluko, (1994) posits that 14 children were reported dead after being administered chloroquine phosphate injections. Similarly, 109 kids felt victim of the same problem and died after being administered fake paracetamol in 1990, they offered.

However, the declarations of drug war in the 1980s and 1990s when the military regime made it a top priority to rebrand Nigeria image as pressure mounts on them from the international community (Klantschnig, 2015) led the global spread of these traffickers' activities across its frontiers. These decades also witnessed an increase in illicit transnational narcotics trafficking and other TOC related crimes (such as advance fee fraud - 419) that caught both regional and international authorities' attention in the 1980s and 1990s. According to a study, it was reported that not less than 328 cocaine seizures were carried out between the period of 1986 and 1989, with a surged in the the number of hard drug convictions from 8 in 1986 to 149 in 1989, with women accounting for 27 percent of the 275 total convictions during this period. In 1988 for example, drug-induced psychoses accounted for about 15 percent of admissions to four psychiatric hospitals which prompted the government promulgate the counterfeit and fake drugs (miscellaneous provisions) decree No. 21 of 1988 (Erhun, W.O. Babalola, O.O. and Erhun, M.O. (2001). A year later, in 1989, the Federal Ministry of Health reported that about one-half of the drugs available in Nigeria were imitations due to the Shortcomings in the 1988 decree which led to its repealed by decree No. 21 of 1989 and subsequent amendments, the study concludes.

Amid the surge in the global transnational illicit drug trafficking within these decades and the decade earlier (in 1970s) in parts of Asia, there also emerged a great deal of global interest by the international community in partnering with each other to fight transnational drug trafficking and other TOC activities as it becomes obvious that transnational nature of these illicit activities has no respect for states' sovereignty and does not insulate any constituted and democratic institutions from the menace of its threats. Consequently, Nigeria threw its heavy weight

around illicit drug trafficking and other TOC related activities by enacting series of decrees (during the military regimes) that imposed serious penalties on fake and counterfeit drugs which actually curtailed the menace to a great extent (Klantschnig, 2015). However, the zero tolerance strategy gave birth to the substantial exodus of these groups and their activities across its national frontiers.

As these groups gained global reputation for trafficking of heroin and cocaine within the aforementioned decades, Nigeria became an important transit point for these illegal activities and accounted for about 65 percent of the heroin seizures with about 50 grams or more intercepted in British airports said to have arrived from Nigeria, which served as the transit point for 20 percent of all heroin from Southwest Asia, a study revealed.

According to Bonner (1993), Poland customs officers discovered four containers of fish that arrived from Nigeria at the airport loaded with half a ton of marijuana worth about \$2 million on the street (Bonner, 1993). In another study, it was noted that Nigerian National Shipping Line was implicated in about 20 percent of the hard drug cases in Britain. The scale of their activities became a serious concern to Washington DC. For example, Bonner, 1993 reported that Stephen Greene, acting administrator of the Drug Enforcement Administration, said in a telephone interview from Washington that

“... Washington is particularly concerned by the activity of the Nigerians in Eastern Europe, he said. “They are some of the most experienced heroin traffickers in the world,” he said. (Bonner, 1993).

As a consequent, Nigeria witnessed unprecedented scale of arrests and incarceration of its subjects for illicit narcotics trafficking and other TOC related crimes (such as economic and financial crimes – advance fee fraud) on almost daily basis across the globe where hundreds languished in foreign jails.

2.1 Their Decline in Heroin and Cocaine Trafficking and Spread into Thailand

Their notoriety for heroin and cocaine trafficking in the 1980s and 1990s declined since 2008 when the first evidence of facility used for methamphetamine manufacturing was identified in Guinea and subsequently in Liberia in 2010, and 2011 in Lagos etc. due to increased regional security efforts (“UNODC TOC threat assessment on west Africa,” 2013, p. 19). This is partly due to the increase in demand and supply from Asia as a result of the loosely control pharmaceutical manufacturing cohorts in the region including Thailand.

According to experts and scholars such as Okafor a UNODC study on TOC threat Assessment on West Africa, their link and spread into Thailand is traced back to a span of three decades - the period between 1970s (“TOC threat Assessment on West Africa, 2013, p.19) to 1980s which coincides with the global spread of Transnational drug syndicates and the collapse of the oil boom in Nigeria and 1990s when South East Asia became one of the major opium and heroin-producing and trafficking regions in the world (“the Mekong MUO on drug control,” 2015). The opening of the Nigerian Embassy in Bangkok on February 2000 (Thai embassy .com) further enhanced the interaction between Thai and Nigerian traders and tourists alike with a lucrative trade relationship established between Thai rice, clothes, and gemstones exporters and their Nigerian counterparts in the preceding decades that made Nigeria the world’s largest importer of Thai rice in 2010 (Okafor, 2012). As a result of the globalization of commerce and the enhanced interaction, a two-way trade between both states was valued at US\$1.5 billion in 2012 with Thailand export making up \$900 million (Nigerian Embassy, Bangkok, 2015).

Latest evidence suggests that over 2,000 Nigerians were documented to resident in the Kingdom excluding those who are in transit in 2015 (although Thai immigration puts the number at about 120,000 Nigerians while others

alleged there is an estimated number of 10,000 are here to do drugs), according the embassy of Nigeria in Bangkok. The increase interaction in commercial activities also came with the infiltration of the market and other sectors with illicit commercial activities alongside legitimate business activities thus, the spread of transnational organized criminal syndicates such as the Nigerian drug syndicates and their network in Thailand.

3. Impact on Nigeria and Thailand.

Since the discovery of Thailand by these drug kingpins, their activities have posed calamitous social, economic, and security threat to both partners which has particularly dealt a serious damage to Nigeria image and its good citizens in Thailand. Evidence suggests that most of these Nigerians only got into drug trafficking as a result of their exposure to Thailand, most community leaders alleged (in a private conversation). They asserted that the caused is largely related to the fact that the policies used in fighting the crime eventual constitute part of the problems as a result of its lack of cognizance of the major forces that lure them into the drug trafficking business in the first place – the push and pull factors - and lack of political will to review the zero tolerance strategies that have proven to either failed or are futile in the fight against drug trafficking globally especially here in Thailand where the number of incarcerated inmates for drug is relatively high.

According Nigerian Ambassador to Thailand, Mr. Chudi Okafor, over 500 Nigerians are languishing in Thai prisons for drug related offence (ChanelTv.com). Besides, more Thai women are being sent to jail from across the world due to their illicit activities of Nigerians in Thailand in Thailand. They have given the Sukhumvit Areas (where most of their illicit activities are centered) a negative reputation that scare some tourist away from the attractions there.

Their activities and the zero tolerance policies against Nigerians have discouraged most legitimate Nigerians from coming to Thailand thereby creating a haven for these criminal to continue to perpetrate their evils at the mercies of innocent Nigerians who are easily targeted and Thais who are constantly victimized by their activities Irrespective of the negative impact of the activities of the few unscrupulous Nigerians and the impression created by the narrow narratives of Thai Medias and security agencies that surrounds the discourse, Nigeria and Thailand have recorded recommended achievements diplomatically and otherwise. For example, Nigerian embassy in Bangkok holds that a Nigerian health expert, Dr.Uche Amazigo was named the winner of the prestigious Prince Mahidol Award for 2012 in the field of public health for her outstanding contribution in controlling and eliminating onchocerciasis or river blindness as a disease of public health importance in Africa using a community based strategy (Our Stewardship, 2013. P.61). For instance, Okafor posits that, “We are aware that many Thais are very comfortable going to Nigeria for business investments”. He further stressed that many Nigerians are also doing legitimate business; some are teachers, missionaries, and expatriates in Thailand and that there are over 200 Nigerians studying in Thailand while some are in Thailand for sports and and they are doing very well (Okoafor 2013).

Likewise, Thai investors and companies such as Bangkok Metropolitan electric authority, CAT telecom, and group of investors known as “friends of Nigeria” are pouring in to Nigerian with most of them already engaged in business activities in Nigeria in different sectors (Nigeria Embassy in Bangkok, 2016). Despite the progress made between the two states, the activities of these groups continue to pose serious threat to both states’ national security and the global community as all unilateral, bilateral, and multilateral efforts to contain them have proven to be very

futile due to the zero tolerance approaches that has failed to gain Thai and Nigerian public support in the war against drug trafficking. Their members have been alleged to infiltrated every key institutions such as Secondary and tertiary institutions of learning – Language schools, primary and secondary schools, and universities (see <https://www.youtube.com/watch?v=n9KOdbuPIkc>, 2016); religious institutions–churches (; security apparatus - police forces, immigration, narcotics control agencies–NDLEA, and prisons service; government parastatals–diplomatic missions members (see <https://www.youtube.com/watch?v=B0s6KCpEV-4>, 2011); community leadership – Nigerian community inn Thailand; and the business and sports world (see <https://www.youtube.com/watch?v=dASnWhwzL-Y>, 2016) etc. Consequently, weak state security, high incarceration of Nigerians drug offenders (see <https://www.youtube.com/watch?v=kaLJHUWYDrS>, 2014) and attraction of more victims especially Thai women via love scam and fake marriages (see <https://www.youtube.com/watch?v=LhuWciN14OE>, 2016), corruption, interruption with the embassy official functionality via their covert actions to influenced its operations to their advantage (see <https://www.youtube.com/watch?v=wsV9FyMvrac>, 2011). It has been alleged they are planning to mount pressure on Nigerian embassy in Bangkok again under the pretense that the mission is not doing enough to protect Nigerians in Thailand, the immigration attaché hinted (in a private conversation, 2016).

Against the old architecture of the policies the gradual widespread of global acknowledgement of the need to deviate from what winn (2016) term to be “policing that have largely mimicked the zealous drug war mindset propagated by the United States” (referring to Thailand) to embrace alternative measures from Portugal, to Paraguay, Mexico to Cambodia, US to Jamaica, and recently in Thailand thus, we cannot fix these problems with the very mentality we have used to create them domestically, regionally and Internationally.

According to Winn (2016) senior officials including Thailand’s Justice Minister Paiboon Khumchaya have eventually come to acknowledge that “The world has lost the war on drugs,” he concluded. A move that he alleged is describes as “unprecedented” by experts such as Pascal Tanguay, a Bangkok-based associate with the International Drug Policy Consortium who alleged that “They’ve actually been talking about different models from decriminalization to full-fledged legalization.” (referring to Thai authorities), Winn offered. Whether the move to legalized drug such as Yaba (methamophine) would be achieve in Thailand remains a mystery on how that will change the institutional discrimination, negative public perception, and stereotype that has inflicted so much damage and difficulties on innocent Nigerians in Thailand and the Thais caught in the crossfire which will probably take time to come to fruition. But until then, more and more people will continue to be plague by the impacts of these criminals in the strategies in the drug war remain the same.

4. Bilateral Initiatives between Thailand and Nigeria to fight the crime.

- 4.1. Prisoners transfer treaty
- 4.2. NDLEA Clearance Initiative.
- 4.3. People to people diplomacy Initiative

The establishment of Thai-Nigeria Chambers of commerce in Thailand under the watch of Ambassador Chudi Okafor is hailed as the establishment of joint commissions where Nigerian and Thai business communities can interact on a level playing field. “Nigeria and Thailand to establish bilateral commission” contends that Aina (2015) reported that the ambassador in his word maintained that “despite the successful economic cooperation between

Nigeria and Thailand, it is necessary to fine tune confidence building frameworks and encourage people to people interactions between both sides” (see <https://www.youtube.com/watch?v=O1Ke62H56nw>, 2015) it offered.

5. The Embassy of Federal Republic of Nigeria in Thailand Unilateral initiatives.

5.1 The Image Laundry Initiative.

Although many Nigerians blamed the lack of diplomatic tenet by the previous mission members of the embassy for partly contributing to their difficulties in Thailand, however, the tenure of Ambassador Chukwudi Newington Okafor, the Nigerian Ambassador to the Royal Kingdom of Thailand has instilled a sense of discipline, national pride, co-operation, brotherhood and trust on the embassy amongst Nigerian residents in Thailand in an image laundry initiative geared towards rebranding Nigeria’s image in Thailand. Under the scheme, the following are among other numerous remarkable achievements recorded. They are:

- 1) Inauguration of Nigerians in Diaspora Organization (NIDOTH).
- 2) Inauguration of Nigerian Student Association in Thailand (NSAT)
- 3) Revival and Inauguration of Nigerian Community Association Thailand (NCAT)
- 4) Advising state associations – Enugwu, Anambara, and Imo state etc. in Thailand
- 5) Collaborating with NUTT to organized annual English camps for Nigerians Kids and their foreign friends in Thailand to empower them.
- 6) Census of Nigerians and collection of data of Nigerian professionals in Thailand.
- 7) The creation of a welcoming atmosphere at the embassy as a second home to all it citizens.
- 8) Inauguration of Nigerian Union of Teachers in Thailand (NUTT).
- 9) Inauguration of Nigerian Pastors Association.
- 10) Inauguration of Ohaneze Ndi Igbo Mekong Association etc.

5. Objectives

This study aims to achieve the followings:

- 1) To explore the evolution and trend of the groups and their network in Thailand.
- 2) To examine the push and pull factors that exposes them to drug trafficking in Thailand.
- 3) To analyze the existing measures and their implications and effectiveness in the fight.
- 4) To bring into context the impact of their activities on both sovereign states.

6. Data and Methodology

As an exploratory research, it encompasses both secondary and primary research elements using qualitative analysis method combined with ideological and analytical approaches. It has two units of analysis, namely, the push factors (Nigerian Factors) and Pull factors (Thailand and beyond factors); and analysis of the effectiveness and implications of the measures against them. The rationale for this is to find out in much details the push (internal or domestic) and pull (external or International) factors and to what extent the measures employed in the fight may have contributed to the combating the Nigerian TOC drug syndicates activities to ascertain to why efforts to contain them is fruitless and how more Nigerians are lured into the business in Thailand base on relevant analysis, scholarly studies,

respondents' opinions, and personal firsthand experiences as a community leader with over ten years' experience in Thailand.

The primary data were collected from various in-depth interviews with relevant government officials using key informants from state agencies such as the Nigerian and other African diplomatic mission members in Bangkok, NDLEA officials in Nigeria, Thai Police, Thai immigration, Thai Prisons etc.; direct communication with Non-state actors such as the leaders of Nigerian Community in Thailand (NCAT) and other associations under its umbrella; focused group such as Nigerians in Thai prisons; consultation with UNDOC in Thailand and other NGOs; observation of the street guys and other relevant Nigerians; including survey from Thais and foreign nationals from all walks of life who are au fait with the subject matter in Thailand where the impact of the Nigerian Transnational drug syndicates on the socio-economic life of the people is mostly felt.

The secondary data are sourced from reference books, articles in academic journals, electronic resource from official reports, publications and reviews from the UNDOC and The US department of State website etc., newspapers articles from Bangkok post, The Guardian, and The Nation etc., internet/websites, and other available official government documents and communiqués (where accessible) in form of hard copies and soft copy via the internet that are relevant to the subject to create a better understanding based on in-depth analysis.

7. Literature Review

As a child from a family of nine, constant conflict between us during the toddler's years was practically inevitable among the six girls and three boys. And I remember my father always tells us that

"... in trying to fix any problem, we should always ensure that the root cause of the problem is given a prime attention so that the choices we make and the measures taken in the process of trying to fix it do not end up becoming part of the problem both in the interim and in the long run whether we successfully fixed the problem or not". When asked why, he said "If you cannot fix a problem, don't become part of the problem in any capacity as that will only compound the existing problem" (Elder.Sammuel Unor Onete)

Such aforementioned conventional wisdom by a man who has no Harvard University education perhaps slipped the group of western and Chinese think tanks who brokered the first transnational treaty (the Treaty of Wangxia, 1839–1844) that brought the first opium war to an end in 1842 in the 1840s which dissatisfaction with its terms led to the second Opium war in 1850s that also led to the Treaty of Tianjin, 1857–1859 that also brought the second Opium war to a rest; The same may have also been the case with the diplomats and scholars who tirelessly worked to finalized the UN convention treaty against Transnational organized crime: Single Convention on Narcotic Drugs of 1961 as amended by the 1972 Protocol, the Convention on Psychotropic Substances of 1971, and United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances of 1988 which, its zero tolerance based architecture was and remains a prototype and model imposed on or mimic by all states until date irrespective of the acknowledgement by the same very UN that it has failed in the fight; Perhaps, it did not also occur to the Demand Reduction Working Group that represents the first institutionalized mechanism for bilateral collaboration on drug demand reduction, focusing on all aspects of demand including, prevention, research, data collection, treatment and public education and awareness e in 1996 (US Department on state) that rather led to a boom in the illegal trade within the Americas and its spread globally where drug gangs now operate as multinationals.

For instance, “Not only Thailand.”, “The world has lost the war on drugs,” were the words of Thailand’s Justice Minister, Paiboon Khumchaya, (winn, 2016). The truth remains that the war against drug is a dismal failure globally especially in its dealings with the small traffickers and the same is applicable to Thai authorities whose choice of Zero tolerance against drug trafficking became the moral grounds for the then Taksin administration to declare the war on drugs against its people in 2003 that claimed an estimated 2,500-plus lives (winn, 2016) while Thailand still housed over 3444 of its citizens languishing in various prisons across the country even though it has been successful in only reducing the cultivation of Opium within the Golden Triangle. For example, Human Rights Watch (2008) claimed that on 20 February, Interior Minister, Chalerm Yubamrung, told parliament that "For drug dealers if they do not want to die, they had better quit staying on that road... drugs suppression in my time as Interior Minister will follow the approach of [former Prime Minister] Thaksin. If that will lead to 3,000-4,000 deaths of those who break the law, then so be it. That has to be done ... For those of you from the opposition party, I will say you care more about human rights than drug problems in Thailand."

Africa is also not free from the implementation of the brutal policies and strategies use globally in the war against drug. It has been acknowledged that the very architecture of the UN Declaration implemented in West Africa, and motivated by work of UN experts and scholars as contained in the Single Convention on Narcotic Drugs of 1961 as amended by the 1972 Protocol, the Convention on Psychotropic Substances of 1971, United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances of 1988 contributed to the spread of the groups across the region.(UNODC 2015). In Nigeria for instance, the Osun State Commander of the National Drug Law Enforcement Agency (NDLEA), Mrs Sylvia Ekaete-Egwunwoke who spoke on the commemoration of the United Nations 'Day against Drug Abuse and Illicit Trafficking' noted that Nigerian some communities within the state have become notorious for attacking NDLEA officers, inflicting serious bodily harm on them and vandalizing official vehicles of the agency used in their operations (Oyegbade, 2016). She further warned that "I want to sound a note of warning to these communities that henceforth, officers of the command would no longer show restraint in the light of such attacks and would apply whatever is necessary, in conformity with the laid down rules of engagement, whilst carrying out their duties.", Oyegbade alleged. In fact, investigations and studies confirmed that efforts to eradicate drug trafficking lacks public support and has failed at all levels globally due to the harsh measures that fails to address or take into a serious consideration the very forces that continue to compel people into such TOC activities such as drug and human trafficking and smuggling - the push and pull factors - which of course, constitute the key forces that induce Nigerians to move to Thailand followed by the attraction from the incentives in Thailand where some of them unfortunately join the bad wagon due to the greed factor that emerged as a result of their unmet needs via legitimate means because of lack of legitimate opportunities because of the socially constructed institutional protectionism and discrimination against Nigerians as a result of the activities these few Nigerians.

Besides, even when there is an enabling environment out there, most of them are not usually qualified to fit into the workforce that could help transform their lives as anticipated since the odd jobs that they could do are not well paid and have been occupied by Thai neighbors (Laos, Cambodia, and Myanmar) whose citizens are constantly scrambling for them irrespective of the harsh conditions and abuses recorded in those sectors in Thailand. While the pull factors such as lack of enough jobs in Nigeria; few opportunities, lack of entrepreneurial enabling environment, depleting and poor infrastructures, poor living and health conditions; civil war; famine/drought ; political fear and

persecution ; poor medical care; loss of wealth; social unrest, economic instability, corruption, ethnic politics and conflicts, and natural disasters are economically, politically, culturally, and environmentally based, the Push factors are on the other hand are conditions or incentives that serve as a magnet to the Nigerians who migrate to Thailand for greener pasture and TOC activities. Pull factors are exactly the opposite of push factors; they are factors that attract people to a certain location. Examples of these push factors are job opportunities; better living conditions; political and/or religious freedom; enjoyment; education; better medical care; and security, job opportunities etc.

The United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) World Drug Report 2005 on organized crime in West Africa attributed the emergence of the group in Nigeria and its global spread to partly push factors such as weak institutions, conflict, porous borders, and corruption that infested the sub-Sahara region with high unemployment that expose many people to sustained poverty, it also recognized that the early spread of the group from Nigeria into most of the west African countries was also partly due to the progress made in the securitization of trafficking of illegal narcotics both at national and regional level followed by advances in technology, transportation, and commerce etc. (UNODC, 2005)

Okafor holds that the spread of Nigeria organized drug syndicate from Nigeria into Thailand specifically caught international attention in the 1980s and the decades that follows as a result of trade boom that opens the doors to increased interactions between Thai rice traders, clothes, and gemstone exporters and importers and tourists alike when a huge number of Nigerians presence was felt in The Royal Kingdom of Thailand (Okafor, 2012). The interaction was further enhanced by the cordial diplomatic courtship between Nigeria and Thailand in 1962.

Aside the home factors, the National Drug Law Enforcement Agency (NDLEA) argues that the increase flow of drugs to and fro South America and Thailand into Nigeria and other countries within the region is caused by the high demands for methamphetamine from poorly regulated pharmaceutical manufacturing industries in South East Asia of which Thailand is also not in exception (NDLEA, 2013).

For example, An Australian who is familiar with illicit pharmaceutical availability in Thailand contends that “Thailand is a great destination for anyone using steroids or who wants to buy steroids and that many people come over for months on holidays to bulk up on these hormones and go back home feeling great”, “I see it all the time”, he acclaimed. He went on to asset that, for example, “Valium and Zanax are not legal for sale in pharmacies in Thailand, however seeing there is a strong demand for these drugs and profit to be made they can be found” (Anonymous, 2012)

A careful analysis of the evolution of the group in Thailand and their modal operandi reveals that there is a strong link between Thai law enforcement officials. According to an interviewer whose identity is not revealed for security reasons, the traffickers sometimes contribute money to settle the police officers especially around the Sukhumvit areas in Bangkok who leak information to them about any police raids in advance. Some even connive with them to plant drugs on their fellow innocent Nigerians in order to get money from them.

Besides, the police sometimes allow Nigerians who have finished serving their jail terms back on the streets on a kickback then pretend the culprit has been deported back to Nigeria (Anonymous, 2016). This of course constitute to huge disparity between the embassy figure (2000 Nigerians and the Thai immigration figure of 120,000 Nigerians in Thailand). Most Nigerian drug traffickers like most others were pushed to migrate from Nigeria by the push factors when they become victims to the agents (traffickers) who usually extort them due to the difficulties in securing a Thai

visa or landing into a job (within a foreseeable time frame) because of the social stigma from the negative public perception and institutional discrimination against Nigerians in Thailand.

To add salt to the fresh wounds, the harsh immigration policies against Nigerians that is motivated by institutional discrimination made it hard for most Nigerians to compete freely like other foreign nationals in Thailand in the job market or commercial sectors which eventually put their faith to survive into the hands of the traffickers, smugglers, and Thai and Nigerian corrupt officials making them more prone to trafficking of drugs, cyber-crimes and other financial criminal activities than ever as the only alternatives to survey. Unfortunately, while the obvious aforementioned push factors with huge direct impact on the vulnerable people become agreeably noted by researchers, scholars, and UN to constitute the key factors that lure people into drug related crimes, it is however sad that they have formed the basis for the architecture of the traditional measures against drug traffickers - zero-tolerance policies in Thailand that are counterproductive.

Unfortunately, the ineffectiveness of the measures against these groups have led to the existence of privileged law, negative media coverage about Nigerians activities in Thailand, and corrupt law enforcement officials (Thai police, prison warders, and immigration officials etc.). As if that was not enough, the inability of the previous Nigerian Missions regimes in Thailand (though substantial progress was made during ambassador Chudi Okoar's tenure) to care for its subjects and protect its citizens within the bounds of international law and in accordance with the Vienna conventions on consular relations etc. (Ndigwee, 2011).

Thus, a clear indication that the crops of the matter were either partially addressed or do they reflect in the policies used in the fight against the Nigerian drug syndicates in Thailand. The use of traditional punishment measures against these drug peddlers and their accomplice that targets all Nigerians rather than rethinking alternative sustainable and friendly preventive initiatives that involve direct collaboration and partnership with multiple state and non-state actors such as the Nigerian community in Thailand and their Thai wives to discourage more new people from jumping unto the bad wagon has compounded the whole problem to create other factors I termed "the survival forces" which emerged as a result of states failed efforts to address both the push and pull factors adequately due to the zero tolerance approach thereby pushing more vulnerable, gullible and wretched minded Nigerians to choose to crossover from the conventional world they perceived as is being socially constructed against them into the other world (the world of illegality or crime world) that is full of risks and high rewards but with little or no direct competition against them in bit to survive.

The survival factors or forces otherwise called "the greed factors" are the obviously acknowledged forces that are usually not given the desired weighting by authorities in the policy making process for some obvious reasons including bureaucratic bottleneck and red tape due to lack of political will to accept more responsibility (Fedotov, 2026). There are: the sub-culture that encourages value for social status especially among the Igbos and respect for and peer pressure, quick craving for material wealth due to pressure from home, direct or indirect accomplice of religious leaders with the criminals and misinterpretation of religious teachings by some (if not almost all) African churches to please these groups for financial gains, personal appeal to some popular religious and few powerful community leaders with links to the traffickers for spiritual guidance and protection (see papa Philip case at www...), and especially overreliance on the role of the middlemen – the smugglers, corrupt police and immigration officers

and gods fathers in Thailand (see.. case...) caused by the vacuum created by the harsh policies against Nigerians in Thailand.

In fact, Thai security officials' involvement in the drug business and other TOC activities across the country is not the first of its kind. For example, Williams attested that “ it has been well documented that the CIA, DEA, State Department and several other government agencies have been implicated in various drug trafficking enterprises since World War II, which were used to fund illegal covert activities in several countries. At the same time the government led the public discourse on the evils of drugs”. Politically, TOC and illicit drug money creates powerful drug lords with serious links to influential politicians and law enforcement officials who are domestically or internationally very keen to influence the political landscape in order to protect their illicit activities and make them flourish more which is usually felt directly or indirectly in most developing countries with Thailand and Nigeria not in exception. Though there has not been any evidence of direct Nigerian drug syndicates meddling in such capacity in Thailand, however, it transnational links and global outreach due to the globalization of demand for drug implies that it is near impossible to rule out financial links between them and other drug and TOC money globally.

As Fedotove noted in his speech during the recently concluded 8th session of the Conference of the Parties to the United Nations Convention against Transnational Organized Crime held on 17 October 2016, "For justice to be truly for all, we need to make better use of the tools provided by the Convention and protocols, work together, share responsibility and acknowledge that we can and must do more," said Mr. Fedotov. Referring to UN Convention and its three protocols on human trafficking, migrant smuggling and firearms.

In terms of human cost, it's very hard to list exactly the number of Nigerians who have died as a result of drug related activities due to lack of records. However there has been couple of death that the community has suspected to be linked to drug including a Nigerian who was alleged to have been pushed down from a skyscraper by Thai police in the process of trying the arrest him (Nigeria Embassy, 2015) plus over 500 Nigerians incarcerated with most of them repeated offender linked to drug related cases in Thailand. Also, there is a staggering number of about 13 young Thai women were condemned to death in China on drug charges With about 68 women condemned to death on drug charges in Thai jails all between 20 - 40 years of age with most of them linked to Africans drug syndicates which is notable dominated by the Nigerians drug traffickers. Fedie, and else convict who serve 8 years in Thai prisons and is back on the street again claims “The harsh condition in Thai prisons have also help to destroy most Nigerians by making even first offenders to become more determined to go back to the very business again as soon as they complete their terms in prison and are freed”, Fedie (in a private conversation, 2010). According anonymous (2014) while analysing the fate of the 13 Thai ladies concluded that “ But when one compares it with the appalling conditions of imprisonment in the Thai corrections system, the arbitrariness of judgment, the death penalties imposed on the word of police witnesses, and what can only be called, the vindictiveness of the treatment of drug related convicted prisoners, the condition of the 13 Thai women in Guangzhou is not the worst fate of all.” an anonymous (“13 Young Thai Women Condemned to Death in China”, 2014)

8. Trends

One of the major difficulties in understanding the trends and dealing with the Nigerian drug syndicates in Thailand is the complexity and blurry lines that exist between the migration, smuggling and trafficking as well as legality and illegality

nature of their activities in Thailand. Therefore, distinguishing the terms often interchangeably used without distinction becomes crucial to put it into a perspective in order to overcome the confusion and misunderstanding about their trends in Thailand and the hurdles in crafting a proactive approach to fight their activities.

Besides, the lack of concise universally accepted definition of what constitute transnational organized crime by all states (due to states sovereignty and the difference in states laws and international law) made it even more harder to manage the group activities without either occasional gross violation of human rights or adoption of approaches that will rather become part of the problem in the long run such as in the case in Thailand and Nigeria partly because there has been either little or no reflection of attention paid to the push and pull factors that remains a powerful force that continue to lure more Nigerians into these criminal activities in the measures used in fighting the crime.

According to the embassy of Nigeria in Bangkok, there are over 2000 documented Nigerians who are residing in the Kingdom while the Thai immigration puts the number of Nigerians in Thailand at about 120,000. (Embassy of Nigeria in Bangkok, 2015). What is not clear here is whether the rest of the number not known by the embassy are illegal migrant who entered the country clandestinely by avoiding or beating the border controls. But the growing number of Nigerians constantly arrested in Nigerian churches and on the streets of Thailand without valid visa also conformed to the fact that Nigerians migrants arrive the kingdom with genuine documents and then overstay their visa due to the very policies that made it hard for them to extend their visa here which rather than fixing the problem becomes the beginning of their illegality in Thailand.

Unlike in Europe and other parts of the world where illegal immigrant could still work and get paid under the table, the illegal status adds to the problems of lack of opportunities for Nigerians in Thailand and constitute a force designed by such policies that pushed them into the hands of the middlemen – smugglers- and traffickers – the drug lords - who have used it as a strength to exploit them and recruit the new comers into the dirty business by providing them with other alternatives means of survival. In its 2005 annual report on Transnational Organized Crime Threat Assessment: Transnational Organized Crime Threat on West Africa, the United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) acknowledged that the West Africa region (dominated by the Nigerian drug syndicates) has gained popularity as a major transit point for illegal narcotics trafficking such as heroin to Europe, and the United States; and methamphetamine destined for the South East Asia as well as a transit route for illicit proceeds flowing back to source countries with serious global implications (UNODC, 2005).

Their success in the use of networks is likely due to their abilities to maintain ties with established crime networks and share convergence points with Nigerian businesses, or and citizens with ethnic affiliations to launder or convert their illicit profits into legitimate funds and repatriate the funds to Nigerian via similar means and people across from the world.

For example, according to Hamilton (2016), Mazzitelli posit that “They are everywhere” referring to the Sinaloa Cartel global presence. He asserted that " They have the capacity to negotiate with Nigerian criminal groups, European criminal groups — they provide to everybody. They are businessmen." Comparing the cartel to a "multinational" corporation, and cited the "entrepreneurial spirit" of Mexican traffickers and the "technical edge" the Sinaloans have over their competitors as reasons for the group's global expansion. He went further to say that "In these last 15 years, they have transformed the illicit drug business into a worldwide business," he said.” (Hamilton, 2016).

Socially, the drug syndicates have infiltrated key secondary and tertiary institutions such as secondary schools (with a Nigerian Teacher arrested for drug peddling) and Universities with more and more students from Siam University

and Ramkhamheang University etc. apprehended for drug related crime consistently such as the case of Fidilis (see <https://www.youtube.com/watch?v=jXoqsj9MJFY>, 2014). In fact, with the increasing incarceration of numerous Thai women and other nationals (both at home and abroad) who are constantly duped into the business via clever tricks like fake marriages and similar love scams (the uncountable arrest of Nigerians linked to TOC will blow anyone's mind by just typing the search term "Nigerians in Thailand") and drug related crimes in Nigerian or African churches in Thailand (Okafor, 2012), it appears there is no limit and respect for even key and revered institutions like the marriage and religious institutions in Thailand which has created a social stigma and stereotype on all Nigerians in Thailand.

Unfortunately, while the social circles and medias are often inundated with negative information about Nigerians, one thing any of these medias have either hardly or never done is rethinking about how such role combined with the lopsided policies against Nigerians have actually contributed to the creation of these criminals as the study revealed that most of these victims were only exposed to drugs while in Thailand due to the very harsh policies that have exposed them to more difficult conditions they were trying to run away from home.

In effort to salvage the situation, both states have to rally their organs against them unfortunately, using the traditional confrontational strategy that emphasizes the use of deterrence approach (favored by the realists) primarily focused on punishment of offenders, frustration of almost all Nigerians residing and entering the Kingdom to deter the criminals via harsh immigration policy, indiscriminate crackdown, negative media reports by state institutions and their loyalists with little or no commitment made to directly or indirectly embrace or partner with the Nigerian community (the good Samaritans on the ground who are often the victims of the harsh measures) in Thailand in the fight against these groups etc.

For years, the adoption and dwelling in such ineffective approach suggests to many Nigerians that the menace of these groups activities that has no respect for Thai and Nigerian sovereignty has unfortunately been politicalized to become moral grounds to justify the already existing negative public perception, institutional discrimination, stereotype, and racial profiling of other minorities and Africans in Thailand especially the Nigerians (Obianuju, 2015) without exceptions instead of making keen commitment to specifically study this group in-depth to better understand its trends so as to orchestrate better strategies and inclusive measures to better manage the situation in order to probably stamp it out, ameliorate or curb it to its barest minimum.

As a result, coordinated states efforts, policies and action plans to dislodge their activities unilaterally by Thai government via its state institutions, multilaterally by the United Nations' (UN) responsible organs such as the UNODC; regionally via ASEAN collaboration; bilaterally via the use of state institutions initiatives between Thai and Nigerian Ministry of foreign Affairs through diplomatic effort in conjunction with Royal Thai Police Narcotics Suppression Bureau (RTPNSB) and Office of Narcotics Control Board (ONCB), Thai prisons Authority and Nigerian Drug Law Enforcement Agency (NDLEA) facilitated by the Embassy of Nigeria in Bangkok, Thailand and theirs in Abuja, Nigeria have all proven to either fail or yield minimal results.

UNDOC study on methamphetamine from West Africa to East Asia maintained that the amounts of drugs seized at the international airport in Lagos from those that tested positive for amphetamines in 2010 alone stood at (75 kg) and (45 kg) in 2011, acknowledging that while their notoriety for cocaine and heroin has fallen since 2008, their involvement in methamphetamine has however increased since 2010. It blamed part of the problems to the responsible authorities' inaccurate report of illicit drugs as "psychotropic substances" when unsure due to the lack the technology to distinguish between certain banned substances.

Consequently, the Nigerian drug syndicate and other related TOC activities such as the internet scam, trafficking in person etc. in Thailand continuous to resist any signs of suppression and have degenerated into a grave concern with catastrophic impact that has undermined the diplomatic progress and good dividends derived from this cordial friendship. Although there has been conflicting evidence of how many Nigerians are in Thai prisons exactly. However, recent data shows that Nigeria remains the only country with the highest number of foreign prisoners in Thailand from 7th position with 94 prisoners in 2009 (www.thaiprisonlife.com, 2012) to 1st position with over 500 incarcerated inmates in 2014/2015 according to Nigeria's ambassador to Thailand, Excellency Mr. Chudi Okafor (Akanfe, 2014) despite the fact that about 395 to 492 inmates (Thai department of correction, 2014), with about 237 of them convicted for drug related crimes were reported to have been released on prisoner's transfer treaty between 2003 through 2012 when the program was halted for alleged irregularities by Nigerian prisons authority after prisoners who benefited from the treaty and were supposed to have been serving their remainder prison terms in Nigeria were spotted and some arrested in the same drug related crimes again in Thailand by Thai authorities (ambassador Okafor, 2015)

The frustration and lack of recommended progress made in fighting these groups have in fact stigmatized Nigerians (especially those residing in Thailand) as weirdoes and savory by Thai authorities and in its public eyes due to the dire security, social, political, and economic threat cum unprecedented human cost of its TOC activities on both states with mostly good Nigerian citizens caught in the crossfire and with occasional hurdles on the smooth flow of diplomatic progress of Nigeria Embassy in Thailand that has often resulted into some sort of diplomatic hiccups or disdain (if you like) between Nigerian Embassy in Bangkok and Thai Ministry of Foreign Affairs and Thai embassy in Abuja by occasionally refusing to give official request (letters) from the Nigerian embassy in Bangkok the full weight of recognition it deserves and vice versa which I am a living witness.

9. Conclusion and Recommendation

Data collected and analyzed in this study conclude that the implementation and enforcement of the zero tolerance measures and approaches against these groups are deficient and unpopular in the public eyes and contributes to why even the agencies vested with the responsibility to fight drugs trafficking usually compromised the system which is why they have been partially effective in the fight despite their inadequate staffing strength, funding, and lack of necessary equipment and expertise needed to deal with these criminals effectively.

As a result of the challenges and negative perception from the increase incarceration of Nigerians, and the growing strength of their operations and networks in Thailand, innocent Nigerians are constantly targeted and expose to harsh conditions that rather encourages illegality to survive, so to say, with huge social-economic and security impacts on Thailand while ignoring the root cause of the problem and the need for rethinking about new and proactive strategies in the drug war.

In light of the findings the following recommendations could be useful at various level: Urgent extensive international, domestic, and regional co-operation among state and non-state actors in the fight against the Nigerian transnational drug syndicates and their networks in Thailand is a necessity and calls for a rethinking about the present confrontational or zero tolerance drug policies embraced by Thai and Nigerian authorities that have become futile and part of the problem itself. To achieve that, Thailand need to urgently embark on drug policing and judicial systems structural reforms that emphasizes full observance and respect of human rights, more active civil society participation,

and constant review of the measures in place to ascertain to their effectiveness including the engagement of the Nigerian community in Thailand in the fight.

Thus, the need to not over emphasis further initiatives and measures that support the militarization and excessive policing that focuses on violence crackdown as it builds a culture of impunity, corruption, extortion, abuse of human rights, and sometimes direct accomplice of Thai security officials (who are rather entrusted to fight the evil) in the illicit activities which only protect the traffickers while innocent Nigerians on Thai street walk around with the negative stigma that has subjected Nigerians in Thailand to constant fear, negative public perception, and institutional discrimination etc. Thailand should rather adopt co-operation mechanisms that strengthen both countries' efforts to increase the accountability, transparency, and professionalism of their law enforcement and other relevant institutions especially the Thai Police, Immigration, Ministry of Foreign Affairs and Embassy in Abuja in their dealings with Nigerians and Africans as a whole, combat corruption especially among government officials and assist in the implementation of reforms to their correction system and judicial institutions.

Above all, Thailand should always consider the fact that most traffickers become victims of the push and pull factors by simply being born naturally into these societies with little or nothing they could do to change such destiny designed by nature. As such, structural economic, security cum immigration policy changes that help legitimized legitimate Nigerians' efforts to maintain their livelihoods through licit activities is a necessity to curb the violence crackdown and institutional discriminatory policies (which welcome and strengthened the traffickers but prevent legitimate Nigerians from visiting Thailand while those residing in Thailand are constantly exposed to the very factors that lure the criminals into the illicit activities) against Nigerians which could help to restore hope and trust between the community and state institutions in this struggle to avoid the occasional provocation of social unrest that demands unduly use of forces and policing as usual.

On the part of Nigeria, as a great nation, it must realized that the era of unethical-state-irresponsibility (failure to fully care for its citizens both at home and abroad as enshrined in the constitution that unite all the different kingdoms into one union as a nation) when its citizens are treated like a rented car that nobody cares to watch should be gone. As such, it should sensitized its subjects and assume more responsibility for its citizens by prioritizing efforts to address those prevalent push and pull factors that are making its citizens prone to these illicit activities in their large numbers in Thailand and globally by recognizing some of the notable deficiencies in managing drug problems among its institutions and citizens to enhance Nigerian law enforcement efforts to fight illicit drug trafficking.

To the embassy of Nigerian in Thailand, although the era of Ambassador Chudi Okafor that expires in 2015 has made good progress via the use of the image laundry campaign, more need to be done to sensitize its subjects at home and in Thailand at all levels. Most importantly, as Nigeria and Thailand continue to strive to maintain their friendship based on mutual respect and benefit irrespective of the constant distraction by the Nigerian drug and other TOC syndicates activities in Thailand, Nigerians and Thais alike are very weary of the existing measures and are looking forward to seeing Thai-Nigeria future anti-drug co-operation shift in the right direction to embrace helping measures rather than the status quo – the zero tolerance approach pioneered and favoured by UN -.that are discriminatory, not co-operative, excludes observance of human rights, lacks any consultation with the Nigerian civil society (the Nigerian community in Thailand), leads to further incarceration of Nigerians, and disproportionate use

of force and policing that will continue to cost both countries hugely to enforced without actually fixing the problem itself.

Finally, unless urgent action is taken to change the status quo, the fight against these groups in Thailand will continue to be futile as it benefits only the drug syndicates and their global networks who constantly explore new options to circumvent law enforcement, corrupt state officials, infiltrate key institutions to weaken them without respect for state sovereignty and territorial frontiers while they remain in business at the detriment of both states and their good citizens who unfortunately become constant victims of the ineffective zero tolerance initiatives and confrontational government policies in the war against drug.

References

- Anonymous, (2012). My Bangkok Anabolic Steroids Story. Retrieved from <https://www.stickmanbangkok.com/readers-submissions/2012/12/my-bangkok-anabolic-steroids-story/>
- BONNER, RAYMOND (1993). Poland Becomes a Major Conduit for Drug Traffic. Retrieved from <http://www.nytimes.com/1993/12/30/world/poland-becomes-a-major-conduit-for-drug-traffic.html?pagewanted=all>
- Caught in the act, Nigerian man caught with drugs in his anus. Retrieved from <http://www.samuitimes.com/caught-act-nigerian-man-caught-drugs-anus/>
- Channels Television (2014). Drug Trafficking: Over 500 Nigerians in Thai Prisons. Retrieved from <https://www.channelstv.com/2014/07/31/drug-trafficking-over-500-nigerians-in-thai-prisons/>
- Erhun, W.O., Babalola, O.O., and Erhun, M.O. (2001). Drug Regulation and Control in Nigeria: The Challenge of Counterfeit Drugs. *Journal of Health & Population in Developing Countries*; 2001, 4(2):23-34. Retrieved from http://www.nigeriapharm.com/Library/Drug_regulation.pdf.
- Felson, Marcus and Clarke, Ronald V. (1998). Opportunity makes the thief. *Police Research Series*. Paper 98. Retrieved from <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110218135832/rds.homeoffice.gov.uk/rds/prgpdfs/fprs98.pdf>
- Hamilton, Keegan. (2016). The golden age of drug trafficking: how meth, cocaine, and heroin move around the world. Retrieved from <https://news.vice.com/article/drug-trafficking-meth-cocaine-heroin-global-drug-smuggling>
- Hart, Beth. (2015). Nigerian drug baron duped models into being drug mules. Retrieved from <https://www.naij.com/514663-photos-see-nigerian-drug-baron-duped-models-drug-mules-exposing-risk-death-penalty.html>
- Human Rights Watch (2008). Thailand's 'war on drugs'. *International Harm Reduction Association and Human Rights Watch briefing paper*. Retrieved from <https://www.hrw.org/news/2008/03/12/thailands-war-drugs>
- Klantschnig, G. (2015). The politics of drug control in Nigeria: exclusion, repression and obstacles to policy change. *International Journal of Drug Policy*. Retrieved from <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>
- Nollygrio (2014). Thailand arrests Nigerian with drug hidden in his anus. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=EFjt8dFYEdQ>
- The Richest (2016). 7 Police Officers Caught Breaking The Law. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=ab8pYqhSKbw>.

- Okafor, Emmanuel Nweke (2014). Nigerian Community Association Thailand: A Revival Mission. Retrieved from <http://nigeriamasterweb.com/blog/index.php/2014/11/26/nigerian-community-association-thailand-a-revival-mission>
- Oyegbade, Abdul-Hameed (2016). Nigeria: NDLEA Seeks Support of Osun Residents Against Illicit Drug. Retrieved from <http://allafrica.com/stories/201607060139.html>
- Radio 419 MegaHertz. (2011). EXPOSED 419 Nigerian Crime Lord in Thailand's Nigeria Embassy: Embassy officials and community leaders alleged involvement in crime in Thailand. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=wsV9FyMvrac>
- Radio 419 MegaHertz (2014). Nigerian International Heroin/Meth Dealer Busted in Bangkok: Nigerians drug dealers infiltrate Thai universities. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=jXoqsj9MJFY>
- Radio 419 MegaHertz (2014). Papa Philip Criminal Cult Leader ARRESTED in Bangkok: Nigerian drug syndicates infiltrate the Nigerian churches in Bangkok. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=4pCCAfmaBVA>
- US Department of State Office of the historian. Milestones: 1830–1860. The Opening to China Part I: the First Opium War, the United States, and the Treaty of Wangxia, 1839–1844. Retrieved from <https://history.state.gov/milestones/1830-1860/china-1>
- UNODC, World Drug Report (2005). UN Myanmar Country profile. Retrieved from http://www.unodc.org/pdf/myanmar/myanmar_country_profile_2005.pdf
- UNODC. (2013). Transnational Organized Crime in West Africa. Retrieved from https://www.unodc.org/documents/toc/Reports/TOCTAWestAfrica/West_Africa_TOC_METH.pdf
- UNODC. (2017). Cocaine Trafficking in West Africa. The threat to stability and development (with special reference to Guinea-Bissau). Retrieved from https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/west_africa_cocaine_report_2007-12_en.pdf
- U.S Department of State. (2011). Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs: 2011 International Narcotics Control Strategy Report (INCSR) Report. Retrieved from <http://www.state.gov/j/inl/rls/nrcrpt/2011/vol1/156363.htm>
- Winn, Patrick. (2016). Thailand is moving closer to decriminalizing meth. Retrieved from <http://www.pri.org/stories/2016-09-07/thailand-moving-closer-decriminalizing-meth>

การคุ้มครองสิทธิของเด็กชั้นก่อนฟ้องตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและ

วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

THE PROTECTION OF CHILD RIGHTS AT PRETRIAL PROCESS UNDER THE ACT ON THE ESTABLISHMENT OF AND PROCEDURES FOR JUVENILE AND FAMILY COURT, B.E. 2553

ศันสนีย์ นลสุत्री¹ และศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (memoradum.16@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (siriroj.ra@gmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินคดีเด็ก ตลอดจนเกี่ยวกับการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะเด็กโดยไม่รวมถึงเยาวชนจากการศึกษาพบว่า การสอบปากคำเด็กในปัจจุบันยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสอบปากคำเด็กที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสิทธิของเด็กไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวคือการสอบปากคำเด็กในบางครั้งสภาพความพร้อมของเด็กอาจไม่อำนวยต่อการสอบปากคำดังกล่าวทำให้ในการสอบปากคำจะต้องใช้ระยะเวลาเพิ่มขึ้นเกินจำเป็น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการปล่อยตัวชั่วคราวเด็กที่ล่าช้าออกไปประเด็นที่สองพบว่า ระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 20 ปี กับเด็กที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่สอดคล้องกัน กฎหมายกำหนดให้มีการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นเด็กที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี และประเด็นสุดท้ายพบว่า บทบัญญัติมาตรา 86 ของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ยังเปิดช่องให้เด็กซึ่งกระทำความผิดซ้ำสามารถได้รับการพิจารณาตามเงื่อนไขมาตราดังกล่าวได้ ซึ่งอาจส่งผลทำให้เด็กไม่สำนึกผิดต่อความผิดที่ได้กระทำ เพราะกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถที่จะข่มขู่ ยับยั้ง ป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของเด็กได้

จากการศึกษาผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ประการแรกควรกำหนดหลักเกณฑ์ปฏิบัติในการสอบปากคำผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กที่มีอายุไม่เกิน 15 ปีไว้เป็นการเฉพาะ โดยให้อยู่ภายใต้ความคิดเห็นของสหวิชาชีพในการพิจารณาถึงความเหมาะสมของสภาพจิตใจ ความพร้อมของเด็กระหว่างการให้ปากคำ ประการที่สอง ควรกำหนดระยะเวลาการควบคุมตัวของผู้กระทำความผิดซ้ำให้สอดคล้องกัน และประการสุดท้ายจากสถิติการกระทำความผิดซ้ำของเด็กที่เพิ่มสูงขึ้น ในช่วงปี 2552 – 2556 จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 86 ของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ในวาระท้าย ความตามมาตรา 86 นี้ไม่รวมถึงกรณีของเด็กซึ่งเคยได้รับสิทธิในวาระข้างต้นมาก่อนแล้ว และได้กระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกในภายหลัง

คำสำคัญ: การคุ้มครองสิทธิของเด็กชั้นก่อนฟ้อง, เด็กที่กระทำความผิด

ABSTRACT

This thesis aimed to study problems caused by proceeding of child case and related to using of special measures instead of criminal proceeding under the establishment of and procedures for juvenile and family court B.E. 2553. The research focused on child only not include juvenile. The study revealed that: Firstly, there was not any stipulation of current rules for child interrogation in consistency with the purposes of the law to protect child rights particularly i.e. some of interrogations took excessive time and effected to delay the provisional release of child. Secondly, there was some inconsistency in the Criminal Procedure Code about duration of the detention of accused between person with more than 20 years old and child less than 15 years old. Finally, it was that Section 86 of the establishment of and procedures for juvenile and family court B.E. 2553 opened a gap for recidivists to be allowed under conditions of such section and they may not be repented of their misconducts due to such section could not prohibit, restrain and prevent any child recidivisms.

For being guidelines to solve problems mentioned above, therefore, the researcher had some suggestions as follows: Firstly, rules of child interrogation shall be stipulated for child less than 15 years old particularly by conducting under the opinion of interdisciplinary with careful consideration of children's mind and readiness during interrogation. Secondly, duration of the detention of accused shall be stipulated consistently. Finally, because of higher rate of child recidivism during B.E. 2552-2556, the last paragraph of Section 86 of the establishment of and procedures for juvenile and family court B.E. 2553 shall be included the case that child who had already used such rights stipulated in above paragraph and made recidivism later.

Keywords: Protection of child rights at pretrial process, juvenile

1. บทนำ

เด็กที่กระทำความผิดอาญานั้นในทางวิชาการยังไม่ถือว่าเป็นเด็กเหล่านี้เป็นอาชญากร ความผิดที่เด็กกระทำนั้นแตกต่างกับที่ผู้ใหญ่กระทำทั้งในแง่เจตนาและการกระทำ เพราะเด็กย่อมมีความยังคิดน้อยกว่าผู้ใหญ่และ ควรแก้ไขเสียแต่ในวัยเด็ก การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้น ตรงกับคำว่า “Juvenile Delinquency” ซึ่งในทางวิชาอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาไม่เรียกเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดว่าเป็นอาชญากร ในการปฏิบัติต่อเด็กจึงต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพและสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กเป็นสำคัญโดยปฏิบัติในลักษณะแก้ไขเยียวยามากกว่าที่จะลงโทษ (สง่า ลินะสมิต, 2523:5) สำหรับประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เพื่อให้การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนนั้นเป็นไปตามหลักสากลขณะเดียวกันก็มุ่งคุ้มครองสิทธิของเด็กที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมให้ได้รับประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติก็ยังพบว่าขั้นตอนการปฏิบัติต่อเด็กนั้นยังส่งผลกระทบต่อสิทธิของเด็ก ในงานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึงการคุ้มครองสิทธิของเด็กโดยมิได้รวมถึงเยาวชนซึ่งตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 4 ได้ให้นิยามคำว่า “เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์ ซึ่งควรจะได้รับ การปฏิบัติจากรัฐที่แตกต่างกับเยาวชนที่กระทำความผิด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการคุ้มครองสิทธิของเด็กตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เพื่อจะได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินคดีเด็ก ตลอดจนเกี่ยวกับการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะเด็กโดยไม่รวมถึงเยาวชน

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวบทกฎหมาย คำอธิบายกฎหมาย และบทความวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศ เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาวิชาการ เอกสารรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ รวมทั้งข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องจากฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต แล้วนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เชิงนิติวิธี (Juristic Method Analysis) เพื่อสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งกำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อเยาวชนและเด็กผู้วิจัยพบว่า บทบัญญัติที่กฎหมายกำหนดนั้นอาจไม่เหมาะสมที่จะนำมาปฏิบัติต่อเด็กจึงควรมีมาตรการหรือวิธีการปฏิบัติแตกต่างกันระหว่างผู้ต้องหาเด็กและผู้ต้องหาที่เป็นเยาวชนเหมือนกรณีการจับกุม ที่กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจใช้วิธีการจับกุมเด็กและเยาวชนที่ต่างกัน ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาเฉพาะกรณีประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก ซึ่งควรจะได้รับปฏิบัติจากเจ้าพนักงานตำรวจอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัยของเด็กและเป็นไปตามเจตนารมณ์ดำเนินคดีอาญาที่มุ่งในการแก้ไขปัญหาและการฟื้นฟูเด็กและเยาวชน โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการศึกษา ดังนี้

4.1 ปัญหาหลักเกณฑ์การพิจารณาเกี่ยวกับการสอบปากคำ

จากการศึกษาพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 78 ซึ่งกำหนดเพียงกรอบเวลาในการทำสำนวนการสอบสวนซึ่งเป็นไปตามกระบวนการดำเนินคดี ในทางปฏิบัติจึงไม่ปรากฏว่าในการสอบปากคำเด็กแต่ละครั้งนั้นว่าจะต้องปฏิบัติต่อเด็กอย่างไรในระหว่างที่สอบปากคำ ในประเด็นนี้ผู้ศึกษาเห็นว่าหากไม่มีหลักเกณฑ์การพิจารณาเกี่ยวกับการสอบปากคำแต่ละครั้งไว้ อาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติที่ส่งผลเด็ก อาจทำให้ใช้ระยะเวลายาวนานก็อาจส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของคำให้การ ซึ่งหากในทางปฏิบัติกระบวนการสอบปากคำเด็กได้มีผู้เกี่ยวข้องในการสอบสวนได้รับข้อมูลของคดีก่อนที่จะเริ่มสอบปากคำ และทราบเป้าหมายในการถามก่อนที่สอบปากคำจริงอาจส่งผลให้การใช้เวลาในการสอบสวนแต่ละครั้งใช้เวลาไม่มากนัก นอกจากนี้การสอบปากคำเด็กต้องกระทำโดยรวดเร็วและไม่ควรให้เด็กต้องรอนาน ทั้งนี้เพราะความจำเหตุการณ์เด็กนั้นมีจำกัดและการที่จะให้เด็กต้องมานั่งรอเพื่อให้การต่อพนักงานสอบสวนอาจทำให้เด็กไม่ให้ความร่วมมือกับพนักงานสอบสวนก็ได้ อีกทั้งหากการสอบปากคำใช้เวลานานเด็กอาจจะรู้สึกเบื่อ และจะรู้สึกว่าถูกบังคับ อาจจะได้อธิบายจริงไม่เป็นประโยชน์ในคดี รัฐควรจะเห็นความสำคัญของเด็กแก่คุณค่าของเด็กมากยิ่งขึ้น โดยเน้นที่ตัวเด็ก

และประโยชน์สูงสุดของเด็ก และต้องมีการปฏิบัติเพื่อพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้านเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กที่จะนำไปสู่ประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็ก (ไพรัช บวรสมพงษ์, 2548, น. 43)

จากการศึกษากฎหมายเด็กของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้กำหนดให้กระบวนการสอบสวนเด็กของเจ้าพนักงานตำรวจจะถูกดำเนินการตามความเชื่อของการมุ่งพัฒนาเด็ก (The Spirit of Contributing to the Sound Development of Juveniles) และครอบคลุมถึงบุคลิกภาพ ความประพฤติ บันทึกรักบี้หลัง การศึกษา ภูมิหลังครอบครัว เพื่อน หรือผู้ร่วมกระทำผิด รวมทั้งข้อเท็จจริง สาเหตุและแรงจูงใจในการกระทำผิด การสอบสวนคดีเด็กควรกระทำอย่างรวดเร็ว ได้ (วารุณี จันทร์ทอง, 2556, น. 122-123) แม้ว่ากฎหมายเด็กของประเทศญี่ปุ่นนั้นจะไม่ได้ไม่กำหนดชัดเจนถึงกรอบระยะเวลาการสอบปากคำเด็ก แต่บทบาทของพนักงานสอบสวนในการสอบปากคำเด็กนั้นมีความแตกต่างจากบทบาทของพนักงานสอบสวนของประเทศไทยที่ยังมุ่งค้นหาความจริงในคดีเป็นสำคัญ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรจะกำหนดการหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติระหว่างการสอบสวนแต่ละครั้งให้ชัดเจน และมุ่งเน้นหาสาเหตุในการกระทำความผิดมามุ่งค้นหาความจริงในคดีเป็นสำคัญ

4.2 บทบาทของพนักงานสอบสวนในการควบคุมตัวเด็กที่ตกเป็นผู้ต้องหา

จากการศึกษาพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 78 วรรคสองซึ่งกำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาที่พนักงานสอบสวนจะต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการภายใน 30 วันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับ หรือปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวน หากในกรณีที่ไม่สามารถยื่นฟ้องได้ทันภายในกำหนด 30 วัน พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการคัดฟ้องโดยมีหลักเกณฑ์คือ (สมชัย ธีฆาอุตมากร, 2554, น. 75)

1) กรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 5 ปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อศาลได้ทันภายในระยะเวลาดังกล่าว (30 วัน) ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอคัดฟ้องต่อไปได้อีกครั้งละไม่เกิน 15 วัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองครั้ง

2) ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อศาลสั่งอนุญาตให้คัดฟ้องครบสองครั้งแล้ว หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอคัดฟ้องต่อไปอีก โดยอ้างเหตุจำเป็นศาลจะอนุญาตตามคำขอนั้นได้ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการได้แสดงถึงเหตุจำเป็นและนำพยานมาเบิกประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาล ในกรณีเช่นนี้ ศาลมีอำนาจสั่งอนุญาตให้คัดฟ้องต่อไปได้อีกครั้งละไม่เกิน 15 วัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองครั้ง

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เมื่อรวมเวลาแล้วความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกิน 5 ปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการจะมีเวลาดำเนินการในชั้นสอบสวนและชั้นอัยการได้สูงสุด 90 วัน

ระยะเวลาดังกล่าวส่งผลให้เด็กที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ประกันตัวจะต้องถูกควบคุมตัวไว้ในสถานพินิจซึ่งถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพ และหากพนักงานสอบสวนยังทำสำนวนไม่เสร็จไม่สามารถยื่นฟ้องได้ทันเวลา 30 วัน พนักงานสอบสวนต้องขอคัดฟ้องต่อศาล เด็กก็จะต้องถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจต่อไปจนกว่าจะมีการฟ้อง ผู้ศึกษาเห็นว่ากรณีที่ให้เด็กที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีเข้าไปอยู่ในสถานพินิจซึ่งมีลักษณะถูกจำกัดเสรีภาพนั้น แต่ระยะเวลา

ที่ต้องถูกควบคุมตามระยะเวลาของการผิดฟ้อง ได้แก่ 30 วัน 60 วัน หรืออาจจะถึง 90 วันแล้วแต่กรณีจึงถือเสมือนว่าเด็กถูกลงโทษ อีกทั้งหากเปรียบเทียบระยะเวลาในการผิดฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้กับผู้ต้องหาในคดีทั่วไปหรือผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่จะมีระยะเวลาสูงสุด 84 วันเท่านั้น จะเห็นได้ว่าการผิดฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นมีระยเวลาน้อยกว่าการผิดฟ้องของเด็ก

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า เด็กที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปีที่ตกเป็นผู้ต้องหา นั้นไม่จำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวเด็กนั้นไว้ หรือหากจะใช้อำนาจการควบคุมตัวเด็กจะกระทำได้อต่อเมื่อมีความจำเป็นตามที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้เท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามหลัก “การปล่อยชั่วคราวเป็นหลัก การควบคุมตัวเป็นข้อยกเว้น” กรณีที่สามารถใช้อำนาจควบคุมตัวได้ เช่น เด็กมีพฤติการณ์หลบหนี หรือไปยุ่งเหยิงต่อพยานหลักฐานเป็นต้น อีกทั้งกฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง) ยังได้กำหนดให้ “การควบคุมตัวไว้พิจารณาคดีควรเป็นมาตรการสุดท้ายที่จะใช้ และใช้ในระยะเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้” ผู้วิจัยเห็นว่า เด็กซึ่งมีอายุไม่เกินสิบห้าปีนั้น ต้องมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งซึ่งเด็กย่อมต้องพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรดูแลเด็ก ผู้วิจัยจึงไม่เห็นเหตุที่จำเป็นต้องมีการกำหนดให้เด็กนั้นอยู่ในอำนาจของรัฐในระหว่างการทำสำนวนของเจ้าพนักงาน

จากการศึกษากฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า ในบางรัฐจะไม่ใช้วิธีประกันตัวเด็กและเยาวชนเนื่องจากเห็นว่าเด็กและเยาวชนจะต้องได้รับการปล่อยตัวโดยมอบให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองอย่างรวดเร็ว ในโอกาสแรกอยู่แล้ว แต่บางรัฐยินยอมให้มีการประกันตัว ซึ่งมีเด็กและเยาวชนจำนวนน้อยมากที่ได้รับปล่อยตัวโดยใช้การประกันตัวเป็นหลัก เพราะกฎหมายเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชนของรัฐเกือบทั้งหมดมีข้อจำกัดที่จะไม่ให้ควบคุมตัวเด็กและเยาวชนไว้ในระหว่างรอการพิจารณาคดี จึงไม่จำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการประกันตัวแต่อย่างใด สรุปได้ว่าเด็กและเยาวชนจะได้รับการปล่อยตัวให้ไปอยู่กับบิดามารดาเป็นหลัก (จริยชาติ มิตร์สูงเนิน, 2548:33)

ดังนั้น กรณีเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดนี้ควรจะได้รับปล่อยตัวโดยการมอบให้บิดามารดา หรือองค์กรที่ดูแลเด็กในกรณีเด็กที่ไม่มีครอบครัว โดยไม่มีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวไว้ในอำนาจของรัฐ

4.3 ปัญหาเงื่อนไขในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

โดยที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 กำหนดเงื่อนไขสำหรับเด็กและเยาวชนที่สามารถใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาได้

- 1) คดีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดซึ่งมีอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกิน 5 ปี จะมีโทษปรับหรือไม่ก็ตาม เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต้องไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษที่เกิดจากความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- 2) ผู้กระทำความผิดต้องสำนึกในการกระทำก่อนที่จะมีการฟ้องคดี
- 3) ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นปฏิบัติเพื่อบรรเทา ทดแทนหรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อชุมชน แต่ก่อนที่จะมีการจัดทำแผนขึ้น
- 4) ผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดต้องให้ความยินยอม

เงื่อนไขข้อ 1) สามารถอธิบายได้ ดังนี้ “การได้รับโทษจำคุก” หมายถึง การรับโทษจำคุกจริงตามคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก และในความคิดที่รับโทษนั้นมิใช่ความคิดที่กระทำโดยประมาท หรือความคิดลหุโทษ (วิมล ศรีจันทร์, สืบค้นจาก <http://www2.djop.go.th/imf/ay86.pdf>) ดังนั้น เด็กหรือเยาวชนที่ยังอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาให้นำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้ ได้แก่

- (1) เด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือ
- (2) เคยรับโทษจำคุกแต่เป็นความคิดที่กระทำโดยประมาท หรือความคิดลหุโทษ
- (3) หากศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่รอการลงโทษไว้ ต้องถือว่าไม่เคยรับโทษจำคุก หรือ
- (4) ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกแต่เปลี่ยนโทษเป็นฝึกอบรมก็เช่นกันถือว่าเด็กหรือเยาวชนนั้น ไม่เคยได้รับโทษจำคุก

จากกรณีการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวอาจจะมีเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ ที่ยังสามารถใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาได้อีก

จากการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีปัญหาในการบังคับใช้เนื่องจากเงื่อนไขยังไม่มีความชัดเจน ขณะเดียวกันก็ยังเป็นช่องว่างให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาได้ อาจส่งผลให้เด็กนั้นไม่ได้มีความสำนึกถึงการทำความผิดของตนเองอย่างแท้จริง เพราะเห็นว่าหากตนกระทำผิดและยอมรับเงื่อนไขที่จะเข้าสู่แผนแก้ไขฟื้นฟูตามมาตรา 86 ก็ไม่ต้องถูกดำเนินคดีเด็กก็จะไม่เกิดความเกรงกลัว อีกทั้งพิจารณาจากสถิติจำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่เป็นการกระทำผิดซ้ำ เมื่อเปรียบเทียบกับคดีที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั้งประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 - 2556 พบว่าจากสถิติดังกล่าวนี้เด็กที่กระทำผิดซ้ำในแต่ละปีมีจำนวนสูง

ตารางที่ 1 แสดงสถิติจำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่เป็นการกระทำผิดซ้ำ

	ปี พ.ศ.				
	2552	2553	2554	2555	2556
จำนวนคดีที่จับกุมทั้งสิ้น	46,371	44,057	35,049	34,276	36,763
จำนวนคดีที่เป็นการกระทำผิดซ้ำ	6,294	5,559	4,125	6,849	7,490
ร้อยละของคดีที่เป็นการกระทำผิดซ้ำ	13.57	12.62	11.77	19.98	20.37

ที่มา : <http://www.djop.go.th/stat/statbetween2008-2011/item> (10 มีนาคม 2560)

และจากการศึกษากฎหมายของนอกจากนี้เมื่อได้ศึกษากฎหมายของประเทศออสเตรเลียที่มีการดำเนินการทั้งในระบบที่เป็นนโยบายท้องถิ่น (Local policy) การประชุมกลุ่มครอบครัวตามกฎหมาย The Young Offenders Act 1993 ใน South Australia The Young Offenders Act 1993 มีเจตนารมณ์ที่จะสร้างหลักประกันให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้ได้รับการดูแล แก้ไข และแนะแนวทางที่จำเป็นในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้กลับมาเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน เมื่อเด็กและเยาวชนยอมรับว่าได้กระทำผิดซึ่งเป็นความผิดเล็กน้อยและไม่ร้ายแรงและได้กำหนดคดีที่สามารถใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวได้ ต้องเป็นคดีที่ไม่มีความรุนแรง คดีความรุนแรงในครอบครัว คดีล่วงละเมิดทางเพศ หรือเป็นผู้กระทำผิดซ้ำจะต้องส่งไปยังศาลเยาวชนไม่สามารถใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวได้ (สุมาลี วงษ์วิจิต และคณะ, 2551, น. 41-44)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ประเทศไทยไม่ควรอนุญาตให้เด็กที่เคຍกระทำคามผิด หรือกระทำคามผิดซ้ำทุกกรณีทั้งที่เคຍเข้าสู่กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูและสิ้นสุดกระบวนการไปแล้ว หรือกรณีศาลมีคำพิพากษาแต่ให้รอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ เนื่องจากหากอนุญาตให้เด็กที่ได้ออกจากคุกแล้วสามารถเข้ามาสมัครการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาได้ก็อาจจะส่งผลให้เด็กนั้นไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายและการบังคับใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาไม่เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์อย่างแท้จริง

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การดำเนินคดีอาญาเด็กยอมได้รับความคุ้มครองโดยหลักประกันสิทธิของผู้ต้องหาเช่นเดียวกับคดีผู้ใหญ่ กระทำความผิดเนื่องจากการดำเนินคดีอาญาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน สำหรับประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พุทธศักราช 2553 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพ และวิธีปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชน สตรีและบุคคลในครอบครัว รวมไปถึงกระบวนการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบซึ่งหากดูจากการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัตินี้ได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขรายละเอียดต่าง ๆ มากมายไม่ว่าส่วนของชั้นสอบสวน จับกุม กระบวนพิจารณา การตัดสินคดี ตลอดจนการกำหนดในส่วนของการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในระดับสากลนานาประเทศได้เล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิของเด็กจึงได้มีการรับรองอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 (Convention on the Rights of the Child) มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1990 สำหรับประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2535 และอนุสัญญามีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 เมษายน พุทธศักราช 2535 ส่งผลให้ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของอนุสัญญาดังกล่าวตลอดจนข้อปฏิบัติตามมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติโดยการบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายภายในเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่มุ่งคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนในทุกด้าน ประเทศไทยได้มีการรับรองสิทธิต่างๆที่ เด็กควรจะได้รับไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ เด็กถือเป็นความมุ่งหวังของครอบครัวทุก ๆ สังคมจึงให้ความคุ้มครองและพัฒนาเด็กของตนอย่างดีที่สุดเพื่อให้การพัฒนาประเทศมีประสิทธิภาพ ทรัพยากรบุคคลย่อมต้องมีคุณภาพ การที่เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ จำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดู การได้รับความรักความอบอุ่นจากบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวจึงมีความสำคัญ และอาจกล่าวได้ว่า “สถาบันครอบครัว” ถือเป็นสถาบันแรกที่มีความสำคัญในการสร้างรากฐานชีวิตของเด็กให้ได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างมีศักยภาพ และทำหน้าที่ในการหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ของสมาชิกในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู การให้การศึกษา และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนและวิถีชีวิตของสมาชิกในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อกัน

ดังนั้นในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กนั้นควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของครอบครัวเป็นสำคัญด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น 3 ประเด็นปัญหาแล้วนั้น เพื่อให้เด็กที่เป็นผู้ต้องหาได้รับประโยชน์สูงสุดเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์ปัญหาการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติระหว่างการสอบปากคำเด็ก ซึ่งไม่ปรากฏว่าได้มีการกำหนดวางหลักเกณฑ์ให้เจ้าพนักงานปฏิบัติ ทั้งในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และประมวลตำรวจเกี่ยวกับคดี พ.ศ. 2545 แต่อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรได้ให้การวางหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติระหว่างการสอบปากคำ โดยอาจออกเป็นระเบียบในการปฏิบัติสำหรับเจ้าพนักงานในระหว่างการสอบปากคำเด็ก ดังนี้

“หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติระหว่างการสอบปากคำผู้ต้องหาเด็ก ดังนี้

(1) เจ้าพนักงานต้องคำนึงถึงสภาพทางจิตใจ และความพร้อมของเด็กในระหว่างการให้ปากคำ
(2) การพิจารณาสภาพความพร้อมของเด็กระหว่างสอบปากคำตาม (1) ต้องอยู่ภายใต้ความเห็นของสหวิชาชีพ”

2. สำหรับกรณีของปัญหาบทบาทของพนักงานสอบสวนในการควบคุมตัวเด็กที่ตกเป็นผู้ต้องหา พบว่าตามมาตรา 78 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ กำหนดให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการของศาลเกี่ยวกับการมัดฟ้อง จากการศึกษาจากผู้ต้องหาเด็กซึ่งมีอายุไม่เกินสิบห้าปี ไม่น่าจะมีเหตุจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวไว้แต่อย่างไรก็ดี ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าสู่การมัดฟ้อง ควรมอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรที่ดูแลเด็กขณะนั้น ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เน้นมอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองเป็นสำคัญ

3. จากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเงื่อนไขในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ที่กำหนดเป็นเงื่อนไขตามมาตรา 86 เกี่ยวกับปัญหาการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริง โดยแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ มาตรา 86 ของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ในวรรคท้าย ความตามมาตรา นี้ไม่รวมถึงกรณีของเด็กซึ่งเคยได้รับสิทธิในวรรคข้างต้นมาก่อนแล้ว และได้กระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกในภายหลัง

ซึ่งหากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วย่อมส่งผลให้เด็กที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกได้รับมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา หรือได้รับโทษจำคุกหรือรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษมา ไม่สามารถเข้ามาใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาได้อีก

จากการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และแนวทางแก้ไขที่ได้นำเสนอข้างต้นนั้น ผู้ศึกษามุ่งเน้นให้เด็กนั้นได้รับประโยชน์สูงสุดซึ่งเป็นไปตามหลักของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของเด็ก ค.ศ. 1989 เป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- จิริชาติ มิตรสูงเนิน. (2548). การคุ้มครองสิทธิของเด็กในคดีอาญา: ศึกษาเฉพาะการปล่อยชั่วคราวชั้นก่อนฟ้อง. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วารุณี จันทร์ทอง. (2556). มาตรการในการสอบสวนเด็กและเยาวชนซึ่งกระทำความผิดอาญาตาม พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน และครอบครัว พ.ศ. 2553. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพรัช บวรสมพงษ์. (2548). การคุ้มครองเด็กผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญากับประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็ก. วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ดุสิตบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิมล ศรีจันทร์. หลักเกณฑ์ และวิธีดำเนินการตามมาตรา 86 โดยการใช้กระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน. หน้า 3 สืบค้นจาก <http://www2.djop.go.th/imf/ay86.pdf> (15 มีนาคม 2560)
- สถิติจำนวนและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่เป็นการกระทำผิดซ้ำ. สืบค้นจาก <http://www.djop.go.th/stat/statbetween2008-2011/item> (10 มีนาคม 2560)
- สุมาลี วงษ์วิจิตร และคณะ. (2551). โครงการวิจัยเรื่องการติดตามและประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน(มาตรา 63) ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร. เสนอ สำนักกิจการยุติธรรม กรุงเทพมหานคร.
- สมชัย ฑีฆาอุตมากร. (2554). พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พลสยาม พรินต์ติ้ง.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.
- พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553
- มาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง)

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท

THE PREPARATION OF THAILAND FOR ACCESSION TO THE MINAMATA CONVENTION ON MERCURY

ศาสตราจารย์ อัมพวา¹ และสุรพล ศรีวิทยา²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (che-rie@live.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (iamsuraphol@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎี และความเป็นมาเกี่ยวกับปรอททั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ มาตรการและหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับปรอท กระบวนการใช้บังคับในเรื่องการควบคุมและการป้องกัน รวมถึงวิเคราะห์ผลกระทบในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ ในประเทศไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้เหมาะสมกับประเทศไทยต่อไป

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสารซึ่งศึกษาจากกรเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยหนังสือตำรา และบทความทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ด้วยบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องและความตกลงระหว่างประเทศ

ผลการวิจัยพบว่า กฎหมายภายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท ได้แก่ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ.2511 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2532 ยังไม่ได้มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการใช้ปรอทโดยตรง แต่เป็นการใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งเป็นการตีความให้ครอบคลุมโดยรวมเท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย ในการใช้บังคับอนุสัญญามินามาตะฯ ในประเทศไทยขึ้น โดยอาจเป็นการแก้ไขหรือเพิ่มเติมจากกฎหมายดังกล่าว หรือควรมีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยปรอทให้เป็นกฎหมายเฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการใช้บังคับ ควบคุม ป้องกัน และแก้ไข ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับพันธกรณีตามอนุสัญญามินามาตะฯ อีกทั้ง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว และเพื่อลดผลกระทบเชิงลบที่อาจจะเกิดขึ้น หากในอนาคตอนุสัญญามินามาตะฯ มีผลบังคับใช้อย่างกว้างขวางต่อไป

คำสำคัญ: ปรอท, การเข้าเป็นภาคี, อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท

ABSTRACT

The purposes of this research are study about the theory and history of mercury in both Thailand and abroad, the measures and legal norms of mercury including the applicable procedures for control, prevention and amendments to the Minamata Convention and analyze the impact of accession to the Minamata Convention for

Thailand. For preparing to accession the Minamata Convention and providing guidance amendment and add related laws to prepare for the appreciate accession to the Minamata Convention in Thailand.

The research of this thesis is a qualitative research by using the documentary research, studying from data collection of relevant documentation that comprises textbooks and articles in Thai and foreign languages, relevant laws and international agreements.

Research results found that Thai laws relating to the Minamata convention on mercury include Industrial Products Standards Act, B.E. 2511, Factory Act, B.E.253, Hazardous Substance Act, B.E. 2535, National Environmental Quality Act, B.E. 2535 and Public Health Act, B.E. 2532 that do not have intention to control the use of mercury directly, but it applies mutatis mutandis by interpretation to cover the whole only. Therefore, legal measures should be taken to implement the Minamata convention in Thailand. This may be amended or supplemented by such law or should be taken the legislation of mercury law into a specific law for the guidance to use, control, prevent and resolution. It must be consistent with the contract under the Minamata convention and prepare to accession to the Minamata convention and decrease the negative effect of the Minamata convention if it is widely applicable to many countries.

Keywords: Mercury, Accession, Minamata convention on mercury

1. บทนำ

“มินามาตะ” เป็นทั้งชื่ออำเภอและเมืองซึ่งตั้งอยู่บนเกาะคิวชูทางตอนใต้ของประเทศญี่ปุ่นและมีหมู่บ้านเล็กๆ ตั้งอยู่ แม่น้ำในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพประมง แต่ก็เป็นที่ตั้งของโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีและสารเคมีที่มีชื่อว่า “ซิสโตส” ซึ่งในปี พ.ศ. 2499 เกิดความผิดปกติขึ้นกับคนในหมู่บ้านแห่งนี้ เช่น ปวดหัว พูดและเดินได้ยากลำบาก แขนหรือขาเสียวความรู้สึกจนกระทั่งบิดงออย่างรุนแรง เป็นต้น จนทำให้กลายเป็นข่าวโด่งดังไประดับโลก อีกทั้งยังมีความผิดปกติของสัตว์ในบริเวณนั้น เช่น ปลาว่ายน้ำแบบนอนหงายท้องขึ้นและว่ายน้ำได้ช้าจนสามารถจับได้ด้วยมือเปล่า เป็นต้น จึงมีการตั้งข้อสังเกตว่า ความผิดปกติที่น่าจะเกิดจากการสะสมของสารเคมีที่อยู่ในสัตว์ทะเลเมื่อคนรับประทานอาหารทะเลเข้าไปก็เกิดการสะสมและส่งผลกระทบต่อร่างกายในเวลาต่อมา

จากข้อสังเกตข้างต้น จึงได้มีการสำรวจ และนำดินจากบริเวณชายฝั่งของอำเภอมินามาตะและที่ทิ้งน้ำเสียของโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีและสารเคมีดังกล่าวมาตรวจ พบว่ามีสารปรอทปนเปื้อนอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งตรงกับการตรวจพบสารปรอทในอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายผู้ป่วยซึ่งมีความผิดปกตินั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าความผิดปกติดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้ป่วยได้รับสารประกอบอินทรีย์ของปรอท (methyl mercury) เป็นจำนวนมากจากการปนเปื้อนในน้ำเสียซึ่งได้มาจากโรงงานดังกล่าว ต่อมาความผิดปกตินี้ได้ถูกเรียกว่า “โรคมินามาตะ” โดยโรคนี้ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ เนื่องจากสารปรอทได้เข้าทำลายระบบประสาทส่วนกลางอย่างรุนแรง ทำให้เกิดอาการอัมพาตหรือบวมบริเวณสมองอย่างผิดปกติ นอกจากนี้ยังมีผลต่อทารกที่อยู่ในครรภ์มารดา ทำให้เด็กที่เกิดมาพิการทางสมองตั้งแต่กำเนิดอีกด้วย

จากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้ทั่วโลกตระหนักถึงพิษภัยและอันตรายของปรอทที่มีต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP)

ซึ่งเป็นองค์กรที่มีภารกิจหน้าที่ด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมของสหประชาชาติ จึงเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น และได้นำเข้าสู่การพิจารณาของคณะมนตรีประศาสน์การ (Governing Council: GC) ของ UNEP สมัยที่ 25 เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2552 และมีมติให้มีการจัดทำมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศด้านการจัดการปรอท และจัดตั้งคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลในการพัฒนามาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศด้านการจัดการปรอท (Intergovernmental Negotiating Committee to prepare a global legally binding instrument on mercury: INC) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณากำหนดร่างมาตรการดังกล่าวไว้แล้วเสร็จภายในการประชุม INC สมัยที่ 5 ในปี พ.ศ. 2556

ต่อมาในคราวการประชุม INC สมัยที่ 5 เมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2556 ณ สมาพันธรัฐสวิส โดย UNEP ร่วมกับรัฐบาลประเทศต่างๆ องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรเอกชน ได้ร่วมกันพิจารณากำหนดมาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศด้านการจัดการปรอทแล้วเสร็จ และมีมติให้พัฒนาเป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศ โดยให้เรียกว่า “อนุสัญญามีนามาตะว่าด้วยปรอท หรือ Minamata Convention on Mercury” ทั้งนี้ อนุสัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากการปลดปล่อยสู่บรรยากาศ และการปล่อยสู่ดินหรือน้ำของปรอทและสารประกอบปรอทจากกิจกรรมของมนุษย์¹ ซึ่งมีสาระสำคัญ โดยมุ่งเน้นการจัดการเพื่อควบคุมและลดการใช้สารปรอทและการปลดปล่อยสารปรอทจาก (1) แหล่งอุตสาหกรรมปรอทและการค้า (2) ผลิตภัณฑ์ที่มีสารปรอทเป็นส่วนประกอบ (3) กระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมที่มีการใช้สารปรอท (4) การทำเหมืองแร่ทองคำขนาดเล็กที่มีการใช้สารปรอท (5) การปลดปล่อยสารปรอทสู่อากาศ (6) การปลดปล่อยสารปรอทสู่แหล่งน้ำและดิน (7) การเก็บกักสารปรอท (8) กากของเสียปรอท และ (9) พื้นที่ปนเปื้อนสารปรอท นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นในประเด็นการเสริมสร้างความตระหนัก การศึกษาวิจัย การติดตามตรวจสอบ การแลกเปลี่ยนข้อมูลและการให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนด้านเทคนิควิชาการและด้านเทคโนโลยี²

ปัจจุบันประเทศไทย ยังคงมีการนำปรอทมาใช้เป็นองค์ประกอบในกระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมบางประเภท รวมถึงการใช้สารประกอบของปรอทในภาคการเกษตร และวงการแพทย์ซึ่งยังมีการปลดปล่อยปรอทจากกระบวนการผลิตในกิจการนั้นๆ ซึ่งหากมีการนำปรอทมาใช้อย่างไม่ระมัดระวังและปราศจากมาตรการการใช้บังคับอย่างชัดเจน อาจทำให้เกิดการตกค้างและแพร่กระจายเข้าสู่ระบบนิเวศและปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม ทั้งทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศระเหยถึงห่วงโซ่อาหาร และก่อให้เกิดผลกระทบต่อมนุษย์และสัตว์ได้ในที่สุด

จากการศึกษาวิจัยกฎหมายภายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับปรอทนั้น ปรากฏว่ามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปรอท ได้แก่ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ.2511 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ไม่ได้มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการใช้ปรอทโดยตรง การใช้บังคับเป็นการใช้บังคับโดยอนุโลม โดยการตีความเพื่อให้ครอบคลุมโดยรวมเท่านั้น การนำปรอทมาใช้ในกิจการต่างๆ จึงควรมีมาตรการทางกฎหมายในการใช้บังคับควบคุมและป้องกันที่ดี เพื่อจะได้เกิดความปลอดภัยทั้งต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการใช้บังคับอนุสัญญามีนามาตะฯ

¹ จาก อนุสัญญามีนามาตะว่าด้วยปรอท Minamata Convention on Mercury (น. 7), โดย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2557, กรุงเทพฯ: บริษัท อีเกิ้ล เปรปอร์ จำกัด.

² จาก สรุปข้อตกลงพหุภาคีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (น. 96), โดย สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ, 2556: ไอเดียสแควร์.

ในประเทศไทยขึ้น โดยอาจเป็นการแก้ไขหรือเพิ่มเติมจากกฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้อง หรือควรมีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยปรอท ให้เป็นกฎหมายเฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการใช้บังคับ ควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา และอุดช่องว่างกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับพันธกรณีตามอนุสัญญามินามาตะฯ อีกทั้ง เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว และเพื่อลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นหากในอนาคตอนุสัญญามินามาตะฯ มีผลบังคับใช้อย่างกว้างขวางกับนานาประเทศ จึงควรมีการกำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายในการใช้บังคับอนุสัญญามินามาตะฯ ในประเทศไทย ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญามินามาตะฯ

สำหรับประเทศไทยได้มีการรับอนุสัญญามินามาตะฯ แล้ว โดยยังไม่ได้มีการลงนาม (Signature) ทั้งนี้ ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการใช้ประโยชน์จากปรอทในหลากหลายกิจกรรม แต่ไม่พบว่ามีการทำเหมืองแร่ปรอท หรือการสังเคราะห์ปรอทขึ้นใช้เองภายในประเทศ อีกทั้งยังมีการนำเข้าและส่งออกทั้งปรอทบริสุทธิ์และสารประกอบปรอทกับประเทศคู่ค้า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าประเทศไทยมีความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมทางกฎหมาย โดยจะต้องมีการตรวจสอบให้แน่ชัดว่าประเทศไทยจะมีผลและเลิกการใช้ปรอทในกระบวนการต่างๆ ตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ เนื่องจากการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ นั้น จะมีผลผูกพันกับประเทศทันที จึงต้องมีการตรวจสอบกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณีในข้อบทต่างๆ ของอนุสัญญาฯ ว่ามีความสอดคล้องและสามารถรองรับพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ ได้ครบถ้วนหรือไม่ หากยังไม่มีกฎหมายหรือมีกฎหมายแต่ยังรองรับพันธกรณีได้ไม่ครบถ้วน จะต้องมีการพิจารณาออกกฎหมายใหม่หรือแก้ไขกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีได้ทันที เมื่อไทยได้ดำเนินการภาคยานุวัติเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีและความเป็นมาเกี่ยวกับปรอททั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ รวมทั้งผลกระทบของการใช้ปรอทในประเทศไทย

2.2 เพื่อศึกษามาตรการและหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับปรอท ตลอดจนกระบวนการใช้บังคับในเรื่องการควบคุมป้องกันและแก้ไขตามอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท

2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมาย และมาตรการอื่นๆ ในการควบคุม ป้องกันและแก้ไขการใช้ปรอทในประเทศไทยเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท

2.4 เพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในการใช้บังคับเกี่ยวกับปรอทตามอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอทให้เหมาะสมในประเทศไทยต่อไป

3. การดำเนินการวิจัย

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยหนังสือตำราทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ บทความทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ คัมภีร์กฎหมายและความตกลงระหว่างประเทศ รวมทั้งเอกสารรายงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการใช้บังคับอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอทในประเทศไทย เมื่อประมวลเอกสารที่เก็บรวบรวมได้ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่รวบรวมได้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์เชิงตรรกวิทยา (Logical Analysis) และ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Comparative Analysis) ซึ่งนำไปสู่การสรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในเรื่องการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท จากการศึกษาทำให้ทราบว่า พันธกรณีของอนุสัญญาฯ ที่สำคัญมีดังนี้ (1) ข้อ 3 แหล่งอุปทานและการค้าปรอท (Mercury supply sources and trade) (2) ข้อ 4 ผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอท (Mercury-added products) (3) ข้อ 7 การทำเหมืองแร่ทองคำพื้นบ้านและขนาดเล็ก (Artisanal and small-scale gold mining) (4) ข้อ 8 การปลดปล่อย (Emissions) (5) ข้อ 9 การปล่อย (Releases) (6) ข้อ 10 การกักเก็บชั่วคราวของปรอทอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ไม่ใช่ของเสียปรอท (Environmentally sound interim storage of mercury, other than waste mercury) (7) ข้อ 11 ของเสียปรอท (Mercury wastes) และ (8) ข้อ 12 พื้นที่ปนเปื้อน (Contaminated sites) ส่วนพันธกรณีในข้อบออื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงนั้น เป็นรายละเอียดในการสร้างการเสริมสร้างความตระหนัก การศึกษาวิจัยการติดตามตรวจสอบ การแลกเปลี่ยนข้อมูลและการให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนด้านเทคนิควิชาการและด้านเทคโนโลยี

ทั้งนี้ ปรากฏว่ากฎหมายภายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับปรอท ได้แก่ (1) พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 (2) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 (3) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 (4) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 และ (5) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2532 ไม่ได้มีเพื่อใช้บังคับ ควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาการใช้ปรอทโดยตรง แต่เป็นการใช้บังคับ โดยการตีความให้ครอบคลุมโดยรวมเท่านั้น

ดังนั้น จะต้องมีกำหนดมาตรการทางกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญามินามาตะฯ เพื่อลดผลกระทบเชิงลบที่อาจจะเกิดขึ้น และอุดช่องว่างกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน หากในอนาคตอนุสัญญามินามาตะฯ มีผลบังคับใช้

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยจากบทที่ 1-4 ที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปรอทของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ.2511 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2532 ยังคงมีเนื้อหาที่ไม่ครอบคลุมทุกด้าน และไม่ได้มีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการใช้ปรอทโดยตรง เพียงแต่เป็นการนำมาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่านั้น แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีการใช้ประโยชน์จากปรอทอยู่ ทั้งในด้านการแพทย์ วิทยาศาสตร์ และอุตสาหกรรม แต่ในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับปรอทก็ยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

ในอนาคต หากประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท ซึ่งเป็นอนุสัญญาฯ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นมาตรฐานการจัดการ และควบคุมการใช้ปรอทให้ครอบคลุมในทุกๆ ด้าน ก็จะเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีความตระหนักถึงพิษภัย และปัญหาของการจัดการปรอท ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญก่อให้เกิดแรงผลักดัน และการขับเคลื่อนให้เกิดการปรับปรุง และการพัฒนามาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปรอท ซึ่งต้องจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญาฯ เพื่อให้ทัดเทียมกับนานาประเทศทั่วโลก

การเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาดังกล่าว จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาอย่างรอบคอบและรัดกุม เพื่อป้องกันผลกระทบเชิงลบที่อาจจะเกิดขึ้น หากในอนาคตอนุสัญญา มีผลบังคับใช้ โดยต้องการตรวจสอบให้แน่ชัดว่าประเทศไทยจะจะมีการลดหรือยกเลิกการใช้ปรอทในกระบวนการต่างๆ ได้อย่างครบทุกด้าน เนื่องจากการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา นั้น จะมีผลผูกพันกับประเทศทันที ดังนั้น จึงต้องมีการตรวจสอบกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณีในข้อบทต่างๆ ของอนุสัญญาฯ อย่างถี่ถ้วนว่ามีความสอดคล้อง และสามารถรองรับพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ ได้ทันทีหรือไม่ เมื่อประเทศไทยได้ภาคยานุวัติเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ

หากประเทศไทยได้ภาคยานุวัติเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาฯ และอนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการแล้วนั้น นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาในด้านต่างๆ แล้ว อาจก่อให้เกิดผลกระทบ สำหรับผู้ประกอบการในธุรกิจต่างๆ เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวเพื่อหาแหล่งวัตถุดิบ หรือเทคโนโลยีทดแทนได้ทันที อาจก่อให้เกิดการชะลอตัวของ การขยายกิจการ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อ การจ้างงาน รวมถึงผู้บริโภคอาจต้องรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ราคาของผลิตภัณฑ์ทดแทนต่างๆ นั้น จะลดลงตามกลไกของตลาด เนื่องจากจะมีการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตผลิตภัณฑ์ทดแทนปรอท ซึ่งจะเป็นสิ่งหายากในอนาคตอย่างกว้างขวางต่อไป

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเตรียมความพร้อมในการภาคยานุวัติเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการเตรียมความพร้อม ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปรอทอย่างรอบคอบ และถี่ถ้วน เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินการภายในประเทศให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบเชิงลบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป

ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปรอท ซึ่งมีอยู่แล้วในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 พระราชบัญญัติการส่งออกและ การนำเข้า มาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 และพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551 เนื่องจากมีความสอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออก ยาฆ่าเชื้อ เทอร์โมมิเตอร์ และเครื่องมือวัดความดันโลหิต เป็นต้น

นอกจากนี้ ควรมีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปรอทเป็นการเฉพาะ เช่น การจัดทำร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปรอท เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีในข้อบทต่างๆ ของอนุสัญญาฯ อีกทั้ง ยังก่อให้เกิดความชัดเจนของมาตรการทางกฎหมายในการนำมาใช้บังคับการใช้ปรอทในกิจการต่างๆ ต่อไปในอนาคต และยังเป็น การอุดช่องว่างกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน เพื่อการควบคุมและป้องกันที่ดี ทำให้เกิดความปลอดภัย ทั้งต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงก่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการปรอทในภาพรวมของประเทศในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านการให้ความรู้ ด้านการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ด้านการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางเลือกหรือสารทดแทนปรอทและสารประกอบปรอทในผลิตภัณฑ์ การเพิ่มมาตรการความเข้มงวดในการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ต้องขอบกราบขอบพระคุณ ดร. สุรพล ศรีวิทยา ดร. สมบูรณ์ เสี่ยงบุตร ดร. ญาดา กาศยพนันท์ และ ดร. ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการ รวมถึง ร.ด.ไพศาล อัมพวา และคุณระพีพรรณ อัมพวา บิดาและมารดาของข้าพเจ้า และคุณวัชรีย์ ช่วยศรี ผู้อำนวยการส่วนความร่วมมือพหุภาคี

สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ที่คอยสนับสนุนและช่วยเหลืออนุเคราะห์ข้อมูล
อีกทั้งยังให้กำลังใจ และคำแนะนำในการแก้ไขส่วนที่บกพร่อง เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2557). อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท Minamata
Convention on Mercury. บริษัท อีเกิ้ล เปเปอร์ จำกัด.

สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม. (2556). สรุปข้อตกลงพหุภาคีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไอเดียสแควร์.

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการยกเลิกการใช้ตราประทับตรานิติบุคคลลงในเช็ค

LEGAL PROBLEMS LEGISLATION ON CANCELLATION

OF THE CORPORATE SEALS STAMPED ON THE CHEQUE

พัชระ อนุวงศ์¹ และสุรพล ศรีวิทย์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (patchara.an@rd.go.th)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (iamsuraphol@hotmail.com)

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาจากการที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ประกาศห้ามการจ่ายเงินตามเช็คที่มีตราประทับ จากการที่ได้นำเอาระบบการหักบัญชีด้วยภาพ (Imaged Cheque Clearing Archive System : ICAS) มาใช้ในระบบเรียกเก็บเงิน (Clearing Cheque) ซึ่งเป็นระบบการใช้สีแบบขาวดำและเฉดสีเทามาใช้ ทำให้สามารถตรวจสอบลายมือชื่อได้ และยกเลิกการใช้ตราประทับของนิติบุคคล จากการศึกษพบว่า ในการใช้ตราประทับมี 2 กรณี คือ 1) การใช้ตราประทับแทนการลงลายมือชื่อตามมาตรา 90 วรรค 2 ประกอบมาตรา 9 วรรค 2 ซึ่งโดยปกติแล้วการใช้ตราประทับแทนการลงลายมือชื่อ นั้น จะต้องมีพยาน 2 คน ลงลายมือชื่อเอาไว้ด้วย ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาจากการตรวจสอบ เพราะว่าการใช้ตราประทับในกรณีนี้ ต้องมีพยานลงลายมือชื่อด้วย จึงอาจทำให้เกิดปัญหาจากการนำเอาระบบ ICAS มาใช้ในการตรวจสอบลายมือชื่อ 2) การใช้ตราประทับของนิติบุคคล ซึ่งการลงลายมือชื่อของผู้แทนนิติบุคคล โดยปกติแล้วจะมีข้อบังคับว่า ต้องมีผู้แทนนิติบุคคลลงลายมือชื่อและประทับตราสำคัญ การสั่งห้ามดังกล่าวนี้เอง อาจจะทำให้เกิดปัญหาในการสั่งจ่ายเช็คนั้น ไม่มีผลผูกพันต่อนิติบุคคล เพราะจะทำให้การสั่งจ่ายเช็คไม่ชอบด้วยข้อบังคับของนิติบุคคล เช่นนี้แล้วจึงควรให้นิติบุคคลแก้ไขข้อบังคับให้สามารถสั่งจ่ายเช็ค ด้วยการลงลายมือชื่อ โดยไม่ต้องมีการประทับตรา หรือตัวของนิติบุคคลเองให้สัตยาบันแก่การลงลายมือชื่อนั้น ๆ ด้วย หรือให้ตัวของผู้แทนนิติบุคคลนั้น ระบุลงไปว่า ได้กระทำการแทนนิติบุคคล ตามมาตรา 901 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำสำคัญ: ตราประทับ, ลายมือชื่อ, เช็ค, ความรับผิดชอบ, ผู้แทนหรือตัวแทนนิติบุคคล

ABSTRACT

This article aimed to study problems from the Bank of Thailand prohibits ordering payment of money by a cheque using a stamp due to the implementation of Imaged Cheque Clearing Archive System: ICAS for clearing cheques and cancelled the use of juristic person seal. The system uses grayscale and black and white images, so the signature may not be able to be inspected due to the overlapping color scale. The study found that there were 2 case involving the use of a stamp. 1) Under Section 900 Paragraph 2 and Section 9 Paragraph 2 of Thailand's Civil and Commercial Code in which the use of a stamp required 2 witnesses' signature Therefore, it might be difficult to verify the stamp because of the colored images. 2) In normal circumstances, when a company as a juristic person

used the stamp instead of signing in person. If a juristic person wanted to use a stamp, 2 company delegates' signatures were required. The mentioned prohibition of the Bank of Thailand may oppose the rights of the juristic person because it is unlawful to order a payment for the cheques. Therefore, firstly, the juristic person should be able to amend the regulation to allow the signatures on the cheques without a stamp. A second option is that the juristic person can ratify the signatures of the delegates. Thirdly, the company may require the delegates to state that their signatures are made on the company's behalf.

Keywords: Sealing, Signing, Cheque, Liability, The representative and the juristic person's representative.

1. บทนำ

ปัจจุบันนี้ เช็ค เป็นที่ยอมรับและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในด้านของการประกอบธุรกิจ เพราะมีความปลอดภัยและมีความคล่องตัวในการชำระราคามากกว่าการที่จะต้องใช้เงินสด ในส่วนของการสั่งจ่ายเช็คของนิติบุคคลตามแนวทางการปฏิบัติ จะนำเอาข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้งนิติบุคคลมากำหนดเป็นเงื่อนไขในการสั่งจ่ายเช็คให้กับผู้ทรงหรือผู้รับเช็คด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับเงื่อนไข ข้อบังคับ หรือ ตราสารการจัดตั้งของนิติบุคคลนั้น ๆ ต่อมา ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ออกหนังสือ ธปท. ที่ ผรช.(12) ว.26/ 2552 ลงวันที่ 9 เมษายน 2552 เพื่อขอความร่วมมือให้ธนาคารพาณิชย์ ให้แจ้งแก่ลูกค้าของธนาคารประเภทนิติบุคคล เมื่อออกเช็ค ไม่ให้มีการประทับตราของนิติบุคคลลงในเช็ค เพราะว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำเอาระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพ (Imaged Cheque Clearing Archive System : ICAS) มาใช้ในการเรียกเก็บเงิน (Clearing Cheque)

ในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ มีทั้งกรณีที่ต้องแก้กฎหมายเพื่อให้ทันหรือสอดคล้องต่อเทคโนโลยี และทันสมัย ซึ่งตามกรณีในบทความนี้ เป็นเรื่องที่มีการพึ่งพาเทคโนโลยีเพื่อการทำงานโดยไม่มีการแก้กฎหมาย หรือตราบทบัญญัติของกฎหมายมารองรับในเรื่องดังกล่าวนี้ และผลจากการดำเนินการที่นำเอาเทคโนโลยีมาใช้เช่นนี้ ทำให้เกิดผลกระทบต่อกฎหมาย และต่อสังคมในทางปฏิบัติอยู่พอสมควร จากประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าวนี้เอง ในการสั่งจ่ายเช็คของนิติบุคคล บางครั้งตราประทับของนิติบุคคล จะไปประทับซ้อนทับกับตัวของลายมือชื่อของผู้สั่งจ่ายเช็คทำให้ลายมือชื่อของกรรมการผู้มีอำนาจในการสั่งจ่ายเช็คทับซ้อนทับกับตราประทับของนิติบุคคล ทำให้มีปัญหาในการสแกนภาพตามระบบการทำงานของ ICAS หรือ ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพ นั่นเอง ในทางปฏิบัตินั้น ธนาคารพาณิชย์ทั้งหลายจะไม่ยอมจ่ายเงินตามเนื้อความในเช็ค ให้แก่ผู้ทรงเช็คเลย แม้ว่าผู้ทรงเช็คจะได้รับเช็คมา ยังไม่ขาดสาย และเป็นผู้ทรง โดยสุจริต ทั้งตัวเช็คนั้น ก็มีรายการครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 988 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ต่อมา ธนาคารพาณิชย์ได้แก้ปัญหาโดยการเรียกลูกค้าของธนาคาร หรือผู้เคยค้า (ซึ่งตามกฎหมายแล้วหมายถึง ผู้สั่งจ่ายเช็ค นั่นเอง) ซึ่งได้ทำสัญญาฝากทรัพย์ที่เปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันไว้กับทางธนาคาร มาทำการแก้ไขเงื่อนไขในสัญญาฝากทรัพย์ หรือสัญญาเงินฝากกระแสรายวัน เพื่อมิให้มีเงื่อนไขว่าต้องใช้ตราประทับประกอบในการลงลายมือชื่อสั่งจ่าย ซึ่งจากหนังสือดังกล่าวนี้ รวมไปถึงการดำเนินการของธนาคารแห่งประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาขึ้น จากการที่ได้ยกเลิกห้ามมิให้มีการใช้ตราประทับของนิติบุคคลลงในเช็ค ทำให้ผู้ลงลายมือชื่อในเช็คในฐานะผู้แทน หรือตัวแทนของนิติบุคคลต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวได้ หากนิติบุคคลคนนั้น ได้มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขของการลงลายมือชื่อในเช็คว่า “การลงลายมือชื่อนั้น จะต้องลงลายมือชื่อของผู้มีอำนาจและประทับตราของนิติบุคคลเป็นสำคัญ”

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาความเป็นมาและความหมายของเช็ค การลงลายมือตามกฎหมายว่าด้วยตัวเงิน รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบ ICAS
- 2) เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีหลักทั่วไปเกี่ยวกับการลงลายมือชื่อตามมาตรา 9 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การลงลายมือชื่อในทางกฎหมาย และการลงลายมือชื่อผู้แทนหรือตัวแทนของนิติบุคคล
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาสำหรับการใช้เช็ค ปัญหาข้อกฎหมายที่นิติบุคคลออกเช็คส่งจ่ายในนามของตน โดยผ่านผู้แสดงเจตนาแทน หรือผู้มีอำนาจลงนามในฐานะผู้แทน หรือตัวแทนนิติบุคคล เมื่อไม่ได้มีการประทับตราลงในเช็คแล้ว จะผูกพันนิติบุคคลเช่นใดบ้าง
- 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับเช็ค ตัวเงิน และระบบการชำระเงินและการออกเช็คโดยไม่ประทับตรานิติบุคคล

3. การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารจากตำราหนังสือทางกฎหมาย บทความจากวารสารทางวิชาการ เอกสารรายงานการวิจัยและการสัมมนาทางวิชาการในเรื่องที่เกี่ยวข้อง และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารตัวบทกฎหมาย ประกอบด้วย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 คำพิพากษาศาลฎีกา ที่เกี่ยวข้องกับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพ (Imaged Cheque Clearing Archive System : ICAS) แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เชิงตรรกะวิทยา (Logical Analysis)

4. ผลการวิจัย

- 1) ได้ทราบถึงแนวคิดทฤษฎีและหลักทั่วไปเกี่ยวกับการลงลายมือชื่อ ตามมาตรา 9 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์การลงลายมือชื่อในทางกฎหมาย และการลงลายมือชื่อผู้แทนหรือตัวแทนของนิติบุคคล
- 2) ได้ทราบถึงรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาสำหรับการใช้เช็ค ปัญหาข้อกฎหมายที่นิติบุคคลออกเช็คส่งจ่ายในนามของตน โดยผ่านผู้แสดงเจตนาแทน หรือผู้มีอำนาจลงนามในฐานะผู้แทนหรือตัวแทนนิติบุคคลไม่ได้ประทับตราลงในเช็คจะมีผลผูกพันนิติบุคคลหรือไม่อย่างไร
- 3) ได้ทราบถึงปัญหาข้อกฎหมายที่นิติบุคคลออกเช็คส่งจ่ายในนามของตน โดยผ่านผู้แสดงเจตนาแทน หรือผู้มีอำนาจลงนามในฐานะผู้แทนหรือตัวแทนนิติบุคคล ไม่ได้ประทับตราลงในเช็ค จะมีผลผูกพันนิติบุคคลเช่นใดบ้าง
- 4) ได้ขอเสนอแนะแนวทางพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับเช็ค ตัวเงิน และระบบการชำระเงินและการออกเช็คโดยไม่ประทับตรานิติบุคคล

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ความเป็นมาเกี่ยวกับตัวเงินและเช็ค

ตัวเงิน (เสาวนีย์ อัสวโรจน์, 2552, น. 2) เกิดขึ้นจากการพัฒนาของกลุ่มพ่อค้าและนักการเงิน โดยเป็นตราสาร ที่เกิดขึ้นจากกลุ่มของพ่อค้าชาวสุเมเรียนที่อยู่ในดินแดนแถบลุ่มแม่น้ำเมโสโปเตเมีย เมื่อประมาณ 2,100 ปี ก่อนคริสตกาล เมื่อได้ประกอบธุรกิจการค้าขาย จึงทำให้เกิดความต้องการตราสารเพื่อใช้สำหรับการชำระหนี้ ที่ต้องสะดวกและความปลอดภัย โดยการออกเอกสารที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อให้ผู้ติดต่อกับพ่อค้าได้ยึดถือเอาไว้ โดยจะนำเอาไปแสดงต่อบุคคลที่ระบุในสัญญาตราสารเอาไว้ ให้ทำการจ่ายเงินให้ จึงทำให้เกิดการพัฒนาและกลายมาเป็นธรรมเนียมทางการค้าของพ่อค้า และพัฒนามาเป็นกฎหมายของพ่อค้า (Merchant Law) ซึ่งระบบวิธีการนี้ได้รับความนิยมแพร่หลายอย่างมากมาย ในประเทศอังกฤษ และประเทศในแถบยุโรป นอกจาก ตัวแลกเงิน และตัวสัญญาใช้เงินแล้ว ยังได้ปรากฏหลักฐานอีกว่า ได้เริ่มมีการใช้เช็ค โดยกลุ่มพวกเซซาเนียน อาณาบริเวณอาณาจักรเปอร์เซีย หรือแถบประเทศอิหร่าน ช่วงระหว่าง ค.ศ. 226 – 641 เนื่องจากว่ามีสถาบันการเงินรูปแบบของธนาคาร ได้เกิดขึ้นแล้ว จึงได้เกิดการใช้เช็คกันขึ้น มีชาวอิหร่านและชาวอียิปต์เป็นผู้ดำเนินการ จากที่เกิดการซื้อขายตัวของการค้าและอุตสาหกรรมเมื่อเทียบกับอาณาจักรอื่นๆ จึงเกิดการพัฒนากฎตราสารทางด้านเครดิตทางการเงินเพิ่มขึ้นจากตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงินที่กำหนดมาจากแถบลุ่มแม่น้ำเมโสโปเตเมีย ซึ่งต่อมาได้มีการนำเอารูปแบบเอกสารตราสารเหล่านี้ ไปใช้ในยุโรป แถบฝรั่งเศสโบราณ หรือที่เรียกกันว่า เมโรวีนเจียนยุโรป (Merovingian Europe) และเช็คก็ได้รับความนิยมยอมรับอย่างแพร่หลายทั้งใน อิตาลี และอังกฤษ

เช็ค (อัมพร ณ ตะกั่วทุ่ง, 2543, น. 306) มีวิวัฒนาการมาจากระบบการเงินและการธนาคาร จึงมีลักษณะที่พิเศษกว่าตัวเงินทั่วไป คือ มีธนาคารที่เป็นสถาบันทางการเงินเป็นผู้จ่ายเงิน ในขณะที่ตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงินนั้น ผู้จ่ายเงินเป็นบุคคลใด ฐานะใดก็ได้ และแม้กระทั่งธนาคารก็เป็นผู้จ่ายเงินได้เช่นกัน ความหมายของเช็ค ตามมาตรา 987 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “อันว่า เช็ค นั้น คือหนังสือตราสาร ซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่า ผู้สั่งจ่าย สั่งธนาคารให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งเมื่อทวงถามให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง อันเรียกว่า ผู้รับเงิน” เมื่อมีการนำเช็คไปเรียกเก็บเงินจากธนาคารโดยชอบ และถึงแม้ว่าจะ เช็ค มีความคล้ายคลึงกันกับตัวแลกเงินหรือตัวสัญญาใช้เงินก็ตาม แต่ว่าเช็คไม่เหมือนกับตราสารทั้งสองชนิดตรงที่ ผู้จ่ายเงินเป็นธนาคารที่มีสัญญากับตัวของ ผู้สั่งจ่ายเช็ค ส่วนตัวแลกเงินนั้น ตัวของผู้จ่ายเงินนั้น อาจจะเป็นบุคคลประเภทใดก็ได้ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 908 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ว่า “ตัวแลกเงินนั้น คือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่า ผู้สั่งจ่าย สั่งบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้จ่าย ให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลคนหนึ่ง หรือให้ใช้ตาม คำสั่งของบุคคลคนหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าผู้รับเงิน” ในส่วนของตัวสัญญาใช้เงินนั้น ตัวผู้จ่ายเงิน ก็คือตัวของผู้ออกตัวเอง ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของ มาตรา 982 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่า “ตัวสัญญาใช้เงินนั้น คือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าผู้ออกตัว ให้คำมั่นสัญญาว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือใช้ให้ตาม คำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับเงิน” ดังนั้นหากว่าในตราสารนั้น มีคำสั่งให้บุคคลผู้ใดเป็นผู้จ่ายเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร ตราสารฉบับนั้นก็จะเป็นไม่ใช่เช็ค โดยปกติแล้วมักจะมีการระบุเอาไว้ในตราสารเลยว่า เป็นตราสารชนิดใด เช่น ตัวแลกเงิน เช็ค หรือตัวสัญญาใช้เงิน และถึงแม้ว่าเช็คนั้น จะต้องมีบัญญัติเอาไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 21 ของกฎหมายตัวเงินแล้วก็ตาม แต่ว่า ในหมวดเบ็ดเสร็จทั่วไปนั้น ก็ให้นำไปใช้กับเรื่องของเช็คด้วย นอกจากนั้น ยังมีการนำเอาบทบัญญัติในหมวด 2 บางมาตราเกี่ยวกับตัวแลกเงินมาใช้กับเช็คเท่าที่ไม่ขัดกับเช็คด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับการทำเครื่องหมายอย่างหนึ่งอย่างใดแทนการลงลายมือชื่อ

การลงลายมือชื่อในตั๋วเงินนั้นจะต้องพิจารณาจาก มาตรา 9 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า “ ลายพิมพ์นิ้วมือ แง่ใด ตราประทับ หรือเครื่องหมายอื่นทำนองเช่นว่านั้นที่ทำลงในเอกสารแทนการลงลายมือชื่อ หากมีพยานลงลายมือชื่อรับรองไว้ด้วยสองคนแล้วให้ถือเสมือนกับลงลายมือชื่อ ” และวรรคสาม ความในวรรคสอง “ ไม่ใช่บังคับแก่การลงลายพิมพ์นิ้วมือ แง่ใด ตราประทับหรือเครื่องหมายอื่นทำนองเช่นว่านั้น ซึ่งทำลงในเอกสารที่ทำต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ” จะเห็นได้ว่า ในมาตรา 9 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้นการทำเครื่องหมาย แง่ใด (Cross) หรือการทำเครื่องหมายอื่น ๆ (or other mark) เช่น รูปเครื่องเลขาคณิต หรือลายพิมพ์นิ้วมือพร้อมมีพยานสองคน ลงลายมือชื่อกำกับเอาไว้ก็ให้เหมือนว่าเป็นการลงลายมือชื่อแล้ว แต่ตามหลักการในมาตรา 9 วรรคสอง นั้น กฎหมายมิได้ต้องการให้นำไปใช้ในเรื่องของตั๋วเงิน ตามความในมาตรา 900 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากว่ากฎหมายต้องการคุ้มครองไม่ให้ผู้ที่ไม่รู้หนังสือถูกฉ้อฉลหรือคดโกงเอาได้ (ประกาศนียบัตร อวยชัย, 2520, น. 25) หรืออีกความหมายหนึ่งนั่นก็คือ ให้ผู้ที่รู้หนังสือเท่านั้น จึงจะเข้ามาผูกพันในตั๋วเงินได้

แต่อย่างไรก็ตาม ในการทำเครื่องหมายแ่งใด (Mark) ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษนั้น ให้ถือว่าเป็นการลงลายมือเอาได้ (คดี George V Physic (1826), 5 B&C 234) แต่สำหรับกฎหมายของประเทศไทยนั้น ไม่สามารถถือเอาแบบอย่างตามเอาได้ เพราะตาม มาตรา 900 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น ไม่ได้มีที่มาจาก Bill of Exchange Act, 1882 ของอังกฤษ แต่มีที่มาจากกฎหมายของประเทศสวิสเซอร์แลนด์ หรือ Swiss Code of Obligations, Section 820 และมาจากกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น หรือ Japanese Commercial Code (J.com) (สง่า ดวงอัมพร, 2539) นอกจากนั้นแล้ว ในมาตรา 900 วรรคสอง ก็ยังได้บัญญัติความที่แตกต่างจากกฎหมายตั๋วเงินของประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย เพราะในสองประเทศนี้สามารถทำการลงเครื่องหมาย แ่งใด หรือเครื่องหมายอื่นใด ลงในตั๋วเงินอันถือเสมือนว่าเป็นการลงลายมือชื่อเอาได้ โดยมีเจตนามุ่งหมายจะให้เกิดความสะดวกแก่ทุกคนในการเข้ามาเกี่ยวข้องกับตั๋วเงิน แต่กฎหมายของประเทศไทยนั้น กล่าวเอาไว้ว่า “ ถ้าหากเพียงแต่เครื่องหมายอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น แ่งใด ลายพิมพ์นิ้วมือ จะนำมาอ้างเป็นการลงลายมือชื่อไม่ได้ แม้ว่าจะมีพยานสองคนลงลายมือชื่อในตั๋วเงินนั้น ”

เมื่อพิจารณาตามบททั่วไปแล้ว ในมาตรา 9 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายให้ถือว่าการทำเครื่องหมายอื่นใด การประทับตรา โดยมีพยาน 2 คน ลงลายมือชื่อรับรองก็ถือว่าเป็นการลงลายมือชื่อแล้ว แต่หากพิจารณาในมาตรา 900 วรรคสอง ก็จะเห็นว่า ความหมายตามมาตรานี้ ห้ามเฉพาะการลงเครื่องหมายอย่างใด ๆ เช่น แ่งใด หรือลายพิมพ์นิ้วมือ จะนำมาอ้างเป็นการลงลายมือชื่อไม่ได้ เท่านั้น ไม่ได้รวมไปถึงการห้ามใช้ตราประทับเอาไว้เลย แต่หากจะใช้ตราประทับแทนการลงลายมือชื่อแล้วจะต้องมีการใช้ตราประทับนั้นอยู่ตลอดเป็นปกติ มิใช่ว่าจะใช้บ้าง ไม่ใช่บ้าง หรือนาน ๆ ก็นำมาใช้ครั้งหนึ่ง

แต่การลงลายมือชื่อในตั๋วเงินก็มีได้หมายความว่า จะต้องรับผิดชอบตามความในตั๋วเงินเสมอไป แม้ว่าการลงลายมือชื่อนั้นจะเกิดขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็มีกรณีที่กฎหมายบัญญัติเอาไว้เป็นข้อยกเว้นเอาไว้ว่าไม่ต้องรับผิดชอบแม้ว่าจะได้ลงลายมือชื่อเอาไว้ในตั๋วเงินก็ตาม เช่น

1) การลงลายมือชื่อในตั๋วเงินโดยมีการเขียนแถลงลงไปว่า ได้ทำการแทนบุคคลอีกบุคคลหนึ่ง ตามความในมาตรา 901 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2) ผู้ลงลายมือชื่อบกร่องในเรื่องความสามารถ ตามความในมาตรา 902 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3) ในกรณีที่ผู้ทรงตัวแลกเปลี่ยน ยินยอมผ่อนเวลาในการใช้เงินให้แก่ผู้จ่ายเงิน หรือรับรองโดยที่คู่สัญญาคนก่อน (ผู้ส่งจ่าย, ผู้สลักหลัง) มิได้ยื่นขอด้วย ตามความในมาตรา 903, 906, 948 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

4) ในกรณีที่ผู้ทรงตัวแลกเปลี่ยนเซ็นชื่อลงในตัวเงินเพื่อเป็นหลักฐานในการแสดงการรับเงินไปจากธนาคาร หรือผู้จ่ายเงิน โดยถือว่าผู้ทรงไม่มีเจตนาที่จะเข้าผูกพันรับผิดชอบในการสลักหลังตัวเงินฉบับนั้น ตามความในมาตรา 946 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

5) ในกรณีอื่น ๆ ในแต่ละเรื่องของผู้ลงลายมือชื่อในตัวเงินสามารถหลุดพ้นจากความรับผิดชอบได้ ตามความในมาตรา 915(1), 990, 993 วรรคสอง, 1007, 1008 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3. การประทับตราของนิติบุคคล

การลงลายมือชื่อนั้น โดยปกติแล้ว สามารถทำได้ทั้งตัวของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลด้วย สำหรับบุคคลธรรมดานั้น การลงลายมือชื่อนั้นจะไม่ค่อยมีปัญหาหนัก เพียงแต่พิจารณาตรวจสอบในชั้นความสามารถของตัวผู้ลงลายมือชื่อนั้นเอง เพราะเป็นการแสดงเจตนาการทำนิติกรรมอย่างใด ๆ ลงไป ตามการลงลายมือชื่อนั้น (ตรีเนตร สาระพงษ์, 2553, น. 10-20) แต่สำหรับกรณีของนิติบุคคลเกิดขึ้นจากทฤษฎีสมมติ ตัวตนนั้นเกิดขึ้นจากหลักของกฎหมาย โดยถือว่ามีสิทธิและหน้าที่ดังเช่นบุคคลธรรมดา แต่โดยผลที่นิติบุคคลเป็นบุคคลที่กฎหมายได้สมมติขึ้นมา ดังนั้นการแสดงออกของนิติบุคคลจึงต้องกระทำผ่านตัวแทนของนิติบุคคลนั้น ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา ในมาตรา 66 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่กล่าวถึงการตั้งนิติบุคคลและสิทธิหน้าที่ วัตถุประสงค์ของนิติบุคคลเอง รวมถึงมาตรา 67 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่กล่าวถึงหลักความรับผิดชอบของผู้แทนนิติบุคคล ในการกระทำการที่ไม่เป็นไปตามกรอบวัตถุประสงค์ อันเป็นการนำเอาหลัก Ultra Vires Rule (โสภณ รัตนกร, 2553 : 354-367) ของกฎหมายประเทศอังกฤษมาใช้ ดังนั้นแล้ว การกระทำอันใดของผู้แทนนิติบุคคลจะต้องอยู่ภายใต้กรอบอำนาจ วัตถุประสงค์ของตัวนิติบุคคลด้วย และอาจจะทำให้การนั้น ๆ อาจจะไม่ผูกพันต่อนิติบุคคล ผู้แทนนิติบุคคล อาจจะต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว ตามความในมาตรา 76 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีที่ผู้แทนนิติบุคคลทำเกินขอบเขตอำนาจของตน ตามมาตรา 823 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เว้นแต่ว่า นิติบุคคลนั้นเข้ารับเอาประโยชน์ผลตามสัญญา หรือให้สัตยาบันแก่การนั้น

แต่ส่วนกรณีของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนจำกัดซึ่งเป็นนิติบุคคลอีกประเภทหนึ่ง จะแตกต่างจากกรณีของบริษัทจำกัด เพราะว่าตามกฎหมายลักษณะหุ้นส่วนแล้ว หุ้นส่วนผู้จัดการ และหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิด จะต้องร่วมกันรับผิดชอบกับนิติบุคคลด้วย แต่ปัญหาในเรื่องความรับผิดของห้างจะต้องรับผิดชอบตามตัวเงินหรือไม่อย่างไรนั้น จำต้องพิจารณาให้ได้ความว่า หุ้นส่วนผู้จัดการนั้นมีอำนาจ ทำการแทนห้างด้วย ในขณะที่ลงลายมือชื่อในตัวเงินด้วย หากข้อเท็จจริงฟังแล้วได้ความว่า ขณะที่ลงลายมือชื่อนั้น ไม่ได้มีอำนาจหรือได้หลุดพ้นจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการไปแล้ว ห้างก็ไม่ต้องร่วมรับผิดในตัวเงินนั้นเลย แต่ หุ้นส่วนผู้จัดการ หรือหุ้นส่วนคนนั้น ที่ได้ลงลายมือชื่อไปในตัวเงินจะต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวอยู่ในฐานะผู้ลงลายมือชื่อในตัวเงินฉบับนั้น

ส่วนในกรณีที่มิได้เป็นกรรมการนิติบุคคล ประเภทบริษัท หรือ บริษัทจำกัด มหาชน หากลงลายมือชื่อออกตัวเงินไปโดยเจตนาทำการแทนนิติบุคคลก็มิถือว่าได้ทำการแทนนิติบุคคล แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่า ได้มีการประทับตรา

สำคัญของนิติบุคคลลงไปในตัวเงินนั้นก็ตาม บุคคลผู้ลงลายมือชื่อนั้น ก็จะต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวในฐานะผู้ลงลายมือชื่อในตัวเงินฉบับนั้น เช่นกัน

4. แนวทางการปฏิบัติตามระบบนโยบายตามระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพ (Imaged Cheque Clearing Archive System : ICAS)

ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ได้เปิดให้บริการเรียกเก็บเงินตามเช็คระหว่างธนาคารภายในจังหวัดเดียวกัน โดยใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (ICAS) ในเขตสำนักหักบัญชีกรุงเทพฯ และจังหวัดน่าน ร่อง สุพรรณบุรี ราชองและขอนแก่น ซึ่งได้แล้วเสร็จเมื่อเดือนมีนาคม 2556 นั้น ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ได้เร่งพัฒนาระบบการบริการเช็คเรียกเก็บเงิน ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ ทั้งในด้านเทคโนโลยี ระบบปฏิบัติการ และการบริการลูกค้า ธนาคารพาณิชย์ ต่างๆ จึงได้นำเทคโนโลยีการหักบัญชีเช็คด้วยภาพมาใช้แทนการส่งตัวเช็คเพื่อเรียกเก็บแบบเดิม ทำให้บริการด้านเช็คของธนาคารฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความแม่นยำ และความน่าเชื่อถือ เพียงแต่จะต้องนำฝากเช็คในวันทำการ จันทร์-ศุกร์ ก่อนเวลา 15.30 น. ก็จะสามารถเรียกเก็บเงินตามเช็ค ภายในวันเดียวกับที่นำฝาก ธนาคารฯ จะนำเงินที่เรียกเก็บเสร็จสมบูรณ์เข้าบัญชีให้ลูกค้า ตั้งแต่เวลา 14.00 น. จนถึง 18.00 น. เพียงแต่เช็คที่ส่งจ่ายนั้น จะต้องเป็นเช็คที่ถูกต้องตามมาตรฐานบริการ การหักบัญชีเช็คด้วยภาพ หรือ ระบบ ICAS (Imaged Cheque Clearing and Archive System) ซึ่งระบบนี้ เกิดจากความร่วมมือระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินที่ให้บริการด้านเช็ค สามารถลดเวลาเรียกเก็บเงินตามเช็คจาก 1-5 วันทำการเหลือ 1 วันทำการ

เงื่อนไขในการส่งจ่ายเช็คต้องมีตราประทับ/ตราอนุ/ตราสี หรือไม่ อย่างไร

- 1) กฎหมายไม่ได้กำหนดเงื่อนไขในการส่งจ่ายเช็คต้องมีตราประทับ/ตราอนุ/ตราสี
- 2) แม้หนังสือบริคณห์สนธิอาจกำหนดเงื่อนไขการลงนามว่าต้องมีตราประทับกำกับ แต่การส่งจ่ายเช็คของนิติบุคคลสามารถกระทำได้ตามเงื่อนไขการลงลายมือ ตามที่ตกลงไว้กับธนาคาร โดยไม่จำเป็นต้องมีตราประทับ

การเปิดบัญชีกระแสรายวันของนิติบุคคล จะต้องดำเนินการตามข้อกำหนดการมอบอำนาจ ที่ระบุไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ

ข้อกำหนดที่ผู้ส่งจ่ายเช็คจะต้องดำเนินการ

- 1) เตรียมเงินในบัญชีให้เพียงพอสำหรับการชำระเงิน ตามวันที่ระบุในหน้าเช็ค เนื่องจากมีการเรียกเก็บเงินเร็วขึ้นกว่าเดิม
- 2) ไม่ควรแก้ไขข้อมูลบนหน้าเช็ค เพื่อป้องกันการทุจริตจากการเปลี่ยนแปลงข้อมูล
- 3) ไม่ปรุจำนวนเงิน เจาะหรือทำให้เช็คเป็นรู และไม่ใช้ดินสอดหรือปากกาสีแดงหรือปากกาเคมีในการเขียนเช็ค
- 4) จำนวนเงินบนหน้าเช็ค ไม่ควรเกิน 1,000 ล้านบาท (หากชำระเกินกว่านั้นให้ใช้การโอนเงินผ่านระบบบาทเนต)
- 5) ควรติดต่อธนาคารของท่านเพื่อขอยกเลิกการใช้ตราประทับ/ตราอนุ/ตราสีเป็นเงื่อนไขการส่งจ่ายเช็ค เพราะตราเหล่านี้อาจบดบังข้อมูลที่สำคัญบนเช็ค

6) หากมีการใช้ตราประทับฯ ธนาคารจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสมุดเช็คสูงขึ้น เนื่องจากตราประทับ อาจ บดบังสาระสำคัญของเช็ค ทำให้ต้องส่งตัวเช็คจริงไปให้ธนาคารผู้จ่ายตรวจสอบความถูกต้อง ในกรณีเช่นนี้ การจ่ายเงินอาจ ล่าช้ากว่าเช็คทั่วไป ผู้รับเงินจะไม่สะดวก และอาจไม่ยินดีรับเช็คที่มีตราประทับฯ

7) เก็บรักษาเช็คให้อยู่ในที่ปลอดภัย และต้องแจ้งธนาคารทันทีเมื่อทราบว่าเช็คหาย

ระบบ ICAS นี้ แม้ว่าอาจจะสร้างปัญหาทางด้านกฎหมายตามมาหลายประการด้วยกันก็ตาม แต่ถ้าหาก พิจารณาในด้านของข้อสังเกตว่า การใช้ตราประทับมาแทนการลงลายมือชื่อและใช้พยานสองคนมาลงลายมือชื่อเพื่อ เป็นพยานรับรองมาติดตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ถึงแม้ว่า ตามแนวคำพิพากษาฎีกาที่ผ่านมา ให้ถือเสมือนว่า สามารถใช้ตราประทับแทนการลงลายมือชื่อได้ ข้อมสร้าง ความกังวลใจว่า จะมีการปลอมแปลงตราประทับกันได้อย่าง ง่ายดาย ด้วยเหตุนี้เอง การห้ามธนาคารพาณิชย์ใช้ตราประทับของธนาคารแห่งประเทศไทย นั้น ผู้วิจัย ก็เห็นว่า น่าจะรวม ไปถึงการใช้ตราประทับดังกล่าวแทนการลงลายมือชื่อด้วย เพราะว่าปัญหาดังกล่าวนี้ อาจเกิดขึ้นได้ หากนำเอา ระบบ ICAS มาใช้เช่นกัน เนื่องจากสาเหตุว่า การใช้ตราประทับแทนการลงลายมือชื่อ อาจไปกระทบรบกวนต่อการ นำระบบดังกล่าวนี้มาใช้ด้วย ซึ่งถ้าเป็นอย่างนี้แล้ว ข้อกังวลจากการใช้ตราประทับแทนการลงลายมือชื่อก็น่าจะหมด ลงไป และ

นอกจากนั้น หากในอนาคตอันใกล้นี้ ได้มีการคิดค้นระบบเช็คอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมาใช้ ซึ่งอาจจะต้องมีการ ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ มาแทนการลงลายมือชื่อในแบบเดิม ๆ การห้ามใช้ตราประทับก็อาจจะมีผลในเรื่อง เงื่อนไขการส่งจ่ายด้วยการประทับตราถูกยกเลิกไปด้วย ซึ่งก็จะทำให้เงื่อนไขของการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำได้สะดวกและง่ายขึ้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทย นำเอาระบบ ICAS ซึ่งเป็นระบบการเรียกเก็บเงินใหม่ ที่ผู้ส่งจ่ายเช็ค ไม่ต้อง ประทับตราสำคัญ ตราฐาน ตราสี ที่เป็นเงื่อนไขในการส่งจ่ายเช็ค นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า หนังสือเวียนดังกล่าวนี้ของธนาคาร แห่งประเทศไทยดังกล่าวนี้เอง ทำให้เกิดปัญหาความรับของนิติบุคคลในการส่งจ่ายเช็คดังต่อไปนี้

1. ปัญหาในด้านความรับผิดชอบของนิติบุคคล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องตัวเงิน

ผู้วิจัย เห็นว่า ระบบ ICAS ที่กำหนดให้นิติบุคคลในฐานะผู้ส่งจ่ายเช็ค ไม่ต้องให้มีการประทับตราสำคัญ ตราฐาน ตราสี อันเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งในการส่งจ่ายเช็ค ลงไปในตัวเช็คที่ได้ส่งจ่าย ถ้าหากสังเกตในแง่ที่ว่า หากเช็คฉบับนั้น สามารถเรียกเก็บเงินได้ ข้อมถือว่าวิธีการเรียกเก็บเงินตามระบบนี้มีความรวดเร็ว สะดวกและทำให้เกิดการหมุนเวียนใน ภาคธุรกิจการเงินของประเทศให้มีความคล่องแคล่ว สะดวกมากขึ้น แต่ในด้านกลับกัน หากว่ามีกรณีที่เกิดไม่สามารถ เรียกเก็บเงินได้ เพราะธนาคารได้ปฏิเสธการจ่ายเงิน ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ๆ ถึงแม้ในทางกฎหมายนั้น นิติบุคคล เองสามารถให้การสัตยาบันได้ ทำให้มีผลเป็นการผูกพันต่อนิติบุคคลนั้น แต่ในด้านการปฏิบัติแล้วอาจจะสร้างความ ยุ่งยากแก่ตัวของผู้ทรงเช็ค และไม่อาจทราบได้เลยว่านิติบุคคลนั้น จะได้สัตยาบันหรือไม่อย่างไร โดยเฉพาะหากเช็ค ฉบับนั้น เป็นเช็คประเภทผู้ถือ ซึ่งสามารถเปลี่ยนมือส่งต่อกันได้หลาย ๆ ทอด ผู้ทรงเช็คคนสุดท้ายข้อมไม่อาจ จะทราบ ได้เลยว่า ความเป็นมาของเช็คฉบับนั้นมาอย่างไร และด้วยเหตุนี้เอง การส่งจ่ายเช็คของนิติบุคคลในคราวต่อไป จะ ส่งผลถึงความขัดข้องอย่างไร เพราะอาจจะเกิดความไม่น่าเชื่อถือ เชื่อมั่นของผู้ที่เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบ หากจะต้อง ทำตามนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว หากนิติบุคคลที่มีข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้งให้การกระทำใด ๆ ที่ จะผูกพันนิติบุคคลนั้น ตัวของกรรมการ หรือผู้แทน หรือตัวแทนของนิติบุคคลต้องลงลายมือชื่อและประทับตรา

สำคัญของนิติบุคคลด้วยแล้ว และหากในคำขอการเปิดบัญชีได้กำหนดเงื่อนไขให้มีการประทับตราในการส่งจ่ายเช็คด้วยแล้ว ในการส่งจ่ายเช็คสมควรที่จะต้องให้ตัวของกรรมการ หรือผู้แทน หรือตัวแทนของนิติบุคคลประทับตราสำคัญควบคู่ในการส่งจ่ายลงไปด้วย เพื่อที่จะไม่ให้ขัดต่อข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้งของนิติบุคคลนั้น ๆ และทำให้เกิดความสมบูรณ์ของการลงลายมือชื่อในเช็คด้วย ซึ่งวิธีการลงลายมือชื่อเช่นนี้น่าจะเหมาะสม ตามความเห็นของผู้วิจัย หากเกิดกรณีที่เช็คฉบับนี้ธนาคารเกิดปฏิเสธการส่งจ่ายเงินตามเช็ค นิติบุคคลนั้นก็ไม่ต้องให้สัตยาบันในภายหลังอีก และยังไม่สร้างปัญหาใด ๆ แก่ผู้ทรงเช็คด้วย ผู้ทรงเช็คไม่ต้องเสียเวลาในการตรวจสอบที่มา ที่ไป หรือความเป็นมาของเช็คดังกล่าวนี้ และไม่จำเป็นต้องขอให้นิติบุคคลผู้ส่งจ่ายเช็คฉบับนั้นให้สัตยาบันอีก

2. ปัญหาความรับผิดชอบของธนาคารผู้จ่ายเงินในฐานะคู่สัญญากับผู้ส่งจ่าย

เมื่อนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้ส่งจ่ายเช็คเป็นคู่สัญญาหรือมีนิติสัมพันธ์กับตัวของธนาคารผู้จ่ายเงินตามสัญญาบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน หรือสัญญาบัญชีเดินสะพัด ที่การส่งจ่ายเช็คก็ย่อมต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดเอาไว้กับทางธนาคารคู่สัญญา ซึ่งส่วนมากแล้วเงื่อนไขของการส่งจ่ายเงินตามเช็คมักจะถือเอาตามข้อบังคับของหนังสือตราสารจัดตั้ง หรือตามหนังสือบริคณห์สนธิของนิติบุคคลนั้น ๆ หากมีข้อบังคับของตราสารจัดตั้ง หรือตามหนังสือบริคณห์สนธิ ซึ่งกำหนดว่า กรรมการ ผู้แทน หรือตัวแทนนิติบุคคลต้องลงลายมือชื่อพร้อมทั้งมีการประทับตราสำคัญของนิติบุคคลลงไปควบคู่กันถึงจะเป็นการผูกพันตัวของนิติบุคคล ดังนั้น การที่กรรมการ ผู้แทน หรือตัวแทนนิติบุคคล ผู้ส่งจ่ายเช็ค ลงนามลงไปในเช็คโดยไม่ได้มีการประทับตราสำคัญของ นิติบุคคลลงไป ในเช็คดังกล่าว อันเป็นเงื่อนไขในการส่งจ่ายแล้ว ตัวธนาคารผู้จ่ายเงินตามเช็คย่อมมีสิทธิในการปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คฉบับนี้ได้ โดยธนาคารเองก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อตัวของผู้ส่งจ่ายซึ่งจะเป็นการส่งผลให้ตัวของนิติบุคคลผู้ซึ่งเป็นคู่สัญญาหรือผู้เคยค้าในฐานะผู้ส่งจ่ายเช็ค ได้รับความเสียหาย ขาดความเชื่อถือในการติดต่อกับคู่สัญญาที่ทำการค้าหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้จ่าย จึงเห็นว่า เพื่อให้การแก้ไขในปัญหาที่ขัดข้องในการทำนิติกรรมนี้ ธนาคารผู้จ่ายเงินตามเช็ค และตัวของนิติบุคคลผู้ส่งจ่ายเช็คซึ่งเป็นคู่สัญญาก็สมควรที่จะต้องกำหนดเงื่อนไขในการส่งจ่ายเช็ค โดยให้กรรมการ ผู้แทน หรือตัวแทนนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการส่งจ่ายเช็คต้องมีการประทับตราของนิติบุคคลลงไปในตัวเช็คนั้นๆ ด้วย มิใช่เพียงแต่ให้กรรมการ ผู้แทน หรือตัวแทนนิติบุคคล ลงลายมือชื่อ แต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการประทับตราสำคัญของนิติบุคคลเช่นนั้น ตามวิธีการดังกล่าวนี้เอง ก็จะสามารถทำให้การส่งจ่ายเช็คของนิติบุคคลเป็นไปด้วยความสะดวกและเป็นไปตามข้อบังคับของหนังสือตราสารจัดตั้ง หรือตามหนังสือบริคณห์สนธิของนิติบุคคลนั่นเองด้วย

นอกจากจะก่อให้เกิดปัญหาและความสับสนในความรับผิดชอบในทางแพ่งแล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหาความรับผิดชอบของตัวบุคคล และนิติบุคคลในทางอาญา พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 อีกด้วย เนื่องจากว่าในส่วนของความรับผิดชอบในทางอาญานั้น กฎหมายมุ่งเอาผิดแก่บุคคล ซึ่งเป็นผู้ที่ลงลายมือชื่อในการส่งจ่ายเช็คเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าในทางแพ่งนั้น นิติบุคคลอาจจะสามารถทำการให้สัตยาบันในเช็คดังกล่าวได้ แต่ในการกระทำความผิดทางอาญานั้น ไม่อาจจะถือเอาการให้สัตยาบันมาใช้ในฐานความผิดที่เกิดขึ้นเช่นนี้แล้วได้ ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ตัวของกรรมการ ผู้แทน หรือตัวแทนนิติบุคคล ลงลายมือชื่อ แต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการประทับตราสำคัญของนิติบุคคลลงในเช็คให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขในการส่งจ่ายเช็ค หากเกิดกรณีที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินไม่ว่ากรณีใด ๆ ย่อมไม่สามารถดำเนินคดี เพื่อที่จะเอาผิดในทางอาญาแก่ตัวของนิติบุคคล ในฐานะตัวการร่วม ซึ่งเป็นเจ้าของเช็คนั้นได้ ตามความในมาตรา 83 แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้โดย เหตุเพราะว่า ตัวของนิติบุคคลนั้นสามารถยกข้อต่อสู้ที่ว่า เงื่อนไขในการส่งจ่ายตามข้อบังคับของหนังสือตราสารจัดตั้ง หรือตามหนังสือบริคณห์สนธิของ นิติบุคคลนั้น ตามที่ได้จัดแจ้งและได้กำหนดเงื่อนไขเอาไว้มาเป็นข้อต่อสู้เพื่อให้ตนเองพ้นผิดได้ ดังนี้ หากมีการปฏิบัติให้เป็นไปตาม

เงื่อนไขการส่งจ่ายเช็ค ตามข้อบังคับของตราสารจัดตั้ง หรือหนังสือบริคณห์สนธิของนิติบุคคลดังกล่าวแล้ว ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า การใช้ตราประทับของนิติบุคคลนั้น เป็นการแสดงตนของตัวนิติบุคคลให้ปรากฏต่อบุคคลภายนอกอย่างชัดเจนอีกทางหนึ่งด้วย และจะส่งผลทำให้ไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางอาญา ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากเช็คมีบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่หลายฝ่าย ดังนั้น เพื่อให้การส่งจ่ายเช็คเป็นไปตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย และเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้องในเช็คที่นิติบุคคลเป็นผู้ส่งจ่ายเช็ค ซึ่งจะก่อให้เกิดกระแสเงินหมุนเวียนในการธุรกิจ และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) หากนิติบุคคลใดมีข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้งว่าต้องใช้ตราประทับควบคู่ไปพร้อมกับการลงลายมือชื่อของผู้แทนนิติบุคคล จึงจะเป็นการผูกพันนิติบุคคลนั้น และมีการนำข้อบังคับในตราสารจัดตั้งดังกล่าวไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการส่งจ่ายเช็คด้วยแล้ว กรณีเช่นนี้ ควรจัดทำตราประทับดังกล่าว ให้มีขนาดเล็กลง ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ทับซ้อนกับลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายในขณะประทับตราลงในเช็ค

2) การใช้ตราประทับลงในเช็ค ควรประทับไว้ตรงบริเวณส่วนหนึ่งส่วนใดของเช็ค ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการทับซ้อนลายมือชื่อของผู้แทนนิติบุคคล เนื่องจากการใช้ตราประทับลงในเช็คนั้น ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่า จะต้องประทับตราซ้อนลงไปบนลายมือชื่อของผู้แทนนิติบุคคลแต่อย่างใด ทั้งยังเป็นการตัดความกังวลและเป็นการแก้ไขปัญหาไม่ให้ขัดต่อข้อบังคับ และตราสารจัดตั้งของนิติบุคคลนั้น ๆ และไม่เป็นการขัดต่อเงื่อนไขการส่งจ่ายเช็คในคำขอเปิดบัญชีอีกด้วย นอกจากนี้ ยังทำให้การลงลายมือชื่อของนิติบุคคลในฐานะผู้ส่งจ่ายเช็ค ดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 688 (3) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3) ธนาคารในฐานะผู้เป็นคู่สัญญาฝากทรัพย์ควรแจ้งผู้ส่งจ่ายซึ่งเป็นลูกค้ำของธนาคาร ถึงเหตุการณ์ที่จะไม่จ่ายเงินในกรณีที่ หากว่ามีการใช้ตราประทับลงในเช็ค เพื่อป้องกันการความน่าเชื่อถือในเช็ค หากธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินในกรณีดังกล่าวนี้

4) ควรมีการแก้กฎหมาย โดยอาจจะดำเนินการแยกมาตราต่างหากจากที่ได้บัญญัติเอาไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในส่วนว่าด้วยเรื่องเช็ค โดยเฉพาะ

5) ส่วนมาตรา 900 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ให้คงเอาไว้เช่นเดิม เพราะว่า หากมีการยกเลิกมาตราดังกล่าวนี้ อาจส่งผลต่อกฎหมายว่าด้วยเรื่องตัวเงิน หรือตัวสัญญาใช้เงินได้

6) หากจะดำเนินการพัฒนาระบบต่าง ๆ เพื่อรองรับกับสภาพสังคม ความก้าวหน้า หรือสภาพของการดำเนินการทางธุรกิจ และนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ ควรพิจารณาถูกระเบียบมาเพื่อรองรับให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงหลัก ลำดับชั้นของกฎหมาย ที่สามารถถดถ่วงหรือยกเลิกกฎหมายฉบับเก่า หรือกฎหมายใด ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

จากข้อเสนอแนะข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นวิธีการ ในการแก้ปัญหา และความขัดข้องของธนาคาร ผู้ยกค้ำ ในฐานะผู้ส่งจ่ายเช็คนิติบุคคลและตัวแทนนิติบุคคลได้ในระดับหนึ่ง

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ก็ด้วยความเมตตาเป็นอย่างสูงจากท่านอาจารย์ ดร.สุรพล ศรีวิทยา ที่ให้ความกรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำชี้แนะแนวทาง ให้แนวคิดในด้านคุณค่าแก่ผู้เขียนตลอดมา ด้วยการช่วยดำเนินการเรียบเรียงเนื้อหาและถ้อยคำที่เหมาะสมเสมอ รวมถึงหลักการสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างมากมาย ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ในโอกาสนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.อาทิตย์ ศรีทวารสิทธิ ที่ให้ความกรุณาอย่างยิ่งในการให้แนวคิดที่ถูกต้อง ข้อมูล กฎหมาย ที่ทันสมัย รวมถึงตลอดไปถึงแนวทางแก้ไขปัญหาคือเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนดี สามารถช่วยเหลือ สร้างประโยชน์ต่อการศึกษาหรือด้วยประการอื่นใด ผู้เขียนขอมอบคุณงามความดีแก่ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ญาติมิตร และมหาวิทยาลัยรังสิต ตลอดจนผู้มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ตรีเนตร สาระพงษ์. (2553). คำอธิบายกฎหมายลักษณะตัวเงิน. อุบลราชธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ประกาศน์ อวยชัย. (2520). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องตัวเงิน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมชายการพิมพ์.
- สง่า ดวงอัมพร. (2539). คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับเช็ค การสอบสวนและการดำเนินคดี. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- โสภณ รัตนากร. (2553). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หนี้ส่วน บริษัท. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ.
- เสาวนีย์ อัสวโรจน์. (2552). คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวเงิน. (พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- อัมพร ณ ตะกั่วทุ่ง. (2543). คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวเงิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ.

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
PROBLEMS REGARDING COPYRIGHT OWNER OF ACADEMIC LITERARY WORKS SUBMITTED
IN PARTIAL FULFILLMENT OF ACADEMIC REQUIREMENTS

นริศวรร คำเจริญ¹ และสุรพล ศรีวิทย์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (naritsuan@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (iamsuraphol@hotmail.com)

บทคัดย่อ

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เกิดขึ้นเนื่องจากกฎระเบียบข้อบังคับของสถาบันการอุดมศึกษาต่าง ๆ ส่วนแต่กำหนดให้ลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้น โดยนักศึกษาตกเป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันนั้น ๆ ซึ่งกฎระเบียบข้อบังคับดังกล่าวขัดกับหลักการได้มาซึ่งความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะ ผู้สร้างสรรค์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และนำไปสู่ความไม่เป็นธรรมต่อนักศึกษาในฐานะผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์

งานวิจัยฉบับนี้ จึงเสนอว่า ลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาควรเป็นของนักศึกษาในฐานะผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ และกฎระเบียบข้อบังคับของสถาบันการอุดมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาควรแก้ไขให้ลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาควรเป็นของนักศึกษาในฐานะผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์และควรเพิ่มเติมบทบัญญัติ ในลักษณะขั้นตอนและวิธีการอย่างชัดเจนในการโอนลิขสิทธิ์หรือการอนุญาตให้ใช้สิทธิต่าง ๆ ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาจากนักศึกษาซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์มาเป็นของสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ ด้วยความสมัครใจของนักศึกษา เพื่อมิให้เกิดข้อพิพาท หรือความสับสนในความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาจากนักศึกษา

คำสำคัญ: งานนิพนธ์, ลิขสิทธิ์, ผลงานวิชาการ

ABSTRACT

Legal issue regarding copy right owner of academic literary work submitted in partial fulfillment of academic requirements arises as a result of the rules and regulations of universities which specify that copyright is a thesis made part of education and crested by a student ให้ลิขสิทธิ์ to such university whereby such rules and regulations are not consistent with the principles of copyright requirement by creature pursuant to the copyright Act, B.E. 2537 which is deemed to be unfair to students as creators of copyrighted work.

This research ,therefore, submits that copyright in a thesis made part of education should belong to a student as a creator of copyrighted work, and the rules and regulations of universities related to copyright in literary work made part of education should be amended to specify in literary work made part of education belongs to a student as a creator of copyrighted work and be revised to include provisions concerning methods and procedures of assigning

copyright or licensing to use rights in literary work made part of education from students as owners of copyright to universities subject to students free will in order to avoid disputes or confusion in the ownership of copyright in literary work made part of education.

Keywords: Literary Works, Copyright, Academic Weitin

1. บทนำ

ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองและรับรองสิทธิแต่ผู้เดียวตามกฎหมายรับรองที่ได้มอบให้แก่ผู้สร้างสรรค์กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ตนได้ทำขึ้น อัน ได้แก่ สิทธิที่จะทำซ้ำ ดัดแปลง หรือนำออกโฆษณา ไม่ว่าในรูปลักษณะอย่างไรหรือวิธีใด รวมทั้งอนุญาตให้ผู้อื่นนำงานนั้นไปทำเช่นว่านั้นด้วย (มหาวิทยาลัยพายัพ, ออนไลน์) โดยสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่ว่านี้ต้องเกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ริเริ่มโดยการใช้สติปัญญาความรู้ ความสามารถ และความวิริยะอุตสาหะของตนเองในการสร้างสรรค์ โดยไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น และงานที่สร้างสรรค์ต้องเป็นงานตามประเภทที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้คุ้มครอง ซึ่งผู้สร้างสรรค์จะได้รับความคุ้มครองทันทีที่สร้างสรรค์โดยไม่ต้องจดทะเบียน (กระทรวงพาณิชย์, ออนไลน์)

โดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้วางหลักเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ คือ ผู้สร้างสรรค์งานจะเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ เว้นแต่ งานที่สร้างสรรค์ขึ้นภายจากสัญญาจ้างทำของ ในกรณีนี้ผู้ว่าจ้างจะเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ และงานที่สร้างสรรค์เกิดขึ้นภายจากการจ้างหรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น ในกรณีนี้ให้หน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ นอกจากนี้กฎหมายลิขสิทธิ์ยังได้กำหนดประเภทของงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์คุ้มครอง ได้แก่ งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ รวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การคุ้มครองงานสร้างสรรค์เหล่านี้จะเกิดขึ้นทันทีเมื่อสร้างขึ้นโดยไม่มีขั้นตอนทางกฎหมายใด ๆ และไม่จำเป็นต้องมีการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชนก่อน กล่าวคือ เมื่อผู้ประพันธ์ได้สร้างสรรค์งานหรือเขียนงานนิพนธ์ขึ้นชิ้นหนึ่ง กฎหมายให้ความคุ้มครองงานชิ้นนั้นทันที เจ้าของผลงานเท่านั้นมีสิทธิในการเผยแพร่งานสู่สาธารณชน เว้นแต่ได้รับความยินยอมหรืออนุญาตจากเจ้าของ หากผู้ใดทำเลียนงานไปเผยแพร่ คัดลอก ดัดแปลง ไม่ว่าจะบางส่วนหรือทั้งหมด จักต้องรับโทษอาญาและชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่งแก่ผู้สร้างสรรค์งานชิ้นนั้น ส่วนการจดทะเบียนลิขสิทธิ์ที่กระทำกับกรมทรัพย์สินทางปัญญานั้นมิได้เป็นการรับรองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์แต่อย่างใด แต่เป็นเพียงการแจ้งต่อหน่วยงานราชการว่าตนเองเป็นเจ้าของสิทธิในผลงานลิขสิทธิ์ที่แจ้งไว้เท่านั้น โดยผู้แจ้งต้องรับรองตนเองว่าเป็นเจ้าของผลงานที่นำมาแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ และหนังสือรับรองที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาออกให้ก็มีรับรองว่าผู้แจ้งเป็นเจ้าของงานลิขสิทธิ์แต่อย่างใด หากมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้แจ้งจำเป็นต้องพิสูจน์ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์นั้นเอง (กระทรวงพาณิชย์, ออนไลน์)

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า งานนิพนธ์เป็นงานวรรณกรรมที่กฎหมายลิขสิทธิ์ได้ให้ความคุ้มครองไว้ ฉะนั้น ผู้ประพันธ์ กล่าวคือ ผู้สร้างสรรค์งาน ย่อมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ชิ้นนั้น เว้นแต่เข้าเงื่อนไขการสร้างสรรคงานเกิดขึ้นจากสัญญาจ้างทำของ หรือจ้างหรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมของหน่วยงานของรัฐ แต่ทว่า ในความเป็นจริงนั้น งานนิพนธ์บางประเภท โดยเฉพาะงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เช่น ปริญญาณิพนธ์ ในทุกระดับการศึกษา บทความวิชาการ บทความวิจัย รายงานประจำวิชา เป็นต้น กลับถูกกำหนดโดยกฎระเบียบของ

สถาบันการอุดมศึกษาต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน โดยกฎระเบียบเหล่านั้นได้กำหนดให้ลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่นักศึกษาเป็นผู้สร้างสรรค์งาน ตกเป็นของสถาบันการอุดมศึกษานั้นๆ โดยนักศึกษาหรือผู้สร้างสรรค์งานมิได้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ร่วมแต่อย่างใด

ดังนั้น จึงนำมาสู่ความสนใจของผู้วิจัยที่จะศึกษาหลักกฎหมายและแนวคิดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์และหาแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาหลักกฎหมายและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ทั้งของไทยและต่างประเทศ
- 2.2 เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ทั้งของไทยและต่างประเทศ
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
- 2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เท่านั้น โดยวิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากกฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ ข้อบังคับของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตำรากฎหมาย วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

4. ผลการวิจัย

กฎหมายลิขสิทธิ์ทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ ล้วนวางหลักเกี่ยวกับการได้มาซึ่งความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ไปในทิศทางเดียวกันทั้งสิ้น กล่าวคือ กฎหมายเห็นว่าผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์สมควรเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานชิ้นนั้น ซึ่งหากงานชิ้นนั้นเกิดจากผู้สร้างสรรค์ร่วมหลายคน ทุกคนย่อมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อย่างเท่าเทียมกัน เว้นแต่ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น รวมถึงเว้นแต่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งมีลักษณะเฉพาะเจาะจง เช่น ลิขสิทธิ์ในงานอันเกิดจากสัญญาจ้างแรงงานหรือสัญญาจ้างทำของ หรืองานตามคำสั่งหรือในความควบคุมของหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

งานวิจัยฉบับนี้จึงได้นำหลักกฎหมายเกี่ยวแก่กฎหมายลิขสิทธิ์ดังกล่าวข้างต้น มาวิเคราะห์ในปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์เฉพาะเรื่องของการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในฐานะผู้สร้างสรรค์และโดยผลของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยการโอนลิขสิทธิ์ทางนิติกรรมและทางมรดกนั้น จะไม่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้นี้ เนื่องจากการโอนลิขสิทธิ์จะต้องทำโดยเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น แต่ทั้งนี้ อาจนำมากล่าวถึงในบางแง่มุมที่พอจะสามารถนำมาเป็นทางออกของปัญหาได้นอกจากนี้ งานวิจัยฉบับนี้ยังได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับกฎระเบียบของสถาบันการอุดมศึกษาที่เกี่ยวกับงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพิ่มเติมขึ้นมาด้วย

ดังนั้น จึงได้ศึกษาวิเคราะห์โดยแยกเป็นประเด็นต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ ประเด็นการได้มาซึ่งความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะ ผู้สร้างสรรค์ ประเด็นการได้มาซึ่งความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะผู้สร้างสรรค์ร่วม ประเด็นการได้มาซึ่งความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยผลของกฎหมาย และประเด็นการบังคับใช้กฎระเบียบของสถาบันการอุดมศึกษาที่เกี่ยวกับงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ประเด็นการได้มาซึ่งความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะผู้สร้างสรรค์

ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 4 กฎหมายได้กำหนดไว้ว่า “ลิขสิทธิ์” คือ ลิขสิทธิ์แต่ผู้เดียวที่จะทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น และในมาตราเดียวกันนี้ยังได้ให้คำจำกัดความของ “ผู้สร้างสรรค์” คือ ผู้ทำหรือผู้ก่อให้เกิดงานสร้างสรรค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จึงหมายความว่า กฎหมายได้กำหนดให้ผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานชิ้นนั้น แต่ประเด็นคือ การกระทำถึงขั้นไหนจึงจะถือได้ว่าเป็นผู้สร้างสรรค์ โดยองค์ประกอบของผู้สร้างสรรค์ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบแรก ความคิดริเริ่ม (Originality) กล่าวคือ ต้องเป็นการสร้างสรรค์งานโดยตนเอง และไม่ได้ลอกเลียนบุคคลใด และองค์ประกอบที่สอง ความรู้ความสามารถและความชำนาญ (Skill and Labor) กล่าวคือ นอกจากจะมีความคิดริเริ่มเป็นของตนเองแล้ว ผู้สร้างสรรค์จำเป็นต้องลงแรงและความชำนาญที่ตนมีอยู่ให้เกิดงานที่ตนได้คิดริเริ่มไว้ด้วย (นินนาท บุญยะเดช, ออนไลน์) ซึ่งแนวคำพิพากษาของศาลที่แสดงให้เห็นว่างานสร้างสรรค์ที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์นั้นจะต้องมีขนาดความวิริยะอุตสาหะพอสมควรเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 881/2472 ศาลได้วินิจฉัยว่า การมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของหนังสือหมายความว่ามีการสร้างสรรค์เฉพาะรูปร่างและลักษณะของข้อความที่เก็บรวบรวมขึ้นเท่านั้น ไม่หมายความว่าตลอดไปถึงมีการสิทธิ์ในข้อความที่รวบรวมขึ้นผู้ที่รวบรวมตำราซึ่งมีมาแต่โบราณขึ้นใหม่ถึงจะเหมือนกับของผู้อื่นที่รวบรวมไว้แล้วก็ไม่เป็นการล่วงกรรมสิทธิ์ของผู้ที่ทำได้ก่อน หรือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4026/2524 ศาลได้วินิจฉัยว่า แม้ศาลชั้นต้นกำหนดให้โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน แต่เมื่อโจทก์จำเลยตกลงกันขอให้ศาลวินิจฉัยประเด็นข้อเดียวว่าภาพการ์ตูนที่จำเลยจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้เหมือนหรือคล้ายกับภาพการ์ตูนสุนัขปู้ของโจทก์หรือไม่ หากเหมือนหรือคล้ายกันจะเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์หรือไม่ โดยโจทก์จำเลยไม่คิดใจสืบพยานต่อไป เช่นนี้ ต้องถือว่าจำเลยได้สละข้อต่อสู้อื่น ๆ แล้ว โจทก์จึงไม่ต้องสืบพยานว่าสิทธิของโจทก์ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไทยหรือไม่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2474 ลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมจะมีขึ้นได้ก็ต่อเป็นศิลปกรรมที่ทำขึ้นในแผนกศิลปะ เช่น รูปศิลปะ ดังนี้ รูปการ์ตูนสุนัขของโจทก์ซึ่งเป็นเพียงรูปคล้ายสุนัขธรรมดาทั่วๆ ไปที่ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะ ซึ่งการขีดเขียนอาจเหมือนหรือคล้ายกันได้เป็นธรรมดา จึงไม่ใช่ลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมตามความหมายของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เป็นต้น

จากแนวคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การเป็นผู้สร้างสรรค์จะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม และได้ใช้ความรู้ ความสามารถของตนในการสร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งสามารถเทียบเคียงในกรณีของงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาได้ กล่าวคือ งานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เช่น วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ บทความวิจัย รายงานประจำวิชา เป็นต้น เหล่านี้ล้วนแต่เกิดจากความมานะพยายามอย่างเต็มความสามารถของนักศึกษาเอง และอาจได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ประจำวิชาในการศึกษาค้นคว้าวิจัยได้ เนื่องจากงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญของการสำเร็จการศึกษา เพราะถ้านักศึกษาไม่ส่งรายงานประจำวิชา ก็ย่อมไม่ได้คะแนนในรายวิชานั้นๆ และอาจทำให้ไม่ผ่านในรายวิชานั้นๆ ได้ หรือในกรณีของ

รายวิชาวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระในทุกระดับการศึกษาล้วนแต่เป็นเงื่อนไขสำคัญในการสำเร็จการศึกษาทั้งสิ้น แม้นักศึกษาจะผ่านรายวิชาครบทั้งหลักสูตรแล้ว แต่ยังไม่ได้ “ผ่าน” ในรายวิชาวิทยานิพนธ์ก็ ไม่อาจสำเร็จการศึกษาได้ ทั้งนี้ ในระดับบัณฑิตศึกษาได้เพิ่มเติมเงื่อนไขอีกประการที่สำคัญ คือ การตีพิมพ์เผยแพร่ ผลงานวิทยานิพนธ์ถือเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษา ด้วยเหตุนี้ ดังนั้น ในกระบวนการทำงานนิพนธ์ที่เป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษานั้น นักศึกษาล้วนแต่เป็นผู้คิด วิเคราะห์ หาข้อมูล และเขียนงานนิพนธ์เองในทุกขั้นตอนทั้งสิ้น จึงเห็นได้ว่า นักศึกษามีฐานะเป็นผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ โดยสมบูรณ์

ฉะนั้น ลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาควรเป็นของนักศึกษาในฐานะผู้สร้างสรรค์งาน อันมีลิขสิทธิ์ โดยความคิดริเริ่มและใช้ความรู้ความสามารถของตนในการสร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ ประเภทงาน วรรณกรรมขึ้นมา อันเป็นไปตามหลักกฎหมายข้างต้น

4.2 ประเด็นการได้มาซึ่งความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะผู้สร้างสรรค์ร่วม

ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 19 กฎหมายยอมรับว่า บุคคลมากกว่า 2 คนขึ้นไป ที่เป็นผู้ที่ ได้สร้างสรรค์ผลงานร่วมกันโดยมิสามารถแบ่งแยกออกจากกันได้ ให้ถือว่าเป็นผู้สร้างสรรค์ร่วมในงานอันมีลิขสิทธิ์ แต่ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ของไทยนั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดนิยามของ “ผู้สร้างสรรค์ร่วม” เอาไว้อย่าง ชัดเจน ผู้วิจัยจึงขอเทียบเคียงนิยามของ “ผู้สร้างสรรค์ร่วม” กับกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ของต่างประเทศ ประกอบกับ กฎหมายอื่น ๆ ของไทย กล่าวคือ ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ของสหราชอาณาจักร นั่นคือ The Copyright, Designs and Patents Act 1988 มาตรา 10 กฎหมายยอมรับว่า บุคคลมากกว่า 2 คนขึ้นไป ที่เป็นผู้ที่ ได้สร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน โดยมิสามารถแบ่งแยกออกจากกันได้ ให้ถือว่าเป็นผู้สร้างสรรค์ร่วมในงานอันมีลิขสิทธิ์ และให้ถือว่าการประเภทต่าง ๆ เหล่านี้เป็นงานสร้างสรรค์ร่วมกันโดยอ้างอิงสัดส่วนการสร้างสรรคตลอดชิ้นงาน ได้แก่ งานภาพยนตร์ เว้นแต่ ผู้ผลิตและผู้อำนวยการสร้างหลัก คือ บุคคลคนเดียว และงานแพร่ภาพและเสียง และตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ ของสหรัฐอเมริกา นั่นคือ ตาม The Copyright Act of 1976 มาตรา 201 (a) และ (c) กฎหมายได้ยอมรับว่า หากงาน อันมีลิขสิทธิ์ใดเกิดจากผู้สร้างสรรค์ร่วมกันหลายคน ให้ทุกคนเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้นร่วมกัน ทั้งนี้ การ แบ่งแยกความแตกต่างระหว่างความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ร่วมกับเจ้าของลิขสิทธิ์เพียงคนเดียว ต้องพิจารณาใน ระยะเวลาของการแสดงเจตนาที่ตกลงจะทำงาน ซึ่งจะแตกต่างกันตรงงานนั้นจะให้ถือเป็นอิสระแยกจากกันต่างหาก หรือให้งานนั้นรวบรวมกันไว้ด้วยกัน

จากหลักกฎหมายลิขสิทธิ์ของต่างประเทศและตามแนวคิดพิพากษาดังกล่าวข้างต้น เห็นว่า การเป็นผู้ สร้างสรรค์ร่วมจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม และได้ใช้ความรู้ ความสามารถของตนในการสร้างสรรค์งานอันมี ลิขสิทธิ์เช่นผู้สร้างสรรค์ตามที่ได้วิเคราะห์ในประเด็นก่อนหน้านี้นี้ ซึ่งหากนำมาเปรียบเทียบกับกรณีของงานนิพนธ์ ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา จะพบว่า งานนิพนธ์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นงานส่วนบุคคล ซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ ของนักศึกษาเพียงคนเดียว มิได้มีผู้ใดมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์งานด้วยเลย เว้นแต่ในกรณีที่รายงานประจำวิชา แบบกลุ่ม ส่วนอาจารย์ประจำวิชาในระบบการศึกษามีหน้าที่สอนและถ่ายทอดความรู้ในวิชานั้น ๆ ให้แก่ลูกศิษย์ และ อาจารย์ที่ปรึกษาในระบบการจัดทำปริญญาบัตรมีหน้าที่คอยให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางที่เหมาะสมในการจัดทำ ปริญญาบัตรให้กับนักศึกษาในความดูแลของตนเท่านั้น

ฉะนั้น ในการสร้างสรรค์งานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทุกประเภทย่อมไม่สามารถมีผู้สร้างสรรค์ ร่วมในงานนิพนธ์ได้ เพราะในการสร้างสรรค์งานได้เกิดจากความคิดริเริ่ม สติปัญญา ความรู้ และความสามารถ ของ

นักศึกษาผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์เพียงคนเดียวเท่านั้น เว้นแต่กรณีที่เป็นรายงานประจำวิชาแบบกลุ่มเท่านั้นที่สามารถมีผู้สร้างสรรค์ร่วมในงานได้

4.3 ประเด็นการได้มาซึ่งความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์โดยผลของกฎหมาย

การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยผลของกฎหมายตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 จำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยการจ้างแรงงาน การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยการจ้างทำของ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในฐานะหน่วยงานของรัฐ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยการจ้างแรงงานในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างแน่แท้ เพราะ “นักศึกษา” ไม่ได้มีฐานะเป็น “ลูกจ้าง หรือ ผู้รับจ้าง” และ “สถาบันการอุดมศึกษา” ก็ไม่ได้มีฐานะเป็น “นายจ้างหรือ ผู้ว่าจ้าง”

ฉะนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในฐานะหน่วยงานของรัฐ ภายใต้เงื่อนไข 3 ประการ ได้แก่ งานที่สร้างสรรค์ต้องเกิดจากการจ้าง งานที่สร้างสรรค์ต้องเกิดจากคำสั่ง และงานที่สร้างสรรค์ต้องอยู่ในความควบคุมของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ไม่อาจนำมาใช้กับลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่นักศึกษาได้สร้างสรรค์ขึ้นมาได้ เนื่องจาก นักศึกษาไม่ได้มีฐานะเป็นลูกจ้าง หรือผู้รับจ้าง หรือทำตามคำสั่ง หรืออยู่ในความควบคุม ของสถาบันการอุดมศึกษา ด้วยเหตุนี้เอง ผู้วิจัยจึงเห็นว่า สถาบันการอุดมศึกษาไม่อาจนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการลิดรอน ลิขสิทธิ์ในลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่นักศึกษาได้สร้างสรรค์ขึ้นมาได้

4.4 ประเด็นการบังคับใช้ระเบียบของสถาบันการอุดมศึกษาที่เกี่ยวกับงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้วในประเด็นต่างๆ ข้างต้นจะเห็นว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 อันเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานสำหรับการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ ได้ยอมรับการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ให้ตกเป็นของผู้สร้างสรรค์ เว้นแต่ในกรณียกเว้นตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ในงานอันมีลิขสิทธิ์จากสถาบันการอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั้งสถาบันการอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันการอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ และสถาบันการอุดมศึกษาเอกชน ล้วนแต่มีกฎระเบียบที่กำหนดให้งานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอันเกิดจากการสร้างสรรค์ของนักศึกษาตกเป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันนั้น ๆ ซึ่งในแต่ละสถาบันจะบัญญัติงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาไว้อย่างชัดเจนเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบันจะกำหนด บางสถาบันก็ใช้คำกว้าง ๆ รวมถึงงานสร้างสรรค์ทุกประเภทอันเกิดจากนักศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หรือมหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือบางสถาบันก็ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าหมายถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทใดหรืองานใด เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หรือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น ส่วนในสถาบันการอุดมศึกษาของเอกชนนั้น มีข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ สถาบันการอุดมศึกษาจะไม่ระบุไว้โดยชัดแจ้งว่างานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอันเกิดจากการสร้างสรรค์เป็น ลิขสิทธิ์ของสถาบัน แต่กลับบัญญัติเพียงเงื่อนไขในการสำเร็จการศึกษา โดยกำหนดให้การเผยแพร่งานนิพนธ์ของนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยรังสิต หรือมหาวิทยาลัยปทุมธานี เป็นต้น

ดังที่ได้กล่าวมาข้าง จะเห็นได้ว่า ข้อความในส่วนของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามกฎระเบียบข้อบังคับของสถาบันการอุดมศึกษาต่าง ๆ ล้วนแต่มีลักษณะขัดหรือแย้งกับหลักการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ทั้งสิ้น ซึ่งบางสถาบันได้แก้ปัญหาโดยทำให้เกิดการโอนลิขสิทธิ์โดยตรงจากนักศึกษาให้แก่สถาบัน เช่น วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ได้มีความพยายามจะทำให้เกิดการโอนลิขสิทธิ์ตาม

ความในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยให้นักศึกษาลงนามมอบลิขสิทธิ์ให้แก่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใน “แบบฟอร์มยินยอมการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ”

หากพิจารณาในแง่ของกฎหมายจะพบว่า กฎระเบียบข้อบังคับของสถาบันการอุดมศึกษาเหล่านั้นล้วนแต่ตราขึ้นโดยฝ่ายบริหารและอาศัยอำนาจตามกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ เช่น พระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันการอุดมศึกษาของรัฐและในกำกับของรัฐต่างๆ และพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 เท่านั้น จึงกล่าวได้ว่า กฎระเบียบข้อบังคับเหล่านี้มีฐานะเป็นเพียงกฎหมายระดับรอง ซึ่งมีศักดิ์ต่ำกว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น หากกฎระเบียบข้อบังคับในข้อใด ๆ ได้ขัดหรือแย้งกับกฎหมายยอมตกเป็นพับไป ไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้ ซึ่งสถาบันการอุดมศึกษาสามารถทำได้อย่างมากที่สุดเพียง 2 ประการ คือ ประการแรก การกำหนดให้เป็นเพียงเงื่อนไขในการสำเร็จการศึกษา กล่าวคือ นักศึกษายังคงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานในฐานะผู้สร้างสรรค์ แต่ก็มีหน้าที่ในการเผยแพร่งานนิพนธ์ของนักศึกษาในวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือมากกว่า เช่น การตีพิมพ์งานลงในสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่มีมาตรฐาน หรือเสนอต่อที่ประชุมทางวิชาการในระดับชาติหรือนานาชาติที่มีมาตรฐาน เป็นต้น และประการที่สอง อาจกำหนดให้นักศึกษาต้องลงนามในหนังสือโอนลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาให้แก่สถาบันการอุดมศึกษา เพื่อประโยชน์ในทางวิชาการ การศึกษา วิจัย หรือต่อขอผลงานได้

ฉะนั้น การที่กฎระเบียบข้อบังคับ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอันเกิดจากการสร้างสรรค์โดยนักศึกษาดกเป็นของสถาบันการอุดมศึกษา ไม่สามารถบังคับได้ เนื่องจากกฎระเบียบข้อบังคับดังกล่าวนี้ ได้ขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ สถาบันการอุดมศึกษาจึงควรกำหนดเงื่อนไขในการเผยแพร่งานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาไว้เป็นเพียงเงื่อนไขในการสำเร็จการศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และหากนักศึกษาเจ้าของลิขสิทธิ์ประสงค์โอนลิขสิทธิ์ดังกล่าวให้แก่สถาบันการศึกษาศาสนาการศึกษา ก็ควรมีระเบียบปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายลิขสิทธิ์

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในกระบวนการทำงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานั้น นักศึกษาล้วนแต่เป็นผู้คิด วิเคราะห์ หาข้อมูล และเขียนงานนิพนธ์เองในทุกขั้นตอนทั้งสิ้น ส่วนอาจารย์มีหน้าที่สอนและถ่ายทอดความรู้ในวิชานั้น ๆ ให้แก่ศิษย์ และอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีหน้าที่คอยให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางที่เหมาะสมในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้กับนักศึกษาในความดูแลของตนเท่านั้น และ “นักศึกษา” ไม่ได้มีฐานะเป็น “ลูกจ้าง หรือ ผู้รับจ้าง” และ “สถาบันการอุดมศึกษา” ก็ไม่ได้มีฐานะเป็น “นายจ้างหรือ ผู้ว่าจ้าง” กฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ในงานอันมีลิขสิทธิ์จากสถาบันการอุดมศึกษาต่าง ๆ ล้วนแต่มีกฎระเบียบที่กำหนดให้งานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอันเกิดจากการสร้างสรรค์ของนักศึกษาดกเป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันนั้น ๆ ซึ่งกฎระเบียบข้อบังคับของสถาบันการอุดมศึกษาต่างๆ ล้วนแต่มีลักษณะขัดหรือแย้งกับหลักการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ทั้งสิ้น ทั้งนี้ ในบางสถาบันได้แก้ปัญหาให้นักศึกษาลงนามในหนังสือโอนลิขสิทธิ์ให้แก่สถาบัน หากพิจารณาในแง่ของกฎหมายจะพบว่า กฎระเบียบข้อบังคับของสถาบันการอุดมศึกษาเหล่านั้นล้วนแต่ตราขึ้นโดยฝ่ายบริหารและอาศัยอำนาจตามกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ จึงกล่าวได้ว่า กฎระเบียบข้อบังคับเหล่านี้มีฐานะเป็นเพียงกฎหมายระดับรอง ซึ่งมีศักดิ์ต่ำกว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น หากกฎระเบียบข้อบังคับในข้อใด ๆ ได้

ขัดหรือแย้งกับกฎหมายย่อมไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้ นอกจากนี้การตราข้อบังคับดังกล่าวเป็นการตราขึ้นเพื่อประโยชน์ของฝ่ายผู้ออกข้อบังคับแต่ฝ่ายเดียว โดยนักศึกษาผู้ถูกโต้แย้งหาได้มีโอกาสในการออกข้อบังคับดังกล่าว ข้อบังคับดังกล่าวจึงไม่ใช่ข้อบังคับที่เป็นธรรมอันจะนำมาบังคับใช้ให้สังคมเกิดความสงบสุข จึงไม่มีเหตุผลใดที่จะปฏิเสธ สิทธิแต่เพียงผู้เดียวของนักศึกษาในการทำงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา” งานวิจัยฉบับนี้จึงมีข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ดังนี้

- 1) ลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาควรเป็นของนักศึกษาในฐานะผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์
- 2) กฎระเบียบข้อบังคับของสถาบันการอุดมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาควรถูกยกเลิก และแก้ไขให้เป็นเพียงเงื่อนไขในการสำเร็จการศึกษาเท่านั้น กล่าวคือ นักศึกษายังคงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานในฐานะผู้สร้างสรรค์ แต่ก็มีหน้าที่ในการเผยแพร่งานนิพนธ์ของนักศึกษาในวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือมากกว่า เช่น การตีพิมพ์งานลงในสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่มีมาตรฐาน หรือเสนอต่อที่ประชุมทางวิชาการที่มีมาตรฐาน เป็นต้น
- 3) กฎระเบียบข้อบังคับของสถาบันการอุดมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติรองรับสิทธิของนักศึกษาในฐานะเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา และมีเสรีภาพที่จะจัดการอย่างใด ๆ เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ในงานนิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาได้โดยอิสระ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก ดร.สุรพล ศรีวิทยา ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และขอกราบขอบพระคุณดร.สมปอง สุจริตกุล และศาสตราจารย์พิเศษ จริญญาภักดีธนากุล ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดการศึกษาค้นคว้างานวิจัยฉบับนี้ และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทองค์ความรู้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดตลอดถึงท่านเจ้าของงานนิพนธ์ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในวิจัยฉบับนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

อนึ่ง หากงานวิจัยฉบับนี้ มีประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านในทางใดแล้ว ขอมอบคุณความดีนี้ แต่ผู้มิมีพระคุณทั้งหลายดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น หากแต่มีความบกพร่องผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยไว้เพื่อปรับปรุงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. “ลิขสิทธิ์.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

https://www.ipthailand.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=28&Itemid=308, 20 มิถุนายน 2559.

กระทรวงพาณิชย์. “ความหมายของลิขสิทธิ์.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :<http://www.moc.go.th/index.php/2015-11-04-10-05-18/item/42-282-copy.html>, 20 มิถุนายน 2559.

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วย การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2553 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2556

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยปทุมธานีว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2553

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรังสิต ว่าด้วย การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2559

นินนาท บุญยะเดช. “หลักเกี่ยวกับ Originality และ ขนาดความวิริยะอุตสาหะที่ลงในการสร้างสรรค์งานกับกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย : ศึกษาเทียบเคียงกับกฎหมายของสหรัฐอเมริกา.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
<https://www.gotoknow.org/posts/64047>, 1 สิงหาคม 2559.

มหาวิทยาลัยพายัพ. “ลิขสิทธิ์.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :<http://ip.payap.ac.th/copyright.htm>, 20 มิถุนายน 2559.

ระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วย การดำเนินการด้านลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2546

ระเบียบมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วย การจัดการทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2549

สมพร พรหมหิตาธร. *กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2538.

สมหมาย จันทร์เรือง. “ลิขสิทธิ์ในงานวิชาการ (Copyright of Academic Works).” *วารสารข่าวกฎหมายใหม่* ฉบับที่ 6. 102 (ธันวาคม 2551) : 44 – 48.

ลิขสิทธิ์ (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>, 23 มิถุนายน 2559.

แนวทางในการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดประเภทแอมเฟตามีน

ศึกษากฎหมายมาตรการทางกฎหมายในการใช้ประโยชน์แอมเฟตามีนทางการแพทย์

GUIDELINES FOR THE DECRIMINALIZATION IN DRUG CASES OF AMPHETAMINE:

CASE STUDY IN LEGAL MEASURES FOR THE MEDICAL UTILIZATION OF AMPHETAMINE

อภิรักษ์ หาญอิทธิกุล¹ และศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (luckyfirst9905@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (siriroj.ra@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ประการแรกเพื่อศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนในประเทศไทย และปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในนำยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ประการที่สองเพื่อศึกษาคำเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการการลงโทษที่เหมาะสมได้สัดส่วนกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนและการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีน ประการที่สามเพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายระหว่างประเทศด้านยาเสพติด กฎหมายในต่างประเทศ และกฎหมายในประเทศไทยเกี่ยวกับการการลงโทษที่เหมาะสมได้สัดส่วนกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดและการใช้ประโยชน์ยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนทางการแพทย์ และประการสุดท้ายเพื่อศึกษาแนวทางในการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนและตลอดจนการนำยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ เพื่อปรับใช้กับกฎหมายยาเสพติดในประเทศไทย จากการศึกษาวิจัยพบว่า แต่เดิมยาเสพติดในกลุ่ม ATS นั้นจัดเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงสาธารณสุขระดับให้ยาเสพติดในกลุ่ม ATS เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งส่งผลทำให้ไม่สามารถนำแอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ไม่เปิดช่องให้มีการนำยาเสพติดให้โทษประเภท 1 มาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ ดังนั้น การกำหนดบทลงโทษที่มีความรุนแรงมากเกินไปไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด นอกจากจะไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้เสพได้แล้ว ยังไม่สอดคล้องเป็นไปตามความมุ่งหมายของอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961, ค.ศ. 1972 ขณะที่ ในปัจจุบันประเทศภาคีสมาชิกหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน และโปรตุเกส ได้ปรับเปลี่ยนนโยบายด้านยาเสพติดภายในรัฐ พร้อมทั้งมีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดของผู้เสพ เช่น การกำหนดให้การเสพยาเสพติดบางประเภทชนิด รวมไปถึงกระทำในลักษณะอื่นใดของผู้เสพที่รัฐถือเป็นความผิดเพียงเล็กน้อย นั้นไม่ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายอีกต่อไป นอกจากนี้ยังควบคุมและอนุญาตให้มีการนำแอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้ 1. แก้ไขประกาศกระทรวงสาธารณสุขสามารถทำได้ง่ายกว่าการแก้ไขพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 2. การแก้ไขประกาศกระทรวงสาธารณสุขให้ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กลับเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 เช่นเดิม มีความยุ่งยากน้อยกว่า ตลอดจนพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์วัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 อยู่แล้ว 3. การปรับลดให้ยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 จะทำให้การลงโทษในความคิดเกี่ยวกับยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนนั้นได้สัดส่วนมากขึ้น และ 4. การปรับลดให้ยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 นั้น ทำให้การบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนในประเทศไทยสอดคล้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติด

คำสำคัญ: การลดทอนความเป็นอาชญากรรม, การใช้ประโยชน์ทางการแพทย์

ABSTRACT

The objectives of this research were: Firstly, to study on the problem of narcotics law enforcement of Amphetamine in Thailand, as well as problems, obstacles, and limitations on medical use of Amphetamine; Secondly, to study on background, concepts, and theories related to appropriate punishment with the offences related to Amphetamine as well as decriminalization of drugs cases of Amphetamine; Thirdly, to study and compare international narcotics laws with foreign narcotics laws, and Thai laws on appropriate punishment with the offences related to drugs, decriminalization of drugs cases, and medical use of Amphetamine; and Finally, to study on the guidelines for decriminalizing drugs cases of Amphetamine and Amphetamine importation for medical use in order to be applied to Thai narcotics laws. Based on the research, it was found that ATS was formerly classified as Psychotropic Substance Category 2 according to the Psychotropic Substance Act B.E. 2518. In 1996, the Ministerial Regulations of the Ministry of Public Health was amended by classifying ATS as Psychotropic Substance Category 1 according to the Narcotics Act B.E. 2522. Consequently, it is impossible to utilize Amphetamine and Methamphetamine for medical purpose because the Narcotics Act B.E. 2522 gives no opportunity to use Narcotic Drug Category 1 for medical purpose, i.e., there is no legislation defining criteria and conditions to control and direct the medical use of Amphetamine and Methamphetamine. In addition, there is also no explicit fee rate for such case as same as the medical use of Narcotic Drug Category 2 that has been defined by laws on specific conditions and criteria. Accordingly, besides being useless for solving the problem on drug abuse, severe punishment that is not appropriate with offence's severity is also inconsistent with The Single Convention on Narcotic Drugs 1961 while many member countries (e.g., U.S.A., UK, Germany, and Portugal) currently adjust their drugs policies and decriminalize drugs cases of drug addicts, for example, cancelling some types of drug abuse or any action of drug addicts that is considered as minute offence as illegal offence. Moreover, the medical use of Amphetamine and Methamphetamine is also controlled and permitted.

Accordingly, the researcher would like to propose the guidelines for solving such problems as follows: 1) the Notification of the Ministry of Public Health should be amended that could be performed more easily than amendment of the Narcotics Act B.E. 2522; 2) The Notification of the Ministry of Public Health should be amended by altering Amphetamine from being classified as Narcotic Drug Category 1 according to Narcotics Act B.E. 2522 to be Narcotic Drug Category 2 according to the Psychotropic Substance Act B.E. 2518 as previous because it was less complex for performing and there should be some legal measures under the Psychotropic Substance Act B.E. 2518 in controlling the medical use of Narcotic Drug Category 2; 3) Amphetamine should be classified as Narcotic Drug Category 2 according to the Psychotropic Substance Act B.E. 2518 because punishment of offences related to Amphetamine would be more appropriate; and 4) Adjustment of Amphetamine as Narcotic Drug Category 2 according to the Psychotropic Substance Act B.E. 2518 enabled narcotics law enforcement of Amphetamine in Thailand to be consistent with the criteria of international narcotics act.

Keywords: Decriminalization, Medical Use

1. บทนำ

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานจนกลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังของประเทศไทย มีผลกระทบที่ก่อให้เกิดเสียหายทั้งต่อผู้เสพยาเสพติดและครอบครัว อีกทั้งยังนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ มากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วง 40 กว่าปีที่ผ่านมามีประเทศไทยได้ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamine-Type Stimulants ; ATS) อย่างรุนแรง ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดของประเทศไทย นั้นได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิด “ความไม่สามารถอดทนได้ต่อปัญหาเสพติด” (Zero Tolerance) ที่มองว่ายาเสพติดเป็นพิษภัย มีอันตรายและส่งผลร้ายต่อสังคม จึงไม่ยอมรับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งของผู้ค้าและผู้เสพ ส่งผลทำให้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนของประเทศไทย จึงมุ่งเน้นการควบคุมโดยใช้มาตรการปราบปรามอย่างเข้มงวด และการลงโทษอย่างรุนแรง (Punitive Approach) ทั้งต่อผู้ค้าและผู้เสพ อย่างไรก็ตาม การปราบปรามอย่างเข้มงวด ตลอดจนการใช้บทลงโทษอย่างรุนแรงเกินจำเป็น นั้นไม่สามารถแก้ปัญหาการระบาดของยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนได้จริง อีกทั้งยังส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหา “ผู้ต้องขังเด็ดขาดในคดียาเสพติดล้นเรือนจำ”

ในขณะที่การยกระดับให้ยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีน จากเดิมที่เป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ให้เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เพื่อเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแล และลดจนความรุนแรงของบทลงโทษ ในปี พ.ศ. 2539 โดยการแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงสาธารณสุข ส่งผลทำให้ไม่สามารถนำยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีน มาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ ดังเช่นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ด้วยเหตุที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ไม่เปิดช่องให้มีการนำยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 มาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ เมื่อการปราบปรามอย่างเข้มงวด ตลอดจนการใช้บทลงโทษอย่างรุนแรงเกินจำเป็น นั้นไม่สามารถแก้ปัญหาการระบาดของยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนได้จริง การยกระดับให้ยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีน ให้เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ดังกล่าว จึงไม่สอดคล้องเป็นไปตามความมุ่งหมายของ อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961

และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961, ค.ศ. 1972 และอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 ที่วางหลักประกันและมุ่งเน้นให้มีการนำยาเสพติดมาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์

รวมทั้งผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหาเสพติดโลก (UNGASS) ซึ่งจัดขึ้นในเดือนเมษายน 2559 ที่ผ่านมามีมติที่จะปรับเปลี่ยนทิศทางนโยบายยาเสพติดโลกจาก “สังคมที่ปลอดการใช้ยาในทางที่ผิด (Drug-free world)” ที่มุ่งเน้นการจับตาทนงโทษที่รุนแรงและมาตรการปราบปรามอย่างเข้มงวด มาเป็นการใช้มาตรการแทนที่อื่นๆ ซึ่งมีความหลากหลายในแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้แนวทางด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับการลดอันตรายจากยาเสพติด ทั้งในส่วนของ การใช้ยาเสพติด (Harm Reduction) ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทยสอดคล้องเป็นไปตามทิศทางนโยบายยาเสพติดโลก จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความผิดและบทลงโทษที่เหมาะสมได้สัดส่วน และลดจนการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีน เพื่อนำยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนในประเทศไทย และปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในนำยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์
2. เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการการลงโทษที่เหมาะสมได้สัดส่วนกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนและการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีน
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายระหว่างประเทศด้านยาเสพติด กฎหมายในต่างประเทศ และกฎหมายในประเทศไทยเกี่ยวกับการการลงโทษที่เหมาะสมได้สัดส่วนกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดและการใช้ประโยชน์ยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนทางการแพทย์
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนและลดจนการนำยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ เพื่อปรับใช้กับกฎหมายยาเสพติดในประเทศไทย

3. การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การค้นคว้าวิจัยจากเอกสารทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศและลดจนข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ตำรากฎหมาย ตำบทยุทธศาสตร์ทางวิชาการคำพิพากษาฎีกา โดยค้นคว้าจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยและของสถาบันต่างๆ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ปรากฏอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาวิเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปและแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป

4. ผลการวิจัย

1. สถานะความเป็นยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนและมาตรการควบคุมยาเสพติดตามกฎหมายระหว่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมยาเสพติดตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติด ได้แก่ อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961, ค.ศ. 1972 อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการ

ลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 นอกเหนือจากการลักลอบค้ายาเสพติด อนุสัญญาฯ มุ่งเน้นที่จะให้มีการนำยาเสพติดมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ควบคู่ไปกับการป้องกันการใช้จ่ายเสพติดในทางที่ผิดของผู้เสพ

หากพิจารณาถึงคำปรารภของอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติม อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961, ค.ศ. 1972 จะเห็นได้ว่าอนุสัญญาฯ ประสงค์ที่จะให้หลักประกันว่า จะมียาเสพติดให้โทษเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ โดยจำกัดการใช้จ่ายยาเสพติดให้โทษไว้สำหรับเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 ที่ไม่ประสงค์ให้มีการจำกัดมากเกินไปโดยไม่จำเป็น จนทำให้เป็นการยากต่อการที่จะใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทได้ แต่ทั้งนี้การควบคุมการนำวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์จะมีความเข้มงวดในการควบคุมน้อยกว่าการนำยาเสพติดมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์

2. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีน และการนำยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายของยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนที่ผ่านมาของประเทศไทย ได้ยกระดับการควบคุมยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนให้เป็นการใช้จ่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยการเพิ่มเติมรายชื่อยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนไว้ในบัญชียาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) ในปี พ.ศ. 2539 และตลอดจนได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 15, 66 และ 67 โดยการปรับลดปริมาณการครอบครองยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีน เพื่อเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแล และตลอดจนความรุนแรงของบทลงโทษ นั้น ไม่สามารถแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายของยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีน (ATS) ได้จริง แต่กลับส่งผลทำให้ไม่สามารถนำยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ เนื่องจากตามบทบัญญัติในมาตรา 15 วรรค 1 ของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 เว้นแต่รัฐมนตรีได้อนุญาตเฉพาะในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ” และในวรรค 2 บัญญัติว่า “การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง” โดยจะเห็นได้ว่าการนำยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ในกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ไม่ได้อยู่ในเงื่อนไขการอนุญาต

หากพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติด จะเห็นได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวไม่สอดคล้องเป็นไปตามคำปรารภของอนุสัญญาฯ และเป็นการบังคับใช้ที่เกินความจำเป็น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีน ให้การลงโทษในการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนได้สัดส่วนสอดคล้องเป็นไปตามหลักการลงโทษที่ได้สัดส่วน และผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหาเสพติดโลก พ.ศ. 2559 (UNGASS 2016) รวมทั้งเพื่ออนุญาตให้มีการนำยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดที่ได้กล่าวมาในข้างต้น

3. แนวทางในการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนและการนำยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ผลการวิจัยพบว่า ทำให้สามารถแยกแนวทางการลดทอนความเป็น

อาชญากรรมในคดียาเสพติดประเภทแอมเฟตามีนออกได้เป็น 2 แนวทาง เพื่อให้มีการนำยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ดังนี้

แนวทางแรก ให้มีการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ให้รัฐมนตรีสามารถอนุญาตให้มีการนำยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 มาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ รวมทั้งอนุญาตให้มีการเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ หรืออนุญาตให้มีการใช้ประโยชน์ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามใบสั่งของแพทย์ได้ รวมทั้งให้มีการกำหนดค่าธรรมเนียมในการอนุญาตให้มีการนำยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 มาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ไว้ด้วย

แนวทางที่สอง ให้มีการแก้ไขประกาศกระทรวงสาธารณสุขและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดระดับการควบคุมยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนให้กลับไปเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เช่นเดิม เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับระดับการควบคุมของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติด

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การปราบปรามอย่างเข้มงวด ตลอดจนการใช้บทลงโทษอย่างรุนแรงเกินจำเป็น นั้นส่งผลทำให้ไม่สามารถนำยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ เมื่อการใช้มาตรการปราบปรามอย่างเข้มงวดและบทลงโทษที่รุนแรงเกินจำเป็น นั้นไม่สามารถแก้ปัญหาการระบาดของยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนได้จริง การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว จึงไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติด และไม่สอดคล้องกับหลักการลงโทษที่ได้

ผู้วิจัยจึงได้แนวทางในการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีน เพื่อนำยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ กล่าวคือ ให้มีการแก้ไขประกาศกระทรวงสาธารณสุข เพื่อลดระดับการควบคุมยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนให้กลับไปเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เช่นเดิม เนื่องจากสามารถทำได้ง่ายกว่าการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ตลอดจนตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 นั้นมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์วัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 อยู่แล้ว ซึ่งการปรับลดดังกล่าว จะทำให้การลงโทษในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนนั้นได้สัดส่วนมากขึ้น และสอดคล้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติด

เอกสารอ้างอิง

- สำเนา นิลบรรพ์, บุญเรือง ศรีเหรียญ และอุษา คงทอง. (2559). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเมทแอมเฟตามีน. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 10(1) (มกราคม-เมษายน 2559): 1-9.
- นันท์รพี พิชัย อัครพงษ์. (2555). *นโยบายและมาตรการทางเลือกในคดียาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณีการลดทอนความเป็นอาชญากรรม* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของชาวโรฮิงญาในประเทศไทย

THE PROBLEM OF ROHINGYA'S RIGHT TO PROTECTION IN THAILAND

ศรัณยธร รัตนชนเกียรติ¹ และศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (happykajib16@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (siriroj.ra@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ประการแรกเพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายคนเข้าเมืองในกรณีการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮิงญา ตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ประการที่สองเพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์ปฏิบัติในการคุ้มครองสิทธิของชาวโรฮิงญาสำหรับการบังคับใช้กฎหมายคนเข้าเมืองและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ประการที่สามเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ลี้ภัย และสิทธิของชาวโรฮิงญาซึ่งลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และประการสุดท้ายเพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของชาวโรฮิงญาที่ลักลอบเข้าประเทศไทย โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะใช้วิธีวิจัยเอกสาร ตลอดจนผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ให้ได้บทสรุปและข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิของชาวโรฮิงญาในประเทศไทยต่อไป

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ยังมีผู้อพยพที่ยังตกค้างอยู่ในทะเล ซึ่งควรจะได้รับความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เนื่องจากขาดแคลนปัจจัย 4 อีกทั้งสภาพภูมิอากาศ ที่ส่งผลต่อความปลอดภัยขณะลอยอยู่กลางทะเล และเพื่อเป็นการป้องกัน ช่มชู้ ชับชิ่งการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮิงญา รวมไปถึงให้เพิ่มความรุนแรงของโทษอาญาในความคิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อหลักเกณฑ์ปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนในการบังคับใช้กฎหมายต่อกับชาวโรฮิงญาในแต่ละกรณีให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะเป็นการบังคับใช้กฎหมายของทหารเรือ และการส่งตัวชาวโรฮิงญากลับประเทศโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และเพื่อเป็นการป้องกัน ช่มชู้ ชับชิ่งการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮิงญา รวมไปถึงให้เพิ่มความรุนแรงของโทษอาญาในความคิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ฉะนั้นจึงควรเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้ลักลอบเข้าเมืองตามมาตรา 62 โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทษจำคุกให้สูงกว่าเดิม

คำสำคัญ: โรฮิงญา, ผู้ลักลอบเข้าเมือง, การคุ้มครองสิทธิ

ABSTRACT

This research was written 1) to study the problems about forcing immigration law in Rohingya smuggling of illegal migrants case including associated laws 2) to study ideas, theories and rules about protection Rohingya's rights for forcing immigration law and others 3) to compare between International law, foreign law and Thai law about refugee's rights to protection and Rohingya smuggling of illegal migrants and the last one is to study and suggest methods to solve these problems. This research was a quality research using documentary research approach for data collection. And the final report of the research study to collect information. The analyzed the conclusions for recommendations propose to do next.

What the researcher found is there are refugees in the sea that they should get helping as soon as possible caused being in need of four necessities of life and the climate has affected their safety. To protect, threat and stop action for smuggling of illegal migrants including adding violence of penalty in human trafficking fault.

Therefore the researcher would like to suggest methods to solve these problems are make additional corrections law for rules to do in human rights to force Rohingya that should suit with committed International human rights law such as forcing law of the marines and send them off to birth country by the staff who has power, according to Immigration Act B.E. 2522. To protect, threat and stop action for smuggling of illegal migrants including adding violence of penalty in human trafficking fault. Including to make additional corrections law in section 62 especially prison sentence.

Keywords: Rohingya, Human Smuggling, Right to Protection

1. บทนำ

ชาวโรฮิงญาเป็นชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่ในรัฐยะไข่ (เดิมคือแคว้นอาระกัน) ในพม่า มีชาติพันธุ์ ภาษา และวัฒนธรรมแตกต่างจากชาวพม่าอย่างชัดเจน และมีประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ ที่ไม่ลงรอยกับราชอาณาจักรพม่ามาตั้งแต่ก่อนยุคอาณานิคม โดยในปี พ.ศ. 2327 ราชอาณาจักรพม่าได้เข้ารุกรานแคว้นอาระกันและขับไล่ชาวพื้นเมืองจำนวนมาก ต่อมาในยุคอาณานิคมอังกฤษ (พ.ศ. 2367-2491) ชาวพื้นเมืองได้ต่อต้านรัฐบาลกลางบ่อยครั้ง เมื่อพม่าได้เอกราชจากอังกฤษ ได้มีความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกลางและชาวพื้นเมืองในแคว้นอาระกันเพิ่มขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 ได้มีการจัดตั้งรัฐยะไข่ขึ้นแทนที่แคว้นอาระกัน ทางรัฐบาลกลางพม่าถือว่า ชาวโรฮิงญาไม่ใช่ประชาชนพม่าแต่เป็นคนต่างด้าว โดยออกบัตรประจำตัวคนต่างด้าวให้ และในปีพ.ศ. 2521 ทางการพม่าได้ออกปฏิบัติการที่เรียกว่า Nagamin (Operation Dragon King)¹ เพื่อสำรวจสำมะโนประชากรและออกบัตรประจำตัวประชาชน โดยแยกคนที่ถือว่าเป็นชาวต่างด้าวออกจากพลเมืองชาวพม่า

ปฏิบัติการดังกล่าวนำไปสู่กระแสต่อต้านและความรุนแรง จนทำให้ชาวโรฮิงญาราว 200,000 คนอพยพข้ามพรมแดนไปยังบังกลาเทศ โดยองค์การสหประชาชาติได้เข้าให้ความช่วยเหลือ และเมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ชาวโรฮิงญาส่วนใหญ่ก็เดินทางกลับประเทศ แต่ในปีพ.ศ. 2525 ทางการพม่าได้แก้กฎหมายการเป็นพลเมืองพม่า (Myanmar Citizenship Law) แยกชาวโรฮิงญาออกจากชนกลุ่มน้อย 135 กลุ่มที่ถือเป็นพลเมืองพม่า ส่งผลให้ชาวโรฮิงญา

¹ Nagamin หรือปฏิบัติการพญานาคราช ด้วยเป้าหมายที่จะจัดแบ่งเพื่อให้สามารถควบคุมชนกลุ่มน้อยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จนกลายเป็นคนไร้สัญชาติ ภายหลังจากเลือกตั้งในปีพ.ศ. 2533 และพรรค NLD ภายใต้การนำของขององซานซูจี ชนะการเลือกตั้งอย่างถล่มทลาย ทางกรมพม่าไม่ยอมรับการเลือกตั้ง และออกปฏิบัติการที่เรียกว่า Pyi Thaya (Prosperous Country) ได้ระดมจัดตั้งกองกำลังผสมทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ข่าวกรอง ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองและอื่นๆ ปราบปรามกลุ่มต่อต้านรัฐบาลและชนกลุ่มน้อยอย่างหนัก ส่งผลให้ชาวโรฮิงญาประมาณ 250,000 คนอพยพไปยังบังกลาเทศอีกรอบหนึ่ง และอีกราว 15,000 คนอพยพไปยังมาเลเซีย อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาได้มีชาวโรฮิงญาอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยทางทะเล ซึ่งประเทศไทยเองไม่ได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย ค.ศ.1951 จึงทำให้ชาวโรฮิงญาที่เดินทางอพยพเข้ามาในประเทศไทยมีสถานะภาพเป็นเพียงคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส่งผลให้ในการบังคับใช้กฎหมายบางครั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ให้ความสำคัญและใช้ความระมัดระวังในด้านสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าที่ควร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายคนเข้าเมืองในกรณีการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮิงญา ตลอดจนกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์ปฏิบัติในการคุ้มครองสิทธิของชาวโรฮิงญาสำหรับการบังคับใช้กฎหมายคนเข้าเมืองและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ลี้ภัย และสิทธิของชาวโรฮิงญาซึ่งลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
- 4) เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของชาวโรฮิงญาที่ลักลอบเข้าประเทศไทย

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาวิจัย อันได้แก่ งานวิจัย หนังสือตำรา บทความ คำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งจำการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากห้องสมุดของหน่วยงานของรัฐ และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปและแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายต่อไป

4. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้ทราบถึงปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้อพยพย้ายถิ่นฐานชาวโรฮิงญาจากการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองที่ผิดกฎหมาย ดังนี้

- 1) สิทธิในการลี้ภัยตามกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนนั้นถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1984 สามารถพิจารณาออกเป็น 2 กรณี ดังนี้ กรณีแรก การคุ้มครองสิทธิของผู้อพยพย้ายถิ่นฐานชาวโรฮิงญาในกลุ่มประเทศที่เข้าร่วมเป็นภาคีตามอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 ซึ่งตามอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 โดยได้ให้นิยามคำว่า “ผู้ลี้ภัย” หมายถึง บุคคลที่อยู่นอกอาณาเขตประเทศแห่งสัญชาติของตน ซึ่งมีความหวาดกลัวอันมีมูลว่าจะต้องถูกประหารชีวิตหรืออันตรายต่อชีวิต

ศาสนา สัญชาติ สมาชิกภาพในกลุ่มทางสังคม หรือความคิดเห็นทางการเมือง และไม่สามารถหรือไม่ยินยอมจะรับการคุ้มครองจากประเทศแห่งสัญชาติของตนด้วยเหตุแห่งความหวาดกลัว ควบคุมไปกับการกำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์ในการขอลี้ภัย ทำให้ไม่สามารถที่จะถือได้ว่าชาวโรฮิงญาที่อพยพย้ายถิ่นฐานทั้งหมดนั้นเป็นผู้ลี้ภัยตามนิยามของอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 และชาวโรฮิงญาที่อพยพย้ายถิ่นฐานทั้งหมดจะได้รับสิทธิลี้ภัยในประเทศภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 ทั้งหมด และในกรณีที่สอง การคุ้มครองสิทธิของผู้อพยพย้ายถิ่นฐานชาวโรฮิงญาในกลุ่มประเทศที่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีตามอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 หากพิจารณาตามกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อันได้แก่ ปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรืออ่ำยศักดิ์ศรี ค.ศ. 1984 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ค.ศ. 2003 และ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1992 พบว่ากฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทั้ง 4 ฉบับ นั้นมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองสิทธิของชาวโรฮิงญาที่อพยพย้ายถิ่นฐาน ดังนั้น แม้ในกรณีที่ประเทศซึ่งไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีตามอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 แต่เป็นภาคีกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทั้ง 4 ฉบับดังกล่าว ประเทศนั้นก็จะต้องให้ความคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชนต่อชาวโรฮิงญาที่อพยพย้ายถิ่นฐานตามพันธกรณีกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศนั้นเข้าร่วมผูกพัน ประเทศไทยจึงต้องให้ความคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชนต่อชาวโรฮิงญาที่อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย

2) แนวทางในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับผู้อพยพย้ายถิ่นฐานของเมืองของประเทศไทยเป็นไปทิศทางเดียวกับในประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เห็นพ้องต้องกันว่า ปัญหาผู้อพยพเป็นประเด็นความมั่นคงที่สำคัญ จึงไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีตามอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 ประกอบกับปัญหาการอพยพชาวโรฮิงญา ยังไม่ได้ข้อยุติที่จะสรุปได้ว่าชาวโรฮิงญาทั้งหมดเป็นผู้ลี้ภัยตามที่ได้สรุปวิเคราะห์ไว้ในข้อ 1 ดังนั้น ประเทศไทยจึงมุ่งเน้นการบังคับใช้พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ต่อผู้อพยพย้ายถิ่นฐานชาวโรฮิงญาเป็นประการสำคัญ เมื่อประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน อันได้แก่ ปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรืออ่ำยศักดิ์ศรี ค.ศ. 1984 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ค.ศ. 2003 และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1992 ทั้ง 4 ฉบับ จึงควรให้การช่วยเหลือมนุษยธรรม ให้อาหาร น้ำดื่มที่พอเพียง ยารักษาโรค ตลอดจนรวมไปถึงน้ำมันในการเดินทางต่อไปถึงประเทศที่สาม ในกรณีที่มีการผลักดันไม่ให้ผู้อพยพดังกล่าวล้งลำน่าน้ำเข้ามาในราชอาณาจักรไทย รวมทั้งในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 การผลักดันผู้อพยพย้ายถิ่นฐานชาวโรฮิงญา กลับประเทศจะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของบุคคลเหล่านั้นเป็นประการสำคัญด้วย โดยการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกรณีการอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวโรฮิงญาเข้ามาในประเทศไทยดังกล่าวจะต้องไม่เลือกปฏิบัติหรือแบ่งแยกการปฏิบัติที่แตกต่าง เว้นเสียแต่เป็นกรณีการช่วยเหลือเด็กตามที่กฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนกำหนดไว้

3) แนวทางในการคุ้มครองสิทธิของชาวโรฮิงญาที่อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทย หากพิจารณาตามบทบัญญัติกฎหมายและแนวทางปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทย ยังไม่มีบทบัญญัติใดที่กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติของเจ้าพนักงานในการคุ้มครองสิทธิของชาวโรฮิงญาที่ชัดเจนเอาไว้ จึงไม่มีหลักประกันการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานว่าจะบังคับใช้ไปในทิศทางใด ส่งผลให้ในบางกรณีการใช้กฎหมายดังกล่าวต่อชาว

โรฮิงญาผู้อพยพย้ายถิ่นฐานไม่เป็นไปตามหลักสากลด้านสิทธิมนุษยชน หรือในกรณีหากมีการปฏิบัติในการปฏิบัติ นั้นอาจมีมาตรฐานที่แตกต่างกัน ตลอดจนการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในกลุ่มชาวโรฮิงญาผู้อพยพย้ายถิ่นฐานด้วย กันเองไม่เป็นไปตามหลักสากลด้านสิทธิมนุษยชน

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 62 ซึ่งวางหลักเกณฑ์ไว้ว่า “ผู้ใด หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 20,000 บาท อีกทั้งเจ้าหน้าที่รัฐยังมีอำนาจในการจัดส่งบุคคลเหล่านี้กลับออกนอกประเทศได้” ถูกบังคับใช้มานาน โดยไม่มีการแก้ไขเกี่ยวกับบทลง โทษของผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทษจำคุก ส่งผลทำให้มาตรการทางกฎหมายดังกล่าวจึง ไม่ได้สัดส่วนการลงโทษที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด จึงไม่สามารถป้องกัน ข่มขู่ ยับยั้งผู้ อพยพลักลอบเข้าเมืองที่มีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจได้

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

มาตรการที่เป็นข้อเสนอแนะเพื่อลดปัญหา ได้แก่

1) ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อหลักเกณฑ์ปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนในการบังคับใช้กฎหมายต่อกับ ชาวโรฮิงญาในแต่ละกรณีให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะเป็น การบังคับใช้กฎหมายของทหารเรือ และการส่งตัวชาวโรฮิงญากลับประเทศโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

2) เพื่อเป็นการป้องกัน ข่มขู่ ยับยั้งการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของ ชาวโรฮิงญา รวมไปถึงให้เพิ่มความรุนแรงของโทษอาญาในความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ฉะนั้นจึงควรเพิ่ม บทลงโทษสำหรับผู้ลักลอบเข้าเมืองตามมาตรา 62 โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทษจำคุกให้สูงกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง

พิฑูวรรณ กิตตคุณ. (2558). การละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญาสู่ปัญหาการโยกย้ายถิ่น ฐานแบบไม่ปกติข้ามชาติ.

สืบค้นจาก <http://www.parliament.go.th/library>

ปัญหาสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษ

ในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา

THE PROPORTION PROBLEMS BELONG TO ASSIGN CRIMINAL OFFENSES

AND PENALTIES IN ORDINARY PERSON DEFAMATION

ทศวรรษ อินทร์จันทร์¹ และศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (Tape_hhh@hotmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (siriroj.ra@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักกฎหมาย ทฤษฎี และแนวคิดทางกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาทบุคคล โดยเฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้นและเพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา โดยเน้นศึกษาการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา เพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและหามาตรการที่เหมาะสมเกี่ยวกับสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา ควบคู่ไปกับการลดภาระความยุ่งยากในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยจะทำการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ (Quality Research) ใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะต่อไป

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ในประเด็นแรก กฎหมายความผิดฐานหมิ่นประมาทของต่างประเทศ มีหลากหลายแนวทางโดยมากไม่ได้นำกฎหมายอาญามาบังคับใช้และมีได้มีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะใดๆ เพื่อใช้บังคับแก่กรณีที่มีการหมิ่นประมาทที่กระทำผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไว้ต่างหาก ประเด็นที่สองพบว่า การกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความคิดเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาและความผิดฐานหมิ่นประมาทตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ยังมีการกำหนดโทษจำคุกและโทษปรับที่ไม่สอดคล้องกันกัน ตลอดจนการกำหนดบทลงโทษจำคุกในความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้นไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดและประเด็นสุดท้ายเพื่อให้การกำหนดความผิดฐานหมิ่นประมาทได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาภาระความยุ่งยากในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงควรกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับการหมิ่นประมาทเฉพาะ โทษปรับ รวมทั้งให้นำการเปรียบเทียบคดีมาใช้ให้คดีสามารถยุติในชั้นพนักงานสอบสวน เพื่อลดภาระความยุ่งยากในกระบวนการยุติธรรม

จากการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า การกำหนดความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาในประเทศไทยยังไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงในการกระทำความผิด ซึ่งผู้วิจัยเสนอแนะให้โทษในทางอาญาฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดายังคงอยู่ แต่คงใช้เพียงเฉพาะโทษปรับ ควบคู่ไปกับการกำหนดให้อำนาจเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญามีอำนาจในการเปรียบเทียบคดีในอัตราที่สูงขึ้น สอดคล้องกับอัตราโทษปรับในความผิดฐานหมิ่นประมาทที่แก้ไขใหม่

คำสำคัญ: การหมิ่นประมาท, สัดส่วนที่เหมาะสม

ABSTRACT

This research was written to study legal measures, theories and legal ideas about criminal offenses in defamation cases especially in ordinary person. And analyse legal problems about the proportion belongs to assign criminal offenses and penalties in ordinary person by focusing on advertisement defamation to offer methods to rectify good measures about proportion to assign criminal offenses and penalties with reducing trouble in process of judgement for the crime. This research was a quality research using documentary research approach for data collection. And the final report of the research study to collect information. The analyzed the conclusions for recommendations propose to do next.

The results mostly showed foreign laws don't use criminal law to force in defamation case and don't make laws to force in defamation cases that happen on internet, too. The 2nd point is assigning criminal offenses and penalties in ordinary person defamation in Thailand especially criminal offenses in defamation on criminal code and in Computer-related Crime Act B.E 2550 don't tally. Including they aren't suitable with guilts. And the last point is to assign criminal offenses and penalties those are suitable with guilts and reducing trouble in process of judgement for the crime therefore we should have criminal offenses especially fine including compare cases to close cases in investigate process and reduce trouble in process of judgement.

The author suggested the way to still keep penalties, however use only fine with giving power to staff in the criminal procedure code more than before tally with fine in new law on defamation.

Keywords: Defamation, Proportion

1. บทนำ

สังคมไทยเป็นสังคมเปิดที่ประชาชนให้ความสนใจและบริโภคข่าวสารในอัตราสูงและในปัจจุบันสื่อสารมวลชนก็ยังมีเสรีภาพที่ค่อนข้างจะเต็มเปี่ยม เมื่อเทียบกับอีกหลาย ๆ ประเทศ กอปรกับการเป็นสัตว์สังคมของมนุษย์ทำให้เกิดการพัฒนาและรวมกลุ่มทางสังคมในระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) ทำให้มีการพัฒนาการมีปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) ขึ้นมาโดยผู้วิจัยเห็นว่า อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับหมิ่นประมาทได้ง่ายมากขึ้น เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ย่อมมีการติดต่อสื่อสาร โดยสารที่สื่อออกไปอาจเป็นทั้งสารที่ดีและไม่ดี อาจส่งผลให้เกิดการกระทบกระทั่งหรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เกียรติยศชื่อเสียง หรือสิทธิอื่น ๆ ที่บุคคลพึงมีพึงได้ อย่างไรก็ตาม ผู้บังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ในขณะนั้นคือ พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์) ได้ให้สัมภาษณ์แก่สื่อมวลชนซึ่งมีลักษณะถ้อยคำเตือนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต โดยสรุปความได้ว่า “การกระทำผิดทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่มีมากขึ้น ว่า ปัจจุบันพบว่าเรื่องที่ถูกร้องเรียนมากที่สุด เป็นคดีที่มีเนื้อหาความผิดเกี่ยวข้องกับการหมิ่นประมาทต่อบุคคลทางสื่อสังคมออนไลน์ ใน

ลักษณะการโพสต์ (Post) ข้อความต่อกันไปมาระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ด้วยคำพูดหยาบคาย รุนแรง และหมิ่นประมาท ทำให้เกิดความเสียหาย ซึ่งการกระทำลักษณะนี้จะเข้าข่ายการกระทำความผิดทางอาญาฐานหมิ่นประมาท ทั้งนี้ เมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานหมิ่นประมาทของไทยในปัจจุบันนั้น พบว่า อยู่ภายใต้บังคับใช้ของกฎหมายหลัก 2 ฉบับ ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและพิทักษ์ไว้ซึ่งสิทธิส่วนบุคคลและเกียรติยศชื่อเสียงที่บุคคลพึงมี แต่เมื่อพิจารณาถึงบทกำหนดโทษ กลับกำหนดความหนักเบาของบทลงโทษไว้ต่างกัน เช่น การหมิ่นประมาททางอินเทอร์เน็ต ถือเป็นกรหมิ่นประมาทโดยวิธีการโฆษณาอย่างหนึ่ง เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่า การโพสต์ข้อความในอินเทอร์เน็ตไม่ว่าผู้โพสต์จะเป็น “ผู้ใด” หากทำให้บุคคลอื่นเสียหาย ก็เป็นความผิดตามกฎหมายได้ เพราะว่าการหมิ่นประมาทถ้าได้โพสต์หรือกล่าวพาดพิงถึงบุคคลใดให้บุคคลอื่นฟังก็ถือเป็นการ “ใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม” ถ้าข้อความที่โพสต์ทำให้ผู้อ่านรู้สึกไม่ดีกับผู้ที่ถูกกล่าวพาดพิงย่อมเป็นการโพสต์หรือกล่าวที่อาจเข้าข่าย “โดยประการที่น่าจะทำให้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง” ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายได้ง่าย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาท พบว่า ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 ได้กำหนดให้ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 มาตรา 14 (1) ประกอบวรรคท้าย ได้กำหนดให้ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในขณะที่มาตรา 16 กำหนดให้ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทยังมีความลักลั่นกันเองอยู่ อันอาจส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายได้ และอย่างไรจึงจะเป็นบทลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดฐานดังกล่าว เนื่องจาก แนวคิดการลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทมีหลายแนวคิด เช่น การลงโทษทั้งทางอาญาทั้งโทษปรับและโทษจำคุกแบบที่ประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน การลงโทษทางอาญาเฉพาะโทษปรับเท่านั้น หรือการลงโทษทางแพ่งเพียงอย่างเดียว โดยมองว่าเป็นความผิดต่อส่วนตัว ผู้เสียหายจึงความฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิดเอาเอง เป็นต้นด้วยเหตุนี้เอง จึงนำมาสู่ความสนใจของผู้วิจัยในการศึกษาเกี่ยวกับสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา เพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และหามาตรการที่เหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาหลักกฎหมาย ทฤษฎี และแนวคิดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาทบุคคล
- 2.2 เพื่อศึกษากฎหมายว่าด้วยความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาทบุคคล โดยเฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา โดยเน้นศึกษาการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา
- 2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และหามาตรการที่เหมาะสมเกี่ยวกับสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เท่านั้น โดยวิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากตำรากฎหมาย วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา

4. ผลการวิจัย

ประเด็นแรก ปัญหาสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทกฎหมายอาญาและตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ตามหลักการพื้นฐานของกฎหมายอาญา (Principle of Legality) การกระทำที่จะถือเป็นความผิดและผู้กระทำความผิดต้องรับโทษทางอาญาได้นั้น จะต้องเป็นการกระทำที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดและได้กำหนดโทษของการกระทำนั้น ๆ เอาไว้ โดยในส่วนของความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาทของไทยได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา โดยวางหลักว่า “หากผู้ใดแสดงความคิดเห็นพาดพิงบุคคลอื่น อันเป็นเหตุให้ผู้นั้นได้รับความเสียหายแล้ว ย่อมเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท หากการนั้นได้กระทำในลักษณะของการโฆษณา ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนัก” นอกจากนี้ ยังพบว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 ได้วางหลักว่า “ผู้ใดนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมหรือเป็นเท็จ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือเกียรติยศชื่อเสียงของผู้อื่น ผู้นั้นมีความผิด”

จากบทบัญญัติในกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้น พบว่า ในกฎหมายไทยได้คุ้มครองบุคคลจากการถูกว่ากล่าวดูหมิ่นเกลียดชังในลักษณะของการหมิ่นประมาทไว้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ดี จากการศึกษากฎหมายความผิดฐานหมิ่นประมาทของต่างประเทศ พบว่า ในต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น ประเทศอังกฤษ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น และประเทศฝรั่งเศสนั้น มิได้มีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะใด ๆ เพื่อใช้บังคับแก่กรณีที่มีการหมิ่นประมาทที่กระทำผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบอินเทอร์เน็ตหรือสื่อกลางการสื่อสารอื่นใดไว้ต่างหาก เพราะการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดโดยส่วนตัว โดยการโฆษณา ตลอดจนการเผยแพร่ต่อสาธารณะและไม่ว่าจะด้วยสื่อใดก็ตามนั้น ได้เป็นความผิดตามกฎหมายด้วยการหมิ่นประมาทอยู่แล้ว

เมื่อพิจารณาถึงการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการหมิ่นประมาทโดยวิธีการโฆษณา พบว่า ตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว จะต้องเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอม หรือ ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ เท่านั้น หากข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์เป็นความจริงหรือเป็นข้อเท็จจริงย่อมไม่เข้าองค์ประกอบของความผิดนี้ได้ แต่ตามประมวลกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะเป็นความจริง หรือความเท็จ หากแต่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ใดคนหนึ่งได้แล้วย่อมเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาททั้งสิ้น ตามหลักการพื้นฐานนั้นถือว่า “ยิ่งจริง ยิ่งหมิ่น”

ทั้งนี้ ข้อมูลที่นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์จะเป็นข้อมูลจริงหรือข้อมูลเท็จ ก็ผิดตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว เพียงแต่หากเป็นข้อมูลเท็จก็จะผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อีกบทหนึ่งด้วย ทั้งนี้ การนำเข้าสู่ข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ หากเป็นข้อมูลที่เป็นความจริง หรือกระทำไปโดยสุจริต ไม่ถือว่าเป็นความผิดตามนัยแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว นอกจากนี้ ในส่วนของบทลงโทษก็มีความเหลื่อมล้ำกันในกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ แม้จะลงโทษจากการกระทำความผิดอันมีองค์ประกอบของความผิดเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีความเสมอ

ภาคกัน ถ้าจะมีโทษปรับก็ควรปรับเท่ากันหรือกำหนดเพดานขั้นสูงไว้เท่ากัน หรือถ้าจะมีโทษจำคุกควรจะกำหนดไว้เท่ากัน

ประเด็นที่สอง ปัญหาการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า การยกเลิกโทษจำคุกความผิดฐานหมิ่นประมาทและคงเหลือไว้แต่โทษปรับคงเป็นทางออกที่น่าสนใจ เพราะว่าถ้าจะให้ยกเลิกโทษทางอาญาสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาทจะเหมาะสมหรือไม่นั้นเพราะความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่กฎหมายห้ามไว้โดยเนื่องจากเล็งเห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองชื่อเสียงเกียรติยศของบุคคลอันถือว่าเป็นคุณธรรมในทางกฎหมายอย่างหนึ่ง การที่กฎหมายอาญากำหนดว่าความผิดใดเป็นความผิดอาญา กฎหมายไม่ได้มองเพียงผลที่เกิดเท่านั้น แต่เป็นการที่กฎหมายกำหนดคดีกลางสังคม และต้องการป้องปรามการกระทำอย่างนี้ไม่ให้เกิดการกระทำแพร่หลาย

แต่อย่างไรก็ดี ในประเด็นนี้นักนิติศาสตร์ไทยยังมีความเห็น ไปกันคนละทาง กล่าวคือ มีทั้งท่านที่เห็นด้วยกับรูปแบบการลงโทษเหมือนอย่างปัจจุบัน หรือบางท่านเห็นด้วยให้ยกเลิกโทษจำคุก ให้คงไว้แต่โทษปรับเท่านั้น แต่อย่างไรก็ดี กลับมีความเห็นพ้องกันในประการหนึ่ง คือ ความผิดฐานหมิ่นประมาทความเห็นความผิดที่ขอมความได้และความมีขั้นตอนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อให้ข้อพิพาทสิ้นสุดเร็วที่สุด โดยมีต้องเข้าสู่กระบวนการของศาลอันทำให้เปลืองงบประมาณแผ่นดินในการดำเนินคดี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งผู้วิจัยก็เห็นพ้องกับแนวทางดังกล่าวข้างต้นด้วยเช่นกัน ส่วนโทษปรับควรมีอัตราเท่าใด ควรศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมกับอีกครั้งหนึ่ง

ประเด็นสุดท้าย แนวทางการนำโทษปรับมาใช้ในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า บทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทในปัจจุบัน เป็นคดีที่ถูกนำมาใช้เพื่อกลั่นแกล้งฝ่ายตรงข้ามกับตน และยังเป็นช่องทางในการหาผลประโยชน์แก่ตนเองด้วย ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ไม่ควรให้คดีหมิ่นประมาททางอาญา เกี่ยวพันกับคดีละเมิดทางแพ่ง ซึ่งการยกเลิกโทษจำคุกในความผิดฐานหมิ่นประมาท และคงเหลือไว้แต่โทษปรับเท่านั้น เพราะจะช่วยลดต้นทุน ความยุ่งยากในกระบวนการยุติธรรม และยังช่วยให้คดีไม่รกรงศาล

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นพ้องกับหลักกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส กล่าวคือ บทลงโทษในคดีหมิ่นประมาทควรมีเฉพาะโทษปรับ ควรยกเลิกโทษจำคุก เพราะมิได้ก่อให้เกิดผลดีแก่สังคมมากนัก เพียงแต่กฎหมายต้องการป้องปรามมิให้อาเป็นเยี่ยงอย่างเท่านั้น

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา “ปัญหาเกี่ยวกับสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา” โดยการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในประเด็นทางกฎหมายต่าง ๆ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ประการแรก ผู้วิจัยเสนอให้ฝ่ายนิติบัญญัติควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ในมาตรา 14 เพื่อยกเลิกข้อความในมาตรา 14 วรรคท้าย โดยให้ความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือความผิดต่อชื่อเสียงใช้บังคับโดยประมวลกฎหมายอาญาเพียงฉบับเดียวเท่านั้น

ประการที่สอง ผู้วิจัยเสนอให้ฝ่ายนิติบัญญัติควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ในมาตรา 16 เพื่อยกเลิกโทษจำคุกและขอมความได้

ประการที่สาม ผู้วิจัยเสนอให้ฝ่ายนิติบัญญัติควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา ในมาตรา 326 และมาตรา 328 เพื่อยกเลิกโทษจำคุกและลงโทษปรับเท่านั้น

ประการที่สี่ ผู้วิจัยเสนอให้ฝ่ายนิติบัญญัติควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยให้เพิ่มเติมบทบัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนเป็นผู้มีอำนาจสั่งปรับในคดีหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดาเพิ่มเข้าไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจาก ดร. ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และขอขอบพระคุณ ดร.คมสัน สุขมาก และดร. สุรพล ศรีวิทยา ที่รับเป็นกรรมการสอบ และขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต รุ่น 4 ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ เป็นเพื่อนสังสรรค์เฮฮา และช่วยเหลือเกื้อกูลตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในหลักสูตรนี้

เอกสารอ้างอิง

ไกรฤกษ์ เกษมสันต์, หม่อมหลวง. (2556). *คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ถึง 366* (พิมพ์ครั้งที่ 8).

กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

จิตติ ดิงศภัทย์. (2545). *กฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์จักรวรรดิพิมพ์.

เฉลิมชัยศรี เพ็ญตระกูลชัย. (2552). *การคุ้มครองเกียรติ : ศึกษาคุณธรรมทางกฎหมายในความคิด*

ฐานคุณหมิ่นเปรียบเทียบความผิดฐานหมิ่นประมาท. (Unpublished Master's thesis), มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.

เฉลิมศักดิ์ ตรีพนากกร. (2542). *การกระทำความผิดอาญาโดยวาจา : ศึกษากรณีขอบเขตความรับผิดชอบและสภาพ*

บังคับของความคิดฐานหมิ่นประมาท (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ชุตติกาญจน์ ศรีฉัฐกุล. (2549). *การดูหมิ่นต่อบุคคลซึ่งอยู่ห่าง โดยระยะทาง* (Unpublished Master's

thesis). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2549). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความคิดและลหุโทษ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์วิญญูชน.

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

LEGAL MEASURE FOR THE TOURISM MANAGEMENT AT KHAO YAI NATIONAL PARK

กชกร อติศรารกิจ¹ และศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (bananie0910@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (siriroj.ra@gmail.com)

บทคัดย่อ

ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ถูกขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ โดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือที่เรียกว่า “ยูเนสโก” ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวได้รับความคุ้มครองในฐานะเป็นอุทยานแห่งชาติ และด้วยความโดดเด่นทางลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ พืชและสัตว์ป่าหายาก ทำให้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นสถานที่พักผ่อนทางธรรมชาติที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม แม้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 จะกำหนดให้การกระทำในลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่าในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ นั้นเป็นความผิดซึ่งมีบทลงโทษเอาไว้ แต่ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นกรกึ่งขยะ การก่อมลพิษทางเสียง การให้อาหารสัตว์ป่า และการนำสัตว์อื่น ๆ มาปล่อยก็ไม่ได้หมดไป และยังคงปรากฏให้เห็นอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ โดยการให้ความคุ้มครอง ป้องกัน อนุรักษ์ และทำนุบำรุงทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อให้ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ถูกถอนชื่อทางทะเบียนจากความเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ แต่อย่างไรก็ดี ที่ผ่านมานับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบัน กฎหมายดังกล่าวยังไม่เคยมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โทษปรับ ทำให้บทลงโทษที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด ไม่เหมาะสมกับมูลค่าความเสียหาย และไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น บทลงโทษดังกล่าวจึงไม่สามารถป้องกัน ช่มชู้ ยับยั้งการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ในต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ ฟินแลนด์ ใช้โทษปรับเป็นมาตรการป้องกันการกระทำความผิดในประเภทที่ไม่ร้ายแรง ตลอดจนพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ไม่ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เอาไว้

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ในการศึกษาที่จะรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่โดยไม่ให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยวมากเกินไป การกำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรงจึงควรมุ่งเน้นที่จะนำโทษปรับเพียงอย่างเดียวมาบังคับใช้ และแก้ไขอัตราโทษปรับให้สูงขึ้น โดยคำนึงถึงอัตราค่าครองชีพ, สัดส่วนความร้ายแรงของการกระทำความผิด และมูลค่าความเสียหาย ควบคู่ไปกับการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ และหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบคดีให้สอดคล้องกับอัตราโทษปรับที่แก้ไขใหม่

คำสำคัญ: มรดกโลก, อุทยานแห่งชาติ, การท่องเที่ยว

ABSTRACT

Dong Phrayayen-Khao Yai Forest Complex has been registered as World Heritage Sites by The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization or “UNESCO”. At present, the site has been conserved as Thailand National Park, and due to its exceptional geographic and the biodiversity, natural resources, rare plants and animals making Dong Phrayayen-Khao Yai Forest Complex an important wildlife natural recreation sanctuary. Nevertheless, the National Park Act B.E. 2504 indicates that any doing that affect or destroy the natural resources and wildlife within the Khao Yai Forest Complex is illegal and may result in penalties. However, problems arising from tourism such as littering, noise pollution, artificial feeding, or releasing of other animals will not go away and still continue to exist. According to the study, Thailand should act in accordance with ‘Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage’ by protecting, conserving and nurturing natural resources within the Khao Yai Forest Complex to ensure Dong Phrayayen will not be removed from the List of World Heritage. Nevertheless, since the commencement of the National Park Act B.E. 2504 until now, the act has never been amended to increase penalty especially fines, making the current imposed penalty unproportionate to the unlawful conduct, inappropriate to the value of damages, and unproportionate to the increased cost of living. Therefore, the mentioned penalty will not be able to efficiently protect, threaten or stop the unlawful conduct. While overseas countries such as UK, Finland are employing fines as the preventive measure for misconduct. The National Park Act B.E. 2504 does not constitute a lawful measure to investigate staff as such of willfully misconducts or willfully neglects to perform his/her duty.

The study summarizes that in order to preserve the balance between conserving of Khao Yai Forest Complex, while not impacting too much on the tourism economy than it is necessary. Penalties imposed on minor criminal misconduct should focus on imposing fines only while increasing the amount of fines with the consideration of the cost of living, the level of seriousness of misconduct and damage value. In conjunction with revision of law enforcement guidelines in order to control staff working practice and criteria in comparing cases in accordance with amended penalty rates.

Keywords: World Heritage Sites, National Park, Tourism

1. บทนำ

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage) หรือที่เรียกสั้นๆว่า “อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก” ถูกกำหนดขึ้นจากความพยายามของนานาชาติเพื่อหยุดยั้งความสูญสลายเสื่อมโทรมของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติอันทรงคุณค่าที่ตั้งอยู่ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ 3, 2543) ปัจจุบันแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติของไทยที่ขึ้นทะเบียนมรดกโลกไปแล้วทั้งสิ้นด้วยกัน 2 แห่ง ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรและห้วยขาแข้ง ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ในปีพุทธศักราช 2534 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้งนับเป็นสถานที่ธรรมชาติแห่งแรกของประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้เป็นมรดกโลก และอีกหนึ่งแห่งได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ปางสีดา ทับลาน ตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงรัก ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกภายใต้ชื่อ "ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่" จากการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ 29 เมื่อปีพุทธศักราช 2548 ที่เมืองเคอร์บัน ประเทศแอฟริกาใต้ (สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2549) ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ ป่ามรดกโลก เป็นถิ่นอาศัยของสัตว์ป่าหายากหลายชนิด เช่น ช้างป่า กระต๊อง วัวแดง นกเงือก ฯลฯ นับเป็นพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติอันโดดเด่นแห่งที่สองของประเทศไทยที่เป็นมรดกโลก ซึ่งผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงรัก มีพื้นที่รวมกันทั้งสิ้นราว 3,847,863 ไร่ 6,155 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา สระบุรี นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว และบุรีรัมย์ ป่าแห่งนี้ยังเป็นต้นน้ำสำคัญหลายสายของประเทศไทย มีพื้นที่อันกว้างใหญ่และอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ จึงมีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งสัตว์ป่าและพันธุ์พืชจำนวนมาก ทั้งที่ใกล้สูญพันธุ์และหายาก อันเป็นคุณสมบัติของป่ามรดกโลก และด้วยความโดดเด่นทางลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ พืชและสัตว์ป่าหายาก ทำให้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นสถานที่พักผ่อนทางธรรมชาติที่สำคัญทั้งยังดึงดูดนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติจำนวนมากเข้ามาปีละกว่า 1 ล้านคน (แสงสรรค์ ภูมิสถาน และคณะ.2558) และด้วยการจัดการการท่องเที่ยวที่ยังไม่รัดกุมจึงส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่าในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เช่น การทิ้งขยะ การก่อมลพิษทางเสียง การให้อาหารสัตว์ป่า และการนำสัตว์อื่นสายพันธุ์ต่างถิ่นเข้ามาปล่อย ยังปรากฏให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ถูกถอนชื่อทางทะเบียนจากการเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ ซึ่งประเทศไทยเองมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ โดยการให้ความคุ้มครอง ป้องกัน อนุรักษ์ และทำนุบำรุงทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จึงเห็นได้ว่าการจัดการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่ควรเร่งแก้ไขปรับปรุง แต่อย่างไรก็ดี รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 เพื่อคุ้มครองและจัดการผืนป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ตลอดจนการกำหนดคบทลงโทษปรับทางอาญาแก่ผู้บุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แต่ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวก็ไม่ได้หมดไป ดังนั้น เพื่อให้บทลงโทษทางอาญาโดยเฉพาะการลงโทษปรับ สามารถยับยั้งการทำลายผืนป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ซึ่งเป็นการกระทำผิดกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเสียหาย และเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์บางประการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างเสมอภาค จึงสมควรมีการศึกษาถึงการกำหนดอัตราโทษปรับตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 วิเคราะห์ถึงปัญหาข้อขัดข้อง อุปสรรคต่าง ๆ

เกี่ยวกับการกำหนดโทษปรับดังกล่าว เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข อันจะนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ สอดตามเจตนารมณ์ในการสงวนรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรป่าไม้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาแนวคิดและความเป็นมาของการอนุรักษ์แหล่งมรดกทางธรรมชาติของประเทศไทย
- 2) เพื่อศึกษากฎหมายไทยเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ
- 3) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
- 4) เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

3. การดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ดำเนินการศึกษาแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากอนุสัญญาและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย บทความทางวิชาการ สื่อข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. ผลการวิจัย

ประเทศไทยหลังจากที่เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาแล้วนั้น จึงมีหน้าที่ให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการคุ้มครองป้องกันและการสงวนรักษา หรือแม้แต่ให้ความช่วยเหลือนานาชาติ เพื่อให้แหล่งมรดกโลกได้รับการปกป้องคุ้มครองอย่างเหมาะสมและที่ดีที่สุด เป็นมรดกของมวลมนุษยชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคตตลอดไป (สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ 3.2543) ซึ่งจากการศึกษาอนุสัญญาฯ แนวคิดความเป็นมาของการอนุรักษ์แหล่งมรดกทางธรรมชาติของประเทศไทยนั้นประเทศไทยมีหน้าที่ในการคุ้มครอง อนุรักษ์ และจัดการผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่อซึ่งเป็นพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติให้เป็นไปตามพันธกรณีที่กำหนดตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก เมื่อพิจารณามาตรการต่าง ๆ ในการคุ้มครองและจัดการผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ในฐานะที่เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ พบว่ามีปัญหาทางด้านมาตรการทางกฎหมายในการจัดการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ และอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ดังต่อไปนี้

- 1) ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย ในการคุ้มครอง อนุรักษ์และจัดการผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 มาตรา 16 (12) ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับการห้ามนำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะเข้าไปในพื้นที่อุทยานแห่งชาตินั้น ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ประกอบกับพื้นที่ของผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่มีขนาดใหญ่มากทำให้ไม่สามารถควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึงจึงมีการลักลอบนำสัตว์ต่าง ๆ ที่มีได้มีถิ่นที่อยู่อาศัยในผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่มาปล่อยในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทำให้ก่อให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อพืชและสัตว์ในผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ เช่น อีกาน่า จระเข้ นกยูงและ ภูเขาชนิด ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ และยังมีผลกระทบต่อชนิดพันธุ์อื่นในถิ่นที่อยู่ดั้งเดิมได้ และส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางพันธุกรรม เป็นต้น

- 2) ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ในการคุ้มครอง อนุรักษ์และจัดการผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่นั้น ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 ได้กำหนดบทลงโทษเพื่อบังคับให้เป็นไปตาม

กฎหมายนั้นพบว่ามีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย อาทิเช่น กรณีการลักลอบตัดไม้ที่มีราคาสูง เช่น มีการลักลอบตัดไม้กฤษณาในพื้นที่บริเวณพื้นที่ป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ โดยเฉพาะพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการลักลอบตัดไม้กฤษณาอย่างต่อเนื่องและมีจำนวนมาก เนื่องจากไม้กฤษณาที่อยู่บริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นไม้ที่มีราคาสูงและมีราคาสูงถึง 40,000-100,000 บาทต่อกิโลกรัมและสามารถนำไปสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหย ซึ่งเป็นที่นิยมมากในแถบประเทศทางตะวันออกกลาง โดยมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองการตัดไม้กฤษณาในพื้นที่อุทยานแห่งชาตินั้นเป็นไปตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 16 (2)2 และได้กำหนดโทษไว้ในมาตรา 24 คือจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 20,000 บาท ซึ่งเปรียบเทียบค่าปรับจากความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดดังกล่าวได้ ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้

3) การที่เจ้าพนักงานพิจารณาโทษปรับตามมาตรา 26 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ซึ่งกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการลงโทษปรับผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรา 16 (2),(3),(4),(7) ในกรณีที่สัตว์หรือทรัพย์สินที่เก็บหา หรือนำออก มีราคาเพียงเล็กน้อยหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเพียงเล็กน้อย ซึ่งพบว่าดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละคนซึ่งมีไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความรู้และความเข้าใจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตีความว่ากรณีใดเป็นความเสียหายเพียงเล็กน้อยหรือมีราคาเพียงใด

จากปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น พบว่า มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในการคุ้มครอง ป้องกัน การอนุรักษ์ และการทำนุบำรุงรักษามรดกทางธรรมชาตินั้น สอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ซึ่งกำหนดให้มีมาตรการที่เหมาะสมทางด้านกฎหมาย เพื่อการคุ้มครอง ป้องกัน การอนุรักษ์ และการทำนุบำรุงรักษามรดกทางธรรมชาติให้อยู่ในระดับสากล รวมถึงมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันสามารถคุ้มครองป้องกันอนุรักษ์ และทำนุบำรุงรักษาผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ได้อย่างไรก็ตามประเทศไทยจะบัญญัติกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ตามพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ยังคงพบว่าการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองผืนป่าดังกล่าวยังมีปัญหาคือ กฎหมายไทยเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะในเรื่องโทษที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ที่บัญญัติมากกว่า 50 ปี โดยไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับค่าครองชีพหรือเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่งผลให้อาจไม่มีประสิทธิภาพในการจะอนุรักษ์ สงวนรักษาทรัพยากรทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เท่าที่ควร มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง การรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ การให้อำนาจเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจในการเปรียบเทียบปรับ ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากกฎหมายที่ใช้บังคับเอง และการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ทรัพยากรป่าไม้ของไทยในบริเวณผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่นั้น ได้ถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก แม้จะมีการบังคับใช้กฎหมายอาญาในเรื่องโทษปรับเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติให้ยังคงอยู่ต่อไป โดยกำหนดให้ผู้ที่กระทำความผิดทำให้ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ อาจได้รับโทษในทางอาญา ตามแต่ละกรรมที่ทำในแต่ละฐานความผิด ทุกกรณีฐานความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำอย่างไรก็ตามแม้จะได้มีการกำหนดโทษทางอาญา แต่ความเสียหายก็ไม่ได้ลดน้อยลง ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดในเขตพื้นที่ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ ก็ยังมีให้เห็นเรื่อย ๆ

ดังนั้นการนำโทษปรับตามสัดส่วนของความเสียหายที่เกิดต่อฟืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ อันเป็นผลมาจากการกระทำผิด และผลประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดได้รับจากการกระทำผิดมาปรับใช้กับความผิดทางอาญากรณีฟืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ จึงเป็นแนวทางที่จะทำให้โทษทางอาญาสามารถปกป้องคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เนื่องจากโทษปรับตามระบบดังกล่าว ใช้มูลค่าความเสียหายที่เกิดต่อฟืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ อันเป็นผลมาจากการกระทำผิดมาเป็นอัตราโทษปรับขั้นสูง โดยการคำนวณมูลค่าความเสียหายจากมูลค่าของทรัพยากรป่าไม้ที่ถูกทำลาย ทั้งมูลค่าทางตลาดของต้นไม้ ของป่า และทรัพยากรอื่น ตลอดจนมูลค่าเชิงนิเวศ เนื่องจากเป็นการกำหนดอัตราโทษที่ก่อความเดือดร้อนหรือส่งผลร้ายต่อผู้กระทำผิดได้สัดส่วนกับความรุนแรงของการกระทำ ความผิดที่ผู้กระทำผิดก่อ และสามารถสะท้อนมูลค่าความเสียหายทั้งหมดที่เกิดจากการกระทำผิดซึ่งแสดงถึงระดับสวัสดิการสังคมหรือประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากป่าไม้แต่ถูกผู้กระทำผิดทำลายลง อีกทั้งยังสามารถเรียกคืนผลประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดได้รับจากการกระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผลประโยชน์ในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่อาจได้รับ ไม่คุ้มค่างับค่าปรับที่ต้องชำระหากถูกจับกุม ส่งผลให้ผู้ที่จะกระทำความผิดเกิดความยับยั้งชั่งใจเมื่อนำไปถึงผลกระทบที่ตนจะได้รับเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ได้จากการกระทำผิด ซึ่งจะช่วยให้การป้องปรามมิให้มีการทำความผิดในฟืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ การกำหนดโทษปรับแบบอัตราตายตัวโดยการกำหนดเป็นจำนวนเงินขั้นสูงและขั้นต่ำ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ไม่สามารถยับยั้ง การตัดไม้ทำลายป่าของบุคคลกลุ่มดังกล่าวได้ เนื่องจากโทษปรับที่กำหนดไว้มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำผิดและผลประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดจะได้รับจากฟืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ และเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป อัตราโทษที่กำหนดไว้จะมีความรุนแรงน้อยลงตามค่าเงินที่ลดลง ทำให้ไม่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำผิดและไม่สามารถยับยั้ง มิให้ผู้กระทำผิดทำลายป่าไม้ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องได้

ปัญหาการตรวจสอบการเปรียบเทียบคดีโดยเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น ซึ่งในกรณีนี้รวมถึงการเปรียบเทียบคดีที่กระทำโดยพนักงานสอบสวนซึ่งได้รับมอบอำนาจจากเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น ดังที่กล่าวไว้แล้วว่า การเปรียบเทียบคดี เป็นการที่กฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานในการใช้อำนาจกึ่งตุลาการ (Quasi Judicial Function) จึงสมควรที่จะมีการตรวจสอบการเปรียบเทียบคดีทุกกรณีเพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การกำหนดโทษปรับทางอาญาและการเปรียบเทียบคดีในการกระทำความผิดในฟืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ สามารถปกป้องคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) การกำหนดโทษปรับ ควรแก้ไขพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 โดยเพิ่มเติมเนื้อหาในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ว่า “การพิจารณาโทษปรับให้คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ฟืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ด้วย นอกจากนั้นยังรวมถึงการพิจารณาถึงสภาพเศรษฐกิจด้วย เพื่อกำหนดเป็นอัตราค่าปรับ”

2) การเปรียบเทียบคดี ควรกำหนดให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในการเปรียบเทียบคดี เนื่องจากการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ในการเปรียบเทียบคดีอาจเกิดการฉ้อฉลได้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จขึ้นได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วมที่ท่านเสียสละเวลาเพื่อให้คำปรึกษา คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหางานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ขึ้นมาได้ ผู้เขียนขอขอบคุณมหาวิทยาลัยรังสิตที่กรุณามอบทุนเรียนดี ประสิทธิ์-คุณหญิงพัฒนา อุไรรัตน์ ในการศึกษาปริญญาโทครั้งนี้ ทำให้ผู้เขียนได้มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมและนำความรู้ที่ได้เพื่อสร้างคุณประโยชน์ในภายภาคหน้าได้ ขอขอบคุณคุณปิศามารดา รวมทั้งหัวหน้างานของผู้เขียน ที่ท่านได้คอยให้ความสนับสนุนและกำลังใจที่ดีเสมอมา อีกทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิติศาสตร์ปริญญาโท รุ่นที่4ทุกท่าน ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่ทำงาน ที่คอยเป็นกำลังใจและมิตรภาพที่ดีมาโดยตลอด สุดท้ายนี้ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาบ้างไม่มากก็น้อย หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้เขียนต้องกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ 3. (2543). *มรดกไทย-มรดกโลก*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทกราฟฟิคฟอร์แมท (ไทยแลนด์) จำกัด.
- สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (2549). *คู่มือเพื่อการอนุรักษ์ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ มรดกโลกทางธรรมชาติของไทย*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเนเจอร์ทรีจำกัด.
- แสงสรรค์ ภูมิสถาน และคณะ. (2558). *ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติทับลาน*. แผนงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ปัญหาสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญา และบทลงโทษในความผิดเกี่ยวกับเช็ค

PROBLEM OF PROPORTIONALITY IN THE ADJUDICATION AND ASSESSMENT

OF PENALTIES FOR CRIMINAL OFFENCES RELATING TO THE USE OF CHEQUES

กมลพันธ์ ช่วยแก้ว¹ และศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (kamolphanlive@hotmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (siriroj.ra@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสัดส่วนที่เหมาะสมในการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ และแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คเพื่อลดภาระความยุ่งยากในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ประเด็นแรก แม้ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ในส่วนที่ 3 ข้อบทที่ 11 กำหนดห้ามบุคคลถูกจำคุกด้วยเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามสัญญาได้ อย่างไรก็ตามในกรณีการกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับการใช้เช็คในประเทศไทยไม่ได้เป็นการกำหนดความผิดอันเนื่องมาจากการไม่สามารถชำระหนี้ได้เพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างหลักประกันความน่าเชื่อถือของเช็คอีกด้วย ประเด็นที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คในต่างประเทศนั้นมีทั้งการกำหนดความรับผิดในทางแพ่ง และความรับผิดในทางอาญาแตกต่างกันแล้วแต่กรณี สำหรับความรับผิดในทางอาญาอันเนื่องมาจากการใช้เช็คนั้นก็มีการกำหนดโทษจำคุก และการกำหนดโทษปรับไว้เพียงอย่างเดียว ดังเช่นในประเทศฝรั่งเศส สำหรับในประเทศไทยการกำหนดบทลงโทษจำคุกในความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็คซึ่งมีความผิดอันยอมความได้นั้น เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ในการต่อรองให้ลูกหนี้ชำระหนี้เพื่อแลกกับการไม่ดำเนินคดีอาญา และประเด็นสุดท้าย เพื่อให้การกำหนดความผิดและบทลงโทษอันเกิดจากการใช้เช็คได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด ควรคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาค่าความยุ่งยากในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงควรกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับการใช้เช็คเฉพาะ โทษปรับ รวมทั้งให้นำการเปรียบเทียบคดีมาใช้เพื่อให้คดียุติตั้งแต่ชั้นก่อนฟ้องสำหรับในความผิดนี้ซึ่งถือเป็นความผิดเล็กน้อย

จากการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า การกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทยยังไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสม อีกทั้งยังส่งผลต่อปริมาณคดีที่เพิ่มขึ้นในกระบวนการยุติธรรมอาญา ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการแก้ไขการกำหนดโทษในความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค โดยยกเลิกโทษจำคุกให้เหลือเฉพาะโทษปรับ ตลอดจนกำหนดอัตราโทษปรับให้สูงขึ้นเพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิด ควรคู่ไปกับการกำหนดให้เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีเทียบเท่าอัตราโทษปรับที่กำหนดไว้ในกฎหมายเป็นกรณีเฉพาะนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 38

คำสำคัญ: ปัญหาสัดส่วนที่เหมาะสม, การกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษ, ความผิดเกี่ยวกับเช็ค

ABSTRACT

This independent study purposes to study the concept and the theory about suitable proportionality of liabilities and penalties for criminal offences related to the use of cheques. From studying the foreign cheque laws, the study tends to seek for solutions and adding the efficiency of law enforcement of the Act promulgation liability for misuse of cheques B.E. 2534 in Thailand

Regard to the study, it has shown that there are three points of issues to be noted. Firstly, although Article 11 of Part 3 of the International Covenant on Civil and Political Rights has stipulated that “No one shall be imprisoned merely on the ground of inability to fulfill a contractual obligation;” the criminal penalties related to the use of cheques in Thailand does not only stipulated based on the ground of not complying to the contract but also based on the ground of creating the guarantee for the having the debt payment of cheques. Secondly, the problem of designating criminal liability and the penalty for the use of cheque in foreign countries has stipulated both civil liability and criminal liability distinctively. In term of criminal liability, prison sentence and fine are designated for the use of cheques as appeared in French Cheque Law. According to Thailand, prison sentence for the misuse of cheques; which is a compoundable offense, has been applied for the benefit of creditors to negotiate with the debtors in exchange of not prosecuting criminal suit. Lastly, for the most suitable liability and punishment related to the use of cheque in discretion of the severity of offense and criminal judicial process, this study proposes the fine punishment of the criminal offense related to the use of cheque, including the comparison trial for the minor offenses.

From this research, it is concluded that the criminal liability and punishment related to the use of cheque in Thailand in comparison with the Foreign Cheque Laws is deemed disproportionate, which leads to the augmentation of cases in criminal judicial system. The researcher, therefore, proposes the amendment of criminal penalty under Thailand’s Act promulgation liability for misuse of cheques B.E. 2534 by repealing sentence penalty for the offense relating to the use of cheque and apply only the fine penalty, along with raising the rate of fine penalty.

Keywords: Problem of Proportionality, The Adjudication and Assessment of Penalties, Criminal Offences
Relating to The Use Of Cheques

1. บทนำ

ในเรื่องกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR) ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกและให้สัตยาบันต่อองค์การสหประชาชาติไป เมื่อวันที่ 29 ต.ค.2539 ในกติกานี้มีหลักการสิทธิมนุษยชนข้อหนึ่งกำหนดไว้ว่า “บุคคลจะรับโทษจำคุกเพียงเพราะไม่อาจชำระหนี้หาได้ไม่” เมื่อพิจารณาถึงการชำระหนี้ด้วยเช็คเทียบกับชำระหนี้ประเภทอื่นเช่นบัตรเครดิตแล้ว การชำระหนี้ด้วยบัตรเครดิตกลับมีความรับผิดชอบเพียงความรับผิดชอบทางแพ่งเท่านั้น ทั้งที่การชำระหนี้ด้วยเช็คกลับต้องรับโทษถึงจำคุก แต่หากเปรียบเทียบโทษจำคุกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกี่ยวกับการใช้เช็คกับความผิดอันเกี่ยวกับทรัพย์ เช่น การลักทรัพย์และการฉ้อโกงแล้ว คดีความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คอาจสร้างความเสียหายต่อ

เศรษฐกิจและสังคมมากกว่า การที่บุคคลผู้ออกเช็คโดยไม่มีเงินต้องรับโทษถึงจำคุก เพราะประเทศไทยยังบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค โดยมิได้ปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวข้างต้นให้มีระบบกลั่นกรอง ถูกนั้นเช็คให้ดีขึ้น เช่น ประเทศฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น จึงสมควรมีการศึกษาว่ายังสมควรกำหนดให้การกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คยังคงเป็นความผิดทางอาญาต่อไปหรือไม่ หากเห็นว่ายังคงเป็นความผิดสมควรมีโทษหรือมาตรการใด เพื่อให้เช็คยังคงได้รับความเชื่อถือและยอมรับในการชำระหนี้แทนการชำระหนี้ด้วยเงินสด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดความผิดและบทลงโทษในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค
- 2) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎี และหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการกำหนดความผิดและบทลงโทษทางอาญา การลงโทษที่ได้สัดส่วนในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค
- 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายไทยเกี่ยวกับความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ภายใต้พันธกรณีของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน
- 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการนำโทษปรับ และการเปรียบเทียบคดีมาปรับใช้แก้ไขปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คให้ได้สัดส่วนการลงโทษที่เหมาะสม เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาและวิเคราะห์ถึงแนวคิด ทฤษฎีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องจาก หนังสือ ตำรา คำบรรยาย กฎหมาย บทความ วิทยานิพนธ์ คำพิพากษาศาล สื่อสิ่งพิมพ์ งานวิจัยต่าง ๆ ความคิดเห็นของนักวิชาการ กฎหมายต่างประเทศ และการศึกษารวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet)

4. ผลการวิจัย

ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2539 โดยไม่ได้ตั้งข้อสงวนไว้และมีผลใช้บังคับกับประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2540 แม้ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ในส่วนที่ 3 ข้อบทที่ 11 กำหนดห้ามบุคคลถูกจำคุกด้วยเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามสัญญาได้ ไว้ แต่ผลการศึกษาพบว่า ในการกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับการใช้เช็คในประเทศไทยไม่ได้เป็นการกำหนดความผิดอันเนื่องมาจากการไม่สามารถชำระหนี้ได้เพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างหลักประกันความน่าเชื่อถือของเช็คอีกด้วย

ประเด็นที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คในต่างประเทศนั้นผลการศึกษาพบว่า มีทั้งการกำหนดความรับผิดชอบในทางแพ่ง และความรับผิดชอบในอาญาแตกต่างกันแล้วแต่กรณี สำหรับความรับผิดชอบในทางอาญาอันเนื่องมาจากการใช้เช็คนั้นก็มีการกำหนดโทษจำคุก และการกำหนดโทษปรับไว้เพียงอย่างเดียว ดังเช่นในประเทศฝรั่งเศส สำหรับในประเทศไทยการกำหนดบทลงโทษจำคุกใน

ความคิดเกี่ยวกับการใช้เช็คให้เป็นความผิดอันยอมความได้นั้น เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ในการต่อรองให้ลูกหนี้ชำระหนี้เพื่อแลกกับการไม่ดำเนินคดีอาญา

ประเด็นสุดท้าย เพื่อให้การกำหนดความผิดและบทลงโทษอันเกิดจากการใช้เช็คได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาภาวะความยุ่งยากในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ผลการศึกษาพบว่า ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คมีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองเช็คซึ่งเป็นหนังสือตราสารให้มีความน่าเชื่อถือ โดยกำหนดให้เป็นความผิดอาญาและกำหนดโทษปรับและจำคุกไว้ ซึ่งเมื่อเทียบสัดส่วนของวัตถุประสงค์กับโทษที่กำหนดไว้ยังไม่สมดุลกัน และสิทธิขั้นพื้นฐานถูกระทบเกินสมควร ทั้งยังมีภาวะความยุ่งยากในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงควรกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับการใช้เช็คเฉพาะโทษปรับ รวมทั้งให้นำการเปรียบเทียบคดีมาใช้เพื่อให้คดียุติตั้งแต่ชั้นก่อนฟ้องสำหรับในความผิดนี้ ซึ่งถือเป็นความผิดเล็กน้อย

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่า การกำหนดความผิดอาญาและบทลงโทษในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คของประเทศไทย ยังไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสม อีกทั้งยังส่งผลต่อปริมาณคดีที่เพิ่มขึ้นในกระบวนการยุติธรรมอาญา ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการแก้ไขการกำหนดโทษในความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค โดยยกเลิกโทษจำคุก ให้เหลือเฉพาะโทษปรับ ตลอดจนกำหนดอัตราโทษปรับให้สูงขึ้นเพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันข่มขู่ขังขังการกระทำความผิด ควบคู่ไปกับการกำหนดให้เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีเทียบเท่าอัตราโทษปรับที่กำหนดไว้ในกฎหมายเป็นกรณีเฉพาะนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 38

เอกสารอ้างอิง

- กัญญรัตน์ วิชาตะวัต, ภัทรานิชฐ์ เขาคำ และ บัณฑิต หอมเกษ. (2559) *แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา*. นนทบุรี: บริษัท มาตา การพิมพ์ จำกัด.
- ธีรยุทธ โลหะเลิศกิจ. (2553). *ปัญหาการเปรียบเทียบคดี : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากับกฎหมายอื่น*. (สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2552). *หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์*. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- วิสุทธิพงษ์ บุญโญภาส. (2548). *ความเหมาะสมของการกำหนดความผิดอาญาอันเนื่องมาจากการใช้เช็ค*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, สรวิต ลิ้มปรีงมี, ปกป้อง ศรีสนิท, ทรงพล สงวนจิตร, อิศร์กุล อุณหเกตุ และ จารีย์ ปิ่นทอง. (2554). *แนวทางยกเลิกโทษอาญาในกฎหมายเช็ค และกฎหมายหมิ่นประมาท*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สวก).

มาตรการต่อรองคำรับสารภาพในคดีภาษีอากร : กรณีศึกษาความผิดที่มีโทษอาญา

PLEA BARGAINING IN TAX CASE : CASE STUDY ON CRIMINAL

ยุทธกานต์ พริกบุญจันทร์¹ และศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (yuththkant5134@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (siriroj.ra@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพและปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบังคับใช้ประมวลรัษฎากรในประเทศไทย โดยศึกษาวิเคราะห์หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพตามกฎหมายระหว่างประเทศ และศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพในต่างประเทศและในประเทศไทย ตลอดจนเพื่อศึกษาแนวทางในการนำมาตราการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ใน คดีภาษีอากรต่อไป

จากการศึกษาวิจัย ประเด็นแรก พบว่า ในปัจจุบันมาตรการต่อรองคำรับสารภาพได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย กล่าวคือ ที่ผ่านมานแนวคิดเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพได้ถูกนำมาใช้เป็นมาตรการในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพันธกรณีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ประเด็นที่สอง ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีของอนุสัญญาดังกล่าวได้อนุวัติการกฎหมายภายในประเทศ โดยได้นำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 100/2 ซึ่งกำหนดเงื่อนไขให้ศาลมีดุลพินิจในการลดโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ในความผิดนั้นก็ได้ นอกเหนือไปจากการพิจารณาลดโทษเมื่อมีเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ภายใต้เงื่อนไขในการต่อรองคำรับสารภาพ กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดจะต้องให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน นำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดอยู่เบื้องหลัง ขณะที่ในปัจจุบันการกระทำความผิดทางด้านภาษีนั้นมีลักษณะในการกระทำความผิดที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายที่ซับซ้อนยากแก่การแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อจับกุมผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความคิดเกี่ยวกับการโกงหรือเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี และการออกไปกำกับภาษีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และประเด็นสุดท้าย แม้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพที่ใช้อยู่ในประเทศไทยจะเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการปราบปรามผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลัง แต่มาตรการดังกล่าวให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจในการลดโทษโดยไม่ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ในการลดโทษไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน รวมทั้งหลักเกณฑ์ขั้นตอนการปฏิบัติในการต่อรอง คำรับสารภาพของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนยังไม่รัดกุม ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการทุจริตติดสินบนเจ้าพนักงานเพื่อที่จะรับโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ในความผิดที่ได้กระทำให้ไป

จากการศึกษาวิจัยผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการโกงหรือเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี และการออกไปกำกับภาษีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามประมวลรัษฎากร

ควบคู่ไปกับการกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตอนการปฏิบัติในการต่อรองคำรับสารภาพของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนไว้ในกฎกระทรวง และหลักเกณฑ์ในการลดโทษไว้ในข้อบังคับประธานศาลฎีกา

คำสำคัญ: การต่อรองคำรับสารภาพ, คดีภาษีอากร

ABSTRACT

This individual study purposes to study on the theory of plea bargaining and problem of efficiency in enforcing the Revenue Code in Thailand. This research mainly studies about the principle of plea bargaining under the international law and comparative study of plea bargaining in foreign countries and in Thailand, along with the path of adopting plea bargaining in tax cases.

In accordance with the research, it is appeared that there are three key issues to be marked. Firstly, it is shown from the study that measure of plea bargaining has been widely and commonly applied throughout the world; as the plea bargaining, itself, has been applied as a measure against organized crime under the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, B.C. 2000. Secondly, Thailand, as a state member of such Convention, has also complied with the commitment by adopting plea bargaining in Section 100/2 of Narcotics Act, B.E. 2522. According to the Section 100/2 of the mentioned Act, it authorized the court to reduce the punishment to be inflicted on the offender other than that prescribed in Section 78 of the Penal Code, on the condition that the offender has given the important information for the very benefit of suppressing the commission of offence relating to narcotics to administrative official or police official or inquiry official, in order to arrest the wire-puller offenders, especially those who related in fraudulent tax evasion and faking tax invoice. Lastly, although the plea bargaining has been applied efficiently as a legal measure to suppress wire-puller offenders; the principle, however, gives the court the power to reduce the punishment without specific criteria, neither it provides practical rule or protocol of applying plea bargaining for the administrative official or police official or inquiry official, which could lead to the official bribery for reduction of punishment.

As to the study, the researcher would like to propose the adoption of plea bargaining to the criminal offenses related to fraudulent tax evasion and faking tax invoice under the Revenue Code, as well as to stipulate practical rules and protocols of plea bargaining for the administrative official or police official or inquiry official in the ministerial regulation and the rules of punishment's reduction in the Regulation of the Supreme Court.

Keywords: Plea bargaining, Tax cases

1. บทนำ

ปัจจุบันการกระทำความผิดในประเทศต่าง ๆ ผู้กระทำความผิดได้มีการพัฒนารูปแบบของการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมซึ่งมีความสลับซับซ้อน มีการวางแผนเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งเป็นการยากยิ่งที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังของการกระทำความผิดได้ อันเนื่องมาจากขาดพยานหลักฐานที่สำคัญในการดำเนินคดีและโดยส่วนมากจะดำเนินคดีได้แต่เพียงผู้กระทำความผิดรายย่อยเท่านั้นไม่สามารถเชื่อมโยงไปถึงตัวการที่อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิดได้ โดยในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษได้นำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในการดำเนินคดีประเภทดังกล่าวข้างต้น ทำให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการที่จะดำเนินคดีกับผู้ที่อยู่เบื้องหลังของการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับประเทศไทยได้นำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในการความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 100/2 ซึ่งกำหนดเงื่อนไขให้ศาลมีดุลพินิจในการลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ในความผิดนั้นก็ได้ นอกเหนือไปจากการพิจารณาลดโทษเมื่อมีเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 และในปัจจุบันการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาตามประมวลรัษฎากรนั้นมีลักษณะของการกระทำความผิดที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายสลับซับซ้อนยากแก่การแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อจับกุมผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความคิดเกี่ยวกับการ โกงหรือเจตนาหลอกลวงและ การออกไปกำกับภาษีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจทำให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากภาษีอากรเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการได้มาซึ่งรายได้ของรัฐเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ หากมีการนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพปรับใช้ในการแก้ปัญหาระเบิดพยานหลักฐานในคดีประเภทดังกล่าวข้างต้นก็น่าจะทำให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่สำคัญโดยความร่วมมือของผู้กระทำความผิดซึ่งยินยอมให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจและให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันนำไปสู่การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดรายใหญ่หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษา ประวัติ ความเป็นมา ตลอดจนทั้งแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพของกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายของประเทศต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินคดีที่มีโทษทางอาญาตามประมวลรัษฎากรต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร
- 2) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรการต่อรองคำรับสารภาพ และการดำเนินคดีอาญาตามประมวลรัษฎากร
- 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรการต่อรองคำรับสารภาพของกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายไทย ตลอดจนจนมาตรการต่อรองคำรับสารภาพตามกฎหมายระหว่างประเทศ
- 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้านภาษีอากรในประเทศไทย

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เท่านั้น โดยวิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจาก วิทยานิพนธ์ บทความ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ และหาแนวทางการปรับใช้ที่เหมาะสมในเชิงกฎหมายของประเทศไทยต่อไป

4. ผลการวิจัย

ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพได้ถูกนำมาใช้เป็นมาตรการในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพันธกรณีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 และประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีของอนุสัญญาดังกล่าวได้อนุวัติการกฎหมายภายในประเทศ โดยได้นำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 มาตรา 100/2 ซึ่งกำหนดเงื่อนไขให้ศาลมีดุลพินิจในการลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ในความผิดนั้นก็ได้ นอกเหนือไปจากการพิจารณาลดโทษเมื่อมีเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ภายใต้เงื่อนไขในการต่อรองคำรับสารภาพ กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดจะต้องให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน นำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดอยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดตามประมวลรัษฎากรที่มีโทษทางอาญานั้นมีลักษณะในการกระทำความผิดที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายที่สลับซับซ้อนยากแก่การแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อจับกุมผู้ที่อยู่เบื้องหลัง

การกระทำความผิดดังกล่าวได้โดยเฉพะอย่างยิ่งในความคิดเกี่ยวกับการ โกงหรือเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีและการออกใบกำกับภาษีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากภาษีอากรเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น ในการได้มาซึ่งรายได้ของรัฐเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ฉะนั้นมาตรการต่อรองคำรับสารภาพเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยในการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของกรมสรรพากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจะทำให้สามารถแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อเอาผู้กระทำความผิดที่เป็นหัวหน้าหรือตัวการใหญ่หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้ ดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในประมวลรัษฎากร โดยให้นำหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 มาตรา 100/2 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้” มาปรับใช้ เพื่อให้เป็นหลักประกันแก่สังคมว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาทางด้านภาษีอากรนั้นสามารถที่จะนำตัวบุคคลผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ อันจะเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาตามประมวลรัษฎากรได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

แม้ประเทศไทยจะมีกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพอยู่แล้วก็ตามแต่เนื่องจากมาตรการต่อรองคำรับสารภาพเป็นบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ ทำให้ในทางปฏิบัติจึงไม่สามารถนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพดังกล่าวมาใช้ในคดีความผิดประเภทอื่น ๆ ได้ ดังนั้นแนวทางในการนำ

มาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในคดีอาชญากรรมตามประมวลรัษฎากร เพื่อแก้ไขปัญหาในคดีอาชญากรรมตามประมวลรัษฎากร ให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อนำผู้กระทำความผิดที่เป็นหัวหน้าหรือตัวการใหญ่หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้ ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย โดยนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาบัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ “ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใด ได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการหลบเลี่ยงหรือล่อลวงภาษีอากรต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้การให้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพดังกล่าว หลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนและเงื่อนไขของการต่อรองคำรับสารภาพให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการใช้ดุลพินิจในการลดโทษของศาลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับประธานศาลฎีกา”

เอกสารอ้างอิง

- กิจฉณัฐ คงกระพันธ์. (2557). *วิธีการต่อรองคำสารภาพกับคดีการพนันออนไลน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- ชัยวัฒน์ ม่วงแก้ว. (2549). *การต่อรองคำให้การจำเลย : ศึกษาผลกระทบและข้อเสนอต่อการนำมาปรับใช้กับประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- ณัฐพล เรืองนุ้ม. (2543). *การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในคดีอาชญากรรม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- นิจรินทร์ องค์กรพิศุทธิ์. (2527). *การต่อรองคำรับสารภาพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ปิยะธิดา ไชยมงคล. (2549). *คดีอาชญากรรมที่มีโทษทางอาญา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- ประธาน วัฒนวาณิชย์ และวีระศักดิ์ แสงสารพันธ์. (2548). *การใช้ถ้อยคำในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและพิธีสารแนบท้าย*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด.
- วนิดา สิงห์ก้อม. (2546). *การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในคดีอาญาอันเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- วุฒิพันธ์ พ่วงพันธ์. (2551). *การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ : ศึกษากรณีทุจริตประพดุมิชอบ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).

แนวทางในการลดความเป็นอาชญากรรมในคดีคดียาเสพติด ศึกษากรณีการนำโทษ

ปกครองมาใช้แทนที่การลงโทษจำคุกผู้เสพยาเสพติด

GUIDELINS FOR THE DECRIMINALIZATION IN DRUG CASE : CASE STUDY OF ADOPTING ADMINSTRATIVE SANCTIONS INSTEAD OF IMPRISONMENT SACTIONS FOR DRUG ADDICT

ศโรชา เชียงอม¹ และศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (Tatar1128@hotmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (siriroj.ra@gmail.com)

บทคัดย่อ

ในช่วงกว่า 40 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีน Amphetamine-Type Stimulants : ATS อย่างรุนแรง ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดของประเทศไทยนั้นจะมุ่งเน้นในการใช้มาตรการปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มงวด และกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงทั้งต่อผู้ค้าและผู้เสพ แต่อย่างไรก็ดี มาตรการดังกล่าวก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้หมดไปได้ อีกทั้งยังส่งผลทำให้มีนักโทษในคดียาเสพติดสิ้นเรือนจำ จึงนำไปสู่ประเด็นศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางในการลดความเป็นอาชญากรรมในคดีคดียาเสพติด ศึกษากรณีการนำโทษปกครองมาใช้แทนที่การลงโทษจำคุกผู้เสพยาเสพติด

จากการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดไทยที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน มีบทลงโทษที่รุนแรงไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดของผู้เสพ ไม่สอดคล้องกับทฤษฎีและวัตถุประสงค์การลงโทษทางอาญาเนื่องจากบทลงโทษจำคุกไม่สามารถป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้เสพยาเสพติดได้ และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการบำบัดผู้เสพยาเสพติดในประเทศไทยยังไม่มีแบ่งแยกระหว่างผู้เสพยาเสพติดกับผู้ติดยาเสพติดที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาอย่างชัดเจน ทำให้ที่ผ่านมาจะมีการนำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดทางการแพทย์ในลักษณะบังคับโดยไม่จำเป็น กล่าวคือ หากผู้เสพไม่ยอมปฏิบัติตามก็จะถูกส่งไปดำเนินคดีเพื่อรับโทษตามกฎหมายต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดของผู้เสพ โดยนำโทษทางปกครองมาใช้แทนที่โทษจำคุกสำหรับการกระทำความผิดฐานเสพ และตลอดจนการกระทำความผิดของผู้เสพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งถือเป็นความผิดเล็กน้อย เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับพันธกรณีแห่งอนุสัญญาฯ และแนวคิดทฤษฎีกฎหมายอาญา อันเป็นการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและปัญหาความแออัดในเรือนจำ

คำสำคัญ: การนำโทษปกครองมาใช้แทนที่การลงโทษจำคุกผู้เสพยาเสพติด

ABSTRACT

Over the past 40 years, Thailand has experienced the spread of amphetamine, Amphetamine-Type Stimulants: ATS, which is a strong advocate of drug problem solving in Thailand, which focuses on the strict enforcement of narcotic drugs and imposed severe penalties on both traders and addicts. However, These measures

did not solve the problem of the epidemic of narcotics. It also resulted in more prisoners in drug cases being more excessive in the prisons. This leads to the study of crime reduction in drug cases, which study focuses on the application of administrative punishment to replace imprisonment for drug addict.

The research study concluded that the current Thai law on drugs that is currently being enforced on the criminal sanctions is not proportionate to the seriousness of the offender's offenses, which is inconsistent with the theory and purpose of criminal penalties due to imprisonment that still cannot prevent repetitive offenses of drug addicts. And the enforcement of the law on drug rehabilitation still has no clear distinction between drug users and drug addicts in Thailand. In the past, drug addicts will be introduced into the medical treatment process in a mandatory manner, if the abuser refuses to comply, then they will be sent to the prosecution. Therefore, the researcher proposed to reduce the crime in narcotics cases of drug users by applying administrative sanctions instead of imprisonment sanctions for the drug addicts. This also includes the offenses of other involved addicts, which is considered as minor offenses. This is to be consistent with the obligations and theories of criminal law. This is a solution to the problem of drug outbreak and congestion in prisons.

Keywords: Adopting Administrative Sanctions Instead of Imprisonment Sanctions for Drug Addict

1. บทนำ

ในช่วงตลอด 40 ปี ประเทศไทยต้องประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนอย่างรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นแอมเฟตามีน หรือที่รู้จักในชื่อ “ยาบ้า”, เมทแอมเฟตามีน หรือที่รู้จักในชื่อ “ยาบ้า” และเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ หรือที่รู้จักในชื่อ “ยาไอซ์” อย่างไรก็ตาม ภายใต้อิทธิพลแนวคิด “ความไม่สามารถอดทนได้ต่อปัญหา ยาเสพติด” (Zero Tolerance) ที่มองว่ายาเสพติดเป็นพิษภัย มีอันตรายและส่งผลร้ายต่อสังคม จึงไม่ยอมรับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งของผู้ค้าและผู้เสพ ส่งผลทำให้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนของประเทศไทย นั้นจะมุ่งเน้นการควบคุมโดยใช้มาตรการปราบปรามอย่างเข้มงวด (Zero Tolerance) และการลงโทษอย่างรุนแรง (Punitive Approach) ทั้งต่อผู้ค้าและผู้เสพ ที่ผ่านมามีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนหลายครั้ง เพื่อเพิ่มความเข้มงวดของมาตรการปราบปรามและความรุนแรงของบทลงโทษ แต่อย่างไรก็ดี การใช้มาตรการปราบปรามอย่างเข้มงวดและการลงโทษอย่างรุนแรงเกินความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงโทษจำคุกผู้เสพ รวมทั้งการกระทำที่ถือเป็นความผิดเล็กน้อย เช่น การครอบครองยาเสพติดในปริมาณเล็กน้อยเป็นการส่วนตัว นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนดังกล่าวให้หมดสิ้นไปได้จริง อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดปัญหา “ผู้ต้องขังเด็ดขาดในคดียาเสพติด ล้นเรือนจำ” จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาในข้างต้น จึงนำไปสู่ประเด็นศึกษาวิจัยสารนิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางในการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติด ศึกษากรณีการนำโทษทางปกครองมาใช้แทนที่การลงโทษจำคุกผู้เสพยาเสพติด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนในประเทศไทย
- 2) เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีการกำหนดความผิด บทลงโทษ การลงโทษที่ได้สัดส่วน และการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดของผู้เสพ
- 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายระหว่างประเทศด้านยาเสพติด กฎหมายในต่างประเทศ และกฎหมายในประเทศไทยเกี่ยวกับการลงโทษที่ได้สัดส่วน และการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดของผู้เสพ
- 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติด และตลอดจนการนำโทษทางปกครองมาใช้แทนที่การลงโทษจำคุกผู้เสพยาเสพติดในประเทศไทย

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการดำเนินการศึกษาแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) รวบรวมข้อมูลทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ และตลอดจนข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ตำรากฎหมาย ตำบทยุทธศาสตร์ บทความทางวิชาการ คำพิพากษาศาลฎีกา จากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยสถาบันต่างๆ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ปรากฏอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

4. ผลการวิจัย

การแก้ไขปัญหาคriminalแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนอย่างรุนแรงที่มุ่งเน้นการควบคุมโดยใช้มาตรการปราบปรามอย่างเข้มงวดและการลงโทษอย่างรุนแรง (Punitive Approach) ทั้งต่อผู้ค้าและผู้เสพ ภายใต้นโยบายความไม่สามารอดทนได้ต่อปัญหาเสพติด (Zero Tolerance) ไม่ว่าจะเป็นการใช้มาตรการลงโทษจำคุกในกรณีเสพติด การยกระดับให้ยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนมีฐานะเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ก็ดี รวมทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 15, 66 และ 67 เพื่อปรับลดปริมาณการครอบครองยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีน ทั้งในส่วนเกณฑ์ปริมาณการครอบครองที่ถือเป็นความผิดร้ายแรงที่เป็นเงื่อนไขในการลงโทษประหารชีวิตผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติด และในส่วนเกณฑ์ปริมาณการครอบครองที่ใช้แบ่งแยกระหว่างความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี ทั้งหมดล้วนส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนจะต้องได้รับโทษหนักเกินความเหมาะสมและจำเป็น ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎีและวัตถุประสงค์การลงโทษทางอาญา เนื่องจากการลงโทษจำคุกไม่สามารถป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้เสพยาเสพติดได้ รวมทั้งไม่สอดคล้องกับหลักสัดส่วนที่เหมาะสมและหลักการลงโทษที่ได้สัดส่วนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของผู้เสพ นั้นเป็นความผิดที่กฎหมายห้าม (mala prohibita) ที่ถือเป็นความผิดเล็กน้อย ในภาพรวมการนำโทษประหารชีวิตมาใช้ในคดียาเสพติดและการลงโทษจำคุกในกรณีผู้เสพยาจึงถือว่ารุนแรงเกินความจำเป็น ทั้ง ๆ ที่รัฐสามารถใช้มาตรการอื่น ๆ ที่เหมาะสมแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เช่น มาตรการบำบัดในกรณีผู้เสพ และมาตรการลงโทษจำคุกเพื่อกันผู้ค้าออกจากสังคมอย่างถาวร นอกจากนั้นการยกระดับให้ยาเสพติดในกลุ่มแอมเฟตามีนเป็นยาเสพติดชนิดร้ายแรงที่เทียบเท่าเฮโรอีน และการปรับลด

ปริมาณการครอบครองที่ไม่เหมาะสมกับพฤติการณ์ของการกระทำความผิดของผู้เสพและผู้ค้ารายย่อย/ใหญ่เพียงวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความรุนแรงของบทลงโทษ จึงถือว่ารุนแรงเกินความจำเป็นและไม่สมควรอย่างยิ่ง และตลอดจนไม่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะตามกฎหมายระหว่างประเทศด้านยาเสพติด และผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหาเสพติด (United Nations General Assembly Special Session: UNGASS, 2016) เนื่องจากอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านยาเสพติดทั้ง 3 ฉบับ ไม่ได้บังคับให้ประเทศภาคีจะต้องกำหนดให้การเสพยาเสพติดของผู้เสพเป็นความผิดอาญาที่มีโทษจำคุก แต่ในทางกลับกันได้แนะนำให้ประเทศภาคีนำมาตราการบำบัดรักษามาใช้ในกรณีของผู้เสพยาเสพติด และให้นำมาตรการอื่น ๆ ที่เหมาะสมมาใช้แทนที่การลงโทษในกรณีการครอบครอง ซื่อ หรือเพาะปลูกยาเสพติดเพื่อเสพเป็นการส่วนตัว และท้ายสุดนี้จากการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหาเสพติด (United Nations General Assembly Special Session: UNGASS, 2016) ที่ประชุมได้มีฉันทามติร่วมกันที่จะปรับเปลี่ยนทิศทางนโยบายยาเสพติดโลก โดยเน้นย้ำที่จะลดการใช้มาตรการทางกฎหมายที่รุนแรงเกินความจำเป็น และรณรงค์ให้ทุกประเทศเลิกใช้คำว่า “สงครามยาเสพติด” เนื่องจากจะเป็นการละเมิดสิทธิและการใช้ชีวิตของมนุษยชาติ จึงควรนำแนวทางการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดของผู้เสพมาใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่า กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดไทยที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน มีบทลงโทษที่รุนแรงไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดของผู้เสพ ไม่สอดคล้องกับทฤษฎีและวัตถุประสงค์การลงโทษทางอาญา เนื่องจากการลงโทษจำคุกไม่สามารถป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้เสพยาเสพติดได้ และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการบำบัดผู้เสพยาเสพติดในประเทศไทยยังไม่มีกรอบแบ่งแยกระหว่างผู้เสพยาเสพติดกับผู้ติดยาเสพติดที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาอย่างชัดเจน ทำให้ที่ผ่านมามีการนำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดทางการแพทย์ในลักษณะบังคับโดยไม่จำเป็น ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีแก้ไขกฎหมายยาเสพติดเพื่อการลดทอนความเป็นอาชญากรรมในคดียาเสพติดของผู้เสพ โดยให้นำมาตรการลงโทษทางปกครอง เช่น การปรับ, การบริการชุมชน และการเข้ารับการบำบัดมาใช้แทนที่การลงโทษจำคุกผู้เสพยาตามความเหมาะสมในทุกกรณี พร้อมทั้งให้มีระบบคัดกรองผู้ติดยาเสพติดที่ได้มาตรฐานสากลเพื่อนำบุคคลเหล่านั้นเข้าสู่กระบวนการบำบัด อย่างไรก็ดี ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้นควรรวมไปถึงการมียาเสพติดไว้ในครอบครองในปริมาณเล็กน้อยเพื่อเสพส่วนตัวด้วย เนื่องจากการครอบครองยาเสพติดถือเป็นพฤติการณ์ปกติในการกระทำความผิดของผู้เสพ จึงควรให้มีแก้ไขกฎหมายยาเสพติดเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์ปริมาณการครอบครองยาเสพติดให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของผู้เสพที่เป็นจริง เพื่อแบ่งแยกผู้เสพยาเสพติดที่ควรได้รับการบำบัดรักษาออกจากผู้ค้ายาเสพติดที่ต้องถูกลงโทษจำคุก อันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเสพติดในประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท. เล่มที่ 9. เรื่องที่ 13.

สืบค้นจาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=9&chap=13&page=chap13.htm>. [31 มกราคม 2560].

ปัญหาการกำหนดเหตุวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความการฟ้องคดี

เกี่ยวกับละเมิดทางปกครองต่อศาลปกครอง

PROBLEMS OF DEFINING CAUSES FOR THE COMMENCEMENT AND EXPIRATION OF THE RIGHT TO BRING ACTIONS BEFORE ADMINISTRATIVE COURTS

เปมิกา สุขเจริญ¹

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

กำหนดอายุความใช้สิทธิเรียกร้องและการฟ้องคดีละเมิดทางปกครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดให้มีอายุความและเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความไว้อย่างหลากหลาย และแตกต่างจากละเมิดทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งภายหลังใช้เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความละเมิดทางปกครองแล้ว ได้เกิดปัญหาของการบังคับใช้กำหนดอายุความตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวเป็นอย่างมาก วิทยานิพนธ์นี้จึงได้ศึกษาหาหลักเกณฑ์และสถานะทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับวันสิ้นสุดของอายุความละเมิดทางปกครอง

จากการศึกษาพบว่า 1) “เหตุแห่งการฟ้องคดี” ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และ “เหตุที่มีคำสั่งตามความเห็นกระทรวงการคลัง” ตามมาตรา 10 วรรคสองตอนท้าย แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ตามลำดับนั้น เป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายไม่ถูกต้องเนื่องจากเป็นเหตุที่เกิดขึ้นได้สุดแต่เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะทำให้เกิดเหตุขึ้น และมีใช้เหตุแรกที่พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดี 2) “เหตุที่ได้ใช้คำลั่นไหมทดแทน” และ “เหตุที่มีคำสั่งตามความเห็นกระทรวงการคลัง” ตามมาตรา 9 และมาตรา 10 วรรคสองตอนท้าย แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ตามลำดับ ซึ่งเป็นกำหนดอายุความประเภทมีเหตุแต่เป็นกำหนดอายุความอย่างสิ้นอันเป็นสถานะทางกฎหมายของอายุความประเภทรู้เหตุจึงเป็นการกำหนดอายุความไว้ผิดประเภท 3) ส่วนกำหนดอายุความตามมาตรา 9 และมาตรา 10 วรรคสองตอนแรก แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้นกรณีอาจมีข้อเท็จจริงที่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดเกิดขึ้นได้แต่กำหนดอายุความตามบทบัญญัติดังกล่าวมิได้มีเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความไว้ด้วยจึงเป็นกำหนดอายุความวันสิ้นสุดที่ไม่ถูกต้อง

งานวิจัยนี้จึงมีข้อเสนอแนะให้การปรับปรุงแก้ไขการกำหนดเหตุวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความในมาตรา 51, มาตรา 9 และมาตรา 10 วรรคสอง ตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว เพื่อให้มีเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดของอายุความที่มีหลักเกณฑ์และสถานะทางกฎหมายที่ถูกต้องเหมาะสมตรงกับวัตถุประสงค์ของการกำหนดให้มีอายุความใช้สิทธิเรียกร้องและการฟ้องคดีละเมิดทางปกครอง

คำสำคัญ: เหตุกำหนดวันเริ่มนับ เหตุกำหนดวันสิ้นสุด อายุความละเมิดทางปกครอง

ABSTRACT

The Act on Liability for Wrongful Act of Officials B.E. 2539 and the Act on the Establishment of Administrative Court and Administrative Court Procedure B.E. 2542 set out limitation period for administrative claims and the cause set for the beginning of the limitation period in many ways which are different from the ones set out as general rules in the Civil and Commercial Code. The application of cause set for the beginning of the limitation period for administration claims; however, has caused several problems. Therefore, this thesis seeks to establish a principle and status of the cause set for the beginning and the end of limitation period.

This thesis found that

1) “the cause of action” under section 51 of the Act on the Establishment of Administrative Court and Administrative Court Procedure B.E. 2542 and “the cause of giving an opinion by the Ministry of Finance” under section 10 paragraph 2 (latter part) of the Act on Liability for Wrongful Act of Officials B.E. 2539 do not comply with legal principle because both aforementioned causes are not triggered by the creditor or the claimant themselves. Additionally, both causes do not initiate the dispute which is a part of the cause of action.

2) “the cause of having paid compensation to damages” and “the cause of giving an opinion by the Ministry of Finance” under section 9 and 10 paragraph 2 (latter part) of the Act on Liability for Wrongful Act of Officials B.E. 2539 is the limitation period with cause; however, it is a short limitation period with its legal status of the cause with perception. Therefore, they are miscategorized.

3) Limitation period under section 9 and section 10 paragraph 2 (former part) of the Act on liability for Wrongful Act of Official B.E. 2539 should include the cause designating the date which ends the limitation period.

This thesis, therefore, proposes that the cause set for the start and the end date of limitation period in Section 51, section 9 and section 10 paragraph 2 (latter part) in The Act on Liability for Wrongful Act of Officials B.E. 2539 and the Act on the Establishment of Administrative Court and Administrative Court Procedure B.E. 2542 should be revised to comply with legal principle and legal status and to be in line with its objective.

Keywords: Causes Beginning to Run

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลังจากการกำหนดให้มีความรับผิดชอบทางละเมิดทางปกครองบทบัญญัติในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นละเมิดทางปกครองด้วยนั้นตามบทบัญญัติทั้งสอง ได้กำหนดให้มีกำหนดอายุความโดยเฉพะอย่างยิ่งได้เปลี่ยนตัวเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความขึ้นใช้ใหม่หลายเหตุและเป็นเหตุที่แตกต่างไปจากละเมิดทั่วไปในบทบัญญัติประมวลแพ่งและพาณิชย์อย่างมาก และเนื่องจากหน่วยงานของรัฐจะใช้สิทธิเรียกร้องในทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้นั้น จะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ที่อนุวัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้นด้วย โดยได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง และกำหนดความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เสียก่อนที่จะใช้สิทธิเรียกร้องโดยการออก

คำสั่งทางปกครองหรือฟ้องคดีต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิด ซึ่งเมื่อได้ใช้บังคับพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ปรากฏผลการใช้บังคับเหตุกำหนดวันเริ่มนับและกำหนดวันสิ้นสุดอายุความตามพระราชบัญญัติทั้งสอง คำสั่งให้เจ้าหน้าที่ใช้คำสั่งใหม่ทดแทนของหน่วยงานของรัฐรวมทั้งการฟ้องคดีละเมิดเรียกค่าสินไหมทดแทนของหน่วยงานรัฐที่เสียหายนั้น ได้มีคำพิพากษาศาลปกครองพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิด หรือจำหน่ายคดีหรือยกฟ้องคดีของหน่วยงานของรัฐ โดยเหตุที่การออกคำสั่งหรือการฟ้องคดีของหน่วยงานของรัฐเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนดอายุความเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น จึงมีปัญหาที่ต้องศึกษาวิจัยว่า เหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความละเมิดทางปกครองตามพระราชบัญญัติทั้งสองนั้น มีหลักเกณฑ์และสถานะทางกฎหมายที่ถูกต้องและเหมาะสมในการนำไปใช้หรือไม่ โดยการเปรียบเทียบกับเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความละเมิดทางปกครองของประเทศฝรั่งเศสและเยอรมนีด้วย

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาถึง 1) แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดอายุความฟ้องคดี 2) หลักเกณฑ์และสถานะทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความฟ้องคดีเพื่อทราบถึงที่มีหลักเกณฑ์และสถานะทางกฎหมายของเหตุวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดละเมิดทางปกครองของไทย

1.3 การดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษา ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากบทบัญญัติกฎหมาย ตำรากฎหมาย แนวคิดของนักนิติศาสตร์ คำพิพากษาของศาลฎีกา คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลปกครองสูงสุด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยเรื่องราวร้องทุกข์ บทความ และเอกสารต่างๆ

1.4 ผลของการวิจัย

1.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับอายุความใช้สิทธิเรียกร้องและการฟ้องคดี

1.4.1.1 ลักษณะและประเภทของอายุความใช้สิทธิเรียกร้องหรือการฟ้องคดี

อายุความและระยะเวลาเป็นกำหนดระยะเวลาอย่างหนึ่ง¹ ที่เหมือนกัน คือ มีลักษณะเป็นช่วงของเวลาที่มีความสั้นยาวหรือความนานของระยะเวลา ซึ่งหากวันเริ่มนับไม่แน่นอนก็จะทำให้วันสิ้นสุดของระยะเวลาไม่แน่นอนไปด้วย ลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของอายุความและระยะเวลานั้น จะมีเหตุกำหนดวันเริ่มนับและสิ้นสุดของอายุความหรือระยะเวลาอยู่ด้วย ซึ่งในทางตำราได้แบ่งอายุความออกเป็น 2 ประเภท² ได้แก่ อายุความได้สิทธิ (Acquisitive Prescription) และอายุความเสียสิทธิ (Extinctive Prescription) ซึ่งอายุความฟ้องคดีเป็นอายุความประเภทเสียสิทธิ ด้วยเหตุผลในการนำมาใช้ในทางให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่ถ้าไม่ใช่สิทธิภายในระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดหรือไม่ขอให้บังคับสิทธินั้นเสียหายในเวลาที่ถูกกฎหมายกำหนดจะนำมาฟ้องขอบังคับไม่ได้แล้ว

1.4.1.2 วัตถุประสงค์ของอายุความฟ้องคดี

วัตถุประสงค์ฟ้องคดีในความมุ่งหมายมี 2 ประการ³ ประการแรก คือ กำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการฟ้องคดีเพื่อเป็นหลักประกันในความมั่นคงแน่นอนและเป็นเครื่องมือในการพิสูจน์หา

¹ศักดิ์ สนองชาติ. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน 2545), หน้า 165

²โสภณ รัตนากร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะหนี้, (กรุงเทพมหานคร : นิติบรรณการ, 2539), หน้า 14 – 15.

³ประกอบ หุตะสิงห์ คำสอนชั้นปริญญาตรีกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงสุทธิการการพิมพ์, 2518) หน้า 115

หลักฐานเพราะข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วยังเป็นเวลาเท่าใด ความยากลำบากในการหาหลักฐานมาพิสูจน์ยังมีมากขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นอายุความจึงสิ้นเปลืองภาระของลูกหนี้ไม่ต้องเก็บเอาหลักฐานไว้จนตลอดกาล ประการที่สองคือ อายุความมีขึ้นไว้เป็นการลงโทษผู้ที่ปล่อยปละละเลย ไม่ใช่ใช้สิทธิเรียกร้องที่คนมีอยู่ และเป็นเครื่องกระตุ้นเตือนให้บุคคลพึงใช้สิทธิเรียกร้องภายในระยะเวลาอันสมควร เพื่อประโยชน์แก่ลูกหนี้และประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4.1.3 สิทธิเรียกร้องละเมิดทางปกครอง

ละเมิดเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้¹ คือ ก่อนที่จะมีผลเป็นละเมิดขึ้นหรือก่อนที่จะมีการกระทำผิดอันเกิดความเสียหายแก่เอกชนนั้นยังไม่มีหนี้เกิดขึ้นในระหว่างผู้เสียหาย และผู้เสียหายยังไม่ได้เป็นเจ้าของหนี้ผู้ละเมิดหรือว่าผู้ละเมิดมิได้เป็นลูกหนี้แก่ผู้เสียหายแต่อย่างใด การกระทำอันขัดขึ้นต่อกฎหมายและทำความเสียหายแก่ผู้อื่นขึ้นคือเกิดความรับผิดทางละเมิดขึ้นจึงได้เกิดมีหนี้ที่ผู้ทำละเมิดจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายเมื่อเกิดหนี้ขึ้นแล้วประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ให้เห็นถึงลักษณะว่าด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ อนึ่งการชำระหนี้ด้วยเงินการอันใดอันหนึ่งก็ย่อมมิได้ ดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดของหนี้คือสิ่งที่ลูกหนี้จะต้องปฏิบัติชำระหนี้ หากมีการปฏิบัติการชำระหนี้ขึ้นแล้ว หนี้ก็ระงับ แต่เพราะลูกหนี้ไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องครบถ้วนจึงต้องพิจารณาต่อไปว่า เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้เพียงใด และสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการไม่ชำระหนี้ คือ ลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว หรือการที่จะถือว่าลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ได้จะต้องปรากฏว่าหนี้ถึงกำหนดชำระหนี้ขึ้นแล้ว และลูกหนี้ละเลยไม่ชำระ²

กำหนดเวลาชำระหนี้ขึ้นนั้นแยกได้เป็น หนี้ที่กำหนดเวลาชำระหนี้และหนี้ไม่มีกำหนดเวลาชำระ ซึ่งหนี้มีกำหนดเวลาชำระนั้นอาจมีทั้งมีกำหนดเวลาชำระที่ชัดเจน หรือมีกำหนดเวลาชำระตามที่พึงอนุมานจากพฤติการณ์ทั้งปวงก็ได้³ ส่วนหนี้ที่ไม่มีกำหนดเวลาชำระนั้น เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้โดยพลัน⁴

ละเมิดนั้นมิใช่เกิดจากข้อตกลงกันหากแต่เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำละเมิดมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย จึงเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายเรียกว่า นิติเหตุ และเมื่อมูลหนี้ละเมิดเกิดขึ้นมีการล่วงสิทธิผิดหน้าที่และเกิดความเสียหายขึ้นแล้วเกิดเป็นหนี้ซึ่งต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายหรือบุคคลอื่นที่กฎหมายกำหนด ซึ่งหนี้ที่เกิดขึ้นจากมูลละเมิดลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนับแต่วันที่ทำละเมิด⁵ หนี้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงมีกำหนดชำระในขณะที่ทำละเมิดนั่นเอง เจ้าหนี้จึงมีสิทธิฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนที่ไม่ได้รับชำระได้ตั้งแต่วันทำละเมิด

สำหรับความรับผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะถูกไล่เบี้ยได้ในกรณีกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก หรือกรณีต้องรับผิดในการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐนั้น ต้องมีการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด

¹จืด เศรษฐบุตร, หลักกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิด (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553 หน้า 34

²โสภณรัตน์นกร. คำอธิบายกฎหมายลักษณะหนี้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2543. หน้า 58

³ไพโรจน์วายุภาพ. คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยหนี้.(กรุงเทพฯ:อบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตสภา, 2555), หน้า 106

⁴โสภณรัตน์นกร. เล่มเดิม หน้า 119

⁵มาตรา 203 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

⁶สุชม ศุภนิคย์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2543. หน้า 4

⁷มาตรา 206 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ของเจ้าหน้าที่เพื่อกำหนดความรับผิดชอบก่อน¹ ทั้งนี้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กรณีจึงต้องสอบข้อเท็จจริงและกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่เสียก่อน หน่วยงานของรัฐจึงจะใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชำระหนี้ได้

1.4.1.4 การฟ้องคดีเกี่ยวกับละเมิดทางปกครอง

ลักษณะการฟ้องคดีแพ่งนั้นเป็นการเสนอข้อหาต่อศาล² ซึ่งคำฟ้องในส่วนสาระสำคัญนั้นจะต้องบรรยายถึงการกระทำทั้งหลายที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำความผิดว่า³ ส่วนการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับละเมิดทางปกครองนั้น ผู้ฟ้องคดีจะมีอำนาจฟ้องคดีเมื่อได้รับความเดือนร้อนหรือเสียหาย หรืออาจเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับหนี้ละเมิดและการยุติข้อโต้แย้งนั้นต้องมีค่าบังคับของศาล ซึ่งข้อโต้แย้งละเมิดนั้นจะอยู่ที่ขอให้บังคับตามสิทธิเรียกร้องตามข้อโต้แย้งใดระหว่างหนี้กระทำการและหนี้ให้ชำระเงิน⁴

เหตุที่จะนำมาฟ้องคดีก็คือเหตุที่เกิดตามข้อพิพาทต่างๆ ที่ทำให้อาจบังคับสิทธิเรียกร้องหรือทำให้ฟ้องคดีต่อศาลได้จะเป็นสาระสำคัญส่วนหนึ่งของคำฟ้อง ซึ่งเหตุพิพาทที่เกิดขึ้นตั้งแต่เหตุแรกจนถึงเหตุที่ทำให้ฟ้องคดีได้ต่างเป็นสาระสำคัญที่ต้องกล่าวในคำฟ้องและเป็นประเด็นที่จะต้องนำสืบและมีการรับฟังจากพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นตามลำดับของเหตุการณ์การเกิดข้อพิพาทต่างๆ ตั้งแต่เหตุแรกที่พิพาทจนถึงเหตุที่จำต้องใช้สิทธิเรียกร้องในการฟ้องคดีขอให้ศาลมีค่าบังคับชำระหนี้⁵

2. หลักเกณฑ์และสถานะทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความฟ้องคดี

2.1 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดี

2.1.1 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดี

ด้วยอายุความใช้สิทธิเรียกร้องหรืออายุความการฟ้องคดีมีลักษณะเป็นช่วงของระยะเวลาซึ่งต้องมีเหตุกำหนดเวลาเริ่มนับและเวลาสิ้นสุดของอายุความเกิดขึ้นด้วยเสมอ ซึ่งเมื่อต้องนำช่วงของระยะเวลานั้นไปใช้กับอายุความตามประเภทเสียดสิทธิตั้งเป็นการกำหนดให้มีอายุความเพื่อตัดสิทธิการใช้สิทธิเรียกร้องหรือการฟ้องคดีของเจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดี ดังนั้น หากเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความไปขึ้นอยู่กับผู้มีสิทธิฟ้องคดีเป็นฝ่ายที่จะทำให้เกิดเหตุวันเริ่มนับอายุความการฟ้องคดีนั้น เป็นวันเริ่มนับที่ไม่แน่นอน ซึ่งจะส่งผลที่สำคัญทำให้อายุความการฟ้องคดีที่เป็นอายุความประเภทเสียดสิทธิดังนั้นมีวันสิ้นสุดของระยะเวลาที่ไม่แน่นอนไปด้วย ทำให้การนำอายุความใช้สิทธิเรียกร้องหรือการฟ้องคดีเป็นการตัดสิทธิของผู้ฟ้องคดีนั้น ไม่มีค่าบังคับ

ดังนั้น จากการกำหนดเหตุวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีรวมทั้งลักษณะและประเภทของอายุความใช้สิทธิเรียกร้องหรือการฟ้องคดีจึงพบว่าหลักเกณฑ์ทางกฎหมายอันเป็นสาระสำคัญของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความประการหนึ่งคือ ต้องเป็นเหตุที่มิได้เกิดขึ้นได้สุดแต่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะทำให้เกิดเหตุ⁶

¹ ฐาติอัสวาโรจน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2555. หน้า 333

² พิพัฒน์จักรกร. คำอธิบายวิธีพิจารณาความแพ่ง. สำนักพิมพ์นิติบรรณการ. กรุงเทพมหานคร, 2544. หน้า 39

³ มาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

⁴ มาตรา 42 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

⁵ มาตรา 72 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

2.1.2 ลักษณะทางกฎหมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์อายุความฟ้องคดี

วัตถุประสงค์ของการมีอายุความใช้สิทธิเรียกร้องหรือการฟ้องคดีอาจแยกตามความมุ่งหมายในการนำไปใช้ได้สองประการ คือ ประการแรกมีความมุ่งหมายที่ไม่ต้องการให้ฟ้องคดีในระยะเวลาอันเกินไปด้วยเหตุที่พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นแล้วต้องเลอะเลือนเกินไปเรื่อยๆ หรือมีโอกาสสูญหายไปได้ตามกาลเวลาที่ยาวนานออกไป และประการที่สองมีความมุ่งหมายที่ต้องการลงโทษตัดสิทธิผู้มีสิทธิฟ้องคดีที่ไม่ฟ้องคดีภายในระยะเวลาหนึ่งอันเกิดจากการเลอะเลือนหรืออนอนหลับทับสิทธิเมื่อต้องใช้สิทธิได้แล้วเพื่อให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากการชำระหนี้มิให้คลี่คลายและเพื่อเป็นการส่งเสริมความสงบเรียบร้อย

จากความมุ่งหมายของการนำอายุความใช้สิทธิเรียกร้องหรือการฟ้องคดีมาใช้ทั้งสองประการดังกล่าว เมื่อต้องนำไปใช้บังคับกับการใช้สิทธิเรียกร้องและการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับละเมิดทางปกครองซึ่งมีลักษณะของการเกิดขึ้นของสิทธิเรียกร้องและการบังคับตามสิทธิเรียกร้องให้ใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือการให้กระทำ หรือคว่นการกระทำ ซึ่งอาจเกิดขึ้นทันทีเมื่อเกิดสิทธิเรียกร้องหรืออาจเกิดขึ้นเมื่อต้องทวงถามให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการให้ชำระหนี้ก่อนดังกล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 จึงมีข้อวิเคราะห์ถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความใช้สิทธิเรียกร้องหรือและอายุความการฟ้องคดีจากความมุ่งหมายทั้งสองประการของการมีอายุความฟ้องคดีดังกล่าวได้ ดังนี้

2.1.2.1 วัตถุประสงค์ไม่ให้มีการใช้สิทธิในระยะเวลาที่ยาวนานเกินไป

พยานหลักฐานที่ต้องเก่าและเลอะเลือนไปตามกาลเวลาในคดีพิพาทเกี่ยวกับละเมิดทางปกครองนั้นจึงขึ้นอยู่กับเหตุแรกของข้อพิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดีซึ่งเป็นเหตุที่มีพยานหลักฐานที่ต้องใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงตามข้อพิพาทเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกจึงเป็นข้อพิพาทอันเป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับความนานหรือความเก่าไปของพยานและหลักฐานในคดีส่วนเหตุต่อๆ ไปของข้อพิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้นไม่แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใดซึ่งยิ่งนานไปเหตุแรกของข้อพิพาทนั้นก็มีความยิ่งเก่าเลอะเลือนหรือมีวันสิ้นสุดของกำหนดเวลาความเก่าไปนั้นไม่แน่นอน

ดังนั้น หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความใช้สิทธิเรียกร้องหรืออายุความการฟ้องคดีละเมิดทางปกครอง จากวัตถุประสงค์ของอายุความในด้านของความเก่าไปของพยานหลักฐานคือต้องเป็นเหตุแรกของข้อพิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดี ซึ่งในงานวิจัยนี้เรียกเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความประเภทนี้ว่า “เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความมีเหตุ” เนื่องจากเป็นอายุความหรือระยะเวลาที่มีเวลาเริ่มนับจากการเกิดขึ้นของเหตุนั้นๆ โดยผู้มีสิทธิฟ้องคดีไม่จำเป็นต้องรู้ถึงการเกิดเหตุซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดีพิพาทนั้นด้วย

2.1.2.2 วัตถุประสงค์ในทางลงโทษตัดสิทธิผู้มีสิทธิฟ้องคดี

ในช่วงเวลาหนึ่งที่ผู้ฟ้องคดีจะถูกลงโทษตัดสิทธิฟ้องคดีอันเนื่องมาจากการเลอะเลือนหรืออนอนหลับทับสิทธิปล่อยให้ผ่านไปในช่วงเวลาที่กำหนดหนึ่งนั้นวันเวลาเริ่มนับวันตัดสิทธิของผู้มีสิทธิฟ้องคดีได้จึงขึ้นอยู่กับความรู้หรือควรรู้ถึงเหตุที่ทำให้ผู้มีสิทธิสามารถทำให้ตนฟ้องคดีได้แล้วเป็นต้นไปดังนั้นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความหรือระยะเวลาการฟ้องคดีตามวัตถุประสงค์นี้จึงคือเหตุที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแรกของข้อพิพาทที่ทำให้ผู้มีสิทธิฟ้องคดีสามารถทำให้ตนไปฟ้องคดีได้

ดังนั้น หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความใช้สิทธิเรียกร้องหรืออายุความฟ้องคดีละเมิดทางปกครอง จากวัตถุประสงค์ของอายุความในด้านที่ต้องการลงโทษตัดสิทธิฟ้องคดีคือต้องเป็นเหตุที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงการเกิดเหตุแรกที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีได้ดังกล่าวในข้อนี้ในงานวิจัยนี้เรียกเหตุกำหนดวัน

เริ่มนับอายุความฟ้องคดีในประเภทนี้ว่า “เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความรู้เหตุ” เนื่องจากเป็นอายุความใช้สิทธิเรียกร้อง หรืออายุความที่มีวันเริ่มนับจากการที่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงการเกิดเหตุ นั้น

จากการวิเคราะห์แนวคิดการกำหนดเหตุวันเริ่มนับอายุความใช้สิทธิเรียกร้องและอายุความฟ้อง คดีละเมิดทางปกครองทั้งจากการวิเคราะห์ได้จากลักษณะและประเภทของอายุความฟ้องคดีตามข้อ 2.1.1 ประกอบกับตาม วัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมายของการให้มีอายุความการฟ้องคดีทั้ง 2 ประการ ดังกล่าวในข้อ 2.1.2.1 และข้อ 2.1.2.2 ดังกล่าวข้างต้น จึงพบหลักเกณฑ์ทางกฎหมายอันเป็นส่วนประกอบสำคัญของตัวเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความตาม ประเภทของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความประเภทมีเหตุและรู้เหตุ ดังนี้

1) หลักเกณฑ์ทางกฎหมายเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความละเมิดทางปกครองประเภทอายุความ มีเหตุประกอบด้วย

1.1) เป็นเหตุกำหนดที่มีได้เกิดขึ้นได้สุดแต่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีที่จะทำให้เกิดเหตุ นั้น ทั้งนี้ตามผลที่ ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 2.1.1

1.2) เป็นเหตุกำหนดที่เป็นเหตุแรกของข้อพิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 2.1.2.1

2) หลักเกณฑ์ทางกฎหมายเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความละเมิดทางปกครองในประเภทอายุ ความรู้เหตุประกอบด้วย

2.1) เป็นเหตุที่มีได้เกิดขึ้นได้สุดแต่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีที่จะทำให้เกิดเหตุ นั้น ทั้งนี้ตามผลที่ได้จาก การวิเคราะห์ในข้อ 2.1.1

2.2) เป็นเหตุที่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะรู้หรือควรรู้ถึงการเกิดเหตุแรกที่ทำให้สามารถทำให้ฟ้องคดีได้ ทั้งนี้ตามผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 2.1.2.2

2.1.2.3 วัตถุประสงค์ในทางลดโทษตัดสิทธิฟ้องคดี

วันสิ้นสุดอายุความฟ้องคดีนั้นเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีถูกตัดสิทธิฟ้องคดี ดังนั้นก่อนวันสิ้นสุดอายุ ความฟ้องคดีนั้น โดยเฉพาะในวันครบกำหนดอายุความนั้นผู้ฟ้องคดีต้องใช้สิทธิฟ้องคดี ดังนั้นหากก่อนวันสิ้นสุดอายุ ความฟ้องคดีมีเหตุที่ทำให้ผู้ฟ้องคดี ไม่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีได้ซึ่งเหตุนั้นอาจมิใช่เหตุที่ไม่อาจคาดหมายได้ดังเช่น การมี เหตุสุดวิสัยเท่านั้นแต่อาจเกิดขึ้นอยู่ในลักษณะที่เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีถูกบังคับให้ต้องทำการอื่นใดเสียก่อนจึงจะ ฟ้องคดีได้ ดังนั้นเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีไม่อาจฟ้องคดีได้ภายในกำหนดอายุความฟ้องคดีจึงเป็น หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความตามวัตถุประสงค์ในด้านนี้ด้วย

2.1.2.4 วัตถุประสงค์ไม่ให้มีการฟ้องคดีในเวลาที่ยาวนานเกินไป

ตามวัตถุประสงค์นี้การฟ้องคดีที่ต้องมีความยาวหรือความนานตั้งแต่วันที่เกิดเหตุแรกที่พิพาท อันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดีจนถึงระยะเวลาสิ้นสุดอันหนึ่งตามนิยามนโยบายของรัฐซึ่งอยู่ที่ความสมดุล ระหว่างความชัดเจนแน่นอนของการมีอยู่ของพยานหลักฐานกับวัตถุประสงค์ของการมีอายุความฟ้องคดีประการอื่นคือ วัตถุประสงค์ที่ต้องการลดโทษตัดสิทธิฟ้องคดีนั้นด้วยดังนั้นกำหนดอายุความการฟ้องคดีจึงอาจบัญญัติกฎหมายให้ขยาย อายุความออกไปดังเช่น การมีเหตุสุดวิสัยเกิดขึ้นในอายุความฟ้องคดีได้เมื่อมีเหตุให้ไม่อาจฟ้องคดีได้ภายในกำหนด ระยะเวลาคงที่นับจากการมีเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความดังกล่าวดังนั้นเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีไม่อาจ

ฟ้องคดีได้ภายในกำหนดอายุความจึงเป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความตามวัตถุประสงค์นี้ด้วย

2.2 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความฟ้องคดี

2.2.1 เกี่ยวกับลักษณะและประเภทของอายุความ

ด้วยวันสิ้นสุดอายุความใช้สิทธิเรียกร้องหรืออายุความฟ้องคดีเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งของช่วงเวลาซึ่งเมื่อนำไปใช้กับประเภทของอายุความฟ้องคดีอันเป็นอายุความประเภทเสียดสิทธิตกแล้วคือเป็นสิทธิของผู้ฟ้องคดี ดังนั้นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความทั้งคดีประการหนึ่งจะต้องเป็นเหตุที่เกิดขึ้นโดยมิอาจโทษผู้มีสิทธิฟ้องคดีได้

2.2.2 เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในทางลงโทษตัดสิทธิฟ้องคดี

2.2.2.1 วัตถุประสงค์ในทางลงโทษตัดสิทธิฟ้องคดี

วันสิ้นสุดอายุความฟ้องคดีนั้นเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีถูกตัดสิทธิฟ้องคดี ดังนั้นก่อนวันสิ้นสุดอายุความฟ้องคดีนั้น โดยเฉพาะในวันครบกำหนดอายุความนั้นผู้ฟ้องคดีต้องใช้สิทธิฟ้องคดี ดังนั้นหากก่อนวันสิ้นสุดอายุความฟ้องคดีมีเหตุที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีได้ซึ่งเหตุนั้นอาจมิใช่เหตุที่ไม่อาจคาดหมายได้ดังเช่น การมีเหตุสุดวิสัยเท่านั้น แต่อาจเกิดขึ้นอยู่ในลักษณะที่เจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีถูกบังคับให้ต้องทำการอื่นใดเสียก่อนจึงจะฟ้องคดีได้ ดังนั้นเหตุที่ทำให้เจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีไม่อาจฟ้องคดีได้ภายในกำหนดอายุความฟ้องคดีจึงเป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความตามวัตถุประสงค์

2.2.2.2 วัตถุประสงค์ไม่ให้มีการฟ้องคดีในเวลาที่ยาวเกินไป

ตามวัตถุประสงค์นี้การฟ้องคดีที่ต้องมีความยาวหรือความนานตั้งแต่วันที่เกิดเหตุแรกที่พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดีจนถึงระยะเวลาสิ้นสุดอันหนึ่งตามนิตินโยบายของรัฐซึ่งอยู่ที่ความสมดุลระหว่างความชัดเจนแน่นอนของการมีอยู่ของพยานหลักฐานกับวัตถุประสงค์ของการมีอายุความฟ้องคดีประการอื่นคือวัตถุประสงค์ที่ต้องการลงโทษตัดสิทธิฟ้องคดีนั้นด้วยดังนั้นกำหนดอายุความการฟ้องคดีจึงอาจบัญญัติกฎหมายให้ขยายอายุความออกไปดังเช่น การมีเหตุสุดวิสัยเกิดขึ้นในอายุความฟ้องคดีได้เมื่อมีเหตุให้ไม่อาจฟ้องคดีได้ภายในกำหนดระยะเวลาลงที่นับจากการมีเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความดังกล่าว ดังนั้นเหตุที่ทำให้เจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีไม่อาจฟ้องคดีได้ภายในกำหนดอายุความ จึงเป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความตามวัตถุประสงค์นี้ด้วย

ตารางที่ 1 สรุปหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความ

เหตุกำหนดวันเริ่มนับ	เหตุกำหนดวันสิ้นสุด
1. อายุความมีเหตุ 1.1 เหตุที่มีได้เกิดขึ้นได้สุดแต่ผู้มีสิทธิฟ้องคดี 1.2 เหตุแรกที่พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดี	1. อายุความมีเหตุ 1.1 เหตุที่ไม่อาจจะโทษผู้มีสิทธิฟ้องคดีได้ 1.2 เหตุที่ทำให้ไม่อาจฟ้องคดีได้ภายในอายุความ
2. อายุความรู้เหตุ 2.1 เหตุที่มีได้เกิดขึ้นได้สุดแต่ผู้ฟ้องคดี 2.2 เหตุที่ผู้ฟ้องคดีสามารถทำให้ฟ้องคดีได้	2. อายุความรู้เหตุ 2.1 เหตุที่ไม่อาจจะโทษผู้มีสิทธิฟ้องคดีได้ 2.2 เหตุที่ทำให้ไม่อาจฟ้องคดีภายในอายุความได้

3. สถานะทางกฎหมายของกำหนดอายุความมีเหตุและรู้เหตุ

3.1 สถานะของกำหนดอายุความมีเหตุ

3.1.1 ลักษณะของอายุความ

กำหนดอายุความมีเหตุเป็นกำหนดอายุความตามความต้องการกำหนดความเก่าไปของพยานหลักฐานที่มีระยะยาวนานที่สุดในแต่ละสิทธิเรียกร้อง ดังนั้นลักษณะของกำหนดอายุความประเภทนี้จึงเป็นกำหนดอายุความยาวเมื่อต้องเปรียบเทียบกับกำหนดอายุความในประเภทอื่น

3.1.2 ความต้องการให้มีอายุความ

กำหนดอายุความมีเหตุเป็นกำหนดอายุความตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการกำหนดระยะเวลาของการใช้สิทธิเรียกร้องซึ่งการฟ้องคดีพิพาทตามสิทธิเรียกร้องทุกเรื่องต้องมีการรับฟังข้อเท็จจริงนี้อาศัยพยานหลักฐานที่ต้องมีการเก่าไปตามกาลเวลา ดังนั้นกำหนดอายุความมีเหตุนี้ในทุกสิทธิเรียกร้องจึงเรียกร้องต้องการให้มีกำหนดอายุความมีเหตุนี้เสมอ

3.2 สถานะกำหนดอายุความรู้เหตุ

3.2.1 ลักษณะของอายุความ

กำหนดอายุความรู้เหตุเป็นกำหนดอายุความตามวัตถุประสงค์ในทางลงโทษตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ทะเลเยกเลิกไม่ใช้สิทธิเรียกร้องในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ไม่เกี่ยวกับความเก่าไปของพยานหลักฐานในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง ดังนั้นจึงเป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นเมื่อเปรียบเทียบกับกำหนดอายุความประเภทมีเหตุ

3.2.2 ความต้องการให้มีอายุความ

กำหนดอายุความรู้เหตุเป็นกำหนดอายุความตามวัตถุประสงค์ในทางต้องการลงโทษให้เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีที่นอนหลับทับสิทธิ์เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจสังคมโดยให้ถูกหนี้ยุติลงพ้นจากหนี้ยุติเพราะความผิดของเจ้าหน้าที่หรือเพื่อเป็นอายุความบังคับสิทธิจึงเป็นวัตถุประสงค์ในทางนิดินโยบายของผู้บัญญัติกฎหมาย ดังนั้นกำหนดอายุความรู้เหตุจะมีหรือไม่มีไปตามนโยบายมิใช่เป็นกำหนดอายุความที่ตามวัตถุประสงค์ของการมีอายุความจะต้องมีเสมอ ดังเช่นกำหนดอายุความมีเหตุที่ในทุกสิทธิเรียกร้องต้องมีเสมอ กล่าวคือ หากมีกำหนดอายุความรู้เหตุนี้อยู่ในสิทธิเรียกร้องด้วยก็ต้องเป็นกำหนดอายุความรู้เหตุที่อยู่ภายในกำหนดอายุความมีเหตุที่ต้องมีอยู่เสมอดังกล่าวในข้อ 4.2.2 นั้น

ตารางที่ 2 สรุปเปรียบเทียบสถานะทางกฎหมายกำหนดอายุความมีเหตุและรู้เหตุ

อายุความมีเหตุ	อายุความรู้เหตุ
1. เป็นกำหนดอายุความอย่างยาวที่ครอบคลุมอายุความรู้เหตุ	1. เป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นที่อยู่ภายในกำหนดอายุความมีเหตุ
2. เป็นกำหนดอายุความที่ต้องมีในทุกสิทธิเรียกร้อง	2. เป็นกำหนดอายุความที่จะมีหรือไม่มีอยู่นิดินนโยบายเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องนั้นๆ

4. หลักเกณฑ์และสถานะทางกฎหมายเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีละเมิดทางปกครองของต่างประเทศ

4.1 เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีของสาธารณรัฐฝรั่งเศส

4.1.1 เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความ

1) กำหนดอายุความรู้เหตุ

การฟ้องคดีตามหลักทั่วไปตามกฎหมายกำหนดให้ต้องฟ้องคดีภายในสองเดือนนับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งปฏิเสธตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี¹ จึงเป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีรู้เหตุ หลักเกณฑ์ทางกฎหมายเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีรู้เหตุพิจารณาได้ดังนี้

- 1) อายุความที่นับจากการรับแจ้งคำสั่งปฏิเสธตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี การปฏิเสธจึงตกอยู่กับหน่วยงานทางปกครองผู้ถูกฟ้องคดีเหตุที่มีการปฏิเสธจึงมิได้เกิดขึ้นได้สุดแต่ผู้ฟ้องคดีจะทำให้เกิดขึ้น
- 2) กำหนดอายุความที่มีวันเริ่มนับจากการที่ต้องรู้ถึงการปฏิเสธคำร้องขอจึงเป็นเหตุที่ผู้ฟ้องคดีสามารถทำให้ฟ้องคดีได้

ดังนั้น เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความรู้เหตุตามบทบัญญัติของกฎหมายนี้จึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความรู้เหตุตามข้อ 2.1 ที่ถูกต้องครบถ้วนทั้งสองประการ

2) กำหนดอายุความมีเหตุ

ตามกฎหมายต้องฟ้องคดีภายในระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันที่เกิดเหตุ² จึงเป็นเหตุกำหนดวันนับอายุความมีเหตุหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความมีเหตุพิจารณาดังนี้

- 1) อายุความที่นับจากเหตุนี้เกิดจึงเป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความที่มีได้เกิดขึ้นได้สุดแต่เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะทำให้เกิดเหตุขึ้น

- 2) อายุความที่นับจากเหตุที่เกิดเหตุนี้จึงเป็นเหตุแรกอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดี

ดังนั้น เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความมีเหตุจึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายตามข้อ 2.1 ที่ถูกต้องครบถ้วนทั้งสองประการเช่นเดียวกับกำหนดอายุความรู้เหตุ

4.1.2 เหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความ

1) อายุความรู้เหตุ

กรณีกำหนดระยะเวลาวันเริ่มนับสองเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งปฏิเสธคำขอของฝ่ายปกครองจนถึงวันครบกำหนดสองเดือนนั้น โดยไม่มีเหตุเฉพาะอื่นนอกจากที่มีบทบัญญัติอื่นให้ขยายอายุความไว้แล้วทำให้ไม่อาจฟ้องคดีได้ภายในกำหนดวันครบกำหนดระยะเวลาตามที่นั้นเกิดขึ้นได้

ดังนั้น กำหนดอายุความนี้จึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความรู้เหตุถูกต้องที่มีหลักเกณฑ์ตามข้อ 2.2.2 ถูกต้อง

2) อายุความมีเหตุ

กำหนดอายุความสี่ปีที่มีวันเริ่มนับจากการเกิดเหตุที่นับจากวันแรกของปีที่ถัดมาจากปีที่เกิดสิทธิ โดยไม่อาจมีข้อเท็จจริงเป็นเหตุเฉพาะอื่นนอกจากที่มีบทบัญญัติของกฎหมายอื่นให้ขยายอายุความไว้แล้ว

¹ ตรีห่าน เกียรติศิริโรจน์, วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2547, หน้า 41

² เรื่องเดียวกัน หน้า 41-42

ดังนั้น กำหนดอายุความนี้จึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความมีเหตุตามข้อ 2.2.1-2.2.2 ถูกต้อง

4.1.3 สถานะทางกฎหมาย

กำหนดอายุความรู้เหตุสองเดือนนับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งปฏิเสธจากหน่วยงานของรัฐเป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นซึ่งอยู่ในกำหนดอายุความมีเหตุไม่เกินสี่ปีนับแต่ที่เกิดเหตุนั้นเป็นอายุความอย่างยาว ดังนั้นกำหนดอายุความรู้เหตุและกำหนดอายุความมีเหตุจึงมีสถานะทางกฎหมายตามข้อ 3.1 และ 3.2 ถูกต้อง

4.2 เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีของสหพันธ์สาธาณรัฐเยอรมนี

4.2.1 เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีละเมิดทางปกครอง

ตามกฎหมายให้ฟ้องคดีภายในสามปีนับแต่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะพึงใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีผู้เสียหายไม่รู้อาจฟ้องคดีภายในสามสิบปีนับแต่ทำละเมิด¹

1) อายุความรู้เหตุ

ตามกฎหมายให้นับตั้งแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะพึงใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงเป็นประเภทกำหนดอายุความรู้เหตุ

หลักเกณฑ์ทางกฎหมายเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความรู้เหตุดังกล่าวแยกพิจารณาได้ดังนี้

- 1) อายุความที่นับจากเหตุที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ถึงผู้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีที่มีได้เกิดขึ้น ได้สุดแต่ที่มีสิทธิฟ้องคดีจะทำให้เกิดขึ้น
- 2) การรู้ถึงเหตุละเมิดและรู้ถึงผู้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีสามารถทำให้อายุคดีได้

ดังนั้นเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความรู้เหตุตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวนี้จึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีรู้เหตุตามข้อ 2.1 ที่ถูกต้องครบถ้วนทั้งสองประการ

2) อายุความมีเหตุ

ตามกฎหมายกำหนดให้ฟ้องคดีภายในสามสิบปีนับแต่วันที่ทำละเมิดอันเป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความจากการเกิดมีเหตุหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความมีเหตุแยกพิจารณาได้ดังนี้

- 1) อายุความที่นับจากเกิดเหตุละเมิดเป็นเหตุกำหนดที่มีวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีที่มีได้เกิดขึ้น ได้สุดแต่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีที่จะทำให้เกิดเหตุนั้น
- 2) การเกิดเหตุละเมิดนั้นเป็นเหตุแรกที่พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังนั้น เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีประเภทนี้มีเหตุนี้จึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความมีเหตุที่ถูกต้องครบถ้วนตามข้อ 2.1 ทั้งสองประการเช่นเดียวกัน

4.2.2 เหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความฟ้องคดี

1) อายุความรู้เหตุ

ตามกฎหมายให้ฟ้องคดีภายในสามปีนับแต่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน กำหนดระยะเวลาที่นับจากเหตุกำหนดวันนับดังกล่าวไม่ได้บัญญัติให้มีวันสิ้นสุดที่ขยายออกไปได้ด้วยซึ่งพิจารณาได้ดังนี้

¹มาตรา 60

กำหนดอายุความคงที่ที่นับแต่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จำต้องรับผิดชอบ ไม่มีกรณีเฉพาะอื่นที่มีบทบัญญัติอื่นให้ขยายอายุความไว้แล้วที่จะต้องให้ผู้ฟ้องคดีต้องกระทำการใดก่อนฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่ไม่มีเหตุที่ทำให้ไม่อาจฟ้องคดีได้ภายในกำหนดอายุความคงที่โดยไม่มีข้อเท็จจริงที่เป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความเกิดขึ้นได้

ดังนั้น กำหนดอายุความรู้เหตุนี้จึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของกำหนดอายุความตามข้อ 2.2 ที่ถูกต้อง

2) อายุความมีเหตุ

ตามกฎหมายกำหนดให้ฟ้องคดีสามสิบปีนับแต่วันที่เหตุละเมิดซึ่งการจะบังคับสิทธิเรียกร้องโดยการฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีที่มีวันเริ่มนับจากเหตุละเมิดดังกล่าวไม่มีกรณีเฉพาะอื่นนอกจากที่มีบทบัญญัติอื่นให้ขยายอายุความไว้แล้วที่จะต้องให้พ้นกำหนดเวลาอันใดเสียก่อนฟ้องคดีอีกจึงเป็นกรณีที่ทำให้ไม่อาจฟ้องคดีได้ภายในกำหนดอายุความคงที่โดยไม่มีข้อเท็จจริงที่เป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความเกิดขึ้น

ดังนั้น กำหนดอายุความมีเหตุนี้จึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของกำหนดอายุความมีเหตุตามข้อ 2.2 ที่ถูกต้องเช่นกัน

4.2.3 สถานะทางกฎหมาย

กำหนดอายุความรู้เหตุภายในสามปีนับแต่รู้ถึงเหตุละเมิดและรู้ตัวผู้จำต้องรับผิดชอบ ซึ่งเป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นที่อยู่ภายในกำหนดอายุความมีเหตุซึ่งเป็นกำหนดอายุความอย่างยาวนานกำหนดอายุความรู้เหตุและมีเหตุ จึงมีสถานะทางกฎหมายตามข้อ 3.2.1 และ 3.2.2 ที่ถูกต้อง

5. สรุปการวิเคราะห์หลักเกณฑ์และสถานะทางกฎหมายเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความละเมิดทางปกครองของไทย

5.1 เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีก่อนจัดตั้งศาลปกครอง

5.1.1 เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความ

เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความละเมิดทางปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 448 วรรคหนึ่งเป็นเหตุกำหนดอายุความมีเหตุสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ส่วนเหตุกำหนดอายุความรู้เหตุหนึ่งปีนับจากการรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและเหตุกำหนดวันเริ่มนับตามมาตรา 448 วรรคสองกำหนดอายุความมีเหตุสิบปีนับแต่วันกระทำผิดนั้นต่างเป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับที่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความรู้เหตุและอายุความมีเหตุตามข้อ 2.1 ที่ถูกต้องทั้งหมด

5.1.2 เหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความ

การกำหนดอายุความละเมิดทางปกครองก่อนจัดตั้งศาลปกครองที่มีกำหนดวันสิ้นสุดอายุความรู้เหตุหนึ่งปีและมีเหตุสิบปีกำหนดวันเริ่มนับอายุความสิ้นสุดที่คงที่ตามมาตรา 448 วรรคหนึ่งและวรรคสองนั้น เป็นกำหนดวันสิ้นสุดอายุความที่ก่อนฟ้องคดีผู้ฟ้องคดีไม่จำเป็นต้องทำสิ่งใดที่หากยังไม่ทำจะยังไม่อาจฟ้องคดีได้จึงเป็นกรณีที่ไม่มีข้อเท็จจริงที่เป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความเกิดขึ้นดังนั้นกำหนดวันสิ้นสุดอายุความ

ดังกล่าวจึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความรู้เหตุและอายุความมีเหตุตามข้อ 2.2 ถูกต้องทั้งหมด

5.1.3 สถานะทางกฎหมาย

กำหนดอายุความรู้เหตุหนึ่งปีและกำหนดอายุความมีเหตุสิบปีตามมาตรา 448 วรรคแรก แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นที่อยู่ภายในกำหนดอายุความอย่างยาวจึงเป็นกำหนดอายุความที่มีสถานะทางกฎหมายของกำหนดอายุความรู้เหตุและกำหนดอายุความมีเหตุตามข้อ 3.2.1 และ 3.2.2 ที่ถูกต้องทั้งหมด

ส่วนกำหนดอายุความมีเหตุที่ใช้กำหนดอายุความทางอาญาตามมาตรา 448 วรรคสองที่มีวันเริ่มนับจากการมีการกระทำผิดนั้นเป็นกำหนดอายุความอย่างยาว และการไม่มีกำหนดอายุความรู้เหตุซึ่งเป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นอยู่ด้วยนั้นก็เป็นการกำหนดอายุความที่มีสถานะทางกฎหมายตามข้อ 3.2.1 และ 3.2.2 ที่ถูกต้องแล้ว

5.2 เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความฟ้องคดีหลังจัดตั้งศาลปกครอง

5.2.1 เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความ

เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความละเมิดทางปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 มาตรา 51 ที่มีกำหนดอายุความรู้เหตุหนึ่งปีนับแต่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีและกำหนดอายุความมีเหตุสิบปีนับแต่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีเป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับนั้นเป็นกำหนดอายุความรู้เหตุและมีเหตุที่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่ไม่

ถูกต้องเนื่องจากเหตุแห่งการฟ้องคดีในนี้ละเมิดคือการไม่ชำระหนี้ค่าสินไหมทดแทนมิใช่การทำให้ละเมิดซึ่งเป็นเพียงบ่อเกิดแห่งหนี้ ดังนั้น เหตุแห่งการฟ้องคดีจึงมิใช่เหตุแรกที่พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดีและอาจเป็นเหตุที่จะเกิดขึ้นได้สุดแต่ผู้ฟ้องคดีจะทำให้เกิดขึ้น

เหตุกำหนดวันเริ่มนับตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นการใช้สิทธิไล่เบี้ยตามมาตรา 9 มีกำหนดอายุความมีเหตุหนึ่งปีนับจากเหตุที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายไปเป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความนั้นเหตุกำหนดวันเริ่มนับดังกล่าวมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายตามข้อ 2.1 ที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากเหตุดังกล่าวมิใช่เหตุแรกที่พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดี

เหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความตามมาตรา 10 วรรคสองตอนแรกที่กำหนดอายุความรู้เหตุสองปีนับจากรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ละเมิดซึ่งต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความรู้เหตุมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายตามข้อ 2.1 ที่ถูกต้องเนื่องจากเป็นเหตุแรกที่ผู้ฟ้องคดีสามารถทำให้ฟ้องคดีได้และมีเหตุที่จะเกิดขึ้นได้สุดแต่ผู้ฟ้องคดีจะทำให้เกิดเหตุขึ้นนั้นขึ้นได้

สำหรับเหตุกำหนดอายุความตามมาตรา 10 วรรคสองตอนท้ายที่กำหนดอายุความมีเหตุหนึ่งปีนับจากเหตุที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังนั้นเป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความมีเหตุที่ไม่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายตามข้อ 2.1 ไม่ถูกต้องเนื่องจากเหตุดังกล่าวมิใช่เหตุแรกที่พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดี

5.2.2 เหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความ

กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 กำหนดอายุความรู้เหตุหนึ่งปีนับแต่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี กำหนดอายุความมีเหตุสิบปีนับแต่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้น ไม่อาจมีข้อเท็จจริงที่ก่อนฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจะต้องทำสิ่งใดเสียก่อนจึงจะใช้สิทธิเรียกร้อง

ได้ ดังนั้น กำหนดอายุความรู้เหตุและมีเหตุดังกล่าวจึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความตามข้อ 2.2.2.1 และ 2.2.2.2 ถูกต้อง

กำหนดวันสิ้นสุดอายุความละเมิดทางปกครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 9 กำหนดอายุความมีเหตุหนึ่งปีนับแต่ที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ในกรณีที่หน่วยงานจะใช้สิทธิโต้แย้งเอาคืนเจ้าหน้าที่ ต้องมีการสอบข้อเท็จจริง และกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่เสียก่อน จึงจะใช้สิทธิเรียกร้องได้ กรณีจึงอาจมีข้อเท็จจริงอันเป็นการเฉพาะทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความ ดังนั้น กำหนดอายุความสิ้นสุดอายุความของอายุความมีเหตุของมาตรานี้จึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายและเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความมีเหตุที่ไม่ถูกต้องตามข้อ 2.2

กำหนดอายุมีเหตุสิบปีตามมาตรา 448 วรรคแรก ที่ต้องนำมาใช้ครอบกำหนดอายุความสองปีตามมาตรา 10 วรรคสองตอนแรกแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้นกรณีความรับผิดของเจ้าหน้าที่นั้นมีข้อเท็จจริงที่เป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความเกิดขึ้นได้เนื่องจากต้องสอบข้อเท็จจริงกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่เสียก่อนใช้สิทธิเรียกร้องได้แต่ตามบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดให้มีเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความไว้ด้วยกำหนดอายุความจึงมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความมีเหตุที่ไม่ถูกต้องตามข้อ 2.2

5.2.3 สถานะทางกฎหมาย

กำหนดอายุความรู้เหตุหนึ่งปีนับแต่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นอยู่ภายในอายุความมีเหตุสิบปีนับแต่รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีเป็นกำหนดอายุความอย่างยาวจึงต่างเป็นกำหนดอายุความที่มีสถานะทางกฎหมายถูกต้อง ส่วนกำหนดอายุความมีเหตุหนึ่งปีตามมาตรา 9 และกำหนดอายุความมีเหตุหนึ่งปีตามมาตรา 10 วรรคสองตอนท้ายแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้นต่างเป็นกำหนดอายุความมีเหตุ แต่กลับเป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นจึงต่างเป็นกำหนดอายุความที่มีสถานะทางกฎหมายของกำหนดอายุความมีเหตุที่ไม่ถูกต้องและเป็นการกำหนดอายุความผิดประเภท

ตารางที่ 3 สรุปเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความการฟ้องคดีก่อนและหลังจัดตั้งศาลปกครองฯ กับของต่างประเทศ

เหตุกำหนดวันเริ่มนับ	หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนด		สถานะทางกฎหมายกำหนดอายุความ
	วันเริ่มนับ	วันสิ้นสุด	
<u>ประเทศเยอรมนี</u>			
1. กำหนดอายุความรู้เหตุสามปี เหตุที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จำต้องรับผิด	ถูกต้อง	ถูกต้อง	ถูกต้อง
2. กำหนดอายุความมีเหตุสามสิบปี มีเหตุละเมิด	ถูกต้อง	ถูกต้อง	ถูกต้อง
<u>ประเทศฝรั่งเศส</u>			
1. กำหนดอายุความรู้เหตุสองเดือนตามหลักทั่วไป	ถูกต้อง	ถูกต้อง	ถูกต้อง

เหตุกำหนดวันเริ่มนับ	หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนด		สถานะทางกฎหมายกำหนด
	วันเริ่มนับ	วันสิ้นสุด	อายุความ
ได้รับแจ้งคำปฏิเสธจากฝ่ายปกครองตามคำร้องขอของเอกชนผู้ฟ้องคดี			
2. กำหนดอายุความมีเหตุสี่ปี วันที่เกิดเหตุ	ถูกต้อง	ถูกต้อง	ถูกต้อง
<u>ก่อนจัดตั้งศาลปกครอง</u>			
1. ป.พ.พ. มาตรา 448 วรรคหนึ่ง			
1.1 กำหนดอายุความรู้เหตุ(หนึ่งปี) เหตุที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่จะพึงใช้คำสั่งใหม่ทดแทน	ถูกต้อง	ถูกต้อง	ถูกต้อง
1.2 กำหนดอายุความมีเหตุ(สิบปี) เหตุที่มีการทำละเมิด	ถูกต้อง	ถูกต้อง	ถูกต้อง
2. ป.พ.พ มาตรา 448 วรรคสอง			
2.1 อายุความมีเหตุ(อายุความอาญา) เหตุที่มีการกระทำความผิดอาญา	ถูกต้อง	ถูกต้อง	ถูกต้อง
2.2 อายุความรู้เหตุ - (ไม่มี)	-	-	ถูกต้อง
<u>หลังจัดตั้งศาลปกครอง</u>			
1. พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ม. 51			
1.1 กำหนดอายุความหนึ่งปี รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี	ไม่ถูกต้อง	ถูกต้อง	ถูกต้อง
1.2 กำหนดอายุความมีเหตุสิบปี มีเหตุแห่งการฟ้องคดี	ไม่ถูกต้อง	ถูกต้อง	ถูกต้อง
2. พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่มาตรา 9			
2.1 กำหนดอายุความมีเหตุหนึ่งปี ได้ใช้คำสั่งใหม่ทดแทนไป	ไม่ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง
2.2 กำหนดอายุความรู้เหตุ - (ไม่มี)	-	-	ไม่ถูกต้อง
3. พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 10 วรรคสองตอนต้น			
3.1 กำหนดอายุความรู้เหตุ (สองปี) รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงใช้คำสั่งใหม่ทดแทน	ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	ถูกต้อง

เหตุกำหนดวันเริ่มนับ	หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนด		สถานะทางกฎหมายกำหนด
	วันเริ่มนับ	วันสิ้นสุด	อายุความ
3.2 กำหนดอายุความมีเหตุ (สืบไปตามมาตรา 448 ป.พ.พ.) เหตุที่มีการกระทำละเมิด	ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	ถูกต้อง
4. พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 10 วรรคสองตอนท้าย			
4.1 กำหนดอายุความรู้เหตุ - (ไม่มี)	-	-	ไม่ถูกต้อง
4.2 กำหนดอายุความมีเหตุ (หนึ่งปี) คำสั่งตามความเห็นกระทรวงการคลัง	ไม่ถูกต้อง	ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง

6. ปัญหาการใช้บังคับเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความละเมิดทางปกครอง

จากการศึกษาพบว่า มีแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ได้วินิจฉัยการบังคับใช้เหตุกำหนดวันเริ่มนับและกำหนดวันสิ้นสุดอายุความตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 9 และมาตรา 10 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ที่มีผลบังคับใช้ดังนี้

1) การใช้บังคับเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความมีเหตุและรู้เหตุ ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดมีปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดความหมายของ “เหตุแห่งการฟ้องคดี” อันเกี่ยวข้องเป็นเหตุกำหนดเริ่มนับทั้งอายุความมีเหตุสืบปีและกำหนดอายุความรู้เหตุหนึ่งปีที่อาจทำให้มีความหมายที่ต่างกัน ซึ่งไม่ควรเป็นเช่นนั้นได้ แต่ครั้งหากจะให้ความหมายที่เหมือนกันคือให้ความหมายคือเหตุแห่งละเมิดก็จะเกิดปัญหาให้การนับอายุความประเภทรู้เหตุหนึ่งปีซึ่งเป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นนั้นวันเริ่มนับตั้งแต่ก่อนที่ผู้ฟ้องคดียังไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องได้

2) การใช้บังคับเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความมีเหตุและรู้เหตุตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ที่กำหนดให้ใช้อายุความประเภทมีเหตุ แต่กลับเป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นซึ่งผิดประเภท อีกทั้งเมื่อเป็นกำหนดอายุความที่ใช้กับความรับผิดของเจ้าหน้าที่ต้องมีการสอบข้อเท็จจริงและกำหนดความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เสียก่อนด้วยนั้น ซึ่งเมื่อศาลปกครองสูงสุดใช้บังคับตรงตามบทบัญญัตินี้ ทำให้การใช้สิทธิภายในกำหนดอายุความตามบัญญัตินี้ในบางกรณีไม่อาจใช้ได้เลย

3) การบังคับใช้เหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความรู้เหตุและมีเหตุตามมาตรา 10 วรรคสองตอนท้ายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ศาลปกครองสูงสุดไม่อาจใช้บังคับตรงตามบทบัญญัติได้ เนื่องจากหน่วยงานต้องมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังเสียก่อน แล้วจึงจะมีวันเริ่มนับอายุความได้และกำหนดอายุความนั้นหากจะใช้กับการใช้สิทธิฟ้องคดีก็จะทำให้กำหนดอายุความจะมีวันเริ่มนับได้สุดแล้วแต่หน่วยงานจะออกคำสั่งในวันใด ซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์ของการกำหนดอายุความเสียสิทธิของฝ่ายผู้ฟ้องคดี ส่วนคำวินิจฉัยของศาลที่ได้วินิจฉัยปรับใช้กฎหมายไปไม่ตรงกับบทบัญญัติในส่วนนี้ไปนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแน่นอนทางกฎหมาย

4) การบังคับใช้กำหนดอายุความมีเหตุสืบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา 448 วรรคแรกแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งตามคำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยให้นำอายุความมีเหตุสืบปีดังกล่าวมาครอบงำกำหนดอายุความรู้เหตุตามมาตรา 10 วรรคสองตอนต้นและตอนท้ายด้วยนั้น กำหนดอายุความสืบปีดังกล่าวเป็นกำหนดอายุความที่มีกำหนดวันสิ้นสุดคงที่ ทั้งๆที่การจะใช้สิทธิเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่นั้นจะต้องมีการสอบข้อเท็จจริงและกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่เสียก่อน เช่นนั้นทำให้ในบางกรณีภายในกำหนดอายุความสืบปีนั้น หน่วยงานของรัฐไม่อาจใช้สิทธิออกคำสั่งให้เป็นเจ้าหน้าที่ใช้เงินหรือฟ้องคดีต่อเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดอายุความนั้นได้

7. สรุปผลของการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า 1) “เหตุแห่งการฟ้องคดี” ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และ “เหตุที่มีคำสั่งตามความเห็นกระทรวงการคลัง” ตามมาตรา 10 วรรคสองตอนท้ายแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ตามลำดับนั้น เป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความที่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายไม่ถูกต้องเนื่องจากเป็นเหตุที่เกิดขึ้นได้สุดแต่เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะทำให้เกิดเหตุขึ้นและมีใช้เหตุแรกที่พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดี 2) “เหตุที่ได้ใช้คำสั่งใหม่ทดแทน” และ “เหตุที่มีคำสั่งตามความเห็นกระทรวงการคลัง” ตามมาตรา 9 และมาตรา 10 วรรคสองตอนท้าย แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ตามลำดับซึ่งเป็นกำหนดอายุความประเภทมีเหตุแต่เป็นกำหนดอายุความอย่างสิ้นอันเป็นสถานะทางกฎหมายของอายุความประเภทมีเหตุจึงเป็นการกำหนดอายุความไว้ผิดประเภท 3) ส่วนกำหนดอายุความตามมาตรา 9 และมาตรา 10 วรรคสองตอนแรกแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 นั้นกรณีอาจมีข้อเท็จจริงที่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดเกิดขึ้นได้แต่กำหนดอายุความตามบทบัญญัติดังกล่าวมิได้มีเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความไว้ด้วยจึงเป็นกำหนดอายุความวันสิ้นสุดที่ไม่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดที่ต้องไว้ด้วย

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับกำหนดอายุความรวมทั้งเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความละเมิดทางปกครองเฉพาะในส่วนที่มีเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความที่มีหลักเกณฑ์และสถานะทางกฎหมายไม่ถูกต้อง รวมทั้งในส่วนที่ใช้กำหนดอายุความผิดประเภทนั้นให้ถูกต้องเหมาะสม ดังนี้

8.1.1 แก้ไขมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

1) เหตุกำหนดอายุความมีเหตุสืบปีนับแต่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้น “เหตุแห่งการฟ้องคดี” นั้นมิใช่เหตุแรกที่พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการพิพาทคดีอันเป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายประการหนึ่งของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความประเภทมีเหตุ ดังนั้นจึงต้องเปลี่ยนเป็นเหตุที่มีการทำละเมิดอันเป็นเหตุแรกที่พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดีละเมิดซึ่ง คือ “เหตุที่มีการทำละเมิด”

2) เหตุกำหนดอายุความรู้เหตุหนึ่งปีนับแต่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีนั้นในบางกรณีเหตุแห่งการฟ้องคดีจะมีได้จะต้องทวงถามก่อน เช่นกรณีความรับผิดของเจ้าหน้าที่นั้นต้องสอบข้อเท็จจริง กำหนดความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อให้ชำระเงินค่าสินไหมทดแทน ดังนั้นเหตุแห่งการฟ้องคดีกรณีดังกล่าวจึงเกิดขึ้นได้สุดแต่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐจะทำให้เกิดเหตุขึ้นและเหตุแห่งการฟ้องคดีมิใช่เหตุแรกที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีสามารถทำให้ฟ้องคดีได้ อันมิใช่หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความ

ประเภทเหตุ จึงควรเปลี่ยนกำหนดให้การรู้ถึงการทำละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องรับผิดชอบซึ่งมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความประเภทเหตุทั้งสองประการ

8.1.2 แก้ไขมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

1) เหตุกำหนดอายุความมีเหตุหนึ่งปีนับแต่ “เหตุที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทน” นั้น มีใช้เหตุแรกที่พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของเหตุแห่งการฟ้องคดีและเป็นเหตุที่เกิดขึ้นได้สุดแต่ผู้ฟ้องคดีจะทำให้เกิดขึ้น อันเป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความ ส่วนกำหนดอายุความหนึ่งปีตามบทบัญญัตินี้นั้นเป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นซึ่งเป็นสถานะทางกฎหมายของกำหนดอายุความประเภทเหตุของละเมิด จึงเป็นการกำหนดให้มีกำหนดอายุความส่วนนี้ไว้เพื่อประเภทจึงควรกำหนดเป็นกำหนดอายุความประเภทเหตุไว้แทนให้ตรงตามประเภทของกำหนดอายุความ โดยให้มีเหตุกำหนดอายุความรู้เหตุหนึ่งปีนับแต่ได้รู้ถึงละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความประเภทเหตุที่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายถูกต้องไว้แทน

2) เมื่อเปลี่ยนกำหนดอายุความมีเหตุเป็นอายุความรู้เหตุตามข้อ 1) แล้ว เนื่องจากกำหนดอายุความมีเหตุต้องมีเสมอ ประกอบกับไม่อาจไปกำหนดเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความไว้ที่กำหนดอายุความมีเหตุสิบปีของละเมิดทั่วไปตามมาตรา 448 วรรคแรก แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะรับผิดชอบคดีที่ต้องมีการสอบข้อเท็จจริงและกำหนดความรับผิดเสียก่อน หน่วยงานจึงจะใช้สิทธิเรียกร้องโดยการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ใช้เงินหรือฟ้องคดีได้อันเป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความเกิดขึ้นได้ ดังนั้น จึงควรเพิ่มเติมให้มีกำหนดอายุความประเภทมีเหตุสิบปีและให้มีเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความอันเป็นเหตุขยายอายุความมีเหตุไว้ด้วย เพื่อให้มีหลักเกณฑ์และสถานะทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความที่ถูกต้องไว้ด้วย

8.1.3 แก้ไขมาตรา 10 วรรคสองตอนท้าย แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

1) กำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่ “มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง” นั้น ซึ่งนอกจากจะมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความมีเหตุที่ไม่ถูกต้องแล้ว ยังเป็นกำหนดอายุความที่มีสถานะทางกฎหมายไม่ถูกต้องอีกด้วย เนื่องจากเป็นกำหนดอายุความมีเหตุแต่กลับเป็นกำหนดอายุความอย่างสั้นจึงเป็นกำหนดอายุความผิดประเภทจึงต้องเปลี่ยนให้เป็นกำหนดอายุความรู้เหตุหนึ่งปีนับแต่ “ได้รับแจ้งความเห็นของกระทรวงการคลัง” ซึ่งเป็นเหตุแรกที่ผู้ฟ้องคดีสามารถทำให้ฟ้องคดีได้และเกิดขึ้นได้ มีได้สุดแต่ผู้ฟ้องคดีจะทำให้เกิดเหตุขึ้น อันเป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันเริ่มนับอายุความรู้เหตุที่ถูกต้อง

2) ส่วนกำหนดอายุความมีเหตุซึ่งจะต้องมีทุกสิทธิเรียกร้องตามสถานะของอายุความประเภทนี้นั้น เนื่องจากอาจมีข้อเท็จจริงอันเป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความเกิดขึ้นภายในกำหนดอายุความมีเหตุนี้ได้เช่นเดียวกันกับข้อ 8.1.2) จึงเห็นควรกำหนดให้มีกำหนดอายุความมีเหตุสิบปีโดยให้มีเหตุกำหนดวันสิ้นสุดอายุความที่ทำให้อายุความขยายออกไปได้ไว้ด้วยเช่นเดียวกันกับกำหนดอายุความรู้เหตุตามมาตรา 10 วรรคสองตอนต้น โดยกำหนดให้เพิ่มเติมเป็นวรรคสามของบทบัญญัติมาตรา 10 นั้นขึ้นใหม่

ดังนั้น เพื่อให้ข้อเสนอแนะมีความชัดเจนของตัวเหตุกำหนดวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดอายุความรวมทั้งให้เกิดความชัดเจนในการใช้บังคับกำหนดอายุความทั้งสองประเภทดังกล่าวจึงควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในบทบัญญัติมาตรา 51 มาตรา 9 และมาตรา 10 วรรคสองและวรรคสามเฉพาะที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติทั้งสองดังกล่าวต่อไปนี้

8.1.4 มาตรา 51 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองพ.ศ. 2542

1) บทบัญญัติเดิม

“มาตรา 51 การฟ้องคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี และการฟ้องคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4) ให้ยื่นฟ้องภายในห้าปี นับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี”

2) บทบัญญัติที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม

“มาตรา 51 การยื่นฟ้องคดีละเมิดตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีและรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิดหรือวันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้วแต่กรณี

การยื่นฟ้องคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4) ให้ยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี”

8.1.5 แก้ไขมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่พ.ศ. 2539

1) บทบัญญัติเดิม

มาตรา 9 “ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแก่ผู้เสียหายสิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้คำสั่งใหม่ทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย”

2) บทบัญญัติที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 9 ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแก่ผู้เสียหายหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่มีสิทธิของเจ้าหน้าที่ที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแก่ตน

สิทธิเรียกร้องของเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้รู้ถึงสิทธิเรียกให้หน่วยงานของรัฐชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแก่ตน

สิทธิของหน่วยงานของรัฐที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่รู้ถึงการละเมิดและรู้ถึงตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงใช้คำสั่งใหม่ทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้มีความเห็นให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบให้สิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนนั้น มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้รับแจ้งความเห็นของกระทรวงการคลัง

กำหนดอายุความใช้สิทธิเรียกร้องตามวรรคสองและวรรคสามนั้นต้องอยู่ในสิบปีนับแต่วันทำละเมิดวันแต่กรณีที่ผู้เสียหายได้ใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดอายุความไว้แล้ว และเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐเพ่งได้ใช้คำสั่งใหม่ทดแทนให้แก่ผู้เสียหายไป ภายหลังจากกำหนดอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิดดังกล่าวได้พ้นกำหนดไปหรือเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันให้กำหนดอายุความสิบปียังไม่ครบกำหนดจนกว่าจะครบกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีให้หน่วยงานของรัฐใช้คำสั่งใหม่ทดแทนหรือรู้ถึงการละเมิดและรู้ถึงตัวผู้จะพึงใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแล้วแต่กรณี

8.1.6 แก้ไขมาตรา 10 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่พ.ศ.2539

1) บทบัญญัติที่เดิม

มาตรา 10 “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา 8 มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนและกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบแต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง”

2) บทบัญญัติที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 10 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา 8 มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนและกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบแต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้รับแจ้งความเห็นของกระทรวงการคลัง

กำหนดอายุความใช้สิทธิเรียกร้องตามวรรคสองนั้นต้องอยู่ภายในกำหนดไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ท่าละเมิด เว้นแต่กรณีเพ็งมีเหตุให้ต้องสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่และได้มีการสอบข้อเท็จจริงขึ้นแล้วภายในกำหนดอายุความสิบปีและกำหนดอายุความดังกล่าวได้พ้นกำหนดไปในการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงหรือมีกำหนดอายุความเหลืออยู่ไม่เกินเก้าสิบวันให้กำหนดอายุความสิบปีนั้นยังไม่ครบกำหนดจนกว่าจะพ้นเก้าสิบวันนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงใช้ค่าสินไหมทดแทน

เอกสารอ้างอิง

คำชัย จงจักรพันธุ์. (2547). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยระยะเวลาและอายุความ (พิมพ์ครั้งที่ 7).

กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จี๊ด เศรษฐบุตร. (2553). หลักกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิด (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสาร

ประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 34

ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2548). กฎหมายว่าด้วยนิติกรรม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2555). กฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐ โดย
ปราศจากความผิด. กรุงเทพมหานคร
ตระหง่าน เกียรติศิริโรจน์. (2547). วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, หน้า 41
เทพสิทธิ์ รักรัตนรงค์. (2557). ปัญหาการกำหนดเหตุวันเริ่มนับและวันสิ้นสุดระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาทาง
ปกครอง, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
เพ็ง เพ็งนิตติ. (2553). ละเมิดความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง. (แก้ไขเพิ่มเติมพิมพ์ครั้งที่ 7)
กรกฎาคม
ศักดิ์ สอนองชาติ. (2545). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา. กรุงเทพมหานคร : วิทยุ
ชน
สถิต เล็งไธสง. (2546). คู่มือกฎหมายแพ่งเล่มว่าด้วยนิติกรรม สัญญาระยะเวลา อายุความและกฎหมายว่าด้วยสัญญาที่ไม่
เป็นธรรมและคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร
โสภณ รัตนานกร. (2539). คำอธิบายกฎหมายลักษณะหนี้. กรุงเทพมหานคร : นิติบรรณการ
สุนทร มณีสวัสดิ์. (2555). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ : หนี้ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
Brown. (1998). *Lionel Neville, and John S.Bell, French Administrative Law* (5th ed.). Oxford :Clarendon Press.
Oughton, W. David. (1998). John P.Lawry, Robert M.Merkin. *Limitation of Action*.London.
Philip, S. James. (1979). *Introduction to English Law* (10th ed). London: Butterworths.

มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการเข้าถึง

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับคนพิการทางการได้ยิน

LEGAL MEASURES TO ENHANCE THE BENEFITS OF INFORMATION TECHNOLOGY AND COMMUNICATION FOR PERSONS WITH HEARING IMPAIRMENT

สุพรรณริการ์ วัฒนาพร¹ และญาดา กาศยปนนันท์²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (supanrika.w@rsu.ac.th)

²อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

ในสังคมปัจจุบันเป็นสังคมของยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ข่าวสาร และการติดต่อสื่อสารที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ครอบคลุม แม้กระทั่งคนพิการก็สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศนี้ได้ โดยการพัฒนาอุปกรณ์และเครื่องมือให้มีความทันสมัยเพื่อให้คนพิการแต่ละประเภทสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้สะดวก ซึ่งวิจัยเล่มนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าคนพิการประเภททางการได้ยิน

การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการต้องได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมกันกับคนปกติทั่วไป ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ โดยมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ คือ ความสามารถในการเข้าถึงสิทธิความเท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติ ดังนั้นจึงมีกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารและบริการสื่อสารสาธารณะสำหรับคนพิการ พ.ศ.2554 ขึ้น ตามมาตรา 20(6) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ได้บัญญัติให้คนพิการมีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลือจากรัฐ

ปัจจุบันพบว่า การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวันของคนพิการทางการได้ยิน ในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เนื่องจากเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่สนับสนุนคนพิการนั้นยังขาดแคลนและในบางประเภทรัฐให้ยืมเท่านั้น จึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนพิการ จึงควรแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามหลักบริการสาธารณะที่รัฐจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือ

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการ, สวัสดิการสังคม, คนพิการทางการได้ยิน

ABSTRACT

In today's society is a society of information technology. Also information communication involves globalisation. People with disabilities are able to live in this era of information technology. By developing tools and equipment up to date so that people with disabilities can access each type of information and communications technology area. This research is the study of hearing impaired people.

Access to information and communications technology for people with disabilities must be given equality with ordinary people. Thailand has signed the Convention on the Rights of Persons with Disabilities. The basic principle is the ability to access the right to equality and non-discrimination. The Ministerial Regulation Prescribing the Principles, Methods and Conditions of the Accessibility to the News Information, Communication, Telecommunication Services, Information Technology and Communication, Assistive Technology for the Communication, and Public Media Services for Persons with Disabilities B.E. 2554 (2011) which is enacted by virtue of Article 20 (6) of the Act for Empowerment of Persons with Disabilities 2550 states that people with disabilities are entitled to. access and use of the facilities of the public. as well as welfare and assistance from the state.

Currently, that is not enough to sustain the daily lives of the hearing impaired. Due to the lack of equipment that supports the disabled, also some types of equipment are provided only by government lending, this creates the main obstacle in the way of life of people with disabilities on accessing the information and communications technology. The law should be amended to ensure equality and nondiscrimination. in order to comply with the public services that need help from the state.

.Keywords: Information and Communication Technology for The Disabled, Social Welfare, Hearing Impaired

1. บทนำ

ความสำคัญของคนพิการนั้นได้มีบทบัญญัติสิทธิแก่คนพิการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่หากจะกล่าวถึงสิทธิแห่งที่ให้ความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน และความไม่ถูกเลือกปฏิบัติของคนพิการนั้นอย่างชัดเจน จะปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 30วรรค3 ว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ได้บัญญัติเพิ่มเติม ความพิการ ลงไปในหลักแห่งความเสมอภาคอันเป็นจุดเริ่มต้นที่เป็นรากฐานสำคัญอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดคนพิการได้รับความเป็นธรรม ความยุติธรรม ความเท่าเทียมกัน และการไม่ถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมในสังคมไทยอย่างแท้จริง ต่อมาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ฉบับปัจจุบัน ความสำคัญของคนพิการก็ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 27 วรรค 3 ว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าจะด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้”

ในสังคมปัจจุบันนั้นเป็นสังคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ ยุคข่าวสารหรือยุคสารสนเทศ ที่มีการติดต่อสื่อสาร เป็นไปอย่างไร้พรมแดน แม้กระทั่งคนพิการนั้นก็สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมยุคนี้ได้ด้วยการพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือ ให้ทันสมัยต่อกิจกรรมแต่ละประเภท เพื่อให้เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการ เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม รัฐต้องสนับสนุนและส่งเสริม พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป

ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนาม เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2551 ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with disabilities : CRPD) มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ.2551 โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ การเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด การอยู่ได้ด้วยตนเอง การมีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือก ด้วยตนเอง และความเป็นอิสระของบุคคล การไม่เลือกปฏิบัติ การเข้ามีส่วนร่วมในสังคม การเคารพความแตกต่าง ความเท่าเทียมกันในโอกาส ความสามารถในการเข้าถึงสิทธิความเท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติ สิทธิที่จะได้ เข้าถึงสารสนเทศ เป็นต้น

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ในข้อที่ 21 ได้บัญญัติไว้ว่า “เสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น การเข้าถึงสารสนเทศ โดยให้รัฐภาคีดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันให้คนพิการสามารถใช้สิทธิในการ มีเสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น รวมถึงเสรีภาพในการแสวงหาได้รับและเผยแพร่สารสนเทศและ ความคิดบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น” เพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจึงได้มี กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร และ บริการสื่อสารมวลชนสำหรับคนพิการ พ.ศ.2554 เกิดขึ้น ตามมาตรา 20 (6) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ได้บัญญัติให้คนพิการมีสิทธิที่จะเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ในด้านข้อมูล การสื่อสาร บริการ โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารและบริการสื่อสารมวลชนสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนการบริการสื่อสารมวลชนจากหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนที่ได้รับ งบประมาณสนับสนุนจากรัฐตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารกำหนดในกฎกระทรวง

แม้กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการ สื่อสาร และบริการสื่อสารมวลชนสำหรับคนพิการ พ.ศ.2554 ประกาศขึ้น คนพิการก็ยังคงไม่ได้รับความยุติธรรมใน การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการรับข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารต่างๆ การบริการโทรคมนาคม เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร และไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารและการบริการตามหลักบริการ สาธารณะสำหรับคนพิการ เนื่องจากข้อบังคับในกฎกระทรวงฉบับนี้ จึงทำให้มีประเด็นปัญหาที่ควรปรึกษาและเสนอ แนวทางการแก้ไขให้มีประสิทธิภาพและเพื่อให้คนพิการได้ดำเนินชีวิตได้อย่างคนปกติทั่วไปและเพื่อให้สอดคล้อง กับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคี

งานวิจัยฉบับนี้ได้ทำการวิจัยเฉพาะคนพิการประเภททางการ ได้ยื่นเท่านั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและเสนอมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการทางการ ได้ยื่นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับคนพิการ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของการใช้กฎหมายของกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการ โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร และบริการสื่อสารณะสำหรับคนพิการ พ.ศ.2554
- 2) เพื่อศึกษบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการทางการ ได้ยื่น
- 3) เพื่อศึกษาความจำเป็นและประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีต่อคนพิการทางการ ได้ยื่น
- 4) ศึกษาแนวทางในการกำหนดวิธีการสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการ และกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการทางการ ได้ยื่น

3. การดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่อาจส่งผลกระทบต่อคนพิการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการทางการ ได้ยื่น จากหนังสือบทความทางวิชาการ วารสาร รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ (Thesis) เอกสารวิชาการทั้งที่เป็นกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ คำพิพากษา ตลอดจนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data) และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. ผลการวิจัย

การที่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการ เพื่อให้คนพิการมีความเท่าเทียมกันและเสมอภาคกันกับคนปกติทั่วไปในการดำรงชีวิตในสังคม รัฐควรสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์เหล่านี้ให้กับคนพิการ เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยในเรื่องติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นและช่วยพัฒนาชีวิตคุณภาพของคนพิการให้ดีขึ้น เช่น อุปกรณ์สื่อสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รัฐจึงต้องเข้ามาดูแลช่วยเหลือคนพิการในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งจำนวนคนพิการในประเทศไทยจากข้อมูลรายงานสถานการณ์ด้านคนพิการ ในประเทศไทย จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2560 มีจำนวนคนพิการรวมทั้งสิ้น 1,756,849 คน โดยเป็นชาย 928,594 คน และเป็นหญิง 828,255 คน เมื่อเทียบกับจำนวนอุปกรณ์ที่รัฐสนับสนุนจะพบว่ามียุทธยาน้อยกว่าจำนวนคนพิการ

ดังนั้นรัฐควรที่จะเข้าไปช่วยเหลือโดยการจัดสรร เพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งในปริญญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

สำหรับคนพิการจะเห็นได้ชัดในปฏิญญาข้อที่ 10 “คนพิการ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลือจากรัฐ เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป” และ ในข้อที่ 12 “คนพิการ มีสิทธิได้รับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของคนพิการ ทั้งนี้ ต้องได้รับการสนับสนุนให้มีสื่อทุกประเภทที่เหมาะสมกับความพิการทางการได้ยิน

แม้กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร และบริการสื่อสารสาธารณะสำหรับคนพิการ พ.ศ.2554 ได้ประกาศขึ้น คนพิการก็ยังไม่ได้รับสิทธิเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการ ไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกและการบริการ จำนวนเครื่องมือ อุปกรณ์ ยังไม่เพียงพอต่อคนพิการ ในวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าคนพิการประเภททางการได้ยิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) คนหูหนวก หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ได้ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม
- 2) คนหูตึง หมายถึง คนที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทางทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง

ซึ่งในการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนหูหนวกและคนหูตึงนั้น ต้องคำนึงถึงประเภทของการสื่อสารและการได้ยินที่หลงเหลืออยู่ของคน ๆ นั้น กล่าวคือ สำหรับคนหูหนวก เนื่องจากเป็นบุคคลที่ไม่สามารถรับรู้ข้อมูลผ่านทางทางการได้ยิน จึงต้องคำนึงว่าจะใช้วิธีใดทดแทนการได้ยินที่จะช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ แต่สำหรับคนหูตึง อาจจะช่วยในเรื่องของการเพิ่มการได้ยินของเขา แต่ในปัจจุบันนั้นทั้งคนหูหนวกและคนหูตึงใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ร่วมกันซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความพึงพอใจของแต่ละบุคคล เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนหูหนวกและคนหูตึง เช่น ภาษามือ สื่อโสตทัศน ระบบการใช้สัญญาณ เครื่องโทรสาร เครื่องช่วยฟัง โทรศัพท์สำหรับคนหูหนวก โทรศัพท์ขยายเสียง เป็นต้น

กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร และบริการสื่อสารสาธารณะสำหรับคนพิการ พ.ศ.2554 ซึ่งในกฎกระทรวงฉบับนี้ข้อที่ 3 ระบุว่า “หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ต้องจัดให้ข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม บริการสื่อสารสาธารณะ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร ที่อยู่ในความควบคุมดูแล อยู่ในรูปแบบ วิธีการ หรือช่องทางที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้” ตามกฎกระทรวงฉบับนี้ บังคับให้หน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐเท่านั้น ไม่รวมถึงเอกชนอื่นที่ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน ซึ่งในประเทศฝรั่งเศสมีการช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้ใช้เทคโนโลยีเป็นเงินช่วยเหลือให้คนพิการสามารถซื้อหรือเช่าอุปกรณ์ในการดำรงชีวิตของผู้พิการได้ อุปกรณ์ดังกล่าวอาจเป็นไปเพื่อดูแลและตามความจำเป็นเพื่อให้คนพิการเป็นอยู่ที่ดี

ซึ่งในปัจจุบันเอกชนส่วนมีส่วนสำคัญอย่างมากทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นทางโทรทัศน์ วิทยุ โทรศัพท์ หรือการให้บริการทางคอมพิวเตอร์ เช่น โทรศัพท์ที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เปลี่ยนระบบโทรทัศน์จาก อนาล็อก (Analog TV) เป็นระบบดิจิตอล (Digital TV) โดยมีเอกชนจำนวน

มากที่ได้รับสัมปทานการให้บริการทางโทรทัศน ดังนั้น กฎกระทรวงฯ ฉบับนี้ควรสนับสนุนให้เอกชนที่เข้ามาจัดทำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแก่คนพิการ เช่น ล่ามภาษามือ ข้อความบรรยาย ได้ภาพทางโทรทัศนไม่ว่าจะช่วงเวลารายการข่าวหรือช่วงรายการละคร เพื่อให้คนพิการทางการได้ยินได้รับความเสมอภาคกับคนปกติที่จะได้รับชมทั้งความรู้และความบันเทิง หรือโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ตโฟน (Smart Phone) นอกจากจะใช้โทรออก – รับสายแล้ว ยังมีแอปพลิเคชันให้ใช้งานเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกได้หลากหลายและช่วยให้คนพิการได้เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ง่ายมากขึ้น เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าภาคเอกชนเข้ามามีบทบาททางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการอย่างมาก รัฐต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้เอกชนเข้ามาจัดทำสื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการ โดยมีมาตรการทางกฎหมายกำหนดวิธีการ สนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการทางการได้ยินและกำหนดมาตรการยกเว้นภาษีให้ภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการทางการได้ยิน เพื่อเป็นไปตามหลักบริการสาธารณะที่รัฐต้องช่วยเหลือหรือส่งเสริมคุณภาพชีวิต

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการได้เข้ามามีบทบาทสำคัญมากต่อการดำรงชีวิตประจำวันของคนพิการ ไม่ว่าจะเป็นภาคศึกษา ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคพาณิชยกรรม ภาคสื่อสารและอื่นๆ จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้นเกี่ยวข้องกับมนุษย์แทบจะทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อมีการสื่อสารที่ไร้พรมแดนยุคของโลกาภิวัตน์ จะเห็นได้ว่ามีความเชื่อมโยงกันทางสังคมผู้ที่มีก็จะได้เปรียบในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล สามารถสร้างโอกาสในชีวิตและมีทางเลือกมากกว่าผู้ไม่มี ซึ่งผู้ไม่มีคือผู้ที่ถูกจำกัดสิทธิไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และไม่สามารถใช้ประโยชน์และรับรู้ได้อย่างเต็มที่

ปัจจุบันรัฐบาลไทยได้พยายามให้ความช่วยเหลือคนพิการโดยการออกพระราชบัญญัติหลายฉบับ แต่อย่างไรก็ตามในการออกพระราชบัญญัติก็เป็นเพียงการผลักดันให้สังคมเข้ามามีส่วนรับผิดชอบส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มบุคคลที่ด้อยโอกาสมากขึ้นเท่านั้นและแก้ไขปัญหาได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ปัญหาที่แท้จริงคือทำอย่างไรให้สามารถจะหา เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือพัฒนาอุปกรณ์ เพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเหล่านั้นได้เพื่อส่งเสริมการดำรงชีวิตพัฒนาคุณภาพชีวิตให้อยู่ร่วมกันในสังคมกับคนปกติได้ ไม่ว่าจะเข้ารับการศึกษาจนถึงขั้นสูงสุด และประกอบอาชีพได้เช่นเดียวกับคนปกติ ดังนั้นรัฐจำเป็นต้องเข้ามาช่วยเหลือคนพิการเหล่านี้ให้เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างคนปกติ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

5.1 แก้ไขกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการ โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร และบริการสื่อสารสาธารณะสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2554 ข้อที่ 3 ซึ่งจำกัดแต่เฉพาะเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเท่านั้น จึงต้องมีการแก้ไขให้เอกชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

จาก “หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการ โทรคมนาคม บริการสื่อสารสาธารณะ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร ที่อยู่ในความควบคุมดูแล อยู่ในรูปแบบ วิธีการ หรือช่องทางที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้”

เปลี่ยนเป็น “หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการ โทรคมนาคม บริการสื่อสารระยะ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร ที่อยู่ในความควบคุมดูแล อยู่ในรูปแบบ วิธีการ หรือช่องทางที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้”

5.2 ต้องเพิ่มเติมลงในกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ จากข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการ โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร และบริการสื่อสารระยะ สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2554 ให้มีการออกมาตรการทางภาษีแก่เอกชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้พิการ ดังนี้

“ให้ยกเว้นภาษีให้แก่ผู้ประกอบการที่จัดทำสื่อหรือผู้ให้บริการสาธารณะอื่นซึ่งได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการ โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร และบริการสื่อสารระยะ สำหรับคนพิการ พ.ศ.2554 ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 (6) และมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550”

เอกสารอ้างอิง

นพนธิ สุริยะ. (2537). *สิทธิมนุษยชน*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

สมพร เทพสิทธิ์า. (2542). *ศักยภาพ สิทธิ และ โอกาสของคนพิการ*. กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์.

ราชกิจจานุเบกษา. (2550). พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550. เล่ม 124 ตอนที่ 61 ก หน้า 8 ประกาศใช้ 27 กันยายน 2550.

ราชกิจจานุเบกษา. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก หน้า 1 ประกาศใช้ 24 สิงหาคม 2550.

ราชกิจจานุเบกษา.(2554). กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จาก ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารบริการ โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร และบริการสื่อสารระยะสำหรับคนพิการ 2554. เล่ม 128 ตอนที่ 38 ก หน้า 9 ประกาศใช้ 20 พฤษภาคม 2554.

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2560). *คนพิการทางการได้ยิน*. สืบค้นจาก <http://dep.go.th>

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2560). *คนพิการทางการได้ยิน*. สืบค้นจาก <http://www.mict.go.th>

ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 1 ประกาศใช้ 6 เมษายน 2560.

ปัญหาการกำหนดค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายประกันสังคมเปรียบเทียบกับ

การประกันสุขภาพในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

PROBLEM OF DETERMINING MEDICAL EXPENSES UNDER SOCIAL SECURITY LAW

COMPARING WITH HEALTH INSURANCE UNDER UNIVERSAL HEALTH COVERAGE

รัชนีวรรณ โอรรถ¹ สมปอง สุจริตกุล² และศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ³

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (janglawyer@hotmail.co.th)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

³ อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (siriroj.ra@gmail.com)

บทคัดย่อ

การประกันสังคมนั้นมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการสร้างหลักประกันในการดำเนินชีวิตให้แก่ผู้ประกันตน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการมุ่งยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้แก่ผู้ประกันตนและให้ความช่วยเหลือผู้ประกันตนที่เดือดร้อนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ประกันตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยซึ่งเป็นประโยชน์ทดแทนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับค่าดำเนินการชีวิตของผู้ประกันตนมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากในชีวิตประจำวันของผู้ประกันตนนั้น มีความเสี่ยงที่จะประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยได้ทุกขณะ

จากการศึกษาพบว่า การประกันสังคมมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการกำหนดความคุ้มครองเกี่ยวกับการขอรับบริการทางการแพทย์อยู่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดสถานพยาบาล การกำหนดค่ารักษาพยาบาลที่มีลักษณะเหมาะสม การจำกัดเขตแดนในการรักษา ทำให้ผู้ประกันตนไม่สามารถใช้สิทธิในการเข้ารับบริการทางการแพทย์ได้อย่างเต็มที่ เมื่อเปรียบเทียบกับการประกันสุขภาพในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ากลับพบว่าบริการทางการแพทย์ในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีสิทธิมากกว่าของผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม จึงเกิดเป็นความเหลื่อมล้ำทางสังคม และเป็นคำถามที่ท้าทายต่อผู้เกี่ยวข้องว่า ทำไมผู้ประกันตนที่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลเข้ากองทุนทุกเดือนกับได้รับสิทธิประโยชน์ที่น้อยกว่า

ผู้เขียน จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายประกันสังคมในเรื่องของการกำหนดค่ารักษาพยาบาล ซึ่งปัจจุบันกฎหมายประกันสังคมมีการกำหนดค่ารักษาพยาบาลแบบเหมาจ่ายที่น้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และควรลดขั้นตอนหรือหลักเกณฑ์ในการขอรับบริการทางการแพทย์ลง โดยการแก้ไข เพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เรื่อง หลักเกณฑ์ และการกำหนดค่ารักษาพยาบาลกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงานเพื่อให้ผู้ประกันตนมีสิทธิในการเข้ารับบริการทางการแพทย์ที่ดีและรวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายประกันสังคม อันก่อให้เกิดการพัฒนากฎหมายประกันสังคมของประเทศไทยให้มีความทัดเทียมนานาอารยประเทศต่อไป

คำสำคัญ: การประกันสังคม, ค่าบริการทางการแพทย์

ABSTRACT

The main purpose of social security is to provide security for insurers. In other words, it upgrades the living standards for the insurers and supports in different aspects, especially for injuries or sicknesses that have the most important effects on their lives since they have risks to be injured and sick at any time.

It was found that the social security had many criteria and steps about using medical services including the selections of hospitals, medical fee payment packages, and medical treatment limitations. These prevented the insurers to use their rights to use the medical services efficiently. By comparing the health insurances in the complete health insurance system, it was found that the number of the medical rights in the complete health insurance system was higher than that in the social security. This is a social disadvantage and question why the insurers paying for the medical services every month received fewer benefits than those in the other system.

Therefore, the author provided a suggestion to amend social security laws regarding the medical treatment fees. Presently, the laws have fewer medical service payment packages than the complete health insurance system in the current socio-economic situations. It was suggested to reduce the steps or criteria for using the medical services by amending the announcements of the medical committees according to the Social Security Act B.E. 2533 on the criteria and medical treatment fees for injuries or sicknesses not caused by working in order to enable the insurers to use the medical services quickly and appropriately and to meet the purpose of the social security laws that will make Thailand's social security laws equivalent to civilized countries.

Keywords: Social Security, Medical Fees

1. บทนำ

ในอดีตประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมและเปลี่ยนแปลงมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมอันนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในสังคมเป็นอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบมากกว่าที่เป็นไปในทางบวก เนื่องจากสังคมอุตสาหกรรมก่อให้เกิดมลภาวะที่เกิดจากระบบการทำงานของโรงงานอุตสาหกรรม หรือมลภาวะอื่น ๆ รวมไปถึงการแพร่กระจายของเชื้อโรคต่าง ๆ มลภาวะเหล่านี้สามารถแทรกซึมเข้าสู่ร่างกายได้ง่าย ซึ่งสิ่งที่จะตามมาคือโรคร้ายไข้เจ็บ และเมื่อได้รับการเจ็บป่วยหรือเกิดการบาดเจ็บแล้ว ประชาชนต้องแสวงหาการเยียวยารักษาเพื่อให้ตนเองกลับมามีสุขภาพที่ดีดังเดิมอีกครั้ง และสิ่งที่จะตามมาก็คือภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ถึงแม้ว่าพัฒนาการทางการแพทย์ในปัจจุบันจะมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นแล้วก็ตาม แต่เชื่อว่าทุกคนจะมีสิทธิในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้ทุกคน เพราะวิวัฒนาการทางการแพทย์ที่มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นส่งผลให้ค่ารักษาพยาบาลในแต่ละครั้งสูงขึ้น ประชาชนที่มีกำลังทรัพย์เพียงพอในการจ่ายค่ารักษาพยาบาลการไปหาหมอเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยคงทำได้ไม่ยาก แต่หากประชาชนมีฐานะไม่ดี มีรายได้น้อยการไปหาหมอเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยในแต่ละครั้งอาจทำให้เกิดเป็นภาระทั้งของตัวเองและของครอบครัว จึงต้องทนรับความเจ็บป่วยไว้ บางครั้งการเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อยแต่ถูกปล่อยไว้ไม่ได้รับการรักษาตั้งแต่ต้นอาจนำมาซึ่งความสูญเสียต่อไปได้

ปัจจุบันแม้จะมีสิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าซึ่งเป็นสวัสดิการรักษายาบาลที่รัฐจัดให้มีขึ้นเพื่อดูแลประชาชนให้เข้ารับบริการสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน โดยไม่ต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายแต่ใช้ว่าทุกคนจะใช้สิทธิได้เสมอไป บางคนถูกตัดสิทธิเพียงเพราะทำงานมีเงินเดือนมีนายจ้าง ถูกบังคับให้เข้าระบบประกันสังคมตามกฎหมายประกันสังคม และเมื่อเปรียบเทียบสิทธิการรักษาพยาบาลในระบบประกันสังคมกับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจะพบว่าสิทธิประกันสังคมยังคงด้อยกว่า นอกจากนี้ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมต้องจ่ายค่าเบี้ยประกันสุขภาพ ซึ่งเราเรียกกันว่าการประกันภาคบังคับ แม้ว่าการประกันสังคมจะมีสิทธิประโยชน์ถึง 7 กรณีตามที่กฎหมายประกันสังคมกำหนดที่ถือว่าเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้แรงงานอย่างมาก แต่ในส่วนของสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยยังคงมีปัญหาในการบังคับใช้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการกำหนดหลักเกณฑ์และอัตราค่ารักษาพยาบาล สิทธิในการเลือกใช้โรงพยาบาล เป็นเหตุให้สร้างความไม่เข้าใจในการได้รับสิทธิประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียมกันและก่อให้เกิดปัญหาและความเหลื่อมล้ำทางสังคม ทำให้เกิดการเรียกร้องสิทธิประโยชน์จากผู้ประกันตน จึงเกิดประเด็นคำถามที่ทำห้ายต่อ ผู้ประกันตน ผู้นำแรงงาน รัฐบาลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องว่า “ทำไมผู้ประกันตนเหล่านี้ ซึ่งเป็นเพียงคนกลุ่มเดียวในประเทศที่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลแต่กลับได้รับสิทธิประโยชน์และการดูแลให้เข้าถึงบริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพดีกว่ากลุ่มคนที่ไม่ต้องจ่ายเงิน”

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุสำคัญ ของการประกันสุขภาพของผู้ประกันตนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ทดแทนในการรักษาพยาบาลตามกฎหมายประกันสังคม และการประกันสุขภาพในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
2. เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการของการประกันสุขภาพของผู้ประกันตนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ทดแทนในค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายประกันสังคม
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันว่าประโยชน์ทดแทนที่จะพึงได้รับจากการเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ทดแทนในค่ารักษาพยาบาลมีอยู่มากน้อยเพียงใด โดยศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับประกันสุขภาพในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาและค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันสุขภาพของผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ทดแทนในค่ารักษาพยาบาลที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสม ชัดเจน และเป็นธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร กล่าวคือ จะเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือตัวบทกฎหมาย บทความ และเอกสารต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยในระบบประกันสังคมและระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในด้านสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย พบว่าการกำหนดค่ารักษาพยาบาลในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยยังไม่เหมาะสมและสอดคล้อง

กับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน และเมื่อเปรียบเทียบกับค่ารักษาพยาบาลในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าพบว่าค่ารักษาพยาบาลในระบบประกันสังคมมีอัตราที่น้อยกว่า ซึ่งแยกเป็นประเด็นปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) ปัญหากรณีเจ็บป่วยทั่วไป

สำนักงานประกันสังคมจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้กับสถานพยาบาลแบบเหมาจ่าย ในราคา 1,460 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราค่าบริการทางการแพทย์ในปัจจุบัน และเมื่อเปรียบเทียบกับค่ารักษาพยาบาลในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจะพบว่าในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจ่ายค่าบริการทางการแพทย์แบบเหมาจ่ายให้กับสถานพยาบาลในอัตรา 3,109.87 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าระบบประกันสังคม ทำให้ผู้ประกันตนได้รับการรักษาพยาบาลแบบจำกัดและเนื่องจากการจ่ายค่าบริการแบบเหมาจ่ายรายหัวต่อคนต่อปีทำให้ผู้ประกันตนเลือกสถานพยาบาลได้เพียง 1 แห่ง และสามารถเปลี่ยนสถานพยาบาลได้ปีละ 1 ครั้ง หากผู้ประกันตนไม่พอใจในการบริการของสถานพยาบาลที่ไม่สามารถเปลี่ยนได้ ต้องรอให้ครบกำหนดรอบปี ที่สำนักงานประกันสังคมกำหนด กรณีดังกล่าวเป็นการจำกัดเสรีภาพในการรักษาพยาบาลของผู้ประกันตน

2) ปัญหากรณีทันตกรรม

ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับค่าบริการทางการแพทย์ กรณีอุดฟัน ถอนฟัน ผ่าฟันคุด และขูดหินปูน ในอัตราเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นแต่ไม่เกิน 900 บาทต่อปี กรณีใส่ฟันเทียมชนิดถอดได้บางส่วน ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับค่าบริการทางการแพทย์และค่าฟันเทียมเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นในวงเงินไม่เกิน 1,500 บาท ภายในระยะเวลา 5 ปีนับแต่วันที่ใส่ฟันเทียมนั้น โดยแยกออกเป็นกรณีใส่ฟันเทียม 1-5 ซี่ เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นในวงเงินไม่เกิน 1,300 บาท และ มากกว่า 5 ซี่ เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นในวงเงินไม่เกิน 1,500 บาท กรณีใส่ฟันเทียมชนิดถอดได้ทั้งปาก ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับค่าบริการทางการแพทย์และค่าฟันเทียมเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นในวงเงินไม่เกิน 4,400 บาท ภายในระยะเวลา 5 ปีนับตั้งแต่วันที่ใส่ฟันเทียมนั้น โดยแยกออกเป็นกรณีใส่ฟันเทียมชนิดถอดได้ทั้งปากบนหรือล่าง เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นในวงเงินไม่เกิน 2,400 บาท หรือฟันเทียมชนิดถอดได้ทั้งปากบนและล่าง เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นในวงเงินไม่เกิน 4,400 บาท โดยผู้ประกันตนสามารถไปรักษาที่คลินิกทันตกรรมหรือโรงพยาบาลใดก็ได้ แต่ต้องสำรองจ่ายไปก่อนแล้วนำไปเสริมจามาบิก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ค่าบริการทางทันตกรรมมีราคาสูง ทำให้ผู้ประกันตนไม่ได้รับการรักษาทางทันตกรรมที่ดีตามสิทธิที่ผู้ประกันตนควรจะได้รับ และยังเป็นภาระค่าใช้จ่ายให้ผู้ประกันตน หากเปรียบเทียบกับระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ที่ผู้ใช้สิทธิสามารถเข้ารับบริการทางทันตกรรมฟรี โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและไม่ต้องสำรองจ่าย

3) ปัญหากรณีบำบัดทดแทนไต

คณะกรรมการการแพทย์ ออกประกาศคณะกรรมการการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ลงวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ.2556 โดยปรับปรุงสิทธิประโยชน์กรณีบำบัดทดแทนไตสำหรับผู้ประกันตนที่เจ็บป่วยเป็นโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ การบำบัดทดแทนไตจะแบ่งเป็น 3 วิธี 1) การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม 2) การล้างช่องท้องด้วยน้ำยา 3) การปลูกถ่ายไต

1) การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ได้วางหลักเกณฑ์และอัตราค่าบริการทางการแพทย์ไว้ดังนี้

- 1.1) ค่าฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมในอัตราไม่เกิน 1,500 บาทต่อครั้ง และไม่เกิน 4,500 บาทต่อสัปดาห์
- 1.2) ค่าเตรียมเส้นเลือดสำหรับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมพร้อมอุปกรณ์ไม่เกินเดือนละ 20,000 บาท ต่อรายต่อ 2 ปี
- 1.3) ค่าตรวจรักษาและค่าน้ำยาล้างช่องท้องพร้อมอุปกรณ์ในอัตราไม่เกินเดือนละ 20,000 บาท
- 1.4) ค่าวางท่อสำหรับส่งน้ำยาเข้าช่องท้องพร้อมอุปกรณ์ในอัตราไม่เกิน 20,000 บาทต่อรายต่อ 2 ปี
- 1.5) กรณีผู้ประกันตนเป็นโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายก่อนการเป็นผู้ประกันตนที่ยื่นขอใช้สิทธิให้มีสิทธิดังนี้

ก. กรณีล้างช่องท้องด้วยน้ำยาอย่างถาวร ค่าวางท่อสำหรับส่งน้ำยาเข้าออกช่องท้องพร้อมอุปกรณ์ค่ายาฉีดเพิ่มเม็ดเลือดแดง (Erythropoietin) ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่สำนักงานประกันสังคมจ่ายอยู่

ข. กรณีผู้ประกันตนได้รับการล้างช่องท้องด้วยน้ำยาแบบถาวรแล้วล้มเหลวให้มีสิทธิเบิกค่าฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมได้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่สำนักงานประกันสังคมจ่ายอยู่

ค. กรณีผู้ประกันตนประสงค์ใช้วิธีฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ให้มีสิทธิเบิกค่าฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมในอัตราไม่เกิน 1,000 บาทต่อครั้งและไม่เกิน 3,000 บาทต่อสัปดาห์ กรณีค่าเตรียมเส้นเลือดสำหรับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมพร้อมอุปกรณ์ และค่ายาฉีดเพิ่มเม็ดเลือดแดง (Erythropoietin) ให้ได้รับสิทธิตามหลักเกณฑ์และอัตราที่สำนักงานประกันสังคมจ่ายอยู่

จากหลักเกณฑ์ข้างต้นผู้เขียนเห็นว่าตามประกาศของคณะกรรมการการแพทย์ เรื่องหลักเกณฑ์ในเรื่องการบำบัดทดแทนไต โดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และการล้างช่องท้องด้วยน้ำยาแบบถาวรนั้น คณะกรรมการการแพทย์ได้แบ่งผู้ประกันตนที่จะเข้ารับประโยชน์ทดแทนกรณีดังกล่าวเป็นสองกลุ่มคือ 1) ผู้ประกันตนที่ป่วยเป็นโรคไตหลังจากเข้าเป็นผู้ประกันตน และ 2) ผู้ประกันตนที่ป่วยเป็นโรคไตก่อนเข้าเป็นผู้ประกันตน แต่หลักการรับประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงานตามกฎหมายประกันสังคมได้วางหลักไว้ในมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมว่า “ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงานต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน” ดังนั้นการที่คณะกรรมการการแพทย์ออกกฎเกณฑ์ดังกล่าวจึงเป็นการขัดต่อหลักทั่วไปของประกันสังคมที่ต้องการให้สมาชิกในสังคมเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขต่อกัน แต่ตามประกาศของคณะกรรมการการแพทย์ที่กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการบำบัดทดแทนไต กรณีการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมและการล้างช่องท้องด้วยน้ำยาอย่างถาวรนั้นมีการกำหนดค่าใช้จ่ายในอัตราที่แตกต่างกันหากผู้ประกันตนที่ป่วยเป็นโรคไตหลังจากเข้าเป็นผู้ประกันตน จะสามารถขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีดังกล่าวได้สูงกว่าผู้ประกันตนที่ป่วยเป็นโรคไตก่อนเข้าเป็นผู้ประกันตน ดังนั้นผู้ประกันตนที่ป่วยเป็นโรคไตก่อนเข้าเป็นผู้ประกันตน จึงต้องรับภาระส่วนต่างในค่าบริการทางการแพทย์สูงกว่าผู้ประกันตนที่ป่วยเป็นโรคไตหลังจากเข้าเป็นผู้ประกันตน จึงเป็นการผลัดภาระให้แก่ผู้ประกันตนมากเกินไป

กรณีอัตราค่าฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมตามประกาศคณะกรรมการการแพทย์ ได้กำหนดอัตราค่าฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมในอัตราไม่เกิน 1,500 บาทต่อครั้ง และไม่เกิน 4,500 บาท ต่อสัปดาห์ กรณีนี้ผู้เขียนเห็นว่า หากพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงอัตราฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมจะอยู่ประมาณ 1,700-2,000 บาท

ต่อครั้ง โดยผู้ป่วยโรคไตต้องเข้ารับการฟอกเลือดอย่างต่ำอาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง หากมิได้รับการฟอกเลือดผู้ป่วยจะเสียชีวิต ดังนั้นเมื่อผู้ประกันตนเข้ารับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมจะต้องออกค่าใช้จ่ายส่วนต่างประมาณครั้งละ 200-500 บาท ในการเข้ารับการฟอกเลือดแต่ละครั้ง สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เท่ากับ 600-1,500 บาท ต่อสัปดาห์ เดือนละ 2,400-6,000 บาท ซึ่งเป็นเงินจำนวนไม่น้อยสำหรับผู้ประกันตนที่มีรายได้น้อย ซึ่งต้องเสียทั้งค่ารักษาและค่าเดินทางมายังสถานพยาบาล เมื่อเปรียบเทียบกับระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่ใช้สิทธิผู้ถือบัตร 3 เดือน ฟอกเลือดก่อนวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2551 ได้ค่าฟอกเลือด 1,000 บาทต่อครั้ง ผู้ป่วยจ่ายร่วม ครั้งละ 500 บาท แต่ไม่จำกัดจำนวนครั้งที่ฟอกเลือด จะเห็นได้ว่าระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าเป็นระบบที่รัฐมอบให้แก่ประชาชน โดยประชาชนไม่ต้องเสียเงินค่าตอบแทนแต่อย่างใด แต่ระบบประกันสังคมผู้ประกันตนต้องเสียเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยในอัตราร้อยละ 1.5 ของเงินค่าจ้าง แต่สิทธิที่ได้รับใกล้เคียงกับผู้ถือบัตรทองในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จึงไม่เป็นธรรมแก่ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม เพราะเมื่อเป็นผู้ประกันตนแล้วจะไม่สามารถใช้สิทธิในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าได้ หากผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมประสงค์จะใช้สิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ต้องสิ้นสภาพจากการเป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมก่อน กล่าวคือ ต้องลาออกจากงานประจำที่เสียก่อน

2) กรณีล้างช่องท้องด้วยน้ำยาอย่างถาวรนั้นเป็นวิธีการที่ไม่ค่อยได้รับความนิยมเพราะผู้ป่วยต้องใช้เวลาในการล้างช่องท้องนับ 10 ชั่วโมง โดยต้องทำการเชื่อมต่อกับเครื่องมือทางการแพทย์ตลอดเวลาที่ทำการล้างช่องท้อง จึงไม่สามารถทำงานตามปกติได้ วิธีดังกล่าวจึงเหมาะสมกับผู้ที่อยู่บ้านเฉย ๆ มิได้ทำงานนอกบ้าน ผู้ประกันตนจึงไม่เหมาะสมกับวิธีการดังกล่าว

3) กรณีการปลูกถ่ายไต สำนักงานประกันสังคมได้วางหลักเกณฑ์และอัตราค่าบริการทางการแพทย์ไว้โดยสรุปดังนี้

3.1) สำนักงานประกันสังคมทำความตกลงกับสถานพยาบาลตามบันทึกข้อตกลงการให้บริการทางการแพทย์กรณีปลูกถ่ายไต ปัจจุบันมีอยู่ 14 แห่ง

3.2) สำนักงานประกันสังคมพิจารณาอนุมัติแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนการบำบัดไตกรณีปลูกถ่ายไต ดังต่อไปนี้

ก. เพื่อขอให้มีการตรวจประเมินสภาพร่างกายก่อนการผ่าตัดปลูกถ่ายไต

ข. เพื่อขออนุมัติปลูกถ่ายไต

ค. เพื่อขออนุมัติค่ายาคดภูมิคุ้มกันหลังผ่าตัดปลูกถ่ายไต

การยื่นขอรับประโยชน์ทั้ง 3 กรณีต้องมีใบรับรองแพทย์จากสถานพยาบาลที่ให้การรักษาในปัจจุบันตามแบบฟอร์มที่สำนักงานประกันสังคมกำหนดมี 2 แบบ คือ ใบรับรองแพทย์กรณีปลูกถ่ายไต และใบรับรองแพทย์กรณีหลังผ่าตัดปลูกถ่ายไตและอยู่ระหว่างได้รับยาคดภูมิคุ้มกันพร้อมสำเนาเวชระเบียนที่เกี่ยวข้อง สำเนาสมุดแสดงสิทธิการบำบัดทดแทนไตเล่มปัจจุบัน สำเนาบัตรประชาชน

สำหรับการยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีปลูกถ่ายไต เมื่อพิจารณาได้รับอนุมัติจะครอบคลุมทั้ง 3 ระยะ คือก่อนผ่าตัด ระหว่างผ่าตัด และหลังผ่าตัด เมื่ออนุมัติแล้วสำนักงานประกันสังคมโดยกองประสานการแพทย์และฟื้นฟูสมรรถภาพมีหนังสือส่งตัวให้สถานพยาบาลในความตกลงดำเนินการต่อไป ต่อจากนั้นสถานพยาบาลดำเนินการตรวจร่างกายและจิตใจ และตรวจทางห้องปฏิบัติการผ่าตัดปลูกถ่ายไตตามเงื่อนไขก่อนการผ่าตัด

ปลูกถ่ายไต และรายงานผลการตรวจพร้อมส่งใบเบิกค่าใช้จ่ายตามอัตราที่กำหนดเท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 300,000 บาท สถานพยาบาลส่งหลักฐานการตรวจนำเข้าพิจารณาอีกครั้ง โดยคณะกรรมการพิจารณาการบำบัดทดแทนไตกรณีไม่สามารถทำการผ่าตัดปลูกถ่ายไต ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประกาศ

กรณีสามารถผ่าตัดปลูกถ่ายไตได้ให้สถานพยาบาลทำการผ่าตัดปลูกถ่ายไต พร้อมแจ้งสำนักงานประกันสังคมทราบทันทีและยื่นเบิกค่าใช้จ่าย 230,000 บาท โดยจะดำเนินการเปลี่ยนบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลเป็นสถานพยาบาลตามข้อตกลงภายหลังได้รับสิทธิ

จากหลักเกณฑ์ข้างต้นผู้เขียนพบว่าปัญหาของการบำบัดทดแทนไต มีดังนี้

1) สถานพยาบาลที่ทำข้อตกลงกับสำนักงานประกันสังคมในประเทศไทยมีอยู่ 14 แห่ง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ายังเป็นจำนวนที่น้อยเกินไป ระบบประกันสังคมใช้วิธีการประสานกับสภากาชาดไทยในการรับบริจาคไตจากผู้เสียชีวิต แต่ในความเป็นจริงเมื่อสถานพยาบาลได้รับบริจาคไตจากผู้เสียชีวิต สถานพยาบาลนั้นมักไม่ยอมส่งไตไปยังสภากาชาดไทย แต่จะเก็บไว้ให้คนไข้ของตนก่อน เพื่อสถานพยาบาลนั้นจะได้ค่าบริการทางการแพทย์จากคนไข้ของตน ดังนั้นการรับไตจากสภากาชาดไทยจึงใช้เวลานาน เมื่อเทียบกับผู้ป่วยแสวงหาไตจากผู้เสียชีวิตเอง โดยการฝากประวัติเพื่อการเทียบเนื้อเยื่อไว้ตามโรงพยาบาลเอกชนต่าง ๆ

2) การกำหนดขั้นตอนมีขั้นตอนที่มากเกินไป หากผู้ประกันตนไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งจะไม่ได้รับสิทธิการปลูกถ่ายไต เช่น ก่อนผ่าตัดหากผู้ประกันตนเข้ารับการตรวจประเมินสภาพร่างกายและจิตใจแล้วมีผู้บริจาคที่มีชีวิต ผลการตรวจเนื้อเยื่อเข้ากันได้ดี และกำหนดวันผ่าตัดแล้ว หากผู้ประกันตนทำการผ่าตัดก่อนได้รับอนุมัติแม้ว่าจะเป็นเหตุฉุกเฉินจำเป็นต้องปลูกถ่ายไต ผู้ประกันตนไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนทั้งก่อนผ่าตัด ระหว่างผ่าตัด หรือหลังผ่าตัด ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ผู้ประกันตนต้องรับผิดชอบเองทั้งสิ้น

3) กรณีการรับยากดภูมิคุ้มกันหลังผ่าตัด สำนักงานประกันสังคมได้กำหนดอัตรารายจ่ายประโยชน์ทดแทนในเรื่องการกำหนดอัตราเบิกจ่ายยากดภูมิคุ้มกันหลังจากการปลูกถ่ายไตดังนี้

- ปีที่ 1 เดือนที่ 1-6 เดือนละ 30,000 บาท เดือนที่ 7 – 12 เดือนละ 20,000 บาท
- ปีที่ 2 เดือนละ 20,000 บาท
- ปีที่ 3 เป็นต้นไป เดือนละ 15,000 บาท

เมื่อเปรียบเทียบกับระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่กำหนดอัตรารายจ่ายค่ายากดภูมิคุ้มกันหลังการปลูกถ่ายไต ดังนี้

- ปีที่ 1 เดือนที่ 1-6 เดือนละ 30,000 บาท เดือนที่ 7 – 12 เดือนละ 25,000 บาท
- ปีที่ 2 เดือนละ 25,000 บาท
- ปีที่ 3 เป็นต้นไป เดือนละ 15,000 บาท

จากอัตราดังกล่าวผู้เขียนเห็นว่าการประกันสังคมได้สร้างความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ที่ดีในกรณีจำกัดสถานพยาบาล และอัตรารายจ่ายค่ายากดภูมิคุ้มกันหลังผ่าตัดมีอัตราที่น้อยกว่าอัตราที่ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ากำหนด ทำให้ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมรู้สึกถึงความด้อยสิทธิของตนเอง

4) อัตรารายจ่ายค่ารักษาพยาบาลที่สำนักงานประกันสังคมจ่ายให้แก่สถานพยาบาลที่ทำสัญญากับสำนักงานประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามประกาศคณะกรรมการแพทย์ คือ ก่อนผ่าตัด ไม่เกิน 30,000 บาท ช่วงผ่าตัด ไม่เกิน 230,000 บาท อัตราดังกล่าวเป็นอัตราที่น้อยเกินไป ทำให้โรงพยาบาลที่

เข้าทำสัญญากับสำนักงานประกันสังคมจึงมีเพียง 14 แห่งทั่วประเทศซึ่งส่วนใหญ่เป็น โรงพยาบาลของรัฐ ทำให้ผู้ประกันตน ไม่สะดวกในการรับบริการจากสถานพยาบาลของประกันสังคมที่ไม่เพียงพอ

4) ปัญหากรณีโรคที่ผู้ประกันตนไม่มีสิทธิได้รับการบริการทางการแพทย์

บริการทางการแพทย์ที่ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมไม่มีสิทธิได้รับการมีอยู่ 13 รายการ ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่ารายการบางรายการแม้จะต้องใช้เงินรักษามาก แต่การที่ประกันสังคมยกเว้นนั้นเหมือนเป็นการทอดทิ้งผู้ประกันตนที่ส่งเงินเข้ากองทุนทุกเดือน โดยเฉพาะ โรคบางโรคที่ประกันสังคมต้องดูแลเพื่อให้ผู้ประกันตนมีชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางสังคมให้ขึ้นไปตามแนวคิดและหลักการของการประกันสังคม โรคที่ประกันสังคมไม่ควรยกเว้น เช่น

1) โรคที่เกิดจากการใช้สารเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในความเป็นจริงคงไม่มีนายจ้างรายใดอยากได้ลูกจ้างที่ติดยาเสพติดมาทำงานด้วย ผู้เขียนจึงคิดว่าบริการทางการแพทย์ในระบบประกันสังคมซึ่งเป็นการประกันภาคบังคับที่คุ้มครองลูกจ้าง ควรส่งเสริมให้ลูกจ้างได้มีงานทำโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

2) การรักษาภาวะมีบุตรยาก คนทุกคนเมื่อมีครอบครัวก็ต้องการที่จะมีบุตร ภาวะมีบุตรยากจึงเป็นสิ่งที่ผู้ประกันตนทุกคนไม่ต้องการที่จะเป็น เมื่อเป็นก็ต้องการที่จะรักษาให้หายเพื่อจะได้มีบุตรอย่างที่ตั้งใจ การที่ประกันสังคมยกเว้นค่ารักษาจึงเป็นเรื่องที่ไม่สมควร

3) แว่นตา เมื่อผู้ประกันตนประสบปัญหาทางสายตา แว่นตาจึงถือเป็นอุปกรณ์ในการรักษาให้บรรเทาจากการผิดปกติของสายตา เมื่อได้รับแว่นตาจะทำให้ประสิทธิภาพในการมองเห็นดีขึ้น ทั้งราคาแว่นตาก็มีได้มีราคาที่สูงนักเมื่อเปรียบเทียบกับค่ารักษาในโรคอื่น ๆ และเมื่อเปรียบเทียบกับระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าพบว่าหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีการตัดแว่นตาให้ผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านสายตาฟรี

โรคที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนเห็นว่าไม่ควรกำหนดเป็นโรคยกเว้นที่ไม่ได้รับการบริการทางการแพทย์ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับหลักประกันสุขภาพในประเทศญี่ปุ่น ประเทศญี่ปุ่นจะไม่มีการกำหนดโรคที่ไม่ได้รับการคุ้มครองไว้ แต่ผู้ป่วยต้องมีส่วนร่วมจ่ายในค่ารักษาพยาบาลด้วย

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยตามกฎหมายประกันสังคมพบว่าผู้ประกันตนมีสิทธิประโยชน์ที่น้อยกว่าผู้มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า นอกจากนี้ยังพบว่าค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายประกันสังคมยังไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาการกำหนดค่ารักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยทั่วไป

ควรมีการเปลี่ยนการจ่ายค่ารักษาพยาบาลในระบบเหมาจ่ายรายหัวมาเป็นจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามความเป็นจริงหรือจ่ายตามใบเสร็จ โดยไม่จำกัดวงเงิน เพื่อให้ผู้ประกันตนสามารถมีสิทธิเลือกสถานพยาบาลที่ตนจะรักษาได้ หรือเพิ่มค่าบริการในระบบเหมาจ่ายให้เท่ากับระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เพื่อให้ผู้ประกันตนได้รับบริการที่ดีขึ้น โดยการแก้ไข เพิ่มเติมประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง กำหนดจำนวนเงินทดแทนค่าบริการทางการแพทย์

2. ปัญหากรณีทันตกรรม

ควรมีการเพิ่มค่าบริการตามความเป็นจริง โดยให้สถานพยาบาลที่ผู้ประกันตนเข้ารับบริการทางการแพทย์ เป็นผู้เรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลกับสำนักงานประกันสังคมเอง อย่างเช่นระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยออกประกาศคณะกรรมการการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เรื่อง หลักเกณฑ์ และอัตราสำหรับ ประโยชน์ทดแทนกรณีทันตกรรม

3. ปัญหากรณีบำบัดทดแทนไต

ควรเพิ่มเติมสถานพยาบาลที่ให้บริการในกรณีการบำบัดทดแทนไตด้วยการฟอกเลือดเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วยในระบบประกันสังคม แก้อัตราค่าบริการฟอกเลือดให้สูงขึ้นและไม่ควรจำกัดจำนวนครั้ง ในแต่ละอาทิตย์

กรณีบำบัดทดแทนไตโดยวิธีปลูกถ่ายไต ควรลดขั้นตอนการขอเข้ารับบริการลง และควรเปิดโอกาสให้ผู้ประกันตนเข้ารับการรักษาจากสถานพยาบาลอื่นที่ไม่ได้ทำข้อตกลงกับสำนักงานประกันสังคมแต่ใช้อัตราที่สำนักงานประกันสังคมกำหนด กรณีที่มีค่าใช้จ่ายมากกว่าที่สำนักงานประกันสังคมกำหนดให้ผู้ประกันตนรับผิดชอบ ในส่วนดังกล่าวเอง

กรณีหลังผ่าตัดปลูกถ่ายไต การจ่ายยาควบคุมภูมิคุ้มกันควรครอบคลุมถึงผู้ประกันตนที่ไม่ได้รับการปลูกถ่ายไต โดยใช้สิทธิประกันสังคมให้มีสิทธิได้รับยาควบคุมภูมิคุ้มกันจากระบบประกันสังคมด้วยและควรเพิ่มอัตราค่าบริการจ่ายยา ควบคุมภูมิคุ้มกันให้เป็นไปตามราคาที่เป็นอยู่จริง หรือเทียบเท่ากับระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ในประกาศ คณะกรรมการการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เรื่อง หลักเกณฑ์ และอัตราสำหรับประโยชน์ ทดแทนกรณีบำบัดทดแทนไต

4. ปัญหากรณีโรคที่ผู้ประกันตนไม่มีสิทธิได้รับการทางการแพทย์

ควรยกเลิกโรคบางประเภทที่ไม่มีสิทธิได้รับการทางการแพทย์ เช่น การรักษาผู้ติดยาเสพติด การรักษาภาวะมีบุตรยาก แวนดา สำหรับโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูงสำนักงานประกันสังคมควรกำหนดค่าบริการทางการแพทย์ สำหรับส่วนเกินให้ผู้ประกันตนเป็นผู้ออกโดยแก้ไข เพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการการแพทย์ตามพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. 2533 เรื่อง หลักเกณฑ์ และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอัน มิใช่เนื่องจากการทำงาน

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณท่าน ศ.ดร.สมปอง สุจริตกุล และดร.ศิริโรจน์ รัฐประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ช่วยค้นหา ข้อมูล และคอยให้คำแนะนำ จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้ประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

ธีระ ศรีธรรมรักษ์. (2551). เอกสารประกอบการสอนวิชากฎหมายแรงงานกับปัญหาแรงงาน “วิเคราะห์

พระราชบัญญัติประกันสังคม”. กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน

วิจิตรา (พึงลัดดา) วิเชียรชม. (2557). คำอธิบายกฎหมายประกันสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน

สมเจตน์ เรื่องเพิ่มพูน. (2549). การขยายประโยชน์ทดแทนแก่ผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม.

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
ครั้งที่ ๑๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2559). คู่มือบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (พิมพ์ครั้งที่ 1)
กรุงเทพมหานคร : แสงจันทร์การพิมพ์.

การคุ้มครองทางกฎหมายด้านความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลตั้งครรภ์

กรณีศึกษา โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

LEGAL PROTECTION OF SAFETY WORKS IN PREGNANT NURSES :

CASE STUDIES OF HOSPITALS UNDER THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

อุกฤษฏ์ ไทงามศิลป์¹ และญาดา กาศยปนันท์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (Eak_poppy@hotmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการวิจัยเอกสาร มุ่งศึกษาถึงการคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลสตรีตั้งครรภ์ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นโรงพยาบาลของรัฐ ให้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน เพื่อความปลอดภัยของมารดาและทารกในครรภ์ ทั้งขณะก่อนคลอด และหลังคลอด สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บริการสุขภาพแก่ประชาชน

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจุบันมีการบังคับใช้ พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 โดยกำหนดเป็นมาตรฐาน เพื่อใช้คุ้มครองความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาล ที่ปฏิบัติงานหน้าที่ในโรงพยาบาลของรัฐ แต่ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ไม่ได้มีการบัญญัติหรือกล่าวถึงการคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงาน สำหรับพยาบาลสตรีตั้งครรภ์ไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งที่โรงพยาบาลเป็นสถานบริการทางสาธารณสุขที่มีความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน อีกทั้งลักษณะการทำงานของพยาบาล ต้องทำงานเป็นผลัดทุก 8 ชม. และต้องหมุนเวียนกันตลอด 24 ชั่วโมง ต้องทำงานในเวลากลางวัน ส่งผลต่อการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอของพยาบาลที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์ ทำให้เกิดอันตรายต่อทารกภายในครรภ์ และอาจเกิดภาวะแท้งคุกคามตามมา เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 183 ว่าด้วยการคุ้มครองมารดา ค.ศ.2000 และกฎหมายแรงงานของหลาย ๆ ประเทศ พบว่ามีการระบุถึงความปลอดภัยตั้งครรภ์ไว้โดยเฉพาะ ไม่แบ่งแยกว่าเป็นสาขาอาชีพใดหรือทำงานในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน แต่ในประเทศไทยพบว่า ยังไม่ได้ให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาดังกล่าว การคุ้มครองแรงงานสตรีตั้งครรภ์ อยู่ภายใต้การบังคับใช้ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 แต่กฎหมายดังกล่าว ไม่ครอบคลุมในการคุ้มครองความปลอดภัยของพยาบาลสตรีที่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลซึ่งเป็นหน่วยงานราชการ และยังไม่มีกฎหมายฉบับใดบัญญัติคุ้มครองไว้โดยเฉพาะ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเสนอแนะในการนำเอาหลักการสากลของอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 183 ว่าด้วยการคุ้มครองมารดาปี ค.ศ.2000 มาปรับใช้ หรือ แก้ไขเพิ่มเติมลงในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ให้มีผลบังคับใช้ขยายความครอบคลุมถึงพยาบาลสตรีตั้งครรภ์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งอยู่ในภาครัฐ หรือ แก้ไขเพิ่มเติมใน มาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ของกระทรวงสาธารณสุข โดยอาจออกเป็นกฎกระทรวงสาธารณสุข บังคับใช้ในการคุ้มครองพยาบาลสตรีที่

ตั้งครรภ์ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยเฉพาะ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการแห่งอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 183 ว่าด้วยการคุ้มครองมารดา ค.ศ.2000 ซึ่งเป็นหลักสากล ให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ
คำสำคัญ: การคุ้มครองทางกฎหมาย, ความปลอดภัยในการทำงาน, พยาบาลตั้งครรภ์

ABSTRACT

The most important aspect of this documentary study is the safety concern of pregnant nurses, who are working in the government hospitals under the Ministry of Public Health. As of the labour laws to make sure the protection of both mother and the fetus in Prenatal and Postnatal stages, that build up the amount of confidence in pregnant nurse workers in order to give the health service to public.

The outcome of the research set up the present enforcement to affect the Occupational Safety, Health and Environment Act B.E. 2554 (A.D. 2011), which is clear to be the standard to look after the job protection of nurses working in government hospitals. Though there is not specially state in the Act, the job guarantee for the pregnant nurses, who are working in the hospitals as public health service are in danger of their jobs. Additionally, the feature job of working pregnant nurses have 8 hours at every shift during 24 hours and night shift workers did not get enough rest which can be dangerous to baby inside the womb and could end up in abortion. Considering similarities between the International Labour Convention No. 183 on the safety of mother 2000 and the labour law from several countries located that it has identified the safety in particular of pregnant women however now not discriminatory of any career or any work either in government agencies or personal organization. Nevertheless in Thailand was observed that endorsement of one of these convention sanctions is not applied until now. The safety of pregnant women workers is below the enforcement using The Labour Protection Act B.E.2541 (1998). Although such regulation was no longer cover the protection of the women nurse during pregnancy who work in a government hospitals and so far does not have any precise law of the protection act.

Consequently, researcher proposed a prevalent principle of the International Labour Convention No. 183 at the safety of mother 2000 to apply, modify and add on The Labour Protection Act B.E.2541 (1998). To produce results and widen the coverage to pregnant nurse who works in the hospital within the public sector under the jurisdiction of the Ministry of Public Health. Or, on the other hand further amendment on the safety standard, occupational health and the working environment of the Ministry of Public Health by the Ministerial Regulations that enforcement in the protection of pregnant nurse who works in the hospital under the Ministry of public health, especially. In an effort to stick on to the principles of International Labour Convention No. 183 on the safety of mother, 2000 that could be a universal principle and to meet the international civilized countries.

Keywords: Legal Protection, Safety Works , Pregnant Nurses

บทนำ

การตั้งครุฑและการคลอคือเป็นกลไกการสืบต่อเผ่าพันธุ์ ซึ่งเป็นกระบวนการธรรมชาติ ปัจจุบันการดูแล การตั้งครุฑและการคลอเน้นสิทธิของผู้หญิงและครอบครัว โดยยอมรับว่าการตั้งครุฑและการคลอเป็นเหตุการณ์ สำคัญของครอบครัว ความคาดหวังของครอบครัวที่มีคือ เมื่อตั้งครุฑแล้วก็ต้องคลอได้บุตรแข็งแรง และแม่ที่ ปลอดภัย นอกจากนี้ การตั้งครุฑถือเป็นวิกฤตขั้นหนึ่งของการพัฒนาชีวิต เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิต อารมณ์ และสังคมตลอดช่วงเวลาของการตั้งครุฑ ตั้งแต่มีการปฏิสนธิจนกระทั่งคลอดโดยเฉพาะครุฑแรก (Auvenshine & Enriques, 1990, อ้างถึงในประทีน ชูเลิศ, 2549 : 3) การกระทำทั้งหลายในชีวิตประจำวันของผู้หญิงมี ครุฑจึงอาจส่งผลกระทบต่อทารกในครุฑได้

นับจากการประชุมระดับโลกเรื่องประชากรกับการพัฒนาในปี พ.ศ.2537 ได้เกิด จุดเปลี่ยนที่สำคัญของการ พัฒนาประชากรโดยมีการเปลี่ยนมุมมองด้านประชากรของโลก ที่เน้นด้านปริมาณมาเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชากร ต่อมาในการประชุมสุดยอด โลกในปี พ.ศ.2548 มีการกำหนดแผนงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรที่ เรียกว่า “เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ” (Millennium Development Goals หรือ MDGs) โดยกำหนดการบรรลุ เป้าหมายภายในปีพ.ศ.2558 (United Nations Population Fund [UNFPA] 2002) ซึ่งในเป้าหมายที่ 4 ระบุว่าต้องลด อัตราการเสียชีวิตของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีลงให้ได้ 2 ใน 3 ส่วน เป้าหมายที่ 5 ระบุถึง การปรับปรุงอนามัยของมารดา และบรรลุเป้าหมายระหว่างประเทศในการลดอัตราการตายของมารดา ๓ ใน ๔ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๓- ๒๕๕๘ อย่างไรก็ตามมีสถานการณ์ที่ทำให้การพัฒนา ในช่วงปี2558นั้น ไม่บรรลุเป้าหมาย กล่าวคือ ในแต่ละปีมี เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีเสียชีวิตประมาณ 9 ล้านคน ในจำนวนนี้ร้อยละ 40 หรือประมาณ 4 ล้านคนเสียชีวิตภายใน 28 วัน หลังคลอด (Neonatal Deaths) ในแต่ละปีพบว่า สตรีประมาณ ๘ ล้านคนตั้งครุฑโดยมีภาวะแทรกซ้อน ในจำนวนนี้ มากกว่า 500,000 คนเสียชีวิตในช่วงระยะก่อน ระหว่าง และ ภายหลังคลอด ทั้งนี้พบว่าสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิต ของทารกในระยนี้เนื่องจากมารดาเป็นส่วนใหญ่ จาก 3 สาเหตุหลัก คือ การติดเชื้อ การขาดออกซิเจนหรือได้รับ บาดเจ็บขณะคลอด และภาวะแทรกซ้อนจาก การคลอดก่อนกำหนด และมีน้ำหนักแรกเกิดน้อย (World Health Organization [WHO], 2010) แม้ว่าจะมีมติทั่วโลกให้เร่งรัดความพยายามในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่ง สหัสวรรษขององค์การอนามัยโลก แต่ในบางประเทศสถานการณ์กลับเลวร้ายลง

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้คำนึงถึงสภาพการณ์ของคนงานหญิงและความจำเป็นในการให้ ความคุ้มครองต่อการตั้งครุฑซึ่งเป็น ความรับผิดชอบร่วมกันของรัฐบาลและสังคมซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนช่วย ให้ความปลอดภัยด้านอาชีวอนามัยของมารดาดีขึ้น และสนับสนุนให้เกิดการตั้งครุฑที่ปลอดภัย รวมถึงทารกแรกเกิด มีสุขภาพที่ดี โดยได้นำอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองความเป็นมารดา ค.ศ. ๒๐๐๐ ซึ่งเป็นอนุสัญญาฉบับที่๑๘๓ มา ใช้ ครอบคลุมประเด็นการคุ้มครองสุขภาพอนามัยและสิทธิของผู้หญิงตั้งครุฑในทุกอาชีพ โดยเฉพาะผู้หญิงที่เป็น พยาบาล เพื่อไม่ให้ต้องทำงานที่เป็นผลร้ายต่อสุขภาพของตนหรือบุตรในครุฑ สภาพภาพแรงงานทั่วโลก ได้มีการ รณรงค์เพื่อผลักดันให้การคุ้มครองความเป็นมารดาในกลุ่มแรงงานสตรีทั้งหมด สามารถเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริงตาม อนุสัญญาฉบับนี้ แต่ทว่า การที่ประเทศต่างๆที่เป็นสมาชิก และได้ให้สัตยาบันกับอนุสัญญาฉบับที่ 183 รวมถึงได้ นำเอามาตรการเหล่านี้ไปปฏิบัตินั้น ก่อให้เกิดปัญหามากพอสมควรเนื่องจากแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะ เป็นวัฒนธรรม ลักษณะงาน ภูมิประเทศ องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้ตระหนักถึงปัญหาในเรื่องการนำไป ปฏิบัติ จึงได้มีบทบัญญัติพิเศษให้แต่ละประเทศ ตั้งข้อสงวนในการจำกัดประเภทของคนงาน หรือขอบเขตของงานได้

เอง (อังคณา เตชะ โกเมนทร์, 2549) อาทิเช่น ขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายแรงงาน ของกลุ่มประเทศในแถบยุโรป ได้นำอนุสัญญาฉบับนี้มาปรับใช้เป็นกฎหมายเฉพาะว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองมารดา เช่น ประเทศอิตาลี ออสเตรีย เป็นต้น และบางประเทศ เช่นประเทศโปแลนด์ ฝรั่งเศส ก็ได้นำหลักการในอนุสัญญาฉบับนี้ มาบัญญัติไว้ในกฎหมายแรงงาน หรือ กฎหมายการจ้างงาน โดยตัวกฎหมายหรืออนุสัญญาฉบับนี้มาบัญญัติไว้ในกฎหมายแรงงาน หรือกฎหมายการจ้างงาน โดยจะให้ความคุ้มครองกับผู้หญิงทุกคน ทั้งที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ หรือ ทำงานในหน่วยงานเอกชน ซึ่งในที่นี้ก็ได้รวมถึงวิชาชีพพยาบาล อาชีพภาคเกษตรกรรม และผู้ที่ทำงานบ้าน

สำหรับประเทศไทยนั้น ยังไม่ได้ให้สัตยาบันกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองความเป็นมารดา ค.ศ.2000 ฉบับนี้ และได้บัญญัติกฎหมายภายในประเทศเพื่อใช้ในการคุ้มครองแรงงาน ซึ่งปัจจุบันได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานพ.ศ.2541 ขึ้นมา แต่กฎหมายฉบับนี้มีขอบเขตบังคับใช้เฉพาะกลุ่มแรงงานที่อยู่ในภาคเอกชนเท่านั้น ทำให้สตรีที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ เสียสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงาน ตามพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ ที่ได้มีการบัญญัติไว้โดยเฉพาะสำหรับสตรีที่ตั้งครรภ์ พยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข เป็นอีกหนึ่งวิชาชีพที่อยู่ในหน่วยงานของรัฐและไม่ได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยด้านแรงงานสตรี ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 และยังไม่มีกฎหมายบัญญัติคุ้มครอง ในกลุ่มพยาบาลสตรีที่ตั้งครรภ์ไว้อย่างชัดเจน ทั้งที่พยาบาล เป็นวิชาชีพ ที่ควรได้รับการดูแลในเรื่องความปลอดภัยในการทำงานอย่างยิ่ง หากพยาบาลเองยังมีปัญหาสุขภาพ หรือ ยังไม่ได้รับการดูแลและคุ้มครองที่ดี โดยเฉพาะในเวลาที่ตั้งครรภ์ ขอมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่ลดลง

ในสภาพการณ์ปัจจุบันลักษณะงานใน โรงพยาบาล เป็นงานบริการตลอด 24 ชั่วโมง บุคลากรทางการแพทย์ และพยาบาล จำเป็นต้องสลับเปลี่ยนกัน ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผลัด ผลัดละ 8 ชั่วโมง แบ่งเป็น เวรเช้า (08.01น.-16.00 น.) เวรบ่าย (16.01 น.-24.00 น.) และเวรดึก (00.01 น.-08.00 น.) จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการทำงานในช่วงเวลาดกลางคืนได้ มีเวลาพักผ่อนน้อยลง นอนหลับไม่เป็นเวลา ต้องปรับตัวต่อเวลากลางวัน และเวลากลางคืนตลอดเวลา (Coleman et all, 1994) พยาบาลวิชาชีพ เป็นกำลังคน ที่มีสัดส่วนมากที่สุด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานบริการสุขภาพทุกระดับ ทั่วประเทศ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า งานการพยาบาลนอกจากจะเป็นงานหนักแล้ว ยังเป็นงานที่ต้องมีความรับผิดชอบสูง ต้องเผชิญกับความเร่งรีบและความเครียดเกือบตลอดเวลา และพยาบาลบางส่วน จำเป็นต้องทำงานที่สัมผัสกับสารเคมี หรือสารอันตรายอื่น ๆ ที่อาจเป็นอันตราย รวมทั้งยังต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงมากมาย ที่จะก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ และการบาดเจ็บจากการทำงาน นอกจากนี้ เนื่องจากระงานที่มีจำนวนมาก ไม่สมดุลกับจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการทำงานที่เร่งรีบแต่จำเป็นต้องละเอียดอ่อนเนื่องจากเกี่ยวข้องกับชีวิตของคน ความขาดแคลนบุคลากรในการทำงาน ส่งผลต่อจำนวนชั่วโมงการทำงานที่เพิ่มขึ้น ทำให้ ต้องมีการทำงานล่วงเวลาทดแทนบุคลากรที่ขาดไปโดยได้รับค่าตอบแทนล่วงเวลาที่เพิ่มขึ้น บุคลากรบางคนจะพยายามอดทนเพื่อให้ได้รายรับที่มากขึ้น จึงอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และ ทำให้ผลิตภาพการทำงานลดลง การออกจากวิชาชีพก่อนวัยอันควร ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า พยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย มีเวลาการทำงานในวิชาชีพเฉลี่ยเพียง 22.55 ปี เท่านั้น (กฤษดา แสงวงศ์, 2553)

การศึกษาที่ผ่านมาของ พวงน้อย สาครรัตนกุล และจันทิมา ขนบดี (2547) เกี่ยวกับการพยาบาลสตรีตั้งครรภ์ พบว่า การทำงานในลักษณะเวรผลัดกลางคืน – กลางคืน ที่หมุนเวียนกันไปนั้นมีความสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาสุขภาพ เกี่ยวกับ Metabolic Syndrome ปัญหาโรคหัวใจและหลอดเลือด และปัญหาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ ทั้งนี้

เนื่องจากการทำงานเช่นนี้ ทำให้เกิดภาวะ mismatch of circadian rhythms คนทำงานก็ต้องเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินชีวิต และมีผลกระทบต่อด้านสังคม ทำให้เกิดความเครียด และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จนก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ อาจเกิดอันตรายกับทารกในครรภ์ได้ จากข้อมูลดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าการทำงานของพยาบาล ไม่สามารถหลีกเลี่ยงที่จะเผชิญความเสี่ยงในการทำงานต่างๆ ได้ อาจส่งผลต่อความปลอดภัย และ ปัญหาสุขภาพโดยรวมที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มพยาบาลที่อยู่ในระยะตั้งครรภ์ไม่เพียงส่งผลต่อความปลอดภัยของมารดายังเป็นอันตรายต่อทารกในครรภ์ ยังทำให้ทารกคลอดก่อนอายุครรภ์ครบ 37 สัปดาห์ หรือเกิดภาวะแท้งคุกคามตามมา ก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงขึ้นแก่ครอบครัว

ดังนั้น มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองพยาบาลสตรีที่มีครรภ์ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นกลุ่มสตรีที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาในการทำงานมากที่สุด สืบเนื่องจาก พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (วิจิตร วิเชียรชม, 2541). ได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้ในมาตรา 4 ว่า ไม่ให้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฉบับนี้ใช้บังคับกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และกิจการอื่นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ ส่วนราชการต้องจัดให้มีมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานในหน่วยงานของตนไม่ต่ำกว่ามาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานตามพระราชบัญญัตินี้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้กลุ่มวิชาชีพพยาบาลสตรีที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งข้าราชการพลเรือน หรือตำแหน่งลูกจ้างของหน่วยราชการนั้น โดยเฉพาะในกลุ่มพยาบาลสตรีที่ตั้งครรภ์ ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองสวัสดิการด้านแรงงานเฉพาะ แต่จะได้รับความคุ้มครอง ความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เช่นเดียวกับบุคลากรทั่วไป ภายใต้มาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่ถูกกำหนดขึ้นของแต่ละหน่วยงาน ทั้งที่ พยาบาลสตรีที่ตั้งครรภ์ ถือเป็นกลุ่มเปราะบางที่ต้องได้รับการดูแลคุ้มครองสวัสดิการด้านแรงงาน และความปลอดภัยในการทำงานเป็นพิเศษอย่างยิ่ง และ จากข้อมูลผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาล ปี 2553 มีพยาบาลวิชาชีพ 120,012 คน และมีพยาบาลเทคนิค 9,228 คน ส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยบริการภาครัฐ โดยมีจำนวนถึง 91,298 คน ส่วนที่เหลือกระจายทำงานในหน่วยบริการสังกัดเอกชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) องค์กรอิสระ และอื่นๆ (กฤษดา แสงวงศ์, 2551) จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ายังมีพยาบาลถึงร้อยละ 70 ทั่วประเทศที่ยังไม่ได้รับการคุ้มครองสวัสดิการด้านแรงงาน มีเพียงพยาบาลที่ทำงานในหน่วยบริการเอกชน ซึ่งเป็นพยาบาลส่วนน้อยที่ได้รับการคุ้มครองจาก พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เท่านั้น

แม้ว่าตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 44 จะได้ระบุไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับหลักประกันความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการทำงาน รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีพทั้งในระหว่างการทำงาน และเมื่อพ้นภาวะการทำงาน” (คณิน บุญสุวรรณ, 2551) ขณะเดียวกันทางกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้มีการประกาศระเบียบวาระแห่งชาติ “แรงงานปลอดภัยและมีสุขภาพอนามัยดี” เมื่อปี 2551 โดยมีกรอบระยะเวลาดำเนินการให้สอดคล้องกับวาระแห่งชาติภายในปี 2559 อีกทั้งปัจจุบัน กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 ก็ได้กำหนดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการได้รับการสาธารณสุขของมารดาตั้งครรภ์ และสวัสดิการของรัฐ อยู่ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 48 วรรค 1 ไว้ว่า “สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ .....” (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) ก็ตาม แต่จนถึงปัจจุบัน ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลในระบบภาครัฐยังขาดหลักประกันความมั่นคง ซึ่งรวมถึงสวัสดิภาพและ

ความปลอดภัยในการทำงาน ยังไม่มีกฎหมายที่บัญญัติไว้คุ้มครองแรงงานในกลุ่มวิชาชีพพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพยาบาลที่อยู่ในระยะตั้งครรภ์ แม้จะมีการกำหนดมาตรฐานในการทำงานเพื่อความปลอดภัย โดยการอ้างอิงจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ และพยายามให้มีการควบคุมให้ปฏิบัติตามมาตรการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยคณะกรรมการ อาชีวอนามัย ที่แต่งตั้งขึ้นทั้งในระดับหน่วยงาน และ กระทรวงสาธารณสุข แต่ด้วยสภาพปัญหาในการทำงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม และข้อจำกัดด้านความปลอดภัยของบุคลากร ทำให้เกิดความยืดหยุ่นต่อกฎระเบียบต่างๆ และ ส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ของบุคลากรเรื่อยมา

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและ มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองความปลอดภัยแรงงานสตรีระยะตั้งครรภ์ ของประเทศไทย กับ ต่างประเทศ และ ศึกษาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะ สำหรับคุ้มครองความปลอดภัยด้านแรงงานพยาบาลสตรีตั้งครรภ์ ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการทำงานของพยาบาล และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

3. การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยดำเนินการศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานบริการพยาบาล ของพยาบาลที่ตั้งครรภ์ ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยการศึกษาเอกสาร เพื่อทบทวน แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ มาตรการทางกฎหมายเฉพาะในการคุ้มครองเฉพาะการใช้แรงงานหญิง นำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ สรุปและเสนอแนะ การพัฒนาบทบัญญัติกฎหมาย ที่เหมาะสมในการคุ้มครองความปลอดภัยด้านแรงงานพยาบาลสตรีที่ตั้งครรภ์ ใน โรงพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประเทศไทยต่อไป

4. ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการคุ้มครองทางกฎหมายด้านความปลอดภัยในการทำงานของพยาบาลตั้งครรภ์ กรณีศึกษา โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เอกสาร วรรณกรรมและ มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองแรงงานสตรีระยะตั้งครรภ์ ใน 3 ระดับ ได้แก่ มาตรการสากลตามข้อกำหนดของอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ มาตรการทางกฎหมายของประเทศต่างๆ และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

ในระดับสากลองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้ให้ความสำคัญกับหลายประเด็น โดยเฉพาะที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของ ILO เพื่อให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการคุ้มครองแรงงานสตรีตั้งครรภ์ ใน 3 ประการ ได้แก่ ประการที่ ๑ ขระระดับความพยายามในการปรับปรุงการคุ้มครองความเป็นมารดาและสุขภาพอนามัยในสถานที่ทำงาน ประการที่ ๒ การคุ้มครองสุขภาพอนามัยทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้มั่นใจได้ว่า การดูแลสุขภาพอนามัยเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้สำหรับทุกคนที่ต้องการ การทำให้มั่นใจว่าสิทธิประโยชน์การเป็นมารดาถูกรวมอยู่ในข่ายการคุ้มครองนี้เช่นเดียวกัน ประการที่ ๓ ความริเริ่มเพื่อปรับปรุงสุขภาพอนามัยมารดาต้องค้นหาคำตอบระดับประเทศ และระหว่างประเทศต่อภาวะวิกฤตของกำลังแรงงานด้านสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ มีบทบัญญัติในอนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานหญิง โดยห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติต่อแรงงานหญิง

และเรื่องสำคัญที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศต้องการให้แรงงานหญิงได้รับความคุ้มครองอย่างมาก คือ การคุ้มครองความเป็นมารดา (Maternity Protection) โดยได้ตราไว้ในอนุสัญญาฯ ฉบับที่ 183 ว่าด้วยการคุ้มครองความเป็นมารดา บุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองตามอนุสัญญาฉบับนี้ได้แก่ ลูกจ้าง หรือแรงงานหญิงทุกคนที่อยู่ในงานทุกประเภทรวมถึงผู้หญิงที่ทำงานอิสระด้วย เนื่องจากเจตนารมณ์ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศต้องการคุ้มครองหญิงมีครรภ์ให้เท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงว่าจะทำงานสาขาใด ซึ่งหมายความครอบคลุมถึงวิชาชีพพยาบาลด้วย จากบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ ฉบับที่ 183 ดังกล่าว มีข้อกำหนดเน้นถึงการคุ้มครองแรงงานหญิงเรื่องการตั้งครรภ์ การคลอดบุตร การเลี้ยงทารก และสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ ตลอดจนการประกันการทำงาน ในการออกกฎหมายภายในของประเทศต่างๆ ที่ให้สัตยาบันในเรื่องการคุ้มครองความเป็นมารดานั้น พบว่ามีบางประเทศที่แตกต่างไป แต่ส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ

เมื่อเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองความเป็นมารดาของแรงงานหญิงในต่างประเทศพบว่า กลุ่มประเทศให้ความสำคัญกับการคุ้มครองความเป็นมารดา และบัญญัติกฎหมายเฉพาะสำหรับสตรีตั้งครรภ์ โดยไม่จำกัดเฉพาะภาครัฐ หรือเอกชน รวมถึงสามารถบังคับใช้กับทุกสาขาอาชีพ ซึ่งในที่นี่ก็ได้รวมถึงวิชาชีพพยาบาล อาชีพภาคเกษตรกรรม และผู้ที่ทำงานบ้านด้วย ได้แก่ กลุ่มประเทศในทวีปยุโรป เช่น อิตาลี อังกฤษ เดนมาร์ก ออสเตรีย สารสำคัญของกฎหมายส่วนใหญ่สอดคล้องกับข้อกำหนดของอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 183 ซึ่งแรงงานหญิงตั้งครรภ์ สามารถร้องขอย้ายเพื่อย้ายไปทำงานที่เบากว่า หากแพทย์ตรวจให้การรับรองว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ในกลุ่มประเทศทวีปเอเชีย พบว่า ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการคุ้มครองแรงงานสตรีมีครรภ์ในทุกสาขาอาชีพเท่าเทียมกันทั้งภาครัฐและเอกชนเช่นกัน โดยเฉพาะในด้านความปลอดภัยในการทำงานสูงสุด โดยนายจ้างต้องไม่ใช้งานหญิงที่อยู่ในระยะเวลา 6 สัปดาห์ ก่อนคลอดบุตร (หรือ 10 สัปดาห์ถ้าเป็นการคลอดบุตรแฝด) และไม่ใช้งานหญิงที่ได้คลอดบุตรแล้วไม่เกิน 8 สัปดาห์ เว้นแต่จะมีรับรองของแพทย์และได้คลอดบุตรมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 สัปดาห์ นอกจากนี้ มีบทบัญญัติห้ามมิให้หญิงมีครรภ์ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้แก่ การยกของหนัก การทำงานในสถานที่ที่มีสารเคมีอันตราย เมื่อได้รับการร้องขอให้นายจ้างให้หญิงมีครรภ์ย้ายไปทำงานเบาระหว่างที่ตั้งครรภ์ได้ ห้ามนายจ้างให้หญิงมีครรภ์ หรือหญิงที่อยู่ระหว่างการดูแลทารกทำงานกลางคืน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2559)

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองความเป็นมารดาของแรงงานสตรีในประเทศไทยนั้น เนื่องจากประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบันตามอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 183 ดังกล่าว แต่ได้บัญญัติความคุ้มครองด้านความปลอดภัยของแรงงานสตรีตั้งครรภ์ไว้ใน พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ในมาตรา 39 โดยบัญญัติไว้ว่า ห้ามมิให้นายจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา ทำงานล่วงเวลา ทำงานในวันหยุด หรือทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด อันได้แก่ งานเกี่ยวกับเครื่องจักร หรือเครื่องยนต์ที่มีความสั่นสะเทือน งานขับเคลื่อนหรือติดไปกับยานพาหนะ งานยก แบก หาม หาบ ทูน ลาก หรือเงินของหนักเกินสิบห้ากิโลกรัม งานที่ทำในเรือ และ งานอื่นตามที่กำหนดในกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหา สภาพการบังคับใช้กฎหมาย กล่าว คือ ในมาตราดังกล่าว บัญญัติถึงการทำงานในช่วงเวลากลางคืนถือเป็นข้อห้ามตามกฎหมาย แต่พบว่ามีงานบางอย่างที่ต้องทำงานเป็นผลัดจะได้รับยกเว้น เช่น พยาบาลทำงานในโรงพยาบาล แต่จะสามารถยกเว้นให้ทำงานในช่วงเวลากลางวันตามปกติได้ ต่อเมื่อเริ่มตั้งครรภ์จึงจนกระทั่งคลอดบุตร และอยู่ในช่วงให้นมบุตร ซึ่งในบางหน่วยงาน พยาบาลบางคน อาจต้องพิจารณาในการแลกเปลี่ยนเวรด้วยตัวเอง เพราะการขาด

แคลนอัตรากำลัง ทำให้หญิงที่เป็นพยาบาล แม้จะอยู่ภาคเอกชนและได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติแรงงานฉบับนี้ ก็ยังคงต้องทำงานในช่วงเวลา 22.00 นาฬิกา ถึง 06.00 นาฬิกา หากช่วงเวลานั้นเป็นผลัดที่ตนต้องเข้าทำงาน โดยที่ตนเองตั้งครรรค์ และบางคนต้องเข้าทำงานในช่วงเวลาดังกล่าว ถึงช่วงอายุครรภ์ 7-8 เดือน เหตุเพราะไม่สามารถเปลี่ยนเวรกับพยาบาลอื่นได้ นอกจากนี้โดยลักษณะงานพยาบาลก็ต้องทำงานยกหรือเข็นผู้ป่วย ซึ่งมีน้ำหนักมากกว่า 15 กิโลกรัม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

กรณีพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขนั้น แม้ว่าจะมีบทบัญญัติของกฎหมายแรงงานในประเทศไทย ที่ให้ความสำคัญกับการใช้แรงงานของสตรีมีครรภ์ซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ไว้มาตรา 39 กล่าว แต่ไม่สามารถใช้บังคับกับพยาบาลสตรีตั้งครรรค์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้ เนื่องจาก ข้อยกเว้นของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในมาตรา 4 ห้ามมิให้ใช้บังคับกับหน่วยงานราชการ ดังนั้นในการคุ้มครองพยาบาลสตรีตั้งครรรค์ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ จึงยัง ไม่มีกฎหมายของประเทศไทยบัญญัติไว้โดยตรง แต่เป็นการนำ พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานและระเบียบต่างๆมาบังคับใช้แทน ได้แก่ มาตรฐานการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่ถูกกำหนดขึ้น เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงานของบุคลากรในภาครัฐ ทำให้ยังพบว่า ลักษณะการปฏิบัติงานของพยาบาลสตรีที่ตั้งครรรค์ในโรงพยาบาลของรัฐ ต้องทำงานในช่วงเวลาดังกล่าว เป็นผลัดทุก 8 ชม. จะสามารถทำงานในช่วงเวลาปกติได้ก็ต่อเมื่ออายุครรภ์ประมาณ 7-8 สัปดาห์ หรือเมื่อมีใบรับรองแพทย์ ยังพบการทำงานล่วงเวลา และ ทำงานในวันหยุด เนื่องจากภาวะการขาดแคลนอัตรากำลังพยาบาลของประเทศ และยังใช้แรงในการช่วยเหลือย้ายผู้ป่วย ซึ่งมีน้ำหนักมากกว่า 15 กก. ซึ่งเป็นข้อห้ามตามกฎหมายอีกด้วย

5. การอภิปรายผลและสรุปข้อเสนอแนะ

พยาบาลตั้งครรรค์ ที่ปฏิบัติงานใน โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งทำงานในหน่วยงานภาครัฐจะตกอยู่ภายใต้การคุ้มครองของระเบียบราชการพลเรือนสามัญ และมาตรฐานการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของรัฐ (กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2549) ซึ่งไม่ได้มีการบัญญัติถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความคุ้มครองแรงงานข้าราชการหญิงที่ตั้งครรรค์จากการทำงาน ดังเช่นสตรีตั้งครรรค์ที่ทำงานในภาคเอกชนที่ได้รับความคุ้มครองอยู่ภายใต้ข้อบังคับของ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 อย่างชัดเจน แม้แต่มาตรฐานการบริหาร และการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้ดูแลบุคลากรในหน่วยงานของรัฐ ก็ได้กำหนดระบุมคุ้มครองสตรีมีครรภ์ในภาครัฐไว้เป็นการเฉพาะ อีกทั้งข้อกำหนดในมาตรฐานฉบับนี้ ยังต่ำกว่าข้อกำหนดในอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ 183 ว่าด้วยการคุ้มครองมารดา ค.ศ. 2000 และ ต่ำกว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ของประเทศไทย ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นไปตามหลักสากลอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 183 ว่าด้วยการคุ้มครองความเป็นมารดา ค.ศ.2000 และเป็นไปตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2560 ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบัน ได้กำหนดคุ้มครองสิทธิของมารดาตั้งแต่ก่อนจนถึงหลังคลอด ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 และ 2550 ไม่เคยกำหนดเรื่องนี้มาก่อน จึงเป็นครั้งแรกที่เรื่องนี้ได้ถูกเขียนไว้ในกฎหมายระดับรัฐธรรมนูญ การศึกษารุ่นนี้จึงเสนอแนะในการพัฒนากฎหมายดังนี้

1) ควรนำหลักการในอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 183 ว่าด้วยการคุ้มครองความเป็นมารดาปี ค.ศ.2000 มาปรับใช้ หรือเพิ่มเติม แก้ไขลงในกฎหมายภายในประเทศ คือ แก้ไขเพิ่มเติมลงในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ให้มีผลบังคับใช้ขยายความครอบคลุมถึงสตรีตั้งครรภ์ในทุกสาขาอาชีพทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ ทั้งนี้ เนื่องจากเจตนารมณ์ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศต้องการคุ้มครองหญิงมีครรภ์ให้เท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงว่าจะทำงานสาขาใด ซึ่งหมายความครอบคลุมถึงวิชาชีพพยาบาลด้วย เพื่อเป็นไปตามหลักสากล

2) ทบทวนกฎหมายปัจจุบันที่ยังพบปัญหา ให้มีประสิทธิภาพ และบังคับใช้ได้จริงในความเป็นจริง ซึ่งหากพิจารณาด้วยเหตุผล ตามบทบัญญัติในมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ยังพบปัญหา สภาพการบังคับใช้กฎหมาย กล่าว คือ หญิงที่เป็นพยาบาล แม้จะอยู่ภาคเอกชนและได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติแรงงานฉบับนี้ ก็ยังคงต้องทำงานในช่วงเวลา 22.00 นาฬิกา ถึง 06.00 นาฬิกา และบางคนต้องเข้าทำงานในช่วงเวลาดังกล่าว ถึงช่วงอายุครรภ์ 7-8 เดือน เหตุเพราะไม่สามารถเปลี่ยนเวรกับพยาบาลอื่นได้ นอกจากนี้โดยลักษณะงานพยาบาลก็จะต้องทำงานยกหรือเข็นผู้ป่วย ซึ่งมีน้ำหนักมากกว่า 15 กิโลกรัม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น หากมีการปรับปรุงข้อกำหนดดังกล่าว ประเทศไทยควรจะห้ามโดยเด็ดขาด สำหรับหญิงตั้งครรภ์ ไม่ว่าจะอายุครรภ์กี่เดือนก็ตาม ควรห้ามทำงานในเวลาดังกล่าว โดยบัญญัติเพิ่มเติมในกฎหมายให้ชัดเจน และขยายความครอบคลุมให้มีผลบังคับใช้ถึงบุคลากรในภาครัฐ เพราะหากทำงานในช่วงเวลาดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อสุขภาพแม่และบุตร ทั้งการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ ความอ่อนเพลีย เนื่องจากต้องทำงานกลางคืน

3) ทบทวน ปรับปรุงมาตรฐานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ของกระทรวงสาธารณสุข ให้มีบทบัญญัติเฉพาะ สำหรับการคุ้มครองด้านการทำงานของสตรีมีครรภ์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยอาจออกเป็นกฎกระทรวงสาธารณสุข บังคับใช้กับพยาบาลสตรีตั้งครรภ์อย่างน้อยข้อกำหนดในมาตรฐานเบื้องต้น ควรเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 เนื่องจากมีระบุถึงการให้ความคุ้มครองแรงงานสตรีมีครรภ์ไว้โดยเฉพาะ แต่ยังคงขาดการบังคับใช้กฎหมายให้สามารถคุ้มครองความปลอดภัยของแรงงานสตรีมีครรภ์ได้จริง และให้คุ้มครองครอบคลุมในทุกสาขาอาชีพ อย่างเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยกว่าเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

การพัฒนากฎหมายเฉพาะ โดยการปรับปรุงเพิ่มเติมใน พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ให้สอดคล้องกับ หลักแรงงานสากลว่าด้วยการคุ้มครองความเป็นมารดา ค.ศ.2000 และนำมาใช้บังคับให้ครอบคลุมความปลอดภัยด้านแรงงานสำหรับพยาบาลสตรีตั้งครรภ์ ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการทำงานของพยาบาล และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นมีความสำคัญยิ่ง และในกรณีการทำวิจัยครั้งต่อไป หากมีการปรับปรุงข้อกำหนด หรือ มาตรการทางกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถขยายความคุ้มครองความปลอดภัยด้านแรงงาน ไปถึงพยาบาลสตรีที่ตั้งครรภ์ทุกคน ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมถึงผลการบังคับใช้กฎหมาย โดยคำนึงถึงสมมติฐานที่ว่า พยาบาลสตรีที่ตั้งครรภ์ทุกคน มีสิทธิที่จะทำงานในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ และปลอดภัย ปราศจากอันตรายต่อร่างกาย จิตใจ และทารกในครรภ์ มีสิทธิที่จะคลอดออกมามีชีวิตรอดและปลอดภัย ข้อกำหนดที่บัญญัติขึ้นนั้น ควรสร้างความแน่ใจว่า พยาบาลสตรีที่ตั้งครรภ์ จะไม่สามารถถูกบังคับให้ทำงานในสภาพแวดล้อมที่อาจเกิดความรู้สึกเสียดอกสุขภาพของมารดาและเด็ก โดยอาจพิจารณาจากผลลัพธ์ที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น

ภาวะการันต์แห่งคุณภาพ การคลอดก่อนกำหนด ซึ่งเป็นผลจากการทำงานที่ต้องใช้กำลัง หรือ การเผชิญความเครียดจากสภาพแวดล้อมการทำงาน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษดา แสงวดี . (2551). สถานการณ์กำลังคนพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย.วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข. ปีที่ 2. ฉบับที่ 1. (ม.ค.- มี.ค.): 40-46
- กฤษดา แสงวดี. (2553). ตารางชีพการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย. เอกสารประกอบการเสนอผลงานในการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ .
- คณิน บุญสุวรรณ. (2551). รัฐธรรมนูญ 2540 แก้ไขเพิ่มเติม 2551 ทางออกประเทศไทย.กรุงเทพฯ:
- นิคม จันทรวีฑูร.(2529). แนวคิดและวิวัฒนาการของกฎหมายแรงงาน .หน้า 45-46.กรุงเทพมหานคร
- พวงน้อย สารรัตน์กุล และจันทิมา ขนบดี. (2547). การพยาบาลสตรีตั้งครรภ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพยาบาลศาสตร์คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิจิตรา (พุงส์ถัดดา) วิเชียรชม. (2541) . ข้อหลักกฎหมายแรงงาน: ปรับปรุงใหม่ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541.
- วิวัฒน์ ว่องวิวัฒน์ไวกทะเล. (2542). การคุ้มครองการใช้แรงงานเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541: กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน .(2559). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดทำฐานข้อมูลสวัสดิการแรงงานของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน . กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักวิจัยเศรษฐกิจและประเมินผล. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักความปลอดภัยแรงงาน. (2549). กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ.2549. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- อังคณา เตชะโกเมนทร์ .(2556).ผลการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ – ILO: กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. กรุงเทพมหานคร.
- Auvenshine and Enriques, 1990, อ้างถึงในประทีน ชูเลิศ, 2549 : 3.
- Coleman, Richard M, Joseph LD. Occupational Health&Safety. USA: National Safety Concl, 1994.

ปัญหาการกำหนดสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามมาตรา 40

แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

LEGAL PROBLEMS RELATING TO THE RIGHTS AND BENEFITS FOR VOLUNTARY MEMBERS

UNDER THE SOCIAL SECURITY ACT B.E. 2533

อาทิตยา โภคสุทธิ¹ และญาดา กาศยปนันท์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (athiditaya.gym@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

ระบบประกันสังคมเป็นระบบการเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข ซึ่งกันและกันระหว่างมวลสมาชิก ซึ่งโดยทั่วไปรัฐบาลของทุกประเทศให้ความสำคัญแก่บุคคลที่ทำงานมีรายได้และอยู่ในระบบแรงงาน ก่อนขยายความคุ้มครองไปยังผู้ที่มีรายได้นอกระบบการจ้างงานปกติ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่าแรงงานนอกระบบ ทั้งนี้ความสำเร็จประการหนึ่งของการประกันสังคมก็คือเป้าหมายที่จะทำให้การประกันสังคมเป็นหลักประกันและคุ้มครองความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต แม้มีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องขาดแคลนรายได้ก็สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

ผู้มีสิทธิประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมของไทย มี 2 ประเภทกล่าวคือ ผู้ประกันตนตามข้อบังคับของกฎหมายกับผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจ และทั้ง 2 แบบผู้ประกันตนมีส่วนเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง

จากการศึกษาถึงปัญหาสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจนั้นเห็นว่าผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจยังได้รับสิทธิประโยชน์ไม่เพียงพอต่อความจำเป็นในกรณีทดแทนการขาดรายได้ และกรณีสงเคราะห์บุตรจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับกำหนดแนวทางในการเพิ่มสิทธิประโยชน์ทดแทนการขาดรายได้ที่รองรับต่อความเป็นอยู่ของผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริง

ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายประกันสังคมในเรื่องของสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจ ซึ่งปัจจุบันกฎหมายประกันสังคมได้มีการกำหนดสิทธิประโยชน์ผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจไว้เพียง 4 กรณี และเห็นควรเปลี่ยนแปลงให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกันตนให้ครอบคลุมหรือใกล้เคียงกับสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามข้อบังคับของกฎหมาย โดยการแก้ไขเพิ่มเติมประกาศสำนักงานประกันสังคมในกรณีสงเคราะห์บุตร และการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีการขาดรายได้ที่ไม่สามารถประกอบกิจการงานได้และกรณีอื่น ๆ และควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าเบี้ยประกันสังคมเพื่อเปิดโอกาสให้เกิดทางเลือกตามความสามารถ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมสำหรับผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อันนำมาซึ่งความเป็นธรรมที่จะเกิดขึ้นในสังคมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายประกันสังคมที่ต้องการเฉลี่ย

ทุกซ์เฉลี่ยสุทธระหว่างผู้ประกันตนด้วยกัน และก่อให้เกิดการพัฒนากฎหมายประกันสังคมของประเทศไทยให้มีความ
ทัดเทียมอารยประเทศต่อไป

คำสำคัญ: สิทธิประโยชน์, ผู้ประกันตน

ABSTRACT

The social security system is a system that shares benefits among its members. Generally, various governments concerns about people with income and those in the worker system before those with income outside of the system. A success of the social security is to provide the social security as the main security for people's lives. Hence, they can live happily if they face financial problems.

There are two types of the insurers according to Thailand's social security laws: regulated and voluntary insurers. Both types of the insurers must pay for expenses by themselves.

By studying the problems, rights and benefits of the voluntary insurers, it was found that they did not have enough rights and benefits in the cases of the lack of income and child support. Thus, new laws and regulations about additional rights and benefits for them are necessary in order to promote fairness.

It is suggested by the author to amend the social security law regarding the rights and benefits of the voluntary insurers. The current law specified only four cases of the rights and benefits. The rights and benefits must fair according to laws by amending the announcements of the Social Security Office regarding child support and compensation for the loss of income in order to provide options according to their abilities and fairness meeting the purpose of the social security and making the social security law equivalent to civilized countries.

Keywords: Benefits , Insured person

1. บทนำ

จากกระแสโลกาภิวัตน์และการพลวัตทางสังคมของโลก ซึ่งมีอิทธิพลต่อประเทศไทยอย่างมาก ทำให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตนเองจากยุคเกษตรกรรม มุ่งเน้นสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถเข้ากับระบบเศรษฐกิจโลกได้ อันนับเป็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยครั้งใหญ่ และได้ส่งผลให้แรงงานไทยต้องปรับตัวตามยุคเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ต้องเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเชิงบังคับเช่นนี้ นำไปสู่ปัญหาทางสังคมต่าง ๆ มากมาย เช่น การเลือกปฏิบัติกับแรงงานความรู้ต่ำหรือขาดทักษะ ปัญหาความไม่เป็นธรรมด้านการกระจายรายได้ ปัญหาการคุ้มครองทางสังคมที่ไม่ทั่วถึง เป็นต้น ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของสังคมในแต่ละยุค ไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงโดยรวดเร็วหรือเน้นช้าก็ตาม ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบแรงงานทั้งสิ้น โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบซึ่งเป็นกลุ่มแรงงานที่เปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก และยิ่งในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจต้องเผชิญกับปัญหาข้าวยากหมากแพง ภาวะเงินเฟ้อ และอื่น ๆ ต้องต่อสู้ห้ำหั่นด้วยตนเอง มิได้รับความคุ้มครองจากรัฐในฐานะที่เป็นแรงงาน คงได้รับเพียงความคุ้มครองตามสิทธิของประชาชนเท่านั้น ซึ่งก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้มากนัก กระนั้นก็ดิ้นรนยังวางนโยบายสนับสนุนให้แรงงานหันมาประกอบอาชีพที่เป็นแรงงานนอกระบบ เช่น สนับสนุนให้แรงงานเป็นผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดเล็ก ส่งเสริมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ทั้งบาง

ช่วงเวลาที่เกิดปัญหาการว่างงาน การเลิกจ้าง แรงงานเหล่านี้ก็จะกลายเป็นแรงงานนอกระบบ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้จำนวนแรงงานนอกระบบเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ

ปัจจุบันแรงงานนอกระบบ เป็นกลุ่มแรงงานขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมแรงงานในภาคเกษตรกรรม ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ซึ่งนับว่ามีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศและทำให้ประเทศขับเคลื่อนต่อไปได้ ด้วยเหตุนี้รัฐจึงควรจัดให้มีสวัสดิการ มีการวางมาตรการคุ้มครองที่สามารถทำให้แรงงานนอกระบบมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสภาพการจ้างงานที่มั่นคง ได้รับการประกันสุขภาพที่ครอบคลุมในการรักษา และอื่น ๆ แต่กลับตรงกันข้ามเพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมารัฐมิได้คุ้มครองและรับรองสิทธิของแรงงานนอกระบบให้เพียงพอต่อความจำเป็น คงเพียงแค่เริ่มให้สิทธิตามกฎหมายประกันสังคม มาตรา 40 เมื่อปี พ.ศ.2554 เป็นต้นมา

ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม มาตรา 40 วางหลักเกณฑ์ว่า บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา 33 จะสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ โดยให้แสดงความจำนงต่อสำนักงาน

หลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับตามมาตรา 54 ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งการคุ้มครองสวัสดิการในระบบประกันสังคมเป็นระบบหนึ่งที่จะช่วยทำให้คุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบดีขึ้นได้ในหลาย ๆ ประเทศได้ดำเนินการคุ้มครองแรงงานนอกระบบไปแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศมุ่งเน้นเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรม แต่เมื่อพิจารณาสิทธิตามกฎหมายประกันสังคม มาตรา 40 เห็นว่าสิทธิประโยชน์ทดแทนต่าง ๆ ที่ประชาชนจะได้รับยังไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

ด้วยเหตุนี้จึงมีแนวความคิดที่จะขยายความคุ้มครองด้านหลักประกันทางสังคมในเรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนให้มีสิทธิเท่าเทียมกับผู้ประกันตนในระบบเพื่อที่แรงงานนอกระบบที่เป็นผู้ใช้แรงงานเหมือนกันจะได้มีศักดิ์ศรีและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น วิทยานิพนธ์นี้จึงเป็นการศึกษาในสภาพปัญหา เปรียบเทียบแรงงานในระบบและนอกระบบตามกฎหมายประกันสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันตลอดจนศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกรณีศึกษาโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางแก้ไข เพื่อให้เกิดความชัดเจนสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ให้เป็นธรรมมากกว่าปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุสำคัญ ในเรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม ด้วยความสมัครใจ และสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามข้อบังคับของกฎหมาย
- 2) เพื่อศึกษาแนวคิดและหลักเกณฑ์ของการประกันสังคมด้วยความสมัครใจและการประกันสังคมตามข้อบังคับของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์
- 3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันว่าประโยชน์ทดแทนที่จะพึงได้รับจากการเป็นผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจตามกฎหมายประกันสังคมในส่วนที่เกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนว่ามีอยู่มากน้อยเพียงใด โดยศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการประกันสังคมด้วยความสมัครใจ การประกันสังคมตามข้อบังคับของกฎหมาย
- 4) เพื่อศึกษาและค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจตามกฎหมายประกันสังคมในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันให้เหมาะสม ชัดเจนและเป็นธรรมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

3. การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิทยานิพนธ์เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร กล่าวคือ จะเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ และเอกสารต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม เช่น พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม ได้ดำเนินการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ สาระสำคัญ ๆ ระหว่างการเป็นผู้ประกันตนตามข้อบังคับของกฎหมาย มาตรา 33 กับการเป็นผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจ มาตรา 40 สามารถสรุปผลการวิจัยให้เห็นถึงความแตกต่างดังนี้

4.1 สิทธิประโยชน์

4.1.1 สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม มาตรา 33

มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในรูปแบบที่ไว้ประกันไว้ตามประเภทของการประกันสังคมตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 กล่าวคือกองทุนประกันสังคมจะให้ความคุ้มครองผู้ประกันตนครอบคลุมใน 7 กรณี ได้แก่

1) ประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

ผู้ประกันตนจะได้รับความคุ้มครองสิทธิกรณีเจ็บป่วยเมื่อจ่ายเงินสมทบครบ 3 เดือนภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนรับบริการทางการแพทย์และได้เลือกโรงพยาบาลแล้ว การเข้ารับการรักษาไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยนอกคือไปพบแพทย์ ตรวจรักษาจนหายให้แล้วกลับบ้านหรือนอนรักษาเป็น ผู้ป่วยใน ค่ารักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นทั้งหมดในโรงพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิ ผู้ประกันตนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ยกเว้น ขอยุ่ห้องพิเศษหรือขอแพทย์ดูแลพิเศษเอง สถานพยาบาลที่ผู้ประกันตนเลือกถือเป็น สถานพยาบาลหลัก ซึ่งสถานพยาบาลหลักนั้นอาจมีสถานพยาบาลเครือข่าย เช่น โรงพยาบาลชุมชน ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกันตน สามารถเข้าไปรักษาพยาบาลได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในขณะที่หากันถ้าโรครุนแรง โรงพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิรักษาไม่ได้ ก็จะส่งตัวไปรักษาที่โรงพยาบาลระดับสูงที่สถานพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธินั้นทำข้อตกลงไว้โดยรักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นจะอยู่ในความรับผิดชอบของโรงพยาบาลตามบัตรรับรองสิทธิ ผู้ประกันตนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด ซึ่งการได้รับความคุ้มครองกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ประกอบด้วย

ก. ค่าบริการทางการแพทย์

ข. เงินทดแทนการขาดรายได้

ในรอบปีปฏิทิน ถ้าลาป่วยโดยได้รับค่าจ้างจากนายจ้างครบ 30 วันตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานแล้วต้องหยุดงานตามคำสั่งแพทย์ต่อไปอีก สำนักงานประกันสังคมจะจ่ายเงินทดแทนการขาดรายได้ เป็นเงินครึ่งหนึ่งของค่าจ้างเฉลี่ยที่นำส่งเงินสมทบซึ่งจะมีสิทธิได้รับครั้งละไม่เกิน 90 วันในรอบปีหนึ่ง ๆ จะมีสิทธิได้รับไม่เกิน 180 วัน เว้นแต่ผู้ประกันตนจะเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังตามกฎหมายกระทรวง จะจ่ายเงินให้เกิน 180 วันแต่ไม่เกิน 365 วัน *กรณีได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้จากการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังแล้วถึงแก่ความตาย ทายาทมีสิทธิได้รับเงินค่าทำศพและเงินสงเคราะห์ด้วย

2) ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

เมื่อผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบครบ 5 เดือนภายใน 15 เดือนก่อนเดือนคลอดบุตรมีสิทธิเบิกค่าคลอดบุตรได้ ผู้ประกันตนมีสิทธิเบิกได้โดยไม่จำกัดจำนวนครั้ง โดยค่าคลอดบุตรเหมาจ่าย 13,000 บาทต่อครั้ง โดยผู้ประกันตนหญิงมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรร้อยละ 50 ของค่าจ้างเฉลี่ยเป็นระยะเวลา 90 วัน ส่วนผู้ประกันตนชายที่มีภริยาจดทะเบียนสมรสหรืออยู่กินฉันสามีภรรยากับหญิงอย่างเปิดเผยแต่มิได้จดทะเบียนสมรสให้แนบหนังสือรับรอง

3) ประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพ

เมื่อผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบครบ 3 เดือนภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนที่สำนักงานประกันสังคมกำหนดให้เป็นผู้ทุพพลภาพ โดยผู้ประกันตนจะได้รับสิทธิ

ก. ค่าบริการทางการแพทย์

1. กรณีเข้ารับบริการทางการแพทย์ ณ สถานพยาบาลของรัฐ

- ผู้ป่วยนอกได้รับค่าบริการทางการแพทย์เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น
- ผู้ป่วยในไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายโดยสำนักงานประกันสังคมจะจ่ายค่าบริการทางการแพทย์

ให้แก่สถานพยาบาลโดยคำนวณตามกลุ่มวินิจฉัยโรคตามหลักเกณฑ์และที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนด

2. กรณีเข้ารับบริการทางการแพทย์ ณ สถานพยาบาลของเอกชน

- ผู้ป่วยนอกได้รับค่าบริการทางการแพทย์เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 20,000 บาท
- ผู้ป่วยในได้รับค่าบริการทางการแพทย์เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินเดือนละ 4,000 บาท

3. ค่ารถพยาบาลรับส่งผู้ทุพพลภาพกรณีเข้ารับบริการทางการแพทย์เหมาจ่ายไม่เกินเดือน

ละ 500 บาท

4. ค่าอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรคตามหลักเกณฑ์และอัตราประกาศ

กำหนด

5. ค่าใช้จ่ายกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายให้รับตามหลักเกณฑ์และอัตราตาม

ประกาศกำหนด

ข. เงินทดแทนการขาดรายได้ ผู้ประกันตนจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้จ่ายเป็นรายเดือน

ตลอดชีวิตในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้าง

ค. เงินบำนาญชราภาพ (ดูรายละเอียดในกรณีชราภาพ)

ง. ค่าทำศพ กรณีผู้ทุพพลภาพเสียชีวิต ทายาทมีสิทธิรับเงิน (ดูรายละเอียดในกรณีตาย)

4) ประโยชน์ทดแทนกรณีตาย

ผู้ประกันตนที่ถึงแก่ความตายอันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน เมื่อจ่ายเงินสมทบมาแล้ว 1 เดือนภายในระยะเวลา 6 เดือนถึงแก่ความตายสิทธิที่จะได้รับคือ

ก. ค่าทำศพ 40,000 บาทจ่ายให้แก่ผู้จัดการศพ

ข. เงินสงเคราะห์ศพกรณีตาย

5) ประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์บุตร

ผู้ประกันตนที่ถึงแก่ความตายอันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน เมื่อจ่ายเงินสมทบมาแล้ว 1 เดือน ภายในระยะเวลา 6 เดือนถึงแก่ความตายสิทธิที่จะได้รับคือ

ก. ค่าทำศพ 40,000 บาทจ่ายให้แก่ผู้จัดการศพ

ข. เงินสงเคราะห์ศพกรณีตาย หากผู้ประกันตนที่ตาย จ่ายเงินสมทบเกินกว่า 36 เดือนแต่ไม่ถึง 120 เดือนทายาทหรือผู้มีสิทธิจะได้รับเงินสงเคราะห์ 2 เท่าของค่าจ้างที่นายจ้างนำส่งเงินสมทบ

หากผู้ประกันตนที่ตายจ่ายเงินสมทบตั้งแต่ 120 เดือนขึ้นไปทายาทหรือผู้มีสิทธิจะได้รับเงินสงเคราะห์ 6 เท่าของค่าจ้างที่นายจ้างนำส่งเงินสมทบ

6) ประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ

เงินสมทบที่ผู้ประกันตนนำส่งร้อยละ 5 ต่อเดือนเพื่อให้ได้รับความคุ้มครองนั้นจะเป็นส่วนของเงินออมกองทุนชราภาพร้อยละ 3 และผู้ประกันตนจะได้รับกลับคืนในรูปของเงินบำนาญชราภาพหรือเงินบำนาญชราภาพแล้วแต่กรณี ประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพจะจ่ายเมื่อผู้ประกันตนอายุ 55 ปีบริบูรณ์และความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงหรือตายหรือทุพพลภาพ

7) ประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

เมื่อผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบครบ 6 เดือนภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนการว่างงานกับนายจ้างและมีระยะเวลาว่างงานตั้งแต่ 8 วันขึ้นไปเมื่อถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิดตามกฎหมายหรือกรณีผู้ประกันตนลาออกต้องไปขึ้นทะเบียนเป็นผู้ว่างงาน ภายใน 30 วันนับจากวันที่ออกงานเพื่อที่จะหางานใหม่ และต้องไปรายงานตัวกับสำนักงานจัดหางานเดือนละ 1 ครั้งตามกำหนดนัดและต้องมีความพร้อมที่จะทำงาน ไม่ปฏิเสธงาน หากยังไม่ได้งานทำจะได้รับประโยชน์ทดแทนการขาดรายได้

4.1.2 สิทธิประโยชน์ผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมมาตรา 40

ได้กำหนดสิทธิของผู้ประกันตนตามพระราชกฤษฎีกา หลักเกณฑ์แห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของผู้ประกันตน ซึ่งมีใช้ลูกจ้างกองทุนประกันสังคมให้ความคุ้มครองผู้ประกันตนครอบคลุม 4 กรณี ได้แก่

1) ประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ผู้ประกันตนจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ 200 บาทไม่เกิน 30 วันต่อปี ในส่วนการรักษาพยาบาล ผู้ประกันตนใช้สิทธิ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ทั้งนี้ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบครบ 3 เดือนภายใน 4 เดือนก่อนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย และจะต้องรักษาตัวในโรงพยาบาลตั้งแต่ 1 วันขึ้นไป จึงจะมีสิทธิได้รับเงินวันละ 200 บาทไม่เกิน 30 วันต่อปี

2) ประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพ ผู้ประกันตนจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ 500 - 1,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา 15 ปี ถ้าผู้ประกันตนตายก่อนครบ 15 ปี จะมีสิทธิได้รับเงินทำศพ 20,000 บาท

- ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบครบ 6 เดือนภายใน 10 เดือนก่อนเป็นผู้ทุพพลภาพจะได้รับสิทธิ 500 บาทต่อเดือน ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบ 12 เดือน ภายใน 20 เดือนก่อนเป็นผู้ทุพพลภาพจะได้รับสิทธิ 650 บาทต่อเดือน

- ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบครบ 24 เดือนภายใน 40 เดือนผู้ประกันตนจะได้รับสิทธิ 800 บาทต่อเดือน

- ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบครบ 36 เดือนภายใน 60 เดือนก่อนเป็นผู้ทุพพลภาพจะได้รับสิทธิ 1,000 บาทต่อเดือน

3) ประโยชน์ทดแทนกรณีตาย ผู้ประกันตนจะได้รับเงินค่าทำศพ 20,000 บาททั้งนี้ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบครบ 6 เดือนภายใน 12 เดือน ก่อนเสียชีวิต

4) ประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพผู้ประกันตนจะได้รับเงินบำเหน็จพร้อมผลตอบแทน (ดอกเบี้ย) ทั้งหมดเมื่อผู้ประกันตนมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์จะแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนหรือลาออก

เมื่อเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นผู้เขียนเห็นว่าสิทธิประโยชน์ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ซึ่งกองทุนประกันสังคมยังคงให้ความคุ้มครองผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ที่ไม่ครอบคลุมเพียงพอต่อความจำเป็นซึ่งยังคงเป็นปัญหาในกรณีดังต่อไปนี้

1) กรณีเงินทดแทนการขาดรายได้

เงินทดแทนการขาดรายได้สำหรับการหยุดงานของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 เพื่อการรักษาพยาบาลตามคำสั่งของแพทย์ในรอบปีปฏิทิน ถ้าผู้ประกันตนลาป่วยโดยได้รับค่าจ้างจากนายจ้างครบ 30 วัน

ตามกฎหมายของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานแล้วต้องหยุดงานตามคำสั่งแพทย์ต่อไปอีกสำนักงานประกันสังคมจะจ่ายเงินเรียกว่า เงินทดแทนการขาดรายได้ร้อยละ 50 ของค่าจ้าง ครั้งละไม่เกิน 90 วัน ในรอบปีหนึ่ง ๆ ก็จะจ่ายให้ไม่เกินปีละ 180 วัน เว้นแต่ เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังไม่เกิน 365 วัน ในกรณีที่ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับค่าจ้างจากนายจ้างในระหว่างหยุดงาน เพื่อรักษาพยาบาลตามกฎหมายของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หรือมีสิทธิตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานสัญญาจ้างแรงงาน หรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างแล้วแต่กรณีผู้ประกันตนไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างนั้น ได้สิ้นสุด จึงมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ดังกล่าวเท่ากับระยะเวลาที่ถึงเหลือซึ่งปัจจุบันกำหนดโรคเรื้อรังไว้ 6 รายการ

และเมื่อเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 เห็นว่าผู้ประกันตนจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ 200 บาทไม่เกิน 30 วันต่อปี ในส่วนการรักษาพยาบาล ผู้ประกันตนใช้สิทธิ (สปสช.) ทั้งนี้ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบครบ 3 เดือนภายใน 4 เดือนก่อนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยและจะต้องรักษาตัวในโรงพยาบาลตั้งแต่ 1 วันขึ้นไป จึงจะมีสิทธิได้รับเงินวันละ 200 บาทไม่เกิน 30 วันต่อปี

ทั้งหมดดังกล่าวมาข้างต้นผู้เขียนมีความเห็นว่า การคุ้มครองด้านสวัสดิการในระบบประกันสังคมเป็นระบบหนึ่งที่จะช่วยทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น และเพื่อเป็นไปตามแนวคิดหลักการของการประกันสังคมเห็นจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรกำหนดแนวทางในการเพิ่มสิทธิประโยชน์ที่รองรับความเป็นอยู่ของผู้ประกันตนตามมาตรา 40

2) กรณีสงเคราะห์บุตร

เมื่อผู้ประกันตนตามมาตรา 33 จ่ายเงินสมทบครบ 12 เดือนภายใน 36 เดือน ก่อนเดือนที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 มีสิทธิยื่นขอรับเงินสงเคราะห์ได้ดังนี้คือ

- สำหรับบุตรชอบด้วยกฎหมาย ยกเว้น บุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปีบริบูรณ์ และได้คราวละไม่เกิน 3 คน

- เงินสงเคราะห์บุตรเหมาจ่ายเดือนละ 400 บาทต่อบุตร 1 คน โดยสำนักงาน ประกันสังคมจะโอนเข้าบัญชีออมทรัพย์ธนาคารของผู้ประกันตนเป็นรายเดือน จนกว่าบุตรอายุครบ

- 6 ปีบริบูรณ์

เมื่อเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์กรณีสงเคราะห์บุตร ของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 แล้วนั้นเห็นว่า ยังมิได้มีการได้รับความคุ้มครองในกรณีสงเคราะห์บุตรแต่อย่างใด

4.2 อัตราการจ่ายเงินสมทบ

1) การจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตนตามมาตรา 33

คือ เงินที่นายจ้าง ลูกจ้าง จะต้องนำส่งเข้ากองทุนประกันสังคมทุกเดือน โดยคำนวณจากค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับ ซึ่งกำหนดจากฐานค่าจ้างที่ไม่ต่ำกว่าเดือนละ 1,650 บาทและสูงสุดไม่เกินเดือนละ 15,000 บาท โดยรัฐบาลจะออกเงินสมทบเข้ากองทุนด้วยส่วนหนึ่ง เงินสมทบที่ถูกหักแต่ละเดือน โดยลูกจ้างถูกนายจ้างหักในอัตราร้อยละ 55 ของค่าจ้างนั้น นายจ้างก็จะร่วมจ่ายเงินสมทบเท่าจำนวนที่หักจากลูกจ้างคืออัตราร้อยละ 5 และรัฐบาลร่วมจ่ายสมทบในอัตราร้อยละ 2.75 จะถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) กรณีประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ ตาย คลอดบุตร รัฐบาล นายจ้างและลูกจ้างจ่ายในอัตราร้อยละ 1.5 ของค่าจ้างของลูกจ้าง

2) กรณีสงเคราะห์บุตร ชราภาพ รัฐบาล นายจ้างและลูกจ้างจ่ายในอัตราร้อยละ 3 ของค่าจ้างของลูกจ้าง

3) กรณีว่างงาน รัฐบาลจ่ายในอัตราร้อยละ 0.25 นายจ้างและลูกจ้างจ่ายในอัตราร้อยละ 0.5 ของค่าจ้างของลูกจ้าง

2. การจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 มี 2 ทางเลือกดังนี้

ทางเลือกที่ 1 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบ 100 บาทต่อเดือนในการนี้ผู้ประกันตนเป็นผู้จ่ายเอง 70 บาท รัฐสนับสนุน 30 บาท

ทางเลือกที่ 2 ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบ 150 บาทต่อเดือนในการนี้ผู้ประกันตนเป็นผู้จ่ายเอง 100 บาท รัฐสนับสนุน 50 บาท

โดยรัฐบาลจะจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนการจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตนจะจ่ายเป็นรายเดือน ๆ ละ 1 ครั้งและจ่ายเงินสมทบล่วงหน้าได้ครั้งละไม่เกิน 12 เดือนแต่ไม่สามารถจ่ายเงินสมทบย้อนหลังได้ และผู้ประกันตนที่ประสงค์จะรับเงินบำนาญชราภาพเพิ่มขึ้นสามารถจ่ายเงินสมทบเพิ่มเติมได้ไม่เกินเดือนละ 1,000 บาทต่อเดือน

ดังนั้น ถ้าพิจารณาจากการจ่ายเงินสมทบดังกล่าวข้างต้นแล้วผู้เขียนเห็นว่า ผู้มีสิทธิประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมในสองประเภทนั้น ผู้ประกันตนเป็นผู้มีส่วนเสียค่าใช้จ่ายด้วยตนเองหากแต่ว่าสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนนั้นยังมีคงมีความแตกต่างกันไม่รองรับต่อความเป็นอยู่ของผู้ประกันตนตามความจำเป็น

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนเห็นว่าสิทธิของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ที่ควรจะให้ให้มีขอบเขตของความคุ้มครองเหมือนเช่นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 นั้น เพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างกันระหว่างแรงงานทั้งสองประเภท เพราะบุคคลทุกคนที่ประกอบอาชีพอิสระก็มีส่วนที่ช่วยเหลือหรือเกื้อกูลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศได้เช่นเดียวกัน จริงอยู่แม้สิทธิของผู้ประกันตนทั้งสองประเภทดังกล่าว ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 จะสามารถเข้าเป็นผู้ประกันตนได้ตามการประกันชีวิตของบริษัทประกันของเอกชน แต่ในภาวะของความเป็นรัฐมีหน้าที่ตามพื้นฐานของการประกันสังคมในการเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขที่รัฐจะสามารถดำเนินการให้ได้ และเป็นกรณีที่รัฐจะสามารถดำเนินการภายใต้กองทุนประกันสังคมให้มีความเข้มแข็งต่อไป

5. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการกำหนดสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม เปรียบเทียบการเป็นผู้ประกันตนตามข้อบังคับของกฎหมายตามมาตรา 33 กับการเป็นผู้ประกันตนด้วยความสมัครใจมาตรา 40 ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.1 การแก้ไขปัญหาในเรื่องสิทธิประโยชน์ทดแทน

เนื่องจากการกำหนดสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคต่อผู้ประกันตน จึงเห็นควรมีการแก้ไข ดังนี้

1. สิทธิประโยชน์ทดแทนในกรณีทดแทนการขาดรายได้ กลุ่มแรงงานนอกระบบยังคงไม่ได้รับความคุ้มครองสวัสดิการการทำงาน เหมือนกับแรงงานในระบบ เห็นควรเปลี่ยนแปลงให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกันตนให้ครอบคลุมโดยการแก้ไขเพิ่มเติมประกาศสำนักงานประกันสังคมหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงเพื่อความมั่นคงในการดำรงชีวิตแม้มีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องขาดแคลนรายได้ก็สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

2. สิทธิประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร ปัจจุบันสำคัญอย่างหนึ่ง เห็นควรเพิ่มเติมให้ความคุ้มครองโดยการแก้ไขเพิ่มเติมประกาศสำนักงานประกันสังคมหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง เพื่อแรงงานนอกระบบที่เป็นผู้ใช้แรงงานเหมือนกันจะได้มีศักดิ์ศรีและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

5.2 การแก้ไขปัญหาในเรื่องการจ่ายเงินสมทบ

การจ่ายเงินสมทบ เห็นควรมีการกำหนดแนวทางในการจ่ายเงินสมทบโดยเปิดโอกาสให้เกิดทางเลือกในการจ่ายเบี้ยประกันสังคมตามความสามารถ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงกำหนดอัตราเงินสมทบกองทุนขึ้นใหม่ เพื่อให้ผู้ประกันตนจะได้รับสิทธิประโยชน์ที่เพียงพอต่อความจำเป็น

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2533). พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533. 11 สิงหาคม 2533 หน้า 14 .

สำนักงานประกันสังคม. (2558). คู่มือผู้ประกันตน. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงแรงงาน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2549). แรงงานนอกระบบ: การคุ้มครองประกันสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนัก

การพิมพ์: กลุ่มงานการพิมพ์

กองนโยบายและแผนงานและสำนักบริหารการลงทุน.(2553) รายงานการศึกษาฐานด้านการลงทุนการประกันสังคม

และการว่างงาน. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงแรงงาน

ปัญหาการฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ กรณีเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

และขั้นตอนการฟื้นฟูกิจการ

PROBLEM OF REHABILITATION IN LARGE ENTERPRISES DUE TO GUIDELINES OF FILING

PETITIONS FOR ENTERPRISES REHABILITATION AND ITS PROCEDURES

ก้องภพ งามศิริ¹ และศิริัญญา ดุสิตนานนท์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาตลาดทุน การเงิน และภาษี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (Kongphob.lawoffice@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ ภาควิชาตลาดทุน การเงิน และภาษี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (dsirinya@gmail.com)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและขั้นตอนของกระบวนการฟื้นฟูกิจการในปัจจุบัน และแนวความคิดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและขั้นตอนการฟื้นฟูกิจการในต่างประเทศอย่างสหรัฐอเมริกา

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายปัจจุบันของไทยในเรื่องการฟื้นฟูกิจการนั้น กำหนดอยู่ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ซึ่งวางหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ โดยกำหนดไว้ในหมวด 3/1 ส่วนการฟื้นฟูกิจการขนาดกลางและย่อม หรือที่เรียกว่าการฟื้นฟูกิจการ SMEs กำหนดไว้ในหมวด 3/2 อันเป็นเรื่องใหม่ของประเทศไทยที่เพิ่งเพิ่มเติมมาในปี พ.ศ. 2559 นี้เอง ซึ่งเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูหรือเกณฑ์การรับคดีของศาลล้มละลาย นั้นในส่วนของกฎหมายฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ กำหนดหลักเกณฑ์ว่า “ลูกหนี้ต้องมีหนี้สินล้นพ้นตัว” ซึ่งทำให้ไม่สอดคล้องกับกับหลักการฟื้นฟูกิจการเนื่องจากถูกปิดกั้น ว่าลูกหนี้ต้องมีหนี้สินล้นพ้นตัวเสียก่อนจึงจะสามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ อีกทั้งขั้นตอนการเลือกผู้ทำแผนและการจัดทำแผน ใช้เวลานาน จึงไม่สอดคล้องกับการฟื้นฟูกิจการที่ต้องรีบฟื้นฟูกิจการ

จากการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการขนาดกลางและย่อม พบว่ากฎหมายฟื้นฟูกิจการขนาดกลางและย่อม ได้เปิดโอกาสให้กิจการที่มีปัญหาด้านการเงินสามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูได้โดยไม่ต้องรอให้กิจการมีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือมีหนี้มากกว่าสินทรัพย์ของกิจการ ประกอบการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายฟื้นฟูของสหรัฐอเมริกาในเรื่องเกณฑ์การรับคดีนั้นของสหรัฐอเมริกาใช้คำว่า Insolvency ซึ่งแปลความหมายได้สองทาง คือ 1) มีหนี้มากกว่าสินทรัพย์ของบริษัท 2) อยู่ในสถานะไม่สามารถชำระหนี้ได้

ในเรื่องขั้นตอนการเลือกผู้ทำแผนและการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ เห็นได้ว่ากฎหมายฟื้นฟูกิจการของไทยใช้เวลากับขั้นตอนนี้มากเกินไป ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับฟื้นฟูสหรัฐอเมริกา ในส่วนการเลือกผู้ทำแผนและการจัดทำแผนนั้น สหรัฐอเมริกาได้แบ่งประเภทการฟื้นฟูกิจการเป็นบท ๆ หรือเรียกว่า Chapter ซึ่งบางเรื่องก็จะจัดทำได้รวดเร็ว อย่างเช่นลูกหนี้ที่อยู่ในกลุ่มลูกจ้างประจำ ก็จะมีแผนฟื้นฟูสำเร็จรูป ไม่ต้องเสียเวลาในเรื่องการตั้งผู้ทำแผนและจัดทำแผน ก็จะช่วยลดขั้นตอนลงได้

คำสำคัญ: หนี้สินล้นพ้นตัว, สภาวะไม่สามารถชำระหนี้ได้, แผนฟื้นฟูกิจการ

ABSTRACT

This article is intended to provide an overview of the concept of filing a rehabilitation application and the current phase of the rehabilitation process. The concept of filing a petition for business rehabilitation and overseas rehabilitation procedures like the United States.

According to the studies, it has been found that Thailand's current law on rehabilitation Defined in the Bankruptcy Act BE 2483, which sets the criteria for filing a petition for a large business rehabilitation as defined in Section 3/1 Small and Medium Enterprise Restoration. Also referred to as the rehabilitation of SMEs, defined in Section 3/2, which is a new issue in Thailand which recently been added in 2016. The criteria for filing a petition for rehabilitation or the criteria for hearing of the bankruptcy court. In the large-scale of rehabilitation law, the criteria, define of the criteria "Debtors must have insolvent debt", which makes it inconsistent with the principles of business rehabilitation since it was closed. The debtor must be insolvent before entering into the rehabilitation process. Also, the steps to choose a doer and planning selection process takes a long time. It is not in line with the enterprise rehabilitation that needs to be reorganized.

Based on the study of the law on business rehabilitation in large, medium and small enterprise rehabilitation. It found that the law of small and medium enterprises will give an opportunity for companies with has financial problems to enter the process which does not have to wait for the business to be insolvent or more debt than the assets of the business. Comparisons with United States Restoration Laws in use of Insolvency, which translated in two ways: 1) More debt than the company's assets. 2) Being unable to repay the debt.

The process of selecting the planner and the rehabilitation plan. It shows that Thailand's business rehabilitation law takes too much of this step. It does not benefit to the rehabilitation when compared to the rehabilitation in the United States in selecting the planner and making the plan. The United States has classified the rehabilitation into chapters or called "chapters". Some of them will be organized quickly such as debtors in the group of permanent employees. There will be a complete reconstruction plan which do not waste time setting up the planner and plan and can reduce the step of work.

Keywords: insolvent debt, the status of unable repay the debt, rehabilitation plan

1. บทนำ

กฎหมายฟื้นฟูกิจการนั้นถือว่ามีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยแก้ไขปัญหาทางการเงินหรือแม้แต่การจัดรูปองค์กรทางธุรกิจเนื่องจากเป็นกฎหมายเฉพาะที่เปิดโอกาสให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจต่าง ๆ ได้เพื่อให้งานนั้นสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ โดยจะเห็นได้จากว่ากฎหมายฟื้นฟูกิจการที่เรียกว่าสภาวะการพักชำระหนี้ (Automatic Stay) อีกทั้งยังมีบทกำหนดให้หนี้ที่เกิดขึ้นระหว่างการฟื้นฟูกิจการเป็นหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ได้โดยถือเป็นหนี้ในชั้นเดียวกับค่าใช้จ่ายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และยังสามารถเพิ่มทุนโดยออกหุ้นให้แก่บุคคลภายนอกได้ ซึ่งเป็นข้อยกเว้นเพราะโดยปกติแล้วบริษัทจำกัดไม่สามารถออกหุ้นเสนอขายให้กับบุคคลภายนอกได้ หากจะมีการเพิ่มทุนก็ทำได้แต่เพียงออกหุ้นขายแก่ผู้ถือหุ้นเดิมเท่านั้น มาตรการที่กล่าวมานี้เองเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วกฎหมายควรเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกู้ได้ง่ายขึ้นแทนที่จะปล่อยให้ลูกหนี้ล้มละลาย โดยไม่ต้องอยู่กับเรื่องเกณฑ์การรับคดีที่กำหนดแต่เพียง ต้องมีหนี้สินมากกว่าสินทรัพย์ของบริษัท เพราะกิจการที่ขาดสภาพคล่องทางการเงิน หรือที่เรียกว่าไม่อยู่ในสถานะที่จะชำระหนี้ได้ก็สามารถเข้าสู่กระบวนการได้แล้ว อีกทั้งยังเป็นการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่มีปัญหาทางการเงินแต่เนิ่นๆ เพราะหากปล่อยให้หนี้สินล้นพ้นตัว จะทำให้เกิดความยากลำบากในการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งปัจจุบันเกณฑ์การรับคดีเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 หมวด 3/1 กำหนดเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ยังใช้เกณฑ์คำว่า ลูกหนี้ต้องมีหนี้สินล้นพ้นตัวอยู่ เป็นเหตุให้มีลูกหนี้ที่มีหนี้เกินสิบล้าน ตามมาตรา 90/3 ของพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 แต่ยังไม่มียุทธวิธีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้

ประกอบกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในส่วนการตั้งผู้ทำแผนและระยะเวลาในการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ นั้น ปัจจุบันขั้นตอนนี้ใช้เวลานานซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ต้องให้มีความรวดเร็ว เนื่องจากกิจการทางการค้าส่วนใหญ่จะมีฐานลูกค้าเดิม หากต้องรอแผนฟื้นฟูกิจการ ลูกค้าที่เป็นคู่ค้ากับกิจการของลูกหนี้ก็คงหายไปหมด ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อันใดในการฟื้นฟูกิจการเพราะ กิจการไม่สามารถทำการค้าขายได้ เพราะไม่มีคู่ค้าแล้ว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษา หลักการและกระบวนการของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ กรณีศึกษา พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 หมวด 3/1 กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2559 หมวด 3/2 กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.2 เพื่อศึกษา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ กรณีศึกษา พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 หมวด 3/1 กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2559 หมวด 3/2 กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.3 เพื่อศึกษา ข้อดีข้อเสียที่ได้รับและแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายฟื้นฟูกิจการให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

3. การดำเนินการวิจัย

วิจัยฉบับนี้ได้กำหนดวิธีการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากสถิติคดีปี 2551 จากสำนักฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรมประกอบกับศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ พระราชบัญญัติล้มละลาย เอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายฟื้นฟูกิจการ จากห้องสมุดและสถาบันการศึกษาต่างๆ เอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ เพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อเท็จจริงนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปและแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยใช้วิธีการเขียนแบบพรรณนาและวิเคราะห์ (Descriptive and Analytical Method) เหตุผลที่ใช้ข้อมูลเชิงสถิติปี พ.ศ. 2551 มาทำการวิจัยเนื่องจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในส่วนระยะเวลาในการดำเนินการตามแผนฟื้นฟูกิจการนั้น กฎหมายกำหนดให้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี อีกทั้งยังขยายได้ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ปี และยังสามารถใช้อีกตามความเหมาะสม

ขึ้นอยู่กับคุณพินิจศาล ที่เห็นว่าแผนใดจะสำเร็จแล้วหากให้เวลาอีก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงใช้สถิติข้อมูลปี พ.ศ. 2551 มาใช้ทำการวิจัยเพราะคดีปี พ.ศ. 2551 ได้เสร็จสิ้นทุกคดีแล้ว

4. ผลการวิจัย

ประเด็นที่ 1 เรื่องหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

ผู้ทำการวิจัยได้ทำการศึกษาแล้วพบว่า หลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของไทยปัจจุบันมีสองหลักเกณฑ์ คือฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ และหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการขนาดกลางและย่อม โดยกฎหมายฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่กำหนดเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้ในมาตรา 90/3 โดยสรุปได้ดังนี้

- (1) ต้องมีหนี้สินส่วนตัว
- (2) มีหนี้ไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท ไม่ว่าจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคต
- (3) มีเหตุอันสมควรและช่องทางให้ฟื้นฟูกิจการ

ซึ่งลูกหนี้ที่เข้าเงื่อนไขของกฎหมายมีสิทธิได้รับการฟื้นฟูกิจการได้บัญญัติความหมายลูกหนี้ ดังนี้

- (ก) ลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด
- (ข) บริษัทมหาชนจำกัด

(ค) นิติบุคคลอื่น ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ปัจจุบันมีนิติบุคคลตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง คือ สหกรณ์เครดิตยูเนียน¹

แนวคิดทฤษฎีกฎหมายฟื้นฟูกิจการในกิจการขนาดกลางและย่อม

จากการที่ หมวด 3/1 ในเรื่องการฟื้นฟูกิจการนั้นไม่ครอบคลุมถึงลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน และห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ซึ่งเมื่อพิจารณาหน่วยทางธุรกิจในประเทศไทย แล้วพบได้ว่ากิจการของลูกหนี้เหล่านั้นมีลักษณะหลากหลาย ไม่จำกัดเฉพาะบริษัทจำกัดเท่านั้น ดังเราเรียกว่าธุรกิจ SMEs ซึ่งมีเป็นจำนวนมากในระบบเศรษฐกิจของประเทศ และธุรกิจเหล่านี้เป็นตัวขับเคลื่อนประเทศ แต่เมื่อกิจการเหล่านี้มีปัญหาทางด้านการเงิน คือขาดสภาพคล่องทางการเงิน กิจการเหล่านี้ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ ส่งผลให้กิจการเหล่านี้ต้องถูกฟ้องล้มละลายอย่างเดียว ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงได้กำหนด บัญญัติเป็นกฎหมายฟื้นฟู SMEs ขึ้น โดยบัญญัติอยู่ใน หมวด 3/2 ของพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 โดยกำหนดเกณฑ์การยื่นคำร้องไว้ในมาตรา 90/92 ดังนี้

- (1) ลูกหนี้ไม่อยู่ในสถานะที่จะชำระหนี้ได้
- (2) ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา มีหนี้ไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท ลูกหนี้ที่เป็นคณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ต้องมีจำนวนหนี้ไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท และลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด มีหนี้ไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 10 ล้านบาท
- (3) มีเหตุอันสมควรและช่องทางให้ฟื้นฟูกิจการ

¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/1

ประเด็นที่ 2 อุปสรรคในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

ผู้ทำการวิจัย ได้ศึกษาโดยการศึกษาคำราชกฎหมาย และสถิติคดี ปีพ.ศ. 2551 ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้แทนจากสำนักฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม พบว่าปัจจุบันแม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายล้มละลาย พ.ศ. 2483 แก้ไขปีพ.ศ. 2559 แล้วก็ตามแต่ก็เพียงเป็นการเพิ่มหลักเกณฑ์การฟื้นฟูกิจการที่มีขนาดกลางและย่อมหรือที่เรียกว่า ฟื้นฟู SMEs เท่านั้นหาได้แก้ไขหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ไม่ ซึ่งหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติอยู่สองเรื่อง

เรื่องแรก คือ หลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ ยังไม่เปิดโอกาสให้กิจการที่มีหนี้เกินสิบ ล้านที่ขาดสภาพคล่องทางการเงิน ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ เพราะคดีเรื่องเกณฑ์การเริ่มต้นคดีที่กำหนดว่าต้องมีหนี้มากกว่าสินทรัพย์ของกิจการ

เมื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายฟื้นฟูกิจการของไทย เห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันดังนี้

1. เรื่องเกณฑ์การนำคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีของไทยใช้เกณฑ์หนี้สินล้มพันตัว ซึ่งตีความว่า มีหนี้มากกว่าสินทรัพย์ของกิจการ¹ แต่ฟื้นฟูกิจการของอังกฤษเกณฑ์การนำคดีเข้าสู่กระบวนการนั้นประเทศอังกฤษใช้สองเกณฑ์ คือ

(1) เกณฑ์หนี้สินล้มพันตัว คือมีหนี้มากกว่าสินทรัพย์

(2) เกณฑ์ที่กำหนดว่ากิจการนั้นไม่สามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งหมายความว่า ในเวลาที่หนี้ถึงกำหนด

ชำระลูกหนี้ไม่สามารถชำระจากเงินสด หรือสินทรัพย์สภาพคล่องอื่นของตนที่อาจแปรเปลี่ยนเป็นเงินเพื่อนำมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ หรือลูกหนี้ไม่สามารถระดมทุนหรือกู้ยืมจากแหล่งทุนภายนอกเพื่อนำมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ได้ การไม่สามารถชำระหนี้ได้ ไม่ได้หมายความว่า การไม่สามารถชำระหนี้เนื่องจากทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่ได้เท่านั้น หากแม้ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องไปเปลี่ยนเป็นเงินได้ แต่ลูกหนี้ยังมีเครดิตความน่าเชื่อถือเพียงพอที่จะหาสินเชื่อมาชำระหนี้ได้ก็น่าจะถือว่าความสามารถชำระหนี้ยังคงมีอยู่ ไม่ควรถูกนำเข้าสู่กระบวนการล้มละลายแต่อย่างใด

โดยจะเห็นได้ว่ากฎหมายฟื้นฟูของประเทศไทยได้เปิดกว้างในเรื่องการนำคดีเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยกำหนดให้ศาลใช้เกณฑ์การรับคดีได้ทั้งสองแบบ ซึ่งต่างจากกฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศไทยที่กำหนดเฉพาะคดีที่มีหนี้สินล้มพันตัวเท่านั้น

อย่างไรก็ดีประเด็นที่น่าคิดต่อมาคือในเรื่องเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการหากนำเกณฑ์ลูกหนี้ไม่อยู่ในสถานะชำระหนี้ได้มาใช้ในกิจการขนาดใหญ่ จะมีปัญหาหรือไม่ เรื่องนี้ผู้ทำการวิจัยได้ศึกษาแล้ว ได้ขอสรุปดังนี้

¹ พิชัย นิลทองคำ, การฟ้องคดีล้มละลายวิธีปฏิบัติในศาลล้มละลายกลาง (กรุงเทพมหานคร:อทคชฯ มีลลิเนียม จำกัด 2544) หน้า 155

	ข้อดี	ข้อเสีย
เกณฑ์หนี้สินสิ้นพันตัว	-ช่วยสกัดกั้นลูกหนี้ที่ไม่สุจริตที่ยื่นเข้ามาเพื่อประวิงคดี เพราะจะได้รับการคุ้มครอง ตามมาตรา 90/12 ที่เรียกว่า สภาวะพักชำระหนี้	-ทำให้กิจการที่มีปัญหาทางด้านแต่ยังไม่มียี่สิบถึงเกณฑ์หนี้สินสิ้นพันตัว ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูได้ -ก่อให้เกิดปัญหาในการสืบพยานหลักฐาน และการต่อสู้คดีที่ไม่จำเป็น เพื่อพิสูจน์ว่าลูกหนี้มีหนี้มากกว่าสินทรัพย์ของกิจการ
สภาวะไม่สามารถชำระหนี้ได้	-ทำให้ทุกคดีที่มีปัญหาทางการเงินได้รับการดูแลแต่เริ่มแรกไม่จำเป็นต้องรอให้ลูกหนี้มีหนี้สินสิ้นพันตัว -มีเกณฑ์การพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามบทพิสูจน์ทางบัญชี (Balance sheet test) และหลักเกณฑ์ที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามบทพิสูจน์ตามกระเงินสด (Cash flow test) ซึ่งจะทำให้การต่อสู้ในประเด็นเรื่องคุณสมบัติของลูกหนี้ลดลงอันเป็นการช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีไปได้ -เป็นการรักษากิจการ โดยทำให้ลูกหนี้ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงาน และปัญหาเศรษฐกิจและสังคม -สะดวกและลดค่าใช้จ่ายเจ้าหน้าที่	- ทำให้คดีที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมากขึ้น เพื่อหวังในเรื่องสภาวะการพักชำระหนี้ทำให้ลูกหนี้ที่ไม่สุจริตใช้มาตรการนี้ในการชะลอการชำระหนี้ -ปริมาณคดีมากขึ้นซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในเรื่องบุคคลากรยังไม่มีความพร้อมและเพียงพอ

ประเด็นที่ 3 ขั้นตอนในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ

จากการศึกษาพบว่า ขั้นตอนในกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่เป็นกิจการขนาดใหญ่ตามหมวด 3/1 มีขั้นตอนที่ซับซ้อนและใช้เวลายาวนาน โดยเฉพาะขั้นตอนการตั้งผู้ทำแผน และการจัดทำแผนจนกระทั่งการยอมรับแผน ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายได้เปิดโอกาสให้ทั้งฝ่ายลูกหนี้และฝ่ายเจ้าหนี้ที่สามารถเสนอผู้ทำแผนได้ อีกทั้งยังมีบทบัญญัติในเรื่องการคัดค้านผู้ทำแผน และยังสามารถเสนอผู้ทำแผนแข่งได้ด้วย ซึ่งทำให้ขั้นตอนกว่าจะได้ดำเนินการตามแผนต้องชะลอออกไปเนื่องจากต้องรอการตั้งผู้ทำแผนและขั้นตอนการจัดทำแผน ส่วนในขั้นตอนการฟื้นฟูกิจการ SMEs นั้นมีระยะเวลาที่สั้นกระชับ เพราะลดขั้นตอนการตั้งผู้ทำแผน โดยกำหนดให้ลูกหนี้เป็นผู้เสนอผู้ทำแผน และในกระบวนการฟื้นฟู SMEs ยังมีแผนสำเร็จรูป ทำให้ลดขั้นตอนการจัดทำแผนลงไป ซึ่งทำให้กระบวนการฟื้นฟู SMEs ใช้ระยะเวลาสั้นกว่ากระบวนการฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ และเมื่อพิจารณาคุณลักษณะของกฎหมายฟื้นฟูสหรัฐอเมริกา กฎหมายฟื้นฟูสหรัฐอเมริกาจะแบ่งประเภทการฟื้นฟู เป็น Chapter ซึ่งบางประเภทกิจการก็สามารถใช้แผนฟื้นฟูสำเร็จรูปได้เลย ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผน เช่นใน Chapter 12 เป็นการจัดการหนี้สินของลูกหนี้ที่

ประกอบกิจการเกษตรกรรม และ Chapter 13 เป็นการจัดการหนี้สินของลูกหนี้ที่มีรายได้ประจำซึ่งใช้ฟอร์มการฟื้นฟูสำเร็จรูป

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

หลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการขนาดใหญ่ปัจจุบันเป็นอุปสรรคต่อกิจการที่มีสถานะขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว คืออยู่ในสถานะไม่สามารถชำระหนี้ได้ ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูได้ทำให้กิจการดังกล่าวต่อเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย

ประเด็นเรื่องขั้นตอนการฟื้นฟูกิจการ เมื่อศาลรับคำร้องคดีฟื้นฟูกิจการแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือขั้นตอนการเลือกผู้ทำแผน และจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ โดยปัจจุบันใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน เพราะกฎหมายปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้เจ้าหนี้เสนอผู้ทำแผนฝ่ายของตนเข้ามาได้ และนี่เองเป็นจุดที่ทำให้เกิดการคัดค้านผู้ทำแผนเกิดขึ้น เมื่อมีการคัดค้านผู้ทำแผนก็ต้องเสนอผู้ทำแผนคนใหม่ขึ้น ซึ่งใช้เวลาในขั้นตอนนี้ค่อนข้างนาน อีกทั้งเมื่อได้ตัวผู้ทำแผนแล้วยังต้องมีการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ โดยกฎหมายปัจจุบันได้ให้เวลาค่อนข้างนานเกินความจำเป็น

เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวสามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพสมดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงสมควรได้มีการพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่เป็นปัญหาดังกล่าวเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการแก้ไขกฎหมายดังต่อไปนี้

(1) หลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการธุรกิจขนาดใหญ่ ตามมาตรา 90/3¹ ในข้อแรก คือ ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว ควรที่จะระบุเหมือนดังกฎหมายล้มละลายในปัจจุบันของหลาย ๆ ประเทศที่ว่าลูกหนี้ไม่อยู่ในสถานะชำระหนี้ได้ ซึ่งทำให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสได้รับการฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายได้สะดวกยิ่งขึ้น ไม่ต้องรอให้ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว เพื่อลดปัญหาในทางปฏิบัติในอันที่จะทำให้การดำเนินการฟื้นฟูกิจการสามารถกระทำได้ในระยะต้น ๆ ตั้งแต่ลูกหนี้เริ่มประสบกับปัญหาทางการเงินหรือลูกหนี้ประสบภาวะทางการเงินชั่วคราว ไม่มีกระแสเงินสดที่จะมาดำเนินการได้ น่าจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฟื้นฟูกิจการแล้วเพราะหากปล่อยหรือรอให้ลูกหนี้เข้าสู่สภาวะการที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวเสียก่อน จะทำให้เกิดความยากลำบากในการฟื้นฟูกิจการ² และต้องถูกสั่งล้มละลายซึ่งก็จะส่งผลเสียในเรื่องเศรษฐกิจของประเทศ และปัญหาสังคม ในเรื่องการว่างงานของลูกจ้าง

(2) ระยะเวลาในการดำเนินการและขั้นตอนของกระบวนการฟื้นฟูกิจการธุรกิจขนาดใหญ่ นั้น ใช้เวลานานและมีขั้นตอนหลายขั้นตอนตั้งแต่เริ่มแรกการตั้งผู้ทำแผนและการจัดทำแผนฟื้นฟูจนกระทั่งมีมติเห็นชอบตามแผน ขั้นตอนนี้ใช้เวลาร่วมสามเดือน และยังขยายเวลาได้อีกสองครั้งครึ่งละ หนึ่งเดือน รวมแล้วมีเวลา ห้าเดือนในการส่งแผนฟื้นฟูกิจการของผู้ทำแผนตามมาตรา 90/43³ และร้ายกว่านั้นหากที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่ยอมรับแผนต้องจัดทำแผนใหม่หรือมีกรณีที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติตั้งผู้ทำแผนคนใหม่ ก็ต้องเพิ่มเวลาอีก เพราะทุกครั้งที่มีการตั้งผู้ทำแผนต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาและในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับ⁴ ด้วยเหตุนี้เองบางคดีใช้เวลาร่วมปี จึงเห็น

¹ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483

² เอื้อน ขุนแก้ว, คู่มือการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการ(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด พลสยามปริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง (ประเทศไทย) พิมพ์ครั้งที่ 6, 2553) หน้า 11

³ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483

⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/53

ควรกำหนดเวลาในการจัดทำแผนให้กระชับขึ้นเห็นควร จัดทำแผนส่งภายใน 45 วัน หากมีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมก็ให้อยู่ในดุลพินิจศาลตามที่เห็นสมควร ซึ่งจะทำให้กระบวนการในชั้นตอนนี้เร็วขึ้น

ท้ายสุดนี้เรื่องกฎหมายฟื้นฟูกิจการยังมีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อทำการวิจัยต่อไป ในส่วนของเรื่องแผนฟื้นฟูกิจการที่กฎหมายของไทยไม่ได้แบ่งประเภทเรื่องการฟื้นฟู โดยใช้กระบวนการฟื้นฟูตามหมวด 3/1 กับทุกประเภทกิจการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าบางประเภทกิจการมีความซับซ้อนและละเอียดอ่อนในเรื่องการจัดการ ด้วยเหตุนี้เห็นควรแล้วหรือที่จะใช้วิธีการฟื้นฟูตามหมวด 3/1 กับทุกประเภทกิจการ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ขอขอบคุณว่าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยคำแนะนำ คำปรึกษา จากบุคคลหลายท่าน ผู้เขียนขอขอบคุณ ดร. ศิริธัญญา คุณสินานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาใช้เวลา ให้คำแนะนำในการศึกษาครั้งนี้ขออิสระ รวมถึงการให้คำชี้แนะในการปรับปรุงแก้ไขการศึกษาครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเจ้าหน้าที่จากสำนักฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรมที่ได้กรุณาในเรื่องข้อมูลจากสถิติคดี ที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

เอกสารอ้างอิง

กรมบังคับคดี. (2560). สำนักฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2560, จาก

<http://www.led.go.th/bill159.asp>

ชีพ จุลมนต์.(2558). *คำอธิบายกฎหมายล้มละลาย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัทกรุงสยาม
พับลิชชิ่ง จำกัด.

ฐิติพงศ์ จิรัชยา.(2546). การสร้างคุณภาพของการพักบังคับการชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ. สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร
พิชัย นิลทองคำ และกมล วีระพลกุล.(2547). *การปรับโครงสร้างหนี้ด้วยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้โดยศาลล้มละลายกลาง* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อจตยา มิเลนเนียม.

วิชา มหาคุณ. (2559). *คำอธิบายกฎหมายล้มละลาย* (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ.

เอือน ขุนแก้ว.(2553). คู่มือการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัทกรุงสยาม
พับลิชชิ่ง จำกัด

Well - Fixed Asset. (2560). Knowledge Of Asset. สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.mbtech.co.th/knowledge-detail.php?lang=th&type=1&idk=3#>

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการระดมทุนสาธารณะผ่านผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ใน

การระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนตามหลักเกณฑ์

ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

LEGAL PROBLEMS OF CROWD FUNDING VIA FUNDING PORTAL

IN CASE OF EQUITY CROWD FUNDING AS PRESCRIBED

IN THE REGULATION OF SECURITIES AND EXCHANGE COMMISSION

กุลประภัสสร ฉันทาลักษณ์¹ และณัฐริกา แชน²

¹ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาตลาดทุน การเงิน และภาษี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (K.chantaluck@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ ภาควิชาตลาดทุน การเงิน และภาษี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

บทคัดย่อ

ในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 เรื่อง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ผ่านระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ที่ออกโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์นั้น เป็นการวางหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการระดมทุนสาธารณะ (Crowdfunding) ประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Equity Crowdfunding) เป็นการระดมทุนแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในตลาดทุน โดยการบัญญัติขึ้นของการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนนั้นจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มธุรกิจ (Startup) และผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยผ่านตัวกลางคือเว็บไซต์ซึ่งอยู่ในระบบอินเทอร์เน็ตปัจจุบัน

จากศึกษาเปรียบเทียบพบว่าระหว่างประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเว็บไซต์ตัวกลางหรือผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ (Funding Portal) นั้น ทั้ง 2 ประเทศมีการกำหนดกฎหมายที่คล้ายคลึงกันในเรื่องของการจัดตั้งเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ แต่ในส่วนที่แตกต่างในเรื่องของการกำหนดนิติบุคคลนั้นประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำหนดที่ชัดเจนมากกว่าและมีการเปิดโอกาสให้องค์กรธุรกิจหลาย ๆ ประเภทมีการเข้าจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ได้มากกว่าประเทศไทย

คำสำคัญ: การระดมทุนสาธารณะ, การระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุน, ผู้ให้บริการระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์

ABSTRACT

Notification of the Capital Market Supervisory Board No. Tor Jor 7/2558 Re: Regulation concerning the property commercialization via the internet, prescribed by The Securities and Exchange Commission, is the criterion about Crowdfunding: Equity Crowdfunding, which is a new kind of fundraising in capital market. That is, the Equity

Crowdfunding criterion gives an opportunity to startups and SMEs so that they can reach source of funds more simply via the websites on the internet.

According to the comparison research, in terms of the funding portal comparison between Thailand and the United States, both of them have the similarity of founding portal conforming to the law in their countries. However, there is the different in juristic person determination. The United States come up with more obvious regulations, and they allow various kinds of business organization to register as funding portal which is more effective than in Thailand.

Keywords: Crowdfunding, Equity Crowdfunding, Funding portal

1. บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มีหน้าที่กำกับและพัฒนาตลาดทุนของประเทศ โดยมีการกำกับดูแลและคุ้มครองผู้ลงทุน ทั้งตลาดแรกและตลาดรอง ซึ่งในอดีตนั้นการระดมทุนจากตลาดทุนยังไม่ได้รับความนิยมในการระดมทุนในตลาดทุนมากเท่ากับการระดมทุนในตลาดเงินอย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์ หรือธนาคารเฉพาะกิจของรัฐบาล เป็นต้น ทำให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตลาดทุนของประเทศให้มีการระดมทุนภาคธุรกิจมากขึ้น โดยวิธีการหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์นำมาพัฒนาการระดมทุนภาคธุรกิจคือการระดมทุนสาธารณะ

ในประเทศไทยนั้นการระดมทุนสาธารณะเป็นไปในช่วงเริ่มต้น เนื่องจากเพิ่งเริ่มมีการประกาศใช้การระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ. 7/2558 เรื่อง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ผ่านระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ จึงถือว่าเป็นการระดมทุนในตลาดทุนในลักษณะใหม่ เพื่อสร้างช่องทางให้ผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มธุรกิจ ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ,2559) ที่เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาธุรกิจที่กำลังเริ่มต้นหรือประกอบธุรกิจอยู่แล้วสามารถก้าวหน้าแข่งขันกับผู้ประกอบการในประเทศและต่างประเทศได้อย่างราบรื่น แต่การระดมทุนในระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์นั้นย่อมมีการเสี่ยงกับผู้ลงทุน ซึ่งโดยปกติการลงทุนช่องทางอื่นๆ มีความเสี่ยงเช่นกันทำให้ผู้ลงทุนต้องมีการศึกษาการลงทุนในรายของธุรกิจเป็นอย่างดีก่อนการลงทุน โดยผู้ประกอบการที่จะเข้าออกเสนอขายหลักทรัพย์ได้ก็จำเป็นต้องผ่านหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เสียก่อนถือว่าสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์นั้นได้ลดความเสี่ยงให้ผู้ลงทุนได้ระดับหนึ่งแล้ว

ดังนั้นการลงทุนทุกช่องทางนั้นล้วนมีความเสี่ยงมากมายสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จึงออกหลักเกณฑ์หรือข้อบังคับให้ผู้ออกเสนอขายหลักทรัพย์ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นไปตามหน้าที่ คือ กำกับดูแลและคุ้มครองผู้ลงทุน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาถึงหลักเกณฑ์ ประกาศหรือกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อนำมาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง
2. ศึกษาถึงปัญหาและผลกระทบของการประกาศใช้การระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนในเรื่องของปัญหาในการจัดตั้งผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการให้บริการเว็บไซต์ในการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุน
3. นำปัญหาของการจัดตั้งผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์มาวิเคราะห์และเสนอถึงแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อความปลอดภัยของนักลงทุนและ โอกาสในการจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ที่มีความต้องการเป็นตัวกลาง

3. การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษานี้เป็นลักษณะเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ถึงปัญหาแล้วเสนอวิธีการแก้ไข โดยขั้นตอนและเครื่องมือที่ในการดำเนินการศึกษานั้นจะเป็นการศึกษาในของเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยเอกสารดังกล่าวนี้จะ ได้แก่ ตัวบทกฎหมายของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นกรอบในการควบคุมในวงกว้าง ประกาศของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่เกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนและการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนในเรื่องของผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์และเอกสารลำดับรองต่างๆ อาทิเช่น เอกสารทางวิจัย ตำรา บทความทางวิชาการ ข้อมูลทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และนำข้อมูลที่ได้ศึกษาจากเอกสารนั้นนำมาศึกษาเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Study) ในเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ ตลอดจนประโยชน์และผลกระทบ รวมไปถึงรายละเอียดของกฎหมายของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา และนำมาสรุปผลรวมของการศึกษาและนำเสนอถึงข้อเสนอแนะในปัญหาที่มีการนำวิเคราะห์ในส่วนต่าง ๆ

4. ผลการวิจัย

ในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 เรื่อง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ผ่านระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ที่ออกโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์นั้น เป็นการวางหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุน โดยประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ 3 บุคคล ดังนี้

รูปที่ 1 ภาพรวมของการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุน

โดยการศึกษาวิเคราะห์ถึงเฉพาะผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะเข้ามาเป็นตัวกลางซึ่งถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุน ซึ่งผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์จะมีหน้าที่สำคัญในการประสานงานหรือติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบริษัทที่ต้องการเงินทุนและผู้มีเงินออมหรือนักลงทุน ซึ่งผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นผู้ให้บริการในการสร้างพื้นที่ให้กับบริษัทที่ต้องการเงินทุนได้มีโอกาสในการแสดงแผนงานหรือโครงการของตนทั้งแบบเป็นเพียงความคิดในการสร้างผลงานสินค้าต่าง ๆ เพียงเท่านั้น ซึ่งนักลงทุนจะลงทุนหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของนักลงทุนเองเท่านั้น โดยการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนนั้นเป็นส่วนหนึ่งในตลาดการเงินที่เรียกว่า ตลาดทุน โดยตลาดทุนนั้นหมายถึงการระดมเงินทุนผ่านตลาดทุนจะเป็นแหล่งเงินทุนระยะยาว ซึ่งจะใช้เวลาเกิน 1 ปี การระดมเงินทุนผ่านตลาดทุนนั้นจะเป็นการระดมเงินทุนจากประชาชนในลักษณะวงกว้าง โดยผ่านการออกตราสารทางการเงินหรือหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ และเสนอขายแก่ประชาชน (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548)

ในประเทศไทยบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ได้นั้นต้องผ่านการพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เสียก่อน โดยผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีคุณสมบัติที่ครบถ้วนและปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ. 7/2558 ที่ได้กำหนดไว้ให้ครบถ้วน ถ้าหากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ที่จะเข้ามาขออนุญาตเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์มีคุณสมบัติที่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้แล้วสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จะมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้นั้นสามารถดำเนินการเป็นตัวกลางได้

ซึ่งการศึกษานี้วิเคราะห์เห็นถึงปัญหาของการจัดตั้งเป็นบริษัทในการเป็นผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่มีความต้องการขออนุญาตเป็นผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในข้อ 13 ของประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ. 7/2558 ไว้ดังนี้

“ผู้ขอความเห็นชอบเป็นผู้ให้บริการระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ที่ยื่นขอความเห็นชอบตามข้อ 12 จะได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย.....”

โดยคำว่า “เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย” ในที่นี้สร้างความไม่ชัดเจนและอาจจะก่อให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นให้กับผู้ที่มีความต้องการขออนุญาตเป็นผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์และส่งผลกระทบต่อนักลงทุน เนื่องจากคำว่า “บริษัท” นั้นอาจหมายความรวมถึงได้ทั้งบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งทั้งบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัดนั้นก็มีความแตกต่างกันในการจัดตั้งบริษัท เนื่องจากบริษัทจำกัดกำหนดว่าสามารถมีผู้ก่อการบริษัทได้ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1097 (โสภณ รัตนกร, 2553) และบริษัทมหาชนจำกัดกำหนดว่าสามารถผู้ก่อการบริษัทได้ตั้งแต่ 15 ขึ้นไป ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน พ.ศ. 2535 มาตรา 16 ซึ่งผู้เริ่มก่อการมีความสำคัญในการจัดตั้งบริษัท โดยการศึกษานี้เห็นว่าจำนวนผู้เริ่มก่อการบริษัทอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักลงทุน ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ. 7/2558 ไม่มีการกำหนดไว้ว่าเป็นบริษัทในประเภทใด ซึ่งในปัจจุบันนั้นมีการดำเนินการแก้ไขการจัดตั้งการนิติบุคคล ได้แก่

ร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ.....(กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558) โดยผู้ประกอบการสามารถจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดโดยมีผู้เริ่มก่อการได้เพียงคนเดียวจากเดิมที่ต้องใช้บุคคล 3 คนขึ้นไป ซึ่งการจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นเพื่อสนับสนุนและรองรับให้เกิดผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มธุรกิจ และผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ตามนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งยังช่วยลดขั้นตอนของการจดทะเบียนให้รวดเร็วมากขึ้น และยังเป็นการป้องกันปัญหาการตั้งผู้ถือหุ้นปลอม หรือ นอมินีขึ้น โดยเห็นว่า มีการพิจารณาของร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งนิติบุคคลคนเดียวนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ต้องการเงินทุนที่เข้าประกอบธุรกิจใหม่ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ต้องการเงินทุนนั้นสามารถจัดตั้งบริษัทที่เป็นนิติบุคคลได้และเพื่อที่จะสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ประกอบการเอง

แต่การศึกษานี้เห็นว่าผู้ที่ยื่นขออนุญาตเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากจะเป็นทางผ่านทางการเงินของนักลงทุนกับบริษัทที่ต้องการเงินทุนและเป็นทางผ่านในการทำข้อเสนอขายหลักทรัพย์ (หุ้น) ระหว่างบริษัทที่ต้องการเงินทุนและนักลงทุน การมีขึ้นของร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียว พ.ศ..... จะส่งผลถึงความปลอดภัยในการลงทุนในผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์เนื่องจากถ้าหากบุคคลเดียวสามารถจัดตั้งบริษัทจำกัดได้ก็อาจจะทำให้ไม่มีบุคคลใดสามารถอ่านอำนาจการตัดสินใจของบุคคลนั้นไม่ว่าเรื่องสำคัญที่จะมีผลในเปลี่ยนแปลงของบริษัทหรือในเรื่องการบริการทั่วไปและทำให้อ่านอาจอยู่ในบุคคลคนเดียว จะทำให้บุคคลคนเดียวมีอำนาจในการบริหารต่างๆเพียงผู้เดียว ซึ่งจะทำให้ผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์มีความน่าเชื่อถือที่น้อยลง

ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีการนำการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนมาใช้เป็นการระดมทุนแบบใหม่ โดยวัตถุประสงค์ของการนำการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนมาบังคับใช้ในประเทศนั้นมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกันกับประเทศไทยคือเพื่อสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มธุรกิจและผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ซึ่งจะก่อให้เกิดโอกาสทางธุรกิจนั้นกับบริษัทที่ต้องการเงินทุนอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการจ้างแรงงานในธุรกิจ การขยายเส้นทางธุรกิจให้มีความเติบโตมากขึ้น โดยรัฐบาลของนายบารัค โอบามาที่เป็นประธานาธิบดีในสมัยนั้น มองว่า จะเป็นการช่วยเหลือในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเอง(U.S. Securities and Exchange Commission, 2016) ซึ่งการนำการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนมาบังคับใช้นั้น มีการเพิ่มเติมไว้ใน Title III ของกฎหมาย Jumpstart Our Business Startups Act (JOBS Act) Securities Act of 1933 (Securities Act) และ Securities Exchange Act of 1934 (Exchange Act) โดยการเพิ่มเติมกฎหมายต่าง ๆ นั้นก็เพื่อที่จะปรับให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันซึ่งจะเป็นต้นแบบให้กับการระดมทุนออนไลน์อื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคตและยังเป็นการเพิ่มความปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุน

โดยความสำคัญของ JOBS Act นั้นถือว่าเป็นกฎหมายหลักที่มีผลใช้บังคับทั่วประเทศซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญเพราะว่า JOBS Act เป็นเหมือนบทบัญญัติที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำข้อเสนอหลักทรัพย์ของการลงทุนที่อยู่ภายใต้ Securities Act ข้อเสนอเกี่ยวกับการขายหลักทรัพย์ที่มีการบังคับใช้รวมถึงข้อบังคับในการจดทะเบียน โดย JOBS Act นั้นมีการกำหนดถึงบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะเป็นตัวกลางในการเป็นผู้จัดการเว็บไซต์ ซึ่ง JOBS Act นั้นมีการกำหนดว่า บุคคลที่จะเข้ามาเป็น

ผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการเป็นตัวกลางในการเป็นผู้ซื้อและขายหลักทรัพย์ในบัญชีของบริษัทที่ต้องการเงินทุนและนักลงทุน

ในประเทศสหรัฐอเมริกาการเป็นตัวกลางในการเป็นผู้จัดการเว็บไซต์นั้นจะต้องจดทะเบียนและได้รับอนุญาตจาก U.S. Securities and Exchange Commission (U.S. SEC) เพียงเท่านั้น โดย U.S. SEC มีการกำหนดให้ 2 บุคคล สามารถที่จะจดทะเบียนเข้ามาเป็นตัวกลางได้แก่ บริษัทที่ทำหน้าที่เป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ และ ผู้ค้าหลักทรัพย์และผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยการศึกษานี้จะวิเคราะห์ถึงผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์เพียงเท่านั้น โดยจะนำมาเปรียบเทียบกับผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยที่มีเพียงบุคคลเดียวเท่านั้นที่สามารถจดทะเบียนเป็นตัวกลางได้ ซึ่งการจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์จะอยู่ภายใต้บังคับ Securities Act Section 4A(a)(1) โดยเข้าจดทะเบียนในรูปแบบฟอร์ม Form Funding Portal on EDGAR ด้วยวิธี SEC's Electronic Data ซึ่ง U.S. SEC จะวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลของผู้ที่ต้องการเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ใส่ไว้ในระบบดังกล่าวแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อดำเนินการในการอนุญาตผู้ที่ต้องการเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์(U.S. Securities and Exchange Commission, 2017)

ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยมีความแตกต่างของการเป็นตัวกลางผู้ที่ต้องการเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์คือ ในประเทศสหรัฐอเมริกาเปิดโอกาสให้บุคคล 2 ประเภทสามารถจดทะเบียนเป็นตัวกลางได้ 2 ประเภท ได้แก่ บริษัทที่ทำหน้าที่เป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ และผู้ค้าหลักทรัพย์ที่เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์อยู่แล้วเพียงเข้ามาจดทะเบียนเป็นตัวกลางกับ U.S. SEC เพียงเท่านั้น และผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์เป็นบุคคลประเภทใหม่ที่สามารถเข้ามาเป็นตัวกลางได้ตามที่ Securities Act และ Exchange Act กำหนดซึ่งต้องมีการจดทะเบียนกับ U.S. SEC ตามที่กำหนดแบบฟอร์มไว้ซึ่งแตกต่างจากของประเทศไทยที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มีเปิดโอกาสให้เพียงผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกกำหนดคุณสมบัติไว้ชัดเจนในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 เพียงเท่านั้นที่จะสามารถจดทะเบียนเป็นตัวกลางได้

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบขององค์กรธุรกิจที่สามารถจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์

ประเภทองค์กรธุรกิจ	บริษัทมหาชนจำกัด	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วน	กิจการเจ้าของคนเดียว	ทรัสต์	อื่นๆ
สหรัฐอเมริกา	√	√	√	√	√	√
ไทย	√	√				

จาก ตารางที่ 1 จะเห็นถึงความแตกต่างของนิติบุคคลที่สามารถเข้ามาจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ดังนี้

1. โอกาสในการจดทะเบียนในประเทศไทยนั้นเปิดโอกาสให้บริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยเท่านั้นที่สามารถจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 ในข้อ 13 ซึ่งแตกต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่เปิดโอกาสไม่เฉพาะเพียงแต่บริษัทเท่านั้นแต่ยังเปิดโอกาสให้นิติบุคคลประเภทอื่นๆสามารถที่จะจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ได้

2. ความชัดเจนของประเภทนิติบุคคล ประเทศไทยเพียงแต่กำหนดว่าต้องเป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยเท่านั้นแต่ไม่ได้มีการจำแนกถึงประเภทที่แน่ชัด ซึ่งแตกต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการกำหนดไว้ใน Form Funding Portal (U.S. Securities and Exchange Commission, 2016) เล่าว่ามีองค์กรธุรกิจประเภทใดบ้างที่สามารถจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ได้

ในปัจจุบันแล้วประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงการจัดตั้งนิติบุคคลคนเดียว ซึ่งการศึกษานี้มองว่าอาจจะส่งผลกับนักลงทุนในเรื่องความปลอดภัยของนักลงทุนที่จะใช้บริการผ่านตัวกลางนั้น ๆ ในเรื่องของการคานอำนาจในการบริหารงาน แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาก็เปิดโอกาสให้องค์กรธุรกิจที่เป็นกิจการเจ้าของคนเดียวสามารถที่จะจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ได้เช่นกัน

เมื่อถ้าหากเปรียบเทียบกันแล้วระหว่างประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว แม้จะมีความแตกต่างก็ตามแต่ในความต่างนั้นก็ยังมีเหมือนกันคือ การจัดตั้งนิติบุคคลนั้นต้องจัดตั้งตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ อย่างเช่น จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ควบคุมการจัดตั้งผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละประเทศให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือกฎหมายที่ประกาศใช้นั้น ๆ

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยและ U.S. SEC ของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นล้วนทำตามหน้าที่ในการกำกับดูแล พัฒนาและส่งเสริมตลาดทุนในประเทศนั้นๆ เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจให้มั่นคง ทำให้ระบบเศรษฐกิจภายในประเทศสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งการส่งเสริมตลาดทุนในปัจจุบันนี้คือการพัฒนาและส่งเสริมการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนซึ่งเห็นได้ว่าทั้งประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกานั้นกำลังให้ความสำคัญกับการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนนี้เนื่องจากเป็นการระดมทุนที่อาศัยเทคโนโลยีที่ปัจจุบันกำลังเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของทุกคน โดยการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนนี้เมื่อพิจารณาแล้วทั้งประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกามีความต้องการให้การระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนนี้เป็นการระดมทุนที่เป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มธุรกิจและผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยและ U.S. SEC ของประเทศสหรัฐอเมริกาพิจารณาถึงว่าผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มธุรกิจและผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กกลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มธุรกิจที่ค่อนข้างเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยากเนื่องจากปัจจัยแวดล้อมต่างๆ อาทิเช่น หลักทรัพย์ในการค้าประกันกับธนาคารพาณิชย์ หรือแม้กระทั่งผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มธุรกิจและผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กนั้นมีเพียงแผนธุรกิจหรือโครงการที่ยังไม่มีการเริ่มทำธุรกิจ เป็นต้น

การเข้าแหล่งเงินทุนขายนั้นอาจจะทำให้ระบบเศรษฐกิจไม่มีการพัฒนาไปเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งจากความเป็นมาแล้ว ทั้ง 2 ประเทศเริ่มจากพื้นฐานเหตุผลเดียวกันที่ต้องการสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มธุรกิจและผู้ประกอบการ ขนาดกลางและขนาดเล็กเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น โดยการนำตลาดทุนมาเป็นทางเลือกหนึ่งให้ผู้ประกอบการ ที่เพิ่มเริ่มธุรกิจและผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กเพื่อนำเงินลงทุนเหล่านั้นไปต่อขยายทางธุรกิจและสร้าง โอกาสต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการจ้างแรงงาน ซึ่งจะเป็นการช่วยส่งเสริมในการเติบโตของ ระบบเศรษฐกิจ

โดยจากหลักเกณฑ์และกฎหมายของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกาตามที่ได้ออกไปแล้วจะมีการ เปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างของทั้ง 2 ประเทศ แล้วนำหลักเกณฑ์ของประเทศไทยคือ ประกาศคณะกรรมการ กำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 ในข้อ 13 ในเรื่องของการจัดจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่าย อีเล็กทรอนิกส์หรือตัวกลาง โดยมาวิเคราะห์ถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ถึงความไม่แน่ชัดของประกาศดังกล่าวนี้และ นำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีความแตกต่างกัน ตั้งแต่ของบุคคลที่สามารถจดทะเบียน เป็นตัวกลางได้ โดยประเทศสหรัฐอเมริกานั้นมีการกำหนดให้ 2 บุคคลสามารถเป็นตัวกลางได้ ซึ่งได้แก่ บริษัทที่ทำ หน้าที่เป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ และ ผู้ค้าหลักทรัพย์และผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างจากของประเทศไทยที่กำหนดให้บุคคลเดียวสามารถจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดม ทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ได้

ในส่วนข้อเสนอแนะนั้นจะเป็นการเสนอข้อเสนอนั้นในส่วนของความแตกต่างของ โอกาสของนิติบุคคลที่ จะเข้ามาจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยและประเทศ สหรัฐอเมริกา โดยประเทศสหรัฐอเมริกาค่อนข้างที่จะเปิดโอกาสให้นิติบุคคลหลายๆประเภทรวมทั้งกิจการเจ้าของ คนเดียวสามารถที่จะจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งแตกต่างจากของ ประเทศไทยแค่เพียงระบุว่าเป็นบริษัท ซึ่งมีความไม่ชัดเจนของประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 ใน การระบุนิติบุคคลที่เป็นบริษัท โดยอาจสร้างความสับสนให้กับผู้ที่ประสงค์ที่จะเข้าจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดม ทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งการค้นคว้าอิสระนี้เห็นได้ว่าในประเทศไทยนั้นควรมีการปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ ตามข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในส่วนของความไม่ชัดเจนของประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 ในข้อ 13 (1)

ในส่วนของความไม่ชัดเจนของประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 ในข้อ 13 (1) การศึกษานี้เห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ควรเปลี่ยนแปลงข้อความให้มีการกำหนด ชัดเจนมากขึ้น โดยเพิ่มเติมข้อความจากข้อความเดิมเป็น

“ผู้ขอความเห็นชอบเป็นผู้ให้บริการระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ที่ยื่นขอความเห็นชอบตาม ข้อ 12 จะได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) เป็นบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ห้างหุ้นส่วน หรือทรัสต์ที่จัดตั้งตามกฎหมายไทย.....”

การสร้าง ความชัดเจนของข้อความนั้น การศึกษานี้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงข้อความ เป็นบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ห้างหุ้นส่วน หรือทรัสต์นั้นจะทำให้นิติบุคคลที่เข้าจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่าน ระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์สิทธิและหน้าที่ในการกำหนดเป็นนิติบุคคลตามประเภทที่แตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะหากมีการเปลี่ยนแปลงการจัดตั้งบริษัทจำกัดตามร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งนิติบุคคลคนเดียว พ.ศ..

โดยการศึกษาเห็นว่าการจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ควรเป็นบริษัทที่มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นตัวกลางระหว่างบริษัทที่ต้องการเงินทุนและนักลงทุนต้องมีเงินไหลผ่านตัวกลางตลอดเวลา จึงควรที่เป็นบริษัทที่น่าเชื่อถือในการดำเนินการบริหารงาน โดยถ้าหากบุคคลคนเดียวสามารถที่จะจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดได้ อาจส่งผลถึงการคานอำนาจในการตัดสินใจในบริษัทดังกล่าวซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นตัวกลาง ซึ่งการศึกษานี้เห็นว่าถ้าหากร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งนิติบุคคลคนเดียว พ.ศ....มีการประกาศใช้จะทำให้เข้าหลักเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 ข้อ 13 (1) ทำให้บุคคลสามารถจัดตั้งนิติบุคคลคนเดียวได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อบริษัทที่ต้องการเงินทุนและนักลงทุนในการเข้าบริหารผ่านผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ควรมีการเพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 ข้อ 13 เป็นประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 ข้อ 13/1 โดยเพิ่มเติมดังนี้

“ข้อ 13/1 ผู้ขอความเห็นชอบเป็นผู้ให้บริการระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ที่ยื่นขอความเห็นชอบตามข้อ 12 จะได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ข้อ 13 แต่ถ้าหากเป็นบริษัทจำกัดที่จัดตั้งตามร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งนิติบุคคลคนเดียว พ.ศ... บริษัทจำกัดนั้นต้องมีกรรมการในบริษัทจำนวนอย่างน้อย 3 คน”

ดังนั้นการกำหนดจำนวนกรรมการในบริษัทนั้นจะสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์และเป็นการคานอำนาจในการบริหารจัดการรวมทั้งการตัดสินใจเรื่องสำคัญในบริษัท ซึ่งความน่าเชื่อถือและการคานอำนาจจะเป็นสิ่งที่ประกอบการตัดสินใจของบริษัทที่ต้องการลงทุนที่ต้องการขายหลักทรัพย์และประกอบการตัดสินใจสำหรับนักลงทุนที่ต้องการซื้อหลักทรัพย์ผ่านผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์นั้นๆ

3. ข้อเสนอแนะในการเพิ่มโอกาสให้นิติบุคคลอื่นๆเข้าประกอบกิจการเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์

การประกอบกิจการเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยนั้นเปิดโอกาสให้เพียงบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยเท่านั้น โดยบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยนั้นเป็นได้ทั้งบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งแตกต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่เปิดโอกาสให้นิติบุคคลหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นบริษัทมหาชนจำกัด บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วน กิจการเจ้าของคนเดียว ทรัสต์ หรือนิติบุคคลอื่นๆ สามารถจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ได้ ทำให้อาจจะมีผู้สนใจจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์เป็นจำนวนมากทำให้เป็นการสร้างทางเลือกให้กับบริษัทที่ต้องการเงินทุนและนักลงทุน โดยถ้าหากในอนาคตประเทศไทยมีการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนมากขึ้น ประเทศไทยอาจจะต้องเปิดโอกาสให้นิติบุคคลอื่นสามารถจดทะเบียนเป็นการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนได้ โดยสามารถเพิ่มข้อความในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนที่ ทจ.7/2558 ข้อ 13 (1) จากเดิมเป็น

“ผู้ขอความเห็นชอบเป็นผู้ให้บริการระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ที่ยื่นขอความเห็นชอบตามข้อ 12 จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นกฎหมายไทยหรือนิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย”

ถ้าหากการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุน ได้รับความนิยมนมากขึ้นเรื่อยๆ การเปิดโอกาสให้ให้นิติบุคคลอื่นๆ ไม่เพียงแต่เป็นบริษัทเท่านั้นที่จะสามารถเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ได้ จะเป็นการสร้างโอกาสให้กับทั้งผู้ที่มีความต้องการจดทะเบียนเป็นผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์และบริษัทที่ต้องการเงินทุน เพื่อการเติบโตของเศรษฐกิจในประเทศ

นอกจากนี้เพื่อเป็นการพัฒนาหลักเกณฑ์ของการระดมทุนแบบการระดมทุนสาธารณะประเภทที่ให้หุ้นเป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้ลงทุนในการเป็นตัวกลางผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ในโอกาสต่อไป ควรศึกษา เปรียบเทียบถึงหลักเกณฑ์การ เป็นตัวกลางระหว่างการเป็นบริษัทที่ทำหน้าที่เป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ และ ผู้ค้าหลักทรัพย์และผู้ให้บริการระดมทุนผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ในการปฏิบัติดำเนินงาน เป็นตัวกลางว่าแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.(9 พฤศจิกายน 2558).ร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งนิติบุคคลโดยบุคคลคนเดียวพ.ศ.....

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.dbd.go.th/download/article/article_12112627.pdf

โสภณ รัตนากร. (2553). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ.

สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2548). การลงทุนในตราสารทุน (Equity Investment). กรุงเทพมหานคร บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (9 กุมภาพันธ์ 2559). หลักการ/วัตถุประสงค์ของการกำกับดูแลการระดมทุนผ่านผู้ให้บริการระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.sec.or.th/TH/RaisingFunds/CFD/Pages/principle.aspx>

U.S. SECURITIES AND EXCHANGE COMMISSION. (05 July 2016). Regulation Crowdfunding: A Small Entity Compliance Guide for Issuers [Online] Available http://www.sec.gov/info/smallbus/secg/rccomplianceguide051316.htm#_ftn2

U.S. Securities and Exchange Commission. (27 October 2016). FORM FUNDING PORTAL APPLICATION OR AMENDMENT TO APPLICATION FOR REGISTRATION OR WITHDRAWAL FROM REGISTRATION AS FUNDING PORTAL UNDER THE SECURITIES EXCHANGE ACT OF 1934 [Online]. Available <https://www.sec.gov/files/formcfportal.pdf>

U.S. Securities and Exchange Commission. (18 January 2017). Registration of Funding Portals:Introduction[Online].

Available:<https://www.sec.gov/divisions/marketreg/tmcompliance/fpregistrationguide.htm>

กรณีศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
ของประเทศไทย กับการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน (อสังหาริมทรัพย์)
ของมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

COMPARISON OF THE LAND AND BUILDING TAX LAW IN THAILAND

WITH THE REAL PROPERTY TAX LAW IN NEW YORK, USA:

CASE STUDY OF THE TAX ASSESSMENT AND ADMINISTRATION METHOD

ทวิชัย มีลาภ¹ และศิริญา ดุสิตนานนท์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชากฎหมายตลาดทุน การเงิน และภาษี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (artzato19@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ ภาควิชาตลาดทุน การเงิน และภาษี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (law@utcc.ac.th)

บทคัดย่อ

กฎหมายภาษีโรงเรือนและที่ดิน และกฎหมายภาษีบำรุงท้องที่ ทั้งสองฉบับบังคับใช้มาเป็นระยะเวลานาน ประกอบกับมีปัญหาและข้อจำกัดเกี่ยวกับฐานภาษี อัตราภาษี และการลดหย่อนภาษีไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ไม่เพียงพอในการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณเพื่ออุดหนุนเพิ่มเติม รัฐบาลปัจจุบันจึงมีความพยายามผลักดันกฎหมายภาษีทรัพย์สินฉบับใหม่ หรือที่มีชื่อว่า “ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ...” เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลักดันให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน และช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการถือครองทรัพย์สินอีกทางหนึ่ง เมื่อกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษี อาจประสบปัญหาในการจัดเก็บภาษีอันเนื่องมาจากกฎหมายดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการประเมินที่แตกต่างไปจากกฎหมายปัจจุบันทั้งสองฉบับที่กำหนดให้ผู้เสียภาษีซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สิน (ภ.ร.ด.2 หรือภ.บ.ท.5) เพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีบำรุงท้องที่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่สำรวจและจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยเจ้าของทรัพย์สินไม่ต้องมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สินอีกต่อไป และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่แจ้งการประเมินภาษีไปยังผู้เสียภาษีซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยตรง หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำการของผู้เสียภาษีในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของผู้เสียภาษี อาจก่อให้เกิดความไม่สะดวกและความล่าช้าในการแจ้งการประเมินภาษี รวมถึงการใช้สิทธิของผู้เสียภาษีได้

จากการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ... กับการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินตามกฎหมายอสังหาริมทรัพย์ของมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา (New York Real Property Tax Law) พบว่าการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน (อสังหาริมทรัพย์) ของมลรัฐนิวยอร์ก จัดเก็บภาษีแบ่งตามประเภทการใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน และกำหนดอัตรากำหนดแตกต่างกันตามประเภทการใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน มีความคล้ายคลึงกันกับกฎหมาย

ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของไทย แต่แตกต่างกันในส่วนของการบริหารจัดการจัดเก็บภาษี เช่น ขั้นตอนการประเมินภาษี การแจ้งการประเมินภาษี เป็นต้น และที่โดดเด่นคือกฎหมายของมลรัฐนิวยอร์ก ได้กำหนดแนวทางการบริหารการจัดเก็บภาษีด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในกฎหมายดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การยื่นคำร้องขอขเวินภาษี การยื่นคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินภาษีของผู้บริหารท้องถิ่น การยื่นอุทธรณ์ผลการพิจารณาการประเมินภาษีของผู้บริหารท้องถิ่น การยื่นคำร้องขอให้ผู้บริหารท้องถิ่นแก้ไขข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการประเมินภาษี การออกเอกสารทางด้านภาษี การชำระภาษี การจัดทำใบเสร็จรับเงินการชำระภาษี การออกหนังสือแจ้งผู้เสียภาษีตามที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น และในการศึกษาการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของนครนิวยอร์ก (New York City) พบว่ามีการดำเนินงานการบริหารการจัดเก็บภาษีด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นไปตามกฎหมายภาษีอสังหาริมทรัพย์ของมลรัฐนิวยอร์ก (New York Real Property Tax Law) เหมาะสมที่ประเทศไทยจะนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติเมื่อกฎหมายภาษีทรัพย์สินฉบับใหม่มีผลบังคับใช้

คำสำคัญ: ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, ภาษีทรัพย์สิน

ABSTRACT

As both Building and Land Tax Act and Local Administration Tax Act give authorities to local administrative organization on imposing building and land tax and local administration tax, they, however, have been implemented for ages, together with problems and limitations concerning tax base, tax rate and tax deduction irrelevant to current circumstances. Since local administrative organization has deficit revenues, it is inadequate for local development. As a result, the government has to allocate budgets for additional support. The incumbent government therefore enacts a new property tax law named “Building and Land Tax Bill, B.E...” with aims to allow local administrative organization collect taxes efficiently, promote land tenure distribution and reduce disparity of property occupancy.

Upon enforcement of the law, authorized local administrative organization may face problems on tax collecting since the said law requires appraisal procedures different from the current applicable laws. The current laws on building and land tax and local administration tax require property owner as tax payer to submit property list (Phor. Ror. Dor 2 or Phor. Bor. Thor. 5) for paying land and building tax or local administration tax. Local administration organization has duties to survey and conduct land and building list in lieu of property owner which means that owner do not have duties to submit its property list. The local administration organization informs tax appraisal to property owner cum taxpayer directly at or by registered mail to domicile or principal address of taxpayer between dawn and dusk or working hours of taxpayer. This may cause inconvenient and prolong tax appraisal notice and right exercise of taxpayer.

Refer to author’s comparative study between land and building tax appraisal and management under the land and building tax bill B.E.... and the New York real property tax law, it is found that the New York law stipulates that law collecting concerning property utilization and tax rates are variable depending on property utilization. It is quite similar to Thailand’s bill. The different part is about tax imposing management including tax appraisal

procedures and tax appraisal notice. Interestingly, the New York law prescribes tax imposing management with electronic method for convenience of operations i.e. tax exemption application, tax appraisal application by local administrator, tax appraisal appeal by local administrator, application for error correction concerning tax appraisal, tax relevant document issuance, tax payment, tax payment receipt, tax notice under applicable laws. The law gives power to competent authorities to stipulate standards together with court administration office and Comptroller General of the United States.

Moreover, author studies property tax management with electronic methods of New York City and finds that electronic studies property tax management under the New York Real Property Tax Law suitable for application as guideline for Thailand's property tax law.

Keywords: Land and Building Tax, Real Property Tax

1. บทนำ

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จัดเก็บภาษีทรัพย์สินด้วยกฎหมาย 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508 โดยจัดเก็บจากเจ้าของทรัพย์สิน (ผู้เสียภาษี) ได้แก่ เจ้าของที่ดิน เจ้าของโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เจ้าของทรัพย์สินมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สิน เพื่อเสียภาษี ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทรัพย์สินของผู้เสียภาษีตั้งอยู่ จากนั้นจะเป็นขั้นตอนในส่วนของผู้ที่ อปท. ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินและประเมินภาษี เพื่อแจ้งการประเมิน ให้เจ้าของทรัพย์สินนำเงินไปชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งวิธีการแจ้งการประเมินให้ผู้เสียทราบนั้นกฎหมายกำหนดวิธีให้คนนำไปส่งในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการ ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำการของผู้รับ (ผู้เสียภาษี) หรือจะส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้ ซึ่งในขณะนี้ทางรัฐบาลมีความเห็นว่ากฎหมายทั้งสองฉบับใช้มาเป็นเวลานานแล้ว และไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากกฎหมายภาษีโรงเรือนและที่ดิน และกฎหมายภาษีบำรุงท้องที่ มีปัญหาและข้อจำกัดเกี่ยวกับฐานภาษี อัตราภาษี และการลดหย่อนภาษีที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ทำให้ อปท. มีรายได้ไม่เพียงพอในการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณเพื่ออุดหนุนเพิ่มเติม รัฐบาลจึงมีความพยายามผลักดันกฎหมายภาษีทรัพย์สินฉบับใหม่ มีชื่อเรียกว่า กฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2559 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ... ซึ่งจะนำมาบังคับใช้แทนพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508 เพื่อให้ อปท. สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมากขึ้น รวมทั้งมีรายได้เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการในเขตพื้นที่ของตน ก่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้เสียภาษี ช่วยกระตุ้นให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ผลักดันให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน และช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการถือครองทรัพย์สินได้อีกทางหนึ่ง (สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง, 2559) หากร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.... มีผลบังคับใช้ อปท. ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษี อาจประสบปัญหาในการจัดเก็บภาษี แม้เจ้าหน้าที่ อปท. จะมีความรู้ความเข้าใจในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินตามกฎหมายภาษีโรงเรือนและที่ดิน และกฎหมายภาษีบำรุงท้องที่เป็นอย่างดีแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากกฎหมายใหม่นี้ มีการเปลี่ยนแปลงฐานภาษีจากฐานค่ารายปี และราคาปานกลาง มาใช้ฐานมูลค่าทรัพย์สินแทน ประกอบกับขั้นตอนการประเมินภาษีที่แตกต่างไป

จากเดิมที่กำหนดให้ผู้เสียภาษีมียหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเสียภาษี (ภ.ร.ด.๒ หรือภ.บ.ท.๕) ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทรัพย์สินของผู้เสียภาษีตั้งอยู่ แต่ร่างกฎหมายที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง กำหนดให้ อปท. มีหน้าที่สำรวจและจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยเจ้าของทรัพย์สิน ไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สินเหมือนกับกฎหมายฉบับปัจจุบัน และให้ อปท. แจ้งการประเมินภาษีให้กับผู้เสียภาษีโดยตรง หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือให้ส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำการของผู้เสียภาษีในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของผู้เสียภาษี เมื่อพิจารณาว่าร่างกฎหมายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะพบว่าในขั้นตอนการประเมิน รวมถึงการใช้สิทธิโต้แย้งของผู้เสียภาษีต่อเจ้าหน้าที่ อปท. ยังเป็นวิธีการที่ต้องใช้คนนำส่ง หรือส่งทางไปรษณีย์ อาจก่อให้เกิดปัญหาความล่าช้าและความไม่สะดวกเป็นอย่างมาก ต่างกับกรมสรรพากรที่ได้นำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการยื่นแบบและเสียภาษี ซึ่งนอกจากจะช่วยให้การเสียภาษีมีความสะดวกมากขึ้นแล้ว ยังช่วยป้องกันปัญหาการทุจริตของเจ้าหน้าที่ได้อีกทางหนึ่งด้วย ดังนั้น การเสียภาษีด้วยการใช้เทคโนโลยีซึ่งเป็นวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยให้มีประสิทธิภาพ ดังเช่นในต่างประเทศ ซึ่งกฎหมายภาษีทรัพย์สินกำหนดให้พัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีโดยใช้เทคโนโลยีซึ่งเป็นวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการบริหารจัดการระบบจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษาเปรียบเทียบการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินระหว่างร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.... กับกฎหมายภาษีอสังหาริมทรัพย์ของมลรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา (New York Real Property Tax Law) เพื่อนำมาปรับใช้กับการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินของประเทศไทย

3. การดำเนินการวิจัย

ศึกษาแบบวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) หนังสือกฎหมาย วารสาร บทความ คำพิพากษาฎีกา เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ รวมถึงวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้ได้มาเพื่อข้อสรุปและแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้วิธีการเขียนแบบพรรณนาและวิเคราะห์ (Descriptive and Analytical Method)

4. ผลการวิจัย

การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินตามร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. ... สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ...

	ประเทศไทย (ร่างพ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ...)
ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี	ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และห้องชุด แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1. ทรัพย์สินที่ใช้ประกอบเกษตรกรรม 2. ทรัพย์สินที่ใช้อยู่อาศัยเอง 3. ทรัพย์สินที่ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์กรรม 4. ที่ดินในปีที่ล่วงมาทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพที่ดิน และยังคงมีลักษณะดังกล่าวในปีต่อมา
ฐานภาษี	มูลค่าทั้งหมดของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินที่คณะกรรมการประจำจังหวัดกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์
อัตรากำหนด	แบ่งอัตรากำหนดตามประเภทการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทั้ง 4 ประเภท 1. ประเภทที่ 1 อัตรากำหนด ไม่เกินร้อยละ 0.2 2. ประเภทที่ 2 อัตรากำหนด ไม่เกินร้อยละ 0.5 3. ประเภทที่ 3 อัตรากำหนด ไม่เกินร้อยละ 2 4. ประเภทที่ 4 อัตรากำหนด ไม่เกินร้อยละ 5
ทรัพย์สินที่ได้รับการยกเว้น	เช่น 1. ทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน 2. ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่มีได้ใช้หาผลประโยชน์ 3. ทรัพย์สินของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐที่ใช้ในกิจการของรัฐหรือกิจการสาธารณะ โดยมีได้ใช้หาผลประโยชน์ เป็นต้น
ผู้มีหน้าที่เสียภาษี	เจ้าของทรัพย์สิน
การชำระภาษี	สามารถแบ่งชำระเป็นงวดได้ ชำระภาษีภายในเดือนเมษายน ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยการส่งธนาคัด หรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ หรือเช็คธนาคาร ช่องทางเคาน์เตอร์ธนาคาร เป็นต้น
การอุทธรณ์	ผู้เสียภาษีสามารถใช้สิทธิคัดค้านและขอให้ผู้บริหารท้องถิ่น พิจารณา ทบทวนการประเมินภาษีได้ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีไม่พอใจผลการพิจารณา ทบทวนการประเมินภาษี ผู้เสียภาษีสามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษี

การจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน(อสังหาริมทรัพย์) ในมลรัฐนิวยอร์ก (New York State) จัดเก็บภาษีทรัพย์สิน (Real Property Tax) จากเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ใน 62 เขต (County) ตามกฎหมายที่มีชื่อว่า “New York Real Property Tax Law” รวมถึงการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินในนครนิวยอร์ก ที่แบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 เมือง (Borough) ได้แก่ Manhattan, Bronx, Brooklyn, Queens และ Staten Island ซึ่งนครนิวยอร์กเป็นเขตการปกครองหนึ่งที่ขึ้นตรงต่อมลรัฐนิวยอร์ก การจัดเก็บและการประเมินภาษีทรัพย์สิน แบ่งประเภทของทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1 เป็นทรัพย์สินประเภทที่อยู่อาศัย ขนาด 1 – 3 หน่วย ประเภทที่ 2 เป็นทรัพย์สินประเภทที่อยู่อาศัย ขนาดเกินกว่า 3 หน่วย รวมถึงอาคารชุด ประเภทที่ 3 เป็นทรัพย์สินประเภทสิ่งปลูกสร้างของผู้ให้บริการสาธารณูปโภค และสัมปทานเฉพาะกิจ และประเภทที่ 4 เป็นทรัพย์สินประเภทอื่น ๆ (เพื่อการพาณิชย์) ซึ่งรวมถึงอาคารสำนักงาน, โรงงาน, ร้านค้า และ โรงแรม ส่วนอัตราภาษีสำหรับทรัพย์สินแต่ละประเภทกำหนดไว้ในอัตราที่แตกต่างกัน ซึ่งหากเปรียบเทียบกับร่างกฎหมายของไทย พบว่ามีการแบ่งทรัพย์สินเป็นประเภทต่าง ๆ และกำหนดอัตราภาษีของทรัพย์สินแต่ละประเภทไว้แตกต่างกันเหมือนกับร่างกฎหมายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของไทย จะต่างกันในส่วนของฐานภาษี ซึ่งของไทยกำหนดให้ใช้มูลค่าตามราคาประเมินทุนทรัพย์ แต่ตามกฎหมายมลรัฐนิวยอร์กจะใช้ราคาตลาด โดยในการคำนวณภาษีที่ผู้เสียภาษีจะต้องเสีย จะนำราคาตลาดของทรัพย์สิน คูณด้วยระดับการประเมินทรัพย์สิน (level of assessment) ก่อนที่นำผลลัพธ์ที่ได้ไปคูณกับอัตราภาษี ให้หักออกด้วยส่วนที่ได้รับการยกเว้น (Exemptions) จะได้จำนวนภาษีที่ผู้เสียภาษีจะต้องเสีย โดยมีส่วนลดค่าภาษีให้กับเจ้าของทรัพย์สินบางประเภท เช่น อาคารสร้างใหม่ หรือ โครงสร้างที่ทันสมัย การฟื้นฟู การต่อเติม หรือปรับปรุง โครงสร้างอาคาร เพื่อใช้ประโยชน์อาคารดังกล่าวในเชิงพาณิชย์¹ เป็นต้น

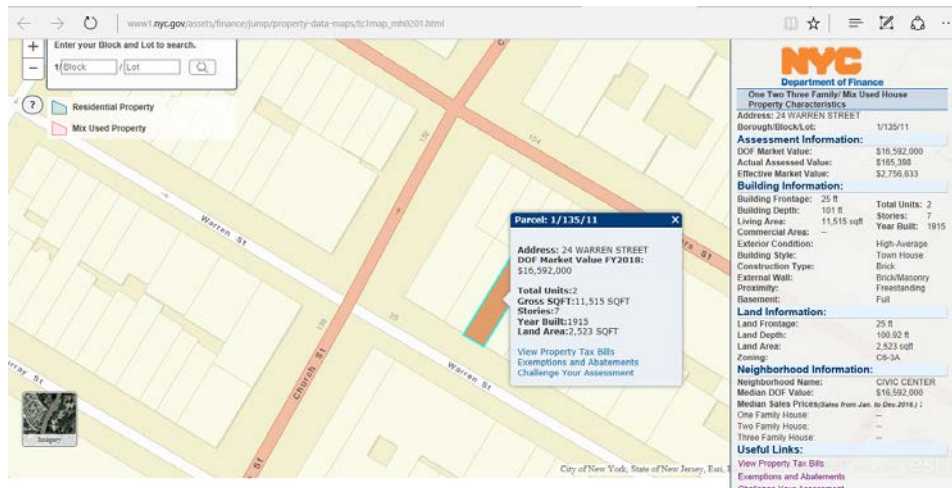
ในกฎหมายภาษีทรัพย์สินของมลรัฐนิวยอร์ก “New York Real Property Tax Law” มีบทบัญญัติที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารการจัดเก็บภาษี ได้แก่ มาตรา 1570: มาตรฐานว่าด้วยการบริหารระบบการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินของมลรัฐนิวยอร์ก มาตรา 1573: เงินช่วยเหลือจากมลรัฐในการดูแลรักษาระบบการบริหารจัดการภาษีทรัพย์สิน มาตรา 203: สำนักงานให้บริการด้านภาษีทรัพย์สิน มาตรา 920: เอกสารรายชื่อผู้เสียภาษีและใบสำคัญการเสียภาษี มาตรา 922: เอกสารทางภาษีที่ต้องส่งทางไปรษณีย์ มาตรา 924: การจัดเก็บภาษีและดอกเบี้ย มาตรา 925: การชำระเงินภาษีผ่านทางไปรษณีย์หรือผู้ให้บริการที่ได้รับการแต่งตั้ง และมาตรา 104 ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-RPT) ย่อมาจาก “Electronic Real Property Tax Administration” โดยมาตรฐานนั้นจะต้องระบุถึงข้อกำหนดและเงื่อนไขในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อขจัดความจำเป็นในการใช้เอกสารที่เป็นกระดาษให้หมดไป สำหรับการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การยื่นคำร้องขอยกเว้นภาษี การยื่นคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินภาษีของผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน โดยใช้การประมวลข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในมาตรา 1582 มาตรา 1584 มาตรา 1588 และมาตรา 1590

ในนครนิวยอร์ก (New York City) ได้มีการจัดทำแผนที่ภาษีในรูปแบบดิจิทัลที่เป็นระบบเปิดให้ผู้เสียภาษีสามารถใช้งานในการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนที่ต้องเสียภาษีสำหรับพื้นที่เขตการปกครองทั้ง 5 เขต (Borough) ได้แก่ Manhattan, Bronx, Brooklyn, Queens และ Staten Island โดยแสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ

¹ NYC Department of Finance, 2016

ประเมินภาษีทรัพย์สินสำหรับทรัพย์สินทั้ง 3 ประเภท (Class 1, 2 และ 4) โปรแกรมแผนที่ภาษีของนครนิวยอร์กนี้ ผู้เสียบางสามารถเข้าถึงได้ทางเว็บไซต์ของกรมการเงินของนครนิวยอร์ก (NYC Department of Finance) โดยผู้เสียบางสามารถรอกข้อมูล Block และ Lot ของที่ดินที่ทรัพย์สินของตนตั้งอยู่เพื่อตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภาษีทรัพย์สินของตนเอง ได้แก่ ประเภททรัพย์สินที่เสียบาง ที่ตั้งทรัพย์สิน (ทั้งที่อยู่ และข้อมูลBorough, Block, Lot) ราคาตลาดของทรัพย์สิน (DOF Market Value) ราคาประเมินของทรัพย์สิน ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้าง เช่น ความสูงของอาคาร จำนวนหลัง พื้นที่ ปีที่สร้าง เป็นต้น ข้อมูลเกี่ยวกับที่ดิน เช่น ความกว้าง ความยาว พื้นที่ เป็นต้น ชื่อสิ่งปลูกสร้างบริเวณข้างเคียง ราคาตลาดของทรัพย์สินบริเวณข้างเคียง ดังที่ปรากฏในรูปที่ 1 นอกจากนี้ยังมีลิงค์เชื่อมโยงไปหน้าเว็บเพจสำหรับการตรวจสอบเกี่ยวกับใบแจ้งการประเมินภาษี การลดหรือยกเว้นภาษี และการใช้สิทธิคัดค้านการประเมินภาษี เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียบาง

รูปที่ 1 แสดงโปรแกรมแผนที่ภาษีในรูปแบบดิจิทัลของนครนิวยอร์ก

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การประเมินภาษีทรัพย์สินของมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ตามกฎหมายภาษีอสังหาริมทรัพย์ (New York Real Property Tax Law : NY RPTL) มีความคล้ายคลึงกับการประเมินภาษีตามกฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของไทย โดยมลรัฐนิวยอร์กจะใช้ราคาตลาดของทรัพย์สินและอัตราการประเมินมูลค่าทรัพย์สินเป็นฐานภาษี และกำหนดอัตราภาษีแบ่งตามประเภทการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินด้วยเช่นกัน แต่ในกฎหมายภาษีอสังหาริมทรัพย์ของมลรัฐนิวยอร์ก มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้อย่างชัดเจน และจากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของนครนิวยอร์ก (New York City) พบว่านครนิวยอร์กได้จัดระบบแจ้งการประเมินภาษีและการชำระภาษีผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เสียบางสามารถตรวจสอบข้อมูลการประเมินภาษีได้ทางเว็บไซต์ของหน่วยงานการคลังของนครนิวยอร์ก (Department of Finance)

ผู้เขียนเห็นว่าในการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีตามกฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของไทย ควรนำแนวทางการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินตามกฎหมายภาษีอสังหาริมทรัพย์ของมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา (New York Real Property Tax Law) บางประการมาใช้ ได้แก่

1) ควรมีการบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในตัวบทกฎหมาย (พระราชบัญญัติ) หรือกฎกระทรวง เพื่อเป็นหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านต่าง ๆ เช่น การประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ การแจ้งการประเมินภาษี การรับชำระภาษี การใช้สิทธิคัดค้าน หรืออุทธรณ์ เป็นต้น โดยการแก้ไขเพิ่มเติมตัวบทกฎหมายเกี่ยวกับวิธีการแจ้งการประเมินภาษีในมาตรา 13 เป็น “การส่งคำสั่งเป็นหนังสือ หนังสือแจ้งการประเมินหรือหนังสืออื่น ให้เจ้าหน้าที่ส่งให้แก่ผู้รับโดยตรง หรือส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ หรือให้ส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำการของบุคคลนั้น ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของบุคคลนั้น หรือส่งให้ทางที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งผู้รับได้แจ้งไว้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทรัพย์สินของตนตั้งอยู่ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงมหาดไทย...”

2) ควรกำหนดตัวบทกฎหมายเพิ่มเติมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทาระบบแผนที่ภาษีสำหรับใช้ในการประเมินภาษีและบริหารจัดการจัดเก็บภาษี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและสร้างความโปร่งใส เป็นธรรมให้แก่ผู้เสียภาษี เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปตามหลักความเป็นธรรม หลักความแน่นอน และหลักความสะดวก

3) ควรนำแนวปฏิบัติของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้จัดตั้งสำนักงานบริการอสังหาริมทรัพย์ (Office of Real Property Services) โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีผ่านระบบแบ่งปันข้อมูลและระบบรวบรวมข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้ผู้เสียภาษีสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฐานภาษี ได้แก่ ข้อมูลราคาซื้อขายทรัพย์สิน ระดับการประเมินราคาทรัพย์สิน หรือราคาประเมินทุนทรัพย์ของทรัพย์สิน รวมถึงปฏิทินการประเมิน ภาพถ่าย อัตราภาษี และข้อมูลประวัติการชำระภาษี มาปรับใช้ควบคู่กับการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ทางรัฐบาลไทยคาดว่าจะสามารถตราเป็นพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.... และมีผลบังคับใช้ใน พ.ศ.2562

4) ควรเพิ่มเติมการยกเว้นทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี หรือการลดหย่อนภาษี เช่น ยกเว้นภาษีให้บางส่วนสำหรับทรัพย์สินที่ก่อสร้างใหม่ประเภทอพาร์ทเมนท์ หรืออพาร์ทเมนท์ที่มีการปรับปรุง ทรัพย์สินประเภทคอนโดมิเนียมที่อยู่ระหว่างการพัฒนา ทรัพย์สินที่นำแผงโซลาร์เซลล์มาใช้ หรือทรัพย์สินที่มีการปลูกต้นไม้เป็นร่มเงาบนคาบฟ้าอาคาร (Green Roof) หรือลดหย่อนภาษีให้กับเจ้าของทรัพย์สินที่มีอายุ 65 ปี ขึ้นไป และมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ เจ้าของทรัพย์สินที่เป็นคนพิการ และมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ เจ้าของทรัพย์สินที่เป็นทหารผ่านศึก เจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความพิการจากการเป็นเหยื่ออาชญากรรม เป็นต้น

5) ควรปรับปรุงองค์คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีให้มีความเป็นอิสระมากขึ้น เช่นเดียวกับนิวเจอร์ซีย์ที่คณะกรรมการภาษี มีความเป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับการบริหารของเมือง และมลรัฐ เพื่อให้เกิดการประเมินภาษีเกิดความโปร่งใส และมีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ในโอกาสต่อไปควรที่จะศึกษาเปรียบเทียบการประเมินภาษีและการบริหารการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศอื่นอีกเพิ่มเติม เช่น ประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. .... (2554).

ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. .... (2560).

รัชพล ศิริสาคร. (2556). การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินสำหรับที่อยู่อาศัยที่เจ้าของอยู่เอง: ศึกษาเปรียบเทียบกับ นิวยอร์ก ซิตี สหรัฐอเมริกา. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

Department Taxation and Finance of New York State. (2017, February 5). Tax Mapping in New York State.

[Online]. Retrieved from <https://www.tax.ny.gov/research/property/assess/gis/taxmap>.

Department Taxation and Finance of New York State. (2017, February 5). Digital Tax Map Conversion. [Online].

Retrieved from [https://www.tax.ny.gov/research/property/assess/gis/taxmap/guide/index .htm](https://www.tax.ny.gov/research/property/assess/gis/taxmap/guide/index.htm).

New York State. (2016, November 19). Real Property Tax Law – RPT. [Online]. Retrieved from

[http://codes.findlaw.com/ny/real-property-tax-law/#!tid=N1126DB3491A24D2D9DCA4DD65E874 449](http://codes.findlaw.com/ny/real-property-tax-law/#!tid=N1126DB3491A24D2D9DCA4DD65E874449)

NYC Department of Finance. (2016). NYC RESIDENTIAL property taxes. NYC Department of Finance.

NYC Department of Finance. (2017, February 13). Property Tax Rates for Tax Year 2016/2017. [Online].

Retrieved from <http://www1.nyc.gov/site/finance/taxes/property-bills-and-payments.page>.

กรณีศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบ

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา

A CASE STUDY OF COMPARING KNOW YOUR CUSTOMER CRITERION AND INSPECTING THE

FACT ABOUT CUSTOMERS IN THAILAND AND THE UNITED STATES

นริศตา แสงศิลาวุฒิกุล¹ และณัฐริกา แชน²

¹ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชากฎหมายตลาดทุน การเงิน และภาษี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (Narissa.pn@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ ภาควิชากฎหมายตลาดทุน การเงิน และภาษี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (law@utcc.ac.th)

บทคัดย่อ

ปัจจุบันสถาบันการเงินมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีกระบวนการในการรู้จักลูกค้าที่สามารถระบุตัวตน และพิสูจน์ตัวตนได้เพื่อดำเนินการตามเจตนารมณ์ของหลักเกณฑ์ในการรู้จักลูกค้า (know Your Customer: KYC) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการจัดให้ลูกค้าแสดงตนอย่างเหมาะสมถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ โดยการออกกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ.2556 เพื่อให้สถาบันการเงินนำไปปรับใช้ภายในองค์กรอย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า หลักเกณฑ์ในการรู้จักลูกค้าของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันเนื่องจากหลักเกณฑ์ที่ประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกานำมาปฏิบัตินั้น เป็นหลักเกณฑ์ที่มีมาตรฐานในการดำเนินงานภายใต้แนวทางที่กำหนดโดย Financial Regulator ซึ่งกำหนดให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยังมีมาตรการที่กำหนดโดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) และคณะทำงาน Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) ที่ได้ ออกข้อแนะนำซึ่งเป็นแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในชื่อ FATF Recommendations ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่เป็นฉบับเดียวกัน

คำสำคัญ: การรู้จักลูกค้า, สถาบันการเงิน, การระบุตัวตน

ABSTRACT

Currently, in order to follow the aim of Know Your Customer (KYC) criterion, financial institutions are require to have the client identification process which can identify and prove the existence of clients. For this reason, the Bank of Thailand (BOT) has revised the Know Your Customer criterion to make it more appropriate and effective by prescribing the ministerial regulation, the Customer Verification criterion 2013, with the purpose that the financial institutions can apply such a rule to their organizations efficiently.

According to the comparison research, the usage of the Know Your Customer criterion in Thailand and the United States has the same direction. The criterion that Thailand and the United States put in to practice is the standard

criterion operating under the control of Financial Regulator. It is conformed to the money laundering law, and it also has the measure which is international standard determined by Anti-Money Laundering Office (AMLO) and Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF Recommendations).

Keywords: Know Your Customer (KYC), Financial Institutions, Identification

1. บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของประชาชน ซึ่งภาครัฐและภาคเอกชนได้ร่วมกันผลักดันและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล (Digitization) โดยในภาคธุรกิจได้มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการให้บริการทางการเงินเพิ่มมากขึ้น ซึ่งรวมไปถึงธุรกรรมการต่างๆ ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงพัฒนาการที่สำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ว่าด้วยการทำธุรกรรมการรับฝากเงินหรือการรับเงินจากประชาชนให้มีความชัดเจนขึ้น (ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส.7/2559) และวางแนวทางในการปฏิบัติและหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) สำหรับการให้บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนและสามารถให้บริการลูกค้าด้วยนวัตกรรมทางการเงินรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้กรอบการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม การทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินถือเป็นจุดเริ่มต้นในการให้บริการต่างๆ กับลูกค้า จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการระบุตัวตนในการรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) ที่สามารถระบุตัวตน (Identification) และพิสูจน์ตัวตน (Verification) ของลูกค้าได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิผล ซึ่งจะสนับสนุนให้ระบบมีความน่าเชื่อถือและความมั่นคงได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นกระบวนการสำคัญในการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism: AML/CFT)

แนวคิดการทำความรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (KYC/CDD) ของประเทศไทยนั้น สืบเนื่องมาจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ.2556 กำหนดเกณฑ์ให้สถาบันการเงินทุกแห่ง ต้องมีวิธีปฏิบัติที่จะทำให้ทราบถึงตัวตนที่แท้จริงของลูกค้า (กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ.2556) รวมถึงการเฝ้าระวังเพื่อคว่ามีบุคคลใดที่ประสงค์ไม่ดียังจะมาใช้ตลาดเงินเป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือไม่ ถ้าสงสัยว่าก็มีต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ทันที ซึ่งกระบวนการที่จะทำให้ทราบถึงตัวตนที่แท้จริงของลูกค้าก็เป็นส่วนหนึ่งของการที่สถาบันการเงินต้องทำความรู้จักกับลูกค้า (KYC) และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (CDD) ดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยสามารถป้องกันการใช้ธุรกรรมทางการเงินเป็นช่องทางในการฟอกเงิน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยกระดับกระบวนการในการรู้จักลูกค้าให้มีประสิทธิภาพต้องมีการสำรวจลูกค้าอย่างเข้มข้นตามความเสี่ยงของธุรกรรมที่ลูกค้าทำ รวมไปถึงการทำธุรกรรมทางการเงินต่างๆ ในองค์กรและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศน้อยที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) ศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Know Your Customer & Customer Due Diligence: KYC/ CDD) ของประเทศไทยและการระบุตัวตนลูกค้าในประเทศสหรัฐอเมริกา (Customer identification procedure: CIP)
- 2) ศึกษาหลักเกณฑ์และขั้นตอน การรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Know Your Customer & Customer Due Diligence: KYC / CDD)
- 3) เสนอแนวทางในการป้องกันการใช้ธุรกรรมทางการเงินเป็นช่องทางในการกระทำความผิด

3. การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษานี้เป็นลักษณะเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ถึงปัญหาแล้วเสนอวิธีการแก้ไข โดยขั้นตอนและเครื่องมือในการดำเนินการศึกษานั้นจะเป็นการศึกษาในของเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยเอกสารดังกล่าวนี้จะได้แก่ วัตถุประสงค์ของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นกรอบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการทำความรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและเอกสารชุดกฎหมาย อาทิเช่น เอกสารทางการวิจัย ตำรา บทความทางวิชาการ ข้อมูลทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และนำข้อมูลที่ได้ศึกษาจากเอกสารนั้นนำมาศึกษาเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Study) ในเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ ตลอดจนประโยชน์และผลกระทบ รวมไปถึงรายละเอียดของกฎหมายของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา และนำมาสรุปผลรวมของการศึกษาและนำเสนอถึงข้อเสนอแนะในปัญหาที่มีการนำวิเคราะห์ในส่วนต่าง ๆ

4. ผลการวิจัย

ในประเทศไทยนโยบายการรับลูกค้า เป็นหลักการในการกำหนดขั้นตอนสำหรับสถาบันการเงินในการปฏิบัติเมื่อแรกสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า หรือเมื่อแรกรับทำธุรกรรมให้กับลูกค้าในการกำหนดนโยบายการรับลูกค้า สถาบันการเงินต้องระบุดังความมุ่งมั่นในการปฏิบัติตามกระบวนการต่างๆในการรับลูกค้าอย่างครบถ้วน โดยในนโยบายดังกล่าวอาจมีสาระสำคัญที่แสดงถึงหลักการดังนี้ “สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องจัดให้ผู้ใช้บริการแสดงตน ดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์ทราบและระบุตัวตนของผู้ใช้บริการ ก่อนพิจารณาอนุมัติรับลูกค้าตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เมื่อผู้ใช้บริการแจ้งความประสงค์จะสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือขอทำธุรกรรมในครั้งแรก สถาบันการเงินจะต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตนตามหลักเกณฑ์และวิธีการในกฎกระทรวงกำหนดธุรกรรมที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตน พ.ศ.2554 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ คือ การแสดงตนของลูกค้าซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา อย่างน้อยต้องแสดงข้อมูลและหลักฐานดังต่อไปนี้

1. ชื่อและนามสกุล
2. วันเดือนปีเกิด
3. เลขประจำตัวประชาชน และในกรณีที่เป็นคนต่างด้าว ให้แสดงเลขหนังสือเดินทางหรือเลขใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือเลขเอกสารหลักฐานแสดงตนอื่นที่ออกหรือรับรองโดยหน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือ

4. ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน หรือที่อยู่ในประเทศประโนกรณีที่เป็นคนต่างด้าว
5. เพศ
6. สัญชาติ
7. สถานภาพการสมรส
8. หลักฐานสำคัญประจำตัวบุคคลที่มีรูปถ่ายซึ่งทางราชการออกให้ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใบอนุญาตขับขี่ รวมทั้งใบแทน หรือบัตรชั่วคราวที่ใช้ระหว่างรอการออกเอกสารดังกล่าวด้วย
9. หนังสือเดินทาง หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือเอกสารหลักฐานแสดงตนอื่นที่ออกหรือรับรองโดยหน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือในกรณีที่เป็นคนต่างด้าว
10. อาชีพ สถานที่ทำงาน และหมายเลขโทรศัพท์
11. สถานที่สะดวกในการติดต่อและหมายเลขโทรศัพท์
12. ลายมือชื่อผู้ทำธุรกรรม

การแสดงตนของลูกค้า อย่างน้อยต้องแสดงข้อมูลและหลักฐานตามข้อ 1,2,3,4,5,6 และ 8 หรือ 9

ข้อมูลที่ได้รับจากการระบุตัวตนของลูกค้า (Customer identification data) ที่เป็นมาตรฐานจะช่วยลดความเสี่ยงของบริษัทในการเข้าไปมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนลูกค้าต่อการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 หรือเป็นช่องทางในการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย นอกจากนี้มาตรการหนึ่งที่จะช่วยยับยั้งอาชญากรรมการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้นำหลักการสากลมาบัญญัติไว้ คือ การบังคับให้สถาบันการเงินเหล่านั้นมีหน้าที่ในการทำความรู้จักลูกค้าของตนให้ดี (KYC) ซึ่งหมายถึง ความประสงค์ที่จะให้สถาบันการเงินใช้มาตรการที่สมเหตุสมผลในการตรวจสอบข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับตัวลูกค้าและธุรกิจของลูกค้า รวมทั้งหลีกเลี่ยงไม่ให้มีบัญชีซึ่งไม่มีชื่อหรือบัญชีปลอมหรือบัญชีที่ไม่สามารถระบุเจ้าของผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง อันจะเป็นช่องทางที่อาชญากรฟอกเงินจะฉวยไปใช้ประโยชน์ได้ช่วยในการพิจารณารายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยอีกด้วย (নীทิพย์ วรณปิติกุล, 2555)

โดยหลักทั่วไป ลูกค้าต้องอยู่ภายใต้การดำเนินการตามมาตรการการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (KYC/CDD) อย่างสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามสถาบันการเงินก็ควรที่จะกำหนดขอบเขตที่จะนำมาตรการการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (KYC/CDD) มาใช้ให้เหมาะสมตามระดับความเสี่ยงของลูกค้า (ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,พ.ศ.2556) กล่าวคือ ต้องปรับใช้มาตรการการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (KYC/CDD) ที่เข้มงวดขึ้นกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงในแต่ละระดับแตกต่างกันไป โดยพิจารณาความเสี่ยงตามระดับของลูกค้าดังต่อไปนี้

1. บัญชีเรื่องบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง
2. บัญชีเรื่องอาชีพที่มีความเสี่ยง
3. บัญชีเรื่องพื้นที่และประเทศที่มีความเสี่ยง
4. บัญชีเรื่องวัตถุประสงค์การทำธุรกรรม
5. บัญชีอื่นๆ เช่น พฤติกรรมของลูกค้า เป็นต้น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรการต่างๆที่ธนาคารของประเทศไทยใช้เพื่อป้องกันการฟอกเงินนั้น ไม่ได้เป็นเพียงการทำตามกฎระเบียบเท่านั้น แต่เป็นการป้องกันผลประโยชน์ของตนเองด้วย เพราะสถาบันการเงินทุกแห่งทั้งที่เป็นธนาคารและไม่ใช่ธนาคารอาจตกเป็นเครื่องมือของการฟอกเงินได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการฉ้อฉล การผลิตสินค้าปลอม การค้ายาเสพติด การคอร์รัปชัน ซึ่งล้วนแต่ทำลายชื่อเสียงและสถานภาพของสถาบันการเงิน ดังนั้นด้วยกลไกและขั้นตอนในการปฏิบัติงานของธนาคาร ธนาคารจึงเป็นเครื่องมือหลักในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Customer Identification program-overview,2007) ที่ผ่านมาธนาคารของประเทศไทยจึงได้พัฒนาโปรแกรมแบบเบ็ดเสร็จขึ้นมาเพื่อป้องกันไม่ให้ธนาคารตกเป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ส่วนกฎหมายซึ่งบังคับในเรื่องเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมเงินสดและการจัดเก็บข้อมูลในประเทศไทยได้แก่ กฎหมายว่าด้วยความลับทางธนาคาร (Bank Secrecy Act of 1970) ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญในการให้ธนาคารรายงานการทำธุรกรรมต่อเจ้าหน้าที่เมื่อมีเหตุผลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยการรายงานดังกล่าวจะต้องกระทำทั้งการทำธุรกรรมในประเทศไทยหรือในต่างประเทศ กำหนดให้ต้องรายงานต่อรัฐบาลกลาง ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตาม รัฐจะถือว่ามีความผิดที่ร้ายแรง โดยหน้าที่ของสถาบันการเงินตาม Bank Secrecy Act of 1970 มี 4 ข้อ คือ

1. ต้องให้สถาบันการเงินมีการรู้จักตัวตนของลูกค้าหรือมีการแสดงตนของลูกค้า
2. มีหน้าที่ในการบันทึก และจัดเก็บรักษาข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงิน
3. ให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน ที่ต้องรับผิดชอบในการส่งเสริม การปฏิบัติตาม Bank Secrecy Act (BSA) และ

4. ให้มีระบบการควบคุมภายในสถาบันการเงิน เพื่อปฏิบัติตามกรอบและแนวทางของทางราชการ ส่งเสริมการปฏิบัติตาม Bank Secrecy Act (BSA)

และในมาตรา 326 ของ USA PATRIOT ACT (พระราชบัญญัติต่อต้านการก่อการร้าย) ได้กำหนดให้สถาบันการเงินในประเทศสหรัฐอเมริกาต้องทำการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าที่มาทำธุรกรรมกับธนาคารตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

1. การได้รับข้อมูลการระบุตัวตนพื้นฐานบางอย่าง เช่น ชื่อ วันเดือนปีเกิด รหัสประจำตัว
2. การตรวจสอบข้อมูลประจำตัวของลูกค้าแต่ละรายในขอบเขตที่เหมาะสม
3. การดูแลรักษาบันทึกข้อมูลที่ใช้ในการยืนยันตัวตน
4. การตรวจสอบว่าลูกค้าปรากฏในรายชื่อผู้ก่อการร้ายที่สงสัยว่าจากข้อมูลของรัฐบาลหรือไม่ (USA PATRIOT ACT, 2001)

หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกาในภาพรวมนั้น หลักเกณฑ์ของประเทศไทยก็ได้นำหลักเกณฑ์ของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นมาปรับใช้เพื่อความเป็นสากล เพราะประเทศสหรัฐอเมริกานั้นเป็นประเทศแรกๆที่ทำให้มีการนำหลักเกณฑ์ในการพิสูจน์ตัวตนลูกค้ามาใช้อย่างจริงจังเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่เกี่ยวกับการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายซึ่งมีผลต่อเศรษฐกิจโลกเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์ต่างๆ จะมีความคล้ายคลึงกัน ทั้งในส่วนของคุณสมบัติที่ต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตนเป็นการทั่วไป จนไปถึงการจัดลำดับความเสี่ยงของลูกค้าที่มาทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินต่างก็มีรูปแบบที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

ตารางที่ 1. ตารางแสดงขั้นตอนและหลักเกณฑ์ในการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา

	หลักเกณฑ์ KYC/CDD ของประเทศไทย	หลักเกณฑ์ CIP ของประเทศสหรัฐอเมริกา
1. จัดให้ลูกค้าแสดงตนก่อนทำธุรกรรม	✓	✓
2. ระบุตัวตนที่แท้จริงของลูกค้า	✓	✓
3. ตรวจสอบรายชื่อลูกค้ากับรายชื่อต้องห้ามจากรัฐบาล	✓	✓
4. พึงพาสถาบันการเงินรายอื่นหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถืออื่น ๆ ในกรณีที่ข้อมูลของลูกค้าไม่เพียงพอ	✓	✓
5. สถาบันการเงินสามารถปฏิเสธการทำธุรกรรมกับลูกค้าได้ ในกรณีที่ไม่สามารถระบุตัวตน	✓	✓
6. ทบทวนข้อมูลข้อมูลของลูกค้าให้เป็นปัจจุบันเสมอ	✓	✓
7. ต้องจัดระดับความเสี่ยงของลูกค้า	✓	✓
8. ต้องตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้าอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ลูกค้าเปิดบัญชี	✓	✓
9. ความเข้มข้นของกระบวนการ KYC และ CIP ขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละราย	✓	✓
10. เก็บรักษาข้อมูลของลูกค้าเป็นระยะเวลา 5 ปี นับแต่วันที่มีการปิดบัญชีหรือวันที่ยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า	✓	✓
11. เมื่อพบว่ามีการเคลื่อนไหวทางการเงินในบัญชีของลูกค้ามีความผิดปกติสถาบันการเงินต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทันที	✓	✓

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการรู้จักลูกค้าของประเทศไทย(KYC/CDD)และประเทศสหรัฐอเมริกา(CIP) พบว่าในการพิสูจน์ตัวตนของลูกค้าของสถาบันการเงินในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย นั้น ขั้นตอนและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติของประเทศไทยมีความคล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์ของประเทศไทยมาก เพราะประเทศไทยก็นำหลักเกณฑ์ของประเทศไทยที่ถือว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่สากลยอมรับมาใช้กับประเทศไทยตามความเหมาะสม ดังนั้น ในส่วนหลักเกณฑ์ที่สถาบันการเงินต่างๆ ต้องนำไปปฏิบัติก็จะไปในทิศทางเดียวกัน คือ

- 1) จัดให้ลูกค้าแสดงตนก่อนการทำธุรกรรมต่างๆ (ในบางกรณีสามารถจัดให้ลูกค้าแสดงตนภายหลังการทำธุรกรรมได้)
- 2) ดำเนินการระบุตัวตนที่แท้จริงของลูกค้าที่ประสงค์จะทำธุรกรรม
- 3) ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า
- 4) จัดระดับความเสี่ยงของลูกค้า
- 5) ตรวจสอบรายชื่อของลูกค้ากับรายชื่อต้องห้ามของรัฐบาล
- 6) เมื่อพบธุรกรรมใดของลูกค้าที่มีเหตุอันควรสงสัยต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทันที เป็นต้น

จากขั้นตอนการดำเนินการข้างต้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การทำความรู้จักลูกค้าของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกานั้นไปในทิศทางเดียวกัน เพราะหลักเกณฑ์ที่ประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกานำมาปฏิบัติเป็นเกณฑ์ที่สากลบังคับใช้กันทั่วโลก และเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานภายใต้แนวทางที่กำหนดโดย Financial Regulator ซึ่งกำหนดให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายฟอกเงินและยังมีมาตรการที่กำหนดโดย ปปง. และ FATF Recommendations ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่เป็นฉบับเดียวกัน ดังนั้นในส่วนที่เป็นหลักการที่สำคัญที่ทั้งสองประเทศนำมาปรับใช้จึงเป็นหลักเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพและทำให้สถาบันการเงินดำเนินการภายใต้กรอบความปลอดภัยในกรณีที่สถาบันการเงินอาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายได้

แต่หากพิจารณาในด้านของเทคโนโลยีที่เอื้อประโยชน์ต่อการนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เห็นได้ชัดว่าประเทศไทยยังขาดเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยที่จะช่วยรองรับกรณีที่มีการใช้สถาบันการเงินเป็นช่องทางในการกระทำความผิด เพราะปัจจุบันการยืนยันตัวตนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดของประเทศไทยในขณะนี้ คือ การยืนยันตัวตนแบบเห็นหน้าเท่านั้น โดยการยืนยันตัวตนในขณะที่ลูกค้ามีความประสงค์จะทำธุรกรรม แต่ในกรณีที่เป็นการยืนยันตัวตนแบบไม่เห็นหน้า พบว่าประเทศไทยยังขาดเทคโนโลยีที่จะช่วยทำให้การยืนยันตัวตนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้ใบหน้าเสียง หรือ ลายนิ้วมือ เทคโนโลยีชีวภาพที่สามารถพิสูจน์อัตลักษณ์โดยใช้ม่านตา เป็นต้น ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ประเทศสิงคโปร์ได้เริ่มดำเนินการแล้ว ส่วนประเทศไทยมีเพียงธนาคารพาณิชย์ 4-5 แห่ง เริ่มดำเนินการขออนุญาตธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อดำเนินการแล้ว แต่ก็ยังเป็นเพียงขั้นตอนในการศึกษารายละเอียดเท่านั้นยังไม่ได้มีการนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ต่างจากประเทศสหรัฐอเมริกามีเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยซึ่งในปัจจุบันมีเทคโนโลยี Voice Recognition หรือ Voice Biometrics คือ การยืนยันตัวตนบุคคลด้วยเสียงพูดที่แต่ละคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแทนรหัสผ่าน เป็นนวัตกรรมล่าสุดในการยืนยันตัวตนบุคคลของภาคธุรกิจการเงินและ

การธนาคาร ให้สถาบันการเงินในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ในการยืนยันตัวตนลูกค้าได้แล้ว ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการทำความรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะ

1) แนวทางนำเสนอเกี่ยวกับปัญหาการพิสูจน์ตัวตนและการทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

1.1) การพิสูจน์ตัวตน

ผู้เขียนเห็นว่า ระบบการทำธุรกรรมทางออนไลน์ของประเทศไทยในปัจจุบันยังคงต้องการการปรับปรุงอย่างมากเพราะมีปัญหาเกิดขึ้นในหลายกรณี คือ ไม่มีเทคโนโลยีรองรับในกรณีที่มีการโทรมายืนยันตัวตนลูกค้าผ่านทางออนไลน์ เรื่องนี้ถือเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่ลูกค้าขอเปลี่ยนรหัสผ่านทางออนไลน์ทางสถาบันการเงินควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1.1.1) เมื่อมีลูกค้าขอรหัสผ่านใหม่ หรือขอให้เปลี่ยนรหัสผ่านบัญชีทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านระบบคอลเซ็นเตอร์ของสถาบันการเงิน จะต้องมีการตั้งคำถามพิสูจน์ตัวตนที่เป็นส่วนตัวและยากแก่การคาดเดา ซึ่งลงลึกกว่าคำถามเดิมที่เป็นปกติทั่วไป รวมไปถึงอาจใช้คำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในการชำระเงินหรือโอนเงินของลูกค้า

สถาบันการเงินควรมีมาตรการในการรับมือโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยตอบรับกับยุค internet banking ในปัจจุบัน เช่น ปัจจุบันมีเทคโนโลยี Voice Recognition หรือ Voice Biometrics ซึ่งมีใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา, บางประเทศในทวีปยุโรป(สวีเดน,เอสโตเนีย) และเอเชียในบางประเทศ(เกาหลีใต้,สิงคโปร์) ขณะที่ประเทศไทยล่าสุด “ซีดี ประเทศไทย” เป็นธนาคารแรกในประเทศไทยที่นำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้สำหรับยืนยันตัวตนลูกค้าเพื่อเข้าสู่ระบบธนาคารผ่าน “ซีดี โฟนแบงก์กิ้ง” ซึ่งจากการปรับใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับผลดีเป็นอย่างมาก ทำให้สถาบันการเงินในประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถรับมือและมีช่องทางการยืนยันตัวตนผ่านทางออนไลน์ได้มากขึ้น

1.2) การทำให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน

ข้อมูลในระบบถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการทำความรู้จักลูกค้าและยืนยันตัวตนลูกค้า ในประเทศไทยยังไม่มีระบบแบบแผนที่แน่นอนเกี่ยวกับการทำให้ข้อมูลในระบบของลูกค้าที่มาทำธุรกรรมกับทางสถาบันการเงินมีความเป็นปัจจุบัน เช่นนี้ ผู้เขียนเห็นว่าธนาคารแห่งประเทศไทยควรบัญญัติหลักเกณฑ์หรือกฎหมายโดยการออกประกาศภายใต้ธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อนำมาบังคับใช้กับสถาบันการเงิน เป็นประกาศที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงข้อมูลของลูกค้าในระบบให้เป็นปัจจุบันเพื่อเป็นช่องทางในการช่วยเหลือสถาบันการเงินในการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าเบื้องต้น โดยผลักดันให้มีระบบการเข้าถึงและเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งเสริมให้สถาบันการเงินสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า(CDD) และการรู้จักลูกค้าด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์(Electronic Know Your Customer: E-KYC) ในการเปิดบัญชีเงินฝากและการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องร่วมกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางการสนับสนุนให้สถาบันการเงินและผู้ให้บริการการชำระเงินเข้าถึงและเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนราษฎร์หรือเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันเองได้ภายใต้กรอบกฎหมายที่มีความปลอดภัย ซึ่งจะช่วยป้องกันการทุจริต ลดค่าใช้จ่ายในการจัดทำฐานข้อมูลที่ซ้ำซ้อนของแต่ละหน่วยงาน อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการในการสมัครใช้บริการผ่านทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

2) แนวทางนำเสนอเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานภายในองค์กร

สถาบันการเงินควรกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานภายในองค์กรเพื่อรองรับนโยบายการรับลูกค้า การบริหารความเสี่ยง และมีหลักในการปฏิบัติตามกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าให้สอดคล้องกับกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการให้ความรู้กับบุคลากรภายในองค์กรในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่างๆเกี่ยวกับ KYC/CDD เพื่อให้การดำเนินงานภายในองค์กรเกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อเป็นการป้องกันในกรณีที่สถาบันการเงินจะถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เมื่อการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรมีประสิทธิภาพจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ในเชิงบวกต่อชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของสถาบันการเงินจากทั้งลูกค้าเดิมและลูกค้ารายใหม่

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าของประเทศไทย (KYC/CDD) ในโอกาสต่อไป ควรศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง การทำความรู้จักลูกค้า (KYC) และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (CDD) ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยคำแนะนำ คำปรึกษา จากบุคคลหลายท่าน ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ดร.ฉัฐริกา ราช อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาใช้เวลาให้คำแนะนำในการศึกษาค้นคว้าอิสระ รวมถึงการให้คำชี้แนะในการปรับปรุงแก้ไขการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ดร.อรอมล อาระพล ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ และ ดร.ศิริัญญา คูสิตนานนท์ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำปรึกษา และคำชี้แนะในการศึกษาอิสระฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ.2556
- ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส.7/2559 เรื่องหลักเกณฑ์การรับฝากเงินหรือการรับเงินจากประชาชน
- ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เรื่อง แนวทางการกำหนดบัญชีหรือลักษณะในการพิจารณาลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ พ.ศ.2556
- นางสาวน้ำทิพย์ วรุณปิติกุล. “ผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ด้านการฟอกเงินจากมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าภายใต้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.” (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555)

CONSUMER COMPLIANCE SELF ASSESSMENT GUIDE,/BANK SECRECY ACT OF 1970 OVERVIEW
Federal Financial Institution Examination council,“Customer Identification program-overview,” Bank Secrecy Act/Anti-money Laundering Examination Manual,(8/24/2007)

USA PATRIOT ACT. ACT OF 2001

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
ครั้งที่ 12 ปีการศึกษา 2560

บทความวิจัย

กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี

Mathematical Demonstration on Neutron Thermalization by a Rich H-atom Polymer Materials, PETE fiber

Sarayut Khemngern

Department of Nuclear Engineering, Faculty of Engineering, Chulalongkorn University

[sarayutk@outlook.co.th]

ABSTRACT

Neutrons would be thermalized by some rich H-atom polymer materials such as polyethyleneterephthalate, PETE fibers because of mathematical demonstration have proved it clearly. Vector diagram analysis, law of momentum conservation and law of mechanical energy conservation were also used in this mathematical physics proving. According to the result, writer found that, all energy from neutrons would be transferred out of a neutrons into proton particles that confirming by laboratory testing.

Keywords: Neutron Thermalization, Polymer Materials, Mathematical Demonstration

1. Introduction

In the future, researcher will use polyethyleneterephthalate, PETE fibers for neutron attenuation in order to make shielding concrete materials that will be applied in the nuclear power plant or in the hospital. Because of neutron particles are normally dangerous to human body such as they will affect blood system or tissue system as be cancer (Cember, 1992). This polymer material (PETE) was selected because it has high ratio of H-atom per molecule (O dian, 2004). Researcher expected that this polymer will be used for neutron attenuation effectively. In the similarity procedures of (Lamarsh, 1975) and (Jewett/Serway, 2008), Vector diagram analysis, law of momentum conservation and law of mechanical energy conservation were also applied in this mathematical physics expressions as physiochemical hypothesis. Finally, real shielding testing was be tested by laboratory for comparing in appropriated statistical confidence.

2. Objectives of the study

This research focused on finding the new mathematical method for investigation the ability of neutron attenuation of PETE fiber and comparing with the real condition of neutron shielding in laboratory.

3. Materials and methods

There are two section in this studying, (1) mathematical proving and (2) laboratory testing

□ Mathematical Analytical Procedures

A simply situation can be considered below; first, a neutron mass m has an initial energy and linear momentum E_1 and $\vec{P}_1$ respectively. And then, it moves to collide with a rest proton mass M which has no an initial energy and linear momentum. After collision, the neutron scattered from the central line with an angle θ_1 which leads to E_2 and $\vec{P}_2$ remaining, whereas the proton mass M remains E_A and $\vec{P}_A$ which has θ_2 as a scattered angle.

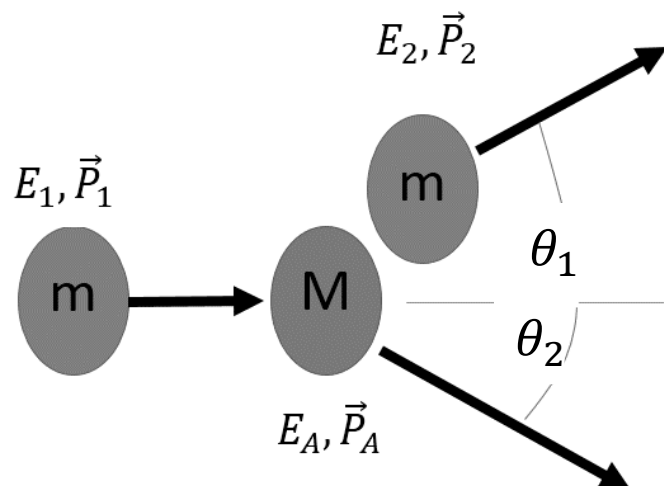

Figure 1: a proton is collided by a neutron

According to the law of energy conservation; $E_1 = E_2 + E_A$ and According to the law of linear momentum conservation; $\vec{P}_1 = \vec{P}_2 + \vec{P}_A$ Then, we can rewrite figure 1 to be a vector illustration and then, solving to find the final energy of neutron

□ Laboratory Testing

BF_3 proportional tube detector was used for neutron attenuation ability of materials (fibered composite concrete). Fiber reinforced concretes were prepared by mixing between concretes and fibers in size $10 \times 10 \times 10$ cm length. Two sizes of fiber were used in this mixing (1.3D and 25D). The fiber content in concrete was divided into four system; OPC (concrete without fiber), FRC01 (concrete with 0.1% fiber), FRC02 (concrete with 0.2% fiber), and FRC03 (concrete with 0.3% fiber).

4. Results

A simply situation can be considered below; first, a neutron mass m has an initial energy and linear momentum E_1 and $\vec{P}_1$ respectively. And then, it moves to collide with a rest proton mass M which has no an initial energy and linear momentum. After collision, the neutron scattered from the central line with an angle θ_1 which leads to E_2 and $\vec{P}_2$ remaining, whereas the proton mass M remains E_A and $\vec{P}_A$ which has θ_2 as a scattered angle.

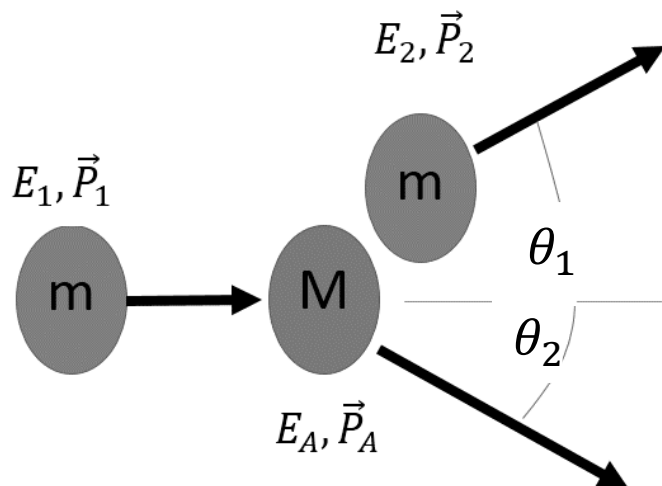

Figure 1: a proton is collided by a neutron

According to the law of energy conservation; $E_1 = E_2 + E_A$ and According to the law of linear momentum conservation; $\vec{P}_1 = \vec{P}_2 + \vec{P}_A$ Then, we can rewrite figure 1 to the figure 2 as a vector illustration.

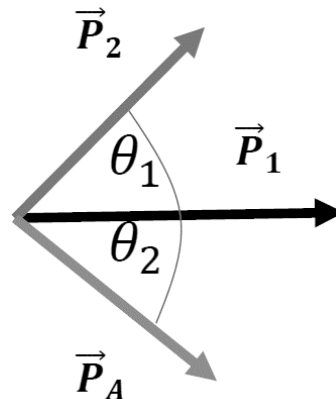

Figure 2: momentum expression as vector diagram

Forasmuch, the cosine's law can be applied to from the new mathematical relation;

$$P_A^2 = P_1^2 + P_2^2 - 2P_1P_2 \cos\theta_1 \quad \text{----- (1)}$$

According to the classical mechanics, the quantity of momentum can be written as

Thus

$$P = mv$$

$$P_A = Mv_A$$

$$P_A^2 = (Mv_A)^2$$

$$P_A^2 = M^2 v_A^2 \quad \text{----- (2)}$$

Since

$$E_A = \frac{1}{2} Mv_A^2$$

So

$$v_A^2 = \frac{2E_A}{M} \quad \text{----- (3)}$$

Substitute (3) into (2)

$$P_A^2 = M^2 \left(\frac{2E_A}{M} \right)$$

$$P_A^2 = 2ME_A \quad \text{----- (4)}$$

In the same way, using the previous procedure; now it can be derived as

$$P_1^2 = 2mE_1 \quad \text{----- (5)}$$

And

$$P_2^2 = 2mE_2 \quad \text{----- (6)}$$

Substitute (4), (5) and (6) into (1);

$$2ME_A = 2mE_1 + 2mE_2 - 2\sqrt{2mE_1}\sqrt{2mE_2} \cos\theta_1$$

$$2ME_A = 2mE_1 + 2mE_2 - 2(2)m\sqrt{E_1E_2} \cos\theta_1$$

Multiply by $\frac{1}{2}$ both sides

$$\text{So,} \quad ME_A = mE_1 + mE_2 - 2m\sqrt{E_1E_2}\cos\theta_1 \quad \text{----- (7)}$$

It decisively that $\frac{M}{m} \equiv A$

Where M is the target atomic mass

m is the neutron mass (around 1 a.m.u.)

And A is an atomic mass number

$$\text{So,} \quad M = A \quad \text{----- (8)}$$

Substitute (8) into (7);

$$AE_A = mE_1 + mE_2 - 2m\sqrt{E_1E_2}\cos\theta_1$$

$$AE_A = (1)E_1 + (1)E_2 - 2(1)\sqrt{E_1E_2}\cos\theta_1$$

$$AE_A = E_1 + E_2 - 2\sqrt{E_1E_2}\cos\theta_1 \quad \text{----- (9)}$$

Then, substitute $E_A = E_1 - E_2$ into (9)

$$A(E_1 - E_2) = E_1 + E_2 - 2\sqrt{E_1E_2}\cos\theta_1$$

$$AE_1 - AE_2 = E_1 + E_2 - 2\sqrt{E_1E_2}\cos\theta_1$$

$$-AE_2 - E_2 + 2\sqrt{E_1E_2}\cos\theta_1 + AE_1 - E_1 = 0$$

$$AE_2 + E_2 - 2\sqrt{E_1E_2}\cos\theta_1 - AE_1 + E_1 = 0$$

$$(A+1)E_2 - 2\sqrt{E_1E_2}\cos\theta_1 - (A-1)E_1 = 0$$

$$(A+1)E_2 - 2\sqrt{E_1}\sqrt{E_2}\cos\theta_1 - (A-1)E_1 = 0$$

$$(A+1)\sqrt{E_2}^2 - 2\sqrt{E_1}\sqrt{E_2}\cos\theta_1 - (A-1)E_1 = 0 \quad \text{----- (10)}$$

Then, the following quadratic equation below can be used to find the roots of the former equation

(10);

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

$$\begin{aligned} (A+1)\sqrt{E_2}^2 - 2\sqrt{E_1}\sqrt{E_2}\cos\theta_1 - (A-1)E_1 &= 0 \\ \sqrt{E_2} &= \frac{2\sqrt{E_1}\cos\theta_1 \pm \sqrt{(2\sqrt{E_1}\cos\theta_1)^2 - 4(A+1)(A-1)E_1}}{2(A+1)} \\ \sqrt{E_2} &= \frac{2\sqrt{E_1}\cos\theta_1 \pm \sqrt{4E_1\cos^2\theta_1 + 4(A+1)(A-1)E_1}}{2(A+1)} \\ \sqrt{E_2} &= \frac{2\sqrt{E_1}\cos\theta_1 \pm \sqrt{4E_1\cos^2\theta_1 + 4(1+1)(1-1)E_1}}{2(1+1)} \\ \sqrt{E_2} &= \frac{2\sqrt{E_1}\cos\theta_1 \pm \sqrt{4E_1\cos^2\theta_1 + 4(2)(0)E_1}}{2(2)} \\ \sqrt{E_2} &= \frac{2\sqrt{E_1}\cos\theta_1 \pm \sqrt{4E_1\cos^2\theta_1 + 0}}{2(2)} \\ \sqrt{E_2} &= \frac{2\sqrt{E_1}\cos\theta_1 \pm \sqrt{4E_1\cos^2\theta_1}}{4} \\ \sqrt{E_2} &= \frac{2\sqrt{E_1}\cos\theta_1 \pm 2\sqrt{E_1}\cos\theta_1}{4} \\ \sqrt{E_2} &= \frac{\sqrt{E_1}\cos\theta_1 \pm \sqrt{E_1}\cos\theta_1}{2} \\ \sqrt{E_2} &= \frac{1}{2}[\sqrt{E_1}\cos\theta_1 \pm \sqrt{E_1}\cos\theta_1] \\ E_2 &= \frac{1}{4}[\sqrt{E_1}\cos\theta_1 \pm \sqrt{E_1}\cos\theta_1]^2 \\ E_2 &= \frac{1}{4}[\sqrt{E_1}(\cos\theta_1 \pm \cos\theta_1)]^2 \end{aligned}$$

Since the term $\cos\theta_1 + \cos\theta_1$ cannot be written due to physics' principle, thus use

$$E_2 = \frac{1}{4} \left[\sqrt{E_1} (\cos \theta_1 - \cos \theta_1) \right]^2$$

$$E_2 = \frac{1}{4} \left[\sqrt{E_1} (0) \right]^2$$

$$E_2 = 0 \quad \text{----- (11)}$$

According to the molecular formula of PETE; $(C_nH_mO)_k$, the 10st equation;

$(A + 1)\sqrt{E_2} - 2\sqrt{E_1}\sqrt{E_2}\cos\theta_1 - (A - 1)E_1 = 0$ was used to calculate the value of neutron attenuation ability of carbon and oxygen atoms as shows below by using Suphat's model (Suphat, 2007)

$$(A + 1)\sqrt{E_2} - 2\sqrt{E_1}\sqrt{E_2}\cos\theta_1 - (A - 1)E_1 = 0$$

According to Suphat's model, previously equation could be simplified as

$$E_2 = \frac{E_1}{(A + 1)^2} \left[\cos\theta_1 + \left(A^2 - [1 - \cos^2\theta_1] \right)^{\frac{1}{2}} \right]^2$$

For carbon atom; $E_2 = \frac{E_1}{(A + 1)^2} \left[\cos\theta_1 + \left(A^2 - [1 - \cos^2\theta_1] \right)^{\frac{1}{2}} \right]^2$

$$E_2 = \frac{E_1}{(12 + 1)^2} \left[\cos\theta_1 + \left(12^2 - [1 - \cos^2\theta_1] \right)^{\frac{1}{2}} \right]^2$$

$$E_2 = \frac{E_1}{(13)^2} \left[\cos 90 + \left(144 - [1 - \cos^2 90] \right)^{\frac{1}{2}} \right]^2$$

$$E_2 = \frac{E_1}{169} \left[0 + \left(144 - [1 - 0] \right)^{\frac{1}{2}} \right]^2$$

$$E_2 = 0.846E_1 \quad \text{----- (12)}$$

For oxygen atom; $E_2 = \frac{E_1}{(A + 1)^2} \left[\cos\theta_1 + \left(A^2 - [1 - \cos^2\theta_1] \right)^{\frac{1}{2}} \right]^2$

$$E_2 = \frac{E_1}{(16 + 1)^2} \left[\cos\theta_1 + \left(16^2 - [1 - \cos^2\theta_1] \right)^{\frac{1}{2}} \right]^2$$

$$E_2 = \frac{E_1}{289} \left[\cos 90 + \left(256 - [1 - \cos^2 90] \right)^{\frac{1}{2}} \right]^2$$

$$E_2 = \frac{E_1}{289} \left[0 + \left(256 - [1 - 0] \right)^{\frac{1}{2}} \right]^2$$

$$E_2 = 0.882E_1 \quad \text{----- (13)}$$

According to equation (11)-(13), the average value of neutron attenuation could be calculated by using weight average

$$\text{So, } \bar{E}_2 = \frac{0E_1 + (0.846E_1)(10) + (0.882E_1)(4)}{22}$$

$$\bar{E}_2 = 0.545E_1 \quad (14)$$

□ Laboratory Testing

BF₃ proportional tube detector was used for neutron attenuation ability of materials (fibered composite concrete)

Fiber reinforced concretes were prepared by mixing between concretes and fibers in size 10x10x10 cm length. Two sizes of fiber were used in this mixing (1.3D and 25D). The fiber content in concrete was divided into four system; OPC (concrete without fiber), FRC01 (concrete with 0.1% fiber), FRC02 (concrete with 0.2% fiber), and FRC03 (concrete with 0.3% fiber).

Operating Voltage Experiment & Setting Up of Neutron Attenuation Ability Measurement

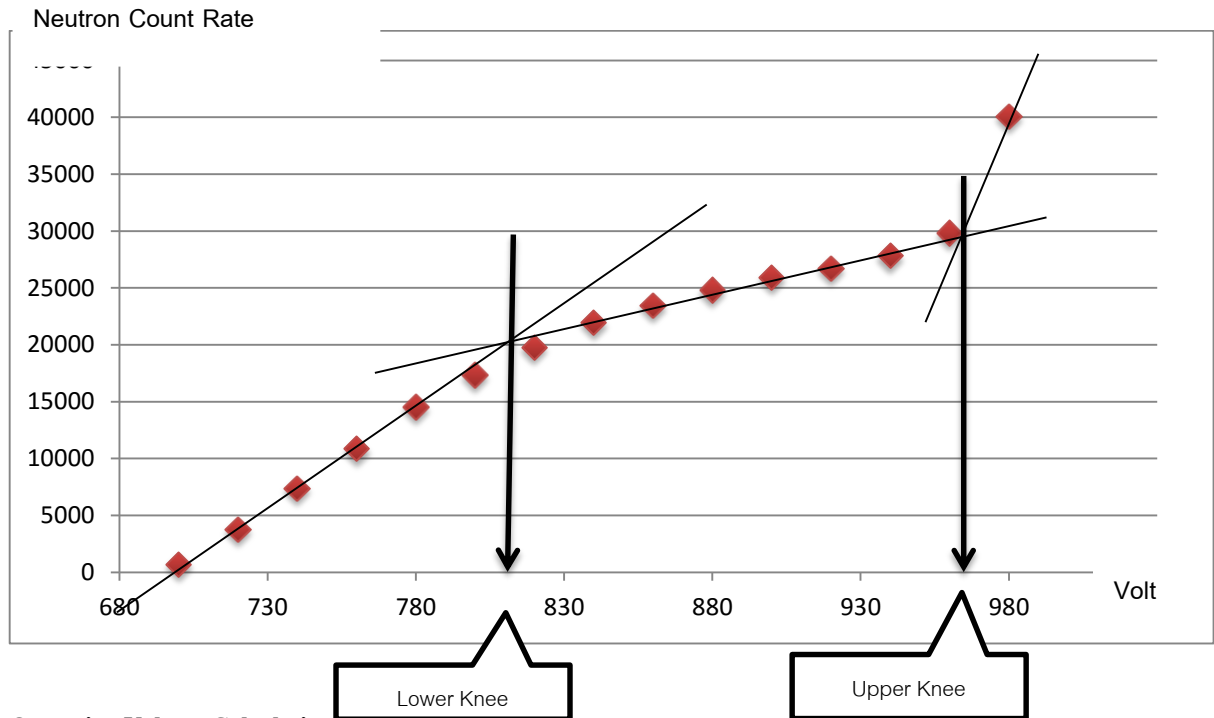
Starting Voltage = 700 volts

High Voltage (V)	counts / minute
700 (starting voltage)	700
720	3749
740	7401
760	10840
780	14542
800	17358
820	19770
840	21945
860	23436
880	24796
900	25933
920	26721
940	27810
960	29828
980	40092

The graph shows relation between voltage and neutron count rate

Operating Voltage Calculation

Optimum Voltage = $\frac{1}{4}$ (plateau length)

$$= \frac{1}{4} (\text{Upper Knee} - \text{Lower Knee})$$

$$= \frac{1}{4} (920 - 818) = 844 \text{ volt}$$

The result of neutron attenuation of concretes (fiber size = 1.3 D)

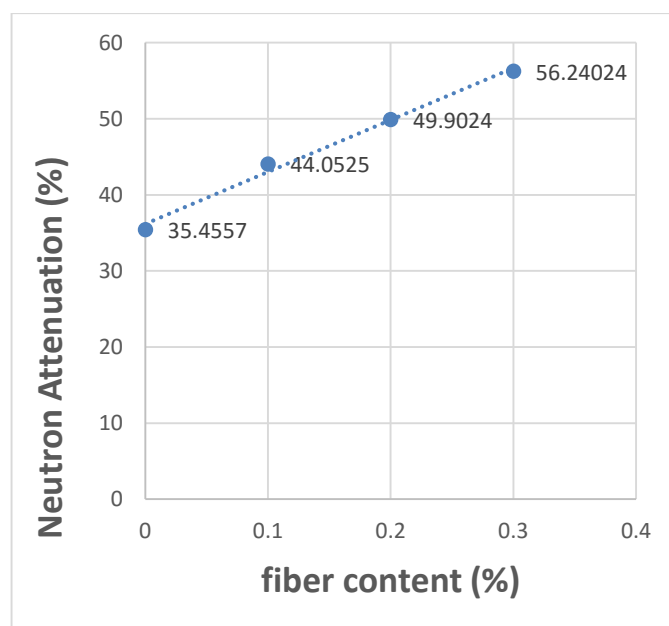
- Background Neutron = 22 count/10 minutes
- Non-shielding = 3416 counts/ 10 minutes

EXPERIMENTS	OPC	FRC01	FRC02	FRC03
1	2151	1924	1723	1482
2	2247	1966	1766	1501
3	2108	1875	1700	1498
4	2442	1935	1717	1480
5	2095	1893	1663	1483
6	2186	1874	1699	1525
Average	2204.833	1911.167	1711.333	1494.833
Different	1211.167	1504.833	1704.667	1921.167
Ratio	0.354557	0.440525	0.499024	0.562402
% Attenuation	35.4557	44.0525	49.90242	56.24024

Annotation; OPC = concrete without fibers, FRC01 = concrete with 0.1% fiber, FRC02 = concrete with 0.2% fiber, and FRC03 = concrete with 0.3% fiber

The graph below shows the relation between neutron attenuation of concrete and fiber content

Statistical Analysis

$$H_0: \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \mu_4$$

$$H_1: \mu_i \neq \mu_j \text{ at least one pair, when } i \neq j$$

Statistical Significant = 0.05

Anova: Single Factor

SUMMARY

Groups	Count	Sum	Average	Variance
Column 1	6	13229	2204.833	16543.77
Column 2	6	11467	1911.167	1351.767
Column 3	6	10268	1711.333	1154.667
Column 4	6	8969	1494.833	296.5667

ANOVA

Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value	F crit
Between Groups	1641032	3	547010.7	113.096	1.03E-12	3.098391
Within Groups	96733.83	20	4836.692			
Total	1737766	23				

Summary of Statistical Testing of 1.3 D fiber

Since $F > F$ critical (H_0 is rejected), so; the values of neutron attenuation of concrete depends on the fiber content with 95% statistical confidence

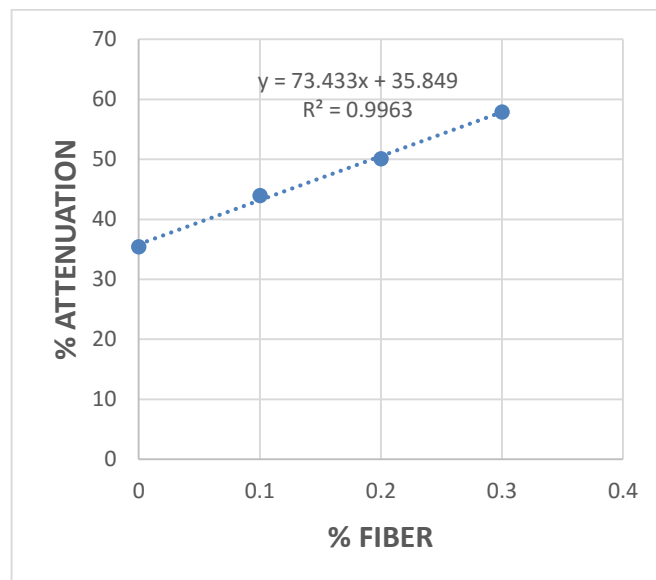
The result of neutron attenuation of concretes (fiber size = 25 D)

- Background Neutron = 18 count/10 minutes
- Non-shielding = 3412 counts/ 10 minutes

EXPERIMENTS	FRC01	FRC02	FRC03
1	1916	1750	1432
2	1955	1760	1447
3	1864	1704	1402
4	1899	1715	1436
5	1901	1644	1480
6	1921	1636	1426
Average	1909	1702	1437
Different	1503	1711	1975
Ratio	0.440	0.501	0.579
% Attenuation	44.0	50.1	57.9

The graph below shows the relation between neutron attenuation of concrete and fiber content

Statistical Analysis

$$H_0: \mu_1 = \mu_2 = \mu_3$$

$$H_1: \mu_i \neq \mu_j \text{ at least one pair, when } i \neq j$$

Statistical Significant = 0.05

Anova: Single Factor

SUMMARY

Groups	Count	Sum	Average	Variance
Column 1	6	11456	1909.333	899.4667
Column 2	6	10209	1701.5	2711.9
Column 3	6	8623	1437.167	664.1667

ANOVA

Source of Variation	SS	df	MS	F	P-value	F crit
Between Groups	672016.3	2	336008.2	235.7658	4.65E-12	3.68232
Within Groups	21377.67	15	1425.178			
Total	693394	17				

Summary of Statistical Testing of 25 D fiber

Since $F > F$ critical (H_0 is rejected), so; the values of neutron attenuation of concrete depends on the fiber content with 95% statistical confidence

5. Discussion and Conclusion

According to the previous mathematical demonstration hypothesis, it shows that all energy from neutron will be transferred out of a neutron into proton particle as can be seen from equation (11). Because of polyethylene family is one of the rich H-atom polymers, so they probably can thermalize a neutron satisfactory which agree with (Cember, 1992) that used polyethylene for neutron shielding. According to calculation in the previously steps, it shows that PETE fiber can thermalized energy of neutron around 45.5% ($\bar{E}_2 = 0.545E_1$). The result form laboratory testing can be confirmed that the calculation result is reliable.

References

- Cember. (1992). *introduction to health physics*. New York: Pergamon Press.
- Jewett/Serway. (2008). *physics for scientists and engineers with modern physics*. Callifornia:
Thomson Books / Cole.
- Lamarsh, J. R. (1975). *introduction to nuclear engineering*. London: Addison-Wesley Publishing
Company.
- Odian, G. (2004). *principle of polymerization*. New York: a John Wiley & Sons.
- Suphat. (2007). *Reactor Physics*. Bangkok: Ramkhamheang University Printing.

การประเมินผลผลิตข้าวภายใต้สภาพภูมิอากาศรุนแรงในอนาคต

แบบ A2 และ B2 scenarios โดยแบบจำลอง EPIC

AN ASSESSMENT OF RICE YIELD UNDER SEVERE WEATHER IN THE FUTURE UNDER A2 AND B2 SCENARIOS WITH EPIC MODEL

ชุตานนท์ สุนทรสนาน¹ และ นาฏสุดา ภูมิอานงค์² ปริมาตา พันธวังส์³ วรชาติ วิสวพิพัฒน์³

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการจัดการสิ่งแวดล้อม

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา นครปฐม อีเมลล์ mememe15@gmail.com

² คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา นครปฐม

³ ภาควิชาปฐพีวิทยา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพฯ

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศย่อมส่งผลต่อการเจริญเติบโตของพืช งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลผลิตข้าวภายใต้สภาพอากาศรุนแรงในอนาคตในจังหวัดสุพรรณบุรีภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 และ B2 scenarios โดยแบบจำลอง EPIC และเปรียบเทียบผลผลิตข้าวในปีที่มีสภาพอากาศรุนแรงและปีปกติ ผลการศึกษาพบว่าภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 scenarios ของปีที่มีฝนตกดีมากที่สุดคือปี พ.ศ. 2563 และพ.ศ. 2569 ปริมาณผลผลิตข้าวในปีเท่ากับ 803.1 และ 896.39 กิโลกรัม/ไร่ ตามลำดับ (เพิ่มขึ้นจากปีฐาน 12.95% และ 26.07% ตามลำดับ) และผลผลิตข้าวปรังเท่ากับ 577.3 และ 504.77 กิโลกรัม/ไร่ ตามลำดับ ซึ่งผลผลิตข้าวมีปริมาณสูงกว่าในปีที่ฝนตกปานกลาง ส่วนภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ B2 scenarios ในปีฝนแล้งจัดคือปี พ.ศ. 2566 พบว่าปริมาณผลผลิตข้าวในปีเท่ากับ 424.52 กิโลกรัม/ไร่ (ลดลงจากปีฐาน 40.29%) และผลผลิตข้าวปรังเท่ากับ 183.49 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งผลผลิตข้าวในปีฝนแล้งจัดมีปริมาณต่ำกว่าปีที่มีฝนตกปานกลาง ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวต่อสภาพอากาศรุนแรงในอนาคต

คำสำคัญ: สภาพอากาศรุนแรง, ผลผลิตข้าว, แบบจำลอง EPIC

ABSTRACT

Climate change would affect the plants growth. Therefore, this research aims to assess the rice yield under severe weather in the future in Suphanburi province under the A2 and B2 scenarios by using EPIC model and compared the rice yield in severe weather year and normal year. The result showed major rice yield in high moisture years (in 2020 and 2026) under A2 scenario were 803.1 and 896.39 kg/rai, respectively (+12.95% and +26.07% from base year, respectively) and second rice yield were 577 and 504.77 kg/rai, which the rice yield was higher than the moderate year. Major rice yield in severe drought years (in 2023) under B2 scenario was 424.52 kg/rai (-40.29% from base year) and second rice yield was 183.49 kg/rai, which the rice yield was lower than the moderate year. The results of this study will be useful for farmers in preparing to adapt to the extreme weather in the future.

Keywords: Extreme weather, Rice yield, EPIC model

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและปริมาณน้ำฝนนั้นมีผลต่อการสังเคราะห์แสงของพืช ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศย่อมมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตรและการผลิตอาหารทั่วโลกอย่างมีนัยสำคัญ ด้วยเหตุนี้การประเมินผลผลิตทางการเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการประเมินทางเลือกในการปรับตัวจะกลายเป็นข้อมูลสำคัญให้กับนักวิทยาศาสตร์การเกษตรและผู้กำหนดนโยบาย (Meza, et al., 2008 : 21-30)

พื้นที่ศึกษาในงานวิจัยนี้คือ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการเพาะปลูกข้าวและได้ผลผลิตมากที่สุดในประเทศไทย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2558) ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดสุพรรณบุรีประมาณ 70% ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ครัวเรือนเกษตรกรคิดเป็น 31.41% ของครัวเรือนทั้งหมดในจังหวัดสุพรรณบุรี (สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี, 2558) ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศหรือสภาพอากาศรุนแรงที่เกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบต่อเกษตรกรและผลผลิตข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี

แบบจำลอง EPIC (environmental policy integrated climate) ถูกนำมาประยุกต์ใช้สำหรับงานวิจัยนี้ โดยจะรวบรวมและนำเข้าข้อมูลต่างๆ เช่น ภูมิอากาศ ดิน ภูมิประเทศ และการจัดการพืช เพื่อให้เห็นถึงผลกระทบของผลผลิตพืชที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยใช้ชุดข้อมูลของสภาพภูมิอากาศจากแหล่งต่างๆ (Strauss, 2012) ซึ่งงานวิจัยนี้ได้นำข้อมูลสภาพภูมิอากาศในอนาคตจากผลการประเมิน โดยแบบจำลองภูมิอากาศระดับภูมิภาค (regional climate model) ซึ่งดำเนินการโดยสถาบัน SEA START RC มาใช้กับแบบจำลองพืช EPIC เพื่อประเมินผลกระทบของสภาพอากาศรุนแรงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีผลต่อผลผลิตข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรีภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 และ B2 scenarios และเปรียบเทียบผลผลิตข้าวในปีที่มีสภาพอากาศรุนแรงและปีปกติ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในอนาคตต่อไปในการวางแผนเพื่อรับมือหรือป้องกันความสูญเสียและความเดือดร้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ให้บรรเทาความรุนแรงลงและนำไปสู่การหาทางเลือกหรือแนวทางในการปรับตัวให้กับเกษตรกรเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินและเปรียบเทียบผลผลิตข้าวในปีที่สภาพอากาศรุนแรงและปีปกติภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 และ B2 scenarios

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 การเตรียมข้อมูล

3.1.1 ข้อมูล GIS: การศึกษานี้ทำการสร้างหน่วยย่อย (grid) ของข้อมูล โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ (land use digital, digital elevation model, soil series digital, weather digital) สร้างพื้นที่ปิด (polygon) ขนาด 0.1 x 0.1 องศา ซึ่งในแต่ละหน่วยย่อยจะครอบคลุมพื้นที่ 11.11 x 11.12 กิโลเมตร แต่เนื่องจากพื้นที่ที่สนใจศึกษา คือ พื้นที่ปลูกข้าว ดังนั้นจึงต้องทำการแยกพื้นที่ปลูกข้าวออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์อื่น ๆ โดยนำข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ปีพ.ศ. 2550 ซ้อนทับกับหน่วยย่อยที่สร้างไว้ ซึ่งจะเลือกเฉพาะหน่วยย่อยที่ซ้อนทับกับพื้นที่ปลูกข้าวมากกว่า 50 % มาเป็นตัวแทนพื้นที่ปลูกข้าว

3.1.2 ข้อมูลอากาศ: ข้อมูลอากาศที่ใช้ในแบบจำลอง EPIC ได้แก่ ปริมาณน้ำฝนรายวัน อุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดรายวัน ความชื้นสัมพัทธ์ และความเข้มแสงอาทิตย์ ข้อมูลสภาพอากาศรายวันภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 และ B2 scenarios ในช่วงปีพ.ศ.2558-2597 ได้รับจากศูนย์เครือข่ายงานวิเคราะห์วิจัยและฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEA START RC) ซึ่งอุณหภูมิสูงสุดและอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยรายเดือนตั้งแต่ปีพ.ศ.2558-2597 ภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 และ B2 scenarios มีความใกล้เคียงกัน แต่ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือนมีความแตกต่างกัน

3.1.2.1 วิธี Rainfall Decile: Rainfall Decile เป็นวิธีประเมินความแห้งแล้ง โดยการแบ่งข้อมูลปริมาณน้ำฝนรวมรายปีออกเป็น 10 ช่วงเท่าๆกัน ช่วงชั้นที่คำนวณได้ในแต่ละปีจะสามารถบอกถึงสภาวะฝนที่มีปริมาณมากหรือแล้งจัด โดยใช้ความแตกต่างระหว่างปริมาณน้ำฝนรวมรายปีกับค่าปกติ (%) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ดังตารางที่ 1 (Gibbs and Maher, 1967)

ตารางที่ 1 เกณฑ์การพิจารณาสภาวะฝน

Decile range	เกณฑ์การพิจารณา	สภาวะฝน
1	ปริมาณฝนรวมรายปีต่ำกว่าค่าปกติมากกว่า 25.0%	ฝนแล้งจัด (Severe drought)
2	ปริมาณฝนรวมรายปีต่ำกว่าค่าปกติ 15.1 – 25.0%	ฝนแล้ง (Drought)
3	ปริมาณฝนรวมรายปีต่ำกว่าค่าปกติ 5.1 – 15.0%	ฝนค่อนข้างแล้ง (Slightly drought)
4 – 7	ปริมาณฝนรวมรายปีสูงหรือต่ำกว่าค่าปกติไม่เกิน 5.0%	ฝนปานกลาง (Moderate)
8	ปริมาณฝนรวมรายปีสูงกว่าค่าปกติ 5.1 – 15.0%	ฝนค่อนข้างดี (Slightly moisture)
9	ปริมาณฝนรวมรายปีสูงกว่าค่าปกติ 15.1 – 25.0%	ฝนดี (Moisture)
10	ปริมาณฝนรวมรายปีสูงกว่าค่าปกติมากกว่า 25.0%	ฝนดีมาก (High moisture)

3.1.3 ข้อมูลดิน: ข้อมูลทั่วไปของแต่ละชุดดินได้รับจากกรมพัฒนาที่ดินปีพ.ศ. 2547 ส่วนข้อมูลคุณสมบัติทางเคมีและกายภาพของดิน ได้จากการเก็บตัวอย่างดินในแต่ละหน่วยย่อยของพื้นที่ศึกษา โดยเก็บตัวอย่างดินในแต่ละหน่วยย่อย 3 จุด จุดละ 3 ระดับความลึก คือ 10, 20 และ 30 เซนติเมตร ในแต่ละหน่วยย่อยของพื้นที่ศึกษา จากนั้นนำตัวอย่างดินมาวิเคราะห์หาคุณสมบัติของดิน เช่น อินทรีย์คาร์บอน ไนโตรเจน ความหนาแน่นของดิน พีเอช และเนื้อดิน

3.1.4 ข้อมูลการจัดการพืช: การจัดการดูแลในแต่ละช่วงอายุปลูกของพืช มีผลต่อการเจริญเติบโต ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตพืช ดังนั้นในการประเมินผลผลิตพืชจะต้องคำนึงถึงข้อมูลต่างๆ เช่น สายพันธุ์พืช (ข้าวดอกมะลิ 105 สำหรับนาปี และ กข. 31 สำหรับนาปรัง) การเตรียมดิน การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ สารกำจัดศัตรูพืช และการเก็บเกี่ยว ซึ่งข้อมูลระยะเวลาการเพาะปลูกมีการเปลี่ยนแปลงจากปฏิทินการเพาะปลูกของกรมพัฒนาที่ดิน

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 การนำเข้าข้อมูล: ข้อมูลที่นำเข้าแบบจำลอง EPIC คือ ข้อมูลสภาพอากาศ (ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุด ความชื้นสัมพัทธ์ และความเข้มแสงอาทิตย์) ของปีที่ทำการเลือกด้วยวิธี Rainfall Decile (ปีฝนแล้งจัด ปีฝนตกปานกลาง และปีฝนตกดีมาก) ข้อมูลดิน (ชุดดิน อินทรีย์คาร์บอน ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส

โพแทสเซียม ความหนาแน่นของดิน พีเอช และเนื้อดิน) ข้อมูลการจัดการพืช (ปฏิทินการเพาะปลูก ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช สายพันธุ์) และข้อมูลสภาพพื้นที่ (ความสูงจากระดับน้ำทะเล ความชัน ค่าพิกัดภูมิศาสตร์)

3.2.2 การจำลองผลผลิตข้าวจากแบบจำลอง EPIC: การศึกษานี้ใช้โปรแกรม i_EPIC รุ่น 0509 ซึ่งโปรแกรมนี้จะเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลและนำเข้าข้อมูลอากาศ ดิน การจัดการพืชและสภาพพื้นที่ จากโปรแกรม Microsoft Access

3.2.3 การปรับเทียบแบบจำลอง: เป็นการปรับเทียบพารามิเตอร์ต่างๆที่ใช้ในแบบจำลองให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ศึกษา เพื่อให้แบบจำลองทำนายผลผลิตข้าวได้ใกล้เคียงกับผลผลิตจริงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยข้อมูลพารามิเตอร์พืชประยุกต์จากงานวิจัยของ (Wang, et al., 2005 : 1041-1054)

3.3 การตรวจสอบแบบจำลอง

การตรวจสอบแบบจำลองเพื่อที่จะทดสอบความถูกต้องของแบบจำลอง ประสิทธิภาพของแบบจำลองโดยการเปรียบเทียบค่าความเบี่ยงเบนระหว่างผลผลิตข้าวจากแบบจำลองกับผลผลิตข้าวจริงในจังหวัดสุพรรณบุรี (Kassie, et al., 2014 : 41-53) การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการประเมินข้อผิดพลาดที่มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$RMSE = \left[\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (y_i - x_i)^2 \right]^{0.5} \times \frac{100}{\bar{x}} \quad (\text{สมการที่ 1})$$

โดยที่ RMSE หมายถึง รากที่สองของความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ย x_i หมายถึง ผลผลิตจริงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (observed yield) y_i หมายถึง ผลผลิตจากแบบจำลอง (simulated yield) $\bar{x}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลผลิตจริงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และ n หมายถึง จำนวนหน่วยย่อยของพื้นที่ศึกษา ซึ่งค่า RMSE หากยังมีค่าเข้าใกล้ 0 หมายถึง มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น (Willmott, 1982 : 1309-1313)

$$MAPE = \frac{1}{n} \left[\sum_{i=1}^n \left| \frac{A_t - P_t}{A_t} \right| \times 100 \right] \quad (\text{สมการที่ 2})$$

โดยที่ MAPE หมายถึง ค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสมบูรณ์ A_t หมายถึง ผลผลิตจริงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (observed yield) P_t หมายถึง ผลผลิตจากแบบจำลอง (simulated yield) และ n หมายถึง จำนวนหน่วยย่อยของพื้นที่ศึกษา ซึ่งค่า MAPE หากน้อยกว่า 10% หมายถึง มีความแม่นยำในการคาดการณ์สูง (ITSMF-NL, 2006)

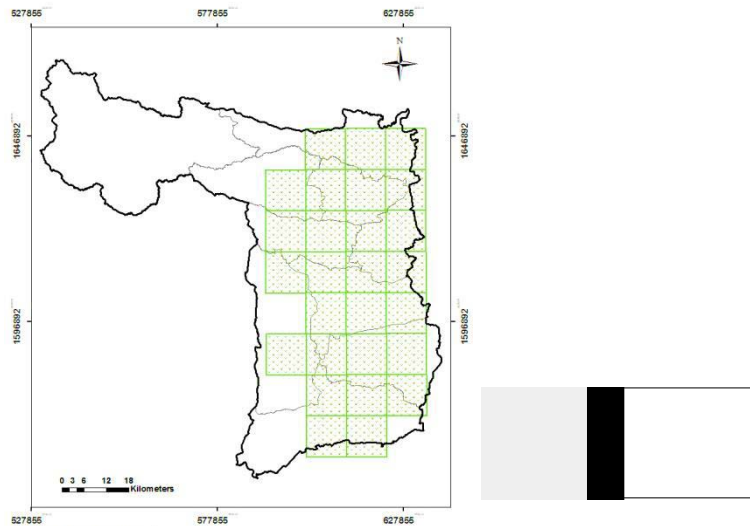
3.4 การคาดการณ์ผลผลิตข้าวในสภาพอากาศรุนแรง

การคาดการณ์ผลผลิตข้าวในอนาคตภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 และ B2 scenarios จะใช้ข้อมูลสภาพอากาศรายวัน ในช่วงปีพ.ศ.2558-2597 ที่ได้จากศูนย์เครือข่ายงานวิเคราะห์วิจัยและฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEA START RC) มาทำการวิเคราะห์หาปีที่ที่มีสภาพอากาศรุนแรงด้วยวิธี Rainfall Decile จากนั้นทำการประเมินผลผลิตข้าวในปีที่ฝนตกตมมากและปีฝนแล้งจัด มาเปรียบเทียบกับผลผลิตข้าวในปีฝนตกปานกลาง

4. ผลการวิจัย

4.1 พื้นที่ศึกษา

รูปที่ 1 หน่วยย่อย (grid) ของพื้นที่ศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี

4.2 ข้อมูลที่ใช้ในแบบจำลอง

4.2.1 ข้อมูลอากาศ

ตารางที่ 2 ปีที่มีสภาวะฝนต่างๆภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 และ B2 scenario

	A2 scenario	B2 scenario
ฝนแล้งจัด	-	2566
ฝนแล้ง	2558, 2564	2561, 2577, 2581, 2584, 2585, 2589, 2594
ฝนค่อนข้างแล้ง	2560, 2565, 2570, 2573, 2577, 2580, 2581, 2590, 2593, 2594	2562, 2563, 2580, 2593
ฝนปานกลาง	2562, 2575, 2578, 2583, 2584, 2586, 2587, 2589, 2591, 2592, 2597	2558, 2559, 2564, 2565, 2568, 2569, 2571, 2572, 2578, 2587, 2588, 2591, 2592
ฝนค่อนข้างดี	2559, 2566, 2567, 2568, 2571, 2572, 2574, 2576, 2582, 2595	2567, 2573, 2575, 2576, 2579, 2586, 2590, 2597
ฝนดี	2561, 2579, 2585, 2588	2560, 2570, 2574, 2582, 2583, 2595, 2596
ฝนดีมาก	2563, 2569	-

จากการคำนวณหาปีที่มีสภาพอากาศรุนแรงด้วยวิธี Rainfall Decile พบว่าภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 scenarios ปีที่ฝนดีมาก 2 ปี คือปีพ.ศ. 2563 และพ.ศ. 2569 และไม่มีปีที่ฝนแล้งจัดเลย ส่วนปีฝนปานกลางที่เลือกมาทำการศึกษาคือปีพ.ศ. 2578 และพ.ศ. 2586 ส่วนสภาพภูมิอากาศแบบ B2 scenarios ปีฝนแล้งจัด คือปีพ.ศ. 2566 และไม่มีปีที่ฝนดีมากเลย ส่วนปีฝนปานกลางที่เลือกมาทำการศึกษาคือปีพ.ศ. 2571 และพ.ศ. 2578

จังหวัดสุพรรณบุรีปริมาณน้ำฝนรายปีภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 scenarios ปีพ.ศ. 2563, 2569, 2578 และพ.ศ.2586 เท่ากับ 1288.4, 1401.8, 1004.1 และ 996.5 มิลลิเมตร ตามลำดับ ส่วนสภาพภูมิอากาศแบบ B2 scenarios ในปีพ.ศ.2566, 2571 และพ.ศ.2578 ปริมาณน้ำฝนรายปี 699.4, 1018.3 และ 1039.3 มิลลิเมตร ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาอุณหภูมิสูงสุดของจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 scenarios ปีพ.ศ. 2563, 2569, 2578 และพ.ศ.2586 อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.53, 33.16, 34.08 และ 34.94 องศาเซลเซียส ตามลำดับ ส่วนสภาพภูมิอากาศแบบ B2 scenarios พบว่าในปีพ.ศ.2566, 2571 และพ.ศ.2578 อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 35.04, 33.85 และ 34.41 องศาเซลเซียส ตามลำดับ

4.1.2 ข้อมูลดิน: จากตัวอย่างดินที่นำไปวิเคราะห์ พบว่าเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว โดยคุณสมบัติของดิน คือ อินทรีย์คาร์บอน (%OC) อยู่ในช่วง 0.195-3.456 ไนโตรเจน (%N) อยู่ในช่วง 0.038-0.694 พีเอช (pH) อยู่ในช่วง 3.52-7.68 ความหนาแน่นของดินอยู่ในช่วง 0.9869-1.7763 อนุภาคทรายในเนื้อดิน อยู่ในช่วง 0.72-56.72% และอนุภาคทรายแป้งในเนื้อดิน อยู่ในช่วง 16-40.67% ซึ่งคุณสมบัติของดินต่างๆที่วิเคราะห์ได้ อยู่ในช่วงที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของข้าวทั้งสายพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และ กข. 31 คือ ข้าวชอบขึ้นในดินเหนียว และขึ้นได้ดีในพีเอชดินตั้งแต่ 3-10 (สำนักพัฒนาอณูนิยมิวิทยา, 2555 : 1)

4.1.3 ข้อมูลการจัดการพืช

ตารางที่ 3 ข้อมูลการจัดการพืชที่ใช้ในแบบจำลอง EPIC

	พันธุ์	เตรียมดิน	ปลูก	ปุ๋ย						เก็บเกี่ยว
				ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			
				เวลา	สูตร	กก./ไร่	เวลา	สูตร	กก./ไร่	
นาปี	ขาวดอกมะลิ 105	1 มิ.ย.	15 มิ.ย.	1 ส.ค.	46-0-0	145.38	1 ก.ย.	46-0-0	132.50	15 ต.ค.
นาปรัง	กข.31	1 ม.ค.	5 ม.ค.	28 ก.พ.	46-0-0	149.48	30 มี.ค.	15-15-15	110.02	30 เม.ย.

4.2 การเปรียบเทียบและตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง

ตารางที่ 4 ผลการตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง EPIC ในการประเมินผลผลิตข้าว

	ผลผลิตจริง (กก./ไร่)	ผลผลิตจากแบบจำลอง (กก./ไร่)	RMSE (%)	MAPE (%)
นาปี	711	710.12	0.6243	0.166
นาปรัง	737	729.81	1.7276	0.9903

ค่าความคลาดเคลื่อน (RMSE, MAPE) ของแบบจำลอง EPIC ในการประเมินผลผลิตข้าว สำหรับข้าวนาปีมีค่าความคลาดเคลื่อน (RMSE) เท่ากับ 0.6243% และค่า MAPE เท่ากับ 0.166% และข้าวนาปรังมีค่าความคลาดเคลื่อน (RMSE) เท่ากับ 1.7276% และค่า MAPE เท่ากับ 0.9903% จะเห็นได้ว่า RMSE มีค่าเข้าใกล้ 0 และ MAPE มีค่าน้อยกว่า 10% ซึ่งภายใต้ค่าความคลาดเคลื่อนเหล่านี้เป็นที่ยอมรับได้ และถือว่าแบบจำลอง EPIC มีประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือสำหรับการประเมินผลผลิตข้าวรายปีทั้งนาปีและนาปรัง

4.3 การประเมินผลผลิตข้าวในสภาพอากาศรุนแรง

ตารางที่ 5 ผลการประเมินผลผลิตข้าวในสภาพอากาศรุนแรงภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 และ B2 scenarios

	ผลผลิตข้าวเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)							
	ปีฐาน	A2 scenarios				B2 scenarios		
		ฝนดีมาก		ฝนปานกลาง		ฝนแล้งจัด	ฝนปานกลาง	
		2563	2569	2578	2586	2566	2571	2578
นาปี	711	803.1	896.39	587.43	598.68	424.52	776.92	615.93
นาปรัง	737	577.3	504.77	471.6	494.56	183.49	513.47	500.43

จากการประเมินผลผลิตข้าวภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 scenarios ในปีที่มีฝนดีมาก (high moisture) พบว่า ปริมาณผลผลิตข้าวนาปีในปีพ.ศ. 2563 และ ปีพ.ศ. 2569 เพิ่มขึ้นจาก 711 กิโลกรัม/ไร่ เป็น 803.1 และ 896.39 กิโลกรัม/ไร่ ตามลำดับ (คิดเป็น 12.95% และ 26.07%) ซึ่งมากกว่าปีฐานและปีฝนปานกลาง (ปีพ.ศ. 2578 และพ.ศ. 2586) และผลผลิตข้าวนาปรังในปีพ.ศ. 2563 และ ปีพ.ศ. 2569 ลดลงจาก 737 กิโลกรัม/ไร่ เหลือ 577.3 และ 504.77 กิโลกรัม/ไร่ ตามลำดับ ซึ่งผลผลิตลดลงจากปีฐาน แต่ยังมีปริมาณมากกว่าปีฝนปานกลาง ส่วนการประเมินผลผลิตข้าวภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ B2 scenarios ในปีฝนแล้งจัด (severe drought) พบว่า ปริมาณผลผลิตข้าวนาปีลดลงจากปีฐานจาก 711 กิโลกรัม/ไร่ เป็น 424.52 กิโลกรัม/ไร่ (คิดเป็น 40.29%) และ ผลผลิตข้าวนาปรังลดลงจากจาก 737 กิโลกรัม/ไร่ เหลือ 183.49 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งผลผลิตข้าวในปีฝนแล้งจัดนั้นมีปริมาณลดลงจากปีฐานและปีฝนปานกลาง (ปีพ.ศ. 2571 และพ.ศ. 2578)

จากการประเมินผลผลิตข้าวภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 และ B2 scenarios โดยแบบจำลอง EPIC พบว่า ในปีฝนดีมากคือปีพ.ศ. 2563 และพ.ศ. 2569 ภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 scenarios ปริมาณน้ำฝนรายปีมากกว่าปีปกติ อุณหภูมิสูงสุดต่ำกว่าปีปกติ และผลผลิตข้าวมากกว่าปีปกติ ส่วนในปีฝนแล้งจัดคือปีพ.ศ. 2566 ภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ B2 scenarios ปริมาณน้ำฝนรายปีต่ำกว่าปีปกติ อุณหภูมิสูงสุดสูงกว่าปีปกติ และมีผลผลิตข้าวต่ำกว่าปีปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bhattacharya and Panda (2013 : 06-12) ที่ศึกษาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อผลผลิตข้าวในฆารปุระ รัฐเบงกอลตะวันตก พบว่าการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิส่งผลให้ผลผลิตข้าวลดลง และการเพิ่มขึ้นของปริมาณน้ำฝนส่งผลให้ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงผลผลิตข้าวในปีฝนดีมามีมากกว่าปีฝนปานกลางภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 scenario และ ผลผลิตข้าวในปีที่ฝนแล้งจัดมีน้อยกว่าปีที่ฝนปานกลางภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ B2 scenario ซึ่งการที่ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นหรือลดลงนั้นจะส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร หรือ ราคาข้าว เช่น ผลผลิตข้าวที่ลดลง อาจทำให้รายได้ของเกษตรกรลดลงจากการขายข้าวได้น้อยลง แต่ราคาข้าวอาจเพิ่มขึ้นหรือลดลงทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานในตลาดข้าว (สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์, 2560) ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปสู่แนวทางการปรับตัวต่อสภาพอากาศรุนแรงของเกษตรกรหรือเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้รัฐบาลกำหนดมาตรการช่วยเหลือได้สอดคล้องกับสภาพอากาศรุนแรงในอนาคต

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อเปรียบเทียบผลผลิตข้าวในปีที่มีสภาพอากาศรุนแรง (ปีฝนดีมากและปีฝนแล้งจัด) กับปีปกติ (ปีฝนปานกลาง) ภายใต้สภาพภูมิอากาศแบบ A2 และ B2 scenarios โดยแบบจำลอง EPIC พบว่าผลผลิตข้าวทั้งน้ำปีและนาปรังในปีฝนดีมากจะมีปริมาณมากกว่าปีฝนปานกลาง และผลผลิตข้าวในปีที่ฝนแล้งจัดมีปริมาณต่ำกว่าปีฝนปานกลาง การศึกษานี้ทำให้ทราบถึงผลผลิตข้าวในอนาคตในปีสภาพอากาศรุนแรงและปีปกติ และนำไปสู่การหาวิธีหรือแนวทางในการปรับตัวในการทำนาเพื่อให้ได้ผลผลิตที่เกษตรกรต้องการมากที่สุด งานวิจัยครั้งต่อไปควรมุ่งหาผลผลิตข้าวที่ได้จากการประเมินและแนวทางการปรับตัวต่างๆ ให้เกษตรกรเลือก เพื่อที่จะเป็นข้อมูลในการเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ (2560). การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานมีผลต่อราคาข้าวอย่างไร. สืบค้น 17 กรกฎาคม 2560, จาก http://www.aftc.or.th/itc/products_analyze_price_26.php?id=56&fgrp_id=5&fmnu_id=18
- สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. (2557). การเกษตรกรรม. สืบค้น 13 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.suphanburi.go.th/suphan/fileupload/download/dl81.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). จังหวัดที่มีผลผลิตข้าวมากที่สุด 10 ลำดับ พ.ศ. 2552 - 2554. สืบค้น 3 ตุลาคม 2558, จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/TopTen/10/T1005/th/th.htm>
- สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา. (2555). สภาพอากาศ.....กับฤดูปลูกข้าวของไทย. *3-Month Climate News*, 2(3), 1-11.
- Bhattacharya, T. and Panda, R.K. (2013). Effect of climate change on rice yield at Kharagpur, West Bengal. *IOSR Journal of Agriculture and Veterinary Science (IOSR-JAVS)*, 4(2), 06-12.
- Gibbs, W.J. and Maher, J.V. (1967). *Rainfall Deciles as Drought Indicators*. Melbourne: Bureau of Meteorology.
- ITSMF-NL. (2006). *Metrics for IT Service Management*. Zaltbommel, Netherlands: Van Haren Publishing.
- Kassie, B.T., Ittersuma, M.K., Hengsdijk, H., Asseng, S., Wolf, J. and Rötter, R.P. (2014). Climate-induced yield variability and yield gaps of maize (*Zea mays* L.) in the Central Rift Valley of Ethiopia. *Field Crops Study*, 160, 41–53.
- Meza, F.J., Silva, D. and Vigil, H. (2008). Climate change impacts on irrigated maize in Mediterranean climates: Evaluation of double cropping as an emerging adaptation alternative. *Agricultural Systems*, 98, 21–30.
- Strauss, F. (2012). *Modeling climate change and impacts on crop production in Austria*. (Doctoral Dissertation). University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna.
- Wang, X., HE, X., Willams, J.R., Izaurralde, R.C. and Atwood, J.D. (2005). Sensitive and uncertainty analysis of crop yields and soil organic carbon simulated with EPIC. *American Society of Agricultural Engineers*, 48(3), 1041-1054.
- Willmott, C.J. (1982). Some comments on the evaluation of model performance. *Bull. Amer. Meteor. Soc.*, 63, 1309-1313.

การประยุกต์ระบบภูมิสารสนเทศศาสตร์เพื่อวิเคราะห์หาพื้นที่ที่เหมาะสม
สำหรับการปลูกข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี

AN APPLICATION OF GEOGRAPHIC INFORMATION SYSTEM FOR LAND ASSESSMENT FOR
RICE CULTIVATION IN SUPHANBURI PROVINCE

ชณิษฐา วราจิต¹ นาฏสุดา ภูมิจำนงค์² ปริมิตา พันธุ์วงศ์³ และ วรชาติ วิสวพิพัฒน์⁴

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการจัดการสิ่งแวดล้อม

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา นครปฐม อีเมลล์ channitsa1904@gmail.com

²คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา นครปฐม

³ภาควิชาปฏิพิวิทยา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพฯ

บทคัดย่อ

ข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย ในภาพรวมผลผลิตข้าวไทยมีปริมาณมาก แต่ราคาข้าวตกต่ำ และต้นทุนการผลิตสูง ปัจจัยการผลิตที่สำคัญคือดินและน้ำ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับการปลูกข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรีด้วยระบบภูมิสารสนเทศศาสตร์ตามแนวทางการประเมินที่ดินของ FAO โดยทำการการคัดเลือกคุณภาพที่ดินตามความต้องการของพืช ประกอบด้วย ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (W), ความเป็นประโยชน์ธาตุอาหารพืช (NAI), ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (O), การรักษาน้ำของดิน (I) นำค่าคะแนนความเหมาะสมในแต่ละปัจจัยซึ่งใช้ประเมินมาซ้อนทับกันด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จากนั้นคำนวณผลคูณจากสมการ $LS = W \times NAI \times I \times O$ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงแผนที่แสดงความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับการเพาะปลูกข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี สามารถแบ่งออกได้ 2 ระดับ คือ ระดับเหมาะสมปานกลาง และเหมาะสมน้อย คิดเป็นร้อยละ 59.26 และ 40.74 ของพื้นที่ศึกษา ทำการตรวจสอบประเมินความเหมาะสมของพื้นที่กับผลผลิตข้าวจากสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร พบว่าผลผลิตข้าวในปีมีความสอดคล้องกับพื้นที่แต่ผลผลิตข้าวแปรปรวนมีทิศทางกลับกัน อาจมีสาเหตุมาจากกระบวนการผลิต

คำสำคัญ: ข้าว, ความเหมาะสมของพื้นที่, ระบบภูมิสารสนเทศศาสตร์, จังหวัดสุพรรณบุรี

ABSTRACT

Rice is an important crop in terms of food security and economics in Thailand. Overall, there are plenty of rice however the prices is low but high investmentcost. The major rice production factors are soil and water. This research aims to evaluate the appropriateness of the area for rice cultivation in Suphanburi province with the geographic informatics system based on FAO land evaluation guidelines. By selecting the quality of land according to Water availability (W), Nutrient availability (NAI), Oxygen availability (O), Water retention (I).The appropriateness of each factor used in the evaluation was overlapped by geographic information systems. Then calculate the equation $LS = W \times NAI \times I \times O$. The results of the study show the suitability of the area for rice cultivation in Suphanburi province. It can be divided into 2 levels: moderate and less appropriate, accounted for

59.26% and 40.74% of the study area, respectively. The verification of area suitability with rice yield from the Office of Agricultural Economic Development, it was found that the major rice yield was consistent with the area, but the second rice yield was reversed. It is possible due to farm management.

Keywords: Rice, Land suitable, Geographic information system

1. บทนำ

ข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญของประเทศไทยทั้งด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงทางอาหาร ประเทศไทยมีพื้นที่สำหรับทำเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 54.36 ของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกข้าวมากถึง 23.67% (สำนักนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน, 2557) ประเทศไทยสามารถเพาะปลูกข้าวได้ทั่วทุกภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคกลางที่มีปัจจัยที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกข้าวในเรื่องของสภาพอากาศ ลักษณะของดิน ที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของข้าว จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ภาคกลางมีการเพาะปลูกข้าวประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด และยังมีปริมาณผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ยสูง

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาผลผลิตข้าวสูง แต่ราคาข้าวตกต่ำ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการเพาะปลูกข้าวให้ได้ผลผลิตสูง แต่ไม่คำนึงถึงต้นทุนการผลิต ปัจจัยการผลิตในการเพาะปลูกที่ราคาสูง เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมีและสารกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น การเพาะปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนในการผลิตข้าวต่อไร่สูง แต่ผลผลิตข้าวไม่สูงมาก เกิดความไม่คุ้มทุน ทำให้ชาวนาต้องแบกรับภาระหนี้สินจากการทำนา

การใช้ระบบเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ (Geographic Information System : GIS) เพื่อช่วยในการวิเคราะห์หาศักยภาพของพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกข้าว จะช่วยในเรื่องของการปรับปรุงพื้นที่ปลูกข้าวให้มีศักยภาพการผลิตที่เหมาะสมต่อการเพิ่มผลผลิตข้าว และการวางแผนส่งเสริมการเพาะปลูกข้าวในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืนในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับการปลูกข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี

3. การดำเนินการวิจัย

1. การคัดเลือกพื้นที่ศึกษา

การคัดเลือกพื้นที่ที่พิจารณาจากแผนที่ที่มีการเพาะปลูกข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรีทั้งในเขตพื้นที่ชลประทานและนอกเขตพื้นที่ชลประทาน โดยใช้วิธีการสร้างหน่วยย่อย (Grid) ของข้อมูล ซึ่งจะใช้ข้อมูลระบบภูมิสารสนเทศ ภูมิศาสตร์โดยการสร้างพื้นที่ปิด (Polygon) ขนาด 0.1 x 0.1 องศา ซึ่งในแต่ละหน่วยย่อยจะครอบคลุมพื้นที่ 11.11 x 11.12 กิโลเมตร จากนั้นนำข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดสุพรรณบุรีของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. 2550 และข้อมูลขอบเขตโครงการชลประทานในท้องที่จังหวัดสุพรรณบุรี ปี พ.ศ. 2557 ซ้อนทับกับหน่วยย่อยที่สร้างไว้ จากนั้นจะทำการเลือกเฉพาะหน่วยย่อยที่ซ้อนทับกับพื้นที่ปลูกข้าวมากกว่า 50% ซึ่งจะได้ทั้งหมด 27 หน่วยย่อยเพื่อมาเป็นตัวแทนพื้นที่ปลูกข้าวของจังหวัดสุพรรณบุรี

2. การเก็บตัวอย่างดิน

การเก็บตัวอย่างดินในพื้นที่ภาคสนามในแต่ละหน่วยย่อยทำการสุ่ม 3 จุด โดยที่ทั้ง 3 จุดนั้นจะมีระยะห่างจากกันและกระจายทั่วทั้งหน่วยย่อย เก็บตัวอย่างดิน 3 ชั้น นำดินที่ได้มาวิเคราะห์พารามิเตอร์ ดังนี้ ไนโตรเจนในดิน (N total) , ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในดิน (P) , โพแทสเซียมในดิน (K) , ปฏิกิริยาในดิน (pH) , อินทรีย์วัตถุ (OM) ผลที่ได้จะใช้ในการวิเคราะห์ค่าปัจจัยวินิจฉัยในส่วนของความเป็นประโยชน์ธาตุอาหารพืช 3. การคัดเลือกข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการใช้ที่ดินสำหรับการเพาะปลูกข้าว

ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ใช้หลักการของ FAO (1983) ซึ่งเสนอคุณภาพที่ดิน (Land Quality) ประกอบด้วยปัจจัยบ่งชี้หลายชนิด (Diagnostic factors) และยังสามารถแนะนำให้เลือกคุณภาพที่ดินที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตพืช ซึ่งเป็นวิธีการประเมินที่ดินที่มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ และทำการคัดเลือกคุณภาพที่ดินที่เหมาะสมกับความต้องการของการเพาะปลูกข้าว ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณภาพที่ดินและปัจจัยวินิจฉัยที่ได้คัดเลือก

คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยวินิจฉัยที่ใช้ในการวิเคราะห์
น้ำที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (Water availability)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (Annual rainfall)
ดัชนีความเป็นประโยชน์ธาตุอาหารพืช (Nutrient availability index)	ไนโตรเจนในดิน (N total) ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในดิน (P) โพแทสเซียมในดิน (K) ปฏิกิริยาในดิน (pH) อินทรีย์วัตถุ (OM)
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability)	สภาพการระบายน้ำของดิน (Soil drainage)
การรักษาตัวของเนื้อดิน (Water retention)	เนื้อดิน (Soil texture)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาที่ใช้คุณภาพที่ดิน 4 คุณภาพที่ดินจากปัจจัยบ่งชี้ทั้งหมด 8 ปัจจัย ได้แก่

- 1) น้ำที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (Water availability: W) คือ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (Annual rainfall) ซึ่งข้อมูลปริมาณน้ำฝนที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมโดยกรมอุตุนิยมวิทยา 30 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2528 -2557 ของสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดใกล้เคียง นำมาสร้างเป็นชั้นข้อมูลน้ำฝนเชิงพื้นที่ โดยวิธีการประมาณค่าด้วยวิธี Kriging กำหนดให้เป็นชั้นข้อมูล w ให้ค่าคะแนนและกำหนดระดับของความเหมาะสมเป็น 4 ระดับ เป็นเหมาะสมมาก (S1), เหมาะสมปานกลาง (S2), เหมาะสมน้อย (S3) และ ไม่เหมาะสม (N) ตามแนวทางของ Mongkolsawat (1999 : 2)
- 2) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability: NAI) ข้อมูลที่นำมาใช้ได้แก่ ไนโตรเจนในดิน ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในดิน โพแทสเซียมในดิน ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน และ

อินทรียัตตุ โดยการให้ค่าคะแนนและกำหนดระดับของความเหมาะสมเป็น 4 ระดับตามแนวทางของ Radcliffe and Rochette (1982) จากนั้นนำชั้นข้อมูลทั้ง 4 ชั้นมาซ้อนทับกัน (Overlay) ซึ่งจะได้เป็นชั้นข้อมูลใหม่ กำหนดเป็นชั้นข้อมูล NAI

3) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability: O) คุณสมบัติที่ใช้ในการประเมิน คือ สภาพการระบายน้ำของดิน ให้ค่าคะแนนและกำหนดระดับของความเหมาะสมเป็น 4 ระดับ ตามแนวทางของ Mongkolsawat et al (1999 : 2)

4) การรักษาน้ำของดิน (Water retention: I) คุณสมบัติที่ใช้ในการประเมิน คือ ข้อมูลลักษณะของเนื้อดิน ให้ค่าคะแนนและกำหนดระดับของความเหมาะสมเป็น 4 ระดับ ตามแนวทางของ Mongkolsawat et al (1999 : 2)

5. การประเมินค่าที่ดินเพื่อจำแนกระดับความเหมาะสมของพื้นที่เพาะปลูกข้าว

ขั้นตอนนี้เป็น การนำค่าคะแนนความเหมาะสมในแต่ละปัจจัยที่นำมาประเมินด้วยวิธีการซ้อนทับข้อมูลกัน ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และคำนวณผลคูณจากสมการ ดังนี้

$$\text{Land suitable (LS)} = W \times \text{NAI} \times I \times O$$

จากการประเมินโดยใช้สมการดังกล่าวจะได้ผลรวมของค่าคะแนนออกมา ค่าคะแนนที่ได้จะถูกนำมา กำหนดช่วงค่าคะแนนเพื่อจัดจำแนกความเหมาะสมของการปลูกข้าวให้กับหน่วยของแผนที่ใหม่ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งความเหมาะสมออกเป็น 4 ชั้น ดังตารางที่ 2

- ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (Highly suitably: S1)
- ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (Moderately suitably: S2)
- ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (Marginally suitably: S3)
- ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (Not suitably: N)

ตารางที่ 2 การกำหนดค่าคะแนนและชั้นความเหมาะสมของคุณภาพที่ดินสำหรับเพาะปลูกข้าว

ชั้นความเหมาะสม	ช่วงค่าคะแนนความเหมาะสม
เหมาะสมมาก	0.4096-1.0000
เหมาะสมปานกลาง	0.0105-0.4095
เหมาะสมน้อย	0.00004096-0.0104
ไม่เหมาะสม	0.000000-0.00004095

6. การตรวจสอบความถูกต้อง

โดยการเปรียบเทียบข้อมูลชั้นความเหมาะสมที่ได้กับข้อมูลผลผลิตข้าวรายอำเภอจากสำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2557 เพื่อดูความสัมพันธ์ของข้อมูลว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

4. ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

วิเคราะห์ปัจจัยบ่งชี้แต่ละปัจจัย โดยให้ค่าคะแนนและกำหนดระดับของความเหมาะสมเป็น 4 ระดับ ได้แก่ มีความเหมาะสมมาก (S1), มีความเหมาะสมปานกลาง (S2), มีความเหมาะสมน้อย (S3) และไม่มีความเหมาะสม (N) ตามเกณฑ์แต่ละปัจจัย

ตารางที่ 3 ตารางแสดงระดับความเหมาะสมของปัจจัยบ่งชี้

ID	น้ำที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (WAI)	ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(NAI)					ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (O)	การรักษาตัวของดิน (I)
		rainfall	N	P	K	pH		
26058	S2	S1	S3	S3	S1	S3	S4	S4
26059	S2	S2	S3	S3	S2	S3	S1	S2
26060	S2	S3	S3	S3	S1	S3	S4	S3
26062	S2	S1	S3	S3	S1	S2	S4	S3
27057	S2	S1	S3	S3	S1	S1	S1	S1
27058	S2	S1	S3	S3	S1	S2	S4	S4
27059	S2	S1	S3	S3	S1	S2	S1	S2
27060	S2	S3	S3	S3	S1	S3	S4	S3
27061	S2	S1	S3	S3	S1	S2	S4	S3
27062	S2	S1	S3	S3	S2	S1	S4	S3
27063	S2	S1	S3	S3	S2	S1	S3	S3
27064	S2	S1	S3	S3	S1	S2	S3	S3
28057	S2	S1	S3	S3	S4	S1	S1	S1
28058	S2	S1	S3	S3	S1	S2	S4	S4
28059	S2	S1	S3	S3	S1	S2	S1	S1
28060	S2	S1	S3	S3	S1	S2	S4	S3
28061	S2	S1	S3	S3	S1	S1	S2	S3
28062	S2	S1	S3	S3	S2	S1	S4	S3
28063	S2	S1	S3	S3	S2	S1	S4	S3
28064	S2	S1	S3	S3	S2	S2	S3	S3
29057	S2	S1	S3	S3	S1	S1	S1	S1

ตารางที่ 3 ตารางแสดงระดับความเหมาะสมของปัจจัยบังชี (ต่อ)

ID	น้ำที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (WAI)	ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (NAI)					ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (O)	การรักษาน้ำของดิน (I)
	rainfall	N	P	K	pH	OM	Drained	Soil texture
29058	S2	S1	S3	S3	S1	S1	S4	S4
29059	S2	S1	S3	S3	S1	S1	S4	S1
29060	S2	S1	S3	S3	S1	S2	S1	S1
29061	S2	S1	S3	S3	S2	S1	S2	S1
29062	S2	S1	S3	S3	S1	S1	S4	S3
29063	S2	S1	S3	S3	S1	S1	S3	S1

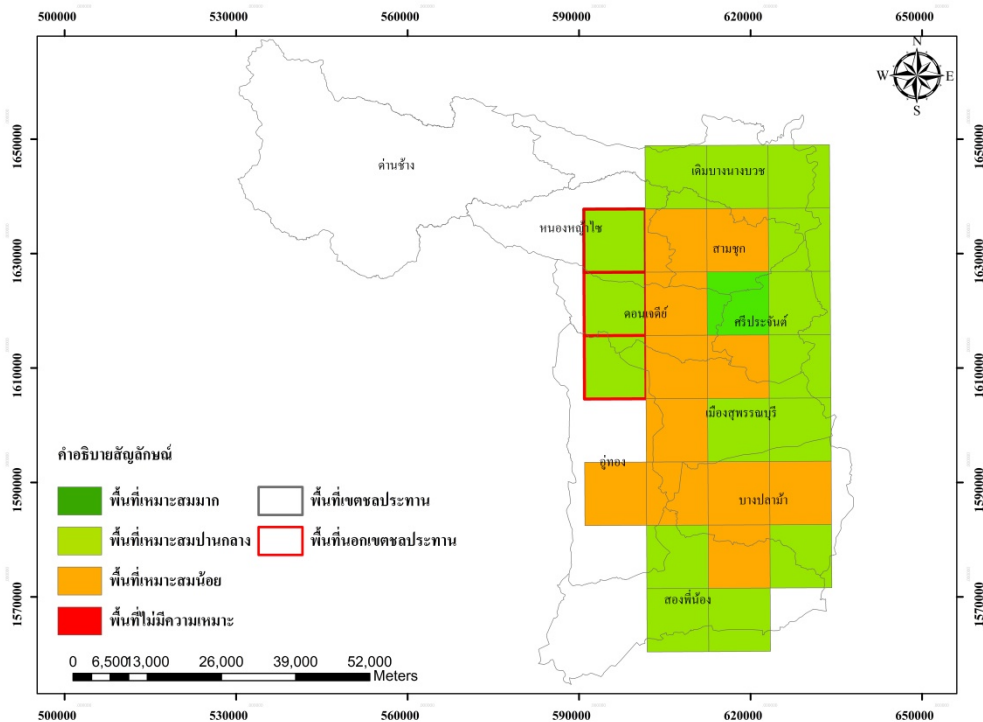
หมายเหตุ: ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1) ค่าคะแนน 1.0

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) ค่าคะแนน 0.8

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3) ค่าคะแนน 0.4

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N) ค่าคะแนน 0.2

นำค่าคะแนนความเหมาะสมในแต่ละปัจจัยวินิจฉัยทั้ง 8 ปัจจัย มาซ้อนทับข้อมูลกันด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และคำนวณผลคูณจากสมการ เพื่อทำการประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกข้าวของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม ซึ่งแสดงผลตามแผนที่ที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกข้าวดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แผนที่แสดงความเหมาะสมของพื้นที่เพาะปลูกข้าวของจังหวัดสุพรรณบุรี

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกข้าวในระดับความเหมาะสมปานกลางและพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกข้าวในระดับความเหมาะสมน้อย คิดเป็นร้อยละ 59.26, 40.74 ของพื้นที่ศึกษา ตามลำดับ

- 1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกข้าวในระดับความเหมาะสมปานกลาง ซึ่งอยู่ในบริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอสรีประจันต์ อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอสองพี่น้อง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี บางส่วนของอำเภอบางปลาม้าและอำเภอสามชูก
- 2) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกข้าวในระดับความเหมาะสมน้อย ซึ่งอยู่ในบริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอสามชูก อำเภอบางปลาม้า อำเภออู่ทอง บางส่วนของอำเภอสรีประจันต์ อำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอดอนเจดีย์ และอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกข้าวในระดับความเหมาะสมปานกลางพบว่า ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนเหนียว, ดินเหนียว และดินเหนียวปนดินทรายแข็ง และพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกข้าวในระดับความเหมาะสมน้อยพบว่า เป็นดินร่วนปนดินทราย และดินทรายแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dou and Soriano (2016 : 3) ทำการศึกษา เรื่องอิทธิพลของเนื้อดินและพันธุ์ข้าวต่อผลผลิตของข้าว (*Oryza sativa*, L.) และองค์ประกอบของผลผลิต และผลผลิตภาพของน้ำในระบบการจัดสรรน้ำ 3 แบบ พบว่าผลผลิตข้าวในดินเหนียวสูงกว่าดินทรายมากถึง 46% เนื่องจากดินเหนียวมีอนุภาคของดินที่ละเอียดมากทำให้สามารถกักเก็บน้ำและสารอาหารที่จำเป็นต่อการปลูกข้าวได้ดีกว่าดินทรายซึ่งมีอนุภาคของดินที่หยาบ ทำให้เก็บกักน้ำและสารอาหารได้น้อยกว่าจึงอาจไม่ตรงกับความต้องการของข้าว

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การประเมินความถูกต้องโดยการตรวจสอบชั้นความเหมาะสมที่ได้กับข้อมูลผลผลิตข้าวพบว่าข้าววนปีมีค่าเฉลี่ยของผลผลิตในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางมีค่าเท่ากับ 697.27 กิโลกรัม/ไร่ มากกว่าค่าเฉลี่ยผลผลิตข้าวในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย 694.46 กิโลกรัม/ไร่ ในส่วนของข้าวปรังนั้นค่าเฉลี่ยผลผลิตข้าวในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย 732.37 กิโลกรัม/ไร่ มากกว่าค่าเฉลี่ยของผลผลิตในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางมีค่าเท่ากับ 732.00 กิโลกรัม/ไร่

ตารางที่ 4 ผลผลิตข้าวในแต่ละระดับชั้นความเหมาะสม

ID	การใช้น้ำ	ระดับชั้นความเหมาะสม	ค่าเฉลี่ยผลผลิตในปี (กิโลกรัม/ไร่)	ค่าเฉลี่ยผลผลิตปรัง (กิโลกรัม/ไร่)
26058	นอกเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	688.67	680.75
26059	นอกเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	691.17	707.42
26060	นอกเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	693.22	722.89
26062	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	693.33	735.33
27057	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	703.89	707.39
27058	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	706.50	704.58
27059	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	700.44	697.06
27060	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	686.22	722.89
27061	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	691.89	748.33
27062	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	688.00	746.75
27063	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	684.67	745.22
27064	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	676.33	742.00
28057	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	711.33	721.33
28058	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	711.33	721.33
28059	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	713.44	709.22
28060	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	704.78	716.44
28061	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	691.17	754.83
28062	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	691.17	754.83
28063	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	680.33	750.17
28064	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	676.33	742.00
29057	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	698.67	713.00

ตารางที่ 4 ผลผลิตข้าวในแต่ละระดับชั้นความเหมาะสม (ต่อ)

ID	การใช้น้ำ	ระดับชั้นความเหมาะสม	ค่าเฉลี่ยผลผลิตนาปี (กิโลกรัม/ไร่)	ค่าเฉลี่ยผลผลิตนาปรัง (กิโลกรัม/ไร่)
29058	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	716.89	719.56
29059	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	726.00	722.83
29060	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	713.00	733.67
29061	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	691.17	754.83
29062	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานน้อย	684.33	758.33
29063	ในเขตชลประทาน	เหมาะสมปานกลาง	680.33	750.17

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1) บทสรุป

การศึกษาและวิจัยเพื่อประเมินความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับการเพาะปลูกข้าว เป็นการบูรณาการด้วยเทคโนโลยีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อประเมินหาพื้นที่ที่เหมาะสม โดยการคัดเลือกและวิเคราะห์จากปัจจัยวินิจฉัย 8 ปัจจัย ได้แก่ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี, ไนโตรเจนในดิน, ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในดิน, โพแทสเซียมในดิน, ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน, อินทรีย์วัตถุ, การระบายน้ำของดิน และลักษณะของเนื้อดิน ปัจจัยที่ใช้วินิจฉัยเหล่านี้สามารถแบ่งออกเป็นชั้นคุณภาพที่ดินได้ทั้งหมด 4 ชั้น คือ น้ำที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช และการรักษา้ำของเนื้อดิน ซึ่งชั้นข้อมูลคุณภาพที่ดินทั้ง 4 ชั้นคุณภาพที่ดินจะกำหนดระดับความเหมาะสมและให้ค่าคะแนนตามความต้องการการใช้ที่ดินที่คัดเลือก แล้วประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในภาพรวม โดยการนำชั้นข้อมูลคุณภาพที่ดินมาซ้อนทับข้อมูลกัน เพื่อจำแนกและจัดระดับความเหมาะสมใหม่เป็น 4 ระดับคือ เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และไม่เหมาะสมตามลำดับ จากการวิจัยพบว่าพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางคิดเป็น 59.26 % ของพื้นที่ศึกษา และพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกข้าวในระดับความเหมาะสมน้อย 40.74 ของพื้นที่ศึกษา จำนวนปีพื้นที่ที่เหมาะสมปานกลางให้ผลผลิตข้าวที่สูงกว่าพื้นที่ที่เหมาะสมน้อย แต่จำนวนปีให้ผลที่ตรงกันข้าม อาจเนื่องจากกระบวนการจัดการแปลงนา

2) ข้อเสนอแนะ

1. การประเมินความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับการเพาะปลูกข้าวในพื้นที่ศึกษานี้ เป็นการประเมินตัวแปรในปัจจัยทางกายภาพบางตัวแปรเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มตัวแปรในแต่ละปัจจัยกายภาพให้มากขึ้น เช่น ความชื้นสัมพัทธ์ ช่วงการรับแสงของพืช เป็นต้น

2. การศึกษานี้ได้วิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่ในการประเมินเป็นหลัก ถ้าต้องการให้ได้ผลลัพธ์ทุกด้านควรประเมินด้านเศรษฐกิจ และสังคมด้วย

เอกสารอ้างอิง

สำนักนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน “สรุปประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในปี 2553/2556” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก

http://www.ddd.go.th/web_OLP/result/luse_result53-56.html, 9 มิถุนายน 2559

- Dou, F., Soriano, J., Tabien, R. E., & Chen, K. (2016). Soil Texture and Cultivar Effects on Rice (*Oryza sativa*, L.) Grain Yield, Yield Components and Water Productivity in Three Water Regimes. *PloS one*, 11(3), e0150549.
- FAO. (1983). Guidelines: Land Evaluation for Rainfed Agriculture. *Soils Bulletin*, 52, 237.
- Mongkolsawat, C., Thirangoon, P., & Kuptawutiana, P., (1999). Land Evaluation for Combining Economic Crops using GIS and Remotely Sensed Data. *Proceedings of the 2nd Asia Pacific Conference on Sustainable Agriculture*, Pitsanulok, October 18-20.
- Radcliffe, D.J., & Rochette, L. (1982). Maize in Anonia: An analysis of factors production. *FAO/UNDP Project Land and Water Use Planning*. (Field Report No 30). Rome, Italy. Maputo.

การศึกษาพฤติกรรมการรับแรงกระแทกของแนวเชื่อมเหล็กกล้าไร้สนิมที่อุณหภูมิต่ำ

BEHAVIOR OF IMPACT STRENGTH OF WELD BEAD OF STAINLESS STEEL AT LOW TEMPERATURE

สมพร พรหมดวง¹ และ สายสุนีย์ พงษ์พัฒนศึกษา²

¹ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต thum15@hotmail.com

²ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต saisuneersu@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณสมบัติด้านการทนต่อการกระแทกของรอยเชื่อมเหล็กกล้าไร้สนิม ที่ผ่านการปรับปรุงทางความร้อน โดยทดลองกับเหล็กกล้าไร้สนิม ชนิด AISI 304 และ AISI 316 เชื่อมด้วยกระบวนการเชื่อมไฟฟ้าด้วยมือ (Shielded metal arc welding, (SMAW)) และใช้ลวดเชื่อม 308LR-16 และ E309L-17 จากนั้นนำมาอบที่อุณหภูมิ 950°C เป็นเวลา 1 ชั่วโมง โดยปล่อยให้เย็นตัวในเตาอบ สำหรับชิ้นงานทดสอบได้กระทำตามมาตรฐาน ASTM E23 โดยที่ทดสอบที่อุณหภูมิ 0°C และ -76°C จากผลการทดลองพบว่ารอยเชื่อมที่ผ่านการอบชุบจะให้ความเหนียวสูงกว่า รอยเชื่อมที่ไม่ได้อบชุบ เมื่อทดสอบที่ 0°C และ ทดสอบที่ -76°C จากค่าที่อุณหภูมิต่ำมีค่าความเหนียวสูงกว่า และสรุปได้ว่าการอบชุบที่อุณหภูมิ 950°C เป็นเวลา 1 ชั่วโมงสามารถทำให้ความเครียดในรอยเชื่อมลดลง จึงมีความเหนียวสูงขึ้น เมื่อเทียบกับชิ้นงานที่ไม่ได้ทำการอบชุบ

คำสำคัญ: เหล็กกล้าไร้สนิม, การเชื่อม, การทดสอบแรงกระแทก

ABSTRACT

This paper aims to study the impact properties of a stainless steel welding joints, in which the joints will be heated through a heat treatment process. The materials used for this study are stainless steel grade AISI 304 and AISI 306. The welding method was shielded metal arc welding (SMAW) using electrode rods 304LR-16 and E309L-17. The heat treatment process was an annealing at 950 degree Celsius for an hour and let the part to cool in the furnace. The ASTM E23 inspection standard was performed to study the impact properties of the test pieces at 0 and -76 degree Celsius. The study showed that annealing of the welding joint can increase ductility of a joint on both types of stainless steel, with higher values at 0 degree Celsius. The relieved stress of a welding joint during heat treatment can increase ductility of the joint.

Keywords: Stainless Steel, Welding, Impact Test

1. บทนำ

ปัจจุบันมีการนำโลหะหลายชนิดมาเป็นส่วนประกอบ โครงสร้าง เพื่อนำสมบัติที่ดีของโลหะแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างถูกต้องดีที่สุด เช่น เหล็กกล้าไร้สนิมมีการใช้งานอย่างกว้างขวาง และมีคุณสมบัติพิเศษต่างจากวัสดุอื่นเช่น มีความสามารถทนต่อการกัดกร่อนได้ดี ง่ายต่อการขึ้นรูป ลักษณะผิวสวยงามยากต่อการทาสนิมเทียบกับโลหะอื่น ๆ นำมาใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมอาหาร โรงไฟฟ้า โรงงานเคมี อุตสาหกรรมปิโตรเคมี (บัณฑิต, 2549) โครงสร้าง ชิ้นส่วนต่างๆของเครื่องจักร ที่ได้นำเหล็กกล้าไร้สนิม นำไปใช้งานในอุตสาหกรรมมีสมบัติ ได้รับแรงกระแทกชนิดเปราะเมื่อใช้งานที่อุณหภูมิต่ำ เช่น อุตสาหกรรมห้องเย็น หรืออุปกรณ์บรรจุก๊าซเหลวใช้ที่อุณหภูมิต่ำ แรงกระแทกการแตกประจะนี้จะเพิ่มความเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตรงบริเวณจุดที่ผ่านการเชื่อมซึ่งเป็นจุดที่มีความวิกฤตกว่าบริเวณอื่นๆของชิ้นงาน โดยเฉพาะบริเวณเขตอิทธิพลทางความร้อน (Heat Affect Zone : HAZ) (ฉัตรทอง, 2549) ได้ศึกษาอิทธิพลของพารามิเตอร์การเชื่อมต่อโครงสร้างและสมบัติทางกลของเหล็กกล้าไร้สนิมเกรด ได้วิจัย ออกแบบค่าพารามิเตอร์ในการศึกษาได้แก่ กระแสไฟเชื่อม, ความเร็วในการเชื่อมและแก๊สปกคลุมผลมีความแข็งแรงสูงสุดคือความเร็วในการเชื่อมและผลต่อความแข็งแรงที่จุดครากพบว่าปัจจัยทั้งสามไม่มีการเปลี่ยนแปลง (P.K.Ghosh Lutz Don, 2009) ได้ศึกษาตัวแปรของการถ่ายโอนโลหะการเชื่อมแบบGMAW กระแสของพัลส์ของเหล็กกล้าไร้สนิม งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาข้อมูลความสามารถทนแรงกระแทกของชิ้นงานที่ผ่านการเชื่อมด้วยกระบวนการเชื่อมไฟฟ้าด้วยมือ (Shielded metal arc welding, (SMAW)) เป็นวิธีที่นิยมสามารถทำได้รวดเร็วและประหยัดเวลาเพื่อหาค่าแรงต้านทานการกระแทก(Impact test)เพื่อใช้เป็นข้อมูลของการออกแบบชิ้นงาน

อย่างไรก็ตามการศึกษาค่าผลกระทบทัวแปรของเหล็กกล้าไร้สนิมและแนวเชื่อมมีผลการทดลองการนำเสนอ น้อยมาก งานวิจัยนี้มีการศึกษาหาอิทธิพลตัวแปรมีอุณหภูมิ การอบชิ้นงานที่มีผลต่อสมบัติของเหล็กกล้าไร้สนิม มีการหาค่าต้านทานการกระแทกสมบัติของเหล็กกล้าไร้สนิมใช้การทดสอบแรงกระแทกมีจุดประสงค์เพื่อหาคุณสมบัติของเหล็กกล้าไร้สนิมที่ผ่านกระบวนการเชื่อมแล้วทำการทดสอบแรงกระแทกที่อุณหภูมิต่ำเป็นตัวแปรที่สำคัญมีอิทธิพลต่อค่าต้านทานการกระแทก เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประเมินความเสี่ยงของงานในอุตสาหกรรมเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวัสดุวิศวกรรมและอุตสาหกรรมต่อไป

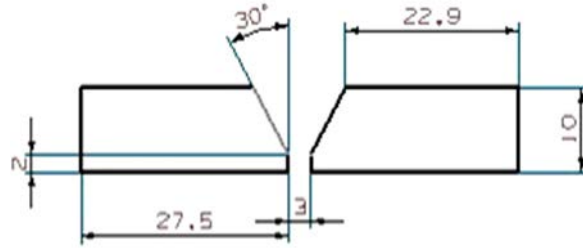
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อหาคุณสมบัติความทนต่อแรงกระแทกของวัสดุบริเวณที่ได้รับผลกระทบทางความร้อนของรอยเชื่อมเหล็กกล้าไร้สนิม AISI 304, AISI 316 ที่อยู่ภายใต้อุณหภูมิต่างกันสำหรับใช้ประเมินความเสี่ยงในการแตกหักเสียหายจากการใช้งานมีปัจจัยหลัก อุณหภูมิของชิ้นทดสอบและการอบชิ้นงาน

3. การดำเนินการวิจัย

การทดลองในครั้งนี้ ทดสอบเป็นเหล็กกล้าไร้สนิม AISI 304, AISI 316 ที่ทำการเชื่อมด้วยวิธีการเชื่อมเหล็กกล้าไร้สนิมประเภทออสเทนนิติกและใช้ลวดเชื่อมเหล็กกล้าไร้สนิมการทดสอบแรงกระแทกทำที่อุณหภูมิ 0°C และ -76°C ได้กำหนดตัวแปรในการทดลอง คือ ชนิดของเหล็กกล้าไร้สนิม อุณหภูมิของชิ้นงาน ชนิดลวดเชื่อม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางลวดเชื่อม ปริมาณกระแสไฟ

1) การเตรียมเหล็ก ชนิดสแตนเลสสตีล ชนิด AISI 304 และ AISI 316 ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มของออสเทนนิติก ที่เลือกและจะทำการทดสอบโดยให้เป็นเหล็ก มาทำการขึ้นรูปโดยปาดผิว และทำมุ่มร่องบากตามขนาด ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงลักษณะของเหล็กที่ผ่านขึ้นรูปก่อนจะนำไปเชื่อม

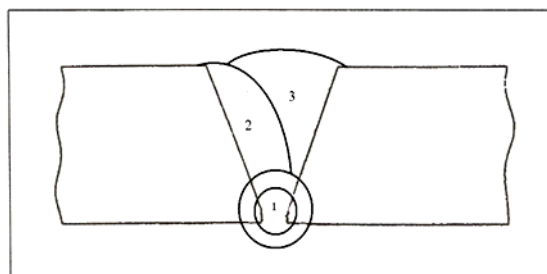
2) การเชื่อม ก่อนที่จะทำการเชื่อมต้องทำการกำหนดลวดเชื่อมที่จะใช้ทำการทดสอบ โดยต้องมีการวัดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของลวดเชื่อม พร้อมกับกำหนดกำลังไฟฟ้าที่ใช้ในการเชื่อม โดยลวดเชื่อมต้องผ่านการอบชุบที่อุณหภูมิไม่เกิน 120°C

ตารางที่ 1 ข้อมูลขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางและกำลังไฟฟ้าที่ใช้กับลวดเชื่อม

ลวดเชื่อม	ขนาด Dimeter (m.m.)	กระแสไฟฟ้า (Amp.)
308LR-16	2.5	100
E309 L-17	3.5	120

เนื่องจากการเชื่อมเป็นการเชื่อมด้วยมือจึงต้องมีความละเอียดในการเชื่อม การเชื่อมจึงต้องอาศัยผู้ที่ชำนาญในการเชื่อมและต้องศึกษากรรมวิธีการเชื่อมให้ถูกต้องก่อนเชื่อม กรรมวิธีการเชื่อมขึ้นทดสอบ มีขั้นตอนดังนี้

- (1) นำชิ้นงานที่ผ่านการขึ้นรูปสองชิ้นมาวางให้หันด้านที่ทำการบากมุม 30° เข้าหากัน โดยกำหนดให้เว้นระยะห่างตาม 3 มิลลิเมตร แล้วจับชิ้นงานด้วยปากกาจับชิ้นงาน (Clamp) โดยเว้นระยะห่างของชิ้นงาน
- (2) การเชื่อมชิ้นงานต้องเดินลวดเชื่อมในท่าเชื่อมแบบ Back hand เป็นจำนวน 3 แนว ตามรูปที่ 2 เพื่อที่จะให้รอยเต็มพอดีในระหว่างการเชื่อมแต่ละรอบต้องทำการเคาะสแลก (Slag) ของลวดเชื่อมออกให้หมดก่อนที่จะทำการเชื่อมรอบต่อไป

รูปที่ 2 กรรมวิธีการเชื่อม

3) ขึ้นรูปรองขึ้นทดสอบหลังจากที่ขึ้นทดสอบได้ผ่านการเชื่อมเสร็จแล้ว มาทำรอยบากที่ด้านหลังตรงข้ามกับแนวเชื่อม โดยให้แกนของร่องรอยบากขนานกับผิวด้านหน้าของแนวเชื่อม ซึ่งเรียกว่า “Parallel inside Position”

(PI Position) ด้วยเครื่องไส โดยให้รอยร่องบากมีขนาดมุม 45° มีความลึกของร่องเท่ากับ 2 มิลลิเมตรจากนั้น ตัดแบ่งชิ้นงานด้วยเครื่องเลื่อยไฟฟ้า โดยให้ชิ้นทดสอบเมื่อชิ้นทดสอบเสร็จจะมีขนาด 10 มิลลิเมตร x 10 มิลลิเมตร x 55 มิลลิเมตร ตามการทดลอง

4) ขั้นตอนการอบชุบ (Pre Treatment) เนื่องจากการทดสอบต้องการเปรียบเทียบความแข็งแรงของชิ้นทดสอบ ระหว่างชิ้นทดสอบที่มีการอบชุบ กับชิ้นทดสอบที่ไม่ได้การอบชุบจึงต้องนำชิ้นทดสอบ มาทำการอบชุบคือชิ้นทดสอบดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางแจกแจงจำนวนชนิดเหล็ก ลวดเชื่อม และจำนวนของชิ้นทดสอบ

ชนิดเหล็ก	ลวดเชื่อม	จำนวน (ชิ้น)
304	308LR-16	6
	E309 L-17	6
316	308LR-16	6
	E309 L-17	6

เมื่อได้เหล็กจากตารางที่ 2 แล้วนำไปอบชุบซึ่ง ขั้นตอนการอบชุบมีดังต่อไปนี้

(1) อุณหภูมิที่ใช้ในการอบชุบชิ้นทดสอบ คือ 950°C ประมาณ 1 ชั่วโมง

รูปที่ 3 แสดงอุณหภูมิที่ใช้อบชุบชิ้นทดสอบ

(2) เมื่อได้ค่าอุณหภูมิที่ต้องการแล้วปล่อยให้ชิ้นทดสอบที่ผ่านการอบชุบเย็นลงภายในเตา

รูปที่ 4 การปล่อยให้ชิ้นทดสอบที่ผ่านการอบเย็นลงภายในเตา

5) การทดสอบแรงตีกระแทก

(1) อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบประกอบด้วย เครื่องทดสอบแรงกระแทก ชิ้นทดสอบ กิมจับชิ้นทดสอบ น้ำแข็งแห้ง น้ำแข็งภาชนะเก็บกักความเย็น

(2) อุณหภูมิที่ใช้ทดสอบ ในการทดลองมีอุณหภูมิที่ใช้ทดสอบ 2 ระดับอุณหภูมิ คือ อุณหภูมิ 0°C โดยใช้น้ำแข็ง และอุณหภูมิ -76°C โดยใช้น้ำแข็งแห้ง จากนั้นนำชิ้นงานที่เตรียมไว้ลงไปแช่ในภาชนะพร้อมทั้งกิมจับชิ้นทดสอบและปิดฝาภาชนะให้มิดชิดเพื่อถนอมความเย็นระเหยออกจากภาชนะ ทำการจับเวลาประมาณ 15 นาที แล้วนำชิ้นทดสอบที่ได้ไปทดสอบ

(3) การทดสอบแรงกระแทกแบบชาร์ปี (Charpy Test) การปรับเครื่องกระแทก (Adjusting The Pendulum Impact Tester) เครื่องทดสอบจะต้องถูกปรับตั้งอยู่ในท่าที่ถูกต้องก่อนที่จะเริ่มทำการทดสอบ ทั้งนี้เพราะ ค้อนตี บารอง ปากกาจับงาน จะถูกพิจารณาให้เลือกใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมตามข้อมูลและขั้นตอนของเครื่องที่ระบุ แล้วจึงทำการตีทดสอบแรงกระแทก

รูปที่ 5 แสดงระดับการยกค้อนในท่าเตรียมทดสอบ

4. ผลการวิจัย

การทดลองการกระแทกแบบชาร์ปี (Charpy Test) นี้ได้ทำการเตรียมชิ้นงานทดสอบตามการทดลอง นำชิ้นทดสอบเข้าไว้ในตัวกลางตามระยะเวลาที่กำหนด ได้แก่ตัวกลางที่เป็นของเหลวต้องนานอย่างน้อยที่สุด 5 นาที ในการทดสอบนี้กำหนดอุณหภูมิ 2 ระดับอุณหภูมิ คือ -76°C และ 0°C โดยใช้น้ำแข็งแห้งและน้ำแข็ง ตามลำดับ โดยแช่ชิ้นทดสอบทิ้งไว้ 15 นาที จากข้อมูลหาค่าด้านทานแรงกระแทกโดยใช้หลักและวิธีการทดสอบแบบ Charpy Test พบว่า ปัจจัย (Main Effect) สำคัญที่มีผลต่อการทดสอบคือ การอบชุบชิ้นงาน อุณหภูมิในการเก็บชิ้นงาน ผลการทดลองได้ให้ค่าด้านทานการกระแทกดังตารางที่ 3 และ รูปที่ 6 ดังนี้

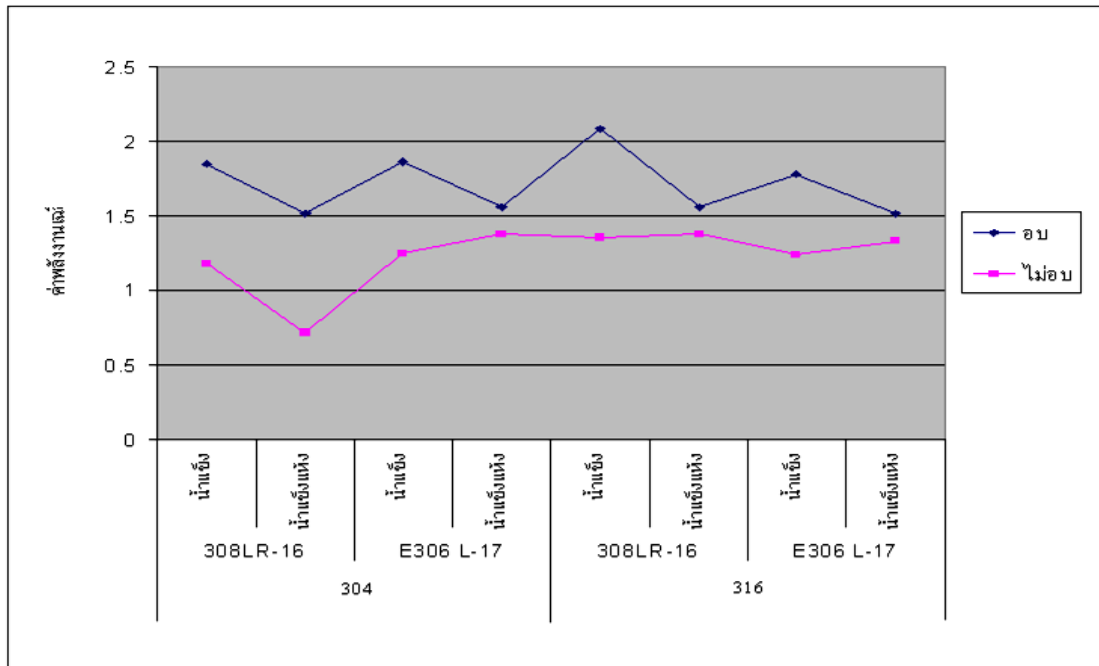
ตารางที่ 3 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยของค่าด้านทานการกระแทกในการทดลอง

ชนิดเหล็ก	ลวดเชื่อม	อุณหภูมิ	อบชุบ	ไม่อบชุบ
AISI 304	308LR-16	น้ำแข็ง	1.85	1.17
		น้ำแข็งแห้ง	1.51	0.71
	E306 L-17	น้ำแข็ง	1.86	1.25
		น้ำแข็งแห้ง	1.56	1.37
AISI 316	308LR-16	น้ำแข็ง	2.08	1.35
		น้ำแข็งแห้ง	1.56	1.37
	E306 L-17	น้ำแข็ง	1.78	1.24
		น้ำแข็งแห้ง	1.51	1.33

รูปที่ 6 ภาพชิ้นงานที่ผ่านการทดสอบ

รูปที่ 7 กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของค่าด้านทานการกระแทก

จากผลการทดลองเมื่อเปรียบเทียบค่าพลังงานแรงกระแทกของรอยเชื่อมทั้งสองชนิดของวัสดุแล้วพบว่า มีค่าพลังงานจากการทดสอบแรงกระแทกของวัสดุทั้ง 2 ชนิดมีค่าใกล้เคียงกัน แต่ค่าพลังงานของลวดเชื่อมชนิด E309 L-17 จะได้ค่าพลังงานการกระแทกมากกว่าลวดเชื่อม 308LR-16 เล็กน้อย ปัจจัยทางอุณหภูมิต่างกันแสดงให้เห็นว่า ชิ้นงานทดสอบที่นำไปแช่ในตู้กลางน้ำแข็งจะได้ค่าพลังงานการทดสอบ มากกว่าชิ้นทดสอบที่นำไปแช่ในตู้กลางน้ำแข็งแห้ง ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าอุณหภูมิที่ต่ำมีผลต่อความแข็งแรงของแนวเชื่อม ซึ่งจะทำให้โครงสร้างของแนวเชื่อมมีความแข็งแรงลดลง ดังที่แสดงตามกราฟในรูปที่ 7

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาพฤติกรรมการรับแรงกระแทกของแนวเชื่อมเหล็กกล้าไร้สนิมที่อุณหภูมิต่ำ ทำการศึกษาตัวแปรการเชื่อม ผลการทดลอง โดยการทดลองได้กระทำกับเหล็กกล้าไร้สนิม ชนิด AISI 304 และ AISI 316 เชื่อมด้วยกระบวนการเชื่อมไฟฟ้าด้วยมือ (Shielded metal arc welding (SMAW)) และใช้ลวดเชื่อม 308LR-16 และ E309L-17 จากนั้นนำมาอบที่อุณหภูมิ 950°C เป็นเวลา 1 ชั่วโมง โดยปล่อยให้เย็นตัวในเตาอบ สำหรับชิ้นงานทดสอบได้กระทำตามมาตรฐาน ASTM E23 โดยที่ทดสอบที่อุณหภูมิ 0°C และ -76°C จากผลการทดลอง มีตัวแปร 2 ตัวแปรคือ

1) ตัวแปรการอบชิ้นงาน นำชิ้นงานมาอบชุบที่อุณหภูมิ 950°C เป็นเวลา 1 ชั่วโมง สามารถทำให้ความเครียดในรอยเชื่อมลดลง จึงมีความเหนียวสูงขึ้น เมื่อเทียบกับชิ้นงานที่ไม่ได้ทำการอบชุบรอยเชื่อมที่ผ่านการอบชิ้นงานมีค่าด้านทานการกระแทกสูงกว่าชิ้นงานที่ไม่ได้อบชุบ

2) ตัวแปรอุณหภูมิของชิ้นทดสอบที่อุณหภูมิ 0°C และ -76°C จากผลการทดลอง พบว่า รอยเชื่อมของเหล็กกล้าไร้สนิมที่อุณหภูมิต่ำมีค่าต้านทานการกระแทกน้อยกว่า

3) งานวิจัยมีข้อจำกัดบางประการทำให้ขาดข้อมูลมีค่อนข้างน้อย ทำให้ผลทางด้านสถิติและหลักวิชาการที่สมบูรณ์ขาดไป แนวทางงานวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้หลักการออกแบบการทดลอง มีการตั้งสมมติฐานการทดลอง และมีการศึกษาโครงสร้างจุลภาคของรอยเชื่อม และใช้กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราดหรือ SEM ศึกษารอยแตก เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะประโยชน์ในการศึกษาเพื่อต่อยอดนำไปสู่การใช้งานอุตสาหกรรมในอนาคตได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณห้องปฏิบัติการวัสดุ ภาควิชากรรมอุตสาหกรรม วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ ในการทำงานวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

นัทรทอง ไสแสง. (2549). อิทธิพลของพารามิเตอร์การเชื่อมต่อ โครงสร้างและสมบัติทางกลของเหล็กกล้าไร้สนิม เกรด 304, กรุงเทพฯ, หน้า 1-75.

ชูชาติ ศิวังสงค์. (2550). การทดสอบงานเชื่อมแบบทำลายสภาพ เรื่องการทดสอบแรงกระแทกแนวเชื่อม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ส.ส.ท.

บัณฑิต อมรสิน. (2549). การศึกษาผลกระทบของปัจจัยจากการเชื่อมระหว่างเหล็กกล้าสแตนเลส AISI304 กับเหล็กกล้าคาร์บอนต่ำด้วยวิธีการเชื่อม Gas Metal Arc Welding ต่อโครงสร้างจุลภาค. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี.

P.K. Ghosh Lutz Dorn Shriang Kulkarin F. Hofmann. (2009). Arc Characterisice and Behaviour of Metal Transfer in Pulsed Current GMA Welding.

Subodh Kumar, A.S. Shahi. (2011). Effect of heat input on the microstructure and mechanical properties of gas tungsten arc welding AISI 304 stainless steel. *Journal Material and Design*. 32, pp.3671-3623.

การออกแบบและพัฒนาเครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเล A DEVELOPMENT OF OIL PALM FRUIT SEPARATOR MACHINE

สมพร พรหมดวง

ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต thum15@hotmail.com

บทคัดย่อ

เครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเลออกแบบและสร้างขึ้นเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับปาล์มน้ำมัน และสะดวกต่อการขนส่งไปสู่โรงงานแปรรูป เครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเลประกอบไปด้วย โครงสร้างเครื่อง ช่องใส่วัตถุดิบ ชุดส่งกำลัง ชุดตีแยกผลปาล์ม ช่องทางออกของวัตถุดิบ และระบบควบคุมการทำงาน โดยใช้มอเตอร์ไฟฟ้าขนาด 1 แรงม้า เป็นเครื่องต้นกำลัง การทำงานของเครื่องเป็นแบบกรงกระรอกหมุน (Squirrel cage Rotor) แนวนอน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.2 เมตร ยาว 1.7 เมตร จากการทดสอบการทำงานของเครื่องพบว่าการใช้ความเร็วรอบ 2 ระดับ คือ 30 และ 70 รอบต่อนาที ที่เวลาการตีแยกผลปาล์ม 3 และ 2 นาที ตามลำดับ เครื่องมีประสิทธิภาพในการแยกผลปาล์มสูงสุดที่ 87.2 เปอร์เซ็นต์ และมีกำลังการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 275 กิโลกรัมต่อชั่วโมง

คำสำคัญ: เครื่องแยกผลปาล์มน้ำมัน, กำลังการผลิต

ABSTRACT

A separator machine for oil palm is designed and developed to add value by making it easier to transport and process at a factory. The palm fruit separator machine comprises of a slot for raw material, a transmission set, a fruit separation set, an exit opening for raw material, and a one horsepower electric motor. The machine works by rotating a horizontal squirrel cage rotor with a diameter of 1.2 meters and 1.7 meters in length. From the experiment, it was found that using 2 speeds of 30 and 70 rpm at fruit separation time of 3 and 2 minutes respectively, the machine was able to separate palm fruit at maximum efficiency at 87.2% with production capacity on the average of 275 kg/hr.

Keywords: oil palm fruit separator machine, capacity

1. บทนำ

ปัจจุบันปาล์มน้ำมัน เป็นพืชน้ำมันที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูงกว่าพืชน้ำมันชนิดอื่น ทั้งด้านการผลิต และการตลาด ส่วนแบ่งการผลิตน้ำมันปาล์มต่อน้ำมันพืชของโลก มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว โดยมีประเทศผู้ผลิตที่สำคัญคือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และ ไทย ซึ่งมีกำลังการผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการปลูกพืชปาล์มน้ำมันมีการปลูกอย่างแพร่หลายในหลายๆ พื้นที่แต่ละภูมิภาคภายในประเทศ เพื่อใช้ในการผลิตน้ำมันปาล์ม น้ำมันสำหรับการนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหารในลักษณะต่างๆ (ศิริชัย ต่อสกุล และคณะ, 2558) และใช้ในการผลิตเป็นน้ำมันปาล์ม เพื่อเป็นส่วนผสมของน้ำมันดีเซลหรือไบโอดีเซลเพื่อใช้ทดแทนการใช้พลังงานจากน้ำมันดีเซลบริสุทธิ์ (จักรพงษ์ ไชยบุรี และ สรพงษ์ แสงสุวรรณ, 2556)

สำหรับการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่จะทำการตัดทะลายปาล์มจากต้นปาล์มแล้วบรรทุกไปขายให้กับโรงงานแปรรูป หรือจุดรับซื้อต่างๆ ในพื้นที่ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งค่อนข้างสูง และยังทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นกับโรงงานที่จะต้องกำจัด เศษก้านปาล์มหรือทะลายปาล์ม ทั้งที่สามารถย่อยสลายเป็นปุ๋ยชีวภาพในสวนปาล์มได้ (วารจิต พยอม และคณะ, 2558) มีเกษตรกรบางส่วนได้แยกผลปาล์มออกจากทะลายปาล์มก่อนนำไปขาย โดยการใช้น้ำร้อนเพื่อแยกออกมาเป็นทะลายย่อยก่อนแล้วจึงแยกผลปาล์มอีกครั้งหนึ่ง (วุฒิชัย รอดคุ้ม, 2552) ซึ่งต่อมาได้มีการนำเครื่องแยกผลปาล์มมาใช้เพื่อใช้ในการทดแทนแรงงาน และเพิ่มกำลังการผลิตให้กับเกษตรกร โดยเครื่องแยกที่มีารออกแบบเพื่อใช้งานมีอยู่ 2 ชนิดหลักๆ ด้วยกัน (Maycock, 1987) คือ แบบวงล้อหมุน ซึ่งใช้ในโรงงานขนาดใหญ่ และแบบแขนตี ซึ่งเหมาะกับกำลังการผลิตที่ไม่มากหรือสำหรับเกษตรกรรายย่อย

มีการศึกษาและพัฒนาเครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะลายอย่างต่อเนื่อง โดย (จำลอง ปรามแก้ว และคณะ, 2545) ได้ทำการออกแบบเครื่องแยกผลปาล์มออกจากทะลายโดยการสับแยกช่อทะลายก่อนป้อนเข้าเครื่อง ซึ่งการทำงานของเครื่องเป็นแบบถ่วงหมุนแนวตั้ง ภายในถังมีเดือยเหล็กติดอยู่โดยรอบ เมื่อถ่วงหมุนจะเกิดการตีกระทบระหว่างทะลายปาล์มน้ำมันกับเดือยเหล็ก ทำให้ผลปาล์มหลุดออกจากทะลาย ต่อมา (วุฒิพล จันทร์สระคู และคณะ, 2556) ได้ทำการพัฒนาเครื่องผลิตผลปาล์มออกจากทะลายโดยไม่ต้องสับแยกทะลายก่อนป้อนเข้าเครื่อง การทำงานของเครื่องเป็นแบบถ่วงหมุนแนวตั้งที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 75 เซนติเมตร สูง 120 เซนติเมตร ภายในถังมีเดือยเหล็กขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 18 มิลลิเมตร ติดอยู่โดยรอบ สามารถปรับความยาวได้

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะลาย และพัฒนารูปแบบเครื่องแยกผลปาล์มออกจากทะลายโดยไม่ต้องสับแยกทะลายก่อนป้อนเข้าเครื่อง ซึ่งมีหลักการการทำงานของเครื่องเป็นแบบทรงกระบอกหมุนในแนวนอน เพื่อเป็นทางเลือกให้กับ เกษตรกรนำไปใช้เพื่อลดค่าขนส่งและทำให้ขายผลปาล์มได้ในราคาที่สูงขึ้น และยังเป็นทางเลือกสำหรับ โรงงานขนาดเล็กนำไปใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิตอีกด้วย

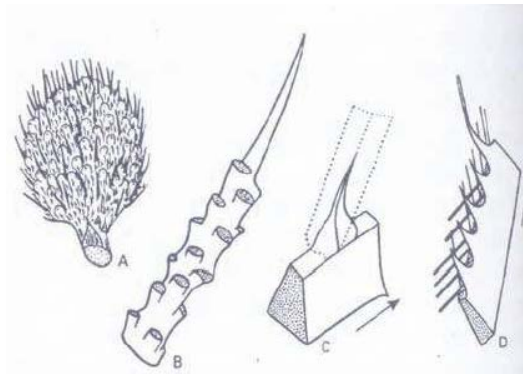
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาการออกแบบและสร้างเครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะลายให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีความสามารถในการแยกผลปาล์มน้ำมันได้รวดเร็วขึ้น

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาข้อมูลสำหรับการออกแบบ

ทะลายปาล์มน้ำมัน ประกอบด้วย ก้านทะลาย ช่อทะลายย่อย และผล ดังรูปที่ 1 ในแต่ละทะลายมีน้ำหนักผลประมาณ 45-70 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ทะลายปาล์มน้ำมันเมื่อสุกแก่เต็มที่ที่มีน้ำหนักประมาณ 1-60 กิโลกรัม แปรไปตามอายุของปาล์มน้ำมันและปัจจัยสิ่งแวดล้อม โดยสังเกตพบว่าปาล์มที่มีอายุน้อยจะมีจำนวนทะลายต่อต้นมากแต่ทะลายมีขนาดเล็ก และเมื่อปาล์มมีอายุมากขึ้นจะมีจำนวนทะลายต่อต้นน้อยลงแต่ขนาดทะลายจะใหญ่ขึ้น โดยจำนวนทะลายต่อต้นกับน้ำหนักทะลายมีสหสัมพันธ์ทางลบกัน (อรรัตน์ วงศ์ศรี, 2560)

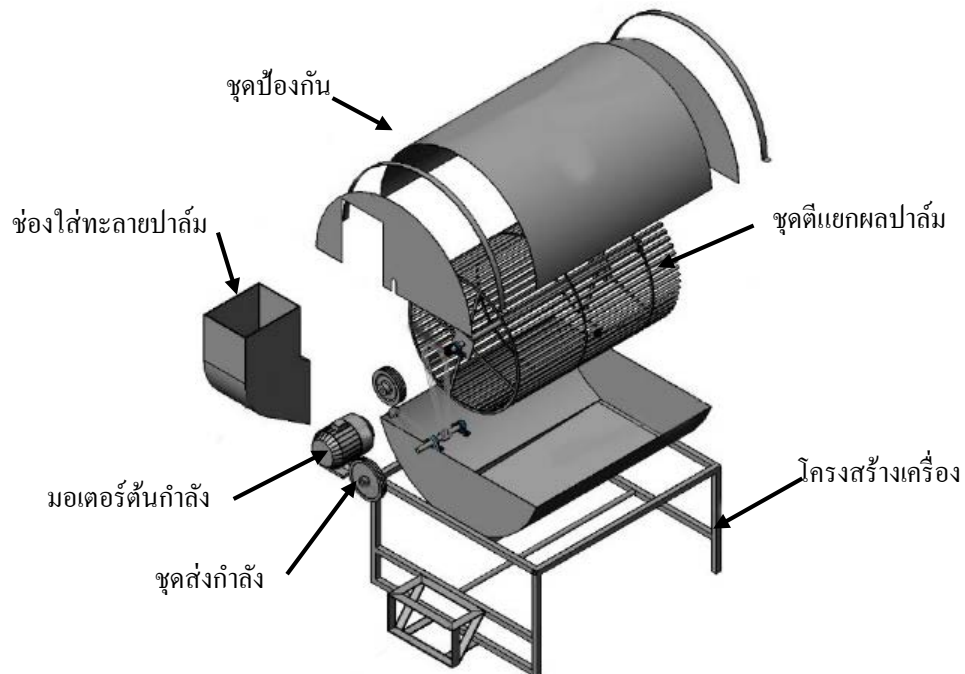

รูปที่ 1 แสดงส่วนประกอบหลายปาล์มน้ำมัน

(<http://www.doa.go.th/palmsurat/images/e-book/compressed.pdf>)

3.2 การออกแบบ

จากผลการศึกษาปัญหาและข้อมูลต่างๆ สำหรับการออกแบบเครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะลายนั้นสามารถออกแบบส่วนประกอบหลักของเครื่องออกเป็น 6 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ โครงสร้างเครื่อง ชุดตีแยกผลปาล์ม ชุดส่งกำลัง มอเตอร์ต้นกำลัง ช่องใส่ทะลายน้ำมัน ชุดป้องกัน ดังรูปที่ 2 การทำงานของเครื่องเป็นแบบกรงกระรอกหมุน (Squirrel cage Rotor) แนวนอน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.2 เมตร ยาว 1.7 เมตร ตัวเครื่องสามารถปรับความเร็วรอบได้ โดยใช้อินเวอร์เตอร์ (Inverter) ใช้มอเตอร์ขนาด 1 แรงม้าเป็นเครื่องต้นกำลัง

รูปที่ 2 แบบเครื่องที่ออกแบบด้วยโปรแกรม CAD

รูปที่ 3 เครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเลาะ

3.3 การทดลอง

หลังจากการทดลองเบื้องต้นและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเลาะได้ถูกทดลองและประเมินสมรรถนะในการทำงาน รวมทั้งคุณภาพในการแยกผลปาล์มน้ำมัน ซึ่งการทดลองเบื้องต้นที่ความเร็วรอบ 100 และ 50 รอบต่อนาที ใช้เวลาในการทดลอง 5 นาที พบว่าความเร็วรอบมีผลต่อประสิทธิภาพในการแยกผลปาล์มน้ำมัน โดยการทดลองที่ 50 รอบต่อนาที เครื่องมีประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าความเร็วรอบที่ 100 รอบต่อนาที ซึ่งคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลปาล์มที่หลุดออกจากทะเลาะและมีความสมบูรณ์ 67.3 % ขณะที่การใช้ความเร็วรอบ 100 รอบต่อนาที มีเปอร์เซ็นต์ของผลปาล์มที่หลุดออกจากทะเลาะเพียง 43.4 % ดังนั้นในการศึกษานี้จึงมีการทดลองการทำงานของเครื่องภายใต้ตัวแปรความเร็วที่รอบแตกต่างกัน โดยกำหนดความเร็วรอบที่ 30 50 70 และ 90 รอบต่อนาที ใช้เวลาในการทดลอง 5 นาทีต่อตัวแปร และใช้ปาล์มน้ำมันจำนวน 3 ทะละาะในการทดลองแต่ละครั้ง ซึ่งปาล์มน้ำมันที่ใช้ในการทดลองจะผ่านการบ่ม 3 วันก่อนการทดลอง (จำลอง ปรอบแก้วและคณะ2545) หลังจากทำการทดลองตามตัวแปรที่กำหนด ผลปาล์มที่ได้จะถูกนำมาตรวจสอบทางกายภาพ และทำการชั่งน้ำหนักเพื่อนำไปคำนวณค่าประสิทธิภาพการแยกผลปาล์ม ดังสมการที่ 1 และคำนวณเปอร์เซ็นต์ความเสียหายของผลปาล์ม ดังสมการที่ 2

$$\text{เปอร์เซ็นต์ผลปาล์มที่หลุดออกจากทะเลาะ} = \frac{\text{จำนวนผลปาล์มที่แยกได้ และไม่เสียหาย (kg)}}{\text{จำนวนผลปาล์มทั้งหมด (kg)}} \times 100 \quad (1)$$

$$\text{เปอร์เซ็นต์ความเสียหายของผลปาล์ม} = \frac{\text{จำนวนผลปาล์มที่เสียหาย (kg)}}{\text{จำนวนผลปาล์มทั้งหมด (kg)}} \times 100 \quad (2)$$

4. ผลการวิจัย

จากการทดลองเครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเลาะภายใต้ตัวแปรที่แตกต่างกันนั้น พบว่าประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องมีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 1 ผลการทดลองที่ความเร็วรอบแตกต่างกัน และใช้ระดับความเร็วรอบระดับเดียวในการทดสอบ พบว่าประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องมีแนวโน้มลดลงเมื่อใช้ความเร็วรอบในการแยกผลปาล์มสูงขึ้น โดยเฉพาะที่ความเร็วรอบที่ 90 รอบต่อนาที เครื่องมีประสิทธิภาพการทำงานต่ำสุด เนื่องจากมีความสามารถแยกผลปาล์มออกจากทะเลาะได้เพียง 48.2 เปอร์เซ็นต์ และมีผลปาล์มที่ติดอยู่กับทะเลาะอีก 39 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่การใช้ความเร็วรอบต่ำสุดที่ 30 รอบต่อนาทีเครื่องมีประสิทธิภาพการทำงานสูงสุด ซึ่ง

สามารถแยกผลปาล์มออกจากทะลายได้ 73.3 เปอร์เซ็นต์ มีผลปาล์มที่ติดอยู่กับทะลายเพียง 14.2 เปอร์เซ็นต์ และจากการพิจารณาปริมาณผลปาล์มที่เสียหายในแต่ละตัวแปรความเร็วรอบ พบว่ามีเปอร์เซ็นต์ผลปาล์มที่เสียหายอยู่ระหว่าง 10-15 เปอร์เซ็นต์โดยประมาณ

ตารางที่ 1 ผลการทดลองแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะลายภายใต้ตัวแปรความเร็วรอบระดับเดียว

ความเร็วรอบ	ปริมาณผลปาล์มทั้งหมด (kg)	เปอร์เซ็นต์ผลปาล์มที่หลุดออกจากทะลาย	เปอร์เซ็นต์ผลปาล์มที่ติดอยู่กับทะลาย	เปอร์เซ็นต์ผลปาล์มที่เสียหาย
30	32.2	73.3	14.2	12.5
50	36.8	67.3	17.1	15.6
70	31	62.9	26.8	10.3
90	33.8	48.2	39	12.8

อย่างไรก็ตามจากการตั้งข้อสังเกตระหว่างการทดลอง พบว่า ผลปาล์มจะมีอัตราการหลุดออกจากทะลายสูงในช่วง 3 นาทีแรก และหลังจากนั้นจะมีการหลุดน้อยลง โดยเฉพาะที่ความเร็วรอบต่ำ ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาเพิ่มเติม โดยการทดสอบที่ความเร็วรอบ 2 ระดับ ใช้ความเร็วรอบในการทดลองที่ 30:50, 30:70 และ 30:90 รอบต่อนาที ช่วงเวลาที่ใช้ในการทดลองคือ 3 นาที แรกจะใช้ความเร็วรอบ 30 รอบต่อนาที ในการแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะลาย และใช้เวลาอีก 2 นาที ในการแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะลายภายใต้ความเร็วรอบ 50 70 และ 90 รอบต่อนาที จากผลการทดลองในแบบที่ 2 พบว่าสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับเครื่องได้ โดยการใช้ความเร็วรอบที่ 30:50 รอบต่อนาที เครื่องมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 8.3 เปอร์เซ็นต์ สามารถแยกผลปาล์มออกจากทะลายได้ 81.6 เปอร์เซ็นต์ มีผลปาล์มที่ติดอยู่กับทะลายเพียง 4.6 เปอร์เซ็นต์ และมีผลปาล์มที่เสียหาย 13.8 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่การใช้ความเร็วรอบที่ 30:70 รอบต่อนาที เครื่องมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 13.9 เปอร์เซ็นต์ สามารถแยกผลปาล์มออกจากทะลายได้ 87.2 เปอร์เซ็นต์ มีผลปาล์มที่ติดอยู่กับทะลายเพียง 2.4 เปอร์เซ็นต์ และมีผลปาล์มที่เสียหาย 10.4 เปอร์เซ็นต์ และการใช้ความเร็วรอบที่ 30:90 รอบต่อนาที เครื่องมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 3.3 เปอร์เซ็นต์ สามารถแยกผลปาล์มออกจากทะลายได้ 76.6 เปอร์เซ็นต์ มีผลปาล์มที่ติดอยู่กับทะลาย 10.2 เปอร์เซ็นต์ และมีผลปาล์มที่เสียหาย 13.2 เปอร์เซ็นต์

ตารางที่ 2 ผลการทดลองแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะลายภายใต้ตัวแปรความเร็วรอบ 2 ระดับ

ความเร็วรอบ	ปริมาณผลปาล์มทั้งหมด (kg)	เปอร์เซ็นต์ผลปาล์มที่หลุดออกจากทะลาย	เปอร์เซ็นต์ผลปาล์มที่ติดอยู่กับทะลาย	เปอร์เซ็นต์ผลปาล์มที่เสียหาย
30:50	33	81.6	4.6	13.8
30:70	35.4	87.2	0.4	12.4
30:90	30.8	76.6	10.2	13.2

จากผลการทดลองเครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะลาย พบว่าการใช้ความเร็วรอบ 30:70 รอบต่อนาที เครื่องมีประสิทธิภาพในการแยกผลปาล์มสูงสุดภายใต้ตัวแปรที่กำหนด ซึ่งมีประสิทธิภาพในการแยกผลปาล์มออก

จากออกจากทะเลสาบ 87.2 เปอร์เซ็นต์ และจากการประเมินกำลังการผลิตของเครื่อง และการทำงานของคณงานที่ป้อน
ทะเลสาบปาล์มน้ำมันเข้าเครื่อง พบว่ามีกำลังการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 275 กิโลกรัมต่อชั่วโมง

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการทดลองแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเลสาบที่ความเร็วรอบระดับเดียวด้วยระยะเวลาในการตีแยก 5
นาที พบว่าเครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเลสาบมีประสิทธิภาพการทำงานสูงสุดที่ความเร็วรอบ 30 รอบต่อนาที
ซึ่งสามารถแยกผลปาล์มออกจากทะเลสาบได้ 73.3 เปอร์เซ็นต์ และเมื่อทำการทดสอบที่ความเร็วรอบ 2 ระดับ ที่เวลาการ
ตีแยกผลปาล์ม 3 และ 2 นาที ตามลำดับ เครื่องมีประสิทธิภาพในการแยกผลปาล์มเพิ่มขึ้น โดยการตีแยกผลปาล์มที่
ความเร็วรอบ 30:70 รอบต่อนาที เครื่องแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเลสาบสามารถแยกผลปาล์มออกจากทะเลสาบได้
87.2 เปอร์เซ็นต์

การนำปาล์มน้ำมันหลังการเก็บเกี่ยวมาบ่มไว้ 3 วันช่วยให้สามารถแยกผลปาล์มน้ำมันออกจากทะเลสาบได้ง่าย
ขึ้น แต่อาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของน้ำมัน เนื่องจากระหว่างการเก็บเกี่ยวผลปาล์มน้ำมันมีโอกาสซ้จากการเคลื่อนย้าย
และเมื่อนำมาเก็บไว้เกิน 24 ชั่วโมง จะทำให้ปริมาณของกรดไขมันอิสระมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้
เกิดปฏิกิริยาทางเคมีของน้ำมัน

เอกสารอ้างอิง

- จักรพงษ์ ไชยบุรี และ สรพงษ์ แสงสุวรรณ. (2556). การผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์โดยใช้ตัวเร่ง
ปฏิกิริยา KF/CaO ในตัวทำละลายร่วม ว.วิทย. มข. 41(1) 176-182 (2556).
- จำลอง ปรามแก้ว, จารุวัตร เจริญ และ ปัญญา แดงวิไลลักษณ์. (2545). รายงานวิจัยเรื่อง เครื่องแยกผลจากทะเลสาบ
ปาล์มน้ำมันสำหรับกลุ่มเกษตรกร, ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วราจิต พยอม และคณะ. (2558). เครื่องแยกทะเลสาบปาล์มขนาดเล็ก. การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการรูปแบบพลังงาน
ทดแทนสู่ชุมชนแห่งประเทศไทยครั้งที่ 8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วุฒิชัย รอดคุ้ม. (2552). การเก็บเกี่ยวทะเลสาบปาล์มสด อุปกรณ์การเก็บเกี่ยวและการขนย้ายปาล์มน้ำมัน. (สืบค้นเมื่อ 15
พฤษภาคม 2560) <http://palmmalaysia.blogspot.com>.
- วุฒิปด จันทร์สระคู และคณะ. (2556). การทดสอบและพัฒนาเครื่องผลิตผลปาล์มออกจากทะเลสาบปาล์มน้ำมัน ในเขต
พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ประชุมวิชาการสมาคมวิศวกรรมเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ศิริชัย ต่อสกุล และคณะ. (2558). การออกแบบและพัฒนารดตัดและเก็บทะเลสาบปาล์มน้ำมันแบบเอนกประสงค์.
รายงานการวิจัยและพัฒนาการวิจัยการเกษตร. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน).
- อรรถัน วงศ์ศรี, กรมวิชาการเกษตร. (สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2560) <http://www.doa.go.th/palmsurat/images/e-book/compressed.pdf>.
- Maycock, J.H., (1987). *Palm Oil Factory Process Handbook Part 1: General Description of the Palm Oil Milling Process*. Palm Oil Research Institute of Malaysia, Ministry of Primary Industrial Malaysia.

การศึกษาการนำเหล็กชุบสังกะสีมาใช้ในการผลิตตู้จ่ายน้ำมัน

THE STUDY OF USING GALVANIZED STEEL IN FUEL DISPENSER MACHINE PRODUCTION

เพียงจันทร์ โกลัญจนาท

ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเหล็กชุบสังกะสีเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิต เพื่อทดแทนเหล็กแผ่นรีดเย็นชนิด SPCC เดิม เป็นการลดปัญหาในการเตรียมผิวชิ้นงานก่อนการพ่นสีของกระบวนการผลิตตัวถังตู้จ่ายน้ำมันของโรงงานกรณีศึกษา โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบใน 3 ด้าน คือ ขั้นตอนกระบวนการผลิต เวลาที่ใช้ในกระบวนการ และ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการ

จากการทดสอบการนำเหล็กชุบสังกะสีมาใช้ในการกระบวนการผลิตตัวถังตู้จ่ายน้ำมันแบบใหม่ พบว่า ชิ้นงานที่ทำจากเหล็กชุบสังกะสีมีคุณสมบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพของบริษัท และเมื่อเปรียบเทียบขั้นตอนในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานและเวลาที่ใช้ในการเตรียมผิวชิ้นงานแบบเดิมและแบบ สามารถลดขั้นตอนการผลิตจากเดิม 11 ขั้นตอน เหลือ 7 ขั้นตอน และสามารถลดเวลาที่ใช้ในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานได้ 2.237 นาทีต่อชิ้น และลดค่าใช้จ่ายในการเตรียมผิวชิ้นงานลดลงจากเดิม 216,250.85 บาทต่อปี เหลือเพียง 159,852.35 บาทต่อปี ซึ่งทำให้ต้นทุนในการเตรียมผิวชิ้นงานลดลงจากเดิมไป 56,398.50 บาทต่อปี หรือ 26.08%

คำสำคัญ: การเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต, เหล็กชุบสังกะสี, การผลิตตู้จ่ายน้ำมัน

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the application of galvanized steel to replace the SPCC steel sheet in the fuel dispenser machine production in order to reduce problems in preparing the surface for painting process. The study comprises the comparisons of 3 aspects incurred in the process: manufacturing steps, process time, and costs.

From the test of galvanized steel used in the manufacturing of the new fuel dispensers, it was found that the prototype passed the company's quality control standard. When comparing the steps and the time spent in the process for surface preparation and forming, the production steps were able to reduce from 11 to 7 with a time saved of 2.237 minutes per piece. The total costs in the preparation of the surface can then be reduced from the original 216,250.85 baht per year to 159,852.35 baht per year, or 26.08%.

Keywords: Productivity Improvement, Galvanized Steel, Fuel Dispensers Production

1. บทนำ

กระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานก่อนการพ่นสี (Pre-treatment Process) เป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนแรกก่อนเข้าสู่กระบวนการพ่นสีชิ้นงานในอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าต่างๆ การเตรียมผิวชิ้นงาน หรือ Pre-treatment เป็นการล้างทำความสะอาดชิ้นงาน เพื่อขจัดคราบไขมันและสิ่งสกปรกอื่นๆ เช่น ฝุ่นละออง ที่ติดอยู่ที่ตัวถังให้สะอาด แล้วจึงนำเข้าสู่กระบวนการเตรียมผิว โดยสร้างให้เกิดปฏิกิริยาทางเคมี เพื่อเพิ่มคุณภาพในการยึดเกาะของสีให้ดีที่สุดและป้องกันสนิม การล้างทำความสะอาดสามารถใช้ทั้งน้ำธรรมดา น้ำร้อน (ใช้พลังงานความร้อนจากหม้อน้ำ) หรือสารเคมีที่เป็นกรดหรือด่างสำหรับทำความสะอาด ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของชิ้นงาน และอาจต้องทำการล้างหลายครั้งหากชิ้นงานมีฝุ่นหรือคราบไขมันเกาะติดอยู่มาก

ในกระบวนการผลิตตู้จ่ายน้ำมันของโรงงานการศึกษาใช้วัสดุคือ เหล็กขาว SPCC ซึ่งหลังจากขึ้นรูปแล้ว จำเป็นต้องมีการเตรียมผิวชิ้นงานเพื่อล้างคราบไขมันด้วยระบบบ่มก่อนเข้ากระบวนการพ่นสี จากการศึกษาพบว่า ในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานมีปัญหาอุปสรรค เช่น ขั้นตอนกระบวนการผลิตมาก ต้องผ่านกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานที่มีหลายขั้นตอน ใช้เวลาในการเตรียมผิวชิ้นงานก่อนการพ่นสีค่อนข้างนาน แรงงานที่ไม่เพียงพอในสายการผลิต มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสารเคมีและเชื้อเพลิงในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงาน และค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาชิ้นงานก่อนการเข้าสู่การพ่นสี ตลอดจนการเกิดมลภาวะหรือน้ำเสียปนเปื้อนสารเคมีที่เกิดจากกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงาน เป็นต้น

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีแนวคิดในการนำเหล็กชุบสังกะสีเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตตู้จ่ายน้ำมัน เพื่อทดแทนการใช้เหล็กชนิดเดิมที่ใช้ในกระบวนการผลิต ซึ่งช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต โดยทำการศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการผลิต 2) เวลาที่ใช้ในกระบวนการ และ 3) ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำเหล็กชุบสังกะสีมาใช้ในกระบวนการผลิตตู้จ่ายน้ำมัน
2. เพื่อศึกษาการลดขั้นตอนในการเตรียมผิวชิ้นงาน

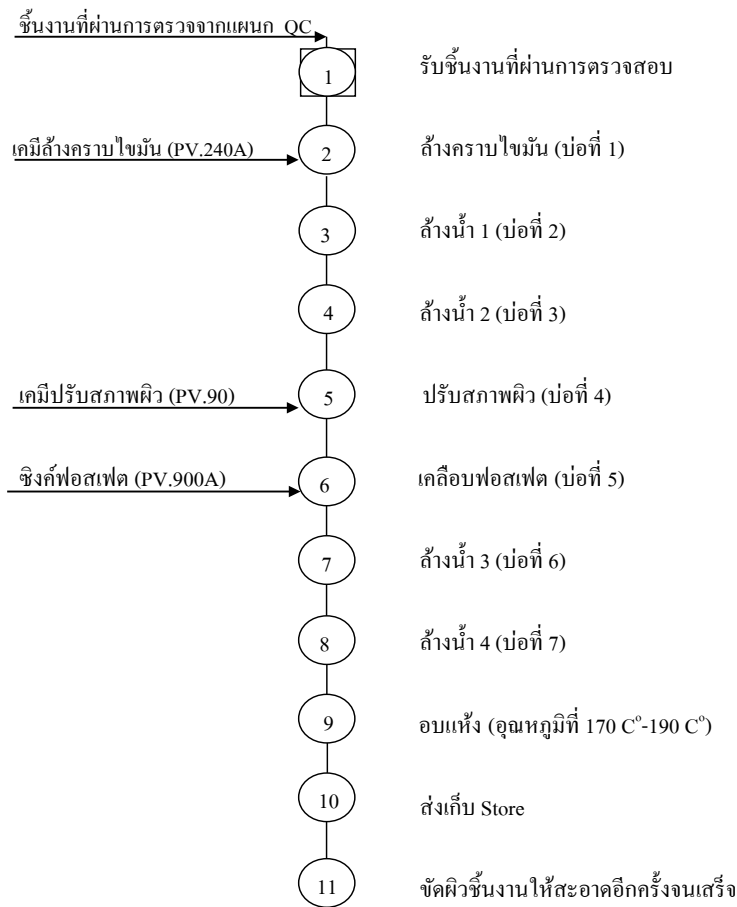
3. ผลการดำเนินงาน

3.1 การศึกษาด้านขั้นตอนกระบวนการผลิต

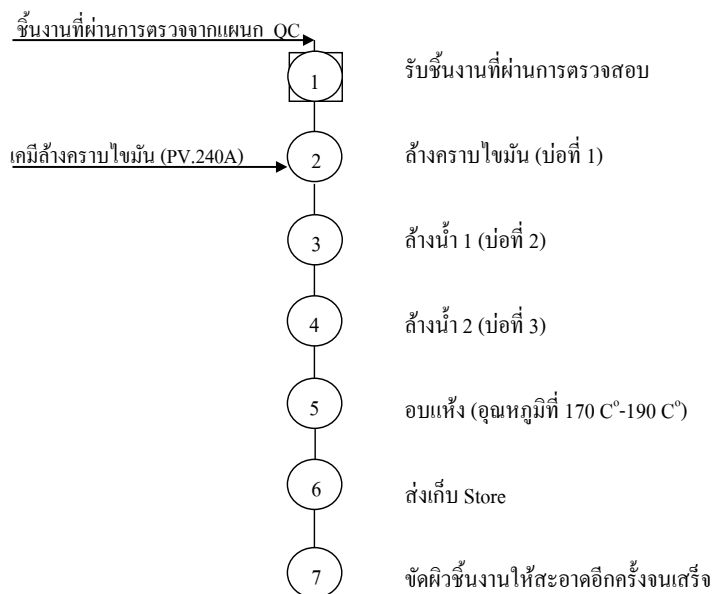
จากการปรับปรุงกระบวนการทำ Pre-Treatment โดยการนำเหล็กชุบสังกะสีมาใช้ในการผลิตตู้จ่ายน้ำมันเพื่อทดแทนเหล็กขาว SPCC ชนิดเดิม สรุปได้ว่าการนำเหล็กชุบสังกะสีมาใช้ในกระบวนการผลิตสามารถลดขั้นตอนในกระบวนการผลิตลดลงได้จากเดิม จาก 11 ขั้นตอน (แสดงดังรูปที่ 1) เหลือ 7 ขั้นตอน (แสดงดังรูปที่ 2) กล่าวคือสามารถลดขั้นตอนกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานลดลง 4 ขั้นตอน (ลดขั้นตอนบ่อที่ 4 ถึงบ่อที่ 7) โดยสรุปการเปรียบเทียบกระบวนการผลิตระหว่างกระบวนการผลิตเดิมกับกระบวนการใหม่ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบกระบวนการทำ Pre-Treatment ชิ้นงานระหว่างแบบเดิมกับแบบใหม่

การทำงาน	เหล็กขาว SPCC ชนิดเดิม	เหล็กชุบสังกะสี	ความแตกต่าง
จำนวนกระบวนการ	11	7	4
การตรวจสอบ	1	1	-

รูปที่ 1 แสดงกระบวนการทำ Pre-Treatment ขึ้นงาน แบบเดิม

รูปที่ 2 แสดงกระบวนการทำ Pre-Treatment ขึ้นงาน แบบใหม่

3.2 การศึกษาด้านเวลาที่ใช้ในกระบวนการผลิต

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเวลาที่ใช้ในกระบวนการผลิตวิธีเดิมและวิธีที่เสนอ โดยตัวอย่างแผนภูมิการไหลของกระบวนการผลิต Frame Dips Play แสดงดังรูปที่ 3

แผนภูมิการไหลของกระบวนการผลิต					
☐ วิธีเดิม ☐ แบบคน ☐ วิธีที่เสนอ ☐ แบบวัสดุ		สรุปผล			
ชื่อเรื่อง : การทำ Pre-Treatment : Frame Dips Play แผนก : Painting หมายเลขแผนภูมิ : TES แผนที่ : 5 เขียนโดย : วันที่ :			วิธีเดิม	วิธีที่เสนอ	ความแตกต่าง
		การทำงาน ○	3	3	-
		การส่งของ →	8	5	3
		การตรวจสอบ □	-	-	-
		การคอย D	7	3	4
		การเก็บรักษา ▽	-	-	-
		ระยะทาง (m)	22.50	16.50	6.00
ระยะทาง (m)	เวลา (นาที)	สัญลักษณ์	คำอธิบายการทำงาน		
0	1.26	○ → □ D ▽	นำชิ้นงานที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาจาก QC		
5.1	11.05	● → □ D ▽	นำชิ้นงานใส่ตะกร้าที่เตรียมไว้		
1.5	2.00	○ → □ D ▽	เตรียมชิ้นงานไว้ลงแช่ บ่อที่ 1 (ล้างคราบไขมัน)		
-	30.14	○ → □ D ▽	แช่ชิ้นงานไว้ประมาณ 15-30 นาที (ขึ้นอยู่กับคราบของไขมัน)		
1.5	1.27	○ → □ D ▽	ใช้เครนยกตะกร้าที่แช่ในบ่อที่ 1 ลงแช่ในบ่อที่ 2 (น้ำสะอาด)		
-	1.34	○ → □ D ▽	แช่ชิ้นงานไว้ประมาณ 1-3 นาที		
1.5	1.35	○ → □ D ▽	ใช้เครนยกตะกร้าที่แช่ในบ่อที่ 2 ลงแช่ในบ่อที่ 3 (น้ำสะอาด)		
-	2.36	○ → □ D ▽	แช่ชิ้นงานไว้ประมาณ 1-3 นาที		
2.3	1.3	○ → □ D ▽	ใช้เครนยกตะกร้าจากบ่อที่ 3 มาพักไว้		
4.6	14.02	● → □ D ▽	นำชิ้นงานออกจากตะกร้าเพื่อแขวนชิ้นงานเข้าอบ		
-	16.05	● → □ D ▽	ขัดผิวชิ้นงาน		
16.5	82.14	3 5 3	รวม		

รูปที่ 3 แผนภูมิการไหลของกระบวนการผลิตแสดงเวลาที่ใช้ในการเตรียมผิวชิ้นส่วน Frame Dips Play แบบใหม่

จากการปรับปรุงกระบวนการทำ Pre-Treatment โดยการนำเหล็กชุบสังกะสีมาใช้ในกระบวนการผลิตตัวถังตู้จำหน่ายน้ำดื่ม เพื่อทดแทนเหล็กขาว SPCC ชนิดเดิม พบว่า สามารถปรับลดเวลาที่ใช้ในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานรวมของทั้ง 5 ชิ้นส่วนได้ 2.237 นาที โดยการเปรียบเทียบเวลาในกระบวนการผลิตเดิมกับกระบวนการใหม่ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบเวลาที่ใช้ในการเตรียมผิวชิ้นงานของแต่ละชิ้นส่วนของเหล็กขาว SPCC กับเหล็กชุบสังกะสี

No.	ชื่อชิ้นงาน	เวลาเฉลี่ยแบบเดิม (นาทีต่อชิ้น)	เวลาเฉลี่ยแบบใหม่ (นาทีต่อชิ้น)	เวลาที่ลดลง (นาทีต่อชิ้น)
1	Panel Top Case (แผ่นชั้นบน โครง)	$119.43/120 = 0.995$	$89.71/120 = 0.747$	0.248
2	Panel Side (แผ่นด้านข้าง)	$130.98/70 = 1.871$	$95.68/70 = 1.366$	0.505
3	Panel Front (แผ่นด้านหน้า)	$118.75/80 = 1.484$	$91.88/80 = 1.148$	0.336
4	Window Panel (แผ่นหน้าปิดข้อมูล)	$115.09/120 = 0.959$	$86.31/120 = 0.719$	0.240
5	Frame Dips Play (กรอบแสดงข้อมูล)	$109.39/30 = 3.646$	$82.14/30 = 2.738$	0.908
	เวลารวม			2.237

3.3 การศึกษาด้านค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต

การเปรียบเทียบต้นทุนการสั่งซื้อน้ำยาเคมีในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานของระบบใหม่โดยที่มีการลดขั้นตอนและกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานลงในหัวข้อ 3.1 ทำให้สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อน้ำยาเคมีในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเตรียมผิวชิ้นงานเมื่อนำเหล็กชุบสังกะสีมาใช้แทนเหล็กเหล็กขาว SPCC

No.	Chemical Name	Baht/Kg.	Total	
			Kg.	Bath
1	Calcium Hydroxide (CaOH ₂)	4.75	347.00	1,648.25
2	Kuriflock (PA-331)	430	6.27	2,696.10
3	Sulfurid Acid 98% (H ₂ O ₄)	7.5	291.50	2,186.25
4	Ferric Chloride 46% (FeCl ₃)	12.9	297.50	3,887.75
5	PV. 240 A	55	572.00	31,460.00
6	PV. 230 B	42	372.00	15,624.00
7	GAS	890	115.00	102,350.00
	Total		2,001.27	159,852.35

จากข้อมูลจากฝ่ายผลิต พบว่า กำลังการผลิตของโรงงานกรณีศึกษา 500 ตู้ต่อเดือน ซึ่งเป็นอัตราคงที่ของกำลังการผลิตต่อเดือน ดังนั้นคิดเป็นต่อปีจะได้ 6,000 ตู้ต่อปี นั่นคือสามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนของการเตรียมผิวชิ้นงานเท่ากับ 159,852.35 บาทต่อปีต่อ 6,000 ตู้ หรือเท่ากับ 26.64 บาทต่อตู้

จากผลการศึกษาการปรับปรุงกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานโดยการเปรียบเทียบต้นทุนการสั่งซื้อน้ำยาเคมีที่ใช้ในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานของระบบใหม่โดยที่มีการลดขั้นตอนและกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานสามารถประมาณค่าใช้จ่ายในด้านการสั่งซื้อน้ำยาเคมีลดลง ผลที่ได้คือต้นทุนสารเคมีที่ใช้กับ เหล็กขาว SPCC ชนิดเดิม ในการเตรียมผิวชิ้นงานทั้งหมด 3,041.97 กิโลกรัม คิดเป็นเงิน 216,250.85 บาทต่อปี ต้นทุนสารเคมีที่ใช้กับเหล็กชุบสังกะสีชนิดใหม่ ในการเตรียมผิวชิ้นงานทั้งหมด 2,001.27 กิโลกรัม คิดเป็นเงิน 159,852.35 บาทต่อปี ซึ่งทำให้ต้นทุนในการเตรียมผิวชิ้นงานลดลงจากเดิมไป 56,398.50 บาทต่อปี หรือ 26.08%

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ศึกษากระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานก่อนการพ่นสีหรือกระบวนการล้างคราบไขมัน/ล้างน้ำ (Pre-treatment process) เป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนแรกก่อนเข้าสู่กระบวนการพ่นสีชิ้นงานของกระบวนการผลิตตู้จ่ายน้ำมัน เพื่อให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงมีแนวคิดในการนำเหล็กชุบสังกะสีใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อทดแทนการใช้เหล็กแบบธรรมดา ซึ่งช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานได้แก่ ขั้นตอนที่ใช้ในการเตรียมผิวชิ้นงาน เวลาที่ใช้ในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงาน และค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเตรียมสารเคมี สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

4.1 สามารถลดขั้นตอนกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานลงได้ 4 ขั้นตอน เนื่องจากกระบวนการบางขั้นตอนไม่จำเป็นต้องใช้เมื่อนำเหล็กชุบสังกะสีมาใช้ในกระบวนการผลิตตู้จ่ายน้ำมัน เช่น การใช้เคมีปรับสภาพผิว และการเคลือบซิงค์ฟอสเฟต เป็นต้น

4.2 สามารถลดเวลาที่ใช้ในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานของชิ้นส่วนตู้จ่ายน้ำมัน โดยชิ้นงานที่ต้องผ่านกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานก่อนการพ่นสี มีทั้งหมด 5 ชิ้นส่วน คือ Panel Top Case (แผ่นชั้นบนโครง) Panel Side (แผ่นด้านข้าง) Panel Front (แผ่นด้านหน้า) Window Panel (แผ่นหน้าปิดข้อมูล) Frame Dips Play (กรอบแสดงข้อมูล) สามารถปรับลดเวลาที่ใช้ในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงานรวมของทั้ง 5 ชิ้นส่วนได้ 2.237 นาที

4.3 สามารถลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ผลที่ได้จากการลดกระบวนการผลิต ทำให้สามารถประมาณค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการเตรียมผิวชิ้นงาน (Pre-Treatment) ในกรณีที่ใช้เหล็กชุบสังกะสีพบว่าสามารถลดสารเคมีบางตัวลง ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ลงได้ 56,398.50 บาทต่อปี หรือ 26.08%

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

- 1) ในการศึกษาการนำเหล็กชุบสังกะสีมาใช้ เพื่อทดแทนเหล็กขาว SPCC ชนิดเดิมนี้ ไม่ได้พิจารณาเปรียบเทียบในส่วนของต้นทุนค่าเหล็กชุบสังกะสี และเหล็กขาว SPCC ดังนั้นในการศึกษาเพิ่มเติมอาจศึกษาถึงความเหมาะสมด้านดังกล่าวด้วย
- 2) กระบวนการขึ้นรูปชิ้นงานเหล็กชุบสังกะสี ที่มีองศาต่างๆ ควรขึ้นรูปให้ต้องสอดคล้องตามที่กำหนดไว้จริงๆ เพื่อชิ้นงานจะมีอายุการใช้งานที่ยาวนานขึ้น
- 3) จากการทดลองเห็นได้ว่าการเตรียมผิวชิ้นงาน มีความสำคัญต่อการนำไปใช้งาน ดังนั้น ผู้ผลิตควรเลือกชนิดเหล็กที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้งาน เพื่อลดการสึกหรอและยืดอายุการใช้งานของชิ้นงานให้ยาวนานขึ้น

เอกสารอ้างอิง

มนัส สติรจินดา. วิศวกรรมการอบชุบ (Iron & steel heat-treatment engineering). พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

วิจิตร ตันจตุทธี. การศึกษาการทำงาน (Work Study). พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

การออกแบบระบบคลังสินค้าสำหรับลังกระดาษลูกฟูก

A WAREHOUSE SYSTEM DESIGN FOR CORRUGATED PAPER BOX FACTORY

เพียงจันทร์ โภจนาท

ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการออกแบบระบบคลังสินค้าสำหรับกล่องกระดาษลูกฟูก โดยใช้หลักการการวางแผนคลังสินค้าและการออกแบบพื้นที่คลังสินค้า ระบบการจัดการคลังสินค้า และการวางแผนโรงงานอย่างเป็นระบบ (Systematic Layout Planning : SLP) ซึ่งคลังสินค้าแบบเดิมของโรงงาน ไม่มีระบบการจัดเก็บ ไม่มีตำแหน่งในการจัดวางของสินค้ารวมถึงไม่มีระบบการจัดการในการเบิก - จ่าย วัสดุที่ชัดเจนเมื่อจะทำการจัดเก็บสินค้าจะทำให้เพียงการนำสินค้าคือลังกระดาษลูกฟูกไปวางไว้ในที่วางของคลังสินค้า จึงมีผลให้เมื่อต้องการเบิกสินค้าออก จำเป็นต้องใช้เวลาในการค้นหาและย้ายสินค้านานเนื่องจากต้องขนสินค้าอื่นที่ขวางทางออกก่อน ดังนั้นโครงการนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาและออกแบบพื้นที่การจัดเก็บสินค้าคือกล่องกระดาษลูกฟูกและพัฒนาการจัดการคลังสินค้าของคลังสินค้ากรณีศึกษา

จากการออกแบบภายใต้พื้นที่ 24 x 20 ตารางเมตร เพื่อจัดเก็บลังกระดาษลูกฟูกที่วางอยู่บนพาเลทให้ได้มากที่สุดจึงได้ทำการออกแบบพื้นที่จัดเก็บไว้ 2 แบบ ซึ่งแบบที่ทำมุม 45° เก็บได้ 106 พาเลท เทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ในการจัดการต่อพื้นที่ได้ 22.52 % แบบที่ทำมุม 90° เก็บได้ 136 พาเลท เทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ในการจัดการต่อพื้นที่ทั้งหมดได้ 34.28 % สามารถรองรับสินค้าได้ 7 วันดังนั้นคณะผู้จัดทำได้ทำการเลือกผังแบบที่ทำมุม 90° มาใช้ในการจัดเก็บสินค้า รวมถึงได้ออกแบบระบบเบิก - จ่าย สินค้าเข้าออกภายในคลังโดยมีเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1. ใบตรวจสอบผลิตภัณฑ์เข้า 2. ใบบันทึกของผลิตภัณฑ์ (Stock Card) 3.ป้ายบ่งชี้ผลิตภัณฑ์ (TAG) 4. ใบตรวจสอบผลิตภัณฑ์ออก 5. ใช้โปรแกรม Microsoft Excel 2003ช่วยในการบันทึกและค้นหาสินค้าภายในคลังทำให้มีระบบการเบิก -จ่ายมีความถูกต้องและประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: ระบบจัดการคลังสินค้า, การวางแผนงานอย่างเป็นระบบ, โรงงานกล่องกระดาษลูกฟูก

ABSTRACT

This research is a design of a warehouse system for a corrugated box manufacturer using principles of stock planning and storage area design, warehouse management system, and a systematic layout planning: SLP. Since the original warehouse lacks an effective put-away and picking management system, a lot of times was wasted in searching and relocating goods in an unordered stock. This project emphasizes on the study of a design and development of a storage area and warehouse management system using a case study of corrugated paper box factory.

For a design of a 24x20 square meters area to be able to store a maximum of corrugated boxes using a pallet support, the author has made two layout designs to be compared. The 45 degree design can hold 106 pallets whereas

the 90 degree design can hold 136 pallets, which account for 22.52% and 34.28% of the total area and are able to store goods for 5 and 7 days, respectively. Then the better 90 degree layout has been selected as a prototype for the factory's warehouse management system by further designing a put-away and picking system with the following documents: 1. Stock receiving form, 2. Stock cards, 3. Merchandise tags, and 4. Merchandise picking form. The Microsoft Excel 2003 forms have also been designed for recording and searching, which make the system less prone to errors and increase in efficiency.

Keywords: Warehouse Management System, Systematic Layout Planning, Corrugated Box Factory

1. บทนำ

คลังสินค้าเป็นเสมือนหน่วยกลางระหว่างหน่วยผลิตและหน่วยบริโภค ดังนั้นการจัดการคลังสินค้าที่เป็นระบบจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการประกอบกิจการ ตั้งแต่การจำแนกประเภทของสินค้าที่จัดเก็บ การกำหนดพื้นที่การจัดเก็บ การเก็บรักษาและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรักษา ระบบการบอกตำแหน่ง ระบบการเบิก-จ่าย และระบบข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่จำเป็น

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของคลังสินค้ากรณีศึกษา พบว่า ไม่มีการกำหนดพื้นที่การจัดเก็บ รวมถึงไม่มีระบบการจัดการในการเบิก-จ่ายวัสดุที่ชัดเจน การปฏิบัติงานเป็นเพียงการนำสินค้าคือลังกระดาษลูกฟูกไปวางไว้ในที่ว่างของคลังสินค้า เมื่อต้องการเบิกสินค้าออก จำเป็นต้องมีการค้นหาสินค้าตามรายการนั้นๆ บางครั้งไม่พบสินค้าที่ต้องการ หรือพบสินค้าที่ต้องการแต่ต้องใช้เวลาในการค้นหาและย้ายสินค้านาน เนื่องจากต้องขนสินค้าอื่นที่ขวางทางออกก่อน

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาและออกแบบพื้นที่การจัดเก็บสินค้าคือลังกระดาษลูกฟูก และพัฒนาระบบการจัดการคลังสินค้าของคลังสินค้ากรณีศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บสินค้า และลดเวลาในการค้นหาสินค้า

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) ออกแบบพื้นที่การจัดวางสินค้าในคลังสินค้า เพื่อจัดวางสินค้าได้มากขึ้น
- 2) เพื่อพัฒนาระบบการจัดการคลังสินค้า เพื่อลดเวลาในการค้นหาสินค้า

3. การวิเคราะห์สภาพการทำงานและปัญหาที่เกิดขึ้นในคลังสินค้าเก็บลังกระดาษลูกฟูก

3.1 สภาพการทำงานทั่วไปภายในคลังสินค้า

จากการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการทำงานทั่วไปภายในคลังสินค้ากรณีศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ลักษณะทางกายภาพของคลังสินค้า มีขนาด 24 x 20 ตารางเมตร เป็นอาคารโล่ง ไม่มีชั้นวางสินค้า และรูปแบบการทำงานของพนักงานในคลังสินค้า คือ เป็นการนำผลิตภัณฑ์เข้าเก็บและนำออกจากคลังสินค้า โดยพนักงานภายในคลังตรวจนับผลิตภัณฑ์แล้วนำรถลากพาเลทมาเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ไปวางตรงที่ว่างภายในคลัง โดยพนักงานเป็นผู้กำหนดเองว่าจะเลือกวางตรงไหน และเมื่อต้องการนำผลิตภัณฑ์ออกจากคลังจะใช้รถลากพาเลทมานำผลิตภัณฑ์ออกไป นั่นคือ ไม่มีการกำหนดประเภทของผลิตภัณฑ์และไม่มีการกำหนดพื้นที่และวิธีการเก็บสินค้าเข้าคลัง

การปฏิบัติงานเป็นในรูปแบบที่พนักงานเป็นผู้กำหนดเองตามสถานการณ์ว่ามีที่ว่างตรงไหน โดยไม่มีการบันทึกหรือการระบุตำแหน่งของการจัดวางผลิตภัณฑ์ที่แน่นอนชัดเจน

2) ลักษณะการเก็บผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีระบบและไม่เป็นระเบียบ ทำให้เกิดการปัญหาในการค้นหาผลิตภัณฑ์เมื่อต้องการเบิกผลิตภัณฑ์ออกจากคลังสินค้า จากการสังเกตพบว่าการเบิกผลิตภัณฑ์ใช้เวลาในการค้นหามาก หรือบางครั้งหาผลิตภัณฑ์ที่ต้องการไม่พบ ซึ่งลักษณะการเก็บสินค้าผลิตภัณฑ์กล่องกระดาษลูกฟูกเดิมของโรงงานที่ไม่เป็นระเบียบและไม่มีการเก็บ แสดงดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงลักษณะคลังเก็บสินค้าผลิตภัณฑ์กล่องกระดาษลูกฟูกเดิมของโรงงาน

3.2 การไหลเข้า-ออกของผลิตภัณฑ์ในคลังสินค้า

กระบวนการไหลของผลิตภัณฑ์ที่เก็บในคลังสินค้ากล่องกระดาษลูกฟูกเดิมก่อนปรับปรุง แสดงรายละเอียดได้โดยแผนภูมิกระบวนการไหลของผลิตภัณฑ์ที่เข้าภายในคลังสินค้า ดังรูปที่ 2 และกระบวนการไหลของผลิตภัณฑ์ที่ออกภายในคลังสินค้า แสดงดังรูปที่ 3

ลำดับที่	คำอธิบายการทำงาน	ระยะทาง (เมตร)	เวลา (นาที)	สัญลักษณ์				
				○	⇒	D	□	▽
1	รอรับสินค้าสินค้าเข้าคลัง		๑๐	○	⇒	●	□	▽
2	ตรวจสอบนับจำนวนสินค้าตามใบสต็อก		2-4	○	⇒	D	■	▽
3	เข็นรถลากพาเลทยกสินค้า		1	●	⇒	D	□	▽
4	ขนย้ายสินค้าด้วยรถลากพาเลทไปคลังสินค้า		2-4	○	⇒	D	□	▽
5	วางสินค้าไว้ในคลังสินค้า		1	●	⇒	D	□	▽
6	เก็บสินค้าไว้ในคลังเพื่อรอส่ง		๑๐	○	⇒	D	□	▽
7	เข็นรถลากพาเลทมาที่จุดจอด		1-2	●	⇒	D	□	▽
8	นำใบสต็อกสินค้าไปที่แผนกเก็บเอกสาร ข้อมูล		1	○	⇒	D	□	▽
9	พนักงานแผนกเอกสารข้อมูลทำการบันทึก ข้อมูล		2-3	●	⇒	D	□	▽
10	ตรวจสอบการบันทึก		1	○	⇒	D	■	▽
11	รอรับสินค้าที่จุดรับสินค้าพาเลทต่อไป		๑๐	○	⇒	●	□	▽

สัญลักษณ์	รวม	
การทำงาน	○	4
การขนส่ง	⇒	2
การรอคอย	D	2
การตรวจสอบ	□	2
การเก็บรักษา	▽	1
รวมระยะทาง (เมตร)		

รูปที่ 2 แสดงแผนภูมิกระบวนการไหลของผลิตภัณฑ์ที่เข้าภายในคลังสินค้า

ลำดับที่	คำอธิบายการทำงาน	ระยะทาง (เมตร)	เวลา (นาที)	สัญลักษณ์				
				○	⇒	D	□	▽
1	รับใบสั่งสินค้า		1	●	⇒	D	□	▽
2	ตรวจสอบจำนวนสั่งสินค้า		1	○	⇒	D	■	▽
3	ตรวจสอบจำนวนสินค้าในข้อมูลของคลัง		1-2	○	⇒	D	■	▽
4	ทำการค้นหาสินค้าตามใบสต็อก		2-3	●	⇒	D	□	▽
5	ตรวจสอบจำนวนสินค้าบนพาเลท		1-2	○	⇒	D	■	▽
6	เซ็นรอกตาพเลทหมายกสินค้า		2	●	⇒	D	□	▽
7	ขนย้ายสินค้าไปที่จุดส่งสินค้า		2-3	○	⇒	D	□	▽
8	รอพนักงานขนส่งสินค้า		รอ	○	⇒	●	□	▽
9	พนักงานขนส่งตรวจสอบ		รอ	○	⇒	D	■	▽
10	ขนย้ายสินค้าขึ้นรถส่งสินค้า		5-10	○	⇒	D	□	▽
11	พนักงานขนส่งเซ็นชื่อรับสินค้า		1	●	⇒	D	□	▽
12	นำใบสต็อกสินค้าและใบเซ็นชื่อไปแผนกเอกสาร		1	○	⇒	■	□	▽
13	พนักงานเอกสาร ข้อมูลทำการบันทึกข้อมูลการส่งสินค้าออกจากคลัง		2-3	●	⇒	D	□	▽
14	ตรวจสอบเอกสารข้อมูล		2	○	⇒	D	■	▽

สัญลักษณ์	รวม
การทำงาน ○	5
การขนส่ง ⇒	3
การรอคอย D	1
การตรวจสอบ □	5
การเก็บรักษา ▽	-
รวมระยะทาง (เมตร)	

รูปที่ 3 แสดงแผนภูมิกระบวนการไหลของผลิตภัณฑ์ที่ออกจากคลังสินค้า

3.3 ปัญหาที่พบภายในคลังสินค้า

จากการที่คลังสินค้าผลิตภัณฑ์กล่องกระดาษลูกฟูก มีลักษณะไม่เป็นระเบียบและไม่มียุทธศาสตร์ในการเก็บผลิตภัณฑ์ รวมถึงไม่มีป้ายบอกผลิตภัณฑ์และตำแหน่งในการเก็บผลิตภัณฑ์ จึงทำให้เกิดผลกระทบในการค้นหาผลิตภัณฑ์ โดยใช้เวลาในการค้นหาผลิตภัณฑ์นาน หรือบางครั้งไม่สามารถหาผลิตภัณฑ์พบ ประกอบกับพื้นที่ในการจัดเก็บผลิตภัณฑ์น้อย ทำให้บางครั้งเกิดปัญหาปริมาณผลิตภัณฑ์ล้นคลัง สามารถสรุปปัญหาที่เกิดในคลังสินค้านี้ได้ 3 ปัญหา ได้แก่

1) ไม่มีระบบการจัดเก็บที่ชัดเจน

การเก็บผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นระเบียบ เป็นการวางตามความสะดวกสบายวางโดยไม่คำนึงถึงตอนค้นหาหรือตอนนำสินค้าออกจากคลัง ทำให้เวลานำสินค้าออกวางคลังต้องใช้เวลาในการค้นหา และค้นหาด้วยความยากลำบาก บางครั้งเกิดการสูญหาย หาไม่พบ

2) ไม่มีการกำหนดพื้นที่จัดเก็บ

การเก็บผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีระบบโดยการวางของสินค้าภายในคลังไม่มีตำแหน่งที่ชัดเจน ทำให้การเคลื่อนย้ายเข้าออกเป็นไปอย่างยากลำบากเพราะไม่มีพื้นที่ให้รถฟอร์คลิฟที่วิ่งเครื่องย้ายเข้า-ออก ภายในคลัง

3) ปัญหาสินค้าสิ้นคลัง

สาเหตุเกิดจากการภายในคลังสินค้าไม่มีพื้นที่ให้จัดเก็บ ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากปัญหาภายในคลังข้างต้นที่ได้กล่าวมา

รูปที่ 4 แสดงปัญหาที่พบในคลังสินค้ากรณีศึกษา

4. การออกแบบระบบการจัดการคลังสินค้า

4.1 การออกแบบผังการจัดวางผลิตภัณฑ์

จากข้อมูลของคลังสินค้าและสิ่งสนับสนุนที่มีภายในคลังสินค้า การศึกษาการไหลเข้า-ออกของคลังสินค้า ประกอบกับทางโรงงานต้องการเพิ่มความรวดเร็วในการขนย้ายสินค้า จึงได้มีการซื้อรถฟอร์คลิฟ (Forklift Truck) 1 คัน เข้ามาใช้เป็นสิ่งสนับสนุนภายในคลังสินค้า เพิ่มเติมจากรถลากพาเลทด้วยมือที่มีอยู่เดิม

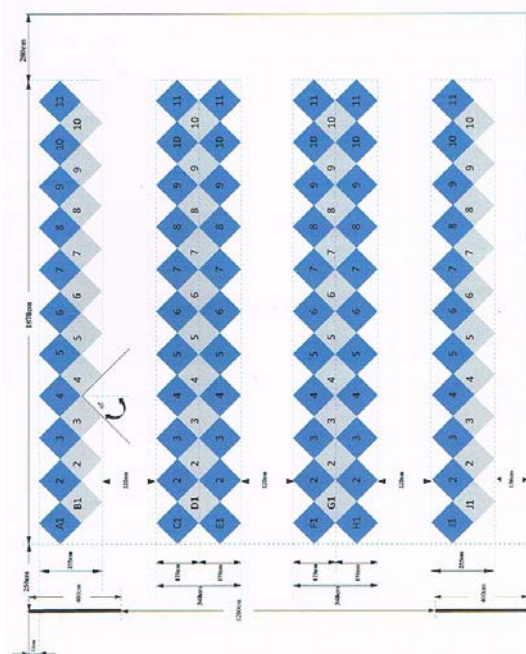
ดังนั้น ในการออกแบบพื้นที่การจัดเก็บผลิตภัณฑ์จึงพิจารณาถึงขนาดของพาเลทไม้ขาสูงเตี้ย ขนาด 110 x 110 เซนติเมตร และขนาดทางเดินรถฟอร์คลิฟที่มีความกว้าง 2 เมตร และเน้นการไหลเข้า-ออกของผลิตภัณฑ์ภายในคลังสินค้าเป็นแบบเส้นตรง นอกจากนี้มีการกำหนดพื้นที่การจัดเก็บผลิตภัณฑ์โดยระบุเป็นตำแหน่งที่เก็บของสินค้า

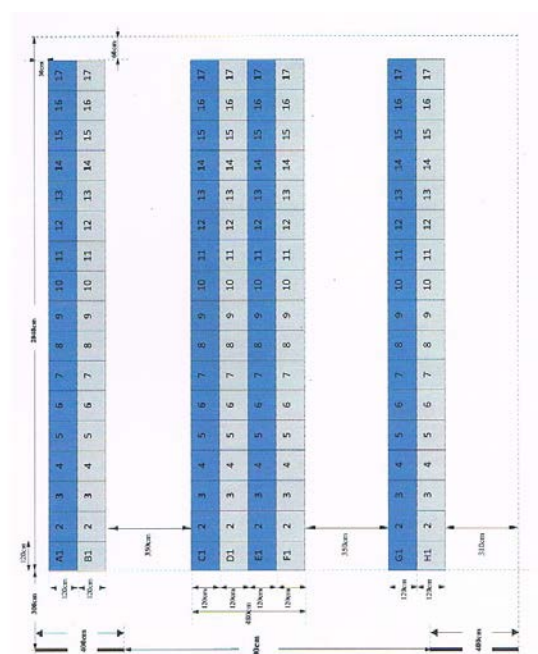
ใช้รหัสตัวอักษร A ถึง J เป็นตัวระบุแถว และตัวเลข 1 ถึง 18 เป็นตัวระบุคอลัมน์ เพื่อความสะดวกในการอ้างอิงและค้นหายุทธศาสตร์ที่จัดเก็บและเบิกออกจากคลังสินค้า โดยออกแบบผังพื้นที่การจัดเก็บภายในคลังสินค้า 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ทำมุม 45°. ออกแบบให้ได้ว่าวางแถววางพาเลททั้งหมด 10 แถว วางพาเลทได้ 106 พาเลท และเว้นระยะไว้ใช้สำหรับรถฟอร์คลิฟท์วิ่งเข้า-ออก เพื่อทำการขนย้ายสินค้า โดยทางเดินของรถฟอร์คลิฟท์มีความกว้าง 220 ซม. เนื่องจากใช้ข้อมูลจริงจากบริษัทรถฟอร์คลิฟท์จากล้อถึงปลายงามีความยาว 140 ซม. แต่เวลาดักสินค้าจะสามารถยื่นออกไปได้อีก 50 ซม. และเมื่อตักสินค้ายกขึ้น 30 ซม. สามารถเลื่อนจากกลับเข้าที่ได้เหมือนเดิมได้ ขนาดพาเลทกว้าง ยาว 110 x 110 ซม. เมื่อรวมกับตัวรถฟอร์คลิฟท์ในขณะนำสินค้าเข้าออกจะมีความยาวเพียงพอ โดยจากการคำนวณระยะวงเลี้ยว $(2200\sin 45^\circ) + 600 = 2,155$ mm หรือเท่ากับระยะ 220 ซม. ตามผังที่ทำมุม 45° จะสะดวกในการนำสินค้า เข้า - ออกเพราะวางเป็นแบบที่ทำมุม 45° เทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ในการจัดการต่อพื้นที่ทั้งหมดได้ 22.52 % สามารถรองรับสินค้าได้ 5 วัน

แบบที่ 2 ทำมุม 90°. ออกแบบให้วางพาเลททั้งหมด 8 แถว แต่สามารถวางพาเลทได้ 136 พาเลท และเว้นระยะไว้ใช้สำหรับรถฟอร์คลิฟท์วิ่งเข้า - ออก เพื่อทำการขนย้ายสินค้า โดยทางเดินของรถฟอร์คลิฟท์มีความกว้าง 350 ซม. เนื่องจากตัวรถฟอร์คลิฟท์จากล้อถึงปลายงามีความยาว 140 ซม. แต่เวลาดักสินค้าจะสามารถยื่นออกไปได้อีก 50 ซม. และเมื่อตักสินค้ายกขึ้น 30 ซม. สามารถเลื่อนจากกลับเข้าที่ได้เหมือนเดิมได้ ขนาดพาเลทกว้าง ยาว 110 x 110 ซม. เมื่อรวมกับตัวรถฟอร์คลิฟท์ในขณะนำสินค้าเข้าออกจะมีความยาวเพียงพอ โดยการคำนวณระยะวงเลี้ยว $(2,625 + 200 + 600) = 3,425$ mm กับระยะ 350 ซม. ตามผังแบบที่ทำมุม 90° จะสะดวกน้อยกว่าแบบที่ทำมุม 45° เล็กน้อย เนื่องจากตำแหน่งการวางสินค้าบนพาเลท วางแบบที่ทำมุม 90° ต้องใช้ความชำนาญของผู้ขับแต่เนื่องด้วยจากระยะช่องวิ่งของรถฟอร์คลิฟท์มีความกว้างเพียงพอ จึงไม่มีผลกระทบต่อกรเข้าออกของสินค้าผังแบบที่ทำมุม 90° เทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ในการจัดการต่อพื้นที่ทั้งหมดได้ 34.28 % สามารถรองรับสินค้าได้ 7 วัน

รูปที่ 5 แสดงการออกแบบผังพื้นที่ แบบที่ 1 ทำมุม 45°

รูปที่ 6 แสดงการออกแบบผังพื้นที่ แบบที่ 2 ทำมุม 90°

เมื่อพิจารณาโดยใช้หลักการการเลือกผังรวมถึงเงื่อนไขของโรงงานซึ่งแบบที่ทำมุม 90° เป็นไปตามหลักการและความต้องการของโรงงานมากกว่าแบบที่ทำมุม 45° ดังนั้นจึงเลือกแบบที่ทำมุม 90° วางพาเลทได้ 136 พาเลทเทียบกับพื้นที่ภายในคลังสินค้าสามารถเก็บลังกระดาษถูกฟูกได้ 34.28 % สามารถรองรับสินค้าได้ 7 วันมีระยะช่องทางเดินของรถฟอร์คลิฟท์ 350 cm ในการขนถ่ายสินค้าเข้า-ออกได้สะดวกและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.2 ออกแบบระบบจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การออกแบบระบบข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดการคลังสินค้า แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การออกแบบเอกสารที่เกี่ยวข้อง การกำหนดขั้นตอนการรับเข้าและจ่ายออก และการจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการบันทึกและค้นหา

4.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้เป็นการออกแบบเอกสารที่จำเป็นเบื้องต้นสำหรับงานการจัดการคลังสินค้า ประกอบด้วยเอกสาร 4 ชนิด ได้แก่ ใบตรวจรับผลิตภัณฑ์เข้าไบบันทึกสต็อกของผลิตภัณฑ์ (Stock card) ป้ายชี้บ่งสถานะของผลิตภัณฑ์ (Tag) และใบตรวจรับผลิตภัณฑ์ออก

1) ใบตรวจรับผลิตภัณฑ์เข้า

เอกสารใบตรวจรับผลิตภัณฑ์เข้า เป็นเอกสารที่ใช้ในการตรวจรับผลิตภัณฑ์เพื่อนำสินค้าเข้าสู่คลังสินค้าในเอกสารประกอบด้วย วันที่นำผลิตภัณฑ์เข้า ประเภทของสินค้า จำนวนหรือปริมาณของสินค้า ตำแหน่งที่จัดเก็บผลิตภัณฑ์และรายชื่อพนักงานผู้ตรวจรับผลิตภัณฑ์ รายละเอียดของเอกสารใบตรวจรับผลิตภัณฑ์เข้า

2) ไบบันทึกสต็อกของผลิตภัณฑ์ (Stock card)

เป็นเอกสารที่บ่งบอกถึงสถานะของผลิตภัณฑ์แต่ละรายการว่ามียอดคงเหลืออยู่เป็นปริมาณเท่าใด จัดเก็บอยู่ในตำแหน่งไหน รายละเอียดของเอกสารไบบันทึกสต็อกของผลิตภัณฑ์

3) ป้ายชี้บ่งสถานะของผลิตภัณฑ์ (TAG)

ป้ายชี้บ่งสถานะของผลิตภัณฑ์หรือที่เรียกว่า TAG หรือบัตรคัมบัง เป็นเอกสารที่ติดอยู่ที่พาเลทที่บรรจุผลิตภัณฑ์เพื่อชี้บ่งและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์นั้นๆ ได้แก่ เลขที่ป้าย (Tag No.) ประเภทของผลิตภัณฑ์จำนวนผลิตภัณฑ์ตำแหน่งที่จัดเก็บผลิตภัณฑ์วันที่นำผลิตภัณฑ์เข้า และชื่อลูกค้าที่สั่งทำผลิตภัณฑ์ รายละเอียดของเอกสารป้ายชี้บ่งสถานะของผลิตภัณฑ์

4) ใบตรวจรับผลิตภัณฑ์ออก

เป็นเอกสารที่ใช้อ้างอิงเมื่อทำการเบิกผลิตภัณฑ์ออกจากคลังสินค้า ทั้งนี้ต้องนำยอดของการเบิกไปตัดยอดออกจากไบบันทึกสต็อกสินค้า (Stock card) ด้วย เอกสารนี้มีรายละเอียดต่างๆ ได้แก่ วันที่ทำการเบิกประเภทผลิตภัณฑ์ที่เบิก จำนวนหรือปริมาณที่เบิก ตำแหน่งที่จัดเก็บ และผู้ทำการเบิก รายละเอียดของเอกสารใบตรวจรับผลิตภัณฑ์ออก

4.2.2 การกำหนดขั้นตอนการรับเข้าและจ่ายออก

เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานที่มีหน้าที่รับเข้าและจ่ายออกผลิตภัณฑ์ที่เก็บในคลังสินค้าเป็นไปอย่างมีระบบ จึงได้มีการกำหนดขั้นตอนการรับผลิตภัณฑ์เข้าคลังสินค้า และขั้นตอนการเบิกจ่ายผลิตภัณฑ์ออกจากคลังสินค้า และให้พนักงานที่ควบคุมการจัดการของคลังสินค้าปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว ดังนี้

ขั้นตอนการรับผลิตภัณฑ์เข้าคลังสินค้า

- 1) ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามที่กำหนดในเอกสารป้ายชี้บ่งสถานะของผลิตภัณฑ์
- 2) ตรวจสอบพื้นที่จัดเก็บที่วางที่เหมาะสมกับปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่จะจัดเก็บในคลังสินค้า
- 3) ระบุตำแหน่งที่จะจัดเก็บ และวันที่เก็บผลิตภัณฑ์เข้า ในเอกสารป้ายชี้บ่งสถานะของผลิตภัณฑ์
- 4) กรอกข้อมูลในเอกสารใบตรวจรับผลิตภัณฑ์เข้า และใบบันทึกสต็อกของผลิตภัณฑ์
- 5) บันทึกข้อมูลผลิตภัณฑ์ใน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้น
- 6) นำผลิตภัณฑ์ไปเก็บในพื้นที่ที่ระบุ

ขั้นตอนการเบิกจ่ายผลิตภัณฑ์ออกจากคลังสินค้า

- 1) รับเอกสารสั่งสินค้า
- 2) ตรวจสอบและค้นหาตำแหน่งพื้นที่จัดเก็บผลิตภัณฑ์จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้น
- 3) บันทึกข้อมูลในเอกสารใบตรวจรับผลิตภัณฑ์ออก และตัดยอดผลิตภัณฑ์ในใบบันทึกสต็อกของผลิตภัณฑ์
- 4) ลบข้อมูลผลิตภัณฑ์ใน โปรแกรมคอมพิวเตอร์
- 5) นำผลิตภัณฑ์ออกจากตำแหน่งที่จัดเก็บไปวางไปยังจุดที่ส่งสินค้า

4.2.3 การจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการบันทึกและค้นหา

เพื่อช่วยในการบันทึกและค้นหาผลิตภัณฑ์ที่จัดเก็บในคลังสินค้ากรณีศึกษา นี้ จึงประยุกต์โปรแกรม Microsoft Excel โดยคำสั่งพื้นฐานช่วยในการจัดการข้อมูลของผลิตภัณฑ์ที่จัดเก็บในคลังสินค้า โดยเน้นที่การระบุตำแหน่งการจัดเก็บของผลิตภัณฑ์ โดยใช้รหัสตัวอักษร A ถึง H เป็นตัวระบุแถว และตัวเลข 1 ถึง 18 เป็นตัวระบุคอลัมน์ เพื่อความสะดวกในการอ้างอิง และมีการระบุข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่จัดเก็บ ได้แก่ ตำแหน่งที่จัดเก็บ หมายเลขป้าย (Tag No.) ชื่อลูกค้า ประเภทผลิตภัณฑ์ จำนวนผลิตภัณฑ์ และวันที่รับผลิตภัณฑ์เข้าคลังสินค้า ซึ่งมีรายละเอียดตามตัวอย่างแสดงดังรูปที่ 7

ตำแหน่งจัดเก็บ	Tag No.	ชื่อลูกค้า	ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน (ชิ้น)	วันที่รับเข้า	หมายเหตุ
A 1	00456	บ. กกก จำกัด	กล่อง	2,000	11 พย. 56	
A 2	00457	บ. กกก จำกัด	แผ่นรอง	2,000	11 พย. 56	
A 3	00458	บ. กกก จำกัด	ไส้สับ	2,000	11 พย. 56	
A 4						
...	...	...	...	...	...	
A 17						
A 18						
B 1	01580	บ. ขขข จำกัด	กล่อง	2,500	12 พย.56	
B 2	01581	บ. ขขข จำกัด	กล่อง	2,500	12 พย.56	
...	...	...	...	...	...	
H 18						

รูปที่ 7 ตัวอย่างข้อมูลการระบุพื้นที่การจัดเก็บผลิตภัณฑ์ในโปรแกรม Microsoft Excel ที่พัฒนา

เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและพื้นฐานของคอมพิวเตอร์ การจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์นี้จึงเป็นเพียงการพัฒนาเบื้องต้น ไม่มีการใช้คำสั่งหรือการใส่ข้อมูลที่ซับซ้อน เป็นเพียงการบันทึกและระบุพื้นที่การจัดเก็บผลิตภัณฑ์ในแต่ละพาเลท ซึ่งถูกระบุโดยป้ายชั่งปริมาณของผลิตภัณฑ์ หรือ Tag No. การบันทึกข้อมูลเป็นเพียงการกรอกข้อมูลรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ที่ถูกลำไปวางในพื้นที่ที่กำหนด ซึ่งระบุเป็นตำแหน่งที่จัดเก็บ A1 ถึง H18 การค้นหาข้อมูล สามารถใช้ฟังก์ชันในการค้นหาของโปรแกรม Excel คือ กดปุ่ม “Ctrl” และปุ่ม “F” พร้อมกัน ซึ่งโปรแกรม Excel จะขึ้นหน้าต่างการค้นหา ให้ระบุ คำที่ต้องการค้นหา จากนั้นพนักงานสามารถใส่ข้อมูลที่ต้องการค้นหา เช่น Tag No. หรือชื่อลูกค้า จากนั้น โปรแกรม จะแสดงข้อมูลที่ต้องการ ในกรณีที่มีข้อมูลหลายรายการ ผู้ใช้ก็สามารถกด “Find Next” เพื่อแสดงรายการต่อไปได้ ถึงแม้ว่าโปรแกรมนี้จะเป็นโปรแกรมอย่างง่าย แต่ก็สามารถช่วยให้พนักงานสามารถสืบค้นข้อมูลว่าผลิตภัณฑ์ที่ต้องการเบิกออกไปนั้นถูกวางอยู่ในตำแหน่งจัดเก็บใด โดยไม่ต้องเข้าไปเดินค้นหาหรือต้องเปิดเอกสารเพื่อค้นหา และเมื่อมีการเบิกผลิตภัณฑ์ออกจากคลังสินค้า พนักงานจำเป็นต้องทำการลบข้อมูลของผลิตภัณฑ์ในตำแหน่งที่จัดเก็บออก เพื่อให้ได้ทำให้ทราบว่าพื้นที่นั้นว่างแล้ว สามารถนำผลิตภัณฑ์อื่นๆ มาจัดเก็บแทนได้ แต่อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของโปรแกรมนี้คือ ไม่สามารถบันทึกประวัติการนำเข้าหรือเบิกจ่ายผลิตภัณฑ์ภายในพื้นที่นั้นๆ ผลของโปรแกรมเป็นเพียงการแสดงสถานะปัจจุบันของพื้นที่การจัดเก็บว่ามีผลิตภัณฑ์ใดจัดเก็บอยู่ หรือเป็นพื้นที่ว่างสามารถนำผลิตภัณฑ์เข้าจัดเก็บได้ เท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

ชุมพล มณฑาทิพย์กุล. (ม.ป.ป.). การจัดการคลังสินค้า. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2556, จาก

<http://www.logisticscorner.com/Docfiles/warehouse/warehousemgt.pdf>

ชุมพล มณฑาทิพย์กุล. (2550). เอกสารประกอบการสอนการจัดการซัพพลายเชน; สาขาการจัดการโลจิสติกส์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

Packard, Robert T., (1980). *Architectural graphic standards*. Jonh Wiley & Sons, Inc. Singapore.

สมศักดิ์ ตรีสัตย์. (2555). *การออกแบบและวางผังโรงงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 26. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

การรวมสัญญาณเซนเซอร์วัดแรงเฉื่อยและแสดงค่าแบบกราฟฟิก 3 มิติ

IMU SENSOR SIGNAL INTEGRATION AND DISPLAY IN 3 D GRAPHIC

ฉัตร อัสวาวุฒิ¹ และโอภาส จุฑาทเทพ²

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์

วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต asawawut@gmail.com

² อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต opas@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

สัญญาณจากหน่วยวัดแรงเฉื่อยซึ่งประกอบด้วย ตัววัดความเร่ง ไจโรสโคป และตัววัดสนามแม่เหล็ก อาจแสดงค่าต่างๆที่ไม่ถูกต้องถึงแม้จะได้ผ่านการปรับแก้ตามปกติแล้ว ทั้งนี้เนื่องมาจากอิทธิพลของสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือมีสิ่งรบกวนจากภายนอก ซึ่งยังผลให้เกิดความผิดพลาดเพิ่มขึ้นทั้งในรูปค่าคงที่และแปรผันตามเวลา การรวมสัญญาณจากเซนเซอร์เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมจะทำให้ได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องยิ่งขึ้น นอกจากนี้การแสดงผลทางการเคลื่อนไหวของวัตถุเป็นรูปภาพ 3 มิติจะช่วยให้เข้าใจและง่ายต่อการติดตามการทำงานของวัตถุ บทความนี้อธิบายหลักการและแสดงขั้นตอนการรวมสัญญาณของเซนเซอร์ในหน่วยวัดแรงเฉื่อย โดยใช้อัลกอริทึมของ Madgwick ให้เข้าใจได้อย่างชัดเจนขึ้น และแสดงตัวอย่างการวางทิศทางการเคลื่อนที่ของวัตถุในรูปกราฟฟิก 3 มิติโดยใช้โปรแกรม Processing ส่วนการประมวลข้อมูลด้านอื่นๆจะใช้เพียงบอร์ด ไมโครคอนโทรลเลอร์อาร์ดูอิโนซึ่งสื่อสารผ่านการเชื่อมต่อแบบอนุกรม USB

คำสำคัญ: หน่วยวัดแรงเฉื่อย, การหลอมรวมสัญญาณ, อัลกอริทึมของแมดจ์วิก, กราฟฟิกแบบ 3 มิติ

ABSTRACT

Signals read from the inertial measurement unit (IMU) consisting of accelerometer, gyroscope, and magnetometer may give incorrect values of the required information even after the device has been normally calibrated. This is due to the changing environmental influence, or external disturbances; resulting in additional errors that are either constant or time varying. The integration or fusion of these signals appropriately will help increase the accuracy of the results. Furthermore, the 3D visual display of the object orientation in real time will be more intuitive and make tracking of the device movement easier. This paper elucidates the concept and steps involved in the IMU data fusion using Madgwick algorithm and later gives an example of 3D graphic display of the orientation of a simulated object on a notebook PC screen using Processing program. All of the remaining data processing tasks are performed simply on an Arduino single board microcontroller which is connected serially to the notebook via a USB communication port.

Keywords: Inertial Measurement Unit, sensor fusion, Madgwick algorithm, 3D graphic display

1. บทนำ

การวัดหาแนวทิศทางการวางตัว(orientation)ของวัตถุขณะเคลื่อน ไหวเป็นขั้นตอนที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างมากในงานด้านต่างๆอย่างหลากหลาย เช่นการหาทิศทางในการเดินทาง (navigation) ของยานอากาศ ที่ถูกต้อง การควบคุมหุ่นยนต์ (robotics) การติดตามการเคลื่อน ไหวของบุคคลเพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ (human motion tracking and analysis) การใช้งานในประการหลังนี้จำเป็นต้องใช้เซนเซอร์ที่สามารถติดตามไปได้ตลอดเวลา ซึ่งต้องมีขนาด น้ำหนัก และไม่เป็นอุปสรรคในการเคลื่อน ไหว ทั้งยังต้องสามารถทำการวัดให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และต่อเนื่องเป็นระยะเวลาาน สัญญาณข้อมูลที่รับมาส่งผ่านช่องทางการสื่อสารแบบไร้สายหรือใช้สายผ่านมายังอุปกรณ์ประมวลผลกลางที่มีอยู่แล้วเช่น notebook PC คุณสมบัติต่างๆที่ต้องการในการใช้งานเหล่านี้จะต้องมีการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและสิ่งที่สำคัญที่จะต้องพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ การใช้พลังงานต่ำเพื่อลดค่าใช้จ่ายในระยะยาวและราคาที่เหมาะสม เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องทางด้าน การวัดการเคลื่อน ไหวและตำแหน่งที่สัดส่วนใหญ่จะใช้เซนเซอร์วัดที่ใช้หลักการของการวัดแรงเฉื่อย Inertial Measurement Unit (IMU) ซึ่งประกอบด้วย ตัววัดความเร่ง (accelerometer) และ ไจโรสโคป (gyroscope) เพื่อวัดความเร็วเชิงมุม เป็นหลัก โดยอาจมีเซนเซอร์อื่นๆเช่นเซนเซอร์วัดสนามแม่เหล็ก (magnetometer) และอุณหภูมิ ประกอบอยู่ด้วย เซนเซอร์แต่ละชนิดมีความไวต่อสัญญาณและมีค่าความคลาดเคลื่อน แบบต่างๆกัน การใช้งานจึงมักจะรวมสัญญาณต่างๆเหล่านี้เข้าด้วยกัน (data fusion) เพื่อให้ได้ค่าที่ถูกต้องที่สุดในสภาวะต่างๆกัน สำหรับ accelerometer จะทำการวัดความเร่งจากแรงโน้มถ่วง (gravity) และความเร่งจากการเคลื่อน ไหวของวัตถุ นั้นหมายถึงว่าถึงแม้ accelerometer จะให้ค่าในสถานะที่ค่อนข้างจะเสถียรก็ตาม แต่ก็จะมีไวต่อการสั่นสะเทือนและสัญญาณรบกวนแบบอื่นๆด้วย การหาค่าความเร่งทั้งสองส่วนแยกกันจะทำให้ค่อนข้างยากโดยเฉพาะเมื่อวัตถุมีความเร็ว ดังนั้น การใช้ IMU จึงมักจะใช้ สัญญาณจากไจโรมาช่วยปรับลดค่าความผิดพลาดของตัววัดความเร่ง เนื่องจากตัวมันเองมีคุณสมบัติในการวัดการหมุนเชิงมุมเป็นหลักและมีความไวต่อการเคลื่อนที่เชิงเส้นตรง แต่ทว่าไจโรเองก็ยังถูกรบกวนจากสัญญาณในรูปแบบอื่นเช่นการเคลื่อน ไหวของสัญญาณ(drift) แต่หากเมื่อมีการรวมสัญญาณจากเซนเซอร์ทั้งสองเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมก็อาจจะได้สัญญาณที่แสดงค่าความเอียง (inclination) ได้ถูกต้องมากกว่าการใช้ตัวเซนเซอร์วัดความเร่งเพียงอย่างเดียว วิธีการต่างๆที่นำมาใช้ในการหลอมรวมสัญญาณ(data fusion) อาจมองได้ว่ามีพื้นฐานมาจาก complementary filter ซึ่งอาจเริ่มต้นด้วยการพิจารณาจากอินทิเกรเตอร์อันดับหนึ่งซึ่งมีสมการเป็น $\dot{x} = u$ สัญญาณที่วัดได้จากสองเซนเซอร์ อาจมีรูปแบบแสดงได้ดังนี้

$$y_x = L(s)x + \mu_x, y_u = u + \mu_u + b(t) \quad (1)$$

เมื่อ $L(s)$ เป็นตัวกรองสัญญาณผ่านต่ำที่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของเซนเซอร์ μ เป็นสัญญาณรบกวนในการวัดทั้งสองแบบ และ $b(t)$ เป็นสัญญาณคลาดเคลื่อนในย่านความถี่ต่ำที่สามารถหาค่าได้ ตามปกติตัวกรองความถี่ต่ำผ่าน $L(s)$ จะมีค่าประมาณเท่ากับ 1 ตลอดย่านความถี่ที่ทำการวัด y_x ค่า y_x และ y_u สามารถหลอมรวมกันเพื่อให้ได้ค่า $\hat{x}$ ซึ่งเป็นค่าประมาณของ x โดยใช้ตัวกรองดังต่อไปนี้

$$\hat{x} = F_1(s)y_x + F_2(s)\frac{y_u}{s} \quad (2)$$

โดยที่ $F_1(s)$ เป็น ตัวกรองผ่านต่ำและ $F_2(s)$ เป็นตัวกรองผ่านสูง ให้สังเกตว่าค่าอัตราความเร็ว y_u จะถูกอินทิเกรตก่อนจะถูกกรองด้วย $F_2(s)$ ซึ่งเก็บเฉพาะค่าคาดคะเน (prediction) ในย่านความถี่สูง ในขณะที่ค่าของ y_u/s ในย่าน

ความถี่ต่ำจะมีค่าไม่แน่นอนเนื่องจากผลของการอินทิเกรต $\mu_n + b(t)$ ตัวกรองในรูปแบบข้างบนเรียกว่าเป็น complementary filter ถ้ามีคุณสมบัติต่อไปนี้

$$F_1(s) + F_2(s) = 1 \quad (3)$$

อาจพิจารณาอีกแบบหนึ่งได้ว่า complementary filter คือการหาค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก (weighted average) โดยไม่พิจารณาถึงคุณสมบัติหรือแหล่งกำเนิดที่มาของสัญญาณ วิธีการนี้จะเหมาะสำหรับกรณีที่มีสัญญาณรบกวนอยู่ในระดับต่ำ มีการใช้งานที่ไม่ต้องการความละเอียดมากและมีข้อจำกัดด้านของตัวประมวลผล อัลกอริทึมในการหาค่าทิศทาง การเคลื่อนไหว (orientation) อีกวิธีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายและได้ผลดีคือการใช้ Kalman filter แต่ข้อด้อยคือมีภาระการคำนวณมากกว่าวิธีอื่นทั้งนี้เพราะจำนวนสถานะ (states) ในเซนเซอร์ที่ทำการวัดใน 3 มิติรวมทั้งอัตราสุ่ม (sampling rate) ที่ต้องใช้ค่อนข้างสูง จึงอาจไม่เหมาะกับตัวประมวลผลในระดับไมโครคอนโทรลเลอร์ขนาดเล็ก

จากความต้องการในการใช้งานของ IMU ในด้านต่างๆที่เพิ่มสูงขึ้นแต่ในขณะเดียวกันก็พบว่าการใช้เทคนิคของ Kalman filter ทำได้ยากบน platform ของไมโครคอนโทรลเลอร์และระบบเซนเซอร์ที่มีคุณภาพต่ำโดยเฉพาะความไม่เป็นเชิงเส้นของระบบและคุณสมบัติของสัญญาณรบกวนที่ไม่ได้มีคุณสมบัติเป็นเกาส์เซียนอย่างแท้จริงทำให้ผลการรวมสัญญาณไม่ดีเท่าที่ควร (Sabatini, 2006) ทำให้เกิดการวิจัยค้นหาแนวทางใหม่ที่หลีกเลี่ยงข้อด้อยเหล่านี้ ผลงานหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจ (Mahony & Hamel, 2008) เสนอการออกแบบ complementary filter ในสองรูปแบบคือ direct และ passive และแสดงตัวอย่างการนำไปใช้ในอากาศยานไร้คนขับ (unmanned aerial vehicle, UAV) ผลงานในลำดับต่อมา (Madgwick, Harrison, & Vaidyanathan, 2011) ได้เสนออัลกอริทึมเพื่อคำนวณหาค่าความเอียง (orientation) โดยใช้เทคนิคของ gradient descent ที่หลีกเลี่ยงการใช้รูปแบบจำลองทางคณิตศาสตร์และการคำนวณตามแบบของ Kalman filter โดยระบุว่าได้ผลลัพธ์ที่มีความถูกต้องเทียบเท่ากัน แต่มีภาระในการคำนวณน้อยกว่าและสามารถใช้อัตราการสุ่มสัญญาณต่ำทำให้เหมาะที่จะนำมาใช้กับไมโครคอนโทรลเลอร์ขนาดเล็กที่ใช้ในการพกพาได้ บทความนี้จึงได้พิจารณาการนำเอาอัลกอริทึมแบบ Madgwick มาใช้งานบน platform ของไมโครคอนโทรลเลอร์แบบที่นิยมใช้อยู่ในวงการศึกษาคือ Arduino

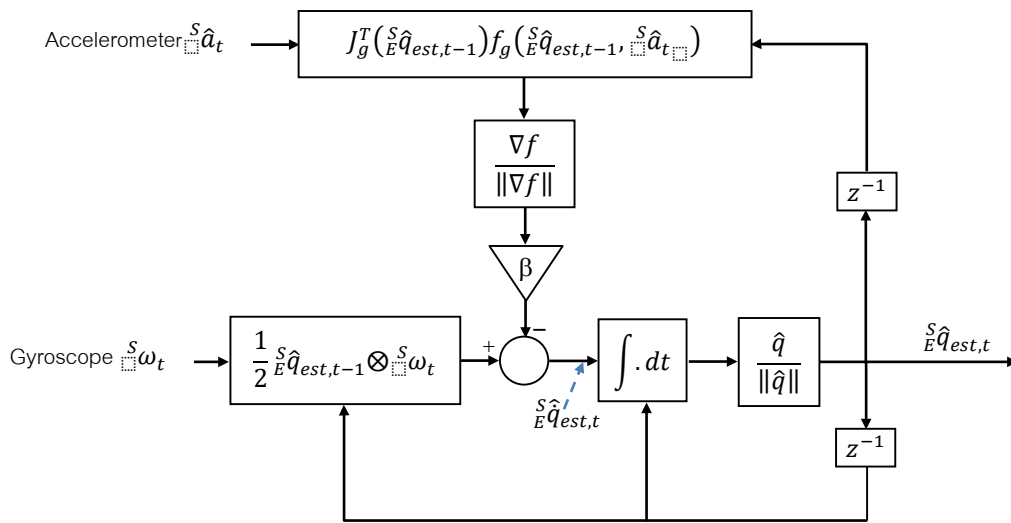
หลักการทำงานของ Madgwick Algorithm

ในกรณีของการวัด orientation ซึ่งใช้เฉพาะ ตัววัดความเร่ง และไจโรสโคป จะสามารถแสดงหลักการได้ดังรูปที่ 1 ในภาพกว้าง Madgwick algorithm อาจมองได้ในลักษณะของฟิลเตอร์ ที่มีสัญญาณเข้าหลักคือสัญญาณความเร็วเชิงมุม จากไจโรซึ่งเป็นเวกเตอร์ความเร็วเชิงมุม (rad/sec) 3 แกน ดังนี้

$${}^S\omega_t = [0 \quad \omega_{x,t} \quad \omega_{y,t} \quad \omega_{z,t}] \quad (4)$$

โดย leading superscript S หมายถึงค่าที่เทียบกับเฟรมของเซนเซอร์ ค่าอนุพันธ์ในหน่วยของ quaternion (Chou, 1992) แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของเฟรมหลัก (earth frame E) เทียบกับเฟรมของเซนเซอร์ S สามารถเขียนได้ว่า

$${}^E\dot{q}_{\omega,t} = \frac{1}{2} {}^S\hat{q}_{est,t-1} \otimes {}^S\omega_t \quad (5)$$

รูปที่ 1 บล็อกไดอะแกรมแสดง โครงสร้างของ Madwick filter

เครื่องหมาย $\otimes$ แสดงการคูณในแบบของ quaternion, $\hat{q}_{est,t-1}$ คือค่าของ normalized quaternion (แสดงด้วย $\wedge$) ที่ได้จากการคำนวณทิศทางในขณะเวลาก่อนหน้า ($t-1$) ในรูปล่างเป็นการประมาณค่าของทิศทางในหน่วย quaternion $\hat{q}_{est,t}$ โดยการอินทิเกรตสมการ (5) ทั้งนี้ได้มีการปรับปรุงค่าโดยนำเอาผลลัพธ์จากค่าที่อ่านจาก accelerometer ในรูปบน กล่าวคือ s^a_t มาใช้โดยผ่านกระบวนการปรับด้วยวิธีการของ gradient descent technique ที่มี objective function $f(..)$ ร่วมกับ Jacobian $J(..)$ เป็นตัวกำหนดสัดส่วนการแก้ไขในแต่ละจังหวะการสุ่มค่า ส่วน objective function $f(..)$ มีรูปแบบที่ปรับแล้วดังต่อไปนี้

$$f_g(s^q, s^a) = \begin{bmatrix} 2(q_2q_4 - q_1q_3) - a_x \\ 2(q_1q_2 + q_3q_4) - a_y \\ 2(\frac{1}{2} - q_2^2 - q_3^2) - a_z \end{bmatrix} \quad (6)$$

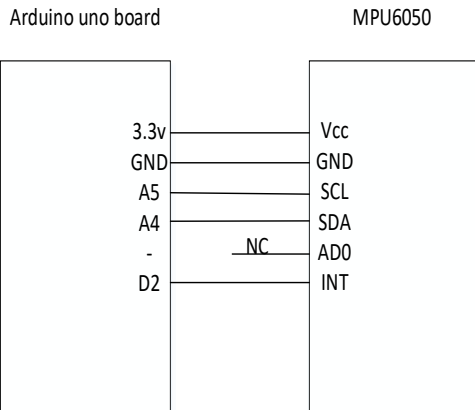
จะสังเกตได้ว่าระบบมีความเสถียรด้วยหลักการหาค่า objective function กล่าวคือความต่างระหว่างค่าของ accelerometer ที่คำนวณได้และที่วัดได้ที่น้อยที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

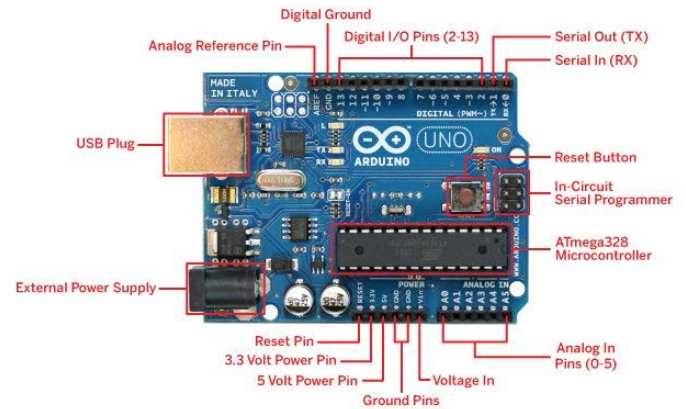
วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อทำการศึกษาวิธีการวัดค่าตำแหน่งการเอียงของวัตถุโดยใช้เซนเซอร์ที่อาศัยหลักการของการวัดแรงเฉื่อย รวมทั้งการต่ออุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ต่างๆที่จำเป็น รวมไปถึงการศึกษาคุณสมบัติต่างๆของเซนเซอร์ การแก้ความคลาดเคลื่อนในการอ่านค่า ทฤษฎีเบื้องต้นในการหลอมรวมสัญญาณและการแสดงผลการวัดในรูปแบบที่ง่ายต่อการตรวจสอบในรูปของกราฟฟิคเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยที่จะมีในขั้นต่อไป

3. ขั้นตอนการวิจัย

ในการวิจัยมีการใช้ฮาร์ดแวร์ต่างๆประกอบด้วย IMU แบบ MPU6050 ซึ่งประกอบด้วย accelerometer และ gyro นำมาใช้ร่วมกับ Arduino Uno MPU board โดยส่วนที่สำคัญจะแสดงได้ตามรูปที่ 2(a) และ (b)

2(a)

2(b)

รูปที่ 2 (a) การอินเตอร์เฟสระหว่าง MPU6050 IMU และ Arduino (b) แสดงรายละเอียดของ Arduino board

ระบบฮาร์ดแวร์ประกอบด้วย notebook computer, Arduino board, IMU sensor โดยมี การเชื่อมต่อระหว่าง notebook PC และ Arduino board ด้วย USB serial interface การทำงานของโปรแกรมการรวมสัญญาณอาจสรุปได้เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ทำการวัด ค่าเอาต์พุต ของ accelerometer และ gyro คือ a, ω รวมทั้งหมด 6 ค่า
2. ทำการ normalize ค่า $a \hat{=} \hat{a}$
3. คำนวณ อัตราการเปลี่ยนแปลง
 $\delta q = \frac{1}{2} q \otimes \omega$
4. คำนวณค่าปรับแก้ $\nabla f = J^T(\cdot) f(\cdot)$
5. ทำการ normalize $\nabla f = (\nabla f / \|\nabla f\|)$
6. คำนวณค่าอนุพันธ์ quaternion ที่ปรับแก้แล้ว
 $\Delta q / \Delta t = \delta q' = \delta q - \beta \nabla f$
7. อินทิเกรตค่าอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยใช้ $\dot{q} = \delta q'$
 $q_n = q_{n-1} + \delta q' \Delta t$
8. ทำการ normalize quaternion q
9. ทวนซ้ำจากข้อ 1 และเนื่องจากได้ทำการ normalize quaternion แล้ว จึงทำให้การคำนวณซ้ำในขั้นตอนที่ 4 ในรอบต่อไปลดลง ได้อีกมาก

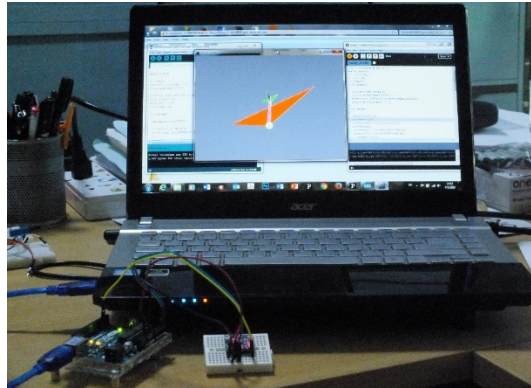
การแสดงผล

เพื่อให้การแสดงผลของการวัดตำแหน่งแนวทิศทางของวัตถุเป็นการวัดในเวลาจริง มีลักษณะที่เข้าใจง่าย และรวดเร็วเสมือนสภาพการใช้งานจริงที่ต้องการเฝ้าติดตามวัตถุขณะเคลื่อนไหว จึงมีการใช้โปรแกรม Processing เพื่อสร้างกราฟฟิคที่มีลักษณะเข้าใจได้ง่ายๆ เพื่อแสดงผลของ orientation ในการส่งผ่านค่า orientation ของวัตถุให้กับโปรแกรม Processing จะต้องทำการแปลงค่า quaternion ให้เป็นค่ามุม Euler (yaw, pitch, roll) เสียก่อนด้วย

4. ผลการวิจัย

รูปที่ 3 แสดงส่วนประกอบอุปกรณ์และผลการทดลอง

รูปที่ 3 แสดงถึงส่วนประกอบฮาร์ดแวร์ต่างๆในการทดสอบการทำงานของระบบซึ่งได้แก่ IMU sensor board MPU6050, Arduino Uno microcontroller board, และ notebook PC โดยภาพหน้าจอใน foreground แสดงรูปภาพของวัตถุจำลองแทน sensor board ที่ใช้ในการทดลอง สำหรับการพัฒนาโปรแกรมเพื่อการเก็บข้อมูล การรวมสัญญาณการสื่อสารข้อมูลระหว่าง Arduino และ notebook ใช้ภาษา C ใน Arduino IDE package ซึ่ง binary code จะถูก download และทำงานอยู่บน Arduino board ส่วนการสร้างและแสดงกราฟฟิค ใช้ Processing 2 (v. 2.2.1) ที่สามารถพัฒนาร่วมกันได้ ใน Arduino IDE

ผลการทดลองการทำงานของโปรแกรมในส่วนต่างๆเป็นไปตามหลักการที่บรรยายมาข้างต้นซึ่งกล่าวได้ว่าการทดลองประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีในเชิงคุณภาพ กล่าวคือการเคลื่อนไหวของรูปภาพมีทิศทางชี้แบบ 3 มิติที่สอดคล้องตามการเคลื่อนที่ของบอร์ดเซนเซอร์ MPU6050 แต่ไม่มีการแสดงการเคลื่อนที่ตามแนวตรง (translation) ซึ่งเป็นไปตามข้อจำกัดของเซนเซอร์เอง ส่วนขนาดของมุมที่วัตถุหมุนไปนั้นจะไม่สามารถอ่านได้แม่นยำบนจอได้ เนื่องจากอุปกรณ์ต่างๆรวมถึงเซนเซอร์ต้องมีการ calibrate อย่างทั่วถึงเสียก่อน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลานาน

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

บทความนี้ได้รายงานวิธีการใช้เซ็นเซอร์ IMU ในรูปแบบของ MEMS (Micro-electro-mechanical-system) เพื่อวัดตำแหน่งทิศที่วัตถุกระทำในระนาบ 3 มิติ โดยเน้นด้านการหลอมรวมสัญญาณจากสองเซนเซอร์กล่าวคือ เซนเซอร์วัดความเร่งและเซนเซอร์วัดความเร็วเชิงมุม โดยใช้เทคนิคของ Madgwick สัญญาณจากสองเซนเซอร์มีค่าเชิงซ้อนที่จะต้องนำมาพิจารณาาร่วมกัน 6 ค่า (6 degrees of freedom) ในการดำเนินการทางคณิตศาสตร์การแสดงค่าในหน่วยของ quaternion จะช่วยทำให้การคำนวณลดความซับซ้อนลงและสามารถหลีกเลี่ยงจุดที่เป็นปัญหาในทางคำนวณ (singular point) ได้ และในขั้นสุดท้ายคือการแสดงผลในขณะเวลาวัดในแบบกราฟฟิคเพื่อการติดตามและควบคุม (tracking and control) ผลการวิจัยที่แสดงจะเป็นพื้นฐานทางความรู้และความเข้าใจที่สำคัญเพื่อการพัฒนาปรับปรุงและประยุกต์ในขั้นต่อไปโดยแนวทางในการพัฒนาในอนาคตมีความหลากหลายทั้งในด้านการแสดงผลและการประมวลผล โดยเฉพาะการวัดระยะทางในการเคลื่อนที่ของวัตถุซึ่งนับเป็นอีกหนึ่งหัวข้องานวิจัยที่น่าสนใจ

เอกสารอ้างอิง

- Baldwin, G., Mahony, R., Trumf, J., Hamel, T., & Cheviron, T. (2007). Complementary Filter Design on the Special Euclidean Group SE(3). In *Proc. of the European Control Conference* (Vol. 1, pp. 3763–3770). Seville, Spain: IEEE. Retrieved from <http://users.cecs.anu.edu.au/~trumf/pubs/BalMahTruHamThi-ECC2007.pdf>
- Chou, J. C. K. (1992). Quaternion Kinematic and Dynamic Differential Equations. *IEEE Transaction on Robotics and Automation*, 8(1), 53–64.
- Madgwick, S. O. H., Harrison, A. J. L., & Vaidyanathan, R. (2011). Estimation of IMU and MARG orientation using a gradient descent algorithm. In *IEEE International Conference on Rehabilitation Robotics*.
<https://doi.org/10.1109/ICORR.2011.5975346>
- Mahony, R., & Hamel, T. (2008). Nonlinear Complementary Filters on the Special Orthogonal Group. *IEEE Transactions on Automatic Control*, 53(5), 1203–1218.
- OlliW's. (2013). IMU Data Fusing: Complementary, Kalman, and Mahony Filter. Retrieved January 1, 2016, from <http://www.olliw.eu/2013/imu-data-fusing/>
- Sabatini, A. M. (2006). Quaternion-Based Extended Kalman Filter for Determining Orientation by Inertial and Magnetic Sensing. *IEEE Transactions on Biomedical Engineering*, 53(7), 1346–1356.
<https://doi.org/10.1109/TBME.2006.875664>
- Stoffregen, P. (2016). jrowberg/i2cdevlib. Retrieved July 12, 2017, from https://github.com/jrowberg/i2cdevlib/tree/master/Arduino/MPU6050/examples/MPU6050_DMP6
- Quaternion Math*. (n.d.). Retrieved from http://www.vectornav.com/docs/default-source/documentation/vn-100-documentation/AN002.pdf?sfvrsn=19ee6b9_10

การออกแบบเว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลด้านการรักษาพยาบาลในประเทศไทย
สำหรับคนใช้ชาวเวียดนาม

THE SUITABLE VIETNAMESE WEBSITE FOR HEALTHCARE INFORMATION IN THAILAND

อันลอง เหงียน¹ และชุตินา เบี้ยวไซมู²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ
วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต

²อาจารย์ประจำ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ
วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต

¹nguyenlongvnm88@gmail.com, ²chutima@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

ปัจจุบันคนใช้ชาวเวียดนามที่นิยมเข้ามารับการรักษาพยาบาลในประเทศไทย และมีความต้องการข้อมูลบริการรักษาพยาบาลมีอยู่มาก เว็บไซต์ที่ให้บริการกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวในปัจจุบันยังไม่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและมีการออกแบบที่ไม่เป็นระบบ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการออกแบบเว็บไซต์ที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด จึงได้ศึกษาความต้องการของผู้ใช้ด้วยการให้ผู้ใช้ประเมินเว็บไซต์ปัจจุบัน และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินเว็บไซต์ปัจจุบันมาออกแบบเว็บไซต์ต้นแบบใหม่ที่มีคุณลักษณะขององค์ประกอบของเว็บไซต์ที่แตกต่างกัน 3 แบบ และให้กลุ่มทดลองเลือกเว็บไซต์ที่มีคุณลักษณะขององค์ประกอบตรงกับความต้องการของตนมากที่สุด ผลการประเมินเว็บไซต์ต้นแบบทั้งสามพบว่ากลุ่มทดลองเลือกคุณลักษณะโดยรวมของเว็บไซต์แบบที่ 1 ซึ่งเน้นการใช้งานสะดวกรวดเร็วและค้นหาข้อมูลได้ง่ายเท่ากับ 30.8 % ในขณะที่เว็บไซต์แบบที่ 2 ที่เน้นแสดงเนื้อหาข้อมูล ถูกเลือกเพียง 13.2 % ส่วนเว็บไซต์ที่เป็นที่ชื่นชอบและถูกเลือกมากที่สุดคือเว็บไซต์แบบที่ 3 ซึ่งเน้นใช้ภาพกราฟิกที่มีสีสันและความสดใส เท่ากับ 56 % ผลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเว็บไซต์ที่สมบูรณ์ต่อไป

คำสำคัญ: ออกแบบเว็บไซต์, เว็บไซต์ต้นแบบ

ABSTRACT

Nowaday, there are increasing number of Vietnamese patients that prefer to admitted to Thailand hospital for medical treatment. There is a great demand on medical treatment information in Thailand for them. Currently, the website that serves target audience still has inadequate information and has not been designed systematically. This research was aimed get the right information for designing the complete website that most meets the needs of users. Therefore, user needs had to be explored by letting users evaluate the current web site. The data obtained from the evaluation was brought to the design of 3 new prototype websites where their features and elements were distinct. Then the experiment teams were requested to choose the website that had the feature as they needed most. The results revealed that the experiment team chose the first website that had ease of use and searching feature most with the

frequency of 30.8%. The second website which was the content-based featured was chosen only 13.2% frequency. The most popular and preferred website was the third website that was colorful and bright graphics with the frequency of 56%. The results of the evaluation will be further used as a guide to complete the website.

Keywords: Web Design, Websites Prototype

1. บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาของสังคมตามความต้องการของคนในสังคมมีมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมปัจจุบันจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาสุขภาพกลายเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นที่ต้องการเป็นพิเศษสำหรับกลุ่มคนมีฐานะทางการเงินที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จากข้อมูลที่ได้จาก สำนักโลจิสติกส์ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (สำนักโลจิสติกส์, 2015) รายงานว่ากลุ่มคนชาวเวียดนามมีความต้องการไปรับบริการรักษาพยาบาลที่ต่างประเทศเป็นจำนวนมาก มีหลายประเทศที่ให้บริการพยาบาลที่มีคุณภาพและได้รับความนิยมจากคนไข้ชาวเวียดนาม ได้แก่ สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และอินเดีย

แม้แพทย์ชาวเวียดนามจะมีความรู้และฝีมือไม่ด้อยกว่าหมอประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน แต่จำนวนแพทย์มีจำนวนไม่เพียงพอ ประกอบกับบริการสาธารณสุข ที่ไม่มีคุณภาพ และระบบราชการที่ซับซ้อน ทำให้กลุ่มคนไข้ชาวเวียดนามที่มีฐานะทางการเงินที่ดี เดินทางไปรับบริการรักษาพยาบาลในต่างประเทศ จากรายงาน (สำนักโลจิสติกส์, 2015) มีคนไข้กว่า 40,000 คนต่อปีเดินทางออกนอกประเทศโดยมีค่าใช้จ่าย ด้านการรักษาพยาบาลประมาณ 2 แสนล้านบาท ในช่วงเวลาประมาณ 2 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยจัดเป็นประเทศที่ได้รับความนิยมด้านการรักษาพยาบาลมากขึ้น (หนังสือพิมพ์เวียดนามนิวส์, 2015) เนื่องจาก ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายเช่น ค่ารักษา ค่าเดินทาง ค่าใช้จ่ายระหว่างการรักษา ค่อนข้างต่ำกว่าประเทศอื่น นอกจากนั้นโรงพยาบาลในประเทศไทยยังให้บริการด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพและมีแพทย์ที่มีความชำนาญและความสามารถที่ดีเทียบเท่ากับกลุ่มประเทศที่ได้รับความนิยมดังที่ได้กล่าวมา จากการรวบรวมข้อมูลจากโรงพยาบาล พบว่าจำนวนคนไข้ชาวเวียดนามที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลในประเทศไทยจาก 2 แห่ง ในปี 2015 คือ โรงพยาบาล BNH Hospital มีจำนวนคนไข้ต่างชาติที่มารักษาทั้งหมด 99,227 คนซึ่งในจำนวนนี้เป็นคนไข้ชาวเวียดนาม 2,032 คน และโรงพยาบาลกรุงเทพซึ่งกำลังเป็นที่รู้จักของคนไข้เวียดนามมีจำนวนคนไข้เวียดนาม 42 คน จากการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นจาก โรงพยาบาลอื่นๆ ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ โรงพยาบาลปิยะเวท และ โรงพยาบาลสมิติเวช พบว่าโรงพยาบาลเหล่านี้ก็กำลังเป็นที่นิยมของชาวเวียดนามมากขึ้นเรื่อยๆเช่นกัน

ปัจจุบันการหาข้อมูลของคนไข้หรือผู้ต้องการข้อมูลโรงพยาบาลส่วนมากได้ข้อมูลมาจากคนไข้ที่เคยไปรับการรักษาโรงพยาบาลที่ประเทศไทยหรือประเทศอื่นมาแล้วแล้วมาบอกเล่าต่อๆกันมา สำหรับในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีแหล่งเว็บไซต์ที่ทำการรวบรวมข้อมูลการรักษาพยาบาลในประเทศไทยไว้ที่มีข้อมูลที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของคนไข้ เว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นเว็บไซต์ของแต่ละโรงพยาบาลซึ่งจะให้ข้อมูลของโรงพยาบาลนั้นๆ และการให้ข้อมูลจะมีแต่ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้น กลุ่มคนไข้เหล่านี้จะเข้าไปศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์ของโรงพยาบาลด้วยตัวเอง เมื่อสองปีที่ผ่านมาผู้วิจัยจึงพัฒนาเว็บไซต์ที่รวบรวมข้อมูลการรักษาพยาบาลในประเทศไทยเป็นภาษาเวียดนาม อย่างไรก็ตามข้อมูลที่มียังไม่เพียงพอประกอบกับการออกแบบที่ไม่

มีการศึกษาและอ้างอิงตามทฤษฎี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการสร้างเว็บไซต์ที่สมบูรณ์ที่มีข้อมูลการรักษาพยาบาลในประเทศไทยที่มีคุณภาพสำหรับคนไข้ชาวเวียดนาม นักวิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาเว็บไซต์ที่ตรงตามของยูสเซอร์อินเตอร์เฟซ โดยมีคุณลักษณะด้านการออกแบบเว็บไซต์ที่มีผลต่อการรับรู้และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับกลุ่มคนไข้ชาวเวียดนามกลุ่มนี้ โดยจะมีการศึกษาความต้องการของผู้ใช้และคุณลักษณะในการออกแบบเว็บไซต์ที่เหมาะสมกับกลุ่มคนไข้ นำมาสร้างเป็นเว็บไซต์ต้นแบบจำนวน 3 แบบ เพื่อให้กลุ่มทดลองได้ลองใช้งาน พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานเว็บไซต์ของผู้ใช้ เพื่อนำข้อมูลการทดสอบและการประเมินมาพัฒนาเว็บไซต์ที่สมบูรณ์และเหมาะสมกับการใช้งานของกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อออกแบบเว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลด้านการรักษาพยาบาลในประเทศไทยสำหรับคนไข้ชาวเวียดนาม
- 2) เพื่อพัฒนาเว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลด้านการรักษาพยาบาลในประเทศไทยสำหรับคนไข้ชาวเวียดนามให้สมบูรณ์

3. การดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบยูสเซอร์อินเตอร์เฟซสำหรับเว็บไซต์ต่างๆ ได้แก่ เว็บไซต์สำหรับด้านการศึกษา (ชนาศักดิ์ ภูมิชัย, 2551) มีพัฒนาชุดยูสเซอร์อินเตอร์เฟซของระบบจัดการเนื้อหาการเรียนรู้อาจารย์สำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเน้นส่วนประสานงานผู้ใช้ 3 กลุ่ม คือ ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ดูแลระบบ ระบบจัดการเนื้อหาการเรียนรู้อาจารย์พัฒนาเป็นเว็บแอปพลิเคชัน ด้วยโปรแกรมภาษา PHP ร่วมกับโปรแกรมจัดการระบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ LearnSquareV1 และพบว่าครูและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อระบบนี้ในระดับดี สำหรับงานออกแบบเว็บไซต์สถานีโทรทัศน์ ภัทรพร หุ่นรักวิทย์ (2547) ทำการวิเคราะห์หารูปแบบในการออกแบบเว็บไซต์สถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย โดย การเก็บข้อมูลจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยจำนวน 400 คน ด้วยเครื่องมือแบบสอบถามรวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเว็บไซต์ งานวิจัยสรุปได้ว่า การใช้งานของสีหลักเพียง 2-3 สี ควรใช้โทนสีเย็นหรือสีผสมขาวภาพประกอบหรือรูปแบบตัวอักษร รวมถึงการเลือกใช้สื่อประสมนั้น ต้องเลือกให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาและความ ต้องการของผู้เข้าชม การจัดไฟล์ต้องให้มีขนาดเล็กหรือสามารถบีบอัดไฟล์เพื่อการดาวน์โหลดที่รวดเร็ว นอกจากการออกแบบแล้ว ยังต้องคำนึงถึงสร้างเอกลักษณ์ให้กับเว็บไซต์ และคำนึงถึงกลยุทธ์ในการทำให้ผู้เข้าชมกลับมาชมอีกอย่างสม่ำเสมอ ในการออกแบบเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยว พบงานวิจัยของ ปิติสัมพันธ์ อินทพิชัย (2557) นำเสนอแนวทางการออกแบบเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุเพื่อช่วยผู้สูงอายุในการวางแผนและตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว โดยเมื่อผู้วิจัยได้พัฒนาเว็บไซต์การท่องเที่ยว ได้ทำทดสอบความยากง่ายในการทำงานกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างที่มี ประสบการณ์ในการทำงานอินเทอร์เน็ตและมีความสนใจด้านการท่องเที่ยวจำนวน 30 คน โดยการประเมินความยากง่ายในการทำงานเว็บไซต์นี้ใช้เกณฑ์ในการพิจารณา 5 ด้าน คือ ความสามารถในการเรียนรู้ ประสิทธิภาพการใช้งาน ความสามารถในการจดจำ ข้อผิดพลาดจากการใช้งาน และความพึงพอใจของผู้ใช้

เว็บไซต์ปัจจุบันที่ผู้วิจัยได้พัฒนาไว้ก่อนหน้านี้คือ www.ivfthailand.com ได้รวบรวมข้อมูลการรับการรักษาพยาบาลที่เป็นที่นิยมของกลุ่มคนไข้ชาวเวียดนาม เว็บไซต์นี้พัฒนาขึ้นบนภาษาเวียดนาม โดยไม่ได้อิงทฤษฎีใด ๆ ในการออกแบบ มีคุณลักษณะใช้งานง่าย เน้นแสดงข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาโรงพยาบาลในประเทศไทยที่กลุ่มคนไข้ชาวเวียดนามให้ความนิยม การออกแบบเว็บไซต์ใช้ขนาดหน้าเว็บเป็น 800x600 pixels รูปแบบเนวิเกชันในเว็บไซต์ออกแบบเป็นปุ่มแบบธรรมดา เนื้อหาและรูปภาพประกอบต่าง ๆ เน้นในรูปแบบอ่านง่าย และเนื้อหาปัจจุบันส่วนมากเนื้อหาเกี่ยวกับการรักษาสำหรับผู้มีบุตรยากและบางเนื้อหาที่เกี่ยวกับการตรวจร่างกายหรือสถานที่พักและท่องเที่ยว ข้อดีของเว็บไซต์นี้คือ ใช้งานง่าย ประมวลผลได้รวดเร็ว แต่อย่างไรก็ดียังพบว่าเว็บไซต์นี้ยังมีข้อมูลไม่มาก ช่องทางติดต่อผู้ดูแลระบบยังเป็นแบบพื้นฐาน ในงานวิจัยจึงต้องการขยายเนื้อหา และรูปแบบบนหน้าเว็บให้มีความน่าสนใจ และโดดเด่นมากขึ้น ดังนั้นกระบวนการวิจัยจึงเริ่มต้นที่การประเมินเว็บไซต์ปัจจุบัน โดยสอบถามจากผู้ใช้งานแบบประเมิน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประเมินเว็บไซต์ปัจจุบันคือกลุ่มคนไข้ จำนวน 30 คน ในแบบประเมินครั้งแรกได้แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ส่วนที่สองคือ ข้อมูลการใช้งานเว็บไซต์ที่มีบริการให้ข้อมูลการรักษาพยาบาลในประเทศไทย สุดท้ายเป็นส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้งานเว็บไซต์ www.ivfthailand.com ในส่วนที่สามได้ถามถึงความพึงพอใจในการออกแบบเว็บไซต์เช่น โครงสร้างเว็บไซต์ ระบบส่วนนำทางของเว็บไซต์ โทนสี หรือคุณลักษณะการออกแบบต่าง ๆ ผลลัพธ์ของการประเมินพบว่า ส่วนมากผู้ใช้ได้รู้จักกับเว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลการรักษาพยาบาลในประเทศไทยจากเพื่อน (57%) มีคำแนะนำ (27%) และไม่เคยใช้งานเว็บไซต์ www.ivfthailand.com เลย (40%) สำหรับผู้ใช้ที่เคยใช้งานเว็บไซต์นี้มากกว่า 20 ครั้งส่วนมากใช้เพื่อสืบค้นข้อมูล (73%) และเข้าไปหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศอื่นจากเว็บไซต์ของโรงพยาบาลต่าง ๆ ก่อนที่จะมาเข้าใช้งานเว็บไซต์ ผู้ที่เคยใช้งานเว็บไซต์ www.ivfthailand.com มีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.29, S.D. = 0.48$)

ในการดำเนินการขั้นต่อมา ได้นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินเว็บไซต์ปัจจุบันมาประกอบการสร้างเว็บไซต์ต้นแบบจำนวน 3 รูปแบบ เว็บไซต์ต้นแบบทั้งสามแบบจะถูกนำมาประเมินการใช้งานอีกครั้งโดยกลุ่มทดลอง การเลือกกลุ่มทดลองเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คนไข้ชาวเวียดนามที่ต้องการหาข้อมูลการรับบริการรักษาพยาบาลในประเทศไทยจำนวน 30 คน กลุ่มทดลองจะลงใช้เว็บไซต์ทั้งสามแบบและทำแบบประเมินคุณลักษณะในด้านต่างๆที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ ด้านการออกแบบ โทนสี โครงสร้างของเว็บ ขนาดหน้าเว็บ ความน่าสนใจ การจัดกลุ่มเนื้อหาการประมวลผล ช่องทางการติดต่อสอบถาม ระบบส่วนนำทาง ซึ่งกลุ่มทดลองจะเลือกเว็บไซต์ต้นแบบที่ตนเองพึงพอใจที่สุดตามคุณลักษณะแต่ละด้าน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินเว็บไซต์ต้นแบบทั้งสามจะถูกรวบรวมเพื่อวิเคราะห์หาข้อสรุป เพื่อนำมาสร้างเป็นเว็บไซต์ใหม่ที่สมบูรณ์

4. ผลการวิจัย

4.1. เว็บไซต์ต้นแบบ

การออกแบบเว็บไซต์ต้นแบบ โดยสร้างจากผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินเว็บไซต์ปัจจุบัน เว็บไซต์ต้นแบบทั้งสามได้ประยุกต์เอาเสียงและวิดีโอเข้ามาประกอบ มีการปรับเปลี่ยนขนาดของเว็บไซต์ให้ใหญ่ขึ้น มีการใช้โทนสีที่เหมาะสมและการแบ่งพื้นที่หลังของเว็บกับพื้นที่หลังของเนื้อหาที่ชัดเจน ระบบเนวิเกชันถูกพัฒนาให้มีการแสดงเมนู

แตกต่างกันในเว็บไซต์ต้นแบบทั้งสาม รวมทั้งมีการใช้สื่อต่าง ๆ เช่นกราฟิก ตัวอักษร ให้มีความน่าสนใจและดูทันสมัยต่างกันในทุกสามเว็บไซต์ต้นแบบ และดูดีขึ้นกว่าเว็บไซต์ปัจจุบัน (www.ivfthailand.com)

เว็บไซต์ต้นแบบที่ 1 (ในรูป 1) เน้นในการใช้งานอย่างสะดวกรวดเร็ว โดยใช้โครงสร้างแบบ Grid Structure (Patrick J Lynch, 2008) คือมีการเชื่อมต่อแบบตาราง ซึ่งผู้ใช้งานสามารถคลิกไปทุกหน้าเว็บที่ต้องการค้นหาเมื่ออยู่ในหน้าใดหน้าหนึ่งของเว็บไซต์ ส่วนประกอบของหน้าเว็บมีทั้งวิดีโอ ช่องทางการติดต่อ ข่าวสาร และ Quick Link การวางองค์ประกอบของเว็บไซต์ด้วยเมนูเป็นแบบ Horizontal (Kalbach James, 2007) โดยองค์ประกอบต่าง ๆ ของเว็บไซต์ต้นแบบที่ 1 การใช้สีเน้นสีขาวและสีฟ้าเพื่อสร้างรู้สึกที่เรียบง่ายและสบายใจ ดังรูปที่ 1

เว็บไซต์ต้นแบบ 2 (ในรูป 2) คือเน้นการแสดงเนื้อหาข้อมูลมาก เช่น ขนาดหน้าเว็บใหญ่มาก (1024x768 pixels) ข้อมูลข่าวสารส่วนมากจะอยู่ในหน้าแรกของเว็บไซต์ ดังนั้นองค์ประกอบของหน้าเว็บหลัก จะแสดงเนื้อหามากมาย เช่น ข้อมูลทั่วไป Quick link รูปภาพ และวิดีโอ เมนูหลักของเว็บไซต์จะมีที่ด้านบนสุดเห็นได้อย่างชัดเจนเมนูหลักอันแรกใช้นำทางให้กลับไปหน้าแรก contact us และแนะนำเว็บไซต์ ส่วนเมนูหลักที่สองใช้นำทางไปยังเนื้อหาอื่นๆภายในเว็บไซต์ ผ่านไอคอน 3 ตัวโดยไอคอนตัวแรกคือ ไอคอน Location จะแสดงแผนที่ ที่อยู่ของโรงพยาบาลเชื่อมต่อกับ Google Map เพื่อให้เลื่อนดูพื้นที่ข้างโรงพยาบาลได้ ไอคอนตัวที่สองจะนำทางไปยังข้อมูลแผนกต่างๆของโรงพยาบาล และไอคอนตัวที่สามใช้นำทางไปยังการกรอกข้อความเพื่อติดต่อกับผู้ดูแลเว็บไซต์ เนื้อหาที่แสดงภายในเว็บไซต์ใช้รูปแบบ Content โดยมีรูปแบบการนำทางแบบภายในหน้าเว็บ (Internal page navigation) (James Kalbach, 2008) มีการใช้สีแบบเป็นสีเขียวคือสีขาว ไม่เน้นกราฟิก

รูปที่ 1 ส่วนประกอบเว็บไซต์แบบ 1

รูปที่ 2 ส่วนประกอบเว็บไซต์แบบ 2

รูปที่ 3 ส่วนประกอบเว็บไซต์แบบ 3

เว็บไซต์ต้นแบบที่ 3 (รูปที่ 3) ถูกออกแบบเว็บไซต์ให้มีขนาด 800x600 pixels คือขนาดพื้นฐานของเว็บไซต์ที่ได้นิยมใช้มากเมื่อประมาณ 7-8 ปีที่แล้ว ซึ่งนักวิจัยมีความเห็นว่าเว็บไซต์ขนาดนี้มีความน่าใช้เพราะสามารถดึงดูดสายตาผู้ใช้งานเนื้อหาที่อยู่ตรงกลางของหน้าเว็บนั้น และนำเอาแนวคิดในการวางองค์ประกอบหลักไว้บนภาพหรือพื้นผิวโดยตรง (Matt Cronin, 2009) มาใช้ในการออกแบบเว็บไซต์นี้ โดยพื้นหลังจะเป็นรูปขนาดใหญ่ตามการวาง layout สีพื้นของส่วนเนื้อหาจะไม่มี เน้นการใช้สีขององค์ประกอบต่างๆและสีตัวอักษรเพื่อดึงความเด่นของเนื้อหา (ธนาศักดิ์ ภูมิชัย, 2551) เว็บไซต์นี้มีการแบ่งหมวดหมู่ของข้อมูลไว้อย่างชัดเจน 3 หมวดหมู่หลัก เพื่อช่วยให้การค้นหาข้อมูลทำได้รวดเร็วและสะดวกตามหัวข้อหลัก ช่องทางการติดต่อด้วยการส่งข้อความด่วนเวลาที่ผู้ใช้คลิกเข้าหน้าเว็บหลักจะมี Chatbox แสดงขึ้นมา ผู้ใช้สามารถส่งข้อความถึงผู้ดูแลระบบได้ทันที

4.2. ผลการประเมินเว็บไซต์ต้นแบบทั้งสาม

ตารางที่ 1 ผลประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายเมื่อได้ทดสอบใช้งานเว็บไซต์ต้นแบบ 3 แบบ

ข้อที่	รายการประเมิน	Web 1	Web 2	Web 3
1	โครงสร้างหน้าเว็บ — ขนาดของการตั้งค่าหน้าเว็บและหน้าจอ — ลักษณะโครงสร้างหน้าเว็บ — การจัดวางตำแหน่งของโลโก้, เนื้อหาและภาพประกอบ	13 11 6	7 8 3	10 11 21
2	ระบบนำทางเว็บไซต์ (Navigation) — ตำแหน่งของระบบนำทางเว็บไซต์ (เนวิเกชัน) — ลักษณะแสดงเมนูของระบบนำทางเว็บไซต์ — การแบ่งหมวดหมู่หัวข้อเวลาผู้ใช้คลิกที่เมนู	16 20 5	7 2 7	7 8 18
3	การใช้สีที่เหมาะสม — จำนวนของสีหลักที่ใช้บนเว็บไซต์ — ความเหมาะสมของการใช้สีพื้นหลังของเว็บไซต์ — โทนสีและการเลือกสีที่เหมาะสมกับข้อมูล	6 10 4	4 5 10	20 15 16
4	รูปแบบการใช้ตัวอักษร — รูปแบบฟอนต์ที่ใช้กับตัวหนังสือมีความหลากหลาย — ความเหมาะสมของสีตัวอักษรกับพื้นหลัง — ลักษณะตัวอักษรที่ใช้กับการแสดงเนื้อหา	8 9 11	2 7 5	20 14 14
5	กราฟิก — จำนวนของภาพกราฟิกมากน้อยเพียงใด — ลักษณะในการวางภาพกราฟิกในตำแหน่งที่เหมาะสมบนหน้าเว็บไซต์ — จัดขนาดของภาพกราฟิกมีความเหมาะสมและดึงดูดความสนใจจากผู้ใช้	5 4 6	0 0 0	25 26 24
6	การใช้สื่อประสมต่างๆ — การใช้วีดิโอคลิป เพื่อแสดงข้อมูล โฆษณา — การใช้เสียงประกอบการอธิบายเนื้อหา	17 20	10 5	3 5
7	เว็บไซต์ประมวลผลและแสดงผลรวดเร็ว	9	3	18
8	การจัดกลุ่มเนื้อหาของเว็บไซต์มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการเข้าใช้	6	5	19
9	ความทันสมัยและความน่าสนใจของเนื้อหา	6	1	23
10	ช่องทางการติดต่อสอบถามและให้ข้อเสนอแนะ	14	0	16
11	รูปแบบการนำเสนอข้อมูลมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	9	4	17
12	ความน่าสนใจในการเสนอข้อมูล	1	0	29
13	ความพึงพอใจโดยรวมในการใช้เว็บไซต์	6	0	24
ผลรวม (ร้อยละ) ของความถี่ในการเลือก		222(30.8%)	95(13.2%)	403(56%)

ข้อมูลที่รวบรวมจากผลการประเมินเว็บไซต์ต้นแบบทั้งสาม แสดงในตารางที่ 1 ผลการประเมินพบกลุ่มเป้าหมายเลือกคุณลักษณะของเว็บไซต์ต้นแบบที่ 3 ด้วยความถี่รวมสูงเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็น 56% อันดับสองคือเว็บไซต์ต้นแบบที่ 1 คิดเป็น 30.8% อันดับสุดท้ายคือเว็บไซต์ต้นแบบที่ 2 คิดเป็น 13.2% เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของคุณลักษณะด้านโครงสร้าง พบว่า ขนาดของเว็บไซต์ที่กลุ่มทดลองเลือกมากที่สุดคือขนาดของเว็บไซต์แบบที่ 1 ส่วนโครงสร้างหน้าเว็บ กลุ่มทดลองได้เลือกเว็บไซต์แบบที่ 1 และ 3 ในจำนวนที่เท่ากัน แต่พบว่าเว็บไซต์แบบที่ 3 ถูกเลือกมากที่สุดในการจัดวางเนื้อหาและองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาด้านระบบนำทางของเว็บไซต์ พบว่ากลุ่มทดลองชื่นชอบการวางตำแหน่งของระบบนำทางและลักษณะของเมนูในเว็บไซต์แบบที่ 1 แต่ชอบการแบ่งหมวดหมู่ของเว็บไซต์แบบที่ 3 สำหรับคุณลักษณะด้านอื่นๆ เช่น การใช้สี รูปแบบตัวอักษรและภาพกราฟิก การประมวลผลการจัดกลุ่มของเนื้อหา พบว่ากลุ่มทดลองมีความพอใจเว็บไซต์แบบที่ 3 มากที่สุด รองลงมาคือเว็บไซต์แบบที่ 1 และนอกจากนั้น กลุ่มทดลองยังเลือกเว็บไซต์ที่ 3 เป็นอันดับสูงสุดว่าเป็นเว็บไซต์ที่ดูทันสมัย มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ และมีช่องทางในการติดต่อสอบถามได้อย่างเหมาะสม ส่วนด้านใช้สื่อประสมต่าง ๆ กลุ่มทดลองพึงพอใจในเว็บไซต์แบบที่ 1 มากที่สุด

5. การสรุปและอภิปรายผล

ผลของการวิจัยครั้งนี้ได้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่ใช้งานเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลการบริการรักษาพยาบาลในประเทศ นิยมเว็บไซต์ที่มีความสดใส มีช่องทางติดต่อกับผู้ดูแลระบบที่ทันสมัย สะดวก และแบ่งหมวดหมู่ข้อมูลที่ชัดเจน สำหรับส่วนนำทางของเว็บไซต์ควรวางตำแหน่งของเมนูไว้ตามเว็บไซต์แบบที่ 1 ในขณะที่การแบ่งหมวดหมู่ของข้อมูลควรใช้แบบเว็บไซต์ที่ 3 ได้เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงเนื้อหาของข้อมูลขนาดหน้าจอที่เหมาะสมควรออกแบบตามเว็บไซต์แบบที่ 3 นั่นคือหน้าจอขนาด 800x600 pixel และเลือกใช้สีพื้นหลังที่ทำให้ผู้ใช้รู้สึกว่าการนำเว็บกว้างขวางและน่าสนใจ และควรประยุกต์สื่อต่าง ๆ เข้ามาประกอบในเว็บไซต์ด้วย เช่น รูปภาพหรือวิดีโอเข้ามาเพื่อให้มีการแสดงเนื้อหาที่หลากหลาย

งานวิจัยนี้ได้ปรับวิธีการเพื่อให้แนวทางในการออกแบบเว็บไซต์ที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากขึ้น โดยหากเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ ปิติสัมพันธ์ อินทพิชัย (2557) ซึ่งเป็นการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์เช่นกันแต่รูปแบบการศึกษาข้อมูลต่างกัน ในงานวิจัยของ ปิติสัมพันธ์ อินทพิชัยไม่มีการสร้างเว็บไซต์ต้นแบบและทำการประเมินเว็บต้นแบบก่อน จะมีก็แต่ผลการประเมินการใช้งานของเว็บไซต์เพียงเว็บเดียวที่ออกแบบขึ้นมา และผลประเมินก็นำไปปรับปรุงแก้ไขเว็บไซต์ให้สมบูรณ์ อย่างไรก็ตามวิธีการออกแบบของ ปิติสัมพันธ์ (2557) ให้หลักการออกแบบคล้ายกับงานวิจัยนี้ คือได้จัดวางรูปแบบเว็บไซต์ที่เน้นให้เนื้อที่ส่วนใหญ่เป็นข้อความมากกว่าส่วนอื่นเพื่อรองรับตัวอักษรขนาดใหญ่ และจัดเนื้อหาในการใส่ข้อความที่สะอาดตาไม่มีสิ่งรบกวน สำหรับผลงานวิจัยของ ธนาศักดิ์ ภูมิชัย (2551) ได้พบว่าการออกแบบเมนูเป็นตัวอักษรธรรมดาจะต้องมีการใส่สีหรือ effect ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ที่ได้มีการนำลักษณะเมนูแบบ Horizontal มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มความโดดเด่นให้กับเมนูของเว็บไซต์ ในผลประเมินในงานวิจัยของ ธนาศักดิ์ พบว่ากลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนและครู ซึ่งชอบการออกแบบที่มีสีสันและมีการนำกราฟิกมาช่วยในการแสดงข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ที่กลุ่มเป้าหมายได้เลือกเว็บไซต์ต้นแบบที่ 3 มากที่สุดเพราะมีสีสันและมีการกราฟิกมากที่สุดในบรรดาเว็บไซต์ต้นแบบทั้งสาม สำหรับผลการประเมินเกี่ยวกับลักษณะการแบ่งหมวดหมู่ข้อมูลของเว็บไซต์ที่ชัดเจนจะทำให้ผู้ใช้รู้สึกสะดวกในการใช้งานเว็บไซต์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัทพร หุ่นรักวิทย์

(2547) ได้ศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและแบ่งหมวดหมู่ที่เหมาะสมกับเว็บไซต์สถานีโทรทัศน์ การใช้โทนสีอ่อนหรือโทนมืดจะช่วยทำให้ผู้ใช้รู้สึกไม่เบื่อกับเนื้อหาและไม่รบกวนสายตา การใช้โทนสีตัวอักษรเป็นสีเข้มอยู่บนพื้นสีอ่อนก็ได้รับความนิยมจากกลุ่มเป้าหมาย

การนำเว็บไซต์ที่มีอยู่ในปัจจุบันมาประเมินเพื่อให้ได้แนวทางการออกแบบเว็บไซต์ต้นแบบมีประโยชน์อย่างมาก นอกจากนี้การประยุกต์ทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับการออกแบบเว็บไซต์ทำให้แนวทางในการสร้างเว็บไซต์ที่สมบูรณ์มีความชัดเจนมากขึ้นและมั่นใจว่าตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ธนาศักดิ์ ภูมิชัย. “การพัฒนาส่วนประสานงานผู้ใช้ของระบบจัดการเนื้อหาการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2551.
- ปิติสัมพันธ์ อินทพิชัย. “การพัฒนาแนวทางการออกแบบเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2557.
- ภัทรพร หุ่นรักวิทย์. “การออกแบบเว็บไซต์สำหรับสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- สำนักโลจิสติกส์ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. “คนฉวยานิยมหาหมอนอก คนไข้ 40,000 คนบินไปรักษา.พ.ต่างประเทศทุกปี”. Available: <http://logistics.go.th/index.php/news-article/etc-news/7041-2015-09-11>, 2015.
- Kalbach, James. Designing web navigation. "O'Reilly Media, Inc.", 2008.
- Lynch, Patrick J. Web style guide, 2nd Edition. Yale University Press, 2008.
- Matt Cronin. Backgrounds In Web Design: Examples and Best Practices. Available: <https://www.smashingmagazine.com/2009/03/backgrounds-in-web-design-examples-and-best-practices-2/>, 2009.

การพัฒนาโมเดลตรวจจับคำหยาบภาษาไทยบนสื่อออนไลน์ด้วยเทคนิคดาต้าไมนิง
DEVELOPMENT OF THAI LANGUAGE PROFANITY INVESTIGATION MODEL
FOR ONLINE MEDIA USING DATA MINING TECHNIQUE

ณัฐศิริ เชาว์ประสิทธิ์¹ สมชาย เล็กเจริญ²

¹สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต) nachow@rpu.ac.th

²สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต) somchai.l@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการวิเคราะห์คำหยาบภาษาไทยบนสื่อออนไลน์ด้วยเทคนิคดาต้าไมนิง โดยใช้โมเดลในการตรวจจับคำหยาบภาษาไทยด้วยพจนานุกรมคำหยาบที่ผ่านการปรับปรุงใช้เทคนิค TFICF (Term Frequency - Inverse Class Frequency) จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการวิเคราะห์คำหยาบด้วยเทคนิคดาต้าไมนิง ได้แก่ เทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ มีความถูกต้อง (Accuracy) เท่ากับ 0.96 และค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย กำลังสอง (RMSE) เท่ากับ 0.19 รองลงมา เทคนิคนาอิวเบย์ มีความถูกต้อง เท่ากับ 0.96 และค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย กำลังสอง (RMSE) เท่ากับ 0.21 และ เทคนิคเคเนียร์เรสเนเบอร์ให้ค่าความถูกต้องที่น้อยกว่า โดยมีค่าความถูกต้อง (Accuracy) เท่ากับ 0.95 และค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย กำลังสอง (RMSE) เท่ากับ 0.22 แม้ว่าเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจและเทคนิคนาอิวเบย์จะให้ค่าความถูกต้องที่เท่ากัน แต่พบว่าการวิเคราะห์คำหยาบด้วยเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจมีความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสอง (RMSE) น้อยที่สุด และมีรูปแบบการวิเคราะห์ข้อความที่ง่ายต่อความเข้าใจมากกว่าเทคนิคอื่นๆ

คำสำคัญ: คำหยาบ, เว็บบอร์ด, พจนานุกรม, ต้นไม้ตัดสินใจ, เคเนียร์เรสเนเบอร์, นาอิวเบย์

ABSTRACT

This research aims to comparatively study the process of Thai language profanity investigation for online media with data mining techniques. These models were used to investigate Thai language profanity by using a profanity dictionary that improved by Term Frequency-Inverse Class Frequency technique (or TFICF). According to this research, the comparatively study process of Thai profanity investigation with data mining techniques such as decision tree technique which gave the accuracy at 0.96 and root mean square error (RMSE) equal to 0.19, followed by Naive Bayes technique which gave the accuracy at 0.96 and RMSE equal to 0.21, and K-Nearest Neighbor technique which gave the lowest accuracy at 0.95 and RMSE equal to 0.22. Although the decision tree and Naive Bayes techniques gave the similar accuracy, profanity investigation using decision tree technique had the lowest RMSE and easy analysis pattern to more understand when compared with the other techniques.

Keywords: Profanity, web board, dictionary, Decision tree, K-Nearest Neighbors (K-NN), Naive Bayes

1. บทนำ

การใช้ข้อความภาษาไทยบนสื่อออนไลน์ที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์ให้ผู้พบเห็นรู้สึกเจ็บปวด เสื่อมเสียชื่อเสียง คำหาขยาบคาย การสร้างความแตกแยก จนถึงการกระทบถึงสถาบันอันเป็นที่เคารพในสังคมออนไลน์ทั่วโลก ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการเรียนรู้จำของเยาวชนไทย ในปัจจุบันยังสร้างความหนักใจ สำหรับการตรวจสอบของผู้ดูแลเว็บไซต์ เนื่องจากภาษาที่ใช้มีลักษณะเป็นทั้งภาษาพูด และภาษาเขียนผสมกัน อีกทั้ง การตัดแปลงการเขียนโดยการตั้งใจสะกดผิด การใช้ตัวอักษรมลลึก คำนวณ (Sood, Sara Owsley, Judd Antin, and Elizabeth Churchill, 2012) เพื่อหลีกเลี่ยงโปรแกรมคัดกรอง หรือตรวจจับคำขยาบ มีนักวิจัย ได้พยายามศึกษา พฤติกรรมการใช้ภาษาในเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมของผู้ใช้บริการสังคมออนไลน์เพื่อหาวิธีการตรวจจับคำขยาบให้ แม่นยำมากยิ่งขึ้น (Xiang, G., Hong, J., and Rose, C. P., 2012) ศูนย์ข้อมูลกฎหมายและคดีเสรีภาพโดย ไอลอร์ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 สถิติการระงับการเผยแพร่เนื้อหาและการสั่งปิดเว็บไซต์ ได้รวบรวมข้อมูลผ่านฐานข้อมูลสื่อออนไลน์ของศาลอาญา ปรากฏว่า ในช่วงเดือนมกราคม 2556 จนถึงเดือนธันวาคม 2557 ศาลอาญามีคำสั่งระงับการเผยแพร่เนื้อหาทั้งสิ้น 123 ฉบับ รวมจำนวน 9,328 URL พบว่าเนื้อหาที่ถูกปิดกั้นการเข้าถึงเป็นอันดับหนึ่งคือ เนื้อหาและภาพซึ่งมีลักษณะดูหมิ่น หมิ่นประมาท พระมหากษัตริย์ ราชนินี และรัชทายาท ร้อยละ 82.83 อันดับที่สองคือ เนื้อหาและภาพซึ่งมีลักษณะลามกอนาจาร ร้อยละ 16.58 และอันดับที่สามคือ เนื้อหาและภาพที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 0.32 ส่วนเนื้อหาที่เป็นการหมิ่นประมาทบุคคลธรรมดา มีการขอคำสั่งศาลให้ปิดกั้นเป็นจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับทั้งหมด ปัจจุบันปัญหาการใช้คำพูดที่รุนแรง หรือ คำ หมายถึงใช้ถ้อยคำว่าคนอื่นด้วยถ้อยคำที่ขยาบช้าเลวทราม (Tanasanti Jirapon, Phokharatkul Pisit, Buntilov Vladimir, and Kanoksilpatham Budsaba., 2012) จนถึง ส่อเสียด หมิ่นประมาทผู้อื่น หรือหมิ่นกระทบถึงสถาบันเบื้องสูงมีมากมาอยู่ในสื่อออนไลน์ ซึ่งยากต่อการตรวจจับคำขยาบจนบางเว็บไซต์ไม่สามารถปิดกั้นได้ ด้วยปัญหาการใช้ภาษาไทยมีคำศัพท์ใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอด้วยจากการที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามแต่ละยุคสมัยอย่างรวดเร็ว และการใช้ภาษาไทยมักจะใช้ภาษาพูดในการเขียน ใช้คำสแลง การลากเสียง การสะกดคำผิด หรือบางคำที่พิมพ์ด้วยความรีบเร่ง และเป็นคำที่ใกล้เคียงกับกลุ่มคำพ้องเสียงแต่การกดแป้น Shift ทำให้เสียเวลาจึงไม่กด และเปลี่ยนคำที่ต้องการเป็นอีกคำที่ออกเสียงคล้ายกันแทน เช่น กูเกลียดมึง เป็น กูเกลียดมึงงงง ไอ้สัตว์นรก เป็น ไอ้สัตว์นรก คำเหล่านี้ผู้เขียนต้องการหลีกเลี่ยงระบบตรวจจับคำไม่เหมาะสม หรือคำขยาบ สาเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำเสนอแนวทางการตรวจจับคำขยาบ โดยใช้โมเดลการตรวจจับคำขยาบด้วยพจนานุกรมคำขยาบที่ผ่านการปรับปรุงเพิ่มเติมลดคำศัพท์ (adaptive) โดยนำข้อมูลที่มนุษย์ และพจนานุกรมเห็นตรงกันนำมาวิเคราะห์ข้อความคำขยาบด้วยเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ เทคนิคเคเนียร์เรสเนเบอร์ และนาอึฟเบย์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาโมเดลที่ดีที่สุด มีรูปแบบเข้าใจง่ายและแม่นยำในการตรวจจับคำขยาบภาษาไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาโมเดลที่ให้ค่าความแม่นยำ และถูกต้องที่สุดในการตรวจจับคำขยาบภาษาไทยบนสื่อออนไลน์ ด้วยการใช้พจนานุกรมที่ผ่านการปรับปรุง โดยมีผลการวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเป็นข้อมูลป้อนกลับ และนำมาวิเคราะห์ข้อความคำขยาบด้วยเทคนิคการจำแนกประเภทข้อมูล 3 เทคนิค ได้แก่ เทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ เทคนิคเคเนียร์เรสเนเบอร์ และเทคนิคนาอึฟเบย์

3. การดำเนินการวิจัย

คลังข้อความ

การสร้างคลังข้อความสำหรับการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลประเภทตัวอักษรบนกระดานสนทนา หรือข้อความแสดงความคิดเห็นตามสื่อบนเทงออนไลน์ต่างๆ จากเว็บไซต์ ข่าว บันทึกลง เกมออนไลน์ และประมวลขายสินค้า เว็บไซต์ดังกล่าวมีการเปิดเสรี รวมถึงการไม่ปิดกั้นคำที่ไม่เหมาะสม หรือคำหยาบ ในการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ ผู้วิจัยได้เก็บตัวอย่างที่ใช้ทดลองได้จำนวนข้อความ 1,214 โปสต์ (1 โปสต์ความยาวไม่เกิน 300 ตัวอักษร) อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่นำมาใช้ในการทดสอบนี้เป็นการสุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์ และมีขนาดเล็ก ผู้วิจัยก็พบว่าข้อมูลเพียงเท่านี้ก็เพียงพอในการทดสอบเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการวิเคราะห์คำหยาบสำหรับนำไปพัฒนาโมเดลตรวจจับคำหยาบภาษาไทยในลักษณะต่างๆ ได้ดีพอสมควร

การเตรียมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้สำหรับในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลที่ได้มาจากเว็บไซต์ 4 กลุ่ม ได้แก่ ข่าว บันทึกลง เกมออนไลน์ และประมวลขายสินค้า ซึ่งข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วยคำสั่ง HTML และภาษาสคริปต์ ตามหลักโครงสร้างเว็บเพจ ผู้วิจัยจึงต้องนำแท็ก HTML ออกให้เหลือเฉพาะข้อความเท่านั้น เมื่อได้ข้อมูลที่เป็นเฉพาะข้อความ ขั้นตอนสำคัญ คือการประมวลผลทางภาษาด้วยการตัดคำภาษาไทย (Word Segmentation) แบบอิงพจนานุกรมผ่านการใช้อัลกอริทึมเล็กซ์โต (Lexto) งานวิจัยนี้ได้เลือกวิธีการตัดคำภาษาไทยที่เหมาะสมกับข้อมูลที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการตัดคำแบบยาวที่สุด (Longest Matching) (ยีน ภู่วรรณ, 2529) ซึ่งมีความแม่นยำสำหรับการตัดคำในเอกสารได้สูงถึง 99% และนำข้อความที่ผ่านการตัดคำภาษาไทยมาดำเนินการกำจัดคำที่ไม่มีนัยสำคัญออก หรือ คำหยุด คือคำที่ไม่มีความสำคัญ เช่น กับ ของ หรือ ที่ เป็นต้น เพื่อประหยัดพื้นที่ และเวลาในการประมวลผล (C. Haruechaiyasak, S. Kongyoung and M. Dailey, 2008)

พจนานุกรมคำหยาบ

พจนานุกรมคำหยาบภาษาไทยสำหรับใช้ในการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อมูลคำศัพท์จากทีมปฏิบัติการวิจัยวิทยาการมนุษยภาษา (HLT) ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) เก็บรวบรวมคำศัพท์จากเว็บไซต์ agoda, pantip, facebook, twitter และ youtube ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2555 มีจำนวนทั้งสิ้น 663 คำ ถือเป็นพจนานุกรมต้นฉบับที่ใช้สำหรับการศึกษาในงานวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งงานวิจัยก่อนหน้าผู้วิจัยได้นำพจนานุกรมคำหยาบมาทำการทดลองปรับปรุงด้วยเทคนิค TFICF (Term Frequency - Inverse Class Frequency) เพื่อปรับเพิ่มลดคำศัพท์ในพจนานุกรม ซึ่งพจนานุกรมคำหยาบที่ปรับปรุงด้วยการลดคำศัพท์ที่มีความความแม่นยำมากที่สุด มีค่าความถูกต้อง (Accuracy) 0.87 ผู้วิจัยนำพจนานุกรมลดคำศัพท์เนื่องจากมีความแม่นยำในการตรวจจับคำหยาบสูงที่สุด และสามารถนำมาศึกษาเปรียบเทียบถึงการวิเคราะห์คำหยาบด้วยเทคนิคการจำแนกประเภทได้เป็นอย่างดี ซึ่งจำนวนคำศัพท์คำหยาบที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนทั้งหมด 593 คำ (ณัฐศิริ เชาว์ประสิทธิ์ ฤทธิญา ศรีแก้ว, 2557)

โมเดลตรวจจับคำหยาบด้วยพจนานุกรมลดคำหยาบ

โมเดลการตรวจจับคำหยาบภาษาไทยในการศึกษาเปรียบเทียบการวิเคราะห์คำหยาบด้วยเทคนิคการจำแนกประเภท 3 เทคนิค ได้แก่ เทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ เทคนิคเคเนียร์เรสนเบออร์ และเทคนิคนาอิวเบย์ ผู้วิจัยได้ใช้พจนานุกรมลดคำหยาบที่ผ่านการปรับปรุงจากพจนานุกรมต้นฉบับด้วยเทคนิค TFICF (Term Frequency - Inverse Class Frequency) ในการสกัดคำสำคัญภายในคลาส หรือต่างคลาสนั้น ซึ่งโมเดลตรวจจับคำหยาบภาษาไทยด้วย

พจนานุกรมลดคำหยาบ ให้ความสำคัญกับความถี่ (Term Frequency) และความถี่ผกผัน (Inverse Frequency) ของคำที่ปรากฏอยู่ในข้อความ เพราะมีผลต่อการสกัดคำสำคัญภายในคลาส (intra-class) และต่างคลาส (inter-class) ความสำคัญของวิธีการนี้คือการหาค่าน้ำหนักของคำในแต่ละคลาส ดังนิยามในสมการ (1)–(2) กำหนดให้มี N ข้อความ M คำที่แตกต่างกัน และแต่ละข้อความอยู่ในคลาสใดคลาสหนึ่งตั้งแต่ 1 ถึง 4

$$ICF_i^k = \log \frac{N^k}{N_i^k} \quad (1)$$

$$TFICF_i^k = TF_{ij} \times ICF_i^k \quad (2)$$

โดย i คือ คำ = $\{1, 2, \dots, M\}$

j คือ ข้อความ = $\{1, 2, \dots, N\}$

k คือ คลาส = $\{1, 2, 3, 4\}$

$i \in j \in k$ คือ คำอยู่ในข้อความ โดยแต่ละข้อความ เป็น สมาชิกของคลาสใดคลาสหนึ่ง

N^k คือ จำนวนข้อความที่อยู่คลาส k

N_i^k คือ จำนวนข้อความที่มีคำ i ปรากฏอยู่ในคลาส k

ICF_i^k คือ ความถี่คลาสผกผันของคำ i ที่ปรากฏในคลาส k

TF_{ij} คือ ค่าความถี่ของคำ i ที่ปรากฏในข้อความ j

พจนานุกรมลดคำหยาบ ได้มีการประยุกต์แนวทางการสร้างพจนานุกรมด้วยการป้อนกลับความรู้ที่ได้จากการให้มนุษย์วิเคราะห์แล้วนำมาพิจารณาในลักษณะของ Confusion Matrix ดังรูปที่ 1

		กำกับด้วยพจนานุกรม (Predicted Class)	
		หยาบ-หยาบ (True Positive) $k = 1$	หยาบ-ไม่หยาบ (False Negative) $k = 2$
กำกับด้วย ผู้เชี่ยวชาญ (Actual class)	ไม่หยาบ-หยาบ (False Positive) $k = 3$		
	ไม่หยาบ-ไม่หยาบ (True Positive) $k = 4$		

รูปที่ 1 Confusion Matrix ระหว่างการกำกับของผู้เชี่ยวชาญและการกำกับโดยพจนานุกรมคำหยาบ

พจนานุกรมลดคำหยาบที่ผ่านการปรับปรุง เริ่มต้นด้วยการแบ่งกลุ่มข้อมูล โดยสามารถแบ่งกลุ่มได้จากการนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการกำกับข้อความ และผลลัพธ์ที่ได้จากพจนานุกรมคำหยาบต้นฉบับนำมาทำการแบ่งกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มสามารถแทนด้วย “A-B” โดยที่ A คือ การกำกับของผู้เชี่ยวชาญ และ B คือ การกำกับโดยพจนานุกรมคำหยาบต้นฉบับ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 4 กลุ่ม คือ $k = 1$ คือ “หยาบ-หยาบ” $k = 2$ คือ “หยาบ-ไม่หยาบ” $k = 3$ คือ “ไม่หยาบ-หยาบ” และ $k = 4$ คือ “ไม่หยาบ-ไม่หยาบ” ส่วนวิธีการปรับปรุงพจนานุกรมโดยการลดคำหยาบ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสกัดคำที่ไม่น่าจะเป็นคำหายابیปรากฏอยู่ในพจนานุกรม โดยคำนั้นจะได้จากกลุ่มที่คนกำกับว่า “ไม่หายาบ” แต่พจนานุกรมกำกับว่า “หายาบ ($k=3$)” มาทำการวัดน้ำหนักของคำภายในคลาสด้วยสมการที่ (3)

$$V_i = \frac{1}{e_{ICF_i^3}} = \frac{N_i^3}{N_i} \quad (3)$$

โดย V_i คือ น้ำหนักของคำ i ที่ปรากฏภายในคลาส $k=3$, V_i มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1

เงื่อนไขในการลบคำออกจากพจนานุกรมคำหายาบ เป็นดังสมการที่ (4) นั่นคือ

$$V_i \geq \sigma \quad (4)$$

โดย σ เป็นพารามิเตอร์ที่จะทำการศึกษาถึงค่าที่เหมาะสม ซึ่งค่าที่เหมาะสมสำหรับพจนานุกรมลดคำหายาบ ที่ค่า $\sigma = 0.3$ ให้ค่าความถูกต้องและค่าอัตราการรู้จำสูงที่สุดสามารถตรวจจับคำได้แม่นยำมีค่าเท่ากับ 0.87 จึงสามารถนำพจนานุกรมลดคำหายาบมาศึกษาการเปรียบเทียบวิเคราะห์ข้อความคำหายาบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การทดลอง และการศึกษาเปรียบเทียบเทคนิคจำแนกประเภทข้อมูล

ชุดข้อมูล

ในการศึกษาการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ข้อความคำหายาบในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อความแสดงความคิดเห็นทั้งหมด 515 โพสต์ จากข้อมูลทั้งหมด 1,214 โพสต์ โดยเลือกกลุ่มข้อมูลกลุ่มที่ 1 ($k=1$) คน และพจนานุกรมกำกับเป็น “หายาบ-หายาบ” จำนวน 199 โพสต์ และ กลุ่มที่ 4 คน และพจนานุกรมกำกับเป็น “ไม่หายาบ-ไม่หายาบ” จำนวน 316 โพสต์

การเตรียมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้สำหรับการศึกษานี้ได้ผ่านกระบวนการประมวลผลด้วยภาษาธรรมชาติ และการเทียบคู่คำ (Matching) ระหว่างพจนานุกรมลดคำหายาบ และคำในข้อความ รวมถึงการใช้เทคนิค TFIC ในการสกัดคำภายในคลาสหรือต่างคลาสกัน เครื่องมือที่ใช้ได้พัฒนาด้วยภาษาจาวา และการวิเคราะห์ข้อความคำหายาบ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรม RapidMiner Studio เวอร์ชัน 7.5 ในการสร้างโมเดลเพื่อศึกษาการเปรียบเทียบด้วยเทคนิคการจำแนกประเภท 3 เทคนิค ได้แก่ เทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ เทคนิคเคเนียร์เรสเนเบอร์ และเทคนิคนาอิวเบย์

การทดลอง

นำข้อมูลที่ใช้สำหรับการทดลองในครั้งนี้มีจำนวนข้อความ 515 โพสต์ และ คำศัพท์คำหายาบจากพจนานุกรมลดคำหายาบจำนวน 593 คำ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อความคำหายาบด้วยการนำข้อมูลไปเรียนรู้ในโปรแกรม RapidMiner Studio โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 80% สำหรับการเรียนรู้ และ 20% เป็นการทดสอบ และใช้เทคนิคการจำแนกข้อมูลในการวิเคราะห์คำหายาบ 3 เทคนิค

1) ต้นไม้ตัดสินใจ (Decision Tree) การสร้างโมเดลในการวิเคราะห์ข้อความคำหายาบโดยการจำแนกกระบวนการทำงานที่มีเงื่อนไขการตัดสินใจอยู่ในรูปของ โหนด (Nodes) โหนดจะมีคุณลักษณะ (Attribute) กิ่งของต้นไม้ (Branch) แสดงค่าที่เป็นไปได้ของคุณลักษณะ และใบ (Leaf) ที่อยู่ด้านล่างสุดของต้นไม้ตัดสินใจ จะแสดงกลุ่ม หรือ คลาส (Class) การวิเคราะห์ด้วยเทคนิคดังกล่าว กำหนดคลาสเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม Negative (หายาบคาย) และกลุ่ม Positive (ไม่หายาบ)

2) เทคนิคเคเนียร์เรสเนเบอร์ (K-Nearest Neighbors หรือ K-NN) เป็นการวิเคราะห์ข้อความคำหายาบที่มีการจำแนกประเภทข้อมูล โดยการวัดระยะห่างระหว่างข้อมูลที่ต้องการทำนายข้อมูลที่ใกล้เคียงเป็น

จำนวน K ตัว ซึ่งคำตอบที่ทำนายได้ คือ คลาสที่พบมากที่สุดของข้อมูลที่เป็นเพื่อนบ้านทั้ง K ตัว ในเทคนิคนี้ใช้วิธีการวัดระยะห่างแบบ Euclidean ซึ่งเกิดจากรากที่สองของผลต่างระหว่างแอตทริบิวต์ต่างๆ ยกกำลัง

3) เทคนิคนาอิวเบย์ (Naive Bayes) เป็นอีกวิธีที่ใช้ในการจำแนกประเภทข้อมูล ซึ่งใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability) เป็นหลักในการวิเคราะห์ค่าหายขาด โดยเทคนิคดังกล่าวจะทำนายผลลัพธ์ โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อใช้ในการสร้างเงื่อนไขความน่าจะเป็นสำหรับแต่ละความสัมพันธ์

การวัดประสิทธิภาพ

การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของเทคนิคการจำแนกประเภททั้ง 3 เทคนิค ในการศึกษางานวิจัยนี้ ใช้วิธีการตามหลักแนวคิดเกี่ยวกับการจำแนกประเภท โดยใช้ค่าความถูกต้อง (Accuracy) และค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสอง ดังสมการ (5)

$$\text{ค่าความถูกต้อง} \quad \text{Accuracy} = \frac{(TP+TN)}{(TP+FP+FN+TN)} \quad (5)$$

โดย TP คือ ข้อความหายขาด และผลการทำนายบอกว่าหายขาด

TN คือ ข้อความไม่หายขาด และผลการทำนายบอกว่าไม่หายขาด

FP คือ ข้อความหายขาด แต่ผลการทำนายบอกว่าไม่หายขาด

FN คือ ข้อความไม่หายขาด แต่ผลการทำนายบอกว่าหายขาด

ค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสอง (Root Mean Square Error: RMSE) เป็นวิธีการวัดความคลาดเคลื่อนจากโมเดลที่ใช้สำหรับศึกษาเปรียบเทียบในงานวิจัยนี้ โดยเป็นค่าที่ทำนายจากโมเดลกับค่าที่เกิดขึ้นจริง หากค่า RMSE มีค่าน้อยถือได้ว่าโมเดลนั้นสามารถประมาณค่าได้ใกล้เคียงกับค่าจริง หากแต่ถ้าค่านี้มีค่าเท่ากับศูนย์แล้วนั้นจะหมายความว่า ไม่เกิดความคลาดเคลื่อนในโมเดลเลย ดังสมการ (6) (ณัฐภัทร แก้วรัตนภัทร์ และคณะ, 2555)

$$RMSE = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^T (Y_i - \hat{Y}_i)^2}{N^k}} \quad (6)$$

กำหนดให้ ตัวแปร $\hat{Y}_i$ คือ ค่าข้อมูลที่แท้จริงที่ได้จากการคำนวณ

ตัวแปร Y_i คือ ค่าผลลัพธ์ที่ได้จากการทำนาย

ตัวแปร N^k คือ จำนวนข้อมูลตัวอย่างที่อยู่ภายในคลาสสำหรับประมาณการโมเดล

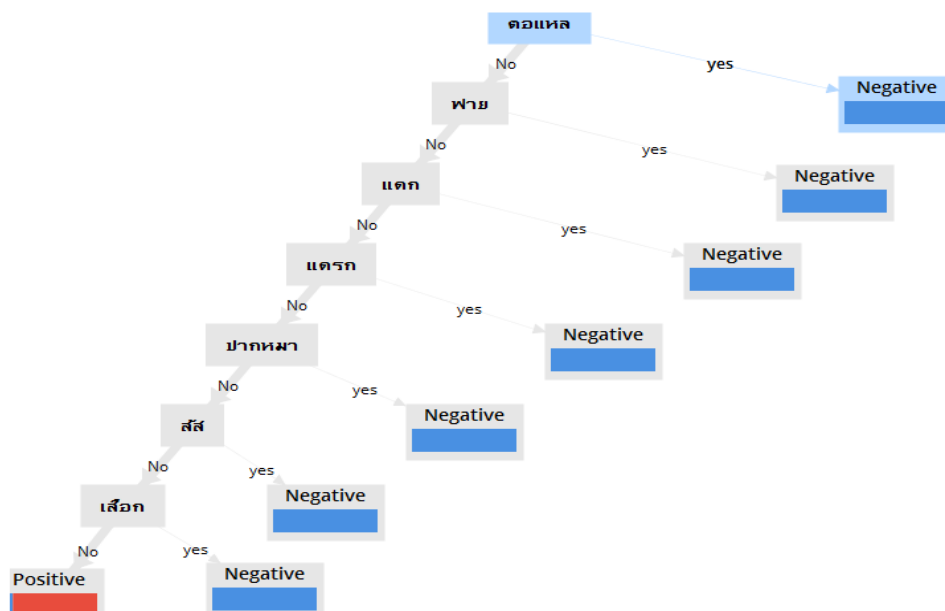
ตารางที่ 1 ผลการทดลอง โมเดลเปรียบเทียบประสิทธิภาพการวิเคราะห์ข้อความคำหยาบ

Model	Accuracy	RMSE
Decision Tree	0.96	0.19
Naive Bayes	0.96	0.20
K-Nearest Neighbors	0.95	0.22

4. ผลการวิจัย

การพัฒนาโมเดลตรวจจับคำหยาบภาษาไทยบนสื่อออนไลน์ด้วยเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ ใช้ค่าความถูกต้อง (Accuracy) และค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสอง (Root Mean Square Error: RMSE) ในการแสดงผลเปรียบเทียบความแม่นยำเพื่อหาโมเดลการวิเคราะห์คำหยาบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับการตรวจจับคำ

ในตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบด้วยเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ 3 เทคนิค ได้แก่ ต้นไม้ตัดสินใจ เทคนิค เคเนียร์เรสเนเบอร์ และเทคนิคนาอิวเบย์ ผลการทดลองพบว่า เทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ สามารถวิเคราะห์คำหยาบให้ค่าความถูกต้องเท่ากับ 0.96 และค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสอง เท่ากับ 0.19 รองลงมาเป็นเทคนิคนาอิวเบย์ ให้ค่าความถูกต้องเท่ากับ 0.96 และค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสอง เท่ากับ 0.20 เทคนิคสุดท้ายเทคนิคเคเนียร์เรสเนเบอร์ให้ค่าความถูกต้องเท่ากับ 0.95 และค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสอง เท่ากับ 0.22 ซึ่งโมเดลที่ดีที่สุดสำหรับการพัฒนาโมเดลในงานวิจัยนี้ คือ เทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ ดังรูปที่ (2)

รูปที่ 2 แสดงผลลัพธ์การวิเคราะห์คำหยาบภาษาไทยด้วยเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ โดยใช้โปรแกรม Rapidminer

จากรูปที่ 2 การสร้างโมเดลเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ สามารถยกตัวอย่างได้ตามรูปแบบดังนี้

IF ควย = yes Type = Negative Then

Else IF แดด = yes Type = Negative Then

Else IF แมง = yes Type = Negative Then

Else IF แมร่ง = yes Type = Negative Then

Else IF กวนตีน = yes Type = Negative Then

Else IF ต่อแผล = yes Type = Negative Then

Else IF ฟาย = yes Type = Negative Then

Else IF แดก = yes Type = Negative Then

Else IF แดร็ก = yes Type = Negative Then

Else IF ปากหมา = yes Type = Negative Then

Else IF สีส = yes Type = Negative Then

Else IF เสือก = yes Type = Negative Then

Else Type = Positive

ดังตัวอย่างวิธีการระบุมาตรฐานจากกิ่งในต้นไม้ตัดสินใจด้วยกฎ IF Then ดังนี้

กฎข้อที่ 1 ถ้ามีคำว่า “ควย” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ

กฎข้อที่ 2 ถ้ามีคำว่า “แดด” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ

กฎข้อที่ 3 ถ้ามีคำว่า “แมง” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ

กฎข้อที่ 4 ถ้ามีคำว่า “แมร่ง” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ

กฎข้อที่ 5 ถ้ามีคำว่า “กวนตีน” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ

กฎข้อที่ 6 ถ้ามีคำว่า “ต่อแผล” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ

กฎข้อที่ 7 ถ้ามีคำว่า “ฟาย” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ

กฎข้อที่ 8 ถ้ามีคำว่า “แดก” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ

กฎข้อที่ 9 ถ้ามีคำว่า “แดร็ก” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ

กฎข้อที่ 10 ถ้ามีคำว่า “ปากหมา” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ

กฎข้อที่ 11 ถ้ามีคำว่า “สีส” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ

กฎข้อที่ 12 ถ้ามีคำว่า “เสือก” จะเป็นผลทางด้านลบ หรือเป็นคำหยาบ ถ้าไม่มีคำเหล่านี้จะมีผลเป็นด้าน

บวก หรือไม่เป็นคำหยาบ

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของโมเดลทั้ง 3 เทคนิค คือ รูปแบบโมเดลต้นไม้ตัดสินใจ (Decision Tree) มีค่าความถูกต้อง (Accuracy) เท่ากับ 0.96 ค่าคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสอง (RMSE) 0.19 ซึ่งมีประสิทธิภาพและรูปแบบที่ง่ายต่อความเข้าใจมากกว่า เทคนิค นาอ็พเบย์ และ เคเนียร์เรสเนเบอร์

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการวิเคราะห์คำหยาบภาษาไทยบนสื่อออนไลน์ด้วยเทคนิคด้าไมน์นิง โดยใช้โมเดลในการตรวจจับคำหยาบภาษาไทยด้วยพจนานุกรมคำหยาบที่ผ่านการปรับปรุงโดยใช้เทคนิค TFICF (Term Frequency - Inverse Class Frequency) งานวิจัยนี้ได้นำเสนอเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจ เทคนิคเคเนียร์เรสเนเบอร์และเทคนิคนาอ็ฟเบย์ เพื่อนำมาสร้างโมเดลการวิเคราะห์คำหยาบเพื่อหาโมเดลที่เหมาะสมที่สุดไปเป็นแนวทางการตรวจจับคำหยาบให้แม่นยำขึ้น จากการทดลองพบว่า โมเดลที่พัฒนาด้วยเทคนิคต้นไม้ตัดสินใจนั้นให้ประสิทธิภาพในการวิเคราะห์คำหยาบได้ค่าความถูกต้อง 0.96 และค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสอง 0.19 ซึ่งถือว่าเป็นโมเดลที่ดีที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเทคนิค นาอ็ฟเบย์ และเคเนียร์เรสเนเบอร์

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการตรวจจับคำหยาบภาษาไทย ในอนาคตอาจเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาโมเดลวิเคราะห์คำหยาบเชิงลึก หรือคำที่ยากต่อการตรวจจับ เพื่อสามารถนำไปพัฒนาโปรแกรมตรวจจับคำหยาบที่แม่นยำต่อไป

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทีมปฏิบัติการวิจัยวิทยาการมนุษยภาษา (HLT) ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) สำหรับข้อมูลพจนานุกรมคำหยาบภาษาไทย และขอขอบคุณ ผศ.ดร.สมชาย เล็กเจริญ สำหรับคำแนะนำ และคำปรึกษา ตลอดจนวิธีการในดำเนินงานศึกษาค้นคว้างานวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

ณัฐศิริ เชาว์ประสิทธิ์ ฤกษ์ญา ศรีแก้ว. 2557. โมเดลตรวจจับคำหยาบภาษาไทยด้วยการปรับปรุงพจนานุกรม.

เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศครั้งที่ 6. 359-363.

ณัฐภัทร แก้วรัตนภัทร์ ปรีดาธรรม เกษเมธีการุณและชนินทร์มโนชญากร. 2555. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพ

เทคนิคเหมืองข้อมูลเพื่อแทนค่าสุญหาย. เอกสารการประชุมทางวิชาการระดับชาติ ด้านคอมพิวเตอร์

และเทคโนโลยีสารสนเทศครั้งที่ 8. บทความวิจัยสืบค้นจาก http://202.44.34.144/nccitedoc/admin/nccit_files/NCCIT-20142810144316.pdf

ศูนย์ข้อมูลกฎหมายและคดีเสรีภาพโดยไอลอร์. “สถิติการปิดกั้นเว็บไซต์ในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2556-2557

สืบค้นจาก [เว็บบล็อก] สืบค้นจาก <https://freedom.ilaw.or.th/blog/webblockstat20132014>

Thai Lexitron (Lexto), [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์] สืบค้นจาก : <http://lexitron.nectec.or.th>

Sood, Sara Owsley, Judd Antin, and Elizabeth Churchill. (2012). Profanity Use in Online Communities.

In proceedings of ACM SIGCHI.

Xiang, G., Hong, J., and Rose, C. P. (2012). Detecting Offensive Tweets via Topical Feature Discovery over a Large Scale Twitter Corpus. Proceedings of The 21st ACM Conference on Information and Knowledge Management, Sheraton, Maui Hawaii.

Tanasanti Jirapon, Phokharatkul Pisit, Buntilov Vladimir, and Kanoksilpatham Budsaba. (2012). Thai insult Detection system based on linguistic features analysis. Proceedings: the 6th Symposium on Advances in Science and Technology, Kuala Lumpur, Malaysia.

C. Haruechaiyasak, S. Kongyoung and M. Dailey. (2008). A comparative study on Thai word segmentation approaches. Processing of the ECTI-CON.

Y. Poovarawan.(2529) "Thai Syllable Separator by Dictionary". Electrical Engineering Conference.

อาคารรับภัยแผ่นดินไหวด้วยการใช้ผนังโฟม EPS

EARTHQUAKE DISASTER BUILDING USING EPS FOAM WALL

ไพภานท์ รักษาสุทธิพันธ์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัด ปทุมธานี (paiboon.r@rsu.ac.th)

บทคัดย่อ

จากที่ประเทศไทยเริ่มประสบปัญหาภัยกับภัยแผ่นดินไหว ในตอนเหนือของประเทศ เช่น เหตุการณ์แผ่นดินไหว เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ตำบล ดงมะดะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ทำให้อาคารบ้านเรือนพังเสียหาย เป็นจำนวนมาก จึงเป็นที่มาของโครงการวิจัยที่จะออกแบบอาคารให้สามารถที่จะรับมือกับภัยแผ่นดินไหว โดยใช้หลักการออกแบบให้อาคารสามารถลดแรงกระทำที่เกิดจากแผ่นดินไหว โดยใช้วัสดุฉนวนกันความร้อนและลดน้ำหนักตัวอาคารด้วยการใช้วัสดุโฟม Expanded Polystyrene Foam (EPS) ที่มีความหนาแน่น 1.5 ปอนด์ หนา 3 นิ้ว มาประยุกต์ใช้เป็นผนังอาคารแทนผนังก่ออิฐฉาบปูนซึ่งมีน้ำหนักมาก ทั้งยังสามารถลดอัตราการถ่ายเทรังสีความร้อนและกันเสียงอีกด้วย ส่วนพื้นของอาคารจะใช้โฟม EPS ที่มีความหนาแน่น 2 ปอนด์ หนา 6 นิ้ว แทนพื้น ค.ส.ล. เพื่อช่วยลดน้ำหนักของตัวอาคารอีกทางหนึ่ง เมื่อน้ำหนักตัวอาคารน้อยลง จะช่วยลดแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหวให้น้อยลง ซึ่งสามารถลดความเสียหายให้กับตัวอาคารได้

ผลการจำลองสถานการณ์แผ่นดินไหวด้วยโปรแกรม SAP 2000 ได้ผลสรุปว่าอาคารที่ก่อสร้างด้วยผนังอิฐมวลเบาที่มีน้ำหนักมากจะถูกแรงกระทำโดยแผ่นดินไหวมากกว่าอาคารที่สร้างด้วยผนังโฟม โดยดูจากแรงกระทำที่ข้อต่อของตัวอาคารจุดที่ 3 ได้ผลคือ อาคารผนังอิฐ (case 1 node 3) มีค่า 3723.33 kgf. ส่วนอาคารผนังโฟม (case 2 node 3) มีค่า 1963.33 kgf. ส่วนแรงกระทำที่ข้อต่อของตัวอาคารจุดที่ 4 ได้ผลคือ อาคารผนังอิฐ (case 1 node 4) มีค่า 3916.29 kgf. ส่วนอาคารผนังโฟม (case 3 node 4) มีค่า 2156.29 kgf. แสดงให้เห็นว่าอาคารที่สร้างด้วยผนังโฟมมีแรงกระทำน้อยกว่าอาคารผนังอิฐ เกือบ 1 เท่าตัว เนื่องจากจำกัดแรงกระทำจะมีสัดส่วนแปรผันตรงกับมวลหรือน้ำหนักของตัวอาคาร

คำสำคัญ: แผ่นดินไหว, การออกแบบสถาปัตยกรรม, โฟม EPS

ABSTRACT

From Thailand began to suffer from earthquake. In the north of the country, such as the earthquake on May 5, 2557 in Dong Ma Da District, Mae Lao District, Chiang Rai Province. As a result, many buildings have been damaged as a result of research projects that will be designed to deal with earthquake. Using the design principles, the building can reduce the force caused by the earthquake. Using material absorbed force. And reduce building weight by using Expanded Polystyrene Foam (EPS) material. At a density of 1.5 pounds 3 inches thick to apply to a building wall. Instead of masonry walls, which are heavy weight. They can also reduce heat transfer rate and soundproof too. The floor of the building will use EPS foam. The density of 2 pounds, 6 inches thick, instead of the

floor to help reduce the weight of the building. When the weight of the building less. It will lessen the impact of earthquakes. This can reduce the damage to the building.

Based on the simulation results of the earthquake with the SAP 2000 program, it was found that buildings built with heavy brick monoliths were subjected to stronger earthquakes than buildings built of foam walls. By considered at the earthquake force which attack to the joint of building. At the joint node 3 of the brick wall building (case 1 node 3) has a value of 3723.33 kgf. The foam wall building (case 2 node3) has a value of 1963.33 kgf and the force at the joints node 4 of the brick wall building (case 1 node4) has a value of 3916.29 kgf, while the foam wall building (case 2 node4) has value of 2156.29 kgf indicated that the building made of foam walls had less force than the brick building.

Keywords: earthquake, Architectural design, EPS foam

1. บทนำ

สภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศของโลกเปลี่ยนไป ทำให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติถี่ขึ้นและรุนแรงขึ้น ในหลายพื้นที่ ไม่ยกเว้นแม้กระทั่งประเทศไทยที่เกิดความเสียหายกับอาคารบ้านเรือน จากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ขนาด 6.3 ตามมาตราริกเตอร์ วันที่ 5 พฤษภาคม 2557 เวลา 18.08.43 น. ตามเวลาท้องถิ่นของประเทศไทย (UTC+7) สำนักสำรวจรังแผ่นดินไหว กรมอุตุนิยมวิทยา รายงานว่าจุดเหนือศูนย์กลางเกิดแผ่นดินไหวอยู่ในตำบลทรายขาว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย (สำนักสำรวจรังแผ่นดินไหว กรมอุตุนิยมวิทยา, 2557) ต่อมา กรมทรัพยากรธรณี ระบุว่า การใช้เครื่องมือตรวจวัดได้ข้อสรุปใหม่ว่าศูนย์กลางการเกิดแผ่นดินไหวอยู่ ตำบล ดงมะดะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย เนื่องจากพบแนวรอยแยกปรากฏอยู่จำนวนมาก (กรมทรัพยากรธรณี, 2557) ส่วน USGS รายงานว่าจุดเหนือศูนย์กลางเกิดแผ่นดินไหวอยู่ห่างจากอำเภอแม่ลาวไปทางใต้ 9 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดเชียงรายไปทางตะวันตกเฉียงใต้ 27 กิโลเมตร (USGS May 5, 2014) และมีเหตุการณ์แผ่นดินไหวตาม (Aftershocks) จำนวนไม่น้อยกว่า 3,000 ครั้งในระยะเวลา 5 เดือนเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งนี้มีความรุนแรงสูงสุดที่เคยบันทึกไว้ในประเทศไทย มีผู้เสียชีวิต 1 ราย แรงสั่นสะเทือนทำให้ตัวอาคาร บ้านเรือน โรงเรียน และวัดพังเสียหายเป็นจำนวนมาก ตลอดจนทำให้เกิดรอยแตกบนถนน พื้นดินแตกร้าว (สุพจน์, 2557)

ฉะนั้นจะเห็นว่าเรื่องภัยแผ่นดินไหวเป็นเรื่องไม่ไกลตัวอีกต่อไป การคำนึงถึงเรื่องการที่จะออกแบบอาคารเพื่อรับมือกับแผ่นดินไหวได้ จึงเป็นเรื่องที่จำเป็น ซึ่งถ้ามีการออกแบบโครงสร้างอาคารโดยใช้วัสดุที่มีน้ำหนักเบา จะช่วยลดความเสียหายที่เกิดจากแผ่นดินไหวได้มาก

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระบบโครงสร้างอาคารผนังเบา (ผนังโฟม EPS) ที่สามารถลดภัยแผ่นดินไหว
- 2) เพื่อออกแบบอาคารที่สามารถรับภัยแผ่นดินไหวโดยการลดน้ำหนักตัวอาคาร

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาทฤษฎี และการใช้วัสดุที่มีน้ำหนักเบาเพื่อลดแรงจากแผ่นดินไหว

การที่จะออกแบบอาคารเพื่อรับมือกับภัยแผ่นดินไหวต้องสามารถทำให้อาคารมีน้ำหนักเบา โครงสร้างหลังคาต้องเบา บ้านที่มีหลังคาหรือส่วนบนของบ้านหนักเกินไป ไม่ว่าจะด้วยวัสดุที่ใช้ทำ หรือการมีสิ่งของบรรทุกอยู่มาก เมื่อเกิดแผ่นดินไหวหลังคามีน้ำหนักมากจะถล่มลงมาได้ง่ายกว่าอาคารที่มีหลังคาน้ำหนักเบา รวมไปถึงการใช้วัสดุที่มีความยืดหยุ่นได้ เช่น ไม้ หรือเหล็ก ก็จะช่วยเพิ่มความแข็งแรงมากขึ้นด้วย (Graham H May, 1998, p.887-899) การลดน้ำหนักของตัวอาคาร ก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่จะช่วยลดความเสียหายของตัวอาคารที่เกิดจากแผ่นดินไหวลดลงได้ ซึ่ง รศ.ดร.อมร พิमानมาศ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมโครงสร้างและแผ่นดินไหว ได้กล่าวถึงแนวทางการป้องกันความเสียหายจากเหตุแผ่นดินไหวว่า “โครงสร้างที่มีน้ำหนักมากจะเป็นการเพิ่มแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหว กลับกันแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหว กลับกันแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหวจะน้อยลงถ้าโครงสร้างบ้านมีน้ำหนักเบา เนื่องจากแรงผลึกอาคารจะน้อยลง ฉะนั้นการใช้วัสดุที่ได้คุณภาพ และน้ำหนักเบาจะช่วยบรรเทาความเสียหายของบ้านเรือน และตัวอาคารได้ในระดับหนึ่ง” (<http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9570000105866>) ทั้ง ดร.สัจจา บุญยฉัตร (2544) ได้เขียนไว้ในหนังสือการออกแบบโครงสร้างเพื่อรับแรงแผ่นดินไหวว่า “แรงจากแผ่นดินไหวจะเป็นสัดส่วนตรงกับมวลของโครงสร้าง” ฉะนั้นการใช้วัสดุที่มีน้ำหนักเบาจึงลดแรงจากแผ่นดินไหว

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาเรื่องการลดน้ำหนักโครงสร้างอาคาร เช่น โครงการบ้านนาโน มีการพัฒนาผนังอาคาร/ผนังบ้านนาโน ผลิตจากโครงสร้างของเหล็กกับยิปซัมชนิดพิเศษซึ่งข้างในเนื้อยิปซัมนั้นมี อนุภาคนาโน โพลีเมอร์ ผสมอยู่ด้วย เมื่อใดก็ตามที่ผนังบ้าน/ผนังอาคารเกิดเขย่า สั่นไหว เพราะแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหว อนุภาคนาโน โพลีเมอร์ก็จะถูกเขย่าให้ไหลไป "อุด" ตามรอยแตกต่างๆ จากนั้นจะแปรสภาพจาก "ของเหลว" เป็น "ของแข็ง" ทำหน้าที่คล้ายันไม่ให้ผนังแตกหักพังลงมา และยังใช้โฟม (PU Foam) เป็นฉนวนต้านทานความร้อนภายนอกอาคาร Nano Living System (2012)

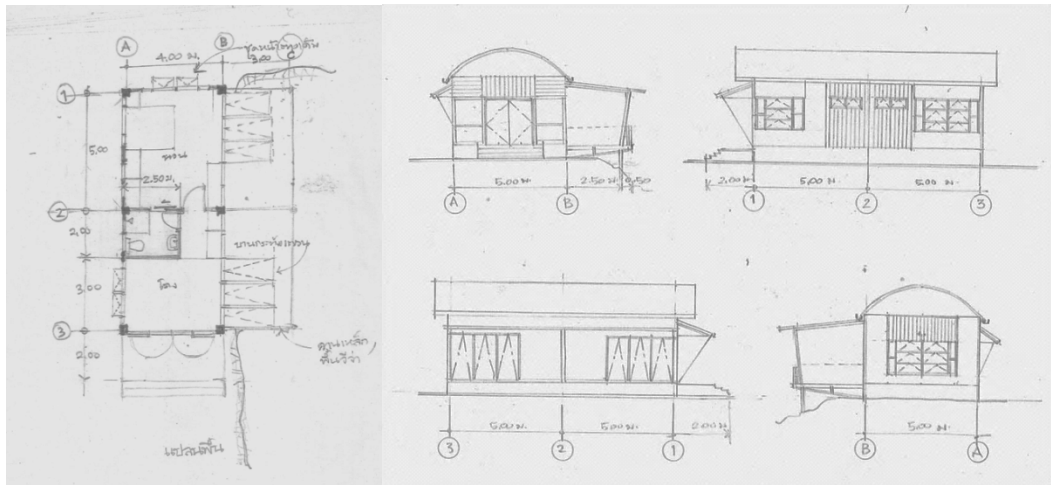
โครงการวิจัยการออกแบบอาคารต้านแผ่นดินไหวโดยการลดน้ำหนักตัวอาคารอาคารนี้เลือกการลดน้ำหนักของตัวอาคารด้วยการลดน้ำหนักของผนัง โดยใช้วัสดุ โฟม โพลีสไตรีน (Expanded Polystyrene, EPS) ที่มีน้ำหนักเบา และก่อสร้างได้อย่างรวดเร็วมาประยุกต์ใช้เป็นผนังร่วมกับโครงสร้าง แทนผนังก่ออิฐฉาบปูนซึ่งมีน้ำหนักมาก ทั้งยังสามารถกันความร้อน และกันเสียงด้วย

3.2 ดำเนินการก่อสร้างบ้านต้นแบบเพื่อทดสอบในสภาพจริง ณ พื้นที่ที่เกิดแผ่นดินไหว

การก่อสร้างบ้านตัวอย่าง

1) การออกแบบอาคารต้นแบบ

รูปที่ 1 แบบอาคารต้นแบบ 1 ชั้น

2) การดำเนินการก่อสร้าง

รูปที่ 2 การทำโครงสร้างคานและเสา

จากรูปที่ 2 แสดงการทำคานคอดิน ค.ส.ล.รอบอาคารเป็นกรอบพื้นเพื่อถมดินและทราขเตรียมเทพื้น และทำโครงสร้างเสาเหล็กต่อจากเสาตอม่อสำเร็จรูป

รูปที่ 3 ทำโครงสร้างพื้น ปูด้วยโฟมและเท ค.ส.ล.ทับ

จากรูปที่ 3 แสดงการทำโครงสร้างพื้นและเทพื้น ค.ส.ล. และปูทับด้วยโฟมเพื่อลดแรงกระทำจากแผ่นดินไหว และเทพูนทับ โฟมอีกชั้นเพื่อป้องกันผิวหน้าโฟม

รูปที่ 4 เตรียมโครงสร้างอาคารและ โครงสร้างหลังคา

จากรูปที่ 4 เป็นการเตรียมโครงสร้างอาคาร โดยใช้โครงสร้างเหล็กแทน โครงสร้าง ค.ส.ล. เพื่อลดน้ำหนักซึ่งเหล็กเบากว่าและสามารถยึดหุ่นตัวได้ดีกว่าโครงสร้าง ค.ส.ล.

รูปที่ 5 ผนังโฟมกรุวดตะขாயเตรียมฉาบปูนผนังเพื่อปกป้องผิวโฟม

จากรูปที่ 5 แสดงถึงการใช้โฟม EPS เป็นวัสดุผนังแทนการก่ออิฐฉาบปูน เพื่อลดน้ำหนักตัวอาคาร

รูปที่ 6 ฉาบปูนทับผนังโฟมเพื่อปกป้องผิวโฟม

จากรูปที่ 6 แสดงการฉาบปูนทับผนังโฟมเพื่อปกป้องผิวโฟม (มีเทคนิคการลดตะขำหุ้มโฟมเพื่อให้ปูนยึดเกาะโฟมดีขึ้น)

4. ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

4.1 ศึกษาหาทฤษฎีและวัสดุที่มีน้ำหนักเบาแต่มีความแข็งแรง เพื่อใช้ทดแทนผนังก่ออิฐฉาบปูน

4.2 ออกแบบอาคารต้นแบบ ระบุวัสดุและทดสอบแรงกระทำจากแผ่นดินไหวด้วยโปรแกรม SAP2000

ผลการจำลองอาคารด้วยโปรแกรม SAP2000

ทำการวิเคราะห์แรงแผ่นดินไหวด้วยการจำลอง ค่าแผ่นดินไหวที่กระทำต่อโครงสร้างอาคารบริเวณข้อต่อฐานรากกับเสาโครงสร้าง โดยการเปรียบเทียบระหว่างอาคารที่มีน้ำหนักมาก (ผนังก่ออิฐฉาบปูน) กับอาคารที่มีน้ำหนักเบา (ผนังโฟม)

การวิเคราะห์แรงแผ่นดินไหว

อ้างอิงมาตรฐาน มผศ. 1302 มาตราฐานการออกแบบอาคารต้านทานการสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหว
กรณีโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
โครงสร้าง 2 มิติ โครงแบบเหล็กแบบเชื่อมต่อแบบขึงมอดโมเมนต์ได้
(Steel Eccentrically Braced Frame With Moment-Resisting Connection)

สมมุติฐานในการวิเคราะห์

ค่าความเร่งโดยสมมติ	Ss	0.798 g
	S1	0.232 g
ประเภทของชั้นดินที่ใส่	Class	D
ค่าตัวประกอบปรับลดอนสมมติ	R	8
ค่าตัวประกอบกำลังสมมติ	Q	2
ค่าตัวประกอบขยายค่าการแกว่ง	Cd	4
ตัวประกอบความสำคัญ	I	1 (น้ำหนักอาศัย 2 ชั้น)

ส่วนต่อเนื่องรับแรงเชิงราบ

Load Direction and Diaphragm Eccentricity

- Global X Direction
- Global Y Direction

Ecc. Ratio (All Diaph.) [0.05]

Override Diaph. Eccen. [Override...]

Time Period

- Approx. Period $C_t (H), x =$
- Program Calc. $C_t (H), x = [0.028; 0.8]$
- User Defined $T =$

Lateral Load Elevation Range

- Program Calculated
- User Specified [Reset Defaults]

Factors

- Response Modification, R [8]
- System Overstrength, Omega [2]
- Deflection Amplification, Cd [4]
- Occupancy Importance, I [1]

Seismic Coefficients

- Ss and S1 from USGS - by Lat./Long.
- Ss and S1 from USGS - by Zip Code
- Ss and S1 User Specified

Site Latitude (degrees) [2]

Site Longitude (degrees) [2]

Site Zip Code (5-Digits) [2]

0.2 Sec Spectral Accel, Ss [0.798]

1 Sec Spectral Accel, S1 [0.232]

Long-Period Transition Period [8]

Site Class [0]

Site Coefficient, Fa [1.1808]

Site Coefficient, Fv [1.936]

Calculated Coefficients

- SDS = (2/3) * Fa * Ss [0.6282]
- SD1 = (2/3) * Fv * S1 [0.2954]

[Update Data]

[OK] [Cancel]

รูปที่ 7 การใช้โปรแกรม SAP2000 จำลองค่าแผ่นดินไหวที่กระทำต่อโครงสร้างของอาคาร

TABLE: Joint Reactions

CASE	Joint	OutputCase	CaseType	F1	F2	F3	M1	M2	M3
Text	Text	Text	Text	Kgf	Kgf	Kgf	Kgf-m	Kgf-m	Kgf-m
CASE1 BRICKWALL+FIXSUPPORT	3	SLSEQ	Combinat	1404.73	0	3723.33	0	-38.91	0
CASE1 BRICKWALL+FIXSUPPORT	4	SLSEQ	Combinat	-1508.35	0	3916.29	0	-89.04	0
CASE2 FOAMWALL+FIXSUPPORT	3	SLSEQ	Combinat	597.88	0	1963.33	0	-53.3	0
CASE2 FOAMWALL+FIXSUPPORT	4	SLSEQ	Combinat	-701.5	0	2156.29	0	-74.64	0

	Reaction node 3	Reaction node 4	Sum [kg]
CASE 1	3723.33	3916.29	7639.62
CASE 2	1963.33	2156.29	4119.62

รูปที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบแรงแผ่นดินไหวที่กระทำต่อโครงสร้างอาคาร ระหว่างโครงสร้างอาคารที่มีผนังมีน้ำหนักมาก(ผนังก่ออิฐ)case 1 กับ ผนังมีน้ำหนักเบา(ผนังโฟม) case 2

จากผลการจำลองสถานการณ์แผ่นดินไหวด้วยโปรแกรม SAP 2000 ในรูปที่ 8 ได้ผลสรุปว่าอาคารที่ก่อสร้างด้วยผนังอิฐมอญที่มีน้ำหนักมากจะถูกแรงกระทำโดยแผ่นดินไหวมากกว่าอาคารที่สร้างด้วยผนังโฟม โดยดูจากแรงกระทำที่ข้อต่อของตัวอาคารจุดที่ 3 ได้ผลคือ อาคารผนังอิฐ (case 1 node 3) มีค่า 3723.33 kgf. ส่วนอาคารผนังโฟม (case 2 node 3) มีค่า 1963.33 kgf. ส่วนแรงกระทำที่ข้อต่อของตัวอาคารจุดที่ 4 ได้ผลคือ อาคารผนังอิฐ (case 1 node 4) มีค่า 3916.29 kgf. ส่วนอาคารผนังโฟม (case 2 node 4) มีค่า 2156.29 kgf. แสดงให้เห็นว่าอาคารที่สร้างด้วยผนังโฟมมีแรงกระทำน้อยกว่าอาคารผนังอิฐ เกือบ 1 เท่าตัว เนื่องมาจากจำกัดแรงกระทำจะมีสัดส่วนแปรผันตรงกับมวลหรือน้ำหนักของตัวอาคาร

4.3 การก่อสร้างบ้านต้นแบบและสำรวจผลกระทบอาคารจริงที่โดนแรงแผ่นดินไหวกระทำ

ได้ทำการสังเกตตัวอาคารที่สร้างเสร็จก่อนที่จะเกิดแผ่นดินไหว และหลังเกิดแผ่นดินไหว อาคารสร้างเสร็จประมาณ กลางปี พ.ศ. 2558 ได้ทดสอบกับเหตุแผ่นดินไหวจริงหลายครั้ง ครั้งที่มีความรุนแรงที่สุด ประมาณ 3.4 แมกนิจูด ในวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2558 เวลา 11.03.38 น. ในเบื้องต้น ได้มีการเกิดรอยร้าวเล็กน้อยที่ผิวปูนฉาบระหว่างโครงสร้างอาคารเช่นที่ ผนังช่วงรอยต่อเสาอาคาร และได้ทำการเก็บข้อมูล ขนาดและรอยร้าว เปรียบเทียบตามช่วงเวลา ขนาดและรอยร้าวมีขนาดเปลี่ยนแปลงน้อยมาก

5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 ต้นแบบบ้านที่ใช้วัสดุเบา เพื่อต้านทานแผ่นดินไหวการเลือกใช้วัสดุโฟม EPSที่มีความหนาแน่น 1.5 ปอนด์ หนา 3 นิ้ว มาประยุกต์ใช้เป็นผนังร่วมกับโครงสร้าง แทนผนังก่ออิฐฉาบปูนซึ่งมีน้ำหนักมาก ส่วนพื้นของอาคารจะใช้โฟม EPS ที่มีความหนาแน่น 2 ปอนด์ หนา 6 นิ้ว แทนพื้น ค.ส.ล. เพื่อช่วยลดน้ำหนักของตัวอาคารอีกทางหนึ่ง เมื่อโครงสร้างที่มีน้ำหนักเบาจะเป็นการลดแรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหว โดยแรงผลกอาคารจะน้อยลงด้วย ฉะนั้นการใช้วัสดุที่ได้คุณภาพ และน้ำหนักเบาจะช่วยบรรเทาความเสียหายของตัวอาคารได้ในระดับหนึ่ง

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา อาคารรับภัยแผ่นดินไหวด้วยการใช้ผนังโพลีเมอร์ EPS ทำการเลือกใช้วัสดุโพลีเมอร์ มาประยุกต์ใช้เป็นผนังร่วมกับโครงสร้างอาคาร จะมีปัญหาเรื่องการประสานเชื่อมต่อของโครงสร้างอาคารที่เป็นเหล็ก หรือค.ส.ล. กับผนังโพลีเมอร์ และผนังโพลีเมอร์ต้องมีการป้องกันผิววัสดุที่อ่อนนุ่มถูกขูดขีดได้ง่ายด้วยการฉาบปูนทับซึ่ง จำเป็นต้องมีเทคนิค วิธีการในการที่ฉาบปูนให้ติดกับพื้นผิวโพลีเมอร์

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้เพราะได้รับการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจาก สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิตและได้รับความสนับสนุนในส่วนของโพลีเมอร์ที่ทำผนังจากบริษัท ไทย อินซูโพลีเมอร์ อุตสาหกรรม จำกัด

เอกสารอ้างอิง

“กรมทรัพย์ฯ ยันศูนย์กลางแผ่นดินไหวอยู่ อ.แม่ลาว” เข้าถึงได้ที่ URL:://www.thairath.co.th/content/421580

แผ่นดินไหวเชียงราย ดับแล้ว 1 ราย - ออฟเตอร์ซ็อกเพียบ. news.voicetv. วันที่ 6 พฤษภาคม 2557

แผ่นดินไหวที่อำเภอพาน พ.ศ.2557. เข้าถึงได้ที่ URL: https://th.wikipedia.org/wiki/แผ่นดินไหวที่อำเภอพาน_พ.ศ._2557#cite_ref-5

สำนักเฝ้าระวังแผ่นดินไหว กรมอุตุนิยมวิทยา เข้าถึงได้ที่ URL: <http://www.earthquake.tmd.go.th/home.php>

สัจจา บุญฉัตร. (2544). การออกแบบโครงสร้างเพื่อรับแรงแผ่นดินไหว. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.

สุพจน์ เจริญสวัสดิพงษ์. (2557). บทเรียนแผ่นดินไหวแม่ลาว เชียงราย ภัยพิบัติใกล้ตัว. สืบค้นจาก

URL: http://www.dmr.go.th/download/article/article_20141119151717.pdf

อมร พิมาณมาศ. (2557). เข้าถึงได้ที่

URL:<http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9570000105866>

Graham H May. 1998. NEW TECHNOLOGY AND THE URBAN ENVIRONMENT. Futures, Elsevier Science Ltd, 30(9): 887–899.

"M6.3 - 9km S of Mae Lao, Thailand". The United States Geological Survey (USGS). May 5, 2014. สืบค้นเมื่อ

May 5, 2014. เข้าถึงได้ที่ <https://www.volcanodiscovery.com/earthquakes/2014/05/05/11/08/magnitude6-Thailand-quake.html>

Thailand-quake.html

Nano Living System. 2012. The Eco-Revolution in Building. เข้าถึงได้ที่ URL: <http://www.nanolivingsystem.com/>

การเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนใน SET 50 ด้วยการวิเคราะห์ทางเทคนิค MACD และ RSI
ON COMPARISON OF RETURN FROM MACD AND RSI TECHNIQUES
FOR INVESTING IN SET 50 INDEX

กิตติ อ่อนประสพ¹และ สุมามาลัย ปานคำ²

¹ สังกัดสาขาวิชาสารสนเทศการลงทุน วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต ood-sixsax@hotmail.com

² สังกัดภาควิชาคณิตศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรังสิต sumaman.p@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ SET 50 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้วยการวิเคราะห์ทางเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ร่วมทาง/แยกทาง (Moving Average Convergence / Divergence: MACD) และดัชนีกำลังสัมพัทธ์ (Relative Strength Index: RSI) โดยใช้ข้อมูลประกอบด้วย ราคาปิด ราคาเปิด และราคาวันถัดไปของแต่ละวันในดัชนีราคาหุ้น SET 50 โดยรวบรวมจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ภายในช่วงเวลาตั้งแต่ไตรมาสที่ 1/2554 ถึงไตรมาสที่ 4/2559 รวมทั้งหมด 6 ปี ทำการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ SET 50 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโปรแกรม E fin stock Pick Up นำข้อมูลราคาปิด และราคาเปิดของวันถัดไปมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางเทคนิค ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ร่วมทาง/แยกทาง (MACD) และ ดัชนีกำลังสัมพัทธ์ (RSI) เพื่อนำมาใช้ในการคำนวณหาผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ SET 50 ผลการวิจัยพบว่า ผลตอบแทนจากการลงทุนใน SET 50 ที่วิเคราะห์ด้วยเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ร่วมทาง/แยกทาง (MACD) ได้ผลตอบแทนมากกว่าเทคนิคดัชนีกำลังสัมพัทธ์ (RSI) ผลการวิจัยครั้งนี้ นักลงทุนสามารถนำเครื่องมือทางเทคนิคทั้งสองวิธีไปใช้ในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้ ทั้งนี้ผลตอบแทนที่ได้อาจยังไม่ได้เป็นวิธีที่ดีที่สุด อาจเป็นจุดเริ่มต้นของนักลงทุนที่จะนำไปปรับปรุงใช้เป็นเงื่อนไข เพื่อนำไปสู่ผลตอบแทนในการลงทุนที่ดีต่อไป

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ทางเทคนิค, ผลตอบแทนจากการลงทุน, ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ร่วมทาง/แยกทาง, ดัชนีกำลังสัมพัทธ์

ABSTRACT

This research aims to compare the return on investment in the Securities Exchange of Thailand's SET 50 by using technical Moving Average Convergence / Divergence: MACD and Relative Strength Index: RSI. The data include the closing price, opening price and opening price next day that are traded on the set 50 of stock Exchange of Thailand from quartet 1 in 2011 to quarter 4 in 2016, there are 6 years in total. . The data analysis by Comparison of Return in SET 50 Indexes of stock Exchange of Thailand, the data E fin stock Pick Up use data closing price, opening price and opening price next day use analysis, technical Moving Average Convergence / Divergence: MACD and Relative Strength Index: RSI to be used in the calculation return from investment in SET 50 Indexes of stock Exchange of Thailand. The results show that the return of SET 50 Indexes analyzed MACD get more return than RSI the results of this research investors

can be used for technical indicators used to invest in the stock Exchange of Thailand the returns may not be the best, but it may be a good start for the investor can lead the profit of return on investment.

Keywords: Technical Analysis, Return on Investment, MACD, RSI

1. บทนำ

การลงทุน เป็นการออมประเภทหนึ่งเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่มากขึ้น แต่ทั้งนี้เราต้องตระหนักว่าในการลงทุนมีความเสี่ยง เพราะนอกจากการได้กำไรจากการลงทุน เราก็อาจขาดทุนได้เช่นกัน ดังนั้น ในการตัดสินใจนำเงินออมมาลงทุน เราจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหวังไว้ และเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการลงทุน การลงทุนโดยไม่มีความรู้ หรือไม่เข้าใจในเรื่องความเสี่ยงและทางเลือกในการลงทุนที่ดีพอถือเป็นการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูงที่สุด (รัชดาภรณ์ เมฆเสนา, 2560) การลงทุนที่มีความน่าสนใจมากที่สุด คือการลงทุนในหุ้น เพราะคนส่วนใหญ่เห็นว่าการลงทุนในหุ้นสามารถสร้างผลตอบแทนได้สูงและรวดเร็วกว่าการลงทุนอย่างอื่น หุ้น (Stock) เป็นตราสารที่กิจการออกให้แก่ผู้ถือ (Holder) เพื่อระดมเงินทุนไปใช้ในกิจการ โดยผู้ถือตราสารทุนจะมีฐานะเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งจะมีส่วนได้เสียหรือมีสิทธิในทรัพย์สินและรายได้ของกิจการ รวมทั้งมีโอกาสได้รับผลตอบแทนเป็นเงินปันผล (Dividend) ซึ่งขึ้นอยู่กับผลกำไรและข้อตกลงของกิจการนั้นๆ ตลาดหุ้นถือเป็นตลาดที่มีความผันผวนของราคาก่อนข้างสูงทำให้ต้องมีการทำดัชนีเพื่อสะท้อนความเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ในตลาด ดัชนีราคาหุ้นเป็นค่าสถิติที่ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัดที่สะท้อนภาพรวมของระดับราคาซื้อขายหุ้นว่ามีมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอย่างไรในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบกับวันที่เริ่มคำนวณดัชนีราคาหุ้น (วันฐาน) หรือวันอื่นๆ ก่อนหน้านั้น การคำนวณดัชนีราคาหุ้นสามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีก็มีข้อสมมติฐานและหลักเกณฑ์ในการคำนวณที่แตกต่างกัน ตลาดหลักทรัพย์ในประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างก็มีดัชนีราคาหุ้น เพื่อให้ผู้ลงทุนทั้งประเภทบุคคลและสถาบันใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงประกอบการตัดสินใจในการลงทุนดัชนี SET 50 ตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นดัชนีชี้วัดเฉลี่ยของมูลค่าหุ้นจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เช่นเดียวกับดัชนีตลาดหลักทรัพย์ แต่จะคำนวณจากราคาหุ้นจดทะเบียนเพียงจำนวน 50 บริษัท โดยคัดเลือกจากบริษัทที่จดทะเบียนที่มีมูลค่าหุ้นคำนวณตามราคาตลาด (Market Capitalization) สูงและมีสภาพคล่องในการซื้อขายสูง (ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน, 2558 หน้า 113) การวิเคราะห์หลักทรัพย์ทางเทคนิค เป็นการวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ใช้ข้อมูลระดับราคาหลักทรัพย์และปริมาณการซื้อขายในอดีต เพื่อวิเคราะห์รูปแบบและการเคลื่อนไหวของข้อมูล เพื่อทำนายการเคลื่อนไหวของราคาและปริมาณการซื้อขายในอนาคต โดยมีความเชื่อว่าพฤติกรรมในอนาคตของการซื้อขายหลักทรัพย์จะซ้ำรอยกับพฤติกรรมในอดีต ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ร่วมทาง/แยกทาง (Moving Average Convergence/Divergence: MACD) เป็นเครื่องมือการวิเคราะห์หุ้น โดยใช้ความแตกต่างระหว่างเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ 2 เส้น โดยเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เส้นหนึ่งใช้ระยะเวลาการคำนวณที่ยาวกว่าอีกเส้นหนึ่งโดยนิยมใช้เส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่แบบ Exponential และจำนวนวันที่นำมาหาค่าเฉลี่ย คือ 12 วันและ 26 วัน ดัชนีกำลังสัมพันธ์ (Relative Strength Index: RSI) เป็นดัชนีประเภท Momentum Oscillator สำหรับ วัดการแกว่งตัวของราคามีค่าอยู่ระหว่าง 0-100 % โดยมีระดับ 70 % เป็นระดับที่แสดงสัญญาณซื้อและระดับ 30 % แสดงสัญญาณขาย (ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน, 2558 หน้า 347-348) จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนใน SET 50 ด้วยการวิเคราะห์ทางเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ร่วมทาง/แยกทาง (MACD) และดัชนีกำลังสัมพันธ์ (RSI) เพราะนักลงทุน

ส่วนมากจะใช้เครื่องมือทางเทคนิค 2 วิธีนี้มาช่วยในการตัดสินใจซื้อขายหุ้นที่ตนเองสนใจในการลงทุน ทำให้ทราบผลตอบแทนโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางเทคนิคจาก 2 วิธีนี้ ซึ่งค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ร่วมทาง/แยกทาง (MACD) จะให้ผลพยากรณ์ที่แม่นยำกว่าในระยะเวลายาว ส่วนดัชนีกำลังสัมพันธ์ (RSI) ที่จะทำให้การพยากรณ์ในช่วงระยะสั้นได้ดีกว่า แต่ควรที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางเทคนิค 2 ตัวนี้ประกอบกันในการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ทางเทคนิค MACD และ RSI มาช่วยในการวิเคราะห์การลงทุนในการซื้อขายหุ้นในหลักทรัพย์ SET 50

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนใน SET 50 ด้วยการวิเคราะห์ทางเทคนิคค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ร่วมทาง/แยกทาง (MACD) และดัชนีกำลังสัมพันธ์ (RSI)

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

รวบรวมข้อมูลราคาหุ้นทั้งราคาเปิดตลาด ราคาปิดตลาด และราคาวันถัดไป โดยการนำข้อมูลแบบรายวันจากหลักทรัพย์ SET 50 ข้อมูลที่ใช้ทดสอบตั้งแต่ไตรมาสที่ 1/2554 ถึงไตรมาสที่ 4/2559 ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการทดสอบทั้งหมด 6 ปี โดยเก็บข้อมูลทั้งหมดจากโปรแกรม E fin stock Pick Up แล้วมาคำนวณลงในโปรแกรม Excel

3.2 วิธีการคำนวณทางเทคนิค

ในการวิจัยนี้ใช้เทคนิคทั้งหมด 2 วิธี ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ร่วมทาง/แยกทาง (Moving Average Convergence/Divergence: MACD) และดัชนีกำลังสัมพันธ์ (Relative Strength Index: RSI)

3.3 ตัวชี้วัด (Indicator) เกิดจากการนำตัวเลขข้อมูลดิบของราคาหรือปริมาณซื้อขาย และนำมาคำนวณด้วยสูตรทางคณิตศาสตร์หรือสูตรทางสถิติที่คิดค้นขึ้นเพื่อนำมาช่วยประกอบการตัดสินใจในการซื้อขาย

3.4 สูตรในการคำนวณการซื้อขายของเทคนิค MACD และ RSI

3.4.1 เทคนิค MACD เป็นความแตกต่างของเส้นค่าเฉลี่ย 2 เส้น โดยทั่วไปใช้เส้น 12 วัน กับเส้น 26 วัน สัญญาณซื้อจะปรากฏขึ้นเมื่อเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่เร็วตัดขึ้นเหนือเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ช้า สัญญาณทั้ง 2 แบบที่เกิดขึ้นจะได้รับการยืนยันเมื่อเส้นทั้ง 2 ตัดผ่านเส้น 0 (zero line) Signal Line หรือ MACD Signal คือ เส้น EMA 9 วัน ซึ่งจะถูกลวงไว้ใช้คู่กันกับเส้น MACD เพื่อหาสัญญาณเข้าซื้อขาย

สูตรการคำนวณด้วยเทคนิค MACD

$$\text{MACD Line} = \text{EMA}(12) - \text{EMA}(26)$$

$$\text{Signal Line} = \text{EMA}(9)$$

รูปที่ 2.1 Signal Line และ MACD Line

แหล่งที่มา <http://www.setmonitor.com>, 2559

หลักการวิเคราะห์

- 1) ถ้า $MACD > 0$ หมายถึง เป็นแนวโน้มขาขึ้น
- 2) ถ้า $MACD < 0$ หมายถึง เป็นแนวโน้มขาลง
- 3) ถ้า $MACD > 0$ และตัด Signal ลงมา หมายถึง ราคาอาจพักฐานชั่วคราว
- 4) ถ้า $MACD < 0$ และตัด Signal ขึ้นไป หมายถึง ราคาอาจจะขึ้นชั่วคราว
- 5) ถ้า MACD ตัด 0 ขึ้นไป เป็นสัญญาณซื้อ
- 6) ถ้า MACD ตัด 0 ลงมา เป็นสัญญาณขาย

การใช้เครื่องมือ MACD เพียงอย่างเดียว มักจะทำให้ผู้ลงทุนไม่ได้กำไรสูงสุด ดังนั้น จึงควรนำหลักการของ DIVERGENCE มาประกอบการตัดสินใจ

DIVERGENCE คือ การขัดแย้งกันของ MACD กับราคาหุ้นมี 2 ลักษณะคือ

1) Bearish divergence จะเกิดขึ้นเมื่อ MACD มีการปรับตัวลงสวนทางกับการสูงขึ้นของดัชนีราคา เป็นการเตือนว่าราคาหุ้นอาจมีการปรับตัวลง

รูปที่ 2.2 Bearish divergence

แหล่งที่มา <http://www.sornhoon.com>, 2560

2) Bullish Divergence จะเกิดขึ้นเมื่อ MACD มีการปรับตัวสูงขึ้นสวนทางกับการลดลงของดัชนีราคา เป็นการบอกว่าการลดลงของราคาหุ้นใกล้สิ้นสุด

รูปที่ 2.3 Bullish Divergence

แหล่งที่มา <http://www.sornhoon.com>, 2560

3.4.2 เทคนิค RSI (Relative Strength Index) เป็นตัววัดความเร็วในการเคลื่อนไหวและทิศทางของราคาหุ้น เมื่อนำไปแสดงบนกราฟค่า RSI จะเริ่มต้นจาก 0 และสูงสุดที่ 100 โดยเครื่องมือตัวนี้จะใช้ข้อมูลของการเปลี่ยนแปลงในราคาโดยเฉลี่ยของช่วงเวลาที่กำหนด ช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการนำมาใช้กับ RSI นั้นก็คือ 14 หากกำหนดค่าช่วงเวลาที่ต่ำกว่า 14 จะทำให้เกิดสัญญาณ Overbought และ Oversold มากขึ้น และในทางกลับกันก็คือถ้ามากกว่า 14 จะทำให้เกิดสัญญาณน้อยลง

การหาค่า RSI นั้นจำเป็นต้องมีค่า RS ก่อนซึ่งก็คือ

$$RS = \frac{\text{ราคาปิดบวกเฉลี่ย} \times \text{วัน}}{\text{ราคาปิดลบเฉลี่ย} \times \text{วัน}}$$

ส่วนค่า RSI นั้นสามารถหาได้โดยการนำค่า RS มาใส่ในสูตรการคำนวณ

$$RSI = 100 - \frac{100}{(1+RS)}$$

Overbought และ Oversold คือการหาจุด Overbought และ Oversold หาก RSI มีค่าเกิน 70 จะแสดงว่าหุ้นตัวนั้นอยู่ในจุด Overbought ส่วนหากต่ำกว่า 30 จะแปลว่าอยู่ในจุด Oversold โดยถ้าหากค่า RSI อยู่ในช่วงระหว่าง 50 เป็นการแสดงถึงแนวโน้มอยู่ในสภาพปกติในการใช้ RSI สัญญาณทางเทคนิคนั้นก็คือหาก RSI วิ่งเหนือกว่าเส้น 30 จะแปลว่าหุ้นตัวนั้นอยู่ในสภาวะ Bullish และหากวิ่งลงต่ำกว่า 70 ก็คือ Bearish

RSI ก็เหมือนกับเครื่องมือที่ใช้วัดแนวโน้มตัวอื่นๆ ที่จะค่อนข้างชัดเจนและใช้งานได้ดีที่สุดในขณะที่ราคาอยู่ในช่วง sideways หากเทียบกับตอนราคาที่อยู่ในการขึ้นกับขาลง ความยากในการจับสัญญาณก็จะมีมากขึ้น อาจจะต้องใช้ประสบการณ์และความสามารถในการหาแนวโน้มที่แท้จริงของราคา ณ ขณะนั้น

รูปที่ 2.4 เทคนิค RSI

แหล่งที่มา <http://www.setmonitor.com>, 2559

ในวงกลมจะเห็นว่า RSI ได้ขึ้นไปถึงจุด Overbought ที่ 70 บนกราฟ และ Oversold ที่ 30

ราคา กับ RSI Divergence หากมีการเกิด Divergence ระหว่าง ราคา กับ RSI (การที่แนวโน้มราคาไม่ไปในทิศทางเดียวกันกับ RSI) เป็นสัญญาณว่าอาจจะมีการกลับตัวของราคาเกิดขึ้น

รูปที่ 2.5 ราคา กับ RSI Divergence

แหล่งที่มา <http://www.setmonitor.com>, 2559

Bullish Divergence จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อการที่ราคาหุ้น Lower Low (จุดต่ำสุดใหม่ ที่ต่ำกว่าจุดต่ำสุดเก่า หรือ ต่ำลงเรื่อยๆ) ในขณะที่ RSI นั้นทำ Higher Low (จุดต่ำสุดใหม่ ที่สูงกว่าจุดต่ำสุดเก่า หรือ สูงขึ้นเรื่อยๆ) จะเป็นการแสดงถึงแนวโน้มที่จะมีการกลับตัวเป็นขาขึ้น

Bearish Divergence จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อการที่ราคาหุ้น Higher High (จุดสูงสุดใหม่ ที่สูงกว่าจุดสูงสุดเก่า หรือ สูงขึ้นเรื่อยๆ) ในขณะที่ RSI นั้นทำ Lower High (จุดสูงสุดใหม่ ที่ต่ำกว่าจุดสูงสุดเก่า หรือ ต่ำลงเรื่อยๆ) จะเป็นการแสดงถึงแนวโน้มที่จะมีการกลับตัวเป็นลงขึ้น

Failure Swings ตัวชี้วัดอีกตัวที่สามารถบอกว่าราคาหุ้นอาจเกิดการกลับตัวได้นั้นก็คือ Failure Swings ลงแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า การสวิงที่ผิดพลาด ยกตัวอย่าง Bullish Failure Swing คือการที่ RSI ลง ไปได้ต่ำกว่า 30 กลับ

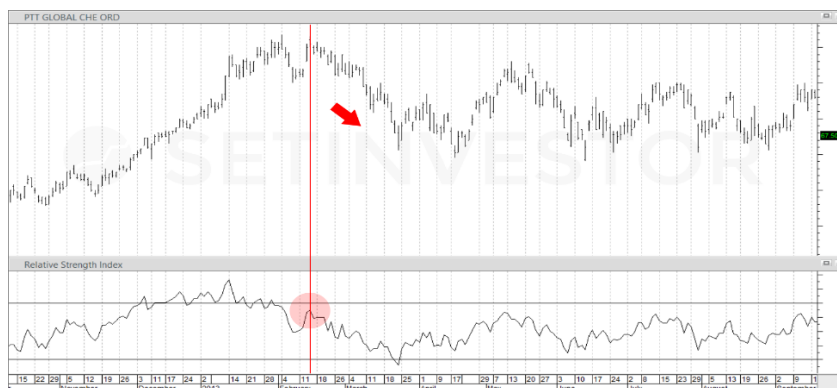
ขึ้นมาเหนือ 30 และเกิดการ Pull Back คือลดลงต่ำ แต่จะไม่ต่ำกว่า 30 และจบลงด้วยการที่ราคาปิดสูงกว่าราคาสูงสุดของวันก่อนหน้า เป็นสัญญาณว่าหุ้นอาจมีการกลับตัวเป็นขาขึ้น

รูปที่ 2.6 Failure Swings

แหล่งที่มา <http://www.setmonitor.com>, 2559

Bearish Failure Swing เน้นนอนว่าต้องตรงกันข้ามกันก็คือการที่ RSI ขึ้นสูงกว่า 70 ลงต่ำกว่า 70 ในเวลาต่อมา และกลับตัวขึ้นไปแต่ไม่ถึง 70 พร้อมกับ ราคาปิดล่าสุด ต่ำกว่า จุดต่ำสุดของวันก่อนหน้า เป็นสัญญาณว่าหุ้นอาจจะพลิกตัวเป็นขาลง

รูปที่ 2.7 Bearish Failure Swing

แหล่งที่มา <http://www.setmonitor.com>, 2559

RSI ในตลาดขาขึ้นและขาลง RSI นั้นค่อนข้างใช้ได้ผลมากในขณะที่ตลาด หรือราคาหุ้นอยู่ในช่วง Sideways หากเป็นช่วงตลาดขาขึ้นหรือขาลงนั้นความแม่นยำมักจะลดลง ดังนั้นเราสามารถทำได้คือการปรับจุดตัด Overbought และ Oversold ในขณะที่ตลาดอยู่ในขาขึ้นอย่างรุนแรง เราอาจจะตั้งจุด Overbought ไว้ที่ 80 และ Oversold ไว้ที่ 40 หากตลาดอยู่ในขาลง เราก็สามารถลดจุด Overbought ลงมาที่ 60 และ Oversold ไว้ที่ 20

4. ผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยระหว่างเครื่องมือการวิเคราะห์ทางเทคนิค MACD และ RSI ภายในช่วงเวลาตั้งแต่ ไตรมาสที่ 1/2554 ถึงไตรมาสที่ 4/2559 รวมทั้งหมด 6 ปี ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ร่วมทาง/แยกทาง (Moving Average Convergence/Divergence: MACD) ค่ามาตรฐาน

ปี พ.ศ.	อัตราผลตอบแทน	อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย	ผลต่างจากค่าเฉลี่ย	กำลังสองของผลต่างจากค่าเฉลี่ย
2554	40.00	67.19	-27.19	739.29
2555	77.78	67.19	10.59	112.14
2556	50.56	67.19	-11.63	135.25
2557	88.89	67.19	21.70	470.87
2558	50.00	67.19	-17.19	316.48
2559	90.91	67.19	23.72	562.63
รวม			0.00	2336.66

$$\text{อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย} = [40.00 + 77.78 + 50.56 + 88.89 + 50.00 + 90.91] / 6 = 67.19$$

ตารางที่ 2 ดัชนีกำลังสัมพัทธ์ (Relative Strength Index: RSI) ค่ามาตรฐาน

ปี พ.ศ.	อัตราผลตอบแทน	อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย	ผลต่างจากค่าเฉลี่ย	กำลังสองของผลต่างจากค่าเฉลี่ย
2554	100.00	83.33	16.66	277.55
2555	100.00	83.33	16.66	277.55
2556	100.00	83.33	16.66	277.55
2557	100.00	83.33	16.66	277.55
2558	0.00	83.33	-83.33	6943.88
2559	100.00	83.33	16.66	277.55
รวม			0.00	8331.63

$$\text{อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย} = [100.00 + 100.00 + 100.00 + 100.00 + 0.00 + 100.00] / 6 = 83.33$$

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลตอบแทนระหว่าง MACD และ RSI ในแต่ละเงื่อนไข และผลสรุปดังตารางต่อไปนี้

ปี พ.ศ.	MACD	ถูก	ผิด	%	RSI	ถูก	ผิด	%
2554	(26, 12, 9)	2	3	40.00	(70, 30)	3	0	100.00
	(50, 20, 10)	2	1	66.67	(21, 60)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(35, 5, 9)	4	3	57.14	(30, 80)	2	1	66.67
	(35, 15, 9)	2	3	40.00	(14, 50)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(34, 13, 8)	3	3	50.00	(21, 50)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
2555	(26, 12, 9)	7	2	77.78	(70, 30)	10	0	100.00
	(50, 20, 10)	7	1	87.50	(21, 60)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(35, 5, 9)	12	3	80.00	(30, 80)	1	0	100.00
	(35, 15, 9)	7	1	87.50	(14, 50)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(34, 13, 8)	7	2	77.78	(21, 50)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	MACD	ถูก	ผิด	%	RSI	ถูก	ผิด	%
2556	(26, 12, 9)	5	4	55.56	(70, 30)	3	0	100.00
	(50, 20, 10)	9	1	90.00	(21, 60)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(35, 5, 9)	6	6	50.00	(30, 80)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(35, 15, 9)	6	1	85.71	(14, 50)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(34, 13, 8)	4	3	57.14	(21, 50)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
2557	(26, 12, 9)	8	1	88.89	(70, 30)	4	0	100.00
	(50, 20, 10)	5	0	100.00	(21, 60)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(35, 5, 9)	11	3	78.57	(30, 80)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(35, 15, 9)	6	1	85.71	(14, 50)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(34, 13, 8)	7	1	87.50	(21, 50)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
2558	(26, 12, 9)	4	4	50.00	(70, 30)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(50, 20, 10)	4	2	66.67	(21, 60)	1	0	100.00
	(35, 5, 9)	6	6	50.00	(30, 80)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(35, 15, 9)	10	3	76.92	(14, 50)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(34, 13, 8)	6	3	66.67	(21, 50)	1	0	100.00
2559	(26, 12, 9)	10	1	90.91	(70, 30)	5	0	100.00
	(50, 20, 10)	6	1	85.71	(21, 60)	1	0	100.00
	(35, 5, 9)	11	2	84.62	(30, 80)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(35, 15, 9)	9	1	90.00	(14, 50)	0	0	ไม่มีการซื้อขาย
	(34, 13, 8)	11	1	91.67	(21, 50)	1	0	100.00

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 การอภิปรายผล

การเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนใน SET 50 ด้วยการวิเคราะห์ทางเทคนิค MACD และ RSI สามารถอภิปรายผลออกมาได้ดังนี้

1. การเลือกเครื่องมือทางเทคนิคที่ใช้ในการลงทุนระหว่างเทคนิค MACD และ RSI ผลการวิจัยพบว่า MACD สามารถทำผลตอบแทนจากการลงทุนใน SET 50 มากกว่า RSI เนื่องจาก MACD ในระยะเวลา 6 ปี ตั้งแต่ ไตรมาสที่ 1 ปี 2554 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี 2559 เป็นจำนวน 1446 วัน มีการซื้อขายและผลตอบแทนจากการลงทุนมากกว่า RSI สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chong et al. (2014) ได้ศึกษาผลตอบแทนของเทคนิค MACD และ RSI พบว่า เทคนิควิเคราะห์ MACD (12, 26, 0) และ RSI (21, 50) สามารถทำผลตอบแทนได้ดีในดัชนี S&P/TSX Composite Index และพบว่า RSI (14, 30/70) สามารถทำผลตอบแทนได้ดีที่สุดในดัชนี Dow Jones Industrials Index

2. การลงทุนในครั้งนี้เป็นการทดสอบเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนใน SET 50 โดยการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ทางเทคนิค MACD และ RSI มาลงทุนตามสัญญาณเทคนิคที่เกิดขึ้นในแต่ละเครื่องมือทางเทคนิค ผลตอบแทนที่นักลงทุนจะได้รับเกิดจากกำไรส่วนเกินจากการขายหลักทรัพย์เงินปันผล สำหรับผลตอบแทนจากกำไรส่วนเกินขึ้นอยู่กับความต้องการของการให้สัญญาณซื้อขายในแต่ละเครื่องมือเทคนิค ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อกำหนดจุดซื้อขายของนักลงทุนในแต่ละท่าน ผลตอบแทนก็ต้องขึ้นอยู่กับแนวโน้มที่ปรับตัวของหลักทรัพย์ที่เลือกในการลงทุน

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาการวิเคราะห์เทคนิค MACD และ RSI ในกลุ่มหลักทรัพย์อื่นๆ
2. ควรศึกษาเครื่องมือการวิเคราะห์อื่นๆ ที่นอกเหนือจาก MACD และ RSI เพื่อนำมาทำการวิจัยการเปรียบเทียบผลตอบแทนในการลงทุนใน SET 50

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาการเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนใน SET 50 โดยใช้เครื่องมือทางเทคนิค MACD และ RSI การลงทุนในครั้งนี้เป็นการลงทุนตามสัญญาณซื้อขายที่นักลงทุนกำหนด สัญญาณเทคนิค MACD ที่ใช้เลือกในการลงทุน (26,12,9), (50,20,10), (35,5,9), (35,15,9), (34,13,8) และสัญญาณเทคนิค RSI ที่เลือกใช้ในการลงทุน (70,30), (21,60), (30,80), (14,50), (21,50) ทั้งหมดนี้เป็นสัญญาณที่นักลงทุนกำหนดในการซื้อขายในหลักทรัพย์ SET 50 ของงานวิจัยฉบับนี้ สรุปได้ว่าสัญญาณเทคนิค MACD สามารถทำผลตอบแทนได้มากกว่า RSI ดังตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลตอบแทนเทคนิค MACD และ RSI จะเห็นได้ว่า MACD มีการซื้อขายและทำผลตอบแทนที่มากกว่า RSI ตามช่วงเวลาที่นักลงทุนเลือกมาเปรียบเทียบเครื่องมือเทคนิคทั้ง 2 วิธีนี้ ข้อเสนอแนะของงานวิจัยฉบับนี้ควรศึกษาเครื่องมือวิเคราะห์ทางเทคนิค MACD และ RSI ที่นักลงทุนสามารถพัฒนาไปใช้กับกลุ่มหลักทรัพย์อื่น เช่น กลุ่มธนาคาร กลุ่มน้ำดื่ม เป็นต้น และนักลงทุนควรศึกษาเครื่องมืออื่นๆ นอกเหนือจากเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ มาทำการวิจัยและสร้างชิ้นงานใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ให้นักลงทุนคนอื่นๆ ได้มีต้นแบบการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เพจ Sornhoon. (2560). *MACD*. <http://www.sornhoon.com>, 2560

รัชดาภรณ์ เมฆเสน. (2560). *การลงทุน.อ้างอิงจาก*

<https://sites.google.com/a/kkumail.com/savingmoney4u/ministries>, 2560

เว็บไซต์ข้อมูลบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทย. (2560). *RSI*. <http://www.setmonitor.com>, 2560

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน. (2558). *SET 50 INDEX*. พิมพ์ครั้งที่ 16.

Chong.T.T,Ng.w. , & Liew.V.K. (2014). Revisiting the Performance of MACD and RSI Oscillators. *Journal Risk Financial Manag*, 7(1), 1-12.

การจัดการลงทุนที่เหมาะสมกับวัยเกษียณ

THE SUITABLE INVESTMENT FOR RETIREMENT AGE

เจียไฮ่หวัง¹ สมพร ปันโภชา² นลินี เวชวิริยะกุล³

¹ สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: jiahai36250@gmail.com
² สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: somporn_pun@utcc.ac.th
³ สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: ninee2002@yahoo.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการลงทุนที่เหมาะสมกับวัยเกษียณ โดยพิจารณาการลงทุนในสินทรัพย์ 4 ประเภท ได้แก่ ดัชนี SET50 ดัชนีราคาน้ำมันดิบ พันธบัตรรัฐบาล และเงินสด โดยใช้แบบจำลองมอนติคาร์โล (Monte Carlo Simulation) ในการคัดเลือกสัดส่วนการลงทุนจากรูปแบบทั้งหมด 35 แบบ ให้มีอัตราถอนเงิน (Withdrawal Rate) ที่เหมาะสม และมีอัตราความผิดพลาด (Failure Rate) ที่ผู้ลงทุนยอมรับได้ ตามระยะเวลาที่ผู้เกษียณอายุคาดว่าจะดำรงชีวิตอยู่ ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าสำหรับผู้ที่กำลังจะดำรงชีวิตหลังเกษียณเป็นเวลา 10 ปี อาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกระจายการลงทุนในสินทรัพย์หลากหลาย เนื่องจากนักลงทุนสามารถลงทุนในรูปแบบการฝากเงินหรือซื้อพันธบัตรรัฐบาลก็ทำให้ผู้ลงทุนสามารถบรรลุเป้าหมายสำหรับวัยเกษียณได้ด้วยอัตราถอนเงินที่ไม่สูงเกิน 10% ส่วนผู้ที่คาดว่าจะดำรงชีวิตหลังเกษียณเป็นระยะเวลาที่ยาวนานขึ้นเป็น 20 ปี หรือ 30 ปี จากสัดส่วนการลงทุนของ 4 หลักทรัพย์ พบว่ารูปแบบการลงทุนส่วนใหญ่เกิดสถานะล้มเหลว แต่มีบางรูปแบบเท่านั้นที่มีอัตราถอนเงินที่เหมาะสมอยู่ที่ 3% - 5% โดยมีอัตราความผิดพลาดเป็นศูนย์

คำสำคัญ: ดัชนี SET50, วัยเกษียณ, อัตราถอนเงิน

ABSTRACT

This research studies about the suitable investment for retirement age by considering 4 types of assets to be invested such as SET50 index, Crude oil, Bond and Cash. Analyzing by Monte Carlo Model for selecting the proportion of investment of 35 patterns with appropriate withdrawal rate. The failure rate that investments can be accepted to cover the retirement age.

The results conclude that investors who expect to live 10 years after retirement do not need to allocate too many asset classes to reach their goal because they can bring amount of cash to deposit in bank or invest in bond. Thus they can reach the goal when retirement under the condition that the withdrawal rate do not excess 10%. For investors who expect to be live after retirement more than 20 years. These pattern of investments mostly usually fail. However there are some pattern that have withdrawal rate 3%- 5% and the failure rate be zero

Keywords: SET50 Index, retirement age, Withdrawal Rate

1. บทนำ

ในชีวิตคนเราประกอบด้วยช่วงชีวิตหลักๆ อยู่ 3 ระยะ คือ ช่วงที่ 1 ระยะสะสม ซึ่งเป็นช่วงระยะเริ่มต้นการทำงานหลังจากจบการศึกษา โดยมากจะอยู่ในช่วงอายุ 20-25 ปี เป็นช่วงที่มีรายรับค่อนข้างจำกัด เงินออมน้อย แนวโน้มการเป็นหนี้สูง ช่วงที่ 2 ระยะมั่นคง เป็นช่วงที่เริ่มเข้าสู่วัยกลางคน จะอยู่ในช่วงอายุประมาณ 30-40 ปี ช่วงนี้จะเป็นช่วงที่เริ่มมีความมั่นคง รายได้เริ่มมากกว่ารายจ่าย มีทรัพย์สินในระดับหนึ่ง และเป็นช่วงที่ริเริ่มสร้างครอบครัว เนื่องจากในระยะนี้เป็นช่วงที่คนเราจะหารายได้ได้ในปริมาณมากเนื่องจากยังมีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างน้อย ประกอบกับอายุยังน้อยทำให้สุขภาพแข็งแรง และความรับผิดชอบต่างๆ ไม่มากนัก จึงควรเป็นวัยที่เริ่มสะสมเงิน และเรียนรู้วิธีจัดสรรเงินออมให้กองเงย และช่วงที่ 3 ระยะอุทิศ โดยมากจะอยู่ในช่วงวัยก่อนเกษียณอายุถึงวัยเกษียณอายุ ซึ่งส่วนมากมักจะมีฐานะทางการเงินมั่นคงสำหรับตนเองมาในระดับหนึ่งแล้ว จึงมักจะเก็บเงินเพื่อให้มีชีวิตที่ไม่ลำบากในช่วงบั้นปลายชีวิต

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ ที่เหมาะสมสำหรับผู้ลงทุนวันเกษียณอายุแต่ละราย โดยครอบคลุมสินทรัพย์ 4 ประเภท ได้แก่ หุ้นสามัญที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ดัชนีSET50) พันธบัตรรัฐบาล ราคาน้ำมันดิบ (Crude Oil) และเงินสด โดยทำการคำนวณหาสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้อัตราดอกเบี้ยที่สูงที่สุด และมีอัตราความผิดพลาดต่ำที่สุดที่ผู้ลงทุนยอมรับได้ ซึ่งพิจารณาอัตราผลตอบแทนหลังปรับลดด้วยอัตราเงินเฟ้อ ในการคำนวณหาอัตราความผิดพลาด ณ อัตราดอกเบี้ยต่างๆ ทั้งนี้เมื่อทราบอัตราดอกเบี้ยที่ให้อัตราความผิดพลาดต่ำที่สุดแล้ว จะสามารถนำอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวมาคิดย้อนเพื่อหาจำนวนเงินลงทุนเริ่มต้นที่ควรเตรียมไว้ก่อนที่จะเข้าสู่วัยเกษียณอายุได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาสัดส่วนการลงทุนที่เหมาะสมในสินทรัพย์ 4 ประเภท ได้แก่ หุ้นสามัญที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ดัชนีSET50) พันธบัตรรัฐบาล เงินสด และราคาน้ำมันดิบ (Crude Oil) โดยคำนึงถึงช่วงระยะเวลาที่จะดำรงชีวิตอยู่หลังเกษียณอายุ อัตราดอกเบี้ย และความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงของผู้ลงทุนแต่ละบุคคล
- 2 เพื่อศึกษาอัตราดอกเบี้ยของแต่ละบุคคลตามอัตราความผิดพลาดที่ผู้ลงทุนแต่ละรายยอมรับได้ และสามารถนำอัตราดอกเบี้ยไปคิดย้อนหลังเพื่อหาจำนวนเงินลงทุนเริ่มต้นของแต่ละบุคคล ที่ควรเตรียมพร้อมไว้ก่อนถึงวัยเกษียณอายุ

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเก็บรวบรวมจากฐานข้อมูล Datastream ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนของดัชนี SET50 ที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลไทย อัตราผลตอบแทนของราคาน้ำมันดิบ (Crude Oil) โดยคำนวณจากดัชนีราคาน้ำมันดิบ (Crude Oil) มีหน่วยเป็นบาท และอัตราผลตอบแทนของเงินฝากธนาคาร ซึ่งจะใช้อัตราผลตอบแทนของเงินฝากออมทรัพย์เฉลี่ยของ 3 ธนาคารใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์ ถ่วงน้ำหนักในสัดส่วนที่เท่ากันในการคำนวณ ซึ่งข้อมูลที่น่ามาพิจารณานั้น ได้ทำการเก็บข้อมูลมาทั้งหมด 2 วิธี ดังนี้

1. เก็บข้อมูลอัตราผลตอบแทนรายปี และทำการหาค่าเฉลี่ยต่อปี เนื่องจากเป็นการสอดคล้องกับการจัดสรรสัดส่วนพอร์ตการลงทุนใหม่ๆ ทุกๆ สิ้นปี (Rebalance) ตามข้อสมมติฐานการลงทุน โดยใช้ข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ถึงปี พ.ศ. 2559

2. เก็บข้อมูลอัตราผลตอบแทนรายวัน เพื่อให้สะท้อนถึงความผันผวนของอัตราผลตอบแทนได้มากขึ้น โดยวิธีนี้จะเก็บตัวอย่างเป็นรายวันแล้วทำการหาค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนจากนั้นจึงปรับให้เป็นอัตราผลตอบแทนต่อปี เพื่อนำค่าที่ได้มาใช้ในการประมวลผลในการทำแบบจำลองต่อไป โดยใช้ข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559

- การคำนวณผลตอบแทนรายวัน เปลี่ยนเป็นผลตอบแทนรายปี

$$\text{Annualized Return} = (1 + \text{Daily Return})^{250} - 1$$

- การคำนวณผลตอบแทนรายวัน เปลี่ยนเป็นผลตอบแทนรายปี

$$\text{Annualized Standard Deviation} = \text{Daily Standard Deviation} \times \sqrt{250}$$

ซึ่งอัตราผลตอบแทนที่ได้จากแต่ละวิธี จะถูกนำมาคิดลดด้วยอัตราเงินเพื่อเฉลี่ยย้อนหลังในช่วงระยะเวลาเดียวกัน เพื่อนำอัตราผลตอบแทนที่ปรับด้วยอัตราเงินเพื่อแล้ว มาจัดสรรสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ทั้ง 4 ประเภท คือ ดัชนี SET50 ดัชนีราคาน้ำมันดิบ (Crude Oil) พันธบัตรรัฐบาล และเงินสด โดยเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยที่คาดหวังของแต่ละบุคคล ช่วงระยะเวลาที่คาดว่าจะดำรงชีวิตอยู่หลังเกษียณอายุ รวมถึงความเสี่ยงที่จะเกิดความผิดพลาดที่ผู้เกษียณอายุแต่ละคนสามารถรับได้ เพื่อให้ได้สัดส่วนการลงทุนที่เหมาะสมสำหรับผู้ลงทุนในวัยเกษียณอายุแต่ละคน ทั้งนี้เมื่อทราบอัตราดอกเบี้ยแล้วจะสามารถนำอัตราดังกล่าวมาคิดย้อนกลับเพื่อหาจำนวนเงินลงทุนเริ่มต้นที่ควรเตรียมไว้ก่อนที่จะเข้าสู่วัยเกษียณอายุได้

3.2 ข้อสมมติฐานในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการนำอัตราผลตอบแทนจากสัดส่วนการลงทุนแบบต่างๆ นำมาประมวลตามแบบจำลอง ซึ่งมีสมมติฐานว่าผู้ลงทุนจะถอนเงินในทุกๆ ต้นปี และจะทำการจัดสรรสัดส่วนการลงทุนใหม่ (Rebalance) ทุกสิ้นปี โดยผลตอบแทนที่ได้จะได้รับการสุ่มค่าในช่วงของผลตอบแทนแบบปกติ (Normal Distribution) โดยอยู่ภายใต้ข้อสมมติฐานว่าผลตอบแทนในอนาคตจะมีลักษณะใกล้เคียงกับผลตอบแทนในอดีต ผู้ลงทุนในวัยเกษียณแต่ละรายที่ทำงานจนถึงเวลาเกษียณนั้นมักมีช่วงอายุที่ไม่เท่ากัน ทำให้ระยะเวลาที่คาดว่าจะดำรงชีวิตอยู่ในวัยเกษียณอายุไม่เท่ากันด้วย อาจจะเป็น 10 ปี 20 ปี หรือ 30 ขึ้นกับความพึงพอใจ และลักษณะการใช้ชีวิตของบุคคลนั้นๆ งานวิจัยนี้จึงตั้งข้อสมมติฐานการดำรงชีวิตในวัยเกษียณของผู้เกษียณอายุไว้ 3 ช่วง คือ 10 ปี 20 ปี หรือ 30 ปี โดยมีวัตถุประสงค์ในการคำนวณหาอัตราความผิดพลาดของสัดส่วนการลงทุนแต่ละแบบ เพื่อนำมาหาสัดส่วนการจัดสรรสินทรัพย์ที่เหมาะสมสำหรับผู้เกษียณอายุแต่ละราย

โดยพิจารณาอัตราถอนเงินต่างๆ ตั้งแต่ร้อยละ 3 ถึงร้อยละ 12 เพิ่มขึ้นทีละร้อยละ 1 รวมถึง 10 ค่า ตามแบบจำลองที่กำหนดไว้ ซึ่งอัตราการถอนเงินที่ยั่งยืนสูงสุด (maximum sustainable withdrawal rate: MWR) จะเป็นอัตราถอนเงินสูงสุดเทียบกับเงินต้นในปีแรก (จำนวนเงินที่ต้องการถอนหารด้วยเงินที่เตรียมนำมาลงทุน) และถอนเป็นจำนวนเงินเท่ากับปีแรกในปีถัดๆ ไป ที่ทำให้การเกษียณอายุเป็นไปตามที่คาดหวัง โดยมีอัตราความผิดพลาดที่ผู้ลงทุนยอมรับได้โดยในการวิจัยนี้ ผลที่คำนวณได้จะไม่ได้พิจารณาถึงอัตราภาษี ค่าธรรมเนียมการซื้อขายและ

ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการพอร์ตการลงทุน การถอนเงินจะเริ่มในช่วงต้นปีของแต่ละปี โดยเริ่มตั้งแต่ปีแรกที่เกษียณอายุ ถ้าหากการถอนเงินทำให้ปริมาณเงินลดลงไปจนทำให้ยอดเงินคงเหลือของสินทรัพย์กลายเป็นศูนย์ก่อนที่ จะครบช่วงระยะเวลาที่คาดการณ์ไว้ แสดงว่าอัตราถอนเงินนั้นเป็นอัตราที่สูงเกินไป และทำให้พอร์ตการลงทุนนั้น สัมเหลว ทั้งนี้จะมีการปรับสัดส่วนการลงทุนทุกๆ สิ้นปี เพื่อให้ได้สัดส่วนการลงทุนเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ซึ่ง สุดท้ายจะได้สัดส่วนที่มีอัตราการถอนที่ยั่งยืนสูงสุด ซึ่งตรงและสอดคล้องกับอัตราความผิดพลาดที่ผู้ลงทุนยอมรับได้ ซึ่งจะ เป็นสัดส่วนการลงทุนที่เหมาะสมสำหรับผู้เกษียณอายุแต่ละราย

3.3 การคำนวณหาอัตราผลตอบแทน และสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์

เก็บข้อมูลในอดีตของผลตอบแทนต่างๆ ของสินทรัพย์ทั้ง 4 ประเภท คำนวณอัตราผลตอบแทนย้อนหลัง ของทั้ง 4 หลักทรัพย์ ได้แก่ ดัชนี SET50 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล ไทย อัตราผลตอบแทนของราคาน้ำมันดิบ (Crude Oil) โดยคำนวณจากดัชนีราคาน้ำมันดิบ (Crude Oil) มีหน่วยเป็น บาท และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์เฉลี่ยของ 3 ธนาคารใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย และ ธนาคารไทยพาณิชย์ โดยคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของอัตรา ผลตอบแทนของแต่ละหลักทรัพย์ ตลอดช่วงเวลาที่ใช้ในการคำนวณ จากนั้นนำอัตราผลตอบแทนที่คำนวณได้ข้างต้น มาคำนวณหาอัตราผลตอบแทน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละพอร์ตการลงทุนที่มีสัดส่วนต่างๆ กัน โดยการ แบ่งสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ตั้งแต่ร้อยละ 0 ถึงร้อยละ 100 โดยมีการปรับเพิ่มทีละร้อยละ 25 ซึ่ง เมื่อรวมสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ทั้ง 4 ประเภทจะต้องเท่ากับ ร้อยละ 100 ซึ่งได้สัดส่วนการลงทุนทั้งหมด 35 แบบ และมีการแบ่งจำนวนปีที่คาดว่าจะดำรงชีวิตอยู่หลังเกษียณอายุออกเป็น 3 ช่วงอายุ คือ 10 ปี 20 ปี หรือ 30 ปี

3.4 การคำนวณหาอัตราความผิดพลาด (Failure Rate)

นำอัตราผลตอบแทนจากสัดส่วนการลงทุนแบบต่างๆ หลังจากปรับลดด้วยอัตราเงินเฟ้อแล้วมาประมวลผล โดยใช้แบบจำลองมอนติคาร์โล (Monte Carlo Simulation) และใช้การแจกแจงความน่าจะเป็นแบบปกติ (Normal Distribution) ในการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนของแต่ละพอร์ตการลงทุน โดยนำช่วงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงมา ปรับค่าเพิ่มขึ้น หรือลดลงตามแบบจำลองสุ่มได้ จากรูปแบบการจัดสัดส่วนการลงทุนทั้งหมดจำนวน 35 แบบ โดยทำ การสุ่มผลตอบแทนจากสัดส่วนการลงทุนที่ละแบบ และทำการคำนวณซ้ำตามจำนวนปีที่คาดว่าจะดำรงชีวิตในวัย เกษียณ โดยแต่ละแบบจำลองให้ทำการคำนวณซ้ำ 5,000 รอบต่อ 1 สัดส่วนการลงทุน ต่อ 1 ช่วงอายุ เพื่อหาโอกาสที่ จะเกิดความผิดพลาด ในแต่ละอัตราถอนเงินที่นำมาใช้ โดยกำหนดให้อัตราถอนเงินมีทั้งหมด 10 อัตรา ตั้งแต่ร้อยละ 3 ถึงร้อยละ 12 โดยมีการเพิ่มขึ้นทีละร้อยละ 1 ขั้นตอนการคำนวณมีดังนี้

1) ปีที่ 1 ที่เกษียณอายุ ให้ถอนเงินออกมาเท่ากับอัตราถอนเงินที่กำหนดไว้ จากนั้นให้นำจำนวนเงินที่ เหลืออยู่ไปลงทุนในสัดส่วนการลงทุนหนึ่ง และทำการสุ่มหาอัตราผลตอบแทนจากแบบจำลอง โดยให้ถือเสมือนว่า ค่าที่ได้คือ อัตราผลตอบแทน ณ สิ้นปีนั้น และให้นำอัตราผลตอบแทนที่ได้รวมไว้กับจำนวนเงินที่เหลืออยู่หลังจากหัก เงินที่ถอนออกไปเมื่อต้นปีที่แล้ว ให้นำเป็นการลงทุนครบ 1 ปี

2) ในปีที่ 2 ให้ถอนเงินจำนวนเท่ากับจำนวนเงินที่ถอนออกไปในปีแรก และจัดสัดส่วนการลงทุน (Rebalance) ของเงินที่คงเหลืออยู่ตามสัดส่วนที่ได้ลงทุนไว้ในปีแรก และทำการสุ่มอัตราผลตอบแทนจากช่วงอัตรา

ผลตอบแทน และนำมารวมไว้กับจำนวนเงินคงเหลือเช่นเดียวกับปีแรก โดยให้ทำแบบนี้ไปเรื่อยๆ สำหรับปีต่อไป จนครบระยะเวลาที่คาดว่าจะดำรงชีวิตอยู่หลังเกษียณ

3) ทำซ้ำในขั้นตอนที่ 1 และ 2 จำนวน 5,000 รอบ ในแต่ละสัดส่วนการลงทุน และจำนวนปีที่คาดว่าจะดำรงชีวิตอยู่ โดยกำหนดว่าการคำนวณรอบใดที่จะทำให้จำนวนเงินคงเหลือเท่ากับ หรือ ต่ำกว่า 0 แสดงว่าการคำนวณครั้งนั้นล้มเหลว และนำจำนวนครั้งที่ล้มเหลวมาคำนวณเพื่อหาอัตราการเกิดความผิดพลาดของแต่ละแบบการลงทุน เทียบกับอัตราดอกเบี้ย

ผลการวิจัยนี้คาดว่า การประมวลผลจากแบบจำลองจะทำให้ทราบอัตราความผิดพลาดของสัดส่วนการลงทุนแบบต่างๆ ในแต่ละช่วงระยะเวลาที่คาดว่าจะดำรงชีวิตอยู่หลังเกษียณอายุ ของอัตราดอกเบี้ยตั้งแต่ร้อยละ 3 ถึงร้อยละ 12 โดยผู้ลงทุนคาดหวัง โดยตัวแปรที่ผู้ลงทุนต้องกำหนดคือ อัตราดอกเบี้ย เนื่องจากจะใช้คำนวณออกมาเป็นเงินที่ผู้ลงทุนจะได้รับในแต่ละปี และอัตราความผิดพลาด เนื่องจากจะเป็นอัตราที่ทำให้เกิดความผิดพลาดในสัดส่วนการลงทุนนั้นๆ ที่ผู้ลงทุนเลือกลงทุน ซึ่งเมื่อผู้ลงทุนทราบตัวแปรทั้ง 2 ของตนเองแล้วจะสามารถเลือกการจัดสรรสัดส่วนการลงทุนให้เหมาะสม

4. ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้นำเสนอแบบจำลองในการคำนวณหาอัตราความผิดพลาดที่เกิดขึ้นสำหรับการลงทุนแบบต่างๆ ณ อัตราดอกเบี้ยที่กำหนด เพื่อให้ทราบการจัดสรรสินทรัพย์ที่เหมาะสมสำหรับวัยเกษียณ โดยใช้การคำนวณอัตราผลตอบแทน ซึ่งได้ผลการวิจัยดังนี้

แบบจำลองนี้ใช้อัตราผลตอบแทนรายวันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2550 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 เพื่อคำนวณหาอัตราความผิดพลาดที่เกิดขึ้นสำหรับสัดส่วนการลงทุนแบบต่างๆ เนื่องจากการคิดอัตราผลตอบแทน มีการปรับสัดส่วนการลงทุน (Rebalance) ทุกๆ สัปดาห์ ซึ่งอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติเชิงพรรณนาของสินทรัพย์จากวิธีอัตราผลตอบแทนรายวัน

Parameter	Bond	Crude Oil	SET50	Cash
Return	3.62%	6.68%	10.43%	0.65%
SD (Daily)	0.79%	39.44%	22.90%	0.13%

จากตารางที่ 1 แสดงอัตราผลตอบแทน(Return) และค่าความผิดพลาด(Standard Deviation)จะเห็นว่าสินทรัพย์ที่ให้อัตราผลตอบแทนสูงย่อมที่จะมีความผันผวน หรือความเสี่ยงสูง หากเทียบกัน สินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนต่ำ ก็มีความผันผวน หรือความเสี่ยงที่ต่ำ ซึ่งผลตอบแทนดังกล่าวเป็นผลตอบแทนเฉลี่ยสุทธิต่อวันที่ยังไม่ได้พิจารณาถึงปัจจัยเงินเฟ้อ เพื่อให้สะท้อนถึงความเป็นจริง จึงนำค่าเงินเฟ้อ ที่ประมาณการโดยใช้ดัชนีผู้บริโภค (CPI) ซึ่งเท่ากับร้อยละ 2.04 ต่อปี มาปรับลดอัตราผลตอบแทน ผู้วิจัยได้แบ่งสัดส่วนการลงทุนออกเป็น 35 แบบดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สัดส่วนการลงทุน

	สัดส่วน			
	Bond	Crude Oil	SET50	Cash
แบบที่1	1.00	-	-	-
แบบที่2	-	1.00	-	-
แบบที่3	-	-	1.00	-
แบบที่4	-	-	-	1.00
แบบที่5	0.50	0.50	-	-
แบบที่6	0.50	-	0.50	-
แบบที่7	0.50	-	-	0.50
แบบที่8	-	0.50	0.50	-
แบบที่9	-	0.50	-	0.50
แบบที่10	-	-	0.50	0.50
แบบที่11	0.75	0.25	-	-
แบบที่12	0.75	-	0.25	-
แบบที่13	0.75	-	-	0.25
แบบที่14	0.25	0.75	-	-
แบบที่15	-	0.75	-	0.25
แบบที่16	-	0.75	0.25	0.25
แบบที่17	0.25	-	0.75	-
แบบที่18	-	0.25	0.75	-
แบบที่19	-	-	0.75	0.25
แบบที่20	0.25	-	-	0.75
แบบที่21	-	0.25	-	0.75
แบบที่22	-	-	0.25	0.75
แบบที่23	0.25	0.25	0.25	0.25
แบบที่24	0.50	0.25	0.25	-
แบบที่25	0.50	0.25	-	0.25
แบบที่26	0.50	-	0.25	0.25
แบบที่27	0.25	0.50	0.25	-
แบบที่28	0.25	0.50	-	0.25
แบบที่29	-	0.50	0.25	0.25
แบบที่30	0.25	0.25	0.50	-
แบบที่31	0.25	-	0.50	0.25
แบบที่32	-	0.25	0.50	0.25
แบบที่33	0.25	0.25	-	0.50
แบบที่34	0.25	-	0.25	0.50
แบบที่35	-	0.25	0.25	0.50

ตัวอย่าง ลงทุนในตราสารหนี้ 100% ซึ่งเป็นสัดส่วนการลงทุนได้ดังนี้

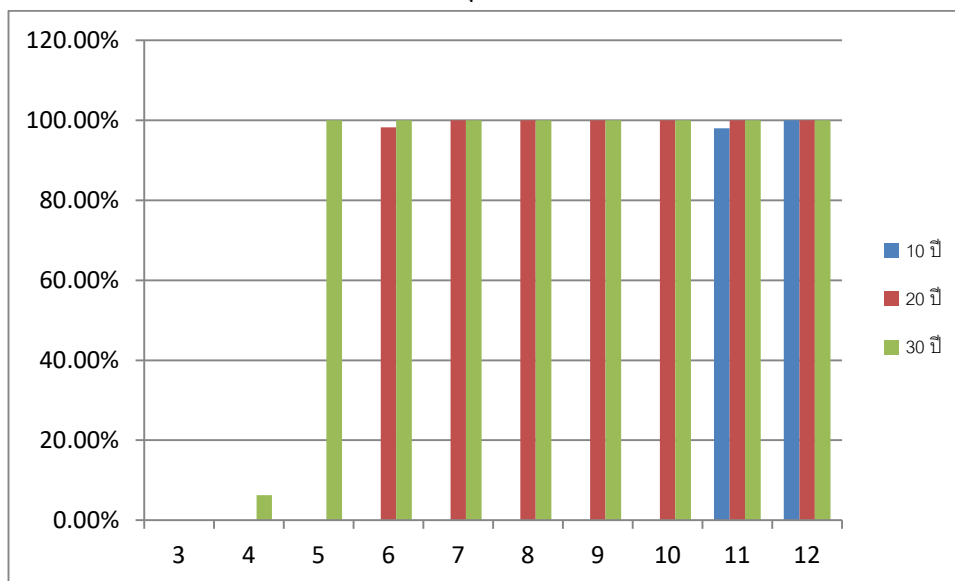
สัดส่วน			
Bond	Crude Oil	SET50	Cash
1	0	0	0

อัตราการถอนเงินของจำนวนปีที่คาดว่าจะดำรงชีวิตอยู่ในวัยเกษียณอายุ

จำนวน(ปี*)	อัตราการถอนเงิน (%)									
	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
10	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	97.98%	100.00%
20	0.00%	0.00%	0.00%	98.24%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
30	0.00%	6.26%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

*จำนวนปี หมายถึงจำนวนปีที่คาดว่าจะดำรงชีวิตอยู่ในวัยเกษียณอายุ

แสดงเปอร์เซ็นต์ความล้มเหลวของพอร์ตการลงทุนจากอัตราการถอนเงิน

ตารางและรูปแสดงให้เห็นว่าลงทุนในตราสารหนี้ 100% ถ้าผู้ลงทุนคาดหวังว่าจะดำรงชีวิตอยู่รอดหลังเกษียณอายุเป็นเวลา 10 ปี อัตราการถอนเงินที่เหมาะสมอยู่ที่ 3% ถึง 10% ต่อปี และถ้าผู้ลงทุนคาดหวังว่าจะดำรงชีวิตอยู่รอดหลังเกษียณอายุเป็นเวลา 20 ปี อัตราการถอนเงินที่เหมาะสมอยู่ที่ 3% ถึง 4% ต่อปีรวมถึงผู้ลงทุนคาดหวังว่าจะดำรงชีวิตอยู่รอดหลังเกษียณอายุเป็นเวลา 30 ปี อัตราการถอนเงินที่เหมาะสมอยู่ที่ 3% ต่อปีที่จะทำให้ผู้ลงทุนสามารถดำรงชีวิตในวัยเกษียณได้อย่างปกติสุข แต่ถ้าผู้ลงทุนคาดหวังว่าจะดำรงชีวิตอยู่รอดหลังเกษียณอายุเป็นเวลา 10 ปี 20 ปี 30 ปี อัตราการถอนเงินอยู่ที่ช่วงอื่นจะทำให้พอร์ตการลงทุนของนักลงทุนมีภาวะล้มเหลว

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาอัตราการลงทุนที่เหมาะสมที่ไม่เกิดสถานะล้มเหลวทางการเงินในแต่ละช่วงอายุหลังเกษียณของนักลงทุน จากสัดส่วนการลงทุนใน 35 รูปแบบ พบว่ามี 22 รูปแบบที่ไม่เกิดสถานะล้มเหลวทางการเงินดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางเปรียบเทียบสัดส่วนการลงทุนที่มีอัตราการลงทุนไม่เกิดสถานะล้มเหลวทางการเงินเมื่อมีอายุหลังเกษียณ

แบบ	Bond	Crude Oil	SET50	Cash	อัตราการลงทุนที่ดีที่สุด	อายุหลังเกษียณ
แบบที่ 1	100%	0%	0%	0%	3% - 10%	10
					3% - 5%	20
					3%	30
แบบที่ 4	0%	0%	0%	100%	3% - 9%	10
					3% - 4%	20
แบบที่ 7	50%	0%	0%	50%	3% - 9%	10
					3% - 4%	20
					3%	30
แบบที่ 10	0%	0%	50%	50%	3% - 4%	10
แบบที่ 11	75%	25%	0%	0%	3% - 4%	10
แบบที่ 12	75%	0%	25%	0%	3% - 8%	10
					3%	20
แบบที่ 13	75%	0%	0%	25%	3% - 10%	10
					3% - 5%	
					3%	
แบบที่ 18	0%	25%	75%	0%	3%	10
แบบที่ 19	0%	0%	75%	25%	3%	10
แบบที่ 20	25%	0%	0%	75%	3% - 9%	10
					3% - 4%	20
แบบที่ 21	0%	25%	0%	75%	3% - 5%	10
แบบที่ 22	0%	0%	25%	75%	3% - 7%	10
แบบที่ 23	25%	25%	25%	25%	3% - 5%	10
แบบที่ 24	50%	25%	25%	0%	3% - 5%	10
แบบที่ 25	50%	25%	0%	25%	3% - 5%	10
แบบที่ 26	50%	0%	25%	25%	3% - 7%	10
					3%	20

แบบ	Bond	Crude Oil	SET50	Cash	อัตรากำไรเงินที่ดีที่สุด	อายุหลังเกษียณ
แบบที่30	25%	25%	50%	0%	3%	10
แบบที่31	25%	0%	50%	25%	3% - 5%	10
แบบที่32	0%	25%	50%	25%	3%	10
แบบที่33	25%	25%	0%	50%	3% - 5%	10
แบบที่34	25%	0%	25%	50%	3% - 7%	10
					3%	20
แบบที่35	0%	25%	25%	50%	3% - 4%	10

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการจัดการการลงทุนที่เหมาะสมกับวัยเกษียณพบว่า หากผู้ลงทุนในวัยเกษียณต้องการอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่สูงขึ้นก็จะต้องยอมรับความผิดพลาดที่สูงขึ้นด้วยเนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า หากอัตราดอกเบี้ยสูงเกินไปสถานะล้มเหลวทางการเงินอยู่ในระดับสูงก็จะทำให้เกิดผิดพลาดอยู่ในระดับสูงตามไปด้วย ดังนั้นจากแบบจำลองสัดส่วนการลงทุนทั้ง 23 แบบ อัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมส่วนใหญ่อยู่ระหว่างร้อยละ 3 ถึงร้อยละ 5 ตามสัดส่วนการลงทุนที่เลือกลงทุน ตามตารางที่ 3

สำหรับผู้ที่กำลังจะดำรงชีวิตหลังเกษียณเป็นเวลา 10 ปี อาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกระจายการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ เนื่องจากเพียงแค่นำเงินไปลงทุนในเงินฝากหรือพันธบัตรก็สามารถให้ผู้ลงทุนสามารถบรรลุเป้าหมายสำหรับวัยเกษียณได้ แต่ต้องไม่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกิน 10% ซึ่งมีสัดส่วนการลงทุนตามแบบที่ 1 4 7 13 และ 20 ส่วนผู้ที่คาดหวังว่าจะดำรงชีวิตหลังเกษียณเป็นระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น 20 ปี หรือ 30 ปี จากสัดส่วนการลงทุนใช้ 4 หลักทรัพย์รูปแบบการลงทุนส่วนใหญ่เกิดสถานะล้มเหลว แต่มีบางรูปแบบเท่านั้นที่มีอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมอยู่ที่ 3% - 5% เพื่อให้มีเงินใช้ได้จนครบกำหนดตามแผนที่วางไว้ และควรจะนำเงินลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้นเพราะให้ผลตอบแทนสูงขึ้นเช่นลงทุนบน ดัชนีน้ำมันดิบ (Crude Oil) ดัชนี SET50

6.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย

เนื่องแบบจำลองที่ใช้อยู่บนข้อสมมติฐานที่ว่าผลตอบแทนในอนาคตมีลักษณะใกล้เคียงกับผลตอบแทนในอดีต ซึ่งในความเป็นจริงนั้นอาจมีเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตการณ์ทางการเงินใหม่ๆ ที่อาจจะทวีความรุนแรงขึ้นมากกว่าในอดีตเนื่องจากนวัตกรรมทางการเงินใหม่ๆ ที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น หรือความร่วมมือต่างๆ ระหว่างประเทศที่ทำให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตทำให้ผลตอบแทนในอนาคตอาจไม่เหมือนกับผลตอบแทนที่ผ่านมาในอดีต

นอกจากนี้ ในขั้นตอนการประมวลผลแบบจำลองโดยวิธีมอนติคาร์โล ที่ใช้ในงานวิจัยนี้มีขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาในการประมวลผลที่ค่อนข้างมาก ทำให้การวิจัยนี้จำกัดการวิเคราะห์ที่อยู่ต่อการดำรงชีวิตหลังเกษียณเป็นระยะเวลา 10 ปี 20 ปี และ 30 ปีเท่านั้น ซึ่งอาจทำให้ระยะเวลาบางช่วงของการดำรงชีวิตหลังเกษียณที่ผู้สนใจ เช่น หากผู้ลงทุนวางแผนจะเกษียณเมื่ออายุ 55 ปีและคาดว่าจะดำรงชีวิตถึง 70 ปี ก็อาจต้องการเห็นผลการวิจัยของกรณีการดำรงชีวิตหลังเกษียณเป็นระยะเวลา 25 ปี เป็นต้น

6.3 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หากไม่มีข้อจำกัดด้านข้อมูล อาจใช้ข้อมูลที่ยาวนานขึ้นในการศึกษา นอกจากนี้ อาจพิจารณาการลงทุนในสินทรัพย์อื่นๆ เช่น ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (SET) ผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลอายุต่างๆ ผลตอบแทนของหุ้นกู้บริษัทเอกชน เป็นต้น เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบถึงความเหมาะสมในการจัดสรรส่วนการลงทุนสำหรับวัยเกษียณ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพร ปิ่นโกษา อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการชี้แนะแนวทางและตรวจตราแก้ไข ตลอดระยะเวลาที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวมถึงคณะอาจารย์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมการเงินทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า

เอกสารอ้างอิง

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้คู่ตลาดทุน สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

2558. “ชุดวิชาที่ 1 พื้นฐานการวางแผนการเงิน” กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

Blanchett, David M., and Brian C. Blanchett. 2014. "Data Dependence and Sustainable Real Withdrawal Rates." *Journal of Financial Planning* 21, 9 (September): 70-85.

Cooley, Philip L., Carl M. Hubbard, and Daniel T. Walz. 2016. "Portfolio Success Rates: Where to Draw the Line." *Journal of Financial Planning* 24, 4 (April): 48-60.

Harlow, W. Van. 2015. "Optimal Asset Allocation in Retirement: A Downside Risk Perspective." Putnam Institute - Retirement (June), 1-15.

Pfau, Wade D. 2011a. "The Highest Sustainable Withdrawal Rate Comes from 100% Bonds?"

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้สินเชื่อ

FACTORS INFLUENCING RECOVERY RATE IN COMMERCIAL BANK

ดวงสิทธิ์ ชื่นวาริ¹ และสมพร ปันโกษา²

¹ สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126/1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: art_18961@hotmail.com

² สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126/1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: somporn_pun@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ บัญชีลูกหนี้สินเชื่อธุรกิจที่ผิดนัดชำระของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 ถึง พ.ศ.2559 ทั้งสิ้น 2,838 บัญชี โดยมีสมมติฐานในการวิจัยคือ ขนาดของธุรกิจ ประเภทสินเชื่อ การปรับโครงสร้างหนี้ ยอดหนี้ ณ วันที่ผิดนัดชำระ ภูมิภาค ประเภทหลักประกัน ประเภทธุรกิจ อันดับความเสี่ยง (Rating) อัตราการใช้จ่ายเงิน อัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และอัตราเงินเฟ้อ มีความสัมพันธ์กับอัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้ (Recovery Rate) โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย ซึ่งผลที่ได้จากงานวิจัยนี้ ทำให้เกิดประโยชน์แก่สถาบันการเงินในการใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายในการป้องกันการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)

ผลการวิจัยพบว่า ลูกหนี้สินเชื่อธุรกิจที่มีขนาดเล็ก มีการใช้หลักประกันประเภทที่ดิน ประเภทธุรกิจ เกษตรกรรมและปศุสัตว์ และมีการใช้จ่ายเงินที่สูง นอกจากนี้ ผลการทดสอบปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) พบว่า มีปัจจัยจำนวน 8 ปัจจัย จากทั้งหมด 11 ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราการได้รับชำระคืน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ ขนาดของสินเชื่อธุรกิจ ประเภทสินเชื่อ ประเภทหลักประกัน ประเภทธุรกิจ อันดับความเสี่ยง (Rating) อัตราการใช้จ่ายเงิน อัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และอัตราเงินเฟ้อ (Inflation)

คำสำคัญ: อัตราการได้รับชำระคืน, หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้, สินเชื่อ, ธนาคาร

ABSTRACT

The purpose of this research is to identify the factors that impact on the Recovery Rate upon the default account of a commercial bank. The sample used in this research is accounts receivable of business loans defaulted from 2009 to 2016 totally 2,838 accounts. Under the hypothesis that the business size, the loan type, the restructuring debt, the exposure at default, the region, the collateral type, the business type, the risk rating, the utilization, the gross domestic product (GDP), and the inflation have relationship with the Recovery Rate using regression analysis. The results of this research will be make benefit to the financial institution for making decision in policy setting in order to prevent Non Performing Loan (NPL)

The result show that the default accounts of business loans have the characteristics as follows: have small loan size, use land collateral, run business in agriculture and livestock industries and have high utilization. In regression analysis, there are 8 significant factors out of 11 input factors that impact on the Recovery Rate at 95% confidence level. That are the business size, the loan type, the collateral type, the business type, the risk rating, the utilization, the Gross Domestic Product (GDP) and the inflation.

Keywords: Recovery rate, NPL

1. บทนำ

การดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์จะต้องเผชิญกับความเสียหายหลายประการ เช่น ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงจากการดำเนินงาน หรือความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระ เป็นต้น ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงและลดทอนความเสี่ยงดังกล่าวโดยที่ไม่กระทบต่อธุรกิจและรายได้ของธนาคารถือเป็นหัวใจสำคัญ ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งจะต้องตระหนักถึง

การให้สินเชื่อถือเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดรายได้หลักของธนาคาร ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า รายได้สูงสุดของธนาคารพาณิชย์ ทั้งระบบเฉลี่ยมาจากดอกเบี้ยรับจากเงินให้สินเชื่อแต่การปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าจำนวนมากไม่ได้ส่งผลดีต่อธนาคารเสมอไป เพราะธนาคารจำเป็นต้องเผชิญกับความเสียหายด้านสินเชื่อ หรือความเสี่ยงที่ลูกหนี้จะผิดนัดชำระ ซึ่งอาจจะร้ายแรงถึงขั้นสินเชื่อที่ปล่อยไปเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า ภาพรวมของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศมีอัตราที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากธนาคารเกิดปัญหานี้เสียสะสมต่อไปเรื่อยๆ อาจจะส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินทั้งระบบหรืออาจกระทบต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศได้ ดังนั้น แต่ละธนาคารจึงต้องตระหนักในเรื่องการบริหารความเสี่ยงที่ดีและมีมาตรฐานซึ่งจะช่วยป้องกันความเสี่ยงจากการเกิดหนี้เสียหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้(NPL)ได้

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การกันเงินสำรอง เพื่อให้สถาบันการเงินมีเงินสำรองที่มีคุณภาพดีและเพียงพอและสามารถรองรับความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ และเพื่อรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินโดยรวม โดยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์หรือการเงินสำรองอ้างอิงจากหลักเกณฑ์ Basel ซึ่งจะใช้วิธี IRB หรือ Internal-Based Approach ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต โดยธนาคารจะต้องประมาณค่าพารามิเตอร์ 3 ค่า คือ (1) ความน่าจะเป็นที่ลูกหนี้จะผิดนัดชำระ หรือ Probability of default (PD) (2) ยอดหนี้หรือประมาณการยอดหนี้เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ หรือ Exposure at default (EAD) (3) ร้อยละความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระต่อยอดหนี้ หรือ Loss given default (LGD) ซึ่งคำนวณจากอัตราการได้รับชำระคือเมื่อเกิดการผิดนัดชำระ (Recovery Rate) หรือ $LGD = 1 - \text{Recovery Rate}$ การประมาณความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระต่อยอดหนี้ (LGD) จะส่งผลกระทบต่อมูลค่าการกันสำรองซึ่งจะถือเป็นต้นทุนของการให้สินเชื่อ หากเรามีเครื่องมือหรือวิธีที่แม่นยำนอกจากจะช่วยปิดความเสี่ยงแล้วยังช่วยลดต้นทุนการกันสำรองให้กับธนาคารได้อีกด้วยดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้สินเชื่อ โดยใช้ข้อมูลลูกค้าที่มีการผิดนัดชำระตั้งแต่ปี 01/2552 – 12/2559 ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งเพื่อนำผลศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางให้แก่ธนาคารพาณิชย์นั้นนำไปใช้ควบคุม ป้องกันหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อวิเคราะห์ภาพรวมของข้อมูลอัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้
- เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้

3. การดำเนินการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน เรื่องปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่เกี่ยวข้องของลูกหนี้ที่มีการผิดนัดชำระในช่วงเวลา 8 ปีซ้อนหลัง (พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2559) โดยศึกษาและนำเสนอในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตัวแปรต้น มีดังต่อไปนี้

- ตัวแปรที่ 1 จำนวนลูกหนี้จำแนกตามขนาด
- ตัวแปรที่ 2 จำนวนลูกหนี้จำแนกตามประเภทสินเชื่อ
- ตัวแปรที่ 3 จำนวนลูกหนี้จำแนกตามการปรับโครงสร้างหนี้
- ตัวแปรที่ 4 จำนวนลูกหนี้จำแนกตามขนาดของยอดหนี้ ณ วันผิดนัดชำระ
- ตัวแปรที่ 5 จำนวนลูกหนี้จำแนกตามภูมิภาค
- ตัวแปรที่ 6 จำนวนลูกหนี้จำแนกตามหลักประกัน
- ตัวแปรที่ 7 จำนวนลูกหนี้จำแนกตามประเภทธุรกิจ
- ตัวแปรที่ 8 อันดับความเสี่ยง (Rating)
- ตัวแปรที่ 9 ลักษณะของอัตราการใช้วงเงิน ณ วันผิดนัดชำระเทียบกับอัตราการได้รับชำระคืน
- ตัวแปรที่ 10 อัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และจำนวนบัญชีที่ผิดนัดชำระในแต่ละปี
- ตัวแปรที่ 11 อัตราเงินเฟ้อ และจำนวนบัญชีที่ผิดนัดชำระในแต่ละปี

ตัวแปรตาม

- อัตราการได้รับชำระคืนสะสมตามช่วงเวลาหลังผิดนัดชำระ
- การกระจายของอัตราการได้รับชำระคืนหลังผิดนัดชำระ

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้ (Recovery rate) โดยใช้วิธีวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression Analysis) เราสามารถเขียนแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

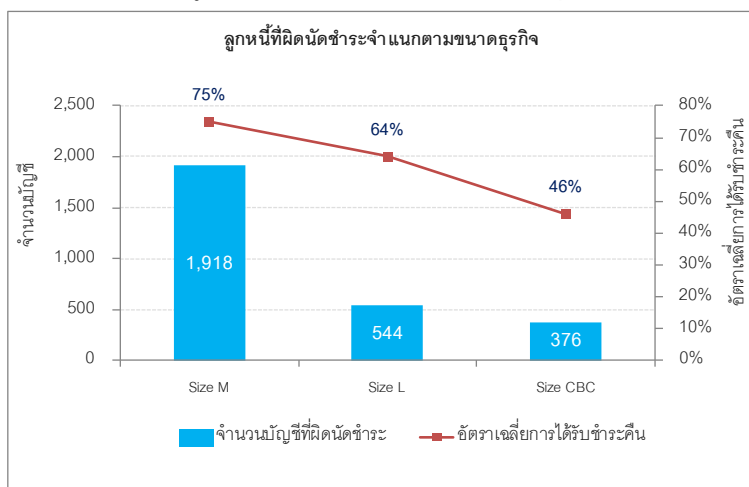

4. ผลการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืน (Recovery Rate) เมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้สินเชื่อ โดยใช้ข้อมูลรายเดือนภายในธนาคาร 8 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2559) รวมข้อมูลที่น่าสนใจทั้งหมด 2,838 บัญชี ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้

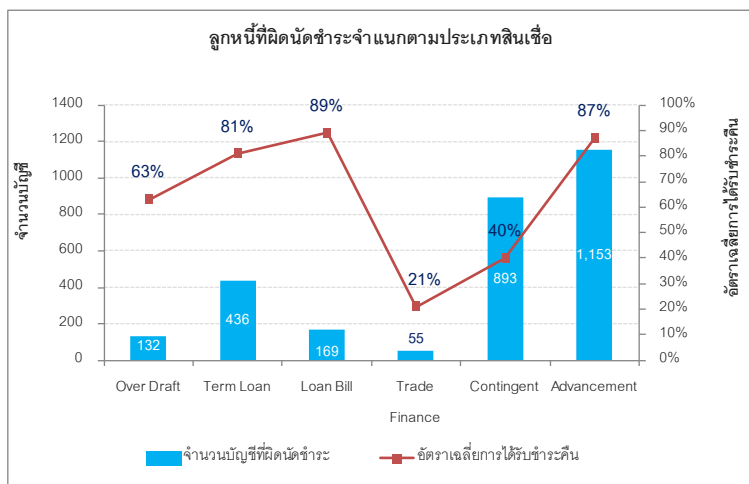
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของอัตราการได้รับชำระคืนและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรที่ 1 จำนวนลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระจำแนกตามขนาดธุรกิจ

ลูกหนี้สินเชื่อธุรกิจขนาดกลาง Size M มีการผิดนัดชำระมากที่สุดจำนวน 1,918 บัญชี คิดเป็น 68% และมีอัตราการชำระคืนมากที่สุดถึง 75%

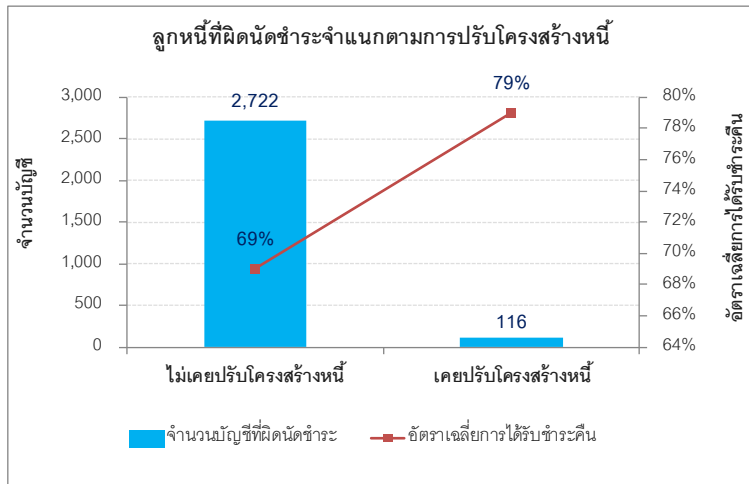
ตัวแปรที่ 2 จำนวนลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระจำแนกตามประเภทสินเชื่อ

ลูกหนี้ที่ขอสินเชื่อประเภท Advancement มีการผิดนัดชำระมากที่สุดจำนวน 1,153 บัญชี คิดเป็น 41% นอกจากนี้พบว่า ลูกหนี้สินเชื่อธุรกิจประเภท Loan Bill มีอัตราการชำระคืนมากที่สุดถึง 89%

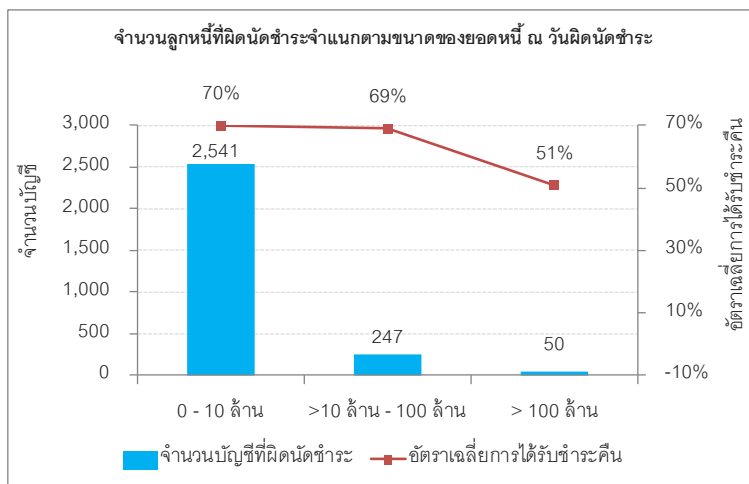

ตัวแปรที่ 3 จำนวนลูกหนี้ที่ผิคนัดชำระจำแนกตามการปรับโครงสร้างหนี้

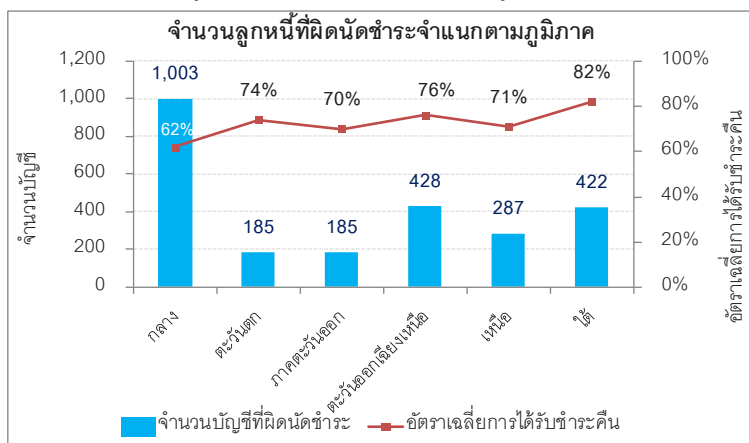
ลูกหนี้ที่มีการผิคนัดชำระส่วนใหญ่ยังไม่เคยมีประวัติการปรับโครงสร้างหนี้ซึ่งมีจำนวนถึง 2,722 บัญชี หรือคิดเป็น 96% และมีอัตราการได้รับชำระคืนเฉลี่ย 69%

ตัวแปรที่ 4 จำนวนลูกหนี้ที่ผิคนัดชำระจำแนกตามขนาดของยอดหนี้ ณ วันผิคนัดชำระ

ลูกหนี้ที่มียอดหนี้ ณ วันผิคนัดชำระขนาดเล็ก (0 - 10,000,000 บาท) มีการผิคนัดชำระมากที่สุดจำนวน 2,541 บัญชี คิดเป็น 90% และมีอัตราการชำระคืนประมาณ 70%

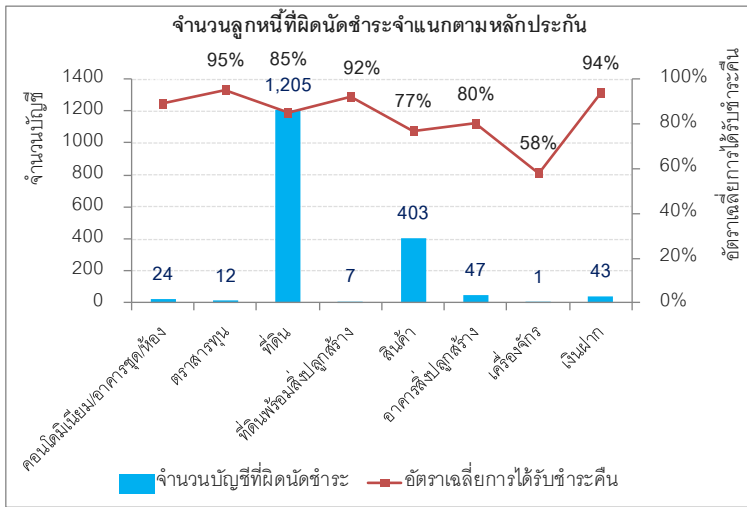
ตัวแปรที่ 5 จำนวนลูกหนี้ที่ผิคนัดชำระจำแนกตามภูมิภาค

ลูกหนี้ที่มีการผิคนัดชำระมากที่สุดในกลุ่มภาคกลาง มีจำนวนบัญชีที่ผิคนัดชำระจำนวน 1,003 บัญชี นอกจากนี้ พบว่า ลูกหนี้กลุ่มภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตกมีอัตราการได้รับชำระคืนหลังผิคนัดชำระสูงที่สุด

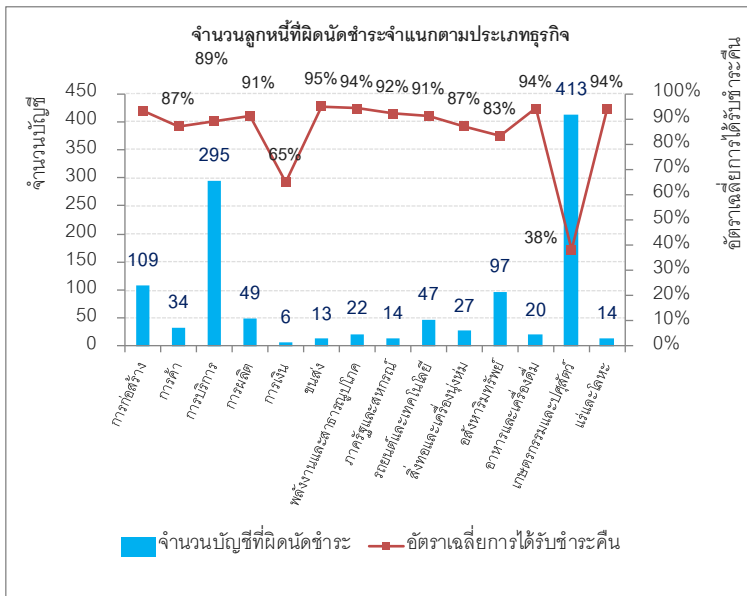

ตัวแปรที่ 6 จำนวนลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระจำแนกตามหลักประกัน

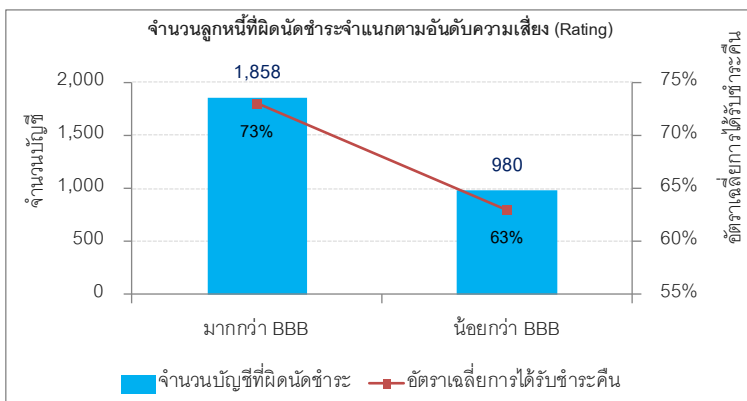
ลูกหนี้มีการใช้ที่ดินเป็นหลักประกันมากที่สุด นอกจากนี้พบว่า ลูกหนี้ที่มีหลักประกันทุกประเภทมีอัตราการได้รับชำระคืนเฉลี่ยหลังผิดนัดชำระค่อนข้างสูงตั้งแต่ 80% ถึง 95% ยกเว้นหลักประกันประเภทเครื่องจักร ในขณะที่ลูกหนี้ที่ไม่มีหลักประกันจะมีอัตราการได้รับชำระคืนเฉลี่ยหลังผิดนัดชำระเพียง 45%

ตัวแปรที่ 7 จำนวนลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระจำแนกตามประเภทธุรกิจ

ธุรกิจประเภทเกษตรกรรมและปศุสัตว์มีการผิดนัดชำระมากที่สุด คิดเป็น 15% ลูกหนี้ที่มีการผิดนัดชำระทุกประเภทธุรกิจมีอัตราการได้รับชำระคืนเฉลี่ยหลังผิดนัดชำระค่อนข้างสูงตั้งแต่ 80% ถึง 95% ยกเว้น ธุรกิจเกี่ยวกับการเงิน

ตัวแปรที่ 8 จำนวนลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระจำแนกตามอันดับความเสี่ยง (Rating)

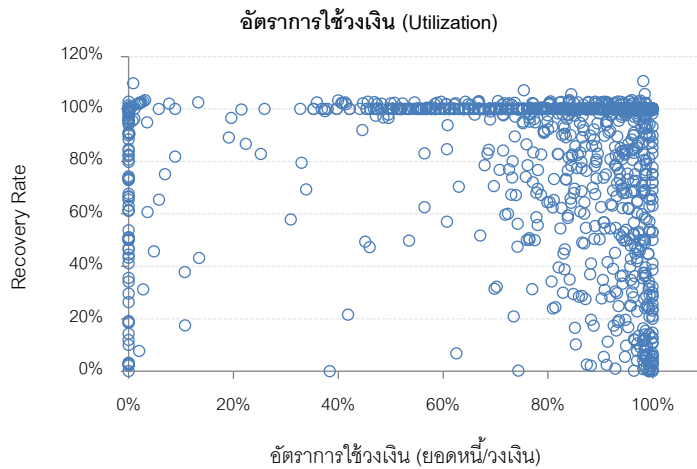

ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงในกลุ่ม Investment Grade มีการผิดนัดชำระ 1,858 บัญชี คิดเป็น 65% นอกจากนี้พบว่า ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงในกลุ่ม Investment Grade และกลุ่ม Speculative Grade มีอัตราการได้รับชำระคืนเฉลี่ยหลังผิดนัดชำระไม่แตกต่างกันมาก

ตัวแปรที่ 9 ลักษณะของอัตราการใช้วงเงิน ณ วันผัดนัดชำระ

ลูกหนี้ส่วนใหญ่มีอัตราการวงเงินที่ค่อนข้างสูง เฉลี่ย 92% ทั้งนี้พบว่า ลูกหนี้ที่มีอัตราการใช้วงเงินสูงๆจะมีอัตราการได้รับชำระคืนที่สูงเช่นกัน ซึ่งกลุ่มลูกหนี้ที่ต้องเฝ้าระวังคือลูกหนี้ที่มีการใช้วงเงินสูงๆแต่มีอัตราการได้รับชำระคืนที่ค่อนข้างต่ำ

ตัวแปรที่ 10 อัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

ปีที่ผัดนัดชำระ	GDP	จำนวนบัญชีที่ผัดนัดชำระ	เปอร์เซ็นต์ (%)
2552	-0.5	362	13%
2553	11.9	670	24%
2554	4.6	828	29%
2555	9.3	206	7%
2556	4.6	206	7%
2557	0.9	217	8%
2558	2.9	198	7%
2559	3.2	151	5%
Total		2,838	100%

ในปี 2553 มี GDP สูงที่สุดถึง 11.9% ซึ่งในปีนั้นมีลูกหนี้ที่ผัดนัดชำระสูงเป็นอันดับสอง มีจำนวน 670 บัญชี คิดเป็น 24%

ตัวแปรที่ 11 อัตราเงินเฟ้อ

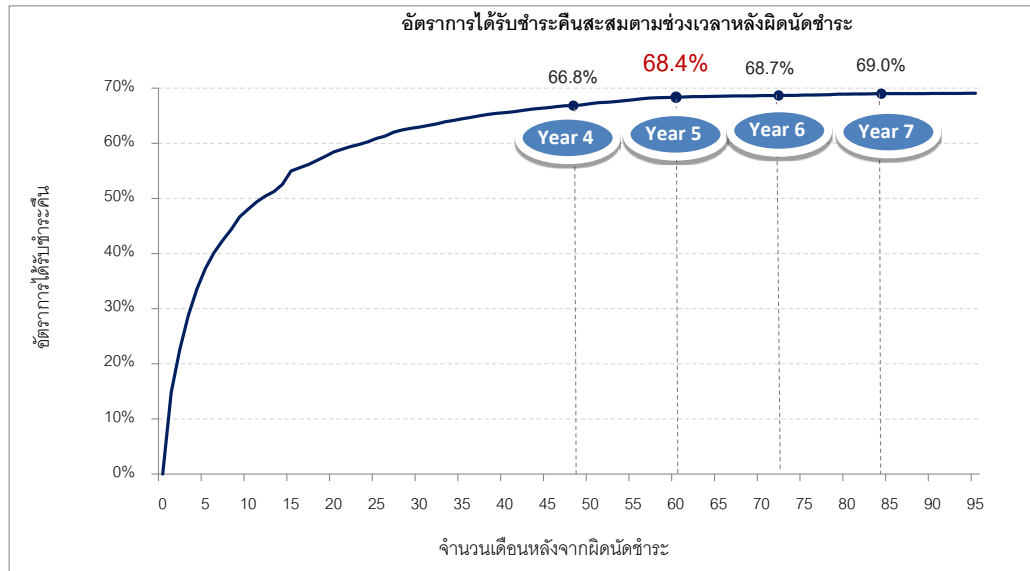
ปีที่ผัดนัดชำระ	อัตราเงินเฟ้อ	จำนวนบัญชีที่ผัดนัดชำระ	เปอร์เซ็นต์ (%)
2552	-0.9	362	13%
2553	3.3	670	24%
2554	3.81	828	29%
2555	3.02	206	7%
2556	2.18	206	7%
2557	1.89	217	8%
2558	-0.9	198	7%
Total		2,838	100%

ในปี 2554 มีอัตราเงินเฟ้อ สูงที่สุดถึง 3.81% ซึ่งในปีนั้นมีลูกหนี้ที่ผัดนัดชำระสูงที่สุดเช่นกัน มีจำนวน 828 บัญชี คิดเป็น 29%

ตัวแปรตาม คือ อัตราการได้รับชำระคืน

- อัตราการได้รับชำระคืนสะสมตามช่วงเวลาหลังผิคนัดชำระมีความนิ่งประมาณปีที่ 5 หลังผิคนัดชำระ ซึ่งมีอัตราการได้รับชำระคืน ประมาณ 68.4%

- การกระจายของอัตราการได้รับชำระคืนหลังผิคนัดชำระ

อัตราการได้รับชำระคืนพบว่ามี การแจกแจงแบบ 2 หาง (Bimodal) กล่าวคือ ลูกหนี้จะมีลักษณะ 2 ประเภทหลักๆ คือ ลูกหนี้ที่สามารถติดตามหนี้ได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น และลูกหนี้ที่สามารถติดตามการชำระได้เกือบเต็มจำนวน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานโดยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้น

จากการนำตัวแปรอิสระทั้งสิ้น 11 ปัจจัยมาทดสอบปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิคนัดชำระหนี้สินเชิงธุรกิจ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น (Linear regression analysis) พบว่า มีปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญจำนวน 3 ปัจจัย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่

1. ปัจจัย TDR หรือ การปรับโครงสร้างหนี้
2. ปัจจัย EAD หรือ ยอดหนี้ ณ วันผิคนัดชำระ
3. ปัจจัย Region หรือ ภูมิภาคของลูกหนี้ที่มาขอสินเชื่อ

จากผลการทดสอบปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระเพียง 8 ปัจจัยที่เหลือ ซึ่งสามารถสรุปผลเป็นสมการถดถอย เพื่อใช้ในการทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนตามสมการที่ (4.1)

$$\begin{aligned} \hat{Y} = & 0.787 + 0.187(\text{Size\_M}) + 0.151(\text{Size\_L}) - 0.240(\text{GROUP\_1}) \\ & - 0.009(\text{GROUP\_2}) + 0.020(\text{GROUP\_3}) - 0.614(\text{GROUP\_4}) \\ & - 0.247(\text{GROUP\_5}) + 0.212(\text{Coll\_1}) + 0.191(\text{Coll\_2}) + 0.080(\text{Coll\_3}) \\ & + 0.094(\text{Coll\_4}) + 0.091(\text{Coll\_5}) + 0.330(\text{Coll\_6}) - 0.221(\text{Coll\_7}) \\ & + 0.195(\text{Coll\_8}) + 0.142(\text{ISIC\_1}) + 0.195(\text{ISIC\_2}) + 0.056(\text{ISIC\_3}) \\ & + 0.191(\text{ISIC\_4}) - 0.070(\text{ISIC\_5}) + 0.126(\text{ISIC\_6}) + 0.073(\text{ISIC\_7}) \\ & + 0.276(\text{ISIC\_8}) + 0.125(\text{ISIC\_9}) + 0.093(\text{ISIC\_10}) + 0.038(\text{ISIC\_11}) \\ & + 0.193(\text{ISIC\_12}) - 0.101(\text{ISIC\_13}) + 0.211(\text{ISIC\_14}) + 0.037(\text{Rating}) \\ & - 0.176(\text{UTIL}) + 0.023(\text{GDP}) - 0.061(\text{Inf}) \end{aligned}$$

โดยที่	Y	คือ อัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้
	Size	คือ ตัวแปรหุ่นของขนาดของสินเชื่อบุคคล
	GROUP	คือ ตัวแปรหุ่นของประเภทของสินเชื่อ
	Coll	คือ ตัวแปรหุ่นของประเภทหลักประกัน
	ISIC	คือ ตัวแปรหุ่นของประเภทธุรกิจ
	Rating	คือ ตัวแปรหุ่นของอันดับความเสี่ยง (Rating)
	UTIL	คือ ตัวแปรของอัตราการใช้วงเงิน
	GDP	คือ ตัวแปรของอัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)
	Inf	คือ ตัวแปรของอัตราเงินเฟ้อ (Inflation)

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระ

จากผลการศึกษาข้อมูลลูกหนี้สินเชื่อธุรกิจที่ผิดนัดชำระจำนวน 2,838 บัญชี พบว่า ลูกหนี้ขนาดเล็กมีการผิดนัดชำระมากกว่าลูกหนี้ขนาดใหญ่ กล่าวคือ ลูกหนี้สินเชื่อธุรกิจขนาดกลาง Size M มีการผิดนัดชำระมากที่สุด คิดเป็น 68% รองลงมาคือสินเชื่อธุรกิจขนาดกลาง Size L คิดเป็น 19% และที่น้อยที่สุดคือสินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่คิดเป็น 13% ลูกหนี้ที่มีประเภทสินเชื่อเงินทวงจ่ายล่วงหน้า (Advancement) มีการผิดนัดชำระมากที่สุดถึง 41% และสินเชื่อต่างประเทศ (Trade Finance) มีการผิดนัดชำระน้อยที่สุดเพียง 2% ลูกหนี้ที่มีการผิดนัดชำระส่วนใหญ่ยังไม่เคยมีประวัติการปรับโครงสร้างหนี้คิดเป็น 96% เมื่อพิจารณาขนาดยอดหนี้ ณ วันผิดนัดชำระพบว่าลูกหนี้ที่มียอดหนี้ ณ วันผิดนัดชำระขนาดเล็ก (0 – 10,000,000 บาท) ผิดชำระมากที่สุดคิดเป็น 90% รองลงมาคือลูกหนี้ขนาดกลาง (10,000,000 – 100,000,000 บาท) คิดเป็น 9% และสุดท้ายคือลูกหนี้ขนาดใหญ่ (มากกว่า 100,000,000 บาท) คิดเป็น

2% ลูกหนี้ที่มีการผิดนัดชำระมากที่สุดในกลุ่มภาคกลาง, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้ คิดเป็น 35%, 15% และ 15% ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเภทของหลักประกันลูกหนี้ที่มาขอสินเชื่อ พบว่า ลูกหนี้ที่มีการผิดนัดชำระมีการใช้ที่ดินเป็นหลักประกันมากที่สุด คิดเป็น 42.5% รองลงมาคือหลักประกันประเภทสินค้าคิดเป็น 14.2% ในขณะที่มีลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระแต่ไม่ได้ระบุหลักประกันถึง 38.6% นอกจากนี้ ประเภทธุรกิจของลูกหนี้ที่มาขอสินเชื่อประเภทเกษตรกรรมและปศุสัตว์มีการผิดนัดชำระมากที่สุดคิดเป็น 15% รองลงมาคือธุรกิจประเภทการบริการ คิดเป็น 10% ในขณะที่มีลูกหนี้ที่ไม่ได้ระบุประเภทธุรกิจมี 59% ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงในกลุ่ม Investment Grade มีการผิดนัดชำระคิดเป็น 65% ลูกหนี้ส่วนใหญ่มีอัตราการวงเงินที่ค่อนข้างสูง โดยค่าเฉลี่ยของอัตราการใช้วงเงินของบัญชีที่ผิดนัดชำระอยู่ที่ 92%

5.2 ข้อมูลอัตราการได้รับชำระคืนของลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระ

ธนาคารสามารถติดตามให้ลูกหนี้มาชำระคืนได้อย่างรวดเร็วในช่วง 1 ปีแรก หลังจากนั้นอัตราการชำระคืนสะสมจะเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ เริ่มนับตั้งแต่ประมาณช่วงปีที่ 4 หลังผิดนัดชำระเป็นต้นไป ธนาคารควรหยุดติดตามหนี้ในเดือนที่ 60 หรือ 5 ปี หลังจากมีการผิดนัดชำระ ซึ่งธนาคารจะสามารถเรียกเก็บชำระหนี้คืนได้ประมาณ 68.4% ของยอดหนี้ ณ วันผิดนัดชำระ

นอกจากนี้ การกระจายตัวของอัตราการได้รับชำระคืนพบว่าการแจกแจงแบบ 2 หาง (Bimodal) กล่าวคือ ลูกหนี้จะมีลักษณะ 2 ประเภทหลักๆ คือ ลูกหนี้ที่สามารถติดตามหนี้ได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น และลูกหนี้ที่สามารถติดตามการชำระได้เกือบเต็มจำนวน

5.3 ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนของลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระ

จากการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) พบว่า มีปัจจัยจำนวน 8 ปัจจัย จากทั้งหมด 11 ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราการได้รับชำระคืนที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่

5.3.1) ปัจจัยด้านขนาดของสินเชื่อธุรกิจ พบว่า ลูกหนี้สินเชื่อขนาดเล็กมีอัตราการได้รับชำระคืนมากกว่าลูกหนี้สินเชื่อขนาดใหญ่

5.3.2) ปัจจัยประเภทของสินเชื่อ พบว่า สินเชื่อประเภท Loan Bill มีอัตราการได้รับชำระคืนสูงที่สุด และสินเชื่อประเภท Contingent มีอัตราการได้รับชำระคืนน้อยที่สุด

5.3.3) ปัจจัยประเภทหลักประกัน พบว่า หลักประกันประเภทอาคารสิ่งปลูกสร้างมีอัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระมีมูลค่าสูงที่สุดและหลักประกันประเภทเครื่องจักรมีอัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระมีมูลค่าน้อยที่สุด

5.3.4) ปัจจัยประเภทธุรกิจ พบว่า ธุรกิจประเภทภาครัฐและสหกรณ์มีอัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระมีมูลค่าสูงที่สุดและธุรกิจประเภทเกษตรกรรมและปศุสัตว์มีอัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระมีมูลค่าน้อยที่สุด

5.3.5) **ปัจจัยประเภทอันดับความเสี่ยง (Rating)** พบว่า ธุรกิจที่มีอันดับความเสี่ยงในกลุ่ม Investment Grade (ตั้งแต่ BBB ขึ้นไป) มีอัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระมีมูลค่าสูงที่สุดและธุรกิจที่มีอันดับความเสี่ยงในกลุ่ม Speculative Grade (น้อยกว่า BBB) มีอัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระมีมูลค่าน้อยที่สุด

5.3.6) **ปัจจัยอัตราการใช้เงิน** พบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้

5.3.7) **ปัจจัยอัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)** พบว่า มีความสัมพันธ์กับอัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้

5.3.8) **ปัจจัยอัตราเงินเฟ้อ (Inflation)** พบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการได้รับชำระคืนเมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีข้อจำกัดเรื่องข้อมูลที่ได้มาจากฐานข้อมูลลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง เนื่องจากข้อมูลที่ถูกจัดเก็บในฐานข้อมูลของธนาคารยังมีจำนวนไม่มากนัก ทำให้ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มีความหลากหลายไม่เพียงพอ ส่งผลให้มีบางข้อมูลที่ค่อนข้างสูงจากปกติหรือน้อยกว่าปกติ ซึ่งอาจจะส่งผลให้ผลการศึกษามีความคลาดเคลื่อนได้

เนื่องจากแบบจำลองจากการศึกษานี้มี 8 ปัจจัย จาก 11 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม คือ อัตราการได้รับชำระคืน แสดงว่า อาจจะมีปัจจัยอื่นที่ทางผู้ศึกษา ยังไม่ได้รวมเข้าไปในการศึกษานี้ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอให้มีการศึกษาปัจจัยอื่นๆเพิ่มเติมสำหรับการศึกษาในอนาคต เช่น พฤติกรรมการชำระหนี้ของลูกหนี้ วิธีการติดตามหนี้ เป็นต้น เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการเร่งรัดและติดตามหนี้ค้างชำระให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

หัวข้อนี้มีหรือไม่มีก็ได้ ถ้ามีจะเป็นการกล่าวขอบพระคุณบุคคลหรือหน่วยงานที่สนับสนุนการทำวิจัยนี้ การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้จากบุคคลหลายท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร ปั้น โภชา อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการชี้แนะแนวทางและตรวจตราแก้ไข ตลอดระยะเวลาที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้า รวมถึงคณะอาจารย์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมการเงินทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้อบรมสั่งสอนให้มีความคิดความอ่าน และมีความอดทน และให้การสนับสนุนการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ซึ่งทำให้เกิดความพยายามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จนสำเร็จ และขอขอบคุณเพื่อนๆที่มอบมิตรภาพ กำลังใจและให้ความช่วยเหลือแก่ข้าพเจ้าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

เอกสารอ้างอิง

Marko Kosak and Jure Poljsak. (2010). Loss given default determinants in a commercial bank lending: an emerging market case study. Zb.rad.Ekon.fak.Rij Vol.28.

การทดสอบประสิทธิภาพตลาดโดยใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิคด้วย Moving Average RSI และ ADX

TESTING MARKET EFFICIENCY EMPLOYING TECHNICAL ANALYSIS

WITH MOVING AVERAGE, RSI AND ADX

ทัศนจิต หวังโพธิ์กิจ¹ สมพร ปันโกษา² และ บำรุง พ่วงเกิด³

¹ สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: tasjit@hotmail.com

² สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: sompom_pun@utcc.ac.th

³ ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1 ซอยฉลองกรุง 1 เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520 E-mail: bumroong.pu@kmitl.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิคหาผลตอบแทนเกินปกติจากการลงทุน (Abnormal Return) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเลือกใช้เครื่องมือทางเทคนิค คือ EMA (Exponential Moving average) RSI (Relative Strength Index) และ ADX (Average Directional Index) ในการหาสัญญาณการซื้อ-ขาย เนื่องจากมีกรณีศึกษาได้แก่ Test of Global Market Efficiency ของ Chu Frank Shui Ting และ The Profitability of a Combined Signal Approach: Bollinger Bands and the ADX ของ Shawn Lim Tilman T. Hisarli และ Ng Shi He พบว่าเครื่องมือทางเทคนิคทั้ง 3 ประเภท สามารถสร้างผลตอบแทนที่สูงกว่าการลงทุนแบบปกติได้

ทำการศึกษ เครื่องมือทางเทคนิคแต่ละเครื่องมือ และทำการศึกษ เครื่องมือทางเทคนิคพร้อมกันมากกว่า 1 เครื่องมือขึ้นไป โดยเลือกใช้สัญญาซื้อขายล่วงหน้า SET50 Index Future เป็นตราสารอนุพันธ์ที่นำมาศึกษาเนื่องจากนักลงทุนสามารถทำการ Short Sell ได้ และมีค่าธรรมเนียมต่ำกว่าการซื้อขายดัชนี SET50 Index ซึ่งข้อมูลที่น่าสนใจในการศึกษา คือ ราคาสูงสุด ราคาต่ำสุด และราคาปิดราย 15 นาที ของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า SET50 Index Future ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2556 ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2559 และทำการทดสอบสมมติฐานว่า ผลต่างระหว่างผลตอบแทนเฉลี่ยรายปีที่ได้จากการซื้อ-ขายตามสัญญาณทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ กับผลตอบแทนเฉลี่ยรายเดือนที่ได้จากการซื้อแล้วถือ มีค่ามากกว่าศูนย์หรือไม่ ด้วยการทดสอบที (T-Test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ 0.01

การศึกษพบว่า การนำเครื่องมือทางเทคนิคที่มีองค์ประกอบของ Moving Average, RSI และ ADX มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลช่วงเวลา 15 นาที และสามารถทำการ Short Sell ได้ บนดัชนี SET50 Index Future โดยทำการศึกษาทั้งกรณีที่ไม่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อ-ขาย และในกรณีที่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อ-ขาย โดยกรณีที่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อ-ขายในอัตราปกติ การใช้เครื่องมือทางเทคนิค Moving Average และ Moving Average + RSI สามารถสร้างผลตอบแทนรวมได้สูงกว่าการลงทุนแบบปกติ และกรณีที่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อ-ขาย การใช้เครื่องมือทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ มีเพียง RSI รูปแบบเดียวเท่านั้นที่ไม่สามารถสร้างผลตอบแทนรวมได้มากกว่าการลงทุนแบบปกติ

อย่างไรก็ตามเมื่อนำข้อมูลที่ได้ทั้ง 2 กรณีมาทดสอบทางสถิติแล้ว พบว่าการใช้เครื่องมือทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ ไม่สามารถสร้างผลตอบแทนรายเดือนที่สูงกว่าการลงทุนแบบปกติได้อย่างมีนัยสำคัญ หรือสรุปได้ว่าตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (TFEX) มีประสิทธิภาพในระดับต่ำ

คำสำคัญ: EMA, RSI, ADX, SET 50 Index Future

ABSTRACT

The objective of this study on “Testing Market Efficiency using Technical Analysis: Moving Average, RSI and ADX” is to study the probability of using technical analysis to find an excess returns on the investment. We have employed technical analysis tools which composed of EMA (Exponential Moving average), RSI (Relative Strength Index), ADX (Average Directional Index), Combination of EMA-RSI, Combination of EMA-ADX, Combination of RSI-ADX and Combination of EMA-RSI-ADX to find the buy and sell signals. Inspiration from international case studies such as Test of Global Market Efficiency (Chu, Frank Shui Ting) and The Profitability of a Combined Signal Approach: Bollinger Bands and the ADX (Shawn Lim, Tilman T. Hisarli and Ng Shi He) which found that each of them can generate an excess return.

The data in this study is the highest price, lowest price and the closing price of the SET 50 Index Future (Investors short sellable) in 15 minutes timeframe since 2nd January 2013 to 30th December 2016. We separate case study in to two cases by normal transaction cost trading and transaction free trading. We tested the weak form market efficiency by using the difference between the average monthly return from technical analysis tools with average monthly returns of buy and hold was positive at significant level 0.05 and 0.01.

The result from normal transaction cost trading indicated that EMA and Combination of EMA-RSI can generate excess total returns and the result from transaction free trading indicated that EMA, ADX, Combination of EMA-RSI, Combination of EMA-ADX, Combination of RSI-ADX and Combination of EMA-RSI-ADX can generate excess total returns. However, the result from statistical hypothesis testing of both case indicated that all technical analysis tool with EMA, RSI, ADX and their combinations should not be exploited to generate excess returns, consequently from the market was efficient in weak form.

Keywords: EMA, RSI, ADX, SET 50 Index Future

1. บทนำ

การศึกษาในอดีตพบว่า ตามสมมติฐานตลาดมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์ด้วยปัจจัยทางเทคนิคไม่สามารถนำมาใช้ทำกำไรมากกว่าปกติได้ เพราะราคาหลักทรัพย์ และปริมาณการซื้อขายในอดีต เป็นข้อมูลสาธารณะที่นักลงทุนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ และข้อมูลเหล่านั้นได้สะท้อนเข้าไปในราคาหลักทรัพย์แล้ว ตามทฤษฎีจึงไม่มีนักลงทุนผู้ใดสามารถทำกำไรได้มากกว่าปกติได้

อย่างไรก็ตามยังมีนักลงทุนส่วนน้อยที่สามารถสร้างผลตอบแทนที่มากกว่าปกติได้ เพราะความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และการมีแหล่งเงินทุนที่มากกว่านักลงทุนทั่วไป

แต่ในปัจจุบันเครื่องมือทางการเงินที่ถูกพัฒนาขึ้นมาอย่างหลากหลาย สามารถลดข้อจำกัดของนักลงทุนได้ ตัวอย่างเช่นในอดีตนักลงทุนรายใหญ่เท่านั้นที่สามารถทำการ Short Sell หลักทรัพย์ได้ ในขณะที่นักลงทุนรายย่อยไม่สามารถทำได้ แต่ในปัจจุบันนักลงทุนรายย่อยสามารถ Short Sell ผ่านอนุพันธ์ทางการเงิน เช่น SET50 Index Future ได้อย่างสะดวก และการศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกใช้การวิเคราะห์ด้วยปัจจัยทางเทคนิคซึ่งเป็นเครื่องมือที่นักลงทุนรายย่อยสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายในปัจจุบันการศึกษาในครั้งนี้จึงทำการทดสอบความมีประสิทธิภาพของตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (TFEX) โดยเลือกใช้สัญญาซื้อขายล่วงหน้า SET50 Index Future เป็นตราสารอนุพันธ์ที่นำมาศึกษา เนื่องจากนักลงทุนสามารถทำการ Short Sell ได้ และมีค่าธรรมเนียมต่ำกว่าการซื้อขายดัชนี SET50 Index โดยการทดสอบว่า วิธีการซื้อขายจากการใช้สัญญาทางเทคนิคสามารถสร้างผลตอบแทนมากกว่าปกติให้แก่นักลงทุนรายย่อยได้หรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนแบบปกติ (ซื้อและถือ) โดยที่นักลงทุนรายย่อยสามารถทำการ Short Sell ได้

การศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดเงื่อนไขในการซื้อ-ขายให้มีความใกล้เคียงกับการซื้อ-ขายในตลาดจริงเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมจากการศึกษาในอดีตที่ผ่านมา โดยกำหนดให้การซื้อ-ขายที่เกิดขึ้นจากเครื่องมือทางเทคนิคมี Trade Delay (การซื้อ-ขายโดยอ้างอิงข้อมูลราคาจากช่วงเวลาถัดไป) และในการซื้อขายทุกครั้งจะมีการคิดค่าธรรมเนียมในการซื้อ-ขายในอัตราปกติ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้จากการวิเคราะห์การซื้อขายด้วยเครื่องมือทางเทคนิคในการหาผลตอบแทนมากกว่าปกติจากการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า SET 50 Index Future ตามสัญญาที่เกิดขึ้น เปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนแบบปกติ (Buy & Hold) และเป็นประโยชน์สำหรับนักลงทุนรายย่อยในการตัดสินใจลงทุนด้วยเครื่องมือทางเทคนิคต่อไป

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ กำหนดให้นักลงทุนดำเนินการซื้อ-ขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า SET50 Index Future ตามสัญญาซื้อขายที่เกิดขึ้นจากเครื่องมือทางเทคนิค โดยใช้ข้อมูลของ SET50 Index Future Continuous Open Interest (ข้อมูลของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่มีสถานะคงค้างสูงสุด ณ ช่วงเวลาที่ศึกษา) จากข้อมูลราคาสูงสุด ราคาต่ำสุด และราคาปิดราย 15 นาที ของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า SET50 Index Future ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2556 ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2559 โดยทำการซื้อ-ขาย ณ ราคาเปิด ของข้อมูลในช่วงเวลาถัดไป และคงสถานะต่อไปจนกว่าจะเกิดสัญญาตรงข้าม โดยการศึกษาครั้งนี้ จะอนุญาตให้มีการทำ Short Sell ได้ และกำหนดค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรม ใน 2 กรณี คือ

1. กรณีคิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขายในอัตราปกติ 93.09 บาท/รายการ (รวม VAT แล้ว) ซึ่งคำนวณจากสมการ

$$F = f \times (1 + tax)$$

F = ค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย

f = อัตราค่าธรรมเนียมการซื้อ-ขาย SET50 Index Future = 87 บาท/สัญญา

$tax =$ ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ปัจจุบันอัตรา 7%)

เมื่อแทนค่าลงในสมการที่ 1 จะได้ค่าธรรมเนียมในการซื้อขายในอัตราปกติ ดังนี้

$$F = 87 \times (1 + 0.07) = 93.09$$

2. กรณีไม่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย

โดยเลือกเครื่องมือทางเทคนิค ได้แก่

1. Leading Indicators ได้แก่ RSI, ADX

2. Lagging Indicators ได้แก่ Moving Average

ซึ่งสามารถสร้างสัญญาณในการซื้อขายร่วมกันได้ทั้งหมด 7 รูปแบบ ได้แก่

1. Moving Average

2. RSI

3. ADX

4. Moving Average + RSI

5. Moving Average + ADX

6. RSI + ADX

7. Moving Average + RSI + ADX

จากนั้นนำข้อมูล และเงื่อนไขการซื้อขาย เขียน โปรแกรมใน โปรแกรมสำเร็จรูป Amibroker โดยเงินลงทุน เริ่มต้นจำนวน 200,000 บาท และทำการลงทุนสัญญาณซื้อขายล่วงหน้า โดยมีสถานะคงค้างสูงสุดจำนวน 1 สัญญา โดยทำการซื้อ-ขาย ณ ราคาเปิด ของข้อมูลในช่วงเวลาถัดไป

ตัวอย่างเช่น เครื่องมือทางเทคนิคให้สัญญาณซื้อ-ขายเกิดขึ้นในเวลา 10.00 น. ดังนั้นการซื้อ-ขาย (เปิดสถานะ) จะใช้ข้อมูลในช่วงเวลาถัดมาซึ่งก็คือเวลา 10.15 น. เป็นราคาอ้างอิงในการซื้อ-ขาย เป็นต้น

และคงสถานะต่อไปจนกว่าจะเกิดสัญญาณซื้อ-ขายที่ตรงกันข้าม โดยการศึกษารั้วนี้ จะอนุญาตให้มีการทำ Short Sell ได้ และกำหนดค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรม ใน 2 กรณี คือ

1. กรณีคิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขายในอัตราปกติ ในอัตรา 93.09 บาท/รายการ (รวม VAT แล้ว)

2. กรณีไม่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย

โดยเลือกเครื่องมือทางเทคนิค ได้แก่

1. Leading Indicators ได้แก่ RSI ADX

2. Lagging Indicators ได้แก่ Moving Average

ซึ่งสามารถสร้างสัญญาณในการซื้อขายร่วมกันได้ทั้งหมด 7 รูปแบบ ได้แก่

1. Moving Average

กรณีที่ 1 เส้น EMA (10,t) ตัดเส้น EMA (50,t) ขึ้นไป แสดงว่าราคาหลักทรัพย์มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น เป็นสัญญาณซื้อ (Buy Signal)

กรณีที่ 2 เส้น EMA (10,t) ตัดเส้น EMA (50,t) ลงมา แสดงว่าราคาหลักทรัพย์มีแนวโน้มปรับตัวลดลง เป็นสัญญาณขาย (Sell Signal)

2. RSI

กรณีที่ 1 RSI มีค่า ≤ 30 และต่อมา RSI มีค่า > 30 เป็นสัญญาณซื้อ (Buy Signal)

กรณีที่ 2 RSI มีค่า ≥ 70 และต่อมา RSI มีค่า < 70 เป็นสัญญาณขาย (Sell Signal)

3. ADX

กรณีที่ 1 $ADX_{N,t}$ มีค่า ≥ 20

กรณีที่ 1.1 $DI_{+N,t} > DI_{-N,t}$ เป็นสัญญาณซื้อ (Buy Signal)

กรณีที่ 1.2 $DI_{+N,t} < DI_{-N,t}$ เป็นสัญญาณขาย (Sell Signal)

กรณีที่ 2 $ADX_{N,t}$ มีค่า < 20 ให้ทำการปิด Position

กรณีที่ มีสถานะที่ตรงกันข้ามกับสัญญาณจาก ADX ให้ทำการปิดสถานะก่อนหน้า และทำการเปิดสถานะตามสัญญาณที่เกิดขึ้นใหม่

4. Moving Average + RSI

กรณีที่ 1 RSI มีค่า > 30 ในขณะที่เส้น EMA (10,t) มีค่ามากกว่า EMA (50,t) เป็นสัญญาณซื้อ (Buy Signal)

กรณีที่ 2 RSI มีค่า < 70 ในขณะที่เส้น EMA (10,t) มีค่าต่ำกว่า EMA (50,t) เป็นสัญญาณขาย (Sell Signal)

5. Moving Average + ADX

กรณีที่ 1 $ADX_{N,t}$ มีค่า ≥ 20

กรณีที่ 1.1 $DI_{+N,t} > DI_{-N,t}$ ในขณะที่เส้น EMA (10,t) มีค่ามากกว่า EMA (50,t) เป็นสัญญาณซื้อ (Buy Signal)

กรณีที่ 1.2 $DI_{+N,t} < DI_{-N,t}$ ในขณะที่เส้น EMA (10,t) มีค่าต่ำกว่า EMA (50,t) เป็นสัญญาณขาย (Sell Signal)

กรณีที่ 2 $ADX_{N,t}$ มีค่า < 20 ให้ทำการปิด Position

กรณีที่ มีสถานะที่ตรงกันข้ามกับสัญญาณจาก Moving Average + ADX ให้ทำการปิดสถานะก่อนหน้า และทำการเปิดสถานะตามสัญญาณที่เกิดขึ้นใหม่

6. RSI + ADX

กรณีที่ 1 $ADX_{N,t}$ มีค่า ≥ 20

กรณีที่ 1.1 $DI_{+N,t} > DI_{-N,t}$ ในขณะที่เส้น EMA (10,t) มีค่ามากกว่า EMA (50,t) และ RSI มีค่า > 30 เป็นสัญญาณซื้อ (Buy Signal)

กรณีที่ 1.2 $DI_{+N,t} < DI_{-N,t}$ ในขณะที่เส้น EMA (10,t) มีค่าต่ำกว่า EMA (50,t) และ RSI มีค่า < 70 เป็นสัญญาณขาย (Sell Signal)

กรณีที่ 2 $ADX_{N,t}$ มีค่า < 20 ให้ทำการปิด Position

กรณีที่ มีสถานะที่ตรงกันข้ามกับสัญญาณจาก Moving Average + ADX ให้ทำการปิดสถานะก่อนหน้า และทำการเปิดสถานะตามสัญญาณที่เกิดขึ้นใหม่

7. Moving Average + RSI + ADX

กรณีที่ 1 $ADX_{N,t}$ มีค่า ≥ 20

กรณีที่ 1.1 $DI_{+N,t} > DI_{-N,t}$ ในขณะที่ RSI มีค่า > 30 เป็นสัญญาณซื้อ (Buy Signal)

กรณีที่ 1.2 $DI_{+N,t} < DI_{-N,t}$ ในขณะที่ RSI มีค่า < 70 เป็นสัญญาณขาย (Sell Signal)

กรณีที่ 2 $ADX_{N,t}$ มีค่า < 20 ให้ทำการปิด Position

กรณีที่มีสถานะที่ตรงกันข้ามกับสัญญาณจาก Moving Average + ADX ให้ทำการปิดสถานะก่อนหน้า และทำการเปิดสถานะตามสัญญาณที่เกิดขึ้นใหม่

จากนั้นคำนวณหาอัตราผลตอบแทนรายเดือนจากการซื้อขายตามสัญญาณทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบซึ่งคำนวณได้จาก

$$R_{(i,n)} = \ln \left(\frac{E_n}{E_{n-1}} \right)$$

โดยที่ i คือ สัญญาณทางเทคนิคในแต่ละแบบ

n คือ เดือนที่คำนวณ

E_n คือ มูลค่าเงินลงทุนคงเหลือ ณ สิ้นเดือนที่ n

E_{n-1} คือ มูลค่าเงินลงทุนคงเหลือ ณ สิ้นเดือนที่ $n-1$

จากนั้นนำอัตราผลตอบแทนรายเดือนที่คำนวณได้จากการใช้สัญญาณทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบมาเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนรายเดือนจากการลงทุนแบบปกติ คือ ผลตอบแทนที่ได้จากการซื้อแล้วถือ ($R_{(b,n)}$)

$$D_{(i,n)} = R_{(i,n)} - R_{(b,n)}$$

โดยที่ $D_{(i,n)}$ คือ ผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนรายเดือนที่คำนวณได้จากการใช้สัญญาณทางเทคนิคในแต่ละรูปแบบ กับอัตราผลตอบแทนรายเดือนที่ได้จากการลงทุนแบบปกติ

นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาทดสอบว่าผลตอบแทนเฉลี่ยรายเดือนจากการใช้สัญญาณทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ สามารถสร้างผลตอบแทนเฉลี่ยรายเดือนได้มากกว่าการลงทุนแบบปกติหรือไม่ โดยการทดสอบนี้ใช้การคำนวณทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และ 99% โดยมีสมมติฐานในการทดสอบ คือ

1. สมมติฐานหลัก

$$H_0 : \mu_d \leq 0$$

เพื่อทดสอบว่าการวิเคราะห์ด้วยปัจจัยทางเทคนิคไม่สามารถสร้างผลตอบแทนเฉลี่ยรายเดือนได้มากกว่าการลงทุนแบบปกติ หรือตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (TFEX) มีประสิทธิภาพในระดับต่ำ

2. สมมติฐานทางเลือก

$$H_1 : \mu_d > 0$$

เพื่อทดสอบว่าการวิเคราะห์ด้วยปัจจัยทางเทคนิคสามารถสร้างผลตอบแทนเฉลี่ยรายเดือนได้มากกว่าการลงทุนแบบปกติ หรือตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (TFEX) ไม่มีประสิทธิภาพโดยใช้สถิติทดสอบ Matched Pairs t-test

$$t_i = \frac{\bar{D}_i - \mu_d}{S_i / \sqrt{N}}$$

โดยที่ $\bar{D}_i$ คือ ค่าเฉลี่ยของ $D_{(i,n)}$

μ_d คือ ค่าทดสอบสมมติฐาน ในที่นี้เท่ากับ 0

S_i คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ $D_{(i,n)}$

N คือ จำนวนข้อมูล

จากนั้นนำค่าที่ได้ทั้ง 7 ค่าไปเปรียบเทียบกับค่าวิกฤต (T-Critical) ที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.01$ และ $\alpha = 0.05$ โดยทำการปฏิเสธสมมติฐานหลัก $H_0 : \mu_i \leq 0$ เมื่อค่า t_i ที่ได้จากการคำนวณมีค่ามากกว่าค่าวิกฤตที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.01$ และ $\alpha = 0.05$

4. ผลการวิจัย

กรณีศึกษาค่าธรรมเนียมในการซื้อขายในอัตราปกติ

ตารางที่ 1 ผลตอบแทนรายเดือนจากการใช้สัญญาณทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ เปรียบเทียบกับการลงทุนแบบปกติ (กรณีศึกษาค่าธรรมเนียมในการซื้อขายในอัตราปกติ)

ลำดับที่	เดือน	ปี	อัตราผลตอบแทนรายเดือน							
			Buy & Hold	MA	RSI	ADX	MA + RSI	MA + ADX	RSI + ADX	MA + RSI + ADX
1	1	2556	3.04%	(2.08%)	6.13%	(4.94%)	(2.08%)	(3.90%)	(4.94%)	(3.90%)
2	2	2556	1.85%	(1.44%)	(0.87%)	(6.09%)	(1.44%)	(2.10%)	(6.09%)	(2.10%)
3	3	2556	1.50%	3.85%	(4.87%)	2.12%	3.85%	1.52%	2.12%	1.52%
4	4	2556	3.29%	5.29%	(3.14%)	2.41%	5.29%	6.59%	2.41%	6.59%
5	5	2556	(2.53%)	3.94%	9.28%	5.75%	3.94%	3.57%	5.75%	3.57%
6	6	2556	(5.26%)	1.05%	4.97%	5.74%	1.05%	(2.42%)	5.74%	(2.42%)
7	7	2556	(2.13%)	6.77%	(5.85%)	(8.64%)	6.77%	0.74%	(8.64%)	0.74%
8	8	2556	(8.96%)	(7.68%)	14.39%	(4.89%)	(7.68%)	(6.01%)	(4.89%)	(6.01%)
9	9	2556	7.49%	(2.05%)	(12.57%)	(4.27%)	(2.05%)	(4.31%)	(4.27%)	(4.31%)
10	10	2556	4.53%	(11.27%)	4.86%	(11.12%)	(11.27%)	(6.37%)	(11.12%)	(6.37%)
11	11	2556	(5.14%)	(2.53%)	5.78%	2.11%	(2.53%)	(8.16%)	2.11%	(8.16%)
12	12	2556	(6.59%)	0.54%	(2.17%)	(3.79%)	0.54%	3.10%	(3.79%)	3.10%
13	1	2557	(1.65%)	(3.70%)	0.61%	8.57%	(3.70%)	(1.55%)	8.57%	(1.55%)
14	2	2557	3.77%	(1.87%)	0.73%	(6.07%)	(1.87%)	(4.04%)	(6.07%)	(4.04%)
15	3	2557	3.72%	2.93%	(1.25%)	(6.91%)	2.93%	1.67%	(6.91%)	1.67%
16	4	2557	3.11%	1.47%	(0.26%)	0.68%	1.47%	3.51%	0.68%	3.51%
17	5	2557	(0.62%)	2.86%	3.48%	(2.67%)	2.86%	2.97%	(2.67%)	2.97%
18	6	2557	3.83%	0.65%	1.67%	(2.03%)	0.65%	(0.67%)	(2.03%)	(0.67%)
19	7	2557	0.88%	4.61%	(2.45%)	(6.87%)	4.61%	1.28%	(6.87%)	1.28%
20	8	2557	4.08%	(2.73%)	(2.04%)	(5.39%)	(2.73%)	(1.20%)	(5.39%)	(1.20%)
21	9	2557	1.42%	0.59%	0.18%	(8.23%)	0.59%	(4.37%)	(8.23%)	(4.37%)
22	10	2557	(0.17%)	2.16%	(4.94%)	(3.42%)	2.16%	2.59%	(3.42%)	2.59%
23	11	2557	1.67%	(4.55%)	1.36%	(10.60%)	(4.55%)	(1.63%)	(10.60%)	(1.63%)
24	12	2557	(7.98%)	10.49%	(5.40%)	11.43%	10.49%	10.26%	11.43%	10.26%
25	1	2558	5.40%	(2.84%)	(2.19%)	(1.44%)	(2.84%)	(1.91%)	(1.44%)	(1.91%)
26	2	2558	(0.83%)	(5.59%)	2.13%	(7.15%)	(5.59%)	(5.22%)	(7.15%)	(5.22%)
27	3	2558	(4.81%)	(0.57%)	0.64%	(16.99%)	(0.57%)	(4.65%)	(16.99%)	(4.65%)
28	4	2558	1.80%	0.35%	(5.78%)	7.85%	0.35%	2.67%	7.85%	2.67%
29	5	2558	(2.53%)	0.76%	(3.06%)	(4.26%)	0.76%	0.78%	(4.26%)	0.78%
30	6	2558	(0.63%)	1.65%	1.30%	6.40%	1.65%	0.41%	6.40%	0.41%
31	7	2558	(4.27%)	6.90%	(6.19%)	3.52%	6.90%	5.88%	3.52%	5.88%
32	8	2558	(3.71%)	7.43%	(6.35%)	(6.53%)	7.43%	(1.06%)	(6.53%)	(1.06%)
33	9	2558	(4.32%)	0.63%	0.96%	(14.44%)	0.63%	(1.43%)	(14.44%)	(1.43%)
34	10	2558	4.29%	(0.66%)	(4.41%)	0.40%	(0.66%)	4.88%	0.40%	4.88%

ตารางที่ 1 ผลตอบแทนรายเดือนจากการใช้สัญญาณทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ เปรียบเทียบกับการลงทุนแบบปกติ (กรณีคิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขายในอัตราปกติ) (ต่อ)

ลำดับที่	เดือน	ปี	อัตราผลตอบแทนรายเดือน							
			Buy & Hold	MA	RSI	ADX	MA + RSI	MA + ADX	RSI + ADX	MA + RSI + ADX
35	11	2558	(2.89%)	2.41%	0.84%	(9.44%)	2.41%	(1.60%)	(9.44%)	(1.60%)
36	12	2558	(8.35%)	2.53%	(1.94%)	1.28%	2.53%	1.24%	1.28%	1.24%
37	1	2559	2.25%	(1.51%)	(3.24%)	(25.87%)	(1.51%)	(4.71%)	(25.87%)	(4.71%)
38	2	2559	3.44%	(2.85%)	0.35%	(5.66%)	(2.85%)	(3.28%)	(5.66%)	(3.28%)
39	3	2559	6.00%	(1.69%)	(2.84%)	(20.15%)	(1.69%)	0.41%	(20.15%)	0.41%
40	4	2559	(1.02%)	2.56%	2.70%	(8.67%)	2.56%	1.98%	(8.67%)	1.98%
41	5	2559	2.12%	(0.07%)	(0.23%)	(14.85%)	(0.07%)	(0.64%)	(14.85%)	(0.64%)
42	6	2559	(0.67%)	(4.41%)	6.74%	(67.36%)	(4.41%)	(4.36%)	(67.36%)	(4.36%)
43	7	2559	5.78%	(0.14%)	(0.44%)	(9.74%)	(0.14%)	(0.96%)	(9.74%)	(0.96%)
44	8	2559	2.06%	0.16%	0.21%	(90.10%)	0.16%	(2.02%)	(90.10%)	(2.02%)
45	9	2559	(3.43%)	3.40%	(6.05%)	71.86%	3.40%	4.18%	71.86%	4.18%
46	10	2559	(1.03%)	2.63%	(5.72%)	72.74%	2.63%	1.64%	72.74%	1.64%
47	11	2559	1.18%	1.03%	(0.11%)	(10.36%)	1.03%	(0.92%)	(10.36%)	(0.92%)
48	12	2559	1.36%	(1.09%)	1.49%	3.28%	(1.09%)	0.92%	3.28%	0.92%
รวม			0.35%	18.34%	(23.58%)	(202.80%)	18.34%	(16.70%)	(202.80%)	(16.70%)
จำนวนครั้งการซื้อขาย (ครั้ง)			2	1,026	386	2,408	1,026	1,120	2,408	1,120

จากตารางที่ 1 เป็นการแสดงผลของผลตอบแทนรายเดือนที่คำนวณได้จากการใช้สัญญาณทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ และผลตอบแทนรายเดือนที่คำนวณได้จากการลงทุนแบบปกติ (Buy & Hold) เมื่อพิจารณาผลตอบแทนรวม 4 ปี จะพบว่า

ผลตอบแทนรวมจากการใช้เครื่องมือทางเทคนิคแสดงให้เห็นว่าการใช้เครื่องมือทางเทคนิค Moving Average และ Moving Average + RSI นั้นให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า การลงทุนปกติ (Buy & Hold)

ในขณะที่เครื่องมือทางเทคนิครูปแบบอื่นๆ นั้นให้ผลตอบแทนที่ต่ำกว่าการลงทุนปกติ (Buy & Hold)

อย่างไรก็ดี เรายังไม่สามารถสรุปได้ว่า การวิเคราะห์ด้วยปัจจัยทางเทคนิคจะให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าการลงทุนแบบปกติหรือไม่ ซึ่งจะต้องทำการทดสอบด้วยค่าสถิติต่อไป

ตารางที่ 2 ผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการใช้สัญญาณทางเทคนิคกับการลงทุนแบบปกติ (กรณีคิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขายในอัตราปกติ)

ลำดับที่	เดือน	ปี	ผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนรายเดือนเทียบกับการลงทุนแบบปกติ						
			MA	RSI	ADX	MA + RSI	MA + ADX	RSI + ADX	MA + RSI + ADX
1	1	2556	(5.13%)	3.09%	(7.98%)	(5.13%)	(6.94%)	(7.98%)	(6.94%)
2	2	2556	(3.28%)	(2.71%)	(7.93%)	(3.28%)	(3.94%)	(7.93%)	(3.94%)
3	3	2556	2.34%	(6.37%)	0.61%	2.34%	0.02%	0.61%	0.02%
4	4	2556	2.01%	(6.43%)	(0.87%)	2.01%	3.31%	(0.87%)	3.31%
5	5	2556	6.47%	11.81%	8.28%	6.47%	6.10%	8.28%	6.10%
6	6	2556	6.30%	10.22%	10.99%	6.30%	2.84%	10.99%	2.84%
7	7	2556	8.90%	(3.71%)	(6.50%)	8.90%	2.87%	(6.50%)	2.87%
8	8	2556	1.28%	23.35%	4.07%	1.28%	2.95%	4.07%	2.95%
9	9	2556	(9.53%)	(20.06%)	(11.75%)	(9.53%)	(11.79%)	(11.75%)	(11.79%)
10	10	2556	(15.80%)	0.32%	(15.65%)	(15.80%)	(10.91%)	(15.65%)	(10.91%)
11	11	2556	2.61%	10.91%	7.25%	2.61%	(3.02%)	7.25%	(3.02%)
12	12	2556	7.13%	4.42%	2.80%	7.13%	9.69%	2.80%	9.69%
13	1	2557	(2.04%)	2.27%	10.23%	(2.04%)	0.11%	10.23%	0.11%
14	2	2557	(5.65%)	(3.05%)	(9.85%)	(5.65%)	(7.82%)	(9.85%)	(7.82%)
15	3	2557	(0.79%)	(4.97%)	(10.63%)	(0.79%)	(2.05%)	(10.63%)	(2.05%)
16	4	2557	(1.64%)	(3.36%)	(2.43%)	(1.64%)	0.40%	(2.43%)	0.40%
17	5	2557	3.49%	4.10%	(2.05%)	3.49%	3.59%	(2.05%)	3.59%
18	6	2557	(3.18%)	(2.16%)	(5.86%)	(3.18%)	(4.50%)	(5.86%)	(4.50%)
19	7	2557	3.73%	(3.33%)	(7.75%)	3.73%	0.40%	(7.75%)	0.40%
20	8	2557	(6.81%)	(6.12%)	(9.47%)	(6.81%)	(5.28%)	(9.47%)	(5.28%)
21	9	2557	(0.83%)	(1.23%)	(9.65%)	(0.83%)	(5.79%)	(9.65%)	(5.79%)
22	10	2557	2.33%	(4.77%)	(3.25%)	2.33%	2.76%	(3.25%)	2.76%
23	11	2557	(6.22%)	(0.31%)	(12.27%)	(6.22%)	(3.30%)	(12.27%)	(3.30%)
24	12	2557	18.47%	2.58%	19.41%	18.47%	18.24%	19.41%	18.24%
25	1	2558	(8.24%)	(7.59%)	(6.84%)	(8.24%)	(7.30%)	(6.84%)	(7.30%)
26	2	2558	(4.77%)	2.96%	(6.32%)	(4.77%)	(4.39%)	(6.32%)	(4.39%)
27	3	2558	4.24%	5.45%	(12.19%)	4.24%	0.15%	(12.19%)	0.15%
28	4	2558	(1.45%)	(7.58%)	6.05%	(1.45%)	0.87%	6.05%	0.87%
29	5	2558	3.29%	(0.53%)	(1.73%)	3.29%	3.31%	(1.73%)	3.31%
30	6	2558	2.28%	1.93%	7.03%	2.28%	1.04%	7.03%	1.04%
31	7	2558	11.16%	(1.92%)	7.78%	11.16%	10.15%	7.78%	10.15%
32	8	2558	11.14%	(2.65%)	(2.83%)	11.14%	2.65%	(2.83%)	2.65%
33	9	2558	4.95%	5.27%	(10.13%)	4.95%	2.89%	(10.13%)	2.89%
34	10	2558	(4.95%)	(8.70%)	(3.89%)	(4.95%)	0.58%	(3.89%)	0.58%
35	11	2558	5.30%	3.73%	(6.55%)	5.30%	1.29%	(6.55%)	1.29%
36	12	2558	10.88%	6.42%	9.64%	10.88%	9.60%	9.64%	9.60%
37	1	2559	(3.77%)	(5.50%)	(28.12%)	(3.77%)	(6.96%)	(28.12%)	(6.96%)
38	2	2559	(6.29%)	(3.09%)	(9.11%)	(6.29%)	(6.72%)	(9.11%)	(6.72%)
39	3	2559	(7.68%)	(8.84%)	(26.15%)	(7.68%)	(5.59%)	(26.15%)	(5.59%)
40	4	2559	3.58%	3.73%	(7.64%)	3.58%	3.00%	(7.64%)	3.00%
41	5	2559	(2.19%)	(2.36%)	(16.97%)	(2.19%)	(2.76%)	(16.97%)	(2.76%)
42	6	2559	(3.73%)	7.41%	(66.68%)	(3.73%)	(3.68%)	(66.68%)	(3.68%)

ตารางที่ 2 ผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการใช้สัญญาณทางเทคนิคกับการลงทุนแบบปกติ (กรณีคิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขายในอัตราปกติ) (ต่อ)

ลำดับที่	เดือน	ปี	ผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนรายเดือนเทียบกับการลงทุนแบบปกติ						
			MA	RSI	ADX	MA + RSI	MA + ADX	RSI + ADX	MA + RSI + ADX
43	7	2559	(5.93%)	(6.23%)	(15.52%)	(5.93%)	(6.74%)	(15.52%)	(6.74%)
44	8	2559	(1.90%)	(1.85%)	(92.17%)	(1.90%)	(4.08%)	(92.17%)	(4.08%)
45	9	2559	6.84%	(2.62%)	75.29%	6.84%	7.61%	75.29%	7.61%
46	10	2559	3.66%	(4.70%)	73.77%	3.66%	2.67%	73.77%	2.67%
47	11	2559	(0.14%)	(1.29%)	(11.54%)	(0.14%)	(2.10%)	(11.54%)	(2.10%)
48	12	2559	(2.46%)	0.12%	1.91%	(2.46%)	(0.44%)	1.91%	(0.44%)

จากตารางที่ 2 เป็นการแสดงผลต่างระหว่างผลตอบแทนจากการใช้สัญญาณทางเทคนิคกับการลงทุนแบบปกติ (Buy and Hold) ซึ่งจะช่วยให้ดูง่ายขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับตารางที่ 1

โดยค่าที่แสดงหากค่าเป็นบวกหมายถึง การซื้อขายด้วยเครื่องมือทางเทคนิคให้ผลตอบแทนมากกว่าการลงทุนแบบปกติ ในทางกลับกัน หากค่าเป็นลบ หมายถึงการซื้อขายด้วยเครื่องมือทางเทคนิคให้ผลตอบแทนน้อยกว่าการลงทุนแบบปกติ

จากนั้นนำค่าผลต่างที่ได้ไปคำนวณหาค่า Mean, Standard Deviation เพื่อนำไปคำนวณหาค่า T-stat ที่จะใช้ในการทดสอบสมมติฐานว่า โดยเฉลี่ยแล้วการวิเคราะห์ด้วยปัจจัยทางเทคนิคสามารถสร้างผลตอบแทนมากกว่าการลงทุนแบบปกติได้หรือไม่

ตารางที่ 3 แสดงผลทางสถิติ (กรณีคิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขายในอัตราปกติ)

	MA	RSI	ADX	MA + RSI	MA + ADX	RSI + ADX	MA + RSI + ADX
Mean	0.37%	(0.50%)	(4.23%)	0.37%	(0.36%)	(4.23%)	(0.36%)
S.D.	6.41%	6.80%	24.44%	6.41%	5.81%	24.44%	5.81%
T-Stat	0.41	(0.51)	(1.20)	0.41	(0.42)	(1.20)	(0.42)

จากตารางที่ 3 เป็นการแสดงผลทางสถิติ พบว่า ค่าสถิติทดสอบที่ได้มีค่าน้อยกว่าค่าวิกฤต 2.41 (ที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.01$) และ 1.67 ที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$ ดังนั้นยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า การซื้อขาย SET 50 Index Future ด้วยเครื่องมือทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบในกรณีค่าธรรมเนียมในการซื้อขายในอัตราปกติ นั้น ไม่สามารถสร้างผลตอบแทนเฉลี่ยรายเดือนได้มากกว่าการลงทุนแบบปกติ

กรณีไม่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย

ตารางที่ 4 ผลตอบแทนรายเดือนจากการใช้สัญญาณทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ เปรียบเทียบกับการลงทุนแบบปกติ (กรณีไม่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย)

ลำดับที่	เดือน	ปี	อัตราผลตอบแทนรายเดือน							
			Buy & Hold	MA	RSI	ADX	MA + RSI	MA + ADX	RSI + ADX	MA + RSI + ADX
1	1	2556	3.13%	(0.76%)	6.92%	(1.57%)	(0.76%)	(2.08%)	(1.57%)	(2.08%)
2	2	2556	1.84%	(0.57%)	(0.60%)	(3.30%)	(0.57%)	(0.90%)	(3.30%)	(0.90%)
3	3	2556	1.50%	4.49%	(4.54%)	4.55%	4.49%	2.51%	4.55%	2.51%
4	4	2556	3.28%	5.83%	(2.91%)	4.20%	5.83%	7.04%	4.20%	7.04%
5	5	2556	(2.53%)	4.55%	9.74%	6.72%	4.55%	4.42%	6.72%	4.42%
6	6	2556	(5.25%)	1.89%	5.27%	7.42%	1.89%	(1.19%)	7.42%	(1.19%)
7	7	2556	(2.13%)	6.83%	(5.45%)	(4.41%)	6.83%	1.69%	(4.41%)	1.69%
8	8	2556	(8.95%)	(6.18%)	14.46%	(2.25%)	(6.18%)	(4.61%)	(2.25%)	(4.61%)
9	9	2556	7.48%	(0.80%)	(12.03%)	(1.10%)	(0.80%)	(2.76%)	(1.10%)	(2.76%)
10	10	2556	4.53%	(8.64%)	5.17%	(6.19%)	(8.64%)	(4.31%)	(6.19%)	(4.31%)
11	11	2556	(5.13%)	(0.95%)	5.94%	3.52%	(0.95%)	(5.28%)	3.52%	(5.28%)
12	12	2556	(6.58%)	1.27%	(1.86%)	(0.61%)	1.27%	3.43%	(0.61%)	3.43%
13	1	2557	(1.65%)	(2.09%)	1.04%	7.80%	(2.09%)	(0.27%)	7.80%	(0.27%)
14	2	2557	3.77%	(0.73%)	0.92%	(2.22%)	(0.73%)	(1.93%)	(2.22%)	(1.93%)
15	3	2557	3.72%	3.04%	(0.89%)	(2.32%)	3.04%	2.24%	(2.32%)	2.24%
16	4	2557	3.10%	1.77%	(0.02%)	1.95%	1.77%	3.35%	1.95%	3.35%
17	5	2557	(0.62%)	3.11%	3.81%	0.24%	3.11%	3.25%	0.24%	3.25%
18	6	2557	3.83%	1.53%	2.00%	0.52%	1.53%	0.51%	0.52%	0.51%
19	7	2557	0.88%	4.30%	(2.09%)	(2.13%)	4.30%	1.91%	(2.13%)	1.91%
20	8	2557	4.08%	(1.67%)	(1.76%)	(1.38%)	(1.67%)	(0.35%)	(1.38%)	(0.35%)
21	9	2557	1.42%	1.28%	0.47%	(2.00%)	1.28%	(2.04%)	(2.00%)	(2.04%)
22	10	2557	(0.17%)	2.64%	(4.37%)	0.69%	2.64%	3.07%	0.69%	3.07%
23	11	2557	1.67%	(2.42%)	1.56%	(2.57%)	(2.42%)	(0.31%)	(2.57%)	(0.31%)
24	12	2557	(7.97%)	9.45%	(4.75%)	6.94%	9.45%	8.75%	6.94%	8.75%
25	1	2558	5.39%	(1.03%)	(1.77%)	1.65%	(1.03%)	(0.20%)	1.65%	(0.20%)
26	2	2558	(0.83%)	(3.29%)	2.35%	(1.73%)	(3.29%)	(2.99%)	(1.73%)	(2.99%)
27	3	2558	(4.80%)	0.29%	0.90%	(4.80%)	0.29%	(2.28%)	(4.80%)	(2.28%)
28	4	2558	1.80%	1.30%	(5.09%)	4.58%	1.30%	2.70%	4.58%	2.70%
29	5	2558	(2.53%)	1.17%	(2.59%)	(0.35%)	1.17%	1.30%	(0.35%)	1.30%
30	6	2558	(0.63%)	1.84%	1.67%	4.23%	1.84%	1.10%	4.23%	1.10%
31	7	2558	(4.26%)	5.67%	(5.27%)	3.47%	5.67%	5.04%	3.47%	5.04%
32	8	2558	(3.70%)	6.33%	(5.44%)	(0.46%)	6.33%	0.29%	(0.46%)	0.29%
33	9	2558	(4.31%)	1.06%	1.30%	(2.55%)	1.06%	(0.11%)	(2.55%)	(0.11%)
34	10	2558	4.29%	0.11%	(3.67%)	1.31%	0.11%	3.99%	1.31%	3.99%

ตารางที่ 4 ผลตอบแทนรายเดือนจากการใช้สัญญาณทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ เปรียบเทียบกับการลงทุนแบบปกติ (กรณีไม่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย) (ต่อ)

ลำดับที่	เดือน	ปี	อัตราผลตอบแทนรายเดือน							
			Buy & Hold	MA	RSI	ADX	MA + RSI	MA + ADX	RSI + ADX	MA + RSI + ADX
35	11	2558	(2.89%)	2.36%	1.20%	(0.81%)	2.36%	(0.19%)	(0.81%)	(0.19%)
36	12	2558	(8.35%)	2.44%	(1.39%)	1.95%	2.44%	1.60%	1.95%	1.60%
37	1	2559	2.25%	(0.40%)	(2.50%)	(4.89%)	(0.40%)	(2.18%)	(4.89%)	(2.18%)
38	2	2559	3.44%	(1.58%)	0.69%	0.63%	(1.58%)	(1.42%)	0.63%	(1.42%)
39	3	2559	5.99%	(0.25%)	(2.03%)	(1.68%)	(0.25%)	1.38%	(1.68%)	1.38%
40	4	2559	(1.02%)	2.51%	2.49%	0.73%	2.51%	1.90%	0.73%	1.90%
41	5	2559	2.12%	0.48%	0.19%	(0.77%)	0.48%	0.29%	(0.77%)	0.29%
42	6	2559	(0.67%)	(2.18%)	6.54%	(5.14%)	(2.18%)	(1.83%)	(5.14%)	(1.83%)
43	7	2559	5.78%	0.49%	(0.11%)	1.11%	0.49%	0.26%	1.11%	0.26%
44	8	2559	2.06%	0.77%	0.63%	(1.31%)	0.77%	(0.11%)	(1.31%)	(0.11%)
45	9	2559	(3.43%)	3.04%	(4.79%)	4.85%	3.04%	3.55%	4.85%	3.55%
46	10	2559	(1.03%)	2.13%	(4.44%)	7.47%	2.13%	1.52%	7.47%	1.52%
47	11	2559	1.18%	1.47%	0.40%	0.84%	1.47%	0.46%	0.84%	0.46%
48	12	2559	1.36%	(0.12%)	1.60%	1.69%	(0.12%)	1.12%	1.69%	1.12%
รวม			0.44%	51.81%	(3.09%)	22.51%	51.81%	31.30%	22.51%	31.30%
จำนวนครั้งการซื้อขาย (ครั้ง)			2	1,026	386	2,408	1,026	1,120	2,408	1,120

จากตารางที่ 4 เป็นการแสดงผลของผลตอบแทนรายเดือนที่คำนวณได้จากการใช้สัญญาณทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ และผลตอบแทนรายเดือนที่คำนวณได้จากการลงทุนแบบปกติ (Buy & Hold) เมื่อพิจารณาผลตอบแทนรวม 4 ปี จะพบว่า

ผลตอบแทนรวมจากการใช้เครื่องมือทางเทคนิคแสดงให้เห็นว่าการใช้เครื่องมือทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบนั้น ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า การลงทุนปกติ (Buy & Hold) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลการทดลองก่อนหน้านี้ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลตอบแทนจากการใช้เครื่องมือทางเทคนิคนั้นคือค่าธรรมเนียมในการซื้อขายนั่นเอง

อย่างไรก็ดี เรายังไม่สามารถสรุปได้ว่า การวิเคราะห์ด้วยปัจจัยทางเทคนิคจะให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าการลงทุนแบบปกติหรือไม่ ซึ่งจะต้องทำการทดสอบด้วยค่าสถิติต่อไป

ตารางที่ 5 ผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการใช้สัญญาณทางเทคนิคกับการลงทุนแบบปกติ (กรณีไม่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย)

ลำดับที่	เดือน	ปี	ผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนรายเดือนเทียบกับการลงทุนแบบปกติ						
			MA	RSI	ADX	MA + RSI	MA + ADX	RSI + ADX	MA + RSI + ADX
1	1	2556	(3.89%)	3.78%	(4.70%)	(3.89%)	(5.21%)	(4.70%)	(5.21%)
2	2	2556	(2.41%)	(2.44%)	(5.15%)	(2.41%)	(2.75%)	(5.15%)	(2.75%)
3	3	2556	2.99%	(6.04%)	3.04%	2.99%	1.01%	3.04%	1.01%
4	4	2556	2.55%	(6.19%)	0.92%	2.55%	3.76%	0.92%	3.76%
5	5	2556	7.07%	12.26%	9.24%	7.07%	6.95%	9.24%	6.95%
6	6	2556	7.14%	10.52%	12.67%	7.14%	4.06%	12.67%	4.06%
7	7	2556	8.96%	(3.32%)	(2.27%)	8.96%	3.82%	(2.27%)	3.82%
8	8	2556	2.77%	23.42%	6.70%	2.77%	4.35%	6.70%	4.35%
9	9	2556	(8.27%)	(19.51%)	(8.58%)	(8.27%)	(10.24%)	(8.58%)	(10.24%)
10	10	2556	(13.17%)	0.64%	(10.72%)	(13.17%)	(8.84%)	(10.72%)	(8.84%)
11	11	2556	4.18%	11.08%	8.65%	4.18%	(0.14%)	8.65%	(0.14%)
12	12	2556	7.85%	4.73%	5.97%	7.85%	10.01%	5.97%	10.01%
13	1	2557	(0.44%)	2.69%	9.45%	(0.44%)	1.39%	9.45%	1.39%
14	2	2557	(4.50%)	(2.85%)	(5.99%)	(4.50%)	(5.70%)	(5.99%)	(5.70%)
15	3	2557	(0.67%)	(4.60%)	(6.04%)	(0.67%)	(1.48%)	(6.04%)	(1.48%)
16	4	2557	(1.33%)	(3.12%)	(1.15%)	(1.33%)	0.25%	(1.15%)	0.25%
17	5	2557	3.74%	4.43%	0.86%	3.74%	3.87%	0.86%	3.87%
18	6	2557	(2.29%)	(1.82%)	(3.31%)	(2.29%)	(3.31%)	(3.31%)	(3.31%)
19	7	2557	3.42%	(2.97%)	(3.01%)	3.42%	1.03%	(3.01%)	1.03%
20	8	2557	(5.75%)	(5.84%)	(5.46%)	(5.75%)	(4.43%)	(5.46%)	(4.43%)
21	9	2557	(0.14%)	(0.95%)	(3.42%)	(0.14%)	(3.46%)	(3.42%)	(3.46%)
22	10	2557	2.82%	(4.19%)	0.87%	2.82%	3.24%	0.87%	3.24%
23	11	2557	(4.09%)	(0.10%)	(4.24%)	(4.09%)	(1.97%)	(4.24%)	(1.97%)
24	12	2557	17.42%	3.22%	14.91%	17.42%	16.73%	14.91%	16.73%
25	1	2558	(6.42%)	(7.16%)	(3.74%)	(6.42%)	(5.59%)	(3.74%)	(5.59%)
26	2	2558	(2.46%)	3.18%	(0.91%)	(2.46%)	(2.16%)	(0.91%)	(2.16%)
27	3	2558	5.10%	5.71%	(0.00%)	5.10%	2.52%	(0.00%)	2.52%
28	4	2558	(0.50%)	(6.89%)	2.78%	(0.50%)	0.90%	2.78%	0.90%
29	5	2558	3.70%	(0.06%)	2.18%	3.70%	3.82%	2.18%	3.82%
30	6	2558	2.47%	2.30%	4.86%	2.47%	1.73%	4.86%	1.73%
31	7	2558	9.93%	(1.01%)	7.73%	9.93%	9.30%	7.73%	9.30%
32	8	2558	10.03%	(1.74%)	3.24%	10.03%	3.99%	3.24%	3.99%
33	9	2558	5.37%	5.61%	1.76%	5.37%	4.20%	1.76%	4.20%
34	10	2558	(4.18%)	(7.96%)	(2.98%)	(4.18%)	(0.30%)	(2.98%)	(0.30%)
35	11	2558	5.25%	4.09%	2.07%	5.25%	2.69%	2.07%	2.69%
36	12	2558	10.79%	6.95%	10.30%	10.79%	9.94%	10.30%	9.94%
37	1	2559	(2.65%)	(4.76%)	(7.14%)	(2.65%)	(4.43%)	(7.14%)	(4.43%)
38	2	2559	(5.02%)	(2.75%)	(2.81%)	(5.02%)	(4.85%)	(2.81%)	(4.85%)
39	3	2559	(6.24%)	(8.02%)	(7.67%)	(6.24%)	(4.61%)	(7.67%)	(4.61%)
40	4	2559	3.54%	3.51%	1.76%	3.54%	2.92%	1.76%	2.92%
41	5	2559	(1.64%)	(1.94%)	(2.89%)	(1.64%)	(1.83%)	(2.89%)	(1.83%)
42	6	2559	(1.50%)	7.21%	(4.46%)	(1.50%)	(1.16%)	(4.46%)	(1.16%)

ตารางที่ 5 ผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการใช้สัญญาณทางเทคนิคกับการลงทุนแบบปกติ (กรณีไม่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย) (ต่อ)

ลำดับที่	เดือน	ปี	ผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนรายเดือนเทียบกับการลงทุนแบบปกติ						
			MA	RSI	ADX	MA + RSI	MA + ADX	RSI + ADX	MA + RSI + ADX
43	7	2559	(5.28%)	(5.88%)	(4.67%)	(5.28%)	(5.52%)	(4.67%)	(5.52%)
44	8	2559	(1.29%)	(1.44%)	(3.37%)	(1.29%)	(2.17%)	(3.37%)	(2.17%)
45	9	2559	6.46%	(1.36%)	8.27%	6.46%	6.97%	8.27%	6.97%
46	10	2559	3.16%	(3.41%)	8.50%	3.16%	2.55%	8.50%	2.55%
47	11	2559	0.30%	(0.78%)	(0.34%)	0.30%	(0.72%)	(0.34%)	(0.72%)
48	12	2559	(1.48%)	0.24%	0.33%	(1.48%)	(0.25%)	0.33%	(0.25%)

จากตารางที่ 5 เป็นการแสดงผลต่างระหว่างผลตอบแทนจากการใช้สัญญาณทางเทคนิคกับการลงทุนแบบปกติ (Buy and Hold) ซึ่งจะทำให้ดูง่ายขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับตารางที่ 4

โดยค่าที่แสดงหากค่าเป็นบวกหมายถึง การซื้อขายด้วยเครื่องมือทางเทคนิคให้ผลตอบแทนมากกว่าการลงทุนแบบปกติ ในทางกลับกัน หากค่าเป็นลบ หมายถึงการซื้อขายด้วยเครื่องมือทางเทคนิคให้ผลตอบแทนน้อยกว่าการลงทุนแบบปกติ

จากนั้นนำค่าผลต่างที่ได้ไปคำนวณหาค่า Mean, Standard Deviation เพื่อนำไปคำนวณหาค่า T - stat ที่จะใช้ในการทดสอบสมมติฐานว่า โดยเฉลี่ยแล้วการวิเคราะห์ด้วยปัจจัยทางเทคนิคสามารถสร้างผลตอบแทนมากกว่าการลงทุนแบบปกติได้หรือไม่

ตารางที่ 6 แสดงผลทางสถิติ (กรณีไม่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย)

	MA	RSI	ADX	MA + RSI	MA + ADX	RSI + ADX	MA + RSI + ADX
Mean	1.07%	(0.07%)	0.46%	1.07%	0.64%	0.46%	0.64%
S.D.	5.76%	6.69%	5.97%	5.76%	5.17%	5.97%	5.17%
T-Stat	1.29	(0.08)	0.53	1.29	0.86	0.53	0.86

จากตารางที่ 6 เป็นการแสดงผลทางสถิติ พบว่า ค่าสถิติทดสอบที่ได้มีค่าน้อยกว่าค่าวิกฤต 2.41 (ที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.01$) และ 1.68 ที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$ ดังนั้นยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า การซื้อขาย SET 50 Index Future ด้วยเครื่องมือทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบในกรณีไม่คิดค่าธรรมเนียมในการซื้อขายนั้น ยังคงไม่สามารถสร้างผลตอบแทนเฉลี่ยรายเดือนได้มากกว่าการลงทุนแบบปกติ

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กรณีมีค่าธรรมเนียมการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น ผลการศึกษาพบว่าการใช้เครื่องมือทางเทคนิคด้วย Moving Average และ Moving Average + RSI สามารถสร้างผลตอบแทนรวมสูงกว่าผลตอบแทนจากการลงทุนปกติ (Buy & Hold)

กรณีไม่เกิดค่าธรรมเนียมการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น ผลการศึกษาพบว่าการใช้เครื่องมือทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ ยกเว้น RSI สามารถสร้างผลตอบแทนรวมสูงกว่าผลตอบแทนจากการลงทุนปกติ (Buy & Hold)

เมื่อนำผลตอบแทนรายเดือนของการใช้ปัจจัยทางเทคนิคไปเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนรายเดือนที่ได้จากการลงทุนแบบปกติและทำการทดสอบสมมติฐานแล้ว พบว่าผลตอบแทนที่ได้จากการซื้อขายตามสัญญาณทางเทคนิคทั้ง 7 รูปแบบ ทั้ง 2 กรณี ไม่สามารถสร้างผลตอบแทนได้มากกว่าการลงทุนแบบปกติ (Buy & Hold) หรือสรุปได้ว่าตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (TFEX) มีประสิทธิภาพในระดับต่ำ

เอกสารอ้างอิง

Stock Charts - RSI [Online]. Retrieved from

http://stockcharts.com/school/doku.php?id=chart_school:technical_indicators:relative_strength_index_rsi

Stock Charts - Moving Average [Online]. Retrieved from

http://stockcharts.com/school/doku.php?id=chart_school:technical_indicators:moving_averages

Stock Charts - ADX [Online]. Retrieved from

http://stockcharts.com/school/doku.php?id=chart_school:technical_indicators:average_directional_index_adx

Chu, Frank Shui Ting. (2004). Test of Global Market Efficiency, Through Momentum, Oscillation, and Relative Strength Index Strategies. Diss. Department of Economics-Simon Fraser University.

Shawn Lim, CFTE, MSTA, Tilman T. Hisarli, and Ng Shi He. (2000). The Profitability of a Combined Signal Approach: Bollinger Bands and the ADX. IFTA JOURNAL. 2014, 30. Retrieved from

<http://www.ftaa.org.hk/Files/2014.pdf>

การเปรียบเทียบมูลค่าความเสี่ยงของกลุ่มหลักทรัพย์
ภายใต้การลงทุนที่มีความเสี่ยงแตกต่างกัน

COMPARISON OF THE “VALUE AT RISK” WITH EACH UNDER DIFFERENT RISK SCENARIOS

นันทรัตน์ ตรีพรชัยศักดิ์¹ นงนภัส แก้วพลอย² และกนกพรธม แก้วเนตร³

¹สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
126/1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: ono_tong@hotmail.com

²สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
126/1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: ajarnying@hotmail.com

³สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
126/1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: toogtoog@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระนี้เป็นการเปรียบเทียบมูลค่าความเสี่ยงของกลุ่มหลักทรัพย์ (VaR) โดยคำนวณ 3 วิธี คือ วิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีต วิธีการแปรปรวนร่วม และวิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โล ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 90% 95% และ 99% โดยสัดส่วนการลงทุนสำหรับกรณีศึกษาที่ใช้สินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงแตกต่างกันในการวิเคราะห์จำนวน 4 สินทรัพย์ คือ ดัชนี SET50, ดัชนี S&P500, พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี และทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 ซึ่งถูกแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 กรณีศึกษา ดังนี้ ลงทุน SET50 เป็นสัดส่วน 70% และสินทรัพย์อื่นอย่างละ 10% ลงทุนในดัชนี S&P500 เป็นสัดส่วน 70% และสินทรัพย์อื่นอย่างละ 10% ลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี 70% และสินทรัพย์อื่นอย่างละ 10% ลงทุนในทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 70% และสินทรัพย์อื่นอย่างละ 10% และสัดส่วนการลงทุนที่ได้จากการศึกษาการจัดพอร์ตการลงทุนในสินทรัพย์ทางการเงินตามแนวคิดของมาร์โควิช โดยข้อมูลที่ใช้จะเป็นรายวันตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2548 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ.2558 เป็นจำนวน 2,608 วัน

ผลการศึกษาพบว่า ค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ทั้ง 3 วิธี ของสัดส่วนการจัดพอร์ตที่ได้ตามแนวคิดของมาร์โควิชมีค่าน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับกรณีศึกษาอื่น ๆ ในทุกระดับความเชื่อมั่น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และพบว่าที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 90% ค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ของวิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีต มีค่ามากกว่า วิธีการแปรปรวนร่วม และวิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โลอย่างชัดเจนในทุกกรณีศึกษา ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ทั้ง 3 วิธีให้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกันในทุกกรณีศึกษา และ ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% วิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีตให้ผลลัพธ์ น้อยกว่า วิธีการแปรปรวนร่วม และวิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โลอย่างชัดเจนในทุกกรณีศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ของทุกวิธีจะให้ผลลัพธ์ที่ไปในทิศทางเดียวกันในทุกระดับความเชื่อมั่น และความแตกต่างของค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ในกรณีศึกษาทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าสัดส่วนพอร์ตที่มีความเสี่ยงต่ำจะมีความแตกต่างของค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) น้อยตามไปด้วย

ABSTRACT

This independent study observes the portfolio of financial assets by examining under Markowitz's model which is an investor would choose to maximize his return for a given level of risk. In this study, the "Value at Risk" will be tested by three different methods, historical simulation, Variance-Covariance Method, and Monte Carlo simulation, at the confident interval of 90%, 95% and 99%. For this case study, the proportion of the investment will break down into four different risky assets which are the SET50 index, the S&P500 index, 10-year government bonds, and gold purity of 96.5%.

The analyst will be divided into 5 case studies: 70% in SET50 and 10% in each of the other assets, 70% in S&P500 and 10% in each of the other assets, 70% in 10-year government bonds and 10% in each of the other assets, 70% in pure gold of 96.5% and 10% in each of the other assets, and investment under Markowitz's model. The data in these studies will be daily collected from January 2005 to December 2015 for 2,608 days.

The results have shown that, by using confident interval at 90%, 95%, 99% in the 3 VaR models with all 5 different investment scenarios, the investment under Markowitz's model displays the lowest VaR when compare to the rest of other investment models. Furthermore, VaR at significance level of 90% under historical simulation has shown better result than any other methods across all case studies. At 95% significance level, all three methods provide similar results in all case studies while at 99% significance level the historical simulation has shown the lower result than other methods. As a result, these case studies do not agree with the assumption that the VaR of all methods yields the same result at every significant level. In addition, the difference in VaR for all case studies is not significantly different to each other. Therefore, the result is inconsistent with the assumption that the low risk portfolios will have a low VaR value.

1. บทนำ

บุคคลทั่วไปที่มีเงินออมขอมที่จะนำเงินออมไปหาผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การฝากธนาคาร หรือ การปล่อยกู้ โดยคาดหวังจะได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน หรือการนำเงินออมไปลงทุนในสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ เพื่อหวังผลกำไร โดยหวังว่าผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้รับจะต้องคุ้มค่ากับความเสี่งที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนมีความแตกต่างกัน เนื่องจากความเสี่งของการลงทุนแต่ละรูปแบบไม่เหมือนกัน ดังนั้นในการพิจารณาช่องทางการลงทุนของแต่ละบุคคลจึงต้องนำความเสี่งของการลงทุนเข้ามาพิจารณา ประกอบด้วย นักลงทุนจึงต้องมีการคาดการณ์ถึงความเสี่งของการลงทุน และอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ ก่อนที่จะตัดสินใจลงทุนทางการเงิน ผู้ลงทุนจะจัดสรรเงินลงทุนที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้รับอรรถประโยชน์สูงสุด ภายใต้การบริหารความเสี่งที่มีประสิทธิภาพ

การวัดความเสี่งจากการลงทุนในอดีตค่อนข้างเป็นนามธรรมคำนวณออกมาเป็นตัวเลขหรือระดับความเสี่งค่อนข้างยากทำให้นักลงทุนยังไม่เห็นภาพความเสี่งที่ชัดเจน จนกระทั่งปลายทศวรรษที่ 1980 ต่อเนื่องถึงต้นทศวรรษที่ 1990 ได้เกิดแนวคิดที่เกี่ยวกับการวัดความเสี่งสมัยใหม่ในชื่อ Value-at-Risk (VaR) ซึ่งเป็นการนำศาสตร์ด้านต่าง ๆ อาทิ คณิตศาสตร์ สถิติ เศรษฐศาสตร์ รวมทั้งวิศวกรรมการเงิน เข้ารวมกันเพื่อกำหนดหามูลค่า

ความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดขึ้นภายใต้ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ และจำนวนวันล่วงหน้าที่คาดการณ์ จึงถือได้ว่า ค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) เป็นเครื่องมือวัดความเสี่ยงที่เป็นมาตรฐานระดับสากล ในการตรวจสอบระดับความเสี่ยงของการลงทุน

นอกจากนี้ ค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) สามารถแสดงความเสี่ยงของการลงทุนอยู่ในรูปเม็ดเงินของการขาดทุน หรือมูลค่าความเสียหายสูงสุดที่อาจเกิดขึ้นจากการลงทุนซึ่งเป็นตัวเลขที่เข้าใจได้ง่าย และมีความแม่นยำในระดับที่ต้องการ อีกทั้งยังสามารถนำเทคนิคนี้มาใช้ในการบริหารกลุ่มหลักทรัพย์ให้มีความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ค่า Value at Risk มีวิธีหลักในการคำนวณ 3 วิธี ได้แก่ วิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีต (Historical Simulation) วิธีความแปรปรวนร่วม (Variance-Covariance Method) และ วิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โล (Monte Carlo Simulation)

จากข้อมูลในการวิจัยเดียวกัน แต่ละวิธีในการคำนวณค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) มีข้อดี-ข้อเสีย ความซับซ้อนในการคำนวณ และวิธีในการคำนวณที่ต่างกัน จึงให้ผลลัพธ์ออกมาที่แตกต่างกัน จึงเป็นปัญหาว่า นักลงทุนควรใช้วิธีใดที่มีประสิทธิภาพมากกว่า และมีค่าความผิดพลาดน้อยกว่า ในการนำไปใช้ในการคำนวณ จึงส่งผลให้เกิดการวิจัยนี้ขึ้นมา

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัด Portfolio จากวิธี Mean-Variance Method
2. เพื่อศึกษาผลการเปรียบเทียบค่ามูลค่าความเสี่ยง Value at Risk ของ 3 วิธี ได้แก่ วิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีต (Historical Simulation) วิธีความแปรปรวนร่วม (Variance-Covariance Method) และวิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โล (Monte Carlo Simulation) ภายใต้สัดส่วนการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ต่างกัน

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาอิสระฉบับนี้ใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของผลตอบแทนของดัชนี SET50 ที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดัชนีหลักทรัพย์ S&P500 ราคาทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 มีหน่วยเป็นดอลลาร์ต่อน้ำหนักที่เก็บรวบรวมจากโปรแกรม ASPEN อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลไทยอายุ 10 ปี ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาคมตราสารหนี้ไทย (Thai BMA) โดยใช้ข้อมูลราคาปิดรายวัน ในช่วงเวลาระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นเวลา 10 ปี รวมได้ข้อมูลทั้งหมด 2,608 วัน

3.2 สมมติฐานในการดำเนินงานวิจัย

เพื่อให้ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษานี้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ จึงตั้งข้อสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ผู้ลงทุนไม่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์
2. ผู้ลงทุนสามารถซื้อและขายหลักทรัพย์ได้ในราคาปิด
3. ไม่มีการคิดภาษีจากกำไรจากการขายหลักทรัพย์
4. อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์มีการแจกแจงแบบปกติ

3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลงานวิจัย

สำหรับการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลงานวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.3.1 แบบจำลองการเลือกกลุ่มหลักทรัพย์ (Portfolio selection model)

ภายใต้กรอบแนวคิด Mean-Variance ผลตอบแทนของกลุ่มหลักทรัพย์สามารถคำนวณได้จาก

$$E(R_p) = \sum_{i=1}^n w_i E(R_i) \quad (3.1)$$

โดยที่ $w_i \geq 0$ $\sum_{i=1}^n (w_i) = 1$

$E(R_i)$ คือ อัตราผลตอบแทนคาดการณ์ของหุ้น i โดยที่ $i = 1$ ถึง n

w_i คือ สัดส่วนของการลงทุนในหุ้นแต่ละตัว

$E(R_p)$ คือ อัตราผลตอบแทนคาดการณ์ของกลุ่มหลักทรัพย์

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของกลุ่มหลักทรัพย์ คำนวณได้จากสมการ

$$\sigma_p = \sqrt{\sum_{i=1}^n w_i^2 \sigma_i^2 + 2 \sum_{i=1}^n w_i w_j \sigma_{ij}} \quad (3.2)$$

โดยที่ σ_{ij} คือ ความแปรปรวนร่วม (Covariance) ระหว่างหุ้น i และหุ้น j

คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มหลักทรัพย์

จากสมการทั้งสอง Markowitz นำมาสร้างแบบจำลองกลุ่มหลักทรัพย์โดยมองว่าผู้ลงทุนจะจัดกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุนเพื่อให้ตนเองได้รับอัตราผลตอบแทนคาดการณ์สูงสุดภายใต้ความเสี่ยงที่กำหนดไว้ค่าหนึ่ง ความแปรปรวนร่วม (Covariance) ของหลักทรัพย์ X และ Y

$$\text{Cov}(X, Y) = E(X - E(X))(Y - E(Y)) \quad (3.3)$$

โดยที่ $E(X)$ คือค่าเฉลี่ย (expected value) ของ X

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlation) มาใช้พิจารณาหาระดับของความสัมพันธ์ และทิศทางการเคลื่อนไหวของอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์คู่ใดคู่หนึ่งแทน โดยคำนวณได้จากสมการดังต่อไปนี้

$$\rho_{ij} = \sigma_{ij} / (\sigma_i \sigma_j) \quad (3.4)$$

โดยที่ ρ_{ij} = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ i และหลักทรัพย์ j

σ_{ij} = ค่าความแปรปรวนร่วมของอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ i และหลักทรัพย์ j

σ_i และ σ_j = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ i และหลักทรัพย์ j ตามลำดับ

การหาสัดส่วนใน Optimal Portfolio

ได้สมการ
$$X_k = \frac{Z_k}{\sum Z_k} \quad (3.5)$$

โดยที่
$$\bar{R} = \begin{pmatrix} \bar{R} \\ \vdots \\ R_N \end{pmatrix}, \quad \mathbf{1} = \begin{pmatrix} 1 \\ \vdots \\ 1 \end{pmatrix}, \quad Z = \begin{pmatrix} Z_1 \\ \vdots \\ Z_N \end{pmatrix}, \quad \Sigma = \begin{pmatrix} \sigma_1^2 & \sigma_{12} & \dots & \sigma_{1N} \\ \sigma_{21} & \sigma_{22} & \dots & \sigma_{2N} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sigma_{N1} & \sigma_{N2} & \dots & \sigma_N^2 \end{pmatrix}$$

จัดรูปใหม่สมการที่ 1
$$Z = \Sigma^{-1}(\bar{R} - R_t \mathbf{1}) \quad (3.6)$$

ดังนั้น X_k คือ สัดส่วนในการลงทุนที่คำนวณได้จากการ Optimal Portfolio

3.3.2 แบบจำลองการหามูลค่าความเสี่ยง (VaR)

ในการคำนวณหามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ของกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุนจะคำนวณจากวิธีการ 3 วิธี คือ วิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีต (Historical Simulation) วิธีความแปรปรวนร่วม (Variance-Covariance Method) และวิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โล (Monte Carlo Simulation) เพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) วิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีต (Historical Simulation) ใช้การจำลองข้อมูลในอดีตของหลักทรัพย์เพื่อมาคำนวณหามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ซึ่งสามารถเข้าใจได้ง่าย โดยมีข้อสมมติฐานสำคัญให้พฤติกรรมของราคาและอัตราผลตอบแทนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นพฤติกรรมเดียวกันกับราคาและอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต และให้ราคาและอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นในแต่ละจุดของเวลาจะต้องเป็นอิสระจากกัน ซึ่งมีขั้นตอนในการคำนวณดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลราคาในอดีตมาคำนวณหาอัตราผลตอบแทนในช่วงระยะเวลา ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 มาคำนวณอัตราผลตอบแทนดังรูปแบบต่อไปนี้

$$R_t = \frac{S_t - S_0}{S_0} \quad (3.7)$$

โดยที่ R_t คือ อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์
 S_t คือ ราคาหลักทรัพย์ ณ เวลาที่ t
คือ ราคาหลักทรัพย์ ณ วันที่กำลังพิจารณา

- นำอัตราผลตอบแทนมาจัดเรียงจากมากไปหาน้อย
- คำนวณหา %VaR ของกลุ่มหลักทรัพย์จากตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 0.90, 0.95 และ 0.99
- ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวจะเป็น %VaR ของหลักทรัพย์ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 90%, 95% และ 99%

(2) วิธีความแปรปรวนร่วม (Variance-Covariance Method) ตั้งอยู่บนข้อสมมติฐานที่ว่าอัตราผลตอบแทนมีการแจกแจงแบบปกติ (Normal distribution) ซึ่งถ้าอัตราผลตอบแทนมีการแจกแจงแบบปกติแล้วความเสี่ยงของกลุ่มหลักทรัพย์ก็สามารถวัดได้จากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. คำนวณหาค่าเฉลี่ยผลตอบแทนของกลุ่มหลักทรัพย์ (μ_p) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ_p) ของอัตราผลตอบแทน

2. คำนวณหา %VaR ของกลุ่มหลักทรัพย์การลงทุนจากสูตร

$$\%VaR = \mu_p - Z_c * \sigma_p \quad (3.8)$$

โดยที่ Z_c คือค่า Standard Score (1.28, 1.65, และ 2.33) ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 90%, 95% และ 99%

คือ ค่าเฉลี่ย ของอัตราผลตอบแทนของกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุน

คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของอัตราผลตอบแทนของกลุ่มหลักทรัพย์

(3) วิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โล (Monte Carlo Simulation) คำนวณหาค่า VaR โดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์จำลองอัตราผลตอบแทนขึ้นมาจากข้อสมมติเกี่ยวกับกระบวนการสร้างผลตอบแทน (Return generating process) วิธีมอนติคาร์โลสามารถจำลองรูปแบบของความเสี่ยงที่ซับซ้อนมาก ๆ ได้ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ให้เครื่องคอมพิวเตอร์สร้างอัตราผลตอบแทนแบบสุ่ม (Random) ขึ้นมา 10,000 ตัว โดยใช้ค่า Standard deviation (σ) ของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์

2. นำอัตราผลตอบแทนจากข้อ 1. มาจัดเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย (เหมือนกับวิธี Historical Simulation) และเลือกตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 0.90, 0.95 และ 0.99 ที่ต้องการออกมาเป็นค่า %VaR ของหลักทรัพย์ ณ ระดับความเชื่อมั่น

4. ผลการวิจัย

4.1 ประมวลผลการจัดพอร์ตการลงทุน (Optimal Portfolio)

ภายใต้กรอบแนวคิดการจัดพอร์ตการลงทุนจากสินทรัพย์ทั้ง 4 สินทรัพย์ จะได้ค่าพารามิเตอร์ ดังนี้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ความแปรปรวน (Variance) และค่าความแปรปรวนร่วม (Covariance Matrix) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ดังตาราง 1-3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าความแปรปรวน

	SET 50	S&P500	BOND	GOLD
Mean	0.03%	0.03%	0.02%	0.03%
SD	1.46%	1.29%	1.20%	1.25%
Variance	0.02%	0.02%	0.01%	0.02%

ตารางที่ 2 ค่าความแปรปรวนร่วมของหลักทรัพย์ทั้ง 4 หลักทรัพย์

Covariance	SET50	S&P500	BOND	GOLD
SET50	0.000213174	0.000044094	-0.000012351	0.000012668
S&P500	0.000044094	0.000164863	-0.000002079	0.000010613
BOND	-0.000012351	-0.000002079	0.000143849	-0.000007426
GOLD	0.000012668	0.000010613	-0.000007426	0.000156981

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของหลักทรัพย์ทั้ง 4 หลักทรัพย์

	SET50	S&P500	BOND	GOLD
SET50	1	0.23490	-0.07019	0.06873
S&P500	0.23490	1	-0.01311	0.06543
BOND	-0.07019	-0.01311	1	-0.04891
GOLD	0.06873	0.06543	-0.04891	1

Unit: Day

เมื่อนำค่าเหล่านี้มาทำการหาสัดส่วนที่เหมาะสมผ่านวิธี Markowitz ซึ่งกำหนดค่าอัตราผลตอบแทนปราศจากความเสี่ยง (Risk free rate) จากอัตราผลตอบแทนเฉลี่ย 6 เดือนย้อนหลังของพันธบัตรรัฐบาลอายุ 1 ปีรายวัน มีค่าเท่ากับ 0.01% จะได้ผลลัพธ์ ดังนี้ ลงทุนในดัชนี SET50 18.70%, ดัชนี S&P500 21.15%, พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี 17.45% และ ทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 42.70%

4.2 ประมวลค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ด้วยวิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีต (Historical Simulation) วิธีความแปรปรวนร่วม (The Variance-Covariance Method) และ วิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โล (Monte Carlo Simulation)

ทำการหาค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ทั้ง 3 วิธีที่ระดับความเชื่อมั่น 90%, 95% และ 99% ของกรณีศึกษาทั้ง 5 กรณีศึกษา ดังนี้

กรณีศึกษาที่ 1 สัดส่วนการลงทุนที่ได้จากการหาสัดส่วนที่เหมาะสมภายใต้แนวคิดของมาร์โควิทซ์ มีสัดส่วนการลงทุน ดังนี้ ลงทุนในดัชนี SET50 18.70%, ดัชนี S&P500 21.15%, พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี 17.45% และ ทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 42.70%

กรณีศึกษาที่ 2 ลงทุนในดัชนี SET50 เป็นหลัก มีสัดส่วนการลงทุนดังนี้ ลงทุนในดัชนี SET50 70.00%, ดัชนี S&P500 10.00%, พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี 10.00%, และ ทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 10.00%

กรณีศึกษาที่ 3 ลงทุนในดัชนี S&P500 เป็นหลัก มีสัดส่วนการลงทุนดังนี้ ลงทุนในดัชนี SET50 10.00%, ดัชนี S&P500 70.00%, พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี 10.00%, และ ทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 10.00%

กรณีศึกษาที่ 4 ในพันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี เป็นหลัก มีสัดส่วนการลงทุนดังนี้ ลงทุนในดัชนี SET50 10.00%, ดัชนี S&P500 10.00%, พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี 70.00%, และ ทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 10.00%

กรณีศึกษาที่ 5 ลงทุนในทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 เป็นหลัก มีสัดส่วนการลงทุนดังนี้ ลงทุนในดัชนี SET50 10.00%, ดัชนี S&P500 10.00%, พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี 10.00%, และ ทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 70.00% สามารถสรุปผลลัพธ์ของค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ในทุกรณีศึกษาได้ดังตาราง 4 – 8 และภาพที่ 1 – 3

ตารางที่ 4 มูลค่าความเสี่ยง (VaR) ของกรณีศึกษาที่ 1 ที่ระดับความเชื่อมั่น 90%, 95% และ 99%

	90%	95%	99%
Historical	-0.78%	-1.14%	-2.12%
Delta Normal	-0.91%	-1.18%	-1.67%
Monte Carlo	-0.88%	-1.13%	-1.59%

ตารางที่ 5 มูลค่าความเสี่ยง (VaR) ของกรณีศึกษาที่ 2 ที่ระดับความเชื่อมั่น 90%, 95% และ 99%

	90%	95%	99%
Historical	-1.11%	-1.60%	-2.92%
Delta Normal	-1.35%	-1.74%	-2.47%
Monte Carlo	-1.33%	-1.71%	-2.41%

ตารางที่ 6 มูลค่าความเสี่ยง (VaR) ของกรณีศึกษาที่ 3 ที่ระดับความเชื่อมั่น 90%, 95% และ 99%

	90%	95%	99%
Historical	-0.97%	-1.43%	-3.02%
Delta Normal	-1.21%	-1.56%	-2.22%
Monte Carlo	-1.19%	-1.52%	-2.14%

ตารางที่ 7 มูลค่าความเสี่ยง VaR ของกรณีศึกษาที่ 4 ที่ระดับความเชื่อมั่น 90%, 95% และ 99%

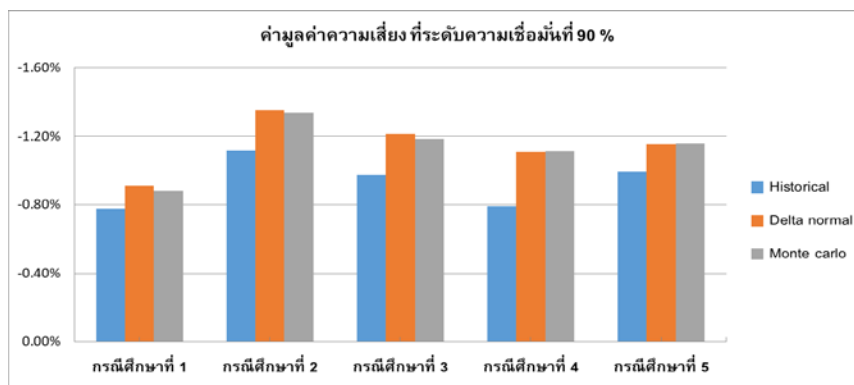
	90%	95%	99%
Historical	-0.79%	-1.18%	-2.47%
Delta Normal	-1.11%	-1.42%	-2.01%
Monte Carlo	-1.11%	-1.43%	-2.01%

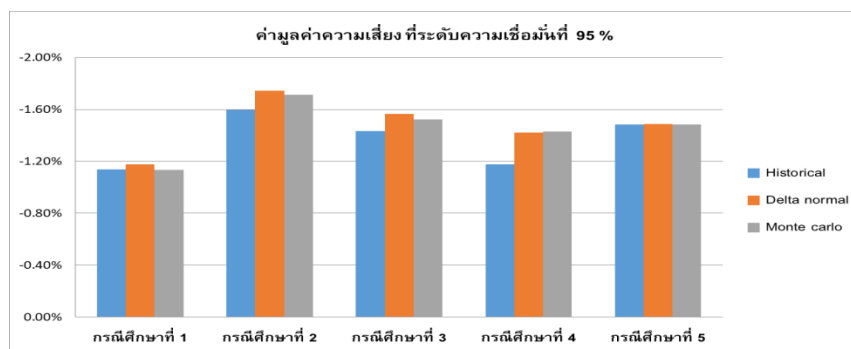
ตารางที่ 8 มูลค่าความเสี่ยง (VaR) ของกรณีศึกษาที่ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่น 90%, 95% และ 99%

	90%	95%	99%
Historical	-0.99%	-1.48%	-2.47%
Delta Normal	-1.15%	-1.49%	-2.11%
Monte Carlo	-1.16%	-1.48%	-2.08%

ภาพที่ 1 ค่ามูลค่าความเสี่ยง ที่ระดับความเชื่อมั่น 90% ในแต่ละกรณีศึกษา

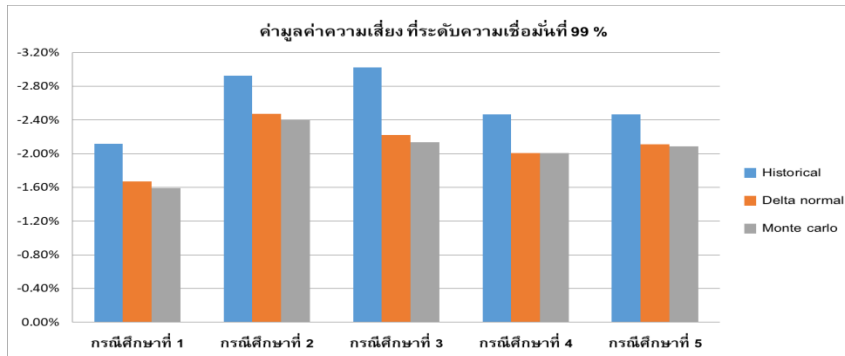

ภาพที่ 2 ค่ามูลค่าความเสี่ยง ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในแต่ละกรณีศึกษา

ภาพที่ 3 ค่ามูลค่าความเสี่ยง ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ในแต่ละกรณีศึกษา

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

จากการหาสัดส่วนที่เหมาะสมภายใต้แนวคิดของมาร์โควิทซ์พบว่า สัดส่วนที่เหมาะสมในการลงทุนของสินทรัพย์ 4 ประเภท คือ ลงทุนในดัชนี SET50 18.70%, ดัชนี S&P500 21.15%, พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี 17.45% และ ทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 42.70% สอดคล้องกับแนวคิดการกระจายความเสี่ยงเพื่อได้ประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษาการเปรียบเทียบค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ทั้ง 3 วิธี คือ วิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีต วิธีความแปรปรวนร่วมและวิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โล ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างของผลตอบแทนของดัชนี SET50 ที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดัชนีหลักทรัพย์ S&P500 พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี และทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 และข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บข้อมูลเป็นรายวัน ตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2549 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งรวมทั้งหมด 2,608 วัน และสามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาจากการประมวลผลค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ของกรณีศึกษาจากการหาสัดส่วนที่เหมาะสมภายใต้แนวคิดจากมาร์โควิทซ์ มีค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ของทั้ง 3 วิธี ค่าที่สูงสุดทุกในระดับความเชื่อมั่นที่กำหนด ทั้ง 90%, 95% และ 99% เมื่อเทียบกับกรณีศึกษาอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ทั้ง 3 วิธี ที่ระดับความเชื่อมั่นต่าง ๆ เมื่อลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงที่แตกต่างกัน จะสามารถสรุปผลลัพธ์ได้ดังนี้

ผลลัพธ์ของค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ที่ระดับความเชื่อมั่น 90% พบว่า วิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีตให้ผลลัพธ์ที่มากกว่าวิธีความแปรปรวนร่วม และวิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โลอย่างชัดเจน ในทุกกรณีศึกษา ซึ่งแสดงว่า ถ้านำวิธีจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีตมาคำนวณค่ามูลค่าความเสี่ยง ควรระมัดระวังในการนำไปใช้

ผลลัพธ์ของค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% พบว่า ทั้งวิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีต วิธีความแปรปรวนร่วม และวิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โลให้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกัน

ผลลัพธ์ของค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% พบว่า วิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีตให้ผลลัพธ์ที่น้อยกว่าวิธีความแปรปรวนร่วม และวิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โลอย่างชัดเจนในทุกกรณีศึกษา ซึ่งแสดงว่า ถ้านำความแปรปรวนร่วม และวิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โลมาคำนวณค่ามูลค่าความเสี่ยง ควรระมัดระวังในการนำไปใช้

สุดท้ายเมื่อพิจารณาความแตกต่างของค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) จากค่าที่ให้ผลลัพธ์สูงสุดกับค่าที่ให้ผลลัพธ์ต่ำสุดในแต่ละระดับความเชื่อมั่น พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในทุกกรณีศึกษา

ดังนั้นจากผลลัพธ์ข้างต้นทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า พอร์ตการลงทุนที่มีการกระจายความเสี่ยงที่ดีจะมีค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ที่ต่ำตามไปด้วย และในแต่ละระดับความเชื่อมั่น วิธีการคิดค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) มีผลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงควรระมัดระวังในการเลือกวิธีการคำนวณค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการเปรียบเทียบค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) ทั้ง 3 วิธี คือ วิธีการจำลองโดยใช้ข้อมูลในอดีต วิธีความแปรปรวนร่วมและวิธีการจำลองแบบมอนติคาร์โล ภายใต้การลงทุนที่มีความเสี่ยงแตกต่างกันในครั้งนี้ พบว่าสามารถนำไปต่อยอดและพัฒนาในรายละเอียดบางประการเพื่อให้งานวิจัยเกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้ทำวิจัยแบ่งประเด็นได้ ดังนี้

- ผู้วิจัยใช้สินทรัพย์ในการเปรียบเทียบจำนวน 4 สินทรัพย์ คือ ดัชนี SET50 ที่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดัชนีหลักทรัพย์ S&P500 อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี และทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 96.5 ซึ่งอาจยังไม่เกิดการกระจายความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นจึงสามารถเพิ่มผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เข้าไปได้ อาทิเช่น น้ำมัน อสังหาริมทรัพย์ สินค้าเกษตร เป็นต้น

- ผู้วิจัยหาค่ามูลค่าความเสี่ยง (VaR) โดยใช้ข้อมูลเป็นรายวันเท่านั้น หากมีการทำการศึกษาเพิ่มการพิจารณาการคำนวณค่า VaR ของช่วงเวลาอื่น ๆ เพิ่มเติมนอกจากรายวัน อาทิเช่น ราย 2 สัปดาห์ ตามกำหนดของ BIS (Bank for International Settlements) หรืออาจทำเป็นรายเดือนเพื่อใช้ในการพิจารณาพอร์ตการลงทุนที่ระยะยาวมากขึ้น เพื่อยืนยันผลลัพธ์ถึงความสำคัญของแต่ละวิธีการในการคิดค่ามูลค่าความเสี่ยง

- ผู้วิจัยแบ่งกรณีศึกษาออกเป็น 5 กรณีศึกษา โดยอาจสามารถเพิ่มความถี่ของกรณีศึกษา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

- ผู้วิจัยควรตรวจสอบค่ามูลค่าความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ ว่าวิธีที่เราใช้ทุกวันนี้มีความแม่นยำเพียงพอ นั่นคือการทำ Back Testing

เอกสารอ้างอิง

Dimitris (1997) ได้แบ่งระดับของความเชื่อมั่นในการลงทุนออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วยระดับแรกคือผู้ลงทุนกลุ่ม High Level ซึ่งเป็นกลุ่มที่กล้าจะลงทุนและสามารถยอมรับความเสี่ยงที่เกิดจากการลงทุนได้ในระดับสูง โดยพิจารณามูลค่าความเสี่ยงที่อาจเกิดการขาดทุนสูงสุดที่ระดับความเชื่อมั่น 90% ระดับที่สอง คือ ผู้ลงทุนในกลุ่ม Middle Level ซึ่งเป็นกลุ่มที่จะยอมลงทุนหากมีความเสี่ยงจากการลงทุนอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป โดยพิจารณามูลค่าความเสี่ยงที่อาจเกิดการขาดทุนสูงสุดที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับสุดท้าย คือ ผู้ลงทุนในกลุ่ม Low Level ซึ่งเป็นกลุ่มที่จะยอมลงทุนหากมีความเสี่ยงจากการลงทุนอยู่ในระดับต่ำมากหรือไม่ขาดทุนเลย โดยพิจารณามูลค่าความเสี่ยงที่อาจเกิดการขาดทุนสูงสุดที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99%

Phillip Best (1999) ได้พิสูจน์ไว้ว่ามูลค่า VaR ของกลุ่มหลักทรัพย์ก็คือความเสี่ยงหรือความผันผวนของกลุ่มหลักทรัพย์ เป็นการรวมการกระจายการเปลี่ยนแปลงในราคาของแต่ละหลักทรัพย์ มาเป็นการกระจายการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มหลักทรัพย์หนึ่งเดียว

R. Campbell et. al. (2001) ได้ทำการศึกษา ในการเลือกกลุ่มหลักทรัพย์โดยพิจารณาถึงโอกาสที่ผลตอบแทนจะต่ำกว่าที่กำหนด ผ่านการใช้ Value-at-Risk (VaR) และได้พัฒนาแบบจำลองดุลยภาพตลาด (Market equilibrium) เพื่อใช้ในการเลือกกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุน ซึ่งใช้การแจกแจงแบบพารามेटริกซ์ (Parametric distribution) R. Campbell et. al. (2001) ใช้ตัววัดความเสี่ยงซึ่งถูกกำหนดให้อยู่ในรูปของ VaR สุทธิจากผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยงของเงินลงทุนเริ่มแรก โดยกลุ่มหลักทรัพย์ที่เหมาะสมจะให้ผลตอบแทนที่คาดหวังสูงสุด ณ ระดับความเสี่ยงต่างๆ

การทำนายราคาหลักทรัพย์โดยใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบแพร่ย้อนกลับ

โดยใช้ตัวแบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันแบบไม่เชิงเส้น

FORECASTING STOCK PRICE USING BACKPROPAGATION ALGORITHM

AND NONLINEAR AUTOREGRESSIVE EXOGENOUS MODEL (NARX)

วสันต์ ศิลปะ¹ สมพร ปันโกษา² และ บำรุง พ่วงเกิด³

¹ สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: mark_AI01@hotmail.com

² สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: somporn_pun@utcc.ac.th

³ ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1 ซอยฉลองกรุง 1 เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520 E-mail: bumroong.pu@kmitl.ac.th

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐานเป็นวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจในปัจจุบัน แต่การวิเคราะห์ดังกล่าวขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของผู้วิเคราะห์ อาจมีความไม่แน่นอนและความลำเอียง และเนื่องจากในปัจจุบันมีความนิยมนำโครงข่ายประสาทเทียมมาประยุกต์ใช้ในหลากหลายสาขาวิชาซึ่พมากขึ้น ฉะนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจในการประยุกต์ใช้โครงข่ายประสาทเทียม ในการทำนายราคาหุ้นโดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน

จุดประสงค์ของการศึกษาอิสระครั้งนี้คือการใช้โครงข่ายประสาทเทียมในการทำนายราคาหุ้น โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน ของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน) (SCC) เนื่องจากเป็นบริษัทที่อยู่ในตลาดหุ้นมาอย่างยาวนาน มีข้อมูลเพียงพอสำหรับการฝึกและทดสอบในโครงข่ายประสาทเทียม โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน และตัวเลขทางสถิติในงบการเงิน โดยแบ่งข้อมูลเป็นสองชุดคือ ชุดข้อมูลฝึก 80% และชุดข้อมูลทดสอบ 20% และนำมาฝึกโดยใช้ตัวแบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้นและใช้ Levenberg-Marquardt Algorithm สำหรับปรับค่าความคลาดเคลื่อนในโครงข่าย

จากการศึกษาพบว่าตัวแบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันแบบไม่เชิงเส้นดังกล่าวมีความสามารถในการทำนายราคาหุ้นโดยโครงข่ายที่เหมาะสมมีสองชั้นซ่อน ชั้นซ่อนที่ 1 มี 22 โหนด ชั้นซ่อนที่ 2 มี 1 โหนด โดยมีความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ย ในชุดข้อมูลฝึกโครงข่ายประสาทเทียมอยู่ที่ 0.0195 และชุดข้อมูลทดสอบโครงข่ายประสาทเทียมอยู่ที่ 0.0087 สามารถใช้ประยุกต์โดยใช้ตัวแบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้นในการทำนายราคาหุ้นโดยใช้ปัจจัยพื้นฐานได้ในสถานการณ์จริง

คำสำคัญ: การแพร่ย้อนกลับ, การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน, โครงข่ายประสาทเทียม

ABSTRACT

Nowadays, fundamental analysis is one of the most popular methods. This is depending on the analyst's experience which can make the biased analysis. Artificial neural networks are the most widely used in various careers. Therefore, it is interesting to use Artificial neural networks for stock price prediction.

The aim of this study is to use artificial neural networks for prediction of The Siam Cement PCL. (SCC) stock price by using fundamental analysis. This is because this company stays in the stock market for long periods. Moreover, the company has enough data to test in artificial neural networks using financial ratio and financial statement. In this study, data were separated into two groups; 80% training data and 20% testing data. These data were tested by using non-linear time series analysis and Levenberg-marquardt algorithm for error adjustment of the network.

The results show that non-linear time series analysis can be employing for predicting the stock price by the best network which had two hidden layers. The first hidden layer has 22 nodes and the second one has 1 node. Mean squared error (MSE) of training data and testing data were 0.0195 and 0.0087, respectively. Therefore, non-linear time series analysis can be used to predict stock price in real situation by using fundamental analysis.

Keywords: Backpropagation, Fundamental analysis, Artificial Neural Network

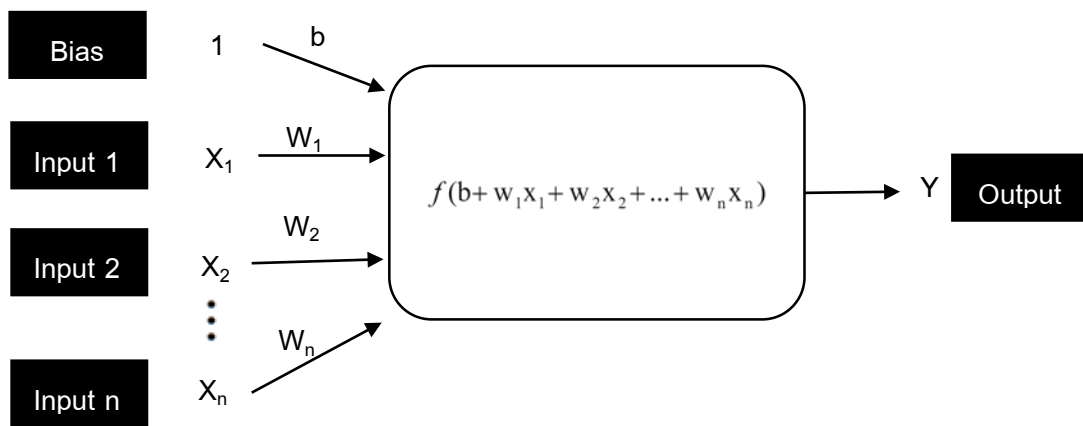
1. บทนำ

ตลาดหลักทรัพย์เป็นสถานที่แห่งโอกาสที่ได้รับประโยชน์จากการลงทุน โดยผ่านบริษัทต่างๆ แต่ในการลงทุนนั้นเป็นเรื่องยากในการคาดการณ์ว่าสินทรัพย์ที่เลือกลงทุน มีราคาเหมาะสมที่ลงทุนหรือไม่ เนื่องจากไม่มีกฎหรือวิธีการที่แน่นอนในการทำนายราคาหุ้น จึงมีหลายๆวิธีที่ถูกนำมาใช้ในการทำนายราคาหุ้น การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental Analysis) เป็นหนึ่งในวิธีที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์มูลค่าของบริษัทต่างๆในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาราคาหุ้นจากสถานะเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และสถานะทางการเงินของบริษัท เพื่อหามูลค่าที่แท้จริงของหลักทรัพย์ (Intrinsic Value) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่นิยมใช้ในปัจจุบัน แต่การวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ ต้องอาศัยประสบการณ์ของผู้วิเคราะห์เอง ซึ่งอาจมีความไม่แน่นอน และอาจมีความลำเอียงจากผู้วิเคราะห์เอง นอกจากนี้ผู้วิเคราะห์แต่ละคนมีมุมมองต่อบริษัท ความเข้าใจต่อธุรกิจแต่ละประเภท และข้อมูลที่แตกต่างกัน จึงเป็นผลให้การวิเคราะห์ของนักวิเคราะห์แต่ละคนแตกต่างกัน แม้วิเคราะห์บริษัทเดียวกัน และมีข้อมูลที่เท่ากันก็ตาม

เนื่องจากปัจจุบัน การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) กำลังเป็นที่นิยมอย่างมาก อันเนื่องมาจากเทคโนโลยีในปัจจุบันที่ก้าวหน้าขึ้นมาก คอมพิวเตอร์สามารถประมวลผลได้รวดเร็วมากขึ้น การเรียนรู้ของเครื่องจึงเริ่มมีบทบาทต่อมนุษย์มากขึ้น เนื่องจากความสามารถในหาความสัมพันธ์ในข้อมูลที่ซับซ้อน และมีความสามารถตัดสินใจภายใต้ข้อมูลปริมาณมหาศาลได้ ปัจจุบันได้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในหลากหลายสาขาอาชีพไม่ว่าเป็นการแพทย์ วิศวกรรม วิทยาศาสตร์ ประกันภัย การตลาด การเงินการธนาคาร เป็นต้น ฉะนั้นจึงมีความน่าสนใจในการประยุกต์ใช้โครงข่ายประสาทเทียม ในการทำนายราคาหุ้นจากตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และสถานะทางการเงินของบริษัท

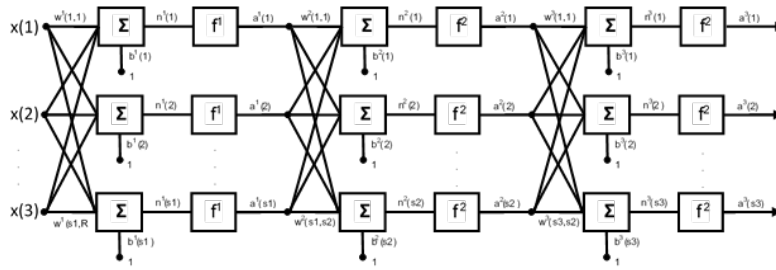

โครงข่ายประสาทเทียม (Artificial Neural Network : ANN) เป็นหนึ่งวิธีในศาสตร์การเรียนรู้ของเครื่อง ซึ่งเป็นการจำลองการทำงานของเซลล์ประสาท (Neural) ของสิ่งมีชีวิตสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลาย เช่น ใช้หาความสัมพันธ์ที่ซ่อนอยู่ในข้อมูลที่ซับซ้อนในการทำเหมืองข้อมูล (Data mining) ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในงานด้านการจดจำรูปแบบ (Pattern recognition) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเริ่มจากการพัฒนาเพอร์เซปตรอน (Perceptron) (ภาพที่ 1) ซึ่งเป็นโครงข่ายประสาทเทียมชนิดหนึ่งในปี ค.ศ. 1957 โดย แฟรงก์ โรเซนบลัทท์ แต่ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากในขณะนั้น เพราะสามารถเรียนรู้ได้แค่ปัญหาเชิงเส้นเท่านั้น จากนั้นจึงมีการพัฒนาเรื่อยมาจนได้ Feedforward neural network หรือเรียกกันว่า Multilayer perceptron ซึ่งมีประสิทธิภาพมากกว่าเพอร์เซปตรอนชั้นเดียว และปัจจุบันที่เทคโนโลยีก้าวหน้าขึ้นมากเมื่อเทียบกับในอดีต จึงทำให้โครงข่ายประสาทเทียม เริ่มได้รับการยอมรับมากขึ้น

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงการทำงานของเพอร์เซปตรอนอย่างง่าย

โครงข่ายประสาทเทียมแบบแพร่ย้อนกลับ (Backpropagation) คือ โครงข่ายประสาทเทียมแบบหลายชั้น (Multilayer Feedforward network) (ภาพที่ 2) ที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน ใช้ประมาณความสัมพันธ์แบบไม่เชิงเส้น (non-linear relationship) ระหว่าง input และ output โดยการปรับน้ำหนักของชั้นนำเข้า ประกอบด้วย ชั้นตอนหลัก สองชั้นตอนคือ feedforward และ Backpropagation กระบวนการ feedforward เริ่มจากการ นำข้อมูลนำเข้ากระจายไปตามชั้นต่างๆ ทุกๆ โหนดทั่วโครงข่าย จนได้ข้อมูลนำออก และนำข้อมูลดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับค่าจริง ได้ค่าความคลาดเคลื่อนที่คำนวณในแต่ละโหนดของข้อมูลนำออก จากนั้น ค่าความคลาดเคลื่อนจะย้อนกลับไปปรับน้ำหนักของแต่ละโหนด ในแต่ละชั้นจนจนได้ค่าความคลาดเคลื่อน ของชั้นนำออกเมื่อเทียบกับค่าจริงค่าที่สูงสุดด้วยวิธีการที่เรารู้จักว่า delta rule หรือ gradient descent (Papagelis & Kim, 2017)

ภาพที่ 2 โครงข่ายประสาทเทียมแบบหลายชั้น (Hagan and Menhaj, 1994)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการศึกษาโครงข่ายประสาทเทียมแบบแพร่ย้อนกลับ (Backpropagation) โดยใช้ตัวแบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้น (Nonlinear Autoregressive Exogenous Model : NARX) เนื่องจากเป็นโครงข่ายพื้นฐานที่ง่ายต่อความเข้าใจ ไม่ซับซ้อน เป็นการเรียนรู้แบบต้องมีผู้สอน (Supervised Learning) ซึ่งในการทำนายต้องอาศัยข้อมูลในการฝึก และสามารถใช้สำหรับงานที่มีความซับซ้อน ได้ผลเป็นอย่างดี โดยใช้ข้อมูลราคาของหุ้นบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน) (SCC) เนื่องจากเป็นหุ้นที่อยู่ในตลาดมาอย่างยาวนาน มีข้อมูลมากพอที่ใช้ศึกษา และเป็นหุ้นพื้นฐานดี และเนื่องจากการใช้อัตราส่วนทางการเงินมีความจำเพาะในแต่ละอุตสาหกรรม นอกจากนี้โครงสร้างภายในบริษัทที่มีความจำเพาะ ฉะนั้นจะส่งผลให้น้ำหนักของโครงข่ายในหุ้นแต่ละตัว และจำนวนโหนดในแต่ละชั้นซ่อนที่ให้การทำนายที่เหมาะสมจะไม่เหมือนกัน จากนั้นนำไปเปรียบเทียบกับค่าจริงเพื่อหาความแม่นยำของแบบจำลองต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการทำงานของโครงข่ายประสาทเทียมแบบแพร่ย้อนกลับในอนุกรมเวลา ตัวแบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้น
2. เพื่อเปรียบเทียบชั้นของโครงข่ายโครงข่ายประสาทเทียมที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการทำนายราคาหุ้น โดยใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบแพร่ย้อนกลับ ตัวแบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้น และนำไปเปรียบเทียบกับค่าที่ทำนายกับค่าจริงเพื่อหาความแม่นยำของแบบจำลอง

3. การดำเนินการวิจัย

การทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ ในการคัดเลือกข้อมูลที่น่าสนใจในการศึกษา ใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาสของราคาหุ้น ตัวเลขทางการเงิน อัตราส่วนทางการเงิน ในงบแสดงสถานะทางการเงิน โดยมีตัวแปรอิสระที่ใช้สำหรับการศึกษาดังนี้ (ตาราง 1)

ตาราง 1 ค่าทางสถิติและอัตราส่วนทางการเงิน

Financial Ratio		
Liquidity Ratio	Leverage Ratio	Profitability Ratio
Current Ratio	D/E Ratio	Gross Profit Margin
Quick Ratio	Interest Coverage ratio	Net Profit Margin
		Return on Asset
		Return on Equity

ตาราง 1 ค่าทางสถิติและอัตราส่วนทางการเงิน (ต่อ)

Financial Ratio	Financial Data	Economic
Activity Ratio		
Accounts Receivable Turnover	Cash	Gross Domestic Product
Average Collection Period	Total Assets	
Fixed Asset Turnover	Current Liabilities	
Inventory Turnover	Total Liabilities	
Average Sale Period	Equities	
Total Asset Turnover	Sales	
	Revenue	
	Cost of Sales	
	EBIT	
	Interest Expenses	
	Net Profit	
	EPS	

1) นำข้อมูลของตัวเลขทางการเงิน อัตราส่วนทางการเงิน ในงบแสดงสถานะทางการเงิน และตัวแปรทางเศรษฐกิจศาสตร์แต่ละตัวแปลใน (ตาราง 1) ที่ได้จากฐานข้อมูล

2) ทำอัตราการเปลี่ยนแปลงและทำให้อยู่ในรูปทศนิยม

3) แบ่งข้อมูลออกเป็น ข้อมูลใช้สำหรับการฝึก 80% และข้อมูลใช้ในการทดสอบ 20%

4) ทำข้อมูลให้อยู่ในรูปเมทริกซ์ จึงได้เมทริกซ์สำหรับการฝึกและทดสอบในโครงข่ายประสาทเทียมดังนี้

เมทริกซ์ข้อมูลตัวแปลนำเข้าสำหรับการฝึกขนาด $31 \times n$ เมื่อ n คือจำนวนของข้อมูล 80% ที่ใช้ในการฝึก

เมทริกซ์ข้อมูลตัวแปลนำเข้าสำหรับชุดตัวอย่างทดสอบ $31 \times m$ เมื่อ m คือจำนวนของข้อมูล 20% ที่ใช้ในการทดสอบ

เมทริกซ์ข้อมูลตัวแปลนำออกสำหรับการฝึกขนาด $1 \times n$ เมื่อ n คือจำนวนของข้อมูล 80% ที่ใช้ในการฝึก

เมทริกซ์ข้อมูลตัวแปลนำออกสำหรับชุดตัวอย่างทดสอบ $1 \times m$ เมื่อ m คือจำนวนของข้อมูล 20% ที่ใช้ในการทดสอบ

โดยข้อมูลนำเข้าและนำออก 80% ที่ใช้สำหรับการฝึกอยู่ในช่วง ไตรมาสที่ 1 ในปี 1998 จนถึง ไตรมาสที่ 4 ในปี 2012 และข้อมูลนำเข้าและนำออก 20% ที่ใช้สำหรับการทดสอบ อยู่ในช่วง ไตรมาสที่ 1 ในปี 2013 จนถึง ไตรมาสที่ 4 ในปี 2016

การสร้างแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม ใช้ข้อมูลที่แบ่งสำหรับการฝึก นำไปฝึกในโครงข่ายประสาทเทียมโดยใช้ตัวแบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้น (Nonlinear Autoregressive Exogenous Model : NARX) โดยกำหนดพารามิเตอร์ (Parameter) สำหรับอัลกอริทึม (Algorithm) สำหรับการสร้างแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียมดังนี้

- 1.) ใช้โครงข่าย series-parallel architecture โดยใช้ค่าจริงแทนการใช้ feedback loop ในการประมาณค่า output
- 2.) ฟังก์ชันกระตุ้นในโครงข่ายประสาทเทียมใช้ (activation function) เป็น Hyperbolic tangent sigmoid transfer function
- 3.) ในการคำนวณค่าความผิดพลาดใช้วิธี Levenberg-Marquardt backpropagation

Levenberg-Marquardt algorithm สมการคล้ายคลึงกับ วิธี Newton methods ในขณะที่ backpropagation เป็นกระบวนการหาค่าความลาดชันต่ำสุด Marquardt-Levenberg algorithm คือกระบวนการที่ใช้ประมาณการวิธีของ Newton's method สมมุติว่ามีฟังก์ชัน $V(\bar{x})$ ต้องการหาค่าต่ำที่สุดของพารามิเตอร์ของเวกเตอร์ $\bar{x}$ ฉะนั้น ได้รูปแบบสมการ Newton's method ดังนี้

$$\square \bar{x} = -[\nabla^2 V(\bar{x})]^{-1} \nabla V(\bar{x})$$

โดย $\nabla^2 V(\bar{x})$ เป็น Hessian matrix และ $\nabla V(\bar{x})$ คือ Gradient ถ้าให้ $V(\bar{x})$ คือ ค่าความผิดพลาดกำลังสอง (Mean squared error : MSE)

$$V(\bar{x}) = \sum_{i=1}^N e_i^2(\bar{x})$$

ฉะนั้น สามารถเขียนเป็นสมการ Hessian Gradient ได้ดังนี้

$$\nabla V(\bar{x}) = J^T(\bar{x}) \bar{e}(\bar{x})$$

$$\nabla^2 V(\bar{x}) = J^T(\bar{x}) J(\bar{x})$$

เมื่อ $J^T(\bar{x})$ คือ Jacobian matrix

$$J(\bar{x}) = \begin{bmatrix} \frac{\partial e_1(\bar{x})}{\partial x_1} & \frac{\partial e_1(\bar{x})}{\partial x_2} & \dots & \frac{\partial e_1(\bar{x})}{\partial x_n} \\ \frac{\partial e_2(\bar{x})}{\partial x_1} & \frac{\partial e_2(\bar{x})}{\partial x_2} & \dots & \frac{\partial e_2(\bar{x})}{\partial x_n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \frac{\partial e_N(\bar{x})}{\partial x_1} & \frac{\partial e_N(\bar{x})}{\partial x_2} & \dots & \frac{\partial e_N(\bar{x})}{\partial x_n} \end{bmatrix}$$

และ

$$S(\bar{x}) = \sum_{i=1}^N e_i(\bar{x}) \nabla^2 e_i(\bar{x})$$

จากสมการ Gauss-Newton เมื่อให้ $S(\bar{x}) \approx 0$ ได้สมการดังนี้

$$\square \bar{x} = [J^T(\bar{x})J(\bar{x})]^{-1} J^T(\bar{x})\bar{e}(\bar{x})$$

Marquardt-Levenberg เมื่อตัดแปลงกับวิธี Gauss-Newton ได้สมการดังนี้

$$\square \bar{x} = [J^T(\bar{x})J(\bar{x}) + \mu I]^{-1} J^T(\bar{x})\bar{e}(\bar{x})$$

เมื่อ μ เท่ากับศูนย์หรือมีขนาดเล็กมากๆ สมการดังกล่าวเป็น Newton's method เมื่อ μ มีขนาดใหญ่ สมการเป็น gradient descent สิ่งสำคัญของอัลกอริทึมนี้คือการคำนวณ Jacobian matrix ในการคำนวณของโครงข่ายประสาทเทียมโดยใช้ Jacobian matrix สามารถคำนวณได้จาก การตัดแปลง backpropagation algorithm ปกติ จาก performance index

$$\bar{x} = [w^1(1,1) w^1(1,2) \dots w^1(S1, R) b^1(S1) \dots b^1(S1) w^2(1,1) \dots b^M(SM)]^T$$

$$\text{และ } N = Q \times SM$$

สามารถคำนวณ backpropagation ได้ดังนี้

$$\frac{\partial \hat{V}}{\partial w^k(i, j)} = \frac{\partial \sum_{m=1}^{sm} e_q^2(m)}{\partial w^k(i, j)}$$

ในองค์ประกอบของ Jacobian matrix ที่ใช้ Marquardt algorithm คำนวณดังนี้

$$\frac{\partial e_q(m)}{\partial w^k(i, j)}$$

เทอมนี้สามารถคำนวณได้โดยใช้ backpropagation algorithm ปกติที่มีการปรับแต่งในขั้นสุดท้าย

$$\square^M = \dot{F}^k(\bar{n}^k)$$

$\dot{F}^k(\bar{n}^k)$ คือ performance index เป็นความสัมพันธ์เวียนเกิด (recurrence relation)

โดย

$$\dot{F}^k(\bar{n}^k) = \begin{bmatrix} \dot{f}^k(n^k(1)) & 0 & \dots & 0 \\ 0 & \dot{f}^k(n^k(2)) & \dots & 0 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & \dots & \dot{f}^k(n^k(sk)) \end{bmatrix}$$

หาได้จากสมการ

$$\bar{\delta}^k = \dot{F}^k(\bar{n}^k)W^{k+1T} \bar{\delta}^{k+1}$$

โดยเมื่อ Mean squared error (MSE)ของโครงข่ายประสาทเทียมสามารถหาได้จากสมการ ดังนี้

$$V = \frac{1}{q} \sum_{j=1}^q (\bar{t}_q - \bar{a}_q^M)^T (\bar{t}_q - \bar{a}_q^M)$$

$$V \approx \frac{1}{2} \sum_{j=1}^q (\bar{t}_q - \bar{a}_q^M)^T (\bar{t}_q - \bar{a}_q^M) = \frac{1}{2} \sum_{j=1}^q \bar{e}_q^T \bar{e}_q$$

โดย $\bar{a}_q^M$ คือค่าจากชั้นนำออกของโครงข่ายประสาทเทียม q นำเข้าจาก p_q $\bar{e}_q = (\bar{t}_q - \bar{a}_q^M)$ คือค่าความผิดพลาดนำเข้าจาก q สำหรับ backpropagation algorithm แบบปกติ ในการประมาณโดยใช้ steepest descent ประมาณ performance index ได้ดังนี้

$$\hat{V} = \frac{1}{2} \bar{e}_q^T \bar{e}_q$$

W^{k+1} คือน้ำหนัก และ $\bar{\delta}^{k+1}$ คืออัตราการเปลี่ยนแปลงของ Mean squared error (MSE) เทียบกับน้ำหนัก และ $\alpha^{k-1}(i)$ คืออัตราการเรียนรู้ (Learning rate)

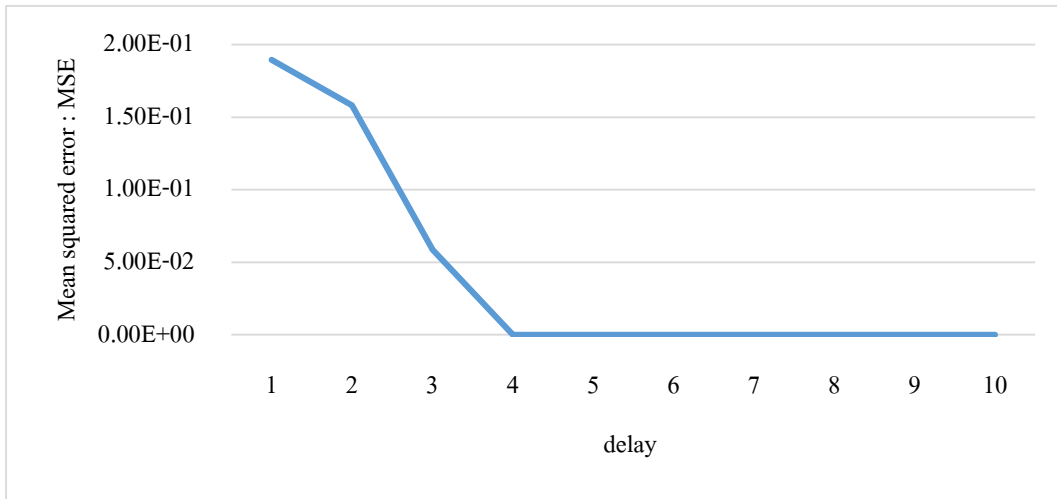
$$\frac{\partial \hat{V}}{\partial w^k(i, j)} = \frac{\partial \hat{V}}{\partial n^k(i)} \frac{\partial n^k(i)}{\partial w^k(i, j)} = \delta^k(i) \alpha^{k-1}(i)$$

$$\frac{\partial \hat{V}}{\partial b^k(i, j)} = \frac{\partial \hat{V}}{\partial n^k(i)} \frac{\partial n^k(i)}{\partial b^k(i, j)} = \delta^k(i)$$

นำข้อมูลของราคาหุ้นหาความล่าช้า (Dela) โดยการแบ่งช่วงหา autocorrelation แบบระบบที่ไม่มีสมบัติภาวะเชิงเส้น โดยใช้ algorithm ของ backpropagation neural network ธรรมดา
เมื่อทำการฝึกโครงข่าย โดยใช้ความล่าช้าจากการใช้ algorithm ของ backpropagation neural network ธรรมดาขั้นต้น โดยใช้อัตราการเปลี่ยนแปลงของ ตัวเลขทางการเงิน อัตราส่วนทางการเงิน ในงบแสดงสถานะทางการเงิน และใช้ข้อมูลตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์ของไตรมาสปัจจุบันในการทำนายราคาหุ้นในไตรมาสถัดไป เพื่อให้ได้น้ำหนักในแต่ละ layer เมื่อได้น้ำหนักในแต่ละ layer จากการฝึกแล้ว จึงนำไปใช้กับข้อมูลทดสอบ ผลที่ได้จากข้อมูลทดสอบมาเปรียบเทียบกับ ค่าจริงเพื่อหาความผิดพลาดกำลังสอง (Hagan and Menhaj, 1994)

4. ผลการวิจัย

การหาความล่าช้าสำหรับโครงข่ายประสาทเทียมอนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้นโดยการแบ่งช่วงหาความล่าช้าที่จะนำไปใช้ในอัลกอริทึม อนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้น โดยใช้อัลกอริทึมของ Backpropagation neural network พบว่าการใช้ความล่าช้าออกไป 4 ช่วงเวลาในตัวแบบที่ได้จาก อัลกอริทึมของ Backpropagation neural network ซึ่งเป็นอนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้น พบว่าได้ค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสองต่ำสุดจึงเลือกความล่าช้าดังกล่าวเพื่อจะใช้ในอนุกรมเวลาอัลกอริทึมฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้นต่อไป (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 ค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสองของความล่าช้า (delay)

ในขั้นตอนการฝึกโครงข่าย และเปรียบเทียบแต่ละโครงข่าย โดยเลือกจากโครงข่ายที่ให้ค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสองต่ำที่สุด โดยเริ่มฝึกโครงข่ายจากโครงข่าย 1 ชั้นซ่อน 1 โหนด ไล่จนถึง โครงข่าย ที่มี 2 ชั้นซ่อน คือ ชั้นซ่อนที่ 1 จำนวน 31 และชั้นซ่อนที่ 2 จำนวน 31 โหนด รวมทั้งสิ้นจำนวน 992 โครงข่าย

จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของ ค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสองผลการประมวลผลโดยใช้ประสาทเทียมแบบแพร่ย้อนกลับ โดยใช้ Levenberg-Marquardt algorithm โดยจัดเรียงตามค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสองน้อยที่สุด 10 อันดับแรก ซึ่งได้ผลดังนี้ (ตาราง 2)

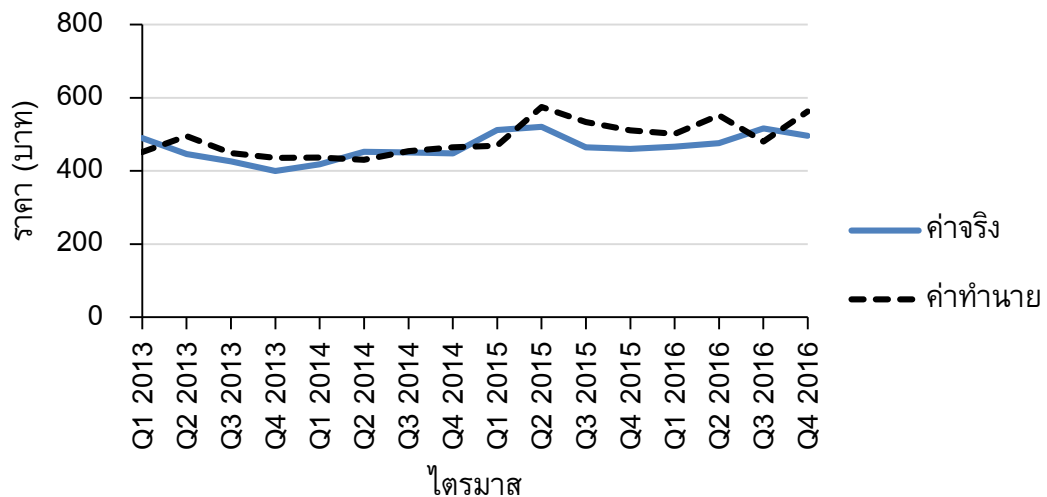
ตาราง 2 แสดงข้อมูลบางส่วนของผลการฝึกโครงข่าย โดยจัดเรียงตามค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 10 อันดับแรก

Layer	ค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสอง
[22,1]	0.0195
[19,1]	0.0210
[8,1]	0.0232
[16,1]	0.0238
[11,1]	0.0244
[12,1]	0.0266
[18,2]	0.0269
[24,2]	0.0269
[30,2]	0.0278
[20,1]	0.0280

จากตาราง 2 พบว่า โครงข่ายที่มีชั้นซ้อนสองชั้น โดยในชั้นซ้อนแรกมี 22 โหนด และในชั้นซ้อนที่สองมี 1 โหนด มีความสามารถในการทำนายราคาหุ้น บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน) (SCC) ด้วยตัวเลขทางการเงิน อัตราส่วนทางการเงิน และตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์ ได้ดีที่สุด

เมื่อใช้อัลกอริทึม ของโครงข่ายประสาทเทียมโดยใช้ตัวแบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้นในการทำนายอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นในชุดข้อมูลที่ทำการทดสอบโดยโครงข่ายประสาท เมื่อแปลงเป็นราคาหุ้นแล้วนำมาเทียบกับราคาหุ้นที่เกิดขึ้นจริง (ภาพที่ 4) โดยมีความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ย ในชุดข้อมูลทดสอบโครงข่ายประสาทเทียมอยู่ที่ 0.0087 ความสามารถในการทำนายราคาหุ้นในชุดข้อมูลทดสอบโดยมีค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยอยู่ที่ 8.49% หรือ ± 39.95 บาท

ภาพที่ 4 แสดงราคาหุ้น บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน) ค่าจริงและค่าทำนายระหว่าง
ในชุดข้อมูลที่ทำการทดสอบ

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ทำการศึกษาการทำงานและประสิทธิภาพของโครงข่ายประสาทเทียม ในการทำนายราคาหุ้นโดยใช้ตัวเลขทางการเงิน อัตราส่วนทางการเงิน และตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์ ในการสร้างแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม และหาค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสองต่ำที่สุด ตัวแบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้นดังกล่าวมีความสามารถในการทำนายราคาหุ้นโดยโครงข่ายที่เหมาะสมคือ ชั้นซ้อนที่ 1 มี 22 โหนด ชั้นซ้อนที่ 2 มี 1 โหนด โดยมีความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยกำลังสองอยู่ที่ 0.0087 ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดโดยเทียบกับโครงข่ายอื่นๆ มีความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยอยู่ที่ 8.49% เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของ วิชชุพันธ์ อ่าวชันนาการ (2005) ในการทำนายราคาหลักทรัพย์ซึ่งมีความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยอยู่ที่ 9.92% จากทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งมีค่าที่ใกล้เคียงกันแต่การศึกษาของ วิชชุพันธ์ อ่าวชันนาการ มีความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยมากกว่าอาจเป็นเพราะข้อมูลที่ใช้มีความจำเพาะน้อยกว่าจึงส่งผลทำให้มีความแม่นยำน้อยกว่า หรืออาจเป็นที่ความแตกต่างของโครงข่าย ฉะนั้นอาจสรุปได้ว่าสามารถประยุกต์ใช้ตัว

แบบอนุกรมเวลาฟังก์ชันเป็นแบบไม่เชิงเส้นดังกล่าว ในการทำนายราคาหุ้นในอนาคตได้ และสามารถใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มีตัวแปรที่น่าสนใจอีกมากมายที่สามารถนำมาช่วยในการทำนายได้ ยกตัวอย่างเช่น อัตราดอกเบี้ย การบริโภค ดัชนีอุตสาหกรรม ดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET index) เป็นต้น อาจลองใช้วิธีในการประเมินมูลค่าหุ้น หรือการวิเคราะห์แบบอื่น เช่น Technical analysis สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับโครงข่ายประสาทเทียมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำนาย ในการเปรียบเทียบความแม่นยำลักษณะของการศึกษายังคงมีความแตกต่างกันมาก ดังนั้นอาจต้องรอให้มีการศึกษาในเรื่องเดียวกันหรือคล้ายกันอีกในอนาคตเพื่อเปรียบเทียบความแม่นยำและประสิทธิภาพของโครงข่ายประสาทเทียมดังกล่าว การเปลี่ยนแปลง transfer function ตลอดจนการเปลี่ยนอัลกอริทึมสำหรับการ optimization ที่เหมาะสมอาจทำให้โครงข่ายมีประสิทธิภาพดีขึ้น

สถาปัตยกรรมโครงข่ายประสาทเทียมในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบ Multilayer Perceptron ซึ่งในปัจจุบันมีสถาปัตยกรรมโครงข่ายประสาทเทียมหลากหลายรูปแบบ เช่น Deep Neural Network (DNN), Recurrent Neural Network (RNN), Convolutional Neural Network (CNN) เป็นต้น ฉะนั้นอาจลองประยุกต์สถาปัตยกรรมโครงข่ายประสาทเทียมหลายๆแบบในการทำนาย อาจทำให้มีความแม่นยำมากกว่า Multilayer Perceptron

การปรับเปลี่ยนธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาเพราะจะทำให้พื้นฐานบริษัทเปลี่ยนไป ส่งผลต่อการใช้อัตราส่วนทางการเงิน อาจทำให้อัตราส่วนทางการเงินบางตัวมีความสำคัญมากขึ้นและบางตัวลดความสำคัญลง

เอกสารอ้างอิง

วิชชุพันธ์ อาวัจนการ. (2005). การทำนายราคาหลักทรัพย์ประเภทหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข่ายงานประสาทเทียม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

Hagan, M. T., Menhaj M. B. (1994). Training Feedforward Networks with the Marquardt Algorithm. *IEEE Transactions On Neural Networks*, 5(6), 989-993.

Papagelis, A. J., & Kim, D. S. (2017, June). Backpropagation. *UNSW Sydney*. Retrieved from <https://www.cse.unsw.edu.au/~cs9417ml/MLP2/BackPropagation.html>.

ประสิทธิภาพการพยากรณ์ดัชนีราคา SET50 Index โดยใช้แบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม

PREDICTION EFFICIENCY WITH ARTIFICIAL NEURAL NETWORK FOR SET50 INDEX

อมรเทพ พึ่งศรี¹ สมพร ปันโกษา² และ บำรุง พ่วงเกิด³

¹ สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: boytave@gmail.com

² สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: somporn_pun@utcc.ac.th

³ ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1 ซอยฉลองกรุง 1 เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520 E-mail: bumroong.pu@kmit.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบจำลองที่มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ดัชนีราคา (SET50 Index) ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา คือ ราคาปิดรายวันของดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET50 Index) ปริมาณการซื้อขายและข้อมูลปัจจัยทางเทคนิค ตลอดช่วงเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2559 รวมทั้งสิ้น 1,189 วัน ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 945 วันแรก ใช้สำหรับสร้างแบบจำลองและ 244 วันที่เหลือใช้สำหรับให้แบบจำลองสร้างค่าพยากรณ์ขึ้นมา

ในการศึกษาใช้แบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียมแบบหลายชั้น (Multi-Layer Perception, MLP) ประกอบไปด้วยชั้นนำข้อมูลเข้า ชั้นซ่อนเร้นและชั้นผลลัพธ์ โดยใช้การเรียนรู้แบบแพร่ย้อนกลับ (Back Propagation) มาใช้ในการพิจารณาและออกแบบโครงข่ายประสาทเทียม โดยใช้ผลลัพธ์จากการทดลองและการฝึกระบบนี้ในสร้างค่าพยากรณ์ดัชนีราคา SET50 Index จากการฝึกโครงข่ายสร้างแบบจำลองจำนวน 39,304 โครงข่าย พบว่าแบบจำลองโครงข่าย [13,15], [14,12], [13,7], [16,11], [15,4] ซึ่งให้ค่าอัตราความผิดพลาดเฉลี่ยของความผิดพลาดยกกำลังสอง (Root mean square error : RMSE) เท่ากับ 6.7666, 6.9298, 7.5773, 7.3192, 7.4431 เรียงจากน้อยไปมากตามลำดับ จากนั้นนำแบบจำลองโครงข่ายทั้ง 5 มาทำการพยากรณ์ข้อมูลกลุ่มนอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่าง (Out of Sample) จำนวน 244 วัน โดยจะทำการพยากรณ์วันถัดไป ทำซ้ำจนครบ 244 วัน แล้วทำการเปรียบเทียบค่า MAPE (Mean Absolute Percentage) ของทั้ง 5 โครงข่ายเพื่อหาโครงข่ายที่ให้ค่า MAPE ต่ำที่สุด

จากผลการทดสอบแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียมพบว่า แบบจำลองโครงข่าย [13,7], [15,4], [14,12], [16,11], [13,15] เป็นแบบจำลองที่มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ดัชนีราคา (SET50 Index) ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งให้ค่าเปอร์เซ็นต์ผิดพลาดเฉลี่ยสัมบูรณ์ (MAPE) เท่ากับ 1.7943, 2.3449, 3.1136, 3.4516 และ 3.6244 ที่มีค่าใกล้เคียงค่าจริงมากที่สุดตามลำดับ พบว่าแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียมสามารถพยากรณ์ได้มีประสิทธิภาพสูงเนื่องจากเป็นแบบจำลองแบบไม่ใช้พารามิเตอร์ (Non-Parametric) โดยใช้หลักการเรียนรู้ของแบบจำลองในการสร้างความสัมพันธ์ของค่าน้ำหนักและโครงสร้างภายในโครงข่าย ซึ่งมีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพในการสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยแบบจำลองที่มีจำนวนชั้นซ่อนเร้นมากกว่า ไม่ได้บ่งบอกถึงความสามารถในการพยากรณ์ที่มากกว่าแบบจำลองที่มีชั้นซ่อนเร้นที่เหมาะสมเพียงพอ ซึ่งพบว่าโครงข่ายจำนวน 2

ชั้นซ่อนเร้นก็เพียงพอที่จะสามารถใช้แก้ปัญหาต่างๆได้ การเพิ่มจำนวนชั้นที่มากกว่านี้ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพยากรณ์ที่ดีขึ้น แต่จำนวนนิเวรอนที่มีในแต่ละชั้นซ่อนเร้นมีผลต่อประสิทธิภาพในการพยากรณ์ โดยที่ลักษณะโครงสร้างเครือข่ายแบบจำลองที่ดี ควรมีนิเวรอนในชั้นล่าสุดน้อยกว่าชั้นซ่อนเร้นก่อนหน้า

คำสำคัญ: โครงข่ายประสาทเทียม, ดัชนี SET50, การพยากรณ์

ABSTRACT

This study aim to forecast the time series of an Artificial Neural Network (ANN) of the SET50 Index. The time series data is comprised of the closing prices of the SET50 index and trading volume and technical factors from 1 January 2012 to 31 December 2016. One thousand one hundred and eighty -nine daily samples are employed. The data for the last 244 days is used to calculate the forecasting performance of the ANNs.

In the study, multi-layer perception (MLP) models are used. Hidden layers and result layers Back propagation is used to determine and design an artificial neural network. Using the results of the experiments and the training of this system to generate the SET50 Index price forecast from the 39,304 network model trainings, the network model [13,15], [14,12], [13,7], [16,11], [15,4], giving the root mean square error (RMSE) of 6.7666, 6.9298, 7.5773, 7.3192, 7.4431. The five network models for forecasting 244 days out of the sample. The next day was repeated for 244 days, then the MAPE values of the five networks were compared to find the lowest MAPE network.

The results of the established models consisted of 5 structures of the artificial neural networks: [13,7] , [15,4], [14,12], [16,11], and [16,11] is efficient model for forecasting SET50 Index with Mean Absolute Percentage Error (MAPE) values of 1.7943, 2.3449, 3.1136, 3.4516 and 3.6244. The [13,7] network was the most accurate network in the 244-days' forecast. It was found that the artificial neural network model can be highly predictive because it is a non-parametric model. (Non-Parametric) using the learning principle of the model to establish relationships of weight and structure within the network. This is very effective and effective in establishing data relationships. Models with more hidden layers. It does not imply that the predictive ability is greater than the model with a sufficiently adequate hidden layer. It is clear that the two-hidden layer network is enough to solve the problem. Adding more layers Does not affect better forecasting performance. However, the number of neurons in each stratum has an effect on the predictive efficiency. By the way, the good network structure model. There should be Neural Network in the last layer less than the previously hidden layer.

Keywords: Artificial Neural Network, SET50 Index, Prediction

1. บทนำ

การออม คือการนำเงินไปฝากกับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งได้รับผลตอบแทนในรูปของอัตราดอกเบี้ย เป็นที่ทราบกันดีว่าในปัจจุบันอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์อยู่ในระดับต่ำ และยังมีแนวโน้มลดต่ำลงเรื่อยๆ อีกทั้งผลตอบแทนที่ได้จากดอกเบี้ยนั้นยังต้องนำมาเสียภาษี ประกอบกับอัตราเงินเฟ้อที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก จึงทำให้การฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ไม่ใช่ตัวเลือกที่ดีสำหรับการออม การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) เป็นทางเลือกหนึ่งของการลงทุนที่ได้รับความสนใจจากผู้ที่มีเงินออม เพราะมีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าการลงทุนประเภทอื่น ๆ นอกจากนี้การที่ตลาดหลักทรัพย์มีบริษัทจดทะเบียนที่หลากหลาย ตลาดหลักทรัพย์จึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องการความหลากหลายในการลงทุนทั้งประเภทสินค้าและผลตอบแทนเพราะหลักทรัพย์หรือตราสารเพื่อการลงทุนหลายประเภท (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548)

SET50 คือหลักทรัพย์ 50 หลักทรัพย์ ที่มีมูลค่าตลาด (Market Capitalization) สูง การซื้อขายมีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ และมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายย่อยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดการปรับรายการหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดให้มีการพิจารณาปรับรายการหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณ SET50 Index ทุกๆ 6 เดือน ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นกับภาวะการณ์ในตลาดหลักทรัพย์ เช่น กรณีที่มีบริษัทจดทะเบียนเข้าใหม่ หรือกรณีที่มีการเพิ่มทุนของบริษัทจดทะเบียนซึ่งอาจส่งผลให้หุ้นสามัญบางตัวที่ไม่ได้ถูกคัดเลือกมาก่อนมีคุณสมบัติครบถ้วนขึ้น และสามารถนำมาใช้ในการคำนวณ SET50 Index ได้

เนื่องจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่นักลงทุนให้ความสนใจ ซึ่งสามารถให้อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยโดยรวมที่สูงแก่นักลงทุนมากกว่าการฝากออมทรัพย์หรือการซื้อพันธบัตรรัฐบาล แต่ในขณะเดียวกันก็มีความเสี่ยงสูงตามมาเช่นกัน ความเสี่ยงเป็นสิ่งที่นักลงทุนไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นการลงทุนต้องศึกษาข้อมูลการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ให้รอบคอบ ก่อนการตัดสินใจลงทุน ในการลงทุนสิ่งนี้นักลงทุนให้ความสนใจก็คือ การเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ เพราะราคาหลักทรัพย์เป็นต้นทุนของการลงทุน และเป็นผลตอบแทนให้กับนักลงทุนเมื่อทำการขายหลักทรัพย์นั้นออกไป ดังนั้นก่อนการตัดสินใจที่ทำการซื้อขายหลักทรัพย์จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาใช้ในการตัดสินใจ การเตรียมตัว ป้องกันหรือสร้างผลกำไรจากการคาดคะเนในอนาคต สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET), 2548)

ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ที่มีลักษณะที่ขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือโดยทั่วไปแล้วลักษณะของข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series) มีการเปลี่ยนแปลงเสมอเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและยากแก่การคาดการณ์ถึงแนวโน้มของตลาดหุ้นได้ (Lebaron and Weigend., 1998) ดังนั้นการพยากรณ์แนวโน้มราคาหลักทรัพย์ในอนาคตถือเป็นสิ่งที่ช่วยลดปัญหาให้กับนักลงทุนได้ ที่ผ่านมามีพบว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ทางเทคนิคที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนว่าเครื่องมือใดให้ความแม่นยำในการพยากรณ์ที่ดีที่สุด เครื่องมือที่ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติ เช่น การวิเคราะห์เชิงเส้น การถดถอย และการวิเคราะห์อนุกรมเวลา เครื่องมือเหล่านี้ทำนายได้เฉพาะการหาความสัมพันธ์เชิงเส้น ซึ่งข้อมูลราคาหลักทรัพย์เป็นข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลเชิงเส้น (Non-Linear) รวมถึงมีข้อบกพร่องของแบบจำลองที่ทำการทดสอบความแม่นยำนั้นเกิดข้อผิดพลาด เช่น ข้อมูลไม่มีความนิ่ง (Non-Stationary) ข้อมูลมีคลื่นรบกวน (Noise) รวมถึงข้อจำกัดในความสามารถของแบบจำลอง (Model) ที่ใช้พยากรณ์ (Goutam et al., 2006) จึงมีความจำเป็นต้องหาเครื่องมืออื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพที่เหมาะสม

ปัจจุบันได้มีการนำแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม มาใช้ในงานวิจัยด้านต่างๆ เนื่องจากความสามารถในการเรียนรู้ การจดจำ และจำลองพฤติกรรมทางกายภาพของระบบโครงข่ายประสาทเทียมจากข้อมูลฝึกสอนที่ป้อนให้กับโครงข่าย ซึ่งเป็นการทำงานที่ซับซ้อน มีความยืดหยุ่นสูง แต่ให้ผลลัพธ์เป็นอย่างดี จึงได้มีผู้นำมาประยุกต์ใช้งานหลากหลาย เช่น งานในด้านองการสกัดองค์ความรู้จากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ งานในด้านของการจดจำรูปแบบที่มีความไม่แน่นอน เช่น ลายมือ ลายเซ็น ตัวอักษร ใบหน้า ด้านการจัดหมวดหมู่และการแยกแยะสิ่งของหรือข้อมูล รวมถึงมีการใช้ศึกษาเกี่ยวกับตลาดทุน ศึกษาการพยากรณ์ราคาตลาดหุ้นในประเทศอื่นๆ ศึกษาการพยากรณ์ราคาน้ำมันดิบ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาถึงประสิทธิภาพของแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม ในการพยากรณ์ที่มากกว่าแบบจำลอง GARCH และ ARIMA (J. Tunsenee., 2006)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการพยากรณ์ดัชนีราคา SET50 Index โดยใช้แบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียมจากการใช้ข้อมูลดัชนีราคาหลักทรัพย์ SET50 Index ในอดีต และข้อมูลปัจจัยทางเทคนิค ในการสร้างตัวแบบจำลองที่มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ เพื่อนำค่าพยากรณ์นั้นมาใช้ประโยชน์ในเป็นการวางแผน การตัดสินใจ การเตรียมตัวป้องกันหรือสร้างผลกำไรจากการคาดการณ์ในอนาคต หรือใช้เป็นเครื่องมือในการทดสอบความมีประสิทธิภาพของตลาดต่อไป

3. การดำเนินการวิจัย

การรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งหมายถึงข้อมูลที่มีผู้อื่นรวบรวมไว้ให้แล้ว โดยใช้ราคาปิดรายวันของดัชนีราคา SET50 Index และมูลค่าการซื้อขาย รวมทั้งตัวแปรข้อมูลการวิเคราะห์ทางเทคนิค ย้อนหลัง 4 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2555 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2559 รวมทั้งสิ้น 1,189 ข้อมูล โดยข้อมูลที่เข้ามาจากฐานข้อมูลของโปรแกรม Aspen ที่ทางมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยเป็นสมาชิก

ตัวแปรข้อมูลการวิเคราะห์ทางเทคนิคที่ใช้งานค้นคว้าอิสระนี้มีด้วยกันดังนี้

โดยพัฒนาอ้างอิงจากตัวแปรที่ใช้ในการจัดทำ CNNMONEY'S Fear & Greed Index

$$1. \text{ Stock Price Momentum: } P_t - \frac{1}{125} \sum_{t=1}^{125} p_{t-125}$$

P_t คือ ราคาปิด ณ วันปัจจุบัน

2. Stock Price New High: เปอร์เซนต์จำนวนหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET50 ที่ทำราคาสูงสุดในรอบ 52 สัปดาห์

3. Stock Price New Lows: เปอร์เซนต์จำนวนหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET50 ที่ทำราคาต่ำสุดในรอบ 52 สัปดาห์

$$4. \text{ Market Volatility: } \sqrt{\frac{1}{20} \sum_{t=1}^{20} (R_t - \bar{R})^2}$$

$\bar{R}$ คือ อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย 20 วันย้อนหลัง

5. Safe Heaven Demand: $R_t - Y_t$

R_t คือ อัตราผลตอบแทนจากหลักทรัพย์

Y_t คือ ผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี

6. Strong Bullish Momentum: Stock Price New High - Stock Price New Lows

การวัดความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ (ประสิทธิภาพของแบบจำลอง)

Root mean square error (RMSM) หรือค่าถอดรากกำลังสองของ MSE ถูกใช้เป็นค่าประเมินค่าเบี่ยงเบนของความผิดพลาด (Standard deviation of forecast error) โดยปกติค่าเฉลี่ยของความผิดพลาดยกกำลังสอง ค่า MSE นี้ใช้วัดความแปรปรวนระหว่างค่าพยากรณ์และค่าที่เกิดขึ้นจริง หากผิดพลาดมากค่า MSE สูงขึ้น เพราะเป็นค่ากำลังสอง หากค่าพยากรณ์ไม่มีความลำเอียงจริง MSE ใช้เป็นค่าที่เฝ้าค่าแปรปรวนของค่าผิดพลาดได้ (Variance of forecast error)

$$RMSE = \sqrt{\sum_{t=1}^T \frac{1}{T} (Y_t^a - Y_t^s)^2}$$

Mean absolute percentage error (MAPE) หรือ เปอร์เซนต์ค่าผิดพลาดเฉลี่ยสัมบูรณ์ค่า MAPE โดยมากใช้ในการวัดความแม่นยำที่ต้องการเปรียบเทียบเป็นเปอร์เซนต์

$$MAPE = \frac{1}{n} \sum_{t=1}^T \left| \frac{Y_t^a - Y_t^s}{Y_t^a} \right|$$

โดยที่ Y_t^a คือ ค่าที่แท้จริง ณ เวลาที่ t

Y_t^s คือ ค่าประมาณจากแบบจำลอง ณ เวลาที่ t

T คือ จำนวนเวลาที่ใช้ในการประมาณแบบจำลอง

ตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม

การศึกษาครั้งนี้ทำการสร้างแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม โดยแบ่งข้อมูลเป็นสองกลุ่ม ข้อมูลชุดแรก 1 ถึง 944 ใช้ในการสร้างแบบจำลอง และชุดที่สอง 945 ถึง 1,189 ใช้ในการเปรียบเทียบผลพยากรณ์แบบ Out of Sample

ตารางที่ 1 แสดงค่าของตัวแปรต่างๆที่เลือกใช้ในการฝึกระบบโครงข่ายประสาทเทียม

ตัวแปร	ค่าที่ใช้
Transfer Function ของ Hidden Layer	Hyperbolic Tangent Sigmoid Function
Transfer Function ของ Output Layer	Pure Linear
Training Algorithm	Back Propagation
Training Function	Levenberg-Marquardt backpropagation
Max Validate Fail	30
Epochs	1000
Learning rate	0.01
Initial weight	Initnw
Gold	0.00
Performance	Mean Square Error

นำตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังตารางที่ 1 มาใช้ในการพิจารณาและออกแบบโครงข่ายประสาทเทียม โดยใช้ผลลัพธ์จากการทดลอง และการฝึกระบบ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สร้างค่าพยากรณ์โดยใช้โครงข่ายประสาทเทียมแบบหลายชั้น (Multi-Layer Perception, MLP) ประกอบไปด้วยชั้นนำข้อมูลเข้า ชั้นซ่อนเร้นและชั้นผลลัพธ์ ซึ่งรูปแบบนี้เพียงพอต่อการฝึกให้แก้ปัญหาต่างๆได้ และใช้การเรียนรู้แบบแพร่ย้อนกลับ (Back Propagation) ซึ่งการพิจารณาเลือกฟังก์ชันถ่ายโอนในชั้นนำข้อมูลและชั้นซ่อนเร้นพิจารณาจากภาพรวมการฝึกระบบ หากฟังก์ชันที่เลือกใช้ให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของระบบ (เส้น Train) ที่ดีขึ้นเรื่อยๆ หลังจากผ่านไปหลายรอบการเรียนรู้ (Epochs) โดยขั้นมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แบ่งข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่มดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนข้อมูลและสัดส่วนของข้อมูล

ข้อมูล	จำนวนข้อมูล	สัดส่วน (ร้อยละ)
Training set	754	80
Test set	95	10
Validation	95	10

จากตารางที่ 2 แสดงถึงจำนวนข้อมูลในการออกแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม โดยแบ่งข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) Training Set จำนวน 754 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 80 ของข้อมูลทั้งหมด
- 2) Test Set จำนวน 95 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 10 ของข้อมูลทั้งหมดและ
- 3) Validation Set จำนวน 95 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 10 ของข้อมูลทั้งหมด

2. สร้างโครงข่าย จำนวนทั้งสิ้น $n \times h$ โครงข่าย โดยกำหนดให้ จำนวน Input Node เท่ากับ $1,2,3,\dots,n$ และในแต่ละชุดของ Input Node มี Hidden Node เท่ากับ $1,2,3,\dots,h$ ดังนี้

2.1 พิจารณาจำนวนวันที่กำหนดใช้เป็นค่าเพดานของจำนวนนิวรอนในชั้นนำเข้าข้อมูล (Input Layer)

2.2 พิจารณากำหนดจำนวนนิวรอนในชั้นซ่อนเร้น (Hidden Layer) จาก Rule of Thumbs สามารถกำหนดช่วงของจำนวนนิวรอนได้ดังนี้ กำหนดให้ Input Neural (n) = 8 ดังนั้น เพดานของ Hidden Layer = $2 \times n + 1$ มีค่าเท่ากับ 17 นิวรอน การเลือกแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม ทำโดย เลือกจำนวนนิวรอนในชั้นนำข้อมูลเข้า (Input Node) มีค่าเท่ากับ 8 และ จำนวนนิวรอนในชั้นซ่อนเร้น (Hidden Node) มีค่าเท่ากับ 17 รวมจำนวน โครงข่ายที่ใช้ทดสอบทั้งสิ้น $8 \times 17 \times 17 \times 17$ เท่ากับ 39,304 โครงข่าย

2.3 กำหนดจำนวนนิวรอนในชั้นข้อมูลผลลัพธ์ (Output Layer) กำหนดตามรูปแบบผลลัพธ์ที่ต้องการ การวิจัยนี้ใช้ผลลัพธ์คือค่าพยากรณ์ 1 วันถัดไป เพราะฉะนั้นจำนวนนิวรอนในชั้นนี้มีค่าเท่ากับ 1 นิวรอน

3. ฝึกโครงข่ายทั้ง $n \times h$ โครงข่ายด้วยชุด Training Set ในขั้นตอนที่ 1 และทำการคำนวณหา Root Mean Square Error (RMSE) จากการเรียนรู้ โดยใช้ Test Set โดยแต่ละโครงข่ายสร้างและฝึกซ้ำ จำนวน 3 ครั้ง เพื่อหาค่าเฉลี่ย RMSE ที่ต่ำที่สุด

4. เลือกโครงข่ายที่ค่า RMSE ต่ำที่สุด 5 อันดับ จากการคำนวณในขั้นตอนที่ 3

5. นำโครงข่ายจากขั้นที่ 4 มาทำการฝึกใหม่โดยกำหนดค่าตั้งต้นให้กับโครงข่ายทั้ง 5 และฝึกระบบใหม่อีกครั้งพร้อมทั้งให้โครงข่ายทั้ง 5 พยากรณ์ข้อมูลกลุ่มนอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่าง (Out of Sample) จำนวน 244 วัน โดยนำค่าพยากรณ์ได้แล้วนำกลับมาใช้พยากรณ์วันถัดไป ทำซ้ำจนครบ 244 วัน

6. เปรียบเทียบค่า MAPE ของทั้ง 5 โครงข่ายเพื่อหาโครงข่ายที่ให้ค่า MAPE ต่ำที่สุด

4. ผลการวิจัย

จากการฝึกโครงข่ายที่ใช้ทดสอบทั้งสิ้น 39,304 โครงข่าย ด้วยชุด Training Set จำนวน 944 ข้อมูล และทำการคำนวณหา Root Mean Square Error (RMSE) จากการเรียนรู้ โดยแต่ละโครงข่ายสร้างและฝึกซ้ำ จำนวน 3 ครั้ง เพื่อหาโครงข่ายที่ให้ค่า RMSE ที่ต่ำที่สุด ที่ใช้ในการพยากรณ์ดัชนีราคา SET50 Index โดยเลือกโครงข่ายที่ค่า RMSE ต่ำที่สุด 5 อันดับ สามารถสรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 สรุปผลการฝึกแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม

No.	HiddenLayerSize	MSE	RMSE	MAE	MAPE
1	[13,15]	45.7873	6.7666	5.0894	0.5390
2	[14,12]	48.0219	6.9298	4.8248	0.5102
3	[13,7]	57.4158	7.5773	6.1640	0.6553
4	[16,11]	53.5704	7.3192	4.8283	0.5115
5	[15,4]	55.3998	7.4431	6.0357	0.6424

จากนั้นนำแบบจำลองโครงข่ายที่ได้จากการฝึก ที่ให้ค่า Root Mean Square Error (RMSE) ต่ำสุด ทั้ง 5 โครงข่าย มาทำการฝึกใหม่โดยกำหนดค่าตั้งต้น และฝึกระบบใหม่อีกครั้ง จากนั้นให้โครงข่ายทั้ง 5 พยากรณ์ข้อมูลกลุ่มนอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่าง (Out of Sample) จำนวน 244 วัน โดยทำการพยากรณ์ที่วันถัดไป ทำซ้ำจนครบ 244 วัน แล้วทำการเปรียบเทียบค่า MAPE ของทั้ง 5 โครงข่ายเพื่อหาโครงข่ายที่ให้ค่า MAPE ต่ำที่สุด สามารถสรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 สรุปผลการทดสอบแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม

No.	HiddenLayerSize	MSE	RMSE	MAE	MAPE
1	[13,7]	513.2090	22.6541	16.0093	1.7943
2	[15,4]	2184.7978	46.7418	20.7108	2.3449
3	[14,12]	2082.7863	45.6375	28.0567	3.1136
4	[16,11]	2460.1298	49.5996	30.6671	3.4516
5	[13,15]	2347.3474	48.4494	32.4288	3.6244

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาประสิทธิภาพการพยากรณ์ดัชนีราคา SET50 Index โดยใช้แบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม จากข้อมูลราคาปิดรายวันของดัชนี SET50 Index และปริมาณการซื้อขาย รวมทั้งตัวแปรข้อมูลการวิเคราะห์ทางเทคนิค ตลอดช่วงเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม 2555 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2559 รวมทั้งสิ้น 1,189 วัน ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 945 วันแรก ใช้สำหรับสร้างแบบจำลองและ 244 วันที่เหลือใช้สำหรับให้แบบจำลองสร้างค่าพยากรณ์ขึ้นมาเปรียบเทียบความแม่นยำ โดยการพยากรณ์ข้อมูลทั้ง 244 วันนี้ เป็นการพยากรณ์แบบ Out of Sample โดยจะทำการพยากรณ์ข้อมูลของวันที่ Y_{t+1} ทำซ้ำไปเรื่อยๆ จนครบ 244 วัน จากนั้นหาค่าเปอร์เซ็นต์ผิดพลาดเฉลี่ยสัมบูรณ์ (MAPE) ของแต่ละแบบจำลองเพื่อใช้วัดประสิทธิภาพของแบบจำลองนั้นๆ โดยแต่ละส่วนของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ในการทดลองเลือกโครงข่ายประสาทเทียมในลักษณะจำกัดขนาดของโครงข่าย เนื่องด้วยระยะเวลาในการประมวลผล โดยเลือกโครงข่ายที่ได้จากการสร้างแบบจำลอง ที่มีให้ค่าถอดรอกของความผิดพลาดกำลังสอง (Root

mean square error : RMSE) เฉลี่ยต่ำสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ [13,15], [14,12], [13,7], [16,11], [15,4] ซึ่งให้ค่าเท่ากับ 6.7666, 6.9298, 7.5773, 7.3192, 7.4431 ตามลำดับ

จากนั้นนำแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียมมาใช้ในการพยากรณ์ข้อมูลแบบ Out of Sample จำนวน 244 วัน พบว่าแบบจำลอง [13,7], [15,4], [14,12], [16,11], [13,15] ซึ่งให้ค่าเปอร์เซ็นต์ผิดพลาดเฉลี่ยสัมบูรณ์ (MAPE) น้อยที่สุดเท่ากับ 1.7943, 2.3449, 3.1136, 3.4516 และ 3.6244 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาพบว่าแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียมสามารถพยากรณ์ได้มีประสิทธิภาพสูงเนื่องจากเป็นแบบจำลองแบบไม่ใช้พารามิเตอร์ (Non-Parametric) โดยใช้หลักการเรียนรู้ของแบบจำลองในการสร้างความสัมพันธ์ของค่าน้ำหนักและโครงสร้างภายในโครงข่าย ซึ่งมีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพในการสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยแบบจำลองที่มีจำนวนชั้นซ่อนเร้นมากกว่า ไม่ได้บ่งบอกถึงความสามารถในการพยากรณ์ที่มากกว่าแบบจำลองที่มีชั้นซ่อนเร้นที่เหมาะสมเพียงพอ ซึ่งพบว่าโครงข่ายจำนวน 2 ชั้นซ่อนเร้นก็เพียงพอที่จะสามารถใช้แก้ปัญหาต่างๆ ได้ การเพิ่มจำนวนชั้นที่มากกว่านี้ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพยากรณ์ที่ดีขึ้น แต่จำนวนนิวรอนที่มีในแต่ละชั้นซ่อนเร้นมีผลต่อประสิทธิภาพในการพยากรณ์ โดยที่ลักษณะโครงสร้างเครือข่ายแบบจำลองที่ดี ควรมีนิวรอนในชั้นล่าสุดน้อยกว่าชั้นซ่อนเร้นก่อนหน้า

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่าการสร้างแบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม มีเงื่อนไขหลายประการที่อาจส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์การทดลองเช่น จำนวนชั้นในโครงข่ายจากการทดลอง โดยการทดลองควรเริ่มเครือข่ายลักษณะ 1 ชั้นซ่อนเร้นแล้วควรทำการเพิ่มจำนวนนิวรอนในชั้นซ่อนเร้นให้มากขึ้นทีหลังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และลดปัญหา Overfitting ที่เกิดได้ดีกว่า เนื่องจากจำนวนนิวรอนที่น้อยเกินไปไม่สามารถหาความสัมพันธ์ที่ซ่อนอยู่ในข้อมูลได้ รวมทั้งลดเวลาในการประมวลผลลงได้มาก เมื่อทราบจำนวนนิวรอนที่เหมาะสมต่อชั้นซ่อนเร้นแล้วจึงทำการเพิ่มจำนวนชั้นซ่อนเร้นทีละระดับ และควรเพิ่มจำนวนรอบการเรียนรู้ที่มากขึ้นเป็นลำดับสุดท้าย เพื่อประสิทธิภาพของแบบจำลองที่ดี

เมื่อได้แบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียมที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการพยากรณ์ดัชนีราคา (SET50 Index) ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว อาจทำการทำการทดสอบจำลองการซื้อขาย ตามผลของข้อมูลพยากรณ์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถใช้ผลการพยากรณ์นี้ในการวางแผน การตัดสินใจ ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การลงทุนให้เหมาะสมกับสภาพตลาดในขณะนั้นได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักลงทุน

เอกสารอ้างอิง

สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET). 2548.

การเงินธุรกิจ. กรุงเทพฯ : ฝ่ายสื่อสิ่งพิมพ์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET)

สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET). 2548.

ทฤษฎีตลาดทุน. กรุงเทพฯ : ฝ่ายสื่อสิ่งพิมพ์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET)

สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET). 2548.

การลงทุนในตราสารทุน. กรุงเทพฯ : ฝ่ายสื่อสิ่งพิมพ์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET)

- B., Lebaron, & A., Weigend. (1998). A Bootstrap Evaluation of the Effect of Data Splitting on Financial Time Series. *IEEE Transactions on Neural Networks*, 2, 213-220.
- D., Goutam, (2006). Artificial neural network models for forecasting stock price index in the Bombay stock exchange, *Journal of Emerging Market Finance December*, 1, 207 – 215.
- F., Fama Eugene, (1970). Efficient Capital Market: A Review of Theory and Empirical Work, *Journal of Finance*, 25, 417.
- J., Tunsenee. (2006). Accuracy comparison in securities price forecasting between neural networks model and EGARCH-M AEIMA model, *M.Econ Thesis*, Chiang Mai University.

การวิเคราะห์ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

โดยการหาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว

ชวนพงศ์ สุขพัฒน์นิกุล¹ และ ภูมิฐาน รั้งคุณนุวัฒน์²

¹ สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: tum261131@hotmail.com

² คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: poomthan_ran@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ (ETRON Index) โดยการหาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะศึกษา กับ ตัวแปรทางเศรษฐกิจที่คาดการณ์ว่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของของดัชนี โดยตัวแปรที่นำมาใช้ได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศไทย จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ผลผลิตอุตสาหกรรมประเทศไทย ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทย อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศสหรัฐอเมริกา อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์ โดยใช้ข้อมูลทศวรรษมีรายเดือน ระยะเวลา ตั้งแต่ เดือนมกราคม 2549 ถึงเดือนธันวาคม 2559 จำนวน 120 เดือน ประมาณความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวด้วยการใช้สมการเดียว (Single Equation) ตามแนวคิดของ Engle-Granger(1987) โดยจะมีการทดสอบหาความนิ่งของตัวแปรทั้งสมการ การประมาณแบบจำลองด้วยวิธี OLS เพื่อนำ residual จากการประมาณไปทดสอบความนิ่งเพื่อหา Cointegration ระหว่างตัวแปรตาม และ ตัวแปรอิสระ แล้วจึงทำการการประมาณ Cointegrating Vector ด้วยวิธี Dynamic OLS เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและ ตัวแปรอิสระ

ผลการศึกษาดัชนีราคาผู้บริโภค ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ผลผลิตภาคอุตสาหกรรมประเทศไทยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ ดัชนีราคาผู้บริโภคประเทศไทย ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทย อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศสหรัฐอเมริกา อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์ มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทย และ ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวกับดัชนีหลักทรัพย์หมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ประเทศไทย อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ดัชนีหลักทรัพย์หมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ประเทศไทย ลดลงร้อยละ 0.688596 และ ราคาน้ำมันดิบเบรนท์เพื่อขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ดัชนีหลักทรัพย์หมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ประเทศไทย ลดลงร้อยละ 1.01173

คำสำคัญ : ETRON Index, ตัวแปรทางเศรษฐกิจ, ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว

ABSTRACT

The purposes of this research was to study and analysis the ETRON Index of Thailand with economic variables (CPI, Industrial Index, oil price, interest rate, exchange rate) by use monthly data from January 2006 to December 2016. This study estimate Cointegration with Single Equation method of Engle-Granger (1987).

The results of estimation CPI USA, CPI CHINA, CPI JAPAN, industrial Index non-Significance and CPI Thai, Crude Oil Brent, Interest Rate Thai, Interest Rate USA, exchange rate THB/USD has Significance just Interest Rate Thai and Crude Oil Brent that's match the hypothesis. If Interest Rate Thai increase 1 % ETRON Index decrease 0.688596 % and Crude Oil Brent increase 1% ETRON Index decrease 1.01173 %.

Keywords: ETRON Index, Economic variable, Cointegration.

1. บทนำ

เนื่องด้วยตลาดหลักทรัพย์มีบริษัทจดทะเบียนที่สามารถซื้อขายได้อยู่จำนวนหลายร้อยบริษัท(2559 ข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ซื้อขายได้จำนวน 522 บริษัท) การที่นักลงทุนพิจารณาเลือกลงทุนจาก SECTOR INDEX จะช่วยลดขั้นตอนในการเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ได้โดยในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มเทคโนโลยีหมวดหุ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์(ETRON) ในการศึกษาเพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้แก่การลงทุน การลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดหุ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าประเภทหุ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์เป็นอันดับต้นๆ (ข้อมูลจาก Thailand Trading Report) พร้อมทั้งรัฐบาล(BOARD OF INVESTMENT:BOI) ยังให้การสนับสนุนการลงทุนในธุรกิจหุ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์(Announcement of the Board of Investment No.2 /2557) จึงทำให้เป็นที่มาของการเลือกศึกษาในดัชนีหลักทรัพย์หมวดหุ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้จะใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาเป็นรายเดือน ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 โดยตัวแปรที่จะใช้ศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศไทย จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ผลผลิตอุตสาหกรรมประเทศไทย ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทย อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศสหรัฐอเมริกา อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนที่จะนำข้อมูลจากตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจหุ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมาใช้วิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การลงทุนให้เหมาะสมกับแนวโน้มการเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจหุ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนแต่ละราย

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

(ข้อมูลจาก ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2558) แนวคิดการวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน เป็นแนวคิดที่มุ่งวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด อัตราผลตอบแทนความเสี่ยงจากการลงทุน และมูลค่าของหลักทรัพย์ ซึ่ง ปัจจัยพื้นฐานดังกล่าว ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านภาวะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยที่เกี่ยวกับผลการดำเนินงานรวมทั้งฐานะทางการเงินของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์

ดังนั้น “การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน” หรือเรียกง่าย ๆ ว่า “การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน” จึงเป็นการวิเคราะห์เศรษฐกิจ ภาวะอุตสาหกรรม และภาวะบริษัท เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดมูลค่าที่แท้จริงของหลักทรัพย์ ซึ่งมีกรอบแนวคิด ดังนี้

การวิเคราะห์เศรษฐกิจ(Economic Analysis) จะเป็นการวิเคราะห์และพยากรณ์แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจในอนาคต ทั้งแนวโน้มระยะยาวและระยะสั้น ทั้งเศรษฐกิจของประเทศและเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ ยังรวมถึงการวิเคราะห์วัฏจักรเศรษฐกิจ (Economic Cycle) ดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจในด้านต่างๆและนโยบายเศรษฐกิจของรัฐ เช่น นโยบายการเงิน นโยบายการคลัง นโยบายการค้าระหว่างประเทศ ว่าจะมีผลกระทบต่อธุรกิจที่ออกหลักทรัพย์มากน้อยเพียงใด

การวิเคราะห์อุตสาหกรรม(Industry Analysis) จะเป็นการวิเคราะห์วงจรอุตสาหกรรม (Industry Life Cycle) สภาพการแข่งขันในอุตสาหกรรม ตลอดจนอนาคตของอุตสาหกรรมว่าจะมีแนวโน้มอัตราการเจริญเติบโตอย่างไร ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน เช่น นโยบายของรัฐบาลที่จะให้การสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ โครงสร้างการเปลี่ยนแปลงของระบบภาษีของรัฐบาล โครงสร้างของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท เป็นต้น

การวิเคราะห์บริษัท (Company Analysis) เป็นขั้นสุดท้ายของการวิเคราะห์หลักทรัพย์ด้วยปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกบริษัทที่ควรลงทุน โดยจะเน้นการวิเคราะห์ทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เช่น ประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของผู้บริหาร บุคลากร พิจารณาความสามารถด้านการตลาด การผลิต / การบริการ การวิจัยและพัฒนา การบริหารและระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ฯลฯ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ซึ่งจะวิเคราะห์จากงบการเงินทั้งในอดีตและปัจจุบันของบริษัท เพื่อนำมาประมาณการกำไรต่อหุ้นและราคาหุ้นในอนาคต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นริศ มงคล (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนี SET50 ด้วยวิธี two-step approach ของ Engle-Granger มีขั้นตอนการทดสอบคือ การทดสอบ Cointegration และการประมาณการ Error Correction Model—ECM ได้ผลการทดสอบดังนี้

ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงคุณภาพระยะยาวพบว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์สหรัฐ ราคาทองคำตลาดโลก ราคาน้ำมันดิบในตลาดนิวยอร์ก และมูลค่าการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนี SET50 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการปรับตัวระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว พบว่า ดัชนี SET50 หากมีส่วนเบี่ยงเบนออกจากค่าที่เป็นดุลยภาพ ในช่วงเวลาข้างหน้าจะได้รับการแก้ไขให้ตลาดเคลื่อนน้อยลงเดือนละ 25.36เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มาติยา มั่งมณี (2552) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวระหว่างดัชนีราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์มหภาค ใช้วิธี Augmented Dickey—Fuller Test ของ Dickey – Fuller (1981) และวิธี Philip-Perron Tests (PP-Test) ของ Philip-Perron (1988) มาทดสอบความนิ่งของข้อมูล และใช้วิธีการของ Johansen (1988) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว ใช้วิธีการของ Granger Causality Test มาใช้ในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุกาพระหว่างดัชนีราคาหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์มหภาค ผลการศึกษา ตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์มหภาคที่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวกับดัชนีราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมรวม อัตราแลกเปลี่ยนเทียบกับดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณเงินในระบบตามความหมายกว้าง และอัตราดอกเบี้ยระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์มหภาคที่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวกับดัชนีราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม ได้แก่ ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ดัชนีราคาผู้บริโภค และอัตราดอกเบี้ยระยะสั้น ผลการศึกษา Granger Causality Test ดัชนีราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์มหภาคทุกตัวแปรในทิศทางเดียวกัน ยกเว้นดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมและอัตราดอกเบี้ยระยะยาว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวการของดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มเทคโนโลยีหมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคที่คาดการณ์ว่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของของดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มเทคโนโลยีหมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ASPEN THAI สำหรับราคาดัชนีอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย(ETRON)
2. <https://www.bot.or.th> สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์ ผลผลิตอุตสาหกรรมประเทศไทย และ อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทย
3. <https://fred.stlouisfed.org> สำหรับราคาน้ำมันดิบเบรนท์ ดัชนีราคาผู้บริโภคของ จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และ อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศสหรัฐอเมริกา
4. www.price.moc.go.th สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคประเทศไทย

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

$$\ln ETRON = \beta_0 + \beta_1 \ln CPIJYP + \beta_2 \ln CPIUSD + \beta_3 \ln CPICNY + \beta_4 \ln CPITH + \beta_5 \ln INDUCPDTH + \beta_6 \ln OILBRENT + \beta_7 \ln INTERESTTH + \beta_8 \ln INTERESTUS + \beta_9 \ln THBUSD + \mu$$

ETRON = ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

CPIJYP = ดัชนีราคาผู้บริโภคประเทศญี่ปุ่น

CPIUSD = ดัชนีราคาผู้บริโภคประเทศสหรัฐอเมริกา

CPICNY = ดัชนีราคาผู้บริโภคประเทศจีน

CPITH = ดัชนีราคาผู้บริโภคประเทศไทย

INDUCPDTH = ผลผลิตอุตสาหกรรมประเทศไทย

OILBRENT = ราคาน้ำมันดิบเบรนท์

INTERESTTH = อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทย

INTERESTUS = อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศสหรัฐอเมริกา

THBUSD = อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์

สมมติฐานตัวแปร

1. β_1 , β_2 และ β_3 จะมากกว่า 0 เมื่อดัชนีราคาผู้บริโภคในประเทศหลักที่นำเข้าสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ของไทยเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งได้แก่ประเทศจีน ญี่ปุ่น สหรัฐ เพิ่มสูงขึ้น แสดงถึงราคาสินค้าและบริการซึ่งรวมถึงสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศดังกล่าวเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นสินค้าหมวดอิเล็กทรอนิกส์จากไทยน่าจะส่งออกได้มากขึ้น ดัชนีหลักทรัพย์ในหมวดอิเล็กทรอนิกส์จึงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

2. β_4 จะน้อยกว่า 0 เมื่อดัชนีราคาผู้บริโภคประเทศไทยเพิ่มขึ้น บ่งบอกถึงราคาสินค้าและบริการของประเทศไทยโดยรวมเพิ่มขึ้น ซึ่งรวมถึงสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ของไทยด้วย นั่นคือสินค้าส่งออกในหมวดนี้มีแนวโน้มลดลง ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์จึงมีการปรับตัวลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hosseini et al. (2009) ในประเทศมาเลเซีย งานวิจัยของ Gan et al. (2006) ในประเทศนิวซีแลนด์ และงานวิจัยของ Chen et al. (1986) ในประเทศสหรัฐอเมริกา

3. β_5 จะมากกว่า 0 เมื่อผลผลิตอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นแสดงว่าเศรษฐกิจในปีนั้นจะมีแนวโน้มขยายตัวทำส่งผลให้สินค้ากลุ่มอิเล็กทรอนิกส์มีกำไรทำให้ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์มีการปรับตัวขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hosseini et al. (2009) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ในระยะยาวของประเทศมาเลเซีย ประเทศจีน และสหรัฐอเมริกา จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมรวม มีทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ทั้งสามประเทศ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Koh and Maysami (1995) ในประเทศสิงคโปร์

4. β_6 จะน้อยกว่า 0 เมื่อราคาน้ำมันดิบที่ขึ้นทำให้มีต้นทุนของสินค้าเพิ่มเข้ามาส่งผลให้ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นทำให้กำไรของสินค้าในหมวดอิเล็กทรอนิกส์ลดลง ส่งผลให้กำไรของดัชนี *ETRON* ปรับตัวลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen et al. (1986) ซึ่งได้อธิบายว่าผลกระทบของราคาน้ำมันดิบที่มีต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์ เป็นผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่มีต่อระดับต้นทุนการผลิต และระดับราคา นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่นๆ สนับสนุนการวิจัย ได้แก่ Brahmasrene and Jiranyakul (2007)

5. β_7 และ β_8 จะน้อยกว่า 0 เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นจะทำให้ในส่วนของภาระหนี้สินของบริษัทในกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นส่งผลให้กำไรลดลงซึ่งจะทำให้ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ปรับตัวลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Abdullah and Haywarth (1993) ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า อัตราดอกเบี้ยระยะยาวส่งผลต่อราคาหลักทรัพย์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหลักทรัพย์

6. β_9 จะมากกว่า 0 เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์เพิ่มขึ้นจะทำให้ต้นทุนในการนำเข้าสินค้าของประเทศผู้นำเข้าลดลงส่งผลให้ผู้ผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ส่งออกได้มากขึ้น ทำให้ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ปรับตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Maysami (2004) และ Maysami and Koh (2000) ในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งอธิบายไว้ว่าอัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกันกับดัชนีราคาหลักทรัพย์สิงคโปร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากครั้งนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์ของ Engle-Granger(1987) โดยมีขั้นตอนการทดสอบ Cointegration และการประมาณ Cointegrating Vector ดังนี้

1. การทดสอบ unit root ของตัวแปรทุกตัวในสมการ ตามวิธีการ Augmented Dickey-Fuller test-ADF ในรูปของ level ในระดับต่างๆเพื่อดูว่าตัวแปรเหล่านี้มีคุณสมบัติเป็น stationary หรือไม่ และดูว่าตัวแปรต่างๆ มีคุณสมบัติเป็น stationary ในระดับ integration เดียวกันหรือไม่ ถ้าหากอยู่ในระดับ integration ที่เท่ากัน จึงนำมาประมาณการตามแบบจำลองที่ศึกษา ด้วยวิธี Ordinary Least Square—OLS ได้ แต่ถ้าหากอยู่ในระดับ integration ที่ไม่เท่ากัน ก็มีความจำเป็นต้องตัดตัวแปรนั้นออกจากแบบจำลอง

2. ใช้วิธี Ordinary Least Square ในการประมาณแบบจำลอง แล้วสร้าง residual series จาก Ordinary Least Square ที่เราทำการประมาณจากแบบจำลองแล้วจึงนำ residual series ที่ได้ไปทดสอบความนิ่งด้วยวิธีการของ Augmented Dickey-Fuller test-ADF เพื่อดูว่าตัวแปรตามและตัวแปรอิสระในแบบจำลองนี้มีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์หรือไม่

3. หาก residual series มีความนิ่งแล้วจึงทำการประมาณ Cointegrating Vector ด้วยวิธีการ Dynamic Ordinary Least Square เพื่อการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ

4. ผลการวิจัย

จากตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบความนิ่งของตัวแปรทั้ง 10 เมื่อใส่ log ด้วยวิธีการทดสอบแบบ Augmented Dickey-Fuller (ADF) ชั้นแรกตรวจสอบความนิ่งของข้อมูลที่ระดับ Level พบว่าข้อมูลทั้ง 10 ขอมรับสมมุติฐานหลักแสดงข้อมูลมีลักษณะที่ไม่นิ่ง (Non-Stationary) แต่ปฏิเสธสมมุติฐานหลัก ที่ผลต่างระดับที่ I(1) ค่า Prob น้อยกว่า 0.01 แสดงว่าข้อมูลทั้ง 10 มีลักษณะนิ่ง (Stationary) ที่ I(1)

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Unit Root) ด้วยวิธีการ ADF

ดัชนี	Level		1st Differences	
	ADF test	Prob	ADF test	Prob
LNETRON	-2.099698	0.5403	-8.407561	0.0000***
LNCPIJPY	-1.510576	0.8207	-8.325627	0.0000***
LNCPIUSD	-2.850339	0.1827	-6.074056	0.0000***

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Unit Root) ด้วยวิธีการ ADF (ต่อ)

ดัชนี	Level		1st Differences	
	ADF test	Prob	ADF test	Prob
LNCPICNY	-2.601017	0.2808	-8.920570	0.0000***
LNCPTH	-2.472739	0.3410	-7.326610	0.0000***
LNINDUCPDTH	-3.443797	0.0506	-10.61429	0.0000***
LNOILBRENT	-2.577531	0.2914	-6.776108	0.0000***
LNINTERESTTH	-2.397482	0.3789	-6.235573	0.0000***
LNINTERESTUS	-2.118137	0.5301	-10.34688	0.0000***
LNTHBUSD	-1.432487	0.8464	-6.972285	0.0000***

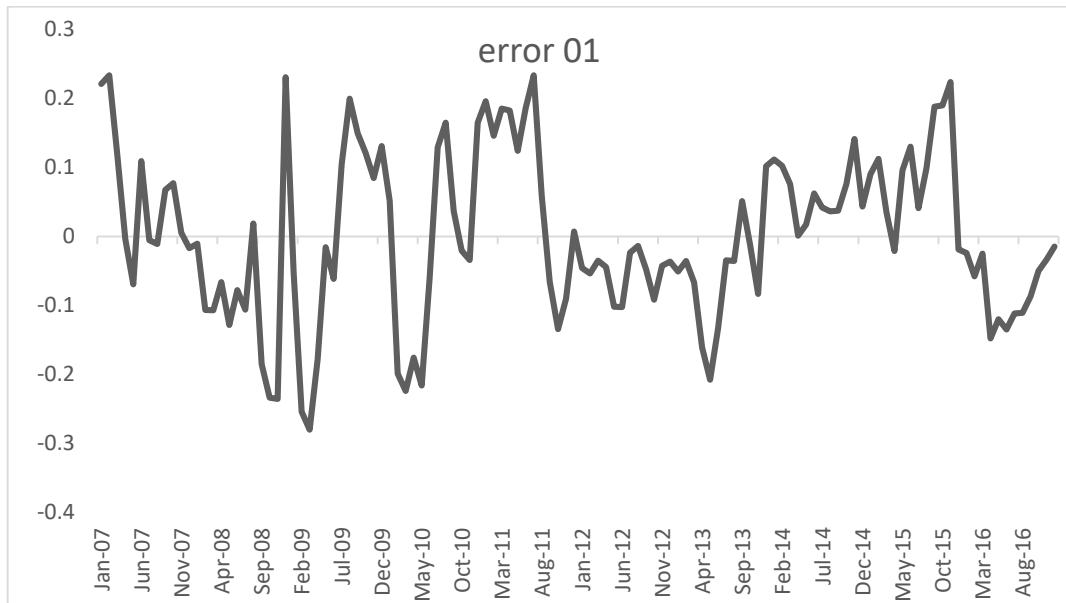
หมายเหตุ:***มีนัยสำคัญที่ 0.01

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบ OLS ของแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ดัชนี		
	Coefficient	Prob
LNCPIJPY	3.274076	0.0183**
LNCPIUSD	1.447097	0.633000
LNCPICNY	2.066026	0.145900
LNCPTH	3.482075	0.0357**
LNINDUCPDTH	-0.000822	0.446900
LNOILBRENT	-0.284742	0.0008***
LNINTERESTTH	-0.685637	0.0000***
LNINTERESTUS	0.611591	0.0000***
LNTHBUSD	-3.344806	0.0000***

หมายเหตุ:***มีนัยสำคัญที่ 0.01 **มีนัยสำคัญที่ 0.05

รูปที่ 1 residual series จากการทดสอบแบบจำลองด้วย OLS

จากตารางที่ 2 ทำการประมาณแบบจำลองด้วยวิธี OLS เพื่อสร้าง residual series ขึ้นมาดังภาพที่ 1 แล้วนำ residual series ไปทดสอบความนิ่งตามวิธีการของ Augmented Dickey-Fuller (ADF) ซึ่งผลการทดสอบความนิ่งจากตารางที่ 3 พบว่ามีนัยสำคัญซึ่งบ่งบอกว่า residual series มีความนิ่งที่ระดับ level ซึ่งตรงกับเงื่อนไขการทดสอบ Cointegration ของ Engle-Granger จึงทำให้แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวระหว่างตัวแปรตาม และ ตัวแปรอิสระ

ตารางที่ 3 ผลการ Unit root residual ที่ได้จากรูป OLS ของแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

	t-Statistic	Prob
Augmented Dickey-Fuller test statistic	3.274076	0.000***
Test critical values:		
	1% level	1.447097
	5% level	2.066026
	10% level	3.482075

ที่มา:จากการคำนวณ

หมายเหตุ:***มีนัยสำคัญที่ 0.01

จากตารางที่ 4 ผลการประมาณ Cointegrating Vector โดยวิธี Dynamic OLS พบว่าตัวแปรดัชนีราคาผู้บริโภค ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น และ ผลผลิตภาคอุตสาหกรรมประเทศไทยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดัชนีราคาผู้บริโภคประเทศไทย ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทย อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ประเทศสหรัฐอเมริกา อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตารางที่ 4 ผลการประมาณ Cointegrating Vector โดยวิธี Dynamic OLS

ดัชนี	Coefficient	Prob
LNCPIJPY	2.585550	0.458000
LNCPIUSD	-13.70554	0.201300
LNCPICNY	1.345119	0.840300
LNCPIH	15.33678	0.0023***
LNINDUCPDTH	-0.004458	0.145300
LNOILBRENT	-1.011735	0.0048***
LNINTERESTTH	-0.688596	0.0070***
LNINTERESTUS	0.568275	0.0000***
LNTHBUSD	-5.733098	0.0002***

หมายเหตุ:***มีนัยสำคัญที่ 0.01

5. การอภิปรายผล

จากตารางที่ 4 สามารถอธิบายผลการประมาณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระได้ดังนี้
ดัชนีราคาผู้บริโภคประเทศไทยมีค่าเท่ากับ 15.33678 ความสัมพันธ์กับดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ตัวแปรนี้มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดัชนีราคาผู้บริโภคประเทศไทยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.33678

ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ มีค่าเท่ากับ -1.011735 ความสัมพันธ์กับดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ตัวแปรนี้มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 หมายความว่าเมื่อราคาน้ำมันดิบเบรนท์ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ลดลงร้อยละ 1.011735

อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทย มีค่าเท่ากับ -0.688596 ความสัมพันธ์กับดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ตัวแปรนี้มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ลดลงร้อยละ 0.688596

อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศสหรัฐอเมริกา มีค่าเท่ากับ 0.568275 ความสัมพันธ์กับดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นไปในทิศทางเดียวกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ตัวแปรนี้มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศ

สหรัฐอเมริกาเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจ
ขึ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.568275

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์ มีค่าเท่ากับ -5.733098 ความสัมพันธ์กับดัชนีหลักทรัพย์กลุ่ม
อุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจขึ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่สอดคล้องกับ
สมมติฐานที่กำหนดไว้ตัวแปรนี้มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท
ต่อเงินดอลลาร์ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจ
ขึ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ลดลงร้อยละ 5.733098

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดขึ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์โดยการหา
ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะศึกษากับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่คาดการณ์ว่าจะมีผลต่อการ
เปลี่ยนแปลงของดัชนี โดยตัวแปรที่นำมาใช้ได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศไทย จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา
ผลผลิตอุตสาหกรรมประเทศไทย ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทย อัตราดอกเบี้ยนโยบาย
ประเทศสหรัฐอเมริกา อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายเดือน ระยะเวลา ตั้งแต่ เดือน
มกราคม 2549 ถึงเดือนธันวาคม 2559 จำนวน 120 เดือน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้ง 10 ตัว มีคุณสมบัติ stationary ที่ระดับ I(1)

2. residual จากการทดสอบ OLS ของแบบจำลอง มีคุณสมบัติ stationary ที่ระดับ level ซึ่งทำให้แบบจำลอง
มี Cointegration

3. ผลการทดสอบ Cointegration ด้วยวิธี DOLS พบว่าตัวแปรอิสระ อัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทย
และ ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ ที่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวกับดัชนี
หลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดธุรกิจขึ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาราคาดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหมวดขึ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ของตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ครั้งหน้าควรทดลองโดยใช้ตัวแปรปัจจัยจากประเทศมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวแปร
อิสระดังกล่าว เปลี่ยนจากประเทศที่นำเข้าสินค้าโดยรวมมากที่สุดเป็นประเทศที่นำเข้าสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์มาก
สุดแทน แต่ในการศึกษานี้ใช้เพียงตัวแปรเศรษฐกิจที่คาดการณ์ โดยรวมเท่านั้น ไม่ได้พิจารณาถึงตัวแปรปัจจัยอื่น
ร่วมด้วย หากผู้ลงทุนสนใจจะลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยควรพิจารณาปัจจัยอื่นร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

นริสา มงคล, 2551 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของดัชนี SET50 โดยวิธีโคอินทิเกรชัน เศรษฐศาสตร์มหัพฒนิต

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มาติยา มั่งมณี, 2552 ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวระหว่างดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์กับตัวแปรทาง

เศรษฐศาสตร์มหภาคของไทย (COINTEGRATION AND CAUSALITY BETWEEN THAI STOCK

MARKET AND MACROECONOMIC VARIABLES) วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภูมิฐาน รังคกุลณวัฒน์, การวิเคราะห์ห่อนุกรมเวลาสำหรับเศรษฐศาสตร์และธุรกิจ (Time Series Analysis for
Economics and Business).

ภูมิฐาน รังคกุลณวัฒน์, เศรษฐมิติเบื้องต้น (Introduction to Econometrics)

Abdullah, D.A. and Hayworth, S.C. (1993). Macroeconometrics of stock price fluctuations.

Quarterly Journal of Business and Economics, (32), 49-63.

Brahmasrene, T. and Jiranyakul, K. (2007). Cointegration and causality between stock index and

Macroeconomic variables in an emerging market. Academy of Accounting and

Financial Studies Journal, (September), 1-13.

Chen, N.F., Roll, R. and Ross, S.A. (1986). Economic forces and the stock market. Journal of

Business, 59(3), 383-403.

Dickey, David A. and Wayne A. Fuller. Distribution of the Estimators for Autoregressive

TimeSeries with a Unit Root. Journal of American Statistical Association 74(June 1979): 427-437.

Dickey, David A. and Wayne A. Fuller. Likelihood ratio statistics for autoregressive time

series with a unit root. Econometrica 49 (July 1981): 1057-1072.

Gan,C., Lee, M., Young, H.H.A. and Zhang, J. (2006). Macroeconomic variables and stock

Market Interations: New Zealand Evidence. Investment management and financial

Innovations, 3(4), 89-101.

Granger, C.W. Developments in the Study of Cointegrated economic variables. Oxford

Bulletin of Economics and Statistics 48 (1986): 213-228.

Hosseini, S.M., Ahmad, P.Z. and Wah, P.L.Y. (2009). Impact of four major macroeconomic

variables on the stock market indices in Malaysia, China and U.S. Retrieved August

20, 2008, from http://www.list.academic-journal.org/.../isfa2009_submission_114.doc

Koh, T.S. and Maysami, R.C.A. (2007). Cointegration Analysis of the Impact of Economic

Forces and Global Market Integration on the Singapore Stock Market. Retrieved

August 20, 2008, from http://www.ntu.edu.sg/nbs/publications/regional_issues_in_Economics/06-kts96.pdf

Economics/06-kts96.pdf

Maysami, R.C. and Koh, T.S. (2000). A vector error correction model of the Singapore stock

market. International Review of Economics and Finance, 9, 79-96.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่า SWAP กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยภายใต้ทฤษฎีดอกเบี้ยเสมอภาค
THE RELATIONSHIP BETWEEN CURRENCY SWAP POINTS AND SPREADS OF INTERBANK
RATES ACCORDING TO THEORY OF INTEREST RATE PARITY

เปรมวดี เตชะพงศ์ประเสริฐ¹ นงนภัส แก้วพลอย² และชนโชคิ บุญวรโชคิ³

¹ สาขาวิชาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
126/1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: pui.successful@hotmail.com

² สาขาวิชาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
126/1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: ajamyng@hotmail.com

³ ภาควิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร คณะอุตสาหกรรมเกษตร
50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 E-mail: fagitcb@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของค่า Swap กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยไทยกับ 3 ประเทศ ได้แก่ ยูโร โซน ญี่ปุ่น สหรัฐฯ ว่ามีความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพระยะยาวหรือไม่ และเป็นไปตามทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาคหรือไม่ ช่วงเวลาของข้อมูลที่นำมาศึกษาตั้งแต่ เดือนมกราคม 2550 – เมษายน 2560

ผลการศึกษาพบว่าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยทั้ง 3 ประเทศสามารถอธิบาย ค่า Swap ได้ตามทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค อย่างไรก็ตามจากการทดสอบความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพระยะยาว (Cointegrating) ระหว่างตัวแปรทั้งสอง (ค่า Swap, ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย) ของทั้ง 3 ประเทศนั้นพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงคูลยภาพระยะยาว (Cointegrating) กัน ซึ่งการทดสอบของทั้ง 3 ประเทศนั้นมีทิศทางเดียวกัน ส่วนความสัมพันธ์ข้างต้นของยูโร โซนไม่เป็นไปตามทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค ส่วนญี่ปุ่นกับอเมริกา เป็นไปตามทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค

คำสำคัญ: ค่า Swap , ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย , ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค

ABSTRACT

The objectives of this study are to study a relationship between currency swap points and spreads of interbank rates of Thailand against the rates of 3 countries (Euro Zone, Japan, US) in terms of

- Are there any cointegration relationships between the swap points and the spreads of interbank rates for each country against Thailand?

- Do the relationships comply with the theory of interest rate parity accordingly?

The periods of data cover from January 2007 to April 2017.

From the studying results can be summarized that

- There are cointegration relationships between the swap points and the spreads of interbank rates of Thailand against the rates of 3 countries and those 3 relationships are in the same directions.

- However, the relationships comply with the theory of interest rate parity accordingly except the pair of Thailand and Euro.

Keywords: swap points, spreads of interbank rates, interest rate parity

1. บทนำ

เนื่องจากปัจจุบันมีการเปิดการค้าเสรี ซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งสำคัญในการทำธุรกรรมทางการเงิน และการเคลื่อนย้ายเงินทุนนั้นเราสามารถดำเนินการป้องกันความเสี่ยงของค่าเงินได้ด้วยการใช้ตราสารอนุพันธ์ SWAP การที่นักเก็งกำไรค่าเงินซื้อดอลลาร์ล่วงหน้าเพื่อหวังทำกำไรจากการขายในอนาคต ในอีกด้านหนึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าในขณะนั้นเป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่สามารถเก็งกำไรได้ เพราะถ้าเป็นตามทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาคแล้ว ค่า SWAP ควรจะมีค่าเท่ากับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างสกุลเงินทั้ง 2 สกุล

การเคลื่อนไหวของค่า SWAP จึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงกลไกการทำงานในตลาดเงินและตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพราะหากการเคลื่อนไหวของค่า SWAP ได้เบี่ยงเบนไปจากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยอย่างมีนัยสำคัญ อาจสะท้อนให้เห็นถึงโอกาสที่สามารถเก็งกำไรจากค่าเงินได้ ดังนั้นงานศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาถึงการเคลื่อนไหวของค่า SWAP เปรียบเทียบกับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างไทย – สหรัฐฯ, ไทย – ยูโรโซน, ไทย - ญี่ปุ่น ภายใต้กรอบทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาคเพื่ออธิบายถึงการเคลื่อนไหวของค่า SWAP ซึ่งสะท้อนถึงกลไกการทำงานของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน และอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตลาดทั้งสี่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของค่า SWAP มีความสัมพันธ์กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของ ไทย – ยูโรโซน, ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของ ไทย - ญี่ปุ่น และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของ ไทย – สหรัฐฯ
- เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของค่า SWAP และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของ ไทย – ยูโรโซน, ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของ ไทย - ญี่ปุ่น และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของ ไทย – สหรัฐฯ ว่าเป็นไปตามทฤษฎีดอกเบี้ยเสมอภาคหรือไม่

3. การดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ค่า Swap กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยไทย-ยูโรโซน, ไทย-ญี่ปุ่น, ไทย-สหรัฐฯ โดยใช้ข้อมูลทศวรรษรายเดือน ระยะเวลา ตั้งแต่ เดือนมกราคม 2549 ถึงเดือนเมษายน 2560 โดยศึกษา

ความสัมพันธ์เชิงคุณภาพระยะยาวระหว่างค่า Swap และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยฯ และทดสอบว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้มีความสัมพันธ์กันตามทฤษฎีดอกเบี้ยเสมอภาคและสามารถอธิบายซึ่งกันและกันได้หรือไม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ค่า Swap และอัตราดอกเบี้ย interbank rate ได้แก่ ดอกเบี้ยไทย, อัตราดอกเบี้ยยูโรโซน, อัตราดอกเบี้ยญี่ปุ่น และอัตราดอกเบี้ยสหรัฐฯ โดยสืบค้นจากฐานข้อมูล BOT สำหรับอัตราดอกเบี้ยของไทย และฐานข้อมูล GLOBAL RATE สำหรับอัตราดอกเบี้ยของประเทศอื่นๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ความสัมพันธ์ระหว่าง SWAP กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยไทย – สหรัฐฯ อธิบายได้จากทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค (Covered Interest Rate Parity) ซึ่งกล่าวไว้ว่า หากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยทั้งสองกับ Swap มีความไม่สมดุลกัน จะเกิดการแสวงหากำไรแบบอภิปราคา (Arbitrage) ในทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเงิน มองว่าในตลาดทุนที่มีการแข่งขันสมบูรณ์ (Perfect Market) ไม่มีข้อจำกัดในการห้ามขายหลักทรัพย์ที่ไม่ได้ถืออยู่ (No short sell Restriction) และนักลงทุนเป็นผู้ละโมบแล้ว ราคาของหลักทรัพย์หรือกลุ่มหลักทรัพย์นั้นจะต้องเท่ากันด้วย มิฉะนั้นจะเกิดโอกาสในการอภิปราคาโดยการขายหลักทรัพย์ที่มีราคาสูงกว่าและนำเงินมาซื้อหลักทรัพย์ที่มีราคาต่ำกว่าทันที ซึ่งจะมีผลทำให้อุปทานของหลักทรัพย์ที่ถูกขายสูงขึ้น ราคาปรับตัวต่ำลง และอุปสงค์ของหลักทรัพย์ที่จะซื้อสูงขึ้นทำให้ราคาปรับตัวสูงขึ้น ราคาของหลักทรัพย์ทั้งสองจะปรับตัวเท่ากัน และมีความสมดุลอีกครั้งหนึ่ง ในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนก็เช่นเดียวกัน หากอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า (Forward Rate) และอัตราแลกเปลี่ยนทันที (Spot Rate) กับส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยใน 2 ประเทศไม่สมดุลกัน จะทำให้นักค้าเงินต่างเข้ามาแสวงหากำไรจากการอภิปราคา

สมการที่ใช้ทดสอบทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค คือ

$$SWAP = \beta_1 + \beta_2 ID + \epsilon_t \quad (3.1)$$

โดย Swap คือ ค่า premium (discount) ของอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า (Forward Rate) ซึ่งเท่ากับผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าและอัตราแลกเปลี่ยนทันที มีหน่วยเป็นร้อยละต่อปี

ID คือ ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยไทย – สหรัฐฯ เป็นร้อยละต่อปี

สมมติฐานที่ใช้ในการทดสอบ คือ

$$\beta_1 = 0$$

$$\beta_2 = 1$$

ϵ_t = white noise

วิธีการทางเศรษฐมิติที่นำมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าว คือ วิธี Dynamics Ordinary Least Square (DOLS) แต่เนื่องจากว่าตัวแปรที่ใช้ในสมการเป็นตัวแปรประเภทอนุกรมเวลา (Time Series) ซึ่งมักจะมีคุณสมบัติ non-stationary ทำให้ผลการวิเคราะห์ทางสถิติที่ได้ไม่มีประสิทธิภาพและไม่มีความน่าเชื่อถือเพียงพอ ดังนั้นการศึกษานี้จึงนำเทคนิคทางเศรษฐมิติแนวใหม่ทางด้าน Cointegration ซึ่งสามารถนำมาให้กับแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ที่

ประกอบไปด้วยตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคที่เป็น non-stationary ได้โดยให้ผลการวิเคราะห์ทางสถิติที่มีประสิทธิภาพและมีความน่าเชื่อถือมากกว่าเทคนิคการวิเคราะห์เศรษฐกิจแบบดั้งเดิม

เนื่องจากแนวความคิดเกี่ยวกับการใช้เทคนิค Cointegration มีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับลักษณะข้อมูลที่เป็น stationary หรือ non-stationary (หรือมี Unit roots) ดังนั้นจึงต้องมีการทดสอบลักษณะข้อมูลก่อนว่าเป็น “stationary” หรือไม่

การทดสอบ Stationary ของข้อมูล

โดยทั่วไป ข้อมูล X_t ใดๆ จะมีลักษณะ stationary ได้จะต้องมีคุณลักษณะสำคัญคือ

- $E(X_t) = \mu_x$ มีค่าเฉลี่ยคงที่
- $Var(X_t) = \sigma_x^2$ มีความแปรปรวนคงที่
- $Cov(X_t, X_{t+1}) = \gamma_x$ ความแปรปรวนร่วมมีค่าคงที่

วิธีการทางเศรษฐมิติที่จะนำมาทดสอบว่าข้อมูลมี unit root หรือไม่ ที่นิยมใช้คือ วิธีการทดสอบของ Dickey-Fuller (DF)

ซึ่งสมมติให้ข้อมูลอนุกรมเวลาของตัวแปร X_t มีลักษณะดังนี้

$$X_t = \varphi_0 + \varphi_1 T + \varphi_2 X_{t-1} + e_t ; t = 1, \dots, n \quad (3.2)$$

โดยที่ x_t แทนตัวแปรที่จะศึกษาซึ่งในที่นี้คือ ค่า Swap , อัตราดอกเบี้ยไทย - ยูโร โซน, อัตราดอกเบี้ยไทย - ญี่ปุ่น, อัตราดอกเบี้ยไทย - สหรัฐฯ ส่วน φ_0 เป็นค่าคงที่ T แทน time trend ที่ใส่เข้ามาเพื่อเปิดโอกาสให้ทดสอบว่าตัวแปรนั้นอาจมีคุณสมบัติเป็น “Trend Stationary” และ e_t เป็นตัวแปรสุ่ม ที่มีลักษณะ White noise

การทดสอบแบบ DF มีสมมติฐานในการทดสอบคือ

1. ถ้า $|\varphi_2| = 1$ แสดงว่าข้อมูลเป็น non-stationary
2. ถ้า $|\varphi_2| < 1$ แสดงว่าข้อมูลเป็น stationary

สมการที่ (3.2) ใช้ทดสอบคุณสมบัติข้อมูลในระดับ level เมื่อปรากฏว่ายังมี Unit Root อยู่ จะทำให้อยู่ในรูปของสมการของผลต่างลำดับที่หนึ่ง (First Difference) ดังนี้

$$X_t - X_{t-1} = \varphi_0 + \varphi_1 T + (\varphi_2 - 1)X_{t-1} + e_t \quad (3.3)$$

$$\Delta X_t = \varphi_0 + \varphi_1 T + \beta X_{t-1} + e_t \quad (3.4)$$

การทดสอบ Unit Root Test นี้ หากพบว่าตัวแปร X_t ใดๆ มีรูปแบบ Non-Stationary ที่ระดับผลต่างระดับ level แล้วเราจำเป็นต้องทดสอบในระดับผลต่างลำดับที่ 1 (First Difference) และหากปรากฏว่ายังมี Unit Root อยู่ก็จำเป็นต้องทดสอบในระดับผลต่างลำดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งโดยทั่วไปแล้ววิธีการของ Augmented Dickey-Fuller (ADF-Test) จะเป็นที่ยอมรับกันว่ามีความเหมาะสมในการทดสอบ Unit Root มากกว่าวิธีอื่นๆ เนื่องจากได้รวมเอาค่า lagged value ในลำดับถัดๆ ไปของตัวแปรนั้นเข้าไปในการทดสอบด้วย เพื่อแก้ไขปัญหา Autocorrelation ในอันดับที่สูงๆ โดยทดสอบกับสมการตามรูปแบบดังนี้

$$\Delta^{d+1}X_t = \varphi_0 + \varphi_1T + \gamma\Delta^dX_{t-1} + \Sigma\theta_i\Delta^{d+1}X_{t-i} + e_t \quad (3.5)$$

โดยที่ Δ^d = ระดับของผลต่างลำดับที่ d ของ series

M = ความล่าช้าของเวลาที่เหมาะสม (Optimum lag) ซึ่งควรจะยาวพอที่จะทำให้ค่า Residual (e_t) มีคุณสมบัติเป็น white noise แต่ต้องไม่มากจนกระทั่งสูญเสีย degree of freedom

ถ้าเราปฏิเสธ Null Hypothesis ว่าข้อมูลอนุกรมเวลาของตัวแปรมีลักษณะ Non-stationary หรืออีกนัยหนึ่งค่าสัมประสิทธิ์ γ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ (level) แล้ว เราจะทำการทดสอบที่ระดับผลต่างในอันดับที่สูงขึ้นจนกระทั่งปรากฏว่าตัวแปร X_t ใดๆ มีลักษณะ stationary หรือค่าสถิติที่คำนวณของค่าสัมประสิทธิ์ของค่า $\Delta^d X_{t-1}$ น้อยกว่าค่าวิกฤตของ Mckinnon แล้ว อาจกล่าวได้ว่า X_t integrate ที่ลำดับที่ d หรือเขียนในรูปของสัญลักษณ์ได้ว่า $X_t \sim I(d)$

นัยสำคัญของการทดสอบ Unit Roots (Non-stationary process) ต่อการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติก็คือ ถ้าหากพบว่าข้อมูลมีลักษณะเป็น Non-stationary โดยทั่วไปจำเป็นต้องทำการ first differencing ข้อมูลนั้นๆ ก่อนที่จะทำการประมาณการทางเศรษฐมิติต่อไป อย่างไรก็ตาม การทำ first differencing ก่อนจะทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบในแง่ที่ว่าแบบจำลองที่ประมาณการได้จะขาดข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับการปรับตัวของตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลอง เพื่อให้เกิดดุลยภาพทางเศรษฐศาสตร์ระยะยาว (Long-run relationship) ดังนั้นจึงมีการนำเทคนิค Cointegration ที่สามารถใช้ทดสอบเพื่อดูว่าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันในเชิงดุลยภาพระยะยาวหรือไม่ ซึ่งการใช้เทคนิคดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดปัญหา Spurious regression แม้ว่าตัวแปรที่ใช้จะมีคุณลักษณะเป็น Non-stationary

การทดสอบ Cointegration

ตามหลักการของ Cointegration นั้น แม้ว่าตัวแปรที่ใช้ในสมการ (3.1) จะมีลักษณะเป็น non-stationary หรือ I(1) แต่ตัวแปรเหล่านั้นอาจมีความสัมพันธ์กันในเชิงดุลยภาพระยะยาว (Cointegrating Relationship) ภายใต้เงื่อนไขที่ Swap และ ID มีความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะหนึ่งที่ทำให้ค่าความคลาดเคลื่อนที่ประมาณได้จากสมการ (3.1) นั้นก็คือ ε_t มีลักษณะ stationary หรือ I(0) ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า Swap และ ID มีความสัมพันธ์ในเชิงดุลยภาพระยะยาว ซึ่งทำให้สมการ (3.1) ที่ประมาณได้ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Spurious regression ทำให้ผลการวิเคราะห์มีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือ

วิธีที่จะใช้ในการทดสอบ Cointegration ระหว่างค่า Swap และ ID คือ Two-step approach ที่เสนอโดย Engle and Granger¹ ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนแรก เริ่มต้นที่การประมาณค่าสมการถดถอย นั่นคือสมการที่ (3.1) ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ด้วยวิธี OLS

$$\begin{aligned} \text{SWAP} &= \beta_1 + \beta_2 \text{ID} + \varepsilon_t \\ \varepsilon_t &= \text{SWAP} - [\beta_0 + \beta_1 \text{ID}] \end{aligned} \quad (3.6)$$

ขั้นตอนที่สอง ทดสอบเพื่อดูว่าค่าความคลาดเคลื่อน ε_t ที่ประมาณได้ตามสมการที่ (3.6) มีลักษณะของ $I(0)$ หรือไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ “Stationary Process” หรือไม่ ในขั้นนี้ Engle-Grangle แนะนำให้ใช้วิธี ADF ทดสอบ โดยไม่ต้องใส่ค่าคงที่และ time trend ดังนี้

$$\Delta\varepsilon_t = \phi\varepsilon_{t-1} + \sum \delta_i \Delta\varepsilon_t + u_t \quad (3.7)$$

สมมติฐานหลักในการทดสอบ

H_0 : $\varepsilon_t \sim I(1)$ Swap และ ID ไม่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (Swap และ ID ไม่ cointegration กัน) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ค่า Swap กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยไทย-สหรัฐฯ ไม่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว

H_1 : $\varepsilon_t \sim I(1)$ Swap และ ID มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (Swap และ ID cointegration กัน) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ค่า Swap กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยไทย-สหรัฐฯ มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวต่อกัน

ถ้าผลการศึกษาในขั้นแรกปฏิเสธความสัมพันธ์ระหว่าง Swap กับส่วนต่างดอกเบี้ยตามทฤษฎีเสมอภาค นั่นหมายถึงมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อ Swap ที่นอกจากส่วนต่างดอกเบี้ยในการศึกษานี้จึงใช้แนวคิดจากทฤษฎี Uncovered Interest Parity และ Efficiency Market Hypothesis มาประยุกต์เพื่อหาปัจจัยดังกล่าวนี้

4. ผลการวิจัย

ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปร

การทดสอบข้อมูลที่ใช้ว่ามีคุณสมบัติ Stationary คือ การทดสอบ Unit root ด้วยวิธีการทดสอบของ Augmented Dickey Fuller (ADF) และนำค่า ADF ที่ได้มาพิจารณาโดยมีสมมติฐานหลักว่า ตัวแปรนั้นๆ มีคุณสมบัติ Stationary และปฏิเสธสมมติฐานหลัก เมื่อค่า ADF มีค่ามากกว่าค่าวิกฤตของ Mackinnon (Mackinnon Critical Value) ในที่นี้จะทำการทดสอบคุณสมบัติของข้อมูล 2 ตัวแปร ได้แก่ ค่า Swap และ ส่วนต่างดอกเบี้ย (ID) ซึ่งจะทดสอบทั้งหมด 3 กรณี คือ ยูโร โซน ญี่ปุ่น และอเมริกา ผลการทดสอบได้ดังนี้

ตาราง 4.1 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Unit Root) ด้วยวิธีการ ADF

ตัวแปร	Level		1st Differences	
	ADF test	Prob	ADF test	Prob
IDEURO	-1.588900	0.4854	-4.829891	0.0001*
IDJPY	-2.381177	0.1490	-5.853911	0.0000*
IDUSD	-1.486941	0.5373	-6.709036	0.0000*
SWAPEURO	-0.876706	0.7930	-5.194720	0.0000*
SWAPJPY	-2.517221	0.1139	-4.651297	0.0002*
SWAPUSD	-2.258877	0.1870	-4.800028	0.0001*

ผลการทดสอบ Cointegration

การทดสอบ Cointegration ของข้อมูลมี 2 ขั้นตอน โดยขั้นแรกจะต้องประมาณสมการถดถอยเชิงเส้น (Run Regression) ของแบบจำลองที่ต้องการทดสอบก่อน เพื่อที่จะนำค่า error ที่ได้จากแบบจำลองมาทดสอบคุณสมบัติ stationary โดยพิจารณาจากค่า ADF ในขั้นที่สอง โดยมีสมมติฐานหลักว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์เชิงคู่ระยะยาว ในระยะยาว หรือ ไม่ Cointegrate กัน และปฏิเสธสมมติฐานหลักเมื่อค่า ADF มีค่ามากกว่าค่าวิกฤตของ Mackinnon ในการศึกษานี้ เราต้องการทดสอบความสัมพันธ์ในระยะยาวระหว่าง Swap กับส่วนต่างดอกเบีย ดังนั้น สมการ regression ที่ใช้ทดสอบ ได้แก่

$$SWAP = \beta_1 + \beta_2 ID + \varepsilon_t \quad (4.1)$$

ตารางที่ 4.2 ผลการทดสอบ Stationary ของค่า error ที่ได้จากสมการที่ 4.1 ได้ดังนี้

ตัวแปร	Level	
	ADF test	Prob
EURO	-5.315358	0.0000*
JPY	-5.075660	0.0000*
USD	-4.703417	0.0002*

ผลการทดสอบ Unit root ของ ε_t ของทั้ง 3 กรณี คือ ยูโร โชน ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ ด้วยวิธี ADF ปรากฏว่ามีคุณสมบัติ Stationary ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ทั้ง 3 กรณี แสดงว่า Swap และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยมีการ Cointegrate กันในระยะยาว อธิบายได้ว่าถึงแม้ Swap และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยจะมีการเคลื่อนไหวในบางช่วงที่ไม่สอดคล้องในระยะสั้น หรืออีกนัยหนึ่งคือ การเคลื่อนไหวของ Swap ในบางช่วงไม่สามารถอธิบายได้ด้วยส่วนต่างดอกเบี้ยเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจเกิดปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการคาดการณ์อัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งจะกระทบต่ออุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า การแทรกแซงของรปท. เพื่อรักษาระดับของค่าเงินบาทหรือป้องกันการเก็งกำไรค่าเงินบาท เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้ค่า Swap บิดเบือนไปจากส่วนต่างดอกเบี้ยอย่างเห็นได้ชัด แต่เมื่อนำ Swap และส่วนต่างดอกเบี้ยมาทดสอบความสัมพันธ์ระยะยาวร่วมกัน ผลการศึกษาได้สนับสนุนว่าค่า Swap กับส่วนต่างดอกเบี้ยมีการ Cointegrate กัน ทำให้สรุปได้ว่าการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติดังกล่าวจะเกิดในระยะสั้นเท่านั้น Swap และส่วนต่างดอกเบี้ยจะค่อยๆ ปรับตัวเคลื่อนที่เข้าหากันสู่ดุลยภาพในระยะยาว

ผลการประมาณค่าสมการ DOLS

เมื่อทดสอบคุณสมบัติ Stationary การ Cointegration ของข้อมูลปรากฏว่ามีการ Cointegration กัน เราสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลองความสัมพันธ์ในระยะยาว (DOLS) ได้โดยไม่เกิดปัญหา Spurious ได้ในเบื้องต้นเราจะทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่า Swap กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยดังสมการ 4.11 ได้ดังนี้

$$SWAP_{EURO} = 0.209 + 3.394 ID$$

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง Swap กับส่วนต่างดอกเบี้ยอัตราดอกเบี้ยไทย – ยูโร โซน ปรากฏว่าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยมีผลต่อ Swap ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยถ้าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1

จะทำให้ค่า Swap เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.394 อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบว่าส่วนต่างดอกเบี้ยกับค่า Swap มีความสัมพันธ์กันตามทฤษฎีดอกเบี้ยเสมอภาคหรือไม่โดยมีสมมติฐานหลักในการทดสอบคือ $\beta_1 = 0$ และ $\beta_1 \neq 0$ ด้วยค่า p-Value ปรากฏว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ ไม่เป็นไปตามทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค ส่วนต่างดอกเบี้ยไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของ Swap ได้ทั้งหมด

$$SWAP_{JPY} = 0.012 + 0.016 ID$$

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง Swap กับส่วนต่างดอกเบี้ยอัตราดอกเบี้ยไทย – ญี่ปุ่น ปรากฏว่าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยมีผลต่อ Swap ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยถ้าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้ค่า Swap เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.016 อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบว่าส่วนต่างดอกเบี้ยกับค่า Swap มีความสัมพันธ์กันตามทฤษฎีดอกเบี้ยเสมอภาคหรือไม่โดยมีสมมติฐานหลักในการทดสอบคือ $\beta_1 = 0$ และ $\beta_1 \neq 1$ ด้วยค่า p-Value ปรากฏว่ายอมรับสมมติฐานหลัก นั่นคือ เป็นไปตามทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค ส่วนต่างดอกเบี้ยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของ Swap ได้ทั้งหมด

$$SWAP_{USD} = 0.123 + 0.917 ID$$

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง Swap กับส่วนต่างดอกเบี้ยอัตราดอกเบี้ยไทย – ยูโร โซน ปรากฏว่าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยมีผลต่อ Swap ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยถ้าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้ค่า Swap เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.917 อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบว่าส่วนต่างดอกเบี้ยกับค่า Swap มีความสัมพันธ์กันตามทฤษฎีดอกเบี้ยเสมอภาคหรือไม่โดยมีสมมติฐานหลักในการทดสอบคือ $\beta_1 = 0$ และ $\beta_1 \neq 1$ ด้วยค่า p-Value ปรากฏว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ เป็นไปตามทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค ส่วนต่างดอกเบี้ยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของ Swap ได้ทั้งหมด

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษา 3 กรณี ได้แก่ ยูโร โซน, ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ สำหรับผลการศึกษาเชิงปริมาณ คือ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่า Swap กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยตามกรอบทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค การทดสอบ Stationary ของข้อมูลผลปรากฏว่าข้อมูลในแต่ละกรณีมีคุณสมบัติ Non-Stationary ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% เมื่อทำการ differentiate 1 ครั้ง ข้อมูลจึงมีคุณสมบัติ Stationary และเมื่อทดสอบถึงความสัมพันธ์เชิงคู่สภาพในระยะยาว (Cointegrating) กันระหว่างค่า Swap และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยปรากฏว่าค่า Swap และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์เชิงคู่สภาพในระยะยาว (Cointegrating) กัน ทั้ง 3 กรณี กล่าวคือ ค่า Swap ที่เบี่ยงเบนจากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยจะเกิดขึ้นในระยะสั้นเท่านั้น เมื่อเวลาผ่านไปสักกระยะหนึ่งค่า Swap และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยจะปรับตัวเข้าสู่คู่สภาพในระยะยาว เมื่อทดสอบคุณสมบัติของข้อมูลแล้วจึงนำมาประมาณสมการถดถอยตาม

แบบจำลองทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค ผลการทดสอบปรากฏว่าทั้ง 3 กรณี เป็นไปตามทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยเสมอภาค

การประยุกต์ผลการวิจัย เหมาะสำหรับธุรกิจการค้าระหว่างประเทศที่มีการทำธุรกรรมการเงินที่เกี่ยวข้องกับอัตราแลกเปลี่ยน เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการลงทุน หรือนำมาพยากรณ์แนวโน้มว่าทิศทางของอัตราแลกเปลี่ยนจะเป็นไปในทิศทางไหนซึ่งดูได้จากค่า Swap

ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยที่ควรทำต่อไปในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูล Swap อายุ 3 เดือนในการศึกษา ซึ่งในตลาดมีหลั่วงช่วงเวลา ผู้ที่สนใจอาจศึกษาเพิ่มเติมโดยการใช้ข้อมูล Swap อายุ 1 วัน 1 อาทิตย์ 1 เดือน เป็นต้น เพื่อลองเปรียบเทียบผลการศึกษาดู

เอกสารอ้างอิง

ภูมิฐาน รั้งกกุลนุวัฒน์. 2556. การวิเคราะห์อนุกรมเวลาสำหรับเศรษฐศาสตร์และธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฝ่ายตลาดการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย และ ชมรม เอซีไอ ประเทศไทย. (2554). เรื่อนำรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน. บทความจากธนาคารแห่งประเทศไทย.

บรรณิยา ยนต์นิยม. 2548. การเคลื่อนไหวของค่า Swap ภายใต้กรอบทฤษฎีดอกเบี้ยเสมอภาค. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อัครพงษ์ อ้นทอง. 2546. คู่มือการใช้โปรแกรม EViews เพื่อการวิเคราะห์ Unit Root, Cointegration และ ErrorCorrection Model (ตามวิธีการของ Engle and Granger).

การศึกษาการพยากรณ์ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดยใช้แบบจำลองโครงข่ายประสาทเทียม

SET INDEX PREDICTION USING ARTIFICIAL NEURAL NETWORK

ไพโรจน์ สารณีนานนท์¹ สมพร ปันโภชา²

¹ สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 Email: i_am_rojji@hotmail.com

² สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 Email: somporn_pun@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถของโครงข่ายประสาทเทียมในการพยากรณ์ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แบบจำลองประเภท NARX จำนวน 100 แบบจำลอง ที่มีกำหนดกลุ่มของแบบจำลองออกเป็น 2 กลุ่ม โดยจำแนกตามการใช้ข้อมูลย้อนหลังคือ แบบ 5 วันย้อนหลัง และ 10 วันย้อนหลัง ได้ถูกนำมาใช้ในการทดลองและพิจารณา ในส่วนของกรรมวิธีในการวิจัยจะใช้วิธีแบ่งการทดสอบออกเป็น 4 รอบการทดสอบแบบมีผลต่อเนื่อง โดยแต่ละรอบของการทดสอบจะมีวัตถุประสงค์ในการทดสอบที่แตกต่างกัน นั่นคือ จะเริ่มทดสอบจากลักษณะโครงสร้างของโครงข่าย อัลกอริทึมที่ใช้ในการสอนแบบจำลอง รูปแบบของฟังก์ชันที่ใช้สำหรับเลเยอร์ซ่อน และ รอบสุดท้ายจะเป็นการทดสอบรูปแบบฟังก์ชันที่ใช้สำหรับเลเยอร์ซ่อนนอกสุด. ในส่วนของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้จะใช้ข้อมูลรายวันตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม 2548 จนถึง 22 พฤษภาคม 2560 ด้วยจำนวนข้อมูลทั้งสิ้น 2920 ข้อมูล โดยข้อมูล 2828 จะถูกนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการสอนแบบจำลองและข้อมูลในส่วนที่เหลือจะถูกนำมาใช้สำหรับการทดสอบความสามารถของแบบจำลองในการพยากรณ์ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองประเภท NARX สามารถนำมาใช้พยากรณ์ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เมื่อใช้กับข้อมูลเข้า 5 แบบดังนี้ ยอดซื้อขายสุทธิสิ้นวันของนักลงทุนสถาบันไทย ยอดซื้อขายสุทธิสิ้นวันของนักลงทุนต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศรายวันของไทยและสหรัฐอเมริกา ดัชนีราคาน้ำมันดิบรายวันของ WTI และ ดัชนีราคาปิโตรรายวันของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ดาว์นโจนของสหรัฐอเมริกา โดยค่าความแม่นยำในการพยากรณ์ของแบบจำลองที่ดีที่สุดจะมีค่าสูงสุดอยู่ที่ 90.493%.

คำสำคัญ: โครงข่ายประสาทเทียม, NARX

ABSTRACT

In this study the ability of artificial neural network (ANN) in forecasting the daily SET stock exchange rate is investigated. 100 Non-linear Autoregressive Network with Exogenous Inputs (NARX) models along with two

groups of five-prior days and ten-prior days have been assessed. The series of testing for 4 rounds of 4 different testing objectives, network architecture, training algorithm, hidden transfer function and output transfer function, are the methodology used in this study. The period of dataset is from January 27, 2005 till May 22, 2017 with totally 2920 time-step observations and the first 2828 observations are treated as training dataset and the next observations are treated as prediction dataset for testing the model prediction ability.

The results of study show that NARX can be used to forecast SET index accordingly and effectively along with 5 input parameters: daily net buy/sell of Thai institute investors, daily net buy/sell of foreign investors, daily Thai-US currency exchange rate (THB/USD), daily closing price of WTI price index (WTI) and daily closing price of US Dow Jones industrial stock index, and the model performance for prediction is 90.493% of the value of the coefficient of determination for regression plot.

Keywords: Neural Network, NARX

1. Introduction

In studying some phenomenon, developing a mathematical model to simulate the non-linear relations between inputs and outputs is a hard task due to complicated nature of that phenomenon. Artificial intelligent systems such as artificial neural networks (ANN), fuzzy inference system (FIS) and adaptive neuro-fuzzy inference system (ANFIS) have been applied to model a wide range of challenging problems in science and engineering. ANN displays better performance in bankruptcy prediction than conventional statistical methods such as discriminant analysis and logistic regression. Investigations in credit rating process showed that ANN has better prediction ability than statistical methods due to complex relation between financial and other input variables. Bankruptcy prediction, credit risk assessment and security market applications are the other economical area that ANN has been widely applied.

1.1 Implementations

There are 4 areas of implementation that ANN can be applied

- Function Approximation / Input-Output and Curve Fitting / Non-linear Regression
- Pattern Recognition / Classification
- Data Clustering / Feature Extraction / Data Dimension Reduction
- Time Series Prediction / Dynamic Modeling / Non-linear Autoregression

1.2 Time Series NARX Feedback Neural Networks

The nonlinear autoregressive network with exogenous inputs (NARX) is a recurrent dynamic network, with feedback connections enclosing several layers of the network. The NARX model is based on the linear ARX model, which is commonly used in time-series modeling. The defining equation for the NARX model is

$$y(t) = f(y(t-1), y(t-2), \dots, y(t-n_y), u(t-1), u(t-2), \dots, u(t-n_u))$$

where the next value of the dependent output signal $y(t)$ is regressed on previous values of the output signal and previous values of an independent (exogenous) input signal. (Amin Hedayati Moghaddam, Moein Hedayati Moghaddam and Morteza Esfandyari, 2016: 89-93)

1.3 Training Algorithms

Below are the training algorithms which are used in this study

- Levenberg (trainlm)
- Bayesian Regularization (trainbr)
- BFGS Quasi-Newton (trainbfg)
- Resilient Backpropagation (trainrp)
- Scaled Conjugate Gradient (trainscg)
- Conjugate Gradient with Powell/Beale Restarts (traincgb)
- Fletcher-Powell Conjugate Gradient (traincgf)
- Polak-Ribiere Conjugate Gradient (traincgp)
- One Step Secant (trainoss)
- Variable Learning Rate Gradient Descent (trainingdx)
- Gradient Descent with Momentum (trainingdm)
- Gradient Descent (trainingd)
- Gradient Descent with adaptive learning rate (trainingda)

1.4 Transfer Functions

Below are the transfer functions which are used in this study

Table 1 List of Transfer Functions

Name	Input/Output Relation	Icon	MATLAB Function
Hard Limit	$\alpha = 0 \quad n < 0$ $\alpha = 1 \quad n \geq 0$		hardlim
Symmetrical Hard Limit	$\alpha = -1 \quad n < 0$ $\alpha = +1 \quad n \geq 0$		hardlims
Linear	$\alpha = n$		purelin
Saturating Linear	$\alpha = 0 \quad n < 0$ $\alpha = n \quad 0 \leq n \leq 1$ $\alpha = 1 \quad n > 1$		satlin
Symmetric Saturating Linear	$\alpha = -1 \quad n < -1$ $\alpha = n \quad -1 \leq n \leq 1$ $\alpha = 1 \quad n > 1$		satlins
Log-Sigmoid	$\alpha = \frac{1}{1 + e^{-n}}$		logsig
Hyperbolic Tangent Sigmoid	$\alpha = \frac{e^n - e^{-n}}{e^n + e^{-n}}$		tansig
Positive Linear	$\alpha = 0 \quad n < 0$ $\alpha = n \quad 0 \leq n$		poslin
Competitive	$\alpha = 1 \quad \text{neuron with max } n$ $\alpha = 0 \quad \text{all other neurons}$		compet

2. Objectives of Study

1. To study how to use artificial neural network for predicting stock market index
2. To apply neural network approach for forecasting SET index

3. Empirical Methodologies

3.1 Scope of Empirical Study

This study will concern and focus only about quantitative analysis through artificial neural networks and the criteria for choosing models is considered by the quantitative R-measure which is the linear correlation between actual data and network outputs. Specifically, all total 100 models of time series NARX feedback neural networks will be assessed and each model will be trained and tested iteratively at least 3 times in order to make sure that all models are trained properly and give the reliable and stable testing results.

3.2 Input Data

- Daily Net Buy/Sell of Thai Institute Investors

This information can represent as the investment view of marginal investors.

- Daily Net Buy/Sell of Foreign Investors

This information represents as the foreign investor's investment view toward Thailand's economic perspectives.

- Daily Thai-US Currency Exchange Rate

This information represents as the foreign investor's investment view toward Thailand's economic perspectives.

- Daily closing price of WTI Price Index

The mainly reason to use this information as of input data because the majority of market cap of SET are crude oil companies.

- Daily closing price of US Dow Jones Industrial Stock Index

This information can represent as the investment momentum perspectives.

All input and output data have been collected from January 27, 2005 till May 22, 2017 with totally 2920 time-step observations.

3.3 Dataset

- Training / Validation / Test Dataset

The purpose of this dataset is to do model quantitative analysis with training, validating and testing dataset and the ratio of dividing is 0.7, 0.15 and 0.15 for training, validation and testing dataset respectively. This group of dataset covers data period from January 27, 2005 to December 30, 2016, with totally 2828 time-step observations

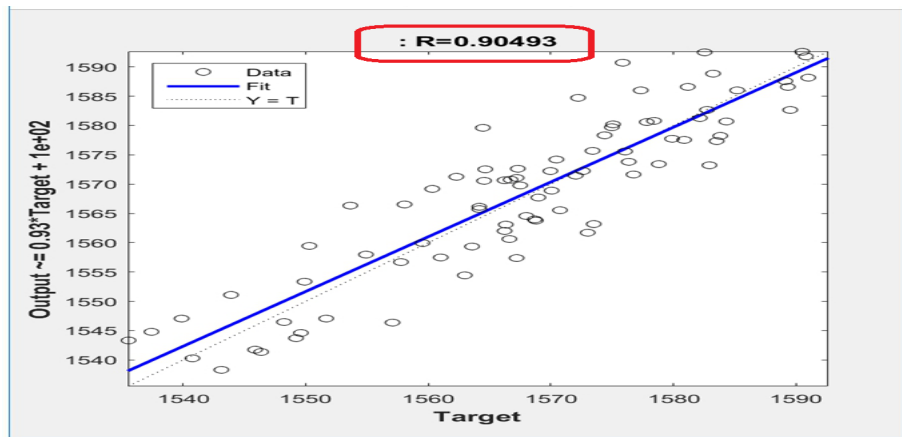
- Prediction Dataset

The purpose of this dataset is to do model forward testing. For this stage, the regression plot of this testing, R-measure, will be consider as the model key performance indicator. This dataset covers data period from January 4, 2017 to May 22, 2017, with totally 92 time-step observations.

3.4 Key Model's Performance Indicator (R-measure)

In this studying will use a regression plot for prediction dataset as a key model performance indicator, R-measure. R-measure is the linear correlation between actual data and network outputs as shown in below figure

Figure 1 The value of R-Measure = 90.493%

From this regression plot, it shows the linear relationship between targets (T: actual data) and outputs of the testing model (Y) and in this case R-measure is 90.493%. The blue dark line represents the degree of model fitting.

3.5 Empirical Topologies

This study designs to do testing iteratively with 4 rounds of different objective testing.

- Round 1 – Neural Network Architecture

This round will cover 2 groups of models, 5-lag of time (t-5) and 10-lag of time (t-10) for both input and output time-series data, and each group will be conducted with many simulations of the neural network architecture. Totally 48 models will be assessed in this round.

- Round 2 – Neural Network Algorithm

This round still maintains 2 groups of models (t-5 and t-10) but only the best performance model of each group from the previous round will be further evaluated with many algorithms. Totally 24 models will be assessed in this round.

- Round 3 – Hidden Layer Transfer Function

This round will maintain only one the best performance model form the previous round and the model will be further investigated with many hidden layer transfer functions. Totally 14 models will be assessed in this round.

- Round 4 – Output Layer Transfer Function

This round will maintain only one the best performance model form the previous round and the model will be further investigated with many output layer transfer functions. Totally 14 models will be assessed in this round.

4. Empirical Results

Below are the testing results for round-1, round-2, round-3 and round-4.

Table 2 Empirical Result for Round-1

Models						R(%)	
No.	Architecture		Algorithm	Transfer Function		Group	
	Layers	Neurons		Hidden	Output	t-5	t-10
1	1	10-1	trainlm	tansig	purelin	80.58	77.333
2		20-1	trainlm	tansig	purelin	81.856	64.216
3		30-1	trainlm	tansig	purelin	79.929	85.974
4		40-1	trainlm	tansig	purelin	85.609	67.256
5		50-1	trainlm	tansig	purelin	83.952	57.533
6		60-1	trainlm	tansig	purelin	88.231	75.616
7		70-1	trainlm	tansig	purelin	85.76	41.866
8		80-1	trainlm	tansig	purelin	77.493	66.411
9		90-1	trainlm	tansig	purelin	64.751	55.469
10	2	5-5-1	trainlm	tansig	purelin	87.029	87.71
11		10-10-1	trainlm	tansig	purelin	83.132	81.2
12		15-15-1	trainlm	tansig	purelin	54.745	74.351
13		20-20-1	trainlm	tansig	purelin	73.093	79.04
14		25-25-1	trainlm	tansig	purelin	50.306	50.639
15	30-30-1	trainlm	tansig	purelin	30.317	58.106	
16	3	5-5-5-1	trainlm	tansig	purelin	88.489	89.309
17		10-10-10-1	trainlm	tansig	purelin	86.593	80.903
18		15-15-15-1	trainlm	tansig	purelin	81.161	77.34
19	20-20-20-1	trainlm	tansig	purelin	61.536	62.354	
20	4	5-5-5-5-1	trainlm	tansig	purelin	89.046	89.533
21		10-10-10-10-1	trainlm	tansig	purelin	73.383	81.416
22	5	5-5-5-5-5-1	trainlm	tansig	purelin	89.073	89.893
23	6	5-5-5-5-5-5-1	trainlm	tansig	purelin	88.556	88.626
24	7	5-5-5-5-5-5-5-1	trainlm	tansig	purelin	87.671	86.506

From this testing result, the selected models for this round is Model No. 22 - 5 layers and each layer contains 5 neurons (5-5-5-5-5-1) for both groups of t-5 and t-10 with %R=89.073% and 89.893% respectively.

Table 3 Empirical Result for Round-2

Models						R(%)	
No.	Architecture		Algorithm	Transfer Function		Group	
	Layers	Neurons		Hidden	Output	t-5	t-10
1	5	5-5-5-5-5-1	trainlm	tansig	purelin	89.073	89.893
2			trainbr	tansig	purelin	87.732	78.275
3			trainbfg	tansig	purelin	56.443	38.088
4			trainrp	tansig	purelin	38.871	65.65
5			trainscg	tansig	purelin	78.663	77.553
6			traincgb	tansig	purelin	84.837	86
7			traicgf	tansig	purelin	85.107	71.476
8			traicgp	tansig	purelin	80.503	48.697
9			trainoss	tansig	purelin	70.528	85.53
10			traingdx	tansig	purelin	-3.4283	11.497
11			traingdm	tansig	purelin	15.007	45.131
11			traingd	tansig	purelin	-24.772	-6.5819
12	traingda	tansig	purelin	-9.046	-34.547		

From this testing result, the selected models for this round is Model No. 1 - 5 layers and each layer contains 5 neurons (5-5-5-5-1) for group of t-10 with %R=89.893%.

Table 4 Empirical Result for Round-3

Models						R(%)
Architecture			Algorithm	Transfer Function		Group
No.	Layers	Neurons		Hidden	Output	t-10
1	5	5-5-5-5-1	trainlm	tansig	purelin	89.893
2			trainlm	logsig	purelin	89.803
3			trainlm	hardlim	purelin	23.125
4			trainlm	hardlims	purelin	0.00*
5			trainlm	netinv	purelin	11.433
6			trainlm	poslin	purelin	87.028
7			trainlm	purelin	purelin	90.493
8			trainlm	radbas	purelin	53.638
9			trainlm	radbasn	purelin	84.192
10			trainlm	satlin	purelin	88.699
11			trainlm	satlins	purelin	89.549
12			trainlm	softmax	purelin	84.495
13			trainlm	tribas	purelin	81.956
14			trainlm	elliotsig	purelin	89.025
15			trainlm	compet	purelin	0.00*
0.00* is not equal to zero but it is very very less value						

From this testing result, the selected models for this round is Model No. 7 - 5 layers and each layer contains 5 neurons (5-5-5-5-1) for group of t-10 along with hidden transfer function 'purelin' with %R=90.493%.

Table 5 Empirical Result for Round-4

Models						R(%)
Architecture			Algorithm	Transfer Function		Group
No.	Layers	Neurons		Hidden	Output	t-10
1	5	5-5-5-5-1	trainlm	purelin	tansig	76.803
2			trainlm	purelin	logsig	81.689
3			trainlm	purelin	hardlim	0.00*
4			trainlm	purelin	hardlims	0.00*
5			trainlm	purelin	netinv	-15.413
6			trainlm	purelin	poslin	89.769
7			trainlm	purelin	purelin	90.493
8			trainlm	purelin	radbas	-2.1072
9			trainlm	purelin	radbasn	0.00*
10			trainlm	purelin	satlin	88.218
11			trainlm	purelin	satlins	90.343
12			trainlm	purelin	softmax	0.00*
13			trainlm	purelin	tribas	0.00*
14			trainlm	purelin	elliotsig	64.607
15			trainlm	purelin	compet	0.00*
0.00* is not equal to zero but it is very very less value						

From this testing result, the selected models for this round is Model No. 7 - 5 layers and each layer contains 5 neurons (5-5-5-5-1) for group of t-10 along with hidden transfer function 'purelin' and output transfer function 'purelin' with %R=90.493%.

Finally, the best model of this studying is the model of 5-5-5-5-1 neurons along with the same transfer function (purelin) for both of hidden and output layers.

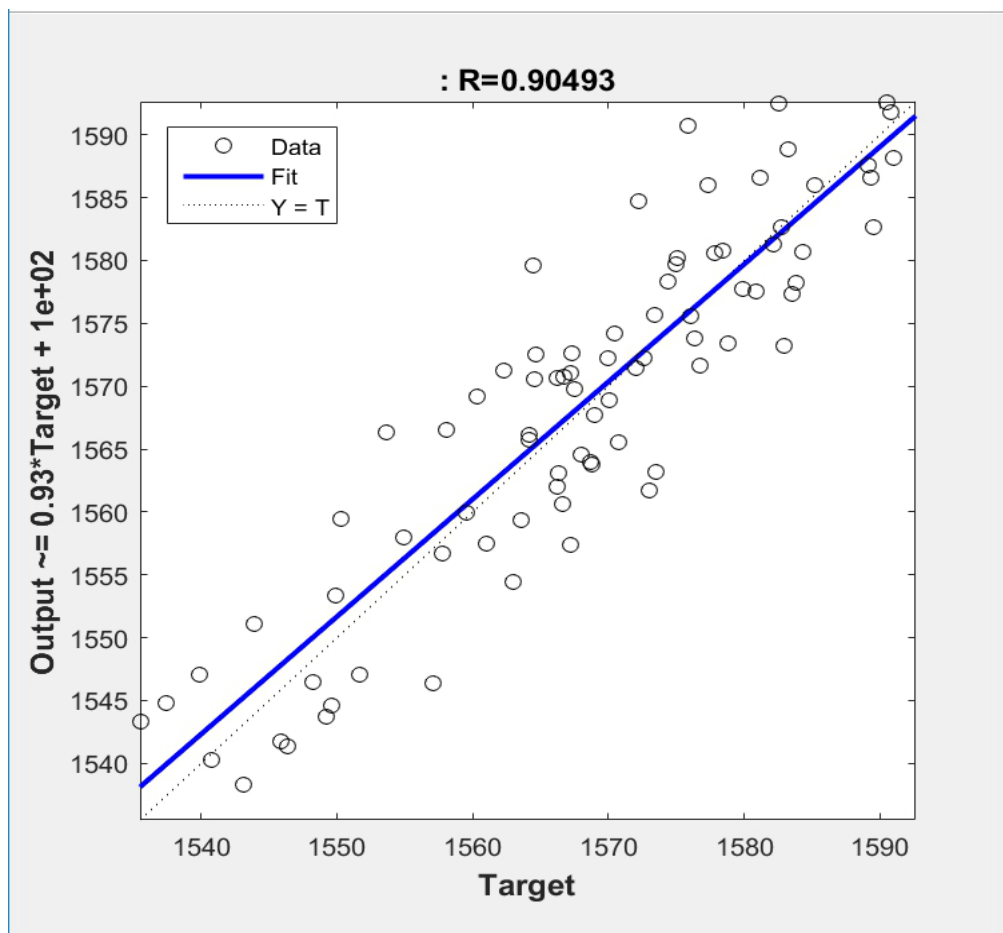
5. Summary and Suggestions

From the empirical study and results, it can be summarized that the top three performances, R-measure, are 90.493%, 90.343% and 89.893% as it is shown in Table 5.

Table 6 The best top three models.

Performance:R	Model				Algorithm
	Architecture		Transfer Function		
	Layer	Neurons	Hidden	Output	
90.493%	5	5-5-5-5-1	purelin	purelin	trainlm
90.343%			purelin	satlins	
89.893%			tansig	purelin	

5.1 Prediction Test – Regression Plot

Figure 2 Regression Plot for prediction dataset

From this figure of regression plot for prediction dataset, R-measure value is 90.493%.

5.2 Prediction Test – Time Series Response

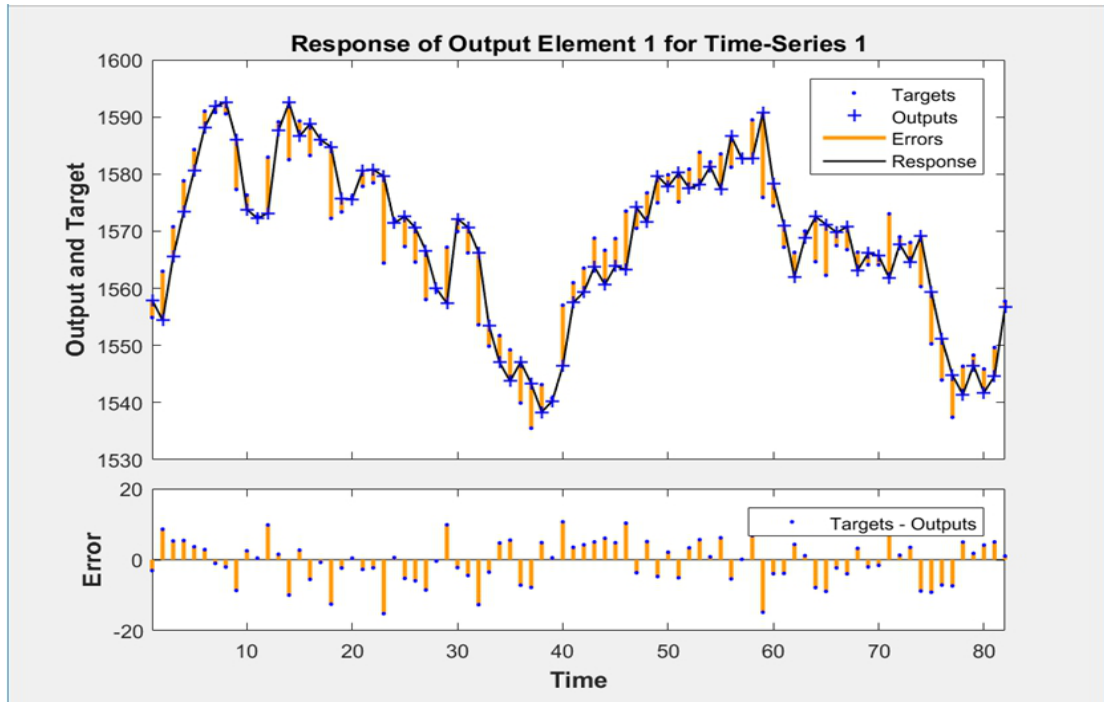

Figure 3 Time Series Response for prediction dataset

This figure shows time-series response of the network's output and network's error for whole period of prediction dataset from January 4, 2017 to May 22, 2017, with totally 92 observations.

5.3 Prediction Test – Error Histogram

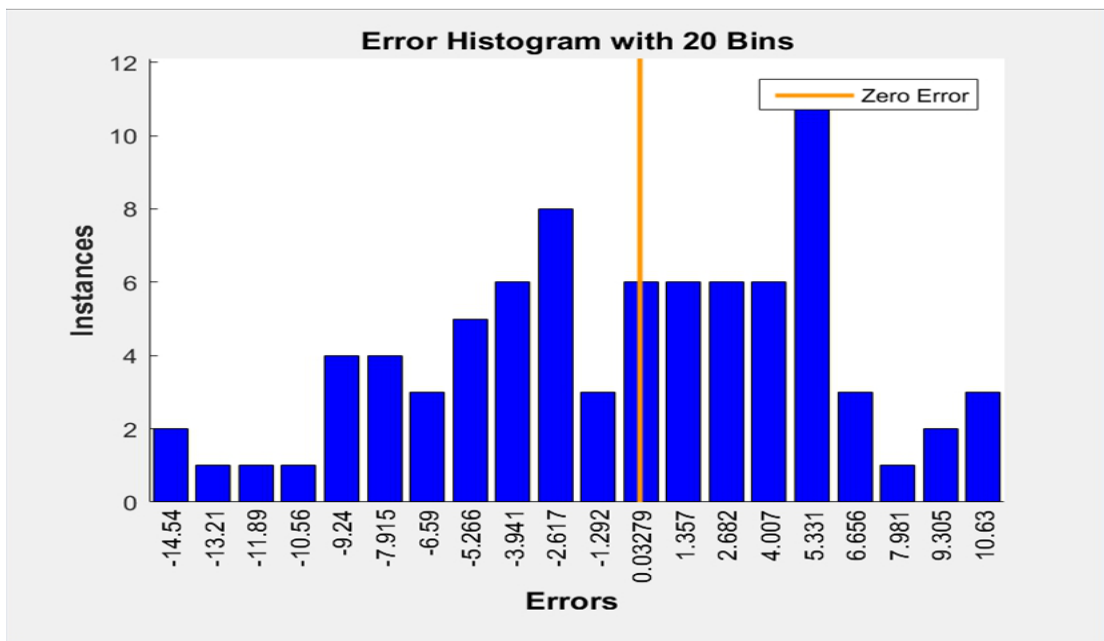

Figure 4 Error Histogram for prediction dataset

From this error histogram shows that the range of error is [-14.54, 10.63] points, the mode of error is 5.331 points and the mean of error is about -0.517 point.

5.4 Suggestion

As you can see all input data are time-series data so it can be positive to do time-series analysis to find out proper the number of lag and bring more inputs that can capture SET index movement significantly.

6. Conclusion and Benefits

From the theoretical studying of artificial neural network for predicting stock market index and from the empirical results, NARX can be used to forecast SET index accordingly and effectively along with 5 input parameters: Net Inst, Net Foreign, THB/USD, WIT and DJI.

All local and foreign investors can apply this study to forecast Stock Exchange of Thailand Index for making their decision plans or their investment views in the way of quantitative analysis perspectives.

Acknowledgements

I would first like to deeply thank my advisor, Asst. Prof. Dr. Somporn Punpocha for many useful suggestions, correction and much more excellent ideas I have gotten.

Reference

- [1] Mark Hudson Beale, Martin T. Hagan, Howard B. Demuth, 2014. Neural Network Design 2nd Edition
- [2] Mark Hudson Beale, Martin T. Hagan, Howard B. Demuth, 2016. Neural Network Toolbox User's Guide.
- [3] Amin Hedayati Moghaddam, Moein Hedayati Moghaddam and Morteza Esfandyari (2016). NASDAQ Stock market index prediction using artificial neural network

เปรียบเทียบการทำกำไรจากการซื้อขายหุ้นทางเทคนิคกับการซื้อและถือในระยะยาว
IN COMPARISON TO MAKE THE PROFITABILITY OF TECHNICAL TRADING
WITH BUYING AND HOLDING IN THE LONG RUN

สุพรรณณี สุธะ¹ สมพร ปันโกษา²

¹ สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: supunnee.suya@gmail.com

² สาขาวิศวกรรมการเงิน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

126 / 1 ถ.วิภาวดีรังสิต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400 E-mail: somporn_pun@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีจ่ายปันผลอย่างต่อเนื่องโดยแบ่งการซื้อขายเป็น 2 แบบ คือการซื้อขายแบบซื้อและถือ(Buy and Hold) และการซื้อขายตามสัญญาณทางเทคนิค EMA และ MACD ซึ่งไม่คำนึงถึงค่าธรรมเนียมการซื้อขายหลักทรัพย์ โดยคาดว่า การซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้สัญญาณทางเทคนิคจะให้ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีจากการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มากกว่าการซื้อขายแบบซื้อและถือ(Buy and Hold) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้ข้อมูลราคาปิดหลักทรัพย์ 3 หลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย(SET) ได้แก่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2550 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2559 ย้อนหลัง 10 ปี รวมทั้งหมด 2,685 ข้อมูล ที่ข้อมูลมีการแจกแจงปกติมีลักษณะเป็นแบบระฆังคว่ำมีความเบ้เล็กน้อย โดยการซื้อขายแบบซื้อและถือ(Buy and Hold) มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีที่ 10.07%, 15.37% และ 10.35% ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ตามลำดับ เมื่อทดสอบการซื้อขายโดยใช้สัญญาณทางเทคนิค EMA มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีสูงสุดอยู่ที่ EMA(5,12) 15.79% และต่ำสุดอยู่ที่ EMA(5,12) 6.68% และเมื่อทดสอบการซื้อขายโดยใช้สัญญาณทางเทคนิค MACD มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีสูงสุดอยู่ที่ MACD(200,75,9) 14.28% และต่ำสุดอยู่ที่ MACD(75,26,12) 4.88 โดยนำข้อมูลมาทดสอบสมมติฐานทางสถิติโดยใช้ T-test พบว่าการซื้อขายหลักทรัพย์ดังกล่าวโดยใช้สัญญาณทางเทคนิค ให้อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีไม่ต่างจากการซื้อขายแบบซื้อและถือ(Buy and Hold) ที่ความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจากการทดสอบจึงสรุปได้ว่าการซื้อขายทางเทคนิคให้อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยรายปีไม่แตกต่างจากการซื้อและถือ(Buy and Hold)

คำสำคัญ: Buy and Hold, EMA, MACD, SET

ABSTRACT

The purpose of this study is to test the stock trading which has a record of continuous payments. By dividing the trading into two types on buy-and-hold and the technical signals of EMA and MACD trading without the transaction cost. Trading on technical signals is expected to yield more than an average annual return on the buy-and-hold stock. Using the closing price of 3 stocks from The Stock Exchange of Thailand (SET), are PTT Public Company Limited, The Siam

Commercial Bank Public Company Limited, and Siam Cement Group, since the 3rd January 2007 until 30th December 2016 for 10 years, totaly 2,685 data, we find that data distribution are the normal distribution with a slightly skewness. The average annual yield of buy-and-hold trading is PTT Public Company Limited 10.07%, Commercial Bank Public Company Limited 15.37% and Siam Cement Group 10.35%. When trading by technical signals. We find that EMA trading had the highest average annual yield 15.79% on EMA(5,12) and the lowest yield 6.68% on EMA(5,12) while MACD trading had the highest average annual yield 14.28% on MACD(200,75,9) and lowest the yield 4.88% on MACD(75,26,12)

The statistical hypothesis testing using t-test shows that the average annual yield the stock trading using technical signals is not different from buy-and-hold at 95% confidence level.

1. บทนำ

การลงทุน ผู้ลงทุนย่อมต้องการผลตอบแทนสูงในการลงทุนแต่ละครั้ง การตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ สิ่งที่จะช่วยให้การตัดสินใจแต่ละครั้งมีประสิทธิภาพ นั่นก็คือ ข้อมูลที่มีความรวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำ เพื่อนำมาช่วยวิเคราะห์แนวโน้มของตลาด ราคาที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของหุ้นแต่ละตัวมีลักษณะเฉพาะตัว จากผลงานวิจัยที่ผ่านมา มีการพยายามคิดหลักการที่ใช้พยากรณ์การซื้อขายหุ้น ซึ่งสามารถแบ่งหลักการดังกล่าวออกเป็น 2 หลักการสำคัญ คือ การวิเคราะห์หุ้น และการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ตัวชี้วัดการซื้อขายและราคาหุ้น (Wiley and Sons, 2005) โดยการอภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของการวิเคราะห์ทางเทคนิคได้ดึงดูดความสนใจงานวิจัยเป็นอย่างมากในปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ของการศึกษาจะสนับสนุนสมมติฐานทางเดินสุ่ม (the random walk hypothesis) ซึ่งหมายความว่า การวิเคราะห์ทางเทคนิคไม่สามารถใช้ได้ โดยการทดสอบทางสถิติได้ถูกนำมาใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของการวิเคราะห์ทางเทคนิค [1,2] แต่ภายหลังปี 1992 ได้มีการสนใจการวิเคราะห์ทางเทคนิคมากขึ้นและพบว่า การวิเคราะห์ทางเทคนิคสามารถคาดการณ์แนวโน้มตลาดและได้รับผลตอบแทนส่วนเกิน Brock, Lalonishok, and Lebaron ทำการวิจัยโดยใช้ t-test เพื่อตรวจสอบผลตอบแทนโดยใช้สัญญาณการซื้อขายจากตัวชี้วัด MA และ TRB พบว่าการซื้อขายทางเทคนิคมีความสามารถในการทำนายอย่างมีนัยสำคัญในตลาดสหรัฐอเมริกา (U.S. market) ช่วงปี ค.ศ. 1897 – 1986 [3] จากการศึกษาโดยการทดสอบเช่นนี้ จึงมีนักวิชาการหลายคนศึกษาและสนับสนุนการทำกำไรจากการใช้สัญญาณทางเทคนิค, Bessembinder และ Chan พบว่าการซื้อขายทางเทคนิคจะประสบความสำเร็จในการทำนายการเคลื่อนไหวของราคาหุ้นในตลาดเกิดใหม่ เช่น มาเลเซีย, ไทย และไต้หวัน และความสามารถในการคาดการณ์นั้นจะลดลงอย่างมากในประเทศที่พัฒนา เช่น ฮองกง และญี่ปุ่น [4], Ito ประเมินการทำกำไรจากการซื้อขายทางเทคนิคปี ค.ศ. 1980-1996 พบว่าสามารถคาดการณ์แนวโน้มของตลาดได้ในประเทศญี่ปุ่น, แคนาดา, อินโดนีเซีย, เม็กซิโก, ไต้หวัน และตลาดที่ไม่ได้อยู่ในสหรัฐอเมริกา [5] Lai และ Balachandher ใช้ VMA และ FMA ในการคาดการณ์ Kuala Lumpur Stock Exchange Composite Index ในปี ค.ศ. 1977-1999 ในตลาดหุ้นมาเลเซีย และพบว่า การใช้ VMA และ FMA มีประสิทธิภาพสูงกว่ากลยุทธ์ซื้อและถือแม้จะมีค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรม [6] Vasiliou, Eriotis และ Papathanasiou ใช้ MA และกลยุทธ์ MACD กับ The Athens General Index ตั้งแต่ต้นปี 1990 จนถึงสิ้นปี 2004 และพบว่ากลยุทธ์ MA (ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปี 36.10%) และกลยุทธ์ MACD (ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปี 55.65%) ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่า กลยุทธ์การซื้อและถือ (ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปี 12%) ในตลาดหุ้นเอเธนส์ [7] กลยุทธ์การซื้อขายสามารถทำนายได้ดีในตลาดหุ้นเกิดใหม่ได้แก่ มาเลเซีย, ไทย, อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์มากกว่าในตลาดหุ้นที่พัฒนาแล้วของสิงคโปร์ [8]

โดยการศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นการซื้อขายโดยใช้เทคนิค MA และ MACD กับหุ้นในตลาดหุ้นไทย โดยมุ่งเน้นหุ้นที่มีลักษณะที่มีการจ่ายเงินปันผลอย่างต่อเนื่อง บมจ.ปตท (PTT), ธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB) และ บมจ.ปูนซีเมนต์ไทย(SCC) เปรียบเทียบกับการซื้อและถือของหุ้น บมจ.ปตท (PTT), ธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB) และ บมจ.ปูนซีเมนต์ไทย(SCC) โดยใช้การทดสอบทางสถิติ T-Test ในการทดสอบสมมติฐาน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการซื้อขายหุ้น บมจ.ปตท (PTT), ธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB) และ บมจ.ปูนซีเมนต์ไทย(SCC) โดยใช้เทคนิค MA และ MACD กับการซื้อและถือของหุ้น บมจ.ปตท (PTT), ธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB) และ บมจ.ปูนซีเมนต์ไทย(SCC) โดยใช้การทดสอบทางสถิติ T-Test ในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาอัตราผลตอบแทนส่วนเกินที่ดีกว่าการซื้อและถือในระยะยาว

3. การดำเนินการวิจัย

3.1. วิธีการศึกษา

จากแนวคิดการลงทุนที่ต้องการผลตอบแทนสูงภายใต้ความเสี่ยงที่รับได้จากการลงทุนในหุ้นปันผล โดยทำการทดสอบการเข้าซื้อขายหุ้นปันผลโดยใช้ตัวชี้วัดทางเทคนิค เปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ได้จากการซื้อและถือยาวภายใต้ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบโดยใช้เครื่องมือทางสถิติในการช่วยวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการวิจัย ดังมีรายละเอียดในเรื่องของ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้สำหรับการศึกษานี้ คือ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีประวัติการจ่ายเงินปันผลอย่างต่อเนื่องทุกปี เป็นเวลานาน 10ปี

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เทคนิควิธีการทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างหนึ่งกับประชากรหรือเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากประชากรที่มีการแจกแจงปกติและทราบค่าความแปรปรวนของประชากร โดยการเปรียบเทียบ 2 ค่าเฉลี่ยจากข้อมูลเดียวกัน สามารถใช้การเปรียบเทียบโดยใช้การเปรียบเทียบแบบจับคู่สิ่งที่ทดลอง Paired samples test)

3.1.3 ตัวแปรในการศึกษา

μ คือ ผลตอบแทนเฉลี่ยของหลักทรัพย์จากสถานะซื้อและถือ(buy and hold)

μ_1 คือ ผลตอบแทนค่าเฉลี่ยจากสถานะ การซื้อ (long position)

σ คือ ความผันผวนของผลตอบแทนของหลักทรัพย์จากสถานะซื้อและถือ(buy and hold)

3.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับข้อมูลที่ใช่จะเป็นข้อมูลอนุกรมแบบทุติยภูมิ (Secondary Time Series Data) โดยรวบรวมข้อมูลหุ้นรายวันย้อนหลัง 10 ปี ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2550 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2559 ของหุ้นปันผลจากการคัดกรองหุ้นปันผลจากกองทุน

SETHD ได้แก่ บมจ.ปตท (PTT), ธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB) และ บมจ.ปูนซีเมนต์ไทย(SCC) เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาในการซื้อขาย โดยใช้เทคนิค MA และ MACD และเปรียบเทียบการซื้อและถือของหุ้น บมจ.ปตท (PTT), ธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB) และ บมจ.ปูนซีเมนต์ไทย(SCC)

3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์นั้นจะวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติได้ดังนี้

ใช้การทดสอบ t-test เพื่อทดสอบความสามารถในการทำกำไรของกฎการซื้อขายทางเทคนิคเทียบการซื้อขายแบบซื้อและถือกับการซื้อขายโดยใช้สัญญาณทางเทคนิค ดังต่อไปนี้

1. สำหรับการซื้อขายรายวัน จะได้ผลตอบแทนรายวันโดยนำมาเฉลี่ยหาผลตอบแทนเฉลี่ยรายปีเพื่อเป็นค่าเฉลี่ยของผลตอบแทนรายปี จากสถานะซื้อและถือถือ (buy and hold) μ โดยอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยรายปีที่ได้จากการใช้เทคนิคการซื้อขายในการเปิดปิดสถานะการซื้อและขาย โดยผลตอบแทนที่ได้จากการการเก็บข้อมูลนำไปหาค่าผลตอบแทนเฉลี่ยรายปีจากสถานะซื้อขายโดยใช้ EMA และ MACD
2. T-test ใช้เพื่อตรวจสอบว่าผลตอบแทนรายวันเฉลี่ยที่มีเงื่อนไขตามกฎการซื้อขาย (μ_1) แตกต่างจากค่าเฉลี่ยรายวันของค่าเฉลี่ยทุกตัวอย่าง μ โดยสมมติฐานของการทดสอบคือค่าเฉลี่ยรายวันของหุ้นนั้นผลมีค่าเท่ากับผลตอบแทนรายวันเฉลี่ยของตลาด สถิติของ t-test มีดังต่อไปนี้

$$t = \frac{\mu_1 - \mu}{\sqrt{\frac{\sigma^2}{N_1} - \frac{\sigma^2}{N}}} \quad ; \quad df = n - 1$$

ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

H_0 คือ อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีของการซื้อโดยใช้สัญญาณทางเทคนิคไม่ต่างจากอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีของการซื้อและถือยาว (Buy and Hold)

H_1 คือ อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีของการซื้อโดยใช้สัญญาณทางเทคนิคมากกว่าอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีของการซื้อและถือยาว (Buy and Hold)

3. วิเคราะห์ผลการทดสอบและสรุปผล

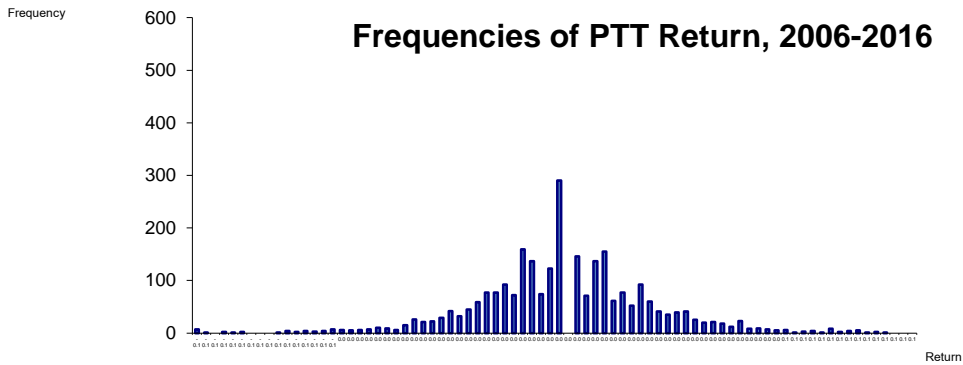
4. ผลการวิจัย

4.1 บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)

ทดสอบการกระจายข้อมูล

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทางสถิติของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)

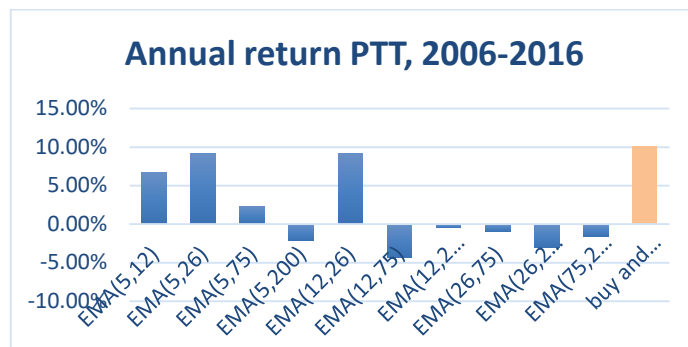
ข้อมูลทางสถิติ	
Count (observations)	2,685
Annual return	10.07%
Annual standard deviation	33.55%
Skewness	0.04
Kurtosis	2.63

รูปที่ 4.1 กราฟความถี่ของการกระจายข้อมูลราคาปิดของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)

จากการทดสอบการกระจายข้อมูลของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) จะเห็นว่าข้อมูลมีการกระจายแบบปกติ ซึ่งสามารถใช้การทดสอบสถิติทีในการวิเคราะห์ผลการทดลองได้ อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปี 10.07% ค่าความแปรปรวน 33.55% ความเบ้ (Skewness) 0.04 หมายถึง ข้อมูลมีลักษณะเบ้ไปทางขวาเล็กน้อย และ ความโค้ง (Kurtosis) 2.63 หมายถึง ข้อมูลมีลักษณะโค้งมาก

4.1.1 การซื้อขายตามสัญญาณทางเทคนิค EMA (Exponential Moving Average)

รูปที่ 4.2 อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีเปรียบเทียบEMA และการซื้อและถือยาว (Buy and Hold) ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)

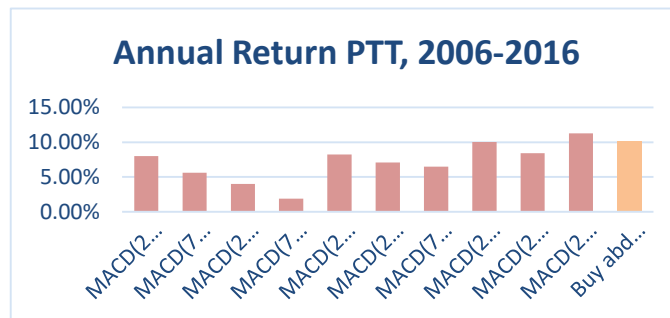
จากการทดสอบโดยใช้ข้อมูลราคาปิดของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จะเห็นว่าทำการซื้อขายตามสัญญาณ EMA แต่ละค่านั้นให้ผลตอบแทนที่แตกต่างกันมาก โดย EMA(12,26) จะให้ผลตอบแทนที่สูงที่สุดอยู่ที่ 9.10% เมื่อเทียบกับEMA ค่านั้น และ EMA(12,75) จะให้ผลตอบแทนที่ต่ำที่สุดเท่ากับ -4.33% โดยเมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ได้จากเทคนิคกับอัตราผลตอบแทนที่ซื้อและถือยาว (Buy and Hold) เท่ากับ 10.07% แล้วนั้นจะเห็นว่า การซื้อและถือยาว (Buy and Hold) ให้ผลตอบแทนที่มากกว่าเล็กน้อย สามารถคำนวณค่า T-test ได้ดังนี้

$$t = \frac{0.0914 - 0.1007}{\sqrt{0.3355^2/2685 + 0.3355^2/31}} = -0.17577$$

จากการคำนวณพบว่า $t = -0.17577$ มีค่าน้อยกว่า 1.6456 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ที่นัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า การซื้อหลักทรัพย์ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) โดยใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิคตัวชี้วัด EMA ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) ได้ผลตอบแทนเฉลี่ยไม่ต่างกับการซื้อหลักทรัพย์ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) แบบซื้อและถือยาว ที่นัยสำคัญ 0.05

4.1.2 การซื้อขายตามสัญญาณทางเทคนิค MACD (Moving Average Convergence Divergence)

รูปที่ 4.3 แสดงอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีเปรียบเทียบ MACD และการซื้อและถือยาว (Buy and Hold) ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)

จากการทดสอบโดยใช้ข้อมูลราคาปิดของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จะเห็นว่าทำการซื้อขายตามสัญญาณ MACD แต่ละค่าจะให้ผลตอบแทนที่แตกต่างกัน โดย MACD(200,75,26) จะให้ผลตอบแทนที่สูงที่สุดอยู่ที่ 11.31% เมื่อเทียบกับ MACD ค่าอื่น และ MACD(75,26,9) จะให้ผลตอบแทนที่ต่ำที่สุดเท่ากับ 1.90% และเมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ได้จากเทคนิคกับอัตราผลตอบแทนที่ซื้อและถือยาว (Buy and Hold) เท่ากับ 10.07% แล้วนั้นจะเห็นว่า การซื้อและถือยาว (Buy and Hold) ให้ผลตอบแทนที่น้อยกว่าเล็กน้อย

$$\text{สามารถคำนวณค่า } T\text{-test ได้ดังนี้ } t = \frac{0.1131 - 0.1007}{\sqrt{\frac{0.3355^2}{2685} + \frac{0.3355^2}{21}}} = 0.1687$$

จากการคำนวณพบว่า $t = 0.1687$ มีค่ามากกว่า 1.6454 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ที่นัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า การซื้อหลักทรัพย์ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) โดยใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิคตัวชี้วัด MACD ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) ได้ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีมากกว่าการซื้อหลักทรัพย์ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) แบบซื้อและถือยาว (Buy and Hold) ที่นัยสำคัญ 0.05

4.2 ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

4.2.1 ทดสอบการกระจายข้อมูล

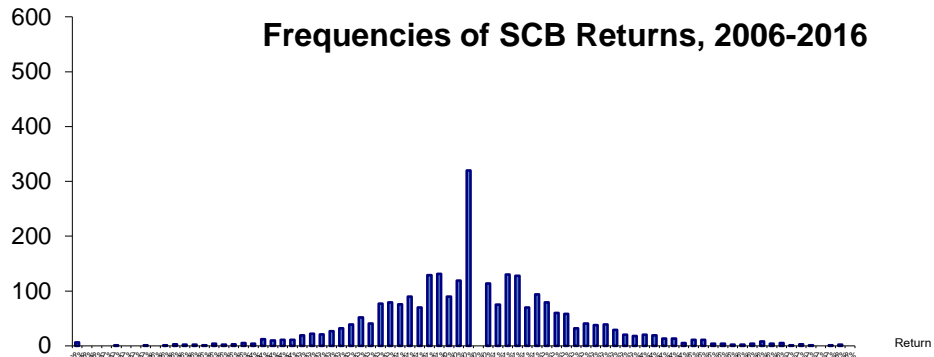
ตารางที่ 4.4 ข้อมูลทางสถิติของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

ข้อมูลทางสถิติ	
Count (observations)	2,685
Annual return	15.37%
Annual standard deviation	33.78%
Skewness	-0.02
Kurtosis	4.08

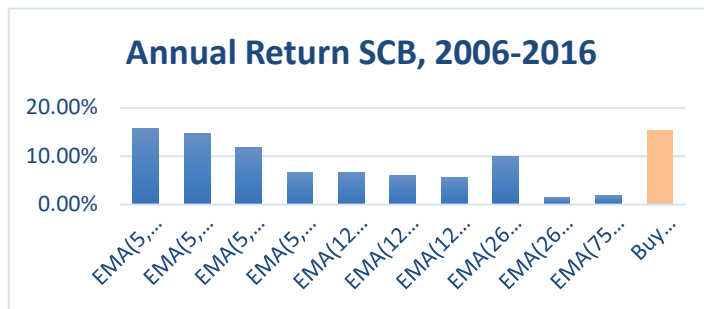
Frequency

รูปที่ 4.4 กราฟความถี่ของการกระจายข้อมูลราคาปิดของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

จากการทดสอบการกระจายข้อมูลของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จะเห็นว่าข้อมูลมีการกระจายแบบปกติ ซึ่งสามารถใช้การทดสอบสถิติที่ในการวิเคราะห์ผลการทดสอบได้ อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปี 15.37% ค่าความแปรปรวน 33.78% ความเบ้ (Skewness) -0.02 หมายถึง ข้อมูลมีลักษณะเบ้ไปทางซ้ายเล็กน้อย และ ความโค้ง (Kurtosis) 4.08 หมายถึง ข้อมูลมีลักษณะโค้งมาก

4.2.2 การซื้อขายตามสัญญาณทางเทคนิค EMA (Exponential Moving Average)

รูปที่ 4.5 อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีเปรียบเทียบEMA และการซื้อและถือยาว(Buy and Hold) ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

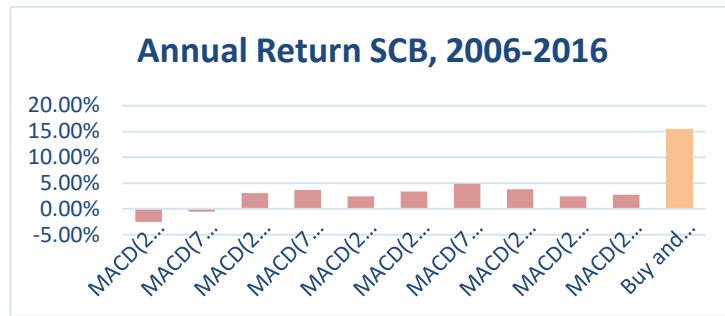
จากการทดสอบโดยใช้ข้อมูลราคาปิดของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จะเห็นว่าทำการซื้อขายตามสัญญาณEMA แต่ละค่าจะให้ผลตอบแทนที่แตกต่างกันมากโดย EMA(5,12) จะให้ผลตอบแทนที่สูงที่สุดอยู่ที่ 15.79% เมื่อเทียบกับEMAค่าอื่น และEMA(26,200) จะให้ผลตอบแทนที่ต่ำที่สุดเท่ากับ 1.40% และเมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ได้จากเทคนิคกับอัตราผลตอบแทนที่ซื้อและถือยาว(Buy and Hold) 15.37% แล้วนั้นจะเห็นว่าการเข้าซื้อขายตามสัญญาณEMA(5,12)ให้อัตราผลตอบแทนที่มากกว่าเพียงเล็กน้อย

$$\text{สามารถคำนวณหาค่า } t\text{-test ได้ดังนี้ } t = \frac{0.1579 - 0.1537}{\sqrt{0.3378^2/2685 + 0.3378^2/113}} = 0.12814$$

จากการคำนวณพบว่า $t = 0.12814$ มีค่าน้อยกว่า 1.6456 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ที่นัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า การซื้อหลักทรัพย์ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โดยใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิคตัวชี้วัด EMA ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ได้ผลตอบแทนเฉลี่ยไม่ต่างกับการซื้อหลักทรัพย์ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) แบบซื้อและถือยาว ที่นัยสำคัญ 0.05

4.2.3 การซื้อขายตามสัญญาณทางเทคนิค MACD (Moving Average Convergence Divergence)

รูปที่ 4.6 อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีเปรียบเทียบ MACD และการซื้อและถือยาว (Buy and Hold) ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

จากการทดลอง โดยใช้ข้อมูลราคาปิดของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จะเห็นว่า การซื้อขายตามสัญญาณ MACD แต่ละค่านั้น ให้ผลตอบแทนที่แตกต่างกันมาก โดย MACD(75,26,12) จะให้ผลตอบแทนที่สูงที่สุดอยู่ที่ 4.88% เมื่อเทียบกับ MACD ค่าอื่น และ EMA(12,75) จะให้ผลตอบแทนที่ต่ำที่สุดเท่ากับ -4.33% และเมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ได้จากเทคนิคกับอัตราผลตอบแทนที่ซื้อและถือยาว (Buy and Hold) เท่ากับ 15.79% แล้วนั้น จะเห็นว่าการซื้อและถือยาว (Buy and Hold) ให้ผลตอบแทนที่มากกว่า

$$\text{สามารถคำนวณค่า T-test ได้ดังนี้ } t = \frac{0.0488 - 0.1579}{\sqrt{0.3378^2/2685 + 0.3378^2/38}} = -1.9017$$

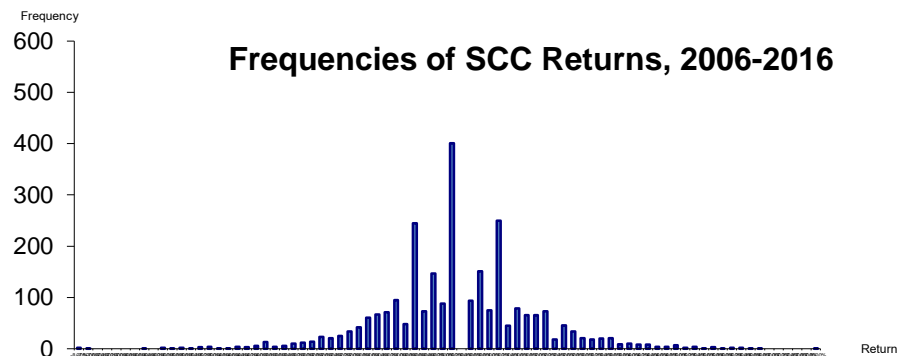
จากการคำนวณพบว่า $t = -1.9017$ มีค่าน้อยกว่า 1.6456 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ที่นัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า การซื้อหลักทรัพย์ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โดยใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิคตัวชี้วัด MACD ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ได้ผลตอบแทนเฉลี่ยไม่ต่างกับการซื้อหลักทรัพย์ของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) แบบซื้อและถือยาว ที่นัยสำคัญ 0.05

4.3 บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

4.3.1 ทดสอบการกระจายข้อมูล

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลทางสถิติของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

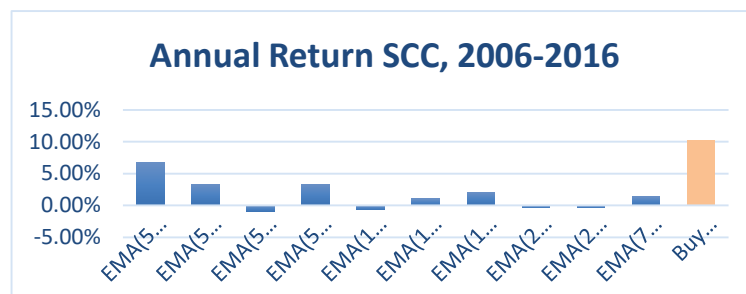
ข้อมูลทางสถิติ	
Count (observations)	2,685
Annual return	10.35%
Annual standard deviation	27.76%
Skewness	0.27
Kurtosis	1.72

รูปที่ 4.7 กราฟความถี่ของการกระจายข้อมูลราคาปิดของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

จากการทดสอบการกระจายข้อมูลของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) จะเห็นว่าข้อมูลมีการกระจายแบบปกติ ซึ่งสามารถใช้การทดสอบสถิติที่ในการวิเคราะห์ผลการทดสอบได้ อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปี (ค่าเฉลี่ยข้อมูล) 10.35% ค่าความแปรปรวน 27.76% ความเบ้ (Skewness) 0.27 หมายถึง ข้อมูลมีลักษณะเบ้ไปทางขวาเล็กน้อย และ ความโด่ง (Kurtosis) 1.72 หมายถึง ข้อมูลมีลักษณะโด่งมาก

4.3.2 การซื้อขายตามสัญญาณทางเทคนิค EMA (Exponential Moving Average)

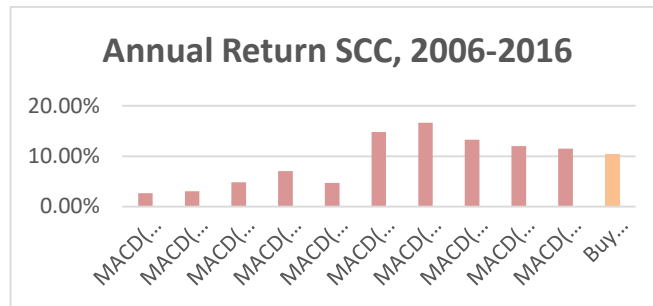
รูปที่ 4.8 แสดงอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีเปรียบเทียบEMA และการซื้อและถือยาว (Buy and Hold) ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

จากการทดลองโดยใช้ข้อมูลราคาปิดของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) จะเห็นว่าทำการซื้อขายตามสัญญาณEMA แต่ละค่านั้นให้ผลตอบแทนที่แตกต่างกันมาก โดย EMA(5,12) จะให้ผลตอบแทนที่สูงที่สุดอยู่ที่ 6.68% เมื่อเทียบกับEMA ค่าอื่น และEMA(5,75) จะให้ผลตอบแทนที่ต่ำที่สุดเท่ากับ -0.93% และเมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ได้จากเทคนิค กับอัตราผลตอบแทนที่ซื้อและถือยาว(Buy and Hold) เท่ากับ 10.35% แล้วนั้นจะเห็นว่าการซื้อและถือยาว (Buy and Hold) ให้ผลตอบแทนที่มากกว่า

$$\text{สามารถคำนวณค่า } T\text{-test ได้ดังนี้ } t = \frac{0.0668 - 0.1035}{\sqrt{0.2776^2/2685 + 0.2776^2/102}} = -0.13102$$

จากการคำนวณพบว่า $t = -0.13102$ มีค่าน้อยกว่า 1.6456 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ที่นัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า การซื้อหลักทรัพย์ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) โดยใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิคตัวชี้วัด EMA ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ได้ผลตอบแทนเฉลี่ยไม่ต่างกับการซื้อหลักทรัพย์ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) แบบซื้อและถือยาว ที่นัยสำคัญ 0.05

4.3.3 การซื้อขายตามสัญญาณทางเทคนิค MACD (Moving Average Convergence Divergence)

รูปที่ 4.9 อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีเปรียบเทียบ MACD และการซื้อและถือยาว (Buy and Hold) ของบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

จากการทดลองโดยใช้ข้อมูลราคาปิดของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) จะเห็นว่าทำการซื้อขายตามสัญญาณ EMA แต่ละค่านั้นให้ผลตอบแทนที่แตกต่างกันมาก โดย MACD(75,26,12) จะให้ผลตอบแทนสูงสุดที่อยู่ที่ 16.64% เมื่อเทียบกับ MACD ค่าอื่น และ MACD(26,12,9) จะให้ผลตอบแทนที่ต่ำที่สุดเท่ากับ 2.68% และเมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนได้จากเทคนิค กับอัตราผลตอบแทนที่ซื้อและถือยาว (Buy and Hold) เท่ากับ 10.35% แล้วนั้นจะเห็นว่า การซื้อและถือยาว (Buy and Hold) ให้ผลตอบแทนที่น้อยกว่า

$$\text{สามารถคำนวณหาค่า T-test ได้ดังนี้ } t = \frac{0.1664 - 0.1035}{\sqrt{0.2776^2/2685 + 0.2776^2/44}} = 1.4909$$

จากการคำนวณพบว่า $t = 1.4909$ มีค่าน้อยกว่า 1.6456 จึงไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ที่นัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า การซื้อหลักทรัพย์ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) โดยใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิคตัวชี้วัด MACD ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ได้ผลตอบแทนเฉลี่ยไม่ต่างกับการซื้อหลักทรัพย์ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) แบบซื้อและถือยาว ที่นัยสำคัญ 0.05

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบการกระจายข้อมูลของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

	จำนวนข้อมูล	Skewness	Kurtosis	Return
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	2,685	0.04	2.63	10.07%
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	2,685	-0.02	4.08	15.37%
บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)	2,685	0.27	1.72	10.35%

การแจกแจงเป็นแบบระฆังคว่ำ และมีความเบ้เล็กน้อย โดยธนาคารไทยพาณิชย์มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีสูงสุดอยู่ที่ 15.37% รองลงมาเป็นบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีที่ได้จากการซื้อขายแบบซื้อและถือยาว (Buy and Hold) และการซื้อขายโดยใช้สัญญาณทางเทคนิค EMA และ MACD ของทั้ง 3 หลักทรัพย์ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ได้จากการซื้อขายแบบซื้อและถือ(Buy and Hold) EMA และ MACD ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

	Buy and Hold	EMA	MACD
บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)	10.07%	EMA(5,26) 9.14%	MACD(200,75,26) 11.31%
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	15.37%	EMA(5,12) 15.79%	MACD(75,26,12) 4.8%
บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)	10.35%	EMA(5,12) 6.68%	MACD(200,75,9) 14.25%

จากการทดสอบโดยการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) แบบซื้อและถือยาว(Buy and Hold) และการซื้อตามสัญญาณเทคนิค EMA และ MACD พบว่าธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มีผลตอบแทนเฉลี่ยสูงสุดจากการซื้อขายโดยใช้สัญญาณทางเทคนิค EMA(5,12) อยู่ที่ 15.79% ขณะที่บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ผลตอบแทนเฉลี่ยต่ำสุดจากการซื้อขายโดย EMA(5,12) อยู่ที่ 6.68% และจากการทดสอบสมมติฐาน T-test ที่นัยสำคัญ 0.05 หรือ ช่วงเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งจะเห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีจากการซื้อขายแบบซื้อและถือยาว(Buy and Hold) กับสัญญาณทางเทคนิคแล้วพบว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้สูงที่สุดมีความต่างจากอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีที่ได้จากการซื้อขายแบบซื้อและถือ(Buy and Hold) เพียงเล็กน้อย แสดงว่าการซื้อขายโดยใช้สัญญาณทางเทคนิคจะให้ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีน้อยกว่าการซื้อขายแบบซื้อแล้วถือยาว(Buy and Hold) แต่อัตราผลตอบแทนสูงสุดเมื่อซื้อขายโดยใช้ MACD(200,75,9) ซึ่งมีจำนวนวันที่สูงในการคำนวณย้อนหลัง

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้สำเร็จรูกลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร ปัน โภชา ที่ให้คำปรึกษา แนะนำในการศึกษาค้นคว้าอิสระ การตรวจทานเนื้อหาการค้นคว้า และ ให้แนะนำในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในระหว่างการศึกษาค้นคว้า จนสำเร็จรูกลงไปด้วยดี รวมถึงคณาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ได้ประศาสตร์วิชาความรู้ตลอดหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมการเงิน มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

เอกสารอ้างอิง

วงจันทร์ เพชรพิเชฐเชียร, วิชา แซ่เซี่ย, การใช้สถิติพารามตริกในการวิเคราะห์ความแตกต่าง.

พัชชา จุนันันตรธรรม, สุมิตรา ตั้งสมรพงษ์, หุ่นปั้นผล : ขุมทรัพย์ของการลงทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

- E.-F. Fama, M.-E. Blume, Filter rules and stock-market trading, *J. Business* 39 (1) (1966) 226–241.
- R. Levy, Random walks: Reality or myth, *Financial Analysts J.* 23 (6) (1967) 69–77.
- W. Brock, J. Lakonishok, B. Lebaron, Simple technical trading rules and the stochastic properties of stock returns, *J. Finance* 47 (1992) 1731–1764.
- H. Bessembinder, K. Chan, The profitability of technical trading rules in the Asian stock markets, *Pacific-Basin Finance J.* 3 (1995) 257–284.
- A. Ito, Profits on technical trading rules and time-varying expected returns: Evidence from Pacific-Basin equity markets, *Pacific-Basin Finance J.* 7 (1999) 283–330.
- M.-M. Lai, K.-G. Balachandher, F.-M. Nor, An examination of the random walk model and technical trading rules in the Malaysian stock market, *Quart. J. Bus. Econ.* 41 (1-2) (2002) 81–104.
- D. Vasiliou, N. Eriotis, S. Papathanasiou, How rewarding is technical analysis? Evidence from Athens stock exchange, *Oper. Res.* 6 (2) (2006) 85–102.
- H. Yu, G.-V. Nartea, C. Gan, L.-J. Yao, Predictive ability and profitability of simple technical trading rules: Recent evidence from Southeast Asian stock markets, *Int. Rev. Econ. Finance* 25 (2013) 356–371.

การหาราคาของ SET50 INDEX OPTIONS ด้วยวิธีแบล็คโพลล์วิธีมอนติคาร์โลและวิธีบูตแอสทอพ
และเปรียบเทียบกับราคาตลาดของ SET50 INDEX OPTIONS
SET50 INDEX OPTIONS PRICING USING CONVENTIONAL BLACK-SCHOLES AND MONTE
CARLO METHOD AND BOOTSTRAP METHOD AND RELATIVE MARKET PRICE

เอกพล เจริญประเสริฐกุล

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมการเงิน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย eakaponj@dbsvickers.com

บทคัดย่อ

การศึกษาหาราคาออปชันที่เหมาะสมทั้ง 3 วิธี คือ วิธีแบล็คโพลล์ วิธีมอนติคาร์โล วิธีบูตแอสทอพ และเปรียบเทียบกับราคาตลาด โดยใช้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างออปชันที่มีการซื้อขายอย่างเป็นทางการทุกวันทำการในตลาดอนุพันธ์ (ประเทศไทย) รุ่นวันหมดอายุเดือนกันยายน และธันวาคม พ.ศ. 2559 จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 กลุ่มคือ ออปชันที่ให้สิทธิซื้อและสิทธิขายของรุ่นที่มีวันหมดอายุเดือนกันยายน และธันวาคม พ.ศ.2559 ออปชันที่ให้สิทธิขาย (Put Option) ที่มีวันหมดอายุเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีรุ่นที่มีราคาใช้สิทธิแตกต่างกัน

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าราคาที่เหมาะสมที่ได้จากทั้ง 3 วิธีมีความเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยราคาออปชันที่ได้จากวิธีบูตแอสทอพมีค่าที่สูงกว่าวิธีมอนติคาร์ลและแบล็คโพลล์อย่างชัดเจน และเมื่อเปรียบเทียบกับราคาตลาดแล้วพบว่า ราคาตลาดของออปชันที่ให้สิทธิซื้อจะมีความใกล้เคียงกับราคาออปชันที่ได้จากวิธีแบล็คโพลล์และวิธีมอนติคาร์ล ส่วนราคาตลาดของออปชันที่ให้สิทธิขายจะมีความใกล้เคียงกับราคาออปชันที่ได้จากวิธีบูตแอสทอพ

ABSTRACT

This study is to examine the Options Pricing of the 3 method, Black-Scholes Model, Monte Carlo Method, Bootstrapping Method and compare with the market price. By using the samples data that is officially traded every business day in the Thailand Futures Exchange, the expiration dates of September and December 2016 will be available to 4 groups of samples, which include the Call Options and Put Options. Series with expiration dates of September and December 2014. Put Options with expiration dates in December 2016, each group will have a different series with a different price.

The results show that the optimum prices from all 3 methods move in the same direction, in line with the set assumptions. The price of Options from Bootstrapping method is significantly higher than Monte Carlo method and Black-Scholes model. The market value of Options that give the right Call Options would be close to the price of Options on the way. The Black-Scholes Model and the Monte Carlo Method. The market price of the Put Options is close to the Options price derived from the Bootstrapping Method.

1. บทนำ

ตลาดอนุพันธ์ (ประเทศไทย) ได้เปิดทำการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 โดยมีผลิตภัณฑ์ตราสารอนุพันธ์ให้เลือกลงทุนทั้งหมด 2 ประเภท คือ ฟิวเจอร์สและออปชัน สำหรับสัญญาฟิวเจอร์สทางตลาดอนุพันธ์ (ประเทศไทย) ได้นำสินค้าอ้างอิงมาให้เลือกลงทุนหลากหลายประเภท ได้แก่ ดัชนี SET50 Index , ทองคำ ค่าเงิน เป็นต้น ส่วนสัญญาออปชันมีสินค้าอ้างอิงเพียงชนิดเดียว คือ ดัชนี SET50 Index และเป็นแบบยุโรปเป็นที่นักลงทุนสามารถใช้สิทธิได้เพียงครั้งเดียว ณ วันหมดอายุ โดยในปัจจุบันตราสารอนุพันธ์ได้รับความนิยมในการลงทุนอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากการลงทุนในสินทรัพย์ปกติ อาทิเช่น ลงทุนได้ทั้งตลาดขาขึ้นและขาลง , การมีอัตราทศขายอำนาจเงินให้สามารถลงทุนในสินทรัพย์ได้มากกว่าเงินลงทุนที่มี , รวมถึงมีผลิตภัณฑ์ให้เลือกลงทุนหลากหลายประเภท จึงทำให้นักลงทุนสามารถใช้ตราสารอนุพันธ์เพื่อเพิ่มโอกาสและเพิ่มทางเลือกในการลงทุนได้ สัญญาฟิวเจอร์สและออปชันถูกจัดเป็นผลิตภัณฑ์ตราสารอนุพันธ์เหมือนกัน แต่มีคุณลักษณะของสัญญาที่มีความแตกต่างกัน สำหรับฟิวเจอร์สจะมีคุณลักษณะ คือ เป็นสัญญาข้อบังคับผูกพันให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต้องทำตามข้อตกลงในสัญญาอย่างเคร่งครัด โดยไม่ว่าราคาตลาดของสินค้าอ้างอิงในวันสิ้นสุดสัญญาจะเป็นเท่าไรก็ตาม นักลงทุนทั้ง 2 ฝ่ายต้องมีการซื้อและขายสินทรัพย์ตามราคาและปริมาณที่กำหนดไว้ในสัญญาโดยห้ามบิดพลิ้ว ดังนั้นเมื่อราคาตลาดมีการเคลื่อนไหวในทิศทางที่นักลงทุนคาดการณ์ไว้จึงทำให้สามารถได้รับกำไรที่ไม่จำกัด แต่ในขณะเดียวกันหากราคาตลาดมีการเคลื่อนไหวที่ผิดไปจากที่คาดก็จะส่งผลให้เกิดการขาดทุนที่ไม่จำกัดเช่นเดียวกัน แต่สำหรับผลิตภัณฑ์ออปชันมีความแตกต่างกันเล็กน้อย เนื่องจากผลิตภัณฑ์ออปชันนั้นอยู่ในรูปของสิทธิ ที่ไม่ใช่ข้อบังคับเหมือนอย่างในกรณีฟิวเจอร์ส กล่าวคือนักลงทุนที่ตัดสินใจซื้อสัญญาออปชันไว้จะมีสิทธิในการตัดสินใจว่าจะใช้หรือไม่ใช้สิทธิก็ได้ ดังนั้นแล้วในกรณีที่นักลงทุนคาดการณ์ผิดทางจึงสามารถเลือกที่จะไม่ใช้สิทธิและปล่อยให้สิทธิหมดอายุไปได้ จึงทำให้ไม่เกิดการขาดทุนอย่างไม่จำกัดเหมือนเช่นกรณีฟิวเจอร์ส และด้วยความแตกต่างบางประการเหล่านี้เอง ผลิตภัณฑ์ออปชันจึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ค่อนข้างหลากหลาย และหากนำไปใช้อย่างเหมาะสมจะช่วยให้นักลงทุนสามารถลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ออปชันที่กล่าวไปข้างต้น จึงทำให้นักลงทุนสามารถนำไปประยุกต์ใช้สร้างประโยชน์เพิ่มเติมจากพอร์ตการลงทุนในสินทรัพย์ปกติ ทั้งการยกระดับผลตอบแทนของพอร์ตการลงทุน โดยแทนที่นักลงทุนจะนำเงินลงทุนทั้งหมดไปซื้อสินทรัพย์ที่ต้องการลงทุน ก็สามารถแบ่งเงินมาทำการซื้อสิทธิในสัญญาออปชันเพื่อใช้คุณสมบัติของอัตราทดผลตอบแทนจากการลงทุนเมื่อคาดการณ์ถูกทาง แต่หากผิดไปจากที่คาดการณ์ไว้ก็สามารถปล่อยให้หมดอายุและเสียเพียงแค่ค่าสิทธิที่ซื้อมาเท่านั้น คล้ายกับกรณีที่นักลงทุนเก็งกำไร โดยการซื้อใบจองคอนโดแทนที่การนำเงินทั้งหมดไปซื้อคอนโดเต็มจำนวน สำหรับประโยชน์อีกอย่างที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือการใช้เพื่อป้องกันความเสี่ยง นักลงทุนสามารถซื้อสิทธิในการเก็งกำไรในทิศทางขาลงเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับสถานะของพอร์ตการลงทุนที่ถือครอง ดังนั้นเมื่อราคาสินทรัพย์มีการปรับตัวลดลงนักลงทุนจะได้กำไรจากสัญญาสิทธิที่ถือครองมาเพื่อชดเชยกับพอร์ตสินทรัพย์ที่ขาดทุนจากส่วนต่างราคาที่ปรับตัวลดลงโดยไม่จำเป็นต้องลดสถานะของพอร์ตสินทรัพย์ที่ถือครองเอาไว้เนื่องจากอาจมีต้นทุนของการทำธุรกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อมที่สูงกว่าการซื้อสิทธิ อีกทั้งหากราคาสินทรัพย์มีการปรับตัวเพิ่มและเป็นประโยชน์กับพอร์ตสินทรัพย์ที่ถือครองไว้ก็สามารถปล่อยให้สิทธินั้นหมดอายุลงไปได้โดยไม่เสียต้นทุนเพิ่มนอกจากค่าสิทธิที่จ่ายไปในตอนต้น นอกจากนี้ยังมีประโยชน์อื่นๆ เพิ่มเติม ซึ่งหากทำการศึกษาออปชันอย่างเชี่ยวชาญแล้ว นักลงทุนยังสามารถ

ประยุกต์ใช้เพื่อสร้างกลยุทธ์ต่างๆ ได้อย่างหลากหลายและสามารถทำกำไรได้ในทุกภาวะตลาด ไม่ว่าจะราคาสินทรัพย์จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงทั้งขาขึ้นหรือขาลง แม้กระทั่งราคาสินทรัพย์ไม่มีการเคลื่อนไหวที่ชัดเจนก็สามารถใช้ออปชันสร้างผลตอบแทนให้กับพอร์ตการลงทุนได้โดยการเป็นผู้ขายสิทธิ ดังนั้นจะเห็นว่าผลิตภัณฑ์ออปชันนั้นมีประโยชน์ค่อนข้างมากและเป็นผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจในการศึกษาและนำไปใช้ในการลงทุน แต่อย่างไรก็ตามออปชันจะสามารถนำไปใช้สร้างประโยชน์ได้อย่างหลากหลายตามที่แจ่มแจ้งไว้ก่อนหน้านี้ ในทางปฏิบัติผลิตภัณฑ์ออปชันกลับยังไม่เป็นที่นิยมเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้น คือนักลงทุนยังคงมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์ไม่มากนัก โดยเฉพาะเรื่องของข้อกำหนดราคาที่เหมาะสม จึงทำให้หลายคนยังไม่กล้าที่จะลงทุนและพลาดโอกาสสำคัญ หรือบางคนที่ทำการลงทุนอยู่ในปัจจุบันก็อาจจะได้ราคาตลาดที่ยังไม่มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อพอร์ตการลงทุนในทิศทางลบ ดังนั้นการหาราคาที่เหมาะสมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญของการลงทุนในออปชัน สำหรับการหาราคาที่เหมาะสมของออปชันสามารถหาได้หลากหลายวิธี โดยมีทฤษฎีและสมมุติฐานที่กำหนดแตกต่างกันในแต่ละวิธี แต่วิธีที่นักลงทุนนิยมใช้ในการหาราคาออปชันมีด้วยกัน 3 วิธี คือ 1. หาราคาที่เหมาะสมผ่านสมการแบล็ค-โชลส์และเมอร์ตัน ซึ่งเป็นวิธีที่สากลให้การยอมรับอย่างแพร่หลาย 2. หาราคาที่เหมาะสมด้วยวิธีมอนติคาร์โล ที่ถูกนำเสนอขึ้นโดย Boyle(1977) และมีการนำมาพัฒนาแตกต่างกันอย่างแพร่หลาย 3. หาราคาที่เหมาะสมด้วยวิธีบูตแสตพรพ จะเป็นวิธีที่การจำลองราคาในอนาคตและหาผลตอบแทนของออปชันที่เหมือนกับวิธีมอนติคาร์โล แต่จะมีวิธีการหาอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินทรัพย์ที่แตกต่าง

ในงานวิจัยนี้ต้องการเปรียบเทียบผลลัพธ์ของทั้ง 3 วิธีที่กล่าวมา เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างหรือเหมือนกันของทั้ง 3 วิธี นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบผลลัพธ์กับราคาตลาดที่มีการซื้อขายในตลาดจริง เพื่อให้ทราบถึงความคลาดเคลื่อนของทั้ง 3 วิธี และสามารถเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการนำไปพยากรณ์ราคาออปชัน เพื่อให้ให้นักลงทุนสามารถนำไปใช้ในการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการหาราคาที่เหมาะสมของ SET50 Index Options ทั้ง 3 วิธี คือ วิธีสมการแบล็ค-โชลส์ วิธีมอนติคาร์โล และวิธีบูตแสตพรพ
2. เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของแต่ละวิธีว่ามีความสอดคล้องกันหรือแตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ของแต่ละวิธีมีความใกล้เคียงกับราคาตลาด SET50 Index Options ที่มีการซื้อขายอยู่ในตลาดอนุพันธ์ (ประเทศไทย)

3. การดำเนินการวิจัย

การหามูลค่าที่เหมาะสมของราคาออปชันในทุกวันที่ทำการของทั้ง 3 วิธี คือ สมการแบล็ค-โชลส์ มอนติคาร์โล และบูตแสตพรพ สามารถอธิบายรายละเอียดการประมวลผลแยกตามวิธีต่าง ๆ ได้ ดังนี้

3.1 วิธีการหาราคาที่เหมาะสมของออปชันด้วยวิธีสมการแบล็ค-โชลส์

สามารถหาค่าผ่านสมการ

$$\text{ราคาของคอลออปชันแบบยุโรป } V_{call, EU}(S, t) = S\theta(d1) - K\theta(d2)e^{-r(T-t)}$$

$$\text{ราคาของพูทออปชันแบบยุโรป } V_{put, EU}(S, t) = K\theta(-d2)e^{-r(T-t)} - S\theta(-d1)$$

$$\text{โดยที่ } d1 = \frac{\ln\left(\frac{S}{K}\right) + \left(r + \frac{\sigma^2}{K}\right)}{\sigma\sqrt{T}} \quad d2 = \frac{\ln\left(\frac{S}{K}\right) + \left(r - \frac{\sigma^2}{K}\right)}{\sigma\sqrt{T}}$$

S คือ ราคาปิดของดัชนี SET50 ณ วันนั้น

r คือ ผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล ณ วันนั้น

K คือ ราคาใช้สิทธิของแต่ละรุ่นตามที่กำหนด

T คือ วันทำการทั้งหมดของออปชันรุ่นนั้น

σ^2 คือ ความแปรปรวนย้อนหลัง 60 วันทำการที่ผ่านมา

t คือ วันทำการปัจจุบันของวันที่ต้องการหา

θ คือ ฟังก์ชันความน่าจะเป็นสะสมของการแจกแจงแบบปกติมาตรฐาน

ทำการหาค่าในทุกวันทำการของออปชันรุ่นนั้น และทำต่อไปกับออปชันรุ่นที่มีวันหมดอายุและราคาใช้สิทธิรุ่นอื่น ๆ จนครบทุกกลุ่มตัวอย่าง จะได้ราคาออปชันที่เหมาะสมทั้งหมดด้วยวิธีสมการแบล็ค-โชลต์

3.2 วิธีการหาค่าที่เหมาะสมของออปชันด้วยวิธีมอนติคาร์โล

เริ่มจากการจำลองราคาของดัชนี SET50 ไปจนถึงวันสุดท้ายของการซื้อขาย ผ่านสมการ

$$S_{t+1} = S_t e^{\left(\mu - \frac{\sigma^2}{2}\right)dt + \sigma dw_t}$$

S_{t+1} คือ ราคาที่พยากรณ์ได้ในวันถัดไป

S_t คือ ราคาปิดของดัชนี SET50 ณ วันนั้น

μ คือ ผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล ณ วันนั้น

σ^2 คือ ความแปรปรวนของ 60 วันย้อนหลัง

dt คือ ระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงของราคาสินทรัพย์ในแต่ละช่วงเวลา

dw คือ ตัวแปรเชิงสุ่ม แบบ Wiener Process ที่เป็นการเคลื่อนไหวแบบบราวน์เนียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และมีความแปรปรวนขึ้นอยู่กับขนาดการเปลี่ยนแปลงของ dt และเป็นตัวแปรที่กำหนดให้มีการแจกแจงแบบปกติ

ทำการจำลองราคาสินทรัพย์ของวันถัดๆ ไป โดยเปลี่ยนวันฐานเป็นราคาที่คำนวณได้จากช่วงเวลาที่ 1 และจำลองราคาต่อไปเรื่อย ๆ จนไปถึงวันสุดท้ายของสัญญาออปชัน จากนั้นนำราคาปิดของราคาสินทรัพย์ในวันสุดท้ายเปรียบเทียบกับราคาใช้สิทธิของออปชันแบบยุโรป เพื่อหาผลตอบแทนที่เกิดขึ้น ทำซ้ำเป็นจำนวน 5,000 ครั้ง เพื่อให้ผลตอบแทนที่ได้มีความเสถียร และทำการหาค่าผลตอบแทนจากออปชันเฉลี่ย สุดท้ายทำการคิดผลตอบแทนเฉลี่ยของออปชันกลับมาด้วยอัตราผลตอบแทนปราศจากความเสี่ยง จะได้มูลค่าที่เหมาะสมของออปชันตัวนั้นในปัจจุบันด้วยวิธีการสุ่มแบบมอนติคาร์โล

ทำการหาค่าในทุกวันที่ทำการของออปชันรุ่นนั้น และทำต่อไปกับออปชันรุ่นที่มีวันหมดอายุและราคาใช้สิทธิ
รุ่นอื่นๆจนครบทุกกลุ่มตัวอย่างจะได้ราคาออปชันที่เหมาะสมทั้งหมดด้วยวิธีมอนติคาร์โล

3.3 วิธีการหาราคาที่เหมาะสมของออปชันด้วยวิธีบูตแสตพรพ

เริ่มจากการหาสมการอัตราการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์

$$r_t = (\bar{x} + \frac{\sigma}{\sqrt{t}} Z) + \varepsilon_t$$

r_t คือ อัตราผลตอบแทนของช่วงเวลาถัดไป $\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ยผลตอบแทนย้อนหลังของดัชนี SET50

σ คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 60 วันย้อนหลัง t คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

Z คือ ตัวแปรเชิงสุ่ม แบบ Wiener Process ที่เป็นการเคลื่อนไหวแบบบราวน์เนียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และมีความแปรปรวนขึ้นอยู่กับขนาดการเปลี่ยนแปลงของ dt และเป็นตัวแปรที่กำหนดให้มีการแจกแจงแบบปกติ ε_t คือ ค่าส่วนเกินของผลตอบแทนหลักทรัพย์ที่ถูกสุ่มขึ้นจากจำนวนข้อมูลทั้งหมด

เริ่มจากการจำลองราคาของดัชนี SET50 ไปจนถึงวันสุดท้ายของการซื้อขาย ผ่านสมการ

$$S_{t+1} = S_t \times (1 + r_t)$$

S_{t+1} คือ ราคาที่พยากรณ์ได้ในวันถัดไป

S_t คือ ราคาปิดของดัชนี SET50 ณ วันนั้น

ทำการจำลองราคาสินทรัพย์ของวันถัด ๆ ไป โดยเปลี่ยนวันฐานเป็นราคาที่คำนวณได้จากช่วงเวลาที่ 1 และ
จำลองราคาต่อไปเรื่อยๆจนถึงวันสุดท้ายของสัญญาออปชัน จากนั้นนำราคาปิดของราคาสินทรัพย์ในวันสุดท้าย
เปรียบเทียบกับราคาใช้สิทธิของออปชันแบบยุโรป เพื่อหาผลตอบแทนที่เกิดขึ้น ทำซ้ำเป็นจำนวน 5,000 ครั้ง เพื่อทำ
ให้ผลตอบแทนที่ได้มีความเสถียร และทำการหาค่าผลตอบแทนจากออปชันเฉลี่ย สุดท้ายทำการคิดผลตอบแทน
เฉลี่ยของออปชันกลับมาด้วยอัตราผลตอบแทนปราศจากความเสี่ยง จะได้มูลค่าที่เหมาะสมของออปชันตัวนั้นใน
ปัจจุบันด้วยวิธีการสุ่มแบบบูตแสตพรพ

ทำการหาค่าในทุกวันที่ทำการของออปชันรุ่นนั้น และทำต่อไปกับออปชันรุ่นที่มีวันหมดอายุและราคาใช้สิทธิ
รุ่นอื่นๆจนครบทุกกลุ่มตัวอย่างจะได้ราคาออปชันที่เหมาะสมทั้งหมดด้วยวิธีบูตแสตพรพ

3.4 เปรียบเทียบราคาออปชันที่เหมาะสมทั้ง 3 วิธีกับราคาตลาด

สร้างตารางและกราฟเปรียบเทียบมูลค่าที่เหมาะสมของออปชันทั้ง 3 วิธี และราคาตลาดของออปชันของทุก
ตัวอย่างผ่านโปรแกรม Excel

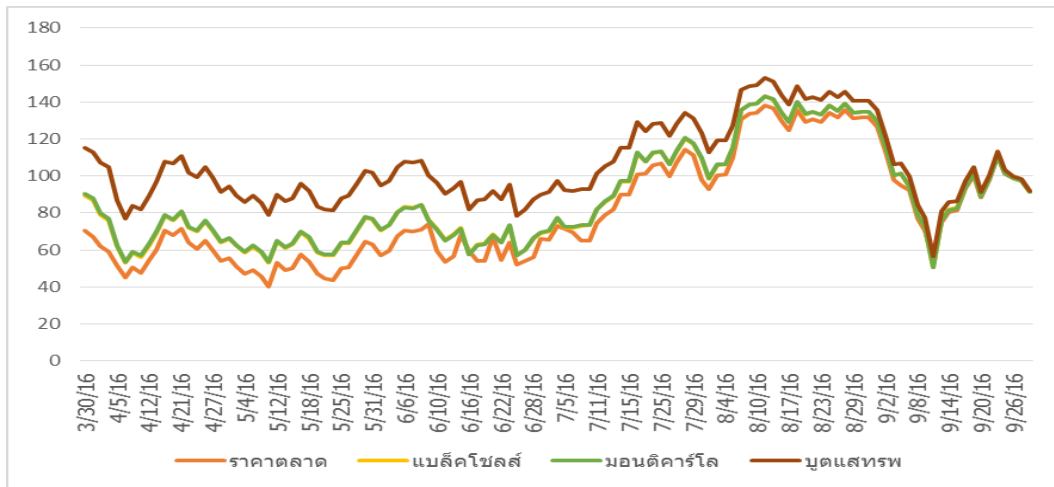
4. ผลการวิจัย

ภายใต้แนวคิดของการหาราคาออปชันที่เหมาะสมทั้ง 3 วิธี คือ วิธีแบล็ค โชลส์ วิธีมอนติคาร์โลและวิธีบูต แสทรพ ในทุกวันทำการของกลุ่มตัวอย่างออปชันที่มีการซื้อขายอย่างเป็นทางการในตลาดอนุพันธ์ (ประเทศไทย) รุ่น วันหมดอายุเดือนกันยายน และธันวาคม พ.ศ. 2559 จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ ออปชันที่ให้สิทธิซื้อ (Call Option) ที่มีวันหมดอายุเดือนกันยายน พ.ศ. 2559 ออปชันที่ให้สิทธิขาย (Put Option) ที่มีวันหมดอายุเดือนกันยายน พ.ศ. 2559 ออปชันที่ให้สิทธิซื้อ (Call Option) ที่มีวันหมดอายุเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 ออปชันที่ให้สิทธิขาย (Put Option) ที่มีวันหมดอายุเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 โดยแต่ละกลุ่มจะมีรุ่นที่มีราคาใช้สิทธิอีกจำนวน 7 รุ่น คือ 850,875,900,925,950,975 และ 1000 จุด ดังนั้น การประมวลผลงานวิจัยนี้จะมีผลลัพธ์ทั้งสิ้น 28 กรณีศึกษา โดยสามารถแสดงตัวอย่างของผลการศึกษาได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงราคาออปชันทั้ง 3 วิธีและราคาตลาดของออปชันที่ให้สิทธิซื้อที่มีวันหมดอายุเดือนกันยายน พ.ศ. 2559 และมีราคาใช้สิทธิเท่ากับ 850 จุด (S50U16C850) จำนวนทั้งสิ้น 119 วันทำการ

วันที่	ราคาตลาด	แบล็ค โชลส์	มอนติ คาร์โล	บูต แสทรพ	วันที่	ราคาตลาด	แบล็ค โชลส์	มอนติ คาร์โล	บูต แสทรพ	วันที่	ราคาตลาด	แบล็ค โชลส์	มอนติ คาร์โล	บูต แสทรพ
3/30/16	70.3	89.3	90.3	115.4	6/6/16	70.4	83.3	83.0	107.6	8/4/16	100.9	106.3	106.4	119.1
3/31/16	67.2	86.9	87.8	113.0	6/7/16	69.9	82.8	82.6	107.2	8/5/16	109.9	115.2	115.3	127.3
4/1/16	62.0	78.9	79.8	107.4	6/8/16	71.2	84.4	84.3	108.4	8/8/16	130.5	135.6	135.7	146.4
4/4/16	59.0	76.1	76.9	104.9	6/9/16	74.0	76.4	76.2	100.5	8/9/16	133.6	138.5	138.5	148.8
4/5/16	51.6	61.8	62.6	87.0	6/10/16	59.5	71.4	71.2	96.3	8/10/16	134.1	139.0	139.1	149.0
4/7/16	44.9	52.9	53.6	76.9	6/13/16	53.7	65.3	65.0	90.4	8/11/16	138.3	143.0	143.2	152.9
4/8/16	50.4	58.4	59.0	83.8	6/14/16	56.8	68.4	67.9	93.5	8/15/16	136.9	141.3	141.6	151.2
4/11/16	47.6	56.2	57.0	81.7	6/15/16	67.9	71.9	71.6	96.8	8/16/16	129.7	134.0	134.3	143.6
4/12/16	54.4	62.6	63.4	89.5	6/16/16	59.8	57.6	57.4	81.8	8/17/16	124.8	129.0	129.3	138.7
4/18/16	59.9	69.2	69.9	96.8	6/17/16	54.1	62.8	62.5	86.8	8/18/16	135.6	139.8	140.3	148.7
4/19/16	70.3	78.5	79.1	107.8	6/20/16	54.0	63.3	62.9	87.3	8/19/16	129.4	133.3	133.7	141.8
4/20/16	67.9	76.1	76.6	106.7	6/21/16	67.0	68.6	68.2	91.9	8/22/16	130.7	134.5	134.9	142.7
4/21/16	71.3	80.6	81.1	110.9	6/22/16	54.4	64.0	64.0	87.2	8/23/16	129.4	133.1	133.3	141.0
4/22/16	64.0	71.8	72.3	101.7	6/23/16	63.9	73.2	73.3	95.6	8/24/16	134.4	138.0	138.2	145.7
4/25/16	60.8	70.1	70.5	99.4	6/24/16	52.2	57.0	57.1	78.5	8/25/16	131.8	135.3	135.4	142.6
4/26/16	65.1	75.3	75.9	104.6	6/27/16	53.9	60.0	60.2	81.7	8/26/16	135.6	139.0	138.9	145.8
4/27/16	60.3	70.7	71.2	99.5	6/28/16	56.1	65.9	66.4	87.2	8/29/16	131.0	134.1	134.0	140.7
4/28/16	53.9	63.8	64.4	91.5	6/29/16	66.2	68.8	69.3	90.1	8/30/16	131.6	134.6	134.6	140.8
4/29/16	55.5	66.1	66.5	94.3	6/30/16	65.7	70.0	70.6	91.3	8/31/16	131.8	134.8	134.9	140.6
5/3/16	51.1	62.3	62.7	89.6	7/4/16	73.2	76.9	77.4	97.4	9/1/16	126.8	129.6	129.6	135.7
5/4/16	47.3	58.7	59.2	85.9	7/5/16	71.4	72.0	72.5	92.4	9/2/16	113.2	115.8	115.6	121.5
5/9/16	49.1	61.7	62.3	89.2	7/6/16	69.3	72.0	72.6	92.1	9/5/16	98.0	100.4	100.3	106.3
5/10/16	45.6	58.7	59.2	85.6	7/7/16	65.2	73.2	73.5	92.8	9/6/16	95.0	101.5	101.2	106.8
5/11/16	40.4	53.0	53.6	78.8	7/8/16	65.2	73.4	73.5	92.7	9/7/16	92.3	94.6	94.5	99.7
5/12/16	52.9	64.3	64.9	90.0	7/11/16	74.5	81.8	81.9	101.2	9/8/16	76.9	78.9	78.9	84.3
5/13/16	49.2	60.9	61.6	86.2	7/12/16	78.9	86.0	86.2	105.2	9/9/16	70.6	72.5	72.5	77.5
5/16/16	50.0	62.9	63.7	88.0	7/13/16	81.8	89.1	89.3	107.8	9/12/16	55.0	50.7	50.6	56.8
5/17/16	57.7	69.4	70.1	96.0	7/14/16	89.8	97.0	97.3	115.3	9/13/16	74.9	76.4	76.2	80.8
5/18/16	53.8	66.2	66.9	92.1	7/15/16	90.0	97.0	97.3	115.1	9/14/16	80.3	81.7	81.3	85.8
5/19/16	47.1	58.4	59.3	83.3	7/20/16	101.0	112.5	112.9	129.1	9/15/16	81.6	82.9	82.4	86.3
5/23/16	44.4	57.0	57.6	81.7	7/21/16	101.1	107.6	107.9	124.0	9/16/16	93.3	94.6	93.9	97.4
5/24/16	43.6	57.0	57.5	81.6	7/22/16	105.9	112.5	112.8	128.2	9/19/16	100.2	102.4	101.5	105.0
5/25/16	50.1	63.5	63.8	88.1	7/25/16	106.6	113.1	113.4	128.9	9/20/16	88.4	89.3	88.7	91.6
5/26/16	50.8	63.4	63.9	89.2	7/26/16	99.8	106.1	106.3	121.8	9/21/16	97.9	98.8	98.3	100.4
5/27/16	57.8	70.5	71.0	96.0	7/27/16	107.2	113.4	113.6	128.2	9/22/16	110.8	111.5	111.0	113.1
5/30/16	64.5	77.4	77.8	102.7	7/28/16	114.1	120.3	120.6	134.4	9/23/16	101.4	102.0	101.5	103.1
5/31/16	63.2	76.6	76.9	101.9	7/29/16	111.5	117.5	117.7	131.3	9/26/16	98.7	99.1	98.7	99.9
6/1/16	57.1	70.6	70.9	95.0	8/1/16	98.0	109.4	109.7	123.2	9/27/16	97.5	97.7	97.3	98.2
6/2/16	59.4	73.3	73.5	97.5	8/2/16	93.0	98.6	98.8	112.6	9/28/16	91.3	91.4	91.3	91.7
6/3/16	67.4	80.5	80.5	104.7	8/3/16	100.4	106.0	106.2	119.1					

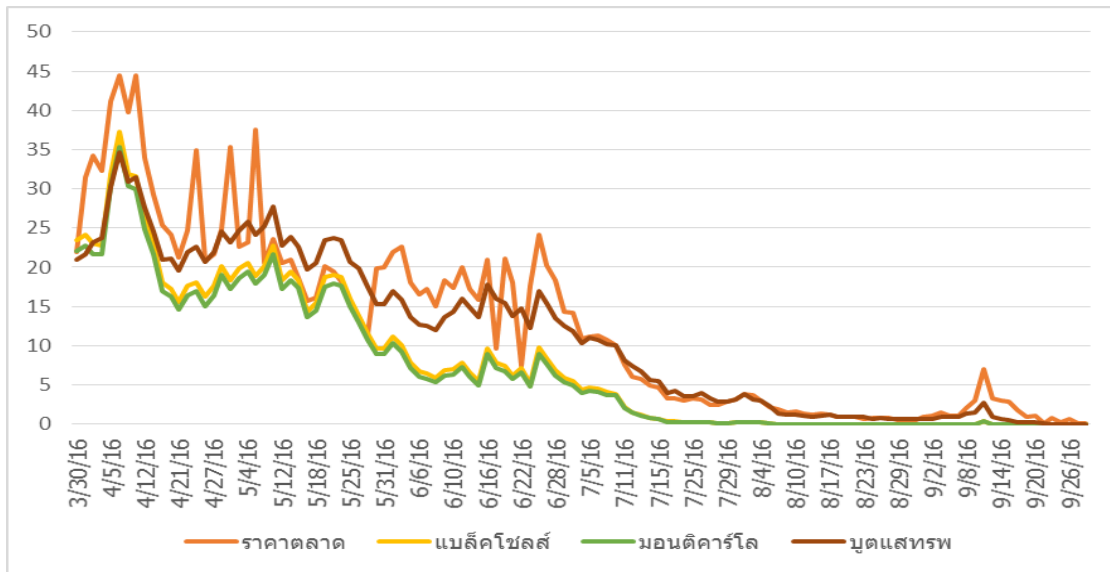

รูปที่ 1 แสดงราคาอปชั่นทั้ง 3 วิธีและราคาตลาดของอปชั่นที่ให้สิทธิซื้อที่มีวันหมดอายุเดือนกันยายน พ.ศ. 2559 และมีราคาใช้สิทธิเท่ากับ 850 จุด (S50U16C850) จำนวนทั้งสิ้น 119 วันทำการ

จากตารางที่ 4.1 และรูปที่ 4.1 พบว่า ราคาอปชั่นที่หาได้จากทั้ง 3 วิธีให้ค่าที่สูงกว่าราคาตลาดทั้งหมด โดยราคาอปชั่นที่ได้จากวิธีแบล็คโพลล์และวิธีมอนติคาร์โลมีค่าใกล้เคียงกันและมีค่าที่ใกล้เคียงกับราคาตลาด สำหรับค่าที่ได้จากวิธีบูดแสทพรนั้นสูงกว่าทั้ง 2 วิธีและสูงกว่าราคาตลาดอย่างชัดเจน นอกจากนี้เมื่อเวลาผ่านไปราคาอปชั่นที่หาได้จากทั้ง 3 วิธีจะมีค่าที่เข้าใกล้กันและเข้าใกล้กับราคาตลาด

ตารางที่ 2 แสดงราคาอปชั่นทั้ง 3 วิธีและราคาตลาดของอปชั่นที่ให้สิทธิขายที่มีวันหมดอายุเดือนกันยายน พ.ศ. 2559 และมีราคาใช้สิทธิเท่ากับ 850 จุด (S50U16C850) จำนวนทั้งสิ้น 119 วันทำการ

วันที่	ราคาตลาด	แบล็คโพลล์	มอนติคาร์โล	บูดแสทพร	วันที่	ราคาตลาด	แบล็คโพลล์	มอนติคาร์โล	บูดแสทพร	วันที่	ราคาตลาด	แบล็คโพลล์	มอนติคาร์โล	บูดแสทพร
3/30/16	21.9	23.5	22.1	20.9	6/6/16	16.5	6.7	6.1	12.7	8/4/16	3.0	0.2	0.2	3.0
3/31/16	31.5	24.2	22.8	21.6	6/7/16	17.2	6.4	5.8	12.5	8/5/16	2.2	0.1	0.1	2.3
4/1/16	34.2	23.0	21.7	23.2	6/8/16	15.0	5.9	5.4	12.0	8/8/16	1.9	0.0	0.0	1.4
4/4/16	32.3	22.8	21.7	23.7	6/9/16	18.3	6.9	6.2	13.6	8/9/16	1.5	0.0	0.0	1.2
4/5/16	41.2	31.9	30.3	30.2	6/10/16	17.4	7.0	6.3	14.4	8/10/16	1.6	0.0	0.0	1.2
4/7/16	44.5	37.2	35.4	34.7	6/13/16	20.0	7.9	7.3	16.0	8/11/16	1.4	0.0	0.0	1.1
4/8/16	39.7	31.9	30.3	30.9	6/14/16	17.3	6.6	6.1	14.9	8/15/16	1.2	0.0	0.0	1.0
4/11/16	44.5	31.6	30.0	31.4	6/15/16	15.8	5.5	5.0	13.7	8/16/16	1.4	0.0	0.0	1.1
4/12/16	34.0	26.1	24.9	27.6	6/16/16	21.0	9.6	8.9	17.8	8/17/16	1.2	0.0	0.0	1.2
4/18/16	29.2	22.9	21.7	24.6	6/17/16	9.7	7.8	7.2	16.0	8/18/16	1.0	0.0	0.0	0.9
4/19/16	25.4	18.0	17.0	20.9	6/20/16	21.1	7.4	6.7	15.5	8/19/16	0.9	0.0	0.0	1.0
4/20/16	24.2	17.3	16.2	21.1	6/21/16	18.0	6.2	5.7	13.8	8/22/16	0.9	0.0	0.0	0.9
4/21/16	21.3	15.6	14.6	19.6	6/22/16	7.4	7.1	6.6	14.8	8/23/16	0.7	0.0	0.0	0.9
4/22/16	24.7	17.7	16.4	22.0	6/23/16	17.6	5.2	4.8	12.2	8/24/16	0.8	0.0	0.0	0.7
4/25/16	34.9	18.1	16.9	22.6	6/24/16	24.1	9.8	9.0	16.9	8/25/16	0.8	0.0	0.0	0.8
4/26/16	20.8	16.2	15.0	20.7	6/27/16	20.3	8.4	7.7	15.5	8/26/16	0.8	0.0	0.0	0.6
4/27/16	21.6	17.6	16.4	22.0	6/28/16	18.3	6.9	6.2	13.5	8/29/16	0.5	0.0	0.0	0.6
4/28/16	24.8	20.2	19.0	24.5	6/29/16	14.3	5.9	5.4	12.5	8/30/16	0.1	0.0	0.0	0.6
4/29/16	35.4	18.4	17.3	23.2	6/30/16	14.2	5.5	5.0	11.9	8/31/16	0.5	0.0	0.0	0.6
5/3/16	22.6	19.8	18.6	24.7	7/4/16	10.9	4.4	4.0	10.3	9/1/16	0.9	0.0	0.0	0.6
5/4/16	23.2	20.6	19.5	25.8	7/5/16	11.1	4.7	4.3	11.0	9/2/16	1.1	0.0	0.0	0.7
5/9/16	37.5	18.9	17.9	24.1	7/6/16	11.3	4.5	4.1	10.7	9/5/16	1.5	0.0	0.0	1.0
5/10/16	20.6	20.1	19.0	25.2	7/7/16	10.8	4.1	3.7	10.2	9/6/16	1.1	0.0	0.0	0.9
5/11/16	23.6	22.8	21.6	27.7	7/8/16	10.0	3.9	3.7	10.0	9/7/16	1.1	0.0	0.0	1.0
5/12/16	20.5	18.3	17.2	22.7	7/11/16	7.6	2.2	2.1	8.1	9/8/16	2.0	0.0	0.0	1.4
5/13/16	20.9	19.4	18.4	23.8	7/12/16	6.1	1.5	1.5	7.4	9/9/16	3.0	0.0	0.0	1.5
5/16/16	18.6	18.3	17.4	22.6	7/13/16	5.8	1.2	1.1	6.8	9/12/16	7.0	0.4	0.4	2.7
5/17/16	15.7	14.4	13.6	19.7	7/14/16	5.0	0.8	0.8	5.6	9/13/16	3.3	0.0	0.0	0.9
5/18/16	16.1	15.4	14.5	20.6	7/15/16	4.7	0.7	0.7	5.5	9/14/16	3.0	0.0	0.0	0.6
5/19/16	20.2	18.7	17.5	23.4	7/20/16	3.3	0.4	0.3	4.0	9/15/16	2.8	0.0	0.0	0.5
5/23/16	19.5	19.1	17.9	23.7	7/21/16	3.3	0.4	0.3	4.2	9/16/16	1.8	0.0	0.0	0.3
5/24/16	18.2	18.8	17.7	23.5	7/22/16	3.0	0.3	0.2	3.6	9/19/16	1.0	0.0	0.0	0.2
5/25/16	15.3	16.0	15.0	20.7	7/25/16	3.3	0.2	0.2	3.5	9/20/16	1.1	0.0	0.0	0.2
5/26/16	13.7	13.8	12.9	19.9	7/26/16	3.2	0.3	0.3	4.0	9/21/16	0.1	0.0	0.0	0.1
5/27/16	11.4	11.6	10.7	17.5	7/27/16	2.4	0.2	0.2	3.3	9/22/16	0.8	0.0	0.0	0.0
5/30/16	19.9	9.7	8.9	15.3	7/28/16	2.5	0.1	0.1	2.8	9/23/16	0.3	0.0	0.0	0.0
5/31/16	20.0	9.7	8.9	15.3	7/29/16	2.8	0.1	0.1	2.8	9/26/16	0.7	0.0	0.0	0.0
6/1/16	22.0	11.1	10.3	16.9	8/1/16	3.1	0.2	0.2	3.2	9/27/16	0.1	0.0	0.0	0.0
6/2/16	22.6	10.0	9.2	15.9	8/2/16	3.8	0.3	0.3	3.9	9/28/16	0.1	0.0	0.0	0.0
6/3/16	18.0	7.8	7.1	13.7	8/3/16	3.7	0.2	0.2	3.2					

รูปที่ 2 แสดงราคาออพชันทั้ง 3 วิธีและราคาตลาดของออพชันที่ให้สิทธิขายที่มีวันหมดอายุเดือนกันยายน พ.ศ. 2559 และมีราคาใช้สิทธิเท่ากับ 850 จุด (S50U16C850) จำนวนทั้งสิ้น 119 วันทำการ

จากตารางที่ 4.8 และรูปที่ 4.8 พบว่า ราคาออพชันที่ได้จากทั้ง 3 วิธีให้ค่าที่ต่ำกว่าราคาตลาดโดยภาพรวม โดยราคาออพชันที่ได้จากวิธีแบล็คโซลส์และวิธีมอนติคาร์โลมีค่าใกล้เคียงกัน ซึ่งวิธีแบล็คโซลส์ให้ค่าที่มากกว่าอยู่เล็กน้อย แต่เมื่อเทียบกับวิธีบุดแสทรพแล้วน้อยกว่าอย่างชัดเจน และราคาออพชันที่ได้จากวิธีบุดแสทรพมีค่าใกล้เคียงกับราคาตลาดมากกว่าอีก 2 วิธีอย่างชัดเจน และเข้าใกล้กับราคาตลาดค่อนข้างมากเมื่อเวลาผ่านไปครึ่งทาง (3 เดือน) แตกต่างจากอีก 2 วิธีที่จะเข้าใกล้ราคาตลาดเมื่อเวลาเข้าใกล้วันสุดท้าย

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

จากผลลัพธ์ของการประมวลผลการหาราคาออพชันที่เหมาะสมทั้ง 3 วิธี คือ วิธีแบล็คโซลส์ วิธีมอนติคาร์โล วิธีบุดแสทรพ และเปรียบเทียบกับราคาตลาดจำนวนทั้งหมด 28 กรณีศึกษาตามสมมติฐานงานวิจัยนี้ สามารถสรุปผลลัพธ์ได้ ดังนี้

ราคาออพชันทั้ง 3 วิธีมีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน และเคลื่อนไหวสอดคล้องกับราคาตลาด โดยภาพรวมแล้ววิธีแบล็คโซลส์มีค่ามากกว่าวิธีมอนติคาร์โลเพียงเล็กน้อย ส่วนวิธีบุดแสทรพมีค่ามากกว่าวิธีแบล็คโซลส์และวิธีมอนติคาร์โลอย่างชัดเจน

สำหรับการเปรียบเทียบกับราคาตลาดของออพชัน พบว่าออพชันที่ให้สิทธิซื้อ (Call Option) และสิทธิขาย (Put Option) ได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างต่างกัน โดยจากผลการประมวลผลพบว่า

ออพชันที่ให้สิทธิซื้อ การหาราคาออพชันด้วยวิธีแบล็คโซลส์และวิธีมอนติคาร์โลให้ผลลัพธ์ที่ค่อนข้างใกล้เคียงกับราคาตลาดในทุกกรณีศึกษา โดยจะมีค่าที่ใกล้เคียงกันมากขึ้นเมื่อเวลาเข้าใกล้วันหมดอายุ และการหาราคาออพชันด้วยวิธีบุดแสทรพมีค่าที่สูงกว่าราคาตลาดอย่างชัดเจนในทุกกรณีศึกษา

อุปชันที่ให้สิทธิขาย การหาราคาอุปชันด้วยวิธีบุดแสทรพให้ผลลัพธ์ที่ค่อนข้างใกล้เคียงกับราคาตลาดใน
ทุกกรณีศึกษา โดยจะมีค่าที่ใกล้เคียงกันมากขึ้นเมื่อเวลาเข้าใกล้วันหมดอายุ ส่วนการหาราคาอุปชันด้วยวิธีแบล็ค
โพลส์และวิธีมอนติคาร์โลจะมีค่าที่ใกล้เคียงกับราคาตลาดเมื่อราคาใช้สิทธิมีค่าสูงขึ้น

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าอุปชันที่มีลักษณะของสิทธิแตกต่างกัน ควรใช้วิธีการหาราคาที่เหมาะสม กล่าวคือ
สำหรับอุปชันที่ให้สิทธิซื้อควรใช้วิธีการหาราคาแบบแบล็ค โพลส์และมอนติคาร์โล ส่วนอุปชันที่ให้สิทธิขายควร
ใช้วิธีการหาราคาแบบบุดแสทรพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษางานวิจัยเรื่องการหาราคาอุปชันที่เหมาะสมทั้ง 3 วิธี คือ วิธีแบล็ค โพลส์ วิธีมอนติคาร์โลและ
วิธีบุดแสทรพในครั้งนี้ พบว่าสามารถนำไปต่อยอดและพัฒนาในรายละเอียดบางประการเพื่อให้งานวิจัยเกิดผลลัพธ์ที่
มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้ทำวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากสมมติฐานงานวิจัยที่ใช้ราคาปิดของดัชนี SET50 Index เป็นราคาเริ่มต้นเพื่อใช้ในการหาค่าอุป
ชันของทั้ง 3 วิธี แต่ในความจริงแล้วตัวแทนของอุปชันที่อ้างอิงจากดัชนี SET50 Index นั้นมีตัวอื่น ๆ อีก ที่สามารถ
ใช้เป็นตัวแทนได้อาทิเช่น SET50 Index Futures หรือ TDEX ที่เป็นกองทุน ETF ที่อ้างอิงกับดัชนี SET50 Index เป็น
ต้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาอุปชันนอกจากราคาสินทรัพย์อ้างอิงแล้ว ความผันผวนถือเป็นปัจจัยที่นักลงทุน
ต้องให้ความสำคัญระมัดระวังในการนำไปใช้เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีความอ่อนไหวมากที่สุดในการคำนวณราคาอุปชัน
ดังนั้นจึงควรพิจารณารายละเอียดในการหาค่าความผันผวนเพิ่มเติม เช่นการสร้างแบบจำลองความผันผวน ด้วย
GARCH หรือ VARMA เป็นต้น เพื่อให้ตอบสนองกับการหาราคาอุปชันที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยใช้เพียงแค่ 4 กลุ่มตัวอย่างและราคาใช้สิทธิเพียง 7 รุ่น ดังนั้นเพื่อให้ได้ผลสรุปที่ชัดเจน
และละเอียดยิ่งขึ้นจึงควรเก็บข้อมูลที่มีกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น โดยมีวันหมดอายุและราคาสิทธิรุ่นอื่น ๆ เพิ่มเติม

4. สามารถนำวิธีการหาราคาอุปชันที่เหมาะสมนี้ไปประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น Warrant หรือ
Derivative Warrant ที่มีการซื้อขายอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพแต่ละวิธี

เอกสารอ้างอิง

Boyle (1977) ได้เสนอวิธีการหาราคาอุปชันด้วยวิธีมอนติคาร์โล โดยเป็นการเปรียบเทียบการหาราคาอุป
ชันแบบยุโรปของหุ้นที่มีการจ่ายเงินปันผล กับวิธีการเข้าสมการแบล็ค โพลส์และเมอร์ตัน โดย Boyle ได้เลือกใช้อุป
ชันที่มีราคาใช้สิทธิและราคาสินทรัพย์ที่เป็นสัดส่วนเป็น 1.5 เท่าของกันและกัน โดยกำหนดสมมติฐานคือมี
ผลตอบแทนปราศจากความเสี่ยงและผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่การแจกแจงแบบปกติ ผลจากการทดสอบพบว่า
ราคาอุปชันที่ได้มีค่าใกล้เคียงกัน โดยมีช่วงความเชื่อมั่น 95% ของคำตอบ และเข้าใกล้กันมากยิ่งขึ้นเมื่อมีความถี่ใน
การจำลองที่สูงขึ้น

Efron (1993) ได้เสนอวิธีการจำลองของการสุ่มแบบบุดแสทรพ ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มแล้วใส่คืน ในการสร้าง
ตัวอย่างสุ่มหลายๆชุด จากข้อมูลที่มีเพื่อใช้ในการจำลองหรือแก้ปัญหาที่วิธีอื่นอาจไม่สามารถให้คำตอบที่แม่นยำได้
เนื่องจากวิธีการนี้ไม่สนใจว่าข้อมูลที่นำมาใช้จะมีการแจกแจงปกติหรือไม่

ธิตินพล (2013) ได้ทำการเปรียบเทียบการจำลองการหาราคาออปชันแบบยุโรป โดยใช้วิธีมอนติคาร์โลแบบดั้งเดิมและวิธีบูตสแตรพ และทำการหาราคาออปชันแบบพิเศษ (exotic option) คือ เอเชียนออปชัน จากการศึกษาพบว่าราคาออปชันที่เหมาะสมจากการใช้วิธีบูตสแตรพจะทำให้ราคาออปชันมีแนวโน้มสูงจึ้นกว่าวิธีมอนติคาร์โลอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย
เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์

A STUDY OF NONGPHOKWITTAYALAI SCHOOL STUDENTS' OPINION ON THE USAGES OF
THE INFORMATION TECHNOLOGY EDUCATIONAL MEDIA ON MATHEMATIC

อรุณศรี โทเรเลข

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ระหว่างกลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกัน ตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย ปีการศึกษา 2559 จำนวน 306 คน เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS

ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย Independent t-test พบว่า นักเรียน กลุ่ม 1 (เกรดเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 0.00 - 2.00) และกลุ่ม 2 (เกรดเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 3.00 - 4.00) มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในเรื่อง การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาช่วยให้การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น นักเรียนสามารถทำรายงาน/ สร้างชิ้นงาน เกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ได้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาได้ด้วยตนเอง นักเรียนเปิดใจที่จะรับใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใหม่ๆ อยู่เสมอ ผู้ปกครองสนับสนุนในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา โรงเรียนมีการจัดอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่เพียงพอสำหรับจำนวนนักเรียน โรงเรียนมีให้บริการเกี่ยวกับระบบการสัญญาณอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนเพื่อสืบค้นข้อมูล กลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมที่ชอบใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อศึกษาหาความรู้วิชาคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง และกลุ่มเพื่อนมีความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

คำสำคัญ: การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา, พฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

ABSTRACT

This study purposes to study and compare student's opinion of Nongphokwittayalai School about usage the Information Technology Educational Media on Mathematic. The sample consisted of 306 students of secondary education during the academic year 2016 of Nongphokwittayalai School by using questionnaire analysis data with SPSS program.

From comparison student's opinion of Nongphokwittayalai School about behavior usage the Information Technology Educational Media on Mathematic the data will be calculated by Independent t – test found that group 1 (GPA of Mathematic 0.00 – 2.00) and group 2 (GPA of Mathematic 3.00 – 4.00) have different opinions about usage the Information Technology Educational Media helps students to understand mathematics easily. Students can

make reports / create work piece about Mathematic by usage the Information Technology Educational Media by themselves. Students always open mind to use the new Information Technology Educational Media. Their Parent support to use the Information Technology Educational Media. School Supplies enough Equipment of the Information Technology Educational Media for the students. The school offers internet access for students to search. Group friends have behavior to use the Information Technology Educational Media on Mathematic by themselves and they have knowledge about the Information Technology Educational Media.

Keywords: Usage the Information Technology Educational Media, Behavior of using the Information Technology Educational Media.

1. บทนำ

ในการพัฒนาเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านสาธารณสุข ด้านการทหารและความมั่นคง เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาแทบทั้งสิ้น ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มีการพัฒนาคิดค้นสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิตมากมาย เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามาเป็นปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี ในส่วนของ การศึกษาการเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ การแก้ปัญหา (Problem Solving) ทั้งในด้านชีวิตประจำวันและด้านอื่นๆ การใช้เหตุผลซึ่งต้องอาศัยคณิตศาสตร์เป็นพื้นฐานทั้งสิ้น อีกทั้งเป็นวิชาที่ต้องคิดค้น ประยุกต์ คำนวณ สร้างแบบรูป วาดกราฟ หาความสัมพันธ์ ฯลฯ เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอน ในปัจจุบันวิธีการเรียนการสอนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก จากเดิมที่ครูเป็นผู้ให้ความรู้แต่เพียงฝ่ายเดียวไปสู่ลักษณะการเรียนการสอนที่ ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดความสะดวกต่อผู้เรียนทำให้มีการเรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองอย่างอิสระ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ให้แนวทางการจัดการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน โรงเรียนหนองพอก วิทยาลัย เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งจะช่วยให้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน และนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงและส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนโรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งหมด 1,518 คน ซึ่งจำแนกเป็น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 735 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 783 คน

2.) ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 306 คน โดยได้จากตารางประมาณการของขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และได้เลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนักเรียนโรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย จำนวนรวม 1,518 คน ซึ่งจำแนกเป็น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 735 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 783 คน เมื่อเทียบขนาดของตัวอย่างจากประชากรได้ 306 คน จะได้จำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนแต่ละระดับชั้น ดังนี้

$$\text{ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น} \quad (306/1518) \times 735 = 148 \text{ คน}$$

$$\text{ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย} \quad (306/1518) \times 783 = 158 \text{ คน}$$

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการศึกษารั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย ที่มีผลต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ และเพื่อให้เครื่องมือในการศึกษามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และมีความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และหลักการสร้างแบบสอบถาม จากหนังสือ วารสาร บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดรูปแบบ ประเภท และจำนวนข้อคำถาม โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และศึกษาจากบทความ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เนื้อหาของแบบสอบถามสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด

3) สร้างแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับเพศ ระดับชั้น ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ปกครอง สถานที่ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับ เกรดเฉลี่ยสะสม เกรดวิชาคณิตศาสตร์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์

4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อให้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนขึ้น

5) นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และหาค่า IOC ของแบบสอบถามว่ามีความเหมาะสม ความชัดเจนและครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่

6) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบหาความเชื่อมั่น โดยทดลองเก็บข้อมูลกับนักเรียนจำนวน 30 คน โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาแจกแบบสอบถามนักเรียนด้วยตนเอง ตามห้องเรียนของนักเรียน โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย ในภาคเรียนที่ 2 / 2559 เพื่อเก็บข้อมูล

2. เก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ โดยมีการกำหนดสัดส่วนคะแนนจากแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับ เพศ ระดับชั้น ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ปกครอง สถานที่ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง นำข้อมูลที่ได้อาจแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตาราง ส่วนเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับ เกรดเฉลี่ยสะสม เกรดวิชาคณิตศาสตร์ นำข้อมูลที่ได้อาจหาค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 2 – ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale) และกำหนดระดับความคิดเห็นในแต่ละด้านดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้กับ	5 คะแนน
เห็นด้วย	กำหนดให้กับ	4 คะแนน
เฉยๆ	กำหนดให้กับ	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	กำหนดให้กับ	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้กับ	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	เฉยๆ
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ผลการวิจัย

1. นักเรียนโรงเรียนหนองพอกวิทยาลัยที่เป็นตัวอย่าง 306 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 41.50 เพศหญิง ร้อยละ 58.50 เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 48.37 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 51.63 โดยผู้ปกครองส่วนมากสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 86.93 ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด นักเรียนส่วนมากใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง พบว่า สถานที่ที่นักเรียนใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด คือ ที่โรงเรียน ร้อยละ 74.84 โดยพบว่า นักเรียนส่วนมากใช้ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 37.25 และนักเรียนส่วนมากใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในวิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 40.85 ประเภทของสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง พบว่า นักเรียนส่วนมากใช้อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 51.31 โดยส่วนมากใช้ในเวลาที่ว่าง ร้อยละ 79.41

2. เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนตัวอย่างเท่ากับ 3.14 และ เกรดเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์เท่ากับ 2.44

3. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนส่วนมากไม่เห็นด้วยกับคำถาม “นักเรียนใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ด้วยตนเองทำให้นักเรียนเข้าเรียนวิชาคณิตศาสตร์น้อยลง” นักเรียนส่วนมากเห็นด้วยอย่างยิ่งกับคำถาม “นักเรียนสามารถเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้ด้วยตนเอง” ส่วนคำถามอื่นๆ นักเรียนส่วนมากเห็นด้วย

4. นักเรียน 2 กลุ่ม มีพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ที่แตกต่างกันในประเด็นต่อไปนี้

1) นักเรียนกลุ่ม 2 เห็นด้วยกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาช่วยให้การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น มากกว่านักเรียนกลุ่ม 1

2) นักเรียนกลุ่ม 2 สามารถทำรายงาน/ สร้างชิ้นงาน เกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ได้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาได้ด้วยตนเอง มากกว่านักเรียนกลุ่ม 1

3) นักเรียนกลุ่ม 2 เปิดใจที่จะรับใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใหม่ๆ อยู่เสมอ มากกว่านักเรียนกลุ่ม 1

5. นักเรียนกลุ่ม 2 เห็นด้วยกับผู้ปกครองสนับสนุนในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา มากกว่านักเรียนกลุ่ม 1

6. นักเรียนกลุ่ม 2 เห็นด้วยกับโรงเรียนมีการจัดอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่เพียงพอสำหรับจำนวนนักเรียน และโรงเรียนมีให้บริการเกี่ยวกับระบบการสัญญาณอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนเพื่อสืบค้นข้อมูล มากกว่านักเรียนกลุ่ม 1

7. นักเรียนกลุ่ม 2 เห็นด้วยกับกลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมที่ชอบใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อศึกษาหาความรู้วิชาคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง และกลุ่มเพื่อนมีความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามากกว่านักเรียนกลุ่ม 1

8. นักเรียนกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ด้านที่ตั้งของชุมชน

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้ Independent t-test พบว่า นักเรียน กลุ่ม 1 (เกรดเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 0.00 - 2.00) และกลุ่ม 2 (เกรดเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 3.00 - 4.00) มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในเรื่อง การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาช่วยให้การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น นักเรียนสามารถทำรายงาน/สร้างชิ้นงาน เกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ได้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาได้ด้วยตนเอง นักเรียนเปิดใจที่จะรับใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใหม่ๆ อยู่เสมอ ผู้ปกครองสนับสนุนในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา โรงเรียนมีการจัดอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่เพียงพอสำหรับจำนวนนักเรียน โรงเรียนมีให้บริการเกี่ยวกับระบบการสัญญาณอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนเพื่อสืบค้นข้อมูล กลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมที่ชอบใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อศึกษาหาความรู้วิชาคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง และกลุ่มเพื่อนมีความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดอบรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับนักเรียน หรือเปิดเป็นชุมนุมสำหรับนักเรียนที่สนใจ ให้นักเรียนได้รู้จักการวิธีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกต้อง เพื่อเป็นเป็นการส่งเสริม นักเรียนกลุ่มเก่ง ช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มอ่อน และเป็นประโยชน์สำหรับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ช่วยให้นักเรียนสามารถทำรายงาน/สร้างชิ้นงาน เกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ได้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาได้ด้วยตนเอง อีกทั้งหาโปรแกรมที่แปลกใหม่ น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนกลุ่มอ่อนเปิดใจที่จะรับสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใหม่ๆ

2. ในการประชุมผู้ปกครองแต่ละภาคเรียนหรือการปรึกษาหารือกับผู้ปกครองในวาระต่างๆ ควรที่จะแทรกประเด็นเกี่ยวกับความสำคัญของสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญ และสนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักเรียน

3. โรงเรียนควรจัดให้มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอและหลากหลายเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และให้บริการเกี่ยวกับระบบการสัญญาณอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนเพื่อสืบค้นข้อมูล เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับนักเรียน

4. การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ควรเน้นที่การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น จัดกิจกรรมโดยการแบ่งนักเรียนกลุ่มอ่อนกับกลุ่มเก่ง เพื่อที่จะช่วยซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนและส่งเสริมนักเรียนที่เรียนเก่ง หรือจัดกิจกรรมโดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนให้คลุกกันระหว่างนักเรียนที่เรียนอ่อนกับนักเรียนที่เรียนเก่ง โดย

ใช้วิธีการเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้ให้นักเรียนที่เรียนอ่อนเห็นวิธีการเรียนของนักเรียนที่เรียนเก่ง และให้นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนด้วย

5. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มคำถามในด้านเกี่ยวกับคุณภาพของสื่อเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนอาจเป็นซอฟต์แวร์ที่ใช้ดีพอ เพียงใด ทั้ง ในแง่ความง่ายต่อการใช้งานของนักเรียนและเนื้อหาครอบคลุมบทเรียนคณิตศาสตร์ตรงตามความต้องการของนักเรียนหรือไม่ เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นปัจจัยสำคัญกับความสำเร็จของสื่อสนับสนุนการเรียน รวมทั้งให้คุณครูผู้สอนได้ประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาซึ่งจะทำให้ทราบสัมฤทธิ์ผล ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2545). หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ:
การศาสนา.กระทรวงศึกษาธิการ.(2550). หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พิมพ์ครั้งที่2.
กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กองวิจัยทางการศึกษา, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: 2544.กูหารง บุษาดแล. เทคโนโลยี ชาญ
กลั่นซ้อน. 2550. การศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยคริสเตียน. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
นพวรรณ รื่นแสง และ คณะ. 2555. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานวิจัยของบุคลากรสาย สนับสนุนของโรงพยาบาล
เฉลิมพระเกียรติ. โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ.
- ปาริชาติ วิเชียร. 2553. สภาพและความต้องการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์
STUDENTS' OPINION ON MATHEMATIC LEARNING SUPPORTED TOOLS

กัลญา ปิเจริญ

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

บทคัดย่อ

การศึกษารครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี โดยกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ศึกษาจำนวน 430 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ 0.739 และได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 เกรดเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 1.50 – 2.50 จำนวน 71 คน และ กลุ่มที่ 2 เกรดเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 3.50 – 4.00 จำนวน 208 คน และพิจารณาตัวแปร 8 ตัว โดยครอบคลุมด้านพฤติกรรมในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้ปกครอง ด้านโรงเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านการเรียนพิเศษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากผลการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Independent t-test ซึ่งการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนของผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Independent t-test พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ 1 และ นักเรียนกลุ่มที่ 2 มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในเรื่อง พฤติกรรมในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านการเรียนพิเศษ และ นักเรียนกลุ่มที่ 1 ให้ความสำคัญต่อด้านครูผู้สอนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.9 และนักเรียนกลุ่มที่ 2 ให้ความสำคัญต่อด้านการเรียนพิเศษมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

คำสำคัญ: สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้, พฤติกรรมในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์, เจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ABSTRACT

This research aims to study compare the students' opinion on Mathematic learning supported tools for Kanaratbamrungpathumthani School. The research is run by using 430 example students who studying Math. Collecting data by having them do the questionnaires. This questionnaire has 0.739 reliability coefficients. Because of this result, the researcher can divide the students into 2 groups: the first group is 71 students with 1.50 – 2.50 grade point average in Math and the second is 208 students with 3.50 – 4.00 grade point average in Math and take 8 variable to be considered with covering all the important conditions as the following: Math learning behavior, attitude towards Math, Math achieving motivation, teachers, parents, a school, friends and taking the extra courses. The application uses in analyzing data is SPSS and the data will be calculated by using an average, a standard deviation (S.D) obtained

from the result of the research and an independent t-test. The researcher uses the independent t-test to compare the results of the students' opinion on Mathematic learning supported tools which expresses that the example students from the first and second groups have the difference opinions on Mathematic learning behavior, attitude, achieving motivation in Math and taking the extra courses. As the result showed the first group of example students think highly of the teachers the most this can be proved by its 3.9 average and the second example students think highly of taking the extra courses the most as its average is 4.20.

Keywords: the learning supported tools, Math learning behavior, the attitude towards Math, Math achieving motivation

1. บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับมนุษย์มาก โดยเฉพาะในส่วนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพราะคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สร้างสรรค์จิตใจของมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิด กระบวนการและเหตุผล คณิตศาสตร์ฝึกให้คนคิดอย่างมีระบบ ระเบียบคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีเนื้อหานามธรรมเป็นส่วนมาก จึงยากที่จะให้นักเรียนส่วนใหญ่จะเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้ต้องมีทักษะในหลาย ๆ ด้านเพื่อช่วยในการคิดคำนวณ และแก้ปัญหาในการส่งเสริมให้นักเรียน เกิดทักษะการเรียนรู้ได้ก็ต้องอาศัยปัจจัยหลายๆด้าน

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศาสตร์อื่น ๆ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 56) คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีเนื้อหาที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น สร้างเสริมให้มีความคิด มีเหตุผล มีความรอบคอบ มีความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน มีความแม่นยำรวดเร็ว (ชานนท์ จันทรา , 2553) และ คณิตศาสตร์เป็นราชินีของวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์มีความสำคัญในการศึกษามาแต่โบราณ ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าคณิตศาสตร์เป็นพื้นฐานของศาสตร์หลายสาขา

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22)

แผนการเรียนวิทย์-คณิต เป็นแผนการเรียนที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาทักษะในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษา นักเรียนที่เลือกเรียนแผนการเรียนนี้ควรมีความสามารถพื้นฐานในด้านการคิดคำนวณ มีระเบียบวิธีในการคิดคำนวณ สามารถอธิบายให้เหตุผล สามารถวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจภาษา ตีความ สื่อความหมายได้ตลอดจนมีความสามารถในการจินตนาการ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์โรงเรียน คณะราษฎร์บำรุงปทุมธานีเพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนตามผลการเรียนที่แตกต่างกันที่มีต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนห้องเรียนพิเศษ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ ของโรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 552 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนห้องเรียนพิเศษ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี ใช้วิธีการสุ่มได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดของตัวอย่าง (Sample Size) ขึ้นตามสูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 234 คน และผู้วิจัยใช้ตัวอย่าง 430 คน แบ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นโดยมีการกำหนดขนาดของตัวอย่าง และได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มีผลการเรียนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 1.50 – 2.50 และกลุ่มที่ 2 มีผลการเรียนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 3.50 - 4.00 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นโดยมีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มจาก สูตรของ ทาโรยามาเน่ (Yamane ;1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N คือ ขนาดของประชากรเท่ากับ 552 คน
 e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนให้เกิดขึ้นร้อยละ 5

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และเพื่อให้เครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และมีความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัยดังต่อไปนี้

- 1) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังต่อไปนี้
  - (1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี
  - (2) ศึกษาการสร้างแบบสอบถามต่าง ๆ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมทุกด้าน ตามกรอบความคิดที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้า

(3) ออกแบบและสร้างแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี ได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นมัธยมศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม เกรดเฉลี่ยสะสมวิชาคณิตศาสตร์ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของผู้ปกครอง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้ปกครอง ด้านโรงเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านการเรียนพิเศษ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของของลิเคิร์ต (Likert Scale) และกำหนดระดับความคิดเห็นในแต่ละด้านดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

2) การทดสอบและวิเคราะห์เครื่องมือการทดสอบและวิเคราะห์เครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยได้ดำเนินการดังนี้

(1) การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขเบื้องต้น

(2) ขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม เป็นผู้ตรวจความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ และได้ค่าความเที่ยงตรง 0.72

(3) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปให้นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี ทำแบบสอบถาม จำนวน 430 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1) แจกแบบสอบถามนักเรียนตามห้องเรียนที่มีแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2 / 2559 เพื่อเก็บข้อมูล

2) เก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลแบบสอบถามที่รวบรวมได้ นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package of Social Science) เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ

ข้อมูลส่วนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่และร้อยละ ซึ่งส่วน ที่ 2 ทดสอบเปรียบเทียบแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มที่ 1 และ นักเรียนกลุ่มที่ 2 ด้านพฤติกรรมในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้ปกครอง ด้านโรงเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านการเรียนพิเศษ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Independent t-test

การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผลของข้อมูล พิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของช่วงระดับคะแนน (Class Interval) ของความคิดเห็นของนักเรียน เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วยระดับเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

4. ผลการวิจัย

นักเรียนโรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานีที่เป็นตัวอย่าง 430 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 20.5 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 79.5 จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 36.3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 63.7 จำแนกตามจำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสมวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน 2 กลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ ร้อยละ 16.5 และ กลุ่มที่ 2 ร้อยละ 48.4 จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา พบว่า การศึกษาระดับปริญญาตรีมีมากที่สุด ร้อยละ 28.1 และการศึกษาของมารดา พบว่า การศึกษาระดับปริญญาตรีมีมากที่สุด ร้อยละ 35.6 จำแนกตามอาชีพของบิดา พบว่า อาชีพรับจ้างทั่วไปมีมากที่สุด ร้อยละ 25.8 และ อาชีพของมารดา พบว่า ค้าขายมีมากที่สุด ร้อยละ 23.0 จำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองมีรายได้สูงสุด 50,001 บาท ขึ้นไป / เดือน ร้อยละ 53.0 และมีรายได้ น้อยที่สุด 10,001 - 20,000 บาท / เดือน ร้อยละ 1.6

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1) ด้านพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนกลุ่ม 1 ควรขยันทำแบบฝึกหัดเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ให้มากขึ้น เมื่อรู้ว่าตัวเองทำไม่ได้ ลองฝึกทำแล้วยังไม่เข้าใจ ก็ควรสอบถามผู้รู้ เพื่อให้เกิดความรู้ เข้าใจ นำไปใช้ให้เป็น

2) ด้านเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนกลุ่ม 2 มีความสุขกับการเรียนคณิตศาสตร์ ชอบฝึกทำโจทย์และชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับการคิดคำนวณ มากกว่ากลุ่ม 1

3) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนกลุ่ม 2 รั่ววิชาคณิตศาสตร์ทำให้เข้าใจ เพราะคณิตศาสตร์เป็นวิชาพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ ตั้งใจเรียน ชอบทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ตัวเองเข้าใจยิ่งขึ้น เมื่อรู้ว่าตัวเองไม่เข้าใจในเรื่องนั้น ๆ จะค้นคว้าและทำแบบฝึกหัดที่มีความหลากหลาย ถ้ามีงานหรือการบ้านที่ครู มอบหมายให้ฝึกมีความยากมากนักเรียนจะพยายามทำให้ได้ ถ้าทำไม่ได้จะศึกษาเพิ่มเติมให้มากขึ้น รวมทั้งนักเรียนได้ แบ่งเวลาในการอ่านหนังสือ ทบทวน ทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผลการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ดีขึ้นเรื่อยๆ

4) ด้านครูผู้สอน นักเรียนกลุ่ม 1 ครูควรเข้าใจการรับรู้ เรียนรู้ของนักเรียนที่ไม่เท่ากัน โดยเฉพาะการ อธิบายเนื้อหาที่ซับซ้อนให้มีความเข้าใจ ให้ได้มากที่สุด

5) ด้านผู้ปกครอง ควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในเรื่องการสนับสนุนในการซื้อเอกสารและตำรา เรียนเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ รวมทั้งควรรี้อิสระในการตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ในการเรียนพิเศษเพิ่มเติม มากกว่านักเรียนกลุ่ม 1

6) ด้านโรงเรียน ควรชี้แจงและทำความเข้าใจและสนับสนุนให้นักเรียนกลุ่ม 1 เกี่ยวกับการจัดสื่อ เทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนและให้นักเรียนกลุ่ม 1 ได้เข้ารับฟังการสอนเสริมรวมทั้งการเชิญวิทยากรพิเศษมา สอนเสริมเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน

8) ด้านการเรียนพิเศษ โรงเรียนควรจัดสอนพิเศษวิชาคณิตศาสตร์ให้นักเรียนกลุ่ม 1 โดยเพื่อช่วยให้นักเรียนมีเทคนิคทำโจทย์ได้รวดเร็วและถูกต้อง ได้รับความรู้เพิ่มเติม จากเนื้อหาตามหลักสูตร และทำให้นักเรียนได้ เข้าใจเนื้อหา

9) ด้านตัวผู้เรียน มีปัจจัยด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมที่ส่งเสริมศักยภาพตัวผู้เรียนเอง โดยเฉพาะปัจจัยหลักด้านการเงินของผู้ปกครองก็จะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนให้กับนักเรียน อีกทั้งเรื่อง ของเวลาของนักเรียนเองด้วย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ชานนท์ จันทรา. (2553). ขั้นตอนการพิสูจน์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับครู. ภาควิชาการศึกษา คณะ

ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

การใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ 4MAT เพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการทดสอบสมมติฐาน

USING GEOGEBRA TO ORGANIZE 4MAT LEARNING ACTIVITIES
TO IMPROVE THE LEARNING ACHIEVEMENT IN HYPOTHESIS TESTING

ดาวเรือง บุตรทรัพย์¹ มานะชัย โตะชูดี²

¹ หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพมหานคร Daoruang.ofc@gmail.com

² หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพมหานคร manachai_toa@utcc.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องการทดสอบสมมติฐาน ระหว่างการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม 2) ความพึงพอใจเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและเกิดการเรียนรู้ ระหว่างการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม และ 3) ความพึงพอใจเรื่องการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกกับการเรียนระหว่างการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ปทุมธานี ปีการศึกษา 2558 และ 2559 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 107 คน และ 105 คนตามลำดับ(นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถทางการเรียนคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างกัน) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการบรรยาย และอธิบาย (การจัดการเรียนรู้แบบเดิม) และ การใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT แบบทดสอบหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ และการทดสอบทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t – test)

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่องการทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ความพึงพอใจเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและเกิดการเรียนรู้ โดยใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT สูงกว่า การจัดการเรียนรู้แบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ความพึงพอใจเรื่องการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกกับการเรียนโดยใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: โปรแกรมจีโอจิบร้า, จัดการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT, การทดสอบสมมติฐาน

ABSTRACT

The objectives of this study are 1) to compare the student's learning achievement of the hypothesis testing topic by using the Geogebra program with 4MAT model as teaching and learning tool, with the traditional teaching style 2) to compare the student's learning satisfaction of using Geogebra program with 4MAT model as teaching and learning tool, with the traditional teaching style 3) to compare the learner's satisfaction of using Geogebra program with 4MAT model as teaching and learning tool with the traditional teaching style. The sample selected using Simple random sampling are 107 and 105 students from Princess Chulabhorn Science High School in the academic year 2015 and 2016, respectively. Hypothesis Testing activities, lecture method learning, Geogebra program, 4MAT model, posttest exam, and satisfaction questionnaire were used as tools. Data were analyzed using statistical tools were mean, standard deviation, and t-test.

The findings were as follows: 1) the achievement level of students learning via Geogebra program and 4MAT model were higher than students learning via traditional teaching style at significant level of 0.05. 2) Learning satisfaction was higher than traditional teaching style at significant level of 0.05. 3) Geogebra program and 4MAT model as teaching and learning tool met students' needs and the atmospheric satisfaction was higher than traditional teaching style at significant level of 0.05.

Keywords: Geogebra, 4MAT System, Hypothesis testing

1. บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ปลูกฝังการถ่ายทอดความรู้ เจตคติ คุณลักษณะ ทักษะและคุณค่าต่างๆ ให้เกิดกับตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจหรือทำให้ดีขึ้นในทุกด้าน นับเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ช่วยสร้างภูมิปัญญาแก่สังคม ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นรากฐานและเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของประเทศให้เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้าต่อไป (พรพิโร แก้วสมบัติ, 2551: 1) คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาและนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศาสตร์อื่นๆ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มุ่งให้เยาวชนทุกคนได้เรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพโดยกำหนด สาระหลักที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ได้แก่ จำนวนและการดำเนินการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 56) โรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ปทุมธานี จัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตร โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาคและจัดเนื้อหาการเรียนการสอนวิชาสถิติเบื้องต้นไว้ในรายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 โดยศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานทางสถิติ การเก็บรวบรวมข้อมูล การนำเสนอข้อมูล การวัดค่ากลางของข้อมูล การวัดตำแหน่งที่ของข้อมูล การวัดการกระจายของข้อมูล การแจกแจงปกติ การประมาณค่าและการทดสอบสมมติฐาน การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายและสหสัมพันธ์อย่างง่าย และอนุกรมเวลา

โดยการจัดการเรียนการสอนวิชาสถิติเบื้องต้นเรื่องการทดสอบสมมติฐานที่ผ่านมาครูผู้สอนได้ใช้การเรียนการสอนแบบบรรยาย อธิบายโดยการเขียนกระดานดำ และให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดตามเอกสารประกอบการเรียน พบว่าคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนคะแนนเต็ม 10 คะแนน ที่ผ่านมานั้นจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ 70% คิดเป็นร้อยละ 37.24 และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.98 คะแนน ซึ่งเมื่อพิจารณาพบว่าเรื่องการทดสอบสมมติฐานมีส่วนสำคัญของคะแนนการสอบปลายภาคประมาณร้อยละ 30 ของคะแนนสอบปลายภาค จากปัญหาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบรูปแบบเก่าควรได้รับการแก้ไขเพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน มาเป็นรูปแบบกิจกรรมที่สามารถส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งเนื้อหาวิชาสถิติเบื้องต้น เพราะเป็นเนื้อหาที่ต้องใช้ความเข้าใจ นักเรียนต้องใช้ความเข้าใจอย่างมาก (วิจารณ์ พานิช, 2554 : 15) ได้กล่าวไว้ในหนังสือวิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21 กล่าวถึงทักษะครูเพื่อศิษย์ไทยในศตวรรษที่ 21 ว่า ครูเพื่อศิษย์ต้องไม่ใช่แค่มีใจ เอาใจใส่ศิษย์เท่านั้น ยังต้องมีทักษะในการ “จุดไฟ” ในใจศิษย์ให้รักการเรียนรู้ ให้สนุกกับการเรียนรู้ หรือให้การเรียนรู้สนุกและกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิต ครูจึงต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” คือ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของเด็ก ครูต้องตอบได้ว่า ศิษย์ได้เรียนอะไร และเพื่อให้ศิษย์ได้เรียนรู้สิ่งเหล่านั้น ครูต้องทำอะไร ไม่ต้องทำอะไร ครูต้องฝึกฝนตนเองให้มีทักษะในการเป็น โค้ช การเรียนรู้ทักษะในการเรียนรู้ (learning how to learn หรือ learning skills) และการเรียนรู้ทักษะในการสร้างการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น (นวัตกรรม) ประกอบด้วยทักษะย่อยๆ 3 ทักษะ คือ 1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) และการแก้ปัญหา(problem solving) หมายถึงการคิดอย่างผู้เชี่ยวชาญ 2. การสื่อสาร (communication) และความร่วมมือ (collaboration) ซึ่งหมายถึง การสื่อสารอย่างซับซ้อน 3. การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (creativity) และนวัตกรรม (innovation) หมายถึง การประยุกต์ใช้จินตนาการและการประดิษฐ์ เคล็ดลับอย่างหนึ่งของการบ่มเพาะทักษะทั้ง 3 คือ การฝึกตั้งคำถาม การตั้งคำถามที่ถูกต้องสำคัญกว่าการหาคำตอบ และการสอนให้เหมาะต่อความแตกต่างของศิษย์ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะว่าการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียน 4 คุณลักษณะ กับการพัฒนาการสมองซีกซ้ายและซีกขวาอย่างสมดุล เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามแบบและความต้องการของตนเองอย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2558 :154) สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อขยายการเรียนรู้ต่างๆ การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับการพัฒนาและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 27) โปรแกรม GeoGebra เป็นโปรแกรมคณิตศาสตร์อีกโปรแกรมหนึ่งที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ โปรแกรมนี้เป็น free ware ไม่มีค่าใช้จ่าย ชื่อโปรแกรมก็เหมือนกับนำคำว่า Geometry มาต่อกับ คำว่า Algebra จนเป็นคำว่า GeoGebra ความพิเศษในตัวโปรแกรม GeoGebra คือสามารถสร้างกราฟ ภาคตัดกรวยแสดงสมการเป็นรูปทั่วไป หรือสมการมาตรฐานของกราฟนั้น ๆ ได้ด้วย ที่พิเศษไปกว่านั้น มีวิดีโอคลิป ที่สอนเกี่ยวกับโปรแกรม นี้ใน Youtube มากมาย ทั้งภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน ฯลฯ GeoGebra ไม่ใช่เป็น

โปรแกรมใหม่ Markus Hohenwarter นักพัฒนา application ชาวออสเตรีย ได้ริเริ่มตั้งแต่ปี 2001 ต่อมาปี 2007 Michael Borcherds ชาวอังกฤษ ได้นำทีมพัฒนาต่อมา จนเป็นที่นิยมแพร่หลายไปทั่วโลก GeoGebra ถูกแปลจากภาษา อังกฤษ เป็นภาษาต่าง ๆ หลายภาษา สถาบันต่าง ๆ ในหลาย ประเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ให้การสนับสนุนอย่างมาก (พงศศักดิ์ วุฒิสันต์, 2556 : 13 - 14) ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการทดสอบสมมติฐานให้สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องการทดสอบสมมติฐาน ระหว่างการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและเกิดการเรียนรู้ ระหว่างการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการจัดการเรียนรูปแบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจเรื่องการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกกับการเรียน ระหว่างการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการจัดการเรียนรูปแบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของประชากรดังนี้

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจุฬารัตนาธิปไตยวิทยาลัยปทุมธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 145 คน และ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 142 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้มาจากสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ฟังก์ชัน RANDBETWEEN ใน Microsoft Excel กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจุฬารัตนาธิปไตยวิทยาลัยปทุมธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 107 คน และ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 105 คน สูตรในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557 : 45)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

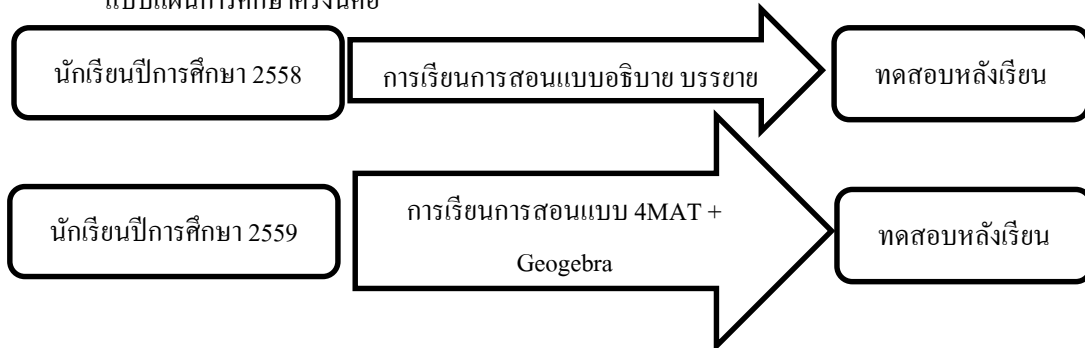
N แทน ขนาดของประชากร

e^2 แทน ค่าความคลาดเคลื่อน (ใช้ 0.05)

3.2 แบบแผนการศึกษา

แบบแผนการศึกษาค้างนี้คือ

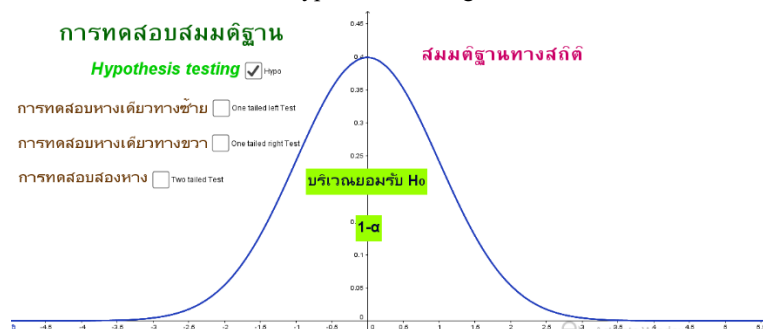

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการทดสอบสมมติฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 แผน เวลา 3 คาบ ไม่รวมเวลาในการทดสอบหลังเรียน

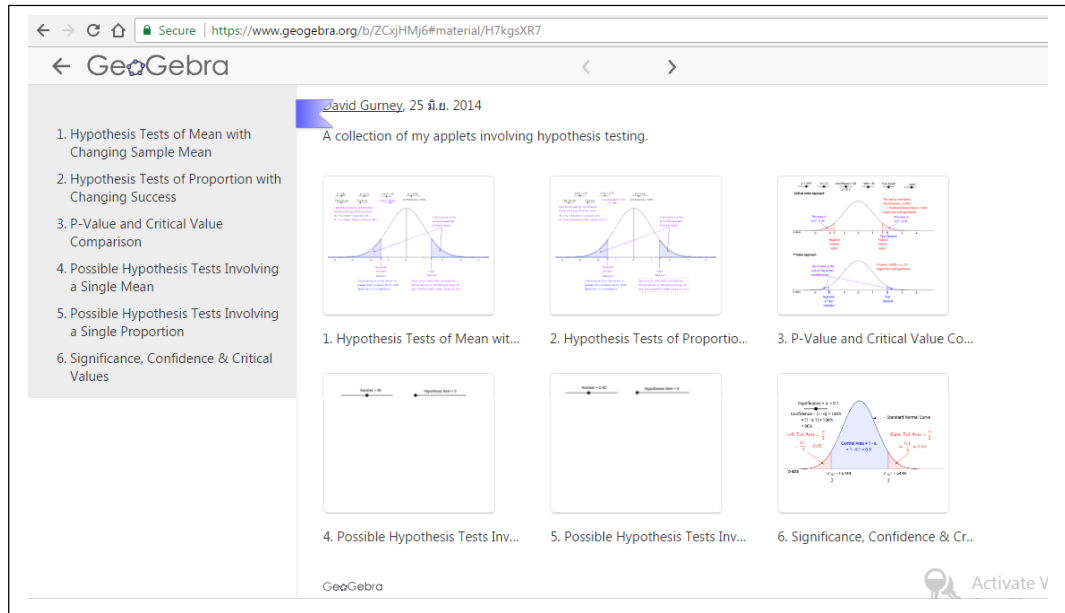
3.3.1.1 สื่อ Geogebra เรื่อง “An Introduction to Hypothesis Testing”

แนะนำรูปแบบของการทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 รูปแบบ ว่าแต่ละแบบมีการตั้งสมมติฐานหลัก สมมติฐานรองว่าอย่างไรและแสดงบริเวณวิกฤตประกอบการตั้งสมมติฐานนั้น ๆ ด้วย

3.3.1.2 สื่อ Geogebra เรื่อง Hypothesis Testing ของ David Gurney (สร้างไว้เมื่อ 25 มิ.ย. 2014)

เป็นการนำเสนอรูปแบบของการทดสอบสมมติฐานเรื่องค่าเฉลี่ย และค่าสัดส่วนของประชากรในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีทั้งหมด 6 รูปแบบนักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนค่าต่างๆ ได้ โดยตัวสื่อจะแสดงพื้นที่บริเวณวิกฤต ค่าวิกฤต และมีคำอธิบายประกอบ

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการทดสอบสมมติฐาน เป็นข้อสอบอัตนัย แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เดิมเฉพาะคำตอบจำนวน 4 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ตอนที่ 2 แสดงวิธีทำ จำนวน 2 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน

3.3.2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้เรื่อง การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT ด้านการใช้สื่อการสอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) กำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีของลิงเคิร์ต (Lik'ert) (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557 : 75)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ดำเนินการทดลองโดยการสอนตามแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

3.4.2 หลังจากเรียนเสร็จสิ้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการทดสอบสมมติฐาน

3.4.3 ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่เรียนเรื่องการทดสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT

3.4.4 ตรวจสอบให้คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการทดสอบสมมติฐาน และแบบสอบถามความพึงพอใจ แล้วนำคะแนนไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ทำโดยการพิจารณาค่าทางสถิติพื้นฐาน 2 ค่า คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานทำโดยการทดสอบค่าที่

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่องการทดสอบสมมติฐาน ระหว่างการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม

ปีการศึกษา	คะแนนเต็ม	n	$\bar{x}$	$s.$	t	$P-Value$
2559	10	105	8.31	1.30	7.76	0.00
2558	10	107	7.03	1.09		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่องการทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและเกิดการเรียนรู้ ระหว่างการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม

ปีการศึกษา	คะแนนเต็ม	n	$\bar{x}$	$s.$	t	$P-Value$
2559	5	105	4.54	0.64	8.50	0.00
2558	5	107	3.48	1.11		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและเกิดการเรียนรู้ โดยใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT สูงกว่า การจัดการเรียนรู้แบบเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจเรื่องการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกกับการเรียนระหว่างการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม

ปีการศึกษา	คะแนนเต็ม	n	$\bar{x}$	$s.$	t	$P-Value$
2559	5	105	4.70	0.48	6.55	0.00
2558	5	145	4.14	0.74		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจเรื่องการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกกับการเรียน โดยใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่อง การใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การทดสอบสมมติฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องการทดสอบสมมติฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่องการทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจมีสาเหตุมาจาก

5.1.1 การใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการทดสอบสมมติฐานช่วยให้นักเรียนสามารถมองเห็นภาพ สามารถเข้าใจได้รวดเร็ว และสามารถปรับเปลี่ยนค่าต่าง ๆ ได้ตามต้องการที่แตกต่างกันไป ซึ่งช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (นพดล อุณหศิริกุล, 2557) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้โปรแกรม Geogebra เรื่องแคลคูลัสเบื้องต้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตะกั่วป่า “เสนาอนุกุล” จังหวัดพังงา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตะกั่วป่า “เสนาอนุกุล” จังหวัดพังงา ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 80 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้โปรแกรม Geogebra เรื่องแคลคูลัสเบื้องต้น พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเรียนคณิตศาสตร์โดยใช้โปรแกรม Geogebra สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบปกติ และมีความสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ได้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT เป็นกระบวนการที่เตรียมไว้ให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ในรูปแบบที่แต่ละคนถนัดโดยคำนึงถึงการทำงานของสมองและพฤติกรรมของนักเรียนเป็นสำคัญซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนร่วมกันอย่างมีความสุขและพัฒนาทักษะของตนเองซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นุรินทร์ แก้วประพันธ์, 2553) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT กับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ โดยจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มเก่ง และกลุ่มอ่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จำนวน 60 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องความน่าจะเป็น แบบ 4MAT แผนการเรียนรู้แบบปกติอย่างละ 5 แผน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 30 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า

ผลการสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT สูงกว่านักเรียนที่ใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 ความพึงพอใจเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและเกิดการเรียนรู้ และความพึงพอใจเรื่องการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกกับการเรียน โดยใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจาก กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาเรื่องการทดสอบสมมติฐาน และโปรแกรม geogebra ช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นมีความสุข สนุกสนาน ในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (ซัชวาลย์ รัตนสวนจิก, 2550) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพอใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเวกเตอร์ ระหว่างการสอนแบบร่วมมือ (STAD) การสอนแบบ 4 MAT และการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพนทองวิทยา จำนวน 130 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแผนการสอนแบบร่วมมือ (STAD) แผนการสอนแบบ 4 MAT และแผนการสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องเวกเตอร์ จำนวน 30 ข้อ พบว่านักเรียนที่เรียนตามการสอนแบบร่วมมือ (STAD) การสอนแบบ 4 MAT และการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกัน โดยนักเรียนที่เรียนตามการสอนแบบ 4 MAT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สูงกว่า นักเรียนที่เรียนตามการสอนแบบร่วมมือ (STAD) และการสอนแบบปกติ ตามลำดับ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาคั้งนี้

5.3.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สนุก และมีความสุขในการเรียน จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ควรนำไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของ โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT มีทั้ง 8 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนใช้เวลาค่อนข้างมาก และมีการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต ดังนั้นครูผู้สอนควรบริหารเวลาให้ตรงกับแผนที่เตรียมไว้ และต้องดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดในช่วงที่ปล่อยให้ นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการเรียน

5.3.1.2 สื่อที่ใช้เรียนรู้ในหัวข้อ Hypothesis Testing ครูผู้สอนควรจัดสร้างขึ้นเอง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาคั้งต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT และการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ได้ดี ควรนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องอื่นๆ เช่น เรื่องเวกเตอร์ เพื่อแสดงลักษณะและการดำเนินการต่างๆของเวกเตอร์ เป็นต้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้โปรแกรม Geogebra ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น การนำสื่อ Geogebra มาประกอบการจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหามากขึ้น และนักเรียนรู้สึกสนุก มีความสุขในการเรียนรู้ แต่ในช่วงการจัดกิจกรรมครูผู้สอนควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและต้องจัดเตรียมกิจกรรมต่างๆ มาเป็นอย่างดี

กิตติกรรมประกาศ

ขอบพระคุณอาจารย์ ดร.มานะชัย โต้ะชูลี รองศาสตราจารย์ ดร.นิตติยา ปภากจน์ รองศาสตราจารย์ ดวงพร หัซชะวณิช ที่ให้คำแนะนำในการทำการศึกษาค้นคว้า และคณะครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยปทุมธานี ที่ให้ความร่วมมือในการทำงานครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัชวาลย์ รัตนสวนจิก.(2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเวกเตอร์ ระหว่างการสอนแบบร่วมมือ (STAD) การสอนแบบ 4MAT และการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญบิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นพดล อุณหศิริกุล.(2557). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้โปรแกรม GeoGebra เรื่องแคลคูลัสเบื้องต้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตะกั่วป่า"เสนาบุญกุล" จังหวัดพังงา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- บุรินทร์ แก้วประพันธ์.(2553). *การศึกษาค้นคว้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี).
- พงศักดิ์ วุฒิสันต์.(มีนาคม – เมษายน 2560). GeoGebra อีกทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจของครูคณิตศาสตร์. *สสวท*, 41(181), 13-14
- พรพิโร แก้วสมบัติ.(2551). *การพัฒนาผลการเรียนเรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบ 4MAT*.(วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- วิจารณ์ พาณิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสอศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- ศุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ.(2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
ครั้งที่ 12 ปีการศึกษา 2560

บทความวิจัย

กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ประมาณการอยู่รอด 10 ปีภายหลังได้รับแรงเป็นวัฏจักร
ของสะพานฟันหลังชนิดกรอฟันน้อยร่วมกับข้อต่อขยับได้

ESTIMATED 10-YEAR SURVIVAL AFTER CYCLIC LOADING OF POSTERIOR MINIMALLY
INVASIVE DENTAL BRIDGES WITH NON-RIGID CONNECTOR

รุจิรา ภัทรทิวานนท์¹ และมรกต เปี่ยมใจ²

¹ นิสิต หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาทันตกรรมประดิษฐ์ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(n_mookka@hotmail.com)

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาทันตกรรมประดิษฐ์ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Morakot.T@chula.ac.th)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อออกแบบสะพานฟันที่ยึดด้วยวัสดุเรซินชนิดกรอฟันน้อยในฟันหลังรูปแบบใหม่ โดยเปรียบเทียบการอยู่รอดระหว่าง 2 รูปแบบที่แตกต่างกันภายหลังได้รับแรงกระทำแบบเป็นวัฏจักร ใช้ฟันมนุษย์ที่ได้รับการถอนจำนวน 24 ซี่ เป็นฟันกรามน้อย 12 ซี่ และฟันกรามแท้ 12 ซี่ นำฟันกรามน้อยและฟันกรามแท้ อย่างละซี่ยึดเข้ากับอะคริลิกเรซินชนิดบ่มตัวด้วยตัวเองเพื่อจำลองการสูญเสียฟันกรามแท้ซี่ที่หนึ่ง แบ่งบล็อกฟันออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 6 บล็อก โดยกลุ่มที่ 1 ชิ้นงานเป็นส่วนพักด้านบดเคี้ยวที่มีลักษณะอ่อนเลข กลุ่มที่ 2 ชิ้นงานเป็นส่วนพักในตัวฟันด้านประชิดที่ใช้ข้อต่อขยับได้ ยึดชิ้นงานบนฟันหลักด้วยซูปเปอร์บอนด์ซีเอนด์บี ทดสอบชิ้นตัวอย่างด้วยแรงกดในแนวตรงขนาด 50 - 800 นิวตัน ที่ความถี่ 4 รอบต่อวินาที จำนวน 2,500,000 รอบ ลงบนฟันหลักทั้ง 2 ซี่และฟันเขี้ยว ผลการทดสอบพบว่าชิ้นตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอยู่รอดภายหลังทดสอบด้วยแรงกดแบบเป็นวัฏจักร ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าสะพานฟันหลังชนิดกรอฟันน้อยที่ชิ้นงานมีส่วนพักในตัวฟันด้านประชิดร่วมกับข้อต่อขยับได้ อาจใช้งานในทางคลินิกได้ในระยะยาว เช่นเดียวกับสะพานฟันที่มีส่วนพักด้านบดเคี้ยวและข้อต่อติดแน่นที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

คำสำคัญ: สะพานฟันชนิดกรอฟันน้อย, แรงกระทำแบบเป็นวัฏจักร, การอยู่รอด

ABSTRACT

This study aimed to create a new design for posterior minimally invasive resin-bonded bridges (MIRBB) by comparing the survival between two different designs after cyclic loading. Twenty-four extracted human teeth (12 premolars, 12 molars) were used in this study. One premolar and one molar were embedded in a self-curing acrylic resin to simulate the loss of a first molar. Specimen blocks were divided into two groups (n = 6). Prostheses in Group 1 with an extra-coronal occlusal rests as the only retainers and those in Group 2 with the intra-coronal proximal rests with non-rigid connector were cemented on abutments using Superbond C&B. A vertical force was applied onto two abutment teeth and pontic with a compressive load cycling of 50 - 800 N, frequency of 4 Hz, given a total of 2,500,000 cycles. The results demonstrated that all specimens in both groups survived after compressive load cycle test. This

suggests that the MIRBB with intra-coronal rests and non-rigid connector may provide clinical long-term function as well as the contemporary MIRBB with extra-coronal rests and rigid connector.

Keywords: Minimally Invasive Resin-Bonded Bridge, Cyclic Loading, Survival

1. บทนำ

ปัจจุบันการออกแบบชิ้นงานและการกรอเตรียมฟันหลัก สำหรับสะพานฟันชนิดกรอฟันน้อยที่ยึดด้วยวัสดุเรซิน (minimally invasive resin-bonded bridge, MIRBB) ในฟันหลังมีหลายรูปแบบ โดยส่วนใหญ่จะทำชิ้นงานเป็นชิ้นเดียวที่มีโครงโลหะยึดบนฟันที่ได้รับการกรอเตรียมระนาบนำ (guiding planes) และส่วนพักด้านบดเคี้ยว (occlusal rest) (Rosenstiel, Land, & Fujimoto, 2013) จากผลการรักษาทางคลินิกในผู้ป่วยที่บูรณะด้วยสะพานฟันชนิดกรอฟันน้อยที่ชิ้นงานมีส่วนของโครงโลหะคลุมฟันบางส่วนในลักษณะออนเลย์ (onlay) ยึดด้วยซูเปอร์บอนด์ซีแอนด์บี (Superbond C&B) พบว่ามีอายุการใช้งานมากกว่า 10 ปี (Piemjai, 2015) อย่างไรก็ตามภาวะแทรกซ้อนที่พบบ่อยที่สุดในงานสะพานฟันชนิดกรอฟันน้อยที่ยึดด้วยวัสดุเรซินคือการหลุดของชิ้นงาน โดยการบูรณะในฟันหลังพบว่าอัตราการหลุดบริเวณฟันกรามน้อยสูงกว่าฟันกราม (Abt, 2008; Maller, Karthik, & Maller, 2010) จากการที่ฟันปกติที่มีรากเดียวเคลื่อนตัวได้มากกว่าฟันที่มีหลายรากเมื่อได้รับแรงที่เท่ากัน (De Boever & De Boever, 2004) นอกจากนี้การเคลื่อนตัวของฟันที่มากกว่าปกติจากการจัดฟัน ยังส่งผลต่อการหลุดของสะพานฟันชนิดฟันแวนยึด (adhesive pontic) ในระยะเวลาอันสั้น (Piemjai, 2015) แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของการเคลื่อนตัวของฟันหลักในทิศทางที่ต่างกันต่อการหลุดของชิ้นงาน MIRBB การศึกษาจึงเลือกข้อต่อข้อขัดได้มาใช้เพื่อลดแรงที่จะกระทำต่อฟันหลักที่มากเกินไป (stress breaker) เพื่อช่วยป้องกันการหลุดของชิ้นงาน (Rosenstiel et al., 2013) สมมติฐานของงานวิจัยนี้คือ การใช้ข้อต่อข้อขัดได้ในงาน MIRBB ช่วยให้ฟันหลักเคลื่อนไปพร้อมกับชิ้นงาน ลดแรงบิด (torque) ที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนของฟันในทิศทางที่ต่างกันภายหลังการรับแรง อาจส่งผลให้ออกาสหลุดของชิ้นงานในระยะสั้นลดลง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการอยู่รอดของงานสะพานฟันชนิดกรอฟันน้อยภายหลังได้รับแรงกระทำแบบเป็นวัฏจักรระหว่างชิ้นงานที่มีส่วนพักด้านบดเคี้ยวลักษณะออนเลย์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และชิ้นงานที่มีส่วนพักในตัวฟันด้านประชิด โดยชิ้นงานเป็นแบบแยกส่วนเชื่อมต่อกันด้วยข้อต่อข้อขัดที่ได้ออกแบบขึ้นมาใหม่

3. การดำเนินการวิจัย

ฟันมนุษย์ที่ได้รับการถอนแล้วจำนวน 24 ซี่ เป็นฟันกรามน้อย 12 ซี่ และฟันกรามแท้ 12 ซี่ คลุมรากฟันด้วยวัสดุพิมพ์ปากพอลิเอเทอร์ (polyether impression material: ImpregumTM, 3M ESPE, Seefeld, Germany) หนา 0.3 - 1 มิลลิเมตร ตั้งแต่ปลายรากฟันถึงระดับต่ำกว่ารอยต่อเคลือบรากฟันและเคลือบฟัน (cemento-enamel junction) ประมาณ 2 มิลลิเมตร เพื่อจำลองเอ็นยึดปริทันต์ และให้ฟันหลักมีการเคลื่อนที่ได้ในทุกทิศทาง (Song, Yi, Cho, & Park, 2003) นำฟันกรามน้อยและฟันกรามแท้อย่างละซี่ยึดเข้ากับอะคริลิกเรซินชนิดบ่มตัวด้วยตัวเอง (self-cure acrylic resin; PMMA resin: Unifast Trad, GC corporation, Tokyo, Japan) ที่ระยะห่างประมาณ 11 มิลลิเมตรเพื่อ

จำลองการสูญเสียฟันกรามแท้ซี่ที่หนึ่ง ใช้ซิลิโคนพุดดี (silicone putty: Express XT Putty Soft, 3M ESPE, Seefeld, Germany) ในการจำลองเหงือก แบ่งบล็อกฟันออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 6 ซี่

3.1 การเตรียมฟันหลัก กลุ่มที่ 1 ส่วนพักด้านบดเคี้ยวที่มีลักษณะเช่นเดียวกับออนเลย์ ใช้หัวกรอพื้นชนิดความเร็วสูง (air-rotor high-speed handpiece) ร่วมกับหัวกรอกากเพชรรูปทรงกระบอกตรง (cylinder-shaped diamond bur) เบอร์ 214 (Intensiv, Grancia, Switzerland) ในการกรอพื้นด้านบดเคี้ยวจากด้านใกล้กลางถึงด้านไกลกลางของฟันกรามน้อย และจากด้านใกล้กลางถึงกึ่งกลางของฟันกรามแท้ กว้าง 2 มิลลิเมตรและลึก 0.5 มิลลิเมตร กรอระนาบนำภายใต้เครื่องสำรวจทางทันตกรรม (surveyor) กลุ่มที่ 2 ส่วนพักในตัวฟันด้านประชิด ใช้หัวกรอกากเพชรรูปทรงกลม (ball-shaped) เบอร์ 201S (Intensiv, Grancia, Switzerland) ที่ความลึกครึ่งหัวกรอกำหนดขอบเขต ตามด้วยหัวกรอกากเพชรรูปทรงกระบอก เบอร์ 211S (Intensiv, Grancia, Switzerland) กรอพื้นทีภายในด้านประชิดเป็นรูปสี่เหลี่ยมบนด้านไกลกลางของฟันกรามน้อยกว้าง 4 มิลลิเมตร, สูง 2 มิลลิเมตร และลึก 0.8 มิลลิเมตร และด้านใกล้กลางของฟันกรามแท้กว้าง 5 มิลลิเมตร, สูง 3 มิลลิเมตร และลึก 0.8 มิลลิเมตร โดยเก็บเคลือบฟันส่วนสันริมฟัน (marginal ridge) หนาอย่างน้อย 1 มิลลิเมตร และเหนือรอยต่อเคลือบรากฟันและเคลือบฟันประมาณ 1 มิลลิเมตร ถ่ายภาพรังสีเพื่อยืนยันว่าขอบเขตของการกรอเตรียมฟันจำกัดอยู่ในผิวเคลือบฟัน

3.2 การสร้างชิ้นงาน ทำการพิมพ์โดยใช้วัสดุพิมพ์ปากพอลิไวนิลซิลิโคนชนิดเหลว (light-body silicone impression: ExpressTM, 3M ESPE, USA) ร่วมกับซิลิโคนชนิดพุดดี นำรอยพิมพ์ที่ได้มาสร้างแบบหล่อปูนโดยใช้พลาสติกอร์หิน (Dental stone type IV, Kerr, Italy) ใช้แผ่นดีบุก (tin foil) ซึ่งสามารถแนบไปบนผิวฟัน ควบคุมขนาดพื้นผิวฟันกราม (80 ± 0.3 ตารางมิลลิเมตร) และฟันกรามน้อย (48 ± 0.3 ตารางมิลลิเมตร) เพื่อกำหนดขอบเขตของชิ้นงาน ทำการแต่งจีฟิ่ง จากนั้นนำไปหล่อโดยใช้โลหะผสมนิกเกิล-โครเมียม และขึ้นรูปโดยใช้ผงพอร์ซเลนในส่วนของฟันเขี้ยว โดยกลุ่มที่ 1 ชิ้นงานเป็นชิ้นเดียวที่มีโครงโลหะส่วนที่ยึดกับฟันหนา 0.5 มิลลิเมตร คลุมบนด้านบดเคี้ยว (ยกเว้นยอดฟัน) ด้านประชิด และด้านใกล้ลิ้นของฟันหลัก (รูปที่ 1) กลุ่มที่ 2 ชิ้นงานมี 2 ส่วน คือ โครงโลหะหล่อส่วนยึดชนิดตุ่ม ซึ่งมีปีกโลหะด้านใกล้ลิ้นสำหรับยึดกับฟันกรามน้อย และฟันเขี้ยวซึ่งมีปีกโลหะด้านใกล้ลิ้นสำหรับยึดกับฟันกรามแท้ โครงโลหะหล่อส่วนยึดชนิดตุ่มยื่นออกมาจากฟันกรามน้อยในแนวใกล้กลาง-ไกลกลางยาวประมาณ 6 มิลลิเมตร ส่วนของแกนมีฐานกว้างประมาณ 3 มิลลิเมตรและสูงในแนวตั้งประมาณ 2 มิลลิเมตร ส่วนของตุ่มบริเวณยอดมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 มิลลิเมตรและสูงในแนวตั้งประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ขนานกับแนวถอดใส่ชิ้นงานฟันเขี้ยว โดยใต้ฟันเขี้ยวจะใส่ลงบนส่วนยึดชนิดตุ่มได้พอดี (รูปที่ 2) ฟันเขี้ยวทำในลักษณะคลุมสันเหงือก (ridge-lap type) ทดสอบความแนบสนิทของชิ้นงานกับฟันหลักด้วยฟิตเช็คเกอร์ (fit checker: GC corporation, Tokyo, Japan)

รูปที่ 1: ชิ้นงานประดิษฐ์กลุ่มที่ 1 เป็นชิ้นเดียว มีส่วนพักลักษณะออนเลย์บนด้านบดเคี้ยวและด้านลิ้น

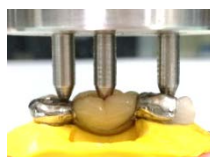
(ก)

(ข)

รูปที่ 2: ชิ้นงานประดิษฐ์กลุ่มที่ 2 มี 2 ส่วน คือ ส่วน โครง โลหะหล่อยึดชนิดตุ่มที่เชื่อมติดกับฟันกรามน้อย (ก) และ ส่วนฟันแฉงที่ยึดติดกับฟันกราม และแนบกับส่วนที่ 1 (ข)

3.3 การยึดชิ้นงาน (Cementation) ปรับสภาพพื้นผิวชิ้นงานด้วยผงอะลูมิเนียมออกไซด์ (aluminum oxide) ขนาด 50 ไมครอน ภายใต้แรงดัน 60 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว ที่ระยะห่าง 10 มิลลิเมตร เป็นระยะเวลา 15 วินาที ทำความสะอาดด้วย น้ำกลั่นในเครื่องอัลตราโซนิก 2 นาที ใช้เรซินซีเมนต์ชนิดซูเปอร์บอนด์ซีแอนด์บี (self-curing Superbond C&B, Sun Medical Co., Ltd, Japan) ในการยึดชิ้นงาน ปรับสภาพผิวเคลือบฟันด้วยกรดฟอสฟอริก 65% 30 วินาที ล้างน้ำ 10 วินาทีและเป่าแห้ง ใช้เทคนิคพู่กันจุ่มส่วนเหลวและผงที่เอ็มเอ็มเอทาที่ผิวฟัน (brush-dip technique) และเทคนิคผสม ผงและส่วนเหลว (bulk-mix) ทาที่ชิ้นงาน โดยกลุ่มที่ 1 ทำการยึดชิ้นงานกับฟันตามวิธีการใส่ในแนวตั้ง (occluso-cervical) และกลุ่มที่ 2 ทำการยึด โครง โลหะหล่อส่วนยึดชนิดตุ่มเข้ากับฟันกรามน้อยในแนวระนาบก่อนแล้วยึดฟัน แฉงเข้ากับฟันกรามในแนวตั้ง กดให้ชิ้นงานลงที่ด้วยแรงประมาณ 25 นิวตัน กำจัดซีเมนต์ส่วนเกินโดยใช้สำลีชุบ แอลกอฮอล์ ร่วมกับใช้ห่วงพลาสติกคล้อง (floss threader) นำไหมขัดฟันเข้าไปทำความสะอาดใต้ส่วนของฟันแฉง ทิ้งไว้ให้ซีเมนต์แข็งตัวประมาณ 8 นาที จึงนำชิ้นตัวอย่างไปแช่ไว้ในน้ำกลั่นที่อุณหภูมิ 37 องศาเซลเซียส เป็น ระยะเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมง

3.4 การทดสอบแรงกดแบบเป็นวัฏจักร ทำภายใต้เครื่องอินสตรอน (fatigue tester: E1000, INSTRON Instruments, UK) โดยใช้หัวกดที่มีแท่งปลายมนขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 มิลลิเมตร จำนวน 3 แท่ง กดในแนวตรงบริเวณแอ่ง กลางฟัน (central fossa) ของฟันกรามและฟันแฉง และแอ่งด้านไกลกลาง (distal fossa) ของฟันกรามน้อย (รูปที่ 3) ตามการสบฟันแบบปุ่มฟันสบลงใจกลางฟันคู่สบ (cusp-to-fossa) ด้วยแรงกดขนาด 50 - 800 นิวตัน ที่ความถี่ 4 รอบ ต่อวินาที จำนวน 2,500,000 รอบ เครื่องทดสอบจะหยุดลงเมื่อครบจำนวนรอบและ/หรือมีการเคลื่อนของหัวกดที่ ผิดปกติเกินกว่า 1 มิลลิเมตรจากระยะเริ่มต้น

รูปที่ 3: ตำแหน่งหัวกดบนชิ้นงาน ภายใต้เครื่องอินสตรอน

4. ผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้ใช้สะพานฟันชนิดกรอฟันน้อยที่มีรูปแบบเป็นส่วนพักด้านบดเคี้ยวลักษณะออนเลย์ยึดด้วยเรซิน ซีเมนต์ชนิดโพร์เมตดา เอ็มเอ็มเอ ทีบีบี ที่มีผลการรักษาในทางคลินิกว่าใช้งานได้ยาวนานถึง 10 ปี (Piemjai, 2015) เป็นกลุ่มควบคุม เพื่อใช้เปรียบเทียบกับชิ้นงาน MIRBB ที่ออกแบบขึ้นมาใหม่ ซึ่งมีส่วนพักในตัวฟันด้านประชิด

ร่วมกับข้อต่อข้อได้ โดยผลการทดลองพบว่าชิ้นงานทั้งหมดของทั้งสองกลุ่มไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนการหลุดของชิ้นงาน ภายหลังทดสอบด้วยแรงกดแบบเป็นวัฏจักร ซึ่งการทดสอบด้วยแรงกระทำทางกลแบบนี้จะเพิ่มความไม่แน่นอนเชิงมิติ (dimensional instability) ของวัสดุบูรณะ (Shortall, 1982) การทดสอบชิ้นงานทั้งสองกลุ่มใช้แรงกด 3 จุด ในตำแหน่งจุดสบตามพื้นธรรมชาติของการสบฟันแบบปุ่มฟันลงบนแอ่งฟันของฟันคู่สบ เพื่อเป็นการจำลองการให้แรงกดเคี้ยวซึ่งแรงไม่ได้ลงที่จุดๆ เดียวแต่จะลงทั้งบนฟันหลักและชิ้นงาน การจำลองเช่นนี้ยึดปริทันต์ส่งผลให้ฟันเคลื่อนที่ได้หลายทิศทางเมื่อได้รับแรง โดยใช้อัตราเร็วสูงสุดของการเคี้ยวในทางคลินิกซึ่งอยู่ในช่วงประมาณ 3 - 4 เฮิร์ตซ์ (DeLong & Douglas, 1983) ใช้ค่าเฉลี่ยของแรงกดเคี้ยวบริเวณฟันกรามแท้ที่ค่าสูงประมาณ 800 นิวตัน (Ronald L. Sakaguchi & Powers, 2012) และค่าเฉลี่ยของการบดเคี้ยวประมาณ 250,000 รอบต่อปี (R. L. Sakaguchi, Douglas, DeLong, & Pintado, 1986) ดังนั้นการที่ชิ้นงาน MIRBB ในการทดลองนี้ สามารถทนต่อแรงกดที่เกิดขึ้นในระดับ 800 นิวตัน เป็นจำนวน 2,500,000 รอบ โดยไม่หลุด จึงอนุมานได้ว่าชิ้นงานในลักษณะนี้อาจมีอายุการใช้งานในทางคลินิกอย่างน้อย 10 ปี

การนำข้อต่อข้อได้มาใช้ ทำให้ชิ้นงานแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่งผลให้ไม่ต้องกรอฟันหลักทั้ง 2 ซึ่งเพื่อให้ได้วิธีการใส่ในทิศทางเดียวแบบกรณีชิ้นงาน 1 ส่วน จึงสามารถเก็บโครงสร้างเคลือบฟันส่วนที่ดีไว้มากขึ้น กรณีชิ้นงาน MIRBB แบบ 2 ส่วนสามารถกำหนดทิศทางการใส่ได้หลายแนว ทำให้ลดปริมาณการกรอฟันหลักได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฟันที่มีการล้มเอียง การมีส่วนพักในตัวฟันที่กรอเฉพาะด้านประชิดของฟัน นอกจากช่วยรองรับและถ่ายถอดแรงสู่ฟันหลัก เพิ่มพื้นที่การยึดอยู่ของชิ้นงาน และต้านการหลุด ยังมีประโยชน์ในเรื่องของความสวยงามจากการที่ไม่มีส่วนของโลหะบนด้านบดเคี้ยว

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สะพานฟันหลังชนิดกรอฟันน้อยที่มีส่วนพักในตัวฟันด้านประชิดร่วมกับใช้รูปแบบข้อต่อข้อได้ที่ออกแบบขึ้นมาใหม่ ภายหลังทดสอบการรับแรงกดซึ่งกระทำแบบเป็นวัฏจักร ไม่เกิดการหลุดหรือข้อขัดเช่นเดียวกับชิ้นงานที่มีส่วนพักด้านบดเคี้ยวลักษณะออนเลย์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่กรอฟันน้อยกว่าและให้ความสวยงามมากกว่า ผลการศึกษานี้เป็นการทดลองในห้องปฏิบัติการ ซึ่งบ่งชี้ว่า MIRBB ที่ออกแบบใหม่นี้ อาจให้ผลการใช้งานทางคลินิกระยะยาว ควรมีการศึกษาในทางคลินิกต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2559 รุ่นที่ 34 ครั้งที่ 1/2556 ปีงบประมาณ 2560

เอกสารอ้างอิง

Abt, E. (2008). Survival rates for resin bonded bridges. *Evid Based Dent*, 9(1), 20-21.

De Boever, J., & De Boever, A. (2004). Occlusion and periodontal health. In I. Klineberg & R. Jagger (Eds.),

Occlusion and clinical practice. An evidence based approach (pp. 83-91). Edinburgh, New York: Wright Publishing.

- DeLong, R., & Douglas, W. H. (1983). Development of an artificial oral environment for the testing of dental restoratives: bi-axial force and movement control. *J Dent Res*, 62(1), 32-36.
- Maller, S. V., Karthik, K. S., & Maller, U. S. (2010). Resin-bonded fixed partial dentures; Metals to Ceramics - a literature review. *J IADS*, 1(1), 22-26.
- Piemjai, M. (2015). *Advanced Fixed Prosthodontics: Dentin Protection for Life-long Function*. Bangkok: Samcharoen Panich.
- Rosenstiel, S. F., Land, M. F., & Fujimoto, J. (2013). *Contemporary Fixed Prosthodontics* (fifth ed.). St. Louis: Mosby.
- Sakaguchi, R. L., Douglas, W. H., DeLong, R., & Pintado, M. R. (1986). The wear of a posterior composite in an artificial mouth: a clinical correlation. *Dent Mater*, 2(6), 235-240.
- Sakaguchi, R. L., & Powers, J. M. (2012). *Craig's Restorative dentistry materials* (13th ed.). Philadelphia: ELSEVIER MOSBY.
- Shortall, A. (1982). Microleakage, marginal adaptation and composite resin restoration. *Br Dent J*, 153, 223-227.
- Song, H. Y., Yi, Y. J., Cho, L. R., & Park, D. Y. (2003). Effects of two preparation designs and pontic distance on bending and fracture strength of fiber-reinforced composite inlay fixed partial dentures. *J Prosthet Dent*, 90(4), 347-353.

ฤทธิ์สมานแผลของสารสกัดจากใบพลู

Wound Healing Properties of *PIPER BETLE* Leaf Extract

กนกอร สมบัติ¹ และธีรทัศน์ สุดสาย²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยการแพทย์แผนตะวันออก มหาวิทยาลัยรังสิต (on_suju@hotmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาลัยการแพทย์แผนตะวันออก มหาวิทยาลัยรังสิต (teerataad.s@windowslive.com)

บทคัดย่อ

พลู (*Piper betle* L.) เป็นพืชสมุนไพรที่มีคุณค่าทางการแพทย์พื้นบ้านในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ งานวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาฤทธิ์สมานแผลของใบพลู โดยนำสารสกัดใบพลูด้วยเอทานอลมาสกัดแยกส่วนด้วยตัวทำละลาย เฮกเซน ไดคลอโรมีเทน เอทิลอะซิเตท และน้ำ ได้ส่วนสกัดจากตัวทำละลายดังกล่าวตามลำดับ จากนั้นทำการศึกษาฤทธิ์ด้านการอักเสบ ด้านอนุมูลอิสระ และคุณสมบัติการกระตุ้นเซลล์ไฟโบรบลาสต์ในหลอดทดลอง จากการศึกษพบว่าสารสกัดใบพลูด้วยเอทานอลและส่วนสกัดที่แยกได้มีฤทธิ์ด้านการอักเสบที่ดี โดยมีค่า IC_{50} อยู่ในช่วง 5.6-11.6 $\mu\text{g/ml}$ ซึ่งส่วนสกัดที่มีฤทธิ์ด้านการอักเสบดีที่สุด คือ ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท (IC_{50} เท่ากับ 5.6 $\mu\text{g/ml}$) อีกทั้งยังมีฤทธิ์ด้านอนุมูลอิสระดีที่สุด (IC_{50} เท่ากับ 2.7 $\mu\text{g/ml}$) และจากส่วนสกัดทั้งหมดพบว่าส่วนสกัดไดคลอโรมีเทนสามารถกระตุ้นการเพิ่มจำนวนของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ (126.9%) และการเคลื่อนย้ายของเซลล์ (64.3%) ได้ดีที่สุดในวันที่ 2 ของการทดลอง มากกว่านั้นยังสามารถกระตุ้นการสร้างคอลลาเจนชนิดที่ 1 ได้สูงที่สุด (42.1 $\mu\text{g/ml}$) ที่ความเข้มข้น 12.5 $\mu\text{g/ml}$ จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าใบพลูมีฤทธิ์ด้านการอักเสบ ด้านอนุมูลอิสระ และการกระตุ้นเซลล์ไฟโบรบลาสต์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสมานแผล

คำสำคัญ: ใบพลู, ฤทธิ์สมานแผล, ฤทธิ์ด้านการอักเสบ, ฤทธิ์ด้านอนุมูลอิสระ

ABSTRACT

Piper betle L. is one of the invaluable medicinal plants that has been traditionally used to treat inflammatory wound in folk medicine in Southeast Asia countries. The objective of this research was aimed to study the wound healing properties of P. betle leaf. The ethanolic extract of P. betle was successively partitioned over hexane, dichloromethane, ethyl acetate and water to give the corresponding fractions. The anti-inflammatory, anti-oxidant and fibroblast stimulatory activities of the ethanolic extract and its fractions were test using in vitro study. The ethanolic extract and its fractions were showed good anti-inflammatory activity with IC_{50} value ranging 5.6-11.6 $\mu\text{g/ml}$. Moreover, it was found that the ethyl acetate fraction the potent anti-inflammatory activity

(5.6 $\mu\text{g/ml}$) also exhibited the most anti-oxidant activity with an IC_{50} values 2.7 $\mu\text{g/ml}$. Among the isolated fractions, the dichloromethane fraction showed the potent fibroblast stimulatory activities via enhanced fibroblast proliferation (126.9%) and fibroblast migration (64.3%) on day two as well as stimulation of collagen production (42.1 $\mu\text{g/ml}$) at concentration of 12.5 $\mu\text{g/ml}$. This study revealed that ethanolic extract of P. betle and its fractions

possess anti-inflammatory effect, anti-oxidant activity and fibroblast stimulatory activities which are important factors for wound healing enhancement.

Keywords: Piper Betle Leaf, Wound Healing, Anti-Inflammation, Anti-Oxidant

1. บทนำ

แม้ในปัจจุบันวิทยาศาสตร์การแพทย์จะมีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วทำให้ค้นพบวิธีการทันสมัยในการรักษาโรค แต่การใช้ยาสมุนไพรก็ยังเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับ อีกทั้งรัฐบาลได้ตระหนักถึงคุณค่าของสมุนไพร จึงได้กำหนดนโยบายส่งเสริมให้มีการใช้สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยจัดเข้าในแผนพัฒนาสาธารณสุขตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งกำหนดนโยบายส่งเสริมให้นำสมุนไพรมาใช้แทนยาแผนปัจจุบันและส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักช่วยเหลือตนเองด้วยสมุนไพรเมื่อมีอาการเจ็บป่วยที่ไม่รุนแรง ซึ่งพลูเป็นสมุนไพรอีกชนิดหนึ่งที่จัดอยู่ในงานสาธารณสุขมูลฐานรักษากลุ่มอาการโรคทางผิวหนัง ได้แก่ กลาก เกลื้อน และลมพิษ มากกว่านั้นยังจัดอยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ ซึ่งมีข้อบ่งใช้คือ บรรเทาอาการผิวหนังอักเสบและอาการอักเสบจากแมลงกัดต่อย นอกจากนี้พลูยังมีสรรพคุณทางยาแผนไทยอีกมากมาย เช่น แก้ตาแดง แก้ไอและเจ็บคอ แก้หอบหืด แก้เส็บขบ แก้อาการฟกช้ำวมของกล้ามเนื้อ และแก้ปวดเส็บปวดร้อนจากน้ำร้อนลวก เป็นต้น (สมพร ภูติยานันต์, 2557) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพลูมีสรรพคุณทางยาแผนไทยในการรักษาอาการที่เกี่ยวข้องกับการอักเสบเป็นหลัก ซึ่งการอักเสบเป็นกระบวนการตอบสนองของร่างกายต่อเนื้อเยื่อที่ถูกทำลายเพื่อซ่อมแซมตัวเองทันทีหลังได้รับบาดเจ็บ (Nguyen, Orgil, & Murphy, 2009) โดยกระบวนการซ่อมแซมหรือการสมานแผลสามารถแบ่งได้ 3 ระยะ แต่ละระยะมีการทำงานต่อเนื่องและทับซ้อนกัน คือ ระยะที่ 1 ระยะการห้ามเลือด (hemostasis) และระยะที่มีการอักเสบ (inflammatory phase) ระยะที่ 2 ระยะงอกขยาย (proliferative phase หรือ fibroplasia) และระยะที่ 3 ระยะปรับตัวเข้าสู่ภาวะปกติ (maturation หรือ remodeling phase) ซึ่งการสมานแผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้จะช่วยให้เนื้อเยื่อกลับคืนสู่สภาพและทำหน้าที่ได้ใกล้เคียงปกติมากที่สุด (กมลวรรณ เจนวิดิสุข, 2556) จากสรรพคุณทางยาของพลูในการรักษาอาการที่เกี่ยวข้องกับการอักเสบและการสมานแผล จึงสนใจศึกษาฤทธิ์สมานแผลของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลู เพื่อนำข้อมูล ไปพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใช้สำหรับรักษาบาดแผลรูปแบบต่าง ๆ ในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาฤทธิ์ด้านการอักเสบและสมานแผลของสารสกัดจากใบพลู

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 การสกัดสารจากใบพลู

เก็บตัวอย่างใบสดของพลูจากอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง แล้วนำมาล้างทำความสะอาดและสับเป็นชิ้นเล็ก ๆ จากนั้นนำไปอบที่อุณหภูมิ 50 °C เป็นเวลาประมาณ 24 ชั่วโมง จนกระทั่งแห้งสนิทแล้วนำไปบดเป็นผงหยาบ นำผงหยาบใบพลู 500 g มาสกัดด้วยตัวทำละลาย 95% เอทานอล ปริมาณ 3 L ด้วยวิธีการรีฟลักซ์เป็นเวลา 2 ชั่วโมง สกัดซ้ำ 4 ครั้ง จากนั้นกรองสารสกัดที่ได้ด้วยกระดาษกรองเบอร์ 1 และรวมสารสกัดทั้งหมดนำไปประเหยตัวทำละลายออกด้วยเครื่อง rotary evaporator ที่อุณหภูมิ 45 °C จากนั้นชั่งน้ำหนักสารสกัดเอทานอลปริมาณ 64.7 g มาสกัดแยกส่วน

ด้วยวิธีสกัดของเหลวด้วยของเหลว (liquid-liquid extraction) ซึ่งสามารถแยกส่วนสกัดได้ดังนี้ คือ ส่วนสกัดเฮกเซน ส่วนสกัดไดคลอโรมีเทน ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท และส่วนสกัดน้ำ ตามลำดับ จากนั้นนำสารสกัดและส่วนสกัดจากไบโพลูมาเตรียมสารละลายของตัวอย่างที่ความเข้มข้น 10 mg/ml ใน Dimethyl sulfoxide (DMSO) สำหรับทดสอบฤทธิ์ทางชีวภาพ

3.2 การทดสอบฤทธิ์ทางชีวภาพ

3.2.1 ทดสอบฤทธิ์ต้านการอักเสบ

เลี้ยงเซลล์แมคโครฟาจ RAW 264.7 ความเข้มข้น 1×10^5 cells/well ใน 96 well plate ที่มีอาหารเลี้ยงเซลล์ Roswell Park Memorial Institute-1640 (RPMI-1640) โดยบ่มเซลล์ในตู้ CO_2 incubator ที่อุณหภูมิ $37^\circ C$ เป็นเวลา 60 นาที ล้างเซลล์ด้วย phosphate-buffered saline (PBS) solution และเติม RPMI-1640 ที่ประกอบด้วย 100 ng/ml Lipopolysaccharide (LPS) ปริมาณ 100 μ l ลงในแต่ละหลุม จากนั้นเติมสารทดสอบที่ความเข้มข้นต่าง ๆ (1-100 μ g/ml) ปริมาณ 100 μ l และบ่มเซลล์ในตู้ CO_2 incubator ที่อุณหภูมิ $37^\circ C$ เป็นเวลา 24 ชั่วโมง ตรวจวัดปริมาณ nitric oxide (NO) ที่เซลล์สร้างขึ้นในอาหารเลี้ยงเซลล์ด้วย Griess reagent และวัดค่าดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 570 nm ด้วย microplate reader (Epoch, Biotek) (Sudsai, Wattanapiromsakul, & Tewtrakul, 2013) นำค่าที่ได้ไปคำนวณหาค่ายับยั้งการสร้าง NO และสร้างกราฟระหว่างค่ายับยั้งการสร้าง NO กับความเข้มข้นของตัวอย่างเพื่อหาความเข้มข้นของตัวอย่างที่สามารถยับยั้ง NO ที่ 50% (IC_{50}) จากการทดลองจำนวน 4 ซ้ำ สารมาตรฐานที่ใช้ในการศึกษา คือ Caffeic acid phenethyl ester (CAPE), L-Nitro arginine (L-NA) และ Indomethacin

การคำนวณ % การยับยั้งการสร้าง NO มีดังนี้

$$\% \text{ inhibition} = [(A-B) / (A-C)] \times 100$$

โดยที่ A-C : nitrite concentration, A : LPS (+), sample (-), B : LPS (+), sample (+), C : LPS (-), sample (-)

3.2.2 ทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ

เตรียมตัวอย่างสารสกัดและสารมาตรฐานในเอทานอลที่ความเข้มข้น 0.78-25 μ g/ml นำตัวอย่างและสารมาตรฐาน คือ Butylated hydroxytoluene (BHT) และ Quercetin มาทำการทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระด้วยวิธี 2, 2-diphenyl-picrylhydrazyl (DPPH) โดยเติมตัวอย่างที่ต้องการทดสอบที่ความเข้มข้นต่าง ๆ ปริมาตร 100 μ l ลงใน 96 well plate หลังจากนั้นเติมสารละลาย DPPH ความเข้มข้น 6×10^{-5} M ปริมาตร 100 μ l แล้วนำไปบ่มในที่มืด อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 30 นาที ตรวจวัดค่าการต้านอนุมูลอิสระของตัวอย่างที่ความยาวคลื่น 517 nm ด้วย microplate reader (Epoch, Biotek) จากนั้นนำค่าดูดกลืนแสงที่ได้ไปคำนวณหาค่าร้อยละการยับยั้งอนุมูลอิสระและสร้างกราฟระหว่างค่าร้อยละการยับยั้งอนุมูลอิสระกับความเข้มข้นของตัวอย่างที่ทำการทดสอบจำนวน 4 ซ้ำเพื่อหา 50% inhibitory concentration (IC_{50}) (Sudsai et al., 2013) โดยการคำนวณร้อยละการยับยั้งอนุมูลอิสระ DPPH มีดังนี้

การคำนวณ % การยับยั้งอนุมูลอิสระ DPPH radical มีดังนี้

$$\% \text{Inhibition} = [(A_{\text{control}} - A_{\text{sample}}) / A_{\text{control}}] \times 100$$

โดยที่ A_{control} = Absorbance of control - Absorbance of control blank

A_{sample} = Absorbance of sample - Absorbance of sample blank

3.2.3 การเพิ่มจำนวนและการรอดชีวิตของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929

เลี้ยงเซลล์แมคโครฟาจ RAW 264.7 (1×10^5 cells/well) และเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 (2×10^4 cells/well) ลงใน 96 well plate ด้วยอาหารเลี้ยงเซลล์ RPMI-1640 และ Dulbecco Modified Eagle Medium (DMEM) ที่ประกอบด้วย 10% fetal bovine serum (FBS) ตามลำดับ หลังจากบ่มเซลล์แมคโครฟาจ RAW 264.7 และเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 ที่ได้รับสารตัวอย่างที่ความเข้มข้น 1-100 $\mu\text{g/ml}$ และ 6.25-50 $\mu\text{g/ml}$ ในตู้ CO_2 incubator ที่อุณหภูมิ 37 °C เป็นเวลา 24 และ 48 ชั่วโมง ตามลำดับ จึงเติมสารละลาย 3-(4, 5-dimethylthiazole-2-yl)-2, 5-diphenyl tetrazolium bromide (MTT) (10 μl , 5 mg/ml) ลงในแต่ละหลุมแล้วนำไปบ่มในตู้ CO_2 incubator ที่อุณหภูมิ 37 °C เป็นเวลาอีก 4 ชั่วโมง จากนั้นดูดสารละลายทิ้งไปแล้วเติม DMSO และนำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 570 nm คำนวณหาค่าร้อยละการเพิ่มจำนวนและการรอดชีวิตของเซลล์เทียบกับกลุ่มควบคุม

3.2.4 การเคลื่อนย้ายของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929

ศึกษาการเคลื่อนย้ายของเซลล์โดยวิธี scratch assay เป็นวิธีสร้างแผลบนโมโนเลเยอร์ของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 (Balekar, Katkam, Nakpheng, Jehtae, & Srichana, 2012) โดยเลี้ยงเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 ที่ความเข้มข้น 5×10^4 cells/ml ใน 24 well plate ด้วยอาหารเลี้ยงเซลล์ DMEM ที่ประกอบด้วย 10% FBS ในตู้ CO_2 incubator ที่อุณหภูมิ 37 °C เป็นเวลา 24 ชั่วโมง หลังจากเซลล์เจริญเป็นโมโนเลเยอร์แล้วจึงใช้ปิเปตต์ที่ป (P100) ขูดให้เกิดแผลจำลอง จากนั้นล้างเซลล์ด้วยสารละลาย PBS และเติมอาหารเลี้ยงเซลล์ที่มีสารตัวอย่างที่ความเข้มข้น 6.25 $\mu\text{g/ml}$ ลงไปปริมาตร 1 ml และนำเซลล์มาถ่ายรูปโดยใช้ microphotograph ที่กำลังขยายภาพเป็น 4 เท่า (วันที่ 0) จากนั้นนำเซลล์ไปบ่มในตู้ CO_2 incubator ที่อุณหภูมิ 37 °C และตรวจวัดการเคลื่อนย้ายของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 ในวันที่ 1 และ 2 การวิเคราะห์ภาพถ่ายระยะที่เซลล์เคลื่อนย้ายในวันต่าง ๆ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (ImageJ1.42q/Java1.6.0_10) นำค่าที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละการเคลื่อนย้ายของเซลล์เทียบกับวันที่ 0 ของการทดสอบ

3.2.5 การตรวจวัดปริมาณการผลิตคอลลาเจนชนิดที่ 1

เลี้ยงเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 ที่ปริมาณ 2×10^4 cells/well ใน 96 well plate ด้วยอาหารเลี้ยงเซลล์ DMEM ที่ประกอบด้วย 10% FBS หลังจาก 24 ชั่วโมง เติม DMEM ที่มีสารตัวอย่างความเข้มข้น 3.12-6.25 $\mu\text{g/ml}$ และนำเซลล์ไปบ่มใน CO_2 incubator ที่อุณหภูมิ 37 °C เป็นเวลา 48 ชั่วโมง ตรวจวัดปริมาณคอลลาเจนชนิดที่ 1 ที่เซลล์ผลิตขึ้นในอาหารเลี้ยงเซลล์ DMEM ด้วย Sircol Collagen Assay Kit (Bicolor Life Science Assays, Northern Ireland, UK) โดยนำอาหารเลี้ยงเซลล์ปริมาตร 100 μl ผสมกับ Dye solution ปริมาตร 1 ml ที่อุณหภูมิห้อง 30 นาที หลังจากนั้นนำไปปั่นเหวี่ยงที่ 15,000 $\times g$ เป็นเวลา 10 นาที จนได้ตะกอนของ soluble collagen จากนั้นละลายตะกอนคอลลาเจนด้วย Alkali reagent แล้วนำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 540 nm นำค่าการดูดกลืนแสงที่ได้มาคำนวณหาปริมาณคอลลาเจนชนิดที่ 1 จากกราฟมาตรฐานของ Soluble Collagen Type I (bovine skin collagen type I standard from American disease free animals)

3.2.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิเคราะห์ทางสถิตินั้นข้อมูลทั้งหมดจะถูกระบุในรูปของ mean $\pm$ standard error of mean (S.E.M.) (ทำการทดลองซ้ำจำนวน 4 ครั้ง) ซึ่งการคำนวณหาค่า IC_{50} จะถูกคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

Microsoft Excel และการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way analysis of variance: ANOVA) ร่วมกับ Dunnett's test ทั้งนี้ค่า p -value ที่มีค่า $p < 0.05$ ซึ่งถือเป็นค่านัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลต้านการอักเสบของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลู

จากการศึกษาพบว่าสารสกัดเอทานอลจากใบพลูมีฤทธิ์ต้านการอักเสบโดยยับยั้งการสร้าง NO ได้ดี มีค่า IC_{50} เท่ากับ 5.9 $\mu\text{g/ml}$ และยังพบว่าส่วนสกัดเฮกเซน ส่วนสกัดไดคลอโรมีเทน ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท และส่วนสกัดน้ำที่แยกจากสารสกัดดังกล่าวมีฤทธิ์ยับยั้งการสร้าง NO มีค่า IC_{50} เท่ากับ 5.7, 11.6, 5.6 และ 26.5 $\mu\text{g/ml}$ ตามลำดับ โดยส่วนสกัดเฮกเซนและเอทิลอะซิเตทมีฤทธิ์ที่ดีเมื่อเปรียบเทียบกับสารมาตรฐานที่ใช้คือ L-NA ซึ่งมีค่า IC_{50} เท่ากับ 8.3 $\mu\text{g/ml}$ (แสดงดังตารางที่ 4.1) ซึ่ง L-NA มีกลไกยับยั้ง iNOS ทำให้การสร้าง NO ลดลง ดังนั้นสารสกัดและส่วนสกัดที่แยกได้จากใบพลูอาจมีฤทธิ์ยับยั้งการอักเสบโดยผ่านกลไกการแสดงออกของยีน iNOS หรืออาจมีผลยับยั้งกลไกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดการอักเสบภายในเซลล์ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการศึกษาของ Ganguly, Mula, Chattopadhyay, and Chatterjee (2007) ที่พบว่าสารสกัดใบพลูด้วยเอทานอลลดการอักเสบในหนูทดลองที่ถูกชักนำให้เกิดข้ออักเสบ โดยการลดระดับ NO ผ่านกระบวนการยับยั้งการแสดงออกของยีน iNOS นอกจากนี้สารสกัดจากใบพลูขนาด 300 mg/kg สามารถยับยั้งการอักเสบแบบเรื้อรังในหนูทดลองได้ดีที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพืชสกุลพริกไทย มากกว่านั้นยังสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ Abraham, Kanthimathi and Azi (2012) โดยมีการทดสอบฤทธิ์ยับยั้งการสร้าง NO ของสารสกัดจากใบพลู พบว่าส่วนสกัดเอทิลอะซิเตทมีฤทธิ์ยับยั้งการสร้าง NO ดีที่สุด ตามด้วยส่วนสกัดน้ำ ส่วนสกัดเฮกเซน และส่วนสกัดเมทานอล มีค่า IC_{50} เท่ากับ 52.3, 57.7, 94.3 และ 143.3 $\mu\text{g/ml}$ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการยับยั้งการสร้าง NO^a ใน RAW 264.7 cells ของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลู

ตัวอย่างทดสอบ	% การยับยั้งที่ความเข้มข้นต่าง ๆ ($\mu\text{g/ml}$)						IC_{50} ($\mu\text{g/ml}$)
	0	1	3	10	30	100	
สารสกัดเอทานอล	0.0 ± 3.4	11.1 ± 2.4*	42.7 ± 0.8*	70.8 ± 0.8*	78.4 ± 3.7*	90.3 ± 1.2*	5.9
ส่วนสกัดเฮกเซน	0.0 ± 3.4	7.4 ± 1.3	32.0 ± 2.5*	66.4 ± 0.9*	90.2 ± 1.3*	80.7 ± 1.3 ^b *	5.7
ส่วนสกัดไดคลอโรมีเทน	0.0 ± 3.4	-	14.60 ± 0.7*	48.2 ± 1.2*	65.2 ± 0.6*	88.4 ± 1.1*	11.6
ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท	0.0 ± 3.4	8.1 ± 0.9	32.7 ± 2.9*	71.4 ± 0.9*	85.9 ± 2.4*	81.7 ± 0.6*	5.6
ส่วนสกัดน้ำ	0.0 ± 3.4	-	-	28.6 ± 0.6*	47.3 ± 3.3*	86.1 ± 1.0*	26.5
L-NA	0.0 ± 2.0	-	-	12.0 ± 1.8	29.0 ± 2.1	89.4 ± 0.8	8.3

^a แสดงค่าเฉลี่ย ± S.E.M. (n เท่ากับ 4); ^b มีความเป็นพิษต่อเซลล์เมื่อร้อยละการรอดชีวิตของเซลล์น้อยกว่า 80%

- หมายถึง ไม่ได้ทำการทดสอบ

ค่า % การยับยั้งของตัวอย่างทดสอบแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับชุดควบคุม (0 $\mu\text{g/ml}$) โดย * $p < 0.05$

4.2 ผลต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลู

จากการศึกษาฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลูด้วยวิธี DPPH พบว่าสารสกัดเอทานอล ส่วนสกัดเฮกเซน ส่วนสกัดไดคลอโรมีเทน ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท และส่วนสกัดน้ำ มีค่า IC_{50} เท่ากับ 10.9, 4.1, 35.7, 2.7 และ 11.5 $\mu\text{g/ml}$ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.2) ซึ่งสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลูนี้มีความสามารถในการ

ต้านอนุมูลอิสระ DPPH ที่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน BHT (IC_{50} เท่ากับ 12.8 $\mu\text{g/ml}$) แต่มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระน้อยกว่าสารมาตรฐาน Quercetin (IC_{50} เท่ากับ 1.0 $\mu\text{g/ml}$) ซึ่งผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลูมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท ซึ่งการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ Abraham, Kanthimathi and Azi (2012) โดยมีการทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระด้วยวิธี DPPH พบว่าส่วนสกัดเอทิลอะซิเตทมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระดีที่สุด ตามด้วยส่วนสกัดเฮกเซน และส่วนสกัดเมทานอล มีค่า IC_{50} เท่ากับ 40, 144.3 และ 345.7 $\mu\text{g/ml}$ ตามลำดับ เมื่อเทียบกับสารมาตรฐาน คือ Quercetin (IC_{50} เท่ากับ 30.0 $\mu\text{g/ml}$) และ Rutin (IC_{50} เท่ากับ 33.7 $\mu\text{g/ml}$) พบว่าส่วนสกัดดังกล่าวมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระน้อยกว่าสารมาตรฐาน Quercetin และ Rutin

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลู

ตัวอย่างทดสอบ	% การต้านอนุมูลอิสระ DPPH ที่ความเข้มข้นต่าง ๆ ($\mu\text{g/ml}$)						IC_{50} ($\mu\text{g/ml}$)
	0.78	1.56	3.12	6.25	12.50	25	
สารสกัดเอทานอล	-	6.7 ± 0.6	10.5 ± 3.4	26.5 ± 1.2	51.7 ± 2.1	89.1 ± 2.1	10.9
ส่วนสกัดเฮกเซน	19.5 ± 1.2	37.4 ± 1.1	71.5 ± 1.9	89.0 ± 0.6	91.7 ± 1.5	93.5 ± 1.0	4.1
ส่วนสกัดไคคลอโรมีเทน	-	-	7.3 ± 1.0	11.9 ± 0.7	21.5 ± 1.3	37.3 ± 2.5	35.7
ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท	10.2 ± 1.3	25.9 ± 2.4	56.3 ± 3.2	89.1 ± 0.6	90.7 ± 0.2	91.5 ± 0.3	2.7
ส่วนสกัดน้ำ	-	-	2.2 ± 1.6	25.4 ± 1.4	53.8 ± 2.5	93.2 ± 1.9	11.5
Quercetin	40.6 ± 2.7	62.4 ± 0.3	91.3 ± 0.6	92.0 ± 1.6	94.6 ± 1.1	93.9 ± 1.8	1.0
BHT	2.4 ± 0.4	8.2 ± 1.4	17.6 ± 1.1	30.4 ± 1.1	50.0 ± 0.9	67.6 ± 0.7	12.8

ค่า % การยับยั้งของตัวอย่างทดสอบแสดงในรูปค่าเฉลี่ย ± S.E.M. (n เท่ากับ 4)

4.3 ผลการเพิ่มจำนวนและการรอดชีวิตของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929

จากการศึกษาผลการเพิ่มจำนวนและการรอดชีวิตของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 ของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลูที่ความเข้มข้น 6.25-50 $\mu\text{g/ml}$ พบว่าสารสกัดเอทานอล ส่วนสกัดเฮกเซน และส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท ที่ความเข้มข้น 6.25-25 $\mu\text{g/ml}$ เซลล์มีอัตราการรอดชีวิตมากกว่า 80% อย่างไรก็ตามที่ความเข้มข้น 50 $\mu\text{g/ml}$ ของสารสกัดและส่วนสกัดดังกล่าวแสดงความเป็นพิษต่อเซลล์ไฟโบรบลาสต์ ในขณะที่ส่วนสกัดของไคคลอโรมีเทนและน้ำไม่แสดงความเป็นพิษต่อเซลล์ไฟโบรบลาสต์ที่ความเข้มข้นสูงสุดที่ใช้ในการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าการเจริญเติบโตและเพิ่มจำนวนของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมของสารสกัดเอทานอล (6.25 $\mu\text{g/ml}$), ส่วนสกัดเฮกเซน (6.25-12.5 $\mu\text{g/ml}$), ส่วนสกัดไคคลอโรมีเทน (6.25-25 $\mu\text{g/ml}$), ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท (6.25 $\mu\text{g/ml}$) และส่วนสกัดน้ำ (12.5 $\mu\text{g/ml}$) สามารถกระตุ้นให้มีการเพิ่มจำนวนของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 แตกต่างอย่างนัยสำคัญที่ $p < 0.05$ (แสดงดังตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 แสดงผลของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลูต่ออัตราการรอดชีวิตของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929

ตัวอย่างทดสอบ	% อัตราการรอดชีวิตของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 ที่ความเข้มข้นต่าง ๆ (µg/ml)					
	Control	Negative control	6.25	12.5	25	50
สารสกัดเอทานอล	100.0 ± 3.6	98.8 ± 1.1	114.3 ± 4.7*	104.0 ± 4.1	87.5 ± 3.1	49.6 ± 4.2
ส่วนสกัดเฮกเซน			109.3 ± 5.9*	105.7 ± 7.9 *	94.5 ± 6.5	58.5 ± 3.2
ส่วนสกัดไดคลอโรมีเทน			124.4 ± 1.4*	126.9 ± 4.1*	110.3 ± 4.9*	87.5 ± 5.3
ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท			109.8 ± 5.4*	105.3 ± 4.0	102.1 ± 3.8	69.3 ± 2.7
ส่วนสกัดน้ำ			107.1 ± 5.2	110.1 ± 3.9*	105.4 ± 2.7	100.6 ± 5.2

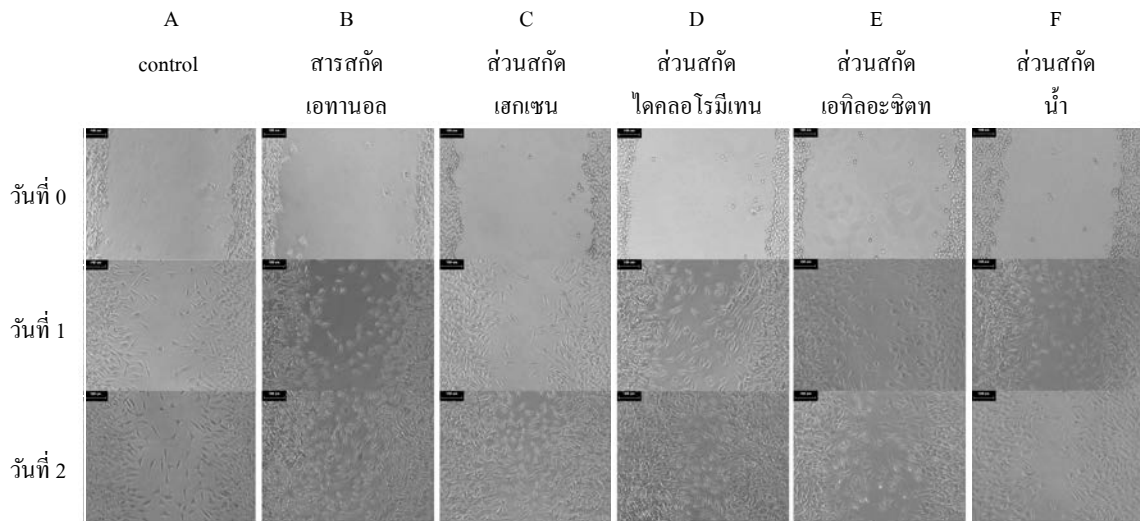
แสดงค่าเฉลี่ย ± S.E.M. (n เท่ากับ 4)

ค่า % การยับยั้งของตัวอย่างทดสอบแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับชุดควบคุม (0 µg/ml) โดย * $p < 0.05$

4.4 ผลของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลูต่อการเพิ่มจำนวนและการเคลื่อนย้ายของเซลล์ L929

การเพิ่มจำนวนและการเคลื่อนย้ายของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการรักษาบาดแผลโดยสร้างเนื้อเยื่อใหม่ขึ้นมาทดแทนเนื้อเยื่อที่ได้รับบาดเจ็บหรือสูญเสียไป ซึ่งการศึกษาฤทธิ์สมานแผลของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลูในเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 จะใช้วิธี scratch assay ซึ่งวิธีนี้เป็นศึกษาการเคลื่อนย้ายของเซลล์โดยใช้ปิเปตต์ที่ปลายแหลมทำให้เกิดแผลบนโมโนเลเยอร์ของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 (Balekar, Katkam, Nakpheng, Jehtae, & Srichana, 2012) จากนั้นจะมีการเพิ่มจำนวนและเคลื่อนย้ายของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 เพื่อปิดบริเวณแผลที่ถูกขูดออกให้ติดกัน โดยจะประเมินผลก่อนการทดสอบด้วยตัวอย่าง (วันที่ 0) และระหว่างการทดสอบ (วันที่ 1 และ 2) แสดงดังรูปที่ 4.1 โดยผลการศึกษาพบว่าสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลูที่ความเข้มข้น 6.25 µg/ml ทำให้มีการเคลื่อนย้ายของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 เพิ่มขึ้น ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ $p < 0.05$ โดยในวันที่ 1 ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตทสามารถกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนย้ายของเซลล์มากที่สุด ตามด้วยสารสกัดเอทานอล ส่วนสกัดเฮกเซน ส่วนสกัดน้ำ และส่วนสกัดไดคลอโรมีเทน โดยมีร้อยละของอัตราการเคลื่อนที่ของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 เท่ากับ 28.6, 27.6, 26.4, 26.1 และ 23.1 ตามลำดับ ในขณะที่การเคลื่อนย้ายของเซลล์ของวันที่ 2 ส่วนสกัดไดคลอโรมีเทนสามารถกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนย้ายของเซลล์มากที่สุด ตามด้วยส่วนสกัดเฮกเซน สารสกัดเอทานอล ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท และส่วนสกัดน้ำ โดยมีร้อยละของอัตราการเคลื่อนที่ของเซลล์เท่ากับ 64.3, 44.6, 42.9, 41.6 และ 34.4 ตามลำดับ จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าส่วนสกัดไดคลอโรมีเทนจากใบพลูมีร้อยละของอัตราการเคลื่อนย้ายของเซลล์ที่ดีโดยเพิ่มขึ้นสูงสุดในวันที่ 2 หลังจากได้รับสารทดสอบ (แสดงดังตารางที่ 4.4)

รูปที่ 4.1 แสดงผลของสารสกัดและส่วนสกัดใบพลูต่อการเคลื่อนย้ายของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 ที่ถูกขูดให้เป็นแผลจำลองในแนวนอนด้วยปิเปตทิป (P100) แล้วถ่ายภาพก่อนการทดสอบ (วันที่ 0) และวันที่ทำการทดสอบ (วันที่ 1, 2) ด้วยสารสกัดเอทานอล (B), ส่วนสกัดเฮกเซน (C), ส่วนสกัดไดคลอโรมีเทน (D), ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท (E), ส่วนสกัดน้ำ (F) และชุด control (A) ที่ความเข้มข้น 6.25 $\mu\text{g/ml}$ และภาพถ่ายถูกนำมาวิเคราะห์หาอัตราการเคลื่อนย้ายของเซลล์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการสมานแผลในเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 ของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลู

ตัวอย่างทดสอบ	ความเข้มข้น ($\mu\text{g/ml}$)	ความยาวระหว่างแผลจำลอง (μm)			% อัตราการเคลื่อนย้ายของเซลล์	
		วันที่ 0	วันที่ 1	วันที่ 2	วันที่ 1	วันที่ 2
Control	-	653.8 $\pm$ 2.4	518.0 $\pm$ 11.7	475.9 $\pm$ 8.3	20.7 $\pm$ 1.8	27.1 $\pm$ 1.3
สารสกัดเอทานอล	6.25	699.5 $\pm$ 3.5	506.3 $\pm$ 17.4 *	382.2 $\pm$ 17.8*	27.6 $\pm$ 2.5*	42.9 $\pm$ 2.6 *
ส่วนสกัดเฮกเซน	6.25	677.0 $\pm$ 10.3	498.0 $\pm$ 26.4 *	368.5 $\pm$ 8.7*	26.4 $\pm$ 3.9	44.6 $\pm$ 1.3*
ส่วนสกัดไดคลอโรมีเทน	6.25	699.6 $\pm$ 2.9	538.0 $\pm$ 21.8*	237.3 $\pm$ 13.1*	23.1 $\pm$ 3.1	64.3 $\pm$ 1.9*
ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท	6.25	615.8 $\pm$ 8.3	439.7 $\pm$ 11.4*	357.2 $\pm$ 8.5*	28.6 $\pm$ 1.8*	41.6 $\pm$ 1.4*
ส่วนสกัดน้ำ	6.25	583.3 $\pm$ 11.4	431.4 $\pm$ 4.8*	374.7 $\pm$ 20.2*	26.1 $\pm$ 0.8*	34.3 $\pm$ 3.5*

แสดงค่าเฉลี่ย $\pm$ S.E.M. (n เท่ากับ 4); - หมายถึง ไม่ได้ทำการทดสอบ

ค่า % การขยับตัวของตัวอย่างทดสอบแตกต่างกันมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับชุดควบคุม (0 $\mu\text{g/ml}$) โดย * $p < 0.05$

4.5 ผลของการผลิตคอลลาเจนชนิดที่ 1 ในเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929

คอแลเจนเป็นโปรตีนที่มีปริมาณมากที่สุดของโปรตีนในร่างกายทำหน้าที่ให้ความแข็งแรงและความสมบูรณ์กับเนื้อเยื่อทั้งหมดและยังมีหน้าที่สำคัญในการสมานบาดแผล (Enoch & Leaper, 2005) คอแลเจนชนิดที่ 1 เป็นโครงสร้างหลักของเซลล์ผิวหนังในขบวนการสมานบาดแผล นอกจากนี้ปริมาณของคอแลเจนที่สูงจะสัมพันธ์กับการยืดหยุ่นของผิวหนัง (Balekar et al, 2012) จากการศึกษาพบว่าระดับของคอแลเจนในอาหารเลี้ยงเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 เพิ่มขึ้นเมื่อได้รับสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลูเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม โดยผลเพิ่มการผลิตคอแลเจนชนิดที่ 1 ในเซลล์ไฟโบรบลาสต์ L929 ไม่ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของสารตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบ (ตารางที่ 4.5) โดยปริมาณของคอแลเจนหลังจากได้รับสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลูที่ความเข้มข้น 3.12-12.5 $\mu\text{g/ml}$ อยู่ระหว่าง 11.5-42.1 $\mu\text{g/ml}$ มากกว่านั้นจากการศึกษาพบว่าส่วนสกัดไคคลอโรมีเทนที่ความเข้มข้น 12.5 $\mu\text{g/ml}$ สามารถกระตุ้นการผลิตคอแลเจนได้สูงที่สุดของความเข้มข้นที่ใช้ในการทดสอบเท่ากับ 42.1 $\mu\text{g/ml}$ ในขณะที่สารสกัดเอทานอล ส่วนสกัดเฮกเซน ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท และส่วนสกัดน้ำที่ความเข้มข้น 6.25, 3.12, 3.12 และ 12.5 $\mu\text{g/ml}$ สามารถกระตุ้นการผลิตคอแลเจนได้ดีที่สุดของความเข้มข้นที่ใช้ในการทดสอบเท่ากับ 34.0, 36.0, 32.1 และ 36.4 $\mu\text{g/ml}$ ตามลำดับ ซึ่งสนับสนุนผลการศึกษากฎที่สมานแผลของสารสกัดจากใบพลูในการกระตุ้นกระบวนการสมานแผล โดยการสร้างเนื้อเยื่อและคอแลเจนปิดบาดแผลในหนูขาวเพศเมียที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดบาดแผลที่หลัง (Nilugal, Perumal, Ugander, & Chittor, 2014)

ตารางที่ 4.5 แสดงผลของสารสกัดและส่วนสกัดจากใบพลูต่อการผลิตคอแลเจนชนิดที่ 1 ในเซลล์ L929

ตัวอย่างทดสอบ	การผลิตคอแลเจน ($\mu\text{g/ml}$) ที่ความเข้มข้นต่าง ๆ ($\mu\text{g/ml}$)			
	0	3.12	6.25	12.5
Control	22.7 $\pm$ 2.9	-	-	-
สารสกัดเอทานอล	-	19.9 $\pm$ 2.2	34.0 $\pm$ 1.3	27.8 $\pm$ 3.1
ส่วนสกัดเฮกเซน	-	36.0 $\pm$ 2.7	31.1 $\pm$ 2.6	20.5 $\pm$ 2.0
ส่วนสกัดไคคลอโรมีเทน	-	27.9 $\pm$ 2.6	37.5 $\pm$ 2.4	42.1 $\pm$ 2.3
ส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท	-	32.1 $\pm$ 1.5	20.0 $\pm$ 2.4	18.5 $\pm$ 1.7
ส่วนสกัดน้ำ	-	11.5 $\pm$ 2.5	28.0 $\pm$ 3.2	36.4 $\pm$ 3.8

แสดงค่าเฉลี่ย $\pm$ S.E.M. (n เท่ากับ 4); - หมายถึง ไม่ได้ทำการทดสอบ

ค่า % การยับยั้งของตัวอย่างทดสอบแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับชุดควบคุม (0 $\mu\text{g/ml}$) โดย * $p < 0.05$

5. บทสรุป

การศึกษาค้นสมบัติที่จำเป็นต่อการสมานแผลของใบพลูในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการอักเสบ ด้านอนุมูลอิสระ การเพิ่มจำนวนเซลล์และการเคลื่อนย้ายของเซลล์ไฟโบรบลาสต์ รวมถึงการสร้างคอแลเจน พบว่าสารสกัดเอทานอลจากใบพลูมีคุณสมบัติสมานแผลที่ดี โดยส่วนสกัดที่แยกได้จากใบพลูมีฤทธิ์ยับยั้งการอักเสบและด้านอนุมูลอิสระได้ดี โดยเฉพาะส่วนสกัดเอทิลอะซิเตท ในขณะที่ส่วนสกัดไคคลอโรมีเทนจากใบพลูมีฤทธิ์กระตุ้นให้เซลล์ไฟโบรบลาสต์เพิ่มจำนวนและเพิ่มการเคลื่อนย้ายของเซลล์ และสามารถกระตุ้นการผลิตคอแลเจนชนิดที่ 1 ได้สูงที่สุดจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าใบพลูมีศักยภาพในการสมานแผลโดยลดการอักเสบ ส่งเสริมการสร้างเนื้อเยื่อและคอแลเจนในการรักษาบาดแผลได้

6. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาส่วนสกัดต่าง ๆ ที่แยกได้จากสารสกัดเอทานอลจากใบพลูมีฤทธิ์ในกระบวนการสมานแผลที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของสารสำคัญที่พบได้ในแต่ละส่วนสกัด ดังนั้นการศึกษาสารสำคัญในส่วนสกัดที่มีฤทธิ์ทางชีวภาพที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อใช้ในการควบคุมคุณภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ เจนวิถีสุข. (2556). กระบวนการหายของแผลและหลักการรักษา. *ศรีนครินทร์เวชสาร*, 28, 10-17.
- สมพร ภูติยานันต์. (2551). *สมุนไพรใกล้ตัว เล่ม 13 ว่าด้วยสมุนไพรแต่งสี กลิ่น รส*. เชียงใหม่: ตูลย์การพิมพ์.
- Abraham, N.N., Kanthimathi, M S & Azi, A.A. (2012) *Piper betle* Shows Antioxidant Activities, Inhibits MCF-7 Cell Proliferation and Increases Activities of Catalase and Superoxide Dismutase. *BMC Complementary and Alternative Medicine*, 12(220), 1-11.
- Balekar, N., Katkam, N.G., Nakpheng, T., Jehtae, K., & Srichana, T. (2012). Evaluation of Wound Healing Potential of *Wedelia trilobata* (L.) Leaves. *Journal of Ethnopharmacology*, 141(3), 817-824.
- Enoch, S., & Leaper, D.J. (2005). Basic Science of Wound Healing. *Journal of Surgery (Oxford)*, 23(2), 37-42.
- Ganguly, S., Mula, S., Chattopadhyay, S., & Chatterjee, M. (2007). An Ethanol Extract of *Piper betle* Linn. Mediates Its Anti-inflammatory Activity Via Down-regulation of Nitric Oxide. *Journal of Pharmacy and Pharmacology*, 59(5), 711-718.
- Hajare, R., Darvhekar, V. M., Shewale, A., & Patil, V. (2011). Evaluation of Antihistaminic Activity of *Piper betel* Leaf in Guinea Pig. *African Journal of Pharmacy and Pharmacology*, 5(2), 113-117.
- Nguyen, D.T., Orgil, D.P., & Murphy, G.F. (2009). *The Pathophysiologic Basis for Wound Healing and Cutaneous Regeneration*. Woodhead Publishing (UK/Europe) & CRC Press (US): Cambridge/Boca Raton.
- Nilugal, C.K., Perumal, K., Ugander, R.E., & Chittor, A. (2014). Evaluation of Wound Healing Activity of *Piper Betle* Leaves and Stem Extract in Experimental Wistar Rats. *American Journal of PharmTech Research*, 4(3), 443-452.
- Sudsai, T., Wattanapiromsakul, C., & Tewtrakul, S. (2013). Inhibition of Nitric Oxide Production by Compounds from *Boesenbergialongiflora* Using Lipopolysaccharide-stimulated RAW264.7 Macrophage Cells. *Songklanakarin Journal of Science and Technology*, 35(3), 317-323.

DEVELOPMENT OF LIQUID CRYSTAL SUNSCREEN WITH DRAGON'S BLOOD EXTRACT

Wirasinee Lueprasert¹ and Prasan Tangyuenyongwatana²

¹ College of Oriental Medicine, Rangsit University (wirasinee@yahoo.com)

² College of Oriental Medicine, Rangsit University (prasan.t@rsu.ac.th)

ABSTRACT

Sunscreen has become essential for everyday life as it is important to keep your skin safe from UVA and UVB rays which can damage skin and cause many diseases especially if you are performing activities outdoors. The main objective of this study was aimed to determine the most suitable sunscreen formulation using liquid crystal characteristics to form new sunscreen formulations. One important property of the liquid crystals is preventing the fast release of the actives dissolved in the oil phase of an emulsion. This special characteristic of the lamellar liquid crystalline structure should provide the controlled-released ability for long lasting effect of the sunscreen and natural actives by preventing the fast release of the actives in the oil phase of an emulsion. Dragon's blood plant extract was also introduced into the formulation to boost the sunscreen performance against the sun radiation. The natural antioxidant agents from Dragon's blood extract play dominant roles in the radical scavenging and anti-inflammatory activities.

Six formulations (F1-F6) were prepared and the liquid crystal property was observed for its lamellar liquid crystalline transformation using the polarized optical microscope. We found that F3 and F4 with 5% Nikkomules LC gave the good birefringence structure. All formulations were subjected to measured SPF values and obtained SPF ranged from 12.31 – 32.29. Furthermore, the plastic powder D-400HP in F 4 and F5 was loaded into the formulation as a physical sunscreen and the SPF values were 26.77 and 21.21, respectively which higher than F1 with no the plastic powder D-400HP. Formulation 2 and 4 had the same ingredients except for the amount of Nikkomules LC and the SPF value was affect by the increasing of this ingredient. The amounts of Dragon's blood plant extract showed no significant affecting on the SPF value. In conclusion, formula 4 with good SPF value and good liquid crystal property was the best formulation in this study.

Keywords: Sunscreen, Liquid crystals, SPF, Plastic Powder, Dragon's Blood

1. Introduction

Sunscreen has become essential for everyday life regardless of sex and age, as it is important to keep your skin safe from UVA and UVB rays, especially if you are performing activities outdoors and sunbathing during the daytime. Since the advent of modern sunscreens, a sunscreen's efficacy has been measured by its sun protection

factor, or SPF. SPF indicates how long it will take for UVB rays to redden skin when using a sunscreen, compared to how long skin would take to redden without the product. There are currently 17 active ingredients approved by the FDA for use in sunscreens. These filters fall into two broad categories: chemical and physical. Most UV filters are chemical. They form a thin, protective film on the surface of the skin and absorb the UV radiation before it penetrates the skin. The physical sunscreens are insoluble particles that reflect UV away from the skin. (Morison & Wang, 2015)

Due to high hardness of physical inorganic sunscreen, it is sometimes difficult to achieve soft texture of the finished product. The Plastic Powder D-400 is composed mainly of very soft urethane resin. Therefore, they can provide remarkable soft texture and smooth feeling to the formulation. The spreadability of Plastic Powder D-400 is approximately 50 times higher compared to nylon powder, and the perfectly round shape of the particles adds to spread-ability, softness of the formulation, and provides light diffusing effect. (Toshiki International, 2014)

The theory of stabilizing an emulsion through the formation of a network of liquid crystals, the gelification of the water phase obtainable with hydrosolvatable polymers or with emulsifiers that are able to form a reticular organized structure in liquid crystal form, eliminates the need to use waxy components in large quantities and consistency factors that are no longer in harmony with the modern conception of light and easy to spread emulsions. (Arora, Agarwal, & Murthy, 2012).

Liquid crystals provide the following advantages to emulsion.

- 1) Stability: Emulsion stability of the multilayers around the oil droplets act as a barrier to coalescence. If oil droplets coalesce emulsion breaks, this barrier for coalescence acts as increased stability property of the emulsion. (Arora, Agarwal, & Murthy, 2012).
- 2) Prolonged hydration: Lamellar liquid crystalline and gel network contain water layer, which shows that 50% of the water of oil in water (o/w) emulsion can be bound to such structures. Such water is less prone to evaporation when applied to the skin and permits a long lasting moisture/ hydrating effect, necessary for drug entry. (Arora, Agarwal, & Murthy, 2012).
- 3) Controlled Drug delivery: Liquid crystals prevent the fast release of the drug dissolved in the oil phase of an emulsion. This is attributed to the lamellar liquid crystalline multilayer, which reduces the interfacial transport of a drug dissolved within the oil droplets. Microscopic observations under polarized light show the exceptional thickness of liquid crystalline lamellar layer around the oil droplets. (Arora, Agarwal, & Murthy, 2012).

Croton lechleri is a species of flowering plant in the spurge family. The plant is a medium-sized to large tree that grows from 10–20 meters high in the upper Amazon region of Peru, Ecuador, and Colombia. It has large, heart-shaped, bright-green leaves and unique, greenish-white flowers on long stalks. In Peru, its local name is Sangre de grado which is translated and widely known as “Dragon’s Blood”. For centuries, Dragon’s Blood has been used as traditional medicine in South America for its medicinal effect such as wound healings, anti-bacterial, anti-viral,

anti-inflammatory, anti-oxidant, anti-tumor, and anti-cancer. Dragon's blood resin is a combination of phytochemicals including proanthocyanidins, phenols, diterpenes, phytosterols, biologically active alkaloids and lignans. A number of scientific studies have confirmed the useful benefit of Dragon's Blood in wound healing or skin regeneration. "Dragon's blood has exceptional anti-inflammatory properties that have shown to stimulate human skin fibroblasts, which ultimately helps to heal the skin when marred by acne or injury (Taylor, 2013)". A clinical study on the efficacy of Dragon's Blood cream had also been conducted. "The study confirmed that after only 1 day of treatment with Dragon's blood, the wound contracts and a dark crust forms on the wound surface which prevents secondary infection. It also stimulated the proliferation and migration of fibroblasts and the production of collagen, resulting in epithelial regeneration and wound healing (Feroogh et al., 2014)".

2. Objectives of the study

In this research, the main objective was to develop an effective sunscreen formulation, combining the benefits of both chemical sunscreen and physical sunscreen including the employment of the Dragon's Blood, a powerful anti-oxidant natural extract, to achieve a high performance sunscreen in protection of the harmful sun rays

3. Materials and methods

The formulation of emulsions comprise of oil phase, aqueous phase and other components. Part A, or the oil phase, comprised of Nikkomulose LC from Nikkol (Japan), Nikkol Silblend 91 from Nikkol (Japan), NIKKOL DISM from Nikkol (Japan), NIKKOL Jojoba Oil from Nikkol (Japan), Cetostearyl Alcohol from Parchem (NY), Octyl Methoxycinnamate 0307 from Kyowa Hakko (Japan), Octocrylene from Kyowa Hakko (Japan), Butyl Methoxydibenzoylmethane from Kyowa Hakko (Japan), and Plastic Powder D-400HP from Toshiki (Japan). Part B, or the aqueous phase, consisted of deionized water, 1,3-Butylene glycol from Kyowa Hakko, (Tokyo, Japan), EDTA-2Na 0.10, Trisodium Citrate Dihydrate, and Citric Acid. Part C was deionized water and L-Arginine from CellMark (Singapore). Part D is the Dragon's blood extract.

For Sunscreen preparation, part A and part B were heated to 80°C respectively, then part A was added to part B. The mixture was kept homogenizing speed to 3500 rpm for 5 minutes. Then, part C was added at 70°C - 80°C with paddle and let it to cool down. Part D was added at 45°C and paddled it to finish off at 30°C. Repeat the same procedure for all formulas. (Nikko Chemicals Co., 2010)

Table 1 Liquid crystal sunscreen formulations

Liquid Crystal Sunscreen Ingredient Table	F - 1	F - 2	F - 3	F - 4	F - 5	F - 6
Part A						
NIKKOL Nikkomulose LC	3	3	5	5	10	10
Cetostearyl Alcohol	3	3	3	3	3	5
Nikkol Silblend 91	10	10	10	10	10	10
NIKKOL DISM	1	1	1	1	1	1
NIKKOL Jojoba Oil	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Plastic Powder D-400HP	0	3	1	3	3	3
Octyl Methoxycinnamate	5	7	5	7	5	7
Octocrylene	2	4	2	4	2	4
Butyl Methoxydibenzoylmethane	1	3	1	3	1	3
Phenoxyethanol	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
Part B						
Ionized Water	Q.S to 100	Q.S to 100	Q.S to 100	Q.S to 100	Q.S to 100	Q.S to 100
EDTA-2Na 0.10	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
1,3-Butylene Glycol	5	5	5	5	5	5
Trisodium Citrate Dihydrate	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
Citric Acid	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
Part C						
L-Arginine	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Water	2	2	2	2	2	2
Part D						
Dragon's Blood Extract	3	3	3	3	3	3
	100	100	100	100	100	100

Determination of Liquid crystal structures: Pin-tip amount of the emulsion, and smeared onto the microscope glass slide, then quickly covered up by the cover slip. The sample needed to be finger pressed to make it as thin as possible. An objective lens and eye lens were used with cross polarizers in bright field to detect birefringence. The micrograph was taken under polarizing microscope at a different time for all formulations to observe the liquid crystal structure formation. (Zhang & Liu, 2013).

Determination of SPF Value: All liquid crystal sunscreen formulations (F1 – F6) were measured to determine their SPF Value using the Optometrics SPF-290S. The liquid crystal sunscreen sample was applied in small spots with the syringe over a 50 cm² area at 2 ml/cm² on the Transpore Tape, then it was placed on an open metal frame. The liquid crystal sunscreen spot was spread lightly and uniformly across the surface area. The sample was kept in the dark for 15 min. The SPF measurement was performed on Optometrics SPF-290S analyzer. Initially, the blank Transpore Tape was measured, and the data was collected. Then, the sample was measured in six different points and the data were analyzed for SPF, UVA/UVB ratio. (Piyapong Choochana, et al., 2015).

4. Results

Six formulations (F1-F6) were prepared and the liquid crystal property was observed for its lamellar liquid crystalline transformation using the polarized optical microscope (Table 2).

Table 2 Liquid Crystal Structure Observation Result

Number	Time 1 Apply Sunscreen - 0 hour	Time 2 1 hour	Time 3 3 hours
Formulation 1			
Formulation 2			
Formulation 3			
Formulation 4			
Formulation 5			
Formulation 6			

All six formulations were subjected to viscosity measurement (Scott Low Range Viscometer 110, USA) and the results were shown on table 3. All liquid crystal sunscreen formulations (F1 – F6) were measured to determine their SPF Value using the Optometrics SPF-290S (Table 4).

Table 3 Liquid Crystal Sunscreen Viscosity Measurement Result

Formulation	Viscosity (cP)
F1	2290
F2	2450
F3	3110
F4	2371
F5	2885
F6	>6000

Table 4 Liquid Crystal Sunscreen Formulations SPF Test Result

Formulation	SPF	UVA/UVB ratio	Boot's star Rating
F1	12.31 ± 4.55	0.610	2 (Moderate)
F2	23.82 ± 9.78	0.860	4 (High)
F3	19.1 ± 6.38	0.620	2 (Moderate)
F4	26.77 ± 8.39	0.820	3 (Good)
F5	21.21 ± 4.55	0.630	2 (Moderate)
F6	32.29 ± 10.71	0.800	3 (Good)

5. Discussion

Six formulations (F1-F6) were made as the oil in water emulsion and the liquid crystal property was observed for its lamellar liquid crystalline transformation using the polarized optical microscope. The liquid crystal was observed right after prepared, 1 hour, and 3 hours later for stability determination of liquid crystal property. From the result, F3/F4/ and F5 had demonstrated a good formation of liquid crystal structures. Moreover, F4 had shown the best liquid crystal structures which remained present until the observation at 3 hours later. This special liquid crystalline structures helped encapsulate the sunscreen actives and preventing the fast release of the actives dissolved in the oil phase; in this manner, the crystalline structures exhibit the controlled-released characteristic which helped prolong the actives and their sunscreen effect

For the viscosity of the formulations, F6 had the highest viscosity because of high content of Nikkomules LC and cetostearyl alcohol. F3 and F5 which had nearly composition showed the same range of viscosity from 2885 to 3110 cP. In addition, F2 and F4 were also demonstrated the same phenomenon.

For SPF measurement, we obtained SPF ranged from 12.31 – 32.29. Furthermore, the plastic powder D-400HP in F4 and F5 was loaded into the formulation as a physical sunscreen and the SPF values were 26.77 and 21.21, respectively which higher than F1 with no the plastic powder D-400HP. Formulation 2 and 4 had the same ingredients except for the amount of Nikkomules LC and the SPF value was affect by the increasing of this ingredient. Formula 4 showed good SPF value, high UVA/UVB ratio and good liquid crystal property. The amounts of Dragon's blood plant extract showed no significant affecting on the SPF value.

6. Conclusion

In conclusion, we obtained a good formula which was F4 that had good SPF value, high UVA/UVB ratio and good liquid crystal property. This formula is the best formulation in this research, which composes of desired characteristics for good sunscreen and should be subject to a further study in physical and chemical stability.

Acknowledgements

The authors acknowledge Nikko Chemicals (URL: <https://www.nikkol.co.jp/en/about-nikko/index.html>) in providing support, polarized light microscope equipment, and lab facility for the study of liquid crystal structures.

References

- Arora, N., Agarwal, S., Murthy, R.S.R. (2012). Latest Technology Advances in Cosmeceuticals. Retrieved November 15, 2016, from International Journal of Pharmaceutical Sciences and Drug Research. Website : <http://www.ijpsdr.com>
- Foroogh N. A., Fatemeh K. B., Zahra B. M., Fatemeh S. B. , Behzad S. M. (2014). Efficacy of Dragon's blood cream on wound healing: A randomized, double-blind, placebo-controlled clinical trial. Journal of Traditional and Complementary Medicine 6, 37 – 40 (2016).
- Morison, W. L., Wang, S. Q. (2015, November), Sunscreen: Safe and Effective? Skin Cancer Foundation. Retrieved January 20, 2017, from <http://www.skincancer.org/prevention/sun-protection/sunscreen/sunscreens-safeand-effective>.
- Nikko Chemicals Co., Ltd, Colloid Science (2010). Emulsifier for liquid crystal System. Retrieved February 15, 2017, from <http://www.nikkol.co.jp/en/research/colloid-science.html>
- Piyapong Choochana, Jirapan Mounjaroen, Nathjanan Jongkon, WandeeGritsanapan & Prasan

- Tangyuenyongwatana (2015). Development of piperic acid derivatives from Piper nigrum as UV protection agents, *Pharmaceutical Biology*, 53:4, 477-482
- Toshiki International (2014). Product Information : Plastic Powder Series [Brochure]
Retrieved March 5, 2017, from http://www.in-cosmetics.com/_novadocuments/7995
- Taylor, L. (2013, February), Tropical Plant Database. Retrieved March 5, 2017,
From <http://www.rain-tree.com/sangre.htm>
- Zhang, W., Liu, L. (2013). Study on the Formation and Properties of Liquid Crystal Emulsion in Cosmetic. *Journal of Cosmetics, Dermatological Sciences and Applications*, 3, 139-144

พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีภาวะน้ำหนักเกิน
และโรคอ้วน ในเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย

HEALTH PROMOTING BEHAVIORS OF INDUSTRIAL LABOURS WITH OVERWEIGHT
AND OBESITY IN CHIENGRAKNOI MUNICIPALITY

พาสัน จิตรพิทย์¹ และนิภา กิมสูงเนิน²

¹ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
(jewjar@gmail.com)

² อาจารย์ที่ปรึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (nipakims@gmail.com)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ใช้แรงงานใน โรงงานอุตสาหกรรม ที่มีภาวะน้ำหนักเกินและ โรคอ้วน ในเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ระหว่างกลุ่มที่มีภาวะน้ำหนักเกิน อ้วนระดับ 1 และอ้วนระดับ 2 กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 250 ราย แบ่งเป็นกลุ่มภาวะน้ำหนักเกิน จำนวน 69 ราย อ้วนระดับ 1 จำนวน 114 ราย อ้วนระดับ 2 จำนวน 67 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของ Pender (2011) ครอบคลุมพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ 4 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานตามหลัก “3อ. 2ส.” ของกระทรวงสาธารณสุข ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า CVI 0.93 ทดสอบความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายใน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย, Analysis of variance (ANOVA) และ Kruskal-Wallis H Test

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้านพบว่าด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพด้วยการละเว้นการสูบบุหรี่ และการดื่มสุรามีอยู่ในระดับดี ด้านการรับประทานอาหาร และการจัดการอารมณ์และความเครียดอยู่ในระดับพอใช้ ด้านการเคลื่อนไหวออกแรงหรือออกกำลังกายในระดับต้องปรับปรุง เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่าพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ, ผู้ใช้แรงงานใน โรงงานอุตสาหกรรม, ภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน

ABSTRACT

This descriptive study aimed to investigate health promoting behaviors of industrial labours with overweight and obesity in Chiengraknoi Municipality and compare health promoting behavior of persons with overweight group, obesity level 1 group and obesity level 2 group. Purposive samples 250 persons. The samples were divided into 3 groups. 69 persons were overweight group, 114 persons were obesity level 1 group and 67 persons

were obesity level 2 group. Data were collected using the patient information sheet and health promoting behavior questionnaire developed by the researcher, based on Pender's health-promoting model concept. The content validity was tested by 3 experts was 0.93 and cronbach's alpha coefficient was 0.89. Data were analyzed by using descriptive statistics, Analysis of variance (ANOVA) and Kruskal-Wallis H Test.

The findings showed that the overall of health promoting behaviors industrial labours with overweight and obesity in Chiengrakhnoi Municipality was at moderate level. By responsibility of health promoting behaviors in no smoking and no alcohol drinking were at good level; health promoting behaviors in nutrition and stress management were at moderate level and health promoting behaviors in physical activity and exercise were at poor level. The health promoting behaviors in each group were not significantly different.

Keywords: Health promoting behaviors, Industrial labours, Overweight and obesity

1. บทนำ

ภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน เป็นปัญหาสาธารณสุขระดับโลก พบว่าร้อยละ 39 ของวัยผู้ใหญ่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน (World Health Organization [WHO], 2016) สอดคล้องกับสถานการณ์ในประเทศไทย จากผลการสำรวจสุขภาพประชาชนไทย พ.ศ. 2557 พบว่า ความชุกของภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน มีร้อยละ 37.4 เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2552 ความชุกของภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะในผู้หญิง ความชุกเพิ่มจากร้อยละ 40.7 เป็นร้อยละ 41.8 ส่วนในผู้ชายเพิ่มจากร้อยละ 28.4 เป็นร้อยละ 32.9 (วิชัย เอกพลากร, 2557) ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะกลุ่มวัยทำงาน ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตต้องรีบเร่งในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง เช่น การเลือกรับประทานอาหารจานด่วน หรืออาหารสูง ไม่มีเวลาออกกำลังกาย มีภาวะเครียดจากการทำงาน พักผ่อนน้อย สูบบุหรี่และดื่มสุรา เป็นต้น (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ [สสส.], 2559) ภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ถือเป็นปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคไม่ติดต่อต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรคระบบหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง และโรคมะเร็ง เป็นต้น (WHO, 2016) ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเพิ่มค่าใช้จ่ายทางสุขภาพ การสูญเสียปีสุขภาวะจากภาวะพิการและการตายก่อนวัยอันควร เนื่องจากโรคเรื้อรังที่ตามมา (ไพบุลย์ พิทยาเชียรอนันต์ และคณะ, 2554; National Institute for Health and Care Excellence [NICE], 2016) ดังนั้นการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ดี จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน (นิชชา สมหล่อ, 2557) จากการทบทวนงานวิจัยที่มีมาก่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน พบว่าพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่เกี่ยวข้องคือ ด้านการรับประทานอาหาร มีการรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง และบริโภคผักผลไม้ไม่เพียงพอ (ปานบดี เอกะจัมปะกะ และนิธิศ วัฒนมะโน, 2552) รับประทานอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีรสหวาน มัน อาหารประเภททอด (Mozaffarian et al., 2011) ด้านการเคลื่อนไหวออกแรงหรือออกกำลังกาย พบว่าไม่มีเวลาออกกำลังกายให้ครบ 30 นาทีต่อเนื่อง และไม่ถึง 3 ครั้งต่อสัปดาห์ (เกษณี สุขพิมาย, 2555; ถาวรมาตน์ และปัทมา สุพรรณกุล, 2555; ศิริลักษณ์ วงษ์วิจิตรสุข และปางก์เพ็ญ เหลืองเอกทิน, 2552) ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด พบว่ามีอารมณ์วิตกกังวล หงุดหงิด เครียด คิดมาก และกังวลใจ จนทำให้นอนไม่หลับ (ธิดากานต์ รุจิพัฒน์กุล, 2560; มงคล การุณงามพรรณ, สุภารัตน์ สุวาริ, และนันทนา น้ำฝน, 2555) และด้านความรับผิดชอบ

ต่อสุขภาพ พบว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ คือการสูบบุหรี่และดื่มสุรา (มาหะมะ กาสอ, ภาสุรี แสงสุภาวณิช และพิชญา พรรคทองสุข, 2552) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลเชิงรายน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รับผิดชอบในการดูแลสุขภาพประชาชนในเขตพื้นที่ เพื่อป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ ซึ่งจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ได้มีการตรวจคัดกรองสุขภาพ ให้ความรู้เรื่องโรคไม่ติดต่อต่างๆและการป้องกัน โดยยึดหลักพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ “3อ. 2ส.” คือ อาหาร ออกกำลังกาย อารมณ์ งดสูบบุหรี่และสุรา (กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค สำนักโรคไม่ติดต่อ, 2558) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ยา การประเมินความเครียด มีการติดตามเยี่ยมบ้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ถึงปัจจุบัน (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลเชิงรายน้อย, 2558) แต่ยังคงพบว่าประชาชนในเขตพื้นที่ ทุกเพศ ทุกวัยและทุกกลุ่มอาชีพ มีปัญหาภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการคัดกรองโรคเรื้อรัง ประจำปีงบประมาณ 2558 ในประชากรอายุ 20 - 60 ปี พบว่ามีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน (BMI $\geq$ 23 kg/m²) ร้อยละ 30.4 ซึ่งผู้ที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้แรงงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม ร้อยละ 39 (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล[รพสต.]บ้านคลองเปรม และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเชิงรายน้อย, 2558) ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมสุขภาพ ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชิงรายน้อย จึงสนใจศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนมากที่สุดว่าเป็นอย่างไรมาก่อน ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพระหว่างกลุ่มที่มีภาวะน้ำหนักเกิน อ้วนระดับ 1 และอ้วนระดับ 2 ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่มีมาก่อนเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนในแต่ละระดับ ผลจากการวิจัยนี้จะป็นข้อมูลพื้นฐาน เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพผู้ที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนแต่ละระดับ ทั้งกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มอื่น ๆ และประชาชนทั่วไปในเขตเทศบาลตำบลเชิงรายน้อย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อลดน้ำหนัก การควบคุมไม่ให้ น้ำหนักตัวเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความสุขต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ในเขตเทศบาลตำบลเชิงรายน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ระหว่างกลุ่มที่มีภาวะน้ำหนักเกิน อ้วนระดับ 1 และอ้วนระดับ 2

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรเข้าถึงในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชิงรายน้อย กลุ่มตัวอย่างเลือกจากประชากรเข้าถึงแบบเฉพาะเจาะจง คือมีค่า BMI $\geq$ 23 kg/m² อายุตั้งแต่ 20-60 ปี ทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีความสามารถอ่าน เขียนภาษาไทยได้ ไม่มีปัญหาทางการได้ยิน การพูด และมองเห็น สมัครใจและยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย ไม่อยู่ระหว่างการตั้งครรภ์และเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการวิจัยอื่น ๆ ในระหว่างการวิจัย ขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ข้อมูลจากผลการดำเนินงานคัดกรองกลุ่มเสี่ยงโรคเรื้อรัง ปี 2558 ในประชากรอายุ 20 - 60 ปี พบว่าผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน (BMI $\geq$ 23 kg/m²) จำนวน 700 ราย เฉลี่ยร้อยละ 39 (รพสต.บ้านคลองเปรม และรพสต.เชิงรายน้อย, 2558) กำหนดโดยใช้ตาราง

การสุ่มตัวอย่างของเครซี่ และมอร์แกน โดยมีระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 250 ราย (Krejcie and Morgan, 1970) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจ้งให้ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อ.ส.ม.) หรือผู้แทน ทุกหมู่บ้านในเขตพื้นที่ รับทราบและขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์นัดหมายผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย ตามทะเบียนรายชื่อ ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย ปี 2558 ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ มาเข้าร่วมโครงการที่สถานบริการสาธารณสุข สำนักงานเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย ช่วงเวลา 08.30 – 16.30 นาฬิกา ของทุกวันราชการ หากอาสาสมัครไม่สามารถเดินทางมาเข้าร่วมโครงการได้ตามวัน เวลา สถานที่ ที่กำหนด สามารถนัดหมายวัน เวลา สถานที่ ได้ตามความเหมาะสมที่ตกลงร่วมกัน เมื่อผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตนเอง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การทำวิจัย สิทธิของกลุ่มตัวอย่างให้ทราบและเป็นที่เข้าใจ เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยให้อาสาสมัครเซ็นใบยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย ผู้วิจัยอธิบายวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟัง โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตอบแบบสอบถามรายละเอียด 15 นาที แบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามแนวคิดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของ Pender (2011) และสอดคล้องกับการดำเนินงานตามหลัก “3อ. 2ส.” ของกระทรวงสาธารณสุข ครอบคลุมพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับประทานอาหาร ด้านการเคลื่อนไหวออกแรงหรือออกกำลังกาย ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพด้วยการละเว้นการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา มีข้อคำถามทั้งหมด 37 ข้อ คือ 1) ด้านการรับประทานอาหาร 17 ข้อ 2) ด้านการเคลื่อนไหวออกแรงหรือออกกำลังกาย 7 ข้อ 3) ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด 7 ข้อ 4) ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ด้วยการละเว้นการสูบบุหรี่ 3 ข้อ การละเว้นการดื่มสุรา 3 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยแบ่งระดับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเป็น 3 ระดับคือ ระดับดี พอใช้ และปรับปรุง ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า CVI เท่ากับ 0.93 ความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายใน (Internal consistency reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย, Analysis of variance (ANOVA) และ Kruskal-Wallis H Test

4. ผลการวิจัย

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ในเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย จำนวน 250 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.2 อายุ 20 - 60 ปี อายุเฉลี่ย 40 ปี นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 92.8 มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 70.8 มากที่สุดจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. ร้อยละ 29.2 ลักษณะที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นบ้านของตนเอง ร้อยละ 92 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 5 ราย รายได้ของตนเองส่วนใหญ่ประมาณ 10,001-20,000 บาท/เดือน ร้อยละ 54.8 รายได้เพียงพอต่อรายจ่าย ร้อยละ 67.2 สถานที่ทำงานส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย ร้อยละ 81.2 อายุการทำงานเฉลี่ย 10 ปี ลักษณะการทำงานมากที่สุดคือนั่งทำงาน ร้อยละ 48 ทำงานเฉลี่ย 9 ชั่วโมง/วัน ส่วนใหญ่ไม่มีกะกลางคืน ร้อยละ 57.2 มีกะกลางคืน ร้อยละ 42.8 โดยทำงานกะกลางคืนเฉลี่ย 14 วัน/เดือน สถานที่ทำงานส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่หรือสถานที่ออกกำลังกาย ร้อยละ 62.8 ญาติสายตรงส่วนใหญ่มีประวัติภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ร้อยละ 67.6 ส่วนใหญ่ไม่มีหรือไม่เคยตรวจโรค ร้อยละ 73.8 ส่วนผู้ที่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 26.2 โดยมากที่สุดเป็นโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 27.9 เมื่อแบ่งระดับ

ภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน เป็น 3 ระดับ ตามดัชนีมวลกายพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาวะน้ำหนักเกิน (BMI 23 – 24.99 kg / m²) จำนวน 69 ราย (ร้อยละ 27.6) อ้วนระดับ 1 (BMI 25 – 29.99 kg / m²) จำนวน 114 ราย (ร้อยละ 45.6) อ้วนระดับ 2 (BMI ≥ 30 kg / m²) จำนวน 67 ราย (ร้อยละ 26.8)

2. พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ในเขตเทศบาลตำบลเชิงรagn้อย

ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตเทศบาลตำบลเชิงรagn้อย ที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับพอใช้ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการเคลื่อนไหวออกแรงหรือออกกำลังกาย อยู่ในระดับต้องปรับปรุง พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด อยู่ในระดับพอใช้ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการละเว้นการสูบบุหรี่ อยู่ในระดับดี พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการละเว้นการดื่มสุรา อยู่ในระดับดี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 250)

พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ	พิสัย	$\bar{x} \pm SD$	ระดับพฤติกรรม	ระดับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ		
				ต้องปรับปรุง	พอใช้	ดี
โดยรวม	1.70 - 3.19	2.50± 0.29	พอใช้	88(35.2%)	162(64.8%)	0
ด้านการรับประทานอาหาร	1.59 - 3.29	2.49± 0.33	พอใช้	101(40.4%)	146(58.4%)	3(1.2%)
ด้านการเคลื่อนไหวออกแรงหรือออกกำลังกาย	1.00 - 3.43	1.72± 0.56	ต้องปรับปรุง	213(85.2%)	34(13.6%)	3(1.2%)
ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด	1.29 - 3.86	2.57± 0.37	พอใช้	55(22%)	186(74.4%)	9(3.6%)
ด้านการละเว้นการสูบบุหรี่	1.00 - 4.00	3.33± 0.78	ดี	26(10.4%)	63(25.2%)	161(64.4%)
ด้านการละเว้นการดื่มสุรา	1.00 - 4.00	3.34± 0.85	ดี	41(16.4%)	71(28.4%)	138(55.2%)

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริม ระหว่างกลุ่มที่มีภาวะน้ำหนักเกิน อ้วนระดับ 1 และอ้วนระดับ 2

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมและรายด้าน ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตเทศบาลตำบลเชิงรagn้อย กลุ่มภาวะน้ำหนักเกิน อ้วนระดับ 1 และอ้วนระดับ 2 พบว่า พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ระหว่างกลุ่มภาวบน้ำหนักเกิน อ้วนระดับ 1 และอ้วนระดับ 2

พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ	ภาวบน้ำหนักเกิน n =69 ($\bar{x} \pm SD$)	อ้วนระดับ 1 n =114 ($\bar{x} \pm SD$)	อ้วนระดับ 2 n = 67 ($\bar{x} \pm SD$)	สถิติ *	p-value
โดยรวม	2.52 ± 0.25	2.49 ± 0.32	2.49 ± 0.28	F = .165	.848
ด้านการรับประทานอาหาร	2.53±.30	2.50 ± .34	2.45 ± .34	$\chi^2=1.288$	.525
ด้านการเคลื่อนไหวออกแรงหรือ ออกกำลังกาย	1.68±.59	1.72 ± .54	1.77±.57	$\chi^2=1.176$	.555
ด้านการจัดการอารมณ์และ ความเครียด	2.60±.28	2.56 ± .40	2.57±.39	$\chi^2=.849$	.654
ด้านการละเว้นการสูบบุหรี่	3.28±.86	3.31 ± .81	3.42±.62	$\chi^2=.167$	.920
ด้านการละเว้นการดื่มสุรา	3.45± .80	3.30± .90	3.31 ±.84	$\chi^2=1.647$	.439

* χ^2 = Kruskal-Wallis H Test, F = ANOVA

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม และรายด้าน ของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีภาวบน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ในเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย

พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม อยู่ในระดับพอใช้ โดยพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพในแต่ละด้าน มีดังนี้

1) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับพอใช้ โดยพบว่าพฤติกรรมที่มีผู้ปฏิบัติมากที่สุดคือ การรับประทานอาหารผลไม้รสหวานจัด เช่นมะม่วงสุก ทุเรียน ขนุน เงาะ น้อยหน่า ลำไย และรับประทานอาหารจานด่วน เช่น พิซซ่า ไก่ทอด แฮมเบอร์เกอร์ และดื่มเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล เช่นน้ำอัดลม น้ำหวาน น้ำผลไม้สำเร็จรูป ชานม กาแฟ นมรสหวาน เครื่องดื่มชูกำลัง พฤติกรรมที่ไม่เคยปฏิบัติเลยมากที่สุดคือการอ่านฉลากโภชนาการ เพื่อดูปริมาณพลังงาน ไขมัน และสารอาหาร ที่ผลิตภัณฑ์บรรจุอาหาร และไม่เคยเลือกว่าอาหารให้ละเอียดก่อนกลืน สอดคล้องกับการศึกษาของ ฉาวร มาตัน และปัทมา สุพรรณกุล (2555) พบว่าประชาชนใน รพ.สต. เขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างที่มีภาวบน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ก่อนเข้าร่วมโครงการคนไทยไร้พุง มีพฤติกรรมด้านการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับพอใช้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปาณบดี เอกะจัมปะกะ และนิธิศ วัฒนมะโน (2552) พบว่าพฤติกรรมการรับประทานอาหารในกลุ่มวัยทำงาน คือการรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง และบริโภคผัก ผลไม้ น้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ Mozaffarian, Hao, Rimm, Willett, and Hu (2011) ที่พบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนอเมริกันมีภาวบน้ำหนักเกินและโรคอ้วน คือการรับประทานอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีรสหวาน มัน อาหารประเภททอด และสอดคล้องกับการศึกษาของ Del Duca, Silva, Garcia, de Oliveira, and Nahas (2012) พบว่าผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมวัยผู้ใหญ่ในบราซิล มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพมากที่สุดคือการบริโภคผัก ผลไม้จำนวนน้อย และมีรสหวานจัด

2) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการเคลื่อนไหวออกแรงหรือออกกำลังกาย อยู่ในระดับต้องปรับปรุง โดยพบว่าพฤติกรรมที่มีผู้ปฏิบัติมากที่สุดคือ การไม่เคยออกกำลังกายโดยใช้กล้ามเนื้อเฉพาะส่วนหรือแรงด้าน เช่นวิดพื้น ชิทอัพ ยกน้ำหนัก ยกดัมเบล เล่นบาร์เบล รองลงมาคือก่อนและหลังการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา

ทุกครั้งไม่เคยอบอุ่นและผ่อนคลายร่างกายอย่างน้อย 5 – 10 นาที สอดคล้องกับการศึกษาของ เกษณี สุขพิมาย (2555) พบว่ากลุ่มเสี่ยง โรคอ้วนลงพุงร้อยละ 70.2 มีพฤติกรรมการออกกำลังกายในระดับปรับปรุง สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริลักษณ์ วงษ์วิจิตสุข และปางก์เพ็ญ เหลืองเอกทิน (2552) พบว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงาน ต.ราชาเทวะ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ มากกว่าร้อยละ 60 ไม่มีการออกกำลังกาย สอดคล้องกับการศึกษาของ ถาวร มาดั้น และปัทมา สุพรรณกุล (2555) พบว่าประชาชนใน รพ.สต. เขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ก่อนเข้าร่วมโครงการคนไทยไร้พุง มีพฤติกรรมด้านการออกกำลังกายอยู่ในระดับต้องปรับปรุง และเป็นไปได้ว่าสถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย ร้อยละ 81.2 อาจทำให้ต้องใช้เวลามากในการเดินทางไปทำงานและเดินทางกลับบ้าน มีเวลาเหลือน้อยหลังจากเสร็จสิ้นการทำงานในแต่ละวัน ส่งผลให้ไม่มีเวลาในการออกกำลังกายให้ครบ 30 นาทีต่อเนื่อง และไม่ถึง 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ร่วมกับส่วนใหญ่สถานที่ทำงานไม่มีพื้นที่หรือสถานที่ออกกำลังกาย ร้อยละ 62.8

3) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด อยู่ในระดับพอใช้ โดยพบว่า พฤติกรรมที่มีผู้ปฏิบัติมากที่สุดคือ มีอารมณ์วิตกกังวล/หงุดหงิด / เครียด และคิดมากหรือกังวลใจ จนทำให้นอนไม่หลับ เป็นบางครั้ง (1-3 วัน/สัปดาห์) ข้อที่ไม่เคยปฏิบัติเลยมากที่สุดคือเวลาที่มีความเครียด จะใช้การออกกำลังกาย เล่นกีฬา หรือทำงานบ้าน งานอดิเรก เป็นวิธีผ่อนคลาย ส่วนข้อที่ปฏิบัติเป็นประจำทุกวันมากที่สุดคือ การนอนหลับน้อยกว่าวันละ 8 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธิดากานต์ รุจิพัฒนกุล (2560) ที่กล่าวว่าความคิดมากหรือกังวลใจจนทำให้นอนไม่หลับ หรือนอนหลับน้อยกว่า วันละ 8 ชั่วโมง ส่งผลให้ฮอร์โมนเครียด หรือคอร์ติซอล หลังมากขึ้นในวันถัดมา จะกระตุ้นให้รู้สึกอยากอาหารหวาน ๆ หรือน้ำตาลมากกว่าเดิม ฮอร์โมนหิว หรือ เกรลิน ก็จะหลังเพิ่มขึ้นด้วย ส่งผลให้รับประทานอาหารมากขึ้นเป็นสองเท่า และสอดคล้องกับการศึกษาของ มงคล การุณงามพรรณ และคณะ (2555) ที่พบว่า พฤติกรรมสุขภาพของคนทำงานในสถานประกอบการเขตสาทร กรุงเทพมหานคร มีเวลาพักผ่อนในแต่ละวันไม่เพียงพอ เนื่องจากส่วนมากมีที่พักอาศัยอยู่นอกเขต ทำให้ต้องใช้เวลามากในการเดินทางมาทำงานและเดินทางกลับบ้าน

4) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการละเว้นการสูบบุหรี่หรืออยู่ในระดับดี โดยพบว่าพฤติกรรมที่มีผู้ปฏิบัติมากที่สุดคือ ไม่เคยสูบบุหรี่หรือยาเส้นเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดหรือวิตกกังวล ส่วนข้อที่ปฏิบัติเป็นประจำทุกวันมากที่สุดคือการอยู่ใกล้ชิดกับผู้ที่สูบบุหรี่หรือสูบบุหรี่ สอดคล้องกับการศึกษาของ มงคล การุณงามพรรณ และคณะ (2555) พบว่าพฤติกรรมสุขภาพของคนทำงานในสถานประกอบการ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 83.9 และอาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.2 ทำให้ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมไม่สูบบุหรี่หรือยาเส้น ร้อยละ 85.6 สอดคล้องกับรายงานของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557) ที่พบว่าอัตราการสูบบุหรี่ของผู้หญิงน้อยกว่าผู้ชาย 18.4 เท่า ร้อยละ 22 และ 40.5 ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ มาหะมะ กาสอ, ภาสุรี แสงสุภาวนิช, และพิชญา พรคทองสุข (2552) พบว่าลูกจ้างที่ทำงานในโรงงานขนาดกลางของจังหวัดสงขลา สูบบุหรี่ร้อยละ 24.2 เพศชายจะสูบบุหรี่มากกว่าเพศหญิง และพบว่าปัจจัยด้านเพศ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่

5) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการละเว้นการดื่มสุรา อยู่ในระดับดี โดยพบว่าพฤติกรรมที่มีผู้ปฏิบัติมากที่สุดคือ ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น สุรา เบียร์ ไวน์ ชาดอง สาโท เวลาไมงานเลี้ยง พบปะสังสรรค์ และเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดหรือวิตกกังวล สอดคล้องกับการศึกษาของ มงคล การุณงามพรรณ และคณะ (2555)

พบว่าพฤติกรรมสุขภาพของพนักงานในสถานประกอบการ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ไม่ดื่มสุรา ร้อยละ 83.9 และอาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.2 ส่วนใหญ่จึงมีพฤติกรรมไม่ดื่มสุรา จำนวน 138 ราย (ร้อยละ 55.2) สอดคล้องกับการศึกษาของ มาหะมะ กาสอ และคณะ (2552) พบว่าลูกจ้างที่ทำงานในโรงงาน ขนาดกลางของจังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมการไม่ดื่มสุรา ร้อยละ 76.7 เพศชายจะดื่มสุรามากกว่าเพศหญิงและพบว่า ปัจจัยด้านเพศ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มสุรา

5.2 พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม กลุ่มที่มีภาวะน้ำหนักเกิน อ้วนระดับ 1 และอ้วนระดับ 2 มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่า พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มที่มีภาวะน้ำหนักเกิน อ้วนระดับ 1 และอ้วนระดับ 2 ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่ม มีปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมี พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพใกล้เคียงกัน ได้แก่ การศึกษา ลักษณะที่อยู่อาศัย รายได้ สถานที่ทำงาน ลักษณะการทำงาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทำให้มีความรู้ การรับรู้ปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพจากการมีภาวะ น้ำหนักเกินและโรคอ้วน และมีโอกาสเข้าถึงข่าวสารด้านพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้อง กับ Gregory, Blanck, Gillespie, Maynard, and Serdula (2008) ที่ว่าประชาชนกลุ่มที่มีภาวะน้ำหนักเกิน และโรคอ้วน ยังขาดการรับรู้ปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ จากการมีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ซึ่งการไม่รับรู้ปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพจะ ส่งผลให้ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ลักษณะที่อยู่อาศัยพบว่าส่วนใหญ่เป็นบ้านของตนเอง หอพัก และบ้านเช่า จาก การศึกษาของ มาหะมะ กาสอ และคณะ (2552) พบว่าปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับการรับประทานอาหาร หวาน มัน เค็ม ของลูกจ้างในสถานประกอบการ สอดคล้องกับการศึกษาของ จอมขวัญ โยธาสมุทร และคณะ (2554) พบว่า สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ทำให้เกิดความสับสนในการเข้าถึง และเป็นแรงจูงใจในการ บริโภคสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสอดคล้องกับ กิรติภรณ์ สิงห์วิเศษ และรุ่งระวี นาวีเจริญ (2557) ที่พบว่า สิ่งแวดล้อมของชุมชน ที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับการควบคุมน้ำหนัก ในส่วนของรายได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี รายได้ค่อนข้างสูงประมาณ 10,001-20,000 บาท/เดือน ร้อยละ 54.8 เป็นไปได้ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถซื้ออาหาร มารับประทานในปริมาณที่มากเกินไปในแต่ละวัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ทศพร สุดเสนาหา (2556) ศึกษาเรื่องตัว แปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมบริโภคอาหารของกลุ่มเสี่ยงโรคอ้วนลงพุง รพสต.ไผ่งาม อ.โคกสูง จ.สระแก้ว พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคอาหารของกลุ่มเสี่ยงโรคอ้วนลงพุง ในส่วนของสถานที่ทำงาน ส่วน ใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย ร้อยละ 81.1 และ ไม่มีพื้นที่ในการออกกำลังกาย ร้อยละ 62.8 ลักษณะงาน ส่วนใหญ่นั่งทำงาน ร้อยละ 48 จากการศึกษาของ มงคล การณงามพรรณ และคณะ (2555) พบว่าสถานที่ทำงาน และ ลักษณะงานมีผลต่อพฤติกรรมควบคุมน้ำหนัก อีกทั้งถ้าต้องใช้เวลามากในการเดินทางมาทำงานและเดินทางกลับ บ้าน มีเวลาเหลือ เพียงสั้นๆ หลังจากเสร็จสิ้นการทำงานในแต่ละวัน ส่งผลให้มีเวลาในการออกกำลังกายน้อย หรือไม่ มีเวลาในการออกกำลังกาย อีกทั้งอาจมีผลต่อเวลาในการพักผ่อน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของ ผู้ใช้แรงงานใน โรงงานอุตสาหกรรม ในเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย ที่มีภาวะน้ำหนักเกิน อ้วนระดับ 1 และอ้วน ระดับ 2 ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้แรงงานใน โรงงานอุตสาหกรรม ที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ในเขตเทศบาล ตำบลเชียงรากน้อย มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการ

รับประทานอาหาร และการจัดการอารมณ์และความเครียดอยู่ในระดับพอใช้ ด้านการเคลื่อนไหวออกแรงหรือออกกำลังกายอยู่ในระดับต้องปรับปรุง และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มภาวะน้ำหนักเกิน อ้วนระดับ 1 และอ้วนระดับ 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน หน่วยงานสาธารณสุข ควรนำพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ได้จากการศึกษา มาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการออกแบบแนวทางปฏิบัติ กิจกรรม เพื่อสร้างความตระหนัก ให้เกิดการรับรู้ ภาวะเสี่ยงของการเกิดโรคแทรกซ้อนจากภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ให้เห็นถึงความสำคัญในการลดน้ำหนัก และการควบคุมน้ำหนักให้คงที่หรือไม่ให้เพิ่มมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของคนให้ดียิ่งขึ้น และศึกษาวิจัยถึงผลของการใช้แนวปฏิบัติดังกล่าวต่อผู้ที่มีภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกท่าน ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ท่าน ผศ.ดร. นิภา กิมสูงเนิน และอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนติดตามวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจที่ดีเสมอมา ขอขอบพระคุณ รศ.ประคอง อินทรสมบัติ และ ผศ.ดร.วารินทร์ บินโฮเซ็น ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นคำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณแพทย์หญิงบังอร สุขชาติวงศ์ ผศ.ดร.รัชณี นามจันทร์ และคุณวราภรณ์ จันทร์รัตน์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ สำนักงานเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย ทั้ง 2 แห่ง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทุกชุมชน ที่ให้ข้อมูลและสนับสนุนการดำเนินการวิจัย ขอขอบคุณครอบครัว เพื่อนผู้ร่วมงาน เพื่อนๆ นักศึกษาปริญญาโทรุ่น 11 สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจเสมอมา และขอขอบพระคุณอาสาสมัครผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่านที่มีส่วนสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ให้ประสบความสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค สำนักโรคไม่ติดต่อ. (2558). *คู่มือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในคลินิก NCD คุณภาพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย. (2558). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2558*. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย.
- กิริติกรรม สิงหวิเศษ, และรุ่งระวี นาวิเจริญ. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการควบคุม น้ำหนักตัวของข้าราชการตำรวจที่มีภาวะน้ำหนักเกิน. *วารสารพยาบาลตำรวจ (Journal of the Police Nurses)*, 6(1), 142-156.
- เกษณี สุขพิมาย. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารและการออกกำลังกายของกลุ่มเสี่ยงโรคอ้วนลงพุง. *วารสารสุขภาพศึกษา*, 35(122), 1-14.
- จอมขวัญ โยธาสมุทร, เชิญขวัญ ภูษณงค์, ทรงยศ พิลาสันต์, กัลยา ตีระวัฒนานนท์, ศิริบุญญา ธีระ อนันต์ชัย, รุ่งนภา คำผาง, . . . ยศ ตีระวัฒนานนท์. (2554). การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยีนในกลุ่มคนงานก่อสร้าง: การวิจัยเพื่อวางแผนการสื่อสารด้านสุขภาพ. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*, 5(3), 307-316

- ฉิมชา สมหล่อ. (2557). การดูแลผู้ป่วยโรคอ้วนในเวชปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: หน่วยโภชนาการคลินิก ฝ่ายอายุรศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์.
- ถาวร มาตั้น, และปัทมา สุพรรณกุล. (2555). ผลของโครงการคนไทยไร้พุงต่อการลดค่าดัชนีมวลกายและเส้นรอบเอวของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์ (Journal of Public Health)*, 42(3), 83-94.
- ทศพร สุดเสนาหา. (2556). ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของกลุ่มเสี่ยงโรคอ้วนลงพุง กรณีศึกษา รพสต. ใฝ่งาม อ. โกลสูง จ. สระแก้ว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ธิดากานต์ รุจิพัฒนกุล. (2560). โครงการเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน. กรุงเทพฯ: เครือข่ายคนไทยไร้พุง ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย.
- ปานบดี เอกะจัมปะกะ, และนิธิศ วัฒนมะโน. (2552). พฤติกรรมบริโภคอาหารของประชาชนไทย ในยุคโลกาภิวัตน์. *สถานการณ์สุขภาพไทย*, 3(2), 1-32.
- ไพบุลย์ พิทยาเชียรอนันต์, รักรัณณี บุตรชน, จอมขวัญ โยธาสมุทร, วิชัย เอกพลากร, ชศ ตีระวัฒนานนท์, เนติ สุขสมบูรณ์, ... มนทรัตม์ ถาวรเจริญทรัพย์ไพบุลย์. (2554). ผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพจากภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนในประเทศไทย. *วิจัยระบบสาธารณสุข*, 5(3), 287-298.
- มงคล การุณงามพรรณ, สุดารัตน์ สุวาริ, และนันทนา น้ำฝน. (2555). พฤติกรรมสุขภาพและภาวะสุขภาพของ คนทำงานในสถานประกอบการเขตเมืองใหญ่: กรณีศึกษาพื้นที่เขตสาทร กรุงเทพมหานคร. *วารสารพยาบาล สงขลานครินทร์*, 32(3), 51-66.
- มาหะมะ กาสอ, ภาสุรี แสงศุกวานิช, และพิชญา พรคทองสุข. (2552). ความชุกของพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของ ลูกจ้างที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง จังหวัดสงขลา. *สงขลานครินทร์เวชสาร*, 27(2), 105 - 116.
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเปรม และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเชิงรagnน้อย. (2558). *ทะเบียนข้อมูล. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานเทศบาลตำบลเชิงรagnน้อย.*
- วิชัย เอกพลากร. (บ.ก.). (2557) *รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2557. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.*
- ศิริลักษณ์ วงษ์วิจิตสุข, และปังก์เพ็ญ เหลืองเอกทิน. (2552). การศึกษาสถานการณ์ของโรคไม่ติดต่อ ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีลักษณะการทำงานที่ต่างกัน กรณีศึกษาใน ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2559). เปิดผลสำรวจสถานการณ์ภาวะโรคและการบาดเจ็บของ ประชากรไทย สถานการณ์ปีแห่งการสูญเสียสุขภาพ. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID=9590000067356>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร ปี 2557. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- Del Duca, G. F., Silva, K. S., Garcia, L. M. T., de Oliveira, E. S. A., & Nahas, M. V. (2012). Clustering of unhealthy behaviors in a Brazilian population of industrial workers. *Preventive Medicine*, 54(3), 254-258.

- Gregory, C. O., Blanck, H. M., Gillespie, C., Maynard, L. M., & Serdula, M. K. (2008). Perceived health risk of excess body weight among overweight and obese men and women: differences by sex. *Preventive Medicine, 47*(1), 46-52.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607-610.
- Mozaffarian, D., Hao, T., Rimm, E. B., Willett, W. C., & Hu, F. B. (2011). Changes in diet and lifestyle and long-term weight gain in women and men. *N Engl J Med, 2011*(364), 2392-2404.
- National Institute for Health and Care Excellence. (2016). *Obesity in adults: prevention and lifestyle weight management programmes*. Retrieved from <https://www.nice.org.uk/guidance/qs111>
- Pender, N. (2011). *The health promotion model manual*. Retrieved from <http://deepbluelib.umich.edu/bitstream/2027.42/85350/1/heal>
- World Health Organization. (2016). *Obesity and Overweight*. Retrieved from <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs311/en/>
- World Health Organization. (2016). The big causes of death from noncommunicable disease. *Bulletin of the World Health Organization Past issues, 94*(413-414). doi: <http://dx.doi.org/10.2471/BLT.16.030616>

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
ครั้งที่ 12 ปีการศึกษา 2560

บทความวิจัย

กลุ่มสาขาวิชาศิลปกรรม วิจิตรศิลป์ และประยุกต์ศิลป์

ผลการศึกษา พัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย

โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชนิยม

A STUDY OF CONTEMPORARY WOMEN'S CLOTHING DESIGN BY REFERENCE TO IDENTITIES REPRESENTED IN THAI PHRA RAJANIYOM DRESSES

ชญพล ยั่งยืน¹ และ อโนทัย ชลชาติภิญโญ²

¹ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาวิทยาการสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (nupon.y@gmail.com)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ภาควิชาวิทยาการสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (anothaicsm@yahoo.co.uk))

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรม และความต้องการทางแฟชั่นของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทยต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชนิยม (2) เพื่อศึกษาแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชนิยม และ (3) เพื่อสร้างรูปแบบ (Model) ความเหมาะสมในการเลือกใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชนิยมให้เหมาะสมกับการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย มุ่งเน้นที่กลุ่มผู้บริโภคเพศหญิงที่มีช่วงอายุ 18 – 35 ปี จำนวน 24 คน ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ โดยการแปรข้อมูลเพื่อจำแนกกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า สามารถแบ่งผู้บริโภคตามรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมความต้องการทางแฟชั่น 4 กลุ่ม แสดงผลลัพธ์ได้ 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมความต้องการทางแฟชั่น 2) พื้นหลังการใช้ชีวิตของผู้บริโภค และ 3) องค์ประกอบทางการออกแบบ ที่แสดงถึงการจัดกลุ่มและความต้องการของผู้บริโภคดังกล่าว โดยสามารถจำแนกผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทยออกเป็น 4 กลุ่ม ตามทัศนคติ ได้แก่ 1) กลุ่มคนเมือง ชอบดีไซน์ที่ล้ำยุค แปลกใหม่ หรือมีเทคโนโลยี 2) กลุ่มคนเมือง ชอบดีไซน์ย้อนยุค ดึงเอาศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมมาประยุกต์เข้ากัน 3) กลุ่มคนเมือง เรียบ สบาย ดีไซน์น้อย 4) กลุ่มคนเมือง ชอบเดินทางท่องเที่ยว มีอิสระในการแสดงออก ซึ่งเชื่อมโยงกับสุนทรียศาสตร์ขององค์ประกอบทางการออกแบบ ได้แก่ รูปร่าง รูปทรง รายละเอียดในการตกแต่ง วัสดุ พื้นผิว สี และลวดลายพิมพ์ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรม และความต้องการทางแฟชั่นของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย

คำสำคัญ: เครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย, อัตลักษณ์, สุนทรียภาพ, พฤติกรรมความต้องการทางแฟชั่น

ABSTRACT

This research aims (1) to study the lifestyle, behavior, and fashion needs of consumers toward contemporary costume design by using the identity of Thai royal dress. (2) to study the design guidelines for contemporary women's apparel by using the identity of Thai royal dress, and (3) to create a model suitable for choosing the identity of Thai

royal dress to suit contemporary women's costume design. The population used in this study is the “Generation Asia” consumer in Thailand. The qualitative research sample are 24 female consumers aged 18-35 years. Research tools include: group discussion (focus group) and statistical questionnaire were used. Analysis of percentage statistics in comparative data analysis by data transformation for classification. The research found that it can divide consumers by lifestyle modes. Fashion needs 4 groups the result is 3 types of dimensions; 1) fashion demand behavior 2) consumer living background and 3) design elements. The research found that there are four attitude categories of consumer in Thailand; 1) Urban/ Modern/ Future Technology 2) Urban/ Retro/ Traditional Contemporary 3) Urban/ Simple/ Natural 4) Urban/ Bohemian/ Adventure. It is linked to the aesthetics of the elements of design, including the shape, texture, decoration, color, material, and printing. In line with the lifestyle, Those attitudes express their behavior and fashion needs of the “Generation of Asia” consumers in Thailand.

Keywords: Contemporary Women's Costume, Identity Sign Systems, Fashion Demand Behavior

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภาพลักษณ์และความโดดเด่นทางวัฒนธรรมที่โลกรับรู้ นอกจากนี้ไทยยังมีงานศิลปะและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความหลากหลายและโดดเด่น สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างความแตกต่างให้กับวิธีการออกแบบเสื้อผ้าและสิ่งทอ ในการวางแผนยุทธศาสตร์เชิงธุรกิจในการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่น ปี 2558 - 2573 ภายใต้หลักคิด “มุ่งสู่อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่มีอิทธิพลทางวัฒนธรรมในระดับสากลอย่างยั่งยืน” ตั้งเป้าการยกระดับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการออกแบบแฟชั่นสิ่งทอของภูมิภาคในปี 2021 รวมถึง “แฟชั่นร่วมสมัย” ในปี 2031 (สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ, 2558) โดยใช้เทคโนโลยีกับความคิดสร้างสรรค์เชื่อมโยงกับทุนวัฒนธรรม เพื่อเป็นผู้นำในภูมิภาคอาเซียน อีกทั้งแฟชั่นร่วมสมัยสามารถสร้างความหลากหลายและโดดเด่นของแบรนด์ไทยในทุกระดับ (Y&R, 2015 : ออนไลน์) สามารถเชื่อมโยงกับระบบอุตสาหกรรมแฟชั่นของโลกและสร้างสังคมแฟชั่นไทยที่มีเอกลักษณ์เป็นผู้นำเทรนด์ของภูมิภาค สามารถเติบโตและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าแฟชั่นร่วมสมัย มีองค์ประกอบสนับสนุนที่สอดคล้องกับพัฒนาการของสังคมและอุตสาหกรรมไทย โดยการผลิตสินค้าที่สร้างมูลค่าเพิ่ม (value added products) ได้ตรงตามกระแสนิยมและเทรนด์แฟชั่น ทั้งวัตถุดิบ ผ้า สี สัน ลวดลาย และรูปแบบของแฟชั่น ให้สินค้ามีคุณภาพตรงตามความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายทั้งในเชิงคุณภาพที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ (สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2556) รวมถึงการผลิตสินค้าที่มีแนวคิดและตัวตน (concept & characters) ที่ชัดเจน โดย มีการสื่อสารที่ชัดเจนกับกลุ่มผู้บริโภค โลกเจนเนอเรชั่นเอเชีย (Generation Asia) ในประเทศไทย ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคใหม่ที่กำลังซื้อสำคัญเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย โดยมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบคนเมือง (Urban Lifestyle) มีวิถีชีวิตเติบโตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี มีความต้องการทางแฟชั่นในรูปแบบของการผสมผสานวัฒนธรรมร่วมสมัย จึงพร้อมให้การสนับสนุนสินค้าวัฒนธรรมที่มีการออกแบบสร้างสรรค์เป็นอย่างดี เนื่องจากกระแสความต้องการสินค้าเชิงวัฒนธรรมได้เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนผ่านอารยธรรมของมนุษย์นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงวิธีการคิดของผู้คนที่มีต่อสังคมและโลก (สถาบันองค์ความรู้แห่งเอเชีย AKI, 2557) โดยจะเป็นยุคความคิดเชิงสร้างสรรค์ มรดกทางวัฒนธรรม จากเหตุผลดังกล่าว

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความน่าสนใจในการศึกษาพัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชานิยมที่เป็นเครื่องแต่งกายประจำชาติของสตรีไทย มีรากฐานความคิดที่มาจากวิถีชีวิตและพฤติกรรมของคนในประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยหวังอย่างยิ่งว่าการศึกษาครั้งนี้เป็นองค์ความรู้หรือแนวทางในการพัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรี โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชานิยม สำหรับความต้องการที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย พร้อมทั้งสามารถนำไปปรับหรือประยุกต์ใช้กับการออกแบบสร้างสรรค์จากทุนวัฒนธรรมของอัตลักษณ์ไทยเกิดเป็นงานดีไซน์ที่มีสไตล์เฉพาะตัวควบคู่ไปกับการพัฒนายกระดับงานออกแบบและตอบสนองการใช้งานของคนในประเทศและเชื่อมโยงสู่ผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในภูมิภาคต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรม และความต้องการทางแฟชั่นของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทยต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชานิยม
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชานิยม
3. เพื่อสร้างรูปแบบ (Model) ความเหมาะสมในการเลือกใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชานิยม ให้เหมาะสมกับการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย

3. การดำเนินการวิจัย

งานวิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) แนวคิดทฤษฎีผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียและผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย โดยศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภค พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าแฟชั่นเครื่องแต่งกาย 2) แนวคิดทุนวัฒนธรรม ในด้านการแบ่งประเภททุนวัฒนธรรม เพื่อศึกษาอัตลักษณ์เครื่องแต่งกายชุดไทยพระราชานิยม 3) แนวคิดทฤษฎีหลักการและองค์ประกอบการออกแบบจากเอกสาร หนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งศึกษาการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น (สุภางค์, 2553) โดยขั้นตอนในการสร้างประเด็นคำถาม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัยและได้นำคำถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง พร้อมทั้งได้ทดสอบประเด็นคำถามจำนวน 1 กลุ่มและทำการปรับประเด็นคำถามเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.2 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้กลุ่มประชากรที่ใช้คือ กลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย อายุระหว่าง 18 – 35 ปี เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่อาศัยในกรุงเทพฯ ซึ่งกลุ่มประชากรดังกล่าวมีมากกว่า 100,000 คน (Y&R, 2015: ออนไลน์) จึงใช้กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงเนื่องจากเป็นผู้ริเริ่มและให้ความสำคัญกับการบริโภคสินค้าแฟชั่นมากกว่าเพศชาย (Beaudoin et al., 2005) จำนวนทั้งสิ้น 24 คน

3.3 วิธีการเก็บข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นกระบวนการดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรม บุคลิกภาพ การบริโภคสินค้าแฟชั่นตลอดจนความต้องการทางแฟชั่นของผู้บริโภค ซึ่งเป็นแนวทางพัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วม

สมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชานิยม ที่สามารถตอบสนองได้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค โดยเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นการสร้างประเด็นคำถามแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบสอบถาม (วรณีย์, 2551) ลักษณะประเด็นคำถามประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปและรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นของกลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชีย 2) ข้อมูลการวัดพื้นที่หลังชีวิตของกลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย 3) ข้อมูลองค์ประกอบทางการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรี

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา ลักษณะของบุคคล ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ส่งผลต่อการพัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชานิยมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีความยากในการใช้สถิติชนิดอื่นในการประมวลผลใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ 1, 2 และ 3 โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) คิดเป็นร้อยละ (Percentage) (กัลยา วาณิชบัญชา, 2545 อ้างถึงใน สมพงษ์ คงรุ่งเรืองสกุล, 2556) และการสังเคราะห์ประเด็นสำคัญจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่ส่งผลต่อการออกแบบและสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชานิยม

4. ผลการวิจัย

ในการจำแนกรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นและพื้นที่หลังชีวิต 4 กลุ่ม มีข้อมูลทางความถี่ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มคนเมือง ชอบดีไซน์ที่ล้ำยุค แปลกใหม่ หรือมีเทคโนโลยี (Urban/ Modern/ Future Technology) มีลำดับคะแนนมากที่สุด ร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ กลุ่มคนเมือง ชอบเดินทางท่องเที่ยว มีอิสระในการแสดงออก (Urban/ Bohemian/ Adventure) ร้อยละ 28.57 กลุ่มคนเมือง เรียบ สบาย ดีไซน์น้อย (Urban/ Simple/ Natural) ร้อยละ 21.42 และกลุ่มคนเมือง ชอบดีไซน์ย้อนยุค ดึงเอาศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมมาประยุกต์เข้ากันกับความทันสมัยในปัจจุบัน (Urban/ Retro/ Traditional Contemporary) ร้อยละ 16.66 ตามลำดับ

อิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้าเครื่องแต่งกายแฟชั่นสตรีร่วมสมัย จากอัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชานิยม พบว่าอิทธิพลต่อการเลือกซื้ออยู่ในระดับมากที่สุดที่ระดับคะแนนร้อยละเท่ากันคือ โอกาสที่จะได้ใช้งาน ร้อยละ 41.66 และรสนิยมทางแฟชั่นส่วนบุคคล ร้อยละ 37.50 รองลงมาในระดับมาก คือ ความสวยงามขององค์ประกอบรูปแบบ, สี, วัสดุ, พื้นผิว, รายละเอียดการตกแต่ง, ลวดลาย ที่ระดับคะแนน ร้อยละ 62.50 รวมถึงภาพลักษณ์และคุณค่าที่มีต่อจิตใจ ที่ระดับคะแนน ร้อยละ 54.16 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของอิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้าเครื่องแต่งกายแฟชั่นสตรีร่วมสมัยจากอัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชนิยม

อิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้าเครื่องแต่งกายแฟชั่นสตรีร่วมสมัยจากอัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชนิยม	จำนวนร้อยละ					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
ความสวยงามขององค์ประกอบรูปแบบ, สี, วัสดุ, พื้นผิว, รายละเอียดการตกแต่ง, ลวดลาย	-	-	8.33	62.50	29.16	100.00
โอกาสที่จะได้ใช้งาน	4.16	4.16	20.83	29.16	41.66	100.00
ภาพลักษณ์และคุณค่าที่มีต่อจิตใจ	-	4.16	20.83	54.16	20.83	100.00
ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย	-	20.83	37.50	20.83	20.83	100.00
เทรนด์กระแสแนวโน้มนำทางแฟชั่น	4.16	16.66	45.83	20.83	12.50	100.00
คนรอบตัว เช่น ครอบครัว หรือ เพื่อน	4.16	33.33	54.16	8.33	-	100.00
สื่อโทรทัศน์	8.33	25.00	45.83	12.5	8.33	100.00
สื่ออินเทอร์เน็ต (โซเชียลมีเดีย)	8.33	12.5	45.83	20.83	12.50	100.00
รสนิยมทางแฟชั่นส่วนบุคคล	4.16	4.16	25.00	29.16	37.50	100.00
ข้อจำกัดทางสังคม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี	4.16	25.00	50.00	12.50	8.33	100.00

จากข้อมูลองค์ประกอบจำเพาะด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชนิยม ของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทยดังกล่าว นำมาซึ่งหลักการจำแนกกลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย ซึ่งมีการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นและพื้นหลังชีวิตสามารถจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มคนเมือง ชอบดีไซน์ที่ล้ำยุค แปลกใหม่ หรือมีเทคโนโลยี มีองค์ประกอบทางการออกแบบในลักษณะรูปทรงที่เป็นโครงสร้าง ปักประดับโดยการนำลายศิลปะวัฒนธรรมดั้งเดิมประยุกต์ให้ทันสมัย นิยมใช้ผ้าโพลีเอสเตอร์ที่มีพื้นผิวให้ความรู้สึกถึงธรรมชาติ โทนสีกลมกลืนและลวดลายผ้าที่ให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติ เช่น การมัดย้อมหรือพิมพ์ลายผ้าที่เกิดจากธรรมชาติ 2) กลุ่มคนเมือง ชอบดีไซน์ย้อนยุค ดึงเอาศิลปะวัฒนธรรมดั้งเดิมมาประยุกต์เข้าด้วยกัน มีองค์ประกอบทางการออกแบบในลักษณะรูปทรงหลวม สบาย ไม้รัดรูป ปักประดับโดยการนำลายศิลปะวัฒนธรรมดั้งเดิมมาประยุกต์ให้ทันสมัย ผสมผสานลวดลายงานหัตถกรรมมัดย้อมและลายพิมพ์ผ้าชนเผ่าพื้นเมืองรวมถึงการปักไหม นิยมใช้ผ้าเส้นใยธรรมชาติ เช่น ผ้า ลินิน ที่มีพื้นผิวและโทนสีให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติและโทนสีทึบแสง 3) กลุ่มคนเมือง เรียบ สบาย ดีไซน์น้อย มีองค์ประกอบทางการออกแบบในลักษณะรูปทรงที่เป็นโครงสร้าง ปักประดับโดยการนำลายศิลปะวัฒนธรรมดั้งเดิมประยุกต์ให้ทันสมัย ผสมผสานลวดลายงานหัตถกรรมมัดย้อมและลายพิมพ์ผ้าชนเผ่าพื้นเมือง นิยมใช้ผ้าเส้นใยธรรมชาติ เช่น ผ้า ลินิน ที่มีพื้นผิวให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติและโทนสีทึบแสง 4) กลุ่มคนเมือง ชอบเดินทางท่องเที่ยว มีอิสระในการแสดงออก มีองค์ประกอบทางการออกแบบในลักษณะรูปทรงที่เป็นโครงสร้าง แต่ขณะเดียวกันต้องหลวมใส่สบาย รู้สึกผ่อนคลาย ปัก

ประดับ โดยการนำลายศิลปะวัฒนธรรมดั้งเดิมประยุกต์ให้ทันสมัยผสมผสานลวดลายงานหัตถกรรมมัดย้อม นิยมใช้
ผ้าเส้นใยธรรมชาติ เช่น ฝ้าย ลินิน ที่มีพื้นผิวและโทนสีให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติ รวมถึงโทนสีที่บ่งแสง เชื่อมโยงกับ
พฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อการเลือกซื้อสินค้าที่สอดคล้องกันทั้งในด้านองค์ประกอบทางการออกแบบ โอกาสที่จะได้
ใช้งาน ภาพลักษณ์และคุณค่าที่มีต่อจิตใจ รสนิยมทางแฟชั่นส่วนบุคคล รวมถึงความชอบส่วนตัว ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 องค์ประกอบจำเพาะด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทย
พระราชนิมมของกลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย

	Silhouette	Modern	Retro	Simple	Bohemian
		Structure.	Loose.	Structure.	Structure, Loose, Relaxed
Element of Design.	Detail	Embroidery Decorated.	Embroidery Decorated, Tie-dye Handicraft, Prints Pattern Native Tribal.	Embroidery Decorated. & Tie-dye Handicraft	Embroidery Decorated.
	Material	Polyester Fabric.	Natural Fabric.	Natural Fabric.	Natural Fabric.
	Texture	Natural.	Natural.	Natural.	Natural.
	Color	Monochromatic Color & Opaque Tone.	Nature Color & Opaque Tone.	Opaque Tone.	Nature Color & Opaque Tone.
	Print Pattern	Tie-Dye and Indigo.	Tie-Dye and Indigo.	Depicting Animals or Flowers and Tribe Printed.	Tie-Dye and Indigo.
	Element of Design.	Element of Design.	Element of Design.	Element of Design.	Element of Design.
Opportunity to get used.	Opportunity to get used.	Opportunity to get used.	Opportunity to get used.	Opportunity to get used.	
Value image.	Value image.	Value image.	Value image.	Value image.	
Personal Fashion Tastes.	Personal Fashion Tastes.	Personal Fashion Tastes.	Personal Fashion Tastes.	Personal Fashion Tastes.	
Personal Favorite.	Personal Favorite.	Personal Favorite.	Personal Favorite.	Personal Favorite.	

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา พัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชนิยาม จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและจำแนกผู้บริโภค โภคเงินเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้บริโภคหลักมีช่วงอายุ 23-35 ปี มีการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นและพื้นที่หลังชีวิต สามารถจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มคนเมือง ชอบดีไซน์ที่ล้ำยุค แปลกใหม่ หรือมีเทคโนโลยี 2) กลุ่มคนเมือง ชอบดีไซน์ย้อนยุค ดึงเอาศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมมาประยุกต์เข้ากัน 3) กลุ่มคนเมือง เรียบ สบาย ดีไซน์น้อย 4) กลุ่มคนเมือง ชอบเดินทางท่องเที่ยว มีอิสระในการแสดงออก เชื่อมโยงกับองค์ประกอบทางการออกแบบสร้างสรรค์สำหรับผู้บริโภคโภคเงินเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย เป็นการผสมผสานองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Level) ทางด้านสุนทรียศาสตร์ขององค์ประกอบทางการออกแบบ ได้แก่ รูปร่างรูปทรง ลายละเอียดในการตกแต่ง วัสดุ พื้นผิว สี และลวดลายพิมพ์ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรม และความต้องการทางแฟชั่นของผู้บริโภคโภคเงินเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้าเครื่องแต่งกายแฟชั่นร่วมสมัย สะท้อนถึงบุคลิกภาพทางแฟชั่นของความเป็นกลุ่มคนเมืองเอเซียรุ่นใหม่ ให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้วัฒนธรรมผ่านการออกแบบสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรม และความต้องการทางแฟชั่นของผู้บริโภคอย่างร่วมสมัยจากอัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชนิยาม มีรายละเอียดต่างๆ ดังตารางที่ 2 สามารถนำไปปรับหรือประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหรือสร้างสรรค์ผลงานต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเดอะเนชั่นรีเทลเฟดเดอร์ชั่น กล่าวคือ ผู้บริโภคกลุ่มโภคเงินเนอเรชั่นเอเชียจัดประเภทอยู่ในกลุ่มคนทันสมัย (Update) และกลุ่มหนุ่มสาวร่วมสมัย (Young Contemporary) เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่แสดงออกถึงตัวตน (Self-expression) แสดงบุคลิกภาพที่ดีผ่านการแต่งกาย โดยคำนึงถึงองค์ประกอบทางการออกแบบและกระแสแนวโน้มแฟชั่นที่มีการผสมผสานสไตล์สมัยใหม่กับสไตล์คลาสสิกเข้าด้วยกัน และสอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบข้ามวัฒนธรรม กล่าวคือ การออกแบบสินค้าสู่สากลควรคำนึงถึงการประยุกต์ใช้ระหว่างการออกแบบและวัฒนธรรม โดยทำให้สินค้าที่มีความเป็นวัฒนธรรมนำไปสู่ความเป็นสากลได้ (Ho, Lin & Liu, 1996) รวมถึงแนวคิดเอเซียวิวัฒน์ ความเป็นคนเมืองของเอเซียจะมีการเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ๆ แต่ยังคงรักษาอัตลักษณ์ของตัวเองไว้ เป็นการสร้างรูปแบบตนเองในยุคนใหม่ที่ผสมผสานความดั้งเดิมกับความสมัยใหม่ของวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน นอกจากประโยชน์ใช้สอยต้องคำนึงถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ที่มีความเข้าใจลักษณะทางจิตวิทยาของคนเอเซีย ต้องมีมุมมองความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของผู้บริโภค (Martin, 2007)

6. การประยุกต์ใช้ผลงานวิจัย

ผลการศึกษา พัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีร่วมสมัย โดยการใช้อัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชนิยาม จากการจำแนกผู้บริโภค โภคเงินเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย มีการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นและพื้นที่หลังชีวิต สามารถจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม พบว่ากลุ่มผู้บริโภคโภคเงินเนอเรชั่นเอเชียในประเทศไทย มีการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภคสินค้าแฟชั่นและพื้นที่หลังชีวิต ในกลุ่มคนเมือง ชอบดีไซน์ที่ล้ำยุค แปลกใหม่ หรือมีเทคโนโลยี เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้การนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหรือสร้างสรรค์ให้เข้ากับอัตลักษณ์ของชุดไทยพระราชนิยามอย่างร่วมสมัย ควรคำนึงถึงองค์ประกอบทางการออกแบบ โอกาสในการใช้งาน และรสนิยมทางแฟชั่นที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์และคุณค่าทางจิตใจของผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. การวางแผนยุทธศาสตร์เชิงธุรกิจในการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและแฟชั่น (ออนไลน์). 2558. แหล่งที่มา : <http://www.thaitextile.org/index.php/blog/2017/06/7625602> (12 ตุลาคม 2558)

สถาบันองค์ความรู้แห่งเอเชีย. The New Era of Asian. (ออนไลน์). 2557. แหล่งที่มา : http://www.akiedu.org/aki_talk_240422.php (21 มีนาคม 2558)

สุภาภรณ์ จันทวานิช. (2553). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์.
สมพงษ์ คงรุ่งเรืองสกุล. (2556). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการการบริโภคสัญลักษณ์ ลวดลายผ้าในสินค้าแฟชั่นกับทัศนคติ รสนิยม และการให้คุณค่าชีวิตของแต่ละกลุ่มประชากรชายรักร่วมเพศ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการสินค้าสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. อัดลักษณ์ไทย ทุนความคิด ทุนสร้างสรรค์. กรุงเทพ : กระทรวงอุตสาหกรรม, 2556. (อัดสำเนา)

วรรณิ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Beaudoin Pierre, Lachance J. Marie and Robitaille Jean. Fashion Innovativeness, Fashion Diffusion and Brand Sensitivity Among Adolescents. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal* 7 (2005) : 24 – 30.

“Culturalisation” Key to Engagement? Y&R Generation Asia 2014. (Online). 2015. Available From: <http://www.yr.com/articles/culturalisation-key-engagement-generation-asian-2015> (2 July 2016)

Ho M. c, Lin C. H. and Liu Y. C, Some Speculations on Developing Cultural Commodities. *Journal of Design* 1. (1997): 1-17.

Martin Roll. *Asian Brand Strategy: How Asian Builds Strong Brands*. New York: Palsgrave Macmillan, 2007

การศึกษาและออกแบบเพื่อป้องกันภาวะโรคฉันทันไม่สวย

THE STUDY AND DESIGN TO PREVENT BODY DYSMORPHIC DISORDER

โกเมศ กาญจนพ่าย¹ สุวิทย์ รัตนานันท์² และ Sridhar Ryalie³

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต
(Gomesh1977@gmail.com)

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต
(Suwirat@hotmail.com)

³ รัชการผู้อำนวยการหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต
(Sridhar.ryalie@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่เป็นต้นเหตุของโรคฉันทันไม่สวยในปัจจุบัน รวมถึงการศึกษาระบบการรับข้อมูลเพื่อใช้ในการสร้างบุคลิกและตัวตนด้วยทฤษฎีกระจกส่องตน (Looking-Glass-Self) เพื่อออกแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์หรือโซเชียลเน็ตเวิร์คที่เป็นเสมือนกระจกเงาดิจิทัลที่สามารถใช้ป้องกันการเกิดภาวะโรคฉันทันไม่สวยในบุคคลทั่วไป

สมมติฐานการวิจัย หากภาวะโรคฉันทันไม่สวย เกิดขึ้นจากการพัฒนาบุคลิกด้วยทฤษฎีกระจกส่องตน (Looking-Glass-Self) แล้วความคิดเห็นที่จริงใจในเครือข่ายสังคมออนไลน์จะช่วยเป็นกระจกเงาสสะท้อนความจริง ซึ่งสามารถช่วยป้องกันภาวะ โรคฉันทันไม่สวยได้

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นประจำ ทั้งเพศหญิงและชาย อายุระหว่าง 18-40 ปี จำนวน 66 คน ผลการวิจัย พบว่า หนึ่งในปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะ โรคฉันทันไม่สวย มาจากการรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ทำให้แนวคิดในการสร้างตัวตนผิดเพี้ยน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเครือข่ายสังคมออนไลน์และสื่อออนไลน์ ซึ่งส่วนมากพฤติกรรมในเครือข่ายสังคมออนไลน์ จะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับเพื่อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเกรงอกเกรงใจ กลัวเพื่อนน้อยใจ หรือกลัวเพื่อนไม่พอใจ เมื่อเป็นเช่นนี้ เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงเปรียบเสมือนกระจกเงาที่บิดเบี้ยว ทำให้ผู้ได้รับความเห็น ได้รับความเชื่อแบบผิด ๆ เกิดการสร้างตัวตนแบบผิดเพี้ยนจากสิ่งที่ตนคิดและนำไปสู่ภาวะ โรคฉันทันไม่สวย ในทางกลับกันมนุษย์จะมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นต่างหากไม่ระบุตัวตน (Anonymity) ผู้วิจัยจึงได้ทำการออกแบบระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ ชื่อ “Mirror” ที่ผู้ใช้สามารถรักษาภาพนิรนามในการโต้ตอบ ซึ่งจะเป็นการแสดงออกความคิดเห็นที่จริงใจ ทำให้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นกระจกเงาสสะท้อนความจริงและสามารถใช้ในการป้องกันภาวะโรคฉันทันไม่สวยได้

คำสำคัญ: ภาวะ โรคฉันทันไม่สวย, โซเชียลเน็ตเวิร์ค, เซลฟี

ABSTRACT

The purposes of this research were to study external factors contributing to the Body Dysmorphic Disorder by studying Looking-Glass Self Theory on how self-body image's developed in order to design and develop a social network that can help prevent Body Dysmorphic Disorder.

Hypothesis: If one of the causes of Body Dysmorphic Disorder is related to how one applies Looking-Glass Self Theory in forming a self-concept then receiving sincere feedbacks will help prevent Body Dysmorphic Disorder.

Data collection's done by in-depth interviewing 66 sample population. The Population sample criterias for this research study are those who regularly use Social Networks, both male and female, and within 18-40 years of age. The research found that by receiving false reaction about oneself could cause false self-perception and may lead to developing Body Dysmorphic Disorder. Especially in the context of social networks where most people are less likely to share sincere opinion for they are afraid their disagreement could lead to confrontation. By not getting sincere reaction to a post, a social network is nothing more than a distorted mirror and can lead to Body Dysmorphic Disorder. On the other hand, we are more likely to express sincere response to a post if it's expressed anonymously. From the gathered data, the researcher was able to develop a Social Network, Mirror, that emphasizes on Anonymity in order to obtain sincere feedbacks. In turn, the feedbacks provide non-distorted views and thus able to help prevent a person from developing Body Dysmorphic Disorder.

Keywords: Body Dysmorphic Disorder, Social Network, Selfie

1. บทนำ

ปัจจุบันนี้ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ผู้คนให้ความสนใจลำดับต้นๆ ผู้คนให้ความสำคัญกับการประกาศให้โลกรู้ว่า ดูดี มีความสุข สิ่งที่กำลังเกิดขึ้นคือโลกออนไลน์กำลังขายฝัน โดยการอัพโหลดแต่ภาพที่สมบูรณ์แบบ ให้ทั่วโลกได้เห็น ดังนั้นภาพทั้งหมดจะสวยสมบูรณ์แบบทุกองศา ไม่ว่าจะเป็นมุมกล้อง จากการตกแต่งด้วยแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่จะทำให้ดูสวย “เหนือจริง” สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการส่งเสริมให้เกิดความหมกมุ่นกับภาพลักษณ์ของตนเองว่าตัวจริงผิดปกติไม่เหมือนในภาพที่ประกาศให้โลกรู้ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุของโรคลังไม่สวย

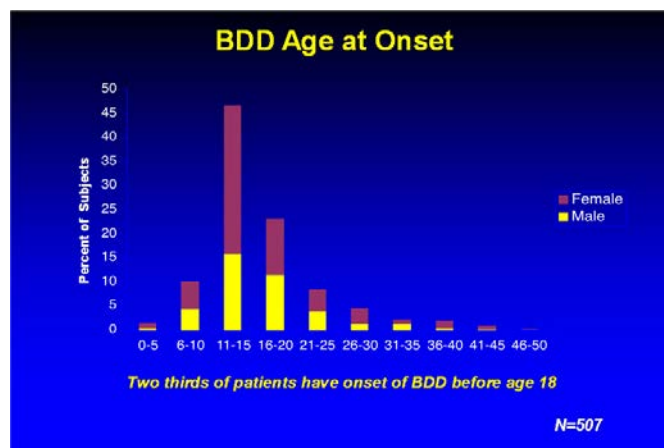
นอกจากนี้ นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญภาวะโรคลังไม่สวยได้กล่าวไว้ว่า คนที่มีอาการของโรคลังไม่สวยมักจะถ่ายภาพตนเองเป็นเซ็ความีจุดบกพร่องตรงไหน โดย 67% ของผู้ป่วยจะถ่ายภาพ Selfie ตนเองวันละหลาย ๆ ครั้งแล้วโพสต์ลงโซเชียลเนตเวิร์ก

โรคลังไม่สวยมีรูปร่างหรืออวัยวะผิดปกติ หรือ ดิสมอร์เฟีย (Body Dysmorphic Disorder ย่อว่า BDD) เดิมรู้จักกันในชื่อโรคลังกลัวการ (Dysmorphophobia) เป็นโรคจิตชนิดหนึ่งที่เกิดจากความไม่พอใจในรูปร่างของตนเอง และต้องการทำอะไรบางอย่างหนึ่งเพื่อซ่อนหรือเปลี่ยนแปลงรูปร่างหน้าตาของตน จากการตรวจสอบพบว่าในกลุ่มประชากรจะมีผู้ที่ เป็นโรคลังไม่สวย 2.4% โดยมักจะเริ่มเป็นตั้งแต่วัยรุ่น บุคคลที่เป็นโรคลังไม่สวยใช้เวลาหมกมุ่นอยู่กับรูปร่างหน้าตาของตนนานถึงหลายชั่วโมงต่อวัน นอกจากนี้ในกรณีที่อาการของโรคลังไม่สวย ผู้ป่วยจะมีความอับอาย และอยากคิดสั้นเพื่อจบชีวิตของตน (Bdddoeshappentous, 2016)

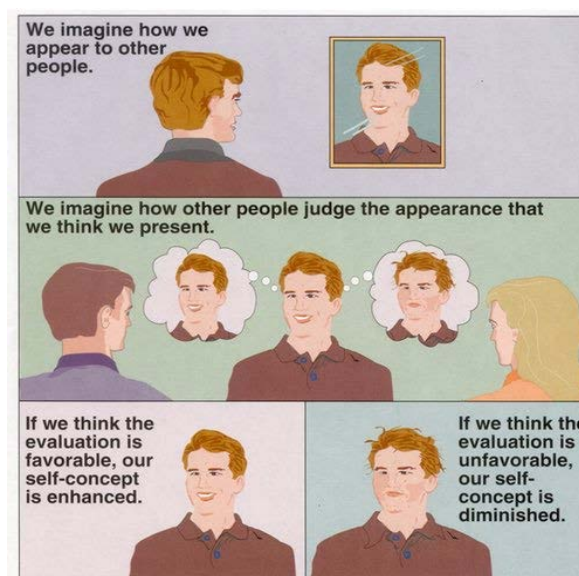
โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เราถูกรายล้อมด้วยสื่อต่างๆ ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็น นิตยสาร โฆษณา โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือแม้กระทั่งสังคมโซเชียล ที่ “สังคม” สามารถมีส่วนพิจารณาว่าสวยหรือดูดี หากการได้รับการตอบสนองจากผู้อื่นอย่างไม่ตรงความจริง อาจนำสิ่งนั้นมาพิจารณากับตนเอง ทำให้พัฒนาการด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเป็นไปในทางบิดเบือน ทำให้เกิดภาวะโรคฉันทน์ไม่สวยได้ในที่สุด (Katharine, 2009)

โรคฉันทน์ไม่สวยนี้เป็นโรคที่เกิดขึ้นทั่วไปไม่ว่าจะในประเทศซีกโลกตะวันตกหรือตะวันออก จากการศึกษาพบว่าโรคนี้เกิดในประชากรทั้งเพศชายและหญิง ตั้งแต่ช่วงวัยรุ่นจนถึงคนวัย 40 ตอนปลาย โดยมากจะเริ่มเป็นตั้งแต่วัยรุ่น งานวิจัยจาก The Anxiety and Depression Association of America (ADAA) ในกลุ่มผู้ป่วยโรคฉันทน์ไม่สวยจำนวน 507 ราย พบว่า 2 ใน 3 ของผู้ป่วยเริ่มเป็นโรคฉันทน์ไม่สวยตั้งแต่อ่อนอายุ 18 ปี

รูปที่ 1 อายุของที่เริ่มเป็นโรคฉันทน์ไม่สวย (Bdddoeshappentous, 2016)

ทฤษฎีกระจกส่องตน (Looking-Glass-Self Theory) กล่าวว่าตัวตนของบุคคล เกิดจากการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยผู้อื่นเปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนให้เห็นว่าเราเป็นคนอย่างไร Shaffer, 2005)

รูปที่ 2 ทฤษฎีกระจกส่องตน (Cooley, 1998)

Cooley (1998) สรุปว่า ตัวตนของเราพัฒนา มาจากความสัมพันธ์หรือการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยมีกระบวนการที่เราสร้างตัวตนของเราขึ้น ดังนี้

- 1) วิธีที่เราคิดว่าพฤติกรรมของเราที่แสดงออกต่อหน้าผู้อื่นเป็นเช่นไร
- 2) วิธีที่เราคิดว่าผู้อื่นคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เราแสดงออกนั้นเป็นเช่นไร
- 3) เราารู้สึกอย่างไรต่อความคิดที่คิดว่าผู้อื่นได้ตัดสินเราเช่นนั้น

เซลฟ์นั้นมีความสำคัญกับความคิดเรื่องของตัวเองอย่างมาก พิจารณาจากรากศัพท์ภาษาอังกฤษของคำว่าเซลฟ์ นั้นก็มาจากคำว่า เซลฟ์ (Self) ที่แปลว่า ตัวเอง คำว่าตัวเองนี้อาจสื่อถึงความหมายเกี่ยวกับตนเองในหลายระดับ ทั้งความภูมิใจในตัวเอง (Self-Esteem) และตัวตนในอุดมคติ (Ideal Self) เป็นต้น

ศาสตราจารย์ ดร. เดวิด พงศ์ (อ้างถึงใน กัมปนาท เอกฉาย, 2557) อาจารย์จากสาขาวิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้ความเห็นว่า เซลฟ์นอกจากจะเป็นการถ่ายรูปด้วยตัวเองแล้ว ยังมีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อเป็นการแบ่งปันตัวตนในอุดมคติ หรือสิ่งที่บุคคลคนหนึ่งอยากเป็นมากที่สุด หรือช่วงเวลาที่มีความสุข กับ คนในกลุ่มสังคมของเราหรือกลุ่มอ้างอิงของเรา แวดวงคนที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกัน ศาสตราจารย์กล่าวว่า ความเป็นตัวตนหรือเซลฟ์ นั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตและความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ซึ่งพฤติกรรมการถ่ายเซลฟ์ก็ได้รับอิทธิพลจากลักษณะของตัวตนด้วย “การที่จะบอกว่าเซลฟ์นั้นเป็นผลดีหรือเสียมันจะต้องดูความเหมาะสมหรือความถี่ของการเซลฟ์นั้นอีกที ถ้าทำในลักษณะที่เหมาะสม เซลฟ์นั้นก็ไม่ผลเสียอะไร แต่ถ้าหากการเซลฟ์นั้นมีความถี่เป็นอย่างมาก บางครั้งอาจจะนำมาซึ่ง โรคที่เกี่ยวข้องกับทางจิตก็เป็นได้”

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) ศึกษาปัจจัยที่เป็นต้นเหตุของโรคฉันทันไม่สวยในปัจจุบัน
- 2) ศึกษากระบวนการสร้างบุคลิกและตัวตนด้วยทฤษฎีกระจกส่องตน (Looking-Glass-Self) และ
- 3) เพื่อออกแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์หรือ โซเชียลเน็ตเวิร์คที่เป็นเสมือนกระจกเงาดิจิทัลที่สามารถใช้ป้องกันการเกิดภาวะโรคฉันทันไม่สวยในบุคคลทั่วไป

3. การดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือกลุ่มผู้ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ทั่วโลก จำนวนทั้งสิ้น 1,191 ล้านคน ในประเทศไทยมีจำนวน 26 ล้านคน (คน-ธรรม-ข่าว, 2559)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือกลุ่มผู้ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ บริเวณห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์พาร์ครังสิต อายุ 18-40 ปี จำนวน 66 คน โดยทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาขั้นปฐมภูมิ (Primary Research) เกี่ยวกับโรคฉันทันไม่สวย และศึกษาทฤษฎีกระจกส่องตน (Looking-Glass-Self) ที่มนุษย์ใช้เป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาบุคลิกภาพตนเอง

1. สืบค้นเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ และความจริงใจการให้ความคิดเห็นในสังคมออนไลน์
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมาสรุปหาต้นเหตุของโรคฉันทันไม่สวยจากระบบเครือข่ายโซเชียล ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัจจัยในการออกความเห็นในเครือข่ายสังคมออนไลน์
3. ออกแบบและทดสอบระบบสังคมออนไลน์ที่สามารถป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันโรคฉันทันไม่สวย

4. ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัจจัยและเหตุผลของการที่เครือข่ายสังคมออนไลน์มีส่วนทำให้เกิดภาวะ โรคฉันทน์ ไม่สวย ที่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีกระจกส่องตน (Looking-Glass-Self)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตาของตนเอง

ความพอใจในรูปร่างหน้าตาของตนเอง	ปริมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ
พึงพอใจ	22	35.5
ไม่พึงพอใจ	42	64.5
รวม	66	100

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าร้อยละ 64.5 ของกลุ่มตัวอย่าง มีความไม่พึงพอใจในรูปร่างหน้าตาของตัวเอง ซึ่งเป็นนัยยะบ่งบอกถึงความเป็นไปได้ในการอยากเปลี่ยนแปลงตนเองและเสี่ยงต่อภาวะ โรคฉันทน์ ไม่สวย

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของความเห็นด้านความจริงใจของโพสที่ปรากฏบนระบบสังคมโซเชียล

โพสมีลักษณะ	ปริมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ
โพสมีความหลอกลวง	56	84.8
โพสมีความจริงใจ	10	15.2
รวม	66	100

ประเด็นสำคัญคือร้อยละ 84.8 ของกลุ่มตัวอย่างกลับบอกว่าโพสที่ปรากฏบน Profile ของสมาชิกในระบบสังคมโซเชียลมีความหลอกลวงสูง ไม่ว่าจะเป็นการโพสรูปที่สวยเหนือจริง บิดเบือน หรือไม่เป็นความจริง

ตารางที่ 3 ปฏิกริยาต่อโพสที่ตนเองไม่เห็นพ้องด้วย

โดยปกติหากคุณไม่เห็นด้วยกับโพสของเพื่อนคุณจะ	ปริมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ทำอะไร อ่านแล้วก็ข้ามๆ ไป	41	62.1
กดไลค์ให้ เพื่อให้เขาจะรู้ว่าเรายังตามติดอยู่	18	27.3
แสดงความคิดเห็นต่าง ด้วยความจริงใจ	7	10.6
รวม	66	100

ตารางที่ 4 สาเหตุที่ความเห็นบนระบบสังคมโซเชียลขาดซึ่งความจริงใจ

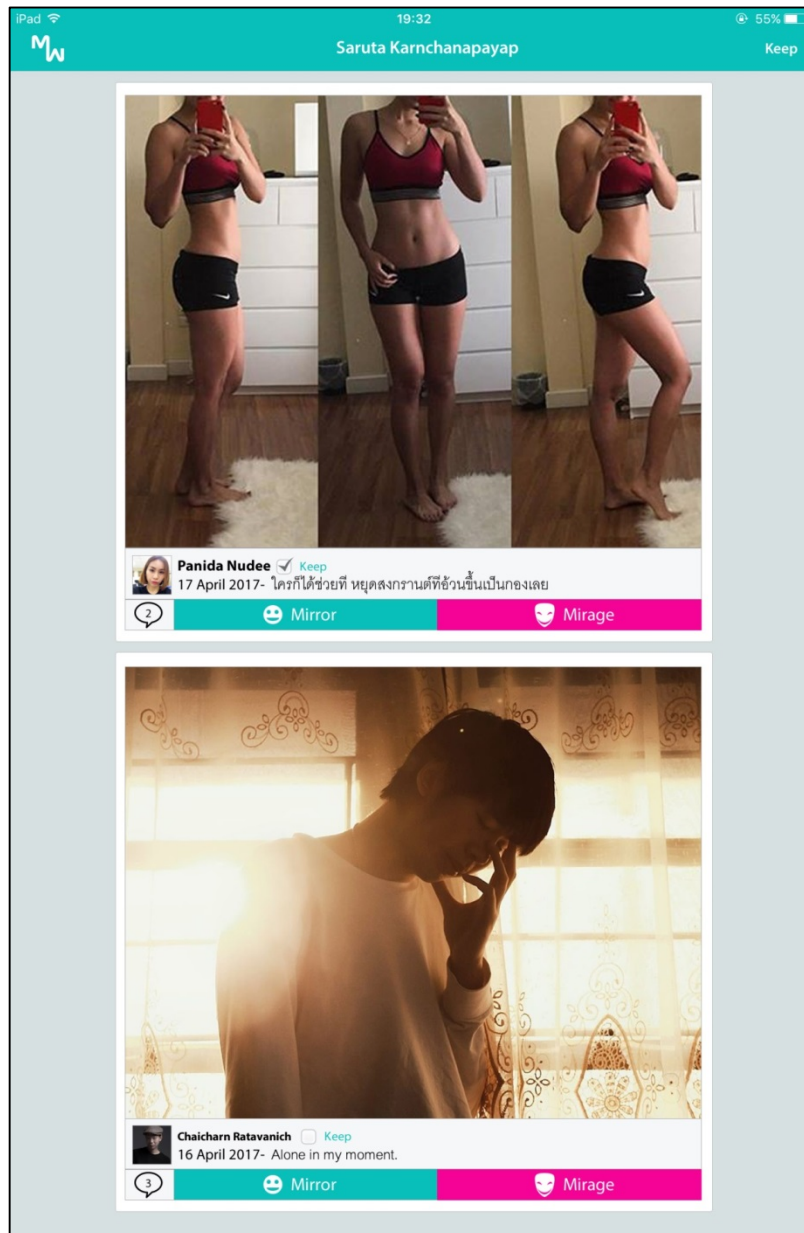
สาเหตุที่ความเห็นบนระบบสังคมโซเชียลขาดซึ่งความจริงใจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ปริมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้จำกัดกับเจ้าของโพสต์	30	45.5
ความเกรงใจ กลัวจะเป็นการทำร้ายน้ำใจ	39	59.1
อื่น ๆ	13	19.7

ผลสำรวจแสดงให้เห็นว่า ถึงจะมีความไม่เห็นพ้องกับโพสต์ที่เพื่อนสมาชิกระบบสังคมโซเชียลได้โพสต์ไป คนส่วนใหญ่ไม่กล้าจะแสดงให้รู้ว่าตนมีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยและ เหตุผลหลักที่ทำให้ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นพ้องกับโพสต์ที่เพื่อนสมาชิกระบบสังคมโซเชียล เพราะกลัวว่าจะรู้ว่าตนไม่เห็นด้วยและอาจทำให้เคืองใจกัน

ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลเหล่านี้มาเพื่อทำการออกแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ “Mirror” ที่อาศัยคุณสมบัติ “ความนิรนาม” โดยเจ้าของภาพหรือโพสต์จะไม่ทราบว่าใครเป็นผู้แสดงความคิดเห็นต่าง ทำให้เจ้าของภาพได้รับความเห็นที่มีความจริงใจ ความเห็นเหล่านี้จะเป็นกระจกส่องที่ไม่บิดเบี้ยว เป็นการประยุกต์ใช้ ทฤษฎีกระจกส่องตน (Looking-Glass-Self Theory) กับ เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่จะช่วยป้องกันภาวะ โรคฉันทน์ไม่สวยได้ โดยมีคุณสมบัติที่แตกต่างจาก เครือข่ายสังคมออนไลน์ อื่น ๆ ดังนี้

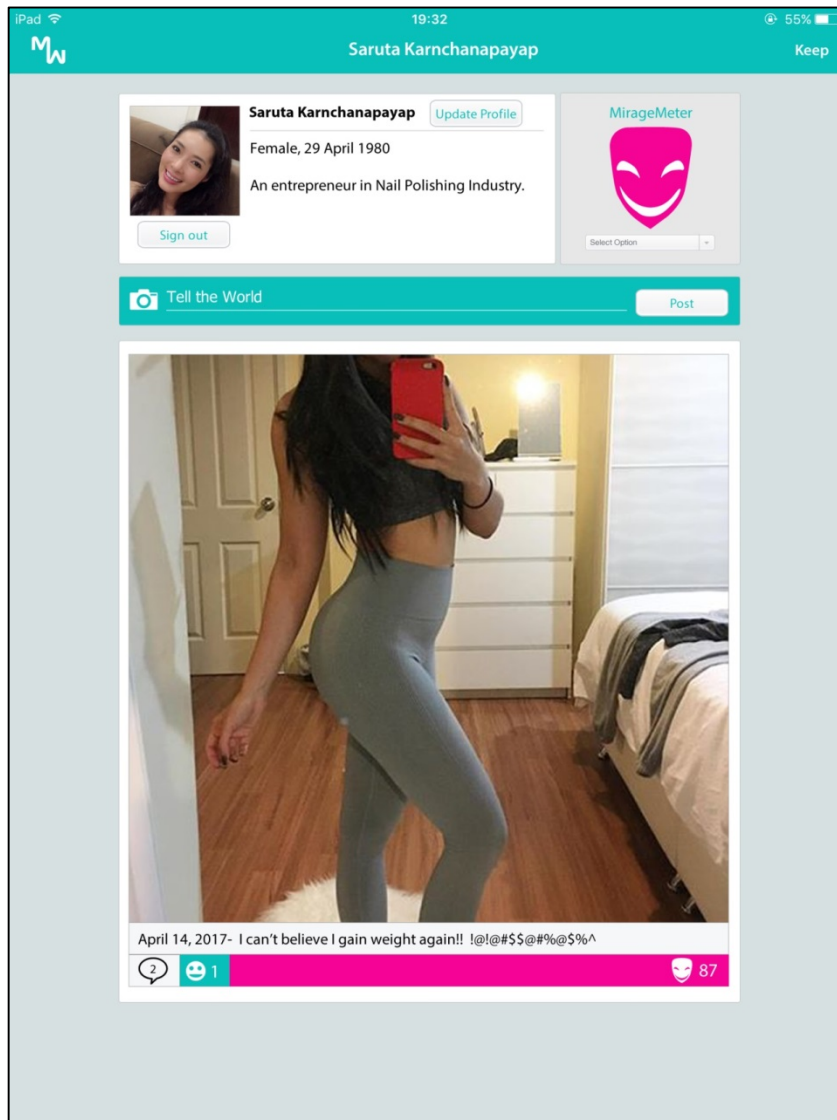
1) ระบบการ โหวตใน Mirror เป็นการ โหวตเพื่อให้คะแนนความจริงใจของโพสต์ อาศัยหลัก Hick’s Law ที่จำกัดทางเลือกเพียง 2 ทางคือ โหวตเพื่อแสดงว่าตนเห็นด้วยว่าโพสต์นั้น ๆ มีความจริงใจ หรือ โหวตเพื่อแสดงว่าตนคิดว่าโพสต์นั้นๆ บิดเบือนหรือไม่จริง โดยไม่อนุญาตให้โหวตโพสต์ของตนเองได้ และสมาชิกจะไม่ทราบผลโหวตของโพสต์ของผู้อื่นจนกระทั่งตนเองได้ทำการโหวตให้กับโพสต์นั้น ๆ

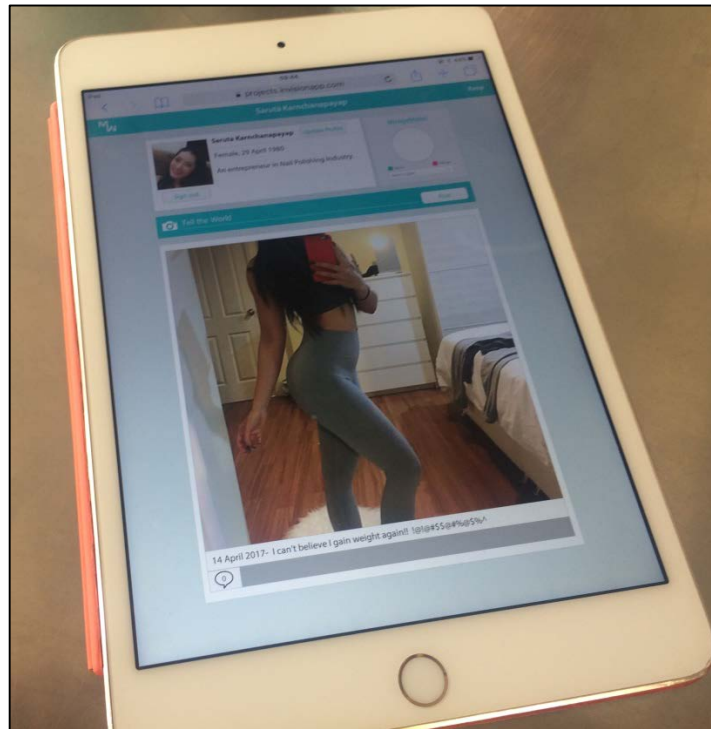

รูปที่ 3 ระบบการโหวตใน Mirror

2) ระบบ Profile ของสมาชิก ทุก ๆ โฟส เมื่อได้รับการโหวตแล้วจะมีคะแนนความจริงซึ่งจะไปแสดงผลใน Profile ของสมาชิคนั้นๆ ทำให้สามารถเห็นภาพรวมความจริงใจของสมาชิก และเป็นกลไกการขยายภาวะโรคอันไม่สวย ที่เจ้าของ Profile สามารถใช้ในการตรวจสอบว่าตนเองเป็นอย่างไรในสายตาผู้อื่น

รูปที่ 4 หน้า Profile เจ้าของสมาชิกเมื่อมีโพสต์ที่ถูกโหวด

รูปที่ 5 Prototype Mirror บน iPad Mini

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ทั่วไป หากเรามีความไม่เห็นไม่ตรงกับข้อมูลที่เพื่อนโพสต์ น้อยครั้งที่เราจะกล้าแสดงความคิดเห็นต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเกรงอกเกรงใจ กลัวเพื่อนน้อยใจ หรือกลัวเพื่อนไม่พอใจ หรือคิดใจกัน จากการที่ไม่กล้าแสดงออกนี้เอง ทำให้เครือข่ายสังคมออนไลน์ทั่วไปไม่ต่างอะไรจากกระจกเงาที่บิดเบี้ยว ผู้ได้รับความเห็นก็จะได้รับข้อมูลที่ผิดๆ และนำไปสู่ภาวะโรคฉันทันไม่สวย เพราะหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะโรคฉันทันไม่สวยมาจากการรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง

ระบบสังคมโซเชียล Mirror เป็นระบบเครือข่ายออนไลน์ที่เน้นในการตอบโต้ที่จริงจัง โดยระบบดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นเหมือนกระจกส่องที่มีคุณภาพมีความสอดคล้องกับทฤษฎีกระจกส่องตน และสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยป้องกันและเยียวยาภาวะโรคฉันทันไม่สวย

เมื่อนำระบบสังคมโซเชียล Mirror ไปให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 66 ท่านทำการทดสอบ ปรากฏว่าโดยความเห็นส่วนรวมของผู้ทำการทดสอบระบุว่า ระบบสังคมโซเชียล Mirror จะสามารถช่วยให้ผู้ใช้กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่แท้จริงกับโพสต์ในระบบสังคมโซเชียล ความเห็นที่จริงจัง ซึ่งร้อยละ 55 เชื่อว่า Mirror เป็นระบบที่จะช่วยป้องกันและเยียวยาภาวะโรคฉันทันไม่สวยได้

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบ Mirror

คุณมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับระบบสังคมโซเชียล Mirror	ปริมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ
ใช้งานง่ายและตรงประเด็น	42	64
ระบบการโหวตแบบนิรนามทำให้ทุกคนสามารถช่วยดูแลให้ความเห็นอย่างตรงไปตรงมาได้โดยไม่ต้องกังวลว่าผู้โหวตจะรู้ว่าเรามีความเห็นต่าง	50	76
สามารถรับการโหวตที่จริงใจจากคนแปลกหน้าได้	40	60
สามารถใช้เยียวยาและป้องกันภาวะโรคฉันทันไม่สวยได้	36	55
สามารถนำไปประยุกต์กับอย่างอื่นได้ดีด้วย เช่นการโหวตงานเพื่อขอความคิดเห็นที่จริงใจ	35	53

6. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

1. ทฤษฎีกระจกส่องตน ได้กล่าวถึงการที่ ตัวตนของเรานั้นพัฒนา มาจากความสัมพันธ์หรือการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งในยุคนี้ ก็คงเลี่ยง ไม่ได้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทางสื่อสังคมออนไลน์หรือโซเชียลเน็ตเวิร์ค หากเปรียบไปโซเชียลเน็ตเวิร์คก็ทำหน้าที่เสมือนกระจกเงาสะท้อนจากสังคม แต่ด้วยความที่มีความเกรงใจ กลัวน้อยใจ หรือกลัวโดนรังเกียจ หากคนไม่เห็นด้วยต่อโพสต์ในสื่อโซเชียลจึงออกความเห็นเชิงเห็นด้วยแทน ทำให้กระจกเงาดังกล่าวไม่ได้สะท้อนถึงความเป็นจริง ทำให้ผู้ที่ได้รับความเห็น ได้รับข้อมูลที่บิดเบือน และเมื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปประมวลผลก่อให้เกิดการพัฒนาตัวตนที่หลอกลวง

2. เหตุผลหลักของการไม่กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาคือ การแสดงตัวตนให้ประจักษ์ ดังนั้นหากมีระบบการแสดงความเห็นหรือประเมินแบบสนทนาก็ จะช่วยให้กล้าแสดงออกอย่างตรงไปตรงมามากขึ้นและเป็นประโยชน์โดยต่อผู้ที่ได้รับความเห็น

3. ผู้ที่ได้รับข้อมูลที่ตรงไปตรงมาจะสามารถนำไปประมวลเพื่อพัฒนาตนเองในแนวทางที่ถูกต้องมากขึ้น

4. ระบบสังคมโซเชียล Mirror เป็นระบบมีความสอดคล้องกับทฤษฎีกระจกส่องตนที่มนุษย์ใช้พัฒนาตัวตนเมื่อใช้กับบุคคลทั่วไป จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยป้องกันภาวะโรคฉันทันไม่สวยได้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์สุวิทย์ รัตนานันท์ และอาจารย์ Sridhar Ryalie อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำในการออกแบบผลงานด้วยกระบวนการ Design Thinking และผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ทุกท่าน ที่ได้สละเวลาให้ข้อมูลวิจัยในงานวิทยานิพนธ์

เอกสารอ้างอิง

กัมปนาท เอกฉาย. “เซลฟี : กับความรู้สึก-ข่าวสืบสวนสอบสวน กลุ่มเยาวชน มุลินีสื่อเพื่อการศึกษาของชุมชน”

วิเคราะห์ ‘เซลฟี’ ผ่านมุมมองประวัติศาสตร์ เทคโนโลยี และจิตวิทยา, ประชาไท, 2014.

คน-ธรรม-ข่าว. (2559, 27 กันยายน). การตลาดบนโซเชียลเน็ตเวิร์ค. คน-ธรรม-ข่าว. สืบค้นจาก

http://kontamkao.blogspot.com/2016/09/blog-post_17.html

-
- Bdddoeshappentous. (2016). Believe in your Selfie? Selfie Obsession and Body Dysmorphic Disorder. Retrieved from <https://bdddoeshappentous.wordpress.com/2016/09/06/believe-in-your-selfie-selfie-obsession-and-body-dysmorphic-disorder>
- Cooley, C. H. (1998). On Self and Social Organization. Chicago: University of Chicago Press.
- Katharine, A. P. (2009). Understanding Body Dysmorphic Disorder: An Essential Guide. New York: Oxford University Press

โครงการออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับเก็บได้เพื่อเคลื่อนย้ายในสถานการณ์น้ำท่วม

BENDABLE AMPHIBIOUS BOAT DESIGN FOR MOVING IN FLOOD SITUATION

ภูพล วงศ์กุลชาติ¹ ไพจิตร อังศิริวัฒน์² และ ชีรนพ หวังศิลปะคุณ³

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต (puwaphon1103@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต (paijitt@yahoo.com)

³ อาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

ปัจจุบันภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นสิ่งใกล้ตัวของมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะในประเทศไทยซึ่งมีภูมิประเทศราบลุ่ม และมีพื้นดินต่ำในหลายๆพื้นที่ โดยเฉพาะทางตอนกลางของประเทศ ส่งผลให้เกิดภัยพิบัติน้ำท่วมเป็นระยะ นานา ซึ่งความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินที่ประเมินค่ามิได้ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอนวัตกรรมที่ช่วยในการแก้ปัญหาเบื้องต้นในพื้นที่ที่เข้าถึงได้ยาก อาทิ บางอำเภอ หรือบางหมู่บ้านที่หน่วยงานราชการไม่สามารถเข้าถึงได้ ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดในการช่วยเหลือดูแลผู้ประสบภัยได้อย่างทันท่วงที

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยพยายามมุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และตอบสนองความต้องการของชุมชนหรือครอบครัวที่ประสบภัยพิบัติน้ำท่วมได้อย่างครบวงจรให้มากที่สุด โดยอุปกรณ์นี้สามารถเคลื่อนย้ายคนหรือสัตว์ได้ทั้งบนบกและในน้ำภายในครั้งเดียว นั่นคือ โครงการออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับเก็บได้ เนื่องจากเรือขนย้ายส่วนใหญ่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยได้ทั้งบนบกและในน้ำภายในครั้งเดียว จำเป็นต้องเปลี่ยนจากเรือเป็นรถบรรทุกเพื่อส่งผู้ประสบภัยไปยังพื้นที่ปลอดภัยในภายหลัง โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากรูปแบบและกลไกวัสดุที่ตอบโจทย์ในการใช้งานได้จริงของผู้ประสบภัยโดยอ้างอิงจากการวัดผลและเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ทั่วไป ซึ่งเรือสะเทินน้ำสะเทินบกนี้สามารถพับเก็บ หรือ ขยายออกมาใช้งานได้ และด้วยวัสดุที่มีน้ำหนักเบาทนต่อการเสียดสี จึงสามารถเคลื่อนที่ได้ทั้งบนบก ในน้ำ และพื้นผิวต่างๆ และผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยชิ้นนี้จะมีการพัฒนาในลำดับต่อไป และสามารถช่วยแก้ปัญหาทั่วมนทุกพื้นที่ของโลกใบนี้ได้ไม่มากนักด้วย

ABSTRACT

Natural Disaster seems close to danger for a human being Nowadays. When looking back to Thailand in the middle part with mostly alluvial plains landscape which is a result of flood spontaneously. It brings innumerable losing of property and existence. For surviving and helping victim from flood in particular of the unreachable area. I propose the innovation for helping people when they face with the limitation area for example, a district or a village which is narrow or inaccessible communities that could not rescue the victim in the critical situation in time.

Therefore the purpose of this project is focusing on the facing problem solution. It is the functional option for moving people or any pets for both in ground and water area for one time. It called "Bendable Amphibious Boat". Since many boats are unable to use in both wet and dry area at the same time, they need any other vehicles truck,

moving people to the safe place afterward. The boat is researched by the interviewee in reality which found that it should be designed for anywhere moveable by folding or extending, with lightweight and durable materials, using in any surface of area easily. More or less, I wish it would be also improved, adapt and apply for helping victim from flood in everywhere of the world.

1. บทนำ

ภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวของมนุษย์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ เพื่อความอยู่รอดของมนุษย์จึงได้คิดค้นนวัตกรรมขึ้นมาเรื่อยๆ เพื่อตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหาเบื้องต้น เพื่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุดทั้งที่ได้ตั้งใจสร้างและที่เกิดจากนวัตกรรมที่มีการคิดวิเคราะห์ แต่อย่างไรก็ตามนวัตกรรมเหล่านั้นมีต้นทุนที่สูงและเข้าถึงได้ยากต่อชุมชนในเมืองไทย อีกทั้งราคาและการจัดหาเป็นไปได้ยาก จึงเป็นที่มาของโครงการออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกแบบพับได้ เพื่อเคลื่อนย้ายในสถานการณ์น้ำท่วม และใช้แก้ปัญหาเบื้องต้นในเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติน้ำท่วม โดยศึกษาจากรูปแบบกลไกในการทำงาน วัสดุการใช้งานที่ตอบโจทย์ของผู้ประสบภัยจากการวัดผลและเก็บข้อมูลด้วยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ที่เคยประสบภัยน้ำท่วม เพื่อนำมาออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับได้ที่สามารถเก็บ พับ ขยาย นอกจากนี้ยังเลือกใช้วัสดุที่มีน้ำหนักเบา ทนต่อการเสียดสี เพื่อให้สามารถเคลื่อนที่ได้ทั้งบนบก ในน้ำ และพื้นผิวต่างๆ รวมทั้งสามารถพับเก็บเคลื่อนย้ายได้สะดวก เหมาะแก่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อมีภัยพิบัติน้ำท่วม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของ สถานการณ์ฉุกเฉินที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยและกรุงเทพมหานครเป็นหลักกรณีศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาแก้ไขออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับเก็บได้เพื่อเคลื่อนย้าย ในสถานการณ์น้ำท่วม

2.2 ศึกษางานออกแบบที่ใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อนำมาพัฒนาใช้ร่วมกับการออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับเก็บได้เพื่อเคลื่อนย้าย ในสถานการณ์น้ำท่วม

2.3 ออกแบบและพัฒนาการออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับเก็บได้เพื่อเคลื่อนย้าย ในสถานการณ์น้ำท่วม ที่สามารถรองรับความสามารถในหลากหลายพื้นที่ และเหมาะสมกับภูมิประเทศไทย

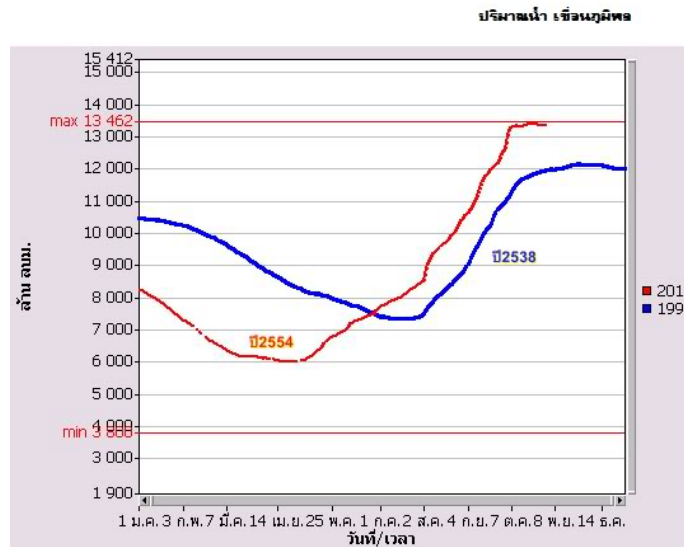
2.4 ศึกษาวัสดุที่มีในประเทศไทยเพื่อใช้ในการออกแบบ และลดปัญหาการนำเข้าจากต่างประเทศ

2.5 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การบูรณาการออกแบบผลิตภัณฑ์กับการวิจัยให้เป็นประโยชน์กับสังคม

3. การดำเนินการวิจัย

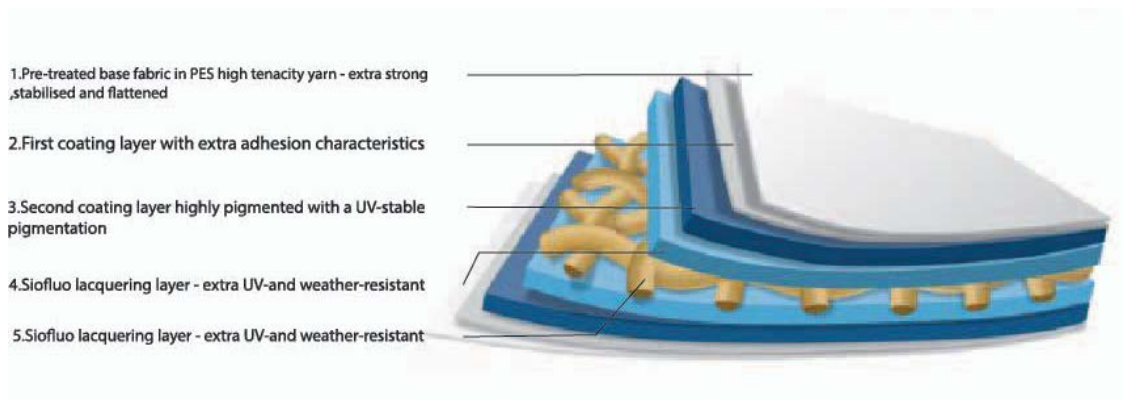
งานวิจัยเรื่อง โครงการออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับได้ เพื่อเคลื่อนย้ายในสถานการณ์น้ำท่วม ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวเพื่อนำไปสู่กรอบความคิดตามสมมติฐานที่กำหนดไว้โดยมีสาระสำคัญ โดยจากข้อมูลสถิติน้ำท่วมกรุงเทพมหานครฯ ที่สำคัญตั้งแต่ปี 2328 – 2554 มีการบันทึกว่าในปี 2538 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พายุหลายลูกพัดผ่านพื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณสะพานสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฝั่งสูงสุดที่ 2.27 เมตร และน้ำได้ล้นคันกั้นน้ำเข้าท่วมบ้านเรือนริมฝั่งแม่น้ำในเขตบางพลัด บางกอกน้อย และคลองสาน รวมถึงจังหวัด

อยุธยา เขตปริมณฑล และทางตอนเหนือของกรุงเทพมหานครนานถึงสองเดือน และปี พ.ศ.2554 จากพายุโซนร้อนพัดผ่านไทยห้าลูกได้แก่ พายุโซนร้อนไหหม่า (มิถุนายน) พายุโซนร้อนนกกเตน (ปลายกรกฎาคม-ต้นสิงหาคม) พายุโซนร้อนไหถาง (กันยายน) พายุโซนร้อนเนสาด (ตุลาคม) และพายุโซนร้อนนาลแก (ตุลาคม) ส่งผลให้ปริมาณน้ำในเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์สูงเกินขีดความสามารถในการกักเก็บ นอกจากนี้ระดับน้ำตามลำน้ำได้เพิ่มสูงจนล้นตลิ่งในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน โดยมีปริมาณน้ำกว่า 12,000 ล้านลูกบาศก์เมตรไหลเข้าท่วมพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 36 เขต จากทั้งหมด 50 เขต

รูปที่ 1 กราฟเปรียบเทียบระดับน้ำในปี พ.ศ. 2538 และ ปี พ.ศ. 2554
ที่มา : <http://akelovekae.blogspot.com>, 12 พฤษภาคม 2557

จากข้อมูลขั้นต้นได้นำมาศึกษาต่อในโครงการออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับได้ เพื่อเคลื่อนย้ายในสถานการณ์น้ำท่วม อันได้แก่ โครงสร้างภายนอกที่ประกอบด้วยไม้ โฟมเบา ล้อลม และโครงสร้างภายในที่เป็นผ้า SIOEN มีคุณสมบัติยืดหยุ่นสูง ทนทาน เคลือบสาร PVDF ที่ช่วยทำให้ผืนผ้าลื่น ป้องกันสารคลอรีน ป้องกันไฟฟ้าสถิต และป้องกันไฟลุกลามได้ อีกทั้งยังมีความยืดหยุ่น น้ำหนักเบา เพื่อสะดวกในการขนย้าย

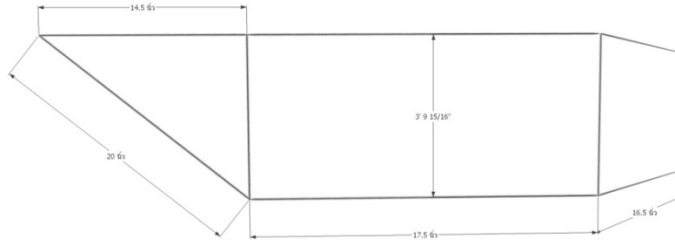

รูปที่ 2 คุณสมบัติผ้า SIOEN
ที่มา : <http://www.sang-thong.com>, 12 พฤษภาคม 2557

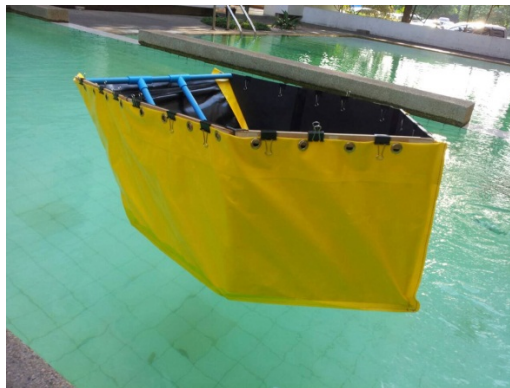
4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในประวัติศาสตร์ภัยพิบัติน้ำท่วมกรุงเทพ รวมถึงวัสดุในการออกแบบ ผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์ในการออกแบบโครงสร้างของเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับได้ เพื่อเคลื่อนย้ายในสถานการณ์น้ำท่วม โดยคำนึงถึงการใช้งานจริง จากรูปที่ 3 คือการร่างโครงสร้างของเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับได้ เพื่อเคลื่อนย้ายในสถานการณ์น้ำท่วม เพื่อกำหนดขนาดและนำไปผลิต

รูปที่ 3 โครงสร้างของโครงการออกแบบเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพับได้ เพื่อเคลื่อนย้ายในสถานการณ์น้ำท่วม

จากนั้นได้ทำการตั้งผลิตชิ้นงานต้นแบบในรูปที่ 4 เพื่อนำไปทดลองในน้ำ ทดสอบความทรงตัว และการรับน้ำหนักของตัววัสดุ

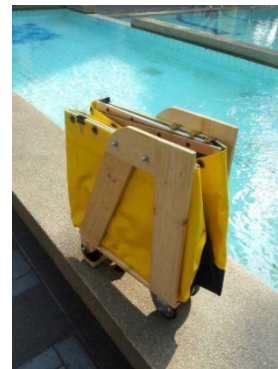

รูปที่ 4 ชิ้นงานต้นแบบ(1)

ประกอบกับโครงสร้างในการเคลื่อนที่ภาคพื้นดินดังภาพที่ 5 และการพับเก็บในภาพที่ 6

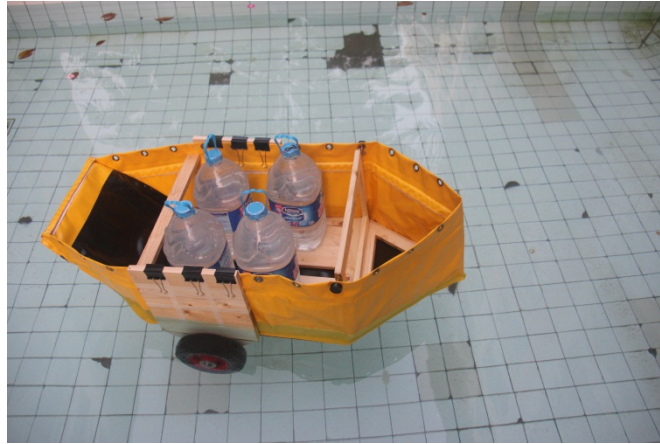
รูปที่ 5 ประกอบโครงสร้าง ล้อและระบบการพับเก็บ

รูปที่ 6 การพับเก็บ

และจากการศึกษาข้อผิดพลาดของชิ้นงานต้นแบบที่ 1 จึงพัฒนาเป็นชิ้นงานต้นแบบที่ 2 ดังรูปที่ 7 และ 8 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของขนาดของตัวโครงสร้างให้รับน้ำหนักได้ดียิ่งขึ้น ต่อมียกขนาดใหญ่ขึ้น มีความสมดุลมากขึ้น

รูปที่ 7 ทดสอบการรับน้ำหนักของชิ้นงานต้นแบบที่ 2

รูปที่ 8 พัฒนาต้นแบบที่ 3

จากการทดสอบต้นแบบทั้ง 1 และ 2 นำมาสู่การพัฒนาต้นแบบที่ 3 โดยการนำข้อผิดพลาดต่างๆ มาพัฒนา และในการทดสอบการใช้งานได้จริง ผู้วิจัยจึงลงพื้นที่ในชุมชนวัดประดู่ เขตอารามหลวง จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อทดสอบกับชาวบ้านที่ประสบเหตุภัยพิบัติน้ำท่วมในชุมชน เก็บผลการวิจัยเพื่อใช้ในการพัฒนาต่อไป

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อผิดพลาดของเรือสะเทินน้ำสะเทินบกพบได้ เพื่อเคลื่อนย้ายในสถานการณ์น้ำท่วม ตั้งแต่ชิ้นงานต้นแบบที่ 1, 2 และ 3 สามารถใช้งานได้จริงในสถานที่จริง โดยการลงพื้นที่ในชุมชนวัดประดู่ เขตอารามหลวง จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งทดสอบกับชาวบ้านที่ประสบเหตุภัยพิบัติน้ำท่วมในชุมชน อย่างไรก็ตามเพื่อตอบโจทย์ปัญหาได้ตรงจุดมากขึ้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าควรมีการทดลองทำกรณีศึกษาเพิ่มเติมในวาระต่อไป เนื่องจากระบบการจัดเก็บยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้สถานการณ์จริงอาจต้องมีการปรับปรุงต่อไป เพื่อให้สามารถผลิตในภาคอุตสาหกรรมได้จริง เพราะมนุษย์ไม่สามารถหนีภัยของธรรมชาติไปได้ และการดำรงอยู่ของคนไทยยังต้องอาศัย

แหล่งนี้เป็นหลักในการดำรงชีวิต เราจึงควรวางวิธีที่จะลดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

อภิสิทธิ์ ไส้ตู่ ทั่วโลก. “ท่วมอยู่ได้ ALWAYS PREPARE” ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (กันยายน 2555) : 25 – 27.

อภิสิทธิ์ ไส้ตู่ ทั่วโลก. “ท่วมได้ออกแบบได้” กรุงเทพฯ : บริษัท เดย์ โปเอทส์

“กราฟเปรียบเทียบระดับน้ำในปี พ.ศ. 2538 และ ปี พ.ศ.2554” <http://i1132.photobucket.com/albums>

[/m577/newakecity/dam4.jpg](http://i1132.photobucket.com/albums/m577/newakecity/dam4.jpg)

ธชาชูช บั้นทอง. “โครงการออกแบบเฟอร์นิเจอร์เสมือนเครื่องมือ อุปกรณ์ที่สามารถเคลื่อนที่ได้.” วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศิลปมหาบัณฑิต, สาขาวิชา ศิลปะและการออกแบบ, มหาวิทยาลัยรังสิต, 2556.

อินโฟกราฟฟิค. “การแบ่งประเภทอินโฟกราฟฟิค” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=843232>, 12 พฤษภาคม 2557.

Advertising clickingme. “หลักการออกแบบอุตสาหกรรม” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

<http://advertising.clickingme.com/index.php/2009-11-17-17-31-26/61-industry-design-meaning>, 12 พฤษภาคม 2557.

Kenareia Miyon. “หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :

<http://product.exteen.com/20070401/entry-4>, 10 พฤษภาคม 2557.

Learning and Teaching Physics “กลศาสตร์” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก

<http://site.google.com/site/reansornphysics/klsastr-khlas-siks/phun-than-klsasir>, 12 พฤษภาคม 2557.

พื้นที่แลกเปลี่ยนทางการออกแบบเพื่อศึกษาแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างลูกค้ากับนักออกแบบ

THE DESIGN PLATFORM :

TO UNDERSTAND THE SYMBIOSIS BETWEEN CLIENT AND DESIGNER

สันติ ลอรัชวี¹ ไพจิตร อิงศิริวัฒน์² และ Sridhar Ryalie³

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต (santivithe@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต (paijitt@yahoo.com)

³ อาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต (Sridhar.ryalie@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหลากหลายเกี่ยวกับการรับรู้และทัศนคติต่อ “การออกแบบ” และ “งานออกแบบ” ของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมออกแบบร่วมสมัย และนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์พื้นที่ที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างลูกค้ากับนักออกแบบ ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการออกแบบในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า “การออกแบบ” เป็นพัฒนาการสำคัญของมนุษยชาติที่มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ผู้คนมีการรับรู้และทัศนคติต่อการออกแบบที่แตกต่างกัน ความแตกต่างทั้งหลายทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้คนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบ โดยเฉพาะระหว่างลูกค้ากับนักออกแบบ อุปสรรคดังกล่าวเกิดขึ้นจากการมี “ช่องว่าง” ทางความคิด ซึ่งเกิดขึ้นได้จากการจำกัดความหมาย ทัศนคติ ประสบการณ์ ความคาดหวัง รสนิยม และบทบาททางอาชีพ ที่แตกต่างกัน

การเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักออกแบบกับลูกค้า จะสามารถช่วยให้นักออกแบบและลูกค้ามีมุมมองต่อกระบวนการออกแบบที่ละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้น และนำไปสู่การเข้าใจ ขอมรับ และมองเห็นปัญหาของอีกฝ่ายได้ดียิ่งขึ้น

การสร้างสรรค์ “พื้นที่แลกเปลี่ยนทางการออกแบบ” ที่เปิดโอกาสและส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ความคิดซึ่งกันและกัน จะทำให้สามารถลดช่องว่างทางความคิด และทำให้การทำงานร่วมกันในกระบวนการออกแบบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การออกแบบ, พื้นที่แลกเปลี่ยนทางการออกแบบ, ลูกค้าและนักออกแบบ

ABSTRACT

The objective of this research is to study various perceptions and attitudes toward Design from stakeholders in contemporary design industry. This research will be used as contributing factors to create ‘A Design Platform between Clients and Designers that can benefit the context of Thailand’s design industry.

Studies have shown that ‘Design’ is one of humanity’s evolution that developed continually and endlessly through time. Varying degrees of perspectives and attitudes in design have led to obstacle among those involved in

design process, creating gap between them especially clients and designers. This gap arises as a result of restricted interpretation, attitudes, experiences, expectations, taste or even different roles.

An opportunity for thought exchanging between clients and designers should lead to expansion of idea and deeper understanding as well as acceptant and empathy of one another.

Creating platform to exchange perspective on design will help encourage stakeholders in design industry to learn and understand differences and lessen the gap between them. Consequently, this will minimize obstacles and create harmony in working together.

Keywords: Design, Design Platform, Designer, Client, Gap

1. บทนำ

“การออกแบบ” เป็นพัฒนาการสำคัญของมนุษยชาติที่มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน จากคำกล่าวที่ว่า “มนุษย์ไม่ได้ค้นพบไฟ แต่เราออกแบบมัน” (Nelson and Stolterman, 2012, p. 11) ที่ Harold G. Nelson และ Erik Stolterman ได้เขียนไว้ในหนังสือ The Design Way แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการออกแบบถูกดำเนินมาอย่างต่อเนื่องกว่า 35,000 ปี จนมาสู่ยุคที่มนุษย์เริ่มกำกับชื่อเรียกของบทบาทหน้าที่ทางอาชีพของตนเอง จนเกิดกลุ่มคนที่ถูกเรียกว่า “นักออกแบบ” ซึ่งในปัจจุบันวิชาชีพนักออกแบบถูกแบ่งให้แตกแขนงออกไปมากมาย ตามบริบทของทักษะและลักษณะงานที่ต่างกันออกไป โดยที่เว็บไซต์ designclassification.com ได้จัดลำดับและประเภทของการออกแบบไว้ถึง 93 หมวดหมู่ในช่วงปี พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2559 (DAC, <http://www.designclassifications.com>, 2560) ก่อให้เกิดมุมมองที่แยกส่วนกันมากขึ้น ตามจุดมุ่งหมาย ความคาดหวัง และบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน นอกเหนือจากการแยกบทบาทที่ชัดเจนระหว่าง “นักออกแบบ” กับ “ลูกค้า” แล้ว กลุ่มนักออกแบบด้วยกันเองก็ยังมีหลากหลายและแตกต่างกัน อาทิ การแยกกันอย่างชัดเจนของสาขาการออกแบบ กระบวนการทำงาน และสไตล์ของนักออกแบบแต่ละคน พื้นที่ทางทฤษฎีศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ปุ่มหลังทางการศึกษา และประสบการณ์ ฯลฯ ปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้ ก่อให้เกิด มุมมองและการรับรู้ของ “การออกแบบ” และ “งานออกแบบ” ที่แตกต่างกัน ทำให้พบเห็นการวิวาทะกันอยู่เสมอในระดับความคิดเห็น ทั้งระหว่างวิชาชีพออกแบบกับวิชาชีพอื่น ลูกค้ากับนักออกแบบ องค์กรกับสมาชิก รวมไปถึงระหว่างนักออกแบบด้วยกันเอง

หากศึกษาจากประวัติศาสตร์การออกแบบแล้ว แผนภูมิ Historic perspective (Semiotics in the Individual Sciences, Vol. II (W.A. Koch, Ed.). Bochum: Brockmeyer, 1990, pp. 418-436) ได้แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางมโนทัศน์ต่อการออกแบบในแต่ละยุคสมัย มุมมองที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของผลงานออกแบบตลอดเวลาที่ผ่านมา นำมาสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ แต่ในขณะเดียวกันความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างก็เป็นอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกัน การรับรู้และทัศนคติทางการออกแบบที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัด นำไปสู่อุปสรรคของการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบ โดยเฉพาะระหว่างลูกค้ากับนักออกแบบนั้น เกิดขึ้นจากการมี “ช่องว่าง” ระหว่างกัน ช่องว่างดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้จากการจำกัดความหมาย ทัศนคติ ประสบการณ์ ความคาดหวัง ทัศนคติ และอาชีพที่ต่างกัน เป็นต้น

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหลากหลายด้านการรับรู้และทัศนคติต่อ “การออกแบบ” และ “งานออกแบบ” ของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมออกแบบร่วมสมัย และนำผลการศึกษาไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขในการออกแบบพื้นที่แลกเปลี่ยนที่มีประโยชน์และสอดคล้องกับบริบทในประเทศไทย

ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อแสวงหาความรู้ที่จะนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยในด้านที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมสำหรับแลกเปลี่ยนมุมมองทางการออกแบบ ได้แก่ ความหมายของการออกแบบ, วิวัฒนาการของการออกแบบ, การออกแบบเชิงบริการ, มาตรฐานทางวิชาชีพการออกแบบ และการออกแบบประสบการณ์สำหรับผู้ใช้งานออนไลน์ ประกอบกับการทำวิจัยภาคสนามเพื่อศึกษามุมมองความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายในวิจัยนี้ เพื่อนำมาวิเคราะห์และออกแบบ “พื้นที่แลกเปลี่ยนทางการออกแบบ” ที่มุ่งเน้นการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบได้แลกเปลี่ยนและเรียนรู้ความคิดซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีความสำคัญกับการลดช่องว่างทางความคิด อันเป็นสาเหตุสำคัญที่จะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกันรวมถึงการออกแบบช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ให้ทำงานได้อย่างสอดคล้องกับเทคโนโลยีและวิถีของสังคมร่วมสมัย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจความหลากหลายของมุมมองและการรับรู้ต่อ “การออกแบบ” และ “งานออกแบบ” ของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพออกแบบในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของความหลากหลายเกี่ยวกับมุมมองและการรับรู้ “การออกแบบ” และ “งานออกแบบ” ของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพออกแบบ รวมถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกัน
3. เพื่อนำผลการศึกษามาประยุกต์ในการออกแบบพื้นที่การแลกเปลี่ยนความเข้าใจระหว่างกลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวิชาชีพการออกแบบ ซึ่งเชื่อว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพการออกแบบในประเทศไทย

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รวบรวม ค้นคว้าและศึกษางานวิจัย เอกสารเชิงวิชาการ บทความทางวิชาชีพ และข้อมูลจากสังคมออนไลน์ เป็นขั้นตอนที่ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการจำกัดความ ที่มา วิวัฒนาการและการประเมินคุณค่าการออกแบบ ทั้งในทางประวัติศาสตร์และทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับสมมติฐาน เพื่อกำหนดแนวทางในการวิจัยภาคสนาม

2. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลภาคสนามภายใต้กลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ได้แก่ กลุ่มนักออกแบบและลูกค้า โดยใช้รูปแบบในการจัดเก็บ 2 วิธี ได้แก่

2.1 การจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อสำรวจความคิดเห็นพื้นฐานของนักออกแบบและลูกค้า จำนวน 69 คน

2.2 การสัมภาษณ์ โดยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยนี้ เกี่ยวกับทัศนคติ ประสบการณ์ ปัญหาในการทำงานและข้อเสนอแนะในกระบวนการออกแบบ แบ่งได้ดังนี้

2.2.1 นักออกแบบ จำนวน 10 คน ซึ่งประกอบด้วย 4 ระดับ ได้แก่

2.2.1.1 กรรมการบริหารสมาคมวิชาชีพ

2.2.1.2 ผู้บริหารบริษัทที่ประกอบการออกแบบ

2.2.1.3 นักออกแบบระดับปฏิบัติการออกแบบ

2.2.1.4 นักออกแบบที่เริ่มต้นในวิชาชีพ

2.2.2 ผู้ว่าจ้างงานออกแบบ จำนวน 5 คน ซึ่งประกอบด้วย 3 ระดับ ได้แก่

2.2.2.1 ผู้ประกอบการธุรกิจ SME

2.2.2.2 ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทที่มีการว่าจ้างนักออกแบบ

2.2.2.3 เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในแผนกต่างๆ ที่ทำงานร่วมกับนักออกแบบ

3. ดำเนินการออกแบบการสร้างแบบจำลองเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

3.1 ออกแบบโครงสร้างของแพลตฟอร์มที่สามารถส่งเสริมการแลกเปลี่ยนมุมมองทางการออกแบบของกลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบ รวมถึงสอดคล้องกับพฤติกรรมของสังคมไทยและรูปแบบการสื่อสารที่ร่วมสมัย

3.2 จัดทำเนื้อหาและกิจกรรมจำลองที่จะนำไปใช้ในการสร้างต้นแบบ

3.3 ออกแบบระบบอัตลักษณ์และรูปแบบสื่อประเภทต่างๆ ที่จำเป็นในการสร้างแบบจำลองของพื้นที่ทางการแลกเปลี่ยนด้านการออกแบบ

4. การนำเสนอแบบจำลองของการวิจัยต่อคณะกรรมการ

5. การรับข้อเสนอแนะจากกรรมการและผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางการปรับปรุง

ซึ่งนอกเหนือจากคำแนะนำที่ได้รับจากคณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว งานวิจัยนี้ยังได้นำเสนอแบบจำลองต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อสำรวจความคิดเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อแนวทางปรับปรุงแบบจำลอง เพื่อให้การนำไปจัดทำจริงในอนาคตมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาเพื่อสำรวจความหลากหลายของมุมมองและการรับรู้ต่อ “การออกแบบ” และ “งานออกแบบ” ของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพออกแบบในประเทศไทย ผ่านแบบสอบถามออนไลน์และการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายของงานวิจัย สามารถสรุปหัวข้อของปัจจัยที่ทำให้เกิดมุมมองและการรับรู้ต่อ “การออกแบบ” ที่แตกต่างกันดังนี้

1. นิยามและการให้ความหมายของการออกแบบ
2. การให้คุณค่า เป้าหมาย และความคาดหวังต่อการออกแบบ
3. ประเภทของอาชีพและสถานะทางอาชีพ
4. ประสบการณ์ตรงต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการออกแบบ
5. ค่านิยมของผู้คนในสังคมไทย

ดังนั้น เพื่อนำเสนอรูปแบบจำลองของพื้นที่การแลกเปลี่ยนความเข้าใจระหว่างกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพการออกแบบ ซึ่งเชื่อว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพการออกแบบในประเทศไทย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของแบบจำลอง (prototype) โดยคำนึงถึงปัจจัยที่ได้จากการศึกษา ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการ

แบบจำลองพื้นที่แลกเปลี่ยนทางการออกแบบนี้มีชื่อว่า “Mind the gap” โดยมีแนวคิดจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลว่าอุปสรรคของการทำงานร่วมกันของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบนั้นเกิดขึ้นจาก “ช่องว่าง (gap)” ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบ ช่องว่างดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการจำกัดความ ทักษะ ทักษะการสื่อสาร และวิชาชีพ ที่แตกต่างกัน ดังนั้นพื้นที่การแลกเปลี่ยนนี้จึงมุ่งให้ความสำคัญกับช่องว่างเหล่านี้ อันเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานร่วมกัน

2. โครงสร้างและช่องทางการสื่อสารของแบบจำลอง

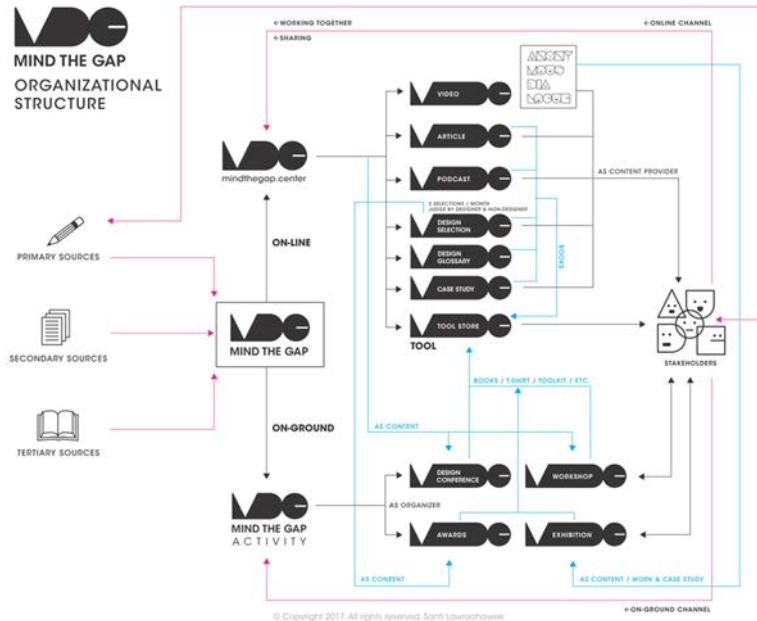
“Mind the gap” มีเป้าหมายในการเป็นพื้นที่ร่วมสมัย ที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิดระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบ จากผลการศึกษาเกี่ยวกับช่องทางในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย Mind the gap จึงถูกออกแบบให้เป็นแพลตฟอร์มที่ประกอบด้วยช่องทางการสื่อสาร 3 ช่องทางที่จะทำงานประสานกัน ได้แก่

2.1 ช่องทางสื่อสารออนไลน์ (Online) เป็นพื้นที่การสื่อสารผ่านเว็บไซต์หลักที่ชื่อ mind the gap.center นอกเหนือจากมีเนื้อหาหลักในรูปแบบ podcast วิดีโอ บทความ โดยที่ในเว็บไซต์ยังมีหมวด Glossary ซึ่งเป็นการรวบรวมและแลกเปลี่ยนความหมายของคำศัพท์ทางการออกแบบ อีกทั้งยังทำหน้าที่เสนอข่าวสารข้อมูล รับความคิดเห็น ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่น่าสนใจ รวมถึงยังเป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลและรายชื่อนักออกแบบและผู้ผลิตที่มีคุณภาพอีกด้วย

2.2 ช่องทางสื่อสารเชิงกิจกรรม (On-ground) เป็นการสร้างพื้นที่ในการร่วมกิจกรรมที่เสริมสร้างประสบการณ์ และมุมมองด้านการออกแบบ ได้แก่ การบรรยาย การเสวนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ ฯลฯ โดยนำเสนอหัวข้อหรือประเด็นที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้คนในวิชาชีพ ทั้งนี้เนื้อหาและมุมมองที่ได้รับจากช่องทางนี้ จะถูกรวบรวมเผยแพร่กลับไปในเว็บไซต์อีกด้วย

2.3 ช่องทางที่เป็นเครื่องมือหรือผลิตภัณฑ์ (Tool) เป็นช่องทางที่ถูกนำเสนอในรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ใกล้ชิดกับกลุ่มที่สนใจมากขึ้น ทั้งในแง่การให้ความรู้ เสริมสร้างทักษะความเข้าใจ และการนำไปใช้งาน อาทิ หนังสือ เกม สมุดโน้ต เครื่องเขียน ของที่ระลึก สติกเกอร์ไลน์ ฯลฯ

โครงสร้างการสื่อสารของ Mind the gap มีจุดมุ่งหมายที่จะเป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์การวิชาชีพที่มีส่วนสำคัญในกระบวนการออกแบบ โดยการวางแผนให้ช่องทางต่างๆ สามารถทำงานเชื่อมโยงกัน ดังแผนภูมิที่แสดงไว้ดังต่อไปนี้

รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงโครงสร้างการวางแผนการสื่อสาร

3. แนวความคิดในการนำเสนอ

จากวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ความคิดและมุมมองของผู้คนต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วม กระบวนการออกแบบ ส่งเสริมให้นักออกแบบมีความเป็นมืออาชีพ สร้างสรรค์ผลงานที่เกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ พื้นที่แลกเปลี่ยนนี้จึงมีแนวคิดเปรียบได้กับการส่งเสียงในระดับพอดี โดยบอกว่า “โปรดใส่ใจกับช่องว่าง (mind the gap)” ซึ่ง “การใส่ใจ” จะเป็นก้าวข่างแรกที่นำมาสู่อะไรอีกหลายสิ่ง ที่จะนำพาความคิดสร้างสรรค์ไปสู่สิ่งต่าง ๆ ตั้งแตงานที่ทำลงมาถึงกิจวัตรประจำวัน

การออกแบบโครงการ Mind the gap คำนึงถึงเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของผู้คนในปัจจุบัน รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วม มีเป้าหมายเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนด้วยการทำหน้าที่ตั้งแต่การค้นคว้า สำรวจข้อมูล และมุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบ ไม่จำกัดเพียงแค่นักออกแบบ แต่มุ่งขยายการสำรวจไปยังกลุ่มคนและความรู้อื่น ๆ ที่จะเกิดประโยชน์ต่อการทำงานร่วมกันในกระบวนการออกแบบ ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ของความหลากหลายและการเกื้อกูลความคิดซึ่งกันและกัน โดยตระหนักถึงคำนิยามบางประการในบริบทสังคมไทย ที่อาจจะอุปสรรคต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นได้ เช่น การยึดถือกับสถานะทางสังคมของบุคคล การมีทัศนคติการไม่ชอบการเผชิญหน้า การขำเกรงผู้อาวุโส ความเกรงใจจนไม่แสดงความคิดเห็น เป็นต้น ดังนั้นการเป็นตัวกลางของ Mind the gap จึงคำนึงถึงเงื่อนไขทางสังคมเหล่านี้ด้วย เป็นการนำเสนอข้อมูลที่มีการคัดกรอง จัดระเบียบ และแยกแยะข้อมูลและมุมมองที่ได้รับก่อนจะเสนอผ่านช่องทางต่าง ๆ การสื่อสารแลกเปลี่ยนกัน

4. เนื้อหาของแบบจำลอง

จากปัจจัยที่ก่อให้เกิด “ช่องว่าง” ของกลุ่มเป้าหมายของวิจัย นำมาสู่การกำหนดเนื้อหาที่จะนำเสนอใน Mind the gap โดยมุ่งไปที่การนำเสนอความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การออกแบบมีประสิทธิภาพและมีบทบาทสำคัญมากขึ้นต่อวิถีชีวิต สังคม และเศรษฐกิจ เป็นสื่อกลางที่ตั้งใจจะลดหรือเชื่อมช่องว่างระหว่างชุดการรับรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่ม ด้วยการเปิดกว้างทางความคิดเห็น ส่งเสริมการยอมรับในเหตุและ

ปัจจัยของความต่าง รวมถึงนำเสนอแนวทางการประยุกต์หรือบูรณาการความหลากหลายให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้งานการออกแบบ โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ดังนี้

- 4.1 ความหมายและความเข้าใจต่อการออกแบบ
- 4.2 คำศัพท์ทางการออกแบบและที่เกี่ยวข้อง
- 4.3 ความคาดหวัง การให้คุณค่าและการประเมินค่าต่อการออกแบบ
- 4.4 กระบวนการออกแบบ
- 4.5 ประสบการณ์ทางวิชาชีพ
- 4.6 ทักษะและแรงจูงใจต่อการออกแบบ

5. ผลงานออกแบบ

ต้นแบบของ Mind the gap ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำต้นแบบ เพื่อสามารถเสนอผลการวิเคราะห์ออกมาเป็นรูปธรรมได้ รวมถึงยังสามารถใช้ต้นแบบนี้ไปใช้เพื่อการตรวจสอบและสำรวจข้อดีข้อเสียเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป โดยแบ่งเป็นหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

- 5.1 โลโก้และระบบการใช้งาน Mind the gap
- 5.2 การออกแบบเว็บไซต์ mindthegap.center
- 5.3 การออกแบบสื่อภายใต้เนื้อหานี้

5.4 หมวดวิดีโอ โดยออกแบบโครงการจำลอง Anonymous Dialogue ซึ่งเป็นโครงการที่เป็นสื่อกลางในการรวบรวมความคิดเห็นและสร้างวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งหลายระหว่างลูกค้ากับนักออกแบบ โดยละเว้นความเป็นเจ้าของความคิดเห็นและสำนวนภาษาที่อาจก่อให้เกิดอคติ โดยสุดท้ายจะนำเสนอออกมาในรูปแบบวิดีโอแอนิเมชัน

5.5 หมวดบทความ

5.6 หมวดพอดแคสต์

5.7 หมวดกิจกรรมกรรมต่างๆ ในช่องทางออนไลน์ เช่น การจัดสัมมนา เวิร์คช็อป นิทรรศการ ฯลฯ โดยมีการออกแบบโปสเตอร์และ Key Visual ของกิจกรรมช่องทาง On-ground “Mind the gap Conference”

5.8 หมวดอ้างอิง ประกอบด้วย

5.8.1.1 คลังศัพท์ทางการออกแบบ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสามารถส่งความหมายหรือคำจำกัดความของคำศัพท์ทางการออกแบบต่างๆ เพื่อรวบรวมเข้าไว้ด้วยกัน

5.8.1.2 ทำเนียบนักออกแบบ

5.8.1.3 การคัดเลือกงานออกแบบยอดเยี่ยมโดยนักออกแบบรับเชิญและแขกรับเชิญที่ไม่ได้

เป็นนักออกแบบ

5.8.1.4 กรณีศึกษา โดยจะนำเสนอกรณีศึกษาของโครงการออกแบบที่น่าสนใจ

5.9 หมวดสินค้า ได้แก่ เสื้อยืด, โปสเตอร์ ชุดโปสเตอร์ และสติ๊กเกอร์ไลน์

5.10 หมวดสมาชิกและการมีส่วนร่วม

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมปัจจัยทั้งหลายจากการสำรวจเพื่อวิเคราะห์และค้นหาช่องว่างต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการร่วมมือกันระหว่างกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขอบเขตระหว่างลูกค้ากับนักออกแบบ ภายใต้หมวดหมู่ของปัจจัยที่ก่อให้เกิดช่องว่างของการรับรู้และทัศนคติที่ได้จากผลการวิจัย โดยคำนึงถึงอุปสรรคด้านค่านิยมและพฤติกรรมการสื่อสารของบริษัทสังคมไทยไปด้วย เพื่อนำเสนอแนวทางการสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนทางการออกแบบสำหรับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบให้ไปสู่ว่างที่กว้างขึ้น และไม่ได้จำกัดอยู่แค่การแลกเปลี่ยนเฉพาะกลุ่มนักออกแบบเท่านั้น จากผลการวิจัยทำให้ตระหนักว่าการพัฒนาการออกแบบนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบ จะต้องอาศัยความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างยิ่ง ดังนั้นกระบวนการที่นำไปสู่วัตถุประสงค์ของตนเอง ผู้อื่น และสังคม ล้วนมีความสัมพันธ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่เสมอ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่การออกแบบเข้าไปมีส่วนสำคัญต่อด้านต่าง ๆ ในสังคม ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและยุ่งเหยิงมากขึ้นทำให้กระบวนการออกแบบหนึ่ง ๆ เกี่ยวข้องกับผู้คนมากขึ้นตามลำดับ การสร้างความเข้าใจต่อการออกแบบซึ่งกันและกันของกลุ่มคนในวงกว้างมากขึ้น จึงเป็นประเด็นสนใจของงานวิจัยนี้

สำหรับข้อเสนอแนะต่องานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา กรรมการหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพหลายท่าน ที่ได้ให้ความคิดเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัยนี้ ประกอบกับข้อสังเกตที่ผู้วิจัยได้พบระหว่างดำเนินการ พอสรุปได้ดังนี้

1. การครอบคลุมกลุ่มผู้คนที่เกี่ยวข้องในวงการออกแบบอื่นๆ นอกเหนือจากลูกค้าและนักออกแบบ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรพิจารณาถึงกลุ่มคนต่างๆ ให้กว้างตามวัตถุประสงค์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ต่อไป
2. ผู้วิจัยยืนยันความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจำกัดขอบเขตภาษาในการสื่อสารของแพลตฟอร์มนี้เฉพาะภาษาไทย โดยมีเหตุผลในเรื่องการส่งเสริมความเข้าใจต่อผู้คนในกระบวนการออกแบบในทุกระดับการศึกษา ซึ่งจะทำให้การดำเนินการมีเป้าหมายที่ชัดเจน
3. การตั้งชื่อ Mind the gap โดยโลโก้ใช้เป็นคำย่อ MDG นั้นอาจไม่ได้เป็นตัวแทนที่สื่อถึงชื่อโครงการได้ตรง จึงได้รับคำแนะนำให้ใช้คำย่อว่า MTG ที่ตรงกว่า อีกทั้งยังสามารถสื่อไปถึงความหมายซ้อนที่หมายถึงการพบปะ (Meeting) ได้อีกด้วย
4. การนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายยิ่งขึ้น เช่น การศึกษา การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยที่เนื้อหาของโครงการนี้ควรเป็นเรื่องที่หลากหลาย เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของการออกแบบที่มีบทบาทต่อเรื่องอื่น ๆ ในสังคม
5. การให้น้ำหนักและรักษาสมดุลในการนำเสนอเนื้อหาต่อกลุ่มคนที่กว้าง เช่น การนำเสนอความรู้ด้านอื่นๆ ที่นักออกแบบจะได้ประโยชน์มากกว่าเรื่องออกแบบ หรือข่าวสารข้อมูลทางการออกแบบที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ไม่ใช่ นักออกแบบ เป็นต้น
6. กลยุทธ์ทางการสื่อสารและระบบการบริหารสื่อที่จะทำให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีปัจจุบัน รวมถึงการทำความเข้าใจพฤติกรรมของผู้คนในการรับและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

7. ปัญหาในการนำไปปฏิบัติ ซึ่งแรกเริ่มผู้วิจัยเห็นว่าอาจสามารถนำไปดำเนินการได้เพื่อเป็นแพลตฟอร์มทางเลือกของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แต่ภายหลังก็ได้เปลี่ยนมุมมองตนเองโดยตั้งคำถามว่า การสร้างแพลตฟอร์มใหม่หรือทางเลือกใหม่จะทำให้เกิดช่องว่างขึ้นอีกหรือไม่? หากงานวิจัยนี้มีสมมติฐานว่าการมีช่องว่างจะทำให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนาการออกแบบแล้ว การมีแพลตฟอร์มเพิ่มโดยไม่คำนึงถึงสิ่งที่มีอยู่แล้ว จะเป็นการทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นมาเพิ่มเติม ดังนั้นการคิดหรือออกแบบว่าผลการวิจัยนี้จะเชื่อมโยงและบูรณาการเข้ากับแพลตฟอร์มที่มีอยู่แล้วอย่างไร อันทำให้เกิดผลที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม จึงเป็นประเด็นที่จะนำไปพัฒนาต่อหลังจากนี้

เนื่องจากผลการวิจัยนี้ถูกนำเสนอออกมาในรูปแบบโครงการจำลอง เป็นโครงการออกแบบภายใต้วัตถุประสงค์ที่จะสร้างสรรค์ระบบปฏิบัติการซึ่งเป็นเสมือนสะพานในการเชื่อมโยงแพลตฟอร์มที่มีอยู่แล้วเข้าด้วยกัน เพื่อขยายขอบข่ายพื้นที่แลกเปลี่ยนทางการออกแบบให้เกิดการรับรู้และมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆ มากขึ้น

ดังนั้นหากพิจารณาในแง่ของการนำไปสู่ภาคปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริง รูปแบบของโครงการจำลอง Mind the gap จึงเป็นเพียงต้นแบบทางความคิดเท่านั้น เป็นต้นแบบที่ยังมีรายละเอียดที่ต้องพัฒนาและปรับปรุงอีกมากเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวมา

เอกสารอ้างอิง

Bochum: Brockmeyer. Semiotics in the Individual Sciences, Vol. II . W.A. Koch, Ed, 1990.

Harold G. Nelson and Erik Stolterman. The Design Way (Second Edition). The MIT Press, 2012.

John Heskett. Design, A Very Short Introduction. Oxford University Press, 2002.

การออกแบบสื่อการสอนแบบพกพาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในชุมชนแออัด

INSTRUCTIONAL DESIGN FOR UNDERPRIVILEGED CHILDREN IN SLUM

พงศธร วัฒนา¹ จักรพันธ์ ชรินรัตน² และสุวิทย์ รัตนานันท์³

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต (ccbe3il@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

³ อาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

ในสังคมเมืองปัจจุบันมีหลากหลายปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ปัญหาสำคัญที่ควรจะต้องแก้ไขเป็นอันดับแรกคือปัญหาด้านการศึกษาของเด็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด เนื่องจากความยากจน ของครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เด็ก ๆ ทำงานเพื่อหาเงินในการดำรงชีวิต เด็ก ๆ พ่อทำงานได้เงินจึงไม่อยากเรียนหนังสือ พ่อไม่มีความรู้ ปัญหาอย่างอื่นก็ ตามมาเป็นลำดับ อาชญากรรม ยาเสพติด สู้ดท้ายกลายเป็นปัญหาของสังคม ซึ่งยังไม่มีการแก้ไขอย่างถูกวิธี

จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ผู้วิจัยทำการศึกษา พฤติกรรม พัฒนาการ การเรียนรู้ของกลุ่มเด็กในพื้นที่ชุมชนแออัด โดยเลือกศึกษากลุ่มเด็ก ๆ ในช่วงอายุ 6-9 ปี เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่มีพัฒนาในหลายด้าน ที่ ต้องการการเรียนรู้ที่ถูกต้อง การรู้จักในหน้าที่ของตนเอง คุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาไปสู่บุคคลที่มีคุณภาพในสังคม จึงเกิดแนวคิดในการสร้างสื่อการสอนเฉพาะสำหรับเด็กในชุมชนแออัด โดยให้ครูอาสาใช้เป็นเครื่องมือในการสอน โคนตัวชิ้นงานนี้ออกแบบให้สามารถใช้ได้โดยง่ายและตอบสนองต่อการเรียนการสอนในแต่ละกิจกรรม เพื่อหวังว่าท้ายที่สุดจะเป็นเครื่องช่วยขัดเกลา ทำให้เด็กเหล่านี้เป็นคนดีของสังคมและ เป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยกันพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: การศึกษาของเด็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด, คุณธรรม, จริยธรรม

ABSTRACT

Nowadays, there are many problems occurred in the modern society. The first problem that we should to solve is education problem of the children who live in slum. Because of poverty problem in their family, they must to work for help their family to earn more money. Finally, they will go away from education and they think that education is not necessary for their life. They are causes of many social problems that we couldn't find the appropriate way to solve them, such as crime and drugs.

From this problem, the study is focused on behaviors and development of learning of children in crowded community, 6-9 years old. Because of the development happen in many sides of children in this ages. So, they have to get the correct knowledge about their duties, moral and ethics for making them will be the good citizen of society.

This is why the instruction media are created for children for crowded community volunteer teachers will use it as equipment. This instruction media is designed for easy to use and respond to each activity. The purpose of this instruction media is made is children to be the good citizen of society for developing our country in the future.

Keywords: Education Problem of the Children, Moral and Ethics

1. บทนำ

ปัจจุบันมีชุมชนแออัดทั่วประเทศประมาณ 5,500 ชุมชน 1.5 ล้านครัวเรือน ประชากรประมาณ 6.75 ล้านคน ขณะที่ในกรุงเทพฯ ๑ มีชุมชนแออัดประมาณ 1,000 แห่ง ซึ่งคนในชุมชนแออัดส่วนใหญ่ จะเป็นแรงงานจากชนบทย้ายเข้ามาอยู่อาศัยในเมือง เกิดเป็นสังคมชุมชน เขวชนในชุมชนส่วนมากขาดการศึกษาเนื่องจากความยากจน พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เด็กทำงานเพื่อหาเงินในการดำรงชีวิต พ่อเด็กทำงานได้เงินจึงไม่อยากเรียนหนังสือ พ่อไม่มีความรู้ปัญหาอย่างอื่นก็ตามมาเป็นลำดับ อาชญากรรม ยาเสพติด สูดท้ายกลายเป็นปัญหาของสังคม ซึ่งยังไม่มีการแก้ไขอย่างถูกวิธี จากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการศึกษา พฤติกรรม พัฒนาการการเรียนรู้ของกลุ่มเด็กในพื้นที่ชุมชนแออัด โดยเลือกศึกษากลุ่มเด็กในช่วง 9-12 ปี เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่มีพัฒนาในหลายด้านซึ่งต้องการการเรียนรู้ที่ถูกต้อง การรู้จักในหน้าที่ของตนเอง คุณธรรม จริยธรรม อันเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาไปสู่บุคคลที่มีคุณภาพในสังคม จึงเกิดแนวคิดในการสร้างสื่อการสอนเฉพาะที่ตอบสนองต่อเด็กในชุมชนแออัด โดยให้ครูอาสาใช้เป็นเครื่องมือในการสอนเพื่อขัดเกลา ทำให้เด็กเหล่านั้นเป็นคนดีของสังคม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการศึกษาของเด็กในชุมชนแออัด
2. เพื่อเปรียบเทียบระบบการศึกษาใน โรงเรียนของรัฐบาลที่เด็กในชุมชนแออัดทำการศึกษาอยู่ กับ โรงเรียนทางเลือก
3. เพื่อออกแบบพัฒนาแผนการสอนจำเพาะสำหรับเด็กในชุมชนแออัด

3. การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง โดยใช้กรณีศึกษาชุมชนแออัด ในพื้นที่ ชุมชนรจกัรตึกแดงบางซื่อ กรุงเทพมหานคร โดยมีขอบเขตในการวิจัยดังนี้

1.3.1. ศึกษาพัฒนาการของเด็กในช่วงอายุ 6-9 ปี จำนวน 10-12 คน

1. พัฒนาการทางด้านสังคม
2. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา
3. พัฒนาการทางด้านอารมณ์และร่างกาย

1.3.2 ศึกษาารูปแบบวิถีชีวิตของสังคม ครอบครัวในชุมชนแออัด

1. การดำรงชีวิตของเด็กในชุมชนแออัด
2. ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนแออัด

1.3.3 ศึกษาาระดับความรู้ของเด็กในชุมชนแออัด

1. เปรียบเทียบการเรียนการสอน โรงเรียนของรัฐบาลที่เด็กได้รับการศึกษาอยู่กับ โรงเรียนทางเลือก

2. นำข้อดีจากการเปรียบเทียบมาสร้างแผนการสอนจำเพาะสำหรับเด็กในชุมชนแออัด
  - 1.3.4 นำข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ทำแผนการสอน โดยสร้างแผนการสอนระยะเวลา 6 เดือน 3 ระยะ
    1. ระยะที่ 1 เรียนรู้ชุมชน (community learning) เรียนรู้ชุมชนของตนเอง
    2. ระยะที่ 2 อยู่กับชุมชน (stay with community) วิชิตคิดเพื่อการแก้ปัญหา
    3. ระยะที่ 3 เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน (as part of the community) สร้างความสัมพันธ์พัฒนาชุมชน
  - 1.3.5 ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการออกแบบ
    1. ออกแบบตัวอย่างชิ้นงานที่สามารถเก็บอุปกรณ์การสอนตามแผนการสอน
    2. นำผลงานที่ออกแบบพัฒนาปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ ต่อผู้ใช้งานมากที่สุด
  - 1.3.6 ทดลองใช้จริง สรุปผล เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการนำเสนอ

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการศึกษาของเด็กในชุมชนแออัดพบว่าปัญหาส่วนให้เกิดจากสภาพแวดล้อมวิถีชีวิตความเป็นอยู่การขาดซึ่งคุณธรรมจริยธรรมในชุมชน นำไปสู่พฤติกรรมการเรียนแบบในทางที่ไม่ดี จากผู้ใหญ่ในชุมชนทำให้เด็กเห็นเป็นตัวอยางว่าการหาเงินไม่จำเป็นต้องมีความรู้ไม่ต้องเรียนหนังสือสูงก็สามารถหาเงินได้โดยง่ายจนท้ายที่สุดเกิดเป็นปัญหาทางสังคมเพราะไม่มีความรู้ จากการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแผนการสอนในโรงเรียนของรัฐบาลที่เด็กทำการศึกษากับแผนการสอนของโรงเรียนทางเลือกต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าแผนการสอนในโรงเรียนรัฐบาลมุ่งเน้นในเชิงทฤษฎีจนมากเกินไปเด็กเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียวซึ่งต่างจากแผนการสอนของโรงเรียนทางเลือกที่มุ่งเน้นการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎีจากผลจากการเก็บข้อมูลได้ทำการเปรียบเทียบเพื่อพัฒนาปรับปรุงพัฒนาเป็นแผนการสอนจำเพาะสำหรับเด็กในชุมชนแออัดโดยที่แผนการสอนนี้จะมุ่งเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรม แต่เมื่อทำการออกแบบแผนการสอนเสร็จกับพบเจอปัญหาคือแต่ละกิจกรรมในแผนการสอนมีวัสดุอุปกรณ์ในการสอนจากเหตุนี้เองจึงทำการออกแบบตัวจัดเก็บอุปกรณ์การสอนที่อยู่ในรูปแบบของรถเข็นเพื่อสะดวกต่อการใช้งานในพื้นที่จำกัด

รูปที่ 1 แสดงรูปเล่มของแผนการสอนที่ออกแบบขึ้น

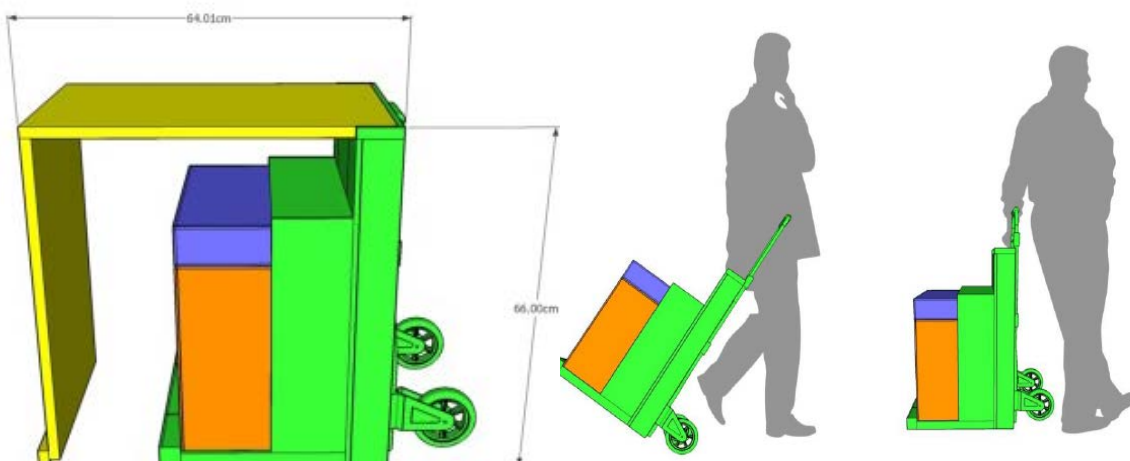
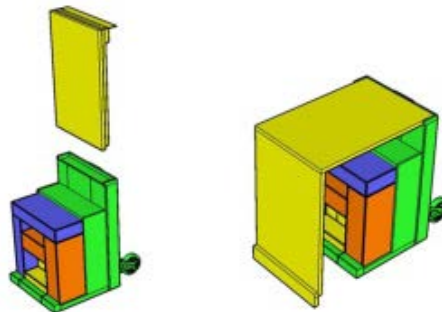
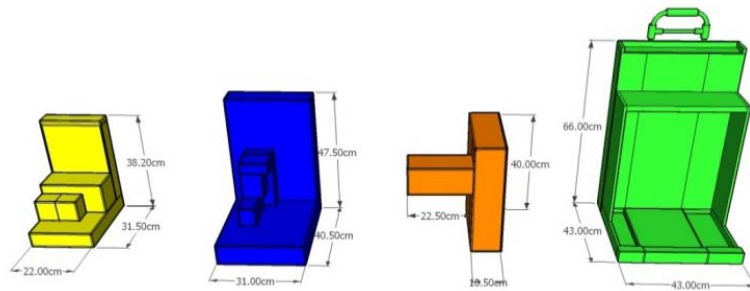

รูปที่ 2 แสดงเนื้อหาตามแผนการสอนระยะเวลาเดือน

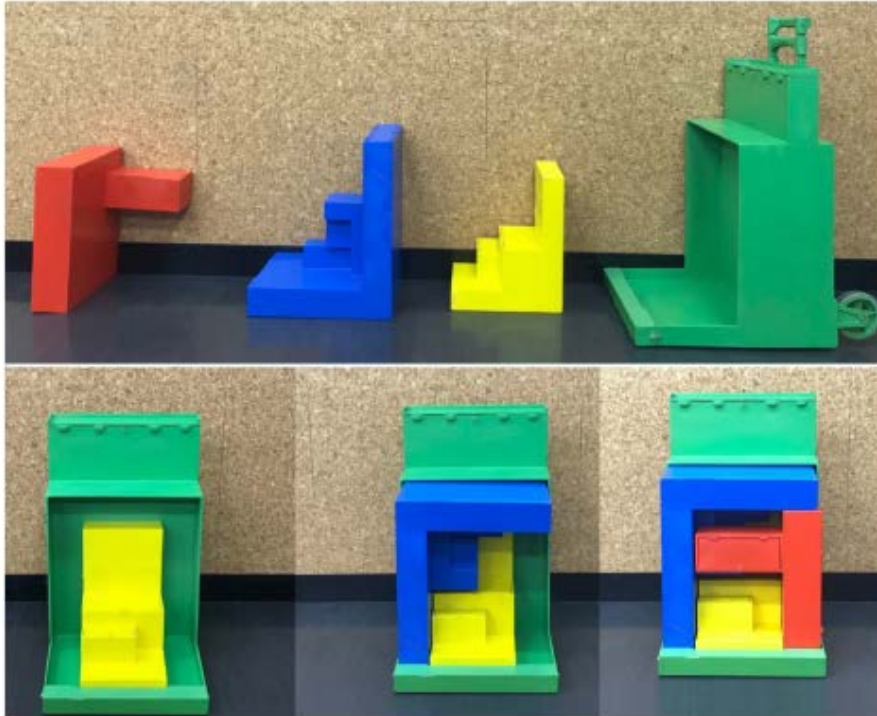

รูปที่ 3 แสดงอุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมตามแผนการสอน

รูปที่ 4 แสดงแบบจำลองขนาดและวิธีการใช้งาน

รูปที่ 5 แสดงชิ้นงานจริงเพื่อเสร็จสมบูรณ์

รูปที่ 6 แสดงการใช้งานในสถานที่จริง

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการทำการวิจัยพบว่าเด็กในช่วงอายุ 6-9 ปี ทั้งเพศชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดมีพัฒนาทางการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นชนิดก้าวกระโดด โดยจากที่เด็ก ๆ จะทำตามและเลียนแบบพฤติกรรมของคนในชุมชนเพียงด้านเดียวเมื่อได้รับการสอนที่พัฒนาขึ้นมาเฉพาะ ในส่วนของเนื้อหาทำให้ตัวเด็กเองมีวิธีจัดการกับความเครียด รู้จักจัดลำดับการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง มีเหตุและผลในส่วนของกิจกรรมที่อยู่ในแผนการสอนนั้นอ้างอิงจากระบบบริบทโดยรอบของชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่เป็นหลัก โดยง่ายต่อการทำความเข้าใจทั้งตัวเด็กเองและตัวครูผู้สอนสอดคล้องตามหลักทฤษฎีการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) และหลักทฤษฎีการสอนแบบอื่นๆ ซึ่งได้นำมาปรับปรุงใช้กับแผนการสอนที่ถูกออกแบบขึ้นซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกชุมชน ในส่วนของตัวจัดเก็บอุปกรณ์การสอนนั้นออกแบบมาเพื่อรองรับการใช้งานของกิจกรรมการสอนเพื่อสะดวกในการเข้าถึงชุมชนและยังสามารถสร้างจุดสนใจ เพื่อชักนำให้เด็กเข้ามารับการเรียนรู้ ในอนาคตผลงานวิจัยนี้ยังสามารถประยุกต์พัฒนาเป็นเครื่องมือที่ไม่ใช่เพียงแต่ใช้เป็นการสอนเด็กเพียงอย่างเดียวแต่จะครอบคลุมถึงการพัฒนาคนในชุมชนไปในทิศทางที่ดี

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากที่ได้ทำการศึกษาวิจัยปัญหาทางการศึกษาในชุมชนแออัดทำให้รู้ถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กในชุมชนแออัดขาดการศึกษาทั้งที่มีโอกาสได้เรียนแต่ทำไมเลือกที่จะไม่เรียน ทั้งนี้เกิดจากสภาพแวดล้อมในชุมชน ตัวอย่างที่ไม่ดีที่พบเห็นจากคนในชุมชนการขาดความรักความอบอุ่นภายในครอบครัว ตามมาด้วยปัญหาอื่นๆ สุดท้ายกลายเป็นปัญหาของสังคมที่เรื้อรังยากที่จะแก้ไข ด้วยเหตุนี้เองสื่อการสอนแบบพกพานี้จึงเป็นเสมือนเครื่องมือเบื้องต้นที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และขัดเกลาเด็กให้เป็นคนดีของสังคมซึ่งในอนาคตยังสามารถพัฒนาใช้สำหรับคนทุกเพศทุกวัยไม่เพียงเฉพาะแต่เด็กเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2558).หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานการเรียนรู้.สืบค้นจาก

<http://math.ipst.ac.th/wp/PDF/Curriculum%202551.pdfcontent/uploads/2015/ที่มา/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2543).การศึกษาในระบบมอนเตสซอรี (Montessori). กรุงเทพฯ:สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ

บริบทของการเล่าเรื่องในรูปแบบต่าง ๆ

Context of Story Telling

ประพร เตียรสิน¹ ไพจิตร อังศิริวัฒน์² และธีรนาท หวังศิลปคุณ³

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต (kong.praporn@gmail.com)

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

³ อาจารย์ประจำ หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการออกแบบวิธีการเล่าเรื่องในรูปแบบที่ต่างออกไป โดยหยิบเอาแก่นหลักของหนังสือ 1984 มาออกแบบวิธีการเล่าเรื่องในรูปแบบที่ต่างออกไปจากเดิมเพื่อความเข้าถึงง่าย และสื่อสารได้รวดเร็ว

หนังสือ 1984 เป็นวรรณกรรมการเมืองที่ถูกเขียนขึ้นในปี ค.ศ.1949 และพูดถึงเรื่องราวในปี ค.ศ.1984 บอกเล่าถึงความน่ากลัวของระบอบเผด็จการที่ทำงานอยู่รอบตัวของประชาชน โดยที่ไม่มีใครรู้สึกถึงความไม่ปกติ

จากการศึกษาแก่นเรื่องที่หนังสือ 1984 ต้องการนำเสนอ และโครงสร้างของระบบเผด็จการจากประวัติศาสตร์จะพบว่า เหตุการณ์และเรื่องราวที่เกิดขึ้นในหนังสือ 1984 ก็มีอยู่และเกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ในสังคมที่บอกว่าตัวเองเป็นสังคมของประชาธิปไตยก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่ายังมีโครงสร้างและวิธีการของเผด็จการคอยแฝงตัวและทำงานอยู่โดยที่เราอาจไม่รู้ถึงความผิดปกติทั้งที่มันคือ ความไม่ปกติ

เป็นข้อสรุปในการออกแบบ แคมเปญโปสเตอร์การเมือง ที่นำเสนอถึงวิธีการในการป้องกันและทำให้คนทั่วไปตระหนักรู้และรู้ทันถึงแง่เหลี่ยมและวิธีการของเผด็จการที่แฝงตัวและทำงานอยู่รอบตัวเรา เป็นวิธีการ 6 วิธี ผ่านการเล่าเรื่องผ่านโปสเตอร์ 6 ใบที่แตกต่างกัน เพื่อการเข้าถึงที่ง่าย และสื่อสารได้รวดเร็ว

คำสำคัญ: 1984, การเล่าเรื่อง, ระบอบเผด็จการ, แคมเปญโปสเตอร์การเมือง

ABSTRACT

The purpose of this research is to study storytelling design in a different way. By analyzing Nineteen Eighty-Four (1984), the way in which the story was designed differently from its original allows for easy access and fast communication.

Nineteen Eighty-Four (1984) is political literature written in 1949 and discusses a dystopia in the future; a horrible dictatorship that works due to the normalization of the abnormality of that system in the minds of the people.

According to the ideas explored in the book, as well as the study of authoritarian regimes in history, it can be seen that the series of events represented in the book may have similarities to events that occurred in the real world.

In a society that claims to be a democracy, it cannot be denied that there may be underlying structures of dictatorship present and how this may make us feel uncomfortable is an interesting discussion point.

In conclusion, the design of this political poster campaign aims to show the ways in which we can prevent propaganda adversely affecting our thoughts and actions. Making people aware of the tricks and methods of authoritarianism that may be working around us, it is an approach to telling stories through six different posters for easy exposure.

Keywords: 1984, storytelling, authoritarian system, political poster campaign

1. บทนำ

มนุษย์มีรูปแบบการสื่อสาร วิธีการเรียนรู้ ศึกษาทำความเข้าใจเหตุการณ์รอบตัวได้หลายรูปแบบ หนึ่งในรูปแบบเหล่านี้คือ เรื่องเล่า เครื่องมือสื่อสารที่มนุษย์ใช้ถ่ายทอด ความรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ ปัจจุบันเรื่องเล่าถูกนำมาใช้ในในรูปแบบที่หลากหลายและเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนรู้ และส่งเสริมจินตนาการได้เป็นอย่างดี การเล่าเรื่องคือ การถ่ายทอดความรู้จากผู้เล่าไปสู่ผู้ฟัง คือการทำความเข้าใจในสิ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ การสังเคราะห์ทางความคิด วิเคราะห์ ตีความ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวในแบบต่างๆ ผ่านกระบวนการคิด และนำไปต่อขอจนเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อตนเองและสังคมได้

การเล่าเรื่อง ไม่ใช่เรื่องใหม่อะไร เป็นสิ่งที่อยู่กับมนุษย์มาตั้งแต่คิดเป็นตัวจับเคลื่อนให้มนุษย์ก้าวไปข้างหน้าและเรียนรู้เรื่อยๆ ทั้งนี้การ เล่าเรื่อง ก็เปลี่ยนถ่ายตามยุคสมัยตั้งแต่ การเล่นละคร การเขียนหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ รายการทางวิทยุ ซึ่งก็เป็นที่ไปตามสื่อที่เกิดขึ้นในแต่ละยุค และความเหมาะสมที่แตกต่างกันในแต่ละบริบท

วรรณกรรมเรื่อง 1984* ถูกเขียนขึ้นโดย จอร์จ ออร์เวลล์(George Orwell) โดยเรื่องราวถูกเขียนขึ้น และถูกตีพิมพ์ในปีคศ.1949 กล่าวถึงเรื่องราวในปีคศ.1984 เป็นวรรณกรรมที่สะท้อนภาพสังคมอันถูกจำกัดไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างสิ้นเชิง พยายามแสดงให้เห็นถึงความ ไม่ปกติ ของสังคมทั้งที่ ทุกอย่างดูเหมือนเป็นเรื่อง ปกติ มันคือ ความปกติทั้งที่ไม่ปกติ ที่เกิดขึ้นในสังคม 1984 สังคมแบบขัดแย้งระหว่างแนวคิดและการปฏิบัติ หนังสือ 1984 ถูกตีพิมพ์ขึ้นในช่วงสงครามเย็นและแสดงให้เห็นถึงความน่ากลัวของระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จ ในแง่มุมต่างทั้งการบังคับใช้ภาษาเพื่อลดทอนความคิดของประชาชน การเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์เพื่อเชิดชูตัวผู้นำ การใช้ความกลัวในการควบคุมประชาชน การสร้างศัตรูเพื่อให้ประชาชนมีศัตรูร่วมกันและมีความเข้าใจว่าต้องสามัคคีกันและรักชาติ รักผู้นำเพื่อทำลายศัตรู

นอกจากนี้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในหนังสือ 1984 ยังเกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง หากเราลองมองย้อนกลับไปประวัติศาสตร์โลก เราก็จะเห็นเรื่องราวของ 1984 ในโลกแห่งความเป็นจริง เช่น เผด็จการทหารของ ฮิตเลอร์ที่ใช้ความกลัวควบคุมประชาชนหรือสร้างศัตรูร่วมโดยใช้ชาวยิวเป็นแพะ เพื่อสร้างความเกลียดชังในระดับมวลชนหรือเผด็จการฟาสต์ซิสและโจเซฟ สตาลิน ที่ใช้วิธีเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาและควบคุมข่าวสารเพื่อเชิดชูตัวผู้นำและชาติ ในปัจจุบันก็ยังมีประเทศเกาหลีเหนือที่ใช้กลยุทธ์แบบเดียวกับที่กล่าวไว้ในหนังสือ 1984

รูปแบบการปฏิบัติแบบเผด็จการในปัจจุบันอาจไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมสากลแต่เราก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่ามันยังมีอยู่ แต่อาจเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมดังเช่น เหตุการณ์การให้ข่าวแบบหนึ่งแต่ความจริงเป็นอีกแบบหนึ่ง

หรือการออกกฎหมายบังคับใช้โดยไม่สามารถจัดขึ้นได้ การเปลี่ยนแปลงกฎหมายโดยไม่ถูกต้อง การบิดเบือนข่าว การควบคุมปิดกั้นข่าวสาร สิ่งเหล่านี้ยังเกิดขึ้นในปัจจุบันทั้งที่เป็นสังคมแห่งประชาธิปไตยแต่ก็ยังมีโครงสร้างเหล่านี้เกิดขึ้น โดยสิ่งที่ ออร์เวลต้องการจะนำเสนอ นั่นคือความน่ากลัวของ ระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จที่ควบคุมทุกอย่างรอบตัวเราและสร้างวาทกรรมขึ้นมาเพื่อควบคุมเรา โดยเรายังมองว่ามันเป็นเรื่องปกติ ทั้งที่ความเป็นจริงมันคือความ ไม่ปกติ

ผู้วิจัยจึงเห็นโอกาสที่นำเสนอสิ่งที่ ออร์เวลพยายามเสนอผ่านการเล่าเรื่องในรูปแบบโปสเตอร์แคมเปญ เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึง ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ทำให้คนทั่วไปตระหนักรู้ในเรื่องการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยศึกษาวิธีการเล่าเรื่องในลักษณะต่างๆ และหาความเหมาะสมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสิ่งที่เราต้องการจะสื่อสาร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาที่มาและ โครงสร้างของระบบเผด็จการ
2. เพื่อศึกษาวิธีสื่อสารผ่านงานออกแบบโปสเตอร์
3. เพื่อให้คนตระหนักถึงความเป็นเผด็จการที่มันแฝงอยู่รอบตัวเรา

3. การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อที่จะหาความเป็นไปได้ในการเล่าเรื่อง เพื่อให้ได้ผล ตามจุดมุ่งหมายที่หวังไว้ หรือในบริบทที่แตกต่างออกไป

3.1 ศึกษาคัดเลือกวรรณกรรมที่จะนำมาเล่าในรูปแบบใหม่ที่ต่างออกไปจากเดิม โดยตัดสินใจเลือกหนังสือ 1984 ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่เป็นที่รู้จักกันเป็นสากล และถูกพูดถึงหรือหยิบยกขึ้นมาเปรียบเทียบกับสถานการณ์ต่างๆ ในหลายๆ เหตุการณ์ ถูกพูดถึงในแง่ที่ว่าแนวคิดเรื่องราวที่เกิดขึ้นในหนังสือ ไม่มีวันจะเป็นจริง หรือแม้กระทั่งความเป็น 1984 ได้ตายไปแล้ว แต่หนังสือ 1984 ก็ยังถูกพูดถึงและหยิบยกขึ้นมาเปรียบเทียบกับ ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเรื่อยมา ซึ่งหนังสือ 1984 ถูกตีพิมพ์ในปี 1949 ซึ่งแม้จะผ่านมาเป็นเวลายาวนานแต่หนังสือ 1984 ก็ยังถูกหยิบยกขึ้นมาพูดถึง และเปรียบเทียบอยู่เสมอ อาจพูดได้ว่า แนวคิดหรือเรื่องราวที่อยู่ในหนังสือ 1984 มีความทันสมัย ไม่ว่าจะอยู่ในยุคสมัยไหนก็ตาม

3.2 ศึกษาทำความเข้าใจและเลือกประเด็นจากหนังสือ 1984 เรื่องของระบอบเผด็จการ ทำความเข้าใจ และหารูปแบบ โครงสร้างของระบอบเผด็จการเพื่อคิดหาวิธีการแก้ไขและถ่ายทอดด้วยการเล่าเรื่องในบริบทที่ต่างออกไป

3.3 ทดลองและพัฒนาารูปแบบการเล่าเรื่อง โดยตัดสินใจเลือกเล่าเรื่องผ่านสื่อโปสเตอร์ เพราะมีจุดมุ่งหมายในการสื่อสารต่อคนหมู่มากเพื่อให้เข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย ทำการเลือกใช้สัญลักษณ์เข้ามาสื่อความและทดลองความเป็นไปได้ในหลายๆ รูปแบบของการใช้สัญลักษณ์แทนความ เพื่อความเข้าใจ

3.4 ตัดสินใจเลือกใช้การสื่อความผ่านสัญลักษณ์โดยการเลือกใช้ความหมายหลักและความหมายซ้อนเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและสื่อสารต่อกัน และการได้สายตาที่ง่ายเพื่อสื่อความไปที่ผู้ดูได้ด้วยความรวดเร็วและตรงประเด็น

4. ผลการวิจัย

ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรมเรื่อง 1984 ซึ่งเป็นเรื่องราวที่กล่าวถึงความน่ากลัวของระบอบเผด็จการ เพื่อทำความเข้าใจ ผู้วิจัยได้ทำการการศึกษาทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ความเป็นมาของระบอบเผด็จการตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้ทราบถึงการทำงานและโครงสร้างวิธีการของระบอบเผด็จการ ผลกระทบของเผด็จการที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของเราและคนทั่วไป และยังพบว่าโครงสร้างเหล่านี้ยังเกิดขึ้นอยู่โดยทั่วไป โดยแฝงตัวอยู่กับระบบการจัดการในเรื่องต่างๆ แม้แต่ในประเทศที่เรียกตัวเองว่าเป็นประเทศประชาธิปไตย ก็ยังมีสิ่งนี้อยู่ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่ามันคือจุดประสงค์ในการเล่าเรื่องของหนังสือ 1984 คือการทำให้คนถูกคิดหรือตระหนักรู้ถึง เรื่องราวเหล่านี้ผ่านการอ่านนิยาย 1984 ผู้วิจัยจึงมีความคิดที่จะนำแก่นเรื่องของหนังสือ 1984 มาออกแบบการเล่าเรื่องในอีกบริบทที่แตกต่างไปจากเดิม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้คนทั่วไปได้ตระหนักรู้ถึงสิ่งเหล่านั้น สามารถเข้าถึงและทำความเข้าใจได้ง่าย ผู้วิจัยได้ตัดสินใจเลือกใช้สื่อโปสเตอร์เนื่องจาก เป็นสื่อที่ใครก็สามารถเข้าถึงได้และมีต้นทุนที่ต่ำเหมาะแก่การนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์หรือการณรงค์ โดยศึกษาวิเคราะห์ และหาวิธีป้องกัน วิธีการของระบอบเผด็จการที่แฝงเข้ามาในรูปแบบของสิ่งต่างๆ และตัดสินใจสรุปรวบรวมข้อมูลออกมาเป็น โปสเตอร์ที่มีเนื้อหาที่แตกต่างกัน 6 ใบ โดยพูดถึงวิธีการในการป้องกันการเกิดของระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จที่แตกต่างกัน 6 วิธี ซึ่งได้ศึกษาจากประวัติศาสตร์และ โครงสร้างของระบอบเผด็จการทั้งหมดนำมาสรุปเป็นหัวข้อวิธีการที่จะทำให้เราสู้เท่าทันถึงระบอบเผด็จการที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่โปสเตอร์จะสามารถสร้างความมุกคิด ตระหนักรู้ถึง ซึ่งในโปสเตอร์แต่ละใบ จะไม่เป็นเพียงการให้ข้อมูลตรงๆ แต่จะใช้วิธีการทางสัญลักษณ์เพื่อใช้ภาพในการแทนความหมายของโปสเตอร์แต่ละใบ คิดจากเหตุการณ์รอบตัวหรือแม้แต่เรื่องการเมืองโดยใช้บริบทรอบๆ ตัวเรา ให้มีความเป็นสากลเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้ดูและตัวงาน ผู้พบเห็นจะสามารถเห็นและเข้าใจได้โดยด้วยความรวดเร็ว และการใช้สีที่แตกต่างกันของสีโทนร้อนและสีโทนเย็นเพื่อขับเน้นตัวรูปภาพเพื่อดึงดูดสายตาและ ติความค่า และวิธีการออกมาเป็นภาพประกอบเพื่อสร้างความเข้าใจได้อย่างรวดเร็วและใช้วิธีการวาง เลย์เอาท์โดยเน้นความสำคัญตรงกลางของโปสเตอร์เพื่อง่ายต่อการไล่สายตา เพื่อการเข้าถึงที่รวดเร็วและสื่อความอย่างตรงไปตรงมา

รูปที่ 1 แสดงเนื้อหาโปสเตอร์ทั้ง 6 แบบ

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาประวัติศาสตร์และ โครงสร้างของระบอบเผด็จการ เราจะพบว่าถึงเป็นประเทศที่บอกกว่าตัวเองเป็นประชาธิปไตย แต่ก็ยังมีโครงสร้างของระบบเหล่านี้อยู่

ตัวแคมเปญโปสเตอร์นี้ ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่การต่อสู้เพื่อต่อต้านระบบเผด็จการแต่มีอยู่เพื่อสร้างความตระหนักรู้ ทำให้คนถูกคิด เตือนสติ มีวิจารณญาณในการเสพสื่อและคิดทบทวนก่อนตัดสินใจที่จะเชื่อในข้อมูลหนึ่งๆ อาจมีการใช้ตัวขรเพียงอย่างเดียวและใส่คอนเซปของโปสเตอร์แต่ละใบลงไปในเทคนิคของการนำเสนอตัวอักษรก็จะทำให้สามารถสื่อสารได้ ตรง แรง ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธีรยุทธ บุญมี. (2551). *การปฏิบัติศาสตร์ของโซซอร์เส้นทางสู่โพสต์โมเดิร์นนิสม์* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท เกล็ดไทยจำกัด.
- ประชา สุวีรานนท์. (2551). *ดีไซน์ คัลเจอร์* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : ฟ้าเดียวกัน.
- ปรีดี พนมยงค์. (2559). *เราจะต่อต้านเผด็จการ ได้อย่างไร* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : WAY OF BOOK.
- ลูปตัน, อันเลน. (2557). *Graphic design thinking : ก้าวข้ามการ Brainstorm* [Graphic Design Thinking: beyond brainstorming] (พิมพ์ครั้งที่ 1) (จุติพงศ์ ภูสุมาตฺร, ผู้แปล). นนทบุรี : ไอดีซีฯ.
- วัชระ คลายนาทฺร, สุชุม นวลสกุล และคณะ. (2559). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาสังคมศึกษา*. สืบค้นจาก <http://www.mwit.ac.th/~keng/lesson05/3.doc>

แนวคิดจากผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านการออกแบบ: การประยุกต์สิ่งของจากความต้องการ

UNINTENDED DESIGN: OBJECTS IMPROVISED FROM NEED

ณัฐนิชาต์ ศิริวัลลภ¹ สุวิทย์ รัตนานันท์² และ David Marc Schafer³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต (Nat_nicha_@hotmail.com)

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

³ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดจากการใช้งานสิ่งของอย่างผิดจุดประสงค์ จากกรณีสังเกต เหตุการณ์ พฤติกรรม และการใช้งานสิ่งของในชีวิตประจำวันรอบตัว แล้วนำมาทดลองเพื่อหากระบวนการเปลี่ยนแปลง วัสดุจากขยะประเภทพลาสติกให้กลับมาเป็นวัตถุดิบในการใช้งานได้อีก และยังทำให้เกิดประโยชน์เพิ่มมูลค่าให้กับขยะ พลาสติกให้ได้มากที่สุด รวมไปถึงการนำเสนอและเผยแพร่ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปต่อยอดทางความคิด สร้างสรรค์ต่อไปได้

ผลการวิจัยพบว่า การทดลองวัสดุประเภทพลาสติกสามารถนำกลับมาใช้ในรูปแบบอัปไซคลิง (Up-cycling) เพื่อนำมาใช้เป็นวัสดุทดแทนในการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ โดยศึกษาและวิเคราะห์ถึงข้อดี ข้อเสีย คุณสมบัติ และแนวทาง ในการขึ้นรูปต้นแบบจากสิ่งของเหลือใช้ที่สามารถหาได้ง่ายภายในบ้าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานที่ได้จากการทดลอง ผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงและตัดแปลงวัสดุจากขวดพลาสติก รวมถึงแนวทางในการออกแบบ และเพิ่มคุณค่าของวัสดุ โดยการวิจัยครั้งนี้หากมีการศึกษาค้นคว้า และต่อยอดงานวิจัยชิ้นนี้ ย่อมสามารถนำวัสดุเหลือใช้ต่าง ๆ ในปัจจุบันไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีกในหลากหลายทิศทาง

คำสำคัญ: อัปไซคลิง, การตัดแปลง, พลาสติก

ABSTRACT

The objective of this research was to study the ideas from the use of offense intended use by observing the behavior and using stuff in daily life to find the process of reforming the material from plastic waste to become a raw material and add value to the rest of the waste using as much as possible. The presentation and the dissemination of knowledge as a way to apply and inspire the further expand their creative thinking.

The research found that the trial of plastic waste can be used by up-cycling way as alternative materials to create new products by studying and analyzing the pros and cons, qualifications, processes of forming from a dumping waste and formed the molds with simple equipment in the household. The results of the trial through the process of change and modify the material from the plastic bottle. The design concept of this product is adapt by bring the experimental results of materials and every object that easy to find around or disposable stuffs together to become a product.

In addition this research can be taken further in many different directions to make more use of waste materials of our modern days.

Keywords: Up-cycling, Adaptation, Plastic

1. บทนำ

ทุกวันนี้สินค้าอุปโภคและบริโภคมีความหลากหลายและมีการออกแบบให้สวยงาม เพื่อดึงดูดให้ผู้บริโภค และบริโภคเลือกซื้อสินค้าให้ได้มากที่สุด โดยไม่คำนึงถึงการใช้งานให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ จึงทำให้ผู้ใช้มีการตัดแปลง สิ่งของต่างๆที่ไม่ตรงตามจุดประสงค์ของผู้ออกแบบสินค้านั้นๆ มาใช้ในรูปแบบที่ต่างออกไปตามจุดประสงค์การใช้งาน ของแต่ละบุคคล รวมไปถึงบรรจุภัณฑ์ที่ถูกทิ้งหลังจากการใช้งานในเวลาอันสั้น ทำให้เกิดปัญหาขยะล้นโลกอย่างรวดเร็ว

จากพฤติกรรมการใช้งานสิ่งของที่ผิดไปจากจุดประสงค์เดิม และนำมาดัดแปลงในลักษณะต่างๆนั้นแสดงให้เห็นถึงความสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่มีสามารถถึงคุณสมบัติ หรือลักษณะพิเศษบางประการของสิ่งของรอบตัวมาใช้ใน รูปแบบใหม่ที่นอกเหนือจากการใช้งานเดิม เพื่อให้ใช้งานได้ตรงตามจุดประสงค์ของตน และยังสามารถทำได้ อย่างง่าย และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้อีกด้วย จากข้อมูลหนังสือ Thoughtless act by Jane Fulton Suri (Suri, 2005) ได้มีการแสดงภาพ และอธิบายถึงการใช้งานในลักษณะการดัดแปลงการใช้งานสิ่งของในลักษณะต่างๆ โดยการสังเกตจาก พฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้สิ่งของรอบตัวที่พบเจอในชีวิตประจำวัน และเมื่อพฤติกรรมต่างๆ ถูกผนวกเข้ากับการ ออกแบบเพื่อการแก้ปัญหา จึงนำมาซึ่งแนวความคิดบรรเจิดเกิดเป็นผลงานที่เป็นมิตรกับผู้ใช้บริการ ประเภทใหม่ต่างๆ รวมถึงรูปแบบพื้นที่สำหรับการใช้งานใหม่ๆ ต้นตอทางความคิดเหล่านี้ถูกรวบรวมไว้ในรูปแบบ ภาพถ่ายที่ดูแล้วเข้าใจง่าย โดยมีการแยกแยะออกตามหัวข้อที่มีตั้งแต่รูปถ่ายที่เกี่ยวกับปฏิกิริยา(Reacting), การตอบสนอง(Responding), การสังเกต (Co-opting), การหาช่องทาง(Exploiting), การปรับเปลี่ยน(Adapting),การก่อร่าง (Conforming) และการส่งสัญญาณ (Signaling) ภาพถ่ายที่ได้รับการคัดเลือกมาลงเป็นภาพที่เราพบเห็นบ่อยครั้งในชีวิตประจำวันทั้งตามทางเดินริมถนน ผู้โทรศัพท์ สถานีรถไฟใต้ดิน ร้านอาหาร ซูเปอร์มาร์เก็ต และสนามบิน ซึ่งเพิ่มมุมมองใหม่ที่ดูตกขบขันซ่อนทับอยู่บน การแก้ปัญหาที่ไม่ยั่งยืน แต่กลับช่วยกระตุ้นให้เราถูกคิด และเกิดความคิดที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือออกแบบผลงานสักชิ้น เพื่อช่วยรับมือ กับสถานการณ์นั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม สนุกสนาน และชาญฉลาดยิ่งขึ้น(ศุภาศัย วงศ์กุลพิศาล,2556:8) ซึ่งจากบทสรุปได้แสดงแนวคิดแบบปลายเปิดให้ผู้ ที่อ่านได้นำไปต่อยอด หรือใช้เป็นแรงบันดาลใจในการศึกษา เพื่อหาแนวคิดใหม่ๆในการออกแบบต่อไป

แนวคิดจากหนังสือดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแรงบันดาลใจ เพื่อศึกษาลักษณะการใช้งานและการดัดแปลง สิ่งของต่าง ๆ โดยนำเสนอแนวความคิดแบบปลายเปิด เพื่อนำไปต่อยอดในแบบของตัวเองได้ โดยวัสดุที่ผู้วิจัยต้องการ นำมาทดลองและศึกษาเป็นวัสดุที่มีการย่อยสลายได้ยาก เช่นขวดพลาสติก ห่อบรรจุภัณฑ์ต่างๆ รวมไปถึงการนำสิ่งของ ที่สามารถนำมาใช้ในอีกหน้าที่หนึ่งที่ไม่เป็นไปตามจุดประสงค์เดิมมาดัดแปลงในลักษณะการ อัพไซเคิลและรีไซเคิลนั้น เพื่อช่วยลดปริมาณขยะ และยืดอายุการใช้งานขยะแล้ว ยังสามารถนำความรู้ที่ได้มาต่อยอด เป็นผลิตภัณฑ์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการนำวัสดุเหลือใช้จากขวดน้ำดื่มมาเป็นวัสดุหลักในการทดลองการศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงและการตัดแปลงวัสดุวัสดุเหลือใช้ การเพิ่มคุณค่าของวัสดุที่ใช้แล้ว และแนวทางในการออกแบบเพื่อนำไปต่อยอดต่อไป

3. การดำเนินการวิจัย

1. เลือกวัสดุที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกวัสดุประเภทขยะพลาสติก เนื่องจากถูกทิ้งเป็นขยะจำนวนมากทุกๆ วัน ทำให้เกิดสถานะขยะล้นโลกอย่างรวดเร็วและชาญฉลาดยิ่งขึ้น(กนกวรรณสารโรจน์.2560) ซึ่งจากปัญหาเหล่านี้จึงเลือกขยะ

พลาสติกทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ พลาสติกประเภท โพลีเอททิลีนเทเรฟธาเลท (Polyethylene Terephthalate: PET /PETE) ซึ่งการทดลองนี้เลือกขวดน้ำดื่มมาทดลอง, พลาสติกประเภทโพลีเอททิลีน ความหนาแน่นสูง(High Density Polyethylene: HDPE) ซึ่งการทดลองนี้ ได้เลือกขวดนมที่มีลักษณะขาวขุ่นมาทดลอง, พลาสติกประเภทโพลีเอททิลีน ความหนาแน่นต่ำ (low Density Polyethylene:HDPE) ซึ่งการทดลองนี้ได้เลือกถุงพลาสติกมาทดลอง

2. สร้างอุปกรณ์ตัดขวดพลาสติก

รูปที่ 1 อุปกรณ์ตัดเส้นขวดพลาสติก

3. ทดลองอุปกรณ์ตัดขวดพลาสติก

รูปที่ 2 ขั้นตอนตัดเส้นด้วยอุปกรณ์ตัดเส้นพลาสติก

4. การทดลองให้ความร้อน

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองให้ความร้อนกับพลาสติก ได้แก่ เตารีด และปืนลมร้อน โดยเริ่มจากการทดลองให้ความร้อนด้วยอุปกรณ์ดังกล่าวกับขยะพลาสติกโดยตรงโดยไม่ผ่านการตัดเป็นเส้น แล้วจึงสังเกตการเปลี่ยนแปลงในเบื้องต้น ก่อนจะนำเส้นพลาสติกที่ตัดจากอุปกรณ์ตัดเส้นมาให้ความร้อนด้วยอุปกรณ์ให้ความร้อนดังกล่าว เพื่อศึกษา แนวทางการขึ้นรูปต่อไป

5. การทดลองขึ้นรูป การขึ้นรูปแบ่งเป็น 2 แบบคือ

1) ขึ้นรูปจากตัววัสดุเอง

การทดลองขึ้นรูปจากตัววัสดุเองนั้น ทำได้โดยการนำเส้นขวดน้ำดื่ม ขวดนม และถุงพลาสติกมาขยำให้ วัสดุมีความหนาขึ้นแล้วนำอุปกรณ์ให้ความร้อน ได้แก่ปืนลมร้อน และเตารีดมาเป็นเครื่องมือในการทำให้วัสดุอยู่ทรงรูป ตามต้องการ ซึ่งการทดลองนี้ได้ทดลองผสมวัสดุทั้ง 3 ประเภท เพื่อศึกษาแนวทางในการขึ้นรูปด้วยวิธีอื่นๆต่อไป

2) การขึ้นรูปจากต้นแบบ

การทดลองขึ้นรูปจากต้นแบบครั้งนี้ ได้เลือกภาชนะสแตนเลสที่สามารถทนความร้อนได้ดีมาเป็นต้นแบบ นั่นก็คือภาชนะสแตนเลสที่มีลักษณะทรงครึ่งวงกลม 2 ใบมาทำการทดลอง เนื่องจากต้องการขึ้นรูปให้มีลักษณะ 3 มิติ โดยการนำเส้นขวดน้ำดื่มและขวดนมทั้ง 2 มาอัดรวมกันในภาชนะใบแรกแล้วนำไปที่ 2 มาซ้อนทับแล้วให้ความร้อน ด้วยปืนลมร้อน จากนั้น แกะตัวชิ้นงานออกมา จะได้รูปทรงที่ชัดเจนขึ้นและคงรูปได้ดี

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการทำวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์และเก็บข้อมูลผลการทดลองวัสดุชิ้นงานทุกชิ้น ทั้งขั้นตอนการทดลอง วิธีขึ้นชิ้นงาน ระยะเวลา อุณหภูมิทั้งหมด เพื่อหาข้อสรุปและเทคนิคที่เหมาะสมที่สุด

7. สรุปผลจากการทดลองและนำเสนอผลงาน

นำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาสรุปออกมา เพื่อแสดงถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงวัสดุและการตัดแปลงของเหลือใช้แล้วจึงทำการสรุปผลการวิจัยทั้งหมดว่าผลการวิจัยทั้งหมดที่ได้รับตรงกับสิ่งที่ ผู้วิจัยได้คาดหมายหรือไม่

4. ผลการวิจัย

การนำวัสดุเหลือใช้จากขวดน้ำดื่ม นั้น ต้องศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงวัสดุและวิธีการต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการต่อยอดแบบสร้างสรรค์ โดยจากการทดลองที่ได้ นั้น สามารถเป็นวัสดุทดแทนเพื่อนำไปผลิตเป็นของใช้ได้ หลากหลาย โดยได้จำแนกออกมาเป็น 3 ส่วน

1. ส่วนการสร้างอุปกรณ์ในการเปลี่ยนแปลงวัสดุ ซึ่งก็คือของน้ำดื่มที่เป็นวัสดุหลัก เพื่อนำมาทดลองและหาแนวทางในการสร้างผลิตภัณฑ์ต่อไป

รูปที่ 3 ภาพการสร้างอุปกรณ์ในการเปลี่ยนแปลงขวดพลาสติก

จากรูปที่ 3 จากการทดลองตัดด้วยอุปกรณ์ง่าย ๆ ที่สร้างขึ้นเอง โดยการนำขวดพลาสติกมาเข้าเครื่องตัดเส้น หลังจากทดลองแล้วจะได้เส้นที่ยาว และขนาดเท่ากันทั้งเส้น อีกทั้งยังทำให้ได้วัสดุที่ได้นั้น สะดวกต่อการนำไปผลิต และสามารถขยายขอบเขตการใช้งานได้มากขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ข้อดีในการใช้เครื่องตัดเส้นพลาสติกนั้น คือต้องตัดส่วนที่เป็นฉลาก และฝาขวดออกก่อนที่จะเข้าเครื่องตัด ซึ่งทำให้ลดกระบวนการแยกขยะ และมีส่วนที่เหลือทิ้งเพียง 10 % จากทั้งหมดของขวด ซึ่งทำให้ลดปริมาณขยะได้

2. ส่วนการทดลองวัสดุ เนื่องจากขวดน้ำดื่มทำจากพลาสติกหลายชนิด จึงต้องทำการทดลองเพื่อหาแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ โดยทำการทดลองให้ความร้อนด้วยอุปกรณ์ต่างชนิด ที่ให้ความร้อนในรูปแบบต่างๆ

รูปที่ 4 ภาพขวดพลาสติกจากขวดน้ำดื่ม PET ที่ได้รับความร้อนจากเครื่องเป่าลมร้อน และเตารีด

จากรูปที่ 4 ผลการทดลองด้วยการให้ความร้อนจากเครื่องเป่าลมร้อน และเตารีด สรุปได้ว่า เมื่อขวดน้ำดื่มได้รับความร้อนจากอุปกรณ์ทั้ง 2 ชนิดนั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ไปในทิศทางเดียวกัน คือมีการหดตัวแข็งและเหนียวมากขึ้น โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะผลมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิของอุปกรณ์ให้ความร้อนนั้น ๆ ซึ่งสามารถเลือกใช้ได้ตามลักษณะการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ที่ต้องการออกแบบ

รูปที่ 5 ภาพขวดพลาสติกจากขบวนการประเภท HDPE ที่ได้รับความร้อนจากเครื่องเป่าลมร้อน และเตารีด

จากรูปที่ 5 เมื่อขวดนมได้รับความร้อนจากอุปกรณ์ดังกล่าวทั้ง 2 ชนิดนั้น มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ไปในทิศทางเดียวกัน คือมีการหดตัวเล็กน้อย เมื่อเทียบกับขวดน้ำดื่มใส แต่สามารถหลอมละลายทำให้กลายเป็นเนื้อเดียวกันได้ในอุณหภูมิที่ไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับขวดPET ซึ่งขวดPET จะสามารถหลอมละลายได้แต่ต้องเข้ากระบวนการ ด้วยเครื่องจักรที่ให้อุณหภูมิที่สูงมาก จึงจะหลอมละลายเป็นเนื้อเดียวกันได้ และเมื่ออุณหภูมิเย็นลงจะทำให้มีความแข็ง

และเหนียวกว่าเดิม ดังนั้นการใช้ขวดพลาสติกHDPE นั้นจึงเป็นตัวเลือกที่ดีในการเปลี่ยนแปลงวัสดุ และเหมาะแก่การนำมาสร้างผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้เอง

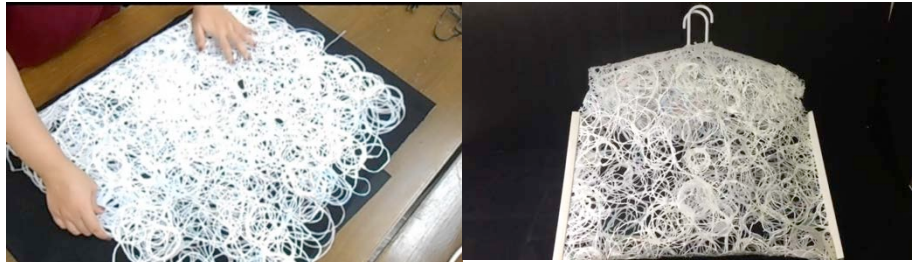
3. การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์จากการเปลี่ยนแปลงวัสดุจากขวดพลาสติก เพื่อนำต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์จากวัสดุทดแทน โดยขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 3 ชิ้น

รูปที่ 6 ผลิตภัณฑ์หมวกจากเส้นพลาสติกที่ขึ้นรูปด้วยภาชนะสแตนเลส

จากรูปที่ 6 การขึ้นรูปหมวกด้วยเส้นพลาสติกที่ได้จากกระบวนการเปลี่ยนแปลงขวดพลาสติก สามารถทำได้ง่าย ชับแรงกระแทกได้ เป็นวัสดุทดแทนได้อย่างดี ช่วยยืดอายุของพลาสติก และยังเพิ่มคุณค่าให้กับของเหลือใช้ได้อีกด้วย

รูปที่ 7 ผลิตภัณฑ์กระทงเป่าจากเส้นพลาสติกด้วยเตารีด

จากรูปที่ 7 การให้ความร้อนด้วยเตารีด ทำให้เส้นพลาสติกมีลักษณะที่แบน และติดกันเป็นแผ่น โดยสามารถเพิ่มขนาดชิ้นงานได้ง่าย ทำให้สร้างผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ๆ ที่สร้างความแตกต่างได้อย่างดี และยังมีลายที่ซ้อนทับกันสวยงาม และมีความแข็งแรงทนอีกด้วย

รูปที่ 8 โคมไฟจากเส้นพลาสติก PET จากเครื่องเป่าลมร้อน

จากรูปที่ 8 การขึ้นรูปเส้นขวดพลาสติก PET ด้วยเครื่องเป่าลมร้อน ทำให้เส้นมีลักษณะขดม้วนเกาะกันเป็นกลุ่ม และยังสามารถขึ้นรูปได้ง่าย โดยผลงานชิ้นนี้ได้้นำก้านร่มที่พังมาดัดแปลงเป็นตัวขึ้นรูปทรงของชิ้นงาน ซึ่งทำให้เกิดแสงที่กระทบกับขวดพลาสติกที่สวยงามและเพิ่มคุณค่าให้กับของเหลือใช้ได้

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงขยะจากพลาสติก ที่ถูกทิ้งเป็นจำนวนมากในทุก ๆ วัน ได้แก่ ขวดน้ำดื่ม ขวดนม และถุงพลาสติก นำมาผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลง และดัดแปลงใหม่ให้มีคุณภาพมากขึ้น และยืดอายุขยะพลาสติก ให้ใช้ได้ยาวนานมากขึ้น โดยการศึกษาหาลักษณะทางกายภาพที่น่าสนใจของขยะจำพวกพลาสติกมาทำการ ทดลองหาคุณสมบัติที่สามารถนำมาใช้ทดแทน และสามารถรองรับแรงกด แรงกระแทก แข็งแรงและ สามารถนำมา ใช้ ได้จริง และยังช่วยลดปัญหาขยะที่กำลังจะเกิดขึ้นได้ จนกระทั่งได้กระบวนการในการผลิตวัสดุใหม่และยังนำแนว ความคิดนี้ ไปต่อยอด และพัฒนาต่อไปในระดับอุตสาหกรรมได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยคิดว่าการทดลองและการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์มาก ถ้าหาก มีการเผยแพร่ความรู้ให้กับบุคคลคนอื่นเพื่อเป็นแรงบันดาลใจและแรงกระตุ้นในการก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์จาก ข้อมูลหนังสือ Thoughtless act by Jane Fulton Suri ได้สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ผ่านภาพถ่าย พฤติกรรมคนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งานต่อไป เพราะฉะนั้นการเผยแพร่ความรู้มีหลากหลายวิธี ผู้วิจัยเห็น ว่าในปัจจุบันสื่อโซเชียลมีเดียสามารถเข้าถึงได้ง่ายแล้ว ใช้เวลาในการรับรู้สั้นแต่จะทำให้ผู้ที่ได้รับนำไปต่อยอด ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นได้

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

หลังจากที่ได้นำเสนอผลงานได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการเกี่ยวกับเรื่องการขึ้นชั้นงาน และการหาแบบในการขึ้น ชั้นงานที่มีความสวยงามกว่านี้ เพราะชั้นงานที่นำเสนอให้ผู้อื่นดูต้องสามารถดึงดูดผู้ดูได้ดี หากต้องการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปต่อยอด ผู้วิจัยควรศึกษาเทคนิคในการขึ้นรูปเพิ่มเติมเพราะเป็นตัวแปรสำคัญในการขึ้นรูปชั้นงาน โดยเฉพาะต้นแบบในการขึ้นรูปและการนำสิ่งของเหลือใช้มาร่วมดัดแปลงเพื่อให้ ชั้นงานน่าสนใจมากกว่านี้

แนวทางในการวิจัยที่ควรทำและพัฒนาต่อไปได้ คือการศึกษากระบวนการผลิตที่สามารถผลิต หรือจำหน่ายเพื่อต่อยอดทางธุรกิจต่อไปได้ นอกจากนี้ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ยังสามารถนำไปการเผยแพร่ให้กับผู้อื่นได้อีกด้วย ซึ่งปัจจุบันสื่อโซเชียลมีเดียมีผลต่อการเข้าถึงผู้รับข่าวสารมาก เช่น Facebook Youtube โดยนำเสนอความรู้จากการศึกษาและแนวความคิดที่ได้จากงานวิจัยนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์กับผู้อื่นได้

เอกสารอ้างอิง

Suri, J. (2005). *Thoughtless Acts?* . Retrieved from <https://www.ideo.com/post/thoughtless-acts>.

สุภาศัย วงศ์กุลพิศาล. (2556). *Thoughtless Acts*. สืบค้นจาก <http://www.meepanda.com/7-plasticbottle/>

กนกวรรณสาโรจน์.(2560).*การเปลี่ยนแปลงวัสดุเหลือใช้*. สืบค้นจาก <https://recycleprincess.wordpress.com/ที่มา/>

โครงการออกแบบเครื่องมือบำบัดเพื่อกลุ่มคนนอนไม่หลับ

THE STUDY OF THERAPEUTIC TOOL FOR INSOMNIA

พิทักษ์ มีกระจิต¹ ไพรจิตร อังศิริวัฒน์² และธีรณพ หวังศิลปคุณ³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต (Nat_nicha_@hotmail.com)

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

³ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การนอนไม่หลับ หรือ Insomnia เป็นปัญหาที่พบได้บ่อยในชีวิตประจำวันของคนเรา สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกเพศทุกวัย และการนอนไม่หลับยังส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตทั้งในช่วงเวลากลางวันและกลางคืน ทำให้รู้สึกอ่อนเพลียในระหว่างวัน และเป็นสาเหตุการเกิดปัญหาในการทำงานได้ ในการรักษา ผู้ป่วยสามารถพบแพทย์เพื่อรับการรักษาที่เหมาะสม โดยในการรักษาอาการนอนไม่หลับนั้น มีอยู่หลายวิธี ทั้งแบบที่ใช้ยา และไม่ใช้ยา ตามการวินิจฉัยของแพทย์ที่ให้การรักษา เพื่อให้เหมาะสมกับอาการของผู้ป่วย และนอกจากนี้ยังมีการรักษาโดยการบำบัด เพื่อให้เกิดการผ่อนคลาย เป็นวิธีที่ง่ายต่อการรักษา ซึ่งมีอยู่หลากหลายประเภทให้เลือก ตามความสะดวกของผู้ป่วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้คิดออกแบบเครื่องมือที่ช่วยในการบำบัด และได้มีการทดลองการใช้งานกับกลุ่มผู้ที่ไม่หลับได้ผลออกมาเป็นที่น่าพอใจ สามารถเป็นอีกหนึ่งทางเลือกให้กลุ่มคนนอนไม่หลับ เกิดความผ่อนคลาย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตให้ดีขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: การนอนไม่หลับ, การบำบัด, สื่อ

ABSTRACT

Insomnia is a common problem in people's daily lives. Can happen to all ages. And insomnia also affects the daytime and nighttime life. Feeling tired during the day. And cause a problem in the work. In treatment, patients can see a doctor for the appropriate treatment. In the treatment of insomnia. There are several ways, Take medicine and do not take medicine. According to the doctor's diagnosis, the treatment. This fit the patient's symptoms. In addition therapeutic therapies. It's an easy way to heal. There are many types to choose from. By the convenience of the patient. Therefore, the researchers have designed the tools that help in healing. And have experiments with the sleep group. The results are satisfactory. To be an alternative to sleep for relax. And for the sake of living for the better

Keywords: Insomnia, Therapy, Media

1. บทนำ

การนอนหลับเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนเรา ซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติหรือภาวะปกติ การนอนจึงมีความสำคัญที่ช่วยให้การทำงานสมองได้พักผ่อน และร่างกายได้ซ่อมแซมส่วนต่างๆ เพราะในขณะที่คนเรานอนหลับ จะมีกลไกทางเคมี มีการล้างสารพิษในสมอง กระตุ้นเซลล์สมองที่ทำงานเหนื่อยล้า ให้กลับมาทำงานได้ตามปกติ และร่างกายที่ได้พักผ่อนนั้นก็จะมีประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้นอีกด้วย(กมลวรรณ กุหลาบวงษ์, 2537, น. 28)

โรคความผิดปกติในการนอน ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายชนิด เช่น โรคนอนหลับมากเกินไป(Hypersomnia) โรคตื่นกลางดึกด้วยความตื่นตระหนกตกใจกลัวอย่างรุนแรง(Sleep terror disorder) โรคละเมอเดิน(Sleepwalking disorder) และโรคที่พบมากที่สุดคือ โรคนอนไม่หลับ(Insomnia) การนอนไม่หลับ เป็นปัญหาการนอนที่พบได้บ่อยที่สุด คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ สูงถึงร้อยละ 30 ของประชากรทั่วโลก(ชูทิศย์ ปานปรีชา, 2543, น. 74)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือ เพื่อออกแบบและพัฒนาเครื่องมือบำบัดโดยใช้สื่อโมชันกราฟฟิก และต้องการเพิ่มทางเลือกในการบำบัดเพื่อเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยต่อกลุ่มคนนอนไม่หลับ จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงปัญหาและปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อกรนอนไม่หลับซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องมือบำบัด(Therapy) เพื่อกลุ่มคนนอนไม่หลับต่อไป

3. การดำเนินการวิจัย

ศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรนอนไม่หลับจากหัวข้อดังต่อไปนี้

3.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกรนอนไม่หลับ จากการศึกษายพบสาเหตุของกรนอนไม่หลับที่พบได้บ่อยมีอยู่ 4 ประการด้วยกันคือ ประการที่หนึ่ง เกิดจากมีความผิดปกติทางจิตใจ อาจเกิดจากปัญหาจากที่ทำงาน การตกงาน ปัญหาครอบครัว ปัญหาทางเศรษฐกิจหรือปัญหาจากโรคทางจิตเวช เป็นต้น ประการที่สอง เกิดจากมีความผิดปกติทางร่างกาย เช่น คับคั่งตามตัว ปวดหัว ปวดท้อง หายใจไม่สะดวก หรือต้องรักษาอยู่โรงพยาบาล เป็นต้น ประการที่สาม เกิดจากการใช้สารเสพติดที่ทำให้กรนอนไม่หลับ เช่น แอมเฟตามีน ยาไอ เป็นต้น ประการที่สี่ เกิดจากสภาพแวดล้อมในการนอน เช่น มีเสียงดังอีกทีก็ก็โครม อากาศภายในห้องนอน หรือการเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ ทำให้เกิดการไม่คุ้นชินกับสถานที่(ชูทิศย์ ปานปรีชา, 2543, น. 76)

3.2 ประเภทของโรคนอนไม่หลับแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

3.2.1 การนอนไม่หลับ แบบชั่วคราว ลักษณะนี้หมายถึง มีอาการนอนไม่หลับหรือหลับยากติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน แต่ไม่ถึงหลายสัปดาห์ ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากความเครียดหรือความกังวลใจต่อเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่ง ส่วนใหญ่แล้วจะดีขึ้นเองภายในไม่กี่วัน หรือในบางรายอาจต้องใช้ยานอนหลับช่วยในระยะสั้นๆ เมื่ออาการดีขึ้นก็สามารถหยุดการใช้ยาได้

3.2.2 การนอนไม่หลับ แบบระยะต่อเนื่อง ลักษณะนี้หมายถึง มีอาการนอนไม่หลับติดต่อกันเป็นเวลาหลายสัปดาห์ ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากจากความเครียดนั้นยังไม่คลี่คลาย เช่นปัญหาการเงินติดขัด ปัญหาครอบครัว เป็นต้น โดยทั่วไปเมื่อปัญหาต่างๆ คลี่คลายอาการนอนหลับก็จะกลับมาเป็นปกติ อย่างไรก็ตาม ทางที่ดีผู้ที่มีอาการเหล่านี้ ควรได้รับการปรึกษาจากแพทย์ว่า มีแนวทางอย่างไรที่จะช่วยปัญหาการนอนหลับของตน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเรื้อรัง

3.2.3 การนอนไม่หลับ แบบเรื้อรัง คนกลุ่มนี้จะมีปัญหาในการ นอนไม่หลับ อย่างต่อเนื่องเกือบทุกคืน ติดต่อกันหลายเดือน หรือแม้กระทั่งเป็นปี สาเหตุที่ทำให้เกิดอาการก็จะเริ่มซับซ้อนมากขึ้น ไม่ตรงไปตรงมาเพียงแค่อาการเครียด หลายครั้งที่ความเครียดได้เบาบางหรือหายไปหมดแล้ว แต่อาการ นอนไม่หลับ กลับยังดำเนินอยู่ต่อบางคนใจจดใจจ่อตลอดเวลาว่าคืนนี้จะหลับหรือไม่หลับ ถ้าไม่หลับแล้วพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร ทำให้เกิดความรู้สึกกลัว การนอน ไม่กล้าที่จะนอน จนกลายเป็นความทุกข์ทรมาน กลุ่มนี้จึงควรรีบพบแพทย์และรับการรักษาอย่างเร่งด่วน

3.3 การรักษาอาการนอนไม่หลับส่วนใหญ่จะมีด้วยกันอยู่ 2 ประเภทคือ

3.3.1. การพึ่งยา โดยการวินิจฉัยของแพทย์ จุดประสงค์ของการใช้ยาเพื่อให้ผู้ป่วยนอนหลับได้ง่ายและเร็วขึ้น ลดการตื่นกลางดึก หรือเพื่อช่วยลดความวิตกกังวลในวันรุ่งขึ้น จะใช้ยาในกรณีที่มีอาการรุนแรง และให้ยาในระยะสั้นที่สุด เมื่อผู้ป่วยปรับตัวได้แล้ว อาจจะไม่จำเป็นต้องให้ยาอย่างต่อเนื่อง ขึ้นอยู่กับการแนะนำของแพทย์

3.3.2 การไม่พึ่งยา โดยการใช้สุขบัญญัติของการนอน สามารถทำได้ 10 ข้อดังนี้

3.3.2.1 ตื่นนอนและเข้านอนให้เป็นเวลา

3.3.2.2 ไม่ทำกิจกรรมอื่นใดบนเตียงนอน ยกเว้นเรื่องนอน และกิจกรรมทางเพศ

3.3.2.3 การใช้เวลานอนเตียงนอนให้น้อยที่สุดในแต่ละคืน

3.3.2.4 ในกรณีที่เข้านอนไปแล้ว 10-15 นาที ยังไม่สามารถหลับได้ ควรลุกจากเตียงเพื่ออ่านหนังสือหรือทำกิจกรรมอื่น เมื่อรู้สึกง่วงจึงกลับเข้านอนใหม่

3.3.2.5 ไม่ควรมีนาฬิกาบอกเวลาในห้องนอน

3.3.2.6 ไม่ทำกิจกรรมที่ออกแรงกาย หรือหนังสมองก่อนเข้านอน

3.3.2.7 มีกิจกรรมผ่อนคลายก่อนการเข้านอน เช่น อาบน้ำอุ่น ดื่มนมหรือน้ำผลไม้ อ่านหนังสือเบาๆ 10 นาที ก่อนการเข้านอน

3.3.2.8 งดชา กาแฟ ก่อนการเข้านอน 6 ชั่วโมง และงดสุรา บุหรี่เมื่อเวลาเข้านอน

3.3.2.9 พยายามไม่จับหลักในเวลากลางวันมากเกินไป เพราะจะทำให้ไม่่วง และจะทำให้คุณภาพการนอนในคืนนั้นแยกลง

3.3.2.10 ออกกำลังกายเบาๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น เดินยืดเส้นยืดสายก่อนเวลานอน 2-3 ชั่วโมง แต่การออกกำลังกายหนักๆ ควรทำในช่วงเย็นเท่านั้น(สุรชัย เกื้อศิริกุล, 2544, น. 7)

นอกจากการรักษาที่กล่าวในข้างต้นนั้น ยังมีการรักษาอาการนอนไม่หลับในรูปแบบของการบำบัด (Therapy) ซึ่งในปัจจุบันได้มีรูปแบบการบำบัดอาการนอนไม่หลับอยู่หลายวิธีด้วยกัน เช่น การบำบัดด้วยเสียงดนตรี (Music Therapy) การบำบัดด้วยกลิ่น(Aromatherapy) การบำบัดด้วยการนวด(Massage Therapy) การบำบัดด้วยหิน (Stone Therapy) การบำบัดด้วยแสง(Light Therapy) แสงที่ใช้ในการบำบัดแพทย์จะให้ผู้ป่วยที่มีอาการนอนไม่หลับ อาบแสงตามเวลาที่กำหนด เพื่อเป็นการปรับสภาพการหลั่งฮอร์โมนเมลาโทนินที่อยู่ภายในสมอง ซึ่งเป็นฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับระบบนาฬิกาของร่างกาย(Circadian Rhythm)

จากการศึกษา พบว่าการบำบัดทุกรูปแบบมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันคือ ต้องการให้กลุ่มคนนอนไม่หลับมีความรู้สึกสงบและผ่อนคลาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการสร้างเครื่องมือบำบัดให้เกิดความผ่อนคลายในรูปแบบของสื่อ (Media) นำเทคนิคการทำโมชันกราฟฟิก(Motion Graphic) ร่วมกับโปรแกรม 3 มิติ มาประยุกต์ใช้ในการทำเครื่องมือตาม

ความถนัดของผู้วิจัย โดยการออกแบบองค์ประกอบที่ใช้ในสื่อ ทั้งในเรื่องของภาพและเสียง ให้ส่งผลต่อความรู้สึกของกลุ่มคนที่นอนไม่หลับ ได้มีความรู้สึกสงบ ผ่อนคลายได้ก่อนการเข้านอน

3.4 ทฤษฎีและเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.4.1 โมชันกราฟฟิก(Motion Graphic) คืองานกราฟฟิกที่เคลื่อนไหวได้ โดยการนำเอาภาพมาจัดเรียงต่อกัน หรืออธิบายอย่างง่ายคือการทำให้ภาพวาด 2 มิติ เคลื่อนไหวได้ ส่วนประกอบหลักของการทำโมชันกราฟฟิกจะมีอยู่ 2 ส่วนคือ สคริป(Script) และการออกแบบ(Design) เมื่อมีส่วนประกอบครบก็สามารถนำงานออกแบบมาทำภาพเคลื่อนไหวเหมือนการทำการ์ตูนแอนิเมชัน แต่ต่างกันตรงที่ไม่มีตัวละครในการดำเนินเรื่อง และไม่มีการ์ตูนฉาก สลับเหมือนภาพยนตร์ แต่จะใช้การพากย์เสียงบรรยายประกอบ นิยมใช้กับเรื่องราวหรือเนื้อหาที่เข้าใจยาก ให้ออกมาในรูปแบบที่น่าสนใจและเข้าใจง่ายมากขึ้น(สาวิตรี รูปนันท, 2559)

โมชันกราฟฟิกสามารถใช้งานได้อย่างหลากหลาย ทั้งวิดีโอฟรีเซนเทชั่น งานโฆษณาหรือวิดีโอให้ความรู้ เหมาะสมกับวงการ Start up และในวงการธุรกิจ เพราะสามารถกำหนดคอนเซ็ปงานได้ ประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าการถ่ายทำจริง และยังสามารถควบคุมได้ง่ายอีกด้วย

3.4.2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบศิลปะกับความรู้สึก

3.4.2.1 เส้น เป็นพื้นฐานที่สำคัญของงานศิลปะทุกชนิด เส้นสามารถให้ความหมาย แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ในตัวเอง เส้นมีอยู่ 2 ลักษณะคือ เส้นตรง(Straight Line) และเส้น โค้ง(Curve Line) เส้นทั้งสองชนิดนี้เมื่อนำมาจัดวางในลักษณะต่างๆ กัน จะมีชื่อเรียกต่างกัน และให้ความหมาย ความรู้สึกที่แตกต่างกันอีกด้วย เช่น เส้นตั้งหรือเส้นดิ่ง ให้ความรู้สึกทางความสูง สง่า มั่นคงแข็งแรง เส้นเฉียง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง เส้นหยัก ให้ความรู้สึกไม่ราบเรียบ ชัดแย้ง อันตราย เส้น โค้ง ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว คลื่นคลา อ่อนโยน นุ่มนวล เส้นนอน ให้ความรู้สึก ทางความกว้าง สงบ ราบเรียบ นิ่ง ผ่อนคลาย เป็นต้น

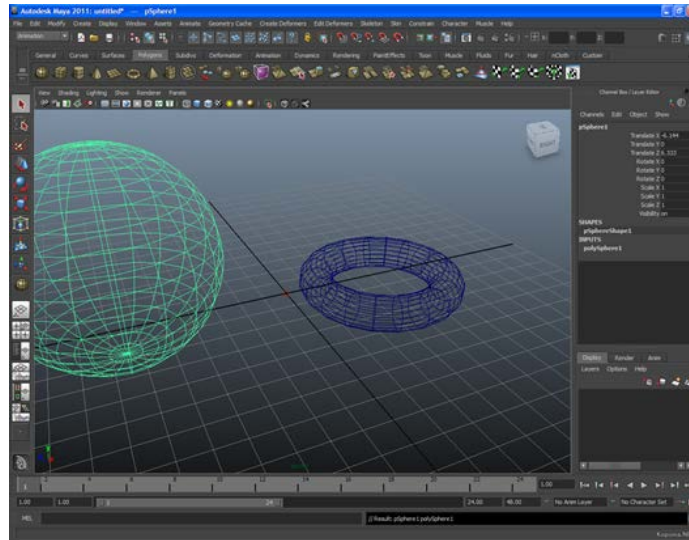
3.4.2.2 รูปทรง หมายถึง โครงสร้างของสิ่งต่างๆ มีลักษณะเป็น 3 มิติ ประกอบด้วยด้าน 3 ด้าน คือ ด้านกว้าง ด้านยาว ด้านหนา ซึ่งสามารถวัดขนาดและปริมาตรได้ รูปทรงต่างๆ ยังให้ความหมาย และความรู้สึกต่างกันไป เช่น รูปทรงสี่เหลี่ยม ให้ความรู้สึกมั่นคง เชื่อถือได้ รูปทรงสามเหลี่ยม ให้ความรู้สึกยิ่งใหญ่ เป็นผู้นำ รูปทรงกลม ให้ความรู้สึกถึงความสมบูรณ์ เป็นศูนย์กลาง อ่อนโยน สงบ เป็นต้น(สุทธิพงษ์ กู่อรัมย์, 2551)

3.4.2.3 สี นักจิตวิทยาเชื่อว่าสีสามารถช่วยในการบำบัดโรคได้ เพราะสีแต่ละสีที่แบ่งเป็นสีโทนร้อนและสีโทนเย็นจะไปกระตุ้นต่อมไพเนียล(Pineal Grand) ที่ทำงานสัมพันธ์กับร่างกายซึ่งในตอนกลางวันต่อมไพเนียลจะสร้างฮอร์โมนเซโรโทนิน(Serotonin) เพื่อให้ร่างกายตื่นขึ้น และในตอนกลางคืนจะสร้างฮอร์โมนเมลาโทนิน(Melatonin) เพื่อให้ร่างกายรู้สึกง่วง สีแต่ละสีจึงมีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของเรา เช่น สีแดง ให้ความรู้สึกมีพลังอำนาจ สีส้ม ให้ความรู้สึกเบิกบาน สีเขียว ให้ความรู้สึกสันโดษ ว่างเปล่า สีดำ ให้ความรู้สึกลึกลับ เจ็บปวด สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกสงบ ผ่อนคลาย เป็นต้น(บรรจบ จำกั๊ด, 2549, น. 58)

3.4.3 โปรแกรมมายา(Autodesk MAYA) คือโปรแกรมหนึ่งของบริษัท Autodesk ซึ่งผลิตซอฟต์แวร์สำหรับงานออกแบบที่ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก โปรแกรมมายาเป็น โปรแกรมสร้างงานแอนิเมชัน

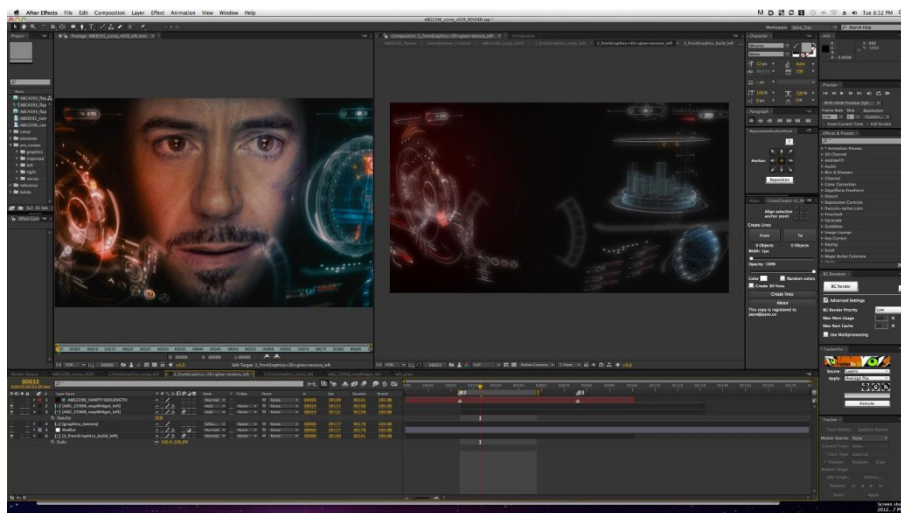

เมชั่น 3 มิติ สามารถสร้างวัตถุและทำการเคลื่อนไหวได้ สามารถใช้ได้กับงานสื่อโทรทัศน์ งานพัฒนาเกม และงานออกแบบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะกับผู้ใช้งานเริ่มต้นไปจนถึงระดับมืออาชีพ

รูปที่ 1 หน้าต่างโปรแกรมมายา(Autodesk MAYA)

3.4.4 โปรแกรมเอฟเตอร์เอฟเฟกต์(Adobe After effects) คือโปรแกรมหนึ่งของบริษัท Adobe System เป็นโปรแกรมด้าน Video Compost หรืองานซ้อนภาพวิดีโอ จุดเด่นคือสามารถใส่เอฟเฟกต์ต่างๆ เช่น ไฟ แสง ฝุ่น ควัน เป็นต้น รวมถึงการตัดต่อวิดีโอ เพื่อตกแต่งวิดีโอให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น โปรแกรมเอฟเตอร์เอฟเฟกต์สามารถนำไฟล์งานหรือวิดีโอจากโปรแกรม 3 มิติมาทำงานร่วมกันได้

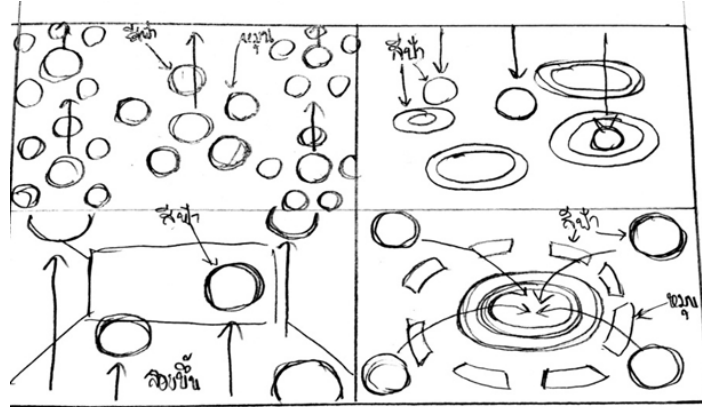
(www.indietips.com, 2014)

รูปที่ 2 หน้าต่างโปรแกรมเอฟเตอร์เอฟเฟกต์(Adobe After effects)

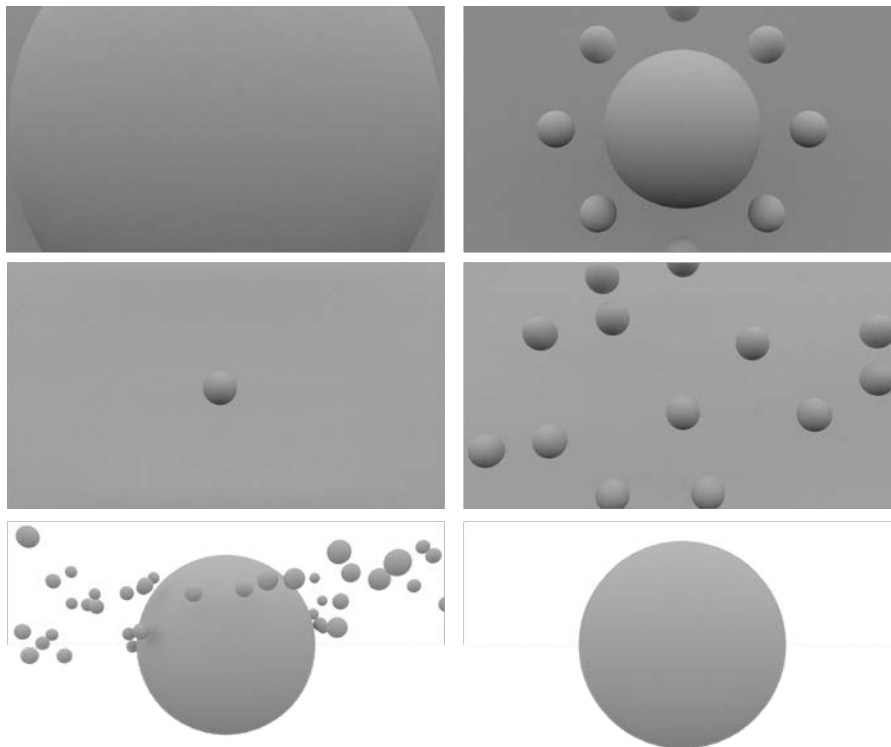
3.5 ขั้นตอนการออกแบบ โดยขั้นตอนนี้จะให้ความสำคัญกับทฤษฎีและองค์ประกอบศิลป์ที่ส่งผลต่อความรู้สึกสงบ ผ่อนคลาย ตามที่ได้ศึกษาไว้ข้างต้น นำมาสู่ขั้นตอนการออกแบบและประยุกต์ใช้ทำเครื่องมือบำบัดตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.5.1 สตอรี่บอร์ด(Storyboard) การนำเส้นโค้งและรูปทรงกลมที่ให้ความรู้สึกอ่อนโยน นุ่มนวล สงบ และผ่อนคลาย มาใช้ในการออกแบบสตอรี่บอร์ด ทำการแบ่งเป็นซีนโดยแต่ละซีนจะมีการเคลื่อนไหวของวัตถุที่แตกต่างกัน ดังรูปที่ 3

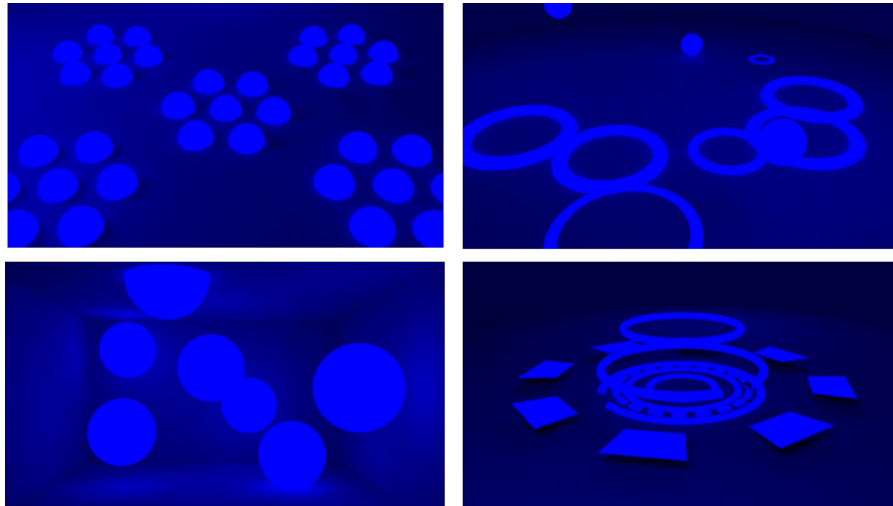
รูปที่ 3 ภาพสเก็ตสตอรี่บอร์ด(Storyboard)

3.5.2 โมเดล(Model) เริ่มการสร้างโมเดลหรือวัตถุในโปรแกรมมายา ตามที่ได้ออกแบบไว้ในสตอรี่บอร์ด ดังรูปที่ 4

รูปที่ 4 ภาพแสดงตัวอย่างการสร้างโมเดลในโปรแกรมมายา(Autodesk MAYA)

3.5.3 การเคลื่อนไหว(Motion) ทำการใส่สีและจัดแสงในแต่ละชั้นโดยสีและแสงที่ใช้จะเป็นโทนสีน้ำเงิน เพราะจัดอยู่ในโทนสีเย็น ที่ให้ความรู้สึกสงบ นุ่มนวล ผ่อนคลาย และนำเทคนิคโมชันกราฟิกมาประยุกต์การเคลื่อนไหวให้กับโมเดลภายในโปรแกรมมายา ดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 ภาพแสดงตัวอย่างซีนที่มีการใส่สี และทำการเคลื่อนไหวโมเดล (Design ที่ 1)

3.5.4 การตัดต่อวิดีโอ(Editing) เป็นขั้นตอนสุดท้ายคือการนำไฟล์วิดีโอแต่ละซีนจากโปรแกรมมายา มาทำการตัดต่อภายในโปรแกรมออดอร์เอฟเฟกต์เพื่อให้วิดีโอแต่ละซีนมีความต่อเนื่องกัน ดังรูปที่ 6

รูปที่ 6 ภาพแสดงตัวอย่างการตัดต่อวิดีโอ ภายในโปรแกรมออดอร์เอฟเฟกต์(Adobe After effects)

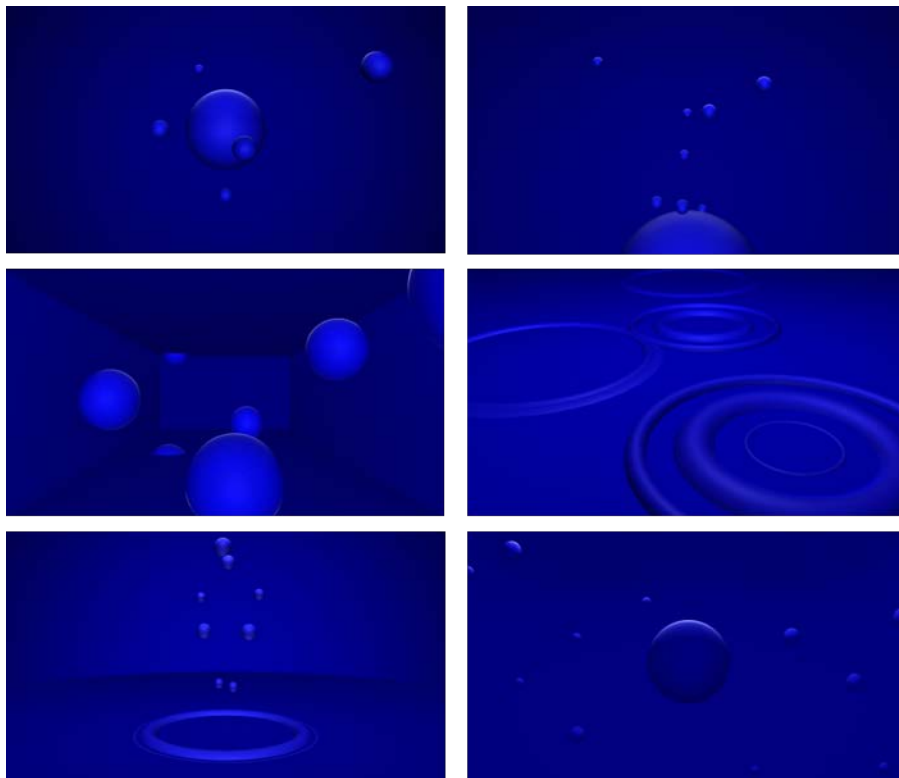
3.6 ทดลอง(Experimental) เมื่อผลิตสื่อวิดีโอที่ได้จากการศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วได้แบ่งการทดลองเป็น 2 ครั้ง กับกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มผู้ที่นอนไม่หลับ แบบชั่วคราว จำนวน 20 คน ได้ดูก่อนการเข้านอน ไฟล์วิดีโอสามารถดูผ่านมือถือหรือเครื่องเล่นอื่นๆ ได้และสาเหตุที่เลือกกลุ่มผู้ป่วยแบบชั่วคราวนี้คือ สามารถวัดผลได้ง่าย เนื่องจากยังไม่มีอาการรุนแรงเท่าที่ควร โดยครั้งแรกได้นำวิดีโอ Design ที่ 1 ทดลองให้กลุ่มเป้าหมายได้ใช้งาน

และประเมินผล แล้วนำเอาข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาพัฒนาต่อเป็น Design ที่ 2 และได้นำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายอีกครั้ง

3.7 พัฒนา(Develop) จากสื่อวิดีโอของ Design ที่ 1 หลังจากการนำวิดีโอทดลองกับกลุ่มเป้าหมายแล้วนั้นแล้วนั้น ยังต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของสีและแสงที่สว่างมากเกินไป จนทำให้ดูไม่มีมิติ รวมถึงการเคลื่อนไหวของวัตถุแต่ละชิ้นที่มีความเร็วมากเกินไป Transition ในแต่ละชิ้นไม่มีความต่อเนื่องเท่าที่ควร ไม่เหมาะสมต่อการดึงความรู้สึกให้มีความผ่อนคลาย จึงต้องมีการแก้ไข และออกมาเป็นวิดีโอ Design ที่ 2 ดังรูปที่ 7

รูปที่ 7 ภาพแสดงตัวอย่างชิ้นที่ทำการพัฒนาแล้ว (Design ที่ 2)

จาก Design ที่ 2 ที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขแล้วนั้น ยังได้เพิ่มเสียงดนตรีประกอบที่เหมาะสมต่อการผ่อนคลายเข้าไปอีกด้วย

4. ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ทำการวัดผลของการใช้งานเป็นจำนวน 2 ครั้ง โดยให้กลุ่มผู้ที่มีอาการนอนไม่หลับที่มีอาการแบบชั่วคราว จำนวน 20 คน ทดลองดูวิดีโอก่อนการเข้านอนและทำแบบประเมิน โดยได้ผลแสดงข้อมูลตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 การทดลองใช้งานวิดีโอ Design ที่ 1 (ระดับคะแนน 1 = แย่, 2 = พอใช้, 3 = ดี, 4 = ดีมาก, 5 = ยอดเยี่ยม)

ประเมินผล	
ข้อมูลการใช้งาน	คะแนน (25)
ความสวยงาม (5)	2
ความนุ่มนวลให้ความรู้สึกผ่อนคลาย (5)	2
ความเหมาะสมของแสงและสี (5)	3
การใช้งานไม่ซับซ้อน (5)	5
เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย (5)	3
รวม	15

จากวิดีโอ Design ที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาแก้ไขข้อพร่องต่างๆเรียบร้อยแล้วนั้น จึงนำวิดีโอ Design ที่ 2 ทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย และทำแบบประเมิน โดยได้ผลแสดงข้อมูลตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2 การทดลองใช้งานครั้งที่ 2 (ระดับคะแนน 1 = แย่, 2 = พอใช้, 3 = ดี, 4 = ดีมาก, 5 = ยอดเยี่ยม)

ประเมินผล	
ข้อมูลการใช้งาน	คะแนน (25)
ความสวยงาม (5)	4
ความนุ่มนวลให้ความรู้สึกผ่อนคลาย (5)	4
ความเหมาะสมของแสงและสี (5)	4
การใช้งานไม่ซับซ้อน (5)	5
เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย (5)	3
รวม	20

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือบำบัดเพื่อกลุ่มคนนอนไม่หลับในรูปแบบของสื่อวิดีโอให้กลุ่มเป้าหมายได้ทดลองใช้เพื่อดูก่อนการนอน ผลการทดลองพบว่าเครื่องมือมีการใช้งานได้ดีในระดับหนึ่ง ผู้ป่วยมีอาการดีขึ้นตามลำดับ และมีความรู้สึกผ่อนคลายมากขึ้นก่อนการนอน ด้วยองค์ประกอบของ รูปทรงวัตถุ การเคลื่อนไหวของวัตถุ แสงและสีที่ใช้รวมไปถึงเสียงเพลงประกอบที่อยู่ภายในวิดีโอที่ส่งผลต่อความรู้สึกผ่อนคลาย และผลจากการประเมินยังมียุคที่ต้องมีการพัฒนาเรื่องการใช้งานให้ออกมาเป็นเครื่องมือบำบัดที่ความเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น

โครงการออกแบบเครื่องมือเพื่อกลุ่มคนนอนไม่หลับนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเครื่องมือบำบัดนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อย ต่อกลุ่มคนนอนไม่หลับ และเพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกในการบำบัดของกลุ่มคนนอนไม่หลับ ได้มีการดำรงชีวิตและสุขภาพที่ดีในการนอนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ กุหลาบวงษ์. (2537). อาการอ่อนเพลียและนอนไม่หลับ. อาหารและสุขภาพ, กรุงเทพมหานคร. (28-34).

ชุตติย์ ปานปรีชา. (2543). นอนไม่หลับ. วารสารชีวจิต, กรุงเทพมหานคร. (74-76).

บรรจบ จำกิด. (2549). Color Therapy ศาสตร์แห่งสีเพื่อการบำบัดโรค. ชีวจิต, (7), (58-62).

สุทธิพงษ์ ภู่อรัมย์. (2551). จุดและเส้น. สืบค้น 3 เมษายน 2557, จาก

http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/bangkok/suttipong_p/visual_art/sec02p02.html

สุรัชย์ เกื้อศิริกุล. (2544). การรักษาอาการนอนไม่หลับหรือนอนหลับไม่เพียงพอ. วารสารคลินิก, กรุงเทพมหานคร.

(5-10)

การออกแบบพื้นที่ภายในโรงฝึกงานไม้สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต

SPACE AND USAGE SAFTY DESIGN FOR RSU STUDENT

ไกรวี ลิ้มปิวรรณ¹

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการออกแบบ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต (tostoat@gmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงฝึกงานไม้ที่มีปัจจัยทำให้ผู้ใช้งานเสี่ยงอันตรายเพิ่มมากขึ้น ในมหาวิทยาลัยรังสิตมีห้องปฏิบัติการมากมายที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าไป ทดลอง ใช้งานจริง อุบัติเหตุส่วนใหญ่ที่เกิดภายในโรงฝึกงานเกิดมาจากการขาดประสบการณ์ ความชำนาญในการใช้อุปกรณ์ของผู้ใช้งาน การดูแลไม่ทั่วถึงของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ จากปัญหาผู้วิจัยได้ศึกษาถึงวิธีการแก้ปัญหาในเชิงออกแบบเพื่อป้องกัน ลด อุบัติเหตุจากการทำงานภายในโรงฝึกงานไม้ให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบพื้นที่ภายในโรงฝึกงานไม้ใหม่ จากการสำรวจจากพฤติกรรมการใช้งานของนักศึกษาที่ประสบปัญหาในแต่ละวัน สืบเนื่องจากกรณีจัดการของผู้ดูแลที่คอยให้คำแนะนำแก่นักศึกษา การรับมือและวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ บันทึกข้อมูลพฤติกรรมการใช้งานของนักศึกษาเพื่อออกแบบพื้นที่ใหม่ให้ปลอดภัย ง่ายต่อการใช้งานของนักศึกษาและสะดวกต่อการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่

ผู้วิจัยยังต้องทดลองใช้งาน ปรับ แก้ไข และพัฒนาอีกมากเพื่อตอบสนองการใช้งานของนักศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ ครอบคลุม และสามารถเป็นมาตรฐานให้โรงฝึกงานทั่วทั้งมหาวิทยาลัยในอนาคต

ABSTRACT

The purpose of this research was to investigate the problems encountered within the woodworking workshop with risk factors for Rangsit University users. In Rangsit University, many workshops allow students to get to actually practice in real-stimulation. Most of the accidents that occur inside workshops are caused by lack of experience or expertise in the use of equipment, inadequate care of responsible staff. From the problem, the researcher has conducted studies on the problem solving method in the design to prevent accidents from working in the woodworking workshop to be more secure.

Therefore, the researcher conducted a new design of woodworking workshop area based on surveying the students' behaviors of using the workshop and problems found, observing the administrator's management and suggestions to students, coping with problems, recording usage behaviors of students. Through the survey and observation, a new design of woodworking workshop was conducted so that students can use the workshop with safe and easy to use manners as well as the administrators can control the workshop with convenient manner.

It is necessary for the researcher to try out, modify, revise and develop several areas to meet the student's needs completely and comprehensively. The results of this study would be used as the standard for workshops across the university.

1. บทนำ

มหาวิทยาลัยรังสิตเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่ขึ้นชื่อในด้านสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เครื่องมืออุปกรณ์ที่ครบครันสำหรับให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ทดลองจากการปฏิบัติงานจริง

อุบัติเหตุส่วนใหญ่ในห้องปฏิบัติการเกิดมาจากการขาดประสบการณ์ ความชำนาญของนักศึกษาที่เป็นผู้ใช้งาน การวางระบบที่ยากต่อการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ กฎข้อบังคับที่หละหลวม ทำให้ผู้ใช้งานที่เป็นนักศึกษาเกิดความเสียวมากยิ่งขึ้นเมื่อเข้าไปใช้งานในโรงฝึกงาน

การออกแบบพื้นที่ภายในโรงฝึกงานไม่พ้นจากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นปัญหาหลักใหญ่ๆคือ ปัญหาเรื่องการออกแบบจัดสรรพื้นที่ภายในโรงฝึกงานไม่ ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ที่ดูแล ป้ายความปลอดภัยในการใช้งาน และวิธีรับมือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน จากปัญหาหลักผู้วิจัยได้ศึกษาการติดตั้งและออกแบบพื้นที่ภายในโรงฝึกงานไม่ใหม่ โดยจากการสำรวจจากพฤติกรรมการใช้งานของนักศึกษาที่ประสบปัญหาในแต่ละวัน สืบเนื่องจากการจัดการของผู้ดูแลที่คอยให้คำแนะนำแก่นักศึกษา การรับมือและวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ บันทึกข้อมูลพฤติกรรมการใช้งานของนักศึกษาเพื่อออกแบบพื้นที่ใหม่ให้ง่ายต่อการใช้งานของนักศึกษาและง่ายต่อการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการภายในโรงฝึกงานไม่

2.2 เพื่อออกแบบและพัฒนาการบริหารจัดการภายในโรงฝึกงานไม่ใหม่ให้มีความปลอดภัยและง่ายต่อการใช้งานมากยิ่งขึ้น

3. การดำเนินการวิจัย

ในโครงการออกแบบพื้นที่ภายในโรงฝึกงานไม่สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต มีรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานดังนี้

3.1 ลงพื้นที่เก็บข้อมูล สังเกตพฤติกรรมการใช้งานเพื่อเอามาปรับปรุงในงานออกแบบ

3.2 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบพื้นที่

3.3 ศึกษาปัญหาในด้านพื้นที่

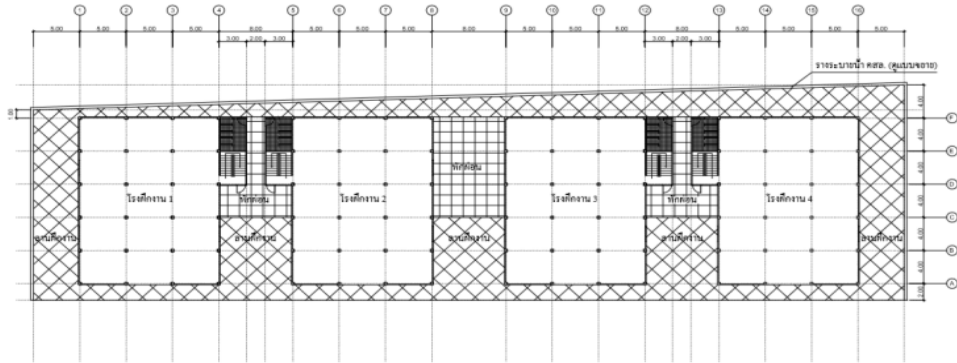
3.4 ออกแบบและพัฒนา

3.1 ลงพื้นที่เก็บข้อมูล สังเกตพฤติกรรมการใช้งานเพื่อเอามาปรับปรุงในงานออกแบบ

ศึกษาจากการสังเกตพฤติกรรมการใช้งานในแต่ละวันของนักศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โดยวิธีการลงพื้นที่ถ่ายภาพสภาพแวดล้อมภายในโรงฝึกงาน ในช่วงเวลาทำการตั้งแต่เวลา 9:00น. – 16:00น.

3.2 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบพื้นที่

รูปที่ 1 แพลนโครงสร้างของโรงฝึกงานไม้

3.3 ศึกษาปัญหาในด้านพื้นที่

จัดทำแบบจำลองโครงสร้างภายในอาคาร โรงฝึกงานไม้แห่งนี้ เพื่อศึกษาปัญหาจากโครงสร้างจำลองเพื่อสะดวกต่อการออกแบบพื้นที่ใหม่ ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยสูงสุด การแบ่งพื้นที่ตามการใช้งานของเครื่องจักร ตามพฤติกรรมของผู้ใช้งาน เมื่อเกิดกรณีฉุกเฉินสามารถอพยพออกจากโรงฝึกได้ทันทีโดยไม่เกิดความสับสนวุ่นวาย

4. ผลการวิจัย

การศึกษารายละเอียดเรื่องการออกแบบพื้นที่ภายใน โรงฝึกงานไม้สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต อุบัติเหตุส่วนใหญ่ในห้องปฏิบัติการเกิดมาจากการขาดประสบการณ์ ความชำนาญของนักศึกษาที่เป็นผู้ใช้งาน การวางระบบที่ยากต่อการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ กฎข้อบังคับที่หละหลวม ทำให้ผู้ใช้งานที่เป็นนักศึกษาเกิดความเล็งงมากยิ่งขึ้นเมื่อเข้าไปใช้งานในโรงฝึกงาน

การออกแบบพื้นที่ภายใน โรงฝึกงาน ไม้เนื่องจากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นปัญหาหลักใหญ่ๆคือ ปัญหาเรื่องการออกแบบจัดสรรพื้นที่ภายใน โรงฝึกงาน ไม้ ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ที่ดูแล ป้ายความปลอดภัยในการใช้งาน และวิธีรับมือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน จากปัญหาหลักผู้วิจัยได้ศึกษาการติดตั้งและออกแบบพื้นที่ภายใน โรงฝึกงาน ไม้ใหม่ โดยจากการสำรวจจากพฤติกรรมการใช้งานของนักศึกษาที่ประสบปัญหาในแต่ละวัน สังเกตจากการณ์จัดการของ

ผู้ดูแลที่คอยให้คำแนะนำแก่นักศึกษา การรับมือและวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ บันทึกข้อมูลพฤติกรรมการใช้งานของนักศึกษาเพื่อออกแบบพื้นที่ใหม่ให้ง่ายต่อการใช้งานของนักศึกษาและง่ายต่อการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ การออกแบบพื้นที่คำนึงถึงพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้งานเป็นหลัก การแบ่งโซนการใช้งานอย่างชัดเจน

รายละเอียดแต่ละ โชนเสนอตามลำดับดังนี้

4.1 โชนด้านหน้าทางเข้าและห้องรับรอง

ส่วนของด้านหน้าทางเข้าและออกจากโรงฝึก ผู้ออกแบบได้กำหนดพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารหรือกิจกรรมต่างๆ ให้บุคคลทั่วไปได้ทราบ

รูปที่ 2 โชนด้านหน้าทางเข้า

4.2 โชนจุดขอความช่วยเหลือ

มีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้งานในด้านต่างๆ ตั้งแต่ เช็กชื่อก่อนเข้าใช้บริการ จุดยืมเครื่องมือและอุปกรณ์ แจกเหตุขัดข้องต่างๆ โดยพื้นที่ตั้งของโชนนี้อยู่บริเวณด้านหน้าที่ติดกับทางเข้าทั้งสองทาง มุมที่ตั้งสามารถมองออกไปเห็นทั่วทั้งบริเวณ โรงฝึก เพื่อรวดเร็วต่อการเข้าช่วยเหลือ

รูปที่ 3 โชนขอความช่วยเหลือ

4.3 โชนห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์

ได้แบ่งห้องเก็บวัสดุออกเป็นสองส่วนใหญ่ๆด้วยกัน โดยส่วนแรกทำหน้าที่เก็บวัสดุที่เป็นไม้ ส่วนที่สองทำหน้าที่เก็บวัสดุที่เป็นโลหะ โดยในแต่ละส่วนจะแบ่งพื้นที่เก็บไว้ดังนี้

- 30% เก็บวัสดุ
- 35% วัสดุที่อยู่ในขั้นตอนการผลิต
- 35% ผลงานที่เสร็จรอการขนย้ายหรือส่ง

รูปที่ 4 โชนห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์

4.4 โชนไม้ (เครื่องจักรหนัก)

เครื่องจักรหนัก เป็นเครื่องจักรเครื่องแรกๆของการแปรรูปไม้ให้มีลักษณะตามที่ต้องการ ก่อนที่จะลงมือประกอบขึ้นมาเป็นชิ้นงานที่เสร็จสมบูรณ์ในโซนต่อไป

รูปที่ 5 โชนไม้ (เครื่องจักรหนัก)

4.5 โชนไม้ (เครื่องจักรเบา)

โชนประกอบเก็บความเรียบร้อยของชิ้นงาน โดยแบ่งการทำงานของแต่ละโชนอย่างชัดเจนเพื่อผู้ใช้งานเกิดความ เป็นระเบียบ ได้รู้จักขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบ และทำให้ผู้ใช้งานมีความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น

รูปที่ 6 โชนไม้ (เครื่องจักรเบา)

4.6 โชนโลหะ (เครื่องจักรหนัก)

โชนเครื่องจักรหนักเป็นเครื่องจักรเครื่องแรกๆ ของการแปรรูปวัสดุเหล็ก ให้มีลักษณะตามที่ต้องการ ก่อนที่จะลงมือประกอบขึ้นมาเป็นชิ้นงานที่เสร็จสมบูรณ์ในโชนต่อไป

รูปที่ 7 โชนโลหะ (เครื่องจักรหนัก)

4.7 โชนโลหะ (เครื่องจักรหนักที่ต้องการพื้นที่ในการใช้งาน)

โดยโชนนี้ที่ต้องการพื้นที่ในการทำงานเพราะเนื่องจากว่า วัสดุแต่ละชิ้นมีความยาวไม่เท่ากัน และพื้นที่ภายในโรงฝึกงานที่มีจำกัดทำให้เครื่องจักรในโชนนี้ ต้องเคลื่อนย้ายออกมาใช้งานในบริเวณที่จัดเตรียมไว้ให้เพื่อความปลอดภัยและง่ายต่อการใช้งาน

รูปที่ 8 โซนโลหะ (เครื่องจักรหนักที่ต้องการพื้นที่ในการใช้งาน)

4.9 โซนโลหะ (เครื่องจักรเบา)

โซนประกอบเก็บความเรียบร้อยของชิ้นงาน โดยแบ่งการทำงานของแต่ละโซนอย่างชัดเจนเพื่อผู้ใช้งานเกิดความเป็นระเบียบ ได้รู้จักขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบ และทำให้ผู้ใช้งานมีความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น

รูปที่ 10 โซนโลหะ (เครื่องจักรเบา)

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผู้ออกแบบพื้นที่ภายในโรงฝึกงานไม่สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิตได้รับแนวความคิดจากการศึกษาปัญหาจากการใช้งานจริงที่เกิดขึ้นภายในโรงฝึกงานไม่ ปัญหาเรื่องพื้นที่ภายในโรงฝึกที่ไม่ได้รับมาตรฐานโรงฝึก ปัญหาด้านความชำนาญของผู้ใช้งาน ปัญหาการดูแลผู้ใช้งานของเจ้าหน้าที่ และปัญหาในเรื่องป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ภายในที่เก่าและไม่มีความน่าสนใจ จึงนำมาประยุกต์ออกแบบโครงสร้างทั้งหมดของโรงฝึกงานใหม่ โดยใช้การออกแบบเพื่อเพิ่มความน่าสนใจในการใช้งาน ได้รับความปลอดภัยในการใช้งานเพิ่มมากขึ้น เรียนรู้การใช้งานอย่างเป็นระบบ มีความทันสมัย และสอนให้นักศึกษาได้ใช้งานเครื่องมือ อุปกรณ์ ได้อย่างถูกต้องปลอดภัย

พื้นที่ภายในโรงฝึกงานที่ถูกออกแบบขึ้นมาใหม่ ทำให้ผู้ใช้งาน มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิต อย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนาไปสู่มีอาชีพได้ในอนาคต ผู้ออกแบบคิดว่า การสร้างมาตรฐานให้โรงฝึกนี้ได้ จะสามารถต่อยอดเพื่อเป็นต้นแบบให้แก่โรงฝึกต่างๆภายในมหาวิทยาลัยรังสิตได้ในอนาคต งานที่ผู้ออกแบบได้ทำ ขึ้นมานั้นยังต้องปรับ แก้ไข พัฒนาอีกมากเพื่อให้ต้องต่อการใช้งานของนักศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จาก Aj.Sridhar Ryaliem ที่คอยให้ คำปรึกษา แนะนำวิธีคิดวิธีการแก้ปัญหา วิธีการเก็บข้อมูลเพื่อมาใช้ในงานดีไซน์ในศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้ ขอขอบคุณ อ. ธีรเทพ หวังศิลปคุณ ที่คอยแนะนำ ชี้แนะ ให้คำปรึกษาการปรับแก้เทคนิคต่างๆในเรื่องงานดีไซน์ ขอขอบคุณ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ บุคคลภายนอก และที่ขาดไม่ได้ขอขอบคุณ บิดา มารดาที่คอยให้การสนับสนุนในด้านต่างๆทำให้ วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้สำเร็จขึ้นมาได้

เอกสารอ้างอิง

คู่มือแผนปฏิบัติการ“เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : <http://cste.sut.ac.th/2014/wp-content/files/she-manual.pdf> , 20 ธันวาคม 2559

วิศวกรรมความปลอดภัย (Safety Engineering) [ออนไลน์] เข้าถึงจาก :

http://thaisafetyengineer.blogspot.com/2014/04/blog-post_4782.html , 21 ธันวาคม 2559

ความปลอดภัยในโรงฝึกงาน , [ออนไลน์] เข้าถึงจาก : <http://oknation.nationtv.tv/blog/REE-JJ/2009/08/31/entry-1> , 21 ธันวาคม 2559

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับ “ความปลอดภัยในการทำงาน” สถาบันวิจัยความปลอดภัยในการทำงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงมหาดไทย , 25 ธันวาคม 2559

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม “สีและเครื่องหมายเพื่อความปลอดภัย” ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 4386 (พ.ศ.2554) , 5 มกราคม 2560

มาตรฐานการออกแบบ “อาคารและสถานที่” สำนักบริหารระบบกายภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2554 ,7 มกราคม 2560

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินผลบทความ (Peer Review)

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนศิริ ทาโต	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.จินตวีร์ กล้ายสังข์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.อาณัติ ลีมีคเดช	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ดร.สาธิตา สกุศลรัตนกุลชัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ดร.นิฤมณ รัตนะรัต	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ศันสนีย์ สุภาภา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริธัญญา ทองชาติ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.ภาวไล ดันจันท์พงศ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธชัย บรรเท็งจิตร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ หวังรักษาศิสุกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.เชาวลิต ลิ้มมณีวิจิตร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิตา เขี่ยมขันติถาวร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพชัย พสุนนท์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ อิชฎ์วรพันธ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ดร.อดิเทพ แจ้ด็นาลาว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรดา วุฑฒยากร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรินทร์ สุขหมอก	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล อินทร์จันทร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ไตรสิทธิ์ เบญจบุญยสิทธิ์	สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรุงยศ อรัณยะนาค	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ดร.ปิรัชฎ์ ปริญาพวงษ์ เจริญทรัพย์	สำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพ- รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร.เพชร สันศักดิ์	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ต.ดร.เสกสัน เกรือคำ	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
นาวาอากาศตรี พิทักษ์พงษ์ เอี่ยมเจริญ	

รองศาสตราจารย์ ดร.นงนุช กันทะชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ฤทัย คลังพหล	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ดร.สุวรรณ จันทร์อินทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
ดร.มงคลกร ศรีวิชัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
รองศาสตราจารย์ ดร.ปริทรรคนันท์ พันธุ์ขจรยงค์	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา สวงนสัดย์	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงพร สุวรรณกุล	นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยุระรัช	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ ดร.สกันธ์ ภู่งามดี	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา มีศิลป์วิภักดิ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ไทยมา	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจียมจิต สุวรรณน้อย	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ เจริญ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.สุรีย์ฉาย พลวัน	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.ช้องนาง วิพูนานุพงษ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพดล ปกรณ์นิมิตดี	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชิต รัชตพิบูลภพ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ดร.ครุณี ชูประยูร	มหาวิทยาลัยเกริก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดวงพร อานันทศิริเกียรติ	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.จิรายุ พงศ์วรุฒม์	Tokoha University
ดร.สำนวน คุณพล	โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต
รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา จันทร์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยรังสิต
รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ ทองเลิศ	มหาวิทยาลัยรังสิต
รองศาสตราจารย์ ดร.สิตานนท์ เจษฎาพิพัฒน์	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพ.ดร.ตุลย์ ศรีอัมพร	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพ.ดร. ไกรสร ทรัพย์ะ โดยก	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพียงจันทร์ โกญจนาท	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา ติตถะสิริ	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย เล็กเจริญ	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาดา คุปตานนท์	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตพงษ์ สอนสุภาพ	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒน์ พิสิษฐเกษม	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล ชุตติศิลป์	มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนวรรณ อัสวไพบูลย์	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.พิชญ มนต์ปีติ	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.คามพ์ สุวรรณทรัพย์	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.ณกมล จันทร์สม	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.สุมาลี สว่าง	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.พัชรหทัย จารุทวีผลนุกูล	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.ปิยภรณ์ ชูชีพ	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.ภัทรณัชชา โชติคุณากิตติ	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.ไพกานท์ รักษาสุทธิพันธ์	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.อรรจน์ โถยจนาท	มหาวิทยาลัยรังสิต

การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
ครั้งที่ 12 ปีการศึกษา 2560

คำสั่งมหาวิทยาลัยรังสิต ที่ 1230/2560

เรื่อง

แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา
ครั้งที่ ๑๒ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐

มหาวิทยาลัยรังสิต Rngsit University T. (66) 2997 2200-30
เมืองเอก ก.พหลโยธิน Muang-Ake, Paholyothin Rd. F. (66) 2791 5757
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

มหาวิทยาลัยรังสิต
เลขที่รับ 08
วันที่ 23 ส.ค. 2560

คำสั่งมหาวิทยาลัยรังสิต

ที่ 1230 /2560

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา
ครั้งที่ 12 ประจำปีการศึกษา 2560

เพื่อให้การดำเนินงานจัดการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12 ประจำปีการศึกษา 2560 ในวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2560 เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 จึงเห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12 ประจำปีการศึกษา 2560 โดยมีรายนามดังต่อไปนี้

คณะกรรมการอำนวยการ

1.อธิการบดี มหาวิทยาลัยรังสิต	ที่ปรึกษา
2.รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยรังสิต	ที่ปรึกษา
3.คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต	ประธานกรรมการ
4.คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	กรรมการ
5.ผู้อำนวยการกองการศึกษา กองบัญชาการ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ	กรรมการ
6.ประธานสมาพันธ์ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ไทย	กรรมการ
7.ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายสื่อสารองค์กร มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
8.รองคณบดีฝ่ายบริหาร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
9.ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาวิภาวดี มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
10.ผู้อำนวยการสำนักงานรับเงิน มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
12.ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
13.ผู้อำนวยการสำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
14.ผู้อำนวยการสำนักงานอาคารและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
15.ผู้อำนวยการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
16.รองคณบดีฝ่ายวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
17.นางสาวอัมพร ฤกษ์ศิริ	และเลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการและพิจารณาผลงานวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพียงจันทร์ โกญจนาท	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา จันทร์ประเสริฐ	กรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.นิตติยา ปากาพจน์	กรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ไทโยมา	กรรมการ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา ทิตละสิริ	กรรมการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาดา คุปตานนท์	กรรมการ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒน์ พิสิษฐเกษม	กรรมการ
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร ปันโกษนา	กรรมการ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัญชัน ชุนหะหิรัณย์	กรรมการ
10. ดร.พีรพงษ์ พุศิริ	กรรมการ
11. ดร.โรจนศักดิ์ โฉมวิไลลักษณ์	กรรมการ
12. ดร.อรอมล อาระพล	กรรมการ
13. ดร.อรรัตน์ โกญจนาท	กรรมการ
14. พ.อ.ณัฐวุฒิ ดวงจรัส	กรรมการ
15. คุณวิสาร ฉันทเศรษฐ์	กรรมการ
16. ดร.พัชรี ตันติวิภาวิน	กรรมการ และเลขานุการ
17. นายณัฐพงศ์ ชำทอง	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการฝ่ายพิธีการและการนำเสนอผลงานวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิตา เขี่ยมขันติถาวร	กรรมการ
3. น.อ.หญิง อรุณรัศมี เครือครุฑ ร.น.	กรรมการ
4. น.ท.หญิง เอมอร พุ่ทรงชัย	กรรมการ
5. ดร.ไพกานท์ รักษาสุทธิพันธ์	กรรมการ
6. ดร.พัชรี ตันติวิภาวิน	กรรมการ
7. นางสุภาภรณ์ โชติปกรณกุล	กรรมการ
8. นางสาวเพชรรัตน์ แจ้งจัน	กรรมการ
9. นางสาวโทรี รัศมีพรหม	กรรมการ
10. นางสาวกาญจนา เกரியงไกรสิริกุล	กรรมการ

11.นางสินีนาด จันทร์ก้อขอ	กรรมการ
12.นางสาววรรณนิกา ทับแป้น	กรรมการ
13.นางวาสนา อุ้งเงิน	กรรมการ
14.นางสุกัญญา ชาวนา	กรรมการ
15.นางสาววรรณมา ลิขิตบรรณกร	กรรมการ
16.นางสาวเมทิกา ทิพย์สุขุม	กรรมการ
17.นางศิริลักษณ์ โลทะกะ	กรรมการ
18.นางเดือนเพ็ญ ทับทิม	กรรมการ
19.นางสาวสุรตนา ชันธสอน	กรรมการ
20.นางปิยวดี ไข่มบุญ	กรรมการ
21.นางสาวพรพรหม บุญลือ	กรรมการ
22.นางสาวพรพรรณ ร่วมทรัพย์	กรรมการ
23.นางสาวสาลินี จินจรรยา	กรรมการ
24.นางสาวอนิสา ม่วงมิ่งสุข	กรรมการ
25.นางสาวนิภา อรรถรินทร์	กรรมการ
26.นางสาวไพริน กันภัย	กรรมการ
27.นางสาวหนึ่งฤทัย บานชื่น	กรรมการ
28.นางสาวณัฐวรรณ วาเรืองศรี	กรรมการ
29.นางสาวศศิรดา พวงผกา	กรรมการ
30.นางสาวอริชฐาน เกียรติไพศาล	กรรมการ
31.นางสาวชาริตา ลอดเหล็ก	กรรมการ
32.นายสุพจน์ อุ่นเรือน	กรรมการ
33.นายสมพร พรหมดวง	กรรมการ
34.นายเอกชัย สมบูรณ์	กรรมการ
35.นายสมบัติ พุฒตาล	กรรมการ
36.นายสมจิตร พิกสังข์	กรรมการ
37.นางแก้ว ขาวลูกจันทร์	กรรมการ
38.นายณัฐพงศ์ ชำทอง	กรรมการ
39.นายณัฐพล ไยไพโรจน์	กรรมการ
40.นายสุรพล ท้วมเจริญ	กรรมการ
41.นางอุไรวรรณ จุลพันธ์	กรรมการและเลขานุการ
42.นางประยูร นาคเกษม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๒/๒๕๖๐

- 43.นางสุมาลี ปัญญาใหม่
44.นางสาวอัมพร ฤกษ์ศิริ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กองบรรณาธิการเอกสารการประชุมนำเสนอผลงาน

1.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร (มหาวิทยาลัยรังสิต)	บรรณาธิการ
2.ดร.ณัฐพันธ์ บัววรภรณ์ (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย)	กองบรรณาธิการ
3.น.อ.หญิง อรุณรัตน์ (สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ)	กองบรรณาธิการ
4.คุณเกศติวิทย์ สิทธิสุนทรวงศ์ (สมาพันธ์ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ไทย)	กองบรรณาธิการ
5.ศาสตราจารย์ อังระ เปรมปรีดี	กองบรรณาธิการ
6.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาตล คงสมบูรณ์ (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง)	กองบรรณาธิการ
7.รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ หวังรัชต์สกุล (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ)	กองบรรณาธิการ
8.ดร.กীরติ ตันเสถียร (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี)	กองบรรณาธิการ
9.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ต.ดร.เพชร สันทัด (โรงเรียนนายร้อยตำรวจ)	กองบรรณาธิการ
10.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ไทยมา (มหาวิทยาลัยศรีปทุม)	กองบรรณาธิการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 21 สิงหาคม 2560

(ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์)
อธิการบดี

Graduate School Rangsit University บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
Ruttanakhunakorn Bld. 2nd floor อาคารรัตนคุณากร ชั้น 2
52/347 Muang-Ake, Phaholyothin Rd., 52/347 ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก
Lak-Hok, Muang, Pathumthani 12000 Thailand อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000
Phone: 66(0)2997 2222 ext. 4001-5,4025,4182,4183 โทร 0 2997 2222 ต่อ 4001-4005,4025,4182,4183
Fax: 66(0)2997 2222 ext. 4000 โทรสาร 0 2997 2222 ต่อ 4000
<http://grad.rsu.ac.th> e-mail: grad@rsu.ac.th www.facebook.com/grad.rsu